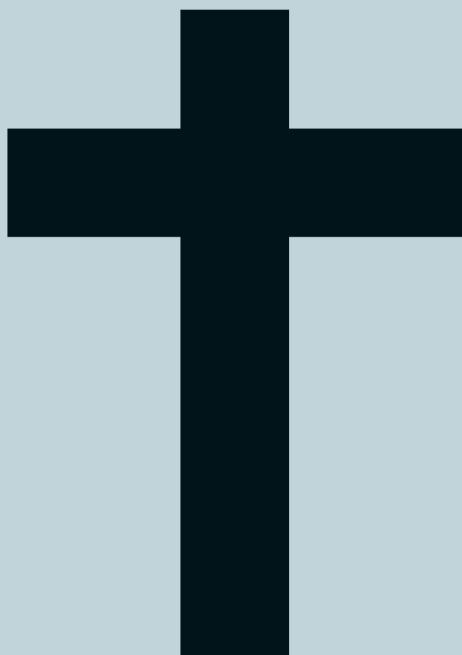

PIIPILI 1SƆ TƆM
TAKƎLAYA

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin

PIIPILI ISO TŌM TAKELAYÀ
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin

copyright © 1999 SIM

Language: Lokpa (Lukpa)

Translation by: SIM

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2017-10-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

ef14191a-91f7-51c1-ac89-7b93dd7c4377

Contents

FRT	1
Kancaalaya	2
Luy	12
Lefii	26
Kokaloyu	43
Kusəsutu Ləloyu	78
Yosuwee	89
Paasənlaa	94
Luuti	112
Samiyəli I	116
Samiyəli II	147
Awulaa I	175
Awulaa II	206
Kutəsutu I	237
Kutəsutu II	268
Isətəlası	303
Nehemii	314
Isətəe	331
Soopu	338
Yontu	394
Atuwa	535
Ləmayasəe tu	561
Yontu Taa Yontu	569
Isayii	578
Selemii	645
Wula	649
Isekiyəli	660
Taniyəli	712
Osee	726
Sowəli	742
Aməəsi	746
Apitiyaası	758
Yonaası	760
Misee	763
Nahum	773
Hapakuku	778
Sofoni	783
Asee	788
Sakalı	790
Malasi	803
Matiyee	806
Maləki	849
Luku	877
Yohaani	922
Tillaa Təmlə	938
Lom	951
Kələnti I	961
Kələnti II	978

Kalatı	989
Ifeesu	996
Filipv	1002
Kolosi	1007
Tesalonikı I	1011
Tesalonikı II	1015
Timotee I	1018
Timotee II	1022
Titv	1026
Filemōn	1029
Hepəla	1031
Saaki	1045
Piyεε I	1050
Piyεε II	1055
Yohaani I	1058
Yohaani II	1063
Yohaani III	1064
Yuti	1065
Kukulutu	1067
OTH	1087

Piipili Iso Tɔm Takəlaya
Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin
[dop]

© 1999 SIM

Piipili Iso Tɔm Takəlaya

Portions of the Holy Bible in the Lokpa language of Benin
[dop]

Traduction par
© 1999 SIM

Première édition imprimée
1999, SIM

Édition électronique
2017, Wycliffe Bible Translators, Inc.
www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org

License Creative Commons
Attribution - Pas d'Utilisation Commerciale - Pas de Modification 4.0 non transposé (CC
BY-NC-ND 4.0).
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.fr>

KANCAALAYA

Kutulutu

Kancaalaya takəlaya taa cənəye tə naaki pə tənə pə kancaalaya. Antulinya na ı taa nyəm ηmav kancaalaya, na yəlaa ηmav kancaalaya, na Iso yəlaa İseyeli nyəma kancaalaya. Pə waalı ıle, isənaya tu pəsi na té cəkəna antulinya wei ı taa tə we isəntə tə, na yulu lonte nté leye antulinya taa? Pepe təo ké antulinya yəlaa fei təma na lelen? Yəlaa ká pəsi na pá tayanı antulinya? Pə waalı ké Iso tayana isəna pu ya antulinya yəlaa nyəəŋ tə, na í yaa İseyeli nyəma caa Apəlaham. İnı ı suna Iso piitim na Iso sətəv kite.

İsəna pə faya Kancaalaya takəlaya tə:

Antulinya na kancaalaya yəlaa ηmav titite 1–2

Kancaalaya yəlaa kpəenav na Kayini na Apəeli pa təm titite 3–5

Lum waasuyv ke Nowee waatv titite 6–10

Papəeli kutuluyu səsəəv ηmav titite 11

Iso yaawa İseyeli nyəma caa Apəlaham titite 12:1–25:18

Apəlaham pəyalv İsaaka na ı saalı Yakəpv pa təm titite 25:19–37:1

Yosəfəv təm na Yakəpv na ı nyəma ke İcipiti titite 37:2–50:26

PƏ TƏNA PƏ KANCAALAYA

Iso lapv ke antulinya na yəlaa

¹ Waatv wei Iso caala isətnuyv na tətəv ke lapv təcəci tə.

² Tətəv ntı tu we kpəte ké tə fei tapuyv tə fei nəə, na tenku luman nyəŋ waasa pə təo na səkpətyv nyalaa, na pə kaası na Iso heelim náá makı lum təo. ³ Ntəna Iso tó sı: Pə naaki, ılena pə suv nav. ⁴ Iso lanle həena pə naakuyv mpv tə, ılena í faya-wı na səkpətyv. ⁵ Mpuyule Iso ha pə naakuyv mpv təə həte sı ilim taa, na í ha səkpətyv sı ahoo. Pə kpaya tanan na pə suna taanaya, na pə kpaya ahoo na pə nyaalı tə, pə kpənta kuyaku kancaalaya nyəŋkv.

⁶ ılena Iso tó sı: Patəma í wee isətaa, ılena pə faya isətnuyv taa lum na atə nyəm. ⁷ ılena pə lá mpv. ⁸ Ntəna í ha patəma inəyi həte sı isətnuyv. Pə kpaya tanan na pə suna taanaya, na pə kpaya ahoo na pə nyaalı tə, pə kpənta kuyaku naale nyəŋkv.

⁹ Mpúyú Iso təma sı: Atə lum í kpəntı lona payale taa na pə yele puɣulaya tətəv. ılena pə lá mpv. ¹⁰ Kəlena Iso ha-təyi həte sı tətəv, na í yaa lumnaa mpe sı tenkunaa, na ı lanle həe. ¹¹ Ntəna Iso tó sı: Tətəv í luləsi kunyənəyəm mpi pə we tələkulekv təə waanı waanı isı tun na nyutv na pə luləyi pə pee na á we nyəv. ılena pə lá mpv. ¹² Mpúyú tətəv luləsa-wəyi waanı waanı, na Iso lanle həe. ¹³ Pə kpaya tanan na pə suna taanaya, na pə kpaya ahoo na pə nyaalı tə, pə kpənta kuyaku tooso nyəŋkv.

¹⁴ Mpuyule Iso təma sı: Kəkəsi í wee isətaa na sí faya ilim na ahoo, na kuyəen na pusi na lonle na yoluma, ¹⁵ na sí naaki tətəv, ılena pə lá mpv. ¹⁶ Kəkəsi səsəənsı naaleye ı lapv, na kəkəlaya tóki kawulaya ke ilim na naale nyəŋka ke ahoo. Na í la isətuləŋası tətəv. ¹⁷ Mpúyú Iso tó sı tənaya isətaa na sí naaki tətəv təo, ¹⁸ na sí tóki kawulaya ke ilim na ahoo, na sí faya ilim na səkpətyv. ¹⁹ Pə kpaya tanan na pə suna taanaya, na pə kpaya ahoo na pə nyaalı tə, pə kpənta kuyaku liyiti nyəŋkv.

²⁰ Mpúyú Iso təma sı: Weesuyv nyəm í sú lumnaa taa na suması náá kuləyi isətaa. ²¹ ılena Iso lá lum taa təələŋ na pə taa weesuyv nyəmnaa ke waanı waanı, na suması tənə, na ı lanle həe, ²² na í kooli-təyi kəpantv na í tó sı: ı ləl na í huki na í sú tenkunaa, na suması náá huki tətəv təo. ²³ Pə kpaya tanan na pə suna taanaya, na pə kpaya ahoo na pə nyaalı tə, pə kpənta kuyaku kakpası nyəŋkv.

²⁴ M'p'óg'ó Isò t'ama s'i: T'etu í lul'esi weesuy'u ny'əm t'ənya waan'í waan'í is'u t'ola na taale wontu na at'e nyamanyamanaa t'əna, il'ena p'ó lá mp'u. ²⁵ Wontunaa mp'e pa t'ənya í lapa, paa t'ola paa taale wontu paa at'e nyamanyamanaa, na í lan'le h'ee. ²⁶ M'p'óg'ó Isò t'ama s'i: T'ó ñmá yul'u na í w'ee is'u tá t'ət'əj'el'əñ na í t'əy'ə kawulaya k'e wontu t'əna t'ə, paa tiina paa sumas'i paa nti. ²⁷ K'el'ena í ñmá yul'u is'u í mayamaya í w'ee t'ə. Ap'al'u na al'u k'e í ñmá-w'e is'u í w'ew t'ə ²⁸ na í kooli-w'ey'e k'upantu. Il'ena í heeli-w'e s'i: I l'ul'í na í huki na í s'ú t'etu na í p'əsi-t'í na í t'əy'ə kawulaya k'e tiina na sumas'i na at'e wontu t'əna t'ə na í paas'əna-t'í. ²⁹ M'ə t'əy'ənyaya nt'é k'uny'əny'əm na t'uy' t'əna pee. ³⁰ Wontu na sumas'i na weesuy'u ny'əm t'əna t'əy'ənyaya nt'é nyutu kul'ek'ek'ətu t'əna. Il'ena p'ó lá mp'u. ³¹ Mp'uy'ule Isò ny'ən'aa na í lan'le h'ee s'əs'əm. P'ə k'paya tanañ na p'ó suna taanaya, na p'ó k'paya ahoo na p'ó nyaal'í t'ə, p'ə k'penta k'uyaku naatoso ny'əñku.

2

¹ Is'əna Isò lapa is'ətaa na at'e na p'ə taa weesuy'u ny'əmn'aa t'əna t'əy'əle. ² K'uyaku naatoso ny'əñku wule k'e Isò t'eesa í t'əma, il'ena í h'ees'í naatosomp'əy'əlaya ny'əñku wule. ³ P'ə t'ə k'é Isò koola-k'uy'ə k'upantu na í fayas'í-ku na k'u mp'aa s'í k'u k'é í ny'əñku. ⁴ Is'əna Isò lapa is'ət'əny'ə na at'e t'əy'əle.

Isò t'uy' taale

Waatu wei Tacaa Isò lapa at'e na is'ət'əny'ə t'ə, ⁵ nyutu taa tiika nak'əl'í ka taa f'ei t'etu t'ə, p'əc'ó nyiilaya nak'əl'í ka taa ny'əki. Mpi t'ə, Tacaa Isò t'áa yel'əta s'í t'ew í nu. P'əy'ele yul'u n'əy'əlu í taa f'ei s'í í hala t'etu. ⁶ Ama nikaya k'paakayana na p'ó niy'itiy'í t'etu t'əna.

⁷ M'p'óg'ó Tacaa Isò k'paya t'etu na í lá yul'u, il'ena í woso yul'u muna t'ee k'é weesuy'u heelim. T'əny'al'e yul'u suu feesuy'u. ⁸ Il'ena í lá t'uy' taale k'e I'teni taa k'é ilim t'əl'ule t'ə, na í su yul'u in'əy'í t'ə taa. ⁹ N't'ena Tacaa Isò yele na t'uy' k'upañ ny'ə I'teni taa t'ənya waan'í waan'í na í pee t'əy'ə na l'el'əñ. Na t'uy' ñku k'u pee haaki weesuy'u t'ə, na k'upantu na is'ayatu p'ə c'ek'ənav ny'əñku ka s'əñ'a h'eku taa.

¹⁰ Na p'əy'ə nak'əl'í k'el'e ká f'aya I'teni taa na ká niy'itiy'í t'uy' taale na ká h'ela pusi liy'iti k'e I'teni waal'í. ¹¹⁻¹² Kancaalaya ny'əñka h'əte nt'é Pis'əñ, k'el'e ka c'əñ'a Hafila t'etu nti t'ə taa w'ula k'upañ na tulaal'u k'upañ na liy'itee p'əle k'uk'p'əet'əle p'ə w'ee t'ə. ¹³ P'əy'ə naale ny'əñka h'əte nt'é Kih'əñ na k'el'e ka c'əñ'a Kusi t'etu t'əna. ¹⁴ Na tooso ny'əñka h'əte nt'é Tikili, k'el'e ka k'p'əñ'na na ilim t'əl'ule t'ə k'é Asilii t'etu taa. P'əy'ə liy'iti ny'əñka h'əte nt'é If'əlat'í.

¹⁵ M'p'óg'ó Tacaa Isò su yul'u k'e I'teni taale ñt'é t'ə taa s'í í hala na í paas'əy'əna-t'é. ¹⁶ K'el'ena í t'ó yul'u s'i: N p'əs'əy'í na ñ t'əy'ə taale t'uy' t'əna pee. ¹⁷ Ama k'upantu na is'ayatu p'ə c'ek'ənav t'uy' pee paasi k'é n kaa t'əñ. P'əp'ətu f'ei l'el'əñ, k'uy'əñku ñ t'əy'ə-y'e is'u n s'əpa.

¹⁸⁻²⁰ T'etu k'e Tacaa Isò ka lapa taale wontu t'əna, na sumas'í t'əna, na í lá na t'ə polo yul'u kin s'í í ny'í h'ela nna í ká ha-t'í t'ə, na an'əy'í pa yaaki-t'í. M'p'óg'ó yul'u hawa t'ola t'ənya h'ela, na taale wontu na sumas'í t'əna. Ama í ta hiki s'ənl'u wei í m'una-t'í. M'p'óg'ó í t'əma s'i: P'ə f'ei s'í yul'u í caya í tike k'e mp'u. ²¹ Il'ena Tacaa Isò lá na tom k'pa yul'u na í too is'u í s'əpa, na í l'əsi í s'əntaaya l'əñka na í waasi nantu k'e ka lonte. ²² N't'ena í m'əñ'na s'əntaaya ñka í ka l'əsa ap'al'u taa t'ə na í ñmana al'u na í c'ela-í. ²³ T'əny'al'e yul'u t'əma s'i:

Añ'haa, má na in'e t'ə kaana nantu na m'wa.

Mpi t'ə, ma taa k'é pa l'əsa-í, íl'é í h'əte nt'é al'u.

²⁴ P'ə t'ə k'é ap'al'u ka yele í caa na í too na í na í al'u p'á caya na p'á p'əsi yul'u kul'əm.

²⁵ Yul'u na í al'u pa t'ənyaya k'p'ela k'e pa naal'ey'e, p'əc'ó f'eele nat'əl'í t'ə f'ei-w'e.

3

Isò t'əy'əny'ə k'e Atam na í al'u

¹ Taale wontu nti t'ə t'əna Tacaa Isò lapa mp'u t'ə, t'um k'əl'əna t'ə t'ənya acilayatu. Mp'uy'ule k'uyaku nak'əl'í tom p'əsa al'u s'i: Il'e tampana Isò y'əy'ətaa s'í í taa t'əy'ə taale t'uy' t'əna pee yaa?

² Kelena alu náá cə si: Aai, tə tókí haləm tunj təna pee ké. ³ Ama pə kaasuyu tuyu ŋku ku we haləm heku taa tə ku pee tə, Iso təma si: I taa tən-ye, pécó í taa tokina-yéyé tokinau mayamaya, pé taa kəə na í sí.

⁴ Mpuyle tum nəyo təkpaɔ si: I səki se. ⁵ Ama Iso nyəmə si kuyaku ŋku í tənə-ye, mə ise kuliyi ké isu inɪ i weɔ tə, na í nyəmə kɔpantu na isayatu.

⁶ Alu nawa si tuyu ŋku ku nyənuyɔ we teu, pécó ku pee we isesemle na a kuliyi yəlaa ise. Ntəna í kooli-kó na í təyo, na í kaasi na í cəla i paalu na ílé í təyo tətə. ⁷ Tənayale pə kula pa naaleye mpɔ pa ise na pá cekəna si pa we tapakpela. Ilena pá caa hatu kɔwalətu natəli na pá təyoli.

⁸ Pə keesa taanaya ile Iso Tacaa pola i taale təo ké cəu nté na pá nu i nəyo. Ilena yulu na i alu pá sé na pá ŋmeli taale tunj heku taa. ⁹ Ama Iso Tacaa yáa yulu si: Leye n wəna ye?

¹⁰ Mpuýó i cəwa si: Ma nu nyá nəyo ké taale taa ilena səyantu kpa-m na má sé na má ŋmeli. Mpi tə, ma we tapakpete. ¹¹ Tənayale Iso Tacaa nəyo təkpaɔ si: Awe heelina-ŋ si n we kpete? N təyo tuyu ŋku inɪ maa kisina-ŋ təyo?

¹² Kelena yulu si: Ma təyaa yáa, ile alu wei inɪ n ha-m tə inɪ i cələna-m na má təyo.

¹³ Ntəna Iso Tacaa pəsɪ alu si: Pepe təo ké nyá lapa mpɔ? Alu nəyo təkpaɔ si: Tum tusəna-m na má təyo.

¹⁴ Mpuýó Tacaa təma tum si:

Timpi n lapa mpɔ tə, pu kpatɪ nyá yule təo ké
kpaakpaale na pé kəli wontu təna,
nyá lotu təo ké n ká tuuki nəənə na n tókí tetu,
haləna nyá səm.

¹⁵ Maa tú patule ké nyá na alu mə heku,
na nyá lələyɔ nyəma na i lələyɔ nyəma pa heku,
paa nanɪ nyá nyuyɔ na nyáá ló pele pa nəəkikite.

¹⁶ Ilena Iso tó alu si:

Maa səsɪ-ŋ wɔsasi ké nyá ahontotu waatu,
na nsəyɪ n ká lələna, na n ká nyuləyɪ nyá paalu ké teu.
Ama ílé i ká la nyá səsə.

¹⁷ Ilena í pəsəna apalu təo si: Timpi n nuna nyá alu na n təyo tuyu ŋku maa kisina-ŋ tə.

Ma tənəyɪ tetu ké mpusi ké nyá mayamaya nyá təo.

Wahala na wahala ké na pécó n hiki nyá təyənaya haləna nyá səm.

¹⁸ Nyutu isayatu ké n ká hala na pécó n hiki nyá hatəmutu.

¹⁹ Ye hanaya ta sə-ŋ, n kaa hiki ɪcavte na n mɔli.

Haləna kuyaku ŋku paa pi-ŋ tetu nti paa ŋmana-ŋ tə tə taa tə.

Mpi tə, n ké tetu ké, pécó n ká tayanɪ kolumtu ntəyɪ pəsuyɔ tətə.

²⁰ Mpuyle Atam ha i alu si Ifa. Mpi tə, inəyale yəlaa təna too. ²¹ Ilena Iso Tacaa ku wontu natəli na í liti-ti na í təyoli Atam na i alu. ²² Tənya Iso Tacaa yəyətəa si: Nəənə yulu pəsə isu tá taa nəyələyɔle kɔpantu na isayatu pə nyəm təm taa. Pə təo tə, té taa yele na í təyo weesuyɔ tuyu pəle na í wəna weesuyɔ ké tam təo. ²³ Ilena Iso təyoni-ɪ Iteni taale taa si í suv haləm ké tetu nti pa ŋmana-ɪ tə. ²⁴ Mpɔ pə lapəna na í təyoni Atam na í su isətəa tanɪlaa na pá tan taale mpaau na pá ŋmeləsəyɪ pa layalee na á muɔ kəkəsɪ ké ŋmeleɔ ŋmeleɔ si nəyolɔ í taa kɔtəna weesuyɔ tuyu.

4

Kayini na Apeli pa təm

¹ Mpuýó Atam nyəmə i alu Ifa na ílé í lá teu na í ləli Kayini. Ilena í tó si: Ma hika apaləpəyaya na Tacaa ton. ² Pələ pə waali ké i ləla i neu Apeli.

Apɛɛli ka kɛ tiikilu na Kayini ke hátú. ³ Ḿpúyú kuyaku nakuli taalɔ lɛsa ɪ hatəmɔtu taa na í lá Tacaa ke kɔtaya. ⁴ ɪlena neu náá kpa ɪ heen taa kɛ kancaalaya kɔlɔlɔn nim nyən na í lá kɔtaya tɔtɔ. ɪlena Tacaa nyən Apɛɛli kɔtaya na pɔ kɛsɛna-ɪ. ⁵ Ama ɪ kisa Kayini nyənka. Tənaɣale pə haŋa-ɪ teu ɪsu nɔɔhəle taa kəkə, na ɪ ɪsentaa sən. ⁶ ɪlena Tacaa pɔɔsi-ɪ si: Pepe tɔɔ kɛ nyá ɪsentaa sənaa? ⁷ Ye kɔpantu ke n laki, nyá ɪsentaa í hetɪ. Ama ye ɪsəɣatɔ ke n laki, kɔlɔmtɔ ntɪ tə papəna ntɛɣe nyá nɔnɔɣɔ tɛɛ ɪsu tɔɣɔlɔɣɔ na tɔ tanja-ŋ, na tɔ caa-ŋ kəlɔɣɔ. Ama pəsi-tɪ na n kəli-tɪ.

⁸ Tənaɣa Kayini tɔma ɪ neu si: Tɔ kpa taale, ɪlena Kayini kulɪ ɪ tɔɔ kɛ tənə na í kɔ-ɪ.

⁹ Ḿpuyule Tacaa pɔɔsa Kayini si: Nyá neu Apɛɛli wele? ɪlena í cɔ si: Ma nyəmá timpɪ ɪ wɛɛ tɔ? Ma kɛ ma neu tanɔ na?

¹⁰ ɪlena Tacaa pɔɔsi-ɪ si: Pepe lapa mpɔ? Ma nawa nyá neu caləm ke atɛ, na pə wɛɛ si má lɛɛti-ŋ. ¹¹ Nɔɔnɔ tɛtu ká tənɣi-ŋ mpusi kɛ timpɪ n yelaa na tɔ haa nɔɣɔ na tɔ li nyá neu caləm ke nyá nin taa tɔ. ¹² Paa n ká hala-təɣɪ ɪsəna, n kaa waa pulɔ. N ká la yem cɔɔlɔ, n kaa wɛɛna tɔɣaya.

¹³ Ḿpuyule Kayini cɔwa Tacaa si: Ma saləka kəla-m. ¹⁴ Nyənɪ, saŋa n tɔɣɔnəɣi-m tɛtu kɔpantu tənɛ tə taa kɛɛ, ma kaa tasa nyá ɪsəpəle taa kɛ loosuyɔ. Maa pəsi yem cɔɔlɔ, ma kaa wɛɛna tɔɣaya, na wei í hika-m ɪ kɔ-m.

¹⁵ Tənaɣale Tacaa nɔɣɔ təkpaɔ si: Aaɪ, ye wei í kɔwa Kayini, ɪsu ma fɛla pɔntɔ ke pə tɔm naatosompɔɣɔlaya.

ɪlena Tacaa yɔsi Kayini si ye wei í na-ɪ í taa kɔ-ɪ. ¹⁶ Ntəna í se Tacaa na í polo ɪ caya timpɪ pa yaa si Yemcɔɔlaatɛ tɔɣɔ ɪteni ɪlim təlule tɔɔ.

Kayini lɔlɔɣɔ nyəma

¹⁷ Ḿpúyú Kayini nyəmá ɪ alɔ na í lá teu na í lɔli Henəki. ɪlena í ŋmá ɪcatɛ na í ha-tɛɣɛ ɪ pəyalɔ hətɛ. ¹⁸ Ḿpúyú Henəki lɔla ɪlaati na ɪlaati lɔli Mehuyayɛɛli na Mehuyayɛɛli lɔli Metusayɛɛli, ɪlena Metusayɛɛli lɔli Leməki.

¹⁹ Alaa naale ke Leməki kpaxaa, kancaalaya nyən hətɛ nté Ata, naale nyən si Sila. ²⁰ Ḿpúyú Ata lɔla Yapaali. Yapaali ɪnɪ ɪlé ɪ piitim nté mpa pa tiikiyi kaləkəŋ na pá suuki coka taa tɔ.

²¹ ɪlé ɪ neu hətɛ nté Yupaali. Yupaali ɪnɪ ɪ piitim nté mpa pa makɪ saŋkɔnaa na pá hɔlɔɣɪ həsi tɔ. ²² Sila ɪlé ɪ lɔlɔna ntɛɣe Tupaali-Kayini, wei ɪ luki nyəɣəlɔɣɔ kɔsɛmuyɔ na nyəɣəlɔɣɔ mayamaya wontu tɔ. ɪ neu ke pa yaakaya si Naama.

²³ Ḿpúyú Leməki tɔma ɪ alaa Ata na Sila si:

Ma alaa mɛ, í nu ma tɔm yoo.

Mə taa lɛlɔ paalɔ cətəla-m kɛ na má kɔ-ɪ.

²⁴ Tɔm naatosompɔɣɔlaya ke paa lɛɛti Kayini kulɔ.

ɪlena pá lɛɛti ma kulɔ ke tɔm nutoso na naanɔwa na naatosompɔɣɔlaya.

²⁵ Atam pa tasa apalɔpəɣaya ke lɔlɔɣɔ ɪlena ɪfa ha-kɛɣɛ hətɛ si Sɛɛti, si Tacaa ha ɪnəɣɪ apalɔpəɣaya lɛŋka ke Apɛɛli wei Kayini kɔwa tɔ ɪ lonte.

²⁶ Sɛɛti ná lapa yulɔ na í lɔli apalɔpəɣaya na í ha-ke si ɪnɔɔsi. Waatu ɪnəɣɪ yəlaa caala ɪsɔ kɛ sɛɛɔ si Tacaa.

5

Atam lɔlɔɣɔ nyəma

¹ Atam lɔlɔɣɔ nyəma həla ntɔ cənɛ. Waatu wei ɪsɔ ŋmá yulɔ tɔ, ɪ ŋma-ɪ kɛ ɪsu ɪ wɛɛ tɔ. ² Apalɔ na alɔ ke ɪ ŋmawa na í ha-wɛ si yəlaa na í kooli-wɛɣɛ kɔpantu.

³ Atam pusɪ lapa nunɔwa na hɪu na naanɔwa (130) kɛ ɪlena í lɔli pəɣaya na ká kpaxa-ɪ tətɛŋɛlɛŋ na í ha-kɛɣɛ hətɛ si Sɛɛti. ⁴ Sɛɛti lɔlɔɣɔ waali Atam tɔɣɔ pusɪ nasənaasa (800) na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya ke lɔlɔɣɔ. ⁵ Atam pusɪ tənə yoosa nasənaasa na nunɔwa na hɪu na naanɔwa (930) ɪlena í sí.

⁶ Sɛɛti pusi lapa nunɔwa na kakpasɪ (105) ɔlɛna ɪ lɔlɪ Inɔɔsi. ⁷ Inɔɔsi lɔlɔyɔ waali Sɛɛti tɔyɔ pusi nasɛnaasa na naatosompɔyɔlaya (807) na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlɔyɔ.

⁸ Sɛɛti pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na naanɔwa na naale (912) ɔlɛna ɪ sɪ.

⁹ Inɔɔsi pusi lapa nunaasa na naanɔwa ɔlɛna ɪ lɔlɪ Kenanɔ. ¹⁰ Kenanɔ lɔlɔyɔ waali Inɔɔsi tɔyɔ pusi nasɛnaasa na naanɔwa na kakpasɪ (815) na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlɔyɔ.

¹¹ Inɔɔsi pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na kakpasɪ (905) ɔlɛna ɪ sɪ.

¹² Kenanɔ pusi lapa nutoso na naanɔwa ɔlɛna ɪ lɔlɪ Malalɛli. ¹³ Malalɛli lɔlɔyɔ waali ɪ tɔyɔ pusi nasɛnaasa na nule (840), na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlɔyɔ. ¹⁴ Kenanɔ pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na naanɔwa (910) ɔlɛna ɪ sɪ.

¹⁵ Malalɛli pusi lapa nutoso na kakpasɪ ɔlɛna ɪ lɔlɪ Yɛleti. ¹⁶ Yɛleti lɔlɔyɔ waali Malalɛli tɔyɔ pusi nasɛnaasa na hɪu na naanɔwa (830), na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlɔyɔ.

¹⁷ Malalɛli pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunaasa na naanɔwa na kakpasɪ (895) ɔlɛna ɪ sɪ.

¹⁸ Yɛleti pusi lapa nunɔwa na nutoso na naale (162) ɔlɛna ɪ lɔlɪ Henɔki. ¹⁹ Henɔki lɔlɔyɔ waali ɪ tɔyɔ pusi nasɛnaasa (800), na si taa kɛ ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlɔyɔ. ²⁰ Yɛleti pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na nutoso na naale (962) ɔlɛna ɪ sɪ.

²¹ Henɔki pusi lapa nutoso na kakpasɪ ɔlɛna ɪ lɔlɪ Metusalem. ²² Metusalem lɔlɔyɔ waali ɪ tɔyɔ pusi ɲmɔnɔyɔ na nunɔwa (300), na si taa kɛ ɪ tɛɲa Iso kɛ teu na ɪlɛ ɪ wɛ ɪ waali, na ɪ tasa apalɔpiya na alɔpiya kɛ lɔlɔyɔ. ²³ ɪ pusi tɛna yoosa ɲmɔnɔyɔ na nunɔwa na nutoso na kakpasɪ (365). ²⁴ Henɔki ka tɛɲa Iso kɛ teu kɛ na Iso wɛ ɪ waali. Pɛ kɔma na pɛ kɛɛsi ɔlɛna Iso kpaya-ɪ na ɪ ɪsɛ, nɔyɔlɔ ta tasa-ɪ nav.

²⁵ Metusalem pusi lapa nunɔwa na nunaasa na naatosompɔyɔlaya (187) ɔlɛna ɪ lɔlɪ Lemɛki.

²⁶ Lemɛki lɔlɔyɔ waali ɪ tɔyɔ pusi nasɛtoso na nunɔwa na nunaasa na naale (782), na si taa kɛ ɪ lɔla apalɔpiya na alɔpiya. ²⁷ Metusalem pusi tɛna yoosa nasɛnaasa na nunɔwa na pɔyɔlayafɛi nutoso na naanɔwa (969) ɔlɛna ɪ sɪ.

²⁸ Lemɛki pusi lapa nunɔwa na nunaasa na naale (182) ɔlɛna ɪ lɔlɪ apalɔpɔyaya ²⁹ na ɪ ha-kɛ si Nowee. Mpi tɔ, ɪ tɔmaya si ɪnɛ ɪnɪ ɪ ká hɛɛsɛna tá lanɲa kɛ ta ɪkaalenaa na tá wahala tɛma taa kɛ tɛtɔ nti ɪnɪ Tacaa tɛɲsa mpusi kɛ tá tɔɔ tɔ tɔ taa cɛnɛ. ³⁰ Nowee lɔlɔyɔ waali ɪ tɔyɔ pusi nasɛlɛ na nunɔwa na nunaasa na naanɔwa na kakpasɪ (595) na si taa kɛ ɪ lɔla apalɔpiya na alɔpiya.

³¹ Lemɛki pusi tɛna yoosa nasɛtoso na nunɔwa na nutoso na naanɔwa na naatosompɔyɔlaya (777) ɔlɛna ɪ sɪ.

³² Nowee pusi lapa nasɛlɛ na nunɔwa (500) ɔlɛna ɪ lɔlɪ Sem na Kam na Yɛfɛtɛ.

6

Yulɔ ɪsayatɔ

¹ Yɛlaa kɔma na pá huki tɛtɔ tɔɔ na pá lɔlɪ pɛɛlaa. ² M'pɔyɔ ɪsɔtaa yɛlaa nawa si pɛɛlaa mpɛ pa tewa, ɔlɛna pá kpaya pa taa mpa pa sɔɛlaa tɔyɔ alaa. ³ Ntɛna ɪ tó si: Ma feesuyɔ kaa caya yulɔ taa kɛ tam. Mpi tɔ, ɪ kɛ yulɔ kɛ. Pɛ tɔɔ tɔ pɛ kpayaɔ pɛnɛntɛ tɔ ɪ weesuyɔ tɛna tayalɛɲ ntɛ pusi nunɔwa na hɪu (120). ⁴ Waatɔ wei pa lɔla pa piya mpɛ tɔ pa lapa tookonaa kɛ na pá kɔɔ na pá tasa tookonaa mpɛyɛ lɔlɔyɔ, na mpɛ pa lapɛna lɔɲtaa akanaa na pa hɛtɛ yaa. ⁵ M'pɔyɔ Tacaa nawa si yɛlaa ɪsayatɔ tɛlɛsa mpɛlɛ kɛ tɛtɔ taa, na ɪsayalɛmayasɛlɛ tike kɛ pa wɛna paa ɪfɛmlɛ nte.

⁶ M'pɔyɔ Tacaa lanɲɛ wakɛlaa na pé wu-ɪ sɔsɔm kɛ mpi pɛ tɔɔ ɪ ɲmá yulɔ tɔ. ⁷ Ntɛna ɪ tó si: Isu ma kpiisa yɛlaa mpa ma ɲmawa tɔyɔ tɛtɔ tɛna tɔɔ, pɛ kpayaɔ yulɔ na pé polo tɛtɛ tɔ, na sumasi, na atɛ nyamanyamanaa tɛna tɔ. Ma lanɲɛ wakɛlɛna pa ɲmav kɛ. ⁸ Ama Nowee tike kɛ Tacaa lanɲɛ hɛɛnaa.

Nowee waasvyɔ

⁹⁻¹⁰ Nowee na ɪ nyɛma pa tɔm ntɔ. Nowee ka wɛna piya tooso kɛ, Sem, na Kam, na Yɛfɛtɛ. ɪ ka kɛ kupanɲ kɛ na ɪ siyisaa na ɪ tɛɲɔyɪ Iso kɛ teu kɛ ɪ waatɔ taa na Iso wɛ ɪ waali.

¹¹ Yəlaa ka wakəlaa ké, na pá lakí təmayá mʊsɔŋ ke Iso isəntaa. ¹² Iso nyəna tetu iləna í ná sɪ yəlaa tənə wakəlaa ké. ¹³ Mpuɣɔlɛ Tacaa heela Nowee sɪ: Ma tó ma taa sɪ maa wakəli yəlaa tənə, mpe pa suulina isayatu ke antulinya taa. Pə tɔɔ tɔ maa kpiisi pa tənaya tetu tɔɔ. ¹⁴ Caa tɔyɔ kupaŋku nakuli na ń saaki nyá tɔyɔ atakaa pɔɣɔlvɔy səsɔɔv^a na ń tala ku taa ké nanɔsi nanɔsi, na ń taa-kuyɔ tɔyɔ cələm ke ku taa na ku waali. ¹⁵ Isəna n ká la-ku tɔyɔlɔ, ku tayaləŋ ká wɛɛ mɛɛtələnəna nɔnɔwa na nule na naanɔwa (150) na ku wan ke mɛɛtələnəna hiu na kakpasɪ na ku kɔŋkɔlvəməŋ ke mɛɛtələnəna naanɔwa na kakpasɪ. ¹⁶ Na ń tɔli-kuyɔ pətote ke mpiin naale ke ləpɔtu luyɔ tɛɛ na nənɔyɔ ke ku kɔŋkəŋ taa. Na ń la-kuyɔ atɛ na iso kutulun ke tooso. ¹⁷ Iləna máá yele na lɔm səsɔɔm watɪ tetu tɔɔ, na má kú pə tənə mpi pə feesiɣi tɔ. Tetu tɔɔ nyəm tənə ká sənə. ¹⁸ Ama má na nyá tu pɛɛli nɔyɔ sɪ maa waasɪ-ŋ. Na nyana nyá alɔ na nyá pəyalaa na nyá poolaa í ká suɔ ku taa. ¹⁹⁻²⁰ Na ń ləsi wontu tənə taa ké apalɔ na alɔ, na sumasɪ taa ké mpɔ na atɛ nyamanyamanəna taa ké mpɔ tɔtɔ, na tɔ suɔ nyá kin ke atakaa pɔɣɔlvɔy taa na pə ya tə piitim. ²¹ Kpaya tɔyɔnasɪ nsi nsi mə na wontunaa mpe í ká tɔkɪ tɔ. ²² Mpɔ inəyɪ Nowee tənə na í lá pə tənə mpi Iso tó-ɪ tɔ.

7

Nowee suɔ atakaa pɔɣɔlvɔy taa

¹ Mpuɣɔ Tacaa tɔma Nowee sɪ: Nyana nyá tɔyaya tənə í suɔ atakaa pɔɣɔlvɔy taa. Mpi tɔ, nyá tike ke ma nawa wei ɪ nukəna-m tɔyɔ yəlaa panɛ pa həku. ² Ləsi wontu nti pa pəsəyɪ pá lá kətaya tɔyɔ apalɔ na alɔ ké tɔm naatosompɔɣɔlaya. Iləna ń ləsi nti tə fɛi kətaya lapənəv tɔyɔ apalɔ na alɔ tike. ³ Na ń ləsi sumasɪ taa ké apalɔ na alɔ ké tɔm naatosompɔɣɔlaya, na ń waasɪ sɪ piitim na sɪ taa tɛ tetu tɔɔ. ⁴ Pə taya pulɔ tɔɔ, pə kaasa wɛɛ naatosompɔɣɔlaya ké na má yele na tɛv nu ilim na ahoo ke kuyɛɛŋ nule tɔcu, na lɔm kpiisi yəlaa na wontu tənə. ⁵ Iləna Nowee la pə tənə isɪ Tacaa heela-ɪ tɔ.

Lɔm səsɔɔm watɔyɔ

⁶ Pənaya ŋka lɔm waasa tetu tɔ Nowee wənə isɪ pusɪ nasətoso (600). ⁷ Iləna í na ɪ alɔ na ɪ pəyalaa na ɪ poolaa pá suɔ atakaa pɔɣɔlvɔy taa na pá fiti lɔm kúwáásəm mpi. ⁸ Mpuɣɔ wontu nti pa pəsəyɪ pá lá kətaya tɔ na nti tə fɛi kətaya lapənəv tɔ na sumasɪ na atɛ nyamanyamanəna tənə ⁹ suɔ atakaa pɔɣɔlvɔy taa ké apalɔ na alɔ isɪ Tacaa ka heeluyɔ Nowee tɔ. ¹⁰ Kuyɛɛŋ naatosompɔɣɔlaya tɛwə iləna lɔm watɪ tetu tənə.

¹¹⁻¹² Nowee lɔlvɔy pənaya nasətoso nyəŋka isətu naale nyəŋ kuyɛɛŋ naanɔwa na naatosompɔɣɔlaya nyəŋku wule ke tɛv anaam nɔyɔlɔ í pəla ilim na ahoo, haləna kuyɛɛŋ nule tɔcu. Pə caya ké isɪ isətənvɔy yawa na atɛ sɛɛlaa náá tɔli isɪ pɔɔŋ səsɔɔŋ. ¹³ Kuyaku ŋku ku mayamaya ke Nowee na ɪ alɔ na ɪ pəyalaa Sem na Kam na Yefetɛ na ɪ poolaa tooso pa suɔ atakaa pɔɣɔlvɔy. ¹⁴ Pá na wontu tənaya piitim piitim. Pə kpaxav tɔla, na taale wontu, na sumasɪ, na atɛ nyamanyamanəna tənə. ¹⁵⁻¹⁶ Mpuɣɔ wontu tənə sú atakaa pɔɣɔlvɔy taa ké apalɔ na alɔ isɪ Iso ka heeluyɔ Nowee tɔ. Iləna Tacaa təkɪ pa tɔɔ.

¹⁷ Kuyɛɛŋ nule tɔcu ké tɛv nuwa, iləna lɔm kpa na pə kɛli atakaa pɔɣɔlvɔy, na pə kpaasɪ-kuyɔ isəta. ¹⁸ Lɔm tɔɔwa səsəm na pə sú tetu tɔɔ na atakaa pɔɣɔlvɔy náá wɛ pə tɔɔ təhɔŋlɛɛ. ¹⁹ Pə tɔŋna suyu na pə puki haləna pə waasɪ pɔɔŋ səsɔɔŋ inɪ ɪ tənə ke antulinya tənə taa. ²⁰ Lɔm kpawa na pə tɛɛ pɔɔŋ ke kɔŋkɔlvəməŋ ke mɛɛtələnəna kakpasɪ. ²¹⁻²² Antulinya taa weesuyɔ nyəm tənə səpənə, pə kpaxav yəlaa na wontunaa tɔ. ²³ Mpuɣɔ Tacaa kpiisa weesuyɔ nyəm tənaya tetu tɔɔ. Nowee na ɪ nyəma mpa paa wɛ atakaa pɔɣɔlvɔy taa tɔ pa tike ke pə yəlaa.

Lɔm kúwáásəm nyɔɔv

²⁴ Mpuɣɔ lɔm suwa tetu tɔɔ ké kuyɛɛŋ nɔnɔwa na nule na naanɔwa (150) tɔcu.

^a 6:14 atakaa pɔɣɔlvɔy səsɔɔv: Tə ta caa sɪ tɛ tɛləsɪ sɪ kpɪlvɔy mpi tɔ, pə taya Nowee caa sɪ í na ɪ samaa pá suɔ na pá tɛsɪ lɔm.

8

¹ Iso tá sɔɔ Nowee na wontunaa mpa paa we ɪ kinj ke atakaa pɔɔlɔyɔ taa tɔ pa tɔɔ. Ilena í yele na heelim má na lɔm nyɔɔ. ² Na atɛ sɛɛlaa tɛkɪ na isɔtɔnɔyɔ nyala na tɛv fɛɛ kɔ ta tasa nuu. ³ Ilena lɔm nyɔɔ tɛtɔ tɔɔ. Kuyɛɛnj nunuwa na nule na naanɔwa (150) taa kɛ lɔm caala pasɔyɔ. ⁴ M'pɔyú atakaa pɔɔlɔyɔ polaa na kú caya Alalaa pɔyɔ nyɔyɔ taa kɛ isɔtɔ naatosompɔɔlɔyɔ nyɛnj kuyɛɛnj naanɔwa na naatosompɔɔlɔyɔ nyɛnjku wule. ⁵ Na lɔm pasɔyɔ mpu, halɛna isɔtɔ naanɔwa nyɛnj kuyaku kancaalaya nyɛnjku wule nte pɛ nyu pɔɔnj nyɔɔnj tɔ.

⁶ Kuyɛɛnj nule tɛɛwa ilena Nowee tɔli atakaa pɔɔlɔyɔ pɛtote ⁷ na í lɛsɪ katɛkatɔyɔ na kú cɔɔkɪ isɔtaa kɛ yem, halɛna lɔm nyɔɔ tɛtɔ tɔɔ. ⁸ Ilena í lɛsɪ alukuku sɪ ɪ naa sɪ lɔm pasa tɛtɔ tɔɔ yáá isɛna. ⁹ Ama alukuku lanja timpɪ í tu sopɪ sopuyɔ mayamaya tɔ, ilena í mɛlɛna Nowee tɔɔ. Mpi tɔ, lɔm ká waasa tɛtɔ tɛna tɔɔ kɛ. Na Nowee siisi na í kpa alukuku na í mɛlɛna-ɪ ɪ kinj. ¹⁰ Nowee tasa tanɔyɔ tɔtɔyɔ kuyɛɛnj naatosompɔɔlɔyɔ ilena í lɛsɪ alukuku kɛ tɔm naale nyɛm. ¹¹ Taanaya taanaa ilena í lɛsɪ mɛlɛna Nowee tɔɔ na tɔyɔ hatɔ kɔnɛyɛtɛtɔ tɔɔna ɪ nɔyɔ. Tɛnayaɛ Nowee cɛkɛnaa sɪ lɔm pasa tɛtɔ tɔɔ. ¹² Nowee tasa tanɔyɔ kɛ kuyɛɛnj naatosompɔɔlɔyɔ tɔtɔ, ilena í tasa alukuku kɛ lɛsɔyɔ kɛ tɔm tooso nyɛm. Ama alukuku ta tasa mɛlɔyɔ.

¹³ Pɛnaya nasɛtoso na kɔlɔmayɔ nyɛnjka isɔtɔ kancaalaya nyɛnj kuyaku kancaalaya nyɛnjku kɛ lɔm nyɔɔwa tɛtɔ tɔɔ. Nowee kɔɔla atakaa pɔɔlɔyɔ lɔpɔtɔ ilena í ná sɪ tɛtɔ wɔlaa. ¹⁴ Isɔtɔ naale nyɛnj kuyaku hɪu wule kɛ tɛtɔ tɔɔ wɔlaa tɔwayawaya.

¹⁵ M'pɔyɔɛ Iso tɔma Nowee sɪ: ¹⁶ Nyana nyá alɔ na nyá pɔyalaa na nyá poolaa í lu atakaa pɔɔlɔyɔ taa. ¹⁷ Na í kɛnna wontunaa nti tɔ tɛna. Pɛ kɛyayɔ tɔla na sumasɪ na atɛ nyamanyamanaa tɛna tɔ, tɛ lɔli na tɛ huki na tɛ yá tɛtɔ tɔɔ. ¹⁸⁻¹⁹ Ilena Nowee-we na wontu tɛna pá lu atakaa pɔɔlɔyɔ taa.

²⁰ M'pɔyú Nowee njmá Tacaa kɛ kɔtaya tɛlatɛ, ilena í lɛsɪ wontu tɛna nti tɛ mɔna kɔtaya lapɔ tɔ na sumasɪ nsi sɪ mɔna kɔtaya lapɔ tɔ sɪ tɛna sɪ taa kɛ kɔlɔm kɔlɔm isɪ tɛ piitimnaa wɛɛ tɔ na í lá Tacaa kɛ kɔtaya njka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. ²¹ Tacaa nu kɔtaya njke ka sɔɔsɔnj na ɪ lanjɛ hɛɛ na í tɔ sɪ: Ma kaa tasa tɛtɔ kɛ mpusi tanɔyɔyɔ kɛ yɔlɔ isayatu tɔɔ isɪ maa lapɔ tɔ, na ma kaa tasa weesuyɔ nyɛm tɛnaya wakɔlɔyɔ. Mpi tɔ, yɔlɔ lɛmayasɛɛ kɛ isayalɛ kɛ hatoo ɪ hɔɔv tɛɛ kɛ.

²² Tuutu na kɔmtɔ, watɔ na hanaya, lɔnjɛ na yoluma, ilim na ahoo pɛ kaa yele lapɔ halɛna antulinya polo na í kɔli.

9

Nowee na Iso pa nɔyɔ pɛɛlɔyɔ

¹ M'pɔyú Iso koola Nowee na ɪ piya kɛ kɔpantu sɪ: ɪ lɔli na í huki na í sú tɛtɔ. ² Ma tɔ mɛ nin taa kɛ wontunaa tɛnaya, paa atɛ nyɛntɔ, na sumasɪ, na tiina, na atɛ nyamanyamanaa. Pɛ tɔɔ kɛ wontu nti tu wɛɛna mɛ sɔyɔntɔ kɛ sɔsɔm. ³ ɪ pɛsɔyɔ na í tɔyɔ wontunaa mpe isɪ í tɔkɔyɔ kɔnyɔnyɛm tɔ. ⁴ Ama kɔlɔmtɔ kɛ sɪ ye ɪ caa kɛntɛ kɛ tɔyɔv, í lɛntɔ na calɛm lu na pɛcɔ. Mpi tɔ, calɛm taa kɛ weesuyɔ wɛɛ. ⁵ Ye wei í kɔwa yɔlɔ, maa lɛɛtɔ pɔntɔ, paa yɔlɔ paa wontuyɔ.

⁶ Ye nɔyɔlɔ kɔwa ɪ tɔyɔntɛɛ, yɔlɔ tɔtɔ ká kɔna pɔntɔ.

Mpi tɔ, Iso njmá yɔlɔ kɛ isɪ ɪ mayamaya ɪ wɛɛ tɔ.

⁷ Mɛ mu lɔli na í huki na í yá tɛtɔ tɛna taa.

⁸ M'pɔyú Iso tasa Nowee na ɪ pɔyalaa kɛ heeluyɔ sɪ: ⁹ Má na-mɛ tu pɛɛli nɔyɔ na ká wɛɛ mpu halɛna mɛ lɔlɔyɔ nyɛma kɛ mɛ waali. ¹⁰ Na pɛ kɛnna wontu tɛna nti tɛ líí atakaa pɔɔlɔyɔ taa tɔ. ¹¹ Ma sɪkɪ ma nɔyɔ sɪ ma kaa tasa weesuyɔ nyɛm kpiisuyɔ kɛ tɛtɔ tɔɔ na lɔm. Pɛcɔ lɔm kɔwáásɛm mpi pɛ kaa tasa kɛntɛ na pɛ wakɔli tɛtɔ. ¹²⁻¹³ Ilena Iso tasa sɪ: Ma tɔyɔ kayalɔ na í hɔlɔyɔ tam tɔɔ kɛ nɔyɔ njka má na-mɛ na weesuyɔ nyɛm tɛna na mɛ waali lɔlɔyɔ nyɛma

tə pɛɛlaa tɔ. ¹⁴ Má kɔma na má kpeyela ɲmɔntu kɛ ɪsɔtaa, kaɣalu ka kaya ké, ¹⁵ ɪɛna pɛ tɔɔsi-m nɔɔɔ ɲka ma su mə na weesuyu nyəm tɛna sɪ lum kɔwáásəm mpi pɛ kaa tasa kɔntɛ na pɛ kpiisi weesuyu nyəm. ¹⁶ ɪsɔtɔnyu taa ké kaɣalu ká kaya, na má nyəna-ɪ ɪɛ pɛ tɔɔsi-m nɔɔɔ ɲka ma su weesuyu nyəm tɛna tɔ. ¹⁷ Mpi pɛ hɔlɔɣɪ nɔɔɔ ɲka ma su-wɪ tɔɔɔɛ.

Nowee na ɪ pɛyala pa tɔm

¹⁸ Nowee na ɪ pɛyala mpa pa lu atakaa pɔɔɔɔnyu taa tɔɔɔɛ Sem na Kam na Yɛfɛtɛ. Kam ɪɛ ɪ lɔlɔna Kanaaɲ. ¹⁹ Nowee piya mpe pa piitim hukina antulinya tɛna.

²⁰ Mɔpɔɔyɔ Nowee nika tɛtu haləm na ɪ caali ɛsɛɲnaa sɔu. ²¹ ɪɛna ɪ nyɔɔ pɛ solum na pɛ kɔ-ɪ na ɪ wɔɔɔɪ ɪ wontu na pɛ yɛɛ-ɪ tapakpɛtɛ kɛ cokɔɛ taa. ²² Mɔpɔɔɔɛ Kanaaɲ caa Kam nawa ɪ caa tapakpɛtɛ, na ɪ nyɔɔɪ, ɪɛna ɪ polo na ɪ taɣasi ɪ taalɔnaa kɛ awalɪ. ²³ Ntɛna Sem na Yɛfɛtɛ pɛ kɔɣa kɔɔ na pɛ hɔɔɔɪ-ɪ na pɛ tɛna waali waali na pɛ takɪ pa caa. ɪɛ pa ta na ɪ tapakpɛtɛ. Mpi tɔ, waali waali kɛ pa tɔmnaa. ²⁴ Nowee solum kɔma na pɛ cɛ ɪ ɪsɛntɔɔ na ɪ nu nti ɪ pɛyalɔ sɛkpɛlu nyɔɲ Kam lapa tɔ. ²⁵ ɪɛna ɪ tɔ sɪ:

Mɔpusi ɪ tɔɲ Kam pɛyalɔ Kanaaɲ
na pɛ lapɪ-ɪ ɪ taalɔnaa yom tɛkpapa.

²⁶ Ma sama Sem ɪsɔ Tacaa.

Pɛ la Kanaaɲ kɛ Sem-wɛ pa yom.

²⁷ ɪsɔ ɪ walɔsɪ Yɛfɛtɛ tɛhikile,
na ɪ caya Sem tɛ,
na pɛ lá Kanaaɲ kɛ pa yom.

²⁸ Pusi ɲmɔnyu na nuɔwa na nɔɔɛ na naanɔwa (350) ké Nowee tasa tɔɔɔ kɛ lum waasuyu waali. ²⁹ ɪ pusi tɛna yoosa nasənaasa na nuɔwa na nɔɔɛ na naanɔwa (950) ɪɛna ɪ sɪ.

10

Nowee pɛyala lɔlɔny nyɔma

¹ Nowee piya Sem na Kam na Yɛfɛtɛ pa lɔla piya mpaya lum waasuyu waali tɔ pa hɔla ntɔ.

² Yɛfɛtɛ ɪɛ ɪ piya ntɔ. Komɛɛ, na Makɔki, na Matayi, na Yafan, na Tupaali, na Mesɛki, na Tilaa. ³ Komɛɛ ɪɛ ɪ piya ntɛ Asɛkənaasi, na Lifa, na Tokaama. ⁴ Yafan piya ntɛ, ɪɛna, na Taasi, na Kitim, na Lutanin. ⁵ Mpe ɪnɪ pa hukina tɛtu nti lum cɔɔnaa tɔ tɔ taa ɪsu tɔ naakuyu-wɛ na paa wei na ɪ nsəmɛ na ɪ lɔlɔny tɔ.

⁶ Kam ɪɛ ɪ piya ntɛ Kusi, na Misilayim, na Puti na Kanaaɲ. ⁷ Kusi piya ntɛ Sepa, na Hafilɔ, na Sapɔta, na Lakɔma, na Sapɔteka. Lakɔma piya ntɛ, Sapaa, na Tetan. ⁸ Kusi lɔlɔna tɔtɔɔ Nimloti, ɪnɪ ɪ caalɔna tɛtɔnaa kɛ tɔɔɔ. ⁹ Tacaa sɛna-ɪ kɛ na ɪ pɛsɪ yellaa taa yellɔ. Pɛ tɔɔ kɛ pa tukaya ɪtuule kɛ waatu ɪnɪ sɪ: Tacaa ɪ yɛɛ na ɪ pɛsɪ yellaa taa yellɔ ɪsu Nimloti. ¹⁰ Acalɛɛ wɛna a tɔɔ Nimloti tɔɔ kawulaya tɔɔɔɛ Papɛɛɪ, na ɪɛki, na Akati, na Kalɔne kɛ Papiloni tɛtu taa. ¹¹ Tɛtu nti tɔ taa kɛ ɪ luwa na ɪ polo Asilii na ɪ ɲmá Ninifi, na Lehopoti-Hiili, na Kela, ¹² na Lesan kɛ Ninifi na Kela ɪcatɛ sɔsɔɔɛ pa hekɔ.

¹³ Misilayim ná lɔlɔna ntɛɣɛ Lutɪ nyɔma, na Anem nyɔma, na Lehapi nyɔma, na Nafutu nyɔma, ¹⁴ na Patɔlɔsɪ nyɔma, na Kasulu nyɔma, na Kafɛtɔɔ nyɔma. Tɛnaɣa Filiisi nyɔma ná luwa.

¹⁵ Kanaaɲ ɪɛ ɪ kancaalaya pɛyaya ntɛ Sitɔɲ na naalɛ nyɔɲ ntɛ Hetɪ, ¹⁶ na ɪ lɔlɔny nyɔma tɔtɔɔɛ Yɛpusi nyɔma, na Amolii nyɔma, na Kilikasɪ nyɔma, ¹⁷ na Hifi nyɔma, na Alɛki nyɔma na Sini nyɔma, ¹⁸ na Alɛfatɪ nyɔma, na Semalii nyɔma, na Hamatɪ nyɔma. Pɛ waali kɛ Kanaaɲ lɔlɔny nyɔma ná yawa. ¹⁹ Na pa tɛtu toosi ntɛ pɛ kɔɣaɔ Sitɔɲ kɛ Keelaa kɔɲkɔɲ taa na pɛ polo Sɔtɔm na Kɔmɔɔ na Atɔma na Sepoyim halɔna Lesa. ²⁰ Kam ɪnɪ ɪ piya ntɛ, na pɛ kɛsɛna ɪsu pa lɔlɔny na pa nsɔma na pa tɛtu na pa piitimnaa.

²¹ Yɛfɛtɛ pa taalɔ Sem ɪɛ ɪ lɔla piya tɔtɔ na kulɔm ɪnɔɔɔɛ ɪpɛɛ na ɪ lɔlɔny nyɔma caa. ²² ɪ piya mpeɣɛɛ ɪlam, na Asuu, na Alɛpasatɪ, na Lutɪ, na Alam. ²³ Alam ɪɛ ɪ piya ntɛ, Usi, na Huuli, na Ketɛɛ, na Macɪ. ²⁴ Alɛpasatɪ ná lɔla Sela na ɪɛ ɪ lɔlɔ ɪpɛɛ. ²⁵ ɪpɛɛ ná lɔla piya

naaleye, kancaalaya nyəŋka həte nté Pelekí, yav ke pa yaa mpv na pa té taa. Mpi tɔ, waatu inəyi antulinya piitimnaa yawa. Ilé í neu həte nté Yəkətaŋ. ²⁶ Yəkətaŋ ná lələna Aləmotati, na Selefí, na Hasamafeti, na Yela, ²⁷ na Hatolam, na Wusaali, na Tikəla, ²⁸ na Opali, na Apimayeli, na Sapa, ²⁹ na Ofii, na Hafila, na Yopapi. Yəkətaŋ piya nté pa tənaya mpv. ³⁰ Pa təcayale nté pə kpaxav Mesa na pulasi həyəlvyv ŋku pa yaa si Sefaa tɔ na ilim təlule tɔɔ. ³¹ Sem iní i piya nté na pá kéesəna pa ləlvəŋ na pa nsəma na pa tetv na pa piitimnaa.

³² Nowee piya ləlvəŋ nté na pá kéesəna pa ləlvəŋ loosi, na pa piitim na mpe iní pa taa ké piitimnaa luwa na pá yá antulinya taa ké ləm waasvyv waali.

11

Papeeli ate na iso kutuluyu anaam ŋmav

¹ Waatu iní i taa yəlaa tənə yəyətaya nsəmle kolumtəle. ² Ulena pá lu ilim təlule tɔɔ na pá tala Papiloni tetəkəle səsəle taa na pá siki tənə. ³ Mpuyule pa heela təma si: I kəɔ na té loo pilikinaa na té wə-wəye kəkə. Ulena pá lana pilikinaa ke pɛe lonte na pá lana kaaloo ké somtu lonte. ⁴ Na pá tasa yəyətvyv si: I kəɔ na té ŋmá ate na iso kutuluyu anaam na kó yoosina isətənyv na tá həte yaa. Ilé tə kaa tasa yav ke yem ké tetv tənə taa.

⁵ Mpuyule Tacaa tiiva si i naaki ɪcate na ate na iso kutuluyu ŋku yəlaa piya ŋmawa tɔ. ⁶ Ulena Tacaa tɔ si: I nawa, pa tənə isəntə pa ké yəlaa kolumaa ké, na pa kaa nsəmle kolumtəle. Pa caalvyv isəntə tɔ pulvp kaa kayati-wəye mpi paa həkə si pa lakí tɔ pə taa. ⁷ Ilé maa tii na ma liyiti pa nsəmle na pá taa nukí təma kuyəyətvtv. ⁸ Ntəna Tacaa yasi-wəye antulinya tənə taa na pá yele pa ɪcate ŋmav. ⁹ Mpv pə yelina na pá ha ɪcate ntəye həte si Papeeli. Mpi tɔ, tənaya Tacaa liyita yəlaa nsəmle, na í yasi-wəye antulinya tənə taa.

Sem ləlvəŋ nyəma

¹⁰ Sem ləlvəŋ nyəma həla ntə cənə. I ləlvəŋ pusí nunwa (100) nyəŋka taa, ləm waasvyv waali pənaya naale nyəŋka taa ké i ləla Aləpasati. ¹¹ Aləpasati ləlvəŋ waali i təyɔ pusí nasəle na nunwa (500) na si taa ké i tasa apaləpiya na aləpiya ke ləlvəŋ.

¹² Aləpasati pusí lapa hiu na naanwa iləna í ləli Sela. ¹³ Sela ləlvəŋ waali i təyɔ pusí nasəle na tooso (403) na si taa ké i tasa apaləpiya na aləpiya ke ləlvəŋ.

¹⁴ Sela pusí lapa hiu na naanwa iləna í ləli Ipee. ¹⁵ Ipee ləlvəŋ waali i təyɔ pusí nasəle na tooso (403) na si taa ké i tasa apaləpiya na aləpiya ke ləlvəŋ.

¹⁶ Ipee pusí lapa hiu na naanwa na liyiti iləna í ləli Pelekí. ¹⁷ Pelekí ləlvəŋ waali Ipee təyɔ pusí nasəle na hiu na naanwa (430) na si taa ké i tasa apaləpiya na aləpiya ke ləlvəŋ.

¹⁸ Pelekí pusí lapa hiu na naanwa ké iləna í ləli Leu. ¹⁹ Leu ləlvəŋ waali i təyɔ pusí pəyɔlayafei ŋmənvyv na naanwa (209) na si taa ké i tasa apaləpiya na aləpiya ke ləlvəŋ.

²⁰ Leu pusí lapa hiu na naanwa na naale ké iləna í ləli Selu. ²¹ Selu ləlvəŋ waali Leu təyɔ pusí ŋmənvyv na naatosompəyɔlaya (207) na si taa ké i tasa apaləpiya na aləpiya ke ləlvəŋ.

²² Selu pusí lapa hiu na naanwa iləna í ləli Nahoo. ²³ Nahoo ləlvəŋ waali i təyɔ pusí ŋmənvyv (200) na si taa ké i tasa apaləpiya na aləpiya ke ləlvəŋ.

²⁴ Nahoo pusí lapa pəyɔlayafei hiu na naanwa ké iləna í ləli Tela. ²⁵ Tela ləlvəŋ waali Nahoo təyɔ pusí pəyɔlayafei nunwa na hiu (119) na si taa ké i tasa apaləpiya na aləpiya ke ləlvəŋ.

²⁶ Tela pusí lapa nutoso na naanwa ké iləna í ləli Apəlam na Nahoo na Halan.

²⁷ Tela ləlvəŋ nyəma həla ntə cənə. I ləla Apəlam, na Nahoo, na Halan. Ulena Halan náá ləli Ləɔti. ²⁸ Ama Halan ná səpa Uu ɪcate taa timpi pa ləla-i təyɔ Papiloni tetv taa na i caa Tela ta sətə. ²⁹ Ulena Apəlam náá kpaya Salai, na Nahoo náá kpaya Isika caa Halan pɛelə Milika.

³⁰ Salai ilé í ka ké kaaləlaya ké i fɛi pəyaya.

³¹ Mpóyú Tela kpaya i pəyalv Apəlam na i saali Ləɔti na i poolu Salai na pá lu Uu ke Papiloni si pa puki Kanaan tetv taa. Pa tala Halan ɪcate taa iləna pá caya tənə. ³² Tela pusí tənə yoosa ŋmənvyv na kakpasí (205) iləna í sí tənə.

APĒLAHAM TŌM

12

Apəlam luw ke ɪ tetv taa

¹ Mpyəy kuyaku nakuli Tacaa heela Apəlam si: Lu nyá tetv taa ké nyá nyəma heku ke nyá caa təyaya taa, na ń polo tetv nti maa huli-ŋ tɔ tɔ taa. ² Maa yele na nyá piitim la səsəəm na má kooli-ŋ kɔpantu, na nyá həte yaa, na ń pəsi kɔpantu tiipiiu. ³ Maa kooli kɔpantu ke nyá kɔpantu koollaa na ma sukɪ mpusi ké mpa pele paa sukɪ-ŋ mpusi tɔ. Nyá tɔɔ ké atɛ piitimnaa ká hiki nyɔlelen na pə kooli-wɛɣɛ koolee kɔpana.

⁴⁻⁵ Mpyəle Apəlam kpaya ɪ alɔ Salai na ɪ taalɔ pəyaya Ləɔti na ɪ wɛnau tɔna na ɪ tɔmlɛ nyəma mpa ɪ hika Halan tɔ na ɪ lu tɔna ɪsu Tacaa ka heeluyɔ-ɪ tɔ na ɪ tɛ Kanaan tetv taa.

Apəlam pola Kanaan na Icipiti pə tetvnaa taa

Waatv ɪni ɪ pusɪ ka wɛ nutoso na naanɔwa na kakpasɪ. I tapa tetv nti ɪlɛna ⁶ ɪ faya tɔ taa na ɪ polo Molee tɪŋ səsəɔŋ tɛ ké timpi pa yaa si Sikem tɔ. Waatv ɪni Kanaan nyəma ká wɛnna həɣɔlɔɣɔ ŋku ku taa.

ISEYELI NYĖMA LUU TOM TAKĖLAYA Kutuluṭu

TakĖlaya kanε ka hεte hulĖyĕna isĕna Iso lĕsa i yĕlaa kε Icipiti yomle taa tɔ. Toma sɔsɔna kε i lĕsĕna-wε, n a i lĕ kĕkĕlo nyĕmnāa na piti tĕma. Mpyɔ i tana-wεye tetu kɔpantɔ taa. Halĕna i cĕla i yulɔ Moisi kε kusɛsutɔ kε naanɔwa kĕ wulaya tetu taa. Sɪ pĕ tɔki-ti na pĕ hɔlɪ sɪ pa sɔla pa caa Iso wei i lĕsa-wεye yomle taa tɔ.

Isĕna pa faya Luu takĖlaya tɔ:

Iso kpawa Moisi kε Iseyeli nyĕma tiikilu, na Icipiti nyĕma ye-le-wε sɪ pĕ tεε, titite 1:1–15:21

Iseyeli nyĕma tapa wulaya tetu taa, Iso kentuyu kε pa tɔɔ, titite 15:22–18:27

Iso na i yĕlaa Iseyeli nyĕma pa nɔɔ pɛɛlɔyɔ kε Holɛpɔ wulaya tetu taa, na kusɛsutɔ naanɔwa, titite 19–24

Iso hula Moisi kε cokĕle sikuyu, titite 25–31

Iseyeli nyĕma luɔyɔyɔ kε naule na Iso pĕnĕnĕ, titite 32–34

Iso cayale kε cokĕle taa, titite 35–40

ISO LĖSEYI ISEYELI NYĖMA Kε ICIPITI TETU TAA

Iseyeli nyĕma yomle tɔyɔn kε Icipiti

¹ Yakɔpɔ wei pa cuyusaa sɪ Iseyeli tɔ, i na i pɔyalaa mpa pa pola Icipiti kε cayalɔtɔ tɔ, pa lulɔn loosi na pa hĕla ntɔ. ² Lupɛn, na Simiyɔn, na Lefii, na Yuta, na ³ Isakaa, na Sapulɔn, na Pɛncamεε, ⁴ na Tan, na Nɛfɛtali, na Katɪ, na Aɛε. ⁵ Yakɔpɔ pɔyalaa na i saalĕnaa mpe pa tĕna paa wε yulɔnyɔɔn nutoso na naanɔwa (70) kĕ. Ilε i pɔyalɔ lɛɔ Yosεɛfɔ nĕ laala-wεye Icipiti kε pote. ⁶ Pĕ waalɪ kĕ Yosεɛfɔ na i taalɔnaa mpa paa pola Icipiti tɔ pa sɛpa pa tĕna. ⁷ Paa na mpɔ Iseyeli nyĕma mpe pa huka teu tɔyomyom na pĕ sɔ tɛtɔ na pa tɔn fɛina saala.

⁸ Mpyɔ wulav kɔfalɔ nɔɔlɔ nĕ tɔyɔ kawulaya. Ama ilĕ i ta nyɪ Yosεɛfɔ. ⁹ Ntĕna i koti i yĕlaa na i tɔ-wε sɪ: I nyĕni, Iseyeli nyĕma kĕla-tɔyɔ samaa na tɔn, pa wε-tɔyɔ asola kĕ. ¹⁰ Mpɔ tɔ, pĕ wεε sɪ tĕ pɛkɪ yaasi wei tu pasĕna-wε tɔ. Pĕ taa kɔɔ na pĕ yoosi tĕ na tĕ kolontunaa na mpe pĕ sɛna pa tɔɔ na pĕ kĕli-tɔ. Ilĕna pĕ se na pĕ tεε.

¹¹ Tĕnayale Icipiti nyĕma tɔwa Iseyeli nyĕma kε yomle tĕma wahala nyĕna. Na pĕ kpa a fɛnlāa na pɛlɛ pĕ tɔyɔ-wεye-yε. Halɪ Iseyeli nyĕma mpe pa nmanāa acalεε wĕna pa yaa sɪ Pitom na Lamsɛsɪ tɔ. Tĕnaya Icipiti wulav^a sukɪ i wontu. ¹² Paa na pa tĕma anɔyɪ mpɔ tɔ, pa tɔnna hukuyu kĕ na pĕ suyi tetu. Ilĕna Icipiti nyĕma tεε nĕnĕ suukĕna-wεye sɔsɔm. ¹³⁻¹⁴ Mpyɔ pa tɔ-wεye yomle tĕma. Ilĕna pɛlɛ pĕ lu pa tɔyɪ luyɔ. Mpi tɔ, cɔyɔ kε pa casaya na pĕ nmaaki pilikināa, na pĕ lakɪ tawa tĕma tĕna. Pa tukaya-wεye-yεye mpyɔ na musɔn.

Icipiti wulav kɔyɔ kε Iseyeli nyĕma piya

¹⁵ Hepĕla nyĕma ka wĕna alaa lulĕsĕlāa kε naalɛye. Pa yaa lɛɔ sɪ Sifĕla na lɛɔ sɪ Puwa. Mpɔyɔlɛ Icipiti wulav yaa-wε na i heeli-wε sɪ: ¹⁶ I fɛnɔyɪ Hepĕla alaa tɔlɔllɛ na i kɔyɪ apalɔpiya kε saav taa kĕ kpakpaa. Ama i yeki alɔpiya.

¹⁷ Lulĕsĕlāa mpe pɛlɛ pa nyanayana Iso. Ilĕna pĕ kisi wulav tɔm ntɪ. Ilε pa ta kɔ apalɔpiya. ¹⁸ Tĕnayale wulav yaa-wε na i pɔɔsɪ-wε sɪ: Pepe tɔɔ kĕ u kɔyɪ apalɔpiya mpe? ¹⁹ Ntĕna lulĕsĕlāa mpe sɪ: Hepĕla alaa fayana Icipiti nyĕma kε yoo. Pa apalɔtɔ wε sɔyɔntɔ. Pa lulɔyɪ pa piya kĕ na pĕcɔ tĕa takɪ.

^a 1:11 Icipiti wulav: Pa yaakɔyɔ sɪ Icipiti wulav tɔ pĕ taya hεte. Pĕ hɔwεε ntĕ sɪ Icipiti wulav na pɛlɛ pa tɔm taa. Pĕ tɔɔ kĕ pĕ wεε sɪ tĕa tɔ sɪ wulav yaa Icipiti wulav.

20-21 M'púyú Isə koola luləsəlaa mpəyε kúpantv, na í lá na pa piitim tayalı. Mpi tə, pa nyanayana-ı tə pə təə. Ulena lseyeli nyéma náá hukiyi na pá nyəəki ton. 22 M'púyú Icipiti wulav towa Icipiti nyéma təna si: Ye Hepəla alv lula apalvpayaya í təŋsi-keye Nili pəyε lvm. Ama í yeki alvpiya.

2

Moisi lɔlvɔv na ı pəcaatv

1 M'púyú Lefii tv nəyɔlv ı kpaya Lefii alv nəyɔlv. 2 Ulena alv ını í lá teu na í lvi apalvpayaya. Ka lapa-ı teu ke səsəm. Ulena í mayasi-keye ɲmesuyv ke isətvnaa tooso. 3 I nawa si ı kaa pəsi na í ɲmesi-ke, ulena í caa kowusaya na í taa-keye kaaloo, na tɔyɔv nakvli kv cələm si lvm í taa svv. M'púyú ı husa payaya ke pə taa na í pona kowusaya ɲke na í sv pəyε taa, ké kuteɲ luyv tɛɛ, ké səsəncası taa. 4 Na payaya ɲke ka kəyε səɲa táálérn təə si ı naaki mpi ı neu ká təna tə.

5 Pə pamna Icipiti wulav pɛɛlv tii lvm səv, na ı taapalaa sv-ı na pɛɛ pá máláyí kuteɲ. Ule Icipiti wulav pɛɛlv loosa kowusaya nté səsəncası tɛɛ ké lvm taa. Ulena í tili ı yomaa taa lɛlv si í polo í kpaya. 6 I kulaa ıle ı mayana apalvpayaya nté na ká wiiki. Ka təm lapa-ı pətəətəle ulena í pəsəna si: Cəne ını, Hepəla nyéma payaya ké.

7 Ka kəyε ka səɲa təna, tənaya ı nəyε təkpaɔv si: N caa si má polo má pɛɛki-ɲ Hepəla alv wei ı ká mvsəsi-ké tə? 8 Ntəna pɛɛlv ını í cə si: Polo.

Kəyε tɛɛwa ulena í kəna ahvlvm ını ı too kvlvlv. 9 M'púyú Icipiti wulav pɛɛlv təma alv ını si: Kpaya payaya kanɛ na ı mvsəsi-m- ke, maa feli-ɲ.

Ulena toto kpaya-ke na í təə-ke.

10 Payaya kəma na ká cé hətɛ ulena ka too pona-ke na í cɛɛ-keye Icipiti wulav pɛɛlv na ká caya ı kiɲ isv ka too kvlvlv. Ntəna ílé í ha-keye hətɛ si, Moisi. Lvm apalv ke pa yaa mpv na pa té taa. Mpi tə, lvm taa ké ı ləsa-ı.

Moisi sewa na ı pote ke Matiyəɲ tɛtv taa

11 Moisi lapa səsə ulena kvyakv nakvli í polo si ı naaki ı nyéma Hepəla nyéma. Na ı nawa tətəyε wahala təma wena Icipiti nyéma təkaya-wɛ tə. Haləna í ná tətəyε Icipiti tv nəyɔlv ı kvyi Hepəla tv. 12 I caa isɛ ke ı taa na ı waalı ı ta na nəyɔlv, ulena í kú Icipiti tv na í ɲmesi-ı kanyəɲa tɛɛ. 13 Tɛv fema na í məli, ulena í mayana Hepəla nyéma na pá makı təmaya pa taa pa tike. I lola-wɛ ulena í pəsı mvsəɲtv si: Pepe təə ké n lakı nyá tɛɛtv ke nyəməɲ ke mpv? 14 Mpuyule ílé ı pəsəna-ı si: Awe kpa-ɲ tá wulav yaa tá təm hvvlv ye? N caa si n kv-m isv n kvyv Icipiti tv tə yɛɛ?

Moisi cəkənaa si yəlaa nyəmá-tı ulena səyɔntv kpa-ı. 15 Icipiti wulav mayamaya ná nu mpv na ílé ı təɲna pɛɛkvɔv si ı ləsəyi ı luyv tɛɛ. Ntəna Moisi svv nyutv na í polo Matiyəɲ tɛtv taa ké cəəsɔyɔv. I tala təna ulena í caya ləkə nəyɔlv ı nəyε.

16 Kətvlv nəyɔlv ı ka wɛ təna na pá yaaki-ı si, Yetulo. I wena pɛɛlaa naatosompəyɔlaya. M'púyú pɛɛlaa mpɛ pa pola lvm luyv si pa suuliyi pəlona na pa caa təla nyəə. 17 Pə tasaa ıle, tiikilaa napəli pa kəmayale na pá təyɔnı-wɛ. Moisi ná mpv ulena í sɛɛna pɛɛlaa mpɛ pa təə, na pa kaləkv nyəə. 18 Pa məla təyaya ulena pa caa pəsı-wɛ si: Isənaya pə lapa na səɲa í kəə ləɲ ke mpv? 19 Ntəna pá cə-ı si: Icipiti tv nəyɔlv ı waasəna-tv. Haləna í lu tá kaləkv ke lvm na kú nyəə. 20 Keləna pa caa nəyε təkpaɔv si: Na apalv ını ı wɛ le? I tá svvna-ı təyaya suwe? Təv, í polo na í yaa-ı na í kəə na tá na-ı tə təyε.

21 M'púyú Moisi tisaa na í caya apalv ını ı tɛ. Haləna ílé ı ha-ı ı pɛɛlv Sefola na í lá alv. 22 Alv ını ı lapa teu, ulena í lvi apalvpayaya na ka caa ha-keye hətɛ si Kəsəm. Macəsaa ké pɛɛ pa yaa mpv na pa té taa.

Isə lapa Moisi ke lseyeli nyéma waasvlv

²³ M'p'ógó pə taan̄a səsəm, ɔlɛna Icipiti wulav sí. Yomle nuwa Iseyeli nyéma ɔlɛna pá wiiki na pá tekiyi Iso si í waasi-we na ílé i nu. ²⁴ Na í tɔɔsi nɔɔɔ ŋka i ka su pa caanaa caanaa Apələham na Isaaka na Yakəpu tɔ ka tɔɔ. ²⁵ Na í nyənɪ Iseyeli nyéma na í paasəna pa tɔm.

3

¹ Waatu ɪnɪ tɔ na Moisi náá tən̄na i yəti Matiyən̄ kətulv Yetulo tɔla tiikuɔu. M'p'ógó kuyaku nakulɪ i tiikaa na í tala Iso puyv ŋku pa yaa si Holəpu tɔɔ wulaya tɔtɔ waali. ² Tənaya Tacaa tillu lu i tɔɔ ké tiika kuləpaya ŋka ka muɔi kəkɔ tɔ ka taa. I paasəna teu, ɔlɛna í ná si kəkɔ muɔi yáá. Ama tiika mayamaya u nyaki. ³ Ntɛna í tó i taa si i ká kpətəna teu na í ná piti tɔm nti si isənaya pə lapa na kəkɔ muɔi tiika na kaa nyaki. ⁴ Iso nawa si i caa kpətənav, ɔlɛna í yaa kəkɔ ŋkɛ ka taa si: Moisi Moisi. Na Moisi cɔ si: Ma nuwa. ⁵ Mpuɔvle Iso tɔma-i si: Taa kpətəna tiika ŋkɛ yoo. Wəɔsɪ nyá ntankpala. Mpi tɔ, Iso tɔtɔ tɔɔ ké n sən̄a mpv. ⁶ Mayale nyá caanaa caanaa Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Iso.

Səɔntv kpa Moisi, ɔlɛna í takɪ i isentɔɔ si í taa na Iso. ⁷ Ntɛna Iso tɔ si: Ma nawa isəna ma yəlaa təkɪ konyən̄ kɛ Icipiti tɔ. Pəyɛle ma nuwa wula nna pa ŋmakəllaa tɔyɔ-we tɔ. Ma nyəma pa wahalanaa tɔɔ. ⁸ Pə tɔɔ ké ma tiɪwa si ma cəkɪ-wɛyɛ Icipiti nyéma nin̄ taa, na má pona-wɛyɛ tɔtɔ kɔpantv nti tə walaa na tɔɔnaya na kɔpantv tən̄a tɔla yem təhɔ tɔ tə taa. Kanaan̄ nyéma, na Hiti nyéma, na Amolii nyéma, na Filiisi nyéma, na Hifi nyéma, na Yepusi nyéma, pa cayana tə taa. ⁹ Ma nuwa Iseyeli nyəma wula, pəyɛle ma nawa yaasi wei Icipiti nyéma ŋmakələɔn̄a-we tɔ. ¹⁰ Mpu tɔ, ma tiliyi-ŋ Icipiti wulav tɛ si n̄ polo na n̄ ləsi ma yəlaa Iseyeli nyéma kɛ Icipiti taa.

Iso hvləyi i təyi Moisi

¹¹ Mpuɔvle Moisi cɔwa Iso si: Mayale awe na halɪ máá puki Icipiti wulav kin̄ si ma ləsəyi Iseyeli nyéma kɛ Icipiti taa? ¹² Kelɛna Iso si: Maa wɛɛ nyá waali. Na mpi n ká nyəna si má tiliyina-ŋ tɔyɛle si, n ká ləsi Iseyeli nyéma kɛ Icipiti na nyana-we í kɔɔ na í sɛɛ-m puyv kɔnɛ kɔ tɔɔ cənɛ. ¹³ Ntɛna Moisi si: Pə wɛ teu, ye ma polaa na má mayana-we, na má heeli-we si pa caanaa Iso tilina-m pa waali. Iɛ paa pɔɔsi-m nyá hətɛ, ɔlɛna má cɔ-we suwɛ?

¹⁴ Mpuɔvle Iso cɔ-i si: Ma hətɛ nté Mawetam. Mpu tɔ, n̄ polaa ɪɛ n̄ heeli-we si: Tamwɛɛlv tilina-m mə waali. ¹⁵ Na n̄ cuyusi si: Mə caanaa caanaa Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Iso Tacaa tilina-m mə waali. Ma hətɛ nté, haləna antulinya polo na í kulɪ. Hətɛ ntɛyɛ yəlaa ká yaaki-m paa waatu wei. ¹⁶ Tɔv, polo pənɛntaa na n̄ koti Iseyeli səsaa na n̄ heeli-we si: Mə caanaa caanaa Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Iso Tacaa lu ma tɔɔ na í heeli-m si i na-mɛ na i nyéma isəna pa ŋmakələyi-mɛ tɔ. ¹⁷ Na i tó i taa si i ləsəyi-mɛyɛ wahala tɔtɔ taa cənɛ na í pona-mɛyɛ Kanaan̄ nyéma, na Hiti nyéma, na Amolii nyéma, na Filiisi nyéma, na Hifi nyéma, na Yepusi nyéma pa tɔtɔ taa, timpɪ tɔɔnaya na kɔpantv tən̄a tɔla yem təhɔ tɔ. ¹⁸ Ye pa nu mpv paa mu-təyi. Iɛna n̄ kpaya-we na í polo í mayana Icipiti wulav na í heeli-i si Hepəla nyéma tá, tá Iso Tacaa lu tá tɔɔ. Mpu tɔ, ha-tuyv mpaav na tɛ polo wulaya tɔtɔ taa na tɛ lapi-i kətasi. Pu mayana isu kuyɛɛn̄ tooso tɔntɛ. ¹⁹ Ma nyəma si ye pə ta han̄ wulav i kaa yele-mɛ na í tɛɛ. ²⁰ Pə tɔɔ ké maa hɔ Icipiti nyéma ŋkpaŋŋ na yaasinaa mpa too pa ta nata tɔ na halɪ wulav tɔɔnɪ-mɛyɛ kɔtɔɔn̄v na í tɛɛ. ²¹ Halɪ má yele na Icipiti nyéma la-mɛyɛ kɔpantv na í taa lu nin̄ kakpasɪ. ²² Paa Iseyeli alv wei i ká səlɛmɪ Icipiti alaa mpa pa kɛ i asəmaa na i cɔlv nyéma tɔɔ nyəɔtɔv kɔpantv wontu, na wula nyəntv, na wontu kɔsusuutu, na í tó mə piya tɔɔ. M'p'ógó í ká səsəna Icipiti nyéma kɛ konyən̄.

4

Iso hvləyi i tɔŋ kɛ Moisi

¹ M'p'ógó Moisi pɔɔsa Iso Tacaa si: Na ye isu Iseyeli nyéma ta tɔna ma tɔm na pá kisi-m nunav na pá tɔ-m si Tacaa ta lu ma tɔɔ ké tiili se? ² Ntɛna Tacaa tɔmɪ-i si: Pepeyɛ n tɔka nyá

nin taa? Mpuyule si: Kpátóyó. ³ Kelena Iso si: Peti-kuyú até. Moisi peta-ku, ilena kú pəsi tom. Tənaɣa ɪ ŋmaawa təyayav. ⁴ Ḿpóyó Tacaa heela-ɪ si: Siisi na ń kpa ɪ suka taa.

Moisi siisaa na ɪ kpa tom inɪ təcav, ilena tom tayanɪ kpátóyó kɛ pəsuyv kɛ ɪ nin taa. ⁵ Ilena Iso si: Mpi n ká hóləna Iseyeli nyóma si pa caanaa Apələham na Isaaka na Yakəpu pa Iso Tacaa má ma lu nyá tɔɔ tɔyɔle. ⁶ Ḿpóyó Iso tasa Moisi kɛ heeluyv si: Nyəkɪ nyá nin kɛ nyá lanɔle taa kɛ nyá toko tɛɛ.

Moisi nyəka ɪ nin kɛ mpv na í kusɪ-ɪ, ɪle ɪ tuta tənuyv tɔɔ asilima kutəŋ^a waasa ɪ nin tənaɣale na í sɛɛwa təhaii. ⁷ Kelena Iso si: Mələna nyá nin kɛ nyá lanɔle taa.

Moisi koma na í kusɪ ɪ nin ɪle ɪ məlaa keke təmammam ɪsu ɪ ka wɛv tɔ. ⁸ Mpuyule Tacaa tɔma si: Ye Iseyeli nyóma ta tɔna-ŋ, na ń kisi na ń la piti təmlɛ kancaalaya nyəntɛ na pá tá mv nyá tom. ń lapa naale nyəntɛ tənɛ ɪsu pa mv-ti. ⁹ Ye pə kpeŋna piti təma anɛ a naale na pá ká nyuyv na pá kisiyi nyá tom na paa nukəna-ŋ, ɪle ń cosɪ Nili pəyɔ lum na ń pəli-wəyi tɛtv tɔɔ na pə pəsi caləm.

Iso kpawa Aləŋ kɛ Moisi waali tv

¹⁰ Ḿpóyó Moisi si: Pə kaa la, ma ta nyɪ yəyɔtaya. Paa hatoo n caala-m yəyɔtənav tɔ ma taa nyɪ yəyɔtuyv. Paa na nəɔnɔɔ ɪsəntɔ kulvmtv ntəyi, pə ta layasi.

¹¹ Kelena Iso nəyɔ təkpaɪ si: Pə taya ma tɔna yulv kɛ nəyɔ taa? Na ye ma nəkaa ma lapɪ-ɪ kamumuka yaa ntam. Pəyele má nəkaa ma yeke na í naaki yaa í yulvmɪ. ¹² Mpv tɔ, tɛɛ nəɔnɔɔ. Maa wɛɛ nyá waali na maa tú nyá nəyɔ taa kɛ tom pee wena n ká yəyɔti tɔ. ¹³ Mpuyule Moisi si: Hai, Tacaa, ma kpa nyá yule, tili wei n caa tɔ, yeke ma tom.

¹⁴ Tənaɣale Moisi tom lapa Tacaa kɛ pááná na í tɔmɪ-ɪ si: Nyá taalv Lefii tv Aləŋ wɛɛ. Halɪ ílé ɪ tu luna ntɛyɛ nyá səŋuyv, na í loosa-ŋ ɪ lanɔhulvmɛ ká wɛɛ səyɔntv. ¹⁵ N ká teləsi-ɪ nti nti ɪ ká yəyɔtəyi tɔ. Na máa wɛɛ mə waali na má hólɪ-mɛyɛ mə kulapəle. ¹⁶ Nyá pəsə ɪsu Iso keke, na ń teləsəyi-ɪ nti ɪ ká heeliyi samaa na nyá nəyɔ tɔ. ¹⁷ Təkɪ nyá kpátóyó kɛ nyá nin taa na ń lakəna-kuyv piti təma.

Moisi məlvuyv kɛ Iseyeli nyóma kin

¹⁸ Ḿpóyó Moisi məla ɪ yəti Yetulo cɔlv na í heeli-ɪ si: Ma mələyi Icipiti na má ná Iseyeli nyóma alaafəya. Ntəna ílé si pə wɛ teu, polo.

¹⁹ Ḿpóyó Tacaa heela Moisi kɛ Matiyən tɛtv taa tənə si: Taa nyana Icipiti məlvuyv. Mpi tɔ, mpa pa lukaya-ŋ kuyv tɔ pa səpa pa tənə.

²⁰ Ilena Moisi cəyasi ɪ alv na ɪ piya kɛ kpaŋasi na pá tɛɛ Icipiti, na í təkə kpátóyó ŋku Iso ka heela-ɪ si ɪ kpaya tɔyɔ ɪ nin taa. ²¹ Ilena Tacaa tasa-ɪ heeluyv si: Ma ha-ŋ tɔŋ si ye n tala Icipiti, n la piti təma anɪ a tənə na Icipiti wulav ná. Ama maa tv-ɪ lanɔkpusəŋ na ɪ kaa yeke Iseyeli nyóma na pá tɛɛ. ²² Na ń heeli-ɪ si maya Iso Tacaa kɛ. Iseyeli nyóma wɛ kɛ ɪsu ma apalv pəyaya kancaalaya nyəŋka. ²³ Timpi ma təma si í yeke ma kancaalaya pəyaya na ká polo ká sɛɛ-m na í kisi tɔ, pə tɔɔ kɛ maa kú inɪ ɪ apalv pəyaya kancaalaya nyəŋka.

²⁴ Ḿpóyó Moisi pa svv tiiliyi ahoo naali. Ilena Iso kpipi-ɪ si ɪ kuyi. ²⁵⁻²⁶ Tənaɣale ɪ alv Sefola kpaya kpantanyaaluyv na í pəli pəyaya hənnəyɔ na í tokina-keɣɛ Moisi tɛɛ na í tɔ si: N kɛ-m caləm apalv kɛ. Pəlvuyv tom kɛ Sefola yəyɔtəna mpv. Ilena Iso yeke Moisi.

²⁷ Ḿpóyó Iso heela Aləŋ si í səŋ Moisi kɛ wulaya tɛtv taa.

Aləŋ tɛɛwa ilena í suli ɪ neu Moisi kɛ Iso puyv kin, na pá kpi təma na pá sɛɛ təma. ²⁸ Na Moisi náá keesi-ɪ tom nti Iso heela-ɪ na piti təma nna ɪ ka hula-ɪ tɔ. ²⁹ Ntəna pa naale pá təŋ təma na pá polo Icipiti na pá koti Iseyeli səsaa. ³⁰ Ḿpóyó Aləŋ keesa-wɛyɛ nti nti Iso ka heela Moisi tɔ, na pá lá piti təma anɪ na Iseyeli nyóma ná. ³¹ Pəle pa ná mpv, ilena pá tisi si Iso lakəna. Pa cekənaa si Iso nawa pa kunyɔntəyɔle kɛ na í kɔɔ si í waasi-wɛ. Ilena pá həntɪ-ɪ atɛ na pá sɛɛ-ɪ.

^a 4:6 asilima kutəŋ: Mpi Ləkpa taa pa yaa si kutəŋ kuseemuyv tɔyɔ pa yaa cənɛ si tənuyv tɔɔ asilima kutəŋ.

5

Moisi na Alɔŋ pa pote ke Icipiti wulav té

¹ Pəle pə waali ké Moisi na Alɔŋ pa pola Icipiti wulav té na pá heeli-ı sı: İseyeli nyóma ta, tá İso Tacaa sı té heeli-ŋ sı ń yele-tu na té polo pooluŋ na té lapı-ı tɛmlɛ pəyaya nakəli.

² Tənaɣale Icipiti wulav nəɣo təkpav sı: Aweye İso Tacaa ye? Ma ta nyı pɔntu. İle ma fɛi sı ma nukı ı tɔm na má yele İseyeli nyóma sı pá polo tiili.

³ Mpuyule Moisi na Alɔŋ pa cɔwa sı: Hepəla nyóma tá, tá İso Tacaa luna tá tɔo na í heeli-tuyv mpv. Pə tɔo tɔ yele-tu na té tɔ kuyɛɛŋ tooso na té polo pooluŋ na té lá kɔtası. Ye pə taya mpv ı ká kv-tu na kvɔtəŋ yaa yoou. ⁴ Mpúyú wulav holina Moisi na Alɔŋ sı: Mɛ, pepe tɔo ké í tɔsəyi İseyeli nyóma sı pá yele pa təma ye? Mı məli mə nyəna taa. ⁵ Nəonəo taa yəlaa panɛ pa hukaa ké isı pa təma ka polo isentaa, ɪlɛna í caaki sı í məŋna-yeyɛ waali yɛɛ?

Wahala təma səsəyɛ

⁶ Kuyaku ŋkuyv Icipiti wulav heela Icipiti nyóma mpa pa ké wahala təma fɛŋlaa səsaa tɔ, na mpa pa ké fɛŋlaa səkpema ke İseyeli nyóma taa tɔ ⁷ sı: İ taa tasa-weyɛ pilikinaa kasaaloka cɛlvɔv ke faalaa. Pa mayamaya paa pukina na pá kvŋ. ⁸ Pəcɔ pə fɛi sı pa pikilinaa í sekı isı pa tu ŋmaaki tɔ. Felentunaa ke-weyɛ. Pə tɔo ké pa kəma ma kvŋ sı má ha-weyɛ mpaav na pá polo pá lá pa İso ké kɔtası. ⁹ İ tu-weyɛ təma toŋ nyəna. İle pa kaa hiki tapasopəle sı pá paasəyənə pa pəpətu təmnəa mpe.

¹⁰ Mpúyú fɛŋlaa səsaa na səkpema pa lu Icipiti wulav té na pá polo pa heeli İseyeli nyóma sı: Wulav sı, té taa tasa-meyɛ kasaaloka cɛlvɔv. ¹¹ Sı mə mayamaya í ká yeləna na í kú. Pəyele mə pilikinaa kaa sekı isı í tu ŋmaaki tɔ.

¹² Mpv pə yelina na İseyeli nyóma ya Icipiti tɛtu taa sı pá kvŋ kasaaloka. ¹³ Na fɛŋlaa səsaa náa caaləyi-wɛ na toŋ sı pə wɛɛ sı pá tɛŋ paa ifemle nte tə pilikinaa ke teitei, isı too paa cɛlaya-weyɛ kasaaloka ke kvɛlv tɔ. ¹⁴ Haləna fɛŋlaa səsaa mpe pá makı səkpema mpa paa kpawa İseyeli nyóma taa tɔ. Sı pepe tɔo ké nəonəo samaa u lakı pilikinaa, na pə takı isı too paa suw tɔ.

¹⁵ Mpúyú fɛŋlaa səkpema mpe pa pola Icipiti wulav kvŋ sı pa hóləyi-ı pa wahala na pá wiina-ı sı: Hai, tá caa, pepe tɔo ké n naasəyi-tuyv mpv? ¹⁶ Nyəni, anı tá mayamaya tə kvŋna tá kasaaloka. Pəyele pa caaləyi-tu sı tá pilikinaa í taa sekı isı tu ŋmaakaya tɔ. Pəcɔ pa təŋna-tuyv mapv ntɔ. Nyá yəlaa tɔm səpaya. ¹⁷ Tənaɣale Icipiti wulav nəɣo təkpav sı: İ ké felentunaa kpitikpitinaa ké, pə mayamaya pə tɔo ké í waakəna sı í puki İso ké kɔtaya lapv. ¹⁸ İ kvli na í tɛɛ mə təma taa. Nəɣəlv kaa cɛla-meyɛ kasaaloka ke faalaa. Pəyele í ká ŋmá pilikinaa ke teitei ké isı í tu ŋmaaki tɔ.

¹⁹ Mpúyú fɛŋlaa mpe pa lanjá wakəlaa. Mpi tɔ, pa heela-wɛ sı paa ŋmaaki pilikinaa ke paa ifemle nteyɛ təcɔvŋ isı paa suwa tɔ. ²⁰ Mpe pa lukaya ɪlɛ pa mayana Moisi na Alɔŋ pa tanja-weyɛ. ²¹ İlɛna pá tɔv pɛle sı: İso ká kpatı mə yule tɔo ké kpaakpaale. Mpi tɔ, mə lapəna na Icipiti wulav na ı waali nyóma pa luyv lu-tv. Mə tekina tá luyv sı pá lentı.

²² Mpúyú Moisi tasa Tacaa ke səlɛmuyv tɔtɔ sı: Hai, Tacaa, pepe tɔo ké n lakı nyá yəlaa taya isayatu? Na pepe tɔo ké n tu tila-m pa waali? ²³ Hatoo kuyan̄ku ma heela Icipiti wulav ke nyá tɔm tɔ, ı səsə İseyeli nyóma ke wahala ké. Pəyele nyá suma, nn lɔkı sı ń waasi-wɛ.

6

¹ Mpúyú Tacaa cɔwa Moisi sı: N ká ná isəna maa la Icipiti wulav tɔ. Toŋ ke maa lana-ı na í yele-mɛ na í tɛɛ. Halı ı mayamaya ı ká tu tɔyənna-meyɛ ı tɛtu taa sı í tɛɛ ləŋ na í wɛsı-ı.

İso su Moisi ke nəɣo sı ı ká waasi İseyeli nyóma

² İlɛna İso tasa Moisi ke heeluyv sı: Ma ké Tacaa ké. ³ Halı ma hólá ma təyi Apəlaham na İsaaka na Yakəpv sı mayale İso Toma təna tv. Ama pa ta nyı sı ma həte tətəyɔle Mawetam.

⁴ Ma na-wɛ tə pɛla nəɣo na má su-wɛ sı maa ha-weyɛ Kanaaŋ tɛtu nti tə taa pa caya cayaɔtv

ke isəntə tə. ⁵ Pənente ma nu yomle nte Icipiti nyéma tuxi-we na pá wiiki tə. Haləna pə təəsi-m nəɣə ŋka ma na-we tu pɛɛlaa tə. ⁶ Pə tə kə ma tu Moisi si í heeli-me si mayale Tacaa. Maa cɛ-mɛɣe mə yomle na mə wahala təma taa na má waasi-me. Na ma hó Icipiti nyéma ŋkpaŋɣu na ma toŋ səsəŋ. ⁷ Maa nyəni-mɛɣe ma yəlaa na mú nyəni maya mə Iso. Waatu inəɣi i ká nyi si mə Iso Tacaa má ma hetəɣəna-mɛɣe Icipiti nyéma wahala təma anɪ a taa. ⁸ Pəle pə waali maa pona-mɛɣe tetu nti maa su Apəlaham na Isaaka na Yakəpu ke nəɣə na tuunav si maa ha-me na té pəsi mə nyəntu tə tə taa. Mpi tə, maya Tacaa kə.

⁹ Mpyúyú Moisi kpaya təm nti na í teləsi Iseyeli nyéma ilena pá kisi tə mɔɣu. Mpi tə, pa yomle təma kəla-weɣe puw.

¹⁰ Ilena Tacaa tasa Moisi kə heeluɣu si: ¹¹ Polo Icipiti wulav kin na í heeli-i si pə weɛ si í ye le Iseyeli nyéma na pá lu nyá tetu taa.

¹² Ntəna Moisi nəɣə təkpaɣ si: Iseyeli nyéma mayamaya ná tá nuna-m kacəŋfana Icipiti wulav? Halɪ maa tu pəsəɣi yəɣətaya ke isəntə tə, pə tu tɛɛsaa kɛɛ.

¹³ Kɛlena Tacaa tu Moisi na Aləŋ si: I polo mə naale na í mayana Iseyeli nyéma na Icipiti wulav na í heeli-we si, pə weɛ si Iseyeli nyéma í lu Icipiti taa.

Moisi na Aləŋ pa caanaa caanaa həla

¹⁴ Iseyeli nyéma ləluŋ loosi nyéma cəsənaa həla ntə.

Yakəpu pəyalu kancaalaya nyəŋ Lupəŋ pəyalaa nté Hanəki na Palu na Həsələŋ na Kaami, pɛɛɣɛle Lupəŋ ləluŋ loosi nyéma cəsənaa.

¹⁵ Simiyəŋ ílé i pəyalaa nté, Yemuweli, na Yaməŋ, na Ohati, na Yakəŋ, na Sohaa, na Sawuli. I alu Kanaaŋ nyəŋ lələna-i i pəyalu kantəkaya nyəŋ inɛ. Simiyəŋ ləluŋ loosi nyéma cəsənaa nté.

¹⁶ Lefii pəyalaa mpa pa kə i ləluŋ loosi nyéma cəsənaa tə pa we yəlaa tooso kə.

Pa həla nté Keesəŋ, na Kehati, na Melali. Lefii inɪ i ləluŋ pusi nté nunəwa na hiu na naanəwa na naatosompəɣəlaya (137). ¹⁷ Keesəŋ pəyalaa nté Lipini na Simeyi, pɛɛɣɛle Keesəŋ ləluŋ loosi nyéma cəsənaa. ¹⁸ Kehati ílé i pəyalaa nté, Aməlam, na Isaa, na Həpələŋ, na Usiyeli. Kehati ləluŋ pusi nté nunəwa na hiu na naanəwa na tooso (133). ¹⁹ Melali ílé i pəyalaa nté Malii na Musi. Pɛɛɣɛle Lefii nyéma ləluŋ loosi nyéma cəsənaa.

²⁰ Aməlam ílé i kpaya i caa neu Yəkəpeti kə na í ləli-i apaləpiya ke naale, Aləŋ na Moisi. Aməlam inɪ i ləluŋ pusi nté nunəwa na hiu na naanəwa na naatosompəɣəlaya (137).

²¹ Isakaa ílé i pəyalaa nté Kolee, na Nəkəfi, na Sikəli. ²² Usiyeli pəyalaa nté Mikayəli, na Ilisafəŋ, na Sitili.

²³ Aminatapi pɛɛlɪ Ilisepa wei i kə Nasəŋ neu təɣə Aləŋ kpaya na í ləli Natapi, na Apihu, na Ilasaa, na Itamaa.

²⁴ Kolee ílé i pəyalaa nté Asii, na Ilikana, na Apiyasafi. Pɛɛɣɛle Kolee ləluŋ loosi nyéma cəsənaa.

²⁵ Putiyeli pɛɛlɪ nəɣəlv kə Aləŋ pəyalu Ilasaa ná kpaya na ílé i ləli Pəŋhasi.

Lefii ləluŋ nyéma loosi nyéma cəsənaa həla nté.

²⁶ Na Aləŋ na Moisi mɛɣe Tacaa təma si pá ləsi Iseyeli nyéma kə Icipiti taa kə nəɣə kələmaya. ²⁷ Mpe inɪ pa teləsəna Icipiti wulav kə nti Iso yəɣətəa si í ye le Iseyeli nyéma na pá lu i tetu taa tə.

Iso lələɣi nəɣə ŋka i ka su Moisi tə

²⁸ Mpyúyú kuyaku nakuli Iso yəɣətəna Moisi kə Icipiti tetu taa na í heeli-i si: ²⁹ Ma kə Tacaa kə, polo í heeli Icipiti wulav kə tə tənə nti ma yəɣətəna ma nəɣə tə.

³⁰ Mpyuɣle Moisi cə-i si: Icipiti wulav kaa nuna-m. Mpi tə, ma ta nyi yəɣətaya kə paa pəcə pəcə.

7

¹ Mpyúyú Tacaa heela Moisi si: Maa tu-ŋ toŋ səsəŋ na í pəsi isu Iso kə Icipiti wulav isəntaa na Aləŋ náa teləsəɣi-i nyá təm. ² N ká kɛsi Aləŋ kə tə tənə nti máa heeli-ŋ tə, na ílé i teləsi-təɣi

Icipiti wulav si í yele Iseyeli nyéma na pá lu í tetu taa. ³ Paa na mpv tɔ, maa la Icipiti wulav ke lanɲkpɛsɛŋ. Paa na piti tɔma na kuhulum mpi pɛ tɔna maa la Icipiti taa tɔ, ⁴ í kaa nuna-me. Halí waatu inɛŋi maa nyɛnsi Icipiti nyéma ise ke teu ke isɛna pɛ weɛ tɔ. Ilena má lɛsi ma yɛlaa Iseyeli nyéma ke nɔŋo kulɔmaya ke tetu tɔne tɔ taa. ⁵ Saa inɛŋi pu cɛ Icipiti nyéma isentɔɔ na pá nyí si ma ké Tacaa.

⁶ Ḿpɔ́yó Moisi na Alɔŋ pa lapa teitei isu Tacaa ka heeluyɔ-we tɔ. ⁷ Waatu wei pa yɔŋɔɲaana wulav ke mpv tɔ, Moisi pusi ka we nunaasa na Alɔŋ nyɛnsi ke nunaasa na tooso.

Icipiti wulav kisa Moisi na Alɔŋ ke nunav

⁸ Ḿpɔ́yó Iso Tacaa heela Moisi na Alɔŋ si: ⁹ Ye Icipiti wulav tɔma-me si í la piti tɔmlɛ natɛli, ilɛ Moisi heeli Alɔŋ si í pɛti í kpátóyó ke atɛɛɛ wulav isentaa, na ku pɛsi tɔm.

¹⁰ Tɔnaɲa Moisi na Alɔŋ pa tɛɛwa na pá lá teitei isu Iso Tacaa keɛsuyɔ-we tɔ. Alɔŋ pɛta í kpátóyó ke atɛɛɛ Icipiti wulav na í waali nyéma pa isentaa na kó pɛsi tɔm. ¹¹ Ḿpɔ́yó wulav kota Icipiti tɔwaa na pɛ topotopo nyéma na pɛle pá lá mpv tɔtɔ, na pa topotopotu taa. ¹² Pa tɔna pa pɛta pa kpatɛŋ ke atɛ na í pɛsi tɔmaa. Tɔnaɲa Alɔŋ kpátóyó tɔm kulaa na í li pane pa nyɛŋ tɔmaa tɔna. ¹³ Paa na mpv Icipiti wulav lapa lanɲkpɛsɛŋ na í kisi nti Moisi na Alɔŋ pa pola-í sɛlɛmuyɔ tɔŋo teitei isu Tacaa ka yɔŋɔtuyɔ tɔ.

Wahala kancaalaya nyɛŋ

¹⁴ Ḿpɔ́yó Iso Tacaa tɔma Moisi si: Ntɔŋ Icipiti wulav kama nyuyɔ ke í lanɲkpɛsɛŋ taa na í kisi Iseyeli nyéma ke yeluyɔ si pá tɛɛ yɛɛ? ¹⁵ Tɔv, cele ku fema n lu lɔŋ na n kpaɲa nyá kpátóyó ŋku ku pɛsa tɔm tɔ, na n polo í tɛɛɛ saa wei í tiiki pɔŋo tɔ, na n tanɲ-í kɔtɛŋ tɔ. ¹⁶ Ilena n heeli-í si: Hepɛla nyéma tá, tá Iso Tacaa tilina-m si má heeli-ŋ si n yele í yɛlaa na pá polo pooluŋ na pá sɛɛ-í, na halɛna sanɲa nyaa sanɲ. ¹⁷ Pɛ tɔɔ ké Tacaa si má telɛsi-ŋ si n tɔma si n ta nyɛm-í tɔ pɛnɛntaa ké n ká nyɛm-í. Kpátóyó kɔnɛɛɛ maa ma Nili pɔŋo lɔm tɔɔ, ilɛna Iso yele na pɛ tɔna pɛ pɛsi calɛm, ¹⁸ na tiina sí na lɔm sɔŋ na halí Icipiti nyéma kpisi pɛ nyɔɔv.

¹⁹ Ḿpɔ́yó Tacaa tasa Moisi ke heeluyɔ si: Heeli Alɔŋ si kpaɲa nyá kpátóyó na n húlí-kuuyɔ Icipiti nyéma lɔm tɛkpɛntɛnaa na pusi na lɔŋ pɛ tɔɔ na pɛ kɛŋna lɔcayamnaa na tun na kukpamɛŋ pɛ pɔŋ taa lɔmnaa, na pɛ pɛsi calɛm. Waatu iní calɛm ká waasi tetu tɔna tɔpai.

²⁰ Ḿpɔ́yó Alɔŋ kusa kpátóyó na í má pɔŋo lɔm tɔɔ isu Tacaa ka keɛsuyɔ-we tɔŋo Icipiti wulav na í waali nyéma pa isentaa, na lɔm tɔna pɛsi calɛm. ²¹ Ilena pɔŋo tɔna tiina sí, na ka lɔm sɔŋ halɛna Icipiti nyéma kpisi pɛ nyɔɔv. Na paa timpiyi n tala tetu tɔna taa calɛm waasɛna.

²² Ḿpɔ́yó Icipiti tɔwaa lapa teitei isu Moisi-we na pa topotopotu taa. Ilena Icipiti wulav la lanɲkpɛsɛŋ isu Tacaa ka tɛm yɔŋɔtuyɔ tɔ, na í kisi nɔŋo ŋka paa sɛlɛma-í tɔ. ²³ I ta kpaɲa-ti na í yaa pulɔ. Ilena í ha lumaya na í suv í tɛyaya. ²⁴ Tɔnaɲa Icipiti nyéma tɔna suv hila laasuyɔ na pá malɔŋi pɔŋo si pá hiki lɔm kɔnyɔnyɔm. Mpi tɔ, pɔŋo nyɛm taa fɛi nyɔɔv.

²⁵ Kuyɛɛŋ naatosompɔŋɔlaya tɛcu ké lɔm pɛsa calɛm.

Wahala naale nyɛŋ

²⁶ Pɛ waali ké Tacaa tɔma Moisi si: Polo Icipiti wulav kin na n heeli-í si yele ma yɛlaa na pá polo pá la-m tɔmlɛ. ²⁷ Ye n kisa mpv maa yele na salɛɛ lu nyá tetu tɔna taa. ²⁸ A ká huki tɔyomyom ke pɔŋo taa. Ilena á kpa na á suv wulav nyá nyá kawulaya tɛyaya taa, na nyá nan kuhɛntuyɔ taa. A ká kpa nyá kato tɔɔ mayamaya. A ká suv tɔtɔŋo nyá waali nyéma tɛɛsi taa na samaa nyɛnsi taa na tɔtɛsɛle na mutɔ tiisi taa tɔtɔ. ²⁹ Halí a ká kpa Icipiti wulav nyá nyá mayamaya nyá tɔɔ, na samaa tɔna tɔɔ, na pɛ kɛŋna tɔmlɛ nyéma tɔɔ tɔtɔ.

8

¹ Ḿpɔ́yó Tacaa tasa Moisi ke heeluyɔ tɔtɔ si heeli Alɔŋ si: Húlí nyá kpátóyó na pusi na lɔŋ na lɔcayamnaa tɔɔ na salɛɛ lu Icipiti.

² Alɔŋ ná húlá ɪ kpátúyú kɛ mpɔ, ɪlɛna salɛɛ lu Icipiti lɔmnaa taa na á waasɪ tɛtɔ tɛna. ³ Ḿpóyú Icipiti tɔwaa ná lapa mpɔ na pa topotopotɔ taa tɔtɔ, na salɛɛ lu na á kpa tɛtɔ tɛna taa. ⁴ Ntɛna Icipiti wulav yaa Moisi na Alɔŋ na í tɔ-wɛ sɪ: ɪ wiina Tacaa na í hatɛlɛna salɛɛ anɔyɪ mǎ na mǎ yɛlaa. Pɛ waali ɪlɛ maa yɛlɛ ɪsɛyɛli nyɛma na pá polo pá lá ɪsɔ kɛ kɔtasɪ.

⁵ Tɛnaɣalɛ Moisi cɔ Icipiti wulav sɪ: Ta caa, lɛsɪ nyá mayamaya kɛ saa wei n sɔɔlaa sɪ mǎ sɛlɛmɪ ɪsɔ kɛ mǎ tɔɔ na í kú salɛɛ kɛ nyana nyá samaa na nyá tɛmlɛ nyɛma mǎ tɛɛsɪ taa na á mǎli pɔyɔ taa tɪkɛ tɔ. ⁶ Kɛlɛna wulav sɪ: Celɛ kɛ ma caaki sɪ n sɛlɛmɪ ɪsɔ. Ntɛna Moisi sɪ: Tɔɔ, pɛ wɛ teu. Maa la mpɔ, ɪlɛna pɛcɔ n cɛkɛna sɪ tá ɪsɔ Tacaa fɛina saala. ⁷ Pɔpɔtɔ fɛi lɛlɛn, salɛɛ ká lu nyana nyá samaa na nyá tɛmlɛ nyɛma mǎ tɛɛsɪ taa na á mǎli pɔyɔ taa tɪkɛ.

⁸ Ḿpóyú Moisi na Alɔŋ pa lu Icipiti wulav tɛ. ɪlɛna Moisi sɛlɛmɪ ɪsɔ kɛ salɛɛ anɪ a tɔɔ. ⁹ ɪlɛna Tacaa la ɪsɔ ɪ sɛlɛmɔyɔ tɔ, na salɛɛ sɪ tɛɛsɪ taa na taasɪ tɔɔ na tawa taa. ¹⁰ Ḿpóyú pa kota-yɛyɛ huwa huwa. ɪlɛna ɪcatɛ tɛna sɔŋ pɛ fɛi teu.

¹¹ Icipiti wulav nawa sɪ ɪ wahala pasaa, ɪlɛna í lá lanɣpusɛŋ na í kisi Moisi na Alɔŋ kɛ nunav kɛ teitɛi ɪsɔ Tacaa ka yɔyɔtɔyɔ tɔ.

Wahala tooso nyɛŋ

¹² Ḿpóyú Tacaa tɔma Moisi sɪ heeli Alɔŋ sɪ: Ma nyá kpátúyú kɛ tɛtɔ tɔɔ, na mɔsɔyɔ pɛsɪ pɔtɔ na tɛ kpa Icipiti tɛtɔ tɛna taa.

¹³ Ntɛna Moisi na Alɔŋ pá lá teitɛi ɪsɔ Tacaa heela-wɛ tɔ. ɪlɛna mɔsɔyɔ pɛsɪ pɔtɔ na tɛ waasɪ yɛlaa na tɔla pa tɔɔ kɛ tɛtɔ tɛna taa. ¹⁴ ɪlɛna Icipiti tɔwaa mayasɪ ɪsɔ paa la mpɔ na pa topotopotɔ taa na pá kpisi. Na pɔtɔ náá wɛ tɔla na yɛlaa pa tɔɔ. ¹⁵ Tɛnaɣalɛ tɔwaa heela Icipiti wulav sɪ: ɪsɔ mpɛlɛ kɛ cɛnɛ ɪnɔyɪ yoo.

Paa na mpɔ Icipiti wulav tɔka ɪ lanɣpusɛŋ na í kisi Moisi na Alɔŋ kɛ nunav kɛ teitɛi ɪsɔ Tacaa ka yɔyɔtɔyɔ tɔ.

Wahala liyiti nyɛŋ

¹⁶ Ḿpóyú Tacaa heela Moisi sɪ: Celɛ kɔli lɔŋ kɛ tananɔ kɔpanɣv tɛɛ, na n kati Icipiti wulav kɛ waatu wei ɪ tiiki pɔyɔ tɔ na n heeli-ɪ sɪ Tacaa mǎ, ma tɔma sɪ yɛlɛ ma yɛlaa na pá polo pá la-m tɛmlɛ. ¹⁷ Ye n kisaa sɪ n kaa yɛlɛ-wɛ, ɪlɛ ma yɛlɛ na kacɔsɪ kɔnaasasɪ nasɛli sɪ lu na sí sɔ Icipiti nyɛma tɛɛsɪ taa kɛ tɛtɔ tɛna taa, na sí nyasɔyɪ nyana yɛlaa na nyá tɛmlɛ nyɛma tɛna. ¹⁸ Ama kacɔsɪ nsɪ sɪ kaa wiili Kɔsɛŋ tɛtɔ taa timpi ma yɛlaa wɛɛ tɔ. Tɛnaɣa Icipiti wulav ka nyɛna sɪ Tacaa mǎ, ma wɛ Icipiti taa cɛnɛ. ¹⁹ Maa kenti mǎ tɔɔ kɛ kpantɛ kɛ celɛ, na í kaa na wahala ɪnɛ.

²⁰ Ḿpóyú Tacaa yɛlaa na kacɔsɪ kɔnyasasɪ nasɛli lu tuutuuma na sí watɪ Icipiti wulav na ɪ tɛmlɛ nyɛma pa tɛɛsɪ taa, na sí wakɛli tɛtɔ tɛna. ²¹ Tɛnaɣalɛ Icipiti wulav yaa Moisi na Alɔŋ na í tɔ-wɛ sɪ: ɪ polo í lá mǎ ɪsɔ kɛ kɔtasɪ. ɪlɛ Icipiti tɛtɔ taa kɛ pɛ wɛɛ sɪ í la-sɪ. ²² Kɛlɛna Moisi na Alɔŋ pa cɔ sɪ: Tɛ kaa la-sɔyɪ cɛnɛ. Mpi tɔ, Icipiti nyɛma ká nyɛni-sɔyɪ acaalɛtɔ na pá yaɣa-tɔyɔ pɛɛ. ²³ Pɛ wɛɛ kɛ sɪ tɛ tɔ kɔyɛɛŋ tooso na tɛ polo poolun. ɪlɛna tɛ lá tá ɪsɔ Tacaa kɛ kɔtasɪ ɪsɔ ɪ ka heeluyɔ-tɔ tɔ. ²⁴ Ntɛna Icipiti wulav sɪ: Maa yɛlɛ-mɛ na í polo. ɪlɛ í taa hatɛli poolun kɛ. Aaiyɛɛ sɪ, í sɛlɛmɛna-m.

²⁵ Mpɔyɔlɛ Moisi nɔyɔ tɛkpav sɪ: Ye ma lu cɛnɛ, maa sɛlɛmɪ Tacaa na celɛ ɪ ká hatɛlɛna nyá na nyá tɛmlɛ nyɛma na nyá yɛlaa kɛ kacɔsɪ sɛnɛ. Ama kɔlumtɔ kɛ sɪ n taa nɛɛti-tɔ na n taɣanɪ ɪsɛyɛli nyɛma taɣa tanɔyɔ sɪ tɛ taa polo na tɛ lá ɪsɔ kɛ kɔtasɪ.

²⁶ Moisi lu Icipiti wulav tɛ ɪlɛna í sɛlɛmɪ Tacaa, ²⁷ na ɪlɛ ɪ lɛsɪ kacɔsɪ tɛna na sí yɛlɛ Icipiti wulav na ɪ tɛmlɛ nyɛma na ɪ yɛlaa, pɛ ta sɔɔ paa kɔlumaya. ²⁸ Ḿpóyú Icipiti wulav lapa lanɣpusɛŋ tɔtɔ na í kisi sɪ ɪsɛyɛli nyɛma í taa lu.

¹ M'p'ógú Tacaa t'oma Moisi si: Polo Icipiti wulav kin na n heeli-i si Hep'ela ny'oma Iso Tacaa má, ma t'oma si yele ma y'elaa na pá polo pá la-m t'amlé. ² Ye n wée na n kisiyi na n kan ny'uy' na n tan'ayi-wéye mpv, ³ maa yele na kus'aku isayav nakuli ku kpa Icipiti ny'oma t'ola, na kó ku kpa'an'eh na kpa'así na yooyoona, na naan, na heen, na p'eh. ⁴ Ama Tacaa ká fayasi Iseyeli ny'oma ny'ona na a taa nat'eli ny'uy' kaa holi-té.

⁵ P'ele p' paasi ilena Iso Tacaa su si cele ké in i ka la k'ak'alo in'ayi Icipiti taa.

⁶ T'ev fema ilena Tacaa yele na kus'aku nan Icipiti ny'oma t'ola t'anya kupamp'ele isu i ka y'ay'ot'uy' tó. Ama Iseyeli ny'oma ny'ona taa nat'eli t' ny'uy' ta holi-té. ⁷ M'p'ógú Icipiti wulav p'asaa na i nu si Iseyeli ny'oma t'ola taa nat'eli t' ta sí. Paa na mpv p'ele p' ta lap'i-i pulv. I kama ny'uy' ké i lan'kpus'eh taa na i kisi Iso y'elaa ké yeluyu si pá t'ee.

Wahala naatoso ny'eh

⁸ P' waali ké Tacaa tasa Moisi na Al'eh ké heeluyu t'otó si: I cosi m'asaya taa t'oluma ké m' nkulee taa. Ilena i polo wulav t'é, na Moisi n'musi-yéye is'otaa na Icipiti wulav ny'an'ayi. ⁹ A ká yá t'etu t'ona taa na á l'uli y'elaa na t'ola ké m'ula naali, na á p'asi s'omola.

¹⁰ M'p'uy'ule Moisi na Al'eh pa cosa t'oluma, ilena pá polo wulav t' na Moisi n'musi-yéye is'otaa, na á l'uli y'elaa na t'ola ké m'ula na á p'asi s'omola. ¹¹ M'ula an i a k'penna Icipiti t'owaa t'ot'ay' na á kpa-wéye teitei isu y'elaa t'ona. Hal'ena pa k'pisi Moisi-wéye k'p'et'ana. ¹² M'p'ógú Tacaa yelaa na Icipiti wulav s'así ny'uy' kam ké i lan'kpus'eh taa na i kisi Moisi na Al'eh ké nunav ké teitei isu i ka heeluyu Moisi tó.

Wahala naatosomp'ay'elaya ny'eh

¹³ M'p'ógú Tacaa heela Moisi si: Cele kul i l'eh ké tan'eh kupan'ku t'ee na n mayana Icipiti wulav na n heeli-i si Hep'ela ny'oma Iso Tacaa má, ma t'oma si: Yele ma y'elaa na pá polo pa la-m t'amlé. ¹⁴ Ama p'enentaa ma tu ma taa ké si maa la wahalanaa m'pe pa t'anya nyana nyá t'amlé ny'oma na nyá y'elaa. Ilena p'éc'ó n nyí si n'ay'olu ta n'ay'as'ona-m antulinya t'ona taa. ¹⁵ Ye maa s'olaa maa k'owa nyana nyá y'elaa na y'ul'okus'aku na i saali yem ké t'etu taa. ¹⁶ Ama ma yela-eh na nyá is'e ké m'p'ógú si n nyí si ma w'ena t'eh. Ilena ma h'ete s'así yaav ké t'etu t'ona taa. ¹⁷ Paa na mpv, n wée na n h'eh nyá ti na n kisiyi si ma y'elaa i taa t'ee. ¹⁸ P' t'otó ké cele is'ant'ot' waatu, maa yele na t'omp'ee t'ev n'ku too Icipiti tu n'ay'olu ta nata tó kó nu. ¹⁹ Mp'v tó, k'p'eyeli nyá t'ola na n c'así-yéye tiili. Ye y'elaa na t'ola pa c'aya taale ké yem na pa ta c'así, t'omp'ee ká ku-wé.

²⁰ Wulav t'amlé ny'oma taa l'elaa mu Tacaa t'om nt'ayi nin naale, na pá heeli pa t'amlé ny'oma si pa na t'ola pá c'así timp'i t'omp'ee an i a kaa na-wé tó. ²¹ Ama l'elaa ná tá nyana Tacaa t'om nti na pá yele pa t'amlé ny'oma na pa t'ola ké tawa taa.

²² P' waali ké Tacaa heela Moisi si: H'ólí nyá k'pát'ógú na is'otaa na t'omp'un hoti Icipiti t'etu y'elaa na t'ola t'otó na pa tawa taa kuh'al'om t'ona taa.

²³ Moisi kpaasa i k'pát'ógú na is'otaa ké mpv, ilena Tacaa yele na t'ev holiyi na kó nas'ayi kpa'eh kpa'eh. Ilena t'omp'un luk'ona is'otaa na i hotiyi t'etu t'ona t'otó. ²⁴ Hatoo p' caal'uy' Icipiti t'etu ké suu tó n'ay'olu ta nata t'omp'un in i taka na p' t'ev ny'ay'as'uy' ké mpv. ²⁵ M'p'ógú t'omp'un wak'ela p' t'ona mpi pu wé tawa taa tó, paa y'elaa paa t'ola. P' kaasi na á puy'oti kuh'al'om na á caati tun ké yem yem. ²⁶ Kus'eh timp'i Iseyeli ny'oma wée tó t'ona tike ké t'omp'un ta c'et'eli pulv. ²⁷ T'anyale Icipiti wulav yáá Moisi na Al'eh na i heeli-wé si: P'enente má lap'ona isayatu. Má na ma y'elaa nt'é tas'ek'ele ny'oma. Iso tike nt'é tampana t'eh'lu. ²⁸ Hai, i wiina Iso na t'omp'ee h'eesi mpv. Maa yele-me na i t'ee, maa tas'ayi-m'eye tan'uy'.

²⁹ T'anyale Moisi n'ay'ot' t'ek'pav si: Ye ma luwa icate waali maa t'eye Iso ké nin na t'ev hola na ku t'omp'ee h'eesi. Ilena p'éc'ó n c'ek'ona si Tacaa t'enna antulinya t'ona. ³⁰ P'ona p' mpv tó, ma naa ké si nyana nyá y'elaa i seeki Iso ké acesaacesaa sewa ké, i tá t'é m' taa.

³¹ Waatu wei tǎmpɛɛ kǎma mpɔ tǎ a sulina pa tǎ kponkpontu ton nyǎntu nti pa yaa sɪ lɛŋ tǎ tǎ hɛtu tɔyɔ, na pa tɔyɔnaya pee nyɛŋka tuluyɔ ntɛ, na á wakɛli-yɛ. ³² Ama pǎ kaasa pa tɔyɔnasɪ lensǎnaa tǎ pǎ ta wakɛli sǎlɛ. Mpi tǎ, sǎlɛ sɪ taa kulɛta saa inɪ.

³³ Moisi luwa ɪcate waali ɪlɛna í tɛyɛ Iso kǎ nin na í wiina-ɪ tǎmpɛɛ anɪ a tǎm. ɪlɛna tɛv na ku hola na tǎmpɛɛ pǎ tǎ.

³⁴ Icipiti wulav paasǎnaa sɪ pǎ tǎna pǎ hɛɛwa ɪlɛna í na ɪ tǎmlɛ nyǎma pǎ mǎli pa nyɛŋ inɪ ɪ taa ɪsu too ɪlɛ. ³⁵ Mǔpúyú pa kisaa tǎsayasaya sɪ mpɛ pa kaa yele ɪsɛyɛli nyǎma na pǎ lu tɛtu taa kǎ tɛitei ɪsu Tacaa ka heeluyɔ Moisi tǎ.

10

Wahala pǎlefei nyɛŋ

¹ Mǔpúyú Tacaa tǎma Moisi sɪ: Mǎli Icipiti wulav tǎ, mǎ yelina sɪ í na ɪ tǎmlɛ nyǎma pǎ la lanɲkpusɛŋ kɛ mpɔ na mǎ lá kǎkǎlɔ nyǎm tǎna na pǎ ná. ² Ma lapa mǔpúyú sɪ n kǎ kɛɛsɪ nyǎ piya na nyǎ saalǎnaa kɛ ɪsǎna ma lapa Icipiti taa kǎ kǎkǎlɔ nyǎm tǎ. Tǎnaya í kǎ nyǎna sɪ ma kǎ Tacaa.

³ Mǔpúyú Moisi na Alɔŋ pa pola Icipiti wulav tǎ na pǎ heeli-ɪ sɪ: Hɛpǎla nyǎma tá, tá Iso Tacaa tǎma-tu sɪ tǎ kǎ tǎ pǎɔsɪ-ŋ sɪ pǎlee kǎ n kǎ ló nyǎ lanɲkpusɛŋ na n yele ɪ yǎlaa na pǎ polo pǎ lapɪ-ɪ tǎmlɛ? ⁴ Ye n kama nyuyɔ kɛ pǎ taa, cele ɪ kǎ kǎna kutolon kɛ nyǎ tɛtu tǎna taa. ⁵ Ku wǎásɪ tɛtu tǎ tǎwisiwisi, na kú kuɲuli kunyǎnyǎm na tun wei tǎmpɛɛ ka fɛɛwa tǎ. ⁶ Kutolon kǎ mayali nyana nyǎ tǎmlɛ nyǎma na Icipiti nyǎma tǎna tɛɛsɪ taa tǎpampam. Too tǎ, nyǎ caanaa na pɛlɛ pa caanaa ta keesita kǎkǎlɔ inɪ ɪ taka halǎna saŋa.

Moisi tǎma mpɔ ɪlɛna í lu Icipiti wulav tǎ.

⁷ Icipiti wulav tǎmlɛ nyǎma kotaa na pǎ tǎmɪ-ɪ sɪ: Ta caa, yulɔ inɛ ɪ ka cǎɔsɪ-tu yoo. Pǎ tǎ tǎ, yele-wɛ na pǎ polo pǎ lá pa Iso Tacaa kɛ tǎmlɛ. Ye pǎ taya mpɔ Icipiti nyǎma tǎna kǎ sɪ.

⁸ Tǎnayaɛ pa tayaana Moisi na Alɔŋ kɛ yaav kɛ Icipiti wulav tǎ na ɪlɛ ɪ heeli-wɛ sɪ: ɪ polo í lá mǎ Iso Tacaa kɛ tǎmlɛ. ɪ taa ɪ taa ɪlɛ sɪ: Awe na awe paa pona?

⁹ Ntɛna Moisi sɪ: Ta tǎna tu pona. Pǎ kpayaav ɪfɛpiya na tá kukpatǎlaa na tá pǎyalaa na tá pɛɛlaa tǎ. Na tǎ kpɛŋna tá tǎla tǎna. Mpi tǎ, Tacaa acima kɛ tǎ puki tɔyɔv.

¹⁰ Mpuyɔlɛ Icipiti wulav pǎsǎna-wɛ sɪ: Mǎ taa sɪ maa yele mǎ na mǎ piya na í tɛɛ yɛɛ? Iso í su-mɛ yaa. Ma nyǎmǎ mǎ taa layatu kǎ tǎ. ¹¹ Pǎ kaa la mpɔ. Apalaa mɛ, mǎ tike í kǎ pona na í lá mǎ Iso kǎ tǎmlɛ. Mpi ɪ ka sǎlǎmɪ tɔyɔlɛ.

ɪlɛna pǎ tɔyɔnɪ Moisi na Alɔŋ kɛ Icipiti wulav tɛ, na pɛlɛ pǎ lu.

¹² Tǎnaya Tacaa tǎma Moisi sɪ: Hólí nyǎ kpátóyú kɛ Icipiti tɛtu tǎ na kutolon lu na ku wǎásɪ-tɪ na kú tɔyɔ kunyǎnyǎm tǎna mpi tǎmpɛɛ ka fɛɛwa tǎ.

¹³ Mǔpúyú Moisi hula ɪ kpátóyú kɛ Icipiti tɛtu tǎna tǎ. ɪlɛna Tacaa yele na heelim luna tɛv kite na pǎ mǎ ilim mpi na ahoo tǎna. Pǎ kǎma na pǎ nyaali ɪlɛ kutolon tapayaɛ. ¹⁴ Ku kǎma tuutuuma kǎ, na ku wǎásɪ tɛtu tǎna tǎ. Too tǎ, pa ta nata kutolon ɪsu mpɔ pǎ taka. Pǎcǎ pa kaa tasa ku taka kǎ nav tǎtǎ. ¹⁵ Ku waasa tɛtu tǎnaya na tǎ mǎli pilin, na kú tɔyɔ nyutu na tun wei tǎmpɛɛ ka yelaa tǎ ɪ pee tǎna. Pǎ ta sǎɔ tɔyɔ nakuli ku hatu yaa nyuliya.

¹⁶ Mǔpúyú Icipiti wulav yaa Moisi na Alɔŋ kɛ lɔŋ na í heeli-wɛ sɪ: Ma wakǎlǎna mǎ Iso Tacaa na mǎ mayamaya tǎtǎ. ¹⁷ Hai, ma wiikina-mɛ sɪ í tasa-m suulu huluyɔ kɛ tǎm kulɔm. ɪ sǎlǎmɪ mǎ Iso sɪ í hatǎlǎna-m sǎm pǎnɛ.

¹⁸ Moisi lu Icipiti wulav tǎ ɪlɛna í wiina Iso kǎ kutolon tǎm. ¹⁹ Mǔpúyú Tacaa kɛɛ heelim na pǎ makǎna ton na ilim tǎtɔlɛ tǎ na pǎ paali kutolon na pǎ pǎli ku tǎnaya sǎsǎncaasɪ tenku taa. Pǎ ta sǎɔ paa kulɔmuyɔ kɛ Icipiti tɛtu tǎ. ²⁰ Mǔpúyú Tacaa tu Icipiti wulav kɛ lanɲkpusɛŋ na í kisi sɪ ɪsɛyɛli nyǎma í taa tɛɛ.

Wahala pǎyǎlayafɛi nyɛŋ

²¹ M'p'ógú Tacaa heela Moisi si: Kusí nyá k'pátúgú na isótaa na s'ekpetúgú taa s'ekpetúgú nyala Icipiti tetu t'ena taa. Hal'ena y'elaa tokiyina-kú.

²² Moisi kusa-kúgú mpú il'ena s'ekpetúgú yun ny'ènkú nakulí kú nyala Icipiti tetu t'ena t'oo k'è kúy'èèj tooso t'acu. ²³ Kúy'èèj tooso iní í taa n'òg'òlú ta keesi í t'òg'ònt'òl'è. P'èy'èl'è n'òg'òlú ta l'ayasi lonte. Ama kú taa f'èi l's'èy'èl'è ny'òma h'òg'òl'òg'ò. ²⁴ M'p'ógú Icipiti wulav y'áá Moisi na í heeli-í si: Maa y'èl'è-m'è na í polo í s'èè m'è l's'ò isí í s'èl'm'òg'ò t'ò. Na í tu n'òkaa í k'p'enna m'è alaa na m'è piya. Ama m'è t'òla tike kaa luna h'èm. ²⁵ M'p'òg'òl'è Moisi si: Il'ena n' c'èl'è-t'òg'ò t'òla n'na tu la Tacaa k'è k'òt'aya n'ka k'òk'ò lusa ka t'ena t'ò na ciikúyú ny'ènsí na? ²⁶ P'è w'èè k'è si t'è k'p'aya ta t'òla t'ena, t'è kaa s'ò h'ònt'òg'ò. Tu tala t'ena t'òg'ò tu nyí t'òla is'èna, na n'na á taka tá l's'ò caa si t'è l'apí-í k'òt'aya t'ò. ²⁷ Il'ena Tacaa tasa Icipiti wulav k'è l'an'kp'us'èj k'è t'òg'ò na í kisi si l's'èy'èl'è ny'òma í taa t'èè. ²⁸ Hal'ena í t'òg'òn'í Moisi k'è k'òt'òg'òn'ú si í lu iní í t'è. Na í t'òm'í-í si: La laakali, y'è p'è c'èpa-n' na n' tasa c'èn'èy'è m'èl'òg'ò maa kú-n'. ²⁹ M'p'òg'òl'è Moisi si: Awusa, n' tu y'òg'òtaa k'è, maa tas'òg'ò m'èl'òg'ò.

11

Wahala kantakaya ny'èj

¹ M'p'òg'òl'è Tacaa heela Moisi si: P'è kaasa-m wahala kantakaya ny'èj. P'è waali k'è paa y'èl'è-m'è na í t'èè. Halí paa tu t'òg'òn'í-m'èy'è k'òt'òg'òn'ú k'è na í lu c'èn'è. ² Mpú t'ò heeli l's'èy'èl'è ny'òma apalaa na alaa si pá s'èl'm'í pa as'èmaa Icipiti ny'òma k'è wula na liy'ítee ny'òg'òt'ò p'è wontu.

³ M'p'ógú Tacaa lapa na l's'èy'èl'è ny'òma k'p'aya Icipiti ny'òma na ny'òg'ò. P'á'c'ò p'èl'è p'è paasi, Moisi mayamaya ny'òg'ò ka kulaa k'è, na Icipiti wulav t'èml'è ny'òma na Icipiti y'elaa t'ena tukayana-í.

⁴ Moisi ka t'ema Icipiti wulav k'è heeluyú si Tacaa t'oma si í k'á c'òò Icipiti tetu t'ò k'è ahoo h'èka ⁵ na tetu taa kancaalaya piya t'ena k'á si. P'è k'p'ayav wulav ny'á, ny'á p'èy'aya kancaalaya ny'èjka na p'è polo yom alú ny'èj wei í nan'èy'í t'ò í kancaalaya p'èy'aya, na p'è k'p'èjka t'òla ny'ènsí. ⁶ Na y'elaa ka wii l'èy'aya wula wena too n'òg'òlú ta wiita t'ò. P'èy'èl'è n'òg'òlú kaa tu wii a taka t'òt'ò. ⁷ Ama p'è kaas'òg'ò l's'èy'èl'è ny'òma h'òg'òl'òg'ò taa t'ò, h'aya mayamaya kaa tu k'p'esi. T'èn'aya í k'á ny'èna si Tacaa m'á, ma faki Icipiti ny'òma na l's'èy'èl'è ny'òma. ⁸ Il'ena Moisi tasa si: Waatu in'èy'í Icipiti wulav t'èml'è ny'òma pa'n'è pa t'ena paa k'òò na pá lun' ma t'èè k'è akula si m'á na ma y'elaa t'è lu. Il'ena m'áá lu k'pakpaa iní.

P'è waali k'è Moisi luna pááná s'òs'òona k'è Icipiti wulav t'è.

⁹ M'p'òg'òl'è Tacaa tasa Moisi k'è heeluyú si: Y'è Icipiti wulav ta nuna-m'è, il'è maa tasa k'òk'òl'ò ny'èm payal'è lapu k'è Icipiti tetu taa.

¹⁰ P'èy'èl'è Moisi na Al'òj paa t'ema-w'èy'í lapu k'è t'òm payal'è na Icipiti wulav ná. Paa na mpú l's'ò k'á tu-í lan'kp'us'èj k'è, na í kisi si l's'èy'èl'è ny'òma í taa lu.

12

T'èè acima t'òg'ò

¹ M'p'ógú Tacaa heela Moisi na Al'òj k'è Icipiti taa si: ² Is'òt'ò wei í taa í w'è is'ènt'ò t'ò, í k'á w'èè-m'èy'è p'èn'aya taa is'òt'ò kancaalaya ny'èj k'è. ³ Mpú t'ò, í polo na í heeli l's'èy'èl'è ny'òma t'ena si paa t'èy'aya yaa paa waav n'ku k'ú caa i'w'èy'aya yaa pinaya k'è is'òt'ò in'è í kúy'èèj naan'òwa wule. ⁴ Y'è waav nawa si kú kaa t'è k'p'ènt'è, il'è kú na l'ènkú pa kaa na pá nyí k'p'ènt'è nte paa t'òg'ò na pa t'è t'ò. ⁵ I'w'èy'aya yaa pinaya n'ka paa caa t'ò, kaa w'èè apalú ny'èjka n'ka ka sika p'èn'aya k'òl'm'aya t'òg'ò, na k'á tewa, ka tiili tá caamí. ⁶ Na p'è tala is'òt'ò kúy'èèj naan'òwa na liy'íti wule taanaya, il'ena paa l's'èy'èl'è t'ò wei í l'ènt'í í k'p'ènt'è. ⁷ Il'ena paa mpa pá lii pa k'p'ènt'è cal'èm na pá taa t'èy'aya n'ka ka taa paa t'òg'ò t'ò ka n'òn'òk'èelasi kampú k'p'at'èj t'ò na is'òtaa t'ò. ⁸⁻⁹ Pa w'òs'èy'í k'p'ènt'è t'èn'aya. P'è k'p'ayav ny'òg'ò na n'ònk'p'aasi na lotu t'ò. Pá taa t'òg'ò-tí na t'è l'èj yaa pá t'èsi-tí. Pá t'òg'ò-tí na potopotona mpa pa taa k'òk'òs'òm f'èi t'ò, na tuusi hatu ny'èj ny'ènt'ò. ¹⁰ Y'è pa t'òg'ò na pá k'p'isa mpi na p'è f'è-wí pa w'ò k'òk'ò. ¹¹ Waatu wei pa t'òk'í p'è t'òg'òn'aya t'ò, na pá suu pa

mpaav wontu ké, na pa ntan̄kpala ke pa n̄oh̄ee taa, na pa kpatəŋ ke pa nin̄ taa, na pá t̄əɔ cav̄av. Mpi t̄o, p̄ə ké Tacaa T̄eev acima ké.

¹² Ilena Tacaa tasa si: Saŋa ahoo an̄eye maa c̄o Icipiti tetu t̄o na má kú t̄ə kancaalaya piya t̄əna. P̄ə kpaya ȳelaa piya na p̄ə polo t̄əla nȳəŋsi t̄o. P̄əyele maa kú Icipiti nȳəma t̄uŋ t̄əna nȳəŋ t̄ənan̄naŋ. Ilena paa wei í nyí si má k̄ena Tacaa. ¹³ P̄ə kaas̄ȳu Iseyeli nȳəma m̄e t̄o, m̄ə kamp̄unaa t̄o cal̄əm ká ȳus̄əna m̄ə t̄eesi. Ye ma na-wi ma t̄ee m̄ə t̄o. Is̄əna maa kenti m̄ə t̄o na ma kaa wak̄eli-m̄e is̄u Icipiti nȳəma t̄əɔle.

¹⁴ M̄p̄ȳú Tacaa tasaa si: I ka t̄oos̄əyi k̄uyaku k̄un̄e ku t̄o ké paa p̄ənaya ŋkaya, na í laki-m acima s̄əs̄əna na í nȳəni-ȳeye k̄otaya ke m̄ə waali nȳəma t̄o.

Kuk̄usum f̄ei potopotonaa acima

¹⁵ K̄ȳeeŋ naatosomp̄əɔlaya t̄əcu ké í ká t̄əɔ potopotonaa mpa pa taa kuk̄usum f̄ei t̄o p̄ə acima. Mpu t̄o, p̄ə kpaya kuk̄usum f̄ei potopotonaa acima k̄uyaku kancaalaya nȳəŋku wule t̄o, p̄ə f̄ei si kuk̄usum í w̄ee m̄ə taa n̄əɔlu t̄əyaya taa. Ye n̄əɔlu t̄əɔ-w̄əyi k̄ȳeeŋ in̄i í taa, is̄u pa kpiisa p̄untu ke Iseyeli nȳəma taa. ¹⁶ I ká koti k̄uyaku kancaalaya nȳəŋku na naatosomp̄əɔlaya nȳəŋku wule ké na í s̄ee-m. K̄ȳan̄ku t̄o, p̄ə f̄ei si í la t̄əmle nat̄eli. Ye p̄ə taya m̄ə t̄əɔnas̄i saav paasi.

¹⁷ Paa p̄ənaya ŋkaya í ka t̄əki kuk̄usum f̄ei potopotonaa acima an̄eye m̄ə waali nȳəma t̄o. Na á p̄əs̄i-m̄eye k̄otaya ŋka kaa t̄oos̄i-m̄eye k̄ȳan̄ku ma l̄əs̄a-m̄eye Icipiti tetu taa ke n̄əɔ kul̄umaya t̄o. ¹⁸ I ká t̄əki kuk̄usum f̄ei potopotonaa ke is̄ətu kancaalaya nȳəŋ in̄i í k̄uyaku naan̄wa na liyiti nȳəŋku wule taanaya, na p̄ə polo k̄uyaku h̄iu na kul̄um̄ȳu wule taanaya. ¹⁹⁻²⁰ Ye p̄ə tala waatu in̄i p̄ə f̄ei si m̄ə taa n̄əɔlu í t̄əɔ kuk̄usum t̄əɔnaya, yaa p̄ə tu w̄ee p̄untu t̄əyaya taa. Paa Iseyeli tu yaa cayalo, is̄u pa kpiisa-í m̄ə taa.

T̄eev acima tayan̄ȳu

²¹⁻²² M̄p̄ȳú Moisi kota Iseyeli nȳəȳu nȳəma na í heeli-w̄e si: I polo í caa T̄eev acima íw̄eesi, yaa pinasi na í lenti-si na í tiyisi cal̄əm na í lii p̄ə taa ké saŋ na í taa n̄ən̄əɔ kamp̄u kpatəŋ t̄o na is̄ətaa t̄o. Ye p̄ə tema mpu, n̄əɔlu í taa tasa t̄əyaya ŋke ka taa ké luw si í puki tiili, hal̄əna p̄ə nyaali. ²³ Mpi p̄ə t̄o t̄o, Tacaa ka c̄o Icipiti nȳəma wak̄əlȳu. Ie ye í nawa cal̄əm ke m̄ə t̄eesi kamp̄unaa kpatəŋ t̄o, í kaa yele si wak̄əll̄u í s̄u si taa. ²⁴ M̄ə na m̄ə waali nȳəma í ká t̄ók̄əna k̄otaya kan̄eye tam t̄o. ²⁵ Paa waatu wei í ká s̄u tetu nti Tacaa ha-m̄e t̄o t̄ə taa t̄o, í ká t̄ók̄i-keye m̄p̄ȳú. ²⁶ Ye m̄ə piya í p̄əsa-m̄e si p̄ə nȳəȳu suwe, íe ²⁷ í ká c̄o-w̄e si: Tacaa T̄eev acima k̄otaya nté. Iseyeli nȳəma tá, tu w̄ev Icipiti taa t̄əɔ k̄uyaku nak̄uli Is̄ə c̄o pa tetu taa na í wak̄eli-w̄e. Ama í t̄ee tá t̄o na í waasi-tu.

Iseyeli nȳəma nu mpu, ilena pá lun̄ na pá s̄ee Tacaa. ²⁸ Pa tema mpu, ilena pá t̄ee na pá niki nti Tacaa ka heela Moisi na Al̄əŋ t̄əɔ lap̄u.

Wahala naan̄wa nȳəŋ

²⁹ P̄ə k̄əma is̄u ahoo heka ilena Is̄ə Tacaa ku Icipiti taa apal̄upiya kancaalaya nȳənsi t̄əna. Hal̄əna p̄ə kp̄əŋna Icipiti wulav s̄əs̄ə apal̄up̄əyaya kancaalaya nȳəŋka ŋka kaa l̄eeti í kawulaya kumte t̄o t̄o. Na p̄ə polo sal̄əka nȳəma apal̄upiya kancaalaya nȳənsi, na t̄əla kancaalaya piya apal̄u nȳənsi t̄əto. ³⁰ Ahoo an̄i t̄o, Icipiti wulav na í waali nȳəma na Icipiti nȳəma t̄əna femaya na pá cas̄əyi kapusi. Mpi t̄o, t̄əyaya f̄ei na ka taa lan̄a s̄ətu. ³¹ T̄ənaya wulav yaa Moisi na Al̄əŋ ke ahoo an̄i na í t̄o-w̄e si: M̄ə na m̄ə Iseyeli ȳelaa t̄əna í lu l̄əŋ ke ma tetu taa na í t̄ee. I polo na í s̄ee Tacaa is̄u í ka s̄ələm̄ȳu t̄o. ³² Paa m̄ə t̄əla í kpaya p̄ə t̄əna is̄u í ka ȳəɔt̄ȳu t̄o na í t̄ee í f̄ee-m. Ama í s̄ələm̄i m̄ə Is̄ə ké si í koolu-m kupantu.

³³ Icipiti nȳəma ka tema pa taa ké si pa t̄əna paa s̄əna. Nt̄ena pá tuli Iseyeli nȳəma ke kutulu si: I lu l̄əŋ ke ta tetu taa. ³⁴ P̄ə mayamaya p̄ə t̄o ké Iseyeli nȳəma kp̄əŋna pa potopotonaa somtu na t̄ə ta nȳəŋta na pá h̄ək̄ə t̄əyal̄əŋ wei í taa pa huɔutiɔi-w̄e t̄əɔ pa kp̄aɔnaa taa, na pá s̄əȳəli na pá t̄ee.

³⁵ M'p'ógú Iseyeli nyéma lapa teitei isu Moisi ka heeluyu-we tó. Pa sáləma Icipiti nyéma ké wontu nti pa lupina wola na liyitee nyəgətu tó, na wontu kususutu. ³⁶ M'p'ógú Tacaa lapa na pa nyəgə tena Icipiti nyéma na pələ pá cələ-weye mpi mpi paa sáləma-we tó. Timpí Iseyeli nyéma kuuna Icipiti nyéma wənav təgələ.

³⁷ Iseyeli nyéma kula Lamsesi, ilena pá tē Sukəti, na pa taa apalaa ka wē isu yələa iyisi nasətošo (600000) ké mpv. Alaa na kəkpatələa na piya paasi. ³⁸ Pa luu mpv tó pə kpeɲna yələa mpa pa ta ké Iseyeli nyéma təgə tuutuuma ké na pá təɲ-we. Pə kaasi heen na pəɲ na naan kaləkəɲ taa fəi nyənuyv. ³⁹ Pa lu mpaav ilena pá tú petepetasi ké pa somtu nti paa kpaɲana Icipiti na tē ta kpata tó. Mpi tó, Icipiti nyéma ka təgəna-weye kvtəgənv ké. Pa taa yelee si pa somtu í kpa. Pəyele pa taa kpaɲa mpaav təgənaɲa.

⁴⁰ Pusi nasələ na hiu na naanowa (430) ké Iseyeli nyéma caya Icipiti taa. ⁴¹ Pə waali ké pa luwa nəgə kulumaya. ⁴² Teitei isu Tacaa keeluyu i tom ké ahoo aní na í ləsi-we tó. Mpv tətəgə mpe na pa lulv paa keeliyi pa tom ké i tóo ké tam ké paa pənaya ŋka.

Teev acima təgənv kvsəsutv

⁴³ M'p'ógú Tacaa heela Moisi na Aləɲ si: Teev acima kvsəsutv ntó, pə fəi si cayalv wei i ta ké Iseyeli tv tó í təgə Teev acima təgənaɲa. ⁴⁴ Ye isu Iseyeli tv yapa piitim lempi tv ké yom na í peli- i i pəsəyi na í təgə pə təgənaɲa. ⁴⁵ Pə fəi si piitim lempi mʊʊlv yaa apaa tv í təgə pə təgənaɲa. ⁴⁶ Pə kaasi ilə, təyaya ŋka ka taa pa wusa nantv nti təgə paa təgə-ti, pa kaa luna-təyi awalí. Pəyele pə fəi si pá yəki kpənte nte pa kuwa mpv tó tə mʊwa. ⁴⁷ Pə wē si Iseyeli nyéma tənə təpai ká təgəna Teev acima aní. ⁴⁸ Ye isu cayalv nyuləna si i ka təgə Tacaa Teev acima aní, pə wē ké si pá peli í na i təyaya taa apalvpiya tənə na pəcə. Ilə i pəsa isu Iseyeli tv nté, i pəsəyi na í təgə-i. Təfə ye pa ta peli wei, pə fəi si í kpətəna.

⁴⁹ Iseyeli tv í ta peli, í na cayalv pa kiiu kulumuyv ké.

⁵⁰ M'p'ógú Iseyeli nyéma lapa teitei isu Tacaa ka heeluyu Moisi na Aləɲ tó. ⁵¹ Kuyaku ŋkv kv mayamaya ké Tacaa ləsa Iseyeli nyéma ké Icipiti taa ké nəgə kulumaya.

13

Teev acima təo kvsəsutv lentənaa

¹ M'p'ógú Tacaa yáa Moisi na í təmi-i si: ² Iseyeli taa kancaalaya apalvpiya tənə ké ma nyənsi ké. Pə kpaɲav yələa piya na pə polo təla nyənsi tó, má tənna-si. I nyənəyi-səyi ma nyəm.

³ Ntəna Moisi heeli samaa si: Pə fəi si í səo kuyaku kune iní kv təo yoo. Mpi tó, kv wule ké Tacaa ləsa-tv na təɲ səsəɲ ké tá yomle taa ké Icipiti tətə taa. Mpv tó, ye í təəsəyi kuyaku kune iní kv təo í taa təgə potopoto wei i taa wē kəksum tó. ⁴ Isətv wei pa yaa si Apiipi tó, i kuyaku kancaalaya nyəŋkv wule ké í luwa. ⁵ Waatv wei í ká svv Kanaan, na Hiti, na Amolii, na Hifi, na Yepusi pə nyéma tətə nti tə taa təgənaɲa təla təhə tó. Tətə ntəyi Tacaa ka yəgətəna tuunav si i ká ha mənə mə caanaa. Ilə paa pənaya ŋkaya í ká təkí Teev acima ké isətv inə i taa. ⁶ Kuyeeɲ naatosompəgəlaya ké í ká təgə kəksum fəi potopotonaa. Naatosompəgəlaya nyəŋkv wule ilena í sē Tacaa. ⁷ Pə fəi si pá tu keesi kəksum ké mə taa nəgəlv i tēye kuyeeɲ iní i taa ké mə tətə tənə taa. Halí m'p'ógú pu la pə potopoto. ⁸ Ye í kəma na í təkí acima aní, í keesi mə piya si mpi Tacaa lapa-məye kuyəŋkv í lu Icipiti tó, pə təo ké í təkí-ye. ⁹ I ká təkí Teev acima anəyi si pə təəsəyi-məye kuyaku kune iní kv təo ké teitei isu kuyusum mpi í tē mə tokv na í tamsəyi mə ŋkpalasi taa, si pə təəsəyi-mə, na í kaləyi Tacaa kvsəsutv ké tam na í nyi-ti tó. Teev acima təgənv mpi pu təəsəgəna-mə si Tacaa ləsəna-məye Icipiti taa na i təɲ səsəɲ. ¹⁰ Paa pənaya ŋka, ye pə isətv í luwa, í lakí nti iní ma tv-məye isəntə tó.

¹¹ M'p'ógú Moisi tasaa tətə si: Ye pə kəma na Tacaa tana-tuyv Kanaan tətə nti i ka yəgətəna tuunav si i ká ha tá na tá caanaa tó. ¹² Ilə tu ha-i apalvpiya kancaalaya nyənsi tənə. Paa təla kancaalaya piya apalv nyənsi tənə, iní i tənna-si. ¹³ Ye kpaɲaya kancaalaya pəyaya apalvnyəŋka, ilə í layasi-kə na iwəyaya yaa pinaya, yaa í mələnti ka luyv na ká si. Ye pə kaasa yulv kancaalaya pəyaya apalvnyəŋka ilə í layasi-kə na iwəyaya. ¹⁴ Ye kuyaku nakulí mə piya

pɔɔsa-me sɪ pepe tɔɔ kɛ ɪ lakɪ mpɔ. ɪɛ ɪ cɔ-we sɪ: Tu we ɪsu yomaa kɛ Icipiti kɛ, ɪɛna ɪsɔ lɛsɪ-tu na ɪ tonj sɔsɔɔŋ. ¹⁵ Halɪ pɛ tɔm taa, Icipiti wulav kisaa kɛ tɛsayasaya sɪ tɛ taa nyɛɣɛlɛna tiili. ɪɛna ɪsɔ nɔ́á kú Icipiti nyɛ́ma apalɔpiya kancaalaya nyɛnsɪ tɛna, na pɛ kpɛnna tɔla nyɛnsɪ tɛna. Pɛ tɔɔ mayamaya kɛ pɛ weɛ sɪ tɛ lakɪ kɔtasɪ kɛ kancaalaya piya apalɔ nyɛnsɪ tɛna. Ama ye yɛlaa nyɛnsɪ ɪɛ, tɔla kɛ tɛ layasɛɣɛna. ¹⁶ Kɔtasɪ nsɪ su tɔɔsɛɣɛna-tɔyɔ nti ɪnɪ Tacaa tu-tɔyɔ ɪsɛntɔ tɔyɔ teitei ɪsu kɔyɔsum mpi tu tenj tá tokunj na tɛ tamsɛɣɪ tá ŋkpalasɪ taa tɔ. Pɛ tɛnaya mpɔ pɪ tɔɔsɛɣɛna-tu sɪ Tacaa lɛsɛna-tɔyɔ Icipiti taa na ɪ tonj sɔsɔɔŋ.

ɪsɔ hɔlvɔyɔ kɛ ɪ yɛlaa kɛ mpaav

¹⁷ Waatu wei Icipiti wulav yela ɪsɛɣɛɪ nyɛ́ma na pá tu mpaav tɔ, ɪsɔ tá tisi sɪ pá tɛnj Metitelandee tenku mpaav, na pá fayana Filiisi nyɛ́ma tɛtu taa. Paa na ku topilaa tɔ. ɪ lapa ḿpɔ́yɔ sɪ pɛ taa kɔɔ na Filiisi nyɛ́ma lu pa tɔɔ na sɛɣɛntɔ kpa-we na pá cɔkɪ pa taa na pá mɛɪ Icipiti. ¹⁸ Pɛ tɔɔ kɛ ɪsɔ yela na pá kɛɛ na pá fayana wɔlaya tɛtu taa na pá polo pá lu sɛsɛncaasɪ tenku. ɪsɛɣɛɪ nyɛ́ma mpe pa tá lu yem yem. Pa lu nɔyɔ kulɔmaya kɛ. ¹⁹ Pa lukaya mpɔ ɪɛna Moisi kuu Yosɛɛfɔ mɔ́wa na ɪ kpɛnna. Mpi tɔ, ɪ ka heela ɪ tɛɛtɔnaa kɛ na ɪsɛɛ kɔsɛɛmlɛ sɪ ɪsɔ ɪ lɛsa-weyɛ Icipiti taa pá kpɛnna ɪ mɔ́wa.

²⁰ Ḿpɔ́yɔ ɪsɛɣɛɪ nyɛ́ma lu Sukɔtɪ na pá polo ɪtam kɛ wɔlaya tɛtu kinj.

LEFII KOTELAA TŌM TAKELAYA Kutulu

Takelaya kanε ka taa kε tε kalεyi si, Iso yaawa i yulu Moisi ke Iso tεseεε taa, na i na-i pε yεyεti. Pε taa tεne inu Iso suwa nεyε si, ye wei i tōka i tōm ntε puntu kε hiki weesuyu. Iso seyesa i yelaa ke isēna pε weε si pε la kōtasi ke isēna Iso inu i suwa tō. Pε weε tōtō si pε hatelēna asilima nyēm tēna, na pε weε tēnanj isu pa Iso inu.

Isona pa faya Lefii takelaya tō:

Kōtasi lataa i tēj isēna Iso suwa tō, titite 1–7

Pε weε si pε tōna kōtelaa, na pele pε weēna yaasi kōpan, titite 8–10

Paa Iso seelε wei i se tōnyu tō asilima, titite 11–16

Pε weε si pε se kpai nyēntu na Iso seεv isayam, titite 17–27

ISO KOTASI NA PE KUHAAN

Iso kotaya nka kōkō lusa ka tēna tō

¹ Mpyōy Tacaa Iso yaa Moisi na cokēle^a nte pa lapēna pōnj, na Iso na i yelaa pε suliyi tε taa tō. Ulena i tōm-i si: ² Telēsi Iseyeli nyōma si, ye pa taa nōyōlv caa-m kuhav ke kōnav, i pēsēyi na i kōna nav yaa heu yaa pēj.

³ Ye nav ke yulu caa lapu ke kotaya nka kōkō lusa ka tēna tō. Uε apalv nyēj wei i tiili tε caamε tōyε i kε ha na Tacaa mv. Cokēle nte tε taa Iso na yelaa pa suliyi tε tε nōnōyε ke i kε pona.

⁴ Ulena i tēni i ninj ke kpēnte nte kōkō lusiyi mpv tō tε nyuyv tō. Tacaa ka mv i kotaya na i husi i isayatu. ⁵ Ulena pōntu lentε kpēnte ke tēsulle cokēle kinj tēna. Alōj lulvuyv nyōma kōtelaa taa nōyōlv kε huli kpēnte calēm ke Tacaa. Ulena i ηmusi-wēyi Iso kotaya tēlate kōjkōmēj tō kε cokēle nōnōyε. ⁶ Saa wei kotaya latu litiyi kpēnte na i fakε-tēye pilinjasi ⁷ tōyε kōtelaa nε tayanōyi kōkō ke kotaya tēlate tō. ⁸ Ulena pε tēni nantv cākēj ke kōkō tō tētetete, na nyuyv na nim cōlv nim cōlv tōtō. ⁹ Kpēnte lotu na tē nōjkpaasi tēj nyaalvuyv, ulena kōtvlv nyayasi pε tēnaya kotaya tēlate tō. Kotaya nka kōkō lusa ka tēna tōyōle. Ka sōsōvj ke Tacaa caaki.

¹⁰ Ye isu heu yaa pēj ke yulu caaki lapu ke kotaya nka kōkō lusa ka tēna tō. Uε apalvnyēj wei i tiili tε caamε tōyε i kε kōna. ¹¹ Ulena i lentε-i Iso cokēle kōjkōj taa, ke kotaya tēlate ilim ntōyōj tō. Ulena Alōj lulvuyv nyōma kōtelaa taa nōyōlv ηmusi calēm ke kotaya tēlate kōjkōmēj tō. ¹² Ulena kotaya latu faya nantv ke tilima. Na i seti nyuyv, na i lēsi nim cōlv nim cōlv. Ulena kōtvlv tēni nantv ntōyi kotaya tēlate kōkō nke ka tō tētetete. ¹³ Kpēnte lotu na tē nōjkpaasi tēj nyaalvuyv, ulena kōtvlv huli kotaya ηkēye Tacaa, na i nyayasi pε tēnaya kotaya tēlate tō. Kotaya nka kōkō lusa ka tēna tōyōle. Ka sōsōvj ke Tacaa caaki.

¹⁴ Ye sumaya ke yulu caaki lapu ke kotaya nka kōkō lusa ka tēna tō, ihokaya yaa alukuku ke i kε kōna. ¹⁵ Ulena kōtvlv pona sumaya ηkēye Iso kotaya tēlate kinj, na i cε ka nyuyv na i nyayasi-kuyv kotaya kōkō taa. Ulena i nyaasi alukuku calēm na i taana-wēyi Iso kotaya tēlate kōjkōmēj tō. ¹⁶ Ulena i lēsi luyuticecēkv na kv tōyōnaya, na i pētε-kuyv tōlvma nim nyōna tōlvle, ke Iso kotaya tēlate kōjkōj taa, na ilim tōlvle tō. ¹⁷ Ulena i tōki alukuku kenj taa na i hō na i cōlv. Uε pε taa yaali. Ulena i nyayasi-i Iso kotaya tēlate kōkō taa. Kotaya nka kōkō lusa ka tēna tōyōle. Ka sōsōvj ke Tacaa caaki.

2

Tōyōnaya kuhav

^a 1:1 cokēle: Cokēle nte tε tōm pa yōyōta cāne tō tε ta ke taale cokēle ke yem. Pōnj ke pa luvwa na pa saaki pε kpatēj. Pa pēsēyi na pa hetε-tε na pa kpili na pa sēyōlv na pa pona tiili na pa tayanε-tēye sikuyv.

¹ Ye isu yulɔ caa ɪ kɔna Tacaa kɛ tɔɔnaya kɔhav, mulɔm kupam kɛ ɪ caaki. ɪ pɛlɛɣi pɛ tɔɔ kɛ nim, na ɪ tɛni tulaalɔ. ² ɪlena ɪ pona Alɔn lɔlɔyɔ nyɛma kɔtɔlaa. Pa taa nɔɔlɔ cosiyi nim mulɔm mpɛɣi nkute na ɪ nyayasi pɛ na tulaalɔ tɛnaya kɔtaya tɔlate tɔɔ. Mpi pɛ kɛna kɔtɔsɛm si Tacaa tɛnna pɛ tɛna. Kɔtaya nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔɔlɛ. Ka sɔɔsɔn kɛ Tacaa caaki. ³ Kɔhav nkɔ kɔ kakaasaya pɛsɛɣi kɔtɔlaa nyɛm kɛ. Mpi tɔ, pɛ kɛ kate taa kate pulɔpɔyɔ. Pɛ taya pulɔ, pɛ kɛ kɔtaya nka pa lapa Tacaa tɔ, ka kakaasaya kɛ.

⁴ Ye pɛ kɛ isu potopotonaa loonja taa kukɔsum fɛi tɔɔnaya nakɛli, ɪlɛ pa caa mulɔm kupam na pɛ nuyutina nim, na pɛ tɔ kakalasi yaa pɛtɛpɛtasi taka, nsi si tɔɔ pa yɔɔla nim tɔ.

⁵ Ye isu pɛtɛpɛtaya mayamaya, nka pa tɔyɪ nyɛɔlɔyɔ kɔwalɔyɔ tɔɔ tɔ. ɪlɛ mulɔm mpi pa nuyutina nim, na pɛ taa fɛi kukɔsum tɔɔlɛ pa tɔyɪ. ⁶ Pa pɔtɔtɔyɪ pɛtɛpɛtaya nkɛ, ɪlena pɛ sɔɔsi pɛ taa kɛ nim tɔtɔ. Mɔɔyɔ pɛ wɛɛ si, pɛ la tɔɔnaya kɔhav tɛm taa.

⁷ Ye isu tɔɔnaya nka pa tɔnɔa tɔ ka kɔhav ɪlɛ, mulɔm mpi pa nuyutina nim tɔɔlɛ pa caaki.

⁸ Pa tayanɔyɪ-kɛyɛ, isu pa kɛsɔyɔ tɔ. ɪlena pɛ pona tɛsulɛ cokɛle taa. Pa cɛlɔyɪ kɔtɔlɔ, na ɪlɛ ɪ pona ɪsɔ kɔtaya tɔlate kin. ⁹ ɪlena ɪ cosi na ɪ nyayasi tɔ tɔɔ si, pɛ la kɔtɔsɛm si, Tacaa tɛnna pɛ tɛna. Kɔtaya nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔɔlɛ, ka sɔɔsɔn kɛ Tacaa caaki. ¹⁰ Kɔhav nkɔ kɔ kakaasaya pɛsɛɣi kɔtɔlaa nyɛm kɛ. Mpi tɔ, pɛ kɛ kate taa kate pulɔpɔyɔ. Pɛ taya pulɔ, pɛ kɛ kɔhav nkɔ pa ha Tacaa tɔ kɔ kakaasaya kɛ.

¹¹ Ye pa tayanɔyɪ Tacaa maya tɔɔnaya kɔhav si, pa nyayasi-kɔyɔ kɔkɔ kɛ ma hɛtɛ taa, pɛ fɛi si pɛ tɔ pɛ taa kɛ kukɔsum yaa tɔn. ¹² Pa pɛsɛɣi na pɛ ha-m tɔn na kukɔsum kɛ waatu wei pa pukina-m tɔɔnaya kalaalaya tɔ. Ama tɔn na kukɔsum mpɛɣi pɛ fɛi si, pɛ nyayasi kɔtaya tɔlate tɔɔ si, Tacaa mɔ, mɔ nu pɛ sɔɔsɔn.

¹³ Ye pa haaki Tacaa maya tɔɔnaya kɔhav, pɛ wɛɛ si pɛ tɔ tɔm kɛ. Mpi tɔ, mpi pɛ hulɔɔnɔ si nɔɔ nka ma na-mɛ tɔ pɛɛlaa tɔ, ka wɛ tam tɔɔ. Pɛ tɔ kɛ pɛ wɛɛ si pɛ tɔyɪ tɔm kɛ paa tɔɔnaya kɔhav nkɔ ku taa.

¹⁴ Ye yulɔ lɛsɔyɪ ɪ tawa kancaalaya kɔlɔlɔm kɔhav, ɪ wɔki^a pɛ na pɛ lɔɔtɔ kɛ, na ɪ yɔti. ¹⁵ Pɛ waali, ɪlena ɪ pɛli pɛ tɔ kɛ nim na ɪ tɛni tulaalɔ. Mɔɔyɔ pɛ wɛɛ si pa lɔ tɔɔnaya kɔhav tɛm taa. ¹⁶ ɪlena kɔtɔlɔ nɔɔ cosi pee kuyɔtɛɛ anɪ, na ɪ nyayasi pɛ na tulaalɔ tɛna. Mpi pɛ kɛna kɔtɔsɛm si Tacaa tɛnna pɛ tɛna. Tɔɔnaya kɔhav nkɔ pa nyayasa Tacaa tɔɔlɛ.

3

Nɔɔ kɔlɔmaya kpɛntɔyɔ kɔtaya

¹ Mɔɔyɔ Tacaa tasaa si: Ye nɔɔlɔ caa ɪ la-m nɔɔ kɔlɔmaya kpɛntɔyɔ kɔtaya kɛ nau. Pɛ wɛɛ si, apalɔnyɔn yaa alɔ nyɛn wei ɪ tiili tɔ caamɪ tɔɔ ɪ kɔ kɔna. ² ɪlena ɪ tɛni ɪ nin kɛ kpɛntɛ nyɔyɔ taa, na ɪ lɛntɪ-tɛyɛ tɛsulɛ cokɛle nɔnɔɔ. ɪlena Alɔn lɔlɔyɔ nyɛma kɔtɔlaa taa nɔɔlɔ nɔmɔsi tɔ calɛm kɛ ɪsɔ kɔtaya tɔlate kɔnkɔmɔn tɔɔ. ³ ɪlena pɛ nyayasi Tacaa kɛ nim tɛna, mpi pɛ pama lotu tɔɔ tɔ, ⁴ na timpee naale na a nim, na kɔnkɔmɔn taa nyɛm. Isu pa lɛsɔyɔ hɔɔlɛ, na pɛ kpɛnna timpee tɔ. ⁵ ɪlena kɔtɔlaa tɛni nantɔ ntɔyɪ ɪsɔ kɔtaya tɔlate kɔkɔ tɔɔ. Na pɛ nyayasi-tɔ na kɔhav nkɔ kɔkɔ lusaa tɔ. Kɔtaya nka pa nyayasa Tacaa tɔɔlɛ. Ka sɔɔsɔn kɛ ɪ caaki.

⁶ Ye isu heu yaa pɔn kɛ yulɔ laki Tacaa kɛ nɔɔ kɔlɔmaya kpɛntɔyɔ kɔtaya. Apalɔ yaa alɔ nyɛn wei ɪ tiili tɔ caamɪ tɔɔ ɪ kɔ kɔna. ⁷ Ye isu heu, ɪlɛ ɪ pona-tɔ tɛsulɛ cokɛle kin, ⁸ na ɪ tɛni ɪ nin kɛ heu nyɔyɔ taa, na ɪ lɛntɪ-tɔ kɔn tɛna. ɪlena kɔtɔlaa taa nɔɔlɔ nɔmɔsi heu calɛm kɛ ɪsɔ kɔtaya tɔlate kɔnkɔmɔn tɔɔ. ⁹⁻¹⁰ ɪlena pɛ nyayasi Tacaa kɛ nim tɛna mpi pɛ pama lotu tɔɔ tɔ. Na timpee naale na a nim na kɔnkɔmɔn tɔɔ nyɛm. Isu pa lɛsɔyɔ hɔɔlɛ na pɛ kpɛnna timpee tɔ, na suka tɛna. ¹¹ ɪlena kɔtɔlɔ nyayasi pɛ tɛnaya kɔkɔ kɛ ɪsɔ kɔtaya tɔlate tɔɔ. Tɔɔnaya kɔtaya nka pa nyayasa Tacaa tɔɔlɛ.

¹² Ye pɔn kɛ yulɔ laki kɔtaya, ɪlɛ ɪ pona-tɔ tɛsulɛ cokɛle kin, ¹³ na ɪ tɛni ɪ nin kɛ ɪ nyɔyɔ tɔɔ, na ɪ lɛntɪ-tɔ tɛna. ɪlena kɔtɔlaa nɔmɔsi ɪ calɛm kɛ ɪsɔ kɔtaya tɔlate kɔnkɔmɔn tɔɔ. ¹⁴ ɪlena pɛ nyayasi

^a 2:14 wɔki: Wɔpɔ mpi pa yɔɔtɔyɪ cɛnɛ tɔ, pɛ nɔɔsɛnɔ kɛ isu pa wɔkɔyɔ mɛsi kɛ Lɛkpa taa na pa nɔmɔlɔyɪ tɔ.

Tacaa ke nim tēna mpi pə pama lotu tō tō, ¹⁵ na timpee naale na a nim, na kəŋkəməŋ tō nyūm. Isu pa ləsuɣu hōle na pá kpenna timpee tō. ¹⁶ Ulena kətulɔ nyayasɔ pə tənaya kəkə ke kətaya təlate tō. Təŋənaya kətaya ŋka pa nyayasa Tacaa təɣole. Ka səsəsuŋ ke ɪ caaki.

Tacaa tēna nim cəlɔ nim cəlɔ tēna. ¹⁷ Pə tō ké paa timpiyi lseyeli nyéma ká wɛɛ, paa waatu wei te, pə wɛɛ sɪ pá təkɪ kəsəsutu tənɛɣe. Pə fɛɪ sɪ pá təɣə kpəntɛ nantu nim, yaa tə caləm.

4

Kətulɔ səsə isayatu husuɣu səsɪ

¹ Ḿpúyú Tacaa tōma Moisi sɪ: ² Teləsɪ lseyeli nyéma sɪ, ye pə yukəna nəɣolɔ na í lá mpi Tacaa kisaa tō, na í yəkɪ kiiu. Isəna puntu ká la təɣolɔ.

³ Ye kətulɔ səsə pəntəna, ulena ɪ tasəkəle taana yəlaa tēna. Pə wɛɛ sɪ í la Tacaa ke isayatu husuɣu kətaya ke nav apalɔ nyəŋ wei ɪ tiili ta caamɪ tō. ⁴ I pukina nav inəɣɪ təsulle cokəle nənəɣə. Ulena í tənɪ ɪ nɪŋ ke ɪ nyuɣu taa, na í lentɪ-ɪ Tacaa kɪŋ tēna. ⁵ Ulena kətulɔ səsə kpaya kpəntɛ caləm na nyənaya na í suuna cokəle taa. ⁶ I liiki pə taa ké mpəle, ulena í ŋmusɪ təm naatosompəɣolaya, ke Tacaa kɪŋ tənaya cokəle puɣu kukayav tō, na pə tō pə tō cənɛ. ⁷ Ulena í taa caləm mpi tətəɣə tulaalɔ təwəte hələnɣasɪ tō ké cokəle taa tēna. Pə waali, ulena í pəlɪ caləm kukaasəm ke kətaya təlate nte tə wɛ cokəle nənəɣə tō tə tɛɛ. ⁸ Ulena í kəəlɪ kpəntɛ nim cəlɔ nim cəlɔ tēna. Pə kpayav pə tēna mpi pə pama pə taa lotu tō tō, ⁹ na timpee naale na a nim, na kəŋkəməŋ taa nyəm. Isu pa ləsuɣu hōle na pá kpenna timpee tō. ¹⁰ Lona kulɔmɛɛ anəɣɪ pa setəɣɪ nəɣə kulɔmaya kpəntuɣu kətaya kpəntɛ tō. Ulena kətulɔ səsə nyayasɔ nantu ntəɣɪ kətaya təlate tō. ¹¹⁻¹² Pə kaasəɣɪ nantu lentɪ, na tənɣu na nyuɣu, na nənkpaaɪ, na lotu na pə taa nyəm tēna. Ulena pá luna təsikile waali, ke lonte nte pa ləsəna tə mpaa na pá ləkɪ təluma nim nyəna tō. Na pá nyayasɪ-təɣɪ kəkə ke təluma huɣule tō.

lseyeli nyéma tēna isayatu husuɣu səsɪ

¹³ Ye isu lseyeli nyéma tēna təpɪ ké pə yukənaa, na pá la mpi Tacaa kisaa tō, na pá yəkɪ ɪ kiiu na pa tēna pa təm sɪ. ¹⁴ Ulena pə kəɔ na pá cəkəna. Pə wɛɛ sɪ pá ləsɪ nav apalɔ nyəŋ ke isayatu husuɣu kətaya ké. Pa pukina-ɪ təsulle cokəle nənəɣə, ¹⁵ ulena pa nyuɣu nyéma tənɪ pa nɪŋ ke kpəntɛ nyuɣu taa. Na pá lentɪ-tɛɣe cokəle nənəɣə tēna. ¹⁶ Ulena kətulɔ səsə cosɪ tə caləm na í suuna təsulle cokəle taa. ¹⁷ I liiki pə taa ké mpəle, ulena í ŋmusɪ təm naatosompəɣolaya, ke Tacaa kɪŋ tənaya cokəle puɣu kukayav na pə tō pə tō cənɛ. ¹⁸ Ulena í taa caləm mpi tətəɣə tulaalɔ təwəte hələnɣasɪ tō ké cokəle taa tēna. Pə waali, ulena í pəlɪ caləm kukaasəm ke kətaya təlate nte tə wɛ cokəle nənəɣə tō tə tɛɛ. ¹⁹ Ulena í setɪ nim cəlɔ nim cəlɔ na í wə kətaya təlate tō. ²⁰ Teitei isu ɪ ka lapu ɪ mayamaya ɪ isayatu husuɣu kətaya nav təɣə ɪ ká lana inɛ. Ulena í la lseyeli nyéma tənaya isayatu husuɣu kətaya, na ləɔ tayanɪ-wɛɣe-tɪ. ²¹ Pə waali ulena í pona kpəntɛ kakaasaya ke təsikile waali, na í nyayasɪ-tɛɣe kəkə, isu ɪ ka lapu ɪ mayamaya ɪ isayatu husuɣu kpəntɛ kətaya tō. Kətaya ŋka ka husəɣɪ lseyeli nyéma tēna isayatu təɣole.

Nyɣu tɔ səsɪ

²² Ye isu nyuɣu tɔ nəɣolɔɣu pə yukənaa, na í la mpi ɪ Caa ləɔ kisaa tō. Isu ɪ yəkɪ ɪ kiiu na ɪ təm sɪ. ²³ Ulena pə kəɔ na í cəkəna ɪ isayatu. Pə wɛɛ sɪ, í la pəŋtulɔɣu ŋku ku tiili tá caamɪ təɣə isayatu husuɣu kətaya. ²⁴ I tənəɣɪ ɪ nɪŋ ke kpəntɛ nyuɣu taa ké. Ulena í lentɪ-tɛɣe təsulle cokəle kɪŋ, ke timpi pa lentəɣɪ kətasi nsi kəkə lusaa tō sɪ təla tō. Kətaya ŋka ka husəɣɪ isayatu təɣole. ²⁵ Ulena kətulɔ lii ɪ mpəle ke caləm taa, na í taa-wəɣɪ ləɔ kətaya təlate hələnɣasɪ tō, na í pəlɪ kukaasəm ke tə tɛɛ. ²⁶ Ulena í wə nim cəlɔ nim cəlɔɣə kətaya təlate tō. Isu pa lakɣu nəɣə kulɔmaya kpəntuɣu kətaya kpəntɛ tō. Ulena í la nyuɣu tɔ inəɣɪ isayatu husuɣu kətaya na ləɔ tayanɪ-ɪ-tɪ.

lcatɛ tɔ kɛ yem səsɪ

²⁷ Ye isu yulu ke yem ké pə yūkənaa, na í la mpi Tacaa kisaa tɔ. Isu ɪ yɔka ɪ kiinj taa nakuli, na ɪ tɔm sí. ²⁸ Ulena pá kɔɔ na í cekəna, pə wɛɛ sɪ í la isayatu husuɣu kɔtaya ke páh alɔ nyəh wei ɪ tiili tá caami tɔ. ²⁹ I tənəɣi ɪ ninj ke kpəntɛ nyɔɣu taa ké, ulena í lenti-tɛɣe timpi pa lentəɣi kɔtaya ŋka kəkɔ lusaa tɔ ka tɔla tɔ. ³⁰ Ulena kɔtulɔ lii ɪ mpəle ke caləm taa, na ɪ taa lɔ kɔtaya tɔlate hələŋasɪ tɔɔ. Ulena í pəli kukaasəm ke tɔ tɛɛ. ³¹ Ulena pá seti kpəntɛ nim cɔlɔ nim cɔlɔ. Isu pa lakuyɔ nɔɣɔ kulumaya kpəntuyɔ kɔtaya tɔtɛ tɔ, na kɔtulɔ nyayasi nantɔ ntəɣi kəkɔ, na Tacaa nu pə sɔɔsɔh. Ulena í lá pəntulɔ ke isayatu husuɣu kɔtaya na lɔ tayanɪ-ɪ-ti.

³² Ye heu ke ɪ sɔɔla isayatu husuɣu kɔtaya lapu ɪ kəna alɔnyəh wei ɪ tiili tá caami tɔ. ³³ I tənəɣi ɪ ninj ke kpəntɛ nyɔɣu taa ulena ɪ lenti-tɛɣe timpi pa lentəɣi kɔtaya ŋka kəkɔ lusaa tɔ ka tɔla tɔ. ³⁴ Ulena kɔtulɔ lii ɪ mpəle ke caləm taa, na í taa kɔtaya tɔlate hələŋasɪ tɔɔ. Na í pəli kukaasəm ke tɔ tɛɛ. ³⁵ Ulena pá seti kpəntɛ nim cɔlɔ nim cɔlɔ. Isu pa lakuyɔ nɔɣɔ kulumaya kpəntuyɔ kɔtaya heu tɔ. Ulena kɔtulɔ nyayasi-təɣi kəkɔ na kɔtaya nyəntɔ lenti. Ulena í lá pəntulɔ ke isayatu husuɣu kɔtaya na lɔ tayanɪ-ɪ-ti.

5

Saa wei pə wɛɛ sɪ pá la isayatu husuɣu sɔɔsɪ tɔ

¹ Saa wei pə wɛɛ sɪ pá la isayatu husuɣu sɔɔsɪ tɔɣɔlɔ: Ye isu yulu nuwa pa yɔɣɔtəna tuunav sɪ, í ləsi aseeta ke tɔm nti ɪ nawa na ɪ nyəma tɔ. Ulena í kisi tɔ yɔɣɔtuyɔ, pə isayatu wɛ ɪ nyɔɣu taa ké.

² Lenti ɪɛ, ye isu pə yūkəna yulu, na í tokina asilima pulɔpɔ. Paa kpəntɛ kusəpəle. Təyaya nyəntɛ, yaa taale nyəntɛ, yaa nyamanyama nɔɣɔlɔ, ɪ tɔm səpaya, na í pəsi asilima tɔ.

³ Ye isu pə yūkəna nɔɣɔlɔ, na í tokina yulu asilima naali, na pá pilisi-ɪ. Ulena í kɔɔ í cekəna, ɪ tɔm səpaya.

⁴ Yaa pə yūkəna nɔɣɔluyɔ tanaav taa, na í tuuna kɔpantɔ yaa isayatu. Ulena í kɔɔ í cekəna, ɪ tɔm səpaya.

⁵ Ye wei ɪ lapa isayatu nti pa kɛɛsa isəntɔ tɔ tɔ taa natəli, pə wɛɛ sɪ pɔntɔ í huli-təɣi kɔtulɔ, na í tisi sɪ ɪ tɔm səpa. ⁶ Na í kəna heu yaa páh na ɪ la isayatu husuɣu kɔtaya. Ulena kɔtulɔ lapɪ-ɪ pə sɔɔsɪ.

Kɔnyəntɔnaa sɔɔsɪ

⁷ Ye yulu wu heu yaa páh sɪ í lana isayatu husuɣu kɔtaya. I pəsəɣi na í caa ihokasi naale yaa alukukunaa naale, na í pona Tacaa təyaya taa. Ulena í lá lelɔ ke isayatu husuɣu kɔtaya, na lelɔ ke kɔtaya ŋka kəkɔ lusaa tɔ. ⁸ I celəɣi kɔtulɔ ke pa naale, na ílé í huli lɔ ké isayatu husuɣu nyəh na í yaki ɪ lumaya. Ama u cekɪ nyɔɣu. ⁹ Ulena í cosi caləm na í ŋmusi-wəɣi kɔtaya tɔlate kəŋkəməh tɔɔ. Ulena í pəli kukaasəm ke tɔ tɛɛ. Mɔpúɣú pə wɛɛ sɪ í la isayatu husuɣu kɔtaya tɔm taa. ¹⁰ Pə waali ké kɔtulɔ lakɪ kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka təna tɔɣɔ alukuku naale nyəh, isu pa suw tɔ. Ulena í lá pəntulɔ ke isayatu husuɣu kɔtaya, na lɔ husɪ-ti.

¹¹ Ye yulu fəina alukukunaa naale, yaa ihokasi naale. I pəsəɣi na í pona mɔlɔm kiloona tooso na í lá isayatu husuɣu kɔtaya. Ama pə fəi sɪ í siti nim, yaa í tɔm pə tɔɔ ké tulaalɔ ké. Mpi tɔ, pə ké isayatu husuɣu kɔtaya ké, pə taya tɔɣɔnaya nyəhka. ¹² I pukina mɔlɔm mpəɣi kɔtulɔ, ulena ílé í cosi-wəɣi ŋkute. Ntɛ tɔ kəna kɔtɔsəm sɪ Tacaa tənna pə təna. Ulena í nyayasi pə na kɔtasi lensɪ nsi sɪ wɛ kɔtaya tɔlate tɔɔ tɔɣɔ Tacaa. Mɔpúɣú pə wɛɛ sɪ pá la isayatu husuɣu sɔɔsɪ. ¹³ Ulena kɔtulɔ la pɔntɔ ke isayatu husuɣu kɔtaya na lɔ husɪ-ɪ-ti. Ulena kukaasəm pəsi kɔtulɔ nyəm, isu tɔɣɔnaya kuhav sɔɔsɪ tɔm taa.

Tayanuyɔ sɔɔsɪ

¹⁴ Mɔpúɣú Tacaa heela Moisi sɪ:

¹⁵ Ye pə yūkəna yulu, na í sɔɔ Tacaa ke celuyɔ ke ɪ nyəm, pə wɛɛ sɪ í kəna ɪwaav ŋku ku tiili tá caami tɔ, na í lá tayanuyɔ kɔtaya. I ləsəɣi-kuyɔ kaləku taa ké, na í mayasi na í ná sɪ ku liyitee tala isu pa suwa təsulle cokəle taa tɔ. ¹⁶ Ulena í fəli lɔ ké kəmlɛ, na í sɔɔsɪ paa kakpasɪ wei í tɔɔ

ké kolum. Mpi tɔ, ɪ wakələna lɔ tɔyaya, ɪlɛna ɪ cɛla pə tənaya kətulɔ. ɪlɛna ɪlɛ ɪ lɛntɪ kpəntɛ, na ɪ la pəntulɔ kɛ ɪsayatɔ tayanuyɔ kətaya, na lɔ hɪsɪ-ɪ-tɪ.

¹⁷ Paa pə yəkəna yulɔ kɛ na ɪ yəkɪ Tacaa kɪsəsutɔ, ɪ sɛɣɛlaa tɔtɔɣɔ. ¹⁸ Pə wɛɛ sɪ ɪ lɛsɪ kaləku taa kɛ ɪwaav ŋku kɔ tiili tá caamɪ tɔɣɔ. ɪ mayasɪ na ɪ ná sɪ kɔ liyitee tala ɪsu pa suwa tɔ. ɪlɛna kətulɔ lapɪ-ɪ ɪsayatɔ nti pə yəkəna-ɪ na ɪ la tɔ, tɔ tayanuyɔ kətaya, na lɔ hɪsɪ-ɪ-tɪ. ¹⁹ Tasəkələ tayanuyɔ kətaya ntɛ. Mpi tɔ, yulɔ ɪnɪ ɪ ka wakələna Tacaa kɛ.

²⁰ M̀p̀ỳg̀ỳ Tacaa heela Moisi sɪ:

²¹⁻²² Ye ɪsu pa cɛla yulɔ kɛ pulɔpɔ suu, yaa ɪ kənta-wɪ, yaa ɪ ŋmɪla-wɪ, yaa ɪ muɣɪlaa kɛ na ɪ hiki-wɪ, yaa ɪ tu hii-wɪ na ɪ kpɛɛsɪ. ɪlɛna ɪ looli na ɪ tuu, na ɪ takɪ ɪsayatɔ ɪsu mpɔ pə taka, ɪ wakələna Tacaa kɛ, na ɪ tɔm sɛpa. ²³⁻²⁴ Ye kuyaku ŋku pə kula ɪ waali, pə wɛɛ sɪ ɪ mɛɣna, yaa ɪ fɛli kpəntɛ tɔ kɛ. Halɛna ɪ sɔɔsɪ paa kakpasɪ wei ɪ tɔɔ kɛ kolum, na ɪ kpɛntɪ na ɪ cɛlɛ-ɪ. ²⁵ Pələ pə waali, pə wɛɛ sɪ ɪ pona kətulɔ kɛ ɪsayatɔ tayanuyɔ kətaya ɪwaav ŋku kɔ tiili tá caamɪ tɔ. ɪ mayasɪ na ɪ ná sɪ kɔ liyitee tala ɪsu pa suwa tɔ. ²⁶ ɪlɛna kətulɔ la pɔntɔ mɛɣɪ ɪsayatɔ tayanuyɔ kətaya kɛ Tacaa kɪɣ. Na ɪlɛ ɪ hɪsɪ-ɪ-tɪ, paa tɔ kɛ nti.

6

Kətaya ŋka kəkɔ lusa ka tɛna tɔ ka tɔɔ kɪsɛsɔtɔ

¹ M̀p̀ỳg̀ỳ Tacaa tɔma Moisi sɪ: ² Tɛlɛsɪ Alɔŋ na ɪ lɔlɔyɔ nyɛma kɛ kətasi nsi kəkɔ lusaa tɔ, sɪ tɔɔ kɪsɛsɔtɔ.

Pə wɛɛ sɪ, kətaya ŋka ma kəkɔ lusa mpɔ tɔ, ká wɛɛ kətaya tɔlatɛ taa kɛ ahoo tənaya, kəkɔ ɪ taa tɛ. ³ Tɛv fɛɣ tanaŋ ɪlɛna kətulɔ tɔɣɔli kponkpontu tɔŋ nyɛntɔ kɛmsa, na ɪ suu pə capa, na ɪ kuu kətaya ŋkɛ ka tɔlɔma nim nyɛna na ɪ hutɪ-yɛɣɛ kɛŋkɛŋ taa tɛna. ⁴ ɪlɛna ɪ layasɪ wontu na ɪ luna tɔlɔma anɛɣɪ tɛsikilɛ waali. Lontɛ ntɛɣɛ pa lɛsɛna tɔ mpaa na pá lɔkɪ tɔlɔma nim nyɛna. ⁵⁻⁶ Pə fɛɪ sɪ kətaya tɔlatɛ kəkɔ ɪ tɛ. Paa ifemlɛ ntɛɣɛ kətulɔ ka nyɔtɔɣɪ taasɪ kufasɪ. ɪlɛna pɛ́cɔ́ ɪ tɛnɪ kətaya ŋka kəkɔ lusaa tɔ ka nantɔ, na nɔɣɔ kulɔmaya kətaya kpəntɛ nim cɔlɔ nim cɔlɔ kɛ pə tɔɔ.

Tɔɣɔnaya kɔhav tɔɔ kɪsɛsɔtɔ

⁷ Ye tɔɣɔnaya kɔhav tɔm taa, ɪlɛ pə kɪsɛsɔtɔ ntɔ. Pə wɛɛ sɪ Alɔŋ lɔlɔyɔ nyɛma taa kətulɔ nɔɣɔlɔ, ká ponna-kɛɣɛ Tacaa kɛ kətaya tɔlatɛ kɪɣ. ⁸ ɪlɛna ɪ cosɪ mɔlɔm mpi pa sita nim tɔɣɔ ŋkute na tulaalɔ tɛna, na ɪ nyayasɪ kətaya tɔlatɛ tɔɔ. Mpɔ pə kɛna kɔtɔɔsɛm sɪ Tacaa tɛnna pə tɛna, na ɪ caaki pə sɔɔsɔŋ. ⁹ Kɔtɔlɛ ká tɔɣɔna pə kɔkaasɛm mpɛɣɪ lɔɔ lontɛ taa kɛ tɛsulɛ cɔkələ kətaya taa tɛna. Ama pə fɛɪ sɪ pá tɛsɪ pə tɔɣɔnaya na kɔkɔsɔm kɛ. ¹⁰ Mpi tɔ, kɔhav ŋku pa ha lɔɔ ma tɔ, kɔ taa kɛ ma cɛla-wɛɣɛ pa paa tɛtɛ. Pə kɛ kɛtɛ taa kɛtɛ pulɔyɔ, ɪsu ɪsayatɔ hɪsɔyɔ, yaa tayanuyɔ kətasi nantɔ. ¹¹ ɪlɛ Alɔŋ lɔlɔyɔ nyɛma apalɔ nyɛma tɛkɛ ká tɔkəna pə tɔɣɔnaya ŋkɛ. Mpi tɔ, kətaya ŋka pa kəna Tacaa kɛ mpɔ tɔ, ka hɔɣɔlɔyɔ kɛ pa nyɛm kɛ tam tɔɔ kɛ. Pə tɔɔ kɛ ye yulɔ kpai tɔ wei ɪ ta kɛ Alɔŋ lɔlɔyɔ tɔ tɔ, ɪ tɔkinaa, ɪsu ɪ sɛpa.

¹² M̀p̀ỳg̀ỳ Tacaa tɔma Moisi sɪ:

¹³ Ye pa kpawa Alɔŋ na ɪ pɛyalaa kɛ kɔtɔlɛ, na pá pɛli-wɛɣɛ nim, pə wɛɛ sɪ pá kɛŋna-m kɔhav kɛ mɔlɔm kilɔonaa toosɔɣɔ paa kuyaku ŋku. Hɔɣɔlɔyɔ kɛ tanaŋ na lɛŋku kɛ taanaya. ¹⁴ Paa nuɣuti mɔlɔm mpɛɣɪ na nim, na pá tɔ pə pɛtɛpɛtaya kɛ nyɛɣɔlɔyɔ kɔwalɔyɔ tɔɔ. Pə waali ɪlɛna pá pɔtɔtɪ-kɛ na pá pona kətaya tɔlatɛ tɔɔ, na Tacaa lanlɛ hɛɛna kətaya ŋkɛ ka sɔɔsɔŋ.

¹⁵ Ye waatɔ nɔɣɔlɔ pa kpa Alɔŋ lɔlɔyɔ nyɛma taa nɔɣɔlɔyɔ kətulɔ sɔsɔ sɪ, ɪ lɛɛtɪ kɔpɛŋ lontɛ. Kɔhav kulɔmuyɔ ŋkuyɔ ɪ ká kəna, na ɪ nyayasɪ pə tənaya Tacaa má. Pə kɛ ma kiiu tam tɔɔ nyɛŋku kɛ. ¹⁶ Ye kətulɔ kənnɛ ɪ mayamaya ɪ tɔɣɔnaya kɔhav, pə wɛɛ sɪ pá nyayasɪ pə tənaya, pə taa pulɔ fɛɪ tɔɣɔ.

ɪsayatɔ hɪsɔyɔ kətaya tɔɔ kɪsɛsɔtɔ

¹⁷ M̀p̀ỳg̀ỳ Tacaa tɔma Moisi sɪ: ¹⁸ Tɛlɛsɪ Alɔŋ na ɪ pɛyalaa kɛ ɪsayatɔ hɪsɔyɔ kətasi kɪsɛsɔtɔ.

Lonte nte tã taa pa lentãyi kãtası nsi kãkã lusaa tã, sı tãla tãyo paa lentı ısayatu husuyu nyãnte tãtã. Pã nantu kã kate taa kate pulupuyu. ¹⁹ Kãtulu wei ı lapa pã tãmlẽ tã, tãsulle cokãle kataya taa kã pã wẽẽ sı í tãyo-tãyi lonte nte tã wena tã mpaa tã tã taa. ²⁰ Ye yulu kã yem í tokinaa, ı lepa. Tã calẽm ı yawa puuyu tã, lonte kulũmtãle ñtẽ tã taa kã paa nyaali-wı. ²¹ Ye cuyu tiipile taa kã pa tãsa pã nantu, ye pa tema pã wẽẽ sı pá yãkĩ-tẽyẽ. Ama ye nyãxãluyu kusẽemuyu nyãnte taa, ıle pá nyaali-tẽyẽ teu, na pá kilisina lũm kã sãsam. ²² Kãtãlaa na pa tẽẽsı taa apalaa tike kã tãyãna nantu ntı. Pã tãya pulu, tã kã kate taa kate pulupuyu. ²³ Ama ye pa sũna kpãnte nte tã calẽm kã tãsulle cokãle taa, na pá lana ısayatu husuyu kãtaya kã ıso tãyã taa, tã nantu fẽi tãyũ tãtã. Pã wẽẽ sı pá nyãyasi-tãyi kãkã kã.

7

Tayanuyv sãası tã kusãsutu

¹ Mpyũ Tacaa tasaa sı: Tayanuyv sãası kusãsutu ntã. Tã kã kate taa kate puluyu. ² Lonte nte tã taa pa lentãyi kãtası nsi kãkã lusaa tã, sı tãla tãyo paa lentı ısayatu husuyv sãası nyãnte tãtã. ılena kãtulu ñmusı tã calẽm kã kataya tãlate kãnkãmẽy tã. ³ ılena pá kãali kpãnte nim cãlo nim cãlo tãna. Pã kpayav pã tãna mpi pã pama pã taa lotu tã tã, ⁴ na timpee naale na a nim, na kãnkãmẽy taa nyãm. ısu pa lãsyu hãle na pá kpenna timpee tã. ⁵ ılena kãtulu nyãyasi pã tãnaya kãtaya tãlate tã. Tayanuyv kãtaya nte. ⁶ Kãtãlaa tẽẽsı taa apalaa tike kã tãyãna nantu ntãyi lonte nte tã wena tã mpaa tã tã taa. Mpi tã, tã kã kate taa kate puluyu. ⁷ Tayanuyv kãtaya na ısayatu husuyv nyãjka pã kusãsutu wẽ kulũmtu kã. Kãtulu wei ı lapa pã tãmlẽ tã, ıni ı tãna pã nantu kukaasãtu.

Kãtãlaa nyãm

⁸ Ye ısu nãxãlu kãna kpãnte sı ı lakı kãtaya ñka kãkã lusaa tã. Kãtulu wei ı lapa pã tãmlẽ tã, ıni ı tãna tãnyu. ⁹ Ye pa kãna ıso kã tãyãnaya kuhaa, ısu potopoto, yaa kakalası, yaa petepetaya, yaa kutõjãm, ıle kãtulu wei ı lapa pã tãmlẽ tã, ıni ı tãna. ¹⁰ Ama pã kaasa tãyãnaya kuhaan lãlẽy tã. Paa nim kusitaya yaa kpẽtẽ nyãjka, kãtãlaa talãyãna pã tãnaya teitei.

Nãyo kulũmaya kpẽntuyv kãtası tã kusãsutu

¹¹ Nãyo kulũmaya kpẽntuyv kãtası nsi pa lakı Tacaa tã sı kusãsutu ntã. ¹² Ye sãẽtu kãtaya kã pa lapa, pa pukina tãtãyo kukusũm fẽi kakalası nsi pa sita nim tã, pã petepetası nsi sı tã pa taa-wı tã, na molum kupam mpi pa nuyutina-wı tã pã kakalası. ¹³ Pãle pã paasi, pa sãasãyi kukusũm potopoto kã sãẽtu kãtaya ñkã ka tã. ¹⁴ ılena pá lãsi kakalası nsi sı tãm tooso tã kã kulũmaya kulũmaya, na pá kpaasi ıso tã kã kãtaya tãlate kın. ılena kãtulu wei ı ñmusa kpãnte calẽm kã tã kãnkãmẽy tã tã, í kpaya sãle. ¹⁵ Ye sãẽtu kãtaya kpãnte nantu ıle, pã wẽẽ sı kuyaku ñku ku mayamaya kã paa tãyo-tı, pã fẽi sı tã fe tẽ. ¹⁶ Ye ısu nãxãlu lapa nãyo kulũmaya kpẽntuyv sãası, yaa ı ka sı nãyo, ılena ı la pã sãası, pa pãsãyi na pá tãyo pã nantu kã kuyaku ñku, na pá tãyo pã kukaasãtu kã pã tẽu kufemuyu. ¹⁷ Ye tã tãla kuyaku tooso nyãjku wule, ıle pã wẽẽ sı pá wã-tãyi kãkã. ¹⁸ Wei í tãyo pã nantu kã kuyaku tooso nyãjku wule, Tacaa kaa mu ı kãtaya. Pãyele ı kãtaya kaa waasi tãtã. Pã pãsa kusãyãtu pulupu kã. Ye wei ı tãyaa pã mãli ı nyuyu taa. ¹⁹ Ye pã nantu í tokina asilima pulupu, tã fẽi tãyũ tãtã. Kãkã kã paa nyãyasi-tı.

Pã wẽẽ sı mpa pa fẽina asilima tã, pa tike paa tãyãna pã nantu. ²⁰ Ye ısu nãxãlu wẽ asilima taa, na pá la Tacaa kã nãyo kulũmaya kpẽntuyv kãtaya na pũntu tãyo, pã wẽẽ sı pá lãsi-ı ıseyeli kpekãle taa. ²¹ Mpu tãtãyo ye nãxãlu tokina asilima tũ, paa yulu, paa kpãnte. ılena pũntu tãyo kãtaya ñkã ka nantu. Paa lãsi-ı tãtãyo ıseyeli kpekãle taa.

ıso kisina ı yãlaa kã nantu nim na tã calẽm tãyũ

²² Mpyũ Tacaa tãma Moisi sı: ²³ Telãsi ıseyeli nyãma sı: Pã fẽi sı í tãyo pulupu nantu nim. Paa nav yaa heu yaa pãj. ²⁴ Kpãnte kusãpãle, yaa nte pã kpawa na pã cãli tã, tã nim fẽi tãyũ. Ama í pãsãyi na í lana-wãyi paa mpi. ²⁵ Ye nãxãlu tãyo tãla nna pa lakı Tacaa kã kãtaya ñka

kəkə lusaa tɔ ka nantu cəka nim nyəŋka, pə wɛɛ sɪ pɑ ləsi-ɪ lseyɛli kpekəle taa ké. ²⁶ Mpu tətəyɔ paa timpɪyɪ í ká caya, pə fɛɪ sɪ í tɔyɔ sumaya yaa wontuyɔ nakuli ku caləm. ²⁷ Ye wei ɪ tɔyɔ caləm pə wɛɛ sɪ pɑ ləsi-ɪ lseyɛli kpekəle taa ké.

²⁸ Mpuɔyɔ Tacaa tɔma Moisi sɪ: ²⁹ Teləsi lseyɛli nyɔma ke kusəsutunaa panɛ sɪ: Ye yulu lapa nɔyɔ kulumaya kpɛntuyɔ kɔtaya, pə wɛɛ sɪ, í ləsi Tacaa paa tete ké, na í cɛle-ɪ. ³⁰ I mayamaya ɪ niŋ ká təkəna na í pona Tacaa ke nantu nim cɔlɔ nim cɔlɔ, na lanle sɪ pɑ nyayasi kəkə. Ilena í ha lanle nteyɛ Tacaa ke lso kɔtaya tɔlate kiŋ. ³¹ Alɔŋ na ɪ pəyalaa pa tətəyɔle nté. Ilena kɔtulɔ nyayasi nantu nim nyəntɔ ke kɔtaya tɔlate tɔɔ. ³² Pə wɛɛ sɪ pɑ ləsi nɔyɔ kulumaya kpɛntuyɔ kɔtaya yule ntəyɔŋ nyəntɛ na pɑ cɛla kɔtulɔ. ³³ Kɔtəlaa taa wei ɪ pukina kpəntɛ caləm na tɔ nim ke kɔtaya tɔlate tɔɔ tɔ ɪ paa tete nté. ³⁴ Tacaa mayamaya heelina lseyɛli nyɔma mɛ sɪ, í ləsi nɔyɔ kulumaya kpɛntuyɔ kɔtaya kpəntɛ yule, na pə lanle na í cɛla kɔtulɔ Alɔŋ na ɪ luluyɔ nyɔma. Mpi tɔ, nantu nti tɔ ké pa paa nyəm ke tam tɔɔ ké.

³⁵ Mpi mpi pa kɔla Tacaa kɔtasi tɔɔ tɔ, pə pəsəyɪ Alɔŋ na ɪ pəyalaa pa nyəm ke kuyanɔku pa kpa-wɛyɛ Tacaa kɔtuyɔ tɔmlɛ taa tɔyɔ. ³⁶ Tacaa tɔna lseyɛli nyɔma sɪ, pɑ cɛla-wɛyɛ kuyanɔku pa kpa-wɛyɛ kɔtəlaa na pɑ pəli pa nyɔŋ taa ké nim tɔ. Pə wɛɛ sɪ í tɔkɪ kusəsutɔ tənɛyɛ tam tɔɔ ké.

³⁷ Kɔtaya ŋka kəkə lusa ka tɔna tɔ, na tɔyɔnaya nyəŋka, na isayatu husuyɔ nyəŋka, na tasəkəle tayanuyɔ nyəŋka, na kɔtəlaa tɔmlɛ taa suu nyəŋka, na nɔyɔ kulumaya kpɛntuyɔ pə kɔtasi kiŋ nté. ³⁸ Tacaa suna kiŋ inəyɪ Moisi ke puɔyɔ ŋku pa yaa sɪ Holɛpɔ tɔ ku taa. Kuyaku ŋku tətəyɔ ɪ tɔwa lseyɛli nyɔma ke wolaya tɛtɔ taa sɪ, pɑ lakɪ-ɪ kɔtasi nsi.

KOTĒLAA KANCAALAYɔ NYEMA TĒMLE TAA SUU

8

Kɔtəlaa tɔmlɛ taa suu kɔtaya

¹ Mpuɔyɔ Tacaa tɔma Moisi sɪ: ² Yaa Alɔŋ na ɪ pəyalaa ke tɔsulle cokəle nɔnɔyɔ. Ilena í yele na pɑ kɔna kɔtaya wontu kususuutu, na pə nim mpi pa pələyɪ nyuyɔ taa tɔ. Na pɑ kɔna isayatu husuyɔ kɔtaya nav apalɔ nyəŋ, na ɪwaan naale, na potopotonaa mpa pa taa kukusum fɛɪ tɔyɔ cəkəlaya. ³ Ilena í kotɪ lseyɛli nyɔma kpekəle tɔna tətəyɔ lonte nté tɔ taa.

⁴ Mpuɔyɔ Moisi lapa isɪ Tacaa tuyɔ-ɪ tɔ, na lseyɛli nyɔma kpekəle kotɪ tɔsulle cokəle nɔnɔyɔ. ⁵ Ilena í heeli-wɛ sɪ nti Tacaa suwa tɔyɔlɔ. ⁶ Ntɛna Moisi yele na Alɔŋ na ɪ pəyalaa pɑ kɔɔ na í sɔ-wɛyɛ kɔtaya lum. ⁷ Ilena í suu Alɔŋ ke pətɛɛ toko, na í ləli-ɪ tampala, na í suu-ɪ capa. Ilena í paa-ɪ kɔtaya pentɛ taka^a, na í tamsɪ ɪ ŋmusɪ ke ɪ siyile taa. nɔyɔluyɔ, na pɑ paaki pa lanja taa isɪ kukunaa paaki saalaya ŋka tɔ pə taka. ⁸ Ilena í paa-ɪ lanle huluyɔ, na í tɔ ku taa ké wala pee taka^a ke naale. Anəyɪ pa mayasayana na pɑ nyəŋ lso kuyɔyɔtɔtɔ. ⁹ Ntɛna í temɪ-ɪ nyuyɔ saalaya, na í matɪ ka tɔɔ ké lso kuyɔsuyɔ. Kulɛ ku ké wɔla ké, na ku wɛ isɪ tɔyɔ hɛtuyɔ. I sɛntaa tɔɔ ké ɪ matəna kuyɔsuyɔ ŋku, isɪ Tacaa ka kɛsuyɔ-ɪ tɔ.

¹⁰ Mpuɔyɔ Moisi kpaya kɔtaya nim, na í fɛɛnɪ tɔsulle cokəle, na tɔ taa wontu tɔna, na tɔ pəsi lso nyəm. ¹¹ Ilena í ŋmusɪ kɔtaya nim ke tɔm naatosompɔyɔlaya ke kɔtaya tɔlate na tɔ wontunaa tɔɔ. Lum kusanɔm cɛmɛ sɔsɔ na pə kpɛtɛ tɔɔ ké ɪ ŋmusa nim mpi sɪ wontu nti tɔ pəsi lso nyəm. ¹² Na í pəli Alɔŋ nyuyɔ taa ké kɔtaya nim, na í pəsi lso nyəŋ. ¹³ Pələ pə waali ké ɪ yelaa na Alɔŋ pəyalaa kpətəna, na í suu-wɛyɛ pa capanaa, na í ləli-wɛyɛ pa tampalanaa. Ilena í pa-wɛyɛ pa kahusi ke teitei isɪ Tacaa ka suu tɔ.

¹⁴ Mpuɔyɔ Moisi yelaa na pɑ kɔna isayatu husuyɔ kɔtaya nav apalɔnyəŋ. Ilena Alɔŋ na ɪ pəyalaa pɑ tənɪ niŋ ke ɪ nyuyɔ tɔɔ. ¹⁵ Mpuɔyɔ Moisi lenta-ɪ, na í lii mpələ ke ɪ caləm taa, na í nyɔtɔ lso kɔtaya tɔlate ŋkulunɔsɪ taa həlɔŋasɪ tɔɔ, na pə tayanɪ-tɛ. Ilena í pəli caləm kukaasəm ke kɔtaya tɔlate tɛɛ. Isəna ɪ lapa na kɔtaya tɔlate pəsi lso nyəntɛ na pɑ lakəna-tɛyɛ isayatu

^a **8:7** kɔtaya pentɛ taka: Wontuyɔ ŋku pa yaa sɪ kɔtaya pentɛ tɔ, ku ke kɔtəlaa toko ^a **8:8** wala pee taka: Pə ké kɔtaya wontu nti pa naakayana lso luyɔ nyəntɔ tɔyɔ. Tə ta nyɪ isəna pa lakayana-tɪ tɔ.

husuɣu katasɪ tɔɣɔlɛ. ¹⁶ Ḿpúyú Moisi kɔla nim tɛna, mpi pɛ pama kpɛntɛ lotu tɔ tɔ. Paa timpee naale na a nim, na í sɛtɪ hɔlɛ nɔɣɔ, na í nyayasi pɛ tɛnaya lɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔ. ¹⁷ Pɛ kaasɛɣɪ nav inɪ ɪ tɔnɔɣu na ɪ nantɔ na pɛ taa lotu, ɪlɛna pá luna pɛ tɛnaya tesikile waali, na pá nyayasi kɔkɔ, ɪsu Tacaa ka suw tɔ.

¹⁸ Ḿpúyú pa kɔna kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ ka iwaav, na Alɔŋ na ɪ pɛyalaa pá tɛnɪ pa nin kɛ ku nyɔɣu tɔ. ¹⁹ Moisi lɛnta-ku, ɪlɛna ɪ ŋmusɪ ku calɛm kɛ kɔtaya tɔlatɛ kɔŋkɔmɔŋ tɔ. ²⁰ ɪlɛna ɪ faya-kuɣu pilinasi, na í nyayasi pɛ na pɛ nyɔɣu na pɛ nim. ²¹ ɪlɛna í nyaali lotu na nɔŋkpaaɪ kɛ lɔm, na í nyayasi pɛ na nantɔ nti tɔ kaasaa tɔɣɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔ. Kɔtaya ŋka kɔkɔ lusaa tɔɣɔlɛ. Ka sɔɔsɔŋ kɛ Tacaa caaki.

²² Ḿpúyú Moisi yelaa na pá kɔna iwaav naale nyɛŋku ŋku paa la kɔtaya na pɛ susɪ Alɔŋ na ɪ pɛyalaa kɛ kɔtɔlaa tɛmlɛ taa tɔ. ɪlɛna pá tɛnɪ pa nin kɛ ku nyɔɣu tɔ. ²³ Ḿpúyú Moisi lɛnta iwaav ŋku, ɪlɛna í lii ku calɛm na í taa-wɛɣɪ Alɔŋ ŋkpaŋɔɣu ntɔɣɔŋ nyɛŋku nɔɣɔ taa. ɪ taa-wɪ tɔtɔɣɔ ɪ apalɔmpɔlɛ ntɔɣɔŋ nyɛntɛ tɔ, na ɪ apalɔnɔmpɔlɛ ntɔɣɔŋ nyɛntɛ tɔ tɔtɔ. ²⁴ ɪlɛna í yelɛ na Alɔŋ pɛyalaa kɔ na í taa calɛm tɔtɔɣɔ pa ntɔɣɔŋ ŋkpaŋŋ nɔɔɪ taa, na pa ntɔɣɔŋ apalɔmpee na apalɔnɔmpee tɔ. ɪlɛna í ŋmusɪ calɛm kɔkaasɛm kɛ kɔtaya tɔlatɛ kɔŋkɔmɔŋ taa. ²⁵ Ḿpúyú Moisi kpaya iwaav nantɔ nim nyɛntɔ. ɪsu suka, na lotu taa nim, na hɔlɛ nɔɣɔ, na timpee naale na a nim, na yulɛ ntɔɣɔŋ nyɛntɛ. ²⁶ ɪlɛna í lɛsɪ kɔkɔsum fɛi potopotonaa mpa pa ha lɔ tɔ, pa tɔku taa kɛ pɛ kakalaya kɔlɔmaya, na nim nyɛŋka, na tintɛ payalɛ, na í su nantɔ nim nyɛntɔ na ntɔɣɔŋ yulɛ pɛ tɔ. ²⁷ ɪlɛna í tɔ pɛ tɛnaya Alɔŋ na ɪ pɛyalaa pa nin taa, na í heeli-wɛ sɪ pá ha-tɛɣɪ Tacaa. ²⁸ Pɛ waali kɛ Moisi mu kɔhaaŋ inɛɣɪ pa nin taa na í nyayasi-ɪ kɔtaya tɔlatɛ tɔ kɛ katasɪ nsi kɔkɔ lusaa tɔ sɪ tɔ. Kɔtɔlaa tɛmlɛ taa suw kɔtaya ntɛ. Pɛ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔɣɔlɛ. Pɛ sɔɔsɔŋ kɛ Tacaa caaki. ²⁹ Ḿpúyú Moisi kpaya kɔtɔlaa tɛmlɛ taa suw kɔtaya kpɛntɛ lanlɛ, na í ha Tacaa kɛ kɔtaya tɔlatɛ kin. ɪlɛna nantɔɣu ŋku ku pɛsɪ Moisi nyɛŋku ɪsu Tacaa ka suw tɔ.

³⁰ Pɛ waali kɛ ɪ kpaya kɔtaya nim, na calɛm mpi pu wɛ lɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔ tɔɣɔ pɛɔ, na í ŋmusɪ Alɔŋ na ɪ wontu tɔ. Na ɪ pɛyalaa na pɛlɛ pa nyɛntɔ tɔ tɔtɔ. ɪlɛna Alɔŋ na ɪ pɛyalaa na pa wontu kususuutu pa pɛsɪ lɔ nyɛm.

³¹ Ḿpúyú Moisi heela Alɔŋ na ɪ pɛyalaa sɪ: ɪ tɛsɪ heu apalɔ naale nyɛŋ nantɔ kɛ tɛsulle cokɔlɛ nɔnɔɣɔ. ɪlɛna í tɔɣɔ-tɛɣɪ tɛnaya mɛ mayamaya, na potopotonaa mpa pa lapa kɔtaya tɔ tɔ. ɪsu ma kɛsɔɣu-mɛ tɔ. ³² Yɛ pɛ kaasa nantɔ yaa potopoto, pɛ wɛɛ sɪ í ká wɔ kɔkɔ. ³³ ɪ ká caya tɛsulle cokɔlɛ nɔnɔɣɔ kɛ kuyɛɛŋ naatosompɔɣɔlaya. Pɛ fɛi sɪ í lu tɛna. Halɛna mɛ tɛmlɛ taa suw kɔtaya kuyaku kancalaya na kantɔkaya nyɛŋku wulɛ. ³⁴ Tacaa mayamaya suna sɪ pɛ la ɪsu pɛ lapɔ sanja ɪsɛntɔ tɔ. ɪlɛna pɛ́cɔ́ pɛ́ husɪ mɛ ɪsayatɔ. ³⁵ ɪ caya tɛsulle cokɔlɛ nɔnɔɣɔ kɛ ilim na ahoo kɛ wɛɛ naatosompɔɣɔlaya inɪ na í tɔkɪ Tacaa kɔsɛsutɔ. ɪlɛ í kaa sɪ. Moisi sɪ: Nti lɔ heela-m tɔɣɔlɛ.

³⁶ Ḿpúyú Alɔŋ na ɪ pɛyalaa pa lapa nti Tacaa ka heela Moisi na í tɛlɛsɪ-wɛ tɔ.

9

Alɔŋ na ɪ pɛyalaa pa kancalaya katasɪ

¹ Ḿpúyú kuyaku pɛlɛfɛi naanɔwa nyɛŋku wulɛ, Moisi yaa Alɔŋ na ɪ pɛyalaa na lɛyɛlɪ sɔsaa tɔtɔ. ² ɪlɛna í heeli Alɔŋ sɪ: Caa navlɛ ntɛ tɛ tiili tá caamɪ na paa la-tɛyɛ ɪsayatɔ husuɣu kɔtaya tɔ. Na heu apalɔ wei ɪ tiili tá caamɪ na paa lapɪ-ɪ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ, na n kɔna pɛ naalɛyɛ Tacaa kin. ³ Pɛ waali, ɪlɛna n tu lɛyɛlɪ nyɛ́ma na pá kɔna pɛŋtɔlɔɣu ŋku paa la ɪsayatɔ husuɣu kɔtaya tɔ. Na pɛnaya kɔlɔmaya navlɛ na pɛ iwɛyaya mpa pa tiili tá caamɪ, na paa la-wɛyɛ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. ⁴ Na nav na heu apalɔ nyɛŋ wei paa la nɔɣɔ kɔlɔmaya kpɛntɔɣu kɔtaya tɔ. Na tɔɣɔnaya kɔhav ŋku pa nuɣutina nim tɔ. Mpi tɔ, sanja mayamaya kɛ Tacaa ká huli-mɛyɛ ɪ ti.

⁵ Waatu wei pa kɔna tɔsulle cokɔle nɔnɔɔ ke mpi mpi pɛ hɛla Moisi yaawa tɔ ɛna lɛyɛli nyɔma tɛna kpɛtɛna cokɔle ntɛ na pɛ sɛɲ lɔ tɔyaya kin. ⁶ ɛna Moisi tɔ si: Nti Tacaa tu-mɛ tɔyɔlɛ. I la-ti, na lɔ teeli wɛɛ mɛ hɛkɔ.

⁷ Mprɔyɔ Moisi tɔma Alɔɲ si: Kpɛtɛna lɔ kɔtaya tɔlatɛ na n lɛsi tɔ tɔ kɛ isayatu husuyɔ kɔtaya, na nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. ɛna n la isayatu husuyɔ kɔtaya ke i na yɛlaa pa nyɔɔɲ tɔ. Pɛ waali, ɛna n la yɛlaa nyɔɔɲ tɔ kɛ kɔtaya, na n la-wɛyɛ isayatu husuyɔ nyɛnka, isɔ Tacaa suw tɔ.

⁸ Mprɔyɔ Alɔɲ kpɛtɛna lɔ kɔtaya tɔlatɛ, na i lɛnti navle na i la-tɛyɛ i isayatu husuyɔ kɔtaya. ⁹ ɛna i pɛyalaa pɔna-i tɛ calɛm na i lii pɛ taa kɛ mpɛle. ɛna i taa lɔ kɔtaya tɔlatɛ hɛlɛɲasi tɔ, na i pɛli-wɛyɔ tɛ tɛɛ. ¹⁰ Kɛɛna i nyayasi tɔ tɔ kɛ kpɛntɛ nim cɔlɔ nim cɔlɔ. Na timpee na hɔɛlɛ, isɔ Tacaa tɔyɔ Moisi tɔ. ¹¹ Pɛ yɛla nantu na tɔnyɔ, ɛna pɛ luna tɛsikile waali na pɛ nyayasi kɔkɔ.

¹² Mprɔyɔ Alɔɲ lɛnta heu apalɔ nyɛɲ wei kɔkɔ lusiɲ i tɛna tɔ. ɛna i pɛyalaa cɛɛ-i kpɛntɛ calɛm na i nɲusi-wɛyɔ kɔtaya tɔlatɛ kɔɲkɔmɛɲ taa. ¹³ Na pɛ cɛɛ-i tɔtɔyɔ tɛ nyɔyɔ na tɛ nantu na pɛ seta-tɛyɔ tilima, na i nyayasi-tɛyɔ lɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔ. ¹⁴ ɛna i nyaali pɛ taa lotu na nɔɲkpaasi na i nyayasi-tɛyɔ nantu lɛnti tɔ.

¹⁵ Pɛ waali kɛ Alɔɲ lapa Tacaa ke yɛlaa kɔtasi. I kpaya pɛɲtɔlɔyɔ nku yɛlaa ka kɔna pa isayatu husuyɔ tɔ tɔ. ɛna i lɛnti-kɔ, na i lɔ-kuyɔ kɔtaya isɔ i ka lapɔ navle tɔ. ¹⁶ Mprɔyɔ i lapa kpɛna naale inɛyɔ kɔtaya nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ, isɔ pa suw tɔ. ¹⁷ ɛna i pɔna tɔyɔnaya kuhav, na i cosi nkute na i nyayasi-tɛyɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔ, na i kpɛnna paa kuyaku nku kɔ kɔtaya nka kɔkɔ nyaya ka tɛna tɔ. ¹⁸ Mprɔyɔ i lɛnta nav na heu apalɔ wei yɛlaa ka kɔnaa si pa laki nɔyɔ kulɔmaya kpɛntɔyɔ kɔtaya tɔ. ɛna i pɛyalaa cɛɛ-i kpɛna anɔ a calɛm na i nɲusi lɔ kɔtaya tɔlatɛ kɔɲkɔmɛɲ tɔ. ¹⁹ Na pɛ cɛɛ-i tɔtɔyɔ nav apalɔ nyɛɲ nantu nim nyɛntɔ, na heu apalɔ nyɛɲ suka, na pɛ taa lotu tɔ nim na timpee na hɔɛlɛ. ²⁰ ɛna i tɛni nim cɔlɔ nim cɔlɔ nantɔnaa mpɛyɛ kpɛna anɔ a naale a lanɲa tɔ. ɛna Alɔɲ nyayasi nantu nim nyɛntɔ ntɛyɔ kɔkɔ ke kɔtaya tɔlatɛ tɔ. ²¹ Na i ha Tacaa ke lanɲa anɔ na ntɔyɔɲ yule ke lɔ kɔtaya tɔlatɛ kin ke teitei isɔ Moisi ka kɛɛsɔyɔ-i tɔ.

²² Waatu wei Alɔɲ tɛma isayatu husuyɔ kɔtasi na nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ na nɔyɔ kulɔmaya kpɛntɔyɔ nyɛɲsi ke lapɔ, ɛna i kpaasi i nin na yɛlaa tɔ na i tɛɲsi-wɛyɛ nɔyɔ kupanɲa. ɛna i lu lɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔ na i tii.

²³ Mprɔyɔ Moisi na Alɔɲ pa suw tɔsulle cokɔle taa. Waatu wei pa luwa, ɛna pɛ tɛɲsi yɛlaa ke nɔɔsi kupanɲsi. ɛna Tacaa teeli na yɛlaa tɛna hɛkɔ. ²⁴ Tɛnaya kɔkɔ kulaa na kɔ nyaya kɔtaya nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ, na nantu nim nyɛntɔ. Yɛlaa tɛna nɔ mpɔ, ɛna pɛ yaya lanɲulɔmlɛ kakiisasi na pɛ hoti pa isɛntɔ kɛ atɛ.

10

Lɔyɔyɔ tɔ kɔsɛsɔtu

¹ Mprɔyɔ Alɔɲ pɛyalaa naale, Natapi na Apihu, pa kpaya pa tulaalɔ cofolɔnaa na pɛ hee kɔkɔ na pɛ tɔ tulaalɔ kɛ ka tɔ. ɛna pɛ lɔ Tacaa ke tulaalɔ kɔtaya kpai nyɛnka. Pa ta tɛɲ isɛna lɔ ka suwa tɔ. ² Tɛnaya kɔkɔ nakɛli luna cokɔle taa, na kɔ nyaya-wɛyɛ kpakpaa na pa isɛ. ³ Mprɔyɔ Moisi tɔma Alɔɲ si: Tacaa tɛma-mɛyɛ-tɛyɔ kpaaɔyɔ ke saa wei i tɛɲaya si: Ma caaki kɛ si mpa pa kpɛtɛɲɛna-m tɔ, pɛ nyana ma tɛnanɲ wɛɛtɔ, na pɛ tu-m teeli ke yɛlaa tɛna kin. ɛna sɔyɔntɔ anaam pu Alɔɲ na i su tɛkulum.

⁴ Mprɔyɔ Moisi yaa Alɔɲ caa taalɔ Wusiyɛli pɛyalaa, Mikayɛli na Ilisafan si: I polo i kpaya mɛ tɛɛtɔnaa mpa pa sɛpa tɔyɔ cokɔle kin, na i luna na i hatɛlɛna tɛsikile. ⁵ ɛna pɛ polo pa lɛsi sɛtaa mpɛ, na pa capanaa ke tɛsikile waali, isɔ Moisi yɔyɔtɔyɔ tɔ. ⁶ Mprɔyɔ Moisi heela Alɔɲ na i pɛyalaa lɛlaa naale, ɛlasaa na ɛtamaa si: I taa yɛle mɛ nyɔɔsi sɛyɛlɔyɔ, yaa i cɛli mɛ wontu ke lɔyɔyɔ tɔ. Pɛ taa kɔ na i kɔna mɛ tɔ kɛ sɛm, na Tacaa mu lɛyɛli kpekɛle tɛna na

pááná. I yele mə tɛtɔnaa Iseyeli nyéma na pá caya mpa Iso kuna kəkə tɔ pa lɔyáya. ⁷ Alɔŋ pa mayamaya pá taa hatələna tɛsulle cokəle nənɔɔ tɛna. Pə taa kɔɔ na pá sí. Pə taya pulɔ, kɔtaya nim mpi pa pəla-mɛ tɔ, pə pəsa-mɛyɛ Tacaa tɛmlɛ nyéma ké.

Mpúyú Alɔŋ na ɪ pəyalaa pa muwa Moisi tɔm nti.

Sulum toŋ nyəm tɔɔ kɔsəsutɔ

⁸ Mpúyú Tacaa tɔma Alɔŋ si: ⁹ Pə fɛi si nyana nyá pəyalaa mə taa nɔɔlɔ ɪ nyɔɔ sulum, yaa kukukum napəli, na pécó ɪ suu tɛsulle cokəle taa. Ye ɪ lapa mpɔ, ɪ ká si. Kiiu ŋku pə wɛɛ si mə na mə lɔlɔyɔ nyéma ɪ ká tɔkɪ tam tɔɔ tɔɔlɛ. ¹⁰ Ilena pécó ɪ pəsi na ɪ fayasi Iso nyəm na kpai nyəm, na asilima na kupam. ¹¹ I taa nyɔɔ-wi tɔtɔɔ waatu wei ɪ sɛyɛsəyɪ Iseyeli nyéma kɛ kiin wei ɪ tɛna Tacaa ka hula Moisi na ɪ teləsi-mɛ tɔ.

Kɔtaya nantɔ tɔɔ kɔsəsutɔ

¹² Mpúyú Moisi heela Alɔŋ na ɪ pəyalaa naale, Ilaasaa na Itamaa mpa pə kaasa-ɪ tɔ si: I kpaya Tacaa tɔɔnaya kuhav ŋku kəkə nyayaa na kú kaasi tɔ. Ilena ɪ tú kukusum fɛi kakalasi, na ɪ tɔɔ-səyɪ Iso kɔtaya tɔlate kin. Mpi tɔ, pə kɛ kate taa kate tɔɔnaya ké. ¹³ Iso lonte kate nyɛntɛ taa kɛ ɪ ká tɔɔ-ké. Tacaa tɔɔnaya kuhav ŋku ɪ ha Alɔŋ na ɪ piya kɛ pa paa tete isu ɪ ka heeluyum tɔɔlɛ. ¹⁴ Tɔla wena Iseyeli nyéma laki nɔɔ kulumaya kpɛntɔyɔ kɔtaya, na pá ha lanlɛ na yule kɛ Tacaa kɛ Iso kɔtaya tɔlate kin tɔ, tə pəsa mə paa nyəm ké. Ilen nyana nyá pəyalaa na mə alaa nyéma ɪ ká tɔɔna-təyɪ lonte nanɔ nyɛntɛ taa. ¹⁵ Pə wɛɛ si Iseyeli nyéma ɪ kəna yule na lanlɛ, na pə sɔɔsəna nim cɔlɔ nim cɔlɔ nantɔ. Təleyɛ kɔtəlaa wəkɪ kəkə kɛ kɔtaya tɔlate tɔɔ kɛ waatu wei pa tɛma-təyɪ Tacaa kɛ hav kɛ kɔtaya tɔlate kin tɔ. Ilena tɔ pəsi nyana nyá pəyalaa mə nyɛntɔ kɛ tam tɔɔ isu Tacaa yɔɔtɔyɔ tɔ.

¹⁶ Mpúyú Moisi pɛɛka pɛŋtɔlɔyɔ ŋku pa lapa kɔtaya kɛ yəlaa isayatu husuyɔ tɔɔ tɔ ku tɔm. Ilena ɪ nu si pa nyayasa-kuyɔ kəkə. Ntɛna ɪ mu pááná na Alɔŋ pəyalaa Ilaasaa na Itamaa. Mpúyú ɪ pəsa-wɛ si: ¹⁷ Pepe tɔɔ kɛ ɪ tá tɔɔ kɔtaya ŋkɛ ka nantɔ kɛ lonte kate nyɛntɛ taa? Mpi pə tɔɔ tɔ, pə kɛ kate taa kate tɔɔnaya ké. Tacaa ka hana-mɛyɛ kpɛntɛ nté si ɪ waasi Iseyeli kpekəle kɛ pa kawalaya. Ilena ɪ lá pa nyɔɔn tɔɔ kɛ isayatu husuyɔ kɔtaya. ¹⁸ I kpɛntɛ caləm ta polo Iso tɔyaya taa, pu wɛɛ kɛ si ɪ tɔɔ tə nantɔ kɛ lonte kate nyɛntɛ taa, isu maa heeluyum-mɛ tɔ.

¹⁹ Mpuyule Alɔŋ cɔwa Moisi si: Nyəni, saŋa kɛ ma pəyalaa lapa pa isayatu husuyɔ kɔtaya, na ŋka kəkə lusa ka tɛna tɔ. Pəcɔ n nyéma lanwakəlle nte tə mayana-m tɔ. Maa pəsi na má tɔɔ isayatu husuyɔ kɔtaya kpɛntɛ nantɔ na? Tacaa lanlɛ ká hɛɛna-m?

²⁰ Moisi nuwa tɔm nti, Ilena ɪ mu-ti.

MPI PƏ KƏ ASILIMA NA MPI PƏ KƏ KUPAM TƏ PƏ TƏM

11

Tɔla asilima nyəna na kupana pə tɔm

¹ Mpúyú Tacaa heela Moisi na Alɔŋ si: ² I teləsi Iseyeli nyéma si, atɛ tɔla taa, nna nna ɪ ká tɔɔ tɔɔlɛ, ³ nna a acɔwa fayaa, na á wɛna talasi tɔ. ⁴⁻⁶ Ama pə fɛi si ɪ tɔɔ yoooyoo, na puɔyɔ namaya, na kpaca. Tɔla anɪ a wɛna talasi yaa, Ilen a acɔwa ta faya ké. ⁷ Pə fɛi si ɪ tɔɔ afa tɔtɔ. Mpi tɔ, paa ɪ acɔwa fayaa tɔ, ɪ fɛina talaya. ⁸ Pə wɛɛ si ɪ nyəni tɔla anəyɪ asilima nyəna ké. I taa tɔɔ-yɛ. Pécó ɪ taa tokina a kɔsəpɛɛ kɛ tokinau mayamaya.

⁹ Ye pə kaasa lum taa wontu Ilen, ɪ tɔɔ tiina wɛna a wɛna lum yaaləŋ na setɔ tɔ. I kii wɛna a fɛina mpɔ tɔ. ¹⁰ Pə kaasuyɔ lum tɛna taa wontu lentɪ, yaa pə nyamanyamanaa mpa pa fɛina lum yaaləŋ na setɔ tɔ, pə kɛ-mɛyɛ acaalətu ké. ¹¹ I nyəni-təyɪ asilima, ɪ taa tɔɔ-ti, yaa ɪ tokina tə kɔsəpətu. ¹² I kii lum taa wontu tɛna nti tə fɛina lum yaaləŋ na setɔ tɔ.

¹³⁻¹⁹ Sumasi nsi pə wɛɛ si ɪ nyəni asilima na ɪ kii si tɔɔyɔ tɔɔlɛ: Yepeleku, na kpimle, na hekəle, na katəkətuɔyɔ, na taataa, na tɔɔnəkpɛluɔyɔ, na kulaalɔyɔ, na tintəkəlaya, na sɛmuyɔ, na si piitimnaa tɛna.

²⁰ Pə wɛɛ si í nyəni asilima ke nyamanyamanaa mpa pa tənə pa wɛna keŋ na nɔɔhɛɛ liyiti tɔ. ²¹ Ama í tɔɔ pa taa mpa pa wɛna keŋ na nɔɔhɛɛ liyiti na nɔŋkpaasi na pá ŋmaaki tetu tɔ tɔ pa tənə. ²² Pa taa mpa í ká tɔɔ tɔɔlɛ cəlɔŋ na ɪ loŋa tənə, na kutolon na ku loŋa tənə. ²³ Pə kaasa lentɪ nti tɔ wɛna keŋ na nɔɔhɛɛ liyiti tɔ, í nyəni-tɔɔ asilima pulu.

Təla na wontu nti tɔ kɔsəpətu tokina pilisiyi yulu tɔ

²⁴⁻²⁵ Wontu lentɪ wɛɛ, ye yulu í kpaya tɔ kɔsəpətu, yaa ɪ tu tokina-tɪ, pə pilisa-ɪ ké. Pə wɛɛ si í cɔtɔ ɪ wontu kɔsusuutu, na í caya mpyúyú asilima taa, haləna taanaya. ²⁶⁻²⁸ Nti nti pə wɛɛ si í nyəni asilima tɔɔlɛ nti tɔ acɔwa ta faya, na tɔ fəina talasi tɔ. Na nɔɔhɛɛ liyiti nyəntu tənə nti tɔ wɛna səkpaŋ tɔ. Ye wei í kpaya tɔ kɔsəpətu pə wɛɛ si í cɔtɔ ɪ wontu na í caya asilima taa, haləna taanaya.

²⁹⁻³⁰ Wontunaa mpa í ká nyəni asilima ke nti nti tɔ tɔŋ tɔ lotu tɔ tɔɔlɛ kutontulokpanaa camna^a, na mpiiu, na cimlee, na a piitimnaa, na caŋasi. ³¹ Wontu səkpetu nti tɔ taa nti í ká nyəni asilima tɔɔlɛ. Ye wei ɪ tokina tɔ taa kɔsəpətu, ɪ ká wɛɛ asilima taa ké, haləna taanaya. ³² Ye tɔ kɔsəpətu hota wontu nti pa lakəna tɔ tɔ taa nakuli taa, kulɛ ku pəsə asilima ké. Paa kusaakəm, paa wontu kɔsusuutu, yaa tɔnɔy pulɔpu, yaa huluyu. Paa wontuyu ŋku te, pə wɛɛ si pá nyaali-kuyu na lɔm na ku caya asilima taa, haləna taanaya. Pə waali ke paa nyəni-kuyu kupaŋku. ³³ Ye cɔyɔ tiyaya taa ké tɔ taa nakuli hotaa. Tiyaŋa na ka taa nyəm tənə, pəsəyi asilima ké. Pə wɛɛ si pa yaki-ke. ³⁴ Ye pa pəla tiyaya ŋke ka taa lɔm ke tɔɔnaya kupaŋka tɔ, keke ka pəsəyi asilima ké. Yaa pu ke kunyonyɔm kupam, pə pəsəyi asilima tɔtɔyɔ. Paa tiyaya ka ké ŋka. ³⁵ Paa mpi pə tɔ ké wontu tənə tɔ taa kɔsəpətu hotaa, pu pəsə asilima ké. Ye pə ké potopotona məsaya, yaa məsaya kutəsaya taa ke ku hotaa, pə wɛɛ si pá yaki-keye. Mpi tɔ, pə ke-meye asilima ké, na í ká nyəni-wəyi asilima. ³⁶ Ama ye ɪsu hite yaa ləkɔ taa ké wontuyu kɔsəpətu hotaa, lɔm kaa pilisi. ɪlɛ wei ɪ ka tokina-ku tɔɔlɛ asilima tu. ³⁷ Ye ɪsu pee wɛna pa suwa si pa tuuki tɔ, a tɔ ké wontuyu ŋku ku kɔsəpətu hotaa, a kaa pilisi. ³⁸ Ama ye kutətəyənə ke pa wusa lɔm, na wontu nti tɔ taa nakuli kɔsəpətu hoti pə taa, ɪlɛ a pilisaa keke.

³⁹ Ye ɪsu kpəntɛ nte pa ha-meye mpaa si í tɔɔ tɔ, tɔ səpa, na nɔyɔlɔ tokina-te, ɪ ká wɛɛ asilima taa ké, haləna taanaya. ⁴⁰ Wei ɪ səyɔla kpəntɛ nté, yaa ɪ tu tɔɔ-te, ɪ ká cɔtɔ ɪ wontu ké, na í wɛɛ asilima taa, haləna taanaya.

⁴¹ Pə wɛɛ si í kii nyamanyamanaa mpa pa tɔŋ tetu tɔ tɔɔ, na í nyəni-weye acaalətu. ⁴² Paa mpa pa tuuki, yaa pa tɔŋ nɔɔhɛɛ liyiti, yaa nɔɔhɛɛ payale tɔ. Pa ke-meye acaalətu ké, pa fɛi tɔyɔ. ⁴³ ɪ taa pilisi mə ti na nyamanyamanaa mpe pa tənə. ɪ taa teləsi mə tɔyi pa asilima. Pəyele í taa yeke na pa asilima tɛɛ-mɛ. ⁴⁴ Mpi pə tɔ tɔ, mayale Tacaa mə ɪsɔ. Pə wɛɛ si í fayasi mə ti na í wɛɛ tənəŋ. Pə taya pulu, ma wɛɛ ké tənəŋ. ɪ taa pilisi mə ti na nyamanyamanaa mpa pa tɔŋ tetu tɔ tɔ. ⁴⁵ Mayale Tacaa, má ləsəna-meye ɪcipiti tetu taa si ɪ nyənəyi-m mə ɪsɔ. Mpu tɔ, í wɛɛ tənəŋ. Mpi tɔ, ma wɛɛ ké tənəŋ.

⁴⁶ Kəsəsutu nti í ka təkɪ təla na sumasi na lɔm taa wontu na tetu tɔ nyamanyamanaa tɔm taa tɔɔlɛ. ⁴⁷ Nti tu fayəsəna-meye wontu kupantu na asilima nyəntu, na nti tɔ wɛ tɔyɔ na nti tɔ fɛi tɔyɔ tɔ.

12

Asilima keelvyu kətaya ke alu lɔlvyu waali

¹ Mpyúyú Tacaa tɔma Moisi si: ² Heeli ɪseyeli nyéma si, ye alu lapa teu, na í lɔlɔ apalɔpəyaya. ɪ asilima kuyɛɛ nté naatosompəyɔlaya, ke teitei ɪsu ɪ ɪsɔtu nav kuyɛɛ. ³ ɪlɛna pá peli pəyaya ke kuyaku pələfɛi naanɔwa nyəŋku wule. ⁴ Pə waali, ɪlɛna alu caya kuyɛɛ hiu na naanɔwa na tooso, na í tayanəyi ɪ caləm asilima. Pə fɛi si í wiili təsulle taa, yaa í tokina ɪsɔ pulɔpu. Haləna ɪ asilima kuyɛɛ tɛm.

^a 11:29-30 kutontulokpanaa camna: Pɛlɛ pa tɛ mpiiu nɔyɔlɔyɔ, ɪ wɛɛtu na ɪ yaasi wɛ teitei ɪsu fu. Ama ɪ tɔməŋ wɛ ɪsu mpiiu.

⁵ Ye alupəyaya ke alu lulaa, ile i caya asilima taa ké cimaasənaa naale, isu i isətu nav waatu. Pə waali, ilena í la kuyeeɲ nutoso na naatoso tətə na í tayanəyi i caləm asilima.

⁶ Paa apalupəyaya, yaa alupəyaya ke alu lulaa. I asilima kuyeeɲ tɛɲ mpv, ilena í caa pənáyá kulomaya iwəyaya si pá la kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔyɔ isayatu husuyv kətaya. Yaa alukuku, yaa ihokaya. ⁷ Kətulv tɛɲ kətasi nsəyi Tacaa ke lapv ilena í la alv ke asilima husuyv kətaya. Ilena Isə tayanı i caləm asilima.

Paa alu lula apalupəyaya yaa alupəyaya kusəsutv nti paa təkı tɔyɔle.

⁸ Ye asənyv kaa pəsı na kv hiki iwəyaya ile, kv caa ihokasi naale yaa alukukunaa naale. Ilena pá la sumaya lɛɲka ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə, na lɛɲka ke isayatu husuyv nyəɲka. Na kətulv lapı i asilima keelvyv səsı, ile pə tayanı kele.

13

Yulv tənuyv tə kutəməɲ təm

¹ Ḿpúyú Tacaa heela Moisi na Aləɲ si: ² Ye mɔlaya, yaa kaav, yaa tuləɲa lu yulv tənuyv tə, na pə pəsı tənuyv tə asilima kutəɲ. Ile pa pona pəntv ke kətulv Aləɲ, yaa i pəyalaa taa nəyɔlv kɪɲ. ³ Na ilé í wiila-i na í ná təwule nté tə taa limaa na nyəsı hulumı, ile kutəɲ asilima nyəɲkv nté. Ile kətulv kpaalı kpaapaa si i ké asilima tv. ⁴ Ye pə ké tuləɲa yaa tayanmate, na təwule ta lim na nyəlaya kuhulumaya fɛi, ile kətulv su kutəntv na i mpaa ke kuyeeɲ naatosompəɲɔlaya. ⁵ Kuyaku naatosompəɲɔlaya nyəɲkv sikiyi ilena í tasa kutəntv ke wiiluyv, ye i nawa si təwule nté tə wɛ mpv tə ta layasi, ile i tasa-i suv na i mpaa ke kuyeeɲ naatosompəɲɔlaya tətə. ⁶ Kuyeeɲ inı i tɛewa ile kətulv tasa-i wiiluyv ke təm naale nyəm, ye təwule nté tə sala yem tə ta səsı ile i hulı si pə taya kutəɲ, pə ké lutv ké, pə tə tə i fɛi asilima. Ilena í cətə i wontu na i pəsı kupan. ⁷ Ama ye kutəntv təwule nté tə suv wan ke pələ pə waali ile i tayanı məlvv ke kətulv kɪɲ. ⁸ Ye ilé i tasa-i wiiluyv na í ná si təwule walaa ile i hulı si asilima kutəɲ wenna-i. Ile i ké asilima tv nté.

⁹ Ye kutəɲ kusɛemvyv taka kpa yulv, pa pukina-i kətulv tɛyɛ. ¹⁰ Ye i wiila-i na í mayana tute ke ihulumav na tə tə na hɪɲ na tə nyəsı huluma ¹¹ ile asilima kutəɲ mayamaya kele, pə fɛi si pá tasa-i suv ke kpeenə si pa naakı tətə. Kətulv ká kpaalı ké si asilima tv. ¹² Ama ye asilima kutəɲ lula pee ke yulv tənuyv təna ke pə kpaav i nyvyv na pə polo i nəhɛɛ tə, ¹³ ile kətulv wiili kutəntv ke teu, ye i nawa si kv waasa i tənuyv təna ile i hulı si pə ta ke asilima. Mpi tə, i tənuyv təna huluma tə. ¹⁴ Ama kuyaku ŋku pá nawa i tə ké hɪɲ ile i pəsə asilima tv nté. ¹⁵ Kətulv ká wiilina-i na í kpaalı si i ké asilima tv. Mpi tə, inı i huləyənə si i wənə asilima kutəɲ, na pə ké asilima ké. ¹⁶ Ye hɪɲ mələyi hulməɲ ile kutəntv məli kətulv kɪɲ. ¹⁷ Ilé i wiiliyi-i na í ná si hɪɲ hulma tampana ilena í hulı si i ta ke asilima tv.

¹⁸ Ye mɔte kpa yulv na tə waa ¹⁹ na pə yele təwule na tə wɛ ihulumav yaa isɛɛv, pə wɛɛ si í ná kətulv. ²⁰ Ilé i ká wiili-i na ye i mayana pə lapa təwule ke lonte na pə nyəsı huluma, ile asilima kutəɲ lukənə nteyɛ mɔte taa. Kətulv ká hulı si i ké asilima tv. ²¹ Ama ye kətulv í wiila-i na í ná si təwule mukaa na pə məli hulməɲ na nyəsı kuhulumasi fɛi ile i su kutəntv na i mpaa ke kuyeeɲ naatosompəɲɔlaya. ²² Ye pə səsaa ile kətulv hulı si i wɛ asilima, saa inı ile asilima kutəɲ nté. ²³ Ye təwule nté tə ta səsı ile pə ké mɔte təntəlvvyv nté. Pə wɛɛ si kətulv í hulı si i ta ké asilima tv.

²⁴ Ye kəkə nyaya yulv na pə lonte taa wɛɛ ihulumav yaa isɛɛv, ²⁵ pə wɛɛ si kətulv ka wiili-i, ye i nawa si təwule limaa na pə nyəsı hulumı ile asilima kutəɲ svvna nteyɛ kəkə tənayayale təna. Kətulv ká hulı si i ké asilima tv. Asilima Kutəɲ nté. ²⁶ Ama ye kətulv wiila-i na í tá ná nyəsı kuhulumasi ke pə lonte taa. Pécó lonte ta lim si pə tənna tɛm ile kətulv su-i na i mpaa ke kuyeeɲ naatosompəɲɔlaya. ²⁷ Kətulv ka wiili-i kuyaku naatosompəɲɔlaya nyəɲkv wule ye i nawa si təwule wala i tənuyv tə, ile i hulı si i ké asilima tv. Asilima kutəɲ kusɛemvyv nté. ²⁸ Ama ye təwule nté tə saala mpv tə ta walı tənuyv tə, tə pasa kupasv, ile kəkə hɪɲ təntəlvvyv nté. Kətulv ká hulı si i ta ke asilima tv. Mpi tə, pə ké təntəlvvyv ké.

³¹ na í lapɪ-ɪ asilima kɛɛlɔyɔ kɔtaya na lɛŋka kɛ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ na pɛ tɔɔŋaya kɔhav. ɛlɛna kɔtɔlɔ la yulɔ ɪnɔɣɪ asilima kɛɛlɔyɔ kɔtaya kɛ Tacaa kɪŋ.

³² Kɔsɛsutɔ nti pɛ wɛɛ sɪ polom kɔnyɔntɔ í tɔkɪ ɪ asilima kɛɛlɔyɔ kɔtaya lapɔ taa tɔɔlɛ.

Kutulun tɔɔ hɔŋkpɔsulaya

³³ Mpɔyɔ Tacaa tɔma Moisi na Alɔŋ sɪ:

³⁴ Ye í kɔma na í sɔv Kanaan tɛtɔ nti ma ha-mɛ tɔ tɛ taa, ɛlɛna kɔyakɔ nakɔlɪ í ná ma yelaa na hɔŋkpɔsulaya tɔlɔŋa yaya mɛ kutuluyɔ nakɔlɪ kɔ kolɔŋa tɔɔ kɛ tɛtɔ nti ɪnɪ tu pɛsɪ mɛ nyɛntɔ kɛ mpɔ tɔ tɛ taa tɛna. ³⁵ ɛlɛ tɔyaya tɔ polo na í heeli kɔtɔlɔ sɪ ɪ nawa pulɔyɔ ɪ tɔyaya taa na pɛ nɔɣɛsɛna ɪsɪ asilima kɔtɔŋ tɔlɔŋa. ³⁶ ɛlɛna kɔtɔlɔ yɔɔɔtɪ na pá laasi kutuluyɔ ŋkɔ kɔ taa wontu tɛna na pɛcɔ ɪ polo tɔlɔŋa ŋkɛyɛ mayasɔyɔ. ɛlɛ kutuluyɔ ŋkɔ kɔ taa wontu tɛna kaa pɛsɪ asilima pulɔpɔ. Pɛ waali kɛ kɔtɔlɔ mɛlɔyɔ na í tasa kutuluyɔ ŋkɔ kɔ tɔlɔŋa kɛ mayasɔyɔ. ³⁷ Ye ka wɛ atɔntɔɔtɛ yaa ɪsɛɛv na ká tawa kutuluyɔ kɛ lɔntɛ, ³⁸ ɛlɛ kɔtɔlɔ lɔna kutuluyɔ ŋkɔ kɔ nɔnɔɣɔ na í tɔkɪ-kɛyɛ kɔyɛɛŋ naatosompɔɔlɔyɔ. ³⁹ Kɔyakɔ naatosompɔɔlɔyɔ nyɛŋkɔ sikiyɪ ɛlɛna kɔtɔlɔ mɛlɪ na í tasa mayasɔyɔ, ye ɪ nawa sɪ tɔlɔŋa ŋkɛ ka sɔɔsa wan kɛ kutuluyɔ kolɔŋa tɔɔ ⁴⁰ ɛlɛ kɔtɔlɔ yelɛ na pá lɛsɪ pɛɛ wɛna tɔlɔŋa ŋkɛ ka hikaa tɔ na pá lɔ-yɛyɛ ɪcatɛ waali kɛ hute taa. ⁴¹ ɛlɛna kɔtɔlɔ yelɛ na pá kaali pɛ taa tɔɔ kɛ timpɪ paa taawa tɔ na pa lɔ pɛ tɛtɔ kɛ hute taa kɛ ɪcatɛ waali. ⁴² Pɛ waali ɛlɛna pá caa pɛɛ kɔfana na pá lɛɛtɪ kancaalaya nyɛna lɔna, na pá lá tɛtɔ na pá tayanɪ kutuluyɔ kɛ taav.

⁴³ Ye kutuluyɔ tayanɔyɔ waali kɛ tɔlɔŋa tasa lɔw, ⁴⁴ ɛlɛ kɔtɔlɔ ká mɛlɪ na í tasa mayasɔyɔ, ye ɪ nawa sɪ tɔlɔŋa ŋkɛ ka sɔɔsaa ɛlɛ asilima kɔtɔŋ kɔtɛtɛɛv ntɛ. Pá nyɛnɪ kutuluyɔ ŋkɔyɔ asilima. ⁴⁵ Pɛ wɛɛ sɪ pá yɔkɪ kutuluyɔ ŋkɔ, na kɔ pɛɛ na kɔ lɔpɔtɔ, na tɛtɔ nti paa taawa-kɔ tɔ na pá kuu na pá pɔna ɪcatɛ waali kɛ hute taa na pá lɔ.

⁴⁶ Ye wei í sɔv kutuluyɔ ŋkɔ kɔ taa kɛ kɔyɛɛŋ naatosompɔɔlɔyɔ wei ɪ taa pa tɔka-kɔyɔ mpɔ tɔ, pɔntɔ kɛ asilima tɔ kɛ halɛna taanaya. ⁴⁷ Wei í hɛnta kɔ taa, yaa ɪ cayaa na í tɔɔɔ pulɔ, pɛ wɛɛ sɪ í cɔtɔ ɪ wontu kɛ.

⁴⁸ Ye kɔtɔlɔ mɛla kutuluyɔ ŋkɔ kɔ taa kɛ kɔtɔŋ mayasɔyɔ na í ná sɪ pɛ kpayaav saa wei pa taa-kɔ tɔ tɔlɔŋa ta tasa lɔw, ɛlɛ kɔtɔlɔ hɔlɪ sɪ kutuluyɔ fɛɪ asilima. Mpi tɔ, kɔtɔŋ tɛma.

⁴⁹ Tɔyaya tayanɔyɔ tɔm taa ɛlɛ, kɔtɔlɔ ká caa sumasi naale, na tɔyɔ sɔsɔɔv nakɔlɪ kɔ taasi, na heɛŋ hɔntɔ nti pa lii akpaayala kɔsɛɛm tɔ, na tɔyɔ ŋkɔ pa yaa hisɔpɔ tɔ kɔ piliŋa. ⁵⁰ Pɛ waali ɛlɛna í yelɛ na pá lɛntɪ sumasi nsi sɪ taa lɛŋka kɛ sɛɛlɔ lɔm hɛɛv tɔɔ. ⁵¹ Pɛ waali ɛlɛna í kpaya tɔyɔ sɔsɔɔv taasi na hisɔpɔ piliŋa, na heɛŋ hɔntɔ nti pa lii akpaayala kɔsɛɛm tɔ, na sumaya lɛŋka, na í lii pɛ tɛnaya sumaya ŋka pa kɔwa tɔ ka calɛm taa na sɛɛlɔ lɔm taa, na í ŋmusɪ kutuluyɔ ŋkɔ kɔ tɔɔ kɛ tɔm naatosompɔɔlɔyɔ. ⁵² ɛlɛ ɪ kpiisa kutuluyɔ ŋkɔ kɔ asilima ntɛ na wontunaa mpɛ^a. ⁵³ ɛlɛna í yelɛ sumaya ɪsɛ nyɛŋka kɛ ɪcatɛ waali na ka sɔv nyɔtɔ. ɛlɛna í lá asilima kɛɛlɔyɔ kɔtaya kɛ kutuluyɔ tɔɔ, ɛlɛ kɔ pɛsa ŋkɔ kɔ fɛina asilima tɔɔlɛ.

⁵⁴ Kɔsɛsutɔ nti paa tɔkɪ asilima kɔtɔŋ na kaav na pɛ loonja taa nyɛŋ tɛna ⁵⁵⁻⁵⁶ na hiŋ na lutɔ na tɔlɔŋasi nsi sɪ teeki kɔkɔ tɔ, yaa hɔŋkpɔsulaya tɔlɔŋasi nsi sɪ lukɪ wontu kɔsusuutu na kutulun taa tɔ. ⁵⁷ Asilima kɔtɔŋ kɔsɛsutɔnaa ntɛ, nti tu hɔlɛna saa wei asilima wɛɛ na saa wei a fɛɪ tɔ.

15

Apalɔ apalɔtɔ asilima

¹ Mpɔyɔ Tacaa tɔma Moisi na Alɔŋ sɪ: ² ɪ tɛlɛsɪ ɪsɛyɛlɪ nyɛma sɪ ye casaya kpa apalɔ, lɔm mpi pɛ kpɛŋna-ɪ tɔ pɛ kɛ asilima kɛ. ³ Ká tu laalaa na ká kpa-ɪ te, paa pɛ kpɛŋna-ɪ yaa pu kpɛŋna-ɪ ɪ kɛ asilima tɔ kɛ. ⁴ Kɔhɛntɔŋ wei ɪ tɛna ɪ tɔɔ apalɔ ɪnɪ ɪ ká hɛntɪ yaa kɔcacayam tɛna mpi pɛ tɔɔ ɪ ká caya tɔ pɛ pilisaa kɛ. ⁵⁻⁶ Ye wei í tokina ɪ kɔhɛntɔyɔ ŋkɔ yaa ɪ caya ɪ tɛcayalɛ, pɛ wɛɛ sɪ í cɔtɔ ɪ wontu kɛ na í sɔ lɔm na í caya asilima taa halɛna taanaya. ⁷⁻¹¹ Ye wei ɪ tokina

^a 14:52 Kɔkalɛtɔ tɛnɛ tɛ topilaa tɔ, ta lapɛna mpɔ sɪ pɛ sɛna kallɔ. Mpi tɔ, tɛ tɛma pɛ tɛna ɪsɛntɔ pɛ hɛla yaav kɛ kɔkalɛtɔ 51 taa. Ye tɛ tayanɔ kpayaav kɛ mpɔ pɛ kalɔyɔ fɛɪ lɛlɛŋ.

kutəntu inɪ yaa ɪlé ɪ tokina-ɪ na í ta san, yaa ɪ tó nɔ́ɔlɔ tɔ́ kɛ ntaɣama yaa pɔntu tokina pulɔ mpi pə tɔ́ kutəntu caɣaa tɔ́ yaa ɪ tu sɔ́ɔla-wɪ, pə wɛɛ sɪ í cɔ́tɔ ɪ wontu kɛ na í sɔ́ lɔm na í caɣa asilima taa haləna taanaya. Paa kpaɣanɔkpete nte tɔ́ tɔ́ kɛ ɪ caɣaa na í polo ɪcatɛ tɔ́ pəsa asilima pulɔ kɛ. ¹² Ye cɔ́ɣu wontuɣu kɛ kutəntu inɪ ɪ tokinaa pə wɛɛ sɪ pá yɔ́kɪ-kɔ́ɣu. Ama ye tɔ́ɣu nyəŋkɔ ɪlɛ pa nyaali-kɔ́ɣu lɔm kɛ teu.

¹³ Ye pə tɛma kutəntu inɪ, ɪlɛ ɪ tan kɔ́yɛɛŋ naatosompɔ́ɔɔlaya na í cɔ́tɔ ɪ wontu na í sɔ́ sɛɛlɔ lɔm, ɪlɛ ɪ kɛɛla asilima nté. ¹⁴ Kɔ́yakɔ pələfɛɪ naanɔ́wa nyəŋkɔ takɪ ɪlɛna í caa ihokasɪ naale yaa alukukunaa naale na í pona tɛsulle cɔ́kɛle nɔ́nɔ́ɔ na í cɛla kɔ́tɔlɔ. ¹⁵ Na ɪlé ɪ ləsi sumaya lɛŋka kɛ ɪsɔ́ɔtɔ husɔ́ɣu kɔ́tɔɣa, na lɛŋka kɛ ŋka kɔ́kɔ lusa ka tɛna tɔ́. ɪlɛna í lapɪ-ɪ asilima kɛɛlɔɣu kɔ́tɔɣa kɛ ɪ kutəŋ tɔ́.

¹⁶ Ye yulɔ apalɔtɔ kpema pə wɛɛ sɪ í sɔ́ lɔm kɛ na í nyəni ɪ tɔ́ɣɪ asilima tɔ́ haləna taanaya. ¹⁷ Ye pə taana ɪ wontu kɔ́susuutu yaa ɪ tɔ́nɔ́ɣu tɔ́ pulɔ, pə wɛɛ sɪ í cɔ́tɔ kɛ na í nyəni ɪ tɔ́ɣɪ asilima tɔ́ haləna taanaya.

¹⁸ Ye apalɔ na alɔ pa kpɛntaa pə wɛɛ sɪ pá sɔ́ lɔm kɛ, na pá nyəni pa tɔ́ɣɪ asilima nyəma haləna taanaya.

Alɔ alɔtɔ asilima

¹⁹ Ye alɔ naaki ɪsɔ́tɔ ɪ pəsa asilima tɔ́ kɛ haləna kɔ́yɛɛŋ naatosompɔ́ɔɔlaya. Ye wei ɪ tokina-ɪ waatɔ inɪ pɔntu pəsa asilima tɔ́ tɔ́tɔ́ɔ haləna taanaya. ²⁰ Paa nyaalɔɣu kɛ ɪ hɛntaa yaa kpete tɔ́ kɛ ɪ caɣaa, tɔ́ pəsɔ́ɣɪ asilima nyəntɛ kɛ. ²¹⁻²² Ye wei ɪ tokina nyaalɔɣu ŋkɔ yaa kpete nté ɪ ka cɔ́tɔ ɪ wontu kɛ na í sɔ́ lɔm na í nyəni ɪ tɔ́ɣɪ asilima tɔ́ haləna taanaya. ²³ Ye pulɔpɔ tokina kɔ́hɛntɔɣu ŋkɔ yaa kpete nté, ɪlɛna nɔ́ɔlɔ náá tokina-wɪ ɪ pəsa asilima tɔ́ kɛ haləna taanaya. ²⁴ Ye yulɔ hɛntɔ́ɔna ɪ alɔ na pə pana sɪ ɪlé ɪ ɪsɔ́tɔ naɔ kɔ́yakɔ nté, na pə lu na pə tokəna apalɔ, pə wɛɛ sɪ apalɔ inɪ í nyəni ɪ tɔ́ɣɪ asilima tɔ́ tɔ́tɔ́ɔ, haləna kɔ́yɛɛŋ naatosompɔ́ɔɔlaya. Paa kɔ́hɛntɔɣu ŋkɔ kɔ́ tɔ́ kɛ paa wɛɛ, kɔ́lɛ kɔ́ pəsa asilima kɛ.

²⁵ Ye alɔ ɪsɔ́tɔ naɔ kɔ́yɛɛŋ kɛla ɪsɪ ɪ tu naaki tɔ́, yaa caləm kpeŋna-ɪ yem na pə tá kɛ ɪ ɪsɔ́tɔ naɔ kɔ́yɛɛŋ, ɪ kɛ asilima tɔ́ tɔ́tɔ́ɔ wɛɛ anɪ a taa kɛ. ²⁶ Kɔ́hɛntəŋ wei ɪ tɛna ɪ tɔ́ alɔ inɪ ɪ ká hɛntɪ yaa kɔ́cacayam tɛna mpi pə tɔ́ ɪ ká caɣa tɔ́ pə pilisaa kɛ. ²⁷ Ye wei ɪ tokina nyaalɔɣu ŋkɔ yaa kɔ́cacayam mpi, pə wɛɛ sɪ í cɔ́tɔ ɪ wontu kɛ na í sɔ́ lɔm na í nyəni ɪ tɔ́ɣɪ asilima tɔ́ haləna taanaya.

²⁸ Ye caləm luɔ sɛŋaa ɪlɛ, ɪ tan kɔ́yɛɛŋ naatosompɔ́ɔɔlaya, ɪlɛ ɪ asilima tɛmayalɛ. ²⁹ Kɔ́yakɔ pələfɛɪ naanɔ́wa nyəŋkɔ takɪ ɪlɛna í pona kɔ́tɔlɔ kɛ ihokasɪ naale yaa alukukunaa naaleɣɛ tɛsulle cɔ́kɛle nɔ́nɔ́ɔ. ³⁰ ɪlɛna kɔ́tɔlɔ ləsi sɪ taa lɛŋka kɛ ɪsɔ́ɔtɔ husɔ́ɣu kɔ́tɔɣa, na lɛŋka kɛ ŋka kɔ́kɔ lusa ka tɛna tɔ́. Pə waali ɪlɛna í la alɔ kɛ asilima kɛɛlɔɣu kɔ́tɔɣa kɛ Tacaa kɪŋ tɛna na pə kɛɛlɪ ɪ asilima.

³¹ Mɔ́pɔ́ɣú Tacaa tasa Moisi na Aləŋ kɛ heeluyɔ sɪ: ɪ teləsi ɪsɛɣɛlɪ nyəma sɪ í taa kpətəna tɛsulle cɔ́kɛle kɛ mə asilima waatɔnaa. Pə taa kɔ́ na má kɔ́-mɛ sɪ í pilisa ma tɛɔayalɛ nte tɔ́ wɛ mə hɛkɔ taa tɔ́.

³²⁻³³ Ye kutəŋ kpəna apalɔ na lɔm kpeŋna-ɪ, yaa ɪ apalɔtɔ kpemna, yaa alɔ naaki ɪsɔ́tɔ yaa kutəŋ kpə-ɪ na caləm kpeŋna-ɪ, yaa í na apalɔ pa kpɛnta ɪ sanɔ́ɣu waatɔ. Kɔ́sɛsutɔnaa mpa í ká takɪ tɔ́ɔlɛ.

16

ɪsɔ́ɔtɔ husɔ́ɣu kɔ́yakɔ sɔ́sɔ́ɔv tɔ́m

¹ Waatɔ wei Aləŋ pəyalaa naale kəna kɔ́tɔɣa tulaalɔ kpai nyəŋ na pá sí tɔ́, pə waali kɛ Tacaa tɔ́ma Moisi sɪ:

² Heeli nyá taalɔ Aləŋ sɪ í taa suukɪ yem yem kɛ puɔ́ɣu kɔ́kakayau waali kɛ katɛ taa katɛ tɛɔayalɛ taa kɛ timpi ɪsɔ́ atakaa wɛɛ tɔ́. Pə taa kɔ́ na í sí saa wei ɪsɔ́ tiiki atakaa pələ tɔ́ kɛ ɪsɔ́mɔntɔ taa tɔ́.

³ Pə tɔ́ tɔ́, ye ɪ caaki katɛ tɛɔayalɛ taa kɛ suu pə wɛɛ sɪ í caa ɪsɔ́ɔtɔ husɔ́ɣu kɔ́tɔɣa latɛcɛ kɔ́falɔ na kɔ́tɔɣa ŋka kɔ́kɔ lusa ka tɛna tɔ́ pə ɪwaau. ⁴ ɪlɛna í sɔ́ lɔm na í suu kɔ́tɔɣa wontu.

Isu kponkpontu ton nyantu kamsa, na pə toko, na pə tampala, na pə nyuɔ saalaya. ⁵ Isɛɣeli kpekəle nyéma ka cɛɛ-ɪ tətəɔ isayatu husuɔ pəntulɔn ke naale, na kətaya ŋka kəkə lusiɣi ka tənə tɔ ka ɪwaav.

⁶ Ilena Alɔn kəna latəce na í la kətaya ke ɪ mayamaya ɪ isayatu tɔɔ. I tɛn mpv ilena í la isayatu husuɔ kətaya ke ɪ nyuɔ tɔɔ na ɪ tɔyaya nyéma nyɔɔn tɔɔ. ⁷ Pə waali ilena Alɔn pona pəntulɔn inɪ ɪ naale na í su-ɪ Tacaa isentaa ke tɔsulle cokəle nənɔɔ. ⁸ Ilena Alɔn tɔ tɛtɛ ké pəntulɔn inɪ ɪ naale ɪ tɔɔ na pə huli-ɪ Tacaa nyəŋku na ɪlɔɔ Asaseɛli^a nyəŋku. lɛlaa sɪ lonte wɔlaya nyəntɛ təlɔɣi pa yaa mpv. Lɛlaa sɪ ɪlɔɔ isayav nɔɔlɔ wei ɪ cakɪ timpɪ pə wɛ sɔɔntu tɔɔ. ⁹ Ilena í ləsɪ pəntulɔɔ ŋku tɛtɛ tɔyaa sɪ ku ké Tacaa nyəŋku tɔɔ isayatu husuɔ kətaya. ¹⁰ Pə kaasəɣi pəntulɔɔ ŋku tɛtɛ tɔyaa sɪ ɪlɔɔ nyəŋku ilena í lá isayatu husuɔ kətaya, na í su-kuy Tacaa kin na ku ɪsɛ na samaa isayatu məlɪ ku nyuɔ taa, ilena pá pona-kuy wɔlaya tɛtɛ taa na pá tisi-kuy ɪlɔɔ Asaseɛli.

^a 16:8 Asaseɛli: ɪlɔɔ wei inɪ ɪ tɔm pa yɔɔta cənɛ tɔ tɔ ta nyəmi-ɪ,

KUKALVYU TAKƏLAYA Kutvutv

Pa yaaki takəlaya kanə si, kokalvyu takəlaya. Mpi tə, ka taa ké Iso heela Aləŋ na Moisi si pá kala Iseyeli kpeka yəlaa. Təm naaleye pa kala Iseyeli nyəma. Kokalvyu ləŋku ke Holəpu puyv kin, na pəcə pá pukina tetv nti Iso ha-we tə tə taa. Pa ta tala tənə. Ilena səxəntv la-we na tetv nti tə taa suvu. Mpyúyú Iso caala-we na pá cə yem ké pusi nule təcu ké wulaya tetv taa. Pa cə mpv ilena pá tala Mowapv tetv taa. Tənaya Iso təma Moisi si, í kala Iseyeli nyəma tətə. Mpyúyú pa taa ləlaa ná saala Yaatanı pəxə na ilim təlule tə. Ilena ləlaa náá tayanəxi pa ti si pa təsxı Yaatanı pəxə ŋke na pá polo tetv nti Iso ha-we tə tə taa. Iso seysesə-weye səsəm tətəxə waatv inı.

Iəna pa faya Kokalvyu takəlaya tə:

Iseyeli nyəma tayanəxi pa ti si pa puki Kanaan tetv, titite 1:1–10:10

Pa cə yem ké pusi nule ke wulaya tetv taa, titite 10:11–21:35

Iseyeli nyəma suvu ke Kanaan tetv taa, titite 22–36

ISEYELI NYƏMA KƏ HOLƏPU WULAYƏ TƏTU TAA

Iseyeli nyəma kpeka kokalvyu

¹ Waatv wei Iseyeli nyəma lu Icipiti taa, ilena pənaya siki. Pə tala naale nyəŋka isətv naale nyəŋ, kuyakv kancaalaya nyəŋkv wule, ilena Tacaa heeli Moisi ke Iso na i yəlaa pa təsulle cokəle nte pa ləpəna pəŋ tə tə taa ké Sinayi wulaya tetv taa si: ² Nyá na Aləŋ í kala Iseyeli yəlaa, na í tó pa həla ke takəlası taa. Na pá keesəna pa ləlvəŋ na pa téesı. ³ Pə kpayəv ifepiya mpa pa wəna pusi hiu na waalı, na pá muna pa polo yoo tə. Na pá keesəna Iseyeli yoolaa tintika. ⁴ Paa kpekəle nte tə ləlvəŋ nyuvv tı í səsı mə tə na pá sənə-mə. ⁵ Mpe inı pa həla ntə: Luvəŋ kpekəle taa nyəŋ nté Setewu pəyalv Ilisuu. ⁶ Simiyəŋ nyəntə taa ké Sulisatı pəyalv Seluməyeli. ⁷ Yuta nyəntə taa ké Aminatı pəyalv Nasəŋ. ⁸ Isakaa nyəntə taa ké Suwaa pəyalv Netaneyeli. ⁹ Sapuləŋ nyəntə taa ké Heləŋ pəyalv Iliyapı. ¹⁰ Yosəefv pəyalv Ifəlayim nyəntə taa ké Amihuti pəyalv Ilisama. Yosəefv pəyalv naale nyəŋ Manasee nyəntə taa ké Petasuu pəyalv Kamliyelı. ¹¹ Pencaməe nyəntə taa ké Kitoni pəyalv Apitanı. ¹² Tan nyəntə taa ké Amisatı pəyalv Ahiyesəe. ¹³ Asəe nyəntə taa ké Okələŋ pəyalv Pakiyeli. ¹⁴ Katı nyəntə taa ké Teuweli pəyalv Iliyasafı. ¹⁵ Nəfətali nyəntə taa ké Inəŋ pəyalv Ahıla.

¹⁶ Iseyeli ləlvəŋ nyuvv nyəma mpa pa ləsa mpv təxəle yoolaa nyuvv nyəma tətə. ¹⁷ Mpyúyú Moisi na Aləŋ pa səsə apalaa naanəwa na naale inəxi pa tə si pá sənə-we. ¹⁸ Pá koti yəlaa tənaya isətv naale nyəŋ kuyakv kancaalaya nyəŋkv. Pá tó apalaa mpa pa wəna pusi hiu na waalı tə pa həla ke takəlaya taa, na pá keesəna pa ləlvəŋ na pa téesı. ¹⁹ Holəpu wulaya tetv taa ké Moisi kala kokalvyu ŋkv, isu Tacaa ka keesuvv-ı tə.

²⁰⁻⁴³ Mpyúyú pa kala paa Iseyeli kpekəle nte tə ləlvəŋ, na tə téesı nyəma. Na pá tó apalaa mpa pa tala pusi hiu na waalı, na pá muna yoo pote tə pa həla ke takəlaya taa. Yakəpv pəyalv səsə Luvəŋ kpekəle ke pa caalənaa. Pa nyuvv ntə:

Luvəŋ kpekəle nyəma we iyisi nule na naatosə na nasəle na nunəwa (46500). Simiyəŋ nyəma nyəntə ke iyisi pəxəlayafəi nutosə na ŋmunəxv na nunəwa (59300). Katı nyəma nyəntə ke iyisi nule na kakpası na nasətosə na nule na naanəwa (45650). Yuta nyəma nyəntə ke iyisi nutosə na naanəwa na liyiti na nasətosə (74600). Isakaa nyəma nyəntə ke iyisi nule na naanəwa na liyiti na nasəle (54400). Sapuləŋ nyəma nyəntə ke iyisi nule na naanəwa na naatosompəxəlaya na nasəle (57400). Yosəefv pəyalv Ifəlayim nyəma nyəntə ke iyisi nule na nasəle na nunəwa (40500). Yosəefv pəyalv ləlv Manasee nyəma nyəntə ke iyisi hiu na naanəwa na naale na ŋmunəxv (32200). Pencaməe nyəma nyəntə ke iyisi hiu na naanəwa

na kakpasɪ na nasələ (35400). Taŋ nyəma nyəntɛ kɛ iyisi nutoso na naalɛ na nasətoso na nunɔwa (62700). Asɛɛ nyəma nyəntɛ kɛ iyisi nule na kulɔm na nasələ na nunɔwa (41500). Nɛfətali nyəma nyəntɛ kɛ iyisi nule na naanɔwa na tooso na nasələ (53400).

⁴⁴ Moisi na Alɔŋ, na Iɛɣɛli kpekɛ naanɔwa na naalɛ lulɔŋ nyɔɔ nyəma, pa kala yɔlaa na pɔ lu isəna tɔɣələ. ⁴⁵ Iɛɣɛli apalaa mpa pa wɛna pɔsi hiu na waali, na pá mɔna yooɔ pote tɔ, ⁴⁶ pa kpɛnta iyisi nasətoso na tooso na nasələ na nunɔwa na nule na naanɔwa (603550).

Lefii kpekələ nyəma tamlɛ

⁴⁷ Pa taa kpɛnna Lefii kpekələ nyəma na pá kala. ⁴⁸ Tacaa ka kisina Moisi ké si, ⁴⁹ í taa kpɛntɪ-wɛɣɛ Iɛɣɛli yoolaa tɔ na í kala. ⁵⁰ Ama í yelina-wɛɣɛ Iɔɔ cokələ na tɔ taa wontu tɛna na pá paasəɣəna. Mɛ paa kpakəɣəna cokələ na tɔ taa wontu na pá layasəɣɪ lona, na pá sikiyi na pá cɔəkəna-tɛ. ⁵¹ Ye Iɛɣɛli nyəma layasəɣɪ lonte, Lefii nyəma mɛ paa hɛtəna-tɛ, na pá pona timpi paa siki tɔ. Kpai tɔ í kpətənaa isɪ pa ku-ɪ. ⁵² Paa Iɛɣɛli tɔ wei, ɪ yoolaa kpekələ cɔɔɣɔ ɪ ka siki ɪ tuuta kiŋ. ⁵³ Ama Lefii nyəma tike ká sikina na pá cɔɔ cokələ. Na pá fɛniyi tɔ tɔɔ, Iɛɣɛli nyəma í taa kpətəna-tɛɣɛ sɔsɔm, na má mɔna-wɛ na pááná.

⁵⁴ Mpɔyú pa lapa teitei isɪ Tacaa ka tɔyɔ Moisi tɔ.

2

Iɛɣɛli kpekɛ nyəma pula pa coka na pɔ kɛsəna pa lulɔŋ

¹ Mpɔyú Tacaa tɔma Moisi na Alɔŋ si: ² Pə wɛɛ si paa Iɛɣɛli tɔ wei na ɪ yoolaa pá siki pa kpekələ tuuta kiŋ, na pá cɔɔna Iɔɔ cokələ na pɔ hatələna-tɛɣɛ mayana.

³⁻⁸ Yuta yoolaa tintiyile ká wɛɛna ilim tɔlulɛ tɔɔ ké pa tuuta kite. Mpa pa mɔna yooɔ pote tɔ, pa sɔsɔ ntɛ pa kpekələ nyɔɔ tɔ Aminatapi pɔyalɔ Nasəŋ. Na ɪ yoolaa kɛ iyisi nutoso na naanɔwa na liyiti na nasətoso (74600). Isakaa nyəma yoolaa nyɔɔ tɔ ntɛ Suwaa pɔyalɔ Netaneyeli. ɪ yoolaa wɛ iyisi nule na naanɔwa na liyiti na nasələ (54400). Sapuləŋ nyəma yoolaa tintiyile nyɔɔ tɔ ntɛ Heləŋ pɔyalɔ Iliyapi. ɪ yoolaa wɛ iyisi nule na naanɔwa na naatosomopəɣɔlaya na nasələ (57400). ⁹ Yuta yoolaa tintiyile tɛna kpɛnta iyisi nunɔwa na nunaasa na naatoso na nasələ (186400). Iɛɣɛli yoolaa looŋa kancaalaya nyəŋka ntɛ.

¹⁰⁻¹⁵ Lupəŋ nyəma yoolaa tintiyile ká wɛɛna ilim mpətəŋ tɔɔ ké pa tuuta kite. Mpa pa mɔna yooɔ pote tɔ, pa sɔsɔ ntɛ pa kpekələ nyɔɔ tɔ Setewu pɔyalɔ ɪlisuu. ɪ yoolaa wɛ iyisi nule na naatoso na nasələ na nunɔwa (46500). Simiyəŋ nyəma yoolaa tintiyile nyɔɔ tɔ ntɛ Sulisatɪ pɔyalɔ Seluməyeli. ɪ yoolaa wɛ iyisi pəɣɔlayafɛi nutoso na ŋmɔnɔyɔ na nunɔwa (59300). Katɪ nyəma yoolaa tintiyile nyɔɔ tɔ ntɛ Teuweli pɔyalɔ Iiyasafi. ɪ yoolaa wɛ iyisi nule na kakpasɪ na nasətoso na nule na naanɔwa (45650). ¹⁶ Lupəŋ nyəma yoolaa tintiyile tɛna kpɛnta iyisi nunɔwa na nule na naanɔwa na kulɔm na nasələ na nule na naanɔwa (151450). Iɛɣɛli yoolaa looŋa naalɛ nyəŋka ntɛ.

¹⁷ Pələ pə waali ké Lefii nyəma ná təŋəɣəna Iɔɔ cokələ kɛ lɔɔ loosi naalɛ, na waali nyənɪ naalɛ hɛku taa. Mɛ paa mayamaya paa tɔ nɔɣɔ kulɔmayɔ ké. Paa wei ké ɪ lonte taa. Na í təŋəɣɪ ɪ lulɔyɔ nyəma tuuta.

¹⁸⁻²³ Ifəlayim yoolaa tintiyile ká wɛɛna ilim tɔtɔlɛ tɔɔ ké pa tuuta kite. Mpa pa mɔna yooɔ pote tɔ pa sɔsɔ ntɛ pa kpekələ nyɔɔ tɔ Amihuti pɔyalɔ ɪlisama. ɪ yoolaa wɛ iyisi nule na nasələ na nunɔwa (40500). Manasee yoolaa tintiyile nyɔɔ tɔ ntɛ Petasuu pɔyalɔ Kamliyelɪ. Yoolaa wɛ iyisi hiu na naanɔwa na naalɛ na ŋmɔnɔyɔ (32200). Pɛncamɛɛ yoolaa tintiyile nyɔɔ tɔ ntɛ Kitoni pɔyalɔ Apitaŋ. ɪ yoolaa wɛ iyisi hiu na naanɔwa na kakpasɪ na nasələ (35400). ²⁴ Ifəlayim nyəma yoolaa tintiyile tɛna kpɛnta iyisi pələfɛi nunɔwa na naanɔwa na yolupɛɛ nunɔwa (108100). Looŋa tooso nyəŋka kanɛ kaa təŋna ntɛɣɛ Lefii kpekələ.

²⁵⁻³⁰ Taŋ nyəma yoolaa tintiyile ká wɛɛna ilim tɔlulɛ mpətəŋ tɔɔ ké pa tuuta kite. Mpa pa mɔna yooɔ pote tɔ, pa sɔsɔ ntɛ pa kpekələ nyɔɔ tɔ Amisatɪ pɔyalɔ Ahiyɛsɛɛ. ɪ yoolaa wɛ iyisi nutoso na naalɛ na nasətoso na nunɔwa (62700). Asɛɛ nyəma yoolaa tintiyile nyɔɔ tɔ ntɛ Okəlaŋ pɔyalɔ Pakiyeli. ɪ yoolaa wɛ iyisi nule na kulɔm na nasələ na nunɔwa

(41500). Nefətali nyéma yoolaa tintiyile nyuɣu tu nté Inaŋ pəyalu Ahila. I yoolaa we iyisi nule na naanɔwa na tooso na nasəle (53400). ³¹ Taŋ nyéma yoolaa tintiyile tənə kpenta iyisi nunɔwa na nule na naanɔwa na naatosompəɣolaya na nasətosə (157600). Iseyeli yoolaa loonja kantəkaya nyənka nté. Paa kpekəle nte tu weɛ tə tuuta waali ké na tə tən.

³² Iseyeli kpeka na pa yoolaa mpa pa kalaa tə, pa kpenta iyisi nasətosə na tooso na nasəle na nunɔwa na nule na naanɔwa (603550). ³³ Pa ta kpeŋna Lefii nyéma na pá kala. Teitei ɪsu Tacaa ka heeluyu Moisi tə.

³⁴ Iseyeli nyéma lakaya teitei ké ɪsu Tacaa ka keesuyɣu Moisi tə. Paa mpa pa sikaya pa tuuta cəɔɣə. Na pá tən ɪsu pa keesuyɣu pa kpeka na pa lulɔŋ tə.

3

Lefii kpekəle nyéma təma

¹ Waatu wei Tacaa yəɣətəna Moisi ke Holəpu puɣu taa tə, ɪ na ɪ taalɔ Aləŋ paa wənə piya mpa təɣəlɔ. ² Aləŋ pəyalaa ka we liyiti ké. Pa səsə nté Natapɪ, na pə fɛɛ Apihu, na ɪlasaa, na ɪtamaa. ³ Paa təma-weyɛ kətəlaa kpav ké. Haləna pá pəli-weyɛ kətaya nim ke pa nyɔɔŋ taa. ⁴ Ama Natapɪ na Apihu pa səpa cokəle kiŋ ke Holəpu wulaya tətɔ taa. Waatu inəɣi pa kənə kəkə kpai nyənka ke kətaya təlatɛ tɔ. ɪlɛ pa taa weɛnə apalɔpiya. ɪlasaa na ɪtamaa paa wənna pa caa Aləŋ kiŋ na pá lakɪ kətuyɣu təmle.

⁵ Mɔpɔyɔ Tacaa təma Moisi si: ⁶ Yaa Lefii nyéma na ɪ səsɪ-weyɛ kətulɔ Aləŋ tɔ, na pá sənə-ɪ. ⁷ Paa lakɪ pa təma nna pə tɔ pá na samaa təɣə tam ké cokəle kiŋ, na pá lakɪ tə təmle. ⁸ Na pá tayanəɣi tə taa wontunaa. Pá lakɪ tə təma na Iseyeli nyéma nəɣə. ⁹ N ká cɛla Lefii nyéma ke Aləŋ na ɪ pəyalaa ké. Na pá pəsɪ ɪsu Iseyeli nyéma tillaa. ¹⁰ Na ɪ fɛŋ na Aləŋ na ɪ pəyalaa pa tike pá lakɪ kətuyɣu təmle. Ye wei ɪ suv pə taa, na ɪ tá ké kətulɔ ɪsu pa kɔ-ɪ.

¹¹ Mɔpɔyɔ Tacaa tasa Moisi ke heeluyu si: ¹² Ma mayamaya ma ləsəna Lefii nyéma ke Iseyeli yəlaa lɛlaa tənə taa si, pá pəsɪ ma təmle nyéma. Na pá lɛɛtɪ Iseyeli kancaalaya apalɔpiya lonte. ¹³ Kuyanɣu ma kú ɪcipiti nyéma kancaalaya apalɔpiya tənə tə, ma su ma təɣi Iseyeli nyéma na pa tɔla kancaalaya apalɔ nyənsɪ ké. Mayalɛ Tacaa.

Lefii kpekəle kokalvyu

¹⁴ Mɔpɔyɔ Tacaa təma Moisi ke Holəpu wulaya tətɔ taa si: ¹⁵ Kala Lefii nyéma na ɪ keesəna pa lulɔŋ na pa tɛɛsɪ. Pə kpayav apalɔpiya nsi si wənə ɪsətu kolum na waali tə.

¹⁶ ɪlɛna Moisi la mpv.

¹⁷ Lefii pəyalaa həla nté Keesəŋ, na Kehatɪ, na Melali. ¹⁸ Keesəŋ nyéma nté Lipini na Simeyi. Mpe inɪ pa pəsəna pa lulɔŋ nyɔɔŋ nyéma na pá yaakɪ-weyɛ pa həla. ¹⁹ Kehatɪ nyéma nté Aməlam na ɪsaa na Hepəlɔŋ na Wusiyeli. Mpe inɪ pa pəsəna pa lulɔŋ nyɔɔŋ nyéma. ²⁰ Melali nyéma nté Malii na Musi. Mpe inəɣəle pa lulɔŋ nyɔɔŋ nyéma. Mpe pa kənə Lefii kpeka nyéma na pá keesəna pa lulɔŋ.

²¹ Keesəŋ lulɔŋ nyéma faya təm naalɛyɛ. Lipini nyənku na Simeyi nyənku. ²² Kokalvyu waatu, pa hika apalaa na apalɔpiya mpa pa wənə ɪsətu kolum na waali təɣə, iyisi naatosompəɣolaya na nasəle na nunɔwa (7500). ²³ Mpe inɪ pa sikayana cokəle waali na ɪlim tətulɛ tɔ. ²⁴ Layeli pəyalu ɪliyasafɪ keɛ pa nyuɣu tɔ. ²⁵ Kulɔmaa mpe pa paasayana cokəle taa na tə waali tɔ. Na tə tɔ kutakuyɣu, na tə nənəɣə puɣu kukakayav. ²⁶ Na kalaa wei ɪ cəɔna cokəle na kətaya təlatɛ tɔ ɪ pəɔŋ na ɪ nənəɣə nyən na pə ɲmusɪ. Mpe pa paasayana pə tənaya mpv.

²⁷ Kehatɪ lulɔŋ nyéma faya təm liyiti ké. Aməlam nyéma, na ɪsaa nyéma, na Hepəlɔŋ nyéma, na Wusiyeli nyéma. ²⁸ Pa kala pə kpayav apalaa, na apalɔpiya mpa pa wənə ɪsətu kolum na waali tə. Pa we iyisi pələfɛɪ na nasətosə (8600). Pa nyəntɛ nté ɪsə cokəle taa wontunaa paasənav. ²⁹ Cokəle ɪlim mpətəŋ tɔ ké pa sikaa. ³⁰ Pa nyuɣu tɔ nté Wusiyeli pəyalu ɪlisafan. ³¹ Pɛɛ pa paasəyənana ɪsə atakaa, na taapəli, na fətəlanaa təsulɛ, na kətaya təlatɛnaa. Na cokəle taa wontunaa mpa pa lakənə tə. Na pə taa puɣu kukakayav.

³² Lefii nyɔyɔ nyɔma taa sɔsɔ nté kɔtɔlɔ Alɔŋ pɔyalɔ ɩlasaa. ɩni ɩ fenjiyina cokɔle paasɛnlɔa tɔɔ.

³³ Melali lulɔŋ nyɔma faɣa tɔm naaleɣe: Malii nyɔma, na Musi nyɔma. ³⁴ Pa kala pɔ kpaxav apalaa na apalɔpiya, mpa pa wɛna ɩsɔtɔ kɔlɔm na waali tɔ. Na pa kpɛntɩ iyisi naatoso na ɲmɔnɔyɔ (6200). ³⁵ Pa nyɔyɔ tɔ nté Apihayili pɔyalɔ Suluyɛli. Na mpe ɩni pa sikayana cokɔle ɩlim ntɔɔŋ tɔɔ. ³⁶ Melali nyɔma tɔmlɛ nté sɩ pɔ paasɛna cokɔle kpatɔŋ kɔwalɔŋ, na kukayɔŋ na tesikasi, na sɩ tapɔŋ tɛɛ nyɔɣɔtɔ kutemtu, na pɔ wontu. Na pɔ tɔna mpi pa lakɛna tɔ. ³⁷ Na kalaa tesikasi, na sɩ tapɔŋ tɛɛ nyɔɣɔtɔ kutemtu, na pɔ kanɛkanasi na pɔ ɲmusi.

³⁸ Cokɔle ɩlim tɔlɔlɛ tɔɔ kɛ Moisi na Alɔŋ na ɩ pɔyalɔa paa sikaa. Mpe pa paasayana cokɔle na ɩsɛyɛli nyɔma tɔna nɔɣɔ. Ye kpai tɔ ɩ kpɛtɛnaa ɩsu pa kɔ-ɩ.

³⁹ Lefii nyɔma tɔna, pɔ kpaxav apalaa na apalɔpiya mpa pa wɛna ɩsɔtɔ kɔlɔm na waali tɔ. Pa kpɛntɩ ɩsu iyisi hiu na naale (22000). ɩsu Tacaa ka kɛɛsɔyɔ Moisi na Alɔŋ tɔ. Mɔrɔyɔ pa kala-wɛ na pɔ kɛɛsɛna pa lulɔŋ.

Pa su Lefii nyɔma kɛ kancaalaya apalɔpiya lona

⁴⁰ Mɔrɔyɔ Tacaa tɔma Moisi sɩ: Kala ɩsɛyɛli nyɔma kancaalaya apalɔpiya tɔna. Pɔ kpaxav mpa pa wɛna ɩsɔtɔ kɔlɔm na waali tɔ. ɩlɛna ɲ tɔ pa hɛla kɛ takɔlaya taa. ⁴¹ Su Lefii nyɔma na pa mpaa kɛ ɩsɛyɛli apalɔpiya kancaalaya nyɛnsɩ lɔntɛ taa. Na ɲ su Lefii nyɔma tɔla na a mpaa kɛ ɩsɛyɛli nyɔma tɔla kancaalaya apalɔ nyɛna lona taa. Tacaa mɔ ma nyɛm nté.

⁴² Mɔrɔyɔ Moisi kala ɩsɛyɛli nyɔma kancaalaya apalɔpiya tɔna, ɩsu Tacaa tɔyɩ-ɩ tɔ. ⁴³ Pɔ kpaxav mpa pa wɛna ɩsɔtɔ kɔlɔm na waali tɔ, na pɔ tɔ pa hɛla kɛ takɔlaya taa. Pa wɛ iyisi hiu na naale na ɲmɔnɔyɔ na nutoso na naanɔwa na tooso (22273). ⁴⁴ ɩlɛna Tacaa tasa Moisi kɛ heeluyɔ sɩ: ⁴⁵ Su Lefii nyɔma na pa mpaa, na pɔ pɛsɩ ma nyɔma kɛ ɩsɛyɛli kancaalaya apalɔpiya lɔntɛ taa. Na ɲ la mpɔ tɔtɔyɔ Lefii nyɔma tɔla, kɛ ɩsɛyɛli nyɔma tɔla kancaalaya apalɔpiya lɔntɛ taa. Mayalɛ Tacaa. ⁴⁶ ɩsɛyɛli apalɔpiya ɲmɔnɔyɔ na nutoso na naanɔwa na tooso (273) payatɛna ntɛyɛ Lefii nyɔma. Na mpe ɩnɔyɩ pɔ wɛɛ sɩ pɔ ya pa nyɔɔŋ. ⁴⁷ Na pɔ tɔ paa wei ɩ nyɔyɔ tɔɔ kɛ liyitee nyɔɣɔtɔ kakpasɩ. Na pɔ kɛɛsɛna ɩsɔ cokɔle taa liyitee mayasɔyɔ. Paa nyɔɣɔlɔyɔ ɲku kɔ yun ka wɛ cacaasi naanɔwa. ⁴⁸ ɩlɛna pa cela-yɛyɛ Alɔŋ na ɩ pɔyalɔa, na pɔ yana kancaalaya apalɔpiya kupayatasɩ nyɔɔŋ.

⁴⁹⁻⁵⁰ Mɔrɔyɔ Moisi mɔ ɩsɛyɛli nyɔma kancaalaya apalɔpiya mpa pa payata mpɔ tɔ. Pa liyitee wɛna pa yapɛna-wɛ, ɩsu pa mayasɔyɔ ɩsɔ cokɔle taa tɔ, a lu nyɔɣɔtɔ iyaya na ɲmɔnɔyɔ na nunɔwa na nutoso na kakpasɩ (1365). ⁵¹ Mɔrɔyɔ pa cela-yɛyɛ Alɔŋ na ɩ pɔyalɔa ɩsu Tacaa ka suɔ tɔ.

4

Kɛhatɩ lulɔŋ nyɔma tɔma

¹ Mɔrɔyɔ Tacaa tɔma Moisi na Alɔŋ sɩ: ²⁻³ ɩ ɲmaa Lefii kpekɔle tɔ Kɛhatɩ lulɔyɔ nyɔma mpa pa pusɩ tala hiu na naanɔwa, na pɔ polo nɔlɛ na naanɔwa tɔ pa hɛla. Pɔ kpa mpa pa pɛsɔyɩ na pɔ la tɔmlɛ kɛ ɩsɔ cokɔle taa tɔ. ⁴ Na pɔ paasɛyɛna kɛtɛ taa kɛtɛ wontu. ⁵ Ye pa caa tɛsikilɛ kɛ layasɔyɔ, ɩlɛ Alɔŋ na ɩ pɔyalɔa pa kɔɔ na pɔ tisi pusɔyɔ kukayav na pɔ takɩ ɩsɔ atakaa tɔɔ. ⁶ ɩlɛna pɔ tɔni pɔ tɔɔ kɛ tɔnɔyɔ tɛɛlɔŋ nyɔŋku nakulɩ. Na pɔ waasi-ɩ heen huntɔ pusɔyɔ ɲku pa lii akpaayala tɔ, na pɔ susɩ ɩ kpatɔŋ kutɔkɔŋ. ⁷ Na pɔ takɩ heen huntɔ pusɔyɔ ɲku pa lii akpaayala tɔyɔ ɩsɔ potopotonaa taapɔli tɔɔ. Na pɔ su nyɛnasɩ, na kɔpɔnaa, na poosiyanaa, na fusi nsi pa liisiyina sulɔm tɔ. Na pɔ su tɔtɔyɔ potopotonaa mpa pa haaki ɩsɔ kɛ tam tɔɔ tɔ. ⁸ ɩlɛna pɔ waasi-ɩ heen huntɔ pusɔyɔ ɲku pa lii akpaayala tɔ na pɔ tɔni pɔ tɔɔ kɛ tɔnɔyɔ tɛɛlɔŋ nyɔŋku nakulɩ. ɩlɛna pɔ lɛɛ taapɔli kɛ kpatɔŋ wei pa kpakɛyɛna-ɩ tɔ. ⁹ Na pɔ waasi pusɔyɔ pooku kɛ fɛtɛlanaa tɛsulɛ na tɔ fɛtɛlanaa. Na wontu tɔna tɔɔ, ɩsu kpɛtɛlasɩ na tɔlɔma nyɛnasɩ na nim fusi. ¹⁰ ɩlɛna pɔ tɔ pɔ tɔnaya tɔnɔyɔ tɛɛlɔŋ nyɔŋku nakulɩ kɔ taa, na pɔ su kpɛtɛlɛ nte pa kpakɛyɛna wontu tɔ tɔ tɔɔ. ¹¹ Na pɔ takɩ akpaayala pusɔyɔ kɛ wɔla kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ. Na pɔ waasi-tɛyɛ tɔnɔyɔ tɛɛlɔŋ nyɔŋku, na pɔ susɩ kpatɔŋ wei pa kpakɛyɛna-tɛ tɔ. ¹² ɩlɛna pa kotɩ

isə seɛv wontu tənə, nti pa lakəna cokəle taa təyɔ akpaayala puuyv taa. Na pá waasi tənuyv teeləŋ nyəŋku na pá tənɪ kpatəle nte pa kpakəyənə-ti tɔ tə tɔɔ. ¹³ Na pá hasa kətaya tɔlatɛ tɔɔ tɔluma, na pá pɔ puuyv kuseɛmuyv. ¹⁴ Na pá tənɪ pə tɔɔ ké wontunaa mpa pa lakəna kətaya tɔlatɛ tɔ. Isu cofolonaa kela ləyɔlasɪ, na sɔsɔənsɪ nsi pa kuukina tɔluma tɔ. Na poosiyanaa na wontu kulapənətu tənə. Na pá takɪ tənuyv teeləŋ nyəŋku kɛ pə tɔɔ. Ulenə pá sɔsɪ kpatəŋ wei pa kpakəyənə-tɛ tɔ. ¹⁵ Ye pə tala tɛɛv, pə wɛɛ sɪ Aləŋ na ɪ pəyalaa pá tɛ pə tənaya takuyv. Ulenə Kehatɪ nyəma kɔɔ na pá kpaya. Mpi tɔ, pə fɛɪ sɪ pá tokina Isə wontuyu nakulɪ na pá kɔɔ na pá sɪ. Pɛlɛ pa tɛmlɛ nté cokəle wontu kpayaɔ. ¹⁶ Kətulv Aləŋ pəyalv ɪlasaa tɛmlɛ nté fətəla sɔsɔ nim na tulaalv wəpɔ. Na paa ɪfemle nte tə təyənaya kuhav na kətaya nim, na Isə cokəle taa wontu tənə paasənəv.

¹⁷ Ḿpúyú Tacaa tasa Moisi na Aləŋ kɛ heeluyv sɪ: ¹⁸⁻¹⁹ ɪ fenj Kehatɪ nyəma kɛ teu, kɛ waatv wei pa paasəyənə Isə wontu tɔ. Pə taa kɔɔ na pá kpiisi-wɛyɛ Lefii nyəma hekɔ. Mpi tɔ, pə wɛɛ sɪ Aləŋ na ɪ pəyalaa pá suuna-wɛyɛ cokəle taa, na pá hɔləyɪ paa wei kɛ wontu nti ɪ ká kpaya tɔ. ²⁰ Ye pa suwa, na pá loosi loosuyv mayamaya kɛ Isə wontu, na pá ta həkəta-tɪ paa sɪ.

Keesəŋ lɔlvəŋ nyəma təma

²¹ Ḿpúyú Tacaa heela Moisi sɪ: ²² Kala Keesəŋ lɔlvəŋ nyəma na pa tɛɛsɪ yəlaa. ²³ Ulenə ń ŋmaa apalaa mpa pa pusɪ tala hiu na naanəwa na pá polo nule na naanəwa na pá pəsəyɪ na pá la Isə cokəle taa kɛ tɛmlɛ tɔ pa həla. ²⁴ Təma wena paa tu-wɛ na pá lakɪ təyɔlɛ, ²⁵ pəŋ wei pa takəyɪ Isə cokəle tɔɔ tɔ. Na ɪwaan tənəŋ, na tənuyv teeləŋ nyəŋku ŋku ku waasa pə tənə pə tɔɔ tɔ. Na cokəle nənəyɔ puuyv. ²⁶ Na kalaa puuyv na ɪ nənəyɔ nyəŋku na pə ŋmusɪ, na pá lakɪ pə taa wontu tənə tɛmlɛ. ²⁷ Aləŋ na ɪ pəyalaa pa hɔləyənə Keesəŋ nyəma kɛ pa kulapəm na pa kukpayam tənə na pa paasəyənə-wɪ. ²⁸ Keesəŋ nyəma təma nté Isə cokəle taa. Kətulv Aləŋ pəyalv ɪtamaa ka fenjiyina pa tɛmlɛ tɔɔ.

Melali lɔlvəŋ nyəma təma

²⁹ Ḿpúyú Tacaa tasa Moisi kɛ heeluyv sɪ: Kala tətəyɔ Melali lɔlvəŋ nyəma na pa tɛɛsɪ nyəma kɛ ³⁰ pə kpayaɔ apalaa mpa pa pusɪ tala hiu na naanəwa na pá polo nule na naanəwa tɔ pa həla na ń kpa mpa pa pəsəyɪ na pá la tɛmlɛ kɛ Isə cokəle taa tɔ. ³¹ Pa təma kulapɛɛ nté cokəle kpatəŋ kuwaləŋ, na kukayan, na tesikasɪ, na sɪ tapəŋ tɛ nyəyətɔ kutemtu, ³² na kalaa tesikasɪ na sɪ tapəŋ tɛ nyəyətɔ kutemtu, na kanakanasɪ, na pə ŋmusɪ na pə wontunaa tənə. Kətəlaa ká ŋmaana wontuyu ŋku paa wei ɪ ka səyəlɪ təyɔ takəlaya taa. ³³ Təma wena pə tu Melali lɔlvəŋ nyəma kɛ Isə cokəle taa təyɔlɛ, na kətulv Aləŋ pəyalv ɪtamaa náá fenjiyɪ pa tɔɔ.

Lefii kpekəle təmlataa kɔkalbyv

³⁴⁻⁴⁹ Ḿpúyú Moisi na Aləŋ na ɪsɛyɛlɪ kpekəle nyuyv nyəma kala Lefii kpekəle nyəma Kehatɪ, na Keesəŋ, na Melali, pa lɔlvəŋ, na pa tɛɛsɪ apalaa mpa pa tala pusɪ hiu na naanəwa, na pá polo nule na naanəwa tɔ pa həla. Na pá tu paa wei kɛ tɛmlɛ kɛ Isə cokəle taa. Ḿpúyú Moisi kala-wɛ isu Tacaa tuyɪ-tɔ. Ulenə Kehatɪ nyəma kpɛntɪ iyisi naale na nasətoso na nunəwa na nule na naanəwa (2750). Keesəŋ nyəma kɛ iyisi naale na nasətoso na hiu na naanəwa (2630). Melali nyəma kɛ iyisi tooso na ŋmunuyv (3200). Ulenə pa tənə pa kpɛntɪ iyisi pələfɛɪ naanəwa na nasələ na nunəwa na nunaasa (8580). Ḿpúyú pa hɔla paa Lefii tu wei ké ɪ təma kulapɛɛ, na ɪ kusəyələm kɛ teitei, isu nti Tacaa ka tu Moisi tɔ.

5

Asilima nyəma ləsvyɔv kɛ tesikile

¹ Ḿpúyú Tacaa təma Moisi sɪ: ² Heeli ɪsɛyɛlɪ nyəma sɪ ye kutəŋ ŋku ku pilisiyɪ yulv tɔ ku kpa nəyɔlv yaa pə wukɪ yulv apalətv yaa ɪ alətv na ləm kpeŋna-tɪ. Yaa pɔntv tokina sətɔ, pə wɛɛ sɪ pá ləstɪ-tɔ tɛsikile ké. ³ Paa ɪ ké apalv yaa alv. Pə taa kɔɔ na ɪ pilisi Isə tesikile. ⁴ Ḿpúyú ɪsɛyɛlɪ nyəma nu Moisi təm nti na pá təyənɪ asilima nyəma tənə.

Isayatu tayanɔyɔ

⁵ M'pɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: ⁶ Telɛsi Isɛyɛli yɛlaa si, ye yulɔ pɛntɛna i tɔyɔntɛle i wakɛlɛna Tacaa kɛ. ⁷ Pɛ wɛɛ si i tisi isayatu nti i lapa mpɔ tɔ. Na i tayanɔ mpi i wakɛlaa tɔyɔ kancaalaya, pɛ waali ɛlɛna i sɔɔsi pɛ tɔm kakpasɔ taa kulɔm. ⁸ Ye kpɛntɛ tɔ sɛpa na i fɛna kɔyɔpu, ɛlɛ pa cɛla-tɛyɛ kɔtulɔ na ɛlɛ i cɛla Tacaa. ɛlɛna pɛntulɔ caa isayatu husuɔyɔ iwaav na kɔtulɔ la pɛ sɔɔsi. ⁹ Ye Isɛyɛli nyɔma kɔna Tacaa kɛ kuhav ŋku na pɛ cɛla kɔtulɔ wei, ɛni i tɛnna. ¹⁰ Yulɔ i ha mpiyi Tacaa, pa cɛlɛyi kɔtulɔ kɛ. Na ye pa cɛla kɔtulɔ kɛ mpi, i pɛsɛyi na i suna i ti.

Alɔ wei i tɔɔ pa kpekɛyi wasanɛkalɛtɔ tɔ pɛ kiɛɛ

¹¹ M'pɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: ¹² Telɛsi Isɛyɛli nyɔma si, ye ɛsu alɔ lakɔ yem yem. ¹³ ɛsu i na apalɔ nɔyɔlɔ pa ŋmɛlɛyi na pɛ hɛntɛyi. ɛlɛ nɔyɔlɔ ta kpɛli-wɛ. ¹⁴ Ye apalɔ lakɛna i alɔ kɛ ɛsɛsɛmlɛ, na i kpekɛyi i tɔɔ si i lapa wasanɛkalɛtɔ, na pɛyɛle ɛlɛ i fɛi pɛ taa. ¹⁵ ɛlɛ apalɔ ka pɔna i alɔ kɛ kɔtulɔ, na i kpɛnna mɔlɔm kiloonaa tooso. Mɔlɔm mpi pɛ taa pa ta yɔyɔli nim yaa tulaalɔ tɔ. Mpi tɔ, pɛ kɛ ɛsɛsɛmlɛ kɔtaya ŋka ka tɔɔsɛyi isayatu tɔyɔ. ¹⁶ ɛlɛna kɔtulɔ yaa alɔ ɛni na i sɛɛ Tacaa ɛsɛntaa. ¹⁷ Na i cosi Isɔ lɔm kɛ nyɛnaya taa, na i cosi cokɛle taa tɛtɔ na i tɔ pɛ taa. ¹⁸ ɛlɛna i kɔɔli alɔ saalaya kɛ i nyuɔyɔ taa. ɛlɛna i tɔ i niɛ taa kɛ ɛsɛsɛmlɛ kɔtaya mɔlɔm mpi i paalɔ kɔnaa tɔ. Na kɔtulɔ tɔka lɔm nyanɛ nyɛm mpi pɛ kɔɛna mpusi tɔ. ¹⁹ ɛlɛna i yɛle na alɔ tuuna. ɛlɛna kɔtulɔ tɔmɔ-i si: Ye nyana nɔyɔlɔ i tɔ hɛntɔ, na ŋ pilisi nyɔ tɔ. ɛlɛ lɔm nyanɛ nyɛm pɛnɛ pɛ mpusi i taa tii nyɔ tɔɔ. ²⁰ Ama ye n puɔyusa nyɔ paalɔ na n la wasanɛkalɛtɔ. ²¹ ɛlɛ mpusi lɔm pɛnɛ, pɛ suu nyɔ taa na pɛ hayasɔ nyɔ lotu na pɛ ŋmɛlɛsi nyɔ alɔtɔ na ŋ pɛsi kaalɔlaya. Na nyɔ taapalaa tukuyuna-ŋ na ɛtuule. ²² ɛlɛna alɔ nɔɔ cɔ si: Pɛ la ɛsu n yɔyɔtɔyɔ tɔ. ²³ ɛlɛna kɔtulɔ ŋmaa mpusi tɔm nti, na i nyaali ŋmaatɔ na lɔm nyanɛ nyɛm mpi. ²⁴ ɛlɛna i cɛla alɔ kɛ lɔm nyanɛ nyɛm mpi pɛ kɔɛna mpusi tɔ na i nyɔɔ. Na lɔm mpi pɛ tɔ i taa kɛ lanɛwakɛllɛ. ²⁵ Ama kɔtulɔ mɔyɔ alɔ niɛ taa kɛ ɛsɛsɛmlɛ kɔtaya, na pɛcɔ i payali-kɛyɛ Tacaa, ɛsu kɔtɛlaa lakɔ tɔ. Na i su kɔtaya tɛlate. Na i cosi ŋkute nte tɔ hulɛyi si Tacaa tɛnna pɛ tɛna tɔ, na i wɔ kɔkɔ. ²⁶ Pɛlɛ pɛ waali kɛ i yeki na alɔ nyɔɔ lɔm mpi. ²⁷ Ye tampana si i nawaya na i nyɔɔ-wi, pɛ hayasɛyi i lotu kɛ na pɛ ŋmɛlɛsi i alɔtɔ na i pɛsi kaalɔlaya. Na ye nɔyɔlɔ caa si i tɛɛsi yɛlaa kɛ mpusi, alɔ ɛni i tɔm kɛ i kɔ yɔyɔti. ²⁸ Ama ye i ta nɔ, pu lakɔ-i pulɔ. I pɛsɛyi na i lɔli piya tɔtɔ. ²⁹⁻³⁰ Ye apalɔ kpekɛyi i alɔ tɔɔ kɛ yem yem lakasɔ taa, pɛ kɔtaya ntɛ. ³¹ Waatu ɛni apalɔ kiɛ kaa wɛɛ natɛli. Ye alɔ wakɛlaa, ɛni i ka nana pɛ nav.

6*Mpa pa ha pa tɔyɔ Isɔ tɔ pa kiɛɛ*

¹ M'pɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: ² Telɛsi Isɛyɛli yɛlaa si, ye apalɔ yaa alɔ i su nɔyɔ si i haaki i tɔyɔ Isɔ tɛmlɛ natɛli tɔ taa, ³ pɛ wɛɛ si i kii sulɔm. Paa lɛsɛɛ sulɔm tɔɛ nyɛm. Pɛyɛle i taa tu tɔɛ lɛsɛɛ pee lɔm nyɛna yaa kuwɛlɛɛ. ⁴ Pɛ tu fɛi si i tu tɔɛ lɛsɛɛ pulɔpu. ⁵ Pɛcɔ huɔuɔyɔ kaa kpa i nyuɔyɔ taa, yaa i tantɔyɔ tɔɔ. Pɛ tɛna pu su m'pɔyɔ, halɛna pɛ kɔyɛɛɛ su tɛnaya. ⁶ Pɛ fɛi si i kpɛtɛna sɛtɔ nɔyɔlɔyɔ waatu ɛni i taa. ⁷ Paa i caa, yaa i too, yaa i taalɔ. Mpi tɔ, i tɛma i tɔyɔ Tacaa tɛmlɛ taa kɛ hav kɛ. Na m'pɔyɔ i nyɔɔsi kɔtayaalasɔ hulɛyi. ⁸ I pɛsa Isɔ nyɛɛ kɛ i nɔyɔ suu waatu tɛnaya. ⁹ Ye sɛm tuta nɔyɔlɔyɔ i kɛɛkɛɛ taa, na pɛ pilisi i nyɔɔsi yɛluɔyɔ mpi kɔyɛɛɛ naatosompɔyɔlaya kɛ i cakɔ, ɛlɛna i looli i nyuɔyɔ. ¹⁰ Tɛv fɛɛ ɛlɛna, i kɔna kɔtulɔ kɛ ihokasɔ, yaa alukukunaa naalɛyɛ Isɔ cokɛle nɔnɔyɔ. ¹¹ ɛlɛna kɔtulɔ la lɛlɔ kɛ isayatu husuɔyɔ kɔtaya, na lɛlɔ kɛ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. Na i lapɔ-i pɛ kɔtaya na pɛ husɔ i tɔɔ kɛ sɛtɔ asilima. ɛlɛ i asilima tɛmayalɛ kɔyanɛku. ¹² ɛlɛna pɔntɔ tasa i nɔyɔ suu, na i la pɛnaya kulɔmaya i wɛyaya kɛ tasɛkɛle tayanɔyɔ kɔtaya. Pɛ fɛi si i kalɛna kancaalaya kɔyɛɛɛ kɛ ɛlɛ i ka pilisaa tɔ pɛ tɔɔ.

¹³ Wei i su m'pɔyɔ nɔyɔ tɔ, ye kɔyanɛku i kɔyɛɛɛ tɛma, i puki Isɔ cokɛle nɔnɔyɔ kɛ. ¹⁴ Na i la Tacaa kɛ kɔtaya kɛ iwaav kulɔmɔyɔ, na pɛnaya kulɔmaya i wɛɛsi nsi si tiili ta caamu tɔyɔ naalɛ. Apalɔ nyɛɛka kɛ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ, na alɔ nyɛɛka kɛ isayatu husuɔyɔ kɔtaya. Na iwaav ŋku ku tiili ta caamu tɔyɔ ciikuɔyɔ nyɛɛka. ¹⁵ Na i kɔna kukusɔm fɛi kakalasɔ nsi si

somtu pa nuɣutina nim, na pá tu tɔ. Na nsi sɪ tɔɔ pa yɔɣɔla nim tɔɔ tɔku. Na tɔɣɔnaya kuhau na pə sulum mpi paa liisi tɔ. ¹⁶ Ilena kɔtulɔ pona pə tənaya mɔpɔyɔ Tacaa, na í lá isayatu husuyɔ kɔtaya, na ŋka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ. ¹⁷ Na ɪwaav ke ciikuɣu nyɛŋka, na pə kukusum fɛi kakalasi tɔku. Pə waali ké tɔɣɔnaya kɔtaya na sulum. ¹⁸ Ilena nɔɣɔ sulu looli ɪ nyɔɣu ke cokɔle nɔnɔɣɔ tɔna, na í tó ɪ nyɔɔsi ke ciikuɣu kɔtaya kɔkɔ taa. ¹⁹ Pə waali ilena kɔtulɔ kpaya ɪwaav hamuyɔ ŋku pa tɔsaa tɔ. Na kukusum fɛi kakalasi waani waani ke tɔm naale, na í tó nɔɣɔ sulu nin taa ke waatu wei ɪ tɛma ɪ nyɔɣu looluyɔ tɔ. ²⁰ Ilena kɔtulɔ tayanɪ-tɔɣi Iso ké payaluyɔ ɪsu kɔtɔlaa laki tɔ. Na tɔɣɔnasɪ nsi sɪ pəsi ɪ nyɛnsɪ. Na pə sɔɔsɛna lanlɛ na yule. ²¹ Yulu wei ɪ suki nɔɣɔ sɪ ɪ haaki ɪ tɔɣi Iso tɔ pə sɔɔsi nté. ɪ nɔkaa ɪ sɔɔsi pə tɔɔ. Ama pə wɛɛ ké sɪ í la mpi pə tɔna ɪ ka suwa tɔ.

Koolee kupana

²² Mɔpɔyɔ Tacaa tɔma Moisi sɪ: ²³ Keesɪ Alɔŋ na ɪ pɔyalaa sɪ, koolee nna paa kooliyi Iseyeli nyɔma tɔɣɔlɛ sɪ:

²⁴ Tacaa í kooli-mɛɣe kupantu na í kenti mɔ tɔɔ.

²⁵ Na í nyɛnɪ-mɛɣe teu na í laki-mɛɣe pɛɛɛɛ.

²⁶ Na í wɛɛ mɔ waali na pə cayana-mɛ.

²⁷ Mɔpɔyɔ paa yaaki ma hɛtɛ ke Iseyeli yɔlaa tɔɔ. Ilena mɔá kooliyi-mɛɣe kupantu.

7

Nyɔɣu nyɔma kɔtasi

¹ Kuyanɔku Moisi tɛma Iso cokɔle sikuyɔ, ilena í fɛɛnɪ tɔ na tɔ taa wontu ke kɔtaya nim, na kɔtaya tɔlatɛ na tɔ wontu. ² Mɔpɔyɔ Iseyeli kpekɔ nyɔɣu nyɔma mpa paa sɛna kukalabyɔ waatu tɔ, pa kɔna pa kuhau ³ ke naan naanɔwa na naale na keɛkɛnaa naatoso. Na pá waasa pa tɔɔ. Pə luwa sɪ nyɔɔŋ nyɔma naale caawa naan naale na keɛkɛ kulɔm nté. ⁴ Mɔpɔyɔ Tacaa tɔma Moisi sɪ: ⁵ Mu pa kuhau ɪnɪ, na í cela Lefii nyɔma, na pə keesɛna paa mpa pa tɔmlɛ, na pá kpakɔɣɔna cokɔle wontu. ⁶ Ilena Moisi mu naan na keɛkɛnaa mpe na í cela Lefii kpekɔle nyɔma ⁷ Keesɔŋ luluyɔ nyɔma ke keɛkɛnaa naale, na naan liyiti. Na pə keesɛna paa wei ɪ tɔmlɛ, ⁸ na Melali nyɔma ke keɛkɛnaa liyiti na naan pɔlefɛi naanɔwa. ɪ cela-wɛɣɛ, na í keesɛna pa tɔma. Alɔŋ pɔyalɔ ɪtamaa paasɔɣɔnana-wɛ. ⁹ Kehatɪ nyɔma ná paasayana kɔtaya wontunaa ké. ɪlɛ ɪ ta cela-wɛɣɛ keɛkɛ, yaa nau. Mpi tɔ, pu wɛɛ sɪ pá hɔɣɔlɔɣi-tɔɣi.

Kɔtaya tɔlatɛ tuluyɔ kuvɔɔŋ

¹⁰ Kuyanɔku pa fɛɛnaya kɔtaya tɔlatɛ, ilena lulɔŋ nyɔɔŋ nyɔma kɔna tɔtɔɣɔ pa kuvɔɔŋ sɪ pa tulɔɣɔna-tɛ. ¹¹ Mɔpɔyɔ Tacaa heela Moisi sɪ: Nyɔɣu nyɔma ká kɔɔ kulɔm kulɔm ké kuyaku kuyaku na pá ha pa kuvɔɔŋ.

¹²⁻⁸³ Isɛna pa tɔŋa tɔma na pá kɔɔ tɔɣɔlɔ:

Yuta kpekɔle tu Aminatapi pɔyalɔ Nasɔŋ keɛ kuyaku kancaalaya nyɛŋku. Isakaa nyɛntɛ tu Suwaa pɔyalɔ Netaneyeli ke kuyaku naale nyɛŋku. Sapulɔŋ nyɛntɛ tu Helɔŋ pɔyalɔ Iliyapi ke kuyaku tooso nyɛŋku. Lupɛŋ nyɛntɛ tu Setewu pɔyalɔ Ilisuu ke kuyaku liyiti nyɛŋku. Simiyɔŋ nyɛntɛ tu Sulisatɔ pɔyalɔ Selumayeli ke kuyaku kakpasɪ nyɛŋku. Katɪ nyɛntɛ tu Teuweli pɔyalɔ Iliyafɪ ke kuyaku naatoso nyɛŋku. ɪfɔlayim nyɛntɛ tu Amihuti pɔyalɔ Ilisama ke kuyaku naatosomopɔɣɔlaya nyɛŋku. Manasee nyɛntɛ tu Petasuu pɔyalɔ Kamliyelɪ ke kuyaku pɔlefɛi naanɔwa nyɛŋku. Pencamɛɛ nyɛntɛ tu Kitoni pɔyalɔ Apitaŋ ke pɔɣɔlayafɛi naanɔwa nyɛŋku. Tanɔ nyɛntɛ tu Amisatɔ pɔyalɔ Ahiyɛsɛ ke naanɔwa nyɛŋku. Asɛɛ nyɛntɛ tu Okɔlanɔ pɔyalɔ Pakiyeli ke naanɔwa na kulɔmuyɔ nyɛŋku. Nɛfɔtali nyɛntɛ tu Inaŋ pɔyalɔ Ahila ke naanɔwa na naale nyɛŋku. Mpi mpi pa kɔnaa tɔɣɔlɔ:

Liyitee nyɔɣɔluyɔ nyɛnaya ŋka ka yun wɛ kiloo kulɔm na cacaasi ŋmunuyɔ na nunɔwa tɔ (1300). Na pə poosiyɔ wei pa ŋmusɔɣɔna calɛm tɔ. ɪlɛ ɪ cacaasi wɛ nasɔtoso na nunɔwa (700). Isɛna pa mayasaya Iso cokɔle taa ké liyitee tɔɣɔ pa keesɛnaa. Na pá suuli nyɛnasɪ nsi sɪ naalɛɣɛ

təyənaya kətaya mulum mpi pa nuɣutina nim tɔ. Wula kəpu, ke cacaasi nunuwa (100). Na tulaalu kuwəpu ke kəpu inɪ ɪ ləpam. Na latəce, na iwaav, na pənaya kulumaya iwəyaya sɪ, pa lakəna kətaya ŋka kəkə lusa ka tənə tɔ. Na pəntuluɣu sɪ pa lakɪ isayatu husuɣu nyəŋka. Naan naale na iwaan ke kakpasɪ, na pənaya kulumaya iwɛɛsɪ ke kakpasɪ sɪ pa lakəna ciikuɣu kətaya.

⁸⁴ Iseyeli kpeka nyɔɔŋ nyəma hawa kucɔɔŋ wei ke kətaya tɔlatɛ tuluɣu wule tɔɣɔlɛ. Liyitee nyəɣətu nyənasi ke naanɔwa na naale. Na poosiyanaa mpa pa ŋmusəyənə caləm tɔɣɔ naanɔwa na naale. Na wula kəpu na ke naanɔwa na naale. ⁸⁵ Paa nyənaya ŋka ka yun we kiloo kulum na cacaasi ŋmunuɣu na nunuwa (1300). Na paa poosiya wei kɛ cacaasi nasətosɔ na nunuwa (700). Pə kpenta liyitee nyəɣətu kiloonaa hiu na liyiti. Isu pa mayasuyɔ Isə cəkəle taa tɔ. ⁸⁶ Paa wula kəpu wei ɪ ka we cacaasi nunuwa (100) kɛ. Pə kpenta kiloo kulum na cacaasi ŋmunuɣu (1200). Kəpu na mpe paa suna tulaalu kuwəpu kɛ. ⁸⁷ Pə kaasi latəcenaa naanɔwa na naale, na iwaan ke mpu. Na pənaya kulumaya iwɛɛsɪ ke mpu tɔtɔ. Sɪ pa lakəna kətaya ŋka kəkə lusa ka tənə tɔ na pə sɔsənə təyənaya kətaya, na isayatu husuɣu kətaya pəntuluɣu ke naanɔwa na naale. ⁸⁸ Na latəcenaa ke hiu na liyiti. Iwaan ke nutosɔ, pəntuluɣu ke mpu. Na pənaya kulumaya iwɛɛsɪ ke mpu tɔtɔ. Sɪ pa lakɪ ciikuɣu kətasi. Kucɔɔŋ wei pa hawa kətaya tɔlatɛ tuluɣu tɔ tɔɣɔlɛ.

⁸⁹ Waatu wei Moisi suv cəkəle taa kɛ Isə yəɣətənəu tɔ, ɪ nukaya Isə nɔɣɔ ke isətaa tanɭaa mpa pa we Isə atakaa pile tɔ tɔ pa hɛku kɛ. Na ɪ yəɣətəyənə-ɪ.

8

Fətəlanaa suv

¹ Mpuɣu Tacaa tɔma Moisi sɪ: ² Teləsɪ Alɔŋ sɪ waatu wei n suki fətəla sɔsɔ kəkəsɪ naatosompəɣɔlaya inɪ tɔ, paasənə na pə naaki fətəla sɔsɔ inɪ ɪ lɔlɔ. ³ Ilɛna Alɔŋ lá isu Tacaa kɛesuyɔ Moisi tɔ. ⁴ Wula tike ke Moisi lapa na pá lu fətəlanaa təsule tənə. Pə kpaxav tɔ tapuɣu, halənə tɔ tomle nte tɔ nəɣəsənə isu tɔyɔ hɛtu tɔ. Isu Tacaa ka hula-ɪ tɔ.

Lefii nyəma tɔmlɛ taa suv kətaya

⁵ Mpuɣu Tacaa tɔma Moisi sɪ: ⁶ Faya Lefii nyəma na pa mpa. La-wɛyɛ nyɔɔŋ tɔ asilima kɛeluyɔ kətaya. ⁷ Nmusɪ pa tɔ kɛ kətaya lum, na pá hu pa tɔ huntu tənə. Na pá cɔtɔ pa wontu, ilɛna pə kɛli pa nyɔɔŋ tɔ asilima. ⁸ Ilɛna pá kpaya latəce na kətaya mulum mpi pa nuɣutina nim tɔ. Na Moisi náá kpaya isayatu husuɣu latəce naale nyəŋ. ⁹⁻¹⁰ Na ɪ koti Iseyeli nyəma tənə na Lefii nyəma kpətənə Isə cəkəle nənɔɣɔ. Na Iseyeli nyəma tənɪ pa tɔ kɛ niŋ. ¹¹ Ilɛna Alɔŋ huli Lefii nyəma ke Isə na həɣəlɔŋ tənə, isu Iseyeli nyəma lakuyɔ Isə nyəm tɔ. Ilɛna pɛlɛ pa lakɪ Isə ke tɔmlɛ. ¹² Pə waali ilɛna Lefii nyəma tənɪ pa niŋ ke latəcenaa naale tɔ na Alɔŋ la-m lɛlu ke isayatu husuɣu kətaya, na lɛlu ke kətaya ŋka kəkə lusa ka tənə tɔ. Ilɛ Lefii nyəma isayatu husaa kɛlɛ. ¹³ Ilɛna ń su Lefii nyəma ke Alɔŋ na ɪ pəyalaa pa isentaa. Na ń huli-wɛ na həɣəlɔŋ tənə isu Iseyeli nyəma lakɪ tɔ. ¹⁴ Na Lefii nyəma pəsɪ Isə nyəma na pə faya pa na pa tɛɛtɔnaa. ¹⁵ Pɛlɛ pə waali kɛ paa caali pa tɔmlɛ ke cəkəle taa. Isənə ɪ ká la Lefii nyəma ke nyɔɔŋ tɔ asilima kɛeluyɔ kətaya, na ɪ huli-wɛ na həɣəlɔŋ tənə isu Iseyeli nyəma lakɪ tɔɣɔlɛ. ¹⁶ Mpuɣu Tacaa tasaa sɪ: Mə kɛna ma nyəm. Mpi tɔ, ma lɛɛta-mɛyɛ Iseyeli nyəma kancaalaya apaluɣiya lona kɛ. ¹⁷ Kuyaku ŋku ma kuwa Icipiti taa yəlaa kancaalaya apaluɣiya tɔ, pə kpaxav waatu inɪ tɔ kancaalaya apaluɣiya tənə pəsə ma nyəm kɛ. Paa yəlaa nyənsɪ, paa tɔla nyənsɪ. ¹⁸ Lefii nyəma ke ma lɛɛta Iseyeli kancaalaya apaluɣiyənsɪ lonte. ¹⁹ Na samaa tilina-wɛyɛ Alɔŋ na ɪ pəyalaa pa kiŋ na pá lakɪ tɔma na pa nɔɣɔ ke cəkəle taa, na Tacaa husɪ samaa isayatu. Pə taa kɔɔ na pá kpətənə Isə cəkəle na ɪ wakəli-wɛ. ²⁰ Mpuɣu Moisi na Alɔŋ na Iseyeli nyəma tənə, pa lapa teitei isu Tacaa ka kɛesuyɔ-wɛyɛ Lefii nyəma tɔm tɔ. ²¹ Pa cɔta pa wontu na pá sɔ lum. Na Alɔŋ huli-wɛyɛ Isə na həɣəlɔŋ tənə isu Iseyeli nyəma lakɪ tɔ. Na ɪ la-wɛyɛ isayatu husuɣu kətaya, na asilima kɛeluyɔ nyəŋka. ²² Pə waali kɛ Lefii nyəma caala pa tɔmlɛ ke Isə cəkəle taa. Na Alɔŋ na ɪ pəyalaa pá ferɣi-wɛ. Isənə pa lapa nti Tacaa ka heela Moisi tɔɣɔlɛ.

²³ M'p'ógú Tacaa tasa Moisi ke heeluyɔ sɪ: ²⁴ Mpi pə ké Lefii nyóma nyəntu tɔ̀ɔ̀lɔ. Paa Lefii tu wei, ye ɪ wɛna pusi hɪu na kakpasɪ na waali ke mpɔ, waatu inəɣɪ ɪ ka caali Isɔ cokəle taa tɔ̀mlɛ. ²⁵ Ilena pá cɛpɪ-ɪ ɪ pusi nule na naanɔwa nyəŋka taa. ²⁶ Ye pa cɛpa wei, ɪ pəsəɣɪ na í sɛna ɪ tɛtɔnaa ke Isɔ cokəle tɔ̀mlɛ yaa. Ama pa kaa tu-ɪ ɪ mayamaya ɪ nyəntɛ ké. Isəna Moisi ká lakɪ Lefii nyóma tɔ̀mlɛ tɔ̀m taa tɔ̀ɔ̀lɛ.

9

Tɛɛv acima tɔ̀ɔ̀ɔ̀w ke Holɛpɔ wɔlaya tɛtu taa

¹ Iseyeli nyóma Icipiti taa luw pənaya naale nyəŋka isətu kancaalaya nyəŋ taa, Tacaa tɔ̀ma Moisi ke Holɛpɔ wɔlaya tɛtu taa sɪ: ² Pə wɛɛ sɪ, Iseyeli nyóma í tɔ̀ɔ̀ Tɛɛv acima ke kuyaku ŋku ma suwa tɔ. ³ Isətu inɛ ɪ kuyaku naanɔwa na liyiti nyəŋku wule taanaya ke í ká tɔ̀ɔ̀-ye, isɪ pa suw pə kiin na pə kəsəsutu tɔ. ⁴ Ilena Moisi teləsi tɔ̀m ntəɣɪ Iseyeli nyóma. ⁵ M'p'ógú pa tɔ̀ɔ̀ Tɛɛv acima ke kuyaku ŋkuyɔ Holɛpɔ wɔlaya tɛtu taa ke teitei isɪ Tacaa ka kɛɛsuyɔ Moisi tɔ. ⁶ Ama napəli pa tokina sətɔ na pə pilisi-wɛɣɛ kuyaku ŋku. Iɛ pa ta pəsi na pá tɔ̀ɔ̀ Tɛɛv acima, na pá polo na pá kɛɛsɪ Moisi na Alɔŋ sɪ: ⁷ Tə pilisa ta tɪ na sətɔ tɔ, pu kaɣatɪ-tu sɪ tə pona Tacaa ke kuhav, isɪ lelɛa ke kuyaku ŋku pa suwa tɔ, ku wule na? ⁸ Ntɛna Moisi sɪ: I yeɛ na Tacaa huli-m isəna pə wɛɛ sɪ í la tɔ na pɛ́cɔ.

⁹ M'p'ógú Tacaa tɔ̀ma Moisi sɪ: ¹⁰ Teləsi Iseyeli nyóma sɪ, pə kpaɣav saŋa na pə puki tɔ, ye nəɣɔlɔ tokina sətɔ na pə pilisi-ɪ, yaa ɪ pola mpaav ke acima wule, ¹¹ Iɛ ɪ tɔ̀ɔ̀-yeɣɛ isətu naale nyəŋ kuyaku naanɔwa na liyiti wule taanaya, na kɔtaya iwəyaya na kukusum fɛi kakalasɪ na tuusi nyan nyənsɪ. ¹² Pə tɔ̀ɔ̀naya í taa fe tɛv. Pəyele í taa yɔ́kɪ kpəntɛ mɔyɔlɛ. Pə wɛɛ sɪ í tɔ̀ɔ̀ Tɛɛv acima kɔtasɪ ke teitei ké. ¹³ Ama ye nəɣɔlɔ lapa Tɛɛv acima kuyaku ŋkuyɔ awusa, na pə tá ké sɪ asilima naali, yaa ɪ tɔ̀ɔ̀ mpaav ɪ tɔ̀m sɛpaɣa. Paa ləsi-ɪ Iseyeli nyóma taa ké mpi pə tɔ̀ ɪ ta kəna ɪ kuhav ke pə kuyaku wule tɔ. ¹⁴ Ye mə ɪcatɛ taa cayalɔ tɔ́kɪ, ɪ ká tɔ̀ɔ̀ a kiin ké na a kəsəsutu. Kulɔmtu ntəɣɪ Iseyeli tu na cayalɔ paa tɔ́kɪ.

Isəŋmuntɔ waasa Isɔ cokəle tɔ̀ɔ̀

¹⁵⁻¹⁶ Kuyaku ŋku pa sika nəɣɔ pɛɛluyɔ wontu cokəle tɔ̀ɔ̀ isəŋmuntɔ suw waasuyɔ ke tə tɔ̀ ke tam. Na tɛ mɔyɪ kɔ́kɔ ke paa ahoo nna, haləna pə nyaaləɣɪ. ¹⁷ Ye í caaki lonte layasuyɔ Iɛ isəŋmuntɔ kɛɛli Isɔ cokəle tɔ̀ɔ̀ na í tɛma Iɛ tə mɔli. ¹⁸⁻¹⁹ Tacaa huləɣəna Iseyeli nyóma mɛɣɛ waatu wei í ká kpəsi tɔ, na waatu wei í ka siki tɔ. Ye isəŋmuntɔ leela Isɔ cokəle tɔ̀ɔ̀, Iseyeli nyóma nukəna Isɔ ké. Paa layasəɣɪ lonte. ²⁰ Paa pə kaasa-təɣɪ kuyɛɛŋ ke pɛ́cɔ pa wɛ m'p'ógú. Tacaa ka kɛɛli-təɣɪ na pɛ́cɔ pá kpəsi. ²¹ Wulee wulee Iɛna isəŋmuntɔ caya lonte kulɔmtɛ ke taanaya, haləna pə nyaali. Yaa kuyaku kulɔmuyɔ na ahoo kulɔmɛɛ. Ye tə kɛɛla kpakpaa Iɛ Iseyeli nyóma tɛɛ. ²² Ama ye tə nyala m'p'ógú Isɔ cokəle tɔ̀ɔ̀ ké kuyɛɛŋ naale, yaa isətu, yaa pə tɛɛ mpɔ. Iseyeli nyóma wɛ m'p'ógú, haləna tɛ kɛɛli na pɛ́cɔ. ²³ Ye pa sikaa na Tacaa ta tɔ́ sɪ pá kuli, paa kuləɣɪ. M'p'ógú pa lakaya pa tɔ̀ma nna Tacaa tu-wɛ na Moisi nəɣɔ tɔ.

10

Liyitee nyəɣətu akantɛɛ

¹ M'p'ógú Tacaa tɔ̀ma Moisi sɪ: ² Lu liyitee nyəɣətu ke akantɛɛ naale. Anəɣɪ paa huli na samaa kpɛyeli, yaa kpekɛ tu mpaav. ³ Waatu wei pá hula a naale, Iɛ Iseyeli samaa kotɪ ɪ cɔ́ɔ̀ɔ̀ cokəle nənəɣɔ. ⁴ Ye kulɔmtɛ ke pa hulaa, Iɛ nyuyɔ nyóma tike kotɪ. ⁵⁻⁶ Ye pa hula akantɛɛ na kakiisasi, Iɛ tɛɛv nté. Pa huləɣɪ tɔ̀m kancaalaya nyəm, Iɛna Iseyeli kpekəle nte tu sikina cokəle ilim tɔ̀lɔlɛ tɔ̀ tɔ, tɛ́ tɔ́ mpaav. Pa tasəɣɪ naale nyəm, Iɛna ilim mpətəŋ nyəntɛ náá tɔ̀ɔ̀. ⁷ Ye pə ké sɪ yɔ́lɛa kotuyɔ, pa kaa huləna kakiisasi. ⁸ Alɔŋ pəyalaa kɔ́tɔ́lɛa tike ka huləɣəna akantɛɛ anɪ. Pə wɛɛ sɪ mə na mə piya piya, í ká tɔ́kɪ kəsəsutu tənɛye tam tɔ̀ ké.

⁹ Ye ɪ pola mə kolontunaa ke yoonav na pa kuləɣɪ mə tɔ̀, Iɛ í huli akantɛɛ na kakiisasi Iɛna Tacaa mə Isɔ má, ma tɔ̀sɪ mə tɔ̀ na má waasi-mɛ. ¹⁰ Mpɔ tɔ́tɔ́ɔ̀ í ka huləɣɪ-yeɣɛ mə ayɔ́lɛa

kuyeeɲ, na mə acima nyəɲ, na mə ɛsɔtɔnaa kancaalaya kuyeeɲ, ke waatu wei ɪ lakɪ kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa sɪ tɛna tɔ na ciikuɣu nyənsɪ. ɪlena mə tɔɔsɪ mə tɔɔ. Mayalɛ Tacaa mə ɪsɔ.

HOLEPU NA PE POLO MOWAPU TETU TONJA

Iseyeli nyɔma kulɔyɔ ke Holepu puyɔ luyɔ

¹¹ Iseyeli nyɔma Icipiti luu pənaya naale nyəɲka, ɛsɔtu naale nyəɲ kuyaku hɪu nyəɲku ke ɛsɔɲmuntɔ keɛla ɪsɔ cokɔle tɔɔ. ¹² Mɔpɔyɔ Iseyeli nyɔma kula Holepu wulaya tetu taa. ɪlena ɛsɔɲmuntɔ tii Palan wulaya tetu taa. ¹³ Iseyeli nyɔma kula tɔm kancaalaya nyəm pənɛyɛ, ɛsu Tacaa keɛsuyɔ Moisi tɔ.

¹⁴ Yuta yoolaa tintiyile na pa tuuta keɛ nɔyɔ tɔɔ. Aminatapi pəyalɔ Nasəɲ keɛ pa nyuyɔ tu. ¹⁵ ɪsakaa nyɔma nyuyɔ tu ntɛ Suwaa pəyalɔ Netaneyeli. ¹⁶ Sapuləɲ nyɔma nyəɲ ntɛ Heləɲ pəyalɔ Iliyapi.

¹⁷ Mɔpɔyɔ pa hɛta cokɔle, na keɛsəɲ na Melali pa pəyalaa kpaya-tɛ.

¹⁸ ɪlena Lupəɲ yoolaa tintiyile, na pa tuuta pɔ tɔ pa waali. Pɛlɛ pa nyuyɔ tu ntɛ Setewu pəyalɔ ɪlisuu. ¹⁹ Simiyəɲ nyɔma nyuyɔ tu ntɛ Sulisatɔ pəyalɔ Seluməyeli. ²⁰ Katɪ nyɔma nyəɲ ntɛ Teuweli pəyalɔ ɪliyasafi.

²¹ ɪlena Lefii tɔ Kehatɪ lulɔyɔ nyɔma mpa pa sɔyɔla ɛsɔ sɛɛw wontu tɔ pɔ təɲ. Na Lefii nyɔma lelɔa nɔɔ tɔɲa cokɔle sikuyɔ na pɔ tɔɲa-wɛ.

²² ɪlena ɪfəlayim yoolaa tintiyile na pa tuuta pɔ tɔ pa waali. Pɛlɛ pa nyuyɔ tu ntɛ Amihuti pəyalɔ ɪlisama. ²³ Manasee nyɔma nyəɲ ntɛ Petasuu pəyalɔ Kamliyəli. ²⁴ Pɛncamɛɛ nyɔma nyəɲ ntɛ Kitoni pəyalɔ Apitanɲ.

²⁵ Pə waali kɛ Tan yoolaa tintiyile nte tɔ kɛ waali tanɲlaa tɔ, tɔ na tɔ tuuta tɔ tɔ mpaav. Amisatɔ pəyalɔ Ahiyɛsɛɛ keɛ pa nyuyɔ tu. ²⁶ Asɛɛ nyɔma nyəɲ ntɛ Okəlan pəyalɔ Pakiyeli.

²⁷ Nefətali nyɔma nyəɲ ntɛ ɪnan pəyalɔ Ahila.

²⁸ ɪsəna Iseyeli nyɔma kpɛsa pa tɔsikile na pɔ tɔ mpaav tɔyɔlɛ.

Tacaa mayamaya tiikiyi ɪ yɔlaa

²⁹ Mɔpɔyɔ Moisi tɔma ɪ yəti Matiyəɲ tɔ Leweli pəyalɔ Hopapi sɪ: Tetu nti Tacaa sɪ nɔyɔ sɪ ɪ haaki-tɔ tɔ, tɔ taa kɛ tɔ puki. ɪlɛ təɲ-tɔ na tu taləna-ɲ kupantɔ nti ɪ lakɪ-tɔ tɔ. ³⁰ Ntɛna ɪlɛ ɪ kisi sɪ ɪ mələyɪ ɪ tetu taa. ³¹ Mɔpuyɔlɛ Moisi sɪ: Taa lɔ-tɔ. Mpi tɔ, nyɔ nyəmna wulaya tetu taa timpi timpi tu siki tɔ, təɲ-tɔ na ɲ huli-tɔ. ³² Ye n təɲa-tɔ, tu taləna-ɲ kupantɔ nti Tacaa ka la-tɔ tɔ.

³³ Mɔpɔyɔ tɔ kula Tacaa puyɔ cɔlɔ, na tɔ tɔ kuyeeɲ tooso. Na ɪsɔ atakaa kɛ ta nɔyɔ tɔɔ sɪ ɪ pɛɛkəyɪ-tuyɔ timpi tu siki na tɔ hɛsɪ tɔ. ³⁴ ɪlim taa ke tɔ kulaa, na ɛsɔɲmuntɔ wɛ ta nyɔɔɲ taa.

³⁵ Tɔ tɛɛkayana ɪsɔ atakaa ɪlena Moisi yɔyɔtəna nɔyɔ sɔsaya sɪ: Tacaa sɔɲ nyɔ naasɪ taa, na nyɔ kolontunaa na mpa paa caa-ɲ tɔ pɔ yɔ. ³⁶ Waatu wei pa sukaya ɪsɔ atakaa, ɪlena Moisi tasa sɪ: Tacaa kɔɔ, na ɲ caya Iseyeli nyɔma ta ta hɛkɔ. Mpi tɔ, tɔ wɛ payalɛ kɛ, tɔ fɛi kalɔyɔ.

11

Iseyeli nyɔma ke Tapela

¹ Mɔpɔyɔ kuyaku nakuli Iseyeli nyɔma kɔntəna Tacaa, na pɔáná kpa-ɪ. Na ɪ tisi kɔkɔ na kɔ nyaya tisikile ke pɔcɔ. ² Ntɛna samaa wiina Moisi tɔkpɛɛ, na ɪlɛ ɪ sɔlɔmənə-wɛyɛ Tacaa na kɔkɔ tɛ. ³ ɪlena pɔ ha lonte ntɛyɛ hɛtɛ sɪ Tapela. Nyayav ke pa yaa mpɔ na pa tɛ taa. Mpi tɔ, tənaya Tacaa ka nyayasa pa tɔsikile.

Iseyeli nyɔma kɔntəyənə Tacaa

⁴ Mɔpɔyɔ kuyaku nakuli luluyɔ kpawa cayalaa. ɪlena pə kpɛnna Iseyeli nyɔma mayamaya na pɔ tayanəyɪ kɔntuyɔ sɪ: Tu hiki nantɔ ntɛ na tɔ tɔyɔ? ⁵ Aa kai, yɔlaa tɔyɔ Icipiti taa kɛ tiina ke faalaa. Na kaama mayamaya na a nɔyɔsɔlənəna mpa pa tɔkəna lɛɲ tɔ, na kaapənəna ke waanɪ waanɪ. ⁶ Ama pə taa pulɔ fɛi cənɛ. Manna ɪnɔyɔlɛ Manna, na tɔ tɛɲ taasɪ.

⁷ Manna ɛnɛ ɛ ka nɔɔsɛna kɛ ɛsu pee kuhulumɛɛ naali, ɛ wɛ ɛsu tɔyɔ nakuli ku cɛlɛm. ⁸⁻⁹ Ahoo kɛ cɛlɔv kpaaki tɛsikile, ɛlɛna Manna hoti. Pɛ nyaalɛyɛ, ɛlɛna samaa cɔɔ na pɛ kuuki, na pɛ nanɔyɛ yaa pɛ sɔki, na pɛ tɛsɛyɛ, yaa pɛ tɔyɛ kakalasi. ɛ lɛlɛn wɛ kɛ ɛsu nim kakalaya.

¹⁰ Mpɔyɔlɛ ɛsɛyɛlɛ nyɛma kota pa tɛɛsi nɔnɔɔsi na pɛ kɔntɔyɛ, na Moisi nu. ɛlɛna Tacaa pɛɛnɛ huu. ¹¹ Na Moisi lanɛ wakɛli, na ɛ pɔɔsi ɛsɔ si: Pepe tɔɔ kɛ ma nyɔyɔ sɛpɛna-ɛ, na ɛ tɔ-m yɛlaa panɛ pa paasɛnav na ɛ cɔɔsɛyɛ-m mpɔ? ¹² Anɛ pɛ taya ma lɛlɛna-wɛ. Na ɛ tɔn si mɛ nɔki-wɛ ɛsu asɛnɔyɔ na mɛ pɔna-wɛyɛ tɛtɔ nti n ka su pa caanaa kɛ nɔyɔ na tuunav si, n kɛ ha-wɛ tɔ. ¹³ Yaa lɛyɛ ma kpɛlɛyɛ nantɔ na mɛ cɛla samaa ɛnɛ na ɛ tɔyɔ? Mpi tɔ, pa wiikina-m si mɛ cɛla-wɛyɛ nantɔ na pɛ tɔyɔ. ¹⁴ Ma tike ma kaa pɛsi pa sɛyɛla, a tɛɛ-m. ¹⁵ Ye tampana si n caa ɛ la-m kɔpantɔ, pɛ kɛla teu si ɛ ku-m na mpi n ka lakɛ-m ɛsɛntɔ tɔ. Mɛ taa na ma kɔnyɛntɔyɛlɛ.

¹⁶ Ntɛna Tacaa cɔ Moisi si: Koti yɛlaa mpa lɛlaa tɔyɔna na pɛ kɛ nyɔyɔ nyɛma tɔyɔ nutoso na naanɔwa. ɛlɛna nyana-wɛ ɛ kɔɔ ɛ sɛn ɛsɔ cɔkɛlɛ nɔnɔyɔ. ¹⁷ ɛlɛ maa tii na mɛ na-ɛ tɛ yɔyɔtɛ tɛna, na mɛ tɔ-wɛyɛ nyɛ lɛmayasɛlɛ. ɛlɛna pɛ sɛna-ɛ na ɛ taa sɛyɛli samaa sɛyɛla kɛ nyɛ tike. ¹⁸ ɛlɛna ɛ telɛsi yɛlaa si, ɛ tayanɛ mɛ tɔyɛ cɛlɛ tɔɔ. Maa ha-mɛyɛ nantɔ na ɛ tɔyɔ. Mpi tɔ, ma nu ɛsɛna lulɔn pu-mɛ, na ɛ kɔntɔyɛ, na ɛ tɔn si mɛ nukaya lɛlɛn kɛ ɛcipiti tɔ. ¹⁹ Pɛ taya kɔyakɔ kuhulumɔyɔ yaa naalɛ yaa kakpasɛ yaa naanɔwa tike kɛ ɛ kɛ tɔyɔ-ti. ²⁰ Ama ɛsɛntɔ tɛcu kɛ, halɛna tɛ lu-mɛyɛ sɛn. Mpi pɛ tɔɔ ɛ lɔwa Tacaa ma wei ma wɛ mɛ hekɔ, na ɛ kɔntɔyɛ mɛ ɛcipiti taa luw tɔɔ tɔ.

²¹ Tɛnɔyɛlɛ Moisi nɔyɔ tɛkpav si: Yoolaa panɛ pa ta sɛki iyisi nasɛtoso (600.000). Na ɛ mayasɛyɛ si n kɛ cɛla-wɛyɛ nantɔ kɛ ɛsɛntɔ na? ²² Paa tɛ kɔwa ta naanɛ, na ta heenɛ, na ta pɛn tɛna. Yaa tɛ kpawa tenku taa tiina tɛna pu hanɔyɛna-wɛ.

²³ Ntɛna Tacaa si: Ma toma ta tɔɔ? N kɛ nana nyɛ ɛsɛpɛlɛ kɛ nɔnɔɔ si, pu la mpɔ yaa pɛ kaa la?

ɛsɔ hawa ɛ lɛmayasɛlɛ kɛ sɛsaa nutoso na naanɔwa

²⁴ Mpɔyɔ Moisi luwa na ɛ telɛsi ɛsɛyɛlɛ samaa kɛ Tacaa kɔyɔyɔtɔtɔ. Pɛ waali kɛ ɛ kota ɛsɛyɛlɛ nyɔyɔ nyɛma nutoso na naanɔwa, na ɛ pulɛ-wɛ na ɛ cɔɔna ɛsɔ cɔkɛlɛ. ²⁵ ɛlɛna Tacaa tii ɛsɛnmɔntɔyɔ taa, na ɛ yɔyɔtɛna Moisi, na ɛ tɔ nyɔyɔ nyɛma mpɛ pa taa kɛ Moisi lɛmayasɛlɛ. Na pɛ suv yɔyɔtɔyɔ ɛsu ɛsɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsɛlɛ. ɛlɛ pɛ ta leeli kɛ.

²⁶ Ama nyɔyɔ nyɛma mpɛ pa taa naalɛ, ɛlɛta na Meta pa ta polo ɛsɔ cɔkɛlɛ kinɛ. Ama tɛsikile taa kɛ pa saalaa. Na ɛsɔ tɔ ɛ lɛmayasɛlɛ kɛ pa taa na pɛ yɔyɔtɔyɛ, ɛsu ɛsɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsɛlɛ.

²⁷ Ntɛna ɛfɛpu nɔyɛlɛ ɛ kpaya asewa na ɛ polo ɛ heeli Moisi kɛ nti ɛlɛta na Meta pa lakɛ tɔ.

²⁸ Mpɔyɔlɛ Nun pɛyalɔ Yosuwɛ wei ɛ lakaya Moisi tɛmlɛ kɛ tuu ɛ pɛcaatɔ tɔ, ɛ toma si: Ma cɛ heeli-wɛ si pɛ su.

²⁹ Ntɛna Moisi si: N lakɛ-m ɛsɛsɛmlɛ kɛ? Halɛ pɛ caya maya ɛsu Tacaa ɛ tɔ ɛ lɛmayasɛlɛ kɛ ɛsɛyɛlɛ nyɛma tɛna taa, na pɛ la ɛsɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsɛlɛ.

³⁰ ɛlɛna Moisi na ɛsɛyɛlɛ nyɔyɔ nyɛma mpɛ pɛ mɛli tɛsikile.

Tacaa kɛna lɛɛsi

³¹ Mpɔyɔ Tacaa kɔsa heelimuyɔ na tenku tɔɔ. Na pɛ kɛna lɛɛsi tuutuuma kɛ tɛsikile hɔyɛlɔyɔ, na pɛ polo ɛsu kɔyakɔ kuhulumɔyɔ tɛntɛ, na pɛ cɔɔ tɛsikile. Na si kaa huɔyɛ ɛsu mɛɛtɛli kuhum. ³² Ntɛna samaa kuu-sɛyɛ kɔyakɔ nku, na pɛ ahoo na pɛ tɛv kuhumuyɔ. Paa wei ɛ ka tɔɔsa pɛcɔ tɔ, pɛ lukɛ-ɛ kiloonaa iyisi iyisi kɛ. Mpɔyɔ pa lɛma-sɛyɛ ilim na pɛ cɔɔna tɛsikile. ³³ Ama Tacaa mɔ pɛɛnɛ na ɛ kɔ ɛsɛyɛlɛ nyɛma kɛ ɛsɛyɛlɛyɔ, kɛ waatɔ wei pa suukaya nantɔ kɛ pa nɔɔsi taa tɔ. ³⁴ Ntɛna pɛ ha lɛntɛ nteyɛ hɛtɛ si Kipɛloti-Taafa. Pɛ huwɛɛ ntɛ si luluyɔ pɛlaav na pa tɛ taa. Mpi tɔ, tɛnaya pa pima yɛlaa mpa luluyɔ kɔwa tɔ.

³⁵ ɛsɛyɛlɛ nyɛma lu Kipɛloti-Taafa ɛlɛna pɛ tɛɛ Hasɛlotɛ na pɛ siki.

12

Kɔtɛn nku ku pilisiyɛ yɔlɔ tɔ ku kpa Malɔyam

¹ Moisi ka kpaxa Kusi alɔ nɔɔɔɔɔɔ. ɔlɛna Malɔyam na Alɔn pɔ caxana-i akpayale ntɛ tɔ. ² Halɛna pɔ tɔ si: Tacaa yɔɔtɔɔɔna tɔ tɔtɔɔ. Pɔ taya Moisi tike kɛ i yɔɔtɔɔɔna.

ɔlɛna Iso nɔɔ nu-ti. ³ Ama Moisi nɔ tɔ cɔ natɛli. Mpi tɔ, i ka tɛɛwa atɛ yɔlaa tɛnaya suulu kɛ. ⁴ Mɔyɔ Tacaa yaa i na Alɔn na Malɔyam, na pɔ suli cokɛle kin. ⁵ Na i tii isɔnmuntɔyɔ taa kɛ cokɛle nɔɔ. Na i yaa Alɔn na Malɔyam na pa naale pa polo. ⁶ Na Tacaa tɔ-wɛ si: I nu ma kuyɔɔtɔtɔ kɛ teu yoo. Ye ma kuyɔɔtɔtɔ tɛlɛsɛlɔ i wɛ mɔ hekɔ ma hulɔyi-i ma tɔyi. Na mɔ luki i tɔɔ na ma yɔɔtɔɔɔna-i toosee taa. ⁷ Ama ma yulɔ Moisi nɔ nuna-m teu kɛ, na i luki i tɛmlɛ kɛ ma tɔyaya tɛna taa. ⁸ Ma na-i tɔ yɔɔtɔɔɔna tɛmaya tɛɛɛɛɛ. Ma hulɔyi-i ma ti na i naaki ma wɛɛtɔ. ɔlɛ pepe tɔɔ kɛ mɔ tɔ nyana-i, na halɛna i caxana-i?

⁹ Mɔyɔ Tacaa mu pɔɔnɔ na i tɛɛ. ¹⁰ Waatu wei isɔnmuntɔyɔ kɛɛla cokɛle tɔɔ ɔlɛ, kutɔn ŋku ku pilisiyi yulɔ tɔ ku waasa Malɔyam tɔɔ kɛɛ, na i hulɔmaa tɛloilo i su kpronkpomɔlɔm. Mɔyɔ Alɔn nɔ mu. ¹¹ ɔlɛna i tɔ Moisi si: Hai, suulu Tacaa, tɔ tɔm sɔpaya. ɔlɛ taa lɛɛti-tɔyɔ tɔ kumɛlɛntɔ salɛka. ¹² Malɔyam i taa wɛɛ i su pɔyaya sɔkɔyɔ ka tɔo lotu taa, na pɔ lɔli-kɛ na ka tɔnɔyɔ fetiliyi isɛna tɔ.

¹³ Tɛnayaɛ Moisi wiina Tacaa si: Hai, Tacaa, Suulu, waasi.

¹⁴ Ntɛna Iso si: Ye i su i caa ka tɔwa i isɛntaa kɛ ntayama, pɔ taya kuyaku na ku isikile kɛ i cakɔ fɛɛɛ taa? Mpu tɔ, pɔ wɛɛ si pɔ lɛsi-i tɛsikile kɛ kuyaku na ku isikile kɛ. Pɔ waali ɔlɛna pɔ tayanɔ-i yaav.

¹⁵ Mɔyɔ pa lɛsa Malɔyam kɛ tɛsikile taa kɛ kuyaku na ku isikile. Pa mɔlɛna-i tɔyɔ Iɛyɛli nyɔma tɔ mpaav. ¹⁶ Na pɔ polo pa siki Palan wɔlaya tɛtɔ taa.

13

Fɛɛlaa naanɔwa na naale tiluyɔ kɛ Kanaan

¹ Mɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: ² Lɛsi Iɛyɛli kpekɔ nyɔyɔ nyɔma taa kɛ yulɔ yulɔ. Na n tili-wɛ na pɔ fɛɛ Kanaan tɛtɔ nti ma haaki-mɛ tɔ.

³ ɔlɛna Moisi kusɔ Iɛyɛli nyɔyɔ nyɔma kɛ Palan wɔlaya tɛtɔ taa, i su Tacaa kɛɛsɔyɔ-i tɔ. Na pɔ polo Kanaan tɛtɔ fɛɛyɔ. ⁴ Fɛɛlaa mɛ pa kpekɔ na pa hɛla ntɔ: Lupɛɛ kpekɛle taa nyɔn ntɛ Sakuu pɔyalɔ Samuwa. ⁵ Simiyɔn nyɔntɛ taa nyɔn ntɛ Holi pɔyalɔ Safati. ⁶ Yuta nyɔntɛ taa nyɔn ntɛ Yefune pɔyalɔ Kalepu. ⁷ Isakaa nyɔntɛ taa nyɔn ntɛ Yosɛɛfu pɔyalɔ Ikaali. ⁸ Ifɛlayim nyɔntɛ taa nyɔn ntɛ Nun pɔyalɔ Hosee. ⁹ Pɛncamɛɛ nyɔntɛ taa nyɔn ntɛ Lafu pɔyalɔ Palɛti. ¹⁰ Sapulɔn nyɔntɛ taa nyɔn ntɛ Soti pɔyalɔ Katɔyɛli. ¹¹ Yosɛɛfu pɔyalɔ Manasee nyɔntɛ taa nyɔn ntɛ Susi pɔyalɔ Kati. ¹² Tan nyɔntɛ taa nyɔn ntɛ Kemali pɔyalɔ Amiyɛli. ¹³ Asɛɛ nyɔntɛ taa nyɔn ntɛ Mikayɛli pɔyalɔ Setuu. ¹⁴ Nɛfɛtali nyɔntɛ taa nyɔn ntɛ Fofɛsi pɔyalɔ Napi. ¹⁵ Kati nyɔntɛ taa nyɔn ntɛ Maki pɔyalɔ Kuwɛli.

¹⁶ Mpa Moisi tila Kanaan tɔ pa hɛla ntɛ. Nun pɔyalɔ Hosee kɛ Moisi cuxusa hɛtɛ si Yosuwee.

¹⁷ Mɔyɔ Moisi kusa-wɛ na i heeli-wɛ si: I kpaxa ilim ntɔɔɔn tɔɔ mpaav, na i su pulasi hɔɔɔɔyɔ taa. ¹⁸ Na i fɛɛ tɛtɔ nti na tɔ yɔlaa kɛ teu, na i na pa payale na pa tɔn tɛnaya. ¹⁹ Na i na si pa wɛna koloosi acalɛɛ yaa pa fɛina. Na tɛtɔ wɛ musɔn yaa tɔ sɔpa. Na hɔtɔ wɛɛ yaa tɔ fɛi. ²⁰ I pona apalɔtɔ na i kɔna pa tɛtɔ kɔlɔlɔm. Waatu inɔyi tɛtɔ nti tɔ tun wei pa yaa si lɛɛɛnaa tɔ i kancaalaya nyɔma puki.

²¹ Mɔyɔ apalaa mɛ pa tɛɛwa na pɔ fɛɛ tɛtɔ kɛ pɔ kpaxa Sin wɔlaya tɛtɔ, halɛna Lehopi, kɛ Lepo-Hamati. ²² ɔlɛna pɔ su tɛtɔ nti tɔ taa, na ilim mpɛtɔn tɔɔ. Na pɔ tala Hepɛlɔn kɛ Anaki lɔlɔyɔ nyɔma tookonaa tɛ. Pa hɛla ntɛ, Ahiman na Sesai na Talɛmayi. Paa ŋmawa Hepɛlɔn ɔcatɛ kɛ, na pusi naatosompɔɔɔlaya siki, ɔlɛna pɔ ŋmɔ Sowan nyɔntɛ kɛ Icipiti tɛtɔ taa. ²³ Pa tala lɛɛɛn tɛtɛkɛle taa, ɔlɛna pɔ seti pɔ tuku, na piliɛna, na pɔ hɔɔɔli yɔlaa naale. Na pɔ kooli tun wei pa yaa si fiki na kɛlɛnaa tɔ i pee tɔtɔ. ²⁴ Mɔyɔ pa ha tɛna inɔyi hɛtɛ si, lɛɛɛn tɛtɛkɛle kɛ tuku ŋku Iɛyɛli nyɔma ka setaa tɔ ku tɔɔ.

Fenlaa keesayi pa mpaav tɔm

²⁵ Kuyeeɛ sika nule, ile fenlaa temayale, na pá mɛli. ²⁶ Moisi na Alɔŋ na Iseyeli samaa kin ke pa mɛla Kateesi ke Palan wulaya tetu taa. Na pá keesi-weye pɛ tɛna mpi pa nawa tɔ pɛ tɔm. Na pá huli-weye tetu kulum na pa heeli-we si: ²⁷ Kupantu na tɔɔnaya tɛna tɔla tɛ taa kɛ tɔhɔ. Halɛna pá huli-weye tɛ kulum. ²⁸ Ama kulumtu kɛ si tɛ yɛlaa kɛ tɔɔtɔnaa kɛ. Na pa ŋmawa koloosi acalɛ sɔsɔna. Halɛ tɛ nawa tɛ taa kɛ tooko Anakɛ luluyɔ nyɛma. ²⁹ Amaleke nyɛma ná cayana nteye ilim mpɛtɛŋ tɔɔ, na Hiti nyɛma na Yepusi nyɛma na Amolii nyɛma ke pulasi hɔɔluyɔ. Na Kanaan nyɛma ke Metitelanee tenku na Yaatanɛ pɔɔ nɔɔ.

³⁰ Iseyeli nyɛma caakaya Moisi ke kɔntɛnɔv. Ilena Kalepu sumsi-we, na í yɔɔtɛna toma si: Tɔ polo tɛ mu tetu nti, tɛ wɛna pɛ toma.

³¹ Ama í taapalaa ná tɔma si: Tɛ kaa pɛsi na tɛ kpa yɛlaa mpe pa tɔɔ, pa tɛ-tuyɔ ton.

³² Tɛnayale pa suv keesuyɔ ke mpi pa nawa tetu nti tɛ taa na pɛ la-weye sɔɔntu tɔ pɛ tɔm si: Tetu nti tɛ kɛ nti tɛ kuyɛ tɛ yɛlaa tɔɔ. Tɛ taa yɛlaa kɛ tookonaa kɛ. ³³ Ilena pɛ tu kɛlɛna Anakɛ luluyɔ nyɛma. Tá wɛ isɛ tɔlaa ke pa kin kɛ, na pɛle pá nyɛnɔyi-tuyɔ mpv.

14*Samaa kisa kanaan tetu taa suv*

¹ Mɔyɔyɔ Iseyeli nyɛma mapa kapusi ke ahoo tɛna. ² Na pá kɔntɛna Moisi na Alɔŋ, na pá tɔŋ si: Ye tu sɛpa Icipiti tetu taa tɛna, pu lapa sana. ³ Pepe tɔɔ kɛ Tacaa ká pona-tuyɔ tetu nti tɛ taa, na tɛ si yoo taa. Na kolontunaa kuu ta alaa na ta piya. Pɛ kɛla teu si tɛ mɛli Icipiti. ⁴ Halɛna pá mayasi si pa kpaaki wulav, na pá mɛli Icipiti.

⁵ Tɛnayale Moisi na Alɔŋ, pa hota pa nɔɔsi tɔɔ kɛ Iseyeli nyɛma isentaa. ⁶ Mɔyɔyɔ fenlaa taa naale, Nun pɛyalɔ Yosuwɛ, na Yefune nyɛŋ Kalepu, pa cɛla pa wontu na lanwakɛlle. ⁷ Na pá tɔ samaa si tetu nti tɛ teu wɛ sɔɔntu. ⁸ Kupantu na tɔɔnaya tɔla tɛ taa kɛ tɔhɔ. Ye Tacaa lanle heena-tu, í ká susi-tuyɔ tɛ taa kɛ na í ha-tuyɔ-ti. ⁹ Pɛ tɔɔ tɔ, í taa kpa Tacaa tɔɔ. Yaa í wɛɛna tetu nti tɛ yɛlaa sɔɔntu. Pa tun ká lɔ-weye, na táa tɛlɛki-weye tɔm kulum tɔɔ. Mpi tɔ, ta Isɔ wɛ tá waali kɛ. Mpv tɔ, tɛ taa nyana-wɛ.

¹⁰ Mɔyɔyɔ samaa yɔɔtɛna si pá ku-we na pɛɛ. Tɛnaya Tacaa teeli ná pa isentaa kɛ kpakpaa ke cokɛle tɔɔ.

Moisi sɛlɛmɔyi si Isɔ í husi samaa isayatu

¹¹ Mɔyɔyɔ Tacaa tɔma Moisi si: Ma hula Iseyeli nyɛma na yaasinaa payale ntɛ ma tɔŋ. Paa na mpv pa tɔŋna-m kisuyɔ. Paa laki-m naani. Ile paa layasi? ¹² Maa kpiisi-we na yolukusuku. Ilena má lá na Moisi lɔli na í pɛsi piitim sɔsɔm na tɔŋ nyɛm, na pɛ kɛli Iseyeli nyɛma.

¹³ Ntɛna Moisi si Icipiti nyɛma cekɛnaa si, nyá tɔŋ ke n lɛsɛna Iseyeli nyɛma ke pa tetu taa. ¹⁴ Pa kaa lan-tɔyi tayasuyɔ ke tetu tɛne tɛ nyɛma. Pɛle pa nyɛma si n wɛ tá waali kɛ, na n hɔlɔyi-tuyɔ nyá ti. Na tɛ naaki nyá tɛma na n kentiɔi tá tɔɔ. Mpi tɔ, n wɛ tá nɔɔ tɔɔ kɛ isɛŋmuntuyɔ taa kɛ, na ahoo ilɛna n wɛ isɛŋmuntuyɔ ŋku ku mɔyi kɔkɔ tɔ ku taa. ¹⁵ Ye nɔɔnɔ n kpiisa-tuyɔ tɔm kulum, piitimnaa mpa pa nuwa pɛ tɛna mpi n lapa tɔ, paa tɔ si, ¹⁶ n kpisa nyá yɛlaa ponav ke tetu kupantu taa, isɛ n ka siw tɔ. Pɛ tɔɔ kɛ n ku-weye wulaya tetu taa. ¹⁷ Ile hai, Tacaa, ma wiikina-ŋ si n huli nyá tɔŋ na n lá isɛ n ka yɔɔtuyɔ tɔ si: ¹⁸ Mayale Tacaa, ma wɛna suulu kɛ na ma kupantu fɛi tɛnaya. Ma wiiki isayalataa na kpɛɛnlaa. Ama maa haaki tasɛkɛle tu ke tampana. Ma hɔŋ asayaa ŋkpanŋ kɛ na má kpɛɛna pa lulɔŋ loosi tooso yaa liyiti nyɛŋka. ¹⁹ Tacaa nyá kupantu tɔɔwa sɔsɔm. Wii nyá yɛlaa, isɛ too n lɛsuyɔ-tuyɔ Icipiti na n laki tɔ. ²⁰ Mpuyɔle Isɔ nɔɔ tɛkpav si: Maa wii-mɛ, isɛ n sɛlɛmuyɔ tɔ. ²¹ Paa na mpv timpi ma kɛ weesuyɔ tu, na ma teeli su tetu tɛna tɔ, ma tuukina ma ti si, ²²⁻²³ mɛ taa nɔɔlɔ kaa suv tetu nti tɛ taa. Pɛ taya pulɔ, í nawa ma teeli na ma tɛma sɔsɔna nna ma lapa Icipiti na wulaya tetu taa cɛne tɔ. Paa na mpv í tɔŋna-m mayasuyɔ si, í naaki ma waali. Pɛyele í nukɛna-m. Pɛ tɔɔ kɛ mɛ taa nɔɔlɔ kaa keesi tetu nti maa siw si maa ha mɛ caanaa tɔ. Mpi tɔ, mɛ tɛna í lɔna-m. ²⁴ Ama ma tɛmle tu Kalepu ná wɛna lɛmayasɛle kupante. I ta lɔ ma

tóm. I ká súv tetu nti i fenjaá tó tó taa. Maa ha-təyi i lólvu nyéma. ²⁵ Amaleke na Kanaan nyéma wenna tetekəle taa. Pə tó tó, cele i məli mə nəəhəe tó na i fayana wólaya tetu taa kə səsəncaasi tenku tó.

Tacaa həm ke yəlaa nkpaŋvuvu

²⁶ Ḿpúyú Tacaa tasa Moisi na Aləŋ kə heeluŋu tótó sí: ²⁷ Ma nuwa Iseyeli nyéma kúntəyənám. Yəlaa katə nyéma mə i kaa həesi pə lapu. ²⁸ I teləsi-wé sí, ma ké weesuŋu tó ké. Ma tuukina ma ti sí maa la-mé isú i yəyətáa tó. ²⁹ Ama mə tənə mpa pa kalaa na i wənə isú pusi hiu na waali tó, i ká sí. Mpi pə tó i kúntəyənám tó. ³⁰ Kaləpu na Yosuwée pa paasi, nəyólú kaa súv tetu nti maa tuuwa sí maa ha mə caanaa tó tó taa. ³¹ Ye pə kaasa mə piya mpa i tənaya sí kolontunaa ká kuu tó. Pələ paa təyənə tetu nti i footaa tó. ³²⁻³³ Pusi nule təcu ké mə pəyalaa ká paasənə pa kaləkəŋ. Na pá təyó mə kaanutu saləka tótó. Ama wólaya tetu taa cənəyē mə loonə tənə ká sí. ³⁴ Kuyēŋ nule kə i fenja tetu. Ile pusi nule kə i ká təyó mə isayatu saləka. Pə luwa isú kuyaku kúlumuyú pənaya kúlumaya nté. Waatu inəyi i ká cəkəna mpi ma tó kúluyú húləyi tó. ³⁵ Isənə ma yəyətáa tó, ḿpúyú maa la lankpəsəŋ nyéma mə. Mpi tó i kula ma tó. Isú mə nəyó na mə suka i səpa wólaya tetu taa cənə.

³⁶ Mpa iní Moisi ka tila tetu fenjuŋu na pá footi-ti, na pá yele na samaa kúntəyənám tó, ³⁷ Tacaa ku-wəyē kpakpaa na wahala kə pə tó ké. ³⁸ Yosuwée na Kaləpu pa tike pa ta sənə yəlaa mpa pa pola tetu fenjuŋu tó pa taa.

Maanyəma wé waali ké

³⁹ Ḿpúyú Moisi kéesa Iseyeli nyéma kə tó m nti. Na pa lanja wakəli tətəyətəyó. ⁴⁰ Pə tó ké pə fema tanəŋ təhulu, na pá pukina pulasi həyólúyú, na pá tən sí: Tá tó m səpa. Ile pənente tá səólú puwa sí tó polo timpi Tacaa hula-tu tó. ⁴¹ Ntənə Moisi sí: Pepe tó ké i kisiyi Tacaa kusəsutu, i kaa waa. ⁴² I fəi mə waali yoo. Ile i taa nəki pote sí i yookina mə kolontunaa. ⁴³ Amaleke na Kanaan yoolaa nté mə nəyó tó tənə. Pələ paa kpiisi-məyē. Timpi i kisa Tacaa tó, ilé i kaa wəe mə waali.

⁴⁴ Ḿpúyú pa lapa kankana sí pa kpaaki puŋu həyólúyú. Ama Moisi na Tacaa nəyó pələyú atakaa pa saala təsikile. ⁴⁵ Tənaya Amaleke na Kanaan yoolaa mpa paa wé pəŋ taa tənə tó, pa tiiwa na pá təyən-wé na pá ku-wé, haləna Hooma.

15

Múlum na nim na solum pə kətaya

¹ Ḿpúyú Tacaa tóma Moisi sí: ² Teləsi Iseyeli nyéma sí, waatu wei i ká súv tetu nti ma haaki-mé tó, tó taa sí i cakí tó, ³ ye i lakí kətasi nsi kəkə lusa sí tənə tó yaa ciikuŋu nyənsi yaa nəyó súv nyənsi. Yaa luŋu kúlumuyú nyənsi yaa acima nyənsi. Nav yaa heu yaa pəŋ kə i ká lana pə kətaya. Na ma lanle həenə pə səsəŋ. ⁴ Ye wei i kənə i kpənte, i ká tən tó tó ké təyənaya kətaya. Isú molum mpi pa nuŋutina nim liitili kolum na titite təyó kiloona tooso. ⁵ Na i liisi solum kə liitili kolum na titite kə paa iwəyaya ŋka ka kətaya ŋka kəkə lusa ka tənə tó, yaa ciikuŋu nyəŋka tó. ⁶ Ye pə ké iwaav, ile i səsí molum mpi pa nuŋutina nim liitilinaa naale təyó kiloona naatosó. ⁷ Na solum kə liitilinaa naale, na Tacaa lanle həenə pə səsəŋ. ⁸ Ye isú nav kə i lakí-m kətaya ŋka kəkə lusa ka tənə tó, yaa ciikuŋu nyəŋka, yaa nəyó súv nyəŋka. ⁹ I tən kpənte tó ké molum mpi pa nuŋutina nim liitilinaa tooso, təyó kiloona pəyolayafəi naanowa. ¹⁰ Na solum kə liitilinaa tooso, na Tacaa lanle həenə pə səsəŋ. ¹¹ Ye i lakí nav yaa iwaav yaa iwəyaya yaa pinaya kə kətaya, ḿpúyú i ká la. ¹² Paa tala isənaya i ká la kətaya. I ká tən paa nte tó tó ké ḿpúyú. ¹³⁻¹⁴ Yaasi inəyi Iseyeli nyéma mə i ká tən na i lakí kətasi səsəŋ nyənsi. Na pá kpənna mə tetu taa cayalaa tənə. Mpa pa leelaa na mpa pa ta leeli tó. ¹⁵⁻¹⁶ Kusəsutu kúlumtu ntəyi Iseyeli nyéma na cayalaa i ka təkí teitei, na pá polo mə piya piya. Tacaa má maa fayasəyi.

Kakalasi kancaalaya nyənsi kətaya

¹⁷ M'p'ógó Tacaa tóma Moisi sí: ¹⁸ Teləsi Iseyeli nyéma sí, ye waatu wei í tala tetu nti tē taa ma pukina-me tō, ¹⁹ ðe í kpaya tē tōyōnaya na í la-m kōtaya. ðena pécó í tōyō. ²⁰ ðena í cosi mē kancaalaya somtu taa na í tū kakalaya. Na í kpaasi-m-ke na iso, isu pa lakuyu kancaalaya pee wena pa mapa tō. ²¹ Na í la-m kōtaya ke pē kakalaya kancaalaya nyēnka. I ká tōkí kūsəsutu tēneye tam tō kē.

Isayatu nti tē yūkəna yulv tō tē kōtaya

²²⁻²³ M'p'ógó Moisi tóma sí: Ye kuyaku nakulí pē yūkəna mē, yaa mē piya piya ke waatu nōyōlō, ðena pūntu yōkí kūsəsutu nti ma teləsa-me isəntō tō tē taa natəli, ðe í tayaní-tí na kōtaya. ²⁴ Ye pē kē isayatu nti tē yūkəna yulv tō na samaa ta nyí pē tōm, ðe í caa latəce na í la-m kōtaya sōsōyē nyēnka nka kōkō lusa ka tēna tō. Na í tēnī ka tō kē mūlōm, na sulōm, na isayatu husuyu kōtaya pēntuluyu. ²⁵ Kōtulv ká la isayatu husuyu kōtaya ke Iseyeli nyéma tēna, na pē husí mē isayatu. Mpi tō, pē kē isayatu nti tē yūkəna-me tōyō. Na pē tō kē í kōna-m kōtaya nka kōkō lusa ka tēna tō. Na isayatu husuyu nyēnka. ²⁶ Pū husí Iseyeli nyéma tēna isayatu ke. Na cayalaa mpa pa wē mē hekū tō pēle pa nyəntu. Mpi tō, pē ke isayatu nti tē yūkəna-me tōyō.

²⁷ Ye yulv kulōm ke pē yūkənaa na í la isayatu, ðe pənaya kulōmayā pāj ke í ká kōtəna. ²⁸ ðena kōtulv la isayatu husuyu kōtaya, ke wei iní pē yūkənaa na í lá isayatu ke mpv tō. I tēy mpv ðena í isayatu husí. ²⁹ Paa Iseyeli tū yaa cayalv ke pē yūkənaa na í pēntí, kūsəsutu kulōmtu tēne inəyí í ká tōkí.

³⁰ Ama ye Iseyeli tū yaa cayalv pēntəna tēfaa, isu pa kpiisa-í tetu taa. ³¹ I nyuyv taa kē í kpiisuyv ká mēli. Mpi tō, í foota Tacaa tōm, na í wakəli í kōtututv.

Kuyaku kuhēsuyv wakəlvv tōm

³² M'p'ógó waatu wei Iseyeli nyéma tala wulaya tetu taa, ðena kuyaku nakulí pá kpəli pa taa nōyōlō na í caaki taasi ke kuyaku kuhēsuyv wule. ³³ ðena pá pona-í Moisi na Aləy na samaa tēna kin. ³⁴ Na pá su-í na pá tanja nti Iso ka heeli-wē sí pá lana-í tō. ³⁵ Ntəna Tacaa heeli Moisi sí: Pē wēe sí samaa tēna í kú pūntu inəyí na pēe, ke təsikile waali. ³⁶ Keləna pá luna-í na pá kv-í na pēe, isu Tacaa ka heeluyv Moisi tō.

Tokonaa səsaa atuyvsa

³⁷ M'p'ógó Tacaa tóma Moisi sí: ³⁸ Teləsi Iseyeli nyéma sí, mē na mē lūlvē nyéma í ká kōkí mē tokonaa səsaa ntompee ke atuyvsa kē, na í tamsəyí-yeyē akpaayala kponkpontu. ³⁹⁻⁴⁰ Ntəyí í ká nyənəyí na í tōsəyí ma kūsəsutu tō, na í tōkəyí-tí. ðe í kaa nyulí tunj waaní waaní laav ke mē hūwēe w taa. Tənaya í ká hūləna sí í kē ma nyéma. ⁴¹ Mayalə Tacaa mē Iso, ma ləsəna-meyē Icipiti tetu taa sí má wēe mē Iso.

16

Kolee nyéma kulvuv ke Moisi tō

¹⁻² M'p'ógó Lefii kpekəle tū Kehatí lūlvv tū Isaa pəyalv Kolee tusa Lupēy nyéma tooso. Iiyapí pəyalaa Tatan, na Apilam, na Pelee pəyalv Oj na pē sōsəna Iseyeli nyéma kupayalaa mpa pa həla yaawa na pá kotiyí kotun tōyō ģmūnōyū na nule na naanōwa (250) na pá kulí Moisi tō. ³ ðena pa kotina Moisi na Aləy na pa koo-wē sí: Wooo, mē nyəntu ná wəpa. Samaa tēna kē Tacaa nyéma kē, na í wē pa waali. ðe pepe tō kē mē hōy mē tí sí í tēe lələa?

⁴ Moisi nu mpv, ðena í hotí í isəntō. ⁵ Na í tō Kolee na í waali nyéma sí: Cele tanəy Tacaa ká hólí mpa pa kē í nyéma tō. Na í yele na í kuləsaa kpətəna-í. ⁶ Mpv tō, Kolee, nyana nyá waali nyéma í kpaya cofolonaa. ⁷ I tū pa taa kē mamala na í wə Tacaa ke tulaalv. ðe tu ná wei í ká ləsi sí í kē í nyēy tō. Ama Lefii piya mē mē nyəntu wəpəna.

⁸ M'p'ógó Moisi heela Kolee tōtō sí: Lefii nyéma mē í nu yoo. ⁹ Isəna Tacaa ləsə-meyē Iseyeli nyéma taa sí, í kpətəna-í, na í paasəna í tēcayalə nanj nyəntē, na í sēekəna-weyē Iso tō, pē ta

tɔɔ mɛ? ¹⁰ Kōlee, Tacaɔ tɔna nyana nyá tɛtɔnaa kɛ tɛmlɛ. ɪlɛna mu pɛɛkɛyɪ sɪ pá sɔɔsɪ-mɛyɛ kɔtɔlaa nyɛna. ¹¹ ɪlɛ Tacaɔ tɔɔ kɛ í kɔlɛyɪ, pɛ taya Alɔŋ. ɪlɛ í ta kɛ pulɔ.

¹² M̀pɔ́yɔ́ Moisi tilaa sɪ pá yaa Tatan na Apilam. ɪlɛna pá kisi pote na pá tɔ sɪ: ¹³ N lɛsa-tuyɔ tɛtɔ nti tɛ taa kɔpantɔ na tɔyɔnaya tɔla yem tɔhɔ tɔ, na ń kɔna-tuyɔ wɔlaya tɛtɔ taa. Paa na mpɔ, pɛ ta tɔɔ-ŋ na ń caa sɪ tɛ nyɛnɛyɪ-ŋ tá wulav. ¹⁴ Anɪ kɔpantɔ na tɔyɔnaya ta tɔlɪ cɛnɛ. Pɛ́cɔ́ n ta tala-tuyɔ paa wei na í tɛtɔ, na lɛsɛŋ tawa. Taa nyɛnɪ-tuyɔ yulɔmaa, tɪ puki.

¹⁵ M̀pɔ́yɔ́ pááná huu Moisi taa, na pa tɔm nti. ɪlɛna í heeli Tacaɔ sɪ: Taa tasa pa kɔtasɪ kɛ mɔyɔ. Ma ta ŋmakɛlɛta pa taa nɔyɔlɔ. Pɛyɛle ma ta mɔta pa taa nɔyɔlɔ kpanɔyɔ.

Kōlee na í waali nyɛ́ma pa saláka

¹⁶ M̀pɔ́yɔ́ Moisi tɔma Kōlee sɪ: Cele tanan, nyana nyá waali nyɛ́ma í kɔɔ Tacaɔ ɪsɛntaa, na Alɔŋ tɔtɔ. ¹⁷ ɪlɛna í na pa ŋmunuyɔ na nɪlɛ na naanɔwa (250) pá kpayɔ cofolɔnaa, na pá wɔ Tacaɔ kɛ tulaalɔ.

¹⁸ Kōlee na í nyɛ́ma pá tɛŋ mpɔ, ɪlɛna pá tuusi na pá sɛŋ ɪsɔ cokɛle nɔnɔyɔ. Na Moisi na Alɔŋ pɛlɛ pá polo tɔtɔ. ¹⁹ Ntɛna Kōlee sɔɔsɪ ɪsɛyɛlɪ samaa tɛnaya í tɔɔ kɛ ɪsɔ cokɛle nɔnɔyɔ.

M̀pɔ́yɔ́ Tacaɔ teeli ná pa tɔɔ. ²⁰ ɪlɛna ɪsɔ tɔ Moisi na Alɔŋ sɪ: ²¹ ɪ hatɛlɛna-wɛ, ma caa-wɛyɛ kpɪisuyɔ kɛ tɔm kɔlɔm tɔɔ kɛ. ²² Tɛnayaɛ Moisi na Alɔŋ pa hota pa nɔɔsɪ tɔɔ kɛ kpakpaa. Na pá má kapuka sɪ: Hai, yɛlaa tɛna ŋmalɔ ɪsɔ. Kɔlɔm wakɛlaa, ɪlɛna ń mɔyɪ samaa tɛna na pááná na? ²³ Ntɛna Tacaɔ cɔ Moisi sɪ: ²⁴ Heeli samaa na pá hatɛlɛna Kōlee na Tatan na Apilam pa tɛcayalɛ.

²⁵ M̀pɔ́yɔ́ Moisi pola Tatan na Apilam pa cɔlɔ. Na ɪsɛyɛlɪ nyuyɔ nyɛ́ma kɛ í waali. ²⁶ Na í heeli samaa sɪ: ɪ hatɛlɛna asayaa mpɛ pa coka. Ye wei í tokina pa pulɔpɔ pa ɪsayatɔ ká kɔ-ɪ.

²⁷ Ntɛna samaa hatɛlɛna Kōlee pa coka. Waatɔ inɪ Tatan na Apilam pa alaa, na pa luluyɔ nyɛ́ma lɛlaa paa tɛma luw, na pá sɛŋ pa nɔnɔɔsɪ. ²⁸ Mpɔyɔlɛ Moisi tɔma sɪ: ɪ ká cɛkɛna teu sɪ maa lakɪ pulɔ na ma mayamaya ma tɔŋ. Ama Tacaɔ tilina-m. ²⁹ Ye yɛlaa panɛ pa sɛpa pa mayamaya pa sɛm, ɪlɛ pɛ taya Tacaɔ tilina-m. ³⁰ Ama ye í lapa piti tɛmlɛ na tɛtɔ haa nɔyɔ, na tɛ́ lɪ pá na pa nyɛm tɛna, na pá tii atɛtɛlɛ taa na pa ɪsɛ, ɪlɛ pɛlɛyɛlɛ í ká tɔna sɪ pa wonɔ ɪsɔ.

³¹ Moisi nɔyɔ ta tɪ tiita atɛyɛ, na tɛtɔ faya yem kɛ pa nɔɔhɛɛ tɛɛ. ³² Na tɛ́ lɪ pá na pa alaa, na pa piya. Na Kōlee waali nyɛ́ma na pa nyɛm tɛna. ³³ Na pá tii atɛtɛlɛ taa. ɪsɛyɛlɪ nyɛ́ma ta tasa-wɛyɛ nav. ³⁴ Lɛlaa mpa pa kpɛtɛna-wɛ tɔ, pa nu pa kakiisasɪ ɪlɛna pa se. Mpi tɔ, pa nyanɔyɔ sɪ tɛtɔ í taa kɔɔ na tɛ́ lɪ mpɛ tɔtɔ. ³⁵ M̀pɔ́yɔ́ ɪsɔ tisa kɔkɔ na ká nyaya yɛlaa ŋmunuyɔ na nɪlɛ na naanɔwa (250) wei í lakaya tulaalɔ kɔtaya tɔ.

17

Kōlee waali nyɛ́ma cofolɔnaa

¹ M̀pɔ́yɔ́ Tacaɔ tɔma Moisi sɪ: ² Tɛlɛsɪ Alɔŋ pɛyalɔ kɔtɔlɔ ɪlasaa sɪ, lɛsɪ cofolɔnaa kɛ kɔkɔ taa na ń yasɪ mamala. Pa kɛ ma nyɛm kɛ. ³ Cofolɔnaa mpɛ pa kɛ ɪsɔ nyɛ́ma kɛ. Mpi tɔ, pa tɛma-m-wɛyɛ kɔtaya lapɛnav. Ama mpa pa ti-wɛ tɔ pa sɛpa pa ɪsayatɔ tɔɔ. Pɛ tɔɔ tɔ, pɛ wɛɛ sɪ pá hɛɛ-wɛ na pá waasɪ kɔtaya tɛlatɛ tɔɔ. ɪlɛna pá pɛsɪ ɪsɛyɛlɪ nyɛ́ma kɛ pulɔ kuyɔsum.

⁴ M̀pɔ́yɔ́ kɔtɔlɔ ɪlasaa kpayɔ yɛlaa mpa kɔkɔ nyaya mpɔ tɔ, pa nyɛyɛlɔyɔ kɔsɛɛmuyɔ cofolɔnaa. Na í lu-wɛ na í waasɪ kɔtaya tɛlatɛ. ⁵ Mpɔ pɛ hulɔyɛna ɪsɛyɛlɪ nyɛ́ma sɪ, Alɔŋ luluyɔ nyɛ́ma paasɪ kpai tɔ nɔyɔlɔ í fɛina mpaav sɪ í tasa Tacaɔ kɛ tulaalɔ wɔpɔ. Ye wei í lapa mpɔ, sɛm mpi Kōlee na í waali nyɛ́ma pa sɛpa tɔ, mpi pu kɔna-ɪ. ɪsu Tacaɔ ka kpaaluyɔ Alɔŋ na Moisi nɔyɔ tɔ.

Yɛlaa cayanav kɛ Moisi na Alɔŋ

⁶ Tɛv fema ɪlɛna ɪsɛyɛlɪ nyɛ́ma tɛna naali Alɔŋ na Moisi kɛ cayanav sɪ: ɪ kɔwa Tacaɔ yɛlaa.

⁷ M̀pɔ́yɔ́ samaa kotina Moisi na Alɔŋ. Saa wei pa nyɛnna ɪsɔ cokɛle tɔɔ, ɪlɛna pá ná nyɔɔsɪ nyala timpi Tacaɔ teeli naaki tɔ. ⁸ ɪlɛna Moisi na Alɔŋ pá polo tɛ ɪsɛntaa. ⁹ ɪlɛna Tacaɔ tɔ Moisi sɪ: ¹⁰ Hatɛlɛna yɛlaa mpɛ, na má kpɪisi-wɛyɛ tɔm kɔlɔm. Tɛnaya Moisi na Alɔŋ pa

hota pa ɛsentɔɔ. ¹¹ Na Moisi tɔ ɪ taalɔ sɪ: Polo tɔcav na ɪ kpaya nyá cofolo na ɪ hee kɔtaya tɔlate tɔɔ kɔkɔ. Tɔ tulaalɔ kɛ pɛ tɔɔ, na ɪ la samaa kɛ ɪsayatu husuɔyɔ kɔtaya. Mpi tɔ, Tacaa mu pááná kɛ halɪ ɪ tɛma niŋ tɔyɔ.

¹² Ḿpɔ́yɔ Alɔŋ kpaya cofolo, ɪsu Moisi heeluyɔ-ɪ tɔ. ɪlɛna ɪ cɔɔ samaa taa, na ɪ ná sɪ pa tɔŋna sɛpɔ. ɪlɛna ɪ wɔ tulaalɔ, na ɪ la-wɛyɛ ɪsayatu husuɔyɔ kɔtaya. ¹³ Ḿpɔ́yɔ ɪ sɛŋa mpa pa tɛma sɛpɔ tɔ, na ɪ sɛ nyɔ́ma pa hɛkɔ taa. ɪlɛna sɛm hɛɛ. ¹⁴ Kolee waalɪ nyɔ́ma mpa pa sɛpa lɔŋ tɔ pa paasi yɔlaa iyisi naanɔwa na liyiti na nasɔtoso na nunɔwa (14.700) sɛpɛna tɔtɔ. ¹⁵ Ntɛna Alɔŋ mɛlɪ Moisi kiŋ kɛ ɪsɔ cokɔlɛ nɔnɔɔ kɛ saa wei sɛm hɛɛwa tɔ.

Alɔŋ kpátúyɔ

¹⁶ Ḿpɔ́yɔ Tacaa tɔma Moisi sɪ: ¹⁷ Heeli ɪsɛyɛlɪ kpekɔ nyɔ́ɔŋ nyɔ́ma sɪ paa wei ɪ kɔna kpátúyɔ. Pɛ kpɛntɔyɪ kpátɔŋ naanɔwa na naalɛ kɛlɛ. ɪlɛna ɪ ŋmaa paa mpa pa kpekɔlɛ hɛtɛ kɛ pa nyɔ́ŋkɔ tɔɔ. ¹⁸ Ama Alɔŋ hɛtɛ kɛ ɪ ká ŋmaa Lefii nyɔ́ma nyɔ́ŋkɔ tɔɔ. ɪlɛna paa kpekɔlɛ tɔ wei ɪ wɛɛna ɪ nyɔ́ŋkɔ. ¹⁹ ɪlɛna Tacaa sɪ: Moisi sɪ kpátɔŋ inɔyɪ ɪsɔ cokɔlɛ taa kɛ atakaa kiŋ, kɛ timpi má na-mɛ tɔ suliɪ tɔ. ²⁰ Na má lɛsa wei, ɪlɛ ɪ kpátúyɔ nɛyɛtɔyɔna ntɛ. ɪlɛna má sɪ tɔnaya kɛ kɔntɔnav mpi ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma kɔntɔyɔna-mɛ tɔ.

²¹ Mpuɔylɛ Moisi tɛlɛsa ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma kɛ tɔm nti. Na kpekɔ nyɔ́ɔŋ nyɔ́ma kɔna-ɪ pa kpátɔŋ na Alɔŋ nyɔ́ŋkɔ ka wɛ hɛkɔ taa. ɪlɛna pɛ lu kpátɔŋ naanɔwa na naalɛ. ²² ɪlɛna Moisi sɪ kpátɔŋ inɔyɪ ɪsɔ cokɔlɛ taa kɛ atakaa ɛsentaa. ²³ Tɛv fema, na Moisi sɔv tɔ taa, ɪlɛ ɪ mayana Lefii kpekɔlɛ tɔ Alɔŋ kpátúyɔ nɛyɛtaa kɛlɛ. Na kú tɔ hɛtɔ. Halɛna kú lɔlɪ pee na á puwa. ²⁴ Ḿpɔ́yɔ Moisi kuu kpátɔŋ tɔna, na ɪ pona ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma na paa wei ɪ na. ɪlɛna paa nyɔ́yɔ tɔ wei ɪ kpaya ɪ nyɔ́ŋkɔ. ²⁵ Ntɛna Tacaa tasa Moisi kɛ heeluyɔ sɪ: Polo ɪ sɪ Alɔŋ kpátúyɔ kɛ atakaa kiŋ, na pɛ tɔɔsɪ ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma kɛ pa kaanutɔ. ɪlɛna pa kɔntɔyɔ sɪ tɔnaya. ɪlɛ pa kaa tasa sɛm.

²⁶ Ḿpɔ́yɔ Moisi lapa teitei kɛ mpɔ.

Lefii nyɔ́ma na kɔtalaa pa kɔlapɔlɛ

²⁷ Ḿpɔ́yɔ ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma tɔma Moisi sɪ: Nyɔ́nɪ ɪsɛna ta tɔna tɔ sɔkɪ na tɛ tɛŋ tɔ. ²⁸ Tá taa wei ɪ kpátɔna ɪsɔ tɔcayalɛ, ɪlɛ ɪ sɪ. Tá tɔna tu sɛna ntɛ?

18

¹ Ḿpɔ́yɔ Tacaa tɔma Alɔŋ sɪ: Ye nyana nyá lulɔyɔ nyɔ́ma na nyá tɛɛtɔnaa Lefii nyɔ́ma lɛlaa, ɪ wakɔla ɪsɔ cokɔlɛ taa tɔmlɛ na mɔ kɔtɔyɔ nyɔ́ntɛ, mɔ nyɔ́ɔŋ taa kɛ pu tɛ. ² Waatu wei ɪ sɔvki tɔ taa kɛ tɔmlɛ, ɪlɛna ɪ yaa mɔ tɛɛtɔnaa Lefii nyɔ́ma na pá wɛɛ mɔ waalɪ nyɔ́ma, na pá sɛŋna-mɛ. ³ Paa la pɛ tɔna mpi n ká kɛɛsɪ-wɛyɛ cokɔlɛ paasɛnav tɔm taa tɔ. Ama pɛ fɛi sɪ pá tokina ɪsɔ pulɔpɔ yaa kɔtaya tɔlate. Pɛ taa kɔɔ na mpe yaa mɔ taa nɔyɔlɔ sɪ. ⁴ Pa tike paa sɛŋna-mɛyɛ ɪsɔ cokɔlɛ tɔmlɛ taa. Cayalɔ nɔyɔlɔ ɪ kaa kpátɔna. ⁵ ɪlɛna mu paasɛna tɔ na kɔtaya tɔlate. ɪlɛ ma pááná kaa tasa huuu kɛ ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma tɔɔ. ⁶ Ma lɛsa mɔ taa kɛ mɔ tɛɛtɔnaa Lefii nyɔ́ma. ɪlɛna ma tayanɪ-mɛyɛ wɛyɛ hav sɪ, pá la tɔmlɛ kɛ ɪsɔ cokɔlɛ taa. ⁷ Ama Alɔŋ, nyana nyá lulɔyɔ nyɔ́ma mu la mɔ kɔtɔyɔ tɔmlɛ kɛ kate taa kate tɔcayalɛ taa, kɛ puɔyɔ kukayav waalɪ. Má haakɔna-mɛyɛ lonte ntɛ. Ye yulɔ kɛ yem kpátɔna tɔna, ɪsu pa kɔ-ɪ.

Kɔtalaa tɔtɔyɔlɛ

⁸ Ḿpɔ́yɔ Tacaa tɔma Alɔŋ sɪ: Nyana nyá lulɔyɔ nyɔ́ma ɪ tɔnna kɔtasɪ nsi ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma hulaa sɪ sɪ kɛ ma nyɔ́nsɪ tɔyɔ tam tɔɔ. ⁹ Kate taa kate nyɔ́m mpi pa ta nyayasi kɔkɔ, na pu pɛsɪ mɔ nyɔ́m kɛ ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma kɔcɔɔv, na pa kɔhav, na pa ɪsayatu husuɔyɔ kɔtaya, na pa tasɛkɔlɛ tayanɔyɔ nyɔ́ŋka tɔna ŋka paa la-m tɔyɔlɔ. Wontu kate nyɔ́ntɔ nti tɔ pɛsɔyɪ mɔ na mɔ piya mɔ nyɔ́m kɛ. ¹⁰ ɪlɛ mɔ taa apalaa nyɔ́ma tike ká tɔyɔna kɔtaya tɔyɔnaya ŋkɛyɛ ɪsɔ lonte taa. ¹¹⁻¹³ Na pɛ sɔɔsɛna kɔcɔɔŋ wei ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma payala-m, na pá kpaasi-m na ɪsɔ na pá ha-m tɔ. Paa nim kupam, paa sulɔm kupam, paa tɔyɔnaya pee kupana nna a kɛ tɛtɔ kululɔm kancaalaya nyɔ́m tɔ. Nyana nyá piya piya mɔ nyɔ́m ntɛ tam tɔɔ. Na mɔ taa apalaa, na alaa mpa pa wɛ tɔnanŋ tɔ, pa pɛsɔyɪ na pá tɔyɔ. ¹⁴ Na pɛ tɔna mpi pɛ kɛ ma nyɔ́m tɔ,

pə taɣanəyi mə nyəm kɛ pəsuyɔ tətəyɔ. ¹⁵ Yɛlaa na tɔla kancaalaya apalɔpiya nsi pa ha-m tɔ si pəsə ma nyənsi ké. Ilɛ í ká taɣani yapu kɛ yɛlaa nyənsi na tɔla nna a ta muna kətaya tɔ a nyənsi. ¹⁶ Apalɔpəyaya ŋka ka wɛna isətu kulum tɔ, ka liyitee ká wɛɛ nyəyətɔ kakpasí ké na pə kɛsəna isəna pa mayasuyɔ Isə cokəle taa tɔ. ¹⁷ Pə fɛi si, í taɣani yapu kɛ nav yaa heu yaa pəŋ kancaalaya apalɔpəyaya. Tɔla anɪ a ké ma nyəm ké təsiyisiyi. I ká ŋmusi a caləm kɛ kətaya tɔlatɛ tɔ ké. Na í wə nim cɔlɔ nim cɔlɔyɔ kəkə. Na ma lanlɛ hɛɛna pə sɔɔsɔŋ. ¹⁸ Ilɛna a nantu pəsi mə nyəntɔ. Teitei isɔ pa lakuyɔ ciikuyɔ kətaya, na pá hɔlɔyi-m lanlɛ na yule ntəyɔŋ nyəntɛ, na hɔyɔlɔŋ tɛna isɔ Isɛyɛli nyəma lakɪ tɔ.

¹⁹ Pə tɛna mpi Isɛyɛli nyəma hɔlɔyi-m na hɔyɔlɔŋ tɛna si kucɔɔɔ nanŋ nyəŋku tɔ. Ku pəsə nyana nyá pəyalaa na nyá pɛɛlaa mə nyəŋku ké. Pə ké tam tɔɔ nyəntɔ kɛ mə na mə lɔluyɔ nyəma ké, tɔ fɛi layasuyɔ.

²⁰ M̀púyú Tacaa tasa Alɔŋ kɛ heeluyɔ tɔtɔ si: N kaa hiki tɛtu isɔ Isɛyɛli nyəma lɛlaa. Ama mayalɛ nyá taalɛ na nyá wɛnav.

Lefii nyəma nyəm

²¹ Hɔyɔlɔŋ naanɔwa taa kulumuyɔ ŋku Isɛyɛli nyəma kəŋna Tacaa təyɔ maa cɛla Lefii nyəma mpa pa lapa Isə cokəle taa ké təmlɛ tɔ. ²² Samaa kaa kpətəna cokəle. Pə taa kɔɔ na pá pəntɪ na pá si. ²³ Lefii nyəma tike ka lakəna cokəle taa təmlɛ. Ye pa pəntaa pə wɛɛ pa nyɔɔŋ taa. Pa kaa wɛɛna tɛtu isɔ kpekə lɛnna. I tɔkɪ kɔsəsutɔ tənɛyɛ tam tɔɔ. ²⁴ Ama maa cɛla-mɛyɛ hatəmɔtɔ hɔyɔlɔŋ naanɔwa taa kulumuyɔ, ŋku Isɛyɛli nyəma lapa-m kətaya na pá kpaasi-m na isə tɔ. Pə tɔɔ ké ma heela-mɛ si, í kaa hiki tɛtu isɔ kpekə lɛnna.

²⁵ M̀púyú Tacaa tɔma Moisi si: ²⁶ Tɛləsi Lefii nyəma si, ye Isɛyɛli nyəma kəna-mɛyɛ pa hatəmɔtɔ hɔyɔlɔŋ naanɔwa taa kulumuyɔ ŋku ma ha-wɛ tɔ, ilɛ mu ləsi pə taa ké hɔyɔlɔŋ naanɔwa taa kulumuyɔ tɔtɔ na í cɛlɛ-m. ²⁷ Na pə wɛɛ isɔ mə tɛtɔnaa ləsuyɔ pa hatəmɔtɔ na pa lɛsɛŋnaa tɔ tɔ. ²⁸ Tənaya mə hikiyiina mə kuhav na í kəna-m na í cɛlɔyi Alɔŋ-wɛ. ²⁹ Kucɔɔŋ wei ɪ tɛna í hikiyi tɔ, ɪ taa ké í ká ləsi tɔpantɛ na í cɛlɛ-m. ³⁰ Ye í tɛma ləsuyɔ kɛ ma nyəm, ilɛ í su mə təyi kukaasəm. Isɔ mə tɛtɔnaa kaasuyɔ pa təyi hatəmɔtɔ na lɛsɛŋnaa tɔ. ³¹ Təmlɛ nte ɪ lakɪ cokəle taa tɔ tɔ kɔfɛluyɔ ntɛ. Ilɛ paa timpiyi mə nəkəa mənə mə tɛɛsi nyəma í pəsəyi na í təyɔ pə təyɔnaya. ³² Ye í tá ləsi-m tɔpantɛ, ilɛna pəcɔ í təyɔ kukaasəm, í pilisa Isɛyɛli nyəma kətaya ké. Mə tɔm ká si na pə pona-mɛyɛ səm taa.

19

Nav kɔsɛɛm kətaya tɔluma

¹ M̀púyú Tacaa tɔma Moisi na Alɔŋ si: ² I tɛləsi samaa kɛ kɔsəsutɔ tənɛ si, í caa nav kɔsɛɛm wei ɪ tiili tá caami, pəcɔ pa ta tɔta-ɪ kpátɔyú kuhalyɔ tɔ. ³ Na í cɛla kɔtulɔ Ilasaa, na ilɛ í luna-ɪ təsikilɛ waali na pá lɛntɪ-ɪ ma isɛntaa. ⁴ Ilɛna kɔtulɔ lii caləm taa ké mpələ kɛ tɔm naatosompəyɔlaya na í ŋmusəyənə cokəle nənəyɔ. ⁵ Na pá wə nav tənaya kɔtulɔ isɛntaa. Pə kpayaɔ kəŋlɛ, na nantu, na caləm, na pə taa lotu tɔ. ⁶ Na kɔtulɔ kpaya tɔyɔ ŋku pa yaa si sɛɛtəli tɔ ku taasi, na tɔyɔ ŋku pa yaa si hisɔpu tɔ ku piliŋa, na heenɪ hɔntɔ nti pa lii akpaayala tɔ, na í pɛti timpi nav tənə nyayaɔ kɛ mpɔ tɔ. ⁷ Pə waali ilɛna, í cɔtɔ ɪ wontu na í sɔ lɔm na pəcɔ í sɔ təsikilɛ taa. Na í wɛɛ asilima taa, haləna taanaya. ⁸ Nav wɔtɔ ká cɔtɔ ɪ wontu na í sɔ lɔm na í caya asilima taa tɔtɔ, haləna taanaya. ⁹ Ilɛna yulɔ wei ɪ fɛi asilima taa tɔ, í kuu nav tɔluma na í pona lɔntɛ kupantɛ taa ké təsikilɛ waali. Na í su-yɛ na pá lá asilima kɛɛluyɔ kətaya lɔm. Kətaya ŋkɛ ka wɛ isɔ isayətɔ husuyɔ nyəŋka ké. ¹⁰ Pə wɛɛ si tɔluma kuulu í cɔtɔ ɪ wontu tətəyɔ. Ilɛna í wɛɛ asilima taa, haləna taanaya. Isɛyɛli nyəma na cayalaa paa təkəna kətaya kanɛyɛ tam tɔɔ.

Asilima kɛɛluyɔ kətaya lɔm lapənav

¹¹ Ye wei í tokina sətɔ, ɪ ká caya asilima taa ké. Haləna kuyaku na ku isikilɛ. ¹² Ilɛna í ŋmusi ɪ təyi asilima kɛɛluyɔ kətaya lɔm mpəyi kuyaku tooso nyəŋku, na naatosompəyɔlaya nyəŋku.

Ulena í wɛɛ tənənɲ. Ye ɪ ta la mpɔ, ɪ wɛ asilima taa ké. ¹³ Pəyele ɪ pilisa Tacaa təyaya ké. Na ɪ asilima wɛ tam ké ɪ ta ɲmusɪ ɪ təyɪ kətaya lɔm tɔ pə tɔɔ.

¹⁴ Ye yɔlɔ səpa kutuluyɔ taa, na nɔɔlɔ sɔv ɪ kɪɲ. Yaa pɔntɔ ka tu wɛ tənə. ɪ pəsə asilima tɔ ké haləna kuyaku na ku ɪsikile. ¹⁵ Paa fulaya, yaa pɔlɔpɔ wɛ tənə na pə tá pá teu. Pə taa nyəm pilisaa tətəyɔ. ¹⁶ Ye pa ku yɔlɔ, yaa ɪ səpa ɪ sɛm kɛ nyutɔ taa. Ulena nɔɔlɔ tokina paa ɪ mɔwa yaa ɪ pəlaav. Pɔntɔ pəsə asilima tɔ ké, haləna kuyaku na ku ɪsikile. ¹⁷ Ye pa caaki asilima tɔ kɛ nyaalɔyɔ, naɔ ɪnɪ ɪ tɔlɔma kɛ pa cosiyɪ. Na pá tɔ pɔlɔpɔ taa na pá pəli lɔm kɔpam. ¹⁸ Ulena wei ɪ fɛi asilima tɔ, ɪ caa tɔyɔ ɲku pa yaa sɪ hisɔpɔ tɔ ku piliɲa na í lii lɔm mpi pə taa. Na í ɲmusɪ cokəle nte tə taa yɔlɔ səpa mpɔ tɔ. Na pə kpɛnna tə yəlaa, na pə wontu, na wei ɪ tokina sətɔ, yaa ɪ mɔwa, yaa ɪ pəlaav tɔ. ¹⁹ Kuyaku tooso nyəɲku, na naatosompəyɔlaya nyəɲku kɛ paa lapɪ-ɪ mpɔ. Pə waali ulena, í cətɔ ɪ wontu na í sɔ lɔm. Taanaya nté ɪ asilima tɛɲ.

²⁰ Ye asilima tɔ ta la mpɔ, paa ləsɪ-ɪ lɛyɛli kpekəle taa. Mpi tɔ, ɪ pilisa Tacaa cokəle ké. Pəcɔ ɪ pəsə asilima tɔ.

²¹ lɛyɛli nyéma ká təkɪ kətaya kanɛyɛ tam tɔɔ ké. Ye wei ɪ ɲmusa kətaya lɔm, pə wɛɛ sɪ í cətɔ ɪ wontu ké. Na wei ílé í tokina-wɪ, í wɛɛkɪ asilima taa ké haləna taanaya. ²² Ye asilima tɔ í tokina mpi, ɪ pilisa-wəyɪ. Na wei ílé í tu tokina asilima tɔ, pɔntɔ pəsə asilima tɔ ké, haləna taanaya.

20

Melipa lɔm tɔm

(Luw 17:1-7)

¹ Mɔpúyɔ lɛyɛli nyéma tala Sin wulaya tɛtɔ taa ké ɪsɔtɔ kancaalaya nyəɲ taa, na pá siki Kateesi. Tənaya Maləyam səpa na pá pimi-ɪ.

² Waatɔ wei samaa laɲa lɔm, ulena pá kotina Moisi na Aləɲ ³ na pá kuuki Moisi nɔyɔ sɪ: Ye lɔ ka kpenta ta na ta tɛɛtɔnaa kɛ kuyɔ, pɪ kəla teu. ⁴ Pepe tɔɔ ké ɪ kəna lɔ yəlaa taya wulaya tɛtɔ tənɛ tə taa cənɛ sɪ, tá na tá kaləkəɲ tɔ sɪ? ⁵ ɪ tu ləsə-tɔyɔ Icipiti, na í kəna-tɔyɔ lonte ɪsayalɛ tənɛ tə taa suwɛ? Pə fɛi haləm, pəcɔ yɔlɔ kaa hiki tɪɲ kɔlɔlɔɲ, ɪsu fikinaa yaa lɛsɛɲnaa, yaa tɔyɔ nakɔli. Anɪ lɔm konyənyɔɔm mayamaya ná tu fɛi kəlɔ.

⁶ Mɔpúyɔ Moisi na Aləɲ pa hatələnə samaa, na pá polo lɔ cokəle nənɔyɔ. Na pá hoti pa ɪsɛntɔ kɛ atɛ, na lɔ teu na pa tɔɔ. ⁷ Ulena Tacaa tɔ Moisi sɪ: ⁸ Kpaya nyá kpátóyɔ, na nyana Aləɲ í koti samaa. Ulena n yəyətənə kɔkpamuyɔ kɔnɛyɛ pa ɪsɛntaa, na lɔm lu na lɛyɛli nyéma na pa kaləkəɲ pá nyɔɔ.

⁹ Ntɛna Moisi polo na í kpaya ɪ kpátóyɔ ɪsu Tacaa yəyətɔyɔ tɔ. ¹⁰ Na í na Aləɲ pá koti samaa kɛ kɔkpamuyɔ ɲku lɔ hɔlaa tɔ ku kɪɲ, na pá tɔ sɪ: Yəlaa tɔɔ kɔllaa mɛ, í tu ɲkpaɲɲ. Tu pəsɪ na tɔ ləsɪ kɔkpamuyɔ taa ké lɔm na?

¹¹ Ulena Moisi kɔsɪ kpátóyɔ na í ma kɔkpamuyɔ kɛ tɔm naalɛ na lɔm kpe səsəm. Na pa na pa kaləkəɲ pá nyɔɔ na pá nyəyəsɪ. ¹² Tənayalɛ Tacaa kaləna Moisi na Aləɲ sɪ: Timpi í tá tɛ-m na mə taa, na í fayasɪ-m na ma mpaa kɛ lɛyɛli nyéma taa tɔ, ɪ kaa susɪ samaa ɪnɛyɛ tɛtɔ nti ma haa-mɛ tɔ tə taa.

¹³ Yaasi ɪnɛ ɪ kənnə nteyɛ Melipa lɔm tɔm. Yoou kɛ pa yaa mpɔ na pa tɛ taa. Mpi tɔ, lɛyɛli nyéma ka pɛɛka Tacaa na yoou ké. Ulena í fayasɪ ɪ tɪ na ɪ mpaa kɛ pa taa.

Itəm nyéma tanɔyɔ kɛ lɛyɛli nyéma

¹⁴ Mɔpúyɔ Moisi kɔsa tillaa kɛ Kateesi, na í tili-wɛyɛ Itəm wulav kɪɲ. Sɪ pá heeli-ɪ sɪ: N nyəmə wahalanaa mpa nyá kəyɔpiya lɛyɛli nyéma tá tə təyaa tɔ. ¹⁵ Ta cəsənəa ka poləna Icipiti na pá leeli tənə. Na pɛlɛ pá tɔ-wɛyɛ wahala. ¹⁶ Ulena tə wiina Tacaa sɪ í waasɪ-tɔ. Ulena lɔ tili ɪsɔtaa tillu na í ləsɪ-tɔyɔ tənə. Saɲa tə tala nyá tɛtɔ tɔɲa tɔɔ kɛlɛ Kateesi. ¹⁷ ɪlɛ ha-tɔyɔ mpaav na tɔ fayana nyá tɛtɔ taa. Tə kaa hɛli nyá haləm yaa nyá lɛsɛɲnaa taa. Pəcɔ tə kaa nyɔɔ nyá ləkənəa lɔm. Tu siyisi hapələ kɛ mɔpúyɔ, haləna tɔ tɛsɪ nyá tɛtɔ. ¹⁸ Ntɛna Itəm wulav sɪ: Ye í sɔv ma tɛtɔ taa, maa lu mə yoonav.

¹⁹ M'p'ɔy'ɔ Iseyeli nyɔma tasaa si: Hai, hapɛle ke tu tɛŋ. Ye tɔ yaa tɔ kalɛkɛŋ luyɔ we lum, tu ya-wɛyɔ. Mpaav tike ke tɔ wiikina-ŋ si n ha-tu na tɔ fayana nyɔ tɛtu taa. ²⁰ Ama Itɔm wulav ta tisi.

Halɛna yoolaa tuutuuma lu Iseyeli nyɔma tɔɔ, na pa yooɔ wontu sɔsɔɔntu. ²¹ Ilena Itɔm nyɔma kisina Iseyeli nyɔma si pɔ taa fayana pa tɛ. Ilena pɛle pɔ kɛɛna hɔɔlɔyɔ lɛŋku.

Alɔŋ sɛm

²² M'p'ɔy'ɔ Iseyeli nyɔma kula pa tɛna na pɔ polo Hoo puyɔ luyɔ, ²³ ke Itɔm tɛtu tɔŋa tɔɔ. Tɛnaɔ Tacaa heela Alɔŋ na i neu si: ²⁴ Alɔŋ nyɔ sɛm wɔsaa. N kaa tala tɛtu nti ma haaki Iseyeli nyɔma tɔ tɔ taa. Mpi tɔ, n ta nuna-m Melipa lum cɔlɔ. ²⁵ Ilena i tɔ Moisi si: Kpaɔa Alɔŋ na i pɔyalɔ Ilaasaa na n kpaana-wɛyɔ Hoo puyɔ tɔɔ. ²⁶ N kɔ wɔɔsɔ Alɔŋ kɔtuyɔ wontu na n suu-tɛyɔ i pɔyalɔ Ilaasaa. Tɛnaɔ Alɔŋ kɔ si.

²⁷ M'p'ɔy'ɔ Moisi lapa isi Tacaa yɔɔtuyɔ tɔ. Ilena pɔ tɛŋ tɛmɔa pa tooso na pɔ kpɔ puyɔ ŋku ku tɔɔ kɛ Iseyeli nyɔma tɛna isɛntaa. ²⁸ Ilena Moisi wɔɔsɔ Alɔŋ wontu, na i suu-tɛyɔ i pɔyalɔ. M'p'ɔy'ɔ Alɔŋ sɛpa, na Moisi na Ilaasaa pɔ mɛli tiu. ²⁹ Iseyeli nyɔma nuwa si Alɔŋ sɛpa, ilena pɔ caya i lɔyaya ke kuyɛɛŋ hiu na naanɔwa.

21

Iseyeli nyɔma kɔlɔyɔ ke Kanaaŋ nyɔma

¹ M'p'ɔy'ɔ Kanaaŋ nyɔma awulaa taa lɛlɔ, wei i we Alati ke ilim mpɛtɛŋ tɔɔ tɔ, i nuwa si Iseyeli nyɔma tɔŋa kɔntɛ na Atalim mpaav. Ilena pɔ tii pa tɔɔ na pɔ kpɔ pa taa lɛlaa ke salɛka nyɔma. ² Ntɛna Iseyeli nyɔma su Tacaa ke nɔɔsi si: Ye n tu-wɛyɔ ta nin taa, tu kpiisi pa acalɛɛ tɛnaŋnaŋ.

³ Ilena Tacaa mu pa kusɛlɛmutu, na pɔ kpiisi pa acalɛɛ anɔ a tɛna. Ilena pɔ ha hɔɔlɔyɔ ŋkuyɔ hɛtɛ si Hooma. Ncaalɛ ke pa yaa mpɔ na pa tɛ taa.

Tumaa asayaa tɔm

⁴ M'p'ɔy'ɔ Iseyeli nyɔma kula Hoo puyɔ, na pɔ kpaɔana sɛsɛncaasɔ tɛŋku hɔɔlɔyɔ mpaav si pa cɔlɔyɔ Itɔm tɛtu. Ama pa kpisa kantɔlɔyɔ ke mpaav taa. ⁵ Ilena pɔ niki Iɔ na Moisi ke kɔntɛnaɔ si pepe tɔɔ kɛ pɛle pa lɛsa-wɛyɔ Icipiti taa si, pɔ si wulaya tɛtu taa? Tɔɔnaɔ yaa lum fɛi, pɔyɛle wahala kutɔyɔ Manna nɔ lu-wɛyɔ sɔŋ.

⁶ M'p'ɔy'ɔ Tacaa tɔwa Iseyeli nyɔma ke tumaa asayaa, na pɔ nyasa pa pɔyalɛ na pɔ si. ⁷ Tɛnaɔalɛ yɛlaa lɛlaa polaa na pɔ tɔ Moisi si: Tɔ pɛntɛna nyana Tacaa ke timpi tɔ kɔntɛna-mɛ tɔ. Mpɔ tɔ, wiina-i na i hatɛlɛna-tuyɔ tumaa mpɛ. Ilena Moisi naa suu-wɛyɔ sɛlɛmɛnaɔ. ⁸ Ntɛna Tacaa si: I lu tum lɛsuyɔ ke nyɔɔlɔyɔ kusɛmuyɔ, na i siki kpɔtɔyɔ kutayalɔyɔ nyuyɔ taa. Ye pɔ nyasa wei na i kusɔ isɛ na i nyɛni-ku, pu waa-i.

⁹ M'p'ɔy'ɔ Moisi lapa isi Tacaa yɔɔtuyɔ tɔ. Na pɔ nyasa wei na i nyɛna-ku pɔ waa-i.

Isɛna pa tɔma tɔ halɛna Pisika puyɔ

¹⁰ M'p'ɔy'ɔ Iseyeli nyɔma tu mpaav halɛna Opoti. ¹¹ Pa kula tɛna, ilena pɔ polo Yɛ-Apalim ke Mowapɔ ilim tɛlɛlɛ tɔɔ wulaya tɛtu taa. ¹² Pa lu tɛnaɔ na pɔ polo Seletɔ lɔɔɔ nɔyɔ. ¹³ Pa kula tɛnaɔ na pɔ polo Alɛnɔŋ pɔyɔ ŋka ka nyuyɔ we Amoni nyɔma tɛ, na kɔ fakɔ wulaya tɛtu hɔɔlɔyɔ, na pɛcɔ kɔ takɔ Mowapɔ nyɔma na Amolii nyɔma pa tɔŋa tɔ. ¹⁴ Pɔ tɔɔ kɛ pa yɔɔtɔ Tacaa yooɔ takɔlaya taa si: Fahɛpɔ ke Sufa tɛtu taa, na Alɛnɔŋ lɔɔŋ ¹⁵ na lɔɔŋ wei i we Alɛnɔŋ hɔɔlɔyɔ tɔɔ kɛ Mowapɔ tɔŋa tɔɔ tɔ. ¹⁶ Pa lu tɛnaɔ ilena pɔ polo Lɔkɔ cɔlɔyɔ timpi Tacaa tɔma Moisi si: Kpɛyɛli samaa, na mɔ ha-wɛyɔ lum tɔ.

¹⁷ Waatu inɔyɔ Iseyeli nyɔma mapɔ kawɔyaya si:

Lɔkɔ lum i luna kawilitasi.

¹⁸ Awulaa na kasayampiya hulina-i na pa kawulaya kpatɛŋ.

Pa lu wulaya tɛtu taa, ilena pɔ tala Matana. ¹⁹ Pa lu tɛna na pɔ polo Nahaliyɛli, tɛna waali kɛ Pamɔti. ²⁰ Pa lu tɛna, ilena pɔ polo Mowapɔ tɛtu tɛtɛkɛle ke

Pisika puɣu nyuɣu taa na wulaya tetu tɔɔ.

Iseɣeli kɔlvɔv kɛ Sihon na Oki

²¹ Mpuɣu Iseɣeli nyɔma tilaa na pa heeli Amolii nyɔma wulav Sihon si: ²² Yele na tɔ fayana nyɔ tetu taa. Hapɛle kɛ tu siɣisi, halɛna tɛ tɛsi nyɔ tetu. Tɔ kaa heli halɛm yaa lɛsɛɲnaa taa, yaa tɛ nyɔɔ lɔm.

²³ Ama Sihon ta tisi. Mpuɣu i kuu i yoolaa tɛna, na i katɪ Iseɣeli nyɔma kɛ Yahasi wulaya tetu taa. ²⁴ Mpuɣu Iseɣeli nyɔma yoonaa-i. Na pa lɛɛki i tetu tɛnaya pɛ kpaɣav Alɛnɔɲ na pɛtɛɛ tɔɔ, na Yapɔki na isɔtaa tɔɔ, kɛ Amoni nyɔma tonja kolunja na ilim tɛlule tɔɔ. ²⁵ Na pa lɛɛki Hɛsɛpɔɲ ɪcatɛ, na pɛ cɔlɔ nyɛna sɛkpɛna na pa caya. ²⁶ Hɛsɛpɔɲ tɛnaya Amolii nyɔma wulav Sihon ka wɛɛ. I ka yoonaa Mowapu wulav kupɔɲ kɛ, na i lɛɛki i tetu tɛna. Halɛna pɛ yoosina Alɛnɔɲ. ²⁷ Halɪ yonyoolaa tu-tɛ na yontu si: I kɔɔ Hɛsɛpɔɲ na i ɲmɔ Sihon ɪcatɛ na tɔ kolunja.

²⁸ Kɔkɔ yawa Hɛsɛpɔɲ.

Ka tula Sihon ɪcatɛ taa.

Ka nyaya Aa kɛ Mowapu tetu taa.

Ka kpɛɲna Alɛnɔɲ isɔtaa sɔsaa.

²⁹ Mowapu, nyɔ tɔm wɛ waiyo.

Tuɣu Kemɔsi laalaa mɛ, mɔ lɛpa.

Mɔ pɔyalaa sewa, na Amolii wulav Sihon

nɔɔ kpa mɔ alaa kɛ yomle.

³⁰ Tɔ tɔwa Amolii nyɔma kɛ nyɔmɔ.

Tɔ wakɛla Hɛsɛpɔɲ tetu tɛna, halɛna Tipɔɲ.

Halɛna pɛ polo Nofa na Mɛtɔpa tɔ, tɔ kpiisa pa tɛnaya.

³¹ Mpuɣu Iseɣeli nyɔma tɔɣɔ Amolii nyɔma tetu. ³² Na Moisi kusi fɛɲlaa na pa cɔɔ Yasɛɛ ɪcatɛ. Yoolaa lɛɛka-tɛ na tɔ acaɛɛ sɛkpɛna. Pa tɔɣɔna Amolii nyɔma. ³³ Pɛ waali kɛ pa layasa mpaav na pa mɛɲna Pasaɲ tɔɔ. Mpuɣu tɛna wulav Oki nɔ lɛsa i yoolaa tɛna na pa polo Iseɣeli nyɔma yoonav kɛ Itɛlei. ³⁴ Mpuɣu Tacaa heela Moisi si: Taa nyana-i. Maa tu i na i yoolaa na i tetu tɛnaya nyɔ nin taa, na ɲ lana-i isɪ n lapɛna Amolii nyɔma wulav Sihon wei i ka wɛ Hɛsɛpɔɲ tɔ. ³⁵ Na Iseɣeli nyɔma ku Oki na i pɔyalaa, na i yoolaa tɛna. I ta yele paa kulɔm na i weesuɣu. Iɛna pa lɛɛki tetu.

ISEɣELI NYɔMA Kɛ MOWAPU TETU TɛTɛKɛLE TAA

22

Tuɔ Palaam na wulav Palaki pa tɔm

¹ Mpuɣu Iseɣeli nyɔma tɛɛwa na pa siki Yaatanɪ kutɛsuɣu tɔɔ kɛ Mowapu tɛtɛkɛle taa kɛ Yeliko isɛntaa.

²⁻⁴ Tɛnaya Sipɔɔ pɔyalɔ Palaki wei i tɔkaya kawulaya kɛ Mowapu kɛ waatu ɪni tɔ, i nuwa isɛna Iseɣeli nyɔma lapa Amolii nyɔma tɔ. Iɛna sɔɣɔntu kpa i na i samaa na pa seliɣi si, Iseɣeli nyɔma kɛla pɔyalɛ. Mpuɣule Mowapu nyɔma tɔma Matiyan nyɔma kupɔyalaa si: Iseɣeli nyɔma caa pɛ tɛnaya kpiisuɣu kɛ, na pa cɔɔna-mɛ, isɪ naaɲ kuntuɣu nyutu tɔ.

⁵ Iɛna wulav tili i yɛlaa kɛ Peyɔɔ pɔyalɔ Palaam wei i ka wɛ Petɔɔ kɛ Ifɛlatɪ pɔɣɔ tɔɔ tɔ i kin si, pa heeli-i si: Yɛlaa napɛli pa luna Icipiti na pa kɔɔ na pa waasi ma tetu tɔɔ. ⁶ Hai, kɔɔ na ɲ tɛɲsi-wɛɣɛ mpusi. Pa kɛla-m ton. Ntanyɪ n kɔ pɛsi na ɲ tɔɣɔni-wɛɣɛ ma tetu taa. Mpi tɔ, ma nyɛma si, ye n tɛɲsa yulɔ kɛ mpusi, yaa n koola-i kupantu, pɛ lakɪ kɛ. ⁷ Mpuɣu Mowapu na Matiyan kupɔyalaa kpɛɲna mpi paa fɛli pee nalɔ Palaam tɔ. Na pa polo i tɛ na pa heeli-i Palaki kusɛlɛmutu. ⁸ Ntɛna Palaam si: I suɔ ma tɛ, na ku fema, ɪɛ ma tɛlɛsi-mɛɣɛ nti Tacaa heela-m tɔ. ⁹ Iɛna Tacaa pɔɔsi-i si: Mɔulaa mpa pa wɛnna nyɔ tɛ? ¹⁰ Ntɛna Palaam cɔ-i si: Mowapu wulav Palaki tilina yɛlaa si pa heeli-m si ¹¹ napɛli pa luna Icipiti na pa watɪ-m. Iɛ

kɔɔ na ń tɛŋsi-wɛyɛ mpusi, na ma pɛsi-wɛ na má tɔɔŋi-wɛ. ¹² Mpɔyɔlɛ Isɔ tɔma Palaam si: Taa tɛŋ-wɛ si n tɛŋsɔyɛ Isɛyɛli nyɛma kɛ mpusi yoo. Mpi tɔ, ma tɛma-wɛyɛ kɔpantɔ kooluyɔ.

¹³ Tɛv fema ɔlɛna Palaam tɔ Palakɪ tillaa si: ɪ kpe mə tɛ. Tacaa kisaa si má taa tɛŋ-mɛ.

¹⁴ ɔlɛna Mowapɔ kɔpayalaa mpɛ pá mɛli na pá heeli Palakɪ si: Palaam kisa-tɔyɔ tɛŋyɔ.

¹⁵ Mpɔyɔ Palakɪ kɔsa tillaa kɔfama na pa taa kɛ ɪ waali nyɛma. Pɛlɛ pa kɛla kancaalaya nyɛma kɛ payalɛ na sɔsɔntɔ. ¹⁶ Na pá polo pa heeli Palaam si wulav tɔma si: Ma kpa nyá yule. Paa pɛ caala-ŋ isɛna, polo na nyana-ɪ í ná. ¹⁷ Pɛyɛlɛ ye n tɛŋsa mpɛ inɔyɛ mpusi, maa kɔsi nyá nyɔyɔ na má ha-ŋ pɛ tɛna mpi n sɔɔlaa tɔ.

¹⁸ Ntɛna Palaam cɔ tillaa mpɛ si: Paa ɪ ká ha-m ɪ liyitee na pɛ wɔlanaa tɛna, pɛ fɛi si má lu hɛm, na má pɛntɛna ma Isɔ Tacaa. ¹⁹ ɪlɛ paa na mpɔ, ɪ sɔv cɛnɛyɛ ahoo anɛ na má ná nti Isɔ ká tasa-m heeluyɔ tɔ. ²⁰ Mpɔyɔ Tacaa tɔma Palaam kɛ ahoo taa si: Ntɛŋ nyá waali kɛ yɛlaa mpɛ pa kɔma? Tɛŋ-wɛ, ɪlɛ nti maa hɔli-ŋ tɔ, tɛ tike kɛ n ká la.

²¹ Tɛv fema tanaŋ, ɔlɛna Palaam kpɛɛli ɪ kpaŋaya na í tɛŋ Mowapɔ nyɛma.

Palaam na ɪ kpaŋaya pa tɔm

²² Tɛv fema tanaŋ, ɔlɛna Palaam kpɛɛli ɪ kpaŋaya alɔnyɛŋka. Na ɪ tɛmlɛ nyɛma kɛ naalɛ, na pá tɛŋ Mowapɔ nyɛma. Ama Tacaa mɔ pááná na ɪ tɛv mpi. ɔlɛna isɔtaa tillu taŋi-ɪ mpaav taa. ²³ Kpaŋaya nawa isɔtaa tillu kɛ mpaav hɛkɔ taa na í kpɛɛwa ɪ layatɛ na í tɔka ɪ niŋ taa, ɔlɛna ká heli. Na Palaam ma-kɛ na í mɛlɛna mpaav taa. ²⁴ Mpɔyɔ isɔtaa tillu tuusa lɔlɔ, na í sɛŋ mpaav taa kɛ lɛsɛŋ tawa koloosi hɛkɔ. ²⁵ Kpaŋaya na-ɪ ɔlɛna ká tiili ka ti na koluŋa na pɛ kú Palaam nɔɔhɛlɛ. ɔlɛna ɪ sɔv-kɛyɛ mapɔ. ²⁶ Mpɔyɔ isɔtaa tillu tasa pote na í sɛŋ timpi koloosi kpula teu na pɛ fɛi hɛlɔyɔ na ntɔɔŋ yaa mpɛtɛŋ tɔ. ²⁷ Kpaŋaya na-ɪ, ɔlɛna ká hɛnti. Tɛnaŋa pááná kpa Palaam na í hɔɔki-kɛyɛ kpátóyɔ. ²⁸ Mpɔyɔlɛ Tacaa kula kpaŋaya nɔyɔ na ká tɔ Palaam si: Pepɛyɛ ma lapa-ŋ na ń ma-m halɪ tɔm tooso tɛna? ²⁹ Ntɛna Palaam cɔ si: N nyɛna-m yem kɛ tɛ. Ye maa tɔka layatɛ isɛntɔ maa tɛma-ŋ kuyɔ kɛ kpakpaa. ³⁰ Kɛlɛna kpaŋaya si: Anɪ ma kɛ nyá kpaŋaya kɛ, na ń cakɪ-m tam. Too tɔ, ma tɛma-ŋ ńpɔyɔ lapɔ na? Paalam si: Aai yoo.

³¹ Mpɔyɔ Tacaa kula Palaam isɛ na í ná isɔtaa tillu sɛŋa mpaav hɛkɔ taa, na ɪ layatɛ kɛ ɪ niŋ taa. Tɛnaŋalɛ ɪ hota ɪ lotu tɔɔ kɛ atɛ. ³² Ntɛna isɔtaa tillu pɔɔsi-ɪ si: N mapa nyá kpaŋaya kɛ tɔm tooso suwɛ? Ma kɔmaya si ma kakɪ-ŋ mpaav. Mpi tɔ, ma nyɛmá si n puki tɛlɛtɛ kɛ. ³³ Ama nyá kpaŋaya na-m na ká heli-m tɔm tooso. Ye pɛ taya mpɔ maa kɔ-ŋ na ma yɛlɛ-kɛ na ka weesuyɔ. ³⁴ Mpɔyɔ Palaam tɔma isɔtaa tillu si: Ma taa nyɪ si n taŋa-m mpaav taa si má taa polo. Ma tɔm sɛpa. Ye nyá lanlɛ ta hɛɛna ma pote ńtɛ ma mɛlɔyɛ nɔɔnɔ. ³⁵ ɔlɛna isɔtaa tillu si: Tɛŋ-wɛ. Ama nti ma heeliyɛ-ŋ tɔ, tɛ tike kɛ ń ká yɔyɔti. Ntɛna Palaam tɛŋ tillaa mpɛ.

Palaam na Palakɪ pa suluyɔ

³⁶ Waatɔ wei Palakɪ nuwa Palaam kɛntɛ ɔlɛna í polo ɪ sɛŋyɔ kɛ Mowapɔ ɪcatɛ nte tɛ wɛ tɛtɔ tonja kɛ Alɛnɔŋ lɔɔv nɔyɔ tɔ. ³⁷ Na Palakɪ pɔɔsi-ɪ si: Pepɛ tɔɔ kɛ n ta kɔɔ kpakpaa kɛ waatɔ wei ma tila tɔm kancaalaya nyɛm tɔ? Yaa n huɔki si ma kpisiyɛ nyá nyɔyɔ kɔsɔyɔ? ³⁸ Mpɔyɔ Palaam cɔwa si: Tɔv pɛnɛntɛ ma kɔma yaa. Ama maa lakɪ ma luyɔ nyɛntɔ kɛ. Nti Isɔ ká tu-m tɔ tɛ tike kɛ maa yɔyɔti.

³⁹ Mpɔyɔ pa naalɛ pa pola Kiliyatɪ-Husoti. ⁴⁰ Na Palakɪ laa naaŋ na heeŋ na í ha ɪ waali nyɛma na Palaam.

Palaam tɔlasɪ kɔpantɔ kooluyɔ kancaalaya nyɛm

⁴¹ Tɛv fema ɔlɛna Palakɪ na Palaam pá kpa Pamɔti-Paali timpi pɛ loosiyɛ isɛyɛli tɛsikilɛ hɔyɔlɔyɔ tɔ.

23

¹ M'p'ógú Palaam t'oma Palakí sí: Nma-m t'áfeenle ké t'om naatosomp'og'olaya. Na í cele-m lat'ecenaa na i'waan ké naatosomp'og'olaya mp'og'olaya. ² Ulena Palakí la mp'u, na pa naale pá laa lat'ece na i'waan ké paa lonte nte t'ə taa. ³ Na Palaam t'ə Palakí sí:

Səŋ t'áfeenle c'əne na má hat'əli. Ntanyí Tacaa ká lu ma t'ə na í heeli-m nat'əli na ma tel'əsi-ŋ. Ulena í kpa tonton'le t'ə. ⁴ T'ənaŋa Tacaa lu í t'ə, na Palaam t'ə sí: Ma ŋmawa t'áfeenle ké t'om naatosomp'og'olaya, na má laa lat'ece na i'waan ké paa t'áfeenle nte t'ə t'ə.

⁵ Ulena Tacaa h'uli Palaam ké t'om nti í ka y'og'otí t'ə. Na í t'om-í sí: M'əli Palakí kin. ⁶ M'p'ógú í m'əla Palakí na í waali ny'əma pa c'əlo na pá səŋ t'áfeenle t'əna. ⁷ Kawəyaya ŋka Palaam map'a t'əy'əlo:

Mowap'u wulav Palakí yaana-m
ilim t'əli'le p'əŋ taa ké Silii,
sí má nyaasi lseyeli ny'əma.
Na má t'əŋsí Yakəpu l'ul'uy' ny'əma ké mpusi.

⁸ Ue isənaya maa t'əŋsí mpusi ké wei
Tacaa ta t'əŋsí mpusi t'ə?

Yaa isənaya maa nyaasi y'əlaa
mp'a í ta nyaasi t'ə?

⁹ P'əŋ t'ə ké ma w'ee, na má loosiyi y'əlaa mp'e.
Pulasí t'ə ké ma w'ee na má nyənəyi-w'e.

Pa fayana piitimnaa l'empa ké,
na pa t'əcayale w'ena t'ə mp'aa.

¹⁰ Awey'ele lseyeli samaa kallu?

Yaa í c'ek'əna í l'ul'uy' ny'əma ny'uy'?

Ma s'əla má na siyisilaa mp'e t'ə k'p'entí s'əm ké,
na p'ə la-m ísu mp'e.

¹¹ Mp'uy'ule Palakí p'əsa Palaam na piti sí: Weti'yile n lapa-m mp'u? Ma k'əna-ŋ ké sí í t'əŋsí ma kolontunaa ké mpusi ul'ena nyaa m'əli na í kooliyi-w'ey'e k'upantu na?

¹² Nt'ena Palaam c'ə sí: T'əlasí ké sí ma y'og'otí nti Tacaa t'ə ma n'əy'ə taa t'ə.

Palaam koolee naale ny'əna

¹³ Mp'uy'ule Palakí t'oma Palaam sí: K'ə na t'ə layasí timpi n ká ná lseyeli ny'əma t'əna t'ə. P'ə taya pulu, p'əc'ə tike ké n naaki. T'ənaŋa n ká t'əŋsí-m-w'ey'e mpusi.

¹⁴ Ulena í pona Palaam ké Pisika p'uy' lu'uy' t'əfen'le, na í ŋma t'áfeenlenaa t'ət'əy'ə naatosomp'og'olaya. Na í laa lat'ece na i'waan ké paa t'áfeenle nte t'ə t'ə. ¹⁵ Na í t'ə Palakí sí: Səŋ t'əna na má polo na má na l'ə t'ə suli.

¹⁶ Ulena Tacaa t'ə Palaam n'əy'ə taa ké t'om sí í m'əli na í heeli Palakí. ¹⁷ Palaam m'əla wulav na í waali ny'əma pa kin, ul'ena ílé í p'əsi-í sí: Weti'yile Tacaa heela-ŋ?

¹⁸ M'p'ógú Palaam k'paya kawəyaya sí:
Sip'ə p'əyalu Palakí k'uli na n ke ŋkpaŋŋ.

¹⁹ L'ə t'ə ké yulu sí í looliyi, yaa í layasí í kusəsut'u.

Nti í suwa t'əy'ə í lakí t'ətetete.

²⁰ Tacaa koolina y'əlaa mp'ey'e k'upantu,
na máá t'eesəyi,

²¹ maa p'əsəyi na má layasí pulu.

Í w'e pa waali ké í ta na pa ísəyat'u, yaa pa tasək'əle.

Í ké pa wulav ké na pá wilitiyi-í na lan'hul'omle.

²² Iní í l'əs'əna-w'ey'e Icipiti taa
na tomin' ísu taale nav.

²³ Tutu na pee p'əsu'uy' u lakí lseyeli ny'əma ké pulu.

Pə tɔɔ kɛ pa nyənəyi lseyeli na pa tɔŋ si:
 ɪ naaki mpi lɔ lapa-we tɔ.

²⁴ Yɛlaa mpe pa we tɔŋ kɛ ɪsu tɔɔɔɔɔɔ
 ŋka ka cɛlɔyi ka tɔɔɔɔɔɔɔɔ,
 na ká nyɔɔki ka kukukum caləm,
 na pɛ́cɔ́ ká hɛntəyi tɔ.

²⁵ Ntɛna Palaki tɔ Palaam si: Ye n kaa tɔŋsi-weye mpusi, ɪɛ taa kooli-weye kupantu.

²⁶ Kɛlɛna Palaam si: Anɪ ma tɛma-ŋ heeluyu si nti Tacaa tɔɔɔ ma nɔɔ taa tɔɔɔ ma yɔɔtəyi.

Palaam koolee tooso nyəna

²⁷ Ḿpɔ́yú Palaki yaa palaam si: Tɔ layasi lonte lɛntɛ. Ntanyɪ lɔ ká tisi na ń tɔŋsi-m yɛlaa mpeye mpusi. ²⁸ ɪɛna í kpaana-ɪ Peyɔɔ puyɔ tɔɔ timpi yɛlaa naaki wɔlaya tɛtɔ tɔ. ²⁹ Na Palaam tɔ Palaki si: Nma-m tɛfɛɛɛɛɛnaa kɛ naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔ, na ń caa-m latɛɛɛnaa kɛ naatosompɔɔɔɔɔɔɔɔɔ na heen kɛ mpɔ tɔtɔ. ³⁰ ɪɛna Palaki la mpɔ na í laa latɛɛ na ɪwaaɔ kɛ paa tɛfɛɛɛɛɛ nte tɔ tɔɔ.

24

¹ Ḿpɔ́yú Palaam cɛkɛnaa si Tacaa suwaya si ɪ kooliyi lseyeli nyɔ́ma kɛ kupantu. ɪɛ ɪ ta tasa pɛɛkuyɔ si ɪ suliyi lɔ ɪsu ɪ tu laki tɔ. Ntɛna ɪ kɛɛsi kpakpaa na wɔlaya tɛtɔ tɔɔ. ² ɪ kɔsa ɪɛ na í ná lseyeli nyɔ́ma kɛ pa tɛsikile, ɪɛna lɔ Feesuyu tii ɪ tɔɔ. ³ Na í ma kawɔyaya si: Peyɔɔ pɔyalɔ Palaam má, ma kukpaalɔtɔ ntɔ.

Pə kula ma ɪɛ kɛ.

⁴ Ma nukɪ lɔ kuyɔɔtɔtɔ kɛ,
 na má paasəyɛna nti Toma tɛna tɔ hɔlɔyi-m tɔ.
 Ye ma sɛɛki-ɪ ɪ hɔlɔyi-m ɪ tɔyi.

⁵ lseyeli yɛlaa Yakɔɔ lɔluyɔ nyɔ́ma mɛ,
 mɔ coka tewaya pə tu fɛɪ.

⁶ Pə caya kɛ ɪsu lɔɔŋ wei ɪ kpeŋ tɔ,
 yaa pɔɔ kɔtemiŋ tɔɔ haləm.

Yaa tɔŋ kupan wei Tacaa tuuwa pɔɔ nɔɔ tɔ.

⁷ Pə caya ɪsu lɔm sukuɔɔ na pə watəyi tɔŋ tɛɛ tɔ.
 Pa wulav ká kɛɪ Akaki na pa kawulaya tɛɛ tɔŋ.

⁸ lɔ lɛsɛna-weye Icipiti taa, na tomiŋ ɪsu taalɛ nav.
 Na pá yɔkəyi pa kolontunaa muwa
 na pá cɔtɔtəyi-weye nyɔ́má.

⁹ Pa luniyi kɛ ɪɛna pa hɛntɪ ɪsu tɔɔɔɔɔɔ.

Awe pəsəyi na í kɔsi-we na tɔŋ?

lseyeli, pə kooli kupantu kɛ nyá kupantu koollu.

Pə tɔŋsi mpusi kɛ nyá mpusi tɔŋsɛlaa.

¹⁰ Tɛnayaɛ pááná kpa Palaki na í kaləyi na í fiisiyi niŋ na í tɔŋ si: Ma kɛna-ŋ kɛ si ń tɔŋsi ma kolontunaa kɛ mpusi. Tɔm tooso nyɔ́m ntɔ n kooliyi-weye kupantu. ¹¹ Polo ń kpe. Maa suwa si maa kɔsi nyá nyɔɔ kɛ. Ama Tacaa kisaa.

Palaam kɛsəyi ɪsəna lseyeli nyɔ́ma ka weɛ teu tɔ

¹² Ḿpɔ́yú Palaam cɔwa Palaki si: Anɪ maa tɛma nyá tillaa kɛ heeluyu si, ¹³ paa n ká cɛɛ-m nyá kawulaya taa liyitee na wɔla tɛna, pə fɛɪ si má kpɛsɛna Tacaa. Nti tɔ tike í ká tɔ ma nɔɔ taa tɔɔ maa yɔɔtɔ. ¹⁴ Tɔɔ, nɔɔnɔ maa mɛɪ ma yɛlaa kiŋ. ɪɛ kɔɔ na má hɔɪ-ŋ mpi lseyeli nyɔ́ma ká wakɛɪ nyá yɛlaa kɛ kuyaku nakɔɪ tɔ. ¹⁵ Ntɛna í má kawɔyaya si: Peyɔɔ pɔyalɔ Palaam má, ma kukpaalɔtɔ ntɔ.

Pə kula ma ɪɛ kɛ.

¹⁶ Ma nukɪ lɔ nyá kuyɔɔtɔtɔ kɛ,

na má paasəxəna nti n hɔləyɪ-m tɔ.
 Ye ma sɛɛki-ŋ n hɔləyɪ-m nyá təyɪ.
¹⁷ Ma loosiyi mpi pu te na pə lá tɔ, na má nyənəyɪ-wɪ.
 Isɔtɔlɔŋa ká lu Yakəpu lɔlɔyɔ taa.
 Wulav ka lu Iseyeli taa
 na í má Mowapu nyéma ləkpaɣasaya
 na Sɛɛti lɔlɔyɔ nyéma nyɔɔŋ taa.
¹⁸ Iseyeli nyéma ká lɛɛki pa kolontunaa
 Itəm nyéma tetu Seyii na pá pəsi akanaa.
¹⁹ Yakəpu lɔlɔyɔ nyéma kpila pa kolontunaa.
 Pa kpiisiyi mpa pə kaasaa təxɔ pa acalɛɛ taa.

Palaam kɛsɔyɔ kɛ Iseyeli kolontunaa ncaa təm

²⁰ Mɔpɔyɔ Palaam nawa Amaleke nyéma, na í tɔ sɪ:
 Amaleke nyéma kɛ piitim sɔsɔɔm ké.
 Ama ncaale təkpataa kɛ paa tɛsɛna.
²¹ I nawa Keni nyéma, ɪɛna ɪ tɔ sɪ:
 Pə cayaɔa-mɛyɛ mə tetu taa ké ɪsu
 Tante pusuyuna kəkpaɔmɔyɔ tɔ.
²² Paa na mpɔ kəkə ká niisina mə tɔcayale,
 na Asilii nyéma náá kuu-mɛyɛ yomle.
²³ Mɔpɔyɔ Palaam tasaa sɪ:
 Ye Isɔ tɔ nin, awe wɛɛna weesuyɔ?
²⁴ Sipili kɔtɛŋ kɛ Asilii ŋmakɛllaa lukəna,
 na pá wakəli-we na pə kɛŋna Hɛpɛɛ lɔlɔyɔ nyéma.
 Ama pɛɛ pa tɛsəxəna ncaale tətəxɔ.
²⁵ Palaam tɛma tɔmnaa mpɛyɛ yɔxɔtɔyɔ ké, ɪɛna í kpaya mpaav na í məli ɪ tetu taa, na Palaki
 náá məli ɪɛ ɪ tɛ.

25

Iseyeli nyéma sɔvv kɛ laatu taa

¹ Mɔpɔyɔ Iseyeli nyéma caya Sitim na pá na Mowapu alaa pá sɔv yem yem lakasi taa. ² Na
 pɛɛ pá sɔsɪ-wɛyɛ tɔŋ laav taa, na halɪ pá təkɪ pə təxənaya na pa lunjiyi ³ tɔyɔ Paali kɛ Peyɔɔ
 pɔyɔ taa. ɪɛna Tacaa pááná náá huuna-wɛ. ⁴ Ntɛna Isɔ tɔ Moisi sɪ: Koti Iseyeli nyɔyɔ nyéma
 tɛna, na ɪ pusi tasəkəle nyéma na tɔŋ kɛ ma ɪsentaa kɛ ilim taa, na pəcɔ má kú ma pááná kɛ
 pa tɔɔ.
⁵ Mɔpɔyɔ Moisi tɔma Iseyeli huɔlɔ sɪ: Paa wei í kú Peyɔɔ pɔyɔ taa tɔyɔ Paali lunɔlɔ mɛ.
⁶ Waatu wei Moisi na lɛlaa pa kota Isɔ cokəle nənəyɔ na pá wiiki, ɪɛ Iseyeli tɔ nɔyɔɔ ɪ kɔna
 Matiyən alɔ ɲtɛ pa ɪsentaa tɛna, na í pona ɪ tɛ. ⁷ Mɔpɔyɔ ɪlasaa pəyalɔ kɔtɔlɔ Pɛŋhasɪ wei ɪ ké
 Alɔŋ saali tɔ, ɪ kula samaa taa tɛna na í cɔ ŋmantaaya, ⁸ na í tɔŋ apalɔ na alɔ ɪnɪ pa waaləyɪ
 cokəle taa, na í sɔ pa naale pa lotu taa kɛ ŋmantaaya na pá sí. ɪɛna yɔlɔkɔsɔkɔ kɛɛli Iseyeli
 nyéma tɔɔ. ⁹ ɪɛ sətɔa tɛma iyisi hiu na liyiti (24.000) kɛ yoosuyɔ.
¹⁰ Mpɔyɔɔ Tacaa tɔma Moisi sɪ: ¹¹ ɪlasaa pəyalɔ kɔtɔlɔ Pɛŋhasɪ wei ɪ ké Alɔŋ saali tɔ, ɪ kɛɛla
 ma pááná kɛ timpi ɪ sɛɛsa ɪsələ kɛ Iseyeli nyéma taa ɪsu má tɔ. Pə tɔɔ ké ma ta kpiisi-wɛ.
¹² Mpɔ tɔ, heeli-ɪ sɪ, má na-ɪ tu pɛɛli hɛɛsɔyɔ nɔyɔ. ¹³ Na ká wɛɛ í na ɪ piya piya pa tɔɔ, na pá
 pəsi kɔtɔlɔ kɛ tam. Mpi tɔ, ɪ sɛɛsa ɪsələ na ma tɔmlɛ, na í husɪ Iseyeli nyéma ɪsayatɔ.
¹⁴ Iseyeli tɔ wei na ɪ alɔ Matiyən tɔ pa kɔwa mpɔ tɔ, ɪ ká Salu pəyalɔ Simili ké. Simiyən
 kɛkəle taa nyɔyɔ tɔ ntɛ. ¹⁵ Na pá yaaki ɪ alɔ sɪ Kosipi, na alɔ ɪnɪ ɪ caa sɪ Suuu. ɪɛ ɪ ká ké
 Matiyən lɔlɔŋ pəyalɛ nyɔyɔ tɔ ké.

¹⁶ M'p'ógú Tacaa tōma Moisi si: ¹⁷ Tii Matiyah nyéma tōo, na í kpiisi-wε. ¹⁸ Pa pəsa mə kolontunaa ké. Mpi tō, pa tusa-mε na acilayatu ké Paali, na pa nyuyv tu lεlv pεεlv Kosipi tām taa. Inəyi pa kowa yulukusəku waatu taa.

26

Iseyeli kpeka kokalbyo tām naale nyām

¹ Waatu wei yulukusəku ŋku kv tεεwa, ilena Tacaa tō Aləŋ pəyalv kətulv Ilasaa si: ² Kala Iseyeli yəlaa na pə kεesəna pa ləlvŋ, ke pə krayav apalaa mpa pa tala pusɪ hiu na pá muna yooou pote tō. ³ M'p'ógú Moisi na Ilasaa pa heela Iseyeli nyéma ké Mowapv tεteka taa ké Yaatanɪ nəyɔ ké Yeliko ɪsentaa ⁴ si: Tacaa tōwa Moisi si í kala yəlaa mpa pa təna pa wena pusɪ hiu na waali tō.

Iseyeli kpeka nna a luwa Icipiti taa tō a həla ntō:

⁵ Yakəpυ pəyalv kancaalaya nyəŋ Lupəŋ kpekəle, na ílé ɪ ləlvɔv nyéma nté Hanəki nyéma na Pula nyéma. ⁶ Na Həsələŋ nyéma na Kaami nyéma. ⁷ Lupəŋ kpekəle nyéma nté, na pa taa ké apalaa iyisi nule na tooso na nasətosə na nūnəwa na hiu na naanəwa (43.730). ⁸ Palu pəyalv Iliyari, ⁹ pəyalaa nté Nemuweli na Tatan na Apilam. Na Tatan na Apilam paa kεna nyuyv nyéma, ke samaa wei ɪ kula Moisi na Aləŋ pa tōo tō. Kolee waali nyéma nté mpe ɪni. Waatu inəyi pεle pa kula Tacaa tōo. ¹⁰ M'p'ógú tεtv haa nəyɔ na té li-wε na té kpennna Kolee. Kəko nyaya lɛlaa na pa ɪsε ke ŋmυnuyv na nule na naanəwa (250). Mpu ɪni pə hula lɛlaa mpa pə kaasaa təyɔ ləŋ ké. ¹¹ Paa na mpu Kolee pəyalaa ta si.

¹² Simiyəŋ kpekəle nyéma ləlvŋ həla ntō: Nemuweli nyéma, na Yaməŋ nyéma, na Yakeŋ nyéma, ¹³ na Sela nyéma, na Sawuli nyéma. ¹⁴ Pa taa apalaa wε yəlaa iyisi hiu na naale na ŋmυnuyv (22.200).

¹⁵ Katɪ kpekəle nyéma ləlvŋ həla ntō: Sefəŋ nyéma na Haki nyéma na Suni nyéma, ¹⁶ na Osini nyéma na Ili nyéma ¹⁷ na Aloti nyéma na Aleli nyéma. ¹⁸ Pa taa apalaa wε yəlaa iyisi nule na nasəle na nūnəwa (40.500).

¹⁹⁻²¹ Yuta kpekəle nyéma ləlvŋ ntō: Sela nyéma na Pεlesi nyéma na Selaɪ nyéma. Pεlesi nyéma nté na Həsələŋ nyéma na Hamuli nyéma. Yuta pəyalaa naale Ili na Onəŋ paa səpa Kanaəŋ tεtv taa. ²² Pa taa apalaa wε iyisi nutoso na naanəwa na naatosə na nasəle na nūnəwa (76500).

²³ Isakaa kpekəle nyéma ləlvŋ ntō: Tola nyéma na Pufa nyéma ²⁴ na Yepusi nyéma na Similonə nyéma. ²⁵ Na pa taa apalaa ké iyisi nutoso na liyiti na ŋmυnuyv na nūnəwa (64300).

²⁶ Sapuləŋ kpekəle ləlvŋ nyéma ntō: Seletɪ nyéma na Ilonə nyéma na Yaleyeli nyéma. ²⁷ Na pεle pa taa apalaa ké iyisi nutoso na nasəle na nūnəwa (60500).

²⁸ Manasee na Ifəlayim pa kpeka nyéma nté Yosεfuv ləlvŋ nyéma təna. ²⁹ Manasee kpekəle nyéma ləlvŋ ntō: Makii nyéma na ílé ɪ pəyalv Kalaatɪ nyéma. ³⁰ Kalaatɪ ləlvŋ nyéma nté na Yesεε nyéma na Hεlɛki nyéma ³¹ na Asəliyeli nyéma na Sekem nyéma, ³² na Semita nyéma, na Hεfεε nyéma. ³³ Hεfεε pəyalv Selofatɪ ná lula alvpiya tike ké. Mpeyele Mala na Nowa na Hokəla na Milika na Tiisa. ³⁴ Na pa taa apalaa ké iyisi nule na naanəwa na naale na nasətosə na nūnəwa (52700).

³⁵ Ifəlayim kpekəle ləlvŋ nyéma ntō: Sutela nyéma na Pekεε nyéma na Tahanə nyéma. ³⁶ Sutela pəyalv Ilanə ləlvɔv nyéma nte ilanə nyéma. ³⁷ Pa taa apalaa wε iyisi hiu na naanəwa na naale na nasəle na nūnəwa (32500). Yosεfuv ləlvɔv nyéma nté kpeka anɪ a naale.

³⁸ Pεncamεε kpekəle ləlvŋ nyéma ntō: Pela nyéma, na Asepeli nyéma na Ahilam nyéma ³⁹ na Sufam nyéma na Hufam nyéma. ⁴⁰ Pela ləlvɔv nyéma nté na Aatɪ nyéma na Naamanə nyéma. ⁴¹ Pa taa apalaa wε iyisi nule na kakpasɪ na nasətosə (45600).

⁴² Tanə kpekəle ləlvɔv nyéma nté Suham nyéma. ⁴³ Pεle pa taa apalaa wε iyisi nutoso na liyiti na nasəle (64400).

⁴⁴ Aseε kpekale lulvyu nyóma nté: Iməna nyóma na Isefi nyóma na Peliya nyóma. ⁴⁵ Peliya lulvyu nyóma nté na Hepεε nyóma na Maləkəyeli nyóma. ⁴⁶ Aseε ka wena pεεlɔ na pá yaaki-ı sı Sela. ⁴⁷ Pεle pa taa apalaa we iyisi nule na naanowa na tooso na nasəle (53400).

⁴⁸ Nefətali kpekale lulvyu nyóma nté: Yasiyeli nyóma na Kuni nyóma ⁴⁹ na Yesεε nyóma na Sikem nyóma. ⁵⁰ Pa taa apalaa ka we iyisi nule na kakpası na nasəle (45400).

⁵¹ Iseyeli apalaa təna mpa pa kalaa tɔ, pa kpenta iyisi nasətosɔ na kulɔmaya na nasətosɔ na nunowa na hiu na naanowa (601730).

Tetv talvyu tɔm

⁵² Mpyúy Tacaa tɔma Moisi sı: ⁵³ Pə weε sı ń tala tetv ke Iseyeli kpeka na pá keesəna a samaa. ⁵⁴⁻⁵⁶ Tete ke paa tɔ na pá taləna paa kpekale nteye tə tetv. Ilena pá cəla kpeka səsəɔna ke tetv səsəɔntu na səkpəna ke səkpetu.

Lefii nyóma kokalvyu naale nyəŋkv

⁵⁷ Lefii kpekale taa lulɔŋ wei wei pa kalaa təɣəle Keesəŋ nyóma na Kehatı nyóma na Melali nyóma. ⁵⁸ Pa lulɔŋ taa səkpəŋ nté Lipini nyóma na Hepəlɔŋ nyóma na Malii nyóma na Musi nyóma na Kolee nyóma. Aməlam caa keke Kehatı. ⁵⁹ Aməlam kpayana Lefii pεεlɔ Yəkəpəti wei pa lula Icipiti tɔ. Na ílé ı lulı-ı Alɔŋ na Moisi na Maləyam pa tooso. ⁶⁰ Alɔŋ piya nté Natapı, na Apihu, na Ilasaa, na Itamaa. ⁶¹ Ama Tacaa kuwa Natapı na Apihu ke waatu wei pa pona-ı kətaɣa təlatə tɔ ke tulaalɔ kpai nyəŋ tɔ. ⁶² Pa taa apalaa na alɔpiya mpa pa tala isətɔnaa naale tɔ pa we iyisi hiu na tooso (23000). Pa taa kaləna-we na Iseyeli nyóma leləa. Mpi tɔ, pə fei sı pá taləna-weye tetv.

Kokalvyu kvəkətv

⁶³ Isəna Moisi na kətulɔ Ilasaa pa kala Iseyeli nyóma ke Mowapu tetəkəle taa ké Yaatanı nəɣɔ ke Yeliko isəntaa təɣəle. ⁶⁴ Mpa Moisi na kətulɔ Alɔŋ paa kala tɔm kancaalaya nyəm ke Holəpɔ wulaya tetv taa tɔ pa fei nəɔnɔɔ nyóma taa. ⁶⁵ Tacaa ka tɔma-weye heeluyɔ sı pa təna paa sı wulaya tetv taa. Ye pə taɣa Yefune pəyalɔ Kaləpɔ na Nun pəyalɔ Yosuwee pa tike ke pə kaasaa.

27

Mpa pə mɔna pá təɣə kpancoou tɔ

¹ Mpyúy Yosεfu pəyalɔ Manasee, na Manasee pəyalɔ Makii, na Makii pəyalɔ Kalaatı na Kalaatı pəyalɔ Hefεε, na Hefεε pəyalɔ Selofatı. Selofatı ını ı pεelaa Mala na Nowa na Hokəla na Milika na Tiisa pa poləna ² Moisi na kətulɔ Ilasaa na Iseyeli kɔpayalaa təna kin ke Isə cokəle nənəɣɔ na pá tɔ sı: ³ Tá caa səpa wulaya tetv taa ké ı isayatu tɔɔ, ı ta ye le apalɔpəyaya. Ama ı fei Kolee na ı waalı nyóma mpa pa kula Tacaa tɔɔ ké wulaya tetv taa tɔ pa taa. ⁴ Mpu tɔ, í ha tá na tá caa yəlaa ke tetv. Pə taa kɔɔ na ı hətə saalı yem. Mpi tɔ, alɔpiya tike ke ı lulaa. ⁵ Mpyúy Moisi hula Tacaa ke pa kusələmɔtu ntı. ⁶ Na ílé ı tó sı: ⁷ Pεelaa mpe pa kusələmɔtu we teu. ı cεle-weye pa caa tetv ke ílé ı lulvyu nyóma nyəntu kin. ⁸ Pə weε sı ń teləsı Iseyeli nyóma sı ye alɔpiya tike ke yulɔ lulaa na í sı, pá cεle-səɣı ı kpancoou. ⁹ Ye ı feina alɔpəyaya, íle pa cəla ı kpancoou ke ı neu yaa ı taalɔ. ¹⁰ Yaa ye ı feina neu yaa taalɔ, íle pa cəla ı kpancoou ke ı caa taalɔ yaa ı neu. ¹¹ Yaa ye ı caa feina taalɔ yaa neu, íle pa cəla ı kpancoou ke ı lulvyu nyóma taa wei ı kəla-ı kpətənav tɔ. Pə ké Iseyeli nyóma ke kusəsutɔ ké isu ma keesuyɔ-we tɔ.

Yosuwee ləstvyu ke Moisi lonte

¹² Mpyúy Tacaa tɔma Moisi sı: Kpa Apalim puyɔ tɔɔ na ń loosi tetv ntı ma haaki Iseyeli nyóma tɔ. ¹³ N ká na-tı yaa. Ama n ká sı teitei ké isu nyá taalɔ Alɔŋ. ¹⁴ Pə taɣa pulɔ, í tá təkı ma tɔm ke Sin wulaya tetv taa ké waatu wei samaa yookayana-m tɔ. ı tá fayası-m na ma mpaa ke waatu wei í sələmaya lɔm tɔ. Yoo lɔm mpi pa yaana pa te taa sı, Melipa ke Sin wulaya tetv taa ké Kateəsı tɔ pə tɔm ke ı yəɣətəɣı.

¹⁵ Mpuyule Moisi cowa Tacaa si: ¹⁶ Hai, Iso Tacaa nya wei n haaki weesuyu to, kpa yalaa pane pa nyoyu to, ¹⁷ wei i ka pasi na i paasana-weye paa waatu wei to, na pa taa wee isu kalaku nku ku laja tiikilu to.

¹⁸ Mpuyule Tacaa tama Moisi si: Nun payalu Yosuwee ke yulu wei i taa ma Feesuyu hayaa toyo. Yaa-i na n tu-i tamle nte. ¹⁹ Pona-i katulu llasaa kin ke lseyeli nyema tana sentaa, na n lapi-i wei i ka leeti nya lonte taa to. ²⁰ Pasa-i nya sasontu hayaluyu. Ilena lseyeli nyema nyana-i. ²¹ Katulu llasaa ka peekayana-i Tacaa luyu nyantu na kataya wontu nti pa yaa si wulim na tumima to. Ilena inu na lseyeli samaa pa tanyu-ti. ²² Mpyu Moisi mowa Tacaa tam, na i yaa Yosuwee ke katulu llasaa kin ke lseyeli nyema tana sentaa. ²³ Na Moisi tani nin ke Yosuwee too, na i lapi-i i lonte taa leetulu isu Tacaa keesuyu-i to.

28

Paa kuyaku nku ku nyantu

¹ Mpyu Tacaa tama Moisi si: ² Telasi lseyeli nyema si i paasana na i waki-m tanyaya katasu nsi si sasun ma caaki toyo pa waatuna mpa ma suwa to. ³ Paa ifemle nte i ka la Tacaa maya kataya nka kaka lusa ka tana toyo. Ie panaya kulumaya weesi nsi si tiili ta caami toyo i ka la-m kataya nke. Na pa wee mpyu tam too. ⁴ Lenka ke tana, na lenka ke taanaya. ⁵ Na pa sasana mulum kilonaa tooso, wei pa nuyutina Olifi nim liitili kulum na titite to. ⁶ Kataya nkeye i ka tema-m lapu ke Holeru puyu too. Ka sasun ke ma caaki. ⁷ Ilena i tani tana kataya wayaya too ke sulum liitili kulum na titite, na i liisi pakey cokale taa.

⁸ Ilena i la taanaya nyenka ke teitei isu tana tee nyenka. Sasun wei ma caaki to i kataya nka kaka lusa ka tana toyo.

Kuyaku kuhesuyu nyantu

⁹⁻¹⁰ Panaya kulumaya weesi naale nsi si tiili ta caami toyo i ka la kataya nkeye kuyaku kuhesuyu wule, na pa sulum na mulum kilonaa naatoso, wei pa nuyutina nim to. Na pa sasana paa kuyaku nku ku nyenka.

Isatu kuyaku kancaalaya nyenku nyantu

¹¹ Paa isatu wei i kuyaku kancaalaya nyenku nku, i ka la Tacaa ke kataya nka kaka lusa ka tana toyo latanaa kufama naaleye, na iwaav kulumoyu, na panaya kulumaya weesi naatosompayalaya nsi si tiili ta caami to. ¹² I ka sasu paa lataye wei i too ke mulum mpi pa nuyutina nim toyo kilonaa payalayafei naanowa. Na kilonaa naatoso ke paa iwaav nku ku too. ¹³ Na kilonaa toosoyo paa wayaya nka ka too. Kataya nka ka sasun ma caaki toyo. ¹⁴ Paa lataye wei i too ke sulum liitilinaa tooso, na paa iwaav nku ku too ke sulum liitilinaa naale, na paa wayaya nka ka too ke liitili kulum na titite. Katasu nsi i ka la paa panaya kayaya isatu kancaalaya kuyeen taa toyo. ¹⁵ Ilena i la panyuluyu ke isayatu husuyu kataya. Na pa sasana paa kuyaku nku ku kataya na pa sulum.

Teev acima nyantu

¹⁶ Mpyu Tacaa tasaa si: Paa panaya kufalaya nka ka isatu kancaalaya nyen, kuyeen naanowa na liiti wule i ka toyo Teev acima na ma hote taa. ¹⁷ Ilena isatu kulum inu i kuyeen naanowa na kakpasu wule i toyo kukusom fei kakalasi acima ke kuyeen naatosompayalaya. ¹⁸ Acima anu a kuyaku kancaalaya nyenku wule, Iso seetu ke i ka koti. I kaa la tamle nateli. ¹⁹ I ka la kataya nka kaka lusa ka tana toyo tala wena a tiili ta caami to. Isu latanaa kufama naale, na iwaav na panaya kulumaya weesi ke naatosompayalaya. ²⁰ I ka tani paa kpante nte to too ke kataya mulum mpi pa nuyutina nim to, paa lataye kufalu wei i too ke kilonaa payalayafei naanowa, na kilonaa tooso ke paa iwaav nku ku too. ²¹ Na i tani paa wayaya nka ka too ke kilonaa tooso. ²² Ilena i la panyuluyu ke isayatu husuyu kataya. Na katulu la-meye

^a 27:21 wulim na tumim: Iso kataya wontu nti pa naakayana i luyu nyantu toyo pa yaaki mpu.

pə kətaya. ²³ Kətasi nsi si təna si səsəyəna paa tanaŋ ŋku ku nyənŋi tə. ²⁴ Acima kuyeeŋ naatosompəyəlaya təcu ké maa nu paa kuyaku ŋku ku təyənaya na sulum na kətaya ŋka kəkə lusa ka təna tə ka səsəŋ. ²⁵ Ma seetu tike ke í ká koti kuyaku naatosompəyəlaya nyəŋku ŋku ku wule. I kaa la təmlə natəli.

Kumtu acima nyəntu

²⁶ Mpúyú Moisi təma si: Pə takí kumtu acima wule, ləna í kəna Tacaa ke təyənaya kufalaya kətasi. I seetu tike ke í ká koti kuyaku ŋku ku wule. I kaa la təmlə natəli. ²⁷ I ká la Tacaa ke kətaya ŋka kəkə lusa ka təna na í caaki ka səsəŋ təyə latəcənəa kufama naale, na iwaav na pənaya kuləmayə iweesi naatosompəyəlaya. ²⁸⁻²⁹ Na í tənı paa kətaya ŋka ka tə ké təyənaya kətaya, isu paa isətu wei i kuyaku kancaalaya nyəŋku nyəŋka. ³⁰ ləna í lá pəŋtuluyə ke kətaya, na pá la-meyə isayatu husuyə kətaya. ³¹ Kətasi sənə si tənaya í səsəyi paa kuyaku ŋku ku nyəŋka tə, na pə təyənaya, na pə sulum. Pə wee si təla nna a tiili tá caamı təyə í lakı kətasi.

29

Kawilitasi kuyaku nyəntu

¹ Mpúyú Moisi təma si: Tacaa seetu tike ke í ká koti isətu naatosompəyəlaya nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. I kaa la təmlə natəli. Na pu la-meyə kawilitasi acima. ² ləna í lá Tacaa ke kətasi nsi kəkə lusa si təna tə, si səsəŋ nyənŋi ke təla wena a tiili tá caamı tə. Isu latəce kufalu kuləm, na iwaav kuləmayə, na pənaya kuləmayə iweesi ke naatosompəyəlaya. ³ I ká səsəsi paa kpənte nte tə tə ké kətaya mulum mpi pa nuyutina nim tə. Paa latəce kufalu wei i tə ké kiloona pəyəlayafəi naanəwa, na iwaav tə ké kiloona naatoso. ⁴ Na í tənı paa iwəyaya ŋka ka tə ké kiloona naatoso. ⁵ Na í lá Tacaa ke pəŋtuluyə ke isayatu husuyə kətaya, na pá la-meyə pə kətaya. ⁶ I ká səsəsi kətasi sənə si tənaya paa kuyaku ŋku ku kətasi nsi kəkə lusa si təna tə. Na paa isətu wei i kuyaku kancaalaya nyəŋku nyənŋi na pə sulum na pə təyənaya nyənŋi tə, isu Tacaa ka suw tə. Kətaya ŋka kəkə lusa ka təna na Tacaa caaki ka səsəŋ təyəle.

Isayatu husuyə kuyaku səsəw nyəntu

⁷ Mpúyú Moisi tasaa si: Isə seetu tike ke í ká koti isətu naatosompəyəlaya nyəŋ kuyaku naanəwa nyəŋku wule, na nəhəkutu. Təmlə natəli tə fəi lapu. ⁸ Na í lá kətaya ŋka kəkə lusa ka təna na ká wena səsəŋ təyə təla wena a tiili tá caamı tə. Isu latəce kufalu na iwaav na pənaya kuləmayə iweesi naatosompəyəlaya. ⁹⁻¹⁰ Na í tənı paa kətaya ŋka ka tə ké təyənaya nyəŋka. Isu paa isətu wei i kuyaku kancaalaya nyəŋku nyəŋka. ¹¹ ləna í lá pəŋtuluyə ke isayatu husuyə kətaya. Na í səsəsi ləŋku ke isayatu husuyə kuyaku səsəwŋku nyəŋka. Na pə kaasi paa kuyaku ŋku ku kəkə nyənŋi na pə təyənaya na pə sulum.

Coka acima nyəntu

¹² Mpúyú Moisi tasaa si: Isə seetu tike ke í ká koti isətu naatosompəyəlaya nyəŋ kuyaku naanəwa na kakpası nyəŋku wule. Təmlə natəli tə fəi lapu. Na í təyə Tacaa acima ke kuyeeŋ naatosompəyəlaya. ¹³ ləna í lapı-təla wena pə ta caamı təyə kətaya ŋka kəkə lusa ka təna na ka we səsəŋ təyə kuyaku kancaalaya nyəŋku wule. Isu latəcənəa kufama naanəwa na tooso, na iwaan naale, na pənaya kuləmayə iweesi ke naanəwa na liyiti. ¹⁴⁻¹⁵ Na í tənı paa kətaya ŋka ka tə ké təyənaya nyəŋka. ¹⁶ ləna í lá pəŋtuluyə ke isayatu husuyə nyəŋka. Na pə səsəna paa kuyaku ŋku ku kəkə nyənŋi na pə təyənaya na pə sulum.

¹⁷⁻³⁴ Pə kpəyav kuyaku naale nyəŋku na pə polo naatosompəyəlaya nyəŋku tə. I ká la paa kuyaku ŋku ku kətaya ke təla wena a tiili tá caamı təyə. Na pə səsəna pə təyənaya na pə sulum. Mpi í ká la kətasi ke kuyaku naale nyəŋku təyəle, latəcənəa naanəwa na naale, na iwaan naale, na pənaya kuləmayə iweesi ke naanəwa na liyiti, na pəŋtuluyə kuləmayə.

Kuyaku tooso nyəŋku wule ke latəcənəa naanəwa na kuləm, na iwaan naale, na pənaya kuləmayə iweesi ke naanəwa na liyiti na pəŋtuluyə kuləmayə. Kuyaku liyiti nyəŋku wule

ke latəcenaa naanɔwa, na iwaan naale, na pənaya kulumaya iweesi ke naanɔwa na liyiti, na pəntulɔyɔ kulumɔyɔ. Kuyaku kakpasɪ nyəŋku wule ke latəcenaa pəɣɔlayafɛi naanɔwa, na iwaan naale, na pənaya kulumaya iweesi ke naanɔwa na liyiti, na pəntulɔyɔ kulumɔyɔ. Kuyaku naatoso nyəŋku wule ke latəcenaa pələfɛi naanɔwa, na iwaan naale, na pənaya kulumaya iweesi ke naanɔwa na liyiti, na pəntulɔyɔ kulumɔyɔ. Kuyaku naatosompəɣɔlaya nyəŋku ke latəcenaa naatosompəɣɔlaya, na iwaan naale, na pənaya kulumaya iweesi ke naanɔwa na liyiti, na pəntulɔyɔ kulumɔyɔ.

³⁵ Acima səsəna ke í ká koti na í tɔɣo kuyaku pələfɛi naanɔwa nyəŋku wule. Təmle natəli tə fɛi lapu. ³⁶ Í ká la Tacaa ke kətaya səsəny nyəŋka ke latəce, na iwaan, na pənaya kulumaya iweesi ke naatosompəɣɔlaya. Pə fɛi sɪ tɔla anɪ a tiili í caamu. ³⁷ Na í tənɪ paa tətɛ nte tə tɔ kə kətaya tɔɣonaya, na pə sulum mpi pa lakəna tam tɔ. ³⁸ Na í la tətɔɣo isayatu husuyɔ kətaya na í səsɪ pə tənaya paa kuyaku ŋku kɔ kəkɔ kətasi tɔ, na pə tɔɣonaya na pə sulum.

³⁹ Kətasi nsi pə wee sɪ í səsɪ kəkɔ na tɔɣonaya na sulum na ciikuɣu na luyɔ kulumɔyɔ pə nyənsɪ tɔ kə Tacaa acima kuyaku wule tɔɣɔle.

30

¹ Ḿpúyú Moisi teləsa Iseyeli nyəma ke tə tənɪ nti Tacaa tɔ-tɔ tɔ.

Nəəsɪ suw tɔə kəsəsutv

² Pə waali kə í tasa kpeka nyəŋ nyəma ke teləsuyɔ ke Tacaa kuyəɣəttɔ lentənɪ tɔtɔ sɪ: ³ Ye yulɔ su nɔɣo sɪ í lakɪ Tacaa ke kətaya. Yaa í kisiyi pulɔpuyɔ Iso tɔ. Pə fɛi sɪ í sɛkɪ pə lapu. Pə wee sɪ í la pə tənɪ mpi pə luna í nɔɣo tɔ. ⁴ Ye isɪ pɛɛlɔ we í caa tɔyaya taa, na í su í nɔɣo ke Iso isentaa sɪ, í ká la pulɔ, ⁵ na cɛcɛ nu, na í tá kisina-í. Pə wee kə sɪ í tɔɣ teitei isɪ í suw tɔ. ⁶ Ama ye í kisina-í kuyaku ŋkuyɔ kpakpaa, ɪɛ í yele pə təm. Tacaa kaa pəsɪ-í. Mpi tɔ, í caa kisina-í.

⁷ Ye isɪ pɛɛlɔ hulina nɔɣo suw na pəcɔ í saa. ⁸ ɪɛna í paalɔ nu-tɪ na í tá kisina-í pə wee sɪ í la isɪ í suw tɔ. ⁹ Ama ye í kisina-í kuyaku ŋkuyɔ kpakpaa, ɪɛ í yele pə təm. Tacaa kaa pəsɪ-í. ¹⁰ Ye isɪ alɔ leelu, yaa wei na í paalɔ pa yawa tɔ, í su nɔɣo. Pə wee sɪ í la-keɣe. ¹¹ Mpu tɔ, ye isɪ alɔ wei í wɛna paalɔ tɔ í su nɔɣo sɪ í ká la pulɔ, ¹² na í paalɔ tá kisina-í. Isɪ í lapɔ isəna í suwa tɔ. ¹³ Ye í paalɔ kisina-í kuyaku ŋkuyɔ kpakpaa, ɪɛ í yele pə təm. Tacaa kaa pəsɪ-í. Mpi tɔ, apalɔ kisina-í. ¹⁴ Mpu tɔ, ye isɪ alɔ caa í su nɔɣo sɪ í lakɪ pulɔpɔ, í paalɔ wɛna mpaav sɪ í tisina-í, yaa í kisina-í. ¹⁵ Ama ye í nuwa na í tá kisina-í kuyaku ŋkuyɔ kpakpaa. ɪɛ í huləna í sum nté sɪ í tisaa. ¹⁶ Ama ye waali waali kə í lanle ta hɛɛna í alɔ sɪ í taa la isɪ í suwa tɔ. ɪɛ Tacaa kaa pəsɪ alɔ, í paalɔ nyuyɔ taa kə pu mɛli. ¹⁷ Kəsəsutv nti Tacaa suwa alaa na pɛɛlaa pa nəəsɪ suw təm taa tɔɣɔle.

31

Matiyan nyəma yoonav ke pa isayatu tɔə

¹ Ḿpúyú Tacaa təma Moisi sɪ: ² Polo na í hɔ Matiyan nyəma ŋkpanɣuyɔ ke isayatu nti pa lapɔ Iseyeli nyəma tɔ tə tɔ. Pə waali kə n ká kpe nyá nyəma cəɔ. ³ Mpuyɔle Moisi təma samaa sɪ: Mə taa lɛlaa í suu pa yoou wontu na pá polo na pa yoona Matiyan nyəma, na pá lɛɛtɪ-we isɪ Tacaa suw tɔ. ⁴ Mpu tɔ, í ləsɪ paa kpekəle nte tə taa kə yoolaa iyaya (1000).

⁵ Ḿpúyú pa ləsa paa Iseyeli kpekəle nte tə taa kə yoolaa iyaya (1000). ɪɛna pə kpɛntɪ iyisi naanɔwa na naale (12000). ⁶ Na pá tilina pa tənaya yoou. ɪɛna kətulɔ ɪɛsaa pəyalɔ Pɛŋhasɪ kpenna Iso wontu na tutuun wei paa hulɪ na pá caali yoou tɔ. ⁷ Ḿpúyú pa tii Matiyan nyəma tɛtɔ tɔ, isɪ Tacaa ka heeluyɔ Moisi na í teləsɪ-we tɔ, na pá kpiisi apalaa tənɪ. ⁸ Pa kɔwa tətɔɣo Matiyan awulaa kakpasɪ: Ifi, na Lekem, na Suuu, na Huuu, na Lepa, na pə kpenna Peyəə pəyalɔ Palaam. ⁹ Na pá kpa saləka ke pa alaa, na pa piya, na pá kuu pa tɔla na pa kaləkəŋ na pa wɛnav tənɪ. ¹⁰ Na pá sɔ pa acalɛ na pa cacakəŋ kə kəkɔ. ¹¹ Ḿpúyú pa tɛɛna wontu na yɔlaa na tɔla nna pa kuuwa tɔ. ¹² ɪɛna pá pona pə tənaya pa təsikile ke Mowapu tɛtɛkəle taa,

ke Yaatanı pəɣə nəɣə, ke Yeliko ɪsentaa. Na pá hólí Moisi na kətulɔ ɪlasaa na ɪseyeli kpekəle tənə.

¹³ Ḿpúyú Moisi na ɪlasaa, na ɪseyeli nyɔyɔ nyéma lelaa pa luwa təsikile na pá suli-wɛ. ¹⁴ Tənayale Moisi mu pááná na yoolaa nyɔɔɔ nyéma. ɪsu iyisi iyaya (1000) nyɔɔɔ nyéma, na nunɔwa (100) nyɔɔɔ nyéma mpa pa luna yooɔ tɔ. ¹⁵ Na í pɔɔsɪ-wɛ sɪ: Pepe tɔɔ ké í tá kú alaa? ¹⁶ Pəyele í nyéma teu sɪ, Matiyən alaa mpeɣe Palaam puyusaa, na pá sɔsɪ ɪseyeli nyéma ke ɪsayatɔ sɔsɔɔntɔ taa, na pá wakələnə Tacaa ke Peyɔɔ tɔm taa. Mpu pə kənna yulokɔsəku ke ɪsɔ yɔlɔ tɔɔ. ¹⁷ Pə tɔɔ tɔ, í kú apalɔpiya na alaa mpa pa tɛma saav tɔ. ¹⁸ Ye í nəkaa, ɪle í su mə tɔɣɪ yomaa ke pɛɛlɔ mpa pa ta nyənta apalaa tɔ. ¹⁹ Pə kaasa mə taa mpa pa kuwa yɔlɔ, yaa pa tokina sətɔ tɔ, paa caya təsikile waaləɣɪ kuyɛɛɛ naatosompɔɣɔlaya ké. ɪlɛna pá la asilima kɛɛlɔyɔ kətaya ke kuyaku tooso nyəɣku wule. Na pə kpeɣna pa yomaa mpa pa su pa ti tɔ. ²⁰ Na pá la asilima kɛɛlɔyɔ kətaya tɔtɔɣɔ wontu kususuutu na tənəɣ nyəntɔ, na pənɣ hɔntɔ nyəntɔ, yaa nti pa saaka taasi tɔ.

²¹ Pə waalɪ ké kətulɔ ɪlasaa tɔma apalaa mpa pa pola yooɔ tɔ sɪ kɔsəsutɔ nti Tacaa tɛləsa Moisi tɔɣɔle sɪ: ²²⁻²³ Pə kpaxav wontu nti tu nyaki kəkɔ tɔ, ɪsu wula na liyitee nyəɣɔtɔ, na nyəɣɔlɔyɔ kɔsɛɛmɔyɔ, na nyəɣɔlɔyɔ mayamaya, na nyəɣɔtɔ lɛntɪ. Na wontu nti tə yəkəɣɪ, ɪsu somtu tɔ. ɪ ká nyaalɪ-tɪ na kəkɔ ké na í lii-tɔɣɪ kətaya lɔm taa. Ye kəkɔ konyayato, ɪle í lii tɔɣɛ kətaya lɔm taa tike. ²⁴ Ye í cɔta mə wontu ke kuyaku naatosompɔɣɔlaya wule, ɪle mə asilima kɛɛlɔ kɛɛ. ɪ sɔv təsikile taa.

Yooɔ taa wontu kukukuutu talɔyɔ

²⁵ Ḿpúyú Tacaa tɔma Moisi sɪ: ²⁶ Nyana ɪlasaa, na ɪseyeli nyɔɔɔ nyéma, í kala pə tənə mpi í kpawɔ yooɔ taa tɔ. Pə kpaxav yɔlɔ na pə tɔla tɔ. ²⁷ ɪlɛna í tala pə taa ké calɪ. Yooɔ potaa ke hɔɣɔlɔyɔ, na lelɔ ke ɪɛɣku. ²⁸ Na í ləsi yoolaa nyəm tɔɔ ké mpi pə ké ma tɔtɔɣɔle tɔɣɔ yulɔ kulɔm ke yɔlɔ nasələ na nunɔwa (500) tɔɔ, na tɔla ke mpu tɔtɔ. ²⁹ Na í cɛla kətulɔ ɪlasaa. ³⁰ Ye pə kaasa ɪseyeli nyéma lelɔ nyəm, ɪle í ləsi mpi pə wɛɛ sɪ, pɛɛle pá ləsi tɔɣɔ yɔlɔ nule na naanɔwa tɔɔ ké yulɔ kulɔm. Na tɔla ke mpu tɔtɔ, na í cɛla pə tənaya Lefii nyéma mpa pa paasəɣənə ɪsɔ cəkəle tɔ.

³¹ Ḿpúyú Moisi na ɪlasaa pa lapa teitei ɪsu Tacaa heeluyɔ-wɛ tɔ. ³² Tɔla wɛna pa kuuwa kolontunaa tɛ tɔ, a kaasa heen na pənɣ ke iyisi nasətoso na nutoso na naanɔwa na kakpasɪ (675000) ³³ na naanɣ ke iyisi nutoso na naanɔwa na naale (72000) ³⁴ na kpaɣasɪ ke iyisi nutoso na kulɔm (61000) ³⁵ na pɛɛlɔ mpa pa ta nyənta apalaa tɔɣɔ iyisi hiu na naanɔwa na naale (32000). ³⁶ Heen na pənɣ wei pa cɛla yoolaa tɔ, ɪ kpɛnta iyisi ɣmɔnɔyɔ nunɔwa na hiu na naanɔwa na naatosompɔɣɔlaya na nasələ nunɔwa (337500). ³⁷ Na pá ləsi Tacaa nyənə ke nasətoso na nutoso na naanɔwa na kakpasɪ (675). ³⁸ Naanɣ ke iyisi hiu na naanɔwa na naatoso (36000) na Tacaa nyəɣ ke nutoso na naanɔwa na naale. ³⁹ Kpaɣasɪ ke iyisi hiu na naanɔwa na nasələ nunɔwa (30500). Tacaa nyənɔ ke nutoso na kulɔm. ⁴⁰ Yɔlɔ ke iyisi naanɔwa na naatoso (16000). Tacaa nyéma ke hiu na naanɔwa na naale. ⁴¹ Ḿpúyú Moisi cɛla ɪsɔ nyəm ke kətulɔ ɪlasaa, ɪsu Tacaa ka heeluyɔ-ɪ tɔ. ⁴²⁻⁴³ Mpi pa cɛla ɪseyeli nyéma lelɔ tɔ, pə na yoolaa nyəm pə kulɔm ké. Heen na pənɣ ka wɛ iyisi ɣmɔnɔyɔ na nunɔwa na hiu na naanɔwa na naatosompɔɣɔlaya na nasələ na nunɔwa (337500). ⁴⁴ Naanɣ ke iyisi hiu na naanɔwa na naatoso (36000). ⁴⁵ Kpaɣasɪ ke iyisi hiu na naanɔwa na nasələ na nunɔwa (30500), ⁴⁶ na pɛɛlɔ ke iyisi naanɔwa na naatoso (16000). ⁴⁷ Ḿpúyú Moisi ləsɔ pɛɛlɔ tɔɔ ké yulɔ kulɔm ke nule na naanɔwa tɔɔ, na tɔla ke mpu tɔtɔ, ɪsu Tacaa ka heeluyɔ-ɪ tɔ, na í cɛla Lefii nyéma mpa pa paasayana ɪsɔ cəkəle tɔ.

Luyɔ kulɔmɔyɔ kɔhaanɣ

⁴⁸ Ḿpúyú yoolaa iyisi iyaya (1000) nyɔɔɔ nyéma, na nunɔwa (100) nyɔɔɔ nyéma, pa kota Moisi kɪɣ, ⁴⁹ na pá heeli-ɪ sɪ: Tə kala yoolaa səkpɛma, pa wɛ pa nəɣɔ taa, nəɣɔlɔ ta la asaala. ⁵⁰ Pə tɔɔ ké tə kəɣna Tacaa ke kɔhaanɣ ke wula alukpalisi, na pə kpasɪ, na kukuwɛɛ, na

ɲkpanyapɛlasɪ, na lutu, nti tɛ hikaa tɔ sɪ pɛ husɪ ta ɪsayatu. ⁵¹ ɪlɛna Moisi na kɔtulɔ ɪlasaa pɔ mu wɔla wontu nti pa kɔnaa tɔ. ⁵² Wontu nti yoolaa mpɛ pa kɔnaa tɔ, tɛ kpɛnta kiloonaa nunɔwa na nutoso na naanɔwa. ⁵³ Pɛ kaasa yoolaa sɛkpɛma, ɪlɛna paa wei ɪ suna ɪ tɛɣɪ wontu nti ɪ kuuwa tɔ. ⁵⁴ M'pɔyɔ Moisi na ɪlasaa pa sɪ wɔla wontu nti yoolaa hawa tɔɣɔ ɪsɔ cɔkɛle taa sɪ, Tacaa ɪ taa sɔɔ ɪsɛyɛli nyɔma tɔɔ.

32

Kpeka tooso cayale ke Yaatanɪ ilim tɔlule tɔɔ

¹ Lupɛɲ na Katɪ pɛ yɔlaa ka wɛna kalɛkɛɲ sɔsɔɲ ke tuutuuma kɛ. ɪlɛna pɔ cɛkɛna sɪ Yasɛɛ tɛtu hɔɣɔlɔyɔ, na Kalaatɪ tɛtu ka muɔna tɔla tɔɔ. ² Pɛ tɔɔ kɛ pa polaa na pɔ mayana Moisi na kɔtulɔ ɪlasaa na kpeka nyɔɲ nyɔma na pɔ heeli-wɛ sɪ: ³ Atalɔtɪ, na Tipɛɲ, na Yasɛɛ, na Nimla, na Hɛsɛpɛɲ, na ɪlale, na Sepam, na Nepo, na Peyon pɛ acalɛɛ kɛ ⁴ Tacaa sɛna ɪsɛyɛli nyɔma na pɔ mu tɛtu nti tɔ, tɛ nyɔma kɛ. Tɛtu nti tɛ muɔna tɔla tɛtɔɔlɛ. Pɛcɔ tɔ mayamaya tɛ wɛna kalɛkɛɲ. ⁵ ɪlɛna pɔ sɛlɛmɪ Moisi sɪ ɪ ha-wɛyɛ tɛtu nti. ɪ taa tɛsɛna-wɛyɛ Yaatanɪ waali tɔɔ.

⁶ Mpɔyɛle Moisi pɔɔsa-wɛ sɪ: ɪsɛnayalɛ mpɔ? Mɛ tɛɛtɔnaa nɔ puki yooɔ ntɛ na mu caya cɛnɛ tɛpamm na? ⁷ Ye mu cayana cɛnɛ pu yɔɔli pɛlɛ pa apalɔtu, pa kaa polo tɛtu nti Tacaa ha-wɛ tɔ tɛ taa. ⁸ Yaasi kulɔm ɪnɔyɪ mɛ caanaa tɛma lapɔ ke waatu wei ma kusa-wɛyɛ Katɛɛsi-Paaneya sɪ, pɔ polo pa fɛɲ Kanaaɲ tɛtu tɔ. ⁹ Pa pola ɪsɛkɔɔli tɛtɛkɛle taa na pɔ cɔɔ-tɛ, na pɔ mɛli. ɪlɛna pɔ yɔɔli ɪsɛyɛli nyɔma apalɔtu sɪ, pɔ taa suw tɛtu nti Tacaa ka ha-mɛyɛ hatoo lɔɲ tɔ tɛ taa. ¹⁰ Halɪ Tacaa mu pɔáná kɛ kuyaku ɲku na ɪ tuu sɪ: ¹¹ Mɛ tɛna mpɔ ɪ lu ɪcipiti na ɪ wɛna pusɪ hiu na waali tɔ, ɪ kaa na tɛtu nti ma suwa sɪ ma haaki Apɛlaham na ɪsaaka na Yakɔpu tɔ. Mpi tɔ, ɪ tá nuna-m teu. ¹² Ye pɛ taya Kenasi lulɔyɔ tu Yefune pɔyalɔ Kalɛpu, na Nun pɔyalɔ Yosuwee pa tike paa suɔna. Pɛ taya pulɔ, mpɛ ɪni pa nuna-m teu kɛ. ¹³ Pɛ tɔɔ kɛ Tacaa mu pɔáná na ɪsɛyɛli nyɔma na pɔ tɔɣɔ pusɪ nɔlɛ tɛcu kɛ wɔlaya tɛtu taa. Halɛna mpɔ ɪni ɪsɔ taa kpɛna mpɔ tɔ, pɔ saali yem kɛ tɛna. ¹⁴ ɪlɛna asayaa mɛ, ɪ caa sɪ ɪ tɛɲ mɛ caanaa ɪkpɛtɛ na ɪ kusɪ Tacaa pɔáná kɛ mɛ tɔɔ. ¹⁵ Ye Lupɛɲ na Katɪ nyɔma mɛ, ɪ tá nuna Tacaa, ɪlɛ ɪ yeki kɛ na mɛ kuyɛɛɲ tayali wɔlaya tɛtu taa. ɪlɛ ɪ wakɛla ɪsɛyɛli nyɔma ntɛ.

¹⁶ Mpɔyɛle apalaa mpɛ pa kpɛtɛna Moisi na pɔ tɔ sɪ: Aai yoo, tu ɲmá tá kalɛkɛɲ ke tɛcayalɛ, na tá tɛɛsi nyɔma kɛ koloosi acalɛɛ. ¹⁷ ɪlɛna tá yɔlaa cɔɔsi tɛna. Tɛtu nyɔma ɪ taa pɛsi-wɛ. Pɛ waali ɪlɛna tɛ cɔ tá yooɔ wontu tɛcɔv na tɛ tɛɛ tá tɛɛtɔnaa kɛ nɔɣɔ na tɛ pona-wɛyɛ tɛtu nti pa ha-wɛ tɔ tɛ taa. ¹⁸ Paa ɪsɛyɛli tu wei ɪ ká caya ɪ tɛtu tɔɔ kɛ na pɛcɔ tɛ mɛli tá tɛ. ¹⁹ Ye tɛ hika tɛtu na pɔɣɔ na cɛnɛ tɔɔ, pɔ taa tasa-tuyɔ tɛtu hav na pɔɣɔ na waali tɔɔ. ²⁰ Ntɛna Moisi sɪ: Ye ɪ tɔka ɪsu ɪ yɔɣɔtuyɔ tɔ, na ɪ suu mɛ yooɔ wontu, na ɪ tɛsi Yaatanɪ na ɪ polo mɛ kolontunaa tɔɔ, na Tacaa tu-wɛyɛ mɛ ninɲ taa, ²¹⁻²² ɪlɛ tɛtu tɛna pɛsi mɛ nyɛntɔ. Waatu ɪni Tacaa yaa mɛ tɛɛtɔnaa taa kaa kpɛna-mɛ. Pɛyɛle ɪsɔ ká yelina-mɛyɛ mɛ tɛtu tɛnɛ na pɔɣɔ na cɛnɛ tɔɔ. ²³ Ama ye ɪ tá lá mpɔ, ɪ ká pɛntɛna Tacaa, na pɛ mɛli mɛ nyɔɲ taa. ²⁴ Pɛ wɛ teu, ɪ ɲmá mɛ nyɔma kɛ tɛɛsi na mɛ tɔla tɛtɛkɛle. Ama ɪ taa sɔɔ nti ma yɔɣɔtaa na má su tɔɣɔ tɔkuyɔ kɛ. ²⁵ Mpɔyɛle Lupɛɲ na Katɪ pɛ nyɔma cɔwa Moisi sɪ: Tu la ɪsu n suw tɔ. ²⁶ Tu yele tá alaa na tá piya na tá kalɛkɛɲ ke Kalaatɪ acalɛɛ taa, ²⁷ na tɛ kpaya tá wontu na tɛ polo Tacaa yooɔ, ɪsu n yɔɣɔtuyɔ tɔ.

²⁸ M'pɔyɔ Moisi heela pa tɔm kɛ kɔtulɔ ɪlasaa, na Nun pɔyalɔ Yosuwee, na ɪsɛyɛli kpeka nyɔɲ nyɔma. ²⁹ ɪlɛna ɪ tɔ-wɛ sɪ: Ye Katɪ na Lupɛɲ nyɔma kpaya yooɔ wontu, na mɛ na-wɛ ɪ tɛsi mɛ kolontunaa waali, ɪsu Tacaa yɔɣɔtuyɔ tɔ, na ɪ kɛli-wɛ, ɪlɛ mu cɛlɛ-wɛyɛ Kalaatɪ tɛtu. ³⁰ Ama ye pa kisa mpɔ ɪlɛ Kanaaɲ tɛtu kɛ mɛ tɛna ɪ ká tala.

³¹ M'pɔyɔ Katɪ na Lupɛɲ pɛ nyɔma tasa yɔɣɔtuyɔ sɪ: Tu la nti Tacaa heela-tu tɔ. ³² Tu kpaya tá wontu na tɛ polo Tacaa yooɔ, na pɔ cɛlɛ-tuyɔ tá tɛtu na Yaatanɪ na cɛnɛ tɔɔ.

³³ M'pɔyɔ Moisi cɛla Katɪ na Lupɛɲ pa kpeka na Yosɛɛfu pɔyalɔ Manasee nyɛntɛ hɔɣɔlɔyɔ kɛ Amolii wulav Sihon, na Pasaɲ nyɛɲ Oki pa tɛtu na pa acalɛɛ.

³⁴ Mpyúyú Katí nyóma nḡmawa koloosi ke Tipəŋ na Ataləti na Alowee ³⁵ na Atələti-Sofaŋ na Yasəe na Yokpaha ³⁶ na Peti-Nimla na Peti-Halaŋ pə acalee. Na pá nḡmá tətəyɔ pa təla tətəkəle.

³⁷ Ulena Lupəŋ nyóma nḡma Həsəpəŋ na llale na Kiliyatayim ³⁸ na Nepo na Paali-Meyəŋ na Sipəma na pá ha-yeyə həla.

³⁹ Mpyúyú Manasee pəyalu Makii nyóma ná yoonə Kalaati nyóma, na pá təyənɩ Amolii nyóma na pá caya. ⁴⁰ Pə təw kə Moisi ná yelina-weyə-ti. ⁴¹ Ulena Manasee pəyalu Yayii nyóma náá ləeki Amolii nyóma acalee lenna, na pá ha-yə si Yayii acalee. ⁴² Pə waali kə Nopa ná ləeka Kena ɩcate na pəcəlo nyəna, na í ha-yeyə i həte si Nopa.

33

Isəna Iseyeli nyóma təma pa Icipiti luw waali tə

¹ Waatu wei Moisi na Aləŋ pa ləsa Iseyeli nyóma ke caasi caasi tə, isəna pa təma təyolə:

² Tacaa ka heela Moisi kə si nḡmaa timpi timpi í səŋaa tə, halɩ lona anɩ a həla ntə.

³ Pənaɣa ɩsətu kancaalaya nyəŋ kuyaku naanəwa na kakpasɩ wule, ke Iseyeli nyóma kula Təeɩ acima tɩv kufemuɣu ke Lamsesɩ na pá tɩeki Icipiti nyóma ɩsentaa təkaa si, pə cəpa-we.

⁴ Na pɩle pá təŋa pa kancaalaya piya mpa Tacaa kəwa təyɔ pim. I lapa mpyúyú si pa nyɩ si ɩ kəla pa tɩŋ ke tɩŋ. ⁵ Pa kula Lamsesɩ, ɩlena pá siki Sukəti. ⁶ Pa kula Sukəti, ɩlena pá siki Itam ke wulaya tɩtu nəyɔ təw. ⁷ Pa kula Itam, ɩlena pá polo Pi-Hahilotɩ ke Paali-Sefəŋ ɩsentaa, na pá siki Mikitəali pətəe. ⁸ Pa kula Mikitəali, ɩlena pá tɩsi tɩŋku na pá suw wulaya tɩtu na pá tɔ kuyeyəŋ toosoɣo Itam wulaya tɩtu taa, na pá tala Mala. ⁹ Mala ke pa kulaa, na pá polo Iliim, timpi hila naanəwa na naale, na paanɩ nutoso na naanəwa ka wee tə na pá siki. ¹⁰ Pa kula Iliim, ɩlena pá siki tɩŋku kuseem nəyɔ. ¹¹ Pa kula tɩŋku nəyɔ, ɩlena pá siki Siŋ wulaya tɩtu taa. ¹² Pa kula wulaya tɩtu taa, ɩlena pá siki Təfəka. ¹³ Pa kula Təfəka, ɩlena pa siki Alusi. ¹⁴ Pa kula Alusi, ɩlena pá siki Lefitim timpi pa laŋa lɩm konyənyəwə tə.

¹⁵ Pa kula Lefitim, ɩlena pá siki Holəpu wulaya tɩtu taa. ¹⁶ Pa kula Holəpu, ɩlena pá siki Kipəloti-Taafa. ¹⁷ Pa kula Kipəloti-Taafa, ɩlena pá siki Haseləti. ¹⁸ Pa kula Haseləti, ɩlena pá siki Litima. ¹⁹ Pa kula Litima, ɩlena pá siki Liməŋ-Pelesɩ. ²⁰ Pa kula Liməŋ-Pelesɩ, ɩlena pá siki Lipina. ²¹ Pa kula Lipina, ɩlena pá siki Lisa. ²² Pa kula Lisa, ɩlena pá siki Kehalata. ²³ Pa kula Kehalata, ɩlena pá siki Sefəe puyɩ. ²⁴ Pa kula Sefəe puyɩ, ɩlena pá siki Halata. ²⁵ Pa kula Halata, ɩlena pá siki Makelo. ²⁶ Pa kula Makelo, ɩlena pá siki Tahati. ²⁷ Pa kula Tahati, ɩlena pá siki Tela. ²⁸ Pa kula Tela, ɩlena pá siki Mitika. ²⁹ Pa kula Mitika, ɩlena pá siki Hasemona. ³⁰ Pa kula Hasemona, ɩlena pá siki Moseloti. ³¹ Pa kula Moseloti, ɩlena pá siki Pene-Yakan. ³² Pa kula Pene-Yakan, ɩlena pá siki Hoo-Kitəkatɩ. ³³ Pa kula Hoo-Kitəkatɩ, ɩlena pá siki Yotəpata. ³⁴ Pa kula Yotəpata, ɩlena pá siki Apəlona. ³⁵ Pa kula Apəlona, ɩlena pá siki Isiyəŋ-Kepəe. ³⁶ Pa kula Isiyəŋ-Kepəe, ɩlena pá siki Kateesi ke Siŋ wulaya tɩtu taa. ³⁷ Pa kula Kateesi, ɩlena pá siki Hoo puyɩ, ke Itam tɩtu təŋa təw.

³⁸⁻³⁹ Mpyúyú Tacaa yelaa na kətulv Aləŋ kpa Hoo puyɩ taa. Ulena í sí tənaya ɩsətu kakpasɩ nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, ke ɩ pənaɣa nənəwa na hiu na tooso (123) nyəŋka taa. Pa Icipiti taa luw pənaɣa nule nyəŋka nté. ⁴⁰ Waatu inəyɩ Kanaan wulav wei pa yaa si, Ala na ɩ ka we ilim təlule mpətəŋ təw tə, ɩ nuwa Iseyeli nyóma tate.

⁴¹ Iseyeli nyóma kula Hoo puyɩ ɩlena pá siki Saləmona. ⁴² Pa kula Saləmona, ɩlena pá siki Punəŋ. ⁴³ Pa kula Punəŋ, ɩlena pá siki Opoti. ⁴⁴ Pa kula Opoti, ɩlena pá siki Ye-Apalim ke Mowapu təŋa təw. ⁴⁵ Pa kula Ye-Apalim, ɩlena pá siki Tipəŋ-Katɩ. ⁴⁶ Pa kula Tipəŋ-Katɩ, ɩlena pá siki Aləməŋ-Tipəlatayim ɩsentaa. ⁴⁷ Pa kula Aləməŋ-Tipəlatayim, ɩlena pá siki Apalim pulasɩ taa kə Nepo puyɩ ɩsentaa. ⁴⁸ Pa kula Apalim pulasɩ, ɩlena pá siki Mowapu tətəka taa kə Yaatanɩ kiŋ ke Yeliko ɩsentaa. ⁴⁹ Tənaya pa sika pa coka ke Peti-Yesiməti na Apəeli-Sitim pə heku taa.

Nti Tacaa suwa Kanaan tɩtu talvyv təw tə

⁵⁰ M'p'ógú Tacaa tuwa Moisi ke Mowapu teteka taa ké Yaataní p'ógó n'ógó ke Yeliko isentaa si: ⁵¹ Teləsi Iseyeli nyóma si ye í tesa Yaataní na í suu Kanaan nyóma tetu taa. ⁵² Pə wée si í t'ógóni tetu nyóma tana na í yókí pée yaa nyəgətu leesəŋ wei í laakí tó, na pə təkətələnaa. ⁵³ Na í leeki pa tetu nti na í caya. Mpi tó, ma ha-meyə təyi. ⁵⁴ Tete ké í ká tó na í taləna tetu ntəyi mə kpeka na mə ləluŋ, na í keesəna mə payale. ⁵⁵ Pə wée si í t'ógóni tetu nyóma tənaya. Təfə kukaasaa mələyi mə kolontunaa ké na pá naasəyi-me, isii səwa ke isəpee taa, na nyəmə təpila ke mə kəŋkəməŋ taa. ⁵⁶ Ile meye maa lana, isii maa siw si maa la-me tó.

34

Iseyeli nyóma tetu toosi

¹ M'p'ógú Tacaa tóma Moisi si: ² Teləsi Iseyeli nyóma si, waatu wei í ká suu Kanaan tetu nti ma haakí-me tó tə taa tó, tə toosi nté ³ Siŋ wulaya tetu na Itəm nyəntu na pətée tó. Na ká kpaŋa tenku kusəpu, ⁴ na ká mələna pəcesi pulasi tontonle pətée tó. Ulena ká polo Siŋ, na ká tiina Kateesi-Paaneya pətée tó. Na ká məli Hasaa-Ataa na Asəməŋ. ⁵ Na ká kee na ká yoosina Icipiti ləu, na ká lu Metitelanee tenku. ⁶ Ilim tətule tó tona nté Metitelanee tenku in. ⁷ Ilim təlule mpətəŋ tó nyəŋka nté tenku kuləm in, na Hoo puŋu pə heku taa. ⁸ Ulena ká lu Lepo-Hamati na Seta, ⁹ na ká polo Sifəlon, na ká lu Hasaa-Inan.

¹⁰ Ilim təlule tó nyəŋka nté pə kpaŋu Hasaa-Inan na Sefam tetu həyəluyə tó. ¹¹ Ulena ká mələna Lipəla ke Ayin ilim təlule tó, na ká tee pooluŋ na ká polo ka yoosina Kenasaleti kutəŋ, ¹² na ká polo ka lu Yaataní ləuŋ, na tenku kusəpu. Mə tetu tənasi nté.

¹³ M'p'ógú Moisi teləsa tə tənaya Iseyeli nyóma na í tasa-weye heeluyə si: Tetvnaa mpa Tacaa tóma si í tó tete na í tala Iseyeli kpeka pəŋəlayafei naanowa na həyəluyə təyole. ¹⁴⁻¹⁵ Mpi tó, Lupəŋ na Katí pa ləluŋ nyóma na Manasee kpekəle həyəluyə ləŋku ná tema pəle pa nyəntu hikuyə ke Yeliko isentaa ke Yaataní waali na ilim təlule tó.

Tetu tallaa nyəŋ nyóma həla

¹⁶ M'p'ógú Tacaa tóma Moisi si: ¹⁷ Kətulə Ulasaa na Nun pəyalə Yosuwee paa paasəna tetu taluyə. ¹⁸ Pá kpa paa kpekəle nte tə taa ké nyuyə tu wei í ká paasəna-we tó. ¹⁹ Mpa mpa paa kpa mpə tó pa həla ntó: Yuta kpekəle taa nyəŋ nté Yefune pəyalə Kalepu. ²⁰ Simiyəŋ nyənte taa nyəŋ nté Amihuti pəyalə Semuweli. ²¹ Pencaməe nyənte taa nyəŋ nté Kisilon pəyalə Ulati. ²² Tan nyənte taa nyəŋ nté Yokili pəyalə Puki. ²³ Yosəefu pəyalə Manasee nyənte taa nyəŋ nté Ifoti pəyalə Hanəyeli. ²⁴ Yosəefu pəyalə naale nyəŋ Ifəlayim nyənte taa nyəŋ nté Sifitan pəyalə Kemuweli. ²⁵ Sapuləŋ nyənte taa nyəŋ nté Paanakí pəyalə Ulasafan. ²⁶ Isakaa kpekəle taa nyəŋ nté Asan pəyalə Palətəyeli. ²⁷ Asəe nyənte taa nyəŋ nté Selomití pəyalə Ahihuti. ²⁸ Nefətali nyənte taa nyəŋ nté Amihuti pəyalə Petayeli.

²⁹ Mpa Tacaa ləsaa si pá tala Kanaan tetu ke Iseyeli kpeka nyóma təyole.

35

Lefii nyóma acaləe

¹ M'p'ógú Tacaa yəgəta Moisi ke Mowapu tetekele taa, ke Yaataní p'ógó n'ógó ke Yeliko isentaa si: ²⁻³ Tu Iseyeli nyóma si pá cəla Lefii nyóma ke acaləe nna pa ləsa pa tetvnaa taa tó, na pə nənəkila. Na pá caya acaləe taa na pá tiikiyi pa tala ke haləmnəa taa. ⁴⁻⁵ Isəna í ká mayasi nənəkila aní a wəŋ təyole: Pə sunav icate koloosi na pə pukina ilim təlule tó təyə meətələnaa nasəle na nunowa (500), na ilim tətule tó ké mpə. Pə mpətəŋ na pə ntəyən tó tətəyə mpə. Ulena í mayasi paa həyəluyə ŋku ku tó ké meətələnaa iyaya (1000) iyaya (1000) ke təm liyiti na pə cəu icate na pə ta. ⁶ Na pá cəla Lefii nyóma ke acaləe naatoso. A taa ké ye pə yəkəna yulə na í ku í təyəntəle í ká tu kpuluyə. Na pə səəsí acaləe nule na naale tətə. ⁷ Pə kpənta acaləe pəlefei naanowa na pə nənəkila. ⁸ Paa kpekəle nte tu ha Lefii nyóma ké na pə keesəna tə tetu tóu.

Yulokulaa kpuluyv tətule acalɛɛ

⁹ M̀p̀ỳỳ Tacaa tɔma Moisi sɪ: ¹⁰ Teləsɪ lseyɛli nyɔ́ma sɪ, ye í tɛsa Yaatanɪ na í suv Kanaan tɛtv taa, ¹¹ ilɛ í ləsi acalɛɛ wɛna í ká la yulokulaa mpa pə yukənaa tɔ pa kpuluyv tətule tɔ. ¹² Na pɛlɛ pa yɔlaa ɪ taa lɛɛtɪ-wɛ na pá tá huuta pa tɔm. ¹³ Acalɛɛ naatoso kɛ í ká ləsi. ¹⁴ Tooso na Yaatanɪ ilim tɛlɪlɛ tɔɔ, na tooso kɛ Kanaan tɛtv taa. ¹⁵ Ye lseyɛli tv yaa cayalɔ kɛ pə yukənaa na í kú yulɔ, ilɛ pɔntɔ se na í polo a taa natəli tɔ taa, na í tó kpuluyv.

¹⁶⁻¹⁸ Ye nəɣəlɔ mapɔ ɪ tɔɣəntəle kɛ nyəɣəluyv yaa kpátúỳ, yaa ɪ yaɣa-ɪ pələ na í sɪ. I kɛ yulokulɔ kɛ, pə wɛɛ sɪ pá kɔ-ɪ. ¹⁹ Sətv yulɔ siyisiyi ká pɛɛkəna kulɔ na í lɛɛtɪ-ɪ. ²⁰⁻²¹ Ye kulɔ ka təkəna-ɪ na natəli kɛ ɪ taa, yaa pa wɛna tɔma na kolunja, ilɛna í mapɪ-ɪ ŋkumle, yaa í tusi-ɪ, yaa í yaɣa-ɪ pulɔ na í sí. I kɛ yulokulɔ kɛ, pə wɛɛ sɪ lɛɛtəlv í hika-ɪ í kɔ-ɪ.

²²⁻²³ Ntanyɪ pə yukəɣəna yulɔ na í tusi lɛlv, yaa pələ, yaa pulɔ fiti ɪ nin taa na pə yaɣa-ɪ. Pə́cɔ́ pa taa yoo, yaa ɪ təkə-ɪ na ɪ taa. ²⁴ Ilɛ huɔlaa ka tɛɲ pə kɔsəsutɔ kɛ, na pá huɔ pa tɔm ntɪ. ²⁵ Na pá kenti kulɔ tɔɔ na pá mənɲa-ɪ ɪ kpuluyv tətule, na í saali tɔna.

Haləna kətulɔ səsɔ wei ɪ lakɪ tɔmlɛ kɛ waatɔ unɪ tɔ ɪ sɛm. ²⁶ Ama ye ɪ luwa ɪcatɛ ntɛ tɔ taa na í tɛsɪ tɔ tɔɲa ²⁷ na lɛɛtulɔ hiki-ɪ, í nəkaa ɪ kuyɔ-ɪ kɛ na ɪ tɔm ta sɪ. ²⁸ Pə nyuyv ntɛ sɪ kulɔ ɪ caya kpuluyv tətule tɔna, haləna kətulɔ səsɔ sɛm. Pələ pə waali kɛ ɪ pəsəɣɪ na í lu na í məlɪ ɪ tɛ.

²⁹ Paa lɛyɛ í wɛɛ, yaasi inəɣɪ mənə mə piya piya í ká təkɪ.

³⁰ I kaa mu yulɔ kulɔm aseeta na í kɔna yulokulɔ tɔm. Pə wɛɛ sɪ pá tala naalɛ. ³¹ Pə fɛɪ sɪ í mu kuhav na í yelev yulokulɔ kɛ kuyv. Pə wɛɛ sɪ í kɔ-ɪ kɛ. ³² Pə fɛɪ tɔtɔ sɪ í mu kuhav na í tó yulokulɔ kɛ kpuluyv tətule na kətulɔ səsɔ sí, ilɛna í mələna-ɪ ɪ tɛ.

³³ Yulokulɛ pilisiyi tɛtv kɛ. Ilɛ pə fɛɪ sɪ í pilisi tɛtv ntɪ tɔ taa í wɛɛ tɔ. Ye yulɔ kɔwa ɪ tɔɣəntəle, pə wɛɛ sɪ pá kú inəɣɪ na pə́cɔ́ pə kpiisi pə asilima. ³⁴ Pə fɛɪ sɪ í pilisi mə tɛtv. Mpi tɔ, Tacaa má, ma wɛ mə hekv kɛ.

36

Pɛɛlaa mpa pa təkɪ pa nyəma kpancoou tɔ pa tɔm

¹ M̀p̀ỳỳ Yosɛɛfv pəyalɔ Manasee, na Manasee pəyalɔ Makii, na Makii pəyalɔ Kalaatɪ luluyv nyɔ́ɔɲ nyɔ́ma pola Moisi na lseyɛli kpekə nyɔ́ɔɲ nyɔ́ma kin ² na pá tɔ sɪ: Waatɔ wei Tacaa tɔwa Moisi sɪ í tɔ tɛtɛ na í tala lseyɛli nyɔ́ma kɛ tɛtv tɔ, ɪ suwa tɔtɔ sɪ, í cɛla tá tɛɛtv Selofatɪ tɛtv kɛ ɪ pɛɛlaa. ³ Ama ye pa saawa kpekəle lɛntɛ taa, pa tɛtv pasəɣɪ tá kpekəle nyəntɔ tɔɔ kɛ na pə́ sɔsɪ lɛntɪ tɔɔ. ⁴ Na pə́ kɔma na pə́ tala cɛrv pənaya, pa nyəntɔ lu təkpataa kɛ tá kpekəle tɔɔ na pə́ sɔsɪ pa nyəntɛ kɔfate tɔɔ.

⁵ M̀p̀ỳỳ Tacaa heela Moisi sɪ: Teləsɪ lseyɛli nyɔ́ma sɪ Yosɛɛfv luluyv nyɔ́ma wɛna tampana. ⁶ Ye pa sɔɔla wei pa saa-ɪ. Ama pu wɛɛ pa kpekəle taa tó kɛ. ⁷⁻⁹ Ilɛ paa kpekəle ntɛ tɔ tɛtv ká caya tɔ tɛcayalɛ, tɔ kaa sɔsɪ lɛntɛ nyəntɔ tɔɔ. Mpu tɔtɔɣɔ ye kpekəle natəli tɔ alɔ nəɣəlɔ ɪ wɛna tɛtv pə wɛɛ sɪ í saa ɪ caa kpekəle luluyv tv kɛ.

¹⁰⁻¹¹ M̀p̀ỳỳ Selofatɪ pɛɛlaa Mala na Tiisa na Hokəla na Milika na Nowa pa saawa pa caa taalɔnaa pəyalaa kɛ pa kpekəle taa, ɪsu Tacaa ka kɛsuyv Moisi tɔ. ¹² Yosɛɛfv pəyalɔ Manasee luluyv nyɔ́ma ntɛ. Ilɛna pa tɛtvnaa ntɪ pa hikaa tɔ tɔ́ saali pa caa kpekəle taa.

¹³ Kiin na kɔsəsutɔ ntɪ Tacaa teləsa lseyɛli nyɔ́ma, na Moisi nəɣɔ kɛ Mowapɔ tɛtɛkəle taa, kɛ Yaatanɪ nəɣɔ kɛ Yeliko ɪsɛntaa tɔɣələ.

KUSƏSUTU LELUYU TAKƏLAYA Kutvlutu

Takəlaya kanə ka taa ké Moisi ləla kusəsutunaa mpa Iso ka tūwa Iseyeli nyéma ke Liw takəlaya taa tō. Ka taa tōtō wē tāmnaa mpa Moisi heela Iseyeli nyéma tō. I tōsa-wē sī Iso sōla-wēye sōsəm. Haləna í na-wē pá pēli nəḡo ke wulaya tētū taa, na í kenti pa tō. I hula-wē tōtō sī Iso tike nté Iso, nəḡolū í fēi tōtō, í ká sōli-í ké na luyū kulumuyū, na mə ləsayā suv-í təmmam, na mə toma tēna (6:4-5).

Isəna pa faya Kusəsutu Lelvyu takəlaya tō:

Moisi faaci kancaalaya nyəḡ, titite 1:1–4:43

Moisi faaci naale nyəḡ, titite 4:44–28:68

Moisi faaci tooso nyəḡ, titite 28:69–30:20

Yosuwee ləetuyū ke Moisi lonte, titite 31

Moisi kawəyayā, titite 32

Moisi koola Iseyeli nyéma tənaya kúpantū, titite 33

Moisi səm tām, titite 34

MOISI KUYƏḂTUTU KANCAALAYA NYƏNTU

¹ Tāmnaa mpa mpa Moisi heela Iseyeli yəlaa tənaya wulaya tētū taa, na pécó pá tesəḡi Yaataní pəḡo ke Sufi isentaa, na Palan na Tofeli na Lapan na Hasaləti na Ti-Sahapí pa hēku taa təḡolō. ² Pa liw Holəpva na pá kpaya Itəm puyū mpaav tō, kuyēḡ naanūwa na kulumuyū ke pa lapa, haləna Katēsi-Paaneya. ³ Pa Icipiti liw pənaya nule nyəḡka, isətu naanūwa na kulum nyəḡ kuyaku kancaalaya nyəḡku taa ké Moisi heela Iseyeli nyéma ke nti Tacaa ka tū-í sī í tēləsi-wē tō. ⁴ Waatu wei í yoowa na í kəli Amolii nyéma wulaḡ Sihon wei í ka wē Həsəpəḡ icatē taa tō, na Pasan nyəḡ Oki wei í təkaya kawulaya ke Asetaloti na Itəlei pa acalē tō tō.

⁵ Saa wei pa wē Mowapū tētū taa, na pá ta tesəta Yaataní pəḡo təḡo Moisi caala kusəsutu tənē tō tām ke sēyēsvuyū sī:

Isə ha Iseyeli nyéma ke nəḡo sī pá tē

⁶ Waatu wei tū wē Holəpū puyū kin tēna təḡo Tacaa yəḡotaa sī, tō taanə tēna tēcām. ⁷ Pə tō tō, tō kpəsi na tō polo pulasí həḡoləḡ taa timpi Amolii nyéma wē tō. Na pə cəlo Kanaan nyéma tētūnaa taa ké pə kpayaḡ Yaataní kacəka, na pulasí həḡoluyū, na tētekəle, na Nekēfi, na tənku Metitelanee imalav ke Kanaan nyéma tētū taa tō. Na Lipan, haləna pəḡo səsaya Ifəlati. ⁸ I nawaa, mə nin taa ké ma tū tētū tēna. Mpu tō, í polo na í mū-ti. Tacaa ka yəḡotəna tuunav ké sī í ká ha-təḡi mə caanaa Apəlaham na Isaaka na Yakəpū, na pēle pa lūluyū nyéma tənaya pa waali.

Moisi kpav ke huvlaa

⁹ Ḿpúḡ Moisi tōma sī: Maa heela-mēḡ Holəpū puyū kin sī maa pəsəḡi na má paasəna-mēḡ ma tike. ¹⁰ Mpi tō, Tacaa mə Iso lapaya na í huki, na sanə taa í wē payalē isū isətuləḡasí. ¹¹ Mə caanaa Iso Tacaa í yele na í sōsi hukuyū ke tām iyaya (1000). Na í kooli-mēḡ kúpantū isū í ka suv nəḡo tō. ¹² Isənaya maa pəsi ma tike na má səḡəli mə səḡəla na mə wahalanaa na mə yoon? ¹³ I ləsi mə kpeka taa ké ləmayasē nyéma na mpa pa nyéma yaasi na pa hətē yaawa tō, na má kpa-wēḡ mə nyuyū nyéma. ¹⁴ Halí í cə-m sī ma kumayasətu nti tō wē teu. ¹⁵ Ḿpúḡ ma kpa mpe iní pa taa ləmayasē nyéma mpa pa həla yaawa təḡo yəlaa iyaya (1000) nyuyū nyéma, na nunūwa (100) nyuyū nyéma, na nule na naanūwa nyuyū nyéma, na naanūwa nyuyū nyéma. Na má kpa mpa pə kaasaa tō pa taa ké paa kpekəle nte tō akewenaa.

^a 1:2 Holəpū: Holəpū na Sinayi hətē kuləmtəle ke.

¹⁶ Ulena má tú mə təm hoolaa si ye təm mayana mə tɛtɔnaa ke pa taa pa tike, yaa mə na cayalaa, í welisi tə taa ké teu na í tɛŋ isəna tampana səŋaa tə, na í huu-ti. ¹⁷ I taa fayasi yəlaa ke mə hoolenaa taa. Paa tɔŋtu paa kɔnyəntu, pə wɛɛ si í nuna-wɛɛ. I taa see yəlaa. Mpi tə, Iso həte taa ké í huukəna. Nti tə wɛ-mɛɛ kate ile í kəna-ti na má nu. ¹⁸ Waatu inəɣi ma tu-mɛɛ nti nti í ká la tə.

Fenlaa tiluyu ké Kanaaŋ tɛtu taa

¹⁹ Pə waali ké tə kola Holɛpu puyɔ isu Tacaa ká heeluyɔ-tu tə, na tə faya wulaya tɛtu anaam asola nyəntu nti, isu í nyəm tə. Amolii nyéma puyɔ mpaav ke tə kpaya na tə tala Kateesi-Paaneya.

²⁰ Halı ma heela-mɛ si í tapa Amolii nyéma puyɔ ŋku tá Iso Tacaa ha-tu tɔɔle. ²¹ Iso tuwa tɛtu tənaya mə niŋ taa ké. I kuɫi na í mu-ti na tə pəsi mə nyəntu, isu mə caanaa Iso Tacaa ka heeluyɔ-mɛ tə. I taa nyá. Pəyele mə laŋa í taa ŋmaa paa pəɔ.

²² Tənaya mə tənə í kəma ma kiŋ na í tɛŋ si: Tə tili apalaa ke tá nəɣə tɔɔ, na pá fen tɛtu nti na pá hólí-tuyɔ mpaav ŋku tu kpaya tə. Na acalee nna nna tu tala tə. ²³ Mpyú ma sama mə ləmayasɛɛ anı. Ulena má ləsi mə kpeka taa ké yulu yulu ké yəlaa naanwa na naale. ²⁴ Mpe inı pa tɛna na pá fayana puyɔ taa. Haləna Isəkəli tɛtəkəle na pá fen-ti. ²⁵ Mpyú pa koola tɛtu nti tə taa kúluləm na pá kpeŋna. Na pá keesi-tu si tɛtu kupantu ke tá Iso Tacaa haaki-tu. ²⁶ Paa na mpɔ tə, í lapa laŋkpəsəŋ na í kisi tə taa ké pote isu mə Iso Tacaa ka heeluyɔ-mɛ tə. ²⁷ Haləna í suv kɔntuyɔ ke mə coka taa si: Tacaa u caaki-tu tɔɔ í ləsa-tuyɔ Icipiti na í kəna-tuyɔ Amolii nyéma tɛtu taa si pɛle pá wakəli-tu. ²⁸ Ulena í tasəɣi si tə polo le? Mə tɛtɔnaa ná yəla mə apalɔtu si: Tɛtu nti tə yəlaa tayalaa ké. Pəyele pa kəla-tu, na pa acalee ké səsəna na a koloosi kaləsəna isətənyu. Halı tə tu ná a taa ké Anakı tooko luluyɔ nyéma.

²⁹ Ma heeliyi-mɛ si í taa seliyina-wɛ. Pa təm í taa kpa-mɛɛ səɣəntu. ³⁰ Tacaa mə Iso wei í wɛ mə nəɣə tɔɔ, í mayamaya í ká yoonə mə nəɣə. Isu í tɛm lapu na í nana mə isɛ ke Icipiti ³¹ na wulaya tɛtu taa tə. Tənaya í paasəna-mɛ isu yulu nukuyɔ í pu tɔɔ mə mpaav tənə taa. Haləna mə tate ke cənɛ. ³² Paa na mpɔ tə, í tá tú naani ké Tacaa mə Iso. ³³ Pəyele inı í ka tənayana mə nəɣə tɔɔ. Na í pɛəkəyi-mɛɛ təsulənə ke mə təntɛ waatu. Na í hóləyi-mɛɛ kəkə ke ahoo, na í naaki mpaav. Ilim uləna í wɛɛ ŋmɔntuyɔ taa na mı tənəɣi.

³⁴ Tacaa níi mə kɔntuyɔ, uləna pááná kpa-ı na í yəɣəti na í tuu si: ³⁵ Yəlaa mə í kəla isayatu. Pə tɔɔ ké pa luluyɔ loŋa kanɛ, ka taa nəɣəlu kaa suv tɛtu kupantu nti ma tuuwa si maa ha mə caanaa tə. ³⁶ Ye pə taya Yefune pəyalu Kalepu paasi. I na í luluyɔ nyéma ke máa ha tɛtu nti í fenja mpɔ tɔɔ tımpı í nuna-m teu tə.

³⁷ Tacaa muna Moisi maya pááná ke mə tɔɔ, haləna í tɔ si ma kaa feli nəɣəle ke tɛtu nti tə taa. ³⁸ Ama Nun pəyalu Yosuwee wei í ké ma tɛmlɛ tu tə í tike í ká pona. Maa səsı-ı apalɔtu. Mpi tə inı í ká yelina na tɛtu nti tə pəsi Isɛɣeli nyéma nyəntu. ³⁹ Mə piya mpa pa isɛ ta nyaaləta isəntə, na í tɛŋ si kolontunaa ká pááná tə, mpe páá suvna tə taa. Mpi tə, mpeɛ məa ha-ti, na tə pəsi pa nyəntu. ⁴⁰ Ama mı keesi isɛ na í fayana wulaya tɛtu taa, na í polo tɛŋku kɔsɛm.

⁴¹ Tənaya í cəwa si: Hai, tá təm səpəna Tacaa. Pənente tu kpa pa tɔɔ na tə yoonə-wɛ isu tá Iso yəɣətyu tə. Mpyule paa mə taa wei í kpaya í yoou wontu na í ləli na í mayasi mə taa si í ká kpa pulaya tɛlɛ. ⁴² Kəna Tacaa si má heeli-mɛ si: I taa kpa mə kolontunaa tɔɔ si í yookina-wɛ. Mpi tə, ma fɛi mə həku. I taa yele na pɛle pá ku-mɛ. ⁴³ Maa tɛma-mɛɛ-təɣi heeluyɔ. Ama í tá ké ŋkpaŋuyɔ, na í kisi Tacaa təm na í kpa puyɔ nyuyɔ taa təkəa. ⁴⁴ Kəna Amolii nyéma mpa inı paa wɛ puyɔ taa tənə tə pá lu mə tɔɔ, na pá tú mə waali isu tun. Na pá ku-mɛɛ pə kpaya Itəm tə, haləna Hooma. ⁴⁵ I kəma na í məli na í wiina Tacaa uləna, ilé í kisi nuw. ⁴⁶ Mpɔ pə yelina na í caya Kateesi-Paaneya na pə taanı səsəm.

2

¹ M'p'ógú tə məlaa na té kpaɣa tenku kuseem mpaav ŋku ku pukina wulaya tetu taa tə, isɩ Tacaa ka yəɣətuɣu tə. Na té cəw Itəm puɣu taa na pə taŋɩ.

Iseyeli nyéma tənte ke ilim təlule təw tetvnaa taa

² Kelenə kuyaku nakuli Tacaa tə-m si: ³ Ama í tu cəwə puɣu kune təcəm. Pə təw tə, í ha mə ɩse na ilim ntəɣəŋ təw. ⁴ I heeli yəlaa si í təŋna mə kəɣəpiya Isav nyéma mpa pa we Itəma^a tə pa tetu toŋa təw. Pəle pa tɛ ká sɔvna-mɛ yáá. Ama í la-we na laakali, ⁵ í taa kpa pa təw. Ma kaa ha-mɛɣe tetu ntəɣɩ paa həɣəliim si í feli nəɣhəle mayamaya. Mpi tə, ma tɛma Itəm puɣu ŋkuyɩ Isav ke hav si kú pəsi ɩ pulv. ⁶ Pə weɛ si í yana mə liyitee ke təɣənaya na lɔm mpi í ká təɣə na í nyəw tə. ⁷ Mpi tə, Tacaa mə Isə koola-mɛɣe kupantu ke mə niŋ tɛma tənə taa ké. Pəyele ɩ nyéma tənte nte í təŋ wulaya tetu anaam ɩne ɩ taa tə tə təw. Pəntə taa, pusi nule kele mə Isə Tacaa ɩni ɩ we mə waali, na í tá la-ŋ pulv.

⁸ M'p'ógú tə cəla Isav nyéma mpeɣe Itəm na tətəkəle mpaav na ɩlati na Isəyən-Kepeɛ nyəŋku tətə. ɩlena té tɛ na té təŋna Mowapu wulaya tetu təw. ⁹ M'p'ógú Tacaa heela-m si: I taa kpa Mowapu nyéma təw si məna-we í yoo. Mpi tə, ma kaa ha-mɛɣe pulvɣu pa tetu taa. Ləwti lulvɣu nyéma Mowapu nyéma ke ma hawa Aa ɩcate si pá nyənəɣɩ pa pulvɣu.

¹⁰ Imim nyéma ka cəɣana ɩcate nté tə taa ké hatoo ləŋ. Paa we paɣale ké na pá ké tookonaa ɩsu Anakɩ nyéma, na pá we toŋ. ¹¹ Lelaa ná nyənaya-weɣe Lefayi nyéma ké ɩsu Anakɩ nyéma. Ama Mowapu nyéma ná yaakaya-weɣe Imim nyéma. ¹² Holɩ nyéma ka cəɣana Itəm ɩcate taa ké hatoo ləŋ taa. ɩlena Isav nyéma náa kpiisi-we na pá mu pa tetu, ɩsu Iseyeli nyéma ka muɣu pa nyəntu nti Tacaa ha-we tə.

¹³ Pənente í kulɩ na té tɛsi Seletɩ ləwɩ ɩsu Tacaa ká heeluyɩ-tu tə. ɩlena tə tɛsi Seletɩ ləwɩ. ¹⁴ Tə kulvɣu Kateesi-Paaneya tə pusi pələfɛi nule ke tə tuwa, na pəcó té tɛsi Seletɩ ləwɩ ŋku. Pə lapa m'p'ógú si pa tənə mpa pa ké yoolaa ke waatu ɩni tə, pə ləsi pa looŋa tənə na pá sí ɩsu Tacaa ka yəɣətuɣu tə. ¹⁵ M'p'ógú Tacaa tu yoolaa mpeɣe niŋ na í ku-we. Haləna pa kpekəle tənə tɛ.

¹⁶ Yoolaa mpe pa səpa pa tənaya pa kpekəle taa, ¹⁷ ɩlena Tacaa heeli-m si: ¹⁸ Nəwəw ké í ká tɛsi Mowapu tetu toŋa, na í təŋna Aa ɩcate, ¹⁹ na í kpətəna Amoni nyéma tetu. Ama í taa kpa Mowapu nyéma təw si mə na-we í yoo. Mpi tə, ma kaa ha-mɛɣe pulvɣu pa tetu taa. Ləwti lulvɣu nyéma Amoni nyéma ke ma ha-ti si pá nyənəɣɩ pa pulvɣu.

²⁰ Yəlaa nyənaya tetu ntəɣɩ Lefayi nyéma nyəntu ké. Mpi tə, mpe ɩni paa wenna tə taa ké hatoo ləŋ na Amoni nyéma yaaki-weɣe Samsumi nyéma. ²¹ Paa we paɣale ké na pá ké tookonaa, ɩsu Anakɩ nyéma, na pá we toŋ. M'p'ógú Tacaa kpiisa-we na Amoni nyéma nəɣə na pá lɛɛti pa lonte. ²² M'p'ógú Tacaa ka lapa Isav lulvɣu Itəm nyéma mpa paa we Seyii tə. Waatu ɩnəɣɩ ɩ kpiisa Holɩ nyéma na pa nəɣə na í təɣənɩ-we na í su Itəm nyéma ke pa lonte ke haləna saŋa. ²³ M'p'ógú Kafətəw Filiisi nyéma ná luwa na pá təɣənɩ Afi nyéma mpa paa cəɣa acalisi taa haləna Kasa ke Metitelanee tenku nəɣə tə, na pá lɛɛti pa lona taa.

²⁴ Pə waali ké Tacaa tɛma si: I kulɩ na í tɛsi Alənəŋ ləwɩ. Ma tɣɩ Amolii tu Sihon wei ɩ ké Həsəpən nyéma wulav tə, na ɩ tetu ke mə niŋ taa. I yoonə-ɩ na í lɛɛkɩ ɩ tetu. ²⁵ Pə kpaɣav saŋa tə, maa yeke na antulinya piitimnaa nukɩ mə səɣəntu na pá nyaŋna-mɛ. Ye pa nu mə taŋ pa sɔv seluyɩ na laŋwakəlle.

Wulav Sihon tetu lɛɛkɩvɩ

²⁶ Keteməti wulaya tetu taa ké ma tila Həsəpən wulav Sihon kin na ayeenɛɛ təm si: ²⁷ Hatɣu nəɣə na té təŋ mpaav kulɩmuɣu na té fayana nyá tetu taa, tə kaa heli tiili. ²⁸ Ta liyitee ke tu yana təɣənaya na lɔm mpi tu nyəw tənə tə na té tɛɛ. ²⁹ Isav nyéma mpa pa we Itəm həɣəluɣu taa tə na Mowapu nyéma mpa pa we Aa nyəŋku taa tə pa ha-tɣu mpaav na té fayana pa tetu taa. Pə waali ké tu tɛsi Yaatanɩ pəɣə na té polo tetu nti Tacaa ta Isə haaki-tu tə tə taa. ³⁰ Ama Tacaa lapa wulav Sihon ke laŋkpusəŋ na í kisi si té taa təŋna ɩ tɛ. Isə lapa-ɩ m'p'ógú si í tu-ɩ tá

^a 2:4 Itəm: Seyii na Itəm hətɛ kulɩmtəle ké.

nin taa na té təyɔ ɪ tətʊ ɪsu pə wɛv saŋa ɪsəntə tɔ. ³¹ M̐púyú ɪsə heela-m sɪ: Saŋa waali ma tɔwa wulav Sihon na ɪ tətʊ kɛ mə nin taa ké, ɪ lɛkɪ-tí. ³² ɪlɛna Sihon na ɪ yoolaa tənə pá lu sɪ pa yookina-tuyv Yahasi. ³³ Ama Tacaa tá ɪsə tʊ-ɪ tá nin taa na té kú ɪ na ɪ piya na ɪ yəlaa tənə. ³⁴ ɪlɛna té lɛkɪ ɪ acalɛɛ tənə, na té kpiisi apalaa na alaa na piya. Mpi tɔ, Tacaa tən̄sa-wɛyɛ mpusi ké. ³⁵ Ama tɔla na acalɛɛ nna tə lɛka mpʊ tɔ a taa wontunaa kɛ tá kpayaa na té suna tá ti. ³⁶ Pə kpayav Alɔwɛɛ kɛ Alənən̄ lɔɔv nɔyɔ na ɪcatɛ nte tə wɛ tɛtɛkələ taa tɔ, halənə Kalaatɪ tɔ, tə ta kpisi kolun̄a ɪcatɛ natəli. Tacaa tá ɪsə tʊ a tənaya tá nin taa ké. ³⁷ Ama tə ta tokina Amoni nyéma tətʊ ké. Paa nti tə mala Yapəki lɔɔv na puyv taa acalɛɛ, na lona nna a tənə ta ɪsə Tacaa kisina-tʊ tɔ.

3

Wulav Oki tətʊ lɛkɔyʊ

¹ M̐púyú tə kpayə mpaav na té kpana Pasan̄ tɔɔ. ɪlɛna tənə wulav Oki na ɪ yəlaa tənə pa lu ta tɔɔ sɪ pa yookina-tuyv ɪtəlei. ² Ntɛna Tacaa heeli-m sɪ: ɪ taa nyana-ɪ. Ma tuyɪ ɪ na ɪ yəlaa na ɪ tətʊ tənaya mə nin taa. ɪ lana-ɪ ɪsu ɪ lapənə Amolii nyéma wulav Sihon wei ɪ ka wɛ Həsəpən̄ ɪcatɛ taa tɔ. ³ Tampam pələ na tá ɪsə Tacaa tasa wulav Oki na ɪ yəlaa tənaya tá nin taa ké tuyv, na té kv-wɛ. Pa taa nɔyɔlv ta fiti. ⁴ M̐púyú tə lɛka pa acalɛɛ tənə, paa kulɔmtələ tə ta fiti. A ka wɛ acalɛɛ nutoso ké. Pə kpayav Aləkəpi həyɔlvuyv tənə tɔ na Pasan̄ tətʊ taa timpɪ Oki təkaya kawulaya tɔ. ⁵ Paa ŋmawa acalɛɛ anəyɪ teu ké, na a koloosi kulaa na a Kampunaa kɛ nyəyətʊ. Pə kaasa lenna tətəyɔ tuutuuma, a fɛi koloosi. ⁶ M̐púyú tə kpiisa pa tənə ɪsu tə lapv Həsəpən̄ wulav Sihon acalɛɛ taa tɔ. Na té kú apalaa na alaa na piya. Mpi tɔ, Tacaa ka tən̄sa-wɛyɛ mpusi ké. ⁷ Ama pə yela tɔla na acalɛɛ taa wontu ɪlɛna táá kpayə na té suna tá ti.

Kalaatɪ tətʊ talvyv

⁸ M̐púyú pə lapa waatv ɪnɪ ɪ taa, na té lɛkɪ Amolii awulaa naale tətʊ. Mpe ɪnɪ paa wɛna Yaatanɪ ilim təlulɛ tɔɔ ké. Pa tətʊ nté pə kpayav Alənən̄ lɔɔv tɔ, halənə Hɛəmən̄ puyv. ⁹ Sitən̄ nyéma ná yaakaya-kuyv sɪ Siliyon̄. Na Amolii nyéma náá yaaki-kv sɪ Senii. ¹⁰ Oki kawulaya acalɛɛ nna tə lɛkaa təyɔlə pulasi taa tɛtɛkələ acalɛɛ tənə. Na Kalaatɪ na Pasan̄ tətʊ tənə halənə Saləka na ɪtəlei pə tətʊ. ¹¹ Wulav Oki tike ka kɛna Lefayi nyéma kakaasaya. ɪ sətʊ atakaa ké nyəyəlvuyv ké, na ɪ taɣalən̄ wɛ mɛɛtələn̄aa liyiti na həyɔlvuyv, na ɪ wan̄ kɛ mɛɛtələn̄aa naale. Halɪ ɪ wɛ Amoni nyéma ɪcatɛ səsɔələ Lapa taa.

¹² Waatv wei tə lɛka tətʊ ntɪ ɪlɛna má ha Lupən̄ na Katɪ nyéma kɛ pə kpayav Alɔwɛɛ tətʊ, na pə cɔɔ Alənən̄ lɔɔv tɔ, na pə kpɛŋna Kalaatɪ puyv həyɔlvuyv acalɛɛ. ¹³ ɪlɛna má cɛla Manasee kpekələ həyɔlvuyv lɛŋkv kɛ Kalaatɪ tətʊ kukaasətʊ na Oki kawulaya nyəntv tənə kɛ Pasan̄ tətʊ taa. Pə yaakaya Aləkəpi nyəntv na Pasan̄ nyəntv kɛ Lefayi nyéma tətʊ ké. ¹⁴ M̐púyú Manasee kpekələ taa tʊ Yayii lɛka Aləkəpi tətʊ kɛ Pasan̄ taa. Halənə Kesuli nyéma na Maakatɪ nyéma pa tətʊ ton̄a. ɪlɛna pá laɣasi-yɛyɛ hətɛ sɪ Yayii acalɛɛ, na pá yaaki-yɛyɛ m̐púyú halənə saŋa. ¹⁵ Ntɛna má há Manasee kpekələ tʊ Makii lɔlvuyv nyéma kɛ Kalaatɪ həyɔlvuyv. ¹⁶ Na Lupən̄ na Katɪ pə nyéma kɛ Alənən̄ na Kalaatɪ pə həkv həyɔlvuyv. Tə ton̄a nté Alənən̄ lɔɔv na pə tɛɛ tɔɔ. Tə na Amoni nyéma pa nyən̄ka nté Yapəki lɔɔv. ¹⁷ ɪlim tətʊlɛ tɔɔ ton̄a ná mala Yaatanɪ tɛtɛkələ kɛ Kenesalɛtɪ lɔcayam na tɛŋkv kusəpv pə həkv taa ké. Halənə ilim təlulɛ tɔɔ ké Pisika puyv luyv.

¹⁸ Waatv ɪnɪ ɪ taa ké Moisi heela-wɛ sɪ: Mə ɪsə Tacaa tʊ mə nin taa ké Yaatanɪ ilim təlulɛ tətʊ sɪ té pəsɪ mə nyəntv. ɪlɛ mə taa yoolaa tənə ɪ kpayə mə yooʊ wontu na ɪ tɛɛ ɪsɛyɛli nyéma kɛ nɔyɔ. ¹⁹ Mə alaa na mə piya na mə kaləkən̄ tike ká cayan̄a acalɛɛ nna ma ha-mɛ ɪsəntə tɔ a taa. Mpi tɔ, mə nyéma sɪ ɪ wɛna kaləkən̄ tuutuuma. ²⁰ Pə wɛɛ sɪ ɪ sən̄a mə tɛtʊn̄aa kɛ m̐púyú. Halənə ɪsə yelɛ na pələ pá hiki pa tətʊ ɪsu mə hikuyv mə nyəntv kɛ Yaatanɪ pəyɔ na waali cənɛ tɔ. Waatv ɪnəyɪ paa mə taa wei ɪ ká məli ɪ mayamaya ɪ tətʊ ntɪ Tacaa ha-ɪ tɔ tə taa.

²¹ M'p'ógú Moisi t'oma Yosuwee si: N nana nyá isəpee ke pə t'əna mpi Tacaa mə Iso lapəna Amolii awulaa naale inı t'ə. Mpu inı t'ə t'əy'ə Tacaa ka lana awulaa mpa pa t'əna n ka yoonə pəy'ə waalı t'ə. ²² I taa nyana-w'e. Mpi t'ə, Tacaa mə Iso ká yoonə na mə n'əy'ə.

Moisi kaa s'v Kana'ə t'etv taa

²³ Waatu inı i taa ké ma wiikayana Tacaa si: ²⁴ Iso Tacaa, nyá t'əy'ə na nyá s'ə s'əntu ke n hula nyá t'əmle t'v má. Mpi t'ə, paa is'ə taa yaa at'e, nyá saala n'əy'ə l'v i f'e i s' i k'ek'əna nyá t'əma s'ə s'ənta, yaa nyá k'ə k'ə l'ə nyəmnaa pan'e. ²⁵ I l'e hai Iso, ma kpa nyá yule. Yele na má t'esi Yaatanı na má na t'etv k'əpantv nti, na t'ə pulası na Lipa'ə p'əy'ə. ²⁶ M'p'ógú Tacaa taa k'p'ana-m mə mayamaya mə nyuyv t'ə, na i kisi-m n'ūnav. Haləna i t'ə-m si: Ma kawa. Taa tasa-m y'əy'ə t'ənav ke t'əm nti. ²⁷ Kulı na n' kpa Pisika p'əy'ə nyuyv taa na n' kusı i s'e na n' nyənı na n' c'ə. Ama ma kaa yele na n' t'esi Yaatanı ke t'esyuyv mayamaya ké. ²⁸ Ama t'eləsi Yosuwee ke ma kulap'əle na n' s'ə s'ı-i apal'ə t'v. Mpi t'ə, inı i ká t'una y'əlaa pan'əy'ə n'əy'ə na i tana-w'əy'ə t'etv nti n ka nawa mpu t'ə.

²⁹ Pə k'p'ayav waatu inı t'əy'ə t'ə caya t'et'ek'əle taa t'əna'ə P'eti-Pey'ə is'əntaa.

4

Moisi se'ə s'əy'ə i se'y'əli ny'əma si p'á t'ók'ı Iso kusəsutv

¹ M'p'ógú Moisi tasaa si: P'ənente i se'y'əli ny'əma mə i nu kusəsuto na kut'ə t'ut'v nti ma se'ə s'əy'ə-m'e t'ə. I lakı-tı na p'ə ha-m'əy'ə weesuyv. I l'ena i m'v t'etv nti mə caanaa Iso Tacaa haakı-m'e t'ə. ² Ama pə w'e ké s' i i t'ók'ı Tacaa mə Iso kusəsuto isı ma k'eesuyv-m'əy'ə-tı t'ə. I taa s'ə s'ı yaa i pasa puluyv t'ə t'ə. ³ I nana mə isəpee ke mpi Tacaa lapa y'əlaa mpa pa l'ūy'ə t'uyv ŋku pa yaa si Paalı-Pey'ə t'ə. I ta yele-w'e na pa weesıy'ə. ⁴ Ama mə ny'ə k'ə l'əna Tacaa mə Iso, i l'ena i yele-m'e na mə weesıy'ə ke haləna sa'ə.

⁵ Ma se'ə s'ə-m'əy'ə kusəsuto na kut'ə t'ut'v isı Tacaa Iso t'v-m t'ə s' i, i t'ók'ı-tı na i lakı t'etv nti i puki m'uyv t'ə t'ə taa. ⁶ Ye i t'əka-tı na i lakı-tı, piitimnaa l'əlaa mpa paa nu t'ə t'əm t'ə p'á nyənı-m'əy'ə l'əmayas'e ny'əma na layat'vnaa na p'á t'əy'ə-m'e si: Ama piitim s'ə s'ə m p'əne pə w'ena l'əmayas'e na layat'v. ⁷ P'əp'ə t'v f'e l'el'əy'ə piitim s'ə s'ə m nap'əli pə f'e na p'ə w'ena t'uyv na k'ə nuk'əna-w'e isı t'á Iso Tacaa nuk'uyvna taya saa wei t'ə wiikina-i t'ə. ⁸ Yaa piitim s'ə s'ə m mpi pə w'ena kut'ə t'ut'v na kusəsuto na t'ə t'əy'ə teu isı nti ma t'əy'əna-m'əy'ə t'el'ə s'uyv ke sa'ə is'ənt'ə t'ə?

Holepu p'uyv t'ə t'əm kukulutu

⁹ Ama kul'əmtv ké s' i i f'əy'ə teu na i t'ók'ı pə t'əna mpi i nana mə isəpee t'ə. I taa s'ə t'ə taa kul'ə m'uyv. Ama i k'eesı-t'əy'ə mə piya na mə saal'ənaa. ¹⁰ I t'ə s'ı k'uyaku ŋku i s'əy'ə mə Iso Tacaa is'əntaa ké Holepu p'uyv k'ıy'ə na i l'ə i heeli-m s' i má kotı mə t'əna, na i l'ə i t'el'əsi-m'əy'ə i t'əm na i k'p'eləmi i nyamnav na i se'y'ə i m'p'ógú mə l'uluyv ny'əma t'ə. ¹¹ M'p'ógú i tuusaa na i k'p'ət'əna p'uyv l'uyv, na kul'ə k'ə t'əy'əna k'ə k'ə m'uyv ke kemkem. Na is'əy'ə m'vntv susaa na s'ə k'p'et'uyv nyalaa. ¹² Tacaa y'əy'ə t'ayana-m'əy'ə k'ə k'ə ŋke ka taa ké, na i nukı i n'əy'ə. Ama u naakı-i, i n'əy'ə tike ke i nukaya. ¹³ M'p'ógú i hula-m'əy'ə mə na-i mə n'əy'ə p'el'əy'ə na i t'v-m'e s' i i t'ók'ı i kusəsuto naan'əwa. Na i ŋmaa-t'əy'ə p'ee k'p'aatanaa naale t'ə.

¹⁴ Waatu inı i taa ké Tacaa t'v-m s' i má h'ulı-m'əy'ə kusəsuto na kut'ə t'ut'v, na i t'ə k'əy'ı-t'əy'ı teu ke t'etv nti t'ə taa i s'vukı s' i t'ə p'əsi mə ny'əntv t'ə.

Tuy'ə t'əm laakalı lap'ənav

¹⁵ I taa s'ə s'ı k'uyanku Tacaa y'əy'ə t'ayana-m'əy'ə Holepu p'uyv t'ə t'ə i n'əy'ə tike ke i nuwa, i ta na i mayamaya. ¹⁶ I l'e pə taa k'ə na i wak'əli mə tı na t'uyv nak'ulı k'v lupu, paa apalv yaa alv l'eesuyv. ¹⁷ Paa ate k'p'ənte nat'əli, yaa sumaya. ¹⁸ Paa t'et'ə wontu, yaa tinte nat'əli t'ə l'eesuyv s' i i s'eeke. ¹⁹ I f'əy'ə teu, p'ə taa k'ə na i kusı mə i s'e s' i i t'eki'ı ilim, yaa is'ə t'v, yaa is'ə t'ul'ūyası pə taa pulv, yaa i laa-wı. Antulinya y'əlaa l'əlaa ke mə Iso Tacaa y'əla t'əle t'ə taa. ²⁰ Ama mə i l'e, inı i l'əs'əna-m'əy'ə Icipiti mamala taa s' i, i p'əsi i y'əlaa t'əsiy'ısiy'ı isı i w'ev sa'ə is'ənt'ə t'ə.

²¹ I l'ena i m'vna maya p'ááná ke mə nyuyv t'ə. Haləna i tuu s' i ma kaa t'esi Yaatanı na má f'elı n'əh'əle ke t'etv k'əpantv nti i haakı-m'e s' i t'ə p'əsi mə ny'əntv t'ə t'ə taa. ²² Ye ma i l'e Yaatanı

pəɣə na cənə təə kə maa si ma kaa tɛsi-kɛ. Ama mu tɛsi na tɛtu kupantu nti tɛ pəsi mə nyəntu.
²³ Mpu tɔ, í fenj mə tɛɣi teu na í taa kəə na í səə nəɣə ŋka mə na mə Iso Tacaa í pɛɛlaa tɔ. Na pə
 kəə na nəɣəlu lu tɔɣu na í layasi Iso lonte si í lunjiyi. Mpi tɔ, Iso kisina-mɛɣe pə tənaya m̀púyú.
²⁴ Tacaa mə Iso wɛ kə isɪ kəkə ŋka ka nyakɪ pə tənə təmɛlɛmɛlɛ tɔ. Pécó ɪ kisa pa kpɪ ɪ na tɔɣu
 nakuli.

²⁵ Ye í taanɔ tɛtu nti tɛ taa na í lɔli piya na saalənaa, ɪ taa wakəli mə tɪ na tunj lupu yaa
 mpi Tacaa kisaa tɔɣə lapu, na pə kpaasi ɪ pááná. ²⁶ Isətnɔɣu na tɛtu nté ma aseeta nyéma.
 Ye í lapa mpɔ, isɪ sɛm kpiisa-mɛɣe ləŋ kɛ tɛtu nti tɛ taa í puki cayalɛ kɛ Yaatanɪ waali tɔ, í
 kaa taanɪ tənə. ²⁷ Tacaa ká yasi-mɛɣe piitimnaa taa kə, na pə kaasi-mɛɣe pəciiu tike kɛ tənə.
²⁸ Tənaya í ká lunjiyi yəlaa saaka taasi na pɛɛ wənaya tunj tɔ. Pécó tunj ɪnɪ u naaki, u nukɪ, u
 təkɪ, u nu pulɔpu səsəŋ. ²⁹ Tənə tətɔɣə í ká pɛɛkɪ Tacaa mə Iso. Ama ye í pɛɛkənə-ɪ na isəle
 kusɛmɛlɛ na mə ləsayə suu-ɪ təmamam í ká na-ɪ. ³⁰ Pə tənə mpi ma kɛsa-mɛ isəntə tɔ, ye pə
 mayana-mɛ na í suu lanjwakəlle taa, ɪlɛ ɪ tayanɪ Tacaa mə Iso kə nunav. ³¹ Mpi tɔ, ɪ kə pətəətəle
 tɔ kə. ɪ kaa lə-mɛ yaa í wakəli-mɛ, yaa ɪ səə nəəsi nsi ɪ ka su mə caanaa na tuunav tɔ si təə.

Iseyeli nyéma nyɔlɛŋ

³² ɪ mayasi mə taa na í na si, too Iso lapu yulɔ kɛ tɛtu təə na pə suna sanɔ tɔ, í pɛɛkɪ antulinya
 tənə taa na í na si, kəkələ nəɣəlu ɪ tɛma lapu isɪ ɪnɛ ɪ taka na nəɣəlu nu? ³³ Yəlaa napəli pa tɛma
 Iso nəɣə nuw kɛ kəkə taa isɪ mə nukɔɣu isəntə tɔ, na pɔntɔnaa wənə weesɪŋ na? ³⁴ Too tɔ, tɔɣu
 nakuli ku tɛma piitim napələɣɪ ləsɔɣu kɛ lempi hekɪ na mayasəŋ na kəkələ tɛma na piti nyəna
 na sɔɣəntu nyəna na yooɪ isɪ Tacaa mə Iso lapu-mɛɣe Icipiti tɛtu taa na í nana mə isəpee tɔ?
³⁵ Mə tu kənə pə tənaya mpɔ pə aseeta nyéma. Mpi tɔ, í cəkənəa si Tacaa tike kənə mə Iso pə
 ta kaasi nəɣəlu. ³⁶ Hatoo isətaa kə í seɣesənə-mɛ si í nyɪ. ɪlənə í hólí-mɛɣe ɪ kəkə səsaya kɛ tɛtu
 təə na í nu ɪ nəɣə kɛ ka taa. ³⁷ ɪ səəla mə caanaa kə na í ləsi pa lulɔɣu nyéma kɛ pa waali na í
 ləsi-mɛɣe ɪ mayamaya kɛ Icipiti taa na ɪ tɔŋ səsəŋ. ³⁸ ɪ tɔɣənənə mə nəɣə kɛ piitimnaa mpa
 pa kəla-mɛɣe payalɛ na toma tɔ. Na í kpa-mɛ na í lɛɛti pɛle pa lona taa, si pa tɛtu í pəsi mə
 nyəntu isɪ í naakɔɣu sanɔ isəntə tɔ. ³⁹ ɪ nyɪ sanɔ kuyaku kənə na í təkɪ mə taa si Tacaa tike nté
 Iso kə isətaa na atɛ, nəɣəlu ɪ fɛi tətə. ⁴⁰ Na í təŋɔɣɪ ɪ kusəsutu na ɪ kɔtɔtɔtu isɪ ma hulɔɣu-mɛɣe
 sanɔ isəntə tɔ. ɪlənə pécó mənə mə piya í nu lɛlɛŋ na mə weesuyɔ tɔɣali teu kə tɛtu nti ɪ
 haaki-mɛɣe isəntə tɔ tɛ taa.

Yulɔkɔlaa kpəɔɣu tətule

⁴¹ M̀púyú Moisi ləsa acalɛ tooso na Yaatanɪ ilim təlulɛ təə. ⁴² ɪlənə pá pəsi-yɛɣe yəlaa mpa
 pə yəkəɣənə na pá kuyɪ pa tɔɣəntələnəa tɔ pa kpəɔɣu tətule. ⁴³ Lupɛŋ nyéma kpəɔɣu tətule
 nté Pesɛɛ ɪcatɛ kɛ wulaya tɛtu tontonjɛ təə. Katɪ nyéma nyəntɛ nté Laməti kɛ Kalaati tɛtu taa.
 Manasee nyéma nyəntɛ nté Kolanj kɛ Pasanj tɛtu taa.

MOISI KUYɔɣUTUTU NAALE NYƏNTU

⁴⁴⁻⁴⁵ Kiinɔ na kɔtɔtɔtu na kusəsutənəa mpa Moisi tɛləsa Iseyeli nyéma kɛ pa Icipiti taa luw
 waali tɔɣəlu. ⁴⁶ Yaatanɪ pəɣə na ilim təlulɛ təə kə tɛtəkəle taa kə Pɛti-Peyəə isəntəa kə pə
 tənaya mpɔ pə lapa. Amolii nyéma wulav Sihonj wei Moisi-wɛ pa ŋmakəlaa tɔ ɪ tɛtu taa
 kɛlɛ. ⁴⁷ ɪlənə pá lɛɛkɪ ɪ tɛtu na pá kpɛŋna Pasanj wulav Oki nyəntu. Awulaa mpe pa naale paa
 wənna Yaatanɪ pəɣə waali na ilim təlulɛ təə. ⁴⁸ Pa tɛtu ka pənə m̀púyú pə kpayav Aluwɛɛ kɛ
 Alənəŋ ləəu nəɣə tɔ. Halənə Siyənɔ puyɔ ŋku pa yáa si Hɛɛmənɔ tɔ. ⁴⁹ Ntəɣəle mpɔ na Yaatanɪ
 pəɣə na ilim təlulɛ təə. Halənə tenjku kusəpu, na pə polo puyɔ Pisika luyɔ.

5

Kusəsutu naanwa

¹ M̀púyú Moisi kota Iseyeli nyéma tənə na í tə-wɛ si: ɪ nu kusəsutu na kɔtɔtɔtu nti ma
 tɛləsəɣɪ-mɛɣe sanɔ isəntə tɔ. ɪ kpɛləmɪ-tɪ na í tókɪ-təɣɪ teu na í lakɪ. ² Tá na Tacaa tá Iso tɔ
 pɛɛla nəɣə kə hatoo Holepu puyɔ. ³ Na ka ta kɛ tá caanaa mpa pa tɛma səpu tɔ pa tike pa

təm. Ama na tá mpa tə wəna tá isə ke sanja isəntə tə tá nyəntu tətəyō. ⁴ Təna ya kəkə mukaya puɣu, na Tacaa yəyətəna-meyə ka taa na í nukí ɪ nəyō. ⁵ Haləna í na-ke na səyəntu kpa-mə na í kpisi ku tō kə kpaɸ. ɪlena má sən mə na Tacaa mə heku, na má teləsi-meyə nti Tacaa yəyətəna tə sɪ: ⁶ Mayale mə Iso Tacaa, má ləsəna-meyə Icipiti tetu taa kə mə yomle taa. ⁷ ɪ taa nyəni nəyəluyə Iso tətə. ⁸ Pə́cɔ́ í taa lu pulə ləesuyə sɪ í laaki. Paa mpi pə we hatoo isətəa yaa atə cənə yaa lom tē tō. ⁹ ɪ taa lunj tunj ɪni, yaa í lapɪ-ɪ təmle natəli. Mpi pə tō tō, mayale mə Iso Tacaa. Ma kisaa sɪ í taa kpɪ má na tuyu nakuli. Ye wei í kisa-m, ma ləetəyɪ-ɪ na má kpeɲna ɪ piya, na pa saalənaa. Na pə polo pa lələn loosi isɪ tooso yaa liyiti. ¹⁰ Ama wei ɪ caaki-m na í təkəyɪ ma təm tō, ma kooliyi ɪleyə kupantu kə na pə polo ɪ lələn loosi iyisi iyisi. ¹¹ ɪ taa yaaki mə Iso Tacaa má ma həte ke yem yem. Mpi tō, ma kaa yele wei ɪ yaaki ma həte ke yem yem təyō saləka tuyu. ¹² ɪ paasəna kuyaku kuhəesuyə ke teu na í nyəni-kuyə ma nyənkɪ isɪ ma heela-mə tō. ¹³ Mə təmle kuyeyɪ nté naatosə, na ɪ taa kə í ká la mə təma tənə. ¹⁴ Ama naatosompəyolaya nyənkɪ kəna mə Iso Tacaa kuyaku kuhəesuyə. Təmle natəli tə fəɪ lapɪ ke ku wule. Paa mə mayamaya, yaa mə pəyalaa yaa mə pəelaa, yaa mə yomaa, yaa mə muɸlaa mayamaya. Paa mə naan yaa mə kpaɲasɪ, yaa mə təla taa natəli. Pə wəe sɪ mə yomaa í heesi kuyaku ɲkuyə isɪ mɛ. ¹⁵ ɪ tōsɪ sɪ mə mayamaya í ka kə yomaa ke Icipiti tetu taa kə ɲpúyó, na mə Iso Tacaa ɪni í ləsi-mə na ɪ toɲ səsəɲ. Pə tō kə ma tu-mə sɪ í təkɪ kuyaku Kuhəesuyə ɲku. ¹⁶ ɪ seeki mə caanaa na mə toonaa isɪ mə Iso Tacaa tu-mə tō. ɪlena mə weesuyə tayali na í cayana mə təyɪ tetu nti ɪ ha-mə tō tə taa. ¹⁷ ɪ taa ku yulə. ¹⁸ ɪ taa la wasanjalətu. ¹⁹ ɪ taa ɲmulɪ. ²⁰ ɪ taa yəyətɪ nti í tá ná təyō nəyəlɪ tō. ²¹ ɪ taa nyulɪ mə təyəntələ alə, yaa ɪ təyaya, yaa ɪ taale, yaa ɪ yom yaa ɪ nav yaa ɪ kpaɲaya, yaa ɪ puləpu.

²² Saa wei puɣu mukaya kəkə, na isəɲmuntə na səkpətuɣu nyalaa tō, kusəsuto tənəyə Tacaa sukayana nəyō səsaya ke ka taa, na mə samaa tənə nu, ɪ ta səsɪ natəli. ɪlena í ɲmaa-təyɪ pəe kpaatanaa naale tō, na í cələ-m.

Isə kuyəyətutu teləsulə Moisi

²³ Waatu wei í nu Iso nəyō ɲkəyə səkpətuɣu tē, na puɣu náá tənəna kəkə ke muɣu tō, mə lələn nyəɲ nyəma na mə taa səsaa tənə kpətəna-m, na pá yəyətɪ sɪ: ²⁴ Ta Iso Tacaa húlá-tuyə ɪ teeli na ɪ səsəɲntu na tə nu ɪ nəyō ke kəkə taa. Sanja nté tə nawa sɪ Iso yəyətəyənə yulə na í tá sɪ. ²⁵ ɪlɛ nəɲnəw pepe tō kə pə wəe sɪ tó sɪ? Mpi tō, kəkə səsaya kanə kaa nyaya-tuyə, ye ta Iso tənəna-tuyə yəyətənaɸ isɪ tə səpa. ²⁶ Tampana tō, yulə wei kə Iso weesuyə tu təma yəyətənaɸ ke kəkə taa isɪ ta nukuyə isəntə tə na pəntu wəna weesuyə? ²⁷ Pə tō tō, Moisi, kpətəna Tacaa na ɲ nu ɪ kuyəyətutu, na ɲ teləsi-tu na tə mú na tə lá.

²⁸ ɲpúyó Tacaa cəwa sɪ: Ma nuwa yəlaa mpe pa kusələmɸtu. Pa wəna tampana. ²⁹ ɪlɛ ye páá wééná ləmayasələ tənə ɪnəyɪ tam na pá nyaɲna-m na pá təkəyɪ ma kusəsuto, halɪ pá na pa piya paa heesa tam tō. ³⁰ Mpu tō, Moisi polo na ɲ heeli-we sɪ: Paa wei í məli í cacaku tē. ³¹ Ama Moisi nyaa caya ma kinj na má keesi-ɲ tə tənə nti ma caa sɪ ɲ tu-we tō, na kutututu na kusəsuto nti n ká səyəsɪ-we tō, na pá təkɪ-təyɪ tetu nti ma ha-we tō tə taa.

³² ɲpúyó Moisi təma sɪ: ɪ paasəna teu na í lakɪ nti nti pə su-meyə mpu tō. ɪ taa heləna ɲwaan yaa mpələ. ³³ Mpaav ɲku Tacaa mə Iso húlá-mə tō ku taa kə í ká tən teitei. ɪlena mə weesin tayali na í heesi tetu nti ɪ haaki-mə tō tə taa.

6

Kusəsuto taa səsəɲntu

¹ Mə Iso Tacaa kiin na kusəsuto na kutututu nti ɪ təma sɪ má səyəsɪ-mə təyələ. Ntəyɪ í ká təkɪ tetu nti pə ha-mə tō tə taa na í lakɪ. ² Mpu pu yelina na í nyaɲna-ɪ na mə na mə piya na mə saalənaa í təkɪ ɪ kusəsuto na ɪ kutututu tənə na mə weesin tayali. ³ Mpu tō, ɪseyeli nyəma mɛ í nu-tɪ na í lakɪ-tɪ. ɪ ká cayana mə tɪ na í ləlɪ na í huki səsəm isɪ mə caanaa Iso Tacaa ka heeluyə-mə tō. Saa ɪnəyɪ ɪ təma sɪ í ká ha-meyə tetu nti tə taa təyənaya na kupantu tənə təlāa təhə tō.

⁴ Iseyeli nyéma me í nu. Tacaa tike nté tá Iso, nɔ̀ɔ̀lɔ̀ fɛi tɔ̀tɔ̀. ⁵ I ká sɔ̀lɔ̀-í kɛ na luyu kulɔ̀mɔ̀yɔ̀, na mə lɛsasi suu-í tɛmamam, na mə toma tɛna. ⁶ I taa sɔ̀ ɪ kusəsutu nti ma tɔ̀yɔ̀-mɛyɛ saɲa isɛntɔ̀ tɔ̀, tɔ̀ taa kulɔ̀mɔ̀yɔ̀. ⁷ I hulɔ̀yɔ̀-tɔ̀yɔ̀ mə piya, pɛ́cɔ̀ paa í wɛ tɔ̀yaya, yaa í tɔ̀ɲ mpaav, yaa í hɛntaa, yaa í kulaa, í kpɛlɛmɔ̀yɔ̀-tɪ. ⁸ I tamsi-tɔ̀yɔ̀ mə niɲ taa na mə tokun taa, na ɪ taa sɔ̀-tɪ. ⁹ I ɲmaa-tɔ̀yɔ̀ mə kutulun kampɔ̀naa na mə acaleɛ nɔ̀nɔ̀sɪ tɔ̀.

Pə fɛi si Iseyeli í sɔ̀ ɪ Iso tɔ̀

¹⁰ Tacaa mə Iso ká susi-mɛyɛ nɔ̀nɔ̀ kɛ tɛtu nti ɪ ka heela mə caanaa Apɛlaham na Isaaka na Yakɔ̀pɔ̀ si ɪ ka ha-wɛ tɔ̀. Na í tɔ̀yɔ̀ acaleɛ sɔ̀sɔ̀na kɛ faalaa, ¹¹ na a taa tɛɛsi na si taa suwa wontunaa kupama mpa í tá suuli tɔ̀. Na lɔ̀kɔ̀naa mpa í tá huli tɔ̀, na lɛsɛɲ na Olifi tun wei í tá tuu tɔ̀ ɪ tawa. ¹² Waatu wei í ká tɔ̀yɔ̀ na í haya tɔ̀ í la laakali na í taa sɔ̀ Tacaa wei ɪ lɛsa-mɛyɛ Icipiti tɛtu taa kɛ yomle taa tɔ̀ ɪ tɔ̀. ¹³ Tacaa mə Iso kɛ í ká nyaɲna, inɔ̀yɔ̀ í ká laki tɛmlɛ na í tuukina ɪ hɛtɛ. ¹⁴ Pə fɛi si í tɔ̀ɲ yɛlaa mpa pa hekɔ̀ taa í wɛ mpɔ̀ tɔ̀ pa tun. ¹⁵ Mpi tɔ̀, mə Iso Tacaa kisa kpɛɔ̀. I pááná ká huuna-mɛ na í kpiisi-mɛyɛ tɛtu tɔ̀. ¹⁶ I taa mayasi Tacaa mə Iso si í naaki ɪ waali isɪ í ká lapɔ̀ Masa tɔ̀. ¹⁷ I tɔ̀ɲ ɪ kiɲ na ɪ kusəsutu na ɪ kutɔ̀tɔ̀tɔ̀ nti ɪ tu-mɛ tɔ̀ ¹⁸ na tampana na í laki mpi pə wɛ-ɪ teu tɔ̀. Ilena ɪ nu lelen na ɪ tɔ̀yɔ̀ tɛtu kupampantu nti ɪ heelina mə caanaa na tuunav si ɪ ka ha-mɛ tɔ̀. ¹⁹ Halɛna í tɔ̀yɔ̀ni mə kolontunaa tɛna kɛ mə nɔ̀yɔ̀ tɔ̀ isɪ ɪ yɔ̀yɔ̀tɔ̀yɔ̀ tɔ̀.

²⁰ Ye kɔ̀yakɔ̀ nakɔ̀li mə piya pɔ̀sa-mɛ si: Pepe tɔ̀ kɛ ta Iso Tacaa su-mɛyɛ kiɲ na kusəsutu na kutɔ̀tɔ̀tɔ̀ tɛnɛ? ²¹ Iɛ í ká cɔ̀-wɛ si: Icipiti wulav ka tɔ̀kɛna-tɔ̀yɔ̀ yomaa kɛ ɪ tɛtu taa, ilena Tacaa cɛ-tɔ̀ na ɪ tɔ̀ɲ. ²² Tə nawa piti tɛma sɔ̀sɔ̀na na kɔ̀kɔ̀lɔ̀ nyɛna sɔ̀yɔ̀ntɔ̀ nyɛna nna ɪ cɔ̀sɔ̀na Icipiti nyéma na Icipiti wulav na ɪ yɛlaa tɛna tɔ̀. ²³ Ilena í lɛsi-tɔ̀yɔ̀ tɛna na í pona tɛtu nti tɔ̀ taa ɪ ka heela tá caanaa na tuunav si ɪ ká ha-tɔ̀ tɔ̀. ²⁴ Ḿpɔ̀yɔ̀ ɪ tu-tɔ̀ si tɛ tɔ̀kɪ ɪ kusəsutu tɛna na tɛ nyaɲna-ɪ na tɛ nukɪ lelen kɛ tam. Ilena í su tá weesɲ isɪ ɪ lapɔ̀ saɲa isɛntɔ̀ tɔ̀. ²⁵ Ye tɔ̀ tɔ̀ɲyɔ̀ ɪ kusəsutu tɛnaya teu isɪ ɪ suu tɔ̀, ɪ lanɲ ká hɛna ta tɛntɛ kɛ.

7

Iseyeli nyéma kɛ Iso yɛlaa

¹ Ḿpɔ̀yɔ̀ Moisi tasaa si: Waatu wei Tacaa ká tɔ̀yɔ̀ni piitimnaa sɔ̀sɔ̀m tɔ̀ɲ nyɛm naatosompɔ̀yɔ̀laya, ilena í cɛɛ-mɛyɛ pa tɛtu. Ntɔ̀yɔ̀lɛ Hiti na Kilikasɪ na Amolii na Kanaan na Peliisi na Hifi na Yepusi pə tɛtonaa. ² I ká tú piitimnaa mɛyɛ mə niɲ taa na í kɛli-wɛ, na í kpiisi-wɛ. Pə fɛi si í wɛɛna pa pɛtɔ̀tɔ̀lɛ na mə na-wɛ í pɛɛli nɔ̀yɔ̀ nakɔ̀li. ³ Mə na-wɛ í taa kpɛntɪ akpayalɛ taa. I taa ha mə pɛɛlaa kɛ pa pɛyalaa, yaa í caa pa pɛɛlaa kɛ mə pɛyalaa. ⁴ Mpi tɔ̀, ye ɪ lapɔ̀ mpɔ̀, isɪ pa tolisa mə piya na pɛɛ pá tɔ̀ɲ tun. Ilena Tacaa mɔ̀-mɛ na pááná na ɪ ku-mɛyɛ kpakpaa. ⁵ Ama pə wɛɛ kɛ si í wakɔ̀li pa tɛlaalɛnaa, na í yɔ̀kɪ pɛɛ kulalaana, na í sɛti pa tesikasɪ na í nyayasɪ pa tun kɛ kɔ̀kɔ̀. ⁶ Mə Iso Tacaa nyɛnɔ̀yɔ̀-mɛyɛ ɪ nyéma kɛ. Inɪ ɪ lɛsɛna-mɛ si í pɛsi ɪ yɛlaa kɛ antulinya piitimnaa hekɔ̀.

Iso tɔ̀ka teu kɛ ɪ nɔ̀yɔ̀ pɛɛlvyɔ̀

⁷ Pə taya isɪ í tɛ piitimnaa tɛnaya payalɛ tɔ̀yɔ̀ Tacaa luyɔ̀ suu-mɛ na í lɛsi-mɛ. Halɪ mɛyɛlɛ piitim sɛkpem kɛ lɛmpi taa. ⁸ Ama ɪ luyɔ̀ wɛ-mɛyɛ na í sɔ̀lɔ̀ si í tɔ̀kɪ nɔ̀yɔ̀ ɲka ɪ ka su mə caanaa tɔ̀. Na í cɛ-mɛyɛ Icipiti wulav yomle taa na ɪ tɔ̀ɲ sɔ̀sɔ̀ɲ na í lɛsi-mɛ.

⁹ Pə wɛɛ si í nyɪ si Tacaa tike nté Iso. I tɔ̀ka ɪ nɔ̀yɔ̀ suu kɛ na í paasɔ̀yɛna mpa pa sɔ̀lɔ̀yɔ̀-ɪ na pá tɔ̀kɔ̀yɔ̀ ɪ kusəsutu tɔ̀ halɛna pa lulɔ̀ɲ loosi iyaya (1000). ¹⁰ Ama ɪ hɔ̀ɲ mpa paa caa-ɪ tɔ̀ pa ɲkpaɲɲ kɛ kpakpaa, na í kpiisiyi-wɛ. ¹¹ Mpɔ̀ tɔ̀, í tɔ̀kɪ kiɲ na kusəsutu na kutɔ̀tɔ̀tɔ̀ nti ma tu-mɛyɛ saɲa isɛntɔ̀ tɔ̀ na í laki-tɪ.

¹² Ye í nukɪ Tacaa kutɔ̀tɔ̀tɔ̀ na ɪ tɔ̀kɔ̀yɔ̀-tɪ na í laki-tɪ Tacaa mə Iso ká tɔ̀kɪ nɔ̀yɔ̀ pɛɛlvyɔ̀ na kupantu nti ɪ ka su mə caanaa na tuunav tɔ̀. ¹³ I ká sɔ̀lɔ̀-mɛ na í kooli-mɛyɛ kupantu kɛ tɛtu nti ɪ ka heelina mə caanaa na tuunav si ɪ ká ha-mɛ tɔ̀ tɔ̀ taa. Ilena mə na mə tɔ̀la í huki. Na tɛ lulɪ-mɛyɛ tɔ̀yɔ̀naya pɛɛ na nim na sulɔ̀m. ¹⁴ Iso ká kooli-mɛyɛ kupantu na pə kɛli piitimnaa

təna. Pa kaa na mə tɛyɛ kaalɔlaya, paa apalɔ yaa alɔ yaa tətɛ. ¹⁵ Tacaa ká hatələna-mɛyɛ Icipiti taa kutəmən̄ ɪsayaŋ inɪ ɪ təna. Ama ɪ ká tɔ-ɪ mpa paa caa-mɛ tɔ.

¹⁶ ɪ ká kpiisi piitimnaa təna mpa Tacaa ká tó mə nin̄ taa tɔyɔ, ɪ taa wɛɛna pa pətɔtɔlɛ. Pécó pə fɛɪ sɪ ɪ tən̄ pa tun̄, tɔfɔ pə kpaa-mɛ ɪsu katəka na pə kɔ-mɛ.

Tacaa kentiɪi ɪ yəlaa

¹⁷ Ntanyɪ ɪ ká mayasɪ mə taa sɪ piitimnaa mpe pa tɛɛ-mɛyɛ payalɛ. ɪ kaa nyɪ ɪsəna ɪ ká la na ɪ tɔyən̄-wɛ tɔ. ¹⁸ ɪ taa nyana-wɛ. ɪ tɔsɪ pə təna mpi mə ɪsɔ Tacaa lapa Icipiti wulav na Icipiti tɛtɔ təna tɔ. ¹⁹ ɪ nána mə ɪsəpələ kɛ wahalanaa mpa ɪ tɔ-wɛ tɔ, na piti təma na kəkəlɔ nyəna wena ɪ lapa na ɪ ləsɪ-mɛyɛ Icipiti tɛtɔ taa na toma tɔ. Mpu inɪ tɔtɔyɔ ɪ ká lana piitimnaa mpa pa sɔyən̄tɔ ɪ wena mpu tɔ. ²⁰ Tacaa mə ɪsɔ ká tɔ-wɛyɛ tɔntɔnyamən̄, na paa pa taa lɛlaa ká fiti na pá ŋmɛli, ɪ ká kɔ pa təna. ²¹ Pə tɔɔ ɪlɛ, ɪ taa nya-wɛ, mə ɪsɔ sɔsɔ wei pa nyaŋna tɔ ɪ wɛ mə waali kɛ. ²² ɪ ka tɔyən̄ piitimnaa mpeyɛ pəcɔ pəcɔyɔ. ɪ kaa kpiisi-wɛyɛ nɔyɔ kulomaya. Pə taa kɔɔ na taalɛ wontu huki tɛtɔ taa na tɔ kulɪ mə tɔɔ. ²³⁻²⁴ Mə ɪsɔ ká tó pa na pa awulaa kɛ mə nin̄ taa, na pa tɛɛ sɔvəkəna-mɛ, haləna ɪ kpiisi-wɛ. Pa kaa kpaya mə tɔɔ kɛ nyulɔyɔ. Pəyɛle nɔyɔlɔ kaa tasa pa awulaa mpe pa həla kɛ tɔɔsɔyɔ. ²⁵ ɪ ká wɔ pa tun̄ kusaakən̄ kɛ kəkɔ. Ama ɪ taa nyuli pə tɔɔ wula na liyitee kɛ kɔɔlɔyɔ. Mpi tɔ, pə kɛ mə ɪsɔ Tacaa kɛ mpusi kɛ. Pu kpa-mɛyɛ ɪsu katəka na pə kɔ-mɛ. ²⁶ Pə fɛɪ sɪ ɪ sɔvna mpusi nyəm mpi pə taa pulɔyɔ mə tɛɛsɪ taa, na pə pəsɪ-mɛyɛ mpusi nyəma. Pə wɛɛ sɪ ɪ nyən̄-wəyɪ acaalətɔ kɛ na ɪ kisi-wɪ na ɪ wakəlɪ-wɪ.

8

ɪseyɛli nyəma layatɔ tasɔyɔ kɛ wulaya tɛtɔ taa

¹ Ḿpɔyɔ Tacaa tasaa sɪ: Pə wɛɛ sɪ ɪ tɔkɪ ma kusəsutɔ nti ma sɪ-mɛyɛ saŋa ɪsəntɔ tɔ na ɪ lakɪ-tí. Mpu píɪ lana na ɪ wɛɛna weesɔyɔ na ɪ huki. Na ɪ tɔyɔ tɛtɔ nti ma heela mə caanaa na tuunav sɪ maa ha-mɛ tɔ. ² ɪ tɔsɪ tɔntɛ nte mə ɪsɔ Tacaa ma ma tɔ-mɛyɛ wulaya tɛtɔ taa kɛ pusɪ nɪlɛ tɔcɔ tɔ tɔ tɔɔ. Ma tɔ-mɛyɛ kɔnyən̄ ŋkɔyɔ sɪ ma naakɪ sɪ ɪ caakɪ ma kusəsutɔ tɔkɔyɔ yáa u caakɪ. ³ Kɔnyən̄ ŋkɔ kɔ waali kɛ nyəyəsɪ líi-mɛ, haləna ma tɔɔ-mɛ na manna. Mə caanaa yaa mə taa nɔyɔlɔ taa nyɪ tɔyən̄aya ŋkɛ. Ma lapa ḿpɔyɔ sɪ ɪ cəkəna sɪ pə taya tɔyən̄aya tike kɛ yɔlɔ ka hikina weesɔyɔ. Ama na tɔm nti tɔ lukəna ɪsɔ nɔyɔ taa tɔtɔyɔ. ⁴ Na mə tɔntɛ katatəlɔyɔ ŋkɛyɛ pusɪ nɪlɛ inɪ, mə wontu kususuutu ta cəlɪ. Pécó mə nɔɔhɛɛ ta mulɪ. ⁵ Pə wɛɛ kɛ sɪ ɪ cəkəna kɛ sɪ mə ɪsɔ Tacaa ma ma həŋ mə ŋkpaŋyɔyɔ kɛ ɪsu yɔlɔ sɛyɛsɔyɔ ɪ pəyaya tɔ. ⁶ ɪ tókɪ ma kusəsutɔ na ɪ tən̄ ɪsu ma caakɪ tɔ, na ɪ nyaŋna-m.

ɪsɔ kpaaləyɪ ɪseyɛli nyəma sɪ pá tɔlv ɪ tɔm kɛ tɛtɔ kupantɔ taa

⁷ Mpi tɔ, mə ɪsɔ Tacaa ma maa yelɛ na ɪ sɔv tɛtɔ kupantɔ taa. Pusɪ kpen̄ tɔ taa kɛ na lɔm sɛɛlaa huki yem kɛ tɛtɛka na pulasɪ taa. Na luna kɛ paa timpi. ⁸ Na tɔ taa tɔtɔyɔ tɔyən̄aya na tun̄ kulɔlɔyɔ ɪsu wei pa yaa sɪ lɛsɛŋnaa na fikinaa na kəlenatiyɛɛ na olifinaa tɔ pə tawa na tun̄ nim. ⁹ Tənya ɪ ká tɔyɔ na ɪ haya. ɪ kaa lan̄ pulɔpɔ. Na ɪ ləsəyɪ nyəyətɔ kɛ pɛɛ taa, na nyəyɔlɔyɔ kusɛɛmɔyɔ kɛ pulasɪ taa. ¹⁰ ɪ wɛɛkəna tɔyən̄aya kɛ ḿpɔyɔ atəlɔfɔ, ɪlɛna ɪ sɛɛkɪ mə ɪsɔ Tacaa kɛ ɪ na tɔmle kɛ tɛtɔ kupantɔ nti ɪ ha-mɛyɛ mpu tɔ tɔ tɔɔ.

¹¹ ɪ la laakalɪ pə taa kɔɔ na ɪ sɔɔ Tacaa mə ɪsɔ ma ma tɔɔ, na ɪ yelɛ ma kiin̄ na ma kusəsutɔ na ma kutɔtɔtɔ nti ma hula-mɛyɛ saŋa ɪsəntɔ tɔyɔ lapɔ. ¹² ɪ ká kɔɔ na ɪ wɛɛna mə tɪ na ɪ tókɪ na ɪ haki. Haləna ɪ ŋmá tɛɛsɪ kupan̄sɪ na ɪ caya. ¹³ Mə tɔla təna ká huki na ɪ wɛɛna liyitee, na wolanaa, na mə wɛnav təna sɔɔsəyɪ tam. ¹⁴ ɪ kpa mə tɪ, na pə taa kɔɔ na ɪ lá kalampaani na ɪ sɔɔ Tacaa ma ma tɔɔ. Pécó ma cɛpəna-mɛ na ma ləsɪ-mɛyɛ Icipiti yomle taa. ¹⁵ Má tiikina-mɛyɛ wulaya tɛtɔ anaam ɪsayaŋ inɛ ɪ taa kɛ pəcɛŋnaa na pəcɛsɪ həkɔ taa. ɪ kɔma na ɪ tala wulaya taa na lɔm fɛɪ tɔ, má tɔlɔna sɛɛlɔ tɔɔ kɛ kukpamɔyɔ tən̄ nyən̄kɔ taa. ¹⁶ Ma caləna-mɛyɛ manna wei mə caanaa taa nyɪ tɔ. Ma tɔ-mɛyɛ kɔnyən̄ ŋkɔyɔ sɪ ma naakɪ mə waali. ɪlɛna ma la-mɛyɛ kupantɔ. ¹⁷ Pə fɛɪ sɪ ɪ mayasɪ mə taa sɪ mə tən̄ na mə nin̄ kɛ ɪ lapənaa na ɪ hiki wɛnav

mpi. ¹⁸ I təəsı sı mə Iso Tacaa hana-meyə ton na í hiki pə təna. Na nti í laki-meyə sanja isəntə tə nti tə səsəyəna ton ke nəyo ŋka í na mə caanaa paa pəelaa tə.

¹⁹ Ye í səəwa Tacaa Iso má ma təə na í təhəyi tun na í laki-í təmlə na í lunjiyi-í, ma heeliyi-me təfoo ke sanja sı í lepaya. ²⁰ Pəpətu fəi lelen ye í kisa mə Iso Tacaa ke nūnav, í leki ké isu piitimnaa mpa í tənja kuyə ke mə isəntaa isəntə tə.

9

Isə təəsəyi Iseyeli nyəma kaanutv təə

¹ Mpyúy Moisi təma sı: Iseyeli nyəma me, í ke nkpaŋ. Sanja í tēsəyi Yaataní ké sı í təyoní piitimnaa mpa pa kəla-meyə payale na ton tə. Ilena í təyo pa acalē səsəna wena a koloosi kaləsəna isətaa tə. ² Tetv nti tə yəlaa kiiwaya na pa ké tookonaa. Mpeyele Anakí nyəma mpa pa puyuləyi sı nəyolə ta tala í yoonə-wə tə. ³ Ama í cəkəna teu sı mə Iso Tacaa ká tēna-meyə nəyo ke í mayamaya, isu kəkə mukuyə nyūw tə. Na í wakəli-wə na pá hu. Ilena múi ŋmili pa təə na í təyoní-wə na í ku-weyə kpakpaa isu í ka heeluyə-me tə.

⁴ Waatu wei mə Iso Tacaa ká təyoní piitimnaa mpeye mə nəyo təə tə, í taa mayası mə taa sı mə siyisuyu təə ké Iso haaki-meyə tetv tənə. Mpi tə, piitimnaa mpe pa isayatu təə ké Iso təyonəyi-weyə mə nəyo təə. ⁵ Pə taya mə siyisuyu na mə tampana tənyuy təə ke í muyi pa tetv. Ama piitimnaa mpe pa isayatu təə ké Tacaa təyonəyi-weyə mə nəyo təə. Iso lapa mpyúy sı pə la isu í ka heeluyə na tuunav ke mə cəsənaa Apələham na Isaaka na Yakəpu tə. ⁶ I nyi teu sı, pə taya mə tampana tənyuy təə ké í ha-meyə tetv kupantu tənə sı tə pəsi mə nyəntv. Mpi tə, mə mayamaya í wə kanjana ké.

Wvla navle ləesuyv

⁷ I təəsı teu ke isəna í kpaasa Tacaa pááná ke wloya tetv taa tə. Hatoo mə luw ke Icipiti haləna mə tatə ke cənə tə, í kuləyi Tacaa təə ké.

⁸ Holepu puyv luyv ke í kpaasa Tacaa pááná na ílé í taa huuna-me na í mayası sı í kuyi-mé. ⁹ Waatu inəyi ma kpa puyv taa sı Tacaa celəyi-m pəe kpaatanaa mpa pa təə í ŋmaa nəəsı nsi mə na-í í pəelaa tə pə təm tə. Haləna má saali tənaya kuyeen nule təcu ma ta təyo ma ta nyəə. ¹⁰ Mpyúy Tacaa cəla-m pəe kpaatanaa naale mpa pa təə í mayamaya í ka ŋmaawa kusəsuto tənə nti í heela-meyə kəkə taa ké kuyaku ŋku í kota puyv luyv tə.

¹¹ Kuyeen nule waali ké Tacaa cəla-m nəyo pəeluyv pəe kpaatanaa mpe pa naale. ¹² Ilena í tə-m sı: Kulí təwaka na í tii ləŋ. Mpi tə, ma yəlaa mpa ma ləsa Icipiti taa tə pa wakəlaa. Pa ta taanji mpaav ŋku ma hula-wə tə ku taa. Haləna pa lu nyəğəlyv ke tuyv na pá tənja laav.

¹³ Mpyúy Tacaa tasa yəğətyv sı: Ma naaki sı yəlaa pane pa ké kanjana nyəma ké. ¹⁴ Yele na má ku-wə na ma husi pa hətə ke tetv taa. Na má lá na í huki na í pəsi piitim səsəəm na í kəli-weyə payale na ton. ¹⁵ Mpyúy ma mələ tiiu na puyv muyi kəkə ke mpv, na nəyo pəeluyv kpaatanaa mpeye ma nin taa. ¹⁶ Ma kusa isə, ilena má ná sı tampana í pəntəna mə Iso Tacaa. I tá leeli mpaav ŋku uní ma hula-me tə ku taa. Haləna í lu nyəğəlyv ke navle na í lunjiyi.

¹⁷ Tənaya ma peta pəe kpaatanaa mpeye atə na pá yókí mə isəntaa.

Moisi wiikina Iso ke wvla navle təm taa

¹⁸ Mpyúy ma hota Tacaa tē na má saali tənaya kuyeen nule. Ma ta təyo ma ta nyəə, ke isayatu tənə nti Iseyeli nyəma lapa Iso na pə kpaası í pááná tə tə təə. ¹⁹ Pə taya pulv, waatu wei má nawa Tacaa paana huu mə təə, haləna má mayası sı ma kuyi-me tə səyəntv kpa-m. Ama Tacaa nu ma kusələmutv tətə na í lá isu ma sələmaa tə. ²⁰ Tacaa mv Aləŋ na pááná tətəyo, halí í caakaya í ku-í. Ilena má wiina-í ílé í təə. ²¹ Mpyúy ma peta mə isayatu kululvm navle ntəye kəkə taa, na má nan-te na má pəli tə mulvm ke ləəv ŋku ku kpen puyv taa tə ku taa.

²² Mpv tətəyo í ka kpaasa Tacaa pááná ke Tapeela na Masa na Kipəloti-Taafa. ²³ Pə kəma na í kusí-me sı í polo Kətēsí-Paaneya na í təyo tetv nti í ha-me tə. Ilena í kulí í təə na í kisi í

nəxo ke nuu. Pécó í tá tu-ı naani. ²⁴ Hatoo saa wei ma nyəma-me tó, í kuləxi Tacaa tó ké, ı nukəna-ı.

²⁵ Tacaa caakaya-meye kpiisuyu, ılena má hoti ı nəohəe tee ké kpakpaa ke kuyeeɲ nule təcu. ²⁶ Na má wiina-ı sı: Hai Tacaa Iso, taa ku-we. Pa ké nyá yəlaa mpa n yapəna nyá ton səsəɲ na ı ləsi-weye Icipiti taa na nyá nin təxo. ²⁷ Təəsi nyá təmlə nyəma Apəlaham na Isaaka na Yakəpu pa tó. Taa nyəni yəlaa pane pa kaanutu na pa nyan na pa ısayatu. ²⁸ Pécó pə taa kə na Icipiti nyəma tó sı: Tacaa ı pəsəxi sı í tana-weye tetu nti ı ka sí ı nəxo sı ı ká ha-we tó tə taa. Yaa ı taa caaki-we təxo ı ləsa-we sı ı pukina wulaya tetu taa na í kú. ²⁹ Pécó pa ké nyá yəlaa mpa n ləsa Icipiti tetu taa na nyá ton səsəɲ təxo.

10

Isə hula suulu ke Iseyeli nyəma

¹ Mpyúy Tacaa heela-m sı: Saaki pəe kpaatanaa ke naale, ısu kancaalaya nyəma, na má kpaana puɣu taa ké ı kin, na má ká pə atakaa ké taasi. ² Teləsi kancaalaya nyəma mpa ma yəkəa tó pa tó təm ke kufama tó ılena má su-weye atakaa taa. ³ Mpyúy ma caa kpenkpelaɲ ton nyənsı na má ká atakaa, na má saaki pəe kpaatanaa, na má kpaana-weye puɣu taa. ⁴ ılena Tacaa teləsi pa tó ké kusəsutu naanəwa wei ı ka kəesa kəkə taa ké kuyəɲku mə təna í kota puɣu luyi tee tó, na í cəle-m. ⁵ ılena má tii na má tú pəe kpaatanaa mpeye atakaa wei ma saaka mpu tó ı taa. Na á we təna ısu Tacaa ka heela-m tó.

⁶ Mpyúy Iseyeli nyəma kula Pene-Yakəɲ ləkənaa cəlo na pá tee Mosela. Tənya Aləɲ səpa na pá pimi-ı na ı pəyalu Iiyasaa kpaɣa ı kətuyi təmlə. ⁷ Pa kula təna, ılena pá tee Kukota. Pa líi təna na pá polo Yopəta. Tetu nti tə taa ka we lom ké. ⁸ Waatu inəxi Tacaa faya Lefii luluyi nyəma na pa mpa, na í tú-we sı pá səxələxi Iso atakaa na pá suki ı cəkəle taa na pá laki-ı təmlə na pá kooliyi yəlaa ke kupantu na ı hətə ke haləna sanja. ⁹ Mpu pə yelina na Lefii nyəma fəina haləm ısu pa tətənaa. ıle Tacaa ka heela-weye sı inəxəle pa nyəm.

¹⁰ Mpyúy ma caya puɣu taa tətəxo kuyeeɲ nule, na Tacaa tasa muɣu ke nti ma sələma-ı tó, na í lə mə kuyi təm. ¹¹ Haləna í tə-m sı má polo na má tee samaa ke nəxo na pá təxo tetu nti ı ka heela pa caanaa na tuunav sı ı ká ha-we tó.

Mpi Tacaa caana ı yəlaa tó

¹² Iseyeli nyəma mə, mpi Tacaa caaki təxəle sı í nyana-ı na í təɲ ı mpaan təna taa ké teitei na í səli-ı na í lapı-ı təmlə na mə lotu təna na mə ləsaɣa təna. ¹³ Tacaa caa ké sı í tókı ı kusəsutu na ı kiin wei ma hula-meye sanja ı səntə tó. Na pá yele na í cayaɲa mə ti təpələkətəe. ¹⁴ ıni ı tənna ı sətəɲ inı ı təna, na tetu na pə təna mpi pə we tə taa tó. ¹⁵ Pécó mə caanaa tike ke Tacaa luyi suwa. Pə waali ké pa piya mə, ılena í ləsi-meye piitimnaa təna taa, ısu í naakuyi sanja ı səntə tó. ¹⁶ Mpu tó, í layası hatoo mə nyama taa təkpaataa, í taa tasa lanjpusəɲ. ¹⁷ Mpi tó, Tacaa kəle səsaa taa səsə, na ı tike nté Iso. ı ké tonju wei pa nyəkəxi təxo. ı fayasəxi yəlaa. Pəyele ı paa fəina kuhav ısu yulu na pécó ı ha tampana. ¹⁸ ıni ı tayanəxəna sulav na leelu pa təm. Pəyele ı səla muulu ké na í caləxi-ı na í suuki-ı wontu. ¹⁹ Pə tó ké pə we sı mə tətə mıı səli muulaa. Mpi tó, mə mayamaya í ka ké muulaa ke Icipiti tetu taa ké.

²⁰ Tacaa mə Iso ké í ká nyana, na ı tike ke í ká sɛe na mə ləsaɣa suu-ı, na í suki mə nəəsi na ı hətə. ²¹ ı tike nté mə Iso, inəxi í ká sanj. Pécó inı ı lapəna-meye təma səsəɲa səxəntu nyəna wəna ı nana mə ı səpəe tó. ²² Mə cəsənaa tiiwa Icipiti tó pa we yulonyəɲ nutoso na naanəwa tike ké. Ama Tacaa lapa na í huki.

11

Isə səsəɲtu

YOSUWEE TĒMA TAKĒLAYA Kutlūtutu

Takēlaya kanē ka taa kē pa keesəyi isəna Moisi waali tu Yosuwee pona Iseyeli nyéma na pá lēeki Kanaan tētū tō. Isə ka tēma yəgətuyū na í su Iseyeli nyéma caanaa caanaa si, í ká ha pana pa waali nyéma kē tētū nti. Pə tō kē Isə wē pa waali na pá yoonā pa kolontunaa. Na pa na Yosuwee pá lēeki Kanaan tētū.

Takēlaya taa loonja səsaya ŋka pə wē si paa wei í tōki tōyole titite 24:15... ʔləsi wei í caa í sēē tōyō saŋa... Təfə ye pə kaasa ma na ma waau nyéma ʔlē, Tacaa kē táá sēē. Yosuwee yəgətəna tōm tənē.

Isəna pa faya Yosuwee takēlaya tō:

Iseyeli nyéma tayanəyi pa ti si pa suuki Kanaan tētū taa, titite 1–5

Kanaan tētū lēekuyū, titite 6–12

Tētū taluyū kē Iseyeli kpeka nyéma, titite 13–22

Yosuwee kuyəgətutū kantəkaya nyəntū, titite 23–24

Yosuwee lēetuyū kē Moisi lonte

¹ Mpyúyú kuyaku nakulí Isə tēmlē tu Moisi səpa. Tənaya Tacaa tōma Moisi waali tu Yosuwee, wei í kē Nun pəyalū tō si: ² Nyəni, Moisi səpa. ʔlē pənente nyaa kulí, na ŋ tó yəlaa paneyē nōyō, na í tēsí Yaataní pəyō kanē. Na í suu tētū nti ma ha Iseyeli nyéma mē tō tē taa. ³ Isu maa suu Moisi kē nōyō tō, ye mē nōhəlē í fela timpi mē tētū kē. ⁴ Mē tētū nté pə sunav wəlaya tētū, na pə polo Lipan pəəŋ tō. Na pə kpaya ʔfəlatí pəyō səsaya, na pə kpeŋna Hiti nyéma tētū tēna tō. Na pə yoosina Metitelanee tenku. ⁵ Kolontunaa tēna ka seeki-ŋ kē, haləna ŋ suu púyú. Mpi tō, maa wē nyá waali kē, isu maa wē Moisi kin tō. Ma kaa lə-ŋ, pəyele ma kaa hatələna-ŋ paa pəcə. ⁶ Mpu tō, tōyō apalutū, na ŋ nyō tōŋ. Pə taya pulv, nyaa yelina na yəlaa panē pá tōyō tētū nti maa heela mē caanaa na tuunav si maa ha-mē tō. ⁷ Ama kuləmtū kē si, nyaa tōyō apalutū, na ŋ nyō tōŋ te. Tōki ma kusəsutū tēna nti ma tēmlē tu Moisi teləsa-ŋ tōyō teu təcuyŋ, na ŋ laki-tí tətetete. Taa nyənna ŋwaan yaa mpələ. Waatū inəyi n ká waa nyá kulapəm tēna taa. ⁸ Kusəsutū takēlaya kanē ká taa fete nyá nōyō tō. Kaləyi ka taa tōm kē ilim na ahoo, na ŋ təŋ-təyi teu. Waatū inəyi pu lana-ŋ. Pəcə n ká waa pə tēna mpi n laki tō pə taa. ⁹ Matəŋ ma heela-ŋ si ŋ tōyō apalutū na ŋ nyō tōŋ na? Mpu tō, taa nyá. Pəyele taa sele paa pəcə tōtō. Pə taya pulv, nyá Isə má, maa wē nyá waali kē paa timpiyi.

Yosuwee tayanəyi Yaataní tesuyū tōm

¹⁰ Mpyúyú Yosuwee tōma Iseyeli nyuyū nyéma si: ¹¹ ʔ suu təsikile taa, na í heeli samaa si pá caa mpaav tōyənasi. Mpi tō, kuyēŋ tooso í tēwa tu tēsí Yaataní, na tē polo na tē lēeki tētū nti Tacaa ta Isə ha-tū tō. ¹² Mpuylē Yosuwee heela Lupen nyéma, na Katí nyéma, na Manasee yəlaa həyəluyū lenku nyéma si: ¹³ ʔ tōsú nti Moisi ka heela-mē tō si, hēesuyū kē Tacaa caakəna-mē, na í ha-meyē tētū tənē. ¹⁴ ʔlē mē alaa, na mē piya, na mē tōla tike ká cayana pəyō na cənē tō. Ama pə kaasuyū apalaa yoolaa mē tō, pə wē si mu tēsí mē tētūnaa cəyō na í tē-weyē nōyō na í sənə-wē. ¹⁵ Haləna waatū wei mē Isə Tacaa ká yele na pēle pá hēesí isu mē na tētū tənē iní tē pəsi mē tēna mē nyəntū tō. Pə waali kē í ká mēli mē tētū nti Tacaa tēmlē tu Moisi ha-mē isəntō tō tē taa kē Yaataní ilim təlulē tō cənē.

¹⁶ Mpyúyú pa cəwa Yosuwee si: Tu la teitei isu n tōyū-tū tō. Paa timpiyi n tila-tū, tu polo kē. ¹⁷ Pəyele tu nuna-ŋ teu kē, isu tu nukayana Moisi tō. Isə í wē nyá waali, isu í ka wēv Moisi waali tō. ¹⁸ Ye pə cəpa wei na í lá kankantē, na í tō si í kaa təŋ nti n tū-tū tō isu pa ku-í. Ama nyaa nyō tōŋ kē na ŋ tōyō apalutū.

2

Yosuwee tiliyi fenlaa naale ke Yeliko

¹ M'p'óg'ú Yosuwee k'usa fenlaa naaleye mukaya ke Sitim timpi paa sikaa tó sí: I polo na í fen Kanaan tetu nti na Yeliko ícate. Pa tala ícate nté, ilena pá suv apalaa t'ena alu n'og'olu i teye ahoo. Pa yaa alu iní sí Lahapí. ² M'p'uyule y'elaa tayasa Yeliko wulav sí: Iseyeli y'elaa k'omna nteye tetu fenuyu. Hal'ena pá suv c'eneye ahoo ane. ³ T'enaya, wulav tilaa na í heeli Lahapí sí: Y'elaa mpa iní pa we nyá teye mpv tó, pa ké tetu fenlaa ké. Mp'v tó, l'esi-weye c'ene.

⁴ M'p'uyule alu iní í n'imesa apalaa mpe pa t'oo, na í c'ó wulav tillaa sí: Tampana yaa, y'elaa mpe pa tala ma te. Ama ma ta nyi-we sí le ny'ema tó. ⁵ Ahoo yuwa na pá t'ek'ayi ícate n'ən'əy'ə, ilena pá lu. Ma ta nyi nku pa t'əyaa tó. Ye í t'əy'ə pa waali ke l'əy'ə, í ká hiki-we.

⁶ P'əyele Lahapí ka kpaasa fenlaa mpeye i kutuluyu pata t'oo ké, na í n'imesi-weye n'muntu nti pa yaa sí l'əy'ə tó t'ə te. yaa sí l'əy'ə. Pa l'uk'i-t'əy'ə p'əy'ə ké Isu kponkpontu, na p'ə p'əy'ə na p'ə tokonaa ké liyitee wontu ké. ⁷ M'p'uyule wulav tillaa k'paya mpaav nku pa t'esəy'əna Yaataní p'əy'ə tó, na pá se fenlaa waali. Ilena tanlaa t'ayaní ícate n'ən'əy'ə ke t'əy'ə. ⁸ P'ə waali ké Lahapí kpa fenlaa c'olo na p'éc'ó pá too, na í t'ə-we sí: ⁹ Ma ny'ema sí Tacaa t'owa tetu t'əy'ə m'ə n'iy' taa. M'ə s'əy'əntu suv ícate t'əne t'ə ny'ema ké na pá seliyi. ¹⁰ T'ə nuwa is'əna, waatu wei í lu Icipiti taa tó, Is'ə faya S'əsəncaasi t'əy'ə l'um taa, na mu t'əe puyulaya t'oo tó. T'ə nuwa t'əy'ə, is'əna í k'owa Amolii ny'ema awulaa s'əsaa Sihon na Oki, na í wak'əli pa ny'əm t'ənaya p'əy'ə waali tó. ¹¹ T'ə nu-ti, ilena ta apal'ətu le-tu, na tá t'əe suv'əna-m'ə. Mpi tó, m'ə Is'ə Tacaa tike nté is'ətaa na ate p'ə tu. ¹² P'ənente ma wiikina-m'ə sí, í tuuna Tacaa sí í ká h'ólí ma caa t'əy'ə ke suulu isu ma h'ul'əy'ə-m'ə tó. ¹³ I la mpi pu tu-m naani sí i kaa k'v ma caa, na ma too, na ma taal'vnaa, na ma k'əy'ənaa, na ma newaa na pa ny'əmanaa t'əna tó.

¹⁴ M'p'uyule apalaa mpe pa c'ə-i sí: Ye n ta tayasi tá t'əm tá s'əy'ə puyaya sí t'ə sí m'ə s'əm, na p'ə k'oma na Tacaa tu tá n'iy' taa ké tetu t'əne tu la-ə k'upantu ké, t'ə kaa k'palí nyá k'uc'əy'.

¹⁵ M'p'uyule Lahapí tisa apalaa mpe na n'mənaya na i kutuluyu pətote. Mpi p'ə t'oo tó, ku we ícate kol'vna t'oo ké. ¹⁶ Ilena í heeli-we sí: I t'əy'ə puyv mpaav, p'ə taa k'əy'ə na mpa pa sewa m'ə waali tó pá suli-m'ə. I n'meli puyv taa t'ənaya kuy'əy'ə tooso na m'ə waali selaa t'əna t'ə m'əy'ə. P'əle p'ə waali, il'ə í ká t'ó m'ə mpaav.

¹⁷ N't'əna apalaa mpe pa t'əmi-i sí: Ny'əni, is'əna n ká la na t'ə t'ək'əna tuunav mpi n y'elaa na t'ə tuuna t'əy'ə. ¹⁸ Waatu wei tu suv tetu t'əne t'ə taa tó, t'ə mayana n t'owa n'mənaya k'us'əmay'a na nyá pətote nte n tisina-tu is'ənt'ə tó. Na n'í kota nyá caa, na nyá too, na nyá taal'vnaa na nyá newaa, na nyá caa l'ul'əy'ə ny'ema t'ənaya nyá t'əy'ə taa. ¹⁹ Ama ye p'ə c'əpa pa taa wei na í lu nyá t'əy'ə taa, p'unt'v s'əm ká wee i ny'əy'ə t'əm ké, p'ə t'əy'ə tá ny'ənt'v. T'əf'ə, ye mpe iní pa taa n'əy'əy'ə ny'əy'ə hola-i, il'ə p'ə ké ta t'əm. ²⁰ Ama ye n tayasa ta t'əm, il'ə ta kaa t'əki tá n'əy'ə suv t'ət'ə. ²¹ Ilena alu iní i c'ə sí: P'ə la isu í y'əy'əy'əy'ə tó.

Il'əna alu ye le fenlaa na pá t'əe. M'p'óg'ú i tu n'mənaya k'us'əmay'a na i pətote. ²² Apalaa mpe pa tala p'əy'ə taa, il'əna pá n'meli t'ənaya kuy'əy'ə tooso. Hal'ena mpa paa sewa pa waali tó, pá p'əeki-weye h'əy'əy'əy'ə nku k'v t'əna k'v taa, pa ta na-we. Il'əna pá m'əli k'p'ete. ²³ M'p'óg'ú fenlaa mpe pa m'əlaa na pá tii puyv, na pá t'esi Yaataní. Il'əna pá k'pe na pá k'eesi Yosuwee ke p'ə t'əna mpi p'ə mayana-we tó. ²⁴ Na pá y'əy'əy'ə t'ət'ə sí, p'əp'əy'ə f'ei l'elen, Tacaa t'owa tetu t'ənaya ta n'iy' taa ké. Hal'ena t'ə y'elaa t'əna t'əe suv'əna-tuy'.

3

Yaataní p'əy'ə t'esuy'v

¹ T'ev fema tanan t'əhulu, il'əna Yosuwee na Iseyeli ny'ema pá k'vli Sitim, na pá tii Yaataní n'əy'ə, na pá c'aya t'əna na pá tan saa wei paa t'esi tó. ² Kuy'əy'əy'ə tooso t'əewa, il'əna Yosuwee t'ə ny'əy'ə ny'ema sí: I c'əy'ə t'əsikile, ³ na í heeli samaa sí ye p'ə k'oma na í ná k'ət'əlaa s'əy'əla Is'ə Tacaa

^a 2:6 l'əy'ə: l'əy'ə, pa t'ə n'muntu t'əy'ə ny'ənt'v nat'əy'əy'ə pá

nəɣɔ pɛɛlɔyɔ atakaa, ɛlɛ paa wei í lu na í hu ɪ waali. ⁴ Ama í taa suli-ɪ kpɛtənaɪv ké, mə na-ɪ í hatələna təma ɪsu kilomɛɛtəlɪ kolum. Inɪ í ká hɔlɔɣəna-mɛɣɛ mpaav. Mpi tɔ, í ta tɔŋta-ku.

⁵ Mpuyule Yosuwee heela yɔlaa sɪ: ɪ la nyɔɔŋ tɔɔ asilima kɛɛlɔyɔ kɔtaɣa kɛ cele tɔɔ. Mpi tɔ, Tacaa ka la-mɛɣɛ piti təma.

⁶ Tɛv fema, ɛlena Yosuwee heeli kɔtɔlaa sɪ: ɪ sɔɣəlɪ ɪsɔ atakaa na í tɛɛ samaa kɛ nəɣɔ. ɛlena pɛɛlɛ pá la mpv. ⁷ Mpyúyú Tacaa təma Yosuwee sɪ: Saŋa kɛ maa caali nyá nyɔyɔ kɔsɔyɔ kɛ ɪsɛɣəlɪ nyɔ́ma ɪsɛntaa. ɛlena pɛ́cɔ́ pá nyɪ sɪ maa wɛɛ nyá waali, ɪsu maa wɛv Moisi waali tɔ. ⁸ ɛlɛ heeli kɔtɔlaa mpa pa sɔɣəla ɪsɔ atakaa tɔ sɪ: Ye í tala Yaatanɪ, ɛlɛ í tisi mə nɔɔhɛɛ kɛ lum taa na í sɔŋ mpv.

⁹ Tənaɣa Yosuwee təma ɪsɛɣəlɪ nyɔ́ma sɪ: ɪ tuusi na í kɔɔ na í nu Tacaa təm. ¹⁰ Mpyúyú í ká nyəna sɪ Weesuyɔ tɔ ɪsɔ wɛ mə hɛku taa, na inɪ ɪ ká tɔɣɔnɔɣəna Kanaaŋ nyɔ́ma, na Hiti nyɔ́ma, na Hifi nyɔ́ma, na Peliisi nyɔ́ma, na Kilikaa nyɔ́ma, na Amolii nyɔ́ma, na Yepusi nyɔ́ma. ¹¹ ɪ nyəni, tɛtɔ təna tɔ Tacaa ɪsɔ nəɣɔ pɛɛlɔyɔ atakaa ká tɛɛ mə nəɣɔ tɔɔ, na í tɛsɪ Yaatanɪ pɔɣɔ kɛ mə ɪsɛntaa. ¹² ɪ ləsɪ ɪsɛɣəlɪ nyɔ́ma kpekaka naanɔwa na naale taa kɛ yulɔ yulɔ. ¹³ Pɛ́ kɔma na kɔtɔlaa mpa pa sɔɣəla tɛtɔ təna tɔ Tacaa atakaa tɔ pá lii pa nɔɔhɛɛ kɛ lum taa, pu faya, na pɛ́ yele kpente. Na ɪsɔtaa tɔɔ nyəm kɔɔ na pɛ́ su sɔsɔm.

¹⁴ Mpyúyú yɔlaa lu tɛsikilɛ sɪ, pa tɛsɔɣɪ pɔɣɔ. Na kɔtɔlaa mpa paa sɔɣəla ɪsɔ atakaa tɔ pɛɛlɛ pa wɛ lɔlɔ. ¹⁵ Paa pənaɣa ŋka kumtɔ waatɔ tənaɣa pɔɣɔ suyɪ na ká watəɣɪ kɔtemɪŋ. Pə kɔma na kɔtɔlaa mpa inɪ pa sɔɣəla ɪsɔ atakaa tɔ pa nɔɔhɛɛ tii lum taa, ¹⁶ ɛlena pɛ́ cé. Na mpi pə lukayana ɪsɔtaa tɔ tɔ pɛ́ sɔŋ, na pɛ́ su sɔsɔm kɛ Atam tɛ^a timpi pa yaa sɪ Saatan tɔ pə kəŋkəŋ taa. ɛlena lum mpi pɛɛlɛ pə kpenayana tenku kɔsəpɔ tɔ tɔ, pɛɛlɛ pə cɛ. Na yɔlaa tɛsəna Yeliko tɔ tɔ. naali a hɛla ké. ɛlɛ nɔɔnɔɔ a lona cɛkənaɪv wɛ kate. ¹⁷ ɪsɛɣəlɪ nyɔ́ma tɔŋna tɛsɔyɔ kɛ mpyúyú wulaya tɔ, na atakaa sɔɣəlla na ná sɔŋa mpyúyú tɛtɔ puɣulaya nyəntɔ tɔ kɛ pɔɣɔ pɛɛlɛ taa. Haləna pa təna pá tɛ tɛsɔyɔ.

4

Pɛɛ naanɔwa na naale kuluyɔ

¹ ɪsɛɣəlɪ nyɔ́ma təna təma Yaatanɪ kɛ tɛsɔyɔ kɛ mpv, ɛlena Tacaa tɔ Yosuwee sɪ: ² Ləsɪ pa kpekaka loosi taa kɛ yulɔ yulɔ. ³ ɛlena í heeli-wɛ sɪ: ɪ kuli pɛɛlɛ pɛɛlɛ kɛ timpi inɪ kɔtɔlaa sɔŋa ɪsɛntɔ təca tɔ. Na í kpena timpi í ka sɔv saŋa ahoo anɛ tɔ.

⁴ Mpuyule Yosuwee yaawa yɔlaa naanɔwa na naale inɪ. ⁵ ɛlena í tɔ-wɛ sɪ: ɪ polo ɪsɔ Tacaa atakaa nəɣɔ tɔ kɛ pɔɣɔ taa, na í kuli pɛɛlɛ pɛɛlɛ kɛ mə nyɔɔŋ tɔɔ. ⁶ Pɛɛ anɪ a ká tɔɔsɔɣəna-mɛɣɛ mpi ɪsɔ lapa-mɛɣɛ ɪsɛntɔ tɔ. Ye pə kɔma na mə piya pɔɔsɪ-mɛ sɪ pɛɛ anɛ a lakɪ wɛ? ⁷ ɪ ká cɔ-wɛ sɪ waatɔ nəɣɔlɔ kɔtɔlaa tɛsəyana ɪsɔ atakaa kɛ Yaatanɪ na Tacaa yele na lum cɛ na pá tɛsɪ. ɛlɛ pɛɛ anɛ a ká tɔɔsɔɣəna-mɛɣɛ pə təm kɛ tam tɔɔ.

⁸ Mpuyule apalaa naanɔwa na naale inɪ ɪ lapa teitei ɪsu Yosuwee ka kɛsɔyɔ-wɛ tɔ. Pa kula pɛɛlɛ pɛɛlɛ kɛ pa kpekaka nyɔɔŋ tɔɔ, ɪsu Tacaa ka heeluyɔ-wɛ tɔ. ɛlena pá kpena-yɛ na pá su timpi paa siki ahoo anɪ tɔ. ⁹ Mpyúyú Yosuwee caa pɛɛ naanɔwa na naale tɔtɔ, na í kaa kəŋmaɣa kɛ pɔɣɔ pile taa, timpi kɔtɔlaa ka sɔɣəla ɪsɔ atakaa na pá sɔŋaa tɔ. Na a wɛ tənaɣa haləna saŋa.

¹⁰ Mpyúyú ɪsɔ atakaa sɔɣəlla sɔŋa pɔɣɔ taa kɛ mpv. Haləna yɔlaa tɛ nti ɪsɔ Tacaa ka heela Yosuwee sɪ í tɛləsɪ-wɛ tɔ tɔ lapɔ, ɪsu Moisi ka kɛsɔyɔ-ɪ tɔ. Pə təma mpv, ɛlena samaa tɛsɪ ləŋləŋ. ¹¹ Pə kɔma na samaa təna tɛ tɛsɔyɔ, ɛlena ɪsɔ atakaa sɔɣəlla ŋmaa pa nəɣɔ tɔɔ. ¹² Mpyúyú Lupɛŋ na Katɪ nyɔ́ma, na Manasee kpekakɛ hɔɣɔlɔyɔ nyɔ́ma, tɛɛ samaa nəɣɔ tɔɔ na pá tɔka pa yooɔ wontu, ɪsu Moisi ka heeluyɔ-wɛ tɔ. ¹³ Mpyúyú ɪsɛɣəlɪ nyɔ́ma yoolaa luwa Tacaa ɪsɛntaa, ɪsu yɔlaa iyisi nɔlɛ (40000) na pá suuwa yooɔ wontu. Na pá pukina Yeliko

^a 3:16 Atam tɛ: Atam tɛ na Saatan pə kɛ acalɛɛ kɔpənɛɛ

təw kɛ timpi tɛtu wɛ ihəntav tɔ. ¹⁴ Kuyaku ŋkuyɔ Tacaa tɔwa Yosuwee kɛ teeli kɛ Iseyɛli nyɔma tɛna ɛsɛntaa. Iɛna pɔ nyanɲa-i, halɛna i sɛm. Isu pa nyanɲayana Moisi tɔ.

¹⁵ Mɔpɔyɔ Tacaa tɔma Yosuwee si: ¹⁶ Heeli kɛtɛlaa mpa pa sɛɣɛla Isɔ atakaa tɔ si pɔ lu pɔɣɔ taa.

¹⁷ Iɛna Yosuwee nɔɔ heeli-wɛɣɛ mpɔ. ¹⁸ Too isu Isɔ atakaa sɛɣɛllaa kpɛsuyɔ pa nɔɔhɛɛ kɛ pɔɣɔ pɛlɛ taa na pɔ su kɔtɛŋ tɔɔ, iɛna lɔm mɛli kpakpaa na pɛ su na pɛ watɔ pɔɣɔ kɔtemiŋ, isu pɔ wɛv tɔ. ¹⁹ Pa ɛsɛtu kancaalaya nyɔŋ kuyɛɛŋ naanɔwa wule kɛ Iseyɛli nyɔma lu pɔɣɔ taa, na pɔ polo pɔ siki timpi pa yaa si Kilikaa tɔɣɔ Yeliko ɛcatɛ na ilim tɛlɛlɛ tɔɔ.

²⁰ Kilikaa tɛnaya Yosuwee ŋmawa pɛɛ naanɔwa na naalɛ wei paa kula pɔɣɔ taa tɔ.

²¹ Mpɔyɛlɛ i heela Iseyɛli nyɔma si: Ye kuyaku ŋku mɛ piya pɔɔsa-mɛ si pɛɛ anɛ a nyuyɔ suwɛ?

²² Ilɛ i kɔ kɛɛsi-wɛ si tu tɛsa Yaatanɔ kɛ wolaya kɛ. ²³ Pɔpɔtu fɛi lɛlɛŋ, kuyaku nakɔlɔyɔ Tacaa ta Isɔ lapa na Yaatanɔ nyɔɔ na tɛ tɛsi, isu i ka tɛm lapɔ kɛ Sɛsɛncaasi tɛŋku taa tɔ. ²⁴ Tacaa lapa mɔpɔyɔ si atɛ yɛlaa tɛna i nyɔ si i wɛna toma. Iɛna taa nyanɲa-i tam.

5

¹ Tɛtu nti pa yaaki si Amolii tɔ, tɛ awulaa tɛna mpa pa wɛna Yaatanɔ ilim tɛtɔlɛ tɔɔ tɔ, na Kanaan awulaa mpa pa kpɛtɛna Metitɛlanɛɛ tɛŋku tɔ. Pa tɛna pa kɔma na pɔ nu si Tacaa lapa na pɔɣɔ nyɔɔ na pɔ tɛsi. Iɛna pa apalɔtu yɔɔli-wɛ, na Iseyɛli nyɔma tɔm la-wɛɣɛ sɔɣɛntu kɛ katatɛlaya.

Iseyɛli nyɔma pɛlɔyɔ kɛ Kilikaa

² Mpɔyɛlɛ Tacaa tɔma Yosuwee kɛ waatu inɔ i taa si: Caa pɛɛ sɛɛsi na i pɛli Iseyɛli piitim kufam pɛnɛ.

³ Ntɛna Yosuwee pɛli-wɛɣɛ teitei, isu Tacaa ka yɔɣɔtuyɔ tɔɣɔ pulaya ŋka pa yaa si: Pɛlɔyɔ pulaya tɔ ka tɔɔ. ⁴⁻⁵ Waatu wei Iseyɛli nyɔma luwa Icipiti tɔ pa pɛla apalɔpiya tɛna mpa pa tala yooɔ pote tɔ. Ama pɛlɛ pa tɛnaya mpɔ pa sɛpa wolaya tɛtu taa. Pɛlɛ pɛ waali pa tasa apalɔpiya mpaya lɔlɔyɔ tɔ pa ta pɛli pɛlɛ. Mpi pɛ tɔɔ Yosuwee pɛla-wɛ tɔɣɛlɛ. ⁶ Mpi tɔ, Iseyɛli nyɔma kisa Isɔ kɛ nunav kɛ, iɛna pɔ cɔɔ wolaya tɛtu taa kɛ pusɔ nɛlɛ tɛcu, na pa taa apalɔpiya mpa paa tala yooɔ pote kɛ pa Icipiti luw waatu tɔ pɔ sɔ pa tɛna. Mpɔ inɔyɔ Tacaa ka yɔɣɔtɛna tuunav si pa taa nɔɣɔlɔ kaa keesi tɛtu kupantɔ nti tɛ taa tɔɣɔnaya tɛla yem tɛhɔ tɔ. Tɛnaya i ka suwa pa caanaa kɛ nɔɣɔ si i kɔ ha-wɛ. ⁷ Ilɛ pa piya kɛ Isɔ lɛɛta pa lɛntɛ. Pɛ tɔɔ kɛ Yosuwee pɛla-wɛ. Mpi tɔ, pa taa pɛli-wɛɣɛ mpaav taa. ⁸ Pa tɛma pa loonɔ tɛnaya pɛlɔyɔ, iɛna pɔ caya pa tɛcayalɛ, halɛna pɛ waa-wɛ. ⁹ Ntɛna Tacaa tɔ Yosuwee si: Sanɔ ntɛ ma kɛɛla mɛ nyɔɔŋ tɔɔ kɛ mɛ Icipiti fɛɛlɛ.

Iɛna pɔ ha tɛnɛ inɔyɔ hɛtɛ si Kilikaa (Pakɛɛlaa). Na pɔ yaaki-tɛɣɛ mɔpɔyɔ halɛna sanɔ.

Tɛv acima kancaalaya nyɔna tɔɣɔv kɛ Kanaan

¹⁰ Mpɔyɛlɛ Iseyɛli nyɔma sika Kilikaa kɛ timpi tɛtu wɛ ihəntav tɔɣɔ Yeliko kiŋ. Iɛna pɔ tɔɣɔ Tɛv acima kɛ tɛnaya ɛsɛtu kuyɛɛŋ naanɔwa na liyiti wule taanaya. ¹¹ Tɛv acima tɛv kufemuyɔ kɛ pa caala tɛtu tɔɣɔnaya kɛ tɔɣɔv, na potopotonaa mpa pa taa kukɔsum fɛi tɔ. Iɛna pɔ wɔ tɔɣɔnaya pɛɛ na pɔ salɔ tɔtɔ. ¹² Kuyankuyɔ manna yɛla hotuyɔ pa ta tasa-i nav. Pɛ kpayav waatu inɔ tɔɣɔ Iseyɛli nyɔma suv tɛtu tɔɣɔnaya kɛ tɔɣɔv.

Tacaa yoolaa nyuyɔ tu

¹³ Kuyaku nakɔli Yosuwee wɛ Yeliko cɔlɔ, na i kusɔ ɛɛ, ilɛ i nɔ apalɔ nɔɣɔlɔyɛlɛ na i niŋ taa kɛ layatɛ. Mɔpɔyɔ i pola i kiŋ na i pɔɔsi-i si: N kɛ tɔ nyɔŋ yaa tɔ kolontu? ¹⁴ Mpɔyɛlɛ apalɔ inɔ i nɔɣɔ tɛkpav si: Aai, ma kɛ Tacaa yoolaa nyuyɔ tu kɛ, nɔɔnɔɔ kɛ ma kɔma.

Tɛnayaɛ Yosuwee hota i tɛɛ, na i sɛɛ-i na i pɔɔsi-i si: Na wentiyɛlɛ n kɔmnɔa?

¹⁵ Kɛɛna Tacaa yoolaa nyuyɔ tu tɔ Yosuwee si: Wɔɣɔsi nyɔ ntanɲkpala. Mpi tɔ, timpi taa n sɛŋa mpɔ tɔ, pɛ wɛ katɛ kɛ.

Iɛna Yosuwee la mpɔ.

6

Iseyeli nyáma lɛɛkɔvɔv kɛ Yeliko ɪcatɛ

¹ Yeliko nyáma ka tɛka pa ɪcatɛ kɛ na pá kalɛsɪ Iseyeli nyáma tɔɔ. Nɔɔlɔv u suvki, pɛ́cɔ́ nɔɔlɔv u lukɪ. ² Ḿpɔ́yɔ́ Tacaa heela Yosuwee sɪ: Ma tɔyɪ ɪcatɛ tɔnɛ tɔ wulav na tɔ yoolaa apalaa tɔnaya nyá nin taa. ³ Mpu tɔ, yoolaa mɛ, í tɔ na í cɔɔna ɪcatɛ ntɛyɛ tɔm kulɔm. Ilɛna í lakɪ ḿpɔ́yɔ́ paa kuyaku ŋku. Halɛna kuyɛɛŋ naatoso tɛcu. ⁴ Kɔtɛlaa naatosompɔɔɔlaya ká tɛɛ Iɔ atakaa sɛyɛllaa nɔɔ tɔɔ. Na paa wei na ɪ tutuɔyɔ. Pɛ takɪ kuyaku naatosompɔɔɔlaya nyɛŋku wule, ilɛna í cɔɔ ɪcatɛ kɛ tɔm naatosompɔɔɔlaya. Na kɔtɛlaa náá tɔŋna pa tutuun hɔlvɔv. ⁵ Pɛ́ kɔma na í nu tutuun wiiwa na í cuyusi, ɪɛ yɛlaa tɔna kpɛntɪ na pá yaya apalɔkakiisasɪ na ɪcatɛ kolunɔ ti. Ilɛna paa Iseyeli tɔ wei í tii pa tɔɔ kɛ kpakpaa.

⁶ Mpuɔulɛ Yosuwee kota kɔtɛlaa na í heeli-wɛ sɪ: ɪ kpaya Iɔ atakaa na mɛ taa yɛlaa naatosompɔɔɔlaya náá tɔkɪ paa wei na ɪ tutuɔyɔ na í tɛɛ nɔɔ.

⁷ Ilɛna Yosuwee heeli samaa sɪ: ɪ tɔ na í cɔɔ ɪcatɛ. Na yoou wontu tɔkɛlaa kɛ Iɔ atakaa nɔɔ tɔɔ.

⁸ Yosuwee tɛma yɛlaa kɛ ḿpɔ́yɔ́ heeluɔyɔ, ilɛna kɔtɛlaa naatosompɔɔɔlaya ɪnɪ í naalɪ tɔntɛ, na pá hɔlvɔyɪ pa tutuun. Na Iɔ atakaa kɛ pa waalɪ. ⁹ Ilɛna yoou wontu tɔkɛlaa kɛ tutuun hɔllaa nɔɔ tɔɔ. Na waalɪ nyáma tɔŋɔyɪ Iɔ atakaa na pɛ́ haŋa mpu. ¹⁰ Ilɛna Yosuwee heeli samaa sɪ: ɪ taa kiisi, pɛ́cɔ́ mɛ taa nɔɔlɔv nɔɔ taa í taa lu paa fɛŋ mayamaya. Halɛna kuyɛŋku maa heeli-mɛ sɪ í kiisi tɔ. ¹¹ Mɛ na Iɔ atakaa ɪ ká cɔɔ ɪcatɛ kɛ tɔm kulɔm. Ilɛna í mɛlɪ tesikile na í hɛntɪ.

ISEYELI PAASENLAA TOM TAKELAYA Kutulutu

Takəlaya kanɛ ka taa kɛ tɔ naaki isəna Iseyeli nyəma yela Iso kɛ Kanaaŋ tetu taa tɔ. Pa nɔɔ tɔ tɔ Yosuwee səpa. Iɛ pa fɛina paasənlɔ. Paa wei ɪ lakaya isəna ɪ caaki tɔɔ. Ama waatu wei pa nukɪ pa isayatu sɔŋ ɪlɛna pɔ kɛsəna Iso tɔ na pɔ wii. Iso naaki pa pətətɛ, ɪlɛna ɪ ləsəyi paasənlaa na pɔ waasəyi-wɛ.

Isəna pa faya Paasənlaa takəlaya tɔ:

Iseyeli nyəma suu kɛ Kanaaŋ na Yosuwee sɛm, titite 1:1–2:10

Iseyeli paasənlaa, titite 2:11–16:31

Iseyeli nyəma liyituɔ, titite 17–21

Iseyeli nyəma cayav kɛ Kanaaŋ tetu taa

¹ Yosuwee sɛm waali kɛ Iseyeli nyəma pɔsa Tacaa si pa nyəŋ pa kpeka taa nte tu yoonna Kanaaŋ nyəma kɛ kancaalaya tɔ. ² Ntɛna Tacaa si: Yuta nyəntɛ kɛ. Mpi tɔ, pɛlɛ pa niŋ taa kɛ ma tu tetu.

³ Mpuɔlɛ Yuta kpekɛle nyəma tɔma Simiyəŋ kpekɛle nyəma si: I kɔ na ɪ sɛna-tu na tɔ yoonna Kanaaŋ nyəma na tɔ lɛki tetu nti Tacaa kɔ ha-tu tɔ. Yɛ tɔ tɛma tɛna, ɪlɛ tɔ kɔ na tɔ sɛna-mɛ na tɔ lɛki mɛ nyəntu.

Mpuɔlɛ Simiyəŋ nyəma polaa na pɔ sɔsi Yuta nyəma tɔ, ⁴ na pɔ tɛ yoo. ɪlɛna Tacaa tu Kanaaŋ nyəma na Peliisi nyəma kɛ pa niŋ taa, na pɔ kɔ yɛlaa iyisi naanɔwa (10000) kɛ Peseke ɪcatɛ taa. ⁵ Mpuɔlɛ pa mayana wulav Atoni-Peseke kɛ Peseke ɪcatɛ taa, na pɔ yoonna-ɪ. Isəna pa kɛlɛna Kanaaŋ nyəma na Peliisi nyəma tɔɔlɛ. ⁶ ɪlɛna wulav se na pɔ tɔɔni-ɪ na pɔ kpa-ɪ na pɔ sɛti ɪ apalɔmpee na ɪ apalɔnɔmpee. ⁷ Mpuɔlɛ wulav ɪni ɪ tɔma si: Ma mayamaya maa sɛta yɛlaa nutoso na naanɔwa apalɔmpee na pa apalɔnɔmpee kɛ mpuɔlɛ, na mɔ tɔki na cɛɔlasɪ hotiyi na pɔ caləsəyi. Mpi maa lapa tɔɔ pɔ fɛlɛyi-m.

ɪlɛna pɔ pona Atoni-Peseke kɛ Yosalem na ɪ caŋ na ɪ si tɛna.

⁸ Mpuɔlɛ Yuta nyəma yoonna Yosalem nyəma, na pɔ ku-wɛ na pɔ sɔ ɪcatɛ kɛ kɔkɔ na pɔ lɛki-tɛ. ⁹ Pɔ waali kɛ pa polaa na pɔ yoonna Kanaaŋ nyəma mpa paa wɛ pulasi taa, na ɪlim mpɛtəŋ tɔ kɛ tɛtɛkɛle taa tɔ. ¹⁰ ɪlɛna pɔ polo na pɔ yoonna Kanaaŋ nyəma mpa pa wɛ Hɛpəlɔŋ timpi pa yaakaya si Alapa tɛ tɔ. Na pɔ ku Sesayi nyəma, na Ahiman nyəma, na Taləmayi nyəma. ¹¹ Pa tɛma tɛna, ɪlɛna pɔ polo pɔ yoonna Tepii timpi pa yaakaya si Kiliyati-Sɛfɛ tɔ pɔ nyəma. ¹² Mpuɔlɛ Kalepu tɔma si: Yɛ wei ɪ yoonna Kiliyati-Sɛfɛ nyəma na ɪ kɛli-wɛ maa ha-ɪ ma pɛlɔ Akəsa na ɪ la alɔ. ¹³ Tɛnaɔalɛ Kalepu neu tɛnɔɔ nyəŋ Kenasi pɛyalɔ wei pa yaa si Otiniyɛ tɔ, ɪ yoonna ɪcatɛ ntɛ tɔ nyəma na Kalepu ha-ɪ ɪ pɛlɔ Akəsa na ɪ la alɔ. ¹⁴ Akəsa saawa, ɪlɛna ɪ tɔ ɪ paalɔ si: Maa sɛlɛmɪ ma caa kɛ tetu natɛli. Alɔ ɪni ɪ tiina ɪ kpaŋaya tɔ, ɪlɛna ɪ caa pɔsi-ɪ si: Alaafəya kɛlɛ? ¹⁵ Mpuɔlɛ alɔ nɔɔ tɛkpav si: Hai, la-m kɔpantɔ na ɪ ha-m hila. Mpi tɔ, tetu nti n ha-m mpuɔlɛ ɪlim mpɛtəŋ tɔ tɔ tɔ fɛi lɔm.

ɪlɛna ɪ caa Kalepu naa ha-ɪ hila wɛna a wɛ pɔ tɛ tɔ, na ɪsɔtaa nyəna.

¹⁶ Mpuɔlɛ Moisi yɛti lɔlɔɔ nyəma Keni nyəma na Yuta nyəma pa luwa Yeliko, na pɔ polo pɔ caya Yuta Alaati ɪlim mpɛtəŋ tɔ kɛ wɔlaya tetu taa kɛ Amaleke nyəma tetu taa.

¹⁷ Mpuɔlɛ Yuta nyəma, na Simiyəŋ nyəma pa polaa na pɔ yoonna Kanaaŋ nyəma mpa pa wɛ Sɛfati tɔ na pɔ tɔɔ pa tetu, na pɔ yɔki ɪcatɛ tɛnaŋnaŋ. Na pɔ ha-tɛ si Hooma. Ncaalɛ kɛ pa yaa mpɔ na pa tɛ taa. ¹⁸ Pɛlɛ pɔ waali kɛ Yuta nyəma mpe pa tasa Kasa, na Asəkəlɔŋ, na ɪkolɔŋ acalɛ kɛ lɛkɔɔ, na pɔ kpɛnna wɛna a cɔna-yɛ tɔ. ¹⁹ Tacaa ka wɛ pa waali kɛ halɛna pɔ lɛki pulasi tetu tɛna. Ama tetu ɪhɛntav taa nyəma kɛ pa ta pɛsi. Mpi tɔ, pɛlɛ paa

wəna yoou kəekənəa nyəgətu nyəma ké. ²⁰ Ulena pá ha Kalepu ke Hepəlon ɪcatə, ɪsu Moisi ka yəgətuɣu tɔ. Mpi tɔ, ɪni ɪ təgəna Anaki lɔlɔɣ nyəma tooso wei ɪ ka wə tənə tɔ. ²¹ Pəncaməe nyəma ta pəsi na pá təgəni Yəpusi nyəma mpa paa wə Yosalem tɔ, pá na-wə pa wənna mpv.

²²⁻²³ Ḿpúyú Ifəlayim kpekəle na Manasee nyəntə pa polaa na pá yoonə Petəeli timpi pa yaakaya Lusi tɔ, na Tacaa sənə-wə. Fəɣlaa ke paa caaləna tiluyɔ ke Petəeli taa. ²⁴ Pələ pa talaa na pá sulina apalɔ nəgəɔ, ɪlənə pá təmɪ-ɪ sɪ: Hɔlɪ-tuɣu timpi tɔɔ ɪcatə koloosi topilinaa tɔ, tu nyɪ nyá tɔɔ.

²⁵ Ḿpúyú apalɔ ɪni ɪ hula-wəgə təsvule. Ulena pá suu na pá kú ɪcatə yələa tənə. Ama pa yela apalɔ ɪni na ɪ təyaya nyəma tənə. ²⁶ Pə waali ké apalɔ ɪni ɪ pola Hiti nyəma tətɔ taa, na ɪ ɲmá ɪcatə na ɪ yaa-tə sɪ Lusi, na pá yaaki-təgə ḿpúyú haləna saɲa.

²⁷ Manasee nyəma ná tá pəsi na pá təgəni Peti-Seyan nyəma, na Taanakɪ nyəma, na Tɔɔɔ nyəma, na Ipeleyam nyəma, na Mekito nyəma, na pə acaləe wənə a cəɔnə-yə tɔ. Kanaan nyəma ka wə tənaya tam ké. ²⁸ Paa na waatu wei Iseyeli nyəma kəma na pá yoo ton ke teu tɔ pa ta pəsi na pá ləkɪ pa koloosi acaləe. Ye pə taya səkpena paasi.

²⁹ Ifəlayim nyəma ná tá pəsi na pá təgəni Kanaan nyəma mpa pa wə Kesəe tɔ, pa na-wə pa wənna.

³⁰ Sapulon nyəma ná tá pəsi na pá təgəni Kanaan nyəma mpa pa wə Kitələn na Nahalali tɔ. Ama təma ké pa tu-wə na pá na-wə pa wə mpv.

³¹ Asəe nyəma ná tá pəsi na pá təgəni Ako nyəma, na Sitən nyəma, na Alapu nyəma, na Akəsipi nyəma, na Heləpa nyəma, na Afiki nyəma, na Lehopi nyəma. ³² Pə tɔɔ ké pá na Kanaan nyəma pa caya pələ pa tətɔ taa.

³³ Nəfətali nyəma ta pəsi na pá təgəni Kanaan nyəma mpa pa wə Peti-Seməsɪ na Peti-Anatɪ tɔ. Ama təma ke pa tu-wə na pá na-wə pá wəe.

³⁴ Ḿpúyú Amolii nyəma təgəna Tan nyəma, na pá kpa pulasɪ taa. Pa ta yele-wə na pá caya tətɔ ɪhəntav taa. ³⁵ Ulena Amolii nyəma saali Haa-Helesɪ puɣu taa na Ayalən na Saaləpim. Ama waali waali ké Ifəlayim nyəma, na Manasee nyəma ɲmakəla-wə na pá tu-wəgə təma. ³⁶ Itəm nyəma tətɔ tonja fayana Pəcesɪ tontonle tɔɔ ké Sela na ilim təlule tɔɔ.

2

Tacaa kaləgəna ɪ yələa

¹ Ḿpúyú kuyaku nakulɪ Tacaa ɪsətaa tillu luna Kilikaa, na ɪ polo timpi pa yaa sɪ Pokim tɔ. Na ɪ tó Iseyeli nyəma sɪ: Ma ləsa-məgə Icipiti na má pona-məgə tətɔ nti tə taa maa heela mə caanaa na tuunav sɪ maa ha-mə tɔ. Hali má yəgəti na má su sɪ ma kaa yəki má na mə ta nəgə pəelɔgə. ² Na ma heela-mə sɪ mə na tətɔ tənə tə nyəma ɪ taa pəeli nəgə nakəli. Pə wəe ké sɪ ɪ yəki pa tuɣ. Paa na mpv tɔ, ɪ tá nu ma təm. Ule pepe tɔɔ ké ɪ lapa mpv? ³ Pə mayamaya pə tɔɔ ké ma heeliyi-mə təfoo sɪ ma kaa təgənəyi tətɔ tənə tə yələa na mu tənəgə. Ama mə na-wə ɪ ká wəena mpv, na pa tuɣ pəsi-məgə katəsɪ.

⁴ Waatu wei Tacaa ɪsətaa tillu təma təm ntəgɪ yəgətuɣu, ɪlənə Iseyeli nyəma tulɪ nəəsɪ na pá wiiki. ⁵ Pə tɔɔ ké pa ha lonte ntəgə hətə sɪ Pokim. Wiilaa təgə pa yaa mpv na pa tə taa. Ḿpúyú pa lapa Tacaa ke kətəsɪ.

Yosuwee səm

⁶ Waatu wei Yosuwee taa sətə tɔ, ḿpúyú ɪ yela Iseyeli nyəma ke Sikem, ɪlənə paa wei ɪ məli ɪ tətɔ nti ɪ hikaa tɔ tə taa. ⁷ Iseyeli nyəma lapa Tacaa təmle ké, haləna Yosuwee səm. Na pá səsəɪ ɪsələ ke mpv, na nyuɣu nyəma mpa pa nana pa ɪsəpələ ke təma səsəɔnə wənə Tacaa lapa-wə tɔ, pələ pa polo pa sɪ tətɔ. ⁸ Tacaa təmle tu Yosuwee pusɪ yoosa nuɣuwa na naanɔwa (110) ɪlənə ɪ sí. ⁹ Ulena pá pimi-ɪ tətɔ nti pa ha-ɪ tɔ, tə taa ké Timnatɪ-Helesɪ ke Ifəlayim pulasɪ taa ké Kaasɪ puɣu taa ké ilim ntəgən tɔɔ. ¹⁰ Ḿpúyú Yosuwee pəələ nyəma tənə səpa tətɔ. Ama kufalan yələa ná táa cəkəna Tacaa, na təma səsəɔnə wənə ɪ ka lapa Iseyeli nyəma tɔ.

Iseyeli nyóma lōwa Iso sēev

¹¹ Ḿpógú Iseyeli nyóma lapa mpi pə ta maya Tacaa tō. Pa laakaya tunj wei pa yaa si Paalēnaa tōgō. ¹² Pa lōwa pa caanaa Iso Tacaa wei i lōsa-weyē Icipiti tō. Ilena pa laakali mēli piitimnaa mpa pa hekū pa wē mpv tō pa tunj tō, na pá lunjiyi-i. Tēnaya pa kusēna Tacaa pááná. ¹³ Pa lō-i ké na pá laaki tunj apalv nyēnj wei pa yaaki si Paalēnaa tō, na alv nyēnj wei pa yaa si Asētatēnaa tō. ¹⁴ Ḿpógú Tacaa taa huuna Iseyeli nyóma, na í yele-wē na lēkēlaa lēkē pa nyēm tēna. Na í tū-weyē pa kolontunaa ninj taa na pá kēli-wē. ¹⁵ Paa waatu wei ké pa sula yōou Tacaa yeki ké na pele pá tōgōni-wē. Isu i ka tēm-weyē heeluyū na tuunav tō. Tēnaya pa lanja wakēlaa tētōgōtōgō. ¹⁶ Kēna Tacaa nāá kpaaki pa taa ké paasēnlāa si pele pá waasi-weyē lēkēlaa mpe pa ninj taa. ¹⁷ Ama Iseyeli nyóma kisa peleyē nunav na pá laaki tunj na pá lunjiyi-i. Tēnaya pa yelina pa caanaa mpa pa tēnaya Iso kusēsutv tō pa mpaav kē lōj, na pá kisi-weyē kēenav. ¹⁸ Paa waatu wei ké Tacaa kpa-weyē paasēnlv, i wē pūntv un i waali ké na í yakī-weyē pa kolontunaa ninj taa, halēna i sēm. Pəpətv fēi lēlēj, ye pə kōma na pa ηmakēllaa nyēnsēyi pa isē na pá salēmēyi, pa pētōtēle kpaaki Tacaa ké. ¹⁹ Ama pə kōj na paasēnlv si, ilēna pá tayāni isayātv taa ké mēlvū, na pə kēli pa caanaa. Na pá laaki tunj na pa lunjiyi-i. Na pá tōka tam ké pa kanjante, na pa yaasi isayāv.

Tacaa mayasēyi Iseyeli nyóma si i naa pa waali

²⁰ Ḿpógú kuyakv nakōli Tacaa taa huuna Iseyeli nyóma na í tō si: Yēlaa panē pa yōka ma nōgō ηka ma na pa caanaa tu pēelaa tō, na pá kisi-m nunav. ²¹ Mpv tō, ma kaa tōgōni piitimnaa mpa Yosuwē taa té tōgōnvū na pécó í sēki tō, pa taa kōlv. ²² Piitimnaa mpeye maa nana Iseyeli nyóma waali si paa nuna-m na pá tēj ma luyū nyēntv isu pa caanaa lapv tō yaa isēna.

²³ Ḿpógú Tacaa yela piitimnaa mpa i taa tv Yosuwē ninj taa si í tōgōni tō na pá hēesi. I ta hulina pa tōgōnvū.

3

¹ Ḿpógú Tacaa yela piitimnaa mpeye tōgōnvū si i mayasēyēna Iseyeli nyóma mpa pa taa nyi pá na Kanaanj nyóma pa yōonj tēna tō. ² Tacaa caakaya ké si mpa un pa taa nyi yōou kē mpv tō, pá nyi-kv. ³ Piitimnaa mpa pu kaasa tōgōnvū tōgōle Filiisi nyóma acalēē kakpasī, na Kanaanj nyóma tēna, na Sitōj nyóma, na Hifi nyóma mpa pa wē Lipanj puyv taa ké pə kpaγav Paali-Hēemōj puyv na pə polo Lepo-Hamatī tō. ⁴ Mpe inēyi Tacaa caakaya si i naakēna Iseyeli nyóma waali si paa tōki kusēsutv nti i ka yelaa na Moisi tv pa caanaa tō yaa pa kaa tōki. ⁵ Mpv pə yelina na Iseyeli nyóma wē Kanaanj nyóma na Hiti nyóma na Amolii nyóma na Peliisi nyóma na Hifi nyóma na Yepusi nyóma pa hekū. ⁶ Pele pa haakayana-weyē pa pēelaa na pá lakī alaa, na mpe pá haaki peleyē pa nyóma, na pá laaki pa tunj.

ISEYELI PAASENLAA*Otiniiyē*

⁷ Ḿpógú Iseyeli nyóma lapa mpi pə ta maya Tacaa tō. Pa kisa Iso ké sēev na pá laaki tunj wei pa yaaki si Paalēnaa na Aselanaa tō. ⁸ Mpuyvle Tacaa taa huuna-wē na í tū-weyē Mesopotami wulav Kusanj-Lisatayim ninj taa. Na ilē i ηmakēli-weyē pusī pēlefēi tēcu. ⁹ Kēlena pá wiina Tacaa si í ya-wē. Ilena ilē i lēsi Kalepv neu tēnvū nyēnj Kēnasī pəyalv Otiniiyē si í waasi-wē. ¹⁰ Ḿpógú Tacaa Feesuyū tii i tō, na í polo í yōona wulav Kusanj-Lisatayim na í kēli-i. ¹¹ Ilena Iseyeli nyóma hēesi pusī nule tēcu. Pə waali ké Otiniiyē sēpa.

Ihuti

¹² Ḿpógú Iseyeli nyóma tasa lapv kē mpi pə ta maya Tacaa tō. Nēna ilē i yele na Mowapv wulav Ikolōj kōli pa tō. ¹³ I polaa ké na í sōosi Amoni nyóma na Amaleke nyóma pa tō, na pá yōona-wē na pá lēkē Yeliko icatē. ¹⁴ Pusī pēlefēi hīu tēcu ké Mowapv wulav ηmakēla-wē. ¹⁵ Pa wiina Tacaa, ilēna í kpa Pencamēē kpekēle taa tv Kelaa pəyalv mpvtv Ihuti si í waasi-wē.

Kelena Iseyeli nyóma cela lhuti ke kucəəv si í pona Mowapu wulav. ¹⁶ Ntəna lhuti caa layate nte tə we ləŋ ke taa na waali, na tə tayala isı mpiiŋ naale tə, na í susi-teye i tokonaa tee na i ntəyən təə. ¹⁷ Mpuvule i cela wulav ke i kucəəv. Apalv inı i ka ke kuyasulv ke təmam. ¹⁸ I tema-i celvıv ke mpv, ılena í na yəlaa mpa paa kəna kucəəv ŋkv tə pá lu. ¹⁹ Pa kəma na pá tala pəe wena pa sika Kilikaa cəlv na pá laaki tə, ılena lhuti mələna i waali, na í polo wulav kiŋ si: Hai, tá caa, maa wena faaciya nakəli si ma naaki-ŋ má na-ŋ tá tike.

ılena wulav ləsi təmlə nyóma təna. ²⁰ Ate na isə naŋ ŋkv kv niyita teu tə kv taa ké i ka wee. Ntəna lhuti kpətəna-i na í təmi-i si: Tacaa heela-m təm si má heeli-ŋ.

Tənayale wulav kula i təcayale. ²¹ ılena lhuti kpəe i layate na mpvıv na í sə wulav lotu taa. ²² Na tə svv tə təna, na pə kpəŋna kpátóyó, na í yele-teye mpv na nim waasi tə təə. ²³ I tema mpv, ılena í luna waali təə, na í təkı na í kaləsi. ²⁴ I teeəwa ılena təmlə nyóma polo pa mayana pə kaləsa mpv. ılena pá tv pa taa si wulav lukı i awalı ké. ²⁵ Mpyóy pa tanja na pá ká i feı tolıvıv. ılena pá polo pá tvlı pa mayamaya na pá mayana pa caa hənta ate na i səpa. ²⁶ Waatv wei pa tanja mpv təyó lhuti sewa na í tee pəe təyəkəle, na í polo í ŋmeli Seyila. ²⁷ I tala lfəlayim pəəŋ taa, ılena í yaya apalv tutuıvıv, na í koti Iseyeli nyóma na í tv-weye nəyó na pá tii pulası. ²⁸ ılena í tə-we si: I təŋ ma waali. Mpi tə, Tacaa tv mə niŋ taa ké mə kolontunaa Mowapu nyóma ké.

ılena pá polo na pá nyala-weye Yaatanı tətəsəle, nəyəlv ta fiti. ²⁹ Kuyənkv pa kv Mowapu yoolaa taa yoolaa ke yəlaa iyisi naanıwa (10000) ké nəyəlv ta tvlı. ³⁰ Pə kpayav waatv inı təyó Iseyeli nyóma ŋmakəla Mowapu nyóma na tetv həesi pusi nunaasa təcu.

Samkaa

³¹ Anatı pəyalv Samkaa ləetəna lhuti lonte taa. Inı i kuna Filiisi nyóma ke yəlaa nasətosə (600) na nav kpátóyó. ılé i waasa Iseyeli nyóma tətəyó.

4

Tepola na Palakı

¹ lhuti səpa, ılena Iseyeli nyóma tasa lapv ke mpi pə ta maya Tacaa tə. ² Mpyóy Tacaa tv-weye Kanaan nyóma wulav Yapeŋ wei i təkaya kawulaya ke Hasə tə i niŋ taa. I yooü wulav ke pa yaakaya Sisela na í we Halose-Koyim. ³ Yapeŋ inı i yooü keekənaa ka we nasənaasa na nunıwa (900) ké. Mpyóy i nyəhsa Iseyeli nyóma ise ke pusi hiu təcu. ılena pəle pá wiina Tacaa si í waasi-we.

⁴ Lapitəti alv Tepola ka kəna isə kuyəyətıtv teləsulv na í huukı Iseyeli nyóma ke pa təmnaa ke waatv inı i taa. ⁵ Petəeli na Lama pa həkv taa timpi pa yaa si Tepola Paav ke lfəlayim pıvıv taa təyó alv inı i pukaya na í cakı, na í tayanəŋı Iseyeli nyóma təmnaa. ⁶ Mpyóy kuyakv nakvlı Tepola inı i tila Apinowam pəyalv Palakı kiŋ ke Keteesı ke Nefətali tetv taa, na í heeli-i si: Iseyeli isə Tacaa təma si í ləsi Nefətali na Sapuləŋ pə nyóma taa ké apalaa iyisi naanıwa (10000) na í pona-weye Tapəv pıvıv təə. ⁷ Maa yele na Yapeŋ yoolaa wulav Sisela kuu i yoolaa na i keekənaa nyəğətv nyóma na pá lu Kisəŋ ləəv taa si pa yookina-ŋ, ılena má tv-weye nyá niŋ taa.

⁸ Tənayale Palakı cəwa Tepola si: Ye ma na-ŋ tv pona, ıle maa polo. Ama ye n kaa polo, ıle maa puki. ⁹ Mpuvule Tepola si: Ma na-ŋ tv polo yaa. Ama paa n tala timpi nəyəlv kaa sa-ŋ ké. Mpi tə, alv niŋ taa ké Tacaa ká tv Sisela.

ılena Tepola kulı na í na Palakı pá tee Keteesı. ¹⁰ Mpyóy Palakı kpəyela Nefətali na Sapuləŋ nyóma, na yəlaa iyisi naanıwa (10000) tisi si paa təŋı-i, na Tepola mayamaya náa polo tətə. ¹¹ Keni tv Həpəe ka fayana Keni nyóma lələa mpa pa ké Moisi yəti Hoparı pəyalaa təyó. ılena í polo í siki Saananim tuŋ səsəŋ tee ké Keteesı kiŋ.

¹² Mpyóy Sisela nuwa si Apinowam pəyalv kpawa Tapəv pıvıv təə. ¹³ ılena í koti i yoolaa nasənaasa na nunıwa (900) ké Halose na pá tee Kisəŋ ləəv taa. ¹⁴ Ntəna Tepola tə Palakı si: Polo pa təə, saŋa ke Tacaa tvıı Sisela ke nyá niŋ taa, na i mayamaya i ká weena nyá waali.

Μρύγύ Palakı tiıwa Tapəə puyv na ı waalı ké yoolaa iyisi naanvwa (10000). ¹⁵ Pa nika yooü, ılena Tacaa yele na Sisela yoolaa na ı keekənaa pá kuu-tə. Haləna Sisela lu ı keeke taa, na í se nəəhe. ¹⁶ ılena Palakı tv ı kolontunaa na pa keekənaa waalı, na í tana-weyə Halose. Na í heeli pa yoolaa təna pə ta səə paa ıloyv pəyaya.

¹⁷ Μρύγύ Sisela sewa na í polo Keni tv Hepəe alv Yayəe tə. Mpi tə, wulav Yapeh yəlaa na Hepəe nyəma paa wə təma na lelenj ké. ¹⁸ ılena Yayəe lu na í səh Sisela na í təmı-ı sı: Ta caa, svv ma tə cənə, taa nyana pulv.

Sisela svvwa Yayəe cokəle taa, ılena í həntı na alv ıni í waası ı təə ké puyv. ¹⁹ Μρύγύ apalv ıni ı təma-ı sı: Ləkətv təka-m ké, ha-m lumaya na má nyəə.

ılena alv cosi naaləm ke huluyv taa na í ha-ı na ı nyəə, na í tayanı-ı puyv waasv.

²⁰ Mpuyvle Sisela təma alv ıni sı: Səh cokəle nəəyə, na wei í pəəsa-η sı nəyəlv wə cənə? ıle n cə sı, aai.

²¹ Sisela ka kawaya tətəyətəyə, ılena í too ısu ı səpa. Μρύγύ Yayəe kpayə pəəh cokəle kanjanaya na kanjanv, na í kpətəna-ı təhe na í keəsəna ı ləkpayasaya təə na í ká na í kpəna tətv na Sisela sı. ²² Pə waalı ké Palakı sewa Sisela waalı na í tala Yayəe tə na Yayəe lu na í təmı-ı sı. Kəə, maa huli-η ylv wei n pəkəyı tə.

Palakı svv cokəle taa, ılena í mayana ı hənta atə təcəmm, na kpátúyú tv ı ləkpayasaya taa na í səpa.

²³ Kuyaku ηkuyv Iso yelaa na ıseyeli nyəma kəli Kanaah wulav Yapeh. ²⁴ Μρύγύ ıseyeli nyəma kaasa pa təyı teu na təhe təhe pá kəə pá təəsəna Kanaah wulav ke kuyv.

5

Tepola pa akaitv kawəyaya

¹ Kuyaku ηku Tepola na Apinowam pəyalv Palakı pa kəla Sisela təyə pa mapa kawəyaya sı:

² ıseyeli nyv nyəma pona samaa ke yooü.

ı sa Tacaa.

Samaa yooü lu yv kulvmv.

ı sa Tacaa.

³ Awulaa səsaa mə, í nu yoo.

Awulumpiya mə, mı welisi yoo.

Ma səh ıseyeli Iso Tacaa.

⁴ Tacaa luna Seyii puyv,

ılena tətv svv seluyv.

ı lu ıtəm tətv taa,

ılena təv náá nu.

⁵ Sinayi puyv sela səsəm ke Tacaa ısentaa,

pəəh selaa təpəh ke Tacaa ısentaa.

⁶ Anatı pəyalv Samkaa pəle taa

yəlaa caası ya yem ké tətv taa ké.

Yayəe pəle taa,

təntaa təyaya mpaah kpai nyəh ké.

⁷ ıseyeli nyəma taa feina nyv tv,

kəna Tepola kulı ı naası taa.

Pa taa feina aka nəyəlv

ılena pa too Tepola kulı.

⁸ Tıh ke ıseyeli nyəma ləsaa

ılena yooü náá tii təkpili.

Yoolaa tuutuuma mə, kpálúyú fei.

Yoolaa samaa mə, ηmantaya fei.

⁹ Iseyeli nyuyv nyéma me, ma sama.
Luyv kulumuyv yoolaa me, ma sama.
I sa Tacaa.

¹⁰ Awulaa səsaa me, í pəsəna laakali.
Apila me, í pəsəna laakali.
Konyəntunaa mu pəsəna laakali.

¹¹ Lum lulaa í sa Iso ké i kupantu tɔɔ.
I sam-i kupantu nti i lapa Iseyeli tɔ tɔ tɔɔ.
Iseyeli caya təpamm tɔ í sam-i.

¹² Tepola, Tepola kuli na í waasi.
Kuli na í ma kawəyaya.
Apinowam pəyalv Palaki kuli.
Kuli, na í cə Iseyeli saləkatunaa.

¹³ Kaasəlaa ná kəla akanaa.
Tacaa yelaa na má kəli akanaa.

¹⁴ Ifəlayim nyéma pola tətəkəle taa.
Pəncaməe nyéma pola tətəkəle taa.
Awulaa səsaa luna Makii.
Yoolaa akewenaa ná luna Sapuləŋ.

¹⁵ Isakaa nyuyv nyéma təŋa Tepola na Palaki.
Isakaa yoolaa səsəa Tepola pa tɔɔ,
pa kpənta təntə na pá polo tətəkəle taa.

Pə na pə mpv tɔ, Lupəŋ nyéma ná paasəna təmnaa həm ké.

¹⁶ Lupəŋ nyéma paasəna kaləkəŋ wula nuw suwe?
Pa paasəna təmnaa həm ké.

¹⁷ Katv nyéma ta kɔɔ, pa saala Yaatanv waali.
Taŋ nyéma ta kɔɔ, pa saala kpuləŋ taa.
Asəe nyéma ta kɔɔ, pa saala tənku nəŋɔ.

¹⁸ Sapuləŋ nyéma ná tisaa na pá mv səm.
Nəfətali nyéma ná tisaa na pá polo təyoole.

¹⁹ Awulaa səsaa lu yoou.
Kanaaŋ awulaa lu yoou.
Pa luwa sɪ pa yookina Tanaki.
Pa yookina Tanaki kə Mekito lum nəŋɔ.
Pa laŋa wontu.
Pa wu liyitee.

²⁰ Isətuləŋasɪ mayamaya ná yoowa,
hatoo sɪ mpaan taa ké sɪ yoona Sisela.

²¹ Kisəŋ ləɔv təŋɔ kolontunaa.
Ləŋtaa Kisəŋ ləɔv kpiisa-wə.
Tə kaasi ta ti na tɔ nyɔɔ tən.

²² Sela tɔwa casəle.
Pa kpəyanəŋ acɔwa wiina ntəŋe kpakatam kpakatam.

²³ Tacaa isətaa tillu sɪ pá tənɪ Melosi ɪcatə kə mpusi.
Sɪ pá tənɪ tə yəlaa kə mpusi,
pa ta lu Tacaa yoou.
Pa ta kɔɔ sɪ pa səŋna Tacaa yoolaa taa yoolaa.

24 Pá kooli Yayee ke kúpantv.
 Pá kooli Keni tv Həpəe alv ke kúpantv.
 Pá kooli-i kúpantv ke coka taa alaa taa.
 25 Sisela sələma Yayee ke lvm na ílé i cəle-i naaləm.
 Tete naaləm ke i ha-i kalav taa.
 26 Yayee kpaɣa kanʔkanaya na mpəle,
 na í co kanʔkanuyv na ɲwaan,
 na í ka Sisela nyuyv na í tɔli púyú.
 I kamaya na í yəki nyumpəɣəlaya.
 27 Sisela yela i ti na i hoti alv tɛe təmaai.
 I hanta atə təcəmm na í səpa.

28 Sisela too tanʔaa na í nyənəɣəna pətote.
 Na í nəɣəsəɣi si: Pepe tɔɔ ké
 Sisela kɛkɛ ta tala ləɲ?
 29 Alaa ləmayasɛɛ nyəma ná cə-i.
 Inu i ləla pa kucəcətv ntɪ si:
 30 Isəntə yoolaa kuu wontuɲ ké,
 na pá taləɣi, inɛɣe pɛɛlɔ yaa pɛɛlaa naalɛ.
 Sisela ke puyv kupaɲkv yaa pəɔɲ naalɛ.
 Na máá paa puyv kusəpuyv
 yaa pəɔɲ naalɛɣe ma luyv tɛe.

31 Tacaa kolontunaa í səki mpv.
 I taapalaa náá teeki kəkə isu ilim lukuyv tɔ.
 Pəle pə waali Iseyeli tetv həesa pusɪ nule təc.

6

Matiyan nyəma cəəsəɣi Iseyeli nyəma

1 Ḿpúyú Iseyeli nyəma tasa lapv ke mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Ilena ílé i tv-wɛɣe Matiyan nyəma nin taa ké pusɪ nule təc. 2 Matiyan nyəma cəəsə-wɛɣe səsəm ké. Ilena Iseyeli nyəma se na pá cəəsɪ pulasɪ taa, na kukpaməɲ pəɔɲ taa. 3 Ye Iseyeli nyəma í tuuki pa tawa, íle Matiyan nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlule tɔɔ təntaa pa kɛntɪ na 4 pá watɪ-wɛ, na pá wakələɣi pa kəhaləm, haləna pá tala timpi pa yaa sɪ Kasa tɔ. Paa kaasəɣi pulv sɪ pɛle pá təɣə. Na pá kɛɲna pa tala na pá kpaaki. 5 Pa kəɲayana pa kaləkəɲ na pa coka ké. Pa na pa yooyoonaa paa wɛ payale ké isu kətolon, pa fɛi kaluyv. Pa watəɣi Iseyeli tetv ké na pá wakələɣi-tɪ.

6-7 Iseyeli nyəma təɣəna pa təɣi teu ke Matiyan nyəma nin taa ké. Ilena pá wiina Tacaa sɪ í waasɪ-wɛ. 8 Ntəna Tacaa kpa-wɛɣe Isə kuyəɣətv tɔlɔsulv, na ílé i heeli-wɛ si: Iseyeli Isə Tacaa yəɣətaa sɪ ma ləsəna-mɛɣe Icipiti yomle taa. 9 Má waasəna-mɛɣe Icipiti nyəma nin taa, na má təɣəni mpa pa cəəsaya-mɛ tɔ, na má ha-mɛɣe pa tetv. 10 Haləna má heeli-mɛ sɪ, mayale mə Isə Tacaa. Ile í taa nyana Amolii nyəma mpa pa tetv taa í wɛ isəntə tɔ pa tuɲ. Ama í ta nuna-m.

Tacaa ləsa Ketiyəɲ sɪ í waasɪ Iseyeli nyəma

11 Ḿpúyú Tacaa isətaa tillu kəma Ofəla na í caya Apiyesɛɛ luluyv tv Yowasɪ haləm taa ké tuyv nakulɪ kv tɛe. Na Yowasɪ pəyalv Ketiyəɲ ɲmɛla lɛsɛɲ tənyaasəle, na í makɪ təɣənaya sɪ Matiyan nyəma í taa na-i. 12 Tənayale isətaa tillu lu i tɔɔ na í təmɪ-i si: Yoolaa taa aka nyá, Tacaa wɛ nyá waali.

¹³ Kələna Ketiyən nəyo təkpav si: Aai, ma cə, ye Tacaa ka wə tá waali, pepe tō ké tə təkí wahalanəa panə? Na ləye piti təma nna a təm tá caanaa kəesa-tu si i lapə-wəye waatu wei i ləsa-wəye Icipiti tō a wəe? Pəpətu fəi ləlen, Tacaa lə-tuyv, na í tu-tuyv Matiyən nyəma nin taa.

¹⁴ Mpuvule Tacaa pəsəna Ketiyən tō na í təmi-i si: Pona toma wena n wena mpv tō, na n waasi ləyeli nyəma ke Matiyən nyəma nin taa. Ma mayamaya ma tiliyina-η. ¹⁵ Ntəna Ketiyən si: Hai, Tacaa, maa waasi ləyeli nyəma na ma wə? Mpi tō, tá təyaya ta ke puluyv Manasee ləuyv nyəma taa. Pəcə ma tu ké pəyaya ntō.

¹⁶ Mpuvule Tacaa si: Maa wəe nyá waali ké, na n tələkí Matiyən nyəma isu yulv kuləm.

¹⁷ Ulena Ketiyən si: Ye mpv la na má nyi təkəlekele si Tacaa nyá, nyá yəyətəyənana-m. ¹⁸ Səη na má kəna-η kucəv na pəcə n tē.

Tacaa si: Polo na n kəv.

¹⁹ Ketiyən polaa, uləna í kú pəfate na í təsi na í tu potopotona mpa pa taa kəkəsum fəi təyo səsəm. Ulena í kuuli nantv ke tokiya taa, na yom ke nyanaya taa na í pona Iso isətaa tillu ke tuyv səsəηkv ηkv kv tē. ²⁰ Ulena isətaa tillu təmi-i si: Polo na n su nantv na potopotona ke kəkəsumv kəne kv tō na n pə yom.

Ulena Ketiyən la mpv. ²¹ Mpuv Tacaa isətaa tillu tokina nantv na potopotona mpe na i kpátuyv. Ulena kəkə lu kəkəsumv taa na ká nyaya pə tənə. Na isətaa tillu náa məkí yem. ²² Tənayale Ketiyən cəkənəa si Tacaa isətaa tillu ké. Ulena í yaya kapuka si: Hai, ma təm təma. Ma nawa Iso isətaa tillu isəntaa.

²³ Ama Tacaa ná təma-i si: Nyá ləηlə í taa wakəli, n kaa sí se.

²⁴ Mpuvule Ketiyən ηmawa Tacaa ke kətaya təlate, na í ha-təye hətə si Tacaa həesəyənə ləη. Kətaya təlate nté tə wə haləna səηa ke Apiyesəe nyəma icatə Ofəla taa.

Ketiyən yəka tuyv Paali təlaale

²⁵ Mpuv Tacaa heela Ketiyən ke ahoo anı si: Kpa nyá caa latəce kəfalv, na n tasa naale nyəη wei i wəna pusı naatosompəyələya tō. Ulena n yəkí nyá caa təlaale na n kpəsi tesika ηka pa laaki tō. ²⁶ Ulena n ηma-m kətaya təlate ke puyv kəne kv nyuyv taa na n kpaya tesika ηke ka taasi na n lana kətaya ηka kəkə lusa ka tənə tō na latəce naale nyəη.

²⁷ Ulena Ketiyən ləsi i təmle nyəma ke naanəwa, na í lá isu Tacaa kəesa-i təyo ahoo. Mpi tō, i nyanayana i caa təyaya nyəma na icatə yəlaa ké. ²⁸ Pə fema na icatə nyəma kulı tanəη tē təhulu, uləna pá mayana pa yəka tuyv na pá kpəsi tesika. Na pá lá latəce naale nyəη ke kətaya ηka kəkə lusa ka tənə təyo kətaya təlate nte pa ηmawa tō tə tō. ²⁹ Mpuvule pa pəsa təma si: Awe mayamaya lapəna mpv?

Icatə nyəma cəkənəa si Ketiyən lapəna mpv. ³⁰ Ulena pá tó i caa Yowasi si: Ləsi nyá pəyalv na tē kv-i. Mpi tō, i yəka təlaale, na í kpəsi pəcəlv tesika.

³¹ Mpuvule apalv inı i cəwa mpe inı si: Mə nyəntv suweye tuyv ηkv kv təm taa? Ye pə cəpa wei si i səkənə kv tō, isu pəntv səpa na pəcə pə nyaali. Ye kv ke tuyv, kv yoo kv mayamaya kv yoo. Mpi tō, kv təlaale ke pa yəkəa.

³² Kuyaku ηkuyv pa ha Ketiyən ke hətə si: Yelupaali. Pə nyuyv nté si: Paali í yoo i ti yoo. I təlaale ke pa yəkəa.

Ketiyən pəkəyi Iso luyv nyəntv

³³ Mpuv kuyaku nakulı Matiyən nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlule tō təntaa kotaa, na pá təsi Yaatanı na pá polo pá pulı Sisilee tətəkəle taa. ³⁴ Ulena Iso Feesuyv tii Ketiyən tō na í yaya apalv tutuyv si Apiyesəe ləuyv nyəma í tu i waali. ³⁵ Na í tili tətəyo Manasee nyəma kin si apalaa í lu na pá tu i waali, na í yaa Asəe nyəma, na Sapuləη nyəma, na Nəfətali nyəma, na pa tənə pá səsı i tō.

³⁶ Mpuvule Ketiyən təma Iso si: Ye tampana si nyá tən ke maa waasəna ləyeli nyəma isu n ka yəyətuyv tō. ³⁷ Təv, maa pə heu kəηl ke Kataya taa. Ye cəlv kpa-təye ahoo na atə náa wəlaa, ulə tənaya maa nyənə si nyá tən ke maa waasəna ləyeli nyəma.

³⁸ Լենա պժ Լա մըպյոյ տեյտի. Ես fema tanaŋ na Ketiyəŋ nyaasi kəŋlɛ ńtɛ, Լենա Լոմ Լու na պժ su poosiya. ³⁹ Նտենա Ի տժ Լսժ սի: Խա, yele má tasa-ŋ natəłəɣi pəəsuyu. Կաա մս-մ na pááná. Մա Կաա սի ń tasa-մ puləyɔ hʉləyɔ kɛ təm kʉlʉm. Pənɛntɛ Կոլո Ի kpa tɛtʉ təɔ tike, na kəŋlɛ náá wʉlɛ.

⁴⁰ Լենա Լսժ մս Ketiyəŋ nəɣɔ kɛ ahoo anɪ na kəŋlɛ náá wʉlɪ na Կոլո kpa tɛtʉ təɔ tike.

7

Ketiyəŋ yoolaa ɣmʉnuyɔ na nʉnʉwa (300) təm

¹ Մըպյոյ Ketiyəŋ na Ի yoolaa pa kʉlɛ ləŋ kɛ tanaŋ nakʉlɪ na pá polo pá pulɪ Halotɪ hite nəɣɔ, na Matiyəŋ nyəma náá puləna ilim ntəɣəŋ təɔ kɛ Molee pulayɔ Կոլ.

² Լենա Կաաա տժ Ketiyəŋ սի: Նյá yoolaa kəla təɔ, ma kaa tʉ Matiyəŋ nyəma kɛ nyá nin taa, na պժ Կոլ na ń sa nyá tɪ sɪ nyá tɔŋ kɛ n lapənaa. ³ Մս տժ, heeli-wɛ sɪ, səɣəntʉnaa Ի məlɪ təyayɔ.

Մսյոյլե yəlaa iyisi hɪu na naale (22000) məlaa, na պժ kaasi yəlaa iyisi naanʉwa (10000) tike. ⁴ Մըպյոյ Կաաա տժա Ketiyəŋ սի: Նյá yoolaa kəla təɔ tətə. Կինա-ւեյլ Լոլո nəɣɔ, na ma mayamaya má təəsɪ potaa na Կալաա.

⁵ Yoolaa tii təna, Լենա Կաաա heeli-Ի սի: Բաա մս paa tí Լոմ na nin Իս Խաս տժ, na pa mpaa. Na mpaa paa lun akula na pá nyəɔ tə na pa mpaa.

⁶ Մըպյոյ pa taa yəlaa ɣmʉnuyɔ na nʉnʉwa (300) tiwa Լոմ Իս Խաս. Pə kaasa mpaa Լենա pɛlɛ pá lun akula na pá nyəɔ. ⁷ Նտենա Կաաա heeli Ketiyəŋ սի: Yoolaa ɣmʉnuyɔ nʉnʉwa wei Ի tiwa Լոմ տժ մս pa nin taa kɛ maa tʉ Matiyəŋ nyəma na pá waasi lɛɣɛlɪ nyəma. Pə kaasa mpaa tə, paa wei Ի məlɪ Ի tɛ.

⁸ Մըպյոյ Ketiyəŋ suwa yəlaa ɣmʉnuyɔ na nʉnʉwa (300) Ին Ի մս kpentaa təɣənasɪ, na pa tutuun na pɛlɛ pá məlɪ təyayɔ.

Na Matiyəŋ nyəma náá sika tɛtɛkəle taa kɛ մս pa pətɛɛ.

Pə hʉlɛ lɛɣɛlɪ nyəma sɪ paa la akanaa

⁹ Մըպյոյ Կաաա heela Ketiyəŋ kɛ ahoo anɪ սի: Կոլ na ń tii Matiyəŋ nyəma tesikile taa. Մս տժ, ma tʉ-wɛɣɛ nyá nin taa kɛ. ¹⁰ Ye səɣəntʉ wɛ-ŋ na tiiu, Լɛ n kpenna nyá təmle tʉ Pula. ¹¹ N ká nu pa kʉyəɣəttʉ, Լենա պժ səəsɪ-ŋ apalʉtʉ.

Նտենա Ի na Pula pá Կɛŋ na pá polo pá tala tətəŋlɛ kancaalaya nyəntɛ. ¹² Na Matiyəŋ nyəma, na Amaleke nyəma, na ilim təlʉlɛ təɔ təntaa pilina tɛtɛkəle təna Իս Կտոլոŋ, na pa yooyoonaa náá wɛ Իս Լոմ nəɣɔ kanyəŋa, pa fɛi kaləyɔ. ¹³ Ketiyəŋ pa tala mpʉ, Լɛ nəɣəlʉ kɛəsəɣɪ Ի taapalʉ ntɛ toosee սի: Ma toosaa kɛlɛ սի ma ná potopoto nəɣəlʉ^a na Ի pilimiɣɪ tá tesikile na Ի yoonaa Կոկա na Ի pəsɪ-tɛɣɛ kpentəlasɪ.

¹⁴ Մսյոյլե Ի taapalʉ nəɣɔ təkpaɪ սի: Լսəna lɛɣɛlɪ tʉ Ketiyəŋ ká kəlɪ-tʉ təɣɔ n na mpʉ. Լսժ tɛma Ի taa kɛ սի Ի tʉɣɪ tá tənaya Ի nin taa.

¹⁵ Ketiyəŋ nu toosee anɪ a kʉsɛɣəsəttʉ, Լենա Ի həntɪ atɛ na Ի sɛɛ Լսժ. Լենա Ի məlɪ Ի yoolaa kin na Ի տժ սի: Ի nyəkɪ na Ի kʉlɪ. Կաաա tʉwa Matiyəŋ nyəma kɛ mə nin taa kɛ.

Matiyəŋ nyəma sewa yem yem

¹⁶ Մըպյոյ Ketiyəŋ faya yoolaa ɣmʉnuyɔ na nʉnʉwa (300) Ինəɣɪ kpekə tooso, na Ի Կա-ւեյլε tutuun na hɛɛŋ սի pá pa kahulasɪ təɔ. ¹⁷ Լենա Ի tə-wɛ սի: Ի nyənəɣəna-մ yoo. Ye tə tala pa təsikile na má lapa isəna mpi Լɛ Ի la mpʉ. ¹⁸ Ye Ի nuwa má na ma həɣələyɔ nyəma tə hʉlɛ tá tutuun, Լɛ mu hʉlɪ mə nyəŋ tətə na պժ Կոլ na պժ ta. Na Ի kpentɪ na Ի yəɣəttəna nəɣɔ səsayɔ սի: Կաա na Ketiyəŋ pa nyəma ntɛ tá.

¹⁹ Pə tapa ahoo hɛka kɛ waatʉ wei tənlaa layasəɣɪ tɛma Լɛ Ketiyəŋ na Ի yoolaa nʉnʉwa (100) kpekəle, pa tala kolontunaa təsikile tənaya təɔ kɛlɛ. Լենա pá hʉlɪ pa tutuun na pá yəkɪ pa hɛɛŋ. ²⁰ Մըպյոյ kpekə naale wei pə kaasaa tə, Լɛ Ի lapa mpʉ tətə, na pá təkɪ kahulasɪ na

^a 7:13 potopoto nəɣəlʉ: Potopoto nəɣəlʉ, pɛlɛ pa tɛ təɣənyayɔ pɛɛ naalɪ a potopotona kɛ pa kɛəsəɣɪ Կոլ.

nin mpətəŋ na tutuun ke nin ntəŋəŋ taa, na pá yəŋətəna nəŋə səsaya si: Tacaa na Ketiyəŋ paa təŋəna.

²¹⁻²² Ḿpúyú pa təna pa tama kolontunaa təsikile na pá səŋa pa təsəŋlənnaa ke mpv, na pá təŋna tutuun hóləy. Ilena Tacaa lá na acufu suv Matiyəŋ nyéma yoolaa taa, na pá suv kiisuyu, na pá kuyi təmaya pa taa pa tike. Ḿpúyú pa yawa na pá se na lelāa mələna Pəti-Sita ke Seleta tō. Haləna pá tala timpí pa yaa si Apəeli-Mehola ke Tapaa cəlo tō.

²³ Ilena pá yaa Iseyeli kpeka lenna, Nefətali nyéma, na Asee nyéma, na Manasee nyéma təna na pá təŋəni Matiyəŋ nyéma. ²⁴ Ḿpúyú Ketiyəŋ tilaa na pá heeli Ifəlayim nyéma ke pəŋ taa si: I tii ləŋ na í cə Matiyəŋ nyéma na í tən-weyə Yaataní tətəsəle haləna Pəti-Pala.

Ilena Ifəlayim nyéma náá la mpv. ²⁵ Ilena pá kpa Matiyəŋ awulaa naale Oləpi na Səpi. Na pá kv Oləpi ke Oləpi kəkpaṃyuv tō, na pá kv Səpi ɔlɛɛ Səpi tənyaasələ. Ilena pá tayaní kolontunaa waali ke tɔy. Ḿpúyú pa pona Ketiyəŋ ke awulaa mpe pa nyəŋ ke Yaataní waali.

8

Ifəlayim nyéma pááná mvyv

¹ Ḿpúyú Ifəlayim nyéma pəsa Ketiyəŋ na pááná si: Waatu wei n pukaya Matiyəŋ nyéma yoonav tō pə lapa isəna na ń ta yaa-tv?

Haləna pá na-i pá yoo tō tō ké səsəm. ² Mpuyule i pəsa-we si: Pepe taa ké má na-me tō keesəyi? Tuvu pee kancaalaya nyəna u takí lelen ke kantəkaya nyəna. Pə tapuvu nté si: Mpi mu lapa tō, pə tē mpi tá lapa tō təcayacaya. ³ Iso yelaa na í kv Matiyəŋ awulaa Oləpi na Səpi. Mpv tō, pepe taa ké má na-me tō keesəyi?

Ketiyəŋ yəŋəta mpv, Ilena Ifəlayim nyéma pááná hee.

Ketiyəŋ ke Yaataní ilim təlule tō

⁴ Ḿpúyú Ketiyəŋ pa tesa Yaataní na pá kawa tətəŋətəŋə. Paa na mpv na pá tayaní pa kolontunaa waali ke tɔy. ⁵ Pa tala Sukəti, Ilena Ketiyəŋ tō ɪcatə nyéma si: I ha ma yoolaa ke təŋəŋaya, pə nu-weyə. Mpi tō, tō təŋna Matiyəŋ awulaa Sepa na Saləmunaa ke təŋənyuv ké.

⁶ Mpuyule ɪcatə nyuvu nyéma pəsa-i si: Pepe tō ké n caa si té cəle-ŋ təŋəŋaya na ń ta kpata Sepa na Saləmunaa? ⁷ Təŋəŋale Ketiyəŋ nəŋə təkpaṃ si: Tacaa í tɔwa Sepa na Saləmunaa ke ma nin taa, maa cəli-me na wulaya tetv taa səwa na səsəṃnaa.

⁸ Ilena pá tēna Penuweli, na Ketiyəŋ sələmi kələmtv ntəyi ɪcatə nyéma, na pəle pá cə-i teitei isv Sukəti nyéma. ⁹ Ḿpúyú Ketiyəŋ heela-we si: Ye ma lapa aka na má mələa, maa yəki mə ɪcatə taa atə na iso kutuluyv səsəṃ.

¹⁰ Sepa na Saləmunaa pa yoolaa paa we Kaləkə, na pá kaasa-weyə iyisi naanəwa na kakpasí (15000). Isəna pu kaasa ilim təlule təntaa təŋəle. Mpi tō, Ketiyəŋwe pa tēma yəlaa iyisi nūnəwa na hīu (120000) ke kuyv. ¹¹ Ilena Iseyeli nyéma keli mpaav ŋku ilim təlule təntaa təŋəyi təŋə Nopa na Yopowa pə ilim təlule tō, na pá kpəli pa kolontunaa. Pəcə pəle paa nyéma si pa lu-təyi. ¹² Ilena Matiyəŋ awulaa Sepa na Saləmunaa pá se. Ama Iseyeli nyéma təŋəna-we na pá kpa-we na kolontunaa kpekəle təna laŋa pəsi.

¹³ Ketiyəŋ pa luna yoo na pá kpəŋ, Ilena pá kpaya Helesí ɪkpakpaṃ mpaav. ¹⁴ Ḿpúyú i kpa Sukəti ifepu nəŋəlv na í pəsa-i, Ilena ílé í ŋmaa-i ɪcatə nté tō nyuvu nyéma həla. Pa we yəlaa nutoso na naanəwa na naatosompəŋəlaya. ¹⁵ Pə waali ké Ketiyəŋ polaa na í mayana Sukəti nyéma na í tō-we si: I təsa nti í ka tɔv-m si paa pə nu ma yoolaa í kaa ha-weyə təŋəŋaya si ma ta kpata Sepa na Saləmunaa tō. Tōv, mpeylə ma kpa cəne.

¹⁶ Ilena í caa wulaya tetv taa səwa na səsəṃnaa na í həna Sukəti nyuvu nyéma ŋkpaŋŋ. ¹⁷ Ilena í yəki Penuweli ɪcatə taa atə na iso kutuluyv na í kú yəlaa.

¹⁸ Pə waali ké Ketiyəŋ pəsa Sepa na Saləmunaa si: Yəlaa mpa pa kəwa Napə tō pa we isəna tō? Ilena pá cə si: Pa nəŋəsəna-ŋ ké. Pa caya ké isv wulav piya. ¹⁹ Mpuyule Ketiyəŋ si: Ma

taalunaa ké, ma na-we ta too kulom. Ma tuukina Tacaa si ye í taa kú mpe iní, ma mayamaya ma taa ku-me tətə.

²⁰ Ɔlena í tə í pəyalə kancaalaya nyəŋ Yetee si: Polo í ku-we.

Ama pəyaya ta pəsi na ká kusi ka layate. Mpi tə, kaa kəla kəəsuy, Ɔlena səyontu we-ke.

²¹ Ntəna Sepa na Saləmunə pá tə Ketiyəŋ si: Ku-tuy nyá mayamaya, yulokpasu təmle ké.

Ɔpúyú Ketiyəŋ kuwa awulaa mpe pa naale, na í wəyəsí pa yooyoona luuŋ tee kawulaya wula təlanaa.

Ketiyəŋ səm

²² Ɔpúyú Ɔseyeli nyéma təma Ketiyəŋ si: Təy tə təw ké kawulaya, nyá waali ké nyá piya na pele pa piya. Mpi tə, nyá yapəna-tuy Matiyəŋ nyéma nin taa. ²³ Ntəna Ketiyəŋ si: Aai, pə taya má yaa ma pəyaya nakəli kaa təyənə mə təw ké kawulaya. Ama Tacaa kele mə wulav.

²⁴ Ɔle nti ma sələməyi-me təyale si paa mə taa wei í ha-m kukuule nte í hika kolontunaa tē tə.

Matiyəŋ nyéma ka ké Ɔsəmayeli nyéma, Ɔle paa wəna kukuwee ké. ²⁵ Ɔlena pá tisi si paa cəle-í na luyi kulomuy.

Ɔpúyú Ketiyəŋ pəwa toko na pá pətəyi pa ŋkpaŋyapəlasí nsəyi pə təw. ²⁶ Na kukuwee aní á lu ísu kiloona hiiu. Na pəcó pá kaasi kacəka kukuwee ísu ŋkpaŋyapəlasí, na tokonaa kusəema kupama mpa Matiyəŋ awulaa suukaya tə, na pa yooyoona təlanaa. ²⁷ Ɔlena Ketiyəŋ luw kətəlaa toko wei pa pəəsəyənə Tacaa ke təm tə na í tú wulanaa mpeye í təw, na í su Ofəla ɪcate taa. Ɔpúyú Ɔseyeli nyéma suw toko inəyi laav na í pəsi Ketiyəŋ na í təyaya nyéma ke katəka.

²⁸ Pə kpaŋav waatu iní təy Ɔseyeli nyéma ŋmakəla Matiyəŋ nyéma, pa ta tasa pa təyi hikuy. Ɔlena tətə heesi pusi nule təcu. Haləna Ketiyəŋ na í səm.

²⁹ Ɔpúyú Ketiyəŋ məla í tē na í caya tənə. ³⁰ Ɔ pəyalaa ka we nutoso na naanəwa ké. Mpi tə, í ka wəna alaa pəyale ké. ³¹ Ɔ alə səkpeli nyəŋ wei í ka we Sikem tə í lula-í apalupəyaya, pa yaa-ke si Apimeleki. ³² Kpatəlaya kupan̄ka ke Ketiyəŋ səpənə na pá pimi-í í cəsə səsə Apiyesee pəlaav taa ke timpí paa pima í caa Yowasi təy Ofəla ɪcate taa.

³³ Ketiyəŋ səpa mpv, Ɔlena Ɔseyeli nyéma tayaní tun laav taa ké məluy, na pá laaki pa tuy ŋku pa yaa si Paali-Poli tə. ³⁴ Pa ta təəsí pa Ɔsə wei í yapa-wəye kolontunaa mpa pa cənə-we tə pa nin taa tə. ³⁵ Paa na Ketiyəŋ ka lupa pa təw ké teu tə, pa taa nəyələ ta təəsí í təyaya nyéma təw.

9

Apimeleki pəsa Sikem wulav

¹ Ɔpúyú Ketiyəŋ pəyalə Apimeleki pola í ikpenaa ke Sikem na í tə pá na í too ləluy nyéma tənə si, ² pá pəəsí ɪcate nyéma si: Ɔ caa si Ketiyəŋ piya nutoso na naanəwa í təyənə mə təw ké kawulaya yaa yulə kulom? Ɔle í təəsí si mayale mə kəyapu.

³ Ntəna í ikpenaa polo na pá heeli təm ntəyi Sikem ɪcate nyuy nyéma. Ɔlena pele pá tu pa taa si paa sənə í təw. Mpi tə, í ké pa yulə ké. ⁴ Ɔlena pá ləsi pa tuy ŋku pa yaa si Paali-Peli tə ku kutuluyu taa ké liyitee nyəyətə nutoso na naanəwa na pá ha-í. Anəyi í fəla tətəlaa, na mvsəntənə, na pá tú í waali.

⁵ Ɔlena pá polo í caa təye Ofəla, na í kú í tətənə nutoso na naanəwa iní í tənaya kəkpaŋuy kulomuy təw. Pa taa səkpeli kulom Yotam tike sena na í ŋmeli. ⁶ Ɔlena Sikem na yoolaa tē yəlaa tənə koti na pá polo ɪcate tuy kulalaav tē, na pá kpaali si Apimeleki pəsa wulav yoo.

Yotam sē yəlaa ke ɪsə

⁷ Yotam nu mpv, Ɔlena í kpa puy Kalisim nyuy taa na í kiisi si: Sikem nyéma mə, ye í caaki si Ɔsə í nuna-mə, Ɔle í ke ŋkpaŋ.

⁸ Kuyaku nakuləyi tun tuwa si í kpaaki wulav. Ɔlena í tə tuy ŋku pa yaa si Olifi tə si: Tu kpaŋ tá wulav. ⁹ Təyale Olifi təma í taapalaa si: Ma yeki nim mulyu nté na Ɔsə na yəlaa pa

lanja hɛɛna-m ɪlena má kuyi ma ti si ma tɔki tunj tɔɔ ké kawulaya na? ¹⁰ Mpuyule tunj yaa ŋku pa yaa si fiki tɔ si: Kɔɔ na tɔ kpa-ŋ tá wulav. ¹¹ Tɔnayale fiki si: Ma yeki ma pee lelen nyɛna anɛyi luluyv ntena má kuyv ma ti si ma tɔki tunj tɔɔ ké kawulaya na? ¹² ɪlena í yaa tuyv ŋku pa yaa si lesɛŋ tɔ si: Nyaa kɔɔ na tɔ kpa-ŋ tá wulav. ¹³ Ntena kule kv cɔ si: Ma yeki sulum puuu nté si Isɔ na yɛlaa pá yɔɔlɛna-m, ɪlena má kuyv ma tɔyi yem si ma tɔki tunj tɔɔ ké kawulaya na? ¹⁴ Pə waali ké tunj tɛna kpɛntaa na í mayana sɔwa hotiya na í tɔ-ké si: Kɔɔ na tɔ kpa-ŋ tá wulav. ¹⁵ Ntena sɔwa hotiya tɔ-wɛ si: Ye tampana si í caa má la mə wulav, í kɔɔ na í cɔɔsi mə tɛnaya ma isotom taa. Ye pə taya mpv kɔkɔ ká luna ma sɔwa taa, na ká nyaya na ká kpɛntəna Lipan tunj sɔsɔɛŋ.

¹⁶ Mpúyú Yotam tasaa si: Isu mə kpaaluyv si Apimelekɪ kele mə wulav tɔ tampana nté? Ketiyɔŋ lapa-mɛyɛ tɛma sɔsɔɛna wena tɔ í tɔɔsa a tɔɔ na í la í na í tɔyaya nyɛma ke kɔpantv na? ¹⁷ Ma caa yoo mə yoo na í si mə sɛm na í waasi-mɛyɛ Matiyɔŋ nyɛma nin taa. ¹⁸ ɪlena sanja mu lu í nyɛma waali, haləna í kú í piya nutoso na naanɔwa ke kɔkpamuyv kulumuyv tɔɔ. ɪlena í kpa Apimelekɪ ke Sikem wulav si ɪlé í ké mə kɔyɔpu. Pɛ́cɔ Ketiyɔŋ yom alv nyɛŋ pɛyaya nté. ¹⁹ Ama ye kɔpantv ke í lapa Ketiyɔŋ na í tɔyaya nyɛma, ɪlɛ Apimelekɪ í hɛɛsi mə lanja na mu hɛɛsi í nyɛntɛ. ²⁰ Ye pə taya mpv kɔkɔ í luna Apimelekɪ taa na ká nyaya Sikem na yoolaa tɛ yɛlaa, na kɔkɔ lu pele pa kin na ká nyaya Apimelekɪ.

²¹ Yotam tɛma mpv, ɪlena í se í tɛtɔ Apimelekɪ na í polo í ŋmɛli Peela.

Sikem nyɛma kɔla Apimelekɪ tɔɔ

²² Apimelekɪ tɔyɔ kawulaya ke Isɛyeli ke pusɪ tooso. ²³ Pə waali ké Isɔ yɛlaa na Sikem nyɛma taa kpɛntəna tɛma. ɪlena Sikem nyɛma kɔli Apimelekɪ tɔɔ. ²⁴ Pə lapa mpúyú si í tɛtɔnaa mpa Sikem nyɛma ka sɛna-í na pá kv tɔ, pa sɛm í məli í na-wɛ pa nyɔɔŋ taa, na pɛ́ lɛɛti-ɪ. ²⁵ Pa caakaya si pá hiki Apimelekɪ, ɪlena pá pona yɛlaa ke pulasi taa na pá papɪ tɛna, na mpaav tɔntv wei í tɛeki, ɪlɛ pa lɛeki í wontu. Mpúyú wulav nu-ti.

²⁶ Mpúyú kuyaku nakɔli ɪpɛti pɛyalv Kaali na í tɛtɔnaa pa pola Sikem, na ɪcatɛ nyɛma la-wɛyɛ naani. ²⁷ ɪlena pá polo pá kóólí tunj wei pa yaa si lesɛŋnaa tɔ na pá lá pə sulum na pá nyɔɔ, na pá ŋmaali. Na pá sɔv pa tuyv kutuluyv taa, na pá tɔyɔ na pá nyɔɔ tɔtɔ. ɪlena pá tuv Apimelekɪ. ²⁸ Haləna Kaali tɔ si mpaya Sikem nyɛma? Na pepe tɔɔ ké tu nyana Apimelekɪ? Awe nyɛma-í? Ntɔŋ Ketiyɔŋ pɛyalv kele? Sepuli kele ɪcatɛ nyuyv tv, ta kaa nuna-ɪ. Mə cɔsɔ Hamoo wei í ké mə kpekale nyuyv tv tɔyɔ pə wɛɛ si í se. ²⁹ Ye maa kɛna ɪcatɛ nyuyv tv, maa tɔyɔna Apimelekɪ ké. Apimelekɪ í tayanɪ í yoolaa na í kɔna na ma na-wɛ tɔ yoo.

³⁰ ɪcatɛ nyuyv tv Sepuli nu Kaali tɔm ntɪ, ɪlena í pááná huu. ³¹ Na í tili mukaya na í heeli Apimelekɪ si: Kaali na í tɛtɔnaa pa kɔma Sikem na pá yoosiyi nyá na ɪcatɛ nyɛma. ³² Mpv tɔ, pə wɛɛ si nyá na nyá yɛlaa í polo ahoo na í papɪ-ɪ tawa taa. ³³ Na cele tananɪ í tii ɪcatɛ tɔɔ ké ɪlim luw waatv, na í na í nyɛma pá lukɪ nyá tɔɔ, ɪlena ŋ nyɪ isəna ŋ ká lana-wɛ tɔ.

³⁴ Mpúyú Apimelekɪ faya í yɛlaa ke tɔm liyiti na pá polo pá papɪ Sikem ɪcatɛ waali. ³⁵ Waatv wei Kaali luwa na í sɛŋ ɪcatɛ nɔnɔyɔ, ɪlena Apimelekɪ na í yɛlaa pá lu tɛŋmelle. ³⁶ Kaali na-wɛ, ɪlena í heeli Sepuli si: Nyɛni, yɛlaa watuyv pulaya na pá tiiki yee. Ntena Sepuli nɔyɔ tɛkpav si: Pulaya isotom ke n yaa si yɛlaa na?

³⁷ Kaali ta tisi, ɪlena í tɔ si: Nyɛni, yɛlaa tiikina na hekv taa pulaya tɔɔ. Na tintiyile lentɛ ná tɛsɛyi pee pɔɔsɛlaa tuyv kulalaav mpaav.

³⁸ ɪlena Sepuli tɔ si: Tasa kpesuyv ɪlɛ. Matɔŋ n tɔnaya cɛnɛ si: Aweyɛ pa yaa Apimelekɪ na táá nukəna-í? Tɔv, í na í yɛlaa mpa n tuvkaaya tɔ pa kɔŋna nté. Polo nyá na-í í yoo ɪlɛ.

³⁹ Mpuyule Kaali tɛɛwa Sikem nyɛma ke nɔyɔ na pá na Apimelekɪ pá naali yoo.

⁴⁰ Apimelekɪ sɔv í tɛɛ, ɪlena ɪni í kuu-tɛ na pá tv tɛma waali, na pɛ́ kv yɛlaa ke sɔsɔm na pɛ́cɔ pá takɪ ɪcatɛ nɔnɔyɔ. ⁴¹ ɪlena Apimelekɪ polo na í caya Aluma na Sepuli náá tɔyɔni Kaali na í tɛtɔnaa si pá taa məli Sikem taa.

⁴² Tɛv fema, ɪlena Sikem nyɛma tayanɪ pa ti si pa puki tawa taa na pá tayasɪ-tɔyi Apimelekɪ.

⁴³ ɪlena í faya í yoolaa ke kpeka tooso, na pá papɪ tɛna. Waatv wei í ná Sikem nyɛma lu ɪcatɛ

nənəyɔ, ɪlɛna ɪ tii pa tɔɔ kɛ kpakpaa. ⁴⁴ Ntɛna Apimɛlɛkɪ na kpekɛlɛ lɛntɛ pɔ polo na pɔ tan ɪcatɛ nənəyɔ sɪ kolontunaa ɪ mɛli ɪcatɛ taa, na kpekɛlɛ naalɛ nyɛntɛ nɔɔ nyala yɛlaa kɛ tawa taa, na pɔ ku-wɛyɛ sɔsɔm. ⁴⁵ Na Apimɛlɛkɪ yoonaa ɪcatɛ kɛ ilim na pɛ tɛm, na ɪ ku tɛ yɛlaa, na ɪ wakɛli-tɛ na ɪ lɛɛki-tɛ. ɪlɛna ɪ ŋmusɪ tɛ taa kɛ tɔm.

⁴⁶ Waatu wei Sikɛm atɛ na ɪsɔ kutuluɣu yɛlaa nɔ mpɔ, ɪlɛna pɔ polo pa tɛna na pɔ suu tɣu Paali-Peli kolonɔa kutuluɣu taa. ⁴⁷ ɪlɛna Apimɛlɛkɪ nu sɪ pa polaa na pɔ ŋmɛli tɛna. ⁴⁸ Mɔpɔyɔ ɪ pona ɪ yoolaa kɛ Salɔmɔŋ pulaya tɔɔ, na ɪ kpaya laalɛ na ɪ setɪ tɣu piliŋa na ɪ hɔyɔli-kɛ. ɪlɛna ɪ heeli-wɛ sɪ: ɪ la ɪsu ma lapɔ tɔyɔ lɔŋ. ⁴⁹ ɪlɛna paa wei ɪ setɪ ɪ piliŋa na pɔ tu ɪ waali na pɔ pona taasi na pɔ kaa tɣu kutuluɣu nɔyɔ, na pɔ tu kɔkɔ. ɪsɛna Sikɛm atɛ na ɪsɔ kutuluɣu yɛlaa sɛpa tɔyɔlɛ. Apalaa na alaa mpa pa sɛpa tɛna tɔ pa tala ɪsu yɛlaa ɪyaya (1000) kɛ mpɔ.

Apimɛlɛkɪ sɛm

⁵⁰ Apimɛlɛkɪ lu tɛna, ɪlɛna ɪ polo Tɛpɛɛsɪ ɪcatɛ na ɪ nyala-tɛ na ɪ lɛɛki-tɛ. ⁵¹ Tɛ taa ka wɛ atɛ na ɪsɔ kutuluɣu ton nyɛŋku nakɔli. ɪlɛna ɪcatɛ apalaa na alaa na nyɔyɔ nyɛma polo na pɔ suu ku taa na pɔ tɛki nənəyɔ, na pɔ kpa nyɔyɔ taa na pɔ caya. ⁵² Mɔpɔyɔ Apimɛlɛkɪ kpɛtɛna kutuluɣu ŋku ku nənəyɔ sɪ ɪ tɣu kɔkɔ. ⁵³ ɪlɛna alɔ nɔyɔlɔ ɪ yaya ɪ nyɔyɔ taa kɛ nem na kɔ tɔli. ⁵⁴ Mɔpɔyɔlɛ ɪ tɔma ɪ yooou wontu tɔkɔlɔ sɪ: Kpɛɛ nyɔ layatɛ na ŋ tɛɛsɪ-m. Pɔ taa kɔɔ na pɔ yɔyɔtɪ sɪ alɔ kɔna-m.

ɪlɛna ɪfɛpu ɪnɪ ɪlɛ ɪ sɔ Apimɛlɛkɪ kɛ layatɛ na ɪ sɪ. ⁵⁵ ɪsɛyɛli nyɛma nawa sɪ ɪ sɛpa. ɪlɛna paa wei ɪ mɛli ɪ tɛ.

⁵⁶ ɪsɛna ɪsɔ fɛlɛna Apimɛlɛkɪ kɛ ɪsayatɔ nti ɪ lapa ɪ caa, na ɪ ku ɪ tɛɛtɔnaa nutoso na naanɔwa tɔyɔlɛ. ⁵⁷ Pɛyɛlɛ ɪsɔ yɛlaa na pɔ fɛli Sikɛm nyɛma kɛ pa ɪsayatɔ kɛ teitei ɪsu Yotam ka tɛŋsɔyɔ-wɛyɛ mpusɪ tɔ.

10

ɪsɛyɛli nyɛma paasənlaa lɛlaa: Tola na Yayii

¹ Apimɛlɛkɪ sɛpa, ɪlɛna ɪsakaa kpekɛlɛ taa tu Puwa pɛyalɔ Tola nɔɔ kuɪ. Toto saali kɛlɛ. Tola ɪnɪ ɪ waasɛna ɪsɛyɛli nyɛma. Samii ɪcatɛ taa kɛ ɪ ka wɛ ɪfɛlayim pɔɔŋ nyɔɔŋ taa. ² Pusɪ hiu na tooso tɛcu kɛ Tola paasɛna-wɛ. ɪ sɛpa, ɪlɛna pɔ pimi-ɪ Samii ɪcatɛ taa.

³ Mɔpɔyɔ Kalaatɪ tu Yayii nɔ lɛɛta Tola lɔntɛ na ɪ paasɛna ɪsɛyɛli nyɛma kɛ pusɪ hiu na naalɛ. ⁴ ɪ pɛyalaa ka wɛ yɔlɔ nyɔɔŋ hiu na naanɔwa kɛ. Paa wei na ɪ kpaŋaya na ɪ ɪcatɛ kɛ Kalaatɪ hɔyɔlɔyɔ taa. Halɪ pa tɔŋna tɛna-wɛyɛ yaav sɪ Yayii acalɛɛ. ⁵ ɪ sɛpa ɪlɛna pɔ pimi-ɪ Kamɔŋ ɪcatɛ taa.

Amoni nyɛma yookina ɪsɛyɛli nyɛma

⁶ Mɔpɔyɔ ɪsɛyɛli nyɛma tasa lapɔ kɛ mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. Pa suu Paalɛnaa na Asɛtatɛnaa kɛ laav. Pa laa tɔtɔyɔ Silii nyɛma, na Sitɔŋ nyɛma, na Mowapɔ nyɛma, na Amoni nyɛma, na Filiisi nyɛma pa tun. Pa lɔwa Tacaa kɛ tɛkpataa, paa tasɛyɪ-ɪ seu. ⁷ Ntɛna Tacaa mu-wɛ na pɔɔnɔ na ɪ tu-wɛyɛ Filiisi nyɛma na Amoni nyɛma niŋ taa. ⁸ Pɛ kpayaav waatu ɪnɪ tɔyɔ pa suu ɪsɛyɛli nyɛma mpa pa wɛ tɛtɔ nti tɛ taa Amolii nyɛma ka wɛ Kalaatɪ kɛ Yaatanɪ waali tɔyɔ nuɣutuyɔ, na pɔ tɣu-wɛyɛ wahala. ⁹ Halɪ Amoni nyɛma tɛsɪ Yaatanɪ na pɔ yoonaa Yuta nyɛma na Pɛncamɛɛ nyɛma na ɪfɛlayim nyɛma. Ntɛna ɪsɛyɛli nyɛma lanlɛ wakɛli sɔsɔm. ¹⁰ Mɔpɔyɔ pa wiina Tacaa sɪ: Ta ɪsɔ, tɛ wakɛlɛna-ŋ kɛ. Mpi tɔ, tɛ yɛla-ŋ na tɛ laaki Paalɛnaa.

¹¹ ɪlɛna Tacaa nɔɔ pɔɔsɪ-wɛ sɪ: Waatu wei ɪcipiti nyɛma, na Amolii nyɛma, na Amoni nyɛma, na Filiisi nyɛma, ¹² na Sitɔŋ nyɛma, na Amaleke nyɛma, na Mawɔŋ nyɛma, pa tu-mɛyɛ wahala na ɪ wiina-m tɔ, ma ta waasi-mɛ? ¹³ Paa na mpɔ mɛ lɔ-m na ɪ laaki tun pɛ tɔɔ kɛ ma kisaa sɪ maa tasɛyɪ-mɛyɛ waasɔyɔ. ¹⁴ ɪ polo na ɪ yaa tun wei ɪ lɛsaa na ɪ laaki tɔ, na ɪlɛ ɪ waasi-mɛyɛ mɛ lanwakɛllɛ waatu.

¹⁵ Mɔpɔyɔ ɪsɛyɛli nyɛma tasaa sɪ: Hai, Tacaa, tɛ wakɛlɛna-ŋ kɛ. Lana-tɣu ɪsɛna n sɔɔlaa tɔ. Ama waasi-tɣu saŋa tɔtɔ.

¹⁶ Mpuɣule pa lɔwa pa tuŋ wei paa laakaya tɔ, na pɔ mɛli pa lɔ sɛɛ taa. Ilena pa wahalanaa tɔm la lɔ kɛ pɔtɔtɔlɛ.

¹⁷ Mpuɣy Amoni nyɔma polaa na pɔ puli Kalaati nyɔma hɔɣɔlɔɣu taa. Na lɛɣɛli nyɔma nɔɔ tɔŋna mpuɣy lapu kɛ Misipa. ¹⁸ Ilena kpeka yɔlaanaa na pa nyɔɣu nyɔma mpa pa wɛ Kalaati tɔ pɔ pɔsɔ tɔma si: Tɔ taa awe kɔ tɛɛnɔ-tuɣu nɔɣɔ, na i yɔona Amoni nyɔma? Wei i polaa pɔntu kɔ pɔsɔ Kalaati nyɔma nyɔɣu tu.

11

Yɛfɛtɛ pɔsa lɛɣɛli nyɔma nyɔɣu tu

¹ Yoolaa taa yoolu nɔɣɔlɔ i ka wɛnna Kalaati, pa yaa-i si Yɛfɛtɛ, na i caa si Kalaati, i too kɛ apalaa tɔna alɔ. ² I caa inɔ i alɔ lɛlɔ ka lɔla-i apalɔpiya tɔtɔɣɔ. Sɔlɛ si kɔma na sɔ lɔ yɔlaa ilena sɔ tɔɣɔnɔ Yɛfɛtɛ si: N kaa na ta caa kpancoou. Mpi tɔ, n kɛ ta caa nyutu taa pɔyaya kɛ.

³ Mpuɣy Yɛfɛtɛ sewa i newaa mpe na i polo na i caya Tɔpu tetu taa. Ilena yɔlaa mpa pa wɛ isɔ inɔ tɔ pɔ kotɔ i kin na i na-wɛ pɔ lukɔ kɔluɔ.

⁴ Pɔ taɔŋaa, ilena Amoni nyɔma kɔɔ na pɔ yookina lɛɣɛli nyɔma. ⁵ Yoo kɔma na kɔ han ilena Kalaati sɔsaa polo Yɛfɛtɛ waali kɛ Tɔpu tetu taa ⁶ si: Kɔɔ na n tɛɛ-tuɣu nɔɣɔ na tɔ polo tɔ yooona Amoni nyɔma.

⁷ Tɔnaɣalɛ Yɛfɛtɛ si: Matɔŋ mɔ taa kpana-m na i tɔɣɔnɔ-m ma tɛ? Ilena lanwakɛllɛ mayana-mɛ na i kɔŋ ma waali suwɛ?

⁸ Ntɛna sɔsaa si: Tɔ kɔmaɣa si n kɔɔ na n tɛɛ-tuɣu nɔɣɔ na tɔ yooona Amoni nyɔma na n la tɔ na Kalaati nyɔma tɔ nyɔɣu tu.

⁹ Kɛlɛna i cɔ-wɛ si: I mɛlɛna-m si tɔ yooona Amoni nyɔma na Tacaa i tu-wɛɣɛ ma nin taa, maa la mɔ nyɔɣu tu na?

¹⁰ Mpuɣule sɔsaa si: Yɛɛ, tu la mpu. Tacaa kɛlɛ tɔ aseeta tu.

¹¹ Mpuɣy Yɛfɛtɛ tɔŋa Kalaati sɔsaa na yɔlaa kpa-i pa nyɔɣu tu, na pɔ tu yoolaa tɔnaɣa i nin taa. Ilena Yɛfɛtɛ lɛli tɔ tɔna nti i na sɔsaa pa yɔɣɔtaa na pɔ su tɔɣɔ Tacaa isɛntaa.

Tɔmnaa mpa Yɛfɛtɛ heela Amoni nyɔma tɔ

¹² Mpuɣy Yɛfɛtɛ tilaa na i pɔsɔ Amoni wulav si: Ma na-nɔ suwɛ na n kɔɔ na n yookina ma yɔlaa?

¹³ Ntɛna ilɛ i cɔ si: lɛɣɛli nyɔma luɔ Icipiti tɔ pa lɛɛka ma tetu kɛ pɔ kpayaɔ Alɛnɔŋ tɔ. Halɛna pɔ polo Yapɔkɔ na Yaatanɔ.

¹⁴ Mpuɣy Yɛfɛtɛ tasa tiluɣu na pɔ heeli Amoni nyɔma wulav si: ¹⁵ Pɔ taya Mowapu nyɔma na Amoni nyɔma tetu kɛ lɛɣɛli nyɔma lɛɛkaa. ¹⁶ Mpi tɔ, lɛɣɛli nyɔma luɔ Icipiti tɔ, wulaya tetu taa kɛ pa tɔma, halɛna pɔ tala Sɛsɛncaasɔ Tenku. Pɔ waali kɛ pa mɛlɛna Katɛɛsi. ¹⁷ Tɔnaɣa pa tilaa na pɔ sɛlɛmɔ Itɔm wulav si: Ha-tuɣu mpaav na tɔ fayana nyɔ tetu taa. Ama ilɛ i kisaa. Ilena pɔ sɛlɛmɔ Mowapu nyɔma na pɛlɛ pɔ kisi mpu tɔtɔ. Ilena pɔ saali Katɛɛsi. ¹⁸ Pɛlɛ pɔ waali kɛ pa kpaya wulaya tetu mpaav na pɔ cɔli Mowapu na Itɔm pa tetu na pɔ lu Mowapu ilim tɛlɛlɛ tɔɔ. Ilena pɔ siki Alɛnɔŋ lɔɔv nɔɣɔ tɔna, pa ta suv Mowapu tetu taa. Mpi tɔ, pɛlɛ pa tetu tɔŋa ntɛ pɔɣɔ ŋkɛ. ¹⁹ Ilena lɛɣɛli nyɔma tili na pɔ heeli Amolii wulav Sihon wei i tɔkaya kawulaya kɛ Hɛsɔpɔŋ tɔtɔ tɔ si i yɛlɛ-wɛ na pɔ fayana i tetu taa na pɔ tɛɛ timpi pa puki tɔ. ²⁰ Sihon nɔ tɔ lɔ lɛɣɛli kɛ naani si i yɛlɛ-wɛ na pɔ fayana i tɛ. Ilena i kotɔ i yoolaa na pɔ yooona-wɛ. ²¹ Ilena lɔ Tacaa tu-wɛɣɛ lɛɣɛli nyɔma nin taa na pɛlɛ pɔ kɛli-wɛ na pɔ lɛɛkɔ pa tetu tɔnaɣa hɔɣɔlɔɣu ŋkɔ ku taa. ²² Pɔ kpayaɔ Alɛnɔŋ tɛtɛkɛlɛ na pɔ polo Yapɔkɔ lɔɔv tɔ, na pɔ kɛli ilim tɛlɛlɛ tɔɔ wulaya tetu halɛna pɔ polo Yaatanɔ. ²³ lɛɣɛli nyɔma lɔ Tacaa hana i yɔlaa taya nɔɣɔ si tɔ lɛɛkɔ Amolii nyɔma tetu. Ilena nyaa caaki si n tayanɔ-tɔɣi lɛɛkɔɣu na? ²⁴ Tetu nti nyɔ tuɣu Kɛmɔsi ha-nɔ tɔ nyɔ kisa-ti? Mpu tɔtɔɣɔ tɔ wɛna mpaav si tɔ tɔɣɔ tetu nti ta lɔ Tacaa ha-tu tɔ. ²⁵ Sipɔɔ pɔyalɔ Palaki wei i kɛ Mowapu nyɔma wulav sɔsɔ tɔ, ilɛ i wɛnna tɔŋ. Pɔyɛlɛ i ta yooona lɛɣɛli nyɔma. Na aweɣɛ nyaya tɔna. ²⁶ Pusɔ ŋmunuɣu na nunɔwa (300) kɛlɛ lɛɣɛli

nyóma caya Hesəpəŋ na Alowee na pəcəlb acaləe taa na acaləe nna a we Alənəŋ ləu nəŋə tə a taa. Ie pepe təw kə í taa ləeki-weyə tetu ntəŋi waatu iní í taa? ²⁷ Pə taya má pəntənana-ŋ. Ama nyá wakələna na má, haləna n yookina-m. Tacaa wei í huukəna yələa kə təm tə, í huu ta na-me ta təm kə saŋa.

²⁸ Paa na mpv Amoni wulav ta yaa Yefete təm ntəŋi pulv.

Yefete su nəŋə

²⁹ Mpyúyú Tacaa Feesuyu tii Yefete təw, na í cəw Kalaatí na Manasee tetu. Pə waali kə í pola Misipa kə Isə kin kə Kalaatí tetu taa, na í tee Amoni nyóma kə yoonav. ³⁰ Ilena í su Tacaa kə nəŋə si: Ye n tu Amoni nyóma kə ma nin taa, ³¹ kancaalaya yulu wei í ká lu ma sənyu təŋə maa la-ŋ kətaga ŋka kəkə nyaya ka təna tə.

³² Mpyúyú Yefete ŋmaa Amoni nyóma tənə na í yoonə-we na Tacaa tu-weyə í nin taa. ³³ Ilena í kəli-we na í ləeki acaləe hiu kə pə kpayav Alowee, na pə cəw Mini tə. Haləna Apəli-Kəlanim. Iseyeli nyóma ku-weyə səsəm kə, ilena pá tii təfə.

³⁴ Waatu wei Yefete məlaya í te Misipa, ilena í pəelə lu í sənyu na í makí akilima na í paaki. I tike kə í ka lulaa, í feina apalupiya yaa alupiya lensi tətə. ³⁵ I loosa-i, ilena í lanle wakəli. Haləna í cəli í wontu na í tə si: Hai, ma pu, n kəŋna ma nyu taa kə mpusi na n pəsəŋi ma laakali suwe? Ma tema ma nəŋə suw kə Tacaa, pə fəi si maa tuli tapəŋ.

³⁶ Mpyuile í pəelə cəwa si: Ye n ka si Tacaa kə nəŋə, lana-m isu n ka suw tə. Mpi tə, Isə ná lapa ílé í nyəntu na í ləeti nyá kolontunaa Amoni nyóma na nyá nəŋə. ³⁷ Ilena í sələmi í caa si: Yele na má na ma taapalaa tə kpa pulaya taa kə isətnaa naale na má wii. Mpi tə, ma səki na má ta saata.

³⁸ Ilena Yefete tisi si í polo na í la isətnaa naale. Mpyúyú í na í taapalaa pa kpa pulasi taa na í wii. Mpi tə, í səki na í ta saata. ³⁹ Isətnaa naale tema, ilena í məli í caa kin na ílé í lana-i isu í ká suw nəŋə tə, na í sí na í ta nyənta apalv. Pə kpayav waatu iní təŋə Iseyeli alaa suw wula kə ⁴⁰ paa pənaya ŋkaya kuyeeŋ liyiti liyiti kə Kalaatí tu Yefete pəelə təw.

12

Ifəlayim nyóma na Yefete pa youu

¹ Mpyúyú Ifəlayim nyóma kulaa na pá tesí Yaataní na pá polo Safəŋ, na pá tə Yefete si: Pepe təw kə n polaa na n yoonə Amoni nyóma kə nyá tike na n tá yaa-tu si tə tu-ŋ nin? Mpυ tə, tu sə nyá təyaya kə kəkə.

² Ilena Yefete cə-we si: Amoni nyóma caakaya ma na ma yələa na youu kə. Haləna tə yaa-me si í kəw na í sənə-tu na í kisi. ³ I kisa mpv, ilena ma si ye səm səm. Ilena má tesí tənə na má yoonə Amoni nyóma na Tacaa tu-weyə ma nin taa. Təw, pepe təw kə í kəma-m yoonav kə pənente?

⁴ Ifəlayim nyóma ka tuu Yefete-weyə si: I sewa tá tēye na í cəwsi Manasee nyóma kin. Tənayale Yefete kpeyela Kalaatí nyóma na pá polo pá yoonə-we na pá kəli-we. ⁵ Ilena Kalaatí nyóma cə-weyə timpi timpi pa tesəŋəna Yaataní tə. Ye nəŋəlb kəma na í nəŋəsəna Ifəlayim tu, íle pa pəwsi-i si: N kə Ifəlayim tə kə?

Ye í cəwa si aai. ⁶ Ie pa təmi-i si: Mpυ tə, yəŋəti si cipoleti. Ilena ílé í pənti si sipoleti. Mpi tə, pəle paa pəsəŋi həte nte tə yaav kə teitei. I pəntəŋi mpv, ilena pá ku-i kpakpaa kə Yaataní tətəsəle tənə. Ifəlayim yələa iyisi nule na naale (42000) səpəna tənaya waatu iní.

⁷ Mpyúyú Yefete paasəna Iseyeli nyóma kə pusi naatoso. Ilena í sí na pá pimi-i í icate kululle Kalaatí taa.

Iseyeli nyuuy nyóma ləlaa: Ipəsəŋ na Iləŋ na Apətəŋ

⁸ Yefete waali kə Petəlehəem tu Ipəsəŋ ná paasəna Iseyeli nyóma. ⁹ I ləla apalupiya kə hiu na naanəwa na alupiya kə hiu na naanəwa. Mpyúyú í hawa í pəelaa kə kpeka lenna nyóma

na í caa ı pəyalaa ke alaa ke kpeka lenna nyóma tótó. Pusi naatosompəyóləya ke ı tiika İseyeli nyóma. ¹⁰ Pə waalı ké ı səpa na pá pimi-ı Petələhem.

¹¹ İpəsan waalı ké Sapuləñ tu İləñ ná paasəna İseyeli nyóma ke pusi naanəwa. ¹² ı səpa, ılena pá pimi-ı Ayaləñ ke Sapuləñ tetu taa.

¹³ İləñ waalı ke Pilatəñ tu Hilili pəyalu Apətəñ ná paasəna İseyeli nyóma tótó. ¹⁴ ı lula apaləpiya nule na ı saalənaa ke hiu na naanəwa na pá cakı kpañası nutoso na naanəwa. ılena Apətəñ paasəna İseyeli nyóma ke pusi pələfei naanəwa. ¹⁵ ı kəma na í sí, ılena pá pimi-ı Pilatəñ ıcate taa ke İfəlayim həyóləy tu taa ké Amaleke nyóma tetu taa.

13

Samsəñ ləlvəy

¹ Mpyúy İseyeli nyóma tasa lapu ke mpi pə ta maya Tacaa tó. Pə tóo ké ílé ı tu-wəyge Filiisi nyóma ninj taa ké pusi nule təcu.

² Tanj ləlvəy taa tu nəyól ı ka wenna Sola, na pá yaakı-ı sı Manəwa. ı alu ka ké kaaləlaya ké ı fei pəyaya. ³ Mpyúy kuyaku nakulı Tacaa isətaa tillu lu alu ını ı tóo, na í təmi-ı sı: Ma nyóma sı n ké kaaləlaya, ıle n fei pəyaya. Paa na mpv tó, n ká la teu na ń luli apaləpəyaya. ⁴ Mp v tó, pə kpañav pənente tó, taa nyóo suləm yaa kunyənəyóom kəkəkəm napəli. Pəyele taa təyó mpi İso kisina-me tó. ⁵ Mpi tó, n ka la teu na ń luli apaləpəyaya. Hənyəy kaa kpa ka nyəy taa. Pə taya pulu, hatoo ka too lotu taa ké ka ké İso nyəñka, na ńke kaa caaləna İseyeli nyóma hətəy ke Filiisi nyóma ninj taa.

⁶ ılena alu polo na í keesi ı paalu sı: İso yulu nəyól ı luna nteyge ma tóo, ı nyənəy wə səyəntu ké ısu İso isətaa tillu. Ma ta pəəsi-ı timpi ı lunaa tó. Pécó ílé ı ta tu heeli-m ı həte. ⁷ Halı ı heela-m sı maa la teu, na má luli apaləpəyaya. ıle pə kpañav pənente tó, má taa tasa suləm ke nyóo, yaa kunyənəyóom kəkəkəm napəli. Pécó má taa təyó mpi İso kisina-tu tó. Mpi tó, pəyaya ńke ka ké İso nyəñka ke hatoo ka too lotu taa ké, haləna ka səm.

⁸ Mpyule Manəwa sələma Tacaa sı: Hai, Tacaa, ma wiina-ñ sı ń mələna nyá yulu wei n tila tá kinj tó na í seyesi-təy nti nti tu təñ pəyaya ńka ını tu luli tó ka təm taa tó.

⁹ ılena İso mu Manəwa kəsələmütə, na í mələna isətaa tillu ke alu ını ı kinj, na pá pana ı wə ı tike ke taale, ı paalu fei. ¹⁰ ılena í ləyó ı təy ı paalu kinj na í yaa-ı sı: Kəo ləñ, yulu wei ını ı ka luwa ma tóo ké kuyaku nakulı tó, ı tayana məlvəy tótó.

¹¹ ılena Manəwa təñ ı alu na pá polo yulu ını ı kinj na í təmi-ı sı: Tete waalı nyá yəyətəna na ma te alu na? ılena ílé sı: Nn maya.

¹² Ntəna Manəwa sı: Ye pə kəma na pá la mpv, pepe na pepeye tu la pəyaya ńke ka təm taa, na tə yele wə?

¹³ Kələna Tacaa isətaa tillu sı: Pə wəe ké sı nyá alu í kii mpi na mpi ma kisina-ı tó. ¹⁴ Pə fei sı í təyó lesəñ pulu. Pécó í taa nyóo suləm yaa kunyənəyóom kəkəkəm napəli. Pəyele í taa təyó mpi İso kisina-me tó. ı təñ pə təna mpi ma tu-ı mpv tó.

¹⁵⁻¹⁶ Manəwa taa cekəna sı Tacaa isətaa tillu, ılena í təmi-ı sı: Caya na tó la-ñ pəfate ke mülle. Ntəna ílé sı: Paa ma cayaa ma kaa təyó təyənaya. ıle ye n sələa n la Tacaa ke kətaya ńka kəkə nyaya ka təna tó. ¹⁷ ılena Manəwa təmi-ı sı: Heeli-təy nyá həte, na pá kəma na təm nti n heela-tu tó tó la, ıle tu sa-ñ.

¹⁸ Kələna isətaa tillu sı: Ma həte wə piti ké. Pepe tóo ké n caa tə nyəm?

¹⁹ Mpyúy Manəwa kpawa pəfate na ı kuhav na í lá Tacaa wei ı lakı piti təma təyó kətaya ke kəkəpəy tóo. ı na ı alu pa təñna nyənəy ke mpv, na ²⁰ kəkə náa mvy kətaya təlate, ıle pa ná Tacaa isətaa tillu nté na í təñəy kəkə ńke na í kpaakı. ılena pá hoti atəyge pa isəntəo.

²¹ Waatu inəyələ Manəwa na ı alu pa cekənaa sı Tacaa isətaa tillu. ıle ı ta tasa pa tóo ké luw tótó. ²² Ntəna Manəwa heeli ı alu sı: Hei, İso ké tə nawa yoo, ısu tə səpa.

²³ Mpyule ı alu cə-ı sı: Ye Tacaa ka caakaya-təy kuy, ı taa mu ta kətaya ńka kəkə nyayaa tó na təyənaya nyəñka. Pəyele ı taa huli-təy pulu na í heeli-təy natəli.

²⁴ M̀p̀r̀ỳg̀ Manuwa alu lula apalɔpəyaya, na í ha-keɣe hətɛ sɪ: Samsən. Pəyaya tənna puu na Tacaa kooliyi-keɣe kɔpantu. ²⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa Feesuyu tiiwa ɪ tɔɔ ké tɔm kancaalaya nyəm ke waatu wei ɪ ka we Tan təsikile ke Sola na Isətawəli pa həku tɔ.

14

Samsən kookali kancaalaya nyən

¹ M̀p̀r̀ỳg̀ kuyaku nakuli Samsən pola Timna, na í ná Filiisi pɛɛlɔ nɔɣɔlɔ na ɪ luyɔ suu-ɪ. ² ɪ kpema, ɪlena í heeli ɪ nyəma ke ɪ tɔm sɪ: Ma nawa Filiisi pɛɛlɔ nɔɣɔlɔyɔ Timna, ma caa sɪ í caami-ɪ.

³ M̀p̀r̀ỳg̀ ɪ nyəma cɔ-ɪ sɪ: Isu n ta na pɛɛlɔ nté nyá piitim nyəma taa na nyá yəlaa taa, na n puki sɪ n caaki Filiisi nyəma mpa pa ta nyi Isə tɔ?

Tənayale Samsən sɪ: Inɪ ɪ wenna-m teu. Mu caami-ɪ te.

⁴ Ama ɪ nyəma ná tá nyi sɪ Tacaa nin we pə taa sɪ pa pəyaya í hikina Filiisi nyəma na tənna. Mpi tɔ, peɛ paa nmakəla lɛɣɛli nyəma ke waatu inəɣi.

⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ Samsən na ɪ nyəma pa pola Timna, pa kəma na pá tala ɪcatɛ nyəma lɛsɛn tun tawa, ɪlɛ tɔɣɔlaya kɔfalaya nyusaa keɛ na í heli sɪ ɪ naaki. ɪlena ká tili ɪ waali. ⁶ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaa Feesuyu tii Samsən tɔɔ na í kra-ke, na í cəli təkpu isɪ pinaya. Pəcɔ ɪ tənaya nin kpɛtɛ ké. ɪ ta heeli ɪ nyəma ke mpi ɪ lapa tɔ. ⁷ ɪlena í polo na í na pɛɛlɔ pá lá faaci. Pɛɛlɔ inɪ ɪ ka we-ɪ teu ké. ⁸ Pə lapa weɛ naale, ɪlena Samsən mələɣi Timna sɪ ɪ kpakəɣi ɪ tan, na í heli sɪ ɪ naaki tɔɣɔlaya nka ɪ ka kuwa tɔ. ɪlena í mayana tun sɛsɛku ke tɔɣɔlaya nke ka taa na setasi. ⁹ ɪlena í cɔsi setaya ke ɪ nin taa na í tɔki na í tɛeki na í katɪ ɪ nyəma na í ha-we na pá tɔɣɔ. Ama ɪ ta heeli-we sɪ tɔɣɔlaya kusəpaya taa ké ɪ hika tun inɪ.

Samsən su Filiisi nyəma ke isəsule

¹⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ cɛcɛ pola pɛɛlɔ tɛ, na Samsən la akpayale acima ke tənna, isɪ ifepiya laki tɔ. ¹¹ Filiisi nyəma na-ɪ, ɪlena pá yaa ifepiya ke hiu na naanɔwa sɪ pá na-ɪ pa caki. ¹² M̀p̀r̀ỳg̀ Samsən sɪ: Ma siki-mɛɣe isəsule. Ye í pəsaa na í kpeɣe-tɛɣe acima kuyɛɛn naatosompɔɣɔlaya inɛ ɪ taa, maa ha paa wei ke toko kucacayanau na acima nyən. ¹³ Ye pə taya mpɔ paa mə taa wei ɪ ka hana maya toko kucacayanau na acima nyən. Ntɛna peɛ pá cɔ-ɪ sɪ: Su nyá isəsule na té nu.

¹⁴ ɪlena Samsən sɪ:

Kutətɔɣəm luna tɔɣɔlɔ taa.

Na lelen nyəm luna tən tu taa.

Pepeɣɛɛ?

Haləna kuyɛɛn tooso siki ifepiya ta nyənta kucəcɔtu. ¹⁵ M̀p̀r̀ỳg̀ pa təma Samsən alu ke kuyaku liyiti nyənku wule sɪ: Puyusi nyá paalu na í heeli-tuyɔ kukpekpeɣetu, tɔfɔ tu sɔ nyá na nyá caa təyaya nyəma ke kəkɔ. Pə taya í yaa-tuyɔ sɪ í huləsəɣi-tu.

¹⁶ Kɛlena Samsən alu polo ɪ kin na wula na í tɔmɪ-ɪ sɪ: Nyá luyɔ ta suu-m. Pəcɔ nn tu caaki-m. Pə tɔɔ ké n su ma nyəma ke isəsule na n tá heeli-m kukpekpeɣetu. M̀p̀r̀ỳg̀ Samsən sɪ: Hai, paa ma nyəma mayamaya ma ta heeli peɛ, kacənɣana nyá na?

¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ alu musəna-ɪ na isəɔm ke m̀p̀r̀ỳg̀ acima kuyɛɛn tənna. Pə nu-ɪ, ɪlena í heeli-ɪ kuyaku naatosompɔɣɔlaya nyənku wule. ɪlena alu náá tayasi ɪ tɛ ifepiya ke kpakpaa.

¹⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ ifepiya polaa na pá heeli Samsən ke kukpekpeɣetu na pəcɔ ilim tu sɪ:

Pepe kəla tun nim ke lelen?

Na pepe kəla tɔɣɔlaya ke tən?

ɪlena ɪ cɔ sɪ:

Ye í taa haləna ma alu ke nav nyəm,

í taa nyi kukpekpeɣetu nti.

¹⁹ Tənayale Tacaa Feesuyu tii Samsən tɔɔ na í tɛɛ Asəkalən na í ku apalaa hiu na naanɔwa na í wəɣəsɪ pa tokonaa, na pa acima wontu, na í cəla mpa pa kpeɣa isəsule tɔ. ɪlena í məli ɪ caa tɛ na pááná. ²⁰ M̀p̀r̀ỳg̀ pa ha Samsən alu ke ifepu wei ɪ sənə Samsən ke ɪ akpayale taa tɔ.

15

Samsəŋ lɛtəɣi Filiisi nyəma

¹ Pəle pə waali ké Samsəŋ pola ɪ alɔ naɔ ke kumtu waatu, na í kpennaa-ɪ pəfate. Ulena í tɔ si: Ma suuki ma alɔ nan taa. Ama ɪ yəti kisiina-ɪ, ² na í tɔ si: Ma huɔwa si nyá taa kpaa-ɪ ké. Ulena má ha-ɪ nyá taapalɔ. Ule ɪ neu ta kəli-ɪ teu? Kpaɣa ɪɛɣe kəɣɔ lonte.

³ Tənaɣale Samsəŋ pəsənaa si: Ye ma lɛta Filiisi nyəma ke ɪsaɣatɔ ke pənɛntaa pá taa tɔ si ma caala-we yoo.

LUUTI TOM TAKELAYA Kutulutu

Iseyeli nyéma paasēnlāa waatu taa ké Luuti tōm lapa. Tē kalēyi takēlaya taa si Luuti wei inu i ka ké piitim lēmpu tu tō, i sūwa Iso piitim taa. I lapa Iso ké kupantu na i paalu sōlu piitim nyéma tōtō. Iso lēetēyi kupantu ke mpa pá lakī-tēyi lēlaa tēyō. Yaasi inu i lapa na Luuti na i paŋ pá cāyana pa ti. Tōm tēne tē hūlēyēna-tūyū isēna Iso lēsa piitim lēmpu tu na i sūsi-i Yuta piitim nyéma taa tō. Halī piitim lēmpu tu inu i lūlēna na pé lūli Iseyeli wulav sōsō Tafiiti na tá Waasōlu sōsō Yesu Kilisiti.

Isēna pa faya Luuti takēlaya tō:

Noyomii tūwa i taa si í mēlēyi Pētēlēhem, titite 1

Luuti na Poosi pa sulaa, titite 2–3

Poosi hōma Luuti ke leelu, titite 4

Ilimēlēki na i nyéma pa wahala

¹ M̄p̄ȳḡ nȳȳs̄i anaam n̄ȳḡl̄u i luwa Iseyeli tētū taa ké waatu wei Paasēnlāa nyēnaya yēlaa tō tō. Mpu pē lapēna na Yuta tētū icatē Pētēlēhem apalu n̄ȳḡl̄u na i alu na i p̄yalaa naale pa polo Mowapu tētū taa na pá cōs̄i tēna. ² Pa yaakaya apalu inu si Ilimēlēki na i alu si Noyomii, na i p̄yalu kancaalaya nyēŋ si Malōŋ na naale nyēŋ si Kiliyōŋ. Paa ké Ifēlata lūlūyū nyéma ké.

³ Tēnaya Noyomii paalu Ilimēlēki sēpa na pé yele i na i p̄yalaa naale. ⁴ M̄p̄ȳḡ pele pa kpaya Mowapu alaa. Pa yaa lēlu si Opa, na lēlu si Luuti. Pa cāyā tēna isū pūsi naanōwa.

⁵ Ilēna Malōŋ na Kiliyōŋ pele pa si tōtō, na pé yele Noyomii ke i tike.

Luuti tēŋyū ke i paŋ

⁶⁻⁷ M̄p̄ȳḡ kuyaku nakulī Noyomii nuwa Mowapu taa si Tacaa paasēna Iseyeli nyéma na í ha-wēyē tēyōnaya. Ilēna í kulī si i kpeŋ. I na i poolaa naale pa tu mpaav si pa mēlēyēna Yuta tētū taa. ⁸ Ntēna Noyomii tō i poolaa mpe si: Paa wei í kpe i calaya. Tacaa í la-mēyē kupantu isū mē lapu ma na ma sōlūnaa tō. ⁹ Iso í ha-mēyē apalaa na í hēes̄i pa tēes̄i taa.

Ilēna Noyomii la-wēyē pēlapa wulee na pele pá tulī n̄ōs̄i na pá wii tēkpoo. ¹⁰ M̄p̄ȳḡ pa tōma pa paŋ si: Aai yoo, tu tēŋi-ŋ ké na tē polo nyá nyéma tē.

¹¹ Tēnaya Noyomii cōwa si: I mēli ma pēelaa. Pepe tō ké í tēŋyū-m? Piya ta kaasi ma taa si í ká saa-si. ¹² Mpu tō, í mēli. Ma sula puw, ma kaa tasa saav. Na ye ma tu tēlēyi p̄yaya ntēna má kpētēna apalu ke ahoo ane a mayamaya, na má lūli apalūpiya, ¹³ ilē í yele apalaa saav ntē na í tēŋ mpe inu na pá la yēlaa na í saa-wē? Aai, ma pēelaa, ma lanjle wakēlēna-mēyē. Mpi pē tō tō Tacaa hūla-m mpēle ké.

¹⁴ Ilēna Noyomii poolaa mpe pa tasa n̄ōs̄i tūlūyū tōtō na pá wii sōsōm. M̄p̄ȳḡ wei pa yaa si Opa tō i lapa i paŋ ké pē lapa wulee na í mēli kpente. Ama Luuti ná nyēkēlēna Noyomii.

¹⁵ Tēnaya Noyomii tōma Luuti si: Nyēni, nyá taapalu mēla i nyéma na i atētūnaa pa cōlō, nyaa mēli mpu tōtō.

¹⁶ Ntēna Luuti cō-i si: Taa caali-m si má yele-ŋ na má mēli. Nyá tēpote ma tēpote, nyá tēcayale ma nyēntē, nyá piitim ká wēē ma nyēm, nyá Iso ká wēē ma nyēŋ. ¹⁷ Timpi n ka si tō tēnaya maa si na pá pi-m. Ye ma na-ŋ tē yawa na pé tá kēna sēm paasi. Tacaa í lana-m isēna i sōlāa tō.

¹⁸ Noyomii nawa si Luuti sēesa isōlē si i ká tēŋi-i ké i ká tēŋi-i, ilēna í yele-i caalūyū.

¹⁹ Ilēna pá kpenti na pá tēē Pētēlēhem. Noyomii pa talaa ilēna icatē tēna alaa yēpēlēyi i tōm si: Isu Noyomii kēlē? ²⁰ Ntēna i n̄ȳḡ tēkpav si: I taa yaa-m Noyomii, í yaa-m Mala. Mpi tō, Toma tēna tu wakēla ma lanjle ke sōsōm ké. ²¹ Ma tēekaya waatu wei tō pē cāyana-m ké. Ilēna

Tacaa mələxəna-m ma nin kakpası, ı lanje ta həəna-m. Toma tənə tı mapə-m kprátúyó, ıle pepe tóó ké í tasəyi-m Noyomii ké yaav?

²² Isəna Noyomii na ı poolu Mowapı tı Luuti pa məlvıy lapa təyole. Pa tala Petəlehəem taa ıle pa caaləyi kumtu nté.

2

Luuti caləsvıy ke kumkum

¹ Noyomii paalı yulı nəyolı ı ka wəna. Apalı ını ı suv toŋ ké na í wəna nyıy. Pa yaakaya-ı sı: Poosi na ı ké ilimeleki lılvıy tı. ² Mpróyú kuyaku nakulı Luuti təma Noyomii sı: Maa kpa taale na má caləsi kumkum ké kəpaŋ nəyolı ı haləm taa. Ntəna í cə-ı sı: Polo, ma pəelə.

³ İlena Luuti kpa taale natəli tə taa na í təŋəyi kúntaa na í caləsəyi. Sese ıle Poosi taale nté.

⁴ Mpróyú kuyaku ŋku Poosi kpa taale ke kúntaa cəlı na í sée-we sı: Tacaa í wée mə waalı. Na pəle pá tisi sı: Iso í kooli-ŋ kúpantu.

⁵ Mprıyule Poosi pəssa təmlə tı wei ı fenjiyi kúntaa tóó tı sı: Le tı ke asaalı ıne?

⁶ Kələna təmlə tı cə-ı sı: Mowapı tı ké, í na Noyomii pa kəmma. ⁷ ı sələma-tıyı sı ı təŋəyi kúntaa na í caləsi na í təsəyi ləıtı nti nti pə səwa tı. Hatoo tanəŋ tée ı kəm na í lıy tı nəənə tike nté ı həesa təm kulım.

⁸ İlena Poosi tasa Luuti ke layatı sı: Taa kulı sı ń puki nəyolı taale taa ke caləsıy. Caya ma təmlə nyəma alınyəma kiŋ cəne. ⁹ Nyənəyi timpi pa kıy tı na ń təŋ pa waalı. Ma heela ma təmlə nyəma apalınyəma sı pá taa kayatı-ŋ. Ye ləkətı í kpa-ŋ n polo həyaya taa na ń nyəı lım mpi pá luwa tı.

¹⁰ Tənayale Luuti hənta Poosi ke ate na í tı sı: Isənaya pə lapa na ń paasəyənə-m na ń lakı-m kúpantu, anı maya mıvıı?

¹¹ Kələna Poosi cə-ı sı: Pa kəesa-m pə tənə mpi n lapa nyá paŋ ké nyá paalı səm waalı tı. Na isəna n yela nyá caa na nyá too na nyá tətı nti tə taa pa lıla-ŋ tı, na ń polo yələa mpa n taa nyı tı pa tı tı. ¹² İseyeli Iso Tacaa wei n kəma sı n tıyı kprılvıy tı í ləti-ŋ mpi n lapa tı təcıwı.

¹³ İlena Luuti cə sı: Hai, ma cə n paasənə-m teu ké. Mpi tı, nyá həesənə ma lanje na ń yəyətənə-m ısu n ka nyəma-m. Paa na mpı tı, ma ta haŋna nyá təmlə tı nəyolı.

¹⁴ Pə kəma na pə tala təyıy ılena Poosi tı Luuti sı: Kəı tı təyı. Cısiyi təyənaya na ń liiki tuusi taa.

İlena Luuti caya kúntaa cəlı, na pá cısi-ı pee wəna pa toŋaa tı na í təyı na í haya na pə kaası na í su. ¹⁵ İlena í kulı caləsıy, na Poosi heeli ı təmlə nyəma sı: ı yele na Luuti caləsi camnaa kila tətı, í taa taŋı-ı. ¹⁶ ı yeki ləıtı ləntı na í təsəyi, í taa kaləna-ı.

¹⁷ Mpróyú Luuti caləsa taale ńté tı taa haləna taanaya. İlena í má na pee mayana ısu kiloonaa hiu na naanıwa. ¹⁸ Na í kpaı na í kpeena na í hulı ı paŋ. İlena í ləsi təyənaya ŋka kaa kaasaa tı na í cəle-ı tətı. ¹⁹ Mpróyú Noyomii pəssa-ı sı: Leye n caləsa saŋa? Awe taale ke n kpawa? Iso í kooli kúpantu ke wei ını ı paasənə-ŋ tı.

İlena Luuti sı: Pa yaa-ı sı Poosi. ²⁰ Mpróyú Noyomii təma sı: Ma nyəma sı Tacaa lapa weesiŋ nyəma taya kúpantu na ta sətaa tətı. Iso í kooli apalı ıneyi kúpantu.

Apalı ını ı ké tá lılvıy nyəma taa ləlı wei ı pəsəyi na í paasənə-tı təyı.

²¹ Kələna Luuti sı: Halı apalı ını ı heela-m ké sı má təŋəyi ı təmlə nyəma na má caləsəyi, haləna ı kumtu na tı tım.

²² Ntəna Noyomii sı: Pə we teu ma pəelə, təŋ mpə. Ye nəyolı taale taa pa təyənəyi-ŋ ké.

²³ Mpróyú Luuti saala Poosi təmlə nyəma kiŋ ke mpı na í caləsəyi, haləna kumtu té. Na í na ı paŋ pá we mpı.

3

Noyomii tayanvıy ke Luuti asasaale

¹ Ḿpúyó Noyomii t́ma i poolu si: Ma p̄eló, ma caa ké si n̄ hiki t́cayale na n̄ heesi. ² Nt̄n̄ n̄ nyémá si nyana Poosi wei in̄ i t́mle nyéma i kuma t́ i ké tá yul̄ ké. Taanaya kan̄ pa mak̄ i t́yónaya ké kataya taa. ³ Mpu t́, s̄o lum̄, t́ tulaal̄, suu nyá wontu kúpant̄. Ulena n̄ tii kataya taa. Ama yele na i t́ t́yóu ulena i na-n̄. ⁴ P̄le p̄ waal̄ ulena n̄ f̄en̄ na n̄ ná i t́h̄ant̄le, ulena n̄ keeli^a i n̄oh̄ee t́o na n̄ h̄ent̄. I mayamaya i ká heelina-n̄ nti n̄ ka la t́. caaki si Poosi i h̄am̄-i leelu.

⁵⁻⁶ Ḿpúyó Luuti c̄wa si: Maa la is̄u n̄ heeluyu-m t́. Ulena i t̄ee. ⁷ Poosi t́yaa na i nȳo na i lan̄le hul̄m̄, ulena i polo i h̄ent̄ t́yónaya huyule kite. Nt̄ena Luuti polo t̄hēe ké waatu wei i toowa t́ na i keeli i n̄oh̄ee t́o na i h̄ent̄. ⁸ Apal̄u in̄ i nyama na i fe ahoo heka na i nȳen̄ ulena i mayana al̄ h̄enta i n̄oh̄ee t̄ee. ⁹ Ulena i p̄oosi si: Aweye-i?

Nt̄ena Luuti c̄o si: Maya nyá p̄eló Luuti ké. Hai, waasi-m. Mpi t́, nyá wenna mpaav̄ si n̄ ya-m.

¹⁰ Ulena Poosi t̄m̄-i si: Tacaa i kooli-n̄ kúpant̄, ma p̄eló. Nyá yaasi kant̄akaya nȳn̄ in̄ i hul̄ȳena is̄ena n̄ mat̄ena nyá pan̄ ȳelaa t́ na p̄ k̄eli kancadaya nȳn̄. Mpi t́, n̄ ta p̄eki ifepiya liyitee nyéma yaa kunȳont̄naa. ¹¹ Mpu t́, ma p̄eló taa n̄ȳasi. Mpi n̄ caaki t́ mp̄ayi maa la-n̄. Mpi t́, icate ȳelaa t̄ena nyéma si n̄ ké al̄ kúp̄an̄. ¹² Tamp̄ana p̄ wee si má ya-n̄ yaa, ile n̄ȳol̄ na nyá pan̄ pa l̄ul̄ȳu k̄ela kaav̄ ké ma. ¹³ S̄u c̄an̄e, ye p̄ fema maa p̄oosi-i na má ná si i ká ya-n̄ yaa is̄ena? Ye i luȳu f̄ei ile, ma tuukina Tacaa si maa ya-n̄. H̄ent̄ mpu na p̄ nyaal̄.

¹⁴ Ulena Luuti h̄ent̄ ḿpúyó Poosi n̄oh̄ee t̄ee. Poosi taa caaki si n̄ȳol̄ i nȳi si Luuti k̄oma kataya taa. P̄ t̄o ké i kusa-i saa wei p̄ we t̄n̄ment̄n̄ment̄ t̄o si n̄ȳol̄ i taa nȳam̄-i. ¹⁵ Ulena Poosi t̄m̄-i si: H̄eti nyá t̄ek̄ent̄ na n̄ t̄oki-i teu.

Ulena i mayasi t́yónaya p̄ee is̄u kiloonaa naan̄wa na kakpas̄i na i suk̄-i. Ulena in̄ i kpa icate taa. ¹⁶ Luuti m̄ela i pan̄ c̄ol̄ ulena i p̄oosi-i i mpaav̄ alaaf̄aya t̄o.

Ḿpúyó Luuti keesa-i is̄ena apal̄u in̄ i paas̄ena-i t̄o. ¹⁷ Na i tasa si: Hal̄ in̄ i hana-m t́yónaya p̄ee an̄e a t̄ena si p̄ f̄ei si má m̄eli nyá kin̄ ké nin̄ kakpas̄i.

¹⁸ T̄enayale Noyomii si: Ma p̄eló c̄aya t̄ep̄amm̄, na n̄ ná is̄ena pu t̄ees̄ena t̄o. Mpi t́, ye apal̄u in̄ i ta na t̄m̄ t̄en̄e t̄o t̄enaya ké san̄a u hees̄ayi.

4

Poosi h̄n̄ Luuti ké leelu

¹ Ḿpúyó Poosi lu n̄n̄ȳo timpi pa huoki t̄m̄ t̄o na i c̄aya. Ule ilimelek̄i l̄ul̄ȳu t̄u wei i t̄m̄ i ka ȳȳot̄aa si pu wee si i waasi s̄et̄u t̄eyaya ȳelaa t̄o i t̄ee k̄ele. Ulena i yaa-i si: Apa n̄ nyá, k̄o n̄ c̄aya.

Ulena apal̄u in̄ i polo. ² Ḿpúyó Poosi s̄n̄sa icate s̄asaa ké naan̄wa. Pa k̄oma na pá c̄aya ³ ulena i t̄o wei in̄ pu wee si i waasi s̄et̄u t̄eyaya ȳelaa t̄o si: Noyomii wei i luna Mowap̄u t̄o i p̄et̄ayi tá yul̄ ilimelek̄i t̄et̄o. ⁴ Ule ma heeliyi-n̄ si, n̄ ya-t̄ayi icate nyéma na s̄asaa pa is̄ent̄aa. Ye n̄ ka ya-t̄i ile n̄ ya-t̄i. Ye nyá luȳu f̄ei ile n̄ heeli-m na má c̄ek̄ena. Mpi p̄ t̄o t̄o, nyayale n̄ȳo t̄u, nyá waal̄ ké má.

Nt̄ena il̄e i c̄o-i si: T̄o, ma nuwa. ⁵ Kelena Poosi si ye n̄ ka ya-t̄ayi Noyomii nin̄ taa ile n̄ kp̄enna s̄ol̄ in̄ i leelu Mowap̄u t̄u Luuti na n̄ h̄o. P̄ taa k̄o na s̄et̄u h̄ete saal̄ na i t̄et̄u p̄asi n̄ȳol̄ nȳent̄u.

⁶ Mpuyl̄e apal̄u in̄ si: Ye mpu ma mayamaya ma kaa p̄asi na má ya-t̄i. P̄ taa k̄o na ma wen̄av̄ saal̄. Mpu t́, ya-t̄i na ma n̄ȳo, ma kaa p̄asi.

⁷⁻⁸ Ulena i w̄ȳasi i nt̄an̄kp̄ate na i c̄ela Poosi. Pu we l̄n̄taa ké Iseyeli nyéma kin̄ t̄o, ye pa yapa pul̄o yaa pa layasa t̄et̄u ḿpúyó pa lakaya si p̄ h̄ul̄i si p̄ t̄ema. ⁹ Nt̄ena Poosi t̄o s̄asaa na samaa si: Meyele ma aseeta nyéma ké san̄a si ma yapa Noyomii nin̄ taa ké p̄ t̄ena mpi p̄ ké ilimelek̄i na i p̄yalaa Kiliyon̄ na Mal̄n̄ pa nȳam̄ t̄o, ¹⁰ na má kp̄enna Mal̄n̄ leelu Mowap̄u

^a 3:4 keeli: Keeli n̄oh̄ee t̄o how̄ee nt̄é si Luuti

tɔ Luuti na má hɔ na má kusɪ sɛtɔ hɛtɛ. Pɛ taa kɔɔ na tɛ saali yem kɛ ɪ ɪcatɛ kɔlɔllɛ na ɪ yɛlaa taa. Mɛyɛlɛ aseeta nyɛma kɛ sanja.

¹¹ Mɔɔyɛlɛ nɔnɔyɔ yɛlaa na sɔsaa pa tɔma sɪ: Tɛ kɛ aseeta nyɛma. Tacaa ɪ kooli kupantɔ kɛ alɔ wei ɪ suukɪ nyá tɛyaya kɛ ɪsɛntɔ tɔ, na ɪ nɔyɛsɛna ɪsu Laseɛli na Leyaa mpa pa lɔla ɪsɛyɛli piitim yɛlaa tɔ. Hólí nyá tɔŋ kɛ nyá lɔlɔyɔ taa na ɪ la na nyá hɛtɛ yaa Pɛtɛlɛhem. ¹² Piitim mpi Tacaa ká hana-ŋ na asaalu ɪnɛ tɔ, pɛ huki na pɛ nɔyɛsɛna ɪsu Yuta na ɪ alɔ Tamaa pa pɛyalɔ Pɛlɛsɪ tɛyaya.

Poosi kpaxav kɛ Luuti

¹³ Mɔɔyɛlɛ Poosi kpaxa Luuti na ɪ na-ɪ pá kpɛtɪ na Tacaa yele na ɪ la teu na ɪ lɔli apalɔpɛyaya.

¹⁴ Mɔɔyɛlɛ Pɛtɛlɛhem ɪcatɛ alaa sɛɛ Noyomii na pá tɔŋ sɪ: Tɛ sama ɪsɔ ɪsu ɪ ha-ŋ yulɔ wei ɪ ka waasi-ŋ tɔ. Pɛyɛlɛ ɪ hɛtɛ ká yaa ɪsɛyɛli taa. ¹⁵ Pɛyaya kanɛ kaa kpaasɛna nyá tɔŋ na ká te-ŋ nyá kpatɛlaya waatɔ. Pɛ taya pulɔ, nyá poolu wei ɪ sɔla-ŋ teu na ɪ tɛɛ-ŋ apalɔpiya naatosompɔyɔlaya tɔ ɪnɪ ɪ lɔlɔna-kɛ.

¹⁶ ɪlɛna Noyomii mɔ-kɛ na ɪ nukɪ-kɛ na ɪ paasɛna-kɛ ɪsu ɪ kɔlɔlaya. ¹⁷ Mɔɔyɛlɛ pa cɔlɔ alaa ha-kɛyɛ hɛtɛ sɪ: Opetɪ, na pá tɔŋ sɪ pa lɔla Noyomii kɛ apalɔpɛyaya. Tafiiti caa Seseɛ caa kɛlɛ Opetɪ.

Tafiiti cɛsɛnaa hɛla

¹⁸ Tafiiti caanaa lɔlɔyɔ nyɛma ntɔ, pɛ kpaxav Pɛlɛsɪ tɔ. Pɛlɛsɪ lɔlɔna Hɛsɔlɔŋ, ¹⁹ na Hɛsɔlɔŋ lɔli Lam, na Lam lɔli Aminatapi, ²⁰ na Aminatapi lɔli Nasɔŋ, na Nasɔŋ lɔli Salɛma, ²¹ na Salɛma lɔli Poosi, na Poosi lɔli Opetɪ, ²² na Opetɪ lɔli Seseɛ, na Seseɛ lɔli Tafiiti.

SAMIYEELI TOM TAKELAYA KANCAALAYA NYENKA Kutubutu

Samiyeeli wei i hāte pa ha takelaya kanē tō, i ka kē Iso kuyōyōtutu teləsulv kē. Tōma sōsōona naaleye Iso cēla-i: Tetu tōkuyv tōm, na isēna i ká seyeſi Iseyeli nyéma na pá sēe Iso tike tō pē tōm. Ilena pē kaasi isēna paa nyēni Iso tike ke pa wulav mayamaya tō. Ama Iseyeli nyéma kisaa na pá kpa awulaa. Kancalaya nyēn nte Sayuli. Ilé i waali kē Tafiiti.

Isēna pa faya Samiyeeli I takelaya tō:

Samiyeeli paasēnav ke Iseyeli nyéma, titite 1–7

Sayuli tōyōv ke kawulaya, titite 8–10

Sayuli ta tō teu ilēna Iso kisi-i, titite 11–15

Tafiiti na Sayuli pa tōm, titite 16–30

Sayuli na i pēyalaa pa sēm ke yōou taa, titite 31

Samiyeeli too Ana tōm

¹ Apalv nōyōlv i ka wēna Sufi tetu taa kē Ifēlayim puyv taa, na pá yaaki-i sī Ilēkana. Pa yaa Ilēkana caa sī Yelowam, na Yelowam caa sī Ilihu, na Ilihu caa sī Tohu, na Tohu caa sī Sufi. Ilēye Ifēlayim tv. ² Ilēkana inu i alaa ka wē naaleye. Pa yaaki lēlv sī Ana na lēlv sī Penina. Penina ka wēna piya. Ama Ana ná fēina.

³ Apalv inu i kpaakaya Iso sēev ke Silo ke paa pēnaya ŋkaya, na í haaki Toma tēna tv Tacaa ke kuvhaan. Na Ilii pēyalaa Hofini na Penhasi paa kēna Tacaa kōtēlaa ke waatu inu. ⁴ Ye kuyan̄ku Ilēkana í lapa kōtaya, i haaki i alv Penina na i pēyalaa na i pēelaa ke cēka cēka kē. ⁵ Ilena í ha Ana ilēye cēkasi naale. Mpi tō, paa na Tacaa lapa-i kaalvlaya tō, i luyv ka suv-i kē. ⁶ I yōtōŋ ná tōkaya-i kē sī pē han̄-i sī Tacaa lapa-i kaalvlaya. ⁷ M̄p̄yō p̄u wē paa pēnaya ŋka. Paa waatu wei kē pa kpaaki Tacaa tēyaya taa te, Penina tōkaya-i m̄p̄yō.

Ilena í wiiki na u san̄ tōyōv. ⁸ Na i paalv Ilēkana náá tōm-i sī: Pepe tō kē nyá lan̄le wakēlēy, na í wiiki na í kisiyi tōyōnaya ke mpv? Ma ta kēli-ŋ piya naanōwa?

⁹ Pa tēma tōyōv na nyōōv ke Silo, ilēna Ana kul̄ na í kpētēna kōtulv Ilii. Ilé i ká caya kpelaya tō kē Iso tēyaya nōnōkpēte kē. ¹⁰ Ana lan̄le ka wakēla sōsōm kē tētōyōtōyō. Ilena í sēlēm̄ Tacaa na wula, ¹¹ na í su nōyō sī: Toma tēna tv Tacaa, ye n nyēna nyá tēmle tv má, ma wahala, na í tōōsī ma tōō na í ha-m apalv pēyaya, maa ha-ŋ-keye halēna ka sēm. Hōnuyv kaa kpa ka nyuyv taa. ¹² I taan̄a m̄p̄yō Iso tēsēlēm̄le, ilēna Ilii nyēni i nōyō tēpiŋŋ. ¹³ Ana sēlēm̄aya i luyv tēē kē, na i ntompēe nyēpētēy, ilē i nōyō u nuk̄i. Ilii nyéma sī sulōm kuyvna-i. ¹⁴ Ilena í tōm-i sī: Pēlee kē nyá sulōm ká cē nyá tōō? La na nyá sulōm cē nyá tōō. ¹⁵ Ntēna Ana sī: Hai, ma cē, ma ta nyōō sulōm napēli. Ama ma lan̄le wakēlēna sōsōm na má hūlēyí Tacaa ke ma lotu. ¹⁶ Taa nyēni nyá pēelō maya tetelatv. Ma nōyōsēe na ma wahala telēsēna mpēle, na má yōyōtēy m̄p̄yō halēna san̄a.

¹⁷ Ntēna Ilii sī: Iso í hēēsi nyá lan̄le na í mv nyá sēlēm̄tv. ¹⁸ Ilena Ana sī: Na nyá tōŋ taa.

Ntēna Ana polo na í tōyō na i isēntaa hēti.

¹⁹ Tev fema, ilēna Ilēkana pá kul̄ lōŋ na pá sēe Iso, ilēna pá kpe Lama.

Samiyeeli lōlvv na i pēcaatv

M̄p̄yō Ilēkana nyēmá i alv Ana na Tacaa mv i sēlēm̄tv. ²⁰ Ilena Ana la teu na í lōli apalv pēyaya, na í ha-keye hāte sī Samiyeeli. Sī Tacaa ke inu i sēlēm̄a-i.

²¹ Pēnaya sikaa, ilēna Ilēkana na i nyéma tēna pá polo Silo sī, i lak̄i paa pēnaya ŋka ka kōtaya na í la isu i ka suv i nōyō tō. ²² Ana kisa pote na í tō i paalv sī: Ye pēyaya cēpa hāte, ilē maa pōna-ke na má hūli-keye Tacaa na ká saali tēnaya tam tōō. ²³ M̄p̄yōle i paalv cō-i sī: Pē wē teu. La isēna pē ha-ŋ tō. Yele na ká cē hāte na pēcō. Ama Tacaa í la isēna i ka suwa tō.

Ulena alu caya na í paasëna i pëyaya na ká koo na ká cë hôte.

²⁴ Pë waali ké i kpaaya-ke na í caa latäce wei i wëna pusi tooso tó, na molum cëmse, na solum huluyu, na í pona Silo ke Tacaa tàyaya taa. Waatu iní tó pëyaya kòssaa ké. ²⁵ Mpyó pa ku latäce na pá pona Ilii ke pëyaya. ²⁶ Ulena Ana si: Kaafala ma cë, n tóssa ma tó? Maa koma nyá kin cëne na má sëlëmi Tacaa. ²⁷ Pëyaya kaneye ma sëlëmaya na Tacaa mu ma kusëlëmutu. ²⁸ Tó, ma caa maa cële-i Tacaa ke halëna i sëm.

Ulena Iläkana tàyaya nyóma tëna hënti Iso ke ate na pá sëe-i.

2

Ana sëeki Tacaa

¹ Mpyó Ana sama Iso si:

Ma yóolëyëna Tacaa wei i waasa-m tó.

I hulësa ma lanje.

I kusa ma nyuyu, na í ha-m toma.

Na ma nayo kuliyina ma kolontunaa.

² Tacaa tike wënnä tënëny.

I tike nté kentulu

i paasi Iso nyoölu i fëi tótó.

³ I yeke kalampaan,

na í yeke isëcav tòm.

Tacaa nyamá pë tënëya.

I yeke isayatu natëli.

⁴ Tacaa cëpa tontunaa tön.

Ama acamaa ná nyöö tön.

⁵ I tu hayalaa si pá pëeki mpi paa yana tönnyaya tó,

na í susi konyöntunaa ke tön.

I lapa na kaalulaya luli tòm naatosompöyölaya.

Ulena alullo náá lan.

⁶ Tacaa kuyuna, iní i feesiyina.

Iní i tisiyina atetële taa, na í lësäyi.

⁷ Iní í tönnyona konyöntutu yaa tön.

Iní í tisiyina lelää na í kusäyi lempa.

⁸ Tacaa kusäyi lanlu ke ate müsuyu taa,

na í kusí konyöntu ke hute taa,

na í cayasí pá na sòsaa,

na pá kaa teeli kumte.

Iní i tënna tetu kite,

na tó tó ké i suwa antulinya.

⁹ I tiikiyi i yölää na í kentiyi pa tó.

Ama i yeke na asayaa leki sækpetuyu tée.

Iso akaitu paa fëna tönnyu taa alaafëya.

¹⁰ Tacaa ka tisi i kolontunaa tó ké calanaa,

pa kón saaluyu ke yem ké.

Inäyële katenä tëna huulu sòsò.

I ká kpa wei i lësaa tönny wulav, na í tu-i tön.

¹¹ Mpyó Iläkana pa mälä kpente, na pëyaya náá saali Tacaa tëmle taa ké kätulu Ilii kin.

Kätulu Ilii pëyalaa isayatunaa

¹² Ilii pëyalaa ka ké tetelataa ké, pa ta paasëna Iso ké paa pëcö. ¹³ Nti nti pa lakaya samaa tönny: Ye nyoölu ha Iso ké kuhav, kätulu tëmle tu puki saa wei pa tesa kuhav nantu tönny, na í

toka kela tooso ləxalaya səsaya. ¹⁴ I takı ilena í sə tiipee taa, na pə səpa nantu ke isəna, ı ləsəyi ké na í pona kətulv. Ḿpúyú pa lakaya Iseyeli nyóma təna mpa pa pukaya Silo tə.

¹⁵ Halı təmlə tı puki kəna pécó pá wə tətə nim, na í tó wei ı lapa kətaya tə sı: Cəla kətulv ke ı nantu na ı tən ı tı. ı caa kətəsətv. Ləŋ ke ı caaki. ¹⁶ Ye kətaya latv təma sı: Yele na pá wə kpəntə nim ilena n̄ cosi timpi n caaki tə. ıle təmlə tı cə sı: Aai, ye n ta cəle-m nənəw, maa ləkəna tən. ¹⁷ Isayatu səsəwntv ntəyi Ilii pəyalaa kəkayana pa tı təm ke Iso isəntaa. Mpi tə, pa nyənaya Tacaa kətaya ke yem ké.

¹⁸ Paa na Samiyeeli ka kəsaa tə, ı lakaya Iso təmlə ké na í suuwa kətəlaa tokiya taka ŋka pa luvwa kponkpontu tən nyəntv tə.

Samiyeeli nyóma

¹⁹ Ye pənaya sikaa na Ana pa puki kətaya lapv, ı nyaləyi toko ké na í kpəŋna Samiyeeli.

²⁰ Haləna Ilii kooliyi Ana na ı paalv ke kəpantv sı: Tacaa í la na n̄ hiki piya na sí ləeti ŋka n ha-ı isəntə tə ka lonte.

ılena pá məli pa tē. ²¹ Tacaa wə Ana waali, ılena í la teu na í luli apalupiya ke tooso, na alupiya ke naale.

Na pəyaya Samiyeeli náá tənna puw ke Iso təmlə taa.

Ilii kaləna ı pəyalaa asayaa

²² Ilii ka kpatəlaa ké təkun̄kun̄ku. Na í nukı mpi mpi ı pəyalaa lakayana Iseyeli nyóma təna tə. Na isəna pa həntayana alaa mpa pa lakaya təmlə ke Iso təyaya nənəy tə. ²³ ılena í tə-wə sı: Pepe təw ké ı lakı yaasinaa mpe pa takanaa? Yəlaa tayasəyi-m mə isayətvnaa ké. ²⁴ Aai, ma pəyalaa, í yele mpv, mə təmnaa mpa Iseyeli yəlaa heeliyi-m mpv tə pa fəi teu. ²⁵ Ye yulv pəntəna ı təyəntəle, ntanyı Iso ka wii pəntv. Ama ye Tacaa ke pəntv pəntənaa, ıle awe sənəna ı təw?

Ama pa ta nuna pa caa nəy. Mpi tə, Tacaa ka səlāa sı ı kuyi-weyə.

²⁶ Na pəyaya Samiyeeli náá tənna puw, na ı wə yəlaa na Iso ké teu.

Iso yəyətə Ilii təyaya nyóma saləka təm

²⁷ Ḿpúyú Iso yulv nəyəl ı pola Ilii kin̄ na í heeli-ı sı: Tacaa yəyətəa sı ma hula ma təyi mə cəsə Aləŋ, ke waatv wei í na ı nyóma paa wə Icipiti wulav tēy yomle taa tə. ²⁸ ı na ı luluyv nyóma ke ma ləsa Iseyeli kpeka təna taa sı, pá la ma kətəlaa, na pá suuki kətəlaa toko na pá kpaaki ma kətaya təlate təw na pá wəki tulaalvnaa. Haləna má huli-ı timpi ı ká cosi kətaya ŋka kəkə nyaya ka təna tə ka kpəntə təw na í təy tə. ²⁹ Pepe təw ké í nyənəyi yem ke ma kətasi na ma kuhav ŋku ma suwa sı pá lakəna ma təyaya taa tə? ıle isənaya pə lapa sı Ilii n̄ seeki nyá piya na pə kəli ma? Na í təkı Iseyeli nyóma təyənasi kupaŋsı nsi pa lapa kətasi tə, na í yooki cəncəmən̄? ³⁰ Nyəni Iseyeli Iso Tacaa ma, maa suwa sı, nyá caa təyaya na nyá luluyv nyóma təna ká lakəna ma kətuyv təmlə ke tam təw. Ama pənəntə ma kú təle. Mpi tə, wei ı tuyv-m teeli təy maa tı teeli, na má nyəni yem ké wei ı kpəena-m tə. ³¹ Nn naaki kuyəen̄ tənna kəntə, wei ı taa maa kpiisi nyá ifepiya na nyá luluyv taa nyóma. Halı akpatulv kaa wəe nyá təyaya taa. ³² N ká ná kolontu kəma na í caya ma təcayale, na í paaləna kəpantvnaa mpa Tacaa lapa Iseyeli tə. Nyá təyaya ká taanəna akpatulv. ³³ Paa na mpv maa yele nyá nyóma taa nəyəl na ı isə ke ma kətaya təlate, na í təy nyá isə na í wakəli nyá lan̄le. Ama nyá təyaya nyóma təna ká səkəna pa tən ké.

³⁴ Kuyaku kulumuyv ke nyá pəyalaa Hofini na Penhası paa sı. ıle tənaya n̄ ká nyəna sı tampana ke ma yəyətəyi. ³⁵ Maa kpa ma təyi kətulv kupaŋ, wei ı tənəyi ma luyv tē nyəntv ke teitei tə, na má ha-ı luluyv kupaŋku, na í lakı wulav wei ma ləsaa təy təmlə ke tam təw. ³⁶ Ye pə tu kaasa wei ké nyá luluyv taa, pəntv ká həntı kətulv ınəyi atəyē sı: Ha-m liyitee na təyənaya. Halı í sələmi-ı tətə sı: Tə-m kətuyv təmlə natəli tə taa, na má hikina ma təyənaya na təna.

3

¹ Pəyaya Samiyeeli ka we kətuɣu təmlə taa ké Ilii kin ké.

Isə kpa Samiyeeli ke i kuyəɣətuɣu teləsəlv

Waatu ɪnɪ Tacaa taa yəɣətəɣəna yəlaa ke teitei. Pəyele ɪ taa hólóɣi yəlaa ke mpi pu te na pə lá təɣə kotokoto.

² Waatu ɪnɪ tə, Ilii ɪsə caakaya yuləmuyɣu nté, ɪ naaki teitei. Ḿpúɣú ɪ hənta ɪ təhəntələ ke ahoo naali. ³ Na Samiyeeli hənta Isə atakaa cəlo, na pá ta teesita fətəlanaa ke tefemle. ⁴ Ḿpúɣú Tacaa yaawa si: Samiyeeli, na Samiyeeli cə si: Mayalo. ⁵ ɪlena í kpaɣa asewa na í polo Ilii kin, na í tə si: N yaa-m tə mayalo. Ntəna Ilii si: Ma ta yaa-ɣ se. Polo n hənti.

ɪlena Samiyeeli məli na í hənti. ⁶ Ḿpúɣú Tacaa tasa-ɪ yaav si: Samiyeeli. ɪlena í polo Ilii kin na í tə si: N yaa-m tə, mayalo. Ntəna Ilii si: Ma ta yaa-ɣ se. Ma pəyalu, polo n hənti.

⁷ Samiyeeli ta nyi si Tacaa yaakəna-ɪ. Mpi tə, ɪlé ɪ ta yəɣətətana-ɪ.

⁸ Ḿpúɣú Tacaa tasa Samiyeeli ke yaav ke təm tooso nyəm. ɪlena Samiyeeli polo Ilii kin si: N yaa-m tə mayalo.

Tənaɣale Ilii cəkənaa si Tacaa yaakəna pəyaya. ⁹ ɪlena í heeli-ɪ si: Polo na n hənti. Ye pə tasa-ɣ yaav, ɪle n tə si: Tacaa, yəɣəti, nyá pəyaya má, ma nuki.

ɪlena Samiyeeli məli na í hənti.

¹⁰ Mpuɣule Tacaa polaa na í yaa-ɪ ɪsu ɪ tu yaaki tə si: Samiyeeli, kələna í cə si: Tacaa, yəɣəti, nyá pəyaya má, ma nuki.

¹¹ ɪlena Tacaa tə si: Maa kəna wakəluɣu nakuləɣi ɪseɣeli nyéma, na paa wei í nu-ti pu sɔsɪ-ɪ watu. ¹² Kuyəɣkuyɣu maa caali Ilii təyaya nyéma ɪsə ke nyəɣsuyɣu. Haləna má tú nyuyɣu ke teitei ɪsu maa yəɣətuɣu tə. ¹³ Ma heela-ɪ təfoo si maa tu ɪ təyaya ke tam tə saləka, ke timpɪ ɪ piya wakəla ma hətə, na í nyéma pə tə na í tá kisina-we tə. ¹⁴ Pə tə ké ma yəɣətəɣəna tuunav si, paa pa lapa kotasɪ na pá ha kucəɣ, ma kaa husɪ pa təyaya ɪsəɣətu.

¹⁵ ɪlena Samiyeeli hənti na pə nyaali, na í tulɪ Tacaa təyaya nənəɔsi. Ama ɪ nyanɣayana mpi ɪ nawa mpɔ tə pə təm heeluɣu ke Ilii. ¹⁶ Ḿpúɣú Ilii yaa-ɪ si: Ma pu Samiyeeli. Na í cə si: Mayalo. ¹⁷ ɪlena í pəɔsi si: Tə m ntiɣi Tacaa heela-ɣ? Ye n ɣmesa-m tə taa natəli, Tacaa í la-ɣ na n təɣə na n haya.

¹⁸ Ntəna Samiyeeli kəesi-ɪ tə təna, ɪ ta ɣmesɪ-ɪ natəli. Kələna Ilii si: Tacaa ké, í la ɪsəna pə maya-ɪ tə.

¹⁹ Samiyeeli təɣna puw na Tacaa we ɪ waali, ɪ ta ye le na ɪ təm natəli tə tii atəɣe yem. ²⁰ ɪseɣeli nyéma təna mpa paa we pə kpaɣav Tan na pə polo Pəsəpa tə, pa nyéma si Tacaa kpa Samiyeeli ke Isə kuyəɣətuɣu teləsəlv. ²¹ ɪ lukaya Samiyeeli tə ké Silo ké, na í heeliɣi-ɪ təmnaa.

4

¹ Na í teləsəɣi-təɣi ɪseɣeli nyéma na pá nukəna-ɪ.

Kolontunaa ləka Isə atakaa

Waatu ɪnɪ ɪ taa ké Filiisi nyéma kotaa si, pa yookina ɪseɣeli nyéma, ɪlena pá pulɪ Afeka. Ḿpúɣú ɪseɣeli nyéma ná luwa na pá pulɪ Ipene-ɪsə. ² Tənaɣa Filiisi nyéma kula pa tə na pá yoo na pá kəli ɪseɣeli nyéma, na pá ku-we ɪsu yəlaa iyisi liɣiti (4000). ³ ɪlena ɪseɣeli nyéma məli pa təsikile na nyuyɣu nyéma tə si: Pepe tə ké Tacaa yelaa na Filiisi nyéma ku-tuyɣu sanɣa? Tə polo tə kəna Isə atakaa na Tacaa we ta waali, na í waasi-tuyɣu ta kolontunaa niɣ taa.

⁴ Ḿpúɣú pa tila Silo na pá kəna Tacaa Toma təna tu atakaa wei ɪ tə Isə we ɣməlav ke ɪsətaa tanlaa naale hekɔ taa tə. Ilii pəyalaa naale, Hofini na Penhasɪ pa kənnə atakaa ɪnɪ. ⁵ Waatu wei pa sɔsa Isə atakaa ke təsikile, ɪlena ɪseɣeli nyéma təna yaya lanhuləmlə apaləkakiisasɪ, haləna tətə sele.

⁶ Filiisi nyéma nu pa kakiisasɪ nsɪ si tan, ɪlena pá tə si: Hepəla nyéma təsikile taa kakiisasɪ nsɪ si huwəe suwe?

Filiisi nyéma nuwa si Tacaa atakaa ké pa kóna lseyeli nyéma tēsikile. ⁷ Ulena sōyōntu kpa-we na pá tō si: Pa lso kōmna pa tēsikile. Ye mpv tá tōm tēmayā. Too tō, yaasi ine i taka ta lata. ⁸ Awe ka ya-tuyv tun sōsōñ ine i nin taa? Pa tun inu i kōna Icipiti nyéma tēsōyōsōyō ké wōlaya tetv taa. ⁹ Filiisi nyéma me, í nyōō tōñ na í la apalaa. Pé taa kōō na Hepēla nyéma ñmakēli-me isv tu lapv-we tō. I la apalaa na í yoo.

¹⁰ Mpyōy pa kula lseyeli nyéma tōō na pá kēli-we. Na paa wei í se na í kpe i tē. Pa kēla-weye tēanññ, na pá hēli pa taa yoolaa ké yēlaa iyisi hīu na naanvwa (30000). ¹¹ Na pá lēeki lso atakaa, na pá kv Ilii pēyalaa naale Hofini na Penhasi.

Kōtvv Ilii sēm na i poolu pa tōm

¹² Mpyōy Pencamēē tv nōyōlv i lu tēyōole ké kuyaku ñkv, na í se na í polo Silo na lanwakēlle na í cēla i wontu, na í pēla i nyuyv taa ké tetv. ¹³ Waatu inu tō na Ilii caya kpelaya tōō, na í tanāa na í nōyēsēyi lso atakaa tōm. Ie apalv inu i tana tōm ntēyēle na icatē tēna ma kapusi. ¹⁴ Ilii nu kapusi nsi, ilena í pōōsi si: Pepe kōkōtē ntē mpv? Ulena apalv inu í kpaya asewa na í polo í heeli-i tōm nti. ¹⁵ Waatu inu Ilii pusi ka we pēlēfēi nunvwa ké. Na i sē nyēñyēi yem tēhelele, aa naaki teu. ¹⁶ Mpyōy lē apalv inu i heela Ilii si: Tēyōole ké ma sewa na má kōō sañ. Ntēna Ilii si: Pepe lapa ma pēyalv? ¹⁷ Ntēna apalv inu si: Filiisi nyéma hēla lseyeli nyéma ké sōsōm na lseyeli nyéma se. Halv nyā pēyalaa naale Hofini na Penhasi pa sēpa. Pēyēle pa lēeka lso atakaa.

¹⁸ Mpi si apalv inu i ka kēēsēyi-i lso atakaa tōm, ilē Ilii pēsa nyayai kēle na kpelaya ké nōñyō tēna, na i luyv pēli na í si. Mpi tō, i ka kpatēlaa ké na í yasēlaa. Pusi nule tēcu ké i paasēna lseyeli nyéma.

¹⁹ Ilii pēyalv Penhasi alv ka we hōyō ké, na í puwa tētoyotoyō. Waatu wei i nuwa lso atakaa lēekuyv tōm, na i pan na i paalv pa sēm, ilena lūlvv wōsasi tuti-i kpakpaa na í sopi na í lūli.

²⁰ I caakaya tōnyv kpisuyv ilena i kin alaa tōm-i si: Tōki nyā ti, apalvpu ké n lūlaa.

Ama alv ta cō, pēcō i ta tu paasēna. ²¹ Pē waali ké i ha-kēyē hōtē si: Ikapōti.

Hōtē nte tē hōwēē nte si: lso teu kula lseyeli. Mpi tō, pa lēeka lso atakaa, pēcō i pan na i paalv pa sēpa. ²² Mpyōy lē si: Pa lēeka lso atakaa tō lso teu kula lseyeli taa ké.

5

lso atakaa wē Filiisi nyéma tē

¹ Mpyōy Filiisi nyéma kpaya lso atakaa ké Ipene-lsēē, na pá pōna-i Asētōti. ² Pa kpaya-i mpv, ilena pá su-i pa tuyv Takōñ kōñkōñ taa ké kv kutuluyv taa. ³ Tēv fema tanāñ tēhulu, ilē Asētōti nyéma mayana pa tuyv Takōñ hota i isentōō kēle lso atakaa kite, na pá kpaya-i na pá mēlōna-i i tēcayālē. ⁴ Tēv fema tōtō, ilena pá mayana Takōñ tasa hotuyv ké i isentōō ké lso atakaa kite na i nyuyv na i nin pē pēlaa, na pé wē nōñōkpēte, na pé kaasi i pilimile. ⁵ Pē tōō ké halēna sañ Takōñ kōtēlaa, na kv laalaa tēna mpa pa wē Asētōti tō, ye pa suvki tuyv kutuluyv ñkv kv taa, paa fēlēyi nōñōkpēte.

⁶ Mpyōy Tacaa tvwa Asētōti nyéma ké nin na í wakēli-we na calēmpaya. ⁷ Pa nawa mpv, ilena pá tō si: lseyeli lso atakaa kaa caya tá tē. Mpi tō, inu i tvna ta na ta tuyv ké nin.

⁸ Mpyōy Asētōti nyéma tilaa na pá yaa Filiisi nyéma awulaa kakpasv na pá pōōsi-we si: Isēnaya tu lana lseyeli lso atakaa? Ntēna pēlē si: I pōna-i Katv.

Ulena Asētōti nyéma pōna lso atakaa ké Katv. ⁹ Pa tēma lso atakaa ké pōnav ké Katv, ilena Tacaa tv icatē tēna tōō ké nin, na sōyōntu sōsōntu kpa-we. I wakēla icatē yēlaa tēna na calēmpaya. Pē kpayav sōsaa na pé polo piya tō. ¹⁰ Mpyōy pa pōna lso atakaa ké Ikolōñ, ilena pēlē pá suv kapusi mapv si: Pa kōna lseyeli lso atakaa ké tá tē si í kv ta tēna.

¹¹ Mpyōy Ikolōñ nyéma na tasa tiluyv na pá koti Filiisi awulaa tēna na pá tō-we si: I mēñna lseyeli lso atakaa ké i tēcayālē. I taa kv tá na ta yēlaa.

Mpi tɔ, Tacaa ka tɔwa Ikolon nyɔma ke nin na ton kɛ, na sɛm sɔɔntu pu ɛate tɛna yɔlaa.
¹² Lɛlaa ta si yaa, ɛlɛ calɛmpaya tɔka-wɛyɛ. ɛlɛna ɛate tɛna tɔli nɔɔ, na tɛ wii tɛkpoo na pɛ
 kpa ɛɔtaa.

6

Isɔ atakaa kpeenav

¹ ɛɔtɔnaa naatosompɔɔlaya ke Isɔ atakaa caya Filiisi nyɔma tetu taa. ² ɛlɛna pɔ yaa pa
 kɔtɔlaa, na pa nalaa na pɔ pɔɔsi-wɛ si: ɛsɛnaya tu lana Tacaa atakaa? Pepeye tu kpeen-na-i?
³ Ntɛna pa kɔtɔlaa na pa nalaa tɔ si: Ye i mɔlɔɔɔna ɛsɛyɛli Isɔ atakaa, i taa mɔɔna-i kpetɛ. Ama
 i ha Isɔ kɛ ɛsɛyatu husuɔv kucɔɔv. ɛlɛ waatu ɛnɔɔi i kɔ nyi mpi pɛ tɔɔ i ta kusɛta i nin ke mɔ tɔɔ
 tɔ, na i waasi-mɛ. ⁴ Mɔɔɔyɔ Filiisi nyɔma pɔɔsaa si: Pepɛnaa ke tu ha-i?

ɛlɛna pa kɔtɔlaa na nalaa si: Wɔla paya kakpasɛ, na wɔla mpiyaa kakpasɛ na pɛ kɛsɛna
 Filiisi awulaa kakpasɛ. Mpi tɔ, kɔtɔn kɔlɔmɔv kpana mɔ na mɔ awulaa. ⁵ Pɛ wɛɛ si, i la
 calɛmpaya lɛsɛn, na mpiyaa mpa pa tɔki mɔ tawa tɔ pa lɛsɛn, na pɛ nɔ si i cɛkɛna Isɔ ton.
 Ntanyɛ i kaa tasa mɔ na mɔ tun na mɔ tetu ke nin tɔv. ⁶ Pepe tɔɔ kɛ mɔ caa si i la kankana,
 ɛsu Icipiti wulav na Icipiti nyɔma paa lapu tɔ? Tacaa tu-wɛyɛ wahala kɛ. Halɛna pɔ yɛle
 ɛsɛyɛli nyɔma na pɔ tɛɛ. ⁷ Tɔv, pɛnɛntɛ i saaki kɛkɛ kɔfalɔ, na i caa naan totɔnaa naale wei i
 wɛna piya tɔ. Pɛ wɛɛ naan wei pa ta halɛna tɔ. I tu-i kɛkɛ ɛni, na i kpeen-i nawee ke tɔyaya.
⁸ ɛlɛna i kpaya Tacaa atakaa na i tu kɛkɛ taa. ɛlɛna pɛ kaasi na i tu atakiya nakɛli ka taa kɛ
 wontunaa mpa i lapa si i laki Isɔ kɛ kucɔɔv ke mɔ ɛsɛyatu tɔɔ tɔ. ɛlɛna i su Isɔ atakaa kɔnkɔn
 taa, na i yɛle naan na i tɛɛ. ⁹ ɛlɛna i nyɛnɔɔɔna-i, ye i kpaya tonja mpaav na Peti-Sɛmɛsi tɔɔ, ɛlɛ
 Tacaa lapɛna ntɛyɛ-tɔv ɛsɛyatu nti. Ye pɛ taya mpv, ɛlɛ tɔ nyɛmayalɛ si pɛ mayana-tɔv yem
 kɛlɛ, pɛ taya Isɔ lapɛna.

¹⁰ Mɔvɔvɔlɛ pa caa naan totɔnaa na pɔ tu kɛkɛ. ɛlɛna pɔ tɛki i nawee ke tɔyaya. ¹¹ ɛlɛna pɔ
 tɔ Isɔ atakaa ke kɛkɛ taa, na pɔ tɔ atakiya taa kɛ wɔla mpiyaa, na pɛ paya, na pɔ su atakaa
 kɔnkɔn taa.

¹² Tɛnayalɛ naan kpaya Peti-Sɛmɛsi mpaav ke kpakpaa, na i tɔn na i wiiki i ta halɛna ntɔɔn
 yaa mpɛtɔn. ɛlɛna Filiisi awulaa tɔn i waali halɛna Peti-Sɛmɛsi tonja. ¹³ Peti-Sɛmɛsi nyɔma
 ka wɛ tɛtɛkɛlɛ taa na pɔ kɔn. Pa loosa Isɔ atakaa, ɛlɛna pa lanja hulɔmi.

¹⁴⁻¹⁵ Kɛkɛ tala Yosuwɛɛ halɛm ke Peti-Sɛmɛsi, ɛlɛna i sɔn kukpamɔv nakɛli kɔ kin ke tɛna.
 ɛlɛna Lɛfii nyɔma tisi Tacaa atakaa na atakiya nka ka taa ka wɛ wɔla wontu tɔ, na pɔ su pɛ
 tɛnaya kukpamɔv nku kɔ tɔɔ. Mɔɔɔyɔ pa faya kɛkɛ kpatɔn na pɔ lɔ Tacaa ke kɔtaya nka kɔkɔ
 nyaya ka tɛna tɔ na naan ɛni. ɛlɛna Peti-Sɛmɛsi nyɔma la Tacaa ke kɔtaya nka kɔkɔ nyaya ka
 tɛna tɔ na kɔtasi lɛnsi. ¹⁶ Filiisi awulaa kakpasɛ nɔ mpv, ɛlɛna pɔ mɔli Ikolon ke kuyaku nku
 kɔ mayamaya.

¹⁷⁻¹⁸ Wɔla paya kakpasɛ ke pa ha Tacaa ke kucɔɔv ke pa ɛsɛyatu tɔɔ, na pɛ kɛsɛna pa
 acalee nyuɔv. Paa kolɔna acalee, paa nna a fɛna koloosi tɔ. Asɛtɔti ke kɔlɔmtɛlɛ, na
 Kasa ke kɔlɔmtɛlɛ, na Asɛkalɔn ke kɔlɔmtɛlɛ, na Katɛ ke kɔlɔmtɛlɛ, na Ikolon ke kɔlɔmtɛlɛ.
 Kukpamɔv nku kɔ tɔɔ pa su Tacaa atakaa ke mpv tɔɔlɛ pɛ tɛna mpi pɛ lapa tɔ pɛ aseeta tu.
 Ku wɛ Yosuwɛɛ halɛm taa kɛ halɛna sanja ke Peti-Sɛmɛsi.

¹⁹ Mɔɔɔyɔ Tacaa kɔwa Peti-Sɛmɛsi nyɔma ke yɔlaa nutoso na naanɔwa. Mpi pɛ tɔɔ tɔ,
 pa nyɛna Isɔ atakaa taa. ɛlɛna pɛ wakɛli ɛate nyɔma lanja ke sɔsɔm, na pɔ caya lɔyaya.

²⁰ Tɛnayalɛ Peti-Sɛmɛsi nyɔma tɔma si: Awe pɛsɔɔɔna na i sɔn Tacaa Isɔ nanɔtu ɛni ɛsɛntaa?
 Lɛyɛ tu pona atakaa ɛni na i hatɛlɛna-tu? ²¹ Mɔɔɔyɔ pa tilaa na pɔ heeli Kiliyatɛ-Yeyalim
 nyɔma si: Filiisi nyɔma kɔna Tacaa atakaa. I kɔɔ na i kpaya-i na i pona mɔ tɛ.

7

¹ Mɔɔɔyɔ Kiliyatɛ-Yeyalim nyɔma polaa na pɔ kpaya Tacaa atakaa na pɔ pona-i na pɔ su
 Apinatari tɔyaya taa kɛ pulaya tɔɔ. Na i kɔti i pɔyalɔ ɛlasaa si i paasɛna-i.

Samiyeeli paasanav ke Iseyeli nyóma

² Hatoo kuyan̄ku pa suw Tacaa atakaa ke Kiliyatı-Yeyalim tɔ, pə leelaa ké. Pusī hıu tɔcu sikina. M̄púyú Iseyeli nyóma tɔna wiina Tacaa ke pusī nsı sı taa sı í waasi-wɛ. ³ M̄puyule Samiyeeli tɔma Iseyeli nyóma tɔna sı: Ye lotu kulomtu ke í mələna Tacaa kin̄, ıle ı yele tɔyɔ Asətati laav na í lɔ tun̄ wei ını í ceela mpɔ tɔ. ılena í pona mə ləmayasɛɛ ke Tacaa tɔɔ na lotu kulomtu, na í la ı tike ke tɔmlɛ. ıle ı ká hɛti-mɛyɛ Filiisi nyóma nin̄ taa.

⁴ Ntɛna Iseyeli nyóma lɔ tun̄ kuceelin̄ Paalənaa na Asətati wei pa laakaya tɔ na pá sɛɛ Tacaa tike. ⁵ M̄púyú Samiyeeli yaa Iseyeli nyóma sı: ı koti Misipa na má sələməna-mɛyɛ ıso.

⁶ Ntɛna pá koti Misipa tɔna ke kuyakū ŋku. ılena pá həkɔ nɔɔsi na pá tɔ sı: Tə wakələna Tacaa. M̄púyú pa lu lɔm na pá pəli-wəyɛ Tacaa ısentaa sı pə huli sı ıso ka husı pa ısayatu. ılena Samiyeeli tayanı pa tɔmn̄aa.

⁷ M̄púyú Filiisi nyóma nuwa sı Iseyeli nyóma kota Misipa, ılena pa awulaa kakpası kpeyeli pa yoolaa na pá polo-wɛyɛ yoonav. Iseyeli nyóma nu mpɔ, ılena sɔyɔntu kpa-wɛ na pá tɔ Samiyeeli sı: ⁸ Taa hɛɛsi Tacaa səlɔmuyɔ ke ta tɔɔ, haləna í ya-tuyɔ Filiisi nyóma nin̄ taa.

⁹ ılena Samiyeeli kpa heu ifate na í la Tacaa ke kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka tɔna tɔ, na í səlɔmı-ı sı í waasi Iseyeli nyóma na ılé ı mv. ¹⁰ Saa wei Samiyeeli lakaya Tacaa ke kɔtaya ŋka kəkɔ lusa ka tɔna tɔ ılena Filiisi nyóma polo na pá niki-wɛyɛ yoonav. Tɔnaya Tacaa yelaa na tɛv nası-wɛ na pá se yem yem. M̄púyú Iseyeli nyóma kəla-wɛ. ¹¹ M̄púyú pa lu Misipa na pá tɔyɔnı Filiisi nyóma na pá ku-wɛ. Haləna Petı-Kaa pə tɛɛ. ¹² ılena Samiyeeli su pələ ke Misipa na Sen̄ pa hɛku taa, na í tɔ sı: Tacaa tɔŋna-tuyɔ waasuyɔ ke haləna san̄a. ılena í yaa-tɛ sı ıpene-ıseɛ. Pələ kuwaasələ ke pa yaa mpɔ.

¹³ Tɔnaya ıso tisina Filiisi nyóma tɔfɛ. Tacaa kayataya-wɛyɛ, pa ta tasa Iseyeli nyóma tɔɔ ké kpa haləna Samiyeeli sɔm. ¹⁴ M̄púyú Iseyeli nyóma lɛɛka pa acalɛɛ nna Filiisi nyóma ka tɔyaa tɔ. Pə kpayav̄ ıkolon̄ na pə suna Katı tɔ, na pə tɛtɔnaa tɔna. ılena hɛɛsuyɔ suv̄ Iseyeli nyóma na Amolii nyóma pa hɛku.

¹⁵ Samiyeeli paasəna Iseyeli nyóma ke m̄púyú haləna ı sɔm. ¹⁶ ı cɔɔkaya paa pənaya ŋkaya Petɛɛli na Kilikaa na Misipa ké na í huuki pa tɔmn̄aa. ¹⁷ ılena í mələyɛ ı tɛ Lama timpı ı ŋma Tacaa ke kɔtaya tɔlatɛ tɔ, na í paasəyən̄a Iseyeli nyóma lel̄aa.

8

Iseyeli nyóma caaki wulav

¹ Waatu wei Samiyeeli kpatələa, ılena í kpa ı pəyalaa ke Iseyeli paasən̄l̄aa. ² Samiyeeli pəyalv̄ kancaalaya nyən̄ hətɛ nté Sowɛɛli, na naalɛ nyən̄ sı Apiya. Pɛɛsɛpa ke paa wɛɛ na pá lakı pa tɔmlɛ. ³ Pəyɔlaya ısələ taa ké Samiyeeli pəyalaa mpɛ pa nyən̄aya. Pa ta tɔŋ ı ikpatɛ. Na pá muyı kuvɔɔŋ na pá kɛɛkı tampana. ⁴ M̄púyú Iseyeli nyuyɔ nyóma kotaa na pá polo Samiyeeli kin̄ ke Lama. ⁵ Na pá tɔmı-ı sı: Nyənı, n̄ kpatələa. Pəyɛle nyá pəyalaa ı tɔŋyɛ nyá ikpatɛ. Pə tɔɔ tɔ, pənɛntaa kpa-tuyɔ wulav, na í huuki tá tɔm ısu piitimnaa payalɛ wɛna tɔ.

⁶ ısu pa yɔyɔtuyɔ sı: Kpa-tuyɔ wulav na í huuki ta tɔm tɔ, Samiyeeli lan̄lɛ ta hɛɛna-tı. ılena í səlɔmı Tacaa. ⁷ M̄puyule Tacaa cɔ-ı sı: Nuna yələa ke tɔ tɔna nti pa yɔyɔtəyɛ tɔ. Mpi tɔ, pə taya nyaya pa lɔkı. Ama maya pa lɔkı sı má taa tɔyɔ pa tɔɔ ké kawulaya. ⁸ ısu pa lakuyɔ-m̄ hatoo kuyan̄ku ma ləsa-wɛyɛ ıcipiti na pə suna san̄a tɔ. M̄púyú pa lakı nyá tɔtɔ. Pa lɔ-m̄ ké, na pá laaki tun̄. ⁹ Mv̄ pa kusəlɔm̄tɔ. Ama kpaalı-wɛyɛ tɛu na n̄ la na pá cəkəna mpi pə wɛɛ sı paa la pa wulav na mpi ılé ı ka la-wɛ tɔ.

Mpi mpi yələa ka la wulav tɔ

¹⁰ M̄puyule Samiyeeli lapa ısu Tacaa kɛɛsuyɔ-ı tɔ. ¹¹ M̄púyú Samiyeeli heela samaa sı: Wulav ını ı ka la-mɛyɛ mpi mpi tɔyɔlɔ. ı ká kpayə mə pəyalaa na í la-wɛyɛ ı yoolaa, na pá paasəyən̄a ı yoou kɛɛkɛnaa. ılena lel̄aa ke kpayan̄ən̄ cayalaa, na lel̄aa kpakəyɛ asewa ke ı nɔyɔ tɔɔ ké waatu wei ı lukı tɔ. ¹² ı ká kpa lel̄aa ke yoolaa iyaya (1000) nyuyɔ nyóma, na lel̄aa ke nule na

naanɔwa nyɔɔ nyéma. Lelaa ka haləyi i tawa na pá kɔŋ, na lelaa náá luki yooɔ wontu na pə keekɛnaa. ¹³ I ká la mə pɛlɛaa kɛ mɔtu saalaa, na potopotonaa tɔlaa, na tulaalɔnaa lataa. ¹⁴ I ka kpaɣa mə tawa kɔpana na í cɛla i tɛmlɛ nyéma. ¹⁵ Na í kpaɣa mə kɔhaləm na mə lɛsɛŋ tɔŋ kɔlɔlɔm hɔɔlɔŋ naanɔwa taa kɔlɔmɔɔ, na í cɛla i waali nyéma na i tɛmlɛ nyéma. ¹⁶ I ká kpaɣa mə tɛmlɛ nyéma apalɔ nyéma, na alɔ nyéma, na mə tɔla wɛna í lakəna tɛma tɔ na í lakəna. ¹⁷ Inɔ i ka kpaɣana mə hɔntu wontu hɔɔlɔŋ naanɔwa taa kɔlɔmɔɔ, na mɔ pəsi i yomaa. ¹⁸ Waatu inəyi í ká wiikina Tacaa kɛ mə wulav inɔ i tɔm. Ama ílɛ i kaa nɔ.

¹⁹ Mɔpɔyɔ samaa kisa Samiyeeɓi tɔm ntɔ na pá tɔ sɔ: Aai, pə wɛɛ sɔ tɛ wɛɛna wulav kɛ. ²⁰ Na tɛ wɛɛ ɔsɔ piitimnaa lelɛ. I ka hɔkɔ tɛ tɔm na í tɛkɔ-tɔyɔ nɔɔ na í la tá yoolaa wulav.

²¹ Ilɛna Samiyeeɓi tɛlɛsɔ tɔm ntəyi Tacaa. ²² Ntɛna Tacaa sɔ: Nuna-wɛ na n kpa-wɛyɛ wulav. Pɛlɛ pə waali kɛ Samiyeeɓi tɔma lɛyɛli nyéma sɔ paa wei í kpe.

9

Sayuli na kpaɣasɔ kɔlɛpasɔ pa tɔm

¹ Pɛncamɛɛ tɔ nɔɔlɔ i ka wɛnna, na pá yaa-i sɔ, Kisi, na i caa sɔ Apiyeli. Ilɛ i cɔsɔnaa ntɛ Selo na Pekolatɔ na Afiya. Apalɔ inɔ i ka wɛna alaafɔya kɛ na kpelikpeka. ² I ka wɛna pɔyalɔ na pá yaa-i sɔ Sayuli. I sɔŋa ifepu kɛ, na i tɛɛ lɛyɛli ifepiya tənaya teu. Pécɔ i tɛɛ-wɛyɛ nyɔɔ.

³ Mɔpɔyɔ kɔyakɔ nakɔli Kisi kpaɣasɔ alɔnyənsɔ toolaa. Ilɛna í tɔ i pɔyalɔ Sayuli sɔ: Kpaɣa tɛmlɛ tɔ nɔɔlɔ na nyá na-i í pɛkɔ kpaɣasɔ nsɔ. ⁴ Mɔpɔyɔ pa fayana Ifəlayim pɔyɔ taa, na pá tɛsɔ Salisa tɛtɔ, pa ta na-sɔ. Ilɛna pá polo Saalim tɛtɔ taa, sɔ fɛi tɛna. Na pá cɔɔ Pɛncamɛɛ tɛtɔ, kɛtɛ. ⁵ Pa kɔma na pá tala Sufi tɛtɔ taa, ilɛna Sayuli tɔ i tɛmlɛ tɔ sɔ: Kɔɔ tɛ mɛli, pə taa kɔɔ na ma caa sɔɔ kpaɣasɔ tɔm na í nɔyəsəyi ta nyəntɔ.

⁶ Kɛlɛna tɛmlɛ tɔ tɔ Sayuli sɔ: Iso yɔlɔ nɔɔlɔ i wɛ ɔcatɛ tənɛ tɔ taa cənɛ. I nyɔɔ kɔlaa kɛ, na tɔ tɛna ntɔ i yɔɔtəyi tɔ tɔ lakɔ mɔpɔyɔ. Tɛ polo na tɛ na-i. Ntanyɔ i ká hɔli-tɔyɔ mpaav nku tu tɔŋ tɔ. ⁷ Ntɛna Sayuli pɔɔsɔ-i sɔ: Na ye tɔ puki, pepeyɛ tu kɛŋna na tɛ ha Iso yɔlɔ inɔ? Mpi tɔ, kɔtəyɔ tɛma ta hulɔŋ taa. Pəyɛlɛ tɔ fɛina kuhav nakɔli sɔ tu cɛlɛ-i. Yaawe? ⁸ Mɔpɔyɔ tɛmlɛ tɔ cɔwa sɔ: Ma tɔka ma tɔɔ cənɛyɛ liyitee nyəyɔliya. Maa ha-kɛyɛ Iso yɔlɔ na í hɔli-tɔyɔ tá mpaav.

⁹⁻¹¹ Mɔpɔyɔ Sayuli nɔɔ təkpaɔ sɔ: Kɔpam kɛ, tɔ polo.

Ilɛna pá tɛɛ ɔcatɛ nte tɔ taa Iso yɔlɔ ka wɛɛ tɔ. Pa kpaakaya ɔcatɛ tɔɔ, ilɛ pa sula pɛlɛaa ntɛ na pá tiiki pɔyɔ. Ntɛna pá pɔɔsɔ pɛlɛ sɔ: Nalɔ wɛ ɔcatɛ taa?

(Pu wɛ lɔŋta tɔ, pa yaakaya Iso kɔyɔɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔ kɛ sɔ nalɔ. Na paa waatu wei kɛ nɔɔlɔ caa Iso kɛ pɔɔsɔyɔ kɛ natɔli, pa tɔŋ kɛ sɔ, tɔ polo nalɔ tɛ).

¹² Ilɛna pɛlɛaa mɛ sɔ: Ǝɛ, i wɛ ɔcatɛ taa. Mpi tɔ, sɔŋa kɛ i kɔma sɔ yɔlaa lakɔ kɔtaya kɛ tontonɔlɛ tɔɔ. I polo lɔŋ. ¹³ I ká mayana-i na pécɔ í kpa tɔyɔ. Pə taya pɔlɔ, pa tanja-i kɛ sɔ í tɔŋsɔ kɔtaya kɛ nɔɔ kɔpanka. Ilɛna pécɔ mpa pa yaawa tɔ pá tɔyɔ. I polo təkpi, í ká mayana-i na pécɔ í tɛɛ.

Sayuli na Samiyeeɓi pa suluyɔ

¹⁴ Ilɛna Sayuli pá tɛɛ. Pa sɔv ɔcatɛ taa, ilɛ Samiyeeɓi luwayalɛ sɔ i kpaakɔ təkɔtɔlɛ kɛ tontonɔlɛ tɔɔ, na pá sulina-i.

¹⁵ Kɔyakɔ nku ku yakaya na pə fɛŋ na Sayuli takɔ tɔ, Tacaa ka cəpa Samiyeeɓi kɛ səkpaɔyɔ sɔ: ¹⁶ Cele waatu inɛyɛ maa yɛlɛ na Pɛncamɛɛ tɔ nɔɔlɔ í kɔɔ, na n kpa-i ma yɔlaa lɛyɛli nyéma wulav na n pɔli-i nim, na í waasɔ-wɛyɛ Filiisi nyéma nin taa. Mpi tɔ, ma nɔ pa kapusi, ilɛna má nyənnɔ pa tɔɔ. ¹⁷ Pə kɔma na Samiyeeɓi loosi Sayuli kɛ kpakpaa, ilɛna Tacaa heeli-i sɔ: Wei inɔ i tɔm maa heela-ŋ sɔ i ká tɔyɔ ma yɔlaa tɔɔ kɛ kawulaya tɔyɔlɛ.

¹⁸ Mɔpɔyɔ Sayuli kpətɛna Samiyeeɓi kɛ nənɔyɔ na í tɔm-i sɔ: Hai, la suulu na n hɔli-m nalɔ tɔyaya. ¹⁹ Mɔpɔyɔlɛ Samiyeeɓi sɔ: Mayalɛ nalɔ. Tɛ-m nɔyɔ na tɛ kpa təkɔtɔlɛ kɛ tontonɔlɛ tɔɔ, na má na-mɛ tɛ tɔyɔ. Ku fema, ilɛ ma cə-ŋ nyá kɔpɔsɔtɔnaa, ilɛna í kpe. ²⁰ Sɔŋa kuyɛɛŋ

tooso kələ nyá kpaŋasɪ lepa tɔ. Taa nəŋəsɪ sɪ tɔm, pa hii-sɪ. Ama səsəntu nté sɪ nyá na nyá caa təyaya ke Iseyeli nyéma tənə tɛɛlɔyɪ.

²¹ Ntɛna Sayuli cɔ sɪ: Ma kpekəle kɛna səkpɛtɛ ke Iseyeli taa. Pécó ma lɔlɔyɪ nyéma ta niina isələ ke Pɛncamɛɛ kpekəle taa. Ilɛ pepe tɔɔ ké n heeliyɪ-m mpɔ?

²² Mpɔyɔlɛ Samiyeeli kpaŋa Sayuli na ɪ tɔmlɛ tɔ na í sɔvna-wɛyɛ kutuluɔyɪ taa, na í su-wɛyɛ təcayalɛ kɔpantɛ ke təyɔlaa hɛkɔ taa. Pɛlɛ paa wɛ isɪ yɔlaa hiu na naanɔwa kɛ mpɔ. ²³ Ilɛna Samiyeeli tɔ mɔtɔ saalɔ sɪ: Kɔna cəka ŋka maa heela-ŋ sɪ n sɪna ka mpaa tɔ. ²⁴ Mpɔyɔlɛ mɔtɔ saalɔ lɛsa yulɛ tɛcu na í tɔ Sayuli. Ntɛna Samiyeeli tɔ sɪ: Təyɔ-tɪ, nyaya pa sɪwa saa wei ma yaa samaa tɔ.

Ilɛna pá kpɛntɪ na pá təyɔ kɔyakɔ ŋkɔ. ²⁵ Pa lu təkətɛlɛ ke tontonlɛ tɔɔ na pá tii ɪcatɛ taa, ilɛna pá lá faaci kɛ kutuluɔyɪ pata tɔɔ.

Samiyeeli kpa Sayuli ke Iseyeli wulav

²⁶ Kɔ fema, ilɛna Samiyeeli kɔlɪ tanan ɛ tɛ ké saa wei haya yɔyɪ ka tɔ tɔ, na í yaa Sayuli sɪ: Kɔlɪ na má lɛsɪ-ŋ mpaav.

Ilɛna pá tɔ mpaav kɛ pa naalɛ. ²⁷ Pa lukaya ɪcatɛ, ilɛna í tɔmɪ-ɪ sɪ: Heeli nyá tɔmlɛ tɔ sɪ í tɛɛ-tɔyɔ nəyɔ.

Tɔmlɛ tɔ tɛwa, ilɛna Samiyeeli tɔ Sayuli sɪ: Pənɛntaa sən na má heeli-ŋ Tacaa tɔm ilɛ.

10

¹ Mpɔyɔlɛ Samiyeeli lɛsa nim na kpaliɔiya, na í pɔlɪ Sayuli nyɔyɔ taa, na í wayalɪ-ɪ na í tɔ sɪ: Tacaa ləsəna-ŋ sɪ n la Iseyeli nyéma wulav. ² N yekuɔyɪ-m saŋa isəntɔ tɔ, n ká mayana apalaa naalɛ ke Lasɛli pɔlaav kin ke Pɛncamɛɛ nyéma tɔŋa tɔɔ kɛ Sɛlɛsa. Paa heeli-ŋ sɪ pa nawa kpaŋasɪ nsi n pɛɛkaya tɔ. Halɪ nyá caa yɛla kpaŋasɪ tɔm na ɪ nəŋəsɪ mə tɔm na í tɔŋ sɪ: Isənaya maa la ma pɔyalɔ tɔm? ³ I lukɪ tənə na í tala Tapɔɔ tɔyɔ səsəɔv tɛɛ, ilɛna í sulina apalaa tooso na pá puki kɔtaya lapɔ kɛ Pɛtɛɛli. Lɛlɔ təkə pinasɪ tooso, na lɛlɔ kɛ potopoto kakalasɪ tooso, na lɛlɔ náa təkə sɔlɔm huluyɪ. ⁴ Paa pɔɔsɪ nyá alaafəya tɔɔ, na pá ha-ŋ potopotonaa naalɛ, na n mɔ pa nin taa. ⁵ N lukɪ tənə na n tala Isɔ pulaya, kɛ timpi Filiisi nyéma yoolaa tɛsikilɛ wɛɛ tɔ, isɪ n sɔvki ɪcatɛ tɔ, n ká sulina Isɔ kɔyɔyɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa kpekəle na pá luna təkətɛlɛ ke tontonlɛ tɔɔ, na pá makɪ cəmən ɪ na akilima na pá hulɔyɪ hɛsɪ na pá paaki na pá saŋ Isɔ. ⁶ Tacaa Feesuyɪ ka tii nyá tɔɔ, na nyá na-wɛ í kpɛntɪ na í paa na í sa Isɔ, na pɛ layasɪ-ŋ na n wɛɛ isɪ yɔlɔ kɔfalɔ. ⁷ Yɛ yaasinaa panɛ pa tɛɛ nyá tɔɔ, ilɛ n la nti tɔ wɛ lapɔ tɔ. Mpi tɔ, Tacaa wɛ nyá waalɪ ké. ⁸ Pɔlɛ pə waalɪ, ilɛna n tɛɛ-m nəyɔ na n polo Kilikaa na má sən nyá waalɪ na má lá kɔtasɪ nsi kəkə nyaya sɪ tənə tɔ na ciikuɔyɪ nyənka. Ilɛna n tan kɔyɛɛŋ naatosompəyɔlaya na má kɔɔ na má hulɪ-ŋ nti n ká la tɔ.

⁹ Too isɪ Sayuli hav siyilɛ sɪ ɪ tɛɛkɪ tɔ, Isɔ Feesuyɪ layasa-ɪ kɛɛ, na í ná pə tənaya kɔyakɔ ŋkɔ, isɪ Samiyeeli ka kɛəsuyɪ-ɪ tɔ. ¹⁰ Pa tala Kipeya, ilɛ Isɔ kɔyɔyɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa caŋa lu ɪ sənɔyɔ nté, na Isɔ Feesuyɪ tii í tɔɔ na í sɔv paalɛ kɛ pa hɛkɔ tənə na í saŋ Isɔ. ¹¹ Yɔlaa mpa paa nyéma-ɪ hatoo lɔŋ tɔ, pa ná í na Isɔ kɔyɔyɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa pa lakɪ mpɔ, ilɛna pá pɔɔsəyɪ tɔmayə yɔlaa taa sɪ: Pepe mayana Kisi pɔyalɔ Sayuli yɛ? Ilɛ í paaki na í saŋ Isɔ tɔtəyɔ? ¹² Mpɔyɔlɛ Kipeya tɔ nəyɔlɔ nəyɔ təkpaɔ sɪ: Na aweyɛlɛ pa caa? Ilɛna pɛ pəsɪ yɔlaa kɛ ituulɛ sɪ: Sayuli na Isɔ kɔyɔyɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa pa paakənə na pá saŋ Isɔ?

¹³ Sayuli tɛma paalɛ na Isɔ sam kɛ mpɔ, ilɛna í kpa təkətɛlɛ ke tontonlɛ tɔɔ. ¹⁴ M'pɔyɔ ɪ caa səkpɛlu nəyɔlɔ ɪ pɔɔsa ɪ na tɔmlɛ tɔ sɪ: Lɛyɛ í ka polaa yɛ? ¹⁵ Kɛlɛna í cɔ sɪ: Tə polə kpaŋasɪ pɛɛkuyɔ tɔ ta keesi-sɪ, ilɛna tɔ polo Samiyeeli kin. Ntɛna ilɛ sɪ: Kɛəsɪ-m nti Samiyeeli heela-ŋ tɔ. ¹⁶ Mpɔyɔlɛ sɪ: I heela-tɔyɔ tɔfoo sɪ pa nawa kpaŋasɪ.

Ama ɪ ta heeli ɪ caa səkpɛlu kɛ nti Samiyeeli ka heela-ɪ sɪ ɪ ká təyɔ kawulaya tɔ.

Tɛtɛ kpa Sayuli sɪ í təyɔ kawulaya

¹⁷ M'pɔyɔ Samiyeeli kota Iseyeli nyéma kɛ Isɔ təyaya taa ké Misipa. ¹⁸ Na í heeli-wɛ sɪ Iseyeli Isɔ Tacaa yəyɔtaa sɪ: Má ləsəna Iseyeli nyéma mɛyɛ Icipiti, na má ya-mɛyɛ pa na piitimnaa

mpa pa ηmakela-me tɔ, pa nin taa. ¹⁹ Na sanja mə lɔkɪ mə lɔɔ ma wei, ma yapa-meye mə cɔɔsɛnnaa na mə wahalanaa taa tɔ. Haləna í tɔŋi-m sɪ má kpa-meye wulav. Tɔv, pənente í lu Tacaa isentaa isɪ mə kpeka na mə lulɔŋ weɛ tɔ.

²⁰ Mpuɣule Samiyeeli yaa lseyeli kpeka tənaya kulum kulum. Ilena pá kpa Pencamɛɛ nyənte. ²¹ Ntɛna í yaa Pencamɛɛ kpekəle kɛ lulɔɣu lulɔɣu, na pá kpa Matili nyəŋkɔ. Pə waali kɛ í yaa yulu yulu, na pá kpa Kisi pəyalɔ Sayuli, na pá pɛɛkɪ-ɪ pa ta na-ɪ. ²² Mpuɣú pa tasa Tacaa kɛ pɔɔsɔɣu sɪ: Na pɔntu inɪ í kɔma cənɛ? Ilena Tacaa sɪ: Inɪ í ηmeləna nteye wontu huɣule waali.

²³ Mpuɣú yɔlaa kpaɣa sewa na pá polo pá kpeɛ Sayuli tənə. Pa tana-ɪ samaa taa tɔ, í tɛɛ pa tənaya nyɔɣu kɛ.

²⁴ Mpuɣule Samiyeeli heela yɔlaa tənə sɪ: Iɪ naakɪ wei inɪ Tacaa ləsaa tɔɣɔlɔ. I na nɔɣɔlɔ pa ta nɔɣɔsɪ ta taa cənɛ.

Ilena yɔlaa tənə wiliti sɪ: Mə na tetɔ. ²⁵ Mpuɣú Samiyeeli kɛɛsa samaa kɛ pa na wulav pa tɔma, haləna í ηmaa-təɣi takəlaya taa, na í su-təɣi lɔɔ atakaa kin. Pə waali, Ilena í yasɪ yɔlaa na paa awe kpe í tɛ. ²⁶ Mpuɣú lɔɔ tu yoolaa kpelikpeka nyəma napəli pa taa, na pá weɛ Sayuli waali na í kpe í tɛ Kipeya tɔtɔ. ²⁷ Paa na mpɔ tetelataa ka weɛ na pá tɔŋ sɪ: Isənaya inɛ ílé í ká la na í waasi-tu? Na pá footiyi-ɪ. Pɔcɔ pa ta ha-ɪ kɔcɔɔ nakɔli. Ama Sayuli ná tá kpaɣa-tɪ na í yaa sɪ pulɔ.

11

Sayuli yoonə Amoni nyəma na í kəli-we

¹ Mpuɣú waatu nɔɣɔlɔ Amoni wulav Nahasɪ na í yoolaa, pa polaa na pá siki Yapeɛsɪ kɛ Kalaati. Mpuɣule Yapeɛsɪ nyəma tənə tɔma-ɪ sɪ: Tá na-η tɛ pɛɛli nɔɣɔ na tɛ lakɪ-η tɔmlɛ. ² Tənayaɛ Nahasɪ tɔma sɪ: Ye í tisaa na má wɔɣɔsɪ mə tənə mə ntɔɣɔŋ isɛ na pá tu lseyeli tənaya fɛɛɛ, Iɛ má na-me tɔ pɛɛli nɔɣɔ.

³ Kɛɛna Yapeɛsɪ nyɔɣu nyəma tɔ sɪ: Ha-tuɣu kɔyɛɛŋ naatosompɔɣɔlaya na tɛ tili lseyeli tetɔ tənə taa. Ye nɔɣɔlɔ fɛɪ sɪ í waasi-tu, Iɛ tɔ ha-η tá tɪ.

⁴ Mpuɣú tillaa pola Sayuli tɛɣɛ Kipeya na pá heeli-təɣi yɔlaa. Ilena pá tulɪ nɔɔsɪ na pá wii tɔkpoo. ⁵ Iɛ Sayuli luna taale ntɛ na í we í naaŋ waali, na í pɔɔsɪ sɪ: Pepe lapa na yɔlaa wiiki mpɔ? Ilena pá kɛɛsɪ-ɪ nti Yapeɛsɪ tillaa yɔɣɔtaa tɔ. ⁶ I nuwa mpɔ, Ilena lɔɔ Feesuɣu tii í tɔɔ na í pááná huu sɔsɔm. ⁷ Tənaya í kpa naaŋ naale na í seti-ɪ tilima, na í tilina lseyeli tetɔ tənə taa sɪ: Ye pə cəpa wei na í tá tɔŋ Sayuli na Samiyeeli pa waali kɛ yooɔ taa, mpuɣú paa lana pɔntu naaŋ.

Ilena Tacaa sɔɣəntu kpa yɔlaa, na pa tənə pá tɛɛ yooɔ kɛ nɔɣɔ kulomaya, isɪ yulu kulum. ⁸ Mpuɣú Sayuli kala í yoolaa kɛ Peseke, na lseyeli nyəma lu iyisi ηmɔnɔɣu na nunɔwa (300000) na Yuta nyəma kɛ iyisi hiu na naanɔwa (30000). ⁹ Mpuɣú í tilaa sɪ pá heeli Yapeɛsɪ nyəma sɪ, cele ilim sikuyɔ kɛ paa na nyɔɣu. Tillaa heela tɔm ntəɣi Yapeɛsɪ nyəma, Ilena pɛɛ pa lanja hɛɛ. ¹⁰ Na pá heeli Amoni nyəma sɪ: Cele tu pɛti-meye tá tɪ na í lana-tuɣu isənə pə ha-me tɔ.

¹¹ Mpuɣú Sayuli faɣa í yoolaa kɛ tɔm toosoɣo tɛfemle, na pá watɪ Amoni nyəma tɔsikile kɛ waatu wei haya yuɣi ka tu tɔ, na pá kɔ-weye mpuɣú haləna ilim sikuyɔ. Pə sɔɔ mpa mpa Ilena pɛɛ pá ya yem yem. ¹² Pa tɔɣɔ akaitu kɛ mpɔ, Ilena yɔlaa pɔɔsɪ Samiyeeli sɪ: Awe tənaya sɪ Sayuli kaa tɔɣɔ tá tɔ kɛ kawulaya ye? I ləsi yɔlaa mpe na tɛ kɔ-we.

¹³ Ntɛna Sayuli sɪ pá taa kɔ nɔɣɔlɔɣu sanja. Mpi tɔ, kɔyakɔ kɔneyɛ Tacaa waasa lseyeli nyəma.

¹⁴ Mpuɣú Samiyeeli yaa-we sɪ: I kɔɔ na tɛ polo Kilikaa na tɛ su kawulaya.

¹⁵ Ilena pa tənə pá polo tənə, na pá kpa Sayuli kɛ wulav kɛ lɔɔ atakaa kin, na pá la kətaya ŋka kəkɔ nyaya ka tənə tɔ na ciikuɣu kətaya. Ilena Sayuli na lseyeli nyəma tənə pa la acima sɔsɔna.

12

Samiyeeli lapa Iseyeli nyóma ke faaci

¹ Mpuyle Samiyeeli tóma Iseyeli nyóma si: Ma nuwa mə kusələmutu na má kpa-meye wulav. ² Pənentə u naaki mə wulav wei i ka tēeki-meye nōyo tōyole. Ma ile ma kpatəlaa, ma hūlsa nyōsi, ma pəyalaa lapa səsaa. Hatoo ma iwaasətu ke ma lapa mə nyōyō tū haləna saŋa. ³ Má səŋna nteye cəne, ye ma wakələna nōyōlō, yaa ma lēeka pūntu nav, yaa i kpaŋaya. I yōyōti-təyi Tacaa na wulav wei i ləsaa tō pa isəntaa cəne. Mə taa aweye ma muɣulaa, yaa mə taa aweye ma ŋmakəlaa? Awe cələna-m kuhav na má takı i waalı? Pūntu í yōyōti na má feli-i.

⁴ Ulena yəlaa cə Samiyeeli si: Aai, n ta muɣuli-tu, n ta ŋmakəli-tu. Pəcə n ta mu nōyōlō kuhav na n takı i waalı.

⁵ Ulena Samiyeeli tasa si: Tacaa na wei i ləsaa si i kpa-meye wulav tōyole tá aseeta nyóma ke saŋa, si ma ta tōyo mə taa nōyōlō pūlō cəcəka. Ulena pá cə-i si: Ee, mpeyele ta aseeta nyóma.

⁶ Ulena Samiyeeli si: Tacaa wei i yelaa na Moisi na Aləŋ pá ləsi mə caanaa ke Icipiti taa tōyole aseeta tu. ⁷ Tō, pənentə í kōō na má kēesi-meye kupantūnaa mpa i lapa mə caanaa tō, na má tayanı mə tōm. ⁸ Yakəpō na i nyóma pa pola Icipiti tō, pə waalı ké tēna nyóma ŋmakəla-we. Ulena mə caanaa mpe pá wiina Tacaa si í waasi-we. Ntəna ílé i ləsi Moisi na Aləŋ na í tili-we na pá ya-weye Icipiti taa, na pá kəna-weye tətō tənə tō taa cəne. ⁹ Pəle pə waalı ké mə caanaa mpe pa sō Tacaa tō, na ílé i tu-weye Filiisi nyóma na Hasō yoolaa wulav Sisela, na Mowapū wulav pa niŋ taa na pá yoonə-we. ¹⁰ Mpuýō pa wiina Tacaa tətō si: Tə wakələna-ŋ. Mpi tō, tē lə-ŋ na tē laaki Paalənaa na Asətətənaa. Ya-tuyō ta kolontūnaa niŋ taa, na tē lə-ŋ tēmle. ¹¹ Ulena Tacaa ləsi Ketiyōŋ na Petəŋ na Yefetē, na maya waalı waalı, na tē ya-meye mə kolontūnaa niŋ taa na í caya təpamm na heesuyō. ¹² Waatu wei Amoni wulav Nahasi yookayana-me tōyo í tōma-m si má kpa-meye wulav. Pəyele Tacaa mə lə kele mə wulav ke waatu inu. ¹³ I naaki mə wulav wei i pēekaa na í ləsi tōyole Tacaa kpa-me. ¹⁴ Ye í nyaŋna Tacaa na í lakı-i tēmle na í nukəna-i, na í ta kpēsəna nti i tu-me tō, na mə na mə wulav í tēŋəyi-i mə laŋa ká hee. ¹⁵ Ama ye u nukəna-i na í kpēsə i tōm i ká tu-meye niŋ isu i ká tuyō mə caanaa tō. ¹⁶ Tō, pənentə í səŋ mpv, na í ná piti tēmle nte Tacaa ká la mə hekū taa tō. ¹⁷ Pə taya lūŋle taa ké tō we isəntō? Mpō tō, maa səlēmı Tacaa na í yele na tēv holi na kō nu. Waatu inəyi í ká nyı si timpi i sələma wulav tō, mə tōm səpəna Tacaa ké.

¹⁸ Təŋayale Samiyeeli sələma Tacaa na tēv holi na kō nu kuyaku ŋkō kō mayamaya. Ulena Tacaa na Samiyeeli pa tōm la samaa ke səyōntu. ¹⁹ Mpuyle samaa tōma-i si: Səlēmı nyá lə Tacaa ke ta tō na pé taa kō na tē si. Mpi tō, tē nawa si tē sōsa tasəkəle ke ta isayatu tō ké timpi tē sələma wulav tō. ²⁰ Ntəna Samiyeeli si: I taa nyá, paa na í lapa isayatu nti tō, pə taa ci-me si í kisiyi Tacaa ké. I lapı-i tēmle na mə lotu tēna. ²¹ I taa tēŋ tunj. Mpi tō, ílé i kaa pəsi na í waasi-me yaa í tu səna-me. Pə taya pūlō, i feina i ti. ²² Tacaa ná kaa lə-me. Mpi tō, i hətē ke səsəle ké, i tu i taa ké si i pəsəyi-meye i yəlaa. ²³ Ye ma yela mə tō ke sələmuyō mpusi í tēŋı-m. Maa sēyēsi-meye mpi pə we teu na pé siyisaa tō na í la. ²⁴ I nyaŋna Tacaa, na í lapı-i tēmle ke teu na lotu kōlōmtu. Mə mayamaya í nawa toma wena i hūlēyi mə hekū tō. ²⁵ Ama ye í tōka mə isayatu, mə na mə wulav í ká si.

13

Sayuli yoonə Filiisi nyóma na i liyituyū

¹ Waatu wei Sayuli tōyo kawulaya tō i pusi ka we... Pəyele i ka tēma kawulaya tōyō ke pusi naaleye Iseyeli taa.^a tōm. Ama Piipilinaa lelāa ná tōwa si Sayuli pusi ka we nule. ² Mpuýō Sayuli ləsa yoolaa iyisi toosoŋo (3000) Iseyeli taa. Ulena í su i kiŋ ke pa taa yəlaa iyisi naaleye (2000) Mikiması na Petēli puyō taa. Ulena í cəla yəlaa iyaya (1000) ke i pəyalō Sonatəŋ ke Kipeya ke Pencamēe taa. Pə kaasa mpa ulena í yası pəle na paa wei í mēli i tē.

^a 13:1 pusi: Hepəla taa ile, lonte tənə tō taa pa ta yōyōti pusi

³ Ἰμπύγυ Sonatan yoka Filiisi yoolaa tāsikile ke Kipeya, lēna pēle pā nu. Ntēna Sayuli tili na pā hūli tutuun ke Iseḡeli tēna taa si Hepēla nyéma í lu yoo. ⁴ Iseḡeli nyéma tēna nuwa si Sayuli yoka Filiisi yoolaa tāsikile. Uēna Filiisi nyéma taa kpaakēna-we. Uēna yēlaa lu yoo na pā koti Sayuli kin ke Kilikaa. ⁵ Ἰμπύγυ Filiisi nyéma kotaa si pa yookina Iseḡeli nyéma, na pa yoo kēkēnaa ke iyisi hīu na naanūwa (30000) na pa kpaḡanēḡ cāḡalaa ke iyisi naatoso (6000). Pa yoolaa ka we paḡale kē ísu lūm nāḡo kanyēḡa, pa fēi kalūḡu. Ἰμπύγυ pa polaa na pā puli Mikimasí ke Pēti-Afēḡ ilim tēlule tō. ⁶ Ἰμπύγυ Iseḡeli nyéma laḡa wakēlaa tētōḡōtōḡō. Mpi tō, pa kolontunaa tēe-weḡe paḡale tōyamyam. Uēna pa taa lēlaa ḡmēli kōkpaḡmēḡ pōḡḡ taa, na lēlaa ke lōkēnaa taa, na lēlaa ke pulasí taa, na lēlaa ke hōtū taa. ⁷ Uēna lēlaa nāá tēsí Yaataní na pā polo Katí na Kalaati.

Waatu iní tō na Sayuli nāá we Kilikaa, na yēlaa mpa paa we í kin tō pa seliyi. ⁸ Ἰμπύγυ Sayuli tanḡa wēe ke naatosompōḡōlāḡa, ísu Samiyeli ka heelūḡu-í tō. Paa na mpv Samiyeli ta kōo lōḡ. Uēna yēlaa suv yav. ⁹ Tēnāḡale Sayuli tōma si: Í kōna-m kōtāḡa ḡka kōkō nyāḡa ka tēna tō na ciikuḡu nyēḡka wontu. Uēna í la kōtāḡa ḡka kōkō nyāḡa ka tēna tō. ¹⁰ Í kōma ísu í tēsēḡi, íe Samiyeli tapāḡale. Na Sayuli polo í sēḡuḡu. ¹¹ Mpōḡule Samiyeli pōōsa-í si: Pepeḡe n lapa ye?

Uēna Sayuli cō si: Ma nawa si samaa tēḡa yav. Pēcō n ta kōo ísu n ka suwa tō. Pāyele Filiisi nyéma ná sika Mikimasí. ¹² Kēlēna má māḡasí ma taa si, Filiisi nyéma ka tii ma tōo ke Kilikaa cēne, na má ta sēlēmōta Tacaa. Pē tōo kē pē caala-m si má la kōtāḡa ḡka kōkō nyāḡa ka tēna tō. ¹³ Tēnāḡa Samiyeli tōma Sayuli si: N lapa kōmēlētū kē. N ta tōkí nti Tacaa nyá Iso su-ḡ tō. Tōfō, Tacaa ka nyēmāḡa si nyá kawulāḡa ká wēe tam tōo kē Iseḡeli taa kē. ¹⁴ Ama pēnēntē ka kaa tasa leelūḡu. Tacaa lēsa í lūḡu tēe nyēḡ na í kpa-í wulav ke í yēlaa tōo. Mpi tō, n ta tōkí mpi í ka tū-ḡ tō.

¹⁵ Pē waali ke Samiyeli kula Kilikaa, na í polo Kipeya ke Pēncamēe tētū taa. Ἰμπύγυ Sayuli kala yēlaa mpa paa we í kin tō, na pā lu yēlaa nasōtoso (600). ¹⁶ Í na í pāyalv Sonatan na pa cōlō yēlaa paa sika Kepa ke Pēncamēe tētū taa kē. Uēna Filiisi nyéma nāá siki Mikimasí. ¹⁷ Ἰμπύγυ Filiisi yoolaa mpa pa wakēlōḡi lēlaa wontu tō, pa lu tintika tooso. Ἰμπύγυ kancaalāḡa nyēntē mēlēna Ofēla tōo kē Suwaali tētū taa. ¹⁸ Uēna naale nyēntē nāá mēlēna Pēti-Holōḡ tōo, na tooso nyēntē nāá kpaḡa tōḡa mpaav ḡku kō tiiki Sunsumēḡ tētekēle taa ke wulāḡa tētū tōo tō.

¹⁹ Waatu iní tō, koolu fēi Iseḡeli nyéma tē. Mpi tō, Filiisi nyéma taa tisiḡi si Hepēla nyéma í lu lāḡalēe na ḡmantaasí. ²⁰ Filiisi nyéma tēḡe pa pukāḡa na pā kpalōḡi akūḡ, na pa cikanaa, na pa lawa, na pa tētū kucasēḡ ²¹ ke waatu wei wontunaa mpē pa lōḡ sēkí tō. Pa kpalāḡa kē na pā fēlōḡi liḡitee nyēḡōlūḡu kōlūmūḡu ke wontu sēkpetu tōo, na nyēḡōlōḡ naaleḡe sōsōōntū tōo. ²² Kuyaku ḡku yoo tiiwa tō, Sayuli na í pāyalv Sonatan pa tike paa wēnna yoo wontu. Pē kaasa yēlaa mpa paa we pa kin tō, pēle pa taa nōḡōlv fēina ḡmantaāḡa yaa lāḡatē.

²³ Ἰμπύγυ Filiisi yoolaa polaa si pa tanḡōḡi Mikimasí mpaav.

14

Sonatan luv ke Filiisi yoolaa kpekale tōo

¹ Ἰμπύγυ kuyaku nakulí Sonatan tōma ífepu wei í tākōḡi í yoo wontu tō si: Kōo na tē tēsí Filiisi yoolaa tāsikile nte tō wēnna too cēne tōo tō.

Ama Sonatan ta yele na í caa nu-ti. ² Na Sayuli nāá cāḡa Kipeya tōḡa tōo kē tūḡu nakulí kō tēe kē Mikēlōḡ. Na yoolaa mpa paa we í kin tō, pa tala ísu yēlaa nasōtoso (600) ke mpv. ³ Ahitupi pāyalv Ahiya ka kēna kōtōlv ke waatu iní. Na í suu kōtēlaa toko wei pa pōōsēḡōna Tacaa ke tōm tō. Tacaa kōtōlv Ilii wei í ka we Silo tō í pāyalv kēle Pēnhasí, na ílē í lūlōna Ikapōti. Ikapōti neu ntē Ahitupi. Uē yēlaa ta nyí si Sonatan pola tiili.

4-5 Mpaav ŋku Sonatan tɛɲaya si í puki Filiisi nyéma yoolaa tɛsikile tɔ, ku we kukpamɛɲ naale hekú kɛ́. Lɛɲku nɔɔ kɛsɛna ilim ntɔɔɲ tɔ kɛ́ Mikimasí isɛntaa. Pa yaakí-ku si Posee. Lɛɲku nɔɔ ná kɛsɛna ilim mpɛtɛɲ tɔ kɛ́ Kɛpa isɛntaa, na pá yaakí kulɛ si Sene. 6 Ḿpúyú Sonatan tɔma í yooú wontu tɔkulɔ si: Kɔɔ na tɛ́ tɛ́si Filiisi nyéma ma ta nyí isɛnaa mpɛ pa tɛsikile. Ntanyí Tacaa ká yooúna tá nɔɔ. Mpi tɔ, pɛ fɛi Tacaa kɛ katɛ si í yooúna samaa tuutuuma nɔɔ, yaa yɛlaa pɛcɔ nɔɔ. 7 Kɛlɛna Sonatan yooú wontu tɔkulɔ tɔ si: La isɛna pɛ maya-ɲ tɔ. Polo tɛ́ polo, ma we nyá waalí kɛ́. 8 Mpɔyulɛ si: Tɔv, tɛ́ pukuyuna pa tɔv isɛntɔ tɔ paa na-tv. 9 Ilɛ ye pa tɔma si: I caya tɛna na tɛ́ kɔɔ. Ilɛ tɛ́ sɛɲ tá tɛsɛɲlɛ tɛkpi. 10 Ama ye pa tɔma-tv si: I tɔ na í kɔɔ. Ilɛ táá kpa pa tɔv. Mpi tu nyɛna si Tacaa tv-wɛyɛ tá niɲ taa tɔyɛlɛ.

11 Ilɛna pá ye le na Filiisi nyéma na-we na pá tɔ si: I nyɛni, Hepɛla nyéma luna ntɛyɛ púyú ŋku ku taa paa ŋmɛlaa tɔ. 12 Mpɔyulɛ pa tasaa si: I kɔɔ cɛnɛ na tɛ́ la-mɛ na í tɔyɛ na í haya.

Ntɛna Sonatan tɔ í yooú wontu tɔkulɔ si: Tɛɲ ma waalí. Mpi tɔ, Tacaa tv-wɛyɛ lɛyɛli nyéma niɲ taa kɛ́.

13 Ilɛna pá tɔ pa niɲ tɔv na pá kpa. Ḿpúyú Sonatan na kpiita-we na í pɛtɔyí. Ilɛna yooú wontu tɔkulɔ ná kɛsɛyí na í tɛɲɔyí. 14 Yɛlaa hiu kɛ Sonatan pa kuwa pa kancaalaya yooú ŋku ku taa kɛ́ pɛlɛ nyɔyɔ taa tɛnaɲa kelikiya kulɔmaya taa. 15 Ḿpúyú sɔyɛntv kpa Filiisi nyéma mpa paa we tawa taa tɔ. Ilɛna tɛsikile taa yoolaa na mpa pa wakɛlɔyí lɛlaa wontu tɔ, pá svv seluyɔ. Ḿpúyú tɛtv selaa, na kaniɲa kpa yɛlaa.

16 Ḿpúyú Sayuli fɛɲlaa mpa paa we Kipeya kɛ Pɛncamɛɛ tɛtv taa tɔ, pa na acufu tiíwa Filiisi nyéma taa, na pá seeki yem yem. 17 Tɛnaɲa Sayuli tɔma í yoolaa mpa paa we í kin tɔ si: I kala yɛlaa na tɛ́ ná si awe fɛina tá taa.

Pa kala yɛlaa ilɛna pá mayana si Sonatan na í yooú wontu tɔkulɔ pa fɛina. 18 Ntɛna Sayuli tɔ kɔtulv Ahiya si: Heeli na pá kɛna Isɔ atakaa.

(Mpi tɔ, ilɛ í ka we kuyaku ŋkuyɔ lɛyɛli nyéma kin kɛ́).

19 Sayuli tɛɲna yɔyɔtuyɔ kɛ mpv tɔ na acufu kɔkɔtɛ tɛɲna sɔɔsvyɔ kɛ́. Ilɛna í tɔ kɔtulv si: Sɛɲ na pɛcɔ.

20 Ḿpúyú Sayuli na yoolaa pa kpɛyɛlaa na pá polo tɛyoole. Ilɛna pá mayana acufu tiíwa Filiisi nyéma taa, na pá lon tɛmaya layalɛɛ. 21 Tɛnaɲa Hepɛla nyéma mpa paa we Filiisi yoolaa taa na pa sɛɲna-we tɔ, pa sewa na pá mɛli Sayuli na Sonatan pa kin.

22 Ḿpúyú lɛyɛli nyéma mpa pa ŋmɛla lɛlayim puyɔ taa tɔ, pɛlɛ pa nuwa Filiisi nyéma sewa tɔm. Ilɛna pa tv pa waalí kɛ́ tɛyoole taa. 23 Isɛna Tacaa yɛlaa na lɛyɛli nyéma la akanaa kɛ kuyaku ŋku tɔyɛlɛ.

lɛyɛli yoolaa waasɔyí Sonatan

Ayuli pa yooúna ḿpúyú halɛna Pɛti-Afɛɲ waalí. 24 Ḿpúyú nyɔyɔsi pu lɛyɛli nyéma kɛ kuyaku ŋku. Mpi tɔ, Sayuli ka yɔyɔtaa kɛ́ na í tuu si: Ye wei í tɔyɔ pulv kɛ saɲa, na ma ta lɛɛtɛta ma kolontunaa, mpusi ká tɛɲ pɔntv. Pɛ tɔv kɛ́ pa taa nɔyɔlv ta tɛɲ pulvyɔ ilim na pɛ tɛm. 25 Ḿpúyú yɛlaa tɛna tala hɔtvɔyɔ ŋku ku taa tuɲ nim we atɛyɛ yem tɔ. 26 Tuɲ ka tuwa sɛtasí kɛ hɔtvɔyɔ ŋku ku taa kɛ́ na nim kpeɲ. Ama nɔyɔlv ta kpaasɛna í nɔyɔ kin. Mpi tɔ, yɛlaa seekaya nɔyɔ ŋka pa suwa tɔ. 27 Ama Sonatan ná táá nyí si í caa kisina yɛlaa, na tuunav si nɔyɔlv í taa tɛɲ pulv. Ḿpúyú í lii í kpátúyú kɛ tuɲ nim taa na í niisi na pɛ́ cɛ isɛntɔv. 28 Mpɔyulɛ samaa taa nɔyɔlv tɔma-í si: Hei, nyá caa yɔyɔtaa na í tuu si: Ye pɛ́ cɛpa wei na í tɔyɔ saɲa mpusi we í tɔv kɛ́. Pɛcɔ nyɔyɔsi tu nu tá tɛnaɲa.

29 Sonatan nuwa mpv, ilɛna í cɔ si: Ma caa wakɛla yɛlaa kɛ́. I nyɛni ma tɛɲvyɔ tuɲ na pɛ́ cɛ ma isɛntɔv tɛkɛkɛlɛ tɔ. 30 Ye isv saɲa yɛlaa ka tɔyɔ mpi pa lɛɛka pa kolontunaa niɲ taa tɔ, pa táá ku Filiisi nyéma na pɛ́ kɛli isɛntɔv?

31 Ḿpúyú pa ku-wɛyɛ kuyaku ŋkuyɔ pɛ́ kpaxav Mikimasí na pɛ́ polo Ayalɔɲ tɔ. Na nyɔyɔsi pu lɛyɛli nyéma kɛ́ sɔsɔm. 32 Ilɛna pá tií kolontunaa tɔla tɔv, na pá lɛnti-yɛ na pá sɛɲ a calɛm tɔv na pá tɔyɔ a nantv. 33 Ḿpúyú pa tayasa-tɔyí Sayuli si: N nawa yɛlaa wakɛlɛna Tacaa tɔ.

Pa tɔɔ nantu na tɔ calɛm. Ntɛna ɛ tɔ si: I lapa kotakɛsɛtɔ kɛ. Mpɔ tɔ, ɛ pilimi puu na ma tɔɔ cɛnɛ. ³⁴ Mpɔyɔ ɛ tasaa si pɔ cɔ pa heeli samaa si: Paa wei ɛ kɔna ɛ nav yaa ɛ heu na ɛ kɔ cɛnɛ na ɛ tɔɔ. Tɔfɔ ɛ taa tɔɔ nantu na tɔ calɛm kɛ mpɔ na ɛ wakɛlɛna Tacaa.

Mpɔyɔ paa wei ɛ lapa mpɔyɔ ahoo anɛ. ³⁵ ɛna Sayuli nɛma Tacaa kɛ ɛ kancaalaya kɔtaya tɔlatɛ.

³⁶ Mpɔyɔ ɛ tɔma yɛlaa si: Tɔ polo Filiisi nyɛma waali na ahoo na tɔ kɔ pa tɛna na tɔ kuu pa wontu halɛna pɛ nyaali. Tɔ taa sɔ paa kɔlɔm. ɛna pɛlɛ pa cɔ si: La ɛsɛna pɛ maya-n tɔ. Ntɛna kɔtɔlɔ si: Tɔ sɛlɛmɛ Isɔ kɛ cɛnɛ na pɛcɔ.

³⁷ Mpɔyɔ Sayuli pɔɔsa Isɔ si: Ye tɔ tɛna Filiisi nyɛma waali n kɔ tu-wɛyɛ tɔ nin taa?

Ama Tacaa ta cɔ waatu inɛ. ³⁸ ɛna Sayuli tɔ nyɔyɔ nyɛma si: Mɔ tɛna ɛ kɔti cɛnɛ na tɔ pɛkɛ na tɔ nɔ wei ɛ lapa ɛsɛtɔ tɛnɛyɛ sɛna tɔ. ³⁹ Ma tuuna Tacaa wei ɛ waasɛyɛ Isɛyɛli nyɛma tɔ si, paa ma pɛyalɔ wakɛlɛna. Isɛyɛli sɛpa.

Ama nɔyɔlɔ ta cɔ-si si pulɔ. ⁴⁰ ɛna ɛ tɔ samaa si: Mɔ tɛna ɛ mɛlɛna hɔyɔlɔyɔ kɔnɛ na pɔ kaasi mɔ na Sonatan na cɛnɛ tɔɔ. ɛna pɛlɛ pa cɔ si: La mpi pɛ maya-n tɔ.

⁴¹ Mpɔyɔ Sayuli sɛlɛma Tacaa si: Isɛyɛli Isɔ, hɔli-tɔyɔ tampana.

ɛna pɔ tɔ tɛtɛ na pɔ kpa ɛ na ɛ pɛyalɔ. ⁴² Mpɔyɔ si: I tɔ mɔ na ma pɛyalɔ tɔ tɔ kɛ tɛtɛ.

ɛna pɔ kpa ɛ pɛyalɔ. ⁴³ Ntɛna Sayuli si: Heeli-m mpi n lapa tɔ.

Ntɛna Sonatan cɔ si: Ma tɛna tɔnɛ nim kɛ pɛcɔ. Mayalɔ, ma sɔlɔ puwa si mɔ si. ⁴⁴ Kɛlɛna Sayuli tɔ si: Sonatan, ye n ta si Tacaa ɛ lana-m ɛsɛna ɛ sɔlaa tɔ.

⁴⁵ Ntɛna samaa tɔ Sayuli si: Pepee, Sonatan kɔ si yaa? Aai yoo, mpusi ɛ polo poolɔn. Pɛ fɛi si ɛ nyɔyɔ taa nyɔlɔyɔ kɔlɔmaya mayamaya ɛ le. Mpɔ tɔ, ɛ nɔyɔ kɛ Tacaa waasɛna Isɛyɛli nyɛma kɛ sɛna.

Isɛna samaa yapa Sonatan na ɛ tɔ si tɔyɔlɛ. ⁴⁶ ɛna Sayuli yɛlɛ Filiisi nyɛma kɛ tɔyɔnɔyɔ, na pɛlɛ pɔ mɛli pa tɛ.

Sayuli kɛlɔyɔ na ɛ tɔyɔyɔ nyɛma pɛ tɔm

⁴⁷ Sayuli tɔyɔ kawulaya kɛ Isɛyɛli taa. ɛna ɛ yooɛna ɛ kolontunaa tɛnaya hɔyɔlɔn tɛna taa. Paa Mowapɔ nyɛma, paa Amoni nyɛma, paa Itɛm nyɛma, na Sopa awulaa, na Filiisi nyɛma. Paa timpɛyɛ ɛ talaa tɛ, inɛ ɛ tɔkɛna akaitɔ. ⁴⁸ I hula tɔn na ɛ yooɛna Amaleke nyɛma. I fita Isɛyɛli nyɛma kɛ mpa pa wakɛlɔyɔ-wɛ tɔ pa nin taa.

⁴⁹ Sayuli pɛyalɔ nɛ Sonatan na Isefi na Malɛkisuwa. I pɛlɛlaa wɛ naalɛ, kancaalaya nyɛn nɛ Melapɛ na sɛkpɛlu si Mikaaɛli. ⁵⁰ I alɔ nɛ Ahimaasi pɛlɔ Ahinowam. I yoolaa sɔsɔ nɛ ɛ caa sɛkpɛlu Nɛ pɛyalɔ Apɛnɛɛ. ⁵¹ Sayuli caa Kisi na Nɛ caa Apɛnɛɛ pɛlɛ pa caa kɛlɛ Apɛyɛli.

⁵² Sayuli yooɛna Filiisi nyɛma kɛ mpɔyɔ na tɔn na tɔn, halɛna ɛ sɛm. Ye ɛ loosa yɔlɔ tɔn tɔ yaa kpɛlikpɛka tɔ, ɛ tɔyɔ-ɛ ɛ yoolaa taa kɛ.

15

Isɔ lɔv kɛ Sayuli

¹ Mpɔyɔ Samiyeeli tɔma Sayuli si: Maya Tacaa tilaa, na mɔ kpa-n Isɛyɛli nyɛma wulav na mɔ pɛli-n nim. Mpɔ tɔ, kɛ nkpanɛn na nɛ nu. ² Tacaa Toma tɛna tɔ yɔyɔtaa si inɛ ɛ kɔ lɛɛti Amaleke nyɛma kɛ pa caanaa ɛsɛtɔ. Mpɔ tɔ, paa tɛka Isɛyɛli nyɛma kɛ mpaav kɛ waatu wei pɛlɛ pa luna Icipiti tɔyɔ. ³ Pɔ tɔ tɔ, polo na n kɔ Amaleke nyɛma na n kpiisi pa nyɛm tɛna. Taa sɔ pa pulɔpɔ cɛcɛka. Paa apalaa, paa alaa, paa piya, na ahɔlɔmnaa na tɔla tɛna.

⁴ Mpɔyɔ Sayuli kota ɛ yɛlaa na ɛ kala-wɛyɛ Telayim. ɛna Isɛyɛli yoolaa nɔɔhɛ tɔntaa lu yɛlaa iyisi nɛmɔnɔyɔ (200000) na Yuta nyɛma kɛ iyisi naanɔwa (10000). ⁵ ɛna pɔ polo Amaleke nyɛma ɛcatɛ na pɔ papɛ-wɛyɛ tɛtɛkɛlɛ taa. ⁶ Mpɔyɔ pa tilaa na pɔ heeli Keni nyɛma si pɔ lu Amaleke nyɛma tɛ. Pɔ taa kɔ na pɔ kɔ na pɔ kpɛnna-wɛ. Mpɔ tɔ, pa caanaa nyɔyɔ ka tɛna Isɛyɛli nyɛma kɛ waatu wei pɛlɛ pa luna Icipiti tɔyɔ. ɛna Keni nyɛma lu. ⁷ Mpɔyɔ Sayuli yooɛna Amaleke nyɛma kɛ pɔ kpɛyav Hafila tɔ, na pɔ polo Suuu kɛ Icipiti ilim tɛlɛlɛ

tə. ⁸ ʔlena í kpa pa wulav Akakí na í ɪse na í kɔ yəlaa təna təcayacaya. ⁹ Ḿpúyó Sayuli na í yoolaa pa yela wulav na í ɪse, na təla kɔpampana, na wontu kɔpantɔnaa. Ama mpi pə taa fɛi teu na təla acamisi tike kɛ pa kɔwa.

¹⁰ Ḿpúyó Tacaa heela Samiyeeli si: ¹¹ Ma lanje wakələna Sayuli kawulaya kpav ké. Mpi tə, í lə-m na í kisi ma təm kɛ təkuyɔ.

Kelena Samiyeeli lanje wakələni tətəyətəyɔ, na í wiina Tacaa kɛ ahoo təna.

¹² Tev fema tanan, ʔlena Samiyeeli kuli si í puki Sayuli kɛ sənuyɔ. Ntɛna pá heeli-í si: Sayuli pola Kameeli na í ɲma akele nɔyɔlɔ si pə tɔɔsəyɪ-í í akaitɔ tə. Pə waali, ʔlena í tɛɛna Kilikaa.

¹³ Samiyeeli tənja í waali ké təna, ʔlena Sayuli sɛɛ-í si: Tacaa í kooli-ɲ kɔpantɔ. Na í tasa si: Ma lapa teitei ké ɪsu ɪsɔ ka yəyətuyɔ tə. ¹⁴ Ḿpuyule Samiyeeli pɔɔsa-í si: Na naan na heen wula nna ma nukɪ ɪsəntə tə, leye alɛ a lunaa? ¹⁵ Ntɛna Sayuli si: Yəlaa tɔɔsəna Amaleke nyəma təla kɔpana taa si pa laki nyá ɪsɔ Tacaa kɛ kɔcɔɔ. Pə kaasa mpi tə, tə kpiisa pələ pə təna. ¹⁶ Ḿpúyó Samiyeeli tɔma si: Su, na ma heeli-ɲ nti Tacaa heela-m ahoo anɛ tə. ʔlena Sayuli si: Yəyətɪ.

¹⁷ Ḿpuyule Samiyeeli si: Paa na n ka nyənaya nyá təyɪ pəyaya tə, Tacaa ləsa-ɲ na í kpa-ɲ ɪsɛyɛli nyəma wulav na í pəli-ɲ nim. ¹⁸ Tacaa təmna-ɲ si, ɲ polo na ɲ yoonə Amaleke asayaa mpe, na ɲ kpiisi-wɛ. ¹⁹ ʔlɛ pepe tə ké n ta nuna í nɔyɔ, na ɲ kpaya pa wontunaa təkɛv na ɲ pəsi ɪsayav kɛ í ɪsɛntaa? ²⁰ Ntɛna Sayuli cɔ si: Ma nuna í nɔyɔ kɛ teu kɛ, na má yoonə Amaleke nyəma ɪsu í ka yəyətə tə. Ma kpiisa-wɛ na má kəna pa wulav na í ɪse. ²¹ Ama yəlaa tɔɔsəna pa təla taa ké kɔpana si, pa laki Tacaa nyá ɪsɔ ké kətaya kɛ Kilikaa.

²² Ntɛna Samiyeeli si: Tacaa ta sɔɔli kətasi nsi kəkɔ nyaya si təna tə ɪsu í sɔɔlɔyɔ si yulɔ í nuna-í tə se. Í təm nunaɔ kəla-í teu kɛ ɪwaan kɔpan kətasi lapɔ. ²³ Mpi tə, kpɛɛnaɔ ké ɪsɔ ké ɪsayatɔ kɛ teitei ké ɪsu tutɔ. Í nyənəyɪ kan kante kɛ teitei ɪsu tun laav. Timpi nyá lə ɪsɔ Təm tə, ʔlé í ka lə-ɲ tətəyɔ na ɲ lan kawulaya. ²⁴ Ḿpuyule Sayuli cɔwa si: Tampana ma wakələna ɪsɔ. Mpi tə, ma wakələ nti í tɔ-m tə. Pécɔ ma ta nuna nyá təm. ʔlɛ yəlaa kɛ ma sewa na má nuna-wɛ. ²⁵ Hai, pənɛntɛ ma wiina-ɲ si ɲ tayanɪ ma ɪsayatɔ na ɲ məli na má həntɪ Tacaa kɛ atɛ. ²⁶ Ntɛna Samiyeeli si: Maa mələyɪ. Mpi tə, ɲ lə Tacaa təm. ʔlé í lə nyaya, n ta kɛ ɪsɛyɛli wulav tətə.

²⁷ Samiyeeli ha siyile si í tɛɛkɪ, ʔlena Sayuli kpa í capa ntompələ na tɔ cɛ. ²⁸ Kelena Samiyeeli si: Anha, ḿpúyó Tacaa lapa nyá kawulaya kɛ sanja, na í ha wei í kəla-ɲ teu tə. ²⁹ Tacaa kɛlɛ ɪsɛyɛli tonj. Í ta kɛ yulɔ si í looliyɪ, yaa í layasəyɪ. ³⁰ Ntɛna Sayuli tasa si: Ma wakələa yaa, ʔlɛ hai, ma wiikina-ɲ si ɲ kɔsi ma nyuyɔ kɛ ɪsɛyɛli nyəma na pa sɔsaa pa ɪsɛntaa. Hai, məli na má həntɪ nyá ɪsɔ Tacaa kɛ atɛ.

³¹ Ḿpuyule Samiyeeli mələa na Sayuli həntɪ Tacaa kɛ atɛ.

³² ʔlena Samiyeeli tə si: Í kəna-m Amaleke nyəma wulav Akakí. Akakí tənna pote na lanjɔlɔmlɛ, na í mayasəyɪ í taa si: Pəpəɔ fɛi lɛɛn, səm səyɔntɔ yawa. ³³ Ḿpuyule Samiyeeli tɔma si:

ɪsu nyá layatɛ pɛm alaa kɛ piya tə.

Ḿpuyunɪ tətəyɔ nyá too ká lan pəyaya kɛ alaa taa.

ʔlena Samiyeeli sɛɛ-í təpɔtɔpɔtɔ kɛ kətaya tɔlatɛ ɪsɛntaa ké Kilikaa.

³⁴ Ḿpúyó Samiyeeli mələ í tɛyɛ Lama, na Sayuli náa kpe Kipeya. ³⁵ Samiyeeli na í səm í ta tasa mələyɔ si í naaki Sayuli. Mpi tə, í wiikaya í tɔ ké timpi Tacaa lanje wakələna í kawulaya kpav təyɔ.

16

Samiyeeli kpa Tafiiti kɛ kawulaya na í pəli-í nim

¹ Ḿpúyó Tacaa tɔma Samiyeeli si: N kaa yele Sayuli tə ké wula kɛ mpɔ? Ma lə-í ké. Í ta kɛ ɪsɛyɛli nyəma wulav tətə. Suuli nyá həlɔyɔ kɛ nim, na má tili-ɲ Pɛtələhem tɔ Seseɛ tɛ. Ma nawa í pəyalaa taa ké wei maa kpa wulav tə. ² Ntɛna Samiyeeli si: ɪsənayalɛ maa la na má polo mpɔ? Sayuli í nuwa í ká kɔ-m. Kɛna Tacaa si: Kpɛɲna naɔ ɪfatɛ, ɲ talaa, ʔlɛ n tə si: Ma

kəmaɣa sɪ ma lakɪ Tacaa kɛ kətaya. ³ Yaa Sese kɛ kətaya tɛlatɛ. Ilɛ maa huli-ŋ wei n ka kpa wulav na ɲ pɛli nim tɔ.

⁴ Mɔ́yú Samiyeele tɛ Petəlehɛm ɪsu Tacaa ka kɛsɔyɔ tɔ. Icatɛ sɔsaa na-ɪ na sɔyɔntu kpa-wɛ. Ilɛna pá kpaɣa asewa na pá sɛŋɪ-ɪ na pá pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Alaafəya kɛlɛ n kɔma? ⁵ Ilɛna í cɔ sɪ: Ǝɛ alaafəya kɛ. Ma kəmaɣa sɪ ma lakɪ Tacaa kɛ kətaya. I tayaŋɪ mə tɪ na í kɔɔ kətaya tɛlatɛ.

Mɔ́yú ɪ yaa Sese na ɪ pəyalaa sɪ pá tayaŋɪ pa tɪ na pá kɔɔ kətaya tɛlatɛ. ⁶ Apalɔ inɪ ɪ təyaya nyéma sɔv kpakpa, na Samiyeele na ɪ pəyalɔ Iliyaɪ, ilɛna í mayasɪ ɪ taa sɪ: Isəntɔ wei Tacaa ləsaa tɔyɔlɔ cənɛ. ⁷ Kɛlɛna Tacaa tɔ Samiyeele sɪ: Taa nyənɪ tɔɔ, na tayaɔlɔŋ. Pə taya inəyɪ ma ləsaa, maa paasəyənɔ tɔɔ ɪsu yulɔ. Ama lotu taa kɛ ma nyənəyɪ.

⁸ Mɔ́yú Sese yaa Apinatapɪ na í kɔɔ. Ilɛna Samiyeele tɔ sɪ: Pə taya inəyɪ Tacaa ləsaa.

⁹ Na Sese yaa Samma, ilɛna Samiyeele tasa sɪ: Tacaa ta ləsɪ inɪ tɔtɔ.

¹⁰ Mɔ́yú ɪ yaa ɪ pəyalaa naatosompəyɔɔɔɔɔɔ inɪ ɪ tənɔ, na Samiyeele tɔ sɪ: Tacaa ta ləsɪ pa taa nɔyɔlɔ.

¹¹ Ilɛna Samiyeele pɔɔsɪ Sese sɪ: Nyá pəyalaa tənɔ nté? Mɔ́yú sɪ pə kaasa tənɔyɔ, kulɛ ku pola ntiyile kɛ. Ntɛna Samiyeele sɪ: Tili ɪ waali. Mpi tɔ, tɔ kaa caali kətaya tɔyɔnaya tɔyɔu na í ta kɔnta.

¹² Ntɛna pá tili ɪ waali. I isəntaa ka hɛtaa kɛ na pə luwa, na ɪ wɛna alaafəya. Ntɛna Tacaa tɔ Samiyeele sɪ: Inəyɔlɛ, kulɪ na ɲ pɛli-ɪ nim ilɛ. ¹³ Mɔ́yú Samiyeele kpaɣa nim na həlɔyɔ na í pɛli-ɪ ɪ taalɔnaa isəntaa. Tənaya Tacaa Feesuyɔ tii Tafiiti tɔɔ kɛ pə kpaɣav kuyaŋku tɔ na pə puki.

Ilɛna Samiyeele náá kulɪ na í məli ɪ tɛ Lama.

¹⁴ Mɔ́yú Tacaa ləsɔ ɪ Feesuyɔ kɛ Sayuli taa, na í tɔ-ɪ ləmayasələ isayalɛ na tɔ cɔɔsəyɪ-ɪ.

¹⁵ Ntɛna ɪ tɛmlɛ nyéma tɔmɪ-ɪ sɪ: Nyənɪ, Tacaa tɔ nyá taa kɛ ləmayasələ isayalɛ na tɔ cɔɔsəyɪ-ŋ.

¹⁶ Mpɔ tɔ, wulav, yelɛ na tɔ pɛkɪ-ŋ yulɔ wei ɪ nyəma cəmyɔ mapɔ kɛ tɛu tɔ. Yɛ ləmayasələ isayalɛ í kula nyá tɔɔ, ilɛ ɪ ma-ŋ cəmyɔ na pə hɛsɪ nyá lanlɛ. ¹⁷ Mpuyɔlɛ Sayuli sɪ: Pə wɛ tɛu. I pɛkɪ-m kupaŋ na í kɔna.

¹⁸ Tənayalɛ tɛmlɛ nyéma taa nɔyɔlɔ tɔma sɪ: Ma nawa Petəlehɛm tɔ Sese pəyalaa taa nɔyɔlɔ, na í nyəma cəmyɔ mapɔ kɛ tɛu. Pəcɔ í kii ifepu kɛ na í wɛ kpelikpeka, na ɪ nyəma yooɔ tɔm. Pəyɛlɛ ɪ nyəma tɔm yɔyɔtɔyɔ kɛ. I yɔyɔtəyɪ yem yem, na ɪ isəntaa luwa, na Tacaa wɛ ɪ waali.

¹⁹ Mpuyɔlɛ Sayuli tilaa na ɪ heeli Sese sɪ: Kɔna-m nyá pəyalɔ Tafiiti wei ɪ tiikiyɪ heɛŋ tɔ.

²⁰ Ntɛna Sese caa kpaŋaya, na í sukɪ-kɛyɛ tɔyɔnaya, na sulɔm hulɔŋ, na pəfatɛ na í tilina Tafiiti sɪ í pona Sayuli. ²¹ Tafiiti talaa na í sɔv Sayuli tɛmlɛ taa, ilɛna ilɛ ɪ luyɔ lapɪ-ɪ na í kpa-ɪ ɪ yooɔ wontu təkulɔ. ²² Ntɛna Sayuli tili na pá heeli Sese sɪ: Ma luyɔ lapa nyá pəyalɔ inɪ, yelina-m-ɪ.

²³ Waatu wei ləmayasələ isayalɛ í kɔma Sayuli taa, ilɛ Tafiiti kpaɣa cəmyɔ na í mapɪ-ɪ na pə cɛ ɪ tɔɔ na ɪ lanlɛ hɛɛ.

17

Koliyatɪ na Tafiiti pa tɔm

¹ Mɔ́yú Filiisi yoolaa kotaa, na pá pulɪ Soko kɛ Yuta tɛtɔ taa, na Asekɔ pa həku taa kɛ Ifesi-Tamim sɪ, pa yookina Iseyɛlɪ nyéma. ² Na Iseyɛlɪ yoolaa na pa caa Sayuli, pá kotɪ na pá pulɪ Ila tɛtɛkələ taa sɪ, pa yookina pa kolontunaa. ³ Puyɔ luyɔ kɛ Filiisi nyéma ka pulaa, na Iseyɛlɪ nyéma kɛ puyɔ lɛŋku luyɔ na tɛtɛkələ kɛ pa həku taa.

⁴ Mɔ́yú Filiisi yoolaa taa yoolu nɔyɔlɔ ɪ luwa na í sɛŋ həku taa. I tɛyɛlɛ Katɪ na pá yaakɪ-ɪ sɪ Koliyatɪ. I tayaɔlɔŋ wɛ ɪsu məɛtələnɔa tooso kɛ mpɔ. ⁵ Nyəyɔlɔyɔ kɔsɛɛmyɔ yooɔ kahuka kɛ ɪ pama, na í suu ku toko. Toko inɪ ɪ yun wɛ ɪsu kiloona nutoso kɛ mpɔ. ⁶ Pə kaasɪ na í suu-kuyɔ ɪ nɔɔhɛ tɔɔ, na í həyɔla pə ɲmantaaya səkpɛlaya. ⁷ Na ɪ ɲmantaaya sɔsaya kpátɔyɔ yun wɛ ɪsu sayata kpatələ. Na ɲmantaaya kakpaŋa yun ɪsu kiloona naatosompəyɔɔɔɔɔɔ. Na

ı kpaluyv takulv náá tɔŋ ı nɔɔ tɔɔ. ⁸ Mpuɔule ı sɛŋaa na ı holiɣina Iseyeli yoolaa tintika sı: Pepe tɔɔ ké ı luwa na ı puli yoo? I ta nyi taa sı, maya Filiisi tɔ, na meye Sayuli yomaa? I ləsi apalv na má na-ı tɔ suli. ⁹ Ye ı pəsaa na ı ku-m, tɔ pəsi mə yomaa. Ama ye ma pəsaa-ı na má ku-ı, ı ká la tá yomaa. ¹⁰ Na ı tasa sı: Saŋa ke maa tɔv Iseyeli nyéma. I ləsi yulv na má na-ı tɔ yoo.

¹¹ Sayuli na ı yoolaa pa nu mpv, ılena pá nyá na sɔɔntv anaam nɔɔlv ı kpa-we.

¹²⁻¹⁴ Yuta Petələhem İfəlayim kpekəle tɔ wei pa yaa sı Sese tɔ, ı kpatəla teu ke Sayuli waatv taa ké. I ka wena pəyalaa pələfəi naanwa na pa taa səsaa tooso. İliyapı na Apinatapı na Samma paa tɔŋa Sayuli ke yoo. Pa yaakaya pa tənuyv sı Tafiiti. ¹⁵ I lukaya Sayuli tɛɛ na ı puki Petələhem na ı tiikiyi ı caa heen.

¹⁶ Koliyatı sɛŋaya həkv taa ké tanan na taanaya ké, kuyeyen nule tɔcu na ı holiɣina Iseyeli nyéma sı pá ləsi apalv na ı na-ı pá yoo.

¹⁷ Mpuɔú kuyaku nakulı Sese tɔma Tafiiti sı: Mv pee kutonjee mayasəlaya kanɛ, na potopotonaa naanwa ıne, na ı pona nyá taalvnaa ke tɔyoole tɔcav. ¹⁸ Ye pə kaasa waakasənaa naanwa ıne, ıle n cela yoolaa iyaya (1000) nyuyv tɔ. Na ı ná nyá taalvnaa na pá cela-ŋ pulv mpi maa lana naani sı pa wena pa weesin tɔ. ¹⁹ Pa na Iseyeli nyéma lelaa na Sayuli pa wenna İla tetəkəle taa, sı pa yookina Filiisi nyéma.

²⁰ Mpuɔú Tafiiti yelina ı heen kaləkv ke tanlv. İlena ı kulı tanan kupaŋkv tɛɛ na ı kpaya ı sɔɔla na ı tɛɛ, ısu ı caa ka keesuyv-ı tɔ. I tala tɔyoole, ıle yoolaa luwayale sı pa puləyi na pá yoo, na pa kiisi yoou kakiisasi. ²¹ Mpuɔule Filiisi nyéma na Iseyeli nyéma pa pulaa na pá nyənəyi tɔma. ²² İlena Tafiiti nyɔtɔ mpi ı ka kənaa tɔɔ wontu fenlv. İlena ı kpaya asewa na ı suv yoolaa loosi taa na ı sɛɛ ı taalvnaa. ²³ I tɔŋa-weye yɔɔtənav ke mpv, ıle yoolaa taa yoolu Koliyatı luwayale na ı holiɣina Iseyeli nyéma ke kulvmtv ntı na Tafiiti nu. ²⁴ Iseyeli nyéma tənə na-ı, ılena sɔɔntv kpa-we na pá tuliyi tapəŋ. ²⁵ Mpuɔú yəlaa yɔɔtaa sı: I nawa apalv ıni ı lukuyv ısəntɔ tɔ, Iseyeli nyéma taya ı kəŋ kutuyv. Ye wei ı pəsaa-ı na ı ku-ı, wulav ká suvı pɔntv ke tɔŋ. I ka ha-ı ı pələ. Pəyele ı ká cɛ ı tɔyaya tənaya lampuu.

²⁶ Mpuɔú Tafiiti pəsaa ı cəlv nyéma sı: Ye wei ı kuwa Filiisi tɔ ıni na ı keeli Iseyeli nyéma fɛɛle pepeye paa lapı-ı yee? İle Filiisi ma ta nyi ıso ıni ı ke we na ı tɔvki ıso weesuyv tɔ yoolaa tintika ke mpv?

²⁷ Mpuɔú yəlaa lelə tɔm kulvmtv ntı. ²⁸ I taalv səsə İliyapı nu ı yɔɔtəyənə yəlaa. İlena ı taa huu kpakpaa na ı tɔmı-ı sı: N caa weye cənɛ ye? Aweye n yelina nyá kaləkiya ke nyutv taa? N ké tetelatv na kalampaanı tɔ ké. Ntəŋ yoo ke n kəma fenuyv yaa? ²⁹ Keləna Tafiiti sı: Ha, ma lapa we? Pə ta mənə sı má pəsı mpv?

³⁰ İlena ı yelev ıle, na ı ıma lelv, na pá cə-ı teitei ısu tɔm kancaalaya nyəntv.

³¹ Mpuɔule pa teləsa Tafiiti kuyɔɔtɔtɔ ke Sayuli, na ıle ı tili na pá yaa-ı. ³² Ntəna Tafiiti tɔ sı: Ta caa, nɔɔlv lanle ı taa tənə Filiisi tɔ ıni. Maa polo na má na-ı tɔ yoo. ³³ Keləna Sayuli tɔ sı: Aal, n kəsə pəyaya, n kaa pəsi na ı yoona Filiisi tɔ ıni. Mpi tɔ, ıle ı tɔmlɛ ntɛ yoo ke too ı kuluyv tɔ. ³⁴ Tafiiti sı: Ta caa, waatv wei ma tiikaya ma heen tɔ, ye tɔɔlaya yaa wontuyv nakulı kv luwa na kú kpa heen, ³⁵ ma tɔɔnəyi-kuyv, na má kpa-kv, na má ma-kv, na má leeki heu ke kv nɔɔ taa. Ye kv tila ma waalı, ıle ma ləli kv luyv tɛɛ na má kú. ³⁶ Mpuɔú ma kuvaya tɔɔlası na wontunaa lentı. Mp v ıni tɔtɔɔ maa la Filiisi ma ta nyi ıso ıneye timpi ı tɔv ıso weesuyv tɔ yoolaa tintiyile tɔ. ³⁷ İlena Tafiiti tasa sı: Tacaa wei ı yapa-m taale wontu səkpaŋ taa tɔ, ı ka ya-m tɔtɔɔ Filiisi tɔ ıne ı niŋ taa. Keləna Sayuli tɔ sı: Tɔv, polo, Tacaa ı wee nyá waalı.

³⁸ Mpuɔú Sayuli suv Tafiiti ke ı yoou wontu, na ı pamı-ı nyəɔlvuyv kuvəemuyv kahuka.

³⁹ İlena ı kpaya Sayuli layatɛ na ı ləli na ı mayası tɔntɛ. Mpi tɔ, too tɔ ı ta suuta wontu ntı. Mpuɔú ı tɔma sı: Ta caa, maa pəsəyi wontu tənɛ. Ma ta malənə-tı. İlena ı wəɔsı. ⁴⁰ İlena ı kpaya ı kpátúyú, na ı pəntəlvuyv, na ı tɔəsı pɛə kusotee kakpası ke ləlv taa, na ı tɔ ı ntiyile huluyv taa. İlena ı tɛə Koliyatı waalı. ⁴¹ Mpuɔule Koliyatı kpətənə Tafiiti ke pəcə pəcə. Na

ɪ kpabɔvɔ təkɔlɔ ke ɪ nɔɔ tɔɔ. ⁴² I ná Tafiiti ke teu, ɪlena í kpɛɛna-ɪ ɪ taa ɪsu pɛyaya ŋka ka sɛɲa teu na ka ɪsɛntaa luwa tɔ. ⁴³ Ḿpɔ́yɔ ɪ kpɛɛsa-ɪ sɪ: Ma ké haya yaa we na ń kɛɲ ma kin na kpatɛɲ? I tema ɪ tunj ke yaav, na ɪ tɛɲsɪ Tafiiti ke mpusinaa, ɪlena ⁴⁴ í tɔmɪ-ɪ sɪ: Kɔɔ cɛnɛ na má tɔ nyá nantɔ ke kpelinj na taale wontu. ⁴⁵ Ḿpɔ́yɔ Tafiiti cɔ-ɪ sɪ: Layatɛ na ŋmantaasi ke nyá tɔkaa na ń kɛɲna ma waali. Ama ma kɛɲ nyá waali na Tacaa Toma tɛna tɔ ɪsɛyeli yoolaa ɪsɔ wei n tuɔwa tɔ ɪ tonj taa ké. ⁴⁶ Saɲa, ɪ ká tɔ-ŋ ma ninj taa, na má kɔ-ŋ, na ma setɪ nyá nyɔɔ. Na má tɔ Filiisi yoolaa nantɔ ke kpelinj na taale wontu. ɪlena tɛtɔ tɛna nyɪ sɪ ɪsɛyeli nyɛma wɛna ɪsɔ na í waasɛɣɪ-wɛ. ⁴⁷ Na samaa ɪnɛ ɪ tɛna ɪ cɛkɛna tɔtɔ sɪ pɛ taya layatɛ yaa ŋmantaaya tike ke Tacaa yakɛna. Mpi tɔ, ɪnɔɔlɛ akanaa caa. I ka tɔ-mɛyɛ tá ninj taa.

⁴⁸ Koliyatɪ hɔma ɪ tɪ sɪ ɪ suukɪ Tafiiti tɛɛ, ɪlena ɪlé í kpaya asewa ke lonj na í sɛɲɪ-ɪ. ⁴⁹ Na Tafiiti lɛsɪ pɛlɛ ke huluyu taa, na í tɔ pɛntɔlɔvɔ taa na í tɔ. Ḿpɔ́yɔ ɪ yaya Koliyatɪ tokuyu taa, na tɔ canj na ɪ fala ɪ nɔɔ tɔɔ tɔmɔlɔ.

⁵⁰ Pɛ lapa Tafiiti kɛla Koliyatɪ na pɛntɔlɔpɛlɛ nté na í kɔ-ɪ. Pɛyɛlɛ ɪ ta tɔkɪ layatɛ.

⁵¹ Ḿpɔ́yɔ Tafiiti kpaya asewa na í polo Koliyatɪ kinj. I kpɛɛ ɪ layatɛ ɪlena í tɛɛsɪ-ɪ, na í setɪ ɪ nyɔɔ. Filiisi nyɛma nawa sɪ pa aka sɛpa, ɪlena pá kuu-tɛ. ⁵² Ḿpɔ́yɔ Yuta na ɪsɛyeli nyɛma yaya yoo kakisasi, na pá tɔɔnɪ-wɛ na pá tiina-wɛyɛ tɛtɛkɛlɛ taa. Halɛna pá suv ɪkolonj nyɛma nɔnɔsɪ tɛɛ. Na pá kɔ-wɛyɛ mpɔ na Salayim mpaav, halɛna ɪkolonj na Katɪ pɛ acalɛɛ.

⁵³ Kɛlɛna ɪsɛyeli nyɛma mɛlɪ Filiisi nyɛma tɛsikilɛ na pá kuu wontunaa. ⁵⁴ Ḿpɔ́yɔ Tafiiti pona Koliyatɪ nyɔɔvɔ ke Yosalem. ɪlena í su ɪ tɛyɪ ɪ yoo wontu.

Sonatanj na Tafiiti pa hɔka taapalle

⁵⁵ Waatɔ wei Tafiiti pukaya Koliyatɪ yoonav tɔ, Sayuli pɔɔsa ɪ yoolaa wulav Apɛnɛɛ sɪ: Awe pɛyalɔ ke ifepu ɪnɛ ɪnɪ ye? Ntɛna ɪlé sɪ: Hai, ta caa, na má sɛɲna ntɛyɛ cɛnɛ, ma ta nyɪ.

⁵⁶ Mpɔɔvɛlɛ Sayuli sɪ: Pɔɔsɪ na ń nyɪ ɪ caa.

⁵⁷ Tafiiti tema Koliyatɪ ke kɔvɔ na í kpaya nyɔɔvɔ na í mɛlɪ. ɪlena Apɛnɛɛ kpaya-ɪ na í pona Sayuli kinj. ⁵⁸ ɪlena ɪ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Ifepu nyá, awe pɛyalɔ ke-ŋ? Mpɔɔvɛlɛ Tafiiti sɪ: Ma caa kɛlɛ nyá pɛyalɔ Pɛtɔlɛhɛm tɔ Sɛsɛɛ.

18

¹ Too ɪsu Tafiiti tema Sayuli ke yɔɔtɛnɔv ke mpɔ tɔ, Sonatanj luyɔ suv-ɪ kɛlɛ ɪsu yem na kpɛtɛ. ² Kuyaku ŋkɔ kɔ mayamaɲa ke Sayuli su Tafiiti ke ɪ tɛyaya taa. Tafiiti ta tasa ɪ caa tɛyɛ mɛlɔvɔ. ³ Ḿpɔ́yɔ Tafiiti na Sonatanj pa pɛɛla nɔɔ sɪ pa taapalle ɪ wɛɛ tam tɔɔ. Mpi tɔ, Sonatanj luyɔ ka suv Tafiiti ke teu ké. ⁴ Ḿpɔ́yɔ Sonatanj ha Tafiiti ke ɪ kpai, na ɪ tokonaa. Na í ha-ɪ tɔtɔɔ ɪ layatɛ na ɪ tɔɔv na ɪ tampala.

⁵ Ḿpɔ́yɔ Sayuli kpa Tafiiti ke yoolaa nyɔɔvɔ tɔ. Mpi tɔ, paa timpɪyɪ ɪ tila-ɪ yoo, ɪ lakɪ aka ké. ɪlena yɛlaa tɛna na wulav waali nyɛma luyɔ la Tafiiti.

Sayuli cɛɲɔyɪ Tafiiti na kɔvɔ

⁶ Waatɔ wei Tafiiti ka kɔwa Koliyatɪ tɔ, ḿpɔ́yɔ ɪsɛyeli nyɛma luna yoo, ɪlena pa acalɛɛ tɛna taa alaa lu Sayuli sɛɲɔvɔ. ɪlena pá makɪ wontu, na pá yooki yontu na pá paaki, na pá wilitɪyɪ. ⁷ Ḿpɔ́yɔ pa tɔ kawɛyaya sɪ:

Sayuli kɔwa yɛlaa iyaya (1000) ke huɣule.

Tafiiti ke iyisi naanɔwa (10000) ke huɣule.

⁸ Ḿpɔ́yɔ yontu ntɪ tɔ ta maya Sayuli na pááná kpa-ɪ sɔsɔm. Mpi pɛ tɔ tɔ pa yooki sɪ, Tafiiti kɔwa na pɛ tɛɛ-ɪ. Ye mpɔ kawulaya kpátɔyɔ tike nté pɛ kaasa-ɪ mɔvɔ. ⁹ Pɛ kpayaav hatoo kuyaku ŋkɔ na pɛ puki tɔ, Sayuli suv Tafiiti kɛlɛ ɪsɛ cɔlɔvɔ.

¹⁰ Tɛv fema ɪlɛ, lɛmayasɛlɛ ɪsayalɛ nte Tacaa tɔ Sayuli tɔ, tɔ kɔlɛna-ɪ kɛlɛ. ɪlena í yɔɔtɛyɪ yem yem ke tɛyaya taa ɪsu kpaɲtɔ, na ɪ ŋmantaaya ke ɪ ninj taa. Tafiiti ná makaya cɛmɔvɔ ɪsu ɪ tu lakɪ-ɪ tɔ. ¹¹ Ḿpɔ́yɔ Sayuli mayasa ɪ taa sɪ: ɪsu ma kama-ɪ ŋmantaaya na kutuluyɔ. ɪlena

í ləyɔ-ɪ-keɣe tɔm naale, na Tafiiti náá fɛɛkɪ-keɣe mpɔ. ¹² Ulena Sayuli suu Tafiiti ke nyamnav. Mpi tɔ, Tacaa ka yela Sayuli ké na í wɛɛ Tafiiti waali. ¹³ Ntɛna Sayuli ləsi Tafiiti ke ɪ tɔyaya taa na í kpa-ɪ yoolaa iyaya (1000) nyɔyɔ tɔ, na ɪ pukina-wɛɣe yoo. ¹⁴ Na Tacaa wɛ Tafiiti waali na í waaki ɪ yoo tɛna taa. ¹⁵ Sayuli ná mpɔ, ulɛna sɔyɔntɔ sɔɔsɪ-ɪ kpav. ¹⁶ Ama lɛɣɛli na Yuta pə nyɔma luyɔ ka wɛ Tafiiti ke teu. Mpi tɔ, ɪnɪ ɪ ka kɛna pa nyɔyɔ tɔ, na í pukina-wɛɣe yoo na í lakɪ aka.

Tafiiti kpaya Sayuli pɛɛlɔ Mikaali

¹⁷ Mpɔyɔ Sayuli tɔma Tafiiti sɪ: Ye n lapa ma tɔmlɛ ke teu na kpelikpeka na n yooki Tacaa yoo. Maa ha-ɪ ma pɛɛlɔ kancaalaya nyɔɪ Melapɪ na n la alɔ. Na Sayuli yɔyɔtɔyɪ ɪ taa sɪ: Tɔnaya Filiisi nyɔma ká kɔna-ɪ. Ma nin kaa kpa ɪ tɔɔ. ¹⁸ Tɔnayaɛ Tafiiti cɔwa sɪ: Mayalɛ awe? Na ma caa tɔyaya ntɛ nkaya lɛɣɛli taa? Na halɪ maa lakɪ wulav yɔtɪ?

¹⁹ Pə tala waatɔ wɛɪ sɪ Tafiiti kpakɔyɪ Melapɪ, ulɛna pá ha-ɪ Apɛɛli-Mehola tɔ Atɔlɔyɛli.

²⁰ Mpɔyɔɛ Sayuli pɛɛlɔ naale nyɔɪ Mikaali luyɔ suu Tafiiti. Ulena pá tayasɪ wulav na pə maya-ɪ teu. ²¹ Mpɔyɔ ɪ tɔ ɪ taa sɪ: Ma haaki-ɪ Mikaali ké. ɪ kin ke pu kpaa-ɪ katɔka nyɔm, na Filiisi nyɔma hiki-ɪ na pá kɔ-ɪ. Mpɔyɔ Sayuli tasa Tafiiti ke heeluyɔ ke tɔm naale nyɔm sɪ: Saɲa n ká pəsi ma yɔtɪ. ²² Na í sɔsɪ ɪ waali nyɔma sɪ: ɪ heeli Tafiiti ke mukaya sɪ, wulav lanɛ heɛna-ɪ teu ké. Pɛ́cɔ ɪ waali nyɔma luyɔ suu-ɪ. Pə tɔɔ tɔ, kpaya ɪ pɛɛlɔ ɪnɔyɪ pənɛntɛ.

²³ Pa heela Tafiiti ke mpɔ, ulɛna ílɛ ɪ tɔ sɪ: Sɪ yɔlɔ í la wulav yɔtɪ tɔ, pə wɛ nyɔyɔ ké. Ama ma ta tala pulɔ, pɛ́cɔ ma ke konyɔntɔ ké.

²⁴ Mpɔyɔ pa kɛɛsa wulav ke nti Tafiiti cɔwa tɔ. ²⁵ Ntɛna í tɔ sɪ: Mpi ma caa sɪ Tafiiti í suu ma pɛɛlɔ tɔɔ tɔyɔɛ sɪ, í kú Filiisi nyɔma ke nɔnɔwa (100). Ulena í kɔna-m pa hənɔɔsɪ, na pə lɛɛtɪ ma kolontunaa.

Na Sayuli lukɪ keɛ sɪ ntanyɪ pa hiki Tafiiti na tɛna na pá kɔ-ɪ. ²⁶ Wulav waali nyɔma heela Tafiiti ke mpɔ, ulɛna ílɛ ɪ tisi sɪ ɪ ká la wulav yɔtɪ. ²⁷ Mpɔyɔ Tafiiti kpaya ɪ yoolaa na í polo na í kɔ Filiisi nyɔma ke yɔlaa ɪmɔnɔyɔ (200), na kuyakɔ nkɔ pa suwa tɔ kɔ ta tata. Na í pona pa hənɔɔsɪ na í kala-sɪ tɔcɔnɪ na í cɛla wulav ke teitei ɪsu ɪlɛ ɪ caakaya tɔ, na í pəsi ɪ yɔtɪ. Ulena wulav ha-ɪ ɪ pɛɛlɔ Mikaali na tɔlasɪ.

²⁸ Mpɔyɔ Sayuli cɛkənaa tɔfoo sɪ Tacaa wɛ Tafiiti waali. Pə kaasɪ Mikaali ná sɔɔla-ɪ teu.

²⁹ Ulena í nyanɲa Tafiiti, na í pəsi ɪ kolontu ke halɛna ɪ sɛm.

³⁰ Filiisi awulaa lukaya lɛɣɛli nyɔma ke kulɔw ké, na Tafiiti ka kɔkayana-wɛ na pə kɛli Sayuli yoolaa nyɔyɔ nyɔma lelɛ. Ulena ɪ hɛtɛ tɔɲna yaav na pə puki.

19

Sayuli tɔyɔnɔyɔ ke Tafiiti

¹ Mpɔyɔ Sayuli tɔma ɪ waali nyɔma tɛna, na ɪ pɔyalɔ Sonatan sɪ pá kú Tafiiti. Ama Sonatan luyɔ ná suu Tafiiti ke teu, ulɛna ɪ tayasɪ-ɪ sɪ: ² Ma caa lukɪ sɪ í kɔ-ɪ yoo. Mpɔ tɔ, cɛle tanan la laakali, kpa taale na n ɪmɛli. ³ Má luwa maa polo ma caa kin ke taale nte tɔ taa n wɛ mpɔ tɔ, na má yɔyɔtɔna-ɪ nyá tɔm, í yɔyɔtaa suwe ɪlɛ ma kɛɛsɪ-ɪ.

⁴⁻⁵ Mpɔyɔ Sonatan sama Tafiiti ke ɪ caa Sayuli kin sɪ: Paapa, nyá kulɔkɔ ke Tafiiti ɪnɪ ɪ lukaya. Halɛna í la ɪ weesuyɔ ke awusa na í kɔ Koliyatɪ. ɪ lapa na lɛɣɛli nyɔma kɛli pa kolontunaa tɔcayacaya, na nyá mayamaya n na mpɔ na nyá lanɛ hulɔmɪ. Mpɔ tɔ, pepe tɔɔ ké n ka kɔ-ɪ mɔsɔn ke yem ke mpɔ? Taa wakɔlɛna-ɪ. Mpi tɔ, ílɛ ɪ ta wakɔlɛna nyá.

⁶ Mpɔyɔɛ Sayuli nuna ɪ pɔyalɔ na í yɔyɔtɪ na í tuuna Tacaa sɪ: Ma kaa kɔ Tafiiti.

⁷ Ulena Sonatan yaa Tafiiti na í kɛɛsɪ-ɪ pə tɛna. Ulena í mɔɲna-ɪ Sayuli kin na í lakɪ tɔma nna tuu ɪ lakaya tɔ.

Mikaali waasa Tafiiti

⁸ Mpɔyɔ yoo tasa kulɔyɔ ke lɛɣɛli nyɔma na Filiisi nyɔma hekɔ taa. Ntɛna Tafiiti yoonawɛ na í kɛli-wɛ tɔcayacaya, na í tɔyɔnɪ.

⁹ Ulena Tacaa tu Sayuli ke lamayasale isayale na í caya i tàyaya taa. Na í tōka ḡmantaaya ke i nin taa, ¹⁰ na Tafiiti náá tōḡna-i cəmuyv mapv. Ḿpúyú i mayasaa sɪ i yakɪ Tafiiti ke ḡmantaaya na í kpəna kutuluyv. Ama ílé i fée-ke. Ulena ká yaya kutuluyv, na Tafiiti se ahoo anɪ. ¹¹ Ḿpúyúle Sayuli tila yəlaa sɪ pá fəḡ Tafiiti tàyaya. Ye kv fema tanaḡ, íle pa kv-i. Kena i alv Mikaali heeli-i sɪ: Ye n ta se ahoo ane, cele isənto n səpa.

¹² Ulena Mikaali ləsi Tafiiti na pətote na í se. Pə lapa i tulaa kəle. ¹³ Pə waali ké Mikaali kpaya yulv ləesuyv ḡku pa saakaa tō, na í husɪ kato tō na í tɔ pəḡ tənuyv ke nyuvv cəlv, na í takɪ puvv. ¹⁴ Pə kəma na Sayuli tili sɪ pá kpa-i, ílena Mikaali heeli-we sɪ pə wukɪ-i. ¹⁵ Ḿpúyúle Sayuli mələna tillaa sɪ pá polo pá na-i, na pá kəna-i na i kuhəntuyv na inɪ í kv-i.

¹⁶ Yəlaa mpe pa mələa íle səsə yulv ləesuyv nté, na pá tɔ pəḡ huntu ke kv nyuvv. ¹⁷ Ntəna Sayuli tō Mikaali sɪ: Pepe tō ké n puyusa-m na ḡ yele na ma kolontu fiti?

Kena Mikaali nəḡv təkpaɪ sɪ: Tafiiti tōma-m ké sɪ ye ma ta yele-i i ká kv-m.

Tafiiti na Sayuli ke Nayəti

¹⁸ Mpu pə lapəna na Tafiiti se na í polo Samiyeeli kin ke Lama na í kəesi-i pə təna mpi Sayuli lapa-i tō. Ulena í təḡ Samiyeeli ke Nayəti na í caya təna. ¹⁹ Ḿpúyúle pa tayasa Sayuli sɪ: Tafiiti we Nayəti ke Lama cəlv. ²⁰ Ulena í tili sɪ pá kpa-i. Ḿpúyú tillaa mayana Iso kuyəḡtutu teləsəlaa kpekəle ke təna na Samiyeeli ke pa nyuvv tɔ. Tənaḡ Iso Feesuyv tii tillaa mpe pa tō, na pá svv paale na Iso sam. ²¹ Ḿpúyú pa tayasa Sayuli ke təm ntɪ. Ulena í tili kufama, na pele pá paakɪ na pá saḡ Iso. Na í tasa ləlaa ke tiluyv ke təm tooso nyəm, na pele pá paakɪ na pá saḡ Iso. ²² Ḿpúyú Sayuli kpəsa i mayamaya na í polo Lama. I tala ləkə səsə wei i we Seku cəlv tō ílena í pəəsi sɪ: Leyə Samiyeeli na Tafiiti pa wée? Ntəna pá cə-i sɪ: Pa we Nayəti.

²³ Sayuli kpaya Nayəti mpaav, ílena Iso Feesuyv tii i tō, na í təḡ na í paakɪ na í saḡ Iso, haləna í tala təna. ²⁴ I tala Samiyeeli pa kin, ílena í wəḡəsɪ wontu na í paakɪ na í saḡ Iso ke mpv. Haləna í həntɪ atəyɛ ilim na pə təm na ahoo təna. Pə tō ké yəlaa pəəsəḡi təma sɪ: Sayuli ná we Iso kuyəḡtutu teləsəlaa taa tətəḡv?

20

Sonatanj səkəna Tafiiti tō

¹ Ḿpúyú Tafiiti sewa Nayəti ke Lama kin na í polo í mayana Sonatanj na í pəəsi-i sɪ: Ma lapa we? Pepeye ma wakəlaa? Isayatu ntiyɪ ma lapa nyá caa na í pəkəḡi ma weesuyv? ² Tənaḡale Sonatanj cəwa sɪ: Iso í pona pooluḡ. Pəpətv ké, n kaa sɪ. Ma caa u lakɪ pulv cəcəka na í ḡməsɪ-m. Íle pə fəɪ sɪ í la mpv na má tá nu. ³ Ḿpúyúle Tafiiti cəwa sɪ: Nyá caa cəkənaa sɪ n caakɪ ma təm ke teu. Ntanyɪ i mayasa i taa ké sɪ ḡ taa nu-tɪ na pə kəv na nyá lanle wakəli. Mpu tō, ma tuukina Tacaa na nyá mayamaya sɪ pə kaasa-m pəcəḡv na má sɪ. ⁴ Ḿpúyú Sonatanj tōma-i sɪ: Maa la-ḡ pə təna mpi n səlaa tō. ⁵ Ntəna Tafiiti sɪ: Cele nté isətv kufalv acima. Pɪ wee sɪ ma na wulav tē təḡna. Paa na mpv tō, yele ma kpa taale na má ḡmeli. Haləna kuyaku tooso nyəḡkv taanaya. ⁶ Ye nyá caa pəəsə ma tō, íle n heeli-i sɪ: Tafiiti wiina-m sɪ má yele-i na í ləḡv i təḡv i tē Petəlehəm. Pa lakɪ i tàyaya taa ké pənaya kətaya. ⁷ Ye i tōma sɪ pə we teu, íle nyá pəyalv má, ma kaa nyana pulv tətō. Ama ye i pááná huuwa, íle nyɪ kpakpaa sɪ nyá caa təma i taa kəle sɪ i lakɪ-m isayatu. ⁸ Mpu tō, la-m kupantu ke teitei isv n ka svv nyá nəḡv ke Tacaa isəntaa tō. Na ye ma tu lapa isayatu natəli, kv-m nyá mayamaya. Pepe tō ké n ká nəki-m nyá caa kin ke ponav?

⁹ Kələna Sonatanj sɪ: Mpusi í polo pooluḡ, na mpi maa nu sɪ ma caa ləkɪ nyá weesuyv ləsvy na má ḡməsɪ-ḡ tō. ¹⁰ Ḿpúyú Tafiiti pəəsə-i sɪ: Ye nyá caa lanle ta hēe awe ka heeli-m? ¹¹ Ntəna Sonatanj yaa-i sɪ: Kəv na tē lu na tē kpa taale.

Ulena pa naale pa kpa taale. ¹² Ḿpúyú Sonatanj tōma Tafiiti sɪ: Iseyeli Iso Tacaa kəle ma aseeta tɔ. Íle maa na ma caa ke cele, yaa celenkufe. Ye i lanle hēəna-ḡ na má tá tili na pá heeli-ḡ, ¹³ Tacaa í kv-m. Paa i tɔ i taa sɪ i ká tu la-ḡ isayatu maa heeli-ḡ. Pəcə maa yele-ḡ tətō,

na ń teeena alaafəya. Tacaa í wée nyá waali, isu i ka weu ma caa waali tó. ¹⁴ Na ye maa weena weesuyu, ile n la-m kupantu nti Iso lapa-ŋ tó na paa ma tu səpa, ¹⁵ na pə koo na Tacaa kpiisi nyá kolontunaa tənaya kulum kulum, taa yele ma təyaya ke kupantu lapu.

¹⁶ Pə taya pulu, Sonatan na Tafiiti paa su nɔɔ kə na ye Tafiiti na i təyaya nyéma pa yəka-ke Tacaa ká yele na i kolontunaa leeti-we. ¹⁷ Ḿpúyú pa tasa təmaya nɔɔsi suw. Mpi tó, Sonatan ka sɔɔla-i kə isu yem na kpete.

¹⁸ Na Sonatan tómi-i si: Cele nté isətu kufalu acima. Pu ná si n fei. Mpi tó, nyá təcayale ká wée kpete. ¹⁹ N ká polo kuyaku tooso nyəŋku wule na ń ɲmeli kanmaaya ɲka ka kin n ka tema ɲmeluyu tó. ²⁰ Maa tó nyéma tooso, na pəle nté tə kin tó, isu ma na pulu. ²¹ Ilena má tili iwaasəle natəli si tó pɛki-yé. Ye ma heela-té si nyəma nté ma tó ma tó cəne. Kpaya-yé na ń kəna. Ilen koo, taa nyá, natəli tə fei keke. Na Iso, maa looliyi. ²² Ama ye ma təma iwaasəle si nyəma nté nyá nɔɔ tó, ile n tee. Tacaa təɔnəxi-ŋ keke. ²³ Tacaa keke má na-ŋ tá aseeta tu ke tam tó, ke təm nti tə yəɔta isənto tó tə taa.

Tafiiti sewa

²⁴⁻²⁵ Ḿpúyú Tafiiti sewa na í ɲmeli taale. Pə tala isətu kufalu acima taanaya ilena wulav caya i təcayale ke koluŋa kite ke təɔu. Apənee ná caya i kəŋkəŋ taa, na Sonatan ke isəntaa, na Tafiiti təcayale ke kpete. ²⁶ Wulav ta yəɔti si puluyu kuyaku ɲku. Mpi tó, i huukaya si ntanyu isayatu natəli tə mayana-i kə na i kaa koo acima. ²⁷ Təu fema isətu kufalu kuyaku naale nyəŋku wule na Tafiiti fei tó. Ilena Sayuli pɔɔsi i pəyalu si: Pepe tó kə Sese pəyalu inu i ta koo təɔu ke tete na saŋa?

²⁸ Ntəna Sonatan si: I sələma-m si yele-m na má polo Petələhem. ²⁹ Ma taalv heela-m si ma nyéma lakı kətaɔa ke ta tē. Ye n kə ma taapalu yele-m na má ləɔ ma ti na má ná ma taalvnaa. Pə tó kə i fei tətəɔle cəne.

³⁰ Təɔayale Sayuli pááná huuwa na í tó si: Alu tetelatu pəyaya nyá. Ma ta nyi taa si nyá camna keke Sese pəyalu? Nyá na nyá too mə feele kə. ³¹ Nyi si ye Tafiiti wəna i weesuyu, asola taa kə nyá na nyá kawulaya í wée. Mpu tó, tili na pá kəna-mi-i, pə wée si í si kə. ³² Mpuɔule Sonatan pɔɔsa i caa si: I lapa we na pá kuyu-i?

³³ Ilena Sayuli ləɔ Sonatan ke ɲmantaaya. Təɔayale Sonatan cəkənaa si i caa tema i taa si i kuyi Tafiiti. ³⁴ Ḿpúyú i yela təɔu ke isətu kufalu kuyaku naale nyəŋku ɲku na í kuləna pááná. Mpi tó, i lanle wakələna Tafiiti ke səsəm ke mpi pə tó i caa tɔv-i təɔ.

³⁵ Təu fema tanaŋ, ilena Sonatan na iwaasəle natəli pá polo timpi i na Tafiiti paa yəɔtaa na pa su tó. ³⁶ Ilena í heeli iwaasəle si: Polo na ń tɔɔsi nyəma nna maa tó tó.

Iwaasəle teeɔa, ilena Sonatan tó nyəma ke tə nɔɔ tó. ³⁷ Iwaasəle təma isu tə takı nyəmle cəɔ, ilena Sonatan kpɛsi-té si: Isu hatoo nyá nɔɔ tó kə nyəmle wée? ³⁸ La ləŋ taa səŋ.

Ḿpúyú iwaasəle tɔɔsa nyəma na tó kəna. ³⁹ Sonatan na Tafiiti pa naale pa nyəmna mpi pə lakı tó, iwaasəle ná tá nyi. ⁴⁰ Ilena Sonatan cela iwaasəle ke i yoou wontu si tó kpeena. ⁴¹ Iwaasəle teeɔa, ilena Tafiiti lu i təɲmelle ke kanmaaya waali, na í hənti Sonatan ke ateyə təm tooso. Ḿpúyú pa kpipa təma na pá wii təkpo, na Tafiiti wula wə.

⁴² Ilena Sonatan tómi-i si: Polo, Iso í wée nyá waali. Ilena í yele na má na-ŋ na ta luluyu nyéma tó takı nɔɔ ɲka tó suwa təɔ tam tó.

21

¹ Ḿpúyú Tafiiti kulaa na í tee na Sonatan náá məli icate taa.

Tafiiti pote ke kətvlu Ahimeleki tē

² Ḿpúyú Tafiiti pola Nopi ke kətvlu Ahimeleki tē. Ilé i loosa-i, ilena í kpaya asewa na səɔntu na í səŋi-i na í pɔɔsi-i si: Alaafəya keke na ń tó nyá tike ke mpu, na nɔɔlv fei nyá waali?

³ Ntəna Tafiiti si: Wulav kəsəna-m na təm kəɲməsətu natəli. Ye pə kaasa ma yəlaa ile, má na pəle tə nyəma tá suluyu waatu. ⁴ Kutətəɔəm napəli pə fei? Ha-m potopotona kakpası, yaa

təɣənaya ŋka n wɛna tɔ. ⁵ Ntɛna kɔtɔlv sɪ: Ma fɛina potopotonaa napələɣi yem. Isɔ nyɛma wɛnna. Ye nyá yɛlaa ɪ ta tokina alaa, ɪlɛ ma cɛlɛ-ŋ pɛlɛ.

⁶ Ntɛna Tafiiti nəɣɔ təkpaɪ sɪ: Paa tə lukɪ ta luɪ ma yɛlaa wɛ tənəŋŋ kɛ. Halɪ saŋa tá luɪ pənɛ pə ta kɛ səkpeɪ ɪsəntɔ tɔ pə tɛsaa kɛlɛ.

⁷ ɪlɛna kɔtɔlv ha Tafiiti kɛ potopotonaa. Mpi tɔ, pa tike pa wɛnna na mpeɣɛ pa ləsaa sɪ pa layasəɣi kɔfama.

⁸ Pə pamna Sayuli tiikilaa nyɔɣɪ tɔ nəɣɔlv ɪ ka wɛ tənə. Pa yaakɪ apalɪ ɪnɪ sɪ Towɛkɪ. ɪ kɛ ɪtəm tɔ, na pa təkɔ ɪ tɔɔ sɪ ɪ la Isɔ sɛɛv kɔtaya nakəlɪ.

⁹ Ḿpúyú Tafiiti pɔɔsa Ahimelekɪ sɪ n wɛna ŋmantaaya yaa layatɛ na ń cɛlɛ-m? Mpi tɔ, wulav tilitu tɔm kpetəla-m, ɪlɛ ma ta kpaya layatɛ yaa yooɪ wontuyɪ nakulɪ. ¹⁰ Ntɛna kɔtɔlv sɪ: Filiisi tɔ Koliyatɪ wei n kɔwa ɪla tɛtɛkələ taa tɔ, ɪ layatɛ kɛ pa mɛɛla saalaya, na pá su kɔtɔlv toko waalɪ. Ye n caa n kpaya-tɛ, tə tike tə wɛna cənɛ. Ntɛna Tafiiti sɪ: Cɛlɛ-m-tɛ tə fɛina saala.

Tafiiti pote kɛ Katɪ

¹¹ Ḿpúyú Tafiiti tayana sewa kɛ kɔyakɪ ŋkɪ, na ɪ polo wulav Akisi tɛɣɛ Katɪ. ¹² Ntɛna Akisi waalɪ nyɛma tɔ sɪ: Isɪ tɛtɪ wulav Tafiiti kɛlɛ ɪnɛ ɪnɪ? Pə taya ɪ na Sayuli kɛ pa tɔna yontu na pá paakɪ sɪ:

Sayuli kɔwa yɛlaa iyaya (1000) kɛ huɣule,
na Tafiiti náá kɪ iyisi naanɔwa (10000) kɛ huɣule.

¹³ Tafiiti mayasa tɔm ntəɣɪ ɪ taa. ɪlɛna wulav Akisi tɔm lapɪ-ɪ sɔɣɔntɪ kɛ sɔsɔm. ¹⁴ Ḿpúyú ɪ pɔsa isɪ kpaŋtɪ, na ɪ lakɪ yem yem kɛ pa ɪsɛntaa, na ɪ ŋmaakɪ kampɔnaa tɔɔ na ɪ yɛlɛ na ɪ ntayama kpeŋ ɪ tantuyɪ tɔɔ. ¹⁵ Kɛlɛna Akisi tɔ ɪ waalɪ nyɛma sɪ: ɪ nawaya sɪ pə lakɪ yɔlv ɪnəɣɪ yɛlɛyɛlɛ. ɪlɛ pepe tɔɔ kɛ ɪ kpaya-ɪ na ɪ kəŋna-m? ¹⁶ Isɪ ma laŋa kpaŋtɔnaa ntɛ na ɪ kəŋna-m ɪnɛ ɪnɪ sɪ ɪ lakɪ yem yem na má naakɪ-ɪ? ɪ ta mɔna ɪ sɔv ma təyaya taa.

22

Tafiiti pɔsa yɛlaa kpekələ nyɔɣɪ tɔ

¹ Ḿpúyú Tafiiti sewa Katɪ, na ɪ polo na ɪ ŋmɛlɪ Atulam kɔkpamuyɪ púyú taa. Mpuyulɛ ɪ tɛtɔnaa na ɪ təyaya yɛlaa tənə nuwa. ɪlɛna pá polo ɪ kɪŋ. ² Pə kpayaɪ mpa pa laŋa wakələa tɔ, na kəma nyɛma, na nəɣəsɛɛ nyɛma, pa kotina ɪ kɪŋ, isɪ yɛlaa nasələ (400) kɛ mpɪ, na ɪ pəsɪ pa nyɔɣɪ tɔ.

³ Tənaya Tafiiti luwa na ɪ polo Misipa kɛ Mowapɪ tɛtɪ taa, na ɪ səlɛmɪ tənə wulav sɪ: Yɛlɛ na ma caa na ma too pá kɔɔ na pá cɔɔsɪ nyá tɛ. Haləna má cɛkəna mpi Tacaa ká la-m tɔ.

⁴ Ḿpúyú Tafiiti pona ɪ nyɛma mpeɣɛ Mowapɪ wulav kɪŋ. ɪlɛna pá caya tənaya waatɪ wei ɪnɪ ɪ təŋna cɔɔsuyɪ tɔ.

⁵ Ḿpúyú Isɔ kɔyɔɣɔtɪ tɛlɔsɔlv Katɪ heela Tafiiti sɪ: Lu tɔcɔɔsələ tənə na ń polo Yuta tɛtɪ taa.

ɪlɛna ɪ se na ɪ polo Hɛlɛtɪ hɔtuyɪ taa.

Sayuli kɔyɪv kɛ Nopɪ kətəlaa

⁶ Ḿpúyú kɔyakɪ nakulɪ Sayuli caya Kipeya tontonlɛ tɔɔ kɛ tuyɪ nakulɪ kɪ tɛɛ. ɪ ŋmantaaya kɛ ɪ nɪŋ taa, na ɪ waalɪ nyɛma tənaya ɪ kɪŋ. ⁷ Tənaya ɪ tɔma-wɛ sɪ: Ntəŋ Pɛncamɛɛ nyɛma mɛ, ɪ tɛŋ mə taa sɪ Sɛsɛ pəyalɪ Tafiiti ká ha mə tənaya tɪŋ tawa, na ɪ kpa mə tənaya nyɔɣɪ nyɛma yɛɛ? ⁸ Ye pə taya mpɪ, pepe tɔɔ kɛ mə tənə tɔpɪ ɪ kpɛnta nəɣɔ kɛ ma tɔɔ. Mə taa nəɣɔlv ɪ tu cəkɪ-m səkpaluyɪ kɛ ma pəyalɪ na Tafiiti pa nəɣɔ pɛɛlvuyɪ tɔm? Pepe tɔɔ kɛ mə taa nəɣɔlv kaa tu təɣɔ ma wahala. Na ɪ kɛɛsɪ-m ɪsənə ma pəyalɪ yooɪɣɪ ma na ma tɛmlɛ tɔ tɔ. Halɪ ɪlɛ ɪ nyəkɪ-m katɔsɪ isɪ ɪ təŋna lapɪ kɛ haləna saŋa tɔ.

⁹ Pə pamna Towɛkɪ ɪtəm tɔ ka wɛ Sayuli waalɪ nyɛma taa. Mpuyulɛ ɪ cɔwa sɪ: Ma nawa Tafiiti pola Nopɪ kɛ Ahitupɪ pəyalɪ Ahimelekɪ kɪŋ. ¹⁰ Halɪ ɪlɛ ɪ pɔɔsɪ Tacaa sɪ, pepeɣɛ Tafiiti ká la. Na Ahimelekɪ ha Tafiiti kɛ təɣənaya na ɪ cɛlɛ-ɪ Koliyatɪ layatɛ.

¹¹ M'p'ógú Sayuli tila Nopí na pá yaa k'otulú Ahimelekí, na í t'eyaya k'ot'elaa t'ena na pá polo. ¹² Iléna í t'ó Ahimelekí sí: Ke ñkpaññ. Na ílé í t'ó sí: Ma nuwa, ta caa. ¹³ M'p'ógú í t'oma sí: Pepe t'oo ké nyá na Tafiiti í kpenta n'ogó ke ma t'oo? Haléna ñ ha-í t'ogonaya, na layate. Na ñ y'ogot'ona Tacaa ke í t'óm, na í kulí ma t'oo na í ny'eki-m kat'osi, ísu í t'òñna lapu ke saña ís'ent'ò t'ò?

¹⁴ N'tena k'otulú c'ò sí: Nyá waali ny'éma taa awe ká k'ees'ena í t'ògi nyá y'eti Tafiiti. I nuk'èna-ñ na í ny'uyú kula nyá t'eyaya taa ké. ¹⁵ P'è t'aya saña ke ma caala Tacaa ke y'ogot'ènav ke í t'óm. Ye ma na-í t'á n'ogó p'eeluyú t'óm, taa sukí t'el'eyé má na ma t'eyaya ny'éma t'á taa n'ogólú í ny'uyú taa. Ma ta nyí-t'ògi paa p'éc'ò. ¹⁶ M'p'ógú Sayuli t'oma Ahimelekí sí: Isu ma k'owa nyá na nyá caa t'eyaya ny'éma t'ena.

¹⁷ Iléna Sayuli t'ó í yoolaa mpa paa saña í kin t'ó sí: I kú Tacaa k'ot'elaa. Mpi t'ò, pa ny'éma teu sí Tafiiti seekaya ké. Iléna pá na-í pá lá n'ogó kulómaya na pá kisi-m heeluyú.

Ama p'ele pa kisa Tacaa k'ot'elaa ke kuyú. ¹⁸ N'tena Sayuli t'ó Towekí It'óm t'ó sí: Nyaa kú-wé.

Iléna Towekí kú k'ot'elaa mpe pa nunaasa na kakpasí, na pá suuwa k'ot'aya wontu. ¹⁹ M'p'ógú Sayuli k'owa t'ot'ogó Nopí ícate y'elaa t'ena. P'è k'paxav apalaa, na alaa, na piya t'ena, na ahulómnaa na t'ola t'ò. ²⁰ Ama Ahitupí p'eyalú Ahimelekí p'eyalú Apiyataa ñmelaa na í se na í polo Tafiiti kin. ²¹ M'p'ógú í tayasa-í sí: Sayuli k'owa Tacaa k'ot'elaa. ²² M'p'ógú Tafiiti t'oma sí: Kuyanku ma nawa Towekí ke t'ena t'ò, maa ny'éma mp'ó sí í kaa lan Sayuli ke tayasuyú. Má yelina nteye pa kú nyá caa t'eyaya ny'éma t'ena. ²³ Caya ma kin c'èné, taa nyá. Ye wei í p'ek'èyi nyá weesuyú p'è wé ísu ma ny'èkú ke p'unt'ò p'ek'èyi, maa paas'èna-ñ.

23

¹ M'p'ógú pa tayasa Tafiiti sí: Filiisi ny'éma y'ona Keila ny'éma na pá kuu t'ogonaya ke k'peen taa. ² Mp'uyulé Tafiiti s'el'ema Tacaa na í p'òs'í-í sí: P'è w'ee sí má polo má y'ona Filiisi ny'éma mpe? N'tena Tacaa sí: Éé, polo na ñ y'ona-wé, na ñ waasí Keila ny'éma.

³ Mp'uyulé Tafiiti y'elaa p'òs'a-í sí: Yuta c'èneyele t'è w'ee t'è ta kisi cayav na s'og'ont'ò. Halí m'p'ógú t'ú puki Keila ke Filiisi ny'éma suluyú na?

⁴ Tafiiti tasa Tacaa ke y'ogot'ènav, iléna Tacaa c'ò sí: Kulí na ñ t'ee Keila. Mpi t'ò, ma t'ú Filiisi ny'éma ke nyá nin taa ké.

⁵ M'p'ógú í k'paxa í y'elaa na í polo Keila na í y'ona Filiisi ny'éma. I kú-w'eyé s'òs'òm na í k'èli-wé, na í l'èkí pa t'ola. P'è lapa Tafiiti waasa-w'eyéle.

⁶ P'éc'ò waatu wei Ahimelekí p'eyalú Apiyataa ka sewa na í mayana Tafiiti t'ò, na í t'òka k'ot'elaa toko wei pa p'òs'èy'èna Tacaa ke t'óm t'ogó.

⁷ Sayuli nuwa sí Tafiiti pola Keila, iléna í t'ó sí: Is'ò caa í t'ú-í ma nin taa ké. Mpi t'ò, í k'òma na í t'èkí í t'ògi ícate nte t'è w'èna kolunja na kamp'ònaa na k'ukal'ès'èñ kupañ t'ò t'è taa.

⁸ N'tena Sayuli kotí í yoolaa t'ena na pá polo Keila sí pa nyala Tafiiti na í y'elaa. ⁹ Tafiiti nu ísayat'ò nti Sayuli t'òñna mayasuyú ke í taa ké mp'ó, iléna í t'ò k'otulú Apiyataa sí: K'ona toko wei pa p'òs'èy'èna Tacaa ke t'óm t'ò. ¹⁰ Iléna Tafiiti s'el'émí l'seyeli Is'ò Tacaa na í p'òs'í-í sí: Ma nuwa sí Sayuli k'èñ ícate y'ókuyú ke ma mayamaya ma ny'uyú t'ò. ¹¹ I ká k'ò tampana ísu ma nuw t'ò? Ye í k'òma Keila ny'éma ká t'ú-m í nin taa? Hai, l'seyeli Is'ò Tacaa, la suulu na ñ heeli-m. N'tena Tacaa sí: Éé, í ká k'ò. ¹² Iléna Tafiiti sí: Ilé Keila ny'éma ká t'ú ma na ma y'elaa ke í nin taa? Tacaa sí: Éé, paa t'ú-mé.

¹³ M'p'ógú Tafiiti na í y'elaa pa lu Keila ke kpakpaa na pá t'ee tiili. Pa wé ísu y'ul'ony'òñ nas'òtoso (600) ke mp'ó. Sayuli nuwa sí Tafiiti sewa, ilé í ta tasa pote t'òt'ò.

¹⁴ Iléna Tafiiti saalí puyú taa ké k'ukpamuyú p'óy'ó taa na Sifi wulaya tetu t'ò. Sayuli p'ek'èyi-í tam ké. Ama Is'ò ta t'ú-í í nin taa. ¹⁵ M'p'ógú Tafiiti nawa sí Sayuli p'ek'èyi sí í kú-í. Iléna í saalí Sifi wulaya tetu h'òtuyú taa.

¹⁶⁻¹⁷ Waatu in'èyi Sonatanj pola Tafiiti kin ke t'ena na í s'òs'í-í apal'òt'ò sí: Taa nyana pulú, Is'ò wé nyá waali, na ma caa kaa tokina-ñ. I ny'émá teu t'òt'ò sí nyaa t'og'ona l'seyeli ny'éma t'ò ké kawulaya, na mayalé nyá waali ny'èñ.

¹⁸ Ulena pa naale pá kpentí na pá peeli nɔɔ ke Tacaa isenta. Ḿpóyú Tafiiti saala hɔtɔyɔ taa, na Sonatanj náá kpe í tɛ.

Sayuli tɔɔnɔyɔ Tafiiti

¹⁹ Mpɔyɔle Sifi nyóma pola Sayuli kinj ke Kipeya na pá heeli-í sí: Tafiiti nmela ta tɛye Hakila pɔyɔ hɔtɔyɔ taa, ké kɔkpamɔnj taa ké wɔlaya tɛtɔ ilim mpɔtɔnj tɔɔ. ²⁰ Tɔ nyɔmá sí n caa n kpa-í. Mpɔ tɔ, kɔɔ tɔ kpa-í na tɔ cɛle-ɲ. ²¹ Tɔnɔyale Sayuli tɔma sí: Timpi í wɛna ma pɔtɔtɔle ke isɛntɔ tɔ, Tacaa í kooli-mɛye kɔpantɔ. ²² Mpɔ tɔ, í polo na í tasa pɛekɔyɔ ke timpi í wɛɛ tɔ, na wei í mayamaya í na-í tɔ. Mpi tɔ, pa heela-m sí í acilayatu wɛ sɔɔntɔ. ²³ Í pɛeki teu na í cɛkɛna lona nna nna a taa í nmɛlɔyɔ tɔ. Í wɛɛna naani, ulena í kɔɔ na má na-mɛ tɔ polo. Ye tɛtɔ taa cɛnɛye í wɛɛ, maa pɛeki Yuta nyóma tɔna taa na má na-í.

²⁴ Ulena pá tɛɛ Sayuli ke nɔɔ na pá polo Sifi. Ama Tafiiti na ílé í nyóma pa wɛ Mawɔnj wɔlaya tɛtɔ taa ké tɛtɛkɛle taa ké Yuta wɔlaya tɛtɔ ilim mpɔtɔnj tɔɔ. ²⁵ Ḿpóyú Sayuli na í yɔlaa pa pola Tafiiti pɛekɔyɔ. Ulena nɔɔlɔ tɔyási-tɔyɔ Tafiiti na í tii pɔyɔ na í polo í caya Mawɔnj wɔlaya tɛtɔ taa. Sayuli nu mpɔ, ulena í tɔnj í waali ké tɔna. ²⁶ Na í na í nyóma pa wɛ pɔyɔ hɔɔlɔyɔ tɔɔ, na Tafiiti na í nyóma na lɛnkɔ tɔɔ. Ḿpóyú pa sewa kpakpaa sí pa fitiyɔ Sayuli. Ama ílé na í yɔlaa paa tɛma Tafiiti-wɛyɛle tam sí pa kpaaki-wɛ. ²⁷ Tɔnɔyɔ tillu kɔma na í heeli Sayuli sí: Kɔɔ lɔnj, Filiisi nyóma wata tɛtɔ.

²⁸ Ntɛna í mɔli Filiisi nyóma waali. Pɔ tɔɔ ké pa ha tɔnɔyɔ hɔtɛ sí pa ya tɛma kɔkpamɔyɔ.

24

Tafiiti kisa Sayuli ke kɔyɔ

¹ Ḿpóyú Tafiiti kɔla tɔna na í polo Anj-Ketii kɔkpamɔyɔ ṕóyú taa na í caya tɔna. ² Sayuli luna Filiisi nyóma tɔtɔɔnlɛ, ulena pá tɔyási-í sí Tafiiti wɛ Anj-Ketii wɔlaya tɛtɔ taa. ³ Ḿpóyú Sayuli tɔɔsa yoolaa taa yoolaa ke iyisi tooso (3000) ke Iseyeli tɛtɔ tɔna taa, na í polo Tafiiti pɛekɔyɔ. Halɛna í tala taale pɔɲtɔlɔnj kɔkpamɔyɔ. ⁴ Ḿpóyú pa tala heɛnj tɔtɛkɛle nte tɔ wɛ mpaav nɔɔ tɔ. Kɔkpamɔyɔ ṕóyú nakuli kɔ wɛ tɔna. Ntɛna Sayuli sɔv kɔ taa sí í lukɔ hɛm, na Tafiiti na í yɔlaa pa nmɛla lɔlɔ ke ṕóyú kɔlɔmɔyɔ njkɔ kɔ taa. ⁵ Tɔnɔyale Tafiiti yɔlaa wɛlɔta-í sí: Nyɔlelɛnj ntɛ yaa, Tacaa ka tɛma-ɲ heeluyɔ sí í ká tɔ nyá kolontunaa ke nyá ninj taa. Tɔv, lana-í isɛna n caa tɔ.

Ulena Tafiiti kɔli tɔhɛɛ na í cooli Sayuli capa ntompɔle. ⁶ Ḿpóyú í lanjɛ njmaawa mpi pɔ tɔɔ í lapa mpɔ tɔ. ⁷ Ulena Tafiiti tɔ í yɔlaa sí: Isɔ í taa yele na má tokina ma sɔsɔ. Mpi tɔ, Tacaa lɛsɛna-í na í kpa-í wulav.

⁸ Tɔm ntɔyɔ Tafiiti tanja í yɔlaa sí pá taa kɔ Sayuli. Pɔ waali ké Sayuli luwa na í tɔv í mpaav. ⁹ Ḿpóyú Tafiiti pɛle pa luwa tɔtɔ, na pá kpɛɛsí Sayuli sí: Hai, ma caa wulav.

Sayuli pɛsa í waali, ulena Tafiiti hɛntɔ-í atɛ. ¹⁰ Na í pɔɔsí-í sí: Pepe tɔɔ ké n nukɔ nti yɔlaa looliyɔ sí ma caaki nyá wakɔlɔyɔ tɔ ye? ¹¹ Pɔ taya mpɔ se. Mpi tɔ, saɲa n nana nyá isɛpɔle ntɛ isɛna Tacaa tɔ-ɲ ma ninj taa tɔ. Yɔlaa sɔsa-m sí má kɔ-ɲ. Ama má kisina sí pɔ fɛi sí má tɔv ma sɔsɔ tɔɔ ké ninj. Mpi tɔ, Tacaa lɛsɛna-ɲ na í kpa-ɲ wulav. ¹² Tɔv, ma caa, nn naaki nyá toko ntompɔle ntɛ ma ninj taa, ye maa nɔkaa maa kɔ-ɲ. Ama timpi ma coola nyá toko tike na má tá kɔ-ɲ tɔ, nyɔ sí ma taa u kpaakɛna-ɲ. Pɔyɛle ma ta sɔlɔna-ɲ isayatu. Ama nyá nyɛkɛna-m katɔsí sí n caa n lɛsí ma luyɔ tɛɛ. Pɔyɛle ma ta wakɔlɔna-ɲ natɔli. ¹³ Tacaa ká huɔna má na-ɲ ta tɔm na í lɛɛtɔ-ɲ. Ama ma kaa kpaasɔ nyá tɔɔ ké ninj. ¹⁴ Pa tuka ituule sí: Isayalataa lakɛna isayatu. Mpɔ inɔ, tɔtɔyɔ ma kaa tokina-ɲ. ¹⁵ Ma ta tɔ talɔ haya kusɛpaya, yaa ipɛɛlav, na hali Iseyeli wulav taka tɔɔnɔyɔ-m mpɔ. ¹⁶ Tacaa ká huɔna má na-ɲ tá tɔm na í sɛɛna ma tɔɔ. Í ká ha-m tampana, na í ya-m nyá ninj taa.

¹⁷ Tafiiti tɛma yɔɔtɔyɔ ke mpɔ, ulena Sayuli pɔɔsí sí: Ilɛ ma pɔyalɔ Tafiiti nɔɔ ke ma nukɔ mpɔ?

Ulena Sayuli tɔli nɔɔ na í wii tɔkpoo. ¹⁸ Na í tɔ si: Nyayale tampana tɔ, ma tɔm sɔpɔna. Mpi tɔ, má lapɔna-ŋ isayatu na í lɛeti-m kɔpantu. ¹⁹ Kɔpantu nti n lapa-m tɔɔ n keesa saɔa isɛntɔ. Mpi tɔ, Tacaa tu-m nyá nin taa na í kisi-m kɔyɔ. ²⁰ Ye yulu sula i kolontu i kɔyɔ-i ké, u yeki-i. Tacaa í lɛeti-ŋ kɔpantu nti n lapa-m saɔa kuyaku kɔne tɔ. ²¹ Pɛnente ma nyɔma si nyayale wulav. Iseyeli kawulaya tɔna ká wɛe nyá nin taa. ²² Mpu tɔ, yɔɔtɔ na í tuuna Tacaa si, n kaa kɔ ma lɔlɔyɔ nyɔma ke ma sɔm waali. Pɔyele n kaa kpiisi ma hɔte ke ma caa tɔyaya taa.

²³ Ulena Tafiiti tuuna mpɔ. Mpuyule Sayuli mɔla kpente. Ulena Tafiiti náá mɔli i kɔkpamuyɔ púyɔ taa.

25

Napaali lɛɛv

¹ Mpyúy kuyaku nakɔli Samiyeeli sɔpa. Ulena Iseyeli nyɔma koti na pá caya i lɔyaya, na pá pimi-i i te Lama. Waatu inɔyi Tafiiti kulaa na í polo Palan wulaya tetu taa.

²⁻³ Kalepu lɔlɔyɔ taa apalu ton tu nɔɔlɔ i ka wenna Mawɔŋ. Ulena i tɔmlɛ nyɔma náá wɛ Kamɛli na pá laki i tɔmlɛ. I heen ka wɛ iyisi tooso (3000) na páŋ ke iyaya (1000). Apalu inɔ i hɔte nté Napaali, na i alɔ si Apikaali. Alɔ inɔ i ka wɛ lɔmayasɛ ké na i isɛntaa luwa. Ama i paalu ná ké yulu nyɔmɔŋ tu na isayav. Kamɛli ke paa wɛ waatu inɔ na pá kɔɔki pa heen huntɔ.

⁴ Tafiiti pɛle paa wɛ wulaya tetu taa. Ulena Tafiiti nu si Napaali kɔɔki i heen huntɔ. ⁵ Ulena í kusɔ ifepiya naanɔwa si, pá polo Kamɛli ke Napaali tɛ, na pá sɛɛ-i si: Ma sɛɛ-ŋ. ⁶ Iso í ha nyá tɔyaya na nyá nyɔm tɔnaya alaafɔya. ⁷⁻⁸ I heeli-i tɔtɔ si: Ta na nyá tiikilaa tu wenna Kamɛli. Tɔ ta la-wɛyɛ isayatu natɔli. Pɛcɔ pa tɔla taa natɔli tɔ ta le. Ye n caa, n pɔɔsi-tɔyi nyá tɔmlɛ nyɔma na í na. Tɔv, ma nuwa si pa tɔŋna nyá heen huntɔ kɔv tɔ, lanɔhulɔmlɛ kuyaku ke ma nyɔma pola nyá tɛ. Ma wiikina-ŋ si í ha má na ma nyɔma ke mpi n wɛna si n haaki-tu tɔ.

⁹ Ifepiya mpe pa tala Napaali tɛ, ulena pá keesi-i Tafiiti tɔmnɔa mpe na pá tanja i kɔcɔcɔtɔ. ¹⁰ Tɔnayale Napaali holaa si: Tafiiti yaa. Ma ta nyi wei pa yaa mpɔ tɔ. Kayana yomaa mpa pa seeki pa caanaa na pá cɔɔki yem tɔ pa wiisa payale ké. ¹¹ Ile ma kaa kpaya tɔɔnaya na lɔm na nantu nti ma lapa tɔkpɛtɛkpɛtɛ ke ma tɔmlɛ nyɔma tɔ, na má celɔyi yem cɔlɔa.

¹² Tɔnayale Tafiiti pɔyalaa pɔsɔna pa waali. Pa kpema ulena pá keesi-i tɔmnɔa mpe pa tɔna. ¹³ Ntɛna Tafiiti si: Paa wei í lɔli i layatɛ ke i tɔnaya taa.

Ulena Tafiiti pɔyalaa lɔli pa layalɛɛ na i mayamaya í cɔ i layatɛ tɔtɔ. Yɔlɔa isɔ nasɔle (400) tɔna i waali, na pɔ kaasi yɔlɔa ŋmɔnuyɔ (200) na pɛle pa tanja wontu.

Apikaali sɔŋuyɔ ke Tafiiti

¹⁴ Mpyúy Napaali pɔyalaa taa nɔɔlɔ cɔpa i alɔ Apikaali ke sɔkpaluyɔ si: Tafiiti kusɔna ntɛyɛ i pɔyalaa ke wulaya tetu taa si pá kɔv pá sɛɛ ta caa. Ntɛna í nyaasi-wɛ. ¹⁵ Pɛcɔ waatu wei tana yɔlɔa mpe tu wɛ wulaya tetu taa tɔ, pa lapa-tuyɔ kɔpantu ke teu ké. Pa ta la-tuyɔ isayatu natɔli. Pɛcɔ ta pulɔpu ta le. ¹⁶ Mpe pa kentina ta tɔv ké tam na tɔ tiikiyi ta kalɔkɔŋ. ¹⁷ Mpu tɔ, nyi isɔna n ká la tɔ. Mpi tɔ, pa tɛma ta caa na i nyɔm tɔna pɔ tomle tam ké. Pɔyele i nyɔmɔŋ katatɔlaya tɔv, paa ta taa nɔɔlɔ yɔɔtɔna-i i kaa nu.

¹⁸ Tɔnayale Apikaali kpaya potopotonaa ke ŋmɔnuyɔ (200). Ulena i kpaya sulɔm hulun naale, na heen wei pa tɛma tɔsuyɔ tɔɔ kakpasɔ. I kpaya tɔtɔɔ pɛe kɔtonɛɛ isɔ saaki, na lɛsɛŋ paya ke nunɔwa (100), na fikinaa paya ke ŋmɔnuyɔ (200), na í hɔkɔ kpanasɔ tɔv. ¹⁹ Ulena í tɔ i tɔmlɛ nyɔma si: I tɛɛ-m nɔɔ na má tɔŋ mɔ waali.

Ama Apikaali ta heeli i paalu ké natɔli. ²⁰ Mpyúy i kpa i kpanaya tɔv na í kpaya pulasi mpaav. Ulena i na Tafiiti na ílɛ i nyɔma pá suli kpakpaa.

²¹ Na pááná kpa Tafiiti na í mayasi i taa si: Isɔ ma tanuyɔ apalu inɛ i nyɔm tɔnaya wulaya tetu taa tɔ, ma iwule tɔna tu-m lɔm nté yem. Pɔyele i nyɔm taa pulɔ ta le. Ulena í feli-m isayatu ke ma kɔpantu lɔnte. ²² Ye pɔ nyaalaa na má ta kpiisita i na i yɔlɔa tɔna Iso í kɔ-m.

²³ Apikaali loosa Tafiiti, ilena í tii í kpanaya tɔ́ kɛ lɔ́n, na í hɛnti-í atɛ. ²⁴ Ilena í tasa í nɔ́hɛɛ tɛɛ kɛ hotuyu na í tɔ́ sɪ: Hai, ma cɛ, má wakɛlɛna. Uɛ yele na nyá pɛɛlɔ́ má, má yɔ́ɔti na ń nu. ²⁵ Taa kpaya ma paalɔ́ iní í tɔ́m na n yaa-ti sɪ pulɔ́. Pa yaakuyɔ́-í sɪ Napaali tɔ́, pɛ nyɔ́yɔ́ nté sɪ kpanɔ́. Ḿpɔ́yɔ́ í tu wɛ teitei. Má tá nana mpa n tilaa tɔ́ na pɛ́ lá mpɔ́. ²⁶ Ma cɛ, Tacaa kpana nyá nin sɪ ń taa lɛɛti nyá kolontunaa. Ma tuuna nyá na Tacaa sɪ Isɔ́ ká wakɛli nyá kolontunaa na nyá isayalataa kɛ isɪ Napaali. ²⁷ Hai, ma cɛ, mɔ́ kɔ́cɔ́yɔ́ nku ma kɔ́na-ɲ isɛntɔ́ tɔ́ na ń tala nyá yɛlaa. ²⁸ Taa nyɛni ma isayatu, Tacaa ká tu-ɲ kawulaya na ká wɛɛ tam. Mpi tɔ́, nyá paasɛyɛna na Tacaa yooú. Pɛ́cɔ́ nɔ́yɔ́lɔ́ kaa kɔ́ nyá tɔ́m. ²⁹ Isɔ́ ká ɲmɛsɪ nyá weesuyu kɛ tɛkulakula. Ye nɔ́yɔ́lɔ́ kɔ́la nyá tɔ́ sɪ í kuyɔ́-ɲ í kaa na-kɔ́. Ama í ká lɔ́ nyá kolontunaa kɛ isɪ pa tɔ́kuyɔ́ pɛntɔ́lɔ́pɛɛ tɔ́. ³⁰ Ye pɛ kɔ́ma na Tacaa la-ɲ kɔ́pantɔ́ nti í ka su-ɲ tɔ́, na í kpa-ɲ Isɛyɛli nyɛma wulav, ³¹ ilɛ n kaa wii nyá ti sɪ n kɔ́wa tulum, yaa n lɛɛta nyá tɔ́yɪ nyá kolontunaa. Hai, ma cɛ, ye pɛ kɔ́ma na Isɔ́ la-ɲ kɔ́pantɔ́, ilɛ n tɔ́sɪ ma tɔ́.

³² Mpɔ́yɔ́lɛ Tafiiti tɔ́ma Apikaali sɪ: Ma sama Isɛyɛli Isɔ́ Tacaa wei í kɔ́sa-ɲ na ń sɛɲi-m sanja isɛntɔ́ tɔ́. ³³ Na má sɛɛ nyá tɔ́tɔ́yɔ́ isɛna n lapa lɛmayasɛɛ, na ń kpa ma nin na má tá kɔ́ na má lɛɛti tɔ́. ³⁴ Ma tuukina Tacaa wei í kpa ma nin sɪ má taa la-mɛyɛ isayatu tɔ́ sɪ, ye n taa sɛɲi-m lɔ́n, mpi sɪ pu nyaalaya tɔ́, pɛ taa kaasɪ Napaali na í yɛlaa taa nɔ́yɔ́lɔ́.

³⁵ Ilena Tafiiti mɔ́ Apikaali nin taa kɛ mpi í ka ha-í tɔ́. Ilena í tɔ́mɪ-í sɪ: Taa nyá, mɛli nyá tɛ, ma nu nyá tɔ́m, ma hula-ɲ suulu.

Napaali sɛm

³⁶ Apikaali mɛla tɔ́yaya, ilɛ í mayana í paalɔ́ tɔ́kɪ kɛɛ na í nyɔ́ɔkɪ isɪ wulav, na sulɔ́m kɔ́-í na í ɲmaalɔ́yɪ. Uɛ í ta heeli-í natɛli tɛfi, halɛna pɛ fe tananɲ. ³⁷ Tɛv fema na í sulɔ́m cɛ í tɔ́, ilena í alɔ́ kɛɛsɪ-í pɛ tɛna. Ḿpɔ́yɔ́ í lanɲɛ cɛpa katatɔ́laya, na pɛ́ mɛli-í tɔ́lɔ́yɔ́. ³⁸ Kɔ́yɛɛɲ lapa isɪ naanɔ́wa, ilena Tacaa yele na í tɛɛsɪ sɛpɔ́.

³⁹ Ḿpɔ́yɔ́ Tafiiti nuwa sɪ Napaali sɛpa. Ilena í tɔ́ sɪ: Ma sɛɛ Tacaa wei í sɛɛna ma tɔ́ kɛ isayatu nti Napaali lapa-m tɔ́ tɛ taa tɔ́. Isɔ́ iní í kpana ma nin sɪ má taa wakɛli, na í lɛɛti Napaali kɛ í mayamaya.

Pɛ waali kɛ Tafiiti tilaa sɪ í hɔ́n Apikaali kɛ leelu. ⁴⁰ Tillaa tala alɔ́ iní í tɛyɛ Kameeli, ilena pá heeli-í sɪ: Tafiiti tilina-tɔ́yɔ́ nyá kin sɪ í hɔ́n-ɲ leelu.

⁴¹ Mpɔ́yɔ́lɛ Apikaali hɛnta-wɛyɛ atɛ na í tɔ́ sɪ: Maa pɛsɪ ta caa yom, na má kɔ́ɔkɪ í tɛmlɛ nyɛma nɔ́hɛɛ kɛ lɔ́m.

⁴² Ilena Apikaali kɔ́li kpakpaa na í kpa í kpanaya tɔ́. Na í pɛɛlaa kakpasɪ wei í lakaya-í tɛmlɛ tɔ́yɔ́ í waali, na í tɔ́n Tafiiti tɛmlɛ nyɛma na í pɛsɪ Tafiiti alɔ́.

⁴³ Tafiiti ka tɛma Sisilee tɔ́ Ahinowam kɛ kpayaɔ́ kɛ alɔ́. Í alaa lapa naalɛ. ⁴⁴ Pɛ kaasa í kancaalaya alɔ́ Mikaali tɔ́, ilɛ í caa Sayuli ka lɛɛka-í kɛ na í ha Kalim tɔ́ Layisi pɛyalɔ́ Palɛti.

26

Tafiiti kisa Sayuli kɔ́yɔ́ tɔ́tɔ́

¹ Ḿpɔ́yɔ́ kɔ́yakɔ́ nakɔ́li Sifi nyɛma pola Sayuli kin kɛ Kipeya na pá heeli-í sɪ: Tafiiti polaa na í ɲmɛli Hakila pulaya tɔ́ kɛ wɔ́laya tɛtu isɛntaa.

² Tɛnayalɛ Sayuli kulaa, na í kpaya Isɛyɛli yoolaa taa yoolaa kɛ iyisi tooso (3000) na pá polo Tafiiti pɛɛkuyɔ́ kɛ Sifi wɔ́laya tɛtu taa. ³ Pa talaa, ilena pá siki Hakila pulaya tɔ́ kɛ mpaav nɔ́yɔ́. Ḿpɔ́yɔ́ Tafiiti nuwa sɪ Sayuli tɔ́nɔ́ í waali kɛ tɛna. ⁴ Ilena í tili fɛɲlaa na pá mayana sɪ tampana. ⁵ Ḿpɔ́yɔ́ Tafiiti pola pa tɛsikile tɛnaya kpakpaa. Ilena í ná Sayuli na í yooú wulav Apɛnɛɛ pa tɛhɛntɛɛ. Sayuli na hɛntaya hɛkɔ́ taa kɛ, na yoolaa náá hɛntaa na pá cɔ́na-í.

⁶ Ḿpɔ́yɔ́ Tafiiti pɔ́sa Hiti tɔ́ Ahimelekɪ, na Seluya pɛyalɔ́ Sowapɪ neu Apɛsayɪ sɪ: Mɛ taa awe caa sɪ ma na-í tɛ polo Sayuli pa tɛsikile? Ntɛna Apɛsayɪ cɔ́-í sɪ: Maa tɔ́nɲ-ɲ.

⁷ Mpɔ́yɔ́lɛ pa kɔ́la ahoo aní na pá polo pa mayana Sayuli hɛnta hɛkɔ́ taa na í tooki. Í ɲmantaaya ka sika í nyɔ́yɔ́ tɔ́ kɛ, na Apɛnɛɛ na yoolaa pa hɛntaa na pá tamɪ-í kotaya.

⁸ Tənaɣale Apəsayi təma Tafiiti si: Saŋa nté Tacaa tɔwa nyá kolontu ke nyá nin taa. La suulu na ń yele na má kam-i ɲmantaaya ke tɔm kulɔm tike təkɔŋ na má kpəna tətɔ. ⁹ Ntəna Tafiiti si: Taa ku-i yoo. Ye yulu kɔwa Tacaa kuləsɔ, Iso u yeki pɔntɔ. ¹⁰ Ma tuukina si, Tacaa tike wenna mpaav si i ku-i. Ntanyi i kuyaku ká tala na í sí i sɛm, yaa pá ku-i təyoole. ¹¹ Si má tó nin ke Tacaa kuləsɔ tɔ tɔ, Iso í pona mpusi ke poolun. Ue kpaya i ɲmantaaya na i lɔm fulaya na tɔ tɛ.

¹² Tafiiti pa kpaya wontu ntɔ na pá tɛ tɔ, nəɣɔlɔ ta fe na í nu pa tan yaa í na-we. Mpi tɔ, Tacaa lapaya na pá too isɔ pa səpa. ¹³ Mɔ́yú Tafiiti pa pola poolun na pá kpa pulaya lɛŋka tɔ. ¹⁴ Ilena í kpɛɛsi Apənɛɛ na yoolaa lɛmpa si: He hee, u nu taa? Ntəna Apənɛɛ si: Nyaya aweye na ń holiyi wulav tɔ kɛ mpɔ ye? ¹⁵ Kelena Tafiiti cɔ-i si: Nyana awe í maya apalɔtɔ ke lɛɣɛli taa? Pepe tɔ kɛ n ta fɛŋ nyá caa wulav tɔ kɛ teu? Tɔ, nəɣɔlɔ polaa si i kuyi-i. ¹⁶ Ama nti n lapa mpɔ tɔ tɔ ta kɛsi yoo. Ma tuukina Tacaa si timpɔ í tá fɛŋ mə caa wei Tacaa ləsaa tɔ i tɔ tɔ, í muna sɛm ke mə tənaya. Nyəni, wulav ɲmantaaya na i lɔm fulaya ɲka kaa we i nyuyɔ tɔ tɔɔlɔ cənɛ.

¹⁷ Mɔ́yú Sayuli nyəma Tafiiti nəɣɔ na í pɔɔsi si: Ma pəyalɔ Tafiiti nəɣɔ ke ma nukɔ mpɔ? Ilena í cɔ si: Hai, ma caa wulav, ma nəɣɔ kɛ.

¹⁸ Ta caa, pepe tɔ kɛ n tɔɣənəyi-m mpɔ? Ma lapa-ɲ we? Ntiyi ma pəntəna-ɲ? ¹⁹ Hai, ta caa, ke ɲkpaŋ na ń nu ma tɔm. Ye Tacaa tɔna-ɲ si ń tɔɣənɔ-m, ɛ kɔhav ka heesi i lanɛ. Ama ye yəlaa səsəɣəna-ɲ, Tacaa í tənɔsi-weye mpusi. Mpi tɔ, pa tɔɣənəyi-m kɛ si má lu Iso tətɔ taa, na má polo tuŋ talaale. ²⁰ Ama maa caaki si ma si ləlaa tɛ. Pepe tɔ kɛ n pɛkəyi-m isɔ isəsəlav, yaa isɔ pa tɔɣənuyɔ ləyaya ke pulasi taa tɔ?

²¹ Mpuyɔle Sayuli cɔwa si: Ma wakəlaa kɛ. Məli ma pəyalɔ. Ma kaa tasa-ɲ isayatu ke lapɔ. Mpi tɔ, n ta ku-m. Má lapəna isayatu səsəntɔ isɔ kumeləmpuyɔ.

²² Kelena Tafiiti si: Ta caa, nyá ɲmantaaya ntɔ cənɛ. Nyá yəlaa taa nəɣɔlɔ í kɔ í mu. ²³ Tacaa í feli mpa pa tənə siyisuyɔ na pá lá kɔpantɔ tɔ. Mpi tɔ, saŋa i tu-ɲ ma nin taa kɛ. Ilena má kisi si ma taa tokina wulav wei Tacaa ləsaa na í kpa tɔ. ²⁴ Isɔ saŋa ma yela-ɲ kuyɔ tɔ, Tacaa í la maya mpɔ tɔtɔ, na í fiti-m wahalanaa tənə taa.

²⁵ Ntəna Sayuli si: Ma pəyalɔ, Iso í kooli-ɲ kɔpantɔ na ń waa pə tənə pə taa.

Mɔ́yú Sayuli məla kpente na Tafiiti náá tɛ i nyəŋku.

27

Tafiiti kpɔlvɔv tɔvɔv kɛ Filiisi nyəma tɛ

¹ Mɔ́yú Tafiiti mayasa i taa si: Kuyaku nakuli Sayuli tɛŋ na í ku-m yoo. Ue sana keɛ si má polo má tɔ kpɔlvɔv ke Filiisi nyəma tətɔ taa. Waatu inəyi i ká yele-m pɛkuyɔv ke lɛɣɛli tətɔ taa cənɛ. Ue ma fita i nin taa keɛ. ² Pə tɔ kɛ i na i yəlaa nasətosɔ (600), pa kulaa. Mɔ́yú pa tənəna Mawəki pəyalɔ Akisi wei i kɛ Katɔ nyəma wulav tɔ i tɛ. ³ Ilena pá kpaya pa alaa, na pa piya, na pá polo pá caya tənə. Paa na Tafiiti na í lɛ i alaa naale, Sisilee tɔ Ahinowam, na Kamɛli tɔ Apikaali wei i kɛ Napaali lelu tɔ. ⁴ Sayuli nuwa si Tafiiti tɔ kpɔlvɔv ke Katɔ, Ilena í yele-i pɛkuyɔv.

⁵ Mɔ́yú kuyaku nakuli Tafiiti təma wulav Akisi si: Hai, ta caa, ye n lapa-m naani, ɛ n nyənɔ icaliya nakəɣɔ nyá tətɔ taa cənɛ na má caya tənə. Tɔfɔ pə fɛi si má na-ɲ tɔ caya nyá kawulaya ɛatɛ taa kɛ mpɔ?

⁶ Ilena Akisi huli-i ɛatɛ nte pa yaa si, Sikəlakɔ təɣɔ kuyaku ɲku ku mayamaya. Pə tɔ kɛ ɛatɛ nté tɔ pəsə Yuta nyəma wulav nyəntɛ ke haləna saŋa.

⁷ Pənaya na isətɔnaa liyiti tɔcu ke Tafiiti caya Filiisi nyəma tətɔ taa. ⁸ Tafiiti pa lukaya kulɔv ke Kesuli nyəma, na Kiiisi nyəma, na Amaleke nyəma kɛ. Mpi tɔ, piitimnaa mpe paa cayana hatoo ləŋ taa kɛ Suli kəŋkəŋ taa. Haləna pə polo Icipiti tətɔ taa. ⁹ Pa kəkaya yəlaa tənaya həɣɔlvɔv ɲku ku taa kɛ. Pə kpayav apalaa na alaa tɔ. Ilena pá kpakəyi pa tɔla na pa nyəm na pá pukina Akisi. ¹⁰ Ye í lɛ i pɔɔsa-i si: Lɛye i pola mə kulɔv ke saŋa? Ue ntanyi i

looli si Yuta tetu ilim mpətəŋ tɔɔ. Yaa i tɔ si Yelameli tetu taa, yaa Keni tetu taa ké tɔ polaa. ¹¹ Tafiiti u yeki apalu yaa alu na i weesuɣu, si pé taa kɔɔ na pá tayasi Akisi ke nti i laki tɔ. Isəna Tafiiti lakaya saa wei i ka we Filiisi nyéma tetu taa tɔɔlɛ. ¹² Akisi ka lapa Tafiiti ke naani ké teu ké na í tɔŋ si: Nɔɔnɔɔ Iseyeli nyéma taa kpaana Tafiiti. Mpu tɔ, təlasɪ i ká pəsi ma təmlɛ tu ke tam tɔɔ ké.

28

¹ Ḿpúyú Filiisi nyéma kota pa yoolaa tintika si pa yookina Iseyeli nyéma. Ilena Akisi pɔɔsi Tafiiti si: Ntəŋ n nyéma si nyana nyá yəlaa i ka səna-m na té yoonə Iseyeli nyéma na? ² Ntəna Tafiiti cɔ-i si: N ká nana nyá isəpəle ke nti maa la tɔ. Kelena Akisi si: Waatu inəɣi maa yele na n tanɣəŋi ma mayamaya ke tam tɔɔ.

Sayuli kəŋənaŋ susuyv

³ Samiyeeli ka tɛma səpu na Iseyeli nyéma pimi-i i tɛ Lama. Halɪ pá caya i ləyaya. Pəyele Sayuli ka tɔɔŋa kəŋənaməŋ susəlaa, na pee pɔɔsəlaa tənaya i tetu taa ké.

⁴ Ḿpúyú Filiisi yoolaa kotaa na pá siki Sunem, na Sayuli náa koti Iseyeli nyéma tənə na pá siki Kilipowa. ⁵ Sayuli nawa kolontunaa yoolaa payale, ilena sɔɔntu kpa-i na í seliyi isu lɔm taa kpatɛ. ⁶ Ilena í yəɔtəna Tacaa. Ama ilé i ta cɔ-i. Paa toosee taa, paa kətəlaa mayasuyv taa. Pəyele Isə kuyəɔtutu teləsəlaa nəɣəlu i ta heeli-i si pulv. ⁷ Ntəna í tó nəɣə si pá pɛɛki-i alv wei i susəɣi kəŋənaməŋ tɔ na inɪ i polo i kin. Ilena i waali nyéma heeli-i si: Alv nəɣəlu i we An-Tɔɔɔ na í susəɣi.

⁸ Ahoo yuwa ilena Sayuli layasi wontu, na í kpaya apalaa naale na pá polo alv inɪ i kin. Ḿpúyú Sayuli tɔma-i si: Ma caa si n yaa-m atetu wei maa kɛɛsi-ŋ tɔ na í heeli-m ma nyuyv tɔm. ⁹ Ḿpúyú alv pɔɔsa-i si: Ntəŋ n nyəma si Sayuli tɔɔŋa kəŋənaməŋ susəlaa, na pee pɔɔsəlaa tənaya i tetu taa? Iɛ pepe tɔɔ ké n nyəkɪ-m katəka si n kpa-m na pá ku-m. ¹⁰ Ntəna Sayuli yəɔtɪ na i tuu si: Na Isə, pulv kaa la-ŋ. ¹¹ Ntəna alv pɔɔsi-i si: Aweye n caa si má yaa? Sayuli si yaa Samiyeeli.

¹² Waatu wei alv nawa Samiyeeli, ilena í má kapuka na í tó Sayuli si: Hei, sɛsɛ nyayale Sayuli na n puyusu-m mpv? ¹³ Ntəna wulav nəɣə təkpaɪ si: Nyá lanlɛ í taa tɔ. N na pulvuyv? Ntəna alv si: Atetu nəɣəlvuyv ma naaki na í lukəna tetu tɛɛ. ¹⁴ Ilena í pɔɔsi-i si: I sɛntaa we isəna tɔɔ? Alv si: Kukpatulu ké, na í suu capa.

Tənaya Sayuli cəkənaa si Samiyeeli, na í hənɪ-i atɛ. ¹⁵ Mpuɣule Samiyeeli pɔɔsa Sayuli si: Pepe tɔɔ ké n caaləɣi-m mpv? Ntəna Sayuli si: Ma tɔm tɛmaya. Mpi tɔ, Filiisi nyéma kɔma-m yoonav. Pəyele Isə u tasəɣi-m yəɔtənav. Paa toosee taa, paa Isə kuyəɔtutu teləsəlaa u heeliyi-wɛɛ ma tɔm. Pə tɔɔ ké ma yaa-ŋ si n heeli-m nti pə wɛɛ si maa la tɔ. ¹⁶ Ntəna Samiyeeli pɔɔsi-i si: Tacaa lə-ŋ na í pəsi nyá kolontu, ilena n yaa ká má suwe? ¹⁷ Isu Tacaa ka heela-ŋ na ma kɛɛsi-ŋ tɔɔ i laki-ŋ. I lɛɛka nyá kawulaya na í ha-keɣɛ Tafiiti. ¹⁸ N ta təkɪ Tacaa tɔm na n kpiisi Amaleke nyéma. Mpu pə tɔɔ ké Tacaa laki-ŋ ḿpúyú saŋa. ¹⁹ Cele i ká tu nyana Iseyeli nyéma tənə ke Filiisi nyéma nin taa, na nyana nyá piya i ká la səlunaa.

²⁰ Ḿpúyú Samiyeeli tɔm nti tɔ susa Sayuli ke watu na í yele i ti na í fala atɛ təmɔlv isu taav. Mpi tɔ, i taa tɔɔ pulvuyv kuyaku ŋku na ahoo tənə, ilɛ i tənuyv ka hoowaya. ²¹ Mpuɣule alv inɪ i polə Sayuli kin na í mayana-i na sɔɔntu pu-i ḿpúyú katatəlaya. Ilena í tɔm-i si: Ta caa, nyá pɛɛlɔ má, ma nuna-ŋ teu na má mu səm na má lá nti n heela-m tɔ. ²² Mpu tɔ, yele má ha-ŋ tɔɔnaya ke pəcɔ na n tɔɔ, na pé cɛ nyá isɛntɔɔ na n tó nyá mpaav.

²³ Ilena Sayuli kisi si i kaa təŋ pulv. Ḿpúyú Sayuli waali nyéma na alv inɪ pa kaana-i, haləna í kɔɔ i kulɪ atɛ na í caya kəhəntuyv tɔɔ. ²⁴ Ḿpúyú alv kpa nav ifatɛ nte tɔ yasəla teu tələpələpɪ tɔɔ ləŋ, na í ku na í tu pɛtɛpɛtasi. ²⁵ Ilena í cɛla Sayuli na i waali nyéma na pá tɔɔ. Ḿpúyú pa kula ahoo anɪ na pá kpe.

29

Filiisi nyóma tɔ́ɔnɔ́vɔv kɛ Tafiiti

¹ Ḿpɔ́yɔ́ Filiisi nyóma kota pa yoolaa kɛ timpi pa yaaki si, Afeka tɔ na lseyeli nyóma náá koti pa nyóma kɛ Sisilee hite nɔ́ɔ. ² Ilena Filiisi awulaa na yoolaa nunɔ́wa (100) kpekále, na iyaya (1000) kpekále pa tó na pá tɛɛ. Pə kaasa Tafiiti na ílé ɪ nyóma na Akisi kɛ waali. ³ Ntɛna Filiisi yoolaa sɔ́saa pɔ́ɔsi Akisi si: Hepəla nyóma mpe pa caa weye cəne?

Kelena Akisi si: lseyeli wulav tɔ́mle tɔ Tafiiti ké té. I wɛv ma kin tɔ pə taanɔ́a ké. Pə́cɔ́ ma ta keesi-ɪ na ɪsayatiya nakələ́ɣi haləna sanɔ́a.

⁴ Tənaya pa mɔ́v Akisi na pááná na pá tɔ́mɪ-ɪ si: Mələna-ɪ lonte nte tɔ taa n ka hɔ́la-ɪ si í caya tɔ. I taa tənɔ́ tá waali kɛ tɔ́yoolɛ, na pə́ kɔ́ɔ na yooɔ haɲ ilena í pəsi ta kolontu. N ta nyi taa si ta yəlaa panɛɣe ɪ ká kɔ́, ilena pə́ ciiki í na ɪ caa? ⁵ Matəɲ Tafiiti ɪnəɣi paa yookayana yontu na paale si:

Sayuli kɔ́wa yəlaa iyaya (1000) kɛ huɣule.

Tafiiti náá kɔ́ iyisi naanɔ́wa (10000) kɛ huɣule.

⁶ Mpɔ́yɔ́le Akisi yaa Tafiiti na ɪ tɔ́mɪ-ɪ si: Ma tuuna Tacaa si n ké tampana tənɔ́v ké, na ma nyiləɣi si má na-ɲ tɔ́ puki yooɔ. Mpi tɔ, hatoo n kɔ́m ma kin na pə́ suna sanɔ́a tɔ, ma ta nata ɪsayatiya nakələ́ɣi nyá kin. Ama Filiisi awulaa lɛlaa ɪ caakəna-ɲ. ⁷ Mpɔ́ tɔ, məli təhɛɛ, pə́ taa kɔ́ɔ na ń la mpi pə́ ta maya-wɛ tɔ.

⁸ Ntɛna Tafiiti si: Ta caa, wulav, ɪlɛ pepeɣe ma lapa? Tuu ma kɔ́m nyá kin cəne na pə́ suna sanɔ́a tɔ, ɪsayatɔ ntiɣi n nawa ma kin na pə́ fɛi si má na-ɲ tɔ́ polo yooɔ? ⁹ Mpɔ́yɔ́le Akisi si: Natəli tɔ́ fɛi ma kin, halɪ n tu wɛ maya teu ké ɪsɪ lɔ́ tillu. Ama awulaa səkɛma mpe pa tɔ́mna si pə́ fɛi si tá na-ɲ tɔ́ polo yooɔ. ¹⁰ Mpɔ́ tɔ, nyá na mpa í lu Sayuli kin na í kɔ́ɔ tɔ, cele tananɔ́ ye pə́ nyaalaa í kuli lɔ́ɲ na í tɛɛ.

¹¹ Tɛv fema, ilena Tafiiti-wɛ pá kuli lɔ́ɲ na pá məli timpi paa wɛɛ tɔ. Ilena Filiisi nyóma náá polo Sisilee.

30

Tafiiti yoonav kɛ Amaleke nyóma

¹ Ḿpɔ́yɔ́ Tafiiti na ɪ yəlaa pa tala pa tɔ́cayalɛ kɛ kuyaku tooso nyənku wule. Ilena pá mayana Amaleke nyəma wata Yuta na ilim mpətəɲ tɔ́ɔ, na pá sɔ́ Sikəlaki ɪcatɛ. ² Ilena pá kpa alaa na sɔ́saa na piya mpa paa wɛ tɔ́ taa tɔ. Pa kuu pa tənaya na pá tɔ́na mpaav. Ama pa ta kɔ́ pa taa nɔ́ɣɔ́v. ³ Tafiiti na ɪ yəlaa pa tala ɪcatɛ taa, ilena pá mayana pa sɔ́pa-tɛɣe kəkɔ́. Ḿpɔ́yɔ́ pa kpa pa alaa na pa alɔ́piya na pa apalɔ́piya kɛ yomle. ⁴ Ḿpɔ́yɔ́ pa tula nɔ́ɔsi na pá wii təkɔ́poo ɪsɪ pa səkɪ pa səkɪ. ⁵ Pa kɛɲna Tafiiti alaa naalɛɣe na pá kɔ́ɣa. Sisilee tɔ́ Ahinowam na Kamɛɛli tɔ́ Apikaali wei ɪ ké Napaali leelu tɔ.

⁶ Mpɔ́yɔ́le Tafiiti lanɔ́lɛ pə́sa katatəlaya. Mpi tɔ, ɪ yəlaa ka wɛna-ɪ na hɔ́wɛɛ nyanɔ́ nyəna kɛ pa piya tɔ́ ké. Halɪ pá kuli si pa yakɪ-ɪ pɛɛ. Ilena Tacaa sɔ́ɔsi-ɪ apalɔ́v.

⁷ Ilena Tafiiti tɔ́ Ahimelekɪ pə́yalɔ́ Apiyataa wei ɪ ké kɔ́tɔ́v tɔ́ si: Kəna-m kɔ́təlaa toko wei pa pɔ́ɔsəɣəna Tacaa kɛ tɔ́m tɔ.

Apiyataa pona-ɪ, ⁸ ilena í pɔ́ɔsi Tacaa si: Ye ma tənɔ́a kolontunaa mpe maa hiki-wɛ? Tacaa si: Tɔ́ɣənɪ-wɛ n ká hiki-wɛ na ń waasi yəlaa mpe.

⁹ Ilena Tafiiti na ɪ yəlaa nasətosɔ́ (600) pá tɔ́ pa waali. Pa tala Pesɔ́ɔ lɔ́ɔv ¹⁰ ilena yəlaa ɲmɔ́nɔ́vɔv (200) saali tənə. Mpi tɔ, pa sula kav. Pə́ kaasa nasələ́ (400), ilena pɛlɛ na Tafiiti pá tɔ́yɔ́tɪ. ¹¹ Ḿpɔ́yɔ́ pa sula Icipiti tɔ́ nɔ́ɣɔ́v, na pá pona-ɪ Tafiiti kin na pá ha-ɪ tɔ́ɣənaya na lɔ́m. ¹² Pa ha-ɪ tɔ́tɔ́ɣɔ́ fiki pee kɔ́wɔ́lɛɛ payalɛ, na lɛsɛɲ kɔ́wɔ́lɔ́ paya kɛ naalɛ, na í tɔ́ɣɔ́ na í lá alaafəya. Mpi tɔ, kuyɛɛɲ tooso kɛ ɪ ta tɔ́ɣɔ́ ɪ ta nyɔ́ɔ. ¹³ Ntɛna Tafiiti pɔ́ɔsi-ɪ si: Awe tənə-ɲ na lɛɣe n lɔ́naa? Kelena ílé si: Ma ké Icipiti tɔ́ ké, Amaleke tɔ́ nɔ́ɣɔ́v ɪ ka təkəna-m yomle. Sanɔ́a taa kuyɛɛɲ tooso kɔ́lɔ́ pə́ wukaya-m na í lɔ́-m tɔ. ¹⁴ Ta watəna Kəletɪ nyóma tɛtɔ́ ilim mpətəɲ

həxəlvu təo ké Yuta tetu taa, na Kalepu tetu, na té sə Sikəlaku ɪcate. ¹⁵ Ntəna Tafiiti si: N ka pona-m yoolaa mpe unu pa kin na?

Keləna yom cə si: Tuuna Iso həte si n kaa ku-m. Pəyele n kaa cəle-m ma caa, ɪləna pəcə má pona-ŋ pa kin.

Tafiiti kowa Amaleke nyəma

¹⁶ Apalu unu ɪ kpaya Tafiiti na ɪ pona-ɪ na pá mayana Amaleke nyəma ke səsəm ke tənə, na pá təkɪ na pá nyəki na pá paaki. Wontu nti paa lɛka Filiisi nyəma na Yuta nyəma tə tə təo ké pa lakaya mpv. ¹⁷ Ḿpúyú Tafiiti ku-wɛɛ tanaŋ ŋku. Haləna tɛv kufemuɣu taanaya, pa taa nəxəlv ta fiti. Ye pə taya ifepiya nasəle (400) wei ɪ caya yooyoona na ɪ se tə. ¹⁸ Ḿpúyú ɪ lɛka pa tənə mpa Amaleke nyəma ka kpawa tə, na ɪ alaa naale. ¹⁹ Tafiiti lɛka pa piya tənaya təcɛɛɛ, na pa wontunaa mpa kolontunaa ka kuuwa tə. ²⁰ Na ɪ lɛkɪ Amaleke nyəma təla tənə na a tiikilaa yəxətəɣi si: Tafiiti təla ntə cənə.

²¹ Pa kəma pa tala yəlaa ŋmənɣu (200) ŋku ku kawa na kú saali Pesəo ləəv nəxə tə, ɪləna pɛle pá polo-wɛɛ səŋɣu, na Tafiiti kpətəna-wɛ na ɪ sɛɛ-wɛ. ²² Mpuyule mpa paa tənə Tafiiti tə, pa taa tɛlataa na asayaa pa təma si: Timpi pane pa ta pəsi na pá polo kolontunaa təkule tə, ta kaa ha-wɛɛ mpi tə hika tənə tə pə taa pulv. Ama pa alaa na pa piya tike ke paa kelɪ na pá tɛɛ.

²³ Ntəna Tafiiti si: Apalaa mɛ, ɪ taa la mpv. Mpi tə, Tacaa yapəna-tu na ɪ tó tá nin taa ké ta kolontunaa na ɪ ha-tvɣu pə tənə ɪsəntə. ²⁴ Nəxəlv kaa mv mə təm nti.

ɪlɛ pə wɛɛ ké si mpa pa pola təyoole tə, na mpa pa tənə wontu tə pá tala wontunaa mpeɣe teitei.

²⁵ Pə kpayaɣu kuyaku ŋku na pá puki təxə ɪsɛɛli nyəma suv ḿpúyú lapv, na pá pəsi ɪsu kiiu.

²⁶ Pa mələ Sikəlaku, ɪləna Tafiiti cosi kolontunaa wontu nti pa hika mpv tə tə taa, na ɪ ha Yuta nyɣu nyəma na ɪ taapalaa si: Tacaa kolontunaa ke tə lɛkkaa na té cosi na té ha-mɛ. ²⁷ Mpa mpa ɪ hawa təxəle, Petɛli nyəma, na Lama nyəma ke Nekɛfi wɔlaya tetu taa, na Yatii nyəma, ²⁸ na Alwɛɛ nyəma, na Sifiməti nyəma na ɪsətemwa nyəma, ²⁹ na Lakaali na Yelameli acalɛɛ nyəma na Keni nyəma, ³⁰ na Hooma nyəma na Pəə-Asaŋ nyəma na Ataki na Hepəlŋ nyəma, ³¹ na timpi timpi Tafiiti na ɪ yəlaa paa cəəsaa tə pə nyəmanaa.

31

Sayuli səm

¹ Waatu unu ɪ taa ké kuyaku nakuli, Filiisi nyəma yoona ɪsɛɛli nyəma, na pá təxəni-wɛ na pá ku-wɛɛ Kilipwa pɣv taa. ² ɪləna pá tó Sayuli pa waali na pá ku ɪ pəyalaa Sonatan na Apinatari na Maləki suwa. ³ Ḿpúyú pə wiisina Sayuli na pá yaɣa-ɪ nyəma ke teu. ⁴ ɪləna ɪ tə ɪ yoou wontu təkulv si: Kpɛɛ nyá layate na ɪ tɛɛsi-m. Pə taa kəə na Filiisi ma ta nyi ɪsənaa mpe pá kəə pá tɛɛsi-m na pá paana-m.

Ama səxəntv kpa yoou wontu təkulv na ɪ kisi. Tənayale Sayuli sika ɪ layate na ɪ yele ɪ ti na ɪ hoti tə təo. ⁵ Yoou wontu təkulv ná mpv, ɪləna ɪlé ɪ hoti ɪ nyəntə təo ké mpv tətə na ɪ si.

⁶ Sayuli na ɪ pəyalaa tooso, na ɪ yoou wontu təkulv, na ɪ yəlaa tənə pa səpəna kuyaku ŋku.

⁷ Ḿpúyú ɪsɛɛli nyəma mpa paa wɛ Sisilee ləəv waali, na Yaatanɪ pəxə waali tə, pa nuwa si Sayuli na ɪ pəyalaa pa səpa na ɪsɛɛli yoolaa seeki. Tənaya pɛle pa lu pa acalɛɛ taa na pá se tətə. ɪləna Filiisi nyəma polo na pá caya tənə.

⁸ Tɛv fema, ɪləna Filiisi nyəma polo si pa kpakəɣi sətəa wontu. Ḿpúyú pa mayana Sayuli na ɪ pəyalaa tooso pa səpa Kilipwa pɣv taa. ⁹ ɪləna pá seti Sayuli nyɣu na pá wəxəsi ɪ yoou wontu. Pə waali ké pa yasa təm kupantu ntəɣi Filiisi nyəma tetu taa, na pa tɪŋ kutulun taa na yəlaa tənə nu. ¹⁰ ɪləna pá su Sayuli wontu ke tvɣv Asətati kutuluɣu taa. Ḿpúyú pa kama Sayuli mayamaya ke ɪcate nte pa yaa si Peti-Seyan tə tə kolunja təo.

¹¹ Waatu wei Yapeesi nyéma nuwa isəna Filiisi nyéma lapa Sayuli tɔ. ¹² Ḿpógó apalaa taa apalaa kotaa, na pá tɔ ahoo təna na pá polo Peti-Seyan na pá ləsi Sayuli na ɪ pəyalaa, na pá pona-weye Yapeesi na pá wɔ-weye kɔkɔ. ¹³ Ilena pá ləsi pa muwa na pá pi tugu nakuli ku tee. Ilena pá hɔkɔ nɔɔsi ke kuyeeɲ naatosompɔɔlaya.

SAMIYɛɛLI TɔM TAKɛLAYA NAALɛ NYɛŋKA Kutulutu

Samiyɛɛli takɛlaya naale nyɛŋka taa kɛ pa kɛsɛyɛɛ Iseyeli wulav sɔsɔ tɔm. Inɛ ɛ tɛna awulaa tɛnaya nyɔyɔ kulɔyɔ na tɔŋ. Pa kɛsa tɔtɔyɔ ɛ ɛ cantu, na ɛ sɛna ɛ hota ɛ sayatu sɔsɔntu taa tɔ. ɛ sɔsɔntu lentɛ ntɛ, ɛ cekɛna ɛ sayatu nti tɔ tɔm. ɛ lɛna ɛ tisi sɛ tɔ fɛɛ teu, na ɛ sɛlɛmɛ Iso kɛ suulu, na ɛ lɛ ɛ wii-ɛ.

ɛ sɛna pa faya Samiyɛɛli II takɛlaya tɔ:

Tafiiti pɛsa Yuta kpekɛle wulav, titite 1–4

Tafiiti kawulaya kɛ Iseyeli nyɛma tɛna tɔɔ, titite 5–20

Tafiiti kawulaya kantɛkaya pusi, titite 21–24

Tafiiti nu Sayuli sɛm

¹ Sayuli sɛm waali kɛ Tafiiti luna Amaleke nyɛma tɛkulɛ na ɛ mɛli Sikɛlakɛ na ɛ caya tɛnaya kuyɛɛŋ naale. ² Kuyaku tooso nyɛŋku wule kɛ nɔyɔlv sewa Sayuli pa tɛsikile na ɛ cɛla ɛ wontu na lanwakɛlle, na ɛ pɛla ɛ nyɔyɔ taa kɛ tetu. ɛ tala Tafiiti, ɛ lɛna ɛ hɛntɛ-ɛ atɛ. ³ Mpɔyɔlɛ Tafiiti pɔɔsa-ɛ si: N luna lɛ? ɛ lɛna Selu cɔ si: Iseyeli nyɛma tɛsikile kɛ ma sewa. ⁴ Ntɛna Tafiiti si: Heeli-m mpi pɛ lapa tɔ. Kɛlɛna Selu si: Iseyeli nyɛma sewa pa kolontunaa na pa taa payalɛ sɛpa. Halɛ Sayuli na ɛ pɛyalɛ Sonatan pɛlɛ pa sɛpa tɔtɔ. ⁵ Mpɔyɔlɛ Tafiiti pɔɔsa ɛ fɛpu wei inɛ ɛ kɛna-ɛ tɔm nti tɔ si: Sayuli na Sonatan pa sɛpa yaa, awe heela-ŋ? ⁶ Ntɛna ɛ fɛpu inɛ si: Ma mayana Sayuli sɛŋna ɛ ŋmantaaya kɛ Kilipɔwa pɔyɔ taa kɛ na kolontunaa yooɔ kɛkɛnaa kpekɛtɛna-ɛ. ⁷ ɛ pɛsa ɛ waali na ɛ na-m ɛ lɛna ɛ yaa-m na mɛ polo. ⁸ Ntɛna ɛ pɔɔsi-m si: N kɛ le tɔ? Ma si: Ma kɛ Amaleke tɔ. ⁹ Kɛlɛna ɛ tɔ-m si: Paa na ma tɔŋna feesuyɔ tɔ kɔɔ n tɛsɛ-m. Ma ɛ sɛntɔɔ tɔŋna piluyɔ kɛ. ¹⁰ Tɔv, ta caa, ma nawa si paa ma yela-ɛ ɛ kaa la weesuyɔ, ɛ lɛna maa ku-ɛ. Kɛna mɛ wɔyɔsi ɛ ntenuyɔ na ɛ kpalaya na mɛ kɛna-ŋ.

¹¹ Tɛnayaɛ Tafiiti kpa ɛ tɔɔ wontu kususuutu na ɛ cɛlɛna lanwakɛlle na ɛ cɛlv nyɛma nɛa la mpɔ tɔtɔ. ¹² Mpɔyɔ pa wii Sayuli na Sonatan, na Iseyeli nyɛma caya pa lɛyaya na pɛ hɛkɔ nɔɔsi halɛna taanaya. ¹³ Mpɔyɔlɛ Tafiiti tasa ɛ fɛpu wei ɛ kɛna-ɛ tɔm nti tɔyɔ pɔɔsuyɔ si: Nyɛ si n kɛ le tɔ yee? ɛ lɛ si: Ma caa kɛ Amaleke tɔ kɛ na ɛ caya cayaɛtɔ kɛ Iseyeli. ¹⁴ Kɛlɛna Tafiiti si: ɛ sɛnaya pɛ lapa na n ma kanƙante na n kɔ Iso kulɛsɔ.

¹⁵ Mpɔyɔ ɛ yaa ɛ yɛlaa taa nɔyɔlv na ɛ heeli-ɛ si: Ku Amaleke tɔ inɛ. ɛ lɛna ɛ lɛ ɛ kulɛ na ɛ ku-ɛ. ¹⁶ Mpɔyɔlɛ Tafiiti si: Nyɛ sɛm ɛ wɛɛ nyɛ tɔm. Mpɛ tɔ, nyɛ nɔyɔ pɛtɛna-ŋ, timpɛ n yɔyɔtaa si n kɔ Tacaa kulɛsɔ tɔ.

Tafiiti wiiki Sayuli na Sonatan pa sɛm

¹⁷⁻¹⁸ Lɛyaya wula nna Tafiiti wiiwa Sayuli na ɛ pɛyalɛ Sonatan pa tɔɔ na pɛ ŋmaa-yɛyɛ Siyisuyɔ Tɛŋlv takɛlaya taa tɔyɔlv. Tafiiti caaki si paa Yuta tɔ wei ɛ nyɛ-yɛ.

¹⁹ Iseyeli yoolaa taa yoolaa kpisa nantu kɛ pulasi taa. Halɛ akanaa taa akanaa hotina ntɛ.

²⁰ ɛ taa heeli-tɔyɛ Katɛ nyɛma. Pɛyɛle ɛ taa yɔyɔtɛ-tɔyɛ Asɛkalɔŋ mpaan taa. Pɛ fɛɛ si Filiisi ma ta nyɛ ɛ sɛnaa alaa na pa pɛɛlaa ɛ ŋmaalɛna-tɛ.

²¹ Kilipɔwa pulasi kaa tasa ihunte kɛ nav. Pɛyɛle si kaa na tɛv tɔtɔ. Si tetu tɛna ɛ si.

Tənaɣa akanaa kpaləŋ wakəlaa.
Pa kaa tasa Sayuli kpaləvυ ke nim saləvυ.

²² Sonatan ɪ təkɪ nyəmle na í tii atɛ.
Pəyele Sayuli náá kpekɪ layatɛ na té məli yem.
Pa kəwa kolontunaa tuutuuma ké.

²³ Sayuli na Sonatan pa luuŋ ka suu təmaga.
Pa kɛnta kulum ke mɔpɔyɔ haləna pa səm.
Pa ləŋləŋ lapu tɛɛ ŋmakələ.
Pəyele pa kəla təyolasɪ ke ton.

²⁴ Isɛyeli alaa mɛ, í wii Sayuli.
Inɪ ɪ suukayana-mɛyɛ wontu kɔpantɔ,
na ɪ tɔyɪ mə tək ké kacəka nyəmnaa.

²⁵ Akanaa taa akanaa hota təyoole.
Sonatan kpisa tənəvυ ke pulasɪ taa.

²⁶ Ma ceu Sonatan, nyá səm təm wu-m ké.
N ka səla-m ké na pə kəli ɪsu alɔ,
na n hɛsəyɪ ma laŋlɛ.

²⁷ Yoolaa taa yoolaa səpa.
Akanaa lepa yem.

2

Pa kpa Tafiiti ke Yuta wulav ke Hepələn

¹ Pələ pə waali ké Tafiiti pəssa Tacaa sɪ: Má məli Yuta? Tacaa sɪ: Ǝɛ, məli. Na ɪcatɛ nte tə taa ké maa caya? Ntɛna Tacaa sɪ: Polo Hepələn.

² Mɔpɔyɔ Tafiiti kpaɣa ɪ alaa naale, Sisilee tɔ Ahinowam na Kamɛli tɔ Apikaali wei ɪ ké Napaali leelu tɔ na í kɛŋna. ³ Na ɪ yəlaa mpa paa wɛ ɪ kiŋ tɔ, na pa alaa na pa piya na pá polo pá caya Hepələn. ⁴ Ɔlɛna Yuta nyəma polo na pá kpa Tafiiti ke wulav ke Yuta taa.

Mɔpɔyɔ pa heela Tafiiti sɪ Yapeesi Kalaati nyəma pimna Sayuli. ⁵⁻⁶ Ntɛna í tili sɪ pá heeli-wɛ sɪ: Tacaa í kooli-mɛyɛ kɔpantɔ na í feli-mɛyɛ timpɪ í pima mə caa Sayuli tɔ. Ɔlɛ maa səssi-mɛyɛ kɔpantɔ lapu. ⁷ Mpu tɔ, Yapeesi nyəma í kaasi mə ti na í nyəə ton. Mpi tɔ, mə caa Sayuli səpa tɔ maya Yuta nyəma su ɪ lonte ke Yuta taa.

Pa kpa Isəpaali ke kawulaya ke Isɛyeli tək

⁸ Ama Nɛɛ pəyalɔ Apənɛɛ wei ɪ ké Sayuli yoolaa nyəvυ tɔ tɔ ɪ seena Sayuli pəyalɔ Isəpaali na í pona-ɪ Mahanayim, ⁹ na í kpa-ɪ wulav ke Kalaati nyəma na Aseɛ nyəma na Sisilee nyəma na Ɔfəlayim nyəma na Pɛncamɛɛ nyəma tək. Isɛyeli tetu tənə wulav ke í kpa-ɪ. ¹⁰ Waatu wei pa kpa Isəpaali ke Isɛyeli nyəma wulav tɔ ɪ pusɪ ka wɛ nule. Ɔlɛna í təyɔ kawulaya ke pusɪ naale. Yuta kpekəle nyəma tike ka wɛnna Tafiiti waali. ¹¹ Pusɪ naatosompəyɔlaya na ɪsətnaa naatoso təcɪ ke Tafiiti təyɔ kawulaya ke Yuta kpekəle nyəma tək ké Hepələn ɪcatɛ taa.

Yuta nyəma na Isɛyeli nyəma pa yooɪ ke Kapawən

¹² Mɔpɔyɔ Nɛɛ pəyalɔ Apənɛɛ na Isəpaali pa yəlaa lu timpɪ pa yaa sɪ Mahanayim tɔ na pá polo Kapawən nyəma tək. ¹³ Mpuvɔle Seluya pəyalɔ Sowapɪ na Tafiiti yəlaa pa tɔ mpaav, na pá polo pá suli Kapawən lule nəyɔ, lɛlaa na koten kɔnɛ lɛlaa na kɔnɛ. ¹⁴ Ntɛna Apənɛɛ tɔ Sowapɪ sɪ: Ta ifepiya taa napəli pá suli na pá yoo na té nyəni. Sowapɪ sɪ: Ǝɛ, pá polo.

¹⁵ Ulena Pencamee ifepiya naanowa na naale lu Isapaali yelaa taa, na naanowa na naaleye Tafiiti nyéma taa. ¹⁶ Ulena pá suli naale naale na paa awe tóki i tóyontéle nyuyu na pá sò tēma kōnkōmōn taa ké layalee na pá hoti na pá si. Mpuyle pa ha Kapawōn cōlō tēne ināyi hōte si: Layalee kusen tee té.

¹⁷ Pēle pē waali ké acufu tiwā na halī Tafiiti yelaa ku Apānee pa yelaa ke teu. ¹⁸ Sowapī na i newaa Apāsaiyi na Asayeele paa wē pa tēna, na Asayeele ka pēsa sewa ké isu nam. ¹⁹ Mpuyle i tu Apānee waali si i kuyi-i. ²⁰ Ntēna Apānee pēsi na í pōōsi si: Asayeele tōyōnāyōna-m mpv? Ulena í cō si: Ee, maya. ²¹ Mpuyle Apānee si: Tó nyá ntōyōn yaa nyá mpētōn tō ifepiya taa nōyōlō waali na í kpa-i na í lēeki i wontu.

Ama Asayeele ta tisi mpv. ²² Ulena Apānee tasa-i yōyōtōyō si: Mēli ma waali yoo. Tōfō, ye ma ku-ŋ maa heeli nyá taalō Sowapī suwe?

²³ Paa na mpv tō Asayeele ta nu. Tēnayale Apānee cula-i ŋmantaaya ke i lotu taa, na waali tō na ká lu na í sí kpakpaa. Mpuyle pa tēna mpa pa tala Asayeele tēsēte tēna tō pa sēŋaa.

²⁴ Ulena Sowapī na Apāsaiyi pá tō Apānee waali, pē kōma isu ilim tōyi ile pa tala Kipeya-Amma tontōnle nte tē wē Kiya isentaa ke Kapawōn wulaya tētō mpaav taa tōyōle. ²⁵ Mpuyle Pencamee nyéma tasa kotuyu ke Apānee kin ke pulaya nakēli ka nyuyu taa. ²⁶ Ntēna Apānee kpēesi Sowapī si: Kuyū kaa si tēnaya ke mpv? N ta nyi taa si pē kaa tēsēna kupantv? Heeli nyá yelaa ke lōn si pá yele pa tēsēnaa kuyū ke mpv. ²⁷ Kēlena Sowapī tuuna Tacaa na í yōyōtō si: Ye n taa yōyōtō isēntō, yelaa ka tōyōna-mēye mpuyle halēna pē fe.

²⁸ Mpuyle Sowapī hula tutuyu na yoolaa sēn na pá yele lseyeli nyéma ke tōyōnyū na yoonav. ²⁹ Ulena Apānee na i yelaa pá tō mpuyle ahoo tēnaya tētekēle taa na pá tēsi Yaatanī na pá fayana Pitōlōn taa halēna pá tala Mahanayim. ³⁰ Sowapī luna Apānee tētōyōnle na í kala yoolaa ulēna í mayana yelaa pōyōlayafēi hīu fēi Tafiiti yelaa taa na pē sōōsēna Asayeele. ³¹ Ama Tafiiti nyéma ka kōwa yelaa ŋmōnyū na nūnōwa na nutoso (360) ke Pencamee na Apānee pa yoolaa taa. ³² Mpuyle Sowapī-wē pa kpaya Asayeele na pá pimi-i i caa pēlaav taa ké Pētēlēhem. Ulena pá tō ahoo tēna, pē kōma isu pē nyaalēyi ile pa tala Hepōlōn.

3

¹ Tafiiti yelaa na Sayuli nyéma pa yoo taanā sōsōm ké, na Tafiiti na i nyéma pa tōn sōōsōyi na Sayuli yelaa tōn nāá sēki.

Tafiiti piya nsi i lula Hepōlōn tō
(Kvtōōsvtv I 3:1-4)

² Piya mpa Tafiiti alaa lula-i Hepōlōn taa tō pa hēla ntō, pa yaa kancalaya nyēn si Amōnōn i too kēle Tafiiti alō Sisilee nyēn wei pa yaa si Ahinowam tō. ³ Naale nyēn si Kiliyapī, ilē i too kēle Kamēeli tō Napaali leelu Apikaali. Tooso nyēn si Apōsalōm, ilē i too kēle Kesuli wulav Talōmayi pēlō Maaka. ⁴ Liyiti nyēn si Atoniya, ilē i too kēle Hakiti. Kakpasī nyēn si Sefatiya, ilē i too kēle Apitali. ⁵ Naatoso nyēn si Itōleyam, ilē i too kēle Ikēla. I piya nsi i lula Hepōlōn tōyōle.

Pē yoosa Apānee na Isapaali

⁶ Tafiiti yelaa na Sayuli nyéma pa yoo taa ké Apānee ná tayana i tōyi teu ke Sayuli tōyaya taa na í nyō tōn. ⁷ Mpuyle kōyakv nakōli Isapaali kalēna Apānee si: Pepe tō ké n sōōna Aya pēlō Lisipa wei ma caa Sayuli ka kpayaa tō?

⁸ Tēnayale pāánā kpa Apānee ke sōsōm na í tō si: Ma ta ke mēnaafiki tō si ma lukī Sayuli yelaa waali se. Ma tōnna kupantv lapv ke nyá caa Sayuli nyéma na i taapalaa. Ma ta tō-ŋ Tafiiti nin taa. Ulena saŋa í kalēyōna-m si ma lapa isayatv ke alō tōm taa. ⁹⁻¹⁰ Ma tuukina Isō si isu ma lapa teitei isu Tacaa ka heeluyu Tafiiti na tuunav si i ká cēle-i Sayuli kawulaya na í kpa-i lseyeli na Yuta pē wulav ke pē kpayav Tan na pē sūna Pēsepa tō. Ye pē taya mpv Isō í kv-m.

¹¹ Isapaali ta cō Apānee ke paa tōmuyv kōlōmuyv. Mpi tō, i nyanayana-i ké.

Apənee tənyu ke Tafiiti

¹² Mpyúy Apənee tilaa na pa heeli Tafiiti si: Nyá nin taa ké pə tɔ tɛtɔ. Mpu tɔ, tɛ pɛɛli nɔɔ. Maa sənə-ŋ na tɛ keesi lseyeli nyóma tənə ɛsɛ na nyá tɔɔ. ¹³ Mpyúle Tafiiti si: Pə wɛ teu, ma na-ŋ tu pɛɛli nɔɔ yaa. Ama kolumtɔ ké si ye n ta kənə ma alɔ Mikaali n kaa keesi ma ɛsələ taa ké. ¹⁴ ɛlənə Tafiiti tili na pá heeli lɛpəaali si í cɛɛ-ɪ ɪ alɔ Mikaali wei ɪ tɔɔ ɪ suu Filiisi nyóma hənɔɔsi nɔnɔwə (100) tɔ. ¹⁵ Ntənə lɛpəaali tili na pá mɔ alɔ ke ɪ pəalɔ Layisi pəyalɔ Patiyɛli kin. ¹⁶ Na ɪ pəalɔ tənɔɔ ɪ alɔ waali na wula, halənə timpɪ pa yaa si Pəhulim tɔ. Kɛlənə Apənee tɔɔnɪ-ɪ si: Polo n mɛli. ɛlənə í mɛli.

¹⁷ Mpyúle Apənee na lseyeli nyuɔ nyóma pa caɣaa na í tɔ-wɛ si: Hatoo lɔŋ Tafiiti ke í caakaya si í kpa mə wulav, ¹⁸ pə tala ɪ kpaɔ nté. Mpi tɔ, Tacaa yɔɔtəa si: Ma tɛmlɛ tɔ Tafiiti nin ke maa fitina lseyeli nyóma ke pa kolontunaa na Filiisi nyóma nin taa.

¹⁹ ɛlənə Apənee heeli-təyɪ Pɛncamɛɛ nyóma na í tɛləsi Tafiiti ke nti nti lseyeli nyóma na Pɛncamɛɛ kpekəle tənə pa caɣaa na pá mayasi tɔ. ²⁰ Apənee tala Tafiiti tɛ tɔ na yɛlaa hiu ke ɪ waali ké, na ílɛ í la-wɛyɛ mɔvɛllɛ ke teu. ²¹ Mpyúle Apənee tɔma Tafiiti si: Hai, ta caa, maa polo na má kpeyeli lseyeli nyóma tənə na má kənə na nyá na-wɛ í pɛɛli nɔɔ, ɛlənə n tɔɔ kawulaya ke tɛtɔ tənə tɔɔ ɛsu n caaki tɔ.

ɛlənə Tafiiti cɛ Apənee na ɪ kpeena lanɣulɔmlɛ.

Sowapɪ kɔwə Apənee

²² Mpyúy Sowapɪ na Tafiiti yoolaa pa luna kɔlɔ na pá kuuwa kolontunaa wontu ke səsəm. ɛlɛ pa ta mayana Apənee ke Hepəlɔŋ. Tafiiti tɛma-ɪ yeluyɔ na í tɛɛna lanɣulɔmlɛ. ²³ Sowapɪ na yoolaa pa talaa, ɛlənə pa tayasi-ɪ si: Apənee kɔma wulav kin na wulav yɛɛ-ɪ na í kpɛna lanɣulɔmlɛ. ²⁴ Kɛlənə Sowapɪ polo wulav kin na í pɔɔsəyɪ-ɪ si: Ta caa, Apənee kɔma nyá kin na n yɛɛ-ɪ na í kpe yaa? ²⁵ Anɪ n nyóma ɪ tɔɔ, ɪ kɔma-ŋ fɛnyuyɔ ké si ɪ nyəŋ nyá layatɔ na pə tənə mpi n lakɪ tɔ.

²⁶ Sowapɪ lu Tafiiti tɛ, ɛlənə í tili Apənee waali ke kpakpaa na pá hiki-ɪ Sila lɔkɔ kin na pá mənəna-ɪ, Tafiiti ná tá nyɪ pə taa pulɔ. ²⁷ Apənee talaa ɛlənə Sowapɪ hɔmɪ-ɪ na í luna kpeɛna ɛsu ɪ wɛlɔtəyɪ-ɪ tɔm, na í sɔ ɪ lotu taa ké sɔyaya na í si. ɪ lɛɛta-ɪ kuyɔ mpi ɪ ka kɔ ɪ neu Asayɛli tɔɔɛ.

²⁸ Tafiiti nu-tɪ ɛlənə í tɔ si: Tacaa nyóma si Nɛɛ pəyalɔ Apənee sɛm tɔm fɛɪ má na ma kawulaya tá tɔ tɔtɔ. ²⁹ ɪ sɛm tɔm í wɛɛ Sowapɪ na ɪ caa tɔyaya nyóma pa tɔm. Pə tɔ tɔ Sowapɪ lɔlɔyɔ taa kaa lan casaya tɔ, yaa tənuyɔ tɔɔ asilima kutəŋ tɔ, yaa ɪcam, yaa wei ɪ sɛpənə layatɛ tɔ, yaa nyɔɔtɔ.

³⁰ Apənee ka kɔwə Sowapɪ na Apəsayɪ pa neu Asayɛli ke Kapawəŋ ke yoo taa tɔɔ pɛɛ pa lɛɛta-ɪ.

³¹ Tənayalɛ Tafiiti tɔma Sowapɪ na ɪ waali yɛlaa tənə si: ɪ cɛli mə wontu na lanɣwakəllɛ na í suu fɔlɔtənə takə na ɪ wii Apənee sɛm.

Pa pukayana-ɪ pim, ɛlənə Tafiiti tənə na í polo pəlaav tɔɔ. ³² Pa pima Apənee ke Hepəlɔŋ, ɛlənə wulav Tafiiti tɔli nɔɔ na í wii ɪ pəlaav tɔɔ təkpa, na yɛlaa tənə wii mpu tɔtɔ. ³³ Mpyúle wulav tasa-ɪ wula si:

Apənee n səpa mpu ɛsu kɔmɛɛŋ suwɛ?

³⁴ Anɪ pa ta hɔkɔ nyá nin ke ŋmusɪ.

Pəyɛɛ pa ta hɔkɔ nyá nɔɔhɛɛ ke alukpala.

Pɔcɔ n hotaa ɛsu ɛsayav.

Mpyúy yɛlaa tənə tasa-ɪ wula ³⁵ na pá pona Tafiiti ke tɔɔnaya ke ilim taa. Tənayalɛ Tafiiti tuuwa si: Ye ma tənə pulɔ na ilim ta tuta lɔɔ í kɔ-m.

³⁶ Yɛlaa nu wulav kɔlaputɔ nti ɛlənə pa lanə hɛɛna-tɪ. ³⁷ ɛlənə lseyeli yɛlaa cɛkənə kuyaku ŋkɔ si pə taya wulav yɛlina na pá kɔ Apənee. ³⁸ Mpyúle Tafiiti heela yɛlaa si: lseyeli nyóma yoolaa wulav səsə hotina sanə ɛsəntɔ. ³⁹ Paa na lɔɔ lɛsa-m si má la wulav tɔ, ma ké ɪcam ké, na Seluya pəyalaa mpe pa kəla ɛsayatɔ. lɔɔ í fɛli-wɛ na pə keesənə pa ɛsayatɔ.

4

Paana na Lekapii pa kowa Isapaali

¹ Sayuli pəyalu Isapaali nuwa si Apəne səpa Hepəlon, ləna pə yəli-ı na lseyeli nyəma təna lanja pəsi katatəlaya.

² Isapaali ka wəna ı kuluu nyuyū nyəma kə naale ké. Pa yaa ləlu si Paana na ləlu si Lekapii pa caa kəle Pencaməe tu Liməŋ wei ı wə Peləti tə. Mpi tə, ıcate nté pa nyənaya-təye Pencaməe nyəma nyənté ké. ³ Peləti nyəma ka sewa na pá cəsi Kitayim na pá pəsi təna nyəma haləna saŋa. ⁴ Sayuli pəyalu Sonatan ka wəna apalu pəyaya na pa yaa-kə si Mefipaali. Kuyaku ŋku ka caa Sonatan na Sayuli pa səpa təyə ka nukulu seekayana-kə na ká hoti ka nəəhe tə na pə kaani-ké. Waatu ını tə, kaa wəna pusi kakpası.

⁵ Mpyúy Lekapii na Paana pa pola Isapaali təyaya kə ilim taa ké waatu wei Isapaali ná həntaa si ı heesəyi tə. ⁶⁻⁷ Pa kəsəna ilim heka ké na pá cəsi na pá suu təyaya ısu pa pola təyənaya pee kpaya, na Isapaali hənta nan taa na í heesəyi. Ləna pá ku-ı na pá seti ı nyuyū na pá kpaya-ku na pá fayana Yaatanı tetəkəle taa ké ahoo təna. ⁸ Mpyúy pa pona-kuyū Tafiiti kə Hepəlon na pá heeli-ı si: N naaki nyá kolontu Sayuli wei ı pəkaya-ŋ kuyū tə ı pəyalu Isapaali nyuyū ntə? Hai, ta caa wulav, Iso ləetəyəna Sayuli na ı luluu nyəma na nyá nəyə. ⁹ Mpyuyə Tafiiti cəwa si: Ma tuuna Tacaa wei ı yapa-m asola anı a nəyə taa tə si, ¹⁰ yulu wei ı ka kəma na í heeli-m Sayuli səm, na ílé ı mayasəyi ı taa si ma lanje ká heena-ti tə, ma yelaa ké na pá kpa-ı na pá ku-ı. Ma si ı təm heeluyu kasəyaya nté. ¹¹ Halı mpyúy asayaa ka polo na pá mayana yulu kə ı təyaya taa ké ı təhəntəle na pá ku-ı tulum na? Isənaya pu la na má kaa ləeti-wə na má kpiisi-wəye tətə tə?

¹² Ntəna Tafiiti tə ı yelaa si: ı ku-wə. Ləna pá seti pa nin na pa nəəhe na pá pusi-wəye tun tə ké Hepəlon lule nəyə. Na pá pi Isapaali nyuyū kə Apəne pəlaav taa ké Hepəlon.

5

*Tafiiti pəsa lseyeli na Yuta pə wulav
(Kvtəəsvtə I 11:1-3)*

¹ Mpyúy lseyeli kpeka təna kota Tafiiti kin kə Hepəlon na pá təmi-ı si: Ta na-ŋ ta caləm kuləməm ké. ² Paa hatoo waatu wei Sayuli ka ké ta wulav tə, kuləm nyá ını n paasayana lseyeli yoolaa. Tacaa ka təma-ŋ heeluyu kə mpyúy si ń paasəna lseyeli nyəma na ń lá pa wulav.

³ Mpyúy lseyeli səsaa kota Tafiiti kin kə Hepəlon na pá na-ı pá pəeli nəyə kə Tacaa ısentaa na pele pá pəli-ı nim na í pəsi lseyeli wulav. ⁴ Tafiiti pusi ka wə hiu na naanəwa kə waatu wei pa kpa-ı wulav tə. Mpyúy ı təyə kawulaya kə pusi nule. ⁵ ı təyə kawulaya kə Hepəlon kə Yuta nyəma tə ké pusi naatosompəyolaya na ıətənaa naatoso, na Yosalem kə Yuta na lseyeli pá kəkəntuyū tə ké pusi hiu na naanəwa na tooso.

*Tafiiti ləeka Yosalem
(Kvtəəsvtə I 11:4-9; 14:1-2)*

⁶ Mpyúy waatu nəyəlū Tafiiti na ı yoolaa pa pola Yosalem kə Yepusi nyəma mpa pa ké tətə nyəma tə pa yoonav. Tənayale pele pa təma-ı si: N kaa pəsi na ń suu ta ıcate taa. Paa yulūmaa na kaakalası paa pəsi na pá tan-mə. Pə nyuyū nté si ıcate wə ton, Tafiiti kaa pəsi na í suu tə taa. ⁷ Ama Tafiiti ləeka kolonja səsaya ıcate na í kanta na pá ha-təye hətə si Tafiiti tə.

⁸ Kuyaku ŋkuyū Tafiiti təma ı yoolaa si: Ye wei ı caa si í yoonə Yepusi nyəma pəntu í tən ləm suluyū na í kú ma kolontunaa kaakalası na yulūmaa mpa pa wonaya-m tə. Pə tə ké pə pəsa ituule si: Kaakalaya yaa yulūm kaa suu Tafiiti təyaya taa.

⁹ Mpyúy Tafiiti ləeka kolonja səsaya ıcate nté na í caya tə taa na í ha-tə si: Tafiiti tə. Ləna í ŋmə kolonja na Milo na í səsı kutulū na pə taa tə.

¹⁰ Ləna Tafiiti ton səsəyi na pə puki na Tacaa Iso Toma təna tu wə ı waali.

¹¹ M'p'ógú Tiii wulav Hilam pona Tafiiti ke tàmle nyéma na kponkpolonaa kupama na kaafantanaa na pee saakelaa na pá ηmá Tafiiti ke kawulaya tayaaya. ¹² Tənaaya i cekənaa si Tacaa kpa-i Iseyeli nyéma wulav. Pəyele i kusa i kawulaya nyuyv ke i ka səəla i yəlaa Iseyeli nyéma tə pə təə.

Tafiiti piya mpa i lula Yosalem tə
(Kvtəəsvtv I 3:5-9; 14:3-7)

¹³ Tafiiti tala Yosalem ilena i kpaaya alaa na pele pá luli-i piya ke tənə. ¹⁴ Pa həla nté Samuwa na Sopari na Natan na Saloməη ¹⁵ na Ipaali na Iliuwa na Nefeki na Yafiya ¹⁶ na Iliisama na Iliyata na Ilifeleti.

Tafiiti kəlvuyv ke Filiisi nyéma
(Kvtəəsvtv I 14:8-16)

¹⁷ M'p'ógú Filiisi nyéma nuwa si pa kpa Tafiiti ke Iseyeli nyéma wulav. Ilena pá polo pa tənaya i waali. Tafiiti nu mpv, ilena i sūv kolonja icate taa. ¹⁸ Filiisi nyéma talaa, ilena pá wat i Lefayim tetekəle taa. ¹⁹ Ilena Tafiiti pəəs i Tacaa si: Má polo Filiisi nyéma waali? N ká tu-weye ma niη taa? Tacaa si: Ee, polo, maa tu-weye nyá niη taa.

²⁰ M'p'ógú Tafiiti pola Filiisi nyéma kin ke timpi pa yaa si Paali-Pelasim tə na i ku-we. Ilena i tə si: Tacaa hee-m mpaav ke ma kolontunaa canja taa isu lvm fakuyv akula səsəəna tə.

Pə təə ké i ha lonte ntəye həte si Iso mpaav təfayale. ²¹ Filiisi nyéma sewa na pa ye le pa tuη ilena Tafiiti na i yəlaa pa kpaaya na pá wə kəkə.

²² M'p'ógú Filiisi nyéma tasa watuyv ke Lefayim tetekəle si pa yookina Iseyeli nyéma. ²³ Tafiiti pəəsa Tacaa, ilena Tacaa heeli-i si: Taa pona pa isentaa təə. Cə na η luna pa waali təə ké tulunja ke tuη taale isentaa. ²⁴ Ye n kəma na η nu yəlaa nəəhee ke tuη in i taa isu yoolaa nəəhee, ilə n tii pa təə ké kpakpaa. Mpi tə, Tacaa tənə-η nəəə si i yookina Filiisi nyéma.

²⁵ M'p'ógú Tafiiti lapa isu Tacaa heela-i tə, na i kú i kolontunaa ke pə kpaayav Kepa tə haləna Kesee.

6

Tacaa atakaa ponav ke Yosalem
(Kvtəəsvtv I 13:4-14)

¹ M'p'ógú Tafiiti tasa Iseyeli yoolaa taa yoolaa ke kpeyeluyv ke yəlaa isu iyisi hiu na naanowa (30000). ² Ilena pá tee timpi pa yaa si Paala təəə Yuta si pa kpakəyi Iso atakaa. Tacaa Toma tənə tu tənna atakaa in i tək i kawulaya ke isətaa tanlaa təə. ³⁻⁴ M'p'ógú pa kpaaya Iso atakaa ké Apinatari teye pulaya təə na pá tu-i keeke kufalv taa, na Apinatari pəyalaa Ahiyo ke lələ na Yusa ke kəηkəη təə na pá paasəyəna-i. ⁵ Na pá mak i wontu na həsi na Tafiiti na i nyéma pá paaki. ⁶ Pa tala təfalle nte tə we timpi pa yaa si Nakəη tə, ilena naaη kpilisi keeke na Iso atakaa tan hotuyv na Yusa temi-i. ⁷ Tənayale Tacaa mv-i na pááná na i ku-i tənaya atakaa kite ke mpi pə təə i ta nyana Iso atakaa tokinav tə.

⁸ Ama Tafiiti lanle ta heena Yusa kuvv mpi, na pá ha lonte ntəye həte si Yusa təkule. Na pá yaaki-teye m'p'ógú haləna sanja. ⁹ M'p'ógú səəəntv kpa wulav na i tə si: Ye mpv maa pəsi ma pona Iso atakaa ke ma təyele?

¹⁰ Ilena Tafiiti kisi Iso atakaa ponav ke i tə na i pona-i Kat i tu wei pa yaa si Opeti-Itəm tə i tə. ¹¹ Na atakaa caya apalv in i təye isətvnaa tooso. Ilena Tacaa náá kooli ilé na i təyaya nyéma tənaya kupantv.

Iso atakaa ponav ke Yosalem
(Kvtəəsvtv I 15:25-16:3)

¹² Ilena pá tayasi Tafiiti si Tacaa koola Opeti-Itəm na i nyéma tənaya kupantv ke Iso atakaa təə. Ntəna wulav polo Opeti-Itəm tə na i kpaaya Iso atakaa na pá pona i tə na aηmaala.

¹³ Atakaa səyəllaa i kpəsa nəəhee naatoso na alaafəya, ilə kətəlaa la nav na navle nim nyənte

ke kotaya. ¹⁴ Ulena Tafiiti feli paale ke teu ke atakaa isentaa na í suuwa kotelaa toko tike. ¹⁵ M'p'ógú í na Iseyeli nyéma tēna pa pona Tacaa atakaa ke Yosalem na akantee na lanhulomle kakiisasi.

¹⁶ Pa tēna Iso atakaa sūnau ke wulav icate taa, ile Tafiiti alu Mikaali Sayuli pēlo sēna pētote nté na í ná í paaki na í ŋmaaki atakaa isentaa. M'p'ógú Mikaali tū Tafiiti ke í taa. ¹⁷ Pa tana Iso atakaa ilēna pá sū-í í lonte taa ké cokēle nte Tafiiti ka lapa tō tē taa, na pá lá kōtasí nsi kōkō lusa sí tēna tō na ciikuyu nyēnsi. ¹⁸ Pa tēma kōtasí nsēyi lapu ilēna Tafiiti kooli yēlaa tēnaya kōpantu ke Toma tēna tū Tacaa hēte taa. ¹⁹ Ulena Tafiiti tala apalaa na alaa mpa paa kota tēna tōyo tōyonaya. Paa wei ke potopoto, na nantōyū, na sūlōm, na pá kpe.

²⁰ Tafiiti mēla tōyaya sí í kooliyi í nyéma ke kōpantu, ilēna Mikaali lū na í sēni-í na í tōmí-í sí: Ama Iseyeli wulav teeli ineyē sanja pōpōtū ké. N wōyōsa nyá kawulaya wontu na í paaki nyá waali nyéma yomaa alu nyéma isentaa isū yulū ke yem.

²¹ Ntēna Tafiiti cō-í sí: Tacaa wei í kisa nyá caa na í lāsí-m sí má la Iseyeli nyéma wulav tō í isentaa ké ma paawa. ²² Ma caa ma pasa ma tí na má pēsí kpete na pē kēli mpv. Paa na mpv tō, ma nyūyū ká kuli yomaa alu nyéma mpa n yōyōtōyi tō pa isentaa ké.

²³ Sayuli pēlo Mikaali na í sēm tō í ta lūli pōyaya.

7

Iso suwa nōyo ke Tafiiti na í tōyaya nyéma

(Kvtōsūtū I 17:1-15)

¹ Tacaa yapa wulav ke í kolontunaa nin taa, ilēna í mēli í kawulaya tōyaya kufalaya taa na hēesūyū. ² M'p'ógú kuyaku nakulí í tōma Iso kuyōyōtūtū telēsulū Natan sí: Pē ta mūna sí máá wēē kutuluyu kōpankū taa na Iso atakaa náá wē cokēle taa. ³ Ntēna Natan cō wulav sí: Polo na í la pē tēna mpi n mayasēyi nyá taa tō. Mpi tō, Tacaa wē nyá waali ké.

⁴ Ahoo yuwa ilēna Tacaa tō Natan sí: ⁵ Polo na í heeli ma pōyalū Tafiiti sí pē taya iní í ka ŋmana-m tōyaya ŋka ka taa maa caya tō. ⁶ Hatoo ma lēsūyū Iseyeli nyéma ke Icipiti taa na pē suna sanja tō ma ta sūta kutuluyu taa. Cokēle taa ké ma wē mpv. ⁷ Too ma na Iseyeli nyéma tē lūw tō, ma ta pōōsēta pa nyūyū nyéma mpa ma lēsaa tō pa taa nōyōlū sí pepe tōō ké pa ta ŋma-m kutuluyu kōpankū.

⁸ Mpv tō, heeli ma pōyalū Tafiiti sí Toma tēna tū Tacaa má, ma yōyōtaa sí ntiyile taa ké ma kpaya-í heen waali sí í la ma Iseyeli nyéma wulav ⁹ na máá wē í waali ké í tōntē tēna taa. Ulena má kpiisi í kolontunaa tēna na má kusí í nyūyū isū atē sōsaa lēlaa. ¹⁰ Ulena má ha ma Iseyeli nyéma ke tēcayalē sí pá caya teu na pulū í taa pēyeli-wē. Yēlaa asayaa í taa tōyo pa isē, ¹¹ isū saa wei maa kpa paasēnlāa ke ma yēlaa Iseyeli nyéma tōō tō. Pēyele ma yapa-í í kolontunaa tēna nin taa sí í hēesi. Tacaa sí: Pōntū iní í ka sūna-m tōyaya, pē taya Tafiiti ká ŋmana-ke. ¹² Ye pē tala nyá kuyaku na n sēpa ile maa lāsí nyá piya mpa n lūlēna nyá tapūyū tō pa taa nōyōlū na má kpa-í wulav. ¹³ Iní í ká ŋmana-m tōyaya na maa yele na í kawulaya kumte wēē tam tōō. ¹⁴ Í ká nyēnēyi-m í caa na maa nyēnēyi-í ma pōyaya. Ye í pētēna-m maa hō í kpanyūyū isū pa lakūyū pōyaya tō. ¹⁵ Ama ma kaa yele-í pēlēē hūlūyū isū ma lapu Sayuli na má lō-í na má lēeti-ŋ í lonte tō. ¹⁶ Nyá kawulaya na nyá kumte na nyá piitim pū wēē tam tōō ké.

¹⁷ Nti nti Iso heela Tafiiti na Iso kuyōyōtūtū telēsulū Natan nōyo tōyōlē.

Tafiiti sēen ke Iso

(Kvtōsūtū I 17:16-27)

¹⁸ Mpūyūlē Tafiiti pola Iso cokēle taa na í yōyōtēna Iso sí: Hai, Tacaa ta Iso, má na ma tōyaya tē ké wē na í kōŋna-m timpi taa ma wē isēntō tō? ¹⁹ Pēlē pē paasi na í tasēyi ma tōyaya suw tōm na? Ye pē taya Iso, yulū kaa pēsí na í yōyōtí mpv pē taka. ²⁰ Wentiyi ma taka ma wēna sí ma heeliyi-ŋ? N nyēma-m ké. ²¹ Nyá mayamaya n sōlēna na í la tēma sōsōōna anē, na í kuli-m tōm tēnē tē tōō isū n ka yōyōtūyū tō. ²² Tacaa Iso n ké Sōsō ké. Mpi tō, nōyōlū ta nōyōsēna-ŋ. Ye tē kēēsēna nti iní tē nūna ta ŋkpanŋ tō nōyōlū í fēi isū nyá. ²³ Piitim napēli pē

fɛi na pɛ nɔ̃xəsəna nyá yɛlaa lɛɣeli nyéma mpa n kɔma na ń ya si tɔ pəsɪ nyá nyéma na nyá hətɛ yaa na ń la-tuyɔ piti tɔma na kɔkɔlɔ nyəm na ń ya-tuyɔ lɛipiti taa na ń tɔɣɔnɪ piitimnaa lɛlaa na pa tɔɣ. ²⁴ Na tɔ pəsɪ nyá nyéma kɛ tam tɔɔ, na nyaa pəsɪ ta lɛɔ. ²⁵ Mpu tɔ, Tacaa lɛɔ yele na tɔm nti n yɔɣɔta ma na ma tɔyaya tá tɔ tɔ tɛ la na tɛ wɛɛ ɲpúyú tam tɔɔ. ²⁶ Nyá hətɛ í wɛɛ sɔsɔɔle na yɛlaa puyulɔyɪ tam si: lɛɣeli nyéma lɛɔ kele Toma tɔna tu Tacaa na ń paasəxəna ma tɔyaya. ²⁷ Mpi tɔ, Tacaa lɛɣeli nyéma lɛɔ, nyá tɔna nyá tɔm kɛ ma ɲkpaɲɲ taa si n ká su ma tɔyaya. Pə tɔɔ kɛ ma kaasa ma ti na má səlɛmɪ-ɲ səlɛmuyɔ kɔnɛ. ²⁸ Tacaa lɛɔ, n kɛ lɛɔ kɛ. Na ń yɔɣɔta nti n lakɪ-təyɪ. Nyá kɛsəna-m nyá kɔpantɔ tɔnɛ tɔ tɔm. ²⁹ Kooli ma tɔyaya kɛ kɔpantɔ na ká wɛɛ tam tɔɔ ɪsu n yɔɣɔtuyɔ tɔ, na kɔpantɔ nti tɛ wɛɛ ka tɔɔ kɛ tam.

8

Tafiiti kɛla ɪ kolontunaa lɛlaa (Kvɔtɔɔsvɔtɔ I 18:1-13)

¹ Pɛlɛ pə waalɪ kɛ Tafiiti tasa Filiisi nyéma kɛ yoonav na í ɲmakɛli-wɛ na í lɛɛkɪ pa ɪcatɛ sɔsɔɔlɛ nte pɛlɛ paa tɔɣaa tɔ. ² Mpuɣú Tafiiti yoonaa Mowapɔ nyéma na í kpa-wɛɣɛ yomlɛ. ɛlɛna í husɪ-wɛɣɛ atɛ, na pá kala yɛlaa tooso, ɪlɛ pa kɔ naalɛ. Pá kala yɛlaa tooso, pa kɔ naalɛ. Pə kaasa mpa ɛlɛna pɛlɛ pá lakɪ Tafiiti kɛ tɔmlɛ na pá fɛlɔyɪ-ɪ lampuu. ³ Mpuɣú Tafiiti yoonaa Lehopɪ pɛyalɔ Hatəsɛɛ wei ɪ kɛ Sopa wulav tɔ na í kɛli-ɪ waatɔ wei ɪlɛ ɪ kɔlɛa si ɪ mɔyɪ Ifɛlatɪ pɔɣɔ nɔyɔ tɛtɔ tɔ. ⁴ ɛlɛna Tafiiti lɛɛkɪ ɪ kpaɣanəɲ ɔayalaa iyaya na nasətoso na nunɔwa (1700) na yoolaa nɔɔhɛɛ tɔntaa kɛ iyisi hiu (20000), na í sɛtɪ kpaɣanəɲ tɔna nɔɔhɛɛ hola na pɛ kaasi ɪsu yooɔ kɛɛkɛnaa nunɔwa (100) kpaɣanəɲ tike. ⁵ Mpuɣú Tamasi Silii nyéma pola wulav kɛ sənɔv, ɛlɛna Tafiiti kɔ pɛlɛɣɛ yoolaa iyisi hiu na naalɛ (22000). ⁶ Na í pona yoolaa kɛ Tamasi Silii taa, na ɪcatɛ nyéma lakɪ-ɪ tɔmlɛ na pá fɛlɔyɪ-ɪ lampuu. Paa timpiyɪ Tafiiti polaa, Tacaa kentayaa ɪ tɔɔ kɛ. ⁷ ɛlɛna Tafiiti kpaɣa Hatəsɛɛ yoolaa kpaləɲ wɔla nyəɲ na í pona Yosalem. ⁸ Mpuɣú Tafiiti kuu nyəɣəlɔyɔ kɔsɛmuyɔ nyəɣəɔ kɛ sɔsɔm kɛ Hatəsɛɛ aɔalɛɛ nna pa yaa si Peta na Pelotayi tɔ a taa.

⁹ Mpuɣulɛ Hamatɪ wulav Tou nuwa si Tafiiti kɔwa Hatəsɛɛ yoolaa tɔna. ¹⁰ Ntɛna í tili ɪ pɛyalɔ Yolam kɛ Tafiiti tɛ si: Polo na ń sɛɛ-ɪ na ń samɪ-ɪ timpi ɪ pəsaa na í kpili Hatəsɛɛ na ɪ nyéma na í kɔ-wɛ tɔ. Mpi tɔ, Tou yookayana Hatəsɛɛ kɛ. ɛlɛna Solam pona liyitee nyəɣəɔ na wɔla na nyəɣəlɔyɔ kɔsɛmuyɔ kɛ hɛɛsi hɛɛsi. ¹¹ Mpuɣú Tafiiti su nyəɣəɔ ntəyɪ Tacaa ɪsu ɪ ka suw liyitee nyəɣəɔ na wɔlanaa mpa ɪ lɛɛka piitimnaa mpa ɪ yoonaa na í kɛli tɔ. ¹² ɪsu Silii nyéma na Mowapɔ nyéma na Amoni nyéma na Filiisi nyéma na Amaleke nyéma na Sopa wulav Hatəsɛɛ na ɪ nyéma. ¹³ ɪsəna Tafiiti lapa na ɪ nyuyɔ kɔli tɔɣɔlɛ.

Tafiiti kɛla Silii nyéma na í mɛlɔyɪ kpente, ɛlɛna í kɔ ɪtɔm nyéma kɛ yɛlaa iyisi pɛlɛfɛi hiu (18000) kɛ timpi pa yaa si Tɔm tɛtɛkɛlɛ taa tɔ. ¹⁴ ɪ kɛla ɪtɔm nyéma ɛlɛna í su yoolaa kɛ pa tɛtɔ tɔna taa na ɪcatɛ nyéma lakɪ-ɪ tɔmlɛ. Paa timpiyɪ Tafiiti polaa, Tacaa kentayaa ɪ tɔɔ kɛ.

Tafiiti waalɪ nyéma hɛla (Kvɔtɔɔsvɔtɔ I 18:14-17)

¹⁵ Tafiiti tɔɣɔ kawulaya kɛ lɛɣeli nyéma tɔna tɔɔ kɛ na í tɔɲəyɪ tampana na í paasəxəna-wɛ. ¹⁶ Seluya pɛyalɔ Sowapɪ kɛlɛ yoolaa nyuyɔ tu, na Ahiluti pɛyalɔ Yosafatɪ kɛlɛ takɛlasɪ sulɔ. ¹⁷ Ahitupɪ pɛyalɔ Satɔkɪ na Apiyataa pɛyalɔ Ahimelekɪ kɛlɛ kɔtɛlaa. ¹⁸ Selaya kɛlɛ takɛlasɪ ɲmaalɔ na Yoyata pɛyalɔ Penaya kɛlɛ yoolaa mpa pa taɲaya wulav tɔ pa nyuyɔ tu. Tafiiti pɛyalaa ntɛ sɔpaapənaa.

9

Mefipaali pote kɛ Tafiiti tɛ

¹ Mpuɣú kuyaku nakɔli Tafiiti pɔəsaa si pə ta kaasi Sayuli tɔyaya tu nɔyɔlɔ na má lapɪ-ɪ kɔpantɔ kɛ Sonatan tɔɔ?

² Sayuli tɔyaya tɔmlɛ tɔ nɔɔlɔ ɪ ka wɛ tɛna na pɔ yaaki-ɪ sɪ Sipa. Mpuɔɔlɛ pa kpaya apalɔ ɪnɪ na pɔ pona-ɪ Tafiiti kin. ɪlɛna wulav pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Nyaya pa yaaki sɪ Sipa? Apalɔ ɪnɪ ɪ tɪsaa, ³ ɪlɛna wulav pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Pɔ ta kaasɪ Sayuli tɔyaya tɔ nɔɔlɔ na mɔ lapi-ɪ kupantɔ kɛ ɪsɔ tɔɔ? Ntɛna apalɔ ɪnɪ sɪ Sonatan pɔyalɔ wɛɛ na pɔ kaana-ɪ. ⁴ Ntɛna wulav sɪ: ɪ wɛ le? Sipa sɪ: ɪ wɛ Amiyeli pɔyalɔ Makii tɛɛ tɪmpi pa yaa sɪ Lo-Tapaa tɔ.

⁵ ɪlɛna wulav tili na pɔ kɔna-ɪ. ⁶ Sonatan pɔyalɔ Mefipaali tala Tafiiti tɛ ɪlɛna ɪ hɛntɪ-ɪ atɛ. Mpuɔɔlɛ ɪ yaa ɪ hɛtɛ ɪlɛna ɪ sɛɛ sɪ: Mayalɔ ta caa. ⁷ Ntɛna wulav sɪ: Taa nyɔ, ma caa ma la-ɲ kupantɔ kɛ nyɔ caa Sonatan tɔɔ. Maa cɛlɛ-ɲ nyɔ cɔsɔ Sayuli tɛtɔnaa tɛna na mɔ na-ɲ tɔ tokɛna tɛntɔmlɛ kɛ tam.

⁸ Mpuɔɔlɛ Mefipaali tasa hɛntɔyɔ kɛ atɛ na ɪ tɔ sɪ: Hai, ta caa, mayalɛ awe, ma wɛ ɪsɔ haya kusɔpaya kɛ na ɲ paasɔyɛna-m mpɔ ɪnɪ?

⁹ Kɛlɛna wulav yaa Sipa na ɪ heeli-ɪ sɪ: Ma cɛlɔyɪ nyɔ caa Sayuli na ɪ tɔyaya nyɔma nyɔm tɛnaaya Mefipaali. ¹⁰ Nyɔ na nyɔ piya na nyɔ tɔmlɛ nyɔma ɪ kɔ halɔyɪ-ɪ kɛ na ɪ taa laɲ kuhalem. ɪlɛ ma na-ɪ tɔ tokɛna tɛntɔmlɛ kɛ tam.

Pɔyɛlɛ Sipa ka wɛna piya naanɔwa na kakpasɪ kɛ, na tɔmlɛ nyɔma kɛ hiu. ¹¹ Ntɛna Sipa cɔ wulav sɪ: Ta caa, maa la teitei kɛ ɪsɔ n heela-m tɔ. ɪlɛna Mefipaali sɔw wulav kin kɛ tɔyɔ ɪsɔ ɪ mayamaya ɪ kulɔlɔ.

¹² Mefipaali ka wɛna pɔyaya sɔkpɛlaya nakɛli na pɔ yaa-kɛ sɪ Mika. Mpuɔɔlɛ Sipa tɔyaya nyɔma tɛna pɔsa ɪ tɔmlɛ nyɔma. ¹³ Yosalem kɛ ɪ ka wɛɛ. Mpi tɔ, ɪ na wulav pa tɔkayana. Pɔyɛlɛ pu kaana Mefipaali nɔɔhɛɛ naalɛyɛ.

10

Tafiiti kɔlɔyɔ kɛ Amaleke nyɔma na Silii nyɔma (Kɔtɔɔsɔtɔ I 19:1-5)

¹ Pɔlɛ pɔ waaɪ kɛ Amoni wulav Nahasɪ sɔpa na ɪ pɔyalɔ Hanuɲ lɛɛtɪ ɪ lɔntɛ taa. ² Mpuɔɔlɛ Tafiiti tɔma sɪ: Maa lɛɛtɪ Hanuɲ kɛ kupantɔ kɛ nti ɪ caa ka lapa-m tɔ. ɪlɛna ɪ tili sɪ pɔ sɛɛ-ɪ ɪ caa lɔyaya. Tɔmlɛ nyɔma tala Amoni nyɔma tɛtɔ taa, ³ ɪlɛna tɛtɔ nti tɔ awulaa sɔkpɛma tɔ pa wulav Hanuɲ sɪ: N nyɔma sɪ lɔyaya sɛɛ tɔɔ kɛ Tafiiti tili ɪ yɔlaa na? ɪ tili-wɛyɛ sɪ pɔ fɛɲ ta ɪcatɛ na pɔ nyɪ-tɛ na pɔ wakɛli-tɛ.

⁴ Tɛnaɔalɛ Hanuɲ kpa Tafiiti tillaa mɛɛ na ɪ hu pa tantɔɲ kɛ nnyɛnyɛkɔɲ, na ɪ sɛtɪ pa tokonaa na pɔ kpa pa tapanɔɔsɪ. ɪlɛna ɪ yɛlɛ-wɛ. ⁵ Mpuɔɔlɛ fɛɛlɛ kpa-wɛyɛ sɔsɔm. Tafiiti nu mpi pa lapa-wɛ tɔ, ɪlɛna ɪ tili sɪ pɔ saali Yeliko halɛna pa tantɔɲ nyɔ, ɪlɛna pɔcɔ pɔ kɛ.

Amoni nyɔma na Silii nyɔma pa yoonav (Kɔtɔɔsɔtɔ I 19:6-19)

⁶ Mpuɔɔlɛ Amoni nyɔma cɛkɛnaa sɪ Tafiiti haya-wɛ na pɔɔnɔ kɛ pa ɪsayatɔ nti tɔ tɔɔ. ɪlɛna pɔ pɔlɔ Pɛtɪ-Lehopɪ na Sopa Silii nyɔma kin na pɔ kpaya yoolaa apaa nyɔma kɛ ɪyisi hiu (20000), na Maaka wulav tɛyɛ yoolaa ɪyaya (1000), na Topi nyɔma tɛyɛ yoolaa ɪyisi naanɔwa na naalɛ (12000). ⁷ Tafiiti nu mpɔ, ɪlɛna ɪ tili ɪ yoolaa nyɔyɔ tɔ Sowapɪ na yoolaa apalaa tɛna. ⁸ Mpuɔɔlɛ Amoni nyɔma luwa na pɔ pulɪ pa ɪcatɛ nɔnɔɔ, na Sopa na Pɛtɪ-Lehopɪ Silii nyɔma na Topi na Maaka pɔ yɔlaa nɔɔ wɛ tawa taa na pa mpaa. ⁹ ɪlɛna Sowapɪ cɛkɛna sɪ ɪ kɔ yoo taa na waaɪ. Mpuɔɔlɛ ɪ lɛsa ɪsɛyɛli yoolaa taa yoolaa na pɛlɛ pɔ yookina Silii nyɔma. ¹⁰ Pɔ kaasa mpa ɪlɛna ɪ yɛlina pɛlɛyɛ ɪ neu Apisayɪ sɪ pɛlɛ pɔ yoonaa Amoni nyɔma. ¹¹ Na ɪ heeli-ɪ sɪ: Yɛ Silii nyɔma ɪ kpila-m, ɪlɛ n kɔɔ na ɲ sɛna-m, yaa yɛ Amoni nyɔma kpilina nyɔ, ɪlɛ mɔɔ kɔɔ na mɔ sɛna-ɲ. ¹² Tɔyɔ apalɔtɔ na tɔ kaasɪ ta tɔyɪ ta yɔlaa na ta ɪsɔ acalɛɛ tɔɔ. ɪlɛ Tacaa ɪ la ɪ luɔyɔ nyɔntɔ.

¹³ Mpuɔɔlɛ Sowapɪ na ɪ yɔlaa pa sɔw Silii nyɔma tɛɛ sɪ pɔ yookina-wɛ na pɛlɛ pɔ tɔ casɛlɛ. ¹⁴ Amoni nyɔma nɔɔ nawa sɪ Silii nyɔma sewa, ɪlɛna pɛlɛ pɔ tɔ-tɛ na pɔ sɔw ɪcatɛ. ɪlɛna Sowapɪ mɛli na ɪ kɛ Yosalem.

¹⁵ Silii nyéma nawa si Iseyeli nyéma kəla-we, ilena pá koti pa yoolaa tətə. ¹⁶ Mpyú wulav Hatəsee tilaa na pá yaa Ifəlati pəɣə waali Silii nyéma ləlaa na i yoolaa wulav Sopaki kpaɣa-we na pá tee Helam. ¹⁷ Pa heela-təɣi Tafiiti, ilena í koti Iseyeli yoolaa təna na pá tesɪ Yaatanɪ na pá polo Helam. Mpyú Silii nyéma taɣana pa ti na pá na Tafiiti pá suli na pá yoo. ¹⁸ Ama pa kuu-təɣe Iseyeli nyéma isentaa, na Tafiiti ku yoo kekenaa nasətosə na nuna (700) paasənlaa na kpaɣanəɣ cayaalaa ke iyisi nule (40000) na í ku pa yoo wulav Sopaki.

¹⁹ Mpyú Hatəsee waali awulaa səkpema nawa si Iseyeli nyéma ku pa yəlaa ke səsəm, ilena pá polo na pá na-we pá ciiki na pá lakɪ-weɣe təmle. Silii nyéma ta pəsɪ tətə si pá sənə Amoni nyéma.

11

Tafiiti na Pasepa pa təm

¹ Pənaɣa sikaa na pá tala waato wei awulaa tɛkɪ yoo tə, ilena Tafiiti kusɪ i yoolaa wulav Sowapɪ na Iseyeli yoolaa təna si pá polo pá ku Amoni nyéma təna na pá lɛkɪ Lapa ɪcatɛ. Ama Tafiiti mayamaya ta polo.

² Mpyú koyaku nakuli Tafiiti luna təhəntəle ke taanaya, na í cəki kutuluɣu pata tə. Iɛ i loosa alv nəɣəlv i səkɪ lvm nte, na i isentaa luwa pə tu fɛi. ³ Mpyú i tilaa na pá pəsɪ i tə. Iɛna pá cə-i si Iliyam pɛəlv Pasepa ké. I paalv kɛle Hiti tv Yulii. ⁴ Ntəna í tili na pá pona-i alv ɪnɪ na í suuna-i na ílé í məli i tɛ. Pəyele i ka tɛma isətv nav nté kpakpaa na í la asilima kɛlvɣv kətaya.

⁵ Alv nawa i ti na teu ilena í tili na í heeli Tafiiti.

⁶ Mpyule Tafiiti tilaa na í heeli Sowapɪ si í ye Hiti tv Yulii na í kə.

Iɛna Sowapɪ náa ye Yulii. ⁷ Yulii kəma ilena Tafiiti pəsɪ-i Sowapɪ na yoolaa na yoo pa alaafəya tə. ⁸ Mpyú Tafiiti heela Yulii si: Polo nyá tɛ na í heesɪ.

Yulii luwa ilena wulav lapɪ-i kucəv na pá pona-i. ⁹ Ama ílé i ta suv i tɛ. I na wulav tanlaa pa həntəna nənəɣ tɛ. ¹⁰ Mpyú pa taɣasa-təɣi wulav na ílé i pəsɪ-i si: Anɪ n luna mpaav ké. Iɛ pepe tə ké n ta suv təyaya? ¹¹ Mpyú Yulii cə-i si: Isə atakaa na Yuta na Iseyeli nyéma təna həntəɣi coka taa ké. Ma caa Sowapɪ na i waali nyéma ná we nyutv taa. Iɛna máa suv ma təyaya taa na má təɣə na má nyə, na má həntəna ma alv na? Ma tuuna-ɣ si ma kaa la mpv. ¹² Ntəna Tafiiti heeli-i si: Təv, heesɪ saɲa, cele iɛ maa ye na í məli.

Iɛna Yulii caya. ¹³ Mpyú Tafiiti yaa-i i tɛ na í təɣə na í nyə na pá ku-i. Paa na mpv, ahoo yuwa tə, i ta polo i tɛ, í na tanlaa pa həntəna.

¹⁴ Tɛv fema ilena Tafiiti ɲmaa Sowapɪ ke takəlaya na í tilina-keɣe Yulii mayamaya ¹⁵ si pá teləsɪ-i timpi yoo hanja teu tə na pá ye-le-i na pá ku-i.

Pasepa paalv Yulii səm

¹⁶ Sowapɪ nyala ɪcatɛ, ilena í pona Yulii ke timpi yoolaa taa yoolaa tanja tə. ¹⁷ Mpyú ɪcatɛ nyéma luwa na pá yoonə Sowapɪ na i nyéma na pá ku Tafiiti yoolaa paɣalɛ na pá kpɛɲna Yulii na pá ku tətə. ¹⁸ Iɛna Sowapɪ ɲmaa Tafiiti ke takəlaya na í keesɪ-i pə təna mpi pə lapa təyoole tə. ¹⁹ Mpyú Tafiiti ləla tillu ke heeluɣu si: Ye í keesa wulav ke ta cakəle təm ke cənɛ, ²⁰ ntanyɪ pááná ka kpa-i na í yəɣəti si pepe tə ké tə suv ɪcatɛ tɛ si tə yookina-tɛ. Anɪ tə nyəmayə si ɪcatɛ nyéma təkɪ nyémá. ²¹ Mpyú alv ka kuna Ketiyəɣ pəyalv Apimelɛkɪ. Tɛpɛsɪ ɪcatɛ tɛ ké i ka suv mpv na alv yaya-i namle həɣəlvɣv na kolunja nyuɣv taa. Iɛ pepe tə ké tá kpətəna kolunja ke mpv? Iɛ n cə-i si nyá pəyalv Yulii ná səpa tətə.

²² Mpyú tillu keesa Tafiiti ke nti Sowapɪ keesa-i tə si: ²³ Kolontunaa mpe pa kpila-tuɣv. Pa lu-tuɣv kuluv ke tawa taa na taa təɣənɪ-we na tɛ tana-weɣe pa ɪcatɛ nənəɣ. ²⁴ Iɛna kolunja tə səɲlaa náa tə-tuɣv nyémá na pá ku ta taa paɣalɛ. Halɪ nyá pəyalv Yulii ná səpa tətə.

²⁵ Tənaɣale Tafiiti cəwa tillu si: Polo na ń heeli Sowapɪ si, paa pə kəwa ɪ yəlaa tə pə taa kəli-ɪ caalɔyɔ. Pə wɛɛ kɛ si ɪ polo ɪcatɛ tɔɔ na tɔŋ na ɪ kəli-tɛ. Nyaa polaa ń tasa-ɪ mɔpɔyɔ apalɔtɔ.

²⁶ Yulii alɔ nuwa si ɪ paalɔ sɛpa, ɪlɛna ɪ wii-ɪ. ²⁷ Ləyaya tɛma, ɪlɛna Tafiiti tili na ɪ kpaya alɔ na ɪ lɔli-ɪ apalɔ pəyaya. Mɔpɔyɔ Tafiiti kulapɛtɔ ntɪ tə ta maya Tacaa.

12

Natan heeliyi Tafiiti kɛ ɪ saləka tɔyɔ tɔm

¹ Mɔpɔyɔ Tacaa tila Iso kuyɔɔtɔtɔ teləsulɔ Natan kɛ Tafiiti kin na ɪ heeli-ɪ si: Apalaa napəli paa wɛna naale kɛ ɪcatɛ kulɔmtɛle taa, lɛlɔ kɛ tɔŋ tɔ na lɛlɔ kɛ kunyɔntɔ. ² Tɔŋ tɔ inɪ ɪ ka wɛna naan na heen kɛ səsəm pə fɛi nyənɔyɔ. ³ Hewaya kulɔmaya kɛ kunyɔntɔ náá wɛna na ɪ tɔɔki, na ká na ɪ piya pa wɛɛ na pá tɔki na pá nyɔɔki tɛntəmle, na ká hɛntəyɪ ɪ tɛtɛ taa na ɪ nyənəyɪ-kɛ ɪsu ɪ pɛɛlɔ. ⁴ Mɔpɔyɔ kuyakɔ nakulɪ ɪkəm kɔma tɔŋ tɔ inɪ na ɪ la ɪ tɔla pətɔtɛle, na ɪ kisi a taa kɛ ləsuyɔ si ɪ lakəna ɪkəm inəyɪ mɔvulle. Na ɪ kpa kunyɔntɔ hewaya ŋkɛ na ɪ kɔ-ɪ.

⁵⁻⁶ Tənaɣale Tafiiti páná huuwa kpakpaa tɛfaa na ɪ tɔ si: Ma tuuna Tacaa si yulɔ wei inɪ ɪ lapa mpɔ tə pə wɛɛ si ɪ fɛli heen liyiti kɛ yaasi wei ɪ lapa mpɔ na ɪ fɛina pətɔtɛle tɔ. Pəyɛle pə tɔ mɔna pá kɔ-ɪ kɛ. ⁷ Ntɛna Natan si: Nyayale yulɔ inɪ. Iseyeli Iso Tacaa yɔɔtɔaa si inɪ ɪ kpana-ŋ Iseyeli nyéma wulav na ɪ ya-ŋ Sayuli nin taa ⁸ na ɪ ha-ŋ tɔyaya na alaa na ɪ tɔ nyá nin taa kɛ Iseyeli nyéma na Yuta nyéma. Ye n ka heela-ɪ si pəle pə ta tɔɔ-ŋ ɪ ka sɔɔsa-ŋ. ⁹ Pepe tɔɔ kɛ n nyəna Tacaa tɔm kɛ yem na ń la mpi pə ta maya-ɪ tɔ? N kɔ Yulii na Amoni nyéma layatɛ, na ń kpaya ɪ alɔ. ¹⁰ Timpi n nyəna-ɪ yem kɛ mpɔ na ń kpaya Yulii alɔ tɔ, yooɔ kaa hatəlɛna nyá tɔyaya tɔtɔ. ¹¹ Mɔpɔyɔ Tacaa tasaa si: Maa yɛle na nyá piya taa nɔɔlɔ wakəli nyá lanɔle. Maa ha nɔɔlɔyɔ nyá alaa kɛ nyá ɪsɛntaa na ɪlɛ ɪ suɔna-wɛ na ilim na pə ɪsɛle. ¹² Nyá ŋmɛlaa kɛ na n la nɔɔlɔ ta na. Ama ilim taa kɛ maa la ma nyəntɔ na Iseyeli nyéma tɛna na.

¹³ Tənaɣa Tafiiti tɔma si: Ma wakəlɛna Tacaa kɛ. ɪlɛna Natan náá tɔmɪ-ɪ si: Tacaa husa nyá ɪsayatɔ, n kaa tasa sɛm. ¹⁴ Ama timpi n yɛlaa na Tacaa kolontunaa kpa ɪ tɔɔ na pá nɪ pɔntɔ tɔ, pəyaya ŋka pə lɔla-ŋ tɔ ŋkɛ kaa sɛna.

¹⁵ Mɔpɔyɔ Iso kuyɔɔtɔtɔ teləsulɔ Natan kpɛma ɪ tɛ.

Pasepa pəyaya sɛm

Mɔpɔyɔ Tacaa yɛlaa na kutɔŋ səsəɔɔ nakulɪ kɔ kpa Yulii leelu pəyaya ŋkɛ. ¹⁶ Mɔpɔyɔ Tafiiti hɔka nɔɔ na ɪ səlɛmɪ Tacaa kɛ pəyaya ŋkɛ ka tɔɔ. Atɛyɛ ɪ hɛntaya paa ahoo nna, nyaalɔyɔ fɛi. ¹⁷ ɪlɛna ɪ tɔyaya səsaa kaana-ɪ si ɪ kulɪ atɛ ɪ ta tisi. Pécó ɪ kisa tɔɔyɔ. ¹⁸ ɪlɛna pəyaya si kuyakɔ naatosompəɔlaya nyəŋkɔ wule. Ama Tafiiti waali nyéma nyamna-ɪ ka sɛm tɔm kɛ heeluyɔ. Mpi tɔ, pa mayasaya pa taa kɛ si, wɔsasɪ taa kɛle tə yɔɔtɔyana-ɪ ɪ ta cɔ, ka laalaa na ká sí ɪsɛntɔ tɔ ye tə heela-ɪ ɪ lanɔle ká tɛsɪ wakəlɔyɔ tətɔɔtɔyɔ. ¹⁹ ɪlɛ Tafiiti nuwa pa wɛlɔtəyɪ tɛmayalɛ, ɪlɛna ɪ cɛkəna si pəyaya sɛpa. Ntɛna ɪ pɔɔsi-wɛ si: Ka sɛpaya? Pɛle si: Ɛɛ.

²⁰ Tənaɣale Tafiiti kula atɛ na ɪ sɔ lɔm na ɪ layasɪ wontu. ɪlɛna ɪ suɔ Tacaa tɔyaya taa na ɪ hɛntɪ-ɪ atɛ. ɪ mɛla tɔyaya ɪlɛna ɪ yɔɔtɔ na pá kɔna-ɪ tɔɔnaya na ɪ tɔɔ. ²¹ Mpɔyɔlɛ ɪ waali nyéma pɔɔsa-ɪ si: Wentɪ n lapa mpɔ tɔ, tə tapɔyɔ suwɛyɛle? Pə tɔka pəyaya kɛ kutɔkɔ ka ta sɛta ɪlɛna ń mɛli n wiiki na ń kisiyɪ tɔɔyɔ. Pə mɛlaa na pəyaya si ɪlɛna ń kulɪ na ń naali tɔɔyɔ na? ²² Ntɛna Tafiiti cə-wɛ si: Ma wiikaya na má hɔkəyɪ nɔɔ kɛ mpɔ tɔ na má tɛɛlɔyɪ kɛ si ntanyɪ Tacaa ká ná ma pətɔtɛle na ɪ waa-kɛ. ²³ Tɔɔ, nɔɔnɔɔ ka sɛpa tɔ, pepe tɔɔ kɛ maa tasa nɔɔ hɔkuyɔ? Anɪ ma kaa pəsɪ na má tayanɪ-kɛyɛ kɔsuyɔ. Ama máá tɛna na má polo ka kin. Tɔfɔ ka fɛi si ka tasəyɪ mɛlɔyɔ kɛ ma kin tɔtɔ.

Salɔmɔŋ lɔlɔyɔ

²⁴ Mɔpɔyɔ Tafiiti hɛɛsa ɪ alɔ Pasepa lanɔle na ɪ kpətəna-ɪ na ɪ lɔli apalɔpəyaya na ɪ ha-kɛyɛ hɛtɛ si Salɔmɔŋ, na Tacaa luyɔ suɔ-kɛyɛ tɛu. ²⁵ ɪlɛna Tafiiti cɛɛ-kɛyɛ Iso kuyɔɔtɔtɔ teləsulɔ Natan na ɪlɛ ɪ ha-kɛyɛ hɛtɛ si Tacaa sɔla-ɪ.

Lapa icate leekuyv
(Kvtəsvtv I 20:1-3)

²⁶ Tafiiti yoolaa wulav Sowapɪ ka tama Amoni nyéma icate səsəɔle Lapa. Waatu wei ɪ leeka-te ²⁷ ɪlena í tili na pá heeli Tafiiti si: Ma teesa lum həyɔlvɔv icate ke leekuyv. ²⁸ Mpu tɔ, kpɛyeli yoolaa mpa pə kaasaa tɔ na ɲ kɔɔ na ɲ mv-te. Pə taa kɔɔ na má svv tɔ taa na pá məli-m sam. ²⁹ Ḿpúyú Tafiiti kpɛyela yoolaa na pá kpa Lapa tɔɔ na pá leeki-te. ³⁰ ɪlena Tafiiti kuli tɔ wulav kawulaya ntenuyv. Wɔla ke pa lupa-kv, kv yun wɛ isu kiloona hɪu na naanvwa na liyiti ke mpv, na pá tv kv tɔɔ ké liyitee pɛɛ. Ḿpúyú pa tema-kuyv Tafiiti nyvɔv na í kuu icate taa ké wontu tuutuuma tɔtɔ. ³¹ Pə kaasa icate yɔlaa ɪlena í tv lɛlaa ke kaafəntanaa təmlɛ na lɛlaa ke nyəɣətv halənav na lɛlaa ke tawa təma na lɛlaa ke pilikinaa wəpv. Ḿpúyú Tafiiti lapəna Amoni icate təna. ɪlena í na ɪ yɔlaa pá məli Yosalem.

13

Tafiiti piya acaalətv

¹ Pəle pə waali acaalətv lapa wulav tɛ. Tafiiti pəyalv Apəsəlm ka wɛna neu alv nyəɲ nəɣəlv na pá yaaki-ɪ si Tamaa na ɪ sɛntaa luwa teu. Mpuyvle Apəsəlm neu yɔtɔtɛ nyəɲ wei pa yaa si Amənəɲ tɔ ɪ luyv svv Tamaa ɪnɪ. ² Amənəɲ ka sɔla ɪ neu ɪnəɣɪ haləna í can í tv ɪ tɔɣɪ kvɔtəɲ ke ɪ tɔm taa. Mpi tɔ, pɛɛlv ɪnɪ ɪ taa nyɪ apəlv, ɪlɛ pu wɛ Amənəɲ ke kate si í tokina-ɪ. ³ Amənəɲ taapəlv nté Tafiiti taalv Samma pəyalv Yonatapɪ. ɪlɛ ɪ ka ké yvɔlv layatv ké. ⁴ Ḿpúyú ɪlɛ ɪ pɔɔsa-ɪ si: Pepe tɔɔ ké halɪ nyaya wulav pəyalv taka na paa tanəɲ ɲku ɲ tɛɲ taasɪ ke mpv? Mpuyvle si: Ma sɔla ma taalv Apəsəlm neu Tamaa ké. ⁵ Ntɛna Yonatapɪ si: Cɛsɪ isu pə wukɪ-ɲ, na nyá caa í kəma-ɲ wiiluyv, ɪlɛ n tɔmɪ-ɪ si í yele na nyá neu Tamaa kɔɔ na í lá tɔɣəɲaya ke nyá sɛntaa na í tv-ɲ na ɲ tɔɣə.

⁶ Ḿpúyú Amənəɲ cɛsaa si pə wukɪ-ɪ na í həntɪ na wulav polo-ɪ wiiluyv. ɪlena Amənəɲ səlɛmɪ wulav si: Hai, ma caa si ma neu Tamaa í kɔɔ cənɛ na í tv-m kakalasɪ naale na í cɛlɛ-m na má tɔɣə.

⁷ Ntɛna Tafiiti tili na pá heeli Tamaa si í polo ɪ taalv Amənəɲ nan taa na í lapɪ-ɪ tɔɣəɲaya.

⁸ Ḿpúyú Tamaa pola Amənəɲ nan taa na í mayana Amənəɲ həntaa, na Tamaa la somtu na í huɣuti na í tv kakalasɪ, ⁹ ke tənɛ ɪnɪ na í kuuli na í su Amənəɲ na í kisi tɔɣəv. ɪlena Amənəɲ tɔ Tamaa si: Ləsɪ yəlaa tənə, na pa tənə pá lu. ¹⁰ Mpuyvle Amənəɲ təma Tamaa si: Kənə-m tɔɣəɲaya ɲkɛɣɛ nan taa na má tɔɣə ɪlɛ.

ɪlena Tamaa kpaya kakalasɪ nsɪ na í pona Amənəɲ nan taa. ¹¹ Pɛɛlv su-ɪ tɔɣəɲaya, ɪlena Amənəɲ tɔkɪ ɪ nɪɲ taa na í tɔmɪ-ɪ si: Ma neu, kɔɔ tɔ svv. ¹² Ntɛna pɛɛlv si: Aai, taa wakəli-m ma taalv. ɪsɛɣɛli nyéma u lakɪ mpv. ɪlɛ taa la acaalətv ntɪ. ¹³ Ye n lapa mpv leye maa su ma fɛɛlɛ? Pəyle nyáá pəsɪ ɪsɛɣɛli taa acaaləɲ taa lɛɲkv. Polo ɲ səlɛmɪ wulav, paa pə la ɪsənə ɪ ka tisi na má saa-ɲ.

¹⁴ Ama Amənəɲ ta nuna-ɪ. Ḿpúyú ɪ kpipa Tamaa na tɔɲ na í wakəli-ɪ. ¹⁵ Təɲaya Amənəɲ luyv lu-ɪ na ɪ taa kpəna-ɪ na pə kəli isu ɪ ka sɔla-ɪ tɔ, na í tɔɣəɲɪ-ɪ si í lu. ¹⁶ Ntɛna pɛɛlv ma kapuka si: Ha, n tɔɣəɲəɣɪ-m mpv tɔ n səsəɣɪ ɪsayatv ke ntɪ n tema-m lapv tɔ tɔ tɔ ké.

Ama Amənəɲ ta nu. ¹⁷ Ḿpúyú ɪ yaa təmlɛ tv na í heeli-ɪ si: Tɔɣəɲɪ alv ɪnɛ na í lu na ɲ kaləsɪ nənəɣə.

¹⁸ ɪlena təmlɛ tv ləsɪ-ɪ awalɪ na í təkɪ na í kaləsɪ.

Pɛɛlv ɪnɪ ɪ ka suu ɲkpəlasɪ capə kvɔɔcəlv ké isu awulaa pɛɛlaa mpa pa ta saata tɔ pa suuki tɔ. ¹⁹ Təɲayalɛ Tamaa cəla ɪ capə na í tv ɪ nyvɔv taa ké tɔlvma na í te nyvɔv na í makɪ kapusi na í tɛɛkɪ. ²⁰ Tamaa taalv Apəsəlm na-ɪ, ɪlena í pɔɔsɪ-ɪ si: Nyá taalv Amənəɲ wakəla-ɲ ke? Ma neu, su. Taa suli tɔm ntəɣɪ kpəɣav na ɲ yaa-təɣɪ pulv, nyá taalv ké.

ɪlena Tamaa saali Apəsəlm təyaya taa isu katayəlaya. ²¹ Ḿpúyú wulav nu pə tənaya mpv na pááná kpə-ɪ səsəm. ²² ɪlena Apəsəlm haya Amənəɲ na ɪ taa. ɪ tasəɣɪ-ɪ yɔɣətvənəv ke mpi pə tɔɔ ɪ wakəla ɪ neu tɔ.

Apəsaləm kowa Amənəŋ

²³ Pusi naale sikaa ile pa kəəki Apəsaləm heen huntu nté timpi pa yaa si Paali-Hasəə təyɔ Ifəlayim. Ilena Apəsaləm yaa wulav pəyalaa tənaya təyɔ. ²⁴ Ḿpúyú i polaa na í heeli wulav si: Ta caa, pa kəəki ma heen huntu. Ile ma caaki si nyana nyá waali nyéma təna í kəə na tɛ təyɔ pə acima. ²⁵ Ilena wulav tɔ si: Aai, ma pəyalɔ, ta təna tɔ kaa polo, pə taa kəə na tɛ suki-ŋ səyɔla kɛ yem.

Ḿpúyú Apəsaləm caala-i, ilena wulav kisi təsayasaya na í lapɪ-i pə lapa wulee. ²⁶ Ntəna Apəsaləm si: Ile yele na ma neu Amənəŋ tən-tu. Wulav si: Pepe tɔ kɛ n caa si í polo nyá tɛ?

²⁷ I caala wulav kɛ teu, ilena ílé i yele na i pəyalaa təna polo. Haləna pə kpeŋna Amənəŋ mayamaya.

²⁸ Ḿpúyú Apəsaləm heela i təmle nyéma si í paasəna teu, na pə kəma na Amənəŋ haya solum na má heeli-mɛ si í ku-i, ile í ku-i, í taa nyá, ma heelina-mɛ. Mpu tɔ, í kaasi mə ti na í təyɔ apalɔtu.

²⁹ Waatu wei Amənəŋ haya solum, ilena Apəsaləm təmle nyéma la teitei isu i ka heeluyɔ- we tɔ. Na wulav pəyalaa təna kulɪ na paa wei í kpa i kpanaya tɔ na í se.

³⁰ Ḿpúyú pa tayasa wulav kɛ kpakpaa si Apəsaləm kowa i pəyalaa təna pə ta kaasi paa kulom. Pəyele pɛle pa wɛ mpaav na pá tənja kpente. ³¹ Tənayale wulav kula kpakpaa na lanwakəlle na í cəli i wontu na í hənɪ atɛ na i waali nyéma náá cəli pɛle pa nyəntu tɔtɔ.

³² Ḿpúyú Tafiiti taalɔ Samma pəyalɔ Yonatapi təma si: Ta caa, Amənəŋ tike kɛ pa kowa, pə taya nyá pəyalaa təna. Apəsaləm ka haya-i na i taa kɛ timpi i ka wakəla ílé i neu təyɔ.

³³ Ile wulav, taa huɣuti lotu si nyá pəyalaa təna səpəna, Amənəŋ tike kɛ. ³⁴ Ḿpúyú Apəsaləm sewa.

Wulav tanɔ kusa isɛ kɛ kpakpaa, ile i na samaa na i waali tɔ kɛle puɣu cəɔ mpaav taa.

³⁵ Tənayale Yonatapi təma si: Anha, wulav, nyá pəyalaa tapəna nté isu ma heeluyɔ-ŋ tɔ.

³⁶ Yonatapi nəyɔ ta tiita atɛ, ile wulav pəyalaa tapayale, na pá tulɪ nəəsɪ na pá wii təkpuo na wulav na i waali nyéma pɛle pa luki isəlom.

³⁷⁻³⁸ Apəsaləm ka sewa tɔ Amihuti pəyalɔ Taləmayi wei i ka kɛ Kesuli wulav tɔ i tɛyɛ i ka polaa na í caya pusi tooso. Na Tafiiti náá wiiki i pəyalɔ Amənəŋ tɔ kɛ tam. ³⁹ Wulav kəma na í heesi i ti lanɔ kɛ Amənəŋ sɛm tɔ, ilena í yele Apəsaləm kuɣu tɔm kɛ pɛekuɣu.

14*Apəsaləm məlvɔ kɛ Yosalem*

¹ Ḿpúyú Tafiiti yoolaa nyuɣu tu Sowapi cekənaa si wulav haya Apəsaləm na pááná. ² Ilena í tili timpi pa yaa si Tekwa tɔ na pá kəna-i alɔ layatɔ nəyɔlɔ na í heeli-i si: Cesi isu nyá lanɔ wakəlaa na í suu ləyaya wontu isu yulɔ cakuyɔ ləyaya na pə taanɪ tɔ, ile taa sayalı nim. ³ Na í keesi-i tɔm nti i ka yəyɔtɪ wulav kin tɔ. ⁴ Ḿpúyú alɔ inɪ i pola wulav tɛ na í hoti i tɛɛ na í tɔ si: Hai, ta caa, ya-m. ⁵ Ntəna wulav si: Pepe lapa ye? Ntəna alɔ si: Hai, ta caa, ma paalɔ səpayə na pə yele-m leelu. ⁶ Pəyele maa wəna apalɔpiya kɛ naale. Ḿpúyú si yoo taale, nəyɔlɔ fɛi si í loli-si. Ilena ləɔlɔ ku i taapalɔ. ⁷ Tənayale ma nyéma təna kulaa na pá səŋ ma tɔ si má yele na pá ku kulɔ. Si paa kulɔ inɪ i ka kpayana i caa wəna, isu pa ku-i. Isəle kulomtəle nte tu kaasa-m təyɔle pa tɛsəyɪ nanɔtuyɔ. Pə kaa kaasi ma paalɔ kɛ pəyaya ŋka paa yaakəna i hətɛ təyɔ tɛtu taa.

⁸ Ntəna wulav si: Kpe nyá tɛ na má paasəna nyá tɔm. ⁹ Mpuɣule alɔ cə-i si: Paa mpi pə lapa pə wɛɛ ma na ma caa təyaya ta tɔm pə taa wɛɛ nyá na nyá təyaya mə nyəntu. ¹⁰ Mpuɣule wulav təma si: Ye nəyɔlɔ lakɪ nyá tɔm kɛ tɔm nti tɔ taa, ile n kəna-i ma kin, i kaa tasa-ŋ tokinav. ¹¹ Ntəna alɔ tasa si: Ta caa wulav, tuuna nyá Isə Tacaa si yulɔ lɛɛtulɔ inɪ i kaa ku ma pəyaya na pə yele ncaale. Ḿpúyú wulav ná tuuwa si: Na Isə, nəyɔlɔ kaa kpaya nyá pəyalɔ tɔ kɛ nyulɔyɔ.

¹² Mpuɣule alu si: Hai, Tacaa, yele na má tasa tɔmɔyɔ kɔlɔmɔyɔ kɛ yɔɔtɔyɔ. Ulena wulav si: Yɔɔtɔ. ¹³ Kelena alu tɔ si: Na pepe tɔɔ kɛ n caa n wakɛli Isɔ yɛlaa kɛ mpu? Mpi tɔ, nyá kɔna nyá ti tɔm kɛ timpi nn caaki si n mɛlɛna nyá pɛyaya nka n tɔɔnɔa tɔ. ¹⁴ Ta tɛna tu si teitei kɛ isu pa pɛlɔyɔ lɔm kɛ atɛ na pɛ fɛi kpav tɔ. Ama Isɔ naa kɔyɔ, ilɛ i caaki kɛ si pá hólí suulu kɛ wei pa lɔwa tɔ na pá mɛlɛna-i. ¹⁵ Tacaa, nɔɔnɔɔ ma kɔm isɛntɔ tɔ, ma ta kɔɔ yem, nyá yɛlaa nyaasɛna-m. Pɛ tɔɔ kɛ ma kɔma si má yɔɔtɔyɛna-n na ntanyi n ka tisi. ¹⁶ N ká mɔ ma tɔm na n ya-m mpa pa lukɛ si pá kpiisi ma na ma pɛyaya si tɛ taa na Isɔ kpancoou tɔ pa nin taa. ¹⁷ Ma tu ma taa si nyá tɔm ka yele na má hɛɛsi. Mpi tɔ, Tacaa, n wɛɛ kɛ isu Isɔ isɔtaa tillu. N faki kɔpantɔ na isayatu. Nyá Isɔ Tacaa í wɛɛ nyá waali.

¹⁸ Mpuɣú wulav tɔma alu si: Taa nmesɛ-m nti ma pɔɔsɔyɛ-n isɛntɔ tɔ. Alu si: Yɛɛ, yɔɔtɔ ma cɛ. ¹⁹ Ulena wulav si: Isɛntɔ Sowapɛ nɔɔɔ fɛi tɔm tɛnɛ tɛ taa? Ntɛna alu si: Hai ta caa wulav, ma tuukina-n si ntɔnkɛɛsaya fɛi. Tampɛna yaa, nyá tɛmlɛ tu Sowapɛ tɔna-m tɛmlɛ tɛnɛ na í heeli-m tɛ tɛna nti ma yɔɔtɔyɛ isɛntɔ tɔ. ²⁰ Sowapɛ tuka ituule kɛ mpuɣú si n ká cɛkɛna na n mɛlɛna Apɛsalɔm. Mpi tɔ, n kɛ lɛmayasɛle tu kɛ na n nyɛmá pɛ tɛna mpi pɛ lakɛ tɔ isu Isɔ isɔtaa tillu.

²¹ Pɛlɛ pɛ waali kɛ wulav tɔma Sowapɛ si: Tɔm nti tɛ tɛma, polo na n kɛna Apɛsalɔm.

²² Tɛnayalɛ Sowapɛ hota wulav nɔɔhɛɛ tɛɛ kɛ kpakpaa na í kooli-i kɔpantɔ. Ulena í tɔ si: Hai, Tacaa, saɲa ntɛ ma nawa si n hɔla-m suulu kɛ timpi n tisuyɔ ma tɔm tɛnɛ tɔ.

²³ Mpuɣule Sowapɛ tɛɛ Kesuu na í kɛna Apɛsalɔm kɛ Yosalem. ²⁴ Kelena wulav si: Apɛsalɔm í caya i tɔyaya taa, má na-i ta isɛ í taa suli.

Ulena Apɛsalɔm mɛli i tɔyaya, i na wulav paa naaki tɛma.

Tafiti na Apɛsalɔm pa ciikuyɔ

²⁵ Nɔɔɔlɔ ta haɲna Apɛsalɔm kɛ teu kɛ Isɛyɛli tɛna taa. I nmatɔ tɛna ka tewaya, i tiili fɛi paa kpɛtiya mayamaya. ²⁶ I ka wɛna nyɔɔsi kɛ sɔsɔm kɛ, na pu wɛɛ si pá hɔmɛ-i paa pɛnaya nka. Mpi tɔ, i nyɔɔsi í kɔma si wɛ yun kɛ. Ye pa hɔma-i si yun wɛɛki kiloona naale na hɔɔlɔyɔ isu wulav mayasɛlaya wɛw tɔ. ²⁷ Apɛsalɔm lɔla apalɔpiya tooso na alɔpɛyaya kɔlɔmaya. Pa yaa-kɛ si Tamaa, ka isɛntaa ka luwaya.

²⁸ Mpuɣú Apɛsalɔm caya pusi naalɛyɛ Yosalem. Ule í na wulav paa keesiyi tɛma. ²⁹ Ulena í yaa Sowapɛ si i tiliyi-i wulav kin na ilɛ i kisi, na í tasa-i yaav kɛ tɔm naale nyɛm na ilɛ i kisi tɔtɔ. ³⁰ Ntɛna Apɛsalɔm tɔ i tɛmlɛ nyɛma si: Sowapɛ taale ntɛ ma nyɛntɛ kɔnkɔn taa, í polo na í sɔ-tɛyɛ kɔkɔ.

Ulena pɛlɛ pa polo na pá sɔ-tɛyɛ kɔkɔ. ³¹ Mpuɣule Sowapɛ pola Apɛsalɔm tɔyaya taa na í pɔɔsi-i si: Pepe tɔɔ kɛ nyá tɛmlɛ nyɛma sɔpa ma taale kɛ kɔkɔ? ³² Kelena Apɛsalɔm si: Ma tila nyá waali kɛ tɔm payalɛ si n kɔɔ na má tili-n wulav kin na n pɔɔsi-i si pepe tɔɔ kɛ i tila ma waali kɛ Kesuu? Pu kɛla teu si má saali tɛna. Ma caa si ma na wulav tɛ ná na ye ma lapa-i isayatu nti i ku-m.

³³ Mpuɣú Sowapɛ ná polaa na í heeli-tɔyɛ wulav. Ulena wulav yaa Apɛsalɔm na í kɔɔ na í hɛnti wulav kɛ atɛ na ilɛ i wayali-i.

15

Apɛsalɔm kɔlɔyɔ kɛ wulav tɔɔ

¹ Pɛlɛ pɛ waali kɛ Apɛsalɔm hika yooou kɛɛkɛ na kpayanɔn na tanlaa kɛ nule na naanɔwa (50). ² Tanan tanan kɛ Apɛsalɔm lukaya lɔn na í puki icatɛ nɔnɔɔ sɔsaya mpaav kpeɛnɔ, ye nɔɔɔlɔ hika tɔm si i puki wulav tɛyɛ huule, ilɛ i yaa-i na í pɔɔsi-i si: Icatɛ nteyɛ n luna? Ye ilɛ i cɔ-i si: Ma kɛ Isɛyɛli kpekɛle tɛnɛ tɔ tu ³ ilɛ i tɔmɛ-i si: Nyɛni, n wɛna tampɛna kɛ. Pɛcɔ ye n pola wulav tɛ nɔɔɔlɔ kaa paasɛna-n.

⁴ Kasa, ye maa kɛna huulɔ ntɔ, ma kin ntɛ tɔm nyɛma ka kɔnaya na ma tayanɔyɛ pa tɔmnaa.

⁵ Ye yulu í kpɛtɔyɛna-i si i hɛntɔyɛ atɛ ilɛ i kpiipi-i na í wayali-i.

⁶ M'p'ógú Ap'osalóm lakaya lseyeli nyéma t'ena mpa pa pukayana t'omnaa ke wulav te tó. Na lseyeli nyéma lanja heekayana-i ké.

⁷ P'ona ya liyiti ny'ehka taa ké Ap'osalóm t'oma wulav si: Tacaa, yele na má polo Hep'el'oh na má lá kotaya 'hka maa su Tacaa ke n'ogó si maa lap'i-tó. ⁸ Mpi tó, waatu wei maa we Kesuu t'ogó ma su Tacaa ke n'ogó si ye i yelaa na má m'eli Yosalem, in'og'i maa la t'émle. ⁹ N'tena wulav si: Polo.

U'ena Ap'osalóm kul'i na í t'ee Hep'el'oh. ¹⁰ M'p'uyule Ap'osalóm tila tillaa ke mukaya ke lseyeli t'etu t'ena taa si ye pa nu tutuyu ile pa y'og'oti si: Ap'osalóm kele wulav na í we Hep'el'oh. ¹¹ Yosalem nyéma ka su-i y'elaa 'nmunuy'u (200) p'ele pa nuna-i teu ké, pa ta cek'ana nti i h'akaa tó.

¹² Waatu wei Ap'osalóm lakaya kotasi, u'ena í tili na pá yaa Kilo tu Ahitofeli wei i ka ké Tafiti s'opaapi tó. M'p'ógú samaa huka s'as'om ke i kin na pá t'ohna wulav acaya ke cayav.

Tafiti sewa ke Yosalem

¹³ M'p'ógú n'og'olu k'oma na í ci Tafiti ke s'akpaluy'u si: lseyeli y'elaa k'eesa ise na Ap'osalóm t'oo. ¹⁴ U'ena Tafiti y'og'oti i waali nyéma t'ena mpa paa we i kin ke Yosalem tó si: I kul'i na t'é se, t'ofó Ap'osalóm u yeki-tu. I la t'ecav, ye p'ə t'aya mp'u i ká tuti-tu na í ku icate nyéma t'ena. ¹⁵ N'tena wulav waali nyéma tó si: Ee, Tacaa tu la t'ə t'ena nti n heeliyi-tu tó.

¹⁶ M'p'ógú wulav na i t'ayaya nyéma t'ena pa luwa, na í kaasi alaa naan'owa si p'ele pá tan t'ayaya.

¹⁷ Wulav lu mp'u u'ena i y'elaa t'ena tu i waali na pá s'eh t'ayaya kant'ekaya ny'ehka kin. ¹⁸ M'p'ógú i t'émle nyéma t'ena na i tan'laa t'ena tu-i hek'u, na Kat'i yoolaa náá k'oo y'elaa nas'otoso (600) na pá t'ee-i n'ogó. ¹⁹ M'p'ógú wulav p'əsa Kat'i yoolaa nyuy'u tu Itayi si: Pepe t'oo ké m'ə k'oma ta kin t'otó? I m'eli Ap'osalóm c'ol'ə. Mpi tó, m'ə ké c'əs'elaa ké i ta ké t'etu nyéma. ²⁰ An'i n'əon'əo kele i tapa, u'ena m'áá kpak'eh'i-m'ey'e kpak'paa na má c'əok'əna. P'éc'ó ma mayamaya ma ta nyi ma t'əpote. Mp'u tó, í m'eli. Tacaa í paas'əna-me na í la-m'ey'e kupantu.

²¹ T'ənayale Itayi c'ə wulav si: Ma tuuna Is'ə na nyá si: Timpi n ka polo t'ə t'ənaya tu polo, paa s'əm mayamaya tu si. ²² N'tena wulav t'ə Itayi si: Ye mp'u t'ee n'ogó.

U'ena Itayi na i y'elaa t'ena na i piya t'ena pá t'ee n'ogó. ²³ M'p'ógú wulav na i y'elaa pa tu m'p'aav na pá t'ee'ki. Ye i tala icate nte, t'əle t'ə y'elaa p'əli is'əlv'm na pá mak'i kapusi. U'ena wulav náá t'ee Set'el'oh l'əv na i y'elaa náá t'əhna wulaya t'etu t'oo t'oo. ²⁴ K'ətvlu Sat'əki na Lefii nyéma mpa pa s'əy'elaya Is'ə atakaa t'ə paa we t'əne in'i t'otó. M'p'ógú pa su Is'ə atakaa na Apiyataa s'əh'aa na y'elaa t'əh'ə luw ke icate taa. ²⁵ U'ena wulav t'ə Sat'əki si: M'əh'na Is'ə atakaa ke icate taa. Ye Tacaa ká h'ul'i-m suulu, i ká m'əl'əna-m na maa tasa-i nav ke i lonte taa. ²⁶ Ama ye i ka tó si: Aai, maa caaki-ŋ, ile í la-m is'əna i caaki tó.

²⁷ M'p'ógú wulav tasa Sat'əki ke heelu'yu si: Nyana nyá p'əyal'ə Ahimaasi na Apiyataa p'əyal'ə Yonatan' í m'əl'əna lan'hul'əml'e ke icate taa na í fen'iyi. ²⁸ Tu tan wulaya t'etu p'əy'ə t'ətes'əlenaa, na má nu icate alaaf'əya t'əm.

²⁹ M'p'ógú Sat'əki na Apiyataa pa m'əl'əna Is'ə atakaa ke Yosalem na pá caya t'ena.

Tafiti tila fen'lu

³⁰ M'p'ógú Tafiti taka i is'ənt'əo ke saalaya na í wiiki na í k'p'aaki Olifinaa pulaya t'oo ké n'əoh'ee k'pete. Na i waali nyéma náá tak'i p'ele pa is'ənt'əo na pá wiiki mp'u t'otó. ³¹ U'ena pá k'oo pá heeli wulav si Ahitofeli t'əh'ə Ap'osalóm. N'tena Tafiti si: Hai, Tacaa, wak'eli Ahitofeli layatu.

³² Waatu wei Tafiti tala pulaya nyuy'u taa timpi pa s'ee'ki Is'ə tó, ile i taap'alu na i layatu tas'ulu Akii tu Husayi k'əmayale na lan'wak'əlle na i capa c'əlaa na i nyuy'u na t'etu. ³³ N'tena Tafiti si: Ye n t'əh'əy'i-m p'ə kaa waasi-m. ³⁴ M'eli icate taa na n' heeli Ap'osalóm si n ka ké ma t'émle tu ke l'əh' ké, ile n'əon'əo n caa si n' ny'ən'əy'i in'əy'i nyá caa. Waatu in'əy'i n ka wak'eli layatu nti Ahitofeli tas'əy'i-tó. ³⁵ P'əle p'ə paasi k'ət'elaa Sat'əki na Apiyataa pa we t'ənaya. Ye n nu ntiyi Ap'osalóm

pa tɔɔ n polo ń heeli-we. ³⁶ Pa pəyalaa Ahimaasi na Yonatan pa we tənaya, n ka tili-we na pá kɔɔ pa heeli-m.

³⁷ Ḿpúyú Tafiiti taapalu Husayi mela ɪcate taa ké waatu wei Apəsaləm koma tɔ.

16

Tafiiti taapalaa na ɪ kolontunaa

¹ Waatu wei Tafiiti tɛɛ Olifinaa pulaya nyɔɔ taa ké pəɔ, ɪɛ Mefipaali tɛmlɛ tɔ wei pa yaa sɪ Sipa tɔ ɪ kata-ɪ keɛ na ɪ kpanasi naale. Na pá hɔka sɪ tɔɔ ké potopotonaa ɲmɔnyɔ (200) na lɛsɛɲ kɔwɔlɔ paɣa ke nɔnɔwa (100) na tɔɲ pee lɔm nyəna ke tukɔɲ nɔnɔwa (100) na solum huluyɔ. ² Ḿpúyú wulav pɔɔsa-ɪ sɪ: Pepeye n lakəna? Ntɛna Sipa sɪ: Nyá tɔyaya nyéma ka cakɪ kpanasi. Ifepiya tɔɲonaya nté potopotonaa na tɔɲ pee anɛ. Mpa pá kawa wolaya tɛtɔ taa, ɪɛ pa kɔna solum pənɛye lukɔtɔ.

³ Ḿpúyú Tafiiti pɔɔsa-ɪ sɪ: Leye Mefipaali wɛɛ? Mpuɔɔɛ sɪ: Mefipaali pola Yosalem sɪ lɛɣɛɪ nyéma ɪ cɛɛ-ɪ ɪ cɔsɔ Sayuli kawulaya ke pənɛntɛ. ⁴ Ntɛna wulav tɔmɪ-ɪ sɪ: Mefipaali nyəm tɛna pəsa nyá nyəm.

Mpuɔɔɛ Sipa hɛnta Tafiiti ke atɛ na ɪ tɔ sɪ: Hai, tá caa wulav, ma sama, hɔlɔ-m suulu ke mpɔ.

Simeyi tɔɲsɔyi Tafiiti ke mpusi

⁵ Tafiiti tala Pahulim ɪɛ Sayuli lɔlɔɔ tɔ wei pa yaa sɪ Kelaa tɔ ɪ pəyalɔ Simeyi luwayalɛ na ɪ tɔɲsɔyi-ɪ mpusi. ⁶ ɪɛna ɪ lɔɔ ɪ na ɪ waali nyéma tənaya pɛɛ. Pəyele ɪɛ ɪ yəlaa na ɪ yoolaa ka tɔ-ɪ hɛkɔ ké. ⁷ Simeyi nyaasaya Tafiiti ké sɪ: Polo polo ń tɛɛ, yɔlɔkɔlɔ na ɪsayav nyá. ⁸ Tacaa ɪ mɔɲna Sayuli wei ɪ kawulaya n lɛɛkaa tɔ ɪ na ɪ tɔyaya nyéma pa sɛm tɔm ke nyá nyɔɔ taa. Pə tɔɔ ké lɔ lɛɛka nyá kawulaya na ɪ cɛla-keɣɛ nyá pəyaya. N pəsuyɔ yem ké ɪsɛntɔ na ń cɔkɪ tɔ nyá ɪsayatɔ fɛlɔɣəna-ɲ. Mpi tɔ, n ké yɔlɔkɔlɔ ké.

⁹ Ḿpúyú Seluya pəyalɔ Apisayi tɔma wulav sɪ: Pepe tɔɔ ké haya kanɛ ka tɔkɪ tá caa wulav ke mpɔ? La suulu na ń yelɛ na má setɪ ɪ nyɔɔ. ¹⁰ Ntɛna wulav sɪ: Sowapɪ na ɪ neu Apisayi mɔ tɔm suwe? Ye ɪ tɔkɪ-m lɔ heelina-ɪ sɪ ɪ tɔm-m. ɪɛ awe ká kpɛsəna-ɪ sɪ pepe tɔɔ?

¹¹ Mpuɔɔɛ Tafiiti tɔma ɪ waali nyéma tɛna na Apisayi sɪ: Ma tapuyɔ tɛɛ pəyaya ná tá kisi ma weesuyɔ ke pɛɛkuyɔ, halɪ ḿpúyú Pɛncamɛ tɔ na? ɪ yelɛ-ɪ na ɪ tɔm-m. Tacaa hana-ɪ pə mpaav. ¹² Ntanyɪ Tacaa ká ná ma wahala na ɪ lɛɛtɪ-m kupantɔ ke mpusi ɪnɛ ɪ lɔntɛ.

¹³ Ḿpúyú Tafiiti na ɪ yəlaa pa tɔɣtɔ pa mpaav na Simeyi náá wɛ puyɔ kɔɲkɔɲ tɔɔ na ɪ tɔɲna wulav mpusi tɔɲsuyɔ na ɪ lɔkɪ-ɪ pɛɛ na ɪ kɔsɔɣɪ mɔsuyɔ na ɪ tɔɔ. ¹⁴ Wulav na ɪ yəlaa pa tala Yaatanɪ nɔɣɔ ɪɛna pá hɛɛsɪ tɛna.

Husayi tɔɲa Apəsaləm

¹⁵ Ḿpúyú Apəsaləm na lɛɣɛɪ samaa tɛna pa sɔv Yosalem taa na Ahitofɛɪ ke ɪ waali.

¹⁶ Waatu wei Tafiiti taapalu Husayi tala Apəsaləm ɪɛna ɪ sɛɛ-ɪ sɪ: Mə na tɛtɔ, mə na tɛtɔ.

¹⁷ Ntɛna Apəsaləm pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Anɪ nyá taapalu nté ma caa. Pepe tɔɔ ké n ta tɔɲ ɪɛ?

¹⁸ Ntɛna Husayi cɔ sɪ: Wei Tacaa na yəlaa panɛ na lɛɣɛɪ nyéma tɛna ləsaa tɔɣɔ ma caa tɔɲuyɔ. ¹⁹ Pə tɔ wɛɛ sɪ ɪ pəyalɔ nyaya maa la tɛmlɛ ke teitei ɪsu maa lapɔ nyá caa ke tɛmlɛ tɔ. Ḿpúyú maa la nyá.

Apəsaləm na Tafiiti alaa pa tɔm

²⁰ Ḿpúyú Apəsaləm tɔma Ahitofɛɪ sɪ: ɪ mayasɪ na té ná mpi pə wɛ lapɔ tɔ.

²¹ Kɛɛna Ahitofɛɪ sɪ: Sɔvna nyá caa alaa mpa ɪ yəlaa sɪ pá tɔɲ tɔyaya tɔ. Waatu ɪnɔɣɪ lɛɣɛɪ nyéma tɛna ká ná sɪ n pəsa nyá tɔɣɪ nyá caa kolontu. ɪɛna nyá waali nyéma náá nyɔɔ tɔɲ.

²² Ḿpúyú pa sika Apəsaləm ke cɔkɛɛ ke kawulaya tɔyaya pata tɔɔ. Na ɪ na ɪ caa alaa pá sɔv lɛɣɛɪ nyéma tɛna ɪsɛntaa.

²³ Layatu nti Ahitofeli tasaya Apəsaləm ke waatu inı tō tu wē teitei kē isı İso yəxətəyəna. Paa Tafiiti mayamaya m̄p̄ȳ pu wē.

17

Husayi na Ahitofeli pa layatu tasuyv fayav

¹ M̄p̄ȳ Ahitofeli tōma Apəsaləm sı: Yele na m̄ ləsi yoolaa ke yəlaa iyisi naanowa na naale (12000) na m̄ tū Tafiiti waali ke ahoo ane. ² Ntanyı maa kpəli-ı tiili na í kawa na ı yəlaa ya, ılena m̄ kv-ı ı tike. ³ ılena m̄ kuu yəlaa tēna na m̄ kəna-η. Nyá kolontu í səpa, pa tēna pa mələyi nyá kin kē na yəlaa həesi.

⁴ M̄p̄ȳ Apəsaləm na İseyeli səsaa tēna pa lanja həena tōm nti. ⁵ Ama Apəsaləm sisa tē taa, ılena í tō sı: ı yaa Husayi na tē nu ıle ı nyəntu.

⁶ Husayi kōma, ılena í heeli-ı Ahitofeli kuyəxətutv na í pəəsi-ı sı: Tu la mpv yaa ıəna? Nyáa yəxəti nyá nyəntu.

⁷ Ntēna Husayi sı: Ahitofeli kuyəxətutv tənē tē ta tən pənente. ⁸ Nyá mayamaya n nyéma sı nyá caa na ı yəlaa pa kē apalaa kē. Pəcō pa wē pāáná kē isı yulv kpakuyv təyolaya pəyaya na ká wē ıəna tō. Nyá caa kē yoolu kē. ı həntəyi yem kē ahoo. ⁹ Pə nōkaa ıəntō ı ηməla ləv yaa tiili taa kē, na ye pa kv tá taa ləlaa, yəlaa í nuwa paa tō sı Apəsaləm waali nyéma kpisaa. ¹⁰ Halı səxəntv kpa tá taa apalaa mpa pa wē apalv ısu təyolasi tō. Mpi tō, İseyeli nyéma tēna nyéma sı nyá caa kē aka. Pəyele ı wēna yoolaa taa yoolaa. ¹¹ Mp̄v tō, ma tasəxi-η layatu sı n̄ koti İseyeli nyéma tənaya tuutuuma. Pə kpayav Tan na pə polo Pəesepa tō. ılena nyana wē í polo nyá caa ke yoonav. ¹² Tu mayana-ı tiili na tē hoti ı tō isı tēv. ıle í na ı yəlaa pa taa nəxəlv kaa fiti. ¹³ Ye pa sewa, na pá svv ıcate natəli tē taa, ıle İseyeli nyéma tēna pona ηmusı na pá tuu ıcate nté na pá tiina ləv. Halı pə kaa kaasi kolonija.

¹⁴ M̄p̄ȳ Apəsaləm na İseyeli yəlaa tēna tōma sı: Husayi nyəntv lapa sana na Ahitofeli nyəntv.

Pəyele Tacaa ná tv ı taa kē sı ı wakələyi Ahitofeli layatu tasuyv mpəyi na pə kəna mpusi ke Apəsaləm tō.

Tafiiti sewa na í tesı Yaatanı pəyō

¹⁵ M̄p̄ȳ Husayi polaa na í heeli kətəlaa Satəki na Apiyataa ke layatu nti Ahitofeli tasa Apəsaləm na İseyeli səsaa tō, na layatu nti inı ı tasa-wē tō. ¹⁶ Sı pá tili ləη na pá heeli Tafiiti sı í taa svv ahoo aneyə Yaatanı tətəkəle taa tēna. Pə taa kōv na ı na ı waali nyéma tēna pá wē asola taa.

¹⁷ Yonatan na Ahimaası pəle pa wē hite nəyō ke ıcate waali sı nəxəlv í taa na-wē. M̄p̄ȳ təmle tv alv nyəη nəxəlv ı polaa na í heeli-wē sı: ı polo m̄ mayamaya na í heeli-təyi wulav Tafiiti. ¹⁸ Ama ifepu nəxəlv ná na-wē na í polo ı tayası Apəsaləm. Mpe pa cekənaa sı pa na-wē, ılena pá se ləη na pá polo Pahulim ıcate ke apalv nəxəlv ı tē na pá ηməli ı ləkə taa. ¹⁹ M̄p̄ȳ alv nəxəlv kpayə puvv na í takı ləkə tōv na í le kutəyū pē, sı nəxəlv í taa cekəna sı pulvp wē tēna. ²⁰ Ntēna Apəsaləm təmle nyéma svv təyaya ηke ka taa na pá pəəsi alv ke Ahimaası na Yonatan pa tō. Alv sı: Pa tesa ləv.

Təmle nyéma pəkaa pa ta na pulv, ılena pá m̄li Yosalem. ²¹ Pa tēewa, ılena Ahimaası na Yonatan pá lu ləkə taa na pá polo pá heeli Tafiiti sı: Kulı na n̄ tesı pəyō ke ləη, na pá kēesi-ı nti Ahitofeli kēesa Apəsaləm sı pá la Tafiiti-wē tō.

²² Tənaya Tafiiti na ı yəlaa pa kula kpakpaa na pá tesı Yaatanı. Pə kōma sı pə nyaaləyi tō pə ta kaasi nəxəlv. Pa tesa pa tēna.

²³ Ahitofeli nawa sı pa ta mv ı tōm, ılena í kulı na í kpēli ı kpanaya na í kpe ı tē. ı heela ı təyaya nyéma ke nti tē wē lapv tō, ılena í tō ı təyi ηmənaya na í sı na pá pimi-ı ı caa pələav taa.

Tafiiti ke Mahanayim

²⁴ Tafiiti pa tala Mahanayim, ile Apəsaləm na lseyeli yəlaa mpa pa tənaya i waali tō pa tesa Yaatanı kele. ²⁵ Apalu wei pa yaa si Amasa təyō Apəsaləm ləeta yoolaa wulau Sowapı lonte. Amasa inı i caa ké lseyeli tū ké na pá yaa-i si Yetee. I too kele Nahası pəelo Apikaalı, ilé i neu nté Sowapı pa too Seluya.

²⁶ Mpyóy Apəsaləm-we pa sika Kalaatı tetu taa.

²⁷ Tafiiti pa tala Mahanayim, lena Amoni tetu ıcate Lapa tū Nahası pəyalu Sopi, na Lotapaa tū Amiyeli pəyalu Makii, na Kalaatı tetu ıcate Lokelim tū Paasilayi ²⁸ pa pona Tafiiti-weye kühəntəy na cəmsənaa na heesi, na təyonaya pee, na mülüm, na pee kutojee, na soona ke loosi naale. ²⁹ Na tıy nim na naanim na heen, na waakasənaa. Mpi tō, pa tənaya ké si ıkaale na nyəyəsı na ləkətu pə pu-weye wulaya tetu taa ké.

18

Apəsaləm na i yoolaa pa kpisuyu

¹ Mpyóy Tafiiti kota i yoolaa na i kpa pa taa ké yoolaa iyaya (1000) nyuyū nyéma na nunuwa (100) nyuyū nyéma. ² İlena í cəla Sowapı ke tintiyile, na Sowapı neu ke tintiyile, na Katı tū İtayı ke tintiyile na í tō si: Má na-me tū pona yoo. ³ Tənayale samaa təma-i si: Aai, pə fei si n lu. Mpi tō, paa pə kəla-tu na tē se nəyəl u paasəyənə-tu. Paa ta taa yəlaa həyəluyū səpəna awusa. Ama nyá we ké isı ta taa yəlaa iyisi naanūwa (10000). Mpu tō, pə kəla teu si n saalı ıcate taa na pə kəla-tu ile n sənə-tu. ⁴ Ntəna wulau si: Tōv, maa la nti tə maya-meye teu tō.

İlena wulau səy nənyəy na yəlaa lukı iyisi iyisi na nunuwa nunuwa. ⁵ Mpyóy wulau təma Sowapı na Apisayi na İtayı si: I nyəni ma isəntaa na í la ma pu Apəsaləm təpamm.

İlena yəlaa tənə nu mpv.

⁶ Mpyóy Tafiiti yəlaa polaa si pa yookina Apəsaləm-weye İfəlayim hətuyū taa. ⁷ Yəlaa iyisi hıu (20000) təcu ke Tafiiti nyéma kuwa Apəsaləm nyéma taa. ⁸ Mpyóy yoo yawa tetu tənə taa. Hətuyū təyō yəlaa mpaya kuyaku ŋkū tō pə kəla mpa layate təyaa tō.

Sowapı kuwa Apəsaləm

⁹ Mpyóy Apəsaləm tuta i təyı Tafiiti yəlaa taa na í caya kpayanv. İlena kpayanv seenə-i na í susı-i tuyū səśəv nakulı kū pilınası taa, na i nyəəsı həkəna-sı na í susı na kpayanv nāá tē. ¹⁰ Nəyəl nā mpv, lena í heeli Sowapı si: Ta caa, ma nawa Apəsaləm na í susina tuyū. ¹¹ Ntəna í təmi-i si: N na-i ile pepe tō ké n ta kū-i tənaya kpakpaa. Halı maa ha-ŋ liyitee nyəyətū naanūwa kele na tampala.

¹² Mpyóy apalu inı i cəwa si: Paa liyitee nyəyətū iyaya (1000) ke n tū ha-m ma nıy kaa kpa wulau pəyalu tō. Mpi tō, tə nuwa nti wulau heela nyá na Apisayi na İtayı si í la laakalı na inı i pəyalu Apəsaləm tō. ¹³ Paa maa lapa kaanuto na má kū-i, wulau ka nu-təyı. Nyá mayamaya n taa waaşı-m.

¹⁴ Ntəna Sowapı si: Maa səhəyı nyá kın ke yem.

İlena í kpaya ŋmantaası tooso na í polo í yaya-səyı Apəsaləm fulaya tō. Mpi tō, ilé i taa səta. ¹⁵ Mpyóy yoolaa naanūwa wei i təkaya Sowapı yoo wontu tō pa tama Apəsaləm na pá tēsi-i kuyū.

¹⁶ Mpyóy Sowapı hula tutuyu na yəlaa koti na pá heesi pa kolontunaa təyonuyū. ¹⁷ İlena pá kpaya sətu na pá peti púyóy nakulı kū taa ké hətuyū taa na pá kaa i tō ké kanmaaya təkəlem, na Apəsaləm yoolaa tənə se na paa wei í məlı i tē.

¹⁸ Waatu wei Apəsaləm ka wənə i isə təyō i yəlaa na pá ŋma-i akele ke wulau tətəkəle taa ké Yosalem kın, na í yaa-i si Apəsaləm akele, si inı i fei apalupəyaya tō paa yaakəna i hətə. Na pá yaaki-i rıpyóy haləna sanja.

Tafiiti nuwa Apəsaləm səm

¹⁹ Mpyóy Satəki pəyalu Ahimaası təma si: I yele na má ləyō ma tı na má pona wulau ke təm kúpantv si Tacaa ha-i tampana na í yapı-i i kolontunaa nıy taa. ²⁰ Ntəna Sowapı tō si: Pə

taya nyaa heelina wulav ke tɔm kɔpantɔ ke saɲa. Mpi tɔ, ɪ pɛyaya sɛpɛna. ²¹ ɪlena Sowapɪ tɔ Itiyopii tɔ sɪ: Polo na ɲ heeli wulav ke mpi n nawa tɔ.

Ntɛna Itiyopii tɔ hɛntɪ-ɪ atɛ na ɪ tɔ casɛlɛ. ²² Mɔpɔyɔ Ahimaasi tasa Sowapɪ ke tɔm sɪ: Paa pu la ɪsɛna yɛlɛ na mɔ se Itiyopii tɔ waalɪ. Sowapɪ sɪ: Ma pɛyalɔ, pepe nyuyɔ tɔ kɛ n caa pote? N kaa waa pɛ taa se. ²³ Ahimaasi sɪ: Paa pu la ɪsɛna pɛ wɛɛ sɪ mɔ polo kɛ. ɪlena Sowapɪ sɪ: Tɔɔ, polo.

Mɔpɔyɔ Ahimaasi kpaya tɛtɛkɛlɛ mpaav na ɪ polo ɪ laalɪ Itiyopii tɔ.

²⁴ Waatu ɪnɪ Tafiiti ka caya nɔnɔɔsɪ naalɛ hɛkɔ na ɪ taɲaa. Mɔpɔyɔ taɲɔ kpɔ nɔnɔyɔ nyuyɔ taa, ɪlena ɪ loosi nɔyɔɔ ɪ seeki ɪ tike na ɪ kɔɲ. ²⁵ ɪlena ɪ mɔ kapuka na ɪ heeli wulav, na apalɔ ɪnɪ ɪ taɲna sewa na ɪ kɔɲ. Ntɛna wulav sɪ: Ye ɪ tike ɪ seekina tɔm kɔpantɔ ke ɪ kɔɲna. ²⁶ Mɔpɔyɔ taɲɔ tasa lɛɔ ke nav na ɪ seeki na ɪ kɔɲ. ɪlena ɪ mɔ kapuka na ɪ heeli nɔnɔyɔ taɲɔ sɪ: Nɔyɔɔ nɔ kɔɲna ntɛyɛ ɪ tike tɔkɔɲ tɔtɔ. Wulav sɪ: Tɔm kɔpantɔ tɔtɔyɔ ɪlɛ ɪ kɔɲna.

²⁷ Mɔpɔyɔlɛ taɲɔ sɪ: Kancalaya nyɔɲ sewa nɔyɔsɛna Ahimaasi sewa kɛ. Ntɛna wulav sɪ: Yɔɔ kɔpɔɲ kɛ, na tɔm kɔpantɔ ke ɪ kɔɲna.

²⁸ Ahimaasi talaa, ɪlena ɪ mɔ kapuka sɪ: Alaafɔya kɛ yoo, ta caa.

ɪlena Ahimaasi hɛntɪ wulav ke atɛ na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Nyɔ ɪsɔ Tacaa wei ɪ yapa-ɲ nyɔ kolontunaa mpa pa kulayaa nyɔ tɔ tɔyɔlɛ teeli tɔ. ²⁹ Ntɛna wulav pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Apɛsalɔm wɛna alaafɔya?

Ahimaasi sɪ: Ma nawa samaa tuutuuma ke waatu wei Sowapɪ tila-tɔ tɔ, ɪlɛ ma ta nyɪ mpi pa lakaya tɔ. ³⁰ Wulav sɪ: Nyɔɔ sɔɲna kpeɲa tɔ cɛnɛ.

ɪlena Ahimaasi kɛɛ na ɪ sɔɲ. ³¹ Itiyopii tɔ tala kpakpaa, ɪlena ɪ tɔ sɪ: Ta caa, tɔm kɔpantɔ ke ma kɔɲna-ɲ. Saɲa Tacaa ha-ɲ tampana na ɪ ya-ɲ mpa pa kulayaa nyɔ tɔ tɔ pa nɪɲ taa.

³² Ntɛna wulav pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Na Apɛsalɔm wɛna alaafɔya? ɪlena ɪ tɔ sɪ: Ta caa, nyɔ kolontunaa tɛna na mpa pa lɔkɛna-ɲ asalav tɔ pɛ wɛɛ ɪsɪ Apɛsalɔm.

19

Tafiiti laɲwakallɛ

¹ Mɔpɔyɔ wulav laakalɪ pɛsaa na ɪ kpaakɪ atɛ na ɪsɔtaa kutuluyɔ taa na ɪ wiiki na ɪ yɔyɔtɔyɪ sɪ: Hai, ma pu Apɛsalɔm, ma pu Apɛsalɔm. Ye maa sɛpɛna nyɔ lɔntɛ pɛ taa kɛɪ teu? Ma pu Apɛsalɔm, hai, ma pu.

² Mɔpɔyɔ pa polaa na pɔ heeli Sowapɪ sɪ wulav wiikina ntɛ na ɪ huyutiɲi lotu ke Apɛsalɔm tɔɔ. ³ ɪlena kuyaku ɲku kɔ laɲhɔlɔmɛ pɛsɪ lɔyaya ke yɛlaa taa. Mpi tɔ, yɛlaa nukaya pa yɔyɔtɔyɪ sɪ wulav caya ɪ pɛyaya lɔyaya. ⁴ Fɛɛlɛ lapɔ yɛlaa na yooɔ ɲku pa yooɔ tɔyɔ, ɪlena pɔ sɔɔ ɪcatɛ taa tɛhɛ. ⁵ Na wulav nɔɔ hɔka ɪ ɪsɛntɔ kɛ saalaya na ɪ kiisiɲina nɔyɔ sɔsaya sɪ: Hai, ma pu Apɛsalɔm, hai, ma pu, hai, ma pu.

⁶ Mɔpɔyɔ Sowapɪ sɔɔ wulav kɪɲ ke naɲ taa na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Saɲa n tɔyɪ fɛɛlɛ ke nyɔ tɔmlɛ nyɔma mpa pa yapa nyɔ na nyɔ pɛyalaa na nyɔ pɛɛlaa na nyɔ alaa tɔyɔ. ⁷ Mpa paa caaki-ɲ tɔyɔ n sɔɔlaa na nyɔ taa kpaakɛna mpa pa caaki-ɲ tɔ. N lakuyɔ ɪsɛntɔ tɔ pɛ hɔlɔyɪ kɛ sɪ n nyɔnɔyɪ nyɔ yoolaa na pa nyuyɔ nyɔma ke yem. Pɛ lakɪ-m ɪsɪ ye taa sɛpɛna na Apɛsalɔm wɛna ɪ weesuyɔ pu kɛla-ɲ teu. ⁸ Mpu tɔ, kulɪ na ɲ lu na ɲ yɔyɔtɛna yɛlaa na pa laɲa hɛɛ. Ma tuukina Tacaa sɪ ye n ta lu pɛ kaa kaasɪ paa yɔɔ kulɔm ke nyɔ kɪɲ ke ahoo anɛ. Na mpi pɛ tɛma-ɲ mayanav ke hatoo nyɔ pɛcaatu tɔ pu la sana na nɔnɔɔ nyɔntɔ.

⁹ Mɔpɔyɔ wulav kulaa na ɪ caya nɔnɔyɔ. Na pɔ heeli yɛlaa sɪ ɪ luwa na ɪ caya nɔnɔyɔ. ɪlena pa tɛna pɔ polo ɪ kɪɲ.

Tafiiti mɔɔyɔ ke Yosalem

Waatu ɪnɪ ɪ taa Apɛsalɔm nyɔma ka tɛma sewa na paa wei ɪ mɔɪ ɪ tɛ. ¹⁰ Mɔpɔyɔ ɪsɛyɛɪ tɛtɔ yɛlaa kpɛka tɛna laɲa ta hɛɛ na pɔ tɔɲ sɪ: Wulav yapa-tuyɔ tɔ kolontunaa na Filiisi nyɔma nɪɲ taa na nɔnɔɔ ɪ seeki ɪcatɛ ke Apɛsalɔm tɔɔ? ¹¹ Apɛsalɔm wei tɔ lɛsaa na tɔ kpɔ wulav tɔ, ɪlɛ ɪ sɛpa yooɔ taa, ɪlɛ pepe tɔ kɛ tɔ kaa mɛlɛna Tafiiti?

¹² M'p'ógú wulav Tafiiti nu tē tēna nti lseyeli nyéma yəgətəyi tō. Ulena í tili kətəlaa Satəki na Apiyataa sɪ pá pəəsɪ Yuta nyəyɔ nyéma sɪ: Pepe tō kē pa wɛɛ na pá niyitiyi ma mələnav təm taa? ¹³ Anɪ mɛyɛlɛ ma yəlaa na má na-mɛ tē kaa caləm. Ule pepe tō kē ləlaa ŋmaaki ta tō? ¹⁴ I heeli Amasa tətə sɪ má na-ɪ tē kaana caləm, na inɪ ɪ ka lɛtəna Sowapɪ lonte taa na í pəsɪ yoolaa wulav. Ye pə ta la mpv Iso í kv-m.

¹⁵ M'p'ógú Tafiiti pəsa Yuta nyéma tēna na pá wɛɛ isɪ yulv kuləm. Ulena pɛlɛ pá tili na pá heeli-ɪ sɪ í na ɪ nyéma pá mɛli. ¹⁶ M'p'ógú wulav mələa na í tala Yaatanɪ pəgə.

Tafiiti kentiyi Simeyi tō

Ulena Yuta nyéma polo Kilikaa na pá səŋɪ-ɪ na pá tɛsəna-ɪ Yaatanɪ pəgə.

¹⁷ M'p'ógú Pəncamɛɛ tɔ Simeyi wei ɪ ká tɔv wulav na í wɛ timpi pa yaa sɪ Pahulim tō, ɪ ləgə ɪ tɪ na í na Yuta nyéma pá polo wulav Tafiiti səŋyɔ. ¹⁸ I waali ka wɛ Pəncamɛɛ nyéma kɛ yəlaa iyaya (1000) na Sayuli tɛmlɛ tɔ Sipɪ, na ɪ pəyalaa naanɔwa na kakpasɪ, na ɪ tɛmlɛ nyéma kɛ hɪu, na pá tɛsɪ Yaatanɪ kɛ wulav isɛntaa. ¹⁹ Kpɔlvɔv ŋku paa cɛla wulav sɪ ɪ tɛsəna tō kɛ kv tɔŋna ɪ tɔyaya nyéma kɛ tɛsənav.

Waatu wei Tafiiti caakaya tɛsɔyɔ, ɪlɛ Simeyi kəmayalɛ na í hɛntɪ-ɪ atɛ. ²⁰ Na í tō sɪ: Hai, tá caa wulav, taa təkɪ isayatu nti maa lapa-ŋ kuyaku ŋku n lukaya Yosalem taa tō. Hai, kv-təyi nyá taa. ²¹ Ma nyéma sɪ ma wakəla-ŋ. Pə tō kē ma caala luw kɛ Yosɛfɔv kpekɪ taa na má kəv-ŋ səŋyɔ.

²² Ntɛna Apisayi cɛ Tafiiti nəgə tō sɪ: Pə wɛɛ sɪ pá kv Simeyi kē. Mpi tō, ɪ ka tɔŋsa Tacaa kuləsv kɛ mpusi.

²³ M'p'ógú Tafiiti pəsa Apisayi na ɪ taalv Sowapɪ sɪ: Mə təm suwɛ? Pepe tō kē ɪ caaləyi-m mpv? Ma tayana lseyeli kawulaya taa kē məlvɔv kē. Ule pə fɛɪ sɪ pá kv nəgəlvɔv saŋa.

²⁴ Ulena wulav heeli Simeyi na tuunav sɪ: N kaa sɪ.

Tafiiti na Mefipaali pa ciikuɔyɔ

²⁵ M'p'ógú Sayuli saali Mefipaali pola wulav səŋyɔv tətə. I lanjɛ ka wakəla Tafiiti sewa tō kē, ɪlɛ ɪ ta paasəna ɪ nəvɛɛ yaa ɪ tantɔyɔ. Pəyɛlɛ ɪ ta cətə ɪ wontu kɛ pə kpayaɔv kuyaku ŋku wulav lu Yosalem ɪcatɛ taa na pə suna kuyaku ŋku ɪ mələa tō. ²⁶ Wulav kəma, ulɛna í pəəsɪ-ɪ sɪ: Mefipaali, pepe tō kē n taa tɔŋɪ-m? ²⁷ Ulena í tō sɪ: Hai, ta caa, ma tɛmlɛ tɔ pəntəna-m. Ma sɪ í kpɛɛli-m ma kpanaya sɪ ma kē ɪcam, na má caya-kɛ na má tɔŋɪ-ŋ. ²⁸ Ulena í la-m kələmətə kɛ nyá kɪŋ. Nyá tu wɛ isɪ Iso isətaa tillu kē, la mpi pə wɛ-ŋ teu tō. ²⁹ Pəpətv fɛɪ lɛɛŋ, ma caa tɔyaya tēna muna sɛm kē. Paa na mpv n yɛlaa na má wɛɛ nyá na mpa í təkɪ tə pa hɛkv. Ma fɛɪna mpaav sɪ má pəəsɪ natəli sɛ. ³⁰ Mpɔvɔlɛ wulav sɪ: N kələyi yəgətəyɔv. Ma tɛma suv sɪ nyá na Sipɪ í ká tala tɛtv ɪlɛ. ³¹ Ntɛna Mefipaali sɪ: Sipɪ ɪ tu kpaya pə tēna. Ma caa wulav n mələyi nyá tɔyaya taa ɪlɛ ma paa yɛ.

Tafiiti lakɪ Paasilayi kɛ kvpantv

³² M'p'ógú Kalaatɪ tɔ Paasilayi kəmna Lokelim na í su wulav na pá tɛsɪ Yaatanɪ. ³³ Paasilayi inɪ ɪ pusɪ ka wɛ nunaasa kē. I ka sənə wulav kɛ waatu wei ɪ ka wɛ Mahanayim tɔgə na tɔgənaɔa. Mpi tō, ɪ ka wɛna liyitee kɛ səsəm kē. ³⁴ Mpɔvɔlɛ wulav təma Paasilayi sɪ: Ma na-ŋ tē polo Yosalem na má tōv-ŋ tēna. ³⁵ Tənayalɛ Paasilayi pəsa wulav sɪ: Pə kaasa-m pusɪ isənə na má sɪ na má tɔŋəyi-ŋ Yosalem? ³⁶ Saŋa taa, ma pusɪ wɛ nunaasa kē. Maa pəsəyi na má nyɪ tɔgənaɔa yaa kɔnyənyəv lɛɛŋ. Pəyɛlɛ maa nyəŋ yonyoolaa apalaa na alaa pa yontu fayav. Ule pepe tō kē maa kəv na pə tɔyɔv-ŋ səgəla kɛ yɛm. ³⁷ Pepe tō kē n lakɪ-m kvpantv nti tē taka? Maa tasa-ŋ suv na má tɛsəna Yaatanɪ. ³⁸ Mpi ma caa sɪ n la-m tɔyɔlɛ sɪ má mɛli na má sɪ ma ɪcatɛ taa timpi pa pima ma caa na ma tōv tō. Ama kpaya ma pəyalv Kimham na í pəsɪ nyá nyəŋ na n lapɪ-ɪ kvpantv nti n caaki tō. ³⁹ Ntɛna wulav sɪ: Pə wɛ teu, Kimham í tɔŋɪ-m na n heeli-m pə tēna mpi n caana-ɪ tō na má lapɪ-ɪ.

⁴⁰ Tafiiti yelaa tēna tesa Yaatanu pəgə, ilena wulav náá tēsi na í wayalı Paasilayi na í kooli-ı kupaŋtu, na ilé ı məli ı tē. ⁴¹ Mprúyú Yuta nyéma na Iseyeli həgəlvəy su wulav na í na ı yelaa na Kimham pá tē.

Yuta nyéma na Iseyeli nyéma pa yoo

⁴² Ntēna Iseyeli nyéma tēna kotina wulav na pá pəsi-ı si: Pepe təw kē tá tētūnaa Yuta nyéma ɲmula nyá na nyá yelaa na pá mələna-mē?

⁴³ Mprúyú Yuta nyéma tēna ná cəwa si: Mpi tə, ta yulv kē. Ile pepe mayamaɣa hanəgəna-məgə pə taa? Wulav ta təw-tv. Pəyele ı ta ha-tuyv pulv.

⁴⁴ Tənaɣale Iseyeli nyéma cəwa si: Paa ı kē mə nyəŋ tə, tə kəla-məgə təm naanəwa. Mpi tə, tá caaləna mayasuyv si tá wulav í məli. Ile pepe təw kē ı nyəna-tuyv yem kē mpv?

Ama Yuta nyéma ná holaa na pá kəli Iseyeli nyéma.

20

Sepa kulvəv kē Tafiti təw

¹ Waatu ını ı taa kē Pəncamēe apalv tetelatv nəgəlv ı ka wənnə Kilikaa na pá yaa-ı si Sepa, na ı caa si Pikili. Mprúyú kuyakv nakəli ı hula apalututuyv na í tə si:

Tá na Tafiti tə ta kaa.

Pəcə ı kaa ha-tuyv pulv.

Paa Iseyeli tv wei í məli ı cokəle taa.

² Mprúyú Iseyeli nyéma tēna sewa Tafiti na pá tv Sepa waalı. Ama Yuta nyéma ná tá lu pa wulav waalı. Pa na-ı pa təmna mprúyú hatoo Yaatanı, haləna Yosalem.

³ Mprúyú wulav məla ı təyaya taa kē Yosalem, na í kuu alaa mpa ı ká yelaa si pá tan təyaya tə na í təkı-wəgə kutuluyv nakəli kv taa na pá tan-wə, na pá paasəna-wə. Ama u kpətəgəna-wə. Pa təkə-wəgə mprúyú na pá wəe ısu leelaa haləna pa səm.

Sowapı kuyv kē Amasa

⁴ Mprúyú wulav təma Amasa si: Pu lakı kuyēŋ tooso tə, yaa-m Yuta nyéma na nyá na-wə í kəw.

⁵ İlena Amasa tē. Ama kuyēŋ wei wulav ka tv-ı tə ı tēwa na pəcə í məli. ⁶ Tənaɣale wulav təma Apisayi si: Sepa ka la-tuyv ısayatv na pá kəli Apəsəlm. Pə təw tə kpaya ma yelaa na ɲ təŋ ı waalı. Pə taa kəw na í tala acalēe təŋ nyəna na í fiti-tv.

⁷ Mprúyú Apisayi kpaya Sowapı yoolaa na wulav tanlaa na yoolaa taa yoolaa tēna na pá tv Sepa waalı.

⁸ Pa kəma na pá kpəgətəna Kapawəŋ puw ıle Amasa səŋa-wəgəle. Na Sowapı ləla ı layatē kē ı tokonaa təw na tē wə tə suyutē taa. I təŋaya mpv ılena layatē hoti*fa*.a kpēē layatē. ⁹ Mprúyú Sowapı sēe-ı si: N wə alaafəya apəŋnya?

İlena Sowapı kpa Amasa tantuyv na ı niŋ ntəgəŋ si ı wayaləyi-ı. ¹⁰ Amasa ta paasəna layatē nte tv wə ı niŋ leləŋ taa tə. İlena Sowapı sə-təgə ı lotu taa kē təm kəlv na ı taa pəntv luli atē na í si kpakpaa.

Sepa kulvəv kē Tafiti təw su tənaya

Mprúyú Sowapı na ı neu Apisayi pa tv Sepa waalı. ¹¹ İlena Sowapı yoolaa taa nəgəlv caya Amasa kiŋ tēna na í təŋ si: Mpa pa wə Sowapı na Tafiti pa təw tə pəntūnaa í təŋ Sowapı.

¹² Na Amasa náá təŋna ı caləm taa kē pilimuyv kē hapəle təw. Yoolu ını ı nawa si yelaa tēna kəŋ na pá səŋəyi ılena í tuli Amasa na í pona hapəle kpēŋna na í takı-ı pəcəkəle. ¹³ İləsa-ı mpaav taa tēna ılena pa tēna pá təŋ Sowapı na pá təgəni Sepa.

^a 20:8 Layatē hoti: Hepəla Piipili taa pa tēləsaa si layatē hotaa. Kələkə Piipili taa ná wəe si: ...ılena ı

¹⁴ Ulena Sowapɪ faɣana lseyeli kpeka tɛna taa na ɪ mɛlɛxɛna timpi pa yaa sɪ Apɛeli-Pɛti-Maaka na ɪ caa lɔlɔyɔ nyɛma tɛna koti na pɔ tɔ ɪ waali. ¹⁵ Mpɔyɔ Sowapɪ-wɛ pa tama Sepa kɛ ɪcatɛ ntɛ tɔ taa na pɔ ɲmɔ pulɔ na pɔ kuli isu kolɔɲa. Ulena yɛlaa tɛna casa ɪcatɛ kolɔɲa kite tɛɛ sɪ pa pɛtɔyɪ-kɛ.

¹⁶ Mpɔyɔlɛ alɔ kpɛlikpeka tɔ nɔɣɔlɔ mapɔ kapuka na kolɔɲa taa sɪ: Hai, hai, ma wiikina-mɛ sɪ ɪ heeli Sowapɪ sɪ ma caa ma heeli-ɪ tɔm.

¹⁷ Sowapɪ kpɛtɛna-ɪ ulɛna alɔ pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Nyaya pa yaa Sowapɪ? Sɪ yɛɛ maya. Alɔ sɪ: Hai, nu ma tɔm. Sowapɪ sɪ: Yɔɣɔtɪ.

¹⁸ Ntɛna alɔ sɪ: Pɛ tu wɛ lɔɲtaa ulɛ yɛ nɔɣɔlɔ wɛna tɔm ɪ kɔɲ Apɛeli ɪcatɛ taa cɛnɛyɛ na ɪcatɛ nyɛma tasa-ɪ layatɔ ulɛ pɛ tɛma. ¹⁹ Mpi tɔ, tɔ ɪcatɛ wɛ teu kɛ na tɔ taa wɛ tɔpamm kɛ lseyeli tɛna taa. Ulena nyaa caaki sɪ n wakɛli lseyeli taa acalɛɛ too? Pepe tɔɔ kɛ n caa sɪ n wakɛli kpancoou ɲku Tacaa ha-tɔ tɔ? ²⁰ Ntɛna Sowapɪ sɪ: Mpusi ɪ polo poolɔɲ, maa pɛɛkɛyɪ ɪcatɛ tɛnɛ tɔ wakɛlɔyɔ se. ²¹ Aai, pɛ fɛi mpɔ. Ama lɛlayim pɔyɔ taa tɔ wei pa yaa sɪ Sepa tɔ inɪ ɪ kulɛna wulav Tafiiti tɔɔ. ɪ cɛlɛ-m inɪnɪ ɪ tike ulɛna mɔ yɛlɛ mɔ ɪcatɛ na mɔ tɛɛ. Ntɛna alɔ inɪ sɪ: Paa lɔɣɔ-ɲ ɪ nyɔyɔ na kolɔɲa.

²² Mpɔyɔlɛ alɔ pola ɪcatɛ nyɛma kinɲ na layatɔ na pɔ sɛti Sepa nyɔyɔ na pɔ lɔɣɔ-kɔyɔ Sowapɪ na kolɔɲa. Tɛnayaɛ Sowapɪ hula tutuyɔ na ɪ yasɪ yɛlaa na paa awe kpe ɪ tɛ na inɪ ɪ mɛli Yosalem kɛ wulav kinɲ.

Tafiiti waali nyɛma hɛla

²³ Sowapɪ kɛlɛ lseyeli yoolaa tɛna nyɔyɔ tɔ. Yoyata pɔyalɔ Penaya kɛlɛ wulav tanɲlaa nyɔyɔ tɔ. ²⁴ Atolam kɛlɛ lampuu mɔlaa nyɔyɔ tɔ, na Ahiluti pɔyalɔ Yosafatɪ kɛlɛ Takɛlasɪ sulɔ, ²⁵ na Sɛfa kɛlɛ sɪ ɲmaalɔ. Satɔkɪ na Apiyataa kɛlɛ kɔtɛlaa. ²⁶ Na Yayii tɔ ɪla kɛlɛ Tafiiti Sɔpaapɪ.

21

Kapawɔɲ nyɛma na Sayuli tɔyaya nyɛma tɔm

¹ Mpɔyɔ nyɔɣɔsɪ luwa pusɪ tooso kɛ Tafiiti waatɔ taa. Ulena Tafiiti pɔɔsɪ Tacaa ulɛna Tacaa tɔ sɪ: Sayuli na ɪ tɔyaya nyɛma pa yulɔkɔlɛ tɔɔ kɛ. Mpi tɔ, pa kɔwa Kapawɔɲ nyɛma.

² Mpɔyɔ wulav yaa Kapawɔɲ nyɛma sɪ ɪ yɔɣɔtɛxɛna-wɛ. Pa taa kɛ lseyeli nyɛma, Amolii nyɛma kakaasaya kɛ. ɪlɛ lseyeli nyɛma ka suwa pa nɔɣɔ kɛ sɪ pa kaa kɔ-wɛ. Paa na mpɔ Sayuli ka nyanaya kɛ sɪ pɔ taa kɔɔ na pɔ pɛsɪ lseyeli nyɛma na Yuta nyɛma pa kolontunaa. Ulena ɪ lɔ sɪ ɪ kɔyɪ-wɛ. ³ Mpɔyɔ Tafiiti pɔɔsa Kapawɔɲ nyɛma sɪ: ɪsɛnaya pɛ wɛɛ sɪ mɔ tayani na pɛcɔ ɪ kooli Tacaa yɛlaa kɛ kɔpantɔ?

⁴ Mpɔyɔlɛ Kapawɔɲ nyɛma cɔwa sɪ: Liyitee yaa wula kaa tayani tɔ na Sayuli na ɪ tɔyaya nyɛma ta tɔm. Pɛyɛlɛ taa caaki sɪ ɲ kɔ lseyeli tɔ nɔɣɔlɔ. Ntɛna wulav sɪ: ɪlɛ pepe mayamaya kɛ ɪ tu caaki mɔ la-mɛ tɔkpɛm?

⁵ Ulena pɔ cɔ sɪ: Timpi Sayuli wakɛla-tɔyɔ sɔsɔm na ɪ tɔ ɪ taa sɪ ɪ kpiisiyɪ-tɔ tɔkpataa kɛ lseyeli tɛtɔ taa tɔ, ⁶ mpɔ tɔ, pɔ cɛla-tɔyɔ ɪ piya taa kɛ yɛlaa naatosompɔɣɔlaya na tɛ pusɪ-wɛ na tun kɛ Tacaa ɪsɛntaa kɛ Sayuli ɪcatɛ taa. Ntɛna wulav sɪ: Maa cɛlɛ-mɛyɛ-wɛ.

⁷ Mpɔyɔ wulav kisa Sayuli saali Mɛfipaali tɔɔ kɛ nɔɔsɪ nsi ɪ na ɪlɛ ɪ caa Sonatan paa pɛɛla Tacaa ɪsɛntaa tɔ sɪ tɔɔ. ⁸ Ulena wulav kpa Aya pɛɛlɔ Lisipa ka lɔla piya nsiyɪ Sayuli tɔ. Pa yaa lɛlɔ sɪ Alɛmoni na lɛlɔ sɪ Mɛfipɔsɛti, na pɔ sɔɔsɛna piya kakpasɪ wei Sayuli pɛɛlɔ Mikaali ka lɔla Apɛeli-Mehola tɔ Paasilayi pɔyalɔ Atiliyɛɛli tɔ, ⁹ na ɪ cɛlɛ-wɛyɛ Kapawɔɲ nyɛma na pɔ pusɪ-wɛyɛ tun tɔɔ kɛ Tacaa ɪsɛntaa kɛ pulaya tɔɔ, na pɔ sɪ pa naatosompɔɣɔlaya inɛyɪ saa wei pa caalɛyɪ kɔmtɔ tɔ.

¹⁰ Mpɔyɔ Sayuli leelu Lisipa kpaya fɔlɛtɔ taka na lanwakɛllɛ na ɪ pɔ kɔkpamɔyɔ tɔɔ kɛ sɛtaa cɔlɔ kɛ kɔmtɔ caalɔyɔ waatɔ halɛna tɛv nuu, na ɪ tɔɣɔnɛyɪ sumasɪ kɛ ilim sɪ sɪ taa tɔɣɔ-wɛ. Na ɪ tɔɣɔnɛyɪ mɔpɔyɔ taalɛ wontu kɛ ahoo.

¹¹ M'p'ógú pa heela Tafiiti ke mpi Lisipa lapa tó. ¹² Nt'ena Tafiiti tili Yapeesi nyéma t'eye Kalaati tetu taa na pá c'ele-í Sayuli na í p'əyalu Sonatan pa m'wa. Mpe iní paa ŋmuləna-y'eye P'eti-Seyan nyéma kataya taa timpi Filiisi nyéma ka ku-w'eye Kilip'wa na pá pusi tó. ¹³ Pa k'paya Sayuli na Sonatan pa m'wa ke t'ena il'ena pá kuu y'elaa naatosomp'əyolaya iní í nyəna tótó. ¹⁴ Il'ena pá pi Sayuli na í p'əyalu pa m'wa ke Sela ícate taa ké Pencam'e tetu taa ké Sayuli caa Kisi p'elaav taa.

M'p'ógú y'elaa lapa pə t'ena mpi wulav tu-we sí pá la tó. Pəle pə waali ké Iso pááná h'ewa tetu nyéma tó.

Filiisi nyéma yoonav
(*K'utəəsvtə I 20:4-8*)

¹⁵ M'p'ógú Filiisi nyéma yoonav l'eyeli nyéma tótó. Il'ena Tafiiti na í yoolaa pá polo na pá yoonav-we na íkaale k'pa-í. ¹⁶ Nt'ena tooko wei pa yaakaya Isipi-Penəpi tó í mayasi í taa sí í kú Tafiiti. Paa lupa í ŋmantaaya ke nyəxəlvu k'us'em'vu ké na ka yun seka kiloonaa liyiti ké p'əcə, na í ləla í t'ənya taa ké layate k'ufate. ¹⁷ M'p'ógú Seluya p'əyalu Apisayi pola Tafiiti waas'vu na í ku Filiisi tu. T'ənyale Tafiiti y'elaa kisina-í na tuunav sí: Pə f'ei sí ŋ t'asa-t'vu t'əvu ke yoo. Pə taa k'ə na pá ku l'eyeli nyéma n'əy tó tu.

¹⁸ Pə waali ké pa na Filiisi nyéma pa tasa yoo ke Kəpi. T'ənya Hosa tu Sipekaa kuwa tooko Safi. ¹⁹ M'p'ógú pa na Filiisi nyéma pa tasa yoo t'əy kəpi na P'etəleh'em tu Yalii p'əyalu Il'ana ku Katí tu Koliyatí wei í ŋmantaaya ka we isu sayata k'patəle tó. ²⁰ Pa tasa yoo ke Katí na tooko n'əy í ka we t'ena na í m'pee na í nəm'pee we naatoso naatoso, pə k'penta h'iu na liyiti. ²¹ M'p'ógú í t'uv l'eyeli nyéma, il'ena Tafiiti taalv Samma p'əyalu Sonatan ku-í.

²² Apalaa mpe paa ké Katí tookonaa ké. Tafiiti na í yoolaa pa k'una-we.

22

Tafiiti kawəyaya
(*Yontu 18*)

¹ Waatu wei Tacaa yapa Tafiiti ke Sayuli na í kolontunaa l'elaa nin taa t'əy Tafiiti sama Iso na yontu sí:

² Tacaa kele ma k'ukpam'vu
na ma t'əc'əc'əle t'əy nyənt'e,
nyá waasəy'əna-m.

³ Nyayale ma Iso na má c'əc'əy'əna-ŋ.
Nyayale ma k'pal'vu na t'əy wei í waasəy'i-m tó.
Na ma t'əc'əc'əle nte tə we p'vu taa tó,
na ma k'pal'vu t'ət'əle.

N ké ma waas'lv, n yaki-m m'əv'ənt'vnaa nin taa.

⁴ Ma sama Tacaa na kawilitaya.
Nyá yap'əna-m kolontunaa nin taa.

⁵ Sə'm tama-m ké isu l'vm s'əc'əc'ə hola,
na p'ə nyaasəy'i-m isu pusi s'əc'əc'ənsi.

⁶ At'ət'əle ka h'əka-m t'ə ŋm'usi ké.
Na sə'm náá tuti-m na pə pulu'vu.

⁷ Ma yaa Tacaa ke ma l'əŋwak'əlle waatu
sí ŋ waasi-m.

Ma kiisaa na ŋ nu ma n'əy ke nyá t'əyaya taa.

⁸ Pááná k'pa Iso na tetu sele,
na is'ət'əv'vu kite ciyiti,
na p'əy náá sele í kila t'ee.

- 9 Kəkə nyɔɔsi luna Iso nyá muna tɛɛ,
 na ń tɔ kəkə mamala na nɔyɔ.
 10 N lumsa ɛsɔtɔnɔyɔ na ń tii,
 na nyá nɔɔhɛɛ tɛɛ ké ɛsɔɲmɔntɔyɔ kpɛsɛɲ nyɛɲku.
 11 ɛsɔtaa tɔɲlɔ kpaxana-ɲ na ń kɔlɔyɔ hɔntɔ,
 na heelim tɛɛkəna-ɲ.
 12 N taka nyá tɔyɔ sɛkpɛtɔyɔ,
 na ɲ wɛ tɛv ɲmɔntɔyɔ tɛɛ.
 13 Nyá nyalamɔɛ tɛɛ-ɲ nɔyɔ
 na tɔ tɔɔki mamacɔyɔlasi.
 14 ɛsɔtaa Iso Sɔsɔ nɔyɔ nu
 ɛsɔtaa ké ɛsu tɛv hola.
 15 N tɔ ma kolontunaa kɛ nyɔmá na ń yasɔ-wɛ.
 N tisa pa tɔɔ ké calanaa na pá se yem yem.
 16 Tacaa ń mɔ pááná na ń woso nyá muna tɛɛ,
 na tɛɲku tɛtɔ nyu na pɔ ná antulinya kite.
 17 ɪɛna ń tisi nyá niɲ na ɛsɔtaa
 na ń lɛsi-m lɔm sɔsɔm taa.
 18 Na ń ya-m kolontunaa tɔɲ nyɔma
 mpa ɪni pa tɛɛ-m tɔ pa niɲ taa.
 19 Ma wahala wule kɛ pa tuta-m.
 ɪɛna Tacaa waasi-m.
 20 N sɔɔla-m tɔyɔ n waasa-m si má cayana ma ti.
 21 Ma tɔɲa tampana tɔyɔ n lapa-m mpɔ,
 ma kɔsiyisim lapɔ kasɔyaya nté.
 22 Ma tɔɲa Tacaa tɔm ké,
 ma ta wakɔlɔna-ɲ.
 23 Ma tɔɲa nyá kɔsɔsutɔ tɔyɔ.
 Ma ta yɔki nyá kiiu nakɔli.
 24 Ma luyɔ fɛi taali nɔyɔlɔ,
 tɔyɔ ma kpa ma tɔyɔ ɛsɔyɔtɔ tɔlate.
 25 ɪɛna Tacaa fɛli-m ma tampana tɔɲyɔ tɔɔ.
 Ma kɔsiyisim lapɔ kasɔyaya nté.
 26 Kɔpantɔ kɛ Tacaa n fɛlɔyɔ tɔ latɔ,
 na ń tɔɲ tampana na ń lana a tɔɲlɔ.
 27 Yɔlɔ í wɛ tɔnaɲɲ ɲpɔyɔ n laki-i,
 ɪɛna ń kisi ɛsɔyɔv.
 28 N waasɔyɔ tɔpasɔlaa,
 ɪɛna ń tisiyɔ kalampaani nyɔma na ɛsɛ culɔyɔ.
 29 Tacaa kɛɛ ma nyaalɛm,
 na ń kɛɛlɔyɔ ma sɛkpɛtɔyɔ.
 30 Nyá tɔɲ kɛ ma ɲmaakəna
 kolontunaa koloosi na má suɔki.
 31 Tacaa nyá kɔlapɔtɔ wɛ ké tɔcɔɲɲ,
 na nyá kɔyɔyɔtɔtɔ fɛi sika.
 N kentiɲi mpa pa cɔɔsɔyɔna-ɲ tɔ ɛsu kpálɔyɔ.
 32 Tacaa nyá tike tɔkɔɲ nté Iso.

Ta Iso tike takon nté kukpamoyu
 ŋku ku kentiŋi-tu tɔ.

³³ Nyayale ma kolonja ɛcate ton nyɛŋka.
 Na ŋ tiikiŋi-m mpaav kusiŋisuyu taa.

³⁴ Na ŋ yeki na má pəsəŋi sewa ke pulasi tɔɔ
 ɛsu nam na naani.

³⁵ N faləsa ma nin na yooou,
 na má nyi tɔɔ ton nyɛŋku tɔv.

³⁶ N yapa ma nyoyu na pá wɛɛ ɛsu kukentuyu.
 Na ma pəsi sɔsɔ ke nyá kupantu tɔɔ.

³⁷ Nyá hasəŋəna ma nɔɔhɛɛ tɛɛ.
 Puloɔv u tuuliŋi-m.

³⁸ Ma tɔŋəŋəŋi ma kolontunaa na má
 wakələŋi-wɛ.

Ye ma ta kpiisi-wɛ maa mələŋi.

³⁹ Ma wakələŋi-wɛŋɛ na má kpiisi-wɛ,
 na pá wɛɛ ma nɔɔhɛɛ tɛɛ, paa tasəŋi kuloyu.

⁴⁰ Nyá haakəna-m yooou ton,
 na ŋ yeki na ma kolontunaa həntəŋi-m atɛ.

⁴¹ N yeki na pá seeki-m,
 na má wakələŋi-wɛ tənəŋnəŋ.

⁴² Pa caaki pa taa na pa waali paa naa waasulɔ.
 Uɛna pa wiina Tacaa na ílé ɪ kisi cɔv.

⁴³ Ma nuyutiŋi-wɛ na pá pəsi mɔsuyɔ.
 Na má feli-wɛ na pá pəsi ɛsu mpaav afəla.

⁴⁴ N yapa-m ma yəlaa nɔɔhəntɛ taa,
 na ŋ su-m katenasi yəlaa nyoyu tu.
 Yəlaa mpa ma taa nyi tɔ pa lapa-m təmlɛ.

⁴⁵ Kpai nyəma piya seekina-m,
 na má nyəna-wɛŋɛ ɛsələ pa nukɪ ké.

⁴⁶ Pa nantu tiliyi ké,
 na pá lukəna pa təŋmelle na seluyu.

⁴⁷ Tacaa wenna.
 Nyayale ma kukpamoyu ŋku ku kentiŋi-m tɔ
 maa sa-ŋ.

Ma tala ma Iso ma waasulɔ.

⁴⁸ Nyá lɛtəŋəna na ma nɔŋɔ.

Na ŋ tisiŋi piitimnaa ke ma tɛɛ.

⁴⁹ Nyá fitiyina-m ma kolontunaa nin taa,
 na ŋ laki na má kələŋi-wɛ,

na ŋ yaki-m mɔsuyɔtu nin taa.

⁵⁰ Pə tɔɔ ké maa sa-ŋ piitimnaa taa
 na má puyuli nyá hətɛ.

⁵¹ N tɔŋi nyá wulav ke akaitɔ sɔsɔəntɔ.
 Na ŋ la kupantu ke nyá kuləsɔ na Tafiiti,
 na ílé ɪ piitim nyəma ke tam tɔɔ.

¹ Yontu nti Tafiiti təkəna yooü təyələ:

I nu Seseē pəyalə Tafiiti nəyō.

Tacaa kəsəna ma nyūyū.

Yakəpū Isə ləsəna-m na í kpa-m wulav.

Mayalē Isēyeli yələa yonyoolu kupaŋ.

² Tacaa Feesuyū tōwa kú təm kē ma taa
na ma yəyətəna kú nəyō.

³ Isēyeli Isə yəyətəa.

Isēyeli nyéma kentulu nyá nyá heelina sí:

Wulav wei í təŋəyí tampana

na í təkí yələa tō kē kawulaya

na Isə səyəntu tō,

⁴ í wē teitei kē isū isətənyū cəkəyū tanan

na ilim lu təyeyei tō.

Na pə lakí na konyənyəm nyəkí

teu nuu waali.

⁵ Ḿpúyú Isə n koola ma təyaya kē kúpantū.

Ma na-ŋ tə pēla tam tō nəyō kē,

na ń tayaní-kēyē teu na ń nyémá ka tō.

N ka ya ma nyūyū na ń la-m kúpantū tēna.

⁶ Ama Isə nyá footilaa ná wē isū sōwa

kulələna kē.

Paa tokiyina-yeyē nin kpetē.

⁷ Kpátúyú yaa ɲmantaaya kē pa kpakəyənə-yē

na pá wə-yeyē kəkə kē a lonte taa.

Tafiiti yoolaa səsaa həla

(Kvtəsəvt I 11:10-47)

⁸ Tafiiti yoolaa səsaa mpa pa lakaya í təmle tō pa həla ntō. I yoolaa səsaa tooso taa səsō nté
Hakəmoni tū Isəpaali. Iní í kúna yooü kuləmnyū taa kē yoolaa nasənaasa (800).

⁹ Isəpaali waali kē Tooto pəyalə Ahowa saali Iiyasaa. Isēyeli yələa tooso wei na Tafiiti paa
tama Filiisi nyéma na pá yoonə-wē na Isēyeli yoolaa náá seeki kuləm kuləm tō pa taa ləlv.

¹⁰ Iiyasaa kú Filiisi nyéma kē kuyaku nakuləyí katatələya kē, haləna í nin nyəkələna layatē.
Kuyaku ɲkuyū Tacaa yapa Isēyeli nyéma kē teu na apalv iní í nəyō. Haləna Isēyeli yoolaa təŋəyí
í waali na pá tōsəyí sətəa yooü wontu.

¹¹ Iiyasaa waali kē Halaa tū Akee pəyalə Samma. Ḿpúyú Filiisi nyéma kota timpí pa yaa
sí Lehii tō sí pa yoonə Isēyeli nyéma, iləna pələ pa se. ¹² Ama Samma sūv soona naali a taalē
taa kē tēna na í yoonə Filiisi nyéma na í kú-wē na Tacaa ya Isēyeli nyéma kē teu.

¹³ Ḿpúyú yoolaa hiu na naanəwa wei í təŋaya Tafiiti tō pa taa tooso pola í kin kē Atulam
kəkpaŋnyū púyú taa kē kumtə waatv. Na Filiisi yoolaa náá sika Lefayí nyéma tətəkələ taa.

¹⁴ Na Tafiiti náá wē kolunja ícatē taa na Filiisi yoolaa náá sika Petələhem. ¹⁵ Mpuyələ Tafiiti
tōma sí: Ma nyula Petələhem ícatē nənəyō hite taa lvm kē isū yem na kpetē.

¹⁶ Təŋayalē yoolaa səsaa tooso iní pa fayana Filiisi nyéma təsikile na pá lu Petələhem hite
ńté tē taa lvm na pá pona Tafiiti. Ama í kisa pə nyəəv na í mələna-wí na í liisi Tacaa. ¹⁷ İlena
í tō sí: Hai, Tacaa, pə fēi sí má nyəə lvm pənē. Mpi tō, pə wē isū yoolaa panē pa caləm kē. Pa
weesin kē pa lapə awusa.

İlena Tafiiti kisi lvm mpi pə nyəəv.

Təmle səsəələ nte yoolaa tooso iní í lapə təyələ.

¹⁸ Sowapɪ neu Apisayi kɛlɛ yoolaa hiu na naanɔwa ɪnɪ ɪ taa nyɔɔvɔ tɔ. ɪnɪ ɪ kɔna kolontunaa ɲmɔnɔvɔ nunɔwa (300) na ɲmantaaya, ɪlɛna ɪ nyɔɔvɔ kuli. ¹⁹ ɪnɪ ɪ ka tɛɛna pa hiu na naanɔwa taa halɪ ɪ la pa nyɔɔvɔ tɔ. Paa na mpɔ ɪ ta tala kancaalaya yoolaa tooso.

²⁰ Mɔpɔyɔ Kapɛsɛli tɔ Yoyata pɛyalɔ Penaya, apalɔ ɪnɪ ɪ nyɔɔvɔ ka kula ɪ kookalɛnaa tɔɔ kɛ. ɪnɪ ɪ ka kɔna Mowapɔ yoolaa sɔsaa naalɛ. Kɔyakɔ lɛɲkɔ ɪ tii hite taa na ɪ kɔ tɔɔɔɔɔɔ kɛ watɔ waatɔ. ²¹ Kɔyakɔ nakuli ɪ na ɪcipiti yoolu tooko nɔɔɔɔ pa sulina na ɪnɪ ɪ tɔka kpɔtɔyɔ na ɪlɛɛ ɲmantaaya. Mɔpɔyɔ ɪ lɛɛka tooko ɪnɪ ɪ ɲmantaaya na ɪ kɔna-ɪ. ²² Mpi Penaya lapa na ɪ nyɔɔvɔ kuli yɔlɛ tɔso ɪnɪ ɪ taa tɔɔɔɔ. ²³ ɪnɪ ɪ tɛɛna pa hiu na naanɔwa ɪnɪ. Ama ɪ ta tala tooso kancaalaya nyɛɲ kɛ. Mɔpɔyɔ Tafiiti kpɔ-ɪ ɪ tanɔlɛ nyɔɔvɔ tɔ.

²⁴ Yoolaa sɔsaa hiu na naanɔwa taa lɛlɛ nɛtɛ Sowapɪ neu Asayɛɛli, na Pɛtɔlɛɛm tɔ Tooto pɛyalɔ ɪlanɔ, ²⁵ na Halotɪ nyɔma Samma na ɪlika, ²⁶ na Pɛlɛtɪ tɔ Hɛɛsɪ, na Tekɔwa tɔ ɪkɛsɪ pɛyalɔ ɪla, ²⁷ na Anatɔtɪ tɔ Apiyɛsɛɛ, na Husa tɔ Mɛpunayi, ²⁸ na Ahowa tɔ Salɔmɔɲ, na Netofa tɔ Malayi, ²⁹ na Netofa tɔ Paana pɛyalɔ Hɛɛpɪ, na Pɛncamɛɛ tɔ Lipayi pɛyalɔ ɪtayi kɛ Kipeya, ³⁰ na Pilatɔɲ tɔ Penaya, na Hitayi kɛ Kaasɪ lɔɔɔ nɔɔɔ ³¹ na Pɛtɪ-Alapa tɔ Apiyalɔpɔɲ, na Pahulim tɔ Asɛmafɛtɪ, ³² na Saalɔpɔɲ tɔ ɪliyaɔa, na Yasɛɛ pɛyalɔ lɛɔ Yonatan, ³³ na Halaa tɔ Samma na Halaa tɔ Salaa pɛyalɔ Ahiyam, ³⁴ na Makatɪ tɔ Ahasɔpayi pɛyalɔ ɪlifɛɛtɪ, na Kilo tɔ Ahitofɛli pɛyalɔ ɪliyam, ³⁵ na Kamɛɛli tɔ Hɛsɔlayi, na Alapɔ tɔ Paalayɪ, ³⁶ na Sopa tɔ Natan pɛyalɔ ɪkaali, na Katɪ tɔ Pani, ³⁷ na Amoni tɔ Sɛɛkɪ, na Pɛlɔtɪ tɔ Nalayɪ mpa pa tɔkaya Sowapɪ yooɔ wontu tɔ, ³⁸ na Yetɛɛ nyɔma ɪla na Kalɛpɔ, ³⁹ na Hiti tɔ Yulii. Tafiiti yoolaa sɔsaa tɛna kpɛnta yɔlɛ hiu na naanɔwa na naatosompɔɔɔɔɔɔ.

24

Kɔkalɔvɔ na yɔlvkɔsɔkɔ (Kɔtɔɔsɔtɔ I 21:1-6)

¹ Mɔpɔyɔ Tacaa pɔɔnɔ taa ɪsɛɛli nyɔma kɛ huunɔvɔ, na ɪ tɔ Tafiiti taa sɪ ɪ kala ɪsɛɛli nyɔma na Yuta nyɔma. ² ɪlɛna Tafiiti tɔ ɪ yooɔ wulav Sowapɪ sɪ: Cɔɔ ɪsɛɛli kpekɔ tɛna kɛ pɔ kpɔɔvɔ Tan na pɔ polo Pɛsɛpa tɔ na ɲ kala yɔlɛ na mɔ nyɪ pa nyɔvɔ.

³ Mpɔvɔlɛ Sowapɪ sɪ: Tacaa ɪ la na ɪsɛɛli yɔlɛ huki tɔm nunɔwa (100) na ɲ nɔ. ɪlɛ pɛpɛ tɔɔ kɛ ɲ tɔ kalɔyɪ yɔlɛ?

⁴ Nɛna wulav sɪ: Sowapɪ ɪ kala kɛ ɪ kala. ɪlɛna Sowapɪ polo na ɪ kala ɪsɛɛli yɔlɛ. ⁵ Mɔpɔyɔ ɪ tɛsa Yaatanɪ na ɪ polo ɪ siki timpi pa yaa sɪ Alɔwɛɛ tɔɔ ɪcatɛ nɛ tɔ wɛ Katɪ tɛtɛkɛlɛ taa tɔ tɔ ntɔɔɔɔ tɔ kɛ Yasɛɛ cɔɔ. ⁶ Mɔpɔyɔ pa pola Kalaatɪ tɛtɔ taa na pɔ polo Hiti nyɔma tɛtɔ taa na Kateɛsɪ na Tan-Yaatan kɛ Sitɔɲ cɔɔ, ⁷ na pɔ polo Tiii kolɔɲ ɪcatɛ taa na Hifi nyɔma na Kanaan nyɔma pa acalɛ taa na pɔ tɛsɛna Yuta ɪlim tɔtɔlɛ ntɔɔɔ tɔ kɛ Pɛsɛpa. ⁸ Mɔpɔyɔ pa cɔɔ tɛtɔ tɛna na pɔ mɔli Yosalem. ɪlɛ pɔ yooɔ ɪsɔtɔnaa pɔɔɔɔɔɔɔɔ naanɔwa, na kɔyɛɛɲ hiu. ⁹ ɪlɛna Sowapɪ heeli wulav sɪ: ɪsɛɛli yoolaa wɛ yɔlɛ ɪyisi nasɛnaasa (800000) na Yuta nyɔma kɛ yoolaa ɪyisi nasɛlɛ na nunɔwa (500000).

ɪsɔ hɔma Tafiiti ɲkpɔɲvɔ (Kɔtɔɔsɔtɔ I 21:7-17)

¹⁰ Tafiiti tɛma kɔkalɔvɔ ɲkɔ ɪlɛ ɪ lanɔlɛ wakɔlɛ kɛlɛ na ɪ tɔ sɪ: Tacaa, ma lapa mpɔ tɔ ma wakɔlɛ kɛ, ɪlɛ wii-m ma ɪsayatɔ ntɪ. Ma lapa kɔmɛlɛntɔ kɛ.

¹¹ Mɔpɔyɔ Tacaa heela Tafiiti layatɔ tasɔlɔ ɪsɔ kɔyɔɔɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔ Katɪ sɪ: ¹²⁻¹³ Polo ɲ heeli Tafiiti sɪ ma sɪ wahalanɛ tɔso sɪ ɪ lɛsɪ wei ɪ sɔlɛ tɔ. Nyɔɔɔsɪ ɪ lu-ɪ pusɪ naatosompɔɔɔɔɔɔ, yaa ɪ sɛ ɪ kolontunaa kɛ ɪsɔtɔnaa tɔso, yaa yɔlvkɔsɔkɔ ɪ luna kɔyɛɛɲ tɔso? Wulav ɪ cɔ-m na mɔ heeli Tacaa. Tafiiti fema tanan tɛɛ ɪlɛna ɪsɔ kɔyɔɔɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔ kɔɔ.

¹⁴ Nɛna Tafiiti cɔ-ɪ sɪ: Ma lanɔlɛ pɛsaa kɛ. ɪlɛ Tacaa kɛ tɔ pɛta ta tɪ. Sana ɪnɪ ɪ hɔ ta ɲkpɔɲɲ na mpi yɔlv ka hɔmɪ-ɪ tɔ. Mpi tɔ, Tacaa pɛtɔtɔlɛ tɔɔwaya.

¹⁵ M'p'og'oo Tacaa yelaa na yulukusaku suu Iseyeli taa ke hatoo tanaŋ tee na p'e polo waatu wei i suwa t'og'o p'e kpayau Tan na p'e polo Pee-sepa to, na yelaa iyisi nutoso na naanowa (70000) si. ¹⁶ Isotaa tillu tiikaya Yosalem icate too si i wakelag'i-te, lena Tacaa yele i pa'ana na i heeli-i si: Yele mpv, p'e mayanaa.

Waatu inu to na isotaa tillu we Yepusi to Alafena tefalle. ¹⁷ Tafiiti nawa isotaa tillu na i kuyi yelaa lena i to Tacaa si: Hai, ma wakelena, yelaa mpe pa ta la pulo. Ku ma na ma caa tayaya nyema.

Tafiiti nma Tacaa ke kotaya t'ate
(Kv'asv'v' I 21:18-26)

¹⁸ M'p'og'oo Iso kuyag'otv telosv pola Tafiiti kin ke kuyaku ŋku na i tomi-i si: Polo Alafena tefalle na n nma Tacaa ke kotaya t'ate.

¹⁹ Ilena Tafiiti polo isu Tacaa heeluyu-i to. ²⁰ M'p'og'oo Alafena luwa na i loosi wulav na i waali nyema na pa puki i te, lena i polo na i hanti-i ate. ²¹ Ilena i p'osi wulav si: Hai, ta caa, alafaya kele? Kelena wulav si: Ma k'og'oo ke si ma yak' ny' tefalle na ma nma Tacaa ke kotaya t'ate na mpusi ine i keeli yelaa too. ²² Ntena Alafena si: Ta caa, kpay-te na n la k'as' nsi n n'kaa to. Kpay naan ine na n het' akuyu kpat' na n la kotaya ŋka k'ko lusaa to. ²³ P'e t'ayaya i ha wulav na i tomi-i si: Ny' Iso Tacaa i mu ny' s'elomv.

²⁴ T'ayale wulav co-i si: Aai, maa yana liyitee ke, ma kaa ha Tacaa ke mpi p'e too ma ta wu to.

Ilena Tafiiti fel' tefalle na naan p'e too ke liyitee nyag'v nule na naanowa. ²⁵ M'p'og'oo i nmawa kotaya t'ate na i la Tacaa ke kotaya ŋka k'ko lusaa to na ciikuyu ny'nsi. Ilena Tacaa pa'ana hee na mpusi keeli Iseyeli tetv taa.

AWULAA TOM TAKELAYA KANCAALAYA NYENKA Kutulutu

Awulaa takelaya kancaalaya nyenka taa ké pa keesəyi Iseyeli wulav Tafiiti pəyalu Salomən kawulaya təxəu təm. Kancaalaya taa, i tənə Iso luɣu nyəntu ké na i kawulaya la teu pə tu fəi. Ama alaa hələsa-i tuŋ laav təm taa ké waali waali. Ilena Iso faya i kawulaya ké təm naale. Iseyeli nyéma ké həyəluyə na Selopuwam kéle pa wulav. Na Yuta nyéma ké həyəluyə na Ləpəwam kéle pa wulav.

Isəna pa faya Awulaa I takelaya tə:

Tafiiti kawulaya təm, titite 1:1–2:12

Salomən kawulaya təxəu, titite 2:13–11:43

Salomən kawulaya fayav, titite 12:1–14:20

Iseyeli awulaa naale yooi na pa ciikuɣu, titite 14:21–22:53

Atoniya nyuləyi kawulaya

¹ Mṗúyú Iseyeli wulav Tafiiti kpatəlaa təkunṗunṗu, na pá takəyi-i pəən pu hanəyi-i. ² Ntəna wulav waali nyéma tə si: Tá caa wulav, tu caa-ŋ pəelə wei i ta nyənta apalu tə na í paasəna-ŋ, na í hənəyi nyá kənṗən taa. Pu han-ŋ.

³ Ilena pá pəeki Iseyeli tetu tənə taa ké pəelə telu, na pá hiki Sunem tu nəyəl. Pa yaa-i si Apisaki. Ilena pá pona-i wulav. ⁴ Pəelə inu i isəntaa ka luwaya təkpa. Mṗúyú i paasəna wulav. Ama wulav ta nyəmi-i apalu na alu.

⁵⁻⁶ Mṗúyú Hakii pəyalu Atoniya, Apəsələm neu yətəte nyən lapa kalampaanu, si inu i ká təxəna kawulaya. I isəntaa ka luwaya. Pécó too i kuluyə tə, i caa ta kaləna-i paa təm kulum si pulu. Mṗúyú kuyaku nakuli i caa yooi keekənə, na kṗayanəŋ cayalaa, na i tanṗaa ké nule na naanəwa. ⁷ Mṗúyú i nawa Sowapi, na kətulə Apiyataa, na pəle pa lanṗa həənə i təm nti. ⁸ Ama kətulə Satəki, na Yoyata pəyalu Penaya na Iso kuyəyətutu teləsulə Natan, na Simeyi, na Leyi, na Tafiiti tanṗaa fəi Atoniya tə.

Natan na Pasepa pa yəyətəyi Salomən kawulaya təm

⁹ Mṗúyú kuyaku nakuli Atoniya yelaa na pá ku heen, na naan kofan nim nyən ké Soləeti pəle nte tə wə hite kənṗən taa tə tə tə. Na í lá acima. Ilena í yaa i newaa na Yuta nyéma mpa pa laki wulav ké təmle təxə təxə. ¹⁰ Ama Atoniya ta yaa i neu yətəte nyən Salomən, na Iso kuyəyətutu teləsulə Natan na Penaya na wulav tanṗaa.

¹¹ Mṗuyulə Natan polaa na í pəəsi Salomən too Pasepa si: N nuwa si Hakii pəyalu Atoniya pəsa wulav na? Pəyele tá caa Tafiiti ná tá nyi-ti. ¹² Mṗu tə, yele ma tasa-ŋ layatu ké isəna n ká ya nyana nyá pəyalu Salomən mə nyəŋ tə. ¹³ Polo n ná wulav ké ləŋ, na n pəəsi-i si: Hai, tá caa wulav, isu n heela-m na tuunav si, nyá pəyalu Salomən ká təxəna kawulaya, na í ləeti nyá kumte tə? Ie pepe tə ké Atoniya tək kawulaya?

¹⁴ Ie ma mayamaya maa kə waatu inəyi mə kin, na má səəsi nyá təm tə.

¹⁵ Mṗuyulə Pasepa suw wulav nan taa. Wulav ka kpatəla səsəm ké, na Sunem tu Apisaki paasəyənə-i. ¹⁶ Ilena Pasepa hənəti wulav ké atə. Na wulav pəəsi-i si: Alaafəya kéle? ¹⁷ Ntəna Pasepa cə si: Əe alaafəya ké. Hai, tá caa, n ka heela-m na n tuuna nyá Iso Tacaa si, ma pəyalu Salomən ká təxəna kawulaya, na í ləeti nyá kumte tə ilə? ¹⁸ Təu, nəənəw Atoniya təkəna nté, pécó n ta nu. ¹⁹ I lapa kətaya ké naan, na heen, na naan kofan nim nyən ké səsəm. Na í lá acima, na í yaa nyá pəyalaa tənə, na kətulə Apiyataa, na yoolaa wulav Sowapi. Ama i ta yaa nyá pəyalu Salomən. ²⁰ Hai, tá caa, nyaya Iseyeli nyéma tənə nyənəyi si n huli-wəyē wei i ká

leeti nyá kumte tɔɔ ké nyá sɛm waali tɔ. ²¹ Ye pɛ taya mpɔ, waatu wei n kɔŋ n sɪ tɔ, yɛlaa ká lɪ ma na ma pɛyalɔ Salɔmɔŋ kɛ kolonja.

²²⁻²³ Waatu wei alɔ ɪnɪ ɪ tɔŋa ɲpɔ́yɔ́ yɔ́ɔ́tɔ́yɔ́ tɔ́ɔ pa heela wulav sɪ Natan kɔma. ɪlɛna Natan sɔv na í hɛntɪ wulav kɛ atɛ. ²⁴ Na Natan pɔɔsɪ wulav sɪ: Tá caa, nyá heelina Atoniya sɪ í tɔ́ɔ kawulaya na í caya nyá kumte tɔɔ? ²⁵ Mpi tɔ, saɲa ɪ kɔma na í lá kɔtaya kɛ naan, na heen, na naan kufan nim nyɔŋ kɛ sɔsɔm. ɪ yaa nyá pɛyalaa tɛna, na yoolaa nyɔyɔ nyɛma na kɔtulɔ Apiyataa, na pá na-ɪ pá tɔ́ɔ na pá nyɔɔ na pá wilitiyi sɪ: Atoniya nyana tɛtu. ²⁶ Ama ɪ ta yaa kɔtulɔ Satɔkɪ, yaa Yoyata pɛyalɔ Penaya, yaa nyá pɛyalɔ Salɔmɔŋ. ²⁷ ɪlɛ, tá caa nyá heelina-ɪ sɪ ɪ ká tɔ́ɔ kawulaya kɛ nyá sɛm waali na ɲ ɲmɛsɪ-tɔ?

Tafiiti kpa Salɔmɔŋ kɛ kawulaya

²⁸ Ntɛna wulav tɔ sɪ: ɪ yaa-m Pasepa.

ɪlɛna Paseya mɛli. ²⁹ ɲpɔ́yɔ́ wulav tɔma sɪ: Ma tuukina Tacaa wei ɪ waasa-m ma lanɲwakɛllɛ tɛna taa tɔ. ³⁰ Saɲa mayamaya maa la nti maa tema yɔ́ɔ́tɔ́yɔ́ na má sɪ ɪsɛyɛli ɪsɔ Tacaa ɪsɛntaa sɪ, nyá pɛyalɔ Salɔmɔŋ ká tɔ́ɔna kawulaya, na í caya ma kumte tɔɔ ké ma sɛm waali tɔ.

³¹ ɪlɛna Pasepa hɛntɪ wulav kɛ atɛ na í tɔ sɪ: Hai, tá caa, nyana tɛtu.

³² Mpɔyɔlɛ wulav Tafiiti tilaa na pá yaa-ɪ kɔtulɔ Satɔkɪ, na ɪsɔ kɔyɔ́ɔ́tɔ́tɔ telɛsulɔ Natan, na Yoyata pɛyalɔ Penaya na pá kɔɔ. ³³ Na wulav tɔ-we sɪ: ɪ koti yoolaa mpa pa lapa-m naani tɔ na í cayasɪ Salɔmɔŋ kɛ ma kawulaya kpaɲaya tɔɔ na í pona-ɪ Kihɔŋ hite. ³⁴ Tɛnaɲa kɔtulɔ Satɔkɪ na ɪsɔ kɔyɔ́ɔ́tɔ́tɔ telɛsulɔ Natan paa pɛli-ɪ nim, na pá kpa-ɪ ɪsɛyɛli nyɛma wulav. ɪlɛna pá hólɪ tutuyɔ na pá wiliti sɪ: Salɔmɔŋ, mɛ na tɛtu. ³⁵ ɪlɛna mu tɔŋ ɪ waali, na Salɔmɔŋ kɔɔ í caya ma kawulaya kumte tɔɔ, na í tɔ́ɔ kawulaya kɛ ma lonte. ɪnɛɲɪ ma kpawa ɪsɛyɛli na Yuta pɛ wulav.

³⁶ Tɛnaɲalɛ Penaya cɔwa sɪ: ɪsɔ í kɔna mpɔ. Nyá Caa ɪsɔ yɔ́ɔ́tɔ́na-tɪ na nyá nɔ́ɔ. ³⁷ ɪlɛ ɪsɔ í wɛɛ Salɔmɔŋ waali, ɪsɪ ɪ ka wɛv nyá waali tɔ. Na í kusɪ Salɔmɔŋ nyɔyɔ na pá kɛli-ɲ.

Pa kpa Salɔmɔŋ kɛ kawulaya

(Kɔtɔɔsɔtɔ I 29:21-25)

³⁸ ɲpɔ́yɔ́ Satɔkɪ na Natan na Penaya na wulav tanlaa pa cayasɪ Salɔmɔŋ kɛ kawulaya kpaɲaya tɔɔ, na pá pona-ɪ Kihɔŋ hite. ³⁹ ɪlɛna Satɔkɪ kpaɲa nim na hɛlɔyɔ kɛ ɪsɔ cokɛle taa, na í pɛli-wɛɲɪ Salɔmɔŋ, na í kpa-ɪ wulav. ɲpɔ́yɔ́ pa hula tutuyɔ, ɪlɛna yɛlaa tɛna wiliti sɪ: Salɔmɔŋ nyana tɛtu. ⁴⁰ ɪlɛna yɛlaa tɛna tɔ ɪ waali na pá kpeena-ɪ na hɛsɪ, na pá kiisiyina lanɲhulɔmlɛ. Halɛna tɛtu nyamsɛɲɪ.

Salɔmɔŋ hulɔɲɪ Atoniya kɛ suulu

⁴¹ Atoniya na ɪ nyɛma pɛlɛ pa tɛsaya tɔ́ɔɔ, ɪlɛ pa nu Salɔmɔŋ pa kɔkɔtɛ ntɛ. Na Sowapɪ nu tutuyɔ, na í pɔɔsɪ sɪ: Pepe tɔɔ ké ɪcatɛ cɔkaa na kɔkɔtɛ nyala mpɔ?

⁴² Pa tɔŋna yɔ́ɔ́tɔ́yɔ kɛ mpɔ, ɪlɛ Apiyataa pɛyalɔ Yonatan tapayalɛ. ɪlɛna Atoniya tɔmɪ-ɪ sɪ: Sɔv, mpi tɔ, n kɛ yɔlɔ wei ɪ wɛna nyɔyɔ tɔ́ɔ. ɪsɛntɔ tɔm kɔpantɔ kɛ n kɔnaa. ⁴³ Kɛlɛna Yonatan sɪ: Aaɪ yoo, tá caa wulav tɔna Salɔmɔŋ kɛ kawulaya. ⁴⁴ ɪ tɔma Satɔkɪ, na Natan, na Penaya, na tanlaa sɪ, pá cayasɪ Salɔmɔŋ kɛ kawulaya kpaɲaya tɔɔ. ⁴⁵ Na Satɔkɪ na Natan pá pɛli Salɔmɔŋ kɛ nim kɛ Kihɔŋ hite, na pá kpa-ɪ wulav. Tɛnaɲa ɪcatɛ yɛlaa lunaa, na pá kiisiyina lanɲhulɔmlɛ. Mpi pɛ cɔka ɪcatɛ taa tɔ́ɔlɛ. ⁴⁶ Halɪ Salɔmɔŋ ná tema kawulaya kumte tɔɔ ké cayaɛ ké. ⁴⁷ ɪlɛna wulav Tafiiti waali nyɛma polo na pá sɛɛ-ɪ, na pá tɔ sɪ: Tá caa, nyá ɪsɔ í kusɪ Salɔmɔŋ nyɔyɔ na pá kɛli ɪsɪ nyá. ɪ kawulaya í kɛli nyá nyɔŋka. ɪlɛna wulav hɛntɪ ɪsɔ ké atɛyɛ ɪ kato tɔɔ. ⁴⁸ Na í tɔ sɪ: Ma sɛɛ ɪsɛyɛli ɪsɔ Tacaa, wei ɪ yɛlaa sɪ má ná ma lonte taa leetɔlɔ tɔ.

⁴⁹ Tɛnaɲalɛ sɔ́ɔ́ntɔ kpa Atoniya yɛlaa tɛna, na pá kulɪ na pá ya yemyem. ⁵⁰ ɪlɛna Salɔmɔŋ tɔm kpa Atoniya kɛ sɔ́ɔ́ntɔ, na í polo na í tɔ kɔtaya tɛlatɛ kɛ kpɔlɔyɔ sɪ, pá taa leeti-ɪ. ⁵¹ ɲpɔ́yɔ́

pa polaa na pá heeli Salóməŋ sɪ: Nyá təm kpa Atoniya ke sɔɣəntu ke səsəm, na í polo í tu kətaya təlate ke kpulɔyɔ. I tɔma sɪ: Ye Salóməŋ ta tuuna sɪ ɪ kaa kɔ-m, ma kaa lu cənɛ.

⁵² Ntɛna Salóməŋ sɪ: Ye ɪ hən ɪ tɪ, pulɔpɔ kaa tokina-ɪ paa pəcɔ. Ama ye ɪ lakɪ kalampaani, ɪsu ɪ səpa.

⁵³ Ḿpɔ́yú wulav Salóməŋ tila yəlaa na pá ləsi-ɪ tənə. ɪlɛna Atoniya polo í həntɪ Salóməŋ ke atɛ, ɪlɛna wulav təmɪ-ɪ sɪ: Kpe nyá tɛ.

2

Tafiiti kantakaya kuyəyətutu na ɪ səm

¹ Pə kpɛyɛtəna wulav Tafiiti səm, ɪlɛna í heeli ɪ pəyalɔ Salóməŋ sɪ: ² Ma wɔlɛ pɔwa. Mpɔ tɔ, kaasi nyá tɪ na ń lá ɪsu yɔlɔ. ³ Təki Tacaa nyá ɪsɔ təm ke teu. Lakɪ ɪ luɣu nyəntu ke tam, na ń tənɣɪ ɪ kəsəsutu, na ɪ kɔtɔtɔtɔ, ɪsu pa ŋmaav Moisi kiɪŋ takəlaya taa tɔ. Waatu ɪnəɣɪ n ká waa pə tənə mpi n lakɪ tɔ pə taa. ⁴ ɪlɛna Tacaa lá ɪsu ɪ ka su-m tɔ sɪ, ye ma piya tənna laakali, na pá tənɣɪ ma kəsəsutu na lotu kɔlɔmtɔ, na pa ləsaya sɔv-ɪ teu, mpe paa təkəna ma kawulaya ke tam ké ma səm waali ké ɪsɛyɛli taa.

⁵ Pələ pə paasi, n nyəmá nti Seluya pəyalɔ Sowapɪ lapa-m tɔ. ɪsəna ɪ kɔwa ɪsɛyɛli yooɔ nyɔyɔ nyəma Nɛɛ pəyalɔ Apənɛɛ, na Yetɛɛ pəyalɔ Amasa tɔ. Yooɔ hɛɛv waatu ke ɪ kɔwa yəlaa mpe, na pə kú ɪ yooɔ nyɔyɔ. ⁶ Mpɔ tɔ, lana nyá layatɔ. Taa yelɛ-ɪ na í sí səm kɔpam. ⁷ Pə kaasa Kalaati tɔ Paasilayi pəyalɔ tɔ, təkɪ pələyɛ teu, na ń caləsəɣɪ-wɛ. Ḿpɔ́yú pələ pa paasayana maya waatu wei nyá taalɔ Apəsəlɔm tɔɣənaya-m tɔ. ⁸ Kelaa pəyalɔ Simeyi wei ɪ wɛ Pahulim ke Pɛncamɛɛ tɛtɔ taa tɔ, ɪlɛ ɪ tənɣa-m mpusi ké teu ke kɔyakɔ ŋku ma pukaya Mahanayim tɔɣɔ. Pə waali ké ɪ sənɣa-m Yaatanɪ nɔɣɔ ke ma mələya tɔ, na má tuuna Tacaa sɪ ma kaa kɔ-ɪ. ⁹ Pənɛntɛ taa hɔlɪ-ɪ suulu. N ké yɔlɔ layatɔ ké. N nyəmá ɪsəna n ká lá na paa ɪ kpatəlaa tɔ, í sí səm ɪsayam tɔ.

Tafiiti səm na ɪ pəyalɔ lɛɛtɔyɔ ke ɪ lonte (*Kɔtəəsɔtɔ I 29:26-28*)

¹⁰ Pə waali ké wulav Tafiiti səpa, na pá pimi-ɪ timpi pa yaa sɪ, Tafiiti tɛ tɔ. ¹¹ Pusi nɔlɛ tɛcu ké Tafiiti tɔɣɔ kawulaya ke ɪsɛyɛli tənə tɔɔ. I tɔɣɔ pusi naatosompəɣəlaya ke Hepələn, na Yosalem ke pusi hiu na naanɔwa na tooso. ¹² Ḿpɔ́yú Salóməŋ lɛɛta ɪ caa Tafiiti lonte na ɪ kawulaya la teu pə tɪ fɛɪ.

Atoniya səm

¹³ Ḿpɔ́yú Hakii tɔ pəyalɔ Atoniya pola Salóməŋ too Pasepa kiɪŋ, na Pasepa pəəsɪ-ɪ sɪ: Alaafəya kɛlɛ? Na í cɔ sɪ: ɛɛ. ¹⁴ Na í tasa sɪ: Faaci nɔɣəlɔyɔ ma kəmnaa. Ntɛna alɔ sɪ: Yəɣɔtɪ.

¹⁵ ɪlɛna Atoniya tɔ sɪ: Ntən n nyəmá sɪ má tənna kawulaya ŋkɛ, na maya ɪsɛyɛli tənə kpaakaya wulav. Ama ma lanɣaa na pə məli ma neu tɔɔ. Mpi tɔ, Tacaa cəlɛna-ɪ ké. ¹⁶ Pənɛntaa ma səlɛməɣɪ-ŋ pulɔ. ɪlɛ taa pɛ-m-wɪ. Alɔ sɪ yəɣɔtɪ. ¹⁷ Mpɔyɔlɛ sɪ: Heeli wulav Salóməŋ sɪ í ha-m Sunem tɔ Apisakɪ na má lá alɔ. Ye nyaa yəɣɔtəna ɪ kaa kisi. ¹⁸ ɪlɛna Pasepa tɔ sɪ: Pə wɛ teu, maa heeli-ɪ.

¹⁹ Ḿpɔ́yú Pasepa pola wulav kiɪŋ sɪ ɪ heeliyɪ-ɪ Atoniya təm. Wulav na-ɪ, ɪlɛna í kɔlɪ na í sənɪ-ɪ, na í həntɪ-ɪ atɛ. ɪlɛna í məli ɪ kumte tɔɔ. Na pá su toto ké kawulaya kpɛlaya, na wulav ntəɣən tɔɔ na toto caya. ²⁰ Ntɛna toto sɪ: Ma kəma-ŋ natəlɛɣɪ səlɛmɔyɔ ke pəcəɣɔ, taa kisina-m. Salóməŋ sɪ: Hai, nyaa səlɛmɪ, ma kaa kisi. ²¹ Mpɔyɔlɛ sɪ: Yelɛ na nyá taalɔ Atoniya kpaya Sunem tɔ Apisakɪ.

²² Mpɔyɔlɛ Salóməŋ sɪ: Pepee? Pepe tɔɔ ke nyá caa sɪ í kpaya-ɪ? Anha, ɪlɛ sana n ka səlɛmaa sɪ má cɛlɛ-ɪ kawulaya. I ké ma taalɔ ke tɛ. Mpi Apiyataa na Sowapɪ pa kooliyɪ tɔɣɛlɛ.

²³ Tənayalɛ wulav Salóməŋ yəɣɔtaa na ɪ tuu sɪ: Ye ma ta kɔ Atoniya ke təm tənɛ tɔ tɔɔ, Tacaa í kɔ-m. ²⁴ Ma tuuna Tacaa wei ɪ tɔ má na ma təyaya nyəma ke kawulaya, na í lɛɛti-m

ma caa lonte tɔ si, ɪsu saɲa ma kɔwa Atoniya. ²⁵ ɪlena Salumɔŋ tili Yoyata pɔyalɔ Penaya na ɪ kɔ Atoniya.

Salumɔŋ tɔɣɔnɔyi Apiyataa ke Yosalem

²⁶ Ye Apiyataa, wulav heela ɪɛɣe si: Kpe nyá te Anatɔti. N mɔna sɛm yaa, ɪɛ ma kaa kɔ-ŋ saɲa ké. Mpi tɔ, n paasɛna ɪsɔ atakaa ké ma caa Tafiiti waatu taa. Halɪ nyá na ma caa Tafiiti ɪ tɔɣɔna pɔ wahala.

²⁷ Mɔpɔyɔ Salumɔŋ ɪsa Apiyataa ke kɔtɔyɔ tɛmlɛ taa. ɪlena pɔ la ɪsu Tacaa ka yɔɣɔtɔyɔ ɪlii tɔyaya nyɛma tɔɔ ké Silo tɔ.

Salumɔŋ yelaa na pá kó Sowapi

²⁸ Waatu wei Sowapi nuwa Atoniya sɛm na Apiyataa tɔɣɔnɔyɔ, ɪlena ɪ se na ɪ suv ɪsɔ cokɔle taa, na ɪ tɔ kɔpɔlɔyɔ ke kɔtaya tɔlate kiŋ. Mpi tɔ, ɪ ka we Atoniya tɔɔ ké. Ama ɪ taa tɔŋ Apɛsalɔm ké. ²⁹ ɪlena pá taɣasi wulav si Sowapi suv ɪsɔ cokɔle taa, na ɪ tɔ kɔpɔlɔyɔ ke kɔtaya tɔlate.

Ntɛna wulav tili Yoyata pɔyalɔ Penaya si: Polo na n kɔ-ɪ.

³⁰ Penaya polaa, ɪlena ɪ tɔ Sowapi si: Wulav tɔma si n lu. Ntɛna Sowapi si: Hai, cɛnɛɣe ma caa si má si.

Mɔpɔyɔ Penaya mɛlaa na ɪ heeli wulav ke nti Sowapi yɔɣɔtaa tɔ. ³¹ Kɛlena wulav si: Polo na n kɔ-ɪ tɛna ɪsu ɪ yɔɣɔtɔyɔ tɔ, na n pimi-ɪ. ɪɛ n kɛɛla má na ma caa tɔyaya ta nyɔyɔ tɔɔ ké yɛlaa mpa ɪ kɔwa mɔsɔŋ tɔ, pa mpusi kɛɛ. ³² ɪ nyɔyɔ taa ké Tacaa ká mɛŋna yɛlaa kɔpama naale wei ɪ kɔwa tɔ pa sɛm tɔm. Paa ɪsɛyɛli yoolaa wulav Apɛnɛɛ, na Yuta yoolaa wulav Amasa. ³³ Mpe ɪnɪ pa sɛm tɔm ká mɛli Sowapi na ɪ piitim nyɛma pa nyɔɔŋ taa ké tam tɔɔ ké. Ama Tacaa ká yɛle na Tafiiti lɔlɔyɔ nyɛma, na ɪ tɔyaya nyɛma mpa paa ɪɛɛtɔyɪ ɪ kawulaya taa tɔ, pá hɛɛsi tam tɔɔ.

³⁴ Mɔpɔyɔ Penaya kɔwa Sowapi na ɪ kpeena-ɪ ɪ cacaku tɛɛ, na ɪ pimi-ɪ. ³⁵ ɪlena wulav kpa Penaya ke yoolaa wulav ke Sowapi lonte. Na ɪ kpa Satɔki ke kɔtɔlɔ ke Apiyataa lonte.

Salumɔŋ yelaa na pá kó Simeyi

³⁶ Mɔpɔyɔ kɔyakɔ nakɔli wulav yaa Simeyi na ɪ tɔmɪ-ɪ si: Nma tɔyaya ke Yosalem taa na n caya. Pɔ fɛi si n lu si n puki tiili. ³⁷ Ye kɔyakɔ ŋku pɔ cɛpa-ŋ na n lu, na n tɛsi Setɔlɔŋ lɔɔv, na n hika mpi, n yapa.

³⁸ Ntɛna Simeyi si: Hai, tá caa wulav, maa la ɪsu n yɔɣɔtɔyɔ tɔ.

ɪlena Simeyi caya Yosalem taa na pɔ leeli. ³⁹ Pusi tooso sikaa, ɪlena Simeyi tɛmlɛ nyɛma naale se na pá polo Katɪ wulav Maaka pɔyalɔ Akisi tɛ. ⁴⁰ Waatu wei Simeyi nuwa si ɪ tɛmlɛ nyɛma we Katɪ, ɪlena ɪ kpɛɛli ɪ kpaŋaya na ɪ polo ɪ tɛmlɛ nyɛma waali na ɪ kɔna-we. ⁴¹ Mɔpɔyɔ pa taɣasa Salumɔŋ si Simeyi pola Katɪ na ɪ kɔɔ. ⁴² Ntɛna wulav yaa-ɪ na ɪ pɔɔsi-ɪ si: ɪsu má kisina-ŋ tɛsayaɣaya, na má yɛle na n tuuna Tacaa si, ye kɔyanŋku n luwa na n polo tiili n ká si na? Halɛna n cɔ-m si, pɔ we teu n nuwa? ⁴³ Pepe tɔɔ ké n ta tɔki nyá tuunav na n kpɛɛna nti má kisina-ŋ tɔ? ⁴⁴ N nyɛmá nyá taa ké ɪsayaɣu nti n lapa ma caa Tafiiti tɔ, Tacaa ká ɪɛɛtɔna-ŋ. ⁴⁵ ɪlena ɪ kooli maya kɔpantu na ɪ su Tafiiti tɔyaya ke tam tɔɔ.

⁴⁶ Mɔpɔyɔ wulav kɔsa Penaya na ɪ kó Simeyi.

ɪlena kawulaya náá suv tɔŋ sɔɔsɔyɔ ke Salumɔŋ niŋ taa.

3

Salumɔŋ kpakɔyi Icipiti wulav pɛɛɔ

¹ Mɔpɔyɔ Salumɔŋ kpaya Icipiti wulav pɛɛɔ. ɪlena akpayale ntɛ tɔ kpɛntɪ awulaa mpe pa naale. Ntɛna Salumɔŋ pona alɔ ɪnɪ na ɪ su-ɪ Tafiiti tɛɣe Yosalem. Halɛna ɪ tɛɛsi kawulaya tɔyaya, na ɪsɔ tɛɛɛɛ na ɪcɛtɛ kolɔŋa ke ŋmav.

²⁻³ Salumɔŋ ka sɔɔla Tacaa ké na ɪ tɔŋɔyɪ ɪ caa Tafiiti ɪkpatɛ. Paa na mpɔ tɔ, lona payale taa ké ɪ na yɛlaa pa lakaya pa kɔtasi ke waatu ɪnɪ. Mpi tɔ, pa ta ŋmata Tacaa ke ɪ tɛɛɛɛɛ.

Salwməŋ sələməŋi lə sə ləməyaSəe
(*Kvtaəsvtu II 1:2-13*)

⁴ Mprúyú kuyaku nakuli Salwməŋ pola Kapawəŋ ke kətaŋa lapu. Tetu tənə taa kətaŋa təlate səsəle nté tənə. Halí Salwməŋ lapa tənəŋa kətaŋa ŋka kəkə lusa ka tənə tó. ⁵ Kapawəŋ tənəŋa Tacaa lu Salwməŋ tó ké ahoo ke toosee taa, na i təm-i si: Sələm-i-m mpi n caa tó.

⁶ Ntəna Salwməŋ si: Kupantu səsəntu ke n lapa ma caa Tafiiti, ke timpi i tənə tampana na lotu kuləmtu, na í lakí kupantu tó. Halí n ha-i apalupəyaya, na keke ká ləeti i lonte taa, isu pə weu saŋa isəntu tó. ⁷ Hai ma lə Tacaa, mayale n kpaya na í ləeti ma caa lonte taa. Aní ma ké pəyaya ké na hələm na nəŋə. ⁸ Pəyele nyá yəlaa kuləsaa mpa pa tó ma təkí kawulaya tó, pá we tuutuuma ké pa fəi kalbyu. ⁹ Mpu tó, ha-m layatu, na kupantu na isayatu pə cəkənav. Ulena má pəsi na má paasəna nyá yəlaa samaa tuutuuma inə.

¹⁰ Mprúyú Tacaa lanle həena Salwməŋ sələmuyə ŋku. ¹¹ Ntəna í tó si: Timpi n sələma layatu si n tənəŋəna tampana, n ta sələmí weesuyu kutayalbyu, yaa wənav, yaa nyá kolontunaa í si tó. ¹² Maa tu-ŋ layatu na nyəm mpi too nəŋəlu ta hikita tó. Pəcə nəŋəlu kaa tasa-wəŋi hikuyu tó. ¹³ Pəle pə paasi, maa ha-ŋ mpi n ta sələmí tó. Wənav na teeli, wulav nəŋəlu i kaa nəŋəsəna-ŋ, hələna nyá səm. ¹⁴ Ye n tənə ma mpaan taa, na n təkə ma kutututu na ma kəsəsutu, isu nyá caa Tafiiti, ilə maa yeke na nyá weesuyu tayali.

¹⁵ Salwməŋ fema, ilə səsə toosee nté. Ulena í məli Yosalem, na í lá i waali nyəma tənəŋa acima.

Salwməŋ huəkəna ləməyaSəe

¹⁶ Mprúyú kuyaku nakuli apalaa tənə alaa napəli pa pola wulav tēŋe naale. ¹⁷ Ulena pa taa ləlu tó si: Hai, má la-ŋ kaafala tá caa. Ma na alu inə tə wənna təyaya kuləmayə taa, na má ləli apalupəyaya. ¹⁸ Kuyəŋ naale tēwa, ulena iní ləli apalu tətə. Na ta naale tó wəe mpu. Kpai tu nəŋəlu ta səsə ta tó. ¹⁹ Mprúyú i hənta i pəyaya tó ké ahoo na ká sí. ²⁰ Ulena í kpaya ma pəyaya na í husi i kəŋkəŋ taa, na í husi kəsəpaya ke ma kəŋkəŋ taa, na máa tənə tom. ²¹ Pə nyaalaa si má cələŋi pəyaya ke həte, ulena má mayana sətə. Ma nyəna-keŋe teu, ulena má cəkəna si pə taya ma nyəŋka.

²² Tənəŋale alu ləlu si: Aai yoo, ma pəyaya nté weesuyu nyəŋka, nyá nyəŋka nté kəsəpaya. Ntəna kancaalaya nyəŋ si: Pəpətu ké. Nyá pəyaya səpəna, ma nyəŋka nté weesuyu nyəŋka. Ulena pá naali mprúyú həm ke wulav isəntaa tənə. ²³ Ntəna wulav tó si: Ləlu ná tənə si, ma pəyaya nté weesuyu nyəŋka, nyá nyəŋka nté kəsəpaya. Inə ilé si, pəpətu ké, nyá pəyaya nté kəsəpaya, ma nyəŋka nté weesuyu nyəŋka. ²⁴ Təu, ye mpu í kəna-m layate.

Pa pona wulav ke layate, ²⁵ ulena í tó si: I faya weesuyu nyəŋka ke calí na í tala-wəŋe həŋəlyu həŋəlyu.

²⁶ Tənəŋale pə lapa weesuyu pəyaya too taa ké pulbyu i pəyaya təm, na í tó si: Hai, wulav cələ-i pəyaya ŋke, taa ku-ke.

Ntəna alu ləlu si: Yee, seti-ke, na ta naale tə lan.

²⁷ Mprúyú wulav si: I cəla kancaalaya nyəŋ ke pəyaya, í taa ku-ke, ka too keke.

²⁸ Mprúyú lseyeli nyəma tənə nu wulav huəle nté, na pá ná si, Tacaa tu-i layatu, na í tənəŋi tampana na í huəkəna. Ulena pá nyaŋna wulav.

4

Salwməŋ tayanəŋi i kawulaya

¹ lseyeli tənə tó ké wulav Salwməŋ təkaya kawulaya. ² I waali nyəma hələ na pa təma ntə. Satəki pəyalu Asaliya keke kətulu. ³ Sisa pəyalu Iliholefi na Ahiya peleyele takəlasí ŋmaalaa. Ahiluti pəyalu Yosafati keke takəlasí sulə. ⁴ Yoyata pəyalu Penaya keke yoolaa wulav. Satəki na Apiyataa keke kətəlaa. ⁵ Natan pəyalu kancaalaya nyəŋ Asaliya keke kumatəŋnaa nyuyə tu.

Naale nyəŋ Sapu kɛlɛ wulav kupayalɔ. ⁶ Ahisaa kɛlɛ kawulaya tɔyaya nyɔyɔ tu. Apita pɔyalɔ Atonilam kɛlɛ tɔlasɩ tɛma nyɔyɔ tu.

⁷ Salɔmɔŋ ka wɛna kɔmatanɔnaa nyɔyɔ nyɔma kɛ naanɔwa na naaleɣɛ Iseyɛli tɛtu tɛna taa kɛ. Pɛ wɛɛ sɩ paa wei í cɛla wulav na í kawulaya tɔyaya nyɔma pa ɛsɔtu kɔlɔm tɔɔnaya kɛ pɛnaya taa. ⁸ Halɩ pa hɛla na pa tɛtɔnaa hɛla ntɔ. Huuu pɔyalɔ kɛ Ifɛlayim pɔɔŋ taa. ⁹ Teke pɔyalɔ kɛ Makatɩ, na Saalɛpim, na Pɛti-Sɛmɛsɩ, na Ilɔŋ-Pɛti-Hanaŋ tɛtu taa. ¹⁰ Hɛsɛti pɔyalɔ kɛ Alupotɩ ɪcatɛ taa. Ilɛ í ka tɛnna Soko na Hɛfɛɛ tɛtu tɛna. ¹¹ Apinatapɩ pɔyalɔ ka tɛnna ntɛɣɛ Tɔɔɔ pɔɔŋ hɔɔlɔyɔ tɛna. Ilɛ í ka kpayaana Salɔmɔŋ pɛɛlɔ Tafa. ¹² Ahiluti pɔyalɔ Paana ka tɛnna Taanakɩ, na Mekito, na Pɛti-Seyan tɛtu tɛna. Hɔɔlɔyɔ ŋkɩ kɩ kpɛtɛna Saatan kɛ Sisilee tapuyɔ tɛɛ kɛ pɛ kpaya Pɛti-Seyan tɔ, na pɛ polo Apɛɛli-Mehola, halɛna Yɔkɛneyam. ¹³ Lamɔti tɔ Kɛpɛɛ pɔyalɔ ka tɛnna Kalaatɩ tɛtu tɛna, na Manasee pɔyalɔ Yayii acalisi tɛnaya Kalaatɩ tɛtu taa, na Alɛkɔpɩ hɔɔlɔyɔ kɛ Pasan, na pɛ koloosi acalɛɛ sɔsɔna nutoso, wɛna pa tɛka nyɔɔtɔ kɩsɛmtɩ tɔ. ¹⁴ Itoo pɔyalɔ Ahinatapɩ tɛnna Mahanayim tɛtu. ¹⁵ Asimaatɩ tɛnna ntɛɣɛ Nɛfɛtali tɛtu, ilɛ í kpaya tɔtɔɔ Salɔmɔŋ pɛɛlɔ lɛlɔ Pasɛmatɩ. ¹⁶ Husayi pɔyalɔ Paana tɛnna Asɛɛ na Peyalɔti pɛ tɛtu. ¹⁷ Paluya pɔyalɔ Yosafatɩ tɛnna ntɛɣɛ Isakaa tɛtu. ¹⁸ Ila pɔyalɔ Simeyi kɛlɛ Pɛncamɛɛ nyɔntɩ. ¹⁹ Ulii pɔyalɔ Kɛpɛɛ kɛlɛ Kalaatɩ tɛtu na pɛ kpɛnna Amolii nyɔma wulav Sihon, na Pasan wulav Okɩ pa tɛtu. Pɛcɔ pɛ kaasi kɔmatanɔnaa nyɔyɔ tɩ lɛlɔ kɛ Yuta tɛtu taa.

²⁰ Yuta na Iseyɛli pɛ yɔlaa ka wɛ payalɛ kɛ ɛsu kanyɛŋa, na pɛ tɔkɩ na pɛ nyɔkɩ na pa lanɔ hɛɛwa.

5

¹ Salɔmɔŋ ka ŋmakɛlɛna tɛtu tɛnaya waatɩ inɩ. Pɛ kpaya Ifɛlatɩ pɔɔɔ, na pɛ yoosina Filiisi nyɔma tɛtu, halɛna Icipiti tɛtu tɔŋa tɔ. Na tɛtu ntɩ tɛ nyɔma fɛlɔɣɩ Salɔmɔŋ kɛ lampuunaa, halɛna í sɛm.

² Paa ifemle nte tɔɔnaya ŋka Salɔmɔŋ na í tɔyaya nyɔma pɛ tɔkɩ tɔɔlɔ. Mɔlɔm kɩnyaalɛm tɔɔnɛnaa pɔɔlayafɛi naanɔwa, na mɔlɔm kɩkpɛsɛm kɛ tɔɔnɛnaa pɛlɛfɛi hiu. ³ Na naan wei pa tɩ tɔɔnaya kupanɔka na í lá nim tɔɔ naanɔwa, na naan wei pa lɛsa ntiyile taa tɔɔ hiu, na heen kɛ nunɔwa (100). Pɛcɔ pɛ kaasi namɔŋ waanɩ waanɩ kɛ tɔm tooso, na kampee kupana.

⁴ Salɔmɔŋ ŋmakɛlayana pɔɔ Ifɛlatɩ ilim tɛtɔlɛ tɛtu tɛna. Pɛ kpaya Tifɛsa na pɛ polo Kasa tɔ, na pa awulaa tɛna. Ilɛna í cayana í tɔɣɩ tɛtɔnaa mpa pa cɔɔna-ɩ tɔ pa taa. ⁵ Yuta na Iseyɛli nyɔma tɛna ka cayana pa tɔɣɩ, na paa wei í halɔɣɩ tun wei pa yaa sɩ lɛsɛŋnaa na fikinaa tɔɔ ɛsɛna í caaki tɔ, halɛna Salɔmɔŋ sɛm.

⁶ Salɔmɔŋ ka wɛna yoou kɛkɛnaa kpayanɔŋ kɛ iyisi nɔlɛ (40000) na kpayanɔŋ kɩcacayan kɛ iyisi naanɔwa na naale (12000).

⁷ Kɔmatanɔnaa nyɔyɔ nyɔma naanɔwa na naale ka paasayanana wulav tɔyaya tɔɔnaya tɔm. Paa wei na í ɛsɔtu, pulɩ taa lanɔɣɩ. ⁸ Pa kɔŋayana tɔɔnaya pee, na camtɩ kɛ kpayanɔŋ, na tɔla wɛna a lakɩ tɛma tɔɔ timpɩ wulav ka wɛɛ tɔɔ tɛitei kɛ ɛsu paa kɛɛsa-wɛ tɔ.

Salɔmɔŋ tɛɛ yɔlaa tɛnaya lamayasɛɛ

⁹ Mɩpɔyɔ Isɔ ha Salɔmɔŋ kɛ nyɔm na layatɩ sɔsɔntɩ na í nyɩ yaasinaa kɛ waanɩ waanɩ, pɛ fɛi kalɔyɩ. ¹⁰ I ká kɛla ilim tɛlɔlɛ tɔɔ laalupunaa na Icipiti nyɔma tɛnaya nyɔm kɛ. ¹¹ I na yɔlɔ nɔɔlɔ pa taa kɛɛsɔɣɩ nyɔm. Halɩ í tɛɛ Isɛlahi tɩ Itan na Mahɔɔli pɔyalaa Hemaŋ na Kalɛkɛli na Taata. I hɛtɛ yaawa piitimnaa mpa pa cɔɔna-ɩ tɔ pa taa kɛ. ¹² Atuwa iyisi toosoɔ (3000) Salɔmɔŋ tukaa na í lu yontunaa iyaya (1000). ¹³ Salɔmɔŋ yɔɔtɩ tun sɔsɔŋ kupampaŋ tɔm, na í kpɛnna nyulisi nsi sɩ nyɔkɩ kutulun kila tɔ sɩ tɔm na í yɔɔtɩ. Na í yɔɔtɩ tɔla, na taale wontu, na sumasɩ na atɛ nyamanyamanaa na tiina pɛ tɔm. ¹⁴ Antulinya awulaa yɔlaa tɛna kɔŋaya kɛ na pɛ nuki Salɔmɔŋ nyɔm tɔm.

*Isɔ tɛsɛɛɛ ŋmav tɔm tayanɔyɩ
(Kɩtɔɔsɩtɩ II 2:2-15)*

¹⁵ Tiini wulaw Hilam nuwa si Salomōn ke pa kpa kawulaya, na pá læeti i caa Tafiiti lonte, lēna Hilam tili i waali nyōma si pá sēē-i. Mpi tō, i ceu nté Tafiiti. ¹⁶ Mpuyle Salomōn tilaa na pa heeli Hilam si:

¹⁷ Ma caa Tafiiti ta pəsi na í ηmá Iso Tacaa ke tēēēē. Mpi tō, i kolontunaa ka tama-i ké, na pá yookina-i tam. Halēna Iso yele na í kēli-wē. ¹⁸ Ama pēnente ma Iso Tacaa yelaa na ma hēēsi pə tēna pə taa. Ma fēi kolontu, pécó mpusi nōyōlō i fēi. ¹⁹ Halí má mayasi ma taa si maa ηmá Iso Tacaa ke tēēēē. Mpuyle Iso ka heela ma caa si: Nyá pəyaya ηka kaa læeti nyá lonte tō ηke kaa ηmana-tē. ²⁰ Mpu tō, yele na ma tēmlē nyōma mayana nyá nyōma, na pá seti-m tun səsōōn wei i wē Lipan tō. Lēna n heeli-m isēna maa fēli nyá tēmlē nyōma tō. Mpi tō, nōyōlō ta nyi tun setoyō, isū Fenisii nyōma mpe.

²¹ Hilam nu mpu, lēna i lanlē hulumi səsōm na í sa Iso si: Tacaa kēē teeli tv. Inu i hana Tafiiti ke pəyaya nyēntv inē si, í tōyō kawulaya. ²² Lēna í tili na í heeli Salomōn si:

Ma nuwa nti n tilaa si pá heeli-m tō. Maa la teitei isū n caa tōyō tun səsōōn inu i tōm taa. ²³ Ma tēmlē nyōma ká kpaya-i na pá tiina tenku nōyō. Lē kēēsi-m timpī n caa-i tō. Na má tu-i lum taa, na í tala tēna, lēna n kpaya. Mpi ma caa si n fēli-m tōyōlē ma kawulaya tōyaya nyōma tōyōnaya.

²⁴ Mpuyle Hilam hawa Salomōn ke tun səsōōn kupan inōyō isēna Salomōn caaki tō. ²⁵ Lēna Salomōn náá haaki-i paa pənaya ηkaya tōyōnaya pee ke tōōnēnaa ke iyisi naatosō (6000) na olifinaa nim kupam ke liitilinaa iyisi pōlēfēi naanūwa (8000).

²⁶ Tacaa ka hawa Salomōn ke nyām kē isū i ka heeluyō-i tō. Lēna hēēsoyō kōō í na Hilam pa hēku na pá pēēli nōyō.

Salomōn tayana tēlasī tēma
(Kutōōsuvu II 1:18; 2:1,16-17)

²⁷ Mpuyle Salomōn lēsa lēyēli nyōma tēna taa kē tēmlē lataa ke yēlaa iyisi hiu na naanūwa (30000). ²⁸ Na pá puki Lipan ke yēlaa iyisi naanūwa naanūwa (10000) kē isōtv isōtv, na pá lakī tēmlē ke pa nyuyō tv Atonilam kin. Lēna pá kpen pa tēyē isōtvnaa naale naale na pá hēēsēyō. ²⁹ Pə kaasa sēyēllaa ke yēlaa iyisi nutoso na naanūwa (70000) na pēē saakēlaa ke yēlaa iyisi nunaasa (80000) kē puoyō taa. ³⁰ Pécó pá kaasi kumatanāna səsāa waali nyōma ke iyisi tooso na ηmunuyō na nūnūwa (3300). Salomōn ka suna-wē si pá fēnīyī tēmlē nyōma tō. ³¹ Mpuyle wulaw tēma si pá lēsi pēē səsōōna kupana nna pa saakaa tō, na pá suna Iso tēēēē kite. ³² Mpuyle Salomōn tēmlē nyōma, na Hilam tēmlē nyōma, na Pipēlōsi icatē nyōma pá saaka pēē anu na kponkpolonaa mpa paa ηmana Iso tēēēē tō.

6

Iso tēēēē ηmav
(Kutōōsuvu II 3:1-14)

¹ Mpuyle Salomōn caala Iso tēēēē ηmav tēmlē ke lēyēli nyōma Icipiti taa luw pənaya nasōlē na nunaasa (480) nyēnka taa. Salomōn kawulaya pənaya liyiti nyēnka nté na isōtvnaa naale.

² Kutuluyō ηku Salomōn ηmá Tacaa tō ku tayalēn wē mēētēlōnaa hiu na naanūwa, na ku wan ke mēētēlōnaa naanūwa, na ku kunukulomōn ke mēētēlōnaa naanūwa na kakpasī. ³ Nan sēkpeluyō ηku n takī na pécó n tēē Iso tēēēē mayamaya taa tō, kulē ku tayalēn wē mēētēlōnaa naanūwa kē teitei isū Iso tēēēē wan wēv tō. Na ku wan tōō kē mēētēlōnaa kakpasī. ⁴ Na pá tō ku pōtolee ke nyēyētō. ⁵ Mpuyle i malēsēna Iso tēēēē, na i nan lōlō nyēnku koloosi na awalī tōō kē atē na isō kutuluyō na pō cōō. Ku kutulūn wē naale, atē nyēnku paasi. ⁶ Atē na isō kutuluyō atē nyēnku wan wē mēētēlōnaa naale na hōyōlōyō. Kancaalaya nyēnku ke mēētēlōnaa tooso. Pə tōō nyēnku ke mēētēlōnaa tooso na hōyōlōyō. Iso tēēēē kolūnā yasēlaya fēi kulōmayā. Ka yasēla pə tēē kē na ká ηmukēna isō. Pa ηma-kēyē mpuyle na pá sēkēyī si pá hiki lona wēna a taa paa tēni atē na isō kutulūn patanaa kpatēn tō. ⁷ Paa tēma pēē wēna pa ηmaakayana Iso tēēēē

ke mpv tɔɔ saakɔv kɛ. Pɛ tɔ kɛ pa ta lana laale, yaa maalɛtoɔ, yaa nyɛɔɔvɔv nakolɔɔi ɲmav waatv. ⁸ Iso taseele ilim mpɛtɛɲ tɔ kɛ atɛ na iso kutuluyv atɛ nyɛɲkv nɔnɔɔsi ka wɛnnaa. Na tɛnaya pa lapa atɛ na iso kutulvɲ inɪ tɛkpale nte yvɔv kpaaki na i cɔɔki kilikite tɔ. ⁹ Pa tɛma-i ɲmav, lɛna pɔ tɔ i patanaa kɛ tɲɲ kupɲ kpenkpelasi. ¹⁰ Atɛ na iso kutuluyv ɲkv pa maləsəna Iso taseele koloosi kɛ mpv, na pɛ cɔ tɔ, kv kɲkɔlɔmɛɲ ka wɛ mɛɛtɛlənaa naale na hɔɔɔvɔv hɔɔɔvɔv. Mpɔɔyɔ pa tɛna patanaa kpatɛɲ kɛ Iso taseele kolɔɲa tɔɔ.

¹¹ Mpɔɔyɔ Tacaa tɔma Salɔmɛɲ si: ¹² Isu n ɲmaakvɔv-m Iso taseele tɛnɛ isɛntɔ tɔ, ye n tɛɲa ma kiɲ, na ɲ tɛkɔɔi ma kɔtɔtɔtɔ, na ma kusəsutv, maa la-ɲ nti maa su nyá caa Tafiiti tɔ. ¹³ Maa kɔɔ na má caya ma yɛlaa lɛɛɛli nyɔma hɛkv, ma kaa lɔ-wɛ.

Iso taseele taa tayanvɔv

¹⁴ Pa tɛma Iso taseele ɲmav, isv Salɔmɛɲ ká kɛsɔv-wɛ tɔ. Lɛna ¹⁵ pɔ matɪ kpenkpelasi tɔɲ nyɛnsɪ kɛ kutuluyv koloosi tɔɔ na pɛ taa tɔ kɛ pɛ kpayav atɛ na pɛ yoosina pata tɔ, na pɛ pɔ-sɪ tɔtɔɔ atɛ. ¹⁶ Lɛna pɔ cosi Iso taseele kɛ mɛɛtɛlənaa naanvwa na pɔ kaya kpenkpelasi tɔɲ nyɛnsɪ sɪ pa sukɪ Iso atakaa. Lɛna pɔ ha tɛnaya hɛtɛ sɪ tɛcayale kate taa kate nyɛntɛ. ¹⁷ Lɛna pɛ kaasi Iso taseele mayamaya kɛ mɛɛtɛlənaa hɪu. ¹⁸ Kpenkpelasi tɔɲ nyɛnsɪ tike waasəna Iso taseele taa tɔɔ. Pɪ naaki pɛ wɛna pɔ ɲmana-tɛ tɔ. Lɛna pɔ lɛsɪ kpenkpelasi tɔɔ kɛ yaayenaa na tɲɲ nɔlɪ i pee fotoonaa. ¹⁹ Lɛna pɔ tayanɪ kate taa kate tɛcayale ɲtɛ sɪ pa sukɪ Iso atakaa. ²⁰⁻²¹ Kutuluyv ɲkv kv tayalɛɲ na kv wan ka wɛ mɛɛtɛlənaa naanvwa naanvwa kɛ. Na pɔ pɔ wɔla kɛ kv taa, na Iso taseele taa tɔtɔ. Lɛna pɔ kaya wɔla alukpala kɛ kv nɔɔɔ. Na pɔ su tɛna tɔtɔɔ kɔtaya tɛlatɛ nte pa kama taasi na pɔ waasi-tɛɛ wɔla tɔ. ²² Iso taseele tɛna na kɔtaya tɛlatɛ kɛ pa pɔwa wɔla.

²³⁻²⁶ Mpɔɔyɔ pa saaka tɔvɔv ɲkv pa yaa sɪ Olifi tɔɔ isɔtaa tanlaa mpa pa yaa sɪ Selupɛɲnaa tɔ pa lɛsɛɲ naale na pɛ kɲkɔlɔmɛɲ kɛ mɛɛtɛlənaa kakpasɪ sɪ pa sukɪ Iso atakaa cɔɔ. Paa wei i ken naale tayalɛɲ kpɛntɔɔi mɛɛtɛlənaa kakpasɪ kakpasɪ. ²⁷ Mpɔɔyɔ pa su-wɛɛ kate taa kate kutuluyv hɛkv taa, na pɔ hɛtɪ pa ken na pa kenɔɔsi naale suli hɛkv taa. Na inɛ i nyɛɲka yoosina kutuluyv na cɛnɛ, na inɛ na cɛnɛ. ²⁸ Lɛna pɔ waasi-wɛɛ wɔla.

²⁹ Mpɔɔyɔ pa lɛsa isɔtaa tanlaa, na paan fotoonaa na yaayenaa kɛ kutuluyv koloosi tɛna taa na sɪ waali. ³⁰ Na pɔ waasi wɔla kɛ Iso taseele na kate taa kate tɛcayale pɛ atɛ.

³¹ Lɛna pɔ saaki Olifi tɔvɔv kɛ Iso atakaa kutuluyv nɔnɔɔ kampv kɛ kɔtɛkɛɲ naale. Paa saaka-i tuusola kakpasɪ kɛ, na i wɛ isɛntaa na isɔtaa tɔɔ. ³² Mpɔɔyɔ pa lɛsa i tɔ kɛ isɔtaa tanlaa, na paan fotoonaa, na yaayenaa, na pɔ waasi isɔtaa tanlaa na paan kɛ wɔla. ³³ Tɔvɔv ɲkv inɪ tɔtɔɔ pa saaka Iso taseele kampv. Iɛ tuusola liyiti tike kɛ pa tɔ ilɛ. ³⁴ Kɔtɛkɛɲ naalɛɛ pa saaka-i. Paa kɔtɛkɛɲ ɲkv kv kpiliyi tɔm naale. ³⁵ Lɛna pɔ lɛsɪ pɛ tɔ kɛ isɔtaa tanlaa, na paan fotoonaa na yaayenaa, na pɔ waasi pa tɔ kɛ wɔla.

³⁶ Pɛ waali kɛ pa ɲmá Iso taseele taya kolɔɲa na pɛ kusaaɛɛ loosi tooso, na kpenkpelasi tɔɲ nyɛnsɪ kɛ loonɲa kɔlɔmaya na pɛ cɔ na pɛ tá.

³⁷ Salɔmɛɲ kawulaya pɛnaya liyiti nyɛɲka kɛ pa isɔtv naale nyɛɲ taa kɛ pa su Tacaa Iso taseele kite. ³⁸ Salɔmɛɲ kawulaya pɛnaya naanvwa na kɔlɔmaya nyɛɲka isɔtv pɛlɛfɛi naanvwa nyɛɲ taa kɛ pɔ tɛsa Iso taseele ɲmav. Na tɛ wɛ teitei isv paa kɛsa-wɛɛ tɛ tɔm tɔ.

Iso taseele ɲmav pusɪ kpɛnta naatosompɔɔɔɔɔɔɔ nɛtɛ.

7

Salɔmɛɲ kawulaya tɔyaya ɲmav

¹ Mpɔɔyɔ Salɔmɛɲ ɲmawa i mayamaya i tɔyaya. Pusɪ sika naanvwa na tooso, iɛ i tɛma-keɛɛɛ. ² Kutuluyv ɲkv pa yaakaya sɪ, Lipan hɔtɔvɔv tɔɔ Salɔmɛɲ caalɛna ɲmav. Kv tayalɛɲ wɛ mɛɛtɛlənaa nɪlɛ na naanvwa na kv wan kɛ mɛɛtɛlənaa hɪu na kakpasɪ. Kv kɲkɔlɔmɛɲ kɛ mɛɛtɛlənaa naanvwa na kakpasɪ. Paa tɛma kv pata kpenkpelasi tɔɲ nyɛnsɪ na tesikasi

kuparisi ke loosi liyiti tɔɔ pa yaakaya-kuyu mpɔ. ³ Kpenkpelasi ton nyansi nule na kakpasɩ ke pa kayaa, ɛlena pɔ tɛni pata kpatɛn. Paa loonja nkaya kpenkpelasi naanɔwa na kakpasɩ, na si lu loosi tooso na si tɛna tesikasɩ tɔɔ. ⁴ Pɛ kaasi na pɔ tulɩ pɛtolee loosi tooso tooso kɛ kutuluyu nkɩ ku kɛnkɔmɛn naale tɔɔ, na ɔ nyɛnɛyi tɛma. ⁵ ɛlena pɔ tɔli ku kɛnkɔmɛn naale tɔɔ kɛ nɔɔnɔsɩ kootanaa nyansi ke tooso tooso na si nyɛnɛyi tɛma.

⁶ ɛlena pɔ nmɔ akelenaa kutuluyu na ku tayalɛn ke mɛɛtɛlɛnaa hiu na kakpasɩ, na ku wan ke mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na kakpasɩ. Ku na ku akelenaa na ku sakaya. Ku wɛ kɛ ɛsu kutuluyu nkɩ pa yaa si Lipan hɔtɔyɔ tɔ.

⁷ Mpɔyɔ pa nmawa kawulaya kpaan tɔtɔ. Tɛnaya Salɔmɛn huɔkaya tɛm na i hɔlɛyɩ tampana. ɛlena pɔ pɔ ku tɛnaya kpenkpelasi ton nyansi, ke pɛ kpayan a tɛ tɔ, na pɛ yoosina pata.

⁸ Pa nmawa i kutuluyu kusɔsɔn ke mpɔyɔ teitei kɛ Lipan hɔtɔyɔ kutuluyu waali na waav lɛnkɩ taa.

ɛlena Salɔmɛn nmɔ kutuluyu lɛnkɩ ke mpɔyɔ teitei kɛ i alɩ Icipiti wulav pɛɛɔ.

⁹ Pɛɛ kusaakee kupampana ke pa nmawa pɛ tɛnaya mpɔ, na pɛ koloosi ke too kite tɛɛ halɛna ku ɛmaale. Pa saaka-yɛyɛ a taa na a waali kɛ teitei kɛ ɛsu paa kɛɛsaa tɔ. ¹⁰ Kukpamɛn kupan wei i tayalɛn wɛ mɛɛtɛlɛnaa kakpasɩ kakpasɩ na liyiti liyiti tɔɔ pa suna kite. ¹¹ ɛlena pɔ nmawa pɛɛ kusaakee na kpenkpelasi ton nyansi. ¹² ɛlena pɔ nmɔ kolunja sɔsaya na pɛɛ loosi tooso, na kpenkpelasi loonja ke teitei ɛsu pa nmaw taya nkɩ n takɩ na n tɛlɛsi ɛsɔ tɛɛɛɛ taa tɔ, na pɛ taa tɔɔ kolunja.

Koolu Hilam tɛma (Kvɛɛsɩvɩ II 2:12-13)

¹³⁻¹⁴ Koolu nɔɔlɩ i ka wɛnna na pɔ yaaki-i si Hilam, i caa ke Tiiri tɔ, na i too ke Nɛfɛtali kpekɛle taa tɔ, ɛɛ i too ɛni i ka kɛ leelu. Apalɩ ɛni i ka nyɛmɔ nyɛyɛtɩ kusɛɛmtɩ lupɩ ke teu kɛ. Pɛ tɔɔ kɛ wulav Salɔmɛn tilaa si i kɔɔ na i lupi-i wontunaa.

Nyɛyɛlɩvɩ kusɛɛmɩvɩ akelenaa (Kvɛɛsɩvɩ II 3:15-17)

¹⁵ Hilam lupɛna nyɛyɛlɩvɩ kusɛɛmɩvɩ akelenaa ke naale. Pa kɔnkɔlɩmɛn wɛ mɛɛtɛlɛnaa pɔɔɔlayafɛi naanɔwa. Pa yasɔlaya ke mɛɛtɛlɛnaa naatosɔ. ¹⁶ ɛlena i lu kahusi taka kɛ nyɛyɛlɩvɩ kusɛɛmɩvɩ nkɩ na i tɛni akelenaa mpɛ pa nyɔɔn taa. Paa nkɩ ku wɛna mɛɛtɛlɛnaa naale na hɔyɛlɩvɩ. ¹⁷ Na Hilam lu canɛm wontu ke tɛm naale. Lɛntɩ wɛ ɛsu puluyu, lɛntɩ ɛsu yɔm na atɩyɩsa, na i tɔ paa akele wei i kahuka tɔɔ kɛ naatosompɔɔlaya. ¹⁸ ɛlena i lu canɛm wontu, ɛsu tɩyɩ nakɩli ku pɛɛ taka, na i tɩ-yɛyɛ akelenaa kahusi pulun ɛni i tɔɔ kɛ loosi naale na pɛ takɩ. ¹⁹ Na pɔ tasa canɛm wontu naalɛyɛ lupɩ, tɛ nyɛsɛna ɛsu yaayɛnaa, na tɛ tayalɛn wɛ mɛɛtɛlɛnaa naale naale, na pɔ tɛni paa akele wei i tɔɔ. ²⁰ Paa lapa canɛm pulɩpɩnaa ke kpayama kpayama ke akele kahuka tɔɔ kɛ puluyu na tɩn pɛɛ lɛɛsɛn nmɩnɩvɩ (200) loosi naale. ²¹ Mpɔyɔ pa sika akelenaa mpɛyɛ ɛsɔ tɛɛɛɛ nɔnɔyɔ. Lɛɩ na ntɔyɛn tɔɔ, na pɔ ha-i hɛtɛ si Yaken. (Pɛ nyɩvɩ ntɛ si ɛsɔ nyɔɔsɛyɩ na pa tɛ taa). Na pɔ ha mpɛtɛn tɔɔ nyɛn ke hɛtɛ si Poosi. (Pɛ nyɩvɩ ntɛ si ɛnɔyɛɛ ton tɩ, na pa tɛ taa).

²² ɛɛ Hilam tɛma akelenaa mpɛ pa lupɩ ntɛ.

Nyɛyɛlɩvɩ kusɛɛmɩvɩ nyampaani (Kvɛɛsɩvɩ II 4:2-5)

²³ Mpɔyɔ pa lupa nyɛyɛlɩvɩ kusɛɛmɩvɩ ke nyampaani anaam taka kɛ ikulutav, na pɔ pɛlɛyɩ lom, ɛsu lule. Nyampaani ɛni i wan wɛ mɛɛtɛlɛnaa kakpasɩ na i kɔnkɔlɩmɛn ke mɛɛtɛlɛnaa naale na titite. Na i ikulutav tɔɔ wɛ mɛɛtɛlɛnaa naanɔwa na kakpasɩ. ²⁴ Na pɔ lɛsi nyutɩ natɛli tɛ pɛɛ fotoonaa ke nyampaani tɔɔ kɛ i lupɩ waatu, na pɛ cɔɔ na pɛ tɔ. Paa mɛɛtɛli wei kɛ pɛɛ hiu. ²⁵ ɛlena pɔ lu nyɛyɛlɩvɩ kusɛɛmɩvɩ ke naan lɛɛsɛn naanɔwa na naale, na pɔ pulɩ-i tooso tooso ke tɛm liyiti. Lɛɛn nyɛnɛyɛna ɛlim tɛlule, lɛɛn na pɛ tɛtɩɩ, lɛɛn na pɛ ntɔyɛn na lɛɛn na pɛ mpɛtɛn. ɛlena pɔ tɛni nyampaani ɛnɛyɩ naan lɛɛsɛn ɛni i tɔɔ. ²⁶ Nyampaani ɛni i

kpūsəŋ we ké ɪsu yulɔ ntantaku wan. Na ɪ ntompee ɪsu poosiya, na á nəḡəsəna ɪsu yaayenaa. Nyampaani ɪnɪ ɪ tɔki ɪsu lɔm liitilinaa iyisi nunaasa (80000).

Nyəḡəlyu kuseemuyv keekenaa

²⁷ Mpróyú pa lupa nyəḡəlyu kuseemuyv ke lɔm keekenaa ke naanɔwa. Pa taɣaləŋ na pa wan ke meətələnaa naale naale. Pa kuŋkuluməŋ ke meətəli kulum na həḡəlyu. ²⁸ Pa lupa nyəḡətu ké, ɪlena pá tənɪ tə tɔɔ ké lentɪ. ²⁹ Na pá ləsi tələ tə tɔɔ ké təḡlasɪ na latəcenaa na ɪsɔtaa tanlaa fotoonaa. Na pá la mpv tətəḡ lentɪ tɔɔ, na pá susi canəm atuyusa taka ké fotoonaa mpe pa pətɛɛ na pa ɪsɔtaa. ³⁰ Paa keeke wei ɪ ka wena nyəḡəlyu kuseemuyv kpatəŋ naaleɣe, na tə tɔɔ ké pəpələe liyiti. Na pa tamsəna kpatəŋ ɪnəɣɪ nyəḡətu liyiti ɪsu nəḡheɛ taka ké ŋkulunasi taa. ɪle nəḡheɛ anɪ na keeke pɪ ké nyəḡəlyu kulumuyv ké. Ama a ta tɛɛ atuyusa ke taɣaləŋ. ³¹ ɪlena pá lá pulɔpɪ ɪsu pəpətɛ taka na tə tapuyv ke koota na tɔ kula na pá tənɪ nyampaani. Tə wan seka pəcɔ sɪ pá la meətəli kulum. ɪlena pá ləsi tə tɔɔ ké fotoonaa. ³² Kεεke tɛɛ ké ɪ pəpələe liyiti weɛ. A kuŋkuluməŋ ke mpiiŋ tooso, na a nyəḡətu kpatəŋ na keeke pə tamsa kulum. ³³ Paa lupa keeke ɪnɪ ɪ pəpələe ke teitei ké ɪsu yooɔ keeke nyəna. Pə kpayav a mayamaya na akpatəŋ, na a nyəḡəlukpatasi, na a tiipee tɔ, nyəḡəlyu kuseemuyv ke pa lupa. ³⁴ Nyəḡətu nti tə we ɪsu keeke nəḡheɛ taka ké ɪ ŋkulunasi taa tɔ, pə kpenta nyəḡəlyu kulumuyv ké. ³⁵ Paa keeke wei ɪ tɔɔ ka we pəpətɛ taka, na tə wan ke mpiiɔ kulumuyv. Na nyəḡəlyu kuseemuyv kukutɔŋ na ku həḡəlasɪ tɔka-tɛ. Nyəḡətu nti na keeke mayamaya pə kpenta kulum. ³⁶ ɪlena pá ləsi ɪsɔtaa tanlaa, na təḡlasɪ, na paan fotoonaa ke kukutɔŋ na nyəḡətu həḡəlasɪ nsi sɪ tɔɔ. Na pá ləsi atuyusa fotoonaa na pá cɔɔ na pá tá. ³⁷ Pa lupa keekenaa mpe pa naanɔwa ké teitei ké. Paa wei ké nyəḡəlyu kulumuyv ɪtamsav, na pa wan na pa taɣaləŋ na pa weɛtu we teitei.

³⁸ Mpróyú pa lupa cemsənaa səsaa ke naanɔwa na pá tənɪ keekenaa mpe pa tɔɔ. Paa cemsɛ wei ɪ kuŋkuluməŋ we meətələnaa naale, na paa wei ɪ tɔki lɔm tonoonaa pələfɛɪ naanɔwa. ³⁹ ɪlena pá su lɔm keekenaa kakpasɪ ke ɪsɔ təsɛɛle na ɪlim mpətəŋ ŋkulunə həḡəlyu taa.

ɪsɔ təsɛɛle nyəḡətu wontu (Kvɔɔsɔvɔ II 4:7-5:1)

⁴⁰ Mpróyú Hɪlam tɛma cemsənaa na cemsisi nsi pa ŋmusəḡəna caləm tɔ, na tɔlɔma ləḡlasɪ, na pə tənɪ mpi Salɔməŋ ká tɔ-ɪ sɪ, ɪ la ɪsɔ təsɛɛle taa tɔ.

⁴¹⁻⁴² Pə kpayav akelenaa naale, na pa kahusi na sɪ canəm wontu, ɪsu sɪ tɔɔ pulun tɔm naale, na pulun ɪnɪ ɪ tɔɔ tɔyɔ pee nasələ (400). Paa akele wei ké loosi naale.

⁴³ Na lɔm keekenaa naanɔwa, na pa tɔɔ cemsənaa naanɔwa tɔtɔ.

⁴⁴ Na nyampaani anaam wei pa tənɪ latəcenaa naanɔwa na naale tɔɔ tɔ.

⁴⁵⁻⁴⁷ Na wontu nti pa kuukina tɔlɔma tɔ, na pə ləḡlasɪ na poosiyanaa mpa pa ŋmusəḡəna caləm tɔ.

Nəḡəlu ta nyɪ nyəḡəlyu kuseemuyv tuutuuma wei Hɪlam lupa ɪsɔ təsɛɛle wontunaa mpe na ɪ sotiti tɔ, tə nyuyv. ɪ lapa-təɣɪ teitei ké ɪsu Salɔməŋ keesa-ɪ tɔ. Yaatanɪ tɛtɛkələ taa acalɛɛ nna pa yaa sɪ Sukɔtɪ na Saatan tɔ a həkv taa ké pa lupa-tɪ, na pá tɔ-təɣɪ Tacaa təsɛɛle taa.

⁴⁸ Mpróyú Salɔməŋ lapa na pá lu wula nyəmnaa na pá tɔ Tacaa təsɛɛle taa: ɪsu tulaalɔnaa təwətɛ,

na taapəli wei ɪ tɔɔ pa suki ɪsɔ potopotonaa tɔ.

⁴⁹⁻⁵⁰ Na fətəlanaa kpelee naanɔwa, na pá su-weɣe kate taa kate kutuluyv ɪsɛntaa. Kakpasɪ na ntəḡəŋ tɔɔ, kakpasɪ na mpətəŋ tɔɔ. Na pá lu fətəlanaa mayamaya na pa tɔɔ canəm na pa kpətələŋ tɔm naale. Na pá lu cemsənaa na poosiyanaa mpa pa ŋmusəḡəna caləm tɔ, na kəpɔnaa, na cofolonaa, na

kamponaa mpa pa tæka tæcayale kate taa kate nənəyɔ
tɔ, pa nyəyətɔ na Iso tæsele kamponaa nyəntɔ tɔtɔ.

⁵¹ Waatu wei Salumən tɛma Tacaa tæsele ŋmaɪ, ɪlɛna ɪ kpaya mpi ɪ caa Tafiiti ka suwa Tacaa tɔ na ɪ tɔ pə tənaya Iso tæsele kpancoou kutuluyɔ taa. Pə kpayaɪ wɔla, na liyitee nyəyətɔ, na wontu lentənaa kɛ mpɔ.

8

*Iso atakaa suw kɛ Iso tæsele taa
(Kvtəsɔtv II 5:2–6:2)*

¹ Waatu wei Salumən tɛma Iso tæsele kɛ ŋmaɪ, ɪlɛna ɪ koti Iseyeli kupayalaa, na pa kpeka, na pa lulɔŋ nyuyɔ nyəma kɛ Yosalem sɪ, pɔ kpaya Iso atakaa kɛ Tafiiti tɛ, timpɪ pa yaa sɪ Siyən tɔ, na pɔ pona Iso tæsele taa. ² Mpɔyɔ Iseyeli nyəma tɛna kota wulav tɛyɛ pa ɪsɔtɔ naatosompəyɔlaya nyəŋ kɛ coka acima tɔyɔ. ³ ɪlɛna Iseyeli kupayalaa su kətɔlaa mpa pa sɔyɔla Iso atakaa tɔ. ⁴ Mpɔyɔ kətɔlaa na Lefii nyəma pa kpaya Iso atakaa, na pə cokɔle, na pə wontu. ⁵ ɪlɛna wulav Salumən na Iseyeli nyəma mpa paa kotina Iso atakaa tɔ, pɔ lɔ kətaya kɛ heen na naan tuutuuma pə fɛi kalɔyɔ.

⁶⁻⁷ Pə waali kɛ kətɔlaa suɔna-ɪ kate taa kate tæcayale kɛ ɪ lonte kɛ ɪsɔtaa tanlaa keŋ tɛɛ, na pɔ kenti ɪ na ɪ kpatɔŋ wei pa kpakəyənɔ-ɪ tɔ ɪ tɔtɔ. ⁸ Kpatɔŋ ɪnɪ ɪ ka tayalaa kɛ. Halɔna ye n wɛ Iso tæsele taa, n naaki-ɪ kɛ. Ama ye awalɪ tɔtɔ, ɪlɛ nn naaki-ɪ. Mpɔyɔ pə wɛ halɔna saŋa. ⁹ Moisi kusəsutɔ pɛɛ kpaatanaa naale wei Iso ka cɛla-ɪ Holɛpɔ puyɔ tɔtɔ, pa tike pa wɛnna pə taa. Waatu ɪnəyɪ ɪ na Iseyeli nyəma paa pɛɛla nɔyɔ kɛ pa Icipiti luw waali.

¹⁰ Waatu wei kətɔlaa luna Tacaa tæsele taa, ɪlɛna ɪsɔŋmuntɔ haya kutuluyɔ taa. ¹¹ Halɪ kətɔlaa ta pəsɪ kətuyɔ tɛmlɛ. Mpi tɔ, Tacaa teu ka suna Iso tæsele. ¹² Mpɔyɔ Salumən mapɔ kapuka sɪ:

Halɪ Tacaa nyaa tɛmna sɪ,
səkpɛtuyɔ taa kɛ n ká caya.

¹³ Ama ma ŋma-ŋ Iso tæsele
nte tɔ taa n ká caya tam tɔtɔ.

*Iso tæsele tɔlvuyɔ faaci
(Kvtəsɔtv II 6:3-11)*

¹⁴ Mpɔyɔ Salumən kɛɛsɔna kotilaa tɔtɔ na ɪ sɛɛ-wɛ. ¹⁵ ɪlɛna ɪ tɔ sɪ: Ma sɛɛ Iseyeli Iso Tacaa. Mpi tɔ, n lapa teitei kɛ ɪsu n ka suw ma caa Tafiiti kɛ nɔyɔ tɔ sɪ, ¹⁶ hatoo kuyaku ŋku ɪnɪ n ləsuyɔ nyá yɔlaa Iseyeli nyəma kɛ Icipiti taa tɔ, n ta ləsɔta pa acalɛɛ taa natɔlɪ sɪ pɔ ŋma-ŋ nyá tæsele na ɪ caya. Ama Tafiiti kɛ n ləsaa sɪ ɪ la pa wulav. ¹⁷ Halɪ ɪlɛ ɪ mayasaya sɪ ɪ ŋmaaki-ŋ tæsele. ¹⁸ Ama Iso nyá n tɔma-ɪ sɪ: N mayasuyɔ mpɔ tɔ, pə wɛ teu yaa, ¹⁹ ɪlɛ nyá pəyaya mayamaya ká ŋmana-m, pə taya nyá. ²⁰ Mpɔyɔ Tacaa tɔka ɪsɔna ɪ ka suwa tɔ, na má lɛɛtɪ ma caa lonte taa kɛ Iseyeli nyəma kawulaya kumte tɔtɔ, na má ŋmá Iso tæsele tɛnɛ. ²¹ Halɔna má la nyá atakaa tæcayale. ɪ taa kɛ nɔyɔ ŋka nyá na ta caanaa ɪ pɛɛla pa Icipiti taa ləsuyɔ waatu tɔ, ka pɛɛ kpaatanaa wɛɛ.

*Salumən səlɔmuyɔ sɔsɔɔv
(Kvtəsɔtv II 6:12-40)*

²² Pə waali kɛ Salumən sɔŋa kətaya tɔlatɛ kite kɛ Iseyeli samaa ɪsɛntaa na ɪ kpaasɪ ɪ nɪŋ na ɪ səlɔmɪ Iso sɪ: ²³ Hai, Tacaa, Iseyeli Iso. Iso nɔyɔlɔ ɪ fɛi ɪsu nyá. Paa ɪsɔtɔnuyɔ taa kɛ hatoo ɪsɔtaa, paa tɛtɔ tɔtɔ kɛ atɛ cənɛ. N sɔla mpa pa lakɪ nyá tɛmlɛ na lotu kolumtɔ tɔyɔ, na ɪ lakɪ-wɛyɛ ɪsɔna n ka suwa tɔ. ²⁴ Mpɔ ɪnəyɪ n lapa mpi n ka su ma caa Tafiiti tɔyɔ saŋa. ²⁵ Hai Tacaa Iseyeli Iso, la tɔtɔyɔ nɔyɔ ŋka n ka su-ɪ tɔ sɪ, ye ɪ luluyɔ nyəma tɔma teu ɪsu ɪnɪ ɪ tɔm tɔ, mpɛ paa tɔkɔna kawulaya kɛ ɪ waali kɛ tam na pɔ kaasəyɪ tɔmayɔ Iseyeli yɔlaa tɔtɔ. ²⁶ Hai, ma wiikina-ŋ sɪ ɪ la nɔyɔ ŋka n ka su ma caa tɔ.

²⁷ Ule tampana Iso pəsəyi na í caya ateyele? Mpi tɔ, paa isətənyu na ku tɔəmən tɔ, ɪ ta maya ku taa. Pəyele Iso təsele nte ma ŋma-ŋ tɔ, tɔ ta haŋna mpv. ²⁸ Hai, Tacaa, paa na mpv keesi nyá ise na ma tɔɔ, na ŋ nu ma wiinau na ma yaav mpi ma yaaki-ŋ saŋa isəntɔ tɔ. ²⁹ Kuli nyá ise na ŋ paasəna kutuluɣu kɔneye ilim na ahoo. Mpi tɔ, tənaya n tɔma si n ká caya. Ule nu ma kəsələmutv. ³⁰ Nu yaav mpi ma na nyá yəlaa Iseyeli nyéma tɔ yaaki-ŋ cəne tɔ. Hai, nu ta kəsələmutv ke isətaa timpi n wɛɛ tɔ, na ŋ husi tá isayatu.

³¹ Ye nɔɣɔlv pəntəna ɪ tɔɣəntəle, ɪlena pa yaa-ɪ si í kɔɔ Iso təsele tənɛ tɔ taa na í tuuna kətaya tɔlatɛ isəntaa si ɪ ta na. ³² Hai, Tacaa, nu pa tɔm ke hatoo isətaa, na ŋ fayasi-wɛ, na ŋ ku tasəkəle tɔ tɔm, na ŋ hólí tampana tɔ.

³³ Yaa ye pə kɔma na Iseyeli nyéma wakələna-ŋ, ɪlena pa kolontunaa kəli-wɛ, na pá kɔɔ Iso təsele taa cəne si, ŋ tayaní-wɛ, na pá sɛɛ-ŋ na pá wiina-ŋ. ³⁴ Ule hai, Tacaa, nu pa tɔm ke hatoo isətaa, na ŋ tayaní pa isayatu, na ŋ mənna-wɛye pa tətɔnaa mpa ŋ ka ha pa caanaa tɔ. Mpi tɔ, pa ké nyá yəlaa ké.

³⁵ Yaa ye pa wakələna-ŋ na ŋ yele na tɔv wuli-wɛ na pá cekəna mpv. ɪlena pá keesəna Iso təsele tənɛ tɔ tɔɔ, na pá səlɛmí-ŋ, na pá sɛɛ-ŋ, na pá pasa pa ti, na pá tayaní timpi pa wakələna-ŋ tɔ. ³⁶ Ule Tacaa, nu pa tɔm ke hatoo isətaa, na ŋ husi pa isayatu. Mpi tɔ, pa ké nyá yəlaa ké, na nyá tɛmlɛ nyéma. Pə waali, ɪle hólí-wɛye isəna paa tɔ tɔv tɔ. ɪlena ŋ yele na tɔv nu tɔv nti n ha-wɛ si tɔ pəsí pa nyəntv tɔ tɔ tɔɔ.

³⁷ Yaa ye yulukusəku luna, yaa kutɔɣɔv mɔɔnaa, yaa ku səpa, yaa kutolon yaa nyɔɣɔsi luna, yaa kolontunaa suuna Iseyeli nyéma koloosi acalɛɛ taa na pá ŋmakələyi-wɛ. Paa wahala nɔɣɔlv, yaa kutəŋ nakuli ku tu kɔmna, ³⁸ na pá haŋ nyá yəlaa Iseyeli nyéma, na pa taa nɔɣɔlv nu ɪ isayatu sɔŋ na í keesəna nyá təsele tənɛ tɔ tɔɔ na í wiina-ŋ, na í tɛye-ŋ niŋ. ³⁹ Ule hai, Tacaa, nu ɪ tɔm ke nyá tɔcayalɛ ke hatoo isətaa, na ŋ tayaní paa wei ɪ tɔwakəllɛ na ŋ keesəna ɪ tɔntɛ. Mpi tɔ, nyá nyəmna paa wei ɪ lotu. ⁴⁰ Laki-wɛye mpv, ɪlena pɛlɛ pá seeki-ŋ tam ké tɔv nti n ha pa caanaa tɔ tɔ taa.

⁴¹⁻⁴² Yaa ye kpai nyéma nu nyá hətɛ tɔv tɔm, na tɔma sɔsɔna wɛna n lakəna tɔ, na pá lu pa tɛ na pá sɔɔsi Iseyeli nyéma tɔɔ, na pá kɔɔ Iso təsele taa cəne na pá səlɛmí-ŋ. ⁴³ Ule Tacaa, nu pa tɔm ke nyá tɔcayalɛ ke hatoo isətaa, na ŋ la-wɛye pa kəsələmɛm. Mpv pu yelina na atɛ yəlaa tənə nyi-ŋ, na pá seeki-ŋ isɪ nyá yəlaa Iseyeli nyéma seekuɣu-ŋ tɔ. Paa nyi tɔtɔ si Iso təsele nte ma ŋma-ŋ tɔ, tɔ ké nyá nyəntɛ təkpaata.

⁴⁴ Yaa ye ŋ tɔ nyá yəlaa Iseyeli nyéma si pá yoonə pa kolontunaa, na pá keesəna nyá ɪcatɛ kuləsəle tənɛ na Iso təsele nte ma ŋma-ŋ isəntɔ tɔ, pa tɔɔ na pá səlɛmí-ŋ. Ule hai, Tacaa ⁴⁵ nu pa wiinau ke hatoo isətaa na ŋ waasi-wɛ.

⁴⁶ Yaa ye pə kɔma na pá wakələna-ŋ. Mpi tɔ, yulv nɔɣɔlv ɪ fɛi si u wakələyi. Ntanyí n ká mv-wɛ na pááná, na ŋ yele na pa kolontunaa kəli-wɛ, na pá kpa-wɛye yomle, na pá pona-wɛye pa acalɛɛ taa ké pəcəlv pəcəlv yaa pooluŋ taa. ⁴⁷ ɪlena pá pəsəna laakali ke tənə si pa wakələna-ŋ, pa lapa isayatu, pa tɔm səpa. ⁴⁸ ɪlena pá səlɛmí-ŋ na pa lotu tənaya timpi mɪ pa wɛ mpv tɔ. Na pá keesi pa ləmayasɛɛ na nyá ɪcatɛ tənɛ na Iso təsele nte ma ŋma-ŋ isəntɔ tɔ pa tɔɔ, ke tɔv nti n ha pa caanaa tɔ tɔ taa cəne. ⁴⁹ Ule hai, Tacaa, nu pa wiinau ke nyá tɔcayalɛ ke hatoo isətaa, na ŋ waasi-wɛ. ⁵⁰ ɪlena ŋ tayaní timpi pa wakələna-ŋ tɔ, na ŋ yele na pa kolontunaa na pa pətɔtɔlɛ. ⁵¹ Pəpətv fɛi, pa ké nyá piya ke hatoo kuyan̄ku n ləsa-wɛye Icipiti wahala sɔsɔ taa tɔɣɔ.

⁵² Hai, Tacaa Iso, nukí səlɛmən wei má na nyá yəlaa tu səlɛməyi-ŋ paa waatv wei tɔ. ⁵³ Mpi tɔ, nyá ləsəna-tɔɣv piitimnaa tənə hekɔ si tɔ pəsí nyá nyéma isɪ n yeluyɔ na nyá tɛmlɛ tɔ Moisi heeli-wɛye saa wei n ləsa ta caanaa ke Icipiti taa tɔ.

Salvmən kooliyi samaa ke Iso koolee

⁵⁴ Kətaya tɔlatɛ kite ke Salvmən ka luŋaa, na í kpaasi ɪ niŋ na isətaa, na í wiikina Tacaa. ɪ tɛma, ɪlena í kulí ⁵⁵ na í kooli samaa wei ɪ ka kota tənə tɔɣv kɔpantv si: ⁵⁶ Ma sɛɛ Tacaa nyá wei n yəlaa na nyá yəlaa Iseyeli nyéma heesi, isɪ n ka yɔɣətv tɔ. Pəpətv fɛi lɛlɛŋ, n lapa

teitei ké isu n ká suu nyá nɔɔ kupan̄ka na nyá tɔmlɛ tɔ Moisi nɔɔ tɔ. ⁵⁷ Ta Iso Tacaa wɛɛ ta waali, isu n ka wɛw ta caanaa caanaa waali tɔ. Taa lɔ-tɔ. Pɛcɔ taa yele-tɔyɔ waasɔyɔ. ⁵⁸ Yele na tɛ nukəna-ŋ tam, na tɛ tɔŋ nyá mpaan̄ taa isu n caaki tɔ, na tɛ tɔki nyá kiin̄, na nyá kusəsutɔ, na nyá kutututɔ nti n ka tɔ ta caanaa caanaa tɔ. ⁵⁹ Tacaa Iso tɔɔsəyi ma wiinav pəne pə tɔɔ ké ilim na ahoo, na n səŋna nyá yɔlaa taya paa kuyaku ŋku. ⁶⁰ Ḿpúyó atɛ yɔlaa tɔna ká nyəna si, Tacaa tike nté Iso, nɔɔlɔ fɛi tɔtɔ. ⁶¹ Na mə ləsasi náá suu-ɪ teu tɔmammam na í tɔkəyi ɪ kiin̄, na ɪ kusəsutɔ, isu í lakuyɔ san̄a isəntɔ tɔ.

Kɔtasɪ nsi pa lapa Tacaa tɔ
(Kvtɔɔsɔtv II 7:4-10)

⁶² Ḿpúyó wulav Salɔmən̄ na Iseyeli nyóma tɔna mpa paa kota tɔna tɔ, pa lapa Tacaa ké ⁶³ ciikuyɔ kɔtasɪ ké naan̄ iyisi hiu na naale (22000) na heen̄ na pəŋ ké iyisi nunɔwa na hiu (120000) ké Tacaa tɔsɛɛle tuluyɔ tɔɔ. ⁶⁴ Kɔtasɪ ta maya nyəɔlɔyɔ kusɛɛmuyɔ kɔtaya tɔlatɛ tɔɔ ké kuyaku ŋku. Ilena Salɔmən̄ yele na pá lá kɔtasɪ nsi kəkɔ lusa si tɔna tɔ na tɔɔnaya nyənsi na ciikuyɔ nyənsi nim cɔlɔ nim cɔlɔ ké Iso tɔsɛɛle taya tɔɔ.

⁶⁵ Waatu in̄ ɪ taa ké Salɔmən̄ na Iseyeli samaa tuutuuma wei ɪ luna tetɔ tɔna taa tɔ. Pə kpaxav Lepo-Hamatɪ haləna pə sɔna Icipiti lɔɔv tɔ, pa tɔɔ coka acima ké kuyɛɛn̄ naatosompəɔlaya. ⁶⁶ Kuyaku pələfɛi naanɔwa nyəŋku wule ké wulav yasa Iseyeli nyóma. Ilena pá polo pá sɛɛ-ɪ, na paa wei í kpe ɪ tɛ na lan̄hɛɛle. Mpi tɔ, Tacaa lapa ɪ tɔmlɛ tɔ Tafiiti na ɪ yɔlaa Iseyeli nyóma ké kupantu.

9

Tacaa lu Salɔmən̄ tɔɔ ké tɔm naale nyəm
(Kvtɔɔsɔtv II 7:11-22)

¹ Waatu wei wulav Salɔmən̄ tɔma Iso tɔsɛɛle na ɪ kawulaya tɔyaya na pə tɔna mpi ɪ caakaya tɔɔ ŋmav tɔ. ² Ilena, Tacaa lu ɪ tɔɔ ké tɔm naale nyəm ké teitei isu ɪ ka luu ɪ tɔɔ ké Kapawən̄ tɔ. ³ Na í yɔɔtɪ si: Ma nuwa nyá wiinav, ɪɛ Iso tɔsɛɛle nte n ŋmá isəntɔ tɔ tɔ pəsa ma nyəntɛ. Maa wɛɛ tɔ taa ké tam na má paasəna-tɛ, na má laki-mɛyɛ kupantu ké tam. ⁴ Ye nyaa tɔma teu na lotu kolumtu, isu nyá caa Tafiiti, na ŋ tɔŋəyi ma kiin̄ na ŋ tɔkəyi ma kutututɔ nti ma tu-ŋ tɔ, ⁵ ɪɛ maa yele na nyá kawulaya nyɔ tɔŋ ké tam tɔɔ ké Iseyeli nyóma taa. Ḿpúyó maa su nɔɔ ké nyá caa Tafiiti si, ɪ luluyɔ taa nyóma ká tɔkəna Iseyeli nyóma tɔɔ ké kawulaya ké ɪ sɔm waali. ⁶ Ama ye nyana nyá yɔlaa na nyá luluyɔ nyóma í lɔ-m, na í kisi ma kusəsutɔ na ma kiin̄ wei ma tu-mɛ tɔ, na í mələna tun̄ tɔɔ na í laaki-ɪ. ⁷ ɪɛ maa kpiisi-mɛyɛ tetɔ nti ma ha-mɛ isəntɔ tɔ tɔ tɔɔ, na má ló Iso tɔsɛɛle nte ma pəsa ma nyəntɛ isəntɔ tɔ, na yɔlaa tɔna won̄-mɛ na pá paana-mɛ. ⁸ Waatu in̄əyi yɔlaa ka tɔŋəyən̄a Iso tɔsɛɛle nte tu te teu ké mpv tɔ tɔ kin̄, na sɔɔntɔ kpa-wɛ na pə la-wɛyɛ piti, na pá pɔɔsəyi pa ti si: ɪɛ pepe tɔɔ ké Tacaa lapa tetɔ tɔne na Iso tɔsɛɛle tɔnɛyɛ mpv? ⁹ Ilena pá cɔ-wɛ si: Iseyeli nyóma lɔwa pa Iso Tacaa. In̄ ɪ ləsəna pa caanaa ké Icipiti tetɔ taa. Ilena pá tɔŋəyi tun̄. Pə tɔɔ ké Iso tɔŋsa-wɛyɛ mpusinaa mpɛ pa tɔna.

Salɔmən̄ tɔma
(Kvtɔɔsɔtv II 8:1-18)

¹⁰⁻¹¹ Tiin̄ wulav Hilam ka hana wulav Salɔmən̄ ké taasi kupan̄si tɔna, na wulanaa tɔna mpa ɪ nyulaya si ɪ ŋmaakəna tɔ. Pusɪ sika hiu na Salɔmən̄ tɛ Iso tɔsɛɛle na ɪ kawulaya tɔyaya ké ŋmav. Ilena í ha Hilam ké acalɛɛ hiu ké Kalilee tetɔ taa. ¹² Ḿpúyó ɪ lu Tiin̄ na í kɔɔ acalɛɛ anəyi nav. Ama ɪ lan̄le ta hɛɛ. ¹³ Ntɛna í tɔ si: Ma taapav Salɔmən̄, acalɛɛ nna n ha-m isəntɔ tɔ a ta nii isələ. Pə tɔɔ ké haləna san̄a pa suu hɔɔluyɔ ŋkuyɔ yaav si: Tetɔ ta nii isələ. ¹⁴ Pəyɛle wula tɔɔnənaa tooso na hɔɔluyɔ ké Hilam ka tilina Salɔmən̄.

¹⁵ Tɔlasɪ tɔma ké wulav Salɔmən̄ ka tuwa yɔlaa na pá ŋmá Iso tɔsɛɛle na ɪ kawulaya tɔyaya, na Milo, na Yosalem koloosi. Ilena pá ŋmá Hasɔɔ na Mekito na Kesɛɛ pə acalɛɛ. ¹⁶ Icipiti wulav ka yonna Kesɛɛ ɪcatɛ ké, na í kú Kanaan̄ nyóma mpa paa wɛ tɔ taa tɔ na í sɔ-tɛyɛ kəkɔ.

Pə waali ké Icipiti wulav pɛɛlɔ saa wulav Saluməŋ ɪlɛna Icipiti wulav ha Saluməŋ kɛ ɪcatɛ nte. ¹⁷ Pə tɔɔ ké Saluməŋ tayana-teye ŋmau, na ɪ ŋmá tɔtɔyɔ Pɛti-Holon-Pɛtɛɛ nyəŋ, ¹⁸ na Paala na Tamaa kɛ wulaya tɛtu hɔyɔlvɔ taa. ¹⁹ Na acalee wena a taa ɪ sukaya ɪ tɔyɔnasɪ tɔ. Na wena a taa ɪ sukaya yooou kɛkɛnaa, na kpayanəŋ tɔ. Na Saluməŋ ŋmá pə tɛna mpi ɪ caa tɔyɔ Yosalem ɪcatɛ taa mayamaya, na Lipan puyɔ taa na ɪ tɛtu tɛna taa.

Isəna Saluməŋ ka tayana tɛlasɪ tɛma anɪ tɔyɔlɔ. ²⁰ Waatu inɪ ɪ taa, yɛlaa mpa pa taa ké Isɛyɛli nyéma tɔ pa wɛ tɛtu taa ké. Isu Amolii nyéma, na Hiti nyéma, na Peliisi nyéma, na Hifi nyéma, na Yɛpusi nyéma. ²¹ Isɛyɛli nyéma taa pəsɪ na pá kɔ-wɛ tɔyɔ pa kaasaa. Mɛyɛ Saluməŋ tɔwa tɛlasɪ tɛma, na pá laki mɔpɔyɔ halɛna sanja. ²² Ama pə kaasa Isɛyɛli nyéma tɔ, wulav ta tɔ pɛɛyɛ tɛma kɛ mpɔ. Pɛɛyɛɛ ɪ waali nyéma, na ɪ yoolaa sɔsaa, na sɛkpema, na yooou kɛkɛnaa na kpayanəŋ paasənlaa. ²³ Mɔpɔyɔ tɛmlɛ paasənlaa kpa tɛma lataa kɛka nyuyɔ nyéma kɛ nasɛɛ na nɔnɔwa na nɛɛ na naanɔwa (550) na pá fɛŋiyɪ Saluməŋ tɛmlɛ lataa.

²⁴ Waatu wei Saluməŋ alɔ Icipiti nyəŋ lu Tafiti tɛ, na ɪ sɔv tɔyaya ŋka ɪ paalɔ ŋma-ɪ tɔ ka taa, ɪlɛna wulav tayani lonte ntɛ na ɪ ŋmá taya ŋka pa yaana pa tɛ taa sɪ Milo tɔ.

²⁵ Paa pənaya ŋka tɔm toosoɔ Saluməŋ lakaya Tacaa kɛ kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa sɪ tɛna tɔ, na ciikuɔ nyənsɪ kɛ kɔtaya tɛlatɛ nte ɪ ŋma-ɪ tɔ tɔ tɔ. Mɔpɔyɔ ɪ lakaya tɛma wena a tɔ pá ŋmá Isɔ tɛsɛɛ ntɛ tɔ.

²⁶ ɪlɛna Saluməŋ yɛɛ, na pá saaki kpuləŋ kɛ Isəyɔŋ-Kɛpɛɛ, kɛ ɪla cɔlɔyɔ tɛŋku kɔsɛɛm nɔyɔ kɛ ɪtɔm tɛtu taa. ²⁷ Mɔpɔyɔ Hilam pona Saluməŋ kɛ kpuləŋ saalaa kɔpama, na pá sɛŋna ɪ nyéma. ²⁸ ɪlɛna pa tɛna pá polo Ofii tɛtu taa na pá kpaya wula kɛ kiloonaa iyisi naanɔwa na naalɛ (12000) na pá pona Saluməŋ.

10

Sapa wulav alɔ nyəŋ pola Saluməŋ wiiluyɔ (Kɔtɔsɔvɔ II 9:1-12)

¹ Mɔpɔyɔ Sapa tɛtu wulav alɔ nyəŋ nuwa Saluməŋ hɛtɛ yaav. ɪlɛna ɪ polo sɪ pɔɔsəyɪ-ɪ tɔmnaa katɛ nyəntɔ, na ɪ ná ɪ nyəm tənaya. ² Alɔ inɪ ɪ tala Yosalem taa tɔ, na ɪ yomaa kɛ tuutuuma, na yoooyoonaa náá sɛyɛla tulaalɔnaa, na wulanaa, na liyitee pɛɛ kɛ tuutuuma. ɪlɛna ɪ pɔɔsɪ Saluməŋ kɛ tɔmnaa mpa pa tɛna ɪ ka tayanaa tɔ. ³ Na Saluməŋ cɔ tɔ tɛna, ɪ ta sɔɔ kɔlvɔmɔyɔ. ⁴ Mɔpɔyɔ alɔ inɪ ɪ nuna ɪ ŋkpanɔyɔ kɛ saluməŋ nyəm tɔm, na ɪ sa ɪ kawulaya tɔyaya ŋka ɪ ŋmawa tɔ. ⁵ Na tɔyɔnaya ŋka pa saakaya tɔ. Na yaasi wei Saluməŋ ka tayanna ɪ waali nyéma na pá laki tɛma tɔ. Na kɔtɔyɔ na kɔnyɔnyɔm tallaa wontu. Na kɔtasɪ nsi pa lakaya Tacaa kɛ Isɔ tɛsɛɛ taa tɔ, na pá la Sapa wulav inɛyɪ piti na pá mɔti ɪ nɔyɔ.

⁶⁻⁷ Ntɛna wulav alɔ nyəŋ inɪ ɪ tɔ sɪ: Pa kɛesa-m nyá nyəm tɔm kɛ hatoo ma tɛ. Ama ma ɪsɛ taa nata, ɪɛ ma ta mɔ-tɪ. Ama nɔɔnɔɔ ma nawa sɪ tampana kɛ pa heela-m tɛvɔŋ. Nyá nyuyɔ kɔlvɔ na nyá nyəm tɛɛwa ɪsu paa kɛesa-m tɔ tɔyamyam. ⁸ Nyá waali nyéma na nyá tɔyaya taa yɛlaa tɛna lapa nyɔlɛɛn ké. Mpi tɔ, pa wɛ nyá kin na pá nukɪ nyəm tɔm kɛ tam. ⁹ Ma sama nyá Isɔ Tacaa wei ɪ lɛsa-ŋ sɪ n tɔyɔ kawulaya kɛ Isɛyɛli taa tɔ. Isɔ sɔɔla ɪ yɛlaa kɛ tam tɔ tɔyɔ ɪ kpa-ŋ pa wulav, na ɪ tɔ-ŋ sɪ n tɔyɔ tampana na n laki kɔsiyisim.

¹⁰ Pɛɛ pə waali ké Sapa wulav inɪ ɪ hawa Saluməŋ kɛ wula tɔɔnɔnaa tooso na hɔɔlvɔ na tulaalɔ kɛ sɔsɔm, na liyitee pɛɛ tɔtɔ. Too tɔ, nɔyɔlv ta nata tulaalɔ ɪsu mɔpɔyɔ Isɛyɛli taa.

¹¹ Mɔpɔyɔ wulav Hilam kpuləŋ pola Ofii tɛtu taa na pá kɔna wula, na kɛŋkɛlasɪ kɔpanɔ nasɛli na liyitee pɛɛ. ¹² Kɛŋkɛlasɪ nsəyɪ Saluməŋ yɛlaa na pá kaya Isɔ tɛsɛɛ taa na ɪ kawulaya tɔyaya taa tɔtɔ. ɪlɛna pá kaasi na pá saaki yonyoolaa kɛ sanjɔnaa. Too tɔ, nɔyɔlv ta nata Isɛyɛli taa ké kɛŋkɛlasɪ na sɪ tɔɔv tala mpɔ pə taka.

¹³ Mɔpɔyɔ Saluməŋ hawa alɔ inɛyɪ pə tɛna mpi ɪ nawa na ɪ sɛlɛmɪ tɔ. Na ɪ lapɪ-ɪ kɔcɔɔŋ tɔtɔyɔ ɪsəna ɪ pəsaa tɔ. ɪlɛna wulav alɔ nyəŋ inɪ na ɪ waali nyéma pá mɛli pa tɛtu taa.

*Salwməŋ toŋ təm**(Kvtəəsvtv II 1:14-17; 9:13-28)*

¹⁴ Paa pənaya ŋka wula kiloona iyisi hiu (20000) ke pa kəŋna wulav Salwməŋ. ¹⁵ Ulena pécó pá kaasi mpi mpi taatəlaa fəlaya-i wontunaa tə tə, na lampuunaa mpa i kumatəŋnaa səsaa, na Laalupunaa awulaa fəlaya-i tə.

¹⁶ Ḿpúyú wulav Salwməŋ yelaa na pá lu wula kpaləŋ ke ŋmuvnyu (200). Paa ŋku kv təyɔ wula kiloona naatoso. ¹⁷ Kpaləŋ səkpeŋ ke ŋmuvnyu nunuwa (300). Paa ŋku kv təyɔ wula kiloo kulvm na titite. Na pá su kutuluyu ŋku pa yaa si Lipaŋ hətvu tə kv taa.

¹⁸ Na wulav yele na pá saaki kawulaya kpelaya na tuu kela, na pá tó ka tə kə wula. ¹⁹ Ḿpúyú pa lapa təkpalə ke kumlee naatoso ke təma tə, na pá su kpelaya ŋké. Paa saaka-keye na pá tv tətəsile kukulukulle, na pá tó təyɔlası ləesəŋ ke ŋkpalası təsule. ²⁰ Na təyɔlası ləesəŋ naanwa na naaleye kumlee anı a tə. Naatoso ke ntəyɔŋ tə, na naatoso ke mpətəŋ tə. Wulav nəyɔlv i ta saakəta kawulaya kpelaya ŋke ka taka.

²¹ Wula ke paa lupa Salwməŋ təyaya taa lvm poosiyanaa təna, na Lipaŋ hətvu kutuluyu taa wontunaa kvətəsvt. ²² Wulav ka wəna i mayamaya i kpuləŋ kə. Na i na Hilam nyəŋ pá puki pooluŋ. Paa pusi tooso wei, pa kəŋna wula na liyitee nyəyətə, na tuu kela, na təkpaaləŋ na kacəka suması səsənsı nasəli.

²³ Salwməŋ ka tē antulinya təna awulaa tənaya toŋ kə na nyəm. ²⁴ Pəpətv fəi lelen, Iso ka ha-i nyəm kə na yəlaa lukəna paa timpi na pá kəŋi-i təmnaa pəsvu. ²⁵ Paa pənaya ŋka, yəlaa mpe pa kəŋayana-i kvəvəŋ ke liyitee wontu, na wula, na wontu kvsusuutu, na yoou wontu, na tulaalvnaa, na kpayanəŋ, na kpanasi.

²⁶ Ḿpúyú Salwməŋ kpeyela i yoou keekənaa, na pə kpayanəŋ, na pá lu keekənaa iyaya na nasəle (1400), na kpayanəŋ iyisi naanwa na naale (12000). Ulena Salwməŋ cosi pə taa na i su i kin ke Yosalem. Pə kaasa nti ulena pá su təleye timpi timpi paa tayanaa si paa su-ti tə.

²⁷ Salwməŋ kawulaya waatu, liyitee ka wə Yosalem taa kə isı pəe. Na pá kaasi na kpenkpelası kupanasi náá təli yem isı tuŋ kpai nyəŋ wei i nyəki tetekəle taa tə. ²⁸ Icipiti na Silisii pə acaləe taa kə payatəlaa pukaya na pá yakı wulav ke kpayanəŋ na pá kəŋna. ²⁹ Liyitee nyəyətə nasətoso (600) ke pa yakaya Icipiti yoou keekənaa. Ulena pá ya kpayanəŋ ke nyəyətə nunuwa na nule na naanwa (150). Payatəlaa kulvmaa mpe pá yakayana na pá pukina Hiti awulaa na Silii nyéma.

11*Salwməŋ ta təŋ Iso luyə nyəntə**(Kvtəəsvtv II 11:18-12:1)*

¹ Icipiti wulav pəelə paasi, Salwməŋ tasa piitimnaa kpai nyəm payale alaa kelvyu kə. Paa Mowapu nyéma, paa Amoni nyéma, paa ltəm nyéma, paa Sitəŋ nyéma, paa Hiti nyéma.

² Pəyele Tacaa ka təma lseyeli nyéma ke kisinav ke piitim kpai nyəmnaa mpe pa təm kə si, pá na wə pá taa kpaya təma pécó pa taa saa təma. Pə taa kə na pəle pá svsi-wəye pa tuŋ laav taa. Ama Salwməŋ luyə ná svv piitim kpai nyəm mpi pə alaa kə. ³ Haləna í kpaya awulumpiya alaa ke nasətoso na nunuwa (700), na alaa lelə ke ŋmuvnyu na nunuwa (300). Mpe inı pa tolisina-i səsəm. ⁴ Tampana tə pə kəma na Salwməŋ kpatəli, ulena i alaa mpe pá svsi-i tuŋ laav taa. Haləna í yele i Iso Tacaa ke səlvu na lotu kulvmtv isı i caa Tafiiti. ⁵ Ḿpúyú Salwməŋ laa Sitəŋ nyéma tvu alv nyəŋkv Asətati na Amoni nyéma tvu isayav Milikom. ⁶ Tənaya i lapəna mpi pə ta maya Tacaa tə. Mpi tə, u tasəyi-i nuna ke teu isı i caa Tafiiti. ⁷ Waatu inı i taa kə Salwməŋ ŋmá Mowapu nyéma tvu isayav Keməsi ke kutuluyu ke pulaya tə kə Yosalem isentaa, na í ŋmá Amoni nyéma tvu isayav Milikom kutuluyu tətə. ⁸ Na í ŋmá mpv tətəyɔ i alaa mpa pa ta nyı Iso tə pa tuŋ si pá wəki-i tulaalvnaa, na pá laaki-i. ⁹⁻¹⁰ Təm naaleye Tacaa lseyeli Iso ká lu Salwməŋ tə, na í heeli-i təyisıyı si: Taa luŋ tuŋ. Ama Salwməŋ tá nuna Tacaa, ulena Tacaa náá mv-i na páaná. ¹¹ Na í yəyətə-i si: Timpi í təma mpv pə taka na í kisi

ma kusəsutu na ń yəki ma na-ŋ ta nəɣə pɛɛlɔyɔ tɛfaa tɔ, maa lɛɛki nyá kawulaya na má cɛla-keɣe nyá waali nyéma taa nəɣɔɔ. ¹² Paa na mpɔ nyá caa Tafiiti tɔɔ ma kaa la-ŋ mpɔ, haləna nyá sɛm. Ama nyá pɛyaya kɛ maa lɛɛki kawulaya. ¹³ Tafiiti kɔlɔm ɛnɛ na Yosalem ɛcatɛ nte má ləsaa tɔ, pa tɔɔ tɔtɔɣɔ maa kaasi-ɪ kpekəle kɔlɔmtɛlɛ.

Salwməŋ kolontunaa

¹⁴ Mpɔyɔ Tacaa lapa na Itəm awulumpu Hatatɪ lɪ Salwməŋ kɛ kolonja.

¹⁵⁻¹⁶ Waatu nəɣɔɔ Tafiiti ká yoonaa Itəm nyéma na í kəli-wɛ. ɛlɛna ɪ yoolaa wulav Sowapɪ na ɪ yoolaa pá polo Iseyɛli nyéma mpa pá sɛpa tɛyoole tɔɣɔ pim. Mpɔyɔ pá caya tənaya ɛsətnaa naatosompɔɣɔlaya, na pá kɔ Itəm apalaa na pá kpɛnna apalɔpiya. ¹⁷ Waatu ɛnɛ Hatatɪ ká kɛ pɛyaya. Mpɔyɔ ɪ na ɪ caa tɛmlɛ nyéma Itəm nyéma napəli pá sewa na pá polo Icipiti. ¹⁸ Pa kula Matiyən, ɛlɛna pá fayana Palan wulaya tɛtu taa. Pa kpɛnna apalaa napəli na pá pona Icipiti. Ntɛna Icipiti wulav ha Hatatɪ kɛ tɛyaya na tɛtu, na í heeli-ɪ sɪ: Maa tɔɔ-ŋ. ¹⁹ Icipiti wulav lapa Hatatɪ kɛ kupantu kɛ. ɪ ha-ɪ ɪ alɔ Tapənɛsɪ neu na í la alɔ. ²⁰ Mpɔyɔ alɔ ɛnɛ ɪ lola apalɔpɛyaya na Hatatɪ ha-keɣe hətɛ sɪ Kenupa. Ka cɛpa hətɛ, ɛlɛna Tapənɛsɪ mu-kɛ na í tɔɔ-keɣe wulav tɛyaya taa.

²¹ Waatu wei Hatatɪ nuwa sɪ Tafiiti na ɪ yoolaa wulav Sowapɪ pá sɛpa, ɛlɛna í səlɛmɪ Icipiti wulav sɪ: Yelɛ na má məli ma tɛtu taa.

²² Ntɛna Icipiti wulav pɔɔsɪ Hatatɪ sɪ: Pepeɣe ń lanja ma kin na ń nyuləɣɪ kpente? Mpɔyɔlɛ sɪ: Ma ta lan pɔɔlɔ yaa. ɛlɛ yelɛ-m na má məli tɛ.

²³ Mpɔyɔ Iɔ yelaa na Salwməŋ wɛɛna kolontu lɛɔ. ɛlɛyɛlɛ Iliyata pɛyalɔ Lesən wei ɪ ka sewa ɪ caa Hatatɛsɛɛ wei ɪ kɛ Sopa wulav tɔ. ²⁴ Waatu wei Tafiiti ka kɔwa Hatatɛsɛɛ yoolaa tɔɣɔ Lesən kota tɛtɛlataa kɛ ɪ kin, na í pəsɪ pa nyɔyɔ tɔ na pá polo Tamasi na pá caya tɛna, na í can ɪ tɔki kawulaya ²⁵ kɛ Silii tɛtu taa. ɪ lapa Iseyɛli nyéma kolontu kɛ Salwməŋ kawulaya pusɪ tənaya, na í footiɣi-wɛ na í laki-wɛyɛ ɛsɔyatu ɛsɪ Hatatɪ.

Solopwam kɔlɔyɔ kɛ wulav tɔɔ

(Kɔtɔɔsɔtɔ II 9:29-31)

²⁶⁻²⁷ Salwməŋ ka wɛna tɛmlɛ tɔ nəɣɔɔ na pá yaaki-ɪ sɪ Solopwam. ɪ tɛyɛlɛ Seleta kɛ Ifəlayim tɛtu taa. Pa yaa ɪ caa sɪ Nepa, na ɪ too sɪ Seluya, ɪ too ɛnɛ ɪ kɛ leelu. Mpɔyɔ kɔyakɔ nakɔli, Solopwam kula Salwməŋ tɔɔ.

Waatu wei Salwməŋ ŋmaakaya Milo*fa* na Tafiiti tɛ kolonja tɔ, ^a sɔɔsɪ tɔɣɔ pa yaa mpɔ. ²⁸ Solopwam ka kɛ ifepu kupan kɛ. Wulav paasəna mpɔ sɪ ɪ laki ɪ tɛmlɛ kɛ teu, ɛlɛna í kpa-ɪ Ifəlayim na Manasee pa kpekə tɛlasɪ tɛmlɛ nyéma fɛnlu. ²⁹ Mpɔyɔ kɔyakɔ nakɔli, Solopwam luna Yosalem, na í na Iɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɔlɔ wei ɪ wɛ Silo na pá yaaki-ɪ sɪ Ahiya tɔ pá suli mpaav taa kɛ pa naalɛyɛ nyutu taa, na Ahiya suu kpaɪ kɔfalɔ. ³⁰ Tənayalɛ Ahiya cɛla ɪ kpaɪ kɛ hɔɣɔlasɪ naanɔwa na naalɛ. ³¹ Pə waali kɛ í tɛma Solopwam sɪ: Mu hɔɣɔlasɪ naanɔwa. Mpi tɔ, Iseyɛli Iɔ Tacaa yɔɣɔtaa sɪ: Ma tənna Salwməŋ kawulaya lɛɛkɔyɔ sɪ, ma cɛlɔyɪ-ŋ na ń tɔɣɔ kawulaya kɛ Iseyɛli kpekə naanɔwa tɔɔ. ³² Kpekəle kɔlɔmtɛlɛ kɛ maa kaasi-ɪ ma tɛmlɛ tɔ Tafiiti na Yosalem ɛcatɛ pa tɔɔ. Mpi tɔ, tɔ tike kɛ ma ləsə Iseyɛli tɛtu tɛna taa. ³³ Mpi pə tɔɔ ma laki mpɔ tɔ, Iseyɛli nyéma lɔ-m na pá lun Sitən nyéma tɔyɔ alɔ nyənku Asətati, na Mowapɔ nyéma tɔyɔ Kɛmɔsɪ, na Amoni nyéma tɔyɔ Milikom. Iseyɛli nyéma kisa mpaav ŋku maa hula-wɛ tɔɣɔ tənɔyɔ. Pa ta la nti tɔ kɛsəna-m tɔ. Pəyɛlɛ pa ta tɔki kusəsutu na nti nti ma tɔ-wɛ tɔ, ɛsɪ Tafiiti lakaya tɔ. ³⁴ Paa na mpɔ ma kaa lɛɛki Salwməŋ nɪŋ taa kɛ kawulaya. Maa nyənəɣɪ-ɪ ɪ yɛlɛna wulav kɛ tam kɛ, haləna ɪ sɛm. Maa la nɔpɔyɔ ma tɛmlɛ tɔ Tafiiti wei ma ləsaa, na í tɔki ma kiin na ma kɔtɔtɔtɔ tɔ ɪ tɔɔ. ³⁵ Ama Salwməŋ pɛyalɔ kɛ maa lɛɛki awulumpiitu, na má cɛla nyá, na ń tɔɣɔ Iseyɛli kpekə naanɔwa tɔɔ kɛ kawulaya. ³⁶ Paa na mpɔ maa yelina ɪ pɛyalɔ kɛ kpekəle kɔlɔmtɛlɛ. ɛlɛ pu la na Tafiiti tɛyaya tɔ wɛ kawulaya taa kɛ Yosalem ɛcatɛ nte ma ləsaa sɪ pá sɛɛ-m tɔ tɔ taa.

^a 11:26-27 Milo: Pulasɪ hekɔ taa lɔmpɔyɔ ŋku pa suulaa sɪ Yosalem patəma í

³⁷ M'p'ógó Tacaa tasaa si: Solopuwam, maa cele-η kawulaya isu n sɔɔlaa tɔ, na n tɔgɔ Iseyeli kpeka naanɔwa tɔɔ. ³⁸ Ye n tɔkɛgi ma kuyɔgɔtɔtɔ, na n tɔhɛgi mpaav ηku ma hɔlɔgi-η tɔ, na n lakɩ mpi pɛ keesɛna-m tɔ, na n tɔhɛgi ma kiin na ma kɔtɔtɔtɔ, isu ma tɛmlɛ tɔ Tafiiti. Iɛ maa wɛɛ nyá waalɔgi tam na nyá lɔlɔyɔ nyɔma ká tɔki kawulaya ke tam, isu Tafiiti nyɔma. Maa cele-η Iseyeli kpeka naanɔwa na naale, ³⁹ na pá ná na pɛ wu-wɛ. Ama pɛ kaa wɛɛ m'p'ógó tam.

⁴⁰ M'p'ógó Salumɔn pɛɛkaa si i kuyɔ Solopuwam. Iɛna Solopuwam se na í polo Icipiti wulav Sisaki tɛ na í tɔ-i kɔlɔyɔ. Halɛna Salumɔn sɛm.

⁴¹ Pa keesaa Salumɔn tɔm lɛntɛnaa na i kolapɛm tɛna, na i nyɛm tɛnaya takɔlaya ηka pá yaa si, Salumɔn Tɔm takɔlaya tɔ ka taa. ⁴² Pusi nule tɛcu kɛ Salumɔn tɔgɔ kawulaya ke Iseyeli nyɔma tɛna tɔɔ ke Yosalem. ⁴³ Salumɔn kɔma na í sí, Iɛna i pɔyalɔ Lɔpɔwam lɛɛti i lonte taa.

12

Iseyeli nyɔma kotuyɔ ke Sikem (Kɔtɔɔsɔtɔ II 10:1-15)

¹ M'p'ógó kuyaku nakɔli, Iseyeli ilim ntɔgɔn tɔɔ kpeka kota Sikem, Iɛna Lɔpɔwam polo, si pá kpaaki-i wulav. ² Waatu inɩ tɔ, Nepa pɔyalɔ Solopuwam wei í ká sewa wulav Salumɔn na í cɔɔsi Icipiti tɔ, i wɛ tɛnaya tam. I nuwa Sikem kotuyɔ ηku ku tɔm, Iɛna í tó i taa si, i ká saali tɛna. ³ Ama pa tila i waali, na í kɔɔ na í na ilim ntɔgɔn tɔɔ kpeka pá yɔgɔti Lɔpɔwam si: ⁴ Nyá caa ka tɔ-tuyɔ tɛlasɩ tɛma kɛ, na tɔ fɛlɔgi-i lampuunaa. Iɛ ye nyaa waasi-tɔ na n sɔki-tuyɔ tá sɔgɔla anɩ, tá sɔɔlɔ puwa si tɛ nyɛni-η tá wulav. ⁵ Mpɔyɔlɛ Lɔpɔwam si: I yele má mayasi ma taa, na cele na ku fe í kɔɔ na má na-mɛ tɔ ná.

Iɛna ilim ntɔgɔn tɔɔ kpeka nyɔma tɛɛ. ⁶ Ntɛna Lɔpɔwam pɔɔsi sɔsaa mpa paa wɛ i caa cɔlɔgɔ waatu wei ílé í ká wɛna i weesuyɔ tɔ si: Suweye má cɔ yɔlaa mpe?

⁷ Sɔsaa si: Ye n hɔla-wɛ si nyá sɔɔlɔ puwa si n ká paasɛna-wɛ, na n yɔgɔtɛna-wɛye tɔm kɔpantɔ, nyaya paa nyɛni pa wulav ke tam tɔɔ.

⁸ Ama Lɔpɔwam ta mu sɔsaa tɔm nti. Iɛna Lɔpɔwam polo í pɔɔsi i malanaa ifepiya mpa pa wɛ inɩ i kin tɔ si: ⁹ Yɔlaa mpe si má pasa-wɛye sɔgɔla nna ma caa ka sɔka-wɛ tɔ. Iɛ má cɔ-wɛ suwe?

¹⁰ Mpɔyɔlɛ i ifepu tɔgɔntɛlenaa mpe pá tɔma si: Cɔ-wɛ si, mpalɔm ta kisi-wɛye tɔgɔv, kacɔnfana pɔgɔ ná? ¹¹ Sɔgɔla wɛna maa sɔki-mɛ tɔ, a ká kɛli ma caa nyɛna. Pɛcɔ tɔpila ke ma caa ka casa-mɛ. Ama alukpala ke maa casa-mɛ.

¹² M'p'ógó Solopuwam na yɔlaa pa mɛla Lɔpɔwam kin ke kuyɛɛn tooso wule, isu i ka heeluyɔ-wɛ tɔ. ¹³ Mpɔyɔlɛ wulav kisa layatɔ nti sɔsaa ka tasa-i tɔ. Iɛna í holina ¹⁴ samaa, isu i ifepu tɔgɔntɛlenaa ká sɛyɛsa-i tɔ si: Ɛɛ, ma caa ká sɔka-mɛye sɔgɔla yun nyɛna. Ama maa sɔki-mɛye wɛna a tɛɛ mpɔ tɔ. Pɛcɔ tɔpila ke ma caa ka casa-mɛ. Ama alukpala ke maa casa-mɛ.

¹⁵ Iɛna Lɔpɔwam kisi samaa ke nunav. Iɛ Tacaa ka lapɛna mpɔ si pɛ la teitei isu i ká heeluyɔ Iɔ kuyɔgɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔ Ahiya ke Silo si í tɛlɔsi Solopuwam tɔ.

Kawulaya fayav (Kɔtɔɔsɔtɔ II 10:16-11:4)

¹⁶ Waatu wei Iseyeli nyɔma cekɛnaa si wulav kisa pa tɔm ke muɔyɔ, Iɛna pá tɔm-i si: Tana Tafiiti tɔ fɛina natɔli.

Tana-i tɔ kaa wɛ?

Iseyeli nyɔma mɛ,

mí kɔɔ taa mɛli tá tɛ.

Tafiiti lɔlɔyɔ tɔ nyá,

nyaa tɔgɔ nyá kawulaya.

Iɛna pá yá. ¹⁷ Yuta tɛtɔ yɔlaa tike nyɛnayana Lɔpɔwam ke pa wulav. ¹⁸ Paa na mpɔ, na í tili tɛlasɩ tɛma nyɔyɔ tɔ Atolam ke Iseyeli nyɔma mpa pa wɛ ilim ntɔgɔn tɔɔ tɔ pa kin. Iɛna pɛɛ

pá yaya Atolam ke pee na pá kú. M'púyú Lópúwam kpa i keeke taa ké kpakpaa na í se na í polo Yosalem. ¹⁹ Isəna ilim ntəyən təo Iseyeli nyéma kisina Tafiiti ləlyu nyéma kawulaya təyole. Na m'púyú pə we haləna sanja.

²⁰ Waatu wei pa nuwa si Solopúwam mələa, ɪlena pá koti pa taa pa tike. Na pá yaa-i na pá kpa-i Iseyeli kpeka təna wulav. Yuta kpekəle tike ta lina Tafiiti təyaya nyéma waali.

²¹ Waatu wei Lópúwam tala Yosalem, ɪlena í koti Yuta na Pencamee pə yoolaa taa yoolaa ke iyisi nunuwa na nunaasa (180000) si: I polo na í yoonə Iseyeli nyéma na pá mənna-m ma kawulaya. ²² Ama Iso heela i kuyəyətutu teləsulu Semaya si: Polo n' heeli ²³ Lópúwam na Yuta na Pencamee pə yəlaa si: ²⁴ Tacaa yəyətəa si: I taa polo Iseyeli nyéma yoonav. Mpi tə, pa ké mə tətənaa ké. Má yelina si pə la ɪsu pə lapu tə.

Paa wei í məli i tē. Pa nu Iso Təm nti, ɪlena pá hēe.

²⁵ M'púyú Solopúwam nma koloosi na í cəna Ifəlayim pulasi taa ɪcate Sikem na í caya. Pəle pə waali ké i kola Sikem na í nma koloosi na í cəna Penuweli ɪcate.

Solopúwam ɪsayatu

²⁶⁻²⁷ M'púyú Solopúwam mayasa i taa si: Ye Yosalem ke yəlaa təna ká puki na pá laki kətasi ke Tacaa təsēle taa, pə kən na ma kawulaya yəlaa luun su pa caa kypən Yuta wulav Lópúwam. ɪlena pa ku-m na pá tən-i. ²⁸ M'púyú i yelaa na pá lupi-i wula nawee lēsən naale, na í huli i yəlaa si: Hatoo í poluyə Yosalem ke Iso sēv tə pə taanəa təcām. ɪle u naaki mə Iso wei i ləsa-məyē ɪcipiti tətə taa təyole.

²⁹ ɪlena pá siki lēsuyə lənku ke Petēli, na lənku ke Tanj. ³⁰ Isəna Solopúwam tolisa yəlaa na pá la ɪsayatu təyole. Na yəlaa tuutuuma náa pona lēsuyə naale nyənku ke Tanj.

³¹ ɪlena Solopúwam ye na pá nma tun kutulun, na í kpa yəlaa kpa nyéma mpa pa ta ke Lefi nyéma təyə kətəlaa. ³² Na pá su acima ke pa ɪsətu pələfēi naanəwa nyən kuyēn naanəwa na kakpası wule, ɪsu acima wena pa təkaya Yuta tə. Na i mayamaya í lá kətasi ke wula nawee lēsən wei i yepa na pá lu tə i tə. Na í tó kətəlaa mpa i kpawa təyə təkətəlenaa. Mpi i lapa Petēli təyole.

Petēli kətaya təlate mpusi tənəyū

³³ M'púyú waatu nəyolu Solopúwam ləsa ɪsətu pələfēi naanəwa nyən kuyēn naanəwa na kakpası nyənku wule, na í lá Iseyeli yəlaa ke acima ke Petēli. Na í lá kətasi ke i mayamaya ke acima anı a tə.

13

¹ M'púyú Iso kusa i kuyəyətutu teləsulu nəyolu ke Yuta tətə taa, na í tala Petēli ke waatu wei Solopúwam ɪsəle sēna kətasi nsi kəkə lusa si təna təyə lapu tə. ² M'púyú Iso kuyəyətutu teləsulu tənəsa kətaya təlate ke mpusi wei Tacaa ká heela-i si í tənəsi-tē tə si: Kətaya təlate nyá, kətaya təlate nyá, nu. Iso yəyətəa si, paa luli apaləpəyaya ke Tafiiti ləlyu taa, na pá ha-keye hətē si Sosiyası. Kaa wə kətaya təlate nyá nyá tə ké tun kətəlaa mpa pa wəkaya tulaalunaa ke nyá tə tə, na ká kpenna yəlaa muwa na ká wə.

³ M'púyú Iso kuyəyətutu teləsulu tasaa si: Kətaya təlate ká yəkı na tə tə təluma yaasi. Waatu mənəy i ká nyi si Tacaa yəyətəna tampana.

⁴ Waatu wei wulav Solopúwam nuwa nti Iso kuyəyətutu teləsulu yəyətə Petēli kətaya təlate təm tə, ɪlena í hólí Iso kuyəyətutu teləsulu ke mpəle, na í má kapuka si: I kpa apalə ɪni.

Tənəyā Solopúwam nkpəlaya tula na ká saali mpv. I tá pəsi na í kooti-ke. ⁵ M'púyú kətaya təlate yəka kpakpaa ɪni, na təluma yaasi teitei ɪsu Iso kuyəyətutu teləsulu ká kēsuyə tə. ⁶ Ntəna wulav tə Iso kuyəyətutu teləsulu ke tənē ɪni si: Hai, la suulu na n' wiina Tacaa nyá Iso si, í husi ma ɪsayatu, na í waa-m ma nkpəlaya.

ɪlena Iso kuyəyətutu teləsulu wiina Tacaa, na wulav nkpəlaya məli ɪsu kaa wəv tə. ⁷ Mpuyole wulav təma Iso kuyəyətutu teləsulu si: Kə na tē polo təyaya na n' nyə lum, na má la-n ɪkəntu.

⁸ Ụlẹna Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu cə wulav si: Ma sama. Ama ma nɔhəle kaa feli nyá tẹ. Ḿpúyó pú la si ma tɔ́nna pulv. Paa nyá wɛnau hɔ́gɔluyv kɛ ń ha-m ma kisaa. ⁹ Pəle pə paasi Tacaa kisina-m si má taa tɔ́gɔ. Pécó má taa nyɔ́ puluyv cənɛ. Pəyele ye má kula kpente, má taa tɔ́n ńku maa tɔ́nna na má kɔ́ tɔ.

¹⁰ Ụlẹna Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu kpaya mpaav kufaluyv na í mɛli kpente.

Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu liyituyv na í sɛm

¹¹ Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu kukpatulu nɔ́gɔl ı ká wɛnna Petɛɛli. Ḿpúyó ı pəyalaa polaa na pá kɛɛsi-ı pə tɔ́nna mpi Yuta Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu kɔ́ma na í lá pa tɛ tɔ. Na mpi í na wulav pə tɛsɛnna tɔ. ¹² Ḿpuyule cɛcɛ pɔ́ɔsa-wɛ si: Lé tɔ́ kɛ ı kpemnna?

Ntɛna Petɛɛli Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu pəyalaa polo na pá cɛkɛna timpi tɔ́ í tɛnna tɔ. ¹³ Ụlẹna pa caa si: ı kɛɛli-m kpanaya.

Ụlẹna pá kɛɛli-ı na í kpa. ¹⁴ Ḿpúyó ı kpaya mpaav kulomuyv ńku Yuta Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu ká tɔ́nna tɔ, na í hiki-ı. Mpi tɔ, ılé ı ká hɛsaya tuyv sɔ́sɔ́v nakuli kv tɛ kɛ. Ụlẹna í pɔ́ɔsi-ı si: Nyayale Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu wei ı luna Yuta tɔ? Ụlɛ si: Yɛɛ, maya.

¹⁵ Ḿpuyule si: Tó mɛli na ń nyɔ́ lɔm. ¹⁶ Kɛlɛna ılé ı cə-ı si: Pə fɛi si má mɛli na má tɔ́gɔ puluyv tɔ́na. ¹⁷ Ịsọ kisina-m kɛ tɔ́kpataa si, ma taa tɔ́n puluyv tɔ́na. Pécó pə fɛi si má tɔ́n mpaav kulomuyv ńku na má kpe.

¹⁸ Ntɛna Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu kukpatulu caali-ı si: Ma mayamaya ma kɛ Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu tɔ́tɔ́gɔ isu nyá. Tacaa tilina ı tillu na í heeli-m si má mɛlɛna-ń na má la-ń ıkɔntv.

Sɛsɛ ılɛ kaloolaya nté. ¹⁹ Ḿpúyó Yuta Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu ını í tɔ́nna-ı na pá mɛli.

Yuta Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu sɛm tɔm

²⁰ Pa tɔ́nna tɔ́gɔv, ụlẹna Tacaa heeli Petɛɛli Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu kukpatulu ınɔ́gɔ tɔm. Ụlẹna ²¹ í má kapuka na ı tɔ ı mɔvlu si: Tacaa yɔ́gɔtaa si, n kisa nti ma tu-ń tɔ́gɔ tɔ́kuyv. ²² Mpi tɔ, n kɔ́ma cənɛ na ń tɔ́gɔ na ń nyɔ́. Pécó maa kisina-ń kɛ si puluvv í taa kpa nyá nɔ́gɔ taa. Pə tɔ́ ılɛ, n ká si haya sɛm.

²³ Pa tɛma tɔ́gɔv na nyɔ́v, ụlẹna kukpatulu ını í kɛɛli ı taapalu kɛ kpanaya, ²⁴ na ılé ı tu mpaav. Ḿpúyó tɔ́gɔlaya lu ı tɔ́ na ká kv-ı na ká pɛti mpaav taa, na ká na kpanaya pá tu-ı hɛkv. ²⁵ Mpatɔ́ntaa mayana mpv na pá tala Petɛɛli ıcatɛ taa, ụlẹna pá yɔ́gɔti. Kukpatulu ²⁶ wei ı ká yaa Yuta Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu kɛ tɔ́gɔv tɔ ı nu mpv, ụlẹna í tó si: Yuta Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu kɛ. ını ı kisina Tacaa kɔ́sɛsɛtɔ kɛ tɔ́kuyv. Pə tɔ́ kɛ Ịsọ yɛlaa na tɔ́gɔlaya kv-ı teitei isu ı ká heela-ı tɔ.

²⁷ Ụlẹna kukpatulu tó ı pəyalaa si: ı kɛɛli ma kpanaya.

Ụlẹna ²⁸ í kpaya-kɛ na í polo na í mayana sɛtv kɛ mpaav taa. Na kpanaya na tɔ́gɔlaya kɛ pa lona taa. Ama ka tá tɔ́gɔ-ı, pəyele ka ta kpa kpanaya. ²⁹⁻³⁰ Ụlẹna kukpatulu ını í kpaya-ı na í tɔ́nı ı kpanaya tɔ́, na í mɛ́nna Petɛɛli, na í pimi-ı pa tɔ́yaya pɔ́laav taa, na pá lá lɔ́yaya. Ụlẹna ı na ı piya pa wii-ı si: Aa, kasa, sɛm ta nyi.

³¹ Lɔ́yaya tɛma, ụlẹna kukpatulu heeli ı pəyalaa si: Ye ma sɛpa í pi-m tá tɔ́yaya pɔ́laav ńkv kv taa tɔ́na. ³² Mpi tɔ, Tacaa tila-ı na nɔ́gɔ isayaa ńka si í tɔ́nı Petɛɛli kɔ́taya tɔ́late, na Samalii acalee tɔ́kɔ́tɔ́le waanı waanı tɔ, ı nɔ́gɔ ńkɛ kaa tɔ́gɔ kɛ.

³³ Paa na pa kpaala Solopuwam tɔ, ı ta nu. Pécó ı ta yɛle kpav kɛ kpai kɔ́tɔ́laa mpa pa sɔ́la kɔ́tuyv tɛmlɛ tɔ. ³⁴ Solopuwam yaasi ını, ı sɔ́sa ı tɔ́yaya nyɔ́ma tɔ́naya isayatu taa kɛ. Pə tɔ́ kɛ pə kpiisa pa tɔ́na tɔ́cayacaya kɛ tɛtv tɔ́na taa.

14

Solopuwam ı kawulaya tɛm

¹ Ḿpúyó Solopuwam pəyalv Apiya hɛnta wɔ́sasi kɛ waatu ını ı taa. ² Ụlẹna wulav tɔ ı alv si: Yusi nyá ti pa taa nyi-ń, na ń polo Silo na ń mayana Ịsọ kuyọgọtutu teləsulu Ahiya wei ı ká

kpa-m kawulaya ke Iseyeli yelaa tɔɔ tɔ. ³ Kpaya potopotonaa ke naanɔwa na kakalasi, na tunɔ nim heɛɛ na ɔ kɛntɔna-i. I ká heeli-ɔ nti tá pɛyaya ká tɛna tɔ.

⁴ Ilɛna alɔ la isɔ i paalɔ heeluyɔ-i tɔ, na í polo Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ telɛsɔlɔ Ahiya tɛɛ Silo. Ilɛ i ka kpatɛla teu kɛ, halɛna í yɔlɔmɔ. ⁵ Ama Tacaa yɛpa na Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ telɛsɔlɔ wɛɛna pɛ nyɛm, na í heeli-i nti nti i ká cɔ alɔ inɔ tɔ.

⁶ Ahiya nu i tan, ilɛna í tɔ sɔ: Sɔɔ yoo, Solopɔwam alɔ. Pepe tɔɔ kɛ n nɔkaa na ɔ lakɔ isɔ pɛ taya nyá? Ma tu wɛna lanwakɛllɛ tɔm natɛli sɔ ma heeliyi-ɔ. ⁷ Mɛli na ɔ heeli nyá paalɔ sɔ, Iseyeli Isɔ Tacaa yɔɔtɔa sɔ: Waatu wei ma kpa-ɔ ma yelaa Iseyeli nyɛma wulav tɔ, n wɛ teitei kɛ isɔ paa yɔlɔ wei. ⁸ Tafiiti tɛyaya kawulaya ke ma mɔwa na má cɛɛ-ɔ. Ama n ta la ma luyɔ nyɛntɔ. Pɛcɔ n tá tɔkɔ ma kɔtɔtɔtɔ na ɔ lakɔ ma tɛmlɛ na luyɔ kɔlɔmɔyɔ isɔ Tafiiti. ⁹ N lapa isayatu na pɛ kɛli mpa pa laala-ɔ kawulaya tɔɔ tɔ, na ɔ ha-m siyile na ɔ kɔsɔ ma pááná na tun wei n lupa tɔ. ¹⁰ Pɛ tɔɔ kɛ maa yele na mpusi sɔɔ nyá tɛyaya taa. Maa kpiisi nyá lɔlɔyɔ nyɛma apalaa tɛna. Pɛ kpayaɔ sɔsaa na piya tɔ, na pɛ saali yem. Isɔ pa hasɔyɔ nyutu na san tɔ. ¹¹ Ye nyá tɛyaya tu wei í sɛpa tɛyaya, hasɔ ká tɔɔna-i. Na wei í sɛpa taale, kpeliɔ náá tɔɔ. Nti Tacaa yɔɔtɔa tɔɔlɛ.

¹² Ilɛna Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ telɛsɔlɔ tasa alɔ inɔyɔ heeluyɔ sɔ: Nyaa kɔli na ɔ mɛli tɛyaya. N ká kɔɔ isɔ n sɔvki icatɛ ilɛ pɛyaya ká sɔ. ¹³ Nkɛ ka tike kaa nyɛna pɛlaav ke Solopɔwam lɔlɔyɔ taa. Ka tike ka lɛyaya ke Iseyeli nyɛma ká caya. Mpi tɔ, ka tike ke Tacaa nawa sooci tu. ¹⁴ Pɛlɛ pɛ paasi maa kpa Iseyeli wulav kɔfalɔ. Ilɛ i ká kpiisina Solopɔwam lɔlɔyɔ nyɛma. Nti inɔ tɔ kɔmna nteyɛ sanɔ isɛntɔ. ¹⁵ Tacaa ká hɔ Iseyeli nyɛma ɔkpaɔyɔ, na paa sele, isɔ lɔm taa sɛsɛncanɔ. I ká lɛkɔ-wɛyɛ tɛtɔ kɔpantɔ nti í ha pa caanaa tɔ, na í yasɔ-wɛ na pá tɛsɔ Papiloni pɔɔɔ Ifɛlatɔ waali. Mpi tɔ, pa sika tun kɔlalaan kɛ na pɛ kpaasi Tacaa pááná. ¹⁶ Pɛ taya pɔlɔ, Solopɔwam lapa isayatu nti na í tusi yelaa ke tɔ taa tɔ tɔ kɔfɛlɔyɔ ntɛ.

¹⁷ Mɔpɔyɔ wulav alɔ mɛla Tiisa. I sɔɔ tɛyaya nɔnɔkeelasɔ ilɛ i pɛyalɔ heɛwayalɛ. ¹⁸ Ilɛna pá pimi-i na Iseyeli nyɛma tɛna caya i lɛyaya ke teitei isɔ Tacaa ká yɔɔtɔna Isɔ kɔyɔɔtɔtɔ telɛsɔlɔ Ahiya nɔɔ tɔ.

¹⁹ Pa kɛsa Solopɔwam tɔmnaa lentɔ ke Iseyeli awulaa takɛlaya taa. Ka taa kɛ pa kɛsa isɛna i yooɔwa, na isɛna i tɔɔ i kawulaya tɔ. ²⁰ I tɔɔ kawulaya ke pusɔ hiu na naale ilɛna í sɔ. Mɔpɔyɔ i pɛyalɔ Natapi lɛɛta i lonte taa.

Yuta wulav Lɔpɔwam kawulaya (Kɔtɔsɔtɔ II 12:1-16)

²¹ Waatu wei Salɔmɔɔ pɛyalɔ Lɔpɔwam tɔɔ kawulaya tɔ, i lɔlɔyɔ pusɔ wɛ nule na kɔlɔmaya. I too ka kɛ Amoni tu na pá yaa-i sɔ Naama. Pusɔ naanɔwa na naatosompɔɔlaya ke i tɔɔ i kawulaya ke Yosalem ke Yuta tɛtɔ taa. Tɛnaya Isɔ ka lɛsaa sɔ paa sɛɛkɔ-i. ²² Mɔpɔyɔ Yuta kpekɛle nyɛma tasa lapɔ ke mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. Pa lapa isayatu na i pááná kɔli, na pɛ kɛli isɔ pa cɔsɔnaa ka lapɔ tɔ. ²³ Pɛlɛ pá ɔmá tɛkɔtɛle tɔtɔɔ, na pá siki pɛɛ, na pa ká kanɔanasɔ ke pulasɔ nyɔɔɔ taa hɔtɔ tɛɛ. ²⁴ Halɔ alaa na apalaa ka lakaya wasanɔkalɔtɔ ke lona anɔ a taa kɛ, na acaalɔtɔ isɔ piitimnaa mpa Tacaa tɔɔnaa na mpe pá caya tɔ.

²⁵ Lɔpɔwam kawulaya pɛnaya kakpasɔ nyɛnka taa kɛ Icipiti wulav Sisakɔ polaa na í yooɔna Yosalem. ²⁶ Mɔpɔyɔ Sisakɔ koosa Isɔ tɛsɛɛle na kawulaya tɛyaya kpancoou tɛna. Ilɛna pɛ tíi kɛlɛna wɔla kpalɔɔ wei Salɔmɔɔ ka lupa tɔ. ²⁷ Mɔpɔyɔ wulav Lɔpɔwam lupa nyɛɔlɔyɔ kɔsɛmɔyɔ kpalɔɔ, na í lɛɛtɔ wɔla nyɛɔɔ inɔ i lonte, na í cɛɛ-i kawulaya tɛyaya tanlaa nyɔyɔ nyɛma. ²⁸ Ye wulav í puki Isɔ tɛsɛɛle, ilɛ tanlaa sɔ-i na kpalɔɔ inɔ. Ye pa tɛma, ilɛ pa mɛɔna-i i tɛɛɛɛlɛ.

²⁹ Pá kɛsa Lɔpɔwam tɔm lentɔnaa ke Yuta awulaa takɛlaya taa. ³⁰ I na Solopɔwam pa yookaya tam kɛ. ³¹ I sɛpa, ilɛna pá pimi-i pa tɛyaya pɛlaav taa kɛ Tafiiti tɛ. I kpenaa ntɛ Amoni nyɛma. Pa yaakɔ i too sɔ Naama. I pɛyalɔ Apiyam lɛɛtɔna i lonte taa.

15

Yuta wulav Apiyam tɔm
(*Kvtɔɔsɔtv II 13:1-3,22-23*)

¹⁻² Iseyeli wulav Solopɔwam kawulaya pɛnaya pɛlefɛi hiu nyɛnka taa kɛ Apiyam tɔɔ kawulaya kɛ Yosalem, kɛ Yuta tɛtv taa kɛ pusi tooso. Pa yaakaya i too si Maaka. I too inɛ i ka kɛ Apisalɔm pɛɛlɔ. ³ Mɔpɔyɔ Apiyam tɛnɛ i caa nɔɔhɛɛ taa. I ta tɛnɛ i cɔsɔ Tafiiti ikpate. Pɛcɔ i ta sɔɔli i Isɔ Tacaa na lotu kulɔmtu. ⁴ Paa na mpɔ Tacaa ha-i pɛyaya nka kaa lɛɛti i lonte tɔ, si Tafiiti tɛyaya i taa saali yem. Pɛyele Yosalem i wɛɛ tam kɛ kawulaya ɛcate sɔsɔɔle kɛ Tafiiti tɔɔ. ⁵ Mpi tɔ, inɛ i lapɛna mpi pɛ maya Tacaa kɛ teu tɔ. I ta wakɛli Isɔ kusɛsɛtu natɛli. Ye pɛ taya Hiti tv Yulii tɔm taa.

⁶ Lɔpɔwam nɔ yookayana Solopɔwam kɛ tam kɛ.

⁷ Pa kɛɛsa Apiyam tɔm lɛntɛnaa kɛ Yuta awulaa takɛlaya taa. Ilɛ i mayamaya i yoonaa Solopɔwam tɔtɔɔ. ⁸ I sɛpa, ilɛna pɔ pimi-i Tafiiti tɛ na i pɛyalɔ Asa lɛɛti i lonte taa.

Yuta wulav Asa tɔm
(*Kvtɔɔsɔtv II 14:1-2; 15:16-19; 16:1-6,11-14*)

⁹ Iseyeli wulav Solopɔwam kawulaya pɛnaya hiu nyɛnka taa kɛ Asa pɛsa Yuta wulav. ¹⁰ I tɔɔ kawulaya kɛ Yosalem kɛ pusi nule na kulɔmaya. I nese kɛɛ Apisalɔm pɛɛlɔ Maaka. ¹¹ Mɔpɔyɔ Asa lapa mpi pɛ maya Tacaa tɔ, isɛ i cɔsɔ Tafiiti. ¹² I tɔɔnɛ apalaa na alaa mpa pa lakɛ wasanɛkalɛtv kɛ tɛkɛtɛlɛnaa tɔɔ tɛtv taa. I wakɛla tunɛ kulalaanɛ wei i cɔsɔnaa kɛ lupa tɔ. ¹³ Halɛna i lɛsi i nese Maaka kɛ i alɔkawulaya taa. Mpi tɔ, ilɛ i ka sika tɔyɔ isayav nku pa yaa si Asela tɔɔ. Mɔpɔyɔ Asa tɔma si pɔ kpɛsi tɔyɔ nku na pɔ wɔ-kɔyɔ Setɛlɔnɛ lɔɔv nɔɔ. ¹⁴ Paa na wulav inɛ i sɔɔla Tacaa na lotu kulɔmtu tɔ, i ta wakɛli tɛkɛtɛlɛnaa mpa paa wɛ tɛtv taa tɔ. ¹⁵ Ama i yelaa na pɔ kɔna Isɔ tɛsɛɛɛ taa kɛ wula, na liyitee nyɛɔtv, na wontunaa lɛmpa mpa i na i caa paa hawa Tacaa kɛ kɔcɔɔv tɔ.

¹⁶ Asa yookayana Iseyeli wulav Pasa kɛ tam kɛ. ¹⁷ Mɔpɔyɔ kɔyakɔ nakɔli Asa polaa na i niki Yuta kɛ yoonav. Ilɛna i nmaaki Lama ɛcate kɛ kolɔnɛ si Asa na Yuta nyɛma pa taa yelɛna hɔɔlɔyɔv nkyɔv isɛna pa sɔɔlaa tɔ. ¹⁸ Mɔpɔyɔ Asa koosa Isɔ tɛsɛɛɛ na kawulaya tɛyaya kpancoou wulanaa tɛna, na i tilina i waali nyɛma, si pɔ pona Silii wulav Tapilimonɛ pɛyalɔ Pɛni-Hatati. Ilɛ i cɔsɔ kɛɛ Hesiyɔ. Si pɔ cɛɛ-i na pɔ heeli-i si: ¹⁹ Ma ha-nɛ kɔcɔɔv nkyɔv si ma na-nɛ tɛ pɛɛli nɔɔ, na nyana Iseyeli wulav i ya, na ilɛ i lɛsi i yoolaa kɛ ma tɛtv taa. ²⁰ Mɔpɔyɔ Pɛni-Hatati mu Asa tɔm nti, na i kɔsi i yoolaa na pɔ polo pɔ yoonaa Iseyeli nyɛma, na pɔ lɛɛki pa acalɛɛ, Yonɛ, na Tanɛ, na Apɛɛli-Pɛti-Maaka, na Kinelee hɔɔlɔyɔv na Nɛfɛtali tɛtv kukaasɛtv tɛna. ²¹ Pasa nu mpɔ, ilɛna i yele Lama ɛcate kolɔnɛ nman na i mɛli na i caya Tiisa. ²² Mɔpɔyɔ Asa kota Yuta nyɛma tɛna, pɛ ta sɔɔ lɔɔyɔv pɛyaya, na pɔ kuu pɛɛ na taasi nsi Pasa ka kaawa si i nmaakɛna Lama ɛcate kolɔnɛ tɔ si, pa tayanɛɔnɛ tɛmɛ pɔ yaa si, Pɛncamɛɛ-Kɛpa na Misipa pa acalɛɛ tɔ.

²³ Pa kɛɛsa Asa tɔm lɛntɛnaa, na i apalɔtv tɔm, na pɛ tɛna mpi i lapa tɔ. Na acalɛɛ wena i tayanaa tɔ, pɛ tɔm kɛ Yuta awulaa takɛlaya taa. Pɛ kɛɛtɛna i sɛm, ilɛna kɔtɛnɛ kpa i nɔntaalɛnɛ. ²⁴ I sɛpa, ilɛna pɔ pimi-i pa tɛyaya pɛlaav taa kɛ Tafiiti tɛ. Mɔpɔyɔ i pɛyalɔ Sosafati lɛɛta i lonte.

Iseyeli wulav Natapi tɔm

²⁵ Yuta wulav Asa kawulaya pɛnaya naale nyɛnka taa kɛ Solopɔwam pɛyalɔ Natapi tɔɔ kawulaya kɛ Iseyeli taa kɛ pusi naale. ²⁶ Mɔpɔyɔ i lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. I tɔma tɛnte isayalɛ kɛ teitei, isɛ i caa wei i tɔsa Iseyeli nyɛma kɛ isayav taa tɔ. ²⁷ Ilɛna Isakaa kɛkɛle tv Ahiya pɛyalɔ Pasa caya Iseyeli wulav Natapi acaya na i ku-i. Waatɔ inɛyi Natapi na i yoolaa pɔ nyala Filiisi nyɛma ɛcate Kipetɛnɛ. ²⁸ Ilɛna Pasa nɔ pɛsi wulav, na Asa wɛ i kawulaya pɛnaya tooso nyɛnka kɛ Yuta. ²⁹ I tɔɔ-kɛɛ kpakpaa, ilɛna i yele na pɔ kɔ Solopɔwam tɛyaya nyɛma tɛna. I tɔ yele paa kulɔm kɛ i lulɔyɔv taa kɛ teitei isɛ Tacaa kɛ yɔɔtɛna Isɔ kɔyɔɔtɛtv tɛlɛsulɔ

Ahiya nɔɔ ke Silo tɔ. ³⁰ Solopɔwam lapa ɛɛɛɛ na ɛ telɛsi-tɛɛɛɛ Iɛɛɛɛ nyɛma tɔɔ pɛ kpaasa Tacaa pɛɛɛɛ ke sɔsɔm.

³¹ Pa kɛɛsa Natapɛ tɔm lɛntɛnaa ke Iɛɛɛɛ awulaa takɛlaya taa.

³² Yuta wulav Asa yookayana Iɛɛɛɛ nyɛɛ Natapɛ ke tam kɛ.

Iɛɛɛɛ wulav Pasa tɔm

³³ Yuta wulav Asa pɛɛɛɛ tooso nyɛɛka taa kɛ Ahiya pɛɛɛɛ Pasa tɔɔ Iɛɛɛɛ tɛna tɔɔ kɛ kawulaya. Tiisa ɛɛɛɛ taa kɛ ɛ tɔɔ-keɛɛɛ pɛɛɛɛ hiu na liyiti. ³⁴ Mpɔɔɔ ɛ mayamaya ɛ lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔɔ teitei ɛɛ Solopɔwam ka tusuɔ Iɛɛɛɛ nyɛma ke tun laav taa tɔ.

16

¹ Mpɔɔɔ Tacaa kɛɛ Hanani pɛɛɛɛ Iɔ kɔɔɔɔɔɔ telɛsɔɔ Yehu sɛ ɛ polo ɛ heeli Pasa sɛ: ² Ma kpa-ɛ ma yɛlaa Iɛɛɛɛ nyɛma wulav tɔ, n kɛ yɔɔ ke yem kɛ. Ama n tɛɛ Solopɔwam ɛkɛɛ na n tɛɛ Iɛɛɛɛ nyɛma ke tun laav taa na pɛ kɛɛ ma pɛɛɛɛ. ³ Pɛ tɔɔ kɛ maa yele na nyɛ na nyɛ tɛɛɛɛ nyɛma ɛ saɛ yem. ɛɛ maa lapɛ Nepatɛ pɛɛɛɛ Solopɔwam na ɛ nyɛma tɔ. ⁴ Ye nyɛ tɛɛɛɛ tɔ wei ɛ sɛpa tɛɛɛɛ, hasɛ kɛ tɛɛɛɛ-ɛ, na wei ɛ sɛpa taale, kpeliɛ nɛɛ tɔɔ.

⁵ Pa kɛɛsa Pasa tɔm lɛntɛnaa na ɛ apalɔɔ tɔm na pɛ tɛna mpi ɛ lapa tɔ. Pɛ tɔm wɛ Iɛɛɛɛ awulaa takɛlaya taa. ⁶ ɛ sɛpa, ɛɛɛɛ pɛ pimi-ɛ Tiisa, na ɛ pɛɛɛɛ ɛɛ mɛɛ ɛ lonte taa.

⁷ Waatu wei Tacaa ka kɛɛ Iɔ kɔɔɔɔɔɔ telɛsɔɔ Yehu tɔ, tɔm naaleɛ ɛ heela-ɛ sɛ ɛ polo ɛ telɛsi Pasa. Kancalaya ɛɛ, Pasa lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ, na pɛ kɛɛ ɛ pɛɛɛɛ ke teitei ɛɛ Solopɔwam na ɛ lɔɔɔɔ nyɛma. Naale nyɛntɔ nte ɛɛna Pasa ka kɔɔ Solopɔwam tɛɛɛɛ nyɛma tɔ.

Iɛɛɛɛ wulav ɛɛ tɔm

⁸ Yuta wulav Asa kawulaya pɛɛɛɛ hiu na naatoso nyɛɛka taa kɛ Pasa pɛɛɛɛ ɛɛ nɛ tɔɔ ɛ nyɛɛka ke Iɛɛɛɛ taa kɛ pɛɛɛ naale. ⁹ Mpɔɔɔ ɛ yoolaa sɔsaa taa lɛɔ Simili, wei ɛ paasɛɛɛna yooɔ kɛɛɛnaa hɔɔɔɔɔ lɛɛkɔ tɔ, ɛ kɛɛ wulav tɔɔ. Na wulav wɛ kawulaya tɛɛɛɛ nyɛɛ tɔ wɛ Alɛsa tɛɛ Tiisa na ɛ nyɛɛkɛ na pɛ kɛɛ-ɛ. ¹⁰ Mpɔɔɔ Simili polaa na ɛ kɛ-ɛ na ɛ lɛɛkɛ kumte. Asa kawulaya pɛɛɛɛ hiu na naatosompɔɔɔɔɔ nyɛɛka taa kɛ pɛ lapa mpɛ. ¹¹⁻¹² Waatu wei ɛ mɔ-keɛɛ mpɛ, ɛɛɛɛ ɛ kɛ Pasa tɛɛɛɛ nyɛma tɛna. ɛ ta sɔɔ nɔɔɔɔ, paa sɔsɔ paa pɛɛɛɛ. Paa ɛ nyɛma yaa ɛ taapalaa taa nɔɔɔɔ. Pɛ lapa teitei kɛ ɛ Tacaa kɛ heeluyɔ Iɔ kɔɔɔɔɔɔ telɛsɔɔ Yehu na ɛ yɔɔɔ tɔ. ¹³ Pasa na ɛ pɛɛɛɛ ɛɛ pɛ tusa Iɛɛɛɛ yɛlaa ke tun laav taa na pɛ kpaasɛ Iɔ Tacaa pɛɛɛɛ tɔɔ pɛ lapa na Simili kɛ-wɛɛɛ mpɛ.

¹⁴ Pa kɛɛsa ɛɛ tɔm lɛntɛnaa ke Iɛɛɛɛ awulaa takɛlaya taa.

Iɛɛɛɛ wulav Simili tɔm

¹⁵ Yuta wulav Asa kawulaya pɛɛɛɛ hiu na naatosompɔɔɔɔɔ taa, Simili tɔɔ Iɛɛɛɛ taa kɛ kawulaya ke Tiisa ɛɛɛɛ taa kɛ kɔɔɛɛ naatosompɔɔɔɔɔ. Waatu ɛɛɛ Iɛɛɛɛ nyɛma polaa sɛ pa yookina Filiisi nyɛma ɛɛɛ Kipetɛɛ. ¹⁶ Ntɛna yoolaa nu sɛ Simili kɛɛ wulav tɔɔ, na halɛna ɛ kɛ-ɛ. Tɛɛɛɛ pa kpɛnta nɔɔ ke tɛɛɛɛ tɛna na pɛ kpa yoolaa nyɛɛ tɔ Omili ke Iɛɛɛɛ wulav ke kpakpaa. ¹⁷ ɛɛna Omili na ɛ yoolaa pɛ kɛ Kipetɛɛ na pɛ polo pɛ nyala Tiisa. ¹⁸ Simili nawa sɛ pa lɛɛka ɛɛɛɛ, ɛɛɛɛ ɛ sɔɔ kawulaya tɛɛɛɛ kutuluyɔ nakɛɛ kɛ taa na ɛ tɔ-kɔɔ kɛkɛ na kɛ nyɛɛ-ɛ kɛ taa tɛna. ¹⁹ Simili lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔɔ. ɛ tɛɛ Solopɔwam wei ɛ kɛ tusa Iɛɛɛɛ nyɛma ke tun laav taa tɔ ɛ ɛkɛɛ taa, pɛ tɔɔ kɛ pɛ lapa mpɛ.

²⁰ Pa kɛɛsa Simili tɔm lɛntɛnaa, na ɛɛna ɛ kɛɛ wulav tɔɔ tɔɔ Iɛɛɛɛ awulaa takɛlaya taa.

²¹ ɛ sɛm waɛɛ kɛ Iɛɛɛɛ nyɛma faya tɔm naale. Lɛlaa sɛ pɛ kpa Kinatɛ pɛɛɛɛ Tipini ke wulav. Lɛlaa sɛ Omili ke paa kpa. ²² Ama Omili yɛlaa kɛla tɔɔ ke Tipini nyɛma. Pɛ kɛma na Tipini sɛ, ɛɛna Omili nɛɛ tɔɔ kawulaya ke Iɛɛɛɛ nyɛma tɛna tɔɔ.

Iɛɛɛɛ wulav Omili tɔm

²³ Yuta wulav Asa kawulaya pɛɛɛɛ hiu na naanɔwa na kɛɛɛɛ nyɛɛka taa kɛ Omili tɔɔ Iɛɛɛɛ taa kɛ kawulaya ke pɛɛ naanɔwa na naale. Tiisa ke ɛ caalɛna cayav ke pɛɛ naatoso.

²⁴ Pə waalı ké ı pola Seme kin na í ya Samalii pulaya ke liyitee nyəğətu iyisi naatoso (6000) na í ģma ıcate na í ha-teye tə tu Seme həte sı Samalii. ²⁵ Ama Omili lapa mpi pə ta maya Tacaa tə, na pə tee awulaa mpa mpa pa laala-ı tə. ²⁶ I tōma Solopuwam wei ı tusa İseyeli nyóma ke tun laav taa tə, ı ikpate taa ké teitei ké na pə kusi Tacaa paana.

²⁷ Pa keesa Omili tōm lentənaa, na í kulapəm na ı apalotu nti ı hulaa tə, pə tōm ke İseyeli awulaa takəlaya taa. ²⁸ Waatu wei ı səpa, ılena pá pimi-ı Samalii. ılena ı pəyalu Akapı leeti ı lonte.

İseyeli wulav Akapı tōm

²⁹ Yuta wulav Asa kawulaya pənaya hiu na naanowa na kulumaya nyəñka taa ké Omili pəyalu Akapı təğə kawulaya ke Samalii, ke İseyeli tēna tōo ké pusi hiu na naale. ³⁰ Mpyúyú ı lapa mpi pə ta maya Tacaa tə, na pə kəli awulaa mpa pa laala-ı tə. ³¹ Pə taya Solopuwam ısayatu tike ke Akapı keenaa. I pola Sitəñ nyóma teye na í kpaya tēna nyóma wulav İpaalı pəelo Sesapeeli ke alu. Haləna í lun pəle pa təğə Paalı na í laa-kv. ³² ılena í ģmá Samalii ıcate taa ké kv kutuluyu na pə təkətəle. ³³ Na í siki kv alonyəñkv. I kusa Tacaa İseyeli İso pááná ké na ı kulapotu, na pə kəli awulaa mpa pa tēna pa laala-ı tə.

³⁴ Waatu ını ı taa ké apalu nəğəlu wei pa yaa sı, Hiyeli ke Petəeli tə ı ģmawa Yeliko ıcate. Ama nti Tacaa ka yəğətəna Nun pəyalu Yosuwee nəğə tə, tə lapa mpyúyú teitei ké. Hiyeli pəyalu kancaalaya nyəñ Apilam səpa waatu wei pa hula ıcate nté tə kutulun kila tə. ılena ı pəyalu naale nyəñ Seku náá sí waatu wei pa tə kampvnaa tə.

17

İso kuyəğəttutu teləsulu İlii kpaaləyi wulaya tōm

¹ Apalu nəğəlvu pa yaakaya İlii. I ké İso kuyəğəttutu teləsulu, na í we Tisiye ıcate taa ke Kalaati tetu taa. Mpyúyú kuyaku nakuli, ı heela wulav Akapı sı: Ma tuuna İseyeli İso Tacaa wei ı təmle ma lakı tə. Cəlu kaa kpa pusi nsi sı kəñ tə sı taa. Mpyúyú pu la sı tən ká nu. Haləna má tayanı sələmvu na pəcə.

İlii ke Keli ləu nəğə

² Pə waalı ke Tacaa tōma İlii sı: ³ Se na ģ polo ilim təlule tōo ké Yaatanı pəğə waalı, ké Keli ləu nəğə na ģ ģmeli tēna. ⁴ N ká hiki ləm ke ləu taa tēna na ģ nyə. Maa heeli katəkatəñ na í kəna-ñ təğənaya.

⁵ Mpyúyú İlii tee Keli ləu nəğə tēna, ısu Tacaa ka heela-ı tə, na í caya. ⁶ ılena katəkatəñ kəñna-ı təğənaya na nantu ke tanəñ na taanaya na í təkı na í nyəki ləu ləm.

İlii na Salepəta leelu pa tōm

⁷ Pə kōma na pə keesi, ılena ləu ləm nyə. Mpi tə, tən ta nu tetu tēna taa. ⁸ Ntēna Tacaa tə İlii sı: ⁹ Polo Salepəta ıcate taa ké Sitəñ cəlu, na ģ caya tēna. Ma heela tēna leelu sı í la-ñ təğənaya.

¹⁰ Mpyúyú İlii tə Salepəta mpaav. I kōma ısu ı suvki ıcate, ıle ı mayana alu leelu nəğəlvu le na í caaki taası. ılena í yaa-ı, na í sələmı-ı sı: Ha-m ləm konyənyəəm.

¹¹ Alu tee ləm waalı, ılena İlii tayanı-ı yaav na í təmı-ı sı: La suulu kpentəna-m təğənaya ke pəcə. ¹² Ntēna alu sı: Ma tuuna Tacaa nyá İso sı ma feina təğənaya. Mulumaya kaasəna-m ģkute taa ıəntəğə nyənaya taa, na nim ke heeu taa. Ma kəmayale sı ma caaki tuputu na má teesi caləsvu. ılena má na ma pəyaya té təğə na té tan səm. ¹³ Ntēna İlii sı: Taa nəğəsi, polo na ģ la ısu n yəğətvu tə. Ama caaləna-m təğənaya ke pəcə na ģ kəna-m. Pə waalı, ılena ģ la nyá na nyá pəyaya mə nyəñka. ¹⁴ Pəpətu fei ləleñ, Tacaa İseyeli İso suwaya sı nyá mulumaya na nyá nimaya pə kaa te. Haləna í yele na tən nu tetu tōo.

¹⁵ Mpyúyú alu polaa na í la ısu İlii ka heela-ı tə. Na pá təğə na pə kaası-weye təğənaya ke tampana na pə leeli. ¹⁶ Mulumaya ģke ka tá té nyənaya taa, pəcə nimaya ná tá té heeu taa tətə. Teitei ısu Tacaa ká heela-ı na İso kuyəğəttutu teləsulu nəğə tə.

Ilii feesuyu ke leelu pəyaya

¹⁷ Pəle pə waali ke pə wu alu leelu pəyaya ŋkeye teu, haləna ká caŋ ká sí. ¹⁸ Mpuyule ka too tōma Ilii si: Iso kuyəɣətutu teləsulɔ, pepe tōo ké ŋ lapa-m mpv? N kōma na ŋ kuli ma ɪsayatu tōo na ŋ hólí Iso, na pə kú ma pəyaya.

¹⁹ Na pəyaya we alu nin taa. Kelena Iso kuyəɣətutu teləsulɔ si: Cɛle-m-ké.

Ulena Ilii kpaana-keɣe ɪsətaa kutuluyu taa timpi i hantəyi tō, na i husi-keɣe i kato tōo. ²⁰ Ulena i sələmi Tacaa si: Hai, Tacaa, ma Iso, alu inɛ i mu-m i tɛɣe nin naaleɣe. Ule n caa si n ku i pəyaya na ŋ lɛɛti-i lanwakəlle na?

²¹ Mpúyú Ilii hanta ka tōo ké tōm tooso, na i tasa si: Hai, Tacaa, ma Iso, ma wiikina-ŋ si ŋ ha pəyaya kanɛɣe weesuyu.

²² Mpúyú Tacaa mu Ilii kusələmutu, na i feesi pəyaya ŋke. ²³ Ulena Ilii mənna-keɣe alu ke pətɛɛ kutuluyu taa na i tō si: Nyá pəyaya fema.

²⁴ Ntəna alu si: Pənɛntɛɣele ma cəkənəa si n ké Iso kuyəɣətutu teləsulɔ. Na nti nti n yəɣətəyi tō, Tacaa heeliɣina-ŋ-ti.

18*Ilii kpaalaa si wulaya tɛŋ*

¹ Wulaya leela səsəm, na ká tala ka pənaya tooso nyəŋka. Ulena Tacaa heeli Ilii si: Polo wulav Akapɪ tɛ na ŋ heeli-i si, maa yele na tɛv nu.

² Mpúyú Ilii pola wulav tɛɣe Samalii, na nyəɣəsɪ hanja teu ke waatu inɪ. ³ Ulena wulav yaa kawulaya tɛyaya nyuyv tu Opatiya. Apalu inɪ i sɛɛkaya Iso ké teu ké. ⁴ Waatu wei wulav alu Sesapɛɛli kukaya Tacaa kuyəɣətutu teləsəlaa tō, Opatiya inɪ i ka waasəna pa taa nunowa (100), na i ŋmɛsɪ-wɛɣe kpeka nule na naanowa ke kukpaməŋ pəŋ taa. Na i cɛləyi-wɛɣe tɔɣənaya na lɔm. ⁵ Mpúyú Akapɪ yaa Opatiya na i tō si: Tə cəɔ tɛtu tənə taa hila na ləŋ tōo. Ntanyɪ tu ná tiiliyi nyutu na tə tó tá kpaɣanəŋ na tá kpaŋasi. Ule tə kaa ku tá tala.

⁶ Ulena pá hólí timpi timpi paa wei i ká cəɔ tō. Na Akapɪ náá tɛɛ ílé i həɣəluyv. Na Opatiya náá tɛɛ i nyəŋku. ⁷ Opatiya lu mpaav, lena i sulina Iso kuyəɣətutu teləsulɔ Ilii ke kpakpaa, na i nyəmɪ-i. Ulena i hantɪ-i atɛ, na i pəəsɪ-i si: Tacaa, nyayale Ilii? ⁸ Ilii si: Ǝɛ, maya. Polo ŋ heeli nyá caa Akapɪ si n na-m. ⁹ Ntəna Opatiya si: Ule ɪsayatu ntiyi ma lapa na ŋ tɔyɔ-m Akapɪ nin taa? Səm taa ké n tiiliyi-m mpv. ¹⁰ Ma tuuna nyá Iso Tacaa si Akapɪ tila yəlaa ke antulinya piitimnaa tənə taa, si pá pɛɛki-ŋ. Ye pa tala mpa pa tɛ, na pɛle pá tō si pa ta na-ŋ, ile i tō si pɛle pa wulav i tuuna Iso. ¹¹ Ulena nəɳnəɳ nyaa tasəyi si má polo ma heeli-i si n kəŋ yaa? ¹² Ama ye ma hatələnə-ŋ, Tacaa Feesuyu ká kpaɣa-ŋ na kú tɛɛna timpi ma ta nyɪ tō. Ulena máá polo na má kɛɛsɪ-təyi Akapɪ. Pa kaa na-ŋ, ile paa kú má. Pəyele ma sɛɛki Iso ké teu ke hatoo ma pəcaatu ké. ¹³ Tacaa, pa ta kɛɛsɪ-ŋ ɪsənə ma ŋmɛsa Iso kuyəɣətutu teləsəlaa nunowa (100) ke kpeka nule na naanowa ke kukpaməŋ pəŋ taa tō? Haləna má cɛle-wɛɣe tɔɣənaya na lɔm ke waatu wei Sesapɛɛli kukaya-we tō. ¹⁴ Ulena nəɳnəɳ ŋ təŋ si má polo má heeli Akapɪ si ma na-ŋ tō, i ká ku-m ké. ¹⁵ Ntəna Ilii si: Ma tuuna Tacaa Toma tənə tō wei i təmle ma lakɪ tō, si sanja mayamaya maa polo Akapɪ tɛ.

Ilii pote ke Akapɪ tɛ

¹⁶ Mpúyú Opatiya polaa na i kɛɛsɪ Akapɪ ke tə tənə. Ulena Akapɪ polo Ilii sənuyv. ¹⁷ Akapɪ na-i, lena i tō si: Nyá kənna Iseyeli yəlaa tōo ké mpusi.

¹⁸ Ntəna Ilii si: Pə taya má, nyaya. Mpi tō, nyana nyá tɛyaya nyəma i kisa Tacaa kutututu ke təkuyv, na i laaki Paalənəa. ¹⁹ Ama tili nəɳnəɳ na pá kotɪ Iseyeli yəlaa ke ma kin ke Kamɛɛli puyv tōo, na pá kpənna tɔyɔ Paali kuyəɣətutu teləsəlaa nasəle na nule na naanowa (450) na ku alonyəŋku nyəma nasəle (400) mpa Sesapɛɛli təkɪ tō.

Ilii na Paali kuyəɣətutu teləsəlaa ke Kamɛɛli puyv taa

²⁰ M'p'ógó Akapí kota Iseyeli kpeka tēna, na Iso kuyəgətutu teləsəlaa ke Kamēli puyv tō. Pa kotaa, ilēna ²¹ Ilii lu samaa isentaa na í tō sɪ: Pəlee ké í ká hēesi yelēyēlē inē? Ye Tacaa Iso mayamaya ke í sēeki, í sēe-i. Yaa ye tuyv Paali ke í caaki, ilē í laa kōlē.

Ama samaa taa nəgəlv ta cə. ²² Ntēna Ilii tasa sɪ: Ma tike təkəŋ ma kēna Tacaa kuyəgətutu teləsəlv. Ama tuyv Paali kuyəgətutu teləsəlaa ná wē nasələ na nule na naanwa (450). ²³ Pá kəna ma na-wēyē latəce latəce, na mpe pá kó pa nyəŋ na pá tənɪ kətaya təlate taasi tō. Ama pá taa mʊsi kəkō. ²⁴ Ilēna pá səlēmɪ pa tuyv, na mǎá səlēmɪ ma Iso tōtō. Wei ɪ nyəŋ ká tisi kəkō na ká nyaya kətaya ŋke təgələ səsō.

Ilēna samaa tēna tisi sɪ, pə wē teu.

²⁵ Ntēna Ilii tō Paali kuyəgətutu teləsəlaa sɪ: ɪ ləsɪ latəcənāa mpe pa taa ləlv na í caali. Mpi tō, mǎ kəlēna payalē. Pə waali, ilēna í səlēmɪ mǎ tuyv na kó tisi kəkō.

²⁶ M'p'ógó pa mʊ latəce na pá kó, na pá hiisi, na pá tú kətaya təlate tō, na pá səlēməyɪ pa tuyv sɪ: Hai, Paali, cə-tv. Na pá paaki na pá cəəkəna pa kətaya təlate, halēna ilim sikuyv. Ama Paali ta cə-wēyē paa təmuyv kuləmuyv. ²⁷ Ilim sikuyv waali ké Ilii wonja-wē sɪ: ɪ kiisi səsəm, isəntō kv hʊwē tēna tiiliyɪ, yaa isəntō pulvpv təm caalēna-kv. Yaa ntanyɪ kv pola mpaav, yaa kv tooki, ilē í feesi-kv.

²⁸ M'p'ógó pa səsə koou, na pá səkɪ pa təyɪ pa layalē, na pa ŋmantaasi, isu pa tu lakɪ tō. Halēna calēm kpeŋ. ²⁹ Ilim sikaa, ilēna pá səsə koou isu kpaŋtʊnaa, na pá yaaki pa tuyv, halēna ilim kpiluyv kətasi lapv waatv. Ama pə ta cə-wēyē paa təmuyv kuləmuyv. Pécó pə ta hólí-wēyē yaasi nəgəlv.

³⁰ M'p'ógó Ilii kota yəlaa ke ɪ kin. Ilēna í tayanɪ Tacaa kətaya təlate nte pa yəkāa tō. ³¹ M'p'ógó ɪ kula pēe naanwa na naale, na pǎ kēsəna Yakəpv luləyv nyéma. Yakəpv inəyɪ Tacaa ka heelaa sɪ, paa yaa-ɪ sɪ Iseyeli. ³² Pēe anəyɪ ɪ ŋmana Tacaa ke kətaya təlate. Na í hēe lonte na í cəəna-tē. Lonte nté tǎ təkɪ isu lvm liitilinaa hiu na naanwa ké mpv. ³³ M'p'ógó ɪ tayana taasi ke kətaya təlate tō, na í hiisi latəce na í tənɪ. ³⁴ Ilēna í tó mpa paa wē tēna tō sɪ: ɪ lu lvm hēesi liyiti na í pəli nantv na pə taasi tō.

Pa lapa mpv, ilēna Ilii sɪ: ɪ ləlɪ təm naale nyəm. Ilii sɪ: ɪ tasa təm tooso nyəm.

Ilēna pá lu lvm na pá pəli mpv. ³⁵ Ilēna lvm kpe. Halēna pǎ su lonte nte ɪ ka hēewa na í cəəna kətaya təlate tō.

³⁶ Pə kəma na pə tala waatv wei pa lakɪ ilim kpiluyv kətasi tō, ilēna Iso kuyəgətutu teləsəlv Ilii kpətəna kətaya təlate na í tō sɪ: Hai, Tacaa Apələham na Isaaka na Yakəpv pa Iso. Hʊli sanja sɪ nyayalē Iseyeli nyéma Iso, na mayalē nyá təmle tv. Nyá təmna sɪ má la isəntō. ³⁷ Tacaa, mʊ ma səlēmuyv. Hai, mʊ ma səlēmuyv. Yəlaa panē pá nyɪ sɪ, nyayalē Iso Tacaa. Nyá caakəna sɪ ń mǎŋna-wēyē tampana nna pa təŋaya hatoo ləŋ tō a taa.

³⁸ M'p'ógó Tacaa tisa kəkō na ká nyaya kətaya nantv, na pə taasi, na pēe, na tētɪ, na ká kpenna lonte taa lvm. ³⁹ Iseyeli nyéma ná mpv, ilēna pá hənɪ pa tənaya atē na pá má kapusi sɪ: Hei, Tacaa kele Iso mayamaya. Inəgələ Iso mayamaya. ⁴⁰ M'p'ógó Ilii tōma-wē sɪ: ɪ kpa Paali kuyəgətutu teləsəlaa tēna, nəgəlv ɪ taa fiti.

Pa kpa-wē, ilēna pá tiina-wēyē Kisəŋ ləəv nəgə na í ləntɪ-wēyē tēna.

Tev kənte

⁴¹ Pə waali ké Ilii tōma Akapí sɪ: Polo ń təgə na ń nyəə. Mpi tō, ma nukɪ tev tan.

⁴² Wulav tēewa, ilēna Ilii kpa Kamēli puyv nyuyv taa, na í hənɪ Tacaa ke atē. Ilēna í tú ɪ nyuyv ke ɪ yoo taa. ⁴³ M'p'ógó ɪ tōma ɪ waali təŋlv sɪ: Kpa na ń nyənna tenku həgəlvuyv tō.

ɪ waali təŋlv kpawa na í kəə, ilēna í heelɪ-ɪ sɪ: Pulv fēɪ.

Təm naatosompəgəlaya ke ɪ tila-ɪ mpv, na í nyənəyɪ. ⁴⁴ Naatosompəgəlaya nyəm ke təmle tv mələa na í yəgətɪ sɪ: Ma nawa isəŋmuntiya luna tenku taa, na ká kpaaki, ka ta kəlɪ yulv ntantaku.

Ntēna Ilii tōmɪ-ɪ sɪ: Polo ń heelɪ Akapí sɪ í kpēli ɪ kpaŋanəŋ na í tii ləŋ, tev ɪ taa təkɪ-ɪ.

⁴⁵ Ulena teu kpa teu, na kó huki səsəm na wulav we i keeke taa na i kpen Sisilee. ⁴⁶ Mpyúyú Ilii ləla i tampala na Tacaa ha-i toma. Ulena í kpayə asewa ke Akapí keeke nəɣə tɔɔ, haləna pá suu ɪcəte.

19

Ilii apalɔtv lɔv

¹ Mpyúyú Akapí keesa i alɔ Sesapeeli ke pə təna mpi Ilii lapa tɔ. Na ɪsəna i kuwa Paali kuyəɣɔtɔtɔ teləsəlaa tɔ. ² Ulena Sesapeeli tili na pá heeli Ilii si: Ye cele ɪsəntɔ taka ma ta ku-ŋ teitei ɪsu n kuyɔ Paali kuyəɣɔtɔtɔ teləsəlaa mpe tɔ, tuŋ í hɔ ma ŋkpaŋyɔ na wahala səsə nəɣəlv. ³ Mpyúyú sɔɣəntɔ kpa Ilii, na í kpayə i təmlɛ tɔ na pá se na pá polo Peesepa ke Yuta tɔtɔ taa, na í yele i təmlɛ tɔ ke təna. ⁴ Ulena í tɔ kuyaku kulumɔyɔ ke wulaya tɔtɔ taa na í caya tiikasi nasəli si tɛɛ, na í sələmɪ səm si: Hai, Tacaa, pə nu-m, kpayə-m mpv. Mpi tɔ, ma ta kəli ta caanaa ke teu.

⁵ Ulena Ilii həntɪ təna na í too. Na ɪsətaa tillu nəɣəlv i kɔɔ na í ma i tɔɔ, na í feesi-i si: Kuli na n tɔɣə.

⁶ Ilii fema, ulena í mayana pɛtɛpɛtaya puwa pələ tɔɔ, na lɔm fulaya. I tema tɔɣəv na nyɔɔv, ulena í tayanɪ həntɔyɔ. ⁷ Mpyúyú Tacaa tillu kəma na í má i tɔɔ na í tɔmɪ-i si: Kuli na n tɔɣə. Mpi tɔ, nyá mpaav tayalaa ké.

⁸ Ilii kulaa na í tɔɣə, ulena í hiki alaafəya na í tó ilim na ahoo ke kuyɛɛŋ nule təcu. Haləna í tala ɪsə puɣv Holepv.

Ilii apalɔtv nyɔɔv

⁹ Ilii tala Holepv puɣv taa, ulena í suu kukpamɔyɔ puɣv taa ké ahoo, na Tacaa pɔɔsi-i si: N laki weye cənɛ?

¹⁰ Mpyúyú Ilii si: Hai, Tacaa ɪsə, Toma təna tɔ, ma seesa ɪsələ na nyá təmlɛ ké. Ama ɪsɛyeli nyéma yəkəna nyana-we mə nəɣə pɛɛlvɔ. Na kətaya təlatənaa, na pá kó nyá kuyəɣɔtɔtɔ teləsəlaa. Ma tike ke pə sɔɔwa, na pa tu tɔŋna pɛɛkuyɔ si pá ku-m. ¹¹ Ntəna Tacaa si: Lu na n kpa puɣv tɔɔ na n səŋ ma ɪsəntaa, na má tó na má tɛɛ.

Pə tasaa ɪle heelumuyɔ nakuli ku həkaa keke na ku fakɪ pɔɔŋ. Ama Tacaa fɛi pə taa. Pələ pə waali ké tɔtɔ selaa, Tacaa fɛi pə taa tɔtɔ. ¹² Tɔtɔ seluyɔ mpi pələ pə waali ké kəkə ná həkaa. Tacaa fɛi keke ka taa tɔtɔ. Pə waali ké heelimaya nakəli ka fɛtaa, na Ilii nu ka tan. ¹³ Ulena í takɪ i ɪsəntɔ ké i kpai na í lu na í səŋ kukpamɔyɔ púyú nəɣə. Na í nu pə tasa-i pɔɔsuyɔ si: Ilii n laki weye cənɛ?

¹⁴ Ntəna í cɔ si: Hai, Tacaa ɪsə, Toma təna tɔ, ma seesa ɪsələ na nyá təmlɛ ké. Ama ɪsɛyeli nyéma yəkəna nyana-we mə nəɣə pɛɛlvɔ na kətaya təlatənaa, na pá kó nyá kuyəɣɔtɔtɔ teləsəlaa. Ma tike ke pə sɔɔwa, na pa tu tɔŋna pɛɛkuyɔ si pá ku-m.

¹⁵ Mpyúyú Tacaa təma Ilii si: Məli nyá nəɔhɛɛ tɔɔ. Polo Tamasi na n kpa Hasayeli ke Silii nyéma wulav. ¹⁶ Ulena n polo na n kpa Nimsi pəyalɔ Yehu ke ɪsɛyeli nyéma wulav. Na n kpa Safa pəyalɔ Ilisee ke Apɛɛli-Mehola ke ɪsə kuyəɣɔtɔtɔ teləsəlv wei i ká lɛɛti nyá lonte taa tɔ. ¹⁷ Hasayeli í kpisa mpa pa təm, ɪle Yehu náá kó pɛɛ. Yehu í kpisa mpa, ɪle Ilisee náá kó pɛɛ. ¹⁸ Ama maa yele yəlaa iyisi naatosompəɣəlayə (7000) mpa pa ta lun tɔyɔ Paali na pá mɔsi-ku tɔ, na pa weesɪŋ.

Ilii ləsvyɔv ke i waali təŋlv Ilisee

¹⁹ Ilii kula təna, ulena í polo í mayana Safa pəyalɔ Ilisee na pa haləɣəna naan naanɔwa na naale. Na Ilisee təkə naanɔwa na naale nyəŋ. Ulena Ilii kpətəna-i na í ləɣə i tɔɔ ké kpai.

²⁰ Mpyúyú Ilisee lɔ akuyɔ təya, na í kpayə Ilii waali ké asewa na í tɔmɪ-i si: Hai, yele-m, na má polo na má lá ma caa na ma too ke pə lapa wulee. Ulena má kɔɔ na má təŋi-ŋ. Ntəna Ilii si: Polo. Ma ta tan-ŋ se. N kɔɔ.

²¹ Ulena Ilisee mæli i naaŋ kuhaleŋ cɔlɔ, na í kpa-i na í la kɔtaɣa, na í kpaɣa akuɣu kpatəŋ na í taɣanəna kəkɔ na í təsi nantv. Ulena í ha i cɔlɔ nyéma na pá tɔɣɔ. Ulena í təŋ Ilii, na í pəsi i pəyalv.

20

Silii nyéma na Samalii nyéma pa yoo

¹ Ḿpúyú kuyaku nakvli, Silii wulav Peni-Hatati kpeyela i yoolaa, na pa kpaɣanəŋ, na pa yoo kɛkɛnaa. Na pa cɔlɔ awulaa hiu na naanwa na naale. Na pá polo Samalii nyéma kɛ yoonav. ² Ḿpúyú Silii wulav tilaa na pá heeli Iseyeli wulav Akapi si: ³ Cɛle-m nyá liyitee, na nyá wɔla, na nyá alaa na nyá piya mpa pa kɛla alaafəya tɔ. ⁴ Ntɛna Iseyeli wulav tili si pa heeli-i si: Má sama. Ule ma mayamaya kɛ maa ha-ŋ, na pá kpenna ma kwenam. ⁵ Ḿpúyú Peni-Hatati tasa tiluɣu kɛ tɔm naale nyəm. Na pá polo pá heeli Akapi si: Peni-Hatati si pə taya nyá liyitee na nyá wɔla na nyá alaa na nyá piya tike kɛ i caaki. ⁶ Akapi nyi teu si cɛle isəntɔ waatv maa tili ma yɔlaa na pá yasɪ nyá kawulaya tɔɣaya, na nyá waali nyéma nyəŋsi taa, na pá kpaɣa nyá wontunaa kɔpantv.

⁷ Ḿpúyú Iseyeli wulav kota tetv nyuɣu nyéma tɛna na í tɔ-we si: Mə mayamaya í nawa təkpaɔa si isayatu kɛ inɛ inɪ i pɛkəɣəna-tv. Pə tɔɔ kɛ i tilaa si má cɛle-i ma alaa, na ma piya, na ma liyitee, na ma wɔla. Pécɔ ma ta tu kisina-i pɔlv.

⁸ Ntɛna nyuɣu nyéma na ɪcatɛ tɛna yɔlaa tɔ si: Taa tisi na í nuna-i.

⁹ Ḿpúyú Akapi heela Peni-Hatati tillaa si: I heeli-i si ma cɛlaya-i mpi i ka sɛləma kancalaya tɔɣɔ. Ama mpi i pɛkəɣi nɔɔnɔ tɔ, ma kisaa yoo.

Ulena tillaa náá polo na pá heeli Peni-Hatati kɛ mpv. ¹⁰ Mpuyule Peni-Hatati tasa tillaa tooso nyéma kɛ tiluɣu na pá heeli Akapi si: Ye ma ta yəki Samalii ɪcatɛ tɔmɣumɣu, na ma yoolaa cosi tɔ tetv kɛ pa ŋkulee taa na pá kpenna. Tun í tɔ-m wahala. ¹¹ Kɛlena Iseyeli wulav si: Pa tuka ituule si, pa kuyi tɔɣɔlaya kɛ na pécɔ pá paana ka kəŋlɛ.

¹² Pa pona Peni-Hatati kɛ tɔm ntɪ tɔ na pá mayana i na awulaa lempa kɛ coka taa kɛ na pá nyɔki sɔlv. Ḿpúyú i tɔma i yoolaa si: I taɣani mə ti na í niki yoo. Ulena pɛle pá la mpv.

Akapi akaitv

¹³ Ḿpúyú Isɔ kuyəɣətv teləsɔlv nɔɣəlv i polaa na í mayana Iseyeli wulav Akapi, na í tɔ si: Taca si má heeli-ŋ si yoolaa tuutuuma wei n naaki isəntɔ tɔ, maa tɔ-weɣe nyá niŋ taa kɛ saŋa mayamaya. Ulena pécɔ í nyi si mayale Taca.

¹⁴ Ntɛna Akapi pɔəsi si: Awe tɔŋ taa kɛ pu tɔna-weɣe ma niŋ taa? Taca si: Yoolaa kufama mpa kumatəŋnaa səsaa kpaɣaa tɔ mpe pa tɔŋ taa kɛ.

Akapi si: Na awe ká caaləna yoo? Isɔ kuyəɣətv teləsɔlv si: Nyaya.

¹⁵ Ḿpúyú Akapi kala yoolaa mpe, pa we yɔlaa ŋmɔnɣu na hiu na naanwa na naale (232). Ulena í kala Iseyeli yoolaa tɛna. Pɛle pa we yɔlaa iyisi naatosompəɣəlaya (7000). ¹⁶⁻¹⁷ Ulena yoolaa mpe pá tii kolontunaa tɔɔ kɛ ilim sikuyu waatv. Peni-Hatati na i awulaa pa tɔŋna sɔlv lipu kɛ coka taa. I kusa fɛŋlaa si pá ná mpi pə laki tɔ. Ulena pɛle pá heeli-i si: Samalii yoolaa tɛma luw kɛ. ¹⁸ Ntɛna í yəɣəti sɔlv tɔm si: Ye ciikuɣu kɛ pa kəŋ, ɪle í kpa-we na pa isɛ. Yaa ye yoo kɛ pa tu kəŋ í kpa-we na pa isɛ tɔtɔ.

¹⁹ Ḿpúyú yoolaa kufama mpe na Iseyeli yoolaa, pa lu ɪcatɛ taa, ²⁰ na paa wei i kv kolontu. Ama Silii nyéma kuu-te na Iseyeli nyéma tɔ pa waali. Ulena Peni-Hatati na lɛlaa pá caya kpaɣanəŋ na pá se. ²¹ Isəna Iseyeli wulav yoo na Silii nyéma na í kpiisi pa kpaɣanəŋ na í wakəli pa yoo kɛkɛnaa, na í pɛli pa niŋ kɛ səsəm tɔɣəle.

²² Ḿpúyú Isɔ kuyəɣətv teləsɔlv mɛlaa na í heeli Iseyeli wulav si: Kaasi nyá ti na í mayasi teu kɛ mpi n ká la tɔ. Mpi tɔ, Silii wulav na i yoolaa paa mɛli pəntɛ isəntɔ waatv si pa yookina-ŋ.

Akapi akaitv tɔtɔ

²³ Μπόγυό kuyaku nakuli, Silii wulav waali nyéma tōma-i si: Iseyeli nyéma Iso ke pōn nyēn ké. Pə tō ké pa kēla-tu. Mpu tō, tē polo tē yōona-wēye tētekēle taa. Isu tē kēla-wē. ²⁴ Ləsi awulaa mpe na n lēti pa lona taa ké kufānēnāa. ²⁵ Ulena n kpayā yoolaa kufama isu mpa pa sēpa tō, na n caa kpayānēn na yōou kēkenāa, isu lōn nyéma. Ulena tē suli Iseyeli nyéma ke tētekēle taa. Isu tē kēla-wē.

Μπόγυό Peni-Hatati mu mpe in pa tōm nti. ²⁶ Pēnaya sikaa isu mpu, ulena i kala i yoolaa na i kpayā-wē na i pona Afeki ke Iseyeli nyéma yoonav. ²⁷ Μπόγυό Akapi nā kala i yoolaa, na pā polo pa kolontunāa ke yoonav. Na pā siki kpeka naale, isu pōn kalakisi. Na Silii nyéma nāā waasa tētu tēna. ²⁸ Mpuyle Iso kuyōyōtutu telēsulu mēla Iseyeli wulav kin na i tō si: Tacaa yōyōtaa si timpi Silii nyéma tōma si, maya pōn taa Iso tō, maa tu-wēye nyā nin taa. Ulena pā nyi si mayale Tacaa. ²⁹ Μπόγυό pa sika tōma kin ke kuyēēn naatosō tēcu na pā nyēnēyi tōma. Ulena pā yoo naatosompōyōlaya nyēnku wule. Μπόγυό Iseyeli ku Silii yoolaa ke iyisi nunūwa (100000) ke kuyaku kulūmuyū. ³⁰ Pə kaasa yoolaa iyisi hiu na naatosompōyōlaya (27000) wei ulena pele pa kuu-tē. Ulena pā suv Afeki icatē taa, na icatē kolūnā ti na pō nyēki-wē.

Akapi yela Silii wulav ke kuyū

Ama Peni-Hatati nā pēsa na i se na i nmelī icatē taa kutuliya nakēli ka taa. ³¹ Μπόγυό i waali nyéma polaa na pā heeli-i si: Tē nuwa si Iseyeli awulaa wēna yēlaa pētōtēē ké. Ule tu takī fōlētōnāa na tē tō ta luun tēē ké nmusi, na tē polo tē mayāna Iseyeli wulav, ntanyi i kaa ku-η.

³² Mpuyle pa taka pa lanwakēlle wontu nti, na pā tu pa luun tēē ké nmusi na pā polo Iseyeli wulav cōlō na pā heeli-i si: Nyā yom Peni-Hatati wiikina-η si n taa ku-i. Ntēna Akapi si: Ha, i ta si taa? Hō, ma taapalu ké te.

³³ Tēnaya Silii wulav tillaa mapā kapuka si: Ha, nyā taapalu ké? Akapi si: I polo i kōna-i.

Ulena Peni-Hatati lu na i kō, na Akapi kpaasi-i i kēkē taa. ³⁴ Ulena i tō Akapi si: Maa mēlōnā-η acalēē wēna ma caa kā lēeka nyā caa tō. Ye n nōkaa n pēetōna Tamasi nyéma ke nyā tētu kulōlum isu ma caa pēetayana Samalii nyéma tō. Ulena Akapi si: Ule mā na-η tu pēeli nōyō, na mā yele-η na n kpe.

Pa tēma nōyō pēeluyū ulena Akapi yele Peni-Hatati na i tēē.

Iso lanle ta hēēna Akapi yaasi

³⁵ Μπόγυό Iso kuyōyōtutu telēsēlaa taa nōyōlō tōma i tōyōntēle si: Tacaa yōyōtaa si n ma-m. Ama ilē i ta tisi. ³⁶ Ntēna i tō si: Timpi n kpeēna Iso kuyōyōtutu tō, ye n kula kpente, tōyōlaya kā katī-η na kā ku-η.

Kupampālē na i tēē na i suli tōyōlaya na kā ku-i. ³⁷ Μπόγυό kulūm in i pola lelō kin, na i tōm-i si: Ma-m.

Ulena ilē i mapi-i na calēm lu. ³⁸ Ulena i hōkō saalaya ke i nyuyū na i polo i nmelī mpaav nku akapi kā tēn tō ku nōyō. ³⁹ Waatu wei wulav tēekaya, ulena Iso kuyōyōtutu telēsulu ma kapuka si: Hai, Tacaa, ma isēle ka sēēna yōou ké. Ulena nōyōlō lu na i kōna-m yom si mā tōki-i. Na i heeli-m si ye i fitaa paa ku-m. Yaa ma feli-i liyitee nyōyōtu iyisi tooso (3000). ⁴⁰ Tōv, pē kōma na ma isēle sēē teu, ulena yom nāā se. Ntēna Iseyeli wulav si: Ha, n ku nyā ti tōm ké tē.

⁴¹ Tēnaya apalō in i kōla i sēntō saalaya, na wulav cēkēna si i ké Iso kuyōyōtutu telēsēlaa taa nōyōlō. ⁴² Mpuyle Iso kuyōyōtutu telēsulu si, Tacaa yōyōtaa si: Timpi ma tōma si pā kō yulō, na Akapi n yele-i na i tēē tō, nyaa sēna i lōnte, na Iseyeli yēlaa si yulō in i nyéma lōnte.

⁴³ Μπόγυό wulav Akapi lanle ta hēēna tōm nti, na i mēli i tē na pāānā.

21

Akapi yelaa na pā ku Napōti

¹ Pēle pē waali, apalō nōyōlō i ka wēna Sisilee, na pā yaa-i si Napōti. I wēna tun wei pa yaa si lēēn tō i taale ke Iseyeli wulav tōyaya cōlō. ² Μπόγυό kuyaku nakuli wulav tōma Napōti si:

Cele-m nyá lesen taale nte tã wẽ ma tãyaɣa cãlã tã, na má hala tuusi. Maa layasi-ŋ nte tã kãla mpv tã. Yaa ye n tu sãlaa, ma feli-ŋ pã liyitee.

³ Ntẽna Napõti si: Tacaa í pona mpusi kã poolun, na mpi maa cele-ŋ kpancoou ŋku ma caanaa yelina-m tã.

⁴ Mpyũ Akapĩ lanle ta heena Napõti tãm nti, na í haya pááná, na í polo í hantĩ í kato tã, na í ha yãlaa kã siyile na í kisi tãɣũ. ⁵ Ntẽna í alv pãsi-ĩ si: Pepe lapa na í kisi tãɣũ? ⁶ Mpyũle si: Ma yãɣta Napõti kã Sisilee kã si í cele-m í lesen taale, na ma feli-ĩ liyitee, yaa ye í caaki ma layasi-ĩ kufate na í kisi.

⁷ Kẽlẽna Sesapẽli si: Pwẽ, ntõŋ n sãkĩ si í kã lseyeli wulav na? Kuli na í tãɣũ. Maa cele-ŋ Napõti taale.

⁸⁻¹⁰ Iĩna alv inĩ í ŋmaa Sisilee ícate nyũv nyẽma kã lɛɛtãlãnaa na Akapĩ hãtẽ taa si: I koti samaa kã nãhãkutv kotuyũ, na í tv Napõti si í paasãna kotuyũ ŋkv. Iĩna í pona tetelataa napãlãɣĩ í kin na pá suu-ĩ tãm si, í tãŋsa Iso na wulav kã mpusi. Iĩna pá luna-ĩ ícate waali na pá kv-ĩ na pẽ. I tẽma mpv, iĩna í tv wulav kvyũsum, na í tilina Sisilee ícate nyũv nyẽma, na pã sãsaa si pá paasãna-tĩ.

¹¹ Iĩna pẽlẽ pá lá teitei isũ Sesapẽli tũv-wẽyẽ í lɛɛtãlãnaa taa tã. ¹² Pa kota samaa kã nãhãkutv kotuyũ na pá tũ Napõti si í paasãna-kv. ¹³ Mpyũ tetelataa naale kãma kotuyũ taa tãna, na pá tã si: Napõti tãŋsa Iso, na wulav kã mpusi.

Tete isũ saɲa tã, pa luna-ĩ ícate waali na pá yaɣa-ĩ pẽ na pá kũ. ¹⁴ Mpyũ nyũv nyẽma tilaa na pá heeli Sesapẽli si pa kũwa Napõti na pẽ. ¹⁵ Waatu wei alv inĩ í nu mpv, iĩna í heeli í paalv si: Polo í kpaɣa taale nte Napõti ka kisa-ŋ pɛɛtãnav tã. I sãpa.

¹⁶ Mpyũ Akapĩ pola kpakpaa, na í kpaɣa taale íntẽ.

Akapĩ na í alv pa sãm tãm

¹⁷ Mpyũ Tacaa heela Iso kvyãɣatv telãsulv Ilii wei í kã Tisipe ícate tv tã si: ¹⁸ Polo lseyeli wulav tẽyẽ Samalii. I wẽ Napõti taale nte í lɛɛkaa tã tã taa. ¹⁹ Ye n talaa ile n tãm-ĩ si: Tacaa yãɣtaa si n kũ yulv ntẽ, na í kã wõntu tãɣũ na? Timpi taa hasĩ niisa Napõti calãm tã, tãɣa su niisi nyá nyẽm tãtã.

²⁰ Ilii tala Akapĩ kin iĩna í pãsi-ĩ si: Ma kolontu n kãmaɣa? Iso kvyãɣatv telãsulv si: Yẽ ma kãma. Timpi nyá lanle heena mpi pã ta maɣa Tacaa tã pã lapv tã. ²¹ I tãma si: Maa kpiisi nyana nyá lãlv nyẽma tãna. Pã kpaɣav sãsaa na piya tã. ²² Maa la nyá tãyaɣa nyẽma kã teitei isũ maa lapv Solopwam na Pasa pa nyãŋsi tã. Mpi tã, n kãla í pááná kã kusvũ. Póć n tusa lseyeli nyẽma kã laatu taa. ²³ Mpyũ Ilii tasaa si: Nyá alv Sesapẽli nyãntv wẽ tãtã. Hasĩ kã tãɣãna-ĩ Sisilee kolõa kite. ²⁴ Pãlẽ pã paasi, ye nyá tãyaɣa tv wei í sãpa tãyaɣa, hasĩ ka tãɣãna-ĩ. Na wei í sãpa taale, kpeliŋ tãɣũ ilẽ.

²⁵ Too tã, nãɣlv ta lata mpi pã ta maɣa Tacaa tã, isũ Akapĩ. I alv Sesapẽli tũsãna-ĩ. ²⁶ I na nãɣlv pa ta maɣa acaalãtv. Mpi tã, í laakaya tũŋ kã teitei kã isũ Amolii nyẽma, mpa Tacaa tãɣãna na pã fẽ lseyeli nyẽma tã.

Akapĩ lanle wakãlãna í yaasi

²⁷ Akapĩ nu mpv, iĩna í lanle wakãli sãsãm. Na í cãli í wõntu na lanwakãlle, na í suu fãlãtãnaa taka na í hãntãɣãna. Na í hãkã nãɣã, na í tãŋ nãhãlẽ nãhãlẽ. ²⁸ Mpyũle Tacaa heela Ilii si: ²⁹ Timpi akapĩ lanle wakãla katatãlaya kã isãntã tã. Maa tasãɣĩ mpusi kãnav kã í tãyaɣa tã kã í kawulaya waatu. Ama í pãyalv waatu taa kã maa la mpv.

22

Lamãti ícate lɛɛkvũv tãm

(Kvtãsvtv II 18:1-3)

¹ Mpyũ pusĩ naale tɛɛwa, yõõu ta kã lseyeli na Silii nyẽma pa hekũ. ² Pãɣa tooso nyãŋka taa kã Yuta wulav Sosafatĩ pola lseyeli wulav Akapĩ kã nav. ³ Pãyẽle Akapĩ ka tẽma í waali

nyéma ke heeluyu si: I nyémá teu si tá tənna Laməti icate ke Kalaati tetu taa. Ie pə fəi si í la sika na tə ləkuyə ke Silii nyéma. ⁴ Mpuyle Akapɪ pɔɔsa Sosafati si: N kaa kɔɔ na ń sənə-m na tə ləkɪ-tɛ?

Sosafati si má na ma yoolaa na ma kpayanəŋ ta sɔɔlv puwa si tu sənə-ŋ.

*Isə kuyəɣətutu teləsəlaa pəpətvnaa kaloolaya
(Kvtəəsvtu II 18:4-11)*

⁵ Paa na mpv, ɪlɛna Sosafati si: Pɔɔsi Tacaa na pəcɔ.

⁶ Mpuyle Iseyeli wulav kota ɪ Isə kuyəɣətutu teləsəlaa. Pa wɛ yulunyɔɔŋ nasələ (400) ke mpv, na ɪ pɔɔsi-wɛ si: Pə wɛɛ si má polo má ləkɪ Laməti icate ke Kalaati tetu taa yaa má yelev? Ntɛna Isə kuyəɣətutu teləsəlaa si: Polo, Tacaa ká tu-wɛyɛ nyá nin taa.

⁷ Paa na mpv Sosafati ta nyələ-ti. ɪlɛna í pɔɔsi si: Pə ta kaasɪ Isə kuyəɣətutu teləsəlv nəɣəlv, wei ɪ ká yəɣətəna-tuyv Tacaa tɔ? ⁸ Ntɛna Akapɪ si: Teu, Imila pəyalv Misee wɛɛ. Ama maa caaki-ɪ ké. Mpi tɔ, ɪsayatv ke ɪ heeliyi-m tam.

Ntɛna Sosafati ma kapuka si: Paa yəɣətəyi Isə kuyəɣətutu teləsəlv ke mpv.

⁹ Mpuyle Akapɪ yaa kawulaya təyaya təmlɛ tv nəɣəlv, na ɪ tili-ɪ si: Polo na ń yaa Misee ke lɔŋ.

¹⁰ Awulaa mpe pa naale pa suu pa kawulaya wontu ké, na pá caya pa kpelasɪ tɔɔ ké Samalii tɔm təhuvɛ cɔlv. ɪlɛna Isə kuyəɣətutu teləsəlaa kpaaləyi pa tɔmnɛa. ¹¹ Kenaana pəyalv wei pa yaakaya si Setekiya tɔ, ɪ ká ké pa taa ləlv ké. ɪ ká lupa ɪ təyi nyəɣəlvuyv həŋ ké na í tɔŋ si: Həŋ ɪnɛ ɪ hɔlɔyənə tɔŋ wei n ká kələna Silii yoolaa tɔ.

¹² Mpuyle Isə kuyəɣətutu teləsəlaa lɛlaa ná yəɣətə tɔm kolumtv nti tɔtɔ si: Ta caa, polo ń ləkɪ Laməti icate ke Kalaati tetu taa. Tacaa ká tu-tɛyɛ nyá nin taa ké na ń pəsi-tɛ.

*Misee kpaala Akapɪ kpisuyu
(Kvtəəsvtu II 18:12-27)*

¹³ Mpuyle tillu wei ɪ pola Misee waalɪ tɔ ɪ heela-ɪ si: Isə kuyəɣətutu teləsəlaa tənə kpenta nəɣə ké, na pá heeliyi wulav si ɪ ká la aka. Pə tɔɔ tɔ, nyana-wɛ í kpenti nəɣə.

¹⁴ Ntɛna Misee si: Ma tuuna Tacaa si, nti Isə ká heeli-m təɣə maa yəɣətɪ.

¹⁵ ɪ tala wulav kin, ɪlɛna wulav pɔɔsi-ɪ si: Misee, tə polo na tə ləkɪ Laməti icate yaa tə taa polo? Ntɛna Misee si: Ma ta tanɪ-ŋ se. Polo, Tacaa ká tu-tɛyɛ nyá nin taa ké.

¹⁶ Mpuyle wulav si: Aweyɛ n suwa si í pɔɔləyi-ŋ na pəcɔ ń teləsi-m tɔm nti Tacaa heela-ŋ tɔ?

¹⁷ Ntɛna Misee si:

Ma nawa Iseyeli yoolaa yawa yem ké pɔɔŋ taa,

ɪsu heen wei ɪ fɛina tiikilu tɔ.

ɪlɛna Tacaa yəɣətɪ si, pa fɛina wulav.

Yoou tɛma, paa wei í kpe.

¹⁸ Kələna Akapɪ pəsənə Sosafati tɔɔ si: Ntəŋ maa heela-ŋ si ɪsayatv tike ke ɪ heeliyi-m tam?

¹⁹ Mpuyle Misee tasaa si: Tɔv, nu Tacaa tɔm. Ma na-ɪ na í caya ɪ kawulaya kumte tɔɔ, na ɪ ɪsɔtaa tillaa sənəa na pá tv-ɪ hɛkv. ²⁰ ɪlɛna í pɔɔsi-wɛ si: Awe ká polo na í tvisi Akapɪ si ɪ ləkɪ Laməti icate na pá kv-ɪ? ɪnɛ si ɪ nyəntv ntɔ. ɪnɛ ɪlɛ si ɪlɛ ɪ nyəntv ntɔ. ²¹ Mpuyle feesuyu nakulɪ kv kulaa si ŋkv ku polo. Tacaa si: ɪsənaya n ká la? ²² Mpuyle si ŋkv ku tv Akapɪ kuyəɣətutu teləsəlaa taa ké pəpətv. Tacaa si: Tɔv, polo na ń la mpv. ²³ ɪlɛna Misee tasa si: Ntəɣələ, Tacaa yelina si pə tó nyá kuyəɣətutu teləsəlaa taa ké pəpətv. Tɔfɔ mpusi ké ɪ caa ɪ kənə-ŋ.

²⁴ Tənayələ Sitekiya kpətənə Misee, na í mapɪ-ɪ katanja na í pɔɔsi-ɪ si: Tacaa Feesuyu luna ma taa, na kú kɔɔ na kú heeli-ŋ yaa?

²⁵ Mpuyle Misee si: Kuyaku ŋku ń ká se na ń ŋmɛli nyá nan ləkətələkaya taa ɪlɛ, kuyanɣuyɛ n ká tisi.

²⁶ Ulena Akapɪ tɔ ɪ tɛmlɛ nyɛma taa nɔɔlɔ sɪ: Kpa Misee na ɲ cɛla ɪcɛtɛ nyɔɔ tɔ Amon, na wulav pɛyalɔ Yowasɪ. ²⁷ Heeli-we sɪ ma tɔma sɪ ɪ tɔ-ɪ salɛka, na ɪ haaki-ɪ potopoto hɔɔliya na lɔm. Halɛna mɔ kɔnna tɔyoole na alaafɛya.

²⁸ Mpɔɔɔlɛ Misee cɔ-ɪ sɪ: Ye sɪ ɲ kɔmna alaafɛya, ɪlɛ pɛ taya Tacaa heelina-m tɔm sɪ mɔ yɔɔtɪ.

Wulav Akapɪ sɔm

(Kɔtɔɔsɔtɔ II 18:28-34)

²⁹ Mpɔɔɔlɛ Iseyɛli wulav na Yuta nyɛn pa pola Lamɔtɪ kɛ yoonav. ³⁰ Ulena Akapɪ tɔ Sosafatɪ sɪ: Ma yɔsɛɪ ma tɪ na mɔ polo yoo. Ama nya suu nyɔ kawulaya wontu.

Ulena Akapɪ la mpɔ. ³¹ Pɛyɛle Silii wulav ka heela ɪ yoo kɛkɛnaa nyɔɔ nyɛma hɪu na naanɔwa na naalɛ kɛ sɪ, pɔ taa paasɛna yoolaa sɛkpema yaa sɔsaa. Ama pɔ pɛkɪ Iseyɛli wulav.

³² Pɛ tɔ kɛ waatɔ wei Silii yoolaa nyɔɔ nyɛma mpɛ pa na Sosafatɪ, ɪlɛna pɔ tɔ ɪ waali. Mpɔɔɔlɛ ɪ mapa kapuka. ³³ Ulena pɛlɛ pɔ cɛkɛna sɪ pɛ taya Akapɪ, na pɔ mɛli.

³⁴ Mpɔɔɔlɛ Silii yoolaa taa nɔɔlɔ ɪ tɔ nyɛmlɛ kɛ yem. Ulena tɛ polo na tɛ yaya Akapɪ kɛ timpɪ taa ɪ yoo toko fɛwa tɔ. Ulena ɪ tɔ ɪ kɛkɛ saalɔ sɪ: Kɛ na tɛ mɛli, pɛ hika-m.

³⁵ Ama kɔyakɔ ɲkɔ yoo lapa tɔn kɛ, na kolontunaa tɔnɔ-ɪ yoonav. Ulena nɔɔlɔ naa tɔka Akapɪ, na calɛm kɛn ɪ kɛkɛ taa. Pɛ taanaa ɪlɛna Akapɪ hɛɛ. ³⁶ Ilim tɔkaya, ɪlɛna pɔ yaya kakiisaya kɛ tesikile taa sɪ paa wei ɪ kɛ. ³⁷ Mpi tɔ wulav fɛi.

Ulena pɔ kɛena Akapɪ kɛ Samalii na pɔ pimi-ɪ. ³⁸ Waatɔ wei pa nyaalaya wulav kɛkɛ kɛ lɛlɛ taa, ɪlɛna hasɪ niisi ɪ calɛm, na apalaa tɛna alaa nɔɔ sɔkɪ tɛna, ɪsɪ Tacaa ka kpaalaa tɔ.

³⁹ Pa kɛsa Akapɪ tɔm lɛntɛnaa, na ɪ kɔlapɛm kɛ Iseyɛli awulaa takɛlaya taa, paa ɪsɛna ɪ ɲmɔ kawulaya tɔyaya na ɪ lɔ canɛm kɛ pɛ taa na tuun kɛla tɔ. Na ɪsɛna ɪ ɲmɔ ɪ tɔɪ acalɛnaa tɔ.

⁴⁰ Akapɪ sɛpa, ɪlɛna ɪ pɛyalɔ Ahasiya lɛtɪ ɪ lɔntɛ taa.

Yuta wulav Sosafatɪ tɔm

(Kɔtɔɔsɔtɔ II 20:31-21:1)

⁴¹ Akapɪ kawulaya pɛnaya liyiti nyɛnka taa kɛ Asa pɛyalɔ Sosafatɪ tɔɔ kawulaya kɛ Yuta.

⁴² Sosafatɪ lɔlɔɔ pɔsɪ ka wɛ hɪu na naanɔwa na kakpasɪ kɛ waatɔ ɪnɪ. Mpɔɔɔlɛ ɪ tɔɔ kawulaya kɛ pɔsɪ hɪu na kakpasɪ kɛ Yosalem. ɪ too kɛlɛ Sili pɛlɔ Asupa. ⁴³ Sosafatɪ tɔntɛ ka siyisaa kɛ, na ɪ kɛkɛna ɪ caa Asa, na ɪ lakɪ mpi Tacaa caaki tɔ. ⁴⁴ Ama ɪ ta wakɛli tɛkɔtɛlɛnaa. Yɛlaa pukaya kɛ na pɔ lakɪ tɛla kɛ kɔtaya na pɛ tulaalɔnaa. ⁴⁵ Sosafatɪ na Iseyɛli wulav paa wɛ lɛlɛn kɛ.

⁴⁶⁻⁴⁷ Pa kɛsa Sosafatɪ tɔmnaa lɛntɛnaa kɛ Yuta awulaa takɛlaya taa. Paa ɪsɛna ɪ lapa apalɔtɔ tɔ, na ɪ yoon. Na ɪsɛna ɪ tɔɔna apalaa, na alaa mpɔ paa kaasa ɪ caa waatɔ taa, na pɔ lakɪ wasanjalɔtɔ kɛ tɛkɔtɛlɛnaa taa tɔ. ⁴⁸ Waatɔ ɪnɪ ɪ taa, wulav taa fɛi ɪtɔm tɛtɔ taa. Ama Yuta wulav kpaakayana-wɛyɛ kɔmatɔn sɔsɔ. ⁴⁹ Mpɔɔɔlɛ Sosafatɪ saaka kpɔlɔn sɔsɔn kɛ Isiyɔn-Kɛpɛɛ sɪ pɔ puki Ofii kɛ wolanaa cɔlɔ. Ama lɔm tɔɔ kpɔlɔn kɛ Isiyɔn-Kɛpɛɛ kɪn ɪlɛ pa ta pɛsɪ pa tɛmlɛ. ⁵⁰ Mpɔɔɔlɛ Akapɪ pɛyalɔ Ahasiya tɔma Sosafatɪ sɪ: Ma kpɔlɔn saalaa kɔ tɔnɔɔ nyɔ nyɛma. Ama Sosafatɪ ta tisi. ⁵¹ Sosafatɪ sɛpa, ɪlɛna pɔ pimi-ɪ pa tɔyaya pɛlaav taa kɛ Tafiiti tɛ. Na ɪ pɛyalɔ Solam lɛtɪ ɪ lɔntɛ.

Iseyɛli wulav Ahasiya tɔm

⁵² Yuta wulav Sosafatɪ kawulaya pɛnaya, naanɔwa na naatosompɔɔlaya nyɛnka taa kɛ, Akapɪ pɛyalɔ Ahasiya tɔɔ kawulaya kɛ Iseyɛli taa kɛ Samalii kɛ pɔsɪ naalɛ. ⁵³ Mpɔɔɔlɛ ɪ lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. ɪ kɛna ɪ caa na ɪ too, na Solopɔwam wei ɪ tɔsa Iseyɛli nyɛma kɛ tun laav taa tɔ. ⁵⁴ ɪ lunja tɔyɔ Paali kɛ na ɪ laa-kɔ, na ɪ kpaasɪ Iseyɛli ɪsɔ Tacaa pɔáná ɪsɪ ɪ caa.

AWULAA TOM TAKELAYA NAALÉ NYEHKA Kutulutu

Yuta nyéma na Iseyeli nyéma tòm ke pa keesayi takelaya kané ka taa. Pa keesayi ka taa ké isəna Iso yelaa lo Iso na pa suu tuŋ laatu taa tɔ. Ilena Iso náá yele na Asilii nyéma yoonə-wé. Kolontunaa kuu pa yelaa na pa wənau tənə na pa acalé pəsi ncaa. Pə yela Yuta nyéma tike ilena pɛle pa tayanɪ laatu taa ké heɬyɔ tɔtɔ. Ḿpɔ́yó Papiloni wulav na koma na í kuu pɛle na í tɛɛnə.

Isəna pa faya Awulaa II takelaya tɔ:

Wulav Salwməŋ kawulaya fayau, titite 1–17

Yuta kawulaya tòm, titite 18–24

Papiloni wulav yəkuyɔ ke Yosalem Iso taseele, titite 25

Ahasiya sām tòm heeluyu

¹ Waatu wei Akapɪ səpa, ilena Mowapu nyéma kisi sɪ Iseyeli nyéma í taa tasa kawulaya tɔyɔv ke pa tɔɔ.

² Ḿpɔ́yó kuyaku nakuli, wulav Ahasiya lu ɪ kawulaya ate na iso kutuluyu nyuyɔ taa, na í hoti na pɛ́ ku-ɪ səsəm. Ilena í tili sɪ: ɪ polo í yaa Ikolonɪ nyéma tɔyɔ Paali-Sepu. ɪ pɔɔsɪ-ku sɪ maa sɪ yaa maa kuli? ³ Ntəna Tacaa isətaa tillu nəyɔlv ɪ kusɪ Ilii sɪ: Polo na ń pɔɔsɪ wulav tillaa mpe sɪ, isɪ Iseyeli Iso fɛi kele na í puki Ikolonɪ nyéma tɔyɔ ke pɔɔsuyɔ na? ⁴ Pə tɔɔ, isɪ wulav səpa, ɪ kaa kuli.

Ilena Ilii náá polo isɪ Tacaa kusuyɔ-ɪ tɔ. ⁵ Ḿpɔ́yó tillaa mɛla kpakpaa. Ilena wulav pɔɔsɪ-wɛ sɪ: ɪ mɛlaa suwe? ⁶ Ntəna pɛle sɪ: Apalɔ nəyɔlv ɪ katəna-tu sɪ, tɛ́ mɛli na tɛ́ heeli-ŋ sɪ Tacaa pɔɔsəyɪ-ŋ sɪ: Isɪ Iseyeli Iso fɛi kele na ń puki Ikolonɪ nyéma tɔyɔ ke pɔɔsuyɔ na? Pə tɔɔ tɔ, isɪ n səpa n kaa kuli.

⁷ Kelena wulav sɪ: Apalɔ wei ɪ heela-mɛyɛ tòm ntɪ tɔ, isəna tɔɔ ké ɪ wɛɛ?

⁸ Ḿpɔ́yó tillaa mpe sɪ: Yooyoonaa huntɔv toko ke ɪ suuwa, na í ləla tampala ke ɪ tənaya taa. Ntəna wulav ma kapuka sɪ: Hei, Iso kuyəyɔtɔv teləsɔlv Ilii ké.

Ahasiya mayasəyɪ sɪ í kpa Ilii

⁹ Mpuyule wulav kusa yoolaa nule na naanowa, na pa nyuyɔ tu sɪ: ɪ kpa hatoo puyɔ nyuyɔ taa, timpi Ilii ka wɛɛ tɔ, na í kpa-ɪ. Pɛle pa tala ɪ kin, ilena pa nyuyɔ tu tɔ sɪ: Iso kuyəyɔtɔv teləsɔlv yooɔ, wulav sɪ ń tii ləŋ.

¹⁰ Ntəna Ilii sɪ: Timpi ma ké Iso kuyəyɔtɔv teləsɔlv tɔ, ma sələməyɪ sɪ, kəkə í luna isətaa, na ká nyaya nyana nyá yoolaa.

Ilena kəkə tiina iso, na ká nyaya-wɛ. ¹¹ Ḿpɔ́yó wulav tasa kusuyɔ ke yoolaa lɛlaa nule na naanowa, na pa nyuyɔ tu sɪ: ɪ polo Ilii waali. Ilena nyuyɔ tu tɔmɪ-ɪ sɪ: Iso kuyəyɔtɔv teləsɔlv yooɔ, wulav sɪ ń tii ləŋ tɛav.

¹² Ntəna Ilii sɪ: Timpi ma ké Iso kuyəyɔtɔv teləsɔlv tɔ, ma sələməyɪ sɪ kəkə í luna isətaa, na ká nyaya nyana nyá yoolaa.

Ilena Iso tisi kəkə ke kpakpaa, na ká nyaya-wɛ. ¹³ Ḿpɔ́yó wulav tasa yoolaa nule na naanowa kusuyɔ ke tòm tooso nyəm, na pa nyuyɔ tu. Nyuyɔ tu tala Ilii kin, ilena ɪ lun akula na í wiina-ɪ sɪ: Hai, Iso kuyəyɔtɔv teləsɔlv, kenti má na ma yelaa ta tɔɔ. ¹⁴ Ma nyəmə sɪ kəkə luna isətaa na ká nyaya yoolaa kancaalaya nyéma na pa nyuyɔ nyéma naale. Ile hai, taa kəna taya mpusi ɪnɪ.

¹⁵ Ḿpɔ́yó Iso isətaa tillu heela Ilii sɪ: Təŋ-wɛ, taa nyá.

Ulena Ilii təŋ-we na í tii. ¹⁶ Na í tə wulav si: Tacaa yəŋətəa si, timpi n kusa tillaa si, pá polo pá pəəsi Ikolon nyəma tʉyʉ Paali-Sepu ke təm, isu Iso fəi Iseyeli taa tə, n kaa kuli, isu n səpa.

¹⁷ Ḿpúyú Ahasiya səpa tampana isu Tacaa ka heeluyʉ Ilii tə. Ama í taa fəina apalʉpəyaya. Ulena í neu Solam ləeti í lonte. Yuta wulav Sosafatʉ pəyalʉ Solam kawulaya pənaya naale nyəŋka taa kəle.

¹⁸ Pa kəesa wulav Ahasiya təm lentənəa tənaya Iseyeli awulaa takəlaya taa.

2

Iso kpaya Ilii na Ilisee ləeti í lonte

¹ Waatu wei pə kəma na Tacaa kpaya Ilii na kacuculaya tə, isəna pə lapa təŋəlo.

Kuyaku nakuləyi Ilii na Ilisee pa lu Kilikaa na pá tənəyi təma. ² Pə kəma na pə kəesi ulena Ilii tə Ilisee si: Tacaa tiliyi-m Petəeli. Caya cəne, na má kəə.

Ntəna Ilisee si: Ma tuukina Tacaa si ma kaa ye-le-ŋ.

Ulena Ilii na Ilisee pá polo Petəeli. ³ Ḿpúyú təna Iso kuyəŋətutʉ teləsəlaa pəəsi Ilisee si: Saŋa Tacaa kpakəyi nyá caa tə, n nyəma mpu? Ilisee si: Əe, ma mayamaya ma nyəma mpu. Mu taa heeli-m.

⁴ Ḿpúyú Ilii tasa təm si: Tacaa tiliyi-m Yeliko. Ile caya cəne, na má kəə.

Ntəna Ilisee tuu si: Ma tuuna Tacaa si, ma kaa ye-le-ŋ.

Ulena Ilii na Ilisee pa təna pá tē Yeliko. ⁵ Kələna təna Iso kuyəŋətutʉ teləsəlaa pəəsi Ilisee si: Saŋa Tacaa kpakəyi nyá caa tə, n nyəma mpu? Ilisee si: Əe, ma nyəma mpu. Mu taa heeli-m.

⁶ Ḿpúyú Ilii tasa-í heeluyʉ si: Tacaa tiliyi-m Yaataní nəŋə. Caya cəne, na má kəə.

Ntəna Ilisee tuuna Tacaa si: Ma kaa ye-le-ŋ.

Ulena Ilii na Ilisee pá tē tənaya pa təna. ⁷ Ḿpúyú Iso kuyəŋətutʉ teləsəlaa isu nule na naanʉwa tənə-we, na pá səŋ taaləm. Na Ilii na Ilisee pəle pa wə kutəŋ təə. ⁸ Ulena Ilii wəŋəsí í kpai na í ma ləm təə, na pə hēe mpaav. Na pá tó kanyəŋa təə na pá tēsí.

⁹ Pa naale pa tesaa, ulena Ilii pəəsi Ilisee si: Pepeye n caa si má la-ŋ na pəcś Tacaa kpaya-m?

Ntəna Ilisee si: Ma caa si má hiki nyá feesuyʉ toma kə təm naale. ¹⁰ Mpuylə Ilii si: Mpi pə wə katə təŋə n sələməyi. Paa na mpu tə, ye Tacaa yelaa si n ná ma təkpayale, ile n hika mpi n sələməyi təŋəle. Ama ye pə taya mpu, ile n laŋaa kəle.

¹¹ Ilii na Ilisee pa tənəna mpu, ile kəkə kēekə na pə kpayanəŋ pə yasa-weyele. Na kacuculaya kpaya Ilii kə kpakpaa. ¹² Ilisee ná mpu, ulena í suv kapusi mapʉ si: Hai, ma caa, hai, ma caa. Iseyeli kēekə na í saalʉ tēewa.

Ilii tēewa na pə saali ulena Ilisee cəli í wontu kə təm naale na laŋwakəlle. ¹³ Pə waali kē í kpaya kpai wei Ilii pəta-í tə, na í məli na í səŋ Yaataní pəŋə nəŋə. ¹⁴ Ḿpúyú Ilisee mapa kpai məyi ləm təə, na í kiisi si: Ilii Iso Tacaa wə le?

Ulena ləm faya, na Ilisee tēsí. ¹⁵ Mpuylə Yeliko Iso kuyəŋətutʉ teləsəlaa mpa paa səŋa taaləm tə, pa loosa mpi Ilisee lapa mpu tə. Ulena pá tə si: Toma wena a ka wə Ilii taa tə, nəənəə a məla Ilisee kin. Ulena pá səŋi-í, na pá luŋi-í, ¹⁶ na pá tə si: Tə wena yəlaa apalʉtʉ nyəma nule na naanʉwa. Tu tili-we na pá pēeki nyá caa. Ntanyí Tacaa Feesuyʉ kpaya-í mpu tə, ku pəta-í puŋʉ nakuli ku nyuŋʉ taa, yaa tətəkəle taa kē tiiliyi.

Ulena Ilisee kisi si pá taa tili. ¹⁷ Pa caala-í teu, ulena í caŋ na í tisi, na pá tili pa yəlaa nule na naanʉwa na pá pēeki Ilii kə kuyēēŋ tooso, pa ta na-í. ¹⁸ Pa məlaa na pá mayana Ilisee kə tənə, ulena í tó si: Maa heela-me si í taa polo.

Ilisee tayanəyi Yeliko ləm

¹⁹ Ḿpúyú Yeliko nyəma təma Ilisee si: Hai, ta caa, ta ɪcatə wə teu. Ama tə ləm wakələyi alaa, na pə lakí na təla hələsəyi*fa*. ^a ²⁰ Ntəna Ilisee si: ɪ tʉ təm kə nyanaya kufalaya taa, na í kəna-m.

^a **2:19** hələsəyi: Piipilinaa leləa na teləsaa si: Ləm kē ɪsayam na tetʉ kə kaabləya.

Ḳpúyú pa kóna-i. ²¹ Ilisee mowa tòm mpi ðena í polo na í tu-wəyí hite taa na í tó si: Tacaa sí ma tayana mə lóm. Pə kaa tasa mə yəlaa na mə tala ké wakəlyu.

²² ðena lóm mpi pə la teu ké haləna saŋa ké teitei isú Ilisee yəyətuyú tó.

Piya tɔwɔa Ilisee na sí sí

²³ Ḳpúyú Ilisee lu Yeliko na í kpaaki Peteeɓi. ðena piya lu ɓate taa na sí tuuki-i si: Nyɔnɓeɓu kpa, nyɔnɓeɓu kpa.

²⁴ Ntəna Ilisee pəsi na í təŋsi-səyí mpusi, na taale wontu isayatu nti pa yaa sí Wusi tó, tó lu naale na tó cəli piya nule na naale. ²⁵ Pəle pə waali ké Ilisee kpawa Kaməli puɓu taa. I lu təna, ðena í mənna Samalii.

3

Iseyeli wulav Solam təm

¹ Yuta wulav Sosafatɓi kawulaya pənaya, pələfəi hiu nyəŋka taa ké, Akapɓi pəyalɔ Solam təyɔ i kawulaya ké Iseyeli taa ké Samalii, ké pusi naanɔwa na naale. ²⁻³ Ḳpúyú i lapa mpi pə ta maya Tacaa tó. I kəena Solopwam wei i tusa Iseyeli nyəma ké tɔŋ laav taa tó. Ama i isayatu ta tala i caa na i too pa nyəntu ké. Mpi tó, i kpəsa pəle kulalaale nte i caa ka sika tɔyɔ Paali tó.

Iseyeli na Mowapɔ pa yooɔ

⁴ Mowapɔ wulav Mesa ka təkaya heen ké tuutuuma ké. Paa pənaya ŋka pə wɛɛ si í feli Iseyeli wulav ké lampuu ké i wɛɛsi iyisi nɔnɔwa (100000), na i waan ké iyisi nɔnɔwa (100000) na i hɔntu. ⁵ Ama waatu wei Iseyeli wulav Akapɓi səpa na Solam lɛɛti i lonte taa, ðena Mesa kuɓi i tó. ⁶ Ḳpúyú Solam cəɔ Iseyeli tetu təna, na í kala i yoolaa. ⁷ ðena í tili na í heeli Yuta wulav Sosafatɓi si: Mowapɔ wulav kuɓa ma tó. Kəɔ ŋ sənə-m na tó yoonə-i. Sosafatɓi si: Má na ma yoolaa na ma kpayanəŋ tá səlɔ puwa si tu sənə-ŋ. ⁸ ðena Sosafatɓi tili na pá pəɔsi-i si: Le tó ké tu təŋna? Mpuyule si: Tó təŋna Itəm wulaya tetu taa.

⁹ Ḳpúyú Iseyeli na Yuta na Itəm pa awulaa tu mpaav, na pá tó kuyɛɛŋ naatosompəyɔlaya. ðena pá laŋ lóm si pá cəla pa yoolaa na pa kpayanəŋ. ¹⁰ Ntəna Solam ma kapuka si: Hei, ta təm tɔmaya. Iso kənna ta toosoɔ cənə si i tɔyɔ-tɔyɔ Mowapɔ nyəma niŋ taa.

¹¹ Ḳpúyú Sosafatɓi pəɔsaa si: Iso kuyəyətutu teləsulu nəyɔlɔ i fəi cənə si í pəɔsi-tɔyɔ Tacaa ké təm?

ðena Iseyeli wulav yoolaa nyuyɔ tu nəyɔlɔ i cə si: Ilisee wei na Ilii paa təŋaya təma tó, i wɛ cənə. ¹² Kəlena Sosafatɓi si: Pə wɛ teu, apalɔ inɔ i ka kɛsənə-tɔyɔ mpi Tacaa caana-tu tó.

Ḳpúyú awulaa tooso inɔ i pola Ilisee kiŋ ké kpakpaa. ¹³ Ntəna Iso kuyəyətutu teləsulu pəɔsi Iseyeli wulav si: Pepe tó ké n kəma na ŋ caaləyɔ-m mpɔ? Polo na ŋ pəɔsi nyá caa kuyəyətutu teləsəlaa yaa nyá too nyəma. Kəlena wulav si: Aai, Tacaa kənna ta toosoɔ cənə si i tɔyɔ-tɔyɔ Mowapɔ nyəma niŋ taa.

¹⁴ Mpuyule Ilisee tasaa si: Ma tuuna Tacaa Toma təna tu wei i təmlɛ ma lakɔ tó si, Yuta wulav Sosafatɓi tó ké ma cəkɔ, tɔfɔ ma taa kənə-ŋ. ¹⁵ Təu, í kənə-m yonyoolu nəyɔlɔ ké nɔnɔ.

Yonyoolu suu i cəmyu mapɔ, ðena Iso toma tii Ilisee tó ¹⁶ na í tó si: Tacaa yəyətəa si í huli hila payale ké ləɔv kɔnɛ ku taa. ¹⁷ I kaa nu tɛv yaa ku heelim pə tɔŋ. Pécɔ lóm ká su ləɔv kɔnɛ. Na mənə mə yoolaa na mə kalakəŋ na mə tala wənə a səyələyɔ wontu tó í nyə. ¹⁸ I pəcəyɔle təna. Halɔ Tacaa ká tó mə niŋ taa ké Mowapɔ tetu. ¹⁹ I ká yəkɔ pa koloosi acalɛ kɔpana, na í sɛti pa tɔŋ kuɓɔlɔŋ təna. I ká suuli pa hila təna, na í ləyɔ pɛɛ ké pa tawa taa, na í wakəli pa kuhaləm.

²⁰ Tɛv fema isú waatu wei pa lakɔ tanan kətasi tó. Iɛ pa nawa lóm luna Itəm kɛɛ, na pə wataa na pə kəŋ.

²¹ Waatu wei Mowapɔ nyəma ná nuwa si, awulaa mpe pa tooso kəŋ-wɛyɛ yoonav, ðena pá suu apalaa təna mpa pa mənə yooɔ pote tó, na pá su-wɛyɛ tetu tɔŋa tó. ²² Tɛv fema, Iɛ pa ná ilim iɛemuyɔ ké lóm mpi pə taa kɛɛ na pə sɛɛwa isú caləm. ²³ ðena pá má kapuka si:

Heyeiyei, awulaa tooso un pa yoonaa tāmaya pa taa pa tike ké na pá kó tēma na pa calēm kpe, í loosi yee. Tě polo tē kuu pa wontunaa.

²⁴ Waatu wei pa tala lseyeli nyéma tāsikile, ilena pele pá lu pa tō, na pá ku-we, na lelā se. Ilena pá tē pa waali na pá suu pa tetu taa na pá la-weye nananana. ²⁵ Mpyú pa yaka pa acalē, na pá lōyō pa tawa taa ké pāle pāle, na pē wakeli pa kuhalem. Na pá suuli pa hila, na pá seti pa tuu kululoh tēna.

Ama Kii-Helesi icate tike ke pa ta tokina. Paa na mpv, ilena pētālēh lōyolaa polo na pá ta-teye kotaya. ²⁶ Mowapu wulav cēkēnaa si i kaa tūli-ti, ilena í kpeyeli i layalē yoolaa nasotoso nūnōwa (700) si, pá fayana Itōm tō na pá lu. Ama pa ta pēsi. ²⁷ Mpyú Mowapu wulav yaa i pēyalv kancaalaya nyēh, wei pu wē si í lēti i lonte tō na i ku-i, na i la i tūyū ke kōtaya ke icate kolūh tō. lseyeli nyéma ná mpv, ilena sōyōntv kpa-weye katatēlaya, na pá mēli pa tē.

4

Ilisee waasayi alv leelu

¹ Iso kuyōyōtutu telōsulv nōyōlv i ká sēpēna na í yele leelu. Mpyú kuyaku nakuli i pola Ilisee kin na í tōm-i si: Ta caa, ma paalv ka ké Iso tēmle tv ké. I sēpa, ilena i kēmle tv kō si i kpakēyi ta piya naale ke yomaa. Ile hai, sēna-m.

² Ntēna Ilisee pōsi-i si: Pepeye n caa si má la-η? Heeli-m mpi n wēna tō. Alv si: Ma fēina pulv cēcēka. Nimaya kaasēna-m nyanaya taa. ³ Kēlena Ilisee si: Tōv, polo nyá asēmaa cōlv na í kēnti pa kin ke nyanasi ke sōsōm. ⁴ Ilena nyana nyá piya í suu mē nan taa, na í tēki mē tō, na í pēlēyi nimaya ηkēye nyanasi taa na pē suyi na í suki.

⁵ Mpyú alv tēwa na í polo na í na i piya pá tēki pa tō. Na i piya cēlēyi-i nyanasi, na í suuliyi nim. ⁶ Pē kēesaa, ilena í tō i pēyaya lēhka si: Cēle-m nyanaya.

Ama nyanasi tēna suwa. Ilena pēyaya tō si: Pē ta kaasi nakeli. Ilena nim náá yele luw. ⁷ Ilena alv polo na í heeli Iso kuyōyōtutu telōsulv ke mpi pē lapa tō. Na ílé i tō si: Polo na í pēeti nim mpi na í fēli nyá kēma. Ye pē kaasa-η wēna, ile nyana nyá piya í tōyō.

Ilisee ke Sunem alv toη tv tē

⁸ Mpyú waatu nōyōlv Ilisee tēhna Sunem icate taa. Alv toη tv nōyōlv i ka wē tēna. Ilena alv un i caali-i si í polo i tē na í nyō lōm. Pē tō ké ye Ilisee i tēhna tēna tō, i hēlēyi alv un i tē na í tōki.

⁹ Kēlena kuyaku nakuli alv un i tō i paalv si: Ma nyēmá teu si apalv wei un i kōh tá tē tō, i ké Iso kuyōyōtutu telōsulv sōsō ké. ¹⁰ Tē hma-i kutuluyū ke ta nyōhku pata tō. Tē su-i kuhēntōyū, na taapeli, na kpelaya, na fētēla. Ye kuyanhu í tēna cēne, i hēli na í suu.

¹¹ Mpyú kuyaku nakuli Ilisee tēkaya na í hēli kutuliya ηke ka taa na í suu. ¹² Ilena í tili i tēmle tv Kehasi si: Polo í yaa alv tēyaya tv un. Alv kēma na í sēh kutuluyū nōyō. Ilena ¹³ Ilisee tō Kehasi si telōsi-i si: N lapa-tūyū kupantv ke sōsōm, ile pepeye taa la-η? Tē yōyōti nyá tōm ke wulav yaa yoolaa nyūyū tv kin na? Alv si: Ma sama. Ile ma ta lah pulūyū ma nyéma taa.

¹⁴ Ntēna Ilisee pōsi Kehasi si: Pepeye tu lap-i? Kehasi si: I fēina apalōpēyaya. Pēyele i paalv kpatēlaa. ¹⁵ Mpyūle Ilisee si: Tōv, yaa-i.

Alv mēlaa ¹⁶ ilena Ilisee tō si: Pēnaya ká sikiyi isu isēntō taka teitei tō, n ká nukū apalōpēyaya.

Ntēna alv ma kapuka si: Hei, Iso kuyōyōtutu telōsulv, taa puyusu-m yoo.

¹⁷ Mpyú alv un i lapa teu, na í lūli apalōpēyaya, ke waatu wei teitei Ilisee ká kēesaa tō.

Sunem alv pēyaya fem

¹⁸ Mpyú pēyaya ηke ká lapa yūlv. Ilena kuyaku nakuli ká tēh ka caa waali ké taale ke tēkōntē. ¹⁹ Pē tasaa, ile ka mapa kapuka ntē si: Waai, paapa, ma nyūyū, ma nyūyū.

Ntēna cēce kusū i tēmle nyéma taa nōyōlv si: Pōna-kēye ka tōo kin.

²⁰ Təmle tu tana pəyaya ke ka too, na toto nukı-keye ı nɔɔheɛ tɔɔ. Pə kəma ilim sikuyu, ɔlena ká heɛ. ²¹ ɔlena í kpaana-keye kutuluyu ŋku ku taa Ilisee kɔŋ na í hɛntəyi tɔ. Na í husı-keye Ilisee kato tɔɔ, na í təkı nɔnɔyɔ. ɔlena í kpa taale ²² na í tɔ ı paalɔ sɪ: Cɛle-m təmle tu na kpaŋaya alɔnyəŋka. Ma ləkı ma təyi ɪsɔ kuyɔɔtɔtu teləsulu tɛ, na má kɔɔ.

²³ Ntɛna ı paalɔ pɔɔsı-ı sɪ: Alaafəya kele n puki ɪsɔ kuyɔɔtɔtu teləsulu tɛye saŋa na? Anı pə taya ısɔtu kɔfalɔ acıma, yaa kuyaku kuheɛsuyɔ. Ntɛna alɔ sɪ: Alaafəya ké.

²⁴ ɔlena alɔ tɔ təmle tu sɪ: Polo tə polo. Ye ma ta tɔ sɪ n səŋ, taa səŋ yoo.

²⁵ Mpuyule pá tɔ Kamɛli mpaav, na pá polo Ilisee té. Waatu wei Ilisee loosa-ı poolun, ɔlena í heeli ı təmle tu Kehasi sɪ: Alɔ wei ı lakı-tuyɔ ıkəntu ke Sunem təyɔle. ²⁶ Səŋı-ı na n pɔɔsı í na ı paalɔ, na ı pəyaya, pa alaafəya tɔɔ.

Kehasi səŋa-ı, ɔlena alɔ cɔ-ı sɪ: Alaafəya ké. ²⁷ Alɔ tala Ilisee kin ke puyɔ taa, ɔlena í hoti Ilisee tɛɛ, na í kpa ı nɔɔheɛ, na Kehasi mayası ısu ı təyɔnəyi-ı. Ntɛna Ilisee sɪ: Yele-ı, ı lanje wakəlaa ké. Ama Tacaa ta ye le sɪ ma nyı mpi pə tɔɔ tɔ.

²⁸ Mpuyule alɔ mapa kapuka ke kpakpaa sɪ: Ta caa, ntəŋ ma taa səlɛmı-ŋ pəyaya? Halı maa tu kisaa ké sɪ n taa puyusu-m.

²⁹ Ntɛna Ilisee tɔ Kehasi sɪ: Kpaya ma kpátúyú na n ləyɔ nyá təyi Sunem təcau. Taa səŋ mpaav taa sɪ n sɛeki nɔyɔlɔ, yaa pɔntu sɛeki-ŋ. Ye n talaa, ɔle n tənı kpátúyú ke pəyaya ısentɔɔ.

³⁰ Mpúyú pəyaya too tɔma Ilisee sɪ: Ma tuukina Tacaa sɪ ye n ta kulı, maa mələyi ma tike.

ɔlena Ilisee kulı na í təŋı-ı. ³¹ Kehasi ná laala-wɛ, ɔlena í tənı Ilisee kpátúyú ke pəyaya ısentɔɔ. Ama pəyaya ta tu kuyulı kuyuluyɔ mayamaya. Mpúyú Kehasi mələa na í heeli Ilisee sɪ: Pəyaya ta fe.

³²⁻³³ Ilisee talaa na í sɔv kutuluyu taa, na í mayana pa husa-keye mpúyú ı kato tɔɔ na ka səpa. ɔlena í təkı ı tɔɔ na í səlɛmı ɪsɔ. ³⁴ ɔlena í papı pəyaya tɔɔ, na pa nɔɔsı na pa ıse na pa nıŋ ke tɔma tɔɔ, na ka tənuyɔ tayanı hanuyɔ. ³⁵ ɔlena Ilisee kulı na í təŋ na í cəkəna kutuluyu, na í tayanı ka tɔɔ ké lunuyɔ. Mpúyú pəyaya cımsa kpakpaa ke tɔm naatosompəyɔlaya, na ká kuli ıse. ³⁶ Tənya Ilisee tila Kehasi sɪ: Polo n yaa pəyaya too.

Toto kəma, ɔlena Ilisee təmı-ı sɪ: Kɔɔ n mu nyá pəyaya.

³⁷ Mpúyú alɔ hɛnta Ilisee ke atɛ. ɔlena í kpaya ı pəyaya na í tɛɛ.

Tuusi nsı sɪ feı təyɔn tɔ

³⁸ Mpúyú nyɔɔsı waatu taa, kuyaku nakulı Ilisee kəma Kilikaa, na í koti ɪsɔ kuyɔɔtɔtu teləsəlaa ke ı kin. ɔlena í tɔ ı təmle tu sɪ: Təsı tiyaya səsaya na n hili-wɛye tuusi.

³⁹ Mpúyú pa taa lelɔ yela tuusi ke haləm taa, na í mayana aloolaya nakəli, na í kooli ka pee, na í həkə ı toko taa, na í kɔɔ na í pelı-ye na ı təsı. Ama nɔyɔlɔ ta nyı-ye. ⁴⁰ Tuusi puwa na pá tu yəlaa na pá təŋ. ɔlena pá má kapusi sɪ: Hei, ɪsɔ kuyɔɔtɔtu teləsulu, tuusi nsı sɔtu ké.

Nɔyɔlɔ ta pəsı na í təyɔ. ⁴¹ Mpúyú Ilisee tɔma sɪ: ı kəna mɔlɔm. Pa kənaa, ɔlena í tɔ tuusi nsı sɪ taa na sí lá təyɔ. ɔlena Ilisee heeli ı təmle tu sɪ: Tu yəlaa.

Tiipile taa tuusi ta ke sɔtu tɔtɔ.

ɪsɔ kuyɔɔtɔtu teləsəlaa nunɔwa (100) caləsuyɔ

⁴² Mpúyú kuyaku nakulı, apalɔ nɔyɔlɔ ı luna Paalı-Salisa. Na í kpɛnna ɪsɔ kuyɔɔtɔtu teləsulu ke ı kuhaləm kalaalası. ɪsu təyɔnaya pee potopotonaa ke hiu, na pee kɔtonɛe ke huluyu taa. Mpúyú Ilisee tɔma ı təmle tu sɪ: Tala pa tənaya təyɔnaya ŋke. ⁴³ Ntɛna təmle tu sɪ: Ma taləyi kanɛ inəyi yəlaa nunɔwa (100) na pə tala pa le? Ilisee sɪ: Nyaa tala-wɛ te. Tacaa yɔyɔtaa ké sɪ, paa təyɔ na pá haya na pə kaası.

⁴⁴ Mpúyú təmle tu tala təyɔnaya ŋkeye ı taapalaa. Na pá təyɔ na pá haya na pə kaası, ısu Tacaa ka yɔyɔtuyɔ tɔ.

5

Asilima kutɔŋ tɔ Naaman waav

¹ Silii tetɔ wulav ka wenna i yoolaa nyɔyɔ tɔ, na pɔ yaaki-i si Naaman. Apalɔ inɔ i ka ké yoolu ké. I na i yoolaa pa tɔŋ taa ké Tacaa ka yelaa, na Silii nyɔma kɛli. Halɛna pa wulav saŋi-i. Ama asilima kutɔŋ ka wenna-i. ² Pɛcɔ waatu nɔyɔlɔ, Silii nyɔma ka lu Iseyeli nyɔma ké kɔluɔ. Ilena pɔ kpa Iseyeli pɛeliya nakɛli na Naaman alɔ tiliyi. ³ Mpɔyɔle kɔyakɔ nakɔli pɛeliya ŋke ka heela ka too si: Hai, kasa. Ye isɔ ta caa ka pola Samalii Isɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsulɔ cɔlɔ, ilɛ i ká waa-i asilima kutɔŋ ŋkɔyɔ lɔŋ ké.

⁴ Mpɔyɔ Naaman heela wulav ke pɛeliya ŋke ka tɔm nti. ⁵ Wulav si: Tɔv, pɔ we teu. Maa cɛle-ŋ lɛɛtɛli na n kɛnna Iseyeli wulav.

Naaman tɛɛkaya, ilena i kɛnna liyitee nyɔyɔlɔyɔ ke kiloonaa ŋmɔnɔyɔ na nɔnɔwa (300). ⁶ Mpɔyɔ i pona lɛɛtɛli, na i cɛla Iseyeli wulav. Pa ŋmaa i taa si: Má kusɛna ma yoolaa nyɔyɔ tɔ Naaman na takɔlaya kanɛ si, n waa-i i asilima kutɔŋ. ⁷ Iseyeli wulav tɛma-keɛɛ kalɔyɔ, ilena i cɛli i wontu, na i má kapuka si: Ha, ilɛ ma ké Isɔ na má kɔyɔ yɔlɛ na má feesiyi-we? I nawa Silii wulav kɔna-m kutɔntɔ si má waa-i tɔ. Ma nɔyɔ ke i pɛɛkɔyi mpɔ yoo.

⁸ Waatu wei Isɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsulɔ nuwa si Iseyeli wulav cɛla i wontu, ilena i tili si pɔ pɔsi-i si: Pepe tɔv ké pɔ caala-ŋ mpɔ pɔ taka? Yele-i na i kɔv ma kin, na i nyi si tampana Isɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsulɔ we Iseyeli taa.

⁹ Mpɔyɔ Naaman kɔaya i keɛke, na i kɔayanɔŋ, na i polo i sɔŋ Ilisee tɔyaya nɔyɔ. ¹⁰ Ntɛna Ilisee tili nɔyɔlɔ si pɔ heeli-i si: Polo n ŋmilisi nyá tɔyi Yaatanɔ pɔyɔ taa ké tɔm naatosompɔyɔlaya. Pu tɛ-ŋ tɛkpatakpata.

¹¹ Tɔnɔyɔle Naaman tɔ mpaav na páná, na i tɔŋ si: Pɔwe, maa nyɔmá si Isɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsulɔ ká lu i mayamaya ké, na i sɔŋ ma isentaa, na i sɛlɛmɔ i Isɔ Tacaa, na i tokina timpɔ taa kutɔŋ weɛ tɔ na i waa-m. ¹² Ilɛ Tamasi pusi Apana na Paapaa pa ta kɛli Iseyeli lɔŋ. Ye ma caaki maa yaaki tɛna na pɔ waa-m?

Ilena Naaman ha siyile na i tɛɛkɛna páná. ¹³ Mpɔyɔle i tɛmlɛ nyɔma se i waali na pɔ pɔsi-i si: Ta caa, ye Isɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsulɔ ka tɔ-ŋ tɛmlɛ sɔsɔlɛ natɛli si n la, n ká kpisaa? Ilɛ pepe tɔv ké i tɔma si n ya lɔm na pɔ waa-ŋ, na n kisiyi?

¹⁴ Ilena Naaman tisi na i tii Yaatanɔ pɔyɔ lɔm taa, na i ŋmilisi i tɔyi tɔm naatosompɔyɔlaya, isɔ Ilisee heela-i tɔ. Ilena i kutɔŋ tɛ, na i tɔnɔyɔ mɛli tɛsɔtosoto, isɔ pɔyaya sɛkpɛlaya. ¹⁵ Mpɔyɔ Naaman na i nyɔma pa mɛla kpakpaa ke Ilisee tɛ, na i tɔ si: Pɛnɛntɛ ma nyɔmá si Isɔ nɔyɔlɔ fɛi tetɔ taa ké tiili, isɔ Iseyeli Isɔ. Ilɛ ma sɛɛkɛna-ŋ na wontu tɛnɛ.

¹⁶ Ama Ilisee tuuwa si: Na Isɔ wei i tɛmlɛ ma lakɔ tɔ, ma kaa mɔ pɔ taa pulɔ.

Mpɔyɔ Naaman caala-i, ilena Ilisee kisi. ¹⁷ Ilena Naaman tasa si: N kisa ma kɔhaham tɔ, ye le na má cosi mɔ tetɔ ke pɛcɔ, isɔ kpanasi naale sɔyɔla. Mpi tɔ, Iseyeli Isɔ tike ke maa lakɔ ciikuyɔ kɔtaya na kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. ¹⁸ Ama kɔlɔmtɔ ke ma sɛlɛmɔyi si Tacaa i wii-m. Ye ma caa Silii wulav suvki i tɔyɔ Limɔŋ kutuluyɔ taa si i laaki, maa su-i. Hai, Tacaa tayanɔ-m nti inɔ.

¹⁹ Mpɔyɔle Ilisee si: Kpe, Isɔ i su-ŋ.

Ilena Naaman tɔ mpaav.

Kehasi kɔpɛntɔyɔ

Naaman tɛɛwa i ta tu hatɔlɔta sɔsɔm. Ilena ²⁰ Kehasi mayasi i taa si: Ma caa kisa Silii tɔŋ tɔ inɔ i wontu ntɛ yem. Na Isɔ, isɔ ma se i waali na má mɔ pulɔpɔ. ²¹ Ntɛna i se apalɔ inɔ i waali. Naaman pɛsaa na i na-i mpɔ, ilena i lu i keɛke taa na i ŋmaa atɛ. Ilena i sɔŋi-i na i pɔsi-i si: Alaafɔya kɛlɛ? ²² Mpɔyɔ si: Alaafɔya ké. Ma caa kusɛna-m si Isɔ kɔyɔyɔtɔtɔ telɛsɛlaa kɛkɛle nyɔma naale luna Ifɛlayim pulasi taa, na pɔ kɔv i tɛ. Si n ha-weɛ liyitee nyɔyɔtɔ kiloonaa hɔu na naanɔwa, na acima wontu ke naale. ²³ Ntɛna Naaman si: Yele ma cɛle-ŋ kiloonaa nutoso.

Ilɛna Naaman kaana Kehasi na Naaman tu nyəɣətu ntəɣi hulun taa na í həkə. Na í cɛlɛ-
ɪ tətəɣə acima wontu, na í sukɪ ɪ tɛmlɛ nyəma naale na pá təɣna Kehasi. ²⁴ Pa tala pulaya
nakəli, ilɛna Kehasi mu hulun na wontu na í sɔvna ɪ tɛ. Ilɛna Naaman tɛmlɛ nyəma náá
məli.

²⁵ Waatu wei Kehasi məla ɪ caa kin, ilɛna Ilisee pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Leye n lunaa? Mpuɣule sɪ: Ta
caa, ma ta polo tiili se.

²⁶ Ntɛna Ilisee sɪ: Saa wei apalɔ ɪnɪ ɪ na-ɲ na í lu ɪ kɛkɛ taa na í ɲmaa atɛ tɔ, pə hula-m
ké tɛ. Ilɛ pə ta tata sɪ ɲ hiki wontu kupantu na liyitee, na ɲ yana Olifinaa na lɛsɛɲnaa tawa,
na tɔla na yomaa apalɔnyəma na alɔnyəma. ²⁷ Pə tɔ tɔ, Naaman kɔtəɲ ká məli nyana nyá
lɔlɔɣu nyəma mə tɔ ké tam tɔ.

Waatu wei Kehasi lu Ilisee kin ilɛna asilima kɔtəɲ waasɪ ɪ tɔnɔɣu tɛna na í hulɔmɪ tɔlaɪɪ
ɪsɪ kponkpomɔlɔm.

6

Laale kvlepɪle hiiu

¹ Mpuɣú kuyaku nakəli Isə kuyəɣəttu tɛləsəlaa kpekəle nyəma pola Ilisee kin na pá tɔmɪ-ɪ
sɪ: Ta caa, ta kutuluɣu ɲku kɔ taa tɔ kotiyi tɔ ku takɪ-tɔ. ² Ilɛ yele na tɛ tii Yaatanɪ pəɣə nəɣə,
na paa wei í sɛtɪ taav, na tɛ siki kutuluɣu lɛɲku. Ilisee sɪ: ɪ polo.

³ Mpuɣule pa taa lɛlɔ pəsənaa sɪ: Ta caa, ta na-ɲ tu pona. Mpuɣú sɪ: Pə wɛ teu, maa təɲ-mɛ.

⁴ Ilɛna pa tɛna pá tii Yaatanɪ pəɣə nəɣə na pá sɛtɪ tun. ⁵ Pa taa lɛlɔ sɛtaɣaa ɪ taav, ilɛna laale
holi na tɛ hoti lɔm taa. Ntɛna apalɔ ɪnɪ í má kapuka sɪ: Hei ta caa, ma lepa. Laale kəkəntəle
ké.

⁶ Mpuɣú Ilisee pɔɔsa-ɪ sɪ: Le taa ké tɔ hotaa?

Apalɔ ɪnɪ ɪ hula-ɪ, ilɛna í sɛtɪ tɔɣu piliɲa na í ləɣə tɛna ɪnɪ, na laale kpa lɔm tɔ ké kpakpaa.

⁷ Ntɛna Ilisee sɪ: Kpaɣa-tɛ.

Ilɛna apalɔ ɪnɪ í siisi na í kpaɣa-tɛ.

Ilisee kpa Silii yoolaa

⁸ Waatu wei Silii wulav yookayana lɛɣɛli nyəma tɔ. Mpuɣú kuyaku nakəli, í na yoolaa
nyɔɣu nyəma, pa caɣaa na pá ləsɪ timpi paa siki tɔ. ⁹ Ama Ilisee tilaa na pá kɛɛsɪ lɛɣɛli
wulav kɛ lona nna nna a taa pə fɛɪ sɪ pá polo tɔ, sɪ Silii yoolaa wɛ tɛna.

¹⁰ Ilɛna lɛɣɛli wulav tili ɪ yoolaa na pá fɛɲ lona anɪ.

Tɔm paɣalɛ kɛ pə lapa mpɔ, na Ilisee náá kɛsəɣɪ lɛɣɛli wulav, na ílɛ í nyəɲ ɪ tɔntɛ. ¹¹ Mpuɣú
pə haɲa Silii wulav, na í kotɪ ɪ yoolaa nyɔɣu nyəma, na í tɔ-wɛ sɪ: Mənaafiki wɛ ta taa, na í
taɣasəɣɪ lɛɣɛli wulav. ɪ kuli ɪ waali.

¹² Ntɛna ɪ yoolaa nyɔɣu nyəma taa lɛlɔ sɪ: Mənaafiki fɛɪ tá taa yoo. Ama Ilisee tɛləsəɣəna
wulav, kɛ nti nti n yəɣəttəɣɪ nyá naɲ kɔhəntɔɣu taa tɔ.

¹³ Kɛlɛna Silii wulav tɔ-wɛ sɪ: ɪ polo na í nyɪ timpi Ilisee wɛɛ tɔ, na í kpa-ɪ.

Pɛlɛ pa kɔma ilɛna pá heeli-ɪ sɪ ɪ wɛ Totan. ¹⁴ Mpuɣú Silii wulav tila yoolaa tuutuuma, na
kɛkɛnɛnaa, na kpaɣanəɲ, na pá polo pá nyala ɪcatɛ.

¹⁵ Tɛv fema tanan təhulu, na Ilisee tɛmlɛ tɔ lu, ilɛna í ná yoolaa, na kɛkɛnɛnaa, na kpaɣanəɲ
tama ɪcatɛ. Ilɛna í má kapuka sɪ: Hei, ta caa, tɔ lepa. Tu təɲ ɲku? ¹⁶ Mpuɣule Ilisee sɪ: Taa
nyá. Mpa pa wɛ ta waali tɔ pa kəla-wɛɣɛ paɣalɛ.

¹⁷ Pə waali, ilɛna í səlɛmɪ Isə sɪ: Hai, Tacaa, kuli ɪ ɪsɛ na í ná.

Mpuɣú Tacaa kula ɪ ɪsɛ, na í ná kəkə kɛkɛnɛnaa, na pə kpaɣanəɲ waasa pulaya tɔ.

¹⁸ Mpuɣú Silii yoolaa sɔv tɔntɛ, na pá tiikina Ilisee tɔ. Ilɛna Ilisee səlɛmɪ Isə sɪ: Yulɔsɪ pa
ɪsɛ.

Ntɛna Silii yoolaa yulɔmɪ ɪsɪ Ilisee səlɛmɔɣu tɔ. ¹⁹ Ilɛna Ilisee tɔ-wɛ sɪ: ɪ toolaa ké, pə taɣa
cənɛɣɛ pa hula-mɛ. ɪ təɲɪ-m na má pona-mɛɣɛ wei í pɛkəɣɪ tɔ ɪ kin.

Μπόγύ Ilisee pona-weye Samalii. ²⁰ Pa suu icate taa, ilena í sələmi si: Tacaa kuli pa ise na pá ná ile.

Silii yoolaa ise kulaa, ilena pá cekəna si Samalii icate taa ké pa wee.

²¹ Waatu wei Iseyeli wulav nawa yoolaa mpe, ilena í pəəsi Ilisee si: Ma ku-weye, ma caa?

²² Ilisee si: Aai, yoo. Pu wee tɔ, ye yoolaa kpawa yomaa, paa kuyv-we. Ie calí-we na pá tɔɔ na pá nyɔɔ, ilena í yele-we na pá məli pa wulav kin.

²³ Μπόγύ Iseyeli wulav lapa-weye muulle təkpetekpete, na pá tɔɔ na pá nyɔɔ. Ilena í yele-we na pá məli pa caa te. Pə kpaɣav hatoo waatu inɪ tɔɔ yoolaa ɲmulaa yela Iseyeli tetu taa ké suu.

Samalii nyəɔsi

²⁴ Μπόγύ waatu nəɔlɔ, Silii wulav Peni-Hatati kpeyela i yoolaa, na pá polo pá nyala Samalii icate. ²⁵ Ilena nyəɔsi anaam lu tə taa. Na halí pá pɛtəɣi kpaɲaya nyuyv ke liyitee nyəɣətu nunaasa na pa te tɔɔnaya pee naalı a ɲkute ke liyitee nyəɣətu kakpası.

²⁶ Μπόγύ kuyaku nakuli Iseyeli wulav tɔɲaya icate kolunja tɔɔ. Ilena alɔ nəɔlɔ í má kapuka si: Hai, ta caa waasi-m.

²⁷ Ntəna wulav si: Ye Tacaa ta waasi-ɲ, maa pəsəɣi. Pə ta kaasi pulɔ, paa tɔɔnaya pee paa solum.

²⁸ Pepeye n caa?

Alɔ si: N nawa alɔ inɛ? Tete waalı ké i tɔma si: Tə tɔɔ ma pəyaya, ye pə fema, ile tu tɛsi i nyəɲka. ²⁹ Μπόγύ tə təsa ma pəyaya ɲke na tə tɔɔ. Tɛv fema na má tɔmi-i si, í kɔna i nyəɲka na tə tɔɔ, ilena í ɲmesi-ke.

³⁰ Wulav nu alɔ tɔm ntɪ, ilena í calí i wontu na laɲwakəlle ke kolunja tɔɔ təna. Ilena yəlaa ná si i ka suu fələtənaa taka ké pə tɛ. ³¹ Ilena wulav má kapuka si: Ye ma ta seti Ilisee nyuyv ke saɲa Iso í tu-m wahala səsɔ.

Ilisee kpaala nyəɔsi tɛm

³² Ilisee na icate səsaa pa we i te na pá tɔɲna kotuyv. Ie wulav kusa nəɔlɔyule, na inɪ i tɔɲɣi waalı. Tillu ta tu tata, ilena Ilisee heeli səsaa mpe si: Yulukulɔ íle i kusəna ntɛye nəɔlɔ si í kɔɔ í seti ma nyuyv. I təkɪ nənəɔ, í taa yele na í suu. Ii tu nukɪ i mayamaya i nəɔhɛ tɔɲ ke tillu waalı.

³³ Ilisee nəɔ ta tiita atɛ, ile wulav yəɣətəa keke si: Tacaa kəɲna-tuyv mpusi inɛ. Ie pepeye tu tasa tɛlɔyɔ ke i kin?

7

¹ Μπόγύ Ilisee cɔwa si: Tacaa yəɣətəa si cele isəntɔ taka, liyitee nyəɣəlvuyv kulɔmuyv ke paa ya molum kiloonaa naanɔwa na naale, yaa tɔɔnaya pee kiloonaa hiu na liyiti ke Samalii kuyaku taa.

² Μπόγύ Iseyeli wulav yoou wontu təkulɔ nəɔ təkpaɣ si: Paa Tacaa ká tulɪ isəntəlvuyv ke pəɔɲ na kutəɣv pee luli, pu la isu n yəɣəlvuyv tɔɔle? Ntəna Ilisee si: N ká ná ná nyá isəpəle. Ama n kaa waa pə taa ké.

Silii yoolaa sewa, na nyəɔsi tɛm

³ Asilima kutəɲ nyəma liyiti nəɔlɔ i ká wəɲna Samalii icate nənəɔ, na awalɪ tɔɔ. Mpuyule pa tɔma təma si: Ye tə caya cəne, isu tə səpa yem. ⁴ Tɔv, anɪ ye tə tɔma si tə suukɪ icate taa, tu si nyəɔsi ké, tɔɔnaya fɛi. Tə tu caya cəne, pə taa pə taa inəɣi. Pə tɔɔ ile, tə tii kolontunaa təsikile. Ye pa tu ku-tv awusa.

⁵ Pə taanaa, ilena pá tii Silii nyəma təsikile pa ta nu nəɔlɔ tɔɲ.

⁶ Silii yoolaa ká nuwa kəkəte natələɣi, isu yoolaa tuutuuma, na pa keekənəa na pə kpaɲanəɲ tɔɲ. Ntəna pá heeli təma si: Isəntɔ Iseyeli wulav fɛla Icipiti na Hiti pə nyəma ke liyitee ké, na pá kəɲ-tuyv yoonav. ⁷ Ilim tukaya, ilena Silii yoolaa se na pá yele pa coka, na pa kpaɲanəɲ na pa kpaɲasi.

⁸ Asilima kotəŋ nyəma liyiti inɪ ɪ tala Silii nyəma təsikile na pá sɔv cokəle natəli tə taa, na pá təyɔ na pá nyəɔ. ɪlena pá kuu liyitee na wɔla na wontu kususuu, na pá polo pá ɲmesi tiili. ɪlena pá məli na pá sɔv lentə taa, na pá kpaya wontunaa kɔpantɔ kɛ waanɪ waanɪ, na pá polo pá ɲmesi tətɔ.

Asilii yoolaa sewa na nyəyɔsi tɛ

⁹ Ḿpúyú pa tɔma si: Isu tə hikuyɔ tɔm kɔpantɔ kɛ saɲa isəntɔ na tə sɪna ta ti tɔ pə fɛi teu. Ye tə yelaa si pə nyaali na pə́cɔ́ tə heeli-ti, Isɔ́ ká hɔ́ ta ɲkpaɲyɔ. Tə polo tə heeli-təyɪ wulav tɛ.

¹⁰ Ḿpúyú asilima kotəŋ nyəma mpe pa sɔv ɪcatɛ taa, na pá yaa yoolaa mpa pa tanəyɪ ɪcatɛ nənəyɔ tɔ, na pá heeli-wɛ si: Tə pola Silii yoolaa təsikile nté tə ta na nəyɔlv. Pə́cɔ́ tə ta tu nu yɔlv nəyɔlv tan. Kpaɲanəŋ na kpaɲasi tike kɛ pa tamsaa, na coka wɛ kpeɛ.

¹¹ ɪlena ɪcatɛ nənəyɔ tanlaa mpe pá yaa nəyɔlv, na pá tilina-ɪ tɔm ntəyɪ wulav tɛ.

¹² Mpuyule wulav kula ahoo heka, na í tó ɪ waali nyəma si: Ma nyəma Silii nyəma mpe pa taa layatɔ. Pa nyəma si nyəyɔsi pu-tɔ. Pə́ tɔ́ kɛ́ pa lu pa təsikile na pá polo pá ɲmeli tawa taa si, ye tə lu ɪcatɛ taa, ɪlɛ pa kpa-tɔ na tá isɛ. Na pá sɔv ɪcatɛ taa tətɔ.

¹³ Ḿpúyú wulav waali nyəma taa nəyɔlv ná tɔma si: Tə ləsi kpaɲanəŋ kakpasɪ na tə tilina yelaa napəli, na tə ná mpi pə lakɪ təna tɔ. Paa tə tu yela-wɛ, paa si teitei kɛ isu ɪcatɛ taa yelaa təna.

¹⁴ ɪlena wulav cɛla yooɔ kɛkɛnaa naaleɣɛ yoolaa, na pá polo Silii nyəma kɛ pɛkuyɔ si pa naa. ¹⁵ Ḿpúyú pa təŋa pa nəhɛɛ, haləna Yaatanɪ pəyɔ. Na pá hiiki wontunaa tuutuuma wei Silii nyəma ləna mpaav si, pə́ kaasi-wɛ təfayafaya na pá se ləŋləŋ tɔ. ɪlena pɛlɛ pá məli na pá heeli-təyɪ wulav.

¹⁶ Ḿpúyú ɪcatɛ nyəma lu kpakpaa, na pá tii Silii nyəma təsikile, na pá kuu wontu. Haləna yelaa pɛɛti mɔlvɔm kiloona naanɔwa na naale, yaa təyənaya pɛɛ kiloona hɪu na liyiti kɛ liyitee nyəyɔlvɔv kɔlvɔmɔv, isu Tacaa ka heeluyɔ-wɛ tɔ. ¹⁷ Ḿpúyú wulav kusa ɪ yooɔ wontu tɔkɔlv wei ɪ təyaya-ɪ tam tɔ, si í polo na í fɛɲ na í ná mpi pə lakɪ kuyaku taa kɛ ɪcatɛ nənəyɔ tɔ. Ama samaa wei ɪ ka wɛ təna tɔ, ɪ paa-ɪ nəhɛɛ na í sí. Ḿpúyú Isɔ́ kuyəyɔtɔtɔ tɛləsɔlv ɪlisee ka yəyɔta waatɔ wei ɪsɛyɛli wulav kəma na í mayana-ɪ tɔ.

¹⁸ Waatɔ wei ɪlisee ká heela wulav si: Cɛlɛ isəntɔ waatɔ paa pɛɛti təyənaya pɛɛ kiloona hɪu na liyiti, yaa mɔlvɔm kiloona naanɔwa na naaleɣɛ liyitee nyəyɔlvɔv kɔlvɔmɔv kɛ Samalii kuyaku taa tɔ. ¹⁹ Yooɔ wontu tɔkɔlv inɪ ɪ cəna si: Paa Tacaa ká tɔli isəntənyɔv kɛ pəəŋ na kɔtəyɔv pɛɛ luli, pu la isu n yəyɔtaa təyɔlɛ? Halɪ ɪlisee tɔmɪ-ɪ si: N ká ná ná nyá isəpəle, ɪlɛ n kaa waa pə́ taa kɛ. ²⁰ Na tampana ḿpúyú pə́ lapa. ɪcatɛ nənəyɔ samaa fɛla-ɪ kɛ na í sí.

8

Sunem alv tɔm tənaya

¹ Ḿpúyú kuyaku nakɔli, ɪlisee tɔma Sunem alv wei ɪ pəyaya ɪ ka feesaa tɔ si: Nyana nyá təyaya nyəma, í lu cənɛ. ɪ polo timpi í caaki tɔ na í caya. Mpi tɔ, Tacaa caa ɪ kəna nyəyɔsi kɛ ɪsɛyɛli tɛtɔ taa kɛ pusɪ naatosompəyɔlaya.

² ɪlena alv inɪ na ɪ nyəma pá polo pá caya Filiisi nyəma tɛtɔ taa. Pusɪ naatosompəyɔlaya kɛ pa cayaa isu Isɔ́ kuyəyɔtɔtɔ tɛləsɔlv ka heeluyɔ-ɪ tɔ. ³ Pusɪ nsɪ si sikaa, ɪlena pá məli pa tɛtɔ taa. ɪlena pá pəəsɪ wulav kɛ pa təyaya na pa tawa tɔm.

⁴ Waatɔ inɪ ɪ taa kɛ wulav yəyɔtəyana ɪlisee tɔmlɛ tɔ Kehasi. Na í pəəsɪ-ɪ si: Kɛɛsi piti tɔma nna ɪlisee ka lapa tɔ. ⁵ ɪlena í kɛsəyɪ-ɪ pəyaya ɲka ɪlisee ka feesaa tɔ ka tɔm. ɪlɛ alv na ɪ pəyaya ɲkɛ pa tala wulav tɛyɛlɛ, na pá pəəsəyɪ-ɪ pa təyaya na pa tawa tɔm. Ntəna Kehasi si: Aɲhaa, ta caa, alv inɛ ɪ pəyaya kanɛyɛ ɪlisee ka feesaa.

⁶ Ḿpúyú wulav pəəsaa alv na alv kɛɛsi-ɪ pə́ təna. ɪlena í heeli ɪ yelaa taa wei ɪ wɛna naani kɛ teu tɔ si: Paasəna alv inɪ ɪ tɔm ntɪ. Pá məŋna-ɪ ɪ nyəm təna. Pá cɛlɛ-ɪ ɪ tawa kɔlvɔlvɔm kasəyaya kɛ pə́ kpayaɲ too ɪ fɛi tɔ.

Ilisee na Hasayeli pa tɔm

⁷ M̀p̀ỳg̀ỳ waatu nɔɔɔɔ, Ilisee pola Tamasi. Ilɛna pɛ pana pɛ wukaya Silii wulav Pɛni-Hatati. Ilɛna ɛ nu si Iso kuyɔɔɔɔɔɔ tɛlɛsɔɔ kɔma ɛcate taa. ⁸ Ilɛna ɛ kusɛ ɛ waali tu Hasayeli si: Pona Ilisee kɛ kucɔɔ. Pɔɔsɛna-ɛ si: Maa si yaa maa kuli?

⁹ M̀p̀ỳg̀ỳ Hasayeli sɔɔɔɔ Tamasi taa kupampam kɛ yooyoonaa nule si ɛ haaki Ilisee. I tala Iso kuyɔɔɔɔɔɔ tɛlɛsɔɔ kin, ɛlɛna ɛ tɔ si: Nyɔ pɔyalɔ Silii wulav Pɛni-Hatati kusɛna-m si, mɔ kɔ mɔ pɔɔsi-ɛ si ɛ kɔ si yaa ɛ kɔ kuli?

¹⁰ Ntɛna Ilisee si: Polo na ɛ heeli-ɛ si, ɛ kɔ kuli. Ama Tacaa hulɛ-m si, paa pu la ɛsɛna ɛ kɔ si.

¹¹ M̀p̀ỳg̀ỳ Ilisee ɛsɛntaa layasa kpakpaa, na ɛ nyɛni Hasayeli tɔpinɛ na ɛ naali wula. ¹² Ntɛna Hasayeli si: Pepe lapa ta caa?

Mpuyule Ilisee si: Ma tɛma nau kɛ ɛsɛna ɛ kɔ sɔ kɔ kɛ Isɛyeli nyɛma koloosi acalɛɛ tɔ. N kɔ lɛnti pa ɛfɛpiya, na ɛ fɛli pa piya kɛ nɔɔhɛɛ, na ɛ yɔki ahusitonaa lotu. ¹³ Kɛlɛna Hasayeli si: Haya kuhulɔmaya mɔ, lɛyɛ ma nawa pɛ tɔɛ? Ilisee si: Tacaa heela-m si n kɔ pɛsi Silii nyɛma wulav.

¹⁴ M̀p̀ỳg̀ỳ Hasayeli kpɛma, ɛlɛna wulav pɔɔsi-ɛ si: Iso kuyɔɔɔɔɔɔ tɛlɛsɔɔ heela-ɛ suwɛ? Mpuyule si: I heela-m kɛ si n kɔ kuli.

¹⁵ Ama tɛv fema, ɛlɛna Hasayeli lii kunti kɛ lɔm na ɛ takɛ wulav ɛsɛntɔɔ na ɛ sɛ. Ilɛna unɛ ɛ tɔɔ kawulaya kɛ ɛ lɔntɛ.

Yuta wulav Solam tɔm (Kvɔɔsɔvɔ II 21:2-20)

¹⁶⁻¹⁷ Isɛyeli wulav Akapi pɔyalɔ Solam kawulaya pɛnaya kakpasɛ nyɛnka taa kɛ Yuta wulav Sosafati pɔyalɔ Solam, nɔ tɔɔ Yuta kawulaya kɛ Yosalem taa kɛ pusɛ pɛlɛfɛi naanɔwa. I lɔlɔyɔ pusɛ wɛ hiu na naanɔwa na naalɛ kɛ waatu unɛ. ¹⁸ M̀p̀ỳg̀ỳ ɛ tɔma teitei ɛsu Isɛyeli awulaa Akapi wɛ. Halɛ unɛ ɛ tu kpɛyana ɛlɛ ɛ pɛɛɔ, na ɛ la mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. ¹⁹ Paa na mpɔ Tacaa ta tisi na ɛ wakɛli Yuta kawulaya. Mpi tɔ, ɛ ka tɛma ɛ tɛmlɛ tu Tafiiti kɛ heeluyɔ kɛ si, nyɔ lɔlɔyɔ nyɛma kɔ takɛ kawulaya kɛ Yosalem kɛ tam na pɔ kaasɔyɛ tɛma.

²⁰ Yuta wulav Solam unɛ ɛ waatu taa kɛ Itɔm nyɛma kula ɛ tɔɔ, na pɔ kpa pa tɔyɛ pa wulav. ²¹ M̀p̀ỳg̀ỳ Solam na ɛ yoolaa na pa yoo kɛkɛnɛna, pa pola-wɛyɛ yoonav kɛ Sayii tɛtu taa. Ilɛna pɛlɛ pɔ ta-wɛyɛ kotaya. Ama ahoo naali mpɛ pa tii Itɔm nyɛma mpa paa tama-wɛyɛ kotaya tɔ pa tɔɔ na pɔ yoonɛ-wɛ. Ilɛna Yuta yoolaa se na pɔ kpɛ. ²² Pɔ kpɛyav waatu unɛ tɔɔ Itɔm nyɛma lu Yuta nyɛma nin taa, na pɔ wɛɛ pa ti tɔɔ.

M̀p̀ỳg̀ỳ Lipina ɛcate nyɛma nɔ lapa mpɔ tɔtɔɔ waatu unɛ ɛ taa.

²³ Pa kɛɛsa Solam tɔmnɛna lɛntɛnaa kɛ Yuta awulaa takɛlaya taa. ²⁴ Waatu wei ɛ sɛpa, ɛlɛna pɔ pimi-ɛ pa tɔyaya pɛlaav taa kɛ Tafiiti tɛ.

Yuta wulav Ahasiya tɔm (Kvɔɔsɔvɔ II 22:1-6)

²⁵⁻²⁶ Isɛyeli wulav Akapi pɔyalɔ Solam kawulaya pɛnaya naanɔwa na naalɛ nyɛnka taa kɛ Yuta wulav Solam pɔyalɔ Ahasiya nɔ pɛsa wulav kɛ Yosalem kɛ pɛnaya kulɔmaya tike. I lɔlɔyɔ pusɛ ka wɛ hiu na naalɛ kɛ waatu unɛ ɛ taa. I too ka kɛ Isɛyeli wulav Omili lɔlɔyɔ taa tu, pa yaaki-ɛ si Atalii. ²⁷ Ilɛna ɛ tɔ ɛsɛyav taa kɛ teitei ɛsu ɛ alɔ lɔlɔyɔ nyɛma Akapi wɛ. Na ɛ la mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ.

²⁸ M̀p̀ỳg̀ỳ Solam na Ahasiya pa lapa nɔɔ kulɔmaya, na pɔ polo Silii wulav Hasayeli kɛ yoonav kɛ Lamɔti ɛcate kɛ Kalaati tɛtu taa, na pɔ kɔ Solam. ²⁹ Ilɛna ɛ mɛli Sisilee si pɔ lapi-ɛ kɔɔɛ. M̀p̀ỳg̀ỳ Yuta wulav Ahasiya pola-ɛ sɛɛv.

9

Pa kpa Yehu kɛ kawulaya

¹ M'p'ógó kuyaku nakoli, ilisee yaa Iso kuyagotutu teləsəlaa taa səkpeli nəgəlv, na í t'əm-i s: Mv nim kate nyəm pəne, na n ləgə nyá ti t'əcav ke Laməti ke Kalaati tetu taa. ² Na n mayana Sosafati pəyalv Yehu, iní i k'ena Nimsi saali. Ye n talaa ile n yaa-i i tike ke nan nakoli kv taa. ³ Ulena n pəli nim ke i nyuvu taa. Ulena n heeli-i s: Ma kpa-ŋ lseyeli wulav. N t'ema mpv, n t'oli nənəgə na n se kpakpaa.

⁴ M'p'ógó Iso kuyagotutu teləsulv səkpeli iní i t'ewa Laməti ke Kalaati tetu taa. ⁵ I tala t'ena, ulena í mayana lseyeli yoolaa nyuvu nyəma kotaa. Nt'ena í tó s: Ta caa, ma caa ma na-ŋ t'əm. Ulena Yehu s: Ta taa awe? Iso kuyagotutu teləsulv s: Nyá mayamaya.

⁶ M'p'ógó Yehu kulaa na í pona-i t'əyaya, na Iso kuyagotutu teləsulv pəli i nyuvu taa ké nim. Na í t'əm-i s: lseyeli Iso Tacaa yəgətaa s, má kpana-ŋ s n pəsi ma yəlaa lseyeli nyəma wulav. ⁷ Na n kú nyá caa k'əpəŋ Akapí l'uləgə nyəma t'ena. Ule pə l'eta Iso kuyagotutu teləsəlaa na ma t'əmle nyəma mpa mpa Sesap'eli k'wa t'ə pa s'əm nté. ⁸ Maa kv Akapí t'əyaya apalaa t'əyaya. Paa piya paa s'əsa. ⁹ Maa lana i yəlaa ké isu ma lapəna Nepati pəyalv Solop'wam na Ahiya pəyalv Pasa pa nyəma t'ə. ¹⁰ Pə kaasa Sesap'eli t'ə, nəgəlv kaa pimi-i. Hasí ká t'əgəna-i Sisilee haləm taa.

Iso kuyagotutu teləsulv t'ema m'p'ógó yəgətaa, ulena í t'oli nənəgə na í se.

¹¹ M'p'ógó Yehu luwa na í m'əli i taapalaa kin, na p'ele pá p'əsi-i s: Pul'əp'ə lapaya? Wentiyi kpan'v iní i caak'əna-ŋ ye? Yehu s: Ɔ, pə taya nat'əli se. Aní í nyəma Iso kuyagotutu teləsəlaa mpe pa t'ə. ¹² I taapalaa s: N c'əsəyí ké. Heeli-t'əy nti i heela-ŋ t'ə. Yehu s: I heela-m t'əmn'aa p'əyale ké. Ulena í heeli-m ma mayamaya ma nyəntv s, Tacaa t'əma s i kpa-m lseyeli wulav.

¹³ T'əyale pa t'əna pa w'əgəsa pa kpain'aa, na pá p'ə-w'əy'ə kumte t'ə na Yehu caya, na pá h'uli akant'əle na pa t'əna pá wiliti na pá t'ə s: Yehu, mə na tetv.

Yehu kuyv ke Solam na Ahasiya

¹⁴⁻¹⁵ Waatv nəgəlv lseyeli yoolaa t'əna ka tanja Laməti icate ke Silii wulav Hasayeli t'ə. Halí p'ó kú Solam na í polo Sisilee na pá f'eki-i.

Yosafati pəyalv k'ele Yehu, p'əy'ele N'əmsi saali k'ele. Pa t'ema Yehu ke kawulaya k'pav, ulena í kvli Solam t'ə. Na í t'ó i taapalaa s: Ye í w'ə ma t'ə, ile í taa y'ele na nəgəlv fiti na í polo Sisilee, na í heeli nti t'ə lapa c'əne t'ə.

¹⁶ I t'ema mpv, ulena í kpa i k'ek'ek' t'ə na í t'ee Sisilee. T'əyaya Solam h'əntaa, na Yuta wulav Ahasiya polo-i wiiluyu. ¹⁷ M'p'ógó Sisilee kutuluyu s'əs'əv nyuvu taa tan'lv loosa Yehu na nap'əl'əy i waali. Ulena í tili na pá heeli wulav s: Ma loosa nap'əli na pá k'əŋ. Nt'ena wulav s: Tili k'payanv c'ayalv na í s'əŋ-w'ə na í p'əsi-w'ə s: Alaaf'əya k'ele?

¹⁸ Nt'ena k'payanv c'ayalv náá t'ee na í p'əsi-i s: Wulav s má p'əsi-m'ə s alaaf'əya k'ele? Nt'ena Yehu p'əsi-i s: Nyá t'əm suw'əy'ə pə taa? Tv ta waali.

M'p'uy'le kutuluyu s'əs'əv tan'lv s: Tillu sula-w'ə na í saali t'əna.

¹⁹ Ulena Solam tili k'payanv naale nyəŋ na í suli-w'ə, na í p'əsi-w'ə t'əto s wulav s: Alaaf'əya k'ele? Nt'ena Yehu p'əsi-i s: Nyá t'əm suw'əy'ə pə taa? Tv ta waali.

²⁰ Ulena tan'lv s: Tillu naale nyəŋ sula-w'ə, na í saali t'əna. P'əy'ele pa nəgə t'əto tv caya i k'ek'ek' ké isu kpan'v, pə kaa lan' Yehu.

²¹ T'əyale wulav y'elaa na pá kp'ee'li i k'ek'ek' na í kpa. Na Yuta wulav Ahasiya naa kpa i nyəŋ t'əto. Ulena pá suli Yehu ke Nap'əti haləm kin ke Sisilee.

Yuta wulav Solam s'əm

²² M'p'uy'le wulav p'əsa Yehu s: Alaaf'əya w'ee? Nt'ena Yehu s: Aní n nyəma teu s nyá too Sesap'eli w'ee na í tanja tan' laav na topotopo t'əma. Ulena n p'əs'əyí-m s: Alaaf'əya w'ee?

²³ T'əyaya Solam p'əsaa na í seeki na í kiisiyí s: Ahasiya se yoo, i lukí ma waali ké.

²⁴ M'p'ógó Yehu y'ela nyəml'ə ke kpakpaa, na í yaya-t'əy'ə Solam as'əŋk'p'ek' kin h'eku taa, na í t'uli i fulaya. Ulena í hoti i k'ek'ek' taa t'əkpilim. ²⁵ Nt'ena Yehu y'əgəti i s'ənlv Pitikaa s: K'paya-i na n p'eti Nap'əti haləm taa. T'əsi nti Tacaa ka heela i caa Akapí ke k'uyan'ku ta naale t'ə caya k'payan'əŋ

na tɔ sɔkɪ-ɪ tɔ ²⁶ sɪ: Tete ma nawa ɪsɛna n kɔwa Napɔti na ɪ pɔyalaa tɔ. ɪle ma tuuki sɪ, ɪsu ma hɔma Solam ɲkpaɲyɔ ke taale ntɛ tɔ taa. ɪlena Yehu tasa sɪ: Pɔ tɔ tɔ, kpaɲa-ɪ na ɲ pɛti taale ntɛ tɔ taa kɛ teitei ɪsu Tacaa ka heeluyɔ-ɪ tɔ.

Yuta wulav Ahasiya sɛm

(Kvtɔɔsvtɔ II 22:7-9)

²⁷ Waatu wei Yuta wulav Ahasiya nawa Solam sɛm, ɪlena ɪ seeki na ɪ mɛlɔɲɔna Pɛti-Kaa hɔɲɔlɔyɔ tɔ. Na Yehu nɔɔ tɔ ɪ waali, na ɪ tɔ ɪ taapalaa sɪ: ɪ kɔ ɪlɛ tɔtɔ. Mɔpɔyɔ pa yaɲa-ɪ nyɛmɔ, na ɪ we kɛkɛ taa, na ɪ kpaaki Kuuli ke ɪpɔleyam ɔlɔ. Paa na mpɔ, na Ahasiya se na ɪ tala Mekito na ɪ sɪ tɛna. ²⁸ ɪlena ɪ tɛmlɛ nyɛma tɔ-ɪ kɛkɛ taa, na pɔ pɔna-ɪ Yosalem. Na pɔ pimi-ɪ pa tɔyaya pɔlaav taa kɛ Tafiiti tɛ.

²⁹ Akapɪ pɔyalɔ Solam kawulaya pɔnaɲa naanɔwa na kɔlɔm nyɛɲka taa kɛ Ahasiya ka pɔsa Yuta wulav.

Sesapɛɛli sɛm

³⁰⁻³¹ Mɔpɔyɔ Sesapɛɛli nuwa tɔ tɛna nti tɔ lapa tɔ. ɪlena ɪ lɔv ɪ nyɔɔsɪ, na ɪ tɔ kacɔka wontu, na ɔlaunaa. Yehu talaa na ɪ sɔvki ɪcatɛ taa na alɔ ɪnɪ ɪ na-ɪ, ɪlena ɪ mɔ kapuka sɪ: Wulav kɔlɔ Simili nyɔ. Alaafɔya wɛɛ?

³² Yehu kɔsa ɪsɛ, ɪlena ɪ ma kapuka sɪ: Awe wɛnna ma tɔ?

Mɔpɔyɔ kawulaya tɔyaya taa apalaa naani nyɛma napɔlɔyɪ naale, na tooso nyɛnna pɛtote.

³³ Ntɛna Yehu tɔ-wɛ sɪ: ɪ lɔɲ alɔ ɪnɪ na pɛtote.

ɪlena apalaa mpɛ pɔ tɔsi Sesapɛɛli, na ɪ hoti na Yehu tɔɲ ɪ tɔ na kɛkɛ. Na ɔlɛm ya kolɔɲa na kpaɲanɔɲ tɔ.

³⁴ Mɔpɔyɔ Yehu sɔv kawulaya tɔyaya taa, na ɪ tɔɲ na ɪ nyɔɔ, na ɪ tɔ ɪ taapalaa sɪ: ɪ pi alɔ mpusi tɔ ɪnɪ. Mpi tɔ, ɪ ka kɛ wulav pɛɛlɔ.

³⁵ Pa luwa Sesapɛɛli pim, ɪlena pɔ mayana nyɔmpɔɲɔlaya na ntantakɔɲ na nɔntaalɔɲ tike.

³⁶ Pa mɔlaa na pa heeli-tɔyɪ Yehu, ɪlena ɪ tɔ sɪ: Mɔpɔyɔ Tacaa ka heela Tisipe ɪsɔ kɔyɔɲɔtɔtɔ telɔsɔlɔ ɪlii na ɪ yɔɲɔti sɪ: Hasɪ kɔ tayamɪ Sesapɛɛli kɛ Sisilee halɛm taa. ³⁷ Na pa lɔ ɪ timpi wɛ kaasaa tɔɲ halɛm taa, ɪsu pa hutuyɔ hute tɔ. Nɔɲɔlɔ kaa nyɛmɪ-ɪ.

10

Akapɪ tɔyaya nyɛma kɔyɔ

¹ Akapɪ lɔlɔyɔ nyɛma ka wɛ nutoso na naanɔwa kɛ Samalii taa kɛ. Mɔpɔyɔ Yehu ɲmaa lɛɛtɛli kɛ ɪcatɛ nyɔyɔ nyɛma na tɔ sɔsaa, na mpɔ pa tɔwa sɪ pa sɛɲɛsɔyɪ Akapɪ lɔlɔyɔ nyɛma mpɛ tɔ sɪ: ² Mɔ paasɔɲɔna na wulav lɔlɔyɔ nyɛma piya. Na ɪ wɛna kɛkɛnaa, na kpaɲanɔɲ, na yoou wontu na ɪ wɛ kolɔɲa ɪcatɛ taa. Mpɔ tɔ, ye ɪ hika takɔlaya kanɛ, ³ ɪlɛ ɪ nyɛmɪ wulav lɔlɔyɔ nyɛma mpɛ pa taa, na ɪ kpa wulav kɛ wei ɪ pɛsɔyɪ, na ɪ mɔna kawulaya tɔ na ɪ kentiɲi ɪ na ɪ lɔlɔyɔ nyɛma pa tɔ.

⁴ Mpɔyɔlɛ sɔɲɔntɔ kpa pa tɛna na pa tɔɲ tɛma sɪ: Tayalɛ mpɔ? Awulaa naale nɔ tɔ pɛsɪ-ɪ kacɔɲfana tɔ na? ⁵ ɪlena wulav tɔyaya nyɔyɔ tɔ, na ɪcatɛ sɔsɔ na sɔsaa, na sɛɲɛsɔlɛ pa heeli Yehu sɪ: Tɔ kɛ nyɔ tɛmlɛ nyɛma kɛ. ɪlɛ nti n kɔ tɔ-tɔ tɔɲ tɔ la. Tɔ tasɔyɪ nɔɲɔlɔyɔ kpaɲ. La mpi pɔ mayɔ-ɲ tɔ.

⁶ Mɔpɔyɔ Yehu ɲmaa-wɛɲɛ lɛɛtɛli naale nyɛɲ sɪ: Ye ɪ kɔ wɛɛ ma waali na ɪ tɔkɔyɪ ma kɔtɔtɔtɔ, ɪlɛ ɪ sɛti wulav lɔlɔyɔ nyɛma tɛna nyɔɲ, na ɪ kɔna-m cele ɪsɛntɔ teitei.

Pɔyɛle Samalii wulav lɔlɔyɔ nyɛma nutoso na naanɔwa ka wɛ ɪcatɛ yɔlaa sɔsaa kin na pɔ tɔɔki-wɛ.

⁷ Waatu wei sɔsaa mpɛ pa nawa Yehu lɛɛtɛli, ɪlena pɔ koti wulav lɔlɔyɔ nyɛma nutoso na naanɔwa ɪnɪ. Na pɔ siki pa nyɔɲ kɛ tɔkɔɲ taa, na pɔ pɔna Yehu kɛ Sisilee. ⁸ Mɔpɔyɔ tillu heela Yehu sɪ: Pa kɔna nyɔɲ ɪnɪ. ɪlena Yehu tɔ sɪ: ɪ kaa-ɪ huwa naalɛɲɛ ɪcatɛ nɔnɔyɔ. Halɛna pɔ nyaaɪ. ⁹⁻¹⁰ Tɛv fema tanɔɲ, ɪlena ɪ lu ɪcatɛ nɔnɔyɔ, na ɪ tɔ samaa sɪ: Mɔ paa fɛi tɔm tɛnɛ tɔ

taa, mayale tɔm tɔ. Mpi tɔ, mǎ kuləna Solam tɔɔ na mǎ ku-i. Ama panɛ pa tɛna isəntɔ, awe ná kú pɛlɛ? Mpu tɔ, ma caa sɪ í nyɪ sɪ nti Tacaa yɔɔtɔ Akapɪ na ɪ lɔlɔyɔ nyɔ́ma tɔɔ tɔ, tɔ ta saali yem. ɪ yoosa-tɔyɪ ɪsu ɪ ka heeluyɔ Isɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔ Ilii na í yɔɔtɔ tɔ.

¹¹ Ḿpɔ́yɔ́ Yehu kɔwa Akapɪ lɔlɔyɔ nyɔ́ma mpa pə kaasaa na pá wɛ Sisilee tɔ. Paa ɪ waali nyɔ́ma tɛna, na ɪ lɔlɔtanaa, na ɪ kɔtɔlɔa, ɪ ta ye le paa kɔlɔm.

Yuta awulumpiya kuyɔ
(Kvɔtɔɔsɔtɔ II 22:8)

¹² Ḿpɔ́yɔ́ Yehu tɔ Samalii mpaav, na í tala Tiikilaa tɛsikile. ¹³ ɪlɛna í suli Yuta wulav Ahasiya lɔlɔyɔ nyɔ́ma na í pɔɔsɪ-wɛ sɪ: ɪ kɛ le nyɔ́ma kɛ ye? Pɛlɛ sɪ: Tɔ kɛ Ahasiya lɔlɔyɔ nyɔ́ma kɛ. Tɔ kɔma Sesapɛɛli piya na pa lɔlɔyɔ nyɔ́ma mpa pə kaasaa tɔɔ sɛɛv kɛ.

¹⁴ Tɛnaɔalɛ Yehu mapɔ kapuka sɪ: ɪ kpa-wɛ na pa ɪsɛ.

ɪlɛna Yehu taapalaa kpa-wɛ, na pá lɛntɪ-wɛyɛ Tiikilaa tɛsikile lɔkɔ kin, na pá pɛtɪ-wɛyɛ lɔkɔ inɪ ɪ taa. Pa wɛ yɔlɔa nɔlɛ na naalɛ, nɔɔlɔ ta fiti.

Yehu suluyɔ kɛ Yonatapɪ

¹⁵ Ḿpɔ́yɔ́ Yehu tɔma pɔɔ, ɪlɛna í ná Lekapii pɔyalɔ Yonatapɪ na í kɔɲna ɪ tɔɔ. ɪlɛna í sɛɛ-ɪ na í pɔɔsɪ-ɪ sɪ: N wɛ ma tɔɔ ɪsu ma wɛv nyá tɔɔ tɔ? ɪlɛ sɪ: ɛɛ. Yehu sɪ: Ye mpu tɔ ha tɔmayɔ nin.

Pa tɛma tɔmayɔ nin hav, ɪlɛna Yehu kpaya-ɪ kɛkɛ taa ¹⁶ na í tɔ sɪ: Tɔɲɪ-m na ń ná ɪsɛna ma luyɔ sɔv Tacaa tɔmlɛ lapɔ tɔ.

ɪlɛna Yehu kpaya-ɪ ɪ kɛkɛ taa. ¹⁷ Waatɔ wei pa tala Samalii ɪlɛna Yehu tɛɛsɪ kuyɔ kɛ Akapɪ lɔlɔyɔ nyɔ́ma, mpa paa kaasa tɛna tɔ. ɪ ku-wɛyɛ teitei kɛ ɪsu Tacaa ka heeluyɔ Isɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔ Ilii tɔ.

Yehu kuyɔ kɛ Paali laav

¹⁸ Ḿpɔ́yɔ́ Yehu kota Samalii nyɔ́ma na í tɔ sɪ: Wulav Akapɪ ka laawa tɔyɔ Paali kɛ. Ama maa laa-ɪ na pə kɛli mpu. ¹⁹ ɪlɛna Yehu tɔ sɪ: ɪ koti Paali inɪ ɪ kɔtɔlɔa, na ɪ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔa, na laalaa tɛnaya ma kin. Pə taa sɔɔ nɔɔlɔ. Ma lakɪ tɔyɔ ɲkuyɔ acima kɛ. Mpu tɔ, ye wei ɪ fɛɪ ɪsu pa ku-ɪ.

Acilayɔtɔ kɛ Yehu lakaya mpu sɪ í hiki tɔyɔ ɲku ku laalaa tɛna. ²⁰ Pə tɔɔ kɛ ɪ kota yɔlɔa kɛ Paali kotuyɔ sɔsɔɔv. ²¹ ɪlɛna pá tili ɪsɛyɛli tɛna taa na ku laalaa koti, pə ta sɔɔ paa kɔlɔm. Na pá su kutuluyɔ. ²² Ḿpɔ́yɔ́ Yehu tɔma tɔyɔ ɲku ku paasɛnlɔa sɪ: ɪ cɛla laalaa tɛnaya pa wontu kɔsusuutu. ²³ Pə waali kɛ Yehu na Lekapii pɔyalɔ Yonatapɪ pa sɔv tɔyɔ kutuluyɔ taa, na pá pɔɔsɪ ku laalaa tɛna sɪ: Ntɔɲ í wɛna naani kɛ teu sɪ ɪsɛyɛli ɪsɔ sɛɛlɔ nɔɔlɔ ɪ ta siti mɔ taa cɛnɛ?

²⁴ Mpu tɔ, na Yehu su yoolaa nunaasa na awalɪ tɔɔ. Na í heela-wɛ sɪ: Maa tɔ tɔyɔ laalaa tɛnaya mɔ nin taa. Ye wei ɪ yɛla kɔlɔm na í fiti pɔntɔ ká sɪ ɪ lɔntɛ. Ḿpɔ́yɔ́ ɪ na Yonatapɪ pa polaa na pá la ciikuyɔ kɔtaya na kɔtaya ɲka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. ²⁵ Pa tɛma mpu, ɪlɛna Yehu heeli yoolaa na pa nyuyɔ nyɔ́ma sɪ: ɪ sɔv na í kú pa tɛna. Nɔɔlɔ í taa fiti na í lu.

Ḿpɔ́yɔ́ pa ku-wɛ na pá lɔ-wɛ na awalɪ tɔɔ. ɪlɛna pá sɔv kutuluyɔ ɲku ku nanɲ lɔlɔ nyɔɲku taa ²⁶ na pá lɛsɪ tesikasɪ kulalaasɪ na awalɪ, na pá wɔ kɔkɔ. ²⁷ Na pá yɔkɪ pɛlɛ kusikile na kutuluyɔ, na pə pɛsɪ ɪcatɛ hute kɛ halɔna sanɲa.

ɪsɛyɛli wulav Yehu tɔm

²⁸ Ḿpɔ́yɔ́ Yehu kpiisa tɔɲ laav kɛ ɪsɛyɛli kawulaya taa. ²⁹ Paa na mpu tɔ, ɪ lapa ɪsayɔtɔ kɛ teitei ɪsu Solopɔwam. Solopɔwam ka tusina ɪsɛyɛli nyɔ́ma na pá laa wɔla nawee kɛ Pɛtɛɛli na Tanɲ.

³⁰ Ḿpɔ́yɔ́ Tacaa tɔma Yehu sɪ: Ma sama, n lapa nti maa suwa sɪ maa hɔna Akapɪ na ɪ tɔyaya nyɔ́ma pa ɲkpanɔyɔ tɔ. Pə tɔɔ kɛ nyá piya piya ká lɛɛtɪ nyá lɔntɛ taa, na pá tɔkɪ kawulaya na pá kaasɔyɪ tɔma. Halɔna pa lɔlɔɲ loosi kɛ liyiti.

³¹ Ama Yehu ta tɛŋ Isɔ Tacaa kiinj kɛ teu na lotu kulumtu. I ta lɔ tɛŋ laav mpi pɛ taa Solopuwam ka tusa Isɛyɛli nyɔma tɔ.

³² Waatu inɪ ɪ taa kɛ Tacaa yelaa na Silii wulav Hasayeli suv Isɛyɛli nyɔma tetu tɔɔɔ. ³³ Na pɔ lɛɛki Yaatanɪ ilim tɛhule tɔɔ na Aluwɛɛ tetu na ilim ntɔɔɔŋ tɔɔ nyɛntu. Pɛ kpayav Kalaati na Pasan pa tetu nti tɛ taa Lupɛŋ na Katɪ na Manasee pɛ nyɔma ka wɛɛ tɔ.

³⁴ Pa kɛɛsa Yehu tɔmnɔa lɛntɔnaa, na ɪ kulapɛm, na ɪ apalɔtu tɔm kɛ Yuta awulaa takɛlaya taa. ³⁵⁻³⁶ I tɔɔ kawulaya kɛ pɔsi pɔlefɛi hiu kɛ Samalii kɛ Isɛyɛli taa. I sɛpa, ɪlɛna pɔ pimi-ɪ Samalii. ɪlɛna ɪ pɔyalɔ Sowakasɪ lɛɛti ɪ lonte.

11

Yuta wulav alɔ nyɛŋ Atalii tɔm (Kvɔɔsɔtu II 22:10-12)

¹ Waatu wei Yuta wulav Ahasiya too Atalii nuwa si ɪ pɔyalɔ Ahasiya sɛpa, ɪlɛna ɪ kɔ wulav tɔyaya nyɔma tɔna. ² Pa kuvaya mpɔ, ɪlɛna Solam pɛɛlɔ Yosepa, Ahasiya neu, la kookali na ɪ ŋmulɪ ɪ taalɔ pɔyaya Sowasi. Na ɪ seena na ɪ ŋmɛsi ɪ na ɪ nukulɔ kɛ Isɔ tɛsɛɛɛ naŋ kuvhɛntɔyɔ nakulɪ ku taa. Atalii ta nyɪ ka tɔɔ, halɔna kɔ fiti kulaa mpɛ. ³ Mpɔyɔ pa saala Isɔ tɛsɛɛɛ taa tɔyaya pɔsi naatoso, na Atalii tɔki kawulaya.

Pa kpa Sowasi kɛ kawulaya (Kvɔɔsɔtu II 23:1-21)

⁴ Pɛnaya naatosompɔɔlaya nyɛŋka taa kɛ kɔtulɔ Yoyata kota wulav tanɔlaa, na tanɔlaa lɛlaa nyɔyɔ nyɔma, na ɪ pɔna-wɛyɛ Isɔ tɛsɛɛɛ taa. Na ɪ na-wɛ pɔ pɛɛli nɔɔ na tuunav, na ɪ hulɪ-wɛyɛ wulav pɔyalɔ. ⁵ ɪlɛna ɪ tɔ-wɛ si: I faya mɛ taa mpa pa lakɪ tɛmlɛ kɛ kuvaku kuvhɛsɔyɔ wule tɔ, pa taa kɛ kpekɔ tooso. Kancalaya nyɛntɛ ɪ tan wulav tɔyaya. ⁶ Naalɛ nyɛntɛ kɛ Suuu nɔnɔɔ, na tooso nyɛntɛ kɛ tanɔlaa waali nɔnɔɔ tɔtɔ. Kpekɔ anɪ a tooso, á kɔ tanɔɔna wulav tɔyaya, na á kaasɔyɪ tɛma. ⁷ Pɛ kaasa mɛ kpekɔ sɔsɔna naalɛ, wei u lakɪ tɛmlɛ kɛ kuvaku kuvhɛsɔyɔ wule tɔ. Pɛɛ paa tanɔna Isɔ tɛsɛɛɛ kɛ timpi wulav kuvɔlɔ wɛɛ tɔ. ⁸ Yoolaa tɔna kɔ tɔki pa yooɔ wontu kɛ pa nin taa kɛ, na wulav ɪ wɛ timpi, pa wɛ ɪ waali. Ye yolɔ kpai tu ɪ kpɛtɔna-wɛ pɔ ku-ɪ.

⁹ Mpɔyɔ tanɔlaa nyɔyɔ nyɔma lapa teitei isɪ kɔtulɔ Yoyata kɔ heeluɔyɔ-wɛ tɔ. Pa kota yoolaa mpa pa lakɪ tɛmlɛ kɛ kuvaku kuvhɛsɔyɔ wule tɔ, na mpa paa lakɪ kuvaku ŋkɔyɔ tɛmlɛ tɔ, na pɔ polo Yoyata kin. ¹⁰ Mpɔyɔ Yoyata cɛla-wɛyɛ wulav Tafiiti ŋmantasɪ, na ɪ kpalɛŋ wei ɪ ka wɛ Isɔ tɛsɛɛɛ taa tɔ. ¹¹ ɪlɛna yoolaa pulɪ Isɔ tɛsɛɛɛ isɛntaa ŋkulunɔ kanɛ, na pɛ polo lɛŋka, na pɔ tanɔ wulav. ¹² Mpɔyɔ Yoyata lɛsa Sowasi na pɔ temi-ɪ kawulaya ntenuɔyɔ. Na pɔ cɛɛ-ɪ kiinj takɛlaya, na pɔ pɛli ɪ nyɔyɔ taa kɛ nim, na pɔ kpa-ɪ wulav. ɪlɛna yɛlaa tɔna suv pa nin taa kɛ mapɔ na pɔ wilitiyɪ na pɔ sɛɛki-ɪ si: Mɛ na tetu wulav.

¹³ Waatu wei Atalii nu tanɔlaa na samaa kɔkɔtɛ ntɛ, ɪlɛna ɪ polo pa kin kɛ Isɔ tɛsɛɛɛ taa. ¹⁴ Mpɔyɔ ɪ loosa pɔyaya kɛ awulaa tɛsɛŋlɛ. Na wulav waali nyɔma, na akantɛɛ hullaa sɛŋa ka kin, na pɔ hulɔyɪ akantɛɛ na samaa nɔá ŋmaɔlɔyɪ. Tɔnaya Atalii cɛla ɪ wontu, na ɪ ma kapuka si: Waali luw ntɛ, waali luw ntɛ.

¹⁵ Yoyata ta sɔɔli si pɔ ku-ɪ Isɔ tɛsɛɛɛ taa. Pɛ tɔɔ kɛ ɪ tɔma nyɔyɔ nyɔma si: I lɛsi-ɪ kpeɛŋa, na wei ɪ tɛŋa-mɛ, ɪɛ ɪ kɔ pɔntu.

¹⁶ ɪlɛna pɔ lɛsi Atalii na pɔ pɔna-ɪ kawulaya tɔyaya kpayanɛŋ nɔnɔɔ na pɔ ku-ɪ.

¹⁷ Mpɔyɔ Yoyata lapa na Tacaa, na wulav, na samaa, pa pɛɛli nɔɔ si, pɛ la na pɔ pɛsi ɪ nyɔma. Na ɪ la tɔtɔ na wulav na samaa pɔ pɛɛli nɔɔ lɛŋka. ¹⁸ Mpɔyɔ samaa polaa na pɔ yɔki tɔyɔ Paali kutuluɔyɔ, na kɔtasɪ tɛlatɛnaa na pɛ lɛsɛŋ. Na pɔ kɔ pɛ kɔtulɔ Matan kɛ kɔtasɪ tɛlatɛnaa kin. Pɛ waali kɛ Yoyata kpawa mpa paa tan Isɔ tɛsɛɛɛ tɔ.

¹⁹ M'p'ógú Yoyata kota yoolaa nyúyú nyéma, na wulav tanlaa, na tanlaa lelaa, na samaa tēna sɪ pá kpaya wulav kɛ Iso taseele taa, na pá su-ɪ na pá tēna tanlaa nānōyō, na pá pona-ɪ kawulaya tēyaya taa. Waatu wei Sowasi caya kawulaya kumte tō, ²⁰ ilena pa tēna pa ŋmaalenā laŋhulūmlɛ.

Ilēna ɪcātɛ caya tēpamm kɛ Atalii sām waali.

12

Yuta wulav Sowasi tām (Kvtaasvɪ II 24:1-3)

¹⁻² Isɛyeli wulav Yehu pēnaya naatosompōyōlaya nyēŋka taa kɛ Sowasi lūbyu pusi ná yoosa naatompōyōlaya tōtō. Ilēna í tōyō kawulaya kɛ Yosalem ɪcātɛ taa kɛ Yuta tɛtɔ taa kɛ pusi nule. I too ka kɛ Pɛsɛpa tɔ kɛ, na pá yaaki-ɪ sɪ Sipiya. ³ M'p'ógú Sowasi lapa mpi pə maya Tacaa tōyō halēna ɪ sām. Mpi tō, Yoyata ka sɛyɛsa-ɪ teu kɛ. ⁴ Paa na mpɔ ɪ ta wakəli təkətələnā, yēlaa pukaya tam kɛ na pá laaki na pá wəki tulaalūnā.

Sowasi tayana Iso taseele (Kvtaasvɪ II 24:4-14)

⁵⁻⁶ M'p'ógú kuyaku nakuli Sowasi tōma kətəlaa mpe sɪ: Pə wɛɛ kɛ sɪ, liyitee paasənlaa í kpɛyeli liyitee nna pa kəŋna Iso taseele taa sɪ pá lana tāmle tō. Yaa Iso taseele lampuu, yaa wena pa hana luyū kulumbyu tō, na pá tayanna timpi timpi pə nāyəsənā tō.

⁷ Halēna pə tala Sowasi kawulaya pēnaya hiu na tooso nyēŋka, kətəlaa ta tayanəta Iso taseele tiili. ⁸ M'p'ógú wulav yaa kətulɔ Yoyata, na ɪ taapalaa na í pōsɪ-wɛ sɪ: Pepe tō kɛ ɪ tá tayanɪ Iso taseele? Pə tō tō, liyitee paasənlaa kaa tasa-mɛyɛ-yɛyɛ cɛluyɔ. Paa su-yɛyɛ na pá tayanna Iso taseele nté.

⁹ M'p'ógú kətəlaa tisaa sɪ pa kaa tasa liyitee mbyu kɛ paasənlaa kin. Pəcɔ pa kaa paasənā Iso taseele tayanbyu.

¹⁰ M'p'ógú kətulɔ Yoyata caa atakaa nāyōlɔ, na í tulɪ-ɪ p'ógú na í su kətaya təlatɛ kin kɛ Iso taseele nānōyō ntōyōŋ tō. Ilēna í tū kətəlaa nānōyō tanlaa sɪ yɛ wei í kəna Iso taseele liyitee, ilɛ pa tɔ-yɛyɛ atakaa inɪ ɪ taa. ¹¹ Pə suwa ilɛ pa yaa wulav takəlasɪ ŋmaalɔ, na kətəlaa nyūyū tɔ, na pá mayasi-yɛ. ¹² Pə nyémá wena a nyūyū, ilɛ pa cɛla-yɛyɛ tōma lataa tō fɛŋlaa, na pɛlɛ pá fɛli tayanlaa, na kaafəntanaa, ¹³ na tɛtɔ ŋmalaa, na pɛɛ saakəlaa. Ilēna pá yana taasɪ na pɛɛ kusaakɛɛ, na pá fɛli kəma lēna nna pa tōyō pə tām taa tō.

¹⁴ Pa ta kpaya liyitee anɪ a taa, na pá luna Iso taseele cɛmsənā yaa sɛɛsɪ, yaa nyanasɪ nsi pa ŋmusəyənā caləm tō, yaa akantɛɛ, yaa pá lú wula pulɔpɔ, yaa liyitee nyəyōluyɔ pulɔ.

¹⁵ Təmlataa nyūyū nyéma kɛ pa cɛlɔyɪ, na pɛlɛ pá lakəna mpi pə wɛ lapɔ tō. ¹⁶ Yēlaa mpa pa fɛlɔyɪ tāmle nyéma tō, paa fɛŋiyɪ-wɛ. Mpi tō, pa lakɪ teu kɛ.

¹⁷ Liyitee nna yēlaa kəŋna pa kəpəntəŋ kətaya lontɛ tō, kətəlaa kɛ pa cɛlɔyɪ alɛ, paa tɔyɔ-yɛyɛ atakaa inɪ ɪ taa.

Sowasi kawulaya tənaya (Kvtaasvɪ II 24:23-27)

¹⁸ Waatu inɪ ɪ taa kɛ Silii wulav Hasayeli polaa, na í yoonā Katɪ ɪcātɛ na í lɛɛkɪ-tɛ. Ilēna í mayasi ɪ taa sɪ ɪ kpaaki Yosalem tō. ¹⁹ Tənayalɛ Sowasi kpɛyela inɪ na ɪ cəsənā Yuta awulaa, ɪsu Sosafatɪ na Solam, na Ahasiya, paa lapa mpiyɪ Tacaa kɛ kucəɔ tō, na wula wei pa suwa Iso taseele na kawulaya tēyaya kpancoon taa tō, na í tilina na pá cɛla Hasayeli. Ilēna ilɛ ɪ yelɛ Yosalem kɛ yoonav.

²⁰ Pa kɛɛsa Sowasi tāmnaa ləntənā tənaya Yuta awulaa takəlaya taa. ²¹⁻²² M'p'ógú ɪ waali nyéma kula ɪ tō, na pa taa naalɛ Simeyatɪ pəyalɔ Yosapatɪ, na Somee pəyalɔ Yehosapatɪ pa ku-ɪ Pɛti-Milo kɛ Sila mpaav taa. Ilēna pá pimi-ɪ pa tēyaya pəlaav taa kɛ Tafiiti tɛ. Ilēna ɪ pəyalɔ Amasiya lɛɛtɪ ɪ lontɛ.

13

Iseyeli wulav Sowakası tım

¹ Yuta wulav Ahasiya pəyalv Sowası kawulaya pənaya hiu na tooso nyəŋka taa ké, Yehu pəyalv Sowakası təŋə Iseyeli kawulaya ke Samalii, ke pusi naanəwa na naatosompəŋəlaya.

² Ḿpúyú ı lapa mpi pə ta maya Tacaa tə. I keena Solopuwam wei ı tusa Iseyeli nyəma ke laatu taa tə ı isayatu. ³ İlena Tacaa mu-we na pááná, na í tu-weye Silii wulav Hasayeli nin taa. Pə waali, na í tasa-weye tuyu ke Hasayeli pəyalv Peni-Hatati nin taa tətə, na pə taanı səsəm.

⁴ Ama Sowakası sələma Tacaa sı í kv ı pááná. İlena İso nyənı isəna Silii wulav cəsa-we tə, ⁵ na í kusi waasulu nəŋəlv na í he-ti-weye pa nin taa. Pə kpayav waatu ını təŋə pa cayana heesuyv isu too paa wev tə. ⁶ Paa na mpv, pa keena Solopuwam na ı təyaya nyəma pa tun laav, na pá yele tuyv alonyəŋkv tesika kulalaaya ke Samalii ıcatə taa.

⁷ Silii wulav ka nanja Sowakası yoolaa tənaya, na pə kaası-ı pəcə tike. Kpayanəŋ cayalaa nule na naanəwa, na keekənaa ke naanəwa, na yoolaa ke iyisi naanəwa (10000).

⁸ Pa keesa Sowakası tım lentənaa, na ı kulapəm na ı apalvı tım ke Yuta awulaa takəlaya taa. ⁹ Waatu wei ı səpa, ılena pá pimi-ı Samalii na ı pəyalv Sowası ləeti ı lonte.

Iseyeli wulav Sowası tım

¹⁰ Yuta wulav Sowası kawulaya pənaya hiu na naanəwa na naatosompəŋəlaya nyəŋka taa ké, Sowakası pəyalv Sowası pəsa Iseyeli wulav ke Samalii taa. Na í təŋə pusi naanəwa na naatoso. ¹¹ Ḿpúyú ı lapa mpi pə ta maya Tacaa tə. I keena Solopuwam wei ı tusa Iseyeli nyəma ke tun laav taa tə.

¹² Pa keesa Sowası tım lentənaa ke Iseyeli awulaa takəlaya taa. Pə kpayə ı kulapəm na isəna ı yoonə Yuta wulav Ahasiya na apalvı tə. ¹³ Waatu wei ı səpa, ılena pá pimi-ı Samalii ke Iseyeli awulaa pəlaav taa. İlena ı pəyalv Solopuwam ləeti ı lonte.

İso kuyəŋvıvı teləsvı İlisee səm

¹⁴ Ḿpúyú kvıvı nakvı kv kpa İlisee. I caakaya səm, ılena Iseyeli wulav Sowası polo ı wiıluŋv, na í lun ı təə na í wiiki, na í má kapuka sı: Hai, ma caa, Iseyeli keeke na ı saalı.

¹⁵ Ntəna İlisee sı: Caa təəv na nyəma.

İlena wulav caa na í kəna. ¹⁶⁻¹⁷ Ntəna İlisee sı: Tvı ilim təlvle təə pətote.

İlena wulav tvı. İlisee sı: Kpaası nyá təəv.

Wulav kpaasa ı təəv ılena İlisee tənı ı nin ke wulav nyəŋ təə, na í təmı-ı sı: Tó. Wulav təwa, ılena İlisee ma kapuka sı: Nyəmlə tənə tə hvləŋəna isəna n ká kəli Silii yoolaa na n kv-weye Afeki tə.

¹⁸ Ḿpúyú İlisee tasa wulav ke heeluŋv sı: Kpayə nyəma lenna.

Wulav kpayə nyəma, ılena İlisee sı: Tó atə.

İlena wulav tó ateye tım tooso, na í yele mpv. ¹⁹ Ntəna pááná kpa İlisee na í tə sı: Aa, kasa, ye n ká təwa tım kakpası, yaa naatoso n ká kəla Silii nyəma nté tənəŋnan. Təv, tım tooso tike nté n ká kəli-we.

²⁰ Ḿpúyú İlisee səpa na pá pimi-ı.

Pənaya sikaa, ılena Mowapv yoolaa nmulaa svvki Iseyeli tetv taa. ²¹ Kuyakv nakvı napəli pa səŋəla pa sətv na pá pukina pim. İle pa sulina nmulaa mpe pa kpekəle natəlvəle. İlena pá ləŋə pa sətv ke İlisee pəlaav taa na pá se. Sətv hota İlisee mvwa təə, ılena sətv fe na í kvı na í səŋ.

Silii nyəma kəlvvı

²² Silii wulav Hasayeli ka nmakəla Iseyeli nyəma ke Sowakası kawulaya waatu tənaya.

²³ Ama Tacaa nyəna pa pətəvıle ke nəŋə nka ı na Apələham, na İsaaka, na Yakərv paa pələa tə ka təə, na í yele-weye kpiisuyv. Waatu ını tə, ı ta yelita sı kolontunaa í kpa-we na pá pona poolvı tiili.

²⁴ Sili wulav Hasayeli səpa, ilena i pəyalu Peni-Hatati ləeti i lonte taa. ²⁵ M'p'uy' Iseyeli wulav Sowasi ləeka Iseyeli acaləe nna Hasayeli ka təy'ə Sowakasi tō. Təm tooso'yo Sowasi yoonə Peni-Hatati, na i ləeki i acaləe tənə.

14

Yuta wulav Amasiya təm

(Kvtəəsvtə II 25:1-4, 11-12, 17-28; 26:1-2)

¹ Iseyeli wulav Sowakasi pəyalu Sowasi kawulaya pənaya naale nyəŋka taa ké, Yuta wulav Sowasi pəyalu Amasiya, ná ləeta i caa lonte taa. ² I ləlyu pusi ka wə hiu na kakpası. M'p'uy' i təy'ə kawulaya ke pusi pəy'əlayafəi hiu na naanəwa, ke Yosalem ke Yuta taa. I too təy'elə Yosalem tənə, na pá yaaki-i sı Yowatan. ³ M'p'uy' i lapa mpi pə maya Tacaa tō. I lə i ta tala i cəśə Tafiiti ké. I lapa teitei ké isı i caa Sowasi. ⁴ I ta wakəli təkətələnə, yələa tənə pote ké na pá laaki na pá wəki tulaalənə.

⁵ Waatu wei Amasiya lapa na i kawulaya cəya teu, ilena i kú i waali nyəma mpa paa kəwa i caa Sowasi tō. ⁶ Ama i yela kulaa piya, isı Tacaa yepu na pá ŋmaa Moisi kiiu taa tō sı: Pa kaa kə pəyaya ke ka caa isayatu tō. ⁷ Amasiya kuləm inı i kəna Itəm yoolaa iyisi naanəwa (10000) ké təm tətəkəle taa, na i ləeki Sela icatə. Na i ha-təy'ə hətə sı Yəkətəeli. Na pá yaaki-təy'ə m'p'uy' halənə saŋa.

⁸ M'p'uy' i tilaa na i heeli Iseyeli wulav Sowakasi, wei i ké Yehu saali tō sı: Kəə na tə suli yoo. ⁹ Ntənə Sowasi cə-i sı: Lipan puy' tō tiika səwa nyəŋka ka sələma tuy'ə səsəu sı kú ha i pəyalu ké kə pəelə. M'p'uy' taale wontuy'ə nakulı kə təma səsəu tō na kú puy'ı-i. Ilena Sowasi tasa sı: ¹⁰ N nyəma sı n kəla Itəm nyəma təy'əle n təkı nyá tantən yee? Təu, cəyana tələ tə tike yaa. Təfə, ye má na-ŋ tə sulaa, pı kəna nyana nyá yələa mə tō ké pulaya.

¹¹ Ama Amasiya ta mū Sowapı təm nti. M'p'uy' Sowasi kpaya i yoolaa, na Amasiya náá kpaya i nyəma na pá suli Peti-Seməsi ke Yuta tətə taa. ¹² Ilena Iseyeli nyəma kəli Yuta nyəma, na pá se na pá kpe. ¹³ M'p'uy' Iseyeli wulav Sowasi kpa Yuta wulav Amasiya ke Peti-Seməsi na i təkı-i. Ilena i polo Yosalem na i kú kolonə ke p'uy' ke məetələnə ŋmənuy' (200) ké Ifəlayim nənəy'ə kin. Halənə ŋkulonə taa nənəy'ə. ¹⁴ M'p'uy' i kuu wula na liyitee nyəy'ətu na wontunəa kəpama mpa paa wə Iśə təsele na kawulaya təyaya pə kpancoŋ taa tō, na i kpa yələa na i pona Samalii.

¹⁵ Pa kəesa Sowasi təm ləntənəa ke Iseyeli awulaa takəlaya taa. Pə kpaya i kulapəm na i apalətu na isənə i yoonə Yuta wulav Amasiya tō. ¹⁶ Sowapı səpa, ilena pá pimi-i Samalii ke Iseyeli awulaa pəlaav taa, na i pəyalu Solopwam ləeti i lonte.

¹⁷ Pusi naanəwa na kakpası ke Yuta wulav Amasiya tasa təy'ə, ke Iseyeli wulav Sowasi səm waali. ¹⁸ Pa kəesa Amasiya təm ləntənəa ke Yuta awulaa takəlaya taa.

¹⁹ M'p'uy' waatu nəy'əlu yələa kula Amasiya tō ké Yosalem taa, na i se na i polo Lakisi. Ama pəle pa tənə-i tənə na pá kə-i. ²⁰ Ilena pá kənə-i na kəke na kpəyanənə payalə, na pá pimi-i pa təyaya pəlaav taa ké Tafiiti tē. ²¹ Ntənə Yuta nyəma kpa Amasiya pəyalu Asaliya ke wulav, na i ləeti i caa lonte taa. Asaliya ləlyu pusi ka wə naanəwa na naatosə ke waatu inı. ²² Asaliya inı i ləkənə Ila icatə, ke i caa səm waali, na i tayanı-təy'ə ŋmau.

Iseyeli wulav Solopwam II, təm

²³ Yuta wulav Amasiya kawulaya pusi naanəwa na kakpası nyəŋka taa, Iseyeli wulav Sowasi pəyalu Solopwam pəsa wulav ke Samalii. Na i təy'ə kawulaya ke pusi nule na kuləmaya. ²⁴ M'p'uy' Solopwam lapa mpi pə ta maya Tacaa tō. I wə laatu nti tə taa i akpele tusa Iseyeli nyəma tō. ²⁵ Ilena i ləeki Iseyeli tətə tənaya pə kpaya Lepo-Hamati, halənə pə polo Lvcayam tenku ke teitei, isı Iseyeli Iśə Tacaa ka heeluy'ə Amitayı pəyalu Iśə kuy'əy'ətu tələsulə Yonaası ke Katı-Hefə tō. ²⁶ M'p'uy' Tacaa nawa isənə pə kəla Iseyeli nyəma tō. Pécó

paa yulɔ kulum təkɔŋ, fɛi sɪ ɪ ká waasi-wɛ. ²⁷ Ama ɪ taa sɔɔli sɪ í kpiisi-wɛ. Pə tɔɔ ké ɪ yelaa na Sowasi pəyalɔ Solopuwam waasi-wɛ.

²⁸ Pa kɛɛsa Solopuwam tɔm lentənaa kɛ Yuta awulaa takəlaya taa. Pə kpayav í kulapəm, na ɪ apalɔtɔ kɛ yooɔ taa, na ɪsəna ɪ lɛɛka Tamasi na Hamati pə acalɛɛ tɔ. ²⁹ Waatu wei ɪ səpa, ɪlɛna pá pimi-ɪ Samalii kɛ Iseyeli awulaa pəlaav taa, na ɪ pəyalɔ Sakali lɛɛti ɪ lonte.

15

Yuta wulav Asaliya tɔm

(Kutəəsvɔv II 26:3-4,21-23)

¹ Iseyeli wulav Solopuwam kawulaya pənaya hiu na naatosompəɣəlaya nyəŋka taa, Amasiya pəyalɔ Asaliya pəsa Yuta wulav ² kɛ Yosalem taa na í tɔɣɔ pusi nule na naanɔwa na naalɛ. Waatu ɪni, ɪ lɔlɔyɔ pusi ka wɛ naanɔwa na naatoso. I tɔɔ ka ké tənɔ tɔ, na pá yaaki-ɪ sɪ Yekoliya. ³ Asaliya lapa Tacaa luyɔ tɛɛ nyəntɔ ké, ɪsu ɪ caa Amasiya. ⁴ Paa na mpɔ tɔ, ɪ ta wakəli təkətɛlɛnaa, yəlaa tənɔa pote ké, na pá laaki na pá wəki tulaalɔnaa.

⁵ Ḿpɔ́yó Tacaa hɔma wulav ŋkpaŋyɔv na asilima kutəŋ. ɪlɛna pá su-ɪ kpeenɔa kɛ tiili, haləna ɪ sɛm. I pəyalɔ Yotam wei ɪ ka ké kawulaya tɔyaya nyɔyɔ tɔ tɔ, ɪni ɪ ka paasayana na kawulaya.

⁶ Pa kɛɛsa Asaliya tɔm lentənaa tənɔa kɛ Yuta awulaa takəlaya taa. ⁷ Waatu wei ɪ səpa, ɪlɛna pá pimi-ɪ pa tɔyaya pəlaav taa ké Tafiiti tɛ, na ɪ pəyalɔ Yotam lɛɛti ɪ lonte.

Iseyeli wulav Sakali tɔm

⁸ Yuta wulav Asaliya pənaya pələfɛi naanɔwa nyəŋka taa ké Solopuwam pəyalɔ Sakali pəsa Iseyeli wulav kɛ Samalii kɛ ɪsɔtɔnaa naatoso. ⁹ I lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔɣɔ teitei, ɪsu ɪ cəsɔnaa, na í wɛ tam ké laatu nti tɔ taa Nepati pəyalɔ Solopuwam tusa Iseyeli nyəma tɔ.

¹⁰ Ḿpɔ́yó apalɔ wei pa yaa sɪ Yapɛɛsɪ tɔ, ɪ pəyalɔ Salum ku-ɪ Ipəleyam, na í lɛɛki kawulaya.

¹¹ Pa kɛɛsa Sakali tɔm lentənaa kɛ Iseyeli awulaa takəlaya taa.

¹² Pə lapa teitei kɛlɛ ɪsu Tacaa ka heeluyɔ Yehu tɔ sɪ, ɪ lɔlɔyɔ nyəma ká tɔki kawulaya kɛ ɪ waali, na pá tala pa lɔlɔyɔ loosi liyiti.

Iseyeli wulav Salum tɔm

¹³ Yuta wulav Asaliya pənaya pəɣəlayafɛi nule nyəŋka taa ké Yapɛɛsɪ pəyalɔ Salum pəsa Iseyeli wulav kɛ ɪsɔtɔ kulum kɛ Samalii taa. ¹⁴ Ḿpɔ́yó apalɔ wei pa yaa sɪ Kati tɔ, ɪ pəyalɔ Menahem luna Tiisa na í kɔɔ Samalii, na í ku-ɪ na í lɛɛki ɪ kawulaya.

¹⁵ Pa kɛɛsa Salum tɔm lentənaa kɛ Iseyeli awulaa takəlaya taa. Paa ɪsəna ɪ kula Sakali tɔɔ tɔ.

¹⁶ Ḿpɔ́yó Menahem yoonɔ Tapuwa nyəma, na í kpiisi pa na Tiisa hɔɣəlɔyɔ nyəma. Na í yɔki ahusitona lotu sɪ, pa ta tulɪ-ɪ ɪcatɛ nənɔɣɔ.

Iseyeli wulav Menahem tɔm

¹⁷ Yuta wulav Asaliya pənaya pəɣəlayafɛi nule nyəŋka taa ké Kati pəyalɔ Menahem pəsa Iseyeli wulav kɛ Samalii kɛ pusi naanɔwa. ¹⁸ Ḿpɔ́yó ɪ lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ, haləna ɪ sɛm. I wɛ tam ké laatu nti tɔ taa Nepati pəyalɔ Solopuwam ka tusa Iseyeli nyəma tɔɣɔ.

¹⁹ Waatu nɔɣəlɔ Asilii wulav Puli suv Iseyeli tetɔ taa. ɪlɛna Menahem ha-ɪ liyitee nyəɣətu kɛ tɔɔnənɔa hiu na naanɔwa sɪ, ɪlɛ í sənɔ-ɪ na í nyɔɔsɪ ɪ kawulaya kɛ teu. ²⁰ Lampuu kɛ ɪ tuwa Iseyeli nyəma kɛ fɛlɔyɔ, na tɔŋtɔnaa tɔ liyitee nyəɣətu nule na naanɔwa naanɔwa, na pəcɔ í hiki-yɛ. Pa tɛma Asilii wulav kɛ fɛlɔyɔ, kɛ ɪsəna ɪlɛ ɪ caaki tɔ, ɪlɛna í kpe.

²¹ Pa kɛɛsa Menahem tɔm lentənaa kɛ Iseyeli awulaa takəlaya taa. ²² Waatu wei ɪ səpa tɔ, ɪ pəyalɔ Pekahiya lɛɛtɛna ɪ lonte taa.

Iseyeli wulav Pekahiya tɔm

²³ Yuta wulav Asaliya kawulaya pənaya nule na naanɔwa nyəŋka taa, ké Menahem pəyalɔ Pekahiya pəsa Iseyeli wulav kɛ Samalii kɛ pusi naalɛ. ²⁴ Ḿpɔ́yó ɪ lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ. I wɛ tam ké laatu nti tɔ taa Nepati pəyalɔ Solopuwam tusa Iseyeli nyəma tɔɣɔ. ²⁵ ɪlɛna

apalɔ wei pa yaa sɪ Lemaliya tɔ, ɪ pɔyalɔ Peka wei ɪ paasayana Pekahiya yoolaa tɔ, ɪ kpaya Kalaati yoolaa ke nule na naanɔwa, na pɔ polo pa ku-ɪ kawulaya tɔyaya kutuluyu nakuli ku taa. ɪlena Peka lɛɛki kawulaya.

²⁶ Pa keesa Pekahiya tɔm lentɔnaa ke Iseyeli awulaa takɔlaya taa.

Iseyeli wulav Peka tɔm

²⁷ Yuta wulav Asaliya kawulaya pɔnaya nule na naanɔwa na naale nyɛnka taa, Lemaliya pɔyalɔ Peka pɔsa Iseyeli wulav ke Samalii ke pusɪ hɪu. ²⁸ M'pɔyɔ ɪ lapa mpi pɔ ta maya Tacaa tɔ. ɪ we laatu nti tɔ taa Nepati pɔyalɔ Solopɔwam ka tusa Iseyeli nyɛma tɔ.

²⁹ Peka kawulaya waatu taa kɛ Asilii wulav Tekɔla-Falasaa lɛɛka Yon na Apɛɛli-Pɛti-Maaka na Yanɔwa, na Ketɛɛsɪ na Hasɔɔ, na ɪ tɔyɔ Kalaati na Kalilee na Nɛfɛtali pɔ tetɔnaa tɔna, na ɪ kpa pɔ yɔlaa ke yomle. ³⁰ M'pɔyɔ apalɔ wei pa yaa sɪ ɪla tɔ, ɪ pɔyalɔ Osee kɔla Peka tɔɔ na ɪ ku-ɪ, na ɪ lɛɛki kawulaya ke Yuta wulav Asaliya pɔyalɔ Yotam kawulaya pɔnaya hɪu nyɛnka taa.

³¹ Pa keesa Peka tɔm lentɔnaa tɔna ke Iseyeli awulaa takɔlaya taa.

Yuta wulav Yotam tɔm (*Kɔtɔɔsɔtɔ II 27:1-3,7-9*)

³² Iseyeli wulav Lemaliya pɔyalɔ Peka kawulaya pɔnaya naale nyɛnka taa kɛ, Yuta wulav Asaliya pɔyalɔ Yotam lɛɛta ɪ caa lonte. ³³ ɪlena ɪ la pusɪ naanɔwa na naatoso ke Yosalem taa. Waatu ɪnɪ ɪ lulɔyɔ pusɪ we hɪu na kakpasɪ. ɪ too kɛɛ Satɔki pɛɛɔ Yelusa. ³⁴ M'pɔyɔ Yotam lapa mpi pɔ ta maya Tacaa tɔ, ɪsu ɪ caa Asaliya. ³⁵ Pɔyele ɪ ta wakɔli tɔkɔtɔlɛnaa. Yɔlaa pukaya tam kɛ na pɔ laaki, na pɔ wɔki tulaalɔnaa.

Yotam nɔmana ɪsɔ tɔsɛɛɛ nɔnɔyɔ sɔsaya.

³⁶ Pa keesa Yotam tɔm lentɔnaa ke Yuta awulaa takɔlaya taa. ³⁷ ɪ kawulaya waatu ke Tacaa yɔlaa, na Silii wulav Lesɛɛ na Iseyeli wulav Peka pɔ yɔna Yuta nyɛma. ³⁸ Yotam sɔpa, ɪlena pɔ pimi-ɪ pa tɔyaya pɔlaav taa kɛ Tafiiti tɛ. Na ɪ pɔyalɔ Ahasɪ lɛɛti ɪ lonte taa.

16

Yuta wulav Ahasɪ tɔm (*Kɔtɔɔsɔtɔ II 28:1-27*)

¹ Iseyeli wulav Lemaliya pɔyalɔ Peka kawulaya pɔnaya naanɔwa na naatosompɔyɔlaya nyɛnka taa kɛ, Yotam pɔyalɔ Ahasɪ pɔsa Yuta wulav. ² ɪlena ɪ lɔ pusɪ naanɔwa na naatoso ke Yosalem. Waatu ɪnɪ ɪ wɛna pusɪ hɪu. Ama ɪ ta la mpi Tacaa sɔɔlaa tɔ, ɪsu ɪ lɔnɔɔ Tafiiti. ³ ɪ mɔlaa kɛ na ɪ kɛɛna Iseyeli awulaa kulapɔɛ ɪsayalɛ. Halɔna ɪ can na ɪ laa ɪ pɔyalɔ kɛ tɔyɔ ke teitei ɪsu acaalɔtu nti tetɔ nyɛma lakaya lɔn na Tacaa tɔyɔnɪ-we na pɔ fɛɛ Iseyeli nyɛma tɔ. ⁴ Na pɔ laaki tɔla na pɔ wɔki pɔ tulaalɔnaa ke tɔkɔtɔlɛnaa, na pulasɪ nyɔɔn taa hɔtu tɛɛ.

⁵ M'pɔyɔ waatu nɔyɔlɔ Silii wulav Lesɛɛ, na Iseyeli wulav Peka pɔ polaa na pɔ yɔna Yuta wulav Ahasɪ, na pɔ nyala Yosalem ɪcatɛ. Ama pa ta pɔsɪ-ɪ. ⁶ Waatu kulɔm ɪnɪ ɪ taa kɛ Silii wulav ɪnɪ ɪ tɔyɔna Yuta nyɛma ke ɪla ɪcatɛ taa. Na ɪ ha-tɛyɛ ɪtɔm nyɛma, na pɛɛ pɔ caya tɔnaya halɔna saɔa.

⁷ M'pɔyɔ Ahasɪ tilaa na ɪ heeli Asilii wulav Tekɔla-Falasaa sɪ: Hai, kɔɔ na nɪ ya-m Silii na Iseyeli pa awulaa nin taa. Mpi tɔ, ma we kɛ ɪsu nyɔ tɔmlɛ tu yaa nyɔ pɔyaya. ⁸ M'pɔyɔ ɪ kuu ɪsɔ tɔsɛɛɛ na kawulaya tɔyaya kpancoon taa kɛ wula na liyitee nyɔyɔtɔ, na ɪ la Asilii wulav ke kuɔɔɔ. ⁹ Ntɛna Asilii wulav la teitei, ɪsu Ahasɪ sɔlɔma-ɪ tɔ. ɪ polaa na ɪ yɔna Tamasɪ ɪcatɛ, na ɪ lɛɛki-tɛ, na ɪ kpa tɔ yɔlaa na ɪ pona Kiii. Pɔ yɛla wulav Lesɛɛ, ɪlena ɪ kɔ ɪlɛ.

¹⁰ M'pɔyɔ Ahasɪ pola Tamasɪ ke Tekɔla-Falasaa nav. Ntɛna ɪ nɔ kɔtaya tɔlatɛ ke Tamasɪ tɔyɔ kutuluyu taa, na ɪ lɔsɪ tɔ fotoo na tɔ wɛɛtu ke teitei, na ɪ pona Yosalem kɔtɔlɔ Wuliya. ¹¹ ɪlena Wuliya nɔmɔ kɔtaya tɔlatɛ kufatɛ ke teitei ɪsu Ahasɪ tilina-ɪ tɔ, na ɪ tɛ na pɔcɔ wulav mɔli Yosalem. ¹² Waatu wei wulav lɔna Tamasɪ, ɪlena ɪ polo ɪ mayamaya na ¹³ ɪ la ciikuyu na tɔyɔnaya pɔ kɔtasɪ na kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusaa tɔ. Na ɪ liisi sulɔm, na ɪ nɔmusɪ pɔ calɔm ke kɔtaya

təlatə tɔɔ. ¹⁴ Pə waali ké wulav layasa Tacaa kətaya təlatə nyəxəlvu kuseemvu nyəntə nte tu wə kufatə na lɔ təsele pa hekɔ taa ké nənəɔ tɔ. Ilena í su-tɛyɛ kufatə nté tɔ waali na ilim ntəɔɔn tɔɔ. ¹⁵ Ilena wulav tɔ kətulɔ Wuliya si: Saɲa waali, kətaya təlatə kufatə tɔɔ ké n ká lakɔ tanan na taanaya pə kətasi nsi kəkə lusaa tɔ, na pə tɔɔnaya na pə sulum nyənsi, na n ɲmusəɣi pə caləm. Paa wulav kətasi, paa samaa nyənsi. Ye pə kaasa nyəxəlvu kuseemvu kətaya təlatə kɔpəntə tɔm ilɛ, tɔlɛyɛ maa pɛkəxəna lɔ luyɔ nyəntɔ.

¹⁶ Mɔpɔyɔ kətulɔ Wuliya lapa teitei isɔ Ahasɔ yɔɔtɔvɔ tɔ. ¹⁷ Ilena wulav hɛti lɔ təsele lum kɛkɛnaa nyəxəntɔ na pa lum cɛmsɛnaa. Na í tisi lum nyampaani anaam wei i ka wɛ latɛcɛnaa naanɔwa na naale lɛsɛn tɔ tɔ na í su atɛ. ¹⁸ Mɔpɔyɔ wulav yɔka i tɛɔalɛ nte pa yaa si, kuyaku kɔhɛsɔvɔ kumte tɔɔ lɔ təsele taa, na í təkɔ pə nənəɔ nka í suukəna tɔ si, pɔ la Asilii kɛ teu.

¹⁹ Pa kɛsɔ Ahasɔ tɔm lɛntənaa kɛ Yuta awulaa takəlaya taa. ²⁰ Waatu wei i səpa, ilɛna pɔ pimi-i pa tɔyaya pəlaav taa ké Tafiiti tɛ. Na i pəyalɔ lɛkiyasɔ lɛti i lɔntɛ taa.

17

Iseyeli wulav Osee tɔm na Samalii lɛkɔvɔ

¹ Yuta wulav Ahasɔ kawulaya pənaya naanɔwa na naale nyənka taa ké, Ila pəyalɔ Osee pəsɔ Iseyeli wulav kɛ Samalii taa. Ilena í tɔɔ pusi pɔɔlayafɛi naanɔwa. ² Mɔpɔyɔ i lapa mpi pə ta maya Tacaa tɔ. Ama i nyəntɔ ta tala Iseyeli awulaa mpa pa laala-i tɔ. ³ Waatu nɔɔlv Asilii wulav Saləmanasaa yoonə-i na í kpili-i, na í fɛlɔyɔ-i lampuu kɛ paa pənaya nka. ⁴ Ama pə kɛsaa, ilɛna í kuli Asilii wulav tɔɔ, na í kisi-i lampuu fɛlvɔ. Ilena i tili Icipiti wulav kin kɛ Sayii si ilɛ í sənə-i. Pə kəma na Saləmanasaa cəkəna mpɔ, ilɛna í kpa Osee na í tɔ saləka. ⁵ Pə waali ké i na i yoolaa pa wata Samalii, na pɔ tam-i kotaya kɛ pusi tooso. ⁶ Osee kawulaya pənaya pɔɔlayafɛi naanɔwa nyənka taa ké Asilii wulav lɛka Samalii. Na í pona Iseyeli nyəma kɛ i tɛ, na í su-wɛyɛ Hala na Kosan pa hɔɔlv taa ké Hapɔ pɔɔ nɔɔ, na Metii acalɛ taa.

Mpi pə wakəla Iseyeli kawulaya tɔ

⁷ Iseyeli nyəma pəntəna lɔ Tacaa wei i waasa-wɛyɛ Icipiti wulav nin taa, na í ləsi-wɛyɛ i tɛtɔ taa tɔɔ, na pɔ laa tun. ⁸ Pa mu piitimnaa mpa Tacaa tɔɔnna na pə fɛ-wɛ tɔ pa kulapəle, na yaasinaa asayaa mpa Iseyeli awulaa kpaya tɔ. ⁹ Isɔ nti nti pa lɔ kisaa tɔ tɔ yɔɔtɔvɔ. Hali pa ɲmá pa təkətɛnaa kɛ paa timpiyi. Pə kpaya acalisi taa, na pa koloosi acalɛ səsəna taa tɔ. ¹⁰ Pa sika pɛ na tesikasi kulalaasi kɛ pulasi nyəɔn taa hɔtɔ tɛ. ¹¹ Na pɔ laaki tun kɛ teitei isɔ piitimnaa mpa Tacaa tɔɔnna na pɔ fɛ mpe tɔ. Isayatu ntəɣi pɔ lapa, ilɛna pɔáná kpa lɔ. ¹² Paa na i ká kisina-wɛyɛ tun laav tɔ pa ta nu tɛ.

¹³ Pəyɛ Tacaa ka kpaala Iseyeli na Yuta nyəma na lɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛləsəlaa waanɔ waanɔ nɔɔsi kɛ si: Pɔ yɛle pa isayatu mpaan na pɔ mu i kusəsutɔ na nti nti i tɔ-wɛyɛ i Tɔm taa tɔ. Ntəɣi i ka cɛla i kuyɔɔtɔtɔ tɛləsəlaa na pɔ heeli pa lɔncɛnaa.

¹⁴ Paa na mpɔ Iseyeli nyəma kisa nti lɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛləsəlaa heela-wɛ tɔɔ nuw, na pɔ lá lanɲpusəɲ kɛ teitei, isɔ pa lɔncɛnaa ka kisuyɔ pa lɔ Tacaa kɛ naani tɔvɔ tɔ. ¹⁵ Pa lɔ lɔ kiin na nɔɔ nka i na pa cəsənaa paa pɛlaa tɔ, na kpaalɔvɔ mpi i ka kpaala-wɛ tɔ. Iseyeli nyəma matəna kpai nyəma tun, na pa mayamaya pɔ pəsi kpai nyəma. Na pɔ tɔn piitimnaa mpa lɔ ka kisina-wɛ tɔ pa ikpatɛ. ¹⁶ Pa lapa awusa kɛ pa lɔ Tacaa kiin, na pɔ lú nawee naale lɛsɛn, na pɔ siki tesika kulalaaya, na pɔ lunyi isɔtulɔnasɔ, na tɔvɔ Paali. ¹⁷ Haləna pɔ laa pa piya kɛ tun, na pɔ lakɔ topotopo tɔma, na pɔ ha pa tɔyi mpi pə ta maya Tacaa tɔ pə taa, na pɔ kpaasi ilɛ i pɔáná. ¹⁸ Pə tɔɔ ké Tacaa taa huuna Iseyeli yəlaa. I ta sɔɔli si í tasa-wɛyɛ nav kɛ i isɛntaa. Ilena pɔ yɛle Yuta kpekəle tike.

¹⁹ Ama Yuta nyəma ná kisa pa Caa lɔ kiin na pɔ kpaya Iseyeli nyəma yaasi. ²⁰ Pə tɔɔ ké lɔ kpɛnta Iseyeli nyəma tənə na í lɔ, na í tɔ-wɛyɛ kolontunaa nin taa, na pɛlɛ pɔ kuu-wɛ na pɔ hatələna-i.

²¹ Waatu wei Tacaa ka faɣa Yuta nyéma na Iseyeli nyéma tɔ Solopuwam ke pa kpawa Iseyeli nyéma wulav. Ilena Solopuwam kisi Tacaa, na í tusi-weyɛ isayatu sɔsɔntu taa. ²² Pə kpaɣau waatu inɪ tɔɣɔ pa suv Solopuwam isayatu ke keɛnav. ²³ Pə tɔɔ ké Tacaa ta sɔɔli sɪ í tasa-weyɛ nav. Ilena í yele na Asilii nyéma kuu-we na pá we tɔna. Ilena pə la teitei isu Iɔ kuyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa ka yɔɣɔtɔɣu tɔ.

Samalii cayalaa tɔm

²⁴ Ḿpúyú Asilii wulav kɔna Papiloni, na Kuta, na Afa, na Hamatɪ, na Sefafayim pə yɛlaa, na í su-weyɛ Iseyeli nyéma lonte ke Samalii, na peɛ pá cayɛ. ²⁵ Waatu wei yɛlaa mpe pa suv tɔna tɔ, paa seeki Tacaa. Ilena Tacaa pona tɔɣɔlasɪ na sí kú pa taa yɛlaa payalɛ. ²⁶ Ḿpúyú pa heela Asilii wulav sɪ: Yɛlaa mpa n pona Samalii tɔ, pa ta nyɪ tɛtu ntɪ tɔ Iɔ ke seɛv. Ilena Iɔ pona tɔɣɔlasɪ na sí kú-we. ²⁷ Ntɛna wulav sɪ: I mǝɣna Iseyeli kɔtɛlaa taa nɔɣɔlɔɣu Samalii, na í h́lí yɛlaa mpeɣe Iɔ seɛv. ²⁸ Kɛna Samalii kɔtulɔ nɔɣɔlɔ í mǝli Petɛɛli, na í seɣesɪ tɔna yɛlaa ke Tacaa seɛv.

²⁹ Ḿpúyú Samalii taa cayalaa mpe, paa wei ɪ lupa ɪ tɛ tɔɣu, na pá su acalɛɛ wɛna a taa paa cayaa tɔ a tɔkɔtɛlɛnaa mpa Iseyeli nyéma ká ɣmawa tɔ pa taa. ³⁰ Papiloni nyéma ná Saaka pa tɔɣu Sukɔtɪ-Penoti lɛɛsɔɣu, na Kuta nyéma ke peɛ pa nyɛɣku Nɛɛkaali, na Hamatɪ nyéma ke pa nyɛɣku Asima. ³¹ Afa nyéma ke pa nyɛɣku Nipasɪ na Taatakɪ. Halɛna Sefafayim nyéma náa laa pa piya ke pa tun Atɛlamɛlɛkɪ, na Anamɛlɛkɪ. ³² Pəɣele Tacaa seɛlaa nté. Ilena pá kpa pa taa lɛlaa ke pa tun kɔtɛlaa na pá paasɔɣɔna pa kɔtasɪ. ³³ Kulɔma mpeɣele Iɔ seɛlaa. Pəɣele paa wei ɪ tɔɣna ɪ tɛ tɔɣu ke laav.

³⁴ Halɛna sanja isɛntɔ, laatu ntɛɣɪ peɛ pa tɔkaa, paa seeki Tacaa. Pəɣele paa tɔɣɔɣɪ ɪ kiin, yaa ɪ kɔsɛsɔtu ntɪ ntɪ ɪ ká tɔwa Yakɔpu wei ɪ cuɣusaa sɪ Iseyeli tɔ, ɪ lulɔɣu nyéma tɔ. ³⁵ Paa na mpv tɔ, Tacaa na Yakɔpu lulɔɣu nyéma pa peɛla nɔɣɔ ké. Na í su-weyɛ kiin sɪ pá taa laa tun. Pəɣele pa taa lun ɪ tɛɛ. Pá taa lapɪ-ɪ tɔmlɛ natɛli. ³⁶ Tacaa ma wei ma lɛsa-mɛɣe Icipiti taa, na ma tɔɣ sɔsɔɣ tɔ, ma tike ke í ká seɛ na í lakɪ kɔtasɪ. ³⁷⁻³⁸ Paa ifemle nteɣe í ká tɔkɔɣɪ ma kɔsɛsɔtu, na ma kɔtɔtɔtu, na ma kiin wei ma ɣmaa-mɛ tɔ. I taa sɔɔ nɔɣɔ ɣka má na mɛ tɔ peɛlaa tɔ. Na pá tu kɛlɛna tun laav tɔm. ³⁹ Mə Iɔ Tacaa má ma tike ke í ká seɛ. Mpi tɔ, ma tike ma pəsɔɣɔna na má waasɪ-mɛɣe mə kolontunaa nin taa.

⁴⁰ Ama yɛlaa mpe pá kisa nuu, na pá lakɪ isu too paa lakaya tɔ. ⁴¹ Ḿpúyú pa kpəkaya Iɔ na tun laav, na pa piya tɔna náa we pə taa ké halɛna sanja.

18

Yuta wulav Isekiyasɪ tɔm

(Kvtɔɔsvtu II 29:1-2; 31:1)

¹ Iseyeli wulav Ila pəyalɔ Osee kawulaya pənaya tooso nyɛɣka taa ké, Ahasɪ pəyalɔ Isekiyasɪ pəsɛ Yuta wulav. ² Ilena í tɔɣɔ pusɪ pɔɣɔlayafɛi hiu na naanɔwa ke Yosalem taa. Waatu inɪ ɪ pusɪ ka we hiu na kakpasɪ. I too keɛ Sakalɪ peɛlɔ Api. ³ Ḿpúyú Isekiyasɪ lapɪ mpi pə maya Tacaa tɔɣɔ teitei, isu ɪ lɔɣɛ Tafiti. ⁴ Ilena í wakɛli tɔkɔtɛlɛnaa, na í yɔkɪ peɛ kɔsikee, na í setɪ tesikasɪ kulalaasɪ. Na í yɔkɪ nyɛɣɔlɔɣu kɔsɛmɔɣu tum wei Moisi ka lupa tɔ. Mpi tɔ, halɛna waatu inɪ, Iseyeli nyéma laakaya tum inɛɣɪ, na pá yaakɪ-ɪ sɪ: Nehukɛtaa. ⁵ Ḿpúyú Isekiyasɪ lapɪ Iseyeli Iɔ Tacaa ke naani, na pə kɛli isu Yuta awulaa mpa paa laala-ɪ na mpa pa tɔɣa ɪ waali tɔ. ⁶ I tamsɛna Tacaa ke ḿpúyú, ɪ ta helɪ. Na í tɔɣɔɣɪ kiin wei Iɔ ka tɔwa Moisi tɔ. ⁷ Iɔ ka we ɪ waali ké, na í waakɪ ɪ kulapəm tɔna taa. I kula Asilii nyéma tɔɔ, na í fiti pa nin taa. ⁸ Pəɛ pə paasi, na í tɔɣɔnɪ Filiisi nyéma, na í tana-weyɛ Kasa tɛtu taa, na í lɛkɪ pa koloosi acalɛɛ na pa tɛfɛɣlɛnaa.

Samalii ɪcatɛ lɛɛkɔɣu tɔm

⁹ Yuta wulav Isekiyasɪ kawulaya pənaya liɣiti nyɛɣka, na Iseyeli wulav Osee kawulaya pənaya naatosompɔɣɔlaya nyɛɣka taa ké, Asilii wulav Saləmanasaa kɔma, na í nyala Samalii

icate. ¹⁰ Pusi tooso sikaa, ilena í lëeki icate nté. Isekiyasí kawulaya pënya naatoso nyëhka taa kële. Pëyele Osee kawulaya pënya pëyolayafëi naanüwa taa kële. ¹¹ Ilena Asilii wulav pona Iseyeli nyéma ke í tē, na í su-wëyë Hala, na Kosan hëyolëh taa ké pëyë Hapëë nëyë, na Metii acalëë taa. ¹² Iseyeli nyéma më í kisa nti më Išo Tacaa má ma tu-më tō, na í wakëli ma na-më ta nëyë pëelüv, na í kisi kiinj wei maa cëla Moisi ke təküv tō. Pë tō ké ma yëlaa na pë tēna isəntō pë mayana-më.

*Asilii nyéma watüv ke Yosalem
(Isayii 36:1; Kvtəəsvtə II 32:1)*

¹³ Isekiyasí kawulaya pënya naanüwa na liyiti nyëhka taa ké Asilii wulav Senakelipi kōma, na í yoonā Yuta koloosi acalëë tēna, na í lëeki-yë.

¹⁴ Ntēna Isekiyasí tiili na pá heeli Asilii wulav ke Lakisi sí: Ma tōm səpəna-η, taa yoonā-m, ye n caa maa feli-η.

Ilena Asilii wulav sí Isekiyasí í feli-í liyitee nyëgətu kiloonaa iyisi pëyolayafëi naanüwa (9000) na wula kiloonaa ke nasənaasa na nūnūwa (900). ¹⁵ Mpyü Isekiyasí kuu Išo təseelë na kawulaya təyaya kpancoon tēna. ¹⁶ Halēna í kōli wolanāa mpa paa lapəna Išo təseelë nənəəsi ke canəm tō, na í cëla pë tənaya Asilii wulav.

*Asilii yoolaa nyüv tv faaci
(Isayii 36:2-22; Kvtəəsvtə II 32:9-16)*

¹⁷ Mpyü Asilii wulav kusa Lakisi ke yoolaa nyüv nyéma səsə, na yooü wontu paasənü, na yoolaa paasənü, na yoolaa kpekəle səsəle na í tili-wëyë Yuta wulav Isekiyasí kin ke Yosalem. Pa talaa, ilena pá səh lule löv isəta nyëhku kin ke cətəlaa taale hapəle tō, ¹⁸ na pá pəəsi sí: Tə caa tē ná wulav. Ilena kawulaya təyaya nyüv tv Hilikiya pəyalü Iliyakim, lu pa səhüv, na í waali ké takəlasí ηmaalü Sepəna, na wulav tōm yəgətulü Asafi pəyalü Yowa. ¹⁹ Mpyü Asilii yoolaa nyüv tv tōma sí: Í heeli Isekiyasí sí Asilii wulav səsə pəəsəy-í sí: Pepeye n lakí na í taaki? ²⁰ Aweye í taaki na í kuləyí ma tō? N ta nyí sí kokoolë ü töləyí tənüv? ²¹ Icipiti wulav ke í tēeləyí yaa? Ilé í wë ké isü kpatë yaaküv, na paa wei í kpawa pë hëë-í tō.

²² Paa pu la isəna, n ká cə-m ké sí më Išo Tacaa ke n lakí na í taaki. Pëyele Isekiyasí kolum nyá n wakələna təkətlənāa, na tēlaalēnāa, na í heeli Yuta yəlaa sí Yosalem kəta ya tēlatë tō tike ke pá sēë-í.

²³ Pë tō tō, nyá na ma caa Asilii wulav í su nəsə. Ye n ká hiki kpəyanəh cəyalaa, ilë ma ha-η kpəyanəh iyisi naale (2000). ²⁴ Icipiti nyéma ke n tēeləyí sí pēle paa ha-η kpəyanəh na kēekēnāa. Pëyele n kaa pəsi ma caa yoolaa nyüv nyéma taa səkpele mayamaya. ²⁵ Pəle pə paasi Asilii wulav ta kənta cənë, na í yoonā tēv tənë na í wakəli-ti na pë tá ké Tacaa luyü nyəntü. Halí Išo mayamaya tu hana-í pə mpaav.

²⁶ Mpyü Iliyakim, na Sepəna, na Yowa pa cəpa Asilii yoolaa paasənü nëyë tō sí: Taa yəgətəna-tüv Hepəla tōm. Yəgətəna-tüv Alaamee tōm, na icate kolüja tō yəlaa í taa nü.

²⁷ Ntēna yoolaa paasənü pəəsi sí: N nyemá sí më na më wulav Isekiyasí më tike më tō ké ma caa yəgətəyí tōm tənë? Ama na mpa pa wë kolüja tō, na më na-wë í ká tē na í tōyë më püntü, na í nyə më hēm tōyë.

²⁸ Ilena yoolaa paasənü náá kpətəna yəlaa na í yəgətəna Hepəla tōm taa sí: Í ke ηkpanη na í nü yoo. Asilii wulav səsə yəgətaa sí: ²⁹ Í taa yele na Isekiyasí tūsí-më yoo. Í kaa pəsi na í ləsi-mëyë ma nin taa. ³⁰ Tacaa ke í tēeləyí sí í ká la na má taa pəsi më icate, ilë mü taa nü.

³¹ Í taa nuna Isekiyasí yoo. Ama í nü Asilii wulav nyəntü, na í peti-í më ti. Ilë paa wei í ká tōyë í lesen na í fikinaa tawa. Na í nyə í lökə lum. ³² Halí í ká tē na í kō na í kpəya-më, na í pona-mëyë më tēv kəpantü tənë tə nəyəsəle taa. Tənaya təyənaya na sulum na nim na tunj pə wë səsəm. Ilë í kaa sí cənëyë yem. Mpu tō, í taa nuna Isekiyasí ke timpi í tənüv sí Tacaa ká waasi-më tō, í tūsəyí-mëyë. ³³ Icate natəli tē tūv ta pəsi na kó waasi kü yəlaa ke í nin taa.

³⁴ Hamatɪ, na Aapa, na Sefafayim, na Hena, na Afa pa tunj waasa-weye we? Awe pəsaa na í tanj-tuyv Samalii tələkəle? ³⁵ Tunj inɪ ɪ tənə ɪ taa nakvɪ kv ta kpa ɪ ninj ke kv tetv tɔɔ. Ile isənaya Tacaa ká pəsi na í tanj-ɪ sɪ í taa ləkɪ Yosalem?

³⁶ Pa tənə mpa paa we tənə tɔ pa taa nəɣəlv ta cɔ paa fəŋ. Isu wulav Isekiyasɪ ka heeluyv-we tɔ. ³⁷ Ḿpóyú Iliyakim, na Sepəna, na Yowa pa cəla pa wontu na lanwakəlle. Ilena pá polo wulav kinj na pá kéesi-ɪ pə tənə mpi Asilii yoolaa paasənlv yəɣətəa tɔ.

19

*Wulav tila Iso kvyəɣətvv teləsvlv kinj
(Isayii 37:1-7)*

¹ Ḿpóyú waatu wei Isekiyasɪ nu təm ntɪ, ilena í cəli ɪ wontu tətɔ na lanwakəlle. Na í suu ləyaya nyəntv, isu fələtənəa taka, na í polo Iso təsəele taa. ² Tənaya ɪ kusa Iliyakim, na Sepəna, na kətəlaa taa səsaa sɪ pá polo Aməti pəyalv Iso kvyəɣətvv teləsvlv Isayii tɛ, na pa ləyaya wontu ke mpv. ³ Na pá heeli-ɪ sɪ: Wulav Isekiyasɪ kusəna-tv sɪ tɛ kɔɔ sɪ, saŋa pə həma inɪ ɪ ŋkpaŋuyv, na ta lanja wakəli tətəɣətəɣə. Tə wee ke isu ləlvuyv takuyv alaa sɪ pa ləli, ile toma fəi sɪ pa ləlvəna pa piya tɔ. ⁴ Asilii wulav kusəna ntɛɣe ɪ yoolaa paasənlv sɪ í kɔɔ na í tvv Iso weesuyv tv. Hai, ye Tacaa, nyá Iso ká nu ɪ kvəuyv ŋkv, na í hɔ ɪ ŋkpaŋuyv. Nyaa sələmi-ɪ ɪ yəlaa mpa pa kaasaa tɔ pa tɔɔ.

⁵ Waatu wei Isekiyasɪ tillaa heela Isayii ke mpv, ⁶ ilena Isayii cə-we sɪ: I polo na í heeli mə caa sɪ, Tacaa yəɣətəa sɪ nyá lanjle ɪ taa ŋmaana kvəuyv ŋkv Asilii wulav waalı nyəma tvv-m tɔ.

⁷ Maa ye le na pá yaa-ɪ na təm natəli, na í kpe. Ilena nəɣəlv kv-ɪ.

*Senakelipi nyaasvuyv ləmpɪ
(Isayii 37:8-13; Kvətəsvtv II 32:17)*

⁸ Ḿpóyú Asilii yoolaa paasənlv nuwa sɪ ɪ caa kula Lakisi na í polo í nyala Lipina. Ilena í polo ɪ kinj ke tənə. ⁹ Tənaya pa heela Asilii wulav sɪ Itiyopii wulav Tilaka pola-ɪ yoonav. Ntəna Asilii wulav tilina Isekiyasɪ ke ləetəli sɪ pá pəəsi-ɪ sɪ: ¹⁰ N taakɪ Iso sɪ ɪ ká kayatɪ-m Yosalem tələkəle yaa? N ká tvsɪ nyá tɪ yoo. ¹¹ Anɪ n nuwa teu ke isəna ma kpiisa tətənəa tɔ. Ilena n hʊvki sɪ n ká tvli-tɪ? ¹² Awulaa mpa pa kaasa-m tɔ, waatu wei pəle pa kukaya Kosan, na Halan, na Lesəfi, na Iteni nyəma ɪcatə səsəle Telasaa tɔ, mpe inɪ pa tunj ta pəsi na í kenti pa acaləe. ¹³ Təəsi mpi pə mayana Hamatɪ, na Aapatɪ, na Layii, na Sefafayim, na Hena, na Afa awulaa tɔ.

*Isekiyasɪ Iso sələmvuyv
(Isayii 37:14-20)*

¹⁴ Waatu wei Isekiyasɪ tɛma Asilii wulav ləetəli inəɣɪ kalvuyv, ilena í pona-ɪ Iso təsəele taa, na í hvli-ɪ Tacaa. ¹⁵ Ilena í sələmi Iso sɪ: Hai, Iseyeli Iso Tacaa, wei nyá n caya isətəa tanjlaa ke kpəyanv tɔ, nyá tike nté Iso ké antulinya tənə taa. Nyá lapəna isətəa na atə. ¹⁶ Hai, Tacaa, ke ŋkpaŋ na n nu na n paasəna kvəuyv ŋkv Senakelipi tillaa tvv weesuyv tv nyá tɔ. ¹⁷ Tampana Asilii awulaa kəwa piitim ləmpɪ, na pá kpiisi pa tetv tənə, ¹⁸ na pá wə pa tunj ke kəkə. Mpi tɔ, taasɪ yaa pəe ke yəlaa ka saaka kusaaku pə taya Iso nyá. ¹⁹ Ile hai, Tacaa, ta Iso waasɪ-tuyv Senakelipi ninj taa. Ilena antulinya awulaa tənə nyɪ sɪ nyá tike nté Iso.

*Isayii teləsəyɪ wulav ke Tacaa təm
(Isayii 37:21-35)*

²⁰ Ḿpóyú Isayii polaa na í teləsɪ Isekiyasɪ sɪ: Iseyeli Iso Tacaa sɪ, ma nuwa sələmvuyv ŋkv n sələma-m Asilii wulav Senakelipi təm taa tɔ. ²¹ Ile tv ŋkpaŋ na n nu: Yosalem ɪcatə kpəena-ŋ ké,

na tɛ paakəna-ŋ.

²² Halɪ Iseyeli Iso Nanjtv mayalə n kpəsinaa, na n tvv

na n toosi ise na?

²³ N tila tillaa

na pá tɔv Tacaa má.

Halɪ n tɔ sɪ nyá yooou keekɛnaa

tuutuuma tɔɔ ké n kpawa Lipaŋ pɔyɔ,

na ń seti Lipaŋ tɔŋ sɔsɔɔŋ kɔpaŋ.

Aaiyee sɪ, n ká kpa comcom nɔyɔ taa

ke hɔtɔyɔ kɔpaŋkɔ taa.

²⁴ Nyá sɪ n hula lɔkɔ, pécó n nyɔɔ lɛlaa lɔm.

Nyá yoolaa ká fɛli Icipiti tɛtɔ tɔɔ ké

nɔɔhɛɛ na pa pusi nyɔɔ.

²⁵ Senakelipi, n ta nyi taa sɪ

má lapəna yaasinaa paŋɛ na má su too lɔŋ.

Ulena má tɛŋɔyɪ na má laki nɔɔnɔɔ.

Má tɔna-ŋ sɪ ń la na koloosi acalɛɛ pəsi ncaa.

²⁶ Sɔyɔntɔ pɪ a taa yɔlaa,

na pá pəsi isɪ ŋkpalətitileɛ nyəma.

Pa nɔyəsəna ké isɪ tawa nyutɔ,

isɪ tɛtɛka taa nyutɔ kɔlɛkɔlɛkɔtɔ.

Yaa kutulɔŋ tɔɔ nyutɔ nti tɔ wɔlɔyɪ

na té ta tɛnta nyɔv tɔ.

²⁷ Uɛ ma nyəma-ŋ ké təyelele.

Ye n caya, yaa n luki, yaa n sɔvki, ma nyəma.

Ye n mɔ-m na pááná ma nyəmaya.

²⁸ N tɪ mɔ-m na pááná ntɔ,

na ń laki-m na kalampaani.

Pə tɔɔ ké maa ŋmakəli-ŋ isɪ

pa tɔkɔyɔ wontuɔ muna tɛɛ ké

kukuule, yaa kpayanɔkpasi tɔ.

Mpaav ŋku n tɛŋaa na n kɔɔ tɔyɔ

maa kpeenana-ŋ.

²⁹ Isekiyasɪ, maa heeli nyaya mpi maa la tɔ. Tɔyɔnaya pee alɛla ke í ká tɔyɔ pəntɔ na pənte. Ama pənaya tooso nyəŋka taa ké í ká pəsi na í tuu tɔyɔnaya na í kú-ké. Na í hala mə lɛsɛŋnaa, na í kooli-wɛ. ³⁰ Pɪ kaasɪ mpa na pa ise ke Yuta taa tɔ, pɛɛ paa wɛɛ ké isɪ tɔyɔ kanɔyɔ kɔ lila ke tɛtɔ taa na kú lɔlɔyɪ teu tɔ. ³¹ Pəpətv fɛi lɛɛŋ, pɪ kaasɪ Yosalem taa ké ise nyəma.

Ípúyú Isayii tasaa sɪ: Isəna Tacaa ká lana ɪ sɔɔlɔyɔ sɔsɔɔŋkɔ tɔyɔɛ. ³² Tacaa sɪ, Asilii wulav kaa pəsi na í lo hapəɛ, na í sɔŋ tɔ tɔɔ na í kenti ɪ kpalɔyɔ, na í tó nyəma ke ɪcatɛ taa, na í sɔv tɔ taa. ³³ Tacaa má, ma yɔyɔtɔyɔna sɪ ye ɪ tɛŋa mpaav ŋku na ɪ kɔɔ cəɛ, ŋkɔyɔ ɪ ka tɛŋ na í kpe, ɪ kaa sɔv cəɛ. ³⁴ Maa kenti Yosalem tɔɔ, na má waasɪ-ɪ ma tɛmlɛ tɔ Tafiiti tɔɔ, na pá kusɪ ma nyɔyɔ.

Asilii yoolaa sewa, Senakelipi sɛm

(Isayii 37:36-38; Kvtəəsvtɔ II 32:21-22)

³⁵ Ahoo yuwa, ulena Iso isətaa tillu tii Asilii yoolaa təsikile, na í kú yoolaa iyisi nunəwa na nunaasa na kakpasɪ (185000). Tɛv fema, ulena ise nyəma mayana sətaa sɛlətaa. ³⁶ Ípúyú Senakelipi kpɛsa təsikile, na í polo ɪcatɛ sɔsɔɔɛ Ninifi taa, na í caya təna. ³⁷ Ulena kuyaku nakuli, í sɔv ɪ tɔyɔ Nisəlɔki kutuluyɔ taa ke laatu, na ɪ pəyalaa taa naalɛ, Atəlamelekɪ na Saləsɛɛ pa kɔ-ɪ. Ulena pá se na pa polo Alalaa tɛtɔ taa. Ulena ɪ piya taa lɛŋka Asahatɔŋ lɛɛti ɪ lonte.

20

Isekiyası wɔsası na ɪ waav

(Isayii 38:1-8; Kvtɔɔsvtu II 32:24)

¹ M'pɔ́yú kɔ́təŋ sɔ́sɔ́ɔ nakulɪ kɔ kpa Isekiyası ke waatu nɔ́yɔ́lɔ. ɪlɛna ɪsɔ́ kɔ́yɔ́yɔ́tɔ́tɔ́ tɛlɔ́sɔ́lɔ ɪsayii polo ɪ wiiluyɔ́ na ɪ heeli-ɪ sɪ: Tacaa yɔ́yɔ́tɔ́aa sɪ, n kaa kulɪ. ɪlɛ tayani nyá ti.

² Ntɛna Isekiyası kɛɛsɪ ɪsɛ na kolonja tɔɔ na ɪ sɛlɛmɪ ɪsɔ́ sɪ: ³ Hai, Tacaa, tɔɔsɪ sɪ ma tɔ́ma nyá ɪsɛntaa ké na lotu kulɔ́mtɔ. Na má lakɪ tam ké mpi pɛ wɛ-ŋ teu tɔ.

ɪlɛna Isekiyası tɔlɪ nɔ́yɔ́ na ɪ wii tɛkpoo. ⁴ Isayii kɔ́la wulav kin ɪsu ɪ ká lu taya tɔɔ, ɪlɛna Tacaa tɔ́mɪ-ɪ sɪ: ⁵ Mɛli ma yɛlaa wulav Isekiyası kin na ɪ heeli-ɪ sɪ: Nyá cɔ́sɔ́ Tafiiti ɪsɔ́ Tacaa má ma nuwa nyá kɔ́sɛlɛmɔ́tɔ, na má ná nyá ɪsɛlɔ́m. Pɛ tɔɔ tɔ, cɛlɛŋkufe maa waa-ŋ, na halɪ ɪ tasa ɪsɔ́ tɛsɛɛɛ taa ké pote. ⁶ Maa sɔ́sɔ́-ŋ pusɪ naanɔ́wa na kakpasɪ, na má fiti nyá na Yosalem nyóma ke Asilii nyóma nin taa. Na má kenti ɪcatɛ tɛnɛyɛ ma tɛmlɛ tɔ Tafiiti tɔɔ, na pɛ kɔ́sɪ ma nyɔ́yɔ.

⁷ M'pɔ́yú ɪsayii nanja fiki pee, na ɪ taa wulav timpi wukɪ-ɪ tɔ na pɛ waa-ɪ.

⁸ Ntɛna wulav pɔ́ɔsɪ ɪsɔ́ kɔ́yɔ́yɔ́tɔ́tɔ́ tɛlɔ́sɔ́lɔ sɪ: Pepeye Tacaa ká hɔ́lɪ-m, na má nyɛna sɪ cɛlɛŋkufe pu waa-m, na má polo ɪsɔ́ tɛsɛɛɛ taa?

⁹ Isayii sɪ: Tacaa ká la pulɔ, na ɪ hɔ́lɛna-ŋ sɪ, ɪ ká la nti ɪ suwa tɔ. ɪlɛ n caa sɪ ɪsotom waaci ɪ polo tɛkpɛɛ ɪsɛntaa, yaa pɛ mɛli waali? ¹⁰ M'pɔ́yú Isekiyası sɪ: ɪsotom pote ke ɪsɛntaa fɛi katɛ. Ma caa ké sɪ pɛ mɛli waali.

¹¹ Ntɛna ɪsayii sɛlɛmɪ Tacaa na ɪ mɛlɛna ɪsotom na waali waali ke tɛkpɛɛ kumlee naanɔ́wa.

Papiloni wulav tillaa kɛntɛ ke Isekiyası tɛ

(Isayii 39)

¹² M'pɔ́yú Papiloni wulav Melotakɪ-Palatanɪ nuwa Isekiyası wɔsası. ɪlɛna ɪ tilina ɪ waali nyóma ke kɔ́cɔ́ɔ na ɪsɛtɛli sɪ pá pona-ɪ. ¹³ Na Isekiyası mɔ́-wɛ na ɪ cɔ́ɔna-wɛyɛ kutulunɪ wei ɪ taa pa sukɪ wontunaa kɔ́pantɔ tɔ. ɪsu liyitee nyɔ́yɔ́tɔ, na wɔ́la, na tulaalɔ́naa, na sɔ́ɔsɔ́ŋ nimnaa tɔ. Na ɪ hɔ́lɪ-wɛyɛ ɪ yooou wontu tɛsulɛ, na pɛ tɛna mpi pɛ wɛ tɛna tɔ. ɪ ta ŋmɛsɪ-wɛyɛ pulɔ. Paa ɪ kawulaya tɛna, yaa ɪ tɛyaya taa.

¹⁴ Pɛ waali ké ɪsɔ́ kɔ́yɔ́yɔ́tɔ́tɔ́ tɛlɔ́sɔ́lɔ ɪsayii polaa na ɪ pɔ́ɔsɪ Isekiyası sɪ: Lɛyɛ yɛlaa mɛ pɛ pa lunaa? Na wɛyɛ pa caaki? Isekiyası sɪ: Pa luna hatoo Papiloni ké. ¹⁵ Isayii sɪ: Pepeye pa nawa nyá kawulaya tɛyaya taa? Isekiyası sɪ: Ma hɔ́la-wɛyɛ pɛ tɛnaya. Ma ta ŋmɛsɪ-wɛyɛ ma kpancoou.

¹⁶ Ntɛna ɪsayii sɪ: Tacaa yɔ́yɔ́tɔ́aa sɪ: ¹⁷ Pɛ tɛna mpi awulaa mpa pa laala-ŋ tɔ, pa kaasaa na ɪ mayana tɔ, kɔ́yakɔ́ nakulɪ Papiloni nyóma ká kɔɔ na pá kuu-wɪ. Pɛ kaa kaasi-ŋ pulɔ. ¹⁸ Halɪ paa kpa nyá lulɔ́yɔ́ nyóma napɛli, na pá la-wɛyɛ yɛlaa kataasi, na pá tɔ-wɛyɛ Papiloni wulav kawulaya tɛyaya tɛmlɛ taa.

¹⁹ M'pɔ́yú Isekiyası cɔ́wa sɪ: Ma sama.

ɪlɛna Isekiyası tasa sɪ: ɪsɔ́ ɪ tu nyɛntɪ na ɪ kenti tá tɔɔ, na tɛ cayana hɛɛsɔ́yɔ́, halɛna ma sɛm te.

²⁰ Pa kɛɛsa Isekiyası tɛm lɛntɪ ke Yuta awulaa takɛlaya taa. Paa ɪ apalɔ́tɔ́ tɛm, na ɪsɛna ɪ lapa lulɛ, na ɪ huli lɔ́ɔɔ na ɪ kɔ́na Yosalem ɪcatɛ taa ké lɔ́m tɔ. ²¹ Waatu wei ɪ sɛpa, ɪlɛna ɪ pɛyalɔ́ Manasee ɪsɛtɪ ɪ lonte taa.

21

Yuta wulav Manasee tɛm

(Kvtɔɔsvtu II 33:1-10,18-20)

¹ Manasee lulɔ́yɔ́ pusɪ naanɔ́wa na naalɛ nyɛŋka taa ké ɪ pɛsa Yuta wulav. ɪlɛna ɪ lá pusɪ nɔ́lɛ na naanɔ́wa na kakpasɪ ke Yosalem. Pa yaakaya ɪ too sɪ Hefisi-Pa. ² M'pɔ́yú Manasee lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ. ɪ kɛna piitimnaa mpa Tacaa tɔ́yɔ́naa na pɛ fɛɛ-wɛ tɔ, pa lakasi

isayasi. ³ Halí í tayaní ημαυ κε τəkətəlenaa mpa ı caa Isekiyasí náá yəkaa tə. I ηmá tuxu Paalı təlaalenaa, na í saaki tesika kulalaaya, isu Iseyeli wulav Akapı lapu tə, na í lunjiyi isətulənası. ⁴ Na í ηmá təlaalenaa lempa κε Yosalem Iso təseele nte Tacaa ka təma sı ını ı ká caya tə tə taa. ⁵ Na í siki isətulənası təlaalenaa κε Iso təseele taası naale tə. ⁶ Haləna í laa ı pəyalu κε tuxu, na í lá topotopo təma anı a təna, na í svsı kəxənaməη. Mpi pə ta maya Tacaa təxə ı lakaya tam. İlena pə kpa ıleye páána. ⁷ Na í saaki tuxu alonyəηku Asela leesuyu na í su Iso təseele taa. Pəyele Tacaa ka təma Tafiiti na ı pəyalu Saləməη κε heeluyu sı: Yosalem ıcatə nte ma ləsa Iseyeli kpeka naanəwa na naale taa tə tə Iso təseele taa ké maa caya tam κε ma yəlaa həku. ⁸ Ye Iseyeli yəlaa təkəyi ma kəsəsutu, na ma kiin wei ma təmlə tu Moisi cəla-wə tə, ma kaa ye le na pá təxəni-wəye tetu nti ma ha pa cəsənaa tə tə taa. ⁹ Ama Yuta nyəma kisa Tacaa κε nunav. Halı Manasee ná yəlaa ké na pa isayatu kəli, isu piitimnaa mpa Tacaa kpiisaa na pə fəe mpe tə.

¹⁰ Mpyúy Tacaa heela ı kuyəxətutu tələsəlaa sı pá heeli Manasee sı: ¹¹ N lapa acaalətu. N təma isayatu taa na pə kəli ləη Amolii nyəma. Haləna í tusi Yuta nyəma κε tun laav taa. ¹² Pə təo ké maya Tacaa Iseyeli Iso, maa kəna alaamali nəxəlvu Yosalem na Yuta nyəma. Paa wei í nu-tı pu svsı-ı watu. ¹³ Maa hə Yosalem nyəma ηkpanəvu, isu ma lapu Samalii na Akapı ləlvu nyəma tə. Maa kpiisi ıcatə yəlaa, isu pa nyaalvu nyanaya təcıeıeı na pá pá tə. ¹⁴ Maa lə yəlaa mpa pə kaasaa tə. Maa tu-wəye kolontunaa nin taa, na pe le pá kuu pa na pa wontu. ¹⁵ Mpyúy maa la. Mpi tə, hatoo kuyəηku mə cəsənaa lu İcipiti tə, haləna saηa, pa ta ye le mpi pə fəı teu təxə lapu, na ma páána kpaasvu.

¹⁶ Mpyúy Manasee lapa mpi pə ta maya Tacaa tə, na í tusi Yuta nyəma κε laatu taa, na ma yəlaa kupama tuutuuma tətəxə ıcatə təna taa.

¹⁷ Pa kəesa Manasee təm ləntı κε Yuta awulaa takəlası taa. Paa ı kulapəm na ı tun laav təm. ¹⁸ Waatu wei Manasee səpa, ılena pá pimi-ı kawulaya təyaya haləm mpi pa yaa sı Wusa haləm tə pə taa, na ı pəyalu Amon leetı ı lonte.

Yuta wulav Amon təm (Kvtəəsvtu II 33:21-25)

¹⁹ Amon ləlvu pusı hiu na naale nyəηka taa ké ı pəsa Yuta wulav. İlena í təxə pusı naaleye Yosalem. I too kəle Yopa tu Halu pəelə Mesuleme. ²⁰ Mpyúy ı lapa mpi pə ta maya Tacaa tə, isu ı caa Manasee. ²¹ I kəena-ı teitei ké, na í laaki tun isu ılé ı ka lapu tə. ²² Amon ləwa ı cəsənaa Iso Tacaa maya, ı ta tə isu ma caaki tə.

²³ Mpyúy kuyaku nakulı Amon waalı nyəma kula ı təo, na pá ku-ı ı kawulaya təyaya taa. ²⁴ Ama Yuta nyəma ná kú mpa pa ku-ı tə. İlena pá kpa ı pəyalu Sosiyası κε wulav.

²⁵ Pa kəesa Amon təm ləntı κε Yuta awulaa takəlaya taa. ²⁶ Mpyúy pa pima-ı ı pəlaav taa ké Wusa haləm taa. Na ı pəyalu Sosiyası leetı ı lonte taa.

22

Yuta wulav Sosiyası təm (Kvtəəsvtu II 34:1-2)

¹ Sosiyası ləlvu pusı pəlefəı naanəwa nyəηka taa ké ı pəsa Yuta wulav κε Yosalem taa ké pusı hiu na naanəwa na kuləmaya. I too kəle Posika tu Ataya pəelə Yetita. ² Mpyúy Sosiyası lapa mpi pə ta maya Tacaa tə. I təma teitei ké isu ı ləηce Tafiiti, ı ta lu ı ikpate taa.

Kətvə səso hii kiiu takəlaya (Kvtəəsvtu II 34:8-18)

³ Mpyúy kuyaku nakulı Sosiyası kusa takəlası ηmaalv Asaliya pəyalu Safəη, Mesulam saalı kəle sı: Polo Iso təseele, ⁴ na í heeli kətvə səso Hilikiya sı kala Iso təseele liyitee wena kətəlaa nənəxə tanlaa kpeyelaa tə. ⁵⁻⁶ Na í cəla-yəye təma lataa təo fəηlaa, mpa pa tayanəyi Iso təseele tə, na pá fəli saakəlaa, na tetu ηmalaa, na təma lataa ləlaa. İlena pá yana taası na pəe kusaakəe

wena paa tayanna tɔ. ⁷ Taa pɔɔsi-we si pá keesi mpi pa lapɛnaa tɔ. Mpi tɔ, yɛlaa mpe pa laki teu ké.

⁸ Kɔtulɔ sɔsɔ nu mpɔ, ɛlena í heeli Safan si: Ma hika kiiu takɛlaya ké Isɔ tɛsɛɛ taa. ɛlena kɔtulɔ cɛla Safan ké takɛlaya nke, na ɛlé ɪ kala. ⁹ ɛlena Safan mɛli na í heeli wulav si: Kɔtɛlaa koosa Isɔ tɛsɛɛ atakaa taa liyitee na pá cɛla tɛmlataa fɛɲlaa.

¹⁰ ɛlena Safan tasa si: Kɔtulɔ sɔsɔ Hilikiya cɛlɛna-m takɛlaya kanɛ.

Ípɔyú Safan kala takɛlaya nkeɛ wulav.

Sosiyasi pɔɔsa Isɔ kuyɔɔtɔtu tɛlɛsulɔ alɔnyɛɲ Hulɛta

(Kɔtɔsɔtu II 34:19-28)

¹¹ Waatu wei wulav nu kiiu takɛlaya nke ka tɔm, ɛlena ɪ lanɲɛ wakɛli na í cɛli ɪ wontu.

¹² Ípɔyú ɪ yaa kɔtulɔ sɔsɔ Hilikiya, na Safan pɛyalɔ Ahikam, na Mikaya pɛyalɔ Akɛpɔɔ, na takɛlasɔ nmaalu Safan, na ɪ waali nyɛma taa lɛlu wei pa yaa si Asaya tɔ, na í tɔ-we si: ¹³ ɪ polo í pɔɔsi Tacaa ké má na Yuta yɛlaa ta tɔm, na takɛlaya nka pa hii isɛntɔ tɔ ka kuyɔɔtɔtu tɔɔ. Pɔpɔtu fɛi lelen, ta cɔsɛnaa ta tɔki kɔsɛsutu nti pa nmaa ka taa tɔ. Pɛ tɔɔ ké Tacaa pááná ka huuna-tuyɔ sɔsɔm.

¹⁴ Ípɔyú apalaa kakpasɔ ɪni ɪ pola Isɔ kuyɔɔtɔtu tɛlɛsulɔ alɔnyɛɲ Hulɛta tɛɛɛ Yosalem kpekɛle kɔfatɛ taa. Alɔ ɪni ɪ paalu kɛɛ Tifa pɛyalɔ Salum, Hala saali. ɛlé ɪ paasayanana kɔtɛlaa wontu kususuuu. Ípɔyú apalaa mpe pa keesa pa tɔm ké Hulɛta. ¹⁵ Ntɛna Hulɛta tɔ-we si, pá tɛɛsi wulav si Tacaa tɔma si: ¹⁶ Maa yele na mpusi kɔɔ Yosalem na ɪ yɛlaa pa tɔɔ, isɔ pa nmaav takɛlaya kanɛ ka taa tɔ. ¹⁷ Mpi tɔ, pa lɔ-m na pá laaki tun. ɛlena pa lakasi nsɔ si kpa-m pááná. Pɛ tɔɔ ké ma pááná huuna ɪcatɛ tɛnɛɛ sɔsɔm, a ta tiita. ¹⁸ Ye pɛ kaasa wulav ɛɛ, ɛsɛɛɛ Isɔ Tacaa heeliyi-ɪ si, isɔ ɪ nuu takɛlaya nke ka taa tɔm ké teu, ¹⁹ na nti ma yɔɔta Yosalem na ɪ yɛlaa pa tɔm tɔ, tu tɛsɛna sɔɔntu. Halɔ tɔ pɛsi mpusi tɔm. ɛɛ ma nawa isɛna nyá lanɲɛ wakɛlaa na ɲ cɛli nyá wontu na ɲ pɛli isɛlum tɔ, maa mu nyá kɔsɛlɛmtu. ²⁰ Pɛ tɔɔ ké maa yele na ɲ si sɛm kɔpam, na pá pi-ɲ nyá pɛlaav taa. N kaa na mpusi wei maa kɔna Yosalem nyɛma tɔɔ tɔ.

Sosiyasi na Isɔ pa nɔɔ pɛɛɔyɔ

(Kɔtɔsɔtu II 34:29-32)

Ípɔyú kɔtulɔ sɔsɔ Hilikiya na ɪ taapalaa, pa polaa na pá heeli tɔm ntɛɲi wulav Sosiyasi.

23

¹ Ípɔyú wulav kota Yuta na Yosalem pɛ nyuyɔ nyɛma tɛnaya ɪ kiɲ ké kpakpaa. ² Na pá na pa samaa pá polo Isɔ tɛsɛɛ. Pɛ kpaxav kɔtɛlaa, na Isɔ kuyɔɔtɔtu tɛlɛsɛlaa na yɛlaa tɛna, paa mpa. ɛlena wulav kala-wɛɛ kiiu takɛlaya nka pa hiiwa tɔ. ³ Pɛɛ pɛ waali ké wulav sɛɲa ɪ kumte tɔɔ ké Isɔ tɛsɛɛ taa. ɛlena í na Tacaa pá pɛɛli nɔɔ, na samaa tisi si mpe paa tɔki Tacaa kiɲ, na ɪ kɔsɛɛsɛtu, na ɪ kɔtɔtɔtu, na luyɔ kɔlɔmɔyɔ, na lotu kɔlɔmtu. Na pá laki pɛ tɛna mpi pa nmaa takɛlaya nke ka taa tɔ.

Isɔ sɛɛv tayanvɔv ké Yuta taa

(Kɔtɔsɔtu II 34:3-5)

⁴ Pɛɛ pɛ waali ké wulav tɔma kɔtulɔ sɔsɔ Hilikiya, na ɪ waali nyɛma, na kɔtɛlaa mpa pa tanɛɲi Isɔ tɛsɛɛ nɔnɔɔ tɔ si: ɪ lɔ tuyɔ Paali na Asela na isɔtulɔɲasi wontu kɔlalaatu tɛna. ɛlena pá wɔ-tɛɲi kɔkɔ ké Yosalem ɪcatɛ waali ké Setɛlɔɲ tɛtɛkɛɛ taa, na pá cosi pɛ tɔluma na pá pona Pɛtɛɛli. ⁵ Ípɔyú Sosiyasi tɔɔna tun kɔtɛlaa mpa Yuta awulaa ká kpawa tɔ. Mpe pa fɛɛnɔɔna tɛkɔtɛlɛnaa mpa pa wɛ acalɛɛ nna a cɔna Yosalem tɔ a taa tɔ. Mpi tɔ, tuyɔ Paali, na ilim, na isɔtu, na isɔtulɔɲasi waani waani tɛnaya pa fɛɛnaya. ⁶ ɛlena pá lɛsi Isɔ tɛsɛɛ taa ké Asela tesika kɔlalaaya, na pá wɔ-kɛɛ Yosalem waali ké Setɛlɔɲ tɛtɛkɛɛ taa, na pɛ nyaya tɛkpataa. ɛlena pá nmuɔsi pɛ tɔluma ké pɛlaan taa. ⁷ Ípɔyú Sosiyasi yɔka Isɔ tɛsɛɛ cɔlɔ kutulun wei ɪ taa pa laki wasanɲkalɛtu tɔ. Tɛnaya alaa ná lɔuki tuyɔ Asela kɔtaya wontu.

⁸ Pə waalı ké Sosiyası kəna Yuta acaləe kətəlaa təna, na í wakəli pa təkətəlenaa mpa pa taa pa fəenayaa na pá wəki tulaalənaa tə. Pə kpayav Kepa na pə polo Pəsepa tə. Na pá yəki təlaalənaa mpa paa wə Yosalem ıcatə nənəəsi tə. Na təlaale nte tu wə ıcatə nyuyv tu Yosawa nənəə tə. Ye ń sūki ıcatə nyá niŋ mpətəŋ tə. ⁹ Ama kətəlaa mpa pa fəenayaa tuŋ təkətəlenaa tə, pa ta ha-weyə mpaav sɪ pá la kətasi kə Tacaa kətaya təlate tə kə Yosalem. Ama pá na kətəlaa ləlaa pa təkayana potopotonaa mpa pa taa kəkusum fəi tə.

¹⁰ Mpúyú Sosiyası wakəla təlaale Tofe timpɪ yəlaa wəkaya pa piya kə tuyv Moleki kə Hinom tətəkəle taa tə. ¹¹ Na í wakəli tətəyɔ kpayanəŋ ləesəŋ wei Yuta awulaa ka hawa na pá su lə təsele nənəə kutuluɣu taa kə akewe Netan-Meleki təyaya cəɔ tə. Na Sosiyası wə ı kəkənəa kə kəkə tətə. ¹² Na í yəki təlaalənaa mpa Yuta awulaa ka ɲmawa Ahasi kutuluɣu pata tə tə təpɔtɔpɔtɔ. Na mpa wulav Manasee ɲmawa lə təsele taasi naale tə tə. Na í lə pə həyɔlasi kə Setəŋ tətəkəle taa. ¹³ Na Sosiyası wakəli təkətəlenaa mpa Saluməŋ ka ɲmawa Olifinaa pulaya ilim mpətəŋ tə həyɔluyv kə Yosalem ısentaa tə. Paa Sitəŋ nyəma tuyv alonyəŋku ısayav Asətati, na Mowapɔ nyəma tuyv ısayav Kəməsi, na Amoni nyəma tuyv ısayav Milikom. ¹⁴ Na Sosiyası yəki pəe kəsikee, na í seti tesikasi, na í waasi təlaalənaa tə kə yəlaa mɔwa.

*Isə seɛv tayanuyv kə lseyeli taa
(Kvətəsvtv II 34:6-7)*

¹⁵ Mpúyú Sosiyası wakəla Petəli təkətəle, nte Nepa pəyalv Solopɔwam ka ɲmawa na í tusi lseyeli nyəma kə laatu taa tə. Sosiyası wəpa tesika kə kəkə, na í yəki təlaale tənəŋnəŋ.

¹⁶ Sosiyası tənna mpúyú lapv təyɔ ı loosa pəlaan kə pulaya tə, na í tili yəlaa na pá kuu mɔwa na pá wə-yeyə kəkə kə təkətəle na tə pilisi, ısu Tacaa kuyəyɔtɔtɔ tələsɔlv ka kpaaluyv tə. ¹⁷ Mpuyɔle Sosiyası tasa pəəsuyv sɪ: Pəlaav pəle nteyɛ ma loosiɣi ısentə?

Iləna ıcatə yəlaa cə sɪ: Yuta lə kuyəyɔtɔtɔ tələsɔlv wei ı ka kpaala nti tə təna n lapa təkətəle tənə tə ı pəlaav kə.

¹⁸ Ntəna Sosiyası sɪ: ı yele lə kuyəyɔtɔtɔ tələsɔlv ını ı pəlaav ɲkv. Nəyɔlv í taa tokina-kv.

Mpv pə lapəna na pá yele lə kuyəyɔtɔtɔ tələsɔlv ını na Samalii nyəŋ pa mɔwa.

¹⁹ Mpúyú wulav Sosiyası yəka təkətəlenaa, mpa lseyeli awulaa ka ɲmawa Samalii acaləe taa, na pá laaki na pə kusi Tacaa pááná tə. Teitei ısu ı lapv Petəli tə. ²⁰ Na í lentɪ pa kətəlaa mpa pa fəenaya təkətəlenaa mpe tə. Na í wə pə tə kə yəlaa mɔwa.

Pə waalı ké Sosiyası məla Yosalem.

*Yuta nyəma təyɔv kə Təɛv acima
(Kvətəsvtv II 35:1,18-19)*

²¹ Mpúyú Sosiyası təma Yuta nyəma təna sɪ: ı təyɔ mə lə Tacaa Təɛv acima. ısu paa kəsuyv nəyɔ pəeluyv takəlaya taa tə. ²² Pəpətv fəi lelen, pə kpayav hatoo paasənlaa waatu, na pə polo Yuta na lseyeli pa awulaa waatu tə, pa ta təyɔta Təɛv acima ısu mpv pə taka. ²³ Sosiyası kawulaya pənaya pələfəi hiu nyəŋka taa kə pa təyɔ-ı mpúyú Yosalem taa.

*Sosiyası kawulaya kvətəkətv
(Kvətəsvtv II 35:20-27; 36:1)*

²⁴ Mpúyú Sosiyası kpiisa Yosalem na Yuta təna taa kə pee pəəsəlaa, na kəyənəŋ səsəlaa. Na í wakəli kulalaam, na ləesəŋ, na laatu wontu lentənaa, ısu pa kəsuyv kiŋ takəlaya ɲka kətlv Hilikiya hiiwa lə təsele taa tə, ka taa tə.

²⁵ Too tə, wulav nəyɔlv ı ta cayata ısu Sosiyası, na í səla Tacaa na lotu kuləmtv na ı ləsayə sɔv-ı təmmam. ısu pa kəsə Moisi kiiu taa tə. Pəyele pa kaa na wulav nəyɔluyv mpv tətə.

²⁶ Isəna Manasee ka kusa Tacaa pááná kə Yuta tə tə a ta tii. ²⁷ Pə tə kə lə təma sɪ: ısu ma yeluyv na kolontunaa kuu lseyeli nyəma tə. Mpv tətəyɔ maa yele na pá kuu Yuta, ma taa na-weyə ma ısentaa. Maa lə Yosalem ıcatə nte maa ləsaa tə, na lə təsele nte maa təma sɪ paa səkɪ-m tə taa tə.

²⁸ Pa keesa Sosiyasi tɔm lenti ke Yuta awulaa takɔlaya taa. ²⁹ Sosiyasi waatu taa kɛ Icipiti wulav Neko na ɪ yoolaa pa pukaya Asilii nyɔma waasɔyɔ ke Ifɔlati kin. Mɔɔyɔ Sosiyasi kulaa si ɪ kayatɔyɔ-wɛ. Ilena pɔ ku Sosiyasi ke Mekito ke yoou kancaalaya nyɔnku taa. ³⁰ Mɔɔyɔ ɪ waali nyɔma tu-ɪ keɛke taa, na pɔ pona-ɪ Yosalem na pɔ pimi-ɪ ɪ pɔlaav taa. Pɔ waali kɛ Yuta nyɔma kpawa Sosiyasi pɔyalɔ Sowakasi ke wulav, na ɪ lɛɛti ɪ caa lonte taa.

Yuta wulav Sowakasi tɔm
(Kvtɔɔsvɔ II 36:2-4)

³¹ Sowakasi lɔlɔyɔ pɔnaya hiu na kakpasɔ nyɔnka taa kɛ ɪ pɔsa Yuta wulav. Ilena ɪ la ɪsɔtɔnaa tooso ke Yosalem taa. I too keɛ Lipina tu Ilimeya pɛɛɔ Hamutali. ³² Mɔɔyɔ Sowakasi lapa mpi pɔ ta maya Tacaa tɔ, ɪsu ɪ cɔsɔnaa. ³³ Ilena Icipiti wulav Neko kpa-ɪ na ɪ pona yomle ke Lipɔla ke Hamati tetɔ taa, na ɪ kawulaya su tɔnaya. Mɔɔyɔ Neko tu Yuta nyɔma si pɔ felɔ-ɪ lampuu ke liyitee nyɔyɔtɔ kiloonaa iyisi tooso (3000), na wɔla ke kiloonaa hiu na naanɔwa.

³⁴ Pɔ waali kɛ Icipiti wulav Neko kpa Sosiyasi pɔyalɔ Iliyakim si ɪ lɛɛti ɪ caa lonte. Na ɪ layasi-ɪ hɛtɛ si Sowakim. Pɔ kaasa Sowakasi, Ilena ɪ pona-ɪ Icipiti na ɪ sɔ tɔna. ³⁵ Mɔɔyɔ Sowakim tɔwa ɪ yɔlaa na pɔ felɔyɔ lampuunaa na pɔ keesɔna pa kɔhikim. Ilena Sowakim naa felɔ Icipiti wulav ke mpi ɪ pɔɔsaa tɔ. Ye tetɔ tu ɪ felɔ ɪ nyɔm, ɪɛ Sowakim nɔɔ pona Icipiti wulav ke liyitee na wɔla wei Icipiti wulav pɔɔsɔyɔ tɔ.

Yuta wulav Sowakim tɔm
(Kvtɔɔsvɔ II 36:5-8)

³⁶ Sowakim lɔlɔyɔ pɔnaya hiu nyɔnka taa kɛ ɪ pɔsa Yuta wulav ke Yosalem. I too keɛ Luma tu Petaya pɛɛɔ Seputa. ³⁷ Sowakim lapa mpi pɔ ta maya Tacaa tɔ, ɪsu ɪ cɔsɔnaa.

24

¹ Sowakim kawulaya waatu ke Papiloni wulav Nepukanɛsaa, na ɪ yoolaa pa wata Yuta tetɔ na pɔ nɔmakɔli Sowakim. Ama pusɔ tooso sikaa, Ilena ɪ kulɔ pa tɔɔ. ² Mɔɔyɔ Tacaa kɔna Sowakim ke Papiloni, na Silii, na Mowapɔ, na Amoni yoolaa, na pɔ wakɔli na pɔ nɔmulɔ Yuta nyɔma. ɪsu ɪsɔ ka heeluyɔ ɪ kɔyɔyɔtɔtɔ telɔsɔlaa na pɔ yɔyɔtɔ tɔ. ³⁻⁴ Pɔ taya pɔlɔ, Manasee ka wakɔla sɔsɔm kɛ. I kɔ yɔlaa kɔpin ke mɔsɔn, na ɪsɔyɔtɔ sɔsɔ Yosalem taa kɛ sɔsɔm. Ilena Tacaa nɔɔ kisi-wɛyɛ suulu hɔlɔyɔ, na ɪ yɛɛ na mpusinaa mpɛ pa kɔn-wɛ. Mpi tɔ, ɪ taa caaki si ɪ tasa-wɛyɛ ɪ ɪsɛntaa kɛ naɔ.

⁵ Pa keesa Sowakim tɔm lentɔnaa ke Yuta awulaa takɔlaya taa. ⁶ Waatu wei Sowakim sɔpa, Ilena ɪ pɔyalɔ Sowakɛn lɛɛti ɪ lonte taa.

⁷ Ama Icipiti wulav nɔ tɔ nɔki luɔ. Mpi tɔ, Papiloni wulav ka lɛɛka-ɪ tetɔnaa mpa ɪ kɔ tɔyɔ lɔn tɔyɔ. Pɔ kpayaɔ Icipiti tetɔ tɔna na pɔ suna Ifɔlati pɔyɔ tɔ.

Yuta wulav Sowakɛn tɔm: Yɔlaa kuuu kancaalaya nyɔm
(Kvtɔɔsvɔ II 36:9-10)

⁸ Sowakɛn lɔlɔyɔ pusɔ pɔɛ felɔ hiu nyɔnka taa kɛ ɪ pɔsa Yuta wulav. Ilena ɪ lɔ ɪsɔtɔnaa toosoyɔ Yosalem. I too keɛ Yosalem tu Iɔnatan pɛɛɔ Nehuseta. ⁹ Mɔɔyɔ Sowakɛn lapa mpi pɔ ta maya Tacaa tɔ, ɪsu ɪ caa.

¹⁰ Waatu ɪnɔ ɪ taa kɛ Papiloni wulav Nepukanɛsaa yoolaa polaa na pɔ nyala Yosalem ɪcatɛ.

¹¹ Mɔɔyɔ ɪ mayamaya ɪ kɔma saa wei ɪ yoolaa nyala ɪcatɛ ke mpɔ tɔ. ¹² Ilena wulav Sowakɛn, na ɪ too, na ɪ waali nyɔma, na ɪ akewenaa, na ɪ yɔlaa mpa ɪ wɛna naani tɔ, pɔ lu na pɔ polo pɔ ha Nepukanɛsaa ke pa ti. Ilena ɪɛ ɪ la-wɛyɛ yomaa ke ɪ kawulaya pɔnaya pɔɛfɛɛ naanɔwa nyɔnka taa.

¹³ Mɔɔyɔ Nepukanɛsaa kuu ɪsɔ tɔsɛɛɛ na kawulaya tɔyaya pɔ kpancoon tɔna. Na ɪ yɔki wɔla wontu nti Salɔmɔn ka lupa na pɔ lakɔna ɪsɔ tɔsɛɛɛ taa tɔ, ɪsu Tacaa ka yɔyɔtɔyɔ tɔ.

¹⁴ Na pɔ kuu Yosalem nyɔma tɔna, na akewenaa sɔsaa na nyɔyɔ nyɔma. Na pɔ lu yɔlaa iyisi naanɔwa (10000). Pa ta kalɔna canɔm tɔma lataa na koolaa. Na pɔ yɛɛ kɔnyɔntɔnaa tike.

¹⁵ Na í kpaya tótɔɔ Sowaken, na í alaa, na í yɛlaa mpa í wɛna naani tɔ, na Yuta nyɔɔ nyɛma na í pona Papiloni. ¹⁶ Yɛlaa kupama iyisi naatosompɔɔlaya (7000) kɛ í kpaya. Na canɛm tɛma lataa, na koolaa kɛ yɛlaa iyaya (1000). Mpa pa muna yoo tɔɔ í kpaya mpu na í pona Papiloni.

¹⁷ Pɛ waali kɛ Nepukanɛsaa kpa Sowaken ikpele Mataniya kɛ wulav. Na í layasi-í hɛtɛ sɪ Setesiyasi.

Yuta wulav Setesiyasi tɔm
(*Selemii 52:1-3; Kɔtɔɔsvu II 36:11-12*)

¹⁸ Setesiyasi lɔlɔɔɔ pusi hiu na kɔlɔmaya taa kɛ í pɛsa Yuta wulav. Ilena í lá pusi naanɔwa na kɔlɔm kɛ Yosalem. I too kɛ Lipina tɔ Ilemɛya pɛɛɔ Hamutali. ¹⁹ Mpuɔ wulav ɪnɪ í lapa mpi pɛ ta maya Tacaa tɔ, ɪsu í caa Sowakim.

²⁰ Ilena Tacaa mu pááná na í kɔna mpusi kɛ Yuta na Yosalem pɛ nyɛma tɔɔ, na í lɔ-wɛɛ poolɔ.

25

Nepukanɛsaa lɛkɔɔ kɛ Yosalem
(*Selemii 39:1-7; 52:3-11*)

Mpuɔ Setesiyasi kula Papiloni wulav Nepukanɛsaa tɔɔ. ¹ Ilena Papiloni wulav Nepukanɛsaa na í yoolaa, pá polo Yosalem na pá ta-tɛɛ kotaya. Pa loma hapɛle taka kɛ na pá cɔɔ-tɛɛ Setesiyasi kawulaya pɛnaya pɔɔlayafɛ naanɔwa nyɛka, ɪsɔtɔ naanɔwa nyɛn kɔyakɔ naanɔwa nyɛnku wule. ² Na pá polo í kawulaya pusi naanɔwa na kɔlɔm nyɛka.

³⁻⁴ Mpuɔ nyɔɔɔ anaam luwa Yosalem ɪcatɛ taa. Yɛlaa ɪ naaki tɔɔnaya. Ilena Papiloni nyɛma tɔlɪ ɪcatɛ kolɔna kɛ púɔɔ, kɛ ɪsɔtɔ ligiti nyɛn kɔyakɔ pɔɔlayafɛ naanɔwa nyɛnku wule. Paa na Papiloni nyɛma ka tama Yosalem tɔ, Setesiyasi na í yoolaa pa pɛsaa na pá tɛɛna wulav halɛm nɔnɔɔ kɛ koloosi naale hɛkɔ. Na pá kpaya Yaatanɪ tɛtɛkɛ mpaav, na pá se aho. ⁵ Ama Papiloni nyɛma tɔ Setesiyasi waali na pá kpa-í Yeliko tɛtɛkɛ taa. Ilena í yoolaa yele-í í tike. ⁶ Mpuɔ pa kpa-í yomle na pá pona-í Papiloni wulav kin kɛ Lipɛla. Tɛnaya pa huɔna-í tɔm. ⁷ Na pá kú í piya kɛ í ɪsɛntaa. Pɛle pɛ waali, ɪlena pá wɔɔɔ ɪ ɪsɛ, na pá hɔkɔ-í na pá pona-í Papiloni.

Yosalem nyɛma kuuu naale nyɛm
(*Selemii 39:8-10; 52:12-30; Kɔtɔɔsvu II 36:17-21*)

⁸ Mpuɔ Papiloni wulav tanlaa nyɔɔ tɔ, wei í kɛ wulav waali nyɛn na pá yaaki-í sɪ Nepusalatan tɔ, í suv Yosalem taa kɛ Nepukanɛsaa kawulaya pɛnaya pɔɔlayafɛ naanɔwa nyɛka, ɪsɔtɔ kakpasɪ nyɛn, kɔyakɔ naatosompɔɔlaya nyɛnku wule. ⁹ Ilena í nyayasi ɪsɔ tɛsɛɛ na kawulaya tɛyaya. Na pá tɪ kɛlɛna nyɔɔ nyɛma nyɛn. ¹⁰ Na í yoolaa yɔkɪ Yosalem ɪcatɛ.

¹¹ Pɛ waali kɛ Nepukanɛsaa tɛsa kuuu kɛ ɪcatɛ taa yɛlaa, mpa paa hawa Papiloni nyɛma kɛ pa tɪ tɔ, na canɛm tɛma lataa mpa pu kaasaa tɔ. ¹² Ilena Nepukanɛsaa yele konyɔntɔnaa sɪ pɛle pá halɔɔ tɔɔnaya na lɛsɛnaa.

¹³ Mpuɔ Papiloni nyɛma yɔka akelenaa mpa paa wɛ ɪsɔ tɛsɛɛ nɔnɔɔ tɔ, na pá kɔlɪ nyɛɔlɔɔ kɔsɛmɔɔ. Na pá kpaya pɛ lɔm kɛkɛnaa, na pɛ nyampaani anaam wei pa su ɪsɔ tɛsɛɛ taya tɔ tɔ, na pá tɛna Papiloni. ¹⁴ Na pá kɛɛna tɔɔɔ nyɛɔlɔɔ kɔsɛmɔɔ wontu nti pa lakɛna ɪsɔ tɛsɛɛ taa tɔ. ɪsu nti pa kuukina tɔlɔma tɔ, na pɛ lɔɔlasi na kpɛtɛlɔɔ na kɔpɔnaa. ¹⁵ Mpuɔ wulav tanlaa nyɔɔ tɔ kpaya wɔla na liyitee nyɛɔlɔɔ wontu. Na cofolɔnaa na cɛmsɛnaa mpa pa ɛmusɛɔna calɛm tɔ.

¹⁶ Nyɛɔlɔɔ kɔsɛmɔɔ ɛku Salɔmɔɔ ka lapɛna ɪsɔ tɛsɛɛ wontu, na tɔ mayamaya tɔ nyɛntɔ tɔ. ɪsu lɔm nyampaani anaam, na lɔm kɛkɛnaa tɔ, ku tɔɔwa sɔsɔm kɛ. ¹⁷ Akelenaa mpa pa kɔnɔlɔmɔɔ ka wɛ mɛtɛlɛnaa pɔɔlayafɛ naanɔwa naanɔwa kɛ. Paa wei í nyɔɔ taa

ké nyəǵəlvu kuseemuɣu canɣəm kahuka ke meetəli kolum na titite. Na pə puluɣu na ku tɔɔ ké tɣu nakuli ku pee taka.

¹⁸ Mɔ́yú Papiloni tanlaa nyɔɣu tu kpa kɔtulu Selaya, na ɪ waali tu Sefaniya, na kətəlaa mpa pa tanɣi Isə taseele nənɔɔ tɔ. ¹⁹ Na í kpa tətɔɔ yoolaa nyɔɣu tu, na wulav tɔyaya nyéma napələɣi kakpasɪ. Na takəlasɪ ɲmaalv wei ɪ kpakəɣi yoolaa kɔfama tɔ, na Yuta ɪcatɛ nyéma ke nutoso. Pa tənaya mpu Yosalem taa ké paa weɛ. ²⁰ Ilena Napusalatan pona-weɣe Papiloni wulav kin ke Lipəla. ²¹ Na Papiloni wulav ku-weɣe kpakpaa ke Hamatɪ tɛtu taa tənə.

Isəna pa pona Yuta nyéma ke hatoo Papiloni tɔɔlɛ.

Yuta tɛtu nyɔɣu tu Ketaliya təm
(*Selemii 40:7–41:18*)

²² Mɔ́yú Papiloni wulav Nepukanəsaa kaasa Yuta yəlaa ke pəcɔɔ tɛtu taa. Ilena í kpa Ahikam pəyalv Ketaliya, Safan saali ke pa nyɔɣu tu. ²³ Yuta yoolaa nyɔɣu nyéma, na pa yəlaa mpa pa ta ha pa tɔɣi Papiloni nyéma tɔ, pa nu nti Nepukanəsaa tu ɪ taa ke mpu tɔ. Ilena pá polo Ketaliya kin ke Misipa. Nyɔɣu nyéma mpeɣele Netaniya pəyalv Isəmayeli, na Kaleya pəyalv Yohanan na Netofa tu Tanehumeti pəyalv Selaya na Maaka tu Yasaniya. ²⁴ Mɔ́yú Ketaliya tɔma pa tənə na tuunav sɪ: ɪ taa nyana Papiloni nyéma. ɪ caya tɛtu taa na í nukəna-we te, í ká waa.

²⁵ Isətnaa naatosompəɣəlaya sikaa, ilena awulumpu Nataniya pəyalv Isəmayeli, Iisama saali keɛ. Mɔ́yú Isəmayeli kpaya yəlaa naanɔwa na í polo Misipa na í kó Ketaliya na Yuta nyéma na Papiloni nyéma mpa paa we ɪ kin tɔ. ²⁶ Mpuɣule sɔɣəntu kpa ɪcatɛ nyéma na Papiloni təm, na nyɔɣu nyéma tɔ sɪ pə taa kɔɔ na pá lɛeti-we. Ilena pá se na pá polo Icipiti.

Sowakeɲ saləka tulvɣv
(*Selemii 52:31-34*)

²⁷ Yuta wulav Sowakeɲ saləka pənaya hiu na naanɔwa na naatosompəɣəlaya nyəɲka sikaa, ilena Ifili-Melota pəsɪ Papiloni wulav. Mɔ́yú ɪ tula Sowakeɲ ke pə isətu naanɔwa na naale nyəɲ kuyaku hiu na naatosompəɣəlaya nyəɲku. ²⁸ Ilena í lapɪ-ɪ kɔpantv. ɪ kpa-ɪ awulaa lempa mpa pa we Papiloni tɔ pa nyɔɣu tu. ²⁹ Na pá wəɣəsɪ ɪ saləka wontu, na ɪ na Papiloni wulav pá təkɪ təntəmlɛ. ³⁰ Na Papiloni wulav paasəɣəna-ɪ paa kuyaku ɲku, haləna ɪ səm.

KUTƏƏSUTU TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏŋKA

Kutuluṭu

Kutəəsutə takəlaya kancaalaya nyəŋka kanə ka taa ké pa kéesəyi Iseyeli nyéma luləŋ loosi təm na Tafiiti kawulaya təyov təm. Pa kéesəyi ka taa tətəyov Iso təyaya ŋmav taɣanuyv təm tətə. Takəlaya ŋmaalu huləyi-tv sɪ Iso sɛɛtv nté pə tənə pə kite.

Isəna pa faya Kutəəsutə I takəlaya tə:

Atam lulaa na pə lulə Tafiiti, titite 1–9

Tafiiti kawulaya təyov təm, titite 10–29

LULUŋ LOOSI TAMSUYU

Pə kpayav Atam na pə polo Isav luluyv tə

¹ Atam pəyalv keke Seti, Seti pəyalv keke Inəəsɪ. ² Inəəsɪ pəyalv keke Kenəŋ, Kenəŋ pəyalv keke Malaleyeli, Malaleyeli pəyalv keke Yeləti. ³ Yeləti pəyalv keke Henəki, Henəki pəyalv keke Matusalem, Matusalem pəyalv keke Leməki. ⁴ Leməki pəyalv keke Nowee, Nowee pəyalaa nté Sem na Kam na Yefete.

⁵ Yefete pəyalaa nté Koməe, na Makəki, na Matayi, na Yafəŋ, na Tupaali, na Mesəki, na Tilasi. ⁶ Koməe pəyalaa nté Asəkənaasi, na Tifati, na Tokaama. ⁷ Yafəŋ pəyalaa nté Ilisa na Taasisi, na Kitim, na Lotanim.

⁸ Kam pəyalaa nté Kusi, na Misilayim, na Puti, na Kanaaŋ. ⁹ Kusi pəyalaa nté Sepa, na Hafila, na Sapəta, na Lakəma, na Sapəteka. Lakəma pəyalaa nté Sapa, na Tetəŋ. ¹⁰ Tetv taa wulav kancaalaya nyəŋ Nemloti caa keke Kusi tətə. ¹¹⁻¹² Luti, na Anem, na Lehapi, na Nafutu, na Patələsi, na Kasulu, na Kafətəə nyéma mpa pa ké Filiisi nyéma tə pa cəsə keke Misilayim. ¹³⁻¹⁵ Kanaaŋ pəyalv kancaalaya nyəŋ nté Sitəŋ. Sitəŋ waali ké Heti. Pəyele Yepusi nyéma, na Amolii nyéma, na Kilikasi nyéma, na Hifi nyéma, na Aləkiti nyéma, na Sini nyéma ¹⁶ na Afati nyéma, na Semalii nyéma, na Hamati nyéma cəsə keke.

¹⁷ Sem pəyalaa nté Ilam, na Asuu, na Aləpasati, na Luti, na Alam, na Usi, na Huuli, na Ketee, na Mesəki. ¹⁸ Aləpasati pəyalv keke Sela, Sela pəyalv keke Ipəe. ¹⁹ Piya naaleye Ipəe lulaa, pa yaa kancaalaya nyəŋka sɪ Peleki. Pə nyovv nté sɪ fayav. Mpi tə, ɪ waatv taa ké atə yəlaa fayaa. Pa yaa Peleki neu sɪ Yəkətaŋ. ²⁰ Yəkətaŋ pəyalaa nté Aləmotati, na Selefɪ, na Hasamafeti, na Yela. ²¹ Na Hatolam, na Usali, na Tikəla, ²² na Ipaali, na Apimayeli, na Sapa. ²³ Na Ofii, na Hafila, na Yopapi. Yəkətaŋ pəyalaa nté pa tənaya mpv.

²⁴ Sem pəyalv keke Aləpasati, Aləpasati pəyalv keke Sela. ²⁵ Sela pəyalv keke Ipəe, Ipəe pəyalv keke Peleki, Peleki pəyalv keke Lewu. ²⁶ Lewu pəyalv keke Selu, Selu pəyalv keke Nahoo, Nahoo pəyalv keke Tela. ²⁷ Tela pəyalv keke Apələm wei pá kəma na pá cuyusi sɪ Apələham tə.

²⁸ Apələham pəyalaa nté Isaaka na Isəmayeli. ²⁹ Pa luləŋ nyéma həla ntə.

Isəmayeli pəyalv kancaalaya nyəŋ nté Nepayəti, Nepayəti waali ké Ketaa, na Atəpeleli, na Mipisam. ³⁰ Na Misema, na Tuma, na Masa, na Hatati, na Tema. ³¹ Na Yetuu, na Nafisi, na Ketəma. Isəmayeli nyéma nté.

³² Apələham alv naale nyəŋ Ketula ná lulə-ɪ Similaŋ na Yəkəsəŋ na Metəŋ, na Matiyaŋ, na Isepaki, na Suwa. Yəkəsəŋ pəyalaa nté Sapa na Tetəŋ. ³³ Matiyaŋ piya nté Ifa na Ife, na Hanəki, na Apita na Uləta. Ketula luluyv nyéma nté pa tənaya mpv.

³⁴ Apələham luləna Isaaka. Isaaka ná lulə Isav na Iseyeli. ³⁵ Isav pəyalaa nté Ilifasi na Leweli na Yewusi na Yayelam na Kola. ³⁶ Ilifasi pəyalaa nté Temaŋ na Oma na Sefi na Katam na Kenasi na Timna na Amaleke. ³⁷ Leweli pəyalaa nté Nahati na Sela na Samma na Misa. ³⁸ Seyii pəyalaa nté Lotəŋ na Sopali na Sipeyov na Ana na Tisəŋ na Isee na Tisaŋ. ³⁹ Lotəŋ pəyalaa nté Holɪ na Homam na ɪ neu alənyəŋ nté Timna. ⁴⁰ Sopali pəyalaa nté Aliyaŋ, na

Manahatı, na İpaalı, na Sefi, na Onam. Sipiyən pəyalaa nté Aya, na Ana. ⁴¹ Ana pəyalu keɛ Tison, Tison pəyalu keɛ Haməlan, na İsepan, na İtəlan, na Kelan. ⁴² İseə pəyalaa nté Pilehan, na Safan, na Yakan. Tisan pəyalaa nté Usi, na Alan.

İtəm nyəma awulaa na pa nyuyv nyəma
(Kancaalaya 36:31-43)

⁴³⁻⁵⁰ Awulaa mpa pá təkaya kawulaya ke İtəm tetu taa na pá kaasəyi təma, na pécó İseyeli nyəma təkı pa kawulaya tə pa həla ntə. Tinapa tetu tu Peyə pəyalu Pela. Pela səpa, iləna Posola tetu tu Sela pəyalu Yoparı nää təyo. Pələ pə waalı ké Teman tetu tu Husam na Afi tetu tu Petati pəyalu Hatati. İni ı yoonna Matiyən tetu nyəma ke Mowapu tetu taa na í kəli-wə. Na Masələka tetu tu Saməla na Lehopoti tetu tu Sawuli ke pəyo nəyo. Na Akəpə pəyalu Paalı Hanan, na Payi tetu tu Hatati wei í kpaya Matəleti pəelə Matapeeli tə, Me-Saharı saalı keɛ.

⁵¹ Wulav Hatati səm waalı ké lələn nyuyv nyəma təkaya kawulaya ke İtəm tə. Halı pələ pa həla nté Timna, na Aləfa, na Yeteti, ⁵² na Oholipama, na İla, na Pinon. ⁵³ Na Kenasi, na Teman, na Mipisaa, ⁵⁴ na Makətəyeli na İlam. İtəm lələn nyuyv nyəma nté.

2

Yakərv pəyalu Yuta ləlvuyv nyəma

¹ Yakərv wei pá cuyusaa sı İseyeli tə, ı pəyalaa həla ntə. Lupən, na Simiyən, na Lefii, na Yuta, na İsakaa, na Sapulən. ² Na Tan, na Yosəefv, na Pencaməe, na Nəfətali, na Katı, na Aseə.

³ Yuta ná hika apalvpiya tooso na Kanaan tetu tu Suwa pəelə. Pəleyele Əeli, na Onan, na Sela. Ama kancaalaya tu Əeli lapa mpi pə ta maya Tacaa ke paa pəcə tə. İləna İso kv-ı. ⁴ Pə waalı ké Yuta hikina ı poolu Tamaa ke apalvpiya naale tətə. Pələsi, na Sela. ı pəyalaa tənə kpenta kakpası. ⁵ Pələsi pəyalaa nté Həsələn, na Hamuli. ⁶ Sela pəyalaa nté Simili, na İtan, na Heman, na Kaləkəti, na Tala. Pa kpenta kakpası. ⁷ Kaami pəyalu keɛ Akaa. İni ı ká kpayana mpi Tacaa ká kisaa sı pá taa su pa ti tə. İləna İso nää tənəsi-wəye mpusi. ⁸ İtan pəyalu keɛ Asaliya. ⁹ Həsələn pəyalaa nté Yelameyeli, na Lam, na Kalərv.

¹⁰ Lam pəyalu keɛ Aminatari, Aminatari lələna Yuta kpekəle nyuyv tu Nasən. ¹¹ Nasən pəyalu keɛ Saləma, Saləma pəyalu keɛ Poosi. ¹² Poosi pəyalu keɛ Opeti, Opeti pəyalu keɛ Seseə. ¹³ İləna Seseə nää ləli piya naatosompəyalaya. Halı pa həla ntə, ısu pa tənə təma tə. İliyarı, na Apinatari, na Samma, ¹⁴ na Netaneyeli, na Latayi, ¹⁵ na Osem, na Tafiiti. ¹⁶ Pa newaa alvnyəma nté Seluya, na Apikaalı. Seluya pəyalaa nté Apisayi, na Sowarı, na Asayəli. Pa kpenta tooso. ¹⁷ Pəyaya kvləmayə ke Apikaalı ná lələ, pa yaa-ke sı Amasa. Ka caa keɛ İməyeli tu Yetəe.

¹⁸ Həsələn pəyalu Kalərv ná hika piya liyiti na ı alv Asupa. Kancaalaya nyənka ke alvpəyaya, pa yaa-ke sı Yeliyoti. Keɛ ka waalı ké apalvpiya tooso. Yesəe, na Soparı, na Atən. ¹⁹ Asupa səpaya, iləna Kalərv kpaya İfələta ke alv, na í ləli-ı apalvpəyaya, na í ha-ke sı Huuu. ²⁰ Məpəyó Huuu ná lələ Ulii, na Ulii ləli Pəsələli.

²¹ Həsələn ləlvuyv pusı sika nutoso, iləna í kpaya Kalaatı caa Makii pəelə, na í ləli apalvpəyaya na í ha-ke sı Sekupı. ²² Sekupı ını ı pəyalu keɛ Yayii. Yayii ka tənna acaləe hıu na toosoyo Kalaatı tetu taa. ²³ Ama Kesuu na Alam pə awulaa ləka Yayii acaləe na Kena ıcatə səsəle, na pə cələ acaləe na á kpenti nutoso. Makii ləlvuyv nyəma ka wənna tənə ını. ²⁴ Apiya paalı Həsələn səpəna, iləna Kalərv tasa İfələta ké kpətənav na í ləli apalvpəyaya na í ha-ke sı Asuu. Asuu ını ı nmana Tekuwa ıcatə.

²⁵ Məpəyó Həsələn pəyalu kancaalaya nyən Yelameyeli lələ piya payalə. Səsə nyən nté Lam. Lam waalı ké Puna, na Olənı, na Osem, na Ahiya. ²⁶ İləna Yelameyeli kpaya Atala tətə, na í ləli Onam. ²⁷ Lam pəyalu kancaalaya nyən Yelameyeli piya nté Maasi, na Yamen, na İkeə. ²⁸ Onam pəyalaa nté Sammayi, na Yata. Sammayi pəyalaa nté Natari, na Apisuu. ²⁹ Məpəyó Apisuu kpaya Apihayili na ilé ı ləli-ı Apan na Moliti. ³⁰ Natari pəyalaa nté Seleti, na Apayim.

Ama Seletı ná səpa ı feina pəyaya. ³¹ Apayim pəyalu keɛ Iseyi, Iseyi pəyalu keɛ Sesan, Sesan pəyalu keɛ Alayi. ³² Sammayi taalv Yata pəyalaa nté Yetee, na Yonatan. Ama Yetee ná səpa ı feina pəyaya. ³³ Yonatan piya nté Peleti, na Sasa. Yelameyeli lɔlvɔv nyéma nté.

³⁴⁻³⁵ Alɔpiya tike ke Sesan ká lulaa. Uena í ha ı pɛɛlɔ lɛlv ke ı yom Icipiti tv Yaaha, na ílé ı lɔlv apalɔpəyaya na í ha-ke sı Atayi. ³⁶ Atayi pəyalu keɛ Natan, Natan pəyalu keɛ Sapati, ³⁷ Sapati pəyalu keɛ Ifəlali, Ifəlali pəyalu keɛ Opeti. ³⁸ Opeti pəyalu keɛ Yehu, Yehu pəyalu keɛ Asaliya. ³⁹ Asaliya pəyalu keɛ Helesi, Helesi pəyalu keɛ Ilasa. ⁴⁰ Ilasa pəyalu keɛ Sisimayi, Sisimayi pəyalu keɛ Salum. ⁴¹ Salum pəyalu keɛ Yekamiya, na Yekamiya pəyalu keɛ Ilisama.

⁴² Yelameyeli taalv Kalepv pəyalu kancaalaya nyəŋ nté Mesa, Mesa pəyalu keɛ Sifi. Naale nyəŋ nté Malesa, Malesa pəyalu keɛ Hepəlɔŋ. ⁴³ Hepəlɔŋ pəyalaa nté Kola, na Tapuwa, na Lekem, na Sema. ⁴⁴ Sema pəyalu keɛ Laham, Laham pəyalu keɛ Yəəkowam, Lekem pəyalu keɛ Sammayi. ⁴⁵ Sammayi pəyalu keɛ Mawəŋ, Mawəŋ pəyalu keɛ Peti-Suu. ⁴⁶ Mɔpúyó Kalepv tasa Ifa ke kpayaŋ na í lɔlv Halan, na Mosa, na Kasesi. Uena Halan náá lɔlv apalɔpəyaya na í ha-keye həte tətɔ sı Kasesi. ⁴⁷ Yatayi pəyalaa nté Lekem, na Yotam, na Kesan, na Peleti, na Ifa, na Saafv. ⁴⁸ Mɔpúyó Kalepv tasa Maaka ke kpayaŋ tətɔ, na í lɔlv Sepɛɛ, na Tilana. ⁴⁹ Pəle pə waalı ké ı tasa Saafv ke lɔlvɔv. Uena Saafv náá lɔlv Matəmana, na Sefa. Sefa pəyalaa nté Makəpena, na Kipeya. Pəle pə paasi Kalepv lula alɔpəyaya na í ha-ke sı Akəsa.

⁵⁰ Kalepv lɔlvɔv nyéma lɛlaa həla ntɔ, ı pəyalu kancaalaya nyəŋ Huuu alv Ifəlata pəyalaa wɛ tooso ké. Sopalı wei ı ŋmawa Kiliyati-Yeyalim ıcatɛ tɔ, ⁵¹ na Saləma wei ı ŋmá Petəlehɛm ıcatɛ tɔ, na Halefi wei ı ŋmá Petɛ-Ketɛɛ nyəntɛ tɔ. ⁵² Sopalı lɔlvɔv nyéma nté Halowe nyéma, na Menuhoti nyéma taa lɛlaa. ⁵³ Kiliyati-Yeyalim lɔlvɔv nyéma nté Iti tɛtv nyéma, na Puti tɛtv nyéma, na Sumati tɛtv nyéma, na Miselayi tɛtv nyéma mpa pa caya mɔpúyó Sola na Isətawəli həyɔlɔŋ taa tɔ.

⁵⁴ Saləma lɔlvɔv nyéma nté Petəlehɛm nyéma, na Netofa nyéma, na Atəlɔti-Peti-Yowapı tɛtv nyéma, na Manaha tɛtv nyéma lɛlaa, na Sola tɛtv nyéma lɛlaa. ⁵⁵ Na pə səəsəna takəlası nyəntaa lɔlvɔv nyéma mpa pa wɛ Yapɛɛsı ıcatɛ taa tɔ. Isı Tilati tɛtv nyéma, na Simati tɛtv nyéma. Mpe ını pa ké Lekapii tɛtv nyéma cəsə Hamati lɔlvɔv nyéma Keni tɛtv nyéma ké.

3

Tafiiti lɔlvɔv nyéma

¹ Tafiiti pəyalaa mpa ı lula Hepəlɔŋ tɔ pa həla ntɔ. ı alv Sisilee tv Ahinowam pəyalu Amənəŋ keɛ kancaalaya tv. Amənəŋ waalı ké ı alv Kamɛɛli tv Apihayili pəyalu Taniyɛli. ² Tooso nyəŋ nté ı alv Maaka, Kesuu tɛtv wulav Taləmayi pɛɛlɔ pəyaya Apəsalm. Liyiti nyəŋ nté ı alv Hakii tɛtv tv pəyalu Atoniya. ³ Kakpası nyəŋ nté ı alv Apitalı pəyalu Sefatiya. Naatoso nyəŋ nté ı alv Ikəla pəyalu Itəleyam. ⁴ Pusı naatosompəyɔlaya na həyɔlvɔv ŋku ı tɔyɔ kawulaya ke Hepəlɔŋ tɔyɔ ı lula-wɛ. Pəle pə waalı ké ı tɔyɔ kawulaya ke Yosalem ke pusı hiu na naanɔwa na tooso. ⁵ ı lula tənaya piya tətɔ. ı alv Pasəpa Amiyeli pɛɛlɔ ná lula-ı apalɔpiya liyiti. Pɛɛyɛɛ Sima, na Soparı, na Natan, na Saluməŋ. ⁶⁻⁸ Mɔpúyó ı lula piya pəyɔlayafɛi naanɔwa tətɔ. Pɛɛyɛɛ Ipaa, na Ilisuwa, na Ilipeleti, na Noka, na Nefeki, na Yafiya, na Ilisama, na Iliyata, na Ilifeleti. ⁹ Pəle pə paasi ı alaa lɛlaa ná lula-ı apalɔpiya tətɔ, na alɔpəyaya pa yaa keɛ sı Tamaa.

¹⁰ Saluməŋ kulɔlaa siyisiyi keɛ Lɔpvwam, na Apiya, na Asa, na Sosafati. ¹¹ Na Solam, na Ahasiya, na Sowası, ¹² na Amasiya, na Asaliya, na Yotam. ¹³ Na Ahası, na Isekiyası, na Manasee, ¹⁴ na Aməŋ, na Sosiyası. ¹⁵ Sosiyası pəyalu kancaalaya nyəŋ nté Yohanəŋ, naale nyəŋ nté Sowakim, tooso nyəŋ nté Setesiyası, na liyiti nyəŋ nté Salum. ¹⁶ Sowakim pəyalaa nté Yekoniya na Setesiyası.

¹⁷ Yekoniya wei Papiloni nyéma kuuwa tɔ ı pəyalaa nté Seyatiyeli, ¹⁸ na Maləkilam, na Petaya, na Senasaa, na Yekamiya, na Hosama, na Netapiya. ¹⁹ Petaya pəyalaa nté,

Solopapəeli na Simeyi. Solopapəeli pəyalaa wə naaleɣe. Mesulam, na Hananiya, na alupəyaya, pa yaa keɛ sɪ Selomiti. ²⁰ Pɛɛ pa waali kɛ piya kakpasɪ tɔtɔ. Hasupa, na Oheli, na Pelekiya, na Hasatiya, na Yusapu-Heseti.

²¹ Hananiya pəyalaa ntɛ Pelatiya, na Yesaya na pɛ sɔəsəna Lefaya, na Alənan, na Opatiya, na Sekaniya, pa pəyalaa. ²² Piya naatoso kɛ Sekaniya ná lulaa, mpeɣele Semaya, na Hatusi, na Ikaali, na Paliya, na Neyaliya, na Safati. ²³ Neyaliya ná lula piya tooso, Iliyohenayi, na Hisikiya, na Asəlikam. ²⁴ Iliyohenayi ná lula piya naatosompəɣolaya. Hotafiya, na Iliyasipi, na Pelaya, na Akupi, na Yohanan, na Telaya, na Anani.

4

Yuta luləŋ nyəma leləa həla

¹ Yuta luləŋ nyəma leləa həla ntɛ Pɛɛsɪ na Həsələn, na Kaami, na Huuu, na Sopali. ² Sopali pəyalu Leyaya pəyalu keɛ Yahati. Na Yahati náá luli Ahumayi, na Lahati. Sola luləŋ nyəma cɔsɔnaa ntɛ.

³⁻⁴ Ifafəla pəyalu kancaalaya nyəŋ Huuu wei ɪ ɲmá Petəlehəm ɪcatɛ tɔ ɪ pəyalaa ntɛ Itam, na Sisileyeli, na Isema, na Itəpasɪ, na alupəyaya, pa yaa-ke sɪ Hasəleponi. Pɛɛ pə waali kɛ ɪ lula Penuweli wei ɪ ɲmá Ketɔ ɪcatɛ tɔ na Isɛɛ wei ɪ ɲmá Husa nyəntɛ tɔ.

⁵ Asehuu wei ɪ ɲmá Tekowa ɪcatɛ tɔ ɪ ka wɛna alaa naale kɛ. Kancaalaya nyəŋ ntɛ Hela, naale nyəŋ kɛ Naala. ⁶ Naala lula-ɪ apalupiya liyiti kɛ. Ahusam, na Hefɛɛ, na Temini, na Ahasetali. ⁷ Hela ná lula-ɪ apalupiya tooso kɛ. Seleti, na Sohaa, na Itənan.

⁸ Kɔsɪ pəyalaa ntɛ Anupi, na Sopepa. Kulum ɪnəɣələ Halum pəyalu Ahaleheli luləŋ nyəma cɔsɔ.

⁹ Yapeesi nyuyv ká kulaa kɛ na pɛ kəli ɪ taalvnaa. Pəyele ɪ too nawa wahala kɛ ɪ luluyv waatu kɛ. Ulena í ha-ɪ sɪ Yapeesi. ¹⁰ Mpyúyú ɪ sələma Isɔ sɪ: Isɛɣeli Isɔ, koolu-m kupantu na ń sɔsɪ ma kɔwɛnam na ń kenti ma tɔw kɛ nyá niŋ na ń hatələna-m mpusi na wahala. Mpyúyú Isɔ ha-ɪ mpi ɪ sələmaa tɔ.

¹¹ Supa taalv Kelupi pəyalu keɛ Mehii. Mehii nyəŋ ntɛ Isetəŋ. ¹² Na Isetəŋ nyəma ntɛ Pɛti-Lafa, na Paseya, na Tehina. Tehina ɲmana Nahasɪ ɪcatɛ. Ulena pɛɛ pa luluyv nyəma caya Leka.

¹³ Kenasɪ pəyalaa ntɛ Otiniyɛɛ, na Selaya. Otiniyɛɛ nyəma ntɛ Hatatɪ na Meyonotayi. ¹⁴ Meyonotayi pəyalu keɛ Ofəla. Selaya pəyalu keɛ, canəm təma lataa cɔsɔ Yopari wei ɪ ká wɛ canəm nyəma tɛtɛkələ taa tɔ.

¹⁵ Yefune pəyalu Kalepu nyəma ná wɛ tooso. Ulu, na Ula na Naam. Kenasɪ caa keɛ Ula.

¹⁶ Yahaleleli pəyalaa ntɛ Sifi, na Sifa, na Tiliya, na Asaleli.

¹⁷⁻¹⁸ Isəla pəyalaa ntɛ Yetɛɛ, na Meleti, na Ifɛɛ, na Yaləŋ. Mpyúyú Meleti kpaya Icipiti wulav pɛɛlo Pitiya, na í luli Miləyam, na Sammayi, na Isepa wei ɪ ɲmawa Isetamɔwa ɪcatɛ tɔ. Meleti ka wɛna Yuta alu wei ɪ lula-ɪ Yeletɪ wei ɪ ɲmá Ketɔ ɪcatɛ tɔ, na Hepɛɛ wei ɪ ɲmawa Soko ɪcatɛ tɔ, na Yekotiyeli wei ɪ ɲmawa Sanɔwa ɪcatɛ tɔ.

¹⁹ Mpyúyú Hotiya kpaya Naham neu nəɣəlv. Pa luluyv nyəma ntɛ Kaami nyəma mpa pa huka Keila, na Maakati nyəma mpa pa huka Isətemɔwa tɔ.

²⁰ Siməŋ pəyalaa ntɛ Amənanəŋ na Linna na Pɛni-Hanan, na Tiləŋ. Iseyi luluyv nyəma ntɛ Sohəti na ɪ pəyalu.

²¹ Yuta pəyalu Sela luluyv nyəma ntɛ Əeli wei ɪ ɲmá Leka ɪcatɛ tɔ, na Layeta wei ɪ ɲmawa Malesa ɪcatɛ tɔ, na kponkpontu toŋ nyəntu pəŋ lulaa mpa pa wɛ Pɛti-Asepeya tɔ. ²² Sela keɛ Yokim na Kosepa nyəma na Yowasɪ na Salafi nyəma mpa pa kpaya Mowapu alaa na pɛcɔ pá məli Lehem tɔ pa cɔsɔ. Təm tənɛ tɔ pənaa kɛ. ²³ Pa luluyv nyəma ntɛ tiisi ɲmalaa mpa paa wɛ Netayim na Ketela na pá lakɪ wulav kɛ təmle tɔ.

Simiyəŋ luluyv nyəma

²⁴ Simiyəŋ pəyalaa nté, Menuweli na Yameŋ, na Yalipi, na Sela, na Sawuli. ²⁵ Sawuli ləlvəy nyéma siyisiyi kele Salum na Mipisam, na Misema. ²⁶ Misema nyéma nté Hamuweli na Sakuu, na Simeyi. ²⁷ Simeyi ná lula apaləpiya naanəwa na naatoso na aləpiya naatoso. Ama ı taalənaa ná tá ləli səsəm. Pə təw kə Simiyəŋ kpekəle nyéma ta tala Yuta nyéma ke payale.

²⁸⁻³² Pa acalee səsəna, na pəcəlw səkpəna wena a taa paa wəe na pəcəw Tafiiti təkı ı kawulaya təw həla nté Pəesepa, na Molata, na Hasaa-Suwali, na Pila, na İsem, na Tola, na Petuyeli. Na Hooma, na Sikəlaki, na Peti-Maləkapəti, na Hasaa-Susim, na Peti-Pili, na Salayim. Pa acalee ləna nté İtam, na Ayen, na Liməŋ, na Token, na Asan. ³³ Na pəcəlw acalee, haləna Paalatı. Pa acalee nté na pa ləlvəŋ.

³⁴⁻³⁸ Simiyəŋ ləlvəŋ nyəwəŋ nyéma həla ntə. Mesopapi, na Yamələki, na Amasiya pəyalə Yosəŋ, na Soweli, na Selaya pəyalə Yosipiya pəyalə Yehu. Asiyeli saalı kele, na İliyohenayi, na Yakopa, na Yesohaya, na Asaya, na Atiyeli. Na Yesimiyeli, na Penaya, na Yetaya ləlvəy təw Allon saalı Sifeyi pəyalə Sisa, na Simili, na Semaya. Pa huka səsəm kə. ³⁹ İlena pá yá na pá polo tətəkəle ilim təlule təw kə Ketəw cəlwəw pa heen tiikuwu. ⁴⁰ Məpəwəw pa mayana nyutu kəpantə na tətə walaa, na pá cayana pa ti. Kam ləlvəy nyéma ka cayana tətə nti təw taa kə hatoo ləŋ. ⁴¹ Yuta wulaw İsekiyası pəwle taa kə mpe ını pa kəma na pá yoonə Kam nyéma na pá kpiisi-wə tənəŋnəŋ, na mpe pá cəwə tənəwə haləna sanə. Mpi pə təw təw, nyutu ka wə tənəwə sı pa təla ı təwə.

⁴² Simiyəŋ ləlvəy nyéma ləlaa ısu yəlaa nasəle na nənəwa (500) ná kpəwa İtam pəw taa. Mpeyele İseyi pəyalaa liyiti Pelatiya, na Neyaliya, na Lefaya, na Usiyeli. ⁴³ Məpəwəw pa kəwa Amaleke nyéma mpa pu kaasaa na pá cəwə tənəwə təw, na mpe pá cəwə na pa ləlvəy nyéma wə tənəwə haləna sanə.

5

Lupen ləlvəy nyéma

¹⁻² Lupen kə kəna Yakəwəw pəyalə kancaalaya nyəŋ. Ama waatə wei ı sənə ı cəwə alaa taa ləlvə, ılena ı neu Yosəfəw pəw kancaalaya təw. Paa na mpə Lupen neu Yuta ləlvəy nyéma nté səsəa. Halı pəle pa taa ləlvə təwəna İseyeli kawulaya.

³ Lupen pəyalaa nté, Hanəki, na Palu, na Həsələn, na Kalimi.

⁴ Soweli pəyalaa nté Semaya, na Kəki, na Simeyi, ⁵ na Mika, na Leyaya, na Paalı, ⁶ na Peela. Kantəkəwə nyəŋ ınəwəle Lupen nyéma nyuwə təw wei Asilii wulaw Tekəla-Falasaa ka kpəwəw na ı pəna ı təw təw.

⁷ Peela tətənaa mpa pa kə pa ləlvə nyuwə nyéma na pá təw-wəwə takəlaya taa təw pa həla ntə. Kancaalaya nyəŋ nté Yeiyeli, naale nyəŋ ke Sakalı, ⁸ tooso nyəŋ kə Soweli saalı kələlvəy Sema, na Sema saalı Anası pəyaləw Pela.

Lupen nyéma ka wənna tətə nti təw wə Aləwəe na ilim mpətəŋ na Nepo pəwə na Paalı-Meyəŋ ıcatə na ilim ntəwəŋ təw təw. ⁹ Pa təcəwəle na ilim təlule təw kəle pə kpəwəw Papiloni pəwə İfəlatı nəwə ke timpı wulaya tətə cəwəw təw. Mpi təw, pa təla ka təwəwə səsəm ke Kalaatı tətə taa kə. ¹⁰ Paa yoonə Hakili nyéma ke Sayuli pəwle taa kə na pá kəli-wə. İlena pá polo pá cəwə Kalaatı ilim təlule həwəlvəŋ tənəwə taa.

Katı ləlvəy nyéma

¹¹ Katı ləlvəy nyéma ka cayana Lupen nyéma kəŋkəŋ taa kə ilim ntəwəŋ təw kə Pasan tətə taa, haləna Salika tətə ilim təlule təw. ¹² Soweli ləlvəy nyéma nté kancaalaya nyéma. Naale nyéma nté Safan ləlvəy nyéma, pəle pa waalı kə Yanayi, na Safatı. ¹³ Pəle pə paası pə kaasa ləlvəy naatosompəwəlaya nyəwəŋ nyéma. Pəwəle Mikayeli, na Mesulam, na Sepa, na Yolayi, na Yakan, na Siya, na İpəe. ¹⁴ Paa kə Apihayili ləlvəy nyéma kə. Apihayili cəsənəwə siyisiyi həla nté Huli, na Yaləwə, na Kalaatı, na Mikayeli, na Yesisayi, na Yato, na Puusi. ¹⁵ Pa

nyuɣu tɔ nté Kuni saali Apitiyeli pəyalu Ahi. ¹⁶ Katɪ lulɣu nyəma ka cayana Kalaati na Pasan pa tetunaa na pə həɣələn taa na pə suna Salən tətikile tənaya.

¹⁷ Yuta wulav Yotam na Iseyeli nyən Solopuwam pa pəle taa ké pa tɔwa Katɪ kpekəle nyəma pane pa həla ke takəlaya taa.

¹⁸ Lupən na Katɪ pa kpeka na Manasee kpekəle həɣəlɣu ka wənə yoolaa taa yoolaa ke iyisi nule na liyiti na nasətosə na nunuwa na nutoso (44760) kpekəle. Pa nyəma kpálən na layalee yaa tən təm ke teu. Na pa səlu puwa sɪ pá yoo. ¹⁹ Mpuɣu pa yoonə Hakili nyəma na Yetuu na Nafisi na Notapɪ pa lulən nyəma. ²⁰ Ulena pá wiina Iso na naani sɪ í waasi-wə. Ulena Iso mɔ pa sələmɣu na pá kəli Hakili nyəma, na pa cəle nyəma. ²¹ Na pá kuu pa tala, yoooonaa ke iyisi nule na naanuwa (50000) na heen na pən ke iyisi ɲmɔnɣu na nule na naanuwa (250000). Kpanasi ke iyisi naale (2000) na pá kpa yəlaa iyisi nunuwa (100000) ké saləka. ²² Na Iso sənə-wə na pá kú kolontunaa payale tətə. Ulena mpe pá caya Hakili nyəma tetu taa. Haləna waatu wei kolontunaa kpayə mpe pa mayamaya tə.

Manasee lulɣu nyəma mpa pa wə Yaatanu waali tə

²³ Manasee kpekəle həɣəlɣu lənku nyəma ka cayana tetu taa ké pə kpayav Pasan haləna Paali-Həemən. Na pə polo Senii na Həemən puɣu tə, paa wə payale ké. ²⁴ Pa lulən nyuɣu nyəma həla nté Ifee na Iseyi, na Iliyeli, na Asəliyeli, na Uləmeya, na Hotafiya, na Yatiyeli. Pa tənaya mpu paa ké yoolaa kupama ké na pa nyuɣu kolaa.

²⁵⁻²⁶ Mpuɣu Manasee kpekəle həɣəlɣu lənku nyəma mpe, na pə səsənə Lupən na Katɪ kpeka nyəma, pá ləwa pa caanaa caanaa Iso na pá laaki piitimnaa mpa Iso təɣənə na mpe pá kə na pá caya tə pele pa tuɲ. Pə tə ké Iso yelaa na Asilii nyəma wulav wei pa yaa sɪ Puli na pá cuyusi-ɪ sɪ Tekəla-Falasaa tə, í na ɪ yoolaa pá watɪ kpeka anɪ a tetu na pá kuu-wə na pá pona Halasɪ ke Hapəə pəɣə nəɣə ke Hala tetu ke Kosan tətəkəle taa. Tənaya pa wə haləna sanja.

Lefii kətəlaa səsaa lulən nyəma

²⁷ Lefii pəyalaa nté Keesən na Kehatɪ, na Melali. ²⁸ Kehatɪ nyəma nté Aməlam, na Isaa, na Hepələn, na Usiyeli. ²⁹ Apaluɣiya naale na alupəyaya kulumaya ke Aməlam lulaa. Mpeyele Alən, na Moisi, na Maləyam. Alən pəyalaa nté, Natapɪ, na Apihu, na Ulasaa, na Itamaa. ³⁰ Ulasaa pəyalu kele Penhasɪ, Penhasɪ pəyalu kele Apisuwa, ³¹ Apisuwa pəyalu kele Puki, Puki pəyalu kele Usi. ³² Usi pəyalu kele Selaya, Selaya pəyalu kele Melayəti. ³³ Melayəti pəyalu kele Amaliya, Amaliya pəyalu kele Ahitupi. ³⁴ Ahitupi pəyalu kele Satəki, Satəki pəyalu kele Ahimaasi. ³⁵ Ahimaasi pəyalu kele Asaliya, Asaliya pəyalu kele Yohanan. ³⁶ Yohanan pəyalu kele Asaliya. Na Asaliya mɔ ɪ ka kənə kətulu ke Yuta nyəma Iso təsəle nte Salumən ɲmawa tə tə taa. ³⁷ Asaliya pəyalu kele Amaliya, Amaliya pəyalu kele Ahitupi. ³⁸ Ahitupi pəyalu kele Satəki, Satəki pəyalu kele Salum. ³⁹ Salum pəyalu kele Hilikiya, Hilikiya pəyalu kele Asaliya. ⁴⁰ Asaliya pəyalu kele Selaya, Selaya pəyalu kele Yosataki. ⁴¹ Inɪ na Yuta na Yosalem pə yəlaa ke Iso yelaa na Nepukanəsaa pá kuu na pá tənəna pa tɔ.

6

Lefii lulɣu nyəma ləlaa

¹ Lefii pəyalaa nté Keesən, na Kehatɪ, na Melali. ² Keesən pəyalaa nté Lipini na Simeyi. ³ Kehatɪ pəyalaa nté Aməlam, na Isaa, na Hepələn na Usiyeli. ⁴ Melali pəyalaa nté Malii, na Musi. Lefii kpeka wənə a kpeyelaa na pə kəsənə pa caanaa təɣəle.

⁵ Keesən lulɣu nyəma siyisiyi kele Lipini, na Yahatɪ, na Simma, ⁶ na Yowa, na Itoo, na Sela, na Yeyatəlayi.

⁷ Kehatɪ pəyalaa nté Aminatapɪ, na Kolee, na Asii, ⁸ na Uləkana, na Apiyasafi, na Asii. ⁹ Na Tahatɪ, na Uliyeli, na Osiyasi, na Sawuli.

¹⁰ Iləkana pəyalaa nté Amasayi, na Ahiməti. ¹¹ Ahiməti ləlvəy nyéma nté Iləkana, na Sofayi, na Nahati, ¹² na Iliyari, na Yelowam, na Iləkana. ¹³ Samiyəli pəyalə kancaalaya nyəŋ nté Sowəli, na naale nyəŋ nté Apiya.

¹⁴ Melali ləlvəy nyéma siyisiyi kəle Malii, na Lipini, na Simeyi, na Usa, ¹⁵ na Sima, na Hakiya, na Asaya.

¹⁶ Mpyə Tafiiti kpawa Lefii ləlvəy nyéma ləlaa kə yonyoolaa kə pə kpaxav waatu wei pa su Isə atakaa kə cokəle taa kə Yosalem tə. ¹⁷ Cokəle nté tə nənəy tənaya mpe in pa yookaya pa yontu, isə paa su-we tə, na pəcə Saluməŋ ŋmaaki Yuta nyéma Isə təsəele kə Yosalem.

¹⁸ Mpa paa kə təmle lataa tə pana pa pəyalaa nté. Kehati ləlvəy tə nté yonyoolu Heman na Heman caa kəle Sowəli na Sowəli caa kəle Samiyəli. ¹⁹ Samiyəli caa kəle Iləkana, Iləkana caa kəle Yelowam, Yelowam caa kəle Iliyeli, Iliyeli caa kəle Towa. ²⁰ Towa caa kəle Sufi, Sufi caa kəle Iləkana, Iləkana caa kəle Mahati, Mahati caa kəle Amasayi. ²¹ Amasayi caa kəle Iləkana, Iləkana caa kəle Sowəli, Sowəli caa kəle Asaliya, Asaliya caa kəle Sefaniya. ²² Sefaniya caa kəle Tahati, Tahati caa kəle Asii, Asii caa kəle Apiyasafi, Apiyasafi caa kəle Kolee. ²³ Kolee caa kəle Isaa, Isaa caa kəle Kehati, Kehati caa kəle Lefii, Lefii caa kəle Yakəpu.

²⁴ Yonyoolaa kpekəle naale nyəntə nyəy tə Asafi ka wenna Heman ntəyən tə. I caa kəle Pelekiya, Pelekiya caa kəle Sima. ²⁵ Sima caa kəle Mikayəli, Mikayəli caa kəle Paseya, Paseya caa kəle Maləkiya. ²⁶ Maləkiya caa kəle Itəni, Itəni caa kəle Sela, Sela caa kəle Ataya. ²⁷ Ataya caa kəle Itan, Itan caa kəle Simma, Simma caa kəle Simeyi. ²⁸ Simeyi caa kəle Yahati, Yahati caa kəle Keesən, Keesən caa kəle Lefii.

²⁹ Yonyoolaa kpekəle tooso nyəntə nyəy tə Melali ləlvəy tə Itan kə wenna pa mpətən tə. Itan caa kəle Kisi, Kisi caa kəle Apiti, Apiti caa kəle Maluki. ³⁰ Maluki caa kəle Hasapiya, Hasapiya caa kəle Amasiya, Amasiya caa kəle Hilikiya. ³¹ Hilikiya caa kəle Amsi, Amsi caa kəle Pani, Pani caa kəle Semə. ³² Semə caa kəle Malii, Malii caa kəle Musi, Musi caa kəle Melali, Melali caa kəle Lefii.

³³ Pa tətənna Lefii nyéma ləlaa kə lakayana təma ləna tənaya Yuta nyéma Isə təsəele taa.

³⁴ Aləŋ na i ləlvəy nyéma pa təmle nté təla na tulaalənaa pə kətasi lapu. Mpe pa tike pa paasayana na Isə wontu kə Isə təsəele taa, na pə laki Isəyeli nyéma isayatu tayanəy kətasi kə teitei isə Isə təmle tə Moisi ka suw tə. ³⁵ Aləŋ pəyalə kəle Ulasaa, Ulasaa pəyalə kəle Penhasi, Penhasi pəyalə kəle Apisuwa. ³⁶ Apisuwa pəyalə kəle Puki. Puki pəyalə kəle Usi, Usi pəyalə kəle Selaya. ³⁷ Selaya pəyalə kəle Melayəti, Melayəti pəyalə kəle Amaliya, Amaliya pəyalə kəle Ahitupi. ³⁸ Ahitupi pəyalə kəle Satəki, Satəki pəyalə kəle Ahimaasi.

Lefii nyéma acalə

³⁹ Tətu həyələn wei i taa Aləŋ piitim nyéma mpa pa kə Kehati ləlvəy nyéma tə paa wə təyolə. Mpe pa təwa tətə na pə caali-wəy pa tətə cəlvəy. ⁴⁰ Pa cəla-wəy Yuta tətə icatə Hepələn na tə nənəkila tətikile. ⁴¹ Ama Yefune pəyalə Kaləp kə paa təma cəlvəy kə tawa taa acalə na pə haləmnna. ⁴²⁻⁴⁵ Aləŋ ləlvəy nyéma yuləkulaa təcəsələnna na pə nənəkila tətikilənna mpa paa hikaa təyolə Hepələn, na Lipina, na Yatii, na Isəteməwa, na Hilen, na Tepii, na Akaŋ, na Peti-Seməsi. Pencamə kpekəle həyələy taa nyéma həla nté Kepa, na Aleməti, na Anatəti. A kpenta acalə naanəwa na tooso.

⁴⁶ Pa təwa tətə na pə ha Kehati ləlvəy yəlaa ləlaa kə acalə naanəwa wei təyolə. Ifəlayim, na Tan, na Manasee kpekəle həyələy ləŋku ŋku ku wenna ilim tətulə tə tə. ⁴⁷ Na Keesən ləlvəy yəlaa nāa hiki acalə naanəwa na tooso tətəy Isakaa nyéma, na Asə nyéma, na Nəfətali nyéma, na Manasee kpekəle həyələy ləŋku nyéma mpa pa wə Pasan tə pa tətə taa. ⁴⁸ Tətə kə pa təwa na pə ha Melali ləlvəy yəlaa kə acalə naanəwa na naale. Lupən nyéma na Kati nyéma na Sapulən nyéma pa tətənna taa kə a wə. ⁴⁹ Lefii ləlvəy nyéma kə Isəyeli nyéma hawa acalə an na a nənəkila haləmnna. ⁵⁰ Tətə kə pa təwa na pə taləna Yuta na Simiyən na Pencamə pa tətənna taa acalə nna a təm paa yəyətə tə.

51-55 Yulūkulaa təcəsəlenaa acaləe nna Kehatı lələn yəlaa hikaa tə a həla ntə. Ifəlayim tətə taa nyəma nté Sikem ke pulası həyəlvu taa, na Kesee na Yəkəneyam na Pətə-Holon na Ayalən, na Katı-Limən. Manasee kpekəle həyəlvu lənku nyəna nté Anee na Pileyam. Acaləe anı na a nənəkila haləmnaa ke pə cəla-wə.

56-61 Acaləe nna Keesən kpekəle yəlaa hikaa təyöl, Manasee kpekəle həyəlvu lənku taa nyəna nté Kolan na Asətalətı ke Pasan taa. Isakaa tətə taa nyəna nté Keteesı na Tapəlatı na Laməti, na Anem. Asee tətə nyəna nté, Masaalı, na Apətən, na Hukəki, na Lehopı. Nefətali tətə taa nyəna nté Keteesı ke Kalilee taa na Hammən na Kiliyatayim. Acaləe anı na a nənəkila haləmnaa ke pa hawa.

62-66 Lefi tı Melali lələn nyəma ləlaa ná hika acaləe nna təyöl. Sapulən tətə taa nyəna nté Limmono na Tapə. Lupən tətə taa nyəna nna a wə Yaatanı pəy wəalı ke Yeliko isəntaa təyöl. Pesee ke wəlaya tətə həyəlvu taa, na Yahası, na keteməti, na Mefaati. Katı tətə taa nyəna nté Laməti ke Kalaati taa, na Mahanayim na Həsəpən na Yasəe. Acaləe anı na a nənəkila haləmnaa ke pa hawa.

7

Isakaa ləlvu nyəma

¹ Apaləpiya liyiti ké Isakaa ləlaa. Mpeyele, Tola, na Pufa, na Yasupi, na Similon. ² Tola lələn na pa nyəən nyəma nté, Usi, na Lefaya, na Yeliyelı, na Yamayi, na Ipəsam, na Semuweli. Paa ké kpekəle nyəma ke pa yəlaa taa ké. Na paa wə iyisi hiu na naale na nasətosə (22600) ke Tafiiti waatv taa. ³ Usi pəyalv kele Isəlahiya. Isəlahiya pəyalaa Mikayeli, na Opatiya, na Soweli, na Isiya paa ké lələn nyəən nyəma. ⁴ Yoolaa nyəən nyəma ka wə apalaa iyisi hiu na naanəwa na naatosə (36000) ké, na pa fəy-wə na pə keesəna pa lələn na pa teesi. Pəyele paa wəna alaa na piya pəyalv ké.

⁵ Isakaa kpeka yəlaa kpekəle nyəma ləlaa mpa pa həla wə kəkəlvu takəlaya taa tə pa wə yulənyəən iyisi nunaasa na naatosompəyolayə (87000) ké.

Pəncaməe na Nefətali pa ləlvu nyəma

⁶ Apaləpiya tooso ke Pəncaməe ləlaa. Mpeyele Pela, na Pekee, na Yetiyayeli. ⁷ Pela náá wəna piya kakpası ké. Mpeyele, Isəpən, na Usi, na Usiyeli, na Yeliməti, na Ili. Paa ké kpekəle nyəma ké. Mpe pa pəsəna pa lələn nyəən nyəma. Na pa həla wə kəkəlvu takəlası taa ké yulənyəən iyisi hiu na naale na hiu na naanəwa na liyiti (22034). ⁸ Pekee piya nté, Semila, na Yowası, na Iliyesee, na Iliyohenayi, na Omili, na Yeleməti, na Apiya, na Anatəti, na Aleməti. Pa tənaya mpv ⁹ paa ké kpekəle nyəma ké. Mpe pa pəsəna pa lələn nyəən nyəma. Pa həla wə kəkəlvu takəlası taa ké yulənyəən iyisi hiu na nənəlvu (20200). ¹⁰ Yetiyayeli pəyalv kele Pilehan. Pilehan piya nté Yewusi, na Pəncaməe, na Ihuti, na Kənaana, na Setən, na Taasisi, na Ahisaha. ¹¹ Yayeli piya mpe pa tənə, paa ké kpekəle nyəma ké. Mpe pa pəsəna pa lələn nyəən nyəma na pa taa ka wə yoolaa iyisi naanəwa na naatosompəyolayə na nənəlvu (17200). Na pa səlv puwa sı pə yoo.

¹² Iii*fa* pəyalaa nté Supim na Hupim. Ahəe pəyalv kele Husim. ^a

¹³ Nefətali pəyalaa nté Yasiyeli, na Kuni, na Yesee, na Salum. Pila saalənaa nté.

Manasee ləlvu nyəma

¹⁴ Manasee piya nté Asəliyeli, na Makii. Mpeyele alv naale nyəən Silii tı ləla-l. Ilena Makii náá ləli Kalaati. ¹⁵ Mpyəy Makii cáá alaa ke Hupim na Supim. I ká wəna neu ké na pə yaaki-l sı Maaka. Makii ká wəna pəyalv naale nyəən na pə yaaki-l sı Selofati. Aləpiya ke Selofati ná ləlaa. ¹⁶ Mpyəy Makii alv Maaka tasa apaləpəyaya ke ləlvu na í yaa-ke sı Pelesi. I tasa lənka, lena í yaa kele sı Selesi. Nəna Selesi náá ləli Ulam na Lekem. ¹⁷ Ulam pəyalv kele Petən.

Makii pəyalv Kalaati wei l ké Manasee saalı tə l ləlvu nyəma nté.

^a 7:12 Iii: Pə cəy isı yulv kəlvu nənəy pa yaa sı Ili ke Kutəəsutv I 7:7 taa.

¹⁸ Kalaatı neu alv nyəŋ Hammoleketı ná luləna ntəye Isotı na Apiyesee, na Mala. ¹⁹ Semita pəyalaa nté Ahiyaŋ, na Sekem, na Liki, na Aniyaŋ.

Ifəlayim ləlvəy nyəma

²⁰ Ifəlayim kuləlaa nté Sutela, na Peletı, na Tahatı, na Ilata, na Tahatı, ²¹ na Sapatı, na Sutela. Ifəlayim pəyalaa leləa nté Isee na Ilatı. Mpe paa mayasəna sı pa ləkəyı Katı həyəlvy taa nyəma kaləkəŋ na pele pá kv-wé. ²² Mpyúy Ifəlayim cəya ləyaya na pə leeli na ı nyəma kəw ı puɣusuy. ²³ Pəle pə waalı ı tasa ı alv ke nyəm na ı lulı apəlvəyaya na ı ha-ke sı Peliya*fa*. Mpi tə, ı təyaya ka wé wahala taa ké. ^a ²⁴ ı lulə alvəyaya tətə, pá yaa-ke sı Sela. Nke ká ŋmana Petı-Holon ıətəa na pətəe na Usaŋ-Sela. ²⁵ Peliya kuləlaa nté Lefa, na Lesəfi, na Tela, na Tahaŋ, ²⁶ na Latəŋ, na Amihuti, na Ilisama, ²⁷ na Nuŋ, na Yosuwee.

²⁸ Acaləe nna Ifəlayim nyəma hikaa sı pá cəya təyələ Petəelı na pə cələ acaləe. Na Naalan na ilim təlule təw, na Kesee na pə cələ acaləe na ilim tətule təw. Na Sikem, na Aya pə həkv taa həyəlvy na pə cələ acaləe.

²⁹ Manasee ləlvəy nyəma acaləe nté Petı-Seyəŋ, na Taanakı, na Mekito, na Təwəw, na pə cələ acaləe.

Yakəpə pəyalv Yosəefv ləlvəy nyəma acaləe nté.

Asee ləlvəy nyəma

³⁰ Asee pəyalaa nté Iməna, na Isefa, na Isefi, na Peliya. Pa neu alv nyəŋ nté Sela. ³¹ Peliya pəyalaa nté Hepəe na Maləkəyelı. Maləkəyelı ŋmana Piisayıtı ıcatə. ³² Hepəe pəyalaa nté Yafələti, na Seməe, na Hotam, na pa neu alv nyəŋ Suwa. ³³ Yafələti pəyalaa nté Pasakı, na Pimalı, na Asefatı. ³⁴ Seməe pəyalaa nté Ahi, na Loka, na Hupa, na Alam. ³⁵ ı neu Hotam pəyalaa nté Sofa, na Iməna, na Seləsı, na Amalı. ³⁶ Sofa pəyalaa nté Suwa, na Haanefee, na Suwaalı, na Peeli, na Iməla. ³⁷ Pesəe, na Hotı, na Samma, na Silesa, na Itəlaŋ, na Peela. ³⁸ Itəlaŋ pəyalaa nté Yefune, na Pisəpa, na Ila.

³⁹ Ulla pəyalaa nté Ala, na Hanəyelı, na Lisiya.

⁴⁰ Asee ləlvəy nyəma nté pa tənaya mpv. Paa ké nyəwə nyəma kupampama ké, na pá wəna kpelikpeka. Pa ŋmaa pa həla ke yoolaa kukəlvəy takəlaya taa sı pa taa wé yoolaa yulvnyəwə iyisi hiu na naatosə (26000).

8

Pəncaməe ləlvəy nyəma leləa həla

¹ Pəncaməe pəyalaa ka wé kakpası ké. Kancəalaya nyəŋ nté Pela, Pela waalı ké Asəpəelı, Asəpəelı waalı ké Ala, ² Ala waalı ké Noha, Noha waalı ké Lafa. ³ Pela pəyalaa nté Ataa, na Kelaa, na Apihuti. ⁴ Na Apisuwa, na Naaman, na Ahowa, ⁵ na Kelaa, na Səfufəŋ, na Hulam.

⁶ Ihuti pəyalaa nté Kepa ıcatə nyəma tēesı nyəwə nyəma. Mpyúy pa pona-wəy Manahatı na toŋ. Pa həla nté, ⁷ Naaman, na Ahiya, na Kelaa. Usa na Ahihuti pa cəa keke Kelaa. Inı ı tiikina-wəy pa kuuu waatv.

⁸ Mpyúy Salayim təyənə ı alaa naale, Husim, na Paala. Pə waaləyı ı kpaya Mowapv ⁹ tətə taa ké alv lelə, pa yaa-ı sı Hotəsı. Ulé ı luləna Yoparı, na Sipiya, na Mesa, na Maləkam, ¹⁰ na Yewusı, na Sakiya, na Miima. ı pəyalaa pəsəna luləŋ nyəwə nyəma. ¹¹ Salayim alv Husim ka lulə-ı piya naaleye kancəalaya ké. Mpeyele, Apitupı, na İləpaalı. ¹² İləpaalı pəyalaa nté Hepəe, na Misam, na Semətı. Semətı ŋmana Ono, na Lotı pə acaləe na pə cələ nyəna.

¹³ Mpyúy Ayələŋ luləŋ nyəwə nyəma Peliya, na Sema pa təyənə Katı nyəma. ¹⁴⁻¹⁶ Peliya pəyalaa nté Ahiyo, na Sasakı, na Yelemətı, na Sepatiya, na Alatı, na Itəe, na Mikayelı, na Isepa, na Yoha.

¹⁷⁻¹⁸ İləpaalı pəyalaa nté Sepatiya, na Mesulam, na Hisəki, na Hepəe, na Isemelayı, na Isəliya, na Yoparı.

^a 7:23 Peliya: Peliya həte hūwəe nté sı: ı təyaya wé wahala taa.

¹⁹⁻²¹ Simeyi pəyalaa nté Yakim, na Sikəli, na Sapəti, na Iliyenayi, na Siletayi, na Iliyeli, na Ataya, na Pelaya, na Similati.

²²⁻²⁵ Sasakı pəyalaa nté, Isepaŋ, na Ipəe, na Iliyeli, na Apətəŋ, na Sikəli, na Hanan, na Hananiya, na Ilam, na Anetotiya, na Ifəteya, na Penuweli.

²⁶⁻²⁷ Yelowam pəyalaa nté Sameselayi, na Sehaliya, na Ataliya, na Yalesiya, na Iliya, na Sikəli.

²⁸ Pa kpeka luləŋ nyəŋ nyəma nté na pə keesəna pa waatunaa, na pá wə Yosalem taa.

²⁹ Kapawəŋ ıcatə ŋmalu na ı alu Maaka paa caya Kapawəŋ ıcatə nté tə taa ké. ³⁰ I pəyalu kancaalaya nyəŋ həte nté Apətəŋ. I pəyalaa ləlaa həla nté Suuu, na Kisi, na Paali, na Natapı, ³¹ na Ketə, na Ahiyo, na Sekəe, ³² na Mikələti. Sima caa keke. Pəne ını pa caya pa nyəma kin ke Yosalem ké ısu pa tətənaa.

Sayuli luləy nyəma

(Kutəəsutv I 9:39-44)

³³ Nəe pəyalu keke Kisi, na Kisi pəyalu keke Sayuli. Sayuli pəyalaa nté Sonatan, na Maləkisuwa, na Apinatapı, na Isepaali. ³⁴ Sonatan pəyalu keke Melipaali. Melipaali nyəŋ nté Mika. ³⁵ Mika pəyalaa nté Pitəŋ, na Melekı, na Taleya, na Ahası. ³⁶ Ahası pəyalu keke Yowata. Yowata pəyalaa nté Aleməti, na Asəmafəti, na Simili. Simili pəyalu keke Mosa. ³⁷ Mosa pəyalu keke Pineya, Pineya pəyalu keke Lafa, Lafa pəyalu keke Ulasaa, Ulasaa pəyalu keke Aseeli. ³⁸ Aseeli pəyalaa wə naatosə, pa həla nté Asəlikam, na Pokulu, na Isəmayeli, na Seyaliya, na Opatiya, na Hanan. ³⁹ Aseeli neu nté Isekı. Isekı pəyalu kancaalaya nyəŋ nté Ulam, naale nyəŋ nté Yewusi, tooso nyəŋ nté Ilifeleti. ⁴⁰ Ulam pəyalaa ke kpelikpeka nyəma ké na tətəlaa. Pa wəna piya na saalənaa ke səsəm. Pa təna pa wə yulənyəŋ nunaawa na nule na naanawa (150).

Pəncaməe nyəma taa ké pa təna ısəntə pa wəe.

9

¹ Mıpúyú pa tu Iseyeli nyəma həla ke pa awulaa takəlası taa ısu pa kpeka təŋa təma tə.

Yosalem nyəma təm

Yuta nyəma wakələna Iso, ıləna Papiloni nyəma kuu-wə. ² Iseyeli nyəma ke yem, na kətəlaa, na Lefii nyəma, na Iso təsele taa təmlataa caaləna mələyú ke pa ıcatə taa, na pá mu pa tətənaa.

³ Yuta nyəma, na Pəncaməe nyəma, na Ifəlayim nyəma, na Manasee nyəma taa yələa mələna Yosalem taa na pá caya.

⁴ Yuta kpekəle tu Utayi ka wəe, Utayi caa keke Amihuti, Amihuti caa keke Omili, Omili cəsə keke Imili, Imili cəsə cəsə keke Pələsı kpekəle tu Pani. ⁵ Sela kpekəle tu Asaya wei ı ké pa luləyú kancaalaya pəyaya tə ı na ı pəyalaa paa wəe. ⁶ Na kpekəle nté tə tu Yeuweli ka wəe tətə. Yuta nyəma mpa paa wə Yosalem tə paa wə yulənyəŋ nasətosə na nunaasa na naanawa (690).

⁷ Pəncaməe kpekəle taa tu Salu ka wəe. Salu ını ı caa keke Mesulam. Mesulam caa keke Hotafiya, Hotafiya cəsə keke Hasenuwa. ⁸ Na Yelowam pəyalu Ipəneya, na Usi pəyalu Ula. Mikili saalı keke. Na Sefatiya pəyalu Mesulam, Leweli saalı keke. Pəcə Ipəna saalı kulelyu tətəyole. ⁹ Pa təna paa ké pa luləyú nyəŋ nyəma ké. Pəncaməe nyəma mpa pa wə Yosalem tə pa wə yulənyəŋ nasənaasa na nunaawa na nule na naanawa na naatosə (956).

¹⁰ Kətəlaa loŋa taa nyəma nté Yetaya, na Yoyalipi, na Yakeŋ, ¹¹ na Yuta nyəma Iso təsele paasənlu Asaliya. Asaliya cəsənəa nté Hilikiya, na Mesulam, na Satəki, na Melayəti, na Ahitupi, ¹² na Ataya. Ataya cəsənəa nté Yelowam, na Pasehuu, na Maləkiya, na pá kaası tətəy Masayi. Masayi cəsənəa nté Atiyeli, na Yasela, na Mesulam, na Mesilemiti, na Iməe. ¹³ Na pá səsəna kətəlaa ləlaa na pa luləyú nyəŋ nyəma. Pa wə yulənyəŋ iyaya na nasətosə na nunaawa na nutosə (1760). Pa tənaya mpu pa ké kpelikpeka nyəma ké, na pá paasəyənə Yuta nyəma Iso təsele təmlə.

¹⁴ Lefii nyéma loonja taa tu nté Semaya, na ɪ cəsənaa nté Hasupɪ, na Asəlikam, na Melali kpekəle tu Hasapiya. ¹⁵ Na pə kaasi tətəyɔ Pakəpakaa, na Helesi, na Kalali, na Mataniya. Mataniya cəsənaa nté Mika, na Sikəli, na Asafi. ¹⁶ Ilena pə kaasi tətəyɔ Opatiya, na ilé ɪ cəsənaa Semaya, na Kalali, na Yetutun. Na Asa pəyalv Pelekiya, wei ɪ ké Iləkana saali, na ɪ we həyɔlɔyɔ ŋku kv tamsəna Netofa ɪcate tɔ kv taa tɔ.

¹⁷ Nənəəsi tanjlaa taa ka we nyuyv tu Salum na ɪ newaa Akupi, na Taləmən, na Ahiman. ¹⁸ Pa luluyv nyéma lakəna təmlə ke haləna sanja ke wulav nənəyɔ ŋka ka we ilim təlulə tɔ. Pa cəsənaa ka tanayana Lefii nyéma təsikile nənəəsi. ¹⁹ Kolee pəyalv Salum, Apiyasafi saali wei ɪ ké Kolee saali kuləlyv tɔ, na Kolee ɪnɪ ɪ təyaya nyéma leləa pə fenayana təsulle nənəyɔ ɪsu pa cəsənaa ká fenuyv Tacaa yələa təsikile tɔ. ²⁰ Ilaasaa pəyalv Penhasi ka kəna pa nyuyv tu ke lən. Mpi tɔ, Tacaa ká we ɪ waali ké. ²¹ Meselemiya pəyalv Sakali ka kəna təsulle nənəyɔ tanjlaa taa lelə tətɔ.

²² Nənəəsi tanjlaa mpa paa ləsaa tɔ pa kpenta yulonyəŋ ŋmunuyv na naanvwa na naale (212). Paa ŋmaawa pa həla ke pa acaləe taa ké. Na Tafiiti na Išo kuyəyɔtutv teləsulv Samiyəli pa lapəna-weyɛ naani na pə tu-weyɛ təma anɪ. ²³ Mpyúyú pa tɔka Tacaa təsele nənəəsi tanjuyv təmlə na pə teləsəyɪ təma.

²⁴ Ilena pə su tanjlaa nyuyv nyéma ke Išo təsele kəŋkəmən liyiti nənəəsi tɔ. Paa ilim təlulə həyɔlɔyɔ na pə tətulə nyəŋku, na pə ntəyən nyəŋku na pə mpətən nyəŋku. ²⁵ Tanjlaa leləa náá we pa acaləe taa ké na pə kəesəyɪ na pə kən waatv waatv na pə səsəyɪ pa tɔ na pə səŋna-weyɛ tanjuyv ke kuyəŋ naatosompəyɔlaya mpəyɔlaya. ²⁶ Tanjlaa nyuyv nyéma liyiti ka we tam ké tətənle. Mpeyle Lefii nyéma mpa pa paasayana Yuta nyéma Išo təsele kutulun lelən na pə kpancoŋ tɔ. ²⁷ Išo təsele kin ke pa həntaya. Mpi tɔ, mpe pa feniyina-te na pə tuləyɪ tɔ nənəəsi ke paa tanan ŋku.

²⁸ Lefii tanjlaa leləa təmlə nté Išo seev wontu nti pa kənayana na nti pa kpakayaa tɔ tɔ kaluyv. ²⁹ Leləa paasayana nyanasi kukaasasi na kataya wontu na mulum na sulum na nim na tulaalvnaa pə tɔm. ³⁰ Ama kətəlaa tike sitayana tulaalvnaa.

³¹ Kolee kpekəle tu Lefii tu Salum pəyalv kancaalaya nyən Matitiya kele təyənaya kuvav kakalasi tulv. ³² Kehatɪ kpekəle taa Lefii nyéma leləa tukayana kataya potopotona, mpa pa haaki Išo ké paa kuyaku kuvəesuyv ŋku tɔ.

³³ Lefii luluyv nyəŋ nyéma mpa pa paasayana yontu tɔ pa tɛsi ka we Yuta nyéma Išo təsele kutulun lelən taa ké. Pa feina təmlə lentə. Mpi tɔ, ilim na ahoo ke pa lakaya təmlə.

³⁴ Lefii lulən nyəŋ nyéma nté na pə kəsəna pa waatvnaa, na Yosalem taa ke paa we.

Sayuli təyaya nyéma (Kutəəsutv I 8:29-38)

³⁵ Kapawən ɪcate ŋmalv Yeiyeli na ɪ alv Maaka paa caya Kapawən ɪcate taa ké. ³⁶ I pəyalv kancaalaya nyən həte nté Apətən. I pəyalaa leləa nté Suuu, na Kisi, na Paali, na Nee, na Natapɪ, ³⁷ na Ketə, na Ahiyo, na Sakali, na Mikəlɔti. ³⁸ Simam caa kele Mikəlɔti. Pane ɪnɪ pa caya pa nyéma kin ké Yosalem ké, ɪsu pa kpeka yələa.

³⁹ Nee pəyalv kele Kisi, Kisi pəyalv kele Sayuli, Sayuli pəyalaa nté Sonatan, na Maləkisuwa, na Apinatapɪ, na Isepaali. ⁴⁰ Sonatan pəyalv kele Melipaali, Melipaali pəyalv kele Mika. ⁴¹ Mika pəyalaa nté Pitən, na Meleki, na Taleya. ⁴² Ahasi pəyalv kele Yayela, Yayela pəyalaa nté Mosa ⁴³ na Mosa pəyalv kele Pineya, Pineya pəyalv kele Lefaya, Lefaya pəyalv kele Ilaasaa, Ilaasaa pəyalv kele Aseeli. ⁴⁴ Aseeli pəyalaa we naatoso. Pa həla nte Asəlikam, na Pokulu, na Isəmayeli, na Seyaliya, na Opatiya, na Hanan.

ISEYELI WULAU TAFIITI TɔM

10

Sayuli səm (Samiyəli I 31:1-13)

¹ M̄p̄ȳḡ kuyaku nakuli Filiisi nyéma yoonə lseyeli nyéma, na pá təḡəni-wé. Na pá kú pa taa payale ké Kilip̄wa p̄ȳu taa, na lelāa náá se. ² Ulena pá tó Sayuli pa waali na pá kú i p̄yalaa Sonatan na Apinatari, na Maləkisuya. ³ M̄p̄ȳḡ p̄ə wiisina Sayuli na tətəlaa kp̄əli-i na pá yaḡa-i nyemá. ⁴ Ulena í tó i yoou wontu təkul̄u si: Kp̄ee nyá layate na í t̄eesi-m. Pə taa k̄ə na Filiisi nyéma mpa pa ta nyi l̄ə t̄ə pá k̄ə pa t̄eesi-m na pá paana-m.

Ama s̄əḡəntu kpa i yoou wontu təkul̄u na í kisi. Təpayale Sayuli sika i layate na í yele i ti na í hoti t̄ə t̄ə. ⁵ Yoou wontu təkul̄u nawa si i caa s̄əpa, ulena í hoti i nyənte t̄ə t̄ə na í sí.

⁶ Isəna Sayuli na i p̄yalaa tooso pa kp̄enta s̄əm t̄əḡəle. Na kawulaya t̄əyaḡa nyéma su t̄ənaḡa. ⁷ M̄p̄ȳḡ lseyeli nyéma mpa paa w̄e t̄et̄ek̄əle taa t̄ə, pa nuwa si Sayuli na i p̄yalaa pa s̄əpa, na yoolaa ya. Ulena pá se na pá yele pa acal̄ee na Filiisi nyéma polo na pá c̄əḡa.

⁸ T̄ev fema na Filiisi nyéma polo s̄ətaa wontu t̄əəsuȳu. Ulena pá maḡana Sayuli na i piya tooso ké Kilip̄wa p̄ȳu taa. ⁹ M̄p̄ȳḡ pa kp̄aya Sayuli yoou wontu na pá s̄eti i nyuȳu na pá kp̄ee. Ulena pá yas̄i p̄ə t̄əm ké pa t̄et̄u taa, na pa t̄uḡ t̄ee, na ȳəlaa taa. ¹⁰ Pə waali ké pa su i yoou wontu ké pa t̄uḡ taa nakuli ku kutuluȳu taa. Ulena pá pusi i nyump̄əḡəlaya ké pa t̄uȳu Tak̄ə kutuluȳu taa.

¹¹ M̄p̄ȳḡ Yapeesi nyéma ké Kalaati t̄et̄u taa nuwa p̄ə t̄əna mpi Filiisi nyéma lapa Sayuli t̄ə. ¹² Ulena ɪc̄at̄e taa apalaa lu na pá polo pá kp̄aya í na i piya na pá k̄əna Yapeesi na pá pi-w̄eȳe t̄uȳu s̄əs̄əu t̄ee na pá h̄ək̄ə n̄əs̄i ké kuȳeḡ naatosomp̄əḡəlaya.

¹³⁻¹⁴ Sayuli ta t̄əki Tacaa kus̄əsut̄u p̄əȳe i yela l̄ə ké ȳəḡət̄ənav na í s̄usi k̄əḡənaḡ na í ȳəḡət̄əna at̄e t̄u t̄əḡə i s̄əpa. Tacaa ku-i m̄p̄ȳḡ, ulena í c̄əla kawulaya ké Sese p̄əyalu Tafiti.

11

Tafiti kawulaya kp̄av (Samiyeli II 5:1-3)

¹ M̄p̄ȳḡ lseyeli ȳəlaa t̄əna kota Tafiti kin ké Hep̄əl̄əḡ na pá t̄əmi-i si: T̄ə ké cal̄əm kul̄əm̄əm na t̄əḡənȳu kul̄əm̄uȳu ké. ² Hatoo waatu wei Sayuli ka ké wulav t̄ə, nyaa k̄əna lseyeli yoolaa nyuȳu t̄u. Hal̄i Tacaa nyá l̄ə t̄ó si, nyaa t̄əḡəna i ȳəlaa lseyeli nyéma t̄ə ké kawulaya.

³ M̄p̄ȳḡ lseyeli s̄əs̄aa t̄əna pola Tafiti kin ké Hep̄əl̄əḡ na pá na-i pá p̄eel̄i n̄əḡə ké Tacaa kin. Ulena pá kpa Tafiti ké lseyeli wulav ké teitei is̄u l̄ə ka heeluȳu Samiyeli na í ȳəḡəti t̄ə.

Tafiti l̄ək̄v̄ȳu ké Yosalem (Samiyeli II 5:6-10)

⁴ M̄p̄ȳḡ Tafiti na lseyeli nyéma t̄əna pa polaa si pa nyal̄əyi Yosalem. Pa yaakaya ɪc̄at̄e nt̄e si Yepusi, na Yepusi nyéma ka wenna t̄ə taa. ⁵ Nt̄ena pá tó Tafiti si: N kaa s̄u t̄a ɪc̄at̄e taa.

Paa na mp̄u na Tafiti náá l̄ək̄i Siȳəḡ kolun̄a ɪc̄at̄e. Ulena pá ha-t̄eȳe h̄ət̄e si Tafiti t̄e. ⁶ Tafiti ka ȳəḡətaa ké si: Ye wei i laala Yepusi t̄u ké k̄uȳu p̄unt̄u ká lana yoolaa nyuȳu t̄u. Nt̄ena Seluya p̄əyalu Sowari laali yoonav, na í p̄əsi yoolaa nyuȳu t̄u.

⁷ Ulena Tafiti c̄əḡa kolun̄a ɪc̄at̄e taa. Pə t̄ə ké pa ha-t̄e si Tafiti t̄e. ⁸ M̄p̄ȳḡ i ḡmawa na í c̄ə ɪc̄at̄e ké p̄ə kp̄aȳav Milo t̄ə na p̄ə c̄ə na p̄ə ta. Ulena Sowari náá t̄əḡənȳu ɪc̄at̄e kakaasaya.

⁹ Ulena Tafiti t̄əḡ s̄əs̄əḡi na p̄ə puki. Mpi t̄ə, lseyeli l̄ə ka w̄e i waali ké.

Tafiti yoolaa (Samiyeli II 23:8-39)

¹⁰ lseyeli ȳəlaa t̄əna ka kp̄ana Tafiti ké wulav, is̄u Tacaa ka ȳəḡətȳu t̄ə. Ulena p̄ele pá nuna-i teu ké i kawulaya waatu t̄əna. Hal̄i i yoolaa s̄əs̄aa h̄əla nt̄ə. ¹¹ I yoolaa nt̄e: Yoolaa h̄iu na naan̄wa kpek̄əle nyuȳu t̄u Hak̄əmoni t̄u p̄əyalu Isepaali. Kuyaku nakuli in̄i i ká sulina ȳəlaa ḡmun̄uȳu na nun̄wa (300) na ḡmantaaya ké yoou kul̄əm̄uȳu taa, na í kú pa t̄əna.

¹² Isepaali waali ké Ah̄wa t̄u Toto p̄əyalu Ulasaa. Ulasaa ka k̄əna kp̄elikpek̄a nyéma tooso taa lel̄u. ¹³ In̄i i ka wenna Tafiti kin ké Pa-Tamim ké waatu wei Filiisi nyéma luwa lseyeli nyéma ké yoonav na p̄ele pá se kolontunaa t̄ə. T̄əḡənaḡa p̄ee taal̄e nat̄eli t̄u w̄e t̄əna. ¹⁴ Na í

na ı yoolaa pá səŋ haləm hekə taa, na pá yoonə Filiisi nyéma, na Tacaa yele na lseyeli nyéma kəli pa kolontunaa.

¹⁵ Mpyúy kuyaku nakuli yəlaa hiu na naanəwa kpekəle yəlaa tooso pola Atulam kukpamuyə púyú cəɓ, na pá mayana Tafiiti. Mpi tə, Filiisi nyéma ka pula Lefayi nyéma tetekəle taa ké. ¹⁶ Na Tafiiti náá wə kolunə ıcatə taa ké ı təhmelle na Filiisi nyéma nyuyə tə səsə wə Petəlehem. ¹⁷ Mpyúy ləkətu kpa Tafiiti na ı tə si: Awe kəŋna-m Petəlehem ıcatə nənəyə ləkə ləm na má nyəə?

¹⁸ Ntəna yoolaa tooso fayana Filiisi nyéma yoolaa taa na pá polo pá cosi ləkə ını ı taa ləm na pá pona Tafiiti. Ama ı kisa pə nyəə, na ı pəli-wəy ı atəyɛ Tacaa. ¹⁹ ɪlənə ı tə si: Ma ɪsə, ma fəina mpaav si má nyəə ləm pənɛ.

Pə wə ısu mpa pa lapa pa weesin kə awusa na pa polo pə luyə tə pa caləm ké.

Kookali wei yoolaa tooso ını ı lapa təyɛ.

²⁰ Yəlaa hiu na naanəwa kpekəle nyuyə tə Sowapı neu Apisayi. Kuyaku nakuli ını ı yoonna kolontunaa ɲmənuyə na nənəwa (300) na ɲmantaaya na ı ku-wə. Tənaɲ ı hikina nyuyə kə yəlaa hiu na naanəwa kpekəle taa. ²¹ Təm naaleɲ ı nyuyə kulaa. Haləna ı pəsı pa nyuyə tə. Ama ı ta haŋna yəlaa tooso kpekəle ké.

²² Na Kapəsəli tə Yoyata pəyalə Penaya. Yoolaa taa yoolu wei ı lapa kookalənəa pəyalə tə ı saali. ɪnı ı ka kəna Mowapı yoolaa səsəa naale. Mpyúy kuyaku ləŋku ı tii hite taa ké watu waatu kə saa wei təv təmpɛɛ kpaakpaacav hotaya tə na ı ku təyɛlaya. ²³ ɪnı ı ka kəna ɪcipiti tooko nəyɛl. Tooko ını ı təyaləŋ wə mɛɛtələnəa naale na həyɛluyə kə mpv. ı ɲmantaaya yasəlaya wə ısu kpalantaav. Mpyúy Penaya yoonə tooko ını na kprátúy, na ı lɛɛk ı ɲmantaaya kə ı nın taa na ı kəna-ı. ²⁴ Kookalənəa mpa Penaya lapa təyɛ na ı nyuyə kulı yoolaa hiu na naanəwa taa. ²⁵ Paa na Penaya nyuyə kulı yoolaa hiu na naanəwa kpekəle taa tə, ı ta haŋna yəlaa tooso kancaalaya nyəŋ kpekəle. ɪlənə Tafiiti su Penaya kə kawulaya təyaya tanlaa nyuyə tə.

²⁶ ɪlənə pá kaası yoolaa lələa, ısu Sowapı neu Asayɛli na Petəlehem tə Toto pəyalə ɪlanəŋ ²⁷ na Haloo tə Saməti na Paləŋ tə Helesı, ²⁸ na Tekəwa tə ɪkəsı pəyalə ɪla. Na Anatəti tə Apiyesɛɛ, ²⁹ na Husa tə Sipikayi, na Ahəwa tə ɪlayı. ³⁰ Na Netofa nyéma Malayı na Paana pəyalə Heletı, ³¹ na Pəncamɛɛ tətə Kipeya tə Lipayi pəyalə ɪtayı, na Pəlatəŋ tə Penaya. ³² Na Kaası ləəv taa tə Hulayi na Pəti-Alapa tə Apiyeli, ³³ na Pahulim tə Asəmafəti, na Saaləpəŋ tə ɪliyapa. ³⁴ Na Hasem pəyalə Kisəŋ, na Halaa nyéma Sakee pəyalə Yonatan, ³⁵ na Halaa tə Sakaa pəyalə Ahiyam, na Uu pəyalə ɪlifalı. ³⁶ Na Mekela tə Hefɛɛ, na Paləŋ tə Ahiya, ³⁷ na Kamɛli tə Həsəlo, na ɪsəpayı pəyalə Naalayı, ³⁸ na Natanə neu Sowɛli, na Hakili tə pəyalə Mipaa. ³⁹ Na Amoni tə Selekı, na Peləti tə Nala wei ı təkaya Seluya pəyalə Sowapı yoou wontu tə, ⁴⁰ na Yetɛ təyaya nyéma ɪla na Kalepv. ⁴¹ Na pá kaası Hiti tə ɪlii na Alayi pəyalə Sapati, na ⁴² Lupəŋ kpekəle nyuyə nyéma taa ləlv Sisa pəyalə Atina, na pá səsəna yoolaa hiu na naanəwa. ⁴³ Na Maaka pəyalə Hanan, na Meterə tə Yosafati, ⁴⁴ na Asətaləti tə Usiya, na Alowɛɛ tə pəyalaa Sama, na Yeiye. ⁴⁵ Na Simili pəyalaa Yetiyayeli, na ı neu Tisi tə Yoha, ⁴⁶ na Mahafa tə ɪliyeli, na ɪlənəm pəyalaa Yelipayı, na Yosafiya, na Mowapı tə ɪtəma, ⁴⁷ na Sopa nyéma ɪliyeli, na Opetı, na Yasiyeli.

12

Tafiiti camnanaa kancaalaya nyéma kə Sikəlaki

¹ Waatu wei ı taa Tafiiti seekaya Kisi pəyalə Sayuli na ı ɲmələy tə, yoolaa taa yoolaa napəli pa pola ı kin na pá səŋna-ı. ² Pá na pa təəŋ na pa pəntələŋ. Pa nyəmə pə təv na ɲwaanə na mpələ.

Sayuli cəsə Pəncamɛɛ kpekəle taa nyéma mpa pa pola Tafiiti kin təyɛ ³ Kipeya tə Sema pəyalə nyuyə tə Ahiyesɛɛ. Na ı neu Yowası, na Asəmafəti pəyalaa Yesiyeli, na Pele, na Anatəti ıcatə nyéma Pelaka, na Yehu. ⁴ Na yoolaa hiu na naanəwa kpekəle nyuyə nyéma taa ləlv

Kapawəŋ tu Isəmayə. ⁵ Na Ketela nyəma lləmeyə, na Yasiyəli, na Yohanan, na Yosapatı. ⁶ Na Halufu nyəma llusayi, na Yeliməti na Peyaliya, na Semaliya, na Sefatiya. ⁷ Na Kola luləyü nyəma lləkana, na İsiya, na Asələli, na Yowesee, na Yasopam. ⁸ Na pə səsəna Ketəə tu Yelowam pəyalaa Yowela, na Sepatiya.

⁹ Məpəyü lələa ná líi Katı kpekəle taa, na pá polo Tafiiti kiŋ ke ı təhmelle ke wulaya tətə taa. Paa ké yoolaa kəpama mpa pa nyəma yooü təyö, na pá nyəma kpaləŋ na ɲmantaası pə təm. Pa wəna apalutü isü təyolasi, na pá nyəma ləŋləŋ lapu isü naməŋ ke puyü taa. ¹⁰⁻¹⁴ Paa wə yələa naanəwa na naaleye. Halı pa həla nté lsee, na Opatiya, na İliyarı na Misemana, na lləmeyə, na Atayi, na İliyəli, na Yohanan, na lləsapatı, na lləmeyə, na Makəpanayi. ¹⁵ Katı kpekəle nyəma nté. Paa ké yoolaa nyuyü nyəma ké. Pa taa səkpəlu ka wə ké isü yələa nünəwa (100) na səsə isü yələa iyaya (1000). ¹⁶ Mpe paa təsəna Yaatanı pəyö ke pənaya isətu kancaalaya nyəŋ taa. Waatu inı ka su teu ké na ká lı. İlena pá polo na pá təyənı mpa paa caya ilim tətule na pə tətule tə tətəka taa tə.

¹⁷ Məpəyü Pəncaməe na Yuta kpeka nyəma pola Tafiiti təhmelle na pá mayana-ı. ¹⁸ Ntəna í səŋ-wə na í tə-wə sı: Ye ləmayasəle kəpante ke í kəŋna ma kiŋ sı í səŋna-m, ile má mü-mə na lotu kuləmtü. Ama ye í kəŋ ma kələmətə lapu ké sı í tə-m ma kolontunaa niŋ taa. Pəyele ma ta wakəli pəlu. İle ta cəsənaa ləo í wəe ta aseeta tu na í hūu ta təm.

¹⁹ Məpəyü ləo Feesuyü tii yoolaa hiu na naanəwa kpekəle nyuyü tu Amasayi təə na í má kapuka sı:

Sesee pəyalu, tá na-ŋ ké.

Tə wə nyá waalı ké.

Nyana mpa pa səŋna-ŋ tə.

İ wə alaafəya taa ké.

Mpi tə, nyá ləo səŋna-ŋ.

Məpəyü Tafiiti mü-wə na í tə-wəye nyuyü nyəma təma ke ı kpekəle taa.

²⁰ Məpəyü Manasee kpekəle nyəma pola Tafiiti kiŋ ke waatu wei ı məla Filiisi nyəma təə sı pa yookina Sayuli tə. İle tampana təə, Tafiiti na ı yoolaa pa ta sənə Filiisi nyəma. Filiisi nyəma ka təyənə Tafiiti-wəye sı pə taa kəə na Tafiiti məli ı caa kəpəŋ təə na í tə mpeye ilé ı niŋ taa. ²¹ Waatu wei Tafiiti pukaya Sikəlaku təyö Manasee nyəma ná pola ı kiŋ. Pa həla nté Atəna, na Yosapatı, na Yetiyayeli, na Mikayeli, na Yosapatı, na İlihu, na Manasee yoolaa iyaya nyuyü tu Siletayi. ²² Pa tənaya mpu paa ké yoolaa kəpama ké. İlena pá lá Tafiiti yoolaa nyuyü nyəma na pá sənə-ı teu. ²³ Paa kuyaku ɲkuyü yələa kəŋaya na pá səsəyü Tafiiti yoolaa təə na pá səŋna-ı. Mpu pə lapəna na ı yoolaa təə səsəm isü ləo yoolaa.

Mpa mpa pa pola Tafiiti sənəv ke Hepələŋ tə

²⁴ Yoolaa kəpama mpa pa pola Tafiiti kiŋ ke Hepələŋ sı pa cələyü-ı Sayuli kawulaya, isü Tacaa ka yəyətuyü tə pa nyəŋ ntə.

²⁵ Yuta kpekəle taa yoolaa wə iyisi naatosə na nasənəasa (6800) na pa kpaləŋ na pa ɲmantaası. ²⁶ Simiyəŋ nyəma ke yoolaa kəpama iyisi naatosompəyolaya na nünəwa (7100). ²⁷ Lefii nyəma ke iyisi liyiti na nasətəso (4600). ²⁸ Aləŋ luləyü tu nyuyü tu Yoyata na ı waalı nyəma ke iyisi tooso na nasətəso na nünəwa (3700). ²⁹ İlena pə kaası ifepu Satəki wei ı ka ké yoolu kəpəŋ tə, na ı mayamaya ı luləyü nyəŋ nyəma hiu na naale. ³⁰ Na Pəncaməe kpekəle nte tə ké Sayuli nyəntə təyö iyisi tooso (3000). Pa taa payale lakaya Sayuli luləyü nyəma ke təmlə. ³¹ İfəlayim kpekəle taa ké yoolaa kəpama iyisi hiu na nasənəasa (20800). Pa tənə pa nyəŋ kola pa luləŋ taa ké. ³² Manasee kpekəle həyöləyü ɲku ku wəna ilim tətule təə təyö iyisi pələfəi hiu (18000). Paa ləsa yələa mpeye kuləsu ké sı pá polo pá kpa Tafiiti ke wulav. ³³ Isakaa nyəma taa ké yoolaa nyuyü nyəma ke ɲmənuyü (200), na pa waalı nyəma. Pa tənə pa nyəma isənə lseyeli nyəma lakı tə. ³⁴ Sapuləŋ nyəma taa ké yələa mpa pa nyəma yooü ke teu təyö iyisi nule na naanəwa (50000). Pa wəna yooü wontu tənə, na pá lakı teu. ³⁵ Nəfətəli nyəma ke nyuyü nyəma iyaya (1000) na pá yoolaa ke iyisi hiu na naanəwa na

naatosompəxəlaya (37000) na pá təkə kpaləŋ na ɲmantaasi. ³⁶ Na Tan nyéma taa ké yoolaa mpa pa səəlv puwa si pá puli yoou təxə iyisi pələfəi hiu na naanwa na nasətosə (28600). ³⁷ Na Asee nyéma taa ké yoolaa mpa pa nyəmə yoou ke teu na pa səəlv puwa təxə iyisi nule (40000). ³⁸ Kpeka wena a we Yaatan ilim təlule tə, isu Lupəŋ, na Katı, na Manasee həxəlvəy ləŋkə nyéma təxə yoolaa iyisi nunwa na hiu (120000) na pá wena yoou wontu tənə.

³⁹ Yoolaa mpe pa tənə pa poləna Hepəŋ na luɣu kuləmvəy, na pá kpa Tafiiti ke Iseyeli wulav. Iseyeli nyéma ləlaa ləŋle həewa si í təxə kawulaya ɲké. ⁴⁰ Mpyú pa caya Tafiiti kin ke kuyeeŋ tooso, na pá təxə na pá nyə mپی pa taapalaa lapa tə. ⁴¹ Pəle pə paasi, pəcəlv pəcəlv kpeka, isu Isakaa na Sapuləŋ na Nefətali pə nyéma ná səxəlayana mələm, na kakalasi, na tun wei pa yaa si fiki na ləseŋ tə i pee kəwələe, na suləm na nim na pá kəŋna. Haləna pá kəna tətəxə naan na heeŋ. Mپی tə, tetv tənə taa yəlaa tənə ləŋa ka huləmaa ké.

13

Isə atakaa ponav ke Yosalem (Samiyeeli II 6:1-11)

¹ Mpyú Tafiiti na yəlaa iyaya (1000) nyəy nyéma, na nunwa (100) nyəy nyéma, na nyəy nyéma ləlaa pa lapa kotuyu. ² Na Tafiiti heeli pa tənə si: Ye pə maya-me, na Tacaa ləŋle həewa, ɲle tə tili ləŋ ke ta nyéma mپی pa kaasa Iseyeli tetv taa tə pa waalı. ɲlena pə tu kələna kətəlaa na Lefii nyéma mپی pa we həxəlvəy wei i cəəna-tv tə i taa tə. Tə yaa-we na pá kəə. ³ ɲlena tə kəna Isə atakaa ké tá tə. Mپی tə, tə taa paasəna i təm ke Sayuli waatv.

⁴ Mpyú təm ntı tə maya yəlaa tənə na pa tənə pa tisi si pá la mپی. ⁵ ɲlena Tafiiti koti Iseyeli tetv tənə yəlaa ke pə kpayaɣv Icipiti tetv tənə na ilim mpətəŋ tə tə. Haləna Lepo-Hamatı ke ilim ntəxəŋ tə si, pá polo pá kpaya Isə atakaa ké Kiliyatı-Yeyalim. ⁶ Mpyú Tafiiti na Iseyeli nyéma pa pola Paala timpi pa cuyusaa si, Kiliyatı-Yeyalim təxə Yuta tetv taa si pa kpakəyi Isə atakaa. Atakaa ɲni i tə ka we isətaa tanlaa ləesəŋ. Atakaa ɲni i isəntaa ké pa seəkaya Isə.

⁷ Apinatapı təxə atakaa ɲni i ka wee. Mpyú pa tv-i keeke kəfalv taa na Usa na Ahiyo pá həŋi-i. ⁸ ɲlena Tafiiti na Iseyeli nyéma tənə pa huli pa ləŋhuləmlə na luɣu kuləmvəy, na pá yooki yontu na cəməŋ, na saŋkənə, na akilimanə, na kpeŋkpeŋnə, na akantee. ⁹ Waatv wei pa tala Kitəŋ təfallə, ɲlena naan cee Isə atakaa ke pətvəy. Tənaya Usa siisaa na í te Isə atakaa. ¹⁰ Mpyəle Tacaa mv Usa na pááná ke timpi i mapə ləŋle na í tokina Isə atakaa tə, na í kv-i tənə ɲnəyi kpakpa.

¹¹ Mpyú Tafiiti ləŋle ta həena isəna mپی Tacaa kuyv Usa ke mپی tə. ɲlena í ha lonte ntəxə həte si Pələsi-Usa. Usa təkule ke pa yaa mپی na pa tə taa. Na pá yaaki-təxə mpyú haləna saŋa.

¹² Kuyaku ɲkuyv Isə təm lapa Tafiiti ke səxəntv na í tə si: Pə fəi si má pona Isə atakaa ké ma tə.

¹³ Tafiiti ta pona Isə atakaa ké i təxə kuyaku ɲkv, Katı tv Opetı-Itəm təxə i su-i. ¹⁴ Na atakaa caya tənaya isətnə tooso. ɲlena Tacaa kooli apəlv ɲni na i təyaya na i nyəm tənaya kupəntv.

14

Tafiiti cəyale ke Yosalem (Kutəəsutv I 3:5-9; Samiyeeli II 5:11-16)

¹ Mpyú Tii Hilam kusa yəlaa na pá polo Tafiiti ke seev, na í hana-i kpeŋkpelasi kupəŋsi na pəe saəkəlaa, na kaafəntanaa, si pá ɲma-i kawulaya təyaya. ² ɲlena Tafiiti cəkəna si Tacaa mayamaya kpana-i Iseyeli wulav. Na i kawulaya tənə tənə səəsvəy ke Isə yəlaa tə.

³ Mpyú Tafiiti kpaya alaa ləlaa ke Yosalem na í luli apəlvpiya na əlvpiya. ⁴ Halı i pəyalaa mپی i lula tənə tə pa həla ntə: Saməwa, na Sopapı, na Natan, na Saləməŋ, ⁵ na Ipaa, na ɲlisuwa, na ɲləpələti, ⁶ na Noka, na Nefeki, na Yafiya, ⁷ na ɲləsama, na Peeliyata, na ɲləfələti.

Tafiiti kəlvəy ke Filiisi nyéma (Samiyeeli II 5:17-25)

⁸ Filiisi nyéma nuwa si Tafiti təγə kawulaya ke lseyeli tənə tə, lənə pá polo-ı yoonav. Tafiti ná ní mpv, lənə í səŋ-we. ⁹ Mpyú Filiisi nyéma wata Lefayi nyéma tətəkəle. ¹⁰ lənə Tafiti pəəsi lə si: Má polo má yoonə Filiisi nyéma na? N ká tū-weye ma nin taa? Ntənə Tacaa si: Polo na n yoonə-we. Maa tū-weye nyá nin taa.

¹¹ Mpyú Filiisi nyéma tuusaa na pá tala Paalı-Pelasim. Tənaya Tafiti kv-we na í tə si: Tacaa hē ma kolontunaa taa ké ikpate na ma nin. Isu ləv fakvυ hapəle tə.

Pə tə ké pa ha tənə inəyi hətə si: Paalı-Pelasim. Pə nyvυ nté si akpaa hēlv, na pa tē taa. ¹² Filiisi nyéma seekaya, lənə pá yele pa lēsəŋ kvlalaan. Mpyú Tafiti təma si pá sə lēsəŋ kvlalaan inəyi kəkə.

¹³ Mpyú Filiisi nyéma tayana Lefayi tətəkəle ke wátúyú. ¹⁴ Ntənə Tafiti tasa Tacaa ke yəγətənav, na lə cə-ı si: Taa polo pa tə na pa waalı tə. Ama cə-we na n kpatəna-weye tūŋ taale hətuvυ nəγə. ¹⁵ Ye n nuwa yəlaa nəhē ke tūŋ nyəŋ taa, lē n tii pa tə ké kpakpaa. Mpi tə, waatu inəγəle ma kəma si ma yookina Filiisi nyéma ke nyá nəγə tə.

¹⁶ Mpyvle Tafiti lapa teitei isu Tacaa heelvυ-ı tə, na lseyeli nyéma yoonə Filiisi nyéma ke pə kpavav Kapavəŋ tə, haləna Kesē. ¹⁷ Pə kpavav waatu in təγə Tafiti hətə yaawa tətənaa tənə taa, na Tacaa yele na piitimnaa tənə nyaŋna-ı.

15

Isə atakaa ponav ke Yosalem

¹ Mpyú Tafiti ηmawa tēsi ke timpi pa yaa si Tafiti tē tə. lənə í tayanı lonte natəli na í siki lə cəkəle si paa su lə atakaa. ² lənə í kpaalı si: Lefii nyéma tike təkəŋ ká səγələna lə atakaa. Mpye lə ləsaa si paa paasəγəna-ı tam tə.

³ Mpyú Tafiti kota lseyeli nyéma tənaya Yosalem si pá pona lə atakaa ke timpi pa tayana ı lonte tə. ⁴ lənə í koti Aləŋ ləlvυ nyéma kətəlaa na Lefii nyéma. ⁵ Kehatı ləlvυ nyéma ka we yəlaa nunəwa na hiu (120) ké, pa nyvυ tū nté Uliyeli. ⁶ Melali ləlvυ nyéma ke ηmənυvυ na hiu (220), pa nyvυ tū ke Asaya. ⁷ Kēsəŋ ləlvυ nyéma ke nunəwa na hiu na naanəwa (130), pa nyvυ tū nté Sowēeli. ⁸ ləsafəŋ ləlvυ nyéma ke ηmənυvυ (200), pa nyvυ tū nté Semaya. ⁹ Həpələŋ ləlvυ nyéma ke nunaasa, pa nyvυ tū nté ləyeli. ¹⁰ Usiyeli ləlvυ nyéma we nunəwa na naanəwa na naale (112), pa nyvυ tū nté Aminatapi. ¹¹ Mpyú Tafiti yaa kətəlaa Satakı, na Apiyataa, na Lefii nyvυ nyéma, Uliyeli, na Asaya, na Sowēeli, na Semaya, na ləyeli, na Aminatapi. ¹² Na í tə-we si: Mpa mē, í ké Lefii nyvυ nyéma tə, mə na mə waalı nyéma í la nyəŋ tə asilima kēlvυ kətaya na í polo na í kpaya lseyeli lə atakaa na í kəna-ı lonte nte tə taa ma tayana-ı tə. ¹³ Mpi tə, mə taa fēi, waatu wei tə pola ı kpavav ke kancaalaya tə. Pəyele tə ta tu pəəsi Tacaa si pulv, isu pu mənəa tə. Pə tə ké lə kú tá taa yulv.

¹⁴ Mpyú kətəlaa na Lefii nyvυ nyéma pa lapa nyəŋ tə asilima kēlvυ kətaya, na pá polo si pa kpakəyi lə atakaa. ¹⁵ lənə Lefii nyéma kpaya ı kpatəŋ taa, na pá həγəli pa asəŋkpekıŋ tə ké teitei isu Tacaa ka kēsuvυ Moisi tə. ¹⁶ lənə Tafiti heeli Lefii nyvυ nyéma si: ı pulı mə tētənaa waalı. Pele paa yoonə yontu na Saŋkvnəa na cəməŋ na kpəŋkpəŋnaa na laŋhvləmlə səsəle. ¹⁷ Ntənə Lefii nyéma pulı Sowēeli pəyalv Heman, na ilé ı taapalv Pelekiya pəyalv Asafi, na pa tētə Melali ləlvυ tū Kusaya pəyalv Itəŋ pa waalı. ¹⁸ Pə kaası pele pa waalı nyéma Lefii nyéma ləlaa mpa pa ké nənəəsi paasənlaa tə, isu Sakalı, na Penı, na Yasiyeli, na Semilaməti, na Yehiyeli, na Uni, na Iliyapi, na Penaya, na Maaseya, na Matitiya, na Ilifəlehu, na Mikineya, na Opetı-Itəm, na Yeiyeli. ¹⁹ Yonyoolaa Heman, na Asafi, na Itəŋ, pele pa makayana ntēye nyəγəlvυ kvəsəmvυ kpəŋkpəŋnaa mpa pa wiiki teu tə. ²⁰ Sakalı, na Asiyeli, na Semilaməti, na Yehiyeli, na Uni, na Iliyapi, na Maaseya, na Penaya pele pa makı cəməŋ wei ı we nəəsi kvυllası tə. ²¹ Matitiya, na Ilifəlehu, na Mikəneya, na Opetı-Itəm, na Yeiyeli, na Asasiya pele pa makayana ntēye ηmusı pələfei naanəwa saŋkvnəa na yonyoolaa yooki yontu. ²² Lefii nyéma nyvυ tū Kenaniya kēle lə atakaa kpavav səsə na í paasəγəna. Mpi tə,

ı nyəmə pə təm ke teu. ²³ Na Pelekiya na İləkana peleyele nənəəsi tanlaa, na pə wəe sı pá səñ atakaa kite. ²⁴ Na nənəəsi tanlaa ləlaa Opeti-İtəm na Yehiya. Pə kaasa kətəlaa Sepaniya na Yosafatı na Netaneyeli na Amasayi na Sakalı na Penaya na İliyesee tə, pele pa hula yana nteye akantee ke İso atakaa nəyo tə.

*İso atakaa tate ke Yosalem
(Samiyeli II 6:12-19)*

²⁵ Mıpıyú Tafiiti na İseyeli səsaa na yoolaa nyuyü nyəma pa kpa ya İso atakaa ke Opeti-İtəm te na lan hulumle. ²⁶ İso kentayaa Lefii nyəma mpa pa səyəla İso atakaa təyo. İlena pá la kətaya ke latəcənnaa naatosompəyəlaya, na ıwaan naatosompəyəlaya. ²⁷ Tafiiti na Lefii nyəma mpa pa səyəla atakaa tə, na wontu mataa, na səyəllaa nyuyü tı Kenaliya paa suu kponkpontu tı nyəntu wontu ké. Pə kaası na Tafiiti suu kətəlaa capa ke pətée. ²⁸ Mıpıyú İseyeli nyəma təna kpaana İso atakaa, na pá makı nıñ taa, na kpeñkpeñnaa, na san kınnaa, na cəməñ, na pá huləyi tutuun na akantee.

²⁹ Pa tənna İso atakaa ke sünnau ke wulan ıcaté taa, ıle Tafiiti alı Mikaalı, Sayuli pələ səñna pətote nté, na í ná Tafiiti paakəna lan hulumle. Mıpıyú ı nyəna-ı yem ké ı taa.

16

¹ Mıpıyú pa pona İso atakaa na pá sı-ı cökəle nte Tafiiti ka sikaa tə tə taa. İlena pá lá İso ké kətasi nsi kəkə lusa sı təna tə na nəyo kulumaya krentuyü nyənsı. ² Tafiiti təma kətasi nsi sı lapı ılena í kooli samaa ke kıpantı na Tacaa həte taa. ³ İlena í tala apalaa na alaa ke təyonaya. Paa wei ke potopoto kukulutu na nantuyü na tıyü ŋku pa yaa sı ləseñ tə kú pee kúwələe kakalaya.

*Lefii nyəma İso samtu yontu
(Yontu 96; 105:1-15; 106:1,47-48)*

⁴ Mıpıyú Tafiiti tıwa Lefii təmle nyəma ke təmle ke İso atakaa kın sı pá sēe İseyeli İso na pá tı-ı teeli na pá samı-ı. ⁵ Asafı kele pa paasənı na Sakalı náa səñna-ı. Yasiyeli na Semilaməti na Yehiyeli na Matitiya na İliyapı na Penaya na Opeti-İtəm na Yeyeli pele pa makayana nteye cəməñ na san kınnaa, na Asafı náa makı kpeñkpeñnaa. ⁶ Na kətəlaa Penaya na Yasiyeli pele pá huləyi akantee ke tam ké İso atakaa nəyo tə. ⁷ Kuyaku ŋku kú wule ke Tafiiti caala Asafı na ı taapalaa ke tıyü sı pá sa Tacaa. İlena pá samı-ı sı:

⁸ İ sa Tacaa, í yaa ı həte.

İ teləsi piitimnaa tənaya ı kookalənaa.

⁹ İ yoo-ı yontu na cəməñ.

İ yəyəti ı təma kıpana təm.

¹⁰ Mə lanə í heena İso nanñtı ıni ı həte.

Mə mpa í pəkəyi-ı tə, mə lanə í huləmi.

¹¹ İ kéésəná Tacaa Toma təna tı tə.

İ pəkəyi tam sı í sēe-ı.

¹²⁻¹³ Tacaa təmle tı İseyeli luluyü nyəma mə.

Yakəpu piya mə mpa İso ləsaa tə.

İ təsı ı təma səsəna tə.

Na kəkəlo nyəmnnaa mpa ı lapa tə,

na ı hıvle pə tə.

¹⁴ İnəyəle Tacaa, ınəyəle tá İso.

İnəyəle tetı təna hıvnlı.

¹⁵ İ təsı ı nəyo pələyü tam nyəñka tə.

İ nəyo suu wə mıpıyú,

halı lulıñ loosi iyaya.

- 16 Nəgə ηkeγε ι su Apəlaham.
Na í heeli-təyi Isaaka na tuunav.
17 I su-təyi Iseyeli nyəma ké isu kusəsutv.
Na tə wεε-wε isu nəgə pεeluyv tam təə nyəm.
18 Isu ι ka heeluyv-wε tə si,
ι ká ha-wεγε Kanaan tetv.
Pa na pa ləlvuyv nyəma pa kpancoou nté.
19 Waatv inι ι taa tə,
pa taa fεi payale,
pəyele paa ké cayalaa ke tetv taa ké.
20 Pa lukaya piitimnaa taa ké na pá puki lempι kin.
Na pá lukι kawulasι taa na pá puki yəlaa ləlaa kin.
21 Ama Iso ta yelee si nəgəlv í tu-wεγε wahala.
Halι Iso kaləna awulaa ke pa nyuyv təə si:
22 Laakalι na yəlaa mpa ma ləsaa tə,
na mpa pa teləsəyi ma kuyəgətutv tə pa tokinav.
23 Antulinya təna yəlaa mε, í yoo Tacaa ke yontu.
I kpaaləyi paa ifemle nte si Tacaa kelee waasəlv.
24 I heeli yəlaa tənaya ι teeli təm,
na í yəgətι ι təma kupaana təm ke yəlaa kin.
25 Tacaa kəla akənnna tənaya səsəontv.
I fεina saala.
26 Piitimnaa tuy təna wε kpete ké.
Ama Tacaa lapəna isətnuyv.
27 I teu na ι səsəontv wε səgəntv.
I wε toη ke ι təcayale taa na í haakι lanhəlvəmlε.
28 Tetv təna yəlaa, í kəə na í sa Tacaa.
I hólι ι teu na ι toma.
29 I kəə na í sa ι teu na í kəna-ι mə kuhaan.
I həntι Tacaa ke atεge saa wei ι hóləyι ι
tənanη wεetv tə.
30 Antulinya təna yəlaa mε í seliyina-ι.
Tetv caya teu ké tu nyəgələyi.
31 Isətnuyv lanle í həlvəmi,
na tetv náá yəlv.
Na pá heeli yəlaa təna si Tacaa kelee wulav.
32 Tenku na ι taa nyəm təna í kala kəkəte.
Tawa na a nyəm təna, í yəlv.
33 Hətv taa tuy, í kiisina lanhəlvəmlε ke Tacaa kin.
Mpi tə, ι kəη kawulaya təgəv ke tetv taa.
34 Tacaa ké kupaη ké, í samι-ι.
Pəyele ι səəlvuyv fεi tənaya.
35 I wiikina-ι si:
Tacaa waasəlv Iso, hai, waasι-tv.
Ya-tuyv piitimnaa kpaι nyəm niη taa.
Kpeyeli-tv na tə yaa nyá hətε nanη nyənte.
Na ta lanη hεena nyá samtv.
36 I sεε Iseyeli Iso Tacaa ke tam.
Uena samaa təna tisi si Iso í kəna mpv. I sa Tacaa.

³⁷ M̄p̄ȳḡ Tafiiti t̄oma Asafi na i taapalaa t̄ena si: I caya Iso atakaa kin, na i laki m̄e yontu t̄oma ke tam k̄e paa kuyaku ŋku, isu p̄e suw t̄o, i taa yele. ³⁸ Ilena i l̄esi Opeti-It̄om na i luluȳu taa k̄e ȳl̄aa p̄elefei nutoso na naan̄wa, na p̄e s̄os̄s̄ana Yetutun̄ p̄yalu Opeti-It̄om, na Hosa, na p̄a laki n̄n̄n̄s̄i tan̄ȳu t̄emle.

³⁹ M̄p̄ȳḡ Tafiiti t̄o k̄at̄olu Sat̄oki na i luluȳu taa k̄at̄olaa si: I paas̄ana Iso cok̄ale nte t̄e w̄e Kapaw̄ŋ t̄ek̄at̄ele t̄o. ⁴⁰ M̄e t̄emle nt̄e si i laki k̄at̄aya ŋka k̄ak̄o lusa ka t̄ena t̄ȳo tan̄ŋ na taan̄ya. Na i laki k̄at̄asi n̄si pa k̄eesa k̄iiu ŋku Tacaa hawa Iseyeli nȳoma t̄o ku taa t̄o. ⁴¹ M̄e na Hemaŋ, na Yetutun̄, na l̄elaa mpa pa l̄esaa si p̄a san̄ Tacaa k̄e i s̄ol̄uȳu tam nȳŋku t̄o t̄o. ⁴² Hemaŋ na Yetutun̄ pa t̄emle nt̄e akant̄ee huluȳu na k̄pen̄k̄pen̄naa map̄u. Na wontu lent̄anaa nti pa yookayana Iso T̄om yontu t̄o. Ilena Yetutun̄ p̄yalaa k̄e n̄n̄n̄s̄i tan̄l̄aa.

⁴³ P̄e waali k̄e paa wei i kpema i t̄e. Na Tafiiti n̄a k̄pe na i s̄ee i nȳoma.

17

Natan̄ na Tafiiti pa t̄om (Samiyeli II 7:1-17)

¹ Tafiiti caya i kawulaya taa, ilena kuyaku nakoli i t̄o Iso kuȳḡt̄utu tel̄os̄lu Natan̄ si: P̄e ta m̄ona si m̄a w̄ee kutuluȳu ŋku pa lap̄ana k̄pen̄k̄pelasi kup̄ansi t̄o ku taa, na Tacaa atakaa n̄a w̄e cok̄ale nte pa lap̄ana p̄oŋ t̄o t̄e taa. ² Nt̄ena Natan̄ c̄o wulav si: Polo na n̄ l̄a p̄e t̄ena mpi n mayas̄ȳi nȳa taa t̄o. Mpi t̄o, Tacaa w̄e nȳa waali k̄e.

³ Ahoo yuwa, ilena Tacaa t̄o Natan̄ si: ⁴ Polo na n̄ heeli ma p̄yalu Tafiiti si, p̄e taya in̄i i ka ŋmana-m t̄eyaya ŋka ka taa maa caya t̄o. ⁵ Hatoo ma l̄esuȳu Iseyeli nȳoma k̄e Icipiti taa, na p̄e suna san̄a t̄o, ma ta cayata kutuluȳu nakoli ku taa. Cok̄ale taa k̄e ma w̄ee na m̄a layas̄ȳi lona. ⁶ P̄ele p̄e paasi too ma w̄eu Iseyeli nȳoma waali t̄o, Paas̄enl̄aa payale k̄e ma t̄o ma ȳl̄aa paas̄an̄av. P̄eyele ma ta kal̄ena pa taa n̄ȳol̄u si i ta ŋma-m kutuluȳu kup̄an̄ku.

⁷ Mpu t̄o, heeli ma t̄emle t̄u Tafiiti si: Toma t̄ena t̄u Tacaa m̄a, ma ȳḡt̄aa si, ntiyile taa k̄e ma kpa-ŋ heen̄ waali si n̄ la ma Iseyeli nȳoma wulav. ⁸ Na m̄a w̄e nȳa waali k̄e nȳa t̄ante t̄ena taa, na m̄a k̄piisi nȳa kolontunaa t̄ena na m̄a kus̄i nȳa nȳȳu isu ate s̄os̄aa l̄elaa. ⁹ Ilena m̄a ha ma Iseyeli nȳoma k̄e t̄ecayale si p̄a caya teu na pul̄u i taa p̄eyeli-w̄e, na ȳl̄aa asayaa i taa t̄ȳo pa ise. ¹⁰ Isu saa wei maa kpa Paas̄enl̄aa k̄e ma ȳl̄aa Iseyeli nȳoma t̄o t̄o. Maa tisi m̄e kolontunaa t̄ena t̄efe. Ma heeliȳi-ŋ si Iso ma, maa yele na n̄ w̄eena luluȳu nȳoma k̄e nȳa waali. ¹¹ Ye p̄e tala nȳa kuyaku na n̄ s̄epa, ile maa l̄esi nȳa piya mpa n̄ l̄ol̄ena nȳa tap̄uȳu t̄o pa taa n̄ȳol̄u, na m̄a kpa-i wulav. ¹² In̄i i ka ŋmana-m t̄eyaya na m̄a yele na i kawulaya kumte w̄ee tam t̄o. ¹³ I k̄a nȳen̄ȳi-m i caa, na m̄a nȳen̄ȳi-ma p̄yalu. Ma kaa lo-i, isu ma l̄av wulav wei i laala-ŋ t̄o. ¹⁴ M̄a kpana-i ma ȳl̄aa wulav k̄e tam t̄o k̄e ma t̄eyaya taa na ma kawulaya taa, na i t̄eyaya kawulaya ton̄ kaa ciyiti.

¹⁵ Nti nti Iso heela Tafiiti na Natan̄ n̄ȳo t̄ȳole.

Tafiiti s̄al̄m̄uȳu (Samiyeli II 7:18-29)

¹⁶ Mp̄uȳule wulav Tafiiti pola Iso cok̄ale taa, na i ȳḡt̄ena Iso si: Hai, Tacaa Iso m̄a na ma t̄eyaya t̄e k̄e we na n̄ k̄ŋna-m timpi taa ma w̄e is̄ento t̄o? ¹⁷ P̄ele p̄e paasi na n̄ ȳḡt̄eȳi is̄ena ma t̄eyaya ka t̄ees̄ana cele t̄o p̄e t̄om? N laki-m k̄e isu ma k̄e yul̄u s̄os̄o n̄ȳol̄u, ma Iso Tacaa. ¹⁸ Ma f̄eina kuȳḡt̄utu k̄e teeli wei n̄ t̄u-m t̄o i t̄o. Mpi t̄o, ma k̄e nȳa t̄emle t̄u k̄e, na n̄ nȳoma-m. ¹⁹ Tacaa, n̄ s̄ola-m t̄ȳo n̄ lapa kup̄ant̄unaa pane pa t̄ena si nȳa s̄os̄oŋtu tam t̄o nȳentu i n̄a. ²⁰ Tacaa n̄ȳol̄u ta n̄ȳes̄ana-ŋ. Ye t̄e k̄ees̄ana nti in̄i t̄e nuna ta ŋkpan̄ŋ t̄o, Iso n̄ȳol̄u i f̄ei isu nȳa. ²¹ Piitim nap̄eli p̄e f̄ei na p̄e n̄ȳes̄ana nȳa ȳl̄aa Iseyeli nȳoma mpa t̄a n̄ k̄oma na n̄ ya Icipiti nȳoma ŋmak̄el̄uȳu taa na n̄ la-t̄uȳu nȳa ȳl̄aa t̄o. Lakasi kup̄ansi na s̄ȳŋtu nȳensi k̄e n̄ t̄ȳŋna piitimnaa k̄e nȳa ȳl̄aa t̄a ta n̄ȳo t̄o na nȳa h̄ete yaa, na p̄e waasi-t̄u. ²² Na t̄e p̄esi nȳa nȳoma k̄e tam t̄o, na nyaa p̄esi t̄a Iso. ²³ P̄enente Tacaa la isu n̄ ȳḡt̄uȳu t̄o. Yoosi n̄ȳo ŋka n̄ su m̄a na ma t̄eyaya nȳoma t̄ȳo tam. ²⁴ P̄e la teitei, isu n̄ ȳḡt̄uȳu t̄o. Ilena nȳa

həte la səsəle ke tam təə na yəlaa yəxətəyi si: Tacaa Toma tənə tu nté lseyeli nyéma Iso. Yele na nyá təmle tu ma ma təyaya nyəə tonj. ²⁵ Mpi tə, ma Iso, nyá hələnə-m si n ká ha-m ləlyəy nyéma na pá ləeti kawulaya taa. Pə təə ké ma pəsaa na má sələməyi nyá kinj. ²⁶ Hai, Tacaa, nyaxale Iso, nyá suna nyá təmle tu maya nəxə kupaŋka ŋke. ²⁷ Nyá koolina ma təyaya nyéma ke kəpantə si ma ləlyəy nyéma ká təkə kawulaya ke tam ke nyá isentaa. Ile nyá koolee anı a ka tən-wəyε tam təə.

18

Tafiiti təxə piitimnaa ləlaa tətə (Samiyeli II 8:1-14)

¹ Pəle pə waalı ké Tafiiti yoonə Filiisi nyéma na í kəli-wε na í ləeki Katı ıcatε na pə cəlb nyéma. ² Na í yoonə Mowapı nyéma tətə na í kəli-wε na pá fəlyəi-ləmpuu. ³ Mpyəy ı yoonə Silii wuləv Hatatəseε wei ı wε Sopa na í təkı ı kawulaya ke Hamatı həxəlyəy təə tə. Waatı ınəyi Hatatəseε caakaya si ı təkı lfəlatı həxəlyəy tətə. ⁴ Na Tafiiti ləeki yoou kəekənəa iyaya (1000) na kpayanəy cəyalaa ke iyisi naatosompəlaya (7000) na yoolaa nəhεε nyéma ke iyisi hiu (20000) na í su ı tı isı kpayanəy nınnıwa (100). Pə kaasa wei ılenə í setı ı tənə ı nəhεε hola. ⁵ Mpyəy Taması Silii nyéma pola wuləv ke sənəv. ılenə Tafiiti kə pəlyε yoolaa iyisi hiu na naale (22000). ⁶ ılenə Tafiiti su yoolaa kpeka ke Taması ke Silii taa na í təkı pa təə na pá fəlyəi-ləmpuu. Na Tacaa kentiyi Tafiiti təə ké timpı timpı ı pukaya tə. ⁷ ılenə í kpayə Silii wuləv Hatatəseε tanlaa wula kpaləy na í pona Yosalem. ⁸ Mpyəy Tafiiti kuu nyəxəlyəy kuseemıyıy nyəxətə ke səsəm ke Hatatəseε acalεε nna pa yaa si Tipatı na Kunj tə a taa. Nyəxətə ntəyi Saloməy kpayə waalı waalı na í lu ləm nyampaani anaam, isı lule na akelenaa na Iso təseεε taa wontu ləntənəa.

⁹ Mpyəyε Hamatı wuləv Tou nıwa si Tafiiti kuwa Sopa wuləv Hatatəseε yoolaa. ¹⁰ ılenə í tili ı pəyalı Hatolam si í seε wuləv Tafiiti na í samı-l. Isənə ı yoonə Hatatəseε na í kəli-l tə. Mpyəy Hatolam kpeŋna Tafiiti ke wula wontu na liyiteε nyəxətə na nyəxəlyəy kuseemıyıy nyəntı. ¹¹ ılenə Tafiiti su Tacaa ke wula na liyiteε nyəxətə nti pa ləeka piitimnaa ləmpanaa kinj tə. Isı Itəm na Mowapı na Amoni na Filiisi na Amaleke pə nyéma.

¹² Mpyəy Seluya pəyalı Apisayı yoonə Itəm nyéma ke Təm tətəkəle taa, na í kú pa taa yəlaa iyisi pələfei hiu (18000). ¹³ Na í su yoolaa kpeka ke Itəm nyéma tε na Tafiiti təkı pa təə na Tacaa kentiyi ı təə ké timpı timpı ı pukaya tə.

Tafiiti waalı nyéma hələ (Samiyeli II 8:15-18)

¹⁴ Tafiiti təxə kawulaya ke lseyeli nyéma tənə təə ké na í tənəyi tampana na í həkənə yəlaa tənə. ¹⁵ Seluya pəyalı Sowapı kəle yoolaa nyıyıy tı. Ahiluti pəyalı Yosafatı kəle takəlası sulı. ¹⁶ Ahitupı pəyalı Satəkı na Apiyataa pəyalı Apimelekı kəle kətəlaa. Safesa kəle takəlası ŋmaalı. ¹⁷ Yoyata pəyalı Penaya kəle wuləv tanlaa nyıyıy tı. Tafiiti pəyalaa mayamaya nté ı sənlaa səsaa.

19

Tafiiti tillaa fεεε tıyıv (Samiyeli II 10:1-5)

¹ Mpyəy waatı nəxəlb Amoni nyéma wuləv Nahası səpa na ı pəyalı ləeti ı lonte. ² Mpyəyε Tafiiti təma si: Maa ləeti Nahası pəyalı Hanıy ke kəpantı nti ı caa ka lapa-m tə. ılenə Tafiiti tili tillaa si pá polo pá seε-l ı caa ləyaya. Tafiiti tillaa tala Amoni nyéma tətə taa. ³ ılenə tətı nti tə awulaa səkpema tə Hanıy si: N hıv si ləyaya seεv təə ké Tafiiti tila ı yəlaa na? ı tila-wəyε si pá fεy tətı na pá nyı-tı na pá ləeki-tı.

⁴ Ntəna Hanuŋ kpa Tafiiti tillaa na í looli pa tantəŋ, na í seti pa wontu ke hatoo pa tapanəəsɪ kin. Ilena í təŋən-wɛ, ⁵ na pá tɛɛna fɛɛɛ. Ḿpúyú Tafiiti nu í tillaa təm ntɪ. Ilena í kusi yəlaa sɪ: ɪ səŋ-wɛ na í heeli-wɛ sɪ pá saali Yeliko na pa tantəŋ nyə, ilena pəcə pá tala təyaya.

*Iseyeli nyəma yoonav ke Amoni nyəma na Silii nyəma
(Samiyeli II 10:6-19)*

⁶ Ḿpúyú Amoni nyəma na pa wulav Hanuŋ pa cəkəna fɛɛɛ nte pa tɪ Tafiiti tə. Ilena pá kpaɣa Mesopotami isətaa Silii nyəma, na Maaka na Sopa nyəma, pə yoolaa ke apaa, na pa yoo keɛkənaa na pa kpaɣanəŋ cayaalaa. Ilena pa feli-wɛɣɛ liyitee nyəətu ke tənənənaa hiu na naanəwa. ⁷ Na pá caa yoo keɛkənaa ke iyisi hiu na naanəwa na naale (32000). Ilena pá kpaɣa Maaka wulav na í yoolaa ke apaa. Ḿpúyú pɛɛ pa polaa na pá puli Metepa cəɔ. Na Amoni nyəma náa lu pa acalɛɛ taa, na pá puli yoo.

⁸ Tafiiti nu mpv, ilena í kusi í yoolaa wulav Sowapɪ na í yoolaa taa yoolaa tənə. ⁹ Mpɔyɔɔɛ Amoni nyəma luwa na pá puli ɪcatɛ səsəɔɛ nəŋ. Na awulaa mpa pa kəma-wɛɣɛ sənəv tə pɛɛ pá puli həŋɔɔyɔ lɛŋku ke tawa taa. ¹⁰ Ilena Sowapɪ cəkəna sɪ í ká yoo taa na waali. Ḿpúyú ɪləsa Iseyeli yoolaa taa yoolaa na pɛɛ pá yookina Silii nyəma. ¹¹ Pə kaasa yoolaa kpekəɛ lɛntɛ, ilena í cɛɛ tɛɛɣɛ í neu Apisayi na pɛɛ pá puli Amoni nyəma isɛntaa. ¹² Na Sowapɪ heeli Apisayi sɪ: Ye Silii nyəma í kpila-m, ɛ n kəɔ na í sənə-m. Yaa ye Amoni nyəma kpilina nyá, ɛ maa kəɔ na má sənə-ŋ. ¹³ Təŋə apalətu na tɛ kaasi ta təŋi ta yəlaa na ta ɪsə acalɛɛ tə. ɪɛ ɪsə í la í luyɔ nyəntɪ.

¹⁴ Ḿpúyú Sowapɪ na í yəlaa pa sɔv Silii nyəma tɛɛ sɪ pá yookina-wɛ na Silii nyəma tɔ casəɛ. ¹⁵ Amoni nyəma nawa Silii nyəma tɔ casəɛ. Ilena pɛɛ pá se Sowapɪ neu Apisayi na pá sɔv ɪcatɛ. Ilena Sowapɪ náa məɪ Yosalem.

¹⁶ Silii nyəma nawa sɪ Iseyeli nyəma kəla-wɛ. Ilena pá kusi tillaa sɪ pá polo pá ləsi pa tɛtɔnaa mpa pa wɛ ɪfəlatɪ pəŋə waali tə. Pa nyɔyɔ tɔ ntɛ Hatatəsɛɛ yoolaa nyɔyɔ tɔ səsə Sofaki. ¹⁷ Pa heela-təŋi Tafiiti, ilena í kotɪ Iseyeli yoolaa tənə na pá tɛsɪ Yaatanɪ, na pá kpətənə-wɛ na pá puli pa isɛntaa. Ḿpúyú Silii nyəma tii pa tə. ¹⁸ Ama Iseyeli nyəma ná tɔ pa waali na pá se. Ilena Tafiiti na í nyəma pá kú kpaɣanəŋ na í keɛkənaa ke iyisi naatosompəŋəɔɔ (7000) na yoolaa nəhɛɛ nyəma ke iyisi nule (40000) na pá kú yoolaa nyɔyɔ tɔ Sofaki tə.

¹⁹ Waatu wei awulaa mpa Hatatəsɛɛ ka ŋmakəlaa tə pa nawa sɪ Iseyeli nyəma kəla-wɛ, ilena pá polo na pá na Tafiiti pá ciiki na pá cɛɛ-ɪ pa tɪ. Pə kpaɣav waatu ɪnɪ tə Silii nyəma ɪ caaki Amoni nyəma ke sənəv.

20

*Sowapɪ lɛkvyv ke Lapa ɪcatɛ
(Samiyeli II 11:1; 12:26-31)*

¹ Pənaya sikaa na pá tala waatu wei awulaa tɛkɪ yoo tə. Ḿpúyú Sowapɪ kuu yoolaa na pá polo pá kɔ Amoni nyəma. Na pá tá Lapa ɪcatɛ sɪ pa yookina-tɛ. Na Tafiiti náa caya Yosalem.

Ḿpúyú Sowapɪ yoo na Lapa nyəma na í wakəɪ ɪcatɛ. ² Ilena pá kuu tə taa wontunaa, ilena Tafiiti kpaɣa wola ntenuyɔ ŋku ku wɛ Amoni nyəma tɔyɔ Milikom tə tə. Ntenuyɔ ŋku ku yuŋ ka wɛ ɪsu kiloona hiu na naanəwa ké mpv. Paa tɔwa ku tə ké liyitee pəɛ. Ḿpúyú pa tema-kuyɔ Tafiiti nyɔyɔ. ³ Pə kaasa ɪcatɛ yəlaa, ilena í tɔ-wɛɣɛ wahala təma. Lɛlaa ke tɔŋ fayalaa, na lɛlaa ke pɛɛ saakəlaa, yaa taakukulasɪ sɛtəlaa. Ḿpúyú Tafiiti lapənə Amoni ɪcatɛ tənə. Ilena í na í yəlaa pá məɪ Yosalem.

*Filiisi nyəma yoonav
(Samiyeli II 21:18-22)*

⁴ Pəɛ pə waali ké Iseyeli nyəma pola Filiisi nyəma yoonav ke Kesɛɛ. Waatu ɪnəŋi Husa tɔ Sipikayi kuwa Lefayi tooko Sipayi na pá tisi Filiisi nyəma. ⁵ Yoo lɛŋku taa ké Yayii pəyalɔ

Ulanəŋ kəwa Katı tə Koliyatı neu Lamii. I ŋmantaaya kpátúyú yasəlaya wə ɪsu sayata kpatəle. ⁶ Ḿpúyú pa tasa yooú ləŋku suluyú kə Katı. Tənaɣa pá nawa kolontu tooko nəɣəlv ɪ kə Halafa ləlvəlv tə. I mpee na ɪ nəmpee wə naatoso naatoso. A kpenta hiu na liyiti. ⁷ Apalə ɪnɪ ɪ caa Iseyeli nyəma kə təm, ɪlena Tafiiti taalə Samma pəyalə Sonatan kə-ɪ.

⁸ Tafiiti na ɪ yoolaa pa kəna Filiisi ɪcate Katı tookonaa mpe.

21

Kukaləvə na yuləkusəku (Samiyeli II 24:1-9)

¹ Ḿpúyú kuyaku nakəli Satanı mayasaa sɪ ɪ tɔvɪ Iseyeli nyəma kə wahala. ɪlena í tusi Tafiiti sɪ í kala Iseyeli nyəma. ² Ntəna Tafiiti tə Sowapı na yooú nyuvəv nyəma ləlaa sɪ: I polo í kala Iseyeli tətə tənə yəlaa, na má nyi pa nyuvəv.

³ Ntəna Sowapı cə-ɪ sɪ: Hai, ta caa, Iso í la na Iseyeli nyəma huki təm nunəwa (100). Saŋa ɪsəntə pa tənə pa kə nyá ɪfalaa kə. ɪle pepe təw kə n caa sɪ n nyi pa nyuvəv, na n sɔsɪ Iseyeli nyəma kə ɪsayatə taa?

⁴ Ntəna wulav sɪ í kala kə í kala. ɪlena Sowapı náá cəw Iseyeli tətə tənə na í kala yəlaa na í məli Yosalem. ⁵ Na í heeli wulav sɪ Iseyeli yoolaa wə iyisi iyaya kə təm iyaya, na iyisi nunəwa (110000) na Yuta nyəma kə iyisi nasəle na nutoso na naanəwa (470000).

⁶ Sowapı lanle ka wakələna wulav təm ntəvɪ. ɪle ɪ ta kala Lefii na Pencaməe nyəma.

Iso həma Iseyeli nyəma ŋkpaŋvəv kə Tafiiti ɪsayatə təw (Samiyeli II 24:10-17)

⁷ Ḿpúyú Tafiiti yaasi ɪnɪ ɪ ta maya Iso, na ɪlé í hə Iseyeli nyəma ŋkpaŋvəv. ⁸ Ntəna Tafiiti sələmi Iso sɪ: Tacaa, ma lapa mpə tə, ma wakələa kə. ɪle wii-m ma ɪsayatə ntı. Ma lapa kumələntə kə.

⁹ Ḿpúyú Tacaa heela Tafiiti layatə tasəlv Iso kuyəɣətvəv teləsəlv Katı sɪ: ¹⁰ Polo n heeli Tafiiti sɪ ma sɪ wahalanaa tooso sɪ í ləsɪ pa taa kuləvm na má kəna-ɪ.

¹¹ Ḿpúyú Katı pola Tafiiti kiŋ na í pəəsɪ-ɪ sɪ: Tacaa sɪ weye n ləsəvɪ? ¹² Nyəɣəsɪ í lu pusɪ tooso? Yaa n se nyá kolontunaa kə ɪsətvənaa tooso? Yaa Iso í tili ɪsətaa tillu na í pəli yuləkusəku kə kuyəeŋ tooso kə Iseyeli tətə tənə taa? Mayasɪ nyá taa na n cə na má heeli wei ɪ tila-m tə.

¹³ Ntəna Tafiiti cə-ɪ sɪ: Ma lanle pəsaa kə. Pə kəla-m teu sɪ má pətɪ ma təvɪ Tacaa niŋ taa. Sana ɪnɪ í hə tá ŋkpaŋ na mpi yəlv ká həmɪ-ɪ tə. Mpi tə, ɪ pətətvəle təwaya.

¹⁴ ɪlena Iso kəna yuləkusəku, na Iseyeli nyəma sɪ yəlaa iyisi nutoso na naanəwa (70000).

¹⁵ Ḿpúyú Tacaa tila ɪsətaa tillu wei ɪ kuyɪ təvə Yosalem. ɪsətaa tillu talaa ɪsu ɪ ká niki kuyəv, ɪlena Iso layasɪ huwəe na í səŋsɪ-ɪ sɪ: Yele mpə pə mayanaa.

Waatu ɪnɪ ɪle, ɪsətaa tillu wə Yepusi tə Olənaŋ təvənaɣa təmate nté. ¹⁶ Tafiiti kusa ɪse, ɪlena ɪ ná ɪsətaa tillu kə atə atə na í kpələsəvɪ ɪ layatə na Yosalem təw. Ḿpúyú í na səsaa mpa paa suu ləyaya fələtvənaa taka tə pa hota pa ɪsəntəw. ¹⁷ Ntəna Tafiiti sɪ: Hai, ma wakələna. Mpi tə, má yəɣətvəna sɪ pá kala kukaləvə. Yəlaa panə pa taa nəɣəlv ta la taalı nəɣəlv. Mpə tə, pu wəe sɪ má na ma təvaya nyəma tá təw kə Iso í tə niŋ.

Tafiiti ŋmawa Tacaa kə kətaya təlate (Samiyeli II 24:18-25)

¹⁸ Ḿpúyú Tacaa ɪsətaa tillu heela Katı sɪ: Heeli Tafiiti sɪ polo timpi Olənaŋ makı ɪ təvənaɣa tə na n ŋmá Tacaa kə kətaya təlate.

¹⁹ ɪlena Tafiiti tēe, ɪsu Tacaa heeluyə Katı sɪ í heeli-ɪ tə. ²⁰ Olənaŋ na ɪ pəyalaa liyiti paa wəna tənə, na pá makı pa təvənaɣa. Ḿpúyú pa ná ɪsətaa tillu ɪlena pá se na pá ŋməli. ²¹ Tafiiti tala tənə na apalə ɪnɪ í na-ɪ, ɪlena í lu kataya taa na í polo na í həntɪ-ɪ atə. ²² ɪlena Tafiiti təmɪ-ɪ sɪ: Pəetəna-m nyá kataya na má fəli-ŋ na má ŋmá Tacaa kə kətaya təlate, na yuləkusəku kəne

kó su tənaya. ²³ Ntəna Olənanj si: Hai, tacaa, kpaya na n lana mpi n caaki tɔ. Ma keeke keke na pə naan, faya keeke na n la kotaya taasi. Kpaya naan na tɔɔnaya na n la kotaya. Ma ha-n pə tənə.

²⁴ Ilena wulav tɔ si: Aai yoo, ma caa ma feli-n pə liyitee ké, taa ha-m. Maa caa si má la Tacaa ke kotaya ke nyá nyəm, yaa pulv mpi pə tɔɔ ma ta wu tɔ.

²⁵ Mpyúy Tafiiti fela Olənanj ke wula nyəɣətv nasətosə (600) ke kataya nke ka tɔɔ. ²⁶ Ilena Tafiiti nmá Tacaa ke kotaya tɔlate ke lonte nté tɔ taa. Na í la kotasi nsi kəkə lusa si tənə tɔ na nɔɔ kolumaya kpentɔv nyənsi. Na í sələmɪ lso na lso tisi kəkə na ká nyaya i kotasi. ²⁷ Mpyúy Tacaa tɔma isətaa tillu si: Məhna nyá layate ke tɔ suɣute taa.

²⁸ Mpyúy Tafiiti cekənaa si Tacaa mɔwa i sələmɔv ke Yepusi tv Olənanj kataya taa tənə. Ilena Tafiiti laki tənaya kotasi. ²⁹ Waatu unɪ tɔ lso cokəle nte Moisi ka lapa wulaya tetv taa tɔ na pə kotaya tɔlate pu we Kapawənj təkətəle ké. ³⁰ Ama Tacaa isətaa tillu layate tɔm ka kpawa Tafiiti ke sɔɣəntv. Ile i ta pəsi na í tala tənə si i seeki-i.

22

¹ Pə tɔɔ ké Tafiiti tənaya si: Cəneye paa nmá Tacaa təsəele na kotaya tɔlate nte tɔ tɔɔ lseyeli nyəma ka laki kotasi tɔ.

Tafiiti lɔpv si i nmaaki lso təsəele

² Mpyúy Tafiiti tɔma si: I koti lseyeli taa cayalaa. Ilena Tafiiti tv-weye təmle si pá saaki pəe wena paa nmana lso təsəele tɔ, ³ na í tayanɪ nyəɣətv tuutuuma wei paa luna kampɔnaa nyəma kəkaməe tɔ na nyəma kəkolisee nna pa tɔlɔɣəna nənɔɔsi tɔ na í kaa nyəɣəlvɔv kusemɔv ke tuutuuma tɔtɔ. ⁴ Na í kaa taasi kɔpənsi nsi Sitənj na Tiii nyəma kəɣayana-i tɔɔ tuutuuma. ⁵ Tafiiti mayasaya i taa ké si: Ma pəyalv Salɔmən ké pəyaya, i ta nyənta pulv. Pəyele pə wee si pá nmá lso təsəele nteye na tɔ taa weena saala ké tetv tənə taa. Mpv tɔ, maa tayanɪ mpi pə wee si paa lana tɔ. Pə tɔɔ ké i tayanə wontunaa payale na pəcɔ í sí.

Tafiiti tv Salɔmən si i nmá lso təsəele

⁶ Mpyúy Tafiiti yaa i pəyalv Salɔmən na í tv-i si í nmá lseyeli lso Tacaa ke i təsəele. ⁷ Na í heeli-i si: Ma pu, maa twa ma taa ké si maa nmá lso Tacaa ke timpi paa se-e-i tɔ. ⁸ Ama lso cə-m si ma sula yəlaa kɔv ke yoo taa. Pə tɔɔ ké pə fəi si má nmá-i timpi paa seeki-i tɔ. ⁹ Ma pəyaya kulɔlaya kaa wee yoolu isu má. Kaa la heesvɔv tv ké. lso má ma kaa ye le na ma pəyalv kolontunaa mpa pa cəɔna-i tɔ pá yoonə-i. Halɪ i həte nté Salɔmən. Pə nyvɔv nté si heesvɔv tv. Maa ye le ké na lseyeli nyəma heesi na pá cayana pa tɔɣi i kawulaya waatu tənə taa. ¹⁰ Inɪ i ka nmana-m timpi paa seeki-m tɔ. Maa nyənəɣi-i ma pəyalv, na ilé í nyənəɣi maya i caa. Maa ye le na i kawulaya la tɔnj ke lseyeli ke tam tɔɔ. ¹¹ Ntəna Tafiiti tasa si: Ma pu, nyá lso Tacaa í sənə-n na n pəsi na n nmá-i timpi paa se-e-i tɔ. lso i yəɣətvɔv nyá tɔɔ tɔ. ¹² I tv-n layatv na n cekəna kɔpəntv na isayatv ke waatu wei i ka tv lseyeli nyəma ke nyá nin taa tɔ. Ilena n pəsi na n təkɪ i kiiu. ¹³ Ye n təkəɣi kəsəsutv na kɔtɔtɔv nti i hula Moisi na i cəla lseyeli nyəma tɔ na n laki-ti, n ká waa pə tənə pə taa. Təɣə apalɔtv na n nyə tɔnj, taa nyana pulv, pəcɔ taa sele. ¹⁴ Ma kaasa ma ti na má kaa wulanəa mpaɣa Tacaa təsəele nman tɔ tɔ, pa tee tɔɔnənaa iyisi tooso (3000). Liyitee nyəɣətv ná tee tɔɔnənaa iyisi hiu na naanəwa (30000). Na pə kaasi nyəɣəlvɔv kusemɔv na nyəɣəlvɔv mayamaya ke tuutuuma. Ma tɔma kpenkpelasi na pəe ke tayanvɔv na má su. N pəsəɣi na n sɔɔsi pə tɔ tɔtɔ. ¹⁵ N ka weena tɔma lataa payale, paa nmalaa na saakəlaa na nin tɔma lataa leləa. ¹⁶ N wena wulanəa na liyitee nyəɣətv na nyəɣəlvɔv kusemɔv na nyəɣəlvɔv mayamaya ke tuutuuma. Ile svv nyá təmle taa. Tacaa í wee nyá waali.

¹⁷ Pəle pə waali ké Tafiiti twa lseyeli nyvɔv nyəma tənə si pá kəɔ pá sənə i pəyalv Salɔmən. ¹⁸ Na í tɔ si: Tacaa mə lso we mə waali ké, na í ye le na tetv tənə caya tɔpamm ke hatoo waatu wei i tv tɔ yəlaa kancaalaya nyəma ke ma nin taa tɔ. Mpe pa pəsəna nteye Tacaa na i yəlaa pa

təmlə nyəma. ¹⁹ Mpu tɔ, í sɛɛsɪ ɪsələ na lotu kolumtu na í pɛɛkɪ Tacaa mə Iso na í ɲmá-ɪ timpɪ paa sɛɛ-ɪ tɔ, na í su ɪ atakaa na wontu katɛ nyəntu kɛ tənə.

23

Lefii nyəma təma

¹ Tafiiti kpatəla teu, ɪlɛna í kpa ɪ pəyalu Salumən kɛ Iseyɛli wulav. ² Na í kotɪ Iseyɛli nyuyɔ nyəma tənə na kətəlaa na Lefii nyəma.

³ Mpuɣɔ pa kala Lefii nyəma apalaa mpa pa pusɪ wɛ hiu na naanɔwa na waali tɔ. Pa wɛ yəlaa iyisi pələfɛɪ nule (38000). ⁴ ɪlɛna Tafiiti ləsi pa taa kɛ yəlaa iyisi hiu na liyiti (24000) sɪ pá fɛɲɪyɪ Iso təsɛɛɛ ɲmaɪ na yəlaa iyisi naatoso (6000) kɛ nyuyɔ nyəma na təm huɫaa. ⁵ Yəlaa iyisi liyiti (4000) kɛ nənɔɔsɪ tanɫaa. Yəlaa iyisi liyiti (4000) náá san Iso na cəmənɲ wei Tafiiti yelaa na pá lu tɔ. ⁶ ɪlɛna pá faya Lefii nyəma kɛ kpeka na pə kɛɛsənə pa lulɔɲ nyuyɔ nyəma, ɪsu Lefii pəyalaa Kɛɛsən na Kehatɪ na Melali.

⁷ Kɛɛsən piya nté Latən na Simeyi. ⁸ Latən ná lula piya tooso kɛ. Yehiyɛli na Setam na Sowɛɛli. ⁹ Simeyi kɛ piya tooso, Selomitɪ na Hasiyɛli na Halən. Latən pəyalaa lulɔɲ nyɔɔɲ nyəma nté. ¹⁰ Simeyi ílé ɪ piya wɛ liyiti tɔtɔ, Yahatɪ, na Sisa na Yewusi na Peliya. ¹¹ Yahatɪ kɛɛ kancaalaya nyən, na Sisa kɛ naale nyən. Yewusi na Peliya pa ta hiki piya kɛ səsəm. ɪlɛna pá kpɛntɪ-wɛ ɪsu lulɔɲ kolumɔyɔ.

¹² Kehatɪ lula piya liyiti kɛ. Aməlam na Isaa na Hepələn na Wusiyɛli. ¹³ Aməlam piya nté Alən na Moisi. Mpuɣɔ pa ləsa Alən na ɪ lulɔɲ nyəma kɛ tam tɔɔ sɪ pa tike pá paasənə katɛ taa katɛ tɛɔayalɛ na pá lakɪ Tacaa kɛ tulaalɔnaa kətasi na ɪ təmlɛ na pá kooliyɪ yəlaa kɛ nɔɔsɪ kupanɪsɪ na Tacaa hətɛ taa. ¹⁴ Moisi kɛ Iso yulu kɛ, paa na mpu ɪ piya wɛ Lefii lulɔɲ nyəma taa kɛ ɪsu yəlaa kɛ yem. ¹⁵ ɪ pəyalaa nté Kɛɛsəm na Iliyesɛɛ. ¹⁶ Kɛɛsəm pəyalu kɛɛ Sepuwɛli. ¹⁷ Pəyaya kulumaya kɛ Iliyesɛɛ lulaa ɪ ta tasa nakəli. Pa yaa-kɛ sɪ Lehapiya. Ama Lehapiya pəyalaa wenna payalɛ. ¹⁸ Isaa pəyaya nté Selomitɪ. ¹⁹ Hepələn pəyalu kancaalaya nyən nté Yeliya. Naale nyən nté Amaliya, tooso nyən nté Yasiyɛli, na liyiti nyən kɛ Yekamam. ²⁰ Usiyɛli pəyaya kancaalaya nyənka nté Mika, na naale nyənka kɛ Isiya.

²¹ Melali piya nté Malii na Musi. ɪlɛna Malii náá luhl piya naale, ɪlasaa na Kisi. ²² Mpuɣɔ ɪlasaa ná sɛpa ɪ ta hiki apalɔpəyaya. Alɔpiya tike kɛ ɪ hikaa. ɪlɛna ɪ caa newaa pəyalaa náá kpaya-wɛ. ²³ Piya toosoɲo Musi na Lulaa. Mpeɣɛɛ Malii na ɪtɛɛ na Yelemɔtɪ.

²⁴ Lefii lulɔɲ nyəma nté na mpeɣɛɛ pa nyɔɔɲ nyəma na pə kɛɛsənə ɪsənə pa tu pa həla kɛ kəkəɫuyɔ takəlaya taa tɔ. Pa pusɪ takɪ hiu hiu tɔyɔ pa caaləyɪ Tacaa təmlɛ kɛ Iso təsɛɛɛ taa.

²⁵ Tafiiti ka yəyɔta mpu sɪ Iseyɛli Iso Tacaa yelaa na yəlaa hɛɛsɪ na ɪ mayamaya ɪ wɛ Yosalem taa kɛ tam. ²⁶ ɪlɛ Lefii nyəma kaa tasa Iso cokəɛ na ɪsɔ sɛɛv wontu tənaya lona layasuyɔ.

²⁷ ɪlɛna pá ɲmaakɪ pa həla kɛ waatɔ wei pa takɪ pusɪ hiu hiu tɔ. ɪsu Tafiiti ka suw tɔ. ²⁸ Na Alən lulɔɲ nyəma náá tuyɔ-wɛyɛ təmlɛ kɛ Iso təsɛɛɛ taa na pə patəma taa na pá tayanəyɪ kətaya wontu na pá lakɪ pə ɪsɔ sɛɛv təma lɛnna. ²⁹ ɪsu Iso potopotonaa tuyɔ, na kutəyɔv ɲku pa lakɪ kətaya tɔ pə mulɔm mpi pa tuyɪ kəkəsum fɛɪ kakalasɪ na kakalasɪ nsi pa tuyɪ nim taa tɔ, na tinte pə mulɔm tayanuyɔ. Na pá fɛɲɪyɪ sanəyanaa na mayasəlasɪ pə tɔɔ. ³⁰ Pə wɛɛ sɪ yonyoolaa í wɛɛ tam kɛ tanən na taanaya, na pá san Tacaa na pá kusɪ ɪ nyuyɔ. ³¹ Na kətəlaa lakɪ-ɪ kətasi nsi kəkə lusa sɪ tənə tɔyɔ kuyaku kuhɛɛsuyɔ wule, na ɪsɔtɔ kuyaku kancaalaya nyənku, na acima lɛnna wule. Mpuɣɔ Lefii nyəma ká lakɪ pa təma kɛ tam kɛ Tacaa ɪsɛntaa ɪsu pa tu-wɛ tɔ. ³² Paa paasənə Iso cokəɛ na katɛ taa katɛ nan. ɪlɛna pa tɛɛtɔnaa Alən pəyalaa náá lakɪ Iso təyaya taa təma.

24

Kətəlaa kpeka

¹ Mpuɣɔ pa faya Alən lulɔɲ nyəma kɛ kpeka kpeka. Piya liyiti kɛ ɪ ka lulaa. Mpeɣɛɛ Natapɪ, na Apihu, na ɪlasaa, na ɪtamaa. ² Ama səm kɔɔla Natapɪ na Apihu na pá yelɛ pa caa. Pécó

pa fəina pəyalaa. Pə tōw kē pə yela llasaa na ltamaa pá tike na pa lakı kətvu təmlə. ³ Pələ pə waalı kē Tafiiti na llasaa luluvu tu Satəki, na ltamaa luluvu tu Ahimelekı, pa faya kətəlaa kē kpeka na pə kəsəna pa təma. ⁴ İlena pá ná sı llasaa nyəma kəla pəyalə kē ltamaa nyəma. Pə tōw kē pa faya llasaa nyəma kē luluvu kpeka naanəwa na naatoso, na ltamaa nyəma kē kpeka pələfəi naanəwa na pa nyuvu nyəma. ⁵ Tete kē pa tōwa na pá kpəna kətəlaa na İso təsele təmlə lataa kē llasaa na ltamaa pa luluvu taa.

⁶ Məpəyú Lefii kpekəle tu Semaya pəyalu Netaneyeli wei ı kē takəlası ɲmaalu tō, ı ɲmaa pa həla kē wulav na nyuvu nyəma, na kətvu Satəki na Apiyataa pəyalu Ahimelekı na kətəlaa na Lefii luluvu nyuvu nyəma pa ısentaa. Təm naale naaleye pa tō tete kē llasaa luluvu nyəma tōw, na ltamaa luluvu nyəma tōw kē təm kuləm kuləm. ⁷⁻¹⁸ Kpeka nyuvu nyəma mpa pa tō tete na pá kpə tō pa həla ntō:

1. Yoyalipı
2. Yetaya
3. Halim
4. Sewolim
5. Maləkiya
6. Miyaməɲ
7. Hakəsı
8. Apiya
9. Yesuwa
10. Sekaniya
11. Uiyasipı
12. Yakim
13. Hupa
14. Yesepapı
15. Piləka
16. İmē
17. Hesii
18. Hapisesı
19. Petahiya
20. İsekiyəli
21. Yakeɲ
22. Kamuli
23. Telaya
24. Maasiya

¹⁹ İsəna pa pıla kpeka yəlaa kē pa təmlə tōw təyole, sı pá təɲ pa caa Aləɲ kəsəsutv na pá kəsəna ısəna İseyeli İso Tacaa ka su-ı tō, na pá suv İso təsele taa kē təmlə lapv.

Lefii nyəma ləlaa həla

²⁰ Lefii nyəma ləlaa nyuvu nyəma həla ntō cənə.

Aməlam luluvu nyəma nté na Supayeli. Supayeli nyəma nté na Yetiya. ²¹ Lehapiya nyəma taa kancaalaya tu nté İsiya. ²² İsa luluvu nyəma nté na Seloməti, Seloməti nyəma nté na Yahati. ²³ Hepələɲ pəyalu kancaalaya nyəɲ nté Yeliya, naale nyəɲ kē Amaliya, na tooso nyəɲ kē Yasiyeli, na liyiti nyəɲ kē Yekamam. ²⁴ Usiyeli pəyalu kele Mika. Mika luluvu taa tu nté Samii. ²⁵ Mika ını ı neu İsiya luluvu taa tu nté Sakalı. ²⁶ Melali pəyalaa nté Malii, na Musi, na Yasiya. ²⁷ Melali luluvu nyəma mpa ı pəyalu Yasiya ləlaa təyole Soham, na Sakuu na İpili. ²⁸⁻²⁹ Malii pəyalaa ka wə naaleye, llasaa na Kisi. Ama llasaa ná fəina pəyalu. Kisi pəyalu kele Yelameyeli. ³⁰ Musi pəyalaa nté Malii na İtəe na Yeliməti.

Lefii luluvu nyəma nté. ³¹ Aləɲ luluvu nyəma ka tənə tete na pá kpə pele tətəyə wulav Tafiiti na Satəki na Ahimelekı na kətəlaa nyuvu nyəma pa kin. Na pá lá məpəyú taalənaa na newaa.

25

Yonyoolaa kpeka

¹ M̀p̀ỳỳ Tafiiti na Isə sɛɛv kpeka nyɔyɔ nyɔ́ma, pa kpa Asafi, na Hemaŋ, na Yetutuŋ, pa lɔlɔ nyɔ́ma na pa mpaa si, pá yoo Isə Təm yontu na saŋkɔnaa, na cəməŋ, na kpeŋkpeŋnaa. Təmle nté tə lataa həla nté:

² Asafi wei ɪ yookaɣa Isə Təm yontu ɪsu wulav ka heeluyɔ-ɪ tɔ. Inɪ ɪ paasayana ɪ pəyalaa Sakuu, na Yosɛɛfɔ, na Netaniya, na Asalela.

³ Yetutuŋ pəyalaa nté Ketaliya, na Seli, na Yesaya, na Simeyi, na Hasapiya, na Matitiya. Pa naatoso inɪ, pa caa wei ɪ yookaɣa Isə Təm na saŋkɔ na ɪ saŋɪ-ɪ tɔ, inɪ ɪ paasayana-we.

⁴ Hemaŋ pəyalaa nté Pukiya, na Mataniya, na Usiyeli, na Sepuweli, na Yelimɔti, na Hananiya, na Hanani, na Iiyata, Kitaliti, na Lomameti-Isɛɛ, na Yosepekasa, na Maloti, na Hotii, na Mahasiyɔti. ⁵ Hemaŋ pəyalaa nté pa tənaya mpv, na inɪ ɪ ka kɛna wulav nalv na ɪ tɛləsəɣɪ-ɪ Isə kuyɔɣɔtɔtɔ. Apalɔpiya naanɔwa na liyiti na alɔpiya liyiti kɛ Isə hawa apalv inɪ si pə kɔsi ɪ nyɔyɔ.

⁶ Isə tɛsɛɛ taa ké mpe inɪ pa caanaa Asafi, na Yetutuŋ, na Hemaŋ pa paasayana-we, na pá yooki yontu na kpeŋkpeŋnaa, na cəməŋ, na saŋkɔnaa, ɪsu wulav ka suv tɔ. ⁷ Yonyoolaa sɔsaa mpe na pa kpekəle taa nyɔ́ma, mpa paa hula Taca sam yontu kɛ mpv tɔ, paa we yəlaa pələfɛi ŋmɔnyɔ na nunaasa na naanɔwa (288) ké.

⁸ Tɛtɛ ké pa tɔwa na pá kpa pa tɔna. Pa ta faya ifepiya, na akpatəlaa, yaa yonyoolaa nyəntaa na kpələməlaa.

⁹⁻³¹ Kpeka nyɔɔŋ nyɔ́ma mpa pa tɔ tɛtɛ na pá kpa tɔ pa həla ntɔ:

1. Asafi pəyalv Yosɛɛfɔ
2. Ketaliya
3. Sakuu
4. Isəli
5. Netaniya
6. Pukiya
7. Yesalela
8. Yesaya
9. Mataniya
10. Simeyi
11. Asaleli
12. Hasapiya
13. Supayeli
14. Matitiya
15. Yelemɔti
16. Hananiya
17. Yosepekasa
18. Hanani
19. Maloti
20. Iiyata
21. Hotii
22. Kitaliti
23. Mahasiyɔti
24. Lomameti-Isɛɛ

Paa kpekəle nyɔyɔ tɔ wei na ɪ kpekəle nyɔyɔ nyɔ́ma pa we yəlaa naanɔwa na naale ké.

26

Nənəəsi tanlaa kpeka

¹ Nənəəsı tanlaa ka wena pa kpeka ké. Kolee luluyv tu Kolee pəyalv Meselemya, Asafi saali ² pəyalaa we naatosompəyolaya. Pa həla ntə isu pa kəla təma tə. Sakalı, na Yetiyayeli, na Sepatiya, na Yatəniyeli. ³ İlam, na Yohanan, na İliyohenayi.

⁴ Opeti-İtəm nyəma we pələfei naanəwa. Pa həla ntə, isu pa kəla təma tə. Semaya, na Yosapatı, na Yowa na Sakaa, na Netaneyeli. ⁵ Amiyeli, na İsakaa, na Pewulitayi. İso ka koola Opeti-İtəm ke kupantu ké. ⁶ İ pəyalv Semaya pəyalaa ka ké yoolaa taa yoolaa ké pa luluyv taa ké. Mpi tə, paa ké kpelikpeka nyəma. ⁷ İ pəyalaa mpeyele Otini, na Lefayeli, na Opeti, na İləsapatı, na pə səsəna pa newaa İlihu na Semakiya, paa ké yoolaa taa yoolaa ké. ⁸ Opeti-İtəm inı i luluyv nyəma na pa pəyalaa mayamaya na pa luluyv nyəma lelaa ka ké yoolaa taa yoolaa ké. Pa tənə paa we yəlaa nutoso na naale.

⁹ Meselemya pəyalaa na i newaa kpekəle nyəma ka ke yoolaa taa yoolaa ke pəle fei hiu ké.

¹⁰⁻¹¹ Melali luluyv tu Hosa pəyalaa nté liyiti, isu pa kəla təma tə, pa taa səsə nté Simili, na Hilikiya, na Tepaliya, na Sakalı. Paa na Simili taa ké kancaalaya pəyaya tə, i caa ka hana-i lonte nté. Hosa pəyalaa na i newaa pa kpekəle tənə we yəlaa naanəwa na tooso.

¹² Kpeka anı a nənəəsı tanlaa nyəən nyəma, na a yəlaa pa lakaya pa təmlə ke İso təsele taa ké. ¹³ Mpyəy səsaa na ifepiya pa tə tətə na pá tala nənəəsı kutanjası ke teitei na pá keesəna pa lulə, pa ta fayası nəyolə.

¹⁴ Pa mayasa mpv İlena pə kpa Selemya na i caya İlim təlule təə nənəyə. Na pá su i pəyalv Sakalı wei i ké layatv tasulv kupan təyə İlim ntəyən təə nyənka. ¹⁵ İlena pá su Opeti-İtəm ke İlim mpətən təə nyənka. Na i pəyalaa náa feniyi wontu təsulə kutuluy. ¹⁶ Supim na Hosa pa tanəyənə İlim tətulə nənəyə nka pa yaa sı, Saleketi tə. Mpaav kukpakpav taa ké kele ka wee.

İsəna paa faya kpeka wena a tanaya nənəəsı təyolə: ¹⁷ Lefii nyəma naatosə ná tanaya İlim təlule nənəyə ke paa kuyaku nku. Na yəlaa liyiti náa tanəyi pə ntəyən təə nyənka ke paa kuyaku nku. Na yəlaa liyiti náa tanəyi İlim mpətən təə nənəyə ke paa kuyaku nku. Na yəlaa liyiti tətəyə wontu təsulə ke naale naale. ¹⁸ Na yəlaa liyiti ke İlim tətulə təə kənəkən taa kutuluyv kəsəəsyv kin ke hapələ cələ. Na naale na kutuluyv mayamaya cələ.

¹⁹ Kolee na Melali pa lulə taa tanlaa kpeka nté.

Lefii nyəma təma İenna

²⁰ Lefii nyəma lelaa paasayana İso təsele kpancoən, na wontunaa mpa pa lakəna İso təmlə tə. ²¹ Keesən luluyv tu Latən luluyv nyəən nyəma həla nté Yehiyeli ²² na i piya. İlena Setam na i neu Soweli, pá paasəyənə İso təsele kpancoən. ²³ Pə kaasa Aməlam na İsa na Hepələn na Usiyeli, pa lulə kpeka taa tə, ²⁴ Moisi pəyalv Keesəm luluyv tu Sepuweli ka kəna kpancoən tanlaa nyuyv tə. ²⁵ Luluyv nku ku taa ké İliyesee wee. İliyesee inəyələ Keesəm neu pəyalv. İliyesee pəyalv Lehapiya lələnə Yesaya, Yesaya lələnə Yolam, na Yolam náa lələ Sikəli, na Sikəli náa lələ Selomiti. ²⁶ Selomiti na i newaa pa paasayana wontunaa mpa pa hawa İso tə. Paa wulav Tafiiti na i lulə nyəən nyəma na yoolaa iyaya (1000) nyuyv nyəma na nənəwa (100) nyuyv nyəma na yoolaa nyuyv nyəma lelaa. ²⁷ Mpe inı paa ha Tacaa ke wontunaa mpa pa hika yoo taa təyə sı pa tayanənə İso təsele. ²⁸ Pə tənə mpi İso kuyəytutv tələsulv Samiyeli na Kisi pəyalv Sayuli na Nee pəyalv Apənee na Seluya pəyalv Sowapı-we paa hawa İso tə, Selomiti na i newaa pa nyənayana pə təə.

²⁹ İsa pəyalv Keniya na i pəyalaa pa paasayana İseyeli tətə təmnəa na huvle.

³⁰ Hasapiya na Hepələn luluyv taa yəlaa iyaya na nasətosə na nənəwa (1700) mpa pa təma we teu na pa nyuyv kulaa tə, mpe pa fenayana İseyeli tətə nti tu we Yaatanı İlim tətulə təə tə, na pá paasəyənə tətə na İso seev pə təm. ³¹ Yeliya ka kəna Hepələn nyəma luluyv nyuyv tə. Tafiiti kawulaya pənaya nule nyənka taa ké pa tənə luluyv nku ku loosi, na pá hiki Kalaati tə Yasəe ke i luluyv nyəma mpa pa təma we teu na pa nyəən kulaa tə. ³² Mpyəy Tafiiti ləsa luluyv nku ku taa ké yoolaa taa yoolaa ke iyisi naale na nasətosə na nənəwa (2700) na i səsə

Yeliya təə. Pa tənaya mpu pa ké lulə nyəə nyəma ké si pa paasəyəna Lupen na Katı kpeka na Manasee kpekəle həyələyü ŋku ku wəna pəyə waalı təə tə, pa tətə na pə Isəsəele təm.

27

Yoolaa tayanvüv

¹ Isəyeli nyəma mpa pa lakaya wulav təmle təyələ. Pa taa ka wə lulə nyəə nyəma, na yoolaa iyaya (1000) nyūyū nyəma, na yoolaa nūnūwa (100) nyūyū nyəma, na tətə təm paasənlaa. Pa təmle nté yoolaa fayav na pá lakı isətu isətu ke pənaya taa na pá kaasəyi təma. Paa kpekəle nteye yəlaa iyisi hiu na liyiti (24000). ²⁻¹⁵ Nyūyū nyəma mpa pa paasayana-wə tə pa həla ntə. Isətu kancaalaya nyəə nyəma nyūyū tū nté Pelesı luləyū tū Sapitiyeli pəyalu Yasopam. Inı i ka kəna i kpekəle taa yoolaa səsaa nyūyū tū. Isətu naale nyəə nyūyū nyəma nté Ahowa tū Totayi na pá səsəna i waalı tū Mikələn. Isətu tooso nyəə nyəma nyūyū tū nté kətulə səsə Yoyata pəyalu Penaya. Penaya inı i ka ké yoolaa hiu na naanūwa kpekəle taa ləlu ke waatu wei i pəsə nyūyū tū təyə. I pəyalu Amisapatı ka mūna i kpekəle na i paasəyəna. Isətu liyiti nyəə nyūyū nyəma nté Sowapı pəyalu Asayəli. Pələ pə waalı ké i pəyalu Sepatiya. Isətu kakpası nyəə nyūyū tū nté Isəla luləyū tū Samutı. Isətu naatosə nyəə nyūyū tū nté Tekūwa tū İkesı pəyalu İla. Isətu naatosompəyəlaya nyəə nyūyū tū nté İfəlayim kpekəle tū Helesı ke Palən. Isətu pələfəi nyəə nyūyū tū nté Səla luləyū tū Husa tū Sipikayi. Isətu pəyəlayafəi nyəə nyūyū tū nté Anatəti tū Apiyesə ke Pencamə kpekəle taa. Isətu naanūwa nyəə nyūyū tū nté Netofa tū Malayi ke Səla luləyū taa. Isətu naanūwa na kuləm nyəə nyūyū tū nté İfəlayim kpekəle tū Penaya ke Pelatən. Isətu naanūwa na naale nyəə nyūyū tū nté Netofa tū Helitayi ke Otiniyē luləyū taa.

Kpeka nyəə nyəma

¹⁶ Isəyeli kpeka nyəə nyəma ka wəna pa səsaa, halı pa həla ntə. Lupen kpekəle taa nyəə nté Sikəli pəyalu İliyesə, Simiyən kpekəle taa nyəə nté Maaka pəyalu Səfatiya.

¹⁷ Lefii kpekəle nyəə nté Kemuweli pəyalu Hasapiya. Alən luləyū nyəma nyəə nté Satəki.

¹⁸ Yuta kpekəle nyəə nté Tafiiti taalūnaa taa ləlu İlihu. Isakaa nyəma nyəə nté Mikayəli pəyalu Omili.

¹⁹ Sapulən nyəma nyəə nté Opatiya pəyalu İsemaya. Nəfətali nyəma nyəə nté Asəliyeli pəyalu Yeliməti.

²⁰ İfəlayim nyəma nyəə nté Asasiya pəyalu Osee. Manasee kpekəle həyələyü ŋku ku wəna ilim tətulə təə tə, kulə ku nyəə nté Petaya pəyalu Sowəli.

²¹ Na həyələyü ŋku ku wənna ilim təlulə təə ké Kalaatı tətə taa tə ku nyəə nté Sakalı pəyalu İtoo. Pencamə kpekəle tū nté Apənə pəyalu Yasiyeli.

²² Tan kpekəle tū nté Yeloyam pəyalu Asaleli.

Isəyeli kpeka səsaa nté.

²³ Tafiiti taa kala ifəpiya mpa pa wəna pusı hiu yaa pa səkə mpu tə. Mpi tə, Tacaa ka təmaya sı i ká yeke na Isəyeli nyəma huki isı isətuləŋası. ²⁴ Seluya pəyalu Sowapı ka caala kəkəlyü ŋku, ilə i taa tē-kūyū. Mpi tə, Tacaa mū-wə na pááná ke yaası inı i təə. Mpu pə lapəna na pá tá tó Isəyeli nyəma nyūyū ke wulav Tafiiti təma takəlaya taa.

Tafiiti təmle nyəma səsaa ləlaa

²⁵ Atəyeli pəyalu Asəmafəti ka kəna kawulaya kpancoou təə nyənlu.

Na Osiyasi pəyalu Sonatan keke acalə səsəna na səkpəna na cacakən tē təyənası təsulə na yoolaa tətənlenaa təyənası təsulə nyənlu.

²⁶ Kelupı pəyalu Isəli keke tətə taa hataa paasənlaa nyūyū tū.

²⁷ Lama tū Simeyi keke tūŋ wei pa yaa sı ləseŋ tə i paasənlu.

Səfam tū Sapəti keke ləseŋ tūŋ inı i sulum paasənlu.

²⁸ Pəti-Ketē tū Paalı-Hanan keke tūŋ wei pa yaa sı Olifinaa na Sikomə tə pə paasənlu. Na Yowası keke nim təsulə paasənlu.

- ²⁹ Saləŋ tʉ Sitilayi ka paasayanana təna naaŋ.
 Atəlayi pəyalʉ Safatɪ kɛlɛ tɛtɛka taa naaŋ kʉtiikin paasənʉ.
³⁰ Isəmayɛli tʉ Opili kɛlɛ yooyoona pasənʉ.
 Melono tʉ Yetiya kɛlɛ kpaŋasɪ alɔnyənsɪ paasənʉ.
³¹ Hakili tʉ Yasisɪ kɛlɛ heenə na pəŋ pə paasənʉ.
 Yəlaa mpa pa paasayana wulav nyəmnaa tə pa həla nté.

Tafiiti cəɔ nyəma

³² Tafiiti caa neu Yonatan ka ké yulʉ layatʉ ké na í wəna nyəm. Inɪ ɪ ka kəna wulav layatʉ tasəɔ. Hakəmoni tʉ Yehiyeli kɛlɛ wulav piya sɛyəsəɔ. ³³ Ahitofeli ka ké wulav layatʉ tasəɔ tətə. Na Aləkii tʉ Husayi kɛlɛ ɪ taapalʉ na ɪ taa təm nyəntʉ. ³⁴ Mpa pa lɛɛta Ahitofeli lonte taa təyɔlɛ Penaya pəyalʉ Yoyata na Apiyataa. Sowapɪ kɛlɛ wulav yoolaa təna nyuyʉ tʉ.

28

Tafiiti hvləyɪ sɪ Salvməŋ ká lɛɛɪ ɪ lonte taa

¹ Ḿpóyó wulav Tafiiti kota Yosalem kɛ lɛyɛli nyuyʉ nyəma təna. Paa kpeka nyɔɔŋ nyəma na yoolaa tintika iyaya (1000) iyaya (1000) nyɔɔŋ nyəma, na nunʉwa (100) nunʉwa (100) nyɔɔŋ nyəma na wulav na ɪ pəyalaa pa təla na tawa təɔ nyənlaa nyɔɔŋ nyəma. Na kawulaya təyaya taa təmlataa nyɔɔŋ nyəma. Na yoolaa taa yoolaa, na mpa pa nyɔɔŋ kulaa tə. ² Ulena wulav kulɪ na í səŋ na í tə si: Ma yəlaa na ma taapalaa mɛ, maa hʉʉwa sɪ maa ŋmá lɔ təsɛɛlɛ na má su lɔ atakaa wei ɪ ké ɪ nɔɔhɛɛ təsule tə. Halɪ ma tu tɛma pə tənaya tayanuyʉ. ³ Ama lɔ heela-m sɪ, pə taya máa ŋmana-ɪ təyaya ŋka ka taa paa sɛɛkɪ-ɪ tə. Mpi tə, ma ké yoolu ké na ma ləsa yəlaa payalɛ feesin. ⁴ Pə na pə mpu tə, maya lɛyɛli lɔ ləsa ma caa lʉluyʉ nyəma taa sɪ má na ma lʉluyʉ nyəma tə təkɪ kawulaya kɛ tam ké lɛyɛli təna təɔ. Yuta kɛ ɪ ka tʉwa awulumpiitu kɛ hatoo lɔŋtaa, na í ləsɪ ɪ kpekəle taa ké tá lʉluyʉ nyəma. Ulena í ləsɪ maya ma caa təyaya taa sɪ má la lɛyɛli kʉkpɛntuyʉ wulav. ⁵ Təɔ, nɔɔnɔɔ, ɪlɛ Salvməŋ kɛ ɪ ləsa ma piya tuutuuma ɪnɛ ɪ taa sɪ í lɛɛɪ ma lonte taa, na í təyɔ Tacaa Kawulaya kɛ lɛyɛli nyəma təɔ. ⁶ lɔ heela-m təfoo sɪ: Nyá pəyalʉ Salvməŋ kɛ ma ləsaa sɪ í ŋma-m lɔ təsɛɛlɛ, na í həli ma taasɪ təna. ɪ ká nyənəyɪ-m ɪ caa, na maa nyənəyɪ-ɪ ma pəyalʉ. ⁷ Ye ɪ təkɪ ma kʉsəsutʉ na ma Kutututʉ na í lakɪ-tɪ, ɪsu ma lakuyʉ saŋa taa ɪsəntə tə, maa yelɛ na ɪ kawulaya wɛɛ tam təɔ. ⁸ Pənɛntɛ ma taapalaa mɛ, í tó mə təyɪ Tacaa kʉsəsutʉ kpɛləmyuyʉ təm taa, na lɔ wei ɪ nukɪ mə təm tə, í na ɪ yəlaa lɛyɛli nyəma təna pá naaki. Ḿpóyó tətʉ kʉpantʉ tənɛ tu pəsɪ mə na mə waali nyəma mə tətʉ kɛ tam təɔ. ⁹ Pə kaasa ma pəyalʉ Salvməŋ nyá tə, pɛɛkɪ na nɪ nyɪ lɔ wei ma lapa təmlɛ tə, na nɪ sɛɛ-ɪ na lotu kuləmtʉ, na luyʉ kuləmyuyʉ. Tacaa nyənəyɪ yəlaa lotu taa ké na í cəkəyənə pa hʉwɛɛ təna. Ye n pɛɛkəyɪ-ɪ, ɪ ká yelɛ na nɪ na-ɪ. Ama ye n lɔ lɔ, ɪlɛ ɪ lɔkɪ-ŋ tam təɔ ké. ¹⁰ Nɔɔnɔɔ n cəkənəaa sɪ nyaya Tacaa ləsaa sɪ nɪ ŋma-ɪ ɪ təyaya ŋka ka taa paa sɛɛkɪ-ɪ tə. Mpu tə, kaasɪ nyá tɪ na nɪ sʉv təmlɛ taa.

Tafiiti hvləyɪ Salvməŋ kɛ ɪsəna ɪ ka ŋmá lɔ təsɛɛlɛ tə

¹¹ Ḿpóyó Tafiiti cɛla Salvməŋ kɛ ɪsəna paa ŋma lɔ təyaya tə pə fotoonaa, paa lɔ təsɛɛlɛ na pə cəɔ kutulun, na kpancoou kutuluyʉ, na ɪsətaa naŋ na pə tɛɛ nyəŋkʉ na lɔ atakaa nyəŋkʉ. ¹² Na Tafiiti cɛla Salvməŋ tətəyɔ pə təna mpi ɪ caakaya ŋmau tə pə fotoonaa, ɪsu lɔ təsɛɛlɛ taasɪ həluyʉ na pə kutulun wei ɪ cəɔna-sɪ tə. Na kutulun wei ɪ taa paa su kpancoou na lɔ wontu tə. ¹³ Ḿpóyó Tafiiti cɛla Salvməŋ tətəyɔ kətəlaa, na Lefii nyəma, pa kpekəle nyəma həla, na təma wəna paa la lɔ təsɛɛlɛ taa tə, na tə taa wontu həla tətə. ¹⁴ Haləna Tafiiti kɛsɪ Salvməŋ kɛ wulanəaa na liyitee nyəyətʉ pə kiloona ɪsəna ɪsəna ɪ ká caa na í luna pə wontunaa mpe ɪsu pa lakəna-tɪ tə. ¹⁵ Na pə kpenna wula kəkə kpatəŋ, na pə təɔ wula fətəlanaa, na liyitee nyəyətʉ kəkə kpatəŋ na pə fətəlanaa nyəntʉ, ɪsu pa lakəna-tɪ tə. ¹⁶ Na Tafiiti cɛla Salvməŋ kɛ wula na pə mayana ɪsəna paa lu taapələnəaa mpa pa təɔ pa sukɪ lɔ potopotona tə. Na

í cələ-ı tətəyə liyitee nyəyətə sı pá la taapələnaa. ¹⁷ Na í cələ-ı wula wei paa lu kela ləyələsı nsi pa lakəna nantə tə, na poosiyanaa mpa pa nyəməyənə caləm tə, na wula mayamaya fusi na wula na liyitee nyəyəluyə pə cəmsənəa. Na Tafiiti keesi Saləmən ke paa wontuyə ŋku ku yun. ¹⁸ Na í cələ-ı wula mayamaya na pé mayana isəna paa lu tulaalənaa təwətə tə. Na í keesi-ı isəna paa la Iso keeke tə. Ulena pé tu kələna isətaa tənlaa leesən wula nyən na pá ləpa pa ken ke Iso atakaa tə. ¹⁹ Mpyúy Tafiiti təma sı: Pə tənə isəntə pə wə takəlaya ŋka Tacaa cəla-m tə ka taa. Tənaya pá keesa teu təcicəi ké isəna paa la təma anı tə.

²⁰ Ulena Tafiiti tasa sı: Ma pəyalə, kaası nyá tı na í nyəə tən na í suv təmlə taa. Taa nyá, pécó taa sele. Ma Iso Tacaa ká wəe nyá waalı ké, ı kaa lə-ŋ. Haləna ı təseələ təmlə tənə yoosi. ²¹ Kətəlaa na Lefii nyəma mpa pa faya kpeka kpeka sı pa lakı Iso təseələ taa təmlə tə pa wə nyá waalı tətə. Pələ pə paasi yələa mpa pa nyəmə təmlə lapu ke teu na luyə kuləmyəy na pá wə ləyeli nyəma na pa nyuyə nyəma taa tə, paa tən nti n ka yəyətə tə.

29

Iso təseələ nyəməyənə

¹ Mpyúy wulav Tafiiti yəyətə samaa taa sı: Ma pəyalə Saləmən ke Iso ləsaa sı í ləeti ma lonte. Ule ı ké pəyaya, ı ta nyəntə pulə. Pəyale təmlə səsəələ ke pə tu-ı. Mpi tə, pə taya yulə ke ı nyəma kutuluyə. Ama Iso Tacaa ké. ² Ma kaasa ma təyí teu ké, na má kpeyeli mpi mpi paa nyəma Iso təseələ tə. Paa wula, na liyitee nyəyətə, na nyəyəluyə mayamaya, na pə kuseemyəy, na kpenkpelasi, na liyitee pəe kəkpeetee, na kacəka nyəna nna a teeki kəkə tə. Na nna a wəna nyəmə ke waanı waanı tə. Na pəe kuhəlməe ke səsəm. ³ Ye pə kaasa ma mayamaya ma wənəw isı wula na liyitee nyəyətə, ıle ma haaki-tı sı pá nyəma ma Iso təseələ. Ma səsəy-təy pə tənə mpi ma təma tayanuyə sı pá nyəma Iso təseələ nte ma sələ teu tə pə tə. ⁴ Maa ha Ofii tetu nyəma wula ke tənənəa nūnəw (100) na liyitee nyəyətə kəpantə ke tənənəa nyəməyənə na nule (240) na pá matı Iso təseələ koloosi tə na pə taa tə. ⁵ Təw, nəwəw awe ká ha Tacaa ke wula yaa liyitee nyəyətə na luyə kuləmyəy. Ulena cənəm təma lataa lu Iso təseələ taa wontu?

⁶ Mpyúy ləyeli kpeka na pə teesi nyuyə nyəma na yoolaa iyaya (1000) nyuyə nyəma na nūnəw (100) nyuyə nyəma na wulav təmlataa nyuyə nyəma tisaa sı paa hana luyə kuləmyəy, ⁷ ke wula tənənəa nūnəw na nutoso na naanəw (170), na wula nyəyətə ke iyisi naanəw (10000), na liyitee nyəyətə ke tənənəa nyəməyənə na nūnəw (300) na waalı, na nyəyəluyə kuseemyəy isı tənənəa nasətoso (600), nyəyəluyə mayamaya ke tənənəa iyisi tooso (3000) na pá lana Iso təseələ təmlə. ⁸ Mpyúy lələa ná cəla liyitee pəe ke keesən ləyuyə tu Yehiyeli sı pá tū Iso təseələ kpancoou taa. ⁹ Lotu kuləmtə ke mpe inı pa tənə pa hana pa kucəw na pa lanə hūlməa. Wulav Tafiiti mayamaya lanlə ka hūlməa ké pə tu fəi.

Tafiiti Iso sələmyəy

¹⁰ Mpyúy Tafiiti sama Iso ké ləyeli samaa tənə kin sı: Hai, Yakəpə Iso Tacaa, yələa í sanı-ŋ tam tə. ¹¹ Nyayələ səsə na tənə tu na teeli tu na tam tə tu. Nyá tənə isətaa na ate nyəmə tənə. Nyayələ kawulaya tu na pə tənə pə tu. ¹² Nyá haakəna wənəw na í tūyí teeli na í nyəmə tənə. Nyá nın taa ké tənə na pəsuyə wəe sı í la na paa awe nyuyə kulı yaa í nyəmə tənə. ¹³ Pə təw ké ta Iso tə sanı-ŋ na tə pəyəluyə nyá hətə səsəələ. ¹⁴ Ma na ma yələa tə ta ke pulə. Pécó pə taya tá tənə taa ké tə pəsaa na tə ha-ŋ kucəw inə. Nyá hana-tuyə pə tənə. Mpi n ha-tu təy tə haaki-ŋ. ¹⁵ Tá na tá caanaa tə wə-ŋ teitei ké isı mūlāa na cayalaa, na tá weesın wə ate cənəyē isı isətom, naani nəyəl ı fəi. ¹⁶ Ta Iso Tacaa tə kaa wontu ke huyule sı tə nyəmə timpi tu seeki-ŋ tə, na nyá hətə Nanŋ nyəntə taa. Nyá tənə pə tənəy mpu. ¹⁷ Hai, ma Iso, ma nyəmə sı n mayasəy yələa lotunaa taa hūwəe kənyəmə na í san tampana tənlaa. Na lotu kuləmtə ke ma hana-ŋ ma wənəw. Ma nawa nyá yələa kotaa sı pa haaki-ŋ mpu tətə na lanhūlmə. ¹⁸ Hai, ta caanaa Apələham na Isaaka na Yakəpə pa Iso Tacaa, yeke na nyá yələa ləmayasəe

wεε nyá təə ké tam ké mpv. ¹⁹ Ha ma pəyalu Saluməŋ ke lotu kuləmtu na í təkí nyá kusəsutu na nyá kusəyəsətu na nyá kiin na í lakí-ı. İ ħmá kutuluɣu ŋku ku təmlə ma tayana isəntə tə.

²⁰ Mpyú Tafiiti tasa kotilaa ke heeluɣu tətə sı: İ sεε mə Iso Tacaa ke í na təmlə.

İlena pa tənə pá luŋ akula na pá sεε pa caanaa Iso Tacaa na pá həntı pa wulav ke atε.

Tafiiti səm na Saluməŋ kawulaya

²¹ Mpyú tεv fema tanaŋ, ilena pá la Tacaa ke kətasi nsi kəkə lusa sı tənə tə, na nəɣə kuləmaɣa kpentuyv nyənsı ke latəcənəa iyaya (1000), na ıwaan ke iyaya (1000), na ıwεεsı ke mpv tətə na pə sulum. Haləna İseyeli nyéma tənə mpa paa kotaa tə pá təɣə kətaya təɣənaɣa na pé tala-wε. ²² İlena pá təɣə kuyaku ŋku na pá nyəə Tacaa isəntaa na lanħuləmlə səsəəle. Na pá tasa Tafiiti pəyalu Saluməŋ ke kawulaya kpav ke təm naale nyəm. Na pá pəli-ı nim na Tacaa həte taa. Na pá pəli nim ke Satəkı tətə, na ılé í pəsi kətulu səsə. ²³ Mpyú Saluməŋ kpawa Tacaa Kawulaya kumte təə na í lεeti ı caa Tafiiti lonte, na ı kawulaya təŋ teu na İseyeli nyéma tənə tənə-ı. ²⁴ İlena tetv təkəlaa na yoolaa na Tafiiti pəyalaa lələa nuna-ı. ²⁵ Mpyú Tacaa səsə ı nyuyv ke kusuyv ke İseyeli nyéma tənə isəntaa. Na í yeke na ı kawulaya həte yaa na pé kəli ısu mpa pa laala-ı İseyeli kawulaya kumte təə ké cayale tə.

²⁶ İseyeli nyéma kukpentuyv təə ké Seseə pəyalu Tafiiti ká təɣa kawulaya. ²⁷ İ təɣa Hepələn ıcatε təə ké pısi naatosompəɣəlaya. Yosalem ıcatε təə ké pısi hiu na naanəwa na tooso, na sı kpenti nule. ²⁸ İ səpəna kpatəlaya kupanƙa ké, na təŋ na teeli. İlena ı pəyalu Saluməŋ lεeti ı lonte.

²⁹ Pa ħmaa wulav Tafiiti təm kancaalaya na tə tənaya ke nalv Samiyεeli na Iso kuyəɣətutv teləsulv Natan na Katı pa takəlası taa. ³⁰ Sı taa ké pa kεesa ı kawulaya na ı teeli na ı təma pə təm. Na pə tənə mpi pə lapa İseyeli taa, na Kawulası lensı taa tə.

KUTƏƏSUTV TAKƏLAYA NAALƏ NYƏŋKA Kutəlutv

Pa keesəyi takəlaya kanə ka taa tətəyɔ Tafiiti pəyalv Salvməŋ kawulaya təyɔv təm. Iso sɛɛv təm kənə pə tənə pə kite. Pə tɔɔ kə takəlaya ŋmaavl keesəyi Salvməŋ ŋmav kə iso təsɛɛlɛ na Lefii kətəlaa kpav təm, na Yuta awulaa lɛlaa tayanvɔv kə iso sɛɛv, na iso sɛɛlaa Tɛɛv acima tayanvɔv na isənə pa hiiwa kiin takəlaya tɔ.

Isona pa faya Kutəəsutv II takəlaya tɔ:

Salvməŋ kawulaya təyɔv na iso təsɛɛlɛ ŋmav, titite 1–9

Iso sɛɛv tayanvɔv na Yosalem nyəma kuuu təm, titite 10–36

ISEYELI WULAV SALVMƏŋ TƏM

¹ Mpyɔyɔ Tafiiti pəyalv Salvməŋ nyɔɔsa i kawulaya. I iso Tacaa ka wɛ i waali kə na i kusəyi i nyvɔv.

*Salvməŋ sələma iso kə ləmayasɛɛ
(Awulaa I 3:4-15)*

² Mpyɔyɔ kuyaku nakuli Salvməŋ kota Iseyeli nyəma tənə. Ulenə pə tu kələnə yoolaa iyaya (1000) nyɔɔŋ nyəma, na nunɔwa (100) nyɔɔŋ nyəma, na təm huulaa na lɔlɔŋ nyɔɔŋ nyəma.

³ Ulenə i na pa tənə mpa paa kota i kin tɔ pə polo təfɛɛnlɛ nte tɔ wɛ Kapawəŋ tɔ. Mpi tɔ, tənaya iso tɛmlɛ tv Moisi ka lapa cokəle nteyɛ wulaya tɛtv taa tɔ tu wɛɛ.

⁴ Waatu inɪ Tafiiti ka tɛma iso atakaa kpayav kə Kiliyatɪ-Yeyalim na i pona-i Yosalem. Na i su lonte nte tɔ taa i ka tayana-i təyɔ cokəle taa. ⁵ Ama i su nyəxələvɔv kuseemvɔv kətaya tɛlatɛ kə cokəle isɛntaa. Nteyɛ Ulii pəyalv Pəsələli wei i kə Uu saali tɔ i ka lupa.

Tənaya Salvməŋ na i waali nyəma tənə pa polaa na pə pɔɔsi iso. ⁶ Nyəxələvɔv kuseemvɔv kətaya tɛlatɛ nte tu wɛ tɛsulle cokəle kin tənə tɔ tɔ tɔ kə Salvməŋ lapa Tacaa kə kətasi nsi kəkə nyaya si tənə təyɔ iyaya (1000). ⁷ Mpyɔyɔ Tacaa lu i tɔɔ kə ahoo anɪ na i tɛmɪ-i si: Səlɛmɪ-m mpi n caa si ma ha-ŋ tɔ.

⁸ Ntɛna Salvməŋ cɔ-i si: Kvpantv kə n lapa ma caa Tafiiti na n yelɛ si mǎ lɛɛti i lonte taa.

⁹ Mpv tɔ, Tacaa iso, la nɔyɔ ŋka n ka su ma caa Tafiiti tɔ. Mpi tɔ, piitim mpi pə tɔɔ n kpa-m wulav tɔ pə yɛlaa wɛ payalɛ kə isu kanyəŋa. ¹⁰ Uɛ la suulu na n ha-m ləmayasɛɛ na nyəm na mǎ cəkənə kawulaya təyɔv kə yɛlaa panɛ pa tɔɔ. Ye pə taya mpv nɔyɔlv kaa pəsi nyǎ yɛlaa samaa inɛ.

¹¹ Ntɛna iso cɔ Salvməŋ si: Timpi n ta səlɛmɪ-m wɛnav, yaa teeli, yaa nyǎ kolontunaa i si, yaa weesuyv kutayalvɔv, ulɛna n səlɛmɪ-m ləmayasɛɛ na nyəm si n pəsi na n təyɔna kawulaya kə ma yɛlaa mpa pa tɔɔ ma kpa-ŋ wulav tɔ. ¹² Maa ha-ŋ ləmayasɛɛ na nyəm mpi, na wɛnav, na teeli, na pə kəli awulaa tənə. Paa kvpəma, paa nyǎ waali nyəma.

¹³ Mpyɔyɔ Salvməŋ kula cokəle cɔlɔ tənaya Kapawəŋ təfɛɛnlɛ na i məlɪ Yosalem na i təyɔ Iseyeli nyəma tɔɔ kə kawulaya.

*Salvməŋ toŋ na i wɛnav pə təm
(Awulaa I 10:26-29; Kutəəsutv II 9:25-28)*

¹⁴ Mpyɔyɔ Salvməŋ kpɛyɛla i yoou keekɛnaa na pə kpayanəŋ na pə lu keekɛnaa iyaya na nasələ (1400), na kpayanəŋ iyisi naanvwa na naalɛ (12000). Ulenə i su pə taa lɛntɪ kə i kin kə Yosalem. Pə kaasa nti ulɛna pə su tɛləyɛ timpi timpi paa tayanaa si pə su-tɪ tɔ. ¹⁵ Salvməŋ kawulaya waatu liyitee ka wɛ Yosalem taa kə isu pɛɛ. Na pə kaasi na kpenkpelasi kvanɔsi nǎa tɔɔli yem isu tun wei pa yaa si Sikomɔɔ na i nyɔkɪ tɛtɛkəlɛ taa tɔ. ¹⁶ Icipiti na Silisii pə acalɛɛ taa kə payatəlaa pukaya na pə yakɪ Salvməŋ kpayanəŋ na pə kəŋna. ¹⁷ Liyitee nyəxətv nasətosɔ nasətosɔ (600) kə payatəlaa yakaya Icipiti yoou keekɛnaa. Ulenə pə yakɪ kpayanəŋ

ke nyəğətu nunaŋwa na nule na naanŋwa naanŋwa (150). Pa yakaya na pá pəetəğəna mpv tətəğə Hiti na Silii pə awulaa.

Salbməŋ tayanəyi Iso təsele ŋmav təm
(Awulaa I 5:15-32; 7:13-14)

¹⁸ Mṗúyú Salbməŋ tú ı taa sı ı ká ŋmá Tacaa ke ı təsele na ı kawulaya təyaya.

2

¹ Mṗúyú Salbməŋ caa wontu səğəllaa ke yəlaa iyisi nutoso na naanŋwa (70000), na pəe saakəlaa ke iyisi nunaasa (80000) sı pá la təmlə ke puyv taa. Na yəlaa iyisi tooso na nasətosə (3600) feŋiyi pa təə.

² Ntəna Salbməŋ tili na pá heeli Tiii wulav Hilam sı: Tilina-m kpenkpelası kupaŋsı nsi n ka tilina ma caa Tafiiti na í ŋmana ı təyaya tə. ³ Ma təŋa Iso Tacaa ke kutuluɣu ŋmav ké sı paa wəki-ı tulaaluna na pá haaki-ı potopotona ke kutamsa. Na pá laki-ı kətasi nsi kəkə lusa sı təna təğə tanəŋ na taanaya, na kuyeeŋ kuhəesəŋ, na ıətənaa kuyeeŋ kancaalaya nyəŋ, na Tacaa acima kuyeeŋ lələŋ. Təmlə ke pə tu lseyeli nyəma ke tam təə. ⁴ Mpi tə, kutuluɣu ŋku ma caa ŋmav tə ku ké səsəw ké. Pə taya pulv, ta Iso kəla tuŋ tənaya səsəwntu ké. ⁵ Paa na mpv tə, nəğəlv u pəsəyi na í ŋma-ı təcayale. Pə taya pulv, ıətənuɣu na ku təw tənə, ku ta tala-ı. Pə təə ké ma mayamaya maa həŋ ma ti sı ma ŋmaaki-ı təcayale. Ama timpi paa seeki-ı na pá laki-ı kətasi təğə. ⁶ Mpv tə, Hilam tilina-m wei ı nyəma wula na liyitee nyəğəlvu na kuɣeemuyv na nyəğəlvu mayamaya pə tayanuyv tə. Na í nyəma tətəğə pəŋ kuɣeeməŋ cəŋcəŋ, na kuɣeeməŋ mayamaya, na akpaayala nyəŋ tayanuyv na fotoonaa ləsvu tə. İlena pəntu na yəlaa mpa ma caa Tafiiti ləsaa na pá wə Yosalem na Yuta tetv taa tə pá lá təmlə nté. ⁷ Nyá təmlə nyəma í seti-m Lipaŋ puyv taa tuŋ kupaŋ. Mpi tə, pa nyəma pə təmlə ke teu ké. Ma nyəma ká polo na pá səna-wə. ⁸ İlena pá kpenti na pá seti-m kpenkpelası ke səsəm. Mpi tə, Iso təsele nte ma ŋmaaki tə tu təə səsəm ké na tə tewa. ⁹ Maa cəla tuŋ setəlaa mpeye molum təəŋənaa iyisi naatosə (6000), na təğənaya pəe təəŋənaa iyisi naatosə (6000), na sulm ke liitilinaa iyisi nasənaasa (80000), na nim ke mpv tətə.

¹⁰⁻¹¹ Mṗúyú Tiii wulav Hilam cə Salbməŋ na takəlaya sı: Ma seə lseyeli Iso Tacaa wei ı lapa ıətəa na atə, na í ha Tafiiti pəyaya nyaya ləmayasəe na nyəm na layatv sı í ŋma-ı Iso təsele na nyá kawulaya təyaya tə. Tacaa səla ı yəlaa təğə ı kpa-ŋ pa wulav. ¹² Maa tilina-ŋ apəlv wei pa yaa sı Hulam-API tə. Apəlv ıni ı nyəma niŋ təma ké na í wəna layatv. ¹³ İ too ke Tan kpekəle tv ké, na ı caa ke Tiii tv. Mpi mpi pə təmlə ı nyəma təğəle, wula na liyitee nyəğəlvu, na kuɣeemuyv na nyəğəlvu mayamaya, na pəe na kpenkpelası na pəŋ wei pa seesaa tə, na kuɣeeməŋ cəŋcəŋ na wei pa lii akpaayala tə, na kponkpontu toŋ nyəntv pəŋ pə tayanuyv. İ nyəma tətəğə ləesəŋ saakuyv təm. Paa təmlə nteye n tv-ı ı laki ké. İ na nyá nyəma na mpa nyá caa wulav Tafiiti ləsaa tə paa lana. ¹⁴ Pəntə tacaa, tilina-tuyv təğənaya pəe na sulm na nim mpi pə təm n yəğətaa tə. ¹⁵ Tu polo Lipaŋ puyv taa, na té seti tuŋ wei ı tənə n caa tə, na té həkə-ı na té tv tenku taa na pé tala Safa. İlena í yele na pá kpaya na pá pona Yosalem.

¹⁶ Mṗúyú Salbməŋ kala cəyala tənə mpa paa wə lseyeli taa tə, na pá keesəna kukəlvu ŋku ı caa Tafiiti ka lapa tə. Paa wə yəlaa iyisi nunaŋwa na nule na naanŋwa na tooso na nasətosə (153600). ¹⁷ Mṗúyú Salbməŋ ləsa wontu səğəllaa ke iyisi nutoso na naanŋwa (70000), na mpa pa saakəyi pəe ke puyv taa təğə iyisi nunaasa (80000), na mpa pa tuyi lələa ke təma na pá feŋiyi a təə təğə yəlaa iyisi tooso na nasətosə (3600).

3

Iso təsele ŋmav
(Awulaa I 6:1-38)

¹ M̐p̐y̐g̐ Salum̐n̐ suu Tacaa t̐yaya ŋmau ke Moliya pulaya t̐o. T̐naya Iso ka lu i caa Tafiiti t̐o, na Tafiiti tayan̐ lonte ke Yepusi tu Ol̐nan̐ kataya taa. ² Salum̐n̐ kawulaya p̐naya liyiti ny̐n̐ka, is̐tu naale ny̐n̐ kuyaku naale ny̐n̐ku wule ke i caala-keye ŋmau.

³ Kutuluyu ŋku Salum̐n̐ ŋmaaki mp̐u t̐o, ku tayal̐n̐ we me̐et̐l̐naa h̐iu na naan̐wa, na ku wan̐ ke me̐et̐l̐naa naan̐wa. ⁴ U̐ena p̐a l̐a kpaan̐ na is̐ntaa t̐o. Ku wan̐ we me̐et̐l̐naa naan̐wa k̐e teitei, is̐u Iso t̐ese̐e, na ku ku̐kul̐m̐n̐ ke me̐et̐l̐naa nutoso. Na p̐a waasi ku taa k̐e w̐la mayamaya. ⁵ U̐ena p̐a waasi Iso t̐ese̐e mayamaya t̐o k̐e kpen̐kpelasi ku̐pan̐si. Na p̐a p̐o si t̐o k̐e w̐la, na p̐a la p̐e t̐o k̐e paan̐ na alukpalisi p̐e fotoonaa. ⁶ M̐p̐y̐g̐ pa lapa kutuluyu ŋkuy̐ kac̐ka na liyitee p̐e. Paafayim tet̐u taa k̐e pa h̐ika w̐la wei pa lakayana t̐o. ⁷ Na p̐a waasi-i kutuluyu kpat̐n̐ na ku n̐n̐kpete na ku kamp̐naa na ku mayamaya ku t̐o. Na p̐a l̐asi is̐taa tan̐laa le̐es̐n̐ t̐o.

⁸ M̐p̐y̐g̐ pa ŋm̐a kate taa kate nan̐, ku tayal̐n̐ ka we me̐et̐l̐naa naan̐wa ke teitei, is̐u Iso t̐ese̐e wan̐, na ku wan̐ ke me̐et̐l̐naa naan̐wa t̐o. U̐ena p̐a mat̐i ku taa t̐o k̐e w̐la mayamaya ke t̐̐n̐naa h̐iu. ⁹ W̐la ny̐m̐a wena pa lap̐naa t̐o a ka we kiloo h̐y̐l̐y̐. Na p̐a waasi w̐la t̐̐y̐ is̐taa kutul̐n̐ taa.

¹⁰ M̐p̐y̐g̐ pa lupa is̐taa tan̐laa le̐es̐n̐ naale na p̐a waasi-i w̐la na p̐a su kate taa kate kutuluyu taa. ¹¹⁻¹³ Paa s̐n̐sa is̐taa tan̐laa ke t̐ma t̐o k̐e na pa is̐e hana n̐n̐y̐ na p̐a h̐eta pa ken̐. Na pa ken̐asi naale suli h̐eku taa, na len̐si yoosina kutuluyu. Keluyu kul̐m̐y̐ we me̐et̐l̐naa naale na h̐y̐l̐y̐. Ken̐ liyiti k̐enta me̐et̐l̐naa naan̐wa. ¹⁴ Na p̐a l̐u kpon̐kpontu ton̐ ny̐nt̐u n̐ti pa lii akpaayala, na ku̐se̐mt̐u, na ku̐se̐mt̐u c̐n̐c̐n̐ t̐y̐ p̐uy̐ ku̐kakayau. Na p̐a l̐asi ku t̐o k̐e is̐taa tan̐laa le̐es̐n̐.

*Ny̐h̐l̐y̐ ku̐se̐m̐y̐ akelenaa na k̐ataya t̐late
(Awulaa I 7:15-22)*

¹⁵ M̐p̐y̐g̐ pa ŋm̐a akelenaa s̐saa naaleye Iso t̐ese̐e is̐ntaa. Pa tayal̐n̐ we me̐et̐l̐naa naan̐wa na naatosomp̐y̐laya. Na p̐a la pa ny̐n̐ taa k̐e kahusi taka, na si tayal̐n̐ ke me̐et̐l̐naa naale na h̐y̐l̐y̐. ¹⁶ M̐p̐y̐g̐ pa lupa alukpalisi is̐u n̐si si we Iso t̐ese̐e t̐o na p̐a tu-s̐y̐i akelenaa mp̐e pa ny̐n̐ taa. Na p̐a lu t̐y̐ nakuli ku p̐e le̐es̐n̐ ke nun̐wa (100) na p̐a t̐o alukpalisi taa. ¹⁷ U̐ena p̐a siki akelenaa naale in̐y̐i cemace ke Iso t̐ese̐e n̐n̐y̐. Pa yaaki nt̐y̐n̐ ny̐n̐ si, Iso ny̐̐s̐y̐i, na mp̐et̐n̐ ny̐n̐ si, in̐y̐le ton̐ tu.

4

¹ M̐p̐y̐g̐ pa lupa ny̐h̐l̐y̐ ku̐se̐m̐y̐ k̐ataya t̐late. T̐o tayal̐n̐ na t̐o wan̐ ke me̐et̐l̐naa naan̐wa naan̐wa, na t̐o ku̐kul̐m̐n̐ ke me̐et̐l̐naa kakpas̐.

*Iso t̐ese̐e taa wontu
(Awulaa I 7:23-26)*

² U̐ena p̐a lu ny̐h̐l̐y̐ ku̐se̐m̐y̐ ke nyampaani anaam taka na i kulutaa. I wan̐ we me̐et̐l̐naa kakpas̐, na i ku̐kul̐m̐n̐ ke me̐et̐l̐naa naale na titite. I i̐kulutau t̐o we me̐et̐l̐naa naan̐wa na kakpas̐. ³ U̐ena p̐a ŋmaa lat̐cenaa le̐es̐n̐ ke nyampaani in̐i i luy̐ t̐e k̐e i lupu waatu na p̐e c̐o na p̐e t̐a loosi naale. Paa me̐et̐l̐ wei ke le̐es̐n̐ h̐iu. ⁴ U̐ena p̐a lu ny̐h̐l̐y̐ ku̐se̐m̐y̐ ke naan̐ naan̐wa na naale. P̐e na nyampaani in̐y̐i ny̐h̐l̐y̐ kul̐m̐y̐ na p̐a puli-i tooso tooso ke t̐m̐ liyiti. Na l̐m̐ nyampaani ke i t̐o. Naan̐ lel̐n̐ ny̐n̐y̐na ilim t̐elule, lel̐n̐ na p̐e t̐etule. Na lel̐n̐ na p̐e nt̐y̐n̐, na lel̐n̐ na p̐e mp̐et̐n̐, na i tap̐n̐ ny̐n̐y̐i t̐maya nyampaani t̐e. ⁵ Nyampaani k̐us̐n̐ we k̐e is̐u y̐l̐ nt̐antaku wan̐. Na i tompee is̐u poosiya, na a n̐y̐s̐na yaayenaa. Nyampaani in̐i i t̐ki is̐u l̐m̐ liitilinaa iyisi nun̐wa na h̐iu (120000).

⁶ M̐p̐y̐g̐ pa lupa l̐m̐ ku̐san̐m̐ cem̐senaa ke naan̐wa. Na p̐a su kakpas̐ na Iso t̐ese̐e nt̐y̐n̐ t̐o na kakpas̐ na t̐o mp̐et̐n̐ t̐o. Pa taa k̐e pa nyaalaya k̐̐na wena pa lakaya k̐ataya ŋka k̐̐o lusa ka t̐na t̐o. Nyampaani anaam taa l̐m̐ ke k̐̐l̐aa s̐̐kaya.

Isə təseəle wontu nyəğətv nyəntv
(Awulaa I 7:40-51)

⁷ Mpyúyú pa lupa fətəla kpatəŋ naanəwa ke wula, isu isəna pa keesa-we tə. Na pá su Isə təseəle ke cemace. Kakpası na ntəğəŋ na kakpası na mpətəŋ.

⁸ Na pá saakı taapələnaa naanəwa na pá su-weye cemace tətə. Kakpası na ntəğəŋ na kakpası na mpətəŋ.

Na pá lu wula poosiyanaa mpa pa ηmusəğəna caləm təğə nünəwa (100).

⁹ Na pá lá kətəlaa kolaya, na taya səsaya. Na pá waası ka kətəkəŋ ke nyəğəlvəy kuseeməy.

¹⁰ Isə təseəle ntəğəŋ ηkuləŋa cəlvə paa su ləm nyampaani anaam na ilim mpətəŋ na pə təlvə həğəlvəy tə.

¹¹ Waatv wei Hulam tēsa təlvə nyənasi na a ləğəlası, na caləm poosiyanaa ilə, ı tēma Isə təseəle tēma wena wula Salvməŋ ka tı-tə a lapv nté.

¹²⁻¹³ Pə kpayav akelenaa naale na pa kahusi,
na sı canəm wontu. Isu sı tə pulv təm naale,
na sı tə tıy pə fotoonaa nasəle.

Paa akele wei ke loosi naale.

¹⁴ ı ka lupa tətəğə keekənaa taka,
na pə tə ləm cemsənaa səsaa.

¹⁵ Na nyampaani anaam wei pa tēna latəcənaa
ləsəŋ naanəwa na naale tə tə.

¹⁶ Na təlvə nyənasi na pə ləğəlası na nantv nyənsı.

Nyəğəlvəy kuseeməy ke Hulam-Api lapəna wontunaa mpa pa tēna Salvməŋ ka tı-tı sı ı lu Tacaa Isə təseəle taa tə, na ı sotiti-tı. ¹⁷ Yaatanı tetəkəle taa ké pa pəla nyəğətv ke cıy taa, na pə lu wontu ntı tə tənaya Sukəti na Seletata pa hek v taa. ¹⁸ Wontu tuutuuma ke Salvməŋ yelaa na pá lu. Nəğəlv kaa nəki sı ı nyəŋ nyəğəlvəy kuseeməy kiloonaa isəna pə təğaa tə.

¹⁹ Mpyúyú Salvməŋ lapa na pá lu wula wontunaa na pá tı Tacaa təseəle taa.

Isu tulaalvnaa təwəte wula nyənte,
na taapələnaa mpa pa tə pa siki Isə potopotonaa tə.

²⁰ Na wula kəkə kpatəŋ
na pə fətəlanaa mpa pa mıy kate
taa kate nan ısentaa tə, isu paa keesıy-we tə.

²¹⁻²² Na pá lu wula tətəğə pə tə canəm
na pə kpatəŋ təm naale.

Na cemsənaa na poosiyanaa mpa
pa ηmusəğəna caləm tə.

Na kəpvnaa, na cofolonaa,
na kampvnaa mpa pa təkə kate taa kate nan
nənəğə tə, na Isə təseəle nyéma tətə.

5

¹ Waatv wei Salvməŋ tēma Isə təseəle ηmav, iləna ı kəna mpi ı caa Tafiti ka ha Tacaa tə. Paa liyitee nyəğətv, na wula, na wontunaa lentənaa. Na ı su pə tənaya Isə təseəle kpancoou taa.

Isə atakaa sıv ke Isə təseəle taa
(Awulaa I 8:1-13)

² Waatv wei Salvməŋ tēma Isə təseəle ηmav, iləna ı koti lseyeli kupağalaa na pa kpeka na pa lılv nyıy nyéma ke Yosalem. Na ı tı-we sı pá kpayə Isə atakaa ké Tafiti te timpi pa yaa tətə sı Siyən tə, na pá pona Isə təseəle taa. ³ Mpyúyú lseyeli nyéma tēna kota wula tıy pə ıətv naatosompəğəlayə nyəŋ ke acima təğəv. ⁴ lseyeli kupağalaa kotaa, iləna Lefii nyéma kpayə Isə atakaa ⁵ na pá pona Isə təseəle taa. Na kətəlaa sənə-we na pá pona cəkəle na tə

taa wontunaa. ⁶ İlena wulav Saləmən na İseyeli nyəma mpa paa kotina İso atakaa tə, pá lá kətaɣa ke heen na naan tuutuuma pə fəi kalvɔv.

⁷⁻⁸ Pə waalı ké kətəlaa sɔvna İso atakaa ke kate taa kate nan taa ké ı lonte ke ıətəa tanlaa ken tɛɛ. Na pə kenti í na ı kpatəŋ wei pa kpakəɣəna-ı tə ı tɔɔ. ⁹ Kpatəŋ ını ı ka taɣalaa ké. Haləna ye n kpətəna pɔvɔv kukakayav n naaki-ı ké. Ama ye n hatəlaa n kaa na-ı. Ḿpúyú pə we haləna sanja. ¹⁰ Kusəsutə pɛɛ kpaatanaa naale ke İso ka cəla Moisi ke Holɛpɔ pɔvɔv tɔɔ. Waatu ınəɣı İso na İseyeli nyəma paa pɛɛla nəɣə ke pa İcipiti luw waalı. Pɛɛ anı a tike a ka wenna atakaa taa.

¹¹ Ḿpúyú kətəlaa luna İso təsɛɛle taa. Kətəlaa təna mpa paa we təna tə pa lapa nyɔɔŋ tɔɔ asilima kɛɛlvɔv kətaɣa ké. İle pa ta kɛɛsəna ısəna kpeka təŋa təma tə. ¹² İlena Lefi nyəma mpa pa ké wontu mataa, ısu Asafi, na Heman, na Yetutun. Na pa pəyalaa, na pa lɔlvɔv nyəma ləlaa mpa pa suu kponkpontu ton nyəntu wontu tə, pá sənja kətaɣa təlɛtɛ ilim təlɛle tɔɔ na pá təkə kpenkpenaa, na cəmən na sanjuna. İlena kətəlaa mpa pa nyəmə akantɛɛ hɔlvɔv tə pá sənja pa kin ke yəlaa nɔnɔwa na hiu (120). ¹³⁻¹⁴ Ḿpúyú wontu mataa na yonyoolaa pa kpəntaa na pá san İso na yontu sı: İ sa Tacaa, mpi tə ı ké kupaŋ. İ sɔəlvɔv we tam tɔɔ. Mpuvɔle İso teu nawa İso təsɛɛle taa. Na ıəŋmɔntu nyala na kətəlaa kpisi pa təmle lapu.

6

¹ Mpuvɔle Saləmən sama İso sı:

Hai, Tacaa, səkpɛtɔv taa ké n ka sɔəlaa na ń caya.

² Ama ma ɲma-ŋ təyaya ŋka ka taa n ka caya tə.

Lonte ńtɛ tə taa ké n ka wɛɛ tam tɔɔ.

İso təsɛɛle tɔlvɔv faaci
(Awulaa I 8:14-21)

³ İseyeli nyəma təna ka kotaa ké na pá sənja. Ḿpúyú Saləmən kɛɛsəna pa tɔɔ na í kooli-wɛɣɛ kupantu. ⁴ İlena í tə sı: Ma sama İseyeli İso Tacaa. Mpi tə, toma ke n lapəna teitei ısu n ka suw ma caa Tafiiti ke nəɣə tə sı: ⁵ Hatoo kuyanku n ləsɔvɔv nyá yəlaa ke İcipiti taa tə, n ta ləsəta pa acalɛɛ taa natəli sı pá ɲma-ŋ nyá təsɛɛle na ń caya. Pəyɛle n ta kpa yɔlv nəɣəlv na ı mpaa sı pɔntu í la nyá yəlaa wulav. ⁶ Ama Yosalem ıcatɛ ke n ləsaa sı n ká caya. Na ń ləsı Tafiiti sı í la nyá yəlaa wulav. ⁷ Ḿpúyú Saləmən tasaa sı: Halı ma caa Tafiiti mayasaa sı ı ɲmaaki kutuluyɔv na Tacaa İseyeli nyəma İso hətɛ taa. ⁸ Ama Tacaa təma-ı sı: N mayasɔvɔv nyá taa ké mpv tə pə we teu. ⁹ İle pə taɣa nyá mayamaya n ká ɲmana kutuluyɔv ŋkv. Ama nyá pəyaya kulɔlaya ká ɲmana-kv na ma hətɛ taa. ¹⁰ Ḿpúyú Saləmən tasaa sı: Tacaa təkə ısəna ı ka suwa tə, na má lɛɛtı ma caa Tafiiti lonte taa ké İseyeli nyəma kawulaya kumte tɔɔ. Na má ɲmá İso təsɛɛle tənɛ na Tacaa İseyeli nyəma İso hətɛ taa. ¹¹ Haləna má su İso atakaa ını ı taa ké nəɣə ŋka İso na tá caanaa pa pɛɛlaa tə ka pɛɛ kpaatanaa.

Saləmən sələmvɔv səsəəv
(Awulaa I 8:22-53)

¹²⁻¹³ Saləmən ka lupa nyəɣəlvɔv kɔsɛɛmvɔv kumte taka ké, na í su taɣa həkv taa. Tə taɣaləŋ na tə wan ka we teitei ké. Mɛɛtələnnaa naale na həɣəlvɔv həɣəlvɔv. Tə kɔŋkuləmən ke mɛɛtəli kuləm na titite. Ḿpúyú ı kpawa tə tɔɔ, na í lun kotilaa təna ısentaa ke kətaɣa təlɛtɛ kəŋkəŋ taa tənə. Na í kpaası ı nın na ıso na í sələmı sı: ¹⁴ Hai, Tacaa, İseyeli nyəma İso. İso nəɣəlv ı fəi ısu nyá. Paa ıətəntɔv taa, paa tɛtv tɔɔ ké atɛ cənɛ. N sɔəla mpa pa lakı nyá təmle na lotu kuləmtv tɔɣə, na ń lakı-wɛɣɛ ısəna n ka suwa tə. ¹⁵ Ḿpúyú n təkə nəɣə ŋka n ká su ma caa Tafiiti tə, na sanja ń yoosi nti n ka yəɣətəna nyá nəɣə tə na nyá ton. ¹⁶ Hai, Tacaa İseyeli İso, la tətɔɣə nəɣə ŋka n ka su ma caa Tafiiti tə. Sı ye ı lɔlvɔv nyəma təma teu ısu ını ı təm tə, mpɛ paa təkəna kawulaya ke ı waalı ke tam tɔɔ. Na pá kaasəɣı təmaya İseyeli yəlaa tɔɔ. ¹⁷ Hai, Tacaa İseyeli İso, la nəɣə ŋka n ka su ma caa Tafiiti tə.

¹⁸ Ile tampana Isə pəsəyi na í caya yəlaa həku ke ateyele? Mpi tə, paa isətanuyə na ku təəmən tə, ı ta maya ku taa. Pəyele kutuluyu ŋku ma ŋma-ı tə kule ku ta hanja mpv. ¹⁹ Hai, Tacaa, paa na mpv keesi nyá ise na ma tə. Nu nyá təmlə tū má ma wiinau na ma yaav. ²⁰ Kuli nyá ise na ŋ paasəna kutuluyu kuneɣe ilim na ahoo. Mpi tə, tənaya n təma sɪ n ká caya. Nu nyá təmlə tū má ma kəsələmtə. ²¹ Nu yaav mpi nyá təmlə tū ma na nyá yəlaa Iseyeli nyəma yaaki-ŋ cəne tə. Hai, nu ta kəsələmtə ke isətaa timpi n wɛɛ tə, na ŋ husɪ tá isayatu.

²² Ye nəɣəlv wakələna ı təɣəntəle na pá caali-ı, sɪ í tuuna. Ilena pəntə kəə kutuluyu kune ku taa na í tuuna kətaya təlate. ²³ Nuna pəntə ke isətaa na ŋ hɔvna nyá təmlə nyəma na ŋ kú tasəkəle tū təm na pá məli ı nyuyv taa. Ilena ŋ keesəna kupaŋ kupantu na ŋ ha-ı tampana.

²⁴ Yaa ye pə kəma na Iseyeli nyəma wakələna-ŋ. Ilena pa kolontunaa kəli-wɛ, na pá layasɪ na pá məli nyá kin na pá tū nyá həte ke teeli. Ilena pá sələmi-ŋ na pá wiina-ŋ kutuluyu kune ku taa cəne. ²⁵ Ile hai, Tacaa, nu pa təm ke hatoo isətaa, na ŋ tayanɪ nyá yəlaa Iseyeli nyəma isayatu. Na ŋ məŋna-wɛɣe pa tətuna mpa n ka ha pa na pa caanaa tə.

²⁶ Yaa ye pa wakələna-ŋ, na ŋ yele na tɛv wuli-wɛ na pá cəkəna mpv. Ilena pá keesəna kutuluyu kune ku tə na pá sələmi-ŋ na pá sɛɛ-ŋ, na pá pasa pa tɪ na pá tayanɪ timpi taa pa wakələna-ŋ tə. ²⁷ Ile Tacaa, nu pa təm ke hatoo isətaa, na ŋ husɪ pa isayatu. Mpi tə, pa ké nyá yəlaa ké na nyá təmlə nyəma. Ile hólí-wɛɣe isəna paa tə teu tə. Ilena ŋ yele na tɛv nu tətə nti n ha-wɛ sɪ tə pəsi pa nyəntə tə.

²⁸ Yaa ye yuləkusuku luna, yaa kutəɣəv məənaa yaa ku səpa. Paa kutolon yaa nyəɣəsɪ luna, yaa kolontunaa sɔvna Iseyeli nyəma koloosi acalɛɛ taa na pá ŋmakəli-wɛ. Paa wahala nəɣəlv yaa kutəŋ nakuli ku tū kəmnə, ²⁹ na pá ha-ŋ nyá yəlaa Iseyeli nyəma na pa taa nəɣəlv nu ı isayatu səŋ, na í keesəna nyá kutuluyu kune ku tə, na í wiina-ŋ, na í tɛɣe-ŋ nin. ³⁰ Ile hai, Tacaa, nu ı təm ke nyá təcayalɛ ke hatoo isətaa na ŋ tayanɪ paa wei ı təwakəlle na ŋ keesəna ı təntɛ. Mpi tə, nyá tike n nyəmnə paa yulə wei ı lotu. ³¹ Lakɪ mpv, ilena Iseyeli nyəma tó isɪ n səlɛlaa tə, na pá seeki-ŋ tam ké tətə nti n ha pa caanaa tə tə taa.

³² Ye isɪ kpai tū wei ı ta ke Iseyeli tū tə ı nu nyá həte səsəle na nyá ton wei n lakəna tə ı təm, na í luna tətə pooluŋ na í kəə kutuluyu kune ku taa sɪ ı sələməyi-ŋ. ³³ Ile Tacaa, nu ı təm ke nyá təcayalɛ ke hatoo isətaa, na ŋ lapɪ-ı ı kəsələmə. Mpv pu yelina na atɛ yəlaa tənə nyɪ-ŋ na pá seeki-ŋ, isɪ nyá yəlaa Iseyeli nyəma seekuyu-ŋ tə. Paa nyɪ tətə sɪ kutuluyu ŋku ma ŋma-ŋ tə ku ké nyá nyəŋku təkpataa.

³⁴ Yaa ye n tó nyá yəlaa Iseyeli nyəma sɪ pá yoona pa kolontunaa. Ilena pá keesəna nyá ıcatɛ kuləsəle tənɛ tə kutuluyu ŋku ma ŋma-ŋ isəntə tə ku tə na pá sələmi-ŋ. Ile, ³⁵ nu pa wiinau ke hatoo isətaa na ŋ waasɪ-wɛ.

³⁶ Yaa ye pə kəma na pá wakələna-ŋ. Mpi tə, yulə nəɣəlv fɛɪ sɪ u wakələyi. Ntanyɪ n ka mu-wɛ na pááná, na ŋ yele na pa kolontunaa kəli-wɛ, na pá kpa-wɛ, na pá pona-wɛɣe kolontunaa acalɛɛ taa ke pə cəlv pə cəlv, yaa pooluŋ taa. ³⁷ Ye pa pəsəna laakali ke ıcatɛ nte tə taa pa pona-wɛ tə, na pá məli nyá tɛɛ na pá wiina-ŋ tətə nti tə taa pa wɛ mpv tə na pá tó sɪ pa pəntaa, pa lapa mpi pə fɛɪ teu tə, pa lapa isayatu. ³⁸ Ilena pa məli nyá tɛɛ na pa lotu tənə na pa ləsasɪ tənə ke tətə nti tə taa pa pona-wɛ tə. Na pá keesi pa ləmayasɛɛ na nyá ıcatɛ tənɛ na kutuluyu ŋku ma ŋmana nyá həte isəntə tə ku tə ké tətə nti n ha pa caanaa tə tə taa cəne.

³⁹ Ile hai, Tacaa, nu pa wiinau ke nyá təcayalɛ ke hatoo isətaa. Na ŋ waasɪ-wɛ na ŋ tayanɪ timpi pa wakələna-ŋ tə.

⁴⁰ Ma Isə kuli nyá ise na ŋ ké ŋkpaŋ na ŋ nu sələmuyv ŋku ma sələməyi-ŋ nəənnə isəntəɣə cəne tə.

⁴¹ Hai, Tacaa Isə, kuli
na ŋ təŋ nyá atakaa wei ı huləyi
nyá ton tə, na ŋ kəə nyá təhɛsəle cəne.
Nyá kətəlaa í suu nyuyv yapv isɪ toko.
Na nyá yəlaa kupama náá hólí
pa lanjholumle na pa lelen.

⁴² Tacaa, Iso, taa lo wulav wei n lāsaa tō.
Tōosi kupantu nti n ka lapa nyá yulv Tafiiti tō tō tō.

7

Iso tāsēle tulvuv kotasi (Awulaa I 8:62-66)

¹ Waatu wei Salvmōn tema sālēmuvu ŋku, ilena kōkō tiina iso na ká nyaya kataya ŋka kōkō lusiŋi ka tēna tō na nāŋ kulmāya kpentuvu nyānsi. Ilena Tacaa teeli su Iso tāsēle. ² Halēna kōtēlaa kpisi tē taa suuv. Mpi tō, Tacaa teeli ka su tē taa kē. ³ Mpyū Iseyeli nyōma tēna nawa kōkō tiina iso na Iso teu kē Iso tāsēle taa. Ilena pá hoti pa isentō kē taya tō. Na pá sē Tacaa na pá sam-i i kupantu na i sōlvuv tam nyāŋku tō.

⁴ Mpyū wulav na Iseyeli nyōma tēna pa lapa kotasi kē Tacaa. ⁵ Naan iyisi hiiu na naale (22000), na heen kē iyisi nunūwa na hiiu (120000). Isēna wulav na yēlaa tēna pa tula Iso tāsēle tōŋle. ⁶ Kōtēlaa ka sēna pa tāsēlēnaa kē. Na Lefii nyōma náá makī wontu nti Tafiiti ka saaka Iso tō. Na pá saŋna Tacaa kē i sōlvuv tam nyāŋku tō na yontu nti Tafiiti ka hula-we tō. Na kōtēlaa náá pūla pa isentaa na pá hūlēyi akantē na yēlaa tēna sēna iso. ⁷ Kōtasi ta māya nyāŋlvuv kuvēmuvu kataya tēlate tō kē kuvaku ŋku. Ilena Salvmōn yele na pá tayan Iso tāsēle kataya hēku taa na pá lá kotasi nsi kōkō lusa si tēna tō. Na tōŋnaya nyānsi, na ciikuvu nyānsi na nim cōlō nim cōlō kē tēna.

⁸ Waatu in-i taa kē Salvmōn na Iseyeli samaa tuutuuma, mpa pa luna tetv tēna taa kē pē kpayav Lepo-Hamatī halēna pē suna Icipiti lōv na pētē tō tō, pa tōya coka acima. ⁹ Ilena pá koti kotuvu sōsōv kē acima kuvaku pēlefē naanūwa nyāŋku. Na pá tōya kataya tēlate tulvuv acima kē kuvēŋ naatosompōŋlāya, na coka nyēna kē kuvēŋ naatosompōŋlāya tōtō. ¹⁰ Pē waali kē wulav yasa Iseyeli nyōma kē isōtv naatosompōŋlāya nyāŋ kuvaku hiiu na tooso nyāŋku wule. Ilena pá kpena lanhulūmlē. Mpi tō, Tacaa lapa kupantu kē Tafiiti na Salvmōn na i yēlaa Iseyeli nyōma.

Tacaa tasa Salvmōn tō kē luv (Awulaa I 9:1-9; Kotōssuto II 1:7-12)

¹¹ Waatu wei wulav Salvmōn tema Iso tāsēle na i tōyaya kē ŋmav, na mpi i ka tō i taa si i laki Iso tāsēle na i māyāmāya i tōyaya pē taa tō. ¹² Ilena Tacaa lu i tō kē ahoo na í tōm-i si: Ma nu nyá sālēmuvu na má tisi na má lōsi lonte tēne si pá laki-m kotasi. ¹³ Ye isu kuvaku nakulī ma tēka isōtōnvuv na teu yele nuv, na má kōna kutolōn na kú wakēli tetv, yaa ma tisi yulvksuvu kē ma yēlaa tō. ¹⁴ Ye ma yēlaa mpa pa yaakī ma hēte tō, pa pasa pa ti na pá sālēmī na pá pēkēŋi-m. Ye pa yela pa mpaan isayan, maa nuna-wēŋe hatoo isōtaa, na má wii-wēŋe pa isayatu na má tayan pa tetv. ¹⁵ Pē kpayav pēnente tō, maa kuli isē na má kē ŋkpanuvu na má nukī sālēmōn wei i tēna pa sālēmōn-m lonte tēne tē taa tō. ¹⁶ Má lēsēna-te na má pēsī-tēŋe ma nyānte si maa wē tē taa kē mā hēku kē tam tō na má fēŋiŋi tē tō, na má laki-mēŋe kupantu. ¹⁷ Pē kaasa nyá tō, ye n tōŋ teu, isu nyá caa Tafiiti, na í laki pē tēna mpi ma tōyuv-ŋ tō. ¹⁸ Ilē nyī si maa yele na nyá awulumpiitu la tōŋ isu nāŋ ŋka maa sí nyá caa Tafiiti si, i lulvuv nyōma ká tōkēna i kawulāya na pá kaasēyi tēmāya Iseyeli nyōma tō tō. ¹⁹ Ama ye í kisa má na ma kiin na ma kusēsuvu na í laakī tun na í lunjiŋi-i. ²⁰ Ilē maa lēkī tetv nti ma ha-mē tō, na má lō Iso tāsēle nte pa yaakēna ma hēte tō. Ilena piitimnaa tēna paana Iseyeli nyōma na pá wōŋ-we. ²¹ Waatu wei yēlaa ká tēŋyēna Iso tāsēle nte tu tewa teu kē mpv tō tē kin tō, sōŋōtv ká kpa-we na pá pōsēyi pa ti si: Ilē pepe tō kē Tacaa wakēla tetv na Iso tāsēle tēŋyē mpv? ²² Ilē paa cō-we si: Iseyeli nyōma lōwa pa Iso Tacaa wei i lōsa pa caanaa kē Icipiti tetv taa tō. Na pá matēna tun na pá lunjiŋi-i na pá sēkī-i. Pē tō kē Iso kōna mpusinaa panē pa tēnāya pa tō.

8

*Saləmən təma**(Awulaa I 9:10-28)*

- ¹ Pusi hiu yoosaa, ɪle Saləmən təma Tacaa Iso təsele na ɪ mayamaya ɪ təyaya ɪmav nté.
- ² Mprúyú ɪ tayana ɪmav ke acalɛɛ nna Tiii wulav Hilam ka ha-ɪ tɔ, na í su Iseyeli nyéma.
- ³ Pə waali ké ɪ yoona Hamatı-Sopa pə acalɛɛ na í lɛɛki-yɛ. ⁴ ɪlena í ɪmá Tatəmɔɔ ɪcate ke wulaya tetu taa, na acalɛɛ nna a tənə ɪ ka ɪmá Hamatı hɔɔlɔyɔ taa tɔ, na í suku ɪ təɔnaya.
- ⁵ Mprúyú ɪ ɪmawa Petı-Holon ɪcate ɪsɔtaa nyəntɛ na pətɛɛ nyəntɛ. Acalɛɛ anı a ka ké koloosi nyənə ké na pá tɔ a nənɔsı ke kɔkaləsəɲ, ⁶ na Palatı ɪcate na acalɛɛ tənə nna a taa pa sukaya wontu na á ké Saləmən nyənə tɔ. Na nna a tənə a taa pa sukaya yoou keekənə na kpayanəɲ tɔ. Na Saləmən ɪma pə tənə mpi ɪ sɔɔlaa təɔɔ Yosalem ɪcate taa, na Lipan tetu taa na tetu tənə nti tɔ taa ɪ təkaya kawulaya tɔ.
- ⁷ Piitim lɛmpı nyéma mpa pa ta ke Iseyeli nyéma tɔ, ɪsu Hiti nyéma, na Amolii nyéma, na Peliisi nyéma, na Hifi nyéma, na Yepusi nyéma, paa kaasa tetu taa ké. ⁸ Iseyeli nyéma taa kpiisi pa tənə. Mpeɣɛ Saləmən ka tú tɔlası təma, na pá tənə-yɛɣɛ lapu ke haləna sanja tɔtɔ. ⁹ Ama pə kaasa Iseyeli nyéma tɔ, wulav ta tɔ pɛɣɛ təma ke mpv. Pɛɣɛɛ ɪ yooola, na pa sɔsaa, na yoou keekənə na kpayanəɲ pə paasənlaa. ¹⁰ Mprúyú wulav Saləmən kpa nyuyɔ nyéma ke ɪmɔnuyɔ na nule na naanɔwa (250) sı pá fɛɲiɲi samaa wei ɪ lakaya təmlɛ tɔ.
- ¹¹ ɪlena Saləmən ləsi ɪ alv Icipiti wulav pɛɛɔ ke Tafiti ɪcate taa, na í caya təyaya ɲka pa ɲma-ɪ tɔ ka taa. Mpi tɔ, ɪ tənaya ké sı: Pə fɛi sı ma alv mayamaya í caya Iseyeli wulav Tafiti təyaya taa. Pə taya pulv, kutuluy wei ɪ taa pa su Iso atakaa tɔ ɪ ké Iso nyən tətəɔ.
- ¹² Iso təsele ɪmav təma təɔ Saləmən suv Tacaa ke kɔtası nsi kəkɔ lusa sı tənə təɔ lapu, ke kɔtaya tɔlatɛ nte ɪ ka ɲma-ɪ tɔ tɔ tɔ ké Iso təsele ɪsentaa. ¹³ Teitei ɪsu Moisi suv paa kuyaku ɲku kɔ kɔtaya lapu tɔ tɔ. Pa lakaya kɔtası ke kuyaku kɔhɛsuyɔ wule ké. Na ɪsɔtɔ kɔfalv kuyaku kancaalaya nyənku, na pənaya taa acima sɔsɔna kuyɛɛɲ, ɪsu kɔkɔsum fɛi potopotonaa acima, na Pentakɔnta acima na Coka nyənə. ¹⁴ Saləmən tənə ké ɪsu ɪ caa Tafiti ka yɔɔtuyɔ tɔ. ɪlena í kpa kɔtɔlaa kpeka na Lefii nyéma mpa pə wɛɛ sı pá san Tacaa ke paa kuyaku ɲku na pá sɔsı kɔtɔlaa tɔ ké pa təma taa tɔ, na nənɔsı tanlaa na pə keesənə pa təma ke paa nənɔɔ ɲka. ɪsənə Iso yulv Tafiti ká suwa təɔɔɛ. ¹⁵ Saləmən ta cɔɔ tɔ taa natəli. Paa kɔtɔlaa yaa Lefii nyéma yaa kpancoon təm taa.
- ¹⁶ ɪsənə Saləmən tayana ɪ təma təɔɔɛ. Pə kpayav kuyaku ɲku pa su Iso təsele kite tɔ, haləna kuyaku ɲku pa təma-tɛ tɔ. Kutuluyɔ ɲku kɔ təmlɛ təma teu ké.
- ¹⁷ Mprúyú Saləmən pola səsəncaası tənku nɔɔɔ ɪcate ke Isiyən-Kepeɛ, na ɪlatı ɪcate ke ɪtəm tetu taa. ¹⁸ ɪlena wulav Hilam tilina-ɪ kpuləɲ na ɪ saalaa kupama, mpa pa ke Fenisii nyéma tɔ na pá na Saləmən nyéma pá polo Ofii tetu taa na pá kpayə wula tɔnənə ɪsu naanɔwa na tooso na waali na pá pona ɪ tɛ.

9

*Sapa wulav alv nyən pote ke Saləmən wiiluyɔ**(Awulaa I 10:1-13)*

- ¹ Mprúyú Sapa tetu wulav alv nyən nuwa Saləmən hətɛ yaav. ɪlena í polo Yosalem sı ɪ pɔsɔɣı-ɪ təmnə kate nyəntɔ, na í na ɪ nyəm tənaya. ɪ waali samaa ka wɛ tuutuuma ké. Yooyoonaa sɔɣɔla tulaalɔnaa na wula ke sɔsɔm, na liyitee pɛɛ. ɪlena wulav alv nyən ɪnı í pɔsı Saləmən ke təmnə mpa ɪ ka tayanaa tɔ. ² Na ɪlɛ í cɔ tɔ tənə ɪ ta sɔɔ paa kulɔmuyɔ. ³ Mprúyú alv ɪnı ɪ nuna ɪ ɲkpanuyɔ ke Saləmən ləmayasɛ təm, na í sá ɪ kawulaya təyaya ɲka ɪ ɲmawa tɔ. ⁴ Na təɔnaya ɲka pa saakaya tɔ, na ɪ waali nyéma təsɔvlenə, na kɔtəɔɔ na kɔnyənɔɔm tallaa wontu kususutu. Na í ná tətəɔ ɪsənə wulav na ɪ yɔlaa pa puləɲ na pá kpaakı Iso təsele tɔ, na pə lapı-ɪ piti na pə mətı ɪ nɔɔɔ. ⁵⁻⁶ Ntənə wulav alv nyən ɪnı í tɔ sı: Pa keesam nyá ləmayasɛ təm ke hatoo ma tetu taa. Ama ma ɪsɛ taa nata, ɪlɛ ma ta mu-tı. Pəyɛɛ pu

ké tampana ké. Halı pa ta tu heelim nyá ləmayasəe həyələy. Pə tēwa isı paa kēsa-m tə təyayaya. ⁷ Nyá waalı nyéma na nyá təyaya taa yəlaa tənə nuwa lelen ké. Mpi tə, pa wə nyá kin na pá nukı ləmayasəe təm ke tam. ⁸ Ma sama nyá Iso Tacaa wei i ləsa-η sı n təyə kawulaya na i həte ke lseyeli nyéma tə tə. Iso inı i səla i yəlaa ké, na i caa sı pá wē tam tə. Pə tə ké i kpa-η pa wulav na i tu-η sı n tə tampana na n laki kusişim.

⁹ Pəle pə waalı ké Sapa wulav inı i hawa Saləmən ke wula ke tənənəa tooso na həyələy na tulaalə ke səsəm, na liyitee pē tə tə. Too tə nəyələv ta nata tulaaləv isı mpyə lseyeli taa.

¹⁰ Mpyə wulav Hılam təmle nyéma na Saləmən nyéma mpa paa pola Ofii tə, pa kəna wula na kpenkpelası kupaşı na liyitee pē. ¹¹ Kpenkpelası kupaşı ke wulav Saləmən ka lapa Iso tēsele, na i kawulaya təyaya təkpalē. Na pá saakı-sı tətəyə şankənəa na cəmən ke yonyoolaa. Too tə, pa ta nata puləv isı mpyə Yuta tetə taa.

¹² Mpyə Saləmən hawa aləv inəy pə tənə mpi i nawa na i sələmı-tə. Haləna pə tē isı aləv ka ha inı tə. İlena wulav aləv nyən inı na i waalı nyéma pá məli pa tetə taa.

Saləmən tən təm (Awulaa I 10:14-29)

¹³ Paa pənaya ŋka, wula tənənəa hiu ke pa kənəna wulav Saləmən. ¹⁴ İlena pécə pá kaası mpi mpi taatələa fəlaya-i wontunəa tə tə. Na wulanəa na liyitee nyəyətəv nti i tetə həyələy nyənə nyéma na laalupunəa awulaa ná fəlayı-tə.

¹⁵ Mpyə wulav Saləmən yeləa na pá lu wula kəsitu ke kpalən ke ŋmənuyəv (200). Paa ŋku kə təyə kiloona naatosə. ¹⁶ Na kpalən səkpen ke ŋmənuyəv nınəwa (300). Paa ŋkuyəv nyəyətəv kiloona tooso. İlena pá su kutuluyəv ŋku pa yaa sı Lipan həyuyəv tə kə taa.

¹⁷ Na Saləmən yelə na pá saakı kawulaya kpelaya na tuu kela, na pá tı ka tə ké wula mayamaya. ¹⁸ Na pá su-keye kumte nte tə wənə kumlisi kukpakpası naatosə tə tə tə. İlena pá tı-keye nəhē təsule ke wula. Paa saaka-keye na pá tı tētesile kukulukulle, na pá tı təyolası lēşən ke tə ŋkpalası təsule. ¹⁹ İlena pá lə təyolası lēşən naanəwa na naaleye kumlee anı a tə. Naatosə ke ntəyən tə, na naatosə na mpətən tə. Wulav nəyələv i ta saakəta kawulaya kumte nté tə taka.

²⁰ Wula ke paa lupa Saləmən təyaya taa ləm poosiyanəa tənə, na Lipan həyuyəv kutuluyəv taa wontunəa kətəsətəv. Liyitee nyəyətəv ná taa fəina teeli nəyələy Saləmən waatə taa.

²¹ Wulav ka wənə i kpulən ké, na Hılam nyən saaləa yeləyənə-i. Paa pışı tooso wei, pa kənəna wula, na liyitee nyəyətəv, na tuu kela, na təkpaalən, na kacəka şuması səsəşnsı naşəli.

²² Saləmən ka tē antulinya tənə awulaa tənaya tən ké na ləmayasəe. ²³ Pəpətv fəli lelen, Iso ka ha-i ləmayasəe ké. Na awulaa lukənə paa timpi na pá kənı-tə təmnaə pəşşuyəv. ²⁴ Paa pənaya ŋka, yəlaa mpe pa kənayənə-i kəcən ké, na liyitee wontu, na wula, na wontu kəsusuutu, na yoou wontu, na tulaalənəa, na kpaşənən, na kpaşası.

²⁵ Saləmən ka wənə yoou kēkənəa kpaşənən ke iyisi liyiti (4000) ké. Kpaşənən kəcacayan ke iyisi naanəwa na naale (12000) wei Saləmən ka suwa acalē nna a taa i yoou kēkənəa ka wē tə, na lələn ke i cələyə Yosalem ıcatē taa. ²⁶ Saləmən ka ŋmakəla awulaa tənaya. Mpa pa tetə pəwa pə kpaşəv pəyə səsaya İfəlatı tə. Haləna Filiisi nyéma tetə na pə yoosina İcipiti nyéma nyəntəv tənə. ²⁷ Saləmən kawulaya waatəv tə, liyitee nyəyətəv ka wē Yosalem taa ké isı pē. Na pə kaası na kpenkpelası kupaşı náa təlı yem, isı pa tē tıŋ wei pa yaakı sı Sikomə na i nyəkı tətəkəle taa tə. ²⁸ İcipiti na tətənəa lentı ke paşatələa pukaya na pá kənəna Saləmən ke i kpaşənən.

Saləmən səm (Awulaa I 11:41-43)

²⁹ Pa kēsa Saləmən təm lentı, pə kpaşəv tə kancaalaya na tə tənaya təyə takələsı nsi pa yaa sı Iso kuyəyətəv tələsəlv Natan tənə takələya tə ka taa. Na nti pə hula Silo tv Ahiya tə pə takələya taa, na Yeto kənənəv nyənka taa. Takələya kantəkaya nyənka ŋke ka taa ké pa kēşəyı Nepatı pəyaləv Solopəwam wei i ké lseyeli wulav tə i təm. ³⁰ Pışı nule təcı ké Saləmən

təya kawulaya ke Iseyeli kəkrentuyə təna yəlaa təə kə Yosalem. ³¹ I kəma na í sí, ilena pá pimi-i í caa kin ke Tafiiti tē. Ilena í pəyalə Ləpəwam ləeti í lonte taa.

YUTA AWULAA TƏM

10

*Iseyeli nyəma kotuyu ke Sikem
(Awulaa I 12:1-15)*

¹ Məpəy Ləpəwam pola Sikem. Mpi tə, tənaya Iseyeli kpeka nna a wenna ilim ntəyən təə, a kotaa sí a kpaaki-í wulav. ² Waatu iní tə, Nepatí pəyalə Seləpəwam wei í ka sewa wulav Saləmən na í cəəsi Icipiti tə í we tənaya tam. Í nuwa Sikem kotuyu ŋkú kú təm, ilena í lu Icipiti na í kpe. ³ Məpəy pa tila í waali na í kəə na í səəsi Iseyeli tetu ilim ntəyən kpeka təə, na pá yəyətə Ləpəwam sí: ⁴ Nyá caa ka lakaya-tuyú isú yomaa, ye nəənəə nyaa pasa ta səyala wena a nu-tuyú isəntə tə, tá səəlú puwa sí tē la-ŋ təmlə. ⁵ Mpuylə Ləpəwam sí: Í tan na kuyeen tooso tē, ilena í kəə na tē ná.

Məpəy yəlaa tēwa. ⁶ Ntəna Ləpəwam pəəsi səsaa mpa paə we í caa cələyə waatu wei ílė í ka wena í weesuyú tə sí: Suweye má cə yəlaa mpe?

⁷ Nti pa cə-í təyale sí: Ye n laki yəlaa mpeye kəpantú na í muyi-weye teu na í yəyətəyənə-weye təm lelen nyəntú. Paə weə nyá təmlə nyəma ke tam təə kē.

⁸ Ama Ləpəwam ta mu səsaa layatu tasuyú mpi. Ilena í polo í pəəsi í malanaa ifepiya mpa pa we iní í kin tə sí: ⁹ Yəlaa mpe sí má pasa-weye səyala nna ma caa ka soka-we tə. Ile má cə-we suwe?

¹⁰ Mpuylə Ləpəwam ifepu təyəntələnaa mpe pa təma sí: Cə-we sí, mpaalum ta kisi-meye təyú, kacəŋfana pəyə na? ¹¹ Mpu tə, səyala yun nyəna ke ma caa ka soka-me, maa səəsi-meye səyala lənaa tətə. Hikasi ke ma caa həmma mə ŋkpaŋ. Ama maa hə mə nyəŋ na hikasi nsi sí təə we nyəma tə.

¹² Məpəy Seləpəwam na yəlaa pa mələ Ləpəwam kin ke kuyeen tooso wule, isú í ka heeluyú-we tə. ¹³ Na wulav kisi layatu nti səsaa ka tasa-í tə, na í holina yəlaa ¹⁴ isú ifepiya ka tasuyú-í layatu tə sí: Səyala yun nyəna ke ma caa ka soka-me. Maa səəsi-meye səyala tətə. Hikasi ke ma caa həmma mə ŋkpaŋ. Ama maa hə mə nyəŋ na hikasi nsi sí təə we nyəma tə.

¹⁵ Məpəy wulav Ləpəwam kisa yəlaa kəsələmutú. Ile Tacaa Isə ka lapəna mpú. Ilena pá lá isú Isə ka siw Isə kuyəyətutú teləsulú Ahiya ke nəyə sí í teləsi Seləpəwam tə.

*Kawulaya fayav
(Awulaa I 12:16-25)*

¹⁶ Waatu wei ilim ntəyən təə Iseyeli nyəma cəkənaa sí wulav kisa pa təm ke muyú, ilena pá təm-í sí:

Tá na Tafiiti tə fəina natəli.

Ta na Seseə pəyalə tə kaa we?

Paə wei í kpe í tē.

Tafiiti ləlyú tu nyá,

nyaa paasəna nyá kawulaya.

Ilena pa ya. ¹⁷ Yuta tetu tike yəlaa nyənayana Ləpəwam ke pa wulav. ¹⁸ Paə na mpú na í tili teləsi təma nyuyú tu Atolam ke Iseyeli nyəma mpa pa we ilim ntəyən təə tə pa tē. Ilena pələ pá yaya Atolam ke pəe na pá kú. Məpəy Ləpəwam kpa í kēke təə kē kpakpaa na í se na í polo Yosalem. ¹⁹ Isəna ilim ntəyən təə nyəma kisina Tafiiti ləlyú nyəma kawulaya təyale. Na məpəy pə we haləna saŋa.

11

¹ Waatu wei Ləpəwam tala Yosalem, ilena í koti Yuta na Pəncaməe pə yoolaa taa yoolaa ke iyisi nuna na nunaasa (180000) sí pá polo pá yoonə Iseyeli nyəma na pá mənə-í í kawulaya. ² Ama Isə heela í kuyəyətutú teləsulú Semaya sí: ³ Heeli Saləmən pəyalə Ləpəwam

wei ı ké Yuta wulav tə, na lseyeli nyéma tənə mpa pa we Pencaməe na Yuta tetv taa tə si:
⁴Tacaa yəğətəa si ı taa yoonə mə mayamaya mə tətənəa. Má yelina si pə la ısu pə lapv mpv
 tə. Paa wei ı məli ı tē.

Pa nu Tacaa təm nti, ıləna pá kú pa pááná ke Selopwam təə.

Lvpwam ɲmav ke koloosi acalɛɛ

⁵Waatv wei Lvpwam caya Yosalem taa, ıləna ı ɲmá koloosi na ı cəəna Yuta acalɛɛ lənnə.
⁶Pə kpayav Petəlehə, na Itam, na Tekwa. ⁷Na Peti-Suu, na Soko, na Atulam. ⁸Na Katı,
 na Malesa, na Sifi. ⁹Na Atolayim, na Lakisi, na Aseka. ¹⁰Na Sola, na Ayalə, na Hepələ tə.
 Yuta na Pencaməe pə koloosi acalɛɛ nté. ¹¹Mpóyú Lvpwam ɲmá koloosi kupaɲsi na ı cəəna-
 yə. Na ı su nyuyv nyéma ke a taa. Na ı nyəki təğənaya na nim na sulvm. ¹²Acalɛɛ anı paa nte
 tə taa ka we kpalə ı ké na ɲmantaasi. Na a tən tə ké ı kawulaya taanə Yuta na Pencaməe pə
 tetv taa.

Lefii nyéma na kətəlaa pa tənə Lvpwam təə

¹³Mpóyú lseyeli tetv tənə kətəlaa na pə Lefii nyéma pa polaa na pá kpentənə Lvpwam.
¹⁴Paa yela pa nyəmnaa ke pəcəlo pəcəlo acalɛɛ taa ké. ıləna pá polo Yosalem ke Yuta
 kawulaya taa. Mpi tə, Selopwam tanaya-weye si pá taa la Tacaa kətyv təmle. ¹⁵Tampana
 təə, Selopwam ka kpawa ı mayamaya ke pəɲtulə, na nawee ləesə ı wei pa laakaya
 təkətəlenaa taa tə pə kətaya nyéma ké. ¹⁶ıləna lseyeli kpeka yəlaa tənə mpa pa luyv ka we
 pa ıso sɛɛv ke teu tə, pá tən Lefii nyéma waalı ké Yosalem si pa lakı pa caanaa lə Tacaa ke
 kətasi. ¹⁷Na pá sənə Yuta kawulaya na Lvpwam nyəə tən. Pa təma Tafiiti na Salvmən pa
 ıkpate taa ké mpóyú pusı tooso ké.

Lvpwam ləlvv nyéma

¹⁸Mpóyú Lvpwam kpaya Tafiiti pəyalv Yeliməti pəelə Mahalatı. Mahalatı too kələ Sese
 pəyalv ıliyapı na ı alv Apihayili pa pəelə. ¹⁹ıləna Mahalatı ləli-ı apaləpiya tooso. Yewusi, na
 Semaliya, na Saham. ²⁰Pələ pə waalı ké Lvpwam kpaya Apəsaləm pəelə Maaka. Na ı ləli-ı
 apaləpiya liyiti. Apiya, na Atayi, na Sisa, na Selomiti. ²¹Ama Lvpwam ka səla Maaka na
 pə kəli ləlaa. Lvpwam alaa səsaa ka we pələfəi hiu na səkpema ke nutoso. ı ləla apaləpiya
 ke pələfəi hiu na naanəwa na aləpiya ke nutoso (60). ²²Mpóyú Lvpwam kusa ı alv Maaka
 pəyalv Apiya nyuyv, na Apiya pəsi ləlaa nyuyv tv. Mpi tə, Lvpwam caakaya ké si Apiya ı
 təğv kawulaya. ²³ıləna Lvpwam la layatv, na ı yası ı pəyalaa ləlaa ke Yuta, na Pencaməe pə
 koloosi acalɛɛ taa. Na ı cələ-weye təğənaya ke səsəm, na alaa ke tuutuuma.

12

Icipiti wulav Sisakı yoonav ke Yuta (Awulaa I 14:25-28)

¹Waatv wei Lvpwam kawulaya caya teu na ı yoo tən ıləna ı lə Tacaa kiin, na ı yəlaa tənə
 náa la mpv tətə. ²⁻³Lvpwam kawulaya pənaya kakpası nyəɲka taa ké Icipiti wulav Sisakı
 polaa na ı yoonə Yosalem. Pa yoo keəkənəa ka we iyaya na ɲmənuyv (1200). Na kpayanə
 cayalaa ke iyisi nutoso (60000). Na Lipii na Suki na Itiyopii pə yoolaa ke tuutuuma.
 Lvpwam na Yuta nyéma pa lə Tacaa tə pə kasəyaya nté. ⁴Icipiti wulav ını ı ləeka Yuta
 koloosi acalɛɛ ké, haləna ı tala Yosalem. ⁵ıləna lə kuyəğətəv teləsulv Semaya polo na ı
 mayana Lvpwam na Yuta nyuyv nyéma pa kota Yosalem. Waatv ınəyı Sisakı kpəyətəa. ıləna
 ı heeli-we si: Tacaa təma si, timpi ı lə-m tə, maa tv-məye Icipiti wulav Sisakı niɲ taa.

⁶Mpóyú wulav Lvpwam na nyuyv nyéma pa ná pa tasəkələ na pá tə si: Tacaa kələ tampana
 tv.

⁷Tacaa ná mpv, ıləna ı tayanı Semaya ke heeluyv si: Timpi pa ná pa tasəkələ tə, ma kú ma
 pááná ke pa təə. Ma kaa tasa-weye kpiisuyv. Maa waasi-weye nəənəə. Ma kaa tv Yosalem ke
 Sisakı niɲ taa na ı wakəli-tə. ⁸Paa na mpv tə, maa yele na Icipiti wulav ɲmakəli-we. Waatv
 ını paa cəkənə si ye yulv pəta-m ı ti, pə fayana ye ı pəta ı təyı atə awulaa.

⁹ M̄p̄ȳȳ Icipiti wulav Sisak̄i yoonə Yosalem nyéma, na í koosi Isə təsele na kawulaya təyaya kpancoou tənə. Ilenə pə tu kələnə wula kpaləŋ wei Saluməŋ ka lupa tə. ¹⁰ M̄p̄ȳȳ wulav Lɔpɔwam lupa nyəŋəlyu kuɛemɔyɔ kpaləŋ, na í lɛɛti wula nyəŋ inɪ lonte. Na í cɛle-ɪ kawulaya təyaya tanlaa nyɔyɔ nyéma. ¹¹ Na wulav í puki Isə təsele, ɪlɛ tanlaa polo na pá kpaya kpaləŋ inɪ na pá suna-ɪ. Ye pa tɛma, ɪlɛ pa mənna-ɪ tɛɔyale.

¹² Pə tɔɔ ké Tacaa pááná hɛɛ Lɔpɔwam tɔɔ, na í ye-le-wɛyɛ kpiisuyɔ. Mpi tɔ, ɪ ka nawa ɪ tasəkəle na í tisi. Ilenə kɔpantɔ wɛɛ Yuta taa.

Lɔpɔwam kawulaya tənaya
(Awulaa I 14:21-24,29-31)

¹³ M̄p̄ȳȳ wulav Lɔpɔwam tɔyɔ kawulaya kɛ Yosalem taa ké ɪ lɔlyuɔ pusi nule na kɔlɔmayə nyəŋka taa. Pusi naanɔwa na naatosompɔyɔlayə kɛ ɪ tɔyɔ ɪ kawulaya ŋkɛ. Na í nyɔɔsi ɪ kawulaya kɛ teu. I too ka ké Amoni tɔ, na pá yaa-ɪ si Naama. Yosalem kɛ Tacaa ləsa Yuta tɛtɔ taa si paa sɛɛki-ɪ. ¹⁴ M̄p̄ȳȳ Lɔpɔwam lapa mpi pə fɛi Tacaa kɛ teu tɔ. I ta lana lotu kɔlɔmtɔ si í nyɪ ɪ luyɔ nyəntɔ.

¹⁵ Pa kɛɛsa Lɔpɔwam tɔm kancaalaya na tə tənaya kɛ Isə kuyɔyɔtɔtɔ tɛləsɔlɔ Semaya na nalɔ Itoo pa tɛma takəlasɪ taa. Tənaya pa ŋmaa lɔlɔŋ loosi. Lɔpɔwam na Selopɔwam pa yookaya tam ké. ¹⁶ Waatu wei Lɔpɔwam səpa, ɪlenə pá pimi-ɪ Tafiiti tɛ. Ilenə ɪ pəyalɔ Apiya lɛɛti ɪ lonte.

13

Apiya kawulaya
(Awulaa I 15:1-8)

¹ Iseyeli wulav Selopɔwam kawulaya pənaya pələfɛi hiu nyəŋka taa ké Apiya pəsə Yuta nyéma wulav. ² Ilenə í tɔyɔ pusi tooso ké Yosalem. I too kɛɛ Kipeya tɔ Uliyeli pɛɛlɔ Mikaya.

Apiya na Selopɔwam pa yookayana təmayə. ³ M̄p̄ȳȳ Apiya kpaya ɪ yoolaa taa yoolaa kɛ iyisi nasəle (400000) si ɪ yookina Selopɔwam. Na Selopɔwam tayanɪ ɪ nyéma kɛ iyisi nasənaasa (800000) si ɪ suliyi-ɪ. ⁴ M̄p̄ȳȳ Apiya kpawa Semalayim pulaya tɔɔ ké Ifəlayim pɔəŋ taa. Ilenə í holina Selopɔwam na Iseyeli nyéma si: I nu ma tɔm yoo. ⁵ I ta nyɪ taa si Tafiiti na ɪ lɔlyuɔ nyéma kɛ Iseyeli Isə Tacaa tɔwa kawulaya kɛ tam tɔɔ, pu layasəyi. ⁶ Pəyɛle Nepatɪ pəyalɔ Selopɔwam ná kula ɪ caa Saluməŋ wei ɪ tɛmlɛ ɪ lakaya tɔ ɪ tɔɔ. ⁷ M̄p̄ȳȳ yulɔyemnaa na tɛtɛlataa kotina Selopɔwam na pá la na í kəlɪ Saluməŋ pəyalɔ Lɔpɔwam. Mpi tɔ, Lɔpɔwam ká ké pəyaya ké, ɪ ta nyɪ pulɔ ɪlɛ ɪ ta pəsi na í səŋ pa isɛntaa. ⁸ Ilenə nɔɔnɔɔ mu caaki si í yoonə kawulaya ŋka Tacaa tɔwa Tafiiti lɔlyuɔ nyéma tɔ. I lapa yoolaa kpekəle sɔsɔlə. Pəyɛle í tɔka wula nawee nna Selopɔwam lupa tɔ, na í laaki. ⁹ I tɔyɔna Tacaa kətəlaa Aləŋ lɔlyuɔ nyéma, na Lefii nyéma, na í kpa mə təyi kətəlaa, isɪ tɛtɔnaa lɛntɪ yəlaa lapɔ tɔ. Ye wei ílɛ í kəna latəɛ, na ɪwaan naatosompɔyɔlayə, ɪ pəsə tun kətulɔ nté mpɔ. ¹⁰ Ama tá ɪlɛ, Isə Tacaa tike kɛ tá nyənəyi, tə ta kpɛɛsəna-ɪ. Na Aləŋ lɔlyuɔ nyéma nté Tacaa kətəlaa na Lefii nyéma náa lakɪ pa tɛma. ¹¹ Tanəŋ na taanaya ké tə lakɪ kətasi nsi kəkə lusa si tənə tɔ. Na tə wəkɪ tulaalunaa kɛ kətaya tɛlatɛ tɔɔ. Na tə sukɪ Isə potopotonaa kɛ ɪ taapəli tɔɔ. Na tə mɔsəyi fətəla sɔsɔ kɛ taanasɪ. Tá lakɪ teu kɛ Tacaa tɛmlɛ ké. Ama mə kisina-ɪ. ¹² Tɔɔ, pənɛntɛ Tacaa kɛɛ tá nyɔyɔ tɔ. Na ɪ kətəlaa ntɔ, si pá huləyi yooɔ tutuyɔ, na mə na-ɪ í suliyi. ɪlɛ Iseyeli nyéma mɛ, í taa yoonə mə cəsənaa Isə Tacaa. Mpi tɔ, í kaa kpaya ɪ tɔɔ ké nyulɔyɔ.

¹³ Waatu inəyi Selopɔwam faya ɪ yoolaa taa, na pá polo pa papɪ Yuta nyéma waali. Na ɪ yoolaa lɛlaa na isɛntaa tɔɔ, na pə tɔ-wɛyɛ hɛkɔ. ¹⁴ Yuta nyéma pəsaa ɪlɛ, pa cəkənaa kɛɛ si paa yoo taa na waali. Ntənə pá wiina Tacaa si í waasi-wɛ. Waatu wei kətəlaa yaya tutuun, ¹⁵ ɪlenə pa yoolaa kiisi. Tənaya Tacaa yɛlaa na Selopɔwam na Iseyeli nyéma pa tuli tapəŋ. ¹⁶ Na pá se na Isə tɔ-wɛyɛ Yuta nyéma nin taa. ¹⁷ M̄p̄ȳȳ Apiya na ɪ yoolaa pa kəla-wɛ təkpataa, na pá kɔ pa yoolaa taa yoolaa kɛ iyisi nasəle na nɔnɔwa (500000). ¹⁸ Iseyeli nyéma ná kpisa mpɔ

tə na Yuta nyəma náá təγə akaitv. Mpi tə, pa cəsənaa Iso Tacaa ke pa teelaya. ¹⁹ Mpyúy Apiya təγəna Selopuwam, na í lēeki Petēeli, na Yesana, na Ifələn na pə cəlo acalēnaa.

²⁰ Haləna Apiya sēm, Selopuwam ta tasa i toŋ kypəŋ taa ké məlvv. Ama Tacaa teesəna- i kuyv ké. ²¹ Ulena Apiya toŋ náá səsəyi na í kpayə alaa naanəwa na liyiti. Mpyúy i lula apaləpiya ke hiu na naale, na aləpiya ke naanəwa na naatosə.

²² Apiya təm lentv wē takəlaya ŋka pa yaa si Iso kuyəγətutv teləsulv Itoə kutəəsutv takəlaya tə ka taa. Ka taa ké pa keesa i kulapətv na i tēma. ²³ Apiya səpa, ulena pá pimi-i Tafiiti tē, na i pəyalv Asa lēeti i lonte.

14

Asa kawulaya kancaalaya (Awulaa I 15:9-11)

Mpyúy tetv caya təpamm ke Asa kawulaya waatv ke pusv naanəwa. ¹ Mpyúy Asa lapa mpi pə wē teu na pé maya Iso Tacaa tə. ² I kpiisa tēfēenlənna na timpi timpi cefelinaa laaki tə. Na í yəki pē kusikee, na í seti tesikasv kulalaasi. ³ Na í tú Yuta nyəma si pá sē pa cəsənaa Iso Tacaa na pá tək i kiiu na i kusəsutv. ⁴ Asa ka kpiisa cefelinaa təlaalenaa tēna, na tulaalv təwətenaa tənaya Yuta acalē tēna taa ké. Ulena i kawulaya caya təpamm. ⁵ Nəγəlv ta yoonə Asa ke pusv nsv si taa. Mpi tə, Tacaa mayamaya ka yelina na í hēesi. Hēesuyv pusv nsv si taa ké Asa tayana Yuta acalē lēna. ⁶ Asa tēma Yuta nyəma si: Tə ŋmá koloosi na tə cəna acalē an i na tə tú kəkaləsəŋ. Mpi tə, tə təkə ta Iso Tacaa təm ke teu, na í yele na tá tetv wē tá nin taa na tə hēesi.

Ntēna pá svv tēmlē taa na pá tú tə nyuyv.

⁷ Asa yoolaa Yuta kpekəle nyəma mpa pa təkaya kpaləŋ səsəŋ na ŋmantaasi tə, paa wē iyisi ŋmənuyv na nūnəwa (300000) ké. Na Pencamēē nyəma ke iyisi ŋmənuyv na nūnaasa (280000) na pá təkə kpaləŋ səkpəŋ, na pá nyəma təŋ təm. Pa tənaya mpv, paa ké yoolaa taa yoolaa ké. ⁸ Mpyúy Itiyopii tv Sela kpa Yuta nyəma tə, na i yoolaa ke iyisi iyaya (1000000). I yooū kēēkēnaa ke ŋmənuyv na nūnəwa (300). Haləna í tala Malesa icatē. ⁹ Na Asa na i yoolaa pá puli Sefata tētekəle taa ke Malesa kin. ¹⁰ Ntēna Asa wiina Iso Tacaa si: Hai, Tacaa pə fēi-ŋ katē si ŋ waasi icamiya isv toŋ tv. Mp v tə, kə na ŋ waasi-tv. Mpi tə, nyaya tə teeləyi. Nyá hətē taa ké tə kpaaki yoolaa tuutuuma inē i tə. Hai, Tacaa nyayalē tá Iso, taa yele si yulv í kəli-ŋ.

¹¹ Mpyúy Tacaa yelaa na Itiyopii yoolaa tuli tapəŋ, na pá se Asa na i yoolaa. ¹² Ulena pēl pá tú pa waalv na pá tana-wēyē Kelaa. Na pá kv-wēyē tuutuuma, na pé pēl pa nin. Mpi tə, Tacaa kəna-wē na i yoolaa nəγə. Na Yuta nyəma náá kuu pa wontu ke səsəm. ¹³ Na pá lēeki Kelaa cəlo acalē tēna. Mpi tə, Tacaa səγəntv ká pu a taa yəlaa ké. Mpyúy pa kuu a wontu ke tuutuuma. ¹⁴ Ulena pá kəli tiikilaa piitim tə, na pá kuu heeŋ na yooyoonaa ke səsəm. Na pá mēli Yosalem.

15

Asa tayanvuyv ke Isəsele (Awulaa I 15:12-15)

¹ Mpyúy Iso Feesuyv kuləna Otēti pəyalv Asaliya. ² Ulena í lu na í polo í mayana Asa na í heeli-i si: Hai, tá caa wulav. Yuta nyəma, na Pencamēē nyəma mē í nu ma təm. Ye í wē Tacaa waalv, ilē i ká wē mē waalv ké mpyúy. Ye í pēekəyi-i i ká yele na í na-i. Ama ye í lo Iso, ilē i ká lə-mē tətə. ³ Iso yela Iseyeli nyəma tə, pə leelaa ké. Kətulv nəγəlv i fēi si i ká sēyēsi-wē. Pəyēle pa fēina kiiu. ⁴ Ama pa mēla Iseyeli Iso Tacaa kin na lanwakəlle, na pá pēeki-i na í yele na pá na-i. ⁵ Waatv in i taa, yulv u pəsəyi na í polo tiili na í mēlənə weesuyv. Pu ké wahala waatv ke tetv yəlaa tənaya. ⁶ Piitim lēmpv ná kuyv lēmpv ké. Na icatē lēntē náá kú lēntē. Mpi

tə, Tacaa ciyitaya yəlaa ké na wahalanaa tənə. ⁷ Ama mu nyəə ton, í taa yele na mə apalutə yəəli. I ká hiki mə təmle kasəyaya.

⁸ Waatu wei wulav Asa nu Iso kuyəyətutə teləsulə Asaliya təm nti, ilena í kaasi i ti na í kpiisi Yuta na Pencaməe pa tetə tənə taa tun. Na í la mpv tətəyə acaləe nna i ka ləeka Ifəlayim pəəñ taa tə a taa. Pə waali, ilena í tayanı Tacaa kətaya təlatə nte tu wə Iso təsele tə. ⁹ Mpyú wulav kota Yuta na Pencaməe nyéma tənə, na Ifəlayim na Manasee na Simiyən pə nyéma mpa paa kəma na pá caya pa tə tə. Pa nawa si Tacaa wə i waali, ilena pá polo i kin. ¹⁰ Iləna pá koti Yosalem ké Asa kawulaya pusi naanəwa na kakpası nyəñka isətu tooso nyəñ taa. ¹¹ Kuyaniku pa talaa, iləna pá lá Tacaa ké kətaya ké təla nna pa kpa kolontunaa kin tə. Naan ka wə nasətosə na nunəwa (700) na heen ké iyisi naatosompəyolaya (7000). ¹² Mpyú pa su pa nəyə si paa tayanı Iso ké seev na lotu kuləmtə. Na pa ləsayə suv pa cəsənəa Iso Tacaa ké teu. ¹³ Ye wei i ta tayanı Iseyeli Iso Tacaa ké seev, isu pa kv-i. Paa apalə, yaa alə, yaa səsə, yaa pəyaya. ¹⁴ Iləna pá tuuna nəəsi səsəənsı na pá huli tutuun na akantəe na pá wiliti. ¹⁵ Mpyú Yuta nyéma tənə lanle huləməna pa lotu kuləmtə tuunəv mpi. Na isənə pa tayanə pa Isəsele na luyə kuləmvəv tə. Na Tacaa mu na í yele na tetə heesi.

¹⁶ Mpyú Asa ləsa i too Maaka təə ké i alə kawulaya ton. Mpi tə, Maaka ka sika təyə, isayəv ŋku pa yaa si Asela təyə. Ntənə wulav tə si: I kpesi təyə ŋku na í yəki-kv na í wə-kuyə Setələn ləəv nəyə. ¹⁷ Paa na wulav inı i səəla Tacaa na lotu kuləmtə tə, i ta wakəli təkətələnəa mpa paa wə Iseyeli tetə taa tə. ¹⁸ Ama i yeləa na pá kənə Iso təsele taa ké wula, na liyitee nyəyətə, na wontunəa lempa mpa i na i caa paa hawa Tacaa tə.

¹⁹ Yoou ta tasa kuləyə, halənə Asa kawulaya pənaya hiu na naanəwa na kakpası nyəñka.

16

Asa yoonav ké Iseyeli wulav Pasa (Awulaa I 15:16-22)

¹ Asa kawulaya pənaya hiu na naanəwa na naatosə nyəñka taa ké Iseyeli wulav Pasa pola Yuta tetə yoonəv. Iləna í suv kolunə ŋməv, na í cəəkənə Lama icatə si Yuta nyéma í taa pəsi na pá suv yaa pá luki. ² Mpyəvle Asa cosa wula na liyitee ké Iso təsele na kawulaya kpancoou pə taa. Na í tilina Tamasi ké Silii wulav Peni-Hatati si: ³ Ma na-ŋ tə pəeli nəyə, isu tá caanəa ka lapa tə. Ma ha-ŋ kuvəəv ŋkuyəv si tə pəeli nəyə. Iləna nyá na Iseyeli wulav í yá, na ilé i ləsi i yoolaa ké ma tetə taa. ⁴ Mpyú Peni-Hatati ná mu Asa təm nti, na í kusi i yoolaa na pá polo pa yoonə Iseyeli nyéma, na pá ləeki pa acaləe. Isu Yon, na Tan, na Apəeli-Mayim. Na pá kpənna Nəfətali acaləe tənə nna a taa pa sukaya wontu tə. ⁵ Pasa nu mpv, iləna í yele Lama icatə kolunə ŋməv. ⁶ Mpyú Asa kota Yuta nyéma tənə pə ta səə paa iləyəv pəyaya. Na pá kuu pəe na kpenkpelasi nsi i ka kaawa si i ŋmaəkənə Lama icatə kolunə tə si, pá tayanı timpı pa yaa si Kepa na Misipa tə.

Asa təkə saləka ké Iso kuyəyətutə teləsulə Hanani

⁷ Waatu inı i taa ké Iso kuyəyətutə teləsulə Hanani pola Yuta wulav Asa kin, na í kalənə-i si: N kisa Tacaa ké pəekuyə, na ŋ səəli si Silii wulav í tu-ŋ nin tə. N ləsa Silii yoolaa ké nyá nin taa ké. ⁸ Itiyopii na Lipii nyéma ka ké yoolaa səsəa ké. Pa kəekənəa na pa kpayənəñ fəi kaləyə. Paa na mpv, n lapa Tacaa ké naani. Iləna Tacaa tu-wəyə nyá nin taa. ⁹ Tacaa nyənəy i tetə tənə taa ké na í səñna mpa pa yekina-i pa təy i teu tə. Ama pənəntə n lapa kuvələntə ké. N kaa tasa yoou ké lanjuyə tətə.

¹⁰ Mpyú Iso kuyəyətutə teləsulə təm nti tə wu Asa. Iləna í tu-i saləka. Na í suv tetə nyéma lələa ké kunyən təyə ké waatu inı.

Asa kawulaya tənaya (Awulaa I 15:23-24)

¹¹ Pa kəesa Asa təm ke pə kpayav tə kancaalaya, na tə tənaya təyō Yuta na lseyeli pə awulaa takəlası taa. ¹² Mpyōy kutəŋ isayav nakuli, ku kpa i nəəhe ke i kawulaya pənaya pəyolayafəi nule nyəŋka taa. İlena í yele Tacaa ke sələmyu sı í waası-ı na í polo lokotulonaa kiŋ. ¹³ Mpyōy Asa səpa i kawulaya pənaya nule na kuləmayə nyəŋka taa. ¹⁴ İlena pá pimi-ı i pəlaaŋ wei i ka hula Tafiiti ıcatə taa tō i taa ləŋku taa. Paa tūwa ku taa ké tulaalunaa payale ké, ısu tulaalə lataa lakuyə tō. Na pá wə tulaalunaa tətəyō səsəm ke i ləyaya tō.

17

Sosafatı kawulaya na i təmlə kəpante

¹ Mpyōy Yuta wulav Asa pəyaləv Sosafatı təyō kawulaya ke i caa lonte na í nyəsı i kawulaya ke lseyeli nyəma tō. ² İlena í su yoolaa kpeka ke Yuta koloosi acaləe tənə taa. Na i kawulaya acaləe nna i caa Asa ka ləeka İfəlayim nyəma tō a taa tətō. ³ Tacaa ka wə Sosafatı waalı ké. Mpi tō, Sosafatı təma i cəsə Tafiiti ikpatə taa ké i kawulaya kancaalaya ké, i ta laa tūyū Paalı. ⁴ Ama i caala i təyi sı í nyı i cəsə Tafiiti İso luyū nyəntu, na í təkı i kiŋ. İta kəena lseyeli awulaa. ⁵ İlena Tacaa la na Sosafatı kawulaya la ton na Yuta nyəma haakı kucəŋ, na í suv ton ke teu na teeli. ⁶ Na Sosafatı lanle hēena İso təmlə lapu na i kpiisi Yuta kawulaya taa ké təkətəlenaa na pə tūŋ.

⁷ Mpyōy i kusa i akewenaa səsaa ke i kawulaya pənaya tooso nyəŋka taa, na í tili-wə sı pá səyəsı Yuta acaləe yəlaa ke İso kiŋ. Tillaa mpe pa həla nté Pəni-Hayili, na Opatiya, na Sakalı, na Netaneyeli, na Mikaya. ⁸ Na Lefii nyəma pəyolayafəi naanəwa su-wə. Pələ pa həla nté Semaya, na Netaniya, na Sepatiya, na Asayəeli, na Semilaməti, na Yonatan, na Atoniya, na Topiya, na Topı-Atoniya. Na kətəlaa naale, İlisama na Yolam. ⁹ Mpyōy pa kpenna Tacaa kiiu takəlaya na pá cəy Yuta acaləe na pá səyəsı ıcatə yəlaa tənə.

Sosafatı ton

¹⁰ Mpyōy Tacaa səyəntu kpa piitimnaa mpa pa cəna Yuta tō pa kawulası tənaya səsəm. İle pa ta yoonə Sosafatı. ¹¹ Haləna Filiisi nyəma ha-ı kucəŋ na pá feli-ı lampuu ke liyitee. Laalupunaa ná kəna-ı iwaan ke iyisi naatosompəyolaya na nasətosə na nənəwa (7700), na pəŋtuləŋ ke mpu tətō.

¹² Mpyōy Sosafatı ton səsaa na pá puki. Sosafatı ŋmə Yuta taa ké acaləe na təyənəsı təsule. ¹³ Na í wēena wontu ke səsəm ke Yuta acaləe taa. Na i yoolaa taa yoolaa ke Yosalem taa. ¹⁴ Pələ pa kpeka ntə na pá kəsəna pa luləŋ. Yuta kpekəle taa səsaa nté yoolaa taa yoolaa iyisi ŋmunuyə na nənəwa (300000) nyuyə tū Atəna. ¹⁵ Atəna waalı ké yoolaa iyisi ŋmunuyə na nunaasa (280000) nyuyə tū Yohanəŋ. ¹⁶ Na yoolaa iyisi ŋmunuyə (200000) nyuyə tū Sikəli pəyaləv Amasiya. Amasiya sələnə na í suv Tacaa təmlə taa. ¹⁷ Pəncaməe kpekəle taa ké yoolaa taa yoolaa tətəlaa iyisi ŋmunuyə (200000) nyuyə tū İliyata. ¹⁸ İliyata waalı nyəŋ nté yoou wontu təkəlaa iyisi nənəwa na nunaasa (180000) nyuyə tū Yosapatı. ¹⁹ Mpa paa ké wulav yoolaa ke Yosalem taa təyələ. Na pá səsəna mpa i ka su koloosi acaləe taa ké i kawulaya tənə taa tō.

18

Sosafatı na Akapı pa nəyō kuləmayə lapu (Awulaa I 22:1-4)

¹ Wulav Sosafatı ka suv ton ké na í wəna teeli. Mpyōy i caa i pəyaləv ké lseyeli wulav Akapı pələ ke aləv. ² Pusi cəwa pəcə, ılena Sosafatı polo Akapı təyē Samalii. Mpyōy Akapı kəwa heeŋ na naan ke tuutuuma sı i saakəna í na i waalı nyəma. Pə waalı ké i kaana Sosafatı sı í səsı i tō na pá polo pá yoonə Laməti ıcatə ke Kalaatı. ³ lseyeli wulav Akapı sələma Yuta wulav Sosafatı sı: Té polo na té yoonə Laməti ke Kalaatı.

Ulena Sosafatı cə Akapı sı: Ma na-η tə ké kuləm ké mεε. Ye nyá yəlaa kulaa, ma nyəma səəlv puıwaya.

Isə kuyəğətutv teləsəlaa pəpətvnaa

(Awulaa I 22:5-12)

⁴ Paa na mpv, ulena Sosafatı sı: Pəəsı Tacaa na pəcə.

⁵ Mpuyule İseyeli wulav kota ı Isə kuyəğətutv teləsəlaa. Pa we yulvnyəəη nasəle (400) ke mpv. Na ı pəəsı-we sı: Pə weε sı tə polo tə lεekı Laməti ıcate ke Kalaatı yaa tə yele? Ntəna pεle sı: ı polo, Tacaa ká tú-tεye nyá nin taa.

⁶ Paa na mpv Sosafatı ta nyələ-tı. Ulena ı pəəsı sı: Pə ta kaası Isə kuyəğətutv teləsəlv wei ı ka yəğətəna-tuyv Tacaa tə? ⁷ Ntəna Akapı sı: Əε, Iməla pəyalv Mısee weε yaa. Ama maa caakı-ı ké. İsayatv ke ı heeliyi-m tam.

Ntəna Sosafatı ma kapuka sı: Paa yəğətəyi Isə kuyəğətutv teləsəlv ke mpv.

⁸ Mpyúyú Akapı yaa kawulaya təyaya təmlε tv nəğəlv, na ı tili-ı sı: Polo n yaa Mısee ke ləη.

⁹ Awulaa mpe pa naale pa suu pa kawulaya wontu ké na pá caya pa kpelası tə ké Samalii təm təhəvle cəlv, na Isə kuyəğətutv teləsəlaa kpaaləyi pa təmnəa. ¹⁰ Mpyúyú Kenana pəyalv wei pa yaakaya sı Sitekiya tə ı ké pa taa ləlv ké. İnı ı ka lupina ı təyi nyəğəlvəy həη na ı təη sı: Həη inε ı huləğəna təη wei n ká kələna Silii yoolaa tə.

¹¹ Mpyúyú Isə kuyəğətutv teləsəlaa ləlaa ná yəğətə təm kuləmtv ntı tətə sı: Tá caa, polo n lεekı Laməti ıcate ke Kalaatı. Tacaa ká tú-tεye nyá nin taa ké na n pəsi-tε.

Mısee kpaalvəy ke Akapı kpısuγu

(Awulaa I 22:13-28)

¹² Mpyúyú tillu wei ı pola Mısee waalı tə ı heela-ı sı: Isə kuyəğətutv teləsəlaa tənə kpəntaa ké na pá heeli wulav sı ı ká la aka. Pə təv tə, nyana-we ı kpəntı nəğə.

¹³ Ntəna Mısee sı: Ma tuuna Tacaa sı ntı ma Isə caa təğə maa yəğətı.

¹⁴ Mısee tala wulav kin, ulena wulav pəəsı-ı sı: Mısee, tə polo na tə lεekı Laməti ıcate, yaa má taa polo? Ntəna Mısee sı: Ma ta təη-mε se. ı polo. Tacaa ká tv-tεye mə nin taa ké.

¹⁵ Mpuyule wulav sı: Aweye n sıwa sı ı pəələyi-η na pəcə n teləsəyi-m təm ntı Tacaa heela-η tə?

¹⁶ Ntəna Mısee sı:

Ma nawa İseyeli yoolaa yawa yem

ké pəəη taa, sıu heeη wei ı fəina tiikilu tə.

Ulena Tacaa yəğətı sı, pa fəina wulav.

Paa wei ı kpe.

¹⁷ Kələna Akapı pəsəna Sosafatı təv sı: Ntəη maa heela-η sı ısayatv tike ke ı heeliyi-m tam?

¹⁸ Mpyúyú Mısee tasaa sı: Təv, ı nu Tacaa təm. Ma ná-ı na ı caya ı kawulaya kumte təv. Na ıətəa tillaa səηaa na pá tv-ı hεkv. ¹⁹ Mpyúyú ı pəəsı-we sı: Awe ká polo na ı tvsı İseyeli wulav Akapı sı ı lεekı Laməti ıcate na pá kv-ı? İnε sı ı nyəntv ntə. İnε ılé sı ı nyəntv ntə. ²⁰ Mpuyule feesuyu nakvı kv kulaa sı ηkv ku polo. Tacaa sı: İsanaya n ká la? ²¹ Mpuyule sı, ηkv ku tə Akapı Isə kuyəğətutv teləsəlaa taa ké pəpətv. Tacaa sı: Təv, polo na n lá mpv. ²² Ulena Mısee tasa sı: Ntəğəle, Tacaa yelina sı pə tə nyá Isə kuyəğətutv teləsəlaa taa ké pəpətv. Təfə, mpusi ké ı caa ı kəna-η.

²³ Tənağəle Sitekiya kpətəna Mısee na ı mapı-ı katanə na ı pəəsı-ı sı: Tacaa Feesuyu luna ma taa na kó heeli-η yaa?

²⁴ Mpuyule Mısee sı: Kuyaku ηkv n ká se na n ηməli nyá naη ləkətələkaya taa ıle, kuyaku ηkvuyule n ká tisi.

²⁵ Ulena Akapı tə ı təmlε nyəma sı: ı kpa Mısee na ı cəla ıcate nyuyv tv Aməη, na wulav pəyalv Yowası. ²⁶ ı heeli-we sı pá tv-ı saləka na pá haakı-ı potopoto həğəliya na lvm. Na haləna má kənnə təyoole na alaafəya.

²⁷ Mpuyule Mısee cə-ı sı: Ye n kəmnə alaafəya, ıle pə taya Tacaa heelina-m təm sı má yəğətı.

*Wulav Akapı sām ke yooou taa
(Awulaa I 22:29-40)*

²⁸ Mıpúyú İseyeli wulav Akapı na Yuta nyəŋ Sosafatı pa pola Kalaatı tetv ıcate Laməti ke yoonav. ²⁹ İlena Akapı tō Sosafatı sı: Ma yusəyi ma ti na má polo yooou. Ama nyaa suu nyá kawulaya wontu.

İlena Akapı la mpv. ³⁰ Pəyele Silii wulav ka heela ı yooou keekənəa nyuyv nyəma sı pá taa paasəna yoolaa səkpema yaa səsaa. Ama pá pəeki İseyeli wulav.

³¹ Pə tōo ké waatu wei Silii yoolaa nyuyv nyəma mpe pa ná Sosafatı, ılena pá huv pa taa sı İseyeli wulav. Na pá tamı-ı sı pa yookina-ı. Ama Sosafatı yaa İso sı í yapı-ı. Na İso Tacaa waası-ı na í yele na kolontunaa məli. ³² Kolontunaa cekənəa sı pə taya Akapı, ılena pá məli.

³³ Mıpúyú Silii tv nəyəlv ı tō nyəmle ke yem, na té yaya Akapı ke timpi taa ı yooou toko fəe-ı tō. İlena í tō ı keeke saalı sı: Kəe na tə məli pə hika-m.

³⁴ Ama kuyaku ŋkv yooou lapa tonj ké. Mıpúyú İseyeli wulav səŋa iso ké ı keeke taa, haləna taanaya. Na Silii yoolaa nyənəyi mpv. İlim tukaya, ılena wulav həe.

19

Sosafatı kpawa huvlaa ke Yuta taa

¹ Mıpúyú Yuta wulav Sosafatı kpema ı tē Yosalem na alaafəya. ² İlena Hanani pəyalv Yehu wei ı ké İso kuyəyətutv teləsulv tō, í polo ı səŋuyv na í pəəsi-ı sı: Pepe tōo ké n polaa sı n səŋna yulv ısayav? Paa sələyi wei u caaki Tacaa tō se. N lapa mpv tō İso taa kpana-ŋ ké. ³ Paa na mpv n lapa teu ke timpi n kpiisa tunj ke tetv taa tō. Pəyele n ha nyá təyi İso luyv nyəntv təŋuyv taa.

⁴ Pə kpayav waatu ını tō, Yosalem taa ké Sosafatı saalaa. I ta məli İseyeli. Mıpúyú Sosafatı cōo tetv taa ké pə kpayav Pəsəpa, na İfəlayim pulası həyəluyv taa tō, sı ı mələyənə Yuta nyəma ke pa caanaa İso Tacaa kin. ⁵ İlena í kpa huvlaa ke Yuta kawulaya koloosi acaləe tənə taa. ⁶ İlena í heeli-wə sı: I la laakalı na mə təmlə. Mpi tō, pə taya yəlaa tōo ké í huvki mə huvle. Ama İso tōo ké. I mayamaya ı ká wəe mə waalı ké pə taa. ⁷ Mpv tō, í nyana Tacaa ke səsəm na í fəŋ mə təmlə tōo. Mpi tō, Tacaa İso lanle u həekənə mpi pə ta siyisi tō, yaa yəlaa fayasuyv yaa kucəov muyv na tampana tōo takuyv.

⁸ Mıpúyú Sosafatı tasa kpav ke Lefii nyəma, na kətəlaa, na İseyeli lulv nyəŋ nyəma ke Yosalem taa sı pá huvki yəlaa təmnaa na Tacaa həte taa. Na pá tayanəyi ıcate yəlaa yoon. ⁹ İlena í tō-wə sı: Pə wəe ké sı í nyaŋna Tacaa ke teu, na í lakı pə tənə təcuyv na luyv kulomuyv. ¹⁰ Ye mə nyəma mpa pa wə acaləe taa tō pa kənə-meyə təm səsəntv. İsu yulokule yaa yooou təm, na pə ké kiiu, yaa kəsəsutv, yaa kütututv, yaa kulaputənəa wakələyv təm. İle í kilisi-wəyē-ti. İle mə na-wə mə təm kaa sənə Tacaa, na ilé ı mu-me na pááná. ¹¹ Kətulv səsə Amaliya ká fəŋiyina mə İso sēv tənə tənə tōo. Na İməyeli pəyalv Sepatiya wei ı ké Yuta kawulaya nyuyv tv tō, ilé í fəŋiyi mə tōo ké tetv təkuyv təm taa. Ye pə kaasa Lefii nyəma, ıle pələyēle huvle tənə lataa. I kaası mə ti na təmlə. Tacaa wə kupantv lataa waalı ké.

20

Kolontu yoonav ke Yuta nyəma, Sosafatı sələmvuyv

¹ Pəle pə waalı ké Mowapv nyəma, na Amoni nyəma, na Meuni nyəma ləlaa pa kulaa sı pa yookina Sosafatı. ² Mıpúyú pa heela wulav sı: Yoolaa tuutuuma luna Itəm tetv taa ké tenku kəsəpv kəŋkəŋ taa, na pá kəŋ nyá waalı. Pa wə Hasasəŋ-Tamaa timpi pa yaa sı Aŋ-Ketii tō.

³ Səyəntv pu Sosafatı, ılena í tō Yuta kawulaya yəlaa tənəya nəhəkutv sı ı yəyətəyənə Tacaa. ⁴ Mıpúyú tetv tənə taa acaləe kotaa sı pa wiina Tacaa sı í sənə-wə. ⁵ İlena Sosafatı na Yosalem nyəma, na Yuta nyəma ləlaa pa koti İso təsēle taya kufalaya tōo. ⁶ İlena Sosafatı sələmi İso sı: Haı, tá cəsənəa İso Tacaa wei nyá n təkı kawulaya ke ısətaa, na n ti piitimnaa tənə tō. Nyayəle tonj tv na pəsəlv. Nəyəlv u pəsəyi na í səŋ nyá ısentaa. ⁷ Ta İso nyá, nyá təyənna tetv tənə tō

yəlaa, na ń ha-təxi nyá taapalu Apəlaham luluyə nyéma taya tam tə. ⁸ Na tá cəsənəa caya tə taa, na pá ńmá-ń kutuluyə na pá tə si: ⁹ Ye isü n həma tá ńkpańyū, na wahala nəyəl, isü yoou, yaa yuləkəsəku, yaa nyəyəsı, tu kəw tə səń kutuluyə künə ku kin ke nyá isəntaa. Mpi tə, nyá həte wə ku taa ké. Tu yaa-ń ta lańwakəlle taa si ń waasi-tu. İlena nyaa nu na ń waasi-tu. ¹⁰ Təw, nəwənəw nyənı isəna Amoni nyéma, na Mowapə nyéma, na İtəm nyéma, yookuyuna-tu tə. Pəyele waatu wei tá cəsənəa lu İcipiti tə n kisina-wə si pá taa fayana piitimnəa mpe pa tətənəa taa. İlena pələ pá kəe na pá yele-wəyē kuyū. ¹¹ Ama tá kucəw pəsə ıkpatəle. Pələ pa təyənəy-tuyə tətə nti n ha-tu tə tə taa. ¹² Tacaa İso, hə pa ńkpańyū. Tə ké acamaa kə kolontunəa tuutuuma inə i isəntaa ké. Tə ta nyı isəna tə la tə. Pə təw ké tə kəsə isə na nyá təw.

¹³ Yuta nyéma tənə, na pa alaa na pa piya paa səńna İso təsəele kin.

Yuta nyéma akaitə

¹⁴ Mpyə Tacaa Feesuyə kuləna Lefii tu Sakalı pəyalə Yasiyeli kə samaa taa tənə. Sakalı inı i caa kele Penaya. Penaya caa kele Yeiyele. Yeiyele caa kele Asafi luluyə tu Mataniya. ¹⁵ Ntəna Yasiyeli yəyətənə nəyə səsaya si: Yuta na Yosalem yəlaa mē, i tū ńkpań ke teu. İlena pə tu kələnə wuləw Sosafatı nyá. Tacaa si, i taa nyá. Pécə yoolaa tuutuuma inə i təm i taa la-məyē səyontu. Pə taya mə təm kə yoou ńku. Ama Tacaa nyəntu ké. ¹⁶ Cele i ká polo mə kolontunəa təw. Pa tənə nteyē kpaw na yaayenəa mpaaw. İ ká suli-wəyē tətəkəle nyuyə kə Yeluweli wulaya tətə kin. ¹⁷ Yuta na Yosalem yəlaa mē, i kaa nəki mə kolontunəa mpe pa yoonaw. Mı səń mə təsəńle. İ ká ná isəna maa waasi-mə tə. İ taa nyá. Pécə səyontu i taa la-mē. Cele i polo pa təw, maa wəe mə waalı.

¹⁸ Mpyə Sosafatı həntə Tacaa kə atə. Na Yuta na Yosalem yəlaa náá həntı mpv tətə, na pá sēe İso. ¹⁹ Pə waalı ké Lefii luluyə nyéma Kehatı na Kolee pa kulaa na pá sá İseyeli İso Tacaa na nəwəsı səsənsı.

²⁰ Təw fema tanəń tēe, iləna pá tū pa tənaya Tekəwa wulaya tətə mpaaw. Pa təkaya, iləna Sosafatı tə-wə si: Yuta na Yosalem nyéma mē, i kə ńkpań. İ la mə İso Tacaa na i kuyəyətutu tēləsəlaa kə naani. İ nyəw ton, na i lá akanaa.

²¹ Mpyə Sosafatı na samaa pa kpəntaa na pá tēləsı yonyoolaa kə yoolaa nəyə təw. Na pá san Tacaa İso na yontu si: İ sa Tacaa, i sələyū fəi tənaya.

²² Pa kpaya yontu ntəxi mpv, iləna Tacaa tisi acufu kə Amoni nyéma, na Mowapə nyéma, na İtəm nyéma, mpa inı paa pukaya Yuta nyéma yoonaw tə pa həku taa. Na pá kú təmayə pa taa pa tike. ²³ Amoni nyéma na Mowapə nyéma ná kula İtəm nyéma təw ké na pá ku-wə təcayacaya. Pə waalı ké pa kú təmayə səsəm. ²⁴ Waatu wei Yuta nyéma kpa tontəńle təw timpi pa loosiyi wulaya tətə tə. İlena pá nyənna pa kolontunəa təw. Ama sətəa tike kə pa nawa na pá selətəa. Paa kuləm i ta fiti. ²⁵ Mpyə Sosafatı na i yəlaa pa nika kolontunəa tala kə kuuu kə tuutuuma, na wənaw, na wontu kəsusuutu, na liyitee nyəm. Pı kəla təw, ilə kuyēē toosoyo pa kuuwa, pa ta tu tēm.

²⁶ İlena pá koti kuyaku liyiti nyəńku wule kə Pelaka kəpantv təkoolle tətəkəle taa. Mpi tə, tənaya pa koola Tacaa kə kəpantv. İlena pá ha lonte nteyē həte si kəpantv kooluyə tətəkəle, na pá yaaki-teyē mpyə haləna sanə. ²⁷ Mpyə Yosalem nyéma na Yuta nyéma ləlaa, na pa nyuyə tu Sosafatı pa tū mpaaw, na pá məli Yosalem na lańhuləmlə. Pə taya pulə təw, Tacaa yapa-wəyē pa kolontunəa niń taa ké. ²⁸ Mpyə pa suw icatə na cəməń na sanəkunəa na akantēe hanəa. Na pá polo Tacaa təsəele taa.

²⁹ Waatu wei piitim lempı nyéma ləlaa nuwa si Tacaa İso yoonə İseyeli nyéma kolontunəa. İlena i təm kpa pa tənaya səyontu. ³⁰ İlena Sosafatı təyə i kawulaya təpamm. Mpi tə, İso ka yəlaa ké na tətə tənə həesi.

Sosafatı kawulaya tənaya
(Awulaa I 22:41-51)

³¹ M̐p̐y̐ Yuta wulav Sosafat̐ t̐y̐ kawulaya ke ı l̐l̐y̐ pus̐ hiu na naan̐wa na kakpas̐ ny̐n̐ka taa. Yosalem ıcat̐ taa k̐ ı t̐y̐ kawulaya ke pus̐ hiu na kakpas̐. I too k̐l̐ Sili p̐el̐ Asupa. ³² I t̐nt̐ ka siyisaa k̐, na ı t̐n̐y̐ ı caa Asa ıkp̐at̐ na ı lak̐ mpi Tacaa caak̐ t̐. ³³ Ama ı ta wak̐l̐ t̐k̐t̐l̐naa. P̐ t̐ t̐ k̐ ı y̐l̐aa l̐saya taa s̐v̐ l̐s̐ ısu pa caanaa. ³⁴ Pa k̐esa Sosafat̐ t̐m̐ kancaalaya, na t̐ t̐naya ke Hanani p̐yal̐ Yehu tak̐laya taa. Nk̐y̐ pa s̐ta l̐s̐y̐l̐ awulaa tak̐laya taa.

³⁵ M̐p̐y̐ Yuta wulav Sosafat̐ na l̐s̐y̐l̐ wulav ısayav Ahasiya pa kp̐nt̐aa. ³⁶ l̐na p̐a mayas̐ na p̐a saak̐ kp̐ul̐n̐ ke l̐siy̐n̐-Kep̐e tees̐n̐ taa. Na p̐a pukina-ı pool̐n̐. ³⁷ Ama Malesa t̐ Totafa p̐yal̐ l̐s̐ k̐y̐y̐t̐t̐ t̐l̐s̐l̐ l̐iyes̐e heela Sosafat̐ s̐: Timpi n̐ kp̐nt̐ana Ahasiya t̐, Tacaa k̐a wak̐l̐ mpi n̐ lapa t̐.

l̐na l̐m̐ t̐y̐ kp̐ul̐n̐ ın̐y̐ tampana, ı ta tala tiili.

21

¹ Waat̐ wei Sosafat̐ s̐pa, l̐na p̐a pimi-ı pa t̐y̐ya p̐laav taa k̐ Tafiiti t̐. Na ı p̐yal̐ Solam l̐et̐ ı lonte.

Solam kawulaya (Awulaa II 8:16-24)

² Solam ka w̐na newaa mpa ı na-w̐e pa kaa caa kul̐m̐ t̐y̐. Pa h̐la nt̐ Asaliya, na Yehiy̐l̐, na Sakal̐, na Asaliyahu, na Mikay̐l̐, na Sefatiya. ³ Pa caa ka ha-w̐y̐ w̐n̐av ke s̐s̐m̐ k̐. Paa liyitee, paa w̐la, na liyitee wontunaa. l̐na ı t̐-w̐y̐ Yuta acal̐e f̐ny̐y̐. Na ı kpa pa taal̐ Solam s̐ ı l̐et̐ ı lonte ke kawulaya t̐y̐ taa.

⁴ P̐ k̐ma na kawulaya s̐v̐ Solam nin̐ taa k̐ teu na ı k̐ lila, l̐na ı k̐ ı newaa t̐na, na ı waal̐ ny̐ma l̐laa ke kawulaya taa. ⁵ Waat̐ wei ı t̐y̐ kawulaya t̐, ı pus̐ w̐ hiu na naan̐wa na naal̐. Na ı caya ka taa k̐ pus̐ p̐l̐f̐f̐ naan̐wa k̐ Yosalem taa. ⁶ M̐p̐y̐ ı t̐ma ısayat̐ taa k̐ teitei ısu l̐s̐y̐l̐ awulaa, Akap̐ na ı l̐l̐y̐ ny̐ma. Mpi t̐, Akap̐ p̐el̐ ke ı ka t̐kaa. Solam lapa mpi p̐ ta maya Tacaa t̐. ⁷ Paa na mp̐ t̐, Tacaa ta s̐l̐ s̐ ı k̐iisi Tafiiti l̐l̐y̐ ny̐ma. P̐ t̐ya pul̐, l̐s̐ na Tafiiti paa p̐ela n̐s̐ k̐ s̐ ı l̐l̐y̐ ny̐ma k̐ t̐k̐na kawulaya k̐ tam t̐ k̐ Yosalem.

⁸ Yuta wulav Solam ıni ı waat̐ taa k̐ It̐m̐ ny̐ma kul̐ ı t̐, na p̐a kpa pa t̐y̐ pa wulav. ⁹ M̐p̐y̐ Solam kp̐ya ı yoolaa s̐saa, na ı yoo k̐ek̐naa t̐na na p̐a tii It̐m̐ ny̐ma mpa paa tama-w̐y̐ kot̐ya t̐ pa t̐, na p̐a k̐l̐-w̐. ¹⁰ P̐ kp̐y̐av k̐y̐ak̐ nk̐ t̐y̐ It̐m̐ ny̐ma c̐pa Yuta ny̐ma, na p̐a c̐y̐ana pa ti.

M̐p̐y̐ Lipina ıcat̐ n̐a kisa c̐i t̐t̐y̐ waat̐ ıni ı taa. Na p̐a fiti Solam nin̐ taa. Mpi t̐, Solam ka kisa ı c̐s̐naa l̐s̐ Tacaa ke nun̐av t̐y̐ p̐ lapa mp̐. ¹¹ Solam ka n̐mawa t̐n̐ t̐k̐t̐l̐naa ke Yuta p̐n̐ taa k̐. Mp̐ p̐ tusina Yuta na Yosalem p̐ y̐l̐aa na p̐a l̐ l̐s̐ na p̐a laak̐ paa t̐y̐ nk̐.

¹² M̐p̐y̐ K̐y̐ak̐ nak̐l̐ l̐s̐ k̐y̐y̐t̐t̐ t̐l̐s̐l̐ l̐ii n̐maa Solam ke tak̐laya s̐: Ny̐a c̐s̐ Tafiiti l̐s̐ Tacaa y̐y̐t̐aa s̐, n̐ ta t̐n̐ ny̐a caa Sosafat̐ na ı caa Asa mpa pa k̐ Yuta awulaa t̐ pa ıkp̐at̐. ¹³ Hal̐ n̐ m̐l̐aa k̐ na n̐ kp̐ya l̐s̐y̐l̐ awulaa yaasi. Na n̐ kus̐ Yuta na Yosalem p̐ y̐l̐aa k̐ny̐l̐y̐, na p̐a k̐es̐na t̐n̐ t̐, ısu Akap̐ l̐l̐y̐ ny̐ma. Hal̐na n̐ k̐ ny̐a newaa. P̐c̐ p̐el̐ p̐a k̐la-n̐ teu. ¹⁴ P̐ t̐ k̐ Tacaa k̐a t̐ ny̐a y̐l̐aa na ny̐a p̐yal̐aa na ny̐a alaa na ny̐a ny̐m̐ t̐naya wahala s̐s̐. ¹⁵ Lotu kut̐n̐ ısayav nak̐l̐y̐ ı k̐a t̐ ny̐a mayamaya. Na k̐ s̐s̐y̐ paa k̐y̐ak̐ nk̐. Hal̐na ny̐a taa lotu li.

¹⁶ M̐p̐y̐ Tacaa tula Filiisi ny̐ma na Laalupunaa mpa pa c̐na Itiyopii ny̐ma t̐, na p̐a yooa Solam. ¹⁷ Na p̐a s̐v̐ Yuta, na p̐a kuu p̐ t̐na mpi pu w̐ kawulaya t̐y̐ya taa t̐. Na p̐a kpa wulav piya na ı alaa ke yoomaa. I p̐y̐ya s̐k̐p̐elaya Ahasiya tike ke p̐ s̐w̐a.

¹⁸ P̐el̐ p̐ waal̐ k̐ Tacaa t̐ Solam ke lotu kut̐n̐ nk̐ ku f̐i waav t̐. ¹⁹ Pus̐ sika ısu naal̐ ke mp̐, l̐na ı kut̐n̐ nk̐ k̐ yas̐ ı lotu na t̐ li, na ı s̐na w̐sas̐ s̐s̐ns̐. Ama ı y̐l̐aa ta w̐ ı l̐y̐ya wule ke tulaal̐naa, ısu pa lapa ı c̐s̐naa t̐.

²⁰ Solam luluyə pusi hiu na naanəwa na naale nyəŋka ke ɪ təɣəna kawulaya. Yosalem taa ké ɪ təɣa ɪ kawulaya ke pusi pələfəi naanəwa. Waatu wei Solam səpa tə nəɣəlɔ ta wii-ɪ. Tafiti tɛɣe pa pima-ɪ. Ile pə taya kawulaya pələav taa.

22

Ahasiya kawulaya

(Awulaa II 8:25-29; 9:27-29)

¹ Mpyúy Yosalem nyéma kpa Solam pəyalɔ səkpəlu Ahasiya ke kawulaya na pá læti ɪ caa lonte taa. Pə taya pulɔ, Laalupunaa kpekəle natəli tu súb Yuta yoolaa tɛɣe, na pá kú Ahasiya taalunaa tənə. Pə təw ké Ahasiya hika kawulaya na ɪ təɣə. ² Ahasiya luluyə pənaya hiu nyəŋka taa ké ɪ təɣə kawulaya ke Yosalem ke pənaya kuləmayə. I too ka ké Omili luluyə tɔ ké. Pa yaaki-ɪ sɪ Atalii. ³ Mpyúy Ahasiya təma təntə ɪsayale ke teitei ɪsu Akapɪ luluyə nyéma. Mpi tə, ɪ too tasayana-ɪ layatu ɪsayatu ntɪ. ⁴ Iləna ɪ la mpi pə ta maya Tacaa təɣə teitei, ɪsu Akapɪ luluyə nyéma. Mpi tə, mpe paa kəna Ahasiya layatu tasəlaa ke ɪ caa səm waali sɪ pə tɔsi-ɪ. ⁵ Haləna pá tasa-ɪ layatu sɪ, ɪ polo ɪ sɔɔsɪ Akapɪ pəyalɔ Solam wei ɪ ké ɪsɛɣəli wulav tə ɪ təw. Na pá yoonə Silii wulav Asayəli ke Laməti ɪcatə taa ké Kalaati tətɔ taa. Yoou ŋkɔ kɔ taa ké Silii nyéma yaya Solam. ⁶ Iləna ɪ məli Sisilee sɪ pá lapɪ-ɪ kəwəle. Iləna Yuta wulav Ahasiya polo ɪ alaafəya nav. Mpi tə, ɪ saləmayaa ké.

⁷ Mpyúy Tacaa lapa na Solam alaafəya nav mpi pə kəna Ahasiya ke səm. I tala kpakpaa, iləna ɪ na Solam pá polo Nimsi pəyalɔ Yehu kin. Pəyele Tacaa ka tɛma ɪlɛɣe kawulaya kpav ké na ɪ tɔ-ɪ sɪ ɪ kɔ Akapɪ luluyə nyéma tənə. ⁸ Mpyúy Yehu sula Ahasiya taalɔ piya mpa pa ké Yuta nyuyə nyéma na pá ké wulav təmle lataa tə. Na ɪ kú pa tənə ɪsu ɪsə ka suw tə. ⁹ Pə waali ké Yehu tilaa na pá pɛɛkɪ Ahasiya na pá kpa-ɪ Samalii timpi ɪ ka ŋməlaa tə na Yehu kɔ-ɪ. Iləna pá pimi-ɪ. Mpi tə, ɪ ka ké wulav Sosafati wei ɪ nukayana Tacaa na lotu kuləmtɔ tə ɪ luluyə tɔ ké.

Ama Ahasiya luluyə tɔ nəɣəlɔ taa mənə kawulaya təɣəw.

Atalii təɣəw ke kawulaya

(Awulaa II 11:1-3)

¹⁰ Waatu wei Ahasiya too Atalii nuwa sɪ ɪ pəyalɔ səpa. Iləna ɪ tɔ ɪ taa sɪ ɪ ká kɔ Yuta wulav təyaya nyéma tənə. ¹¹ Pa kəkaya wulav nyéma ke mpɔ, iləna Solam pɛɛlɔ Yosepa, kətulɔ Yoyata alɔ, ɪnɪ ɪ kəna Ahasiya neu. Mpyúy alɔ ɪnɪ ɪ lapa kookali, na ɪ ŋmulɪ ɪ taalɔ pəyaya Sowasi, na ɪ seena na ɪ ŋməsɪ ká na ka nukulɔ ke ɪsə təsəele nan kühəntuyə nakulɔ kɔ taa. Atalii ta nyɪ ka təw. Haləna ká fiti kulaa mpe. ¹² Mpyúy Sowasi na ɪ təw fənlaa pa saala ɪsə təsəele taa tənaya pusi naatoso. Na Atalii náá tənə kawulaya təɣəw.

23

Sowasi kawulaya təɣəw

(Awulaa II 11:4-20)

¹ Pənaya naatosompəɣəlaya nyəŋka taa ké kətulɔ Yoyata kaasa ɪ tɪ, na ɪ ná yoolaa səsaa, Yelowam pəyalɔ Asaliya, na Yohanan pəyalɔ ɪsəmayəli, na Opəti pəyalɔ Asaliya, na Ataya pəyalɔ Maaseya, na Sikəli pəyalɔ ɪləsafati. ² Mpyúy panə ɪnɪ pa cəw Yuta kawulaya taa ké acaləe tənə taa, na pá yaa Lefii nyéma na ɪsɛɣəli luləŋ nyəwə nyéma, na pá na-wə pá polo Yosalem. ³ Yəlaa mpe pa tənə pa kota mpyúy ɪsə təsəele taa, iləna pá kpenti nəɣə ke wulav təm taa, na Yoyata heeli-wə sɪ: Pu mənə ké ɪsu wulav pəyalɔ Sowasi ɪnə ɪ təɣəna kawulaya. ɪsu Tacaa ka suw Tafiti luluyə nyéma təw tə. ⁴ Mpɔ tə, ɪsənə ɪ ká la təɣəlɔ. Waatu wei kətəlaa na Lefii nyéma pa suukɪ ɪsə təsəele taa ké təmle lapɔ ke kuyaku kuhəsuyə wule tə, ɪ ká faya yəlaa ke kpeka tooso ké, kpekəle kancaalaya nyəntə ká tan ɪsə təsəele nənəwə. ⁵ Na kpekəle naale nyəntə ke kawulaya təyaya. Na tooso nyəntə ke Kite nənəɣə. Iləna yəlaa tənə náá sənə ɪsə təsəele taya təw. ⁶ Kətəlaa na Lefii nyéma pa tike pa wənna mpaav sɪ pá suw ɪsə təsəele taa.

Mpi tə, mpəxe paa towa. Pə kaasa yəlaa mpa tə pələ pá saali awali, isü Tacaa suw tə. ⁷ Lefii nyéma ləlaa ka təkə pa yooü wontu ke pa niñ taa, na pá tū wulav ke hekū na pá təñəxi-i. Ye pə cəpa wei na í mayası sɪ ɪ suvki Iso təsele taa, paa kú-i.

⁸ Ḿpúyú Lefii nyéma na Yuta nyéma tənə lapa isü kətulə Yoyata ka tuxu-we tə. Na paa nyuxu tū wei í kotí ɪ yəlaa. Paa mpa pa caaləxi pa təmle ke kuyaku kuhəesuxu wule tə, yaa mpa pa tēsəxi-te tə. Mpi tə, Yoyata ta ha nəxəluxu həesuxu ke pə wule nté. ⁹ Ḿpúyú Yoyata cəla yoolaa səsaa ke ηmantaası, na Tafiiti kpaləñ wei ɪ ka we Iso təsele taa ké waanı waanı tə. ¹⁰ İlena í puli yəlaa tənaya Iso təsele ntəxəñ ηkulunə na pə yoosina mpətəñ nyəñka ke kətaya təlate, na kutuluxu pa kəñkəñ taa. Na pa səələ puwa sɪ pá ta wulav ke kətaya. Na paa wei na ɪ ηmantaaya ke ɪ niñ taa. ¹¹ Ḿpúyú pa luna Sowası, na pá pamı-i kawulaya kahuka, na pá cəle-i takəlaya. İlena Yoyata na ɪ pəyalaa pá pəli ɪ nyuxu taa ké nim na pá kpa-i wulav. Tənaya yəlaa tənə naala kawilitaya na pa səkı-i sɪ: Məna tətə wulav.

¹² Waatə wei Atalii nuwa samaa kəkətə, na pa sewa na pa kawilitası ke mpv. İlena í polo pa kiñ ke Iso təsele cələ. ¹³ Ḿpúyú ɪ loosa wulav kufalə səñə Iso təsele akele cələxə nəñəxə, na yoolaa səsaa na akantəe hulla wə ɪ kiñ. Na samaa náa ηmaaləxi, na yonyoolaa náa hüləxi akantəe. Na wilitilaa náa kəsəxəna soo mataa. Tənaya Atalii cəla ɪ wontu, na í má kapuka sɪ: Waalı luw nté, waalı luw nté.

¹⁴ Yoyata ta səələ sɪ pá kú Atalii ke Iso təsele cələ tənə. Pə təə ké ɪ təma yoolaa nuxuwa (100) nyuxu nyéma sɪ pá ləsi-i kpeenə. Wei í təñə-we, ile pa kú pəntə.

¹⁵ İlena pá ləsi Atalii na pá pona-i kawulaya təyaya kpayanəñ nəñəxə, na pá kú-i.

¹⁶ Ḿpúyú Yoyata na samaa na wulav pa pəela nəxə sɪ: Tacaa nyənəxi-tuxu nyá yəlaa. ¹⁷ İlena yəlaa tənə polo pá yəki tuxu Paalı kutuluxu, na pə kətaya təlate, na pə tux. Na pá kú pə kətulə Matəñ ke pə kətaya təlate isəntaa. ¹⁸ Pə waalı ké Yoyata towa Lefii kətəlaa sɪ pá fəñixi Iso təsele təə. Tafiiti naa faya-weye kpeka ké, na pá lakı kətasi nsi kəkə lusa sɪ tənə təxə Iso təsele taa. Isü pa kəsuxu Moisi kiiu taa tə. I ka tū-weye sɪ pá lakı-te na yonkpaama. ¹⁹ Ḿpúyú Yoyata sɪ tanlaa ke Iso təsele nəñəxə sɪ, asilima tū nəxəlb í taa suw.

²⁰ Pələ pə waalı ke Yoyata kota yoolaa nyuxu nyéma, na kəpayalaa, na səsaa, na samaa tənə, na pá kpaya wulav ke Iso təsele taa, na pá təñə nəñəxə səsaya na pá pona-i kawulaya təyaya taa. Pa sɪ wulav ke ɪ kumte təə, iləna ²¹ pa tənə pa lanə hulumı na pá ηmaalı.

Pa kəwa Atalii ke mpv, iləna ɪcatə caya təpamm.

24

Sowası tayanvyu ke Iso təsele

(Awulaa II 12:1-17)

¹ Sowası ləluxu pusı naatosompəxəlaya nyəñka ke ɪ təxə kawulaya ké Yosalem taa ké pusı nule. I too ka ké Pəesepa tū na pa yaa-i sɪ Sipiya. ² Ḿpúyú Sowası lapa Tacaa luyə tē nyəntə ke kətulə Yoyata weesuxu pusı tənə taa. ³ İlena Yoyata yele na wulav kpaya alaa naale, na í ləli apaləpiya na aləpiya payale.

⁴ Pələ pə waalı ké waatə nəxəlb Sowası mayasa ɪ taa sɪ ɪ ká tayanı Iso təsele. ⁵ İlena í kotí kətəlaa na Lefii nyéma na í heeli-we sɪ: I cəəki Yuta acaləe taa ké paa pənaya ηka, na í muxi liyitee ke İseyeli nyéma kiñ, na í tayanəna mə Iso təsele.

Ama Lefii nyéma ná tá paasəna ləñ. ⁶ Pə təə ké wulav yaa kətulə səsə Yoyata, na í pəəsı-i sɪ: Pepe təə ké n ta caalı Lefii nyéma na pá muxi Yuta na Yosalem pə yəlaa kiñ ke liyitee, isü Tacaa təmle tū Moisi na İseyeli nyéma ka suw tə. Na pá tayanəna Iso kutuluxu ηku kú taa wə nəxə pəeləyuxu takəlası tə? ⁷ Mpi tə, alə ɪsayəw Atalii na ɪ waalı nyéma pa yela Iso təsele ké na tə wakəli. Haləna pá kpaya Iso wontu ke Iso təsele taa, na pá laana tuxu Paalı.

⁸ Ḿpúyú wulav Sowası yəxətəa na pá saaki atakaa, na pá sɪ-i Iso təsele nəñəxə na awalı təə. ⁹ İlena pá kpaalı Yosalem na Yuta kawulaya tənə taa sɪ, paa İseyeli tū wei í kəna lampuu wei Iso təmle tū Moisi ka suwa waatə wei pa təsaya wulaya tətə tə. ¹⁰ Ḿpúyú nyuxu nyéma, na

samaa tənə təpai pona pa lampuu na lanjholumle. Haləna atakaa su. ¹¹ Waatu wei pa pukina atakaa ké Lefi nyéma si pá wiili i taa na wulav nəɣə, ɬəna pá mayana liyitee ke səsəm. Na wulav takəlası ɲmaalə na kətulə səsə təma paasənə pá hutı. Na pá mənəna atakaa ke i lonte. Pə kpayaŋ waatu inı tə, yaasi inəɣi pa lakaya paa ifemle nte, na pá hikiyi liyitee ke tuutuuma. ¹² Ḿpúyú wulav na Yoyata pa cəla liyitee anəɣi təmlə nyuyə nyéma. ɬəna pələ pá kpaya pəe saakələa, na kaafəntanaa, na nyəɣəlyuyə na pə kuseemuyə pə lutaa si, pá tayanəna ɬə təsele na té lá teu. ¹³ Ntəna təmlataa niki pa təma na pa nyəm tənə. Na pá tayanı ɬə təsele ke teu na té məli ɬə wule taa.

¹⁴ Waatu wei təma təma, ɬəna a nyuyə nyéma kəna liyitee kukaasee, na pá cəla wulav na Yoyata. Na pá lu wontu nti pa lakəna ɬə təsele taa tə. ɬə ɬə seew wontu, na kətuyə nyəntu, na wula na liyitee nyəɣəntu kəpənəa. Pa lakaya kətasi nsi kəkə lusa si tənə təɣə ɬə təsele ké, haləna Yoyata səm.

Sowasi wakələna ɬə

¹⁵ Ḿpúyú Yoyata kpatəla teu təkunjkunju. I pusı yoosa nunəwa na hiu na naanəwa (130) ɬəna i si. ¹⁶ ɬəna pá pimi-i kawulaya pəlaav taa ké Tafiiti tə. Mpi tə, i ka lapa kupantu ke ɬəyeli taa ké na i kusı ɬə na i təsele pə nyuyə.

¹⁷ Yoyata səm waalı ké Yuta nyuyə nyéma polaa na pá mayana Sowasi na pá samı-i. ɬəna ɬé i nu pa təm nti. ¹⁸ Mpu pə lapəna na ɬəyeli nyéma lə Tacaa təsele təm. Na pá yele pa cəsənəa ɬə ké seew, na pá laaki tesikası na tunj lələn. Ḿpúyú ɬəyatu nti tə yelaa na Tacaa muna Yosalem na Yuta nyéma na pááná. ¹⁹ Pə waalı ké ɬə kpa i kuyəɣəntu teləsəlaa si pá hólí-wəyɛ pa ɬəyatu nti. Ama pa taa nəɣəntu ta nuna-wə. ²⁰ Ḿpúyú ɬə Feesuyu kuləna Yoyata pəyalə kətulə Sakalı. Na i səɲ samaa taa, na i yəɣəntu si: ɬə yəɣənta si pepe təo ké u təkəɣi ma kiinj? Təu, timpi i lə-m tə, i kaa waa. Maa lə-mə tətə.

²¹ Tənaya yelaa pələ nəɣə ke kətulə Sakalı təo. Na wulav yele na pá yaya-i pəe ke ɬə təsele kataya taa. ²² Wulav ka səsəwa kupantu nti Yoyata ka lapa-i tə. Na i yele na pá kú i pəyalə Sakalı. Waatu wei Sakalı caakaya heew, ɬəna i má kapuka si: Tacaa ná nti pa lakı-m ɬəntə tə, na ń hə pa ɲkpaɲɲ.

Sowasi kawulaya tənaya (Awulaa II 12:18-22)

²³ Pənaya sikaa, ɬəna Silii nyéma yoolaa polo Sowasi ke yoonav, na pá watı Yuta na Yosalem ɬatə. ɬəna pá kú nyuyə nyéma na pá tilina pa wontu tənaya pa wulav ke Tamasi.

²⁴ Silii yoolaa taa wəe payalə. Yuta nyéma ka ləwa pa caanaa ɬə təɣə ɬé i tə-wəyɛ Silii yoolaa mpe pa ninj taa. Saləka wei Tacaa təwa Sowasi təɣələ. ²⁵ Ḿpúyú Silii nyéma təewa na pá yele-i wahala səsə taa, na i waalı nyéma kulı i təo na pá ku-i i kato təo ké kətulə Yoyata pəyalə səm təo. Na pá pimi-i Tafiiti ɬatə taa. ɬə pə taya kawulaya pəlaav taa. ²⁶ Mpa pa kula Sowasi təo təɣələ Amoni alə Simeyati pəyalə Sapati. Na Mowapu alə Siməlitı pəyalə Yosapati.

²⁷ Pa ɲmaa Sowasi pəyalaa həla na təmnaa mpa ɬə kuyəɣəntu teləsulə ka yəɣənta i təo tə. Na ɬə təsele tayanuyə təm ke takəlaya ɲka pa yaa si, Awulaa kuseyəsəntu takəlaya tə ka taa. Sowasi pəyalə Amasiya ləetəna i lonte ke i səm waalı.

25

Amasiya kawulaya (Awulaa II 14:1-7)

¹ Ḿpúyú Amasiya təɣə kawulaya ke i luluyə pusı hiu na kakpası nyənka taa. Yosalem ke i təɣə kawulaya ke pusı pəɣəlayafəi hiu na naanəwa. I too ka ké Yosalem tə ké, na pá yaaki-i si Yowatanj. ² Amasiya lapa mpi pə maya Tacaa tə yaa, ama i ta lana i lotu tənaya.

³ Waatu wei Amasiya kawulaya caya teu, ɬəna i kú i waalı nyéma mpa paa kəwa i caa Sowasi tə. ⁴ Ama i yela pa piya. ɬə Tacaa yepu na pá ɲmaa Moisi kiiu taa tə si: Pa kaa ku

cece ké ı pəyaya ısayatu tə. Yaa pá kú pəyaya ke ka caa nyəntu tə. Ama wei ı lapə ısayatu tə, ını ı ká səna.

⁵ Ḿpúyú Amasiya kota Yuta na Pencamee pa kpeka nna a tə ı təkaya kawulaya tə pə apalaa. İlena í kpa yoolaa kpeka nyəə nyéma na pá keesəna pa ləlvə. İlena pá kala mpa pa pusi we ısu hiu tə. Na pá hiki yəlaa iyisi ɲmənəvə na nənəwa (300000), mpa pa mənə yooú pote na pá nyéma ɲmantaası na kpaləvə pə təm tə. ⁶ Ḿpúyú Amasiya kpaɲa İseyeli nyéma yoolaa taa yoolaa ke apalaa iyisi nənəwa (100000), na í feli pa tə ké liyitee nyəəvə ısu tənənəa tooso. ⁷ Ama İso kuyəvətutu teləsulə nəvəlvə ı kəma na í heeli-ı sı: Ta Caa, pə feli sı İseyeli yoolaa í təvə-ɲ. Mpi tə, Tacaa kaa səna mpe ını. ⁸ Ye nyana-we í polaa, paa n ká yoo ısəna, ısu Tacaa yelaa na ń se nyá kolontunaa. I tike ı wənna tən sı í la na ń kəli yaa ń kpisi.

⁹ Ntəna Amasiya pəsı İso kuyəvətutu teləsulə sı: Na ısənaya maa la liyitee nna a tənə ma təma fəlvəvə tə a təm? İso kuyəvətutu teləsulə sı: Tacaa pəsəvə na í ləeti-ɲ-ye na pá kəli mpu.

¹⁰ Ḿpúyú Amasiya mələna İseyeli yoolaa. Pa taa ka haɲna Yuta nyéma ké, na pá kpəna pááná səsəna.

¹¹ İlena Amasiya təvə apaləvə na í kpaɲa ı yoolaa na pá tē təm tətəkəle taa. Na í kú Itəm yoolaa ke iyisi naənəwa (10000). ¹² Na pá kpa yoolaa iyisi naənəwa (10000) ləlvə na pa ıse, na pá kpaana-wevə pulaya tə. İlena pá tusi-wevə ıpilisav taa, na pá hoti pa tənə na pá sı.

¹³ Waatu ınəvə İseyeli yoolaa mpa Amasiya ka təvənəa sı, pá taa təvə-ı yooú tə, pa wata Yuta acaləe wəna a wə Samalii na Pəti-Holəvə pa həkv taa tə. Na pá kú yəlaa iyisi tooso (3000) na pá kuu pa wontu ke tuutuuma.

Sowası yoonav ke Amasiya

(Awulaa II 14:8-14)

¹⁴ Waatu wei Amasiya luna Itəm nyéma təyoole na akəvə, ılena í kpənna Itəm nyéma tıvə na í laakı na í wəki-ı tulaalənaa. ¹⁵ Ḿpúyú Tacaa mənə Amasiya na pááná na í tili İso kuyəvətutu teləsulə nəvəlvəvə ı kɲ. Na íl é í pəsı Amasiya sı: Pepe tə ké n təvəvə tıvə wei ı ta pəsı na í ya ı yəlaa ke nyá nıvə taa tə?

¹⁶ Tənaya wuləv cəpa İso kuyəvətutu teləsulə nəvə tə na í pəsı-ı sı: İle ma kpa-ɲ sı ń la kawulaya taa təm təsəlvə na? Ye nı caakı má nyəvə nyá ıse su.

Ḿpúyú İso kuyəvətutu teləsulə suma. İlena í tayanı kpaɲav sı: Ma nyéma sı İso tı ı taa sı ı ká kv-ɲ. Mpi pə tə n lapə yaası ını ı taka, na ń kisi ma təm tə.

¹⁷ Ḿpúyú Amasiya caa ı layəv təsəlaa. İlena í tili na pá heeli Yehu pəyaləv Sowakası pəyaləv Sowası sı: Ma na-ɲ tə suli na tə yoo. ¹⁸ Ntəna Sowası cə-ı sı: Lipəv pıvəv tə səsəv ka sələməna təvə səsəv sı: Ha ma pəyaləv ké nyá pəelə. Ḿpúyú taale wontuɲu nakəli kv təma səsəv tə na kú pıvəv-ı. ¹⁹ Na Sowası tasa sı: Pepe tə ké n həvə nyá tı sı n kəla Itəm nyéma? N lakı kalampaanı ké yem ké. Pu kəla teu sı ń caya nyá tē. Pepe tə ké n caa sı má na-ɲ tə yoo na nyá na Yuta nyéma í lá asaləv ke yem?

²⁰ Ama Amasiya ta nı. İle İso caakaya ké sı í kú í na ı yoolaa ke timpı pa súb Itəm tıvə ke laav tə. ²¹ Ḿpúyú Sowası na Amasiya pa yoolaa sula yooú ke Pəti-Seməsı ke Yuta tətə taa.

²² İlena İseyeli nyéma kəli Yuta nyéma na pá se na pá kpe. ²³ Ḿpúyú wuləv Sowası kpa Yuta wuləv Amasiya ke Pəti-Seməsı na í kəli-ı. İlena í polo Yosalem na í kú kolıvə ke púbúvə ke məetələnaa ɲmənəvə (200) cəlvə ke İfəlayim nəvəvə na ɲkulıvə nyəvəka pə həkv taa. ²⁴ Ḿpúyú Sowası kuu wula na liyitee nyəəvəvənaa, na wontunaa kvəpəntənaa mpa paa wə İso təsəle taa ké Opəti-Itəm kɲ tə. Na kawulaya təyaya kpancoovə. Na í kuu yəlaa tətə, na í pona Samalii.

Amasiya kawulaya tənaya

(Awulaa II 14:15-20)

²⁵ Pusi naənəwa na kakpası ke Amasiya tasa təvəvə ke İseyeli wuləv Sowası səm waalı. ²⁶ Pa keesa Amasiya təm ləntı ke pə kpaɲav tə kancaalaya na tə tənaya təvə Yuta na İseyeli pa awulaa takəlaya taa. ²⁷ Waatu wei Amasiya kisa Tacaa təvə yəlaa kula ı tə ké Yosalem. İlena

kuyaku nakuli Amasiya se na í polo Lakisi. Na pá tənı-ı tənə na pá ku-ı. ²⁸ Pə waalı ké pa tı-ı kēēkē taa na kpaɣanəɣ payale hə, na pá polo pá pimi-ı pa təyaya pəlaav taa.

26

Osiyasi kawulaya

(Awulaa II 14:21-22; 15:1-3)

¹ Waatu wei yəlaa kpa Amasiya pəyalu Osiyasi ke kawulaya ke ı caa lonte tə, ı pusi we naanəwa na naatosə. ² Inı ı ləkəna ılatı ıcate ke ı caa səm waalı, na í tayanı-təyε ɣmau.

³ Osiyasi ləlvuɣ pusi naanəwa na naatosə nyəŋka taa ké ı təya kawulaya ke Yosalem taa ké pusi nule na naanəwa na naale. I too ka ké Yosalem tı ké na pá yaaki-ı sı Yekoliya. ⁴ Mpuɣú Osiyasi lapa mpi pə maya Tacaa tə ısu ı caa Amasiya.

Osiyasi təntε kupaŋte na ısaɣale

⁵ Sakalı na ı səm tə, ı sɛyεsaɣa Osiyasi ke Isə nunav ké. Na Osiyasi kaasəɣı ı tı sı í cəkəna Tacaa luɣu nyəntu. Na Isə náa yele na í waaki.

⁶ Mpuɣú Osiyasi pola Filiisi nyéma ke yoonav na í yəki Katı na Yapəne na Asətəti pə acalεε koloosi. İlena í tayanı acalεε ke Asətəti na Filiisi nyéma həɣəlvuɣ taa. ⁷ Na Isə səna-ı í na Filiisi nyéma na Kuu-Paalı Laalupunaa na Meuni nyéma pa yoonav taa. ⁸ Haləna Amoni nyéma náa fəlvəɣı-ı lampuunaa.

Osiyasi nyuvu kulaa ké na pá tala İcipiti tətə tənɣa. ⁹ Mpuɣú ı ɣmá ate na ıso kutulun səsəɣ ke Yosalem ıcate kolunɣa ɣkulunɣa nənəɣə, na tətəkəle taa nyəŋka, na kolunɣa təkəŋle, na í nyəsı kutulun ınəɣı teu. ¹⁰ Na í ɣmá tətəŋlenaa ke wulaya tətə həɣələnɣ taa. Na í huli ləkənaa payale. Mpi tə, ı ka wəna kaləkənɣ payale ke tətəkəle na tətə ıhəntav taa ké. Pəcsı ı wəna hataa na tıɣ wei pa yaa sı ləsəŋnaa tə ı paasənlaa. Mpi tə, ı ka səla haləm ké.

¹¹ Osiyasi paasayana yoolaa mpa pa nyéma yoou təɣə. Na í faya-wəyε kpeka na pá kəsəna kəkəlvuɣ ɣku wulav waalı nyéma taa ləlv Hananiya ka tı takəlası ɣmaəlv Yeiyelı na təma tayanılv Maaseya tə. ¹² Yoolaa taa yoolaa mpe pa ləlvɣ nyəsə nyéma ka wε iyisi naale na nasətosə (2600) ké. ¹³ Mpe pa paasayanana yoolaa iyisi ɣmuvuvu na nınuwa na naatosompəɣəlaya na nasəle na nınuwa (307500). Pa səlv puwa sı pa yookina wulav kolontunaa. ¹⁴ Ye pa təkı yoou wulav cəlvəɣı-wəyε kpalənɣ ké, na ɣmantaası, na yoou kahusi, na pə tokonaa, na təɣ, na pəntəlvpeε. ¹⁵ Mpuɣú nyəntu nəɣəlv ı lupa Osiyasi ke yoou maləfənaa səsaa napəli taka na pá su-wəyε ate na ıso kutulun na koloosi ɣkulunɣası taa. Pa təkəna-wəyε nyémá na pa ləkəna pεε kuyasələε. Isə səna-ı teu ké na ı tənɣ səəsəɣı na pá puki poolunɣ.

¹⁶ Ama ı tənɣ ını ı sɣsa-ı təhəm taa. İlena pá wakəli-ı na í yele ı Isə Tacaa tənɣuvu ke teu. Haləna kuyaku nakuli í suv ı mayamaya ke Isə təsəle taa sı, ı wəki tulaəlvnaa ke kətaɣa tələte.

¹⁷ Mpuɣú kətvəlv səsə Asaliya, na ı waalı nyéma ke nunaasa mpa pa wəna apəlv tı ke teu tə, pa tənɣa ı waalı. ¹⁸ İlena pá səɣ wulav ısentaa na pá təmi-ı sı: Ta caa, n fəina mpaav sı ı wə Isə ké tulaəlvnaa. Alənɣ ləlvuɣ nyéma mpa pa kpawa kətvuɣ təmlε tə, pεle pa təmlε ké. Mpu tə, ı, n tənɣa wakəlvuɣ ké. Pə kaa kusi nyá nyuvu ke Tacaa ısentaa.

¹⁹ Waatu ını tə, na Osiyasi təkə tulaəlv cofolo ke ı nıɣ taa sı ı wəki. Tənayale ı mɣ kətəlaa na pááná. Mpuɣú kətvən ɣku kɣ pilisiɣı yulv tə kɣ lu ı tokuyu taa ké kpakpaa ke Isə təsəle taa. Na kətəlaa səɣa kətaɣa tələte kite tənə na pá nyənəɣı. ²⁰ Kətvəlv səsə Asaliya na ləlaa pa ná wulav ke mpu, ılena səɣəntu pu-wε na pá ləsi-ı kpakpaa. I mayamaya ı nawa sı Tacaa tı-ı nıɣ, ılena í se lənɣ ke Isə təsəle taa.

Osiyasi kawulaya tənaya

(Awulaa II 15:5-7)

²¹ Mpuɣú wulav Osiyasi pəsə asilima kətvən tı, haləna ı səm. İlena í cayana ı tike ke ı kətvən ɣku kə tə. I fəina mpaav sı í məli Isə təsəle taa. Ntəna ı pəyalu Yotam wei ı nyənaya kawulaya

təyaya təə tə, í paasəyəna tetə yəlaa. ²² Aməti pəyalə İso kuyəğətutə teləsulə İsayii ηmaa Osiyası təm kancaalaya na tə tənaya ke takəlaya taa. ²³ Waatə wei Osiyası səpa, iləna pá pimi-ı awulumpiya pəlaav taa. Ama pa ta pimi-ı pa təyaya nyəŋku taa ké ı asilima kutəŋ təə. İlena ı pəyalə Yotam ləeti ı lonte.

27

Yotam kawulaya (Awulaa II 15:32-38)

¹ Yotam ləlyə pusi hiu na kakpası nyəŋka taa ké ı təyə kawulaya ke Yosalem ké pusi naanəwa na naatosə. ı too kələ kətulə Satəki pələ. Pa yaakaya-ı sı Yelusa. ² Məpəy Yotam lapa mpi pə maya Tacaa tə. ı lakaya teitei ké isı ı caa Osiyası. İle ı ta sū İso təsələ taa ké. Paa na mpə tə, yəlaa ta layası pa təntə.

³ Yotam ηmana İso təsələ isətaə nənəyə na í nyəəsi kolunə lona payələ ke Ofeli həyəlyə taa. ⁴ Məpəy ı ηmawa acalə ke Yuta pulası taa. Na kutuləŋ tənə nyəŋ na tətəŋlənaə ke hətəŋ taa.

⁵ Məpəy Yotam yona Amoni nyəma na í kəli-wə. Na pələ pá feli-ı liyitee nyəğətə ke tənənəaə tooso, na təyənaə pəe ke tənənəaə iyisi naatosə (6000). ⁶ İlena Yotam tənə səəsəyi na pə puki. Mpi tə, ı tənaya İso Tacaa ke teu ké.

⁷ Pa kəesa Yotam yonə na ı təma pə təm ke İseyeli na Yuta pə awulaa takəlaya taa. ⁸ Yotam ləlyə pənaya hiu na kakpası nyəŋka taa ké ı təyə kawulaya. Yosalem ke ı təyə kawulaya ke pusi naanəwa na naatosə. ⁹ Waatə wei ı səpa, iləna pá pimi-ı Tafiiti tē. İlena ı pəyalə Ahası ləeti ı lonte.

28

Ahası kawulaya təyəv (Awulaa II 16:1-6)

¹ Ahası ləlyə pənaya hiu nyəŋka taa ké ı təyə kawulaya ke Yosalem ke pusi naanəwa na naatosə. ı ta la mpi pə maya Tacaa tə, isı ı cəsə Tafiiti. ² Ama İseyeli awulaa ke Ahası kəenaə. Haləna í lu tūy Paalı ləesəŋ. ³ Na í wəpı-ı tulaalənaə ke Hinom tətəkələ taa. Na í wə ı piya ke kəkə, isı acalətu nti piitimnaə lakaya na Tacaa təyəni-wə na pə fəe İseyeli nyəma tə. ⁴ Na Ahası laa cefelinaə təkətələ ke pulası nyəəŋ taa ke hətə tē. Na í wə pə tulaalənaə.

⁵ Məpəy İso Tacaa tū Ahası ke Silii wuləv niŋ taa na í yona-ı. Na pá kuu Ahası yoolaa tuutuuma ke yomle, na pá tēna Taması. Na İso tū Ahası tətəyə Lemaliya pəyalə İseyeli wuləv Peka niŋ taa. Na ilé í wakəli-ı tənəŋnaŋ. ⁶ Yuta yoolaa taa yoolaa iyisi nunəwa na hiu (120000) ke Peka kəwa kuyaku kuləmyə. Mpi tə, Ahası kisa ı cəsənaə İso Tacaa tə pə təə. ⁷ Məpəy İfəlayim tū Sikəli ná kəwa wuləv pəyalaa taa ləlv Maaseya na Asəlikam wei ı ké kawulaya təyaya nyəy tū tə. Na wuləv waalı tū mayamaya İləkana. ⁸ İlena İseyeli nyəma kpa pa tətənaə Yuta nyəma alaa na piya ke yəlaa iyisi ηmənəy (200000). Na pá kuu pa wontu ke tuutuuma na pá tēna Samalii.

⁹ Tacaa kuyəğətutə teləsulə nəyəlv ı ka wə Samalii na pá yaakı-ı sı Otəti. Məpəy Otəti lu İseyeli yoolaa sənəy, na í heeli yoolaa sı: Mə caanaə İso Tacaa mənə Yuta nyəma na páánə təyə ı tū-wəy mə niŋ taa. İlena mii kú yəlaa ke səəsəm isı taalə wontu na İso nu. ¹⁰ Pələ pə paasi í caa sı í tū yomle ke Yuta na Yosalem nyəma, apalaa na alaa. Pə təya mə ti təm nté í caa kuyə ke mə İso Tacaa isəntaa? ¹¹ Mpə tə, í nu ma təm na í yele Yuta nyəma mpe. Ye pə təya mpə, Tacaa páánə ká huuna-mə.

¹² Mpəyule İseyeli nyəy nyəma ləlaə ná kisa-wə na təm ntı. Pəntənaə nté Yohanəŋ pəyalə Asaliya, na Mesileməti pəyalə Pelekiya, na Salum pəyalə Yehisikiya, na Hatəlayi pəyalə Amasa. ¹³ İlena pá tə-wə sı: ı taa kəna saləkətuənaə mpey cənə. ı caakı sı Tacaa í nyənı-tuyə

asayaa ke pa təm taa ké, na pé səəsi-tuyv tasəkəle. Pəyele tə tema-təye wəenav, na Tacaa mu-tu na pááná.

¹⁴ Tənaya yoolaa həta saləkatunaa mpeye kpakpaa ke tənə inı. Na pá kisi pa wontu nti paa kuuwa təy nyəy nyéma na samaa tənə isəntaa. ¹⁵ Mpyúy yəlaa mpa pa ləsaa sı pá paasəna təmle nté tə pa səsa saləkatunaa ke apalutv. Haləna pá ləsi pa wontunaa mpa paa kuuwa tə pa taa ké tokonaa na ntanjkpala na pá cela mpa pa laɲaa tə. Na pá ha pa tənaya təyənaya na ləm, na pá lá mpa pə kəwa təy kəle. Na pá cayaı mpa paa pəsəyi təntə təy kpanjaı tə. Na pá pona pa tənaya paan ıcatə Yeliko ke pa tətunaa cəle. Ulena mpe pá məli Samalii.

Ahası sələmuyv ke Asilii sənau
(Awulaa II 16:7-20)

¹⁶ Mpyúy Yuta wulav Ahası tēka Asilii wulav ke waatv inı ı taa sı: Kə na ń sənə-m. ¹⁷ Mpi tə, Itəm nyéma ka yookayana-ı tətəy, na pá kpaakı ı yəlaa ke yomle. ¹⁸ Ulena Filiisi nyéma náá watı Nekefi ke Yuta həyəluyv taa, na Petı-Seməsi, na Ayalə, na Keteləti, na Soko, na Timna na Kimso na pə cəle acaləe, na pá caya a taa. ¹⁹ Isəna Tacaa həmnə Yuta nyéma ɲkpanuyv ke wulav Ahası wei ı ta təkı Tacaa təm, na ı tusi ı yəlaa na pá kisi Isə təyole.

²⁰ Mpyúy Asilii wulav Tekəla-Falasaa kisa Ahası ke sənau na ı nyəɲı ı ıse na pé tv-ı piti taa. ²¹ Ulena Ahası kuu Isə təsəele na kawulaya təyaya na ı waalı nyéma wənau tənə na ı ha Asilii wulav. Ama ı ta waa pulv. ²² Paa na pə tv Ahası ke piti taa tə, ı tənə Tacaa ke kisuyv ké. ²³ Na ı laakı Taması nyéma tıɲ wei ı lapa na ı kpisi tə. Na ı tən sı: Tıɲ waasəyənə Silii nyéma. Ule maa laa-ı na ı waası má tətə. Ama kuləməɲ inı ı wakələyənə ı na ı yəlaa. ²⁴ Mpyúy Ahası kpeyela Isə təsəele taa kətaya wontu, na ı yəkı-tı na ı təkı tə nənəsı. Pə waalı ké ı sika təkətəlenaa ke Yosalem mpate tənə taa. ²⁵ Na ı ɲmá təlaalenaa tətəy ı kawulaya acaləe tənə taa. Na ı wəkı ı tıɲ ke tulaalənə, na ı kpaasəyi ı cəsənə Isə Tacaa pááná.

²⁶ Pa kəsə Ahası təm na ı təma. Na ı lakası kancaalaya na sı tənaya ke Yuta na İseyəli pa awulaa takəlası taa. ²⁷ Waatv wei ı səpa, Ulena pá pimi-ı Yosalem. Ule pə taya awulaa pəlaav taa. Mpyúy ı pəyalv İsekiyası ləeta ı lonte taa.

29

Isekiyası kawulaya na Isə təsəele tayanuyv
(Awulaa II 18:1-4)

¹ Mpyúy İsekiyası pəsə wulav ke ı lələy pusı hiu na kakpası nyəɲka taa. Yosalem ke ı təy kawulaya ke pusı pəyolaya fəi hiu na naanəwa. İsekiyası too kele Sakalı pələ Api. ² Ulena İsekiyası la mpi pə maya Tacaa tə. Isu ı ləɲce Tafiiti.

³ Haləna İsekiyası tulı Isə təsəele nənəsı ke ı kawulaya pənaya kancaalaya nyəɲka taa, na ı tayanı-tə. ⁴ Mpyúy ı kota kətəlaa ke ilim təlule nənəy təe. ⁵ Na ı tə-wə sı: Lefii lələy nyéma mə, ı nu ma təm. U la mə na Isə təsəele mə nyəɲ tə asilima keeluyv kətaya. U laası tə taa acaalətv wontu nti tə wəe tə, na ı tayanı-tə. ⁶ Tá cəsənə ta tən Isə Tacaa ke teu. Pécó pa lapa mpi pə ta maya-ı tə. Pa kpeesa-ı na pá kisi Isə təsəele ke nyənuyv, na pá ha-ı siyile. ⁷ Haləna pá təkı tə nənəsı, na tə kəkəsı te. Na pá ye le tulaalənə na kətəsı nsi kəkə lusa sı tənə təy lapv ke Tacaa ke tə taa. ⁸ Tənaya Tacaa ná mu pááná na Yosalem na Yuta, na ı ye le-wəyə wahala taa, na yəlaa wonji-wə. Na pa təm wə səyontv na tə səsəyi watv isu ı naakuyv na mə isəpee tə. ⁹ Pə tə ké tá caənə səpa yoou taa, na tá alaa na tá piya pəsı yomaa. ¹⁰ Ule ma caa sı má na Isə tə pələ nəy. Na ı pááná katatəlayə nyənə wənə ı mənə-tv tə á həe. ¹¹ Ma yəlaa mə, ı taa wəe mpa paa paasəyənə tə. Mpi tə, məyə Tacaa ləsaa sı ı səɲ ı kiɲ na mə sələ pu sı ı lapı-ı təmle na ı wəpi-ı tulaalv ké ı həte taa.

¹² Lefii nyéma mpa pa polaa təyole Kehatı lələy nyéma. Amasayi pəyalv Mahatı, na Asaliya pəyalv Sowəli. Na Melali lələy nyéma. Apiti pəyalv Kisi. Na Yehələli pəyalv Asaliya, na Kəsəɲ lələy nyéma. Simma pəyalv Yowa, na Yowa pəyalv İteni, ¹³ na Uəsəfan

luluyə nyéma. Simli na Yeiyeli, na Asafi luluyə nyéma. Sakali na Mataniya, ¹⁴ na Heman luluyə nyéma. Yehiyeli na Simeyi, na Yetutəy luluyə nyéma. Semaya na Usiyeli. ¹⁵ Mpyúyú pa kpeyela pa luluyə nyéma tənə na pá la-weyə nyəəy təy asilima keeluyə kətaya. Pə waali ké pa lapa mpə tətəy Isə təsele, isu Tacaa ka suw na wulav heeli-we tə. ¹⁶ Mpyúyú kətəlaa suw kutuluyə taa, na pá tayanı. Na pá kuu kv taa asilima wontu na pá luna taya təy. İlena Lefii nyéma náá kpaɣa-tı na pá lə Setələy tətəkəle taa ké ıcate waali. ¹⁷ Isətv kuyaku kancaalaya nyəykv wule ké pa caala Isə təsele ké tayanuyə. Pə tala kuyaku pələfei nyəykv ıle pa tala ı kpaay taa kəle. Na pá tayanı ı tənaya kuyeyəy pələfei tətə. İlena təmlə tə isətv kuyeyəy naanwə na naatosə wule.

¹⁸ Pə waali ké Lefii nyéma pola wulav İsekiyası tə, na pá heeli-ı sı: Tacaa wulav, tə tayanə Isə təsele na kətəsı nsi kəkə lusa sı tənə tə sı təlate. Na pə wontu tənə na Isə potopotonaa taapəli. ¹⁹ Ye pə kaasa Isə wontu nti wulav kaanutv Ahası ka pilisa ı kawulaya waatv tə, tə tayanə təle na té su-tı na tə mpaa. Ntəyəle kətaya təlate ısentaa.

İsekiyası mələnav ke isə seev na kətəsı

²⁰ Təv fema tanəy təhulu, ılena wulav İsekiyası kotı ıcate səsaa. Na ı na-we pá polo Isə təsele. ²¹ Na pá kpenna latəcenaa, na ıwaan, na ıweesi, na pəytləy ke naatosompəyolaya mpəyolaya sı, pa lakı kətəsı ke wulav təyaya nyéma na Isə təsele na Yuta nyéma pa ısayatv tayanuyə təy. Mpyúyú İsekiyası təma Aləy luluyə nyéma kətəlaa sı: ı la kətəsı nsəyı Tacaa kətaya təlate təy. ²² İlena pá caaləna latəcenaa ke lentuyə na pá tiyisi caləm na pá ɣmusı-wəyı kətaya təlate təy. Na pá lentı tətəy ıwaan, na ıweesi, na pá la mpə tətə. ²³ Pə kaasa pəytləy, ılena pá pona-ı wulav na samaa pa kin na pá tənı ı təy ké pa nin. ²⁴ İlena kətəlaa lentı na pá ɣmusı caləm ke kətaya təlate təy sı, pə husı İseyeli nyéma tənə ısayatv. Mpi tə, İseyeli nyéma tənə təy ké wulav yelaa na pá lá kətaya ɣka kəkə lusa ka tənə tə, na ısayatv husuyə nyəyka.

²⁵ Mpyúyú wulav sıı Lefii nyéma ke Isə təsele taya təy na kpəykpəyənə na cəməy na saɣkənə. Isu Tafiiti na Isə kuyəyətətv tələsəlaa Katı na Natan pa suw tə. Tacaa heelayana Isə kuyəyətətv tələsəlaa mpə na pá tələsəy. ²⁶ Na Lefii nyéma cəy pa təcəyale. Na cəməy wei Tafiiti ka yelaa na pá lu tə, na kətəlaa náá hüləy pa akantəe. ²⁷ İlena İsekiyası tə sı: ı la kətəsı nsi kəkə lusa sı tənə tə. Saa wei pa caalaa, ılena pá tó Tacaa ke yontu na akantəe na cəməy wei İseyeli wulav Tafiiti lupa tə. ²⁸ Mpyúyú samaa tənə həntə atə. Na yonyoolaa náá təy na yontu na pa cəməy mapv, na akantəe hüləy, haləna kətaya təm. ²⁹ Waatv wei pə tənə pə təma, ılena wulav na ı cələ nyéma tənə lun akula na pá həntə atə. ³⁰ İlena wulav na səsaa pá tə Lefii nyéma sı: ı sa Tacaa tətə, na mə yontu nti Tafiiti na Isə kuyəyətətv tələsulv Asafi paa lupa tə. Mpyúyú Lefii nyéma yoonə lanhuləmlə. Pə waali ké pa həntə atə na pá se Tacaa.

³¹ Ntənə wulav İsekiyası tə samaa sı: Isu ı hav mə təyı Tacaa ke pənente tə, ı kənə nəyə kuləmayə kpəntuyə na samtv pə kvhaay ke Isə təsele taa.

İlena kotilaa kənə təla na pá lá kətəsı nsi. Haləna luyə kuləməyə nyéma tənə la kətəsı nsi kəkə lusa sı tənə tə. ³² Latəcenaa nutosə na naanwə na ıwaan nūnwə (100) na ıweesi ɣmūnuyə (200) ke pa lapənə kətəsı nsi kəkə lusa sı tənə tə. ³³ Na naay ke nasətosə (600) na heey na pəy ke iyisi toosə (3000) na pá lá kətəsı lensı. ³⁴ Kətəlaa mpa paa we tə, pa fei payale. ıle pa ta pəsı na pá liti kətəsı nsi kəkə lusa sı tənə tə sı təla tənə. Pə təy ké pa tətəvnaa Lefii nyéma ləlaa sənə-we na pá teesi pa təmlə. Haləna kətəlaa ləlaa la nyəy təy asilima keeluyə kətəsı. Mpi tə, Lefii nyéma ka kəla sələy ke pa tı tayanuyə na pə kəli kətəlaa. ³⁵ Kətəsı nsi kəkə lusa sı tənə tə sı tuutuuma na pə səəsənə solum mpi pa hawə tə pə paasi, pu we sı pa pona kətaya təlate təy ké nəyə kuləmayə kpəntuyə kətəsı nantv nim cələ nim cələ.

İsənə pa su Isə seev ke Isə təsele taa təyəle. ³⁶ Mpyúyú İsekiyası na yəlaa tənə pa lanə huləməna mpi Isə hula-we sı pá la tə. Mpi tə, pə lapa ləy ké.

30

Teev acima təyov

1-5 Mprýý wulav Isekiyası na ı kupaýalaa, na Yosalem nyéma təna pa kotaa sı, pa naaki sı paa pəsi na pá təyov Teev acima ke pənaya ıətov naale nyəñ taa yaa ıəna. Mpi tə, kətəlaa mpa paa lapa nyəñ tə asilima keeləyov kətaya tə, pa fei payale. Pəcə yəlaa taa koti Yosalem. İle pa taa pəsi na pá təyov-ı ı təyov nəyov taa. Mpuşule ləmayasəle nté tə maya wulav na ı yəlaa. Na pá tisi na pá koti İseyeli nyéma təna sı, pá kpeyeli Yosalem na pá təyov Teev acima. Mpi tə, yəlaa mpa paa təyov-ı ısu pa suwa tə, pa we pəcəyov. Tənayale wulav kusa tillaa na pá cəw İseyeli na Yuta tetv təna ke pə kpayav ilim ntəyov na pə mpətəñ tə. Na pá yaa yəlaa na pá polo İso təsele na pá təyov acima anı na İseyeli İso Tacaa həte taa. Halı Isekiyası tu ηmaa ləstələnəa na í yaa kpeka wena pə kaasəna ilim ntəyov tə tə. ⁶ Mprýý wulav na ı kupaýalaa pa tv niñ ke takəlası taa. Na tillaa yası tetv təna taa sı: İseyeli nyéma mpa me í fita Asilii yoolaa niñ taa tə, í məli Apələham na İsaaka na Yakəpu pa İso kiñ. Na İso ká məli mə kiñ. ⁷ İ taa keena mə caanaa na mə tətənaa mpa pa ta nuna pa cəsənaa İso Tacaa tə. İlena İso wakəli-we ısu í naakuyov tə. ⁸ İ taa la kaanutənaa ısu mə cəsənaa. İ nuna-ı na í məli İso təsele nte ı tayana tam tə tə taa. Na í pəsi ı təmlə nyéma. İle İso pááná səsəna wena ı muna-me tə a ká hee. ⁹ Ye í məla Tacaa kiñ, kolontunaa mpa paa kúú mə nyéma ke yomle tə, paa yele-we na pá məli cəne. Ye mu keesəna Tacaa tə, íle ı kaa lə-me. Pə taya pulv, ı ké kupañ ké na ı we suulu. ¹⁰ Mprýý tillaa cəwa İfəlayim na Manasee pa tetv acaləe taa. Haləna Sapuləñ kpekəle taa. Ama yəlaa tuv-weye na pá won-ye. ¹¹ Paa na mpv, Asee na Manasee na Sapuləñ pa kpeka yəlaa ləlaa nawa pa ısayatv, na pá məli Yosalem. ¹² Mprýý Tacaa tú Yuta nyéma ke nəyov kuləmaya na pá təñ wulav na nyuyv nyéma pa kusəsutv ısu ı ka yəyətuyv tə.

Isekiyası təkı Teev acima

¹³ Mprýý samaa tuutuuma nəyəlv ı kota Yosalem ke pənaya ıətov naale nyəñ, na pá təyov Kukusum fei potopoto acima. ¹⁴ İlena pá suv kpesuyv ke ıate taa təlaalenaa. Na pá kpenna tulaalvnaa təwətənaa, na pá lə Setələñ tətəkəle taa. ¹⁵ Mprýý pa kəwa Teev acima wontu ke ıətov kuləv inı ı kuyeeñ naanəwa na liyiti wule. Kətəlaa na Lefii nyéma paa we asilima taa. İlena feele kpa-we na pá lá nyəñ tə asilima keeləyov kətaya. Na pá lá kətasi nsi kəkə lusa sı təna təyov İso təsele. ¹⁶ Pa paasəna pa təma ke tam ké ısu İso yulv Moisi kiiu wev tə. Na Lefii nyéma náá cələyi kətəlaa ke kətaya təla caləm. Na pəle pá pələyi kətaya təlate tə. ¹⁷ Samaa taa yəlaa payale taa la nyəñ tə asilima keeləyov kətaya sı pá la Tacaa təmlə. Pə təw ké Lefii nyéma paasayana təla lentuyv ke mpa pa taa muna sı pá la kətaya təma ke Tacaa həte taa tə pa lona taa. ¹⁸ İfəlayim, na Manasee, na İsaaka, na Sapuləñ pa kpeka yəlaa taa payale ta lata nyəñ tə asilima keeləyov kətaya. Pəyele pa təma Teev acima təyənaya ke təyov. Anı pə kisina-weye İso Təm taa. Mprýý Isekiyası sələməna-we sı: ¹⁹ Hal, tá cəsənaa İso Tacaa, wii mpa pa kaasəyi pa ti na lotu kuləmtv sı pá nyı nyá luşu nyəntv tə. Paa pa ta la ti tayənyuyv kətaya. ²⁰ İlena Tacaa mu Isekiyası sələmuyv, na í yele pa ηkpañuyv həm.

²¹ Mprýý İseyeli nyéma cəya Yosalem ke kuyeeñ naatosompəyolaya, na pá təkı kukusum fei potopotonaa acima na lañhuləmlə. Na Lefii nyéma na kətəlaa pa sañ Tacaa ke paa kuyaku ηku na cəməñ hañaa. ²² İlena Isekiyası kpaası Lefii nyéma mpa pa lakı Tacaa təmlə na luşu kuləmuyv tə pa apalətv. Kuyeeñ naatosompəyolaya təcu ké yəlaa təkaya acima təyənaya, na pá lakı nəyov kuləmaya kpəntuyv kətasi na pá sañ pa caanaa İso Tacaa na yontu. ²³ Mprýý samaa mayasaa sı pá səəsı acima kuyeeñ ke naatosompəyolaya tətə. Na pá la mpv na lañhuləmlə. ²⁴ Mpi tə, Isekiyası ka cəla samaa ke latəcənaa iyaya (1000), na heeñ ke iyisi naatosompəyolaya (7000). Na kupaýalaa náá cəle-ı latəcənaa iyaya (1000) na heeñ ke iyisi naanəwa (10000). Pəle pə paası kətəlaa tuutuuma lapa nyəñ tə asilima keeləyov kətaya. ²⁵ Yəlaa təna lañja ka heena, paa Yuta nyéma, na kətəlaa na Lefii nyéma. Haləna pə kpəñna İseyeli tetv ilim ntəyov təw nyéma mpa paa kəma acima təw tə. Na mpa pa təma Yuta taa ké

caɣav tɔ. ²⁶ Yosalem taa yəlaa laŋholumle ka wena tɔ mpaa ké. Mpi tɔ, pə kpaɣav Iseyeli wulav Tafiiti pəyalv Saluməŋ pəəle taa, na pə kəə waatu inɪ tɔ. Pa ta tɔɣɔta acima anɪ a taka ké ɪcate taa. ²⁷ Pə tɛma ɪlena Lefii kətəlaa kulɪ na pá wiina Iso sɪ: Kooli samaa ke kupantu. Ḿpúyú Iso nu pa kusələmɔtu na í mu pa nəəsɪ ke ɪ təcayale taa.

31

Isekiyasɪ tayanəyɪ Iso təseele taa tɛma

¹ Waatu wei acima tɛma, ɪlena Iseyeli nyəma tɛna cəə Yuta acalɛɛ taa. Na pá yəki pɛɛ kulalaana, na pá setɪ pə tesikası, na pá yəki cefelinaa təkətələnaa. Na pá la mpv tətəɣə Yuta tɛtu tɛna taa. Na Pencamɛɛ na ɪfələyim na Manasee pa kpeka taa. ɪlena paa wei í məlɪ ɪ tɛ.

² Ḿpúyú Isekiyasɪ faya kətəlaa na Lefii nyəma ke kpeka. Na í tó paa wei ké ɪ tɛmlɛ ke Iso təseele taa. Pa tɛmlɛ nté sɪ pá paasəna kətasi nsi kəkə lusa sɪ tɛna tɔ. Na nəɣə kulumaya kpɛntuyv nyənsɪ na yontu na Tacaa samtu. ³ Ḿpúyú wulav ləsa ɪ mayamaya ɪ liyitee taa, na í yana tanaŋ na taanaya kətasi nsi kəkə lusa sɪ tɛna tɔ sɪ wontu. Na pə kpɛnna kuyaku kuhɛɛsuyv wule kətasi. Na ɪsɔtu kuyaku kancaalaya nyəŋku nyənsɪ, na acima lenna nyənsɪ, ɪsu pa keɛsuyv Tacaa kiiu taa tɔ.

⁴ ɪlena wulav tó Yosalem yəlaa tɛna sɪ: ɪ cɛla kətəlaa na Lefii nyəma ke pa paa nyəm. ɪlena pɛle pá ha pa təɣɪ pa tɛma taa, ɪsu pa keɛsuyv Tacaa kiiu taa tɔ. ⁵ Wulav heela-wɛɣɛ mpv, ɪlena Iseyeli nyəma tuutuuma kəna pa kuhələm kancaalaya kululum, na sulum, na nim, na tun nim, na tɔɣonasɪ lensənaa, na pa həɣələŋ naanɔwa taa kulumuyv. ⁶ Ḿpúyú Yuta acalɛɛ lenna na Iseyeli nyəma tətɔ, ná pona pa kuwɛnam həɣələŋ naanɔwa taa kuluməŋ. Paa naaŋ, paa heen, paa kucəəŋ wei pa ha pa Iso Tacaa tɔ. Na pá kaa huwa anaamnaa ke waanɪ waanɪ. ⁷ ɪsɔtu tooso nyəŋ taa ké pa caalaa, na pá tɛ naatosompəɣalaya nyəŋ taa. ⁸ Isekiyasɪ na kupayalaa pa polaa na pá ná mpi yəlaa kənaa tɔ. ɪlena pá sɛɛ Iseyeli Iso Tacaa na ɪ yəlaa.

⁹ Ḿpúyú wulav pəəsa kətəlaa na Lefii nyəma ke kucəəŋ inɪ ɪ tɛm. ¹⁰ ɪlena Satəki luluyv tu kətulv Asaliya cə sɪ: Hatoo kuyan̄ku yəlaa caala kənav ke pa kuhələm kuhav tɔ, tɔɣonaya takituyv. Haləna pə kaasɪ səsəm. Pə taya pulv, Tacaa koola ɪ yəlaa ke kupantu ké. Halɪ kukaasəm kaana cənɛ.

¹¹ ɪlena wulav tɔ sɪ: ɪ ŋmá wontu təsule ke Iso təseele kiŋ. Pa tɛma ŋmau, ɪlena ¹² pá pona tənaya pa kucəəŋ na həɣələŋ naanɔwa taa kulumuyv, na Iso nyəm na pá su teu. Na pá kpa Lefii tu Konaniya ke paasənɔ, ɪ waalɪ tu nté Simeyi. ¹³ Ḿpúyú Isekiyasɪ, na Iso təseele nyuyv tu, na kətulv səsə Asaliya, na Konaniya na Simeyi pa kpa pa waalɪ nyəma. Mpeɣele Yehiyeli, na Asasiya, na Nahatɪ, na Asayɛɛli, na Yelimətɪ, na Yosapatɪ, na ɪliyeli, na ɪsəmakiya, na Mahatɪ, na Penaya. ¹⁴ Ḿpúyú pa tó Lefii tu ɪməna pəyalv Kolee wei ɪ taŋaya Iso təseele ɪlim təlule nənəɣə tɔ sɪ í muɣɪ kucəəŋ wei pa lakaya Iso tɔ, na í faya katɛ nyəm na katɛ taa katɛ nyəm. ¹⁵ ɪlɛ ɪ waalɪ nyəma tɛma nté sɪ pá tala tɔɣonasɪ ke pa tɛɛtɔnaa ke teu. Paa səsaa paa səkpema na pə keəsəna pa tɛma kpeka ke acalɛɛ nna a taa kətəlaa wɛɛ tɔ. ¹⁶ Pə taya apalaa mpa pa tɛna pa həla pa ŋmaawa tɔ pa tike pa talayana. Ama na apalupiya mpa paa wena pusɪ tooso tooso təɣə. Na mpa pa kəŋaya pa Iso təseele taa ké paa ifemle nte na pá lakɪ Iso sɛɛv tɛma na pə keəsəna pa kpeka təɣə. ¹⁷ Paa keəsəna kətəlaa lulvŋ ké na pá tó pa həla. Na Lefii tu wei í wena pusɪ hiu, ɪlɛ pa tu ɪ nyəntɛ. Na pə keəsəna ɪ tɛmlɛ na ɪ kpekəle. ¹⁸ Pa na pa lulvŋ nyəma tɛna həla ke pa ŋmaakaya. Paa alaa, na apalupiya, na alupiya. Na pa cələ nyəma mpa pa pəsəɣɪ na pá təɣə Iso kucəəŋ inɪ tɔ. ¹⁹ Ama pə kaasa Aləŋ luluyv nyəma kətəlaa mpa paa wɛ kətəlaa acalɛɛ cələ cacakəŋ tɛɛ tɔ. Pɛle paa ləsa yəlaa ke paa ɪcate nte tɔ taa ké. Na pá taləɣɪ tɔɣonaya na Lefii nyəma mpa pa həla pa ŋmaawa tɔ.

²⁰ Isekiyasɪ tənə tampana ke ɪ kawulaya tɛna taa ké, na í lakɪ kupantu, na ɪ Iso Tacaa laŋle heɛna-ɪ. ²¹ Waatu wei ɪ caala Iso təseele na Iso sɛɛv tayanuyv, na í húləɣɪ yəlaa sɪ pá təŋ Tacaa kiŋ, na í cááləɣɪ ɪ tɪ sɪ í nyɪ Iso na lotu kulumtu ɪlena Iso yeɛle na í waaki.

32

Senakelipi wata Yuta kawulaya
(Awulaa II 18:13; Isayii 36:1)

¹ M̐p̐y̐g̐ wulav Isekiyası nuna Iso na í la teu. Ntəna Asilii wulav Senakelipi na ı yoolaa pá watı Yuta koloosi acaləe sı pa ləkəy-ye. ² Isekiyası nawa sı Senakelipi kəŋ, na í mayasəyı sı ı ka yoonə Yosalem, ³ ıləna í heeli ı yoolaa nyuyv nyéma na ı tanlaa sı pá təkı ləm seelaa mpa pa we ıcate waalı tə. Na pələ pá mv ı təm nti. ⁴ M̐p̐y̐g̐ samaa kotaa na pá təkı seelaa təna. Na seelə wei ı kpenaya tetv tē ləəv taa tə. Pa lapa m̐p̐y̐g̐ sı ye Asilii nyéma í kəma pá taa hiki ləm kə səsəm.

⁵ M̐p̐y̐g̐ Isekiyası nyəə ton, na í tayanı ıcate kolonja ŋka kaa yəkəa tə. Na í ŋmá ka təə ké tafenlenaa. Na í ŋmá kolunja lenka na pə taa təə. Na í tayanı Milo. Na í lu ŋmantası na kpaləŋ kə səsəm kə Tafiiti tē. ⁶ Pə waalı ké Isekiyası kpa yoolaa nyuyv nyéma sı pá paasəna ıcate.

İlənə Isekiyası kotı yələa tənaya ıcate patəma taa, na í tasa-weye layatv sı: ⁷ I taa nyá, í nyəə ton, na í kaası mə tı. I taa selina Asilii wulav, na ı yoolaa tuutuuma. Pəpətv fəi lelen, tə wənə ton na pə kəli-ı. ⁸ Mpi tə, ı yoolaa tike kə ı wənə. Ama ta Iso Tacaa ká yoonə tá nəyə na í ya-tv.

M̐p̐y̐g̐ wulav təm nti tə waasa ıcate yələa təna.

Təm nti Senakelipi heela Yosalem nyéma tə
(Awulaa II 18:17-37; Isayii 36:2-22)

⁹ Pə waalı ké Asilii wulav Senakelipi na ı yoolaa pa tama Lakisi ıcate. Tənaya Isekiyası kusa ı yoolaa nyuyv nyéma napəli sı pá polo pá pəəsı Isekiyası na Yuta na Yosalem pə nyéma sı: ¹⁰ Aweye í taaki, na í caya Yosalem ıcate taa na táa tama-təye kotaya? ¹¹ Isekiyası puɣusiɣi-me sı mə Iso Tacaa ká ləsı-məye ma nin taa tə ı təsəyı-məye. Isu nyəyəsı na ləkətv kə mə təna. ¹² Ntəŋ Isekiyası inı ı kəna təkətəlenaa na Tacaa kotaya tələnəna, na í heeli Yuta na Yosalem pə nyéma sı pá lakı pa kətəsı kə kotaya təlate kuləmtəle təə, na pá wəkı tulaalənəna na? ¹³ I tá nyı mpi ma na ma yoolaa na ma mayamaya tə lapa atə yələanaa tə taa? Piitimnaa mpe pa taa nəyəlv tɣv ta kayatı-tv sı tə taa tv nin kə pa tetv təə. ¹⁴ Ma yoolaa kpiisa tetvnəna mpa tə, pa taa nəyəlv ıkəntə ta pəsı na té yá tə yələa. İe isənaya mə Iso ná lakı na í ləsı-məye ma nin taa? ¹⁵ I taa yelev na Isekiyası looliyi na í tıvı-məye mpv. I taa mv ı təm. Ma leləyı sı tɣv nakulı kə ta pəsı na kú ya kə piitim yaa kə kawulaya nyéma yaa kə tetv kə ma cəsənəna nin taa, yaa ma nyəŋ taa. Mp̐v inı tətəyə mə Iso kaa waası-me tətə.

¹⁶ M̐p̐y̐g̐ Asilii wulav tillaa tıvwa Iso Tacaa na ı təmle tv Isekiyası.

Asilii wulav kvtvɣv kə Tacaa
(Awulaa II 19:14-19; Isayii 37:14-20)

¹⁷ Asilii wulav ka ŋmaa ləetəli ké na í footi İseyeli Iso Tacaa sı: Ate piitimnaa tun ta pəsı na í ləsı ı yələa kə ma nin taa. Mp̐v tətəyə Isekiyası Iso kaa pəsı na í ləsı ı yələa tətə.

¹⁸ M̐p̐y̐g̐ Asilii wulav tillaa yəyətəna nəyə səsaya kə Hepəla təm taa sı: Mpa pa caya Yosalem kolunja təə tə səyəntv í kpa-we, na pa apalətv le. Na í ləkı ıcate təhəe. ¹⁹ I yəyətaya Yosalem Iso ké ısu ı yəyətəyv piitimnaa lələa tun wei yələa lupa kulupv tə.

Asilii nyéma sewa, na pa wulav səm
(Awulaa II 19:15,35-37; Isayii 37:15,36-38)

²⁰ M̐p̐y̐g̐ wulav Isekiyası na Aməti pəyalv Isayii wei ı ké Iso kuyəyətətv tələsvl tə pa wiina Tacaa sı: Waası-tv. ²¹ İlənə Iso kəna Silii nyéma tesikile taa ké ısətaa tillu na í kú yoolaa taa yoolaa təna na nyuyv nyéma. İlənə Asilii wulav məli ı tetv taa na fəele. M̐p̐y̐g̐ kuyakv nakulı Asilii wulav svv ı tɣv kutuluyv taa, na ı piya kuləvası kə-ı.

²² İsanə Tacaa yapa İsekiyası na Yosalem yəlaa ke Asilii wulav na kolontunaa ləlaa niŋ taa təyələ. İlenə í yele na pá həesi pə tənə pə taa. ²³ Məpəyú yəlaa payale kənə Tacaa ke kəhaan, na Yuta wulav İsekiyası ke kəcəən. Na piitimnaa mpa pa cənə-wə tə pá nyanəna wulav.

İsekiyası Kawulaya tēm

(Awulaa II 20:1-21; İsayii 38:1-8; 39)

²⁴ Waatu inı í taa ké kətəŋ isayav nakulı ku kpa İsekiyası. İlenə í wiina Tacaa, na ilé í huli-ı na yaasi nəyəlv sı í ká waa-ı. ²⁵ Ama İsekiyası ta sa İso ké kəpantənə mpe pa tə. Halı í həma í təyi na Tacaa náá mən na Yosalem na Yuta nyəma na pááná. ²⁶ İlenə İsekiyası na í yəlaa pá ná pa wakəlvə. İle Tacaa ta tasa-wəyē pááná mənəv ke í kawulaya waatu taa.

²⁷ İsekiyası ka wənə ké, pəcə í həte yaawa. Məpəyú í ηmá kutuləŋ na í su pə taa ké liyitee nyəyətv, na wula, na liyitee pēē, na səsəŋ nimnaa, na kpaləŋ, na liyitee wontunaa lenti. ²⁸ Na í ηmá tətəyə kutəyəŋ, na suləm, na nim, pə təsile na kaləkəŋ tətəyələ na tətəsəle. ²⁹ Halənə í ηmá acalēē, na í su naan, na heen, na pəŋ pə kaləkəŋ. Mpi tə, İso ka ha-ı wənəv ke tuutuuma ké.

³⁰ İsekiyası inı í kēənə Kihəŋ ləm seelv wei í wə isətaa tə, na í la ləv na ləm kpeŋna ilim tətule tə ké Tafiiti tē.

İsekiyası waakaya í kulapəm taa ké. ³¹ Pə tə ké waatu wei Papiloni tətə təkəlaa kəsə pa yəlaa sı pá polo pá ná İsekiyası tətə taa təma səsənə tə, İso yela-ı na í təŋ í luyə nyəntə sı í naakı í waalı.

³² Pa kēəsə İsekiyası təm lenti ke Aməti pəyalv İso kuyəyətv tēləsəlv İsayii kənənatv takəlayə taa, na Yuta na İseyeli pa awulaa nyəŋka taa. Ka taa ké pa kēəsəyi isənə í tənte lapa İso ké teu tə. ³³ Waatu wei İsekiyası səpa, ilənə pá pimi-ı Tafiiti ləlvə nyəma pələav həyəlvə isətaa nyəŋkə*fa* taa. İlenə Yosalem nyəma la í ləyaya na pá yələnə-ı. Na í pəyalv Manasee lēeti í lonte taa. ^a

33

Manasee kawulaya

(Awulaa II 21:1-18)

¹ Manasee ləlvə pusi naanəwa na naale nyəŋka taa ké í pəsə Yuta wulav. İlenə í təyə pusi nule na naanəwa na kakpası (55) ke Yosalem taa. ² Məpəyú í lapa mpi pə ta maya Tacaa tə. İ kēənə piitimnaa mpa İso ka təyənaa na pə fēē-wə tə pa lakası isayası. ³ Halənə í tayanı ηmav ke təkətəlenə mpa í caa İsekiyası naa yəkəa tə. Na tūŋ wei pa yaa sı Paalənəa tə í təlaalənəa, na í saakı tesika kulalaaya na í lūŋyi isətvəŋası. ⁴ Na í ηmá təlaalənəa ləmpa ke Yosalem İso təsēle nte Tacaa ka təma sı inı í ka caya tə taa ké tam tə. ⁵ Na í siki isətvəŋası təlaalənəa ke İso təsēle taası naale tə. ⁶ Halənə Manasee wə í piya ke kəkə ke tūyū Hinom tətəkəle taa. Na í lakı tutv na topotopo pə təma anı a tənə, na í səsı kəyənəŋ. Mpi pə ta maya Tacaa təyə í lakaya tam. İlenə pə kpa İso ke pááná. ⁷ Na í saakı tūyū na í su İso təsēle taa. Pəyēle Tacaa ka təma Tafiiti na í pəyalv Saləməŋ ke heeluyə sı: Yosalem ıcatē nte ma ləsə İseyeli kpeka tənə taa tə tə İso təsēle taa ké maa caya tam ké ma yəlaa həkv. ⁸ Ye İseyeli yəlaa təkəyi ma kəsəstv na ma kiŋ wei Moisi hula-wə tə, ma kaa yele na pá təyəni-wəyē tətə nti ma hawa pa cənənaa tə tə taa. ⁹ Ama Manasee ná yəlaa ké na Yuta na Yosalem yəlaa isayətv kəli isı piitimnaa mpa Tacaa kpiisaa na pə fēē mpe tə.

¹⁰ Məpəyú Tacaa yəyətənə wulav na í yəlaa. Ama pa taa nəyəlv ta ke ηkpaŋyū. ¹¹ Kənə í yele na Asilii wulav yoolaa nyūyū nyəma kə, na pá kpa Manasee na pá tv í nəyə taa ké ηkpası, na pá həkə-ı alukpala ke teu, na pá tēənə Papiloni. ¹² Mpuylə Manasee lanlə wakəlaa na í pasa í təyi səsəm na í wiina í caanaa İso Tacaa sı: ¹³ Nyənı ma pətətvəle. İlenə İso mən kəsələmutv na í mənəna-ı Yosalem ke í kawulaya taa. Pə kpayav waatu inı təyə Manasee cəkənəa sı Tacaa tike nté İso.

^a 32:33 İsətaa pələav: Yuta nyəma huliyi pələav ké ilənə pə taa ké pələan na í pıla təma tə, isı atə na isə kutuluyə.

¹⁴ Pəle pə waalı ké Manasee ηmawa kolunja kəkulaya ke Tafiiti te na ıcate waalı təə. Na ká tənna Kihən lom seelv ilim tətule təə, na ká malı Setələn tətəkəle na Ofeli, haləna tiina nənəyə. Mıpúyú ı su yoolaa səsaa ke Yuta koloosi acalee taa. ¹⁵ Na í ləsi tıyú Kusaakıyú ηku ı ka sika Iso təseele taa tə. Na í yəkı cefelinaa təkətələnaa mpa ı ka ηmawa Iso təseele pulaya təə na Yosalem tə, na í lə pə həyələn ke ıcate waalı. ¹⁶ Ulena í ηmá Tacaa ke kətaya tələte, na í lá nəyə kulomaya kpentıyú na samtı pə kətasi. Na í tó Yuta nyéma sı: ı seel İseyeli Iso Tacaa. ¹⁷ Paa na mpı tə, yələa lakaya Iso Tacaa tike ke kətasi ke təkətələnaa lələa taa ké tətı taa.

¹⁸ Pa keesa Manasee təm lentı ke İseyeli awulaa tənə takəlaya taa. Paa sələmıyú ηku ı sələma Iso na təmnaa mpa İseyeli Iso Tacaa heela Iso kuyəyətutı teləsulu na pá heeli-ı tə. ¹⁹ Paa isəna Iso mowa ı kusələmıtı tə, na ı isayatu təm. Na isəna ı ηmawa cefelinaa təkətələnaa na í siki pə ləesən tə. Na isəna ı nawa ı mayamaya ı isayatu tə, pa keesa pə tənaya Hosayı təma takəlaya taa. ²⁰ Manasee səpa, uləna pá pimi-ı ı mayamaya ı te. Ulena ı pəyalı Amən ləeti ı lonte taa.

Amən kawulaya

(Awulaa II 21:19-26)

²¹ Amən lılvıyú pısi hiu na naale nyənka taa ké, ı pəsa Yuta wulav ke pısi naaleye Yosalem. ²² Na í lá mpi pə ta maya Tacaa tə, ısu ı caa Manasee. ı laa ı caa tıy. ²³ Pəyele ı ta na sı ı wakələna Tacaa ısu ı caa ka nav ilé ı isayatu tə. Halı ıni ı nyəntı teel ıleye.

²⁴ Mıpúyú wulav Amən waalı nyéma kula ı təə na pá ku-ı ı təyaya taa. ²⁵ Ama Yuta nyéma kuwa mpa pa ku-ı mpı tə. Ulena pá ləeti ı pəyalı Sosiyası ke ı lonte.

34

Sosiyası kawulaya na Iso seev tayanıyú

(Awulaa II 22:1-2; 23:4-20)

¹ Sosiyası lılvıyú pısi pələfei naanıwa nyənka taa ké, ı pəsa Yuta wulav. Yosalem taa ké ı caya pısi hiu na naanıwa na kulomaya. ² Mıpúyú ı lapa mpi pə maya Tacaa tə. ı təma teitei ké ısu ı lənçe Tafiiti, ı ta lu ı ikpate taa.

³ ı kawulaya pənaya pələfei naanıwa nyənka taa tə, na í tənə ifepu ké. Waatu ıni ı taa ké ı caala ı lənçe Tafiiti Iso lıyú nyəntı ke pəekıyú. Pısi liyiti teewa, uləna í suv cefelinaa təkətələnaa na pə tıy na pə tesikası ke kpiisıyú ke Yosalem na Yuta pə taa. ⁴ Pa yəka tıyú Paalı təkətələnaa ke ı isəntaa na pə tulaalı təwəte nte tə wə pə təə tə. Na pá setı tesikası na pá wakəli tıy waanı waanı tənənən. Na pə pəsi mıləm na pá pəli ı laalaa pəlaən təə. ⁵ Na pá wə tıy kətəlaa mowa ke pa kətasi tələtenaa təə. Isəna Sosiyası tayanı Yuta na Yosalem tıyələ.

⁶ Pəle pə waalı ké Sosiyası cəəwa Manasee, na İfəlayim, na Simiyən, na Nəfətali pə kpeka taa, na pə cələ həyələn taa. ⁷ Na í yəkı təlaələnaa na tulaalənaa təwəte ke İseyeli kpeka tənə taa. Na í faya tesikası na tıy ke həyəlası. Ulena í məli Yosalem.

Kətvıv səə kulusa kiiu takəlaya təə

(Awulaa II 22:3-10)

⁸ Mıpúyú Sosiyası kawulaya pənaya pələfei hiu nyənka, kuyaku nakuli, Sosiyası tənə Yuta tətı Iso seev na Iso təseele ke tayanıyú. Ulena í tó Asaliya pəyalı Safən, na ıcate paasənıv Maaseya, na wulav təm yəyətıv Yowakası pəyalı Yowa sı: ı polo í tayanı ma Iso Tacaa təseele ηmav. ⁹ Mıpúyú apalaa mpe pa pona kətvıv səə Hilikiya ke Iso təseele liyitee nna Lefii nyéma tanılaa ka mowa Manasee, na İfəlayim, na İseyeli kpeka ləenna, na Yuta na Yosalem nyéma pa kın tə. ¹⁰⁻¹¹ Ulena pəle pa cəle-yeyə təma nyıyú nyéma mpa pa paasayana Iso təseele tayanıyú tə sı: ı yana pəe, na lətasi. Na í feli ηmalaa, na kantaa, na təma lataa. Na pá ηmana kutulıy lələn wei Yuta awulaa ka yelaa na í hotı tə. ¹² Lefii tv Melali lılvıyú nyéma Yahatı, na Opatiya, na Kehatı lılvıyú nyéma Sakalı, na Mesulam, pa paasayanana təma nyéma, na pá lakı pa təma ke teu. Lefii nyéma lələa mpa paa nyéma cəmən mapı tə, ¹³ pəle pa makayana mpaav wontu

na səxəllaa tənna. Na pa taa ləlaa náá paasəxəna pa təma waanı waanı lataa. Na takəlası
 ɲmaav na təma tayanuyv na nənəəsi tanuyv.

¹⁴ Waatu wei pa kpakayaa liyitee nna paa suwa atakaa taa ké Iso təsele taa tɔ. ɪlena kətulv
 Hilikiya mayana Tacaa kiiu ɲku i ka heela Moisi na i ɲmaa tɔ kv takəlası. ¹⁵ Ḿpúyú i heela
 takəlası ɲmaav Safan ke ka tɔm na i cɛle-i ké. ¹⁶ Safan ná pona-keɣe wulav, ɪlena i keesəna
 i təma tɔm sɪ: Nyá təmlɛ nyéma təma təma wena n ka hula-we tɔɣɔ lapv. ¹⁷ Na kətəlaa ná
 koosa Iso təsele atakaa liyitee na pá cɛla təma nyuyv nyéma na təma lataa.

¹⁸ ɪlena Safan tasa sɪ: Halı kətulv səsɔ Hilikiya cɛla-m takəlaya.

Ḿpúyú Safan naala-keɣe kaluyv ke wulav.

Sosiyası yəxətəna Iso kuyəxətutv teləsulv alvnyəɲ Huləta
 (Awulaa II 22:11-20)

¹⁹ Waatu wei wulav nu kiiu takəlaya ɲke ka tɔm, ɪlena i lanɲɛ wakəli na i cəli i wontu.

²⁰ Ḿpúyú i yaa Hilikiya, na Safan pəyalv Ahikam, na Mika pəyalv Apətəɲ, na takəlası ɲmaav
 Safan, na i waalı nyéma taa ləlv Asaya na i tɔ-we sɪ: ²¹ I polo i pəsɪ Tacaa ke ma na ɪseɣeli
 kakaasaya na Yuta yəlaa tá tɔm, na takəlaya ɲka tɔ hika ɪsəntɔ tɔ kele ka tɔm tɔtɔ. Mpi tɔ, tá
 cəsənaa taa təkı kusəsutv nti pa ɲmaa ka taa tɔ. Pə tɔɔ ké Tacaa pááná ka huuna-tuyv səsəm.

²² Ḿpúyú Hilikiya na i taapalaa pa pola Iso kuyəxətutv teləsulv alvnyəɲ Huləta tɛɣe Yosalem
 kpekəle kufate taa. Huləta paalv kele Tokehatı pəyalv Salum, Hasəla saalı. Salum ɪnı i
 paasayanana kətəlaa wontu kususutv. Ḿpúyú apalaa mpɛ pa keesa pa tɔm ke Iso kuyəxətutv
 teləsulv. ²³ Ntəna Huləta tɔ-we sɪ: I teləsı wulav sɪ ɪseɣeli Iso Tacaa təma sɪ: ²⁴ Maa yelev na
 mpusi kɔɔ Yosalem na yəlaa pa tɔɔ ɪsu pa ɲmaav takəlaya kanɛ ka taa tɔ. ²⁵ Mpi tɔ, Yosalem
 yəlaa lɔ-m na pá laakı tıɲ. ɪlena pa lakası nsı sɪ kpa-m pááná. Pə tɔɔ ké ma pááná huuna
 ɪcate tənɛɣe səsəm a ta tiita. ²⁶ Ye pə kaasa wulav ɪɛ, ɪseɣeli Iso Tacaa heeliyi-i sɪ: ɪsu n nuv
 takəlaya ɲke ka taa tɔm ke teu, na ²⁷ nti ma yəxətə Yosalem na i yəlaa pa tɔɔ tɔ. Na ɲ ná nyá
 təwakəlle, na ɲ layası na ɲ cəli nyá wontu na lanwakəlle na ɲ pəli ɪsəlm tɔ, maa mv nyá
 kusəlmətv. ²⁸ Maa yelev na ɲ sɪ səm kɔpam, na pá pi-ɲ nyá pəlaav taa. N kaa na mpusi wei
 i ká kɔɔ Yosalem ɪcate na tɔ yəlaa tɔɔ tɔ.

Sosiyası na Iso pa nəxə pɛɛlvuyv kofam
 (Awulaa II 22:20-23:3)

Ḿpúyú kətulv səsɔ Hilikiya na i taapalaa pa polaa na pá heeli ḿpúyú wulav. ²⁹ Ḿpúyú wulav
 kota Yuta na Yosalem pə nyuyv nyéma tənaya i kiɲ ke kpakpaa. ³⁰ Na pá na pa samaa pá
 polo Iso təsele, na kətəlaa, na Lefii nyéma, na paa yəlaa mpa. ɪlena wulav kala-weɣe kiiu
 takəlaya ɲka pa hiiwa Iso təsele tɔ. ³¹ Pəle pə waalı ké i səɲa i kumte tɔɔ ké Iso təsele taa,
 na i na Tacaa pá pɛɛli nəxə. Na samaa tisi sɪ mpɛ paa təkı i kiɲ na i kuseɣesətv, na i kututv,
 na luyv kulbmuyv, na lotu kulbmtv. Na pá lakı pə tənə mpi pa ɲmaa takəlaya ɲke ka taa
 tɔ. ³² Ḿpúyú wulav yəlaa na pa tənə mpa pa we Yosalem tɔ pá təkı nəxə ɲke, na Pəncamɛɛ
 kpekəle nyéma. Pə kpaxav waatu ɪnı tɔɣɔ Yosalem yəlaa tənə nəxə ɲka pá na pa cəsənaa Iso
 pa pɛɛlaa tɔ. ³³ ɪlena Sosiyası kv acaalətv nti yəlaa lakaya ɪseɣeli tɛtv tənə taa tɔ, na i cáálı-we
 sɪ pá sɛɛ pa Iso Tacaa. Mpu pə tɔɔ ké pa taa nəxəlv ta yelev Tacaa tənuyv, haləna Sosiyası səm.

35

Sosiyası təkı Tɛɛv acima
 (Awulaa II 23:21-23)

¹ Ḿpúyú Sosiyası tɔɣɔ Tɛɛv acima ke ɪsətv kancaalaya nyəɲ kuyɛɛɲ naanəwa na liyiti nyəɲkv
 wule, na pá kú pə ɪweəsi. ² ɪlena i tú kətəlaa ke pa təma na i səsı-weɣe apalv sɪ: I paasəna
 Iso təsele. ³ Na i heeli Lefii nyéma mpa pa seɣesəɣı samaa ke kiɲ na pá lakı Tacaa təmlɛ tɔ
 sɪ: I su Iso atakaa ké Iso təsele nte ɪseɣeli wulav Tafiiti pəyalv Saləmɲ ɲmawa tɔ tɔ taa. I taa
 tasa-i həxəlvuyv. Pənəntɛ i paasəna mə Iso Tacaa təmlɛ, na i yəlaa ɪseɣeli nyéma. ⁴ I faya mə taa

isu mə lüləŋ na mə təmle kpeka wew tə, isu Tafiiti na ı pəyalə Saluməŋ pa kəesuyə takəlaya taa tə. ⁵ Na ı tayanı mə yəlaa kpeka na ı polo Iso təsele taa, na ı sənə İseyeli nyéma ləlaa, na pə kəsəna isənə pa faya pa lüləŋ tə. ⁶ Pə wee ké sı ı la Teev acima kətasi. Mpu tə, ı la nyəŋ tə asilima kəeluyə kətaya, na ı paasənə mə tətənəa, na acima la teu isu Tacaa kəesuyə Moisi tə.

⁷ Mpuşyú Sosiyası ləsa ı mayamaya ı kalakəŋ taa ké ıweesi na pinası iyisi hiu na naanəwa (30000) na ı ha İseyeli nyéma mpa paa kotaa tə sı pá lana Teev acima kətasi, na naaŋ ke iyisi tooso (3000). ⁸ İlena ı waalı nyéma náa ha samaa na kətəlaa na Lefii nyéma ke təla tətə. Na Iso təsele paasənəlaa, Hilikiya, na Sakalı, na Yehiyeli pəle pá ha kətəlaa ke ıweesi na pinası ke iyisi naale na nasətosə (2600), na naaŋ ke ɲmənuyə na nūnəwa (300) sı pá lana Teev acima kətasi. ⁹ İlena Lefii nyəyə nyéma Konaniya na ı newaa na Semaya na Netaneyeli na Hasapiya na Yeyiyeli na Yosapatı pəle pá ha pa tətənəa ke ıweesi na pinası ke iyisi kakpası (5000) na naaŋ ke nasəle na nūnəwa (500). ¹⁰ İsənə pa tayanə acima təyələ. Kətəlaa ná sənə pa təsəŋle ké, na Lefii nyéma ke pa kpeka taa isu wulav ka suw tə. ¹¹ İlena pá lentı ıweesi na pinası, na pá cələyi kətəlaa ke caləm na pá pələyi kətaya tətəle tə. İlena Lefii nyéma náa litiyi wontu tənəŋ. ¹² Mpuşyú pa su təla na a mpa, ılena pə tu kələna latəcənəa mpa pə wee sı pá la Tacaa ke kətaya ɲka kəkə lusa ka tənə tə. Na pə kəsəna isənə İseyeli nyéma lüləŋ fayaa təyə teitei, isu pə wew takəlaya ɲka Moisi cəlaa tə ka taa tə. ¹³ Na pá wə Teev acima ıweesi isu pa tu lakı tə. Pə kaasa kətasi təla lənnə, ılena pá təsi-yeyə tiipee na sələpanəa yaa wontu lentı taa. Na pá pona İseyeli nyéma tənaya ləŋ. ¹⁴ Pə waalı, ılena Lefii nyéma paasənə kətəlaa na pa mayamaya pa nyəm. Aləŋ lüluyə nyéma kətəlaa wəkayana kətaya ɲka kəkə lusa ka tənə tə na nim cələ nim cələ kətasi lənsənəa. Pə tə ké Lefii nyéma ná lakaya təyənaya. ¹⁵ Asafi lüluyə nyéma yonyoolaa ná we pa təma taa, isu Tafiiti na Asafi paa seyesuyə tə. Na wulav layatə tasəlaa Hemaŋ na Yetutəŋ na nənəəsı tanləa ke pa nyənə taa. Pa taa nəyələ ta kulı. Mpi tə, Lefii nyéma ləlaa lakaya pələyə təyənaya tətəyə. ¹⁶ İsənə pa tayanə Tacaa acima ke kuyaku ɲku təyələ. A təyənə na a kətasi lapu lapa teitei ké isu Sosiyası suw tə.

¹⁷ Teev acima anı ı waalı ké İseyeli nyéma kotilaa tənə təyə kəkəsəm fei potopotonəa acima ke kuyeyə naatosompəyolaya. ¹⁸ Too pə kpəyav Iso kuyəyətutə tələsulə Samiyeli waatə tə, İseyeli wulav nəyələ ı ta tayanəta acima isu kətəlaa na Lefii nyéma na Yosalem na Yuta nyéma na İseyeli nyéma ləlaa sənəv Sosiyası na pá lá tə. ¹⁹ Sosiyası kawulaya pənaya pələfei hiu nyənka taa ké pa təyə Teev acima anı.

Sosiyası kawulaya tənaya (Awulaa II 23:28-30)

²⁰ Mpuşyú waatə nəyələ Sosiyası təma Iso təsele tayanuyə. İlena İcipiti wulav Neko kpaya ı yoolaa na ı tənə Kaakemisi ke İfəlatı pəyə tə na pá polo yoo. Ntənə Sosiyası mayası isu ı kayatı-we. ²¹ İlena Neko tili na ı pəsı Yuta wulav sı: N tanəyi-m suwe? Pə taya nyaya ma kəŋ yoonav. Ama ma kolontu ləb ké. Halı Iso heela-m sı má la təcav. Mpu tə, Iso we ma waalı ké. Ye n kayata-m ı ká ku-ŋ. ²² Paa na mpu Sosiyası ta nu. Pəcə Iso mayamaya heelina-ı təm ntı. Mpuşyú Sosiyası yusa ı tı na ı polo Mekito tətəkəle taa sı pá yoo. ²³ İlena nəyələ hiki-ı nyəmlə ke təyoole tənə. Na ı tó ı təmle nyéma sı: ı luna-m ma nukı wəsası ke teu ké.

²⁴ Na təmle nyéma ləsi-ı ı kəkə taa na pá tu-ı ləelə taa na pá kpeena Yosalem na ı sí tənə. Na pa pimi-ı ı cəsənəa pələav taa na Yuta na Yosalem nyéma wii-i.

²⁵ Mpuşyú Iso kuyəyətutə tələsulə Selemii wii-ı ləyaya wula. Na pə kpaya kuyənku na pə suna saŋa tə yonyoolaa apalə nyéma na alə nyéma yookı-təyi. Halı tə we ləyaya wula takəlaya taa.

²⁶⁻²⁷ Sosiyası təm lentı, pə kpəyav tə kancaalaya na tə tənaya tə, tə we İseyeli na Yuta awulaa takəlaya taa. Ka taa ké pa kəsəyi isənə Sosiyası tənə Tacaa kiŋ ke teu tə.

36

Sowakası na Sowakim na Sowaken pa kawulası (Awulaa II 23:30–24:17)

¹ M̄p̄yú Yuta tetv nyéma kpawa Sosiyası pəyalv Sowakası ke wulav na pá læeti ı caa lonte ke Yosalem taa. ² Sowakası l̄lv̄ȳv p̄usı hiu na tooso nyəŋka taa ké ı t̄əȳ kawulaya ke ı̄s̄ə̄t̄v̄naa tooso ke Yosalem. ³ Icipiti wulav Neko k̄usa-ı kawulaya kpelaya t̄ə̄ ké Yosalem, na í t̄ú Yuta nyéma sı pá feli-ı lampuu ke liyitee nyəȳə̄t̄v̄ kiloona iyisi tooso (3000) na w̄la ke kiloona hiu na naan̄wa. ⁴ Pə waalı ké pa kpa Sowakası neu Iliyakim ke Yosalem na Yuta pə wulav, na pá layası-ı h̄ə̄t̄e sı Sowakim. Ulena pá t̄ēna ı taalv Sowakası ke Icipiti.

⁵ Sowakim l̄lv̄ȳv p̄usı hiu na kakpası nyəŋka taa ké ı p̄əsa wulav ke Yosalem taa ké p̄usı naan̄wa na kolum. I lapa mpi pə ta maya ı Īs̄ə Tacaa t̄ə. ⁶ M̄p̄yú Papiloni wulav Nepukan̄esaa na ı yoolaa pa wata Yuta tetv. Na pá kpa Sowakim na pá h̄ə̄k̄ə-ı alukpala ke teu na pá t̄ēna-ı Papiloni. ⁷ Na pá kuu t̄ə̄t̄əȳ Īs̄ə t̄ə̄s̄ē̄le taa wontunaa payale na pá pona Nepukan̄esaa kawulaya t̄ə̄ȳȳa taa ké Papiloni.

⁸ Sowakim t̄ə̄m l̄ə̄nti w̄e Īs̄eȳeli na Yuta pə awulaa tak̄ə̄laya taa. Ka taa ké pa k̄ē̄sa ı acaal̄ə̄t̄v̄ lakası nsi sı taa ı t̄v̄ ı t̄i, na mpi pə mayana-ı t̄ə. I p̄əyalv Sowaken lǣt̄ə̄na ı lonte taa.

⁹ Sowaken l̄lv̄ȳv p̄usı p̄ə̄l̄ə̄f̄ēi naan̄wa*fa* nyəŋka taa ké ı p̄əsa wulav ke Yosalem ke ı̄s̄ə̄t̄v̄naa tooso na k̄uȳē̄n̄ naan̄wa. I lapa mpi pə ta maya Tacaa t̄ə. ^a ¹⁰ P̄ə̄n̄ȳa sikaa, ulena Nepukan̄esaa kuu Sowaken na Īs̄ə t̄ə̄s̄ē̄le taa wontu s̄ə̄s̄ə̄nt̄v̄, na í pona Papiloni. Ulena í kpa Sowaken l̄lv̄ȳv t̄v̄ ke Yosalem na Yuta pə wulav.

Setesiyası kawulaya na Yosalem ı̄cat̄e kuuu (Awulaa II 24:18–25:21; Selemii 39:1-10; 52:1-27)

¹¹ Setesiyası l̄lv̄ȳv p̄usı hiu na kolumaya taa ké ı p̄əsa Yuta wulav ke p̄usı naan̄wa na kolumaya ke Yosalem. ¹² M̄p̄yú ı lapa mpi pə ta maya ı Īs̄ə Tacaa t̄ə. Hal̄ə̄na Īs̄ə ȳə̄ȳə̄t̄ə̄na-ı na Īs̄ə k̄uȳə̄ȳə̄t̄ə̄t̄v̄ t̄ə̄l̄ə̄s̄ə̄lv̄ Selemii n̄ə̄ȳə̄ na í kisi ı ı̄s̄ə̄ȳə̄t̄v̄ ke nav. ¹³ Paa na Nepukan̄esaa ká lapa na Setesiyası tuuna Tacaa ke í na Nepukan̄esaa ını pa n̄ə̄ȳə̄ p̄ē̄lv̄ȳv t̄ə̄m taa t̄ə, Setesiyası kula Nepukan̄esaa t̄ə̄ na í l̄á lan̄k̄pus̄ə̄n̄ na í kisi Īs̄eȳeli Īs̄ə Tacaa t̄ē̄ ké m̄ə̄lv̄ȳv. ¹⁴ Na p̄ə k̄p̄ē̄n̄a k̄ə̄t̄ə̄l̄ə̄a nȳȳȳv nyéma na samaa, na pá l̄ə̄l̄ə̄s̄ə̄ȳ ı̄s̄ə̄ȳə̄t̄v̄, na pá lakı piitim l̄ə̄mp̄i nyéma acaal̄ə̄t̄v̄ t̄ə̄na. Na pá pilisi Tacaa Īs̄ə t̄ə̄s̄ē̄le ke Yosalem. ¹⁵ Pa c̄ə̄s̄ə̄n̄aa Īs̄ə Tacaa k̄usa tillaa ke t̄ə̄m payale sı: I polo í ȳə̄ȳə̄t̄ə̄na-w̄e na ma n̄ə̄ȳə̄. ¹⁶ Ama Īs̄eȳeli nyéma foota-w̄e na pá won̄ Īs̄ə k̄uȳə̄ȳə̄t̄ə̄t̄v̄ t̄ə̄l̄ə̄s̄ə̄l̄ə̄a, na pá kisi Īs̄ə T̄ə̄m. Ulena Tacaa n̄áá m̄v-w̄e na p̄á̄n̄á ke katat̄ə̄laya, a f̄ē̄na k̄ə̄ə̄le. ¹⁷ Īs̄ə ȳelaa ké na Papiloni wulav na ı yoolaa pa watı-w̄e, na í t̄v̄-w̄ē̄ȳe pa n̄īn̄ taa na pá kv̄ Īs̄eȳeli yoolaa. Halı pə k̄p̄ē̄n̄a Īs̄ə t̄ə̄s̄ē̄le taa, ı ta kenti if̄ē̄piya na p̄ē̄l̄ə̄a na apalaa na k̄uk̄pat̄ə̄l̄ə̄a pa taa n̄ə̄ȳə̄lv̄ t̄ə̄. ¹⁸ M̄p̄yú pa kuu Īs̄ə t̄ə̄s̄ē̄le wontu s̄ə̄s̄ə̄nt̄v̄ na s̄ə̄k̄petu t̄ə̄na, na k̄pan̄coou. Na pá k̄p̄ə̄ȳa wulav na ı waalı nyéma pa nyəm na pá pona pə t̄ə̄n̄ȳa Papiloni. ¹⁹ Ulena pá nyayası Īs̄ə t̄ə̄s̄ē̄le na kawulaya t̄ə̄ȳȳa ke k̄ə̄k̄ə̄. Na pá ȳə̄k̄ı Yosalem ı̄cat̄e kolun̄a na wontu k̄up̄ant̄v̄. ²⁰ Mpa yoo k̄pisaa t̄ə̄ȳə̄ Papiloni wulav kuuwa, na pá p̄ə̄sı ı yomaa, na pə k̄p̄ē̄n̄a wulav l̄lv̄ȳv nyéma. Hal̄ə̄na P̄ē̄sı nyéma k̄ə̄nt̄e. ²¹ M̄p̄yú pə lapa ı̄s̄u Tacaa ka h̄ē̄lv̄ȳu Īs̄ə k̄uȳə̄ȳə̄t̄ə̄t̄v̄ t̄ə̄l̄ə̄s̄ə̄lv̄ Selemii ke t̄ə̄m n̄ti na ı k̄paalı t̄ə̄ sı: N̄ə̄ȳə̄lv̄ kaa c̄ə̄ȳa tetv taa ké p̄usı nutoso na naan̄wa. Hal̄ə̄na t̄ə̄ h̄ē̄s̄ə̄ȳv waatv t̄ē̄. Ulena p̄ə̄ lǣeti h̄ē̄s̄ə̄ȳv waat̄v̄naa mpa pa taa paas̄ə̄na t̄ə̄.

Silusi mpaav hav sı pá n̄má Īs̄ə t̄ə̄s̄ē̄le

²² P̄ē̄sı wulav Silusi kawulaya p̄ə̄n̄ȳa kancaalaya nyəŋka taa ké Tacaa t̄v̄ ı taa sı ı ká yele na t̄ə̄m n̄ti Īs̄ə k̄uȳə̄ȳə̄t̄ə̄t̄v̄ t̄ə̄l̄ə̄s̄ə̄lv̄ Selemii ka ȳə̄ȳə̄t̄ə̄a t̄ə̄ t̄ə̄ l̄á. Hal̄ə̄na í t̄ú Silusi taa sı í k̄paal̄ə̄na n̄ə̄ȳə̄ s̄ə̄s̄ə̄ȳa ke ı kawulaya t̄ə̄na taa, na pá n̄maa tak̄ə̄lası taa sı: ²³ P̄ē̄sı wulav ȳə̄ȳə̄t̄ə̄a sı, ı̄s̄ə̄t̄ə̄a Īs̄ə Tacaa t̄ú ma n̄īn̄ taa ké tetv t̄ə̄na kawulası. Hal̄ə̄na í t̄ú-m sı má n̄ma-ı Īs̄ə t̄ə̄s̄ē̄le ke Yosalem ke Yuta tetv taa. M̄ə̄ t̄ə̄na mpa m̄ē í ké ı ȳə̄l̄ə̄a t̄ə̄ í m̄ə̄lı Yosalem. M̄ə̄ Īs̄ə Tacaa í sı-m̄ē.

^a 36:9 p̄usı p̄ə̄l̄ə̄f̄ēi naan̄wa: Awulaa II 24:8 taa pa ȳə̄ȳə̄t̄ə̄ t̄ə̄na sı p̄usı p̄ə̄l̄ə̄f̄ēi hiu.

İSƏTƏLASI TOM TAKƏLAYA Kutulu

Tə naakı takəlaya kanə ka taa sı, Pəesi wulav səsə Silusi hawa Yuta nyəma ke nəğə sı, pá məli pa tē Yosalem. Ye pa məlaa ilə pa tayanı ηmav ke İso təseəle. Ama Yuta nyəma kolontunaa laña ta həena İso təseəle nté tə tayanıyü.

Takəlaya kanə ka taa səyesüyü səsəəu ləñku nté sı, İso yəlaa í layası layasüyü mayamaya. İlena pá kaası na pá tó təntə kupante.

İsəna pa faya Isətəlası takəlaya tə:

Yuta nyəma məlüyü kancaalaya nyəm, titite 1–2

İso təseəle tayanıyü na tə tuluü, titite 3–6

Isətəlası na Yuta nyəma ləlaa pa məlüyü, titite 7–10

Wulav Silusi ha nəğə sı pá tayanı ηmáv ke İso təseəle

¹ Məpüý Tacaa tı ı taa sı ı yoosiýi tım nti ı ka yəğətəna İso kuyəğətutı tēləsəlv Selemii nəğə təğə Pəesi wulav səsə Silusi kawulaya pənaya kancaalaya nyəñka taa. İlena İso tı Silusi taa sı í kpaalı ı kawulaya taa na pá ηmaa takəlası taa sı, ² Pəesi wulav Silusi yəğətəa sı: İsətəa İso Tacaa tına ma niñ taa ké antulinya tənə kawulası, na í tı-m sı má tayanı ηmav ke ı təseəle ke Yuta tətı taa ké Yosalem. ³ Mə taa mpa pa kəna ı yəlaa taa ləlaa? İso í wēe püntunaa waalı na pá polo Yosalem ke Yuta na pá ηmá Tacaa İseyeli İso ké təyaya. İso ını ı wenna Yosalem. ⁴ Timpı timpı İseyeli nyəma wēe tə, pá nyəma í ha-wēye liyitee na wula na wontu ləntı na tala, na luyü kulümüyü kücəñ na pá pona Yosalem na pá tayanəna İso təseəle ke ηmav.

⁵ Məpüý Yuta na Pencamēe pə lüləñ nyəñ nyəma, na kətəlaa na Lefii nyəma, na pa tənə mpa pa taa Tacaa İso ka tıwa sı pá polo Yosalem tə pa sū pa təyi tayanıyü sı pa tēki. ⁶ İlena pa cəlv nyəma ha-wēye nyəğəlüyü küpankü na wula pə wontu, na wontu kupantı ləntı na tala. İso təseəle nyəntı nti paa hana luyü kulümüyü tə tə paasi.

⁷ Məpüý wulav səsə Silusi kota Tacaa kətaya wontu na í mələna Yosalem. Nepukanəsaa ka kuuna-təyi İso təseəle na í su-təyi ı mayamaya ı tıyü kutuluyü taa. ⁸ İlena wulav heeli kpancoou tə nyənıv Mitəletatı sı: Cəla wontu ntəyi Yuta nyöyü tı Sēsepasaa. ⁹ Wontunaa mpa ı cəla-ı təğəle wula pələntənəa hıu na naanüwa na liyitee nyəğəlüyü nyəma ke iyaya (1000), na sēsi ke pəğəlayafı hıu na naanüwa. ¹⁰ Na wula cəmsənəa ke hıu na naanüwa, na liyitee nyəğəlüyü tıñ nyəñkü cəmsənəa ke nasəle na naanüwa (410), na wontu ləntı ke iyaya (1000). ¹¹ Pə kpenta wula na liyitee nyəğəlüyü pə wontu ke iyisi kakpası na nasəle (5400). Məpüý Sēsepasaa na ləlaa pa kpaya wontu ntı na pá məli Yosalem.

2

İseyeli nyəma mpa pa luna Papiloni tə pa həla

¹ Yuta tətı həğəlüyü nyəma mpa wulav Nepukanəsaa ka kuuwa tə pa həla ntə. Pa taa payale mələna Yosalem na Yuta tətı taa, paa wei ké ı ıcatə taa. ² Mpa pa kpaya-wē na pá mələna təğəle Solopapēeli, na Yesuwa, na Nehemiya, na Selaya, na Lelaya, na Motokayi, na Pilisan, na Misipaa, na Pikifayi, na Lehum, na Paana. İseyeli lüləñ nyəma na pa yəlaa həla ntə.

³ Paləsi lülüyü nyəma wē iyisi naale na nünüwa na nutoso na naanüwa na naale (2172).

⁴ Sefatiya nyəma ke ηmönüyü na nünüwa na nutoso na naanüwa na naale (372).

⁵ Ala nyəma ke nasətoso na nünüwa na nutoso na naanüwa na kakpası (775).

⁶ Pahatı-Mowapı nyəma ke iyisi naale na nunaasa na naanüwa na naale (2812). Yesuwa na Yowapı pa lülüyü nyəma nté.

- ⁷ Ulaṁ nyéma ke iyaxa na ḡmɔnɔɔyɔ na nule na naanɔwa na liyiti (1254).
⁸ Satu nyéma ke nasənaasa na nunɔwa na nule na kakpasɪ (945).
⁹ Sakayi nyéma ke nasətosɔ na nunɔwa na nutosɔ (760).
¹⁰ Pani nyéma ke nasətosɔ na nule na naale (642).
¹¹ Pepayi nyéma ke nasətosɔ na hiu na toosɔ (623).
¹² Asəkati nyéma ke iyaxa na ḡmɔnɔɔyɔ na hiu na naale (1222).
¹³ Atonikam nyéma ke iyaxa na nutosɔ na naatosɔ (666).
¹⁴ Pikifayi nyéma ke iyisi naale na nule na naanɔwa na naatosɔ (2056).
¹⁵ Ateḡ nyéma ke nasəle na nule na naanɔwa na liyiti (454).
¹⁶ Atee nyéma ke pələfei nunɔwa. Yehisikiya lɔlɔyɔ nyéma nté.
¹⁷ Pesayi nyéma ke ḡmɔnɔɔyɔ na nunɔwa na hiu na toosɔ (323).
¹⁸ Yola nyéma ke nunɔwa na naanɔwa na naale (112).
¹⁹ Hasum nyéma ke ḡmɔnɔɔyɔ na hiu na toosɔ (223).
²⁰ Kipaa nyéma ke nunaasa na naanɔwa na kakpasɪ.
²¹ Pətələhem ɪcate nyéma ke nunɔwa na hiu na toosɔ (123).
²² Netofa ɪcate nyéma ke nule na naanɔwa na naatosɔ.
²³ Anatəti ɪcate nyéma ke pələfei nunɔwa na hiu na naanɔwa (128).
²⁴ Asəmafeti ɪcate nyéma ke nule na naale.
²⁵ Kiliyati-Yeyalim na Kefila na Peeləti pa acalee nyéma ke nasətosɔ na nunɔwa na nule na toosɔ (743).
²⁶ Lama na Kepa pa acalee nyéma ke nasətosɔ na hiu na kɔlɔm (621).
²⁷ Mikimasɪ nyéma ke nunɔwa na hiu na naale (122).
²⁸ Peteeɪ na Ayi pə nyéma ke ḡmɔnɔɔyɔ na hiu na toosɔ (223).
²⁹ Nepo nyéma ke nule na naanɔwa na naale.
³⁰ Makpisi nyéma ke nunɔwa na nule na naanɔwa na naatosɔ (156).
³¹ Ulaṁ ləɔ nyéma ke iyaxa na ḡmɔnɔɔyɔ na nule na naanɔwa na liyiti (1254).
³² Halim nyéma ke ḡmɔnɔɔyɔ nunɔwa na hiu (320).
³³ Lotɪ na Hatitɪ na Ono pə nyéma ke nasətosɔ na nunɔwa na hiu na kakpasɪ (725).
³⁴ Yeliko ɪcate nyéma ke ḡmɔnɔɔyɔ na nunɔwa na nule na kakpasɪ (345).
³⁵ Senaa ɪcate nyéma ke iyisi toosɔ na nasətosɔ na hiu na naanɔwa (3630).
³⁶ Kətəlaa kpeka ntə. Yesuwa lɔlɔḡ nyéma Yetaya tɛɛsɪ nyéma wɛ nasənaasa na nunɔwa na nutosɔ na naanɔwa na toosɔ (973).
³⁷ Imɛɛ lɔlɔyɔ nyéma ke iyaxa na nule na naanɔwa na naale (1052).
³⁸ Pasehuu nyéma ke iyaxa na nasəle na nule na naatosompɔɔɔlaya (1247).
³⁹ Halim lɔlɔyɔ nyéma ke iyaxa na naanɔwa na naatosompɔɔɔlaya (1017).
⁴⁰ Lefii nyéma kpeka ntə. Hatafəya lɔlɔyɔ nyéma Yesuwa na Katəməyeli pɛle pa nyéma wɛ nutosɔ na naanɔwa na liyiti.
⁴¹ Iso tɛɛɛle yonyoolaa ntə. Asafi lɔlɔyɔ nyéma wɛ pələfei nunɔwa na hiu na naanɔwa (128).
⁴² Iso tɛɛɛle nənɔɔsɪ tanɫaa ntə. Salum, na Atee, na Taləməḡ, na Akupi, na Hatita, na Sopayi, pa lɔlɔḡ nyéma wɛ pɔɔɔlayafɛi nunɔwa na nule (139).
⁴³ Iso tɛɛɛle taa təma lataa səkpema lɔlɔḡ nyəḡ nyéma nté Siha, na Hasufa, na Tapawəti,
⁴⁴ na Keləsi, na Siyaha, na Patəḡ, ⁴⁵ na Lepana, na Hakapa, na Akupi, ⁴⁶ na Hakapi, na Samlayi, na Hanəḡ, ⁴⁷ na Kiteli, na Kahaa, na Leyaya, ⁴⁸ na Lesəḡ, na Nekota, na Kasam,
⁴⁹ na Usa, na Paseyi, na Pesayi, ⁵⁰ na Asəna, na Meunim, na Nefusim, ⁵¹ na Pakəpuki, na Hakufa, na Haluu, ⁵² na Pasilutɪ, na Mehita, na Haasa, ⁵³ na Paakəsi, na Sisela, na Tema,
⁵⁴ na Nesiya, na Hatifa.
⁵⁵ Saləməḡ təmlɛ lataa lɔlɔyɔ nyéma nté Sotayi, na Sofeletɪ, na Peluta, ⁵⁶ na Yaala, na Taakəḡ, na Kiteli, ⁵⁷ na Sefatiya, na Hatili, na Pokɛletɪ-Hasepayim, na Ami.

⁵⁸ Iso təseəle taa təmlə lataa səkpema na Salumən təmlə lataa luluy nyəma kpenta nmunuyvununwa na nunaasa na naanwa na naale (392).

⁵⁹ Mpa pa luna Papiloni ke Tel-Mela, na Tel-Hası na Kelupı, na Atan, na Imee tō pa ta pəsi na pá keesi teu ke pa luluy nyəma na pa cəsonaa təm sı pá huli sı pa ké İseyeli nyəma. ⁶⁰ Pa tənə paa ké Telaya, na Topiya, na Nekota pa luluy nyəma ké. Paa we nasətosə na nule na naanwa na naale (652).

⁶¹ Kətəlaa ləlaa ka we ké isı mpa pa ta pəsi na pá huli sı pa ké İseyeli nyəma tō. Mpeyele Hopaya na Hakəəsi na Paasilayi. Mpi pə tō pa yaakaya kantəkaya nyəy mneye mpv təyole sı İ kpayə Kalaatı tū Paasilayi pəelaa taa ləlv. ⁶² Paa pəeka mpe inı pa həla ke kətəlaa nyənə taa ké pa ta na. Pə tō ké pa nyənə-weye asilima nyəma na pá kisina-we sı pá taa la kətəlaa təmlə.

⁶³ Mpúyú kufənəe mayamaya kisina-we sı pá taa təyō İso kuhav, haləna kətulv nəyōlv ı mayası wala pee taka nna pa naakəna İso luyv nyəntv tō na í na na pécó.

⁶⁴ İseyeli nyəma mpa pa luna Papiloni tō pa kpenta iyisi nule na naale na nmunuyvununwa na nutoso (42360). ⁶⁵ Pa taa kaləna təmlə nyəma apalaa na alaa mpa paa we iyisi naatosompəyolaya na nmunuyvununwa na hiu na naanwa na naatosompəyolaya (7337) tō. Pa taa ka we yonyoolaa apalv nyəma na alv nyəma ke nmunuyvununwa (200). ⁶⁶ Na kpayanəy ke nasətosə na nmunwa na hiu na naanwa na naatosə (736), na kpayanəy kupəsəy*fa* ke nmunuyvununwa na nule na kakpası (245). ^a we həkv na həkv ké. İ ta ké kpayanv, pəcō ı ta ke kpanaya. ⁶⁷ Yooyoonaa ke nasəle na hiu na naanwa na kakpası (435), na kpanası ke iyisi naatosə na nasətosə na nmunwa na hiu (6720).

⁶⁸ Waatv wei pa tala Yosalem timpı İso təseəle weə tō, ılena luluy nyəy nyəma ləlaa ha kuvəy na luyv kulumuyv sı pá nmana İso təseəle ke tō lonte kupəntə taa. ⁶⁹ Mpúyú pa hawa isənə pa pəsaa tō sı pá nmana İso təseəle. ılena pá lu wola nyəyətəv iyisi nutoso na kulvm (61000), na liyitee nyəyətəv kiloona iyisi naale na nasəle na nmunwa (2500). Na pá ha tətəyō kətəlaa capanaa nmunwa (100).

⁷⁰ ılena kətəlaa na Lefii nyəma na mpa pa səyna İso tēma tō, na yonyoolaa na nənəəsı tanjlaa na İso təseəle taa təmlə lataa səkpema caya acaləe nna pa ha-we tō a taa.

3

Yesuwa na Solopapeeli pa tayanəyi İso sēv

¹ Mpúyú pə tala isətv naatosompəyolaya nyəy, ılena İseyeli nyəma tənə mpa paa məla acaləe taa tō pá koti nəyō kulumaya ke Yosalem. ² ılena Yosataki pəyalv kətulv Yesuwa, na ı tēetvnəa na kətəlaa ləlaa, na Selatəyeli pəyalv Solopapeeli, na ı luluyv nyəma pa niki İso kətaya təlate ke nman sı pa lakı kətasi nsi kəkō lusa sı tənə tō, isı pa keesuyv İso yulv Moisi kiin taa tō. ³ Paa na pa cəlv piitimnaa caakaya-weye nyaasuyv tō, pa nmanwa kətaya təlate ke tō lonte taa na pá lakı Tacaa ke kətasi nsi kəkō lusa sı tənə təyō tō tō ke tanan na taanaya. ⁴ Pə waalı ké pa təyā coka acıma isı paa keesuyv tō na pá lakı kətaya nka kəkō lusa ka tənə təyō təm isənə paa suwa paa kuyakv nku tō. ⁵ Pə kpayav waatv inı təyō paa svv paa kuyakv nku kv kətasi lapv ke tam, na nsi pa lakı paa isətv wei ı kancaalaya kuyakv tō, na Tacaa acıma kuyeyv nyənsı, na luyv kulumuyv nyənsı. ⁶ Mpv pə yelina na pá caalı kətasi nsi kəkō lusa sı tənə təyō lapv ke Tacaa ke isətv naatosompəyolaya nyəy kuyakv kancaalaya nyəykv wule, na pá ta tı suta İso təseəle kufate kite.

⁷ Pələ pə waalı ké pa caa təmlə nyəma sı pá saakəyi taası na pəe na pá feli-we. ılena pá cəla Sitəy na Tiin nyəma ke təyənaya na kunyənəyənə na nim sı pələ pá tilina-weye kpenkpelası kupənı na tenku taa sı pá tala Safan. Pəesi wulav səsə Silusi hana-weye pə mpaav. ⁸ Mpúyú pa məla Yosalem taa, na pənaya naale nyənka isətv naale nyəy siki. ılena Selatəyeli pəyalv Solopapeeli, na Yosataki pəyalv Yesuwa, na ı tēetvnəa kətəlaa ləlaa, na Lefii nyəma mpa pa luna Papiloni tō, pa niki təmlə na pá ləsi Lefii nyəma mpa pa tala isı pusı hiu na waalı tō sı

^a 2:66 kpayanəy kupəsəy: Pa yoosa kpayanv na kpanaya na pə luli mpi təyō pa yaa mpv. İ

pá paasəna Iso təseəle ηmav. ⁹ Mpyúy Lefii tu Yesuwa na ı pəyalaa na ı tətənaa, na Hotafiya ləlvəy tu Katəməyeli na ı pəyalaa pa kpenta nəxə na pá mv Iso təseəle təmlə lataa paasənav. Na Henatati ləlvəy nyəma Lefii nyəma sənə-wə.

¹⁰ Waatu wei Iso təseəle ηmalaa su kite, ləna pá kəna kətəlaa na pá suu pa kətəya wontu na Lefii nyəma mpa pa ké Asafi ləlvəy nyəma tə na akantəe na cəməη na pá san Tacaa ısu İseyeli wulav Tafiiti ka suv tə. ¹¹ Ləna pá san Tacaa na pá puyələyi-ı na pá yooki yontu na pá kaasəyi təma sı: Tacaa wə teu, na ı səəlvəy ke İseyeli fəi tənaya. Mpyúy samaa ná puyəla-ı tətə na kawilitasi səsəənsı. Mpi tə, pa su pa Iso təseəle kite.

¹² Mpyúy kətəlaa na Lefii nyəma payələ na ləlvəy nyəəη nyəma kəkpatəlaa mpa paa nyəma Iso təseəle kəpəntə tə pa wiiwa təkpuo ke saa wei pa tənəna kəfate kite ke suv tə. Ama ləlaa ná wilitaya ké na lənhəlvəmlə səsəəle. ¹³ Halı yəlv ı pəsəyi na í fəya ləlaa lənhəlvəmlə na kawilitasi na ləlaa wula. Mpi tə, pa makəya kapusi səsəənsı ké na pé nukı pooləη.

4

Yuta nyəma kolontunaa səηsa Iso təseəle ηmav

¹ Mpyúy İseyeli nyəma kolontunaa nuwa sı, Yuta na Pəncaməe pə nyəma kəmnə Papiloni, na pá ηmaakı timpı paa sē Tacaa Iso tə. ² Ləna pá polo na pá mayana Solopapəeli na ləlvəy nyəəη nyəma na pá tə-wə sı: Tá luyə wəe sı tə sənə-məyē Iso təseəle nté tə ηmav. Ta mayamaya təsəkaya Iso kəlvəmlə inəyi na tə lakı-ı kətasi ke hatoo kəyanıku Asilii wulav Asalatəη kəna-tuyv cənə tə.

³ Ama Solopapəeli na Yesuwa na İseyeli ləlvəy nyəəη nyəma ləlaa pa cəwa sı: Pə ta mənə sı í sənə-tu na tə ηma tá Iso ke təseəle. Ta tike tu ηmana-ı. Mpi tə, pə ké tá Iso Tacaa təseəle ké. Pəesi wulav səsə Silusi mayamaya ka su mpyúy.

⁴ Mpyúy kolontunaa mpe pa mayasaa sı pa nyaasəyi Yuta nyəma na pé yəəli pa apalətv na pá yele Iso təseəle ηmav. ⁵ Haləna pá ha wulav waalı nyəma ke liyitee sı pá wakəli Yuta nyəma təmlə ke pə kpəyav Pəesi wulav Silusi pəəle haləna pə tala Taliyusi waatu.

Pa kula Yuta nyəma waalı ke wulav Atakəsəseə kin

⁶ Mpyúy Yuta nyəma kolontunaa ηmaa Atakəsəseə ke takəlaya ke ı kawulaya kancaalaya waatu na pá suu Yosalem na Yuta tətə nyəma ke təm.

⁷ Ləna Piselam, na Mitəletati, na Tapeyeli, na pa taapalaa pá ηmaa wulav Atakəsəseə tətə na Alaamee təm taa na tə ηmaatv pee.

⁸ Mpyúy həyəlvəy ηkv kə kəfənē Lehum na ı takəlası ηmaalv Simesayi pa ηmaawa wulav Atakəsəseə tətəyə Yosalem təm sı:

⁹ Təya həyəlvəy kəfənē Lehum na ı waalı tu Simesayi, na tá taapalaa mpa ta tə wə Tin, na Afasataki, na Taapeli na Afalası, na İlekı, na Papiloni, na Susi, na Teha, na İlam pə həyələη taa tə. ¹⁰ Na yəlaa ləlaa mpa Asilii wulav səsə ləlv Asənəpaa ka kpəyaa na í su Samalii acalēe taa na İfəlatı pəyə tətə kəkaasətv nti tə wənə ilim tətəle həyəlvəy tətə na ləntənəa tə.

¹¹ Pa takəlaya ηke ka taa təm nté sı: Tacaa wulav Atakəsəseə, təya nyá təmlə nyəma mpa pa wənə İfəlatı pəyə kütəη na cənə tətə tə.

¹² Ta heeliyina-η sı Yuta nyəma mpa pa lu nyá tē tə pa tala Yosalem cənə na pa taa wəe sı pa tayanəyi yəlaa asayaa na tətə kəllaa ıcatē ntəyē ηmav. Halı pa təma koləη kite ke tayanəy na pá ηmaakı. ¹³ Tacaa, nyı teu sı ye yəlaa pənə pa ηmá pa ıcatē na tə koloosi, ıcatē nyəma kaa tasa lampuunaa fəlvəy na liyitee kaa wəe kawulaya kpəncəu taa. ¹⁴ Pə tətə ké ta mpa tə lapa nyələlən na tə ké nyá təmlə nyəma tə, ye tə nyənəyi ısənə paa tuyəna-η tə pə wukı-tv. İle tə mayasəyi ké sı ¹⁵ n pəekı nyá caanaa takəlası kəpənı taa, n ká mayana sı ıcatē tənə tə yəlaa ké asayaa ké. Tuu tə tə yəlaa ta həesi wulav səsə na həyəlvəy kəfənē ke wakəlvəy, na tə yəlaa kəlvəyi təma tətə ké tam ké. Pə mayamaya pə tətə ké tə yəkəa. ¹⁶ Tacaa, tə kpəaləyi-η sı, ye ıcatē tənə na tə koloosi pə ηmawa, n kaa pəsi İfəlatı pəyə həyəlvəy kənə.

Wulav Atakəsəsee kuvəcətv

¹⁷ Wulav səsə ηmaawa kufənəe Lehum na ı takəlası ηmaalv Simesayi na pa taapalaa mpa pa su Samalii na lfəlatı pəγə kuteŋ tetv taa tə si: Ma nyéma me, ma sée-me.

¹⁸ Takəlaya ηka ı ηmaa-m tə pa teləsa-ke na pa kala-m. ¹⁹ Ma yelaa na pa pəeki ıate nte tə təm na pá ná tampana si hatoo tə, Yosalem ıate nyéma kuləyi awulaa təw ké tam ké. ²⁰ Pə kaasa ıate nté tə, awulaa napəli pa təkayana kawulaya na pá ηmakələyi həyəlvyv ηkv ku nyéma, na pá mvyi-weye lampuunaa na pá fəlyi-we na pécə pá svvki pa tetv taa. ²¹ Mpu tə, í heeli Yuta nyéma si pá səŋ na má hawa nəγə ıle pécə paa ηmá. ²² ı paasəna teu yoo, í taa too təm nti tə təw. Pə taa kəw na pé tasa-tvyv wakəlvvyv təw.

²³ Too ısu Lehum na ı takəlası ηmaalv Simesayi na pa taapalaa pa kalvyv wulav takəlaya tə, pu laki-weye ləŋ. Tənaγa pa pola kpakpaa na pá cáalı Yuta nyéma na təm nti tə təŋ si pá yelev ηmav.

Pa tayanəyi Isə təseele ke ηmav

²⁴ Mpyúy Yosalem Isə təseele ηmav səŋaa haləna pé tala Pəesi wulav Taliyusi kawulaya pənaγa naale nyəŋka.

5

¹ Mpyúy kuvakv nakvli Isə kuvəγətvv teləsulv Asee na ltoov pəyalv Isə kuvəγətvv teləsulv Sakalı pa polaa na pá yəγətəna Yuta na Yosalem nyéma na lseyeli Isə nəγə. ² ılena Selatəyeli pəyalv Solopapəeli na Yosataki pəyalv Yesuwa pá niki Isə təseele ηmav ke Yosalem, na Isə kuvəγətvv teləsəlaa səna-we.

³ Tənaγale lfəlatı pəγə həyəlvyv kufənəe Tatənaγi, na Seta-Posənaγi, na pa taapalaa pa polaa na pá pəəsi Yuta nyéma si: Awe ha-meye mpaav si í ηmá Isə təseele na koloosi? ⁴ Pə wəe si í heeli-tvyv mpa mpa pa ηmaaki ıəntə tə pa həla.

⁵ Ama Isə wə Yuta nyəyv nyéma waalı, ıle pa ta pəsi pá səŋsi pa təmlə, haləna pá heeli wulav Taliyusi ke pə təm na í cə-we.

Yuta nyéma kolontunaa kula pa waalı

⁶ Takəlaya ηka lfəlatı tetv kufənəe Tatənaγi na Seta-Posənaγi na ı taapalaa həyəlvyv nyəwv nyéma pa ηmaa wulav səsə Taliyusi təγələ ⁷ si:

Tacaa wulav səsə Taliyusi, tə sée-η, nyana tetv.

⁸ Tə pola Yuta ke Isə təseele təŋmale na té mayana pa təŋna-təye ηmav na pəe kusaakəe. Pa kama kpenkpelasi ke koloosi taa. Pa təmlə tewaya, na tə təŋna lapv ke ləŋləŋ. ⁹ Mpyúy tə nawa nyəyv nyéma na té pəəsi-weye wei ı ha-weye nəγə si pá ηma Isə təseele na pə koloosi tə. ¹⁰ Halı tə pəəsə-weye mpa pa ké təmlə nyəyv nyéma tə pa həla si tə ηmaaki na té kəna-η.

¹¹ ılena pá cə-tv si: Tə ké ıətəaa na atə pə Isə təmlə nyéma ké. Tə kusəyi Isə təseele nte lseyeli wulav səsə nəγəlv ı ka ηmawa ləŋtaa təγə. ¹² Ama tá caanaa kusa ıətəaa Isə pááná na ılé ı tv-tvyv Papiloni wulav Nepukanəsaa nin taa na í wakəli Isə təseele nté, na í kuu yəlaa na í tēena ı tē. ¹³ Pə waalı ké wulav Silusi ná ha nəγə ke ılé ı kawulaya pənaγa kancalaya nyəŋka taa si té tayanı-təye ηmav. ¹⁴ Nepukanəsaa ná kuu Isə təseele nté tə taa wula na nyəγətvv kupəntv na pə wontu ké, na í pona Papiloni na í su ı tvvyv kutuluyv taa. Ama wulav səsə Silusi ná kpaya-tı na í cəla Sesepasaa wei ı kpawa Yuta kufənəe tə. ¹⁵ Na í heeli-ı si: ı polo í ηma Isə təseele ntəye tə lonte kupəntə taa. ılena pá su wontu ntəyi pə taa. ¹⁶ Mpu pə lapəna na Sesepasaa polo Yosalem na í taalı Isə təseele kite. Pə kpayaav waatv ıni tə pa təmlə təŋna pote ké. Ama pə ta tēnta. ¹⁷ Pəntə ta caa, yelev na pá pəeki Papiloni kawulaya takəlası taa na té ná si Silusi ha nəγə ke tampana si pá ηma Yosalem Isə təseele nté yaa ıəna. Ye n tēma mpu, ıle n heeli-tvyv nti n mayasaa tə.

6

Wulav Taliyusi kuvəcətv

¹ M̐p̐y̐y̐ wulav səsə Taliyusi tu yəlaa sı pá p̐eeki Papiloni ıcate taa ké timpi pa suki ləŋ takəlası na wontu k̐pant̐ t̐. ² Ama Metii həy̐l̐y̐y̐ kolonja ıcate İpatanı taa ké pa hii takəlaya nakəli na pá ŋmaa ka taa sı:

³ Wulav Silusi ka kpaala ı kawulaya p̐ənaya kancaalaya nyəŋka taa sı, paa tayanı İso təseəle ŋmau ke t̐ kite k̐p̐ante t̐ə ké Yosalem na pá lakı t̐ə taa ké k̐tası. T̐ə k̐ŋk̐l̐m̐əŋ k̐a w̐e meət̐əl̐naa hii na naan̐wa na t̐ə w̐əŋ ke mp̐u t̐ə. ⁴ Paa ŋma p̐e k̐saakee ke c̐eəsı tooso ké, na k̐p̐əŋk̐pelası ke c̐eəya. Kawulaya k̐pancoou liyitee ke paa lana. ⁵ Wula na nyəy̐t̐u k̐pant̐u wontu nti wulav Nepukan̐saa ka k̐paya Yosalem İso təseəle taa na í pona Papiloni t̐ə, paa m̐əŋna-tı na pá su-t̐əy̐ t̐ə lona taa.

⁶ Mp̐y̐y̐le Taliyusi ŋmaa takəlaya ke İfəlatı p̐əy̐ t̐et̐u ny̐y̐y̐ tu Tat̐ənayi na Seta-Pos̐ənayi na pa taapalaa həy̐l̐y̐y̐ ny̐y̐y̐ ny̐əma sı: İ yelee t̐əm nti. ⁷ P̐ə w̐e sı pá yelee Yuta ny̐əma ké t̐əpamm na pá ŋma İso təseəle. T̐et̐u tu na Yuta ny̐y̐y̐ ny̐əma í s̐əna na pá ŋma-t̐eə t̐ə lonte k̐p̐ante taa. ⁸ Ma caa sı í s̐əna-w̐eə t̐ə ŋmau taa, na í f̐eŋ na í l̐əs̐əy̐ kawulaya k̐pancoou taa lampuunaa mp̐a yəlaa f̐elaa t̐ə na í c̐el̐y̐-w̐e, na t̐əml̐e í taa s̐əŋ. ⁹ İ paas̐əna teu na í c̐el̐y̐ Yosalem k̐t̐əlaa ke mp̐i pa ny̐l̐y̐ t̐ə, ısu lat̐əc̐ən̐aa na ıwaan̐ na ıw̐eəsı nsi pa lak̐əna k̐tası ke ıs̐ətaa İso t̐ə, na t̐əy̐n̐aya na t̐əm na nim. ¹⁰ Waatu ın̐əy̐ paa p̐əsı na pá lakı İso ké k̐tası nsi sı w̐e-ı s̐əəs̐əŋ t̐ə, na pá s̐əl̐əməna wulav səsə má na ma p̐əyalaa. ¹¹ Ye wei ı ta t̐əŋ ma t̐əm t̐əne, maa yelee na pá l̐əsı ı t̐əy̐ya tesika na pá siki na pá h̐ək̐-ı ka ny̐y̐y̐ taa na pá p̐əsı ı t̐əy̐ya ke hute. ¹² Ye wulav n̐əy̐l̐ yaa piitim nap̐əli p̐ə caa p̐ə y̐əkı İso təseəle n̐t̐e yaa p̐ə kisi ma t̐əm, İso wei ın̐ ı w̐e Yosalem t̐ə ın̐ ı ka h̐əna p̐ont̐u ŋk̐p̐əŋy̐y̐. Taliyusi má, ma suna mp̐u. İ t̐əŋ t̐ə t̐əna t̐ətet̐e.

¹³ M̐p̐y̐y̐ İfəlatı p̐əy̐ t̐et̐u ny̐y̐y̐ tu Tat̐ənayi na Seta-Pos̐ənayi na pa taapalaa pa t̐əŋa Taliyusi t̐əm n̐t̐əy̐ teitei.

İso təseəle t̐ul̐y̐y̐

¹⁴ M̐p̐y̐y̐ İso k̐y̐y̐y̐t̐ut̐u t̐əl̐əsl̐ Asee, na İtoo p̐əyal̐ İso k̐y̐y̐y̐t̐ut̐u t̐əl̐əsl̐ Sakalı pa tasa Yuta ny̐əma ke apal̐t̐u na pá t̐eəsı İso təseəle ŋmau na alaaf̐əya, ısu İseyl̐ İso ka suu na P̐eəsı awulaa s̐əsaa Silusi na Taliyusi na Atak̐əs̐eə paa y̐əy̐t̐y̐y̐ t̐ə. ¹⁵ M̐p̐y̐y̐ pa t̐eəsı İso təseəle ŋmau ke pa t̐e ıs̐ətu Ataa k̐y̐eəŋ tooso wule ke Taliyusi kawulaya p̐ənaya naatos̐o nyəŋka taa. ¹⁶ İlena Yuta ny̐əma t̐əna, paa k̐t̐əlaa na Lefii ny̐əma l̐elaa mp̐a pa luna Papiloni t̐ə, pa t̐əy̐ İso təseəle t̐ul̐y̐y̐ acima na l̐əŋh̐l̐m̐le s̐əs̐əle. ¹⁷ Na pá la Tacaa ke k̐t̐əy̐a ke w̐le n̐t̐eə lat̐əc̐ən̐aa n̐un̐wa (100), na ıwaan̐ ke ŋm̐un̐y̐y̐ (200), na ıw̐eəsı ke nas̐əle (400), na p̐əŋt̐ul̐əŋ ke naan̐wa na naale. Paa İseyl̐ k̐pek̐əle n̐t̐eə k̐l̐m̐y̐y̐, sı İso í husı pa t̐əna pa ısay̐t̐u. ¹⁸ M̐p̐y̐y̐ pa f̐aya k̐t̐əlaa na Lefii ny̐əma ke k̐pek̐a na p̐ə k̐eəs̐əna pa t̐əma ke İso t̐əml̐e taa ké Yosalem ke teitei ısu pa k̐eəs̐y̐y̐ Moisi takəlaya taa t̐ə.

Yuta ny̐əma t̐əki T̐eəv acima

¹⁹ M̐p̐y̐y̐ pa t̐əna mp̐a pa luna Papiloni t̐ə pa t̐əy̐ T̐eəv acima ke pa p̐ənaya naale nyəŋka ıs̐ətu kancaalaya nyəŋ taa. ²⁰ Na k̐t̐əlaa na Lefii ny̐əma pa k̐p̐entı na pá la ny̐əŋ t̐ə asilima keel̐y̐y̐ k̐t̐əy̐a na pa t̐əna pá w̐e t̐ən̐əŋ. İlena Lefii ny̐əma k̐u pa na k̐t̐əlaa na İseyl̐ ny̐əma pa t̐ə ké T̐eəv acima ıw̐eəsı ısu pa tu lakı t̐ə. ²¹ M̐p̐y̐y̐ mp̐a pa luna Papiloni t̐ə, na mp̐a pa kisa cefelitu na pá k̐p̐ent̐əna pa t̐eət̐n̐aa ke İseyl̐ İso s̐eəv taa t̐ə pa t̐əna pa t̐əy̐ T̐eəv acima. ²² P̐ə waalı ké pa t̐əy̐ k̐uk̐us̐um f̐eı kakalası acima ke k̐y̐eəŋ naatos̐omp̐əy̐laya na l̐əŋh̐l̐m̐le. Pa l̐əŋh̐l̐m̐le ny̐y̐y̐ n̐t̐e sı Tacaa ka lapa na wulav l̐əŋle h̐eəna-w̐e. Mp̐u p̐ə hana-w̐eə apal̐t̐u na pá niki İso təseəle ŋmau.

7

K̐ətl̐v Isətəlası t̐əm

¹⁻⁶ P̐eəsı wulav səsə Atak̐əs̐eə kawulaya waatu taa ké n̐əy̐l̐ wei pa yaa sı Isətəlası t̐ə ı luna Papiloni. İ ka ké Selaya p̐əyal̐ ké, ı l̐ul̐y̐y̐ ny̐əma n̐t̐e k̐ətl̐v səsə Al̐əŋ, na İlasaa, na P̐enhası, na Apisuwa, na Puki, na Usi, na Selaya, na Melay̐t̐i, na Asaliya, na Amal̐əya, na

Ahitupi, na Satəki, na Salum, na Hilikiya, na Asaliya. Isətəlası ka nyəma takəlası kaləyü ké na í nyəma lseyeli Iso kiinj wei ílé í ka hula Moisi tə. Tacaa ka lapaya na Isətəlası nyūyü küli, na í sələma wulav ké mpi ílé í la-wi. ⁷ Waatu wei lseyeli yəlaa, na kətəlaa, na Lefii nyəma, na yonyoolaa, na Iso təseele nənəəsi tanlaa, na pə təmlə nyəma səkpema mələ Yosalem ké Atakəsese kawulaya pənaya naatosompəyolaya nyəhka taa ⁸ təyü Isətəlası tala Yosalem ké pa kiinj ké isətu kakpası nyəh taa. ⁹ Isətu kancaalaya nyəh kuyaku kancaalaya nyəhku ké í ka suwa sı í ká küli Papiloni. Ulena Iso kenti í təə na í tala Yosalem ké isətu kakpası nyəh kuyaku kancaalaya nyəhku. ¹⁰ Isətəlası ka seesa isəle na Tacaa təm kaləyü ké, na tə taa welisuyu, na í təkə-ti na í seyesəyi lseyeli nyəma ké Iso kiinj na í kusəsutu.

Təma nna Atakəseseə tv Isətəlası tə

¹¹ Takəlaya hka wulav Atakəseseə hmaa kətulə Isətəlası wei í ké Tacaa kiinj na í kütütütü pə tv təyölə sı:

¹² Maya awulaa wulav Atakəseseə, má hmaana takəlaya kanəyē isətaa Iso kiinj nyəntu kətulə Isətəlası.

¹³ Ma caa sı pá yele ma tətü tənə lseyeli nyəma mpa pa sələ Yosalem pote tə na nyana-we í tē. Pə kpəyau Iso təmlə sənlaa na kətəlaa na Lefii nyəma tə. ¹⁴ Ma mayamaya na ma layatu tasəlaa naatosompəyolaya tə tiliyina-η Yosalem ké Yuta tətü taa na h ná isəna yəlaa paasəyəna nyá Iso wei í kiinj n təkə nyá niinj taa tə í təm tə. ¹⁵ Pəyele tu cələ-η wula na liyitee nna má na ma layatu tasəlaa tu ha Iso wei í təseele wə Yosalem taa tə. ¹⁶ Na h kpəntəna tətəyü liyitee na wula wei Papiloni həyöləyü nyəma caawa na nna lseyeli nyəma na kətəlaa na Iso təmlə sənlaa hana luyü kolumuyü sı pá tayanəna Iso təseele tə. ¹⁷ Ye n tala tənə n ká yana latəcənəa, na iwaan yaa iwēesi, na pə tənə mpi n ka lana hatəmutü kətəsi na sulum pə nyənsı ké mə Iso kətəyā təlātē təə ké Yosalem tə. ¹⁸ Pə waalı ilə nyana nyá taapalaa í ká lana liyitee na wula kəkəasu ké isəna Iso ká huli-mē tə. ¹⁹ Ulena h sı Iso təseele taa ké Iso nyənəsi nsi pa cələ-η tə. ²⁰ Ye pə wēē sı h tasa puləpuyü yapü ké pə təm taa, ilə kawulaya kpancoou taa ké n ká ləsi na h yana.

²¹ Mpyü wulav səsə Atakəseseə tasaa sı: Ma tuyi Ifəlati pəyü ilim tətülə təə tətü kpancoon nyəma tənə sı ye isətaa Iso kiinj nyəntü kətulə Isətəlası í sələma mpi pá lapı-ı-wəyi teitei. ²² Pá cələ-ı liyitee nyəyətü ké tənənəa tooso, na təyənaya ké tənənəa iyisi hıu na naanüwa (30000), na sulum ké liitilinaa iyisi liyiti (4000), na nim ké liitilinaa ké iyisi liyiti (4000) tətə, na təm ké isəna pa sələa tə. ²³ Paa la isü Iso taa Iso kēesuyü í təseele təm təyü teitei ké, pəcó pə taa kəə na Iso muna ma mayamaya yaa ma löluyü nyəma yaa ma tətü nyəma na pááná. ²⁴ Pələ pə paası tə kpaaləyi kpancoon nyəma tənə sı pə fēi sı pá mü lampuu ké kətəlaa yaa Lefii nyəma yaa yonyoolaa yaa Iso təseele nənəəsi tanlaa yaa Iso təseele təmlə nyəma səkpema taa nəyölə.

²⁵ Isətəlası nyaa la isü Iso wei í ləmayasē n wənə tə, na h kpa mpa paa hūvkəna pəyü ilim tətülə təə nyəma mpa pa tənə pa nyəma nyá Iso kiinj tə, na mpa pələ pa ta nyəmi-ı tə, h huli-wəyē-ı. ²⁶ Ama ye wei í kisa Iso na wulav pa kiinj ké təkuyü pa hə í hkpənyuyü isü pə muna tə. Paa kuyü, paa təyənuyü, paa í wənəu lēekuyü, yaa saləka tuyü.

Isətəlası seəv ké Iso

²⁷ Mpyü Isətəlası seəwa Iso sı: Ma seə ta səsə Iso Tacaa ké timpi n tūwa wulav səsə taa sı í kusı Yosalem Iso təseele nyūyü tə. ²⁸ Tacaa n lapa-m kəpəntü ké wulav na í layatu tasəlaa na í waalı nyəma səsaa pa isəntaa. Ulena nyá kentuyü mpi pə səsı maya apalətu, na má kpəyeli lseyeli nyūyü nyəma tənə, na má na-we tē polo Yosalem.

8

Isətəlası taapalaa

¹ Mpyü Isətəlası yəyətəa sı: Má na yəlaa mpa tə lu Papiloni na tē polo Yosalem ké wulav səsə Atakəseseə kawulaya waatu taa təyölə:

- ² Penhası lölöyü tı Keesəm, na Itamaa lölöyü tı Taniyəli, na Tafiiti lölöyü tı Hatusi,
³ na Sekaniya pəyalaa taa ləlu na Paləki lölöyü tı Sakalı na ilé i lölöyü taa yəlaa ke núnəwa na nule na naanəwa (150).
⁴ Na Pahatı-Mowapı lölöyü tı Selaya pəyalı Iliohenayi na pé səsəna yəlaa ɲmúnəyü (200).
⁵ Na Satu lölöyü tı Yasiyeli pəyalı Sekaniya na yəlaa ke ɲmúnəyü núnəwa (300),
⁶ na Atini lölöyü tı Yonatan pəyalı İpeti na yəlaa ke nule na naanəwa,
⁷ na İlam lölöyü tı Ataliya pəyalı Yesaya na yəlaa nutoso na naanəwa,
⁸ na Sefatiya lölöyü tı Mikayeli pəyalı Sepatiya na yəlaa nunaasa,
⁹ na Yowapı lölöyü tı Yehiyeli pəyalı Opatiya, na yəlaa ɲmúnəyü na pələfei hiu (218),
¹⁰ na Pani lölöyü tı Yosifiya pəyalı Selomitı na yəlaa núnəwa na nutoso (160),
¹¹ na Pepayi kpekəle tı Pepayi pəyalı Sakalı na yəlaa pələfei hiu na naanəwa,
¹² na Asəkati lölöyü tı Hakatan pəyalı Yohanan na yəlaa ke núnəwa na naanəwa (110),
¹³ na Atonikam lölöyü nyəma kantəkaya nyəma İlifeletı na Yehiyeli na Semaya na yəlaa nutoso,
¹⁴ na Pikifayi lölöyü nyəma Utayi na Sakuu na yəlaa nutoso na naanəwa.

Yosalem pote mpaav tayanvı

¹⁵ Mıpúyú Isətalasi tasaa sı: Ma kpeyela yəlaa tənaya ləw ɲku kú tənəyənə Ahafa tə kú nəyɔ na tə siki tənaya kuyeyen tooso. Tənaya ma paasənəa sı sənlaa na kətəlaa paa wə pə taa. Ama Lefii tı nəyɔlu i fei. ¹⁶ Ntəna má tı təmle ke nyuyü nyəma İliyesee na Aləyeli na Semaya na İlənatan na Yalipi na İlənatan na Natan na Sakalı na Mesulam na kiiu səyəsəlaa naale, Yoyalipi na İlənatan ¹⁷ na má heeli-wə sı: İ polo Kasifiya nyəma nyuyü tı İtoo tı na má keesi-meyə nti i ká heeli i na i taapalaa na İso təseele sənlaa mpa pa wə tənə tə. İlena i kəna-tuyü tá İso təseele təmle lataa. ¹⁸ Mıpúyú tá İso kenta tá tə na pá pəsi na pá kəna Maliı na Lefii pa lölöyü tı Selepiya. Yakəpu pəyalı kele, i pəyalaa na i newaa pa wə pələfei hiu. ¹⁹ İlena pé səsı Melali lölöyü tı Hasapiya na Yesaya na i newaa na pa pəyalaa, pa wə hiu. ²⁰ Na pá kəna tətəyɔ yəlaa ɲmúnəyü na hiu (220) mpa pa ləsa İso təseele sənlaa səkpema taa tə. Mpe inəyı Tafiiti na i taapalaa paa cəla Lefii nyəma.

²¹ Mıpúyú ma təma sı tə həkə nəəsi ke tá tənaya Ahafa ləw nəyɔ tənə, na pé hólí sı tə pasa ta təyı ta İso isəntaa, na ilé i yele na tá na tá nyəma na tá wontu na tá mpaav la teu. ²² Pı wə-m feele sı má yəyətı wulav na i yele na yoolaa na kpayanən cəyalaa sı-tuyü tá kolontunaa tə. Ama tə heela-i təfoo sı tá İso kentiyi i yəlaa tənə tə kə, na i muyü pááná na mpa pa ləkı-i tə. ²³ Mıpúyú tə həkə nəəsi na tə sələmi İso sı i waası-tı na ilé i mıv tá kəsələmtı.

²⁴ Pə waalı kə ma kpayə kətəlaa səsaa taa kə naanəwa na naale, na pé səsəna Selepiya na Hasapiya na pa taapalaa ke naanəwa. ²⁵ İlena má mayası pa isəntaa ke liyitee nyəyətı na wola na wontu kəpantı nti wulav səsə na i layatı tasəlaa na i waalı nyəma na tətı taa İseyeli nyəma ka hawa sı pá ɲmana tá İso təseele tə. ²⁶ Na má cəle-weyə liyitee nyəyətı ke tənənəa hiu na tə wontu ke tənənəa tooso, na wola ke tənənəa tooso tətə, ²⁷ na wola cəmsənəa ke hiu, pa liyitee wə isı wola nyəyətı iyaya, na nyəyəlöyü kəsəemuyü heesi nsi sı tewa isı wola na sı muyı kəkə təyɔ naale. ²⁸ Mıpúyú ma heela-wə sı: Teitei isı mə keı İso təmle lataa tə, mpıv tətəyɔ wontu tənə tə kə İso nyəntı. Liyitee na wolanaa pə kə luyü kolumuyü kəcəw ɲku yəlaa lapa mə cəsənəa İso Tacaa təyɔ. ²⁹ İ paasəna kpancoou ɲkuyü teu, haləna Yosalem. İ tala tənə ilé i mayası-təyı kətəlaa səsaa na Lefii nyəma na lölöyü nyəyənə nyəma pa isəntaa kə İso təseele kutulıy lələn taa.

³⁰ Mıpúyú kətəlaa na Lefii nyəma pa paasəna wola na liyitee nna pa mayasa mpıv tə, na wontu kəpantı nti na pá pona-təyı Yosalem ke ta İso təseele taa.

Isətalasi-wə pa tate ke Yosalem

³¹ Mıpúyú tə kula Ahafa ləw nəyɔ ke isətı kancaalaya nyən kuyeyen naanəwa na naale nyəɲku wule na tə tē Yosalem. Tá İso ka wə tá waalı kə tá mpaav tənə taa kə na i təyənəyı tá

kolontunaa na ɲmulaa mpa pa cəəsəyi-tu tɔ. ³² Tə tala Yosalem ɪlənə tɛ hɛɛsi kuyɛɛɲ tooso. ³³ ɪlənə tə mayasi liyitee nyəɣətu na pə wontu kɔpantu ke kuyaku liyiti nyəɲku wule ke tɛ ɪsɔ tɛsɛɛlɛ taa na tə cɛla Uliya pəyalu kɔtulu Melemɔti wei na Penhasi pəyalu ɪlasaa paa wɛɛ tɔ, na Lefii nyóma Yesuwa pəyalu Yosapatɪ na Pinuwi pəyalu Noyatiya. ³⁴ Ḿpóyó pa kala pə tənə na pá mayasi na pá ɲmaa.

³⁵ Pa tənə mpa pa luna Papiloni tɔ mpe pa lapənə ɪsɔ ké kɔtasɪ na ɪsɛɣɛli nyóma tənə hətɛ taa ké latɛcɛnəa naanɔwa na naalɛ na ɪwaanɲ ke nunaasa na naanɔwa na naatoso, na pá la kɔtasɪ nsi kəkɔ lusa sɪ tənə tɔyɔ ɪwɛɛsi nutoso na naanɔwa na naatosompɔɣɔlaya, na ɪsɔyatu husuyu nyənɪ ke pəɲtulɔɲ naanɔwa na naalɛ. Tacaa ke pa wəpa wontu nti tə tənə. ³⁶ Pələ pə waalɪ ké pa kɛɛsa nti wulav tuwa ɪfɛlatɪ pɔɣɔ na ɪlim tɛtulɛ tɔɔ tɛtu nyɔɔɲ nyóma tɔ. ɪlənə pələ pá sənə ɪsɛɣɛli nyóma ke ɪsɔ tɛsɛɛlɛ ɲmav tɔm taa.

9

Yuta nyóma payalɛ kpayav ke kpai alaa

¹ Pələ pə waalɪ ké nyuyɔ nyóma napəlɪ pa kɔma na pá heeli-m sɪ paa ɪsɛɣɛli nyóma yaa kɔtɔlɛa yaa Lefii nyóma, pa ta fayana tɛtu nyóma ma ta nyɪ ɪsənəa, pa kɛɛnə acaalɛtu nti Kanaanɲ nyóma na Hiti nyóma na Peliisi nyóma na Yepusi nyóma na Amoni nyóma na Mowapu nyóma na ɪcipiti nyóma na Amolii nyóma pa lakɪ tɔyɔ. ² ɪsɛɣɛli nyóma na pa piya pa kpaya piitimnaa mpe pa taa ké alaa ké, halənə pana kpai nyóma mpe pa piitim siti. Pə taya nyuyɔ nyóma na səsaa mpe pa caalənə kɔtakeəsətu ntəyi lapu.

³ Waatu wei ma nu tɔm nti, ɪlənə ma lanɲlɛ pəsɪ na má cəlɪ ma kpai na ma wontu, na má kpəsɪ ma nyɔɔsi na ma tantuyɔ na ma təlɪ tamaya ⁴ ke mpɔ, halənə saa wei pa lakɪ taanaya kɔtaya tɔ. Ḿpóyó ɪsɛɣɛli nyóma mpa pa tənə pa nyanaya sɪ ɪsɔ ká hɔ mpa pa luna Papiloni tɔ pa ɲkpanuyɔ ke pa ɪsɔyatu tɔɔ tɔ, pa kɔma na pá kotina-m.

Isətalası sələmənaw ke asayaa

⁵ Ḿpóyó ma kɔla taanaya kɔtaya waatu na ma lanɲpəsɛlɛ ɲtɛ, na ma tɔɔ na ma wontu kucɛlɛtu nti, na má lunɲ akula na má tɛyɛ ma ɪsɔ Tacaa ke niɲ ⁶ na ma səlɛmɪ-ɪ sɪ: Hai, ma ɪsɔ, ma lanɲlɛ wakɔlɛa ké, fɛɛlɛ ɪ tisiyi sɪ má kusɪ ma ɪsɛ na má nyənɪ-ɲ. Hai, tá ɪsɔyatu kaa huyulɛ ké na tɛ kaləsənə ɪsɔtɔnyuyɔ na tɛ liki-tu. ⁷ Too pə kpayav tá caanaa pɔɔlɛ taa na pə suna sanja tɔ tə lapa ɪsɔyatu səsɔɔntu ké. Pə tɔɔ ké awulaa kpai nyóma ɲmakɔlɛ tá na tá awulaa na tá kɔtɔlɛa na pá yoonə-tu na pá kuu tana tá wontu ɪsu sanja pə wɛu ɪsəntɔ tɔ. ⁸ Ama nɔɔnɔ Tacaa tá ɪsɔ nyá, nyá hula-tuyɔ pɛɛlɛ ke wɛɛ naalɛ na ɲ yelɛ sɪ tá taa kɔkaasaa ɪ məlɪ na pá caya nyá tɛtu taa na ɲ cɛ-tuyɔ tá yomlɛ na tá ɪsɛntaa hɛtɪ na tə fɛɛsi tɛfuvu. ⁹ Tampəna tɔɔ, tu ké yomaa ké, ɪlɛ tá ɪsɔ nyá, n ta lɔ-tu. Nyá yelina na Pɛɛsi awulaa səsaa na tá pɛtɔɔtɛlɛ na pá yelɛ sɪ tə məlɪ tá wulɛ taa, na tə kusɪ nyá tɛsɛɛlɛ ncaalɛ na tə wɛɛnə tɛcɔɔsɛlɛ kɔpantɛ ke Yosalem na Yuta taa.

¹⁰ Tɔɔ, tá ɪsɔ, wentiyɪ tu tasa yɔɣɔtuyɔ ke tənɛ tə tɔɔ? Tə taa tɔkɪ nyá kusəsutu ¹¹ nti n tɛləsətu na nyá kuyɔɣɔtutu tɛləsɛlɛa nɔyɔ tɔ. Halɪ n ka kpaala-tu sɪ tɛtu nti tə taa tə puki mpɔ tɔ tə ké asilima ké. Tə yɔlɛa ké acaalɔɲ ké, ɪlənə pá suuli-təyi acaalɔtu. ¹² Pəcɔ tə taa ha tá pɛɛlɛa ke tɛtu nti tə yɔlɛa piya yaa tə caa pa pɛɛlɛa ke tá pəyalaa. Pəyɛlɛ tə taa pɛɛkɪ pa alaafəya yaa ɪsənə pu cayana-wɛ tɔ. Waatu ɪnəyi tu pəsɪ yɔlɛa tɔɲtunaa, na tɛtu tənɛ tə nyóma pəsɪ tá na tá piya tá nyəm. ¹³ Hai, Tacaa, tá yaasi ɪsɔyav na tá kawalaya səsaya kənna-tuyɔ wahala ɪnɛ, paa na mpɔ n ta kɛɛsənə tá ɪsɔyatu na ɲ fɛɪ-tu. Halɪ taya n kaasaa na n mɛlənə-tuyɔ cənɛ. ¹⁴ ɪlɛ ɪsənaya tu tayanɪ kisuyɔ ke nyá kusəsutu na tá na acaalɔɲ piitim mpɪ tə kpakəyi tɛma? Ye tə lapa mpɔ, n kaa mu pááná na n kpiisi-tu? ¹⁵ Sanja ɪsəntɔ, kɔpantu səsɔɔntu ke n lapa-tu, na ɲ yelɛ sɪ tá taa kɔkaasaa ɪ wɛɛnə weesɲ. Tə səɲna ntɛyɛ nyá ɪsɛntaa na tá ɪsɔyatu, pəcɔ pə fɛɪ sɪ ɲ yelɛ yulɔ ke mpɔ na ɪ weesuyɔ.

10

Yuta nyəma təyonvıv kə kpai alaa

¹ Waatv wei Isətəlası ná lunja Iso təseəle isentaa na í sələməxi na í wiikina Iso sı í waası-we, iləna İseyeli nyəma tuutuuma, apalaa na alaa na piya pá kotina-i, na pá wii təkpo. ² Mpyúyó İlam lúlvıv tv Yehiyeli pəyalv Sekaniya təma Isətəlası sı: Tə pəntəna Iso ké səsəm kə timpi tə kpaya alaa kpai nyəma təy. Paa na mpv tə İseyeli nyəma wəe na pá tēləxi. ³ İle pə wəe sı tə su nəəsı kə Iso isentaa na tə təyonı alaa mpe pa təna na pa piya. Tu təy layatv nti nyana mpa í təyxi Iso kəsəutv kə teu tə í tasa-tv təy. Pə wəe sı tə təkı Iso kiiu ké. ⁴ Mpıv tə, kuli na n təkı təm ntəxi nin naale. Ta səlv puwa sı tu wəe nyá waalı, taa la sika.

⁵ Mpyúyó Isətəlası kulaa na í tə kətəlaa nyuvıv nyəma na Lefii nyəma na İseyeli nyəma təna sı: İ su nəəsı sı í ká təy nti Sekaniya yəxtaa tə. İlena pa təna pá su mpv. ⁶ Mpyúyó Isətəlası kula Iso təseəle kataya taa na í polo İliyasipi pəyalv Yohanan te na í caya. İ lanje wakələna i taapalaa isayatv səsəntv kə katatəlaya, haləna í kisi təyonaya na lvm.

⁷ İlena pá heeli Yosalem na Yuta tetv təna taa sı mpa pa luna Papiloni tə, pá koti Yosalem. ⁸ Ye kuyəxi tooso tēwa na nəxlv ta polo isıv nyuvıv nyəma na səsaa pa sıv tə, isıv pa lēka pıntv wənav təna na pá ləsi-i lēlaa taa.

⁹ Kuyəxi tooso inı i taa ké Yuta na Pencaməe apalaa pola Yosalem kə isətv pəyolayafəi nyəy kuyaku hiu nyəkv wule, na pá koti Iso təseəle kataya taa na pa təna pá seliyi təm nti tə tə. Pécó pə kaası tev tənə nuw tət. ¹⁰ Mpyúyó Isətəlası kulaa na í tə-we sı: İseyeli nyəma mē, í kpayav kpai alaa mpe tə, í lapa isayatv səsəntv ké. Isayatv kə í səsəxi tá yələa nyəntv tə. ¹¹ Pənente pə wəe sı paa wei í ná kawalaya nka i lapa tá cəsənəa Iso Tacaa tə, na í təkı i luvıv nyəntv na mənə tetv tənə tə nyəma í taa kaa pulv, na í kisi mə alaa mpe.

¹² Ntəna kotilaa təna kpenti na pá yəxtəna nəy səsaya sı: Tampana kə n yəxtaa, tu la isıv n yəxtıvıv tə. ¹³ Pəyele tə wə payale, anı pə ké yoluma ntə, pə fəi sı tə səy nıpyúyó awalı. Pə kaası ilə pə taya kuyaku kulımvıv yaa naale taa ké tá təm ká tayanı. Mpi tə, tá payale wənna tə taa. ¹⁴ Mpıv tə, tá nyuvıv nyəma í səyna İseyeli nyəma təna nəy na pá su mpa pa kpaya kpai alaa mpe təy kuyaku nku paa polo pá na pa acaləe səsaa na pə hıvləa pa kın tə. İlena tə paasəna təm nti, haləna Tacaa hēesi i pááná səsəna kə tá tə.

¹⁵ Mpyúyó pa təna pa mv təm nti. Ama Asayəli pəyalv Yonatan na Tikifa pəyalv Yasiya pa kisina. İlena Mesulam na Lefii tv Sapetayı pá sēna pa tə. ¹⁶ Pa təna mpa pa luna Papiloni tə pa mv-təxi mpıv, iləna kətılv Isətəlası ləsi paa lúlvıv nku kv taa ké nyəxi nyəma, na mpe inı pá caya isətv naanvwa nyəy kuyaku kancaalaya nyəkv wule sı pa tayanəxi təm nti tə təna. ¹⁷ Mpyúyó pa təma kpai alaa mpe pa təm hıvv kə pənaya naale nyəy kə isətv kancaalaya nyəy kuyaku kancaalaya nyəkv wule.

Yuta nyəma mpa pa kpaya kpai alaa tə pa həla

¹⁸ Kətəlaa mpa pa kpaya cefelinəa təyole Yesuwa lúlvıv nyəma na i newaa, Yosatakı pəyalaa, Maaseya, na İliyesəe, na Yalipi, na Ketaliya. ¹⁹ Mpyúyó pa tisaa na pá kisi pa alaa mpe na pá lá Iso kətaya kə iwaav na Iso husı pa isayatv.

²⁰ İmēe lúlvıv nyəma Hanani, na Sepatiya,

²¹ na Halim lúlvıv nyəma Maaseya, İliya, na Semaya, na Yehiyeli, na Usiya,

²² na Pasehuu lúlvıv nyəma İliyohenayı, na Maaseya, na İsəmayeli, na Netaneyeli, na Yosapatı, na İlasaa.

²³ Lefii nyəma taa ka wə Yosapatı, na Simeyi, na Kelaya wei pa yaa tət sı Kelita tə, na Petahiya, na Yehuta na İliyesəe.

²⁴ Yonyoolaa taa ké İliyasipi. Nənəsı tanlāa taa ké Salum, na Teləm, na Ulii.

²⁵ İseyeli nyəma lēlaa taa ka wə Paləsi lúlvıv nyəma, Lamiya, na İsiya, na Maləkiya, na Miyaməy, na İlasaa, na Maləkiya, na Penaya,

²⁶ na İlam lúlvıv nyəma, Mataniya, na Sakalı, na Yehiyeli, na Apəti, na Yeleməti, na İliya,

- ²⁷ na Satu lələyü nyéma, Iliyohenayi, na Iliyasipi, na Mataniya, na Yeloməti, na Sapatı, na Asisa,
²⁸ na Pepayi lələyü nyéma, Yohanan, na Hananiya, na Sapayi, na Atəlayi,
²⁹ na Pani lələyü nyéma, Mesulam, na Maluki, na Ataya, na Yasupi, na Seyalı, na Yeleməti,
³⁰ na Pahatı-Mowapü lələyü nyéma, Atəna, na Kelalı, na Penaya, na Maaseya, na Mataniya, na Pəsələli, na Pinuwi, na Manasee,
³¹ na Halim lələyü nyéma, Ilyesee, na Isiya, na Maləkiya, na Semaya, na Simon,
³² na Pəncaməe, na Maluki, na Semaliya,
³³ na Hasum lələyü nyéma, Matenayi, na Matata, na Sapatı, na Ilifeleti, na Yelemayi, na Manasee, na Simeyi,
³⁴ na Pani lələyü nyéma, Maatayi, na Aməlam, na Uwelı, ³⁵ na Penaya, na Petiya, na Keluhu,
³⁶ na Faniya, na Meleməti, na Iliyasipi, ³⁷ na Mataniya, na Matenayi, na Yasayi, ³⁸ na Pani, na Pinuwi, na Simeyi, ³⁹ na Selemiya, na Natan, na Ataya, ⁴⁰ na Makənatəpayi, na Sasayi, Salayi, ⁴¹ na Asələli, na Selemiya, na Semaliya, ⁴² na Salum, na Amaliya, na Yosəefü,
⁴³ na Nepo lələyü nyéma, Yeiyeı, na Matatiya, na Sapatı na Sepina, na Yatayi, na Sowəeli, na Penaya.
⁴⁴ Pənə inı pa tənə pa kpayana alaa kpay nyéma, halı pa taa lələa na lələ piya.

NEHEMII TŌM TAKĒLAYA Kutuluṭu

Nehemii ka ké Pɛɛsi wulav Atakɛsɛsɛɛ kawulaya taa akewe sɔsɔ ké. ɛlɛna wulav ha-i mpaav si í polo Yosalem na í paasɛna tɛtu tɔkuyv tɔm. ɛ na kɔtulv ɛsɛtɛlasɪ pa lapɛna nɔɔ kulumaya kɛ tɛtu tɔkuyv tɛmlɛ taa.

Pɛ waaɪ ɛlɛna Nehemii layasɪ ɛsɔ sɛɛv kɛ timpi timpi pɛ taa tɛɲ tɔ.

ɛsɛna pa faya Nehemii takɛlaya tɔ:

Nehemii mɛɔvɔv kɛ Yosalem, titite 1:1–2:20

Pa tayana Yosalem koloosi ɲmaɔ, titite 3:1–7:72

Pa kala ɛsɔ Tɔm takɛlaya, titite 8:1–10:40

Nehemii tɛma lɛnna, titite 11:1–13:31

¹ Hakaliya pɛyalv Nehemii tɔm ntɔ.

Nehemii nuwa Yosalem tɔm

Wulav Atakɛsɛsɛɛ kawulaya pɛnaya hiu nyɛɲka kɛ pa ɛsɔtu wei pa yaa si Kisileu tɔ ɪ taa, Nehemii má, maa wɛ Susi ɪcatɛ sɔsɔɛ taa. ² Ma tɛɛtu lɛlv Hanani na lɛlaa pa luna Yuta na má pɔɔsi-wɛyɛ Hepɛla nyɛma mpa pa luna Papiloni tɔ, na Yosalem pa tɔm. ³ Ḿpɔ́yú pa cɔ-m si: Hepɛla sɔsaa mpa pa luna Papiloni tɔ, pa caya Yuta. Ama wahala na kɔnyɔɲ taa ké pa wɛɛ. Yosalem ɪcatɛ tɔm ɛlɛ, tɔ koloosi yá pɔɔɔlɛɛ ké, na kɛkɔ náá nyaya ɪcatɛ kampɔnaa.

Nehemii sɛlɛmɔvɔv kɛ Yuta nyɛma tɔ

⁴ Waatu wei ma nu tɔm nti, ɛlɛna ma lanɲlɛ wakɛli kuyɛɛɲ payalɛ, na má wiiki, na má hɔkɔɲ nɔɔ. ɛlɛna má sɛlɛmɪ ɛsɔtaa ɛsɔ si: ⁵ Hai, ɛsɔtaa ɛsɔ sɔsɔ, wei nyá pa nyanɲna tɔ. N lakɪ ɛsɛna n su nyá nɔɔ tɔɔ nyá kusɛsɛtu tɔkɛlaa ké. Pɛ́cɔ́ nn lukɪ nyá sɔɔllaa waaɪ. ⁶ Hai, kɛɛsi ɛɛ na tá tɔ, na ɲ ké nyá ɲkpaɲɲ na ɲ nu nti nyá tɛmlɛ tu má, ma sɛlɛmɔɲɪ-ɲ tɔ. Ma sɛlɛmɔɲɪ-ɲ ɪlim na ahoo kɛ nyá yɛlaa ɛsɛyɛli nyɛma tá, tá tɔ si, ɲ tayani tá ɛsɔyatu. Má na ma cɔsɛnaa tɔ wakɛlɛna-ɲ ké. ⁷ Tɔ kisa nyá kusɛsɛtu na kiɲ wei n cɛla nyá tɛmlɛ tu Moisi na í tɛlɛsi-tu tɔ. ⁸ Tɔɔsi nti n ka heela Moisi na í kɛɛsi-tu tɔ si: Ye í tá nuna-m, maa yasɪ-mɛyɛ piitim kpaɪ nyɛm taa. ⁹ Ama ye í pɛsɛna laakali kɛ tɛna, na í tɔkɪ ma kusɛsɛtu, na í lakɪ-tɪ. Paa pɛ pɔna-mɛyɛ tɛtu tɛnaya, máá kɔna-mɛyɛ lɔntɛ nte ma lɛsaa si máá caya tɔ taa tɔ. ¹⁰ Tacaa, tɔ ké nyá yɛlaa na nyá tɛmlɛ nyɛma ké. Taya n yapɛna nyá tɔɲ na nyá kɛlvɔv sɔsɔɔv. ¹¹ Ma wiikina-ɲ si, ɲ nu sɛlɛmɔvɔv ɲku má na nyá nyɛma lɛlaa tɔ kusɛɲɛna nyá nyɔvɔv na lanɲlvɔmɛ tɔ. La na wulav cɔ-m kɔpantu na má waa ma tɛmlɛ taa.

Waatu ɪnɪ ɪ taa, maa ké wulav kɔnyɔnyɔm paasɛnɪlv.

2

Wulav ha Nehemii kɛ mpaav si í mɛli Yosalem

¹ Ḿpɔ́yú wulav sɔsɔ Atakɛsɛsɛɛ kawulaya pɛnaya hiu nyɛɲka kɛ pa ɛsɔtu Nisan kuyaku nakuli wulav caya tɔɔv, na má tɔvɔv-ɪ sɔlvɔm. Ma lanɲlɛ ka wakɛlaa ké. Pɛ́cɔ́ ɪ ta nata-m mpv.

² Ntɛna í pɔɔsi-m si: Pepe wakɛla nyá lanɲlɛ? Anɪ pu wuki-ɲ. Pepe nɔɔɔsɛɛ kuyvɔna-ɲ?

Tɛnayaɛ sɔɲɔntv anaam kpa-m. ³ ɛlɛna má cɔ-ɪ si: Hai, ta caa wulav, mɛna tɛtu. Ta ɪcatɛ nte tɔ taa pa pima ma cɔsɛnaa tɔ, tɔ pɛsa ncaalɛ. Tɔ kampɔnaa nyaya kɛkɔ. ɛlɛ ɛsɛnaya ma lanɲlɛ kaa wakɛli? ⁴ Ḿpɔ́yú wulav pɔɔsa-m si: Pepeyɛ n caa si má la-ɲ?

Tɛnaya ma sɛlɛma ɛsɔtaa ɛsɔ ké kpakpaa. ⁵ ɛlɛna má cɔ wulav si: Hai, tá caa, la suulu na ɲ ha nyá tɛmlɛ tu maya nɔɔ, na má mɛli Yuta tɛtu ɪcatɛ taa timpi pa pima ma cɔsɛnaa tɔ, na má tayani-tɛyɛ ɲmaɔ.

⁶ Ḿpɔ́yú ɪ pɔɔsa-m si: Kuyɛɛɲ ɛsɛnaya n ká tɔ nyá mpaav? Na saa wei ké n ká mɛli?

Ulena má heeli-ı ma kuyaku kuməlvu, na í ha-m mpaav sı má tee. ⁷ Na má tasa sı: Hai, ta caa, ımaa İfəlatı pəɣo ilim tətule təo nyuvu nyəma ke takəlası, na pá ha-m mpaav na má polo Yuta. ⁸ Na pá ımaa tətəɣo kawulaya hətəj nyuvu tu Asafi, na í caa-m kpenkpelası nsi maa láná kolunja kutuluɣu ŋku ku we İso təsele kin tə ku kampunaa, na ıcate kolunja, na ma kutuluɣu kuhəntuvu.

Ípúyú wulav lapa-m takəlası nsi. Mpi tə, Tacaa ka we ma waalı ké. ⁹ Na má polo na má cəla İfəlatı pəɣo ilim tətule təo nyuvu nyəma ke takəlası nsi. Ma waalı ké yoolaa nyuvu nyəma, na kpayanəj cayalaa mpa ı ka cəla-m tə. ¹⁰ Waatu wei Holon tu Sanəpala na ı waalı tu Amoni tu Topiya pa nu ma kənte, ıle pa lanja ta hee paa pəco. Mpi pə təo nəɣəlv kəj sı í paasəna İseyeli nyəma na pé cayana-we tə.

Nehemii cəw ke ıcate koloosi

¹¹ Ma tala Yosalem, ılena má caya kuyeej tooso təpamm. ¹² Ma ta heeli nəɣəlvu mpi İso tu-m sı má la ıcate taa tə. Pə waalı ké ma tu mpaav ke ahoo, na ma waaləɣı napələɣı pəco. Ma ta kpenna tətə natəli. Ye pə taya kpanaya ŋka maa cayaa tə. ¹³ Ahoo heka ke ma lí ıcate taa, na Tetekəle nənəɣo, na má polo Tum səsə hite, na Hute nənəɣo pə kin. Na má wiili Yosalem kolunja ke teu, na má ná sı ka yá pəɣəle. Pəcə kəkə ná nyaya ka kampunaa. ¹⁴ Ulena má mələna Hite nənəɣo na wulav lule pə kin. Ama ma kpanaya ŋka ka təo maa cayaa tə, ka ta hiki mpaav sı ká tee. ¹⁵ Ahoo anəɣı ma tesa Setəlj ləw na má nyənəɣı koloosi. Ulena má məli na má suuna Tetekəle nənəɣo.

¹⁶ Mpu tə, ıcate səsaa ta nyi timpi ma polaa tə, yaa mpi ma lapa tə. Pə taya pulu, ma taa heeli Yuta nyəma, yaa kətəlaa, yaa ıcate səsaa, yaa huulaa, yaa təma nyuvu nyəma napələɣı natəli. ¹⁷ Ama ma təma-weɣe sı: ı nawa wahala wei ı taa tə wee tə. Yosalem pəsa ncaale, na ı nənəwı nyaya kəkə. ı kəw tə tayanı Yosalem kolonja ımau na tá feele yá.

¹⁸ Ípúyú ma keesa-weɣe isəna ma İso waasa-m na nti wulav səsə ná heela-m tə. Ntena pá má kapusi ke kpakpaa sı: Té suv təmlə taa, té ımə ıcate.

Keləna pá tayanı pa ti na apalətu sı pá lakı təmlə kupante nté. ¹⁹ Ama waatu wei Sanəpala na Topiya na Laalupu Kesem pa ní mpu, ılena pá suv-təv wonja na pá footiɣı-tu na pá pəwəɣı-tu sı: Pepeye í lakı tənə? ı caa í kuləɣı wulav təo kele yee?

²⁰ Ntena má cə-we sı: İso taa İso mayamaya ká hana-təv pə ton. ı təmlə nyəma tá taa niki ıcate ımau ké. Ama mə feina mpaav sı í weena puləv ıcate taa, yaa í weena ton nuleɣı tə təo. Mə taa nəɣəlv feina tə taa ké mpi paa yaakəna ı həte tə.

3

Yuta nyəma tayanəɣı ımau ke Yosalem koloosi

¹ Ípúyú kətuləv səsə İliyasipi, na ı taapalaa kətəlaa ləlaa pa suv təmlə, na pá kpenti na pá ımə heen nənəɣo. Pa təma-keɣe feenəv, ılena pá tú ka kampunaa. Na pá tayanı na pá cəw na pá tala Meya ate na ıso kutuluɣu, haləna Hananeyeeli nyəŋku. ² Pa kəŋkəj taa ké Yeliko nyəma ná lakaya təmlə. Pa waalı ké Imili pəyaləv Sakuu. ³ Ípúyú Senaa nyəma ná ımawa Tiina nənəɣo. Pa tu kampu kpatəj ılena pá tu kampu pee, na pə kəkələsəj. ⁴ Mpa pa lakaya təmlə ke pa kəŋkəj taa təɣəle Uliya pəyaləv Meleməti. Hakəwı saalı kele. Pa waalı ké Pelekiya pəyaləv Mesulam. Mesəpəli saalı kele. Pele pa waalı ké Paana pəyaləv Satəki. ⁵ Pele pa waalı ké Tekəwa nyəma mpa pa səsaa kisaa sı má taa kəmtı-we tə, pele pa kəma.

⁶ Ípúyú Paaseya pəyaləv Yoyata, na Pesotiya pəyaləv Mesulam pa ımawa Yesana nənəɣo. Pa tu kampu kpatəj ılena pá tú kampu pee na pə kəkələsəj. ⁷ Mpa pa lakaya pa kəŋkəj taa ké təmlə təɣəle Kapawəj tu Melatiya, na Melonoti tu Yatəj, na Kapawəj na Misipa pə nyəma ləlaa. İfəlatı pəɣo waalı nyuvu tu yəlaa nté. ⁸ Halaya pəyaləv koolu Usiyeli ka wenna pə ləlo. Pa waalı ké tulaaləv latə Hananiya. Waatu wei pa tala timpi kolunja kəla wəj tə, saa ınəɣəle pa təma pa təmlə ke Yosalem taa. ⁹ Pa kəŋkəj taa ké Huuu pəyaləv Lefaya wei ı ké Yosalem nəɣəlvu ləjku nyuvu tu tə ı lakaya təmlə. ¹⁰ Pele pa waalı ké Halumafi pəyaləv Yetaya

ná paasayana i tɔyaya isentaa hɔɔlɔyɔ. ɔlena Hasapɔneya pɔyalɔ Hatusi náá tɔɔ kɔakɔaa. ¹¹ Halim pɔyalɔ Malɔkiya, na Pahati-Mowapɔ pɔyalɔ Hasupɔ, pɛlɛ pa lakayana ntɛyɛ tɔmlɛ kɛ Mɔsasi atɛ na iso kutuluyɔ hɔɔlɔyɔ taa. ¹² Pa kɔɔkɔɔ taa kɛ Halohesi pɔyalɔ Salum wei i kɛ Yosalem hɔɔlɔyɔ lɛɔkɔ nyɔyɔ tɔ tɔ, i na i pɛelaa pa lakaya pa nyɔntɛ. ¹³ Mɔɔyɔ Hanun na Sanɔwa ɔatɛ nyɔma pɔ nyɔma tɛtɛkɔlɛ nɔnɔyɔ. Pa tɛma, ɔlena pɔ tɔ kɔmpɔnaa na kɔkalɔsɔɔ. Na pɔ tayanɔ kolɔɔa kɛ halɔ mɛɛtɔlɔnaa nasɔlɛ na nunɔwa (500), na pɔ tala Hute nɔnɔyɔ. ¹⁴ Lekapii pɔyalɔ Malɔkiya wei i kɛ Pɛti-Kelem hɔɔlɔyɔ nyɔyɔ tɔ tɔ, inɔ i nyɔmana Hute nɔnɔyɔ. I tɛma, ɔlena i tɔ kɔmpɔnaa na pɔ kɔkalɔsɔɔ.

¹⁵ Kɔli-Hose pɔyalɔ Salun wei i kɛ Misipa hɔɔlɔyɔ nyɔyɔ tɔ tɔ, inɔ i nyɔmana Hite nɔnɔyɔ. I tɛma na i lɔ, ɔlena i tɔ kɔmpɔnaa, na kɔkalɔsɔɔ, na i tayanɔ Yosalem kolɔɔa kɛ pɔ kɛsɔnaɔ Silowee lɔlɛ kin tɔ, na wulav tun taalɛ, na tɛkpɔlɛ nte tɔ tiikina Tafiiti tɛ tɔ pɔ hɛkɔ. ¹⁶ Pa waalɔ kɛ Asɔpuki pɔyalɔ Nehemii wei i kɛ Pɛti-Suu hɔɔlɔyɔ lɛɔkɔ nyɔyɔ tɔ tɔ, i lakaya tɔmlɛ kɛ Tafiiti pɔlaaɔ isentaa. Halɔna lɔlɛ nte pa hula kuhulu tɔ, na pɔ polo kawulaya tanlaa tɔcayalɛ. ¹⁷ Lefii nyɔma lapɔna ntɛyɛ tɔmlɛ kɛ pɔ lɔlɔ. Pɛlɛyɛ Pani pɔyalɔ Lehum, na Hasapiya wei i kɛ Keila hɔɔlɔyɔ na i nyɔɔkɔ pɔ nyɔyɔ tɔ tɔ. ¹⁸ Pa waalɔ kɛ Henatati pɔyalɔ Pafayi wei i kɛ Keila hɔɔlɔyɔ lɛɔkɔ nyɔyɔ tɔ tɔ, ¹⁹ na Yesuwa pɔyalɔ Isɛɛ wei i kɛ Misipa nyɔyɔ tɔ tɔ. Inɔ i tayanayana yooɔ wontu tɛsɔlɛ hɔɔlɔyɔ kɛ timpi kolɔɔa lapa nyɔkɔlɔɔa tɔ. ²⁰ ɔlɛ i kɔɔkɔɔ taa kɛ Sapayi pɔyalɔ Paaluuki. Inɔ i lakayana tɔmlɛ na tɔɔ kɛ hɔɔlɔyɔ nyɔkɔ kɔ wɛ kolɔɔa nyɔkɔlɔɔa na kɔtɔlɔ sɔsɔ Iiyasipɔ tɔyaya pɔ hɛkɔ tɔ. ²¹ Pa waalɔ kɛ Uliya pɔyalɔ Melemɔti wei i kɛ Hakɔsɔ saalɔ, na i lakaya tɔmlɛ kɛ pɔ kɔpɔyav Iiyasipɔ tɔyaya nɔnɔyɔ, halɔna pɔ suna ka tɔnaya tɔ.

²² Kɔtɔlɔa mpa pa luna Yosalem tɔ, mɔpɛ pa lakayana tɔmlɛ kɛ pa waalɔ. ²³ Pɛncamɛɛ na Hasupɔ pɛlɛ pa tayanaya hɔɔlɔyɔ nyɔkɔ kɔ wɛ pa tɔyaya isentaa tɔ. Na Maaseya pɔyalɔ Asaliya wei i kɛ Ananiya saalɔ tɔ, ɔlɛ i lakɔ tɔmlɛ kɛ i tɔyaya kɔɔkɔɔ taa. ²⁴ Henatati pɔyalɔ Pinuwi ná nyɔmaakayana Asaliya tɔyaya na kolɔɔa nyɔkɔlɔɔa pɔ hɛkɔ taa. ²⁵ Wusayi pɔyalɔ Palaalɔ kɛlɛ kolɔɔa nyɔkɔlɔɔa, na atɛ na iso kutuluyɔ sɔsɔɔ nyɔkɔ kɔ wɛ kawulaya tɔyaya isentaa tɔ, pa hɛkɔ kɛ yoolaa tɔtanlɛ kataya ɔlɔ. Pa waalɔ kɛ Palosɔ pɔyalɔ Petaya ²⁶ na Isɔ tɛsɛɛlɛ tɔmlɛ nyɔma sɔkpɛma mpa pa wɛ pulaya taa tɔ, pa lakaya tɔmlɛ kɛ pɔ kɔpɔyav atɛ na iso kutuluyɔ tɔ, halɔna lɔm nɔnɔyɔ kɛ ilim tɔlɔlɛ tɔ. ²⁷ Tɛkɔwa nyɔma ná lakaya pa nyɔntɛ kɛ atɛ na iso kutuluyɔ sɔsɔɔ, halɔna pulaya kolɔɔa pɔ isentaa.

²⁸ Kɔtɔlɔa ná lakaya pa nyɔntɛ kɛ kɔpɔyav nɔnɔyɔ kɛ, paa wei na i lɔntɛ kɛ i tɔyaya nɔnɔyɔ. ²⁹ Na Imɛɛ pɔyalɔ Satɔkɔ náá lakɔ pɔ lɔlɔ tɔtɔyɔ i tɔyaya isentaa, na pɔ sɔsɔna Sekaniya pɔyalɔ Semaya wei i tanɔyɔ ilim tɔlɔlɛ nɔnɔyɔ tɔ, ³⁰ na Selemiya pɔyalɔ Hananiya na Salafi pɔyalɔ naatɔsɔ nyɔɔ Hanun wei i tayanaya hɔɔlɔyɔ lɛɔkɔ tɔ. ɔlɛ i kɔɔkɔɔ taa kɛ Pelekiya pɔyalɔ Mesulam. ɔlɛ i lakayana timpi i ka wɛ tɔ pɔ isentaa. ³¹ Pa waalɔ kɛ koolu Malɔkiya, wei i lakaya tɔmlɛ kɛ Isɔ tɛsɛɛlɛ tɔmlɛ lataa sɔkpɛma na taatɔlɔa pa tɔyaya kɛ Mifikati nɔnɔyɔ. Halɔna nyɔkɔlɔɔa taa atɛ na iso kutuluyɔ isentaa. ³² Koolaa lɛlɔa na taatɔlɔa pa lakayana pa tɛma kɛ pɔ kɔpɔyav tɛna tɔ, halɔna heɛɔ nɔnɔyɔ pɔ hɛkɔ taa.

Kolontunaa nyulɔyɔ sɔ pɔ sɔɔsɔ tɔmlɛ

³³ Waatɔ wei Sanɔpala nuwa sɔ Yuta nyɔma tɔ, tɔ nika tɔ kolɔɔa nyɔma, ɔlena i mɔ pɔáná kɛ katatɔlɔa. Na i wonɔyɔ-tɔ. ³⁴ Na i yɔɔtɔyɔ i taapalaa Samalii yoolaa kin sɔ: Pɛpɛyɛ Yuta acamisi nɔ sɔ caa lapɔ? Paa tɛ pa tɔmlɛ ntɛyɛ saɔa na pɔ lá pa Isɔ kɛ kɔtasɔ na? Paa tu pɛsɔ na pɔ kuli pɛɛ nna kɔkɔ pima tɔ na pɔ tayanɔ-yɛ?

³⁵ Tɔnɔyɔlɛ Amoni tɔ Topiya ná ɔwa i kɔɔkɔɔ taa sɔ: Nmatɔ ntiyɔlɛ tɛna yɛ? Taalɛ haya mayamaya i nyɔmana pa pɛɛ kolɔɔa nyɔkɔ kɛ ka tɔ ka yɛlɛ tim na?

³⁶ Mɔɔyɔ ma mapɔ kapuka sɔ, hai, Tacaɔ Isɔ nu isɔna pa wonɔyɔ-tɔ tɔ? Mɔɔna pa footuyɔ kɛ pa nyɔɔ taa. Yɛlɛ na kolontunaa kɔpɔ-wɛyɛ yomlɛ na pɔ lɛɛkɔ pa wontu. ³⁷ Taa wii pa pɔtɔtɔlɛ na i tayanɔ pa isayato. Tɔ nyɔma kɔlɔɔa tɔyɔ pa tɔvɔkɔ-tɔ isɔntɔ.

³⁸ Isəna tə lapə təmlə ke ta kolunə ħmav təm taa təğələ. Halı tə ħmá na té cəə na ká kpa ısu kaa wəv tə pə həku taa. Mpi tə, paa wei ı ka nika təmlə ké na lotu kolumtv.

4

¹ Ama waatu wei Sanəpala, na Topiya, na Laalupunaa, na Amoni nyéma, na Asətəti nyéma pa nuwa sı tə tənə Yosalem kolunə ħmav na pəğələ tənə təkvyu, ılena pááná kpa-weyə katatəlaya. ² Na pá lá nəğə kolumaya ke pa tənə sı pa kən Yosalem taa, na pá lá na pə cuki. ³ Mpyú tə sələma tá Isə na tə su tanlaa ke ilim na ahoo sı, kolontunaa í taa tii tá təə na tiili. ⁴ Paa na mpv tə, na Yuta nyéma náá tən sı:

Təmlə nyéma kawa pənənteyə tətəğətəğə,
pəcó ncaale kəla kaav.

Tə káá pəsi na té te koloosi sənə sı ħmav.

⁵ Tá kolontunaa ná mayasəyi ké sı mpe paa tii ta təə ké kuyaku nakulı tə kaa nyi. Na pá kpiisi-tv na tá təmlə su tənaya.

Nehemii suu yoou wontu ke təma lataa

⁶ Mpyú tá tətunaa Yuta nyéma ləlaa mpa paa wə kolontunaa həğələ ħmav tə, pa kəma təm naanəwa, na pá kpaaləyi-tv sı: Asola wəe, í kəə tá te. ⁷ Mpyú ma suwa ləlvə yoolaa kpeka na pa ħmantaası na pa tənə ke kolunə kafəñ taa. ⁸ Ma cəkəna pa yaasinaa ke mpv, ılena má yəğətəna səsaa na həvləa, na pa tənə mpa paa wə tənə tə sı: Í taa nyana mə kolontunaa, í təəsi sı Tacaa keke səsə na tən tv. Í yoonə mə tətunaa, na mə pəyalaa, na mə pəelaa, na mə alaa, na mə tēsi nyéma nəəsi.

⁹ Mpyú tá kolontunaa cəkənaa sı, tə nuwa pa ısayatv təm ntı. Pəyele Isə lapə na pá kpisi ntı pa caakaya tə. ılena tá tənə táá məli kolunə tənmalə na té niki ta təmlə. ¹⁰ Pə kpağav kuyaku ħkv təğə ma taapalaa taa həğələv kolumvuyv súb təma lapv. Na ləlaa náá təkə ħmantaası, na kpaləñ, na tənə, na pá suu yoou wontu. ılena nyəv nyéma náá fənıyi yəlaa tənə təə. ¹¹ Na pəle pá paasəna kolunə ħmav. Na wontu səğəllaa náá təkə pa səğəla na nıñ ıne, na yoou wontu na nıñ lələñ. ¹² Na ħmalaa náá ləla pa layaləe ke pa tusı taa, na pá tənə kolunə ke tayanvuyv. Na nəğəlv náá tənəyi ma waalı, na ı səəlv puwa sı ye pə ciğitaa, ı yaya apalvtutuyv. ¹³ Mpyú ma təma səsaa na həvləa na pa tənə mpa paa wəe tə sı: Kolunə təmlə kaasa səsəm. Pəyele ka ıtayalav təə ké tə wəe na té hatələna təma. ¹⁴ Paa timpiyi í wəe na í nu tutuyv, ıle í kotina-m na tá Isə yoonə tá nəğə.

¹⁵ Mpyú tə lakaya təmlə ke pə kpağav tefemle tə. Haləna ahoo, na tá taa ləlaa təkə ħmantaası. ¹⁶ Waatu ıneyi ma heelaya nyəv nyéma sı paa wei í svv ı kpekəle kın ke Yosalem taa ké ahoo, na pá fənıyi tá təə na pá lakı təmlə ke ilim taa. ¹⁷ Pə kaasa má na ma taapalaa, na ma təmlə nyéma na tanlaa mpa paa wə ma waalı tə. Ye pə taya tə caa lvm səv, tu wəğəsəyi tá wontu.

5

Nehemii səğsvuyv ke kamuyulası

¹ Mpyú kuyaku nakulı, apalaa na alaa pa lanə wakələna pa tətunaa Yuta nyéma ləlaa. ² Na pa taa ləlaa tən sı: Tana tá pəyalaa na tá pəelaa tə wə payalə ké. Təğənaya u takı-tv. ıle tə caa sı té hiki təğənaya na té təğə na té taa sı. ³ ılena ləlaa náá tən sı: Pə wəe sı té su tá tıñ wei pa yaa sı ləseñnaa tə ı tawa na tá tēsi ke təluma ke saa wei tə nyuləyi təğənaya ke nyəğəsi waatu tə. ⁴ Na ləlaa náá tən tətə sı: Pə caala-tv sı té kəntı liğitee ke tá tawa təə ké na pəcó té pəsi na té fəli wulav lampuu. ⁵ Pəyele tə ké piitim koluməm ké. Tá piya ta fayana tá taapalaa nyəñsi. Tə tıyi yomle ke tá pəyalaa na tá pəelaa. Halı pa taa payalə pasaa. Anı tá tən təma. Pəcó tá tawa pəsa ləlaa nyəna.

⁶ Ma níi təmnaa mpe, ılena ma pááná huu səsəm. ⁷ Na má tú ma taa sı maa kaləna səsaa na həvləa ke timpi pa tıyi pa tətunaa ke səğəla səsəəna tə. ılena má koti-wə. ⁸ Na má tə-wə

si: Tə yapa tá tæetunaa Yuta nyéma mpa pa kpa yomle tə, isü tá toŋ weē tə. İlena nəənəə mu tayanəŋi-weŋe pæetəv, pécó tá yəlaa ké.

Ípúyú pa suma, pa ta na kucəcətv. ⁹ Na má tasa si mə təm səpaya, pu weē ké si í weēna İso səŋəntv. İlena í fiti tá kolontunaa kvtəv. ¹⁰ Yəlaa kənta ma mayamaya ma kin ké liyitee na təŋəna. Isü tá cələ nyéma na tá taapalaa lapv tə. İle tə kisi si pá taa feli-tv. ¹¹ Saŋa mayamaya í məŋna mə kəma nyéma ké pa haləm, na pa tuŋ wei pa yaa si Olifinaa tə í tawa, na pa tæsi. İ kisi kasəyaya ŋka pu weē si pá cəla-mə tə. Paa liyitee, yaa təŋəna, yaa sulum, yaa nim. ¹² Ípúyú pa cəwa si: Tu la nti n hula-tv tə, tu mələna-weŋe pa nyəm, tə kaa pəəsi-weŋe pulv.

İlena má koti kətəlaa na má yele na pá tuu si paa la isəna pa suwa tə. ¹³ Pə waalı ké ma fiyita ma capa na má tə si: Ípúyú İso ká fiyiti mpa pa kaa təŋ isü pa yəŋətv tə. Na í lækı-weŋe pa tæsi na pa wənəv na pé yele-weŋe kpete. İlena samaa cə si: İso í kəna mpv. Na pa təna pá sa Tacaa na pá təkı isü pa yəŋətv tə.

¹⁴ Hatoo kuyan̄ku wuləv Atakəsese kpa-m Yuta nyéma nyəv tv ké pə kpayəv í kawulaya pənaya hiu nyəŋka, haləna hiu na naanəwa na naale nyəŋka tə. Pə yoosa pu si naanəwa na naale keke. Paa má, yaa ma tæetunaa, tá taa nəŋəlv ta təŋə səśəəntv tətəŋəle. ¹⁵ Mpa pa laala maya səśəəntv təŋəv tə, pa caalayaa yəlaa ké, na pele pá cələŋi-weŋe təŋəna, na sulum na liyitee nyəŋətv ké nule. Haləna pa təmlataa muŋuliŋi samaa. Ama İso səŋəntv təə ile ma ta la mpv. ¹⁶ Ma mayamaya ma lapa təmlə ké kolun̄a ŋmau təə ké. Ma ta lv si má ya tətəv ké faalaa ké ma səśəəntv təə. Ma na ma taapalaa mpa tə lakaya kolun̄a ŋmau təmlə tə, pele pa ta la mpv tətə. ¹⁷ Paa na mpv tə, ma na Yuta hūlaa nūnəwa na nule na naanəwa (150) tə təkayana. Na pé səśəəna piitimnaa mpa pa cəəna-tv tə pa muulaa mpa pa kəŋaya-tv tə. ¹⁸ Paa kuyaku ŋku ma liyitee ké ma yakəna na na pá kv, na heen̄ kupaŋ ké naatosə, na kampee. Na paa kuyeeŋ naanəwa wei í tæwa pa kəna-m sulum ké tuutumə. Paa na mpv tə, ma ta pəəsi si pá cəle-m mpi pu weē si má mv tə. Mpi tə, kolun̄a ŋmau ké samaa ké təmlə səśəəle ké.

¹⁹ Hai, ma İso, təəsi kupantv nti ma lapa yəlaa panə tə, na í la-m nyá pælele.

6

Kolontunaa luki tətə si pá wakəli

¹ Ípúyú Sanəpala na Topiya na Laalupu Kesem na tá kolontunaa ləlaa nuwa si, ma ŋmawa ıcatə kolun̄a, pə ta kaasi kafəev. Pəyele waatv ını tə, ma ta tvta kampənəa. ² Ntəna Sanəpala na Kesem pá tili na pá yaa-m si má na-we tə suli Kefilim ké Ono tətəkəle taa. Pa taa ka weē ké si pa laki-m ısayatv. ³ Ama ma cə-we si ma niŋ təkəna təmlə, ma kaa pəsi na má polo. Ye ma tæwa tə saaləŋi ké.

⁴ Təm liyiti ké pa yaa-m na máá cə-weŋe kuləmtv nti. ⁵ Təm kakpası nyəm ké Sanəpala tilina í taapalaa taa nəŋəlvəv takəlaya ké nəholo. ⁶ Na pá ŋmaa ka taa si: Tə nuna nulaa mpa pa ta ké Yuta nyéma tə, isü Kesem-we si, nyana nyá taapalaa í luki ké si í kulı tá təə. Pə təə ké n ŋmaakı kolun̄a si í pəsi pa wuləv. ⁷ Halı pa yəŋətaa tətə si n kpawa İso kuyəŋətv tv tələsəlaa, na pá heeli-ŋ si nyayale Yuta wuləv. İle wuləv səśə kaa laŋ-təŋi nuu ké nəənəə. Mpv tə, kəə na má na-ŋ tə ná. ⁸ Ntəna má cə-ı na má tilina si: Nyá mayamaya n loolina pə tənaya mpv. Natəli tə ta ké tampana. ⁹ Pəpətv fəi lelen̄, pa təna pa lupaya si pa nyaasəŋi-tv na tá apalətv yəəli, ılena tə yele təmlə.

Hai, Tacaa, yele na má kaasi ma təŋi ma təmlə taa.

¹⁰ Ípúyú kuyaku nakulı ma pola Telaya pəyalv Semaya tə, Metapeli saalı keke. Mpi tə, ı ta pəsi na í kəə ma tə. Kələna í tə-m si: Tə svv İso təsəele taa na tə təkı ta təə ké teu. Ye pə taya mpv, ma kolontunaa ká kəə ahoo na pá kv-m. ¹¹ İlena máá cə-ı si: Ma tæe má se. Pəle pə paasi ye ma svv İso təsəele taa, ma kaa la yulv. Aai, ma kaa svv tənə.

¹² Ma nyéma teu si pə taya İso heelina-ı nti í heela-m mpv tə. Sanəpala na Topiya pa feləna-ı liyitee si í yəŋətv mpv. ¹³ Pə təə ké pə fəi si səŋəntv í kpa-m na má təŋ ı seŋesəe na má pəntəna İso na pé kú ma nyəv na pé tó-m fəele.

¹⁴ Hai, ma Iso, tɔɔsi nti Topiya na Sanəpala na Iso kuyəɣətutu teləsulo alɔ nyəŋ Noyatiya na Iso kuyəɣətutu teləsəlaa lɛlaa pa lapa tɔ. Na isəna pa caa pá tu-m sɔɣəntu tɔ.

¹⁵ Ḿpúyú kolunja tema pa isətu wei pa yaa si Iluuli tɔ i kuyeeŋ hiu na kakpasɪ wule. Kolunja tɔmlɛ kuyeeŋ líi nule na naanɔwa na naale. ¹⁶ Waatu wei ta kolontunaa mpa pa cəɔna-tu tɔ pa nu-ti, ilena sɔɣəntu kpa-weɣe səsəm. Ḿpúyú pa pəpətu tema na pá cəkəna si Iso ton taa ké tɔ lapəna tɔmlɛ nté.

¹⁷ Waatu inɪ i taa ké Yuta nyɔɣu nyéma na Topiya pa ŋmaakaya təmaya takəlasɪ kɛ səsəm. ¹⁸ Uɛ tampana tɔɔ Yuta nyéma payalɛ lanja ka hɛɛna-i ké. Mpi tɔ, Yuta tu Ala pəyalɔ Sekaniya ka ha-i i pɛɛlɔ. Pəyele i mayamaya i pəyalɔ Yohanan ka kpaya Pelekiya pəyalɔ Mesulam pɛɛlɔ. ¹⁹ Pa sanɣa-i ma kin ké, na pá tayasəɣi-i ma tɔm. Topiya mayamaya ná ŋmaakaya-m takəlasɪ ké si sɔɣəntu í kpa-m.

7

Pa sú tanlaa kɛ ɪcatɛ taa

¹ Waatu wei kolunja tema na pá tú kampɔnaa, ilena pá si nənɔɔsi tanlaa, na yonyoolaa, na Lefii nyéma kɛ pa təma taa. ² Ilena má cɛla Yosalem ɪcatɛ paasənau kɛ ma neu Hanani na kolunja ɪcatɛ yoolaa nyɔɣu tu Hananiya. Maa wɛna-i naani ké, pécɔ i tɛŋɣi Iso na pé kəli lɛlaa. ³ Ḿpúyú ma heela-we si: Pə wɛɛ si ilim í lu ké na pé kpa na pécɔ í tɔli ɪcatɛ nənɔɔsi. Taanaya, ilena í təkɪ-si na pécɔ si tanlaa kɔli pa təma taa. Yosalem ɪcatɛ nyéma lɛlaa tanɣi na lɛlaa paasəɣəna pa kutulun kila.

Yuta nyéma mpa pa mɛla Paləsətini tɛtu taa tɔ pa həla

⁴ Paa na Yosalem ɪcatɛ ká walaa tɔ, tɔ taa yɛlaa fɛi payalɛ. Pécɔ pa taa ŋmá kutulun lɛlɔŋ. ⁵ Ḿpúyú ma Iso heela-m na má koti ɪcatɛ səsaa na huɔlaa na yɛlaa lɛlaa si pá kala yɛlaa. Ilena má wiili takəlaya ŋka ka taa mpa pa luna Papiloni kɛ kancaalaya tɔ pa həla ka wɛɛ tɔ, halɪ pa kɛɛsa ka taa si:

⁶ Iseyeli lɔlɔŋ nyéma mpa Papiloni wulau Nepukanəsaa ka kpawa tɔ, pa taa payalɛ mələna Yosalem na Yuta tɛtu taa. Paa wei i mɛla i mayamaya i ɪcatɛ taa. ⁷ Mpa pa kəna-we tɔɣɔlɛ Solopapɛɛli, na Yesuwa, na Nehemiya, na Asaliya, na Laamiya, na Nahamani, na Motokayi, na Pilisan, na Misipeleti, na Pikifayi, na Nehum, na Paana. Pa lɔlɔŋ kpeka ntɔ na yɛlaa pee nyɔɔŋ.

⁸ Palɔsi lɔlɔŋ taa ké yɛlaa iyisi naale na nunɔwa na nutoso na naanɔwa na naale (2172).

⁹ Sefatiya nyɛŋku taa ké ŋmunɔɣu na nunɔwa na nutoso na naanɔwa na naale (372).

¹⁰ Ala nyɛŋku taa ké nasətosɔ na nule na naanɔwa na naale (652).

¹¹ Pahatɪ-Mowapɔ nyɛŋku taa ké iyisi naale na nasənaasa na pələfɛi hiu (2818). Yesuwa na Yowapɪ pa lɔlɔŋ nyéma nté.

¹² Ulam nyɛŋku taa ké yɛlaa iyaya na ŋmunɔɣu na nule na naanɔwa na liyiti (1254).

¹³ Satu nyɛŋku taa ké yɛlaa nasənaasa na nule na kakpasɪ (845).

¹⁴ Sakayi nyɛŋku taa ké yɛlaa nasətosɔ na nunɔwa na nutoso (760).

¹⁵ Pinuwi nyɛŋku taa ké yɛlaa nasətosɔ na pələfɛi nule na naanɔwa (648).

¹⁶ Pepayi nyɛŋku taa ké yɛlaa nasətosɔ na pələfɛi hiu na naanɔwa (628).

¹⁷ Asəkati nyɛŋku taa ké yɛlaa iyisi naale na ŋmunɔɣu na nunɔwa na hiu na naale (2322).

¹⁸ Atonikam nyɛŋku taa ké yɛlaa nasətosɔ na nutoso na naatosompəɣɔlaya (667).

¹⁹ Pikifayi nyɛŋku taa ké yɛlaa iyisi naale na nutoso na naatosompəɣɔlaya (2067).

²⁰ Ateŋ nyɛŋku taa ké yɛlaa nasətosɔ na nule na naanɔwa na kakpasɪ (655).

²¹ Hisikiya lɔlɔŋ tu Ateɛ nyɛŋku taa ké yɛlaa pələfɛi nunɔwa.

²² Hasum nyɛŋku taa ké yɛlaa ŋmunɔɣu na nunɔwa na pələfɛi hiu na naanɔwa (328).

²³ Pesayi nyɛŋku taa ké yɛlaa ŋmunɔɣu na nunɔwa na hiu na liyiti (324).

²⁴ Halifi nyɛŋku taa ké yɛlaa nunɔwa na naanɔwa na naale (112).

²⁵ Kapawəŋ ɪcatɛ yɛlaa kɛ nunaasa na naanɔwa na kakpasɪ.

²⁶ Petəlehəm na Netofa pə yəlaa ke pəlefəi nunuwa na nunaasa na naanuwa (188).

²⁷ Anatəti nyéma ke pəlefəi nunuwa na hiu na naanuwa (128).

²⁸ Peti-Asəmafəti nyéma ke nule na naale.

²⁹ Kiliyati-Yeyalim na Kefila na Peləti nyéma ke nasətosə na nunuwa na nule na tooso (743).

³⁰ Lama na Kepa nyéma ke nasətosə na hiu na kuləm (621).

³¹ Mikiması nyéma ke nunuwa na hiu na naale (122).

³² Peteełi na Ayi pə nyéma ke nunuwa na hiu na tooso (123).

³³ Nepo ıcate lənte nyéma ke nule na naanuwa na naale.

³⁴ İlam ləlv ləlvu nyéma ke iyaya na ɣmunuɣu na nule na naanuwa na liyiti (1254).

³⁵ Halim ləlvu nyéma ke ɣmunuɣu na nunuwa na hiu (320).

³⁶ Yeliko ıcate nyéma ke ɣmunuɣu na nunuwa na nule na kakpası (345).

³⁷ Loti na Hatiti na Ono pə acaləe nyéma ke nasətosə na nunuwa na hiu na kuləm (721).

³⁸ Senaa ıcate nyéma ke iyisi tooso na nasənaasa na nunuwa na hiu na naanuwa (3930).

³⁹ Kətəlaa kpeka ntə. Yesuwa ləlvu nyéma taa ləlv Yetaya yəlaa wə nasənaasa na nunuwa na nutoso na naanuwa na tooso (973).

⁴⁰ İmee ləlvu nyéma wə iyaya na nule na naanuwa na naale (1052).

⁴¹ Pasehuu ləlvu nyéma ke iyaya na ɣmunuɣu na nule na naatosompəɣlaya (1247).

⁴² Halim ləlvu nyéma ke iyaya na naanuwa na naatosompəɣlaya (1017).

⁴³ Lefii nyéma kpeka ntə. Hatefa ləlvu nyéma Yesuwa na Katəməyeli pa ləlvu nyéma wə nutoso na naanuwa na liyiti.

⁴⁴ İso təsele yonyoolaa kpeka ntə. Asafı ləlvu nyéma wə pəlefəi nunuwa na nule na naanuwa (148).

⁴⁵ Nənəəsı tanlaa kpeka ntə. Salum, na Atee, na Taləmən, na Akupi, na Hatita, na Sopayi, pa ləlvu nyéma wə pəlefəi nunuwa na nule (138).

⁴⁶ İso təsele təmlə lataa səkpema ləlvu nyéma nté Siha, na Hasufa, na Tapawəti. ⁴⁷ Na Keləsi, na Siya, na Patən. ⁴⁸ Na Lepana, na Hakapa, na Saləmayi. ⁴⁹ Na Hanan, na Kiteli, na Kahaa. ⁵⁰ Na Leyaya, na Lesen, na Nekota. ⁵¹ Na Kasam, na Usa, na Paseya. ⁵² Na Pesayi, na Meunim, na Nefusesim. ⁵³ Na Pakəpuki, na Hakufa, na Haluu. ⁵⁴ Na Paasiliti, na Mehita, na Haasa. ⁵⁵ Na Paakəsi, na Sisela, na Tema. ⁵⁶ Na Nesiya, na Hatifa.

⁵⁷ Saləmən təmlə nyéma ləlvu kpeka nté Sotayi, na Sofeleti, na Pelita. ⁵⁸ Na Yaala, na Taakən, na Kiteli. ⁵⁹ Na Sefatiya, na Hatili, na Pəkeleti-Hasepayim, na Amən.

⁶⁰ İso təsele taa təmlə lataa na Saləmən təmlə nyéma pa kpenta ɣmunuɣu na nunuwa na nunaasa na naanuwa na naale (392).

⁶¹ Mpa pa luna Papiloni acaləe Teełi-Mela, na Teełi-Haasa, na Kelupi-Atən, na İmee tə, pa ta pəsi na pá keesi pa cəsənəa ləlvu loosi sı pá hólí tampana sı pa ké İseyeli nyéma. ⁶² Pa tənə pa kpenta nasətosə na nule na naale (642). Pa ləlvu nyéma nté Telaya, na Topiya, na Nekota.

⁶³ Kətəlaa ləlaa ka wə ké ısu mpa pa ta pəsi na pá hólí sı pa ké İseyeli nyéma tə. Mpeyele Hopaya, na Hakəsi, na Paasilayi. Mpi pə tə pa yaakaya kantəkaya nyən ineyə mpv təɣlə sı ı kpaya Paasilayi pəlaa taa ləlv. ⁶⁴ Paa pəeka mpe inı pa həla ke kətəlaa nyənə taa ké pa ta ná. İlena pá nyənı-weyə asilima nyéma. Pə tə ké pa kisina-wə sı pá taa la kətəlaa təmlə.

⁶⁵ Mpyúyú kufənəe mayamaya kisina-wə sı pá taa təɣo İso kuhav. Haləna kətəlv nəɣəlv í mayası wala pee taka nna pa naana İso luyv nyəntv tə na pécó.

⁶⁶ İseyeli nyéma tənə mpa pa luna Papiloni tə pa kpenta iyisi nule na naale na ɣmunuɣu na nunuwa na nutoso (42360). ⁶⁷ Pa taa ka wə təmlə nyéma apalaa na alaa ke iyisi

¹⁶ Μρύγύ Ισεγελι nyéma polaa na pá peli piliŋasí na pá lǎkí coka. Lelaa ke pa kutulun patanaa tǎo, lelaa ke nǎnǎsǐ tǎe, lelaa ke Iso tǎsele kataya taa, lelaa ke lǔm nǎnǎyǎ na Ifǎlayim nyǎŋka tǎe. ¹⁷ Ilena Isegeli nyéma tǎna mpa pa luna Papiloni tǎ pá lǎ coka na pá caya. Pa laŋhulǔmlǎ ka wǎe sǎyǎntǔ. Mpi tǎ, too pǎ kpayaŋ Nun pǎyalǔ Yosuwǎe waatǔ tǎ, Isegeli nyéma ta tasa acima aŋǎyǐ tǎyǎ. ¹⁸ Pa kalaya Iso Tǎm ke paa kuyaku ŋkuyǔ, acima kuyǎeŋ inǐ ǐ naatosompǎyǎlaya taa ké. Ilena pá tǎkǎna kotuyǔ sǎsǎwǔ ke kuyaku pǎlefei naanǔwa nyǎŋku wule, ǐsu paa suw pǎ kiiu tǎ.

9

Samaa lakí pa ǐsayatǔ tisuyǔ kǎtaya

¹ Μρύγύ ǐsǎtǔ kǔlǔm inǐ ǐ kuyǎeŋ hiu na liyiti wule, Isegeli nyéma kota nǎhǎkǔtǔ. Pá suuwa laŋwakǎlle wontu, na pá pǎla pa nyǎŋ taa ké tetǔ. ² Na Yuta nyéma fayana kpai nyéma na pá wǎe kpeenǎ na pá tisiyǐ pá na pa cǎsǎnaa pa ǐsayatǔ. ³ Μρύγύ pa sǎŋa kalǎfunaa tooso tǎcu, na pá nukǐ pa Iso Tacaa kiiu. Ilena pá tasa-ǐ hǎntǔyǔ ke atǎye kalǎfunaa tooso tǎtǎ na pá sǎlǎmǎyǐ-ǐ suulu.

⁴ Na Lefii nyéma, na Yesuwa, na Pani, na Katǎmǎyeli, na Sepaniya, na Puni, na Selepiya, na Pani, na Kenani pá kǔlǐ na pá sǎlǎmǎna nǎsǐ sǎsǎŋsǐ sǐ Tacaa Iso ǐ waasǐ-wǎe. ⁵ Pǎ waalǐ ké Lefii nyéma na Yesuwa, na Katǎmǎyeli, na Pani, na Hasapǎneya, na Selepiya, na Hotiya, na Sepaniya, na Petahiya pǎle pa cǎna nǎyǎ sǎsaya sǐ: ǐ kǔlǐ na ǐ sǎe Tacaa mǎ Iso na ǐ lakǐ mǎyǔ tam tǎo.

Iso sǎlǎmǔyǔ sǎsǎwǔ

Paa wei ǐ sa nyǎ hǎte sǎsǎle,
tǎ sǎsǎntǔ kǎla yulǔ hǔwǎe tǎna.

⁶ Ilena samaa sa Iso sǐ:
Nyǎ tike tǎkonǎ nté Tacaa,
nyǎ lapǎna ǐsǎtǎnǔyǔ sǎsǎwǔ,
na ǐsǎtǔlǔŋasǐ, na tetǔ,
na tǎ taa nyǎm tǎna, na tenǔkuna
na pa taa nyǎm tǎna.
Nyǎ haakǎna paa kǔŋmanǎmam mpiyǐ weesuyǔ.
Na ǐsǎtaa tonǎ nyéma tǎna hǎntǎyǐ-ŋ atǎ.

⁷ Tacaa Iso, nyǎ yaana Apǎlam
na ǐ lǎsǐ-ǐ Uu ǐcatǎ taa ké
Papiloni tetǔ taa na ǐ cuyǔsǐ-ǐ hǎte sǐ Apǎlaham.

⁸ ǐ tǎntǎ keesǎna-ŋ teu,
Ilena nyana-ǐ ǐ pǎeli nǎyǎ na ǐ
yǎyǎtǐ na ǐ su sǐ
n kǎ ha-ǐ Kanaaŋ nyéma, na Hiti nyéma,
na Amolii nyéma, na Peliisi nyéma,
na Yepusi nyéma, na Kilikasǐ nyéma pa tetǔnaa,
na ǐ lǔlǔyǔ nyéma caya.
N ké siyisilǔ tǎyǎ n tǎka nyǎ kǔsǎsutǔ.

⁹ N nawa tá cǎsǎnaa wahala ke ǐcipiti,
na ǐsǎna pa yaakaya-ŋ sǐ ǐ waasǐ-wǎye Sǎsǎncaasǐ tenǔku nǎyǎ tǎ.

¹⁰ N lapa kǎkǎlǎ nyǎmnaa sǎsǎm ke
ǐcipiti wulǎw na ǐ waalǐ nyéma,
na ǐ tetǔ tǎna yǎlaa.

Ilena nyǎ hǎte yaa sǎsǎm ke halǎna sǎŋa.

Mpi tǎ, n nyǎmǎ kalampaanǐ wei pa lakaya tá cǎsǎnaa tǎ.

¹¹ N faya lǔm ke calǐ ké

Isɛyɛli nyéma ɛsentaa na pá tɛsi nɔɔhɛɛ.

N tɔsa pa waali tɛɲlaa kɛ luman sɔsɔɔɲ taa,
na pá tii tɛsii ɛsu pɔlɛ.

¹² Isɔɲmuntɔyɔ kɛ pa nyɔnaya,
na pá tɛɲɔyɔ ilim taa.

Uɛna kɔ kɔkɔ náá naaki-wɛyɛ ahoo na pá tɔɲna.

¹³ Isɔtaa kɛ n tiinaa na ɲ yɔɔtɔna-wɛyɛ Sinayi pɔyɔ taa.
Na ɲ tu-wɛyɛ kɔtɔtɔtu na kɔsɔsɔtu kɔsiyisitu
na kiin na kɔsɛyɛsɔtu tampana nyɔntɔ.

¹⁴ Uɛna ɲ hólí nyá tɛmlɛ tu Moisi kɛ
kɔyakɔ kɔhɛɛsɔyɔ tɔkɔyɔ tɔm,
na ílɛ í kɛɛsi-wɛ.

Na ɲ hólí-wɛyɛ kiiu tɔm lɛntɔnaa.

¹⁵ Na ɲ kó pa nyɔɔsɔ na ɛsɔtaa tɔɔnaya.

Na ɲ tɔlɔ kɔkpamɔyɔ taa lɔm na ɲ kɔna pa lukɔtu.

Na ɲ yele na pá lɛɛkɔ tɛtu nti n ka su nɔyɔ
na tuunav sɔ n ká ha-wɛ tɔ.

¹⁶ Ama tá cɔsɔnaa lapa kalampaani
na pá kólɔ nyá tɔɔ. Pa lɔyɔ nyá kɔsɔsɔtu
na pa lumaya waali.

¹⁷ Pa kisa-tɔyɔ tɔkɔyɔ,
pá sɔɔ piti tɔma nna n lapa-wɛ tɔ.

Pa lapa lanɲkpɔsɔɲ sɔ,
pa mɔlɔyɔ pa yomle taa kɛ Icipiti.

Ama Isɔ nyá wiiki pɔtɔɔtɔlɛ,
na ɲ wɛna suulu, nn mɔyɔ pááná kɛ lɔɲ,
na nyá kɔpantɔ wɛ sɔɔɔntɔ, ɔlɛ n ta lɔ-wɛ.

¹⁸ Paa na waatu wei pa lupa navle na pá tɔɲ sɔ:
Tá Isɔ wei ɪ lɔsa-tɔyɔ Icipiti taa tɔyɔlɛ.

Pa sayataya-ɲ sɔsɔm kɛ.

¹⁹ Nyá suulu katatɔlaya tɔɔ,
n ta lɔ-wɛyɛ wɔlaya tɛtu taa,
na ɛsɔɲmuntɔyɔ ta yele-wɛyɛ
mpaav hólɔyɔ kɛ ilim taa.

Pɔyele kɔ kɔkɔ ná tá yele-wɛyɛ nav kɛ ahoo.

²⁰ N ha-wɛyɛ nyá lɔmayasɛɛ,
na ɲ tasa-wɛyɛ layatɔ.

N ha-wɛyɛ manna na pá tɔyɔ na lɔm na pá nyɔɔ.

²¹ Pɔsɔ nɔlɛ tɔcu kɛ n paasɔna-wɛyɛ
wɔlaya tɛtu taa kɛ pa tɔntɛ taa, pa ta lan pɔlɔ.
Pa kususuutu ta sí, pɔyele pa nɔɔhɛɛ ta mólɔ.

²² N tó pa nin taa kɛ piitimnaa na awulaa,
na pá lɛɛkɔ tɛtɔnaa mpa pa cɔɔna-wɛ tɔ,
ɛsu Hɛsɔpɔɲ tɛtu wulav Sihon,
na Pasan tɛtu nyɔɲ Oki.

²³ Na ɲ ha-wɛyɛ piya kɛ payalɛ,
ɛsu ɛsɔtɔlɔɲasi,
na ɲ pona-wɛyɛ Kanaan tɛtu nti n ka heela
pa cɔsɔnaa sɔ pá polo pá lɛɛkɔ tɔ tɔ taa.

²⁴ Pa sɔv tɔ taa kɛ tampana, na pá tɔyɔ-tɔ.

Na ń təɣəni Kanaaŋ nyəma na mpe pa ɲmakəli-we.
 Pa lapəna həɣəlyu ɲku ku yəlaa na ku awulaa
 ke isəna pa caa tɔ.

²⁵ Pa lɛɛka koloosi acalee na mʊsʊŋ tetu,
 na tɛɛsi na si taa suna wɛnaɐ, na ləkənaa mpa
 pa tɛma huluyu tɔ. Na tɪŋ wei pa yaa si lɛsɛŋnaa
 na Olifinaa tɔ na lɛlɔŋ.
 Nyá pɛlɛɛ tɔ kɛ pa tɔɣaa
 na pá haɣa na pɛ cayaŋa-we.

²⁶ Paa na mpu pa lapa isətoosile nyəma.
 Pa kula nyá tɔɔ. Pa kisa nyá kiin,
 pa kú nyá kuyɔɣɔtutu teləsəlaa.
 Pɛle pa caalayaana-we si pá mələna nyá tɔɔ si,
 pa tɔntɛ ta kɛɛsi.

²⁷ Ḿpúyú n tu-weɣe kolontunaa nin taa,
 na pɛle pá tɔki pa isɛ. Pa laŋa wakəlaa,
 ɪlena pa kɛsəna nyá tɔɔ na ń nu pa taŋ.
 ɪlena nyá sɔɔlyu tɔɔ ń tilina-weɣe yəlaa,
 na pá lɛeki-weɣe pa kolontunaa ɲmakulyu taa.

²⁸ N tɛma-weɣe ləsyu ke
 ɲmakəlla nin taa kɛ kpakpaa,
 ɪlena pá tayani-ŋ pəntənaɐ.
 Na ń tayani-weɣe kolontunaa
 səkraŋ taa kɛ pɛtyu.
 Na pá tayani-ŋ wiinaɐ na ń nu,
 na ń tayani-weɣe waasyu ke
 tɔm payale ke nyá sɔɔlyu tɔɔ.
²⁹ Nyá caala-we si pá təŋ nyá kiin.
 Ama isəcaɐ pu mpe, ɪlena pá kisi
 nyá kʊsəsutu na nyá kʊtʊtʊtʊ.
 Pécó tɔ haaki tɔ tɔŋlaa ke weesiŋ kɛ.
 Ḿpúyú pa kisa nyá nunaɐ
 na pá lá laŋkpʊsəŋ na pá kuli nyá tɔɔ.

³⁰ Pusi payale ke n paasəna-we,
 nyá Feesuyu Naŋŋtu kuləna
 nyá kuyɔɣɔtutu teləsəlaa,
 na pá yaa-we na nyá nəɣɔ. Ama pa ta nu,
 ɪlena ń tu-weɣe piitim kpai nyəm nin taa.

³¹ Paa na mpu, nyá sɔɔlyu katatəlaya tɔɔ,
 n ta kpiisi-we. Pécó n ta lɔ-we.
 Mpi tɔ, Iso nyá n sɔɔləɣi kɛ na ń kɛ suulu tu.

³² Ta Iso nyá, n kɛ səsɔ kɛ
 na ń we tɔŋ na sɔɣəntu, na ń
 tɔka tá na-ŋ ta nəɣɔ pɛlyu ke teu.
 Paasəna wahalanaa mpa tɔ tɔki tɔ,
 paa tá cəsənaa, na tá awulaa,
 na tá nyuy nyəma, na tá kətəlaa,

na tá Iso kuyəɣətutv teləsəlaa,
na tá mayamaya ke pə kpayav Asilii
awulaa pəəle taa na pə suna sanja tə.

³³ Pə tənaya mpv pə taa,
n paasəna-tuyv teu ké.

Ama tayale tetelataa.

³⁴ Tá cəcənaa, na tá awulaa,
na tá nyuyv nyéma na tá
kətəlaa ta təkɪ nyá kiiu,
pa kisa nyá kusəsutv na
kpaaluyv mpi n kpaala-we təɣə.

³⁵ Paa na n kata-weye nyá kupantv na ń su-weye tetv
səsəntv mvsən nyəntv taa na pá təkɪ kawulaya tə,
pa ta kisi isayatu lapv si pá paasəna nyá təmle.

³⁶ Sanja taa tə pəsa tetv nti n ha
tá cəcənaa tə tə yomaa nté.
Pəyele n ka ha-weye təɣɪ si
pá yələna tə kulələm na tə kupantv.

³⁷ Awulaa mpa pa ninj taa n tu-tv tə,
mpəye tetv nti tə lələɣɪ kupantvnaa ke səsəm.
Mpi tə, tə pəntəna-ŋ tə pə təə.
Pa lakəna tá mayamaya tá təla ke isəna pa səəlaa təɣə,
na té we lanwakəlle səsəəle taa.

10

Yəlaa tv pa təɣɪ kiinj tənuyv

¹ Mpyúɣ Isoyeli nyéma tasaa si: Wahala wei ɪ mayana-tv tə, ɪ təə ké tə tv tá taa si, tu tən nyá
kiinj, haləna tə ŋmaa-ti. Tá nyuyv nyéma, na tá Lefii nyéma, na tá kətəlaa pa tona ninj.

² Halɪ ninj tulaa mpe pa həla ntə: Hakaliya pəyalv kufənɛ Nehemii, na Sitekiya. ³ Na Selaya,
na Asaliya, na Imeya.

⁴ Na Pasehuu, na Amaliya, na Maləkiya. ⁵ Na Hatusi, na Sepaniya, na Maluki. ⁶ Na Halim,
na Meleməti, na Opatiya. ⁷ Na Taniyɛɛli, na Kinetən, na Paaluuki. ⁸ Na Mesulam, na Apiya,
na Miyamən. ⁹ Na Maasiya, na Pilikayi, na Semaya. Pa tənaya mpv kətəlaa.

¹⁰⁻¹⁴ Lefii nyéma taa ké Asaniya pəyalv Yesuwa, na Hatatɪ lələɣv tv Pinuwi, na Katəməyeli,
na pa taapalaa. Na Sepaniya, na Hotiya, na Kelita, na Pelaya, na Hanan. Na Mika, na Lehopi,
na Hasapiya, na Sakuu, na Selepiya, na Sepaniya, na Hotiya, na Pani, na Pininu. Pa tənaya
mpv Lefii nyéma.

¹⁵⁻²⁸ Nyuyv nyéma nté Paləsi, na Pahatɪ-Mowapv, na Ilam, na Satu, na Pani. Na Puni, na
Asəkati, na Pepayi, na Atoniya, na Pikifayi, na Ateŋ, na Ateɛ, na Hisikiya. Na Asuu, na
Hotiya, na Hasum, na Pesayi, na Halifi, na Anatəti, na Nepayi, na Makəpəyasɪ. Na Mesulam,
na Hesii, na Mesesapeli, na Satəkɪ, na Yatuwa, na Pelatiya, na Hanan, na Ananiya, na Osee.
Na Hananiya, na Hasupɪ, na Halohesi, na Pila, na Sopekɪ, na Lehum, na Hasapəna, na
Maaseya. Na Ahiya, na Hanan, na Anan, na Maluki, na Halim, na Paana.

²⁹ Na pə səsɪ pəle pa təə ké tetv nyéma leləa na kətəlaa, na Lefii nyéma, na nənəəsɪ tanlaa,
na yonyoolaa. Na Iso təsəle taa təmle lataa na tá mpa tə fayana tetv taa cayalaa ke Papiloni
ponav waatv təna na té təkɪ Iso kiiu ke teu tə. Na tá alaa na tá apaləpiya na alənyəma mpa
pa isə nyaalaa tə. ³⁰ Tá na tá taapalaa kupama tə su tá nəəsɪ ké na isəle kuseemle si tu tə kiiu
ŋku Iso təmle tv Moisi cəla-tv tə kv taa. Tu təkɪ Tacaa kusəsutv na ɪ kutvutv.

³¹ Na té su tá nəəsɪ si tə kaa ha tá pəelaa ke yəlaa mpa paa we tetv taa ké Papiloni pote waatv
tə. Pəcə tə kaa caa pa pəelaa ke tá pəyalaa. ³² Ye yəlaa mpe pa pəetəɣɪ təɣənaya, yaa puluyv

kuyaku kuhéesuɣu wule, yaa acima wule, tə kaa ya pə taa pulu. Paa pusi naatosompəɣɔlaya wei, tu yele tetu na tə heesi na tə kisi si pá taa caali nəɣəlu si í feli i kəmle. ³³ Tu tu tá ti si, paa wei í feli liyitee nyəɣəluɣu ŋku ku yun we cacaasi liyiti tɔɣə, paa pənaya ŋkaya Iso təseele təmlə tɔɔ. ³⁴ Liyitee anəyi paa yana Iso potopotonaa, na kətaya ŋka kəkə lusa ka tənə tɔ ka wontu, na tɔɣənaya kuhav ŋku paa kəna paa ifemle nte tɔ. Na kətasi nsi pa lakɪ kuyaku kuhéesuɣu wule tɔ, na isətu kufalu acima na acimanaa lɛlaa nyənsi. Na kətasi nsi Iseyeli nyéma ká la pa isayatu tayanuɣu tɔɔ tɔ, na pá tayanəna liyitee anɪ tɔtɔɣə Iso təseele. ³⁵ Kətəlaa tá, na Lefii nyéma na samaa, tete ké tə tɔwa na tə fayana tá lulɔŋ na tə su waatɔnaa mpa tu ha kpenkpelasi, na tə kəna Iso təseele ke paa pənaya ŋka isu pa keesa kiiu taa tɔ. Na tə pona taasi nsi paa wəna kətasi ke tá Iso Tacaa kətaya tɔlate tɔɔ tɔ. ³⁶ Tə suwa si paa pənaya ŋka tu pona Iso təseele taa ké tá tawa na tá tun kululum. ³⁷ Tu ha Iso ké tá kancaalaya apaluɣiya, na tá tɔla nyənsi, isu pa keesa Iso kiiu taa tɔ. Paa naan, yaa heen, yaa pəŋ na tə cɛla kətəlaa mpa pa lakɪ Iso təmlə ke Iso təseele taa tɔ. ³⁸ Tu cosi tá kuhələm kalaalasi taa na tə cɛla-we. Paa tun pee, paa sulum, paa nim, na tə su Iso təseele səsəle kutulun lələŋ taa. Lefii nyéma ká tɔɣəna ntɛɣe tá tetu kululum həɣələŋ naanowa taa kulumuɣu. Mpe paa cəna timpiwe tə wee tɔ, na pá ləsi həɣələŋ inɪ. ³⁹ Aləŋ lulɔŋ kətəlaa taa nəɣəlu ká təŋ Lefii nyéma ke waatu wei pa muɣi həɣələŋ naanowa taa kulumuɣu tɔ. Ilena Lefii nyéma náá ləsi pə taa tɔtɔɣə həɣələŋ naanowa taa kulumuɣu na pá pona Iso təseele ke kpancoou kutulun taa. ⁴⁰ Iseyeli nyéma na Lefii nyéma paa pona tɔɣənaya na sulum kufam na nim pə kətaya ke Iso təseele kutulun taa. Kutulun inɪ i taa ké pa sukɪ wontu, na kətəlaa təmlataa na nənəəsi tanlaa na yonyoolaa náá cakɪ.

Waatu inɪ tə kaa yele Iso təseele ke yem.

11

Yuta nyéma mpa pa mɛla Yosalem taa tɔ pa həla

¹ Mɔpɔɣu nyəŋ nyéma caya Yosalem taa. Pə yela samaa wei, ilena pá kaləyi yəlaa naanowa naanowa, na pá ləsəyi kulum kulum wei pa tɔ tete na pə kpa tɔ si, pele pá polo Iso ɪcate Yosalem taa na pá caya. Pə kaasa pəɣəlayafɛi naanowa naanowa wei tɔ, ilena pá polo tetu taa acalɛ lɛnna taa na pá caya. ² Ilena pa lanja heena mpa pa ha pa təyi kpakpaa si, pa puki pá caya Yosalem taa tɔ.

³ Tetu həɣələŋ nyəŋ nyéma ná caya Yosalem ké, ilena Iseyeli nyéma lɛlaa, na kətəlaa, na Lefii nyéma, na Iso təseele təmlataa səkpema, na Saluməŋ təmlataa lulɔɣu nyéma náá caya paa wei na i tɛcayalɛ. ⁴ Paa na mpv tɔ, Yuta na Pɛncamɛ pə yəlaa lɛlaa caya Yosalem.

Yuta yəlaa taa nyéma həla nté, Pɛlesi piitim tu Ataya, na ílɛ i lulɔɣu tu Malaleyeli, na Sefatiya, na Amaliya, na Sakali, na Usiya. ⁵ Na Sakali lulɔɣu tu Siloni na ílɛ i lulɔɣu tu Maaseya, na Yoyalipi, na Ataya, na Hasaya, na Koli-Hose, na Paaluuki. ⁶ Pɛlesi lulɔɣu nyéma kpenta nasələ na pələfɛi nutoso na naanowa (468) keke Yosalem taa. Pa tənaya mpv pa ké kpelikpeka nyéma.

⁷ Pɛncamɛ nyéma taa ka we Yesaya lulɔɣu tu Salu na ílɛ i lulɔɣu tu Itəyɛli, na Maaseya, na Kolaya, na Petaya, na Yoweti, na Mesulam. ⁸ Na Kapayi, na Salayi. Pɛncamɛ nyéma kpenta nasənaasa na nunuwa na pələfɛi hiu na naanowa (928). ⁹ Sikəli pəyalu Sowɛli ká kəna pa nyuɣu tu, na Hasenuwa pəyalu Yehuta keke ɪcate wulav waali tu.

¹⁰ Kətəlaa taa nyéma nté Yoyalipi pəyalu Yetaya na Yakerɪ. ¹¹ Na kətulu səsə Ahitupi lulɔɣu tu Selaya, na Selaya lulɔɣu nyéma Melayəti, na Satəki, na Mesulam, na Hilikiya. ¹² Na pə səsəna pa lulɔŋ nyéma nasənaasa na hiu na naale (822). Mpa pa paasəɣəna Iso təseele taa təma tɔ na Maləkiya lulɔɣu tu Ataya, na Ataya lulɔɣu nyéma Pasehuu, na Sakali, na Amsi, na Pelaliya, na Yelowam. ¹³ Na pə səsəna lulɔŋ nyəŋ nyéma ŋmunuɣu na nule na naale (242) mpa pa ké i nyéma tɔ. Na Imɛɛ lulɔɣu tu Amasesayi, na Amasesayi lulɔɣu nyéma Misileməti, na Asayi, na Asalɛli. ¹⁴ Na pə səsəna yoolaa taa yoolaa nunuwa na pələfɛi hiu na naanowa (128), mpa pa ké i nyéma tɔ. Pɛle pa nyuɣu tu nté Haketolim pəyalu Sapitiyeli.

¹⁵ Lefii nyóma taa ka we Puni lulúyú tú Semaya, na Semaya lulúyú nyóma Hasapiya, na Aselikam, na Hasupí. ¹⁶ Na pé sósána Lefii nyúyú nyóma Sapétayi, na Yosapatí mpa pa paasəyəna Iso təsele waali təma tó. ¹⁷ Na Asafi lulúyú tú Mataniya na Mataniya lulúyú nyóma Sapəti, na Mika wei í caaləyi samtu yontu ké Iso seev waatu tó, na Mataniya newaa taa lelú Pasukiya wei í we Mika waali tó na Yetutun lulúyú tú Apəta, na Apəta lulúyú nyóma Kalali na Samowa. ¹⁸ Lefii nyóma kpenta nmunuyú na nunaasa na liyiti (284) ké Iso icate taa.

¹⁹ Pé kaasi nənəsi tanlaa Akupi, na Taləməŋ mpa na pa lulúyú nyóma pa paasəyəna nənəsi tó. Pa kpenta nunowa na nutoso na naanowa na naale (172).

²⁰ Pé kaasi lseyeli nyóma lelaa, na Lefii nyóma na kətəlaa, paa wei í ka we í təcayale ké Yuta acaləe taa. ²¹ Iso təsele taa təmlataa ka we Yosalem icate həyəluyú ŋku pa yaa sí Ofeli tó ku taa, na Siha, na Kisepa pá paasəyəna-we.

²² Yosalem taa Lefii nyóma nyúyú tú nté Mika lulúyú tú Usi, na Usi lulúyú nyóma Mataniya na Hasapiya na Pani. Pani ka ké Asafi lulúyú tú ké. Mpe paa kəna Iso təsele taa yontu paasənlaa. ²³ Yonyoolaa təŋaya Iso kawulaya taa kəsəsutu ké. Na isəna paa su-we sí pá la pa təma ké paa ifemle nte tó.

²⁴ Yuta pəyalú Sela lulúyú tú Mesesapeli pəyalú Petahiya ka kəna lseyeli nyóma nyúyú tú ké Peesi nyóma kawulaya taa.

Yuta nyóma mpa pa fei Yosalem taa tó

²⁵ Yuta kpeka lulúyú nyóma lelaa ka caya tawa taa ké Kiliyatí-Aapa, na pə cəlo acalisi, na Tipəŋ na pə cəlo nyənsi na Yekapəseyeli, na pə cəlo nyənsi. ²⁶ Na Yesuwa, na Molata, na Pəti-Pəleti. ²⁷ Na Hasaa-Suwalí, na Pəsepa na pə cəlo acaləe. ²⁸ Na Sikəlaki na Mekona na pə cəlo acaləe. ²⁹ Na Aŋ-Liməŋ, na Sola, na Yaamutí. ³⁰ Na Sanowa, na Atulam, na pə cəlo acaləe, na Lakisi na pə cəlo acaləe, na Aseka na pə cəlo acaləe. Mpu tó, pə kpaŋav Pəsepa ké ilim mpətəŋ tó na pé polo Hinom tətəkəle ké ilim ntəyən tó təyə paa caya.

³¹ Pencaməe kpeka lulúyú nyóma ka cəyana Kepa na Mikimasí na Aya na Pəteeli na pə cəlo acaləe. ³² Na Anatəti, na Nopi, na Ananiya. ³³ Na Hasə, na Lama, na Kitayim. ³⁴ Na Hatiti, na Sepoyim, na Nepalati. ³⁵ Na Lotí, na Ono na niŋ təma lataa tətəkəle.

³⁶ Lefii kpeka lenna líi Yuta taa na á súú Pencaməe nyənte taa.

12

Kətəlaa na Lefii nyóma pa həla

¹ Kətəlaa na Lefii nyóma mpa na Selatəyeli pəyalú Solopapəeli na Yesuwa pa luna timpi paa pona-we tó pa həla ntó. Selaya, na Imeya, na Isəla. ² Na Amaliya, na Malukí, na Hatusi. ³ Na Sekaniya, na Lehum, na Meleməti. ⁴ Na Itoo, na Kinetəyi, na Apiya. ⁵ Na Miyaməŋ, na Maatiya, na Pilika. ⁶ Na Semaya, na Yoyalipi, na Yetaya. ⁷ Na Salu, na Amokí, na Hilikiya, na Yetaya. Panə iní pa təna paa ké Lefii nyóma na kətəlaa nyəŋ nyóma ké Yesuwa pəle taa ké. ⁸ Lefii nyóma taa yəlaa nté Yesuwa, na Pinuwi, na Katəməyeli, na Selepiya, na Yehuta, na Mataniya. Mataniya na í təyaya yəlaa pa yookayana samtu yontu. ⁹ Na Lefii nyóma mpa paa we pa kiŋ na pá laki Iso təmlə tó pəle pá cəaki.

¹⁰ Yesuwa luləna Yoyakim, na Yoyakim lulú Iliyasipi, na Iliyasipi lulú Yoyata. ¹¹ Na Yoyata lulú Yonatan, na Yonatan lulú Yatuwa.

¹² Kətulú səsə Yoyakim pəle taa kətəlaa lulúyú nyəŋ nyóma həla ntó. Selaya lulúyú tú nté Melaya, na Imeya lulúyú tú nté Hananiya. ¹³ Isəla lulúyú tú nté Mesulam, na Amaliya lulúyú tú nté Yohanəŋ. ¹⁴ Na Meliku lulúyú tú nté Yonatan, na Sepaniya lulúyú tú nté Yoseefu. ¹⁵ Na Halim lulúyú tú nté Atəna, na Melayəti lulúyú tú nté Heləkayi. ¹⁶ Na Itoo lulúyú tú nté Sakalı, na Kinetəŋ lulúyú tú nté Mesulam. ¹⁷ Na Apiya lulúyú tú nté Sikəli, Pilitayi lulúyú tú nté Miniyani, na Motiya. ¹⁸ Na Pilika lulúyú tú nté Samowa, na Semaya lulúyú tú nté Yonatan. ¹⁹ Na Yoyalipi lulúyú tú nté Matənayi, na Yoyata lulúyú tú nté Usi. ²⁰ Na Salayi lulúyú tú nté Kalayi, na Amokí lulúyú tú nté Ipəe. ²¹ Na Hilikiya lulúyú tú nté Hasapiya, na Yetaya lulúyú tú nté Netanəyeli.

²² Kətəlaa səsaa Iliyasipi, na Yoyata, na Yohanan, na Yatuwa pa waatvnaa taa ké pa ηmaa Lefii ləlvə nyəə nyəma, na kətəlaa pa həla ke takəlası taa. Haləna Pəəsi wulav səsə Taliyusi kawulaya waatu.

²³ Paa ηmaawa Lefii ləlvə nyəə nyəma həla tətəyə Kutəəsutv takəlaya taa. İle Iliyasipi saalı Yohanan pəəle taa tike ke pə sunaa.

²⁴ Lefii nyəə nyəma Hasapiya, na Selepiya, na Katəməyelı pəyalv Yesuwa, na Lefii nyəma ləlaa paa səyna na pá yooki İso sam yontu. Pə tala pa nyəntv, iləna pá lá teitei İsu İso yəlv Tafiiti ka səyəsuyv tə.

²⁵ Nənəəsi tanlaa Mataniya, na Pakəpukiya, na Opatiya, na Mesulam, na Taləməη, na Akupi pa təmlə nté sı pá fəη wontu təsulənəa mpa pa wə İso təsəele nənəyə tə. ²⁶ Yesuwa pəyalv Yoyakim, Yosataki saalı, na tətə nyuyv tv Nehemii na kiiu nyəntv kətəlv İsatəlası pa pəəle taa ké pa lakaya pa təma.

Yosalem kolunə təm səsə

²⁷ Waatu wei pa təma ıcatə kolunə ke ηmau, iləna pá yaa Lefii nyəma tənaya timpiwə paa wəe təyə Yosalem, na pá lá acima na lanhuləvmle, na samtv yontu, na kpeηkpeηnaa, na cəməη, na sanhənaa. ²⁸⁻²⁹ Na yonyoolaa lūna acaləe nna paa ηmawa pə cəənav Yosalem, na Netofa cəlv, na Pəti-Kilikaa ke Kepa na Asəmafəti həyələη taa tə. ³⁰ Məpəyú kətəlaa na Lefii nyəma pa lapa nyəə tə asilima keeləyv kətaya. Na pá kotı yəlaa tənə sı, pəle pá lá mpv tətə. İləna pá la məpəyú kolunə na ka nənəəsi.

³¹ Tənaya Nehemii má, ma kpaasa Yuta nyuyv nyəma ke kolunə təə, na má faya yonyoolaa ke təm naale. Na kancaalaya kpekəle náá məyna ntəyəη təə ké kolunə təə, na Hute nənəyə kiη. ³² Pəle pa waalı ké Hosaya na Yuta nyuyv nyəma həyələyv ləηkv pa tənaya. ³³ Pə waalı ké Asaliya, na İləla, na Mesulam, ³⁴ na Yehuta, na Pəncaməe, na Semaya, na İmeya. ³⁵ Pəle pa waalı ké kətəlaa akantəe təkəlaa, na Sakuu, na Asafi pa ləlvə tv Sakalı, na Mikaya, na Mataniya, na Semaya, na Yonatan. ³⁶ Na ı tətəvnaa Semaya, na Asaleli, na Milalayı, na Kilalayı, na Maayi, na Netaneyeli, na Yehuta, na Hanani, pəle pa tənəyı na pá təkə cəməη wei İso yəlv Tafiiti ka lupa tə. Kiiu nyəntv İsatəlası keke kpekəle nté tə nyuyv tv. ³⁷ Pa tala hite nənəyə ke Tafiiti tə tontəηle ısentaa, iləna pá kpa kolunə təə. Haləna lūmnaa nənəyə ke ıcatə ilim təlule təə.

³⁸ Məpəyú yonyoolaa naale nyəma mələna mpəle təə, iləna má na samaa həyələyv ləηkv tə tənə pa waalı na Məsası akele cəlv, na tə lı timpi kolunə lapa ıwalav tə. ³⁹ Na tə tənə İfəlayim nənəyə ıstəaa təə na tə tala Yesana nənəyə na tiina nyəηka. Tə tēe Hananeyeli akele na nūnəwa (100) nyəη na tə tēe heeη nənəyə na kutənaya. ⁴⁰ İləna yonyoolaa kpekə naale səη İso təsəele kiη, na má na hūvləa mpa paa wə ma waalı tə táá səη tətə. ⁴¹ Na kətəlaa İliyakim, na Maaseya, na Miniyaməη, na Mikaya, na İliyohenayi, na Sakalı, na Hananiya pá hūlēyı akantəe. ⁴² Maaseya, na Semaya, na İlasaa, na Usi, na Yohanan, na Maləkiya, na İlam, na İsəe paa wəe tətə. Na İsləhiya paasəyənə yonyoolaa na pa yontu nukı.

⁴³ Məpəyú kuyanəku İso lapa na pa tənə pa lanə hūləməna acima ke teu, na pá lá kətəsı ke səsəm. Haləna pə kpəenna Yosalem taa alaa na piya tətə, na pəle pa lanə hūlvı. Na pa anəmaala kəkəte nukı pooləη.

Lefii nyəma na kətəlaa pa paa nyəm

⁴⁴ Məpəyú waatu kəlvı ıni ı taa pa kpa yəlaa mpa paa fəηyı tūη kancaalaya kəlvılvı, na kəhaləm həyələη naanəwa taa kəlvı təsulə tə. Mpe ıni pa təmlə nté sı pá kpəyeli kətəlaa na Lefii nyəma pa tənəyaya ηka ká lukəna nənəkila haləm taa tə. İləna Yuta samaa lanəle heəna kətəlaa na Lefii nyəma pa təma. ⁴⁵ Mpi tə, pa paasayana pa İso təmlə ké. Na pá lakı nyəə təə asilima keeləyv kətəsı. Na yonyoolaa, na nənəəsi tanlaa tətə náá tənəyı wulav Tafiiti na ı pəyalv Salvməη pa kusəsutv. ⁴⁶ Tampana təə pə kpəyav hatoo Tafiiti na Asafi pa waatu tə, yonyoolaa nyəə nyəma paasayana İso sam na ı sēe pə yontu ké. ⁴⁷ Solopapəeli na Nehemii pa waatvnaa taa tə, İsəyeli nyəma cəlayaa yonyoolaa na nənəəsi tanlaa ke pa paa nyəm, na

pá celəyi Lefii nyéma ke pa Iso kucəəŋ. Na peɛ pá celəyi Aləŋ luluyv nyéma kətəlaa ke pa paa nyəmnaa.

13

Nehemii feesiyi Iso sɛɛv

¹ Waatv ɪnɪ ɪ taa ké pa kala samaa ke Moisi takəlaya. Ilena pá tala lonte nte tə taa pa ŋmaawa sɪ Amoni nyéma na Mowapv nyéma pa kaa svv mpa pa sɛɛki Iso tə pa kpekəle taa tə. ² Tampana tə, peɛ pa taa mv Iseyeli nyéma na pá ha-wɛyɛ təɣənaɣa na kunyənɣəm. Haləna Mowapv nyéma náá feli Palaam ke liyitee sɪ, í tənɣsɪ Iseyeli nyéma ke mpusi. Ama tá Iso ná layasa mpusi ɪnəyi koolee kupana. ³ Waatv wei Iseyeli nyéma ní mpu, ilena pá tú pa taa sɪ pa təɣənəyi pa kpekəle taa ké kpaɪ nyéma.

⁴ Na pécó pá takɪ mpu tə, kətulv Iliyasipɪ ke paa kpawa sɪ, í paasəyənə Iso təsɛɛle kutulv lələŋ. Pəyele Iliyasipɪ luləta keɛ Topiya. ⁵ Pə tə ké Iliyasipɪ hula Topiya ke Iso təsɛɛle kutuluyv səsəsv ŋku kv taa pa suwa kətəyov ŋku pa hawa tə, na tulaalv, na Iso təsɛɛle wontu na kətəlaa paa tete na təɣənaɣa, na sulum kufam, na nim pə həyələŋ naanvwa taa kulumvuyv ŋku Lefii nyéma, na yonyoolaa, na nənəəsɪ tanlaa pa ti tə.

⁶ Pə lakaya mpu tə ma fɛɪ Yosalem. Ma pola Papiloni wulav səsə Atakəsɛsɛɛ tɛyɛ ɪ kawulaya pənaya hiu na naanvwa na naale nyənka taa. Pə lapa wɛɛ naale, ilena wulav ha-m nəyɔ ⁷ na má məli Yosalem. Ḿpúyú ma nawa isəna Iliyasipɪ hawa Iso təsɛɛle kutuluyv lənkv ke Topiya tə, pə fɛɪ teu. ⁸ Tənaya pááná huu ma taa na má ləyɔ Topiya wontu na awalɪ tə. ⁹ Ilena má yeɛ na pá nyaalɪ kutulv ɪnəyi teu, na pá məŋna ɪ taa ké Iso təsɛɛle wontu na kəhaan na tulaalvnaa.

¹⁰ Ma nuwa tətə sɪ paa celəyi Lefii nyéma ke pa paa nyəm. Pə tə ké peɛ pa yela pa təma na pá məli haləm taa, na yonyoolaa náá lá mpu tətə. ¹¹ Ilena má kaləna hvulaa ke isəna pa ləwa Iso təsɛɛle tə. Kena má koti yonyoolaa na Lefii nyéma na pá məli pa təma taa. ¹² Ḿpúyú Yuta nyéma svv ponav ke təɣənaɣa pee, na sulum kufam, na nim pə həyələŋ naanvwa taa kulumvuyv ke pə kutulv taa. ¹³ Ilena má kpa kətulv Selemiya na takəlasɪ ŋmaalv Satəki na Lefii tv Petaya na pá səsəna Sakuu pəyalv Hanan, Mataniya saalɪ sɪ pá fənɣi kutulv ɪnɪ. Mpi tə, yəlaa ka lapa-wɛyɛ naani ké, na pa təmlɛ nté kəhaan taluyv ke pa taapalaa.

¹⁴ Hai, ma Iso, təəsɪ pə tənə mpi ma lapa tə. Taa səsə isəna ma lapa Iso təsɛɛle təmlɛ na Iso sɛɛv pə tə tə.

¹⁵ Waatv ɪnɪ ɪ taa ké ma nawa Yuta taa ké yəlaa, na pá nyaasəyi pa lɛsɛŋnaa ke kuyaku kəhɛsvuyv wule. Na lɛlaa náá səyələ təɣənaɣa na pá sukɪ pa kpaŋasɪ ke sulum, na lɛsɛŋnaa, na fikinaa, na wontunaa lenti ke mpu na pá pukina Yosalem. Ilena má kpaalɪ-wɛ sɪ: ɪ taa pɛɛti puluyv kuyaku kəhɛsvuyv wule. ¹⁶ Pə pə paasi, Tii nyéma mpa pa wɛ Yosalem tə, peɛ pa kəŋayana tiina, na wontu lenti, na pá pɛɛtəyənə ɪcate nyéma na Yuta nyéma ke kuyaku ŋkv kv wule. ¹⁷ Ḿpúyú ma kaləna Yuta səsaa sɪ: ɪ nawa isayətv nti í lakɪ tə yaa í tá ná? ɪ kuyɪ kuyaku kəhɛsvuyv nyuyv ké. ¹⁸ Mə cəsənə lapa ḿpúyú. Pə tə ké Tacaa həma tá na tá ɪcate tá ŋkpaŋuyv. Ilena mí səsəyi Iso pááná kpaasuyv ke Iseyeli tə.

¹⁹ Pə kpaɣav kuyankv təyɔ ma yela na pá təkəyi Yosalem nənəəsɪ ke ilim tuyv waatv, na pécó kuyaku kəhɛsvuyv caaləyi, na pá tuləyi-sɪ na pécó kv tɛŋ. Na má su ma taapalaa napəlɪ sɪ pá fɛŋ na nəyəlɪ í taa svvna taatəle natələyi kuyaku kəhɛsvuyv wule. ²⁰ Ḿpúyú pɛɛtɛ nyéma tənə luna pa taatɛ ke Yosalem kolunja kite, na pá svv ahoo ke təm kulum yaa naale. ²¹ Tənayalɛ ma pəsə-wɛ sɪ: Pepe tə ké í cakɪ ɪcate kolunja kite? Na má kpaalɪ-wɛ sɪ: Ye í tasa mpu, maa kpa-mɛ.

Pə kpaɣav waatv ɪnɪ tə, pa ta tasa məlvuyv ke kuyaku kəhɛsvuyv wule. ²² Ḿpúyú ma təma Lefii nyéma sɪ: ɪ la nyəŋ tə asilima kɛlvuyv kətaya. ɪ polo í fɛŋ ɪcate nənəyɔ, na yəlaa tən isəna Iso suwa kuyaku kəhɛsvuyv tə tə.

Hai, ma Iso kupan, təəsɪ ma tə ké nti ɪnɪ tə taa, na í wii ma pətəətəle.

²³ Waatu ɪnɪ ɪ taa tɔtɔɔ ma nawa sɪ, Yuta nyɛma kpaya Asɛtɔtɪ na Amoni na Mowapu nyɛma alaa. ²⁴ Na pa piya hɔɔlɔɔ yɔɔtɔɔ Asɛtɔtɪ nyɛma tɔm. Mpa pɔ we piitim mpi pɔ taa, pɔle pɔ tɔm ke pele pa piya yɔɔtɔɔ. Pa taa nɔɔlɔ taa nukɪ Yuta nyɛma tɔm. ²⁵ Mɔyɔ ma kalɛna-we, na mɔ tɔnsɪ-weɛ mpusi. Halɛna mɔ mɔ lelɛ, na mɔ kpɛsɪ pa nyɔɔsɪ. Na mɔ yele na pɔ tuuna sɪ: Tɔ kaa ha tɔ pɛlɛ ke cefelinaa. Pɔyele tɔ pɔyalɛ kaa kpaya-we, yaa tɔ mayamaya tɔtɔ. ²⁶ Na mɔ pɔɔsɪ-we sɪ: Pɔ taya mpɔ pɔ tusina wulav Salɔmɔn ke ɪsayatɔ taa? Pɔyele ɪ ka kɛla piitimnaa awulɛ tɔnaya, na ɪsɔ sɔɔla-ɪ na ɪ kpa-ɪ ɪsɛɛlɪ wulav. Paa na mpɔ tɔ, alaa ta kpisi ɔɛɛ pɛtɔɔ ke ɪsayatɔ taa. ²⁷ Tu caa sɪ tɔ tasa nuu sɪ, ɪ kpakɔɔ cefelinaa na ɪ pɛntɔɔna Tacaa ke mpɔ.

²⁸ Yoyata pɔyalɛ taa lelɔ wei ɪ kɛ kɔtulɔ sɔsɔ Iliyasipɪ saalɪ tɔ ɪ ka kɛ Holon tu Sanɛpala yɔtɪ kɛ. Pɔ tɔ kɛ ma lɛsa-ɪ Yosalem taa.

²⁹ Hai, ma ɪsɔ, taa sɔɔ ɪsɛna pa wakɔlɔɔ kɔtaya na nɔɔ ɲka nyana kɔtɔlɛ na Lefi nyɛma ɪ pɛlɛ tɔ.

³⁰ Mɔyɔ ma lapa samaa ke nyɔɔn tɔ asilima tɔna kɛlɔɔ kɔtaya. Na mɔ kpaasɪ kusɛsutɔ nti tɔ hulɔɔ kɔtɔlɛ na Lefi nyɛma pa tɔma tɔ tɔ ton. ³¹ Na mɔ su tɔtɔ sɪ: ɪ haaki taasɪ ke pɔ kuyɛɛn taa, na ɪ kɔɲna tetɔ kancaalaya kulɔlɔm tɔtɔ.

Hai, ma ɪsɔ, tɔɔsɪ ma tɔ na ɲ la-m kɔpantɔ.

ISƏTEE TOM TAKƏLAYA Kutulu

Takəlaya kanə ka taa ké pa keesəyi Yuta nyéma mpa pa pona Papiloni to pa təm. Papiloni nyéma cəssa Yuta nyéma mpeye haləna pá luki si pá kpiisi-we. Ama Isə tá tisi. I yapa Yuta nyéma na Isətee nin.

Isəna pa faya Isətee takəlaya tə:

Isətee pəsa wulav, titite 1:1–2:23

Haməñ kuləyi Maatosee tə, titite 3:1–5:14

Haməñ səm, titite 6:1–7:10

Yuta nyéma kəlvu ke pa kolontunaa, titite 8:1–10:3

Wulav Aselusi acima

¹ Wulav Aselusi*fa* tokayana kawulaya ke waatu inı ı taa. Pə kpayav Entı na pá polo Itiyopii tə, pə həyoləñ nunuwa na hiu na naatosompəyolaya (127) tə. ^a pa yaaki tətə si Seeləsesi. ² Susi icate səsəle taa ké Aselusi kawulaya kumte ka wee. ³ Mpyóy ı kawulaya pənaya tooso nyəñka taa, ı lapa acima ke ı waalı nyéma, na ı akewenaa səsaa, na Peesi na Metii nyéma, pə yoolaa nyəy nyéma, na kufəneenaa na kumatəñnaa səsaa. ⁴ Isətonaa naatosə təcu ké ı lapa acima anı. Aselusi hula ı wənav səsəy, na ı səsəntu pə fei yəyətəy. ⁵ Pəle pə waalı ké ı tasa acima lapu tətəy Susi icate heele taa yəlaa tənə. Pə kpayav səsaa na səkpema, na pə polo piya tə. Kuyaku na ku isikile ke ı lapa acima ke kawulaya nənyəy tē taya tə. ⁶ Paa kəy pəñ kupəñ kuhuləməñ ké. Na wei pa lii akpaayala tə, na ħmuı kuɛɛması. Na pá tamsəna liyitee nyəyətə kukuwee na pē kuhuləmē akelenaa. Pa suwa wola na liyitee nyəyətə pə katonaa taka ké pē kupana nna a wəna ħmaləm waanı waanı tə a taya tə. ⁷ Wulav ka puu solum ke səsəm ké na luyə kuləmuy. İlena pá ceki wola poosiyanaa waanı waanı taa, na pá celəyi yəlaa. ⁸ Paa wei ı nəka isəna tə, mpyóy ı nyəkı. Paa tənəy nəyəl. Mpi tə, wulav ka ha nəyə ké si wei ı nyəkı isəna pá cəla-ı mpv. ⁹ Mpyóy wulav alv Fasiti ná lapa ı alvəyəntələnaa ke acima tətəy kawulaya təyaya taa.

Wulav alv Fasiti teeli pasvyv

¹⁰ Mpyóy kuyaku naatosompəyolaya nyəñku wule, wulav Aselusi haya solum. I lanle huləmaa ilena í yaa ı təmle lataa yəlaa kataası naatosompəyolaya. Mehumañ na Pisita na Haapona na Pikita na Apakəta na Setaa na Kaakasi. ¹¹ Na í heeli-we si: Ma alv Fasiti í tayanı ı ti na í te ı kawulaya ntenuyu na í lu ma isəntaa. Na akewenaa səsaa na samaa pá ná ı teu. Mpi tə, ı isəntaa ka luwaya pə feina saala. ¹² Ama Fasiti ná kisa luw isı wulav suw tə. Tənaya pə hañə wulav ke səsəm, na ı pááná huu. ¹³ Mpyóy wulav yəyətəna isətuləñası nyəntaa. Pa nyəmə kawulaya təm huı na pə kiñ ké. Pəcə pa ké layatv tasəlaa. ¹⁴ Mpeyele Peesi na Metii yəlaa, Kaasena na Setaa na Atəmata na Taasisi na Melesi na Maasena na Memukan. Paa ké wulav akewenaa naatosompəyolaya ké. Pa nyəmə ı lotu ké na pá lakı ı kawulaya taa ké təma səsəna. ¹⁵ Mpyóy ı pəssa-we si: Wulav má, ma tilaa na pá heeli Fasiti ke təm na í kisi tə mvy. İle ye pa keesəna kiñ pepeye pə wee si pá lapı-ı?

¹⁶ Tənayale Memukan cəwa wulav na ı akewenaa səsaa si: Pə taya nyá tike ke Fasiti nyəna yem. Ama ı kpeñna nyá akewenaa səsaa, na nyá tetv taa yəlaa tənaya. ¹⁷ Pəle pə paasi alaa tənə ká teləsi-təyi təma. İlena pá nyəni pa paalaa ke yem si: Wulav ka yaawa ı alv na í kisi pote. ¹⁸ Sañə mayamaya Mete na Peesi pə akewenaa səsaa alaa ka nu-tı. İlena pa paalaa yəyətəyi na pá keesəyi-we na pááná kpa-we. ¹⁹ Təv, Tacaa, ye ma təm lapa-ñ teu, ile n ye

^a 1:1 Aselusi: Papiloni wulav ke pá yaa mpv na kuləm unəyi

na pá ηmaa Mete na Peesi kiin wei u layasəyi tō, i takəlaya taa si, Fasiti í taa tasa nyá kin kənte. Ilena wulav kpaya alv kufalv wei i muna pá kus i nyuyv tō. ²⁰ Ye nyá kawulaya səsaya kanə, ka taa yəlaa tənə nu təm tənə, ilə alaa ká nuna pa paalaa. Paa pa ké səkpema yaa səsaa.

²¹ Mpyóyó təm nti tē lapa wulav na i akewenaa kē lelen, na wulav la isu Memukan yəyətuyv tō. ²² Ilena í ηmaa ləetələnə na paa həyəluyv ηku kv kənən na kv ηmaatv taa. Mpyóyó i tilina i kawulaya tetv tənə taa si, paa apalv wei i kē səsə kē i təyaya taa kē, na i nsəmle kē paa yəyət.

2

Isətee pəsa wulav alv

¹ Waatv wei wulav pááná həewa, ilena í mayasi i alv Fasiti təm kē i taa. Na isəna i suwa si i laki-i tō. ² Mpyóyó i təmle nyéma ná mpv ilena pá tō si: Tacaa, pá pēeki-η pēelaa mpa pa ta nyənta apalaa na pa lvm luwa tō. ³ Mpv tō, kpa akewenaa kē kawulaya həyələn tənə taa, na pá koti pēelaa telaa mpa pa ta nyənta apalaa tō. Alaa kawulaya təyaya taa kē paa koti pēelaa mpəyē Susi icatē taa. Ilena yulv katanə Heke wei i paasəyəna-wē tō í cələ-wəyē mpi mpi paa lakənə kacəka tō. ⁴ Na ye nyá luyv í svv pa taa wei, ilə n kpaya-i na n ləeti Fasiti lonte taa.

Mpyóyó təm nti tē maya wulav na í la mpv.

⁵ Yuta tv nəyolv i ka wənna Susi icatē taa, na pá yaa-i si Maatosee. I ka kē Pencamēē kpekəle tv, na i cəsənə nté Kisi na Simeyi na i caa kēle Yayii. ⁶ I na Yuta wulav Yekoniya na lələ kē Papiloni wulav Nepukanəsaa ka kuuwa na í pona i tē. ⁷ Mpyóyó Maatosee caa neu na ilé i alv pa səpa, na pá yele sulav kē pēelə. Pa yaa-i si Hatasa na pá cuyusi-i si Isətee. I isəntaa ka luwaya pə fēina. Ilena Maatosee kpaya-i na í tōv-i.

⁸ Waatv wei pa kpaala wulav təm ntəyi mpv, ilena pá koti pēelaa kē Susi icatē taa, na Isətee tōtō. Na pa paasənlv yulv katanə Heke fənīyi pa tō. ⁹ Mpyóyó Isətee təm lapa apalv inəyi teu. Ilena Isətee kpaya-i na nyuyv. Tənaya i ha-i kpakpaa kē kacəka wontu, na í huli-i waav kupankv kē alaa təyaya taa, na í cələ-i kawulaya təyaya paasənlə alv nyéma kē naatosompəyolaya. ¹⁰ Ama Isətee ta yele na pá nyi si i kē Yuta tv, teitei isu Maatosee ka kisina-i tō. ¹¹ Maatosee pukaya alaa təyaya nənəyō tē kē na í naaki Isətee alaafəya, na isəna pa laki-i tō.

¹² Pu wēē kē si paa pēelə wei í la kacəka kē pənaya təcu isu paa svv alaa tō. Nim mpi pa yaa si miili təyō pa caaləyi sayaluyv kē isətənə naatoso. Pə waali na pá sayali lempənə tətəyō isətənə naatoso ləlv. Pa tən mpv təyō pēelaa mpē pa puki wulav kin na pá kaasəyi təma. ¹³ Ye pēelə wei i kula tēv, í noka mpi pa cələyi-i kē na í kpənna. ¹⁴ Taanaya taanaya kē pa pukaya na kv fema tanan, ilə pa polo alaa təyaya naale nyənka nka ka taa yulv katanə Saasəkasi fənīyi-wē tō. Na ye wulav ta nyuli wei na í yaa i hətē, ilé u tasəyi tənaya mələyv.

¹⁵ Kuyanvu pə tala Apihayili pēelə Isətee pote tō. Isətee ka kē Maatosee neu wei i ka təkaa isu i kulolv təyō. Isətee ta pēeki si i kpakəyi puluyv yem. Ama Heke kēesa-i mpi mpi tō, pə tike kē i kpayaa. Isətee təm ka wē pa tənə mpa pa naakaya-i təyō teu kē. ¹⁶ Wulav Aselusi kawulaya pənaya naatosompəyolaya nyənka taa kē pa svvna Isətee kē kawulaya təyaya taa, kē pa isətv naanəwa nyən wei pa yaa si Tepe tō i taa. ¹⁷ Mpyóyó wulav luyv svv Isətee na pá kəli i alaa tənə. Ilena wulav huli Isətee kē pēelē na suulu na pá kəli pēelaa lempa tənə. Mpyóyó Aselusi kpa Isətee kē wulav alvnyən kē Fasiti lonte taa, na í tem-i kawulaya ntenuyv. ¹⁸ Mpyóyó wulav lapa acima kē Isətee tō. Ilena wulav yaa i waali nyéma na akewenaa səsaa. I cəpa i tetv yəlaa kē lampuu, i lapa-wəyē kvəən na luyv kulvmuyv na kawulaya tən.

¹⁹ Waatv wei paa kota pēelaa kē təm naale nyəm tō, Maatosee ka wē wulav təmle taa kē tənə. ²⁰ Ama Isətee ka təkā nti Maatosee ka kisənə-i təyō. I ta yele na pá nyəm-i si i kē Yuta tv. Mpi tō, i seeki Maatosee kē isu i ka wēv i tē tō.

Maatosee waasvyv kē wulav

²¹ Waatu wei Maatosee ka we wulav təmle taa ké mpv tō. Kuyaku nakuli, kawulaya təyaya nənəəsı tanlaa Pikitan na Teleki pa mu wulav na pááná, na pá caakaya-ı nın tıy. ²² Maatosee nu mpv, ılena í tayası Isətee, na ılé í heeli-təyi wulav. ²³ Pa tənə təm ntı tē nənəe, ılena pá mayana-təyi mpv. Mpyú pa pusa apalaa asayaa mpe pa naale na tıy. ılena wulav yele na pá ımaa təm ntəyi ı kawulaya kutəəsutv takəlaya taa.

3

Haman taa kpanav ke Yuta nyéma

¹ Mpyú pəle pə waalı wulav Aselusi kusa Akaki tv Hametata pəyalv Haman nyuvv na í kpa-ı ı waalı tv. ² ılena wulav suı sı ı kawulaya taa akewenaa tənə í həntı Haman ke ate na pá sɛɛ-ı. Ama Maatosee ná kisa mpv ını pə lapv. ³ Mpyú akewenaa ləlaa pəəsə-ı sı: Pepe tō ké nn lakı ısu wulav suwa tō? ⁴ Paa kuyaku nkuyv pa pəəsaya-ı mpv. ılena í cə-we sı: Ma ké Yuta tv. Ntənə pá tayası-təyi Haman sı pa naaki sı ı ká la ısəna. ⁵ Haman cəkənəə sı Maatosee ı həntəyi-ı ate, ılena ı pááná huu. ⁶ Haman nuwa sı Maatosee ké Yuta tv, pə tō ké ı caakaya sı í kpiisi í na ı yəlaa Yuta nyéma ləlaa mpa pa we Aselusi kawulaya tənə taa tō. Sı í kv Maatosee tike tō, təle tə ta maya-ı. ⁷ Mpyú Aselusi kawulaya pənaya naanəwa na naale nyəŋka ıətv kancaalaya nyəŋ wei pa yaa sı Nisan tō ı taa Haman mayasa pəle nte pa yaa sı pulim tō, sı ı nyəŋ kuyaku nkı ı ká kpiisi Yuta nyéma ısu ı mayasuvv ı taa tō. ılena pə təy pa ıətv naanəwa na naale nyəŋ wei pa yaa sı Ataa tō.

Haman mayasuvv sı í kpiisi Yuta nyéma

⁸ Mpyú Haman təma wulav sı: Yəlaa napəlı pa wənna nyá tətə həyələŋ tənə taa. Pa wənə pa mpaa ké, pa yaası ta nəyəsəna yəlaa ləlaa. Pəyle paa tənəyi nyá kiinj. ıle pə ta mənə sı ı yele-we. ⁹ Ye pə maya-ŋ ıle n ha nəy na pá kpiisi-we. ıle ma kaa lan pə liyitee nyəyətəv ke tənənəə ımənəy nınəwa (300) na má cəla kawulaya liyitee paasənlaa na pá tv kpancoou taa.

¹⁰ Mpyú wulav ləsa ı kukuule nte ı yusəyənə tō na í cəla Yuta nyéma kolontu Haman. ¹¹ ılena í təmı-ı sı: Ma ha-ŋ yəlaa mpe na pa liyitee, lana-weyɛ ısəna n caa tō.

¹² Mpyú Haman kota wulav takəlası ımaala ke ıətv kancaalaya nyəŋ kuyɛɛŋ naanəwa na tooso wule. ılena pá ımaa takəlası ke tətə fənlaa na kumatanəna səsaa na nyuvv nyéma. Mpyú pa tələsəna paa piitim mpi pə taa, na pá tv wulav hətə na ı kuyusum. ¹³ Mpyú pa tilina ləetələnəə mpeyɛ tillaa ke pa tətə tənə taa sı pá kpiisi Yuta nyéma tənə təpai. Pə kpayav kukpatəlaa na piya tō. ılena pá kuu pa wənəv tənəya kuyaku kuləməy taa ké pa ıətv naanəwa na naale nyəŋ Ataa kuyɛɛŋ naanəwa na tooso wule. ¹⁴ Pı weɛ sı pá tələsi ləetələnəə mpe pa təm ke paa tətə həyələy nkı kv yəlaa ké, na paa wei ı sələv pı kuyaku nkı kv wule. ¹⁵ Mpyú tillaa tənə aseyə ısu wulav ka heeluyv-we tō na pá kpaalı təm ntəyi Susı ıcate taa. Wulav na Haman pa cayaa na pá nyəki, ılena təm ntı tē cəkı ıcate.

4

Maatosee sələmvv ke Isətee sı í sənə-we

¹ Maatosee nuwa pə tənə mpi pə lakı tō. ılena í cəlı ı wontu na lanwakəlle na ı suu ləyaya nyəntv. Na í pəlı ı nyuvv taa ké təloma, na í cə ıcate na í makı kapusi. ² Mpyú ı pola kawulaya nənəy na í səŋ tənə. Mpi tō, pa kisina ləyaya wontu suulaa ke nənəy nkəyɛ. ³ Paa tətə həyələy nkı kv taa ké wulav təm ntı tē talaa, Yuta nyéma lanə wakələyi ké tətəyətəy. Na pá həkəyi nəsı na pá wiiki na pa payale suuki ləyaya wontu, na pá həntəyi təloma taa.

⁴ Mpyú Isətee təmle nyéma alənyəma na yəlaa kataası pa polaa na pa heeli Isətee ke Maatosee lanwakəlle təm. ılena səyəntv kpa Isətee ke səsəm na í tilina Maatosee ke wontu, sı í wəyəsı ı ləyaya nyəntv. ılena Maatosee kisi. ⁵ Tənəya Isətee yaa katəŋə Hataki wei wulav ka cəla-ı sı í lakı-ı təmle tō na í tili-ı sı: Polo ı pəəsı Maatosee sı pepe lapənə. ⁶ Mpyú Hataki

pola Maatosee kin ke kawulaya təyaya nənəyo tənaya ıcatə patəma taa. ⁷ İlena Matosee keesi-ı pə tənə mpi pə mayana-ı tə. İ keesa-ı tətəyo liyitee isəna Haman su ı nəyo sı, ye ı luna Yuta nyəma təkölə ı ká tı wulav kpancoou taa tə. ⁸ İlena Maatosee cele-ı Yuta nyəma kuyv təm nti pa kpaala Susi taa tə pə takəlaya sı: Cəla Isətee na ń keesi-ı pə tənə. Sı polo wulav kin na ń wiina-ı na ń sələmi-ı suulu ke Yuta nyəma təm. ⁹ Ḿpúyú Hatakı polaa na í heeli Isətee ke Maatosee təm nti. ¹⁰ Tənaya Isətee mənna Hatakı sı í heeli Maatosee sı: ¹¹ Pə kpayav wulav təmle nyəma tənə, na ı tetu həyoləy yəlaa tənə tə, pa nyəma sı paa apalv yaa alv suuna wulav taya tə na pá ta yaa-ı, səm ké. Ama wei wulav ká huli ı wola kpátúyú sı ı yaa-ı tə ı paasi ké. Pəyele ma kuyeeh hiu na naanwa kələ wulav ta yaata-m ı cəlo. ¹²⁻¹³ Tənaya Maatosee tilaa sı pá heeli Isətee sı: Taa huv sı nyá tike n ká fitina səm sı n we wulav təyaya taa tə pə tə yoo. ¹⁴ Ama ye ń kisa təm tənə tə paasənav, pu waasi Yuta nyəma. İle nyá na nyá təyaya nyəma mə tənaya nté. Halı ntanyı pə mayamaya pə tə kə n pəsa wulav alv. ¹⁵ Ḿpúyú Isətee tilaa sı pa heeli Maatosee sı: ¹⁶ Polo ń koti Yuta nyəma mpa pa we Susi tə pa tənə na pá həkə nəosi ke ma tə kə kuyeeh tooso. İ taa təyo í taa nyə, paa ilim paa ahoo. Ma na ma təmle nyəma alonyəma taa həkə nəosi ke mpv tətə. Paa na kiiu wəe tə, maa suv wulav tə, na ye maa sı ma sı.

¹⁷ Ḿpúyú Maatosee tēwa na í la pə tənə mpi Isətee heela-ı tə.

5

Isətee yaa wulav na Haman ke təyov

¹ Ḿpúyú pa nəhəkutv kuyaku tooso nyəhkv wule, Isətee suu ı kawulaya wontu na í polo na í səy wulav taya tə. Na wulav náá caya ı kawulaya kumte tə kə nənəkeelası. ² Waatu wei wulav na Isətee na í səya mpv, ilena Isətee nyuyv te na wulav huli-ı ı wola kpátúyú na Isətee polo í tokina kv nəyo taa. ³ Ḿpúyú wulav pəsa-ı sı: Alaafəya keke? Heeli-m mpi n caaki tə, paa ma kawulaya həyoləy maa ha-η. ⁴ Ntəna Isətee cə sı: Hai, ma cə, alaafəya ké. Ma caa kə sı nyana Haman í kə ma tēye sanja na í təyo.

⁵ Ḿpúyú wulav tila kpakpaa ke Haman waalı sı pá polo Isətee tēye təyov isu ilé ı nyuləy tə. İlena pá tē. ⁶ Pa nyəkəya solum ke waatu wei ilena wulav pəsa Isətee sı: Pepeye n nyuləy yee? Paa ma kawulaya həyoləy, maa ha-η. ⁷⁻⁸ Ḿpuyule Isətee sı: Hai, ma cə, nti ma nyuləy teu təyole sı cele nyana Haman í kə ma tēye təyov tətə. İle maa heeli-η nti tə wəe tə.

Haman caaki Maatosee kuyv

⁹ Ḿpúyú Haman luna Isətee tēye kuyaku ηkv na lanjhulvmle səsəle. İlena í mayana Maatosee ke wulav təyaya nənəyo, ama Maatosee ta kulı yaa í nyəyəli sı ı səeki Haman, ilena pááná huu Haman. ¹⁰ İlena í kpa ı tı na í kpe na í tili na pá yaa ı taapalaa na ı alv Seleeı. ¹¹ Ḿpúyú Haman sama ı tı na ı wenav səsəəm na ı pəyalaa kəpin. Na teeli wei wulav tv-ı na í kpa-ı ı akewenaa na ı waalı nyəma pa nyuyv tv tə. ¹² Pəle pə paasi, na í tasa sı: Ma tike təkəy kə Isətee ləsa sı ma su wulav na tə təyo ı tē. Pécó cele ma na wulav tə tasəy Isətee tēye mələy na tē təyo tətə. ¹³ Ama ma mayana Yuta tv Maatosee ke wulav təyaya nənəyo. İlena ma lanje wakəli na má sə tənə ını tə tənə tə tə.

¹⁴ Ḿpúyú Haman alv Seleeı na ı taapalaa tənə təma sı: Pá saaki tesika na ká kulı isu məetələnə hiu na kakpası. İlena cele tanəy ń sələmi wulav na pá pusi Maatosee na-ke. İle nyana wulav í ká polo təyov na lanjhulvmle.

Tənaya təm tənə tə mayə Haman, na í lá na pá saaki tesika.

6

Wulav kvsyov ke Maatosee nyuyv

¹ Ḿpúyú ahoo anı wulav ta pəsi na í too. İlena í yele na pá kəna kutəəsvtə takəlaya na pá kala-ı-ké. ² Tənaya pa mayana ka taa sı: Maatosee ka kula wulav təyaya tanlaa Pikitan na

Teleki pa waali. Waatu inəxi pele pa caakaya wulav ke nin tuxu. ³ Kelela wulav pəəsi si: Na pepeye pa kusəna Maatosee nyuxu ke mpu inı pə tə? Ntəna təmlə nyəma si pa ta lapı-ı pulv.

⁴ Mpuşu wulav pəəsaa si: Awe we taya tə?

İle pu pana Haman ka polaa si ı sələməxi wulav si pá pusi Maatosee na tesika ŋka paa saakaa tə. ⁵ Ntəna təmlə nyəma heeli wulav si: Haman səŋna taya tə. İlena wulav si: İ suv.

⁶ Haman suwə iləna wulav pəəsi-ı si: Ye wulav caa ı kusı yulv nyuxu, pepeye paa lapı-ı?

Mpuşu Haman huwə ı taa si: Ma nyuxu ke ı caa kusuxu. ⁷ Ntəna í cə wulav si: ⁸ Tacaa, cəle-ı nyá kawulaya wontu, na nyá kpayanv wei pa tema ntenuyu tə. ⁹ İlena nyá akewenaa taa nəxəlv suu-ı wontu ntı na í cayası-ı kpayanv tə. İlena í cəna-ı ıcatə nənəəsi tē, na í kpaaləxi si: İ naaki isəna wulav lakı yulv wei ı nyuxu ı kusəxi tə.

¹⁰ Mpuşu wulav təma Haman si: Kpayə wontu ke nənəə na kpayanv, isu n yəxtəaa tə. Polo n la mpuşu Yuta tv Maatosee, wei ı we ma təmlə taa ké ma nənəxtə tē tə. Taa sə mpu n yəxtəaa tə pə taa pulv.

¹¹ Tənağa Haman kpayə wontu na kpayanv na í suu Maatosee. İlena í cəna-ı ıcatə nənəəsi tē ké kpayanv tə. Na í kpaaləxi ləlv si: İ naaki isəna wulav lakı yulv wei ı nyuxu ı kusəxi tə.

¹² Pə waali ké Maatosee məla wulav nənəxtə kin. İlena Haman nāa se na í suv ı təyaya na í taka ı isəntə na lanwakəlle səəsəle. ¹³ Mpuşu ı keesa ı alv Selesı na ı layatv tasəlaa tənağa mpu pə mayana-ı tə. İlena pele pá təmı-ı si: Maatosee wei ı isəntə pə suv-ŋ tisuyu ke isəntə tə, ı ké Yuta tv ké. N kaa kpayə pulvuxu ı tə, n kpisaa ké. ¹⁴ Pa təŋna mpuşu yəxtəuxu ile wulav tillaa kəmayale na pá yaa Haman ke kpaapaa si í na wulav pá polo Isətee tēxtə təxtə.

7

Haman kvux

¹ Mpuşu wulav na Haman pa pola Isətee tēxtə təxtə. ² Waatu wei pa caya solum nyəəv iləna wulav pəəsi Isətee ke kuləmtv ntı ı ka pəəsə-ı tete tə si: Pepeye n nyuləxi yee? Paa ma kawulaya həxəlvux maa ha-ŋ.

³ Mpuşule Isətee si: Hai, ma cə, ma nyuləxi ké si n ya má na ma yəlaa tá weesin. ⁴ Pə taya pulv, pa pəeta-tv si pa lentəxi na pá kpiisi-tv. Ye paa pəeta-tuxu si tə təxtə yomle, maa sumaya ma taa nəki na má kayatəxi-ŋ.

⁵ Mpuşu wulav pəəsə Isətee si: Pepee, awe mayasəna mpuşu ı taa? Le-tv?

⁶ Ntəna Isətee si: Tá kolontu səə inəxəle isayav Haman inə.

Tənağa Haman tənuxu lula pee ke wulav na Isətee pa isəntə təna. ⁷ İlena wulav kuləna pááná ke tətəxəle na í lu nənəxtə tē ké tux tē. Haman cəkənəa si ı təm tema, iləna í saalı Isətee kin na í wiikina-ı si: Waası-m. ⁸ Wulav luna awalı na í suv, ile ı mayana Haman lunja Isətee təcayale nté. Mpuşule wulav mapa kapuka si: Pə kpeŋna ma alv na n kpiiki iləxtə ma isəntə cənə tətə?

Wulav nəxtə ta tu tiita atə. İlena təmlə nyəma həkə Haman isəntə. Mpuşu pa həkaya mpa pə we si pá kv tə. ⁹ Mpuşu təmlə nyəma taa ləlv wei pa yaa si Hapona tə ı heela wulav si: Haman ka saaka tesika na ká kulı məetələnəa hıu na kakpası ke ı nənəxtə tē si, ı pusiği Maatosee wei ı ka waasa-ŋ tə. İlena wulav si: Pa pusi-ı təna.

¹⁰ İlena pá pusi-ı na tesika ŋka ı ka saaka Maatosee tə tə. İlena wulav pááná tii təfə.

8

¹ Mpuşu wulav Aselusi hawa Isətee ke Yuta nyəma kolontu Haman təyaya na ı nyəm təna ke kvayə ŋkv. İlena Isətee huli wulav ke Maatosee si inı ı ləlvux tv ke-ı. Ntəna wulav nāa yaa Maatosee ² na í cəle-ı kukuule nte ı ka mv Haman kin tə, na Isətee su-ı Haman təyaya paasənlv.

Wulav sənav ke Yuta nyəma

³ M'p'ógú Isətee tasa wulav ke yəgətanav. I hota i nəohēe tee ké na wula na í wiina-i si: Səŋsi isayətunaa mpa Akakí tū Haman ka tayana Yuta nyéma tōo tō. ⁴ Ilena wulav huli Isətee ke i wula kpátúgú na í kuli na í səŋ i isentaa. ⁵ Na í tō si: Hai ma cē, ma caa si n̄ yele na pá ŋmaa na pá səŋsi tōm nti Akakí tū Hametata pəyalu Haman ŋmaawa si, pa kó Yuta nyéma mpa pa we nyá kawulaya tetu tēna taa tō. ⁶ Ma kaa pəsi na má nyənəyi ma yəlaa səm ke mpv.

⁷ M'p'ógú Aselusi cō Isətee na Yuta tū Maatosee si: Ii naa ma ha Isətee ke Haman təyaya. Ma yelaa na pá pusi-i na tesika ke timpi i tū Yuta nyéma tōo ké nin tō. ⁸ Mpv tō, ma kaa pəsi na má layasi tōm nti pa suna ma hətē na pá tū ma kuyusum tō. Ie í ŋmaa lēetəli ke isəna í caaki si pá waasi Yuta nyéma tō. I ŋmaa-i na ma hətē taa na í tū ma kuyusum.

⁹ M'p'ógú Maatosee kota wulav takəlasí ŋmaalaa ke kuyaku ŋku ku mayamaya. Pu ké pa isətu tooso nyəŋ Sifan kuyaku hui na tooso nyəŋku wule ké. Ilena pá ŋmaa takəlasí ke Yuta nyéma na tetu fəŋlaa, na tetu həgələn nūnūwa na hui na naatosompəgəlaya (127). Pə kpaɣav hatoo Ənti haləna Itiyopii tō, pə kumatəŋnaa səsaa na nyūyū nyéma ke pa ŋmaawa na pá tēləsəna paa piitim mpi pə taa. Na Yuta nyéma tōm taa tōtō. ¹⁰ Wulav Aselusi hətē ke pa ŋmaanaa na pá tū i kuyusum. Ilena tillaa caya i kpaɣanəŋ sewa nyəŋ na pá pona lēetələnnaa mpeye tetu tēna taa. ¹¹ Lēetələnnaa mpe pa taa tənaya wulav ha nəgə ke tetu tēna taa Yuta nyéma si: I kpeyeli na í tən. Paa piitim mpi pə yəlaa í kəma-meye yoonav í ku-we, na í kpeŋna pa alaa na pa piya na í kuu pa wənav. ¹² Isətu naanūwa na naale nyəŋ Ataa kuyaku naanūwa na tooso nyəŋku wule mayamaya ke í ká la mpv inəyi tetu tēna taa. ¹³ Pu wēe si pá tēləsi lēetələnnaa mpe pa tōm ke paa tetu həgəluyū ŋku ku yəlaa ké, na pécó Yuta nyéma səlū pu na pá lēeti pa kolontunaa ke kuyaku ŋku ku wule. ¹⁴ Tillaa nu wulav tōm ntəyi mpv ilena pá kpa kawulaya kpaɣanəŋ tōo na pá həkō na pá tēe. M'p'ógú pa heela tōm nti tətəgə Susi icatē taa.

¹⁵ M'p'ógú Maatosee lu wulav tē, na í suu kawulaya wontu na pá lii-təyi akpaayala na tē hulūmaa, na kponkponu tōŋ nyəntu capa kuseem na í tema wula ntenuyu. Ilena Susi icatē nyéma wiliti. ¹⁶ M'p'ógú pə hēesa Yuta nyéma lanja ke səsəm na pá nu lelen na pə kusí pa nyūyū. ¹⁷ M'p'ógú wulav tōm nti tē tala paa tetu həgəluyū ŋku, na paa icatē nte tē taa. Ilena Yuta nyéma lanja hulūm katatəlaya na pá lá acima. M'p'ógú səgəntu kpa piitim lempi nyéma na pa taa payale mu Yutaitu.

9

Yuta nyéma lēetuyū

¹ Waatu wei pə tala pa isətu naanūwa na naale nyəŋ Ataa kuyaku naanūwa na tooso nyəŋku wule, isu tetu nyéma ká ŋmakəli Yuta nyéma isu wulav ka suu tō. Ilena pə layasi na Yuta nyéma məli-weye ŋmakəlyū. ² M'p'ógú Yuta nyéma kota paa icatē nte tē taa ké tetu tēna taa, na pá tən na pá yoonaa mpa pa puki pa kuyū tō. Ama Yuta nyéma tōm lapa yəlaa ke səgəntu ke teu. Pa taa nəgəlū ta pəsi na í la-weye pulu. ³ M'p'ógú Maatosee tōm lapa səgəntu ke akewenaa səsaa, na tetu fəŋlaa, na kumatəŋnaa səsaa, na kawulaya taa nyūyū nyéma, na pá sēena Yuta nyéma tōo. ⁴ Mpi tō, Maatosee nyūyū ka kula i təmle taa ké na i hətē yaa na pá tala tetu həgələn tēna taa, na i tōŋ səsəyi tam.

⁵ M'p'ógú Yuta nyéma kūwa pa kolontunaa tənaya səsəm, na pá lana mpa paa caaki-we tōgə isəna pa səlāa tō. ⁶ Pa kūwa yəlaa nasəle na nūnūwa (500) ke Susi icatē taa. ⁷⁻¹⁰ M'p'ógú pa kūwa Yuta nyéma kolontu Hametata pəyalu Haman pəyalaa naanūwa. Pa həla nté Pasanetata, na Taləfən, na Asəpata, na Polata, na Ataliya, na Alitata, na Paamaseta, na Alisayi, na Alitayi, na Fayesata. Ie pa ta kuu pa wənav.

¹¹ M'p'ógú pa heela wulav ke kuyaku ŋku ku mayamaya ke yəlaa isəna pa kūwa Susi icatē taa tō. ¹² Ilena wulav heeli Isətee si: Yəlaa nasəle na nūnūwa (500) ké Yuta nyéma kūwa Susi icatē taa tike, na pə səsəna Haman pəyalaa naanūwa. Isəntə pa kaa lan kuyū ke səsəm ke tetu həgələn lələn taa. Ye n nyuləyi puləpu tōtō, ile n sələmi-m, maa ha-ŋ-wi.

¹³ İlena Isətee si: Hai, ma cə, ma caa ké si í ha Yuta nyéma ke kuyaku ke cele isı sanja na pá pusi Haman pəyalaa naanüwa wei pa küwa mpv tə na tııj.

¹⁴ Mpyúy wulav ha nəɣə na pá kpaali rıpyúy Susi ıcate taa na pá pusi-we na tııj. ¹⁵ Pə fema pa isətv Ataa kuyeej naanüwa na liyiti nyəıku wule, ilena Susi ıcate taa Yuta nyéma kü yəlaa ıımunıyü nunüwa (300). Ama pa ta kuu pa wənav.

¹⁶ Mpyúy tetü həɣələj lələj taa Yuta nyéma kotaa na pá tan pa külaa. Haləna pá kü pa kolontunaa na mpa paa caa-we tə pa taa ké yəlaa iyisi nutoso na naanüwa na kakpası (75000). İle pa wənav ke pa ta kuu. ¹⁷ Pa isətv naanüwa na naale nyəı kuyaku naanüwa na tooso wule ke pə lapa mpv. Pə fema naanüwa na liyiti nyəıku ilena pá lá küleɣe acima kuyaku səsəw. ¹⁸ Ama kuyaku naanüwa na tooso na liyiti taa ké Susi ıcate taa Yuta nyéma ná kotaa na pá kü pa kolontunaa. İlena pá lá naanüwa na kakpası nyəıku ke acima kuyaku səsəıku. ¹⁹ Pə təw ké ye pə tala pa isətv naanüwa na naale nyəı Ataa, kuyaku naanüwa na liyiti nyəıku wule, acaləe səkpəna taa Yuta nyéma lakı acima ké na pá haakı təmayə kücəw.

Acima kvtəsəe

²⁰ Mpyúy Maatosee ıımaa kuyeej ııı ı təm na í tilina Yuta nyéma mpa paa we tetü təna taa tə. Paa pəcəlw pəcəlw nyéma, paa poolııj nyéma. ²¹ Na í sı sı: Paa pənaya ııka í ká təɣə mə isətv naanüwa na naale nyəı Ataa kuyaku naanüwa na liyiti na naanüwa na kakpası wule ke acima. ²² Mpi pə təw tə, kuyeej ııəɣı Yuta nyéma fita pa kolontunaa. Isətv ııı ı taa ké pa lanwakəlle pəsə lanhuləmlə na pa wahala náá pəsı küpantv. Pə təw ké pə wee sı pá təɣə acima ke kuyeej ııı na pá ha pa təma na künyəntunaa ke kücəw. ²³ Mpyúy Yuta nyéma müwa nti Maatosee ıımaawa tə na pá sı sı: Tıı lakı rıpyúy paa pənaya ııka.

²⁴ Ntəna Maatosee təsı-we sı Akakı tı Hametata pəyalı Haman wei ı ké Yuta nyéma kolontu tə ı ka təma ı taa ké sı ı kpiisiyi-tı. Haləna í mayası pəle nte pa yaa sı Pulim tə, na í sına ta küyü kuyaku. ²⁵ Ama Isətee ná wulav, ilena ilé ı ıımaa, na ısayatv nti Haman ka tı ı taa ké Yuta nyéma təw tə, tə məlı ı nyüyü taa. Pə təw ké pa pusa ı na ı pəyalaa na tııj. ²⁶ Pə təw ké pa ha kuyeej ııəɣı pəle mayasüyü hətə sı Pulim. Mpyúy pa keesəna ləetəlı taa təm, na nti tı mayana-we tə. İlena ²⁷ pá sı sı pá na pa piya na Yuta tapəsələj paa təkı acima ke kuyeej ııəɣı paa pənaya ııkaya teitei isı Maatosee süw tə. ²⁸ Pə wee sı tetü təna taa Yuta nyéma təna na pa waalı lıılıj nyéma paa təkı Pulim acima anəɣe tam təw ké, pa kaa səw a təw.

²⁹ Mpyúy Isətee na Yuta tı Maatosee pa tasa ləetəlı naale nyəı ke ıımaav sı pə səsı kancaalaya nyəı ke tııj ke Pulim təm taa. ³⁰ Aselusi tetü həɣələj nunüwa na hiu na naatosompəɣəlaya taa (127), Yuta nyéma ke pa ıımaa ləetələnaa mpe sı pə ha-weɣe alaafəya.

³¹ İlena pa na pa waalı lıılıj nyéma pa təkı Pulim acima anəɣı kuyeej wei Isətee na Maatosee pa sı-we tə. Pa yəɣəta nəhəkətv na wula nna paa wii na pə fəe acima kuyeej ııı tə pə təm.

³² Mpyúy Isətee lapa na Pulim acima pəsı pulı səsəwm. İlena pá ıımaa-təɣı takəlaya taa.

10

Maatosee waasvyv ke Yuta nyéma

¹ Mpyúy wulav Aselusi tı lampuu ke tetünaa mpa pa təna ı təɣaa tə pa yəlaa, haləna pə kpəna tetü nti lım cəwnaa tə. ² Pa keesə Aselusi təma ləna nna a hıləɣı ı tııj na ı pəsüyü tə, na ısəna ı küsa Maatosee nyüyü tə pə təm ke Metii na Pəesı awulaa takəlaya taa. ³ Yuta tı Maatosee ka kəna wulav waalı tı təkpeı. ı paasayana ı Yuta nyéma ke teu ké. İlena pəle pá tıyuna-ı na pa lıyü süw-ı teu.

SOOPU TOM TAKELAYA Kutulutu

Takelaya kanε ka taa kε pa keesayi apalu wei pa yaa si Soopu to i tom. I ka toma teu kε i feina isayatiya. Halena ɔlɔɔv naa to si Iso ha Soopu toɔ i tonte we teu. Mpɔyɔ Iso yelaa na pε mayasi Soopu na pε kpiisi i piya, na i wenav tɛna, na i alaafaya toto. Paa na mpv Soopu ta lo toɔɔ. Ama i cekɛnaa kε si Iso kele pε tɛna pε tu na i laki isɛna i caaki to. Pε waali kε Iso mɛɔna Soopu ke i wenav mpi pu kpiisaa to pε tɛnaya tom naale.

Isɛna pa faya Soopu takelaya to:

Soopu tom to kutulutu, titite 1–2

Soopu na i taapalaa tooso, titite 3–31

Ilihu kuyɔɔtutu, titite 32–37

Iso kuyɔɔtutu, titite 38:1–42:1-6

Kutakatu, titite 42:7-17

Satanɔ mayasvɔv ke Soopu ke tom kancaalaya nyɛm

¹ Apalu nɔɔɔv i ka wenna Wusi tetu taa, na pα yaaki-i si Soopu. Apalu inɔ i feina kawaliya, i tɛɔɔɔ tampana, i nyanɔna Iso, na i cɔlɔɔɔ isayatu. ² Soopu ka lula apalupiya ke naatosompɔɔɔɔɔ kε, na pɛelaa tooso. ³ I wɛna tɛmlɛ nyɛma ke tuutuuma. Yooyoonaa nα we iyisi tooso (3000), naaɔ kɔhalɔɔ ke nasɛle na nunɔwa (500). Kpanasɔ nα we nasɛle na nunɔwa (500), heen ke iyisi naatosompɔɔɔɔɔ (7000). Apalu inɔ i nyɔvɔv ka kɛlɛna kɔlɔvɔv ke ilim tɛlɛle tetu taa.

⁴ Ye i pɔyalaa i keesaa, pa laki acima kε na pα kaasayi tɛma. Pa yaaki pa newaa alv nyɛma tooso, na pα cɔɔki tɛma tɛ na pα tɔki na pα nyɔɔki. ⁵ Ye pa cɔɔ pa tɛna pa tɛ na pα cɔyusi, ɔle Soopu koti i piya na i la-weyɛ nyɔɔɔ toɔ asilima keelɔvɔv kɔtaya. Ku feɔ tanan, ɔlena i kɔli lɔɔ, na i lα paa wei i nyɔvɔv taa kε kɔtaya nka kɔkɔ lusa ka tɛna to. Mpi to, Soopu mayasaya i taa kε si, ntanyɔ i piya tuɔwa Iso na sɔ wakɛlɛna-i si lotu taa. Mpɔyɔ i lakaya tam.

⁶ Mpɔyɔ kuyaku nakɔli isɔtaa yɛlaa*fa* pola Tacaa kin, na Satanɔ we pa hekɔ. ^a i yɔɔɔtaa kε si Iso pɔyalaa. Ama tα tɔwa si isɔtaa yɛlaa. ⁷ Ntɛna Tacaa pɔɔsi-i si: N lɔna le?

Satanɔ si: Ma luwaya si ma cɔɔki tetu. ⁸ Kelɛna Tacaa si: Isɛntɔ n ta lan ma tɛmlɛ tu Soopu ke nav. I feina saala kε atɛ. I feina kawaliya, i tɛɔɔɔ tampana, i nyanɔna-m, na i cɔlɔɔɔ isayatu.

⁹ Mpɔyɔle Satanɔ nɔɔɔ tɛkpav si: Yem toɔ kε Soopu nyanɔna-n? ¹⁰ N kenta i na i yɛlaa na i wenav pa toɔ, na n kooli i kulapɛm ke kupantu. Halena i tɔla huki katatɛlaya ke tetu taa to se. ¹¹ Tɔv, tɔ nin ke Soopu wenav toɔ na n nα. Ye ɔlɛ i ta tuv-n ɔle ma ye le nɔɔɔ.

¹² Mpɔyɔle Tacaa tɛma Satanɔ si: Ma tɔwa Soopu kɔwɛnam ke nyα nin taa. Ama taa tokina i mayamaya kε. ɔlena Satanɔ ye le Tacaa na i tɛɛ.

¹³ Mpɔyɔ kuyaku nakɔli Soopu pɔyalaa, na i pɛelaa, pa we pa taalv tɛ, na pα tɔki na pα nyɔɔki. ¹⁴ ɔle tɛmlɛ tu nɔɔɔv pola Soopu kin ntɛ na i heeli-i si: Tɛ halayana naaɔ ntɛ na kpanasɔ naa tɔki tɛna. ¹⁵ Tɛnayale Sapa nyɛma tii tα toɔ, na pα kɔ tɛmlɛ nyɛma lelɛ, na pα kuu tɔla. Ma tike ma fitina na mα kɔ si ma heeliyi-n.

¹⁶ Tɛmlɛ tu inɔ i nɔɔɔ ta tu tiita atɛ ɔle tɛmlɛ tu lelɔ nα kɔmayale, na i to si: Tev tii heen kalɛkɛɔ na tɛmlɛ nyɛma pa toɔ, na pε kɔ pa tɛna. Ma tike ke pε sɔɔwa na mα kɔ si ma heeliyi-n.

¹⁷ Tɛmlɛ tu inɔ i nɔɔɔ ta tu tiita atɛ, ɔle tɛmlɛ tu lelɔ kɔmayale na i tɔɔ si: Papiloni nmulaa kpekα tooso tii tα toɔ. ɔlena pα kɔ tɛmlɛ nyɛma na layatɛ, na pα kuu yooyoonaa. Mα tike ke pε sɔɔwa na mα kɔ si ma heeliyi-n.

^a 1:6 isɔtaa yɛlaa: Cɛnɛ ɔle tɛ tɛɔɔ nasaala tom Piipilinaa taa nɔɔɔvɔv. ɔlɛ

¹⁸ Təmle tu inɪ ɪ nɔɔ tɔ tu tiita atɛ, ɪlɛ təmle tu lɛlɔ kɔmɔɔlɛ na ɪ heeli Soopu sɪ: Nyá pɔɔlɔ na nyá pɛɛlɔ ka kota pa taalɔ tɛ na pá tɔkɪ na pá nyɔɔkɪ. ¹⁹ ɪlɛna kacuculɔɔ sɔsɔɔ nakɛli ká ma kutuluyɔ nɔkulɔɔsɪ liyiti na tɔɲ, na kú kpɛsɪ na kú takɪ-wɛ na pá sɪ. Ma tike kɛ pɛ sɔɔwa na má kɔɔ sɪ ma heeliyɪ-ɲ.

²⁰ Tɛnɔɔlɛ Soopu kulaa na ɪ cɛli ɪ toko, na ɪ looli ɪ nyuyɔ. Ḿpúyú ɪ hɛnta ɪsɔ kɛ atɛ na ɪ saali ḿpúyú ɪ ɪsɛntɔɔ. ²¹ ɪlɛna ɪ tɔ sɪ:

Kpɛtɛ kɛ ma too lula-m,
na kpɛtɛ tɔtɔɔ maa mɛli tɛtɔ tɛɛ.
Tɔcaa hana, kulɔm inɪ ɪ kpɔɔɔna.
Ḿpú tɔ, maa sɛɛ-ɪ kɛ.

²² Pɛ tɛna mpi pɛ mɔɔana Soopu kɛ ḿpú tɔ, ɪ ta pɛntɛna ɪsɔ kɛ pɛ taa. Pɛ́cɔ ɪ ta yɔɔtɔ-ɪ ɪsɔɔtɔ.

2

Soopu mɔɔsɔyɔ tɔm naalɛ nyɔm

¹ Ḿpúyú kuyakɔ nakɛli ɪsɔtaɔ yɛlɔɔ polɔ Tɔcaa kin tɔtɔ, na Satanɪ wɛ pa hɛkɔ. ² Ntɛna Tɔcaa pɔɔsɪ-ɪ sɪ: N lɪna lɛ?

ɪlɛna Satanɪ cɔ-ɪ sɪ: Ma lɪwɔɔɔ sɪ ma cɔɔkɪ tɛtɔ. ³ Kɛlɛna Tɔcaa sɪ: ɪsɛntɔ n ta lanɲ ma təmle tu Soopu kɛ nav. ɪ fɛina saala kɛ atɛ. ɪ fɛina kawaliya, ɪ tɛɲɔyɪ tampana, ɪ nyɔɲna-m, na ɪ cɔlɔyɪ ɪsɔɔtɔ. ɪlɛna ɪsɔ tɔsa sɪ: Satanɪ nyá yelina na má tó Soopu kɛ wahala kɛ yem. Ama ɪlɛ ɪ kisa kɔwakɛlɛm kɛ tɛsɔɔsɔɔɔ. ⁴ Tɛnɔɔlɛ Satanɪ nɔɔ tɛkpɔɔ sɪ pa tuka ituule sɪ: Pa haa púyú kɛ na kulɛ kú ha. Yulɔ wɛna mpi tɔɔ ɪ kuyɪ na ɪ yana ɪ weesuyɔ. ⁵ Tɔɔ, ɪsɔ tó nin kɛ Soopu tɔnuyɔ na ɪ mɔwa tɔɔ na ɲ na. Yɛ ɪ ta tɔv-ɲ, ɪlɛ ma yɛlɛ nɔɔ.

⁶ Ntɛna Tɔcaa heeli Satanɪ sɪ: Tɔɔ, ma tu Soopu kɛ nyá nin taa. Ama taa tokina ɪ weesuyɔ kɛ.

⁷ Ḿpúyú Satanɪ yɛla Tɔcaa na ɪ tɛɛ. ɪlɛna ɪ tó Soopu kɛ hinɲ ɪsɔɔɔ kɛ pɛ kpɔɔɔ ɪ nyuyɔ na pɛ tii ɪ nɛntaalɔɲ tɔ. ⁸ ɪlɛna Soopu cɔɔɔ tɔlɔma taa, na ɪ hiki tatɔɔ na ɪ kaalɔɔɔna ɪ ti.

⁹ Ḿpúyú Soopu alɔ tɔma-ɪ sɪ: N sɛɛsɔ ɪsɔlɛ sɪ ɲ taa wakɛlɛna ɪsɔ suwɛ? Tɔv-ɪ, na ɲ sɪ na ɲ hɛɛsɪ. ¹⁰ Ntɛna Soopu cɔ-ɪ sɪ: Alɔ nyá, n yɔɔtɔyɪ ḿpú ɪsɔ kpɔɔtɔ suwɛ? Yɛ ɪsɔ ka lakɔɔ-tuyɔ kɔpɔntɔ na tá lanɲ hɛɛwa. ɪ kɔma na ɪ lakɔ-tuyɔ ɪsɔɔtɔ tɛ kisi?

Paa na Soopu wahala inɔyɪ ḿpú tɔ, ɪ ta pɛntɛna ɪsɔ kɛ natɛlɔyɪ ɪ yɔɔtɔɔ taa.

Soopu taapalaa tooso tɔm

¹¹ Soopu ka wɛna taapalaa tooso kɛ. Mpɛyɛlɛ Tɛmanɲ tu ɪlifasɪ, na Suha tu Pilitatɪ, na Naama tu Sofaa. Pa nuwa Soopu wɔsɔsɪ tɔm, ɪlɛna pá polo sɪ pa wiiliyɪ-ɪ na pá cɔɔɔ ɪ kin na pá hɛɛsɪ ɪ lanɲɛ. ¹² Pa loosa Soopu kɛ poolɔɲ na pá wu-ɪ nyɔm. Pa kpɛtɛna-ɪ na pá cɛkɛna-ɪ, ɪlɛna pá tɔli nɔɔsɪ, na pá cɛli pa tokonaa, na pá ɲmɔsɪ pa nyɔɔɲ taa kɛ tɛtɔ. ¹³ ɪlɛna pá cɔɔɔ atɛyɛ ɪlɛm na ahoo kɛ kuyɛɲ naatosompɔɔlɔɔɔ. Pa ta yɔɔtɔɔna-ɪ natɛli kɛ ɪ wɔsɔsɪ nsɪ sɪ katatɔlɔɔ tɔɔ.

SOOPU NA ɪ TAAPALAA TOOSO

(Titite 3–31)

3

Soopu wula

¹⁻² Pɛ waali kɛ Soopu tɔvwa ɪ kuyakɔ kulɔlɔyɔ na wula sɪ:

³ Pɛ hɔsɪ ma kuyakɔ kulɔlɔyɔ,
na ahoo nna pa yɔɔtɔ ma lɔlɔyɔ tɔm tɔ.

⁴ Pá nyɔni-kuyɔ sɛkpɛtuyɔ nyɔɲkɔ.
ɪsɔtaɔ ɪsɔ ɪ taa pɔɔsɪ kɔ tɔm.

Pɛyɛlɛ nyaalɛm napɛli pɛ taa nyaali-kɔ.

⁵ ɪsɔtɔm na atɛtɛlɛ sɛkpɛtuyɔ ɪ pɔɔsɪ kɔ tɔɔ.

Na isəŋmuntuyv kukpɛɛtuyv waasi-kó,
yaa ilim sí na pé yu isu ahoo.

⁶ Ahoo aní á kəli lenna ke səkpetuyv.
Pá taa tasa-yeyɛ kalənav ke isətvnaa, yaa pənaya taa.

⁷ Ahoo aní, á saali kaalvlaya ke tam tɔɔ.

A taa nu laŋholumle kawilitaya nakəli tɔtɔ.

⁸ Tɔwaa mpa pa nyəmə kuyeyɛ ke mpusi təŋsuyv,
na pá kpaasəyi tum səsɔ*fa* pááná tɔ.

Pá təŋsi ahoo anəyi mpusi. ^a (Təlaakəŋ) kəna táá teləsi sɪ tum səsɔ.

⁹ Səkpetuyv í waasi tulvmaluyv tɔɔ,

na ahoo aní á taŋ ilim na á wu.

Pəcó á taa loosi pə nyaaləm.

¹⁰ Mpi tɔ, a ta kayatɪ ma lɔlvuyv,
na saŋa má naaki wahala səsɔ inɛ.

¹¹ Pepe tɔɔ ké ma taa sí na pəcó pá lɔli-m,
yaa ma taa heɛ ma luu waatu?

¹² Pepe tɔɔ ké pə ha-m too,

na í su-m ɪ tɔɔ na má mɔsi-ɪ?

¹³ Isəntɔ tɔ, maa həntaa təpamm ke pəlaav taa,
na má tooki, na má heesəyi.

¹⁴ Ma na awulaa səsaa na tetv nyɔɔŋ nyəma,
mpa pa ŋmaaki tɛɛsɪ səsɔɔnsɪ tɔ,

¹⁵ yaa awulumpiya mpa pa wəna wɔla
na pá suuliyi liyitee ke tɛɛsɪ taa tɔ.

¹⁶ Maa wɛ isu pə həlvuyv
pəyaya na ká ta ná ilim tɔ.

¹⁷ Isayav yeki ɪ isayav ke pəlaav taa.
Tənaya mpa pa kawa katatəlaya tɔ,
pa heesəyi tam tɔɔ.

¹⁸ Saləkatvnaa təna wɛ heesuyv taa ke tənaya.
Paa tasəyi ŋmakəllaa hóla ke nuu.

¹⁹ Səkpəlu na səsɔ pa wɛ kulum ke tənaya.
Pəyele pə ceki yom na ɪ caa.

²⁰ Pepe tɔɔ ké Isə yeki na wahala nyəma naaki ilim?
Na í haaki laŋwakəlle nyəma ke weesuyv?

²¹ Pa taŋa səm, na pələ pu kəŋ.
Na pá pɛəkəyi-wəyi teu isu liyitee.

²² Yulv wei ɪ laŋle ká holuməna
na í ŋmaali sɪ ɪ hika pəlaav?

²³ Wei ɪ mpaav ŋməlaa
na Isə tama-ɪ kotaya tɔ yáá?

²⁴ Ma təŋəyaya nté feesiŋ tisuyv,
na má mələyi pə fɛi tənaya,
isu lom kpenuyv tɔ.

²⁵ Ye ma tó ma taa ke pulvpu səŋəntv pə kəŋ ké.

^a 3:8 tum səsɔ: Piipili yaawa wontuyv kənɛ sɪ (Lefiyatan) na Nasaala taa, yaa

Mpi ma seeki təyɔ ma naaki.
²⁶ Ma ta nyi təpamm yaa alaafəya
 yaa heesuyɔ təm.
 Ama cəɔsɛɛ watəyənə-m.

4

Ilifasi kuyəyətutu

- ¹ Mpyúyú Teməŋ tu Ilifasi təma Soopu si:
- ² N ká pəsɪ na ń kantəli na má
 yəyətənə-ŋ?
 Mpi tɔ, təm we ma taa ké,
 maa pəsəyɪ na má su.
- ³ Nyá sɛyɛsənə yələa payələ.
 Pəyele n nyəmə acamaa ke apalutu səsuyɔ.
- ⁴ Nyá tasayana layatu ke mpa pa caa hotuyɔ tɔ,
 na ń kəsəyɪ mpa səyələ nyəkəa tɔ.
- ⁵ Pə mayana nyá, ɪlənə nyá apalutu
 yəɔləyɪ na ń huɣutiɣi lotu na?
- ⁶ Isu n nyanayana Iso ké na pé waasəyɪ-ŋ?
 Na nyá təntɛ kɔpantɛ náá tɔyɔ-ŋ naani?
- ⁷ Huv nyá taa, too tɔ,
 n nawa pə kpiisa kɔpama, yaa tampaŋa təŋlaa na?
- ⁸ N nyəmə teu təsiyisiyɪ si,
 ye yulɔ hala kutakɛsəm yaa ɪ tuu wahala,
 mpɔ ɪnəyɪ ɪ kəŋ kum.
- ⁹ Iso wosa pə yələa ke heelim na pááná,
 na pé wakəli-we na pé kpiisi-we.
- ¹⁰ Pa holiyɪ ké isu tɔyɔlasɪ,
 na Taca təkəyɪ-we na í pələyɪ pa kela.
- ¹¹ Ye tɔyɔlasɪ í laŋa tɔyənaya si səki ké,
 na si piya náá yá yem.
- ¹² Pə weləta ma ŋkpaŋuyɔ taa
 ké təm ke mukaya tɛɛ
- ¹³ ké ahoo taa ké saa wei toosee asayɛɛ
 kəŋ na tom píi yələa tɔ.
- ¹⁴ Səyɔntu watu pəla-m təyɔluyulɔ,
 na ma tənuyɔ tənə seliyɪ.
- ¹⁵ Heelim fɛta ma ɪsɛntaa na ma
 tənuyɔ tənə lɔli kacəncəmpəyɔlasɪ.
- ¹⁶ Ma naakaya nəyɔlɔ sənɔaa, ma ta nyəmi-ɪ.
 ɪlənə ma nu pɔntu miitiyɪ si:
- ¹⁷ Yulɔ pəsəyɪ na í təŋ tampaŋa ɪsu weye Iso kin?
 Yaa ɪ pəsəyɪ na í weɛ tənəŋ ɪsu ɪ ŋmalɔ na?
- ¹⁸ Ye Iso tá lá naani ké ɪ təmle nyéma,
 na í naaki ɪsətaa tillaa kin ke kawalaya.
- ¹⁹ Kacəŋfana mpa ɪ ŋmana cuyɔ na pa tənəŋ ké tɛtu,
 na ɪ yəkuyɔ fɛi kate ɪsu sonsompee tɔ?
- ²⁰ Iso nanəyɪ-weyɛ ɪsu mulum ke kuyaku kolumuyɔ.

Paa saali tam, nɔɔɔɔɔ u tu paasəɔɔna.

²¹ Pa weesuyu ɲmusi cɛpa.

Uena pá sí pa feina ləmayasɛɛ.

5

¹ Ilifasi si: Soopu ma kapuka na ń ná si

nɔɔɔɔɔ ká cɔ-ɲ?

Isɔtaa tillaa nanɲ nyéma taa awe tɔɔ ké n ká keesəna?

² Ləmayasɛɛ fɛi tu pááná kuyi-i ké.

Uena isəsɛɛmlɛ náá kú kumɛɛɲ.

³ Ma nawa pə lakəna kumɛɛɲ.

Ípɔ́yó ma koola ku tɔ́yaya ke mpusi ké kpakpaa si:

⁴ Nɔɔɔɔɔ í taa waasi ku piya.

Si tɔm í si tənənɲanɲ ke təhɔɔɛ.

⁵ Nyɔɔɔɔɔnaa í tɔɔ kumɛɛɲ kumtu.

Paa na sɔwa kalaa wɛɛ tɔ, pá lɛɛki-ti.

Lanɲaa í kuu ku wɛnɔɔ.

⁶ Kutakɛɛsəm u lukəna atɛ.

Pəyele pə taya tetu tɛɛ ké wahala nyɔɔkəna.

⁷ Ama pə tó yulu ké si í tɔɔ wahala,

isɔ mamacəɔɔlasɔ kulɔyɔɔ isɔtaa tɔ.

⁸ Ye maya Soopu, Isɔ ké maa tɔwa kpɔɔɔyɔ,

na má pɛti-i ma tɔm.

⁹ I kulapəm tɔɔwaya,

yulu kaa pəsi pə cɛkənaɔ,

yaa í nyi pə nyɔyɔ.

¹⁰ Isɔ yekina na tɛv nukɔ

tetu tɔɔ, na tawa nyɔɔki.

¹¹ I kusəyi mpa pə pasaa tɔɔ,

na í heesəyi ləyaya nyéma lanɲ.

¹² I wakələyi mpi acilayatu nyéma sukɔ si pa lakɔ tɔ.

I sənɲəyi pa kulapəm ke pa ninɲ taa.

¹³ I kpaakɔ nyəntaa na pa acilayatu.

Pa kpelikpeka layatu tasɔyɔ u waasəyi pɔɔ.

¹⁴ Ilim na pə isələ ke pa tutiɲi isɔ

səkpɛtɔyɔ wɛɛ,

na pá hakəyi isɔ ahoo yuwa.

¹⁵ Ama Isɔ ná ləsəyi ɔcam ke səm taa,

na í waasəyi-i tɔɲ tu ninɲ taa.

¹⁶ I tɔyi kɔnyəntu taa ké tɛɛɔyɔ,

na í təkəyi isayalataa tənə nɔɔsi.

¹⁷ Wei i ɲkpaɲyɔ Isɔ hənɲ tɔ, i nu leɛɲ ké.

Uɛ taa kisi Tɔɲ tənə tu sɛɛsɔyɔ.

¹⁸ Isɔ lakəna yulu tɔɔ ké hinɲ na í tu-i kɔɔɛ.

Ini i kuyuna na í waasəna i ninɲ.

19 Paa waatu wei ké ɪ yakɪ-ŋ
 wahalanaa na asola taa,
 na ɪsɔyatu natəli tə kaa mayana-ŋ.
 20 ɪ ká waasi-ŋ nyɔɔsi waatu.
 Na í ya-ŋ sɛm nɔɔ taa ké yoo taa.
 21 Paa pa caya nyá acaya pu kenti nyá tɔɔ ké.
 N kaa nyana puluyu wahala waatu.
 22 Nyɔɔsi na wahala pə tɔm ká la-ŋ wonja.
 Pəyele n kaa nyana taale wontu.
 23 Pu kenti nyá tawa ke wakəllaa.
 Paa pɛɛ kulələyɔna, yaa taale wontu.
 24 Alaafəya ká wɛɛna nyá tɔyaya təna taa,
 na kpɛntɛ natəli tə kaa laŋ nyá kalakəŋ taa.
 25 Nyá piya na nyá luluyu nyəma ká huki,
 ɪsu tawa taa nyutu.
 26 N ká kpatəli teu ke təkunɔŋku
 na pə́cɔ́ n̄ suu púyú.
 Teitei ɪsu tɔyɔnaya pukuyu na pə́cɔ́ pá kú tɔ.
 27 Tə pɛɛkaa na tɔ ná mpi tɔyɔle.
 Nyaya pə wɛɛ sɪ n̄ nu-ti na n̄ cəkəna-ti.

6

Soopu kucɔcɔtu

1 Mpuɔule Soopu cɔwa si:
 2 Ye pu wɛ pəsuyu sɪ pá mayasi
 ma wɔsasi na ma wahala tɔɔ,
 3 pu kəla lɔm nɔɔ kanyəŋa ke yuŋ.
 Pə tɔɔ ké pə yɔɔtəyɪ-m yem yem.
 4 Toma təna tu yaya-m nyəma,
 na a sɔtu suu-m.
 Na ɪsɔ sɔyɔntu pu-m.
 5 Kpanaya u wiiki ka tɔyɔnaya kupanɔka kin.
 Pəyele nau u mɔtəyɪ nyutu tətɔyɔle.
 6 Yulu u pəsəyɪ na í tɔyɔ akpofu puluyu.
 Pəyele yate lɔm kuhuluməm səpa yem ké tətɔtɔtɔ.
 7 Mpi pu wɛ maya acaalətu na ma taa kpətəyɔna tɔ,
 mpəyɔle ma tɔyɔnaya*fa*. ^a
 8 Hai, ye ɪsɔ ka mukaya ma kusulumutu
 na í la-m mpi ma tɛɛləyɪ tɔ.
 9 Ye ɪ ka tisaya sɪ í təlɔkɪ-m,
 na í kusɪ ɪ nɪŋ kəkentiŋ ke ma tɔɔ.
 10 Maa paana laŋhulumle,
 na má nyɔ tɔŋ ke wahalanaa pane pa taa.
 Ma ta cəlasi ɪsɔ Nanɔtu kuyɔyɔtutu ke tiili.
 11 Pepe tɔɔ ké maa tɛɛli na má fɛina tɔŋ?
 Yaa má tasa tanuyɪ na ma tomle tama?

^a 6:7 Hepəla taa loonja kane ka nuu wɛ kate.

¹² Ma toma ta ke pəle
yaa nyəḡəlvu kuɣeemvu nyəna.

¹³ Ma feina toŋ nuli,
pécó ma feina wei i ká ya ma nyovu tɔ.

¹⁴ Pə weɛ si konyəntəḡu taapalu i lapɪ-i kupantu ké.
Pə taa kɔɔ na i ló Toma təna tu.

¹⁵ Ama ma taapalaa yɔla ma apalutu
ké isu lɔɔv ŋku ku laa nyɔɔv tɔ.

¹⁶ Waatu wei tɛv tɔmpɛɛ
hooki ilena lɔɔŋ inɪ i su.

¹⁷ Haŋaya kəŋ ilena i nyɔɔ.
Na ilim nyaya ilena lɔɔŋ wuli.

¹⁸ Lukətu puki mpatəntaa ilena pá yele
pa mpaav na pá suv nyutu na pá le na pá saali.

¹⁹ Tema təntaa na Sapa nyéma pa yasəḡi ɪɛ
na pá pɛkəḡi lvm na ɪsələ kuɣeemle.

²⁰ Pa tala lɔɔv, ilena pá yeḡeti-we,
na fele kpa-weḡe pa ɪsələ seɛsvu tɔm.

²¹ Ma taapalaa me i we-m
teitei ké isu lɔɔv ŋku.
I naaki ma wahala na səḡəntu pu-me.

²² Ma ta sələmi-meḡe pulv,
yaa si i ha-m kuhav nakuli.

²³ Yaa i fiti-m kolontunaa nin taa,
yaa i waasi-m ŋmakəllaa nin taa.

²⁴ I seḡesi-m, maa su na má nu.
I huli-m timpi ma wakəlaa tɔ.

²⁵ Yulv nukɪ tampana kuyəḡətu ké na i tisi.
Ama ma taapalaa kalənav náá waasəḡi pulv.

²⁶ I mayasəḡi si i footi ma kuyəḡətu
na i nyəni yem ké naani fei tu má na?

²⁷ Halɪ i tɔɔki tete ké sulav tɔɔ
na i kpeŋəḡəna mə ceu mayamaya na i pɛəḡi.

²⁸ I nyəni-m teu
na i ná, maa looliyi-me.

²⁹ I su, kutakeesəm i taa kɔɔ,
I su, mpi tɔ, ma we ma tampana taa ké.

³⁰ Maa yəḡəḡi ɪsəḡatv,
pəyele kuwakələtu u lukəna ma nəḡə.

7

Soopu kuyəḡətu tɔtɔ

¹ Yulv weɛv ke atɛ cəne weɛ ké isu yoolu.

Iləna i kuyɛɛŋ náá we ɪsu
wei i laki təmlɛ na pá fɛləḡi-i tɔ.

² I we teitei ké isu yom pɛkuvv ɪsotom si i heɛsi,
yaa təmlɛ tu konyəntu taŋvɔv i kufelvɔv tɔ.

³ Mpu inɪ tɔtəḡə ma kpancoou ntɛ wɔsasi ɪsətvnaa.

Ahoo wahala nyəna ke pə cəla-m ma paa tete.

⁴Ye ma həntaa, ma pəəsəyi ma təyi si,
pəlee ké maa kuli?

Ye pə ta fe ləŋ ilɛ

hɔwɛɛ kpai nyəna cəəsəyi-m ké, haləna pə nyaali.

⁵Hin təlasɪ na sonsompee waasa ma tənə.

Ma tənuyɔ yá pəɣələe na lum kpen.

⁶Ma weesuyɔ u laa tɛm,

ɪsu sayata lɔlɔ kponkpoloku.

Ye ku kponkpontuyɔ í tɛma ku tənaya nté.

⁷Hai, Iso taa sɔɔ si ma weesuyɔ ké heelim.

Ma ɪsɛ kaa na kupantu tɔtɔ.

⁸Iso wei ɪ fɛŋiyi ma tɔɔ tɔ,

pə kaasa pəcɔ ɪ kaa tasa-m naɔ.

Maa saali yem na í pɛɛki-m na í wɪ.

⁹Isu ɪsɔŋmuntuyɔ yaakuyɔ na ku saali yem tɔ.

Ípúyú yulɔ tiiki atətələe taa, u tasəyi
kpau.

¹⁰Pécó u mələyi ɪ təyaya taa.

Ilɛ keɛ kaa tasəyi-ɪ nyəm.

¹¹Pə tɔɔ ké ma kaa su.

Ma laakali pəsaa ké.

Pə wɛɛ si má yəɣɔti.

Ma lanle kəla wakələyɔ,

maa huli-tɛɣɛ.

¹²Maya tenku,

yaa ɪ taa tɔm sɔsɔ,

na Iso n fɛŋiyi ma tɔɔ ké mpɔ?

¹³Ye ma tɔma si ma kato ká hɛɛsi ma lanle,

na ma kuhəntuyɔ náá kú ma pááná.

¹⁴Ilɛ n nyaasi-m na toosee asayɛɛ.

N hula-m yaasinaa, na səɣəntɔ sɔsɔəntɔ kpa-m.

¹⁵Hai, ye n ka ləla ma luyɔ tɛɛ, pu kəla-m teu.

Səm lapa-m sana, na taasi tɛm katatələya pənɛ.

¹⁶Pə nu-m, ma kaa tu wɛɛ tam.

Ma weesuyɔ ta ke pulɔ, yele-m təhɛɛ.

¹⁷Yulɔ ké we na n tɔyɔna-ɪ mpɔ pə taka?

Na n kɛŋna-ɪ mpɔ suwe?

¹⁸N cɔɔki ɪ tɔɔ ké paa tanan ŋku.

Na n mayasəyi-ɪ paa waatu wei?

¹⁹Pəlee ké n ká kusɪ nyá ɪsələ ke ma tɔɔ?

Na ma tu lipu ntayaməte mayamaya?

²⁰Yələa tɔɔ cɔlɔ,

ye ma pəntaa weye ma wakələna-ŋ?

Pepe tɔɔ ké n siyisina ma tɔɔ ké nyá nyəmá?

Na má pəsi-ŋ ɪsu səɣəla?

²¹Pepe tɔɔ ké n kaa yele ma ɪsayatu tɔm?

Na n tɛɛ ma kupəntuyɔ tɔɔ?

Pə taɣa pulɔ,
maa həntɪ nɔɔnɔ kɛ tɛtɔ taa.
N ká pɛɛkɪ-m n kaa na-m.

8

Pilita kuyəɣətɔtɔ

- ¹ Ḿpúyú Suha tɔ Pilita tɔma Soopu sɪ:
² Pəlee kɛ n ká hɛɛsɪ nyá yəɣɔtaɣa ŋkɛ?
 Nyá kuyəɣətɔtɔ ká wɛɛ ɪsu heelim səsɔɔm na?
³ Ha, n tɛŋ nyá taa sɪ
 ɪsɔ Toma tɔna tɔ kɛɛkɪ siɣisuyɔ yaa tampana kɛ?
⁴ Ye nyá piya wakəlɔna ɪsɔ,
 ɪ fɛlɔɣɪ-səɣɪ sɪ ɪsɔɣatɔ kɛ.
⁵ Ama ye nyaa kɛɛsɔna ɪsɔ tɔɔ
 na n tɛkəɣɪ Toma tɔna tɔ kɛ nɪŋ,
⁶ ye n sɛɛsa ɪsɔlɛ na n tɛŋəɣɪ tampana,
 ɪsɔ paasəɣəna-ŋ kɛ na ɪ ha-ŋ
 tɔcayalɛ nte tɔ mɔna-ŋ tɔ.
⁷ Halɪ nyá wɛnɔv nɔɔnɔ nyəm ká
 kəlɪ kancaalaya nyəm kɛ tɔɔv.
⁸ Pɔɔsɪ lɔŋ nyəma,
 na n tɔkɪ pɛlɛ pa caanaa layatɔ tasuyɔ.
⁹ Mpi tɔ, tɛtɛ tɛtɛ kɛ pə lɔla tá,
 tɔ ta nyɪ pulɔ.
 Ta weesuyɔ u laa tɛɛv kɛ cənɛɣɛ ɪsu ɪsotom.
¹⁰ Ama pɛlɛ paa tasa-ŋ layatɔ
 kɛ timpi timpi pa nyəmá tɔ.
¹¹ Mɔlɔɣɔ*fa* u səŋəɣɪ timpi lɔm fɛɪ tɔ.
 Pəyɛlɛ səsəncaŋa u hatələɣəna nikaya. ^a cənɛ.
¹² Lɔm ɪ nyɔɔwa ka wɔlɔɣɪ kɛ,
 na pá ta tu setəta-kɛ sɪ, pá lana pulɔ.
¹³ Ḿpúyú ɪsɔ tɔɔ sɔɔlaa tɛɛsəɣəna,
 na ɪ kisilaa tɛɛluyɔ náa saaləɣɪ yem.
¹⁴ Pa naani cɛkɪ kɛ ɪsu kpronkpontu,
 na pa nyuyɔ tətɔlɛ náa wɛ ɪsu acayanyatuyɔ.
¹⁵ Ye pa nyəka pa tɛɛsɪ tɔɔ sɪ lɛŋliyi kɛ.
 Pa nyɔkələɣəna-səɣɪ teu ɪlɛna sí yɔkɪ.
¹⁶ Pa wɛɛ kɛ ɪsu tɔɣɔ səŋuyɔ
 ɪlim taa kɛ teu,
 na cəlɔm tɔɔ kɔ taa
 na kɔ tiikasɪ kɛ haləm tɔna tɔ.
¹⁷ Kɔ kan kɔ lila kɛ na á lɛɣɛtəna pɛɛ huɣule,
 na á hikiyi nikaya kɛ kɔkpaməŋ hɛkɔ.
¹⁸ Ama ye pa kpɛsa-kuyɔ kɔ lonte taa,
 ɪlɛ tɔna nyəma kpɛɛsɪ sɪ mɛɛ pa taa naakɪ-kɔ.

^a 8:11 Mɔlɔɣɔ: Pɛlɛ pa tɛ mɔlɔɣɔ yaa pa tɛ səsəncaasɪ kɛ pa kɛɛsəɣɪ

¹⁹ Yulv isu mpu tənaya nté.
Kufalv ká kuləna i lonte taa.

²⁰ Iso u ləəkɪ tampana tənɪv,
pəyele i kaa səna isayalatv.

²¹ Iso tən i ye le na n won,
na n kpaləsəna lanɪhulvmlɛ.

²² Ama nyá kolontunaa ká təɣəna fɛɛɛ,
na pə yəkɪ asayaa tɛɛsɪ.

9

Soopu nyəntv

¹ Ḿpúyú Soopu cəwa sɪ:

² Pəpətv fɛɪ lelen,
ma nyəmə teu sɪ ḿpúyú pə wɛɛ.
Isənaya yulv ká la na i wɛɛ Iso ké teu?

³ Ye n caakɪ-i na yoo, i pəəsɪ-ɪ təmnaa iyaya.
Ama n kaa cə paa kulvɪv.

⁴ I ké tən taa tən tv ké,
na ləmayasɛ tən tv.
Nəɣlv kaa kpaasɪ i təɣɪ i tə, na pəntv lu təsoolii.

⁵ I layasəɣɪ pəóɪ ké lona ké,
pəóɪ u nyəɪ.
Na i pəsəɣɪ-i kɛntələsɪ na pááná.

⁶ I ciyitiyɪ tɛtv ké
hatoo tə kite tɛɛ, na tə akelenaa seliyɪ.

⁷ Ye i yəɣətəna ilim pu lukɪ.
I taaləɣɪ isətvɪnɪasɪ tə ké.

⁸ I tike i hətəɣəna isətvɪv
na i tən tənku hola tə.

⁹ Na i la isətvɪnɪasɪ nsi tə yaakɪ sɪ,
isətv i sɪ na má təɣə təyaya tə,
na haya na kpaca na yulv.
Na kantuyv na kv piya na lensɪ tətə*fa*. ^a nsi Ləkpə nyəma nyəmə tə.

¹⁰ I kulapəm kɛ səsəəm ké pə fɛɪ cəkənav,
pəcə i piti təma fɛɪ kalvɪv.

¹¹ Paa i tɛɛna ma cəlv ma kaa na-i,
pəcə ma kaa nyɪ i tɛɛv.

¹² Ye ɪnɪ i kpayana aweyele lɛɛkəlv?
Yaa awe ká tən sɪ: Kai?

¹³ Ye Iso mv pááná a həəsəlv fɛɪ.
Pə kɛɪna tənku taa təɣlvɪv səsəv
Lahapɪ*fa* na kv waalɪ nyəma tənaya,
na pá həntəɣɪ-i atɛ. ^a

¹⁴ Na təm ntiyɪ maa

^a **9:9** Isətvɪnɪasɪ sənɛ sɪ nyəm wɛ katɛ, pə tə ké tə tɔwa i təm. ^a **9:13** Lahapɪ: Ləntaa nyəma mɪla taa ké pa yəɣətəɣɪ coco ɪnɛ

cɔ-ɪ yaasi ɪnɛ ɪ taa?

¹⁵ Paa maa tu wɛna tampana, maa cɔɔki.
Pɛɛɛ kɛ pə wɛɛ sɪ má səlɛmɪ ma hʊvɛnɪv.

¹⁶ Paa ma yaa-ɪ kɛ na í cɔ-m,
ma ta sa sɪ ɪ nuwa ma nɔɔɔ.

¹⁷ ɪ heelim sɔsɔɔm pɛta-m atɛ,
na í fetili-m hin hin kɛ yem.

¹⁸ ɪ wakələyɪ ma lanlɛ kɛ.
ɪ yeki-m sɪ má feesi.

¹⁹ Ye ton kɛ ma tɛɛləyɪ,
ɪsɔ kɛɛ ton tv.
Yaa ma caa ma hólí ma tampana,
awe ká tu ha-m-yɛ?

²⁰ Paa maa wɛɛna tampana,
ma nɔɔɔ ká kɔna ma tɔm.
Yaa ma tewa teu, ɲkɛ kaa kɔna-tɪ.

²¹ ɪɛ ma tu tewa teu na?
Ma mayamaya ma ta nyɪ.
Ma weesuyɪ lu-m sɔɲ kɛ.

²² Pə tənə pə wɛ-m teitei kɛ.
Pə taya pulv,

ɪsɔ kuyɪ yulɔpan na ɪsayav kɛ.

²³ Wahala í kɔma kpakpaa, na í kú telaa,
ɪsɔ ná wonjiyi pa lanwakəlle tənaya.

²⁴ ɪsɔ tɔna tetv kɛ ɪsayav nin taa.
ɪɛna í takɪ hʊvləa ɪsɛntɔɔ.
Ye pə taya ɪnɪ awe ká lana mpv?

²⁵ Ma pusɪ tɛɛkɪ lɛvɛv kɛ ɪsu selu.
Sɪ mʊka yem kɛ, ma ta nu lɛɛɲ.

²⁶ Sɪ tɛɛwaya tɛluɪ, ɪsu səsəncaasɪ kpulɔyɔ,
yaa ɪsu hɛkəɛ tiluyuu ɪ tɔɲɔnaya waalɪ tɔ.

²⁷ Ye ma tó ma taa sɪ maa sɔɔ
ma taa pááná tɔɔ, na má yele
lanwakəlle na ma ɪsɛntaa hɛtɪ,

²⁸ ɪɛ ma lanlɛ cɛkəna ma wahala tənaya.
Ma nyəamá teu sɪ, ɪsɔ kaa ha-m tampana.

²⁹ Ma tɔm ká sənə.
ɪɛ pepe tɔɔ kɛ maa nɔkɪ na má caalɪ ma tɪ?

³⁰ Paa maa sɔna kpələkpam, na má kilisina tɛv lum.

³¹ ɪ tayanəyɪ-m afəla taa kɛ pɛtɔyɔv kɛ,
na ma wontu mayamaya pəsi-m kʊsəɲtɔv pulɔpv.

³² ɪsɔ tá kɛ yulv ɪsu má sɪ ɪ ká cɔ-m,
yaa má yaa-ɪ nɔnɔɔɔ.

³³ Nɔɲɔlv fɛɪ sɪ ɪ ká suv má na-ɪ
tá hɛkv taa, na í loli-tv.

³⁴ ɪsɔ su kpátúyó ɲku n makəna-m tɔ,
na nyá sɔɲɔntv hɛɛsɪ-m cɔɔsɔyɔ.

³⁵ Ụle maa yọgọtana-η ma kaa nyá.
Ama pə taya mpoyulo.
Maa pəsəyi pulu.

10

Soopu kuyagotutu toto

- ¹ Soopu si: Weesuyu lu-m səη ké.
Maa wii ma ti təm.
Ma lanle kəla wakəlyu, ma kaa tasa sum.
- ² Iso, maa heeli-η si, taa ku ma təm.
Ama heeli-m mpi pə tɔɔ n yookina-m tɔ.
- ³ Pə we-η teu si n ɲmakəli
má wei n ɲmawa tɔ,
na n yele na pə lana asayaa na?
- ⁴ Anɪ n naaki na pə kəli yəlaa,
na n mayasəyi na pə kələyi-we.
- ⁵ Iso nyá weesuyu topila isu yulu nyəŋku ké?
Yaa nyá pusi tɛɛki isu yulu pəyaya nyənsi?
- ⁶ Pepe tɔɔ ké n pɛɛkəyi ma tasəkəle
na n feniyi si n kuli ma isayatu tɔɔ?
- ⁷ Anɪ n nyəmə si ma ta wakəli,
pəcó nɔyulu kaa ya-m nyá nin taa.
- ⁸ Nyá nin ɲmana ma təna,
na n caa si n wakələyi-m.
- ⁹ Iso tɔɔsi si, nyá ɲmana-m, isu cuyu.
Ụle n ká tayanɪ-m yəkuyu na má pəsi mɔsuyu na?
- ¹⁰ Nyá ɲmayana-m ma too taa,
isu naaləm kiikuyu fulaya taa tɔ.
- ¹¹ Nyá lapəna-m mɔwa na hola,
na n waasi pə tɔɔ ké nantu, na n suu-m tonyu.
- ¹² Ụlena n la-m pɛɛɛɛ,
na n ha-m weesuyu na n feniyi ku tɔɔ.
- ¹³ Ama ma nyəmə nyá ləmayasɛɛ wena
n ka ɲmesa nyá lotu taa tɔ.
- ¹⁴ N feniyi ké si, ye n nawa ma wakəlaa
ile n kisi-m suulu hólúyú.
- ¹⁵ Ye ma wakələna-η ma lepaya,
paa ma təm tewa, nyuyu kama mpyúyú.
Na wahala nu-m na fɛɛɛ kuyu-m.
- ¹⁶ Ye ma kusa nyuyu ile n tu ma waali,
isu tɔyolaya, na n kuləyi ma tɔɔ na piti təma.
- ¹⁷ Na n kəŋna-m aseeta nyəma
mpa paa caaki-m tɔ, na nyá pááná sɔəsəyi ma tɔɔ.
Na n kpɛtələyi-m na wahalanaa.
- ¹⁸ Pepe tɔɔ ké Iso ləsa-m ma too lotu taa?
Isəntə maa səpa nɔyulu ta na-m.
- ¹⁹ Paa tɛɛna pəlaav taa ké kpakpaa,

na pə wɛɛ ɪsu pa ta lɔlɪ-m.

²⁰ Ma weesuɣu kuyɛɛŋ kaasa-m pə́cɔ́ tike ntɔ.

Uɛ ɪsɔ, yele-m mpɔ na má
yɔɔlɔna wɛɛ pə́cɔ́ wei ɪ kaasa-m tɔ.

²¹ Uɛna pə́cɔ́ má polo atɛtɛɛ taa.

Ma kaa tasa mɛɔɣu kɛ cənɛ.

Tɛtu ntɪ tɔ taa ké sɛkpɛtuɣu anaam wɛɛ.

²² Sɛkpɛtuɣu tɛtu wɛɛ ké ɪsu ahoo.

Isotom sɔsɔɔm ké, pulɔ ta tɔŋ.

Uɛna nyaalɛm náá wɛɛ ɪsu pə yukuyu tɔ.

11

Sofaa nyəntu

¹ Ḿpúyú Naama tu Sofaa cɔwa Soopu sɪ:

² Nyá yɔɔɔɔɔa kɛkɛkɛ tɔɔ, pə wɛɛ sɪ má cɔ.

Pə taya yɔɔɔɔɔa nyəm kɛ yulɔ tɔm teekina.

³ Nyá nɔɔlɛɛŋ u təkəɣɪ yɔlaa nɔɔsɪ.

N kaa pəsɪ n wonɔ nɔɔɔɔɔ na pá tá tu-ŋ fɛɛɛɛ.

⁴ Halɪ n tu yɔɔɔɔa sɪ nyá tɔm tewa,

sɪ n ta wakɔlɔna ɪsɔ.

⁵ Hai, ye ɪsu ɪsɔ ka kulayaa

nɔɔɔ na í tu yɔɔɔɔɔ.

⁶ Halɪ ɪ ka hula-ŋ ɪ nyəmtu tete.

Tə tɛɛ yulɔ layatu tɔɔ.

Tənaya n ka nawaa sɪ ɪsɔ u

pɔɔsɔɣɪ nyá ɪsayatu tɔna tɔɔ.

⁷ N pəsɔɣɪ na n mayasɪ ɪsɔ lotu taa tɔm

na n cɛkɔna Toma tɔna tu ɪnɪ ɪ sɔsɔɔntu na?

⁸ Tə kɔla ɪsɔtɔntu kɛ kɔŋkɔlɔmɔŋ.

Yulɔ kaa keesi tɔ tənaya,

tə tɛɛ atɛtɛɛ kɛ lumaŋ.

Yulɔ kaa cɛkɔna tɔ tɔm kɛ sɔsɔm.

⁹ ɪsɔ sɔsɔɔntu ntɪ tɔ kɔla tɛtu

kɛ tɔɔɔ, na tɔ kɔlɪ tɛŋku ké wanɔ.

¹⁰ Ye ɪsɔ kpa tasəkɔɛ tu

yaa ɪ yaa-ɪ nɔnɔɔɔ, awe kpɛsiyina?

¹¹ Pə taya pulɔ, ɪsɔ nyəma yulɔyemnaa ké.

Pəyele pə fɛɪ-ɪ katɛ sɪ í ná pa kawalaya.

¹² Mpi ləmayasɛɛ fɛɪ tu ká hiiki layatu tɔ,

taale kpanaya lula tɔyaya nyəŋka.

¹³ Ama pə kaasɔɣu Soopu nyá tɔ,

kɛɛsɔna ɪsɔ tɔɔ, na n tɛɣɛ-ɪ nɪŋ.

¹⁴ Hatɔlɔna mpi pə ta siyisi tɔ.

Taa yele na ɪsayatu wɛɛ nyá tɔyaya taa.

¹⁵ Waatu ɪnɔɣɪ n ká tɔŋ na n kusa nyuɣu.

Pulɔpu kaa kɛɛ-ŋ, yaa pə la-ŋ sɔɔntu.

¹⁶ Uɛna n sɔɔ nyá wahala tɔɔ, ɪsu lom kpemna.

17 Waatu inəyi nyá weesuɣu kuyeeɲ
ká wɛɛ təcəiɛi, ɪsu ilim sikuyu.
Na nyá səkpɛtɔyɔ cé ɪsu pə nyaalɔyɔ tɔ.
18 ɪlena ń cayana nyá ti na ń tɛɛlɔyi tɔtɔ.
N kaa wɛɛna fɛɛɛ natəli, na ń tooki teu.
19 Nɔɣɔlɔ kaa wakəli nyá tom.
Halɪ yəlaa paɣalɛ ká pɛɛki si ń sənə-wɛ.
20 Ama asayaa ɪsɛ ká nyəɲ ké.
Pa heesɔyɔ ká si tənaya, na pá taɲa səm tike.

12

Soopu nyəntu

1 Mpuɣulɛ Soopu cɔwa si:
2 Pɔwɛ! Ama í wɛna yulɔ ləmayasɛɛ yoo!
Mə səm waali, a kaa tasa wɛɛv.
3 Má mayamaya ma wɛna nyəmtu kɛ
ńpɔyɔ ɪsu mɛ, í tá tɛɛ-m.
Paa awe ná pəsəyi na í yɔɣɔti ɪsu mɛ.
4 Ma pəsə yulɔ wei ɪ taapalaa paakəna tɔɣɔ.
Pəyele ma yaakəna ɪsɔ si í cɔ-m.
Ma siyisaa ké ma fɛi kawalaya.
5 Mɛ mpa pə cayanaa tɔ, mə footiɣi wahala tu ké.
Mɔpɔyɔ pá tusiɣi wei ɪ cɛɲlɔyi tɔ.
6 Nmɪlaa na ɪsɔ pááná kpasəlaa,
cayana pa tɔyi pa tɛɛsi taa ké.
Mɛ pa ton nté pa ɪsɔ.
7-8 Pɔɔsi sumasi na tɔla na
tiina a ká sɛɣɛsi-ɲ,
na tɛtɔ hɔli-ɲ tɔtɔ.
9 Kɔɲmanɲmam mpi pə ta nyəna si,
Tacaa niɲ lapəna pə tənə?
10 ɪni ɪ təkəna ɪ kulapəm tənə weesuɣu,
na yəlaa tənə feesiɲ kɛ ɪ niɲ taa.
11 ɪsu ɲkpaɲɔyɔ nukɔyɔ təm kuyɔɣɔtɔtɔ tɔ,
ńpɔyɔ nɔɣɔ ná nukɪ tɔɣənaya lelenɲ.
12 Akpatəlaa na mpa pa puɪ tɔɔwa tɔ,
pa wɛna ləmayasɛɛ na nyəm ké.
13 Ama Tacaa kɛɛ ləmayasɛɛ na nyəm mayamaya tu,
na layatɔ tasulɔ na ton tu.
14 Ye ɪ yəka mpi, nɔɣɔlɔ kaa ɲmá,
ye ɪ təkə wei, nɔɣɔlɔ kaa tulɪ-ɪ.
15 Ye ɪ kpa tɛv, ɪɛ wɔlaya wɔli.
ɪ tula-kv, ɪɛ lvm wakəli tɛtɔ.
16 ɪ wɛna toma ké na í nyəmá a lapənav,
na í təkə letaa na mpa pa tolisiɣi lɛlaa tɔ.
17 ɪ yeki na pá kuuki tɛtɔ nyɔyɔ nyəma, na pá tɛɛkəna.
ɪ wakəlɔyi huɔlaa ləmayasɛɛ.

18 Na í cekí kühákum mpi awulaa ka
haka yelaa tɔ, na í həkəyi pa mayamaya.

19 I yeki na pá kuuki kətəlaa,
na í pəsəyi tɔntɔnaa mpa pə cayaana
teu tɔyɔ kpɛntəlasɪ.

20 I təkəyi nɔɔlɛlɛn nyɔma nɔɔsɪ,
na í kuyi akpatəlaa ləmayasɛɛ.

21 I yeki na pá footiyi səsaa,
na í yəkəyi ɲmakəlla tɔn.

22 I cekí pa səkpetuyɔ anaam ké,
na í kɔna nyaaləm ke atətəle səkpetuyɔ taa.

23 I yeki ké na piitimnaa huki,
ɪlɛna í wakəlɪ-wɛ na í yasɪ-wɛyɛ poolun,
ɪlɛna í kpiisi-wɛ.

24 I kuyi pa nyuyɔ nyɔma layatu,
na pá cɔɔkɪ yem ké nyutu taa,
pa fɛina tɔpote.

25 Pa həkəyi yem ké səkpetuyɔ tɛɛ,
nyaaləm fɛi, na pá cɛɲləyi yem ɪsu
mpa sɔlɔm kɔwa tɔ.

13

Soopu nyəntv tətə

1 Mpuuyɔle Soopu tasaa sɪ: Ma tɛma nti
ma yɔyɔtəyi tɔyɔ nuu
na ma ɲkpaɲuyɔ, na má na-tɪ na ma ɪsəpəle,
na má cɛkəna-tɪ.

2 Ma mayamaya ma nyəma nti
mə nyəma mpɔ tɔyɔ, mə tá tɛɛ-m.

3 Ama Toma tɛna tɔ ɪsɔ ké ma yɔyɔtəyɔna
na má hɔləyi-ɪ ma kɔnyɔɲ.

4 Mə ké acɛsaacɛsaa fɛtaa ké,
pəpətu tike ke í mayasəyi.

5 Ye í ka suma, í ka nəyəsəna
ləmayasɛɛ nyɔma nté.

6 I ke ɲkpaɲɲ na í nu
má kɔnyɔwiina na ma kuyɔyɔtutu.

7 Kaloolaya na tɔm kɔkɛkɛɛtu
kɛ í ká sɛɛna ɪsɔ tɔɔ?

8 ɪsɔ tɔɔ ké mə caaki sɪ í sɛɛna?

9 Na ye ɪ fɛɲa-mɛ ɪ ká sa-mɛ?
ɪsɔ tá ké yɔlɔ sɪ pa puɲusiɲi-ɪ.

10 Ye mukaya tɛɛ ké í
sɛɛkəna ɪ tɔɔ, ɪsu ɪ kaləna-mɛ.

11 I sɔsɔɔntu ɪ tilisiyi mə pɔntu na
ɪ tɔm kpa-mɛyɛ sɔyɔntu sɔsɔɔntu?

12 Mə kuyɔyɔtutu wɛ ké ɪsu tɔlɔma.
Na mə kumayasətu náá wɛɛ ɪsu cuyɔ.

13 I su, ɪ ye le na ma yɔyɔtɪ,

ye ma tu temna nti ntəyələ.

¹⁴ Ma səəlb puwəya si ye mpi mpi.

Paa ma weesuɣu luwa.

¹⁵ Iso í nəkaa i ku-m, ma ta taŋ pulu.

Ama ma təntə teu nyuləyɔ kɛ maa ləsi.

¹⁶ Ye pə tu lapa mpɔ pə waasa-m kɛ.

Mpi tɔ, isayav u kpətəyənə Iso.

¹⁷ Tɔv, í ke ŋkpaŋŋ kɛ teu

na í nu ma kuyəyətutɔ.

¹⁸ Ma səəlb puwa si ma ləsəyɔ ma ti nyuləyɔ.

Ma nyəmə si ma təm tena.

¹⁹ Ye nəyɔlb caa si i huuna-m,

ɪlɛ ma su na má sí.

²⁰ Hai, ma Iso,

yaasinaa naalɛ tike kɛ ma caa ń la-m,

na nyá kin səŋuɣu í taa la-m katɛ.

²¹ Kusɔ nyá nin kɛ ma tɔɔ,

nyá səyɔntɔ í taa la-m katatəlaya.

²² ɪlɛna ń pəsɔ-m na má cɔ-ŋ,

yaa má yəyɔti na nyaa cɔ-m.

²³ Isayətunaa isənəya ma lapa?

Huli-m ma təpəntələ.

²⁴ Pepe tɔɔ kɛ nyá isəntaa tá hətəna-m,

na ń nyənəyɔ-m isɔ nyá kolontu?

²⁵ Anɔ ma wɛ kɛ isɔ kaawulaya,

yaa nyuliya ŋka heelim kpakəyɔ tɔ,

na ń tɔyənəyɔ-m?

²⁶ Pə taya pulu, n ŋmaaki ma təm isayətu

na ń fɛləyɔ-m ma pəcaatu kɔpəntəŋ suwe?

²⁷ N tɔ-m nkeyelee suwe,

na ń fɛŋiyɔ ma kolapələ?

Na ń ŋmaaki ma nɔntaaləŋ wei

ma fɛla kanyənə taa tɔyɔ takəlaya taa.

²⁸ Na ma tənuyɔ náá tasəyɔ isɔ taav,

yaa isɔ ŋkpam muukuyɔ wontu kɔsusuutu tɔ.

14

Soopu nyəntɔ tətɔ

¹ Yulɔ pəyaya weesuɣu wɛ kɛ tətɔpi,

na kú na cɔsɛɛ kɛ kutamsa.

² ɪlukɔ kɛ isɔ tɔyɔ hətóyɔ na í lontili,

na í mukɔ kpakpaa isɔ isotom.

³ Iso nn kɔsəyɔ isələ kɛ ma tɔɔ.

Pəyele ń yaaki-m huulɛ.

⁴ Wulee nəyɔlb ləsa kɔpam kɛ isayam taa?

Puntɔ fɛɪ.

⁵ Anɔ Iso tɛma yulɔ isətunaa kɛ kaləyɔ

na í su i kuyɛɛŋ.

Iso n tɛma yulɔ weesuɣu tənaya kɛ puw i kaa ŋmaa ka tɔɔ.

⁶ Pə tɔɔ tɔ, kusi nyá isəle ke yulu tɔɔ na í hɛɛsi,
na í lanje tu hulɔmi, isɔ apaa tɔ ke taanaya.

⁷ Tuɣu wɛna tɛɛlɔɣu ké, ye pa seta-ku,
ku nɛɣɛti na kú hɛlɔɣi pilinasi kɔfasɔ.

⁸ Paa ku lila kpatəla tɛtɔ taa, na ku kite sí.

⁹ Ye ku nuwa lɔmɔɣa tan ku
tayanɔɣi nɛɣɛtɔɣu ké na
kú hɛli pilinasi kɔfasɔ isɔ tiika.

¹⁰ Ama yulu səki ké, na í toma su tənaya.

Ye í tisa feesuɣu, í wɛ le tɔtɔ?

¹¹ Tenku lɔm pəsəɣi na pé pasa,
na pusi nyəm náá nyɔɔ na sí wɔli.

¹² Mpɔ tɔtɔɣɔ yulu ká hɛnti, í kaa tasa kulɔɣu.
Í kaa tasa fem na pécó isɔtɔnɔɣu mɔki.

Í kaa kuləna í tom tɔɔ.

¹³ Ye Isɔ ka tisaya,

í ka ɲmɛsa-m atɛtɛle taa,
na í takɔ ma tɔɔ, haləna í kú í pááná.

Iləna í su-m saa wei í ká tayanɔ-m kupantu lapu tɔ.

¹⁴ Ye isɔ yulu ka səkaya na í tayanɔ
fem maa wɛ tanɔɣu taa ké ma tɔmlɛ kuyɛɛɲ tənə.
Haləna kuyaku ɲku í ká tayanɔ-m kusɔɣu tɔ.

¹⁵ Ilɛ waatu wei Isɔ kuɲmanɲmam má,
ma tɔm ká nyuli-í na í yaa-m tɔ ma kaa cɔ.

¹⁶ Ama sanja ilɛ,

Isɔ isəle kaa wɛɛ má ma tɔɔ,
na í kaləɣi ma nɔɔhɛɛ.

¹⁷ Í suuwa ma isayatu ke huluyɔ nakɔli ku taa ké,
na í taali ma kawalaya tɔɔ təkɔam.

¹⁸ Ama isɔ pɔ́ɔ́ɲ yɔkɔɣu
na pé layasəɣi kukɔaməɲ ke lona,

¹⁹ na lɔm náá niisiyi pələ,
na tɛv náá kuuki tɛtɔ tɔ.

Mpɔ́ɔ́ɲ n wakəlɔɣi yulu tɛɛlɔɣu.

²⁰ N tii yulu tɔɔ ké na ɲ wakəli í isɛntaa,
na ɲ tɔɣɔni-í na í tɛɛ na pé saali.

²¹ Paa yulu piya nyɔɣu kulaa
yaa pə tɔ-səɣi fɛɛle yulu u naaki pulu.

²² Mpi pə tɔm yulu nukəna tɔɣɔle
í mayamaya í tɔnɔɣu wɔsasi na í lanwakəlle.

15

Ilifasi nyəntɔ tɔtɔ

¹ Mpɔ́ɔ́ɲ Tɛman tɔ Ilifasi cɔwa Soopu sɔ:

² Yulu ləmayasɛɛ tɔ isɔ nyá taka,
kaa yɔɣɔtəɣi tɔm kpai nyəntɔ,
yaa í hən í təɣi yem ké mpɔ.

³ Nyá kaluyu we kpete ké,
pə taa fei kawaaya.

⁴ Iso nyamnav mayamaya
na ɪ seɛv kite ke n wakələyi yoo!

⁵ Nyá isayatu tɔm ke nyá nəɣo yəɣətəyi.
Pəyele acilayatu nyéma kuyəɣətutu ke n kpayaa.

⁶ Nyá nəɣo hüləɣəna nyá isayatu.
Nyá ntompee kuyuna nyá tɔm pə taya má.

⁷ Nyaya pə taaləna lɔluyu na?
Yaa n laala pulasi ke ilim nav?

⁸ N nuwa Iso layatu tasuyu,
na ń hii layatu ke nyá tike na?

⁹ N ta tee-tuyu nyəm,
pécó n ta cekəna pulu
na pə we-tuyu səkpetyu.

¹⁰ Ta taa cəne we nyɔnhulɔməŋ nyéma,
na akpatəlaa mpa pa tee nyá caa ke səsəntu tɔ.

¹¹ N nyənəyi yem ké Iso laŋheesəle tɔm
nti ɪ teləsəyi-ŋ təpamm na tá nəəsɪ təɣo?

¹² Pepe tɔɔ ké nyá pááná huuki mpu,
na ń cüləyi-tuyu ɪse?

¹³ Iso ké n muɔna pááná,
na ń yəɣətəyi tɔmnaa mpe?

¹⁴ Yulu u pəsəyi na í weɛ
tənaŋŋ yaa í siyisa teu ke Iso.

¹⁵ Paa isətaa tillaa mayamaya Iso feina-weye naani.
Pəyele isətənyu fei tənaŋŋ.

¹⁶ Kacanfana yulu isayav na acaaluyu
ŋku ku maləna isayatu ɪu lɔm nyəɔv tɔ?

¹⁷ Tɔv, Soopu ke ŋkpaŋŋ na má seɣesi-ŋ
na má keesi-ŋ nti ma nawa tɔ.

¹⁸ Nti ləmayasɛɛ nyéma nuwa
pa caanaa kin na pá húlí tɔ.

¹⁹ Pa tike ke Iso ka hawa tetu,
kpai tu nəɣɔlv ɪ ta siti pa hekɔ.

²⁰ Isayav we isənyəŋle taa ké
ɪ weesuyu pusi tənaya, haləna ɪ səm.
Pəyele pa kala ŋmakəllu pusi tənaya.

²¹ Səɣəntu tɔm ke pa nuki.
Pa ti cayanav waatu taa ké wakəllu ká tii pa tɔɔ.

²² ɪ naaki layate cəŋəyi-ɪ,
ɪle u teeləyi si ɪ ká fiti səkpetyu.

²³ ɪ pɛəkəyi təɣonaya,
na í nyəmə si səkpetyu kuyaku tanja-ɪ.

²⁴ Lanwakəlle na nəyəsee
pə tɔyɪ-ɪ səyɔntu səsɔɔntu ké.
Pə tiiki ɪ tɔɔ ké ɪsu wulav sɔɔlv
pukɔyɔ sɪ ɪ tɛeki yooɔu tɔ.

²⁵ Pə taya pulv, ɪ kɔsa nin sɪ ɪ makɪ ɪsɔ.
ɪ caaki sɪ ɪ kuləyɪ Toma tənə tɔ tɔɔ.

²⁶ Halɪ ɪ hika apalɔtv sɪ ɪ kulɪ ɪsɔ tɔɔ,
na ɪ kenta ɪ təyɪ ɪ kpalɔyɔ
kpɪsəŋ nyəŋkɔ.

²⁷ ɪ kiiwaya na ɪ wɛna alaafəya.

²⁸ Acalɛɛ kuyəkɛɛ na tɛɛsɪ nsi sɪ taa yɔlaa
luwa na sɪ caa yɔkɔyɔ tɔ, sɪ taa ké ɪ ká caya.

²⁹ ɪ kaa tasa wɛnav hikuyɔ na pɔ leeli,
pɔcɔ pə kaa tasa-ɪ lapənav kɛ tɛtv tɔɔ.

³⁰ ɪ kaa fiti səkpɛtvɔ.
ɪ wɛ ké ɪsu kɔkɔ nyakɔyɔ tɔyɔ piliŋasɪ tɔ,
ɪsɔ ká woso-ɪ ɪ heelim na pɔ kpiisi-ɪ.

³¹ Ye kpɛtɛ kɛ ɪ tv naani, ɪ tɔsa ɪ təyɪ.
Mpi tɔ, kpɛtɛ ntɛyɛɛ ɪ kasəyaya.

³² Halɪ pu la mpɔ na pɔcɔ pɔ tala ɪ sɛm.
Teitei ɪsu piliŋa lanɔyɔ cɔlɛm na ká sɪ tɔ.

³³ ɪ ká wɛɛ ké ɪsu tɔyɔ ŋku pa yaa sɪ, lɛsɛŋ tɔ,
kɔ akaa tɔɔkɔyɔ na á ta puta tɔ.
Yaa ɪsu ŋku pa yaa sɪ, Olifi tɔ kɔ hɛtv luluyɔ tɔ.

³⁴ ɪsayav təyaya ká pəsɪ kaalɔlaya,
ɪlɛna kɔkɔ náá nyaya muyullu tɛcayalɛ.

³⁵ ɪsayatv kɛ ɪ hakɪ na ɪ lɔlɪ kɔlɔmtv ntɪ.
ɪ lotu taa ké mpi pu tɔsɪ-ɪ tɔ pə puki.

16

Soopu nyəntv

¹ M'púyú Soopu cɔwa sɪ:

² Tam ké ma nukɪ tɔmnaa panɛwɛ.
Mə tənə ɪ ké lanɔ hɛɛsɔlaa
mpa pa kəŋna wahala tɔyɔ.

³ Pəlee ké tɔm kpɛtɛ
nyəntv ntɪ tu su tənaya?
Pepe tɔɔ ké pááná sita nyá kɔcɔcɔtv taa?

⁴ Ye maa wɛnna ɪsu mɛ,
ma pəsəyɪ má yəyɔtɪ mpɔ tɔtɔyɔ, halɪ pɔ tɛɛ mpɔ.
Mə tɔm lapa-m pətɔtɔlɛ, na má kpɛɛtɪ nyɔyɔ.

⁵ Halɪ maa kpaasa mə apalɔtv,
na ma kuyəyɔtɔtv na pɔ hɛɛsɪ mə lanɔ.

⁶ Paa maa yəyɔtɪ yaa ma suma,

ma wahalanaa kaa su tənaya, yaa pá tu pasu.

⁷ Hai Iso, tɔv,
nɔɔnɔ n yɔka ma toma na n kpiisi ma tɔyaya tɔna.

⁸ Ma cɔlɔ nyɔma caalɔyi-m ké.

Na wei ɪ yasɔyi ma ɪsayatɔ tɔ,
í pɛsɪ ma aseeta tɔ na í kulɔyi ma tɔɔ,
na í kalɔyɔna-m ma ɪsentaa.

⁹ Ma kolontu culɔyi-m ɪɛ, na í kpasɔyi mpee,
na í tiiki ma tɔɔ na páná, na í cɔlɔyi-m.

¹⁰ Yɔlaa haawa nɔɔsɪ tɔcaaa, na ma tɔɔ,
na pá tɔvki-m na pá makɪ ma lɔkpaasɪ.
Pa pɛɛla nɔyɔ kɛ ma tɔɔ.

¹¹ Iso tɔv-m kutakɛɛsɔn ké
na í pɛti-m asayaa nin taa.

¹² Maa wɛ hɛɛsɔyɔ taa ké na n pɛsɪ ma lanlɛ.
N kpa ma lumaya ké na n pɛli-m,
na n kɛɛsɔyɔna-m na n tɔɔki nyá nyɔmá.

¹³ Nyá nyɔmá anɪ a tama-m kotaya ké
na á tɔli ma lotu na pɛtɔɔtɔlɛ fɛi,
halɪ ma kancɔlaya kpe atɛ.

¹⁴ A tiiki ma tɔɔ ké ɪsu
yoolu na á tɔlɔyi-m pɔɔn.

¹⁵ Ma suu fɔlɔtɔ takanaa mpa pa ké lɔyaya wontu tɔyɔ,
na má pilimiyi atɛ.

¹⁶ Wula sɛɛsa ma ɪɛ ké na á mɔli,
na atɛtɔlɛ sɔkpetɔyɔ takɪ ma ɪsɔhutu tɔɔ.

¹⁷ Anɪ ma ta la mɔsɔn,
pɛcɔ ma ta sɔlɔmɔna mɔnaafikitɔ.

¹⁸ Hai, tɛtɔ, taa pi-m.
Yele na ma kakiisaya nukɪ tam.

¹⁹ Pɛ kpayav nɔɔnɔ tɔ,
ɪsɔtɔnɔyɔ taa ké ma aseeta tɔ wɛɛ.
Wei ɪ cɔɔki-m tɔ hatoo ɪsɔtaa ké ɪ wɛɛ.

²⁰ Ma taapalaa ná paakɔna-m ké.
Ama Iso ké ma tekiyina ɪsɔlɔm.

²¹ Ma caa sɪ nɔyɔlɔ í sɛɛna ma tɔɔ,
na Iso naaki ɪsu yɔlɔ lakɔyɔ ɪ taapalɔ tɔ.

²² Mpi pɛ tɔɔ tɔ, pa kala ma weesuyɔ pɔsɪ.
Maa tɔn mpaav nku na ma tɛɛ tɔ, kɔmɔlɔyɔ fɛi.

17

Soopu kɔcɔcɔtɔ tɔtɔ

¹ Mpyúyú Soopu tasaa sɪ:
Ma feesɪn liki. Ma kuyɛɛn tɛn na pɔlaav tanɔa-m.

² Wonlɔaa tama-m ké na pá tɔvki-m,
na ma kpisiyi tom kɛ ahoo.

³ Hai, Iso səŋ nyá mayamaya ke
ma nəŋə tɔɔ ké huule taa.

Ye pə taya nyá, ma feina nəŋəlv.

⁴ N kenta pa ləmayasɛɛ tɔɔ ké,
n kaa yele si pá kəli.

⁵ Pa wɛɛ ké ɪsu pa tukuɣu ɪtuule si:
Yulv yaa ɪ taapalaa na pá tala ɪ təŋənaɣa,
na ɪ piya náá tən na si nin wuli.

⁶ Maya yəlaa yookina yontu,
na pá tɔɔki ma ɪsentaa ké ntayama.

⁷ Wahala wakəla ma ɪsentaa,
na má pəsi ɪsu ɪlɛɛmɔv.

⁸ Kosiɣisim tənlaa naaki ma wɔsaɪ,
pa nəŋə taa fɛi kete.

Kɔpama kvləɣi asayaa tɔɔ.

⁹ Tampana tənlv ná kama nyɔv ke ɪ mpaav taa ké.
Na wei ɪ feina kawalaya tɔ, ɪ tən səɔsəɣi.

¹⁰ Ma taapalaa, í kɔɔ mə tənə.
Maa naaki mə taa ké ləmayasɛɛ tv.

¹¹ Ma kuyɛɛŋ tɛɛwa, na pə kpeŋna
təma nna a pələ ma tɔwa tɔ.
Mpi ma nyuləɣi səsəm ke hatoo ma taa tɔ pə wakəlaa.

¹² Mpe pa yaaki ahoo ke ilim ké,
na səkpɛtɔv ɪ nyalaa ɪlɛ,
pa tən si pə caa nyaalɔv.

¹³ Atətələ ke ma tanɣaa si
má suv má hənti tə səkpɛtɔv taa.

¹⁴ Pəlaav nyayale ma caa,
sonsompee mɛɣele ma too na ma kəŋə.

¹⁵ Ma feina tətɛllɛ tətɔ,
na pə tu nii ɪsələ.

¹⁶ Maa kpeŋna-tɛɣe na má tiina sətəa tɛ,
na má həntənə mɔsvɔv taa.

18

Pilita nyəntv

¹ M'pɔɣú Suha tv Pilita təma si:

² Waatu wei ké í ka su yəŋətayə,
na í kpaya ləmayasɛɛ.
Uena tɔ yəŋəti təm kɔpantu.

³ ɪ suma si Soopu í nyənɪ-tɔv heen suwe?
Pepe tɔɔ ké ɪ nyənəɣi-tɔv kumɛlɛmən?

⁴ Soopu ɪsu n huɣutɔv lotu ke mpv na pááná tɔ,
n huv si nyá tɔɔ ké pə lɔ tɛtv
na kɔkpamən kpəsi na í layasi lona na?

⁵⁻⁶ Isayau tɔyaya taa kəkɔ
ka te ké na ka nyaləmɔle mɔki.

⁷ Isəna ɪ ka tɔɲayana naani tɔ pu pasa.
Iləna ɪ mayamaya ɪ taa layatu náá yele na í hoti.

⁸ Mpi tɔ, puluyu taa ké ɪ nɔɔhɛɛ tiiwa,
na í tɔɲ kɔ kpalahuuɲ tɔɔ.

⁹ Katɔka ká kpa ɪ nɔntaaluyɔ
na ka ɲmusi náá həkɔ-ɪ.

¹⁰ Puluyu pima atɛɣɛ,
na kɔnyɔpəm kɛ ɪ mpaav taa.

¹¹ Sɔɣɔntɔ sɔsɔɔntɔ kpaa-ɪ na paa timpiyi,
na té tɔɲɔyi-ɪ nɔɔhɔle nɔɔhɔle.

¹² Paa ɪ ka ké tɔɲ tɔ,
nyɔɣɔsi ká lu-ɪ ké na í suu kɔnyɔɲ taa.

¹³ Kutɔɲ isayau tɔɣɔ ɪ nantɔ kɛ
pə kpayau ɪ niɲ na ɪ nɔɔhɛɛ təna tɔ.

¹⁴ Pu ləsi-ɪ na tɔɲ kɛ ɪ té timpi
ɪ cayana naani tɔ, na pə pona-ɪ səttaa wulav té.

¹⁵ I tɔyaya ta kɛ ɪ nyɔɲka tɔtɔ,
yulu pəsəyi na í suu ka taa.
Pa ɲmusa ka taa ké kəkɔ mamacəɣəlasi.

¹⁶ Iləna í pəsi isɪ tɔyɔ səkuyɔ too
kɔ lila na pə yoosina kɔ pilinasi tɔ.

¹⁷ I hətɛ ká saali tɛtɔ təna taa.
Nɔɣɔlv kaa tɔɔsi ɪ tɔɔ.

¹⁸ Paa ləsi-ɪ nyaaləm taa na í suu səkpɛtuyɔ taa,
na pá tu ləsi-ɪ tɛtɔ.

¹⁹ I kaa yele pəyaya, yaa luluyɔ tɔ,
yaa pə kaasi nɔɣɔlv na ɪ isɛ kɛ ɪ tɛcayalɛ.

²⁰ Ilim tɛlulɛ, na pətətɔlɛ nyéma ká nu
ɪ wakɛluyɔ tɔm, na pə sɔsi-wɛɣɛ watɔ.

²¹ Isəna kutakɛɛsəɲ tɛɛsi ká tɛɛsəna tɔyɔlɛ.
Mpa pa ta nyi Isɔ tɔ pa lonte nté.

19

Soopu nyantɔ

¹ M'púyú Soopu cɔwa si:

² Pəlee ké í ká hɛɛsi-m
kɔnyɔɲ tɔyɔ na mɔ kuyɔɣɔtɔtɔ?

³ Tɔm naanɔwa kɛlɛ í tɛma-m kɔtuyɔ,
pə fɛi-mɛɣɛ fɛɛlɛ si í cɔɔsəyi-m mpu?

⁴ Ye tampana ma tu lapa isayatu,
ma nyuyɔ taa ké pə tɛɲ.

⁵ Isɪ ɪ hɔɲ mə tɪ na kalampaani na

í mayasəyi si ma kawalaya kunyən ke ma təkɪ tɔ,
⁶ ama í nyɪ si Iso kpana-m
 ɪ puluyɔ taa, na í tɔyɔ-m kunyən.

⁷ Ye ma wiiki si pa lakɪ-m mɔsɔn,
 nɔyɔlɔ u cɔɔki.
 Na má yaaki si pá waasi-m,
 nɔyɔlɔ u sɛɛkəna ma tɔɔ.

⁸ Iso kaya ma mpaav, maa pəsəyi tɛɛv.
 ɪ yela-m səkpetuyɔ taa, na ma hakəyi.

⁹ Iso kɔwa ma həte yaav,
 na í kɔɔli ma teeli ntenuyɔ.

¹⁰ Iso wakəla-m pə təna pə taa ké,
 na í kpɛsi ma tɛɛluyɔ ɪsu tɔyɔ, na má sí.

¹¹ Iso pááná sɔsɔna huuna-m
 na í nyənəyi-m ɪ kolontunaa taa lɛlɔ.

¹² ɪ yɔlɔkɔlɔaa kpeka kpenta nɔyɔ na pá kɔɔ ma tɔɔ,
 na pá siki na pá cɔɔna-m.

¹³ Iso hatələna-m ma tɛɛtɔnaa,
 na ma asəmaa náa yaaki na pá yeki-m.

¹⁴ Ma cɔlɔ nyəma na ma lɔlɔtanaa
 ná sɔɔ ma tɔɔ.

¹⁵ Ma təyaya taa mɔvɔlɔ na ma təmle nyəma
 ná yɔyɔ-m na pá nyənəyi-m kpai tɔ.

¹⁶ Paa ma yaa ma təmle tɔ
 na má wiina-ɪ, u cɔɔki-m.

¹⁷ Ma lu sən ke ma alɔ mayamaya ké.
 Ma pəyalaa ná nyəyasa-m.

¹⁸ Pə kpɛnna piya na ye ma kɔləyi ɪle si wonjiyi-m.

¹⁹ Ma taapalaa kɔpama mpa maa sɔɔlɔaa tɔ,
 pa lu-m luyɔ na pá kɔləyi ma tɔɔ.

²⁰ Ma luna pəcɛmtɛyɛ.
 Ma tema taasi təkəŋəkəŋɔ.

²¹ Ma taapalaa mɛ, hai, í nyənɪ ma pətɔɔtələ.
 Iso tɔna ma tɔɔ ké niŋ.

²² Pepe tɔɔ ké í tɔyɔ-m kunyən ɪsu Iso?
 Iso na í tɔ-m wahala tɔ, pə ta nu-mɛyɛɛ?

²³ Hai, ye ɪsu paa ŋmaawa
 ma kɔyɔyɔtɔtɔ tənɛyɛ takəlaya taa.

²⁴ ɪsu paa ŋmaa-ti na nyəmlɛ ke kɔkpamuyɔ tɔɔ,
 na pá piisi, na tɛ wɛɛ tam tɔɔ, tɛ taa husi.

²⁵ Ma nyəma teu si ma tɔɔ sɛɛnlɔ wɛna
 ɪ weesuyɔ.

ɪni ɪ ká yɔyɔtəna na pə su tənaya ke atɛ cənɛ.

²⁶⁻²⁷ Paa pə kɔɔla ma nantɔ na pə yele mɔwa tike,
 maa ná Iso na ma ɪsələ ké,

ι kaa wεε-m muυlu.
Mpi ma sɔɔlaa tɔɔɔle,
halɪ pu lakɪ-m lɔɔ.

²⁸ I ká pɔɔsi mə tɪ sɪ ɪsənaɣa í ká kuɪ
ma tɔɔ, na í hiki təwaanle na í huuna-m?
²⁹ I la laakali, na pə taa kɔɔ na layate tala mə mayamaya.
Mpi tɔ, mə kawalaya muɪna sɔm ké.
I nyɪ sɪ huule taɲa-me.

20

Sofaa nyəntu

¹ M'púyú Naama tu Sofaa tɔma Soopu sɪ:

² Nyá tɔm wakəla ma laɲle,
ɪlena pu lakɪ-m lɔɔ sɪ má cɔ.
³ Ma nuwa ɪsəna n kaləna-m na hí tuu-m tɔ.
ɪle ma nyəmə kucɔcɔtu ke ma ləmayasɛɛ taa.

⁴ Ma nyəmə teu sɪ pə kpaɣav
hatoo kuyan̄ku ɪsɔ su yulu ke ate tɔ,
⁵ asayaa akaitu u leeliyi.
Pəyele pa aɲmaala ná we tənyɔsɪ ké.

⁶ Paa ɪsayav nyuyɔ ká kuɪ ɪsəna,
na ku tokiyina ɪsəɲmuntɔ.
⁷ I tɛsəyənə ké ɪsu ɪ mayamaya ɪ pɔntɔ.
ɪlena mpa pa naakaya-ɪ tɔ pá pɔɔsəyi sɪ: I temna-we?

⁸ ɪsayav saaləyi yem ké ɪsu toosee.
Pa kaa tasa-ɪ nav.
⁹ Mpa pa naakaya-ɪ tɔ, pa kaa tasa-ɪ nav.
Pəyele ɪ kaa wεε ɪ lonte taa.

¹⁰ ɪsayav ká məɲna wɛnav ɲku ɪ ka hikina muɪsɔɲ
tɔɔ ku nyəma.
Na kunyɔntɔnaa náá watɪ ɪ piya.
¹¹ I ka wɛna ɪfɛpile ké na alaafəya.
Ama ɪ ká kpɛnna pə tənaya mpu na í suuna púyú.

¹² ɪsayatɔ ka we-ɪ lɛlɛɲ ké təkɔluɲkuɪ.
ɪlena í ɲmɛsɪ-təyi ɪ nsəmle tɛɛ.
¹³ Na í kisi tə luɔ na í ɲmɛsɪ-təyi teu,
na té we ɪ tantahaav taa.
¹⁴ Ama ɪ tɔɔɔnaya ɲke ka lɛlɛɲ
ká pəsɪ paasəle sɔtu ke ɪ lotu taa.
¹⁵ I ka lipa lɛlaa wɛnav ɲku tɔ,
ɪsɔ ká caali-ɪ na í tɔ-ku na ɪ nɔɔɔ.
¹⁶ Mpi ɪ muɪkaya tɔ pə ké paasəle sɔtu ké,
na ntɪ tu kɔna-ɪ.

¹⁷ ɪsayav kaa tasa nav ke naaləm na tuɲ

nim mpi pə kpeŋ ɪsu pusi na ləŋ tə.

¹⁸ Wɛnau ŋku ɪ taataa na ɪ konti haŋaya na ɪ hiki tə,
ɪ kaa təɣɔ-kɔ, ɪ ká məŋna-kɔyɔ.

¹⁹ Mpi tə, ɪ muyula aɔamaa na ɪ lə-wɛ.

ɪ lɛɛka pa kutulun, ɪ ta ŋma-wɛɣɛ paa kɔlɔmɔyɔ.

²⁰ ɪ wɛnau luluyɔ ka wɛ sɔɣɔntɔ.

ɪ kaa pəsi na ɪ kpa pə taa pɔlɔ.

²¹ ɪsayaɔ liki pə tənaya pɔlɔpɔ u fitiyi.

Ama ɪ lanɣɔlɔmlɛ kaa leelina.

²² Haŋanaya anaam taa ké lanɣakəlle ká tii ɪ təɔ,
pə tənə pu tɔ-ɪ wahala ké.

²³ Waatɔ wei ɪnɪ ɪ ká liki mpɔ təɣɔ

Tacaa ká tisi ɪ təɔ ké ɪ pááná kəkə,

ɪsu tɛv tɔmpɛɛ, na á yaya-ɪ ɪsu nyəmá.

²⁴ Ye ɪ fita nyəɣəlɔyɔ mayamaya yooɔ wontu,

nyəɣəlɔyɔ kɔsɛɛmɔyɔ təɔv kɛ paa tənə-ɪ na pá yaya-ɪ.

²⁵ ɪ kpɛsa kəkə nyəmlɛ nte

tə tula ɪ tənɔyɔ na ɪ hɔɔlɛ tə.

ɪlɛna sɛm tii ɪ təɔ ké kpakpaa.

²⁶ Səkpɛtɔyɔ kɛ ɪ tɛŋna, na kəkə ŋka nəɣəlɔ

ta lu tə ká nyaya ɪ mayamaya.

ɪlɛna ká kpɛŋna mpi pə kaasa ɪ tɛ tə.

²⁷ ɪsətənɔyɔ ɪ kɛɛli yɔlɔ ɪnɪ ɪ ɪsayaɔ təɔ,

na tɛtɔ náá kuli ɪ təɔ.

²⁸ ɪsə pááná ká kuu ɪ tɔyaya wɛnau tənaya,

a kɔyakɔ wule ké ɪsu lɔm.

²⁹ ɪsəna ɪsə suwa ɪsayaɔlataa sɪ paa tɛsəna təɣɔlɛ.

21

Soopu nyəntɔ

¹ Ḿpúyú Soopu cɔwa sɪ:

² ɪ kɛ ŋkpaŋŋ kɛ tɛu na ɪ nu ma təm.

Pələ pə hɛɛsəɣəna ma lanɣlɛ.

³ Ma kpa mə yule,

ɪ yelɛ na ma yəɣɔtɪ.

Ye ma tɛma ɪlɛ mə pəsəɣɪ na ɪ wonɣi-m.

⁴ Anɪ pə taya yɔlɔ kɛ ma wiikina.

ɪlɛ pepe təɔ ké ma suulu kaa tɛ?

⁵ ɪ nyənɪ ma təm taa,

pu la-mɛɣɛ ha, na ɪ kpa nəɔsɪ.

⁶ Ye ma mayamaya ma huɔ mpi pə makəna-m tə

pə təm, ma lanɣlɛ wakəlɔɣɪ ké na má seliyi.

⁷ Pepe təɔ ké ɪsə yeki na asayaɔ wɛna weesuyɔ na tɔŋ,
haləna pá kpətəlɔɣɪ?

⁸ Pa luluyu nyéma suuki ton ke pa kin
na pa saalēnaa puki na pá naaki.

⁹ Pə cayana-weye pa teesi taa ké.
Pa ta nyi sɔɔntu tɔm.
Pəyele Iso u maki-weye kpatóyó.

¹⁰ Pa naan wena alaafəya ké,
na í kpaaki teu na í luləyi u hɔləsəyi.

¹¹ Pa yeki pa piya ké na si kpaakəyi
asewa isu heen, na si ɲmaaləyənə laɲhulɔmle.

¹² Pa yooki yontu na akilimanaa,
na saɲkɔnaa, na həsi, na pá nukɪ lelen.

¹³ Pa yɔɔləyi atɛ cənɛyɛ mpu,
ɪlɛna pá tii atɛtɛlɛ taa na həesuyɔ.

¹⁴ Páćó pa tɔɲaya Iso ké si í tɛɛ í kaasi-we.
Mpe pa paa feina ɪ luyɔ nyəntu ke nyəm.

¹⁵ Haləna pá tɔɲ si:
Aweye Toma tənə tu,
na táá laki-ɪ təmlɛ?
Ye tɔ yaa-ɪ, pə waasi-tuyɔ we?

¹⁶ Pə taya mpe pa tənna pa ti cayanaɔ tɔm.
Asayaa ləmayasɛɛ u kpatəyənə Iso.

¹⁷ Anɪ səm u tutiɣi-weye tam tam.
Pəyele wahala u wakələyi-we.
Páćó Iso u muɣi-we na pááná.

¹⁸ Yəlaa kooliyina-weye isayatu
si heelim í kpaɣa-we isu nyutu yaa musuyɔ kpetɛ.

¹⁹ Iso u fɛləyi isayau pəyaya ke ka caa isayatu.
Pə taya pəyaya ɲkraɲuyɔ ke
Iso ká hɔ na cɛcɛ nu pə taa.

²⁰ Pə weɛ ké si Toma tənə tu í mu asayaa mpe
na pááná na pá ná pa wakəlyu.

²¹ Ye pa weesɪɲ tɛma cənɛ,
pa piya tɔm u tasəyi-weye naɔ tɔtɔ.

²² Pa kaa nəki təleyɛ Iso ke hɔlyu.
Mpi tɔ, ɪnɪ ɪ huukənnə ɪsɔtaa tillaa mayamaya.

²³⁻²⁴ Nɔɣɔɔ ɪɛ, pə cayana-ɪ ké
na í tɔki teu, ɪ feina nəɣəsɛɛ,
u kpatələyi lɔɲ,
na ɪ wena tɔnuyɔ, haləna ɪ kantəkaya kuyaku.

²⁵ Ama nɔɣɔɔ ná səkəna ɪ nɔɣɔ na ka nyan,
ɪ ta yɔɔləna kupantu natəli.

²⁶ Pa tənaya mpu musuyɔ taa ké paa həntɪ
na sonsompee waasi pa tɔɔ.

²⁷ Ama, ma nyəmə mə taa layatu,
na huweɛ nna í huuki ma tɔɔ tɔ.

²⁸ ɪ pɔɔsəyi si tɔɲtɔnaa

na asayaa mpe pa teesi we le?

²⁹ Ue í tá pɔɔsi mpatɔntaa
na í cekəna mpi pa nawa na pá yɔɔti tɔ?

³⁰ Pə kentiɣi isayau tɔɔ ké asaala
kuyaku ké, na pə cɔlo-ɪ na Iso pááná.

³¹ Awe ká pɔɔsəna-m tɔnte nte ma tɔŋ tɔ tɔ tɔɔ?
Na í leeti-m ma isayatu?

³² Paa pona-ɪ tɔpinte ké,
na pá feɲiɣi ɪ pəlaav tɔɔ.

³³ Yəlaa təna tɔyuna caŋa na pá tɔŋɔɣi
ɪ waali, na pá kooliɣi-ɪ si: Tetu í la-ŋ kaafala.

³⁴ Me ue, tɔm kpai nyəntu ke í heesəyəna ma lanle.
Mə kucɔcɔtu təna ké kutusutu ké.

22

Ilifasi nyəntu

¹ Mɔ́yú Temaŋ tu Ilifasi cɔwa Soopu si:

² Iso u teeləɣi yulu si í waasi-ɪ.
Ama ye yulu wena nyɔyɔ taa mayasəm, ɪ təɣi ɪ weeki teu.

³ Na yulu í siyisaa yaa ɪ tewa təkɔpataa,
weye pə waasəɣi Toma təna tu?

⁴ Pə taya nyá isəsɛɛɛ teu tɔɔ ké
ɪ hɔŋ nyá ŋkpaŋyɔ na í huɔkəna-ŋ.

⁵ Nyá kawalaya katatəlaya na nyá isayatu
tam nyəntu tɔɔ ké Iso hɔŋ nyá ŋkpaŋ.

⁶ Mpi tɔ, n mukaya nyá tɛɛtɔnaa wontu
ke tɔloma ke mɔsɔŋ, na pə yeki-weye kpetɛ.

⁷ N pema lum na tɔyɔnaya
ke wei lɔkɔtu na nyɔɔsi ka puwa tɔ.

⁸ Yulu tɔŋ tu na kalampaani tu
ka tənna tetu, na í caya tɔ taa.

⁹ N tɔyɔna leelu ke nin kakpasɪ, n pɛla sulav nin.

¹⁰ Pə tɔɔ ké katɔsi tama-ŋ
na sɔyɔntu anaam náa tuti-ŋ.

¹¹ Səkpɛtɔyɔ nyala nyá tɔɔ,
nn naana tiili, lum səsɔəm lipa-ŋ.

¹² Iso we hatoo isɔtaa ké na í tee
isɔtulɔŋasi tɔɔ, na í nyənəyəna si nyɔŋ taa.

¹³ Uena nyaa mayasəɣi si Iso tá nyi pulu.
I kaa pəsi na í tee isɔŋmɔntu tɔɔ
na í huɔna-tɔyɔ atɛ.

¹⁴ Iso tɔŋ isɔtɔnyɔ ntompee tɔɔ,
na ŋmɔntu taka ɪ tɔɔ, u naana tiili.

- 15 N caa si n̄ tən̄
asayaa mpaav̄ k̄up̄ən̄v̄v̄ k̄e?
16 Pə t̄ema-w̄eɣ̄e k̄piis̄uɣ̄u k̄é, na pə waatv̄ ta tata,
is̄u l̄om̄ kuukuɣ̄u kolun̄a t̄o.
- 17 Hal̄əna ȳəlaa m̄p̄e p̄á tən̄
Is̄o Toma t̄əna t̄u si: Yele-t̄u t̄əpamm̄.
W̄eɣ̄e n̄ p̄əs̄əɣ̄i na n̄ la-t̄u?
18 P̄əyele in̄i i ka hayas̄əna p̄a t̄ees̄i nȳəma k̄e ton̄.
Is̄o í p̄ona asayaa l̄əmayas̄eɛ an̄əɣ̄i poolun̄.
- 19 Ȳəlaa k̄up̄ama na m̄pa p̄a f̄eɪ t̄əm̄ t̄o,
p̄aa ná p̄a wak̄əl̄v̄v̄ na p̄á won̄-w̄e.
20 Pə wak̄əla p̄a kolontunaa
na k̄ək̄ə nȳaya p̄a w̄enav̄.
- 21 T̄əv̄, nȳá na Is̄o í ciiki na p̄ə het̄i-η.
Waav̄t̄u in̄əɣ̄i n̄ k̄á nu l̄elen̄.
22 M̄v̄ ma k̄v̄s̄eɣ̄es̄əv̄t̄u na
n̄ t̄ək̄i ma t̄əm̄ k̄e nȳá lotu taa.
- 23 L̄əs̄i m̄pi p̄ə ta siɣ̄isi t̄əɣ̄ə nȳá t̄e,
na n̄ m̄əli Toma t̄əna t̄u t̄e na í t̄ayan̄i-η.
24 L̄ə nȳá w̄ula k̄up̄ampan̄ k̄e
at̄eɣ̄e l̄əv̄v̄ p̄eɛ h̄ek̄v̄ taa.
25 Il̄ena Toma t̄əna t̄u p̄əs̄i nȳá w̄ula,
na nȳá liɣ̄itee h̄əwa.
- 26 Waav̄t̄u in̄əɣ̄i i k̄á p̄əs̄i nȳá l̄elen̄ k̄opan̄
t̄əl̄ul̄e na n̄ t̄ək̄əɣ̄i-i n̄in̄.
27 N̄ k̄á s̄əl̄əm̄əɣ̄i-i na í nuk̄i,
na n̄ yoosiɣ̄i n̄ti n̄ ka ȳəɣ̄ətaa na n̄ su t̄o.
28 P̄aa n̄tiɣ̄i n̄ suwa, n̄ waak̄i k̄é,
na nȳá m̄paav̄ h̄ul̄om̄i.
- 29 M̄pi t̄o, Is̄o t̄isiɣ̄i kalamp̄aan̄i nȳəma k̄é.
Il̄ena í waas̄əɣ̄i w̄eɪ i pas̄əɣ̄i i t̄i t̄o.
30 Is̄o k̄á waas̄i w̄eɪ i ta k̄e is̄ayav̄
t̄əɣ̄ə i t̄ənan̄η w̄eɛt̄u t̄əv̄.
P̄aa tas̄ək̄əle t̄u i waas̄əɣ̄i-i k̄é.
Si í t̄o t̄ənan̄η taa,
il̄ena p̄ə ya i nȳv̄v̄.

23

Soopu nȳənt̄v̄

- 1 M̄p̄úɣ̄ú Soopu c̄əwa si:
2 N̄əv̄v̄v̄ t̄o, ma w̄ula p̄əs̄a p̄áaná k̄é.
Il̄ena ma wahala náá t̄ək̄əɣ̄i ma fees̄in̄.
3 Hai, ye m̄aa nȳəma Is̄o t̄e,
m̄aa pola i t̄əc̄aȳale k̄é.

⁴ Maa hula-i ma tampana.

Mpi tɔ, tɔmnaa su ma nɔɔ taa ké.

⁵ Hali maa nyɔ́má nti i cɔ́kaya-m tɔ
na ma cɛkɛna nti i heelaya-m tɔ.

⁶ Ue i ká kaasi i taa toma si i kulɔɔi ma tɔɔ?

Aai, i ká ke ɲkpaɲɔɔ ké na í nu ma kuyɔɔtɔtɔ.

⁷ Ue i ká ná si i kolontu inɪ i
tɔɲɔɔi tampana, ɪlena í ná si i tɔm huɔɔ
ka cɛ-m tam tɔɔ.

⁸ Paa ma pola ilim tɔlɔɔ, i fɛi,
yaa ma mɔɲna pɔ tɔtɔɔ maa keesiɔi-i.

⁹ Paa ma pɛɛkɛna ilim ntɔɔɔ tɔɔ, maa naaki-i.
Yaa ma kɛɛna pɔ mpɔtɔɔ tɔɔ, i fɛi loosuyɔ.

¹⁰ Pɔyele i nyɔ́má mpaav ɲku ma kpaɔaa tɔ.

Paa i mayasa-m ma lu ké tɔsooli, ɪsu wɔla kupaɲ.

¹¹ I nɔntaalɔɔ taa ké ma tukaya ma nyɔɲ.

Ma tɔɲa i mpaav ke ɲpɔɔ́yɔ ma ta hɛli.

¹² Ma ta lɔ i nɔɔ taa kusɛsɔtɔ.

Ma pɛta ma tɔɔi i luyɔ nyɔntɔ taa ké.

¹³ Ama ye i tɔ ntiyi i taa,

u yeki-ti. Nti i sɔɔlaa tɔ ntɔɔi i laki.

¹⁴ Nti i ka suwa ma tɔɔ tɔɔ i laki-m,

I ká su lentɔnaa ke mpɔ tɔtɔ.

¹⁵ Pɔ tɔɔ ké ma apalɔtɔ leki ɪsɔ kin.

Ye ma kpaɔa huwɛɛ ɪɛ sɔɔntɔ kpaaki-m.

¹⁶ ɪsɔ Toma tɔna tɔ yɔkɛna ma apalɔtɔ

na í tɔ-m sɔɔntɔ sɔsɔntɔ.

¹⁷ Mpi tɔ, pɔ taya sɛkpɛtɔɔ ɲku ku waasa ma tɔɔ tɔ,
ɲku ku wakɛlɛna-m.

24

Soopu nyɔntɔ tɔtɔ

¹ ɲpɔɔ́yɔ Soopu tasaa si:

Pepe tɔɔ ké ɪsɔ Toma tɔna tɔ ta su kuyaku
ɲku i nyɔntaa ká na-i na í huɔkɛna tɔ?

² Pɔyele yɔlaa tuusiɔi pa tɔtɔ toosi,
na lɛlaa náá tiikiyi kalɛkɛɲ kɔɲmulɔɲ.

³ Pa lɛɛkɔɔi sulav ke i kpaɲaya,
na pá kpaɔa leelu nav ke tɔlɔma.

⁴ ɪlena pá suliyi kɔnyɔntɔnaa ke mpaav taa,

na pá yɔkɔɔi-wɛ na pá tusiyi.

Na pá caalɔɔi-wɛ si pá ɲmɛlɔɔi.

⁵ Pa pɔsa ɪsu taale kpaɲasi ke nyutɔ taa ké.

Tanaɲ ahula ke pa luki na pá puki

pa piya tɔɔɔnaɔa pɛɛkɔɔ ke wɔlaya tɔtɔ nti tɔ taa fɛi cayav tɔ.

- ⁶ Tɛtɛlatɔ taale taa kɛ pa kuŋ.
 ɛna pɔ kunti isayau tuŋ wei pa yaa si lɛsɛŋnaa tɔ.
⁷ Pa hɛntɛyi ahoo kɛ kɛtɛ kɛ, kutakɛm fɛi.
 Pa fɛina sayatanaa kɛ saa wei watɔ kpaaki tɔ.
⁸ Tɛv nuki-wɛyɛ pulasi taa kɛ.
 Tɛsɔlɛ fɛi.
 ɛna pɔ cɔɔsɛyɛna kukpamɛŋ.
⁹ Pa kɔɔlɛyi sulav kɛ hɛla tɔɔ,
 na pɔ lɛɛki-i na toŋ.
 ɛna pɔ kpakɛyi kunyɔntɔnaa tokonaa kɛ tɔlɔma.
¹⁰ Pɔ waali ɛna pɔ tɔ-wɛyɛ tɔntɛ kɛ kɛtɛ, wontu fɛi.
 Na pɔ sukɛyi-wɛyɛ tɔyɛnaɔa kɛ nyɔyɔsi.
¹¹ Pa mɔlɛyi tɔyɛ ŋku pa yaa si Olifi tɔ ku pee nim,
 na pɔ nyaasɛyi tɔyɛ ŋku pa yaa si lɛsɛŋ tɔ ku pee lɔm na lukɔtɔ.
¹² Acalɛɛ taa yɛlaa mpa pɔ kuwa
 na mpa pa caaki sɛpɔ tɔ,
 pa mɔlɛyi na pɔ makɛ kapusi na pɔ pɛɛkɛyi si pɔ waasi-wɛ.
 Ama Tacaɔ naa paasɛyɛna acaalɛtɔ nti.
¹³ Lɛmpa nɔ kɛ mpa paa caaki nyaalɛm tɔ.
 Anɔ pa ta nyɔ lɔɔ mpaan,
 pɛcɔ paa tu tɛŋɛyi-i.
¹⁴ Tɛfɛmlɛ kɛ yɔlɔkɔlɔ kɔlɛyi
 na i kɔ wahala tɔ na kunyɔntɔ,
 na ahoo yu, ɛna i tɛɛ ŋmulɛm.
¹⁵ Apalɔ wasaŋkalɛ fɛŋiyi sɛkɛtɔyɔ taa kɛ,
 na i takɛyi i isɛntɔɔ kɛ pɛɛkɛlɛ
 na i tɔŋ si: Nɔyɔlɔ kaa na-m.
¹⁶ Ahoo kɛ ŋmulɔ yɔkɛyi kutuluyɔ na i ŋmulɔ.
 ɛlim taa, ɛna i tɛki i tɛyi i tɛ.
 I ta nyɔ isɛna nyaalɛm wɛɛ tɔ.
¹⁷ Paa tanaŋ ŋku ku kɛ mpɛyɛ sɛm sɛkɛtɔyɔ kɛ.
 Mpi tɔ, pa nuki pɔ sɔyɔntɔ sɔsɔntɔ.
¹⁸ Isayau wɛɛ kɛ isɔ lɔm tɛɛkɔyɔna kaawɔlaya tɔ.
 I tɛɔyalɛ kɛ mpusi nyɛntɛ kɛ tɛtɔ taa kɛ,
 i kaa tasa tuŋ wei pa yaa
 si lɛsɛŋnaa tɔ i taale mpaav kɛ tɛŋyɔ.
¹⁹ Tɛitei isɔ wɔlaya
 na haŋaya nyɔɔkɔyɔ tɛv tɔmpɛɛ lɔm tɔ.
 M'pɔyɔ atɛtɛlɛ tɛɛkɛna isayau.
²⁰ I tɔɔ kɔlɔlɔ kɔ sɔɔ i tɔɔ.
 Pa kaa ŋmaa i hɛtɛ kɛ tiili.
 ɛlɛ pɔ pɛla isayau ntɛ isɔ tɔyɔ.
²¹ Mpi tɔ, i tɔyɔ wahala kɛ kaalɔlaya kɛ,
 na i kisiyi kupantɔ lapɔ kɛ leelu.
²² Aai, lɔɔ toŋ tɔɔ,

ι yeki ké na musun̄tunaa weesin̄ tayaləyi.
Pa tayanəyi pa n̄əh̄e t̄ə ké s̄ənyu,
pəyele pa taa t̄eləyi weesuyu.

²³ Iso yeki na pá cayana pa ti.

Ama ι fen̄iyi pa t̄ante taa.

²⁴ Laasaya t̄ə ké ȳelaa

m̄pe pa s̄ənyu, ɪɛna p̄ə saali.

Na pá kp̄ili nȳə̄n̄, ɪsu t̄ȳu h̄et̄ȳu w̄ul̄ȳu t̄ə.

Na pá lontili, ɪsu pa s̄et̄ȳu l̄ə̄l̄ȳu t̄ə.

²⁵ Awe ka kp̄ees̄əna-m s̄i p̄ə taya m̄pu?

Awe ká p̄əs̄i ma t̄əm k̄e kp̄ete?

25

Pilita nȳəntu

¹ M̄p̄ȳú Suha tu Pilita c̄əwa Soopu s̄i:

² Iso k̄ele ton̄ s̄ə̄s̄ə̄n̄ s̄ə̄ȳəntu nȳə̄n̄ tu.

ɪ haaki h̄ēs̄ȳu na toma k̄e hatoo ɪs̄ətaa.

³ Awe p̄əs̄əyi na í kala ι samaa?

Yaa awe ɪ naak̄əna ι nȳaal̄əm?

⁴ Yul̄u kaa p̄əs̄i na í siȳisi

yaa í w̄ē Iso t̄ənan̄n̄.

⁵ Paa ɪs̄ətu mayamaya, yaa

ɪs̄ətul̄n̄asi, s̄i f̄ei Iso t̄ənan̄n̄.

⁶ Kacan̄fana yul̄u p̄əyaya

ɲka ká w̄e ɪsu atantaaliya t̄ə?

26

Soopu nȳəntu

¹ M̄p̄ȳule Soopu c̄əwa s̄i:

² P̄əw̄e! Ama n̄ nȳə́má ɪcam s̄ənav,

n̄ nȳə́má wei ι f̄eiɛna toma t̄ə ι tem.

³ Ama n̄ nȳə́má l̄əmayas̄ēe f̄ei tu k̄e layatu

tas̄ȳu, na ń h̄ul̄əyi nȳəm s̄ə̄s̄ə̄m.

⁴ Aweye n̄ ȳə̄ȳə̄t̄əyi t̄əmn̄aa m̄pe?

Na awe tu t̄una-t̄əyi nȳá taa?

Iso ton̄ k̄e p̄ə t̄əna p̄ə t̄ə

⁵ S̄ətaa sel̄iyi pa t̄əcayale taa k̄e hatoo l̄um t̄ē.

⁶ M̄pi t̄ə, Iso naaki at̄et̄əle taa k̄e t̄ə̄c̄ēīc̄ēi.

P̄əyele p̄ə k̄eela p̄úȳú s̄ə̄s̄ə̄u ɲku ku t̄ə k̄e,
p̄ul̄u tá kenti-ɪ.

⁷ ɪni ι p̄əna ɪs̄ə̄t̄ə̄n̄ȳu k̄e yem taa,

na í susi antulinya k̄e kp̄ete taa.

⁸ ɪni ι hayas̄əna t̄əv̄ l̄um k̄e ɪs̄ə̄n̄m̄ntu taa

na t̄é lá yun̄, p̄ə́c̄ó t̄ə kaa ya.

⁹ ɪni ι tak̄ə̄ȳəna ι kumte t̄ə

ké ɪsɔŋmɔntu ɪsu saalaya.

¹⁰ ɪ pu ŋmaalaya kɛ tɛŋku tɔɔ,
na í cɔɔ na í ta.
Haləna pə sɪna səkrɛtɔvɔ na nyaaləm pə tənaya.

¹¹ Ye ɪsɔ holaa, sɔɔŋntu kpaaki
ɪsɔtɔvɔvɔ akelenaa ké na pá seliyi.

¹² ɪ tɔŋ kɛ ɪ selisiyina tɛŋku.
ɪlɛna í wakəli ɪsɔcav na ɪ layatv.

¹³ ɪ feesiŋ kɛɛla ɪsɔtɔvɔvɔ tɔɔ.
ɪlɛna ɪ niŋ náá tɔli tɔm sɔsɔ wei ɪ seekaya tɔ.

¹⁴ Pə tənaya mpv ɪ təma nyaləmlɛ nté,
na té nukɪ a tɔŋ kɛ pəcɔ pəcɔ.
ɪlɛ awe ká pəsi ɪ tɔŋ kəkɔtɛ sɔsɔɔlɛ kɛ nuw?

27

Soopu nyəntu tɔtɔ

¹ Mpɔvɔlɛ Soopu kpaɔa ɪ kunyɔwiina si:

² Ma tuukina weesuyɔ tɔ ɪsɔ Toma tənə tɔ.
Wei ɪ pɛŋi-m tampana, na í wakəlɔyi ma lanjɛ tɔ.

³ Ye ma weesuyɔ kaasaa,
na ɪsɔ feesiŋ wɛ ma muna tɛɛ.

⁴ Ma ntompee kaa yɔɔtɔ ɪsayatv.
Pəyɛlɛ ma nsəmlɛ kaa ləsi pəpətv tɔm natəli.

⁵ Mpusi í polo pooluŋ, na mpi maa ha-mɛyɛ tampana tɔ.
Haləna ma səm, ma kaa kisi hɔlvɔvɔ sɪ ma fɛina taali.

⁶ Ma tɔka ma tampana ké, ma kaa yeɛ.
Pəyɛlɛ ma kuyɛɛŋ tɔm fɛi-m fɛɛlɛ kɛ ma taa.

⁷ Pə pəsi ma kolontu kɛ ɪsayav,
na pə pəsi ma tɔɔ kɔllv kɛ wei ɪ fɛina tampana tɔ.

⁸ Ye ɪsɔ tama ɪsayav tɔmlɛ
na í ləsi ɪ weesuyɔ,

pepeyɛ ɪ tasəyi tɛɛlvɔvɔ?

⁹ Ye lanjwakəllɛ mayana-ɪ ɪsɔ kaa nu ɪ wula.

¹⁰ Pu wɛɛ sɪ Toma tənə tɔ kɛ
ɪ lanjɛ í hɛɛna na í səlɛməyi-ɪ tam.

¹¹ Maa sɛyɛsɪ-mɛyɛ ɪsɔ mpaan tɔm
ma kaa ŋmɛsɪ-mɛyɛ mpi pə pələ Toma tənə tɔ tɔwa tɔ.

¹² Ama pa tənə pa nyəmə nti tə wɛɛ tɔ.
ɪlɛ pepe tɔɔ ké pa yɔɔtəyi tɔm kɛtɛ nyəntv?

Kawaaya ŋka kaa leeliyi tɔ

¹³ MPI ɪsɔ Toma tənə tɔ suwa sɪ yɔlv ɪsayav tɛtɛ,
na mɔsɔntv kpancoou tɔyɔlɛ si:

¹⁴ Ye ɪ piya hukaa, yoo ká kɔna-wɛ.
Pəyɛlɛ tɔyɔnaya kaa tala pa piya piya.

¹⁵ Yɔlvkɔsəku ká kɔna mpa pu sɔɔ tɔ,

pa leelaa kaa wii-we.

¹⁶ Ye ɪ kaawa liyitee ɪsu kanyəŋa,
na wontu ɪsu afəla.

¹⁷ Siyisilu ka suuna-ti,
na yulu kupaŋ náá tɔɔ ɪ liyitee.

¹⁸ ɪ tɔyaya we ké ɪsu huu huukuyu tɔ,
yaa ɪsu taŋlu sikuyu cokəle tɔ.

¹⁹ ɪ hɛntuɔw waatu, ɪ ké liyitee tu.
Ama ɪ ká fɛŋ tɔ, á moka yem.

²⁰ Lanwakəlle tutiyi-ɪ ké ɪsu lum,
na kacuculaya náá kpaɔa-ɪ ahoo taa.

²¹ Ilim təlule heelim ləsəɣəna-ɪ
ɪ təcayale na toŋ, na pə kelɪ na pə tɛɛna.

²² Pa tɔɔki-ɪ nyəmə ké na pətɔtəle fɛɪ,
na í kaasəɣi ɪ ti si í se.

²³ Ulena ɪ nalaa kpasəɣi amukɔŋ ke ɪ tɔm,
na pá hɔləɣi kacuyulasɪ.

28

Ləmayasɛɛ ké Iso kucɔɔw

¹ Tə nyəmə liyitee nyəɣətu təhulle,
na timpi pa nyaaləɣi wɔla tɔ.

² Tɛtu tɛɛ ké pá ləsəɣi nyəɣəluɔ.
Ulena pá ləsi kuseemɔɔ ke pələ taa.

³ Nyəɣətu hullaa pukina fətəla ké
na pá pɛɛki timpi timpi kəla
lumaŋ tɔɔ pɛɛ wena a ŋməla atətəle taa tɔ.

⁴ Pa huliɣi púúɣú ké na pá hatələna yəlaa təcayale.
Nɔɔhɛɛ kpisiyi sənau,
Ulena pə susi-weɣe yem taa, na pə fiisiyi-we.

⁵ Tɛtu nti tə tɔɔ pa haləɣi tɔɔnaya tɔ
pə caya ké ɪsu kəkɔ pəsə-təɣi kpentəlasɪ
ke tə kite tɛɛ.

⁶ Timpi tɛtu nti tə pɛɛ weɛ tɔɔ pa hikiyi
liyitee pələ nte tə we pooku təle tɔ, na wɔla molum.

⁷ Cólóu ta nyi púúɣú ŋkɔ kɔ mpaav.
Pəyele yepɛleku tá loosi-kó.

⁸ Taale wontuyu aka nɔɣəlu,
yaa tɔɣəlaya ta tɛŋta-kɔ.

⁹ Yulu paasi tuna kɔkpamɔɔ ke niŋ,
haləna í kpesəɣi pɔɔŋ na ɪ kila tɛɛ,
na í pəsəɣi-ɪ kpentəlasɪ.

¹⁰ Na í huliɣi kɔkpamɔɔ taa ké pɔɔŋ,
na í naaki kɔ taa kɔpampam na ɪ isəpəle.

¹¹ Na í tɔɔki lum təkpentenaa ké akəla,

na í pukina mpi pə ɲməlaa təɣə nyaaləm taa.

¹² Uɛ leye ləmayasɛɛ ná wɛɛ?

Nyəm təcayalɛ kɛ le?

¹³ Yulu ná tá nyɪ pə teu.

Pəyele pə tu fɛɪ yɔlaa tɛtɔ taa.

¹⁴ Púúyú anaam sɪ: Ləmayasɛɛ fɛɪ ma taa.

Tɛŋku sɪ: Ləmayasɛɛ fɛɪ ma cɔlɔ.

¹⁵ Paa yakɪ-yɛ na wɔla yaa liyitee.

¹⁶ Pəyele paa layasəɣəna-yɛ

na Ofii tɛtɔ wɔla, yaa liyitee pɛɛ

kɔkpɛɛɛɛ na pooku nyəna.

¹⁷ Pa kaa kɛsəna-yɛ na kpaləpa yaa wɔla.

Pəyele pa kaa pəsɪ na pá layasɪ-yɛ

na wɔla kɔpampan hɔyaya.

¹⁸ Paa kɛsəɣəna ləmayasɛɛ kɛ

pəɣɔlasɪ, yaa kpaləpa nyininyini.

A kəla teu kɛ lutɔ pee nna a wɛ liyitee tɔ.

¹⁹ Itiyopii liyitee pələ nte tə wɛ

Kasasaŋa tɔ tə ta haŋna-yɛ.

Pəyele wɔla kɔpampan mayamaya u kɛsəɣəna-yɛ.

²⁰ Uɛ leye ləmayasɛɛ ná lukəna?

Yaa nyəm təcayalɛ kɛ le?

²¹ Ləmayasɛɛ ɲməla weesuyɔ nyəm tənaya,
sumasɪ u loosiyi-yɛ.

²² Səm na púúyú səsɔɔŋku pa tɔŋ sɪ:

Tə nu pa yəɣətəɣɪ a tɔm kɛ kɔnu ké.

²³ Iso tike nyəmna a mpaav na a təcayalɛ.

²⁴ Mpi tɔ, ɪ naakɪ ké na pə tala tɛtɔ tənaya.

Pəyele ɪ cɛkəna pə tənə mpi pə wɛɛ tɔ.

²⁵ Waatɔ wei ɪ tɔwa heelim kɛ

tɔŋ, na í pu tɛŋku tənasi tɔ.

²⁶ ɪ su tɛv kɛ ku waatɔnaa na ku lona,

na í hɛɛ mpaav kɛ tɛv nyəɣəsuyɔ na ku calanaa.

²⁷ Waatɔ ɪnəɣɪ ɪ nawa ləmayasɛɛ na í mayasɪ-yɛ,

na í su a kite na í sa-yɛ.

²⁸ Tənaya ɪ suwa yɔlaa sɪ:

Ləmayasɛɛ nté Tacaa Iso nyamnav,

na ɪsəɣatɔ yepu nté nyəm.

29

Soopu təm kantəkaya nyəntɔ

¹ Múyú Soopu kpaɣa ɪ kɔnyəwiina sɪ:

² Pepe mələɣəna-m ɪsu too ɪɛ,

saa wei Tacaa fɛŋaya ma tɔɔ,

³ na ɪ fətəla mɔɣɪ ma nyuyɔ taa tɔ.

Ma tənayana ɪ nyaaləm kɛ ahoo ké.

⁴ Ye pu mələyana-m ma wule taa,
 ɪsu waatu wei ɪsə yaakaya-m ɪ taapalu,
 na ɪ feŋiyi ma təyaya tɔɔ tɔ.
⁵ Toma tənə tɔ ka wɛ ma kin,
 na ma piya tɔ-m hɛkɔ.
⁶ Naaləm ka tələnə-m kɛ təhɔ,
 na nim kpen pə tənyaasələ kɛ kəkpaɱvɔ tɔɔ.

⁷ Waatu wei ma lukɪ nənɔyɔ tɛɛ sɪ,
 ma cakɪ ɪcatɛ sɔsaa təcayalɛ tɔ.
⁸ Ye pa na-m, ɪfeɲiya ná hɛlɔyɪ kɛ,
 na kəkpatələa náá kɔlɔyɪ na pá sɛŋɔyɪ.
⁹ Kɔɲayalaa na suŋaya yɔyɔtaya,
 na pá kpaakɪ nɔɔsɪ.
¹⁰ Awulaa mayamaya ná suŋaya kɛ,
 na pa nsəma matəna pa tantahaan.

¹¹ Mpa pa nukaya ma təm tɔ, pa yaakaya-m lɛlɛn nɔlɔ kɛ.
 Mpa pa naakaya-m tɔ, pa ləsɔyɪ ma aseeta.
¹² Mpi tɔ, ye kɔnyɔntɔ wiiki ma waasɔyɪ-ɪ kɛ.
 Ma sɛŋna sulav wei ɪ fɛina paasənɔ tɔ.
¹³ Mpa pa caakɪ sɛpɔ tɔ,
 pa kooliyɪ-m kɔpantɔ kɛ,
 na má hɛsɔyɪ leelaa lanja.

¹⁴ Siyisuyɔ kɛ ma suuwa ɪsu toko,
 na tampana tɛŋvɔv, ɪsu capa na kahuka.
¹⁵ Maa wɛɛ kɛ ɪsu yɔlɔm ɪsələ.
 Maa wɛɛ ɪsu kaakalaya nɔɔhələ.
¹⁶ Mayalɛ kɔnyɔntɔnɔa caa.
 Ma paasɔyənə mpa ma ta nyɪ tɔ, pa təm kɛ teu.
¹⁷ Ma yəkɔyɪ asayaa tamasi,
 na má wɔyɔsɔyɪ tɔyɔnaya kɛ pa kɛla taa.

¹⁸ Ma tɔŋaya sɪ maa kpatəlɪ kɛ təkunɲunɲu.
 Maa sɪ ma tante taa ɪsu sumaya.
¹⁹ Ma wɛɛ kɛ ɪsu tɔyɔ ŋku kɔ lila kama lɔm taa,
 na cɔlɔv niyitiyi kɔ pilinasi kɛ ahoo tɔ.
²⁰ Ma teeli ká wɛɛ tam kɛ ɪ kaa sɪ,
 na ma toma ɪsu tɔɔv ŋku kɔ nyɔɔ teu tɔ.

²¹ Yələa nukaya ma təm kɛ,
 na pá tanja na pá mɔyɪ ma layatɔ tasɔyɔ na pá suma.
²² Pa nukaya ma təm kɛ pa tənaya.
 Ye ma tɛma yɔyɔtɔyɔ nɔyɔlɔ u cɔɔkɪ natəlɪ.

²³ Yələa tanja-m kɛ, na pá haawa
 nɔɔsɪ ɪsu pa tanɔyɔv tɛv tɔ.
²⁴ Ma mɔyɔlayana-wɛyɛ, ɪlɛ paa tɔyɔna.
 Pəyele paa pəsɔyɪ na pá wakəlɪ ma ɪsentaa hɛtɔyɔ.
²⁵ Maa kɛna pa nyɔyɔ tɔ,

na má huləyi-wəye mpaav ŋku paa təŋ tɔ,
na má wɛ ɪsu wulav kɛ ɪ kpekəle yɔlaa taa.
Ma hɛɛsaya laŋwakəlle nyɔma laŋa.

30

Soopu tɔm kantakaya nyantv tɔtɔ

¹ M'pɔyɔ Soopu tasaa si:
Ama nɔɔnɔɔ ɪlɛ,
piya wonjiyina-m.
Paa nyanŋa ma kpatəlaya.
Pəyele pa caanaa taa tala si,
má tv-wəye hasi nsi si feŋiyi ma kaləkəŋ tɔ si taa.

² Pepeye pa toŋ waasəyi?
Ani pa kaa ti pəsi na pá kpatəli.

³ Nyɔɔsi, na laŋyɔ pu-wɛ,
na pá tɛ taasi, na pá seeki lona nna pə kpiisa
too ləŋ na a wɔlaa tɔ, a taa.

⁴ Pa kpəsəyi tuusi hatv kɛ hotisi kila.
Pa təyənaya nté pa tɛ tiikasɪ nasəli si lila.

⁵ Pa təyənəyi-wəye yɔlaa taa,
na kokoole, ɪsu ŋmulaa.

⁶ Pa tɛɔayalɛ nté tɛtɛka sɔsɔɔna kɔtemiŋ tɛɛ,
na pɛɛ tɛɛ, na kɔkpaməŋ pɔəŋ taa.

⁷ Sɔwa hotisi tɛɛ ké pa mawa tətɪm tətɪm,
na yɔlaa nukɪ pa wula.

⁸ Pa ké tɛtɛlataa, na nyɔəŋ fɛinaa,
na pá təyənəyi-wəye tɛtv taa.

⁹ Nɔɔnɔɔ maya pa cakəna, na pá yookina-m yontu.

¹⁰ Pa taa kpaakəna-m na pá haaki-m siyile,
halɪ pá tɔɔki-m ntayama.

¹¹ ɪsɔ pasa-m na í məŋna-m atɛ.
ɪlɛna pá kpisi pa ti kpaav, na pá nyənəyi-m yem.

¹² Ma ntəyən tɔɔ ké pa kuləyi.
Pa tɔyɔ-m katɔsi si pá pɛti-m na pá pɛɛkəyi
mpaav si pá hiki-m na pá wakəli-m.

¹³ Pa tɛka ma mpaav na pá lɔki
ma wakəlvɔ. Nɔyɔlv u səŋna-wɛ.

¹⁴ Pa tapaya ɪsu p'ɔyɔ sɔsɔɔv kɛ pa svɔnaa,
na pá kpatəlayi tɔmaya tampana tɔɔ.

¹⁵ Səyɔntv kpaaki-m ké na pá kpiisi
ma teeli ɪsu heelim.
Ma nyɔyɔ yapv ŋa salaa, ɪsu ɪsəŋmuntv.

¹⁶ Nɔɔnɔɔ ma weesuyv caaki luw ké,
ma wɛ wahala kuyɛɛŋ taa.

¹⁷ Pə sáləyi ma muwa taa ké,

paa ahoo máá heesəyi wɔsasi.

¹⁸ Iso kpa ma toko taa na toma,
na ɪləla ma capa luyu tɛɛ.

¹⁹ ɪ lɔɔ-m afəla taa.

Ma pəsa tɔlvma na mɔsvɔv.

²⁰ Iso ma yaaki-ɲ, nn san cɔv.

Pəyele n səŋa ma kəŋkəŋ taa,
nn tu nyənəyi-m.

²¹ N tɔyi-m kɔnyɔŋ na pətɔtəle fɛi,
n cɔsəyi-m na nyá ton.

²² N yelaa na heelim sɔsɔm kpayə-m.

N yelaa na ma seliyi kacuculaya sɔsaya taa.

²³ Ma nyəmə teu si sɛm tɛɣe ɲ pukina-m.

Weesɪŋ nyəma tɔpote nté.

²⁴ Ye yɔlv caaki lepu, u tɛkəyi niŋ?

Wei ɪ wɛ wahala taa tɔ,

u wiiki na ɪ yaa si pá səna-ɪ?

²⁵ Ma wiikaya wahala nyəma tɔ kɛ,

na má wɛna kɔnyɔntɔnaa pətɔtəle.

²⁶ Təcayanaɔ, na nyaaləm kɛ maa tanɲaa.

ɪlɛna səkpɛtɔv na wahala náá mayana-m.

²⁷ Wahala kɔyɛɛŋ tutuyu-m kɛ,

na ma laakali pəsəyi kɔtamsa.

²⁸ Ye ma tɔŋ səkpɛtɔv, nɔɣɔlv u heesəyi ma lanɲɛ.

Ye ma səŋa samaa taa wula kɛ.

²⁹ Ma pəsa ɪsu taale hasi taapalv kɛ,

yaa taataanaa camna.

³⁰ Ma tɔnvɔv piliyi kɛ,

na kú litiyi. Pə sáləyi ma mɔwa taa, na á wɔləyi.

³¹ Ma sanɲv pəsa sɛm nyəŋ kɛ,

na ma həlaya náá hɔləyi sɛm yontu.

31

Soopu kantəkaya nyəntv tɔtɔ

¹ Ma su ma təyi nɔɣɔ na tuunaɔ si,
má taa nyənɪ pɛɛlɔ nɔɣɔlv na má nyuli-ɪ.

² Ye pə taya mpv, ma fɛina kpancoou,
yaa ma paa nyəm napəli.

Maa tan si Toma tɛna tv ɪ tilina-m na ɪsɔtaa?

³ Kɔtakeesəŋ kɛ pə wakələyi,
na wahala náá mayana wakəllaa.

⁴ Iso nyəmə ma mpaan na ma tɔntɛ tɛna.

⁵ Ma ta tɔ mpaav kɔlɔoluyu taa.

Pəyele ma ta la acilayatu natəli.

⁶ Iso mayasi-m na nyá mayasəlaya kɔsiyisaya.

N ká ná sɪ ma ta wakəli tiili.

⁷Ye ma yela mpaaɔ kusiɣisuyɔ,
yaa ma ɪsɛ yelaa na má nyuli ma lotu taa,
na má pilisi ma ti na ɪsayatɔ natəli.

⁸Ule nɔɣɔlɔ í tɔɣɔ ma kɔhaləm
na pá kpɛsɪ mpi ma sɔwa tɔ.

⁹Ye ma nyula lelɔ alɔ,
yaa ma tu cɛɲa alɔ kɛ ma tɔɣɔntələ nɔnɔɣɔ tɛɛ.

¹⁰Ule ma nyəɲ í pɛsɪ nɔɣɔlɔ tɔmlɛ tɔ,
na paa apalɔ wei í lana-ɪ ɪsəna ɪ caaki tɔ.

¹¹Pə taya pɔlɔ,
mpɔ ɪnɪ pə kɛ acaalɔtɔ sɔsɔɔntɔ kɛ.
Pə wɛɛ sɪ paa huulɔ wei, í hɔ pə latɔ ɲkpaɲuyɔ.
¹²Ye ɪsu maa lapa mpɔ ma ɪsayatɔ ka pɛsa kɔkɔ kɛ
na ká nyaya ma wɛnau tɔna.

¹³Ye ɪsu ma nyəna ma tɔmlɛ tɔ apalɔ yaa
alɔnyəɲ kɛ yem kɛ huulɛ taa, na má tá ha-ɪ tampana.

¹⁴Ule waatɔ wei ɪsɔ ká kɔɔ fɛɲuyɔ na í pɔɔsɪ-m tɔ,
wentiyi maa cɔ?

¹⁵Mpi tɔ, ɪsɔ kɔlɔm wei ɪnɪ
ɪ lapa-m ma too lotu taa tɔ,
ɪnɪ ɪ lapəna pɛlɛ tɔtɔ.

¹⁶Ma ta pɛ acamaa kɛ mpi pa nyuləɣɪ tɔ.
Pəyele ma ta yele na leelu ɪsɛ nyəɲ.

¹⁷Ma ta tɔɣɔta ma mɔtiya
kɛ ma tike na má pé sulav.

¹⁸Hatoo ma pəcaatɔ kɛ ma na sulav tə puwa,
ɪsu yulɔ na ɪ caa.
Ma paasəɣəna leelu kɛ too ɪ hɔɔv tɛɛ kɛ.

¹⁹Ye ma nawa nɔɣɔlɔ na í cɔɔkɪ,
na í fɛɪna wontu,
yaa kɔnyɔntɔ laɲa kɔtakuyɔ,

²⁰ma haaki-ɪ ma heenɲ huntɔ kunti kɛ,
na í takɪ na pə haɲɪ-ɪ na í sɛɛ-m.

²¹Ye ɪsu tɔm huulaa səna-m
na má nyaasɪ sulav nɔɣɔlɔ,

²²Ule pə kpɛɛsɪ ma ɲkpaləɲa
kɛ ma asəɲkpeku tɔɔ, na ká pɛli ma ɲkulɔɲa taa.

²³Mpi tɔ, ma nyaɲna ɪsɔ mpusi kɛ,
maa pəsəɣɪ na ma səɲ.
Ma fɛɪna ma təɣɪ ɪsɔ sɔsɔɔntɔ kiɲ.

²⁴Ma ta tɔ ma naani kɛ wɔla tɔɔ.
Pəyele ma ta pɛti ma təɣɪ liɣitee nyəɣəluyɔ.

²⁵Pə taya ma wɛnau sɔsɔɔm
yaa mpi ma hikaa tɔɣɔ ma tɔ naani.

²⁶ Ye ma nawa ilim na pə nyaaləm teu,
na má nyəni ɪsɔtɔ, na ílɛ ɪ tɛɛkəna ɪ caŋəm.

²⁷ Pə puɣusi-m ma lotu taa
na má nyəni-wɛ, ɪsu ɪsɔ, yaa má sɛɛ-wɛ.

²⁸ Ye ma lapa mpɔ, pə ké ɪsɔyatu sɔsɔɔntu ké,
pə mɔna hɔɔlɔa í tɔ-m saləka.
Mpi tɔ, ma lu ɪsɔ waaləɣi.

²⁹ Ma lanɛ ta hɛɛna ma kolontu wahala.
Pəyele ma ta ŋmaaləna ɪ kɔnyɔntɔɣɔle nte tɔ mayana-ɪ tɔ.

³⁰ Ma ta tisi sɪ ma nsəmɛ í səlɔmɪ
ma kolontu ɪni ɪ səm na tɛ pəntɪ.

³¹ Ma tɔyaya nyéma yɔɣɔtəɣi sɪ
nɔɣɔɔ fɛi wei ɪ ta tɔɣɔ ma tɛɣɛ nantɔ na í nyəɣəsɪ tɔ.

³² Mɔɔɔɔ u həntəɣi awalɪ ké ma tɛ.
Ma tɔləɣi ma nɔnɔɣɔ kɛ mpatəntɔ ké.

³³ Ma ta ŋmɛsɪ ma kawalaya, ɪsu lɛlaa lakɔɣɔ tɔ.
Yaa má kisi ma tasəkəle tisuyɔ.

³⁴ Ma ta nyana samaa, yaa yɔlaa kɔtɔɣɔ
na má su na má yele nɔnɔɣɔ kɛ təŋnav.

³⁵ Hai, awe hikiyi-m wei ɪ ká nɔna-m tɔ?
Ma kantəkaya kɔyɔɣɔtɔtɔ ntɔ.

Toma tɔna tɔ í cɔ-m na í hɔɔɪ-m nti
ma kolontu ŋmaawa ma tɔɔ tɔ.

³⁶ Maa te ma nyɔɣɔ kɛ ma kolontu kɔŋmaŋmaatɔ ntəɣi,
ɪsu ntenuyɔ, na má layali-təɣi ma asəŋkpekin tɔɔ.

³⁷ Maa heeli ɪsɔ ké ma kɔlapəle tɔna tɔm
na má polo ɪ kin təkɔa, ɪsu awulumpu.

³⁸ Ye ma taale wiiki sɪ pə lɛɛtɪ-m
na tɔ taa awasa pələɣi ɪsɔɔm.

³⁹ Ye ma tɔɣɔ a kɔɔɔɔm kɛ faalaa,
na má muɣuli a nyéma kɔpəma.

⁴⁰ ɪlɛ ma kɔtutuum í yele nyɔɔ,
na sɔwa na nyutɔ ɪsɔyatu lɛɛtɪ.

Soopu kɔyɔɣɔtɔtɔ tənaya ntɔ.

ILIHU KUYɔYɔTUTU

(Titite 32–37)

32

¹ M'púyú ɪlifasɪ na Pilita na Sofaa, pa yela Soopu kɛ cɔɔ kɛ timpɪ ɪ nyənəɣi ɪ təɣi yɔɔɔ kɔpən tɔ. ² Ntɛna pááná haŋ ɪlihu, wei ɪ ké Pusi kpekəle tɔ Lam lɔɔɣɔ tɔ Palakɛɪ pəyalɔ tɔ. Mpi tɔ, Soopu tən sɪ ɪsɔ nyənəɣi ɪnəɣi siyisilu. ³ Pə kaasi ɪ taa haŋna ɪ taapalaa tooso ké. Mpi pə tɔɔ pa ta pəsi na pá cɔ Soopu kɛ natəlɪ tɔ. Paa na mpɔ, pa kú ɪ tɔm. ⁴ ɪlihu ka kɛna ɪ taapalaa taa səkɛɔlu. Pə tɔɔ ké ɪ suma na pə təkəna-ɪ yɔɣɔtəɣa. ⁵ ɪ kəma na í ná sɪ apalaa tooso ɪni ɪ lanja kɔcɔcɔtɔ, ɪlɛna pááná haŋ-ɪ sɔsɔm.

ɪlihu hɔɔləɣi ɪ kɔcɔcɔtɔ kɔtoluyɔ

⁶ Μρύγύ Ulihu tōma si:
 Μεγε sōsaa
 na maya pəyaya təɣə ma selaya si,
 má taa huli-meye ma nyəmtu sōsəntu.
⁷ Kukpatəlaa na mpa pa pusi tōwa tə,
 mpeye pə wee si pá seye si ləmayasee təm.

⁸ Təm tampāna tō, feesuyu ŋku kə kē
 Toma tēna tu nyəŋku tə, ŋku kə wēna yulu taa
 na kú haaki-i nyəm.
⁹ Pə taya pusi payale tɣuna yulu kə ləmayasee.
 Pəyele pə taya kukpatəlaa tike nyəmna kusiɣisim.
¹⁰ Pə tō kē ma tən si, í ke ŋkraŋ
 na má tōtə, má kilisi-meye ma nyəm təm.

¹¹ Má kema ŋkraŋyɣu kə mə ləmayasee taa,
 ɬe maa taŋaa kē si,
 mə kuyəɣətutu í te.
 Haləna í te mə təm mayasuyu kə teu kə hatoo mə lotu taa.
¹² Ma nu mə təm kə teu kē.
 Ama nəɣəlu ta kəli Soopu na təm.
 Pəyele nəɣəlu ta pəsi na í cə Soopu kuyəɣətutu.

¹³ ɬ taa tə si:
 Tə hika ləmayasee.
 ɬə tike ka kələna-i, pə taya yulu.
¹⁴ Pə taya maya Soopu yəɣtaa,
 ɬe ma kaa cə-i mə kuyəɣətutu.

¹⁵ Səɣəntu kpa-me, í laŋa kuyəɣətutu,
 u tasəɣi cəv.
¹⁶ Maa taŋaa kē ɬu í ká yəɣəti.
 Ama í suma yem na í kpisi cəv.
¹⁷ ɬe maa cə na má huli-meye
 nti ma hɔki tə.

¹⁸ Təm su ma lotu kē,
 na feesuyu caaləɣi-m si má yəɣəti.
¹⁹ Təm kpaaki ma taa, ɬu pa suukuɣu sulum kə
 pə hulun kufan taa, na pé caa pə yas-i tə.
²⁰ Maa kuli ma nəɣə kē, na má yəɣəti,
 na má cə, ɬena pécə pé heena-m.
²¹ Ma kaa seena nəɣəlu tō,
 yaa má cesi mə taa nəɣəlu.
²² Pə taya pulu, ma ta nyi cesuyu.
 Ye ma tu lapa mpv,
 ma ŋmalu ká kəli-m lən kē.

33

Ulihu kuyəɣətutu tətə

¹ Μρύγύ Ulihu tasaa si:

Pənəntə Soopu ke ηkpaηη, na í nu ma kuyəətutu.

² Nəənəə ma kuliyi ma nəyə,
na ma nsəmle yəətı.

³ Hatoo ma lotu taa siyisuyu təm ke maa yəətı.
Tampəna siyisiyi tike ke ma nəyə ká yəətı.

⁴ Iso Toma tənə tı feesuyu ηmana-m,
na kú haaki-m weesuyu.

⁵ Ye n pəsəyi n cə-m,
təyanı nyá tı na má na-η tə suli.

⁶ Iso nyənəyi ma na-η ké kuləm ké,
cuyə tətəyə pa ηmana má.

⁷ Mpu tə, taa nu ma səyəntu na pə liyiti-η
na ma səsəəntu kəli-η.

⁸ Soopu yəətə ma ηkpaηη taa,
na má nu ı nəyə sı:

⁹ Ma wə tənəηη ké, ma ta la kawalaya,
yaa ısayətu natəli ke paa pəcə.

¹⁰ Paa na mpu, Iso hikiyi timpi ı ká kaləna-m
na í nyənı-m ı kolontu tə.

¹¹ I kaγatəyi-m na í feηiyi
ma təntə tənə taa.

¹² Soopu, í feina tampəna.
Mpi tə, Iso kəla yulə təcaγacaya ké.

¹³ Pepe təə ké n caa n yoonə Iso?
Mpi tə, yulə ı pəsəyi na í cə ı kuyəətutu tənə.

¹⁴ Wulee Iso yəətəyənə yaasi ləlv ké.
Ulena wulee í yəətənə ləlv.

Paa na mpu yəlaa ı lakı laakalı.

¹⁵ Waatu wei yəlaa həntəyi ahoo,
na pá too ısu pa səpa təyə
Iso yəətəyənə-wəyε pa tooseenaa taa.

¹⁶ I lukı pa təə na səyəntu kpa-wε,
na í yəətəyənə-wəyε pa ηkpaηη taa.

¹⁷ Ulena í kεε yulə ke ı kuləpətu taa,
na í su tənaya ke yulə kaləmpaanı.

¹⁸ Mpyú ı waasəyi yəlaa ke səm taa,
na í yakı-wəyε nyəmə nəyə taa.

¹⁹ Iso kpaaləyi yulə na wəsası nsi
sı husa-ı na í lukı ı tənuyə taa ké kutamsa təyə.

²⁰ Ulena mətə lu-ı luyə,
na pə kpeηna təyənaya ηka ı səla teu tə.

²¹ Ulena í té taası ke katatəlaya,
na í yele nyuyə tike.

²² Waatu ıni ı wε pəlaav nəyə təə ké təcomlaa,
na ı weesuyu ke səm niη taa.

²³ Ama ye ɪsɔtaa tillaa iyaya taa kɔlɔm
wei ɪ sɛŋna yɛlaa, na ɪ hɔlɛɣɪ yɔlɔ kɛ
ɪ kɔlapɛlɛ tɔ, ɪ wɛ ɪ kɪŋ,
²⁴ ɪsɔtaa tillu ɪnɪ ɪ wii yɔlɔ ɪnɪ ɪ pɛtɔtɔlɛ,
na ɪ sɛlɛmɪ ɪsɔ sɪ:
Yapɪ-ɪ. Taa yele na ɪ tii pɛlaav taa.
Ma hika mpi maa layasɛna ɪ weesuyɔ tɔ.

²⁵ ɪlɛna yɔlɔ ɪnɪ ɪ tɔnɔɣɔ mɛli kɔ wule taa,
na ɪ pɛsɪ ɪsɔ ɪ ɪfɛpile waatɔ.
²⁶ ɪlɛna ɪ sɛlɛmɪ ɪsɔ, na ɪsɔ nu na ɪ nɔ ɪ teu
na lanɣhɔlɔmlɛ, ɪlɛna ɪsɔ nɔɔ ha-ɪ ɪ tampana.

²⁷ ɪlɛna ɪ yooki yontu kɛ yɛlaa kɪŋ sɪ:
Maa pɛntaa kɛ na mɔ wakɛli tampana.
ɪlɛ pa ta lana-m ɪsɔ pɛ mɔnaa tɔ.
²⁸ ɪsɔ yapa ma lɛsaya sɪ kɔ taa sɔɔ
pɛlaav taa. Maa tasa nyaalɛm kɛ naɔ tɔtɔ.

²⁹ Pɛ tɛnaya mɔpɔyɔ ɪsɔ laki yɔlɔ
kɛ tɔm naalɛ, halɪ pɛ polo tɔm tooso.
³⁰ ɪlɛna ɪ lɛsɪ-ɪ pɛlaav taa, na ɪ yele na weesuyɔ nyɛma nyaalɛm na ɪ tɔɔ.

³¹ Soopu, pɛ wɛɛ sɪ nɔ nɔna-m kɛ.
Kɛ ŋkpaŋŋ na mɔ yɔɣɔɪ.
³² Ye n wɛna nɔɣɔ ŋka n kɔ cɔna tɔ,
n yɔɣɔɪ, maa ha-ŋ tampana.
³³ Ye n fɛina natɛli ɪlɛ n su,
na nɔ nu na mɔ hɔli-ŋ lɛmayasɛɛ tɔm.

34

ɪlihu kalɛnaɔ kɛ Soopu

¹ Mɔpɔyɔ ɪlihu tasa yɔɣɔtɔɣɔ sɪ:

² Lɛmayasɛɛ nyɛma mɛ,
ɪ nu ma kɔyɔɣɔtɔtɔ,
nyɛntaa mɛ ɪ kɛ ŋkpaŋŋ.
³ Pɛ taya pɔlɔ, ŋkpaŋɔyɔ nɔkɛna tɔmnaa,
ɪsɔ nsɛmlɛ nɔkɔyɔ tɔɣɔnaya lɛlɛŋ tɔ.
⁴ Tɔ lɛsɪ tɔ tɔɣɪ mpi pɛ sɪyɪsaa tɔ.
Tɔ cɛkɛna tɔ taa kɛ mpi pɛ wɛ teu tɔ.

⁵ Soopu sɪ:
Ma sɪyɪsaa kɛ. Ama ɪsɔ pɛŋɪ-m tampana.
⁶ Paa na ma tampana tɛŋɔyɔ tɔ,
pa nyɛnɔyɪ-m pɔpɔtɔ kɛ.
Anɪ ma ta pɛntɪ.
Pɛyele ma hɪŋ fɛɪ waav.

⁷ Yɔlɔ nɔɣɔlɔ ɪ fɛɪ ɪsɔ Soopu
na ɪ nyɔɔkɪ kɔtɔyɔ kɛ lɔm tɛlɛ.

⁸ Na í tɔŋ mpa paa tɔŋəyi siyisuyu tɔ
pa kpekəle taa, na í na asayaa pá kaaki mpaav.

⁹ Haləna í tɔŋ sɪ paa yulɔ caa sɪ
í wɛɛ Isɔ ké teu,
weye ɪ waaki pə taa.

¹⁰ Ləmayasɛɛ nyəma mɛ í nu ma tɔm
Isɔ u laki kawalaya.
Pəyele Toma təna tɔ u laki mpi pə ta siyisi tɔ.

¹¹ Mpi yulɔ lapa tɔɔ ɪ lɛɛtəyi-ɪ.
ɪ fɛləyi paa wei ké isəna pə mɔnaa tɔɔ.

¹² Aaɪ yoo, tampana tɔɔ, Isɔ u laki isayatu.
Toma təna tɔ inɪ u wakələyi siyisuyu.

¹³ Ye pu wɛ mpɔ,
awe cɛləna-ɪ tɛtɔ sɪ í paasəna-tɪ?
Yaa awe tɔ-ɪ sɪ í paasəna antulinya təna?

¹⁴ Ye Isɔ ka huɔkaya ɪ tɪ tɔm tike,
ɪ ka mɔ ɪ feesɪŋ kɛ yɔlaa kɪŋ.

¹⁵ Tɔfɔ weesuyu nyəm təna ka səpa
tɔm kulɔm tɔɔ ké, na yulɔ pəsɪ tɛtɔ.

¹⁶ Soopu ye n wɛna layatu,
ke ŋkpaŋŋ na nɪ nu ma tɔm.

¹⁷ Wei ɪ ké siyisuyu kolontu tɔ,
ɪ ká pəsɪ na í tɔki tɛtɔ na?
Uɛ isənaya nyá mayasəyi sɪ
nɪ kɔ Siyisilu Ton tɔ tɔm?

¹⁸ ɪ tike ɪ wɛnna mpaav sɪ,
í yaa awulaa sɔsaa sɪ asayaa na awulumpiya sɪ wakəllaa.

¹⁹ Isɔ u fayasəyi awulumpiya.
Pəyele u paasəyənə liyitee nyəma,
na pə kəli kunyɔntɔnaa.
Mpi tɔ, pa təna pa ké ɪ nɪŋ kulapəm ké.

²⁰ Sɔsaa səki ké na pə saaləyi,
ahoo taa ké pa səki kpakpaa.
Pəyele pa kpəsəyi ŋmakəllɔ ké təhɛɛ.

²¹ Isɔ nyənəyi yulɔ mpaan tənaya,
na í naaki ɪ tɔntɛ.

²² Səkpɛtɔyɔ yaa atɛtələ natəli tə fɛɪ
ntɛ tə taa asayaa pəsəyi na pá ŋmɛli tɔ.

²³ Isɔ paa fɛina sɪ í paasəna yulɔ
na pə leeli na pəcɔ́ í yaa-ɪ huɔlɛ.

²⁴ Paa ɪ ta fɛŋ tɔŋtɔnaa, ɪ wakələyi-wɛyɛ,
na í lɛɛti pa lona taa ké kɔfama.

²⁵ Mpi tɔ, ɪ nyəma pa kulapələ ké.
Ahoo kɛ ɪ kɔsəyi-wɛ na í tələki-wɛ.

²⁶ Na í maki-wɛ isɪ asayaa,
na yɔlaa naaki.

27 Pə taya pulu, pa kisa-ı ké,
pa ta pəsi na pá cekəna ı mpaan.
28 Pa lapa na konyəntənaa
na wahala nyəma wii na Iso náá nu.

29 Ye Iso hawa nəɣələyü həesuyü
awe ká kü pəntü təm?
Ye ı taka ı isentəə, awe na-ı?
Inı ı feñiyina piitimnaa na yəlaa pa təə.
30 ı lakı mpyúyú sı isayav í taa təyə kawulaya
na í pəsi isı katəka ke yəlaa.

31 Ye pəntü heela Iso sı:
Pu tusa-m ké,
ma kaa tasa isayatu ke lapu.
32 Ma pəntaa ké, ıle Iso seɣesi-m.
Ma lapa mpi pə ta siyisi təyə, ıle ma kaa ləli.
33 Isı Soopu, n kisuyu
nti Iso suwa tə.
Mpu tə, n mayasəyi sı pə wee sı
Iso í tü pəntü ke saləka?
Timpi pə wee sı nyá mayasəyəna na
ń suki pə taya nəɣələ tə,
huli-təyü nyá nyəm.

34 Ama yəlaa mpa pa wəna həwee tə,
na ləmayasəe nyəma təna, mpa pa nukı
ma təm tə paa heeli-m sı:
35 Soopu yəɣətəyi ké, ı ta nyı pulu,
yaa ı feina ləmayasəe.
36 Soopu mayasuyü í taa sı tənaya.
Mpi tə, ı təm kucəcətu we ké isı
yəlaa mpa pa ta siyisi tə.
37 Pə taya pulu,
ı kuləyi Iso təə, na pə səəsəyi ı isayatu təə.
Halı ı ká təsəna sika təyü ké tá taa.

35

Ilihu kuyəɣətutü tətə

1 Mpyúyú Ilihu tasaa sı:

2 Soopu, n pəsəyi na ń ha nyá təyi tampana
na ń yəɣəti nyá siyisuyu təm ke Iso kin na sika fei?
3 Mpi tə, n tasaa sı:
Ye ma pəntaa yaa ma ta pəntı pepeye ma waaki?
4 Maa kpenti nyá na nyá taapalaa na má cə-me.

5 Nyəni isətənyü, na ń paasəna isəñmuntü,
tə kəla-ñ kəñkuluməñ.
6 Ye n lapa isayatu, weye pə wakələyi Iso?
Yaa n kula ı təə ké təm payale,

pu tokiyina ilé.

⁷Ye n tənəyi tampana,
ile pepeyele n hawa Iso?
Yaa weye Iso muyi nyá nin taa?

⁸Yulu isu nyaya isayatu wakələyi,
na siyisuyu waasi nyá təxəntələ.

⁹Ye isu ηmakəllaa kəla təu, yəlaa makı kapusi ké.
Ye musəntunaa kəla payale,
ile yəlaa yaa si pá waasi-wə.

¹⁰Ama pa taa nəyulu u pəsəyi Iso wei i lapa-i,
na í tuxi yəlaa taa ké lanhuləmlə yontu
na pá yooki ahoo tə si: N wə le?

¹¹Inu i seyesəyəna-tu, na pə kəli taale wontu.
Pəyele i tasəyi-tuxu ləmayasəe na pə kəli sumasi.

¹²Pa yaawa Iso, na í kisi cəu
ke asayaa kalampaani təu.

¹³Pəpətu fəi lelen,
pa koo yem ké Iso u nukı.
Toma təna tu u paasəyəna.

¹⁴Paa Soopu n tən si nn nukı Iso tan tə
Iso nyəma nyá təm tənaya, nyaa kənna-i.

¹⁵U tuxi saləka na páná.
Pəyele u paasəyəna yəlaa isayatu.
Ule pə taya si u naaki.

¹⁶Soopu nyá nəyə taa təm wə yem ké,
na í lələsəyi təm nti tə taa fəi layatu tə.

36

Ilihu nyəntu tətə

¹Mpúyú Ilihu tasaa tətə si:

²Soopu, səη pəcə na má seyes-i-η.

Mpi tə, ma ta yəyətı Iso nyəntu təna.

³Hatoo poolun ke maa hiki ma nyəm
mpi maa hana ma ηmalu ke tampana tə.

⁴Tampana ma kuyəyətutu taa fəi pəpətu.
Ma wei ma yəyətəyəna-η isəntə tə,
ma wəna naani ké ma nyəmtu təu ké.

⁵Iso ké pəsəlu ké, ile u ləkı tampana tənlu.
U layatu toma təu ké i wəna pəsuyu ηku.

⁶U yeki isayau na i weesuyu.
Ama i siyisiyi konyəntunaa təm.

⁷U yeki siyisilaa ké nyəntuxu.

Halı i cəyasəyi-wəyε awulaa kumlee təu ké,
na í kusəyi pa nyəuη ke tam təu.

⁸ Iso tɔyɪ asayaa kɛ alukpala kɛ na wahala tɔki-wɛ.

⁹ I hɔlɔyɪ-wɛyɛ pa tɔma, na pa kawalaya.

Kɛ waatu wei pa laki kalampaani tɔ.

¹⁰ Iso yeki na pɔ nuki kukpaalɔtu

kɛ pa ŋkpaŋŋ taa, na ɪ tɔyɪ-wɛ sɪ

pɔ cɔlɔ mpi pɔ tɔ siyisi tɔ.

¹¹ Ye pa kema ŋkpaŋŋ na pɔ petɪ pa tɔyɪ

Iso, ɪlɛ pɔ cayaana-wɛ na pɔ nu lelen kɛ

pa weesuyɪ kɔyɛɛŋ na pɔ pusɪ taa.

¹² Ye pa kisa nuu,

ɪlɛ ŋmantaaya sɔ-wɛ na pɔ sɪ pa nyɛm lanɔyɔ tɔɔ.

¹³ Yɔlaa asayaa ha pa tɔyɪ pɔɔnɔ taa kɛ.

Paa wiikina Iso sɪ ɪ waasi-wɛyɛ

saa wei ɪ tɔyɪ-wɛyɛ alukpala tɔ.

¹⁴ Pa sɛkɛna pa ifepile

na pɔ sɔsɔyɪ-wɛyɛ wasaŋkalɛnaa*fa* tɔɔ. ^a apalaa na alaa mpa pa laaki tuŋ na pa laki pɔ wasaŋkalɔtu tɔyɔ.

¹⁵ Ama Iso yaki wahala tu, na ɪ wahala kɛ,

ɪlɛna ɪ kpaali-ɪ na ɪ wɔsasi.

¹⁶ Waatu nɔyɔlɔ Iso ka lɛsa-ŋ wahala taa kɛ,

na ɪ su-ŋ timpi pu cayaana-ŋ na ɲ wɛɛ nyɔ tɪ tɔɔ

na ɲ tɔki tɔyɔnasɪ kɔpampansɪ tɔ.

¹⁷ Ama ye n huuki nyɔ huule ɪsu asayaa nyɛntɛ,

ɪlɛ huule na pɔ ŋkpaŋyɔ hɔm kɔ kpa-ŋ kɛ.

¹⁸ Taa yele na pɔɔnɔ sɔsɪ-ŋ Iso wonɔ taa,

na ɲ puyusi nyɔ tɪ sɪ n kɔ ya Iso na kuhav sɔsɔɔ.

¹⁹ Nyɔ kakiisaya, yaa paa nyɔ ton sɔsɔɔŋ

ta tala sɪ pɔ lɛsɪ-ŋ lanwakɛllɛ taa.

²⁰ Taa ŋmakɛli muɔlɛ na ɲ lɛɛtɪ

pa lona taa kɛ nyɔ lulɔyɔ nyɔma.

²¹ La laakali, taa kɛsɛna ɪsayatɔ tɔɔ.

Pɔ mayamaya pɔ tɔɔ kɛ n wɛ wahala taa.

Iso sɔsɔɔntɔ

²² Iso hɔlɔyɪ ɪ sɔsɔɔntɔ na ɪ ton taa kɛ.

Nɔyɔlɔ ta nyɪ sɛyɛsɔyɔ ɪsu ɪnɪ.

²³ Awe hɔlɛna-ɪ mpaav ŋku ɪ ka tɔŋ tɔ,

na awe kɔ mana ɪ lanle taa,

na ɪ heeli-ɪ sɪ: N lapa mpi pɔ tɔ siyisi tɔ?

²⁴ Tɔɔsɪ na ɲ sa ɪ tɔma nna yɔlaa san

pa yontunaa taa, na pɔ puyɔlɔyɪ-yɛ tɔ.

²⁵ Yɔlaa tɛna loosiyɪ-yɛyɛ poolun kɛ

na pɔ nyɛnɔyɪ-yɛyɛ teu.

²⁶ Iso tɔɔwa katatɔlaya kɛ

na pɔ tɛɛ ta nyɛmtɔ tɔɔ.

ɪ pusɪ fɛɪ kalɔyɔ.

^a **36:14** wasaŋkalɛnaa: Wasaŋkalɔtu nti tɔ tɛlɛsa cɛnɛ tɔ. Hepɔla taa ɪlɛ pɔ kɛ

27 Ini i cosiyina lum na í yele
na heelim nyɔ-wi,
na í pəsi-wəyi tɛv.

28 Ilena isənmuntu náá yele na tɛv nu yɔlaa tɔɔ.

29 Awe nyəŋna isənmuntu tɔnte,
na tɛv hola ke isɔtɔnyu taa?

30 Ini i keeləyənna i nyaaləm tɔɔ
na pə ná na pə cəɔna-i.
Ilena í tayani takuyv ke tenkuna luman tɔɔ.

31 Yaasinaa mpeye i huukəna yɔlaa
na í celəyi-weyɛ tɔyɔnaya ke tuutuuma.

32 I kpakəyi tɛv cala ke i nin taa ké,
na í ləyɔ-i timpi i caaki tɔ.

33 Tɛv hola ke i huləyənna si kv kəŋ,
na kaləkəŋ mayamaya nukɪ kv tan.

37

1 Ma lanle cɛpəna tɛv ŋkuyv katatəlaya ké,
haləna ma lanle lu tɔ lonte taa.

2 I ke ŋkpaŋŋ na í nu Iso nɔyɔ tan.
I welisi teu na í nu i nɔyɔ yuŋ.

3 Isɔtɔnyu tənna taa ké i nɔyɔ nukɪ.
Ilena í yele na tɛv ŋmeləsi,
na pə tala tɛv tənasi.

4 Pəle pə waali, Ilena tɛv holi na Iso nɔyɔ nu.
Ile i ta tasa tɛv ŋmeləsuyv səŋsuyv ke waatu inɪ.

5 Isəna Iso yɔyɔtəyənna i nɔyɔ tɔ,
pə teu wɛ səyɔntɔ.

Təma səsɔɔna wena tɔ ta nyi tɔyɔ i laki.

6 Ini i təŋna si tɛv təmpɛɛ kpaakpaacav*fa*
í nu tɛv tɔɔ. Ilena í tɔ tɛv si
kulɛ kú nu na pə kpɛŋna tɛv səsɔɔv. ^a təmpɛɛ kpaakpaacav. Pə wɛ teitei ké isɪ kpaakpaacav
na pə huluma mpv. Ile təmpiisi hotiyina na pə kaaki atɛye huwa.

7 Ini i səŋsəyənna yɔlaa tənna təma.
Ilena pá cəkəna si inɪ i ŋmana-wɛ.

8 Taale wontu mayamaya ná suukɪ tɔ təcɔsəle ké,
na tɔ suukɪ tɔ tana taa na tɔ ŋmeləyi.

9 Kacuculaya ná lukəna ilim ntəyɔŋ ké,
na watu náá luna pə mpətəŋ.

10 Ye Iso í feesa lum tɔɔ, pə kii ké isɪ təmpələ.

11 I hayasəyi nikaya ke ŋmuntu taa ké.
Ilena tɛv ŋmeləsəyi ŋmuntu ntɪ tɔ taa.

12 Ini i yekina na isənmuntu cəaki na tɔ laki
pə tənna mpi i tu-tɪ tɔyɔ tɛv tɔɔ.

13 Tɛv ŋkuyv Iso hənna i tɛv ŋkpaŋyuv.

^a 37:6 tɛv təmpɛɛ kpaakpaacav: Mpi pa yaana nasaala taa si (nɛɛsi) tɔyɔ tɔ teləsaa si tɛv

Kulumbuyv njuyv i lakana-təyi kupantu.

¹⁴ Soopu, ke nkpanuyv ke təm tənə tə taa
na n welisi na n cekana Iso tema səsəna.

¹⁵ N nyəmə isəna Iso laki i tema anu,
na isəna i tisiyi calanaa na isənmuntu taa tə?

¹⁶ N cekana isəna isənmuntu səna teitei tə?
Pə ké Iso wei i ké nyəntu mayamaya tə i təmlé ké.

¹⁷ Isənaya pə lapa na ye ilim
mpətəŋ heelim kuhanəm makı tetu təə,
n nukı hanaya ke nyá wontu taa?

¹⁸ N pəsəyi na n la isənmuntu ke isətaa
na té wée toŋ isu nyəxəlvuyv tin?

¹⁹ Soopu huli-tuyv nti
tu heeli Iso tə.
Ile tu tasəyi
natələyi yəxətuyv ke tá kaanyəmtu təə.

²⁰ Maa pəsəyi na ma kéésəná Iso təə
ké saa wei ma yəxətəyənə-i tə.
Pə fəi si má heeli-i na pəcó í cekana.

²¹ Ye pə keesaa na n muntu takı nyaaləm təə,
pu tasəyi nav.

Pə waalı, ɪɛna heelim má, na pə keeli pə təə.

²² Ilim ntəyən təə ké nyaaləm lukəna
na pə wé isu wula. Iso teu mpi
pə cəna-i tə, pə wé səyəntu.

²³ Tu pəsəyi na té kpətəna Toma tənə tu səsə,
na tampana tənlu inı, i ké siyisuyu tú ké.
Iı muyuliyi nəxəlv.

²⁴ Pə təə ké pə wée si, yəlaa í nyana-i.
Ama i paa fəina mpa pa yaa pa təyi ləmayasəe nyəma tə.

TACAA ISO KUYƏYƏTUTU

(Titite 38:1–42:6)

38

¹ M'púyú Tacaa cəwa Soopu ke kacuculaya taa si:

² Aweyele puntu wei inı i kəŋna səkpətvuyv
ke nti ma suwa na má laki tə tə taa,
na təmnəa mpa pa fəina huwée tə?

³ Təv, təkı nyá ti isu apalı.
Maa pəəsi-ŋ təm na n cə-m.

Iso ké antulinya taa nyəm mpi pu yəxətəyi tə pə tv

⁴ Leye n ka wé waatu wei ma sukaya
antulinya kite tə.

Ye n nyəmə tampana n cə-m.

⁵ Awe puwa antulinya inı i tənasi?
N nyəmə puntu na?

Yaa awe mayasəna-ı na ɲmənaɣa?

⁶ Awe caaləna kite tɛɛ pələ kɛ suu?

Yaa pepe tɔɔ kɛ kite ɲtɛ tɔ sɛɲaa?

⁷ Waatu ɪnəɣi tanan ɪsɔtɔlɔɲasi yookaya yontu,
na ɪsɔtaa yələa náá wilitiyina lanɲhulɔmlɛ.

⁸ Awe tɛka tenku lɔm na kampɔnaa
kɛ saa wei pə lu tɛtu tɛɛ na pə ɲmaa tɔ?

⁹ Waatu wei ma suu-wəɣi ɪsɔɲmɔntu kɛ toko,
na má taki-wəɣi ihunte tɔ.

¹⁰ Na má pu-wəɣi tənaya,
na má tu kutəkuyɔ na kukaləsuyɔ.

¹¹ Na má huli-wi si pə sɛɲ təna, pə taa tuusi,
tənaya pə hola kalampaani ká suna.

¹² Too n weu tɔ, n tɛma tanan kɛ ɲmakəɔyɔ,
yaa ɲ huli tefemle kɛ tɔ lonte na?

¹³ Yaa tefemle ɲtɛ tɔ kpa tɛtu ntompee
na tɛ ciyiti asayaa kɛ teu na?

¹⁴ ɪlɛna tɛtu layasi wɛɛtu ɪsu
pa yɔsuyɔ cuyɔ tɔɔ tɔ,
na pə tənə pə wɛɛ kacəka ɪsu puuyɔ tɔɔ?

¹⁵ Tefemle nyaaləm kəɲ,
ɪlɛna asayaa kulapɔtu fiyini na pə pɛli pa niɲ.

¹⁶ Too tɔ, n tɛma tenku taa kɛ tiuu
haləna ɲ tala ı sɛɛlaa taa?

Yaa n cəɔwa ı luman sɔsɔɲ taa?

¹⁷ Pa tɛma-ɲ səm nənɔɔsi kɛ huluyɔ na?

Yaa n nawa atɛtɛle nənɔɔsi?

¹⁸ Yaa n tɛma mayasuyɔ kɛ tɛtu wan təm na?
Ye n nyəmə pə tənaya mpɔ n kɛɛsi-m.

¹⁹ N nyəmə nyaaləm tɛcayale mpaav na?
Na leye səkpɛtuyɔ ná wɛɛ?

²⁰ N pəsəɣi na ɲ pona-wəɣi pə lonte taa.
Yaa ɲ tana-wəɣi timpi pə wɛɛ tɔ?

²¹ N nyəmə. Mpi tɔ,
waatu ɪni ı taa pa tɛma-ɲ luluyɔ.
Pəcɔ nyá pusi tɔɔwa.

²² N tɛma pote na n ná tɛu tɔmpɛɛ
na a kpaakpaacav tɛcayale na?

²³ Lanɲwakəlle waatu, na yooɔ kuyɛɛɲ tɔɔ
kɛ ma su-yɛɣɛ mpɔ.

²⁴ N nyəmə mpaav ɲku nyaaləm tənəɣi tɔ?
N nyəmə timpi tɔɔ ɪlim təlule
heelim makəna tɛtu tɔɔ tɔ?

²⁵ N nyəmə wei ı hɛɛwa tɛu kɛ ku mpaav tɔ?
Na wei ı hɛɛ tɛu ɲmɛləsuyɔ
na ku calanaa kɛ pa nyənku tɔ?

- 26 N nyəmə wei ɪ yeki na tɛv nuki
wɔlaya tɛtɔ nti tɛ taa nɔɔlɔ fɛi tɔ?
Yaa wei ɪ kɔŋna tɛv kɛ wɔlaya tɛtɔ nti tɛ taa yɔlaa fɛi tɔ?
- 27 Na wei ɪ yeki na lɔm haɣa wɔlaya tɛtɔ,
na nyutu na kɔnyɔnyɔm mpi pə wɛ
tələkulɛkɔ tɔ pə nyɔ tɛ tɔɔ tɔ?
- 28 Tɛv wɛna caa kɛ?
Yaa awe luləɣəna aŋkpələɛ?
- 29 Lɔm tɔmpɛɛ*fa* yaa cɔlɔv nyəna wɛna too kɛ? ^a na pə niyitaa tɔ tɛtɔnaa mpa pa taa wɛ
watɔ kɛ tɛu tɔ aŋkpələɛ mayamaɣa kiiki mɔpɔyɔ.
- 30 Mpi pə pəsəɣəna pɔɣɔ lɔm ɪsu pələ,
na pə kii tɛŋku tɔɔ nyəm təkpaŋasaŋ.
- 31 N pəsəɣi na ń həkɔ ɪsɔtulɔŋasɪ*fa*
nsi pa yaa sɪ kantuyɔ na kɔ piya tɔ. Yaa ń hɛti nsi
pa yaa sɪ haɣa na kpaca na yɔlɔ tɔ. ^a
- 32 Nyá ləsəɣəna tulɔmalɔyɔ kɛ kɔ waatu?
Yaa n tiikiɣi ɪsɔtulɔŋasɪ nsi
pa yaa sɪ ɪsɔtɔ ɪ sɪ na má tɔɣɔ tɔyaya tɔ?
- 33 N nyəmə kiin wei ɪsɔtɔnɔyɔ tɔŋəɣi tɔ?
Na ɪsəna tɛtɔ wɛɛ na pə tɔŋ tɛ taa tɔ?
- 34 Yaa n yɔɣɔtəɣəna ɪsɔŋmɔntɔ
na tɛv nu katatɔlaya na?
- 35 Nyá yaakəna tɛv ŋmɛlɔsɔyɔ
na pə cɔɔki-ŋ sɪ mpəɣəlɔ,
na ń tiliyi-wi?
- 36 Awe tɔna ləmayasɛɛ kɛ hatoo yɔlɔ lotu taa?
Na awe tɔna layatɔ kɛ ləmayasɛɛ taa*fa*? ^a nuw wɛ katɛ ké, lɛlaa ná huukɪ sɪ tɔla naalɛ kɛ pa
yɔɣɔtəɣi mpɔ. ɪsu kampaav na ɪcipiti tɛtɔ taa sumaya ŋka pa yaa sɪ ipii tɔ.
- 37 Awe kaləɣi ɪsɔŋmɔntɔ na ɪ ləmayasɛɛ?
Yaa ɪ hutɪ ɪsɔtɔnɔyɔ taa lɔm hulun
- 38 kɛ waatu wei tɛtɔ kiiwa ɪsu nyəɣəlɔyɔ
na tampaɣa nyəkəlɔna tɔma tɔ?
- ɪsɔ kɛlɛ tɔyaya wontu na taalɛ nyəntɔ pə tɔ*
- 39 Nyá kpaakəna tɔɣɔlaya alɔ nyəŋka kɛ ka tɔɣɔnaɣa,
yaa ń calɪ tɔɣɔlasɪ piya, na sɪ haɣa?
- 40 Waatu wei sɪ sopa sɪ lɔna taa,
yaa sɪ papa nyutu tɛɛ tɔ?
- 41 Awe caləɣəna katəkətəŋ kɛ waatu wei ɪ piin
lanəɣi tɔɣɔnaɣa na ɪ wiikina-m na ɪ yeləməɣi tɔ?

39

- 1-2 N nyəmə taalɛ pəŋ na naməŋ
husɪ ɪsɔtɔnaa na?
Nyá fɛŋiyina ɪ tɔɔ
kɛ saa wei lulɔyɔ wɔsasi tapa-ɪ tɔ?

^a 38:29 Lɔm tɔmpɛɛ: Lɔm tɔmpɛɛ yaa cɔlɔv nyəna. ɪsu lɔm kiikuɣu ɪsu pələ ^a 38:31 ɪsɔtulɔŋasɪ: ɪsɔtulɔŋasɪ wɛna paa
ŋka na ka hɛtɛ ké. ^a 38:36 ləmayasɛɛ taa: Mpi tɔ tɛlɔsaa sɪ lotu taa na ləmayasɛɛ taa tɔ, tɔməŋ unɪ ɪ

Yaa n tu nyəmə́ ɪ lɔ́lɔ́yɔ waaɬɔ?

³ ɪ sɔpɪyɪ ké na ɪ lɔ́lɔ́yɪ ɪ piya.

ɪlɛna ɪ hɛɛsəyɪ wɔsasi.

⁴ Na ɪ piya wɛna alaafəya na sí pɪkɪ nyutɔ taa.

Kɔyaku nakɔli, ɪlɛna sí tɛɛ.

Su tasəyɪ mɔ́lɔ́yɔ.

⁵ Awe hɛtəna taale kpaŋaya

na ɪ yele-ké sɪ ká tɛɛ?

⁶ Má lapəna ka təcayale kɛ wɔlaya tɛɬɔ

nti tɔ wɛ tənyanɲ tɔ tɔ tɔ.

⁷ Sɪ wonɲɪyɪ ɪcatɛ taa kəkɔtɛ ké.

Pəyele su nukɪ cɛcɛ hola.

⁸ Pulaya tɔ́ ké sɪ caaki sɪ sí hiki sɪ təyənaya,

na sí pɛɛkəyɪ nyutɔ kɔlɛkɔlɛkəɬɔ.

⁹ Taale nau ká kɔɔ sɪ ń lana-ɪ tɔmlɛ
yaa ɪ hɛntɪ nyá tɔla tətəyɔlɛ kin kɛ ahoo na?

¹⁰ N ká tɔ ɪ luyɔ tɛɛ ké ɲmənaya,
yaa ɪ hɔ akuyɔ na waali tɔ́, na ɪ hɛɛ kpɛɛsɪ na?

¹¹ N ká lapɪ-ɪ naani ké ɪ tomin səsəɲ tɔ́,
na ń yelina-ɪ nyá tɔma sɪ ɪ paasəna?

¹² Yaa nyá kɔmtɔ kɛ ń ká yelina-ɪ sɪ ɪ kpeena təyaya,
yaa ɪ kuu pee kɛ kataya taa?

¹³ Taataanaa hɛtəyənə pa kɛɲ na lanɲhulɔmlɛ ké,
na ɪ nəyəsəna ɪsu kɔlaalɔyɔ nyəɲ.

¹⁴ Waaɬɔ wei taataa tɔyɪ ɪ yala na ɪ takɪ-yɛyɛ
ilim kəkɔ kanyənə sɪ á tiisi tɔ́,

¹⁵ ɪ sɔɔkɪ ké sɪ taale wontuyɔ nakɔli
ku fɛli-yɛyɛ nəɬhɔlɛ na á yɔkɪ.

¹⁶ ɪ təkəyɪ ɪ piin ké na tɔɲ, ɪsu pə taya ɪnɪ ɪ tənna.

ɪ fɛi sɔyɔntɔ sɪ ɪ wahala ká la yem.

¹⁷ Mpi tɔ́, ma ta tɔ-ɪ ləmayasɛɛ
yaa layatɔ kɛ saa wei ma ɲma-ɪ tɔ́.

¹⁸ Ama waaɬɔ wei ɪ kɔ́ləyɪ sewa tɔ́,
ɪ paa fɛina kpayanɔ na ɪ cayalɔ.

¹⁹ Nyá tɔna kpayanɔ kɛ tomin na?

Yaa nyá tɔna ɪ luyɔ tɛɛ kpɛɛm?

²⁰ Nyá yekina na ɪ ɲmaakɪ ɪsu lakɔlɛ
na ɪ wiikina apalɔtɔ na sɔyɔntɔ kpaakɪ kolontu na?

²¹ ɪ haləyɪ acɔwa kɛ tɛtɛkɔlɛ taa,
na ɪ lanɲlɛ hɛɛna ɪ tɔɲ.

ɪlɛna ɪ ɲmaa kolontu nəyɔ tɔ́ ké yoou taa.

²² ɪ fɛi sɔyɔntɔ,

pécɔ ɪ nyanɲna pɔlɔ,

ɪ tuliyɪ tapəɲ kɛ kolontu layatɛ kin.

²³ ɪ tɔ́ cayalɔ ɲmantaaya, na ɪ layatɛ pə mɔyɪ kəkɔ,
na ɪ kɔ́kɔ náá cɛyɛtəyɪ ɪ tɔ́.

²⁴ Tutuyɔ wiiki na pə nyayali-ɪ teu

na í kpisi ı təyi kpau, ɪɛna í tu casələ.

²⁵ Tutuɣu wiiki, ɪɛna í yaya apalɔkakiisaya təwapapa.
Too poolun taa ké ı nukı yooɔ tən
na yoolaa səsaa hola na pa kakiisası.

²⁶ Nyá layatu ke ɲmakələ kuləɣəna
na tə hetəyi tə ken na ilim mpətən tə?

²⁷ Nyá haana cəɔɔ səsə ke nəɣə sɪ
í kuləyi, yaa í tɔyi ı tantə ke pulaya taa?

²⁸ Kukpamən taa ké ı cakı na í suvki
kukpamuyɔ kukuluyɔ nyuyɔ taa,
timpi nəɣəɔ u takı tə.

²⁹ Hatoo nyuyɔ taa tənaya ı weeki,
na í loosiyi ı təɣənaya na í cənəyi-ke.

³⁰ ɪ piin nyɔɔki caləm ké
na timpı wontu kusəputɔ weɛ təɣə ı cakı.

40

Soopu ka cəna

¹⁻² M'púyú Tacaa Toma tənə tu yəɣətəna Soopu na í pəɔsɪ-ı sɪ:
N suukaya-m təm tə, n ká tasa-m kutuyɔ na?
N yookayana-m tə, n wəna kucəcəɔ tətə?

³ Mpuyule Soopu cəwa Tacaa sɪ:

⁴ Ma kəla pəciiu, wentiyi maa cə?
Maa takı ma nəɣə tə ké ma niɲ ké.

⁵ Ma tema yəɣəɔuyɔ ke təm kuləm,
maa tasəyi natəli.
Ma cəwa təm naale,
ɪɛ maa tasəyi natəli.

Soopu nyənəyi ı təyi Iso

⁶ M'púyú Tacaa cəwa Soopu ke kacuculaya taa sɪ:

⁷ Təu, təkı nyá tı isu apalɔ
na má pəɔsɪ-ɲ na ń cə-m.

⁸ Kɔpam n caa sɪ ń kɔ ma təm
na ń weɛna tampana na ń hɔli sɪ ma ta siyisi?

⁹ N tala-m toma na?
Yaa nyá yəɣətaya we isu tɛu hola,
yaa isu ma nyənka?

¹⁰ Təu, suu nyá təyi nyuyɔ kuluyɔ na səsəɔntɔ
na ń takı nyá təyi tɛu səsəɔm na teeli.

¹¹ Mɔ pááná na kalampaani nyéma.
Nyəni-weɣe ɪɛ na ń mənəna-weɣe atɛ.

¹² Nyəni-weɣe təm kuləm na pé lumsi-we.
Naɲti asayaa ke təm kuləm.

¹³ Nmesɪ pa tənaya tɛtu tɛɛ.
Təkı-weɣe atətələ taa.

¹⁴ Pələyele maa sa-ɲ.
Mpi tə, n hika akaitɔ ke nyá tən tə.

Cutaya tɔm

15 Nyænna Cutaya,

má ɲmana-ké tɔtɔ, ɪsu yulɔ.

ɪlena ká tɔkɪ nyutɔ ɪsu naɔ.

16 Ka tənaya taa ké ka tɔŋ wɛɛ.

Alaafəya haɣa ka lotɔna taa.

17 Ka suka na tɔŋ ké ɪsu tʊyʊ sɔsɔɔɔ,

na ka tala hola lɛɣɛta tɔma taa.

18 Ka mɔwa caya ké ɪsu nyəɣəlɔyʊ kʊsɛɛmʊyʊ foofoo.

Ka kɔŋkoolasi nəɣəsəna nyəɣəlɔyʊ kpatəŋ.

19 Nkɛɣɛle ma kulapəm taa kancaalaya nyəm*fa*.

Ma lapəna-kɛ na má tʊ-kɛɣɛ layatɛ. ^a pa caa yəɣətʊyʊ tɔ. Mpi pa yaa cənɛ sɪ layatɛ tɔ, wontuyʊ kʊnɛ kʊ kela tɔm kɛ pa yəɣətəyʊ.

20 Pɔɔŋ luləɣəna ka təɣɔnaya.

Tənaya taale wontu ɲmaaləyʊ.

21 Kacəka nyutɔ ɪsotom tɛɛ ké ka həntəyʊ.

Tənaya səsəncaasi lɔpa lɔcayam nəɣɔ.

22 Nyutɔ ntɪ tɔ tɛɛ ké ka wɛɛ,

lɔɔɔ nəɣɔ nyutɔ tʊ-kɛɣɛ hɛkʊ.

23 Paa pəɣɔ sɔsaya suwa kaa nəɣəsəyʊ.

Yaa Yaatanɪ pəɣɔ lɔm sʊna ka nəɣɔ taa,

ka cayana naani ké.

24 Nəɣəlɔ kaa kpətəna-kɛ na ka ɪsɛ sɪ ɪ kpa-kɛ.

Pəyele pa kaa kpa-kɛɣɛ katəka sɪ pa tuləyʊ ka muna.

Nyuu tɔm

25 N pəsəyʊ na ɲ kpa nyuu*fa* na kulaya na?

Yaa kʊ nsəmlɛ kɛ ɲ pəsəyʊ na ɲ həkɔ ɲmənaya? ^a tʊm sɔsɔ wei pa yaa sɪ coco tɔ, ɪsu pa tənuyʊ sɪ təɣəlɔyʊ tɔ.

26 N ká pəsɪ na ɲ sʊsɪ səsəncanɲa kɛ kʊ muna tɛɛ?

Yaa n ká pəsɪ na ɲ tulɪ kʊ tamaya na kulaya?

27 N mayasəyʊ sɪ kʊ wiina-ŋ na pə leeli

yaa kʊ yəɣətəna-ŋ tɔpamm kɛ?

28 Nyana-kʊ ɪ ká pɛɛlɪ nəɣɔ na?

Yaa n ká kpa-kʊyʊ yomle kɛ tam tɔɔ?

29 N ká liyilina-kʊ ɪsu sumaya na?

Yaa n ká tamsɪ-kʊyʊ ɲmənaya,

na nyá pɛɛlaa liyiliyina?

30 Tiina kpalaa kaa pɛɛtɪ-kʊ.

Pəyele taatəlaa ná kaa tala-kʊ.

31 N ká pəsɪ na ɲ waasi kʊ

tənuyʊ tənaya ɲmantasɪ na?

Yaa kʊ nyuyʊ kɛ n ká sɔ lɔm taa

wontu sɔsɔɔntʊ kulaya?

32 Ye n kpa kʊ tɔɔ,

^a 40:19 Loonɲa kanɛ ka nyuu wɛ katɛ na hepəla taa, tɔ ta nyɪ mpi kpem ^a 40:25 nyuu: Wei ɪnɪ pa yaa sɪ nyuu tɔ, pə pəsəyʊ na pə wɛɛ sɪ

ilena í tɔɔsi yoo tɔm,
n kaa tasa nyuluyɔ.

41

¹ Mɔ́yú Tacaá tasaa sí:
Ye yulɔ tana-kɔ pə tusa-ɪ ké.
I kəŋ na í loosi-kuyɔ loosuyɔ mayamaya tɔ,
ɪ pəsəyi kɛntələsi ké.

² Yulɔ nəyɔlɔ ɪ kraŋuyɔ ta tala sí
í kulɪ nyuɔ ŋkɔ kɔ tɔɔ.
Mɔy tɔtɔyɔ nəyɔlɔ kaa mayasi sí
ɪ kuləyi maya Iso ma tɔɔ.

³ Awe kəntəna-m na pə wɛɛ sí má feli pɔntɔ?
Ma tənna pə tənna mpi pə wɛ tɛtɔ tɔɔ tɔ.

⁴ Ma kaa su yəyɔtuyɔ kɛ kɔ tənuyɔ tɔɔ nyəm tɔm.
Isu kɔ nəɔhɛɛ na kɔ tɔŋ na kɔ teu pə tɔm.

⁵ Awe kula kɔ tɔɔ pəyɔlɛɛ na kú naaki?
Yaa awe ká suɔ kɔ nəyɔ taa?

⁶ Awe haana kɔ nəɔlɛ íté na tɔŋ?
Kɔ kela tɔm wɛ səyɔntɔ ké.

⁷ Kɔ siyile taa pəyɔlɛɛ wɛ ké isu
pa tamsa kpaləŋ kɛ təntəmle,
na pə nyɔɔ isu pa taala kɔtaɔlɔ.

⁸ A matəna təmaya teu ké təkpaɔ.
Heelim mayamaya ɪ pəsəyi na pə suɔ a hekɔ taa.

⁹ Pəyɔlɛɛ anɪ a nyəkələna təmaya teu
ké na á kɛntɪ kulɔm, púyú fɛɪ.

¹⁰ Ye kɔ cimsaa, kəkɔ lukɪ ké.
Kɔ ɪsɛ nəyəsəna isu tanaŋ ilim yaakuyɔ tɔ.

¹¹ Na kəkɔ mamatəsəŋ lukəna kɔ nəyɔ,
na mamacəyɔlasi náá kuləyi.

¹² Kəkɔ nyɔɔsi lukəna kɔ muna tɛɛ ké
isu tiyaya wasuyɔ məsaya tɔɔ na huluyɔ kpaaki tɔ.

¹³ Kɔ feesiŋ wɛ ké isu ŋmala kəkɔ
na mamatəsuyɔ lukəna kɔ nəyɔ.

¹⁴ Kɔ luyɔ taa ké tɔŋ wɛɛ.
Iləna wei í ná-kɔ ɪ tɛɛ suɔki.

¹⁵ Kɔ tənuyɔ tɔɔ pəyɔlɛɛ tamsaa ké,
na á kɛntɪ kulɔm, na pə wɛɛ toma, pu ciyitiyi.

¹⁶ Kɔ nyamle wɛ tɔŋ ké isu pələ.

Tə wɛ toma ké isu nem*fa*. ^a tɔɔw wɛ teitei ké na a tənna təma tɔɔ, na pá cəəsəyi ɪsɔtaa nyəntɛ
na kpátóyú.

¹⁷ Ye kɔ kulaa, səyɔntɔ kpaaki
alaafəya taa alaafəya nyəma ké,

^a 41:16 nem: Pɛlɛ pa tɛ nyəma nama fɛɪ isu tá nyəna. Nem na namle pa

na pa apalutu yɔɔli na pá seeki.

¹⁸ Paa pa sɔpa-kuyɔ layate pu suki.

Mpu tɔtɔɔ, na ɲmantaasi na nyɔmá.

¹⁹ Nyɔɔluyɔ wɛ-kuyɔ teitei ké ɪsu keemaya.

Na nyɔɔluyɔ kuseemuyɔ náá wɛɛ-kɪ ɪsu
taav kupukuyɔ.

²⁰ Paa tɔɔnɔɔɪ-kɪ na nyɔmá.

Pɔyele pɔntɔlɔpɛɛ ná wɛ-kuyɔ ɪsu nyutu.

²¹ Akaluyɔ wɛ-kuyɔ ɪsu keemaya,
na kú nukɪ ɲmantaasi wula na kú wonɪɪɪ.

²² Kɪ lotu tɔɔ wɛ ké ɪsu tataasi kuseɲtasi,
na kú teeki na kú yeki afɔla tɔɔ ké ikpate ɪsu akuyu.

²³ Kɪ pəsɔɪ tenku lɔm ké ɪsu tiyaya wasuyɔ tɔ,
na kú ciyitiyi-wɪ, ɪsu tulaalo na kpalɔpa.

²⁴ Kɪ yeki ikpate na waali ké, na tɔ teeki kɔkɔ.
ɪlena kɔhulan kɔli tenku tɔɔ, ɪsu akpatɔlɔ nyɔɔsi.

²⁵ Kɪ fɛina tɔ kɛ atɛ cɔnɛ.

Pɔyele pɔ ɲma-kuyɔ si kú taa nu sɔɔntu.

²⁶ Taale wontu fɛi-kuyɔ sɔɔntu.

Nkuyɔle wontu sɔsɔntu taa sɔsɔntu wulav.

42

Soopu tisaa si ɪ ké ɪcam

¹ Ḿpúyú Soopu cɔwa Tacaa si:

² Ma nyɔmá si n pəsɔɪ pɔ tɔna.

Ye n tuwa mpi pɔ pɔle n laki-wɔɪ.

³ Má takayaana nti ma siwa na má laki tɔ tɔ tɔɔ,
na kuyɔɔtɔtɔ nti tɔ taa fɛi lɔmayasɛɛ tɔ.

Tampana ma yɔɔta ké, ma taa cekɔna.

Tɔma sɔsɔna wɛna ɪsɔ lapa tɔ a tɛɛ-m ké.

ɪle ma taa nyɪ-yɛ.

⁴ ɪsɔ ke ɲkpanɲ na má yɔɔtɔ.

Maa pɔɔsi-ɲ na ɲ cɔ-m.

⁵ Paa yɔɔta ɪsɔ tɔm ké

na má nuna ma ɲkpanuyɔ.

Ama nɔɔnɔ ké ma na-ɪ na ma ɪsɔpɔle.

⁶ Pɔ tɔɔ ké ma nyɔɔsa ma ti.

Ma pasa ma ti na má caya tɔtɔ na tɔlɔma taa.

ɪSɔ Mɛɪna Soopu ké ɪ wule taa

⁷ Waatu wei Tacaa tɛma Soopu kɛ yɔɔtɔnɔv kɛ mpɪ, ɪlena í tɔ Temɲ tu ɪlifasi si: Ma mu nyá na nyá taapalaa naale na pááná ké. Pɔ taya pulɔ, í ta tɔɲ tampana na í yɔɔtɔ ma tɔm, ɪsu ma tɔmlɛ tu Soopu lapa tɔ. ⁸ Pɔ tɔɔ tɔ, í caa latɛɛnaa naatosompɔɔlaya, na ɪwaan kɛ mpɪ tɔtɔ. ɪ mayana Soopu na í la mɔ nyɔɔɲ tɔɔ ké kɔtaya ɲka kɔkɔ lusa ka tɔna tɔ, na í sɔlɔmɔna-mɛ. ɪle Soopu tɔɔ, ma kaa hɔ mɔ ɲkpanuyɔ na pɔ kɛsɔna mɔ kpanuyɔ lakasi. Mpi tɔ, í tá tɔɲ tampana na í yɔɔtɔ ma tɔm ɪsu ma tɔmlɛ tu Soopu lapɔ tɔ.

⁹ Mpuyɔle ɪlifasi, na Pilita, na Sofaa pa polaa na pá la ɪsu Tacaa heela-wɛ tɔ, na ɪlé ɪ mu Soopu sɔlɔmuyɔ.

¹⁰ Soopu tema m'p'uy' u taapalaa ke s'el'm'enu, u'ena Tacaa m'el'ena Soopu ke u wule taa. M'p'uy' Iso ha-u u w'enu n'ku u ka w'ena t' ku t'm naale. ¹¹ U'ena Soopu taal'naa, na u newaa al'ny'ema, na ap'al'ny'ema, na m'pa paa ny'ema-u hatoo l' n' t', p'a k'oo u t'ay'aya taa na i na-we p'a t'ay'. U'ena p'a wii u k'ony' n', na p'a s'oo-si-u ap'al'ut' ke wahalanaa m'pa Tacaa ka tu-u t' pa t'oo. P'e waali k'e paa wei u ha-u pa t'e liyitee ny'ay'el'uy' na wola kukuule.

¹² M'p'uy' Tacaa koola Soopu pu'si kant'ak'aya ny'ensi ke kupantu, na p'e k'eli kancaalaya ny'ensi. U ka w'ena heen ke iyisi naan'wa na liyiti (14000), na yooyoonaa ke iyisi naatoso (6000), na naan' kuh'al' n' ke iyaya (1000), na k'pan'as' al'ny'ensi ke iyaya (1000). ¹³ M'p'uy' Soopu l'ula ap'al'upi'ya ke naatosomp'ay'alaya, na al'upi'ya ke tooso. ¹⁴ U'ena i yaa kancaalaya p'el' s' Yemima (Alukuku), na naale ny' n' s' Kesiya (Yaaye), na tooso ny' n' s' Kelaa-H'apuki (C'elav'ulaya). ¹⁵ Tetu t'ena taa, alaa nap'eli pa taa f'ei na p'a tewa is' Soopu p'el'aa m'p'e. M'p'uy' pa caa ha-weye pa k'pancoou ke teitei is' pa taal'naa.

¹⁶ P'ele p'e waali k'e Soopu tasa pu'si nu'n'wa na nule (140) ke t'ay'oo. Hal'ena i na u pi'ya pi'ya, na s'ale s' pi'ya pi'ya. ¹⁷ Soopu pu'si t'oo'way'a, na i k'pat'eli teu t'ekun'kun'ku, u'ena i si.

YONTU NTI PA YOONA ISO HETE TO TE TAKELAYA Kutulutu

Takelaya kanε ka kε Yontu na Iso sɛlɛmɔyɔ kε. Na ηmaalaa waani waani ηmaana-tɔyɔ pusi payale taa. Ilena Iseyeli nyɔma koti-ti na pɔ lakana-tɔyɔ pa Iso tɛsɛɛɛ.

Iso Tɔm Yontu nti tɛ we mpaa mpaa kε. Lenti kε Iso samtɔ yontu kε Iso tɛsɛɛɛ. Lenti kε Iso sɛlɛmɔyɔ si i sɛna na i kenti i yɛlaa tɔɔ na i yɔ pa nyɔyɔ. Lenti kε kupɛntɛn tisuyɔ kε si Iso i tayanɔ pa tɔwakɛllɛ. Lenti si pɔ sɛɛna Iso kε i na tɛmlɛ kε i koola-weyɛ kupantɔ tɔ pɔ tɔɔ. Lenti ilɛ, pa wiikina Iso si i hɔ pa kolontunaa ηkpanɔyɔ.

Yesu mayamaya tɔwa yontunaa lɛmpa kε i sɛyɛsɔyɔ taa. Ilena Nɔyɔ Suu Kɔfalaya ηmaalaa tɔ-tɔyɔ pa takelasɔ taa, halɛna sanɔ yontunaa mpe pa kε Iso sɛɛlaa pulɔ kupam kε.

Yontu nunɔwa na nule na naanɔwa (150) mɔ isɛna pa faya-ti tɔyɔlɔ.

Kancaalaya nyɛntɔ, titite 1–41

Naale nyɛntɔ, titite 42–72

Tooso nyɛntɔ, titite 73–89

Liyiti nyɛntɔ, titite 90–106

Kakpasɔ nyɛntɔ, titite 107–150

TAKELAYA KANCAALAYA NYEŊKA

1

(Yontu 1–41)

Lelenɔ nuw mayamaya

¹ Lelenɔ nulu ntɛ yulu wei u tɛnɔyɔ asayaa layatu tasoyɔ, na u lakɔ mpa pa kisiyɔ Iso nyɛntɔ tɔ pa kulapɛɛ tɔ. Pɛyɛɛ i na Iso wonɔlaa paa cakɔ tɔ.

² Ama Tacaa kusɛyɛsɔtɔ hulɛsɔyɛna i lanɔlɛ, na i kalɔyɔ-ti na i mayasɔyɔ tɔ tɔm kε i taa kε ilim na ahoo.

³ I we kε isu tɔyɔ ηku pa sɔwa kacaka taa na ku lulɔyɔ ku waatɔnaa tɔ. Ku hatɔ u lontiliyɔ.

⁴ Ama asayaa nɔ fɛi mpɔ.

Pa we kε isu lɔɔtɔ nti heelim kpakɔyɔ tɔ.

⁵ Pɔ tɔɔ kε pa kaa tɔli-tɔyɔ Iso huɔlɛ wule. Na wakɛllaa nɔ kaa suu Iso yɛlaa kpekɛɛ taa.

⁶ Mpi tɔ, Tacaa paasɔyɛna siyisilaa kε.

Ilena wakɛllaa mpaaɔ nɔɔ wakɛlɔyɔ-we.

2

Wulav wei Iso lɔsaa tɔ

¹ Pepe tɔɔ kε piitimnaa cɔka pɔ taa, na yɛlaa nɔɔ huɔki huwɛɛ kpai nyɛna kε mpɔ?

² Na awulumpiya nɔɔ sɔɔsɔyɔ atɛ awulaa tɔɔ si, pa kulɔyɔ Tacaa na i kulɛsɔ pa tɔɔ na pɔ yoona-we.

³ Na pɔ tɔn si pɔ cɛ pa hɔkutɔ na pɔ lu ηmakɛlɔyɔ taa.

⁴ Ama Tacaa nɔ we i kumte tɔɔ kε isɔtaa kε na i wonɔyɔ-we.

⁵ Na i nyaasɔyɔ-we na i pɔɔnɔ, na i kalɔyɔ si:

⁶ Ma ləsəna ma wulau na má kpa-ı Siyən puyɔ naŋɔ nyəŋku taa.

⁷ Maa yaɣi nti Tacaa suwa tɔ.
I heela-m si: Nyayale ma pəyalɔ,
saŋa ke ma lɔla-ŋ.

⁸ Si ma sələmı-ı piitimnaa na ı ha-m, na antulinya təna pəsi ma nyəm.

⁹ Maa ŋmakəli-wɛ na nyəɣəlyɔ kpátuyɔ, na má faya-wɛɣɛ hɔɣolası ısu heɛv.

¹⁰ Awulaa í kpaya ləmayasɛɛ, na atɛ səsaa náá nu kpaalyɔ.

¹¹⁻¹² Si pá pɛti pa təyi Tacaa
na pá nyaŋna-ı na pá nyi ı səsəntu tɔɔ,
na pá wiliti na pá həntı-ı atɛ.
Pə taa kɔɔ na í mɔna-wɛ na pááná na pá le.
Mpi tɔ, ı pááná u laa kpaɔ.

Lelen nulaa nté pa təna mpa pa cəsəyi ı tɛ tɔ.

3

Kolontunaa cəəna Tafiti ke kotaya

¹ Tafiti yontu.

Pa keɛsa tɔ taa ké ısəna ı seekaya ı pəyalɔ Apəsəlɔm tɔ.

² Hai Tacaa, ma kolontunaa tɔɔwaya.
Mpa pa kuləyi ma tɔɔ tɔ, pa hukaa ké.

³ Pa yəɣətəyi ma təm na pá təŋ si:
Isɔ kaa səna-ŋ.

⁴ Ama Tacaa, nyayale ma kpante,
nyá tɔyɔna-m teeli na ń kɔsəyi ma nyuyɔ.

⁵ Ye ma yaa-ŋ si ń waasi-m,
n cəkı nyá puyɔ naŋɔ nyəŋku tɔɔ ké.

⁶ Ma həntəyi na má tooki na má feŋ tɔ,
Tacaa paasəyənana-m.

⁷ Maa nyaŋna kolontunaa iyisi iyisi wei ı tama-m kotaya tɔ.

⁸ Hai Tacaa, kɔɔ.
Ma Isɔ, ya-m.

N makı ma kolontunaa nəəsı ké na ń holiyi pa kela.

⁹ Tacaa nyá tike n waasəyənana.
Kooli nyá yəlaa ke kɔpantu.

4

Tacaa kisuyu ke təm tɔyɔ

¹ Tafiti yontu nti pa yona saŋku na tɔ wɛ Yonyoolaa nyuyɔ tɔ yontunaa taa tɔɣɔɔ.

² Hai, Isɔ cə-m waatu wei ma wiikina-ŋ tɔ.
Nyayale ma tampana halɔ.

Nyá waasəna-m maa wev lanwakəlle taa tə.
Nyəni ma pətətəle na ń nu ma kəsələmutu.

³ Mpa me mə pəkəyi si í cayana-m na í tuv-m musuŋ tə,
pəlee ké mu heesi ma nyuyv kuyv na kaloolaya?

⁴ I nyi si Tacaa lapa-m pəlee səsəna ké.
Ye ma yaa-i si í waasi-m i nuki.

⁵ I sele, ɬe i taa pənti.
I pona ləmayasəe ké mə təhəntələnaa ké ahoo na í caya tətiyitiyi.

⁶ I pəti mə təyi Tacaa na í lapi-i kətasi nsi sə tənəa tə.

⁷ Payale wiikina si:
Awe ka yele na tə nu lelen?
Tacaa nyəni tá tə na ɬe kupaana.

⁸ Ama n tu ma taa ké lanhuləmlə na pá kəli
mpəye waatu wei pa wəna pa təyənaya
na pa solum tuutuuma tə.

⁹ Ma həntəyi ké na má tooki teu.
Mpi tə, Tacaa tike kentiya na təcayale.

5

Isə sənəv pəkuyv

¹ Tafiiti Yontu nti pa yoonə həsi na té we
Yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa təyələ.

² Hai Tacaa, nu ma kuyəyətutu na ma mələ.

³ Nyayale ma wulav səsə na ma Isə.
Nu ma yaav na ma wiinav ké

⁴ tanəŋ tē, hai Tacaa.
Pə nyaaləyi təyə ma kəsəyənə nyá tə na ma tanəa.

⁵ N ta ké Isə wei i lanle heekəna ɬayatu tə.
ɬayav u hikiyi lonte ké nyá tē.

⁶ Nyá luyv fəi kalampaani nyəma.
Pəyele nn caaki mpa pa pəkəyi ləlaa na ɬayatu tə.

⁷ N kpiisiyi kaloolutunaa ké,
na nyá taa kpaakəna yulokulaa na ŋmulaa.

⁸ Ama nyá kupantu səsəntu tə
ma pəsəyi ma suv nyá té na səyantu
na ma lun nyá təsele ɬəntaa.

⁹ Tacaa tiiki-m nyá tampana taa ké ma kolontunaa tə,
na ń kpali mpaav na má tən.

¹⁰ Pə fəi si yulv í la naani na pa kuyəyətutu.
Wakəloyv tike huwəe hayana pa taa.
Pa nəyə taa we ɬu pəlaav ŋku kv kulaa tə.
Na pá tʊsəyi yəlaa na pa nsəma.

¹¹ Hai Isə kv tasəkəle nyəma mpe pa təm
na ń yele na pa mayamaya pa kətasi kpa-we.
Mpi tə, pa ɬayatu kəla təv.

Pəyele pa kuləxi nyá tɔɔ.

¹² Ue mpa pa peta-ŋ pa ti tɔ pa lanja ká hɛɛ
na pá wɛɛ mɔɔyɔ tam na ń kentiɣi pa tɔɔ
na nyá sɔɔllaa yɔɔlɔxəna-ŋ.

¹³ Tacaa, ń kooliɣi kɔpantɔ kɛ nyá nuntaa ké,
na nyá pɛɛɛɛ kentiɣi-wɛɣɛ kpantɛ.

6

Tacaa waasɔyɔ kɛ wahala waatɔ

¹ Tafiti yontu nti pa yoonaa ŋmɔsi pələfɛi san̄kɔ
na tɔ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Hai, Tacaa, n mɔ-m na pááná tɔ
taa hɔ ma ŋkpaŋyɔ.

³ Hai, Tacaa, ma toŋ tema na ma ka tətɔɔtɔɔ.
Waa-m, mpi tɔ, ma muwa taa saləxi ké.

⁴ Pəlee ké nyá taa ká hɛɛsi-m kpanav?
Ma lan̄le wakəlaa ké tətɔɔtɔɔ.

⁵ Hai, Tacaa məli na ń ya-m.
Waasi-m nyá kɔpantɔ tɔɔ.

⁶ Pə taya pulɔ, sətɔ u tɔɔsəxi nyá tɔm.
Pəcɔ nɔɔlɔ u san̄i-ŋ atetəle taa.

⁷ Məla kuyɔna-m na má pələxi isəlvɔm kɛ
ma kuhəntɔyɔ tɔɔ ké paa ahoo nna.

⁸ Wula mɔlvsa ma isɛ ké na aa tasəxi nav.
Ma kolontunaa lapəna-m mpɔ.

⁹ Isayalataa mɛ, í tɛɛ í wɛsi-m.
Mpi tɔ, Tacaa nu ma wula.

¹⁰ Í nu ma wiinav na í mɔ ma sələmvɔyɔ.

¹¹ Pə liyiti ma kolontunaa təna na səɣəntɔ kpaa-wɛ,
na pá pəsəxəna pa waali kɛ kpakpaa na fɛɛɛ na pá seeki.

7

Tacaa sɛɛnav kɛ i nyəŋ tɔɔ

¹ Tafiti kawəyaya ŋka i wiikayana Tacaa kɛ i kolontu
Pɛncamɛɛ tɔ Kusi tɔm tɔɔlɔ.

² Tacaa, nyayale ma kentulu.
Ya-m, waasi-m ma kunyɔntulaa nin̄ taa.

³ Pá taa cəli-m isu tɔɔlasɔ.
Nɔɔlɔ kaa lɛɛki-m pa nin̄ taa na í ya-m.

⁴ Hai, ma Isə Tacaa,
ye ma nin̄ taa wɛ isayatu,

⁵ ye ma lapa ma taapalɔ nɔɔlvɔyɔ isayatu,
yaa ma lɛɛta wei i ŋmakələxi-m mɔsvɔŋ tɔ.

⁶ Ue ma kolontu í tɔɣəni-m na í kpa-m
na í fɛli-m atɛ na í kɔ-m na ma teeli si.

- ⁷ Hai Tacaa, mu ma kolontunaa na pááná.
Kuli pa tɔɔ na ń waasi-m.
Nyá haana tampana, feŋ ma tɔɔ.
- ⁸ Piitimnaa í caya na pá cɔɔna-ŋ
na nyaa kpa nyá kumte tɔɔ na ń ɲmakɛli-we.
- ⁹ Hai Tacaa, nyá wei n huukəna piitimnaa tɔ,
kɛsəna ma siyisuyu na ń ha-m tampana.
- ¹⁰ Səŋsi asayaa kawalaya na ń sɔɔsi siyisilaa kɛ ton.
Nyá nyəmna yɛlaa lotunaa taa huwɛɛ təna.
Nyayale Iso na ń təŋəyi tampana.
- ¹¹ Nyayale ma kentulu,
na ń waasəyi tampana təŋlaa.
- ¹² N təŋəyi tampana kɛ nyá huule taa ké
na ń muyi asayaa na pááná kɛ tam.
- ¹³ Ye pa kisa layasuyu,
n saləyi nyá layate ké na
ń pá nyá tɔɔv na ń tɔ-weɣɛ nyəmə.
- ¹⁴ Yoou wontu kɔkɔkɔv kɛ n taɣanəyi
na ń tantəyi kəkɔ nyəmə.
- ¹⁵ Ikaale kɛ kolontu hayaa,
na acilayatu wuki-i.
I ka luli kaloolaya.
- ¹⁶ Wei í hula puuyv na í waləsi-kuyv teu kɛ lɛlaa tɔɔ,
i mayamaya i hotiyina ku taa.
- ¹⁷ I kawalaya na i musuŋ mələyi i nyuyv taa ké.
- ¹⁸ Maa sa Tacaa kɛ i siyisuyu tɔɔ.
Na má yoo yontu na má tala ɛsɔtaa Iso Sɔsɔ.

8

Iso sɔsɔəntv na yulv nyuyv kusuyv

- ¹ Tafiiti yontu nti pa yookina Katɪ nyéma sanjku
na tɔ we yonyoolaa nyuyv tv yontunaa taa tɔɔlɔ.
- ² Hai, Iso Tacaa,
nyá hətɛ í yaa tɛtv təna taa.
Na má sanj nyá teu mpi pə kəla ɛsɔtaa nyəm tɔ.
- ³ Ahulumnaa na pəcəncələm mayamaya ná sanji-ŋ.
Na pá we ɛsu kolunja ɪcate kɛ n ɲmawa na ń cɔɔsi
nyá kolontunaa, na ń təkəyi nyá tɔɔ kullaa nɔɔsi.
- ⁴ Saa wei ma nyənəyi nyá ɛsɔtənyuyv ŋku n ɲmawa
na ɛsɔtv na ɛsɔtulɔŋasi nsi n su si lona taa tɔ.
- ⁵ Uɛ ma pɔəsəyi ma ti si:
Yulv ké we na ń tɔəsəyi i tɔm?
Yaa yulv pəyaya tu ké we na ń paasəyənə-kɛ?
- ⁶ N lapa-i ké na í sekɪ-ŋ pəcɔ,
na ń tv-i teeli na ń kusɪ i nyuyv.
- ⁷ Nyá tvna-i si í ɲmakɛli wontu nti n lapəna nyá nin tɔ

na ń tɔ pə tənaya ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ.

⁸ Pə kpayaɔ naaŋ na heeŋ na pəŋ
na pə kpɛŋna taale wontu.

⁹ Na sumasi na tiina
na teŋku taa nyəm təna tɔ.

¹⁰ Hai, Iso Tacaɔ,
nyá hɛtɛ yaawa tɛtɔ təna taa ké.

9

Iso paasənav ke kɔnyɔntɔnaa na wahala nyéma

¹ Tafiti yontu nti pa yookina nɔɔɔ səkpɛlaya
na tɔ wɛ yonyoolaa nyɔɔ tɔ yontunaa taa tɔɔɔ.

² Hai, Tacaɔ maa sa-ŋ na ma lotu təna,
na má yɔɔtɔ nyá tɛma kɔpampɔna təna tɔm.

³ Nyaya maa yɔɔlɛna na laŋhɔlɔmɛ na má wiliti,
na má yoo ɪsɔtaɔ Iso Sɔsɔ nyaya yontu.

⁴ Ma kolontunaa tula tapəŋ
na pá seliyi nyá ɪsɛntaa na pá hotiyi.

⁵ N tayaɔa ma tɔm na ń ha-m tampana.
Siyisuyu ke n təŋəyi na ń hɔɔkəna nyá kumte tɔɔ.

⁶ N həŋ piitimnaa ma ta nyi ɪsɔnaa mɛ pa ŋkpaŋŋ ké,
na ń wakələyi asayaɔ mɛ,
na ń hɔsəyi pa həla ke tam tɔɔ.

⁷ Pə kpiisa-wɛ na pá lá yem ké tam tɔɔ,
na pa acaɛɛ pəsi kpɛntɛlasɪ,
nɔɔɔɔ u tɔɔsəyi a tɔɔ.

⁸ Ama Tacaɔ ka tɔɔɔna kawulaya ke tam tɔɔ.

ɪ suwa ɪ hɔɔɛ kumte.

⁹ Inɪ ɪ hɔɔkəna antulinya yɛlaa na siyisuyu,
na ɪ təŋəyi tampana u faɔasəyi piitimnaa.

¹⁰ Tacaɔ kentiɔina mpa lɛlaa muɔuliyi tɔ
na pá cɔɔsəyi ɪ kin ke pa laŋwakəllɛ waatɔnaa.

¹¹ Hai Tacaɔ, mpa pa nyəma nyá hɛtɛ tɔ,
pa tɔyɔ-ŋ naani ké.

Mpi tɔ, nn lɔɔki mpa pa pɛɛkəyi-ŋ tɔ.

¹² ɪ yoo Tacaɔ wei ɪ kumte wɛ Siyɔŋ tɔɔɔ yontu,
ɪ kpaali ɪ kookalɛnaa tɔm ke piitimnaa taa.

¹³ Mpi tɔ, ɪ ká lɛɛti yɔɔkɔlɛnaa,
na ɪ tɔɔsɪ wahala nyéma tɔɔ,
u sɔɔki pa wiinaɔ tɔm.

¹⁴ Hai Tacaɔ, nyəni ma pətɔtɔɛ,
na ń na wahala wei ma kolontunaa tɔyɔ-m tɔ.
Ləsi-m sɛm nɔɔɔ taa.

¹⁵ Waatɔ inəyi maa yoo nyá samtu tənaya Siyɔŋ nyéma taa.

Na má yɔɔləna nyá waasuyɔ tɔm.

¹⁶ Piitimnaa hota pɔuyɔ ŋku pa hulaa tɔ ku taa ké.
Pa puluyɔ ŋku pa mayamaya pa nyɔpa tɔ ŋku ku kpana-we.

¹⁷ Taca hula i ti na í tɛŋɛyi tampana na í huɔkəna.
Yulɔ isayav kpa i tɛyi i mayamaya i katəka taa.

¹⁸ Asayaa na piitimnaa mpa pa tana pa sɔɔ Isɔ tɔɔ tɔ,
paa məli atetəle taa.

¹⁹ Ama Isɔ ná kaa sɔɔ wahala nyáma tɔɔ.
Kɔnyɔntunaa tɛɛluyɔ ná kaa saali paa pəlee.

²⁰ Hai, Taca kuli,
yulɔ i taa tɔɔ nyá tɔɔ.
Kəna mpa pa ta nyi-ŋ tɔɔ nyá isentaa na í huɔna-we.

²¹ Yele na sɔɔntu kpa-we,
na í huli-we si pa ké yəlaa ke yem.

10

Salamuyɔ si Isɔ í huli tampana

¹ Hai, Taca, pepe tɔɔ ké n hatəlaa,
na í ŋmɛsɛyi nyá tɛyi lanwakəlle kuyɛɛŋ?

² Isayav muyuliyi kɔnyɔntu ké na kalampaani.
Yele na pa mayamaya pa katəsi kpa-we.

³ Isayav hɔŋ i ti na i kɔnyuluyɔ huwɛɛ ké.
Na í tɔki kasəyaya asilima nyəŋka.
Na í wonjiyi Taca na í tɔuki-i.

⁴ Isayav ləmayasɛɛ nté kalampaani.
I yəɔtəyi si: Isɔ u hɔŋ yulɔ ŋkpanuyɔ,
pəyele Isɔ tu fɛi.

⁵ I kolapəm laki teu ke paa waatu wei ké.
Isɔ nyá huɔle kəla-i pooluŋ i ta cəkəna.
Nɔɔ taa heelim ke n hosiyi
nyá kolontunaa tana si í kpiisi-we.

⁶ Isayav maki i lanle taa si: Pɔlɔpɔ kaa ciyiti-m.
Wahala kaa mayana-m paa pəlee.

⁷ Mpusi tɛŋsuyɔ na tɔm looluyɔ na tɔsuyɔ
na acilayatu tɔm na isayatu wɛnna i nɔɔ taa.

⁸ Acalisi kin ke i ŋmɛlɛyi
na í cɛŋɛyi wahala nyáma na í kuyi mɔsɔŋ.

⁹ I wɛ i tɛŋmɛlle ké isɔ tɔɔlaya ke ka lonte taa.
Na í cɛŋɛyi si í kpa kɔnyɔntu na í tu-i i puluyɔ taa.

¹⁰ I papəyi ké na í tɛŋ wahala nyáma ke i səkpan taa.

¹¹ I taa kɛɛ si Isɔ sɔɔki
na í kɛɛsɛyi i isɛ u nyənəyi paa pəcɔ.

¹² Hai, Taca Isɔ kuli na í waasi
taa sɔɔ wahala nyáma tɔɔ.

¹³ Pepe tɔɔ ké isayav wonjiyi-ŋ na í tɛŋ si:

Isò kaa hò ma ñkpaṅyù se.

¹⁴ N nyənəyi na ñ naaki konyəntu wahala,
na ɪ nəyəsɛɛ si n paasəyənə-ɪ.

Nyaya ɪ pɛtəyi ɪ ti,
pəcə nyá waasəyənə sulav.

¹⁵ Pɛli isayav nin na ñ pəɔsi-ɪ ɪ kawalaya tɔɔ
nəyɔlv ɪ taa tɔɔsi ɪ tɔm.

¹⁶ Tacaa nyayale wulav kɛ tam tɔɔ.
N ká kpiisi piitimnaa kpai nyəm tənaya tetu taa ké.

¹⁷ N nukɪ konyəntunaa səlɛmuyv ké,
na ñ ken ñkpaṅ na pa tɔɔ na ñ haaki-wɛyɛ apalɔtv.

¹⁸ N ha suluwaa na mpa pa muyulaa tɔyɔ tampana.
Ulena ñ pɛ yɛlaa mpa pa ɱmana tetu tɔyɔ mpaav
si pa ɱmakəli lelɛaa.

11

Tacaa kinj təcɔsɛle

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa tɔyɔlv.

Tacaa kinj kɛ ma təcɔsɛle wɛɛ.
Uɛ isənaya mə heeliyi-m si má se
na má ɱmɛli pɔɔɱ taa ɪsu sumaya.

² Pə taya pulv, asayaa pama pa tɔɔv
na pá tu nyəmlɛ kɛ hika tɔɔ
si pa tɔɔki səkɛtuyv taa ké yɛlaa kupama tɔɔ.

³ Ye kiin saala yem,
Isò kusəsutu tɛɱlv pəsəyi wɛ?

⁴ Isɔtaa ké Tacaa kumte wɛɛ,
na ɪ wɛ ɪ təsɛɛɛ naɱɱ nyəntɛ taa cənɛ.
ɪ naaki yɛlaa kɛ timpi pa wɛɛ tɔyɔ,
na ɪ nyəmə pa kɔlapɛɛ.

⁵ Tacaa nyəma siyisilaa ké.
Ama ɪ taa kpaana asayaa na mɔsɔntɔnaa.

⁶ ɪ yeki na kəkɔ pɛɛ na pə heelim tii pa tɔɔ.
Pa paa tete nté.

⁷ Mpi tɔ, Tacaa ké siyisilu ké
na ɪ sɔɔla kusiyisim.
Siyisuyv tɛɱlaa ká na-ɪ na pa ɪsəpɛɛ.

12

Tacaa təkuyv kɛ ɪ nəɔsi suw

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina ɱmɔsi pələfɛɪ naanɔwa sanjv
na tɔ wɛ yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa tɔyɔlv:

² Hai, Tacaa waasi,
nyá yɛlaa tɔɱa saalɔyɔ ké.
Mpa pa mɔna pá la-wɛyɛ naani tɔ pa tɔɱna pasuyv.

³ Yəlaa cayanav tike ke paa wei i laki,
pa lotu we naale naaleye na pá looliyina pa ntompee.

⁴ Tacaa kpiisi tusəlaa
na kalampaani nyéma təna.

⁵ Na mpa pa tən si: Tá nsəmlə nté tá tən,
tá tənna tá ntompee.
Awe ka ηmakəli-to?

⁶ Mpuvu Tacaa təma si:
Konyəntu wei pa lekəyi tə
na wahala tu wei i mələyi tə
pa tə maa kuli na má ya
mpa pa caa tə pa nyəəη.

⁷ Tacaa kuyəətutu we ké təcɛɛɛɛ ɛsu liyitee nyəəəəəə
ηku pa tu kəkə taa na pá nyaali təm naatosompəəəəə tə.

⁸ Tacaa, nyáá təkɛ nəsɛɛ nsi n suwa si
n ká kenti-tuyv tam ké yəlaa mpe tə.

⁹ Asayaa mpe pa cəkɛ paa timpiyi,
na ɛsayatu təkə yəlaa təna.

13

Niη təkuyv ke Tacaa

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa təəəə.

² Hai, Tacaa, waatu wei ké n ka yele
ma tə səəv ke tam ké mpu?
Na n yele-m nyá ti ηmɛsuyv?

³ Ləmayasɛɛ na nəəəəəə kuyv-m tam ké.
Na ma kolontu náá təkɛ ma təə.

⁴ Hai, Tacaa ma ɛsə,
nyənɛ-m na n cə-m,
na n cɛ ma ɛsɛntəə.
Na má taa too səm tom.

⁵ Na ma kolontunaa i taa tə si pa kəlaa,
na ma patanaa náá paana ma cɛηluyv.

⁶ Nyá kupantu ke ma tɛɛləyi,
na ma yəəəəəəə nyá waaəəəə.
Tacaa maa yoo-η yontu ke
kupantu nti n lapa-m tə tə təə.

14

Yəlaa kupama na pa ɛsə ké antulinya ɛsayav taa (Yontu 53)

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa təəəə.

Kumɛɛmənəη mayasəəəəə i taa si ɛsə fɛɛ.
Yəlaa mpe pa wakəlaa ké na pá laki acaalətu,

kupantu latu fɛi.

² Hatoo ɪsɔtaa kɛ Tacaa nyənəyənə aɛ yɔlaa
sɪ ɪ naakɪ sɪ ləmayasɛɛ tʊ nəyɔlɔ ɪ pɛɛkɔyɪ ɪ sɛɛv na.

³ Pə tənə pə yela ɪ mpaav kɛ na pá wakɛli.
Kupantu latu fɛi pə taa, paa kʊlɔm.

⁴ Tacaa sɪ: Kawalaya lataa tənə fɛina ləmayasɛɛ.
Pə pəsə ma yɔlaa ɪsʊ tɔyɔnaya na pá tɔkɪ paa sɛɛkɪ-m.

⁵ Tənaya paa selina sɔyɔntʊ kɛ sɔsɔm.
Mpi tɔ, ɪsɔ ká wɛɛ mpa pə nɪkənə-ɪ tɔ pə waali.

⁶ Kɔnyɔntʊnaa tɛɛlʊyʊ kɛ ɪ caakɪ wakɛlʊyʊ.
ɪɛ Tacaa kɛɛ pə kpʊlʊyʊ tɔtʊɛ.

⁷ Hai, ma kooliɪ kɛ sɪ
ɪsɛyɛli nyéma waasʊyʊ ɪ luna ɪsɔ kin kɛ Siyɔŋ pʊyʊ taa
kɛ waatu wei Tacaa ká mənna ɪ yɔlaa mpa paa kuuwa tɔ.
Yakəpʊ lʊlʊyʊ nyéma ɪsɛyɛli nyéma
ká ŋmaaləna laŋhʊlʊmlɛ sɔsɔɔɛ.

15

ɪsɔsɛtʊ nti Tacaa caakənə ɪ yɔlaa tɔ

¹ Tafiiti yontu.

Hai, Tacaa awe mʊnna nyá tɔsɛɛɛ taa sʊʊʊ?
Na pʊntʊ caɣa nyá Siyɔŋ pulaya nanŋ nyənka tɔɔ?
² Yʊlɔ wei ɪ kin pə kaa na ɪsɔyatu na ɪ tənəyɪ kʊsiyisim
na ɪ yɔyɔtəyɪ tampana wena ɪ nyəmá ɪ lotu taa tɔyɔ.

³ Pə tɛ yʊlɔ ɪ cakənə lɛlaa.
Páɔ ɪ lakɪ ɪsɔyatu kɛ ɪ tɔyɔntɔɛ yaa ɪ tʊ-ɪ fɛɛɛ.

⁴ Yʊlɔ ɪnɪ ɪ taa kpaakənə mpa ɪsɔ ɪ caakɪ tɔyɔ.
Ama ɪ tɔyɔna mpa pə nyaŋna Tacaa tɔ.
Ye yʊlɔ ɪnɪ ɪ sʊ nəyɔ ɪ layasəyɪ-kɛ, paa pʊ caali-ɪ ɪsənə.

⁵ Ye nəyɔlɔ kənta ɪ kin kɛ liyitee ɪ pɛɛkɔyɪ kasəyaya.
Pə tɛ yʊlɔ kaa mʊ kʊhav na ɪ ləsɪ pɔpɔtʊ aseeta
na ɪ kʊ tampana tʊ tɔm.

Pʊ cɛŋlɔyɪ wei ɪ tɔka yaasinəa mpe tɔ.

16

Wei pə yapa sɔm nəyɔ taa tɔ ɪ laŋhʊlʊmlɛ

¹ Tafiiti yontu.

Hai, ɪsɔ, kenti ma tɔɔ,
nyá kin kɛ ma caa ma cɔɔsɪ.

² Ma heela Tacaa sɪ: Nyayalɛ ma caa,
nyá kin tike kɛ ma nɪkɪ lɛɛŋ.

³ ɪsɔ yɔlaa mpa pə wɛ tɛtʊ taa tɔyɔ ma caakɪ teu.

⁴ Yɔlaa lʊləsəyɪ tʊŋ kɛ na pá tənəyɪ kpai nyən.
Ma kaa laa tʊŋ yaa má tʊ yaa ɪ hɛla na ma nəyɔ.

⁵ Tacaa, nyayale ma paa tete,
 n haaki-m mpi ma nyulayi to.
 N toka mpi pu mayana-m cele toyo nyá nin taa.
⁶ Ma paa tete kupampante nte ma hikaa toyle,
 ma lanle heena nyá kuhaham mpi.
⁷ Ma see ma layatu tasulo Tacaa.
 Paa ahoo taa pa seyesayi-m ma taa ké.
⁸ Ma naaki Tacaa ke tam ké.
 Maa cenlayi, mpi to, n we ma kankon taa.
⁹ Pa too ké ma heesaa maa nyan na pulupu,
 na ma lanle huluma na má yoolayi.
¹⁰ Mpi to, n kaa peti-m atetale taa.
 Yaa n yele si nyá kusoolu má,
 má tu san paoo mayamaya.
¹¹ Nyá hulayana-m weesuyu mpaav
 nyá kin ke lanhulume soosole we.
 Na n haaki lelen tam nyen.

17

Wahala tu salamuyu ke Iso

¹ Tafiiti salamuyu ke Iso.

Hai, Tacaa, ke nkpani na n nu ma salamuyu,
 na ma wiinau, na n yele na pa tan tampana ke ma tom taa.
 Kaloolaya fei ma noyo taa.
² Nyaa teesina ma tom.
 Mpi to, n tanyi tampana ke pa taa ké.
³ Ye n koma ma kin ke ahoo
 na n wiili too ma lotu taa,
 n kaa na isayatu.
 Ma taa tom na ma koyotutu ké kulum ké.
⁴ Nyá koyotutu ke ma toka ma lakasi taa,
 ma ta tan musuntuna mpaav.
⁵ Nyá nyenku ke ma nyonnaa,
 maa helayi.
⁶ Hai, Iso, nyaya ma yaaki.
 Mpi to, n nuki.
 Ke nkpanuyu na ma too na n nu ma koyotutu.
⁷ Wati-m nyá kupantu.
 Nyá waasayana mpa pa tuyu-n kpuluyu
 toyo pa kolontunaa nin taa.
⁸ Kenti ma too isi isale taa payaya.
 Na n nmesi-m nyá ken tee.
⁹ Ke ma kolontunaa asayaa
 nmakallaa mpa pa tama-m to pa too.
¹⁰ Pa feina patootale,
 pa yoyotayi kalampaani tom.
¹¹ Pa tama-m ké na pa we ma waali takpam,

na pá fenjiyi sí pá peti-m áté.

¹² Isu tɔ́ɔ́lasi cɛɲɔ́ɔ sɪ
sɪ cɛ́lɔ́ɔ sɪ tɔ́ɔ́naya tɔ́.

¹³ Tacaa kuli pa tɔ́ɔ na ń pəsi-wɛyɛ kpɛntɔ́lasi.

Ya-m ɪsayatɔ́ nin taa na nyá layatɛ.

¹⁴ Tacaa kpiisi-wɛ na nyá nin.

Na pə ləsi mpi pə ké pa taa nyəm tɔ́ɔ weesuyɔ nyəm taa.

Na ń nyɔ́ɔsɪ-wɛyɛ nyən lɔm mpi n sɪ-wɛ tɔ́.

Pa piya í nyɔ́ɔ na pé kɔ́ pɛlɛ na pá kaasi pa saalɛnaa.

¹⁵ Ye ma ɪlɛ, maa ná nyá ɪsentaa ké ma tampɔ́na tɔ́ɔɔɔ tɔ́ɔ.

Na má fema ma nyənɪ-ɲ ɪsəna ma caa tɔ́.

18

*Wulav lapa aka na í saɲ Iso ké pə tɔ́ɔ
(Samiyɛɛli II 22:1-51)*

¹ Tacaa tɛmlɛ tɔ́ Tafiiti yontu nti ɪ samna Iso ké saa wei Iso
waasa-ɪ Sayuli na ɪ kolontunaa lelɛ tɛna nin taa tɔ́.
Nti tɛ wɛnna yonyoolaa nyɔ́ɔ tɔ́ yontunaa taa cənɛ sɪ:

² Tacaa, ma luyɔ́ sɔ́ɔ-ɲ ké,
nyayalɛ ma tɔ́ɲ.

³ Nyayalɛ ma kɔ́kpamɔ́ɔ na ma tɛcɔ́sɛlɛ tɔ́ɲ nyɛntɛ,
nyá waasəyənɛ-m, nyayalɛ ma Iso na ma cɔ́səyənɛ-ɲ.
Nyayalɛ ma kpálɔ́ɔ na tɔ́ɲ wei ɪ waasəyɪ-m tɔ́.

⁴ Ma sama Tacaa na kawilitaya.
Nyá yapənɛ-m kolontunaa nin taa.

⁵ Səm ka tɔ́-m alukpala ké,
na pé nyaasəyɪ-m ɪsɪ pəɔ́ ɪsayaa.

⁶ Atɛtɛlɛ ka hɔ́ka-m tɛ ɲmusɪ ké
na səm náá tuti-m na pə puluyɔ́.

⁷ Ma yáá Tacaa ké ma lanwakəllɛ waatɔ́ sɪ í waasi-m.
Ma kiisaa na í nu ma nɔ́ɔ ké ɪ tɔ́yaya taa.

⁸ Pááná kpa Iso na tɛtɔ́ se,
na pɔ́ɔɲ náá selee tɔ́ ɪ kila tɛɛ.

⁹ Iso tɔ́wa kɔ́kɔ́ na ka cəyɔ́lasi na ɪ nɔ́ɔ
na ka nyɔ́ɔsɪ luna ɪ muna tɛɛ.

¹⁰ Iso lumsa ɪsɔ́tɔ́nɔ́ɔ na í tii.
Na ɪ nɔ́ɔhɛɛ tɛɛ ké ɪsɔ́tɔ́nɔ́ɔ kpɔ́sɛɲ nyənku.

¹¹ Iso caya ɪsɔ́taa tillu tɔ́ɔ na í kɔ́lɔ́ɔ hɔ́ntɔ́,
ké heelim tɔ́ɔ.

¹² Iso taka ɪ tɔ́ɔ sɛkpɛtɔ́ɔ
na í wɛ tɛɔ ɲmɔ́ntɔ́ɔ kɔ́kpɛɛtɔ́ɔ tɛɛ.

¹³ Iso nyaləmɛlɛ tɛɛ-ɪ nɔ́ɔ na tɛ yasəyɪ ɪsɔ́ɲmɔ́ntɔ́
na tɛ lɔ́kɪ tɛɔ tɔ́mpɛɛ na kɔ́kɔ́ cəyɔ́lasi.

¹⁴ ɪsɔ́taa Iso Sɔ́sɔ́ nɔ́ɔ nu
ɪsɔ́taa ké ɪsɪ tɛɔ hɔ́la.

¹⁵ Iso tɔ́wa ma kolontunaa ké nyəmá na í yasɪ-wɛ.
Na í tisi pa tɔ́ ké calanaa ké sɔ́sɔ́m na pá se yem yem.

¹⁶ Tacaa mu pááná na í woso ɪ muna tɛɛ,
na tɛŋku tɛtɔ nyu na pé ná antulinya kite.

¹⁷ ɪlɛna í tisi ɪ niŋ na ɪsɔtaa
na í lɛsɪ-m lum sɔsɔm taa.

¹⁸ Na í ya-m ma kolontunaa toŋ nyáma
mpa pa tɛɛ-m tɔ pa niŋ taa.

¹⁹ Ma wahala wule kɛ pa tuta-m,
ɪlɛna Tacaa waasi-m.

²⁰ ɪsɔ sɔɔla-m tɔɔɔ ɪ waasa-m
sɪ má cayana ma ti.

²¹ Ma tɛŋa tampana tɔɔɔ n lapa-m mpɔ,
ma kɔsiyisim lapɔ kasɛyaya nté.

²² Ma tɛŋa Tacaa tɔm ké,
ma ta wakɛlɛna-ɪ.

²³ Ma tɛŋa nyá kɔsɛsutɔ tɛna tɔɔɔ.
Ma ta yɔkɪ nyá kiiu nakɔli.

²⁴ Ma luyɔ fɛɪ taali nɔɔɔɔɔ,
tɔɔɔ ma kpɛ ma tɔɔɔ ɪsɛyatu tɛlatɛ.

²⁵ ɪlɛna Tacaa lɛɛɪ-m ma tampana tɛŋɔɔ tɔɔ.
Ma kɔsiyisim lapɔ kasɛyaya nté na í nyámá.

²⁶ Kɔpantɔ kɛ n fɛlɔɔɔ tɛ latɔ.

Na í tɛŋ tampana na í lana a tɛŋɔ.

²⁷ Yɔɔɔ í wɛ tɛnaŋŋ mɔɔɔɔ n laki-ɪ.
ɪlɛna í kisi ɪsɛyɔ kɛ ɪ ɪsɛyatu tɔɔ.

²⁸ N waasɛyɪ tɛpasɛlaa.
ɪlɛna í tisiyɪ kalampaani nyáma.

²⁹ Ma ɪsɔ Tacaa yekina na ma nyaalɛm naaki.
Na pé kɛɛɔɔɔ ma sɛkpɛtɔɔɔ.

³⁰ Nyá toŋ kɛ ma ŋmaakɛna kolunɔ ɪcatɛ,
na má sɔɔ na má tuti ma kolontunaa.

³¹ Tacaa nyá kɔlapɔtɔ wɛ ké tɛɔŋŋ.

Na nyá kɔyɔɔtɔtɔ fɛɪ sika.

N kentiyɪ mpa pa cɔɔsɛɔna-ŋ tɔ ɪsu kpálɔɔɔ

³² Tacaa nyá tike tɛkɔŋ nté ɪsɔ.

Ta ɪsɔ nyá tike tɛkɔŋ nté
kɔkpamɔɔɔ ŋku kɔ kentiyɪ-tɔ tɔ.

³³ Nyá haakɛna-m toma.

Na í tiikiyɪ-m mpaɔ kɔsiyisuyɔ taa.

³⁴ Na í yeki na má pɛsɛyɪ sewa na naani
kɛ pulasɪ tɔɔ ɪsu nam.

³⁵ N falɛsa ma niŋ na yoou,
na má nyɪ tɔɔ toŋ nyɛŋku tɔɔ.

³⁶ N yapa ma nyɔɔɔ na pé wɛɛ ɪsu kɔkentuyɔ.

Nyá toŋ teesiyɪ-m na má wɛɛna toma.

³⁷ Nyá hasɛɔna ma nɔɔhɛɛ tɛɛ,
pɔɔɔɔ ɪ tuuliyɪ-m.

³⁸ Na má tɔ̀ɔ̀nɔ̀ɔ̀ ma kolontunaa na má kpaaki-we,
má ta wakɛli-we maa mɛ̀lɛ̀ɔ̀.

³⁹ Na má huyi-weye aɛ,
na pá we ma nɔ̀ɔ̀hɛɛ tɛɛ paa tasɛ̀ɔ̀ kulɔ̀ɔ̀.

⁴⁰ Nyá haakɛna-m yooɔu tɔ̀ɔ̀
na ń yeki na ma kolontunaa hɛntɛ̀ɔ̀-m aɛ.

⁴¹ N yeki na ma kolontunaa seeki-m
na má wakɛ̀lɛ̀ɔ̀-we tɛnaɲnaɲ.

⁴² Pa wiiwa nɔ̀ɔ̀lɔ̀ ta waasi-we.
Na pá yaa Isɔ, Isɔ tá cɔ.

⁴³ Ma nuɣuta-weye na pá pɛsi ɪsu
mɔsɔɔɔ ɲku heelim kpakɛ̀ɔ̀ tɔ.
Na má fɛli-we ɪsu hapɛle tɔɔ afɛla.

⁴⁴ N yapa-m ma yɛlaa nɔ̀hɛntɛ taa
na ń su-m piitimnaa nyɔ̀ɔ̀ tɔ,
na yɛlaa mpa ma taa nyi tɔ pá laki-m tɛmlɛ.

⁴⁵ Ye ma nyɛna-weye ɪsɛle,
pa nuna-m ké.

Kpai nyɛma piya seekina-m.

⁴⁶ Si naani leki-sɛ̀ɔ̀ na si seliyi
si koloosi aɛɛ taa na si luki.

⁴⁷ Tɛɛɛ nyá wɛnna.

Nyayale ma kukpamɔɔ ɲku kɔ kentiɔi-m tɔ, maa sa-ɲ.
Maa tala ma Isɔ ma waasɔlɔ nyá.

⁴⁸ Nyá lɛɛtɛ̀ɔ̀na na ma nɔ̀ɔ̀ɔ̀,
na ń tisiyi piitimnaa kɛ ma tɛɛ.

⁴⁹ Nyá yakɛna-m ma kolontunaa niɲ taa
na ń laki na má kɛ̀lɛ̀ɔ̀-we.

Na í yakɛ-m mɔsɔɔ tɔ niɲ taa.

⁵⁰ Pɛ tɔɔ ké maa sa-ɲ piitimnaa taa,
na má pɔɔɔli nyá hɛɛ.

⁵¹ N tɔyi nyá wulav kɛ akaitɔ sɔsɔɔntɔ,
na ń la kɔpantɔ kɛ nyá kulɛsɔ Tafiiti,
na ɪlé ɪ piitim nyɛma kɛ tam tɔɔ.

19

Tɛɛɛ kɔɲmanɲam hɔlɔɔ kɛ ɪ teeli

¹ Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa
nyɔ̀ɔ̀ tɔ yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Isɔtɔnɔɔ hɔlɛ̀ɔ̀na Isɔ nyá teeli
na kɔ kpaalɛ̀ɔ̀ nyá kulapɛle.

³ Wulɛ sɛɛsɛ̀ɔ̀na lɛntɛ kɛ tɔ tɔm.
Na ahoo náá heeliyi lɛnna kɛ a tɔm.

⁴ Pu yɔ̀ɔ̀tɛ̀ɔ̀ si yulɔ í nu pɛ nɔ̀ɔ̀.

⁵ Paa na mpɔ, pɛ tɔm cɔɔki antulinya tɛnasɔ tɛnaya.

Isɔ sika ilim kɛ cokɛle kɛ ɪsɔtaa ké.

⁶ Pɛ we ké ɪsu akpayaɔlɔ lukɔɔna ɪ naɲ taa tɔ,

na í tuyi mpaav na lan̄hul̄uml̄e is̄u aka.
⁷ Pə lukəna antulinya tənaya kaneyə,
 na pə tələnə lənka.
 Pulupv u fitiyi pə hanaya.

⁸ Tacaa nyá kiin̄ wə ké təc̄uññ,
 na í haaki ton̄ na weesuȳu.
 Tacaa nyá kusəsutv ta siti tə wə ké təc̄uññ.
 Tə kuliyi mpa pa ta nyi pulv tə pa is̄e.
⁹ Tacaa nyá kutututv siyisaa ké na tə
 heesəyi mpa pa nukəna-ti tə pa lan̄a.
 Nyá kiin̄ siyisaa ké tək̄pataa,
 na í kuliyi is̄e.

¹⁰ Tacaa nyamnav tewaya,
 yəlaa ka nuna-ñ m̄puȳv tam tə.
 Nyá kusəsutv wə tamp̄ana ké na tə siyisaa.

¹¹ Tə kəla wulan̄aa k̄upampama kə teu.
 Na tə kəli tuñ setaya n̄im nyən̄ka mayamaya kə lelen̄.

¹² Nti tə s̄eyəsəyən̄a nyá təm̄l̄e tv má.
 Tə tək̄uȳv taa ma waaki ma weesuȳv taa ké.

¹³ Nəȳəlv u cəkəyən̄a i tasəkəle.
 Wii maya timpi ma ta cəkəna tə.

¹⁴ Kenti-m kalampaani nyəma,
 pa taa ñmakəli-m.
 Waatv in̄əyi maa te teu na n̄ fiti-m k̄upəntuȳv isayav.

¹⁵ Mv ma k̄uȳəȳətv na nti ma mayasəyi ma lotu taa tə.
 Hai, Tacaa, nyayale ma waasulv
 na ma k̄uk̄pamuȳv ñku kv kentiyi-m tə.

20

Wulav tə sələmuȳv

¹ Tafiiti yontu nti tə wə yonyoolaa
 nyuȳv tv takəlaya taa təȳəlv.

² Hai, Tacaa í mv nyá kusələmutv kə nyá lan̄wakəll̄e wule.
 Yakəpv Is̄ə in̄ i kenti nyá tə.

³ Na í lu i təyaya taa ké Yosalem kə
 Siyən̄ puȳv taa na í kəə nyá waasuȳv.

⁴ I təəs̄i nyá kətasi tən̄a tə,
 na í mv nsi kəkə lusa si tən̄a tə.

⁵ I ha-ñ mpi n səəla teu tə,
 na í la mpi n caaki tə.

⁶ Ie tá lan̄a ká heena nyá nyuȳv yapv təm̄.
 Mpi tə, tá Is̄ə hət̄e taa ké tə pəsəna akan̄aa.
 Tacaa í la pə tən̄a mpi n sələməyi tə.

⁷ Pən̄ente ma nyəma si Tacaa
 waasəyi wulav wei n ləsaa təȳə,
 na n̄ cə-i nyá təyaya taa ké hatoo is̄ətaa.

Nyá ton səsəŋ waasəyənə.

⁸ Payalé ná tēləyi pa yoo kpayanəŋ ké,
na lələa ké pə kēkənəa.

Ama tá ɬe, tá Iso Tacaa ké tá nyənəyi.

⁹ Mpe inɪ pa nukiyi ké na pá hotiyi.

ɬena taa səŋa iso təca.

¹⁰ Hai, Tacaa, waasi wulav.

Cə-tuyv waatu wei tə yaaki-ŋ tə.

21

Wulav tēlvyv ké Tacaa

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyuyv tu yontunaa taa təyɔlə.

² Tacaa wulav lanjle hēena nyá toma səsəŋa ké.

Na í ŋmaaləyənə nyá waasuyv pə fēina.

³ Mpi ɪ luyv səlāa təyɔ n ha-ɪ,
n ta pemi-ɪ ɪ kusələməm.

⁴ N koola-ɪ kɔpantv ké tuutuuma.
N tema-ɪ wɔla ntenuyu.

⁵ ɪ sələma-ŋ weesuyv na n ha-ɪ,
na kv tayali teu.

⁶ N waasa-ɪ na ɪ teeli tə səsəm.
Na n suu-ɪ teu na səsəntv.

⁷ N kooliyi-ɪ kɔpantv ké tam tə ké,
na n we ɪ kin na ɪ lanjle hɔləməyi.

⁸ Wulav pɛta ɪ təyi Tacaa ké.
Na ɪsətaa Iso Səsə kɔpantv tə,
pə kaa cɛŋli-ɪ.

⁹ Hai, wulav, nyá nin ɪ wee nyá kolontunaa
na mpa paa caa-ŋ tə pa tə.

¹⁰ Kuyanku n kəŋ tə,
n ká tv-weye kəkə səsaya taa ké.
Tacaa n ká kpiisi-weye na pááná,
na kəkə nyaya-we.

¹¹ Na n kpiisi pa lələŋ tənaya
tətv taa yələa taa.

¹² Paa həkə ɪsayatv sɪ pa laki-ŋ,
ɬe pa kaa pəsi.

¹³ N ká tə-weye nyá nyəmə
na n təyənɪ-we na pá se.

¹⁴ Tacaa hɔli nyá ton səsəŋ.

ɬena táa yoo-ŋ yontu na té sa nyá ton təm.

22

Wei pa ləwa tə ɪ waasvyv

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina tefemle nam luyv,
na té we yonyoolaa nyuyv tu yontunaa taa təyɔlə.

² Hai, ma Iso yooou,
 pepe tɔɔ ké n lɔ-m?
 N hatələnə-m suwe,
 na nn nukɪ ma wula sɪ ń waasɪ-m?
³ Hai, Iso, ma wiikina-ŋ ilim ilim nn cɔɔkɪ,
 na ahoo ahoo maa hikiyi tom.

⁴ Paa na mpv nyayale Iso Nanŋtu
 wei lseyeli nyáma san tɔ.
⁵ Nyaya tá cəsənəa tuwa naani
 ɪlənə ń ya-we.
⁶ Pa wiina-ŋ na ń ya-we,
 pa pɛta-ŋ pa ti tɔ fɛɛɛ ta tɔɔ-wɛ.

⁷ Ama ma pəsə ké ɪsu atantaalɔ pə taya yɔlɔ,
 na yɛlaa tənə tɔvki-m na pa footiyi-m.
⁸ Pa tənə mpa pa naaki-m tɔ pa tuluyɔ-m ntompee
 na pá hooki-m ɪsɛ na pá footiyi-m sɪ:
⁹ Ntəŋ Tacaa ké n pɛta nyá ti yaa,
 Tacaa í ləsi-ŋ pə taa.
 Ntəŋ Tacaa sɔɔla-ŋ yaa,
 Tacaa í waasɪ-ŋ.
¹⁰ Tacaa, nyá ləsənə-m ma too taa,
 na ń papəsi-m ɪ hɛla tɔɔ na naani.
¹¹ Hatoo ma hɔɔv tɛɛ nyá tɔɔ ké ma wɛɛ,
 na n ké ma Iso.
¹² Taa hatələnə-m ma wahalanəa waatɔ,
 nyayale ma sənɔ nɔɔlɔ fɛɪ.

¹³ Ma kolontunəa tama-m ké ɪsu latəcənəa,
 pa tɔ-m hɛkɔ ké ɪsu taale naan keesasi.
¹⁴ Pa haaki nɔɔsɪ na ma tɔɔ ké ɪsu tɔɔlaya
 cɔlɔyɔ ka tɔɔnaya na ká nyusəyi tɔ.
¹⁵ Ma toma tɛmaya ɪsu lɔm kpɛɲuyɔ atɛ tɔ,
 na ma tətantənəa taa cé.
 ɪlənə ma apalɔtɔ hoo ma taa ɪsu keetu.
¹⁶ Ma luyɔ tɛɛ wɔlaa ké tɔpuyupuyɔ,
 na ma nsəmle matənə ma tantahaav.
 N su-m mɔsɔyɔ taa ké ɪsu ma tɛma səpɔ.

¹⁷ Asayaa kpekəle tama-m ké.
 Hasɪ nsɪ sɪ tɔ-m hɛkɔ.
 Pa tula ma niŋ na ma nɔntaaləŋ kɛ pɔəŋ.
¹⁸ Ma wɔlaa ké na má yele mɔwa tike
 na ma kolontunəa nyənəyi-m tɔcɔɔɔ.
¹⁹ Pa tala ma wontu.
 ɪlənə pá tɔ tɛtɛ ké ma kpai tɔɔ.

²⁰ Hai, Tacaa, taa hatələnə-m.
 Nyayale ma tɔŋ.
 Kɔɔ ma waasɔyɔ kɛ lɔŋ.
²¹ Ya-m layatɛ nɔɔ taa.

Ləsi-m hasi nsi si kela taa.

²² Waasi-m təyəlası nsi si nəyə taa,
na taale naan inı ı hən taa.

Hai, nu ma kusələmətu.

²³ Maa heeli nyá təm ke ma camnanaa,
na má sa-η samaa taa.

²⁴ Tacaa yəlaa me í samı-ı

Yakəpu luluyə nyəma me í tu-ı teeli.

İseyeli nyəma me í se-e-ı.

²⁵ Mpi tə, Tacaa nn footiyi wahala tu nəyələ
yaa n nyəni-ı səkpəlu
pəcə nn haaki-ı siyile.
Ama ye wahala tu wiina-η, n nukı ké.

²⁶ Tacaa nyá kolaputu tike ke ma san samaa taa.

İlena ma la-η kətasi nsi
maa su nəyə təyə nyá seelaa isentaa.

²⁷ Konyəntunaa ka təyə na pá haya.

Tacaa nyá pəkəlaa í sa-η.

Na pá cayana-weyə tam.

²⁸ Tetu tənasi təna yəlaa ka hu

Tacaa nyá təm na paa kəsəna nyá tə.

Na ate yəlaa təna lun nyá tē.

²⁹ Mpi tə, Tacaa nyayale wulav səə.

Na n təkı kawulaya ke piitimnaa təna tə.

³⁰ Tetu taa tonjunaa təna ká təyə na pá həntı-η ate.

Na yəlaa təna mpa paa te na pá si tə paa lunı-η akula.

³¹ Pa lulun nyəma ká la-η təmlə

na pá heeli nyá təm ke pa waalı piya.

³² Na pələ pa kəsı pələ pa piya ke

isəna n waasa nyá yəlaa tə.

23

Tacaa keke ma tiikilu

¹ Tafiiti yontu.

İə nyá tiikiyina-m,

maa lanəyi pulu.

² Pə tə ké n pukina-m nyutu

kulekələkətu taa na má həəsəyi.

Na n yeki na má həəsəyi ləm mpi

pə we təpamm tə pə cə.

³ N tayanəyi ma ton kpaasuyə

na n pukina-m mpaav kosiγisuyu taa si, nyá həte í yaa.

⁴ Paa ma ton səkpətyə anaam taa,

maa nyan si puluyə ká la-m.

Mpi tə, Tacaa n we ma waalı tə se.

N tiikiyi-m na n kentiγi ma tə na pé tyə-m naani.

⁵ Tacaa, paa ma kolontunaa kin,
 n moyu-m ké na n pələyi ma nyoyu taa ké səsuy nim,
 na n suku-m təyonaya təkpetekpete.
 Na n suuliyi ma iyaya kunyonyəyaya təpam.
⁶ Tampana təə, n laki-m kupantu ké
 na n sələyi-m haləna ma weesuyu kuyeyi té.
 Ma na-ŋ tu kpenti teu ké, haləna ma səm.

24

Tacaa keke antulinya wulav səsə

¹ Tafiiti yontu.

Tacaa nyá tənna antulinya tənna na i taa yəlaa
 na pə tənna mpi pə wə i taa tə.

² Nyá suna antulinya kite ke tenku na
 ləmnəa təə na n təkə-i.

³ Awe taka ká kpana Tacaa nyá pulaya
 ŋka ka təə pa seeki-ŋ tə?
 Na puntu suu nyá təcayale nanŋ nyənte nté tə taa?

⁴ Mpa pa kisa isayatu lapu na pa lotu wə kuləmtu
 na pá tá ha pa təyi tun laav na pəpətu nəəsi suu təyə.

⁵ Tacaa lanle ka heena-wə na í waasi-wə,
 na í kooli-weyə kupantu.

⁶ Yəlaa mpe inɪ pa takanaa seəkəna Tacaa.
 Yakəpu lələy nyéma siyisiyi mpa pa pəsəyi
 na pá kəə i isəntaa təyələ.

⁷ Tam təə nənəəsi me í tɔli təyelele,
 na teeli wulav suu.

⁸ Aweyele teeli wulav inɪ?
 Tacaa ton tu wei i ké yoon taa aka təyə.

⁹ Tam təə nənəəsi me í tɔli təyelele,
 na teeli wulav suu.

¹⁰ Aweyele teeli wulav inɪ ye?

Ate na isətaa Tacaa keke teeli wulav.

25

Husi ma təwakəlle na n hɔlv-m nyá luyi nyantu

¹ Tafiiti yontu.

Tacaa nyá təə ké ma keesəyənə.

² Ma Iso nyaya ma peta ma ti.

Taa yele-m na feele təyə-m.

Yaa ma kolontunaa paana-m.

³ Mpa pa tɔyɔ-ŋ naani tə
 pa kaa wəe maa nyéma taa.

Ama nyá waali lulaa ká nyasəna pa mpee ke kela.

⁴ Hɔlv-m nyá mpaav na má nyi-kɔ,
 na n seyesɪ-m mpi n caa ma la tə.

⁵ Tiiki-m nyá tampana taa,
na ń seyesi-m-ye.

Mpi tɔ, ɪsɔ nyá, nyá yakəna-m.
Nyaya ma teeləyi tam.

⁶ Tacaa, tɔɔsi sɪ hatoo tɔ n ké kupaŋ ké,
na ń sɔɔləyi yalaa.

⁷ Taa tɔɔsi ma ifepile kupaŋtəŋ na ma ɪsayatu tɔm.
Ama nyənɪ ma pətɔɔtələ na ń tɔɔsi ma tɔɔ
ké nyá kupaŋtɔ tɔɔ.

⁸ Tacaa n ké kupaŋ ké na ń siyisaa.
Pə tɔɔ ké n hɔləyi pəntələa ke mpaav.

⁹ N teesiyi mpa pa ɪse pa tɔki tɔ pa tɔm ké.
Na ń hɔləyi-weye nyá luyɔ nyəntɔ.

¹⁰ Mpa pa təkəyi Tacaa nyá nɔɔsi pɛɛluyɔ na nyá kɔsəsutɔ tɔ
pa naaki nyá mpaan təna taa ké sɔɔluyɔ na kupaŋtɔ ké.

¹¹ Hai, Tacaa husɪ ma ɪsayatu
sɔsɔɔntɔ ke nyá hətɛ tɔɔ.

¹² Ye yulɔ nyanɲa Tacaa,
Tacaa hɔləyi-ɪ mpaav ŋku ɪ ká təŋ tɔyɔ.

¹³ Pə yulɔ weeki lelen taa ké.
ɪlena ɪ piya náá tɔyɔ tɛtɔ.

¹⁴ Tacaa heeliyi pɔntɔ ke ɪ lotu ké,
na ɪ hɔləyi-ɪ nɔyɔ pɛɛluyɔ təma.

¹⁵ Tacaa ke ma tekiyi tam.

Mpi tɔ, ɪnɪ ɪ ka ləsəna-m
katɔka ŋka ka kpa-m tɔ ka taa.

¹⁶ Hai, hɔlɔ-m nyá pɛɛlɛɛ na ń keesəna ma tɔɔ.
Mpi tɔ, ma ké katayələya ké, na kɔnyəntɔyɔlɔ.

¹⁷ Nəyəsɛɛ sɔɔsəyi ma lotu taa ké.
Ləsi-m ma laŋwakəlle taa.

¹⁸ Nyənɪ ma kɔnyəŋ na ma wahala
na ń husɪ ma kupaŋtəŋ təna.

¹⁹ Nyənɪ ma kolontunaa payale,
na ɪsəna pa taa haŋəyənə-m sɔsəm tɔ.

²⁰ Kenti ma weesuyɔ tɔɔ na ń ya-m,
na má taa la maa nyəma,
ke ɪsəna ma pɛta-ŋ ma tɪ tɔ pə tɔɔ.

²¹ Nyaya ma teeləyi sɪ ń yele na má təŋ siyisuyɔ
na má taa wakələna nɔyɔlɔ.

²² Hai, ɪsɔ, ya ɪseyeli nyəma
ke pa laŋwakəlle təna taa.

26

Yulɔpan yaav ke Tacaa

¹ Tafiti yontu.

Tacaa, ha-m tampana.
Mpi tɔ, ma yaasi tewaya,

pəyele ma pɛta-ŋ ma təyi təkpaɬaa.
Ma ta həli.

²Mayasi-m na ń wiili ma lotu taa,
na ń yasi ma ləmayasɛɛ taa na ń ná.

³Ma naaki nyá kɔpantɔ na ma ɪsɛ,
na má tɔŋ nyá tampana taa.

⁴Maa tɛŋəyi pɔpɔtɔnaa,
pəyele ma na mənəafikinaa tɪ tɔŋ.

⁵Ma taa kpaakəna ɪsayalataa kpekəle ké.
Pəyele maa kpətəyənə nyɔɔŋ fɛinaa.

⁶Tacaa, maa saŋ ma niŋ na pá hɔlɪ sɪ ma ké kɔpaŋ,
na má cɔɔ kɔɬaya tɔlatɛ,

⁷na má sɛɛki-ŋ na má saŋ nyá kookalənəa.

⁸Tacaa ma sɔɔla nyá təyaya ké.
Nyá tɔcayalɛ tənaya nyá teeli naaki.

⁹Taa kpɛntɪ má na asayaa kɛ təkɔlɛ,
yaa má na yɔlɔkɔlɔa tá weesɪŋ ləsvyɔ.

¹⁰Mpa pa laki kawalaya na
pá paaləyi kɔhaaŋ ɪsayan tɔ.

¹¹Ma yaasi tewaya.
Nyənɪ ma pətɔɔtɔlɛ na ń ya-m.

¹²Ma sənəa ké tɔca,
maa sɛɛ Tacaa kɛ samaa taa.

27

Tacaa kin cɔɔsvyɔ

¹Tafiiti yontu.

Tacaa nyayalɛ ma fɛtɔla na ma nyvyɔ yátɔ.
Ma kaa nyana nəyɔlɔ.

Nyá kentiɣina ma weesuyɔ tɔɔ,
pɔlɔpɔ kaa svsv-m watɔ.

²Ye asayaa kɔŋ ma cɔlɔyɔ ɪsɪ taalɛ wontu,
mpɛ paa hotina atɛ na pə wakəli-wɛ.

³Paa yoolaa tama-m kotaya sɔyɔntɔ fɛi-m.
Paa pa svv-m yoonav ma wɛna ɪsɔ ké naani.

⁴Kɔlɔmtɔ kɛ ma səlɛməyi Tacaa na má səki tɔ tɔɔ.
Pə wɛɛ sɪ má caya nyá təyaya taa ké haləna ma sɛm,
na má sa ka teu na má yɔɔləna ɪsɔ wɛɛv.

⁵Na ń ŋmɛsɪ-m nyá təyaya taa,
na ń kenti ma tɔɔ ké wahala waatɔ.
Na ń sv-m kɔkpamvyɔ tɔɔ sɪ pɔlɔ í taa hiki-m.

⁶Waatɔ ɪnəyi maa kəli ma kolontunaa mpa pa cɔɔna-m tɔ,
na má sa-ŋ nyá təyaya taa na má la-ŋ kɔtasi,
na má yoo-ŋ yontu na má tala-ŋ.

⁷Tacaa nyənɪ ma pətɔɔtɔlɛ,
na ń nu saa wei ma yaaki-ŋ tɔ.

⁸ Ma tɔɔsa nti n suwa si má keesəna nyá tɔɔ tɔ.
 Tacaa pə tɔɔ ké ma keesəyənə nyá tɔɔ.
⁹ Iso nyá waasəyənə-m.
 Taa ha nyá seelə maya siyile yaa ń lə-m na pááná.
¹⁰ Paa ma too na ma caa pa lə-m,
 Tacaa, nyá mɔyɔnə-m.
¹¹ Tacaa, hɔlɔ-m mpaav ŋku n caa má tən tɔ.
 Mpi tɔ, ma kolontunaa yookina-m.
 Tiiki-m kusiysisuyu taa.
¹² Taa yele na ma kolontunaa
 lana-m isəna pa caaki tɔ.
 Mpi tɔ, pəpətu aseeta nyéma mpe,
 pa nyaasəyi-m ké.
¹³ Ye ma taa weena naani ké
 Tacaa kɔpantɔ tɔɔ ké atɛ cənɛ,
 isənaya maa lapa?
¹⁴ Tan Tacaa,
 kaasi nyá ti
 na ń tɔyɔ apalutɔ.
 Tan Tacaa.

28

Səm nɔyɔ taa tɔ sələmvyɔ

¹ Tafiiti yontu.

Tacaa nyaya ma maki kapusi na má yaaki,
 ma kentulu, taa təkɪ nyá ŋkpaŋŋ.
 Ye n ta cə-m, ma we ké isu wei pa tisiyi pəlaav taa tɔ.
² Waatu wei ma maki kapusi na má yaaki-ŋ
 na má hɔləyi nin na nyá təcayalɛ
 nanŋ nyəntɛ tɔɔ tɔ, nu ma wiinav.
³ Taa kaa má na kawalaya nyéma
 na isayalataa kɛ kpátuyɔ kulɔmuyɔ.
 Pa kuyɔyɔtɔtɔ we lelen ké,
 na pa taa na seesi.
⁴ Feli-weye pa isayatu fɔɔtɔ
 na ń keesəna pa acilayatu təma.
 Lɛɛti-weye pa kulapələ.
⁵ Paa laki laakali na nyá kulaputɔ na nyá təma.
 Wakəli-we tənənən, pá taa tasa kuluyɔ.
⁶ Tacaa, ma seɛ-ŋ
 isəna n nu ma wula tɔ.
⁷ Nyayalɛ ma ton na ma kɔkentuyu.
 Nyaya ma tuyi naani na ń waasəyi-m,
 na ma we lanɔhɔlɔmlɛ taa na má saŋi-ŋ na yontu.
⁸ Nyá kentiɣina nyá yələa na ton,
 na ń waasəyi nyá kuləsɔ na u nyaŋna pulɔ.

⁹ Waasi nyá yɛlaa tá na ń kooli-tɔyɔ kɔpantɔ.
Tiiki-tɔ na ń paasɛyɛna-tɔyɔ tam tɔɔ.
Mpi tɔ, nyá tɛnna-tɔ.

29

Tacaa nɔyɔ

¹ Tafiiti yontu.

Isɔtaa nyɛma mɛ í sa Tacaa.
Í pɔyɔli Tacaa teeli na ɪ sɔsɔɔntɔ tɔm.

² Í sa Tacaa hɛtɛ sɔsɔɔlɛ
na ɪ hɛnti-ɪ atɛyɛ
saa wei ɪ hɔlɛyɪ ɪ tɛnanɲ wɛɛtɔ tɔ.

³ Isɔ teeli tɔ yekina na tɛv tiliyɪ.
Inɪ ɪ holiyina lɔmnɛa tɔɔ.
Isɔ ɲmakɛla lɔm sɔsɔɔm kɛ́.

⁴ Tacaa nɔyɔ nukɛna ton kɛ́ na sɔsɔɔntɔ.

⁵ Nyá nɔyɔ pɛlɛyɪ tun sɔsɔɔɲ kɛ́.
Nyá pɛlɛyɛna Lipan tun sɔsɔɔɲ.
⁶ N lakɪ na Lipan pɔyɔ ɲmaaki ɪsu latɛɛ kɔfalɔ.
Na Hɛɛmɔɲ nyɛɲkɔ ɪsu taalɛ naɔ kɔfalɔ.

⁷ Tacaa nyá nɔyɔ lakɛna na tɛv ɲmɛlɛsɛyɪ.
⁸ Na ka ciyitiyɪ Katɛɛsɪ wɔlaya tɛtɔ.
⁹ Nyá nɔyɔ lakɛna na namɔɲ lɔlɛyɪ,
na ká yeki na hɔtɔ tun kpaalɛyɪ tɛkpalakpala.

Na pa tɛna pa kpaalɛyɪ Tacaa tɔyaya taa kɛ́ ɪsɔtaa sɪ
Isɔ kɛlɛ teeli tɔ tɛkpapa.

¹⁰ Nyá kawulaya tɛtɔyɔlɛ nté lɔm sɔsɔɔm tɔɔ.
Tɛnaya n ká tɔkɪ-kɛyɛ tam tɔɔ.

¹¹ Tacaa ha ton kɛ nyá yɛlaa
na ń kooli-wɛyɛ kɔpantɔ
na ń yeɛ na pá hɛɛsɪ.

30

Tacaa haaki weesuyu kɔfalɔyɔ

¹ Tafiiti yontu nti pa yoo
Isɔ tɛsɛɛlɛ tɔlɔyɔ waatɔ tɔyɔlɔ.

² Hai, Tacaa, ma sama-ɲ.
Mpi tɔ, nyá lɛsɛna-m luman taa.
N ta sɔɔli sɪ ma kolontunaa í paana-m.

³ Ma Isɔ Tacaa,
ma wiina-ɲ, ɪlɛna ń waa-m.
⁴ Ma nɔɔhɛlɛ ka wɛv pɛlaav taa tɔ,
nyá lɛsɛna-m sɛtaa tɛ́ na ń ha-m weesuyu.

⁵ Mpa mɛ í sɔla Tacaa tɔ́ í yoo-ɪ yontu.

Í sɛɛ-ɪ na í samɪ-ɪ ɪ tɔnanɲ wɛɛtɔ́ tɔɔ.

⁶ Í pááná wɛ laasaya tɔɔ tike kɛ́.

Ilɛna ɪ kɔpantɔ́ kɛ yulɔ́ weesuyɔ́ tɔna.

Taanaya kɛ yulɔ́ wiiki na kɔ́ fɛ tɔnanɲ

ilɛna í wonɲ na í kpaləsi.

⁷ Waatɔ́ wei maa cayana ma tɪ tɔ́,

ma huɔkaya kɛ́ sɪ pulɔpɔ́ kaa la-m.

⁸ Tacaa nyá kɔpantɔ́ tɔɔ kɛ́ n ka yelaa

na má sɔɲ teu tɔ́ca ɪsu pɔyɔ́.

N kɔma na ń ha-m siyile ilɛna pɔ́ liyiti-m.

⁹ Mɔpɔyɔ́ ma mapa kapusi na

má wiina-ɲ na má pɔɔsi-ɲ sɪ

¹⁰ ye ma sɔpa na má tii pɔlaav taa weye n waaki?

Yulɔ́ í pɔsa tɛtɔ́ ɪ tasɔyi-ɲ sam yaa í kpaali

nyá kɔpantɔ́ tɔ́tɔyɔ́?

¹¹ Tacaa, ke ɲkpaɲɲ na ń waasi-m,

Tacaa kɔɔ na ń ya-m.

¹² Mɔpɔyɔ́ n layasa ma lanwakɛ́llɛ kɛ lanɲulɔ́mɛ,

na ń wɔyɔ́si ma lɔyaya wontu na ń suu-m acima nyɛntɔ́.

¹³ Waatɔ́ ɪnɔyi maa yoo-ɲ yontu,

ma kaa su, Tacaa, ma lɔɔ,

maa sɔɲɪ-ɲ tam kɛ́.

31

Naani tɔyɔ́ kɛ Tacaa

¹ Tafiti yontu nti tɔ́ wɛ yonyoolaa

nyɔyɔ́ tɔ́ yontunaa taa tɔ́ɔlɔ́.

² Tacaa nyaya ma tɔyi kɔpɔlɔyɔ́,

taa yele-m na fɛɛɛ tɔ́yɔ́-m.

Waasi-m nyá tampana tɔ́ɲɔyɔ́ tɔɔ.

³ Ke ɲkpaɲɔyɔ́ na ń waasi-m lɔɲ.

Pɔsi ma kɔkɛntuyɔ́ tɔɲ nyɛɲkɔ́ na má ná nyɔyɔ́.

⁴ Mpi tɔ́, nyá kentiɲina-m

na ń wɛ ɪsu ma kolɔɲa ɪcɛɛ.

N ká tiiki-m na ń paasɛna-m nyá hɛɛ tɔɔ.

⁵ Fiti-m puluyɔ́ ɲku pa nyɛpa-m tɔ́ kɔ́ taa.

Mpi tɔ́, nyayalɛ ma kentilu.

⁶ Nyá niɲ taa kɛ́ ma pɛtɔyi ma tɪ tɛkpataa.

Nyayalɛ lɔɔ Tacaa tampana tɔ́,

ń ká waasi-m.

⁷ Ma taa kpaakɛna mpa pa matɛna tɔ́ɲ kpai nyɛɲ ɪni tɔ́yɔ́.

Ama nyaya ma pɛta ma tɪ.

⁸ Nyá kɔpantɔ́ tɔɔ kɛ́ ma wɛ lanɲulɔ́mɛ na aɲmaala pɔ́ taa.

Mpi tɔ́, n nawa ma wahala na ń nyɪ ma nɔyɔ́sɛɛ tɔɔ.

⁹ N kaa pɛti-m kolontu niɲ taa.

N ká cɛ-m kɛ́ na ń yele na má sɔɲ ma nɔɔhɛɛ tɔɔ.

10 Wula nu ma ise na má tala ma tənaya.
 Hai, Tacaa, nyəni ma pətətəle,
 ma we lanwakəlle taa ké.

11 Nəxəse təkə ma weesuyu na ma pusi ké.
 Ma isayatu tənna ma toma na pə caaməyi-m.

12 Ma kolontunaa na pé kpena
 ma asəmaa pəsa-m wona pulupuyu.
 Na ma təm we ma taapalaa ke səxəntu.
 Na pá na-m awalı pa seeki-m.

13 Ma pəsa ké isu nyənaya kuyəkaya.
 Na pá sɔɔ ma tɔɔ isu sətɔ.

14 Ma nuwa nti yəlaa yəxətəyi ma tɔɔ tɔ.
 Səxəntu tama-m kotaya ké.
 Pa cakı ma tɔɔ si pá ləsi ma weesuyu.

15 Ama Tacaa, nyaya ma pəta ma ti.
 Nyayale ma Isə.

16 Nyá nin taa ké mpi maa tɛsəna tɔ pə wee.
 Fiti-m ma kolontunaa na ma konyəntulaa.

17 Nyá isentaa í hətəna nyá təmle tu maya teu
 na n̄ ya-m nyá kɔpantu tɔɔ.

18 Tacaa taa tu-m fɛle ke waatu wei ma yaakı-ŋ tɔ.
 Ama ma kolontunaa ka təxəna-te.
 Pə wee si pé tisi-weye atətəle taa
 na pé nyala pa nɔɔsi.

19 Yele na footilaa pəpətunaa
 mpe pá pəsi kamumusi.
 Mpi tɔ, tampana tənlaa ke
 pa holiyina na kalampaani.

20 Pəpətu fɛi lelen,
 kɔpantu səsəntu ke n̄ su mpa pa nyanŋna-ŋ tɔ.
 Yəlaa tənə naakı si,
 mpa pa tɔyɔ-ŋ kpuluyɔ tɔyɔ n̄ haakı-ti.

21 Pa cəsəyi nyá kin ke mpɔ
 ɔlɛna n̄ kenti pa tɔɔ si,
 kolontunaa í taa tu-weye konyəŋ.

22 Tacaa ma sɛɛ-ŋ.
 Pu tama-m ké isu ɔcatɛ.
 ɔlɛna n̄ huli-m nyá kɔpantu
 na n̄ la-m piti təmle.

23 Ma lanle ka wakəlaa ké,
 halı ma mayasaya si pə ləsa-m nyá kin.
 ɔlɛna n̄ nu ma wiinav.

24 Tacaa yəlaa me í sɔɔli Tacaa.
 Mpi tɔ, Tacaa fənjiyi mpa pa təkəyi ı təm ke teu tɔyɔ.
 ɔlɛna í lɛtəyi kalampaani nyəma na pááná.

25 Mə tənə mpa me í tɔyi Tacaa ke naani tɔ,
 í tɔyɔ apalɔtu na í nyɔɔ tɔŋ.

32

Wei Iso husa i isayatu to i lanhulomle

¹ Tafiti yontu.

Lelen nulo nté wei i isayatu Iso husaa
na í wii-i i kupəntəŋ to.

² Lelen nulo nté wei Tacaa u yeki si
i isayatu í məli i nyuyu taa to.
Pəyele cəsyu fəi i ləmayasəe taa.

³ Ye ma ηmesa ma isayatu,
maya tə wakələyi.
Na má mələyi ilim na pə tem.

⁴ Mpi to, ilim na ahoo kə
n həŋaya ma ηkpaŋyɔ na pé nu-m.
Ma toma tema isu tyu kə wɔlaya tetu taa ké lɔŋlɛ.

⁵ Ma mayasaa si maa huli-ŋ ma isayatu,
ma ta ηmesi-ŋ ma kupəntəŋ.
Ulena nyaa husi-m tə tənə.

⁶ Pə to ké nyá yəlaa tənə ka sələməyi-ŋ
na paa waatu wei wahalanəa
wata-wɛ isu lom, pu takɪ-wɛ.

⁷ Nyaya ma cəəsəyənə,
na í hatələyənə-m lanwakəlle.
Na má ηmaaləyənə ma nyuyu yəpɔ.

⁸ Mpyu Tacaa cə-m si: Maa səyɛsi-ŋ
na má huli-ŋ mpaav ηku n ká təŋ to.
Na má paasəyənə-ŋ na má tasəyi-ŋ layatu.

⁹ Taa la kumelentu isu kpaɣanɔ,
yaa kpaŋaya ηka pa kəkənə kpasɪ to.
Ule natəli tə kaa mayana-ŋ.

¹⁰ Isayau wɛ wahalanəa payale taa ké.
Ulena Tacaa náá pələyi kupantu kə wei
i tyu-i naani to.

¹¹ Siyisilaa mɛ, í yəələnə Tacaa na í ηmaali.
Na tampana tənlaa mɛ mə tənə
mu wilitina lanhulomle.

33

Antulinya ηmalv Iso samtv

¹ Siyisilaa mɛ í yəələnə Tacaa.
Iso samtv mənə tampana tənlaa.

² I samɪ-i na cəmyuɔ,
na í tala-i na ηmusɪ naanɔwa nyəŋkɔ.

³ I yoo-i yontu kufatu,
na mə cəməŋ na mə nəəsɪ kulɪ ɪsətaa.

⁴ Mpi tɔ, Tacaa nyá kuyɔɔtɔtɔ ké tampana ké,
na nyá kulapɔtɔ tɛna hɔlɔɔɔna mpɔ.

⁵ N sɔɔla siyisuyu na tampana tɛnɔyɔ ké.
Tacaa kupantɔ suwa tɛtɔ taa ké.

⁶ Tɔmɔyɔ kɛ n yɔɔtɔaa,
na pɛ la ɛsɔtɔnɔyɔ
na ɪlim na ɛsɔtɔ na ɛsɔtulɔɔɔsɪ náá wɛɛ.

⁷ N kpɛyɛla tɛɛku lɔm kɛ tɛntɛmlɛ.
Na ɲ tɔ lɔmnɔaa sɔsɔɔm kɛ kotikotun taa.

⁸ Tɛtɔ tɛna ɪ nyana Tacaa,
na tɔ taa yɛlaa tɛna sele nyá kin.

⁹ Mpi tɔ, ɲ yɔɔtɔaa pɛ lakɪ ké.
Ŋ kula nɔɔ sɪ mpi pɛ wɛɛ,
pɛlɛ pɛ wɛɛ.

¹⁰ Tacaa n wakɛlɔyɪ tɛma nna
piitimnɔaa suwa sɪ pa lakɪ tɔɔɔ,
na ɲ hɛtɔyɪ nti pa hɔkɛyɪ tɔ.

¹¹ Ama tɛma nna Tacaa n suwa na
ɲ tɛnɔyɪ na ɲ lakɪ tɔ a wɛ tam ké.
Na ɲ hɔka nti tɛlɛ tɔ wɛɛ ɲpɔyɔ pɔsɪ pɔsɪ.

¹² Lɛlɛɲ nɔlaa ntɛ piitim mpi
pɛ nyɛnɔyɪ Tacaa kɛ pɛ lɔ tɔ.
Na yɛlaa mpa n lɛsɔaa sɪ nyá nyɛma tɔ.

¹³ Tuu ɛsɔtaa ké Tacaa n wɛɛ na
ɲ nyɛnɔyɪ na ɲ naakɪ yɛlaa tɛna.

¹⁴ Nyá tɛɔyɛlɛ taa ké n wɛɛ na
ɲ kɛɲna aɛ nyɛma tɛna tɔɔ.

¹⁵ Nyá ɲmana pa tɛna na
ɲ tɔ-wɛyɛ ɛɛkɛnɔv lɛmayasɛɛ
na pɔlɔ lapɔ yaa pɛ kisuyu lɛmayasɛlɛ.
Na pá fɛɲiyɪ pa tɛma.

¹⁶ Pɛ tɔyɔ yoolaa tuutuuma kɛ
wulav tɔkɛna yooɔ.

Pɛɔ tomin naa waasɔyɪ yoolu.

¹⁷ Pɛ tɔyɔ yooɔ kpɔyanɔ toma yaa
ɪ alaafɔyɔ yakɛna ɪ ɔayalɔ.

¹⁸ Ama Tacaa nyá ɛsɛlɛ ná wɛ mpa
pa nyanɲna-ɲ na pá tɛɛlɔyɪ
nyá kupantɔ tɔ pa tɔɔ ké.

¹⁹ Na ɲ lɛsɔyɪ-wɛyɛ sɛm taa.
Na ɲ paasɔyɛna-wɛyɛ nyɔɔɔsɪ
waatɔ na pá wɛna weesuyu.

²⁰ Tacaa nyɔyɔ tá tɛɛlɔyɪ.
Nyá waasɔyɛna-tɔ na
ɲ kɛntiyɪ tá tɔɔ.

²¹ Nyá tɔɔ ké tɔ wɛ lanɲhɔlɔmlɛ taa.
Na tɛ wɛna-ɲ naani.

²² Tacaa, la-tɔyɔ nyá kupantɔ ɛsɪ

tá tɛɛlɔyɔ-ŋ tɔ.

34

Tacaa waasa-m ma sɔyɔntɔ tɔna taa.

¹ Tafiiti yontu kɛ waatu wei ɪ pola Filiisi nyɔma wulav Apimelekɪ tɛ na í pəsɪ ɪsu kumɛɛŋ na ɪlé ɪ tɔyɔnɪ-ɪ tɔ.

² Maa sa Tacaa kɛ paa waatu wei ké.
Ma nɔyɔ taa ké nyá samtu ka wɛɛ tam.

³ Maa sa-ŋ mpi n lapa-m tɔ pə tɔɔ.
Kunyɔntɔyɔlaa í nu na í yɔɔɪ.

⁴ Tə kpɛntɪ na tɔ tala ɪsɔ na tɔ sɛɛ-ɪ.

⁵ Tacaa, ma yaa-ŋ n cɔ-m,
na í waasi-m ma sɔyɔntɔ tɔna taa.

⁶ Ye yulɔ tekiyi Tacaa pɔntɔ ɪsɛntaa hɛtɔyi ké
na fɛɛɛ ya ɪ tokuyu taa.

⁷ Ye wahala tɔ í wiina Tacaa,
ɪ nukɪ ké na í yapi-ɪ ɪ nɔyɔsɛɛ tɔna taa.

⁸ ɪsɔtaa tillu wɛ yɔlaa mpa pa nyaŋna
Tacaa tɔ pa waali ké.
Na í ləsɔyi-wɛyɛ asola taa.

⁹ ɪ mayasi na í ná ɪsəna
Tacaa wɛ lɛɛŋ tɔ.

Lɛɛŋ nɪlɔ nté yulɔ wei
ɪ tɔyi Tacaa kɛ kpɔlɔyɔ tɔ.

¹⁰ Tacaa nyɔma mɛ, í nyaŋna-ɪ.
Pɔlɔpɔ u laŋyɔ mɔv ɪnɪ pə lataa.

¹¹ Halɪ tɔyɔlasi piya mayamaya wiiki nyɔyɔsɪ ké.
Ama Tacaa pɛɛkɔlaa náá laŋyɔ kupantɔ.

¹² Ma pəyalaa í nu ma tɔm na
má hɔlɪ-mɛyɛ mpi pa yaa Tacaa sɔyɔntɔ tɔ.

¹³ Mə taa nɔyɔlɔ caa sɪ í waa ɪ weesuyu taa
na ɪ pusɪ tayalɪ na í nu lɛɛŋ na?

¹⁴ Pə wɛɛ sɪ í kpa mə nɔɔsɪ
na í yele cayanav na kaloolaya.

¹⁵ ɪ se ɪsayatɔ na í la kupantɔ.
Na í pɛɛkɪ mə na lɛɛlaa má lɛɛŋ
na ɪsɔɛ kɔsɛɛmlɛ.

¹⁶ Tacaa ɪsɔɛ wɛ siyisilaa tɔɔ ké
na í kema ŋkpaŋyɔ na pa tɔɔ.

¹⁷ ɪ haakɪ asayaa kɛ siyile ké.
Na í kpiisi pa həla mayamaya kɛ
tɛtɔ taa na pá sɔɔ pa tɔɔ.

¹⁸ Ye siyisilu í wiɪwa Tacaa nukɪ ké.
Na í waasi-ɪ ɪ nɔyɔsɛɛ tɔna taa.

¹⁹ Ye ɪ laŋɛ wakɔlaa ɪ wɛ ɪ waalɔyi.
Na ye pə nu-ɪ ɪ waasi-ɪ.

²⁰ Wahalanaa payale makəna siyisilu,
ama Tacaa waasəyi-ɪ pa tənə pa taa.

²¹ Na í feniyi ɪ tənuyv tənə tɔɔ si
ɪ mɔwa taa natəli tɛ taa pɛli.

²² Isayatu kuyvna tɔ tu.

Ulena mpa pa cakɪ siyisilu acaya tɔ
pɛle pá ná pə nav.

²³ Tacaa yakɪ ɪ təmle nyéma ké.

Ulena pa tənə mpa pa tuyɪ-ɪ kpuluyv tɔ
pa fitiyi nkpanuyv hɔm.

35

Siyisilu wei pa yaa hvule tɔ ɪ wula

¹ Tafiiti yontu.

Hai, Tacaa hvuna ma nəɣɔ ké ma kolontunaa
na ń yoonə mpa pa yookina-m tɔ.

² Co nyá kpáluyv na nyá yoou wontu,
na ń kɔɔ ma waasuyv.

³ Kpɛɛ nyá ɲmantaaya
na ma kunyɔntulaa tɔɔ.
Heeli-m si n ka ya ma nyuyv.

⁴ Tu fɛɛɛ ké ma weesuyv ləsəlaa
na pé liyiti-wɛ.

Mpa pa həkəyi si pá la-m isayatu tɔ,
pá məli waali na pá ká nyɔɔɲ.

⁵ Pá yasɪ-wɛ ɪsu heelim kpaya nyuluyv ké
waatu wei Tacaa ɪsɔtaa tillu tɔɣənəyi-wɛ tɔ.

⁶ Na səkpɛtuyv na sɔtu wɛɛ pa mpaav taa
ké waatu wei Tacaa ɪsɔtaa tillu wɛ pa waali tɔ.

⁷ Mpi tɔ, mɔsɔɲ ké pa nyəpa-m katəka,
na pá huli ma mpaav taa ké puyv si má hoti.

⁸ Wakəlyv í tuti-wɛ na pa mayamaya pa katəka kpa-wɛ,
na pá hoti pa puyv taa na pá lá asaala.

⁹ Ama ma lanle ká hɔləməna Tacaa
na má yɔɔləna nyá waasuyv.

¹⁰ Ulena má yɔɣɔɪ ma taa si,

Tacaa fɛina saala.

N waasəyi kunyɔntɔɣɔlv ké tɔɲ tu nɪɲ taa.

Na ń waasɪ wahala tu na kunyɔntɔ ké wei ɪ
təki pa ɪsɛ tɔ ɪ nɪɲ taa.

¹¹ Pəpətv aseeta nyéma pəəsəyi-m
isayatu nti ma ta nyɪ tɔ.

¹² Na pá ləkɪ-m.

Ma pəsa kɔcɔɔv fɛləyi nyan ké.

¹³ Pəyele saa wei pə wukaya mpe tɔ
ma suukaya ləyaya wontu ké na má həkəyi nəɣɔ,
na má sələməyi lɔɔ na nyuyv kama si pé waa-wɛ.

14 Ma nyənaya-weye ma newaa yaa ma taapalaa ké,
 na pa tɔm wakələyi ma lanle.
 Na má tɔŋ nɔɔhəle nɔɔhəle.
 Na ɪse kama aɛ ɪsu
 ma too kɔlɔlɔ sɛpəna.

15 ɪlena mpe pá woniyi maya saa wei ma cɛŋləyi tɔ.
 Na pá pɛɛləyi ma tɔɔ ké nɔɔɔ.
 Kpaɪ nyéma mpa ma ta nyi tɔ,
 paa hɛɛsəyi ma tɔm kɛ kapusi mapu.
 16 Pə copə-m na pá won na pá kpaləsi.
 Na pá nyuki-m kela na pááná.

17 Tacaa waatu wei ké n ká hɛɛsi-m nyənuyɔ na ɪse?
 Kenti-m tɔɔlasi nsɪ na ń ya-m sɪ sɛkpaŋ taa.

18 ɪle maa sa-ŋ kotilaa taa.
 Na má sɛɛ-ŋ yɔlaa samaa taa.

19 Taa yele na ma kolontunaa mpe
 pá paana ma wahala.
 Mpa ɪni pa taa kpaana-m mɔsɔŋ tɔ,
 pa yele tɔmaya ɪse cɛpɔluyɔ kɛ ma tɔm.

20 Paa yɔɔtəyi tɔm kɔpantu
 pəyele pa cakəna yɔlaa mpa
 pa we tɔpamm tɔɔ tɔm.

21 Pa haaki pa nɔɔsi na ma tɔɔ
 na pá woniyi na pá kpaləsəyi si:
 Tɔ na-ŋ ké na tá ɪsɔpile təkɛlekele.

22 Tacaa, n nawa mpi pə lapa tɔ,
 Taa hatələnə-m, pəyele taa su.

23 Haɪ Tacaa, kɔli na ń ha-m tampana,
 ma caa ɪsɔ, sɛɛna ma tɔɔ.

24 Kɛɛsəna ɪsəna nyá siyisuyu weɛ tɔ
 na ń ha-m tampana.
 Na pá yele-m paanav.

25 Taa yele na pá tɔ si:
 Tɔ hika-ɪ na tɔ tɛ ɪ tɔm.

26 Fɛɛle í kpa pa tənə mpa pa lanja hɛɛna
 ma wahala na pá kɔləyi ma tɔɔ tɔ na pé liyiti-we.

27 Mpa pa lanja hɛɛna ma tampana hav tɔ
 pá yɔɔlənə lanjhɔlɔmlɛ,
 na pá yɔɔtəyi tam si:
 Tacaa wei ɪ caana ɪ tɔmlɛ tɔ na
 hɛɛsuyɔ tɔɔ tu taləyi tam.

28 Maa sɛɛ-ŋ nyá siyisuyu tɔɔ,
 na má sanɪ-ŋ kuyɛɛŋ tənə.

¹ Tacaa tæmlɛ tɔ Tafiiti yontu nti
tə wɛ yonyoolaa nyɔɔ tɔ yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Ma cɛkəna Iso tɔɔ kullu kuyɔɔtɔtɔ,
sɪ: Iso sɔɔntɔ ta kɛ maya pulɔpɔ.

³ Pə puɔusiɔi-ɪ kɛ sɪ ɪ kɛ kɔpaŋ
ɪlɛ ɪ cɛkəɔna ɪ isayatu sɪ ɪ kisi-tɪ.

⁴ I kuyɔɔtɔtɔ tɔna kɛ kaloolaya na kutɔsɔtɔ kɛ.
I fɛi ləmayasɛɛ, pɛcɔ ɪ ta nyɪ kɔpantɔ lapɔ.

⁵ I tɔhəntɔlɛ kɛ ɪ mayasɔɔi
mpi pə ta siɔisi tɔ pə tɔm,
na ɪ tɔŋɔɔi mpaav ŋku kɔ fɛi teu tɔ,
ɪ lɔɔki isayatu.

⁶ Tacaa nyá kɔpantɔ walaa kɛ isɪ isɔtɔnɔɔ
na nyá teu náá kaləsəna isɔŋmuntɔ.

⁷ Nyá siɔisuyɔ kaawaya isɪ pulasi.
Na nyá kumayasɔtɔ náá lumaa isɪ tenku.
Nyá waasɔɔna yɔlɔ na tɔla.

⁸ Hai, Iso nyá kɔpantɔ tewaya.
Na yɔlɔ ŋmɛlɔɔi nyá tɛɛ.

⁹ Nyá tɔyaya taa wɛnɔv kɛ n hayasɔɔi-wɛ,
na n yeki na pá nyɔɔki nyá kɔpantɔ isɪ lɔm.

¹⁰ Nyá kin kɛ weesuyɔ sɛɛlɔ wɛɛ.
Na tɔ naakəna nyá nyaaləm.

¹¹ Tacaa la kɔpantɔ kɛ mpa pa nyəma-ŋ tɔ
na mpa pa tɔŋɔɔi tampana tɔ.

¹² Kalampaani tɔ ɪ taa fɛli-m nɔɔhɔlɛ.
Pəyele isayav ɪ taa tɔɔnɪ-m.

¹³ I naaki yɔlɔ asayaa tɛma
hotuyɔ na pá pəsɪ kpɛntɔlasɪ
paa pəsɔɔi kɔlɔɔ.

37

Nyá taa ɪ taa kpana asayaa lɛsɔɔv

¹ Tafiiti yontu.

Yulɔ nyá, nyá taa ɪ taa kpana isayalataa yoo.
Taa tu nyulɪ pa kawaaya.

² Pa kɔŋ lontiluyɔ kɛ isɪ nyutɔ,
na pá wulɪ isɪ nyutɔ kɔlɛkɔlɛkɔtɔ wulɔɔv tɔ.

³ Ha nyá tɔɔi Tacaa na n lakɪ kɔpantɔ,
ɪlɛ n ká caya mɔ tɛtɔ taa na alaafɔya.

⁴ Yele na Tacaa pəsɪ nyá lɛlɛŋ tɔlɔlɛ,
ɪlɛ ɪ ká ha-ŋ mpi n nyulɔɔi tɔ.

⁵ Pɛti-ɪ nyá weesuyɔ na n nyənɔɔi ɪ tike
ɪlɛ ɪ ká la mpi pə wɛ lapɔ tɔ.

⁶ I ká yeke na nyá siɔisuyɔ ná isɪ nyaaləm

na nyá tampana ná ɪsu ilim kɛ pə sikuyu waatu.

⁷ Caya tɔpamm na ń tɛɛlɔyɪ Tacaa na suulu.
Taa mu pááná na mpa pa waakɪ pa ɪsayatu taa tɔ.

⁸ Lɔ-yɛ, na ń yele taa hanaya.

Taa kɔntɪ, ɪsayatu kɛ pə lɔlɔyɪ.

⁹ Pɪ kpiisi ɪsayalataa kɛ,
ɪlɛna Tacaa tɛɛllaa náá tɔyɔ tɛtɔ.

¹⁰ Pɛɔyɔ pə kaasaa na ɪsayav saali yem.

N kɔŋ n nyənɪ ɪ lonte taa,
n kaa na ɪ ikpate.

¹¹ Ama tɔpasɛlaa ká tɔyɔna tɛtɔ
na pá cayaana pa tɪ tɔpɛlɛkɛtɛɛ.

¹² ɪsayav cakɪ siyisilu acaya kɛ,
na ɪ nyasɔyɪ ɪ tɔyɪ kɛla.

¹³ Ama Tacaa ná wonjiyi-ɪ kɛ.
Mpi tɔ, ɪ nyəmá sɪ huɛ kuyaku ká kɔɔ.

¹⁴ Asayaa ná kpɛɛkɪ pa layalɛɛ kɛ na pá paŋ pa tɔɔŋ
sɪ pa kuyɪ kɔnyɔntɔnaa na wahala nyəma
mpa pa tɔŋyɪ mpaav kɔsiyisuyu tɔ.

¹⁵ Ama pa mayamaya kɛ pa layalɛɛ ká sɔ
na pa tɔɔŋ pɛli.

¹⁶ Siyisilu wɛnav pɛciimaya kɛla teu
kɛ asayaa payalɛ nyəŋkɔ tuutuuma.

¹⁷ Mpi tɔ, Tacaa n pɛlɔyɪ pa nin kɛ
ɪlɛna ń paasɔyɔna siyisilaa.

¹⁸ N nyəmá mpa pa tɔŋ ɪsu ɪsɔ sɔɔlaa tɔ pa tɔɔ kɛ
na mpi n ká ha-wɛ tɔ, pɪ pɛsɪ pa nyəm kɛ tam tɔɔ.

¹⁹ Fɛɛɛ kaa tɔyɔ-wɛyɛ wahala waatu taa.
N ká ha-wɛyɛ haɣanaya kɛ nyɔyɔsɪ waatu.

²⁰ Asayaa kɔŋ lepu kɛ.
Tacaa kolontunaa ká saali kɛ
ɪsu nyutu hɛtɔ yaa kɔkɔ nyɔɔsɪ.

²¹ ɪsayav kɛntɔyɪ kɛ u fɛlɔyɪ.
Ama siyisilu ná haakɛna luyɔ kulɔmɔyɔ.

²² Mpa Tacaa kooliyɪ kɔpantɔ tɔ
mpɛ pa tɛnna tɛtɔ.
ɪlɛna pə kpiisiyi mpa ɪ tɔŋsɔyɪ mpusi tɔ.

²³ Ye ɪ lanlɛ hɛɛna yulɔ tɛntɛ,
ɪ hasɔyɪ ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ kɛ.

²⁴ Paa ɪ tu hotaa u saalɔyɪ atɛ.
ɪ tɔkɔyɪ ɪ nin taa kɛ na ɪ kɔsɪ-ɪ.

²⁵ Too ma kulɔyɔ tɔ,
halɛna ma kpatɛlaya,

ma ta nata pə ləwa siyisilu,
yaa pə sɔsa ɪ piya kɛ tɔɔnaya səlɛmɔyɔ taa.
²⁶ ɪ haakəna luyɔ kɔlɔmɔyɔ kɛ tam kɛ
na ɪsɔ kooliyi ɪ piya kɛ kɔpantɔ.

²⁷ Kisi ɪsayatɔ na ɲ laki kɔpantɔ
ɪlɛ nyá piitim ká wɛɛ tɛtɔ taa kɛ tam.
²⁸ Mpi tɔ, siyisuyɔ kɛ Tacaa n sɔɔlaa.
Pəyele nn lɔɔki nyá yɔlaa.
N kentiyi pa tɔɔ kɛ tam kɛ.

Ama n ká kpiisi asayaa piitim.
²⁹ Siyisilaa ká tɔɔna tɛtɔ
na pá caya tɔ taa kɛ tam.

³⁰ Ləmayasɛɛ tɔm kɛ siyisilaa yɔɔtɔyɔ
na pá kpaalɔyɔ tampana tɔɔyɔ.
³¹ Pa ɪsɔ kiinj wɛ pa lotu taa kɛ,
pu cɛɲlɔyɔ-wɛ.

³² ɪsayav cɛɲyɔ siyisilu kɛ
na ɪ pɛɛkɔyɔ ɪ kɔyɔ.
³³ Ama Tacaa ɪ yeki sɪ ɪsayav ɪ kpa siyisilu kɛ ɪ səkpaɲ taa.
Yaa siyisilu tɔm ɪ sɪ tɔhɔɔlɛ taa.

³⁴ Tɛɛli Tacaa na ɲ tɔɲyɔ ɪ mpaav.
ɪ ka kɔsɪ nyá nyɔyɔ na ɲ tɔɔ tɛtɔ
na ɪ kpiisi asayaa na ɲ ná.

³⁵ Maa nawa ɪsayav na ɪ ɲmakɔlɔyɔ.
Na ɪ pu sɔsɔm ɪsu tɔyɔ kɛ Lipaɲ
tɛtɔ kɔpantɔ taa.
³⁶ Ama ma mɔla tɔna ɪlɛ maa tasɔyɔ-ɪ nav,
na má pɛɛki na má wu paya.

³⁷ Nyanna mpa pa tɔɲ ɪsu ɪsɔ sɔɔlaa
na pá tɔɲyɔ tampana tɔ.
Wei ɪ caaki ɪ na lɛlaa pa lɛlɛɲ tɔ,
ɪ wɛɛkəna lɔlɔyɔ nyáma kɛ.
³⁸ Pu wakəli ɪsayalataa tɔnaya,
na pə kpiisi pa lɔlɔɲ.

³⁹ Tacaa yakəna siyisilaa.
Na ɪ kentiyi pa tɔɔ kɛ wahalananaa waatɔ.
⁴⁰ ɪni ɪ waasɔyɔna-wɛ na ɪ tɛɲ-wɛ.
Na ɪ fitiyi-wɛyɛ asayaa niɲ taa na ɪ yakɪ-wɛ.
Mpi tɔ, ɪnəyɔ pa tɔ kɔlɔyɔ.

38

Kɔtɔntɔ wei ɪ nyəma ɪ tɔwakəllɛ tɔ ɪ səlɛmɔyɔ

¹ Tafiiti yontu nti

pa tɔɔsəyənə lɔ tɔ tɔyɔlɔ.

² Tacaa taa hɔ ma ŋkpaŋyɔyɔ
yaa ń tɔ-m saləka na pááná.

³ Mpi tɔ, nyá nyámá yaya-m ké,
na nyá nin yun tii ma tɔɔ.

⁴ Nyá pááná tɔɔ,
ma tɔnyɔyɔ fɛi tɔcɔŋŋ.

Ma kɔpəntɔyɔ tɔɔ,
alaafəya fɛi ma mɔwa taa.

⁵ Ma ɪsayatɔ kələ-m kɔŋkɔlɔmən.
Na té nu-m ɪsu sɔyɔla sɔsɔɔna.

⁶ Ma hin taa lapa kɔsɔyɔtɔ ké na pá wukɪ.
Ma kɔmɛlɛntɔ kasəyaya nté.

⁷ Wɔsasi kəkələ-m ké na má kawa katatəlaya.
Lanwakəlle taa ké ma tɔŋ kuyɛɛŋ tənə.

⁸ Wɔsasi sɔsɔɔnsɪ saləyənə ma tənaya taa.
Pulɔpɔ fɛi tɔcɔŋŋ ké ma tɔnyɔyɔ taa.

⁹ Pə yɔka-m ké tənəŋnəŋ ma fɛi toma.
Na ma lanwakəlle yeki na má mələyi.

¹⁰ Tacaa n nyámá ma kɔnyuləm kɛ teu.
Pəyele n nyámá ma mɔla.

¹¹ Ma lanlɛ tɔɔkɪ ké na ma toma tɛŋ.
Ma ɪsɛ náá tu tɛŋ nav.

¹² Ma taapalaa na ma asəmaa seeki ma wahala.
Na ma cɔlɔ nyéma hatəlayənə-m.

¹³ Mpa pa pɛɛkəyi ma səm tɔ pa nyəkɪ-m katəsɪ
ɪlənə mpa paa caa-m na kɔpantɔ tɔ
pá yɔyɔtəyi ɪsayatɔ na tɔm kɔtɔsɔtɔ kɛ tam.

¹⁴ Ama ma pəsə ntam ké maa nukɪ,
yaa kamumuka maa yɔyɔtəyi natəlɪ.

¹⁵ Ma wɛ ké ɪsu ntam,
maa cɔɔkɪ natəlɪ.

¹⁶ Ma lɔ Tacaa nyaya ma tekiyi,
na má tanɔaa sɪ ń cənə ma nəyɔ.

¹⁷ Halɪ ma səlɔma-ŋ sɪ ń taa yele na pá paana-m.
Yaa pá keesənə ma cɛŋlɔyɔ na pá kɔlɪ ma tɔɔ.

¹⁸ Mpi tɔ, ma cɛɛ fɪyɪnuyu ké,
na ma wɔsasi tɔɔsəyi-m pə tɔm.

¹⁹ Ma tisa ma kɔpəntɔyɔ ké
na kɔ tɔm caaləyi-m.

²⁰ Ma kolontunaa wɛnə alaafəya ké na toma.
Mpa pa footiyi-m mɔsɔŋ tɔ,
pa payalɛ wɛ sɔyɔntɔ.

²¹ Isayatu ke pa leetayi-m ma kupantu lonte.
Ma peekayi kupantu toyo paa caaki-m.

²² Ma Iso Tacaa, taa lo-m.
Peyele taa hatelana-m poolun.

²³ Ma caa, ma nyuyu yatu,
koo lon ke ma waasuyu.

39

Konyantayalo kuantar tisuyu

¹ Tafiiti yontu nti ta we yonyoolaa nyuyu to
yontunaa na Yetutun nyantu taa toyo.

² Maa tuwa ma taa ke si maa fen ma tante too,
na ma taa pentana ma noyo.
Maa kpa ma noyo ke waatu wei isayatu ka wee ma kin to.

³ Pa too ke ma suma isu kamumuka.
Ama ma lanle wakalaa na ma wusasi soosi.

⁴ Noyasee pu-m na a nyaya ma taa
isu koko na ma malayi.
Ntana pa caali-m si ma salami si:

⁵ Tacaa keesi-m saa wei ma weesuyu ka te to.
Koyee isanaya pa kaasa-m.
Yele na ma nyi isana ma we tantata to.

⁶ Ma weesuyu tayalan we ke isu ntantaku wan.
Peyele ku ta ke-n pulu.

Yalaa tana we ke isu heelim.

⁷ Yulu coko ke isu isotom,
na i tantayi isu heelim,
na i kaaki wenav huwa.
Ama i ta nyi ku kuulu.

⁸ Tacaa, penente pepaye ma tasayi teeloyo?
Nyaya maa teeli takpataa.

⁹ Waasi-m ma kawalaya tana taa.
Taa yele na kumelamən woni-m.

¹⁰ Penente ma sumaya,
maa kuliyi noyo.
Mpi to, nya yelina na ma wee yaasi ine i taa.

¹¹ Hai, yele-m mapu ke mpu.
Ma tom ka te nya nin taa.

¹² Yulu isayatu ke n hona i nkpanoyo,
na n wakelayi i weesuyu nku
i soola teu to isu sonsompale
wakeloyo toyo pile to.

¹³ Hai, Tacaa ke nkpan na n nu,
ma kusalamutu na ma kapusi.
Ma isolum tom i taa kisi-n patotale lapu.
Mpi to, ma ke muulu ke nya teye,

ɪsu ma ɔsɔnaa.

¹⁴ Kusi nyá ɪse ke ma tɔɔ
na ń ye le na má feesi
na pɛɔ má tee na pɛ saali.

40

*Paa wei í nyí pə tənə mpi n lapa-m tɔ
(Kɔkalətu 14-18: Yontu 70:2-6)*

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ
yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Tacaa ke ma tee laa tɛkpapa.
Na í keesəna ma tɔɔ na í nu ma kapusi.

³ Pɔuyɔ anaam wei ɪ ké
səm katantamaya tɔ ɪ taa ké ɪ kpɛɛ-m.
Na í sənɪ-m kɔkpamɔyɔ tɔɔ,
na má tɔɛna naani.

⁴ Ta ɪsɔ tɔna ma nəyɔ taa ké
yontu kɔfatɔ sɪ má sənna-ɪ.
Payale nuwa na pá ná mpɔ.
ɪlena pá nyanɛna Tacaa na pá tɔ-ɪ naani.

⁵ Lelenɪ nɔlɔ nté wei ɪ tuwa
Tacaa ke naani tɛkpataa tɔ.
ɪ paa feina kalampaani nyəma na pɔpɔtɔnaa.

⁶ Ma ɪsɔ Tacaa n lapa tɔma sɔsɔna ke,
tá tɔɔ ké n feina saala.
Ma caakaya a tɔm yɔyɔtɔyɔ
ɪle a kɛla payale.

⁷ Pə taya kɔtaya ɪsu ɪsayatɔ husɔyɔ nyənka
yaa ɲka kɔkɔ lusa ka tənə tɔ yaa kɔhav ke n sɔɔlaa.
Ama ɲkpaɲɲ ke n tɔ-m sɪ má nu nyá tɔm.

⁸⁻⁹ Pə tɔɔ ké ma tɔma sɪ:
Mayalɔ, ma caa má la nyá luyɔ nyəntɔ.
ɪsu pə wɛv kiiu takɔlaya taa tɔ.

Na má tɔkɔyɪ nyá kiiu ke hatoo ma lotu taa.

¹⁰ Siyisuyɔ tɔm ke ma kpaaɔyɪ
samaa tuutuuma taa sɪ:
Tacaa nyá waasəyənə.

Maa sun, nyá mayamaya n nyəma mpɔ.

¹¹ Maa ɲmesəyɪ ɪsənə n yapa-m tɔ,
na nyá kɔpantɔ nti n laki tam tɔyɔ samaa taa.
Ama ma kpaaɔyɪ ké sɪ nyayale ma waasɔlɔ.

¹² Tacaa n ta kisi nyá pɔtɔtɔle ke lapɔ.
Nyá kɔpantɔ na nyá taa teu kentiɲina-m tam.

¹³ Wahalanaa watəyənə-m na paa timpiyi.
Pa fei kalɔyɔ, ma kawalaya fɔɔtɔ fɛɔyənə-m.
Pa tike ke ma naaki.
Pa payale kɛla ɪsu nyɔyɔ taa nyɔɔsɪ.
Pə tɔɔ ké ma apalɔtɔ lepa.

¹⁴ Hai, Tacaa,
la suulu na ń kəɔ ləŋ na ń ya-m.
¹⁵ Mpa pa caaki ma wahala na ma səm tɔ,
pá kpisi na fɛɛɛ kpa-wɛ na pá tisi-wɛ tɛfɛ.
¹⁶ Mpa pa wonɣi-m na pá kpaləsəyi tɔ,
pa fɛɛɛ ɪ tu-wɛɣɛ sɔɣɔntu.

¹⁷ Nyá pɛɛkɛlaa tənɔ ɪ
yɔɔləna-ŋ na laŋhulɔmlɛ.
Mpa pa caaki si ń ya-wɛ tɔ,
pa taləyi-ŋ tam si:
Tacaa kɛɛ sɔsɔ.
¹⁸ Ma kɛ kɔnyɔntu kɛ na wahala tu.
Ama Tacaa tɔsəyi ma tɔm.
Nyayale ma waasulɔ na ma sənɔ.
Ma ɪsɔ, waasi-m taa taanɪ.

41

Kɔnyɔntəyɔlɔ ɪsɔ səlɔmɔyɔ

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tu
yontunaa taa tɔyɔlɔ.
² Lelɛŋ nɔlɔ ntɛ wei ɪ paasəyənɔ acamaa tɔ.
Mpi tɔ, Tacaa ləsəyi-ɪ wahala taa kɛ
kuyaku ɪsayav wule kɛ.
³ ɪsɔ kentiyi pɔntu weesuyɔ tɔɔ kɛ,
na ɪ cayana laŋhulɔmlɛ kɛ tɛtu tɔɔ.
ɪsɔ u yeki na yɔlɔ ɪnɪ ɪ hoti ɪ kolontunaa səkpaŋ taa.
⁴ Tacaa paasəyənɔ-ɪ ɪ wɔsasɪ waatu kɛ,
na ɪ fɛki-ɪ.
⁵ Ma kɔyɔɣɔtutu ntɛ si: Ma pəntənɔ Tacaa,
ɪɛ nyənɪ ma pətɔtɔɛ na ń waasi-m.
⁶ Ma kolontunaa pɔsəyənɔ na mɔsɔŋ si:
Pəlee kɛ n ká si na pá sɔɔ nyá tɔɔ?
⁷ Ye pa taa nɔyɔlɔ kɔma ma wiiluyɔ
pɔpɔtu tɔm kɛ ɪ yɔɣɔtəyi si ɪ hiki
timpɪ ɪ ka cayana-m tɔ.
⁸ Mpa paa caa-m tɔ pa kotiyi kɛ na
pá wɛlɔtəyi ma ɪsayatu tɔm si:
⁹ Kɔtəŋ ɪsayav husənɔ-ɪ,
ɪ kaa kɔlɪ.
¹⁰ Halɪ ma taapalɔ kɔpaŋ wei
má na-ɪ tɔ nukaya tɔma tɔm
na tɛ tɔkɪ ma mɔtu tɔ
ɪ kɔla ma tɔɔ.
¹¹ Hai, Tacaa nyənɪ ma pətɔtɔɛ,
na ń kɔsi-m na má lɛɛti-wɛ.
¹² Mpi pu hɔlɪ si n sɔɔla-m tɔyɔɛ
waatu wei ma kolontunaa ká yele koou
si mpɛ pa kɛla-m tɔ.

¹³ N paasana-m ma tampana tənuyv tɔɔ,
na n̄ su-m nyá ɪsentaa kɛ tam tɔɔ.
¹⁴ Tacaa Iso wei nyá n kɛ lɛyɛli nyáma
Iso tɔyɔlɛ teeli tv.
Iso í kɔna mpv.

TAKELAYA NAALE NYEŋKA

42

(Yontu 42–72)

Wei ɪ hatəlana Iso tɔsɛɛlɛ tɔ ɪ wula

¹ Kɔlee yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyuyv tv
yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Iso lɔkɔtv pukuyv nam na í tənɔyɪ lɔm akpaa tɔ,
m̄puyv ma pɛɛkɔyɪ Tacaa.

³ Ma nyulɔyɪ weesuyv tv Iso nyaya.
Pɔlee kɛ maa kɔɔ nyá tɛ na má na-ŋ?

⁴ Isalɔm kɛ ma tɔkɪ ilim na ahoo.
Mpi tɔ, pa pɔɔsɔyɪ-m tam kɛ sɪ:
Lɛyɛ nyá Iso ɪnɪ ɪ wɛɛ?

⁵ Halɪ pɔ lapa na má tɔɔsɔyɔna lanwakəllɛ kɛ
ɪsəna samaa tɔkaya-m hɛkɔ na lanhulɔmlɛ sɔsɔɔlɛ,
na tɛ pukina Iso tɔyaya tɔɔ,
na pá wilitiyɪ na pá sanɪ-ɪ tɔ.

⁶ Pepe tɔɔ kɛ ma lanlɛ wakəlayɪ ma tɪ tɔm tɔtɔ?
Pɔ kəla teu sɪ má tɛɛli ma Iso
na má tasa-ɪ sam tɔtɔ.
Inəyɔlɛ ma waasulɔ Iso.

⁷ Halɪ, Tacaa, ma lanlɛ wakəlaa kɛ tɔtɔyɔtɔyɔ.
Pɔ tɔɔ kɛ ma tɔɔsɔyɪ nyana Yaatanɪ tɛtv mɔ tɔm,
na nyá sɛɛlaa na Hɛɛmɔŋ puyv na Miseyaa pulasi tɔm.

⁸ N yelaa na wahalanaa tənɔyɪ
təmayɔ ma tɔɔ ɪsu lɔm hola.

Pa waasa ma tɔɔ kɛ təwisiwisi.

⁹ Tacaa, la-m kɔpantv kɛ ilim.
Ilɛna má yoo-ŋ yontu kɛ ahoo,
na má səlɔmɪ-ŋ.

Mpi tɔ, nyá haana-m weesuyv.

¹⁰ Ma kentulu Iso,
n sɔɔ ma tɔɔ suwɛ na pɔ nukɪ-m?
Na n̄ yelɛ ma kolontunaa na pá ŋmakəlayɪ-m?

¹¹ Pa kɔtvuyv nu-m kɛ tɔkpɔtv
na pá yɔyɔtɔyɪ ilim na pɔ tɛm sɪ:
Lɛyɛ nyá Iso ɪnɪ ɪ wɛɛ?

¹² Pepe tɔɔ kɛ ma lanlɛ wakəlayɪ ma tɪ tɔm tɔtɔ?
Pɔ kəla teu sɪ má tɛɛli ma waasulɔ Iso,
na má tasa-ɪ sam tɔtɔ.

43

- ¹ Hai, Iso, sɛɛna ma tɔɔ ké
mpa pa ta nyi-ŋ tɔ pa tɔm taa,
na ń ha-m tampana.
Ya-m pɔpɔtunaa na asayaa nin taa.
² Nyayale ma kentulu,
n kisiyi-m suwe?
N yelaa na pé nukɪ-m
na ma kolontunaa ɲmakələyi-m suwe?
³ Huli-m nyá nyaaləm na nyá tampana
na á pona-m nyá tɔcayale
ke nyá puyɔ nanŋ nyəŋkɔ tɔɔ.
⁴ Ile maa kpətəna nyá kɔtaya tɔlate tana.
Mpi tɔ, nyayale ma lanɲhulɔmlɛ na ma ayɔɔlɛɛ.
Hai, ma Iso maa sɛɛ-ŋ na ma sanɲkɔ.

⁵ Pepe tɔɔ ké ma lanɲɛ wakələyi ma ti tɔm tɔtɔ?
Pə kəla teu si má tɛɛli ma Iso
na má tasa-i sam tɔtɔ.
Inəyələ ma waasulɔ Iso.

44

Tacaa kentuyu səlɔmɔyɔ

- ¹ Klee yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyuyɔ tu
yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Hai, Tacaa, tá caanaa kɛɛsa-tuyɔ
mpi n lapa-wɛyɛ too lɔŋtaa tɔ
na té nuna tá ɲkpaŋŋ.
³ N tɔyɔna piitimnaa yelaa na ń su-wɛ.
N kuwa yəlaanaa na pé waləna-wɛ.
⁴ Pə taya pa ton na pa yooɔ wontu yapəna-wɛ,
na pé lá na pá tɔyɔ tɛtɔ.
Ama nyá ton na nyá wɛɛɔ ke pa waali lapəna mpɔ.
Mpi tɔ, n ka sɔɔla-wɛyɛ.

⁵ Hai, Iso, nyayale ma wulav,
nyá yekina na Yakɔpɔ kələyi.
⁶ Nyá ton ke tɔ pəsəyənə tá kolontunaa ke kpɛntəlasɪ,
na té fɛləyi-wɛyɛ nɔɔhɛɛ na nyá hətɛ.
⁷ Tə ta tu tá tɔɔv ke naani.
Pəyele tɔ ta tan tá layatɛ si tá waasi-tuyɔ pulɔ.
⁸ Mpi tɔ, nyá yakəna-tuyɔ tá kolontunaa nin taa
na ń tuyɪ mpa paa caaki-tu tɔyɔ fɛɛɛ.
⁹ Tacaa tu tuyɔ-ŋ teeli ke paa kuyaku ɲkuyɔ.
Tu sɛɛki-ŋ tam ké.

¹⁰ Paa na mpɔ n lɔ-tu na ń tu-tuyɔ fɛɛɛ,
na ń kisi tá yoolaa waali ke wɛɛɔ.
¹¹ N yelaa na té se tá kolontunaa,
na pɛɛ pá kuu tá wontu.

¹² N pɛta-tʊyʊ pa nɪŋ taa ké ɪsu tɔla ké təkʊlɛ
na tá yá yem ké lɛlaa té.

¹³ N lɔ nyá piya taya aləha ké yem ké
n ta waa tá tɔɔ ké pʊlʊ.

¹⁴ N yelaa na tá cɔlɔ nyéma tʊvki-tʊ,
na pá paana-tʊ na pá wonɪyi-tʊ.

¹⁵ Taya piitimnaa yookina yontu,
na yɛlaa náá tuliyi-tʊyʊ ntompee.

¹⁶ Paa kuyaku ŋkuyu fɛɛɛ kpaaki-m
na pá laki-m tokuyu

¹⁷ ké waatu wei ma nukɪ
kolontu kʊtʊyʊ na ɪ sayatʊyʊ tɔ.

¹⁸ Wahalanaa panɛ pa tɛna pa makəna-tʊyʊ.
Pəyele tɔ ta sɔɔ nyá tɔɔ.

Páɔ tɔ ta wakəlɪ tá na-ŋ tá nəɣɔ pɛɛlʊyʊ.

¹⁹ Anɪ tɔ ta lɔ-ŋ yaa tá hatəlɛna nyá mpaav.

²⁰ Paa na mpʊ n nanɪta-tʊyʊ
lonte nte pa lɔwa tɔ tɔ taa ké
taale hasɪ tɔcayale.

Na ń yele na sɛm sɛkpɛtʊyʊ nyala tá tɔɔ.

²¹ Ye tʊ sɔɔwa tá lɔɔ tɔɔ,
yaa tɔ sʊv tʊŋ ké laav,

²² n taa kpisi pə nyəm.

Mpi tɔ, n nyəma pə tɛna mpi
pə wɛ yʊlʊ lotu taa tɔɣɔ.

²³ Nyá tɔɔ ké pa kuyi-tʊyʊ paa kuyaku ŋku,
na pá lakəna-tʊ ɪsu pa pukuyuna heu ké təkʊlɛ tɔ.

²⁴ Hai, Taa n tooki suwe?
Fe na ń kʊlɪ, taa lɔ-tʊyʊ tam tɔɔ.

²⁵ Pepe tɔɔ ké n sɔɔ tá wahala
na tá lanwakəllɛ tɔɔ
na nn caaki tá nyənʊyʊ?

²⁶ Mpi tɔ tɔ hota tá lotu tɔɔ ké mʊsʊyʊ taa ké.
Hai, kʊlɪ na ń waasi-tʊ.

²⁷ Hɛti-tʊyʊ nyá kʊpantu tɔɔ.

45

Wulav akpayale yontu

¹ Kɔlee yontu nti tɔ ké sɔɔlʊyʊ nyəntʊ
na pá yookina cəmən na tá wɛ yonyoolaa
nyʊyʊ tʊ yontunaa taa tɔɣɔlɔ.

² Təm kʊpantu haya ma taa ké sɪ má yɔɣɔtɪ.
Wulav ké ma yoo ma yontu.
Maa yoo-təɣɪ na caŋəm ɪsu takəlaya ŋmaalu kʊpan.

³ N téé apalaa tənaya ɪsɛntaa luu,
na ń yɔɣɔtəɣəna caŋəm.
lɔɔ koola-ŋ kʊpantu ké tam tɔɔ ké.

⁴ Yoolaa taa yoolu,
lɛli nyá layatɛ.

Ntɛyɛlɛ nyá teu na nyá teeli.

⁵ Kpa nyá yooɔ kɛkɛ taa na nyá sɔsɔɔntu,
na ń huli tampana tɛɲɔyɔ na ń sɛɛna acamaa tɔɔ.
Nyá ton í náná nyá kookalɛnaa sɔsaa taa.

⁶ Tɔ nyá nyɛmá kusɛɲtɛɛ
na ń yaya nyá kolontunaa nyama
na ń mɛɲna-wɛyɛ nyá tɛɛ.

⁷ Hai, Iso, nyá kumte wɛ tam tɔɔ kɛ.
Tampana kɛ n tɛɲɔyɔ na ń tɔkɛna nyá kawulaya.

⁸ N sɔɔla siyisuyɔ kɛ na ń kisi ɪsayatɔ.
Pɛ tɔɔ kɛ nyá Iso lɛsa-ɲ nyá taapalaa taa,
na pá pɛli-ɲ kɔtaya nim.

⁹ Na tulaalɔnaa waanɪ waanɪ sɔɔsɔɲ kɛ nyá wontu tɔɔ.
Na lanɲhɔlɔmle yonkpaama kulɔyɔ,
nyá kutulun wei pa lapa canɲɛm na tuun kela tɔ ɪ taa.

¹⁰ Awulaa pɛɛlaa wɛ kawulaya tɔyaya taa alaa taa.
Wulav alɔnyɔɲ sɛɲa nyá ntɔyɔɲ tɔɔ
na í tɔwa wulanaa kupama.

¹¹ Ma pɛɛlɔ kɛ ɲkpaɲɲ kɛ teu
na ń kɛɛsɪ ɪsɛ na ma tɔɔ.
Sɔɔ nyá yɛlaa na nyá caa tɔyaya pɛ tɔɔ.

¹² Wulav lɛsaya í sɔv-ɲ nyá teu tɔɔ.
Inɔyɔlɛ nyá sɔsɔ, lunɪ-ɪ atɛ.

¹³ Tiii ɪcatɛ nyáma mpa pa wɛna liyitee
na pá kɛli lɛlaa tɔ,
paa pɛɛkɪ sɪ ń huli-wɛyɛ pɛɛlɛɛ,
ɪlɛna pá ha-ɲ kɔcɔɔɲ.

¹⁴ Wulav pɛɛlɔ tewaya tɛkpapa kɛ kawulaya tɔyaya taa.
Wontu nti pa lɔvna wula tɔyɔ ɪ suuwa.

¹⁵ Pa sɔpa-tɔyɔ ɲmalɛm payalɛ kɛ.
Ntɔyɔ ɪ suuki na pɛɛlaa sɪ-ɪ na pá pona wulav kinɲ.

¹⁶ Na pá sɔvɛkɛna-ɪ na kawilitasɪ kɛ wulav tɔyaya.

¹⁷ Hai, wulav, kuyaku nakuli nyá piya
í kpaɲa nyá cɔsɛnaa kawulaya kumte,
na ń la-wɛyɛ antulinya tɛna awulumpiya.

¹⁸ Ama mǎá tɔɔsɔyɔ nyá hɛtɛ kɛ paa waatɔ wei kɛ.
ɪlɛna yɛlaa tɛna sɛɲɪ-ɲ tam tɔɔ.

46

Pɛ tɛna pɛ tɔ Iso wɛ tá waali

¹ Koolɛ yontu nti pa yookina nɔyɔ kuyullaya na tá wɛ
yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Iso kɛlɛ tá tɛcɔɔsɛlɛ na tá nyɔyɔ tɔtɔlɛ.
Inɔyɔlɛ waasɔyɔ ɲku ku lanɲɔyɔ lanɲwakɛllɛ waatɔ tɔ.

³⁻⁴ Pɛ tɔɔ kɛ paa tɛtɔ ká sele

na pɔɔŋ yɔɔləyi na í tiiki lum tɛɛ
yaa lum hola kaləyi kəkɔtɛ na á wasəyi
na á kuləyi na á ciyitiyi pɔɔŋ, tu nyan.

⁵ Pɔɔɔ nakəli ka wɛnna na ka lum hɛɛsəyi
Isɔ ɪcatɛ nyéma laŋlɛ.
Isɔtaa Isɔ Sɔsɔ tɛcayalɛ nanŋ nyɛntɛ nté.

⁶ Isɔ wɛ tɔ taa ɪlɛ pulupɔ ɪ ciyitiyi-tɛ.
I ka waasi-tɛyɛ na pɛɔɔ ilim lu.

⁷ Yɛ Isɔ kula ɪ nɔɔɔ tɔɔ piitimnaa tɛɛ suukɪ ké,
na kawulasɪ náá seliyi,
na sɔyɔntɔ náá píi tɛtɔ na tá yɔɔləyi na tá tiiki.

⁸ Aɛ na ɪsɔtaa pɔ tɔ Tacaa wɛ tá waali ké.
Yakɔpɔ Isɔ kɛlɛ tá kɔkɛntuyɔ.

⁹ I kɔɔ na í ná sɔyɔntɔ tɛma wɛna
Tacaa lapɔ tɛtɔ tɔɔ tɔ.

¹⁰ Inɪ ɪ kuyɔna yooŋ nyuyɔ kɛ hatoo antulinya tɛnasɪ tɔɔ,
na í pɛləyi pɔ tɔɔŋ na pɔ ŋmantaasi,
na í wɔ kpaləŋ kɛ kəkɔ.

¹¹ Isɔ sɪ: Yɛlaa í hɛɛsɪ yooɔ na pá cɛkəna sɪ ma ké Isɔ.
Má ŋmakəlɛna tɛtɔ na tɔ piitimnaa.

¹² Aɛ na ɪsɔtaa tɔ wɛ tá waali ké.
Yakɔpɔ Isɔ kɛlɛ tá kɔkɛntuyɔ.

47

I wiliti Tacaa wulav sɔsɔ

¹ Koolɛ yontu nti tɔ wɛ
yonyoolaa nyuyɔ tɔ yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Yɛlaa mɛ má tɛna í wilitiyi,
na í makɪ nin taa ké tá Isɔ.

³ Mpi tɔ, pɔ tɛna pɔ tɛɛ suukəna
Tacaa ɪsɔtaa Isɔ Sɔsɔ ké.
Inəyɛlɛ tɛtɔ tɛna wulav sɔsɔ.

⁴ Inɪ ɪ tɔyɔna tá nin taa ké yɛlaa,
na í tɔ tá nɔɔhɛɛ tɛɛ ké piitimnaa.

⁵ Yakɔpɔ nyéma taya ɪ sɔɔlaa
na í ləsi tá tɛtɔ na tá laŋa hɛɛwa.

⁶ Kawilitasɪ na tutuyɔ wula kɛ
Isɔ Tacaa kpana ɪ kumtɛ tɔɔ.

⁷ I yoo Tacaa kɛ yontu.
Inəyɛlɛ tá wulav, í samɪ-ɪ.

⁸ Isɔ kɛlɛ tɛtɔ tɛna wulav.
I samɪ-ɪ na yontu kɔpantɔ taa kɔpantɔ.

⁹ Isɔ caya ɪ kumtɛ nanŋ nyɛntɛ tɔɔ ké
na í tɔkɪ piitimnaa tɔɔ ké kawulaya.

¹⁰ Piitimnaa awulumpiya sɔɔsa Apələham Isɔ yɛlaa tɔɔ.
Mpi tɔ, inɪ ɪ tɛnna aɛ awulaa na pəsəlaa tɛna
na í tɔkɪ pa tɛna pa tɔɔ ké kawulaya.

48

Wulav sɔsɔ ɪcatɛ

¹ Kōlee yontu ntɔ.

² Tacaa ké sɔsɔ ké,
ɪ mɔna samtu tɛna ké ɪ ɪcatɛ taa ké
ɪ pɔɣu nanɲ nyɛŋku tɔɔ.

³ Siyɔŋ pɔɣu ŋku ku tewaya
na ku hɛɛsɔɣi tɛtu tɛna yɛlaa laɲa.
Ku wɛnna ilim ntɔɣɔŋ tɔɔ ké,
ku taa ké wulav sɔsɔ ɪcatɛ wɛɛ.

⁴ Tacaa wɛ tɛ taa ké na ɪ kentiɣi tɛ tɔɔ
na pɛ kɛli tɛ kolunɲa ton nyɛŋka.

⁵ Awulaa kotaa na pɛ kuli Siyɔŋ tɔɔ.

⁶ Pa nawa ɪcatɛ ɪlɛna sɔɣɔntu
anaam kpa-wɛ na pɛ tu casɛɛ.

⁷ Mɔpɔɣu sɔɣɔntu tuta-wɛ na pɛ niki tɛnɛ inɔɣi
seluyu ɪsu hɔlɔɣu wɔsasi tutuyu alɔ tɔ.

⁸ Yaa ɪsu ilim tɛlɛɛ heelim
yɔkuyɔ kpulɛŋ sɔsɔɔŋ tɔ.

⁹ Nti tu nuwa kɔnu tɔ,
tɛ na-ti na tɛ ɪsɔpɛɛ
kɛ Tacaa pɛ tɛna pɛ tu ɪsɔ ɪcatɛ taa.

¹⁰ Hai, Tacaa tɛ huɔ nyá kɔpantu tɔm
kɛ nyá tɛɛɛɛ taa.

¹¹ ɪsɔ nyá samtu nukɪ tɛtu tɛnasɪ taa ké.
Siyisuyu kɛ n tɛŋɔɣi na ɲ hɔlɔɣɛna nyá ton.

¹² Pa yɔɔɔɔɣi Siyɔŋ pulaya taa ké,
na Yuta acalɛɛ náá wɛ aŋmaala taa ké
nyá tampɛna huɔɛ tɔɔ.

¹³ ɪ tɛ na ɪ cɔɔ Siyɔŋ ɪcatɛ taa
na ɪ kala ɪ tɛtanɲɛ kutulunɲ.

¹⁴ ɪ paasɛna tɛ koloosi na si ton
na ɪ ká kɛɛsi mɔ piya si:

¹⁵ ɪsɔ kɛɛ tɛ ɪsɔ ké tam tɔɔ.
ɪni ɪ ká tiikiɣina-tuyɔ halɛna tɛ sɛm.

49

Yɔlv sɔki niŋ kakpasɪ ké

¹ Kōlee yontu nti tɛ wɛ yonyoolaa nyuyɔ tu
yontunaa taa tɔɣɔɔ.

² Antulinya taa yɛlaa mɛ,
mɔ tɛna ɪ kɛ ŋkpaŋɲ.

³ Sɔsaa, na sɛkpɛma,
na liyitee nyɛma,
na kɔnyɔntunaa mɛ,

⁴ ləmayasɛɛ tɔm kɛ ma yɔɔtɔɣi,
na ma taa kumayasətu wɛna hɔwɛɛ kɛ sɔsɔm kɛ.

⁵ Ma welisiyi teu kɛ ituule taa kɛ,
na má teləsəyi-tɛ na cəmɔyɔ.

⁶ Pepe tɔɔ kɛ maa tasa nyam kɛ wahala waatu
kɛ saa wei ma kolontunaa ká ta-m
na pá tɔyɔ-m wahala tɔ.

⁷ Pa liyitee tuutuuma kɛ pa tɔ naani
na pá hɔŋ pa ti na pa wɛnav katatələya.

⁸ Ama pa taa nəɣɔlv fɛina tɔŋ si
í ya lɔɔ cɔlɔɣɔ ɪ tɔɣɔntələ weesuyɔ
yaa ɪ mayamaya ɪ nyɛŋkɔ.

⁹ Yɔlv ləsaya kəla liyitee,
paa pə lá ɪsəna nəɣɔlv kaa pəsɪ ka yapɔ.

¹⁰ Pa huɔki si paa fiti pəlaav pa kaa si?

¹¹ Tampɔna tɔɔ, paa n kɛ nyəntɔ yaa kɔmɛlɛŋ,
n ká si kɛ, na n yelina lɛlaa kɛ nyá wɛnav.

¹² Paa pa hawa pa tɛtɔ kɛ pa həla
pəlaav tike ká tɛna na kɔ pəsɪ
pa tɛcayalɛ tam tɔɔ nyəntɛ.

¹³ Yɔlv sɔsɔontɔ kaa sɔsɔ ɪ weesuyɔ kɛ tayaləŋ.
ɪ wɛ tənaya kɛ teitei kɛ ɪsu kpəntɛ.

¹⁴ Yəlaa mpɛ pa tɔyi pa tɔyi naani
na pá nyənəyi pa kɔyɔɣɔtɔtɔ tike kɛ tampɔna nyəntɔ.

¹⁵ ɪlɛ mpi pa kɔŋ tɛsənəw tɔɣɔlv.
Pu keeti-wɛyɛ ɪsu heeŋ
na pə sɔsɪ atɛtələ taa
na sɔm pəsɪ pa tiikilu.
Na pə siyisina-wɛyɛ pəlaav tɔpəŋpəŋ na pa teu si.
Atɛtələ taa kɛlɛ pa tɛcayalɛ.

¹⁶ Ama lɔɔ ká ya-m atɛtələ taa tənə,
na í ləsɪ-m.

¹⁷ Paa yɔlv wɛnav tɔŋna hukuyɔ na í suɔki tɔŋ
nyá ləŋlɛ ɪ taa pɛli.

¹⁸ ɪ kaa kpɛnna pə taa pulɔyɔ ɪ sɔm wule
na í pɔna atɛtələ taa.

¹⁹ Pəyele ɪ yaakaya ɪ tɔyi
lɛlɛŋ nɔlv kɛ na í wɛna ɪ ɪsɛ.

Na í saŋ ɪ ti si pə tɔŋ teu.

²⁰ Paa na mpɔ, pə wɛɛ kɛ si,
í polo timpɪ ɪ caanaa wɛɛ
na paa naaki nyaaləm tɔ.

²¹ Yɔlv pəsəyi na í wɛɛna sɔsɔontɔ,
ye ɪ fɛina ləmayasɛɛ ɪ wɛɛki tənaya kɛ
teitei kɛ ɪsu kpəntɛ.

50

Isò kəŋ sɪ ɪ hvvki ɪ hvvle

¹ Asafi yontu.

Isò Toma təna tɔ Tacaa yaaki tɛtɔ tənaya
pə kpayaɪ ilim təlule na pə tətule tɔ.

² Siyɔŋ ɪcatɛ nte tə tewa təkpataa tɔ
tə taa ké Isò teeki kəkɔ.

³ Ta Isò kəŋ ké,
ɪle pə taya təpamm.

Kəkɔ wɛ ɪ nəɣɔ tɔɔ ké na ká niisiyi pə təna.
Heelim ɪsayam cɔɔna-ɪ ké.

⁴ Isò hvvkəna ɪ yəlaa na
í yaa ɪsɔtɔnɔyɔ na tɛtɔ kɛ aseeta.

⁵ Isò sɪ: ɪ koti ma nyəma mpa
ma na-wɛ tə pɛɛla nəɣɔ sɪ
paa nuna-m na pá lá pə kətaya tɔ.

⁶ ɪsɔtɔnɔyɔ í yəɣɔtɪ sɪ Tacaa má ma siyisaa ké.
Mpi tɔ, mayale hvvnɔ.

⁷ Isò sɪ: Ma yəlaa ɪsɛyɛɪ nyəma í kɛ ŋkpaŋŋ
na ma kaləna-mɛ, ma ké mə Isò ké.

⁸ Maa kaləna-mɛyɛ,
ɪle pə taya ma kətasi tɔɔ,
í tá tɪ hɛɛsɪ-m sələyɛ lapɔ,

⁹ ma kaa mɔ, maa caa mə latəcɛnaa
yaa má kpeen tɛɛ pəŋtɔlɔŋ kpav.

¹⁰ Mpi tɔ, má tənna hɔtɔ tɛɛ wontu təna
na pulasi taa nyəntɔ tənaya iyisi iyisi.

¹¹ Na pə sumasi təna,
atɛ wontunaa təna ké ma nyəm ké.

¹² Paa nyəɣɔsɪ wɛ-m, maa pɔɔsəyɪ.
Mpi tɔ, antulinya na ɪ nyəm təna má tənna.

¹³ Wulee ma tɔɣɔ latəcɛnaa nantɔ
na má nyɔɔ pəŋtɔlɔŋ caləm na?

¹⁴ Pə taya tɔɣɔnaya kɔhav kɛ ma caaki.
Ama sɛɛtɔ kɛ ma pɔɔsəyɪ.

ɪ tənəyɪ na í laki ɪsəna
í ka suwa ɪsɔtaa Isò Sɔsɔ maya nɔɔsɪ tɔ.

¹⁵ Na ye í wɛ lanwakəlle taa í yaa-m na má waasi-mɛ
na í tɔ-m teeli.

¹⁶ Maa pɔɔsɪ asayaa sɪ:
ɪ kaləyɪ ma kiin na má na-mɛ tá nəɣɔ pɛɛlɔyɔ tɔm
wɛ mə nɔɔsɪ taa sɪ pə waasi-mɛyɛ wɛ?

¹⁷ ɪlɛna má sɛyɛsəyɪ-mɛ na ɪ nɪki
na ɪ lɔɔki ma tɔm.

¹⁸ ɪ tənəyɪ ŋmulaa tɔɔ ké,
na í sɔɔsəyɪ wasan kalənaa tɔɔ.

19 Isayatu ke mə nəsı yəyətəyi
na u nyanəna kaloolaya.

20 Na í cakı mə təyəntələnaa acaya,
na í kpeñəyənə mə mayamaya mə newaa.

21 Mpi í lapa təyəle,
na í həkı sı má su na?
Yaa í mayasəyi mə taa sı,
maa tən mə ikpatə.
Maa kuli mə tə kə
na má kuli mə acaalətu tənə tə na í ná.

22 Mə tənə mpa me í səkı ma tə tə í ke ñkpaññ.
Pə taa kə na má cəli-me na nəyolu kaa waası-me.

23 Ma sɛɛtu nté wei ı kusəyi
ma nyɔyɔ ke teu tə.
Na wei ı nukəna-m tə,
puntu ke ma waasəyi.

51

Salamɔyɔ sɪ pʰ husɪ isayatu

1 Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tu
yontunaa taa təyolə.

2 Tə taa kə Tafiiti kɛɛsəyi waatu wei ı na Ulii alɔ Pasepa pa lapa
Wasanjalətu, na Iso kuyəyətutu tɛləsɔlɔ
Natan polo na í kaləna-ı tə pə təm.
Yontu ntəyəle sı:

3 Hai, Iso, nyənı ma pətəɔtələ ke nyá kupantu tə.
Husı ma kawalaya ke nyá suulu səsə tə.

4 Nyaalı ma isayatu təkpatəkpata,
husı ma təpəntələ na má wɛɛ tənəññ.

5 Mpi tə, ma nyəma ma kawalaya tə,
ma naakı ma təpəntələ ke tam.

6 Nyá tike ke ma pəntənəa,
mpi tə, ma lapa mpi pə fɛi-ñ teu tə.
N wɛna tampana ke timpi n həkəna-m təyɔ,
n ta wakəli tiili.

7 Ma kə kawalaya tu ke hatoo kuyanku
ma too haya-m təyɔ.
Isayatu taa kə ı lola-m.

8 Ama n caa kə sı tampana í wɛɛ ma lotu taa.
Tu ləmayasɛɛ ke hatoo ma taa.

9 Husı ma isayatu na má wɛɛ tənəññ.
Nyaalı-m na má kəli kponkpo mɔlɔm ke hɔlɔmɔyɔ.

10 Kɛɛsı-m lanjhɔlɔmlɛ səsəɔle təm,
ɔləna ma wei ma lanle ka wakəlaa tətəyətəyɔ tə
tə hɔləmı təlɔlɔlɔi.

11 Kɛɛsı nyá ɪsɛ, taa nyənı ma isayatu,
husı ma təwakəllənəa.

¹² Hai, Iso tu ma taa ké ləmayasəle nan̄n nyəntə.
Layasi-m kofalu na má nukəna-ŋ na lotu kolumtu.

¹³ Taa lo-m na má hatələna-ŋ,
yaa ń ləsi nyá Feesuyu Nan̄ntu ke ma taa.

¹⁴ Mələna-m ma nyuyu yapu lan̄hulumle,
tu ma taa ké nunaɔ ləmayasəle.

¹⁵ Ulena má huli pəntələa ke nyá mpaan̄
na pá tən̄yɛ na pá tayan̄ keesuyu na nyá tɔɔ.

¹⁶ Hai, ma nyuyu yatv Iso, ləsi-m səm*fa* taa,
na má kpaaləna lan̄hulumle ke nyá waasuyu təm. ^a

¹⁷ Tacaa kuli ma nəyɔ na má sa-ŋ.

¹⁸ Ye nyá luyu ka wɛ kətasi maa lapa-ŋ.
Paa nsi kəkə lusa sɪ tən̄a tɔ sɪ mayamaya,
n ta sɔli.

¹⁹ Hai, Iso kətaya ŋka ka wɛ-ŋ teu na ń caaki tɔyɔle sɪ
yulu lan̄le na ɪ laakali ɪ wakələna ɪ ɪsayatu.

²⁰ La nyá kɔpantu ke Siyən̄ nyéma
ke nyá pɛɛɛɛ tɔɔ.

Na ń ŋma Yosalem koloosi.

²¹ Waatu ɪn̄yɛ n ká sɔli kətasi nsi
n suwa sɪ pá la-ŋ tɔ, na nsi kəkə lusa sɪ tən̄a tɔ.
Ulena pá la-ŋ kətasi ke latəcən̄aa
ke nyá kətaya tɔlatɛ tɔɔ.

52

Yulu wei ɪ tu naani ké ɪ wɛn̄av tɔ

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyuyu tu
yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Tɔ taa ké pa keesəyɪ ɪsən̄a
Itəm tu Towekɪ tayasa
Sayuli sɪ Tafiiti pola Apimelekɪ tɛ.
Yontu ntəyɔlɛ sɪ:

³ Ton̄ tu nyá, n yɔləyən̄a nyá ɪsayatu ke mpv̄ suwe?
N ta nyɪ taa sɪ Iso kɔpantu wɛ tam tɔɔ?

⁴ Nyá nsəmle na lən̄ ɪsu hɔn̄yɔ,
na ń tɔsəyən̄a lɛlaa.

⁵ N sɔla ɪsayatu na pá kəli kɔpantu,
na ń caaki pəpətu na pá kəli tampana.

⁶ Na nyá lan̄le hɛɛna təm tən̄a nti tɔ wakələyɪ tɔyɔ.
Tɔ tən̄a tɔ ké kəkəkɛɛtu ké.

⁷ Pɔ tɔɔ ké Iso ká wakəli-ŋ tam tɔɔ.
ɪ ká ləsi-ŋ nyá tɛ na ɪ tɛɛna,
na ɪ kpəsi-ŋ weesuyu nyéma tɛ na ɪ tɔyən̄-ŋ.

⁸ Siyisilaa ká na-ɪ na sɔyɔntu kpa-wɛ.
Paa won̄ɪ-ɪ na pá tən̄ sɪ:

^a 51:16 ləsi-m səm: Lɛlaa huukɪ sɪ ntanyɪ yontu tu caa sɪ Iso ɪ cɛpɪ-ɪ yulukɔlɛ nte ɪn̄ ɪ lapa tɔ tɔ taa.

⁹ Ye yulu kisa Iso ke kpuluyv tuyv
na í ha í tɔyɪ liyitee nna í wakɛla lelɛaa na í hiki tɔ,
isɛna í tɛɲna tɔyɔɛ.

¹⁰ Ama ma we Iso tɔyaya taa kɛ isɪ
tuyv hɛtv nyɛɲkv.
I kupantu taa kɛ má ha ma tɔyɪ tam tɔɔ.

¹¹ Ma sanɪ-ɲ tam tɔɔ kɛ pɛ tɛna mpi n lapa tɔ pɛ tɔɔ,
na má kpaalɔyɪ nyá yɛlaa isɛntaa sɪ,
n kɛ kupanɲ.

53

*Yɛlaa kupama na pa Iso ke antulinya isayav taa
(Yontu 14)*

¹ Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyɔyɔv tv
yontunaa taa tɔyɔɛ.

² Kumɛɛmɛɲ mayasɔyɛna í taa sɪ Iso fɛɪ.
Yɛlaa mpɛ acaalɔtv kɛ pa lakɪ,
kupantu latv fɛɪ.

³ Hatoo isɔtaa kɛ Tacaa nyɛnɔyɛna atɛ yɛlaa
sɪ í naakɪ sɪ lɛmayasɛɛ tv nɔyɔɛv í pɛɛkɔyɪ-í?

⁴ Pa tɛna pa yɛla í mpaav kɛ na pá wakɛɪ.
Kupantu latv fɛɪ pa taa paa kulɔm.

⁵ Isayalataa mpɛ pa kaa nu.
Pa pɛsa ma yɛlaa isɪ tɔyɛnaya na pá tɔkɪ paa sɛɛkɪ-m.

⁶ Tɛnaya paa selina sɔyɔntv pɛɔ sɔyɔntv fɛɪ.
Iso ká kv mpa pa kulɔyɪ í tɔɔ tɔ na í lɔ.
Paa tɔyɔ fɛɛɛ, mpi tɔ, Iso lɔ-we.

⁷ Hai, ma kooliyɪ kɛ sɪ Isɛyɛɪ nyɛma waasɔyɔv
í luna Iso puyv taa kɛ waatv wei
Tacaa ká mɛɲna í yɛlaa mpa paa kuuwa tɔ.
Yakɔpɔv lɔluyv nyɛma Isɛyɛɪ nyɛma ká
ɲmaalɛna lanɲulɔmɛ sɔsɔɔɛ.

54

Kɔnyɔntɔyɔɛv yaakɪ sɪ pá waasɪ-í

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina sanɲkv
na tɔ we yonyoolaa nyɔyɔv tv takɛlaya taa tɔyɔɛɔ.

² Tɔ taa kɛ pa kɛɛsɔyɪ isɛna Sifi nyɛma pola
Sayuli kin na pá tayaɪ-í sɪ
Tafiiti ɲmɛla pa tɛtv taa tɔ.
Yontu ntɔyɔɛ sɪ:

³ Hai, Iso, ya-m nyá hɛɛ tɔɔ,
na ń hɔɪ ma tampana na nyá tɔɲ.

⁴ Hai, Iso nu ma kuyɔyɔtv.

Ke ηkpaηη na η nu ma kusələmυtu.

⁵ Mpi tɔ, kpai nyəma kula ma tɔɔ,
na pɑ sɔɔli ma weesuyu ləsuyu na mʊsʊη
pa paa fɛina-η.

⁶ Ama nyaa waasəna-m,
nyayale Tacaa, na η paasəyana-m.

⁷ Isayatu í məli ma kolontunaa nyɔɔη taa
na η təkɪ pa nɔɔsi kɛ nyá tampana tɔɔ.

⁸ Maa la-η kɔtaya na lotu kʊlʊmtʊ
na má sa nyá hətɛ.

Mpi tɔ, Tacaa n kɛ kʊpaη kɛ.

⁹ N fita-m nəyəsɛɛ təna taa kɛ,
na má nyənəyi ma kolontunaa kpisuyu.

55

Wei ɪ waali pa luwa tɔ ɪ sələmuyv

¹ Tafiiti yontu nti pa yookina saηkʊ na tɛ wɛ
yonyoolaa nyʊyʊ tʊ yontunaa taa tɔyɔɔ.

² Hai, Iso ke ηkpaηη na η nu ma kusələmυtu.
Taa kisi ma wiinau kɛ nuu.

³ Nu ma tɔm na η cɔ-m,
nəyəsɛɛ pɪna-m na má cɔɔkɪ yem na má huɣutiɣi lotu.

⁴ Mpi tɔ, ma kolontunaa nyaasəyi-m kɛ,
na asayaa náá ηmakələyi-m na pɑ mələyana
ma nyʊyʊ taa kɛ wahala na pɑ wɛ ma waali na pááná.

⁵ Ma laηlɛ wakəla sɔsɔm kɛ,
na səm sɔyɔntʊ pɪ-m.

⁶ Sɔyɔntʊ sɔsɔntʊ kpa-m kɛ,
na má seliyi.

⁷ Ma nyulaya ɪsu ye maa wɛna kɛη ɪsu alukuku,
maa kula hɔntʊ na má hɛɛsi.

⁸ Maa sewa na má polo pooluη
na má caya timpi nəyɔɔ fɛi tɔ.

⁹ Maa sewa ləη kɛ kacuculaya
na heelim sɔsɔm na má cɔɔsi.

¹⁰ Tacaa, líyítí ma kolontunaa, pɑ taa nuna təma.

Mpi tɔ, mʊsʊη na ɪyoosile tike kɛ ma naaki ɪcatɛ taa.

¹¹ Yoou cɔɔkəna tɔ koloosi kɛ ilim na ahoo.
Kʊpəntəη na acilayatu suna tɔ taa.

¹² Yulʊkʊlɛ wɛ tɔ taa kɛ.
Pəyele ηmuləm na tʊsʊyʊ náá laηəyi.

¹³ Ye pɪ kɛ kolontu tʊvəkəna-m pə taa la-m pʊlʊ.
Yaa ye ma pata ka kʊlayana ma tɔɔ maa ηməla-ɪ.

¹⁴ Ama ma na wei tɔ kaawa na ma tʊyʊna-ɪ tɔyɔ,
ɪ kɛ ma taapalu na ma ceu kɛ.

¹⁵ Ma na-ɪ tu wɛ təma na leleη kɛ,

na tá na samaa tə puki Iso təsele taa.

¹⁶ Səm í tuti ma kolontunaa,
na pá tii atetəle taa na pa ɪse.
Mpi tə, ɪsayatv suna pa taa.

¹⁷ Iso ké maa wiina,
na ɪni ɪ ká waasəna-m.
¹⁸ Tanan na ilim taa na taanaya ke ma wiiki
na í nukɪ ma nəɔ.

¹⁹ ɪni ɪ ká yana-m na í yele na má heesi.
Mpi tə, mpa pa kuləɣi ma tə tə pa we payale ké.

²⁰ Iso wei ɪni ɪ ké wulav ke too tam tə tə,
í nu na í pasa-we.

Yəlaa mpé paa layasəɣi,
pécə paa nyan na Iso.
²¹ ɪ tv ɪ taapalaa mpa í na-we pa we lelen təɔ nin.
Na í wakəli nəɔ ŋka ɪ ka pɛelaa tə.
²² ɪ nəɔ na lelen ké ɪsu tun na ɪ taa na kəkə,
na ɪ faacinaa tewa, ɪlena ɪ taa na sapəlasɪ.

²³ Pɛti nyá nəɣsɛɛ tənaya Tacaa nin taa, na í paasəna-ŋ.
ɪ yeki sɪ siɣisulu í cɛŋli.

²⁴ Ama Iso n ká yele na yəlaa mpe
pa tii pəlaav tapvɣv tɛɛ.
Yuləkulaa na ŋmulaa ná kaa haya
pa pusi həkv na pécə pá sɪ.
Ama nyaya ma pɛta ma ti.

56

Kvnyəntəɣəlv pɛta ɪ təɣi Iso

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyvɣv tv yontunaa taa təɣəlv.
Yontu ntəɣi pa yookina alukuku wei ɪ we
poolun tun səsəŋ tə tə ɪ luyv.
Tə taa ké Tafiiti kɛsəɣi ɪsəna Filiisi nyəma
səŋsa-ɪ Katɪ tə pə təm.
Yontu ntəɣəle sɪ:

² Hai, Iso nyəni ma pətətəle, pa huluyv-m ké.
Kvyeɛŋ tənə pa yookina-m ké, na pá caaləɣi-m.

³ Kvyeɛŋ tənaya ma kolontunaa we ma waali.
Pa we payale ké, na pá yookina-m.

⁴ Ye kvyakv ŋku səɣəntv í kpa-m,
nyaya ma tvɣi naani.

⁵ Ma san Iso ké ɪ təm kvɣɣətv tv tə tə,
na ma tv-ɪ naani na səɣəntv fɛɪ.
Pepeɣe yulv pəsəɣi na í la-m?

- ⁶ Paa kuyaku nkuyu pa tugu-m kunyeh,
na pa huuki ma too ke isayatu.
- ⁷ Pa lapa nogo kulumaya si pa cehayi-m na pa naasayi-m
na pa huliya ma ikpate ke paa timpi ma puki to.
Mpi to, pa caa ma weesuyu lasuyu to.
- ⁸ Pa kaa pasi pa fitina isayatu nti pa laki to.
Hai, Iso, peti yalaa mpeye ate na paana.
- ⁹ N tema ma takpaalatu mpaa ke cekana
suu ma iselum ke nya tonoyo huluyu taa.
Nmaa pa tom ke nya takalaya taa.
- ¹⁰ Ye ma mapa kapuka na nya too,
ma kolontunaa na malayana pa waali ke,
ma nyama si Iso nya, n we ma too.
- ¹¹ Ma san Iso ke i tom kuyogotutu too.
Ma sama Taa ke i tom too.
- ¹² Inayi ma laki naani, maa nyanna pulu.
Pepeye yalaa pasayi na pa la-m?
- ¹³ Hai, Iso pa we si ma la isu ma suu nogo to,
ile nyana tamle kataya ke maa la-ny.
- ¹⁴ Mpi to, n waasa-m sam taa ke,
si ma to nya isentaa ke weesuyu nyama nyaalam taa.

57

*Tafiiti salamayi isotaa Iso Soso
(Kvkalatu 8-12: Yontu 108:2-6)*

- ¹ Tafiiti yontu nti to we yonyoolaa nyoyo tu
yontunaa taa na pa yaaki-ti si:
Taa ku togolo.
To taa ke Tafiiti keesayi isana i sewa Sayuli na i
hemeli kukpamoyo puytu taa to pa tom.
Yontu ntogole si:
- ² Hai, Iso nyani ma patotale yoo,
nyani ma patotale.
Mpi to, nya kin ke ma peekayi ma tacaosale.
Maa hemeli tana, na n kenti ma too,
halana wahalanaa pane pa te.
- ³ Isotaa Iso Soso ke ma yaaki.
Ini i lapana-m pa tana.
- ⁴ I ka waasi-m na hatoo isotaa,
na i liyiti wei i tu ma waali to,
na i la-m i kupantu.
- ⁵ Mpa pa heku ma we to
pa toki yalaa ke isu togolasi.
Pa kela sentaa ke isu hmantasasi na nyama,
na pa nsamle na loy isu layate.
- ⁶ Hai Iso, nya sosontu i keli isotanoyo ke kuloyo,
na nya teu na tetu tana too.

⁷ Paa hula puvu ke ma mpaav taa ké,
na ku lumsu-m.
Uena pá nyi-m katoka.
Ama kulumaa mpe pa hotina ka taa.

⁸ Hai Iso, ma nyoo ton,
maa sa-η na má puyuli-η.

⁹ Ma lasaya, fe,
ma camuyu na ma sanke í fe,
maa fe na péco pé nyaali.

¹⁰ Tacaa maa sa-η yelaa taa,
na má puyuli-η piitimnaa taa.

¹¹ Mpi tó, nyá kopantu səsəntu tapa isətonu ke,
na nyá teu náá tee isənmuntu tó.

¹² Hai Iso, kpaasi nyá təyi isətonu tó,
na nyá teeli na tetu təna taa.

58

Iso we tetu tó na í huvkəna

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuɔu tu
yontunaa taa na pá yaaki-ti si:
Taa ku təɔlɔ.

² Yelaa me sum taa ké í ká huləna tampana na?

Mpuɔu í tənəyi siyisuyu na í huvkəna?

³ Təfaa ke í lakəna isayatu ke tetu tó,
na í laki musuη.

⁴ Hatoo asayaa həəv tee ké pa wakəlaa,
na pəpətonaa náá leki na péco
pa luki pa toonaa lotu taa.

⁵ Pa we sətu ké isu tumaa,
yaa isu paasəle ntam wei ı təkəyi nkpaηη tó.

⁶ Isu paasəle nte tu nukı tuu yontu tó,
paa tɔwaa taa aka.

⁷ Hai, Iso holi pa kela ke pa nəəsı taa,
Tacaa yəki təɔlası taması.

⁸ Pá muki yem isu lum kpenuyu tó.
Ye pa tó nəɔluyu nyəmə, á pəsi kpete.

⁹ Pá sı na pá yəli yem isu atantaalu.
Na pá wee isu pə hələsuyu pəyaya,
na ká tá keesi ilim tó.

¹⁰ Pa səwá tıη kaa la hətu,
na péco Iso kpesı-ı isu kacuculaya,
paa a wɔlaa yaa á na a lum, pə ta ku pulu.

¹¹ Yulupaη laηle ká hulumi
waatu wei Iso ká ləeti asayaa tó

iní ı ká tɔ pa caləm taa.

¹² Waatu inəyi yəlaa tənə ká tɔ sɪ:

Yəlaa kupaɲa wənə pa kasəyaya,

Isɔ wɛ atɛ na í huukəna.

59

Isɔ waasi-m mpa paa caaki-m tɔ pa nin taa

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔɔ tɔ
yontunaa taa na pá yaaki-tɪ sɪ:

Taa kɔ tɔɔlɔ.

Tɔ taa ké Tafiiti kɛɛsəyi isənə Sayuli tilaa sɪ

pá fɛɲ ı tɔyaya na pá kɔ-ı tɔ.

Yontu ntəyɛ sɪ:

² Ma Isɔ waasi-m ma kolontunaa nin taa,

kenti ma tɔɔ ké mpa paa caa-m tɔ pa tɔɔ.

³ Waasi-m mpa pa pɛɛkəyənə-m isayatu tɔ pa nin taa,

ya-m yulɔkulaa mpe pa nəyɔ taa.

⁴ Asayaa mpeyɛɛ na pá cɛɲəyi-m,

yulɔkulaa mpe pa caa pa tii ma tɔɔ ké.

Tacaa anɪ ma ta la isayatu natəli,

pəyele ma ta seki ma kulapəle.

⁵ Paa na ma ta la pulɔ tɔ,

pa kpakəyi sewa na pá tayanəyi pa tɪ.

Hai, Isɔ fe na ń kɔɔ ma kin na ń ná.

⁶ Tacaa atɛ na isɔtaa pə tɔ,

Isɛyɛli Isɔ nyá,

kɔli na ń waasi-m mpa pa ta nyɪ-ɲ tɔ pa nin taa,

kisina waali lulaa mpeyɛ nyá kupantu.

⁷ Paa taanaya ɲkaya pa kəɲ

isu hasɪ tintiyile.

Pa casəyi kapusi na pá cɔɔkəna ɪcatɛ.

⁸ Isayatu suna pa nəɔsɪ taa tɔpam,

na pa kuyɔɔtɔtɔ wɛ isu layalɛɛ.

Pa tɔɲ sɪ awe ká nuna pa tɔm?

⁹ Ama Tacaa nyá wonjiyi-wɛyɛ,

na ń paakəna mpa pa ta nyɪ-ɲ tɔ pa tənə.

¹⁰ Paa pa tɔɲ ká wɛɛ isu cənɛ na lé,

Isɔ nyayalɛ ma kentulu.

¹¹ Ma Isɔ kupaɲ n ká kɔɔ ma cɔlɔ,

na ń hɔli-m ma kolontunaa na pé wakəla-wɛ.

¹² Taa kɔ-wɛyɛ lɔɲ,

na pé kɔɔ na ma yəlaa sɔɔ nyá tɔɲ tɔɔ.

Ama ciyiti-wɛ na tɔɲ ɪlənə ń peti-wɛ.

Tacaa, nyayalɛ tá kɔkentuyu.

¹³ Pá kula pa nəyɔ tɔɔ te, pa wakələna-ɲ ké.

Pa mayamaya pa kalampaani katoka í kpa-we.
Mpi tɔ, kutɔyɔ na kaloolaya tike ke pa laki.

¹⁴ Kpiisi-we na pááná na pá taa tasa-weye nav.
Ile antulinya tɛna ká nyi si
Iso Sɔsɔ we lseyeli taa.

¹⁵ Paa taanaya nkaya pa kɔŋ isu hasi tintiyile.
Pa casayi kapusi na pá cɔɔkɛna ɪcate.

¹⁶ Na pá pɛɛkayi paa timpiyi tɔyɔnaya.
Pu takɪ-weye teu ɪlena pá suu mɔla.

¹⁷ Maa sa nyá toŋ ké,
na ma kpaali nyá kupantu ke tanan tɛɛ.
Mpi tɔ, n ke-m tɔcɔɔsɛle toŋ nyɛntɛ ké
na ma kentulu ke lanwakɛlle waatu.

¹⁸ Maa sa ma kentulu nyaya.
Hai, Iso nyayale ma tɔcɔɔsɛle,
ma Iso nyá kupantu we sɔyɔntu.

60

*Iso nuki ɪ yɛlaa mpa pɛ kɛlaa tɔ pa wula
(Kvkalɔtv 7-14: Yontu 108:7-14)*

¹ Tafiiti yontu nti ɪ yoonɔ
sanƙu si ɪ sɛyɛsɛyɛna tɔyɔlɔ.
² Tɔ taa ké Tafiiti kɛɛsɛyi ɪsɛna ɪ yoonɔ
Sili nyáma mpa paa we Mesopotami
na Sopa pɛ tɛtu taa tɔ.
Pa mɛlaya kpente ɪlena Sowapi náá ku Itɔm tɛtu
yoolaa ke iyisi naanɔwa na naaleye (12.000) tɔm tɛtɛkɛle taa.
Yontu ntɔyɛle si:

³ Hai, Iso, nyá lɔna-tu na té yá yem yem.
Hɛɛsi nyá pááná na n mɛŋna-tu.

⁴ N ciyita tɛtu na té yá pɔyɔlɛɛ,
nyala-ye, tɔfɔ tɔ tɔŋna seluyɔ ké.

⁵ N mayasa nyá yɛlaa tá na toŋ,
na n caali-tu na té nyɔɔ solum kɔkɔkum.

⁶ N hula nyá kupama ke yaasi wei pá nawa,
ɪle pa se kolontu nyɛmá kutɔtɔna tɔ.

⁷ Hai, cɔ-tu na n kɔɔ tá waasuyɔ,
ɪlena n yá nyá kɔsɔɔllaa tá, na nyá toŋ.

⁸ Iso yɔyɔta ɪ tɛsɛle nanŋ nyɛntɛ taa si:
Maa tɔyɔna akaitu.

Maa tala Sikem ɪcate,
na má faya Sukɔti tɛtɛkɛle ke hɔyɔlɔŋ.

⁹ Má tɛnna Kalaati na Manasee.
Ifɛlayim kɛle ma yoo kahuka.
Yuta kɛle ma kawulaya kpátuyɔ.

¹⁰ Mowapu kɛle tiyaya nkɛ ka taa ma sɔɔ lom tɔ.

Maa læsi Itəm tɔɔ ké aseeta
na pé huli si má tənna-i.
Maa yaɣa yooɔ kakiisasi ke Filiisi nyéma tɔɔ.

¹¹ Awe ká pona-m Itəm na í cɛɛ-m
pa kolunɔ ɪcate?

¹² Ye pə taya Iso nyá, awe?
Pəyele nyá lə-tu, n fɛi tá yoolaa waali.

¹³ Kɔɔ n sənə-tuyv tá kolontu təm taa.
Mpi tɔ, yɔlaa waasuyv ké heelim ke yem ké.

¹⁴ Ye Iso n we tá waali tə laki akanaa ké.
Nyaa nanɛtəna tá kolontunaa.

61

Ma sɔɔla nyá tɔyaya taa cayale ke tam tɔɔ

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyv tu
yontunaa taa na pá yooki-ti na sanɛv tɔɔlɔ.

² Hai, Iso nu ma wula,
na n ké nkpanɛ na ma kusələmɔtu.

³ Ye pə kəma na má kpisi,
paa ma we tetv tənaya,
isu ma yaa-ɛ si n waasi-m.
Pona-m təcɔsɔle nte ma kaa pəsi na má tala tɔ.

⁴ Mpi tɔ, nyayale ma kentulu,
na ma kolunɔ ɪcate ke kolontu kin.

⁵ Nyá tɛɛ ma caa cayav ke tam tɔɔ,
na má cɔɔsi nyá tɛɛ.

⁶ Mpi tɔ, hai, Iso nyá nukəna ma koolee
na n haaki-m mpa pa nyanɛna-ɛ tɔ pa kpancoou.

⁷ Kpaasi wulav weesuyv na iso,
na í pusɪ tayali na pé polo lɔlɔɛ loosi loosi.

⁸ I weɛ kawulaya kumte tɔɔ ké tam tɔɔ,
na nyá kɔpantv waasəyi-i.

⁹ Ile maa puyvli nyá hətɛ ke tam.
Na má lá isu maa suv nɔɔ tɔɔ paa kuyaku nkɔ.

62

Maa weɛ Iso kənkəɛ taa tɔpamm

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa nyuyv tu
yontunaa taa isu Yetutunɛ kɛesuyv tɔɔlɔ.

² Iso ké ma pɛta ma ti.
Inɪ i kin ke ma nyuyv yapv lukəna.

³ Inəɔle ma kukpamuyv na má tɔɔv-i kpuluyv
ma nyuyv yapv nté, na ma kolunɔ ɪcate.
Pulɔpv u cɛɛlɔɛ-m i kin.

⁴ Pəlee ké mə tənə í ká yele kpəntovv
na í huliyi yvuv sí í kvvv-í?

Isu kolvva weevv tə,
yaa kalaa wei í seliyi tə?

⁵ Í kpənta nəvə sí í tusi-í í təcayale səsəəle taa.

Pəpətv we-məvə teu ké,
mə nəəsí ké í kooliyina kvpantv
na mə lotu taa na mpusi.

⁶ Iso kin tike ke maa pəekí həesvuv.

Mpi tə, iní í yekina na má tēləv.

⁷ Inəvəle ma kvkpamvuv na má tvgi-í kvvuvv.

Ma nyvuv yapv nté,
na ma kolvva ícaté.

Pvlpv uv cəvləv-í m í kin.

⁸ Iso yakəna ma nyvuv na í tvgv-m teeli.

Iní í kentiya na ma təə na tvv,

Iso keke ma kvvuvv tətule.

⁹ Hai, yəlaa mə, í pəti-í mə tvgi paa waatv wei,
na í tvi-í mə lotu,

Iso keke tá kvvuvv tətule.

¹⁰ Tampəna təə,

yəlaa tvm cəkənav we katé ké,

pa we ké isu ílēməv.

Pa tənə pa fəi yvv ké sanəya təə.

¹¹ Í taa ha mə tvgi mvsvv taa,

í taa tēli wēnav mpi pa lēkəna toma tə.

Paa wēnav hukiyi, í taa cəla-wəv mə ti.

¹² Iso yəvətə na í ləli na má nu sí,

inəvəle toma tv.

¹³ Tacaa nyá tike nté kvpav

na n fəlvv paa wei isu í lapa tə.

63

Isə kvpantv kəla weesuvv ke teu

¹ Tafiiti yontu nti tə we yonyoolaa
nyvuv tv yontunaa taa tə.

Tə taa ké Tafiiti kēesa í cəvəle tvm ké Yuta wulav tətə taa.

² Hai, Iso, nyəvəle ma Iso,

ma pəekəv-í ké,

ma ləsavə nyvləv-í ké,

na má tvv taasi ké nyá təə ké wuləya

tətə nti tə taa lvm fəi tə.

³ Nyá təyavə taa ké ma nyəna-í teu

na má ná nyá tvv na nyá teeli.

⁴ Mpi tə, nyá kvpantv kəla weesuvv ke teu.

Maa kpaali nyá samtv.

⁵ Nyavə maa sē ma weesuvv tənə,

na má sələməvəna nyá hətə.

⁶ Maa haya ké ɛsu ma tɔɔ nim tɔɔnaya kupan̄ka.
 ɪlena má yoo-ŋ yontu na lan̄holum̄le.

⁷ Ye ma hantaa, ma tɔɔsɛyi nyá tɔm ké,
 na ma mayasɛyi-tɛyi ma taa ké ahoo tana.

⁸ Nyayale ma waasulu, ma lan̄le heena
 nyá ken̄ isotom taa cayale.

⁹ Ma tamsana-ŋ ké na luyu kulumbuyu,
 nyá ton̄ waasɛyana-m.

¹⁰ Mpa pa luk̄i ma weesuyu lɛsuyu tɔ,
 pá wakali-weye lon̄ na pá susu-weye tetu luman̄ taa.

¹¹ Pá ku-weye ɛsayakuyu na pá waasi taale hasi.

¹² ɪlena wulan̄ náá yɔɔlɛyana ɪsɔ.
 Wei ɪ ka tuuna ɪsɔ hɛtɛ tɔ pɔntu ká sam̄-i ké.
 Mpi tɔ, pu tɛk̄i pɔpɔtunaa nɔɔsi.

64

ɪsɔ kala nsama asayee

¹ Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa
 nyuyu tɔ yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Hai, ɪsɔ nu ma nɔɔ ké waatu wei ma mɔlɛyi tɔ.
 Kenti-m kolontu wei ɪ nyaasɛyi-m tɔ.

³ Fiti-m ɛsayatu nti asayaa tayana ma tɔɔ tɔ,
 na ń hatelana-m nti yɔlɛa wakɛllaa mayasɛyi ma tɔɔ tɔ.

⁴ Pa nɔɔsi na lon̄ ké ɛsu layate nte pa salaa tɔ,
 na pa tɔm ɛsayatu wuk̄i ɛsu nyɛmá.

⁵ Yɔlɛa kupama ké pa tɔɔk̄i pa nyɛmá ké mukaya.
 Paa heeliyi-we na páɔɔ pá tɔ-we,
 páɔɔ sɔɔɔntu fɛi-we.

⁶ Pa kaasɛyi pa tɛyi pa ɛsayatu tam̄le taa ké,
 na pá mayasɛyi ɛsana paa nyi pa katɔsi tɔ,
 na pá tɔŋ si nɔɔlɔ kaa na-si.

⁷ ɪsayatu ké pa mayasɛyi.
 Na pá tɔŋ si tá sɔɔlɔ puwa.
 Tɔ tuwa mpi tu la tɔ pɔ pɔlɛ.
 Yulu lotu we luman̄ ké.

⁸ ɪlena ɪsɔ náá tɔ-weye nyɛmá,
 na ɪ yaya-weye kpakpaa.

⁹ Pa kuyɔɔtɔtɔ huna-we,
 pa tana mpa pa naaki-we tɔ
 pa kpɛɛtɛyi nyɔɔŋ.

¹⁰ Sɔɔɔntu kpa yɔlɛa tana
 na pá kpaalɛyi mpi ɪsɔ lak̄i tɔ,
 na pá cɛkɛyana ɪ kulapɔlɛ huwee.

¹¹ Siyisilu ɪ yɔɔlɛa Tacaa na ɪ tuyi-i kpulɔyu.
 Pa tana mpa pa tɔŋɛyi tampana tɔ pá sa pa ti.

65

Isə mʊnaa sɪ pá samɪ-ɪ

¹ Tafiiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa
nyʊʊvʊ tʊ yontunaa taa təʒələ.

² Hai, Isə, tʊ sa-ŋ Siyən taa ké na naani,
na tə lá ɪsu tə suu tá nɔɔsɪ tə.

³ Nyá nukəna sələmən.

Nyá cələʒə yələa tənə ká kɔɔ.

⁴ Tá kawalaya tɛɛ-tʊʒvʊ tən kɛ.

Ama nyaa husəna-kɛ.

⁵ Lelen nʊlʊ nté wei n ləsaa na ń yaa
sɪ í caya nyá təyaya taa ké nyá ɪsɛntaa tə.

Tʊ təʒə nyá təyaya nanŋ nyənka taa kʊpantʊ na tə haya.

⁶ Tá nyʊʊvʊ yátʊ Isə nyá kʊpantʊ tɔɔ ké
n nukɪ tá kʊsələmʊtʊ,

na ń lakɪ-tʊʒvʊ kəkələ nyəmnaa.

Nyaya tetʊ na lʊm pə tənasi yələa tɛɛləʒɪ.

⁷ Isə nyá suna pɔɔŋ na nyá tən,
na ń suu nyá təʒɪ toma.

⁸ Na ń hɛɛsəʒɪ tənku na ɪ hola pa kəkɔtɛ,
na yələa nyəntɛ tətə.

⁹ Antulinya tənasi tɔɔ nyéma ná
nyá kəkələ nyəm na pá nəʒəsəʒɪ,
na lanhʊlʊmlɛ náá kʊʒɪ ilim
tətʊlɛ na pə təlɪlɛ nyéma.

¹⁰ N paasəna tetʊ na ń yele na tɛv nu-təʒɪ səsəm,
na ń kaa-təʒɪ kʊpantʊ na lʊm su Isə lɔɔŋ.

Na ń yele na tetʊ wɛɛ mʊsʊŋ
kɛ teu na təʒənaya náá lakɪ.

¹¹ N yəʒələʒɪ lʊm kɛ awasa na ń yəkəʒɪ tampaya,
n yeki na tɛv nu na pá hʊvʊ,
na ń kooli kʊpantʊ kɛ pə məhoo.

¹² N kʊsəʒɪ pənaya nyʊʊvʊ na nyá kʊpantʊ,
na kʊpantʊ kpen nyá mpaav taa.

¹³ Tɛv nuwa wɔlaya tetʊ,
na pulasɪ lanja náá hʊlʊmɪ.

¹⁴ Kaləkən waasa tətəʒələ,
na kʊtəʒəvʊ náá nyala tɛtɛka taa.

Lanhʊlʊmlɛ kakiisasɪ na yontu nukɪ.

66

Waasvɔ Isə samtv

¹ Yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyʊʊvʊ tʊ
yontunaa taa təʒələ.

Ate yələa mé,
mé tənə í wiliti Isə na lanhʊlʊmlɛ.

² ɪ yoo ɪ hətɛ samtv yontu,

na í tɔ-ɪ teeli na mé samtɔ.

³ ɪ heeli ɪsɔ sɪ:

Nyá tɔma kɛ sɔsɔɔna.

Kolontunaa naaki nyá tɔŋ sɔsɔɔŋ,

ɪlena pá yeki kalampaani.

⁴ Tɛtɔ yɔlaa tɔna hɛnta nyá nɔɔhɛɛ tɛɛ ké,

na pá yooki lanɣɔlɔmlɛ yontu na pá san nyá hɛtɛ.

⁵ ɪ kɔɔ na í ná ɪsɔ tɔma,

ɪ lakasi kɛ sɔsɔɔnsɪ ké.

Yɔlaa taya ɪ laki-sɪ.

⁶ ɪsɔ yɔlaa na tenku lɔm nyɔɔ,

na pá yele tɛtɔ puyulaya na yɔlaa tɔ nɔɔhɛɛ.

Tɛnaya tá lanɣa hɛɛna-ɪ.

⁷ ɪsɔ toma kɛ ɪ ŋmakɛlɛna tam tɔɔ.

Na í fɛɲiyi piitimnaa na ɪ ɪsɛ

sɪ tɔɔ kɔllaa í taa tasa ɪ tɔɔ ké kɔlɔyɔ.

⁸ Yɔlaa mé í sa tá ɪsɔ,

í sami-ɪ na mé nɔɔsɪ nu.

⁹ ɪsɔ haana-tɔyɔ weesuyɔ,

na í kɛɲiyi tá tɔɔ sɪ pá taa co-tɔ.

¹⁰ Hai, ɪsɔ, nyá mayasɛna-tɔ na ń tayanɪ-tɔ,

ɪsɔ pa wɔkɔyɔ liyitee nyɔɣɔlɔyɔ sɪ kɔ té tɔ.

¹¹ ɪsɔ n yɔlaa na wahala mayana-tɔ,

na ń yele na lanɣwakɛllɛ kɛɪ-tɔ.

¹² ɪsɔ yɔlaa na yɔlaa tɔyɔ tá tɔɔ,

tɔ toma kɔkɔ na lɔm pɛ taa.

ɪlena ɪsɔ ń lɛsɪ-tɔ na ń tana-tɔyɔ tɔpantɛ taa.

¹³ Maa sɔɔna nyá tɔyaya kɛ kɔtasɪ

nsi kɔkɔ lusa sɪ tɔna tɔ,

na má lá nɔɔsɪ nsi maa sɪ-ŋ tɔ.

¹⁴ Nsi maa kula nɔyɔ kɛ ma wahala waatɔ na má sɪ tɔ.

¹⁵ Maa la-ŋ kɔtaya ŋka kɔkɔ lusa

ka tɔna tɔyɔ heeŋ nim nyɔŋ,

na ɪwaan,

na latɛɛnaa na pɛɲtɔlɔŋ.

¹⁶ Mɛ tɔna mpa mɛ í nyaŋna Tacaa tɔ,

í kɔɔ na má kɛɛsɪ-mɛyɛ mpi ɪsɔ lapa-m tɔ.

¹⁷ Ma mapa kapuka na ɪsɔ tɔɔ na ma nɔyɔ,

na má sami-ɪ na ma nsɛmlɛ.

¹⁸ Ye ma taa ka wɛ ɪsayatɔ

ɪsɔ taa nuna-m.

¹⁹ Ama ɪsɔ nuwa ma nɔyɔ

na í ké ŋkpaŋŋ na í nu ma wiinaɔ.

²⁰ ɪsɔ kɛɛ sɔsɔ,

ɪ ta lɔ ma sɛlɛmɔyɔ,

pɛyele ɪ ta pɛ-m kɔpantɔ.

67

Yɔlaa tɔna ɪ sa Iso

¹ Yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔɔ tɔ yontunaa taa na pɔ yookina saŋku tɔɔlɔ.

² Hai, Iso nyɛni tɔ pɔtɔtɔlɛ na ɲ kooli-tɔɔ kupantu, nyɔ ɪ sentaa teu ɪ nɔ tɔ tɔ.

³ Ilena pɔ nyɪ nyɔ mpaan ke tetu taa, na pɔ hulɪ nyɔ nyɔɔ yapu tɔm ke piitimnɔ tɔna.

⁴ Hai, Iso, yɔlaa ɪ sa-ɲ, pa tɔna pɔ tu-ɲ teeli.

⁵ Piitimnɔ laɲa ɪ hulɔmɪ na pɔ ɲmaali. Mpi tɔ, siyisuyu ke n tɔɲɔɪ na ɲ huukɔna yɔlaa, na ɲ tiikiyi piitimnɔ ke tetu taa.

⁶ Hai, Iso, yɔlaa ɪ sa-ɲ, pa tɔna pɔ tu-ɲ teeli.

⁷ Tetu lɔla tɔ kulɔlɔm. Ta Iso kooliyi-tɔɔ kupantu kɛ.

⁸ Iso kooliyi-tɔɔ kupantu, na antulinya tɔnasɪ tɔna yɔlaa nyɔɲna-ɲ.

68

Iso akaitu yontu

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa nyɔɔ tɔ yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Iso kulɪ na nyɔ kolontunaa ya yem. Mpa paa caaki-ɲ tɔ, pɔ se nyɔ ɪ sentaa.

³ Yele na asayaa mpe pɔ saali yem ke Iso ɪ sentaa, ɪsu nyɔɔsɪ salɔɔ tɔ, yaa ɪsu keetu hookuyu kɔkɔ taa tɔ.

⁴ Ilena siyisilaa laɲa nɔɔ hulɔmɪ na pɔ ɲmaali.

⁵ I yoo Iso kɛ yontu na ɪ sa ɪ hɛtɛ, ɪ hɛtɛ-ɪ mpaav, ɪni ɪ fayana tetɛka taa na ɪ kɔɲ. I hɛtɛ ntɛ Tacaa, ɪ yɔɔlɪ ɪ ɪ sentaa.

⁶ Inɔɔlɛ suluwaa caa, na leelaa paasɛnlɔ. Mpuɔ Iso wɛ ɪ tɔcayalɛ nanɲ nyɔntɛ taa tɔna.

⁷ I haaki katayalasɪ ke tɛɛsɪ, na ɪ yeki na salɔkatunaa hɛɛsɔɪ. Asayaa tike ke ɪ yeki wulaya taa.

⁸ Hai, Iso, waatu wei n lu nyɔ yɔlaa nɔɔ tɔ tɔ, waatu wei n tɛ pa lɔlɔ ke wulaya tetu taa tɔ,

⁹ tetu selaa kɛ, na ɪsɔtɔnɔɔ pɔsɪ lɔm. Sinayi puɔɔ sela Iseyɛlɪ Iso nyɔ, nyɔ ɪ sentaa.

¹⁰ Hai, Iso, n yɔlaa na tɛv kupanɲku nu, na ɲ mɔɲna nyɔ kpancoou ɲku ku tɛma tɔ.

¹¹ Hai, Iso, nyɔ yɔlaa lapa pa tɔcayalɛ ke tetu taa.

Lonte nteye n tayana wahala nyéma ke nyá kupantu tɔɔ.

¹² Tɔmɔyɔ ke Tacaa yɔyɔtaa.

Tɔm kupantu kɔntaa ná ké kpekɔle sɔsɔɔle.

¹³ Kolontunaa awulaa kpekɔle tɔ casɔle.

Ɔlena alaa mpa pa we tɔyaya tɔ pá tala wontu kukukuutu.

¹⁴ Ɔ ká hɛnti mə cacakɛn tɛɛ na í hɛɛsɔyi,

na liyitee waasa alukuku ken tɔɔ,

na wɔla kupan waasa ɪ hɔntu tɔɔ*fa*? ^a

¹⁵ Waatu wei Toma tɛna tɔ yasa awulaa ke tetu taa tɔ,
tetu hɔlɔmaa ke ɪsu kponkpontu.

¹⁶ Hai, Pasaɲ pɔyɔ ké Ɔsɔ nyɛɲku ké,

na ku hɛla tɔm payale.

¹⁷ Pepe tɔɔ ké pɔyɔ kɔhɛlɔyɔ laki ɪsɛsɛɛmlɛ,

ke ɲku Ɔsɔ lɛsaa si ɪ ka caya tam tɔɔ tɔ?

Tɛnaya Tacaa ká caya halɛna tɛnaya.

¹⁸ Ɔsɔ wɛna yooɔ kɛɛkɛnaa ke iyisi iyisi ké,

Tacaa wɛ pa hɛku, na Sinayi náá wɛ Ɔsɔ tɛsɛɛle taa.

¹⁹ N kpeɲna yɛlaa mpa pa kpawa tɔ na ɲ kpaana,

yɛlaa ke pa lapa-ɲ kɔcɔɔ*fa*.

Tɔɔ kollaa mayamaya ká caya nyá kin. ^a

²⁰ Tacaa kɛɛ sɔsɔ ke paa kɔyaku ɲku,

ɪnɪ ɪ paasɔyɛnana tɔ na í waasɔyi-tɔyɔ

saa wei pa ɲmakɛlɔyi-tɔ tɔ.

²¹ Ɔsɔ ké wei ɪ waasɔyi-tɔ tɔyɔ.

Tacaa Ɔsɔ ɪnɪ ɪ wɛnna toma si í fiti-tɔyɔ sɛm taa.

²² Ama Tacaa ká yɔki ɪ kolontunaa nyɔɔɲ,

ɪ ká yɔki mpa pa we ɪsɔyatu taa tɔ pa nyɔmpɔyɔlasi.

²³ Tacaa yɔyɔtaa si: Maa lɛsi

ma kolontunaa ke Pasaɲ pɔyɔ taa na má kɔna.

Maa lɛsi-wɛyɛ tenku lɔm tɛɛ na má kɔna.

²⁴ Na ɲ fɛli pa calɛm taa ké nɔɔhɛɛ,

na nyá hasi tɔyɔ-wɛ.

²⁵ Hai, ma Ɔsɔ, ma wulav,

pa nawa nyá canja ke nyá tɔyaya taa.

²⁶ Yonyoolaa nté nɔyɔ tɔɔ,

pa waalɔyi wontu mataa,

hɛku taa ké alɔpiya mpa pa makɪ akilimisi tɔ.

²⁷ Ɔ sa Ɔsɔ ké tɔkotilenaa taa.

Ɔsɛyɛli lɔlɔɲ nyéma mɛ í sa Tacaa.

²⁸ Mə tɛnɔyɔ Pɛncamɛɛ kpekɔle nté mə nɔyɔ tɔ,

na pá kaasi Yuta na Sapulɔɲ na Nɛfɛtali pə awulumpiya.

²⁹ Mə Ɔsɔ caa ké si í wɛɛ tɔɲ.

Hai, Ɔsɔ, sɔɔsi tɔɲ ke mpi n lapa-tɔ tɔ.

^a **68:14** Loonja kanɛ ka nuu wɛ katɛ. Ɔlɛ lɛlaa huɔki si Ɔsɛyɛli nyéma ɪɛ, alukuku kɛɛ Ɔsɛyɛli na wɔla na liyitee nna a tɛɛ kɔkɔ ke mpɔ tɔ, a huɔlɔyi pa akaitɔ. Wɛnaw ɲku yoolaa kuuki tɔyooɔle taa tɔ. ^a **68:19** kɔcɔɔ: Lɛlaa ná huɔki si pə huwɛɛ nté si pa ha Ɔsɔ ké kɔcɔɔɲ. Loonja kanɛ ka huwɛɛ wɛ katɛ.

- ³⁰ Nyá taseele taa ké n wee,
na n tókí kawulaya ke Yosalem tɔɔ.
Awulaa ká kɔna-ŋ kucɔɔŋ.
³¹ Nyaaŋɩ Icipiti wei ɪ ké səsəncaaŋɩ tɛɛ wontuɣu tɔ.
ɪ we ké ɪsu latəcɛnaa kaləku na í ŋmakələyi yələa.
ɪ pasa ɪ tɪ na í haaki-ŋ liyitee nyəɣətu.
³² Səsaa ká luna Icipiti na pá kɔɔ.
Itiyopii nyéma ná kəŋ na pá tekəyi ɪsɔ ké niŋ.
³³ Ate kawulasɩ me í yoo ɪsɔ ké yontu.
ɪ sa Tacaa.
³⁴ ɪ yoo yontu ke wei ɪ we ɪsɔŋmuntɔ
tam tɔɔ nyəntɔ tɔɔ na í kəŋ tɔ.
ɪ yəɣətəɣəna nté na toŋ.
³⁵ ɪ nyɪ Tacaa toŋ.
ɪ səsɔɔntɔ we ɪsɛyeli tɔɔ ké,
na ɪ toŋ we ɪsɔtaa.
³⁶ Hai, ɪsɔ, pa nyaŋna-ŋ nyá təyaya taa ké.
ɪsɛyeli nyéma ɪsɔ haaki ɪ yələa ke toŋ na pəsuyɔ.
ɪsɔ kɛle teeli tɔ.

69

Səɔluyɔ ŋku ma sɔɔləna ɪsɔ taseele tɔ

¹ Tafiiti yontu nti tɔ we yonyoolaa nyuyɔ tɔ
yontunaa taa na pa yookina cəmuɣu*fa* tɔɣɔɔ. ^a

- ² Hai, ɪsɔ, waasɩ-m,
lɔm suna ma luyɔ tɛɛ ké.
³ Pə tisa-m katantamaya taa ké, pu səŋəyi.
Ma hota lɔm lumaŋ taa ké na pə hola tɛɛkəna-m.
⁴ Ma kiisaa na ma luyɔ tɛɛ wuli, na má ká.
Ma teka ma ɪsɔ na ma ɪsɛ caŋ a pəɣəlɔŋ taa.
⁵ Mpa pa taa kpaana-m mʊsʊŋ tɔ pa kəla
ma nyuyɔ taa nyɔɔsɩ ke payale.
Mpa pa caa sɩ má la yem tɔ pa ké toŋtʊnaa ké,
ma kolontunaa mpe pa fɛina tampana.
Mpi ma ta kpaɣa tɔ mpəyi pə weɛ sɩ má mənna.

⁶ Hai, ɪsɔ, n nyəma ma kumelento,
na ma kulapəle ɪsəyale fɛi-ŋ ŋmesaya.

⁷ Ma tɔm í taa kpa mpa pa tʊ-ŋ naani tɔɣɔ fɛɛle.
Hai, ɪsɛyeli nyéma ɪsɔ Tacaa,
ma tɔm í taa liyiti mpa pa pɛɛkəyi-ŋ tɔ.

⁸ Mpi tɔ, nyá tɔɔ ké pa tʊukɩ-m,
na fɛɛle we ma ɪsɛntaa.

⁹ Ma pəsɔ ɪsu mʊʊlɔ ke ma newaa,
yaa kpaitɔ ke ma təyaya nyéma.

¹⁰ Mpi tɔ, ma ɪsələ sɛɛna nyá təyaya

^a 69:1 cəmuɣu: Lɛlaa huukɩ sɩ pa yoonaa yontu luyɔ ŋku pa yaa sɩ hetuyɔ tɔ.

təmlɛ kɛ ɪsu yem na kpɛtɛ.

Na nyá kʊtʊyʊ pəsi ma nyənku.

¹¹ Ma ɪsəlm lukiyi yem kɛ na má həkəyi nəɔ, paa na mpʊ kʊtʊyʊ kɛ pə kəŋna-m.

¹² Paa ma suu ləyaya wontu, ma pəsə wei pa tuliyi ntompee təɔ.

¹³ Ma təm kɛ pa yəɔtəyi kʊyɛɛŋ taa, na sʊlʊnyɔɔlaa náá yooki-təyi yontu.

¹⁴ Hai, Taa, nyaya ma tekiyi ma səlɛmʊyʊ taa, hʊlʊ-m suulu na ń mʊ.

Cə-m nyá kʊpantʊ tɔɔ, na ń ya ma nyʊyʊ.

Mpi tɔ, nyá nyʊyʊ yapʊ wɛ naani kɛ.

¹⁵ Kpɛɛ-m afəla taa, á taa tasa-m lipu.

Ya-m lʊm luman səsɔɔŋ na ma kolontunaa mpa paa caa-m tɔ pa niŋ taa.

¹⁶ Lʊm hola í taa tɛɛna-m, pácɔ lʊhəyaya í taa li-m.

Taa yele na pəlaav suli ma tɔɔ.

¹⁷ Taa, cə-m, mpi tɔ, nyá kʊpantʊ tɔɔwa səsəm kɛ.

Kɛɛsɪ nyá ɪɛ na ma tɔɔ kɛ nyá suulu səsɔ tɔɔ.

¹⁸ Taa kisi nyənʊyʊ na nyá təmlɛ tʊ má ma tɔɔ.

Hai, cə-m ləŋ, ma wɛ laŋwakəlle taa kɛ.

¹⁹ Kpətəna-m, waaɪ-m, ya-m ma kolontunaa tɔɔ.

²⁰ N nyəmá ma fɛɛɛ na ɪsəna pə pəsə-m tɔ.

N naaki ma kolontunaa tənaya.

²¹ Kʊtʊyʊ wakəla ma laŋlɛ kɛ na pá tʊ-m kʊtəŋ.

Ma tanja sɪ pá nyənɪ ma pətɔɔtələ

yaa pá puyusi-m ma ta na.

²² Pa sitiysi sətʊ kɛ ma təɔnaya taa.

Na pá haaki-m lʊm kʊnyənəm sɪ má nyɔɔ na ma lʊkəɬʊ sí.

²³ Pa acima na pa kətasi təɔnaya í pəsi-wɛyɛ katəka ŋka kaa kpa-wɛ tɔ.

²⁴ Pa ɪsɛntɔɔ í nyala təkpaɪ na pá taa tasa nav, pa saləməɣəna wahala kɛ tam.

²⁵ Mʊ-wɛ na nyá pááná səsɔɔna na a kəkɔ tala-wɛ.

²⁶ Pá kpiisi pa təcayalɛ.

Nəɔlʊ í taa wɛɛ pa tɛɛsɪ taa.

²⁷ Wei ɪ ŋkpaŋyʊ n həma təɔ mpe pa tʊ kʊnyən, na pá yəɔtəyi mpa lɔ nyá n ka tʊwa kʊnyən tɔ pa wahala təm.

²⁸ Lɛɛtɪ-wɛyɛ pa ɪsayatʊ,

taa hʊlɪ-wɛyɛ nyá suulu.

²⁹ Pá husɪ pa həla kɛ weesuyʊ takəlaya taa,

pá taa ŋmaa pa həla kɛ siyisilaa nyəna taa.

³⁰ Ma kɛ kʊnyəntʊ kɛ na má təkɪ wahala.

Hai, lɔ nyá yapʊ ká kenti ma tɔɔ.

³¹ Hai, lɔ, maa sa nyá hətɛ na yontu,

na má puyuli nyá səsəəntu ke ma samtu taa.

³² Tacaa pələ pə kəla-ŋ teu ke ma ha-ŋ nav,
yaa latəce alaafəya nyəŋ.

³³ Mpa pa pasəyi pa ti tɔ,
paa ná ma yapu na pa lanja hulumi.
Isə waasuyu pəkəlaa me,
mə weesuyu í tayali.

³⁴ Mpi tɔ, Tacaa nuki konyəntunaa nəəsɪ ké.
ɪ lakɪ awusa ke ɪ yəlaa kupama mpa pa we saləka taa tɔ.

³⁵ Isətaa na atə í samɪ-ɪ,
na tenkuna na pə taa nyəmnaa puyuli-ɪ.

³⁶ Tacaa ka waasɪ Siyən ɪcate,
na í tayanɪ Yuta acalɛɛ ke ŋmau,
ɪ yəlaa ká mu-ye na á pəsɪ pa nyəna.

³⁷ A ka pəsɪ ɪ təmlɛ nyéma piya kpancoou,
na mpa pa sɔla ɪ hətɛ tɔ pa caya a taa.

70

Tacaa kəə ləŋ

(Yontu 40:14-18)

¹ Tafiti yontu nti tɔ we yonyoolaa
nyuyɔ tu yontunaa taa na pá tɔəsəyənə Isə tɔɔ tɔyɔlɔ.

² Hai, Isə, kəə na ń hetɪ-m.
Tacaa kəə ləŋ na ń waasɪ-m.

³ Mpa pa caa ma sɛm tɔ fɛɛɛ í pu-we na pá liyiti-we.
Mpa ɪnɪ pa lanjɛ hɛɛna ma konyən tɔ
pá ka nyɔɔŋ na pá mənna waali.

⁴ Mpa pa lakaya-m anyan̄ka tɔ
fɛɛɛ í pu-we na pá se.

⁵ Mpa pɛɛ pa pəkəyi Isə nyá tɔ,
pá cayana-we na pa lanja hulumi.
Na mpa pɛɛ pa sɔla nyá nyuyɔ yapu tɔ,
pa yɔyɔtəyi tam sɪ Tacaa keɛ səsɔ.

⁶ Ma ké konyəntu ké na má we atɛ.
Hai, ma Isə, kəə ma waasuyu ke ləŋ.
Nyayalɛ ma waasulɔ na ma hetulɔ.
Tacaa taa leeli.

71

Tacaa, taa lɔ-m, nəənəə ma kpatəlaa ké

¹ Tacaa, nyaya ma tuyi kpuluyɔ,
taa yeɛ na ma lanjɛ wakəli.

² Waasɪ-m na ń ya-m nyá siyisuyɔ tɔɔ,
ke nyá ŋkpanuyɔ na ma tɔɔ na ń sənə-m.

³ Nyayalɛ ma kukpamuyɔ ŋku ma cəsəyənə
na ma tuyi kpuluyɔ ke tam tɔ.
Nyayalɛ ma kukpamuyɔ, na ma kolun̄ja ɪcate.

⁴ Ma Isə fiti-m isayau nin̄ taa,

fiti-m wei u tənəyi tampana
na í ké nyəmən tɔ tɔ ɪ nɪŋ taa.

⁵ Tacaa Iso, nyaya ma teeləyi,
nyaya ma pɛta ma təyi hatoo ma pəcaatu.

⁶ Hatoo ma too lotu taa nyaya ma tekiyi,
nyá ləsəna-m ma too taa,
nyaya ma san tam.

⁷ Ma ké kəkəlo nyəm ke yəlaa payale ké.
Nyayale ma kpuluyɔ tətule ton nyəntɛ.

⁸ Nyá samtɔ yontu tike í wɛɛ ma nəɔ taa.
Pə wɛɛ sɪ ma yəɔtəyi nyá teeli təm ke paa ifemle nte.

⁹ Taa lə-m, nəonəo ma kpatəlaa ké.
Waatu wei ma toma pasəyi tɔ taa lə-m.

¹⁰ Ma kolontunaa yəɔtəyi ma təm ké.
Mpa pa cənəyi ma weesuyɔ tɔ pa lakɪ təmayə saawala sɪ:

¹¹ Iso lə-ŋ ké, tə tənɪ-ŋ na tə kpa-ŋ.
Ma fɛɪna nəɔlɔ sɪ í lɛɛkɪ-m pa nɪŋ taa.

¹² Hai, Iso, taa hatələna-m.
Ma Iso kəo ləŋ na ń waasi-m.

¹³ Pa tənə mpa pa suuki-m təm tɔ,
pə liyiti-wɛ na pá saali yem,
na fɛɛle təɔ mpa pa caa ma lepu tɔ.

¹⁴ Ile maa teeləyi tam,
na má sanɪ-ŋ na má leləyi.

¹⁵ Na ma nəɔ yəɔtəyi nyá siyisuyɔ
na nyá nyuyɔ yapɔ təm ke paa kuyaku ŋku.

Mpi tɔ, ma ta nyɪ pə tənasi.

¹⁶ Maa yəɔtɪ nyá təma səsəna təm Tacaa Iso,
na má təasi nyá siyisuyɔ tike təm.

¹⁷ Hai, Iso, hatoo ma pəcaatu ke n seyesa-m,
haləna sanja nyá teu təm ke ma kpaaləyi.

¹⁸ Paa ma kpatəlaa təkunɔkɔku,
ma Iso taa lə-m.
Ile maa kpaali kɔfalan yəlaa ke nyá təm
na má heeli cele piya ke nyá ton təm.

¹⁹ Hai, Iso, nyá siyisuyɔ fɛi tənaya.
Pəcɔ n lapa kəkəlo nyəmnəa,
nəɔlɔ ta nəɔsəna-ŋ.

²⁰ N yelaa na té ná wahalanəa na
lanwakəlle ke katatəlaya,
n ká yele na má wɛɛna weesuyɔ,
na ń ləsi-m puyɔ səsəo taa.

²¹ Tayani ma nyuyɔ ke kusuyɔ,
hɛɛsɪ ma lanle.

²² Ile Iso maa sa-ŋ na cəmuyɔ
na má yoo nyá teu təm ke yontu.
Na má tala lseyeli Nanɪ tɔ nyá na sanɔku.

²³ Maa tala-ŋ na yontu,
na má wiliti-ŋ na ma nəɔ

sı n yapa ma nyuyv.

²⁴Ma nəɣə ka yəɣətəyi paa kuyaku
 ɲkuyu nyá siyisuyu təm.
 Mpa pa pɛɛkəyi ma lepu tə fɛɛɛ
 pu-wɛyɛ na pə liyiti-wɛ.

72

Wulav tɔɔ sələmuyv

¹Salvməŋ kuŋmaŋmaatv.

Hai, Iso, ha wulav ke nyá huule,
 na ń ha wulav pəyalv ke nyá tampana tənuyv ləmayasələ.

²Ulena í tənəyi tampana na kusiyisim
 na í huukəna nyá yəlaa konyəntunaa.

³Pəŋ na pulasi í kəna yəlaa ke heesuyv
 na tampana tənuyv.

⁴Wulav í ha tampana ke yəlaa konyəntunaa
 na í waasi wahala nyéma,
 na í wakəli pa ɲmakəllaa.

⁵Ue paa nyanəna-ɲ, haləna kuyanəku
 ilim ká yele nyayav na isətv náá yele nav tə.

⁶Wulav ɪnɪ ɪ ká wɛɛ ké ɪsu tɛv ɲku ku nukuyv
 taale nte tə nyutv pa halaa tə.
 Yaa ɪsu tɛv səsəɔv nukuyv haləm tə.

⁷Pu cayana siyisilaa ke kuyaku ɲku.
 Na pá wɛɛ heesuyv səsəŋku taa,
 haləna kuyanəku isətv ka su tənaya tə.

⁸I ká təɣə kawulaya ke pə kpəyav
 tənku na pə suna ləlv tə,
 na pə kpəya pəɣə səsaya haləna antulinya tənaya tə.

⁹I kolontunaa ká həntɪ-ɪ atɛ
 na ɪ patanaa mpe pá niisi musuyv.

¹⁰Taasisi tɛtv na tɛtv nti lvm cəɔnaa tə
 pə awulaa ka feli lampuunaa.
 Sepa na Sapa pə nyéma náá lapɪ-ɪ kucəŋ.

¹¹Awulaa tənə ká həntɪ-ɪ atɛ,
 na piitimnaa tənə náá lakɪ-ɪ təmlɛ.

¹²Ulena ɪnɪ ɪ waasi konyəntv wei ɪ wiikina-ɪ tə
 na wahala təɣəlv wei ɪ fɛina sənlv tə.

¹³Wulav ká wɛɛna ɪcam na konyəntəɣəlv
 na mpa pa pasəyi pa tɪ tə pa pətəɔtələ,
 na í yá pa weesɪŋ.

¹⁴Wulav ká ya pa weesɪŋ ke ɲmakəlvuyv na musvɪŋ nɪŋ taa.
 Mpi tə, pa ké-ɪ pulv səsəɔm ké.

¹⁵Paa wɛɛna weesuyv na pá ha-ɪ Sepa nyéma wola.
 Paa sələməyi Iso ké ɪ tɔɔ ké tam ké,
 na pá kooliyi-ɪ kupantv ke paa kuyaku ɲku.

16 Təḡənaɣa haləm ka waasɪ tɛtʊ taa
 na pə kpeɲna pulasɪ nyɔɔŋ taa.
 Na ka pee ciyitiyi ɪsu Lipaŋ tɪŋ sɔsɔɔŋ,
 na yɛlaa huki acaɭɛ taa ɪsu nyutʊ kɛ tawa taa.
 17 Wulav hətɛ ká wɛɛ tam tɔɔ ké,
 haləna kɔyaŋku ilim ka su tənaya tɔ.
 Na pá kooliɣi tənaya kɔpantʊ na pá yaakəna ɪ hətɛ,
 na piitimnaa yaaki-ɪ lelenɪ nɪlv.

18 Tacaa ɪsɔ, wei nyá n ké ɪsɛyɛli nyéma ɪsɔ tɔɣɔɭɛ teeli tʊ,
 nyá tike n lakəna kəkɔɭɔ nyəmnaa.

19 Nyá hətɛ sɔsɔɔɭɛ nté teeli nyəntɛ kɛ tam tɔɔ.
 Nyá teu í waasɪ tɛtʊ tənə taa.
 ɪsɔ í kəna mpʊ, ɪsɔ í kəna mpʊ.

20 Seseɛ pəyalʊ Tafiti səlɛmɔyʊ tənaya ntɔ.

TAKɛLAYA TOOSO NYɛŋKA

73

(Yontu 73–89)

Asayaa teu

1 Asafi yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
 nyʊyʊ tʊ yontunaa taa tɔɣɔɭɔ.

ɪsɔ tewa ɪsɛyɛli nyéma mpa pa lotu taa tewa tɔɣɔ.

2 Paa na mpʊ pəcɔɣɔ pə kaasaa sɪ pá co-m yaa pá tuu-m.

3 Mpi tɔ, ma naaki asayaa hɛɛsəɣɪ, ɪlɛna
 má lakɪ-wɛyɛ ɪsɛsɛɛmlɛ.

4 Mpi tɔ, paa naaki wahala nəɣɔɭɔ haləna pa sɛm,
 na pá nukɪ pa nantʊ taa alaafəya.

5 Paa naaki wahalanaa mpa lɛlaa naaki tɔ,
 pəyele pu makəna-wɛ ɪsu yɛlaa lɛlaa.

6 Kalampaani wɛnna ɪsu pa lulʊyʊ,
 na mʊsʊŋ náá wɛɛ ɪsu pa kacəka wontuyʊ.

7 Pa cayana pa tɪ na pá toosiɣi yɛlaa kɛ ɪɛ,
 na pa ləmayasɛɛ naaki kpakpaa.

8 ɪsəɣatʊ tɔm kɛ pa yɔɣɔtəɣɪ,
 na pá wonɣiɣi lɛlaa,
 na pá hɔŋ pa tɪ na pá kɛɛkɪ tampana.

9 Pa kooki ké na pə takɪ ɪsɔtɔnʊyʊ,
 na pá wakələɣɪ tɛtʊ na pa nsəmɪɛ.

10 Pə tɔɔ ké pa tənə pa kɛɛsəna pa tɔɔ,
 na pá nyɔɔkɪ pa kɔyɔɣɔtʊtʊ kɛ lʊm tɛɭɛ.

11 Na pá tɔŋ sɪ ɪsənaya ɪsɔ ká cɛkəna-tɪ.
 ɪsənaya ɪsɔtaa ɪsɔ ká cɛkəna-tɪ?

12 Mʊyʊ asayaa wɛɛ,
 pə cayana-wɛyɛ tam ké,
 na pá kaaki pa wɛnav.

13 Mpʊ tɔ, yem tɔɔ kɛɭɛ ma tayana ma lotu taa,

na má san ma nin ke ɛsayatɔ lapu tɔm taa.

¹⁴ Paa kuyaku ŋkuyu pa makɪ-m,
na pá tɔyɔ-m wahala ke paa tanan ŋku.

¹⁵ Ye maa tɔma sɪ ma yɔyɔtɪ ɪsu mpe,
halɪ maa luwa nyá piya piitim waali.

¹⁶ Ma mayasaa sɪ má huɔ pə tɔɔ na má cekəna.
Ama pə tənaya mpɔ pə kəla kate.

¹⁷ Halɪ kuyaku ŋku ma suɔ ɪsɔ tɔyaya taa
tɔyɔ ma cekəna mpi pə tanja asayaa tɔ.

¹⁸ Mpaan wei ɪ taa pu tuu-we tɔyɔ n suku-we
sɪ pá hoti timpi pu wakəli-we tɔ.

¹⁹ ɪlena pá wakəli-weye tɔm kulɔm tɔɔ,
na pá kpiisi-we na pa tɔm tɛsəna sɔyɔntɔ.

²⁰ Tacaa, ye n kɔla pa tɔɔ ɪle pa mukɪ
ɪsu yulɔ fenuyu na ɪ toosee saali yem tɔ.

²¹ Waatu wei ma taa ka we nyan
na ma lanle wakəli sɔsɔm tɔ.

²² Maa ké kumelen ké, ma taa cekəna pulɔpu.
Maa we teitei ké ɪsu kpəntɛ ke nyá ɪsentaa.

²³ Paa na mpɔ ma na-ŋ ké tam ké,
n kpa-m nyá nin ntɔyɔn taa.

²⁴ Nyá layatu tasuyɔ ke n ka tiikina-m.
Pə waali n ka mu-m nyá teeli taa.

²⁵ Aweye ma wɛna ɪsɔtaa, ye pə taya nyá?
Nyá lakəna na má nukɪ lelen ke atɛ.

²⁶ Paa ma nantɔ yaa ma nyamle kpisaa.
ɪsɔ kele ma nyəm na ma kpulɔyɔ tɔtule ke tam tɔɔ.

²⁷ Pa tənə mpa pa hatələnə-ŋ tɔ pa leki ké,
na ń wakəlɔyɪ pa tənə mpa paa nukəna-ŋ tɔ.

²⁸ Ye ma, ɪsɔ kpətənau wɛnna-m teu.
Tacaa ɪsɔ kin ke ma tɔyɪ kpulɔyɔ.
ɪlena má kɛsɪ ɪ tɔma tənə.

74

ɪsɔ yaav ke ɪsɔtəseele ncaale taa

¹ Asafɪ yontu nti tɔ we yonyoolaa
nyuyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

Hai, ɪsɔ, pepe tɔɔ ké n lɔkɪ-tuyɔ tam tɔɔ?
Na n muɔyɪ pááná na nyá yɔlaa ta?

² Tɔɔsɪ nyá yɔlaa mpa n hika too lɔntaa
na ń ya-we sɪ pá pəsɪ nyá kpəntɛ tɔ pa tɔɔ.
Tɔɔsɪ Siyɔn puyɔ ŋku ku tɔɔ n lapa nyá tɛ tɔ ku tɔm.

³ Kɔɔ na ń ná lona anɪ,
pə wakəlɔyɪ-yeɛ tam ké.
Kolontu wakəla nyá tɔyaya taa.

⁴ Nyá kolontunaa kiisiyina ntɛye timpi n sulaya-tɔ tɔ,

haləna pá tɔ pa kuyusum.

⁵ Pá na pa lawa ké na pa lon
isɩ taasi setəlaa ké hətuyɔ taa.

⁶ Na pá faki leesəŋ na pá yəkəyi leləŋ.

⁷ Pa tɔ kəkə ké nyá təsele
na pá yəki na pá wakəli timpi nyá hətə wɛɛ tɔ.

⁸ Nti pa makɩ pa lanja taa tɔyolɛ sɩ,
pá wakəli-tuyɔ tɔm kulum tɔɔ.

Paa wə kəkə ké lona nna a taa
Isɔ na yəlaa pa suliyi tɔ.

⁹ Tu tasəyi nav ké mpi pə hɔləyi sɩ Isɔ wɛɛ tɔ.

Isɔ kuyɔyɔtutɔ teləsəlaa ná fɛi tɔtɔ.

Ta taa nəyɔlɔ ta nyɩ isəna pu taanɩ tɔ.

¹⁰ Hai, Isɔ Tacaa,

pəlee ké kolontunaa ká heesi nyá hətə kutuyɔ?

Pəlee ké paa heesi-tɛyɛ footuyɔ?

¹¹ Pepe tɔɔ ké n suma,

na nn san nyá nin ntəyɔŋ kusuyɔ sɩ n ma?

¹² Hai, Isɔ, nyayalɛ ma wulav ké too ləŋtaa,

nyá waasəyənə tɛtɔ taa.

¹³ Nyá ton ké n fayana tenku

na n yəki lum tɛɛ tumaa səsaa nyɔŋ.

¹⁴ N yəka tum səsə Lefiyatan nyuyɔ na n peti-ɩ

wɔlaya tɛtɔ taa yəlaa sɩ pá tɔyɔ.

¹⁵ Nyá hulina lum seelaa na n hee ləŋ

na n yele na pusi nsi sɩ nyɔɔki tɔ sɩ lum nyɔɔ.

¹⁶ Nyayalɛ ilim taa na ahoo pə tɔ.

Nyá lapəna ilim na isɔtɔ.

¹⁷ Nyá suna tɛtɔ toosi tənə

na n lá watɔ waatɔ na yoluma.

¹⁸ Tacaa tɔɔsɩ sɩ kolontu kuləyi nyá tɔɔ,

yəlaa kumələmən inɩ ɩ wonjəyi-ŋ.

¹⁹ Taa peti nyá yəlaa kupama weesiŋ ké taalɛ wontu.

Taa sɔɔ nyá konyəntunaa tɔɔ ké tam tɔɔ.

²⁰ Tɔɔsɩ nyá nəyɔ pɛeluyɔ tɔɔ.

Mpi tɔ, mɔsɔŋ nyəmnaa suna ɩcatɛ səkpɛtəŋ taa.

²¹ Taa yele na mpa pa isɛ pa təkɩ tɔ pá tɛɛna lanwakəlle.

Ama konyəntunaa na wahala nyéma í sanɩ-ŋ.

²² Hai, Isɔ, tɔɔsɩ na n paasənə kutuyɔ ŋku

kumələmən inɩ ɩ tɔvki-ŋ paa kuyaku ŋku tɔ.

²³ Taa sɔɔ nyá kolontunaa wula tɔɔ,

na kakiisasɩ nsi pa kiisiyina-ŋ tam tɔ sɩ tɔɔ.

75

Tacaa kɛɛ hvvlɔ

¹ Asafi yontu nti ɩ yoowa sɩ: Taa ku
na tə wɛ yonyoolaa nyuyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Hai, Isɔ tə sama-ŋ.

Tacaa Iso tə sama-η.
Tu yəyətɪ nyá təm na
tə kpaali nyá teu səsəəm.

³ Tacaa si: Maa su waatu nəyɔlv,
na má huuna siyisuyu.

⁴ Tetu na tə taa nyəm tənə ká sele.
Ama má sukəna-təyɪ tə kila tə.

⁵ Na má heeli mpa pa saŋ pa ti tə si: ɪ yele mpu,
na asayaa si: ɪ taa hə mə ti.

⁶ ɪ taa hə mə ti,
í taa yəyətɪ kalampaani təm.

⁷ Səsəəntu u kəŋna ilim təhule yaa pə tətule,
yaa wulaya tetu taa.

⁸ Ama Iso nyəmna,
í nəkaa ɪ kpaasi ləlv na í tisi ləlv.

⁹ Tacaa təkə kəpu na í suna ɪ pááná sulum,
ɪ ká cɛ-wəyɪ atɛ asayaa tənə,
na paa nyə pə tənə na pá kpeŋna tayatu.

¹⁰ Ma kaa yele Yakəpu Iso Təm yəyətuyɔ,
na pə yontu yoo.

¹¹ Maa yəki asayaa toŋ tənə.
Ama tampana tənlaa toŋ ka pukəna.

76

Iso wakələyɪ yoo ke Siyən taa

¹ Asafi yontu nti pa yookina cəmyɔ
na té wɛ yonyoolaa nyuyɔ tu yontunaa taa təyɔlv.

² Iso hula ɪ təyɪ Yuta,
ɪ hətɛ yaa lɛyɛli taa.

³ ɪ cokəle wɛ Salɛm ké,
na ɪ təcayalɛ kɛ Siyən taa.

⁴ Tənaya ɪ pɛla yoo wontu:
Isu nyəmá na kpaləŋ na layalɛ na wontu lenti.

⁵ Hai, Iso, səsəəntu nté yaa?
N kəla tam tə pəŋ tənə.

⁶ Yoolaa taa yoolaa mpe pə caama-wɛyɛ,
pa toowa tom kantəkaya nyəm,
pa ta pəsi na pá yoo na pá fiti.

⁷ Yakəpu Iso, waatu wei n nyaasa-wɛ tə,
pə yeyeta pa kpayanəŋ na ɪ cayalaa ké.

⁸ Hai, n ké səsə ké,
n mɔyɪ pááná na awe kpətəna-η?

⁹ Hatoo isətaa ké n yəyətə nyá huule təm,
na səyəntu kpa tetu na té caya təpamm.

¹⁰ Waatu inəyɪ n kulaa si n huəkəna
na ń waasi atɛ kunyəntəyɔlaa.

¹¹ Ye nyá taa huuwa,
yulɔ tɔɣu-ŋ teeli ké,
paa ɪ wɛ pááná sɔsɔna taa.

¹² ɪ su mə ɪsɔ Tacaa kɛ nɔɔsi na í lá-sɪ.
Mpa pa cɔɔna ɪsɔ Sɔsɔ inɪ tɔ,
pá kɔna-ɪ kɔcɔɔŋ.

¹³ ɪsɔ lɛsɔɣɪ awulumpiya kalampaani ké
ɪlɛna pɛ tisi-wɛ tɛfɛ.
Atɛ awulaa seliyina-ɪ ké.

77

Ma sɛlɛmɔɣɪ ɪsɔ lɔŋtaa kɔpantu kɛ lɔŋwakɛllɛ kɔyɛɛŋ taa

¹ Yetutum sɪ Asafi yontu nti tɔ wɛ
yonyoolaa nyɔɣu tɔ yontunaa taa tɔɣɔɔ.

² Maa wiina ɪsɔ na má heeli-ɪ ma tɔm,
maa wiina-ɪ na í ké ŋkpaŋɔɣu na ma tɔɔ.

³ Ye ma lɔŋlɛ wakɔlaa,
ma pɛɛkɔɣɪ Tacaa ké,
na má tekɔɣɪ-ɪ nin kɛ ahoo, hɛɛsɔɣu fɛɪ,
ma lɔɣu fɛɪ sɪ pá puɣusi-m.

⁴ Ye ma tɔɔsa ɪsɔ tɔɔ ma nəɣsɔɣɪ ké,
ye ma kpaya lɛmayasɛɛ ɪlɛ ma apalɔtɔ yɔɔɪ.

⁵ Tacaa, nn tisiɣɪ sɪ má kpɛtɪ ɪsɛɛ,
na pɛ cɔɔsɔɣɪ-m, ma nəɣɔ taa fɛɪ kete.

⁶ Ye ma huɔ pusi kancaalaya nyɛnsɪ
na kɔyɛɛŋ wei ɪ tɛɛwa tɔ ɪ tɔm,

⁷ ma tɔɔsɔɣɪ ma yontunaa tɔm kɛ ahoo ké,
na ma mayasɔɣɪ hatoo ma taa
na má pɛɛkɔɣɪ ma hɔwɛɛ taa.

⁸ Tacaa n ká lɔ-tɔɣu tam tɔɔ?

Nyá paa kaa wɛɛna-tɔ?

⁹ N yɛla-tɔɣu kɔpantu lapu kɛ tam tɔɔ?

N kaa tasa-tɔɣu natɛɔɣɪ heelɔɣu kɛ paa wulee?

¹⁰ ɪsɔ tá sɔɔ tá pɛtɔtɛɛ tɔɔ,
pɛyɛɛ ɪ ta mu pááná na í yɛɛ ɪ suulu hɔɔɣu.

¹¹ Ma yɔɣɔta ma taa sɪ mpi pɛ tɔɣu-m wahala tɔɣɔɛ sɪ,
ɪsɔtaa ɪsɔ Sɔsɔ u tasɔɣɪ-tɔɣu paasɛnaɔ.

¹² Ma tɔɔsa Tacaa tɛma tɔɔ.

Mpi tɔ, ma ta sɔɔ nyá lɔŋtaa kɔpantu sɔsɔɔntu tɔɔ.

¹³ Maa yɔɣɔtɪ nyá kɔlapɔtɔ tɛna tɔm,
na má kɛɛsɪ nyá tɛma sɔsɔna tɔm.

¹⁴ Hai, ɪsɔ nyá mpaau wɛɛ ké tɛnaŋŋ.
Tɔɣu kɔlalaau ŋku ku haŋna-ŋ sɔsɔɔntu?

¹⁵ Nyayalɛ ɪsɔ wei ɪ lakɪ piti tɛma tɔ,
n hɔla nyá tɔŋ kɛ yɛlaa taa.

¹⁶ Nyá tɔŋ kɛ n yapɛna nyá yɛlaa
Yakɔpu na Yosɛɛfu pa hɔɔɣu nyɛma.

¹⁷ Hai, ɪsɔ, lum na-ŋ na sɔɣɔntu kpa-wɪ,

na pá sele na pá kpena hatoo pə tapuɣu tɛɛ.

¹⁸ Ntɛna tɛv kpe ɪsu lɔŋ lɔm na ku holiyi.

N tɔɔki nyá nyámá kɛ paa timpi.

¹⁹ Tɛv nyəɣəsɔɣu nyaləmɛ naaki antulinya kɛ hola anɪ a taa,
na sɔɣɔntu pu tɛv na tɛ seliyi.

²⁰ Tenku lɔm hɛku taa kɛ n hɛɛ nyá tɔɣi mpaav,
nɔɣɔlɔ u nyən ku lonte.

²¹ Moisi na Alɔŋ kɛ n kpawɔ ɪsu tiikilaa
na pá paasəɣəna nyá yɔlaa.

78

Iseyeli nyáma tɔm fɛi sɔɔv

¹ Asafi yontu nti pa yookaya na tɛ wɛ
yonyoolaa nyuɣu tɔ yontunaa taa tɔɣɔlɔ.

Ma yɔlaa í nu ma kɔsɛɣəsɔv,
í tɔ ŋkpanɔŋ na í nu ma kɔyɔɣɔtɔv.

² Iso kɛ maa sɛɛ-mɛ,
na má kɛsəna-mɛɣɛ lɔŋ taa tɔm.

³ Nti tá caanaa kɛsa-tɔ
na tɛ nu na tɛ nyi-ti tɔ.

⁴ Pə fɛi sɪ tɛ ŋmɛsɪ-tɔɣi tá piya.
Tu kɛsɪ tá piya piya kɛ Tacaa samtv tɔm.
Na ɪ toma na piti tɔma wena ɪ lapa tɔ pə tɔm.

⁵ Iso tɔwa kɔtɔtɔv na í su kiiu
kɛ ɪ yɔlaa kɛ Iseyeli taa.

Na kiin inɪ í huli tá cɔsɔnaa sɪ
pɛlɛ pá sɛɣɛsɪ-tɔɣi pa piya.

⁶ Ulena pɛlɛ pa piya nyi-ti,
na sɔlɛ sɪ tɔɔwa ɪlɛ sɪ sɛɣɛsɪ-tɔɣi sɪ piya.

⁷ Ulena pá tɔ Iso kɛ naani pa taa sɔɔ ɪ tɔma tɔɔ,
na pá tɔki ɪ kɔsɔsɔv.

⁸ Uɛ pa kaa tɔŋ pa caanaa ikpatɛ.
Pɛlɛ paa kɛ kaanɔtɔnaa na tɔɔ kɔllaa piitim kɛ.

Pa fɛi naani, pɛcɔ paa tɔŋɔɣi Iso
kɛ teu kɛ pa lɔmayasɛɛ taa.

⁹ Ifəlayim lɔlɔɣu nyáma mpa pa kɛ tɔtɔlaa tɔ,
pa sewa yooɔ kɛ ku wule.

¹⁰ Pa tá tɔki pá na Iso pa nɔɣɔ pɛlɔɣu.
Pa kisa ɪ kiin taa tɔntɛ.

¹¹ Pa sɔɔwa Iso kookalənaa na ɪ tɔma sɔsɔna wena
ɪ ka yɛlaa na pá ná tɔ.

¹² Iso ka lapa kɔkɔlɔ nyəmnɔa kɛ Icipiti
hɔɣɔlɔɣu ŋku pa yaa sɪ Sowən tɔ
ku taa kɛ pa cɔsɔnaa ɪsɛntaa kɛ.

¹³ Iso faya lɔm na pá yele-wɛɣɛ mpaav na pá tɛɛ
na í kaa-wɔɣi huɣule ɪsu kolunɔ.

¹⁴ Isoŋmɔntɔɣu hɔlayana-wɛɣɛ mpaav kɛ ilim taa,
ɪlena ku mɔɣi kɔkɔ kɛ paa ahoo nna.

- 15 Iso faya kukpamuyv ke wulaya tetv taa
na í yele na pá nyɔɔ tetv tɛɛ lvm.
- 16 Iso lapa na lvm seelaa luna kukpamuyv taa
na pá kpe isu pusi.
- 17 Ama tá caanaa tɔŋa isɔtaa Iso sɔsɔ ke pɛntɛnav
na pá kulɛyi Iso tɔɔ ké wulaya tetv taa tɛna.
- 18 Tá caanaa mayasa Iso ké pa taa sɪ pa naa ɪ waali,
ke timpi pa sɛlɛma-ɪ tɔɔŋaya isu pa sɔɔlaa tɔ.
- 19 Halɛna pá tɔv Iso sɪ: Nn pɛsɛyi na ń calɪ-tɔyɔ
tɔɔŋaya ke wulaya tetv taa.
- 20 Tampɛna n mapɛ kukpamuyv na lvm kpe,
na pá hɛɛ lɔɔŋ yaa.
Iɛ n pɛsɛyi na ń ha nyá yɛlaa ke tɔɔŋaya na nantv na?
- 21 Mpuyv Tacaa n nuwa na pááná kpa-ŋ
na nyá taa haŋna Iseyeli nyéma isu kɔkɔ,
22 ke timpi pa ta tɛ-ŋ na pa taa tɔ.
Pa ta la naani ké nyá waasuyv tɔm.
- 23 Mpuyv n yɔɔɔtɛna isɔŋmuntv
na ń tɔli isɔtɔnuyv taa nɔnɔɔsi.
- 24 Na ń yele na Manna*fa* hoti pa tɔɔ isu tɛv sɪ pa tɔɔ.
Isɔtaa tɔɔŋaya ke n ha nyá yɛlaa ke mpv. ^a
- 25 Isɔtaa tillaa tɔɔŋaya ke n ha-wɛ,
na pá tɔɔ na pá haya.
- 26 Mpuyv Iso n yelaa na ilim tɛlulɛ heelim má,
na ń kɔna ilim mpɛtɛŋ tɔɔ nyɛm na nyá tɔŋ.
- 27 Na ń lá na nantv tii pa tɔɔ isu mɔsvuyv.
Sumasi tuutuuma ke n kɔna-wɛ
isu tenkuna nɔɔsi kanyɛŋa.
- 28 N lapaya na sɪ hoti tá caanaa tɛsikile
na sɪ cɔɔna pa tɛcayalɛ.
- 29 Tacaa ha-wɛyɛ mpi pa nyulaya tɔ.
Iɛna pá tɔɔ na pá haya katatɛlaya.
- 30 Tá caanaa tɔɔŋaya ka wɛ pa nɔɔsi taa ké,
pa lulun ta tu sɛta,
- 31 mpuyv Iso táa huuna-wɛ na í kv
Iseyeli ifepiya taa ifepiya.
- 32 Paa na mpv tɔ, pa ta tɔna nyá kɔkɔlɔ nyɛmnɛa
na pá tɔŋa isayatɔnaa ke lapv.
- 33 Mpuyv n kpiisa-wɛ na heelim,
na ń tisi wahala ké pa tɔɔ ke kpakpaa,
na ń sɪ pa weesɪŋ tɛnaya.
- 34 Waatv wei sɛm kɔŋ tá caanaa Iɛna pá keesɛna Iso nyá tɔɔ
na pá pɛɛkɛyi sɪ ń kenti pa tɔɔ.
- 35 Na pá tɔɔsi sɪ n ké pa kukpamuyv.
Isɔtaa Iso Sɔsɔ ké pa waasulv.
- 36 Ama pa ntompee ke pa puyusayana-ŋ
na pá looliyi-ŋ na pa nsɛma.

^a 78:24 Manna: Tɔɔŋaya ŋka Iso hawa Iseyeli nyéma ke wulaya tetv taa tɔ. Saa inɛyi pa luwa Icipiti yomle taa na pa puki Kanaaŋ nyɛntv taa.

na pá kuli nyá tɔɔ,

pa ta tɔki nyá kusəsutu.

⁵⁷ Pa hatələna Tacaa nyá na

pá pəsi tetelataa isu pa caanaa.

Pa yɔɔləyi apalutu ké isu

tɔɔv ŋku ku hika fitaa tɔ.

⁵⁸ Tá caanaa kusa Iso nyá nyá pááná na pa tɛfɛnlenaa

na pá kusi nyá isesemle na pa tuŋ.

⁵⁹ Iso n nu mpv ɛlena pé kusi nyá pááná

na n kpiisi lseyeli nyéma na toŋ.

⁶⁰ Na n lo nyá tɔyaya ŋka ka taa

n ka we nyá yɔlaa heku ke Silo tɔ.

⁶¹ Na n yele na kolontunaa lɛɛki nyá atakaa

wei i hɔləyi nyá toŋ na nyá teeli tɔ.

⁶² ɛlena n mu pááná na nyá yɔlaa,

na n yele na pá ku-we.

⁶³ Yoou kuwa ta caanaa ifepiya,

pa pɛlaa ta hiki mpa paa saa tɔ.

⁶⁴ Pa kuwa pa kɔtɔlaa ke yoou taa,

pa leelaa ta wii-we.

⁶⁵ Mpyv Tacaa n kulaa isu tomtoolu,

yaa sulvm cekv yoolaa taa yoolu isentɔɔ tɔ.

⁶⁶ Na n ku nyá kolontunaa na pá tɔŋa sewa,

na n tu-weye fɛele ke tam tɔɔ.

⁶⁷ Paa na mpv n lɔwa Yosɛfu tɔyaya,

n ta ləsi Ifəlayim kpekəle nyéma mpe.

⁶⁸ Ama Yuta kpekəle na Siyɔŋ

pyv ke n sɔlaa na n ləsi.

⁶⁹ Na n ŋma nyá tɛsele na tɛ kuli sɔsɔm

na tɛ we toŋ isu tetv nti n su tam tɔɔ tɔ.

⁷⁰ Na n ləsi nyá tɛmlɛ tu Tafiiti.

Ntiyile taa ké n polaa na n kpayə-i.

⁷¹ Kaləku waali ké n kpayə-i.

Si i pəsi i yɔlaa lseyeli nyéma

mpa n sɔlaa teu tɔ pa tiikulu.

⁷² Tafiiti ná tiika-weye

na lotu kulvmtv na ləmayasɛɛ.

79

Tacaa, tɔ hotaa ké, kɔɔ tá waasvuv

¹ Asafi yontu nti tɛ we yonyoolaa
nyvuv tu yontunaa taa tɔyɔlɔ.

Hai, Iso, kpai nyéma wata nyá tɛ,

na pá wakələyi nyá tɛsele nanŋ nyəntɛ.

Pa pəsə Yosalem ke ncaale kanmaaya.

² Pa ku nyá tɛmlɛ nyéma na pá peti

kpeliŋ na taale wontu.

³ Na nyá yɛlaa kɔpama calɛm kpɛ na pɛ cɔɔna Yosalem ɛcate,
nɔɔɔɔ ta kɔɔ si i pi-we.

⁴ Tɛ pɛsa mpusi pɔɔɔɔ tɛ cɔɔ nyɛma kɛ,
na mpa pa cɔɔna-tu tɛ pa wonɔɔi-tu
na pɛ tuliɔi-tuɔ ntompee.

⁵ Hai, Tacaa, pɛlee kɛ nyá tɛ́ ká hɛɛsi-tuɔ kpanau
na nyá pɛ́nɛ́ yele-tuɔ nyayau ɛsu kɔkɔ?

⁶ Piitimnaa na kawulasɛ nsi si ta nyi-ɛ
na su sɛɛki-ɛ tɛ, nsɛɔi pu wɛɛ si n mɔna pɛ́nɛ́.

⁷ Mpi tɛ, pa kuu Isɛɔɛli nyɛma wontu,
na pɛ wakɛli pa tɛcayale.

⁸ Taa tɔɔsi tɛ ɛsayatu kɔpantu tɔɔ.
Ama nyɛni tɛ pɛ́ɔɔtɛ na n kɔɔ tɛ kin kɛ lɔɛ.
Mpi tɛ, tɛ wɛ wahala taa kɛ.

⁹ Hai, waasi-tu, tɛ nyuɔu Yatu Iso,
na pɛ tu nyá hɛtɛ kɛ teeli.
Ya-tu na n kpiisi tɛ ɛsayatu kɛ nyá hɛtɛ tɔɔ.

¹⁰ Pepe tɔɔ kɛ piitimnaa ká pɔɔsɛɔi si:
Lɛɔ pa Iso ɛni i mɛlɛnaa?
Pɛ wɛɛ kɛ si n lɛɛti-wɛɔɔ
nyá tɛmlɛ nyɛma sɛm kɛ tɛ ɛɛntaa na pɛ ná.

¹¹ Ke ɛkpanɛ na n nu salɛkatɔnaa wula,
na n yá mpa pa kɔɔu pɛɛ pa tuwa tɛ na nyá ton sɔsɔɔɛ.

¹² Tacaa, fɛli tɛ cɔɔ nyɛma kɛ kutuɔu ɛku
pa tuɔ-ɛ tɔɔ tɛm naatosompɔɔɔɔɔɔ.

¹³ Ama tɛ kɛ nyá yɛlaa kɛ.
Tayale kalɛku na nyayale tiikilu.
Tu sɛɛki-ɛ tam tɔɔ kɛ na tɛ sanɛ-ɛ.

80

Isɛɔɛli tiikilu nyá, nu

¹ Asafi yontu kutɔɔsɔtu nti pa yookina sanɛku
na tɛ wɛ yonyoolaa nyuɔu tu yontunaa taa tɔɔɔɔ.

² Hai, Isɛɔɛli nyɛma tiikilu, ke ɛkpanɛ.
Nyá tiikiyina nyá yɛlaa ɛsu kalɛku.
Isɔtaa tanɔɔ tɔɔ kɛ nyá tɛcayale wɛɛ, hɔli nyá ti.

³ Hɔli nyá ton na n kɔɔ n waasi-tuɔ
Ifɛlayim na Pɛncamɛɛ na Manasee pa ɛɛntaa.

⁴ Hai, Iso kusɛ-tu na n kɛɛsi nyá ɛɛ
na tɛ tɔɔ na pɛ ya-tu.

⁵ Hai, Isɛɔɛli Iso Tacaa,
pɛlee kɛ nyá tɛ́ ká yele kpanau kɛ nyá yɛlaa sɛlɛmɛɛ?

⁶ Nɔɔsɛɛ kɛ n calɛɔi nyá yɛlaa
na ɛsɔɔm kɔɔi-wɛɔɔ sɔɔm nyɛm
na pɛ tɛlɛsɛɔi mpɛle.

⁷ N yɛlaa na tɛ pɛsi mpi pɛ yoosiɔi

tá na tá cɔlɔ nyáma tɔ.
 Na tá kolontunaa náá wonɪyɪ-tu.
⁸ Isɔtaa na atɛ pə tu Isɔ kusi-tu.
 Keesi nyá ise na tá tɔɔ na pá ya-tu.

⁹ N kpɛsa lɛsɛɪ tɔyɔ kɛ Icipiti
 na ń tɔyɔni yɛlaa na ń sɔ-kɔ.
¹⁰ Na ń tayanɪ-kɔ na kɔ tɛɛ
 na kɔ sú tɛtɔ.
¹¹ Kɔ waasa pɔɔɪ kɛ kɔ isotom,
 na kɔ pilinasi wɛ isɪ Isɔ tɪɪ sɔsɔɔɪ.
¹² Ulena kɔ pilinasi hɛli na sí polo tenku
 na kɔ akpaa kɛ pɔyɔ sɔsaya.

¹³ Pepe tɔɔ ké n pɛla kalaanaa sɪ
 mpatɔntaa í wakɛli-kɔ?
¹⁴ Hɔtɔyɔ taa teelee ka tɔyɔ-kɔ,
 na taale wontu náá pəsi-kɔyɔ tɔ tɔyɔnaya.
¹⁵ Atɛ na isɔtaa pə tu Isɔ kɔɔ.
 Kusi nyá ise kɛ isɔtaa tɛna na ń nyɛni.
 Paasɛna lɛsɛɪ tɔyɔ kɔnɛ.
¹⁶ Kenti mpi nyá niɪ sɔwa tɔ
 na apalɔpɛyaya ɲka n lɛsa nyá tɪ tɔ.

¹⁷ Mpa pa sɛta-kɔ na pa wɔ-kɔ tɔ,
 nyaasi-wɛ na pá saali yem.
¹⁸ Tɛni nyá ɲkpalɛɲa kɛ yulɔ pɛyaya ɲka n lɛsaa
 na ká wɛ nyá ntɔyɔɪ tɔ tɔ ka tɔɔ.
¹⁹ Uɛ tɔ kaa tasa-ɲ hatɛlɛnav.
 Yele na tɛ wɛɛna weesuyɔ na tɛ yaaki nyá hɛtɛ.
²⁰ Hai, Taa, atɛ na isɔtaa pə tu,
 keesi nyá ise na tá tɔɔ na pá ya-tu.

81

Ye ma yɛlaa ka nuna-m

¹ Asafi yontu nti pa yookina sanɲkɔ na tɛ wɛ
 yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² ɪ yoo tá kentilu Isɔ ké yontu na lanɲhulɔmlɛ.
 ɪ wiliti Yakɔpɔ Isɔ ké lanɲhulɔmlɛ kawilitaya.
³ ɪ yoo-ɪ yontu na akilimanaa
 na cɛmɛɲ na sanɲkɔnaa.
⁴ ɪ holi tutuuy kɛ isɔtɔ kɔfalu acima kɔyakɔ wule,
 na ɪ hulɛmɛɲ acima nyɛɲkɔ wule.
⁵ Mpi tɔ, pə ké lɛyɛli nyáma kɛ kiiu ké.
 Mpi Yakɔpɔ Isɔ suwa tɔyɔlɛ.
⁶ Nti ɪ tɔ Yoseɛfɔ lulɔyɔ nyáma kɛ
 waatu wei ɪ tii Icipiti nyáma tɔɔ tɔyɔlɛ.

Ma nuwa nɔyɔ ɲka ma ta nyɪ tɔ sɪ:
⁷ Ma tisa sɛyɛla yuy nyɛna kɛ nyá nyɔyɔ taa na má sɪ,

na nyá niŋ yele tǎku yuŋ nyəŋku.

⁸ Lanwakəlle mayana-ŋ na ń má kapuka na má ya-ŋ,
na má cə-ŋ tɛv hola taa.

Na ma mayasi-ŋ si ma naa nyá waaləyi Melipa lum cələ.

⁹ Ma yəlaa í nu ma kukpaalətu.

Ye Iseyeli yəlaa ka nukayana-m,

¹⁰ tɔyɔ kulalaav taa wɛɛ mə tɛ.

Pəyele í taa luŋ tɔyɔ nakuli.

¹¹ Mayale Tacaa mə Iso wei ɪ ləsa-mɛyɛ

Icipiti tɛtu taa tɔ.

ɪ haɔ mə nəɔsi na má suuli-si.

¹² Ama ma yəlaa mɛ í ta nu ma nəyɔ.

Iseyeli nyéma ta nuna-m.

¹³ ɪlena máá yele-mɛyɛ mə lanɲkpɛsəŋ ɪni ɪ taa.

Na í təŋ mə mayamaya mə layatu.

¹⁴ Hai, ye ma yəlaa Iseyeli nyéma ka nukayana-m
na pá təŋ ma mpaav taa.

¹⁵ Maa tisa pa kolontunaa təfɛ kɛ nəɔnɔɔ
na má kuli pa tɔɔ.

¹⁶ ɪlɛ Tacaa má, ma kolontunaa ká yele pa ti hɔm
na Iseyeli nyéma mɛ mu cayana mə təyi tam tɔɔ.

¹⁷ Waatu ɪnəyi maa caləyi-mɛyɛ təyənaya kupaŋka
na má cɛlɛ-mɛyɛ kukpamɔyɔ taa tuŋ na í haɔa.

82

Iso haana yəlaa tənaya tampana tənuyɔ

¹ Asafi yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyɔyɔ tu yontunaa taa təyɔlə.

Iso sənɲa ɪ kotuyɔ taa ké ɪsɔtaa nyéma hɛku
na í hɔləyi tampana tənuyɔ.

² Pəlee ké í ká yele yəlaa fayasuyɔ kɛ hɔvle taa,
na tasəkəle nyéma kɛ tampana hav?

³ ɪ təŋ tampana kɛ ɪcam na sulav pa tɔm taa.

Na í ha kɔnyəntəyɔlə na kɔnyəntɔ kɛ pa tampana.

⁴ ɪ waasi ɪcam na kɔnyəntəyɔlə,
í fiti-wɛyɛ asayaa səkpəŋ taa.

⁵ Ama í ta nyɪ pɔlə,

pəyele ɪ cɛkəyənə pɔlə,
səkpɛtɔyɔ taa ké í təŋ.

ɪlena tɛtu kila tənə seliyi.

⁶ Maa tɔmaya si í ké Iso Sɔsɔ luluyɔ nyéma.

Hali ɪ tu ké ɪsənna.

⁷ Paa na mpɔ tɔ,

í ká si ké ɪsu yəlaa,

na í hoti ɪsu paa awulumpu wei.

⁸ Hai, Iso kuli na ń hɔvna antulinya.

Mpi tɔ, n ké piitimnaa tɛna tɔ ké.

83

Isɔ yɔlaa mpa piitimnaa lɛlaa tɔyɪ kɔnyɔŋ tɔ pa sɔlɔmɔyɔ

¹ Asafi yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Hai, Isɔ, taa sú, taa hɛɛsɪ.
Pɛyele taa caya yem.

³ Nyá kolontunaa ta caya tɔpamm,
mpa paa caaki-ŋ tɔ pa kɔsa nyɔɔŋ.

⁴ Pa caki nyá yɔlaa acaya na acilayatu,
pa kotiɣi na pá yɔyɔtɔyɪ mpa pa tɔɔ n kentaa tɔ pa tɔm.

⁵ Na pá yaaki tɛma sɪ pá kpiisi
Isɛyɛli nyáma kɛ piitimnaa hɛkɔ,
na nɔyɔlɔ í taa tasa pa hɛtɛ kɛ tɔɔsɔyɔ.

⁶ Nya kolontunaa kpɛnta kɔlɔm na
pá pɛɛli nyá tɔɔ ké nɔyɔ.

⁷ Mpɛyɛlɛ Itɔm nyáma na Isɛmayɛli nyáma
na Mowapɔ nyáma, na Akaa na Kɛpaali pɛ nyáma.

⁸ Na Amoni nyáma na Amaleke nyáma
na Filiisi nyáma na pé sɔɔsɛna Tiii nyáma tɔtɔ.

⁹ Asilii nyáma mayamaya ná sɔɔsa pa tɔɔ
na pa kɔli Lɔɔti lɔlɔyɔ nyáma tɔɔ.

¹⁰ Hai, Isɔ lana-wɛ isɪ n ka lapɔ Matiyɔŋ nyáma
na Sisela na Yapɛŋ kɛ Kisɔŋ lɔɔɔ nɔyɔ tɔ.

¹¹ Pa kɔ-wɛyɛ Halotɪ na pɛ la tɛtɔ kɛ mɔsɔyɔ.

¹² La pa awulumpiya isɪ Olɛpɪ na Sɛpɪ,
na n lá pa awulaa tɛna isɪ Sɛpa na Salɛmuna.

¹³ Mpi tɔ, pɛlɛ paa yɔyɔtayana sɪ
pa lɛɛkɔyɪ Isɔ tɔcayalɛnaa.

¹⁴ Ma Isɔ, la-wɛ isɪ kacuculaya
yaa nyutu nti heelim kpakɔyɪ tɔ.

¹⁵ Yaa isɪ kɔkɔ mɔkɔyɔ hɔtɔyɔ tɔ
yaa ka mɔkɔyɔ pɔyɔ nyutu tɔ.

¹⁶ Yele nyá tɛv heelim tɔyɔnɪ-wɛ
na nyá kacuculaya anaam lá na pá sele.

¹⁷ Tacaa yele na fɛɛlɛ kpa-wɛ,
na pá pɛɛkɪ nyá hɛtɛ.

¹⁸ Pá liyiti-wɛ na pá tɔ-wɛyɛ sɔyɔntɔ taa ké tam tɔɔ.
Pá tɔ-wɛyɛ fɛɛlɛ na pá lé.

¹⁹ Uɛna pa cɛkɔna sɪ nyá tike kɛ pa yaa sɪ Tacaa.
Nyayalɛ isɔtaa Isɔ Sɔsɔ kɛ tɛtɔ tɛna taa.

84

Mpa pa puki Yosalem kɛ isɔsɛɛv tɔ pa yontu

¹ Kolee nyáma kpekɔle yontu nti pa yookina Katɪ tɔ cɛmɔyɔ
na tɛ wɛ yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa tɔyɔlɔ.

² Hai, Tacaa, pə təna pə tu,
nyá təcayale tewaya hali.

³ Pii laki-m lon si má suu Tacaa təyaya taya təo
na má sá Iso weesuyu tu na lanhulɔmlɛ kawilitasi.

⁴ Sumpɔpɔ wɛna ɪ təcayale,
na kenkehilaya ke tante nte
tə taa ka tɔyi ka piin tɔɔ
nyá kɔtasi tɔlate kin.

Hai, ma wulan na ma Iso.
Tacaa, pə təna pə tu.

⁵ Lelen nulaa nté mpa pa wɛ nyá təyaya taa tə,
paa sanɪ-ŋ tam təo ké.

⁶ Mpa pa tekiyi-ŋ tɔɔle lanhulɔmlɛ nyéma,
nyá hasəyana pa nɔɔhɛɛ tɛɛ.

⁷ Waatu wei paa tɛsəyi Paka*fa* tɛtɛkəle tə,
Iso ká pəsi-tɛyɛ hila nyante,
na salan tɛv kooli-tɛyɛ kupantu. ^a

⁸ Pa ton səsəyi pa tɔnte taa ké,
na pá kpətəyana timpi paa sən Iso
ɪsentaa ké Siyən tə.

⁹ Hai, Tacaa, atɛ na ɪsɔtaa pə tu nu ma kɔsələmɔtu.
Yakɔpɔ Iso ke ŋkpaŋyɔv.

¹⁰ Hai, Iso, nyayale tá kpante,
nyənɪ wei n ləsaa tə ɪ ɪsentaa.

¹¹ Kuyaku kulɔmɔyɔv cayaɔv ke nyá təyaya taa
lapa sana na kuyɛɛŋ iyaya (1000) cayaɔv ke kpai taa.
Ma sɔɔlaa si má sən ma Iso təyaya nənɔɔ
na mpi maa caya ɪsayatɔ nyənka taa tə.

¹² Tacaa nyá həla nté ilim na kpante.
Nyá haana pɛɛɛɛ na teeli.
Nn pɛŋ kupantu natələyi mpa
pa tən siyisuyu taa tə.

¹³ Atɛ na ɪsɔtaa pə tu Tacaa,
wei ɪ tekiyi-ŋ tɔɔle lanhulɔmlɛ tu.

85

Tacaa yəyətəyi həɛsuyɔv təm

¹ Kolee nyéma kpekəle yontu nti tə wɛ
yonyoolaa nyɔyɔv tu yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Hai, Iso, n hula nyá tɛtɔ ke pɛɛɛɛ ké,
na ń mənna Yakɔpɔ nyéma mpa kolontunaa ka kuuwa tə.

³ N kpiisa nyá yəlaa ɪsayatɔ
na ń tayanɪ pa təwakəllɛnaa.

⁴ N ku nyá pááná səsəna tənə
na ń həɛsɪ-yɛyɛ tá təo.

^a 84:7 Paka: Wula ke pa yaa mpɔv na pa tɛ taa.

⁵ Hai, tá waasulu Iso mənna-tu ɪsu tu weu tɔ,
na ń ku nyá pááná ké tá tɔɔ.

⁶ Nyá taa ká kpana-tuyv tam tɔɔ
na ń tɔkɪ-tu na nyá taa na pé polo
lɔlɔŋ loosi loosi na?

⁷ N kaa ha-tuyv weesuyu
na té yɔɔlɔna-ŋ?

⁸ Taca yele na té ná nyá kɔpantu
na ń yá tá nyuyv.

⁹ Iso Taca kuyɔɔtɔtɔ ké ma nukɪ.
Mpi tɔ, heesuyv tɔm ké n yɔɔtɔɔɔna nyá yɔlɔa
na mpa pa nukɔna-ŋ tɔ sɪ pa taa mɔlɪ kumɛlɛntu taa.

¹⁰ Nyá nyuyv yapv kɔtɔna mpa pa nyaŋna-ŋ tɔɔ
ɪlɛna pɔ kɔna nyá teeli ké tá tɛtɔ taa.

¹¹ Kɔpantu na tampana tɔnyuyv pɔ sulaa,
na heesuyv na siyisuyu pé wayalɪ tɔma.

¹² Tampana tɔnyuyv lukɔna tɛtɔ tɛɛ ké,
ɪlɛna siyisuyu náá luna ɪsɔtaa.

¹³ Taca mayamaya ká kɔna kɔpantu
na tá tɛtɔ náá lɔlɪ tɔ kɔlɔlɔm.

¹⁴ Tampana tɔnyuyv wɛ nyá nɔɔ tɔɔ ké
na á heɛkɪ-ŋ ɪkpɛtɛ ké mpaav taa.

86

Ma yaaki-ŋ ma laŋwakɛlle taa

¹ Sɛlɛmuyv ŋku ku wɛ Tafiiti yontu takɔlaya taa tɔ.

Hai, Taca ke ŋkpanuyv na ma tɔɔ na ń cɔ-m.

Mpi tɔ, ma ké konyɔntu ké na wahala tɔ.

² Ma ké kɔpan ké, kenti ma tɔɔ.

Ma Iso, ma ké nyá tɔmlɛ tɔ ké,
ma pɛta-ŋ ma ti, waasi-m.

³ Taca nyɔni ma pɛtɔtɔlɛ.

Nyaya ma wiikina paa ifemle nte.

⁴ Nyá tɔɔ ké ma keesɛnaa.

Uɛ heesi nyá tɔmlɛ tɔ ma, ma laŋlɛ.

⁵ Taca, n ké kɔpan ké,

na ń hɔlɔyi suulu.

Nyá kɔpantu tɔɔwa mpa pa yaaki-ŋ tɔ pa tɔɔ.

⁶ Taca ke ŋkpanuyv na ma kɔsɛlɛmɔtɔ
nu ma wiinau.

⁷ Ma yaaki-ŋ ma laŋwakɛlle kuyɛɛŋ taa ké.

Mpi tɔ, n nukɪ ma nɔɔ.

⁸ Hai, Taca, ɪkɔntɛ natɔlɪ tɔ ta nɔɔsɛna-ŋ,
pɔyele nɔɔlɔ u pɛsɔyi na í la nyá tɔmlɛ natɔlɪ.

⁹ Piitimnaa mpa pa tɔna n ŋmawa tɔ,
paa kɔɔ na pá hɛntɪ-ŋ atɛ,
na pá tɔ nyá hɛtɛ ké teeli.

¹⁰ N ké səsə ké, na n lakı kəkəlo nyəm,
nyá tike nté tampana Iso.

¹¹ Hai, Tacaa huli-m nyá mpaan,
maa tɔ nyá tampana taa.
Tɔ ma taa na má weena nyá sɔɔntɔ.

¹² Tacaa, ma Iso maa sa-ŋ na lotu kulɔmtɔ,
na má tɔyi nyá hətɛ kɛ teeli kɛ tam tɔɔ.

¹³ Nyá kupantɔ tɔɔwa ma tɔɔ ké,
na n yakı ma ləsaya kɛ atətələ luman taa.

¹⁴ Hai, Iso, kalampaani nyéma kula ma tɔɔ,
mɔsɔntɔnaa kpekəle caakı ma weesuyɔ ləsuyɔ.

¹⁵ Ama Tacaa, nyá ké suulu tɔ ké,
na n wena pətətələ.

Nn mɔyi pááná kɛ lɔŋ,

nyá kupantɔ tɔɔwa,

na n lakı isəna n suwa tɔ.

¹⁶ Nyəni ma pətətələ na n keesəna ma tɔɔ,
ha nyá təmle tɔ maya tɔŋ.

Ma ké nyá nyəŋ ké waasi-m.

¹⁷ La-m mpi pə huləyi nyá kupantɔ tɔ,
ma kolontunaa í ná na pə tɔ-weye fɛele.
Mpi tɔ, nyá waasəɣəna-m na n heesəyi ma lanle.

87

Yəlaa təna ɪcatɛ mayamaya kɛlɛ Siyən

¹ Kolee nyéma kpekəle yontu nti tɔ wɛ
yonyoolaa nyuyɔ tɔ yontunaa taa tɔɔlɔ.

Tacaa nyá suna Siyən ɪcatɛ kɛ pɔɔŋ nanŋ nyəŋ tɔɔ.

² Nteye n kəla sɔɔluyɔ kɛ
Yakɔpɔ nyéma acalɛ təna taa.

³ Teeli tɔm kɛ pa yɔɔtəyi
Iso ɪcatɛ nyá, nyá tɔɔ.

⁴ Mpa pa nyəma-m tɔ pa isəntaa ké
ma yaakı Icipiti na Papiloni na
Filiisi na Tiiɪ na Itiyopii pə nyéma.
Tɛtɔnaa mpe pa taa ké pə lula-wɛ.

⁵ Ama ye Siyən ɪcatɛ ɪlɛ tɔ taa ké
pə lula yəlaa təna.
Isotaa Iso Səsə yɔɔtəna-ti.

⁶ Tacaa kaləyi yəlaa na ɪ ŋmaakı sɪ:
Siyən kɛlɛ paa wei ɪ ɪcatɛ mayamaya.

⁷ Hai, Iso ɪcatɛ nyá, yonyoolaa na paalaa
pa kpɛntəna na pa yɔɔtəyi nyá teu tɔm.

88

Wei sɛm kpɛɣɛtɛnaa tɔ ɪ sɛlɛmɔyɔ

¹ Kɔlee nyáma kpekɛle yontu nti tɔ wɛ
yonyoolaa nyɔyɔ tɔ yontunaa taa,
na tɔ kɛ lanwakɛllɛ nyɛntɔ nti
Isɛlahi tɔ Heman yooowa tɔɔɔɔ.

² Tɔcaa Isɔ, ma nyɔyɔ yátɔ,
ilim na ahoo kɛ ma wiikina-ɲ.

³ Mɔ ma kɔsɛlɛmɔtɔ kɛ nyá kɔpantɔ tɔɔ.
Kɛ ɲkpaɲɔyɔ na ɲ nu ma wiinaɔ.

⁴ Mpi tɔ, wahala nu-m kɛ,
na má kpɛɣɛtɛna sɛm tɔtɛɣɛtɛɣɛ.

⁵ Ma wɛ mpa pa tiiki pɛlaaɔ taa tɔ pa loonɔ taa kɛ.
Ma wɛ ɪsu yulɔ wei ɪ fɛina ton tɔ.

⁶ Sɛtaa hɛkɔ kɛ ma hɛntaa
na má nɔɣɛsɛna ɪsu mpa pa kɔwa na pá husi
pɛlaaɔ taa na pá faya nyana-wɛ,
na nn tɔɔsɔɣi pa tɔm tɔ.

⁷ Pɔyɔ lumaɲ nyɛɲkɔ taa kɛ n pɛta-m,
sɛkpɛtɔyɔ taa kɛ pɔyɔ anaam taa.

⁸ Nyá pááná tii ma tɔɔ kɛ
na á ta-m ɪsu lum hola.

⁹ N hatɛlɛna-m ma cewaa
na ɲ pɛsi-m ɪsu acaalɛtɔ
pɔlɔ kɛ pa ɪsɛntaa.

Pɔ tɔka-m pɔ fɛi luu.

¹⁰ Wahala nyɛɲsa ma ɪsɛ kɛ.

Paa ɪfemle nteɣɛ ma yaaki-ɲ Tɔcaa,
na má tɛkɔɣi-ɲ niɲ.

¹¹ Sɛtaa kɛ n laki piti tɛma na?
Paa kɔlɔ na pá sa-ɲ?

¹² Sɛtaa yɔɣɔtɔɣi nyá kɔpantɔ tɔm kɛ pa tɛɣɛ?
Yaa nyá teu tɔm kɛ pa yɔɣɔtɔɣi atɛtɛlɛ taa?

¹³ Nɔɣɔlɔ ta nyi nyá kɔkɔlɔ
nyɛmnɔaa tɔm kɛ sɛkpɛtɔyɔ taa.
Pɔyele pa ta nyi nyá siɣisuyu tɔm kɛ
tɛtɔ nti tɔ taa yɛlaa wɛna lɛsɔɔɔ tɔ.

¹⁴ Hai, Tɔcaa, nyaya ma yaaki si ɲ waasi-m
na má sɛlɛmɔɣi-ɲ paa tanaɲ ɲku.

¹⁵ Tɔcaa, pepe tɔɔ kɛ n lɔ-m
na nn caaki si ɲ na-m?

¹⁶ Ma kɛ kɔnyɛntɔ kɛ hatoo ma pɛcaatɔ kɛ
na má wɛ sɛm nɔɣɔ taa,
na má tɔki sɔɣɛntɔ nti n tɔ-m tɔ tɔ wahala.
Pɔ pɛsa ma lanɲlɛ kɛ.

¹⁷ Nyá pááná huuna-m kɛ ɪsu kɔkɔ,
na nyá sɔɣɛntɔ sɔsɔɛntɔ wakɛlɔɣi-m.

¹⁸ A liki-m paa ifemle nteye isu lum
na á watəyi-m na paa timpi.

¹⁹ N hatələna-m ma cewaa na ma taapalaa təna,
səkpətuɣu ke pə yelina-m.

89

Nəəsɪ nsi pa su Tafiiti tɔ sɪ wɛ le?

¹ Isəlahi tɔ Itan yontu.

² Tacaa nyá kɔpantu tɔm ke maa yooki yontu ke tam,
na ma heeliyi nyá tampana tənɣu tɔm ke paa pəlee.

³ Mpi tɔ, ma yəɣɔtaa sɪ:

Nyá kɔpantu wɛ tam tɔ kɛ na tɔ sika isətənɣu taa.

⁴ Ma na ma tamlɛ tɔ Tafiiti wei ma ləsaa tɔ tɔ pɛɛla nəɣɔ
haləna má yəɣɔtɪ na má tuu sɪ:

⁵ Maa yele na nyá kawulaya wɛɛ tam,
na má lɛɛtəyi ka taa kɛ nyá lɔlɔɣu nyéma.

⁶ Hai, Tacaa, isətənɣu hɔlɔyənə nyá teu
na nyá kɔpantu ke samaa taa.

⁷ Awe pəsəyi na í kɛsənə Tacaa nyaya isətaa?

Nyá pəyalaa taa awe nəɣəsənə-ŋ?

⁸ Iso n kɛ səsɔ ke isətaa samaa taa kɛ,
na pa tənə mpa pa cənə-ŋ tɔ pa nyaŋnə-ŋ.

⁹ Hai, Tacaa, atɛ na isətaa pə tɔ,
awe wɛ isu nyá?

Toma na teu pə tɔ-ŋ həkɔ.

¹⁰ Nyá ŋmakələnə tənku na ɪ kalampaani,
n həəsəyi ɪ lum ke waatu wei pə kɔlɔyənə pááná tɔ.

¹¹ Nyá nanɔtənə Icipiti isu sətɔ,
na ŋ yasɪ nyá kolontunaa na nyá niŋ tɔŋ.

¹² Nyá tənna isətənɣu na tɛtɔ.

Nyá suna antulinya na ɪ taa nyəm tənə.

¹³ Nyá lapənə ilim ntəɣəŋ na pə mpətəŋ
na Tapɔɔ na Hɛɛməŋ puvəŋ saŋ nyá hətɛ.

¹⁴ Nyayalɛ tɔŋ səsɔɔŋ tɔ,
nyayalɛ pəsɣu səsɔɔŋkɔ tɔ.

¹⁵ Nyá kawulaya kite nté tampana tənɣu na siyisuyɔ
na kɔpantu na teu ke nyá nəɣɔ tɔɔ.

¹⁶ Yələa mpa pa nyəmə nyá
akantələ wula təɣələ lelen nɔlɔa,
nyá isəntaa kɛ pa wɛ tam.

¹⁷ Pa lanɔlɛ həɛnə nyá hətɛ ke kɔtamsa,
na pá saŋ pa tɪ na nyá siyisuyɔ.

¹⁸ Pa tɔŋ teeli kɛlɛ nyá,
nyá kɔpantu kpaasəyənə tá tɔŋ.

¹⁹ Tacaa kɛlɛ tá kɔkəntuyɔ,
Isɛyɛli nanɔŋ tɔ nté tá wulav.

- ²⁰ Kuyaku nakuli n yəgətəna
 nyá kúsəɔlɔ kɛ toosee taka taa si
 n ha nyá ton kɛ aka,
 na ń tɔɔ ifepu kɛ yɛlaa taa.
- ²¹ N hika nyá tɛmlɛ tɔ Tafiiti,
 na ń ləsi-ɪ na ń pəli-ɪ kətaya nim.
- ²² N ká sənə-ɪ na ton,
 na ń pəsi-ɪ yulɔ ton tɔ.
- ²³ Kolontu kaa tuti-ɪ,
 yulɔ ɪsayaɔ ná kaa pəsi-ɪ.
- ²⁴ Nka nanɪ ɪ kolontunaa kɛ ɪ nəgɔ tɔɔ,
 na ń má mpa paa caaki-ɪ tɔ.
- ²⁵ N ká lapɪ-ɪ nyá kɔpantɔ,
 na ɪ ton kpaakəna nyá hətɛ.
- ²⁶ N ká tɔ ɪ nin taa ké tenku,
 na ń yele na í pəsi pusi.
- ²⁷ Halɪ n ká yaa-ɪ na í tɔ si:
 Nyayale ma caa lɔ na ma nyɔyɔ yapu kɔkpamɔyɔ.
- ²⁸ Uɛna nyaa pəsi-ɪ nyá pəyalɔ kancaalaya nyən
 wei ɪ ké atɛ awulaa səsaa tənə taa səsɔ tɔ.
- ²⁹ N ká si-ɪ kɔpantɔ kɛ tam tɔɔ,
 pəyele nəgɔ ŋka nyá na-ɪ
 í pɛɛlaa tɔ ka kaa layasi.
- ³⁰ N ká yele na ɪ lulɔyɔ nyéma wɛɛ tam tɔɔ,
 na ɪ kawulaya náá leeli ɪsu ɪsɔtɔnɔyɔ.
- ³¹ Ye ɪ lulɔyɔ nyéma lɔwa nyá kiin
 na pá kisi nyá kúsəsutɔ kɛ tənɔyɔ,
- ³² ye pa kisiyi nyá kɔtɔtɔtɔ
 na paa təkəyi nyá kúsəsutɔ,
- ³³ Uɛ n ká caa kpátɔyɔ na ń hənə pa ŋkpanɔyɔ
 na ń má-wɛyɛ pa ɪsayaɔ tɔɔ.
- ³⁴ Ama n kaa pɛ-wɛyɛ nyá kɔpantɔ,
 pəyele n kaa pɛ-wɛyɛ nyá teu.
- ³⁵ N kaa yəki nyá nəgɔ pɛɛlɔyɔ.
 Pəyele n kaa layasi nti n yəgətəa tɔ.
- ³⁶ N tɛma tuunə na nyá tənənɪ wɛɛtɔ,
 n kaa pəsi ń looli Tafiiti.
- ³⁷ Tafiiti lulɔyɔ ka wɛɛ tam tɔɔ ké,
 na ɪ kawulaya kumte wɛɛ nyá ɪsɛntaa ɪsu ilim.
- ³⁸ Na í leeli ɪsu ɪsɔtɔ,
 ɪni ɪ kənə aseeta tɔ kɔpan wei ɪ wɛ ɪsɔtɔnɔyɔ taa tɔ.
- ³⁹ Paa na mpɔ pááná kpa-ŋ na ń lɔ wuləw wei n ka ləsaa
 na ń pəli nim tɔ na ń yele-ɪ na í hoti.
- ⁴⁰ N yəka nəgɔ ŋka nya na nyá tɛmlɛ tɔ ɪ pɛɛlaa tɔ
 na ń wakəli ɪ ntenuyɔ na ń lɔ-kuyɔ atɛ.
- ⁴¹ N yəka ɪ koloosi ton nyənsɪ tənə,
 na ń pəsi ɪ koloosi acalɛɛ kɛ ncaa.
- ⁴² Mpatəntaa tənə kuuki ɪ wontu ké,

na ɪ cɔlɔ nyáma paakəna-ɪ.

⁴³ N kpaasa ɪ kolontunaa apalɔtɔ,
na ń la na mpa paa caaki-ɪ tɔ pa lanja hɛɛ.

⁴⁴ N kɔwa ɪ yooou wontu lɔŋ.

Pəyele n ta sənə-ɪ yooou taa.

⁴⁵ N lɛɛka ɪ kawulaya tɔŋ,
na ń pəsi ɪ kumte kɛ kpɛntəlasɪ kɛ atɛ.

⁴⁶ N pasa ɪ ifepile pusi,

na ń tɔ-ɪ fɛɛɛ.

⁴⁷ Hai, Tacaa, pəlee ké n ká hɛɛsɪ nyá təŋɪ ɲmɛsɔyɔ?

Na nyá pááná kpaasɔyɔ ɪsu kəkɔ?

⁴⁸ Tɔɔsɪ ma tɔm, yɔlɔ weesɔyɔ kəla topi ké,
pə nəŋəsəna ké ɪsu n ɲma yɔlɔ kɛ sɪ n pəsəŋɪ-ɪ yem.

⁴⁹ Yɔlɔ nəŋɔlɔ ɪ fɛɪ sɪ ɪ kaa sɪ.

Awe pəsəŋəna na í yá ɪ təŋɪ atɛtəle taa?

⁵⁰ Tacaa, leye nyá lɔŋtaa kɔpantɔ
nti n ka su Tafiti kɛ nəŋɔ tɔ tɔ saalaa?

⁵¹ Tacaa tɔɔsɪ mpusi wei nyá tɔmlɛ nyáma tɔyɔ-m tɔ,
tɔɔsɪ sɪ ma nɔka yəlaa samaa.

⁵² Hai, Tacaa tɔɔsɪ kɔtɔyɔ ɲku nyá kolontunaa
tɔɔkɪ nyá ləsəlɔ tɔntɛ tɔɔ tɔ.

⁵³ Tacaa hətɛ sɔsɔɔlɛ nté teeli nyəntɛ kɛ tam tɔɔ.

Isɔ í kəna mpɔ, Isɔ í kəna mpɔ.

TAKɛLAYA LIYITI NYɛŋKA

90

(Yontu 90–106)

Yɔlɔ wɛ tənaya, Isɔ ná wɛ tam tɔɔ

¹ Isɔ yɔlɔ Moisi kɔsələmɔtɔ.

Hai, Tacaa, nyá kɛna tá kɔlɔyɔ
tɔtɔlɛ kɛ tɔɔ lɔŋtaa.

² Na pəcɔ pə lakɪ antulinya na pulasɪ tɔ,
nyá kɛna Isɔ na n ká wɛɛ ɲpɔyɔ tam tɔɔ ké.

³ Nyá mələŋənana yəlaa kɛ atɛ mɔsɔyɔ taa,
na ń tɔŋ-wɛ sɪ: ɪ məlɪ timpɪ í ka lunaa tɔ.

⁴ Mpi tɔ, pusi iyaya (1000) wɛ-ɲ ké ɪsu kɔyakɔ ɲku
kɔ tɛɛwa na kɔ kaa tasa mələyɔ tɔ,
yaa ahoo nna a tɛɛwa tɔ a hɔŋɔlɔyɔ.

⁵ N kpiisiyi yəlaa ké ɪsu toosee wena
pə fɛɲuyɔ tanan na á saalɪ yem ɪsu nyutɔ tɔ.

⁶ Nyutɔ tɔyɪ hetɔ kɛ tanan tɛɛ ké na tɔ pu.
Uɛna taanaya tɔ lɔntili na tɔ wɔlɪ.

⁷ Nyá pááná kpiisiyi-tɔyɔ
na nyá taa kpav nyaasəŋɪ-tɔ.

⁸ N ləsəŋɪ tá ɪsayatɔ kɛ patəma taa ké,
na ń sukɪ nyaaləm taa ké tá kɔŋmɛsətɔ.

⁹ Nyá pááná sɔsɔɔna lakɪ ké na tá kɔyɛɛŋ saaləŋɪ yem,

na tá pusi nyaa saləyi yem isu yulu nəɣə.

¹⁰ Tá weesuyu pusi nté nutosonnaanɔwa.

Ye mpa pa kəla alaafəya, ile pa nyənsi yoosi nunaasa.

Ama kunyən na wahala tike ke yulu waaki pə taa.

Weesuyu tɛɛki lɔlɔ ké na taa kuləyi

huntu na tá kpətəyənə səm.

¹¹ Tacaa, awe nyəmna nyá ton na nyá pááná pə tɔm?

Nəɣəlu u nyaŋna-ŋ si í nyi nyá pááná tɔm ke teu.

¹² Huli-tuyv tá kuyɛɛŋ kaluyv.

Waatu inəyi tu hii layatu.

¹³ Hai, Tacaa, hɛɛsi-tuyv pááná mɔnau ke mpu.

Nyən nyá tɛmlɛ nyáma tá,

tá pətətəle na n kéesəná tá tɔɔ.

¹⁴ La-tuyv nyá kupantu səsəntu ke tá tanaŋ tɛɛ.

Ile tu cayana lanhulɔmlɛ ke tá weesuyu tana.

¹⁵ Pusi payalɛ taa ké n hɔma tá ŋkraŋuyv.

Ile hɛɛsi tá lanja ke pusi payalɛ

isu nsi si taa tə na wahalanaa tɔ.

¹⁶ La nyá yomaa taya nyá tɛmlɛ,

na tá luluyv nyáma na nyá səsəntu.

¹⁷ Hai, Tacaa, ta Iso la-tuyv nyá kupantu,

na n yele na tá nin tɛma leeli.

Ɛɛ, yele na á leeli.

91

Iso keɛ tá kpuluyv tətule

¹ Yulu wei i tuyi isətaa Iso səsə ke kpuluyv tɔ,

Toma tənə tu tɛɛ ké i hɛɛsəyi.

² Pə wɛɛ si pɔntu í yəɣəti Tacaa si:

Nyayalɛ ma kpantɛ nte ma cəsəyənə tɔ.

Nyayalɛ ma Iso na má tuyi-ŋ naani.

³ Tacaa nyá fitiyina yulu ke puluyv kunyapuyv taa,

na yulukusəku na ku wakəlyv taa.

⁴ Na n kenti i tɔɔ na í tu-ŋ kpuluyv,

isu kampaɣa ke ka too keŋ tɛɛ.

Nyá kupantu wɛ ké isu kpáluyv kukentuyv.

⁵ Yulu kaa nyana ahoo səyɔntu,

yaa nyəmə kutətənə ke ilim taa.

⁶ Yaa yulukusəku ŋku ku cəɔki səkpɛtuyv tɛɛ tɔ,

yaa isənə ku tɛkuyv yəlaa ke ilim hɛka tɔ.

⁷ Paa yəlaa iyaya (1000) səpa nyá kəŋkəŋ taa,

yaa paa yəlaa iyisi naanɔwa (10000) səpənə

nyá ntəyən tɔɔ, pulɔpɔ kaa la-ŋ.

⁸ Kuli nyá isɛ na n ná isənə

Iso fɛləyi asayaa tɔ.

⁹ Hai, Tacaa keɛ nyá kpuluyv tətule,

isətaa Iso Səsə ke n cəsəyənə.

¹⁰ Wahala nəɣəlu kaa mayana-ŋ,

páɕɔ mpusi nəyɔlv kaa kpətəna nyá təyaya.

¹¹ Mpi tɔ, Tacaa ká tɔ ɪ ɪsɔtaa tillaa ké sɪ
pá fɛŋi-ŋ nyá mpaan tənə taa.

¹² Na páá te-ŋ pa nin taa sɪ pələ
natəli té taa co-ŋ.

¹³ Na paa n fɛla təyɔlaya yaa paasələ
yaa wontuyɔ ɪsayav yaa tɔm,
pɔlvɔv kaa la-ŋ.

¹⁴ Tacaa sɪ: Timpi n sɔɔla-m tɔ maa waasi-ŋ,
na má kenti nyá tɔɔ ké n nyəmə ma həte tɔ pə tɔɔ.

¹⁵ N ka yaa ma həte na má co-ŋ,
na má wɛɛ nyá waali ké lanwakəlle waatu,
na má waasi-ŋ na má tayanɪ nyá nyɔyɔ kɛ kɔsɔyɔ.

¹⁶ Maa yelee na nyá weesuyɔ tayaɪ
na má yá nyá nyɔyɔ.

92

Tacaa, pa sanɪ-ŋ tɔ pa laki teu ké

¹ Kɔyakɔ kuhɛɛsɔyɔ wule yontu.

² Pə wɛ teu ké sɪ tá sa Tacaa nyá,
na té yoo yontu kɛ ɪsɔtaa
ɪsɔ sɔsɔ nyá nyá həte taa.

³ Na té kpaali nyá kupantɔ kɛ tanan tɛɛ,
na nyá teu tɔm kɛ ahoo.

⁴ Tə sa-ŋ na ŋmusɪ
naanɔwa cəmən na sanɔvnaa.

⁵ Hai, Tacaa, nyá kulapəm hɛɛsəyɪ ma lanɪ ké,
na má yooki nyá nin təma tɔm kɛ yontu na lanɪhɔlɔmlɛ.

⁶ Hai, Tacaa, nyá təma ké sɔsɔɔna ké,
na nyá ləmayasɛɛ ké yun nyəna.

⁷ Kɔmɛɛŋ u cɛkəyənə təɛ,
pəyele ləmayasɛɛ fɛɪ tɔ naa paasəyənə.

⁸ Asayaa hukiyi ké ɪsu nyutɔ,
na ɪsayatɔ lataa náá puki.
Ama wakəlvɔ tam tɔɔ nyənɔv tanɪna-wɛ.

⁹ Hai, Tacaa, nyá ké ɪsɔtaa
ɪsɔ sɔsɔ kɛ tam tɔɔ ké.

¹⁰ Ye pə kaasa nyá kolontunaa, pɛɛ paa le ké.
Pa tənə mpa pa laki ɪsayatɔ tɔ paa ya yem.

¹¹ Taale nav toma kɛ n ha-m,
na ń pəli ma tɔɔ ké nikaya nim.

¹² Ma naaki ma kolontunaa kpisuyɔ,
na má nukɪ asayaa mpa pa caaki-m
tɔm tɔ pa kiisuyɔ.

¹³ Tampəna tənɪlaa puki ké ɪsu paan,
na pá kuləyɪ ɪsu Lipan tun sɔsɔɔŋ.

¹⁴ Pa wɛ ké ɪsu tɔyɔ ŋku pa tuu

Isò tāsēēle kataya taa tò,
na pá púkí teu ké tá Isò Tacaa té.

¹⁵ Paa kpatəlaya waatu,
pa tənə ləlvəyú ké,
na pá wē təkəkəkəyú ké teu na alaafəya.

¹⁶ Mpu pá húləyəná təkēlekele sɪ Tacaa siyisaa.
I ta kēē tiili, inəyələ ma kəkəpamuyú.

93

Tacaa kēle wulav

¹ Tacaa n kē wulav kē na n̄ suu teu,
na n̄ ləla toma ké nyá tənaya taa ɪsɪ tampala.
Mpu tətəyɔ tətɔ sən̄aa təca tu seliyi.

² Hatoo lən̄taa kē n su nyá kumte ké teu,
na n̄ wē tam tɔɔ.

³ Hai, Tacaa, pusi kusa n̄ɔsɪ
sɪ kusa sɪ n̄ɔsɪ na sɪ hola wula nu.

⁴ Na pá kəlɪ lɔm səsɔɔm tən̄ nyəm n̄əyɔ,
na pá kəlɪ tən̄ku hola səsɔɔna.
Tacaa kēle tən̄ tu ké hatoo ɪsɔtaa.

⁵ Nyá kusəsutɔ nté tampana təsɪyisiyi.
Nyá tāsēēle ké nan̄n̄ nyəntɛ haləna antulinya tɛm.

94

Isò kē kawalaya nyəma lɛɛtɔlv

¹ Hai, Isò nyayalɛ lɛɛtɔlv.
Lɛɛtɔlv Isò, hɔlɪ nyá tɪ.

² Antulinya huɔlv nyá, kɔlɪ
na n̄ lɛɛtɪ kalampaanɪ nyəma ké pa kulaputɔ.

³ Hai, Tacaa, asayaa mpe paa wēē mpuyule?
Mpe paa wēkəna ntɛyɛ akanaa ké mpu?

⁴ Pa yəyətəyɪ tɔm kē na kalampaanɪ
na pá pɛkəyɪ lɛlaa wakəlvəyɔ.

⁵ Tacaa, pa n̄makələyɪ nyá yəlaa kē,
na pá muyuliyɪ mpa pa kē nyá nyəma tɔ.

⁶ Pa lɛntəyɪ mɔsɔn̄ ké leelaa na muɔlaa
na pá kɔyɪ suluwaa.

⁷ Na pá tən̄ sɪ Tacaa u naaki,
Yakəpɔ Isò u paasəyən̄a.

⁸ Kɔmɛlɛmən̄ mɛ í la laakalɪ,
ləmayasɛɛ fɛɪnaa mɛ,
pəlee kē í ká hii layatɔ?

⁹ Tacaa wei ɪ tɔ yəlaa ké n̄kpan̄n̄ tɔ, ɪ nukɪ kē.
Isən̄aya ɪ ká tɔ ɪsələ na u naaki?

¹⁰ Isən̄aya ɪ naasəyɪ piitimnaa
na í kaa hɔ asayaa n̄kpan̄n̄?
Ini ɪ sɛyɛsəyən̄a yəlaa,

ile isənaya i ká lan nyəm?

¹¹ Tacaa nyəmə yulu hūwēē ke
teu si a wē kpētē.

¹² Hai, Tacaa, nyɔlɛlɛn tɔ nté wei n sɛɣɛsɛɣi
nyá kiiu na n hən i nkpanɔyɔ tɔ.

¹³ I ká caya tɔpamm ke kuyɛɛn isayan taa,
haləna pá huli asayaa pɔɔn.

¹⁴ Pə taya pulɔ, Tacaa u lɔɔki i yɔlaa.
I kaa yele mpa pa ké i nyəma tɔ.

¹⁵ Mpi tɔ, paa hɔɔna ké na pá keesəna tampana tənɔyɔ.
Pa tənə mpa pa tənəyi tampana tɔ pa lan ka heena-ti.

¹⁶ Awe ká sɛɛna ma tɔɔ ké asayaa mpe pa tɔm taa?
Awe ká sənə-m mpa pa lakɪ isayatu tɔ pa tɔm taa?

¹⁷ Ye Tacaa taa waasi-m,
isəntɔ maa tɛma wɛɛv ke
timpɪ pə suma tətɪyitiyi tɔ.

¹⁸ Paa waatu wei ke ma tɔma si ma caa hotuyɔ,
Tacaa nyá kɔpantu tenji-m ké.

¹⁹ Saa wei nəɣəsɛɛ pu ma lotu tɔ,
nyá heesəna ma lanle na n hɔləsi-tɛ.

²⁰ Nyana hɔɔlaa asayaa mpa pa wakəlɛyi kiin
na pá kənna wahala tɔ í kaawaya?

²¹ Siyisilaa ke pa wakəlɛyi
na pá kuyɪ mpa pa ta la pulɔ tɔ pa tɔm.

²² Ama Tacaa keke kɔkpamɔyɔ
ŋku ma cɔɔsəɣəna tɔ.

²³ Pa mayamaya pa isayatu ke i ká mənna pa nyɔɔn taa,
na í wakəli-wɛ na kulɔmtɔ ntɪ.

95

Isə cəɔ pote waatu

¹ I kɔɔ na tá yoo Tacaa ke lanhɔlɔmlɛ yontu,
tá sa tá waasulɔ wei tɔ tɔyi kpulɔyɔ tɔ.

² Tá polo i isəntaa na tá sɛɛ-i,
na tá wiliti-i na lanhɔlɔmlɛ yontu.

³ Mpi tɔ, Tacaa nyayalɛ Isə səsɔ.
Nyayalɛ wulav səsɔ wei i ŋmakəlɛyi tun tənə tɔ.

⁴ Nyá nin taa ké atɛ luman tənə wɛɛ
na pɔɔn səsɔɔn tənə ke nyá nyəm.

⁵ Nyá tənna tenku,
halɪ nyá tu lapəna-i.
Kulɔm nyá n lapəna tɛtɔ na nyá nin.

⁶ I kɔɔ na tá lun tá ŋmalɔ Tacaa ke akula,
na tá hənti-i atɛ.

⁷ Pə taya pulɔ, nyayalɛ tá Isə.
Tayalɛ nyá yɔlaa, nyayalɛ tiikilu.
Tə wɛ ké isu nyá nin kaləku.

Ye í nu Isə má ma kuyɔɣɔtɔtɔ ke sanja,

- ⁸ í taa la lan̄kpūsəŋ ɪsɪ mə caanaa ka lapu
Melipa na Masa ke wɔlaya tetu taa tɔ.
⁹ Tənaɣa mə caanaa mayasa-m sɪ pa naaki ma waali,
paa na pa nana pa ɪsəpəle ke mpi ma lapa tɔ.
¹⁰ Pusi nule tɔcu ké ma luyɪ lu piitim pəne,
haləna ma tu ma taa sɪ yəlaa mpe pa lepaya,
paa nyəŋ ma mpaan̄.
¹¹ Mpuɣu pááná kpa-m na má tuu sɪ:
Pa kaa suu ma heesuɣu taa.

96

*Wulav wei ɪ kəŋ tɔ ɪ yontu kɔfatɔ
(Kvtəəsvtɔ I 16:23-33)*

- ¹ ɪ yoo Tacaa ke yontu kɔfatɔ,
atɛ yəlaa mɛ mə tənə ɪ yoo Tacaa ke yontu.
² ɪ yoo Tacaa ke yontu na ɪ sa ɪ hətɛ,
na ɪ kpaaləɣɪ paa kuyaku ŋkuyɪ ɪ nyuɣu yapu tɔm.
³ ɪ yəɣɔtɪ piitimnaa taa ké ɪ teeli tɔm
na ɪ yəɣɔtɪ yəlaa tənə taa ké ɪ teu tɔm.

⁴ Tacaa n ké sɔsɔ ké na n mɔna pá sa-ŋ.
Nyá tɔm wɛ sɔɣəntɔ ké na pá tɛɛ tun̄ tənə.
⁵ Mpi tɔ, piitimnaa tun̄ tənə wɛ kpɛtɛ ké.
Ama Tacaa nyá lapəna ɪsɔtənuɣu.
⁶ Teu sɔsɔm naaki nyá tɔɔ ké,
na teeli sɔsɔ náá wɛ nyá təyaya taa.

⁷ Piitimnaa yəlaa mɛ ɪ tu Tacaa ke teeli,
ɪ tu Tacaa ke teeli na ɪ kusɪ ɪ nyuɣu.
⁸ ɪ sa Tacaa ke ɪ hətɛ tɔɔ.
ɪ kənə mə kuhaham na ɪ suuna ɪ taasi tɔɔ.
⁹ ɪ hantɪ Tacaa ke atɛɣɛ saa wei
ɪ huləɣɪ ɪ tənəŋ wɛɛtɔ tɔ.
Atɛ yəlaa mɛ mə tənə ɪ sele ɪ ɪsɛntaa.
¹⁰ ɪ heeli piitimnaa tənə sɪ
Tacaa keɛ wulav.
Mpu tətəɣo tetu sən̄aa tɔca, tu seliyi.
Tacaa tən̄əɣɪ tampana ké na ɪ huukəna yəlaa.

¹¹ ɪsɔtənuɣu lan̄le ɪ hɔləmɪ na tetu yəɔli,
ten̄ku na ɪ taa nyəm tənə ɪ sɛɛ.
¹² Tawa tənə ɪ wɛɛ acima taa,
na hətəɣu taa tun̄ tənə kiisina lan̄hɔlɔmle,
¹³ ké Tacaa ɪsɛntaa.
Mpi tɔ, ɪ kəŋ sɪ ɪ huuna tetu tənə.
ɪ ká tən̄ tampana na ɪ huuna antulinya na ɪ yəlaa.

97

Tacaa keɛ wulav, lan̄hɔlɔmle ɪ wɛɛ tetu tənə taa

- ¹ Tacaa tɔkɪ kawulaya, tetu tənə ɪ yəɔli.
Tətənaa mpa lom tama kotaya tɔ pa payale ɪ yəɔli.

² Isəhmuntuyv na səkpətuɣv tama-i kotaya,
na i kumte náá caya siyisuyv na tampana tənyv təə.

³ Kəkə wə i nəyɔ təə ké
na ká nyaki i kolontunaa na ká cəəkəna-i.

⁴ I ηmələsəyɪ nyaaləm na pə naaki antulinya,
na atə yəlaa naaki na pá seliyi.

⁵ Tətv tənə tv í kpətəna pəəŋ,
i hooki ké isu keetu.

⁶ Isətənyv kpaaləyɪ i tampana
na yəlaa tənə naaki i teu.

⁷ Tun lunlaa na mpa pa hūləsəyɪ tun
na lanlɛ tə, pa təkɪ fɛɛɛ ké.

Tun tənə hənəyɪ Isə ké atəyɛ.

⁸ Siyən ɪcatə nyéma nu-ti na pa lanja hūləmɪ,
na Yuta acalɛɛ náá wə ayəɔlɛɛ taa
kə nyá hūlə təə, hai, Tacaa.

⁹ Mpi tə, Tacaa nyayalɛ isətaa Isə səsə kə tətv tənə taa.
N kəla tun tənəyɔ səsəəntv kə təcayacaya.

¹⁰ Mpa mɛ í səəla Tacaa tə,
mə taa í kpana ɪsayətv.
Isə kentiɣɪ i kupama təə ké,
na í yaki-wɛyɛ asayaa niŋ taa.

¹¹ Tampana tənləa tənna nyaaləm,
na mpa pa lotu taa tewa təyɔ lanhūləmlɛ.

¹² Siyisilaa, mə lanja í hūləməna Tacaa,
na í sa i tənəŋ wɛətv.

98

I wiliti Tacaa wei i kəŋ tə

¹ I yoo Tacaa kə yontu kufətv,
mpi tə, i lapə kəkələ nyəmnaa,
na i nyəm na i Isətv tən.

² Tacaa n hūla nyá yapv təm
na n kuli nyá tampana tənyv təə na piitimnaa ná.

³ N təəsa lɛyɛli nyéma təə na n la-wɛyɛ teu na kupəntv.
Tətv tənəsɪ tənə nawa tá Isə nyuvv yapv təm.

⁴ Atə yəlaa mɛ mə tənə í yoo Tacaa kə lanhūləmlɛ yontu.
I samɪ-i na yontu na í wilitina lanhūləmlɛ.

⁵ I yoo Tacaa samtv
í yoo-i-ti na cəmən.

⁶ I tv Tacaa wuləv kə yonkpaama na lanhūləmlɛ,
na akantɛɛ na tutuun.

⁷ Tənku na i taa nyəm tənə í cə,
na tətv na tə taa nyəm ηmaaləna lanhūləmlɛ.

⁸ Pusi í wiliti
na pəəŋ tənə náá kpəntɪ na í yoo yontu kə Tacaa.

⁹ Mpi tə, Tacaa kəŋ sɪ í hūvna tətv tənə.
I ka tən tampana na í hūvna antulinya,

na í huuna yəlaa ke teitei.

99

Tacaa ke wulav, na í we tənəŋŋ

¹ Tacaa n təkɪ kawulaya ké, na yəlaa seliyi.

N caya ɪsɔtaa tənɭaa hɛkʊ na tɛtʊ seliyi.

² Tacaa nyayale sɔsɔ ke Siyən taa,

Nyá tɛɛna yəlaa tənə.

³ Pa sɛɛ nyá hətɛ sɔsɔlɛ katɛ nyəntɛ,

tə ké nənŋ nyəntɛ ké.

⁴ Pa sɛɛ wulav nyá wei n sɔɔla siyisuyu tɔ nyá tən,

nyá nyɔɔsəyənə tampana tənɔyɔ.

N lakɪ kusiɪsim na mpi pə

wɛ teitei tɔyɔ lɛyɛli taa.

⁵ ɪ pɔyɔli Tacaa ta lɔɔ,

na í lun ɪ nɔɔhɛɛ tɛsulɛ,

ɪ ké nənŋ tɔ ké.

⁶ Moisi na Alən mpa paa wɛ lɔɔ nyá nyá kɔtəlaa taa tɔ

na Samiyeli wei ɪ ka wɛ mpa

pa səlɛmɔyən tɔ pa hɛkʊ tɔ,

pa səlɛma Tacaa nyá na ń mɔ.

⁷ lɔɔŋmɔntɔyɔ taa ké n yɔyɔtəyənə-wɛ

na mpe pá təkəyi nyá kɔsəsutɔ na kiiu ŋku n su-wɛ tɔ.

⁸ Tacaa tá lɔɔ, n mɔ pa kɔsəlɛmɔtɔ.

Nyayale pa lɔɔ, na ń wiiki-wɛ.

Ama n tɔ-wɛyɛ saləka ke pa ɪsayatɔ tɔɔ.

⁹ ɪ sa Tacaa ta lɔɔ na í lun

ɪ pulaya nənŋ nyənka tɔɔ.

Mpi tɔ, tá lɔɔ Tacaa wɛɛ ké tənənŋ.

100

Tə ké ɪ yəlaa

¹ Samtɔ yontu.

Tɛtʊ tənə yəlaa mɛ

í sa Tacaa na lanɬɔlɔmlɛ.

² ɪ la Tacaa ke tɛmlɛ na lanɬɔlɔmlɛ.

ɪ kɔɔ ɪ ɪsɛntaa na yonkpaama.

³ ɪ nyɪ sɪ Tacaa kɛlɛ lɔɔ.

ɪnɪ ɪ ŋmana-tɔ, ɪnɪ ɪ tənna-tɔ.

Tə ké ɪ yəlaa ké, tayalɛ ɪ kaləku.

⁴ ɪ suuna lɔɔ tɛsɛlɛ nɔnɔkeelasɪ na samtɔ.

ɪ suu ɪ taya tɔɔ na yontu.

ɪ sɛɛ-ɪ na í sa ɪ hətɛ.

⁵ Tacaa ké kupaŋ ké,

na ɪ kʊpantʊ wɛ tam tɔɔ.
 ɪ teu wɛ mɪpʊyʊ na pə puki lɔlɔŋ loosi loosi.

101

Wulav su ɪ nɔyɔ kɛ ɪsɔ ɪsentaa sɪ ɪ ká tɔŋ siyisuyu

¹ Tafiiti yontu.

Kʊpantʊ na tampana tɔŋyʊyʊ pə yontu kɛ ma yoo.
 Tacaa nyaya ma yoo-tɪ.

² Maa kaasɪ ma tɪ na mpaav kʊsiyisuyu.
 Pəlee kɛ n ká kɔɔ ma kin?
 Maa tɔna lotu kʊlɔmtʊ kɛ ma tɔyaya taa.

³ Ma kaa ha ɪsayam kɛ mpaav,
 ma taa ká kpaakəna mpa pa kisiyi pa ɪsɔsɛɛɛ tɔyɔ.
 Pa ɪsɔsɛɛɛ n̄tɛ tɔ kaa matəna-m.

⁴ Nyamle ɪsayale ká hatələna-m,
 maa caaki sɪ ma na ɪsayav tɛ kaa pʊlɔ.

⁵ Maa wakəlɪ wei ɪ cakəna ɪ tɔyɔntələ kɛ mukaya tɔ.
 Pəyele maa caaki kalampaani tʊ.
 Na wei ɪ lotu taa suwa pəpɔtʊ tɔ.

⁶ Maa nyənɪ tɛtʊ taa kʊpama tɔɔ kɛ,
 na pá caya ma kəŋkəŋ taa.
 Wei ɪ tɔŋ mpaav kʊsiyisuyu taa tɔyɔɛ ma tɔmlɛ tʊ.

⁷ Wei ɪ ha ɪ tɔyɪ ŋmuləm taa tɔ u cakɪ ma tɔyaya taa.
 Wei ɪ looliyi tɔ ɪ kaa səŋ ma ɪsentaa.

⁸ Paa tanan ŋku maa wakəlɪ tɛtʊ taa asayaa tənaya.
 Mɪpʊyʊ maa kpiisina Tacaa ɪcatɛ
 taa kɛ mpa pa lakɪ ɪsayatʊ tɔ.

102

Lanwakəlle tʊ tɛɛlvʊyʊ

¹ Kʊnyɔntɔyɔlɔ səlɔmʊyʊ
 kɛ waatʊ wei pə kələnɔ-ɪ
 na ɪ wiikina Tacaa tɔ.

² Tacaa nɪ ma wiinav na
 n̄ mʊ ma kʊsəlɔmʊtʊ.

³ Taa yelee ma tɔɔ kɛ nyənnav kɛ ma lanwakəlle waatʊ.
 Ke ŋkpaŋyʊyʊ na ma tɔɔ kɛ kʊyakʊ ŋku
 ma yaaki-ŋ sɪ n̄ waasɪ-m tɔ. Cɔ-m lɔŋ.

⁴ Pə taya pʊlɔ, ma kʊyɛɛŋ mukəyɪ kɛ ɪsu nyɔɔsɪ
 na ma saali yem ɪsu kəkɔ nyakʊyʊ tuputu tɔ.

⁵ Ma wulaa kɛ ɪsu nyutʊ nti pa setaa tɔ.
 Ma tʊ sɔɔkɪ ma tɔyɔnaya tɔyɔɔ.

⁶ Mɔla nɪ-m teu kɛ,
 na má tɛ taasɪ təkəŋkəŋɔ.

⁷ Ma nɔyɔsəna kɛ ɪsu wulaya tɛtʊ taa sumaya.
 Ma wɛɛ kɛ ɪsu ncaa taa sumaya.

⁸ Ma suukɪ maa tooki.

Ma we ké ɪsu sumaya ŋka
ka we ka tike ke lɔputu tɔɔ tɔ.

⁹ Paa ifemle nte ma kolontunaa tuuki-m ké,
na pa taa kpaana-m na pá yɔɔtɔɔɔɔ
na pá tuuki na pá yaaki ma hɛte.

¹⁰ Tetu ke ma tɔki tɔɔɔɔɔɔ lonte
na ma ɪsɔlɔm palɔɔɔɔ ma kɔnyɔnyɔɔm taa.

¹¹ Nyá pááná kpana-m.

Nyá taa huuna-m na ń kpɛsi-m na ń lɔɔɔ pooluɔ.

¹² Ma kɔyɛɛɔ tɔɔɔ tuusuɔu ké ɪsu ɪsotom tɛɛkɔɔ tɔ,
na má wɔlɔɔɔ ɪsu nyutu.

¹³ Ama Tacaa, nyá tɔkɔna kawulaya ke tam tɔɔ.

Waalɪ lɔlɔɔ loosi tɔna ká tɔɔsi nyá tɔɔ.

¹⁴ N ká kɔli nyá naasi taa na ń wii Siyɔɔ nyéma kɔnyɔɔ.

Pə taya pulɔ, waatu talaa ké.

Kɔyakɔ ŋku n ka la-weɛɛ pɛɛɛɛ tɔ kɔ kɔmayale.

¹⁵ Nyá tɔmlɛ nyéma ta, tɔ sɔɔla nyá ɪcatɛ ké.

Tə wakɔlaa, tɔ ncaa we-tuɔɔ pɔtɔtɔɔɔ.

¹⁶ Piitimnaa ká nyana Tacaa hɛte

na tetu taa awulaa tɔna nyana ɪ teeli.

¹⁷ Tacaa tayanɪ Siyɔɔ ɪcatɛ ke ŋmaɔ,

na ń hɔli nyá teeli ke tɔ taa.

¹⁸ Tacaa ken ŋkpaɔɔɔ na kɔnyɔntɔɔɔ kɔsɔlɔmɔtɔ ké.

ɪ kisiɔi ɪ sɔlɔmɔɔ.

¹⁹ Pá ŋmaa-tɔɔɔ waalɪ lɔlɔɔ tɔɔ.

Yɔlaa mpa pu ŋma tɔ, paa sa Tacaa.

²⁰ Tacaa we ɪ tɔnaɔɔ tɔɔɔ ké na ɪ nyɔnɔɔɔ.

Hatoo ɪsɔtaa ké ɪ weɛ na ɪ nyɔnɔɔɔ tetu tɔɔ.

²¹ Si ɪ nukɪ salɔkatɔnaa wula.

Si ɪ waasɔɔ mpa paa kɔ tɔ.

²² ɪlena yɔlaa kpaalɪ Tacaa hɛte ke Siyɔɔ taa

na pá samɪ-ɪ Yosalem taa.

²³ Yɔlaa tɔna ká kotɪ tɔntɔmlɛ.

Piitimnaa ká kotɪ na pá luɔ Tacaa.

²⁴ ɪ yɔka ma tɔɔ ke mpaau taa ké

na ɪ pasa ma kɔyɛɛɔ.

²⁵ Ma tɔma si: Ma ɪsɔ nyá wei n we tam tɔɔ tɔ,

taa kɔɔli-m ma kɔyɛɛɔ hɛkɔ taa.

²⁶ Hatoo lɔɔtaa ké n su tetu kite,
ɪsɔtɔnɔɔ ké nyá niɔ kɔlɔpɔm ké.

²⁷ Nyá we tam tɔɔ ké.

Ama pɔɛ pu saalɪ yem.

Pə kɔɔ tɔm ké ɪsu wontu kɔsusuutu,

na ń layasi-wɪ ɪsu toko, ɪlena pə layasi-wɪ.

²⁸ Tacaa nyá we tam tɔɔ ké mɔpɔɔɔ,

nyá pusɪ fɛina tɔnaya.

²⁹ Nyá tɔmlɛ nyéma tá,

tá piya ká tǝǝna tǝtu,
na pa lǝlǝ nyǝma ton sǝsǝyi nyá isentaa.

103

Ma sɛɛki Tacaa kɛ í na tǝmlɛ

¹ Tafiiti yontu.

Ma san Tacaa ké.

Ma san nyá hǝtɛ nanɲ nyǝntɛ ké na ma lotu tǝna.

² Ma san Tacaa ké.

Ma kaa sǝo nyá kǝpantǝ natǝli.

³ Nyá husǝǝna ma isayatu tǝna,
na ń waaki ma kutǝmǝɲ tǝna.

⁴ Nyá yakǝna-m pǝlaau taa,
na ń hulǝǝi-m suulu na ń laki-m kǝpantǝ.

⁵ N kpaasǝyi ma ton kɛ ma kpatǝlaya waatu,
na ń mǝlǝǝna-m ifɛpile taa isu hɛkǝlɛ.

⁶ Tacaa nyayalɛ tampana halǝ.

Nyá tayanǝǝna mpa pa isɛ pa tǝki tǝ pa tǝm.

⁷ Nyá hulǝna Moisi kɛ nyá mpaan,
na ń hulí isɛǝli nyǝma kɛ nyá kookalǝnaa.

⁸ Tacaa kɛ suulu na pǝtǝtǝlɛ tǝ ké,
nyá kǝpantǝ wɛ sǝǝntǝ.

Pǝyɛlɛ nn muɣi pááná kɛ lǝɲ.

⁹ Nn kalǝyi kutamsa,
pǝyɛlɛ nn tǝkǝǝna yulǝ kɛ nyá taa ké tam tǝo.

¹⁰ Nn laki-tǝ na n kǝésǝǝna tá isayatu.
Pǝyɛlɛ nn fɛlǝyi-tuɣu tá kawalaya.

¹¹ Isu isǝtǝnuɣu kǝɲkǝlǝmǝɲ wɛu tǝ
ńpuɣu n laki mpa pa nukǝna-ɲ tǝǝo kǝpantǝ.

¹² Isu ilim tǝlulɛ na pǝ tǝtulɛ hatǝlǝnau tǝma tǝ,
ńpuɣu n hatǝlǝǝna-tuɣu tá kawalasi.

¹³ Isǝna cɛcɛ wɛna i piya pǝtǝtǝlɛ tǝ,
ńpuɣu Tacaa n wɛna mpa pa nyaɲna-ɲ tǝ pa nyǝntɛ.

¹⁴ Mpi tǝ, n nyǝmá mpi pǝ ɲmana-tǝ tǝ.
N ta sǝo si tǝ ké musuɣu.

¹⁵ Yulǝ kuyɛɛɲ wɛ ké isu nyulǝɣu.

I tuɣi hɛtu ké isu taalɛ taa nyulǝɣu.

¹⁶ Waatu wei heelim maki-ku ulɛna ku saali yem,
na pá wu ku lonte kɛ nyǝm.

¹⁷ Ama Tacaa nyá kǝpantǝ leeliyi tam tǝo ké
mpa pa nyaɲna-ɲ tǝ pa kin,
na nyá tampana tǝɲuɣu pǝsǝyi pa piya piya nyǝm.

¹⁸ Yɛ pa tǝka nyá nǝǝo pǝɛluɣu na pá tǝsǝyi
nyá kusǝsutǝ tǝo na pá laki-ti.

¹⁹ Isǝtǝnuɣu taa ké Tacaa n ɲmawa nyá kumte
na ń tǝki kawulaya kɛ pǝ tǝna pǝ tǝo.

- ²⁰ Isɔtaa tillaa mpa me ɪ we ton sɔsɔɔŋ
na í lakɪ Isɔ kutututu tɔ, ɪ sa Isɔ,
na í nukəna ɪ nəyɔ taa tɔm.
²¹ Tacaa samaa me mpa mə tənə í ké ɪ tɔmlɛ nyəma
na í lakɪ ɪ kʊsɔɔlɛm tɔ, í samɪ-ɪ.
²² Tacaa kʊŋmanɪmama me í samɪ-ɪ ɪ kawulaya tənə taa.
Ma saŋ Tacaa.

104

Nmalv Isɔ nyana tɔmlɛ

- ¹ Ma saŋ Tacaa ké.

- Ma Isɔ nyá sɔsɔɔntu fɛɪ tənaya.
N suu teu sɔsɔɔm ké.
² N suu nyaalɛm ké ɪsu kpai,
na ń lɔ ɪsɔtɔnɔyɔ ɪsu cokɛle.
³ Hatoo ɪsɔtaa nyɔyɔ taa ké n ɪma nyá tɔcayalɛ.
Isɔŋmuntɔ nté nyá yoo kɛkɛ na heelim tɛkəna-ɪ.
⁴ Heelim nté nyá tillaa
na nyá tɔmlɛ tɔ nté kəkɔ.

- ⁵ N síi tɛtɔ kɛ tɔ kite tɔɔ ké teu ké.
Pulɔpɔ kaa ciyiti-tɔyɪ paa pácɔ.
⁶ N waasa tenku ké tɔ tɔɔ ɪsu kpai
na lum náá kpa pulasɪ.
⁷ Ama n nyaasa-wɪ na pé se,
pə níi nyá tɛv hola na pé tɔ casalɛ.
⁸ ɪlɛna pulasɪ nyu na tɛtɛka náá lum
lona wɛna n ka suwa tɔ a taa.
⁹ N píi lum kɛ tənaya sɪ pé taa ɪmaa ka tɔɔ
na pé kɔɔ pə tasa tɛtɔ waasɔyɔ.

- ¹⁰ Nyá tənəna lum sɛɛlaa kɛ lɔɔŋ
na pé kpen pulasɪ hekəŋ.
¹¹ Tənaya taalɛ wontu tənə nyɔkɪ
na taalɛ kpanasɪ náá kuyɪ sɪ lukɔtɔ.
¹² ɪlɛna sumasɪ sɔvɔkɪ lɔɔŋ ɪnɪ ɪ kɔtemɪŋ tun tɔɔ
na sɪ wiiki pilinɔsɪ tɔɔ.

- ¹³ Hatoo nyá ɪsɔtaa tənaya n yeki na tɛv nukɪ pɔɔŋ tɔɔ,
na tɛtɔ náá hakɪ nyá tɔma kʊlʊlʊm.
¹⁴ N yeki na nyutɔ nyɔkɪ sɪ pé waasɪ tɔla
na tun náá nyɔkɪ sɪ pə waasɪ yulɔ.
N lapa ɪnpuyɔ sɪ tɛtɔ í loh
mpi pə haakɪ yulɔ kɛ weesuyɔ tɔ.
¹⁵ N lapa sulɔm sɪ pé hɛɛsɪ yulɔ lanɔlɛ.
Na ń la nim sɪ pə tayanəyɪ ɪsɛntaa.
ɪlɛna mɔtɔ náá ha yulɔ kɛ alaafəya.

- ¹⁶ Tacaa nyá tuuna Lipan tun sɔsɔɔŋ.
ɪ hikiyɪ lum mpi ɪ caakɪ tɔ.

17 Tuiŋ inɪ ɪ tɔɔ ké sumasɪ səkpesi tɔyɪ sɪ tana
na sumasɪ sɔsɔɔnsɪ náá cakɪ ɪ tɔɔ.

18 Taale pəntulɔŋ təcayale nté pɔɔŋ sɔsɔɔŋ tɔɔ
na pɔyɔ namisi náá cakɪ kɔkpaməŋ tɛɛ.

19 N lapa ɪsɔtɔ kɛ sɪ í faya kuyɛɛŋ,
ilim nyəmə pá tɔyɔ waatɔ.

20 N kəŋna səkpetɔyɔ ɪlɛna pá yu,
na hətɔyɔ taa wontu suu tə təma taa.

21 Tɔyɔlasɪ kɔfasɪ nyɪsəyɪ sɪ tɔyɔnaya waalɪ
na sí səlɛməyɪ ɪsɔ nyaya sɪ kutɔyɔ.

22 Waatɔ wei ilim lukɪ ɪlɛna
sí məlɪ na sí həntɪ sɪ pɔɔŋ taa.

23 ɪlɛna yɔlɔ náá lu na í tɛɛ ɪ təmlɛ
na í la-tɛyɛ mpɔ haləna taanaya.

24 Hai, Tacaa, nyá kɔlapələ tɔɔwa payale ké,
na ləmayasɛɛ kɛ n lapəna pə təna.
Nyá kɔpampam suna tɛtɔ taa.

25 Tenku kələ təlelele, ɪ fɛɪ tənaya,
na ɪ taa wontu sɔsɔɔntɔ na səkpetu cɔɔkɪ,
tə fɛɪ kalɔyɔ.

26 ɪ taa tɔtɔyɔ kpuləŋ sɔsɔɔŋ ná kpaakɪ na í tiiki,
na tɔm sɔsɔ Lefiyatəŋ wei n lapa sɪ n liyiliyina tenku hola taa tɔ.

27 Nyaya wontu ntɪ tə təna tə tɛɛləyɪ
sɪ n caləyɪ-təyɪ tə tɔyɔ waatɔ.

28 N ha-tɪ ɪlɛ tə mɔ.
N kula nyá niŋ ɪlɛ kɔpantɔ tɔɔləna-tɪ.

29 N ha-təyɪ siyile ɪlɛ tə suu seluyɔ.
Ye n ləsa tə feesiŋ ɪlɛ tə həɛ na tə pəsɪ atɛ mɔsɔyɔ.

30 N mələna tə feesiŋ ɪlɛ tə tayani kɔlɔyɔ
na tə təna tə pəsɪ kɔfam kɛ tɛtɔ tɔɔ.

31 Tacaa nyá teu í wɛɛ tam tɔɔ,
na n yɔləna nyá kɔlapəm.

32 N nyəna tɛtɔ tə seliyi ké,
na ye n tokina pɔɔŋ ɪlɛ nyɔɔsɪ nyala ɪ tɔɔ.

33 Tacaa nyaya ma yoo yontu haləna ma səm
ma ɪsɔ ké ma saŋ haləna ma tənaya suu.

34 Ma yontu í la-ŋ teu Tacaa,
nyaya ma yɔləyənə.

35 Pəntələa í saalɪ yem kɛ tɛtɔ tɔɔ,
asayaa í taa tasa wɛɛɔ.

Tacaa, ma saŋɪ-ŋ ké.
ɪ sa Tacaa.

105

Isə kɔpantv təm

(Kvkalətv 1-15: Kvətəsvtv I 16:8-22)

¹ I sa Tacaa, í yaa í hətə.

I yəɣətɪ ɪ kookalənaa təm kə yələa taa.

² I yoo-ɪ yontu na í sɛɛ-ɪ na cəmən.

I yəɣətɪ ɪ təma səsəna təm.

³ I sa mə təɣɪ ɪ hətə nanɲ nyəntɛ tə.

Tacaa pɛkələa mə mə lanɲa í hɔləməna-ɪ.

⁴ I kɛsəna Tacaa Toma tənə tv tə,

í pɛkəɣɪ tam sɪ í wɛɛ Isə ɪsɛntaa.

⁵⁻⁶ Tacaa təmle tv Apələham lɔləɣv nyəma mə.

Yakəpv piya mpa mə Isə ləsaa tə.

I təəsɪ ɪ təma səsəna təm,

na ɪ piti təma na ɪ huɫɛ pə təm.

⁷ Tacaa nyayale tá Isə

na n hɔkəna tɛtv tənə.

⁸ Nn səəkɪ nyá nəɣə suw tə kə paa pəcə.

Nyá təm wɛ nɲpɣv haləna lɔləɲ loosɪ iyaya (1000).

⁹ N ká təkɪ nəɣə nka n ka suwa Apələham tə

na n teləsɪ ka təm kə Isaaaka na tuunav.

¹⁰ Nəɣə nkeɣɛ n su Yakəpv.

N cɛla-kɛɣɛ lɛɣɛli kə tam tə.

¹¹ N heela-ɪ sɪ:

Maa tala Kanaan tɛtv kə nyana nyá lɔləɣv nyəma

na tə pəsɪ mə paa nyəm.

¹² Saa ɪnɪ tə, lɛɣɛli yələa mə í fɛɪ payale kə paa pəcə.

Pəyele í caya tɛtv taa tə pə ta leeli.

¹³ Na í puki piitimnaa taa

na í cəəkɪ kawulasɪ taa.

¹⁴ Ama Isə tá tisi sɪ piitim napəlɪ pə təɣə mə ɪɛ,

halɪ í naasɪ awulaa payale kə mə nyuvv tə.

¹⁵ Na í tə sɪ: I taa tokina ma kələsaa.

I taa la ɪsayatv kə

ma kuyəɣətutv teləsəlaa.

¹⁶ Mɲpɣv Isə yələa na nyəɣəsɪ lu tɛtv taa,

na təɣənaya lan.

¹⁷ Ulena Isə teləsɪ yulv kə mə nəɣə tə.

Yulv ɪnəɣələ Yoseɛfv wei ɪ taalvnaa pɛetaa tə.

¹⁸ Pa tɔwa ɪ nəhɛɛ taa kə nkpasɪ

na nyəɣələv kə ɪ luyv tɛɛ.

¹⁹ Haləna pə tala waatv wei Tacaa ka suwa tə.

Ulena Tacaa təm hɔli sɪ ɪ ka wɛna tampana.

²⁰ Mɲpɣv wulav hawa nəɣə sɪ pa hɛtɪ-ɪ.

Wei ɪ təkɪ kawulaya kə yələa tənə tə tə sɪ, pá cɛpɪ-ɪ.

²¹ Na wulav kpa Yoseɛfv kə ɪ təyaya tə nyənɫv

na Yoseɛfv paasəɣəna wulav nyəm tənə,

²² sɪ í sɛɣəsɪ ɪ waalɪ nyəma ɪsu ɪ caakɪ tə

na í huli læmayasεε ke ι layatu tasəlaa kupaəma.

²³ Mpuvu Yakovu pola Icipiti tetu taa.

Mpuvu Iseyeli polaa na í caya Kam*fa* tetu taa. ^a

²⁴ Uena Tacaa n yele na nyá yəlaa huki katatəlaya
na pá kəli pa kolontunaa ke ton.

²⁵ Na n layasi Icipiti nyəma ke
huwεε na pa taa kpana nyá yəlaa.
Na pá la-wεye nyəməŋ na pá muɣuli-wε.

²⁶ Mpuvu n tila nyá təmlε tu Moisi
na Alon wei n ka ləsaa tə.

²⁷ Na pá la piti təma na kəkəlo nyəm na ton
ke Kam nyəma tetu taa.

²⁸ Uena n yele na səkpεtuvu nyala na ahoo yu.
Pa taa nəɣəlv ta kpεəsəna Tacaa kuyəɣətu.

²⁹ Na n pəsi lum ke caləm,
na n ku pə taa tiina.

³⁰ Mpuvu salεε luwa Icipiti tetu taa ké katatəlaya
na á suv pa awulaa nanŋ kuhəntəŋ taa.

³¹ Uena Tacaa n yəɣəti na kacəsi kunyasasi
na pətu lu pa tetu tənə taa.

³² Na n yele na təmpεε nu-wεye tεv lonte
na calanaa tii pa tetu taa na té nyaya kəkə.

³³ Na n wakəli pa tuŋ wei pa yaa si fiki
na lεsεŋnaa tə.

Na n peli pa həɣəlvu taa tuŋ.

³⁴ Mpuvu Iso n tasa yəɣətuvu na kutolon
lu ku fεi kalvu.

³⁵ Na ku kpiisi pa tawa tuŋ pee
na tetu tənə nyutu.

³⁶ Mpuvu Iso kuwa pa tetu taa kancaalaya piya tənə.
Nsi si kena pa kancaalaya piya nsi pa lula pa ifepile waatu tə.

³⁷ Uena Iso n ləsi nyá yəlaa na liyitee na wula.
Nəɣəlv taa seliyi mpaav taa ké ι kpeka taa.

³⁸ Pa tεεwa uena Icipiti nyəma feesi təfu.

Mpi tə, pa tεε suvakayana-wεye.

³⁹ Isəŋmuntvu ke Tacaa n kentayaa pa təə ké ilim taa,
uena nyá kəkə naaki-wεye ahoo.

⁴⁰ Mpuvu Tacaa n mu pa kusələmυtu na n kəna-wεye lεεsi,
na n haɣasi-wεye isətaa təɣənaɣa.

⁴¹ Uena n tuli kukpamvu na lum kpe
wulaya tetu taa isu pəɣə.

⁴² N ta səə nyá təm nanŋ nyəntu nti
n ka heela nyá təmlε tu Apəlaham tə.

⁴³ Mpuvu n ləsə nyá yəlaa mpa n yaawa tə na pa wənau
na lanhulvmle səəsəle na pá wilitiyi.

^a **105:23** Kam: Kam tetu ke cəne, pə ke Icipiti ke. Pə taya tetu kufatu natəlayi yem.

⁴⁴ Ulena í cɛɛ-wɛɣɛ piitimnaa tɛtɔnaa
na pɛɛ pá tɔɣɔ yɛlaanaa tɛma kɔlɔlɔm.
⁴⁵ N lapa mpuɣu sɪ pá tɔɯ nyá kiin
na pá tɔki nyá kɔsɛsutɔ.
I sa Taaɛa.

106

*Iso tɔɯɣi tampana, Iɛɣɛli nyáma kisa-ye
(Kvkalɔtv 1,47-48: Kvtaɔsɔtv I 16:34-36)*

¹ I sa Taaɛa, í sɛɛ-ɪ.

Mpi tɔ, ɪ kɛ kɔpaɯ.
I kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ kɛ.
² Aweɣɛɛ ɪ tɛma sɔsɔɔna tɔm yɔɣɔtɔlɔ?
Na ɪ samtɔ tɛna kpaallɔ?

³ Mpa pa tɔɯɣi tampana na pá laki kɔsiyisim
kɛ tam tɔɣɔɛ lɛɛɯ nɔlɛɛ.

⁴ Taaɛa tɔɔsɪ ma tɔɔ.
Mpi tɔ, n sɔɔla nyá yɛlaa.
Paasɛna-m nyá wei n waasɔɣi tɔ.
⁵ Waasɪ-m na má ná nyá lɛsɛlaa tɛɔayanau.
Ulena má na nyá yɛlaa tá laɯa hɛɛ.
Na má na-wɛ tɛ yɔɔli.

⁶ Tɔ pɛntaa kɛ ɪsu tá caanaa.
Tɔ lapa ɪsɔyɔtɔ, tɔ lapa mpi pɔ ta kɛɛsɪ tɔ.

⁷ Tá caanaa taa cɛkɛna nyá piti tɛma kɛ Icipiti.
Pa ta tɔɔsɪ nyá kɔpantɔnaa tuutuuma tɔɔ.
Halɛna pá kɔli nyá tɔɔ kɛ tɛɯku kɔsɛɛm nɔɣɔ.

⁸ Paa na mpu n yapa-wɛɣɛ nyá hɛtɛ tɔɔ
sɪ nyá tɔɯ í ná.

⁹ Mpuɣu n nyaasa tɛɯku kɔsɛɛm na ílɛ ɪ nyɔɔ.
N yɛlaa na nyá yɛlaa tɔ lumaɯ sɔsɔɔɯ taa
ɪsu wɔlaya tɛtɔ taa.

¹⁰ N yapa ta caanaa kɛ mpa paa caaki-wɛ tɔ pa niɯ taa.
N hɛta-wɛɣɛ pa kolontu sɛkpaɯ taa.

¹¹ Lum tɔɣɔ pa kolontuna tɛnaɣa,
pɔ ta sɔɔ paa kɔlɔm.

¹² Tɛnaɣalɛ pa tɛma pa taa na nyá tɔm,
na pá sa-ɯ na yontu.

¹³ Ama pa sɔɔ kpakpaa kɛ nyá tɛma,
pa ta tɔɯ sɪ pá ná a tɛɛsɔɣu.

¹⁴ Mpuɣu pa nyɔla teu sɪ pá hiki
mpi pa fɛina tɔɣɔ wɔlaya tɛtɔ taa.
Ulena pá caa-ɯ tɔm kɛ tɛtɔ pooluɯ nyɛntɔ taa.

¹⁵ N ha-wɛɣɛ pa kɔsɛlɛmɛm
na pá tɔɣɔ na pá haɣa na pɛ lu-wɛɣɛ sɔɯ.

16 M̀puyɔ pa lapa Moisi ke ɪsɛsɛɛmlɛ ke tɛsikile,
na Alɔŋ wei ɪ kɛ yulɔ nanŋ tu tɔ.

17 Tɛnaɣalɛ tɛtu haɔ nɔɣɔ na tɛ li Tatan nyɛma
na tɛ waasi Apilam nyɛma tɔɔ.

18 Kɔkɔ nyaya pa kpekale,
ka niisa asayaa mpe.

19 M̀puyɔ pa lupa nyɛɣɛluyɔ ke naule ke Holɛpu puyɔ tɔɔ,
na pɔ lun na pɔ sɛɛ-tɛ.

20 Pa kpaya nav wei ɪ tɔki nyutu tɔɣɔ,
na pɔ lɛɛti Isɔ teeli tu nyɔ nyɔ lonte taa.

21 Pa sɔɔwa pa waasulɔ Isɔ nyɔ nyɔ tɔɔ,
pɛɔ nyɔ lapɛna-wɛɣɛ tɛma sɔsɔna,

22 ke Kam nyɛma tɛtu taa,
na piti tɛma ke tenku kuɛɛm taa.

23 M̀puyɔ Tacaa nyɔ n yɔɣɔta pa kpiisuyu tɛm, Moisi paasi.
Ama nyɔ kulɛsu Moisi tike sɛŋna na ɪ tɛɣɛ-ŋ nin
na Isɔ ku ɪ pɔɔnɔ ke wakɛluyɔ tɛm taa.

24 Uɛna pɔ lɔ tɛtu kupantu nti Isɔ nyɔ n ka ha-wɛ tɔ.
Pa ta tuna Tacaa nyɔ nyɔ nɔɣɔ suw tɔtɔ.

25 Ntɛna pɔ kɔnti pa tɛɛsi taa,
na pɔ kisi Tacaa nyɔ nyɔ nɔɣɔ ke nunav.

26 Tɛnaɣalɛ n kusa nin na ɪsɔ na ɲ tuu
si n kɔ yele na pɔ si wɔlaya tɛtu taa.

27 Na ɲ yasi pa lulɔŋ ke paa timpi,
na ɲ yele na pɔ si ma ta nyi ɪsɔnaa tɛ.

28 M̀puyɔ Isɛɣɛli nyɛma lunɔa Peyɔɔ nyɛma tuyɔ Paali.
Uɛna pɔ tɔɣɔ nantu nti pa laawa sɛtaa tɔ.

29 Pa kpaasa Tacaa nyɔ pɔɔnɔ na pa kulaputu nti.
Uɛna nyaa kɔna wahala ke pa tɔɔ.

30 M̀puyɔ Penhasi kulaa na ɪ tayan-ti.
Uɛna mpusi ɪni ɪ hɛɛ.

31 M̀puyɔ Tacaa nyɔ nyɛna yaasi ɪni si
ɪ wɛ teu ke tam tɔɔ.

32 Mpe pa kpaasɛna Tacaa nyɔ nyɔ pɔɔnɔ ke Melipa lum kin.
Uɛna Moisi tɔɣɔ pɔ salɔka ke pa nyuyɔ tɔɔ.

33 Pa nyɛŋsa ɪ ɪsɛ na ɪ kpisi kantɛluyɔ,
uɛna ɪ yɔɣɔti tɛm ɪ ta mayasi.

34 Isɛɣɛli nyɛma ta ku Kanaan nyɛma ɪsu Tacaa
ka heeluyɔ-wɛ tɔ.

35 Ama pa kpɛntɛna piitimnaa lɛlɛa kɛ
na pɔ kpɛlɛmɪ pɛlɛ pa kulapɛlɛ.

36 Halɛna pɔ lun pa tun
na pɛlɛ pɔ nyi-wɛɣɛ katɔka na pɔ hoti ka taa.

37 Na pɔ laa pa pɔyalaa na pa pɛlɛa ke
pɛlɛ pa tun.

- 38 Pa kowa pa piya ke musuη ke Kanaan tuη tee
na pa yulukule nté té pilisa tetu.
- 39 Pa tama lapa-weye asilima nyéma
na pa lakasi pəsi-we isu wasaηkalənaa.
- 40 Mpuvu Tacaa nyá nyá taa kpana nyá yəlaa mpa pa ké
nyá kpancoou tə na pá lu-η səη.
- 41 Uena n tu-weye piitimnaa nin taa
na pe le pa taa kpana-we na pá ηmakəli-we.
- 42 Na pa kolontunaa muηuli-we
na pá tu-weye wahala.
- 43 Təm payale ke Tacaa n waasa-we.
Paa na mpv na pá kuləyi nyá təo ké tam.
Uena pá kama nyəəη ke pa isayatu taa.
- 44 Mpuvu Tacaa n nuwa pa wula
na n ná pa laηpəsəle.
- 45 Uena n huu nyá na-we mə nəyo pəeluyv təm.
Na pa təm la-η pətətəle ke nyá kupantu səsəəntv təo.
- 46 Na n yele na mpa paa kpa-weye yomle tə
pa təm la-weye isəkilim.
- 47 Tacaa tá Isə waasi-tv,
na n ləsi-tuyv piitimnaa taa na n kpeyeli-tv.
Uena té sa nyá hətə nanη nyəntə
na té pəkı teeli ke nyá samtv taa.
- 48 Iseyeli Isə Tacaa tə sēē-η tam təo.
Yəlaa tənə í tisi sı Isə í kəna mpv.
I sa Tacaa.

TAKƏLAYA KAKPASI NYƏηKA

107

(Yontu 107–150)

Isə waasvlu nyana kookali

- ¹ I sa Tacaa.
Mpi tə, n ké kupanη,
na nyá səəluyv we tam təo.
- ² Mpa Tacaa n waasaa tə pá yəyətı.
Mpa n yapa kolontu nin taa tə pá tə sı: Tacaa ké kupanη.
- ³ N ləsa-weye tetunaa tənə taa ké,
pə kpayav ilim təlule na pə tətule,
na pə ntəyən na pə mpətən tə.
- ⁴ Pa taa ləlaa tənaya pa tike ké.
Pa tooliyi wulaya tetv taa.
Paa naakı ıcatə nte tə taa paa caya tə.
- ⁵ Nyəyəsı na lukətv kukaya-we na pa apalv tv yəələyi.
- ⁶ Mpuvu pa wiina Tacaa nyaya pa laηwakəlle taa,
na n waasi-weye pa apalv tv yəəluyv taa.
- ⁷ Mpaav kupanηkv taa ké n tiika-we.
N tənə-weye ıcatə nte tə taa paa caya tə.

⁸ Pá sɛɛ Tacaa nyaya nyá kɔpantu tɔɔ,
na piti tɛma wena n lakɪ yɛlaa tɔ a tɔɔ.

⁹ Mpi tɔ, n kɔwa lɔkɔtɔ nyɛma lɔkɔtɔ
na ń hayasi nyɔɔtɔnaa.

¹⁰ Mpa paa wɛ sɛkpɛtɔyɔ na sɛm nɔɔ taa tɔ.
Paa wɛ wahala taa kɛ na alukpala kɛ pa nɔɔhɛɛ taa.

¹¹ Mpi tɔ, paa kisa Tacaa nyá nyá tɛm kɛ.
Pa foota ɛsɔtaa ɪsɔ sɔsɔ layatɔ tasɔyɔ.

¹² Wahala kɛ n nyɛka-wɛ na pá hotiyi.
Nɔɔlɔ fɛi si í waasi-wɛ.

¹³ Mɔyɔyɔ pa wiina Tacaa nyaya pa lanwakɛllɛ taa.
ɪlɛna ń waasi-wɛyɛ pa apalɔtɔ yɔɔlɔyɔ taa.

¹⁴ Na ń lɛsi-wɛyɛ sɛkpɛtɔyɔ na sɛm nɔɔ taa,
na ń cɛ pa kuhɛkɛm.

¹⁵ Pá sɛɛ Tacaa nyaya nyá kɔpantu tɔɔ,
na piti tɛma wena n lakɪ yɛlaa tɔ a tɔɔ.

¹⁶ N pɛla nyɔɔlɔyɔ kɔsɛɛmɔyɔ kutɛkɔyɔ
na ń wakɛlɪ pɛ kɔkalɛsɛŋ.

¹⁷ Kɔmɛlɛmɛŋ yaasi kutakɛɛsɔyɔ tɔɔ,
pa kawalaya susa-wɛyɛ wahala taa.

¹⁸ Tɔɔɔnasɪ tɛna lu-wɛyɛ sɛŋ
halɛna pɛ pona-wɛyɛ sɛm nɔɔ taa.

¹⁹ Mɔyɔyɔlɛ pa wiina Tacaa nyaya pa lanwakɛllɛ taa
na ń waasi-wɛyɛ pa apalɔtɔ yɔɔlɔyɔ taa.

²⁰ ɪlɛna ń yɔɔtɔ na pɛ waa-wɛ
na ń fiti-wɛyɛ sɛm taa.

²¹ Pá sa Tacaa nyaɔa nya kɔpantu tɔɔ
na piti tɛma wena n lakɪ yɛlaa tɔ a tɔɔ.

²² Pá la Tacaa nyaya sɛɛtɔ kɔtasɪ
na pá kpaali nyá tɛma na kawilitasɪ.

²³ Mpa paa wɛ tɛŋku taa kɛ kpulɛŋ taa
na pá lakɪ pa taatɛlɛ tɔ.

²⁴ Pɛlɛ pa nawa mpi Tacaa nyá n pɛsɔyɪ lapɔ tɔ,
na piti tɛma nna n lapa tɛŋku taa tɔ.

²⁵ N yɔɔtɔ kɔyɔɔtɔ kɛ na
kacuculaya kɔsɪ tɛŋku hɔla.

²⁶ Na pá lɔyɔ pa kpulɔyɔ kɛ ɛsɔtaa
na pá tisi-kɔyɔ lumanɛ taa,

na pá cɔɔsi-wɛyɛ tɛu.

²⁷ Pa ɛɛ pilaa ɪlɛna pá sɔsɔ seluyɔ ɛsu sɔlɔnyɔlaa
na pa nyɛm kɛ tɛŋku tɛna saali yem.

²⁸ Mɔyɔyɔlɛ pa wiina Tacaa nyaya pa lanwakɛllɛ taa
na ń waasi-wɛyɛ pa sɔɔtɔ taa.

²⁹ ɪlɛna ń sɛŋsɪ kacuculaya
na tɛŋku hɔla hɛɛ tɛli.

³⁰ Pa lanɛ hɛɛna tɛŋku hɛɛv mpi.

ɪlɛna Tacaa tɛsɛna-wɛ na í pona-wɛyɛ

timpi pa pukaya tɔ.

³¹ Pá sɛɛ Tacaa nyaya nyá kɔpantɔ tɔɔ,
na piti tɛma wena n laki yɛlaa tɔ a tɔɔ.

³² Pá sa-ŋ timpi yɛlaa kpeyelaa tɔ
na pá pɔyɔli-ŋ sɔsaa kotuyɔ taa.

³³ Nyá yekina na pusi nyɔɔki,
na sɛɛlaa náá wɔlɔyi.

³⁴ Na ń pəsəyi mɔsɔŋ tɛtɔ kɛ tɛsəpayɔ
kɛ tɔ yɛlaa kawalaya tɔɔ.

³⁵ N laki na wɔlaya tɛtɔ pəsɔ lulɛ
na lɔm sɛɛlaa wɛɛ timpi lɔm nyɔɔsɔ wɛɛ tɔ.

³⁶ Na ń su laŋlaa kɛ tɛna
na pɛɛ pá ŋmá ɪcatɛ nte tɔ taa paa caya tɔ.

³⁷ Na pá tuu tawa na pá sɔ tuŋ wei
pa yaa sɔ lɛsɛŋnaa tɔ na í lɔli pɛɛ kɛ sɔsɔm.

³⁸ Tacaa n kooliyi-wɛyɛ kɔpantɔ kɛ na pá hukiyi sɔsɔm,
n ta pasa pa tɔla.

³⁹ Uɛna laŋyɔyɔ na wahala na kɔnyɔntɔyɔɛ
nyɔki lɛlaa na pá pasa-wɛ.

⁴⁰ Tacaa n yeki na pá footiyi kasayampiya.
N yeki na pa cɔɔki wɔlaya tɛtɔ taa, pa fɛi tɛ.

⁴¹ Ama n waasəyi kɔnyɔntɔnaa kɛ wahala taa,
na pa tɛɛsɔ huki ɪsu kalɛkɛŋ.

⁴² Yɛlaa kɔpama naaki Tacaa na pá ŋmaalɔyi.
Ama ɪsayatɔ tɛkɔyi nɔɔsɔ.

⁴³ Yɔlɔ lɛmayasɛɛ tɔ í la laakali na yaasinnaa mpe
na í pɛɛki sɔ í cɛkɛna Tacaa kɔpantɔnaa.

108

Tanaŋ yontu

(Kɔkalɔtɔ 2-6: Yontu 57:8-12, 7-14; Yontu 60:7-14)

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyɔyɔ tɔ yontuna taa tɔyɔɔ.

² Hai, ma ɪsɔ, ma tɛma ma taa sɔ
má yoo-ŋ yontu na ma lotu tɛnaya.

³ Ma cɛmɛŋ í fe, maa fe na pácɔ pɛ nyaali.

⁴ Tacaa, maa sɛɛ-ŋ yɛlaa taa,
na má yoo-ŋ yontu kɛ piitimnaa taa.

⁵ Nyá pɛɛɛ kɛla ɪsɔtɔnyɔyɔ kɛ kulɔyɔ,
na nyá kɔpantɔ náá kalɛsɛna hatoo ɪsɔtaa.

⁶ Hai, ɪsɔ, hɔli nyá tɔɔmɛŋ kɛ ɪsɔtaa.
Nyá teu í ná tɛtɔ tɛna tɔɔ.

⁷ La mpɔ uɛna pɛ hɛti nyá kɔsɔɔllaa.
Waasɔ-m na nyá nin ntɔyɔŋ.
Mɔ tá sɛlɛmɔyɔ.

⁸ Iso yəḡəta ɪ kutuluɣu naŋŋ nyəŋku taa si:
 Máá təḡəna akaitu na má tala Sikem ɪcatɛ.
 Maa mayasi Sukoti tɛtɛkələ na ŋmənaya.
⁹ Má tənna Kalaati na Manasee.
 Ifəlayim kɛlɛ ma nyəḡəlɣu kahuka.
 Yuta kɛlɛ ma kawulaya kpátɣu.
¹⁰ Mowapu tɛtu nté ma lum kəsəsəm tətulɛ.
 Itəm nyəntu kɛ ma ntəŋkpala təsulɛ.
 Ulena má kiisiyi yooou kakiisasi kɛ Filiisi nyéma tɔɔ.

¹¹ Awe ká pona-m Itəm?
 Awe ká tu-m Itəm kolunɔ ɪcatɛ taa?
¹² Pə taya Iso nyá?
 Pəyele nyá lona-tu,
 nn tasəyi tá yoolaa kɛ təŋɣu.

¹³ Kɔɔ na hí ya-tuɣu kolontu təm taa,
 yulu waasɣu wɛ kpetɛ ké.
¹⁴ Iso ton taa tu la kookalənna ké.
 Inɪ ɪ ká nanɔtəna tá kolontunaa.

109

Tafiti tənɣəyi mpusi ké ɪ kolontunaa

¹ Tafiti yontu nti tə wɛ yonyoolaa nyɔɣu tu
 yontunaa taa təḡəlɔ.

Iso nyaya ma san, taa su.
² Pə taya pulu, yəlaa asayaa na tusəlaa
 háá nəəsi na ma tɔɔ ké,
 na pá yəḡətəḡəna-m pəpətu təm.
³ Pááná təm kɛ pa yəḡətəḡəna-m paa le,
 na pá yookina-m mʊsɔŋ.
⁴ Paa na ma sɔɔla-wɛ tə,
 pa nyənəyi-m pa kolontu ké.
 Ama ma sələməyi Iso ké.
⁵ Ma laki-wɛyɛ kupantu na mpe pá laki-m ɪsayatu.
 Ma sɔɔla-wɛ na mpe pa taa kpaakəna-m.

⁶ Ləsi təm huɣu ɪsayav nəḡəlɔ
 na í kɔɔ í huɣu na ma kolontu.
 I kolontunaa taa nəḡəlɔ í kɔɔ í suu-ɪ təm.
⁷ Pá ku ɪ təm kɛ təhuɣlɛ taa,
 Iso nyənɪ ɪ sələmɣu kɛ ɪsayatu səsəntu.
⁸ I si ləŋ
 na nəḡəlɔ mʊ ɪ təmlɛ,
⁹ na ɪ piya pəsi suluwaa
 na ɪ alɔ kɛ leelu.
¹⁰ Ulena ɪ piya pəsi təkpaaləŋ na pá sələməyi na pá təkɪ.
 Pá təḡənɪ-wɛyɛ pa ncaa taa.
¹¹ I kəmlɛ tu í kuu ɪ nyəm tənə,
 na kpai nyéma náá wakəli ɪ təmlɛ kulɔlɔm.

- 12 Nəğəlv luyü í taa lapı-ı.
Páçə ı suluwaa təm í taa la nəğəlvüv ısəkilim.
- 13 Pá kpiisi ı lülvüv nyáma na pa həla saalı yem
ké mpa paa küli tə pa nəəsı taa.
- 14 Tacaa, taa səə ı caanaa ısayatv təə.
Páçə taa həsı ı too kawalaya.
- 15 Tacaa, taa səə ı caanaa ısayatv na ı too kawalaya təə.
Tacaa kpiisi yəlaa mpe pa həte ke tetv taa.
- 16 Pə taya pulv, yulv ını ı ta həli nəğəlvüv suulu.
Páçə ı tv wahala tv na konyəntv ke wahala.
Haləna í kv lanwakəlle tv.
- 17 Mpusi ké ı ka səəlaa,
mpusi ını í kəə ı nyüvüv taa.
I taa səəli nəğə küpaŋka,
kəle ká hatələna-ı.
- 18 Mpusi í wəe ı təə ısu toko.
Mpusi í süv ı taa ısu lvm.
Mpusi í pəsı ısu nim ke ı müwa taa.
- 19 Mpusi í takı-ı ısu toko.
Mpusi í cəə-ı na í tá tam ısu tampala.
- 20 Mpuvüv Tacaa ka la ma kolontunaa.
Pa küfəlvüv nté.
Na mpa pa yəğətəyi ısayatv ke ma təə tə.
- 21 Tacaa ıso la-m mpi pə wə teu təğə nyá həte təə.
Mpi tə, nyá küpantv təəwaya, waası-m.
- 22 Ma ké konyəntv ké na wahala tv,
ma wakəla hatoo ma taa.
- 23 Ma tənna saalvüv ke yem ké ısu ısotom
na pá təğənəyi-m ısu filifili wei ı wakələyi tə.
- 24 Nəhəkətv pu-m maa pəsəyi na má səŋ.
Ma tema taası təkəŋəkəŋə.
- 25 Ma pəsa-wəyge mpi pə fəi teu təğə.
Pa nyənəyi-m na pá kpeetəyi nyəəŋ.
- 26 Waası-m, Tacaa ma ıso.
Ya-m nyá küpantv təə.
- 27 Yəlaa mpe pá nyı sı nyá niŋ ké.
Tacaa nyá, nyá lapəna mpv.
- 28 Mpe pa tənşəyi mpusi ké.
Ama nyá kooliyi küpantv.
Ye pa külaa fəele ká kpa-wə.
Ama nyá təmlə tv má ma lanlə ká hvlvmı.
- 29 Pá liyiti ma kolontunaa mpa pa suu-m təm tə.
Fəele í waası pa təə ısu toko.
- 30 Maa puğvli Tacaa nyaya na kawilitaya.
Maa sa-ŋ samaa həkv.
- 31 Mpi tə, n wə konyəntv kəŋkəŋ taa ké.
Sı n waasəyi-ı mpa pa küyi ı təm tə pa niŋ taa.

110

Wulav wei i ké kətulv tɔ

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyɔɔvɔ tɔ yontunaa taa tɔɔlɔ.

Tacaa Iso heela ma sɔsɔ si:
Caya ma ntɔɔɔn tɔɔ, haləna má yele na nyá
kolontunaa pəsi nyá nɔɔhɛɛ tɔsɔlɛ.

² Tacaa ká waləsi nyá kpátɔvɔvɔ tɔn kɛ Siyɔn taa.
Nyaa ɲmakəli nyá kolontunaa.

³ Koyaku ɲku n ká yoonaa nyá kolontunaa tɔ.
Nyá ifepiya apalɔtɔ ká kpa.
Ilena pá kɔɔ pa ti.

Paa wɛɛ isu tefemle cɔlɔv,
na pá kɔɔ nyá pɔvɔvɔ naɲɲ nyəɲkv tɔɔ.

⁴ Tacaa tɛma tuuu i kaa tasa layasɔvɔvɔ.
I yɔɔɔta sɔsɔ si:

N ké kətulv sɔsɔ kɛ tam tɔɔ ké,
isu Meləcisetɛɛki.

⁵ Tacaa wɛ nyá ntɔɔɔn tɔɔ ké.
I ká wakəli awulaa kɛ i pááná koyaku wule.

⁶ Inɪ i huukəna na piitimnaa,
na sɛtaa sɔɔta paa timpi.
I wakələɣi awulaa kɛ tɛtɔ təna taa ké.

⁷ I nyɔɔki lɔm kɛ lɔɔv taa ké tɔntɛ waatu ké.
Pə tɔɔ ké i kɔsəɣi nyɔɔvɔ.

111

Tacaa tɛma sɔsɔɔna tɛm tɔɔsɔvɔvɔ

¹ I sa Tacaa.

Maa sɛɛ Tacaa na ma lotu təna
kɛ tampana tɔɲlaa kpekəle taa ké təkotile.

² Tacaa tɛma ná ké sɔsɔɔna ké,
na a sɔɔllaa pɛkəɣi-yɛ.

³ Nyá kulapəm təna taa wɛ teeli na teu sɔsɔɔm ké.
Nyá siyisɔvɔvɔ wɛ tam tɔɔ.

⁴ Tacaa n yelaa si tɛ tɔɔsəɣi nyá kəkɔlɔ tɛma tɔɔ.
N ké pɛlɛɛ tɔ kɛ na pətɔɔtɛ tɔ.

⁵ N haaki tɔɔɔnaya kɛ mpa pa nyaɲna-ɲ tɔ.
Nn sɔɔki nyá nɔɔɔ pɛlɔvɔvɔ tɔɔ kɛ paa pəɔ.

⁶ N hula nyá yelaa kɛ nyá tɛma tɔn
kɛ timpi n cɛla-wɛɣɛ piitimnaa lelaa tɛtɔ tɔ.

⁷ Nyá kulapəm siyisaa na pə tɔɲaa.
Nyá kɔsəsutɔ wɛ naani.

⁸ Iso kɔsəsutɔ wɛ tam tɔɔ ké.
Tə siyisaa kɛ na tɛ tɔɲaa.

⁹ N hɛta nyá yelaa
na nyá na-wɛ i pɛli nɔɔɔ kɛ tam tɔɔ.

Nyá h̄əte k̄e s̄əs̄əle k̄é, na k̄ate nȳənt̄e.

¹⁰ Iso nȳamnav nté nȳəm kite,
mpa pa t̄oka yaasi in̄e t̄o
pa w̄ena l̄əmayas̄e k̄upana k̄é.
T̄acaa teeli w̄e tam t̄ə k̄é.

112

T̄acaa kooliyi k̄upantv̄ k̄e ɪ ȳalaa k̄upama

¹ I sa T̄acaa.

Lelen̄ n̄ulv̄ nté wei ɪ nyaŋna T̄acaa t̄o.

I lan̄le h̄eena iso k̄us̄əs̄utv̄ lapv̄ k̄é.

² I k̄ulv̄l̄aa k̄á la s̄əs̄aa k̄e t̄etv̄ t̄ə.
Iso kooliyi k̄upantv̄ k̄e tampana t̄əŋl̄aa piitim̄.

³ W̄enav̄ na t̄əc̄ayanav̄ w̄enna p̄ə t̄e ȳulv̄ t̄əȳa t̄aa.

Iso lan̄le h̄eena-ɪ tam t̄ə.

⁴ K̄əko naaki s̄əkp̄et̄ȳv̄ t̄aa k̄é tampana t̄əŋlv̄.

K̄əko naaki wei ɪ w̄ena suulu na í w̄ena l̄elaa p̄ət̄ə̄t̄əle,
na í t̄əŋ̄əȳi k̄us̄iyisim̄ t̄o.

⁵ P̄ə w̄e teu s̄i ȳulv̄ í h̄ul̄əȳi suulu na í k̄ənt̄əȳi.

P̄ə w̄e teu s̄i ȳulv̄ í t̄əŋ̄ siyis̄uȳu na í lak̄əna ɪ t̄əma.

⁶ Ye n̄ lak̄i mp̄v̄ nn̄ c̄əŋl̄əȳi.

Pa t̄ə̄s̄əȳi siyis̄ilu t̄ə k̄é tam t̄ə k̄é.

⁷ I lan̄le u t̄ə̄k̄əna lan̄wak̄əll̄e laap̄aal̄i,
ɪ t̄oka ɪ t̄əȳi, T̄acaa k̄e ɪ lak̄i naanī.

⁸ Siyis̄ilu t̄oka ɪ t̄əȳi, s̄ə̄ɔ̄nt̄v̄ f̄eɪ-ɪ.

I ka nȳəni ɪ kolontunaa k̄pis̄uȳu.

⁹ I haaki k̄unȳənt̄v̄naa k̄é na í yeki nin̄.

Iso lan̄le h̄eena-ɪ tam t̄ə k̄é.

Siyis̄ilu t̄əŋ̄ s̄ə̄s̄əȳi na ȳalaa t̄ȳv̄na-ɪ teu.

¹⁰ Is̄aȳav̄ ná naaki-ɪ il̄ena p̄áán̄a k̄pa-ɪ.

I nȳas̄əȳi ɪ t̄əȳi k̄ela na í l̄ə̄ki ɪ ap̄al̄ut̄v̄.

As̄aȳaa k̄unȳul̄v̄ȳv̄ saal̄əȳi yem̄ k̄é.

113

T̄acaa paas̄əȳəna m̄pa pa f̄eina p̄ulv̄ t̄o

¹ I sa T̄acaa.

T̄acaa t̄əml̄e lataa m̄e, í sam̄i-ɪ.

I sa T̄acaa h̄əte.

² T̄acaa h̄əte í yaa p̄ə k̄p̄aȳav̄ n̄ə̄n̄ə̄ t̄o
na p̄ə polo tam t̄ə.

³ P̄á s̄e T̄acaa k̄e p̄ə k̄p̄aȳav̄ il̄im̄ t̄əl̄ul̄e
na p̄ə suna p̄ə t̄ə̄t̄ul̄e t̄o.

⁴ T̄acaa ŋmak̄əla piitim̄naa t̄ənaya.

I teeli k̄ŋk̄ul̄əm̄əŋ̄ t̄eɪ̄ is̄ə̄t̄ə̄n̄v̄ȳv̄.

⁵ Ta Iso T̄acaa n̄ f̄eina ak̄pele.

Nyá t̄əc̄aȳal̄e nté hat̄oo is̄ə̄t̄aa.

⁶ N̄ kaŋ̄ nȳv̄ȳv̄ k̄é na í nȳəni
is̄ə̄t̄ə̄n̄v̄ȳv̄ na at̄e.

⁷ N kusəyi kunyantu ke musuyv taa ké,
na wahala tv ke hute taa.
⁸ Si n cəyasi pá na nyá yəlaa kupayalaa.
⁹ N haaki alv kaalvlaya ke təyaya.
Na n lapı-ı toto lanjhulvmlə nyəŋ
ke ı piya həkv.

I sa Tacaa.

114

Waatv wei İseyeli nyəma luwa İcipiti tət v taa tə

¹ Waatv wei İseyeli nyəma luwa İcipiti tət v taa tə,
waatv wei Yakərv ləlvəy nyəma lu piitim lempı təm
yəyətəlaa mpe pa tə tə.

² Mərvəy Yuta pəsa Tacaa kətaya təlatə
na İseyeli nəa pəsı Tacaa tət v.

³ Tenku ná-wé na ilé ı se.
Yaatanı pəyə ná mələ waalı waalı.

⁴ İlena pəəŋ ŋmaa ısu ıwaan,
na pulası nəa ŋmaa ısu ıwəəsı.

⁵ Tenku, n seeki suwe?
Yaatanı, ná mələyi waalı waalı suwe?

⁶ Pəəŋ, mə ŋmaaki ısu ıwaan suwe?
Pulası, mə ŋmaaki ısu ıwəəsı suwe?

⁷ Tət v nyaa sele Tacaa ısentaa.
Sele Yakərv İso ısentaa.

⁸ İni ı pəsəyənə kəkəpəmvəy ke lule,
na puu ke lvm seelv.

115

İso tike nté teeli tv

¹ Tacaa, taa tv-tvəy teeli.
Taa tv-tv yoo.
Ama tv teeli ke nyá hətə.
Mpi tə, n ké kupaŋ na tampana tv.

² Pepe təo ké piitimnaa pəəsəyi sı:
Leye mə İso ini ı wəə?

³ Ta İso wə ıətəa ké.
I lakı mpi ı səəlaa tə.

⁴ Ama mpe pa tuŋ ke wulanəa na liyitee
nna yəlaa niŋ lupa təyə.

⁵ Pa tuŋ ini ı wəna nəəsı, ıle u yəyətəyi natəli.
Pəcə ı wəna ıse, u naaki pulv.

⁶ I wəna ŋkpaŋŋ, u nukı natəli.
Pəcə ı wəna muna, u nukı səŋ.

⁷ I wəna niŋ, u pəsəyi na í tokina pulv.
Pəcə ı wəna nəəhəe, u təŋ.

Pəyele u tu mətəxi i luyi tɛɛ ké mətuyi mayamaya.

⁸ Mpa pa luki tui inɪ na pá tui-ɪ naani tɔ,
pá wɛɛ ɪsu tui inɪ.

⁹ Iɛɛɛli nyáma, í peti mə təyi Tacaa,
inɪ i teɲna-mɛ na í kentiɪi mə tɔɔ.

¹⁰ Alɔɲ təyaya nyáma mɛ í peti mə təyi Tacaa,
inɪ i teɲna-mɛ na í kentiɪi mə tɔɔ.

¹¹ Mpa mɛ í nyaɲna Tacaa tɔ, í peti-ɪ mə ti.
Inɪ i teɲna-mɛ, na í kentiɪi-mɛ.

¹² Tacaa u sɔɔkɪ tá tɔm kɛ paa pɔcɔ.

I ká kooli tá tənaya kɔpantu ké.

I ká kooli Iɛɛɛli nyáma kɛ kɔpantu.

I ká kooli Alɔɲ nyáma kɛ pa nyantu.

¹³ I ká kooli kɔpantu kɛ mpa pa nukəna-ɪ tɔ,
paa sɔsaa paa piya.

¹⁴ Tacaa í yele na mə lulɔɲ huki.

I la na mə na mə piya í wɛɛ payale.

¹⁵ Tacaa wei i lapa ɪsɔtɔnuyi
na atɛ tɔ í kooli-mɛɛ kɔpantu.

¹⁶ Tacaa tike tənna ɪsɔtɔnuyi

ɪlɛna i ha yɔlaa kɛ tetu.

¹⁷ Sɛtaa u pəsəɪ na pá sɛɛ Tacaa.

Mpa pa wɛ atɛtɛlɛ taa timpi suma tiyitiyi tɔ

Paa pəsəɪ na pá sɛɛ ɪsɔ.

¹⁸ Ama táá sa Tacaa kɛ pə kpayav nɔɔnɔ tɔ,
haləna tam tɔɔ.

I sa Tacaa.

116

Yulv wei pə yapa sɛm taa tɔ i sɛlɔmuyi

¹ Ma sɔɔla Tacaa ké.

Mpi tɔ, n nuki ma nəɔ na ma wiinav.

² N kema ɲkpaɲuyi na ma tɔɔ.

Maa sɛlɔmɪ-ɲ ké, haləna ma sɛm.

³ Sɛm ka tama-m kotaya ké.

Atɛtɛlɛ sɔɔntu ná pu-m.

Ma wɛ nəɔsɛɛ na laɲwakəlle taa.

⁴ Mpuɲ ma yáá Tacaa nyá hɛtɛ.

Hai, ɪsɔ ma wiikina-ɲ si, n waasi-m.

⁵ Tacaa n wɛna suulu ké na n siyisaa.

Ta ɪsɔ n ké pətɔtɔlɛ tu ké.

⁶ Tacaa n paasəɔɲa acamaa ké.

Maa kɛ wahala tu ké, na n waasi-m.

⁷ Ma yɔɔta ma taa si, maa hɛɛsi.

Mpi tɔ, Tacaa lapa-m kɔpantu.

⁸ Nyá yapəna-m sɛm nəɔ taa, na n husi ma ɪsɔlm.

N hasa ma nəʒhɛɛ tɛɛ.

⁹ Maa tɔ Tacaa nyá ɪsentaa
kɛ weesuɣu nyáma tɛtɔ taa.

¹⁰ Paa waatɔ wei maa tɔma sɪ ma ké wahala tɔ tɔ,
na má wɛna naani ké.

¹¹ Ma ta mayasɪ teu ɪlɛna má tɔ sɪ
paa pəsəɣɪ na pá la naani kɛ nəɣɔlɔ.

¹² ɪsənaya maa lɛɛtɪ Tacaa nyaya
kɔpantɔ nti n lapa-m tɔ?

¹³ Maa kpaaɪ waasɔɣɔ kɔpɔ na ɪsɔ
na má yaa Tacaa nyá hɛɛ.

¹⁴ Maa yoosi nəɣɔ ɲka ma su Tacaa nyá tɔɣɔ
nyá yɔlaa ɪsentaa.

¹⁵ Tacaa mpa pa sɔɔla-ɲ tɔ
pa sɛm wɪkɪ-ɲ sɔsɛm ké.

¹⁶ Hai, Tacaa, ma ké nyá tɛmlɛ tɔ ké,
nyá pɛɛlɔ pɛyalɔ kɛɛ má,
n cɛpa ma kɔhɔkɔm.

¹⁷ Maa lá-ɲ nyana tɛmlɛ kɔtaya.
Maa sá-ɲ na má yaa nyá hɛɛ.

¹⁸ Maa yoosi nəɣɔ ɲka ma su Tacaa nyá tɔɣɔ
nyá yɔlaa ɪsentaa.

¹⁹ Maa la ɪsɛna maa suwa tɔɣɔ
nyá tɔyaya taya tɔɔ ké Yosalem taa.

ɪ sa Tacaa.

117

Piitimnaa tɛna saɲ Tacaa

¹ Piitimnaa mɛ, ɪ sa Tacaa.

Yɔlaanaa tɛna ɪ samɪ-ɪ.

² Kɔpantɔ nti ɪ lakɪ-tɔ tɔ tɔ tɔɔwaya.

ɪ tampana wɛ tam tɔɔ.

ɪ sa Tacaa.

118

Kɛɛsɪ mpi Tacaa lapa tɔ

¹ ɪ sɛɛ Tacaa, mpi tɔ, ɪ ké kɔpanɲ.

² ɪsɛɣɛɪ nyáma ɪ tɔ sɪ:

ɪ kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ.

³ Alɔɲ tɔyaya nyáma ɪ tɔ sɪ:

ɪ kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ.

⁴ Mpa pa nukəna Tacaa tɔ pá tɔ sɪ:

ɪ kɔpantɔ wɛ tam tɔɔ.

⁵ Ma lanwakəllɛ taa ké ma yáá Tacaa

na ɪ cɔ-m na ɪ waasɪ-m.

⁶ Tacaa n wɛ ma tɔɔ ké, maa nyan pulɔ.

Yulɔ pəsəyi na í la-m we?

⁷ Nyá ten-na-m

na má naakɪ ma kolontunaa kpisuyu.

⁸ Pə kəla teu sɪ yulɔ í tɔ Tacaa nyaya kpulɔyɔ
na mpi ɪ ká pɛtɪ nyá təyi yəlaa tɔ.

⁹ Pə kəla teu sɪ yulɔ í tɔ Tacaa nyaya kpulɔyɔ
na mpi ɪ ká pɛtɪ ɪ təyi səsaa tɔ.

¹⁰ Piitimnaa tənə ka tama-m ké.

Ue ma təyənə-weye Tacaa nyá ton taa.

¹¹ Paa tama-m ké na pá watəyi-m.

Ue ma təyənə-weye Tacaa ton taa.

¹² Paa wata-m ké ɪsu tɪŋ sɛsɛkɔ.

Ama pa ton tɛma lɔŋ ɪsu kiisi kəkɔ.

Ue ma təyənə-weye Tacaa ton taa.

¹³ Ma kolontu nyá, nyá tusaya-m ké sɪ má hoti.

Ama Tacaa ná kəma na ń waasɪ-m.

¹⁴ Tacaa keɛ ma ton na ma samtɔ nyɔyɔ,
nyá yapəna-m.

¹⁵ Siyisilaa wilitiyi.

Mpi tɔ, ɪsɔ ha-weye akaitɔ.

Tampana tənlaa lanle heewa.

Mpi tɔ, ɪsɔ yapa-we.

Tacaa n yapa-tɔ na nyá ton.

¹⁶ Tacaa n kusa ŋkpaləŋa na ɪsɔ.

N lapəna ton səsɔɔŋ.

¹⁷ Ma kaa tasa sɛm tɔtɔ,

maa weɛna weesuyu ké.

Maa keɛsɪ Tacaa tɛma tɛm.

¹⁸ Tacaa n hɔma ma ŋkpaŋyɔyɔ yáá.

Ama n ta yele na má sɪ.

¹⁹ ɪ tɔlɪ-m tampana tənlaa nənɔɔsɪ,

na má suu na má sa Tacaa.

²⁰ Tacaa nənɔyɔ ntɔ,

ŋkeye siyisilaa suukəna.

²¹ Maa sɛɛ-ŋ ké, mpi tɔ, n cɔ-m

na ń pəsɪ ma waasulɔ.

²² Pələ nte ŋmalaa kisaa na pá lɔ tɔ,

nté tə pəsəna ntɛye pələ səsɔɔlə.

²³ Tacaa nyá kin ke pə lunaa,

pə ké piti tɛmlɛ ké.

²⁴ Tacaa nyá lapəna kuyaku kɔnɛ.

Ku ké lanhulɔmlɛ na ayɔɔla nyəŋku ké.

²⁵ Hai, Tacaa, yele na pá lana-tɔ.

Hai, Tacaa, ya tá nyɔɔŋ.

²⁶ ɪsɔ í kooli kɔpantɔ ke wei ɪ kəŋna Tacaa hətɛ taa tɔ.

Hatoo Tacaa təyaya ke tə kooliyina-mɛye kɔpantɔ.

²⁷ Tacaa keɛ ɪsɔ, ɪnɪ ɪ kəkɔ naakəna-tɔ.

Ɔ tamsi acima kpante na i pona-teye
kotaya tlate heluyi kin*fa*. ^a

²⁸ Taa, n ke ma Iso ke maa sa-n.

Ma Iso, maa puyuli-n.

²⁹ Ɔ see Taa.

Mpi to, n ke kupan,

na nya kupantu we tam to.

119

Yontu nti pa saɲna Iso kusasutu to

¹ Lelen nulaa nte mpa pa tonte tewa
na pa toɲ isu Iso kiiu we to.

² Lelen nulaa nte Iso kusasutu takalaa,
na mpa pa pekayi-i na pa lotu tana to.

³ Pa yalaa toɲ Iso mpaan taa ke.

Paa laki isayatu nateli.

⁴ Taa n hola nya kutututu ke si
yalaa i paasana-tayi teu.

⁵ Hai, Iso, yele na ma tonte la teu
lena ma pasi na ma taki nya kiin.

⁶ Ye ma taka nya kusasutu tana,
ma kaa weena fele.

⁷ Peye maa sa-n na lotu kulumbu
na ma kpelamayi nya kiin kupan.

⁸ Ma caa ma la nya luyu nyantu ke,
taa lo-m takpataa.

Nya kusasutu heesayi ma lanle

⁹ Isanaya ifepu ka kpelamena tanaɲ tonte?
Nya tom tokuyi taa ke ifepu ka kpelamena tanaɲ tonte.

¹⁰ Taa, ma pekayi-n ke na lotu kulumbu.

Taa yele na ma hatelana nya kusasutu.

¹¹ Ma taka nya tom ke teu ke hatoo ma taa ke,
si pa taa koo na ma pantana-n.

¹² Taa, ma see-n.

Seysi-m nya luyu nyantu.

¹³ Maa yayoti kulom kulom ke
kusasutu nti n suwa to.

¹⁴ Nya tom tanyu hulaseyi ma lanle ke
isu ma tanna wenav tana.

¹⁵ Ma mayaseyi nya kutututu tom ke.
Na ma kpelamayi nya kuseyesatu ke teu.

¹⁶ Nya kusasutu ke ma lanle heekana
ma kaa soo nya tom.

Nya kiin tasayi-m layatu

¹⁷ La nya tamle to maya kupantu

^a 118:27 Kokalatu tane to huwee we tom naaleye. Lela na telaseyi to to si: Ɔ kpaya tuyi pilinasi ke ma nin taa na i caali acima paale. Na i to na i cɔna kotaya tlate.

lɛna má wɛɛna weesuɣu na má tɔki nyá tɔm.

¹⁸ Kuli ma ɪɛ na má ná nyá kiiu teu.

¹⁹ Ma ké ɪkɔm kɛ tɛtɔ taa ké.

Taa ɲmɛsɪ-m nyá kʊsəsutu.

²⁰ Ma sɔɔla nyá kiinj ké, na má sɛki ɪ tɔɔ.

Ma caa ma kpɛlɛmɪ-ɪ paa kʊyakʊ ɲku.

²¹ N nyaasɛɣi mpusitonaa ɪsɛaɔ nyɛma
mpa pa hatɛlɛɣana nyá kiinj tɔɣɔ.

²² Kɛɛli ma tɔɔ ké fɛɛɛ na footuɣu.

Mpi tɔ, ma tɔka nyá kiinj ké.

²³ Paa awulumpiya caya na pá yɔɣɔtɛɣi ma tɔm,
nyá tɔm kɛ nyá tɔmlɛ tɔ má, ma mayasɛɣi.

²⁴ Nyá kʊsəsutu hɛɛsɛɣi ma lanlɛ ké.

Nti tɔ tasɛɣana-m layatɔ.

Nya kʊsəsutu haaki-m weesuɣu

²⁵ Ma hota atɛɣɛ.

Nyá tɔm ɪ ha-m weesuɣu ɪsu n ka yɔɣɔtɔɣu tɔ.

²⁶ Ma kɛɛsɛɣi-ɲ ma kulapɛɛ tɔm.

Sɛɣɛsɪ-m nyá kʊsəsutu tɔm.

²⁷ Hɔlɔ-m nyá kʊsəsutu tɛɲɔɣu
na má mayasi nyá teu tɔm.

²⁸ Lanwakɛɛ nu-m na má pɛlɛɣi ɪsɛlɔm.

Kʊsɪ-m ɪsu n ka yɔɣɔtɔɣu tɔ.

²⁹ Hatɛlɛna-m pɔpɔtɔ.

Hɔli-m pɛɛɛɛ na má tɛɲ nyá kiiu.

³⁰ Tampɛna mpaaɔ kɛ ma lɛsaa.

Maa tɛɲ nyá kʊsəsutu.

³¹ Nyá kʊsəsutu kɛ maa matɛna.

Tacaa taa yele na pá liyiti-m.

³² Nyá kʊsəsutu kɛ ma nukɛna teu.

Mpi tɔ, n kula ma ɪɛ.

Maa tɛɲ nya kiiu na ma lotu tɛna

³³ Tacaa hɔli-m nyá kʊtɔtɔtɔ mpaaɔ
na má tɔki-tɪ na má tala tɛnaɣa.

³⁴ Tacaa ha-m nyɛm na má tɔki nyá kiiu
na má tɛɲɛɣi-kʊ na ma lotu tɛna.

³⁵ Yele na má nuna nyá kʊsəsutu.

Mpi tɔ, ma sɔɔla-tɛɣi.

³⁶ Pɔna ma hʊwɛɛ kɛ nyá kʊsəsutu kiɲ.

Taa pɔna-yɛɣɛ liyitee luluyɔ cɔlɔ.

³⁷ Lɛsɪ ma ɪɛ kɛ kpai nyɛm tɔɔ.

Taa yele na má paasɛna kpai nyɛm.

Yele na má wɛɛ nyá luɣu nyɛntɔ taa.

³⁸ La nyá tɔmlɛ tɔ maya nti
n ka suwa mpa pa nyaɲna-ɲ tɔ.

³⁹ Ma wɛna fɛɛɛ sɔɣɔntɔ ké.

Taa yele na tɛ mayana-m.

40 Nti ma nyuləyi səsəm təyələ nyá kútútutu lapu.
N ké siyisilu ké, ha-m weesuyu.

Maa təkı nya kiiu ké

41 Tacaa nyá kúpantu í kəə ma təə
na n̄ ya ma nyəyɔ ɪsu n suu tə.

42 Na má wɛɛna nti maa cə ma tɔvlaa tə.
Mpi tə, nyá kuyəyətutu ké ma lapa naani.

43 Taa ləsi tampana təm ké ma nəyɔ taa təkpataa.
Nti n mayasəyi nyá taa təyɔ ma tɔɲaa.

44 Maa təkı nyá kiiu ké
paa kuyaku ŋkuyu tam təə ké.

45 Ma caa má təna ma təyi.

Mpi tə, nyá kəsəsutu ké ma pɛɛkəyi.

46 Maa heeli nyá kəsəsutu təm ké awulaa,
fɛɛlɛ kaa wɛɛ-m.

47 Nyá kəsəsutu ké ma laŋlɛ hɛɛnaa.

Mpi tə, ma sɔɔla-təyi.

48 Ma nukəna nyá kəsəsutu ké.

Ma sɔɔla-təyi.

Ma caa ma mayasi-təyi ma taa ké.

Nyá kəsəsutu tɔyɔ-m naani

49 Təəsɪ təm nti n ka heela nyá təmle tɔ má tə tə təə.
Nti tə tɔna-m naani.

50 Nti tə hɛɛsəyənə ma laŋlɛ ké ma wahala taa.
Nyá təm kúpantu haakəna-m weesuyu.

51 Paa ɪsəcavtənəa wonjiyi-m
ma ta lu nyá kiiu taa.

52 Tacaa ma təəsəyi nyá laŋtaa huule təm
na pə hɛɛsəyi ma laŋlɛ.

53 Má naaki asayaa mpa pa ləəkı nyá kiinj tə,
pááná kpaaki-m ké.

54 Nyá kiinj təm ké ma yooki yontu ké timpi
ma ké ɪkəm tə.

55 Ma təəsəyi nyá hətɛ ké ahoo
na má təkəyi nyá kəsəsutu.

56 Mpi pə ké ma nyəm təyələ,
sɪ má təkəyi nyá kəsəsutu.

Tacaa huule wɛ teu

57 Ma lələyi sɪ ma nyəntu nté sɪ
má təŋ nyá kuyəyətutu.

58 Ma wiikina-ŋ na ma lotu tənə,
nyənı ma pətətəle ɪsu n ka suu nyá nəyɔ tə.

59 Ma huɔ ma mpaav təm ké ma taa,
nyá kəsəsutu ké ma caa tənɔyɔ.

60 Ma laki nyá kəsəsutu ké laŋ ké təcav.
Ma kaa yele na tá leeli.

61 Asayaa katəsɪ tama-m ké.

Ama maa sɔɔki nyá kiiu tɔɔ.

⁶² Ma kɔlɛɣi ahoo heka na má sá-ɲ.

Mpi tɔ, nya hvɛlɛ wɛ teu.

⁶³ Ma ké mpa pa nyaɲna-ɲ na pá tɔkɛɣi
nyá kɔsɛsuto tɔ pa taapalu ké.

⁶⁴ Hai, Tacaa, nyá kupantu suna tetu.

Sɛɣɛsi-m nyá kɔsɛsuto.

Tacaa mapa-m si pɛ tayan-m

⁶⁵ Tacaa n lapa kupantu kɛ nyá tɛmlɛ tu maya,
ɪsu n ka yɔɣɔtɔyɔ tɔ.

⁶⁶ Sɛɣɛsi-m lɛmayasɛɛ kɔpana na nyɛm.

Mpi tɔ, ma tɛma ma taa na nyá kɔsɛsuto ké.

⁶⁷ Lɔɲ ilɛ ye n ta hɔ ma ɲkpaɲɔyɔ maa tɔkɛɣi nyá tɔm.
Ama nɔɔnɔɔ ma tɛɲɛɣi nyá kiiɲ.

⁶⁸ N ké kɔpaɲ ké na kupantu latu.

Hɔlv-m nyá luyɔ nyɛntu.

⁶⁹ ɪsɛaɔtɔnaa pilisiyi-m ké na pa kaloolaya.
Ama ma tɔka nyá kɔsɛsuto kɛ na lotu kɔlvmtu.

⁷⁰ Pa lɛmayasɛɛ taa toowaya ɪsu nim.

ɪlɛna máá hɔlɛsɛɣi lanlɛ na nyá kiiu.

⁷¹ Pɛ wɛ teu si pɛ pasa-m ké.

ɪlɛna má cɛkɛna nyá kɔsɛsuto.

⁷² Nyá nɔɣɔ taa kɔsɛsuto kɛla-m teu kɛ
wɔla na liyitee wontu tuutuuma.

Tacaa, nyá hvɛlɛ siyisaa

⁷³ Nyá niɲ ɲmana-m.

Ha-m layatu na má kpɛlɛmɛna nyá kɔsɛsuto.

⁷⁴ Mpa pa nyaɲna-ɲ tɔ pa naa-m na pa lanlɛ hɔlɛmɛɣi.

Mpi tɔ, nyá nɔɔsi suw kɛ ma tɛɛlɛɣi.

⁷⁵ Tacaa, ma nyɛmá si nyá hvɛlɛ siyisaa ké.

Nyá tɛmpana tɛɲɔyɔ tɔɔ ké n pasa-m.

⁷⁶ Nyá kupantu í hɛɛsi ma lanlɛ
ɪsu n ka suw nyá tɛmlɛ tu maya nɔɣɔ tɔ.

⁷⁷ Hɔlv-m si n sɔɔla-m na pá ha-m weesuyɔ.

Mpi tɔ, nyá kiiu kɛ ma lanlɛ hɛɛkɛna.

⁷⁸ Pá liyiti ɪsɛaɔ nyɛma mpa pa muɣuluyɔ-m mɔsvɔɲ tɔ.

Mpi tɔ, nyá kɔsɛsuto tɔm kɛ ma mayasɛɣi ma taa.

⁷⁹ Mpa pa nyaɲna-ɲ tɔ pá kɔɔ ma kin
na pá cɛkɛna nyá kɔsɛsuto.

⁸⁰ Maa la nyá luyɔ nyɛntu na lotu kɔlvmtu.

ɪlɛ fɛɛlɛ kaa tɔɣɔ-m nyá kin.

Tacaa fitiyi-m kolontunaa katɔsi

⁸¹ Ma tanɲa nyá nyɔyɔ yapu kɛ tɔtɛɣɛtɛɣɛ.

Nyá tɔm kɛ ma tɛɛlɛɣi.

⁸² Ma ɪsɛ tɛɲna nyá nɔɣɔ suw kin ké,
na má pɔɔsɛɣi si pɛlee ké n ka hɛɛsi ma lanlɛ?

83 Ma tɔnɔyɔ cuka kpasɪ kɛ ɪsu kɔŋlɛ kɛ nyɔɔsɪ taa.
 Ma kaa sɔɔ nyá kɔsɛsɪtɔ tɔɔ.
 84 Kuyɛɛŋ ɪsɛnaya pɛ kaasa nyá tɔmlɛ tɔ ma?
 Waatu wei kɛ n ká hɔvna mpa pa tɔyɔ-m wahala tɔ?
 85 ɪsɛcɔvtɔnaa huliɪna ma nɔyɔ tɔɔ kɛ pɔɔŋ,
 paa tɔŋɔyɪ nyá kiiu kɛ paa pɛcɔ.
 86 Nyá kɔsɛsɪtɔ tɛna kɛ kɔsiɪsɪtɔ kɛ.
 Pa tɔyɔ-m wahala kɛ mɔsvɔŋ kɛ, waasi-m.
 87 Pa kaya pa hu-m na pá kv-m
 ɪlɛ maa lɔɔkɪ nyá kɔsɛsɪtɔ.
 88 Ha-m weesuyɔ kɛ nyá kɔpantɔ tɔɔ,
 ɪlɛna ma tɔŋ nyá kɔsɛsɪtɔ.

Tacaa, pɛ tɛna pɛ laki-ŋ tɔmlɛ

89 Hai, Tacaa, n wɛ tam tɔɔ kɛ.
 Nyá tɔm caya teu kɛ ɪsɔtaa kɛ.
 90 Kɔpantɔ nti n laki tɔ tu tɛŋ.
 Nyá suna tɛtɔ na tɛ nyɔɔwa teu.
 91 Nyá kɔsɛsɪtɔ tɔɔ kɛ pɛ tɛna pɛ caya teu kɛ saŋa.
 Mpi tɔ, pɛ tɛna pɛ laki-ŋ tɔmlɛ.
 92 Ye ma lanlɛ taa hɛɛna nyá kiin,
 maa lepa ma wahala taa kɛ.
 93 Ma kaa sɔɔ nyá kɔsɛsɪtɔ.
 Ntɔyɪ n haakɛna-m weesuyɔ.
 94 Ma kɛ nyá nyɔŋ kɛ, waasi-m.
 Mpi tɔ, nyá kɔsɛsɪtɔ kɛ ma pɛɛkɔyɪ.
 95 Asayaa cɛŋɔyɪ-m kɛ sɪ pa kuyɔ-m.
 Paa na mpɔ nyá kɔsɛsɪtɔ kɛ ma kɛŋna ŋkpaŋŋ.
 96 Ma nawa tɛma kɔpana tɛna tɛnasɪ.
 Ama nyá kɔsɛsɪtɔ fɛi tɛnaya.

Nyá kiin kɛla tɔŋ kɛ lelen

97 Ma sɔɔla nyá kiiu kɛ sɔsɔm kɛ.
 Kv tɔm kɛ ma mayasɔyɪ kuyɛɛŋ tɛna.
 98 Nyá kɔsɛsɪtɔ haaki-m lɛmayasɛɛ
 na pá kɛlɪ ma kolontunaa.
 Mpi tɔ, tɛ wɛ ma kin kɛ tam tɔɔ kɛ.
 99 Ma tɛɛ ma sɛyɛsɛlaa tɛnaya nyɔm.
 Mpi tɔ, nyá kɔsɛsɪtɔ kɛ ma mayasɔyɪ.
 100 Ma tɛɛ kvkpatɛlaa kɛ lɛmayasɛɛ.
 Mpi tɔ, ma tɔka nyá kvɔtɔtɔtɔ.
 101 Ma kisa mpaan ɪsayan taa tɔntɛ
 sɪ má pásɪ na má tɔkɪ nyá tɔm.
 102 Maa hatɛlɔyɛna nyá kɔsɛsɪtɔ.
 Mpi tɔ, nyá sɛyɛsɔyɛna-m.
 103 Nyá tɔm wɛ lelen kɛ ma tantahaav taa kɛ.
 Tɛ kɛla tɔŋ kɛ lelen kɛ ma nɔyɔ taa.
 104 Nyá kɔsɛsɪtɔ pásɔyɛna-m nyɛntɔ
 na má kisiɪ pɔpɔtɔ tɛna.

Tacaa tɔm ké fətəla

105 Nyá tɔm wɛnna ɪsu fətəla kɛ ma nɔɔhɛɛ tɛɛ
na pɛ naaki ma mpaav taa.

106 Ma tuuki si maa tɔki nyá kɔsəsutu.

Maa la ɪsu ma tuuwa tɔ.

107 Tacaa, pɛ pasa-m teu ké.

Yele na má wɛɛna weesuyu ɪsu n yɔɔɔtɔyɔ tɔ.

108 Hai, Tacaa, mu ma sɛləmɔyɔ ɪsu kɔcɔɔv.

Sɛɣɛsi-m nyá kɔsəsutu.

109 Ma weesuyu wɛ asola taa ké tam ké.

Ama ma kaa sɔɔ nyá kiiu tɔm.

110 Asayaa nyɛki-m katɔsi ké.

Ama maa hatələyana nyá kɔsəsutu.

111 Nyá kɔtɔtɔtɔ kɛ-m kɔpantu sɔsɔɔntɔ kɛ tam tɔɔ ké,
tɔ hɛɛsɔyi ma lanlɛ.

112 Ma tu ma taa si má tɛɲ nyá kɔsəsutu*fa*
haləna ma sɛm. ^a

Tacaa ké ma tentu

113 Ma taa kpaana ataa na a waali yɛlaa ké.

Ama ma sɔɔla nyá kiiu.

114 Nyayale ma kpulɔyɔ tɔtɔlɛ na ma kentulu.

Nyá kuyɔɔtɔtɔ kɛ ma tɛɛlɔyi.

115 Asayaa mɛ í hatələna-m.

Uɛna má tɔki ma lɔɔ kiiɲ.

116 Te-m ɪsu n ka suu nyá nɔyɔ tɔ na má hiki weesuyu.

Nyaya ma tɛɛlɔyi, taa tu-m fɛɛlɛ.

117 Wɛɛ ma tentu na pɛ ya ma nyɔyɔ.

Uɛna ma paasəna nyá kɔsəsutu kɛ tam tɔɔ má taa hɛɛsi.

118 N tɔyɔnɔyi mpa paa tɛɲɔyi nyá kɔsəsutu tɔyɔ.

Mpi tɔ, pa tɔsɔyɔ u waasɔyi pulɔ.

119 N lɔɔki atɛ asayaa tənaya ɪsu hute.

Pɛ tɔɔ ké ma sɔɔla nyá kɔsəsutu.

120 N tu nyá sɔyɔntɔ kɛ ma taa na ma tənɔyɔ seliyi,
na má nyaɲna nyá huule.

Tacaa kɛlɛ ma tentu

121 Ma tɔka nyá kiiu na nyá siyisuyu ké.

Taa peti-m ma ɲmakəllaa.

122 Su nyá tɛmlɛ tu maya nɔyɔ si n ká səna-m.

Taa yele na kalampaani nyəma muɣulu-m.

123 Ma taɲa nyá nyɔyɔ yapɔ.

Ma taɲa akaitɔ nti tɔ tɔm n suwa nɔyɔ tɔ
na ma ɪsɛ tɛɲ.

124 La nyá tɛmlɛ tu maya kɔpantu,

na ɲ sɛɣɛsi-m nyá kɔsəsutu.

125 Ma ké nyá tɛmlɛ tu ké, ha-m layatu

na má nyí nyá kɔsəsutu.

^a 119:112 Loonja kanɛ ka tɛləsɔyɔ lapa katɛ. Lɛlaa na tɛləsɔyi si ma kaasɔyi ma ti si má tɛɲ nyá kɔsəsutu. Mpi tɔ, tɔ kawaaya
u tɛɲ.

126 Tacaa pə talaa sɪ ń la pɔlv.

Pa yəkəyi nyá kiiu ké.

127 Pə tɔɔ ké ma sɔɔla nyá kʊsəsutu
na pə kəli wɔla kʊpampaŋ.

128 Pə tɔɔ ké ma nyənəyi nyá kʊtʊtʊtʊ tənaya kʊsiyisitu
na ma taa kpaakəna pəpətu.

Ma caa ma təŋ nya kiiu

129 Nyá kʊsəsutu kə kʊpampantu ké
pə tɔɔ ké ma təŋəyi-ti.

130 Nyá təm cekənaɔv kəŋna nyaaləm ké
tə haaki layatu kə mpa pa laŋa-ti tɔ.

131 Ma liki nyá təm ké na hiluyu.

Mpi tɔ, ma wena nyá kʊsəsutu nyəɣəsɪ ké.

132 Keesi nyá ɪsɛ na ma tɔɔ na ń nyənɪ ma pətɔɔtələ,
ɪsu n lakʊyʊ mpa pa sɔɔla nyá hətɛ tɔ.

133 Nyá təm ɪ tʊ-m naani.

Taa yele na ɪsayatu natəli tɛ pəsɪ-m.

134 Waasi-m, yəlaa caaki pa ŋmakələyi-m.

ɪlena ma tɔki nyá kʊsəsutu.

135 Nyá ɪsentaa ɪ hetəna nyá təmle tʊ maya teu.

Sɛɣəsɪ-m nyá kʊsəsutu.

136 Waatu wei ma naaki sɪ paa təkəyi nyá kiiu tɔ
ma lukiyi ɪsəlvəm ké.

Tacaa kiiu siyisaa

137 Hai, Tacaa, n ké siyisilu ké,
na ń təŋəyi tampana kə nyá hvɔle taa.

138 Nyá kʊsəsutu siyisaa kə na tɔ ké tampana.

139 Waatu wei ma naaki ma kolontunaa sɔɔki nyá təm tɔ,
pááná sɔsɔɔna kpaaki-m ké.

140 Nyá təm lapa tə təmle.

Na nyá təmle tʊ má, ma sɔɔla-ti.

141 Maya səkpəlu ké,

na nəɣɔlv u caaki-m.

Ama ma ta sɔɔ nyá kʊsəsutu tɔɔ.

142 Nyá siyisuyu ké tam nyəŋkʊ ké,
na nyá kiiu kə tampana.

143 Laŋwakəlle na nəɣəsɛɛ pə hika-m.

Ama ma laŋle hɛɛkəna nyá kiin.

144 Nyá kʊsəsutu siyisina tam tɔɔ.

Ha-m layatu na má wɛɛna weesuyu.

Ma mayasəyi nyá kʊsəsutu təm kə ahoo təna

145 Ma yaaki-ŋ na ma lotu tənaya.

Tacaa cɔ-m ɪlena má tɔki nyá kʊsəsutu.

146 Ma yaaki-ŋ, waasi-m.

ɪlena ma tɔki nyá kʊsəsutu.

147 Ma kuləyi na pəcɔ pə nyaali

na má sələmı sı ń waası-m.
 Ma tan̄na t̄eel̄ȳv̄ k̄e n̄ti n ká ȳə̄ɔ̄t̄ı t̄ə.
 148 Maa kp̄ək̄ı ı̄s̄ələ, hal̄əna p̄ə nyaalı
 na má mayası nyá t̄əm.
 149 Tacaa n k̄e k̄up̄an̄ k̄é, ı̄le nu ma nə̄ɔ̄,
 na ń ha-m weesuȳu ı̄su n suwa t̄ə.
 150 Mpa pa hulīȳı ı̄sayat̄v̄ waalı t̄ə pa kp̄ēȳetaa,
 na p̄á hat̄ələ̄ȳəna k̄iiu.
 151 Hai, Tacaa, n kp̄ət̄əna-m k̄é
 na nyá k̄əs̄əs̄ut̄v̄ t̄əna k̄é tampana.
 152 Hatoo l̄ə̄̄ k̄e ma nȳə́m̄ı sı
 n su nyá k̄əs̄əs̄ut̄v̄ k̄e tam t̄ə.

Tacaa ya-m nyá k̄up̄ant̄v̄ t̄ə

153 Nȳə́n̄ı ma wahala na ń waası-m.
 Mpi t̄ə, maa s̄əək̄ı nyá k̄iiu.
 154 Yoona ma nə̄ɔ̄ na ń ya-m,
 na ń ha-m weesuȳu ı̄su n ȳə̄ɔ̄t̄v̄ȳv̄ t̄ə.
 155 Asayaa kaa na nȳv̄ȳv̄ yap̄v̄.
 Mpi t̄ə, paa p̄ēk̄ə̄ȳı nyá k̄əs̄əs̄ut̄v̄.
 156 Hai, Tacaa, nyá s̄əəl̄ȳv̄ t̄ə̄waya.
 Ha-m weesuȳu ı̄su n mayasaa t̄ə.
 157 Ma kolontunaa na ma k̄unȳə̄nt̄ulaa t̄ə̄waya.
 Maa hat̄ələ̄ȳəna nyá k̄īī̄.
 158 Ma taa kp̄aak̄əna waalı lulaa
 mpa paa t̄ək̄ə̄ȳı nyá t̄əm t̄ə̄ɔ̄.
 159 Tacaa nȳə́n̄ı ma s̄əəla nyá k̄əs̄əs̄ut̄v̄ k̄é.
 ı̄le ha-m weesuȳu k̄e nyá k̄up̄ant̄v̄ t̄ə.
 160 Nyá t̄əm kite nté tampana,
 na nyá sı̄ȳı̄s̄uȳu k̄īī̄ t̄əna w̄e tam t̄ə.

Tacaa k̄iiu s̄əəllaa h̄ēs̄aa k̄é

161 Awulumpīya t̄ȳv̄-m wahala k̄e m̄ı̄s̄v̄̄̄̄.
 Ama nyá k̄ȳə̄ɔ̄t̄ut̄v̄ t̄ike k̄e ma selīȳina.
 162 Ma l̄ə̄̄̄̄ h̄ēek̄əna nyá n̄ə̄s̄ı̄ suu k̄é.
 ı̄su wei ı̄ h̄ika w̄en̄av̄ s̄ə̄s̄ə̄m̄ t̄ə.
 163 Ma taa kp̄aak̄əna p̄ə̄p̄ə̄t̄v̄ k̄é,
 na ma nȳə́n̄ə̄ȳı-t̄ə̄ȳı acaal̄ə̄t̄v̄.
 Ama nyá k̄iiu k̄e ma s̄əəlaa.
 164 Paa k̄ȳyak̄v̄ ŋku t̄əm naatosomp̄ə̄ɔ̄laya k̄e ma s̄ēek̄ı-̄̄.
 Mpi t̄ə nyá k̄īī̄ sı̄ȳı̄s̄aa k̄é.
 165 Mpa pa caak̄ı nyá k̄iiu t̄ə pa h̄ēs̄aa k̄é.
 Wahala nə̄ɔ̄l̄v̄ ı̄ mak̄əna-w̄e.
 166 Hai, Tacaa, ma t̄eel̄ȳv̄ nté sı n ká ya-m,
 na ma t̄əka nyá k̄əs̄əs̄ut̄v̄.
 167 Ma t̄ə̄̄̄̄ nyá k̄ut̄ut̄ut̄v̄ k̄é,
 na ma s̄əəla-t̄ə̄ȳı teu.
 168 Ma t̄əka nyá k̄ut̄ut̄ut̄v̄ k̄é na nyá k̄əs̄əs̄ut̄v̄.
 Mpi t̄ə, n naak̄ı ma mp̄ā̄̄̄ t̄ən̄aya.

Tacaa nu ma wula

169 Hai, Tacaa, nu ma wula
na ń ha-m layatu isu n suw tɔ.
170 Nu ma wiinau na ń waasi-m
isu n suw nɔɔ tɔ.
171 Ma nɔɔ ɪ kpaali nyá samtu.
Mpi tɔ, n seyesəyi-m nyá kusəsutu.
172 Ma nsəmle ɪ yoo nyá nɔɔ suw tɔm.
Mpi tɔ, nyá kusəsutu ke kusiɣisitu ké.
173 Kusi nyá niŋ na ń waasi-m.
Mpi tɔ, nyá kutututu ke ma ləsaa.
174 Hai, Tacaa, nyá yapu tɔɔ ké ma səki
nyá kiiu heesəyənə ma lanle.
175 Yele má wɛɛna weesuyu na má sá-ŋ,
na nyá huule waasi-m.
176 Ma ké cɔɔɔ ké isu heu kulepu,
pɛɛki nyá tɔmlɛ tu má.
Mpi tɔ, maa sɔɔki nyá kusəsutu.

120*Wei pa suu tɔm ke mvsɔŋ tɔ ɪ səlɔmvɔv*

¹ Yosalem kpau yontu.

Tacaa nyaya ma wiina ma lanwakəlle waatu
na ɪ nu ma nɔɔ.

² Tacaa waasi-m yɔlaa pɔpɔtɔnaa
na tusɔlaa niŋ taa.

³ Kawaya yaa kasəyaya ŋkaya
nsəmle kutɔsəle ká ha-ŋ yaa tu kɔna-ŋ?

⁴ Mpi tɔ haaki-ŋ tɔɔle yoolu
nyəma kuseŋtɛɛ na mamala.

⁵ Ma ké wahala tu ké.
Mpi tɔ, ma na Meseki tetu nyəma kpai nyəma tɔ wɛnna.
Ketaa tetu nyəma coka tɛɛ ké ma wɛɛ.

⁶ Hatoo lɔŋ ke ma wɛ mpa
pa taa kpaakəna heesuyv tɔ pa té.

⁷ Heesuyv ke ma sɔɔlaa.
Ama ye ma yɔɔtəyi heesuyv tɔm,
yoo ke mpe pa caaki.

121*Awe pəsəyi na ɪ tem?*

¹ Yosalem kpau yontu.

Ma kusa ɪɛ na má nyənəyənə pɔɔŋ tɔɔ.
Leye ma waasuyv ká luna?

² Tacaa nyá lapəna ɪsɔtaa na atɛ.
Nyá kiŋ ke waasuyv ká luna.

³ N kaa tisi sɪ pé tuuli nyá yulv nɔɔhəle.
N feŋyi nyá yulv tɔɔ ké nn heesəyi.

- ⁴ Tacaa n feñiyi lseyeli tɔɔ ké,
tom u kaaki-ŋ, pəyele nn tooki.
⁵ Tacaa nyá feñiyina nyá yulu tɔɔ.
Nyá wenna ɪ waali na ń kentiyi-ɪ.
⁶ Ilim kaa cɔɔsi nyá yulu ke ilim taa.
Páɔ ɪsɔtu ná kaa cɔɔsi-ɪ ahoo.
⁷ Tacaa n ká paasəna nyá yulu weesuɣu.
Na n feñ ɪ tɔɔ ké ɪsɔyatu təna taa.
⁸ Tacaa n ká feñ nyá yulu kuluɣu waatu na ɪ tate waatu
ke pə kpaɣau nɔɔnɔɔ tɔ, na pé polo tam tɔɔ.

122

Yosalem tɔɔ kɔpantu kooluɣu

- ¹ Tafiiti Yosalem kpau yontu nti tə wɛ
yonyoolaa nyuɣu tu yontunaa taa tɔɣɔlɔ.

Ye pa tɔma si tɔ polo Tacaa tɔyaya taa,
ma lanɣulɔmlɛ wɛ sɔɣɔntu.
² Yosalem, nyá nɔnɔkeelasɪ ke tə sənɣaa.
³ Yosalem ɪcatɛ nyá, pə ŋma-ŋ teu ké,
na ń tamsa teu təkpeyekpeye.
⁴ Nyá taa ké Tacaa kpeka lseyeli nyəma kpaaki
na pá saŋ Tacaa hətɛ ɪsu pa kiiu wɛɛ tɔ.
⁵ Tənya Tafiiti tɔyaya nyəma kawulaya kumlee wɛɛ
na pá cakɪ a tɔɔ na pá huukɪ tɔm.
⁶ ɪ səlɛmɪ ɪsɔ si:
Yosalem həɛsi.
Mpa pa sɔɔla-ŋ tɔ,
pa lanɣá ɪ həɛna həɛsuɣu ŋku.
⁷ Həɛsuɣu ɪ wɛɛ nyá koloosi taa
na tɔcayanaɔ ke nyá tɛɛsi kɔpansi taa.
⁸ Ma sɔɔlaa si həɛsuɣu ɪ wɛɛ nyá taa ké
ma tɛɛtɔnaa na ma taapalaa pa tɔɔ.
⁹ Tá ɪsɔ Tacaa tɔyaya tɔɔ ké
ma kooliyi si pé cayaŋa-ŋ.

123

Mpa pa pasa pa ti tɔ pa tanɣu

- ¹ Yosalem kpau yontu.

Ma kusa ma ɪsɛ na má nyənəɣi Tacaa nyá wei
nyá tɔcayalɛ wɛ ɪsɔtaa tɔ.

- ² Teitei ɪsu tɔmlɛ nyəma
apalɔnyəma nyənɣu pa caa nin
na alɔnyəma náá nyənəɣi pa too nyən tɔ,
mɔpɣu tá ɪsɛ kɛsəna tá ɪsɔ Tacaa nyá tɔɔ.
Haləna waatu wei ɪ ká wɛɛna tá pətɔtələ tɔ.

- ³ Tacaa nyənɪ tá pətɔtələ.
Hai, nyənɪ tá pətɔtələ.

Mpi tɔ, kɔtɔyɔ kɛla-tɔyɔ pɔɔ.
⁴ Isɛaɔtɔnɔa wɔŋa na
 tɛhɔntaa footuyɔ nu-tɔyɔ.

124

Tacaa wɛ ta waali

¹ Tafiiti Yosalem kpau yontu.

Isɛyɛli nyɛma ɪ tisi sɪ:
 Ye Tacaa n taa wɛɛ tɔ waali.
² Ye Tacaa n taa wɛɛ tɔ waali,
 awe ka waasa-tɔyɔ waatu wei
 yɛlaa kota tɔ tɔ tɔ.
³ Paa lipa tɔ tɛnaya na tɔ ɪsɛ kɛ waatu wei
 pa pɔ́áná huu tɔ tɔ tɔ.
⁴ Ye Tacaa n taa wɛɛ tɔ waali.
 Pusi lɔm ka lipa-tɔyɔ na pɛ hola tɛɛna-tɔ.
⁵ Hola tɔŋ nyɛna anɪ
 a ka tɔyɔ-tɔyɔ.

⁶ Tɔ sɛɛ-ŋ Tacaa n ta tɔ-tɔyɔ
 pa kɛla taa ɪsu tɔyɔnaya tɔ.
⁷ Tɔ fitaa kɛ ɪsu sumaya fituyɔ
 ka kpɔlɔ apai taa tɔ.
 Apai pɛlaa na tɔ́á fiti.
⁸ Tacaa nyá ŋmawa atɛ na ɪsɔtaa.
 Nyá waasɛna-tɔ.

125

Mpa pa lapa Tacaa kɛ naani tɔ

¹ Yosalem kpau yontu.

Mpa pa tɔyɪ Tacaa kɛ naani tɔ
 pa wɛ kɛ ɪsu Siyɔŋ pɔyɔ,
 ku nyɛyɛlɔyɪ.
 Ku nyɔɔ tɔŋ kɛ tam tɔ kɛ.
² Pɔɔŋ tɔwa Yosalem ɪcatɛ kɛ hɛkɔ kɛ.
 Mɔyɔ Tacaa n tɔwa nyá yɛlaa kɛ hɛkɔ,
 kɛ pɛ kpɔyɔ nɔɔnɔ tɔ, halɛna tam tɔ.
³ N kaa tisi sɪ asayaa
 ɪ tɔyɔ kawulaya kɛ kɔpama tɔ.
 Pɛ taa kɔɔ na pɛ hɔ-wɛyɛ ɪsayatɔ lapɔ taa.

⁴ Tacaa yɛle na pɛ cayana-tɔ
 ɪsu tɛv lakɔyɔ ilim mpɔtɔŋ tɔ tɛtɔ tɔ.

⁵ Tacaa kpiisi asayaa
 na mpa pa lakɪ mpi pɛ ta siyisi tɔ.

Hɛɛsɔyɔ ɪ wɛɛ Isɛyɛli nyɛma taa.

126

Wula p̄sa laṅhul̄ml̄e

¹ Yosalem kpau yontu.

Waatu wei Tacaa m̄ṅna mpa paa kuuwa Siȳṅ t̄o,
p̄a lapa-tuȳu ɪsu toosee.

² M̄puȳu tá lán̄á hul̄l̄maa
na té won̄ na té won̄ na té won̄.
Na té wiliti akait̄u kawilitaya.

Uena piitimnaa ȳṅt̄əȳi si:
Tacaa lapa-weye kupantu s̄əs̄ənt̄u.

³ Tacaa lapa-tuȳu kupantu s̄əs̄ənt̄u,
t̄ə w̄e laṅhul̄ml̄e taa ké.

⁴ Tacaa, m̄ṅn̄á tá ȳl̄aa mpa paa kuuwa t̄o
ɪsu ilim mp̄ət̄əṅ t̄əṅ l̄əṅ.

⁵ Mpa pa tuuki pa tawa na ɪs̄əlm̄ t̄o,
paa k̄una akait̄u kawilitasi ké.

⁶ Wei ɪ kpaak̄ena m̄ətutuuna k̄e taale na wula t̄o,
ɪ k̄á s̄əȳəli ɪ m̄əḥ̄wa na ɪ m̄əḥ̄ȳi
t̄əȳa na akait̄u kawilitasi.

127

Ye Tacaa ɪ ta ṅma t̄əȳa

¹ Sal̄m̄ṅ Yosalem kpau yontu.

Ye Tacaa ɪ ta ṅma t̄əȳa,
ka ṅmalaa t̄əna luk̄əna lán̄á ké.

Ye Tacaa ta f̄eṅ ɪcat̄e t̄əṅ,
t̄ə f̄eṅlu luk̄əna laṅl̄e ké.

² ɪ kul̄ȳi tefemle na ɪ tooki tap̄ule,
na ɪ lak̄i si ɪ hiki m̄ə t̄əṅn̄aya t̄o,
ɪ luk̄əna laṅa ké.

Is̄ə haaki mp̄u t̄əṅȳə ɪ s̄əll̄aa ké paa pa t̄əṅna tom.

³ Piya k̄ena w̄enau mpi Tacaa haaki si caanaa t̄o,
pa kas̄əȳa nt̄e.

⁴ Piya mpa yul̄u hika ɪ if̄epile waatu t̄o,
pa w̄e ké ɪsu yoolu k̄əka taa nȳamá.

⁵ Lelen̄ n̄ul̄u nt̄e yul̄u wei ɪ suula
p̄ə té nȳamá k̄e ɪ k̄əka t̄o.
ɪ kaa nyana ɪ kolontunaa k̄e waatu
wei ɪ ȳṅt̄əȳəna-weye ɪcat̄e n̄əṅȳə t̄e t̄o.

128

Tamp̄ana t̄əṅl̄aa t̄əcayan̄av

¹ Yosalem kpau yontu.

Lelen̄ n̄ul̄u nt̄e nȳa wei n nȳaṅna Tacaa

na ń tən ı mpaan̄ taa tɔ.

² Nyá lan̄le hɛɛkəna nyá nin̄ təm̄le.

Nyá taa hɛɛwa na ń waaki.

³ Nyá alɔ wɛ nyá tɔyaya taa kɛ ɪsu lɛsɛn̄ tɔyɔ kɔlɔlɔyɔ.

Na nyá piya náá wɛ tɔtɔyɔlɛ ɪsu Olifī tɪn̄.

⁴ M̄puyɔ pə̄ kooliyī kɔpantɔ kɛ

weī ı nyan̄na Tacaa tɔ.

⁵ Tacaa koolee ká lunā Siyən̄ taa na á tii nyá tɔɔ.

N ká ná Yosalem̄ tɔcayan̄av.

Halənā nyá weesuyɔ tənaya.

⁶ N ká ná nyá piya piya.

Pəyele nā lɛyɛlī nyámā hɛɛsī.

129

Pa lapa-m̄ ɪsayatɔ kɛ sɔsɔm̄

¹ Yosalem̄ kpav̄ yontu.

lɛyɛlī í tisī sī:

Kolontu lapa-m̄ ɪsayatɔ kɛ sɔsɔm̄ kɛ hatoo mā pəcaatɔ.

² Kolontu lapa-m̄ ɪsayatɔ kɛ sɔsɔm̄ kɛ hatoo mā pəcaatɔ yáá.

Amā ı tā pəsɪ-m̄ kɛ.

³ ɪ mapa mā siyilē taa,

nā caɔaasɪ̄ hən̄tī.

⁴ Tacaa kɛ siyisulū kɛ.

ɪ sɛtā asayaā ŋmusɪ̄ kɛ sɛtəyɪ̄ sɛtəyɪ̄.

⁵ Pā tən̄a mpā paā caakī Siyən̄ tɔ

fɛɛlɛ̄ í kpa-wɛ nā pá pəsənā pā waalī.

⁶ Pá̄ wɛɛ̄ ɪsū kɔtulun̄ tɔɔ̄ nyutō ntī tɔ̄ wɔləyɪ̄

nā tɔ̄ tā tɪ̄ put̄a tɔ̄.

⁷ Tū suyɪ̄ tɔ̄ kɔpəsəlū ŋkutē.

Pəyelē tɪ̄ takɪ̄ tɔ̄ həkulū kɛ̄ ŋkəlūyɔ.

⁸ Mpā pā tɛɛkənā Siyən̄ taa tɔ̄ í taā sɛɛ-wɛ̄ sī:

Tacaā í̄ kooli-mɛyɛ̄ kɔpantɔ̄.

Tə̄ sɛɛkɪ-mɛ̄ nā Tacaā hətɛ̄ taā.

130

Tacaā wiinav̄ kɛ̄ lan̄wakəllɛ̄ sɔsɔlə̄ taā

¹ Yosalem̄ kpav̄ yontu.

Haī, Tacaā, mā wɛ̄ puyɔ̄ sɔsɔŋkɔ̄ taā kɛ̄ nā má̄ yaakī-ŋ̄.

² Tacaā nū mā nɔyɔ̄.

Kē ŋkpan̄ŋ̄ nā ń̄ nū mā wiinav̄.

³ Yē n̄ kā sukayā ɪsayatɔ̄ kɛ̄ nyá̄ taā,

Tacaā, awē kā wɛ̄nā weesuyɔ̄?

⁴ Amā nyá̄ tən̄nā ɪsayatɔ̄ hɪ̄suyɔ̄

sī pá̄ nyan̄nā-ŋ̄.

⁵ Tacaā nyayā mā tɛɛləyɪ̄ nā

má tanja nyá kuyəɣətutu.

⁶ Tacaa nyaya ma teeləyi na pá kəli ɪsu
tanlaa teeləyɪ tanan tɔ.

Ǝɛ, pə kəla ɪsu tanlaa teeləyɪ tanan tɔ.

⁷ Iseyeli nyáma í teeli Tacaa.

Mpi tɔ, Tacaa kəna kupaŋ.

Páɕɔ ɪ sɔɔlɔ puwa tam si í waasi.

⁸ Tacaa ká hətəna Iseyeli nyáma
kə pa ɪsəyatu təna taa.

131

Ma taa fɛi kalampaani ləmayasələ

¹ Tafiiti Yosalem kpau yontu nti tə wɛ
yonyoolaa nyuyɪ tu yontunaa taa tɔɣɔlɔ.

Tacaa, ma taa fɛi kalampaani ləmayasələ yaa ɪsəɕau huwɛɛ.

Maa pɛɛkəyi sɔsɔontu yaa mpi pə tɛɛ-m tɔ.

² Iɔ í pona pooluŋ.

Ma wɛ tɔpamm kɛ ɪsu pəyaya ŋka

ka ɕɛpa hətɛ tɔɣɔ ka too nin taa.

Ma wɛ tɔpamm kɛ ɪsu pəyaya ŋka ka ɕɛpa hətɛ tɔ.

³ Iseyeli nyáma í tu Tacaa kə naani

kə pə kpəyau nənnɔ tɔ, haləna tam tɔɔ.

132

Tafiiti ɪcate Siyən taa timpi Tacaa wɛɛ tɔ

¹ Yosalem kpau yontu.

Tacaa, tɔɔsi Tafiiti na ɪ wahalanaa təna tɔɔ.

² Tafiiti inɪ ɪ yəɣətəna na í tuuna Tacaa,

na í su Yakəpu Iɔ ton tu inəyi nəɣɔ si:

³ Ma kaa suu ma tɛ na

má həntɪ ma kʊhəntuyɪ tɔɔ.

⁴ Ma kaa yele na tom kaa-m,

yaa ma ɪsəhutu yoosina təma.

⁵ Haləna má hiki Tacaa kə lonte

na Yakəpu Iɔ ton tu inəyi tɕayalɛ.

⁶ Tə nuwa pa yəɣɔta Iɔ atakaa tɔm kə Ifəlata tɛtu taa.

Tə mayana-ɪ Yaaa tɛtu həɣɔluyɪ taa.

⁷ Tɛ polo Tacaa tɕayalɛ.

Tɛ luŋ ɪ nəɔhɛɛ tɕsɪlɛ.

⁸ Tacaa kʊli na ń kɔɔ nyá təhɛɛsələ.

Nyana nyá teeli atakaa.

⁹ Nyá kətəlaa í suu nyuyɪ yapu ɪsu wontu

na nyá tampana tənlaa wilitina lanhulɔmlɛ.

¹⁰ Nyá tɔmlɛ tu Tafiiti tɔɔ,

taa lɔ wei n ləsaa tɔ.

¹¹ Tacaa tɛma Tafiiti kɛ heeluyɔ na tuunav.

ɪ kaa mɔli waali.

ɪ tɔma si: Nyá tapɔyɔ tɛɛ pɔyaya kɛ
maa su nyá kawulaya kumte tɔɔ.

¹² Si ye nyá pɔyalaa tɔka ma nɔɔ pɛɛɔyɔ
na kusəsutu nti ma sɛɛsɛɔi-we tɔ,
pa pɔyalaa ká lɛɛtɔyɔna pa kawulaya
kumte tɔɔ kɛ tam tɔɔ.

¹³ Tacaa sɔɔlɔna na í ləsi Siyɔn
si ɪ laki ɪ tɔɔyale.

¹⁴ Na í tɔ si: Ma tɔhɛsɔlɛ nté tam tɔɔ.
Maa caya tɔ taa. Mpi tɔ, ma sɔɔla-tɛyɛ.

¹⁵ Maa la kɔpantu kɛ Siyɔn na má cɛɛ-ɪ
mpi pu ha-ɪ weesuyɔ tɔ.
Na má ha ɪ kɔnyɔntunaa kɛ tɔyɔnaya ŋka paa nyuli tɔ.

¹⁶ Maa kooli kɔpantu kɛ ma kɔtɔlɔaa.
Na ma tampɔna tɔɔlɔaa náá wilitina lanɔhɔlɔmlɛ.

¹⁷ Maa la na Tafiiti lɔɔyɔ taa tɔ la wulav sɔsɔ.
Ma tɛma tayanɔyɔ kɛ fɔtɔla kɛ wulav wei ma lɔsaa tɔ.

¹⁸ Maa suu wulav kolontunaa kɛ fɛɛɛ.
Ama wulav ntenuyɔ ká mɔyɔ kɔkɔ.

133

Taapalaa cakɔyɔ tɔntɔmlɛ tɔ pɔ we teu kɛ

¹ Tafiiti Yosalem kpav yontu.

Waatɔ wei taapalaa cakɔyɔ tɔntɔmlɛ tɔ,
pɔ we teu kɛ, na pɔ we lɛɛɔ.

² Pɔ we kɛ ɪsu pa pɔla sɔɔsɔyɔ nim kɛ Alɔy nyɔyɔ taa,
na pɔ kpe ɪ tantɔyɔ tɔɔ na pɔ tii ɪ tokonaa luyɔ.

³ Pɔ we kɛ ɪsu cɔlɔv lukɔyɔna Hɛɛmɔy pɔyɔ tɔɔ
na kɔ kpeyɔ Siyɔn tɔ.

Mpi tɔ, tɔnaya Tacaa koola kɔpantu
na í haaki weesuyɔ kɛ tam tɔɔ.

134

Tacaa tɔmlɛ nyɔma mɛ mɔ tɔna í samɪ-ɪ

¹ Yosalem kpav yontu.

Tacaa tɔmlɛ nyɔma mɛ mɔ tɔna í sɛɛ-ɪ.

Mɔ tɔna mpa mɛ ɪ sɔɔɔ ɪ tɔyaya taa kɛ ahoo tɔ í sɛɛ-ɪ.

² ɪ kpaaɪ mɔ nin na Tacaa tɔyaya tɔɔ
na í sɛɛ-ɪ.

³ Tacaa wei ɪ lapa atɛ na ɪsɔtaa tɔ
í koolu-ŋ kɔpantu na Siyɔn.

135

Tacaa kɛɛ sɔsɔ

¹ I sa Tacaa.

I sa Tacaa hətə.

Tacaa təmlə nyéma me í samı-ı.

² Mpa me ı wε Tacaa Iso təyaya taa
na ı taya təə tə,

³ í sa Tacaa.

Mpi tə, ı ké kupaη.

I yoona ı hətə taa,

pə taya pulu, ı ké kupaη.

⁴ Yakəpu kε Tacaa ləsaa.

Iseyeli kε ı pəsa ı nyəm.

⁵ Ma nyəmə sı tá Iso Tacaa n ké səsə,
n kəla tuη təna.

⁶ Paa mpiyi n caaki, n laki-wəyi.

Paa isətaa na atə.

Paa tenkunaan taa, paa lumaη səsəəη təna taa.

⁷ Nyá kpaasəyənə isəηmuntv kε tetv təə,
na ń tisiyi calanaa na tev,
na ń ləsəyi heelim kε pə təsulə taa.

⁸ Nyá kəna Icipiti kancaalaya apaləpiya.

Paa yəlaa nyənsı, paa təla nyənsı.

⁹ Na ń lá kəkələ nyəmnəa na piti təma kε Icipiti taa,
sı pə səyəsı Icipiti wulav na ı nyéma.

¹⁰ N yoona piitimnəa payalə,
na ń kv awulaa tonṭuna.

¹¹ Isu Amolii nyéma wulav Sihon,
na Pasaη nyéma nyəη Hoki,
na Kanaaη awulaa təna.

¹² Ulena ń há pa tetuna kε Iseyeli nyéma
na té pəsı pa nyəntv.

¹³ Tacaa nyá hətə yaaki tam təə ké.

Luləη luləη ka təəsəyi nyá təə.

¹⁴ Mpi tə, Tacaa n ká huuna nyá yəlaa ké.
N ka wəənə nyá təmlə nyéma pətəətələ.

¹⁵ Piitimnəa tuη nté liyitee na wula.
Yəlaa lupəna-ı na pa niη.

¹⁶ Tuη ını ı wəna nəəsı, u yəyətəyi.
I wəna ıse u naaki.

¹⁷ I wəna ηkpaηη, u nukı natəli.
I tu fəina feesiη kε ı nəəsı taa.

¹⁸ Mpa pa luki tuη ını na
pa təna mpa pa tuyı-ı naani tə,
pá wəe isu tuη ını.

¹⁹ Iseyeli nyéma me í sεε Tacaa.

Aləη luləyυ nyéma me mii sεε-ı.

²⁰ Lefii nyéma me í sεε Tacaa.

Mpa me mə nyaηna-ı tə í sεε-ı.

21 ɪ sa Tacaa ke Siyən̄ taa.
 ɪ samɪ-ɪ Yosalem timpi ɪ wɛɛ tɔ.
 ɪ sa Tacaa.

136

Iseyeli nyáma waasvɔv kookali

1 ɪ sa Tacaa, mpi tɔ, ɪ ké kupaŋ ké.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 2 ɪ sɛɛ ɪsɔ wei ɪ kɛla tɪŋ tɛna tɔ.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 3 ɪ sɛɛ Tacaa wei ɪ kɛla tá caanaa tɛna tɔ.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 4 ɪ tike ɪ lakəna kəkɔlɔ nyəmnaa sɔsɔɔm.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 5 ɪnɪ ɪ lapəna ɪsɔtɔnɔɔ na nyəm.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 6 ɪnɪ ɪ pɔna tɛtɔ ke lɔm tɔɔ.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 7 ɪnɪ ɪ lapəna ɪsɔtɔlɔŋasɪ sɔsɔɔnsɪ.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 8 ɪ lapa ilim sɪ pə tɔɔ kawulaya ke ilim taa.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 9 ɪnɪ ɪ lapəna ɪsɔtɔ na ɪsɔtɔlɔŋasɪ
 sɪ sɪ tɔɔ kawulaya ke ahoo.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 10 ɪnɪ ɪ kɔna ɪcipiti apalɔpiya kancaalaya kɔlɔlasi.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 11 ɪnɪ ɪ ləsəna Iseyeli nyáma ke ɪcipiti nyáma hɛkɔ.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 12 ɪ toma sɔsɔɔna ke ɪ hɔlaa.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 13 ɪnɪ ɪ fayana tɛŋku kɔsɛɛm ke calɪ.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 14 ɪ lapa na Iseyeli nyáma tɔ tɛŋku ɪnɪ ɪ hɛkɔ taa.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 15 ɪnɪ ɪ tɛŋsəna ɪcipiti wulav na ɪ yoolaa ke lɔm.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 16 ɪnɪ ɪ tiikina ɪ yɛlaa ke wɔlaya tɛtɔ taa.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 17 ɪnɪ ɪ yoonna awulaa sɔsaa.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 18 ɪnɪ ɪ kɔna awulaa tɔŋ nyáma.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 19 Amolii nyáma wulav Sihon ke ɪ kɔwa.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 20 Na í kɔ tɔtɔɔ Pasan wulav Oki.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.
 21 ɪlɛna í cɛla Iseyeli nyáma ke awulaa mpe pa tɛtɔ.
 Mpi tɔ, ɪ kupaŋtɔ wɛ tam tɔɔ ké.

²² Na té pəsi ɪ təmle nyéma kpancoou.
Mpi tɔ, ɪ kɔpantɔ we tam tɔɔ ké.

²³ ɪ ta sɔɔ tá tɔɔ ké saa wei
pa fɛlayaa-tɔyɔ nɔɔhɛɛ tɔ.
Mpi tɔ, ɪ kɔpantɔ we tam tɔɔ ké.

²⁴ ɪni ɪ yapəna-tɔyɔ tá ɲmakəlla na nɪŋ taa.
Mpi tɔ, ɪ kɔpantɔ we tam tɔɔ ké.

²⁵ ɪni ɪ haana kɔŋmaŋmam tənaya tɔyənaya.
Mpi tɔ, ɪ kɔpantɔ we tam tɔɔ ké.

²⁶ ɪ sa ɪsɔtaa ɪsɔ,
Mpi tɔ, ɪ kɔpantɔ we tam tɔɔ ké.

137

ɪseyeli nyéma ke Papiloni pəyɔ nɔyɔ

¹ Tu we Papiloni pusi nɔyɔ na té cayaa.
Saa wei tɔ tɔɔsəyɪ Siyən tɔɔ, ɪlena tá wiiki.

² Na té pusi tá cəmən na tənə tɔy.

³ Tənaya mpa pa kuu-tɔ tɔ pa tənaya-tɔ sɪ:
ɪ yoo-tɔyɔ yontu.

Tá caallaa caakaya lanɲhɔlɔmle yontu na pá tən-tɔ sɪ:
ɪ yoo-tɔyɔ Siyən yontu.

⁴ ɪsənaya tu yoo Tacaa yontu ke
tɛtɔ kpaɪ nyəntɔ taa?

⁵ Hai, Yosalem, ye ma sɔɔ nyá tɔɔ,
ma nɪŋ ntɔyən ɪ sɔɔ ma tɔɔ.

⁶ Ye ma ta tɔɔsɪ Yosalem nyá, nyá tɔɔ,
yaa nyá tɔm u hɔləsəyɪ ma lanɲɛ,
ma nsəmle ɪ matəna ma tantahaav.

⁷ Tacaa, taa sɔɔ mpi ɪtəm nyéma lapa tɔ.
Mpi tɔ, kɔyanɲku kolontunaa tii Yosalem tɔɔ tɔ.
Pa tənaya ké sɪ kpiisi, kpiisi na ɲ kpena kite.

⁸ Papiloni nyá, pu kpiisi-ɲ nɔɔnɔɔ.
Lelenɲ nɔlɔ nté wei ɪ ká lɛɛtɪ-ɲ
ɪsəyɛtɔ nti n lapa-tɔ tɔ.

⁹ Lelenɲ nɔlɔ nté wei ɪ ká kpa nyá piya
na ɪ nanɲtɪ-səyɪ kɔkpamɔyɔ tɔɔ tɔ.

138

Maa sa-ɲ na ma lotu tənə

¹ Tafiiti yontu.

Tacaa, ma sɛɛ-ɲ na ma lotu tənə.
Nu ma kɔyɔyɔtɔtɔ, ma yoo-ɲ yontu ke
ɪsɔtaa tɔŋtɔnɔɔ ɪsɛntaa.

² Ma lunɲi nyá təsɛɛɛ nanɲ nyəntɛ taa
ké nyá kɔpantɔ na nyá tampana tɔɔ.
Mpi tɔ, n lapa na nyá nɔɔsɪ suw té
na pé tɛɛ pə tənə.

³ Waatɔ wei ma yaa-ɲ tɔ n cə-m,

na ń tu-m apalɔtu na toŋ.

⁴ Tacaa, atɛ awulaa tɛna ká sɛɛ-ŋ.
Waatu wei paa nu nyá nɔɔ taa tɔm tɔ.

⁵ Paa sa nyá tɛma na pá yooki si:

Tacaa teeli tɔɔwa sɔsɔm.

⁶ Tacaa wɛ ɪsɔtaa ké,
na í naaki mpa pa pasəɣi pa ti tɔ.
Na í loosiɣi kalampaanɪ nyɛma kɛ
pooluŋ na í nyɛma-wɛ.

⁷ Ye ma wɛ laŋwakəlle taa,
nyá haakəna-m weesuyɔ.
Paa ma kolontunaa pááná ká kpa ɪsəna,
n ka waasi-m ké.

⁸ Tacaa n ká la-m mpɔ,
nyá kɔpantɔ fɛi tənaya.
Taa lɔ mpi n ɲmana nyá niŋ tɔ.

139

Tacaa, n nyɛma-m teu

¹ Tafiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyɔɔ tu yontunaa taa tɔɔlɔ.

Tacaa, n nyənəɣi too ma taa ké na ń nyɛma-m.

² Ye ma caya, n nyɛmá,
yaa ma kulaa, n nyɛmá.

N naaki too pooluŋ kɛ
ma hɔwɛɛ ké na ń nyɛma-yɛ.

³ N nyɛmá waatu wei ma tɔŋ yaa ma hɛntaa tɔ,
n nyɛmá ma mpaan tɛna tɛtɛtɛ.

⁴ Paa ma ta kulita nɔɔ n tɛma nti
ma caa yɔɔtɔyɔ tɔɔ nyɛm tɛɛɪɛɪ.

⁵ N wɛ ma waali na ma lɔlɔ ké,
na ń tənəɣi nyá niŋ kɛ ma tɔɔ.

⁶ N nyɛma-m na pɔ tɛɛ caasa.
Ma laŋlɛ hɔlɔma katatəlaya.
Maa cɛkəɣəna pɔ tənaya.

⁷ Leye maa polo na má hatəlɛna nyá ləmayasɛɛ
yaa leye maa se na má tɛɛ na ń kaa na-m?

⁸ Ye ma kpa ɪsɔtaa n wɛ tɛna,
ye ma hɛnta tɛtɛlɛ taa,
nyá taa nyá tike.

⁹ Paa ma kula hɔntɔ na ma polo ilim təlulɛ,
yaa ma tɛsa tɛŋku na ma caya tɛna.

¹⁰ Nyá niŋ kɛ n ká tiikina-m tɛna,
na ń kpa-m na nyá ntɔɔŋ.

¹¹ Paa ma tɛma si: Səkpɛtɔyɔ takɪ-m.
Ahoo ná pəsəɣi nyaaləm ké, na pé cɔɔna-m.

¹² Səkpɛtɔyɔ mayamaya ta kɛ-ŋ pɔlɔ.

Ahoo naaki-η ké ɪsu ilim,
na səkpɛtʊvɔ náá wɛɛ-η ɪsu nyaaləm.

¹³ Nyá lapəna ma yʊlv pilimile
na ń lʊv-m ma too lotu taa.

¹⁴ Ma sɛɛ-η, mpi tɔ, ma ké
kʊŋmaŋmam mpi pə tewa tɔɔ.
Nyá kulapʊtv wɛ teu,
ma nyəmə́ mʊpʊvɔ teu.

¹⁵ Waatu wei n ɲmaakaya-m ɲmɛlav taa
na ń lʊvki-m ma too lotu taa tɔ,
ma tɔnʊvɔ ta kɛ-η pʊlv kʊŋmɛsəm.

¹⁶ Waatu wei pə taa ɲmayata-m tɔ n naakaya-m,
halɪ n ɲmaa nyá takəlaya taa ké kʊyɛɛŋ wei n ha-m tɔ
na í ta caaləta.

¹⁷ Hai, ɪsɔ, maa cɛkəxəna nyá ləmayasɛɛ.
A tɔɔwaya pə tu fɛɪ.

¹⁸ Paa ma kaləyi-yɛ a kəla paɣalɛ kɛ kanyəŋa pee.
Paa ma kalaa na ma kʊkalətv tɛ, ma kaa tɛ-η cɛkənav.

¹⁹ Hai, ɪsɔ, ma kooliyi sɪ ń kʊ asayaa.
Hatələna-m yʊlvkʊlaa mɛ.

²⁰ Təm ɪsayatv kɛ nyá kolontunaa yɔɔtəyi nyá tɔɔ,
na pá kpakəyi nyá hətɛ na pá looliyina.

²¹ Tacaa ma taa kpaana mpa pa taa kpaana-η tɔɔ.
Maa caaki mpa pa kʊləyi nyá tɔɔ tɔ.

²² Ma taa kpana-wɛɣɛ na pá tɛɛ mpələ.
Ma nyənəyi-wɛɣɛ ma kolontunaa ké.

²³ Hai, ɪsɔ, nyənɪ ma taa na ń cɛkəna ma lotu.
Mayasi-m na ń cɛkəna ma hʊwɛɛ.

²⁴ Nyənɪ, yaa ma wɛ mpaav ɪsayav taa?
Tiiki-m nyá mpaav tam tɔɔ nyənku taa.

140

Yʊlv wei pa suuki təm tɔ ɪ sələmvɔv

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyʊvɔ tv yontunaa taa tɔɔlɔ.

² Tacaa waasi-m yələa asayaa niŋ taa,
na ń kenti-m mʊsʊŋtʊnaa.

³ ɪsayatv kɛ pa mayasəyi pa taa,
na pá pɛɛkəyi yooʊ kɛ paa kʊyakv ŋku.

⁴ Pa niisiyi pa nɔɔsɪ ɪsu tʊmaa.
Akala sɔtv wɛnna pa ntompee tɔɔ.

⁵ Paasəna-m na má taa hoti asayaa niŋ taa.
Tacaa kenti ma tɔɔ ké mʊsʊŋtʊnaa mpa pa
caa-m pɛtʊvɔ tɔ pa tɔɔ.

⁶ Kalampaani nyəma nyəpa-m katəka.
Pa nyəpa-m ɲmusɪ na puluŋ kɛ ma mpaav taa sɪ pa kpaaki-m.

Ulena pá su kühuhum ke mpaav nɔɔ.

⁷ Tacaa, nyaxale ma Isə,
ke ŋkpaŋ na ń nu ma wiinav.

⁸ Tacaa Isə, nyaxale ma nyɔɔ tɔyate ton nyante.
N kentiɣi ma nyɔɔ tɔ kɛ yoo waatu.

⁹ Taa la asayaa luyɔ nyantu,
pɛɔ taa yele na pa kumayasəm lá
na pɛ kɔ na pá hɔ pa ti.

¹⁰ Mpa pa tama-m tɔ,
pa isayatu í hoti pa nyɔɔ taa.

¹¹ Pá pɛli-wɛɣe kɔkɔ mamala.

Pá tusi-wɛɣe kɔkɔ taa.

Pá pɛti-wɛɣe pɔɔɔ sɔsɔɔ taa.

Pá taa tasa kulɔɔ.

¹² Nɔɔleleŋ nyáma í taa caya tetu taa.

Paa tɔɔni asayaa na musuŋtɔnaa kɛ, hɛsɔɔ fɛi.

¹³ Ma nyamá teu si Tacaa huukəna wahala nyáma tɔm ke teu
na í haaki kunyɔntɔnaa ke siyisuyɔ.

¹⁴ Tacaa, tampana tɔŋlaa ká sana nyá hɛɛ
na siyisilaa caya nyá isentaa.

141

Tacaa feŋ ma kuyɔɔtɔtɔ tɔ

¹ Tafiiti yontu.

Tacaa ma yaaki-ŋ, kɔ lɔŋ ke ma sɛnav.

Ke ŋkpaŋɔɔ na ń nu ma nɔɔ ke waatu wei ma yaaki-ŋ tɔ.

² Ma sɛlɛmɔɔ í kpa nyá kiŋ isɔ tulaalɔ nyɔɔsi,
na ma niŋ kpaasɔɔ wɛɛ-ŋ isɔ taanaya kuhav.

³ Tacaa feŋ ma nɔɔ tɔɔ,
taŋ ma ntɔmpee.

⁴ Taa yele na má huukɔ si má la isayatu.
Yaa ma na isaxalataa tɛ lakɔ tasəkɛ tɛma.

Pɛyele ma taa tɔ niŋ ke pa acima taa.

⁵ Ye siyisilu mapəna-m,

kupantu ke ɪ caana-m.

Paa ɪ hɔma ma ŋkpaŋɔɔ,

pə wɛ kɛ isɔ nim ke ma nyɔɔ taa,

ma kaa kisi.

Asayaa isayatu kaa sɛŋsi ma sɛlɛmɔɔ.

⁶ Pá pɛti pa huulaa ke kukpaməŋ taa.

Ulena pá nu ma kuyɔɔtɔtɔ.

Mpi tɔ, tɔ wɛ teu.

⁷ Teitei isɔ pa halɔɔ na pá fakɔ tetu tɔ,
mɔɔ ta muwa ka sɔɔtɔ atɛtɛle nɔnɔɔ*fa*. ^a

^a **141:7** Kukalɔtɔ tɛnɛ tɔ taa, tɛlɛsɛlɛ fɛi nɔɔ kulɔmaya. Paa wei na ɪ kutɛlɛsɔtɔ kɛ.

⁸ Tacaa Iso, nyá tɔɔ ké ma keesəyi ma ise,
nyaya ma tɔyi kpɔlɔyɔ, taa yele na má sí.

⁹ Kenti-m katɔsi nsi pa nyəki-m tɔ,
na asayaa mpe pa kɔcopum.

¹⁰ Asayaa í hoti pa mayamaya pa pulun taa,
na máá fiti.

142

Tacaa kele wahala tu kpɔlɔyɔ tɔtɔle

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyɔyɔ tu takɔlaya taa tɔɔlɔ.
Sələmɔyɔ ŋku ɪ ka sələma kɔkpamɔyɔ pɔɔyɔ taa tɔ.

² Tacaa ma wiikina-ŋ na nəyɔ səsaya,
na má tekəyi-ŋ nin na ma nəyɔ.

³ Nyaya ma hɔlɔyi ma kɔsələmɔtɔ,
na má hɔlɔyi-ŋ ma lanwakəlle.

⁴ Paa ma lɔwa apalɔtɔ,
nyá nyəmna ma tɔpote.

Pa nyəpa-m katɔka ke
mpaav ŋku maa tɔŋ tɔ kɔ taa.

⁵ Nyənɪ ntɔyɔŋ tɔɔ na ń ná nəyɔlɔ ta nyə-m.
Ma kpɔlɔyɔ tɔtɔle lepa-m.
Nəyɔlɔ u nəyəsəyi ma tɔm.

⁶ Tacaa nyaya ma yaaki.
Ma yɔyɔtəyi si nyayale ma kpɔlɔyɔ tɔtɔle,
nyayale ma paa tete ke weesin nyəma tɔtɔ taa.

⁷ Ke ŋkpaŋŋ na ń nu ma wula.
Mpi tɔ, ma kɔla ɪcantɔ.

Ya-m ma wahala tɔlɔa nin taa.
Pə taya pɔlɔ, pa kɔla-m tɔŋ.

⁸ Ləsi-m ma saləka taa, na má sá nyá hətɛ.
Waatu wei n ká la-m kɔpantɔ tɔ,
siyisilaa ká tu-m hekɔ.

143

Tacaa taa yaa-m nənəyɔ

¹ Tafiiti yontu nti tɔ wɛ yonyoolaa
nyɔyɔ tu yontunaa taa tɔɔlɔ.

Tacaa nu ma sələmɔyɔ,
ke ŋkpaŋŋ na ń nu ma wiinav.
Mɔ ma sələmɔyɔ ke nyá kɔpantɔ na nyá siyisuyɔ tɔɔ.

² Taa yaa nyá tɔmlɛ tu maya nənəyɔ.
Mpi tɔ, nəyɔlɔ ta siyisi nyá ɪsentaa.

³ Ma wɛna kolontu na í tɔyɔ-m wahala.
ɪ fɛləyi-m atɛyɛ.
ɪ caaləyi-m si má wɛɛ səkpetɔyɔ taa,
ɪsu mpa pa tɛma sɛpɔ tɔ.

⁴ Ma apalutu hoowa ma taa ké,
na ma laakali pəsi.
⁵ Ma tɔɔsəyi lɔŋtaɔ kuyeeŋ tɔɔ ké,
na má mayasəyi nyá tɔma tɔna tɔm,
na má huuki nyá nin tɔma tɔɔ.
⁶ Ma kpaasəyi nin ké nyá ɪsentaa ké.
Ma wɛ nyá ɪsentaa ké ɪsu tetu nti tɔ kawa tɔ.

⁷ Hai, Tɔcaa, cɔ-m lɔŋ.
Ma tala ma tɔnaya ké.
Taa ha-m siyile, tɔfɔ,
ma wɛeki ɪsu atetɔle taa sɔvlɔɔ.
⁸ Heeli-m sɪ n wɛ teu ké hatoo tanan tɛɛ.
Mpi tɔ, ma pɛta-ŋ ma tɔyi.
Yele na má nyi mpaav ŋku ku taa maa tɔ tɔ.
Pɔ taya pulɔ, nyá tɔɔ ké ma sɛləmən kpaaki.
⁹ Hai, Tɔcaa, waasi-m ma kolontunaa nin taa.
Nyá cɔlɔɔ ma pɛkəyi kpulɔyɔ tɔyɔ.
¹⁰ Sɛyɛsi-m nyá luyɔ nyantu lapɔ.
Mpi tɔ, n ké ma ɪsɔ ké.
Nyá Feesuyɔ kupan̄ku í tiiki-m mpaav kɔhulɔmuyɔ taa.
¹¹ Tɔcaa ha-m weesuyɔ ké nyá hɛtɛ tɔɔ.
Ləsi-m lan̄wakəlle taa ké nyá siyisuyɔ tɔɔ.
¹² Wakəli ma kolontunaa ké nyá kupantu tɔɔ.
Yele na ma ŋmakəllaa tɔna le.
Pɔ taya pulɔ, ma ké nyá tɔmlɛ tɔ ké.

144

Wulav sɛləmvyɔ

¹ Tafiiti yontu.

Ma sɛɛ Tɔcaa.
Nyayalɛ ma kɔkpamuyɔ.
Nyá faləsəyana ma nin na ma mpee ké yooɔ tɔɔ.
² Ma kupantu latu na ma tɔcɔsɔle ton nyante nté nyá.
N ké ma waasulɔ na ma hɛtɔlɔ.
Nyayalɛ ma kpante na má tɔyɔ-ŋ kpulɔyɔ.
Na n̄ tɔyi yɔlaa ké ma nin taa.

³ Tɔcaa, yulɔ nté we na n̄ caaki ɪ tɔm?
Yaa yulɔ pəyaya nté awe na n̄ paasəyana-ké?
⁴ Ka ké heelim ké na ka weesuyɔ náá wɛ ɪsu
ɪsotom tɛekuyɔ tɔ.

⁵ Tɔcaa lumsi ɪsɔtɔnyɔ na n̄ tii,
na n̄ tokina pulasi na sí mu kəkɔ.
⁶ La na tɛv ŋmɛləsi na n̄ yasɪ ma kolontunaa.
Tɔ-wɛyɛ nyá nyəma na pá yá yem yem.
⁷ Loosi nyá nin na ɪsɔtaa na n̄ hɛti-m,
na n̄ ya-m kpai nyəma mpa pa wɛ ɪsu lɔm
sɔsɔm tɔ pa asola taa.

⁸ Kaloolaya ke pa nɔɔsi yɔɔtɔɔɔ,
na pɔ kpasɔɔ pa nin ntɔɔɔ na pa tuukina pɔpɔ.

⁹ Hai, Iso, maa yoo-ɔ yontu kɔfatɔ,
na mɔ sa-ɔ ɔmɔsi naanɔwa cɔmɔyɔ tɔɔ.

¹⁰ Nyɔ waasɔɔna awulaa.
Nyɔ yapɔna nyɔ tɔmlɛ tɔ Tafiiti ke layatɛ nɔyɔ taa.

¹¹ Heti-m na ɔ ya-m kpai nyɔma nin taa.
Kaloolaya ke pa nɔɔsi yɔɔtɔɔɔ,
na pɔ kpasɔɔ pa nin ntɔɔɔ na pa tuukina pɔpɔ.

¹² Ta pɔyalaa ɔ wɛɛ ɔsu tɔɔ wei ɔ wɛ tawa taa
na ɔ puki ɔ pɔcaatɔ tɔ.

Ta pɛɛlaa ɔ wɛɛ ɔsu Iso tɛɛɛɛ akelenaa
mpa pa lapa kacɔka ke teu tɔ.

¹³ Tɔ kpeɛɔ ɔ suna tɔɔnasɔ nsi sɔ tɔna,
na tɔ tɔla nɔɔ hukiɔ sɔsɔm
na ɔ wɛ tuutuuma ke tawa taa.

¹⁴ Tɔ naan ɔfalɛ alɔnyɔna ɔ lɔlɔɔ.
Wahala nɔɔɔɔ, yaa kolontunaa ɔ taa kuu-tɔ.
Wula ɔ taa wɛɛ tɔ hapɛɛ tɔɔ.

¹⁵ Lelen nɔlaa ntɛ yɔlaa mpa pa wɛna pɔ tɔnaya mpɔ tɔ.
Lelen nɔlaa ntɛ mpa pa Iso keɛ Tacaa tɔ.

145

Tacaa kawulaya kɛ tam tɔɔ nyɔɔka

¹ Tafiiti samto Yontu.

Hai, maa sa ma Iso,
nyayalɛ ma wulav.
Ma yɔɔtɔɔɔ nyɔ hɛtɛ tɔm ke tam tɔɔ.

² Paa kɔyakɔ ɔkuyɔ maa sanɔ-ɔ,
na mɔ pɔɔlɔɔ nyɔ hɛtɛ ke tam tɔɔ.

³ Tacaa Nyayalɛ sɔsɔ na ɔ mɔna samto,
nyɔ sɔsɔntɔ fɛi tɔnaya.

⁴ Paa lɔlɔyɔ loonɔ ɔka kɔ pɔɔlɔɔ nyɔ tɔma
na kɔ kpaaɔɔ nyɔ kookalɔnaa.

⁵ Maa yɔɔtɔ nyɔ sɔsɔntɔ na nyɔ teu sɔsɔm tɔm
na mɔ yooki nyɔ sɔsɔntɔ yontu.

⁶ Paa yɔɔtɔ nyɔ tɔɔ sɔsɔɔ tɔm,
na mɔ kɛɛɔ nyɔ sɔsɔntɔ tɔm.

⁷ Paa tɔɔɔ nyɔ kɔpantɔ sɔsɔntɔ tɔm,
na pɔ yɔɔtɔɔ nyɔ siyisuyɔ tɔm na kawilitaya.

⁸ Tacaa n kɛ pɛɛɛ tɔ kɛ, na pɔtɔtɔɛ tɔ.
Nn mɔyɔ pɔɔnɔ ke lɔɔ, pɔcɔ nyɔ kɔpantɔ tɔɔwa.

⁹ Tacaa n lakɔ kɔpantɔ ke yɔlaa tɔnaya,
na ɔ wɛna nyɔ kɔɔmanɔmam tɔna pɔtɔtɔɛ.

¹⁰ Hai, Tacaa, nyɔ tɔma tɔna kɔ sa-ɔ kɛ,
na nyɔ tampana tɔɔlaa nɔɔ sɛɛ-ɔ.

¹¹ Paa yɔɔtɔ nyɔ kawulaya teu tɔm,

na pá kpaali nyá ton tòm.

¹² Na pá huləna yulu piya ke nyá ton
na nyá kawulaya teeli səsə tòm.

¹³ N təkı nyá kawulaya ke tam təə ké,
na nyá ɲmakəlvu náá wɛ paa pəlee.
Tacaa n təkəyi nyá nəəsi suu ke teu ké.
Nyá kulaputu taa ké nyá kupantu naakəna.

¹⁴ Tacaa n tenj hotilaa ké,
na ń siyisiyi mpa pa pama tə.

¹⁵ Nyaya yəlaa təna tekiyi
na ń haaki-wɛɣe təɣənaɣa ke pə waatu.

¹⁶ Nyá kuliɣina nyá nin,
na ń cɛləyi weesin nyáma ke pa kunyuləm.

¹⁷ Tacaa n siyisa nyá kulapəle təna taa ké,
na ń ké pɛɛɛle tu ke nyá təma təna taa.

¹⁸ Tacaa n wɛ mpa pa yaaki-ɲ
na ɪsələ kʊsɛɛmlɛ tə pa kin ké.

¹⁹ Na ń lakı mpa pa nyaɲna-ɲ tə pa kʊsɔələm.
N nukı pa wula ké, na ń yakı-wɛ.

²⁰ Tacaa n paasəɣəna mpa pa sɔɔla-ɲ təɣə,
na n wakələyi asayaa təna.

²¹ Ma nəɣə í yoo Tacaa nyá samtə tòm
na paa yulu wei í saɲ nyá həte naɲɲ nyəntɛ
ke paa kuyaku ɲkuyu tam təə.

146

Tacaa kɛɛ acamaa kentulu

¹ ɪ sa Tacaa.

Maa sa Tacaa.

² Nyaya maa sa ma weesuyu təna.
Maa pʊɣʊləyi-ɲ ma weesuyu tənaya.

³ ɪ taa ha mə təyi yəlaa səsaa,
pa ké yəlaa ké. Paa pəsəyi yulu nyuɣu yapu.

⁴ Pa weesin tenj ké na pá taɣanı tetu ke pəsuyɔ,
na pa təma wena a pɛɛ paa tʊwa tə á saali yem.

⁵ Lelenɲ nulu nté wei ɪ nyənəyi Yakəpu ɪsə ké ɪ waasulu
na í tɛɛləyi ɪ ɪsə Tacaa tə.

⁶ ɪsə nyá lapəna ɪsɔtaa na atɛ,
na tenku na ɪ taa nyəm təna.
Yulu pəsəyi na í tʊ-ɲ naani ke tam təə ké.

⁷ N taɣənəyi mpa pa muɣuliyi tə pa təmnaa.
N haaki nyəɣətʊnaa ke təɣənaɣa.

N hətəyi mpa pa həkaa tə.

⁸ Tacaa nyá kuliɣina yulɔmaa ɪsɛ.
N siyisiyi mpa pa pama tə.

N sɔɔla siyisilaa.

⁹ Tacaa nyá kentiɣina cayalaa tɔɔ,
na ń paasəɣəna suluwaa na leelaa.
Ama n wakələɣi mpi pə pələ asayaa tɔɣi tɔ.

¹⁰ Tacaa tɔkɪ kawulaya ke tam tɔɔ ké.
Haa, Siyən nyéma me mə Iso we tam tɔɔ ké.
I sa Tacaa.

147

Iso pəsuyv tɔm

¹ I sa Tacaa.

Mpi tɔ, pə we teu ké si tá sa tá Iso.
Nyá samtɔ we lelen ké na tá lakɪ kɔpantɔ.
² Tacaa tayanəɣi Yosalem ke ɲmaɔ.
N kpeyeliɣi Isɛɣeli nyéma mpa paa kuuwa tɔ.
³ Nya heesəɣəna lanwakəlle nyéma lanja,
na ń həkəɣi pa hiɲnaa.
⁴ Nyá kaləɣəna ɪsɔtɔlɔɲasɪ nyɔɣɔ,
na ń ha paa ɲkaya ka həte.
⁵ Ta Iso n ké sɔsɔ ké, nyá toma fɛi tənaya,
pəcɔ nyá nyəm fɛi keesuyv.
⁶ Tacaa n kɔsəɣi mpa pa pasəɣi pa ti tɔɣɔ.
Ama n tisiɣi asayaa ke ate.

⁷ I sɛɛ Tacaa ke nyá na tɔmlɛ na Yontu.
I sa ta Iso na cəmuyv.
⁸ N waasəɣi ɪsɔɲmuntɔ ke ɪsɔtɔnuyv tɔɔ.
N tayanəɣi teu si kɔ nu tetɔ tɔɔ.
Na ń lakɪ na nyutɔ nyɔɔkɪ pɔɔɲ tɔɔ.
⁹ N haakɪ hɔntɔ wontu ke tɔ tɔɣənaya,
na ń caləɣi katəkətəɲ piya ke saa wei si wiiki tɔ.
¹⁰ Tacaa nn yɔɔləɣəna kpaɣanəɲ kpelekpeka nyən,
pəcɔ yoolu toma ta ke-ɲ pulɔ.
¹¹ Ama mpa Tacaa caakɪ tɔɣɔle mpa pa nyanɲna-ɲ
na pá tɛeləɣi nyá kɔpantɔ tɔ.

¹² Yosalem nyéma me í sa Tacaa.
Siyən nyéma í sa mə Iso.
¹³ Mpi tɔ, Iso nyɔɔsəɣəna mə kampaɔnaa kɔkaləsən
na í kooliɣi-meɣe kɔpantɔ ke mə ɪcatɛ taa.
¹⁴ Iso haana mə tetɔ ke heesuyv,
na í haakɪ-meɣe tɔɣənaya kɔpaɲka.
¹⁵ Iso yɔɣɔtəɣəna nti ɪ caakɪ tɔɣɔ tetɔ tɔɔ,
na ɪ tɔm tən lɔɲlɔɲ.
¹⁶ Iso yeki na teu tɔmpɛɛ kpaakpaacav hotiɣi, na á
hulɔmaa ɪsu heen hɔntɔ, na teu lom kiiki ate na pá
hulɔmaa ɪsu tɔlɔma.
¹⁷ Na Iso pɛtəɣi teu tɔmpuɲ ke ate na a watu kpa.
Nɔɣɔlɔ u pəsəɣi na ɪ sən a nikaya taa.

18 Iso yəɣətəɣi ɫɛna tɔmpuŋ ɪnɪ í hoo.
 ɪ lakɪ na heelim ma, ɫɛna lɔm kpe.
 19 Iso heela ɪ yɛlaa kɛ ɪ tɔm.
 ɪ su ɪ kiin na kɔsəsutɔ kɛ ɪsɛɣɛɪ nyɛma.
 20 Iso tá la m̀pɔyɔ piitim napəli.
 Pəcɔ piitim napəli pə ta nyɪ Iso kutututɔ.
 ɪ sa Tacaa.

148

Tacaa samtv kɛ ɪsɔtaa na atɛ

1 ɪ sa Tacaa.

ɪ samɪ-ɪ hatoo ɪsɔtɔnɔyɔ taa,
 í samɪ-ɪ hatoo ɪsɔtaa.
 2 ɪsɔtaa tillaa mɛ mə tənə í sa Iso,
 Iso yoolaa mɛ mə tənə í samɪ-ɪ.
 3 ɪlim na ɪsɔtɔ í samɪ-ɪ,
 ɪsɔtɔlɔŋasɪ mɛ mpa í tee kəkɔ tɔ í samɪ-ɪ.
 4 ɪsɔtaa ɪsɔtɔnəŋ mɛ í sa Iso,
 na lɔmnɔaa mpa mɛ ɪ wɛ ɪsɔtɔnɔyɔ tɔ tɔ mu samɪ-ɪ.
 5 Pa tənaya mpɔ pá sa Tacaa hətɛ.
 Mpi tɔ, Iso yəɣətənə na pə ŋma-mɛ.
 6 ɪnɪ ɪ suna-mɛɣɛ mə lona kɛ tam tɔɔ,
 ɪ su-mɛɣɛ kiin, pə fɛɪ sɪ í yəkɪ-ɪ.
 7 Tɛtɔ tɔɔ nyɛma mɛ í sa Tacaa,
 tɛŋkunaa na pa taa tɔmɔaa sɔsaa í samɪ-ɪ.
 8 Na kəkɔ na tɛv tɔmpɛɛ na kɔ kpaakpaacɔv,
 na ɪhunte na tɛv heelim sɔsɔɔm mɛ mpa
 í lakɪ ɪsu ɪ yəɣɔtɔyɔ tɔ.
 ɪ sa Tacaa.
 9 Pɔɔŋ na pulasɪ mɛ mə tənə,
 na tɪŋ kɔlɔlɔŋ na sɔsɔɔŋ tənə í samɪ-ɪ.
 10 Taalɛ wontu na tɛyaya nyəntɔ,
 na atɛ kututuutu na sumasɪ.
 ɪ sa Tacaa.
 11 Atɛ awulaa na yɛlaa tənə,
 na awulumpiya na atɛ hɔulaa tənə.
 ɪ sa Tacaa.
 12 Akpatəlɔaa na piya
 ɪfɛpiya na pɛɛlaa ɪ samɪ-ɪ.
 13 ɪ sa Tacaa hətɛ.
 Mpi tɔ, tɔ tike nté sɔsɔɔɛ.
 Iso sɔsɔɔntɔ waasa ɪsɔtɔnɔyɔ na tɛtɔ ké.
 14 Tacaa ha ɪ yɛlaa kɛ tɔŋ ké.
 Pə tɔɔ ké ɪ yɛlaa kɔpama saŋɪ-ɪ.
 ɪsɛɣɛɪ yɛlaa mpa mɛ ɪ kpətənə-ɪ tɔ í saŋɪ-ɪ.
 ɪ sa Tacaa.

149

Yəlaa kupaṃa teeli

¹ I sa Tacaa.

I yoo Tacaa ke yontu kufatu,
í yoo i samtu ke yəlaa kupaṃa kpekəle taa.

² Iseyeli nyəma í yəələna wei i ḡma-me tɔ.
Siyon nyəma í wee aṇmaala taa ke mə wulav tɔɔ.

³ I sa Iso həte na paale,
í sa-te na akilima na cəṃvuyv.

⁴ Mpi tɔ, Tacaa laṇle həena i yəlaa mɛye,
na i yakɪ mpa pa pasəyi pa ti tɔ, na pa nyɔɔṇ kuləyi.

⁵ Yəlaa kupaṃa í wee acima taa na pá tv Iso ke teeli.
I wilitina laṇhulvmlɛ ke mə kuhəntəṇ tɔɔ ké ahoo.

⁶ Iso samtu í wee mə nəɔsi taa,
na layate nte tɔ we ləṇ ke taa na waali təyɔ mə nin taa.

⁷ Na í lɛeti piitimnaa lɛlaa,
na í tv yəlaa lɛlaa ke wahala.

⁸ Na í həkə mə awulaa ke alukpala,
na pele pa waali nyəma ke nyəyətɔ.

⁹ Na í huuna-weye Iso huule isu pa ḡmaav tɔ,
pə ké yəlaa kupaṃa təna teeli ké.

I sa Tacaa.

150

I tv Tacaa ke teeli

¹ I sa Tacaa.

I sa Iso ké i təsele taa.
I samɪ-i isətaa, timpi i toma naaki tɔ.

² I samɪ-i, i kookalənaa tɔɔ,
í samɪ-i, i toṇ ké səsəṇ tɔ pə tɔɔ.

³ I sa Iso na tutuyu wula,
í samɪ-i na cəməṇ na saṇkvnāa.

⁴ I sa Iso na akilima na paale,
í samɪ-i na ḡmusɪ cəṃvuyv na həlaya.

⁵ I sa Iso na kpeṇkpeṇnaa mpa pa wiiki teu tɔ.
I samɪ-i na mpa pa wiiki na pá seeki tɔ.

⁶ Weesuyu nyəm təna í sa Tacaa.
I sa Tacaa.

ATUWA TAKĒLAȲA Kutulutu

Takĕlaya kanĕ ka taa kĕ pa kĕesa atuwa na lĕmayasĕe tĕmnaa. Na pa hulĕyi-tuyv cĕcĕ kupan na pĕyalv kupan pa tĕm. Na apalv na alv pa cayale kĕ tĕyaya taa. Pĕ sĕyĕsĕyi-tv tĕtĕyĕ sulonyĕle, na acacaale asilima, na kaloolaya, na felentu, na yoou pĕ tĕm. Ilĕna pĕ kaasi lona asayĕe wena tu se tĕ. Pĕ wĕe sĭ yulv lĕmayasĕe tv ĭ se lona anĭ a tĕnaya.

Isĕna pa faya Atuwa takĕlaya tĕ.

Layatu nti cĕcĕ tasĕyi kufalan yĕlaa tĕ, titite 1–9

Atuwa wena a kĕesĕyi yĕlaa wĕetv tĕm tĕ, titite 10–29

Akuuli na Lemuweli pa Atuwa, titite 30–31

¹ Tafiiti pĕyalv Salvmĕn wei ĭ kĕ Isĕyeli wulav tĕ ĭ atuwa ntĕ.

Mpi mpi takĕlaya sĕyĕsĕyi yĕlaa tĕ.

²⁻³ Atuwa anĭ a hulĕyĕna yulv kĕ tampana taa tĕnte, na layatu na siyisuyu na kupantv na ĭ cĕkĕna tĕm sĕsĕantv. ⁴ A kuliyi ifepiya isĕ na pĕ wĕena nyuyv taa mayasĕm. A tasĕyi mpa pa ta nyĭ pulv tĕyĕ layatu. ⁵ Nyĕntaa mayamaya nĕ wiiliyi a taa na pĕ waaki. Na ĕ hulĕyi layatvnaa kĕ isĕna paa la tĕ. ⁶ Paa cĕkĕna asĕsuna na layatu tĕm sĕyĕsĕlaa atuwa.

⁷ Isĕ nyamnav ntĕ nyĕm kite. Kumĕlĕmĕn u nyanĭna-ĭ na pĕ kisiyi nyĕm kusĕyĕsĕtĕ na pĕ layatu tasuyv.

Layatu tasuyv kĕ ifepiya.

⁸ Ma pĕyalv taa lĕ nyĕ caa na nyĕ too pa sĕyĕsuyv. ⁹ Pu la na nyĕ weesuyu tĕ kĕ isĭ ntenuyu kĕ nyuyv taa, yaa luluyv kĕ luyv tĕe. ¹⁰ Yĕ asayaa lukĭ sĭ pĕ tusiyi-ŋ isayatu taa, taa tisi. ¹¹ Yaa pa yaa-ŋ sĭ ĭ cĕn yĕlaa na ĭ kv-wĕyĕ mvson, ¹² na ĭ li pa tĕna na pa isĕ isĭ atĕtĕle. Yaa isĭ mpa pa tiiki pĕlaav taa tĕ. ¹³ Ilĕna ĭ kuu pa wontu kupantv tĕna na ĭ suuli mĕ tĕesi, ¹⁴ na paa wei ĭ wĕena ĭ paa tete. Sĭ yantaŋa kulvmaya kĕ mĕ tĕna ĭ kĕ kpenti. ¹⁵ Ma pĕyalv nyana-we ĭ taa kaa mpaav, hatĕlĕna timpi pa tĕn tĕ. ¹⁶ Isayatu mpaav kĕ pa tĕn na yulvukule tĕm caalĕna-we. ¹⁷ Paa nyĕki sumaya kĕ katĕka na kĕ naaki. ¹⁸ Ama mpĕ pa nyĕki pa tĕyi mpi pu co-we tĕyĕ, na pĕ nyĕki pa weesin kĕ katĕsi. ¹⁹ Yĕlaa mpa pa pĕekĕyi kasĕyaya asilima nyĕnka tĕ pa mpaan ntĕ, na pĕ kvyi weesin nyĕma.

Lĕmayasĕe yaav kĕ yĕlaa

²⁰ Lĕmayasĕe kiisiyina ntĕyĕ mpaan taa na kvyeen taa. ²¹ A yĕyĕtĕyi yĕlaa tĕsullenaa na kpaamĕn taa sĭ: ²² Pĕlee kĕ kaanyĕmasĭ lĕmayasĕe kĕ pu, na sayatĕlaa nĕa lu pĕ taa, na kpanĭvnaa taa nĕa yĕle kpanav kĕ lĕmayasĕe. ²³ ĭ kĕ na ĭ nu ma kalĕnav, maa tisi mĕ tĕ kĕ ma feesuyu na mĕ huli-mĕyĕ ma tĕm. ²⁴ Mpi tĕ, ma yaa-mĕ na ĭ kisi, na mĕ huli-mĕyĕ nin sĭ ĭ la laakali ĭ tĕ la. ²⁵ Mĕ tĕna ĭ lĕki ma layatu tasuyv na ĭ kisiyi ma kalĕnav. ²⁶⁻²⁷ Pĕ tĕ kĕ yĕ sĕyĕntv na wahala lu mĕ tĕ isĭ kacuculaya, maa won-mĕ na mĕ paana-mĕ. ²⁸ Ilĕ ĭ kĕ yaa-m ma kaa cĕ, na ĭ pĕeki-m na ĭ wu. ²⁹ Pu la mĕpŭyŭ timpi ĭ kisa nyĕm, na ĭ tĕ lĕsi sĭ ĭ nyanĭna Taca tĕ pĕ tĕ. ³⁰ Mpi tĕ, ĭ lĕ ma layatu tasuyv na ĭ kisi ma kalĕnav. ³¹ Mĕ yaasi kulvbm kĕ ĭ kĕ tĕyĕ, na ĭ haya mĕ mayamaya mĕ layatu tasuyv. ³² Pĕ taya pulv, kumĕlĕn lepu kvynav-kv. Ilĕna kpanĭvnaa kaanvta nĕa yĕle na pĕ lĕ. ³³ Paa na mpv wei ĭ nukĕna-m tĕ pĕ cakĕna-ĭ kĕ, u nĕyĕsĕyi wahala.

2

Lĕmayasĕe waasuyv

¹ Ma pĕyalv yĕ n mvyi ma kvĕyĕtĕtĕ,

na ń təkəyi ma kəsəsutu ke nyá taa.
² Ye n ken ɲkpaɲyɔ na ləmayasɛɛ kɔsɛyɛsətu,
na ń pəsəna laakali ke nyá taa.
³ Ye n yaa nyəm sɪ pé sənə-ɲ.
Na ń kɔsɪ nyá nɔɔ na ń yaa nyɔyɔ taa mayasəm.
⁴ Ye n pɛkəyi-wɪ ɪsu liyitee,
na ń caaki-wɪ na ɪsələ kɔsɛmle ɪsu wɛnav.
⁵ ɪlɛ mpɔ pə taa ké n ká cəkəna Tacaa nyamnav,
na ɪsəna n ká nyəmɪ-ɪ tɔ.
⁶ Mpi tɔ, Tacaa haakəna ləmayasɛɛ,
na ɪ nɔɔ taa lukɪ nyəm na nyɔyɔ taa mayasəm təm.
⁷ ɪ yeki na tampana tɛɲlaa təhikile u laɲəyi,
na ɪ kentiyi mpa pa lakɪ siyisuyɔ tɔ.
⁸ ɪ waasəyi mpa na lelɔ pa wɛ lelen tɔ,
na ɪ hasəyi ɪ yələa nɔɔhɛɛ tɛɛ.
⁹ Waatu ɪnəyi n ká cəkəna siyisuyɔ na mpi pə tɛɲaa tɔ,
na mpaan wei ɪ pukina tɛpantɛ taa tɔ.
¹⁰ Mpi tɔ, n ká wɛɛna ləmayasɛɛ ke nyá lotu taa,
na nyəm hɛɛsɪ nyá laɲlɛ.
¹¹ N ká wɛɛna nyəm na nyɔyɔ taa mayasəm,
na pu kenti nyá tɔɔ.
¹² Na pé ya-ɲ kawalaya mpaav taa,
na ɪsayatu yɔɔtɔlɔa nɪɲ taa.
¹³ Na mpa pa yela mpaav kɔsiyisuyɔ
na pá kpaya səkpetuyɔ nyəɲkɔ,
¹⁴ na pa laɲlɛ hɛɛkəna ɪsayatu lapɔ
na pá yɔɔləyənɔ ɪsayatu tɔ pa nɪɲ taa.
¹⁵ Mpe ɪnɪ pa mpaan kɛɛwaya
na pa hapɛɛ náá kɔɲlɔa.
¹⁶ ɪlɛna pé ya-ɲ alɔ kpai tɔ
wei ɪ tusəyi yələa na ɪ nɔɔlelen tɔ ɪ nɪɲ taa.
¹⁷ Wei ɪ kisa ɪ paalɔ wei ɪ cɛpa ɪ ciyita
na ɪ sɔɔ ɪsɔ nɔɔ pɛɛluyɔ tɔ tɔ.
¹⁸ Alɔ ɪnɪ ɪ tɔyaya wɛnna səm hɔɔluyɔ ké,
na ɪ mpaav sɔvki atɛtɛ taa.
¹⁹ Mpa pa puki ɪ tɛ tɔ pa taa nɔɔlɔ u tasəyi mɔluyɔ.
Pəyele paa tasəyi weesuyɔ mpaav ke nav.
²⁰ Mpɔ tɔ, tɛɲ yələa kɔpama ɪkpate,
na ń təkɪ tampana tɛɲlɔa mpaav.
²¹ Mpi tɔ, mpe pa cakəna tɛtɔ taa.
Mpa pa fɛina kawaliya tɔ mpe paa wɛɛna tənɔ.
²² Ama pu kpiisi asayaa ke tɛtɔ taa.
Pu ləsɪ ɪsɔ lɔlɔa ke tɔ taa.

3

Ləmayasɛɛ na ɪsɔ nunav təm

¹ Ma pəyalɔ, taa sɔɔ ma sɛyɛsuyɔ. Tóki ma kəsəsutu ke nyá lotu taa. ² Ntɪ tu yelina na ń cayana hɛɛsuyɔ, na nyá weesuyɔ tayali. ³ Lakɪ kɔpantɔ na ń tɛɲəyi tampana. Tamsɪ-təyi nyá luyɔ tɛɛ ɪsu acima wontuyɔ kɔpankɔ. Tóki-təyi teu ke nyá lotu taa. ⁴ ɪlɛ ɪsɔ na yələa paa sɔɔlɔ-ɲ na nyana-wɛ ɪ wɛɛ lelen. ⁵ Pɛtɪ nyá təyi Tacaa na lotu kɔlɔmtɔ. Taa tənɔ nyá mayamaya nyá

layatu. ⁶ Nyənəxi Iso tike ke nyá kulaputu tana taa. Ue i ká huli-η mpaav ηku n ká tən tō. ⁷ Taa nyən nyá təxi nyəntu. Nyáná Tacaa, na n kisi isayatu. ⁸ Pu kəna alaafəya ke nyá tənuyū taa na pá heesi nyá wəsasənaa. ⁹ Səe Tacaa na nyá kəwenam, na nyá kəhaləm kancalaya kululəm. ¹⁰ Ue nyá kpeen ka sū təyoloyolo, na suləm náá sū nyá ηkpaan. ¹¹ Mpu tō, ma pəyalu taa nyən yem ké Tacaa ηkpaηuyū həm. Pəyele nti i kpaaləyi-η tō tē taa la-η səyəntu. ¹² Yulu wei Tacaa luyū wəe tō, pəntu ηkpaηuyū ke i hən. Teitei isu cəcə hənuyū i pəyaya kusəalaya nyənku tō.

Ləmayasəe na təcayənav təm

¹³ Yulu wei i hika ləmayasəe, na í hii layatu təyolə isu lelen nulu. ¹⁴ Mpi tō, kawaaya ηka ləmayasəe haaki tō ka kəla liyitee nyənka, na pə kasəyaya kəla wula ke teu. ¹⁵ Ləmayasəe kəla teu ke liyitee pəe. Wontunaa mpa yulu nyuləyi teu tō, tə ta haηna ləmayasəe an. ¹⁶ Ləmayasəe laki ké na yulu weesuyū tayali, na á ha-i wənav na á kus i nyuyū. ¹⁷ Ləmayasəe mpaan ké kupan ké, na timpi a huləyi yəlaa si pá tō tō pə kəna heesuyū. ¹⁸ Ləmayasəe wə ké isu weesuyū tuyū ke mpa pa wəna-yə təy. Mpa pa lakəna-yə tō pa nuk lelen ké. ¹⁹ Ləmayasəe ke Tacaa suna tetu. Ulena í la na isətənyū wəena toma na i layatu. ²⁰ I nyəm ke i hulina pódə səsəə, na isəjmutu náá kəna cəlu.

Tacaa kentuyū ke ləmayasəe tv

²¹ Ma pəyalu, tək nyəm na nyuyū taa mayasəm ke teu. Pá taa hatəla-η. ²² Mpu pu hana-η weesuyū na n nu lelen. ²³ N ká tana naani ké teu ké, pulupū kaa co-η. ²⁴ Na n too ahoo ke teu na səyəntu fəi. ²⁵ N kaa nyana wahala kututu nəyolū yaa asayaa. ²⁶ Mpi tō, Tacaa kəle nyá naani, na i ká cəlu-η na katəsi tana.

Təyəntəle səəlvuy

²⁷ Paa waatu wei ké n wəna pəsuyū, taa kisi kupantu lapu ke mpa pa lanja tō. ²⁸ Ye n wəna si n ká səna nəyoluyū kpakpaa, taa təyən-i na í kpe si cele. ²⁹ Taa mayasi si n laki isayatu ke wei i caya nyá kin na naani tō. ³⁰ Ye nəyolū ta la-η pulupū taa yoonə pəntu ke mūsə. ³¹ Taa la mūsəntunaa ke isesəmlə. Pécó taa nyuli pa tənte. ³² Mpi tō, Tacaa taa kpaakəna asayaa ké. Ama i cewaa nté tampəna tənlaa. ³³ Tacaa tənəxi mpusi ké asayaa tēsi ké. Ulena í kooliyi siyisilaa nyənxi ke kupantu. ³⁴ I woniyi mpa pa woniyi-i tō, na í huləyi pəe ke mpa pa pasəxi pa ti tō. ³⁵ Teeli kəle ləmayasəe nyəma paa tete. Ulena nyuyū fəinaa ke fəe səsəle.

4

Ləmayasəe hikuyū na a təkuyū

¹ Ma pəyalaa mē, í nu cəcə sɛyɛsuyū na í welisi teu na í nyí ləmayasəe. ² Sɛyɛsuyū kupan ku ke ma hula-mē, í taa lə ma kusɛyəsətu. ³ Ma mayamaya maa ké ma caa pəyalu kupan ké. Pəyele ma too ka səla-m ké isu pəyaya ikpamlə. ⁴ Paapa sɛyɛsəxi-m ké, na í heeliyi-m si: Tók ma təm ke teu ke nyá lotu taa, na n tənəxi ma kusəsutu n ká hiki weesuyū. ⁵ N ká wəena ləmayasəe na layatu. Taa la ləsəu. Pécó taa lə ma nəy taa təm natəli. ⁶ Taa lə ləmayasəe, səli-yə, a ká paasəna-η. ⁷ Lu na n nyí si ləmayasəe nté pulu səsəəm na n pəkə-yə na nyá wənav tana. ⁸ Sa-yə a ká kus nyá nyuyū, wəyal-yə, a ká tū-η teeli. ⁹ Pu wəe-η isu ntenuyū kupanpan ku ke nyá nyuyū taa.

Asayaa təntə cəlvuy

¹⁰ Ma pəyalu nu ma kuyəyətutu na n m-ti. Ulena nyá weesuyū pusi tayali. ¹¹ Ləmayasəe mpaav ke ma hula-η, na má tiiki-η tampəna tənuyū mpaisi taa. ¹² Ye n tən pə kaa pəkəli-η. Pəyele ye n kpakəxi ašewa pə kaa co-η. ¹³ Tək sɛyɛsuyū, taa yele-ku, nyəna-ku, ηku ku tənna nyá weesuyū. ¹⁴ Taa suv asayaa mpaav taa. Pəyele taa tō ku taa. ¹⁵ Taa tō ku taa, cəlu-ku na n tən kufaluyū. ¹⁶ Ye asayaa ta la isayatu paa tooki. Ye pa ta la na pə co nəyolū pa tom yaaki ké. ¹⁷ Mpi tō, isayatu tənəyaya ke pa hayasəxi pa ti, na pá nyək mūsə suləm. ¹⁸ Siyisilaa mpaav

ná we isu ilim yaakuyv kite tɛɛ, na pɛ sɔɔsɛyi, halɛna pɛ sikuyu tɔ. ¹⁹ Ama asayaa mpaav ná we sɛkpɛtuyv kɛ, paa naaki kuvopum.

Tɔntɛ kupantɛ wɛnav

²⁰ Ma pɛyalv, nu ma sɛyɛsuyv na ɲ ke ɲkpanuyv na ma kuvɔyɔtutv. ²¹ Nyá isɛ í taa hatɛlɛna-ti, tɔki-tɛyi hatoo nyá lotu taa. ²² Mpi tɔ, tɛ haaki weesuyu na alaafɛya kɛ pa tɛna mpa pa hika-ti tɔyɔ. ²³ Fɛɲ nyá nyamle tɔɔ na pɛ kɛli pɛ tɛna. Mpi tɔ, tɛ taa kɛ weesuyu sɩlasɩ tɛna wɛɛ. ²⁴ Hatɛlɛna nyá nɔyɔ kɛ kaloolaya tɔm, na ɲ kisina nyá ntompee kɛ tɔm kuvɛkɛɛtɔ. ²⁵ Nyá isɛpee í nyɛnɛyi nyá nɔyɔ tɔɔ na nyá isɛhutu hɛti teu. ²⁶ Tayani mpaav ɲku n tɛɲɛyi tɔ, na nyá tɛtɛntɛ tɛna wɛɛ naani. ²⁷ Taa hɛli ntɔyɔɲ yaa mpɛtɛɲ. Hatɛlɛna isayatu.

5

La laakali na alv tɛtɛlatv

¹ Ma pɛyalv welisi ma lamayasɛɛ taa, kɛ ɲkpanuyv na ɲ nu ma layatu tɔm. ² Waatu inɛyi n ká wɛɛna nyuyv taa mayasɛm, na nyá ntompee yɔyɔtɛyi layatu tɔm. ³ Alv tɛtɛlatv nɔyɔ taa wɛ lelen kɛ isu tiɲ setaya yaa tiɲ nim. ⁴ Ama pɛ tɛnaya tɔɔ wɛ nyan kɛ isu sɔtɔ. Pɛ hɛɛki isu sapɛlaya ɲka ka wɛ lɔɲ kɛ cemace tɔ. ⁵ Sɛm taa kɛ alv inɩ i mpaav puki, na i nɔɔhɛɛ siyisina pɛlaav tɛpɛɲpɛɲ. ⁶ Alv isu mpv u tɛɲɛyi weesuyu mpaav, i toolaa kɛ, ama i ta cɛkɛna. ⁷ Ma pɛyalaa mɛ í nuna-m yoo. I taa hatɛlɛna ma nɔyɔ taa tɔm. ⁸ Hatɛlɛna alv inɩ i tɛ mpaav. Taa kpɛtɛna i nɔnɔkeelasɩ. ⁹ Pɛ taa kɔɔ na alv inɩ í tɔ-ɲ nɔyɔlv nɲɲ taa, na pɔntv kú nyá nyuyv na pɛ wakɛli-ɲ. ¹⁰ Pɛ taa kɔɔ na kpai nyáma tɔyɔ nyá wɛnav, na pá sɩvna nyá tɛmle kulɔlv kɛ lɛlv tɛyaya taa. ¹¹ Na pɛ kɔɔ na nyá tɔnvuyv ká waatu wei n tala nyá tɛnaya tɔ na ɲ mɔlɛyi. ¹² Na ɲ tɔ sɩ: Isɛnaya pɛ lapa na ma taa kpaa kuvɛyɛsɛtɔ, na pá kalɛna-m na má kisi? ¹³ Isɛnaya pɛ lapa na má tá tɛɲ ma sɛyɛsɛlaa kuvɔyɔtutv, na má tá kɛ ɲkpanuyv na pa kuvɛyɛsɛtɔ? ¹⁴ Pɛ kaasa pɛɔ sɩ má ná wahalanaa tɛna kɛ yɛlaa na kpekɛ hɛkv taa.

Nyá ifɛpile alv sɔɔlvuyv

¹⁵ Nyá alv wɛ kɛ isu lɔm kupam lɔkɔ. Mpɔ tɔ, nyɔɔki lɔkɔ inɩ i taa lɔm. ¹⁶ Pɛ fɛi sɩ lɔm mpi pá kpɛɲ yem kɛ awalɩ na hapɛɛ tɔɔ. ¹⁷ Pɛ wɛɛ sɩ pá wɛɛ nyá tike nyá nyɛm kɛ, pá taa sokina kpai tɔ nɔyɔlv. ¹⁸ Iso í kooli nyá lɔkɔ lɔm kɛ kupantu na ɲ yɔɔlɛna nyá ifɛpile alv. ¹⁹ I tewaya isu nasɛm na i lɛsaya sɩv-ɲ. Nyá lanlɛ í hɔlɛmɛna i sɔɔlvuyv kɛ tam tɔɔ. ²⁰ Ma pɛyalv, pepe tɔɔ kɛ n nyulɛyi alv kpai nyɛɲ? Na ɲ caa sɩ ɲ wayalɩ alv wei n ta nyí tɔ i hɛla? ²¹ Nyi sɩ Tacaa naaki yɛlaa tɛna mpaan kɛ. I fɛɲyi paa yɔlv wei i mpaasi. ²² Isayav kupɛntuyv kpaakɛna-i isu katɔka. I mayamaya i isayatu kpaakɛna-i yomle. ²³ I ká sɩ sɛyɛsuyv lanuyv tɔɔ. Ilɛna í seliyi í kuvɛlɛntv katatɛlaya tɔɔ.

6

Lɛlv kama cɔlvuyv

¹ Ma pɛyalv, ye n muwa nyá tɔyɔntɛlɛ kɛmlɛ, yaa n sɛɲa nɔyɔlv waalɩ kɛ pɛ tɔm taa. ² Ye nyá kuvɔyɔtutv hɔka-ɲ pɛ tɔm taa, yaa nyá nɔyɔ taa tɔm kpɛ-ɲ isu katɔka. ³ Pɛ tɔɔ tɔ, ma pɛyalv lɛsɩ nyá tɛyi pɛ taa. Mpi tɔ, n hota nyá tɔyɔntɛlɛ nɲɲ taa kɛ. Polo na ɲ hɛntɩ-i atɛ na ɲ wiina-i. ⁴ Taa too pɛ tom, yaa ɲ tu kpɛpv isɛlɛ. ⁵ Halɛna ɲ fiti isu nam fituyuu tɔtɔlv nɲɲ taa tɔ. Yaa isu sumaya lukuyv ka kpalv nɲɲ taa tɔ.

Felentú cɔlvuyv

⁶ Felentú nyá, polo na ɲ nyɛnɩ tɔɔlv kulapɛlɛ na ɲ wɛɛna lamayasɛɛ. ⁷ Tɔɔlv fɛina fɛɲlu yaa nyuyv tɔ yaa caa. ⁸ Paa na mpv tɔ i calɛsɛyi tɔyɔnaya kɛ kuvɛtɔ waatu na í nyɛkɛyi. ⁹ Felentú nyá, pɛlee kɛ n ká nyɛyɛsɩ hɛntuyv na tom? ¹⁰ Nyá sɩ n ká tɔólɩ nyá ti, na ɲ tɔ nyá nɲɲ kɛ nyá nyuyv na ɲ too pɛɔ na ɲ hɛɛsɩ. ¹¹ Waatu inɩ kuvɔyɔɲ ká ta-ɲ mɛlɛmɛlɛ, na wahala tutu-ɲ isu yoolu na i wontu.

Mɛnaafiki cɔlvuyv

¹² Yulɔ tetelatu u tənɔyɔ tampana. I tən kɛ na i nɔyɔ taa na kaloolaya. ¹³ Isɛ kɛ i cɛpɛlɛyɔ yɛlaa, na i yɔyɔtɔyɛna-we na i nɔɔhɛɛ, na i hatɔyɔ-we na i mpee. ¹⁴ Isayatu wɛnna i taa, na i mayasɔyɔ kawalaya tɔm kɛ tam, na i tilisiyɔ yoon. ¹⁵ Pɛ tɔɔ kɛ wakɛlɔyɔ ká tuti-i, na pɛ wakɛlɔ-i tɔm kɔlɔm tɔɔ i kaa wɛɛ hiiu.

Yɛlaa mpa Isɔ luyɔ fɛi tɔ

¹⁶⁻¹⁹ Yɛlaa loosi naatoso kɛ Tacaa taa kpaakɛna. Mpeyɛlɛ:
Isatoosile nyɛma, na puɔusilaa,
na mpa pa kuyɔ yɛlaa kɛ musɔn tɔ,
na mpa pa mayasɔyɔ pa lotu taa kɛ nti tɔ fɛi teu tɔ,
na isayatu waali tɛnlaa, na pɛpɛtɔ aseeta nyɛma.
Ama pɛ kaasa naatosompɔyɔlaya nyɛma.
Pɛlɛyɛlɛ cewaa yoosilaa.

Wasanjalɛtɔ cɔlɔyɔ

²⁰ Ma pɔyalɔ tɔkɔ nyá caa kusɛsɔtɔ. Taa lɔ nyá too kusɛyɛsɔtɔ. ²¹ Su-tɔyɔ nyá lotu taa kɛ tam tɔɔ. Tu-tɔyɔ nyá luyɔ tɛɛ isɔ kacɔka wontuyɔ. ²² Tu tiiki-n nyá tɔntɛ taa, na tɛ kenti-n nyá tɛhɛntɛ taa, na tɛ yɔyɔtɔyɛna-n waatu wei n fɛn tɔ. ²³ Mpi tɔ, kusɛsɔtɔ wɛ kɛ isɔ fɛtɛla. Na sɛyɛsɔyɔ náá wɛɛ isɔ nyaalɛm, na kukpaalɛtɔ náá kɛ weesuyɔ mpaav. ²⁴ Tu kisina-n alɔ isayav, wei i kɛ nɔɔlɛlɛn tɔ tɔ. ²⁵ Taa nyuli alɔ inɔ i teu kɛ nyá lotu taa. Pɛyɛlɛ taa yɛlɛ na i isihutu teu hɔ-n. ²⁶ Pɛ taya pulɔ, yɛ apalaa tɛna alɔ, tɔyɔnaya pɛɔ tike kɛ yulɔ lɔkɔ ílɛ i tɔɔ. Ama alɔ wei i wɛna paalɔ tɔ, yulɔ kupan kɛ i nyɛkɔ katɔka. ²⁷ Yulɔ ká tɔ mamate kɛ i tɔɔ na i wontu yɛlɛ nyayav na? ²⁸ Yaa i ká tɔ mamala tɔɔ na pɛ tá nyaya i nɔntaalɛn? ²⁹ Mpu tɔtɔyɔ pɛ wɛɛ na wei i puki i tɔyɔntɛlɛ alɔ kin tɔ. Wei i tokina alɔ inɔ, i ká ná pɛ nav. ³⁰ Paa tɔyɔ tanaav na nyɔyɔtɔ wei i nmulaa sɔ i tɔkɔ tɔ. ³¹ Pɛna pɛ mpu tɔ, yɛ pa kpa-i i ká fɛli pɛ tɔm naatosompɔyɔlaya. Halɛna í cɛla i wɛnav tɛna. ³² Yulɔ wei i fɛina nyuyɔ tɔ, inɔ i lakɛna wasanjalɛtɔ, na alɔ wei i pɛɛkɔyɔ i ti na asaala tɔ, inɔ i lakɛna mpu. ³³ Kataasɔ na kutɔyɔ kɛ i tɛnna, i fɛɛlɛ kaa tɛ. ³⁴ Mpi tɔ, isɛsɛmɛlɛ ká kusɔ i paalɔ pááná. I kaa wɛɛna pɛtɔtɔlɛ kɛ lɛɛtɔyɔ kuyaku wule. ³⁵ I kaa tɛɛli sɔ pá fɛli-i pulɔ, na paa kucɔɔn kɛ paa kaa-i i kaa tisi.

7

Alɔ wasanjalɛ tɔsɔyɔ kɛ ifepu

¹ Ma pɔyalɔ, tɔkɔ ma kuyɔyɔtɔtɔ, na n sɔna nyá tɔyɔ ma kusɛsɔtɔ. ² Tɔkɔ ma kusɛsɔtɔ na n hiki weesuyɔ, na n fɛn ma kusɛyɛsɔtɔ tɔɔ isɔ nyá isɛpɛlɛ. ³ Taa yɛlɛ na tɛ fiti nyá nin taa. Tɔkɔ-tɔyɔ hatoo nyá lotu taa. ⁴ Nyɛnɔ lɛmayasɛɛ isɔ nyá newaya na layatu isɔ nyá ceu. ⁵ Pu hatɛlɛna-n alɔ kpai tɔ wei i tɔsɔyɔ yɛlaa na i nɔɔlɛlɛn tɔ i nin taa.

⁶ Kuyaku nakɔli ma sɛna ma kutuluyɔ taa, na má nyɛnɔyɛna pɛtote pɔɔn na awalɔ tɔɔ. ⁷ Mɔpɔyɔ má ná ifepiya mpa pa ta nyɛnta pulɔ tɔ, na pa taa kɛ ifepu wei i fɛina nyuyɔ tɔ. ⁸ Mɔpɔyɔ i tɛna hapɛlɛ na í tala tɔ kpeɛna tɔɔ timpi alɔ wasanjalɛ nɔyɔlɔ i ka sɛnaa tɔ. Ilɛna í tɛnɔyɛna alɔ tɛ tɔɔ tɛpamm. ⁹ Pu kɛ taanaya kɛ, na pɛ tɛma yulutuyɔ na sɛkpɛtɔyɔ tɛma wɛɛv. ¹⁰ Ilɛ alɔ nɔyɔlɔ i sɛnɔyɔ-i kɛlɛ, na í suuwa isɔ apalaa tɛna alɔ, na acilayatu suwa i lotu taa. ¹¹ Pɛ kɔla i nyuyɔ taa na í kpisi i tɛyɛ cɔyɛlɛ. ¹² Paa hapɛlɛ tɔɔ, yaa nɔnɔyɔ tɛɛ, yaa paa lɛ tɛ, i tanɔa kɛ. ¹³ Mɔpɔyɔ i kpɛtɛna ifepu na í kpipi-i na í wayali-i. Ilɛna í nyɛnɔ i isɛntaa tɛpinɔn na fɛɛlɛ fɛi, na í heeli-i sɔ. ¹⁴ Sɛna ma lapa Isɔ kɛ nɔyɔ kɔlɔmaya kpɛntɔyɔ kɔtaya nka too maa suwa sɔ maa la tɔ. ¹⁵ Pɛ tɔɔ kɛ ma luwa sɔ ma sɛnɔyɔ-n na má pɛɛki-n. Tɔv, ma na-n kɛlɛ. ¹⁶ Ma pɔwa ma kato tɔɔ kɛ Icipiti kponkpontu tɔn nyɛntɔ pɔɔn kucɔɔcɔlɛn kupan. ¹⁷ Na má yɔyɔlɔ tulaalɔnaa kupama mpa pa yaaki sɔ Miili na Alɔwɛɛ na Kanɛɛli tɔ. ¹⁸ Kɔɔ na tɛ cɛpɛlɛna sɔɔlɔyɔ halɛna pɛ nyaali. Tá yɔɔli na tɛ nu pɛ lɛlɛn kɛ teu. ¹⁹ Ma paalɔ pola mpaav poolun nyɛnkɔ, i fɛi tɛyaya. ²⁰ I kpaɔa liyitee na húlúyɔ kɛ. Yɛ isɔtɔ ta mɛnna kite u kɔn. ²¹ Ilɛna alɔ inɔ i pɛsɔ ifepu inɔyɔ i yɔyɔtɔyɛna katatɛlaya tɔɔ, na í hɔmɔ-i i nɔɔlɛlɛn tɔɔ. ²² Na ifepu sɔv-i

təŋyɔv kɛ kpakpaa ɪsu nav wei pa pukina təkule tɔ. Yaa ɪsu pa həkuyɔ kpanɲtɔ kɛ ŋmənaya sɪ pa hɔŋ ɪ ŋkpanɲyɔ tɔ. ²³ Haləna nyəmle sɔ ɪ hɔɔle, ɪsu sumaya huluyɔuna tiɪu kɛ apai taa na ká tá nyí sɪ ka weesuyɔ kɛ pu tɛna tɔ.

²⁴ Pənente ma pəyalaa mɛ, í nuna-m, na í kɛ ŋkpanɲ na ma nəɔ taa tɔm. ²⁵ Taa nyulɪ alɔ ɪsu mpv na í tɛŋɪ-ɪ, na pə kɔɔ na í lé ɪ mpaan taa. ²⁶ Mpi tɔ, alɔ ɪnɪ ɪ huwa yɔlaa payale kɛ. Mpa ɪ ka huwa mpv tɔ paa kɛ tɔŋtɔnaa kɛ. ²⁷ Í tɔyaya nté atɛtɛle mpaav na kú tiiki sɛm tɛ.

8

Ləmayasɛɛ kawəyaya.

¹ Ləmayasɛɛ mapa kapuka,

na layatɔ náá kusi tɔ nəɔ na tɛ yaa.

² Ləmayasɛɛ sɔŋa tɔŋtɔŋa tɔɔ

kɛ mpaav kin, na hapɛle atama taa.

³ Ləmayasɛɛ sɔŋa ɪcatɛ nɔnɔkeelasɪ na tɔ hapɛɛ tɔɔ
na á kiisiyi sɪ:

⁴ Yɔlaa piya mɛyɛ ləmayasɛɛ má, ma wɛna.

⁵ Kɔmɛlɛmɔŋ í kpɛlɛmɪ nyuyɔ taa mayasɛm.

Layatɔ lanɲlaa náá kpɛlɛmɪ nyəm.

⁶ Í nɪ, tɔm sɔsɔɔntɔ kɛ ma wɛna sɪ ma heeliyi-mɛ,
ma kuliyi ma nəɔ sɪ ma heeliyi-mɛyɛ kusiyisitu.

⁷ Pə taya pulɔ, tampana kɛ ma nəɔ yɔɔtɔyɪ
na ɪsayatɔ tɔm wɛ-m kusɔyɔtɔ kɛ.

⁸ Ma nəɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛna siyisaa kɛ,
kaloolaya yaa tɔm kɔkɛkɛɛtɔ fɛɪ pə taa.

⁹ Layatɔnaa nyɔma tɔ tɛnaɲa teu kɛ tɛɛɪɛɪ,
na tɔ siyisa teu kɛ mpa pa wɛna nyəm tɔ.

¹⁰ Í pɛɛkɪ ma kusɛyɛsɔtɔ na pə kɛli liyitee,
na í pɛɛkɪ nyəm na pə tɛɛ wɔla kupaŋ.

¹¹ Mpi tɔ, ləmayasɛɛ kɛla teu kɛ liyitee pɛɛ.
Liyitee pulɔpu ta tala-yɛ.

Ləmayasɛɛ hulɔyɔ kɛ a tɪ

¹² Ləmayasɛɛ má, laakali lapɔ taa kɛ ma tɛɛayale wɛɛ,
ma wɛna nyəm na nyuyɔ taa mayasɛm.

¹³ Tacaa nyamnau nté ɪsayatɔ kisuyɔ.

Kalampaani na ɪsɛɛɔv pə kɛ ɪsayatɔ mpaav kɛ.

Na nəɔ ɪsayaa kɛ mpi ma kisaa tɔyɔ.

¹⁴ Má tɛnna layatɔ tasuyɔ na tɛɛayanau,
mayale layatɔ, na ma wɛna tɔŋ.

¹⁵ Ma tɔŋ taa kɛ awulaa tókɪ kawulaya,
na awulumpiya náá tuyɪ mpi mpi pə siyisaa tɔ sɪ yɔlaa í la.

¹⁶ Ma tɔŋ taa kɛ awulaa tókɪ kawulaya,
na kupaɲlaa na tɛtɔ taa huɔlaa tɛna náá huɔkɛna.

¹⁷ Ma sɔɔla mpa pa sɔɔlɔyɪ-m tɔyɔ.

Na ma pɛɛkɛlaa naaki-m.

¹⁸ Ma kin kɛ apititu na teeli wɛɛ,
na wɛnau kɔleelim na tampana tɔŋyɔ.

¹⁹ Ma kɔlɔlɔm kɛla wɔla kupaŋ kɛ teu.

Na ma nyəm náá tɛɛ liyitee.

²⁰ Tampana tɔŋyɔ mpaav taa kɛ ma tɔŋ

mpaisi kusiyisasi heku taa.

²¹ Ma su kupantu ke mpa pa soola-m tayo.

Na má suuliyi pa kpanchoo.

²² Maya Taca caalana nman ke i tamle taa
na pécó í lakí i tãma kupãnee.

²³ Hatoo to pa nma-m ké,
fau na pécó pá nmaaki tetu.

²⁴ Waatu iní to tenku nayo lu i taa wee,
pécó lum seelu nayo lu i fei.

²⁵ Pa lula-m ké na pécó pá la pão
na pécó pulasi weeki.

²⁶ Pãyele Taca taa tu lata tetu yaa katenasi,
yaa antulinya ciyilisi nsi su naaki to si kancaalaya nyanka.

²⁷ Ma wee na pécó Taca su isotonoyu,
na í pu ku tanaya ke kuna tenku saso pa tasulle.

²⁸ Na í to isonmuntu ke isotaa na tenku seelaa lum tui na pé luna toma.

²⁹ Waatu inayi Taca su tenku ke tanasi si lum í taa nmaa na í pu tetu kite.

³⁰ Ma lakaya i kin ke tamle ké, na má heesayi i lanle ke paa kuyaku nku. Na má liyiliyi tam na
í naaki.

³¹ Na má liyiliyi i tetu to na ma lanle heekana yalaa.

Nyulelen to nté wei i nukana lamayassee to

³² Ma payalaa, pãente í nuna-m.

Mpa pa tanayi ma mpaav to pa nu lelen ké.

³³ I nu seyesoyu í taa lo-ku.

Uena í pãsi lamayassee nyãma.

³⁴ Yalaa mpa pa nukana-m to pa nu lelen ké.

Paa ifemle nteye pa fenyi ma taya nãoasi
na pá tanayi ka akelenaa.

³⁵ Mpi to, ye wei í hika-m i hika weesuyu ké.

Taca ká huli puntu ke suulu.

³⁶ Ye wei i pãntayana-m i tayi i tuyi wahala.

Pa tãna mpa paa caaki-m to sãm ke pa soolaa.

9

Lamayassee yaatu

¹ Lamayassee suna akelenaa naatosompoyolaya, na á nma a taya. ² A kú wontu na á lá
tayanaya na á su na á puu solom. ³ A tila a tamle nyãma alonyama ke tontonã to, na pãle pá
yaaki yalaa si: ⁴ Kumelemã mē, í kãna cãne. Uena pá heeli lamayassee feinaa si: ⁵ I kã na í
tayo lamayassee tayanaya, na í nyã a solom. ⁶ I lu kumelemã taa na í hiki mã ti. I tan mpaav
nku ku takana layatu colã to.

Lamayassee to na wonlu

⁷ Ye n kalayana wonlu, i footiyi-ny ké. Na ye n seyesayi isayav i tuv-ny. ⁸ Taa kalana wonlu
na pé kã na i taa kpana-ny. Ama kalana lamayassee to ilé i ká sooli-ny. ⁹ Ha lamayassee to, na i
lamayassee ká soosi. Seyesi siyisilu na ilé i soosi nyãm. ¹⁰ Iso nyamnav nté lamayassee tãcaalle.
Iso yalaa nyãmtu nté layatu. ¹¹ Lamayassee ká ye le na nyá kuyeen huki, na nyá weesuyu pusi
soosi. ¹² Ye n ké lamayassee to, nyá waakana. Ye n ké wonlu ile nyá nyoyu taa ké pã ten.

Kumelentu yaatu

¹³ Kómélentu wé ké ísu alu kákáte tó, wei í ké tulaya na í tá nyí pulu tó. ¹⁴ Kpete tóo ké alu iní í caya í nánakeelasí, ké ícate tontonje tóo. ¹⁵ Iléna í kpeesəyi tēlaa mpa pa kama nyóon na mpaa tó sí: ¹⁶ Ye wei í ké kómelen, í kónna cāne. Na í tōn nyóon fēinaa sí: ¹⁷ Lóm kōnmuləm wé lelen ké, na inmelau tōonaya náá wé teu. ¹⁸ Mpa alu iní í yaaki mpv tó, pa ta nyí sí pə canşəyi-weyə atətəle taa.

10

Yəlaa tənte atuwa kəkpeyelee

¹ Salóməŋ atuwa. Pəyaya ləmayasēe tó hēesəyi ka caa lanje ké. Iléna kómelen náá wakəli kú too nyənte.

² Wənav mpi yulb ta tən tampana na í hiki tó pə taa fēi kawaaya. Ama siyisuyu yakəna səm taa.

³ Tacaa u yeki sí nyəŋəsí í sasəli siyisilu. Ama í pən isayau ké mpi í nyuləyi tōŋo.

⁴ Nkpalaśi kpekuyv səsəyi konyon ké. Iléna təmlə lapv ləŋlən náá səsí tōn.

⁵ Yulb wei í nyəkəyi tōonaya ké kómtv waatu tó, í ké pəyaya ŋka ka mayasəyi ka nyuvv taa tōŋo. Ama wei í tooki saa iní tó, í ké fēele fēi tó ké.

⁶ Kópantv koolēe wé siyisilaa nyóon tóo ké. Ama mvsəŋ təm tike ké asayaa nəsí yəŋətəyi.

⁷ Siyisilu tóo tóosuyv kəŋna kópantv koolēe ké. Ama yulb isayau hətē mayamaya ná wakəlyi ké.

⁸ Yulb wei í wəna ləmayasēe ké í taa tó, í mvv sēyēsēe ké. Wei í yəŋətəyi kómélentu təm tó í tēesəyənə lepu.

⁹ Wei í tōn teu tó í tōŋna naani ké. Ama wei í tənəyi mpaan kōkonlun tó pu kuli í waali.

¹⁰ Wei í cəpələyi isē na layatu tó í tvyi í lēlaa ké wahala ké. Ama wei í yəŋətəyi kómélentu təm tó í tēesəyənə lepu.

¹¹ Siyisilu kuyəŋətutv ké weesuyu sēlv ké. Ama mvsəŋ təm tike ké asayaa nəsí yəŋətəyi.

¹² Pááná kvsəyi yooú ké. Iléna sooluyv náá hūsəyi kópəntəŋ tənə.

¹³ Yulb layatu yəŋətaya taa ké pa naana í ləmayasēe. Iléna pá natəyi ləmayasēe fēi tó siyile taa ké kpatəŋ.

¹⁴ Nyəm ké ləmayasēe nyəma ná kaaki wənav tələ. Ama kómələmən kuyəŋətutv ná wakəlyi ké.

¹⁵ Wēentu liyitee kentiŋina í tóo, ísu kolunja ícate tōn nyənte. Acamaa kōwakələm nté pa konyon.

¹⁶ Yulbpan təmlə ké weesuyu pulv ké. Iléna isayau kasəyaya náá ké isayatu pulv.

¹⁷ Wei í tóosəyi sēyēsuyv tóo tó í tənəyi weesuyu mpaav ké. Iléna wei ílé í səkí kalənav tóo tó í le.

¹⁸ Ye wei í taka pááná tóo í looliŋina í nəŋo ké. Wei í yəŋətəyi lēlaa təm tó í ké kómelen ké.

¹⁹ Wei í yəŋətəyi səsəm tó u taana pəntuyv. Ama wei í kpaaki í nəŋo tó í ké yulb layatu.

²⁰ Siyisilu kuyəŋətutv wé teu ké ísu liyitee nyəŋəlvuyv. Isayau lotu taa huwēe ta ké pulv.

²¹ Siyisilu kuyəŋətutv tiikiyi yəlaa payalē ké. Kpaŋtənaa ná səkí nyuvv taa mayasəm lanuyv tóo.

²² Tacaa kópantv kooluyv haakəna tōn. Nyá kulukv u takí tiili.

²³ Isayatu lapv wé ləmayasēe fēi tó ké ísu aliyila. Ama layatu tənna ləmayasēe.

²⁴ Mpi asayaa nyaŋna tó mpi pə kəŋna pa nyóon tóo. Iléna ləo haaki siyisilaa ké mpi pa sələməyi tó.

²⁵ Ísu kacuculaya tēekuyv tó, mpyúy asayaa saaləyi. Ama siyisilaa ná sənə teu ké tam tóo.

²⁶ Ísu nyəmən nyənuyv kela, na nyəsí náá tvyi isē tó, mpyúy felentú cəsəyi í caa.

²⁷ Mpa pa nyaŋna Tacaa tó pa weesin tayaləyi ké. Iléna isayalataa náá səkəna pa tōn.

²⁸ Siyisilaa tēlvuyv ké lanhulvmle ké. Ama asayaa tēlvuyv ká wakəli.

²⁹ Tacaa mpaav kentiŋi mpa pa fēina kawaliya tōŋo. Iléna kó wakəlyi mpa pa lakí isayatu tó.

³⁰ Puləpv u selisiyi siyisilu. Ama asayaa ná kaa caya tətə taa.

³¹ Ləmayasɛɛ tɔm kɛ siyisilu yɔɔɔtɔyɛ. Ama paa sɛti ɛsayatɔ yɔɔɔtɔlɔ nsəmɩɩ.

³² Siyisilu kuyɔɔɔtɔtɔ laki kɔpantɔ kɛ. Ama kɔwakɛɛlɔtɔ kɛ ɛsayau nɔɔɔ nɔ nyɛmá.

11

¹ Tacaa luyɔ fɛi pɔpɔtɔ mayasɛɛlaya. Ama mayasɛɛlasɩ nsi sɩ tɛɛna teu tɔɔɔ ɩ caaki.

² Kalampaani tɔ tɛɛna kutɔyɔ kɛ. ɩɩɩna wei ɩ pasɛɛɩ ɩ tɩ tɔ ɩ tɛɛsɛna ləmayasɛɛ.

³ Yulɔpan kɔpantɔ tiikiyina-ɩ. ɩɩɩna ɛsayau acilayatɔ náá wakɛɩ-ɩ.

⁴ Wɛnaɩ fɛina toma naalɛɛɩ ɩsɔ hɔɩɩɩ wule. Tampɩna tɛɛɩyɔ tike ləsɛɔɩna sɛm taa.

⁵ Siyisilu kɔpantɔ yekina na ɩ mpaav tɛɛɩ. ɩɩɩna ɛsayau ɛsayatɔ náá pɛti-ɩ.

⁶ Siyisilu tampɩna tɛɛɩyɔ ləsɛɛɩ-ɩ asola tɛna nin taa kɛ. ɩɩɩna asayaa kunyulɛm náá kpaaki-wɛɛɩ katɔka nyɛm.

⁷ Yulɔ ɛsayau ɩ sɛpa ɩ tɛɛɩyɔ saalaa kɛ. ɩɩɩna ɛsɛna ɩ tɛɛlayaa ɩ wɛnaɩ tɔ pɛɩ pɛ saali tɔtɔ.

⁸ Pɛ ləsɛɛɩ yulɔpan kɛ nɔɔɔsɛɛ taa kɛ. Na pɛ lɛɛti ɛsayau kɛ ɩ lonte.

⁹ Wei ɩ kpɛɛsɛɛɩ ɩsɔ tɔ ɩ kuyɩ lɛɛɩ kɛ na ɩ nɔɔɔ taa tɔm. Ama nyɛm waasɛɔɩna tampɩna tɛɛɩɩɩ.

¹⁰ ɩcatɛ yɛɛɩ tɔkɩ acima kɛ waatɔ wei siyisilaa waaki tɔɔɔ. Na pɛ wilitiɩ waatɔ wei asayaa saki tɔ.

¹¹ Siyisilaa ná kɛɛna kɔpantɔ kɛ pa ɩcatɛ taa na ɩcatɛ teeki. Ama asayaa ná wakɛɛɩɩ-tɛ na pa nɔɔsɩ.

¹² Wei ɩ tɔɔkɩ ɩ tɔɔɔntɛɩ tɔ, ɩ fɛina nyɔyɔ taa mayasɛm kɛ. ɩɩɩna wei ɩ nukɩ pɛ taa tɔ ɩ sunɩ.

¹³ Wei ɩ yɔɔɔtɔyɛ lɛɛɩ tɔm tɔ, ɩ kuliɩ pa waali kɛ. Ama naani tɔ ná sukɩ pɛ tɛnaɩɩ ɩ taa.

¹⁴ Yɛɛɩ ɩ fɛina paasɛnɩ pa leki yem kɛ. ɩɩɩna layatɔ tasɛɛɩ payalɛ waasɛɛɩ-wɛɛɩ sɔsɛm.

¹⁵ Wei ɩ mɔyɩ lɛɩ kɛma sɩ ɩ fɛɩɩ tɔ, ɩ naa pɛ naɩ kɛ. ɩɩɩna wei ɩ kisiɩ pɛ lapɔ tɔ ɩ nu lɛɩɩ.

¹⁶ Alɔ telu kɛ pa sanɩ, na apalɔ kpɛlikpɛka tɔ náá sɩv tɔɩ.

¹⁷ Yulɔpan waasɛɛɩ ɩ tɛɛɩ. ɩɩɩna yulɔ ɛsayau náá tɔyɩ ɩ tɛɛɩ wahala.

¹⁸ Kasɛɛɩɩ ɩka ka fɛi naani tɔɔɔ ɛsayau hikiɩ. ɩɩɩna kusiyisim latɔ náá hikiɩ kɔfɛɩyɔ tampɩna nyɛɩkɩ.

¹⁹ Tampɩna tɛɛɩyɔ haaki weesuyɩ kɛ. ɩɩɩna ɛsayatɔ tɛɛɩyɔ náá tɔ sɛm.

²⁰ Tacaa nyɛnɛɩ ɛsayatɔ kɛ mpa pa lotu taa wɛ ɛsayatɔ tɔɔɔ. Ama ɩ laki kɔpantɔ kɛ mpa pa tɔntɛ wɛ teu tɔ.

²¹ Pɩ ha asayaa ɩkpaɩɩ kɛ. Ama pɩ ya siyisilaa lɔɩyɔ nyɛma.

²² Alɔ telu wei ɩ fɛina ləmayasɛɛ tɔ, ɩ wɛ kɛ ɩsɩ afa wei pa tɔ wɩɩ tɔ.

²³ Siyisilaa kunyulɛm ntɛ kɔpantɔ lapɔ. ɩɩɩna asayaa kooleɩ náá kusɛɩ ɩsɔ pááná.

²⁴ Lɛɛɩ haana luyɩ kulɔmɔyɩ kɛ na pa wɛnaɩ sɔɔsɛɩ. Na lɛɛɩ náá laki lɛɩ na pɛ tɔyɩ pa tɔyɩ kunyɔɩ.

²⁵ Pɩ ha kɔpantɔ kɛ sɔsɛm kɛ wei ɩ haana luyɩ kulɔmɔyɩ tɔɔɔ. ɩɩɩna lɔm halɩ lɔkɔtɔ náá sɩ.

²⁶ Mpa pa nyɛkɛɩ tɔɔɩnaɩ na pɛ tɛna kasɛɛɩ sɔsɩɩ tɔ, yɛɛɩ tɛɛsɛɩ-wɛɛɩ mpusi kɛ. ɩɩɩna pɛ kooliɩ kɔpantɔ kɛ mpa pa pɛɛtɛɛɩna-wɛ tɔ.

²⁷ ɩsɔ sanɩ wei ɩ lɔkɩ kɔpantɔ lapɔ tɔɔɔ. ɩɩɩna wahala makɛna ɛsayatɔ pɛɛkɛɩɩ.

²⁸ Wei ɩ tɔ naani kɛ ɩ liyiteɩ tɔ ɩ lepaya. Ama siyisilaa ná pukɩ kɛ ɩsɩ tɔyɩ ɩku kɔ sɛɩna lɔm nɔɔɔ tɔ kɔ hatɩ.

²⁹ Wei ɩ ta tɔkɩ ɩ tɔyɩɩ kɛ teu tɔ ɩ kaa na kpancoou. Mpɩ tɔtɔɔ kɔmɛɩɩ pɛsɛɩ ləmayasɛɛ tɔ yom.

³⁰ Siyisilu kulapɔtɔ haaki weesuyɩ kɛ, na yɛɛɩ tɛɛɩ ləmayasɛɛ tɔ.

³¹ Pɛ ta kisi siyisilaa kɛ lɛɛtɔyɩ kɛ atɛ, kacɛɩfana ɛsayau na pɛntɩɩ na?

12

¹ Yulɔ wei ɩ tisiɩ sɩ pá kalɛna-ɩ tɔ ɩ sɔɩɩ nyɛm kɛ. Wei ɩ caaki kalɛnaɩ tɔ ɩ kɛ kɔmɛɩɩ.

² Tacaa laki kɔpantɔ kɛ yulɔpan kɛ, na ɩ kɔ acilayatɔ tɔ tɔm.

³ ɛsayatɔ ɩ yeki na yulɔ nyɔɔ tɔɩ. Pɛyɛɩ pulɔpɩ naa ciyitiɩ siyisilaa.

⁴ Alɔ kɔpan kusɛɛɩ ɩ paalɩ nyɔyɩ kɛ. Ama fɛɛɩ fɛi tɔ ná wɛ kɛ ɩsɩ sɩvɩ kɛ ɩ mɔwa taa.

⁵ Tampana tənuyv təm ke siyisilaa ná mayasəyi tam. İlena asayaa náá mayasəyi mpaav nmuləm təm.

⁶ Asayaa kuyəyətutv wə ké isu səm katəsi. Siyisilaa nyəntv ná fitiyi lələa ke səm taa.

⁷ Ye pə kpiisa isayav pu kaasəyi pulv, ama siyisilaa luluyv nyəma ná səŋa teu.

⁸ Nyuyv taa mayasəm tv ke pa san yontu taa. İlena pá tɔvki wei i lotu taa wə isayatu tɔ.

⁹ Pə kəla teu si yulv i pasa i ti na i wəena təmlə tv kuləm, na mpi i ka hə i ti na i lanj təyənaya tɔ.

¹⁰ Siyisilu paasəyəna i təntə ké. Ama pətətəle fəi isayav lotu taa.

¹¹ Təyənaya tələna wei i haləyi təyɔ. İlena wei i fəina nyuyv taa mayasəm tɔ i tənəyi kpai nyəm.

¹² Kasəyaya asilima nyənka ke asayaa ná nyuləyi. Ama siyisilaa ná waaki.

¹³ Nəyɔ kuyəyətutv taa wə katəka isayaa ké. Ama siyisilu ná ləsəyi i təyi nəyəsəe taa.

¹⁴ Yulv nəyɔ kuyəyətutv yekina na i wəena kupantu ke səsəm. Pə fələyi paa wei ké isu i lapəna i ninj tɔ.

¹⁵ Wei i fəina nyuyv taa mayasəm tɔ i nyənəyi i mpaav ké na kú siyisa-i. Ama ləmayasəe tv ná nukı layatu tasuyv ké.

¹⁶ Kümələŋ huləyi kv pánána ke kpakpaa ké. Ama wei i nukı i kutuyv na i nmesəyi tɔ i ké nyuyv taa mayasəm tv ké.

¹⁷ Wei i yəyətəyi tampana tɔ siyisuyu ke i kpaaləyi, na aseeta pəpətv tv ke kaloolaya.

¹⁸ Təm kpai nyəntv yəyətuyv səkı ké isu layatə. İlena ləmayasəe nyəma kuyəyətutv náá waasəyi.

¹⁹ Tampana yəyətuyv u tən. Ama kaloolaya naa laaki təm.

²⁰ Mpa pa tv pa taa ké isayatu lapv tɔ pa lotu taa suwa pəpətv ké. Ama mpa pa səyəsəyi həesuyv təm tɔ, pa lanja huləməyi.

²¹ Mpusi nəyɔlv u makəna siyisilu. Ama wəhalanaa ná nukı asayaa.

²² Tacaa luyv fəi loollaa. Tampana lataa ke i sanj.

²³ Nyuyv taa mayasəm tv ná nmesəyi i nyəm təm ké. Ama kümələŋ ná yasəyi kv kümələntv.

²⁴ Təmlə latv təkəna kawulaya. İlena nkpalası kpəkəlv náá teki lələa.

²⁵ Nəyəsəe nukı yulv ké. İlena təm kupantu həesi i lanjle.

²⁶ Siyisilu huləyi i təyəntəle ke mpaav kupankv ké. İlena asayaa mpaav náá tolisi-wə.

²⁷ Tətəlv felentú u wusəyi i nantv. Ama yulv wənav kupam nté təmlə lapv.

²⁸ Siyisuyu mpaav taa ké weesuyu wəe, səm fəi kv taa.

13

¹ Pəyaya ləmayasəe tv nukı ka caa səyəsəe ké. Kalampaanı nyənka u nukı kalənav.

² Yulv kuyəyətutv yekina na i təyɔ mpi pə wə teu tɔ. Ama mɔsvəŋ tike ke asayaa ná lakəna.

³ Wei i fenjiyi i kuyəyətutv tɔ tɔ i təyi i waasəyi. Ama wei u nyən i nəyɔ kpav tɔ i wə lepu taa ké.

⁴ Felentú wəna konyuluyv nkı kv waasəyi-i təyɔ. Ama pu tələna təmlə latv ké.

⁵ Siyisilu taa kpaana kaloolaya ké. İlena isayav náá footiyi lələa na i tɔyi-wəyɛ fəelə.

⁶ Siyisuyu kentiŋina yulv wei i təntə wə teu tɔ. İlena isayatu náá kú isayav.

⁷ Lələa yaaki pa təyi tontənaa, pəcɔ pa fəi pulv. İlena lələa náá yaaki pa təyi konyəntənaa na pá haya.

⁸ Wənav ke yulv layasəyəna i weesuyu. Ama konyəntv ná tá nyí tələ.

⁹ Siyisilu wə ké isu fətəla wei i naaki teu tɔ. İlena isayav náá wə isu fətəla wei i fiyinaa tɔ.

¹⁰ Kalampaanı tike ke pa kusəyəna yoo. Ama mpa pa nukı layatu tasuyv təyɔle ləmayasəe nyəma.

¹¹ Tən wei yulv ta laa hikuyu tɔ i pasəyi ké. Ama tən wei yulv hikiyi pəcɔ pəcɔ tɔ, inı i səsəyəna.

¹² Yulv tēeluyv pulv na pá tá lá lən tɔ, i lanjle wakələyi ké. Ama ye i nyula pulv na i la-wı dle i lanjle huləmı səsəm.

- 13 Ye pa kpaala wei na í tá nu í leki ké. Ama wei í tákəyi nti pa tu-í tó í waaki ké.
 14 Ləmayasəe tu kuxesətu haaki weesuyu ké. Nti tə cələxəna yulu ke səm katəsi.
 15 Yulu layatú ke yəlaa tuxuna. Ama isayau weesuyu ná wə katə.
 16 Nyuyv taa mayasəm nyéma mayasəyi pa taa ké na pácó pá la pulv. Ulena kumeləməŋ náá yasəyi pa kumeləntv.
 17 Təm kpaallv isayau hotiyi wahala taa ké. Ulena kupan náá waasi.
 18 Wei í kisiyi sɛxesuyv tó, í pásəyi kunyontv ké na pá tuv-í. Ulena wei pa kaləxəna na í suma tó í nyuyv kulí.
 19 Ye yulu í nyula pulv na í hiki-wí pə wə-í lələŋ ké. Ama kumeləməŋ ná nyənəyi isayatu ləv ke acaalətv ké.
 20 Ye n tənəyi ləmayasəe nyéma n lakí ləmayasəe ké. Ama kumeləməŋ tənlv ná pásəyi isayau ké.
 21 Isayatu tənəyi tə lataa ké. Ulena pá lɛtəyi tampana tənlaa ke kupantv.
 22 Yuləpan yekina í luləyv nyéma ke í kpancoou ké. Ulena siyisilaa náá təxə isayau nyənkv.
 23 Kunyontunaa kun pa tawa taa ké səsəm. Ulena muyullaa səki.
 24 Wei u makí í pəyaya tó í ta səl-í-keɣe. Ama wei í səla í nyənka tó í makí-keɣe.
 25 Siyisilu təkí ké na í hakí teu. Ulena isayau lotu taa náá sələxəna nyəxəsi.

14

- 1 Alv ləmayasəe tu suki təyaya ké. Ulena alv kumeləŋ náá yəki-ke na í niŋ.
 2 Tampāna taa təntv nyanəna Tacaa ké. Ulena wei í tənəyi mpaan isayan tó í tuv-í.
 3 Kumeləŋ kalampaan təm kənna-kuyv tipite. Ulena ləmayasəe nyéma kuyəxətv kentiyi-wə.
 4 Timpi naan kuhələŋ fəi tó kpóú wə kpɛtə ké. Ama təla təmlə taa ké təxənaa tələxəna.
 5 Aseeta tu kupan u looliyi. Ama pəpətv ke isayau uní ílé í pələyi.
 6 Kalampaan tu kaasəyi í təyi u hikiyi ləmayasəe. Ulena yulu layatu náá hiiki nyəm pácó u wukəna.
 7 Hatələna kumeləŋ, pə taya í nəxə taa təm taa ké n ká hikina nyəm.
 8 Nyuyv taa mayasəm tu ləmayasəe nté sɪ í cekəna í mpaav. Ulena nyuyv fəinaa kumeləntv náá tusəyi-wə.
 9 Kumeləməŋ woniyi tasəkəle tayanuyv kətaya ké. Ulena tampana tənlaa náá lakí təmaya kupantv.
 10 Ye yulu lanlɛ wakəlaa nəxəlv u pásəyi na í cosi-tə. Mpə tətəxə na í lanhuləmlə.
 11 Pú yəki asayaa tɛsɪ ké. Ulena siyisilaa coka náá teeki.
 12 Mpaav ŋku n nyənəyi kupankv tó, kv pásəyi na kú pona-ŋ səm taa.
 13 Lanwakəllə pásəyi na tɛ tii wona waatu. Ulena lanhuləmlə tɛsəna lanwakəllə.
 14 Yulu tɛtɛlatv təkí í kulapətv kasəyaya ké. Ulena yuləpan náá təxə í kulapətv kasəyaya.
 15 Wei í fəi hūwɛ tó í muyi pə tənə mpi pa heeliyi-í təxə. Ama laakalı tv u kpəsəyi nəxəle na í ta mayasi í taa.
 16 Ləmayasəe tu seeki isayatu ké na í kisiyi-tí. Ama kumeləŋ ná lakí ké u mayasəyi. Mpi tó, u nyanəna pulv.
 17 Wei u laa pááná muyv tó í lakí kumeləntv ké, na wei í kpekiyi í taa ké isayatu tó, í lakí na lələa taa kpaana-í.
 18 Yəlaa mpa pa hūwɛ ta tayalı tó, pa kawaya nté kumeləntv. Nyuyv taa mayasəlaa teeli kele nyəmtv.
 19 Asayaa ká hantí kupama ke atɛɣe, na pá tan siyisilaa nənəsi sɪ pɛlɛ pá mv-wə.
 20 Kunyontv taapəlv mayamaya ná kisiyi-í ké. Ama tən tv camnanaa ná wə payalə.
 21 Yulu wei í footiyi í təxəntəle tó í ké isayau ké. Ama wei í wənə kunyontunaa pətəntəle təxəle lələŋ nulv.
 22 Yəlaa mpa pa mayasəyi isayatu ke pa taa tó, pa pəntəyi mpaav ké. Ulena mpa pɛlɛ pa mayasəyi kupantv tó pá lakí-tí na tampana.

²³ Təma tənə na a kawaaya ké. Ama kunyən ke yəğətəya katatəlaya ná kənna.

²⁴ Wənau nté ləmayasəe nyəma kasəyaya. Ama kumələməñ naa lukɪ pa kumələntu taa.

²⁵ Aseeta tu wei ɪ yəğətəyi tampana tɔ ɪ yakɪ weesin ké. Ama kaloolaya ke pəpətu ná yəğətəyi.

²⁶ Wei ɪ nyanəna Tacaa tɔ ɪ sənəa ké təca. Pə taya pulu, Tacaa ké ɪ piya kəkentuyɔ ké.

²⁷ Tacaa nyamnav haakəna weesuyɔ, na pə cələyənə səm katəsɪ.

²⁸ Ye yəlaa í wə samaa, wulav teeli kələ. Ye yəlaa pasaa ɪlɛ pə wakəlɪ wulav.

²⁹ Wei ɪ muɣɪ pááná ke lən tɔ ɪ wənə layatu səsəntu ké. Ama wei ɪ laa pááná muɣu tɔ kumələntu ke ɪ huləyi.

³⁰ Ləmayasələ taa heesuyɔ haakəna tənuyɔ ke weesuyɔ. ɪlənə ɪsəsəmlɛ náá wə ɪsu muwa taa suɔlu.

³¹ Ye wei ɪ təkɪ kunyəntunaa ɪsɛ, pa ŋmalu ɪsɔ ké ɪ tuukɪ. Ye wei ɪ wənə pa pətətələ ɪ kusəyi ɪsɔ nyuyɔ ké.

³² ɪsayatu wakələyi ɪsayav. Ama siyisilaa ná hikiyi təcəsələ ké, paa səm taa.

³³ Ləmayasəe wə yulu layatu lotu taa ké. ɪlɛ n kaa na-yeyɛ kumələñ kiñ.

³⁴ Kusiyisitu tənuyɔ kusəyənə piitim nyuyɔ. ɪlənə ɪsayatu lapu náá tu yəlaa ke fɛɛɛ.

³⁵ Wulav sañ ɪ waalɪ nyəma ləmayasəe ké. ɪlənə í muɣɪ pááná na tətələtaa.

15

¹ Təhɛ kucəcətu heesəyi pááná ké, na kunyasətu náá kusɪ-yɛ.

² Ye ləmayasəe tu yəğətəyi, yəlaa nyuləyi nyəm ké. Ama kumələntu təm ke kumələməñ ná yəğətəyi.

³ Tacaa nyənəyi paa timpiyi, na í naakɪ kupama na asayaa.

⁴ Təm lələñ nyəntu haakɪ weesuyɔ ké. ɪlənə təm ɪsayatu náá wakələyi lanlɛ.

⁵ Kumələñ footiɣɪ ku caa kusɛyəsətu ké. Ama wei ɪ lakəna nyuyɔ taa mayasəm tɔ ɪ nukɪ kalənav ké.

⁶ Pə tələyənə yulupañ ké. ɪlənə kasəyaya asilima nyənka náá kənə mpusi.

⁷ Ləmayasəe nyəma yəğətəyənə nyəmtu ké. Ama kumələməñ ná fɛɪ mpɔ.

⁸ Tacaa luyɔ fɛɪ asayaa kətasi. Ama niñ naalɛyɛ ɪ muɣənə tampana tənjləa kusələmtu.

⁹ Tacaa luyɔ fɛɪ asayaa təntɛ. Ama ɪ sələ mpa pa tənɣɪ tampana tɔ.

¹⁰ Wei ɪ cələyi mpaav tɔ paa hɔ ɪ ŋkpañuyɔ na ton. Wei ɪ nukɪ kəkpaalətu tɔ ɪ ká sɪ.

¹¹ Tacaa ta kisi nyəm ke púyó səsəw na atətələ. Kacanfana yulupiya lotunaa na?

¹² Kalampaani tu ɪ caakɪ pá kaləna-ɪ. ɪ tu pukina ləmayasəe nyəma həyoluyɔ.

¹³ Lanholumlɛ hətəyi ɪsəntaa ké. Ye lanlɛ wakələa ləmayasələ hoowaya.

¹⁴ Yulu layatú pɛəkəyi nyəm ké. ɪlənə kumələñ lanlɛ náá heena kumələntu təm.

¹⁵ Yulu lanlɛ í wakələa, kuyɛñ tənə ké ɪsayən ké. ɪlənə lanholumlɛ tu náá wə acima tam nyənə taa.

¹⁶ Pə kələ teu sɪ í wənə pəcɔ na í nukəna Tacaa. Na mpi n ká wənə ton na pə cəsəyi-ñ tɔ.

¹⁷ Pə kələ teu sɪ pá puɣuli-ñ hunəm na sələyɔ. Na mpi paa tonɪ-ñ nav nantɔ nim nyəntu na táá hanɣa tɔ.

¹⁸ Pááná tu kusəyi yooú ké, na suulu tu náá heesəyi yooú.

¹⁹ Səwa nyala felentú mpaav taa ké, na yulupañ nyənku náá hulɔmaa.

²⁰ Ləmayasəe pəyaya heesəyi ka caa lanlɛ ké. Ama yulu kumələñ ná footiɣɪ ɪ too.

²¹ Ləmayasəe fɛɪ tu lanlɛ heəkəna ɪ kumələntu ké. ɪlənə ləmayasəe tu náá kama nyuyɔ ke təntɛ kupantɛ taa.

²² Ye n lakɪ nyá layatu ke nyá tike n kpisiyi ké. Ama layatu tasələa í tɔ-ñ ɪlɛ n waa.

²³ Ye yulu í cəwa təm ɪ lanlɛ huləməyi ké. Ye ɪ yəğəta-təyi tə waatu pə lələñ wə səyontu.

²⁴ Nyuyɔ taa mayasəm tu tənɣɪ weesuyɔ mpaav ŋku ku pukina ɪsətəa təyɔ. ɪlənə í fiti atətələ ke atɛ.

²⁵ Tacaa yəkəyi kalampaani tu təyaya ké. Ama ɪ tənɣɪ alu leelu tətɔ toosi.

²⁶ Tacaa luyu fei huwɛɛ asayɛɛ. Ama tɔm kupantu tike wɛnna-ɪ teu.

²⁷ Liyitee luluyu tɔ kɔŋna ɪ nyɛma tɔɔ kɛ wakɛlɔyɔ kɛ. Ama wei ɪ kisiyi kɔcɔɔŋ isayan tɔ ɪ wɛna weesuyu.

²⁸ Yulɔ siyisilu mayasɛyi kɛ na pɛcɔ ɪ cɔ. Ama isayatu tɔm kɛ asayaa yɔɔtɔyi.

²⁹ Tacaa hatɛlɛna asayaa kɛ. Ama ɪ nukɪ siyisilaa sɛlɛmɛŋ.

³⁰ Isɛntaa hɛtɛnɔv hɛɛsɛyi lɛŋlɛ kɛ. Iɛna tɔm kupantu nɔ́a haaki alaafɔya kɛ yulɔ nantu taa.

³¹ Wei ɪ kɛŋ ŋkpaŋyɔv na ɪ nukɪ kalɛnɔv mpi pɛ waasɛyi tɔ, ɪ tɔcayalɛ ntɛ lɛmayasɛɛ nyɛma kin.

³² Ye n kisiyi sɛɛsɔyɔv nyá weesuyu kɛ n lakɪ awusa. Ama wei ɪ nukɪ kalɛnɔv tɔ ɪ wɛɛkɛna nyɛm kɛ.

³³ Tacaa nyamnɔv sɔɔsɛyi lɛmayasɛɛ kɛ. Pɛ wɛɛ si n pasa nyá tɔyi na pɛcɔ nyá nyɔyɔv kulɪ.

16

Tacaa wɛɛv kɛ yulɔ kulapɛlɛ tɛna taa

¹ Yulɔ cakɛna na ɪ tɔ ɪ kulapɛm pɛlɛ. Ama Tacaa lakɛna na pɛ lá yaa pɛ kpisi.

² Yulɔ kulapɛlɛ tɛna wɛ-ɪ teu kɛ. Ama Tacaa nyɛmna tampana.

³ Yelina Tacaa kɛ nyá tɛma, inɪ ɪ ká lana na pɛ lá.

⁴ Tacaa nyɛmá mpi pɛ tɔɔ ɪ lapa pɛ tɛna tɔyɔ. ɪ nyɛmá si ɪ lapa isayav kɛ huɛlɛ tɔɔ.

⁵ ɪ luyu fei kalampaani nyɛma. Paa pɛ lá isɛna ɪ ká hɔ pa ŋkpaŋyɔv kɛ.

⁶ Kupantu na tampana tɛnyɔv tɔɔ tasɛkɛlɛ tayanɛyi kɛ. Tacaa nyamnɔv lakɛna na yulɔ cɔlɔ isayatu lapu.

⁷ Iso lɛŋlɛ ɪ hɛɛna yulɔ tɔntɛ, ɪ ciikiyi ɪ na ɪ kolontunaa mayamaya kɛ.

⁸ Pɛ kɛla teu si yulɔ ɪ wɛɛna pɛciuu na tampana, na mpi ɪ ká wɛɛna sɔsɔm na pɛ tá siyisi tɔ.

⁹ Yulɔ mayasɛyɛna ɪ tɛma kulapɛɛ tɔm. Iɛ Tacaa yekina na á lá.

Awulaa tɔm

¹⁰ Wulav yɔɔtɔyɛna Iso tɔŋ kɛ. Pɛ fei si ɪ pɛntɪ yɔɔtɔyɔv kɛ ɪ huɛlɛ taa.

¹¹ Tacaa tɛnna sanɔya wei ɪ siyisa teu tɔ. Mayasɛlasɪ tɛna kɛ ɪ nin tɛmlɛ kɛ.

¹² Isayatu lapu kɛ wulav kɛ acaalɛtɔ kɛ. Mpi tɔ, siyisuyu nyɔɔsɛyɛna ɪ kawulaya kɛ tɔŋ.

¹³ Tɔm kɔsiyisitu kɛ wulav caaki, na ɪ sɔɔla mpa pa yɔɔtɔyi tampana tɔ.

¹⁴ Wulav pɛáná tɔ pɛsɛyi na ɪ kú yulɔ. Ama lɛmayasɛɛ tɔ hɛɛsɛyi-yɛyɛ.

¹⁵ Ye wulav isɛntaa hɛtaa, pɛ haaki ɪ yɛlaa kɛ weesuyu kɛ, na ɪ kupantu wɛ isu toomaya tɛv.

Yulɔ wɛɛv kɛ lɛlaa kin na ɪ kulapɛlɛ

¹⁶ Pɛ kɛla teu si yulɔ ɪ wɛɛna lɛmayasɛɛ, na mpi ɪ ká wɛɛna wɔla tɔ. Yaa ɪ wɛɛna layatu na mpi ɪ ká wɛɛna liyitee tɔ.

¹⁷ Siyisilaa mpaav ntɛ isayatu cɔlɔyɔv. Wei ɪ fɛŋiyi ɪ tɔntɛ tɔɔ tɔ, ɪ weesuyu kɛ ɪ kentiyi.

¹⁸ Kalampaani wakɛlɔyi yulɔ kɛ. Iɛna isɛcav nɔ́a hu-ɪ.

¹⁹ Pɛ kɛla teu si yulɔ ɪ pasa ɪ ti, na ɪ na kɔnyɛntɔnɔa pɛ káá, na mpi ɪ na isɛcav nyɛma paa talɔyi kulɛɛkɛm tɔ.

²⁰ Wei ɪ pɛɛkɔyi si ɪ cɛkɛna tɔm tɔ ɪ lɛŋlɛ hɔlɛmɔyi kɛ, na wei ilɛ ɪ lakɪ Tacaa kɛ naani tɔ ɪ nukɪ lɛlɛŋ.

²¹ Wei ɪ lotu taa wɛ lɛmayasɛɛ tɔ ɪ kɛ layatu kɛ, na isɛna tɔm wɛ lɛlɛŋ tɔ mɔ́yɔ́yɔ́ tɔ pɛsɛyi yulɔ.

²² Lɛmayasɛɛ haaki a wɛɛntaa kɛ alaafɔya kɛ. Iɛna kɔmɛlɛmɛŋ nɔ́a tɔkɪ pa kɔmɛlɛntu wahala.

²³ Lɛmayasɛɛ tɔ mayasɛyi kɛ na pɛcɔ ɪ yɔɔtɔyi. Tɛnaya ɪ tɔm pɛsɛyɛna yɛlaa.

²⁴ Tɔm kupantu wɛ lɛlɛŋ kɛ isu tun setaya. Tɔ wɛ lɛsaya kɛ lɛlɛŋ, na tɔ haaki tɔnyɔv kɛ alaafɔya.

²⁵ Mpaav ŋku n nyɛnɛyi kɔpaŋku tɔ, ku pɛsɛyi na kú pɔna-ŋ sɛm taa.

²⁶ Nyɔɔsɪ tɔyɔna yulɔ kɛ tɛmlɛ. Mpi tɔ, ɪ hiluyu caalɔyɛna-ɪ.

²⁷ Tetelatu tuyi isayatu pàlè ké, na i tòm náá nyakí isu kàkò.

²⁸ Isayau kusayi yooú ké. Uena katayasaya tu náá faki cewaa.

²⁹ Músuntú túsayi lélà ké, na í pukina-wéye mpaav isayau taa.

³⁰ Wei i wiisiyi ise na í kpa mǎntóna tò, isayatu ké i caaki. Halí i tu tǎma tò lapu.

³¹ Nyɔɔsi kuhulúmasi ké teeli puluyú. Mpi tò, tampana tǎnlàa kasáyaya nté weesuyu kutayaluyú.

³² Wei u muyi pááná ké lǎn tò, i wé sana na aka. Na wei i kpaaki i ti tò i kǎla wei i lɛɛkayi acalɛɛ tò.

³³ Pa mayasayi pile ké si pá nyi nti tu kǎò tò. Ama Tacaa nyamna kuvɔcɔtu.

17

¹ Pǎ kǎla teu si yulú í nyasa motiya kpete na hɛɛsuyú, na mpi paa saaki-ŋ tǎkpetekpete ké tǎyaya ŋka ka taa yooú wɛɛ tò.

² Tǎmlɛ tu wei i wɛna lǎmayasǎlɛ tò, i kpakayi pǎyaya tetelatu lonte ké na í hiki i paa nyəm ké kpancoou taa.

³ Kàkò ké pa wiiliyina wulà, na liyitee nyǎǎluyú si, pa naa ku teu. Ama Tacaa mayasayana yǎlǎa lotunaa.

⁴ Tòm nti tò fɛi teu tǎyɔ isayau kɛŋna ŋkpaŋŋ. Na pǎpǎtu náá nukí tòm nti tò wakǎlayi yǎlǎa tò.

⁵ Wei i woniyi kunyǎntunaa tò pa ŋmalu Isò ké i tɔuki. Na wei i paana lɛlu wahala tò, pu hǎ i ŋkpaŋuyú.

⁶ Saalǎnaa kusayana kukpatǎlǎa nyuyú, na cɛcɛnaa náá kusayi pa piya nyǎn.

⁷ Tòm kupantu u makí kumelɛmǎn. Uɛ isǎnaya kaloolaya ká maya yulú sǎsǎ?

⁸ Lélǎa ná huuki si pa kuvɔɔ ká tu-wéye nyulɛlɛn, na pá waa pa tǎma tǎna taa.

⁹ Wei i lǎókí isayatu nti i tǎyǎntǎlɛ lapá-i tò, i pɛɛkayi sǎɔluyú ké. Ama wei i tǎɔsǎyi-tǎyi i kuvǎyǎtutu taa tò i faki taapalaa.

¹⁰ Kalǎnav waasayi yulú layatu ké, na pá kǎli tipila naanɔwa ké kumelɛn tǎɔ.

¹¹ Isayatu lapu ké isayau pɛɛkayi. Ama tillu isayau ké paa pona-i.

¹² Pǎ kǎla teu si í sulina tǎyǎlaya ŋka ka piya pǎ kpawa tò, na mpi n ká sulina kumelɛn ké saa wei i kumelɛntu kulaa tò.

¹³ Wei i lɛɛtayi isayatu ké kupantu lonte tò, wahala kaa tɛ i tǎyaya taa.

¹⁴ Yooú caaluyú wɛɛ ké isu akǎla tuluyú. Kpa nyá ti, taa yele na ku kǎò.

¹⁵ Yulú wei i haaki tampana tu ké tasákǎlɛ, na wei ílɛ í ha tasákǎlɛ tu ké tampana tò. Tacaa taa kpaakǎna pa naalɛyɛ.

¹⁶ Paa kumelɛn tǎka liyitee si ku yaki lǎmayasɛɛ pu waasayi-ku.

¹⁷ Ceu hulayi i sǎɔluyú ké tam ké. Luluyú tu tǎmlɛ nté si í sǎna wahala waatu.

¹⁸ Yulú wei i fɛina nyuyú taa mayasǎm tò, ɛni i salǎyana nin na í mu i tǎyǎntǎlɛ kǎmlɛ.

¹⁹ Wei i sǎɔla yooú tò i sǎɔla isayatu ké, na wei ílɛ i hǎn i ti tò í polo wakǎluyú taa.

²⁰ Yulú isayau kaa na lǎnhulúmlɛ. Uena isayatu yǎyǎtulú náá hoti wahala taa.

²¹ Yulú wei i lola kumelɛn tò lǎnhakǎllɛ taa ké i wɛɛ. Kpaŋtu caa kaa pǎsi na í yǎɔli.

²² Lǎnhulúmlɛ ké kǎɔlɛ kupante ké. Ama lǎnhakǎllɛ ná lakí na mɔwa taa wulí.

²³ Isayau muyi toko tɛɛ kuvɔɔŋ wei i ká hɛlǎsi-i tampana taa tǎyɔ.

²⁴ Lǎmayasɛɛ wɛ yulú layatu nǎyɔ tǎɔ ké. Uena kumelɛn náá nyǎnayi hatoo tetu tǎnaya.

²⁵ Pǎyaya kumelɛn wakǎlayi ka caa lǎnlɛ ké, na ká tu ka too kululu ké nǎyǎsɛɛ.

²⁶ Pǎ fɛi si í pɛli kǎmlɛ ké wei i tòm ta si tò. Yaa í hǎ wei pa tǎyuna tò i ŋkpaŋuyú ké i tampana tǎnyuyú tǎɔ.

²⁷ Wei i nyǎmá i ti kpau ké tǎyǎyǎtǎlɛ tò, i ké nyǎntu ké, na wei i lǎmayasǎlɛ wɛ tǎpamm tò, i ké yulú layatu.

²⁸ Paa kumelɛn mayamaya sumna ku nǎyǎsǎyana lǎmayasɛɛ tu ké. Ye wei i sula i nǎyɔ tǎɔ i ké layatu ké.

18

¹ Wei ɪ fakəna ɪ mpaɔ tɔ ɪ kɔnyuləm tike kɛ ɪ pɛɛkəyi. ɪlɛna ɪ mɔyi pɔ́áná na ləmayasələ nyəm tənɔ.

² Kɔmɛlɛn lanlɛ ɪ hɛɛkəna layatu. Ama ɪ mayamaya ɪ hɔwɛɛ hɔlɔyɔ kɛ ɪ sɔɔlaa.

³ Ye ɪsayatu ɪ kɔma, footuyu kɔnna, na tɛtɛlatɛtɔ náá kɔna fɛɛɛ.

⁴ Yɔlɔ kɔyɔɔtɔtɔ lumaa kɛ ɪsu lɔm sɔsɔɔm. ɪlɛna ləmayasɛɛ náá wɛ ɪsu lɔɔɔ sɛɛlɔ lɔm mpi pə ɲmaaki tɔ.

⁵ Pə fɛɪ sɪ ɲ nya ɪsayau ɪsələ na ɲ pé tampana kɛ a tɔ.

⁶ Kɔmɛlɛn kɔyɔɔtɔtɔ taa sita yooɔ kɛ, na ɪ nɔyɔ taa tɔm kɔnna ɲkuma.

⁷ Kɔmɛlɛn kɔyɔɔtɔtɔ wakələyi-kuyɔ, na tɔ kpaa-kuyɔ katəka nyəm.

⁸ Katayəsətɔnaa kɔyɔɔtɔtɔ wɛ kɛ ɪsu kɔnyulɔyɔ tɔyɔnaya, ɲka ka tiiki hatoo yɔlɔ hiluyɔ taa tɔ.

⁹ Felentú na wakəllɔ pa kɛ yɔlɔ na ɪ neu kɛ.

¹⁰ Tacaa hətɛ ntɛ kɔkɛntim tɔn nyəm. Siyisilu tɔyi kpɔlɔyɔ na ɪ naaki nyɔyɔ.

¹¹ Tɔn tɔ ná nyənəyi ɪ wɛnau kɛ kolɔɲa ɪcatɛ tɔn nyəntɛ kɛ, na ɪ mayasəyi sɪ pu kenti ɪ tɔɔ.

¹² Kalampaani pukina yɔlɔ kɛ təkpiisile kɛ. Pə wɛɛ sɪ ɲ pasa nyá tɔyi na pácɔ nyá nyɔyɔ kulɪ.

¹³ Wei ɪ cɔɔ tɔm na ɪ ta nɪta-tɪ tɔ, ɪ huləyi kɔmɛlentɔ kɛ, na ɪ yeki na pá wonjiyi-ɪ.

¹⁴ Yɔlɔ ləmayasələ waasəyi-ɪ kɔtɔn taa kɛ. Ama ye ɪ apalɔtɔ hoowa awe kpaasi-tɪ?

¹⁵ Yɔlɔ wei ɪ wɛ layatu tɔ ɪ pɛɛkəyi nyəm kɛ, na ləmayasɛɛ tɔ náá kɛn ɲkpaɲɲ kɛ nyəm tɔm taa.

¹⁶ Kɔcɔɔɔ hav huləyi yɔlɔ kɛ mpaan payalɛ kɛ, na pá yeki na ɪ nyən sɔsaa.

¹⁷ Sumaya lɛnka ɪ fɛɪ lɛnka kələyi wula kɛ.

¹⁸ Pa mayasəyi pile kɛ na pá hɛɛsɪ yooɔ, na pá fayasi tɔnɲnaa.

¹⁹ Ye n pəntəna nyá taapalɔ, ɪ kpətəna kəla katɛ kɛ kolɔɲa tɔn nyənka tusuyɔ. Na ye ɪ yooɔwa, mə kpəntuyɔ kəla katɛ kɛ kutuluyɔ ɲku pa kaləsəna mənkuuli tɔn nyən tɔ kɔ taa suɔɔ.

²⁰ Yɔlɔ nɔyɔ kɔlɔlɔm kɛ ɪ hakɪ ɪ hiluyɔ taa.

²¹ Səm na weesuyɔ pə wɛ nsəmlɛ nɪn taa kɛ. Ye wei ɪ sɔɔla yɔyɔtaya ɪ ka tɔyɔ ka kɔlɔlɔm.

²² Wei ɪ hika alɔ, pɔntɔ lanlɛ hɔlɔmmaa kɛ. Pɛɛɛɛ kɛ Tacaa lapa-ɪ.

²³ Kɔnyəntɔ na yɔyɔtəyənɔ nɪn tɛkuyɔ kɛ. ɪlɛna tɔn tɔ náá yɔyɔtəna toma.

²⁴ Taapalaa wɛɛ na pá pukina tɔlɛtɛ taa yaa. Ama taapalaa lɛlaa wɛɛ na pá kəla teu kɛ neu.

19

¹ Kɔnyəntɔ wei ɪ tənəyi tampana tɔ, ɪ kəla teu kɛ yɔlɔ wei ɪ yɔyɔtəyi ɪsayatu na ɪ kɛ kɔmɛlɛn tɔ.

² Nyəm lanɔyɔ fɛɪ nɔyɔlɔ kɛ teu. Na wei ɪ kpɛtiliɪ pɔlɔpɔ taa tɔ ɪ pəntəyi kɛ.

³ Kɔmɛlentɔ sɔsəyi lɛlaa kɛ wahala taa. ɪlɛna pá mɔyi Tacaa na pɔ́áná.

⁴ Liyitee tɔ taapalaa sɔsəyi kɛ. ɪlɛna kɔnyəntɔ nyəma náá lɔɔki-ɪ.

⁵ Pəpəɔtɔ aseeta ləsɔlɔ ɲkpaɲuyɔ na kɔ həm kɛ. Mpɔ tɔtɔyɔ loollu kaa fiti saləka wei ɪ mɔna-ɪ tɔ.

⁶ Yəlaa samaa puyusiɪ yɔlɔ wei ɪ haana lotu kɔlɔmtɔ tɔyɔ, pa tənɔ pa camna kɛɛ wei ɪ haaki kɔcɔɔɔ tɔ.

⁷ Kɔnyəntɔ newaa luyɔ ná lukɪ-ɪ kɛ. Mpɔ tɔtɔyɔ ɪ taapalaa ná lɔɔki-ɪ. ɪ caa-wɛ ɪ naa-wɛ.

⁸ Wei ɪ sɔɔla nyɔyɔ taa mayasəm tɔ ɪ sɔɔla ɪ tɔyi, wei ɪ tɔka layatu tɔ ɪ lanlɛ hɔləməyi kɛ.

⁹ Pəpəɔtɔ aseeta ləsəɔlɔ ɲkpaɲuyɔ na kɔ həm kɛ. ɪlɛna kaloolaya tɔ náá lɛ.

¹⁰ Pə ta mɔna sɪ pé cayana kɔmɛlɛn kɛ teu. Mpɔ tɔtɔyɔ pə ta tu mɔna sɪ yom ɪ ɲmakəli awulaa.

¹¹ Yɔlɔ wei ɪ pɛɛkəyi sɪ ɪ cɛkəna tɔ ɪ mɔyi pɔ́áná kɛ lɔn. Pəyele ɪ sɔɔki ɪsayatu nti lɛlaa lakɪ-ɪ tɔyɔ na pá kɔsəyi ɪ nyɔyɔ.

¹² Wulau pɔ́áná wɛ kɛ ɪsu tɔyɔlaya nyusuyɔ tɔ. ɪlɛna ɪ kɔpantɔ wɛɛ ɪsu aɲkpələɛ kpaakuyɔ nyutɔ tɔ.

¹³ Pəyaya kumelenj ké wahala ke ka caa ké. Ilena alu tɔm tɔ náá wée ɪsu tɛv lɔm tosuɣu kutamsa tɔ.

¹⁴ Nyá caa səkəna na í yelina-ŋ wɛnau na tɔyaya. Ama Iso haakəna alu wei ɪ wɛna ləmayasələ tɔ.

¹⁵ Felentú tɔɣuna yulu ke tapayun. Pəyele hatəŋmulu u naaki tɔɣonaya.

¹⁶ Wei ɪ təkəɣi kusəsutu tɔ ɪ weesuɣu ke ɪ kentiɣi. Ilena wei u fenɣiɣi ɪ tɔnte tɔ tɔ ílé í sí.

¹⁷ Wei ɪ wɛna kɔnyəntu pətətələ tɔ, pə wɛ ɪsu Iso ké ɪ kəntaa, ɪ ká fɛli-ɪ ɪ kɔpantu ntəɣi.

¹⁸ Kpuli nyá pəyaya ke saa wei n tɛlɛɣi sɪ kaa la teu tɔ. Ama taa tɛləsi mpələ na n kɔ-ke.

¹⁹ Wei ɪ pááná tɛləsa mpələ tɔ, ɪ mɔna pá pɛli-ɪ kəmlɛ ké. Ye n tu yela-ɪ m̀póyó lapu, n sɔɔsa-ɪ tonj ké sɪ í lɛli.

²⁰ Nu layatu tasuɣu na n mɔ sɛɣesuɣu. Ilena n pəsɪ ləmayasɛɛ tɔ.

²¹ Yulu tɔɣi tɛma payale pɛɛ ké. Ama Tacaa luyɔ nyəntu lakəna.

²² Mpi pa caana yulu tɔɣələ ɪ kɔpantu lapu. Kɔnyəntu kəla teu ke pəpətu.

²³ Tacaa nyamnav haaki weesuɣu ké, na yulu hantəɣi ahoo na ɪ haɣanaya wahala u kəŋ.

²⁴ Felentú sɔsəɣi ɪ ninj ke nyənaya taa. Ama u pəsəɣi sɪ í kpaasi-ɪ ɪ nɔɣɔ taa.

²⁵ Ye pa mapa wonju, kumelenj ná mayasəɣi kɔ nyuɣu taa ké. Ye pa kaləna yulu layatu ɪ pəsəɣi nyəntu ké.

²⁶ Pəyaya ŋka ka wakələɣi ka caa, na ká tɔɣonɪ ka too tɔ, ka ké pəyaya ŋka ka tɔɣi fɛɛɛ tɔɣɔ.

²⁷ Ma payalu, yeɛ sɛɣesuɣu ŋku ku hatələnə-ŋ nyəm tɔm tɔɣɔ nuu.

²⁸ Aseeta tɔ wei ɪ ke kpɛtɛ tɔ, ɪ wonɣiɣi tampana tənɣu ké, na asayaa náá nyuləɣi ɪsayatu lapu.

²⁹ Wonjlaa tɔ ké ŋkpanɣu hɔm wɛɛ, na ŋkuma náá wɛɛ kumelenj siɣile tɔɔ.

20

¹ Sulɔm sɔsəɣi yulu ke kalampaani ké. Ilena sulɔm tonj nyəm náá sɔsi-ɪ yooɔ taa. Ləmayasɛɛ fɛi tɔ haakəna ɪ tɔɣi pə taa.

² Wulau pááná wɛ ké ɪsu tɔɣolaya nyusuɣu, wei í kpaasa-yɛ ɪ ká sɪ.

³ Yooɔ selu wɛna teeli ké, kumelenj tike kaŋna nyuɣu ke pə taa.

⁴ Hátó wei ɪ lapu hatəŋmuləm ke toomaya taa tɔ, u kɔŋ pɔluɣu salan waatu.

⁵ Yulu hɔwɛɛ wɛ poolunj ké ɪsu lɔm sɛɛlaa ke tetu tɛɛ. Ləmayasɛɛ tɔ tike pəsəɣəna a ləsɔɣu.

⁶ Yəlaa tuutuuma saŋna pa ti sɪ, lɛlaa í la-wɛɣe naani. Ama pə wɛ katɛ sɪ n hiki naani tɔ na tampana.

⁷ Tampana tənlu wei ɪ tən teu tɔ, ɪ waali piya nyɔɔŋ lapu lɛlenj ké.

⁸ Wulau í caya tɔm huɔu, ɪ naaki ɪsayatu ke kpakpaa ké.

⁹ Nɔɣɔlu u pəsəɣi na í yɔɣɔti ɪ taa sɪ ɪ ta pənti. Yaa ɪ lu kɔpuntuɣu paa taa.

¹⁰ Yunj mayasələɣa yaa tɔɣaləŋ nyənka ŋka ka ta siɣisi tɔ, Tacaa nyənəɣi-keɣe acaalətu ké.

¹¹ Apalu pəyaya yaasi taa ké pə naakəna sɪ, ka tɔnte ká siɣisi na tá wɛɛ teu.

¹² Nkpanɣu ŋku pa nukəna, na ɪsələ nte pa naakəna tɔ, Tacaa lapəna pa naalɛ.

¹³ Taa nyuli tom, pə taa kɔɔ na n pəsɪ kɔnyəntu. Ye n caa sɪ n tɔɣɔ na n haɣa cayaana nyá ɪsɛ.

¹⁴ Yampayati nɔɣɔ taa na pə tɔsa-m ké. I luki kpeɛŋa ilena í kpasəɣi amukəŋ.

¹⁵ Wula na pɛɛ nna a pɛɛkɔɣu wɛ katɛ tɔ pə tɔɔlaa ké təhɔ. Ama yəlaa ləmayasɛɛ nyəma hikuyɔ wɛnna katɛ.

¹⁶ Ye nɔɣɔlu sənja sɪ muɔlu í tɔɣɔ-ŋ kəmlɛ, mɔ sənlu capu ke tɔluma ke n ta nyi muɔlu tɔ pə tɔɔ.

¹⁷ Nmɔləm tɔɣonaya wɛ lɛlenj ke teu ké. Pə kɛsəɣi ilena ká pəsɪ ɪsu pətuwɛɛ ke nɔɣɔ taa.

¹⁸ Layatu tasuɣu tɔ ké yulu pəsəɣi na í la tɛma. Ye n caa n tɛɛ yooɔ, caya na n mayasi teu.

¹⁹ Katayasətu kuliyi tɔm kɔŋmɛsətu tɔ ké. Cɔlɔ yəlaa mpa pa yɔɣɔtəɣi katatələɣa tɔ.

²⁰ Ye wei ɪ túb ɪ too yaa ɪ caa, ɪ weesuɣu tən ké ɪsu səkɛtuɣu taa kəkɔ.

²¹ Wei ɪ paala wɛnau ke holoholo ke tanan tɛɛ tɔ, pə kaa tɛsəna-wəɣi kɔpantu ke kooluyɔ.

²² Taa tɔ sɪ n lɛɛtəɣi ɪsayatu. Tú Tacaa ke naani ɪ ká waasi-ŋ.

²³ Tacaa luyu fei mayasəlaya isayaa. Ii caa sanəya wei i ta tən tə.

²⁴ Yulu u pəsəyi na í nyi i mpaav. Tacaa fenjiyina i weesuyu tɔɔ.

²⁵ Isu yulu sukuyv nəɣɔ ke Iso si i ká la pulv, na í ta mayasəta si i ká pəsi yaa i kaa pəsi tə, pə ké asola ké.

²⁶ Wulav ləmayasəe tu cəkəɣəna asayaa ké, na í ləsəyi-we na í hən pa nkpaŋŋ na pətətəle fei.

²⁷ Yulu ləmayasəle ntə kəkə ŋka Tacaa tuwa yulu taa si ká naaki hatoo i lotu taa tə.

²⁸ Kupantu na tampana kentiɣina wulav. Kupantu ke i təkəna i kawulaya kumte.

²⁹ Tənyuv taa alaafəya kusəɣəna ifepile nyuvv, na nyɔɔsi kuhulumasi náá kusi kukpatəlv nyəŋku.

³⁰ Yulu wei i lakɪ kawalaya tə pə kɔɔle nté hin, ilena mapv náá tu yulu ke ləmayasəe.

21

¹ Wulav we Tacaa nin taa ké na Tacaa lakəna-i isəna i sɔɔlaa tə. Isu lum kpenyuyv pəɣɔ taa tə.

² Yulu kulapəle tənə siyisa inəyi. Ama Tacaa mayasəɣəna paa wei i lotu.

³ Tampana tənuyv na kusiyisim lapv ke Tacaa caaki, na pé kəli kətasi.

⁴ Kalampaani na təhəm nté asayaa kulapəle, na mpv in i pə kəna isayatu.

⁵ Pə tɔɔləɣəna yulu latv wei i wəna nyuvv taa mayasəm tɔɣɔ. Ama petepete tv ná tənna lanuyv ké.

⁶ Wənav mpi yulu puyusaa na í hiki tə pə we kpete ké. Pu leeliyi, pácó pə kəŋna səm.

⁷ Asayaa musəŋ pukina-weye təlete taa ké. Mpi tə, pa luyu fei tampana tənuyv.

⁸ Yulu isayav mpaav konlāa ké. Iləna kupama nyəŋku náá siyisaa.

⁹ Pə kəla teu si yulu í hənti cokiya taa, na mpi í na alv təm tv paa kaa nan taa tə.

¹⁰ Isayatu lapv ke yulu isayav pəkəyi, paa i taapəlv mayamaya u huləyi iləye suulu.

¹¹ Kalampaani tv nkpaŋuyv həm taa ké kumeləŋ ná hikiyina ləmayasəe, na ləmayasəe tv náá waa sɛyəsuyv ŋku i nukɪ tə kv taa.

¹² Tampana tv Iso fenjiyi pə tənə mpi pə lakɪ asayaa tɛɛsi taa tɔɣɔ, na í tusiyi-weye wakəlvuyv taa.

¹³ Ye kunyontv wiiki na nəɣəlv təkəyi i nkpaŋŋ, pəntv ká kɔɔ na í wiiki nəɣəlv kaa cə-i.

¹⁴ Mukayate kucɔɔv ke pa hɛɛsəɣəna pááná, na ŋmɛsav kucɔɔv náá hɛɛsi yooɔ sɔsɔɔv.

¹⁵ Yuləpaŋ lanle hɛɛkəna tampana tənuyv ké. Iləna pé wakəli isayalataa.

¹⁶ Yulu wei i yeki ləmayasəe mpaav tə, sətāa kpekəle taa ké i ká hɛɛsi.

¹⁷ Wei i sɔɔla i mayamaya i lelen nuw tə i we lanuyv taa ké, na wei i sɔɔla sulum na nim tɔɣəv tə i kaa wəna liyitee ke sɔsəm.

¹⁸ Mpa paa tən Iso na pa taa tə, na kiin kisilaa pa təkɪ wahala wei tampana tənlaa na kupama kaa ná tɔɣɔ.

¹⁹ Pə kəla teu si yulu í caya nyutv taa, na mpi í na alv təm tv na pááná kuslv paa caya tə.

²⁰ Layatu ŋmɛsəyi wontv kupantu ke i tɛyɛ. Ama kumeləŋ ná təkɪ pə tənə.

²¹ Wei i pəkəyi siyisuyv na kupantu lapv tə, i wəna weesuyv na i tənəyi tampana na i nyuvv kulaa.

²² Ləmayasəe tv svvki yoolaa taa yoolaa icatə taa ké, na í yəkɪ mpi pɛle paa wəna naani tə.

²³ Wei i fenjiyi i kuyɔɣətv tə, i cələyi i ti na wahalanaa ké.

²⁴ Kalampaani tv na isətoosile tv wonjiyi pə tənaya, na isəcav naaki i yaasi tənə taa.

²⁵ Felentú lanəyi i kunyuləm iləna í si. Mpi tə, u caaki təmle lapv na i nin.

²⁶ Paa kuyaku ŋku lelāa ná paasəɣəna pa tɔɣəntələnaa nyəm nyuləyv. Ama siyisilu ná haakəna luyv kulumuyv ké.

²⁷ Asayaa kuhaan ké acaalətv ké. Iləna pé tu kələna saa wei pa haakəna huwɛɛ asayɛɛ tə.

²⁸ Pəpətv aseeta tv ká si ké. Ama yulu wei i nukɪ tə, ilé i ká yɔɣətyi tam ké.

²⁹ Yulu isayav ná nyəŋsəyi i isəntaa ké. Iləna tampana tənlv náá sɛɛsa isələ.

³⁰ Yulu nyəm na i layatu na i ləmayasəe ta ha-i mpaav si í kisi Tacaa luyu nyəntv.

³¹ Pa kpɛɛlɛyi yoolaa kpaɣanɛn kɛ yoo wule yaa. Ama Tacaa haakɛna akaito.

22

¹ Pɛ kɛla teu si nyá hɛtɛ í yaa, na mpi n ká wɛɛna wɛnau sɔsɔm tɔ, pɛɛlɛ kɛla wɔla na liyitee nyɛɣɛtɔ kɛ teu.

² Liyitee tɔ na kɔnyɔntɔ pa wɛ kulɔm kɛ. Tacaa nmana pa tɛna.

³ Nyɔɔy taa mayasɛm tɔ loosiyi wahala kɛ poolun, ɛlɛna í nɛmɛli. Ama kɔmɛlɛmɛn ná laki awusa, ɛlɛna pɛ nukɛ-wɛ.

⁴ Ye yulɔ pasɛyi i ti na í nyaɛna Tacaa, pɛ kasɛyaya ntɛ wɛnau na teeli na weesuyi.

⁵ Sɔwa na katɔsi pɛ wɛ yulɔ isayau mpaau taa kɛ. Ye wei í sɔla i ti pɛ wɛɛ si í cɔlɔ-kɔ.

⁶ Hóláyi pɛyaya kɛ mpaau nku kaa tɛn tɔ. Paa ka kɔma na ká kpatɛli ka kaa yele-kɔ.

⁷ Liyitee tɔ nmakɛlɛyi kɔnyɔntɔnaa kɛ. ɛlɛna kɛntɛlaa náa pɛsi mpa pa kɛntɛyi-wɛ tɔ pa yomaa.

⁸ Wei í tuuwa mpi pɛ ta siyisi tɔ, wahala kɛ i kɔn. Na i pááná kpátúyú ká saali yem.

⁹ Pɛ tɛnsi kɔpantɔ latɔ kɛ nɔɔsi kɔpansɛ kɛ. Mpi tɔ, i haaki kɔnyɔntɔ kɛ i tɔɣɔnaya.

¹⁰ Tɔɣɔni wonlu, ɛlɛna yoo tɛ, na hɔm na kutuyɔ su tɛnaya.

¹¹ Yulɔ í sɔla wei i lotu taa wɛ tɛnanɛn, na í yɔɣɔtɛyi pɛɛlɛ tɔm tɔ, wulau ntɛ pɔntɔ taapalu.

¹² Tacaa kentiyi nyɛm tɔ kɛ, na í liyitiyi asayaa kɔyɔɣɔtɔtɔ.

¹³ Felentú kɔyɔɣɔtɔtɔ ntɛ si: Tɔɣɔlaya wɛ awali. Ká taa kɔɔ na ká kɔ-m hapɛlɛ tɔɔ.

¹⁴ Alɔ tetelatu kɔyɔɣɔtɔtɔ kɛ pɔúyú lumanɛ nyɛnku kɛ. Tacaa lɔwa wei tɔ pɔntɔ hotiyina kɔ taa.

¹⁵ Kpaɛyɔ nyɔna pɛyaya taa. ɛlɛ sɛyɛsɔyɔ tipilaya ká waasɛna-kɛ.

¹⁶ Ye n muɣuliyi kɔnyɔntɔ n waasɛyi-kɛ, na wei i haaki tɔn tɔ, i tɛyi i sɔsɛyi kɔnyɔn.

Laakali tɛmnaa waani waani

¹⁷ Kɛ nkpɛnɛn na n nu lɛmayasɛɛ nyɛma tɔm, na n tókɛ ma nyɛm kɛ nyá taa. ¹⁸ Mpi tɔ, pɛ wɛ teu si n tókɛ-tɛyi nyá taa na tɛ wɛɛ nyá nɔɣɔ taa. ¹⁹ Na pɛcɔ n tɔ Tacaa kɛ naani, ɛlɛ maa sɛyɛsi nyá mayamaya kɛ sanja. ²⁰ Ma tasa-n layatu na lɛmayasɛɛ tɔm isɛ hiu na naanɔwa, ²¹ si pɛ sɛyɛsi-n tɔm naani nyɛntɔ na tampɛna nyɛntɔ, na n cɔ tampɛna kɛ wei i tila-n tɔ.

²² Taa lɛɛkɛ kɔnyɔntɔ kɛ i icantɔ tɔɔ. Pɛcɔ taa muɣuli wahala tɔ kɛ tɛhɔlɛ. ²³ Pɛ taya pɔlu, Tacaa ká sɛɛna pa tɔɔ na í lɛsi mpa pa lɛɛka-wɛ tɔ pa weesin.

²⁴ Taa puki pááná tɔ tɛ, pɛcɔ nyá na mɔsɔntɔ í taa tɔ. ²⁵ Pɛ taa kɔɔ na n kɛɛna-wɛ na pá pɛsi-n isɛ katɔka.

²⁶ Taa sɔ mpa pa suki nɔɔsi kɛ yem, yaa pa muɣi lelɛa kɛma tɔ pa taa. ²⁷ Ye n fɛina si n fɛli, paa kɔsi-n na pá kpaɣa nyá kɔhɛntɔyɔ mayamaya.

²⁸ Taa tuusi tɛtɔ tɔnɛ kɔpɛnaya nka nyá caanaa suwa tɔ.

²⁹ Awulaa kin kɛ wei i nyɛmá i tɛmlɛ lapɔ kɛ teu tɔ i cakɛ, u cakɛ kpai nyɛma kin.

23

¹ Ye n caya yulɔ sɔsɔ mɔtɔ nyɛnaya tɛɛ, paasɛna tɔɣɔnaya nke na n lá laakali. ² Ye n kɛla hiluyi, nɛmusi-kɔ. ³ Taa nyɛni i tɔɣɔnaya kɔpɛnka teu na n kɛli ntayama lipu, ntanyɛ sɛm kɛ.

⁴ Taa kɔyi nyá tɛyi yem na n pɛɛkɛyi wɛnau, yele pɛ tɔm hɔɔɔ. ⁵ Liyitee mɔkɛyi kɛ, n ta tu hikita cayalɛ si, n na-yɛɛ nau mayamaya. Pɛ nɔɣɛsɛna kɛ isɛ a wɛna kɛn isɛ hɛkɛlɛ na á kulɛyi na á tɛɛkɛ poolun.

⁶ Nyá na lɛɛtɔ í taa kaa. Taa tu nyuli i tɔɣɔnaya kɔpɛnka. ⁷ Mpi tɔ, i taa fɛi isɛ n naakuyɔ-i mpɔ tɔ. I yaa-n kɛ si: Kɔɔ na n tɔɣɔ yoo. Pɛcɔ ye n sɔɔwa i taa, ɛlɛ sɛɛsi. ⁸ Ye n kɛma n cɛkɛna mpɔ n ká tɔ i tɔɣɔnaya nkeɛɛ. ɛlɛ nyá tɔm kɔpantɔ yɔɣɔtɔyɔ mɛla yem kɛlɛ.

⁹ Taa heeli kɔmɛlɛn kɛ tɔm, kɔ kaa nyi tɔ lɛmayasɛɛ.

¹⁰ Taa tuusi tɛtɔ toosi kɔpɛnsi. Pɛyɛlɛ taa sɔ suluwaa tɛtɔ taa. ¹¹ Pa wɛna tɔɔ sɛɛnlɔ tɔntɔ kɛ. Inɛ i ká hɔnana-n na pa nɔɣɔ.

¹² Mɔ nti pa sɛyɛsɛyi-n tɔ na n nu nyɛm tɔm.

¹³ Taa kisi nyá pəyaya ke seyesuyu, tipilaya u kuyi-ke. ¹⁴ Ye n casa-keye tipilaya, ka weesuyu ke n yakí atetəle taa.

Cece layatu tasuyv ke i pəyalv

¹⁵ Ma pəyalv, ye n wena ləmayasee, ma lanle ká hulumí kẹ́. ¹⁶ Ye n tənəyi tampana ke nyá kuyəətutu taa ma taa heewaya.

¹⁷ Taa nyuli asayaa ke paa pəcə. Ama nyanha Tacaa ke tam. ¹⁸ Waatu inəyi nyá lanle ká huluməna mpi pu mayana-ŋ tɔ. Ue nyá tseluyv kaa saali yem.

¹⁹ Ma pəyalv, nyáa ke ŋkpanŋ na ń wena ləmayasee na ń tən mpaav kusiysisuyu. ²⁰ Nyá na sulunyɔlɔa na lulutunaa í taa kaa. ²¹ Pə taya pulv, sulunyɔlɔ na lulutu pa teesəyana kunyən kẹ́. Uena felentunaa náa teesəna pəceka suuu.

²² Nuna nyá caa, inu i luləna-ŋ. Taa lo nyá too ke waatu wei i kpatəlaa tɔ. ²³ Tənəyi tampana, na ń wena ləmayasee, na ń təkəyi seyesuyu, na ń wena layatu. Taa wakəli pə taa pulv. ²⁴ Tampana tənlo caa yɔləyi kẹ́. Wei i lula ləmayasee tu tɔ i lanle ká hulumí kẹ́. ²⁵ Nyá too na nyá caa pa lanja í hulumí. Alv wei i lula-ŋ tɔ í yɔli.

²⁶ Ma pəyalv la-m naani na ń tən ma ikpatə. ²⁷ Mpi tɔ, alv yeləyele tu na lelɔ alv pa we asola kẹ́ isu luman púyú. Yaa ləkə səsə wei i nəyɔ ta wali tɔ. ²⁸ Pa papəyi apalaa ke isu ŋmulaa. Na pá səsəyi yəlaa ke asayaa tɔɔ.

Sulunyɔlɔ tɔm

²⁹ Awe ise seena təkai, na í yooki tam na í kaləyi təkəkəkə, na í wena hiŋnaa na pə feina huwəe, na pá lakí-ɪ waiyo? ³⁰ Wei i nyɔkí sulum ke kutamsa na í pəkəyi sulum ton nyəm situyu təyɔ. ³¹ Taa nyəni sulum teu ke pə sevu atinjkpa taa, na pá wasəyi na pə tevu fei kate ke luyv tee tɔ. ³² Ama pu teesəna-ŋ nyasuyv kẹ́ isu tum, na pá yaya-ŋ isu paasəle. ³³ N ká naaki tɔm ke yem yem kẹ́ isu toosee na nyá ləmayasee na nyá kuyəətutu hɔlɔ yem. ³⁴ Na pá wee-ŋ isu tenku taa kẹ́ n we kpuluyv nyuyv taa, na pə fiisiyi-ŋ. ³⁵ Halí n ká yəyɔti sɪ: Pa mapə-m na pə kɔ-m pə ta wu-m. Pécó ma ta tu nav. Ue pə ce ma tɔɔ na má tasa atinjkpa.

24

Ləmayasee tu na isayav pa tɔm

¹ Taa nyuli asayaa. Pəyele taa sɔli sɪ ń wee pa kin. ² Wakəlyv tɔm ke pa mayasəyi, na pa nəɔsi yəyɔtəyi isayatu tɔm.

³ Nyəm ke pa sukəna təyaya kite, na pá ŋma-ke na ləmayasee. ⁴ Layatu ke yulv suuliyina i kutulun ke liyitee wontu na kɔpantu.

⁵ Yulv ləmayasee tu wena ton kẹ́, na nyəntu náa səsəyi kpelikpeka. ⁶ Mpi tɔ, nyuyv taa mayasəm ke n ka yoonə yoo. Uena layatu tasəlaa payale waasəyi-weye səsəm.

⁷ Nyəm tɔm teewa kumelen kẹ́, kɔ kaa kuli nəyɔ ke təhɔle taa.

⁸ Wei i tuyi isayatu pəle tɔ, i pəsəyi acilayatu tu kẹ́. ⁹ Kumelətəm mayasuyv kẹ́ isayatu kẹ́, na yəlaa u caa wei i paana lelɔ tɔ.

¹⁰ Ye n lo apalv tu ke lanwakəlle kuyaku wule, nyá ton ke lanwakəlle kẹ́.

¹¹ Waasi mpa lelɔ hən na pá pukina təkule tɔ, lɔ na pá taa kɔ-we. ¹² Ye n tɔma sɪ n ta cekəna, lɔ ná nyəma pə tana. I feŋiyi kẹ́ na í feləyi paa wei isu i lapa tɔ.

¹³ Ma pəyalv təyɔ tun, i we teu kẹ́. Setaya ká wee lelen ke nyá nəyɔ taa. ¹⁴ Mpu tətəyɔ ləmayasee ká waasi-ŋ. Ye n təkə-ye, nyá lanle ká hulumí. Ue nyá tseluyv kaa saali yem.

¹⁵ Taa ləkəna acilayatu ke siyisilu təyaya. Pécó taa ye le na í na-ŋ i təcayale. ¹⁶ Paa siyisilu ká hoti tɔm naatosompəyɔlaya i kuləyi kẹ́. Ama asayaa ná canşəyi wahalanaa taa kẹ́.

¹⁷ Nyá kolontu í hotaa taa won. Pəyele ye i cənłəyi taa yɔli. ¹⁸ Tacaa taa ká kpana-ŋ na í ye le nyá kolontunaa ŋkpanuyv həm.

¹⁹ Nyá taa í taa kpana asayaa. Pəyele taa nyuli-we. ²⁰ Pa kaa waa puluyv cele, pa kən saaluyv kẹ́ isu fətəla tenyuyv tɔ.

²¹ Ma pəyalu, nyana Tacaa, na wulau, taa kpentəna mpa pa luki pə tənaya layasuyu tɔ. ²² Pa wakəluvu ká kɔ́ kɛ tɛlɛv, nəyɔlv kaa nyi wahala wei Iso na wulau paa tu-we tɔ.

Ləmayasɛɛ nyəma layatu tasuyv lɛmpɪ

²³ Nti ləmayasɛɛ nyəma tasa yəyɔtvuyv tɔyɔlɛ sɪ: Pə fɛi sɪ ma nyəma-ɪ í wɛɛ huulɛ taa. ²⁴ Ye huulv hawa tasəkəle tɔ kɛ tampana, yəlaa tənə taa kpaana-ɪ kɛ na pá tənɪsɪ-ɪ mpusi. ²⁵ Mpa pa hɔŋ tasəkəle tɔ ŋkpanuyv tɔ. Pə cakəna-weyɛ teu kɛ na paa wei í sɛɛkɪ-we.

²⁶ Yulv tənuyv tampana na í cɔ tɔm tɔ, mpv pə hɔlɔyənə taapallɛ kɔpantɛ.

²⁷ Taa hulina tɔyaya wɛnau na ń fɛina tawa, yaa mpi n ká tɔyona tɔ.

²⁸ Taa kaləna nyá tɔyɔntəle kɛ yem, n caa sɪ ń loolina nyá nəyɔ na? ²⁹ Taa tɔ sɪ: Isəna ɪ lapə-m tɔyɔ maa lapɪ-ɪ. Maa lɛɛtɪ paa wei kɛ isəna ɪ lapə tɔ.

Yulv wei ɪ kɛ felentú tɔ ɪ tɔm

³⁰ Ḿpɔyú kuyaku nakulɪ, ma tənəna felentú wei ɪ fɛina ləmayasɛɛ tɔ, ɪ tunj taalɛ kinj. ³¹ Səwa na nyutu isayatu pə nyaləna. Halɪ ɪ kolunja pɛɛ nyənka ná tima. ³² Iləna má nyənɪ mpi ma ná mpv tɔ, na má mayasɪ pə tɔm kɛ ma taa na pá sɛyɛsɪ-m. ³³ Nyá sɪ n ká tɔɔlɪ nyá tɪ, na ń tɔ nyá ninj kɛ nyá nyuyv, na ń too pəcɔ na ń hɛɛsɪ. ³⁴ Waatu ɪnɪ kɔnyɔŋ ká ta-ŋ mɛlɛmɛlɛ, na wahala tutu-ŋ isɪ yoolu na ɪ wontu.

25

¹ Salɔmɔŋ atuwa lɛnna nna Yuta wulau Isekiyasɪ yəlaa kpɛyɛlaa tɔyɔlv.

Atuwa lɛnna

² Mpi pə tɔyɪ Iso kɛ teeli tɔyɔlɛ timpɪ ɪ lakɪ ɪŋmɛsav tɔ, na mpi pə tɔyɪ awulaa kɛ teeli tɔyɔlɛ timpɪ pa pɛɛkəyɪ sɪ, pá cəkəna kɔŋmɛsəm tɔ.

³ Isɪ isɔtənuyv kɔlaa na tɛtv lim tɔ, ḿpɔyú awulaa ləmayasɛɛ wɛɛ.

⁴ Ye pa tayana liyitee nyəyɔlvuyv, koolu luki-kuyv pulv kɔpam kɛ. ⁵ Mpɔ tɔtɔyɔ ye pa tɔyona yəlaa asayaa mpa pa wɛ wulau kinj tɔ, ɪ tənəyɪ siyisuyv kɛ na ɪ kawulaya yoo tɔŋ.

⁶ Taa hɔ nyá tɔyɪ wulau kinj. Pəyɛle taa caya sɔsɔ nəyɔlv ɪ tɔcayalɛ. ⁷ Pə kəla teu sɪ pá kpaasɪ-ŋ tɛmlɛ sɔsɔlɛ taa, na mpi paa tisi-ŋ na sɔsɔ nəyɔlv í caya tɔ.

⁸ Taa hulina nyá tɔyɔntəle kɛ nənəyɔ yaav. Pə taa kɔɔ na úlɛ í kulɪ nyá tɔɔ, ɪlɛ isənaya n ká la?

⁹ Ye nyá na nəyɔlv í wɛna tɔm, í tayanɪ-təyɪ mə taa mə tike. Taa kuli lɛlv kɔheelitv kɔŋmɛsətv tɔɔ. ¹⁰ Ntanyɪ ɪ ká nu-tɪ na í kaləna-ŋ, na pé tɔ-ŋ fɛɛlɛ tam nyəntɛ taa, na pé kó nyá nyuyv.

¹¹ Tɔm nti pa yəyɔta teu tɔ, tɔ wɛ kɛ isɪ wɔla wontuyv ŋku pa kɔwa liyitee nyəyɔtv tɔ.

¹² Ye ləmayasɛɛ tɔ kaləyənə yulv na í nukɪ, pə teu wɛ kɛ isɪ wɔla kukuule yaa wɔla luluyv.

¹³ Isəna lɔm kɔniyitim hɛɛsəyɪ yulv lanjɛ kɛ hanaya waatu tɔ, mpv tɔtɔyɔ tɔm kɔntv wei pa tɔ naani tɔ ɪ hɛɛsəyɪ ɪ sɔsɔ lanjɛ.

¹⁴ Wei ɪ kpaaləyɪ kɔhav tɔm na í tá ha-kv tɔ, ɪ wɛ isɪ tɛv piluyv na heelim yasɪ-kv tɔyɔ.

¹⁵ Suulu tɔ pəsəyɪ na í layasɪ wulau huwɛɛ. Mpɔ tɔtɔyɔ tɔm lɛlɛŋ nyəntv pəsəyɪ na tá yókɪ tɔŋ.

¹⁶ Ye n hika tunj, taa suli tɔyɔv, nyá taa ká kpa na ń tɔ-ɪ. ¹⁷ Taa puki kɔtamsa kɛ nyá taapalv tɛ, pá taa kɔɔ na í nyəyɔsɪ-ŋ na ɪ taa kpana-ŋ.

¹⁸ Wei í ləsəyɪ aseeta pəpətv nyən kɛ ɪ tɔyɔntəle tɔɔ tɔ, ɪ kuyɪ yulv tɔtɔyɔ isɪ akaluyv yaa layatɛ yaa nyəmlɛ.

¹⁹ Sɪ ń la tɛlɛlatv kɛ naani kɛ lanwakəllɛ wulɛ tɔ, pə wɛ asola kɛ isɪ n təkəna ketɛ kɔpɛllɛ, yaa n tɔŋ tɛtɛ.

²⁰ Sɪ ń yoo lanwakəllɛ tɔ kɛ yontv tɔ, pə wɛ kɔmɛlɛntv kɛ isɪ n lɛɛkuyv ɪ toko kɛ watv waatu, yaa n liisuyv laamii kɛ ɪ hinj taa tɔ.

²¹ Ye nyəḡəsɪ í kpa nyá kolontu ha-ɪ na í təḡə. Yaa lukətu wɛna-ɪ ha-ɪ lɔm na í nyɔɔ. ²² Pə taya pulu, n lakuyu mpɔ tɔ, pə wɛ ké isɪ mamala ke n pələɣɪ ɪ nyuyɔ taa. Pécó Tacaa ká lɛɛti-ŋ nyá kupantu.

²³ Isəna ilim ntəḡəŋ heelim kəŋna tɛv tɔ. Ḿpúyú yəḡətaya katatələya kusəɣɪ lɛlaa pááná.

²⁴ Pə kəla teu sɪ yulu í hantɪ cokiya taa, na mpi í na alɔ tɔmtɔ paa kaa nan tɔ.

²⁵ Isəna lɔm kuniyitim kuyɪ lukətu tɔ, mpɔ tətəḡə tɔm kupantu nti tɔ luna tɛtu poolun tɔ tɔ wɛɛ. ²⁶ Isəna hite lɔm cuyotəɣɪ na pá wakəli seɛlu tɔ, ḿpúyú isayau wakələɣɪ siyisilu.

²⁷ Pə fɛi teu sɪ n təḡə tun ke səsəm, yaa n pɛɛkɪ teeli ke katatələya.

²⁸ Icatɛ nte tɔ fɛina kolunja tɔ, tɔ wɛ ké isɪ yulu wei ɪ ta nyɪ ɪ ti kpau tɔ.

26

Kumələmən təm

¹ Isɪ wolaya ta muna yoluma, na tɛv na ku təmpɛɛ ta muna lɔŋlɛ kumtu waatu tɔ, mpɔ tətəḡə kumələŋ ta muna pá tɔ-kuyɔ teeli.

² Na isɪ sumpiwɔ na kɛŋkehilaya pa cəəkuyɔ isətaa tɔ, ḿpúyú mpusi wei ɪ ta ke nəḡəlu nyən tɔ u kpaaki-ɪ.

³ Kpayanɔ ke pa tuyɪ kpasɪ na pá casa kpanaya ke tipila. Ilena pá natəɣɪ kumələŋ siyile taa ké kpatəŋ.

⁴ Taa kɛɛna kumələŋ kucəcətu, pá taa kəɔ na nyá mayamaya n nəḡəsəna-ku. ⁵ Ama cə-ku isɪ ku wɛv tɔ, pá taa kəɔ na kú nyənɪ ku təɣɪ ləmayasɛɛ tɔ.

⁶ Wei ɪ tiliyina kumələŋ ke tɔm tɔ, ɪ mayamaya ɪ nəɔhɛɛ ke ɪ sɛtəɣɪ na í tuyɪ ɪ təɣɪ wahalanaa səsaa taa.

⁷ Isɪ pə kuyutuyɔ kaakalaya ke isəna tɔ, ḿpúyú kumələŋ ituule wɛɛ.

⁸ Wei ɪ san kumələŋ tɔ, ɪ wɛ ké isɪ wei ɪ tamsəɣɪ pəntəluɣɔ na pələ tɔ.

⁹ Isɪ sulɔnyɔɔlu u nyən saa wei sɔule sɔpa ɪ nin taa tɔ, ḿpúyú kumələŋ ituule cəkəna wɛ katɛ.

¹⁰ Təmlɛ nyuyɔ tɔ wei ɪ kpakəɣɪ kumələmən tɛɛlaa ke ɪ təmlɛ taa tɔ, ɪ wakələɣɪ ɪ təmlɛ nyəma tənaya.

¹¹ Isɪ haya məluɣɔ ka tɔtu təḡəv tɔ, ḿpúyú kumələŋ lələɣɪ ku kumələntɔ.

¹² Kumələŋ lapa sana na wei ɪ san ɪ ti na ɪ layatu na í fɛina-tɪ tɔ.

Yulu wei ɪ ké felentú tɔ ɪ təm

¹³ Felentú kuyəḡətu nte sɪ: Taale wontuyɔ isayau wɛ mpaau taa. Təḡəlaya wɛ hapələ tɔɔ.

¹⁴ Isɪ kampɔ cəəkuyɔ ɪ nyəḡəv taa tɔ, ḿpúyú felentú pəsəɣɪ ɪ kuhəntuyɔ tɔɔ.

¹⁵ Ye felentú í sɔsa nin ke nyənaya taa, pə wɛ-ɪ ɪkaale ké sɪ í kpaasi-ɪ ɪ nəḡə taa.

¹⁶ Felentú huɔ ké sɪ, ɪ kəla ləmayasɛɛ ke yəlaa naatosompəḡəlaya wei ɪ yəḡətəḡəna layatu tɔ.

Atuwa lenna

¹⁷ Wei ɪ susəɣɪ ɪ nəḡə ke lɛlaa tɔm taa tɔ, ɪ wɛ ké isɪ wei ɪ lukɪ sɪ í kpa haya muɔlu ŋkpanŋ taa tɔ.

¹⁸ Isɪ kumələŋ liyiluyuna kəkə yaa nyəma yaa kukukum tɔ, ¹⁹ ḿpúyú yulu wei ɪ tusəɣɪ ɪ təḡəntələ, na í tən sɪ tanaav ke inɪ ɪ lakɪ tɔ ɪ wɛɛ.

²⁰ Taasi tənna na kəkə fiyini, ḿpúyú ye katayasaɣa tɛma yooɔ tən.

²¹ Amantiina tənna mamala, na taasi tənna kəkə. Ḿpúyú tɔm tɔ kəŋna yooɔ.

²² Katayasətonaa kuyəḡətu wɛɛ ké isɪ konyuluyɔ təḡənaɣa ŋka ka tiiki hatoo yulu hiluyɔ taa tɔ.

²³ Isɪ pa taakuyɔ nyəḡələm ke cuyɔ wontuyɔ tɔ tɔ, ḿpúyú nəɔlɛlɛŋ takəɣɪ yulu taa isayatu tɔɔ.

²⁴ Tɔm lɛlɛŋ nyəntɔ ke yulu takəḡəna ɪ pááná tɔɔ. Ama hatoo ɪ taa kaloolaya ké. ²⁵ Paa ɪ yəḡətəɣɪ nəḡə kupanɣa, taa tɔna. Mpi tɔ, ɪ ləmayasɛɛ taa wɛ acaalətu ke naatosompəḡəlaya ké.

²⁶ I acilayatu ke ɪ takəḡəna ɪ taa hanaya tɔɔ. Ama ɪ isayatu tən ké na té ná.

²⁷ Púyú hullu hotiyɪ ku taa ké. Ilena pələ kutulle náa məli tɔ tullu tɔɔ.

²⁸ Ye n wakələyi yulu na nyá kuyəyətutu, nn caa-ı ké. Na təm kuloolutu kəhna wakələyu.

27

¹ Taa hə nyá ti na cele təm. Mpi tə, n ta tu nyəm saha mayamaya nyəntu.

² Taa sa nyá təyi nyá mayamaya. Pə kəla teu sı kpai tu í sana-η.

³ Pəle na kanyəha pa we yun ké. Ama kumelen pááná tée mpyóyó yun.

⁴ Pááná kuyi ké, na a we isu pəyo sukuyu tə. Ama nəyolu u pəsəyi na í kantəli isəsəemle tu cəlo.

⁵ Ye n kaləna yulu ke ı kiη, pə kəla teu ke mənəafiki tu taapalle.

⁶ Nyá taapalu kalənav hüləyi ké sı, n pəsəyi na n lapı-ı naani. İlena kolontu wayaluyu náá ké puyusu.

⁷ Həyanaya tu kisiyi ké na í kpehna tun. İlena nyəyətutu náá sa na í kpehna nyan nyəm.

⁸ Wei ı puki təkpaalətu ke tetu poolun taa tə, ı wee ké isu sumaya yekuyu ka tante na ká tée tə.

⁹ Kacəka wontu na tulaalunaa həesəyana yulu lanle. Mpyóyó taapalu layatu tasuyu kəla lelen ke nyá mayamaya nyá nyəntu.

¹⁰ Taa lə nyá taapalaa yaa nyá caa nyéma. Wahala í mayana-η taa yele nyá cəlo tu na n pəeki nyá neu. Wulee wulee nyá cəlo tu kələyi-η waasuyu ke nyá neu poolun nyəη.

¹¹ Ma pəyalu, weena ləmayasəe. Pu hulusi ma lanle, na ye nəyolu tuki-m ma kaa wu kucəcətu.

¹² Nyuyu taa mayasəm tu loosiyi wahala ke poolun, ilena í ηmeli. Ama kumeləməη ná laki awusa, ilena pə nuki-we.

¹³ Ye nəyolu í səhaa sı mulsu í təyə-η kəmle, mu səηlu capa ke təluma ke n ta nyi mulsu tə pə tə.

¹⁴ Wei í kpéəsa ı təyəntəle na sətətu ke tanəη ahula tée, tə pəsəyi mpusi ké.

¹⁵ Alu təm tu we ké isu teu lum cakuyu tiili na pə tosiyi kutamsa tə. ¹⁶ Sı n səηsi alu isu mpv tə, pə we ké isu yulu caakuyu sı í kpa heelim yaa nim kuhohoom na niη tə.

¹⁷ Nyəyoluyu ke pa saləyana ku lenku. Mpyóyó yulu na ı təyəntəle pa cayale layasəyi ləlu yaasi.

¹⁸ Wei ı paasəyana tuyu ηku pa yaa sı fiki tə, ını ı təkəna ku pee. Mpyóyó təmlə tu wei ı paasəyana ı caa tə ı nyuyu ká kuli.

¹⁹ Isəna yulu naaki ı iləemuyu ke lum taa tə, mpv tətəyə yulu naaki ləlu taa ké ını ı mayamaya ı yaasi.

²⁰ Isəna atətəle na púyó səsəηku u nyəyəsəyi sətəa tə. Mpv tətəyə yulu ise u nyəyəsəyi kunyuləm.

²¹ Kəkə ke pa mayasəyana wula na liyitee nyəyoluyu sı pa naa ku teu. Mpv tətəyə pu huna yulu na pə kəsəna isəna pa yəyətəyi ı təm tə.

²² Paa n ka sə kumelen ke səule taa na kú yəki tənəηnan, n kaa wəyəsı ku kumeləntu ke ku tə.

²³ Paasəna nyá kaləku ke teu na n cəkəna paa nyá tətə nte. ²⁴ Pə taya pulu, liyitee u cakı tam tə. Pəyele kawulaya u tənəyi luluyu kulumuyu ke tam. ²⁵ Ku təla nyutu ke tətəkəle taa, na kufatu í nyəki ile n ku pəəη taa nyəntu. ²⁶ İle n ká luu heen huntu ke wontu kususuutu, na n pəeti pəntuləη na n yana taale. ²⁷ Waatu inəyi n ká weena pəη hələm ke səsəm, na n təəna nyá təyaya nyéma na nyá təmlə nyéma alu nyéma.

28

¹ Isayav seeki yem ké, paa pa ta təyənı-ı. Ama yuləpan wəna naani ké isu təyolaya kufalaya.

² Ye tetu yəlaa lakası ta keesi, tə awulaa we payale ké. Ama wulav í wəna ləmayasəe na layatu, ile tetu həe təpamm.

³ Nyuyu tu nyəməη tu wei ı təkı acamaa ise tə, ı nəyəsəna teu ηku ku wakələyi kumtu təyə.

⁴ Iso kiη ləlaa sahna isayav. Ama Iso kiη təkəlaa ná muyi isayav na pááná.

⁵ Yɔlaa asayaa u cekɛɣɛna kusiɣisim tɔm. Ama mpa pa pɛɛkɛɣi Tacaa tɔ pa cekɛɣɛna pɔ tɔna.

⁶ Pɔ kɛla teu si yulu i wɛɛ kɔnyɔntu na i tɔntɛ tewa, na mpi i kɛ wɛɛna liyitee na i tɔntɛ ta siyisi tɔ.

⁷ Pɔyaya layatu tɛnɛɣi Iso kiin kɛ. Ama wei ilɛ i wɛna cewaa asayaa tɔ i tɔɣi i caa kɛ fɛɛɛ kɛ.

⁸ Wei i kɛntɛɣi na i sɔla kasɛyaya sɔsɔŋka tɔ, acamaa pɛtɔtɛɛ tɔ kɛ i calɛsɛɣi.

⁹ Wei i kisa Iso kiiu tɔkɔyɔ tɔ, i kɔsulɔmɔtɔ mayamaya pɛsɛɣi Iso kɛ acaalɛtɔ kɛ.

¹⁰ Wei i hulɛɣi yɔlaa kɔpama kɛ isayatu mpaan tɔ, i hotiɣi pɔɔyɔ ŋku i hulaa tɔ kɔ taa kɛ. Ama lanɣhulɔmɛ kɛ yɔlaa kɔpama nɔ waaki.

¹¹ Ton tɔ san i tɛɣi si i wɛna lɛmayasɛɛ. Ama layatu kɔnyɔntu kuliɣina i waali.

¹² Ye siyisilaa tɔkɛna tɛtɔ, yɔlaa tɔna wɛ teeli taa kɛ. Ama ye asayaa mɔna, paa awe see kɛ na i ŋmɛli.

¹³ Isayatu ŋmɛsɛɔ pulɔpɔ u laki teu. Ama Iso wiiki wei i kuliɣi i nyɛntu tɔɔ na i kisi-ti tɔɔ.

¹⁴ Wei i wɛ sɔɔntu kɛ tam na isayatu lapɔ tɔɔɛ nyɔlɛɛn tɔ. Ama lanɣkɔpɛsɛn tɔ nɔ naaki wahala kɛ.

¹⁵ Nyɔyɔ tɔ nyɛmɛn tɔ wei i ŋmakɛɣi tɛtɔ yɔlaa kɔnyɔntɔnaa tɔ, i wɛ kɛ isɔ tɔɔɛɛ nyɔsɔyɔ tɔ. Yaa isɔ nyɔɔsɔ pɔkɔyɔ sunsumɔyɔ na kɔ caaki kɔntɛ tɔɔ kɛ ŋmaav tɔ.

¹⁶ Nyɔyɔ tɔ kɔmɛɛn lɔlɛsɛɣi ŋmakɛɣi tɔna kɛ. Ama wei i kisiɣi kasɛyaya kamuɣulaya nyɛnka tɔ i pɔsi sɔsɛɣi kɛ.

¹⁷ Wei i nyɔyɔ taa lɛɔ sɛm tɔm wɛɛ tɔ, i seeki i tɛɣi na i hoti pɔlaav taa, nɔɔɔɔ i taa kpa-i.

¹⁸ Pɔ kentiɣi wei i tɔntɛ tewa tɔ i tɔɔ kɛ. Ama paa lotu naale tɔ ka la isɛna isɔ i lepa.

¹⁹ Tɔɔnaya tɔɔɔna wei i halɛɣi tɔɔ. Iɛna wei i tɛnɛɣi kpa-i nyɛm tɔ i wɛ kɔnyɔn taa.

²⁰ Pɔ kooliɣi kɔpantɔ kɛ wei i wɛna yulɔtɔ tɔɔ. Ama wei i huliɣina wɛnav hikuyɔ tɔ pa kaa yeɛ i ŋkpaɔyɔ hɛm.

²¹ Pɔ fɛi si ma nyɛma-i i wɛɛ huɔɛ taa. Paa na mpɔ lɛlaa laki yaasi inɛɣi mɔtɔ icatɛ mayamaya nyɔyɔ tɔ.

²² Isɛsɛmɛ tɔ huliɣi wɛnav tɔɔ kɛ, i ta nyi si kɔnyɔn kɛ kpa-i.

²³ Wei i kalɛɣɛna i tɔɔntɛ kɛ i isɛntaa tɔ, pa sɛɛ-i na pɔ kɛ wei i puyusiɣi tɔ.

²⁴ Wei i ŋmulɛɣi i caa yaa i too na i tɔn si: Pɔ ta kɛ isayatu tɔ, i na ŋmulɔ yulokɔɔ pa kɔɔm kɛ.

²⁵ Wei i hɔn i ti tɔ i kɔnna yoo kɛ. Ama wei i pɛta i tɛɣi Tacaa tɔɔ pɔ lakɛna.

²⁶ Wei i laki i layatu kɛ i tike tɔ i kɛ kɔmɛɛn kɛ. Ama wei i lakɛna lɛmayasɛɛ tɔ i waali kɛ pɔ takɛɣi.

²⁷ Wei i haaki kɔnyɔntɔnaa tɔ u lanɛɣi pulɔ. Ama wei u nyɛnɛɣi-wɛ tɔ, mpusi sɔsɔ ka wɛɛ i tɔɔ kɛ.

²⁸ Ye asayaa i tɔɔ tɛtɔ, paa wei i ŋmɛɛɣi kɛ. Ye pa saalɛɣi ilɛ siyisilaa nɔ huki.

29

¹ Yulu wei i mɔna pɔ kalɛna-i, na u caaki nuw tɔ, pu wakɛli-i kpakpaa kɛ, i kaa wɛɛ hiiu.

² Siyisilaa i wɛ payale, samaa lanɣa hɛɛwaya. Ama ye nyɛmɛntɔnaa tɔɔna kawulaya yɔlaa pilitiɣina wahala kɛ.

³ Wei i nyulɛɣi si i tɔna lɛmayasɛɛ tɔ, i hɛsɛɣi i caa lanɛ kɛ. Ama alaa yeɛyeɛ nyɛma tɛnɛ nɔ lɔki i wɛnav kɛ.

⁴ Wulav wei i tɛnɛɣi tampana tɔ i pɛɛkɛɣi i tɛtɔ lɔɔ pote kɛ. Ama wei i mɔyɔ mukaya tɛɛ kɔɔɔn tɔ i wakɛɛɣi-tɛɣi.

⁵ Wei i puyusiɣi i tɔɔntɛ tɔ, i mayamaya i mpaav taa kɛ i tɔɣi katɔka.

⁶ Asayaa pɛsɛɣi pa isayatu yomaa kɛ. Iɛna lanɣhulɔmɛ kɔyɔ tampana nyɛma.

⁷ Siyisilaa nyɛmɛ kɔnyɔntɔnaa tɔm kɛ. Ama asayaa nɔ fɛina tɛɛ tɔ nyɛm.

⁸ Sayatɛlaa cɔkɛɣɛna icatɛ. Iɛna lɛmayasɛɛ nyɛma nɔ hɛsɔ pɔnɔ.

⁹ Ye layatu na kɔmɛɛn pa laki tɔm, paa layatu mu pɔnɔ yaa i wonɛa hɛsɔyɔ kaa kɔɔ.

¹⁰ Yulokɔlaa u caaki kɔpama tɔm. Ama mpɛɛ tampana tɛnɛlaa nɔ pɛɛkɛɣi.

- 11 Kómelen húláyí kú pááná ké yem yem ké. Ama lámayasée tú ná nyámá í tí kpav.
 12 Ye wulav í tənəyi pəpətu təm, í waalı nyéma pəsəyi asayaa ké.
 13 Konyəntu na ηmakəllu pa ké kulum ké. Ama Tacaa tūna-weyε íse sí pá naakəna.
 14 Wulav wei í tənəyi siyisuyu na í huukəna acamaa tə, í kawulaya tən səsəyi tam təw ké.
 15 Kalənav na tipilaya tūyi pəyaya taa ké lámayasée ké. Ama pəyaya ηka ka lakí ka luyu nyəntu tə, ka too ké ka tūyi fεεε.
 16 Ye asayaa hukiyi isayatu səsəyi ké. Ama siyisilaa ká ná pa hotuyu ké kuyaku nakulí.
 17 Hə nyá pəyaya ηkpaŋyuv, kaa yelee na í heesi, na nyá lanle heena-ké.
 18 Ye Iso u yəgətəyi sí, í yəlaa í teləsəyi, yəlaa pəsəyi tetelataa ké. Wei í tənəyi Iso kiiu təgələ lelen nulu.
 19 Pə taya nəgə taa təm tike ké pa hənna təmle tu ηkpaŋyuv, paa í nuwa u lakí.
 20 Ye n ná yulu yəgətəyi na u mayasəyi, nyí sí kómelen lapa-í na sana.
 21 Təmle tu wei pa ta kpulí teu ké í pəcaatu tə, í tən í ηmakəlí í caa ké.
 22 Pááná tu caaləyana yoo, na pááná səsəna tu náa kaakí isayatu.
 23 Kalampaani pasəyi yulu ké, wei í pasəyi í tí tə í weekəna teeli.
 24 Nmulu sənlu kuyí í tí təm ké, í nyámá pə mpusi paa na mpv u caa tampana yəgətuyv.
 25 Ye yulu ké n seliyina pə ké katəka ké. Ama ye wei í pəta í təyi Tacaa í tula-tí.
 26 Yəlaa payale pəkəyana səsaa samtu. Ama Tacaa huləyana paa awe tampana.
 27 Siyisilaa luyu fεi tetelataa. Mpyóy asayaa naa caakí kupama.

30

Akuuli kuyəgətətu

- 1 Apalu wei pa yaa sí Yakee tə, í pəyalu Akuuli heelina təm səsəntu tənεε Itəyεli, na Itəyεli na Wukalı sí: ^a
 2 Ma kəla kómələntu ké paa awe, pécó ma fεina yulu layatu.
 3 Ma fεina lámayasée, pécó ma ta nyí nanη nyéma nyəm.
 4 Awe kpa isətaa na í tii? Awe təka heelim ké í nin taa? Awe həka lum ké toko taa? Awe suna tetv? Pa yaa-í suwe? Na í pəyaya hətε se? Ye n nyəma-tε heeli-m.
 5 Nəəsi nsi sí tana Iso su-tu tə sí wε naani ké, ye n sələma-í í kentiyi nyá təw. ⁶ Taa səsí natələyi í təm təw, pé taa kəw na í kpa-η na í nyən-η pəpətu.
 7 Təm naalεyε ma sələməyi-η, la-m-tí na pécó má sí.
 8 Hatəlena-m pəpətu na təm kupuyusutu. Pécó taa yelee na má pəsi konyəntu kutukutu, yaa má suv tən səsəη. Ha-m isəna pu mayana-m tə. ⁹ Ye ma sula wənav, ntanyí maa ha-η siyile na má tə sí: Aweyε Tacaa. Yaa ye ma sula konyəη, ntanyí ma tεəsəna ηmuləm na pé kó nyá nyuv.
 10 Taa cayana təmle tu ké í caa kin, í ká tən-si-η mpusi na í ná pə nav.
 11 Yəlaa wεε na pá tūki pa caanaa, na paa san pa toonaa ké paa pəw.
 12 Yəlaa wεε na pá huukí sí pa wε tənəη, pécó pa ta nyaalı pa asilima.
 13 Yəlaa wεε na pá ké isətoosile nyéma, na pá nyənəyi ləlaa ké yem.
 14 Yəlaa wεε na pa kela na lən isu layalεε na seesi, pa səulu puwa sí pá təgə wahala nyéma íse na pá kpiisi konyəntunaa ké tetv təw.

Atuwa kupuleε

- 15-16 Yəlaa wεε na pá wε isu lum tεε sūnsulv, na pá lεəkəyi ləlaa nyəm na pá tən sí: Ha-tu ha-tv. Pulupənaa tooso wenna paa nyəgəsəyi, pécó pa ta nyí pə mayanaa.
 Kancalaya nyəη nté atetəle.
 Naale nyəη ké kaalulaya.
 Tooso nyəη ké wulaya tetv.

^a 30:1 Itəyεli: Hepəla taa ulε tə pəsəyi na tá teləsi tənε uní sí ma kawaya, hai, Iso ma kawaya, na ma toma tε.

Liyiti nyəŋ ná wɛɛ tətə, ɔɛɛɛ kəkə.

¹⁷ Ye nɔɔɔɔ tɔvki ɪ caa na ɪ saŋ ɪ too ke nɔnɔv, lɔɔv katəkətəŋ ká wɔɔɔɔ ɪ ɪsɛ na hɛkələnaa tɔɔ ɪ nantɔ.

¹⁸⁻¹⁹ Pɔlɔpɔnaa tooso wɛnna na pá tɛɛ-m, maa cɛkəɔna-wɛ.

Kancaalaya nyəŋ nté hɛkələ kɔlɔvɔ ke ɪsɔtaa.

Naale nyəŋ ke tɔm lɔɔlɔvɔ ke kɔkpamɔvɔ tɔɔ.

Tooso nyəŋ ke kɔlɔlɔvɔ sɔsɔɔv hapələ ke tenku taa.

Halɪ liyiti nyəŋ wɛɛ.

ɔɛɛɛ mpi pə pukina yɔlɔ ke alɔ kin tɔ.

²⁰ Alɔ yɛɛɛɛ tɔ ten wasaŋkaləɔ, ɔlena í saŋ ɪ tɔɔɔ lɔm ke teitei ɪsɪ yɔlɔ tenɔvɔ tɔɔvɔ na í hɔsɪ ɪ nɔɔ tɔ. Na í tɔ sɪ: Ma ta la ɪsayaɔ natəlɪ.

²¹⁻²³ Pɔlɔpɔnaa tooso pəsəɔna antulinya ké kpɛntələsɪ, pácó pə fɛi lapɔ.

Kancaalaya nyəŋ nté yom pəsɔvɔ wulav tɔ.

Naale nyəŋ ke kɔmɛlɛŋ sɔvɔvɔ ton tɔ.

Tooso nyəŋ ke alɔ wei paa caa tɔ ɪ saav ke apalɔ.

Halɪ liyiti nyəŋ wɛɛ.

ɔɛɛɛ tɛmlɛ tɔ alɔnyəŋ wei ɪ

lɛɛkəɔ ɪ too sɔsɔɔntɔ tɔ.

²⁴ Wontu səkpetu natəlɪ tə wɛ tɛtɔ tɔɔ ké liyiti, na ntɪ tə tɛɛna layatɔ.

²⁵ Kancaalaya wontu nté tɔɔlaa, pa fɛi ton pəyele pa kpɛyeliɔ pa tɔɔnaya ke lɔŋlɛ.

²⁶ Wontu naale nyəntɔ ke namisi, sɪ fɛi toma, na sɪ tɔɔɔ sɪ lona ke kɔkpaməŋ taa.

²⁷ Wontu tooso nyəntɔ ke kɔtolon, kɔ fɛina wulav. Pácó kɔ tənɔɔ tɛmaya tintika tintika.

²⁸ Na pá kaasɪ kanmaya, pa kpaakɪ-kɛyɛ niŋ taa ké. Pácó ka sɔvki awulaa tɛɛsɪ taa.

²⁹⁻³¹ Weesuyɔ nyáma tooso wɛnna na pá tən ɪsɪ pa caakɪ tɔ.

Weesuyɔ tɔ kancaalaya nyəŋ nté

taale wontu tənə caa tɔɔlaya.

Kaa seeki nɔɔɔ.

Weesuyɔ tɔ naale nyəŋ nté

kampaav fɛlɔvɔna ɪfɛpile tɔ,

tooso nyəŋ ke pəntɔlɔvɔ.

Halɪ liyiti nyəŋ wɛɛ.

ɔɛɛɛ yoolaa wulav wei ɪ tɔ ɪ yoolaa ke nɔɔ tɔ.

³² Ye nyá kɔmɛlɛntɔ ka tɔsənə-ŋ na í hɔ nyá tɪ, na í kɔɔ na í pəsənə laakalɪ, ɔɛ nyɪ nyá tɪ kpav. ³³ Pə taya pɔlɔ, pa ciyitiyɪ naaləm ké ɔlena naanim kpa. ɔlena pá má muna tɔɔ na caləm kpe. Mpɔ tɔtɔɔ pááná kɔsəɔ yooɔ.

31

Layatɔ tasuyɔ ke wulav Lemuweli

¹ Layatɔ nti Masa wulav Lemuweli too tasa-ɪ tɔɔlɛ sɪ:

² Ma pəyalɔ, nyá wei ma səlɛmaa na má lɔlɪ tɔ ke ŋkpaŋŋ. ³ Taa cɛla nyá ton ke alaa. Pəyele taa hɔlɪ alaa mpa pa wakələɔ awulaa tɔɔ nyá mpaan. ⁴ Pə taya awulaa tɛmlɛ nté sɪ pá nyɔɔ sɔlɔm. Pəyele pə fɛi sɪ awulumpiya náá pɛɛkɪ sɔlɔm ton nyəm. ⁵ Pə taa kɔɔ na pá nyɔɔkɪ na pá sɔɔ kiŋ tɔɔ. Yaa pá wakəlɪ kɔnyəntɔnaa mpa pa tɔm tewa tɔ. ⁶ Mpa sɔlɔm mɔnaa tɔɔlɛ mpa pa caa sɛm tɔ, na saləmɛlaa. Yaa lanwakəllɛ sɔsɔlɛ nyéma, ⁷ na pá sɔɔ pa wahala na pa kɔnyəntɔɔlɛ tɔɔ. ⁸⁻⁹ Ama ye nyá ɔɛ tɔɔ nyá kawulaya na siyisuyɔ, na í sɛɛna kɔnyəntɔnaa, na wahala nyéma, na mpa pa lɔwa tɔ, na mpa paa pəsəɔ yɔɔtaya tɔ, pa tɔɔ.

Alɔ kupan yaasi

¹⁰ Wei í hika alɔ kupan ɪ kəla kacəka wontu.

¹¹ ɪ paalɔ wɛna-ɪ naani ké na í tayanəɔ ɪ wɛnɔv.

- ¹² Kúpantu ké ɪ alɔ lakɪ-ɪ, ɪ lakɪ-ɪ kɔwəwutɔ haləna ɪ səm.
¹³ Alɔ ɪnɪ ɪ pɛɛkəɣɪ kponkpontu ton nyəntu ké, na heen hɔntu na ɪ lakɪ təmle na lanhɔlɔmlɛ.
¹⁴ Poolun ké alɔ ɪnɪ ɪ kəŋna ɪ tɔɣonaya, ɪsu taatəlaa kpuləŋ.
¹⁵ Tefemle ké ɪ kɔləɣɪ na ɪ caləsi ɪ nyéma na ɪ tala-wɛɣɛ pa təma.
¹⁶ ɪ mayasəɣɪ taale təm ɪlɛna ɪ ya-tɛ. ɪlɛna ɪ tuu lɛsɛŋnaa tun na liyitee nna ɪ hikaa tɔ.
¹⁷ Alɔ ɪnɪ ɪ nikiyi təmle ké na ton ɪ cakɪ yem.
¹⁸ Alɔ ɪnɪ ɪ nyəmə sɪ ɪ təmle tən teu, na paa ahoo ɪ mɔsəɣɪ fətəla na ɪ lakəna.
¹⁹ ɪ cakɪ yem na folofolo na akpaa fɛɪ ɪ nin taa.
²⁰ Alɔ ɪnɪ ɪ waasəɣɪ wahala nyéma na ɪ haakɪ konyəntɔnaa.
²¹ Paa watu talaa ɪ nəɣəsəɣɪ ɪ tɔyaya nyéma təm. Mpi tɔ, ɪ tɔyaya nyéma wɛna watu wontu kúpantu ké.
²² Alɔ ɪnɪ ɪ lɔɔkɪ ɪ tɔɣɪ kɔtakəŋ ké, na kponkpontu ton nyəntu kɔsɛɛmtu wontu.
²³ ɪ paalɔ ké ɪcatɛ səsaa taa tu wei ɪ nyɔɣɔ kulaa tɔɣɔ. Mpe pa huukəna ɪcatɛ təm.
²⁴ ɪ lɔɔkɪ tampalanaa na wontu ké, na ɪ pɛɛtəɣəna taatəlaa.
²⁵ Toma na nyɔɣɔ kulɔɣɔ ké ɪ suuwa ɪ tɔɔ, ɪ nəɣəsəɣɪ cele nyəntu.
²⁶ Alɔ ɪnɪ ɪ yɔɣɔtəɣəna ləmayasɛɛ ké, na ɪ tasəɣɪ layatɔ na sɔɔlɔɣɔ.
²⁷ Alɔ ɪnɪ ɪ fɛŋyi mpi pə lakɪ ɪ tɔyaya taa tɔɣɔ, ɪ təkɪ felentu tɔɣonaya.
²⁸ Alɔ ɪnɪ ɪ piya ná yaakɪ-ɪ lanhɔlɔmlɛ tɔ, na ɪ paalɔ náá pɔɣɔləɣɪ-ɪ sɪ:
²⁹ Alaa wɛɛ na pá tən teu. Ama nyá tɛɛ pa tən.
³⁰ Tɔnɔɣɔ sotuyɔ puyusiyi ké, na ɪsɛntaa teu náá saaləɣɪ. Ama alɔ wei ɪ nyanɔna Tacaa tɔ ɪ tike ɪ mɔnna samtɔ.
³¹ Pə wɛɛ sɪ pá lɛɛtɪ-ɪ ɪ wahala sote ké ɪ təmle tɔɔ ké.

LƏMAYASƏE Tɔ TɔM TAKƏLAYA Kutuluɔtu

Takəlaya kanɛ ka taa ké tɔ naaki ləmayasəe tɔ tɔm. Ama ɪ ləmayasəe fayana yulu nyəna ké. ɪ huləyi ɪ takəlaya kallaa sɪ yulu ɪ cayana ɪ tɪ tɔ pə ké kpɛtɛ ké. Mpi tɔ, pə taya tɔmlɛ tɔŋ nyəntɛ taa ké təcayanaɔ mayamaya wɛɛ. Pə taya pulɔ, pə tənə mpi yulu lakɪ atɛ cənɛ tɔ pə wɛ tənaya ké. Tənaya ń nyənəa lɔ tɔm cəkənəɔ wɛ yulu kɛ katɛ. lɔ tɪkɛ wɛnna tam na ɪnɪ ɪ kʊsəyənə yulu na ɪ kʊlapəm tənə nyɔyɔ.

lɔnə pa faya ləmayasəe tɔ tɔm takəlaya tɔ:

Ləmayasəe tɔ sɪ atɛ nyəmnaa tɔm cəkənəɔ wɛ katɛ, titite 1:1–4:16

Takəlaya tɔ tasəyi layatɔ kɛ atɛ nyəm tɔɔ, titite 4:17–10:20

Kutəkəɔ, titite 11:1–12:14

Pə tənə pə wɛ piti ké na pə cəkənəɔ wɛ katɛ

¹ Tafiiti pəyalɔ ləmayasəe tɔ wei ɪ ké Yosalem wuləɔ tɔ ɪ tɔm ntɔ. ² ɪ tɔma sɪ pə tənə pə wɛ piti ké na pə cəkənəɔ wɛ katɛ ɪsɪ yulu lʊkʊyɔ sɪ ɪ tiiki heelim tɔ. ³ Yulu kʊkʊyɔ ɪ tɪ na tɔma tənaya atɛ cənɛ tɔ, pepɛyɛ ɪ waakɪ pə taa? ⁴ Lʊlʊyɔ loonja kanɛ ka səkɪ ké na loonja lɛŋka náá kʊlɪ na ká sɪ tɔtɔ, na tɛtɔ náá wɛ mpɔ tu layasəyi. ⁵ Ilim lɪ ké na pə tɔ na pə huliɣina pə lɔntɛ taa ké məlʊyɔ sɪ pə tasəyi lɪw. ⁶ ɪlɛna heelim náá makɪ na pə pukina ilim mpətəŋ tɔɔ, na pə mələnə pə ntəyɔŋ tɔɔ. Na pə má na pə cɔɔ kilikite, na pə tayanɪ cʊyʊsʊyɔ. ⁷ Pusi tənə kpeŋ tɛŋku taa ké. Ama ɪlé u suɣi. Həyɔlʊyɔ ŋku kʊ tɔɔ pusi kpeŋna tɔ, kʊlʊmʊyɔ ŋku kʊ tɔɔ ké sɪ kpeŋ, sɪ kaa layasɪ. ⁸ Pə tənə pə tɔŋna lapɔ ké pu yeki. Nəyɔlɔ u pəsəyi na ɪ tɔ sɪ ɪsələ nyəyəsəyi nyənʊyɔ yaa ŋkpaŋyɔyɔ nyəyəsəyi nɪw. ⁹ Mpi pu wɛɛ tɔ, mpi pu wɛɛna, na mpi pu lapə tɔ, mpi pu tasənə lapɔ. Kufam napəlɪ pə fɛɪ antulinya taa cənɛ. ¹⁰ Paa pulɔpɔ lapə na yələa tɔŋ sɪ kufam, pələ pu tɛma lapɔ kɛ pusi nsi sɪ tɛɛwa tɔ, sɪ taa ké na pəcɔ pə takɪ tá. ¹¹ Nəyɔlɔ u tɔɔsəyi mpi pə tɛɛwa hatoo lɔŋtaa tɔ pə tɔɔ. Mpɔ tɔtɔyɔ tá waalɪ nyéma ná kaa yelɛ pulɔpɔ sɪ pələ pa waalɪ nyéma ɪ ná.

Nyəm mpi ləmayasəe tɔ hika ɪ kʊlapələ taa tɔ

¹² M'pɔyɔ ləmayasəe tɔ tɔma sɪ: Ma tɔyɔ kawulaya kɛ lɛyɛlɪ nyéma tɔɔ ké Yosalem. ¹³ Ma ha ma tɪ sɪ má pɛɛkɪ tɛu na ləmayasəe, na má cəkənə pə tənə mpi pə lakɪ antulinya taa tɔ. Pə ké wahala tɔmlɛ nte lɔ tɔyɪ yələa tɔyɔ. ¹⁴ Ma nyəmá tɔma tənə nna yələa lakɪ atɛ tɔ. A tɔm na katɛ ké ɪsɪ yulu lʊkʊyɔ sɪ ɪ tiiki heelim tɔ. ¹⁵ Mpi tɔ, yulu kaa siyisi mpi pə kuntilaa tɔ. Pəyɛlɛ nəyɔlɔ kaa pəsɪ na ɪ kala mpi pə fɛɪ tɔ. ¹⁶ Halɪ ma huɔwa ma taa sɪ ma wɛnə nyəm na ləmayasəe kɛ sɔsɔm na pə tɛɛ Yosalem awulaa mpa pa laala-m tɔ. Pəpəɔtɔ fɛɪ ma nyəm tɔɔwa sɔsɔm kɛ na má cəkənə weesuyɔ tɔm. ¹⁷ M'pɔyɔ ma suɔ fayəɔ na luyɔ kʊlʊmʊyɔ kɛ ləmayasəe na kʊmɛlɛntɔ. ɪlɛna má cəkənə sɪ pələ pə wɛ katɛ tɔtɔyɔ ɪsɪ yulu lʊkʊyɔ sɪ ɪ tiiki heelim tɔ. ¹⁸ Yɛ yulu leela pulɔpɔ taa, na ɪ cəkənə-wɪ na ɪ wɛɛna nyəm. Mpɔ tɔtɔyɔ ɪ ləŋlɛ ká wakələnə-wɪ na ɪ tɔyɔ pə kʊnyɔŋ.

2

¹ Ləmayasəe tɔ sɪ: Ma huɔwa ma taa sɪ maa yɔɔlənə weesuyɔ na má nu lɛlɛŋ. ɪlɛna má mayana sɪ pələ pə ta waasɪ pulɔ. ² Wei ɪ nyənəyi weesuyɔ tɔm kɛ yɛm tɔ pə ké kʊmɛlɛtəm ké. Yaasi ɪnɪ u waasəyi pulɔ. ³ Maa mayasa ma taa sɪ má ha ma tɔyɪ sulɔm. ɪlɛna má tɔŋna ləmayasəe, na má pəsɪ ma tɔyɪ kpaŋtɔ. ɪlɛna má cəkənə mpi pə ké kpaŋyɔyɔ tɔ. ɪlɛna má mayasɪ sɪ má ná mpi pə kələ tɛu sɪ yələa ɪ la pa weesɪŋ waatɔ kɛ atɛ cənɛ tɔ. ⁴ Ma lapə tɔma sɔsɔnə ké. Ma ŋmawa ma tɔyɪ kutulɔŋ na má tuu tɔŋ wei pa yaa sɪ lɛsɛŋ tɔ ɪ tawa. ⁵ Ma tɔwa ma tɔyɪ tawa na má sɔ tɔŋ kʊkʊlɛŋ waanɪ waanɪ. ⁶ Ma hɛɛ pusi na sɪ lɔm niyitiyi tɔŋ hətʊyɔ

ŋku. ⁷ Ma yapa yomaa apalaa na alaa na pá lɔlɔ piya ke ma təyaya taa. Ulena má weena tɔla ke səsəm na pá kəli isɔ mpa pa laala-m Yosalem taa tɔ. ⁸ Ḿpóyó ma kuuwa tətəyɔ həyɔlən awulaa kpaŋcoŋ, paa pa wɔlanaa, paa pa liyitee. Ma kpaya yonyoolaa apalɔnyəma na alɔnyəma. Ma kpaya alaa ke tuutuuma na pá kəli isɔ yulɔ ká nyɔli tɔ. ⁹ Haləna ma nyɔyɔ kuli na pá kəli mpa pa laala-m Yosalem ke weɛ tɔ. Paa na mpɔ, ma tɔka ma ləmayasəe ke ḿpóyó. ¹⁰ Ma ta kisina ma isɛ ke mpi mpi a nyɔlɔyɔ tɔ. Pəyele ma ta kisina ma təyɔ ləŋhulɔmlɛ natəli. Mpi tɔ, ma yɔɔlayana ma təma tənaya. Mpi pə ké ma nyəm ke ma təma tənə taa təyɔlɛ. ¹¹ Ḿpóyó ma nyəna ma təma na wahalanaa mpa ma təyɔ a lapɔ taa tɔ. Pə tənə pə we kate ké isɔ yulɔ lɔkɔyɔ sɪ í tiiki heelim tɔ. Kawaaya fɛi pulɔpɔ taa ké atɛ cənɛ. ¹² Ḿpóyó ma caawa sɪ má cəkəna sɪ, ye yulɔ ke ləmayasəe tɔ kawaya ŋkaya ɪ wɛna na pə kəli kpaŋtɔ na kumelɛŋ? Ulena má pɔɔsɪ ma tɪ sɪ, wei ɪ ká təyɔ kawulaya ke ma lonte tɔ ɪ ká la na í kəli mpa pa laala-m tɔ? ¹³ Ma nyəma sɪ ləmayasəe kəla kpaŋyɔyɔ ke teu. Isɔ nyaaləm kəlyɔ səkpɛtɔyɔ tɔ. ¹⁴ Pə taya pulɔ, ləmayasəe tɔ nyəma ɪ təpote ké. Ulena kpaŋtɔ náá yontiɔi yem. Ule ma nyəma sɪ pə kəŋ pa tənaya kpátóyó kɔlɔmɔyɔ kpɛntɔyɔ ké. ¹⁵ Ulena má tɔ ma taa sɪ, ye pɔ kpɛntɔ ma na kpaŋtɔ ke kpátóyó kɔlɔmɔyɔ. Ule pepe tɔɔ ké ma tɛɛ-ɪ ləmayasəe. Tələ tə we kate tətəyɔ. ¹⁶ Paa ləmayasəe tɔ, paa kpaŋtɔ, pa naale pa səki teitei ké. Pácɔ paa tɔɔsəyɔ nəyɔlɔ tɔɔ ké tam tɔɔ na pə kəli lɛlɔ. Ye kuyɛɛŋ í sikaa pa sɔɔki pa naale pa tɔɔ ké. ¹⁷ Ma nyəyasa weesuyɔ ké. Mpi tɔ, ma taa kpaana mpi yəlaa lakɪ atɛ təyɔ. Pə tənə pə we kate ké isɔ yulɔ lɔkɔyɔ sɪ í tiiki heelim tɔ. ¹⁸ Ma taa kpaana təma wɛna ma təyɔ wahala na má la təyɔ. Mpi tɔ, wei ɪ ká lɛɛtɪ ma lonte taa təyɔ ma kəŋ yelinav. ¹⁹ Pəyele nəyɔlɔ ta nyɔ sɪ ɪ ká la ləmayasəe tɔ yaa kpaŋtɔ. Pəyele pɔntɔ unɪ ɪ ká paasənna mpi ma təyɔ wahala na má lana ləmayasəe ke atɛ tɔ. Tələ tə we kate tətəyɔ. ²⁰ Ulena ma apalɔtɔ yɔɔləna təmlɛ nte ma lapa atɛ tɔ. ²¹ Mpi tɔ, ye yulɔ lapa pulɔ na ləmayasəe na í waa pə taa. Ulena í yelina yulɔ wei ɪ ta wɔ pə tɔɔ tɔ. Pə we kate tətəyɔ, pəcɔ pə wukɪ. ²² Ye mpɔ yəlaa kaasuyɔ pa tɪ na pá təkɪ wahala na pá kaakɪ yem tɔ, weyɛ pa waakɪ atɛ cənɛ? ²³ Pa kuyɛɛŋ tənə ke cɔɔsɛ ké. Pa təmlɛ ke wahala nyəntɛ. Paa ahoo paa həesəyɔ. Tələ tə we kate tətəyɔ.

²⁴ Mpi yulɔ pəsəyɔ təyɔlɛ təyɔɔ na nyɔɔɔ, na ɪ təmlɛ kɔlɔlɔm yɔɔlənav. Pələ pə ké Isɔ kucɔɔɔ tətəyɔ. ²⁵ Mpi tɔ, ye Isɔ tá ha yulɔ sɪ í təyɔ na í nu lɛlɛŋ ɪ kaa ná. ²⁶ Yulɔ wei ɪ we Isɔ ké teu təyɔ ɪ haakɪ nyəm na ləmayasəe na ləŋhulɔmlɛ. Ulena í tɔ isayav sɪ ílɛ ɪ caləsəyɔ na í kaakɪ kupəŋ. Tələ tə we kate tətəyɔ isɔ yulɔ lɔkɔyɔ sɪ í tiiki heelim tɔ.

3

Paa mpi na pə waatu ké

¹ Paa mpi na pə waatu ke atɛyɛ. ² Lɔlɔyɔ wɛna pə waatu ké, na səm na pə waatu. Tɔyɔ sɔɔ na pə waatu, na ku kpəsuyɔ na pə waatu. ³ Kuyɔ wɛna pə waatu ké, na waav na pə waatu. Nmaɔ na pə waatu, na yəkuyɔ na pə waatu. ⁴ Wula na a waatu ké, na wɔŋa na a waatu. Ləŋwakəllɛ na tə waatu, na paalɛ na tə waatu. ⁵ Pɛɛ ləyɔyɔ waatu wɛɛ ké, na a tɔɔsuyɔ na pə waatu. Wayalɔyɔ wɛna pə waatu, na pá kaasɪ waatu wei n ká se-wɪ tɔ. ⁶ Pɛɛkuyɔ waatu wɛɛ ké, na lepɔ na pə waatu. Waatu wei yulɔ ká su pulɔ tɔ, na waatu wei ɪ ká lə-wɪ tɔ. ⁷ Cəlyɔyɔ waatu wɛɛ ké, na nyalɔyɔ na pə waatu. Sum wɛna pə waatu ké, na yəyɔtaya na ka waatu. ⁸ Sɔɔlyɔyɔ waatu wɛɛ ké, na pə kaasɪ taa kpanav waatu. Ulena yooɔ na ku waatu, na həesuyɔ na ku waatu.

⁹ Pepeye təmlɛ latɔ waakɪ? ¹⁰ Ma nawa kulapələ nte Isɔ tɔyɔ yəlaa tɔ. ¹¹ Pə tənə mpi ɪ lapa tɔ pə tewa pə waatu ké. Haləna í tɔ yəlaa taa ké tam tɔɔ ləmayasələ. Paa na yulɔ ɪ pəsəyɔ na í cəkəna təmlɛ nte Isɔ lapa hatoo kancaalaya na tə tənaya tɔ. ¹² Ulena má cəkəna sɪ yəlaa fɛina ləŋhulɔmlɛ natəli. Ye pə taya pá ha pa təyɔ pa tɪ lɛlɛŋ nuw taa ké pa weesɪŋ waatu. ¹³ Yulɔ təkuyɔ na í nyɔɔki na í yɔɔləyənə ɪ təmlɛ kɔlɔlɔm tɔ pə ké Isɔ kucɔɔɔ ké. ¹⁴ Ulena má cəkəna sɪ pə tənə mpi Isɔ lakɪ tɔ pə we tam tɔɔ ké. Pulɔ ta sɔɔsɪ pácɔ pə ta pasa. ɪ lakɪ ḿpóyó sɪ yəlaa í nyɔ ɪ səsɔɔntɔ. ¹⁵ Mpi pə lakɪ nəɔnɔɔ na mpi pɔ tɛ na pá kɔɔ tɔ, pɔ tɛma lapɔ ke hatoo ləŋ ké. Isɔ lakəna na pá lɛləyɔ.

Pə tənə pə tēsəyənə səm ké

¹⁶ Mpyóy ma tasa cekənav tətə si, isayatu təkəna kawulaya ke timpi pu wēē si pá tən siyisuyu na pá ha tampana tə. ¹⁷ Ilena má tə si: Iso ká huuna isayav na siyisilu ké. Mpi tə, paa mpi pə laki pə waatu ké. ¹⁸ Ye pə kaasa yalaa ile Iso mayasəyi-wēyē si pá cekəna si pa ta kəli təla ke pulu. ¹⁹ Pə kpenta yulu na tətē ke kpátúyú kulumuyú ké. Feesuyu kulumuyú ke pa wēna, pa naale paa tē na pá si. Yulu ta kəli tətē. Mpi tə, pə tənə pə cekənav wē kate tə se. ²⁰ Pa tənə paa tayaní tetu nti paa ηmana-wē təyō pəsuyú ké. ²¹ Nəyōlu kaa pəsi na í huli təfoo si yalaa ləsasi kpaaki isə na təla nyənsi náa saali atē. ²² Tənaya ma cekənāa si yulu fəina pulu na pé tēē si í yəələnə i təmle kululum. Mpi pə ha-i təyōlē. Pə taya pulu, i kaa pəsi na í yəələnə cele nyəm na í ta tata tənə.

4*Mpi pə ta tən yalaa weesin taa tə*

¹ Mpyóy ləmayasəe tə tasaa si: Hei í nyən i sənə pa ηmakəla yalaa na pá wiiki tə. Nəyōlu u puki pa puyusuyu. Pa ηmakəllaa mpeyele tonṭonaa. Nəyōlu u pəsəyi si í waasi-wēyē pa nin taa. ² Ma huu si mpa pa səpa tə pa kəla lelen nuu ke weesin nyéma. ³ Ilena pə tu kələnə mpa pa ta tu lələta tə. Mpi tə, pa ta nyi isayatu nti yalaa laki atē cənə tə.

⁴ Ma nawa tətə si yalaa təkí wahala ké na təma si pá hiki na pá tēē pa ləlaa. Pəle pə wē kate tətəyō isu yulu lukuyú si í tiiki heelim tə. ⁵ Felentú susiyi ηkpalasi ké na í tōyi i təyi wakəlyu. ⁶ Pə kəla teu si yulu í wēēna ηkute kulūmtəle na í nukí lelen, na mpi i ká wēēna ηkulee naale na pá wē kate tə.

⁷ Ma nawa tətəyō kate lentē ke tetu tō. ⁸ Yulu wēnna i tike təkən, i fəina alu yaa neu, yaa pəyaya, pəcə i laki təmle u nyəyəsəyi. I caa ké si í səsəyi wēnav ké tam. Paa na mpv tə, na í pəsəyi i təyi tam si: Awe tō ké ma wuki na má kisiyi lelen nuu. Yaasi inu i ké isayav ké na i cekənav wē kate. ⁹ Pə kəla teu si yalaa naale í kaa, na mpi yulu ka wēē i tike tə. Mpi tə, pa waaki pa təmle taa ké. ¹⁰ Pəyele pa taa wei í tu hotaa ləlu kus-i. Ama wei i wē i tike tə ye i hotaa u naaki kusulu. ¹¹ Ye yalaa naale i həntaa, pə hanəyi-wēyē. Ama pə kaa han wei i wē i tike tə. ¹² Ye yulu wē i tike ηmakəllu ηmakəlyi-i ké. Ama ye pa wē naale ile pa pəsi-i. Ifatəle u cekí lən isu ηmənaya mayamaya.

¹³ Ifepu wei í ta ke kasayampu na í wēna ləmayasəe tə i lapa sana na wulav kukpatulu kumelen ηku ku kisiyi layatu tasuyú tə. ¹⁴ Paa saləka taa ké ifepu inu i lunaa si i təkí kawulaya, yaa pa tu ləla-i konyəntu ke kawulaya taa, ¹⁵ ma naaki si ifepu wei inu i ka təyō kawulaya ke wulav inu i lonte taa tə yalaa tənə ká wēē i waali ké. ¹⁶ Yalaa tuutuuma ka wēē i waali ké, paa na mpv pəle pa waali nyéma lanja kaa hulūmənə-i. Mpi tə, pəle pə wē kate tətəyō isu yulu lukuyú si í tiiki heelim tə.

Nəyō suw kpai nyəm

¹⁷ La laakali ke waatu wei n puki Iso təyaya taa tə. Polo si n nu na n wēēna Iso səyəntu. Pə kəla teu ke təla kətaya ηka kumelen laki na í ta cekəna si isayatu ke i laki tə.

5

¹ Taa hulina yəyətaya ke Iso isəntaa na n tá huu nyá taa. Pə taya pulu, Iso wē isəntaa ké na nyaa wē atē. Mpυ tə, nyá təm í taa kəli payalē. ² Pəpətu fəi lelen, nəyəsəe tuutuuma kəhna toosee ké, na yəyətaya katatəlaya náa kəhna kumelətam. ³ Ye n su Iso ké nəyō, la-ke, taa ye le na pá leeli. Mpi tə, Iso lanjle u hēekəna kumeləməh. Pə tō ké pə wēē si n təkí nti n sukí tə. ⁴ Pə kəla teu si n taa su nəyō, na mpi n ká su na n kaa la tə. ⁵ Taa ye le na nyá kuyəyətutu susu-η isayatu taa. Na pá kōō na, pá caali-η si n heeli kətulu si pə yukəna-η. Təfə Iso ká mūna-η pááná na í wakəli nyá kulapəm. ⁶ Toosee katatəlaya ké təm kpai nyəntu ke yem ké. Pə tō ké pə wēē si n nyana Iso.

Mpəle tələsvy ke səsəəntu taa

⁷ Ye timpi yəlaa muɣuliɣi kunyɔntu na pá tɔɣi-ɪ tasəkələ, pə taa la-ŋ piti. Mpi tɔ, yulɔ səsə kentiɣi səsə ləlu ké, na pələ pa wəna pa səsə wei ɪ kəla-wə tɔ. ⁸ Pə kəla teu sɪ tətɔ ɪ wəna wulav wei ɪ səŋna tawa haləm təm taa tɔ. Mpi tɔ, tənaya pa təna pa təɣənaya lukəna. ^a

Isəna liyitee u waasəɣi tɔ

⁹ Liyitee sɔllɔ u nyəɣəsəɣi-yə, na wənau sɔllɔ ná fəina kawaaya. Tələ tə wə piti tətəɣɔ. ¹⁰ Ye wənau ɪ hukiyi, ku təɣɔlaa hukiyi tətəɣɔ. Wəntaa kawaaya nté pa naakuyɔ pa wənau na pa ɪsə tɔ. ¹¹ Təmlə latu tooki ké na ɪ nu lələŋ, paa ɪ təɣɔ pəcɔ yaa səsəm. Ama wəntu wənau katatəlaya u yeki sɪ ɪ too teu. ¹² Yaasi ɪsəyav nəɣɔluyɔ ma nawa tətɔ tɔ, ɪnəɣələ ɪsəna yulɔ sukuyɔ liyitee na á tayanɪ ɪ mayamaya ké wakəluɣu tɔ. ¹³ Ye ɪ nyuyɔ səpa na ɪ liyitee anɪ á saali, ye ɪ lola apaləpəyaya, niŋ kpete ke kələ ka kəŋ. ¹⁴ Isu ɪ too ka lələluɣu-ɪ kpete tɔ, mɔpɔɣɔ ɪ ká sɪ kpete tətɔ, ɪ kaa təkɪ ɪ təmlə puluyɔ ɪ niŋ taa. ¹⁵ Sɪ yulɔ ɪ sɪ kpete isu ɪ ká kəm tɔ pə ké laŋwakəllə səsəələ ké. ɪ təmlə təm lapa kate ké, kawaaya fəi tə taa. ¹⁶ Səkpətuɣu, na laŋwakəllə, na nəɣəsəe tuutuuma, na kətəmən, na pááná taa ké ɪ wəe, haləna ɪ səm.

¹⁷ Mɔpɔɣɔ ləmayasəe tɔ təma sɪ: Nti ma nawa təɣələ sɪ yulɔ laŋlə ɪ huləmənə ɪ kətəɣɔ, na ɪ kunyɔnyɔm, na ɪ təma təna nna ɪ lakɪ ate tɔ, haləna ɪ səm. Mpi tɔ, ɪ paa tete nté təna. ¹⁸ Mpa pa təna ɪsə haaki ton na wənau sɪ pə ké pa nyəm na ɪ yeki-wə sɪ pá təɣɔ na pá yəələnə pa təmlə tɔ. Mpu ɪnɪ pə ké ɪsə kucəɣu ké. ¹⁹ Mpi pə tɔ tɔ, saa wei ɪsə tɔɣi yulɔ taa ké laŋhuləmle tɔ, u paasəɣəna teu sɪ ɪ weesuyɔ topilaa.

6

¹ Mɔpɔɣɔ ləmayasəe tɔ təma sɪ: Ma nawa wahala wei ɪ kəla yulɔ ke ate cənə tɔ. ² Ye ɪsu ɪsə ha yulɔ nté ton na wənau na ɪ kusɪ ɪ nyuyɔ ɪ ta laŋ pulɔ. Ama ɪ ta ha-ɪ mpaav sɪ ɪ təɣɔ-wɪ, ɪlənə ɪ yele na kpai tɔ nəɣɔlɔ ɪlɛ ɪ təɣɔ. Tələ tə cəkənau wə kate ké na laŋwakəllə səsəələ. ³ Yaa ɪsu yulɔ lələna ntəɣə piya núnɔwa (100) na ɪ kpatəli teu, ɪlɛ ɪ ta yəələnə ɪ wənau mpi na ɪ laŋlə huləmɪ, ɪlənə ɪ sɪ na pá pimi-ɪ. Pəyaya ŋka pə hələsaa tɔ ka lapa-ɪ na sana. ⁴ Pə lola pəyaya ŋkəɣə yem ké na ká məli səkpətuɣu taa na ká həte saali təna. ⁵ Ka ta tɪ nav ilim pəyele ka ta nyɪ sɪ pə wəe. Ka kəla həesuyɔ ke yulɔ ɪnɪ. ⁶ Sɪ yulɔ ɪ təɣɔ pusɪ ɪyisi naale (2000), na kawaaya fəi pə taa tɔ pəpəyele ɪ waawa? Anɪ lonte kuləmɔtələ taa ké pa təna pa puki.

⁷ Yulɔ ɪwulə təna, ɪ nəɣɔ pɔpɔɣɔ tɔ ké ɪ ləkɪ, paa na mpu ɪ kunyuluyɔ u səki. ⁸ Kawaaya ŋkaya ləmayasəe tɔ wəna na ɪ tɛe kumələŋ? Na ye kunyɔntu ɪ nyəmá ɪ tɪ kaasuyɔ ke weesuyɔ təm taa, ɪlɛ ɪ waa wəyele? ⁹ Pə kəla teu sɪ yulɔ ɪ yəələnə mpi ɪ nawa tɔ, na mpi ɪ ká yəələnə ɪ kunyuləm tɔ. Pələ pə wə kate tətəɣɔ ɪsu yulɔ ləkuyɔ sɪ ɪ tiiki heelim tɔ.

Yulɔ ləmayasəe tɔ wə tənaya

¹⁰ Pə təna mpi pə wəe tɔ, pa təma-wəɣi nyəm ke hatoo laŋ, tə nyəmá teu ke mpi pa yaa sɪ yulɔ tɔ, ɪ na mpi pə kəla-ɪ ton tɔ paa həŋ. ¹¹ Ye yəɣətaya ɪ kəla katatəlaya, mpu tətəɣɔ təmnaa pəyalə hələɣi. ɪlɛ yulɔ kawaaya nté wə? ¹² Awe nyəmá mpi pə maya yulɔ ke ɪ weesuyɔ waatu taa tɔ? Ku kuyəŋ wə kpete ké ɪsu ɪlɛemuyɔ. Yaa awe ká heelina-ɪ mpi pu la ɪ səm waali ké tətɔ tɔ ke cele tɔ?

7

¹ Mɔpɔɣɔ ləmayasəe tɔ tasaa sɪ: Yulɔ həte yaakuyɔ tɔ, pə kəla teu ke tulaalɔ kupəŋ. Pəyele ɪ səm kuyaku kəla teu ke ɪ lələluɣu nyəŋku. ² Pə kəla teu sɪ yulɔ ɪ suv ləyaya təyaya taa, na mpi ɪ ka suv acima təyaya taa tɔ. Mpi tɔ, ləyaya təəsəɣəna-tu sɪ səm nté paa yulɔ wei ɪ tomle. ɪlɛ pə wəe sɪ yəlaa ɪ mayasi pə təm na pá wəna pa ɪsə. ³ Laŋwakəllə kəla teu ke wonə. Mpi tɔ, tə pəsəɣi na tɛ nyəŋsɪ ɪ sɛntaa, ɪlənə tɛ tayanɪ ɪ taa. ⁴ Ləyaya təyaya taa ké ləmayasəe tɔ puki, ɪlənə ləmayasəe fəi tɔ náá polo təyaya ŋka ka taa pa ŋmaələɣi tɔ. ⁵ Pə kəla teu sɪ ɪ nu ɪsəna ləmayasəe tɔ kpuləɣi-ŋ tɔ na mpi n ká nu ləmayasəe fəi tɔ yontu tɔ. ⁶ Pə taya pulɔ, ləmayasəe fəi tɔ wonə wə ké ɪsu səwa yaakuyɔ kəkə taa ke tiipile tɛ tɔ. Tələ tə wə kate tətəɣɔ.

^a 5:8 Pə wəe sɪ wei ɪ səŋna kunyɔntunaa ke pa tawa haləm taa tɔ.

⁷ Nmakəlvu səsəyi ləmayasəe tɔ kə kpaŋvɔv kɛ, na kɔhav asilima nyəŋkɔ nɔ́á pəsɪ-ɪ isayav. ⁸ Təmle tɛm kəla teu kə tɔ caalvu. Pəyele suulu kəla teu kə kalampaani. ⁹ Taa hulina pááná muvu, pə taya pulv ləmayasəe fɛi nyáma taa kɛ pááná wɛɛ. ¹⁰ Taa yɔɔɔtɪ sɪ: Pepe tɔ́ kɛ lɔŋtaa kəla teu kə nɔ́nɔ́? Pə taya ləmayasəe tɔ kuyɔɔtɔtɔ kə tana. ¹¹ Ləmayasəe wɛ teu kɛ isɪ kpancoou, yəlaa tana pəsəyi na pá waa a taa. ¹² Pə taya pulv, a kentiyi yulv na pə kəli liyitee. Na nyəm kawaaɔa nté sɪ ləmayasəe haaki weesuyɔ kə mpa pa wɛna-yɛ tɔ.

¹³ Nyənɪ lɔ́ kulapəle, awe pəsəyana na í siyisi mpi ɪ kuntilaa tɔ? ¹⁴ Yɔ́lɔ́na lanhulɔmle kə tɔ kuyaku wule. Ye pə tala lanwakəlle kuyaku ɪlɛ n pəsəna laakali. Mpi tɔ, lɔ́ lapəna pə tɔm naale sɪ yulv í taa cəkəna mpi pu mayana-ɪ tɔ. ¹⁵ Ma nawa pə tənaya m̀pɔ́yɔ́ ma weesuyɔ kutɔpuluyɔ kune kɔ taa. Tampəna tənɔv pəsəyi na í sɪ ɪ tampəna tənɔv taa, na isayav nɔ́á wɛna weesuyɔ kə ɪ isayatu taa. ¹⁶ Taa nyənɪ nyá tɔyi siyisilu, pəyele taa hulɪ nyá tɪ sɪ n kɛ ləmayasəe tɔ na n teləsi mpəle kə pə taa. Pepe tɔ́ kɛ n ka wakəli nyá tɪ? ¹⁷ Pəyele taa ha nyá tɔyi isayatu taa yaa n pəsɪ ləmayasəe fɛi tɔ. Pepe tɔ́ kɛ n ká sɪ na nyá waatu tatata? ¹⁸ Pə wɛ teu kɛ sɪ yulv í tənɔv layatu tasuyɔv pəne pə tɔm naale. Mpi tɔ, wei ɪ nyanɔna lɔ́ tɔ, ɪ kaa suv mpəle teləsuyɔ taa. ¹⁹ Ləmayasəe haaki a tɔ kə tɔŋ kɛ na pə kəli ɪcate nte tɔ tɔ́ kufənɛnɛnaa naanɔwa kentaa tɔ. ²⁰ Siyisilu fɛi atɛ cənɛ na í lakɪ kɔpantɔ na ɪ kaa pəntɪ. ²¹ Taa kə ŋkpaŋ sɪ n nukɪ yəlaa kuyɔɔtɔtɔ tana. Ye nyá təmle tɔ tɔv-ŋ taa mu pááná. ²² Mpi tɔ, nyá mayamaya n nyəmá nyá taa sɪ wulee wulee n tɔvki lɛlaa.

²³ Ma mayasa pə tənaya mpv na ləmayasəe, haləna má tɔ sɪ: Maa sɔ́sɪ ləmayasəe. ɪlɛ ma ta pəsɪ. ²⁴ Pulɔv cəkənav tɔm tɛɛ ma tɔ́ kɛ. Pə tɔm kəla lumanɔ tɛucuyucuyɔ, nɔ́ɔlv kaa pəsɪ na í tala pə tənaya. ²⁵ ɪlɛna má suv pɛkuyɔv na isələ kɛsɛmle sɪ má cəkəna, na má hiki ləmayasəe, na má mayasɪ ma taa na má nyɪ sɪ isayatu kə ləmayasəe lanɔv kɛ, na kpaŋvɔv nɔ́á kɛ kumelentɔ. ²⁶ Ma cəkənaa sɪ alv wei ɪ kpaaki isɪ katəka tɔ ɪ kəla sɛm kə nyan. ɪ sɔ́lv wɛ kɛ isɪ puluyɔ na ɪ ŋkpalasɪ nɔ́á wɛɛ isɪ alukpala. Yulv wei ɪ lakɪ lɔ́ luɔv nyəntɔ tɔ ɪnɪ ɪ fitiyina alv ɪnɪ. ɪlɛna í kpa isayav. ²⁷ M̀pɔ́yɔ́ ləmayasəe tɔ tɔma sɪ: Ma nyəna yaasinaa kə kulɔm kulɔm sɪ má cəkəna-wɛ. ²⁸ Ma tɔ tənɔ pa taa kɛ pɛkuyɔv ma ta hikita. Apalaa iyaya (1000) taa ma hika apalv kulɔm wei ɪ kə apalv na tampəna tɔ. Ama ma nyəna alaa tana taa, ɪlɛ ma ta hiki paa kulɔm. ²⁹ ɪlɛ nti ma nawa tɔ́ɔle sɪ lɔ́ lapa yulv kɛ na í siyisaa, ɪlɛna yulv nɔ́á lá na pə tana pə lá katɛ.

8

¹ M̀pɔ́yɔ́ ləmayasəe tɔ tasaa sɪ: Awe wɛna ləmayasəe isɪ má, na pɔntɔ nyəmá tɔmnaa kilisuyɔ? Yulv ləmayasəe lakɪ kɛ na ɪ isɛntaa hetɪ na pə tɛ.

Wulav tɔnav tɔm

² Tɔna wulav kuyɔɔtɔtɔ kə nɔ́ɔv ŋka n ka suwa lɔ́ tɔ ka tɔ́. ³ Taa hulina-ɪ hatələnɔv yaa n ká nyuv kə isayatu natəli tɔ taa. Pə taya pulv, mpi wulav sɔ́laa tɔ́ɔ ɪ lakɪ. ⁴ Wulav kuyɔɔtɔtɔ nté sɔ́sɔ́ntɔ, awe ka pɔ́sɪ-ɪ sɪ: Pepɛyɛ n lakɪ? ⁵ Wei ɪ təkəyi kusəsutɔ tɔ ɪ kaa na wahala nɔ́ɔlv. Ləmayasəe tɔ ká cəkəna waatu kumaya na yaasi kupaŋ wei ɪ taa ɪ ká la-tɪ tɔ. ⁶ Pə taya pulv, paa mpi pə wɛna pə waatu kumaya kɛ, na isəna yulv ká la-wɪ tɔ. Ama yulv wahalanaa tɔm wɛ-ɪ yun kɛ. ⁷ Pə taya pulv, ɪ ta nyɪ mpi pu la tɔ. Awe ka kɛsəna-ɪ isəna pu wɛɛ tɔ? ⁸ Yulv nɔ́ɔlv ɪ ta tɪ ɪ weesuyɔ sɪ ɪ ká sənɪ-kv. Pəyele nɔ́ɔlv ta kə sɛm kuyaku tɔ. Pə fɛi sɪ pə cɛ nɔ́ɔlv kə yooŋ ŋkɔ kɔ taa, pəyele isayatu kaa waasɪ tɔ latɔ.

Yulwɛɛtɔ tɔ́ mayasvɔv

⁹ Ma nawa pə tənaya mpv, na má mayasɪ pə tana mpi pə lakɪ atɛ tɔ pə tɔm na ma hɔwɛ tana. Waatu nɔ́ɔlv ɪ wɛɛ wei ɪ taa yulv lɛlv ŋmakəlvɪ ɪ tɔ́ɔntəle sɪ pə tɔv-ɪ wahala tɔ. ^a ¹⁰ M̀pɔ́yɔ́ ma nawa pa pona asayaa kə pa pəlaan taa na pə pi-wɛ na pə mələv ɪlɛna pə sɔ́ mpi asayaa mpe paa lapa ɪcate taa tɔ. Tələ tɔ cəkənav wɛ katɛ tɔ́ɔɔ. ¹¹ Pu fɛləv asayaa kə kpakpaa tɔ́ɔ

^a 8:9 Lɛlaa ná huukɪ sɪ yulv wei ɪ ŋmakəlvɪ ɪ tɔ́ɔntəle tɔ ɪ tɔ́v ɪ tɔ́v wahala.

isayatu lapu suwa yuləpiya lotunaa taa. ¹² Isayav pəsəyi na í la isayatu ke təm nunəwa (100) na í wena weesuyu yaa, íle ma nyəma tətə sɪ mpa pa nyanəna Iso tə pa naaki kəpantu. Mpi pə tətə, pa wena Iso səyantu. ¹³ Ama isayav ná kaa na kəpantu, pəyele í kəñ saaləyú ké ísu íleeməyú, í kuyəñ kaa tayalı. Mpi tə, u nyanəna Iso. ¹⁴ Yaasi nəyəlú í cəkənav wenna kate ke antulinya taa. Wulee wulee kəpama təkí wahala ké ísu asayaa, na asayaa náá nukí lelen ísu kəpama. Ma tən sɪ: Tələ tə cəkənav wə kate tətəyə.

¹⁵ Lanəholumle ke ma puyələyi. Pə taya pulu, yulu lanəholumle tənə nté sɪ í təyə na í nyə, na lelen wei í nukí tə. Mpi í waaki ate cənəyē təmlə nte Iso ha-í í weesuyu tənə waatu taa təyələ.

¹⁶ Ma təma ma təyi hav sɪ má cəkəna ləmayasəe na má welisi teu ke təmlə nte tə lakí ate cənə tə tə taa. Pə taya pulu, paa ilim paa ahoo, yulu kaa na tom. ¹⁷ Ma nyənə teu ke Iso təmlə tənə taa, paa yulu ká pəeki í təmlə nte í lakí ate tə tə taa na í ká, í kaa cəkəna. Paa ləmayasəe təv nəyəlú təmna sɪ í ká cəkəna, í kaa pəsi.

9

¹ Mpyú ləmayasəe təv təma sɪ: Ma mayasa pə tənəya mpv pə təm ke ma taa. Nti ma nawa təyələ sɪ tampana tənlaa na ləmayasəe nyəma pa təma tənə wə Iso nin taa ké. Yulu ta nyí səəlyú yaa taa kpanav təm. Pə tənə pə wə í nəyə tətə ké. ² Mpv tə, pə kpenta kpatúyú koluməyú ke tampana tənlu na isayalatu ké, na kəpan na isayav, na wei í fəina asilima tə na wei í wənəyē tə, na isəsəv kətasi latu na wei u lakí-sɪ tə. Kəpan wəe ké ísu isayalatu, na wei í sukí nəyə tə na wei í wənə í nəyə suw səyantu tə. ³ Ísu pə kpentəyú pa tənəya kpatúyú koluməyú tə pə ké isayatu ke pə tənə mpi pə lakí antulinya taa təyə. Isayatu suna yələa lotu taa na kumeləntu ke pa nyama taa ké pa weesin tənə taa. Pa tənəya nté atətələ taa. ⁴ Wei í kpentəna weesuyu nyəma tə í tike í tēləyənə. Haya íse nyənka lapa sana na təyələyá kəsəpəyá. ⁵ Weesuyu nyəma ná nyəma sɪ paa sɪ. Ama sətəa ná tá nyí natəli, pa fəina kufəlyú. Mpi tə, pa səəwa pa tətə. ⁶ Pa səəlyú na pa taa hanəya təma wakəlyú. Pa kaa hiki puləyú pə tənə mpi pə lakí ate tə pə taa.

⁷ Mpv tə, polo na n̄ təyə nyá tənəyá na lanəholumle na n̄ nyə nyá sulum na ləmayasəe kəpantə. Mpi tə, Iso lanlə hēna nyá təma ké. ⁸ Suuki acima wontu kəholumtu ke paa waatu wei. Pəyele tulaalú í taa lan nyá tətə. ⁹ Yəələnə nyá alú wei nyá luyú suəwa təyə nyá weesuyu kuyəñ waatu tantaa nyən wei Iso ha-ñ ate tə í taa. Kawaaya nka n wənə wəhalanaa mpa n təkí nyá təmlə taa ké ate cənə tə pa taa təyələ. ¹⁰ Paa kulapələ nteyē n hikaa sɪ n lakəna nyá nin, la-tə na nyá ton. Mpi tə, təmlə yaa hūwē hūv yaa nyəm yaa ləmayasəe təm fəi atətələ taa timpi n puki tə.

Ləmayasəe təwaasələ na a təkpsile

¹¹ Mpyú ləmayasəe təv tasaa sɪ: Ma nawa antulinya taa sɪ pə taya mpa pa pəsə sewa tə pa tike pa təkəna asəwa tətə. Aní yoolaa taa yoolaa tike u lakí akanaa. Pəyele pə taya mpa pa kəla ləmayasəe tə pa tike pa wəkəna tənəyá. Pəcə pə taya layatunaa tike wəkəna liyitee. Pəyele pə taya nyəntaa tike wenna nyələlən. Mpi pə tətə, nyəsəpələ yaa nyələlən makəna paa wei ké. ¹² Yulu ta nyí í waatu na pə kalí tiina nna puluyú isayav puuwa tə, yaa suması nsi pa nyəpa na pə kpa tə. Səm həkə yələa ké na pə tutiyi-wə ísu tiina na suması sənə.

¹³ Ma nawa antulinya taa ké nyəm nəyəsələ na pə la-m piti. ¹⁴ Icaliya nakəli kaa wenna ka taa yələa ta tətə. Mpyú wulav səə nəyəlú í yoonə-ke na í ta-keye kotayə. Ulenə í nma kolunə səsayə taka sɪ í hikina ka taa yələa. ¹⁵ Apalú ləmayasəe təv kənyəntu nəyəlú í ka wə ka taa tənə, na ye ícate nyəma ka pola í kin í ka waasa-wə na í ləmayasəe aní. Ama í kənyən tətə, íle ícate təv nəyəlú í ta toosi sɪ í polo na í na-í. ^a íle nəyəlú ta tətə í tətə. ¹⁶ Mpyú ma təma sɪ ləmayasəe kəla teu ke toma. Paa na mpv pa nyənəyi kənyəntu ləmayasəe ke yem ké, nəyəlú u nukí í təm. ¹⁷ Ləmayasəe nyəma kuyəyətutu nti yələa nukí təpamm tə tə kəla teu ke hola nna nyuyú təv holiyina nyəñ fəinaa tə. ¹⁸ Ləmayasəe kəla teu ke yoou wontu ké. Ama isayav kolum wakələyənə kəpantu payələ.

^a 9:15 Lələa tēləyē sɪ apalú kənyəntu waasa ícate

10

¹ M'póyú ləmayasəe tɔ tasaa sɪ teitei ɪsu kacəsɪ tɔkuyɔ tulaalɔ taa na pá wakəli-ɪ tɔ, mpɔ tətəyɔ kumələntɔ picim wakələyɪ ləmayasəe na teu.

² Ləmayasəe tɔ hɔwɛɛ siyisina ɪ ntəyən tɔɔ ké, ɪlənə nyuyɔ fɛɪ tɔ hɔwɛɛ náá kɛɛna ɪ mpətən tɔɔ. ³ Ye nyuyufɛɪ tɔ tən mpaav taa, ɪ ləmayasəe lanɔyɔ katatəlaya tɔɔ, pə lakɪ ké na lələa nyəmɪ-ɪ sɪ nyuyufɛɪ tɔ. ⁴ Ye nyá səsɔ mu-ŋ na pááná, taa kisi nyá təmlɛ. Mpi tɔ, təpamm lakasɪ cələyənə yulɔ kɛ kɔpəntuyɔ səsɔɔv ké. ⁵ Isayatu natələyɪ ma nawa atɛ na tɛ nəyəsənə ɪsu pə liyituyuu nyuyɔ tɔ na ɪ pəntɪ pulɔ tɔ. ⁶ Yulɔ kumələŋ hikiyɪ təmlɛ səsɔɔlɛ, ɪlənə liyitee tɔ náá wɛ səkpɛtɛ taa. ⁷ Ma nawa yomaa caya kpayənən na awulumpiya náá tən nəɔhɛɛ ɪsu yomaa.

⁸ Ye wei ɪ hula púyú ɪ hotiyɪ kɔ taa ké, ɪlənə tɔm nyasa wei ɪ caatəyɪ kolunə tɔ. ⁹ Ye wei ɪ lakɪ təmlɛ kɛ pɛɛ təyəkələ a kuyɪ-ɪ ké, ɪlənə taasɪ fayalɔ náá wɛ asola taa. ¹⁰ Ye laalɛ tima na pá ta sala-tɛ, ketulu kɛ pə nukɪ tɔm naalɛ. Ama ləmayasəe yekina na yulɔ waa. ¹¹ Ye tɔm nyasa ɪ tɔ waatu ɪnɪ tɔm tɔ ɪnɪ ɪ tá waa tɔmaa tɔɔv taa kɛlɛ.

Yəyətaya kəkəkɛ cəlvɔ

¹² Yəlaa caaki ləmayasəe tɔ kuyəyətutɔ ké. ɪlənə nyuyufɛɪ tɔ kuyəyətutɔ náá wakələyɪ-ɪ. ¹³ Kumələtɔm kɛ ɪ caaləyənə, ɪlənə ɪ təkənə kpanɔyɔ nyəntɔ. ¹⁴ Nyuyufɛɪ tɔ luləsəyɪ kuyəyətutɔ ké. Yulɔ ta nyɪ mpi pu kɔɔ tɔ. Awe ká kɛɛsɪ-ɪ mpi pu tɛ na pá la ɪ səm waalɪ tɔ? ¹⁵ Nyuyufɛɪ tɔ kaakənə ɪ təmlɛ ké. ɪ tɔ nyən na ɪ polo ɪcatɛ taa.

¹⁶ Ye tɛtɔ wənə wulav ɪwaasələ na ɪ waalɪ nyéma təmlɛ nté hiluyɔ tike, tɛtɔ ntɪ tɔ tɔm wɛ waiyɔ ké. ¹⁷ Tɛtɔ ntɪ tɔ nu lələŋ təyələ ntɪ tɔ wulav kɛ kasayampu na ɪ waalɪ nyéma təkɪ pa təyənəyɔ kɛ ka waatu sɪ pá hiki toma, pə taya acima tɔ. ¹⁸ Felentú wei ɪ ta paasənə ɪ kutuluyɔ tayanuyɔ tɔ kɔ hotiyɪ ké, na kaakentu nyənku náá luliyɪ. ¹⁹ Yulɔ lakɪ təyənəyɔ ké sɪ ɪ təyɔ na ɪ nu lələŋ, ɪlənə sulɔm náá hɛɛsɪ lanlɛ, na liyitee kɛ pa lakənə pə tənə. ²⁰ Taa tɔv wulav kɛ nyá lotu taa, pəyɛlɛ taa tɔv liyitee tɔ kɛ nyá nan kuhəntuyɔ taa. Pə taya pulɔ, kacəka heeliyina tɔm.

11

Məsəməsə lapɔ

¹ Pɛtɪ nyá təyənəyɔ kɛ lɔm tɔɔ, kuyaku nakulɪ n ká tɛ na ɪ tayanɪ-kɛyɛ hikuyɔ. ² Ha nyá wənəv həyəluyɔ kɛ yəlaa naatosompəyələyɔ yaa pələfɛɪ naanɔwə. Mpi tɔ, n ta nyɪ isayatu ntɪ tɔ mayana-ŋ antulinya taa tɔ. ³ Paa timpi tɔɔ ké tɔyɔ hotinaa, kɔ lontɛ taa tənəyɔ kɔ saaləyɪ. Ye tɛv ɪ pilaa na ɲmuntuyɔ susɪ kɔ nukɪ teu ké. ⁴ Wei ɪ fənɪyɪ heelim tɔ u tuuki pulɔ, na wei ɪlɛ ɪ paasəyənə ɪsəɲmuntɔ kɛ nyənuyɔ tɔ u kɔŋ pulɔ. ⁵ N kaa pəsɪ na ɪ cəkənə heelim mpaav. Pəyɛlɛ n kaa nyɪ ɪsənə pə ɲmaakɪ pəyaya kɛ ka too lotu taa na ka feesiɪ tɔ. Mpɔ tətəyɔ nn pəsəyɪ na ɪ cəkənə ɪsə wei ɪ lakɪ pə tənə tɔ ɪ təmlɛ. ⁶ Pə tɔɔ ké pə wɛɛ sɪ ɪ tuu nyá kututuum kɛ tanən tɛɛ halənə taanəyɔ, taa hɛɛsɪ. Pə taya pulɔ, n ta nyɪ sɪ tanən yaa taanəyɔ kututuum ká kələnə lapɔ, yaa pə tənə pu wɛɛ teu.

⁷ ɪlim naakuyɔ tɔ pə wɛ teu ké, na ɪsɛ lanlɛ hɛɛkənə pə nyaaləm. ⁸ Ye yulɔ weesuyɔ tayala pusɪ payalɛ, ɪ sa ɪsə ké sɪ tənə sɪ tɔɔ. Ama ɪ tɔɔsɪ ké sɪ səkpɛtuyɔ kuyɛɛŋ ká wɛɛ payalɛ. Pə tənə mpi pə kən tɔ pə cəkənəv wɛ katɛ ké.

Kɔfalan yəlaa layatɔ tasuyɔ

⁹ ɪfepu nyá, yəələnə nyá ɪfepilɛ kɛ tɔ waatu na ɪ nu tɔ lələŋ, tən ɪsənə pə ha-ŋ nyá lotu taa tɔ, na ɪsənə nyá ɪsɛ naakɪ tɔ. Ama tɔɔsɪ ké sɪ ɪsə ká tɛ na ɪ yaa-ŋ huulɛ kɛ pə tənə pə tɔɔ. ¹⁰ Hatələnə nyá nyamlɛ kɛ nəyəsɛɛ, na ɪ cələnə nyá tənuyɔ kɛ wɔsasɪ. Pə taya pulɔ, ɪfepilɛ na tɔ alaafəyɔ wɛ tɛm ké.

12

¹ Ama tɔɔsɪ nyá ɲmalɔ tɔɔ ké nyá ɪfepilɛ kuyɛɛŋ taa, na pəcɔ wɛɛ asayɛɛ na pusɪ nsɪ sɪ taa n ká tɔ sɪ: Weesuyɔ fɛɛ-m lələŋ tɔ sɪ kɔɔ. ² Na pəcɔ ɪlim, na nyaaləm, na ɪsəɔ, na ɪsəɔlunɔjasi

yu nyá tɔɔ, na pá wɛɛ ɪsu tɛv fɛɛkɔvɔ na ɪsɛŋmuntɔ tayanɪ lapɔ tɔ. ³ Waatu ɪnəɣɪ nyá ŋkpalasɪ nsi sɪ kentiɣi-ŋ tɔ sɪ suukɪ seluɣu, na nyá nɔɔhɛɛ ton nyəna nna ɪnɪ a sɛɣələɣɪ-ŋ tɔ á nukɪ, na nyá kela nna a ka wɛ ɪsu nanɭaa tɔ á pasa holuɣu, na á hɛɛsɪ nanɭuɣu, na nyá ɪsɛ nna a wɛ ɪsu pətɔlee nyənɭaa tɔ á wɪ nav. ⁴ Saa ɪnəɣɪ nyá ŋkpaŋŋ təkəɣɪ, na nyá nɔɣɔ pasa, na kampaav koou feesiɣi-ŋ, na yontunaa tənə lelen sɪ. ⁵ Na ń wɪ təkpalɛnaa, na mpaav wɛ-ŋ sɔɣɔntɔ, na nyá nyuɣu holumɪ ɪsu tɔvɔ ŋku kɔ hɛtɔ holumaa tɔ. Na nyá nɔɔhɛɛ məli-ŋ yuŋ ɪsu sɛɣəla, na tuusi pee kɔnyulɔvɔ sɪ nyá nɔɣɔ taa. Kuyaku nakulɪ ɪlɛna pá pona-ŋ nyá kantəkaya tɔyaya taa na wiɪɭaa náá cɔɔkɪ hapələ tɔɔ. ⁶ Tɔɔsɪ nyá ŋmalɔ tɔɔ na pácɔ nyá weesuyɔ ŋku kɔ wɛ ɪsu liɣitee nyəɣəlɔvɔ ŋmənaya tɔ kɔ cɛ, yaa kɔ yəkɪ ɪsu wɪla hɛɛv yaa lɔm həyaya kɛ hite nɔɣɔ, yaa kɔ cɛ ɪsu pəpəte kululule cəkɔvɔ na tɔ hotɪ ləkɔ taa tɔ. ⁷ Na pácɔ nyá tɔnɔvɔ pəsɪ tɛtɔ nti paa ŋmana-kɔ tɔ, na nyá feesuyɔ náá məli ɪsɔ wei ɪ ka tɔ-kɔ tɔ ɪ kiŋ.

⁸ Mpuyule ləmayasəe tə tɔma sɪ pə tənə pə wɛ piti ké na pə cəkənau wɛ kate.

Kutakətu

⁹ Pə taya ləmayasəe tike kɛ waasɔ tɔ ka wɛna. ɪ sɛɣɛsa yələa kɛ nyəm təm. Pəyele ɪ nuwa atuwa na í yasɪ a taa na í tayanɪ a payələ. ¹⁰ Ləmayasəe tə kaasa ɪ təɣɪ na í hiki təm lelen nyəntɔ na í tɛləsɪ-təɣɪ teitei. Tə ké təm tampana nyəntɔ ké. ¹¹ Ləmayasəe tə kuyɔɣɔtɔtɔ wɛɛ ké ɪsu kpátóyó kɔsɛŋtɔvɔ ŋku pa keetiɣina naaŋ tɔ, na nyəmá wɛna kaləkəŋ nyəma kama tɔ. Tiikilu kolum ɪnɪ ɪ kamna-yɛ. ^a ¹² Pələ pə paasi ɪlɛ ma pəyalɔ, paasəna sɪ takəlasɪ payələ ŋmaav fɛi tənaya, na nyəm pɛɛkɔvɔ katatələya kaakɪ tɔnɔvɔ ké.

¹³ Sɛɣɛsɔvɔ kɔnɛ kɔ nyuɣu nté sɪ ń nyana ɪsɔ, na ń təkəɣɪ ɪ kɔsəsutɔ. Təmɭɛ nte pə tɔ paa yulɔ wei sɪ í la təɣələ. ¹⁴ ɪsɔ ká huuna yələa kɛ pa kulaputɔ tənə tɔɔ ké, paa kɔŋmɛsətu kɔpantɔ yaa ɪsayatɔ.

^a 12:11 Tiikilu: Tiikilu ɪnɛɣɛ cənɛ, pə pəsəɣɪ na pə wɛɛ ɪsɔ yaa Salɔmən, halɪ lɛɭaa ná tən sɪ Moisi.

YONTU TAA YONTU

Kutvlvtv

Yontu Taa Yontu taa cənəyε pa kεεsəyi wulav Salvmən na ı tan pa səlvyv təm. Səlvyv ηku kv wenna ısu ηku Isə sələnə ı yələa kpekəle tə na ηku Isə yələa kpekəle sələnə Isə tə.

Isəna pa faya Yontu Taa Yontu takəlaya tə:

Kancaalaya yontu, titite 1:1–2:7

Yontu naale nyəntv, titite 2:8-17

Yontu tooso nyəntv, titite 3:1–5:1

Yontu liyiti nyəntv, titite 5:2–6:3

Yontu kakpası nyəntv, titite 6:4–7:11

Yontu naatoso nyəntv, titite 7:12–8:4

Yontu naatosompəyalaya nyəntv, titite 8:5-14

¹ Salvmən yontu taa yontu ntə.

Səlvyv nyəma faaci

(Pεεlə kvəyətvtv)

² Wayalı-m wayalı-m,
nyá səlvyv kəla-m sulum.

³ Nyá tulaalv səsəy kə kupaη kə.
Na nyá hətε náá wε ısu nım səsəy nukuyv tə.
Pə tə kə pεelaa sələyi-η.

⁴ Təki ma niη taa, kpayana-m asewa.
Wulav susa-m ı kutulun taa kə.
Tu wεena laηhəlvmlε na tə ηmaali nyá tə.
Tu yələna nyá səlvyv na pé kəli sulum.
Pa sələyi-η tə pa wεna tampana kə.

⁵ Yosalem pεelaa mε,
paa ma pilaa tə,
ma tewaya ısu Ketaa coka,
yaa ısu Salvmən coka pəəy.

⁶ ı taa nyana-m sı ma kəla piliη.
Ilim piisina-m mpv.
Ma taalvnaa mv-m na pááná kə,
pa tv-m sı ma tan lεsəy tuiη tawa.
İle ma ta tan ma mayamaya ma nyəntε.

⁷ Nyá wei ma ləsayə svvwa tə.
Heeli-m timpi n tiikiyi nyá kaləkv tə.
Kεεsı-m timpi n ka hεεsı ilim sikuyv tə.
Ma taa cə yem kə nyá taapalaa kaləkəy cəlv.

(Tiikilaa kvəyətvtv)

⁸ Alaa telaa taa telu nyá.
Ye n ta nyı ile n təη heen kaləkv nəəhεε.
Tiiki nyá pinası kə tiikilaa coka kiη.

(Ifepu nyəntv)

⁹ Ma kvəsəlaya nyá, nyá teu nəyəsəna kə ısu
pa kpεelvı Icipiti wulav kpayanv alvnyəη kεεkε na kacəka tə.

¹⁰ Nyá lukpuγutu tewa nyá ηkpaηyapəlası hεkv kə.

Na nyá luyú náá səŋa teu ké lutu həku taa.

(Tiikilaa nyəntv)

¹¹ Tu lu-ŋ wola ké kacəka wontu
na pá matı tə təo ké liyitee nyəŋətv.

(Peele nyəntv)

¹² Wulaŋ na ı cəlo nyəma pa cəŋaa tə
na ma təo tulaalə səəsəŋ nyalaa ké.

¹³ Ma kusəolə nyá, n we-m ké ısu
tulaalə miili ké pa su ma həla həku.

¹⁴ N we-m ké ısu laalinaa kəpama tuŋ ké
Aŋ-Ketii ləseŋ tawa taa.

(Ifepu nyəntv)

¹⁵ Ma kusəolaya nyá, ama n tewa yoo!
Nyá ıəpee tewa ısu alukukunaa.

(Peele nyəntv)

¹⁶ Ma kusəolə nyá, teu nté yaa.
Tá kəhəntəy nte kateŋa nyutu kələkələkətv.

¹⁷ Tuŋ kəpaŋ piliŋası nté ta kutuluyu.

2

¹ Ma we ké ısu Saləŋ tətəkəle yaaye.
Mayale tətə ıhəntav taa hətv.

(Ifepu nyəntv)

² ısu yaaye wev səwa həku tə,
ḿpúyú ma kusəolaya nyá n we peela ləlaa taa.

(Peele nyəntv)

³ ısu təy kətətəy wəv hətvə tuŋ taa tə,
ḿpúyú ma kusəolə nyá n we ifepiya ləlaa taa.

Nyá ısotom taa ké ma nyula cəŋav.
Nyá pee we leleŋ ké ma nəy taa ké.

⁴ Acima taa ké n pona-m nyá te.
Nyá tuuta wei n kpaasa ma nyuvu taa təyale sələy.

⁵ N cəla-m təy ŋku pa yaa sı ləseŋ tə ku pee
kakalası na má təy na pə səna-m.

N ha-m təy pee na má muv na pə ha-m toma.
Mpi tə, sələy kətəŋ kpa-m ké.

⁶ Te ma nyuvu na nyá niŋ mpətəŋ.
Kpəkəna-m na nyá ntəy.

(Ifepu nyəntv)

⁷ Hai, Yosalem peela me,
ma tuukina naməŋ na nasəŋ sı:
ı taa paatı tá sələy na pə waatv ta tata.

Ifepu kənte

(Peele nyəntv)

⁸ ı nu ma kusəolə nəy.
ı ŋmaakəna ntəy pəŋ na pulası təo na í kəŋ.

⁹ Ma kusɔɔlv nəɣəsəna ké ɪsu nasem
yaa kapələŋa kufalaya.
Halɪ ɪnəɣələ tá kolunja waali na í nyənəɣəna pətote.

¹⁰ ɪ yaaki-m si: Ma kusɔɔlaya nyá.

Kulɪ na ń kɔɔ.

¹¹ Mpi tɔ, yoluma tema.

Tɛv tema, kv su tənaya.

¹² Tawa taa kɔtəɣəŋ tɔ hɛtv kɛ tɛtv taa.

Yonkpaaɲa waatv tapayale.

ɪhokaya wiiwa tá tɛtv taa.

¹³ Tun wei pa yaa si fikinaa kancaalaya nyəŋ tənja lɔlvɔv,
na tɔvɔv ŋku pa yaa si lɛsɛŋ tɔ kv hɛtv sɔɔsvɔv náá nyalaa.

Kulɪ na ń kɔɔ, ma kusɔɔlaya kupaŋka.

¹⁴ Ma kupaŋka nyáyá kukpaməŋ pɔəŋ taa.

Nyá wei n wɛ ɪpilisav taa timpɪ wɛ katɛ tɔ.

Hɔlv-m nyá ɪsentaa,

yele na má nu nyá nəɣɔ.

Nyá ɪsentaa tewaya na nyá yəɣɔtaya wɛ lɛlɛŋ.

(Toto nyəntv)

¹⁵ ɪ kpa taale wontu səkpetu nti tɔ wakələɣɪ ta lɛsɛŋnaa tɔ.

Pə taya pɔlv, pa tɔ hɛtv.

(Pɛɛlv nyəntv)

¹⁶ Ma tənna ma luyv tɛɛ kusɔɔlv.

Na ɪlé ɪ tənna má.

Yaayenaa taa ké ɪ tiikiyi ɪ kaləkəŋ.

¹⁷ Ma luyv tɛɛ kusɔɔlv nyá, tɔ pulasi tɔɔ,
na ń kɔɔ ɪsu nasem yaa kapələŋa kufalaya,
na pə́cɔ́ ahoo yu na nikaya kpa.

3

Pɛɛlv toosiɣina ifepu

(Pɛɛlv nyəntv)

¹ Ḿpúyú ma toosa ahoo si
ma kusɔɔlv nté ma pɛɛka kato tɔɔ.
Na má pɛɛki, na má pɛɛki, ma ta na-ɪ.

² ɪlɛna má kulɪ na má cɔɔ ɪcatɛ.

Na má pɛɛki-ɪ nəŋɔɔsi tɛɛ,

na hapɛɛ tɔɔ, ma ta na-ɪ.

³ ɪlɛna má sulina tanɪlaa mpa pa cɔɔki ɪcatɛ tɔ
na má pɔɔsi-wɛ si:

ɪ nawa ma kusɔɔlv na?

⁴ Ma polaa si ma tɛɛki pa tɔɔ ɪlɛ,

ma ná ma kusɔɔlv nté.

Na má kpipi-ɪ na má tɔki-ɪ teu na má pona-ɪ ma too tɛ.

Na má svuna-ɪ wei ɪ lɔla-m tɔ ɪ nan taa.

⁵ Hai, Yosalem pɛɛlaa mɛ,

ma tuukina naməŋ na nasɛŋ.

ɪ taa paati tá sɔɔlvɔv na kv waatv ta tata.

(Pɛɛlv nyəntv)

⁶ Pepe luna wulaya tetu taa na pə kəŋ
isu wontu pee tulaalɔ nyɔɔsi?

⁷ Wulaɔ Salɔmən amaka kəŋna.

Na lseyeli yoolaa taa yoolaa nutoso ke ɪ waali.

⁸ Pa tənə pa kpələma yoo kə.

Pa paa layalɛ ke pa kəŋkəmən taa.

Na pə tanja asola nna a kəŋ ahoo tɔ.

⁹ Lipan taasi kupaŋsi ke pa saaka
wulaɔ Salɔmən amaka inɪ.

¹⁰ Liyitee nyəŋətu ke pa lupa ɪ kpatən,
na tətɛesile ke wula.

Təcaɣalɛ ke puvu kuseemuvu kupaŋku.

Uena Yosalem pɛelaa ná pə pə taa kə
pɔɔŋ wei pa sɔpənə sɔɔlɔv tɔ.

¹¹ Siyən pɛelaa mɛ,

ɪ lu na ɪ ná wulaɔ Salɔmən ntenuyu

ŋku ɪ too tema-ɪ ɪ akpaɣalɛ wule tɔ.

Ku kə ɪ lanhulɔmlɛ sɔsɔlɛ kuyaku kə.

4

(Ifepu nyəntv)

¹ Ma kusɔɔlaya nyá,

ama n tewa, n tewayə təkpaɔa.

Nyá isəpee wɛ nyá tɛkɛntɛ tɛɛ kə isu alukuku.

Nyá nyɔɔsi hənta isu pən kaləku tiiki Kalaati puɣu.

² Nyá kela hulɔmaa kə isu heen kuhulɔmən kaləku
ŋku ku həntu pa kəwa na kú luna lɔm tənɔɔlɛ tɔ.

Paa heu wei na ɪ tompiya, nəŋəlɔ ta lan.

³ Nyá ntompee wɛ isu kponkpontuɣu kuseemuvu.

Nyá lukpuɣutu naaki nyá tɛkɛntɛ tɛɛ

isu pa faya tɔvɔ nakulɪ ku pələ kuseemlɛ.

Na nyá yəŋɔtaya na lelen.

⁴ Nyá luyɔ wɛ kə isu Tafiiti kutuluyɔ kukulɔvɔ

ŋku pa ŋmawa si pa suki yoo wontu tɔ.

Ku taa kə pa pusa kpalən iyaya (1000).

Yoolaa taa yoolaa kpalən kə.

⁵ Nyá həla naalɛ wɛ kə isu nasem tompiya naalɛ
təkuvɔ yaayenaa həku tɔ.

⁶ Maa polo tulaalɔ miili puɣu tɔɔ,

na tulaalɔ kəwəpu pulaya tɔɔ.

Na pəcɔ pə nyaali na səkrɛtɔvɔ yá.

⁷ Ma kusɔɔlaya nyá, n tewayə təkpaɔa.

Nya tiili tá pəntɪ paa pəcɔ.

⁸ Ma tanjiya nyá, kɔɔ.

Kɔɔ na tɔ lu Lipan puɣu taa.

Hatoo Amana, na Senii,

na Hɛɛmən pə pɔɔŋ nyɔɔŋ taa kə n ká nyənɪ tɛtɛkələ.

Təŋɔlasɪ lona wɛ tənaya.

Na kpoon təcaɣalɛ.

⁹ Ma newaya, ma tanjiya nyá, n hɛɛsəŋɪ ma lanlɛ kə.

Ye n nyəna-m təm kulum pə lakı-m teu ké.
 Ye ma nawa nyá luluyú pile kulumtəle pə lakı-m lelen.
¹⁰ Ma newaya, ma tanjiya nyá,
 Nyá səsuluyú wε teu ké.
 Nyá səsuluyú kəla-m sulum təcayacaya.
 Nyá tulaalú səsusɔŋ tɛɛwa lɛmpa tənə.
¹¹ Ma tanjiya nyá, tɔŋ nim kpeŋ nyá ntompee tɔɔ ké.
 Nyá nsəmle tɔɔ wε ɪsu naaləm na tɔŋ nim.
 Na nyá wontu səsusɔŋ náá wε ɪsu Lipaŋ tɛtɔ hətuyú hɛtɔ.
¹² Ma newaya, ma tanjiya nyá.
 N wε ké ɪsu haləm mpi pa ləpa kalaa tɔ.
 Yaa hite nte tɔ tɔɔ pa sulaa tɔ,
 yaa sɛɛlɔ wei ɪ tɔɔ pa taalaa tɔ.
¹³ Nyá lɔɔŋ lɔm niyitiyina tɔŋ taale
 nte tɔ pee wε lelen kε teu tɔ.
 Tulaalɔnaa kupama tɔŋ nyɔɔkɪ
¹⁴ tənaya waanɪ waanɪ ké,
 na pə kpɛnna kusayalaa kupama.
¹⁵ N wε ké ɪsu haləmnaa sɛɛlɔ
 yaa lɔm kupam lɔkɔ.
 Yaa lɔm mpi pə lukəna Lipaŋ tontonɔ tɔɔ tɔ.

(Pɛɛlɔ nyəntɔ)

¹⁶ Ilim ntɔyɔŋ na pə mpətəŋ heelim í kɔlɪ
 na pə má ma haləm tɔɔ na pə tulaalɔnaa səsusɔŋ nyala.
 Ma kusɔɔlɔ nyá sɔs nyá haləm taa,
 na n tɔyɔ pə pee lelen nyəna.

5

(Ifepu nyəntɔ)

¹ Ma newaya, ma tanjiya nyá.
 Ma sɔvɔkɪ ma haləm taa na má caa
 ma tulaalú miili na tulaalɔnaa lɛlaa.
 Maa tɔyɔ ma tɔŋ sɛtaya.
 Na má nyɔɔ ma sulum na ma naaləm.

(Taapalaa nyəntɔ)

Ma taapalaa mɛ í tɔyɔ na í nyɔɔ.
 Səsuluyú í kɔ-mɛ ɪsu sulum.

Pɛɛlɔ tula nənɔyɔ ɪɛ, ifepu sɪ n ka sɪ-m le

(Pɛɛlɔ nyəntɔ)

² Ma tookaya yaa, paa na mpɔ má na ma ɪɛ.
 Ḿpɔyɔ ma nuwa ma kusɔɔlɔ nɔyɔ na í lakɪ
 kaafala na í tɔŋ sɪ:

(Ifepu nyəntɔ)

Tulɔ-m, ma newaya, ma kusɔɔlaya.
 N wε-m teu ké ɪsu alukuku,
 nyayale ma kupan̄ka.
 Mpi tɔ, ahoo cɔlɔv kpa-m ké na ma nyɔɔsɪ tɔɔ na lɔm.

(Pɛɛlɔ nyəntɔ)

³ Ma tema ma wontu wəɣəsɔyɔ.
 Isənayale maa tayani-təyi suuu?
 Pécó ma kəwa ma nəɣɛɛ.
 ʔlɛ isənaya maa tayani-yɛyɛ pilisuyu tətɔ?

⁴ Ḿpúyú ma kúsəɔlɔ sɔsa ɪ nɪŋ na pəɣɔtɛ.
 Na ma lanɭɛ taa la tənyau.

⁵ ʔlɛna má kuli sɪ ma tɔləyi ma kúsəɔlɔ,
 na ma ntantaku na ma mpee tɔɔ tulaalɔ
 taana kampɔ tətəkəɛ.

⁶ Ḿpúyú ma tula ma kúsəɔlɔ, ʔlɛ ɪ tema tɛɛv.
 Ama ɪ kuyɔɣɔtɔtɔ wakəla ma lanɭɛ.
 ʔlɛna ma pɛɛki-ɪ ma ta na-ɪ.
 Na má yaa-ɪ ɪ ta cɔ.

⁷ Ḿpúyú ma sula tanɭaa mpa pa cəɔki ɪcatɛ tɔ.
 Na pá ma-m na pə́ kɔ-m, na pá lɛɛki ma tɛkɛntɛ.

⁸ Hai, Yosalem pɛɛlaa mɛ, ma wiina-mɛ.
 Ye í sula ma kúsəɔlɔ,
 í heeli-ɪ sɪ sɔɔlɔyɔ kɔtəŋ kpa-m.

(Pɛɛlaa nyəntv)

⁹ Hai, alaa taa telu nyá,
 weyɛ nyá kúsəɔlɔ ná tɛɛwa,
 na n̄ wiikina-tuyɔ mpɔ?

(Pɛɛlɔ nyəntv)

¹⁰ Ma kúsəɔlɔ nyá n sɛɛwaya təkpaŋkpaŋ.
 Paa n wɛ yəlaa iyisi naanɔwa (10000) taa,
 pa nyəŋi-ŋ kpakpaa ké.

¹¹ Nyá isɛntaa tewaya ɪsu wɔla mayamaya.
 Na nyá nyɔɔsɪ náá yawa tɔpolopolɔ ɪsu pááɔv hɛtɔ,
 na sɪ pila kilikili ɪsu katəkəɣɔyɔ.

¹² Nyá ɪsəpee wɛɛ ké ɪsu alukukunaa kɛ lɔm kɔkpemim nəɣɔ.
 Na pá yaaki naaləm taa na pá hɛɛsəyi timpɪ pə tɔɔləna-wɛ tɔ.

¹³ Nyá lukpuɣutu tewaya ɪsu tulaalɔnaa tɔŋ taalɛ.
 Na nyá ntompee wɛ ɪsu yaayenaa
 mpa pa tɔɔ tulaalɔ miili kpɛŋ tɔ.

¹⁴ Nyá nɪŋ wɛ ké ɪsu wɔla kukuwee
 nna a tɔɔ pa tɔ liyitee pɛɛ tɔ.
 Na nyá tənɔyɔ tɔɔ náá wɛ ɪsu tuu kete kɔsɔtile
 nte tɔ tɔɔ pa tɔ liyitee pɛɛ tɔ.

¹⁵ Nyá nəɣɛɛ wɛ ké ɪsu liyitee pɛɛ kɔhɔlɔmɛɛ
 akelenaa mpa pa tapəŋ tɛɛ pa tema wɔla tɔ.
 Na nyá nyənuyɔ taa wɛ ɪsu Lipaŋ pɔ́óŋ.
 Nyá nyuyɔ kulaa ké ɪsu tɔŋ sɔsɔɔŋ, n fɛina saala.

¹⁶ Nyá kuyɔɣɔtɔtɔ təna na lɛlɛŋ ké.
 Na nyá pə təna pə wɛ teu.
 Yosalem pɛɛlaa mɛ,
 ma kúsəɔlɔ nté, ma paalɔ kɛɛ.

¹ Alaa taa acepa nyá,
leye nyá kusóolú polaa?
Nkuyu ı təŋaa?
Ta na-ŋ tə pɛɛki-ı.

(Pɛɛlɔ nyəntv)

² Ma kusóolú n pola nyá taale nte tə taa tulaalú
sósosɔŋ nyalaa təɣɔ sɪ n caaki yaayenaa
na ń tiiki nyá kaləku.
³ Má tənna ma kusóolú nyá na nyá tənna má tətə.
Yaayenaa taa ké n tiikiyi nyá kaləku.

Pɛɛlɔ wɛɛtv

(Ifepu nyəntv)

⁴ Ma kusóolaya nyá,
n tewaya ısu Tiisa ıcate.
N wɛ lelenɔ ısu Yosalem taa cayale.
Ama n wɛ sɔɣəntv ısu yoolaa na pa tuutanaa.
⁵ Kɛɛsɪ nyá ıse anı a cósəɣi-m ké.
Nyá nyósɪ hənta ısu pəŋ kaləku tiiki Kalaatı puyv.
⁶ Nyá kela holumaa ké ısu heen kuholuməŋ kaləku,
ŋku kú luna lum tənyóle,
na paa heu wei na ı tompiya tə.
Nəɣəlú ta hələmı.
⁷ Nyá lukpuɣutu naaki nyá tekente tɛɛ
ké ısu pa faya tɣv nakvli kú pile.
⁸ Wulav pásəɣi na í wɛɛna taya alaa kɛ nutoso.
Na asaala kɛ nunaasa, na saalaa náá fɛi kalvɣv.
⁹ Ama nyá tike kɛ nyá too lula alvpəyaya na ı kəla-ŋ sósolvv.
Nyayale ma kupaŋka, n wɛ-m teu ké ısu alukuku.
Pɛɛlaa naaki-ŋ na pá yaaki-ŋ laŋholumle tv.
Na taya alaa na asaala tətə ná saŋi-ŋ.
¹⁰ Alv wei ı lukəna mpv na í teeki kəkə ısu ilim,
na í tewa ısu ısətv?
Na í wɛ sɔɣəntv ısu yoolaa na pa tuutanaa?
¹¹ Ma tiiwa tun pee taale taa
sɪ ma naaki tɛtəkəle taa məhoo kufana.
Na má ná sɪ tun wei pa yaa sɪ lɛsɛŋ tə ı hələɣi,
na tun lələŋ tɣv hətv na.
¹² Ma ta cəkəna, ama ma kunyulvɣv pəsə-m ké
ısu ma yəlaa kasayampiya yoo kɛkɛnaa.

7

(Alaa na pɛɛlaa nyəntv)

¹ Sulamii pɛɛlɔ nyá, kəɔ, kəɔ,
Kəɔ, na tɔ nyənı-ŋ.
Pepe təɔ ké í nyənəɣi Sulamii tv?
ı wɛ ké ısu kpeka naale paale.

(Ifepu nyəntv)

² Awulumpu pɛɛlɔ nyá,
ama nyá nəhɛɛ tewa nyá ntəŋkpala taa.

Na nyá tənaya náá wε ɪsu lutu nti nin təmle tu lupa tɔ.

³ Nyá lotu kulutaa ké.

Tə taa u laŋəɣi sulum sɔɔsɔŋ nyəm.

Pəyele tə caya ké ɪsu tɔɣɔnaya pee huɣule ke yaayenaa hekɔ.

⁴ Nyá həla naale wε ké ɪsu nasem tompiya.

⁵ Nyá luyɔ nəɣəsəna ɪsu tuun kela akele.

Nyá ɪsəpee wε ɪsu Həsəpəŋ ɪcatɛ nəɣɔ luna.

Na nyá mənɛ náá səŋa ɪsu Lipaŋ akele,

wei ɪ tɔɔ pa fəŋiɣina Tamasi həɣɔluyɔ tɔ.

⁶ Nyá nyɔɣɔ səŋaa ké ɪsu Kamɛɛli puyɔ

na nyá nyɔɔsi náá wε ɪsu nyaaluyɔ ŋku

pa lii akpaayala tɔ.

Pə tɔka wulav nəɣɔlɔ ke nyá nyɔɔsi kpasi taa.

⁷ Ma sɔɔluyɔ tu nyá, ama n tewayə.

Nyá nyənuyɔ taa wε teu.

⁸ N səŋaa ké ɪsu pááv.

Na nyá həla náá wε ɪsu kpakpatukun.

⁹ Ma tu ma taa si maa kpa pááv ŋkɔ.

Na má seti kɔ tukun.

Nyá həla anɪ a wε-m tɔtɔɣɔ ɪsu lesen tukun.

Nyá feesin wε-m sɔɔsɔŋ ɪsu tɔyɔ pee.

¹⁰ Nyá kuyɔɣɔtɔtɔ wε lelen ké ɪsu sulum kupam.

(Pɛɛlɔ nyəntɔ)

Pə ké ma kɔsɔɔlɔ sulum ké.

ɪsu pə kpenuyɔ mpa pə kɔwa tɔ pa ntompee tɔɔ tɔ.

¹¹ Ma kɔsɔɔlɔ tənna-m na ɪ kunyuluyɔ wε ma tɔɔ.

Ye pa sɔɔla-ŋ pə laŋhulɔmlɛ

(Pɛɛlɔ nyəntɔ)

¹² Ma kɔsɔɔlɔ nyá, kɔɔ na tɔ lu.

Tu sɔv acalɛɛ taa ké ahoo.

¹³ ɪlena tɔ kpa lesen tun taale ke tanan kupanɔkɔ

na tə ná si pa tu hətu na tɔ yɛɣɛlɔyɪ?

Na tun lelɔŋ tɔwa yaa ɪ ta tu?

Tənaya maa huli-ŋ ma sɔɔluyɔ tənə.

¹⁴ Tun wei ɪ kɔsəɣi apalaa kunyulɔŋ tɔ ɪ sɔɔsɔŋ kpawa.

Tə wɛna tá nənɔɔsi tɛɛ ké tun pee kupana.

Paa kɔpənɛɛ paa kɔfana.

Ma kɔsɔɔlɔ nyá, nyaya ma si-yɛ.

8

¹ Ye ma na-ŋ tu kaawa too kulɔm,

maa wayalaya-ŋ awalɪ keɛ timpi timpi ma suliyi-ŋ tɔ.

ɪlɛ nəɣɔlɔ taa yi-m.

² Maa pona-ŋ na má sɔsi-ŋ ma too tɛ na ɪ sɛɣɛsi-m.

Na má yeɛ na ɪ nyɔɔ ma sulum sɔɔsɔŋ nyəm.

Mpi pə ké ma tɔyɔ pile nyəm tɔ.

³ Te ma nyɔɣɔ na nyá nin mpətəŋ,

Kpekəna-m na nyá ntɔɣəŋ.

⁴ Hai, Yosalem pɛɛlaa mɛ, ma tuukina-mɛ.

I taa paati tá sɔɔlɔyɔ na pə waatu ta tata.

(Pɛɛlaa nyəntv)

⁵ Pɛɛlɔ wei i kəŋna nté na wɔlaya tɛtɔ tɔɔ,
na í nyəka i kɔsɔɔlɔ tɔɔ?

Sɔɔlɔyɔ ton

(Pɛɛlɔ nyəntv)

Tɔyɔ tɛɛ ké ma feesa-ŋ.

Tənaya nyá too wei i lɔla-ŋ tɔ i kpaya nyá hɔɔ.

⁶ Si-m nyá lanle na nyá ŋkpaləŋa tɔɔ ɪsu kuyɔsuyɔ.

Mpi tɔ, Sɔɔlɔyɔ wɛ ton ké ɪsu sɔm.

Na ɪsɔsɛɛmlɛ náá wɛ toma ɪsu atɛtɛlɛ.

Sɔɔlɔyɔ nyəma ké kɔkɔ nyəna ké.

Kɔ ké Taa kɔkɔ ké.

⁷ Lɔm sɔsɔɔm ɪ pəsəyi na pə teesi kɔ kɔkɔ.

Pəyele pusi sɔsɔɔnsɪ kaa li-kɔ.

Ye yɔlɔ cɛla i tɔyaya wɛnɔv tənɔ

sɪ i layasəyənɔ sɔɔlɔyɔ, ɪsu pa tɔv-ɪ.

(Pɛɛlɔ taalvnaa)

⁸ Tə wɛna newaya alɔnyəŋka ŋka ka ta lɔta hɔla tɔ.

Isənaya tu la kuyaku ŋku

paa yəyɔtɪ ká asasaalɛ tɔm tɔ?

⁹ Ye ka tɔka ka tɪ na ká kisi yɛɛyɛɛ,

tu yɔlənɔ-ke na kacɔka wontu.

Ama ye ka pəsɔ ɪsu yəlaa tənɔ nənəyɔ,

tu təkɪ-ke na kpɛŋkpelasɪ ton nyənsɪ.

(Pɛɛlɔ nyəntv)

¹⁰ Ma tɔka ma təyi, ma fɛi yɛɛyɛɛ taa.

Ma hɔla sənɔa ké ɪsu akelenaa.

Mpɔ tɔ, ma kɔsɔɔlɔ nyənəyi-m wei i kəŋna hɛɛsuyɔ tɔyɔ.

(Ifɛpu nyəntv)

¹¹ Ḿpúyú Salɔmən tɔma sɪ:

Ma wɛna tɪŋ wei pa yaa sɪ lɛsɛŋ tɔ i taalɛ

ke timpɪ pa yaa sɪ Paali-Hamən tɔyɔ.

Ma yelina-tɛyɛ tanlaa,

paa wei i kəŋna-m tə kɔlɔlɔm ké liyitee nyəyɔtɔ iyaya (1000).

¹² Ma tɪŋ taalɛ wɛ ma kin ké.

Salɔmən nyaa kpaya liyitee nyəyɔtɔ iyaya (1000).

Ləsɪ tə taa ké nyəyɔtɔ ŋmɔnɔyɔ (200) na ń cɛla tanlaa.

¹³ Nyá wei n wɛ haləm taa tɔ,

nyá taapalaa kema ŋkpaŋŋ sɪ pa nukɪ nyá nɔyɔ.

Uɛ yɛlɛ na má nu-ke.

¹⁴ Ma kɔsɔɔlɔ nyá kpaya asewa ɪsu nasɛm yaa

kapələnɔ ké tulaalvnaa puyɔ taa na ń kɔɔ.

ISO KUYOYOTUTU TELISULU

ISAYII TOM TAKELAYA

Kutulutu

Iseyeli nyéma kupántəŋ na pa wahalanaa tɔm kɛ Isayii yəɣətəɣi ɪ takəlaya kanɛ ka taa. ɪ yəɣətəɣi tətəɣo isəna Iso ké səsə kɛ piitimnaa tɔɔ tɔ. Pəyele Iso hɛsəɣi Iseyeli nyéma lanɗa. Na ɪ nɔɔsi nsi ɪ suwa si ɪ ka kɔna waasulu na ɪ waasi-wɛ tɔ. Waatu wei Iseyeli nyéma ká tɛ yomle təɣo kɛ Papiloni taa ɪlɛna pa kakaasaya məli Iseyeli taa na pá təɣo pa tɛtu.

Isəna pa faya Isayii takəlaya tɔ:

Yuta nyéma na piitimnaa pa wɛɛtu, titite 1–39

Iseyeli nyéma lanɗhɛsələ, titite 40–55

Iseyeli nyéma məlvu tɔm, titite 56–66

HYOULUYU KANCAALAYA NYEHKU

¹ Tɔm nti pə kulaa na pə hulɪ Aməti pəyalu Isayii təɣolɔ. Yuta tɛtu na Yosalem ɪcatɛ pa tɔm ké. Yuta awulaa Osiyasi na Yotam na Ahasɪ na Isekiyasi pa pəɛ taa ké ɪ ná-ti.

Iseyeli yəlaa ŋkpantɛɛlɛŋ

² Isətənuɣu, nu. Tɛtu, kɛ ŋkpaŋŋ.

Tacaa yəɣətəɣi si:

Hali má tɔɔ piya na má pusi-si,

ɪlɛna sí kuləɣi ma tɔɔ?

³ Nav nyəma ɪ tu,

na kpaŋaya náa nyi wei ɪ caləɣi-kɛ tɔ.

Ama Iseyeli nyéma ná tá nyi pulu.

Ma yəlaa mpe paa nukɪ.

Pulupu fɛi təcɔŋŋ kɛ Yuta tɛtu taa

⁴ Yəlaa pəntəlaa, na asayaa mɛ,

mə tɔm wɛ waiyo ké.

Piitim nyaŋ nyəm na kawalaya piya mɛ,

mə tɔm wɛ waiyo ké.

Mpi tɔ, ɪ lɔwa Tacaa na ɪ nyənɪ

Iseyeli Iso Nanɗ tu kɛ yem, ɪ ha-ɪ siyile.

⁵ Mə leye ɪ caa si má tasa mapu?

Pepe tɔɔ ké ɪ wɛɛ na ɪ kama nyuɣu na ma tɔɔ kuluvu?

Anɪ mə nyɔɔŋ ná fetilaa na ɪ tɔkɪ wahala kɛ mə taa.

⁶ Pécó pə kpaɣav mə nyɔɔŋ na pə suna mə nɔntaaləŋ tɔ,

tiili fɛi hiiu. Pə fetila-mɛɣɛ na hiŋnaa,

na təmate lona naaki.

Nəɣolɔ ta nyaali-mɛ yaa ɪ tú-mɛɣɛ nim,

yaa ɪ həkɔ mə hiŋ.

⁷ Pə kpiisa mə tɛtu na kəkɔ nyaya mə acalɛɛ.

Kpai nyéma wakələɣi mə tɛtu na ɪ nyənəɣi.

Pə wakəlaa ké ɪsu

waatu wei nyutu taa nyéma ka kɔma tɔ.

⁸ Yosalem kɛ pə kaasaa ɪsu cəkəle kɛ kaama taa. Yaa

caŋuɣu kɛ tunɗ wei pa yaa si lɛsɛŋ tɔ ɪ taalɛ taa,

na yoolaa tama-ɪ kotaya.

⁹ Ye Tacaa Pə tənə pə tɔ í taa kaasi-meyə yəlaa kə pəcə,
í ka nəyəsəna ké isɔ Sətam nyəma.
Í ka wɛ isɔ Kəmɔɔ nyəma.

Isə sɛɛv mpi Isə taa kpaakəna tɔ

¹⁰ Sətam awulaa mɛ, í nu Tacaa kuyəɣətɔtɔ.
Kəmɔɔ yəlaa mé í ke ɲkpaɲɲ na Tacaa kəsəsutɔ.
¹¹ Tacaa pəəsəɣi sɪ: Pepeye ma lakəna mə kətasi tuutuuma,
ma haya mə ɪwaan na mə nawee kətasi nsi kəkə
lusaa tɔ sɪ nim. Ma nyəyəsa mə latəcɛnaa
na mə heen na mə pəɲtɔlɔɲ caləm.
¹² Waatu wei í kəɲ ma kin tɔ awe heela-mɛ sɪ
í fɛlɪ ma taya tɔɔ?
¹³ Í yele kawalaya kə mə ɪsəɬnəa kɔfama acima taa,
na kuyɛɛɲ kɔhɛɛsəɲ na mə kotuɲ acima taa.
Maa caaki sɪ má ná ɪsayatɔ,
na kuyɛɛɲ səsəɔɲ pə situɣu.
¹⁴ Ma taa kpaakəna mə ɪsəɬnəa kɔfama na mə acima ké.
A wɛ-m təlasɪ ké, ma kawa a tɔm.
¹⁵ Waatu wei í təkəɣi-m ɲin tɔ ma kɛəsəɣi ma ɪɛ ké.
Paa í lɔlɔsəɣi sələməɲ tɔ, maa nukɪ.
Mpi tɔ, caləm suwa mə ɲin taa ké.
¹⁶ Í sɔ lɔm na í lá nyəɔɲ tɔɔ asilima kɛɛlɔɣu kətaya.
Í yele mpi pə fɛɪ teu tɔ, na ɪsayatɔ lapɔ.
¹⁷ Í kpɛləmi kɔpantɔ lapɔ,
na í pɛɛkɪ tampana təɲɔɣu.
Í paasəna mpa pa ɪɛ pa təkɪ tɔ.
Í ha sulav kə ɪ tampana.
Í sɛɛna alɔ leelu tɔɔ.

Ye ɪsɛɣɛlɪ nyəma kɔləɣi Tacaa tɔɔ

¹⁸ Mpyúyú Tacaa tɔma sɪ:
Í kɔɔ na má na-mɛ tə ciiki.
Ye mə ɪsayatɔ sɛɛwa ɪsɔ tɔɔlɔm,
tu hɔlɔmɪ ɪsɔ kayalɔ.
Ye tə sɛɛwa ɪsɔ kpəncəɲa,
tu hɔlɔmɪ ɪsɔ kpɔɲkpɔmɔlɔm.
¹⁹ Ye ɪ ka tisaya na í nuna-m,
í ka təɣa tɛtɔ kɔlɔlɔm kɔpam.
²⁰ Ama ye í kisaa na í kɔləɣi ma tɔɔ,
í ká sɪ yooɔ taa.
Mpi tɔ, Tacaa yəɣətəna.

Yosalem ɪcatɛ tayanvɔvɔ

²¹ ɪsənaya pə lapa na Yosalem ɪcatɛ
kɔpantɛ ɲté tə pəsɪ wasaɲkalɪ?
Pécɔ yəlaa kɔpama ka suna tə taa na pá təɲəɣi siyisuyɔ.
Ama nəɔnɔɔ yɔlɔkɔlɔa wɛnna.
²² Yosalem ɪcatɛ ka wɛ ké ɪsɔ liyitee.
Ama nəɔnɔɔ tə pəsɪ ɪsɔ pəɣɔlasɪ.
Pəyele tu nəyəsəna ké ɪsɔ sulɔm kɔpam,
ɪɛ nəɔnɔɔ pə pala lɔm.

²³ Tə awulaa ké təə kullaa ké, na ηmulaa sənlaa.
 Pa təna pa səəla kuhaan ké na pá preekəyi kasəyaya.
 Paa paasəyəna alu leelu təm,
 péćó paa haaki sulav ké ı tampana.
²⁴ Pə təə ké Pə təna pə tu Tacaa wei ı ké Iseyeli Iso tə ı təma si:
 Maa ləeti ma kolontunaa, na má wəena tampana.
²⁵ Yosalem ıcate nyá maa tu nyá təə ké niη.
 Maa tu-η kəkə taa isu pa tayanuyv liyitee tə
 na kəkə nyaya nyá asilima.
²⁶ Maa mənna nyá huulaa kupama isu paa wəv ləntaa tə,
 na nyá layatu tasəlaa isu paa wəv kancaalaya tə.
 Pələ pə waalı ké paa yaa-η ıcate kupante na kusiysisile.
²⁷ Ye Siyəη nyéma layasaa na pá təη mpi pə wə teu tə,
 Iso ká ya-wə.
²⁸ Ama pu wakəli asayaa na pəntəlaa,
 na mpa pa ləkı Tacaa tə paa le.
²⁹ Fəele ká kpa-mə na tunj wei í lunjiyi tə.
 Tawa wena í fəenəyi tə a ká yele na í təyə fəele.
³⁰ Mpi tə, í ká lontili ké isu waatu wei
 tunj ını ı hatu təkuyv tə.
 I ka té taası isu waatu wei
 tunj ını ı lanjəyi lum tə.
³¹ Yulu tən tu ká pəsı isu nyuliya,
 na ı təma wəe isu mamacəyəlası.
 Kəkə ká nyaya í na ı təma ké,
 nəyəlɔ kaa teesi-ke.

2

¹ Tacaa heela təm ntiyi Aməti pəyalu Isayii təyəlɔ. Toosee taa ké ı heela-ı Yuta na Yosalem pa təm.

*Yəlaa təna ká wəe Yosalem taa
 (Kvkaluyv 2–4; Misee 4:1-3)*

² Tacaa təyaya wə puyv təə ké.
 Kuyaku nakulı puyv ηku ku kulı
 na kú caya pəəη nyəəη taa na ku tēe pulası.
 Piitimnaa təna ká polo ku təə.
³ Yəlaa payale ká polo na pá tə si: I kəə na té kpa Tacaa
 puyv təə ké Yakəpu Iso təyaya.
 Na í huli-tuyv ı mpaan na
 té tən ı ikpatə.
 Mpi tə, Siyəη ıcate Yosalem taa ké Tacaa kiiu na ı
 təm ká luna.
⁴ I ka huuna piitimnaa na í loli yəlaa payale. Ulena pá
 lu pa layaləe ke akun, na pa ηmantaası ke lemsenaa.
 Piitim napəli pə kaa kulı lempi təə.
 Péćó nəyəlɔ kaa tasa yooou kpələmuyv.
⁵ Yakəpu lələyv nyéma mə í kəə
 na té tó Tacaa nyaaləm taa.

Tacaa kuyaku kvhvhnnav

⁶ Tacaa ləwa ı yəlaa Yakəpu lələyv nyéma.

Mpi tɔ, ilim tɔlule tɔɔ nyɔma kulapɔtɔ suna pa hekɔ.
Pa lakɪ topotopo ɪsu Filiisi nyɔma.

Pɔyele pɔ na kpai nyɔma pa kɛntɔyɪ nɔɔsi.

⁷ Wula na liyitee su pa tɛtɔ taa, pa wɛnau fɛi tɔnaya.

Kpayanɛɲ su pa tɛtɔ taa, yooɔ kɛkɛnaa fɛi kalɔyɔ.

⁸ Tɔɲ kulalaan su pa tɛtɔ taa kɛ,
pɔ lunjiyi mpi pa lapɛna pa niɲ tɔ.

⁹ Pɔ tisa yulɔ kɛ na pɔ lumsi-ɪ. Taca taa wii-wɛ.

¹⁰ ɪ suɔ kukpamɛɲ tɛɛ na ɪ ɲmɛli tɛtɔ tɛɛ.

ɪ hatɛlɛna Taca sɔyɔntɔ sɔsɔɔntɔ na ɪ teu sɔsɔɔm.

¹¹ Kalampaani nyɔma kɔ ka nyɔɔɲ,

na pɔ tisi ɪsɔcɔtɔnaa.

Taca tike ntɛ sɔsɔ kɛ kɔyakɔ ɲkɔ.

¹² Mpi tɔ, Pɔ tɛna pɔ tɔ Taca su kɔyakɔ nakɔli.

Kɔ taa kɛ ɪ kɔ huɔna kalampaani nyɔma,
na ɪsɔcɔtɔnaa, na mpa pa hɔɲ pa ti tɔ na ɪ tisi-wɛ.

¹³ ɪ ka wakɛli Lipan na Pasan pɔ tɔɲ kukɔlɛɲ tɛna.

¹⁴ Na pɔɔɲ kukɔlɛɲ na pulasi kukɔlasi tɛna.

¹⁵ Na atɛ na ɪsɔ kutulɔɲ sɔsɔɔɲ tɛna,
na koloosi sɔsɔɔɲsi acalɛɛ tɛna.

¹⁶ Na kpulɛɲ sɔsɔɔɲ wei ɪ puki Taasisi tɔ ɪ tɛna,
na wontu nti tɔ tɛna pa nyulɔyɪ tɔ.

¹⁷ Pɔ tisi yɛlaa kalampaani kɛ na pa ɪsɔcɔɔ,

Taca tike ntɛ sɔsɔ kɛ kɔyakɔ ɲkɔ.

¹⁸ Tɔɲ kulalaan tɛna kɔ saali yem.

¹⁹ Yɛlaa kɔ suɔ kukpamɛɲ tɛɛ, na tɛtɔ tɛɛ si,
pɔ hatɛlɛna Taca tɔɲ sɔsɔɔɲ na ɪ pɔɔnɔ,
kɛ waatɔ wei ɪ kɔ kɔɔ si ɪ nyaasɔyɪ tɛtɔ tɔ.

²⁰ Kɔyakɔ ɲkɔ kɔ wule yɛlaa kɔ tɔ pa tɔɲ wei pa lupɛna wula na liyitee nyɔyɔtɔ tɔyɔ sɛmɛɲ
na yuɔɲ si ɪ wakɛli-ɪ. ²¹ Kukpamɛɲ lona na ɪ pɔyɔlɛɛ taa kɛ paa suɔ na pɔ ɲmɛli Taca sɔyɔntɔ
sɔsɔɔntɔ na ɪ teu sɔsɔɔm, kɛ waatɔ wei ɪ kɔ kɔɔ na ɪ nyaasi tɛtɔ tɔ.

²² ɪ taa ha mɔ tɔyɪ yulɔ.

Heelim tike kɛ pɔ tɔ ɪ muna tɛɛ.

Mpɔ tɔ, ɪ ta kɛ pulɔpɔ.

3

Yuta kawulaya wakɔlɔyɔ tɔm

¹ ɪ naaki mpi Taca Pɔ tɛna pɔ tɔ kɔ lɛsi

Yuta tɛtɔ na Yosalem ɪcatɛ pɔ taa tɔyɔlɔ.

ɪ kɔ lɛsi pɔ tɛna mpi pɔ waasɔyɪ yɛlaa kɛ teu tɔ.

Pɔ kpayan tɔyɔnaya tɛna na lum tɛna tɔ.

² Akanaa na yoolaa na huɔlaa,

na ɪsɔ kɔyɔyɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa

na nalaa na kukpatɛlaa.

³ Na yoolaa nule na naanɔwa nyɔyɔ nyɔma na kɔpayalaa,

na layatɔ tasɛlaa, na mpa pa lakɪ niɲ tɛma na canɛm tɔ,

na topotopo nyɔma sɔsaa.

⁴ Taca kɔ kpa-wɛyɛ awaasa kɛ awulaa,

na piya ɲmakɛlɔyɪ-wɛ.

⁵ Yɛlaa ka muɲuliɲi tɛma.

Ifepiya ká kuli kukpatelaa tɔɔ,
na tetelataa náá kuli kupayalaa tɔɔ.

⁶ Halɪ lulɔyɔ kulɔmɔyɔ tɔ ká kpa ɪ tɛɛtɔ na í tɔmɪ-ɪ sɪ:

Nyá wɛna toko tɔ, la ta wulav
na ń paasəna samaa yelɛyɛlɛ mɛ.

⁷ Ama ílɛ ɪ ká ma kapuka kɛ kuyaku ŋku sɪ:

Ma ta kɛ kɔɔlɛ latɔ.

Pəyɛlɛ ma fɛina tɔɔnaya, yaa toko kɛ ma tɛ.

Mpɔ tɔ, í taa kpa-m wulav.

⁸ Yosalem cɛɲlɔyɪ, Yuta hotaa.

Mpi tɔ, pa kulɔyɪ Tacaa teeli tɔɔ kɛ

pa yɔɔtaya na pa kulapələ taa.

⁹ Isəna pa isɛntaa wɛɛ tɔ,

mpɔ pə kuyɔna pa tɔm.

Pa lakɪ pa kawalaya kɛ təkɛɛlɛɛ ɪsu Sɔtɔm

nyɔma paa ŋmɛsɔyɪ. Pa tɔm wɛ waiyo kɛ.

Mpi tɔ, mɛ pa tayanəna pa mayamaya pa wakəlɔyɔ.

¹⁰ ɪ yɔɔtɪ sɪ: Pu cayana siyisilu.

Mpi tɔ, ɪ ká tɔɔ ɪ tɔmlɛ kulɔlɔm.

¹¹ Ama ɪsayav tɔm ná wɛ waiyo kɛ, pə kaa cayana-ɪ.

Mpi tɔ, ɪ wɛ mpaav ɪsayav taa kɛ.

Pu lɛɛtɪ-ɪ ɪ kulapələ.

¹² Mɔ́yú Tacaa tɔma sɪ:

Piya ŋmakələyənə ma yɔlaa.

Alaa təkənə kawulaya kɛ pa tɔɔ.

Pa nyɔyɔ nyɔma tolisiyi-wɛyɛ

na pá wakələyɪ mpaav ŋku pa tɔɲayɪ tɔ.

Nyɔyɔ nyɔma hvɔnav

¹³ Tacaa kulaa sɪ ɪ kaləyənə ɪ yɔlaa.

ɪ sɔɲaa sɪ ɪ hvɔkənə-wɛ.

¹⁴ Tacaa yaawa nɔnɔyɔ kɛ yɔlaa nyɔyɔ nyɔma na pa awulaa,

na í tɔ-wɛ sɪ:

Mə kuntuna ma tɔɲ wei pa yaa sɪ lɛsɛɲnaa tɔ.

ɪ lɛɛka kɔnyɔntɔnaa nyəm na ɪ suuli mə tɛɛsɪ.

¹⁵ ɪlɛ pepe tɔɔ kɛ í fɛlɔyɪ

ma yɔlaa kɛ nɔɔhɛɛ na í

lakənə mɔsɔɲ kɛ kɔnyɔntɔnaa?

Tacaa Pə tənə pə tɔ yɔɔtənə mpɔ.

Tacaa kaləyənə Yosalem alaa

¹⁶ Mɔ́yú Tacaa tɔma sɪ:

Yosalem alaa mɛ í kɛ ɪsəcav nyɔma kɛ.

ɪ tɔɲ na í hɔɲ luɲ.

Mə ɪsəpee nyənɔyɔ kusəyɪ kɔnyuləɲ.

ɪ tɔɲ nɔɔhələ nɔɔhələ na mə nɔɔkpalasɪ wiiki.

¹⁷ Tacaa ka looli ɪsɛyɛlɪ alaa mɛ mə nyɔɔɲ na pə yɛlɛ-mɛyɛ

ŋkɔɲkolasɪ na pə tɔ-mɛyɛ fɛɛlɛ.

¹⁸ Kuyaku ŋkɔyɔ Tacaa ká wɔɔsɪ mə kacəka wontu tənə. Pə kpayav mə nɔɔkpalasɪ na puluɲ wei í suuki nyɔɔɲ tɔ, na mə kacəka wontu nti tə kootaa ɪsu ɪsɔtɔ kɔfalɔ tɔ. ¹⁹ Na ŋkpanyapəlasɪ, na kpasɪ, na tɛkɛntənə, ²⁰ na saalasɪ kutemasɪ, na nɔɔhɛɛ taa yəm, na

tampalanaa, na tulaalv kpaləpanaa, na təlanaa. ²¹ Na mə mpee təo kukuwee, na muna təo nyəna, ²² na acima wontu, na kpainaa, na tokonaa səsaa mpa pa kentiŋi watv tə, na saalasɪ na hulv, ²³ na tokonaa səsaa, na toko nyaanaa na nyvɔv saalasɪ, na luvu tɛɛ nyənsɪ.

²⁴ Tasətv səŋ ká lɛtɪ tulaalv lonte,
na ɲmənaɣa kɛ tampala lonte.
Nkonkolaya kɛ nyɔɔsɪ kʊhəkasi lonte,
na lɔ́yáɣa wontu kɛ acima nyəntv lonte.
I nan fɛɛɛ na í
taa tokuvu kɛ kacəka lonte.

Yosalem alaa leelaa təm

²⁵ Layatɛ ká təɣo Yosalem taa apalaa.
Yosalem yoolaa taa yoolaa ká sɪ təyoole.
²⁶ Waatv inəɣɪ Siyən ɪcatɛ nənɔɔsɪ
ká wii na sí caya lɔ́yáɣa.
Pu kpiisi nənɔɔsɪ, ɪlɛna sí caya atɛ.

4

¹ Kuyaku ɲkuvv alaa naatosompəɣolaya ká kpi apalv kulum
na pá təmi-ɪ sɪ: Yele na té pəsɪ nyá alaa na pá yaakəna-tvɔv
nyá hətɛ na pá kɛɛɪ tá nyəŋ təo mpusi.
Ye pə kaasa tá təɣonaya
na tá kvtəɣolətv tu paasəna tá tɪ.

Yosalem yəlaa kakaasaya

² Kuyaku ɲkv hoole nte Tacaa ká la na té nyə tetv taa tə, ɲté tu lana lɛɣɛɪ nyəma kakaasaya
na pa teeli. Tetv kulum ká la lɛɣɛɪ nyəma kakaasaya səsəntv na pa pəsuvv. ³ Yəlaa mpa
mɛ í kaasaa na í wɛ Yosalem taa tə, na mpa mɛ í wɛ Siyən taa tə, paa yaa-mɛ sɪ lɔo nyəma.
Mə təna mə həla kɛ Tacaa ɲmaa ɪ takəlaya taa sɪ í ká caya Yosalem. ⁴ Tacaa ká nyaalɪ Yosalem
pɛɛlaa asilima na ɪ heelim. Tacaa ká nyaalɪ Yosalem taa caləm na ɪ heelim mpi pə wɛ ɪsu
kəkə tə. ⁵ Tacaa ká tv ɪsəɲmuntv na nyɔɔsɪ kɛ Siyən puvv tənaya ilim taa, na kv təo kotilaa
təna təo. Ahoo í yuwa, ɪɛ ɪ tv kəkə ɲka ka mɔvɪ tə. Tacaa teeli ká kentina. ⁶ Kv kɛntim ká wɛɛ
na pá kenti hanɣaya kɛ ilim taa, na pá kenti tətəɣo tɛv na kv heelim kɛ ahoo taa.

5

Tacaa lɛsɛŋ tvɔv

¹ I yele na má má, ma taapalv kɛ kawəyaya. Ma taapalv na lɛsɛŋ tvɔv pa kawəyaya ké.
Ma taapalv ka wɛna lɛsɛŋ tvɔv kɛ tetv
kupantv pulaya nakəɪ ka təo.
² I luka pulaya ɲkɛɣɛ na í ləsi ka pɛɛ təna.
ɪlɛna í sɔ lɛsɛŋ tvɔv kupankv.
I ɲmá tətəŋlɛ kutuluvu na í huli tənayaasələ.
I tɛɛlaya sɪ kv lɔɪ pɛɛ kupana ké.
Ama kvɛ kv ta lɔɪ kupana.
³ Ḿpúyú ma taapalv təma sɪ:
Təv, Yuta na Yosalem pə nyəma
í hvv má na ma lɛsɛŋ tvɔv tá təm.
⁴ Ma tɛma-kuvv pə tənaya lapv, má tasa wɛ tətə?
Ma tɛɛlayaa sɪ kv lɔɪ lɛsɛŋnaa kupama.
ɪɛ pepe təo ké kv ta lɔɪ pulv kupam.
⁵ Nəɔnəo, maa heeli-mɛɣɛ nti maa lana-kv tə.

Maa kpesi ku kalaa na heen tɔɔɔ-kɔ.
Maa yɔki ku kolunja na mpatantaa feli-kuyɔ nɔɔheɛ.

⁶ Maa yele na nyutu isayatu leeki-kɔ.

Nɔɔɔ kaa hala-ti yaa i tayan-kɔ.

Sɔwa tun na nyutu isayatu ka nyala.

Ma kaa yele na teu tasa-kuyɔ nuu.

⁷ Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa taale nteyele Iseyeli yɔlaa.

Yuta yɔlaa meyele leɛɛ tun nyu ŋku i lɛsaa tɔ.

Tampɛna tɛnyu ke i teelayaa.

Uena mu laki isayatu.

Pu weɛ si i tɛn siyisuyu.

Uena mu laki kutakɛɛsɛm ke paa timpi,

na yɔlaa maki kapusi na lanwakɛllɛ.

Mpa pa kvsɛyi Tacaa pɔ́áná tɔ

(Kvkaluyɔ 8–24; 10:1–4)

⁸ Mpa pa pulɛyi tɛɛɛ ke pa tike tɔ pa tɔm we waiyo ké.

Mpa pa pulɛyi tawa ke pa tike tɔ pa tɔm we waiyo ké.

Pa tɛn ɛatɛ tɛna, na tɛtu pɛsɛyi pa nyantu.

⁹ Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa,

yɔɔɔtaa na i tuu na má nu si:

Tɛɛɛ nsi si tɛna su wakɛli.

Tɛɛɛ kupɛɛsi sɔsɔɛnsi nsi su weɛ kpɛtɛ,

nɔɔɔ kaa caya si taa.

¹⁰ Ye wei i hala leɛɛ tun kanjanasi tooso,

sulɔm liitilinaa nule na naanɔwa tike ke i ka hiki.

Wei i tuuwa tɔɔɔnaya pee ke saaki,

kiloona naanɔwa tike ke i ka kɔ.

¹¹ Mpa pa pɛɛkɛyi sulɔm tɔn nyɛm ke tanan tɛhulu,

na mpa pa nyɔɔki-wɛyi tapule na pɛ kuyi-we tɔ,

pa tɔm we waiyo ké.

¹² Sanɔnaa na cɛmɛn na akilimanaa na hɛsi

pɛ han na sulɔm kuyi-we.

Ama paa paasɛyɛna mpi Tacaa laki tɔ,

pɛ́cɔ́ paa cɛkɛyɛna i nin tɛma.

¹³ Pɛ tɔ ke Tacaa yɔɔɔtɛyi si:

Paa kuu ma yɔlaa.

Mpi tɔ, pa ta cɛkɛna pulɔ.

Pa nyuyɔ nyɛma ka si nyɔɔsi,

na samaa náá si lukɔtu.

¹⁴ Isayii si: Pɛ tɔ ké atɛtɛle haa nɔɔ si tɛ liki

ɛatɛ sɔsaa na sɛkpema.

Pa na pa acima anjaala, paa tii atɛtɛle taa.

¹⁵ Pu tisi sɔsaa na sɛkpema tɛna tɛfɛ.

Kalampaani nyɛma ka ka nyɔɔ.

¹⁶ Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa ka huli i sɔsɔntu

na i su i luyɔ nyantu.

Isɔ Nan tu in i ka huli

i tanan weɛtu na i kɛna siyisuyu.

¹⁷ ɛatɛ ncaa taa ké heen ka tɔki, isɔ nyutu taa.

Pinasi nsi pa calɛyi teu tɔ

su pɛɛki tənaya si tɔɔnaya.

¹⁸ Ɔ pɛsa pɔpɔtu kɛ ɲmusi
na í hɔɲna kɔpɔntɔɲ kɛ mə waali.
Ɔ hɔɲ mə kawalaya isi naan na kɛkɛ tɔ,
mə tɔm wɛ waiyo kɛ.

¹⁹ Ɔ tɔɲ si:
Tacaa la mpi n caa lapu tɔɔ lɔɲ na tɔ ná.
Mɛ si: Tɔ caa tɔ ná mpi mpi Iseyeli Iso Nanɲ tu
suwa na í tɔɲɔɲi na í laki tɔ.

²⁰ Mpa mɛ í yaa kɔpantu kɛ isayatu,
na isayatu kɛ kɔpantu tɔ.
Ɔ yaaki nyaalɔm kɛ sɛkpɛtɔɲu,
na sɛkpɛtɔɲu kɛ nyaalɔm.
Ɔ layasɔɲi lelen kɛ nyan,
na nyan kɛ lelen tɔ, mə tɔm wɛ waiyo kɛ.

²¹ Mpa mɛ í nyənɔɲi mə tɔɲi ləmayasɛɛ
nyóma yaa layatɔnaa tɔ,
mə tɔm wɛ waiyo kɛ.

²² Mpa mɛ í kɛ tanɲaɲnaa kɛ sulum tɔnyɔɔlɛ tɔ,
mə tɔm wɛ waiyo kɛ.
Mpa mɛ mə yaa mə tɔɲi akanaa kɛ sulum situɲu taa tɔ,
mə tɔm wɛ waiyo kɛ.

²³ Ɔ haaki tasəkɔlɛ tu kɛ tampana
kɛ kɔhav tɔɔ kɛ huɔlɛ taa,
na í kɔ tampana tu tɔm.

²⁴ Pɔ tɔɔ kɛ í ká nyaya kəkɔ kɛ
lɔɲ isi kiisi yaa nyutu kɔwɔlɔtu.
Ɔ ká tasa mə kila tɛɛ, na í saali yem.
Mpi tɔ, í nyəna yem kɛ Pɔ tɔna pɔ tu Tacaa kɔsɛɣɛsɔtu.
Ɔ foota Iseyeli Iso Nanɲ tu kɔyɔɔtɔtu.

Tacaa pááná

²⁵ Pɔ tɔɔ kɛ Tacaa pááná kpana ɪ yɔlaa.
Ɔ tɛyeta ɲkumle na í má-wɛ.

Ɔlɛna pɔɔɲ sele,
na sɛtaa sɔɔɔti haɲɛɛ tɔɔ, isi nyutu.
Paa na mpɔ Tacaa pááná ta hɛɛ.
Tacaa tɔɲna ɲkumle kɛ tɛyɛtɔɲu kɛ.

²⁶ Tacaa sika tuuta kɛ piitim poolɔɲ nyəm.

Ɔ hula kacɔɲɔlaya na í yaa-wɛɣɛ
antulinya tənaya tɔɔ si pá kɔɔ.
Mɲɛɣɛlɛ na pá tɔɲna kɔntɛ kɛ lɔɲlɔɲ.

²⁷ Yoolaa mɲɛ pa taa nɔɲɔlɔ ta ká yaa ɪ pɔntɔɲi.
Tom ta kaa nɔɲɔlɔ, nɔɲɔlɔ tampala ta hɛti,
pɛ́cɔ ɪ ntanɲkpala ɲmənaɲa ta fiti.

²⁸ Yoolaa sala pa nyəma kɛ,
na pa tɔɔɲ pama.

Pa kɲayanɔɲ aɔɔwa wɛ tɔɲ kɛ isi kɔkpamɔɲ,
na pa yooɔ kɛkɛnaa cɔɔki isi kacuculaya.

²⁹ Yoolaa mɲɛ pa yooɔ kakiisasi nɔɲəsəna kɛ
isi tɔɲɔlaya alɔ nyənka wula.

Pa nyusəyi ké isu təɣlası kufası.
 Pa kpaaki pa təɣnası, nəɣɔlv fɛi sɪ ɪ lɛɛkəyi.
³⁰ Kuyaku ŋku,
 kəkɔte səsɔɔle ká kuli mə tɔɔ isu tenku kəkɔte.
 ɪ ká nyənna tetu həɣɔlvu tɔɔ,
 na í ná səkpetuɣu na lanwakəlle.
 Musuɣu anaam ká wáási nyaaləm tɔɔ.

6

Isayii sunu ke Iso tamlɛ taa

¹ Osiyası sɛm pənaya ke Isayii má, ma ná Tacaa ke toosee taka taa. Ma na-ɪ ké na í caya ɪ kumte səsɔɔle tɔɔ, na ɪ kpai suwa ɪ tɔyaya. ² Na isɔtaa tanlaa napəli, mpa pa wɛna ken naatoso naatoso tɔ, pa sɛŋaa na pá cɔɔna Iso. Ken naale ka takəna pa isɛntɔɔ, na naaleɣe pa nəɔhɛ tɔɔ. Ilena pá kuləɣəna naale. ³ Ḿpúyú pa yəɣɔtaya na pá cɔɔki tɔma na nəɔsi səsɔɔnsı sɪ: Pə tənə pə tɔ Tacaa keke Nanɲ tɔ Nanɲ tɔ Nanɲ tɔ. Nyá teu suwa tetu tənə taa ké.

⁴ Isɔtaa tanlaa nəɔsi selaya Iso tɔyaya kite tɛɛ, na nyɔɔsi nyala ka taa. ⁵ Ḿpúyú Isayii má, ma tɔma sɪ: Hai, ma tɔm tɔma. Mpi tɔ, ma kuyəɣɔtutu fɛi teu. Ma yɔlaa mpa pa hekɔ taa ma wɛɛ tɔ, pɛle pa kuyəɣɔtutu fɛi teu tɔtɔ. Pəyele ma nana ma isəpəle ke Pə tənə pə tɔ Tacaa wulav.

⁶ Ama isɔtaa tanlaa mpe pa taa lɛlv kula hɔntu, na í kɔɔ ma kin. ɪ tɔka ɪ nin taa ké mamate nte ɪ ləsa kɔtaya tɔlate tɔɔ tɔ, na kpətəlvu. ⁷ Ilena í nyɔtɔ ma nəɣɔ na í tɔ sɪ: Mamate tokina nyá nəɣɔ, nyá isayatu na nyá kawalaya kpiisaa.

⁸ Ntɛna Isayii má, ma nu Tacaa pɔɔsaa sɪ: Aweye maa tili? Awe ká la tá nəɣɔ tɔɔ tɔ? Ilena má cɔ sɪ: Mayalɔ tili-m.

⁹ Ḿpúyú ɪ tɔma-m sɪ: Polo ŋ heeli Isɛɣɛli yɔlaa sɪ, paa í nu isəna, í kaa cɛkəna. Pəyele paa í nyəna isəna í kaa ná.

¹⁰ Ma ku mə ləmayasɛɛ taa, sɪ í taa cɛkəna. Ma tɔka mə ŋkpanɲ, sɪ í taa nu natəli. Ma wiisa mə isɛ, sɪ í taa na pulv. Pə taa kɔɔ na í kɛɛsəna ma tɔɔ na má waa-mɛ.

¹¹ Ḿpúyú Isayii má, ma pɔɔsaa sɪ: Tacaa, pəlee ké mpv inı pu su tənaya? Ilena í cɔ-m sɪ: Waatu wei pu kpiisi acalɛɛ na pə kú yɔlaa, na tɛɛsi wɛɛ kpɛtɛ, na cacakəɲ wɛɛ kpɛtɛ, nəɣɔlv fɛi tɔ.

¹² Tacaa má maa ləsi tetu yɔlaa, na má pona-wɛɣe pooluɲ, na pə kaasi-təyi kpɛtɛ.

¹³ Ye pə kaasa yulv kulvm ke naanvwa taa, paa ku ílé tɔtɔ. Ama pu kaasi yɔlaa mpe isu pa setuɣu tuɣu na pə yele kite na tɔ nəɣɛtəyi tɔ. Kite nté tu la akpaale kufate nte tɔ ké Iso nyəntɛ tɔ.

7

Təm nti Tacaa yəɣɔta wulav Ahası tɔɔ tɔ

¹ Wulav Ahasi waatu ke Asilii wulav Lesen, na Isayeli wulav Peka, Peka inu i caa kele Lemaliya. Mpúyú pa tii Yosalem icate tóo si pa yookina-te, ile pa ta pəsi. Wulav Ahasi inu i ka kena Yotam pəyalu, na i cəsə Osiyasi ka kena Yuta wulav. ² Mpúyú pa heela Tafiiti luluyv tu wulav Ahasi na i təyaya si, Silii yoolaa kəma na pá siki Ifəlayim taa. Tənyaya təm ntı tə lapa na wulav na i yəlaa pá sele isu heelim ciyituyu hətuyv tó.

³ Mpúyú Tacaa tóma Isayii má si: Nyá na nyá pəyalu Seyaa-Yasupi í polo na í ná wulav Ahasi. I we isətaa lule ləw nəxə ke cətəlaa taale hapəle tóo. ⁴ Heeli-i si caya təpamm. Səxəntu í taa kpa-η, yaa nyá apalvutv yələna Silii tu Lesen, na Lemaliya pəyalu pa páána. Pə taya pulv, a wee ké isu tuputusi naale kəkə. ⁵ Ma nyəma si Silii nyəma, na Peka na Ifəlayim yoolaa caaki pa kuli nyá tóo. Halı pa tóma si: ⁶ Tə kpa Yuta nyəma tóo, na té nyaasi-we. Tə caali-we na pá tən-tv. Tə kpa Tapeeli pəyalu ké wulav na ton. ⁷ Ile Isə Tacaa yəxətaa si: Təle tə kaa təyə.

⁸⁻⁹ Mpi pə tóo tó, Silii icate səsəle nté Tamasi, na Lesen kele təna wulav. Ifəlayim nyəma icate səsəle nté Samalii, na Peka kele pəle pa wulav. Pə kaasa pusi nutoso na kakpası, na Ifəlayim nyəma saali yem. Ye mu ta matəna Tacaa, mə saaləxi yem tətəyə.

Isə we tá kin

¹⁰ Mpúyú Tacaa heela Isayii si í teləsi Ahasi si: ¹¹ Sələmi nyá Isə Tacaa maya yaasi wei n ká tənə nyá taa si ma we nyá waali tó. Paa atətəle taa ké n caa yaa isətaa ké n caaki.

¹² Tənyale Ahasi cəwa si: Aai yoo, ma kaa sələmi pulvpu. Ma kaa mayasi Tacaa si ma naa i waali.

¹³ Mpuyvle Isayii cə-i si: Tafiiti luluyv nyəma me, í nu ma təm. Isu í lapv yəlaa tó, pə ta maya-meyele na í caa i kpenəna ma Isə? ¹⁴ Təv, Tacaa ká huli-meyə yaasi nəxəlvuyv i mayamaya. Inəxəle si: I nyəni, pəelə wei i ta nyənta apalv tó, i ká haya həxə, na í luli apalvpəyaya. Paa ha-keye həte si Imaniyeli. Həte tənə tə yəxətəxi si Isə we tá kin. ¹⁵ I təxənaya nté naanim na tun. Haləna í nyi isayatu kisuyu, na í mu kəpantv. ¹⁶ Ama na pəcə apalv pəyaya ηke ká nyəη isayatu kisuyu, na kəpantv muyv tó. Awulaa mpa inu pa naale pa səsəxi-meyə watv ke mpv tó, pa yəlaa ká lə pa tətə. ¹⁷ Ama Tacaa ká kəna nyana nyá yəlaa na nyá luluyv nyəma mə tó ké mpusi. Too tó pa ta nata mpusi inəxi waatu wei Yuta na Isayeli pa fayaa tó. Asilii wulav ká la mpi təyəle.

Kolontunaa watvuyv

¹⁸ Kuyaku ηkuyv Tacaa ká yaa kolontunaa na kacvylaya. Paa luna Icipiti pəxə Nili na tenku pa atama taa tətə taa, na pá kəw, isu kacəsi.

Paa luna Asilii tətə isu tun səsəku.

¹⁹ Pa tənə paa kəw na pá caya ləwη wei i lumaa tó i taa.

Na kukpaməη pəxəle taa, na səwa hətv taa, na hila tənə taa.

²⁰ Kuyaku ηkuyv Tacaa ká kəntı

Ifəlatı pəxə waali hənvuyv.

Asilii wulav təm ke pa kəsəxi mpv.

I ká kəw na í looli mə nyəwη, na mə tənəw tó həntv, na mə tantəw.

²¹ Kuyaku ηkuyv paa mə təyaya ηka kaa tó nav alənyəw,

na pəŋ ke naale.

²² Ulena pá nyaasəyi pə naaləm ke katatəlaya.

Mpa mpa pu kaasi tetu taa tə,
naanim na tunj ke paa təkɪ.

²³ Kuyaku ŋku tətə,

paa pa səwa lesen tunj iyaya (1000) ke taale taa,
na pə liyitee lu nyəxətu iyaya (1000),
paa yele-te na nyutu isayatu leeki.

²⁴ Halı yəlaa ká suu tə taa ké na tənən
na nyəmə na pá yeli.

Nyutu isayatu tənə ká suna tetu tənə taa.

²⁵ Paa pulasi nsi si tənə pa halayana akuɣu tə,
nyutu isayatu ká nyaləna,
pə kaa wɛɛ suu.
Haləna pá yeki naan na
heen ke pə taa na í təkɪ.

8

Pa ŋmili kolontu waali, pá kuu wontu ke lən

¹ Ḿpúyú Tacaa təma Isayii ma si: Kpaya kpaata, na í ŋmaa ɪ tənə ké ŋmaatv kuyasələtu na
pə naaki teu si: Pá ŋmili kolontu wontu waali, pá kuu wontu ke lən. ² Ulena má huli kpaata
inəyi aseeta nyəma naale mpa ma wəna naani tə. Mpeyele Kotulu Wuliya na Yepelekiya
pəyalu Sakali. ³ Ḿpúyú ma nyəmə ma alu. I ké Iso kuyəxətutu teləsulu ké. I lapa teu uləna í luli
apalupəyaya, na Tacaa tó si, má yaa-ke si: Masɛɛ Sakali-Hası-Paası*fa*. ^a kolontu waali, pá
kuu wontu ke lən. ⁴ Pə taya pulu tənə, mpi si pəyaya ká nyən yəxətuyv si, paapa na nnaa tə, pa
kuu Tamasi na Samalii pa wənəv na pá pona Asilii wulav.

Asilii yoolaa watuyv

⁵ Ḿpúyú Tacaa tasa Isayii maya heeluyv tətə si:

⁶ Mpi pə tənə yəlaa panə pa kisa Silowee
ləv ləm mpi pə kpen təpamm,
na pá lə apalutu ke awulaa Lesen
na Peka pa təm taa tə.

⁷ Pə tənə ké maa kpaasi Asilii wulav na ɪ yoolaa pa ton.
Isu Ifəlati pəxə səsaya ləm na ka hola səsuyv,
na pə watɪ kutemɪn tə.

⁸ Asilii nyəma ká watɪ isu ləm na í li Yuta nyəma,
na pə suna pa luyv tɛɛ.
Paa waləsi pa kutemɪn ke pa tetu ɪwalav tənə.
Iso wɛ tá kin.

Yəlaa təma kpai nyəna

⁹ Piitimnaa mɛ, í kiisi yoo kakisasi,
səxəntu səsəntu tanə-meyɛ.
Mpa mɛ mə wɛ tetu poolun tə mu ke ŋkpanɛ.
I tayanı mə təyi yoo tənə,
səxəntu tanə-meyɛ.

¹⁰ I həkə na í su, pu saali yem ké,
pəcó paa ntiyi í ká yəxəti, tə kaa la.
Mpi tə, Iso wɛ tá kin.

^a 8:3 Sakali-Hası-Paası: Loonja kanə Hepəla nyəma təm ké. Pə nyuyv nté si, pa ŋmili

Pɔle kɔcopɔle

¹¹ Mpɔyɔ Taca kpa Isayii mɔ, na ɛ kpaali-m si mɔ taa keena yɔlaa mpe pa yaasi. Nti ɛ yɔɔta tɔɔle si:

¹² ɛ taa nyɛni waali luu ke mpi mpe pa nyɛnɛyi waali luu tɔ. ɛ taa nyana mpi pa nyɛna tɔ, sɔɔntu ɛ taa kpa-mɛ.

¹³ Pɔ tɔna pɔ tu Taca tike ke ɛ kɔ nyɛni kate pulu, na ɛ nyana-ɛ na ɛ se-ɛ.

¹⁴ ɛ kɛ Iso tɛsɛɛle kɛ. Ama ɛ kɔ pɔsi tɔtɔɔ kɔkpamuyɔ ɛku ku co Yuta nyɛma na Isɛyɛli nyɛma tɔ. Kulɔm ɛni tɔtɔɔle puluyɔ na katɔka ke Yosalem nyɛma.

¹⁵ Pu co pa payale na pɔ hoti na pɔ wakɛli-wɛ. Katɔka kɔ puu-wɛ na pɔ kpa-wɛ.

Kɔɔnanɛ sɔsɔyɔ kisinav

¹⁶ Mpɔyɔ Isayii tɔma si: Ma tɔyi tɔm tɔnɛye pulupu taa kɛ. Maa kalɛsi ma kɔsɛyɛsɔtu nti ma caaki sɛyɛsɔyɔ tɔ tɔ tɔ. Ma tɔɛlaa tike ke maa heeli-ti. ¹⁷ Taca ha Yakɔpu lɔluyɔ nyɛma ke siyile ke laasaya tɔ kɛ. ɛ Taca ke ma tɛɛlɛyi na ma tɔyi-ɛ naani. ¹⁸ Ma na piya mpa Taca ha-m tɔɔlɔ. Tɔ wɛ kɛ ɛsu Iso kɔhɔlɔm mpi pɔ hɔlɔyi Isɛyɛli taa si Pɔ tɔna pɔ tu Taca wɛ Siyɔn puyɔ taa tɔ.

¹⁹ Ye pa tɔma-mɛ si: ɛ pɔsi mpa pa sɔsɛyi na pɔ yaaki atɛtɔnaa, na pa heeliyi cele tɔm tɔ. Pa wɛlɛtɛyi pa luuy tɛ kɛ na pɔ mɔtɛyi yem. ɛ ɛ cɔ-wɛ si: Pɔ wɛ teu si tɔ pɔsi sɛtaa ke weesin nyɛma tɔm na? Iso kɛ tu pɔsi yaa sɛtaa? ²⁰ ɛ ɛ kɔ cɔ-wɛ si: Taca tɔm na ɛ sɛyɛsɔyɔ taa kɛ tu mɔli. Ye wei ɛ kisa mpɔ pɔntu kaa fe tɛv.

Sɔkpɛtuyɔ taa tɔnte

²¹ Paa cɔ tɛtɔ taa kɛ, na ɛkaale kpa-wɛ na nyɔɔsi pu-wɛ, halɔna pɔ tu pa wulav na pa Iso. ɛna pɔ kpaasi pa ɛse na ɛsɔtaa.

²² ɛna pɔ tisi-yɛ na atɛ, na pɔ nɔ lanwakɛlle na sɔkpɛtuyɔ na nɔɔsɛ sɔsɔna. ɛna pɔ pona-wɛye sɔkpɛtuyɔ anaam taa.

²³ Wei ɛ wɛ sɔkpɛtuyɔ kɔnɛ ku taa tɔ, ɛ pɔsɛyi na ɛ fiti.

Pa lɔla-tuyɔ pɔyaya

Hatoo lɔɛ taa ɛ, Sapulɔ na Nɛfɛtali pɔ hɔɔlɔɛ nyɛma ka wɛ fɛɛle taa kɛ. Ama paa tɛ na pa kɔsi nyɔɔ. Pɔ kpayav tenku wei ɛ wɛ ɛlim tɔlule tɔ, halɔna Yaatanɔ pɔɔ waali. Paa na Kalilee timpiwɛ mɔvɔlaa wɛ tɔ, paa kɔsi nyɔɔ ke tɔna.

9

¹ Yɔlaa mpa pa tɔɛ sɔkpɛtuyɔ taa tɔ, pa naaki nyalɛmɛle sɔsɔle.

Mpa pa we ahoo səkpɛtɔv sɔsɔŋku taa tɔ
nyaləmɛ tula pɛɛ pa tɔ.

² Tacaa laki na pa lanja hulumɛɣi katatɔlaya,
na pa aɲmaala sɔsɔɣi.

Pa lanja heeki nyá isentaa ké isu kumtu waatu.
Yaa isu pa talɔv mpi mpi pa kuu yoo taa tɔ.

³ N kɔɔlɔɣi sɔɣɔla ké nyá yɔlaa tɔ.
N pɛlɔɣi kpátóyó ŋku pa makayana pa siyile taa tɔ.

N pɛlɔɣi ŋmakəllu tɔpɛte,
isu n ka lapu Matiyaj nyéma waatu tɔ.

Mrúyó n fitiyi pa ŋmakəllaa ké sanja.

⁴ Kɔkɔ ka nyaya yoolaa ntan̄kpala wena
a tan̄ í nukɪ kav kav tɔ,

na pa tokonaa mpa caləm taanaa tɔ.

⁵ Mpi tɔ, pa lula-tɔv pɛyaya.

Pə ha-tɔv apalu pɛyaya.

Isɔ cɛla-kɛɣe pəsuvu.

Ka həla ntɛ: Layatu tasulo kupan̄,

Isɔ Ton̄ tu, Caa Tam tɔ nyəŋ, Hɛsuvu Awulumpu.

⁶ Ka kawulaya ton̄ ká walɔɣi ké.

Ka kawulaya ká weɛ hɛsuvu taa.

Káá lɛɛti Tafiiti lonte taa.

Tampana tɔvɔv na siyisuvu tɔ ké ka ton̄ ká sɔŋ.

Tacaa Pə tɔna pə tu tuwa ɪ taa ké si

ɪ laki pə tɔna isəntɔ.

Mpi tɔ, ɪ sɔɔla ɪ yɔlaa ké.

Pə kpaxav nɔɔnɔ tɔ, haləna pə polo tam.

Tacaa pááná

(Kvkaluvu 5:25)

⁷ Mrúyó Tacaa yɔɣɔta Yakəpu yɔlaa

Iseɣeli nyéma ké tɔm na tɛ tɔŋ-we.

⁸ Yɔlaa tɔna nu mpv.

Pə kpaxav Ifəlayim nyéma tɔna na Samalii nyéma tɔ.

Ulena pá yɔɣɔtəna kalampaani si:

⁹ Pilikinaa kolun̄a tima.

Ama tu ŋma-ke na pɛɛ kusaakɛɛ.

Tuŋ kpai nyəŋ taan̄ pɛlaa.

Tu lɛɛti ɪ lon̄a taa ké tuŋ ton̄ nyəŋ taan̄.

¹⁰ Mrúyó Tacaa kusa mə kolontunaa Lesɛŋ

nyéma pááná si pá yoon̄a-mɛ.

¹¹ Silii nyéma ntɔ na ilim tɔlule tɔ,

na Filiisi nyéma na ilim tɔtule tɔ.

Pa haa nɔɔsi si pa liki Iseɣeli nyéma mɛ.

Paa na mpv tɔ, Tacaa pááná ta hɛɛ,

ɪ tɔŋna ŋkumle ké teyɛtuɣu ké.

¹² Isəna Isɔ map̄a ɪ yɔlaa tɔɣɔɛ.

Paa na mpv Iseɣeli nyéma mɛ

í ta məli mə Isɔ kin̄.

ɪ ta kɛsəna pə tɔna pə tu Tacaa tɔ.

¹³ Kuyaku kulomoyu taa ké Tacaa
 ká seti nyuyu na suka.
 Tacaa ká wakəli səsaa na səkpema.
¹⁴ Layatu tasəlaa na nyuyu nyəma nté isətaa.
 Iso kuyəyotutu teləsəlaa pəpətonaa nté pə tee.
¹⁵ Mpa pa tiikiyi yəlaa me tə pa tolisiyi-meɣe,
 na mpa me mə yeki na pá tiikiyi-me tə, mə leki.
¹⁶ Pə təo ké Tacaa kaa kenti mə ifepiya təo.
 Pəyele i kaa wɛna mə leelaa na mə suluwaa pətəotəle.
 Mpi tə, í ké asayaa ke mə tənaya.
 I lakı kawalaya, na í yəyətəyi acaalətu təm.
 Paa na mpv tə, Tacaa pááná ta hɛɛ,
 i tənna i nkumle ke teyetuyu ké.
¹⁷ Yəlaa isayatu wɛ ké isu kəkə nka ka nyaki tə.
 Ka nyaki səwa, ka nyaki hətuyv.
 Ka nyəsı nyaləyi na sı kpaaki isətaa təliyiliyi.
¹⁸ Tacaa pə tənə pə tu mv pááná,
 a nyaki tetu na yəlaa isu kəkə.
 Nəyəlɔ u yeki i təyəntəle.
¹⁹ Pa nyanəna ntəyən təo, pa nyəyəsı ta sı,
 pá lina mpətəy təo pa ta haya.
 Paa wei i təkı i təyəntəle wei i ka sənə-i tə.
²⁰ Manasee na Ifəlayim nyəma pɛle pa kuləyi təma təo.
 Ulena pa naale pá kpenti na pá kulı Yuta nyəma təo.
 Paa na mpv Tacaa pááná ta hɛɛ.
 I tənna i nkumle teyetuyu ké.

10

Tacaa pááná kpaasəlaa (Kvkaluyv 1–4; 5:8-24)

¹ Yəlaa mpa me í sukı nti tə ta siyisi,
 na í tuyi kiin na pə wakələyi ləlaa tə,
 mə təm wɛ waiyo ké.
² I pɛy ma yəlaa konyəntvnəa na acamaa ke tampana.
 I lɛkəyi alaa leelaa na suluwaa ke pa nyəm.
³ Isənaya í ká la kuyaku kynaasuyv wule?
 Waatu wei wakəlyv ka kəo-me na poolun tə,
 Leye í ká se na í nmei?
 Leye í ká su mə wɛnav?
⁴ Pə ta kaası kulapuyv, pə wɛɛ sı təlası təma
 í kələsı-meɣe saləkatvnəa taa ké.
 Yaa í hoti na í sí.
 Paa na mpv tə, Tacaa pááná ta hɛɛ.
 I tənna i nkumle teyetuyu ké.

Asilii nyəma teləsa mpəle

⁵ Μρύγύ Tacaa yəyətəa sı: Kai, Asilii, nyá kəna
 ma pááná təpıte. Nyayale ma pááná akaluyv.
 N ké ma pááná səsəna wontuyu ké.
⁶ Nyaya ma kusaa na n hə ma yəlaa nkpanuyv

ke timpi pa kpaasa ma pááná tɔ.

Má yelina na ń kuu pa wontu na ń ɲmulɪ-tɪ,
na ń feli-weye nɔɔhɛɛ ɪsu afɛla.

⁷ Ama Asilii nyɔ́ma naa huɔki mpɔ.

Piitimnaa payale wakɛlvɔvɔ, na pa kɔvɔ tike
lɛmayasɛɛ wɛnna pa taa.

⁸ Na pá tɔŋ si: Tá yooŋ nyɔ́ŋ nyɔ́ma ké awulaa ké.

⁹ Mpɔ tɔtɔvɔ pɛ lapa Kalɛne na Kaakemisi na Hamatɪ na
Alɛpatɪ na Samalii, na Tamasɪ pa acaɛɛ.

¹⁰ Ma tɔŋ ke ma tɔna nin ke kawulasɪ nsi si tɔŋ
kɛla Yosalem na Samalii pɛ nyɔ́ŋ ke payale tɔ.

¹¹ ɪsɛna ma kpiisa Samalii na ɪ tɔŋ tɔ,
mpɔ tɔtɔvɔ ma pɛsɛyɪ má kpiisi Yosalem na ɪ tɔŋ.
Ma wɛna pɛ tɔŋ.

¹² Waatu wei Tacaa ká tɛ Siyɔŋ pɔvɔ na Yosalem pa ɲkpaɲvɔvɔ ke hɔm tɔ, ɪ ká paasɛna Asilii
wulav kalampaani tɔ ɪnɪ. Na ɪsɛna ɪ nyɔ́nɔyɪ lɛlaa ke yem tɔ. ¹³ Halɛna í tɔŋ si:

Ma mayamaya ma tɔŋ na ma layatɔ
ke ma tuusina piitimnaa tɛtɔ toosi na má kuu pa wɛnav.

Na má tɔvɔnɪ awulaa ke pa kumlee tɔɔ ɪsu aka.

¹⁴ ɪsu sumaya seekuvɔ na ká yele tante na yala na pá kuu tɔ,
ɲpɔyɔ́ ma kuu piitimnaa wɛnav na pa tɛtɔ.

Nɔvɔlv ta ciyiti keluvɔ,
yaa í kuli nɔvɔ na í wii puw mayamaya.

¹⁵ Laale ká pɛsɪ na tɛ sa tɛ tɔyɪ tɛ tɔkɔlv nin taa?
Yaa kaafɛnta sɛyaya ka lana kalampaani ke kaafɛnta nin taa?

Pɛ wɛ ɪsu kpátúyɔ́ tɛyɛtiyina ntɛyɛ kɔ tɔkɔlv,
na akalɔvɔ náá fiyitiyɪ kɔ lɔvɔlv.

¹⁶ Pɛ tɔɔ ké ɪsɔ Pɛ tɛna pɛ tɔ ka yele,
na Asilii yoolaa kɔyasɛlaa tɛ taasi.
ɪlɛna kɔkɔ kɔlɪ pa teeli ɪnɪ ɪ taa na ká mv.

¹⁷ Mpi tɔ, ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma nyaalɛm
ká wɛɛ ɪsu kɔkɔ.
ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma Nanɲ tɔ
ká wɛɛ ɪsu kɔkɔ kumɔmɔka.
Kaa nyaya sɔwa ke kɔyakɔ kɔlɔmɔvɔ.

¹⁸ Na pɛ wakɛlɪ hɔtɔ sɔsɔntɔ
na tɔŋ tawa tɛkpataa.
ɪlɛna Silii nyɔ́ma pɛsɪ ɪsu mpa kɔtɔŋ pɛɛnaa tɔ.

¹⁹ Tɔvɔ kɔlɔmɔvɔ kɔlɔmɔvɔ
ká kaasɛna Asilii hɔtɔvɔ taa.
Paa pɛyaya sɛkpɛlaya ka pɛsɛyɪ na ká kala-ɪ.

ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma kakaasaya

²⁰ Kɔyakɔ wɛɛ ɲku kɔ taa ɪsɛyɛlɪ yɛlaa kakaasaya, mpa mɛ í ké Yakɔpɔ lɔlvɔvɔ nyɔ́ma tɔ. ɪ kaa
tasa Asilii nyɔ́ma mpa pa ɲmakɛlaya-mɛ tɔvɔ naani tɔvɔ. Ama mɛ ɪsɔ Tacaa wei ɪ ké ɪsɛyɛlɪ
Nanɲ tɔ tɔvɔ í ká tɔ naani. ²¹ Mɛ yɛlaa kakaasaya ká mɛlɪ. Yakɔpɔ nyɔ́ma mɛ mɛ kakaasaya
ká mɛlɪ mɛ ɪsɔ tɔŋ tɔ tɔɔ. ²² ɪsɛyɛlɪ nyɔ́ma mɛ, paa mɛ yɛlaa samaa wɛ ɪsu tenku nɔvɔ kanyɛŋa
tɔ, mɛ taa kakaasaya tike ká mɛlɛna Tacaa tɔɔ. Pa tɛma mɛ wakɛlvɔvɔ tɔm ke suw, na pɛ tu
mɔna-mɛyɛ. ²³ Tacaa Pɛ tɛna pɛ tɔ ɪsɔ ka wakɛlɪ tɛtɔ tɛnaya ɪsu ɪ suw tɔ.

ɪ taa nyana Asilii nyɔ́ma

²⁴ M'p'ógú Pə təna pə tɔ Tacaa Isə tōma ɪ yəlaa mpa pa wɛ Siyən puyɔ taa tɔ sɪ: ɪ taa nyana Asilii nyéma mpa pa makɪ-mɛyɛ kpatəŋ tɔ. Pa tɛyɛtiyi akan kɛ mə tɔɔ ɪsu ɪcipiti nyéma lakaya-mɛyɛ hatoo lɔŋ taa tɔ. ²⁵ Mpi tɔ, pəciɪu tike kɛ pə kaasaa, na ma pááná hɛɛ təkpaataa. ɪlena á huuna Asilii nyéma na á wakəli-wɛ. ²⁶ Pə təna pə tɔ Tacaa ká kpaasɪ ɪ hika na ɪsɔtaa, na ɪ casa-kɛyɛ Asilii nyéma ɪsu ɪ ka lapu Matiyən nyéma kɛ Olɛpɪ kəkpaamuyɔ tɔɔ tɔ. ɪ ká kpaasɪ ɪ kpátúyú na ɪsɔ kɛ tɛŋku tɔɔ. ɪsu ɪ ka lapu ɪcipiti nyéma tɔ. ²⁷ Kuyaku ŋkuyɔ ɪ ka kəəli mə nyuyɔ taa kɛ səxəla wena Asilii nyéma ka sukə-mɛ na á nu-mɛ tɔ. Na í fiti ŋmakəluɔ mpi pa ŋmakəlaya-mɛ tɔ.

Kolontu kpətəna Yosalem

²⁸ M'p'ógú Asilii nyéma lɛɛka
Ayatɪ ɪcatɛ na pá fayana
Mikəlɔŋ nyəntɛ taa na pá yele pa wontu kɛ Mikimasi.
²⁹ ɪlena pá fayana kəkpaaməŋ naale hɛkɔ na pá tɔ sɪ:
Tə siki Kipeya. Səxəntɔ pu Lama ɪcatɛ nyéma
na pá seliyi na Sayuli ɪcatɛ Kipeya nyéma seeki.
³⁰ Kalim nyéma mɛ,
í ma kapusi na Layisa nyéma náá tɔ ŋkpaŋŋ.
ɪlena Anatəti nyéma náá cɔ,
pa tɔm wɛ konyəŋ.
³¹ Matəmena nyéma seeki.
Kepim nyéma pɛɛkəyɪ təcəəsələ.
³² Kolontunaa ká tasa Nopɪ ɪcatɛ kɛ
səŋuyɔ kɛ kuyaku ŋkɔ,
na pá tɛyɛti Yosalem pulaya Siyən kɛ ŋkumle.
³³ Tacaa pə təna pə tɔ ka caati pilinasi na toma.
ɪ ka setɪ tuŋ wei ɪ kəla kɔluɔ tɔ
na í pɛti atɛ,
na í tisi wei ɪ tɛɛ lɛləŋ tɔ.
³⁴ Paa setɪ hətɔ səsəəntɔ na laale.
Lipən hətuyɔ taa tuŋ səsəəŋ ka hoti atɛ.

11

Wulav kɔfalv təm

¹ Pələ pə waali ɪlɛ pəlinja ká hɛli Seseɛ*fa* kite kɔpəntɛ tɔɔ. Akpaale ká lu ɪ luluyɔ lila tɔɔ. ^a
tuyɔ kite.
² Tacaa Feesuyɔ ká wɛɛ ɪ tɔɔ kɛ.
Ku ha-ɪ ləmayasɛɛ na í tiikina ɪ yəlaa.
Na ɪsəna yulɔ ka pulɪ təma kɔlapɛɛ
na nyəm tɔ na a lapu.
Nkɔ ku yekina na yulɔ nyɪ Isə na í wɛɛna ɪ səxəntɔ.
³ Tacaa nyamnav nté ɪ lanhɔlɔmlɛ.
ɪ kaa lana tɔm nti ɪ nu kɔnu təxə təmlɛ.
⁴ ɪ ká təŋ siyisuyɔ na í huuna konyəntunaa,
na í təŋ tampana na í yəxətəna
tɛtɔ taa wahala nyéma.
ɪ kuyəxətɔtɔ kɛ ɪ
ká mana tɛtɔ yəlaa ɪsu kpátúyú.

^a 11:1 Seseɛ: Seseɛ kɛ wulav Tafiiti caa kɛ, ɪ luluyɔ kɛ pa yaaki ɪsu

I ká ku asayaa na ɪ nɔɔ taa kuyɔɔtɔtɔ.

⁵ Tampana tɛɔɔɔ na kupantu lapu ká pəsi
isu tampala na í tɔɔɔ.

⁶ Taale haya na iwəyaya paa caya tɛntəmle.
Kprou na pinaya peleye tɛhəntəle kulɔmtəle.
Pəyaya səkpelaya ká tiikiyina-we.

⁷ Nav na taale wontuɔ ɲku pa yaa si wusi tɔ paa kaa
nyutu tɛtɔɔle, na pa piya náá hənti tɛntəmle.
Nyutu ke tɔɔlaya na nav paa tɔɔ.

⁸ Pəyaya ahulɔm ka liyili tɔm púúyú tɔɔ.
Pəyaya səkpelaya náá susu ka niɲ ke akala púúyú taa.

⁹ Tacaa pɔɔɔ naɲɲ nyəɲku tɔɔ tu
nɔɔɔ kaa la ɪ tɔɔntəle ke isayatu.
Pə taya pulu, yəlaa ká nyi Isə ké na pə su
tɛtu isu lɔm waasɔɔ tɛɲku luman tɔɔ tɔ.

¹⁰ Kuyaku ɲku Sese lɔlɔɔ tu ka səɲna isu
antulinya yəlaa tuuta.
Piitimnaa ka kɔɔ si í tasa-weye layatu,
na Isə teeli na timpi taa ɪ we tɔ.

Mpa kolontunaa ka kuuwa tɔ pa mɔlɔɔ

¹¹ Kuyaku ɲku tɔtɔɔ Tacaa n ká hulɪ nyá tɔɲ.
N ká ləsi nyá yəlaa, na ɲ kəna nyá nyéma kakaasaya.
Mpa paa we Asilii tɛtu, na Icipiti ntɔɔɲ tɛtu,
na Icipiti mpətɔɲ tɛtu, na Itiyopii tɛtu, na Ilam tɛtu,
na Papiloni tɛtu, na Silii tɛtu ɪcate Hamati,
na tɛtu nti lɔm cəɔnaa tɔ.

¹² N ká kpaasi piitimnaa ke tuuta.
N ká kpeyeli Yuta nyéma na Isɛyeli nyéma mpa
pə kuuwa na pə yasɪ tɛtu təna taa tɔ.

¹³ Waatu ɪni Ifəlayim nyéma isesemle ká saali.
Pu kpiisi Yuta nyéma kolontunaa.
Yuta nyéma kaa lu Ifəlayim nyéma ke patule.

¹⁴ Paa kpenti na pá kpa Filiisi nyéma tɔɔ
ké ilim tɛtule
pɔɔɲ taa. Paa məɲna ilim təlule tɔɔ,
na pá kuu wɔlaya tɛtu taa nyéma wontu.
Paa tɔɔ Itəm na Mowapu pə tɛtu na
pá ɲmakəli Amoni nyéma nyəntu.

¹⁵ Tacaa n ká yele na Icipiti
ilim təlule tɔɔ tɛɲku ɲkpalaya lɔm nyɔɔ.
N ka tɛyɛti katanɲa ke Ifəlati pɔɔɔ,
na ɲ faya-keye lɔisi naatosompɔɔlaya,
na nyá nɔɔ heelim kəkə nyəm.
Haləna yəlaa tɔɲ na pá tɛsəɲi nɔɔhɛɛ.

¹⁶ Uəna pə kaasi hapəle ke yəlaa
kakaasaya ɲka ka we Asilii tɔ.
Isu pu kaasɔɔ Isɛyeli
nyéma ke pa nyəntɛ ke hatoo lɔɲ taa tɔ.
Waatu ɪnəɲi pa lukaya Icipiti.

12

Isə samtv yontu

¹ Kuyaku ŋkuyu í ká sa Tacaa na yontu si:
 Hai, Tacaa tə sama-ŋ.
 Nyá pááná muna kée. Ama n ku-yeyε tá tɔɔ.
 Hεεsi tá laŋa.

² Isə nyayale tá nyuyu yátú.
 Tu tu-ŋ naani kée.
 Səyɔntu kaa kpa-tu.
 Mpi tɔ, Tacaa nyayale tá toŋ, na tə saŋi-ŋ.
 Nyayale tá waasulu.

³ Tu lu lum na laŋhulumle kε
 nyuyu yapu seelo taa.

⁴ Kuyaku ŋku ku wule í ká yəyɔti si:
 I sa Tacaa, ɪ yaa ɪ hətε.
 I kpaali yɔlaa taa kée ɪ tɔma tɔm.
 I tɔɔsi pa tɔna si Isə hətε nté səsɔɔle.

⁵ I sa Tacaa na mə yontu.
 Mpi tɔ, Tacaa lapa tɔma səsɔɔna kée.
 Pə wεε si pá la na antulinya tɔna nyi mpɔ.

⁶ Siyɔŋ nyɔma mε í wilitina laŋhulumle.
 Mpi tɔ, Isɛyeli Isə Nanŋ tu wei í wɛna tɔ,
 ɪ kée səsɔ kée.

13

Papiloni tomle

¹ Papiloni tɔm nti Tacaa hula Amɔti pɛyalu Isayii kε toosee taka taa tɔyɔlɔ.

² Mpyú Tacaa yəyɔtaa si:
 I kpaasi tuuta kε puyɔ ŋku
 ku tɔɔ fɛi pulu tɔ ku tɔɔ.
 I tɔ yoolaa kε úúú.
 I hati-wεyε niŋ si pá suuna ŋmakəllaa nɔnɔyɔ.

³ Ma mayamaya ma kɔmtəyɔna yɔlaa mpa
 pə tu ma niŋ taa tɔ.
 Ma yaawa ma yoolaa taa yoolaa mpa pa yɔɔləyɔna
 ma səsɔɔntu na pá huləyi ma pááná tɔ.

⁴ Yɔlaa kəkɔtε nukɪ pɔɔŋ taa,
 ɪsu samaa tuutuuma.
 Piitimnaa kawulasɪ kotaa na pa kəkɔtε nukɪ.
 Pə tɔna pə tu Tacaa má ma kaləyi
 ma yoolaa mpa maa yoonaa tɔ.

⁵ Tacaa na mpa ɪ huləyɔna ɪ pááná tɔ
 antulinya tɔnasɪ kε pa luna hatoo poolun taa,
 na pá kɔɔ si pa kpiisiyi tetu tɔna.

⁶ Mə laŋa í wakəli na í wii.
 Mpi tɔ, Tacaa kuyaku kpeyetaa kée.
 Ku kɔŋ kée ɪsu Isə Toma tɔna tu wakəlyu.

⁷ Pə tɔɔ kée yɔlaa apalutu
 hoowa na pá pəsi acamaa.

⁸ Səyɔntu səsɔɔntu pu-wε,

na pá mələntəyi pa ti, isu
luluyw wusasi takuyw alv tə.

Na pá nyənəyi təma na səyəntv.

⁹ Tacaa hūlē kuyaku kəŋna nté.

Kv wule ke ı ká huli ı pááná səsəna,

ı kaa wəna pətətəle.

Kuyaku ŋkuyw ı ka kpiisi asayaa,

na í pəsi tətə ke wulaya nyəntv.

¹⁰ Isətləŋasi na sı loosi təna kaa tasa luu.

İlim í lu kpakpaa pələ pə sı.

Pəyele isətv ná kaa hulumı.

¹¹ Maa hə antulinya ŋkpaŋuyw ke ı kawalaya təə,

na má hə asayaa ŋkpaŋ ke pələ pa kupəntəŋ təə.

Maa tisi mpa pa həŋ pa ti tə,

na má yəki ŋmakəllaa kalampaani.

¹² Maa yeke na yəlaa laŋ tətə taa

na pə kəli isu wula kupəŋ.

Paa laŋ tətə taa na pə kəli isu Ofii tətə wula.

¹³ Pə təə ké Pə tənə pə tv

Tacaa pááná səsəna kuyaku

wule ı ka ciyiti isətlənyw,

na tətə náá sele tə kite təə.

¹⁴ Isu səyəntv kpaakuyw nam

na í seeki tə,

ŋpúyú paa wei ı ká se na í mələyəna

ı tətə taa.

Isu heeŋ laŋuyw tiikilu na ı ya tə,

ŋpúyú Papiloni nyəma í ká ya yem yem

na í mələyəna mə yəlaa kiŋ.

¹⁵ Ye pa hika mə taa wei pa cətəti-ı nyəma,

na pá kpa mə taa wei pa kv ílé na layatə.

¹⁶ Paa tətəli mə piya na pá kuu mə téesi taa wontu

na pá kpi mə alaa na í nyənəyi.

¹⁷ Mpúyú Tacaa yəyətəa sı:

Maa yeke na Meti nyəma mu-me na pááná.

Paa í ha-wəyε liyitee, yaa wula, pələ pa kaa nyənna tənə.

¹⁸ Paa yaya mə ifepiya ke nyəma, pa kaa cələ ahulumnaa.

Pəyele pa kaa wəna piya pətətəle.

¹⁹ Papiloni ka wε ké isu Kalətee

nyəma kawulası kacəka pulupv.

Isə ká wakəli-me, isu ı ka lapv Sətm

na Kəməə pə nyəma tə.

²⁰ Pu kpiisi Papiloni tətə ke tam təə ké,

nəyələ kaa wəe tə taa.

Paa mpatəntaa mayamaya, pələ pa kaa həli,

pəyele tiikilaa na pa kaləkəŋ pa kaa səŋ tənə.

²¹ Ama taale wontu ká ləetənə,

na kpiisiŋ naa suvki mə téesi taa,

na taataanaa náá pəsi tənaya pa tε.

İlena pəŋtuləŋ náá ŋmaaləyi ncaa taa.

²² Sunsuməŋ ká suvna mə ıcatε kutuləŋ kupəŋ taa,

na taale hasi ke mə kutulun wei i taa
 í təkaya na í nyókí tó.
 Pə tema Papiloni ıcaté kuyaku suu ké na ku kpegetaa.

14

Kolontunaa ka kuuwa mpa tó pa málvúv

¹ Tacaa ka wii Yakəv lúlvúv nyéma me mə pətəətəle na í tasa İseyeli nyéma meye ləsvúv na í su-meye mə mayamaya mə tetu taa. Múulaa ka səsı mə tó na mə na we í caya.

² Piitimnaa ləlaa ká kpayana İseyeli nyéma me na pá mənna-meye mə tē. Na Tacaa tetu tó tənaya múulaa mpe pa apalaa na pa alaa, paa pəsi İseyeli nyéma me mə yomaa. İ ka kuu mpa paa kuu me tó, na í kpa saləka ke mpa paa kpa-meye saləka tó, na í ηmakələyi-we.

Papiloni wulav tənaya

³ İseyeli nyéma me, Tacaa ka yele na í heesi mə wahalanaa na mə nəyəsee nna yomle ton nyəntə tənə tó tu-me tó. Ye pə tala waatu ını ile, ⁴ i tu Papiloni wulav ke yontu sı: A a, ηmakəllú mələ isəna, nyá tənaya nté yaa?

⁵ Tacaa n yəka ηmakəllú ton na n pəli i kpátóyó.

⁶ İni i makayana yəlaa ke kutamsa na pááná səsəna.
 İ ηmakələyi piitimnaa.
 Pa tu ηmakəllú ını i waalı.

⁷ Tetu tənə caya təpamm na heesúv.
 Yəlaa yooki lənhúlúmlə yontu.

⁸ Lipan tun səsəñ ləñle heewa na í tən sı:
 Too ηmakəllú hotuyu tó, nəyólú ta kənta sı i setəyi-tu.

⁹ Atətəle taa nyéma nu ηmakəllú nyá
 nyá kəntə təm na pá nyəmtəyi-we.
 Atətunaa səólú puwa sı pá m-v-η.
 Nyá kəntə yəlaa na mpa paa ké awulaa ke tetu taa tó
 pá kələyi pa kumlee tó ké nyá tó.

¹⁰ Na pa tənə pá yəyətəyi sı:
 Nyá mayamaya n pəsa ıcam ke teitei ké ısu tá,
 na n nəyəsəna-tu.

¹¹ Nyá cəməñ ke pa makaya na pá puyələyəna-η.
 Nəñnə n mələ atətəle taa.
 Nyá kühəntúv nté tasətu.
 Nyá kutakúv ke sonsompee.

¹² Tuləmalúv, nyá wei n tee kəkə ke tanan tó,
 isənaya pə lapa na n hoti atə pəcó nyá kələna piitimnaa.

¹³ İsu n mayasaya nyá taa sı:
 Maa kpa isətaa, maa tē isətulənası tó.
 Maa su ma kpəlaya ke puyú tó.
 Puyú ηku ku tó ké tun laki
 i kotuyu ke ilim ntəyən tó.

¹⁴ Halı n tənaya sı:
 Maa kpa hatoo comcom nəyó taa,
 maa tē isəñmuntú tó,
 maa wee ısu isətaa İso səsə.

¹⁵ Ama pa tusa-η atətəle taa.
 N hota púyó səsəv taa.

¹⁶ Na pá təmsəyi mpa pa naaki-η tó,
 na pá nyənəyi-η təpənə na pá pəsəyi pa ti sı:

Yulɔ wei ɪnɪ ɪ ciyitaya tetu na í cɔɔsəyɪ
kawulasɪ tɔyɔlɛ?

¹⁷ ɪnɪ ɪ pəsayana antulinya kɛ wulaya tetu,
na í kpiisiyi acalɛɛ,
na í kisiyi saləkatɔnaa cɛpɔ na?

¹⁸ Paa piitim mpi pə wulau tooki.
Paa wei ɪ hənta ɪ tɔyaya taa ké na teeli.

¹⁹ Ama nyá ɪlɛ, pa lɔ-ŋ ké na ń hatəlɔna nyá pəlaav.
Pa lɔ-ŋ awalɪ ké.

N wɛ ké ɪsu wei pa kuwa yooɔ taa tɔ.

N wɛ ɪsu sətɔa mpa pa pɛta

púyú ŋku ku taa wɛ pɛɛ tɔ.

N wɛ ɪsu sətɔ wei pa fɛlɔyɪ nɔɔhɛɛ tɔ.

²⁰ Ama nyá kaa polo awulaa lɛlaa kin kɛ pəlaav taa.

Mpi tɔ, n wakəla nyá tetu, na ń ku nyá yəlaa.

Pa kaa tasa nyá piitim ɪsayam hətɛ yaav kɛ paa wulee.

²¹ ɪ tayanɪ mə tɪ,

í kú wulau ɪnɪ ɪ piya kɛ pa caanaa ɪsayatɔ tɔɔ.

Pá taa tasa kulɔyɔ na pá tɔyɔ tetu,

na pá waasɪ tɔ tɔ ké acalɛɛ.

²² Ḿpúyú pə təna pə tɔ Tacaa yɔyɔtaa sɪ: Maa kulɪ Papiloni nyéma tɔɔ. Maa kpiisi pa tetu
hətɛ, na pa lulɔŋ təna na pa piitim. ²³ Maa la tɔ taa ké lɔcayam, na má pəsɪ-təyɪ kulaaləŋ tetu.
Na má hasa-tɪ təkpləkplɛɪ na saŋ. Pə təna pə tɔ Tacaa má ma yɔyɔtəna mpɔ.

Nmakəlvɔyɔ təna su tənaya

²⁴ Ḿpúyú Pə təna pə tɔ Tacaa yɔyɔtaa na í tuu sɪ:

Ye ma tɔma sɪ mpi pə la pələ pə lakəna.

Má su mpi, pələ pu tɔyɔna.

²⁵ Maa yəki Asilii nyéma tɔŋ kɛ ma tetu taa,

na má fɛɪ-wɛyɛ nɔɔhɛɛ kɛ ma póŋ taa.

Maa fiti ma yəlaa kɛ pa ŋmakəlvɔyɔ taa.

Maa kóólí səyɔla wena pa sukə-wɛ tɔyɔ pa nyɔɔŋ taa.

²⁶ Mpi ma suwa sɪ maa la tetu təna tɔyɔlɛ.

ɪsəna ma suwa sɪ maa tɔ piitimnaa tənaya nin tɔyɔlɛ.

²⁷ Ye Pə təna pə tɔ Tacaa í su ntɪ

awe ká yele na tɔ lá yem?

Yaa ye ɪ kusa ŋkumle awe ká kpəna ɪ nin?

Tacaa kpaaləyɪ Filiisi nyéma

²⁸ Wulau Ahasɪ sɛm pənaya kɛ ɪsɔ kuyɔyɔtɔtɔ tɛləsɔlɔ kaləna Filiisi nyéma sɪ:

²⁹ Filiisi nyéma, mə laŋa í taa hɔlɔmənə kpátúyú ŋku ku

makaya-mɛ tɔ ku pɛlvɔyɔ tɔm. Mpi tɔ, tɔm kusəpɔ

taa ké akala ká lu. ɪlɛna tɔm sɔsɔ wei ɪ kuləyɪ hɔntɔ

tɔ í lu akala taa.

³⁰ Ama ɪsɛyɛɪ kɔnyɔntɔnaa sɔsaa ká

tɔyɔ na pə tala-wɛ,

na wahala nyéma náá hɛɛsɪ na paa nyanɔna pɔlɔ.

Ama maa ku pá na pa lulɔyɔ hoolaya nyéma.

ɪlɛna nyɔyɔsɪ na kolontu náá

tɛɛsɪ kuyɔ kɛ mpa pu kaasɪ tɔ.

³¹ Koloosi acalɛɛ mɛ mə laŋa í wakəɪ na í má kapusi.

Filiisi nyéma kɔkpɛntɔyɔ tɛna apalɔtɔ lepa.
 Mpi tɔ, nyɔɔsi kɔlɛna ilim ntɔyɔn tɔɔ.
 Sɔyɔntɔ paa kɔlɔm fɛi yoolaa mpɛ pa taa.
³² Wentiɣi paa cɔ Filiisi nyéma tillaa?
 Paa cɔ-wɛyɛ si: Taaɔa maɣamaɣa sɔna Siyɔn.
 Tɛnaɣa ɪ yɛlaa kɔnyɔntɔnaa ka
 hiki tɛcɔɔsɛle naani nyɔntɛ.

15

Mowapu nyéma tɔɔ wula

¹ Mowapu nyéma tɔɔ kɔyɔyɔtɔtɔ ntɔ:
 Pa yɔka Aaa-Mowapu ɪcatɛ
 na pɔ kpiisi-tɛyɛ ahoo kɔlɔmɛɛ.
 Pa yɔka Kii-Mowapu ɪcatɛ
 na pɔ kpiisi-tɛ tɔtɔyɔ ahoo kɔlɔmɛɛ.
² Tipɔn nyéma kpa tɛfɛɛnle si pa wiiki.
 Mowapu nyéma tɔla nɔɔsi kɛ Nepo pɔyɔ taa,
 na Matepa ɪcatɛ taa. Pa loola pa nyɔɔn na pa tantɔn.
³ Yɛlaa suu lɔyaya wontu,
 ɪsu fɔlɔtɔnaa taka kɛ hapɛɛ tɔɔ.
 Pa lukiyi ɪsɔlɔm kɛ kutulɔn patanaa tɔɔ
 na nɔnɔɔsi tɛɛ.
⁴ Hɛsɔpɔn nyéma na Ilale nyéma pa makɪ kapusi
 na Yahasi nyéma nɔɔ nuki.
 Pɔ kpɛnna Mowapu yoolaa
 na pa apalɔtɔ le, na pa huɣutiɣi lotu.
⁵ Ma yaawa si pɔ waasi Mowapu nyéma.
 Pa sewa halɛna pɔ tala Sɔwaa na Ikɛla-Selisiya.
 Pa kpaaki Luhiti tontɔnle na wula.
 Pa casɔyɪ lanwakɛlle kapusi kɛ Holonayim mpaav taa.
⁶ Nimlim hite lɔm nyɔɔwa.
 Nyuto lɔm nyɔntɔ wula tɔ tɛna.
 Pɔlɔpɔ u tasɔyɪ nyɔɔ.
⁷ Pɔ tɔɔ kɛ pa kuuki pa nyɔm mpi pɔ kaasa-wɛ tɔ,
 na pɔ pukina hatoo tun kacɛka waali.
⁸ Mowapu nyéma kapusi nuki
 paa timpiɣi pa tɛtɔ taa kɛ.
 Halɛna pɔ tala Ikɛlayim ɪcatɛ
 na Iliim tɛtɔ taa lɔkɔ.
⁹ Timɔn ɪcatɛ pusi lɔm wɛ kɛ ɪsu calɔm.
 Pɔcɔ ɪ kɔ tasa-wɛyɛ wahala tɔyɔ tɔtɔ.
 ɪ kɔ yele na tɔyɔlaya kɔli
 Mowapu yɛlaa kakaasaya tɔɔ.

16

Mowapu nyéma sɛlɛmɔyɪ Yosalem nyéma si pɔ sɛna-wɛ

¹ ɪ ha tɛtɔ nyɔyɔ tɔ kɛ ɪwaav na ɪ tilina-ɪ.
 Pɔ luna Sela ɪcatɛ na pɔ tɔnna wɔlaya tɛtɔ taa,
 na pɔ polo Siyɔn pɔyɔ taa.
² Mowapu alaa kpaaki Alɛnɔn lɔɔv kuten tɔɔ na pɔ tiiki,

isu pa təɣənyu sumaya ke ka tante taa tə.

³ Mṗúyú Mowapɔ nyéma sələma Yosalem nyéma si:

Ʃ tasa-tuyɔ layatu na í huli-tuyɔ tá kulapəle.

Ʃ kenti tá təw kə ilim heka taa,

isu ahoo səkpɛtuyɔ.

Ʃ ɲmesi ta yələa mpa pa tu kpuluyɔ tə,

í taa kuli tá selaa waali.

⁴ Ʃ mu Mowapɔ yələa ke mə te.

Ʃ ha-wɛɣe timpi paa cəwsi

na wakəllu í taa hiki-wɛ tə.

Nmakəluɔ na wakəluɔ

na tetu yələa nɔwɛɛ fɛluɔ

ká su tənaya ke kuyaku nakuli.

⁵ Waatu inəɣi pa luluyɔ tu

Tafiti ká wɛɛna kawulaya kumte.

Tu wɛɛ səsəle tam təw nyənte ke

Isə pɛɛɛ təw.

Ʃ ká tənəɣi tampana na siyisuyu na í huukəna.

Yosalem nyéma kaa pəsi na pá waasi Mowapɔ nyéma

⁶ Mṗúyú Yuta nyéma təma si: Tə nuwa

pa yəɣətəɣi Mowapɔ nyéma kalampaani təm.

Pa yəɣətəɣi tətəɣə pa ti həm
səsəəm təm na pa isəcav təm.

Na isəna paa suki pa təɣi pə cəlo tə.

Pəcə pa yəɣətəɣi na pə fɛina huwɛɛ.

⁷ Pə təw kə Mowapɔ nyéma huɣutiɣi

lotu ke pa ti təm na pá

wiiki lesɛɲ kakalasɔ nsi pa lakaya Kii-Helesɔ tə.

Pə pu-wɛɣe katatəlaya,

ɪɛna pá mələɣi.

⁸ Həsəpəɲ nyéma tawa wakəlaa.

Sipəma lesɛɲnaa wuləɣi.

Mpe pa lulayana sulum kupam,

na pə kuɣi piitimnaa awulaa.

Lesɛɲ tawa anɔ a təwaya haləna Yasɛɛ tetu.

Lesɛɲnaa piliɲasɔ ka helaa kə

na si tɛɛ tənku kusəpu waali.

⁹ Pə təw kə ma na Yasɛɛ nyéma

tə wiiki Sipəma lesɛɲnaa təw.

Na ma lukiɣi isəlum ke Həsəpəɲ

na ɪlale pa təw.

Pa yaya yoou kakiisaya ke mə kumtənaa təw.

¹⁰ Lanɲulumle na ayəla tɛma mə tawa taa.

Pəyele nəɣəlo u tasəɣi yontu

yaa aɲmaala ke lesɛɲ tun tawa taa.

Lesɛɲ koollaa u tasəɣi pə lum

nyaasuyɔ ke tiɲ taa.

Ma yelaa na lanɲulumle kakiisasɔ su tənaya.

¹¹ Pə təw kə ma lanɲe wakəla hatoo ma taa kə Mowapɔ, na má seliɣi isu cəmuɣu wula.

Na má huɣutiɣi lotu ke

Pa kaləyi kəkəte ɪsu lʊm tɔŋ nyəm.
¹³ Piitimnaa kaləyi kəkəte ké ɪsu lʊm səsəəm.
 ɪsɔ nyaasəyi-wɛyɛ na pá hatələyi pooluŋ.
 ɪsu pɔyɔ heelim kpakɔyɔ nyutu tɔ.
 Yaa ɪsu kacuculaya kpakɔyɔ mɔsɔyɔ tɔ.
¹⁴ Pu kɔɔ taanaya ɪlɛ, sɔyɔntu anaam.
 ɪlɛna pá saali yem na pá ta nyaaləta.
 Mpa pa ŋmuləyi tá nyəm na pá kuuki-wɪ tɔ,
 mpi paa tɛsəna tɔyɔlɛ.

18

Itiyopii nyéma wakəlvɔv təm

¹ Hai, Itiyopii tetu nyá.
 Nyá taa wɛ kpuləŋ ken nyəŋ
 na í pula pusi səsənsɪ taa.
² Nyá tiliyina tillaa kɛ tɛŋku tɔɔ,
 na pá cakɪ səsəncaasɪ kpuləŋ taa,
 na pá tɔŋ lʊm tɔɔ.
 Tillaa ləŋləŋ nyéma mɛ,
 í polo tookonaa piitim kiŋ.
 Mpe ɪnɪ pa tənəŋ tɔɔ fɛɪ huntu.
 Yəlaanaa pooluŋ nyéma nyaŋna-wɛyɛ.
 Pa ké yoolaa piitim ké.
 Nɔyɔlɔ u nukɪ pa nsəmɪɛ.
 Pusi fayə pa tetu taa ké.
³ Antulinya yəlaa, mə tənə mpa mɛ í wɛ tetu taa tɔ,
 í paasəna waatu wei pa sikiyi tuuta kɛ pəəŋ taa tɔ.
 ɪ nu waatu wei pa hɔləyi tutuɔyɔ tɔ.
⁴ Pə taya pulɔ, Tacaa yɔyɔtaa sɪ:
 Ma tɛcayalɛ kɛ ma wɛɛ na má nyənəyi təpamm.
 ɪsu ɪlim nyakɔyɔ səsəm tɔ pə haŋaya,
 yaa ɪsu aŋkpələɛ haŋaya kɛ kumtu waatu.
⁵ Na pəcɔ pá tala kumtu kɛ
 waatu wei lɛsɛŋ puwa tɔ.
 Waatu ɪnəyi lɛsɛŋ hɛtu pəsa pee.
 Pa setəyi piliŋasɪ na asantɪ ké.
 Pa setəyi akpaa na hatu nti tu waasəyi tɔ.
⁶ Mɔpɔyɔ paa lɔ Itiyopii nyéma
 na pá waasɪ pɔɔŋ
 taa yepelekunaa na taalɛ wontu.
 Yepelekunaa ká tɔyɔ-wɛyɛ yoluma,
 na taalɛ wontu kɛ lɔŋlɛ.
⁷ Waatu ɪnəyi piitimnaa tɔŋ nyəm mpi pə ké tookonaa, na pə tənəŋ tɔɔ fɛɪ huntu tɔ pu
 kənə Tacaa pə tənə pə tu maya kɔhaaŋ kɛ ma tɛcayalɛ ké Siyəŋ pɔyɔ taa. Yəlaa tənə nyaŋna
 piitimnaa mpeyɛ, haləna pooluŋ nyéma. Pusi fayə pa tetu ké.

19

Icipiti nyéma laŋwakəlle səsəalɛ

¹ Tacaa yɔyɔta ntiyi Icipiti nyéma tɔɔ tɔ.
 Tacaa cayana ntɛyɛ ɪsəŋmɔntu nti tɔ tɔŋ ləŋləŋ tɔyɔ kpayaŋu, na í polo Icipiti.

Icipiti tun kolalaan seliyi na yɛlaa apalɔtu naa le-we.

² Mpúyú Tacaa tɔma si:

Maa yele na Icipiti nyɛma kuli tɔma tɔɔ.

Yulu ká kuli i luluyɔ tu tɔɔ,

na lelɔ kuli i taapalu tɔɔ.

Acalɛɛ ká kuli tɔma tɔɔ,

na kawulasɔ kɛ tɔma tɔɔ.

³ Maa yele na Icipiti nyɛma mɛ mɛ lɛmayasɛɛ le-mɛ,

na má liyiti mɛ layatu. Ilena í pəsəna mɛ tun tɔɔ na
í polo mɛ tɔwaa tɛ.

I ká sɔsi kɔɔnɔnɔ na í pɔɔsi pee.

⁴ Maa tu Icipiti nyɛma kɛ ɲmakəllɔ ɲin taa.

Nmakəllɔ ká tɔɔ mɛ tɔɔ kɛ kawulaya na ton.

Pə tɔna pə tu Tacaa má ma yɔɔtəna mpɔ.

⁵ Nili pɔɔɔ lɔm ká nyɔɔ,

na ká wuli tɔkpansaɲ.

⁶ Nili pɔɔɔ sɔsaya pusi kɔhelasɔ lɔm ká sɔɲ

na lɔɲ kɔheheɲ lɔm náá nyɔɔ.

Muluyɔ na səsəncasɔ ká lontili,

⁷ na pɔɔɔ atama lɔm nyutu tɔna.

Na pə kpɛnna pɔɔɔ nɔɔ haləm tɔna,

na heelim ma-wi

na pə wuli na pə yele kpɛtɛ.

⁸ Tiina kpalaa tɔna, paa kulasɔ nyɛtaa,

paa pulun tulaa, pa laɲa ká wakəli tɔtɔɔtɔɔ,

na pá te nyɔɔ na pá wii tɔkpoo.

⁹ Mpa pa makɔ kponkpontu ton nyəntu

na mpa pa lɔuki tɔ pɔɔɔ tɔ,

pa laɲa ká wakəli.

¹⁰ Pə nu pɔɔɔ lulaa.

Pa tɔna mpa pa tɔkayana tɔmlɛ ntɛ tɔ,

pa apalɔtu lepa.

¹¹ Sowan ɔcatɛ awulumpiya kɛ

lɛmayasɛɛ fɛɪnaa kɛ.

Icipiti wulav layatu tasɔlaa

tasəyi kɔmɛlɔlayatu kɛ.

Isənaya mɛ taa yulu pəsəyi

na í tɔ Icipiti wulav si:

Maya nyəntu. Pəyele maya lɔntaa awulaa luluyɔ tu?

¹² Icipiti wulav, nyá nyəntaa mpɛ pa wɛ le?

Pá kuli nti Pə tɔna pə tu Tacaa mayasaa na

í su Icipiti tɔɔ tɔ na pá huli-ɲ ɲɛ.

¹³ Sowan awulumpiya mɛ kɛ kɔmɛlɛmɔɲ,

na Mamfi nyɛma mɛ tɔsəyi mɛ ti.

I kɛ kpɛka nyɔɔɲ nyɛma mpa

pa tolisiyi Icipiti tɔɔ.

¹⁴ Tacaa tisa acufu kɛ mɛ taa,

na í tolisiyi Icipiti kɛ i kɔlapɔtu tɔna taa.

I lakɛ teitei kɛ ɪsu sɔlɔnyɔɔlɔ

tutuyu i tɔtu taa tɔ.

¹⁵ Icipiti tɔ nɔɔlɔ i kaa pəsi

na í la pulo kúpam.
Paa toŋ tu, yaa konyǝntu,
yaa sǝsǝ, yaa sǝkpelu.

Icipiti nyǝma ká teesǝna mpi tǝ

¹⁶ Kuyaku nakuli, Pǝ tǝna pǝ tu Tacaa ká nyaasi Icipiti nyǝma me na nin tuɣu. Sǝɣǝntu ká kpa-me na í sele isɪ alaa. ¹⁷ Yuta tetu ká wee-meɣe sǝɣǝntu puluɣu. Paa waatu wei kǝ pa yǝɣata tǝ tǝm, í tǝsǝɣi nti Pǝ tǝna pǝ tu Tacaa ka suwa si i ka la-me tǝɣǝ. Ilena í seliyi.

¹⁸ Kuyaku nakuli Icipiti acalee kakpasɪ ká yǝɣatǝɣi Hepǝla tǝm. Paa yǝɣati na pá su si: Tǝ kǝ Pǝ tǝna pǝ tu Tacaa nyǝma. Acalee anɪ a taa lente hǝte ntǝ ilim ɪcate.

¹⁹ Kuyaku nakuli í ká ɲma Tacaa ke kǝtaya tǝlate ke Icipiti tetu taa. I ká siki-i pǝle ke tetu toŋa tǝɔ. ²⁰ Ntǝ tu tǝsǝɣǝna Icipiti nyǝma me si: Pǝ tǝna pǝ tu Tacaa we mǝ te. Na waatu wei Icipiti nyǝma ka yaa Tacaa si: Ya-tuɣu ta ɲmakǝllu nin taa tǝ. Iso ká tilina-meɣe waasulu na ilǝ í hǝti-me. ²¹ Waatu inǝɣi Tacaa ká huli i tǝɣi Icipiti nyǝma me, na mu nyɪ iso weetu na í sǝe-i. I ká lapɪ-i kǝtasɪ na í ha-i kuvǝɔŋ, na í su-i nǝɔsi na í tǝki-si. ²² Tacaa ká hǝ Icipiti nyǝma me mǝ ɲkpaŋɲ. I ká waa-me na mu mǝlǝna i tǝɔ. Iso ká muɣi mǝ kusǝlǝmutu na í waa-me.

²³ Kuyaku nakuli hapǝle ká lu Icipiti, na tǝ puki Asilii. Icipiti nyǝma na Asilii nyǝma í ká polo tǝmate, na í kpenti na í sǝeki Tacaa.

²⁴ Kuyaku ɲku Iseyeli nyaa sǝɔsi Asilii na Icipiti pa tǝɔ na í la tooso. Tacaa ká kooli tetu tǝnaya kǝpantu ke Iseyeli tǝɔ. ²⁵ Pǝ tǝna pǝ tu Tacaa ká kooli tetunaa me mǝ tooso kǝ kǝpantu si: Ma kooliyi ma yǝlaa Icipiti nyǝma ke kǝpantu. Maa kooli Asilii nyǝma mpa ma lapǝna ma nin tǝɣǝ kǝpantu. Maa kooli Iseyeli nyǝma mpa ma lǝsaa tǝɣǝ kǝpantu.

20

Isayii tǝŋ kpǝte, ntǝŋkpala yaa wontu fɛi i tǝɔ

¹ Pǝnaya ɲkeɣe Asilii wulav Salǝkǝŋ kusa i yoolaa wulav sǝsǝ, na í tii Filiisi ɪcate Asǝtǝti tǝɔ na í lǝeki-te.

² Waatu inɪ Tacaa ka tǝma Amǝti pǝyalu Isayii ke tǝm heeluɣu. I heela-i kǝ si: Wǝɣǝsi lǝyaya wontu, na nyá ntǝŋkpala. Ilena í la mpɪ na pá ye-le-i kpǝte.

Asǝtǝti ɪcate lǝekɣu waatu ke Tacaa yǝɣataa si: ³ Pǝ kpenta pusɪ tooso kǝlǝ ma tǝmlǝ tu Isayii tǝŋ kpǝte. Wontu yaa ntǝŋkpala fɛi i tǝɔ. Mpɪ pǝ hulǝɣǝna Icipiti na Itiyopii pǝ nyǝma ke mpi pu te na pá mayana-we tǝ. ⁴ Pǝ tǝɣa pulo, Asilii wulav ká kuu Icipiti na Itiyopii pǝ ifepiya na pǝ kukpatǝlaa kǝ. Wontu yaa ntǝŋkpala kaa we pa tǝɔ. Pu ye-le-weɣe kpǝte kǝ tǝyǝlǝyǝli. Tǝnaya Icipiti nyǝma ká tǝɣǝ fǝele. ⁵ Waatu inǝɣi mpa pa tǝelaya Itiyopii nyǝma, yaa pa hǝɲaya pa tǝɣi Icipiti nyǝma sǝnav tǝɔ tǝ, pa apalutu ká yǝli.

⁶ Kuyaku ɲkɣu hǝɣuluɣu ɲku ku taa tǝ we isǝntǝ tǝ, ku nyǝma ká yǝɣati si: Ta tǝelɣu teesǝna mpi tǝɣǝle. Mpǝɣe tu huukaya si tu tu kpuluɣu na pá ya-tuɣu Asilii nyǝma nin taa. Leyele tu hikina nyuɣu tutule ke nǝɔnǝɔ?

21

Papiloni hotuyu

¹ Tacaa yǝɣata ntiɣi wulaya tetu nti tǝ we tenku nǝɣǝ tǝ tǝ tǝɔ tǝ. Kolontu luna wulaya tetu sǝɣǝntu nyǝntu taa.

Isu kacuculaya fakɣǝna Nekɛfi tetu taa tǝ.

² Pǝ kula tǝm sǝɣǝntu nyǝntu tǝɔ na pá huli-m.

Nmakǝllu, ɲmakǝli.

Wakǝllu, náá wakǝli.

Ilam nyǝma, í tii pa tǝɔ.

Metɪ nyǝma, mu ta ɪcate.

Tacaa ká su tǝnaya ke konyǝmǝŋ wei

Papiloni tɔwa piitimnaa tɔ.

³ Pə tɔɔ ké ma lanɛ wakələyi.

Pə wɪki-m ké ɪsu lɔlɔyɔ

wɔsasi takuyɔ alɔllɔ tɔ.

Wɔsasi tɔŋ nyənsi lakɪ na má nyan,

pu san si má nu.

Ma seliyi, pu san si má ná.

⁴ Ma lanɛ pəsaa, na sɔyɔntɔ sɔsɔɔntɔ kpa-m.

Ahoo nna maa nyulaa tɔ a pəsa sɔyɔntɔ nyəna.

⁵ Pa pɔwa atɛ pɔɔŋ na pá su tɔyɔnaya,

na pá tɔki na pá nyɔɔki.

Tənaɔalɛ pa yaya kapuka kɛ kpakpaa si:

Yoolaa səsaa mɛ, í tayanɪ mə kɔkɛntɪŋ.

⁶ Ntɛna Tacaa heeli-m si: Polo í su tanɔlɔ,

ye ɪ na mpi ɪ yɔyɔti.

⁷ Ye ɪ loosa yooɔ kɛkɛnaa na kpayanəŋ hən,

yaa kpanasɪ yaa yooɔɔɔnaa caŋa.

Uɛ ɪ paasəna na í yɔyɔti na pá nyɪ.

⁸ Tənaɔalɛ tanɔlɔ yaya kapuka ɪsu tɔyɔlaya si:

Tacaa ma sənɔ ma tətəŋlɛ kɛ ilim na ahoo ké,

na má fenjiyi.

⁹ Pa kənna nté na tənɔ tɔɔ,

na pá caɔa yooɔ kɛkɛnaa

na kpayanəŋ hən.

Ntɛna nɔyɔlɔ ma kapuka si:

Papiloni ílé ɪ hotaa, ɪ hotaa.

ɪ tun kɔlalaan lɛsəŋ yɔka

atɛyɛ ɪ tənɔ tɔpɔtɔpɔtɔ.

¹⁰ Ma yɔlɔa mpa mɛ pa mapɔ ɪsu mɔla kɛ kataya taa tɔ.

Nti lɛyɛli lɔ Tacaa,

Pə tənɔ pə tɔ heela-m tɔyɔlɛ,

na máá teləsəyi-mɛ.

Itəm nyəma wɛ təm

¹¹ Tacaa yɔyɔta ntiyi Tuma tɔɔ tɔ.

Nɔyɔlɔ yɔyɔtəna-m na nɔyɔ səsaya na Seyii tɛtɔ taa si:

Tanɔlɔ, waatɔnaa ɪsənaya pə kaasa ahoo,

pəlee ké a tɛŋ?

¹² Uɛna tanɔlɔ cɔ si:

Pu nyaali yáá.

Ama pə ta nyaaləta.

Ye mə luyɔ wɛ kɔcɔcɔtɔ,

uɛ í tasa mɔlɔyɔ kɛ wulee.

Tetan na Ketaa nyəma selaa

¹³ Tacaa yɔyɔta ntiyi Alapɔ tɔɔ tɔ.

Ketaa nyəma mɛ, mə na mə yooɔɔnaa caasi.

ɪ polo na í suɔ nyutɔ taa ké ahoo,

na í ŋmɛli tiikasɪ taa.

¹⁴ Tema nyəma mɛ,

í sənna lɔm kɛ selaa mpa lɔkɔtɔ kuyɪ tɔ.

ɪ pona-wɛyɛ tɔyɔnaya.

¹⁵ Pə taya pulo, yooou toŋ na laɣalɛɛ tʊlʊyʊ,
na tóóŋ pam təɣənəna-wɛ.

¹⁶ Pə taya pulo, pə kaasa pənaya kɛ teitei, ɪlɛna Ketaa nyəma teeli su tənaya. ¹⁷ Yəlaa pəciuu
tike kɛ pu kaasi ɪ yoolaa taa yoolaa tətɔlaa taa. Nti Tacaa lseyɛli lso yəɣɔtaa təɣɔlɛ.

22

Yosalem nyəma kpaalʊyʊ

¹ Tacaa yəɣɔta ntiyi toosee tɛtɛkələ tɔɔ tɔ.
Yosalem, pepe lapa na nyá yəlaa kpaaki ləpʊtʊ tɔɔ?

² ɪcatɛ kʊcʊkələ, na kəkɔtɛ nyəntɛ,
na lanɣhʊlʊmlɛ nyəntɛ nyá,
nyá sətɔa ta sənɔa laɣatɛ,
pa kaa si təyooole.

³ Nyá yoolaa nyɔɔŋ nyəma tənɔa sewa,
tətɔlaa kpa-wɛyɛ saləka.
Pa kuu nyá yəlaa tənɔa na pá kpɛnna
mpa paa sewa na pá hatəli tɔ.

⁴ Pə tɔɔ ké ma si ɪ yele-m na má wii wahala
wei ɪ mayana ma yəlaa tɔ ɪ tɔɔ.
ɪ taa mayasi si ɪ puyusiyi-m.

⁵ Mpi tɔ, saŋa kɛ lso pə tənɔa pə tʊ Tacaa
tisa ta taa ké acufu na tɛ kpisi na pə liyiti-tʊ.
Lanɣwakəllɛ wula səsɔɔna nukɪ
toosee tɛtɛkələ taa.
Kakiisasi kpaaki tontonɔa tɔɔ.

⁶ ɪlam yoolaa tɔka tɔɔŋ na nyəma.
Apalaa caya yooou kɛkɛnɔa taa, kpaɣanəŋ wɛɛ.
Kii nyəma yoolaa lɛɛki pa kpaləŋ.

⁷ Yosalem, nyá tɛtɛka kʊpampɔna taa
suwa yooou kɛkɛnɔa na pə kpaɣanəŋ.
Pa puləyi nyá nənɔɔsi si pa yooki.

⁸ Yuta fɛi kʊkɛntim tɔtɔ.

Kuyaku ŋkʊ ɪ kɛɛsi mə ɪsɛ
na ɪ nyənəyi yooou wontu.
Nti pa pula kutuluyʊ ŋkʊ
pa yaa si Lipan hətʊyʊ tɔ kʊ taa tɔ.

⁹ ɪ nawa Tafiiti ɪcatɛ kolunɔa pəɣɔlɛɛ tənɔa.
ɪ hɔma lʊm kɛ pə tɛɛ lʊlɛ taa.

¹⁰ ɪ kala Yosalem tɛɛsi.
ɪ yoka si taa lɛŋsənɔa si
pə sɔɔsi kolunɔa kɛ toŋ.

¹¹ ɪ hula lʊlɛ kɛ koloosi naalɛ hɛkʊ.
ɪ hɔma lʊlɛ kʊpəntɛ taa lʊm.

Ama ɪ tá kɛɛsi mə ɪsɛ
na lso wei ɪ tayana wahalanɔa mpɛyɛ too ləŋ,
na ɪ kənɔa-mɛ tɔ ɪ tɔɔ.

¹² Kuyaku ŋkʊyʊ lso Tacaa,
Pə tənɔa pə tʊ yaa-mɛ si
ɪ wii na ɪ huyuti lotu na ɪ looli mə nyɔɔŋ,
na ɪ suu ləyaya wontu.

¹³ Ama me ile, pə pəsa-meγe
lanhuləmlə səsəle ké.
I kuyi naan na heen na í liki nantu
na sulum na í haki teu.
Haləna í tə si: Tə təγə na tə nyə ta kpakpaa.
Mpi tə, cele tu si.

¹⁴ Mpyúyú Pə təna pə tu
Tacaa yəγətaa na má nu si:
Ma yəγətəγəna tuunav si
pə kaa husi mə isayatu tənə,
isu í səpa.
Nti Pə təna pə tu Iso yəγətaa təγəle.

Sepəna təm

¹⁵ Mpyúyú Pə təna pə tu Tacaa Iso heela Isayii má si má polo na má ná kawulaya təyaya
nyuyv tu Sepəna. Má heeli-ı si:

¹⁶ N fəina puləyv cənə,
n nyənəyi nyá təyi we na hali
ń huli nyá təyi pəlaav ké
isətaa kəkəpamuyv taa?

¹⁷ N nyənəyi nyá təyi pulə səsəəm ké.
Ama Tacaa ká kpayə-η na í ləγə-η pooluη.

¹⁸ I ká pilimi-η isu pulə kəkulutum ké
tetv kəwalətv natəli tə taa.
Təyaya n ká si na nyá yoou kəkənəa kəpama saali.
Nyá kəna nyá caa təyaya fəele.

¹⁹ Maa ləsə-η nyá təmlə taa.
Maa təγəni-η nyá təcayale.

²⁰ Kuyaku ηkuyv maa yaa ma təmlə tu
Hilikiya pəyalə Iiyakim.

²¹ Maa suu-ı nyá capa, maa ləli-ı nyá tampala,
na má tu nyá pəsuyv ké ı niη taa,
na í pəsi Yuta na Yosalem nyəma pa caa.

²² Na má cəle-ı wulav Tafiiti ləlvəy nyəma
kawulaya təyaya nənəγə nyəmlə.
I tulaa, nəγəlv u təkəyi.

Pəcó í təkəa nəγəlv u tuləyi.

²³ Iso ká yelina na í nyə toη isu nyəmlə ké
lonte naani nyənte taa, na í pəsi ı caa təyaya
nyəma teeli təhikile.

²⁴ I təyaya nyəma ká nyəkələna-ı ké na pa yuη tənə. Tiisi səsəənsı na tiipee ka nyəkələna-ı
ké isu kewee na kəpənəa. ²⁵ Mpyúyú Pə təna pə tu Tacaa təma si kuyaku ηkuyv kanəkanaya ηka
paa kama lonte naani nyənte taa tə kaa kpesi. Paa ma-ke na ká kpee. Ulena səγəla wena a
təna a ka we ka tə tə á wakəli. Mpi tə, Tacaa má ma yəγətəna.

23

Fenisii tetv wakəlvəy təm

¹ Tacaa yəγəta ntiyi Tiisi tetv tə tə.
Taasisi ıcate kpuləη səsəəη me í wii.
Mpi tə, ıcate wakəlaa,

təyaya fɛi, təsʊulɛ fɛi.

Hatoo Kitim tɛtʊ taa kɛ tɔm ntɪ tɔ lunaa.

² Sitəŋ paɣatɛlaa mpa mɛ ɪ wɛ tɛŋku nəɣɔ tɔ.

Səɣɔntʊ ɪ kpa-mɛ na pɔ la-mɛɣɛ ha.

Mə tillaa tɛsəɣəna tɛŋku.

³ Mpi pa tuukaya na pɔ tɛŋɣɪ lʊm səsɔɔm tɔ,

Sitəŋ nyɔma kʊŋayaŋa-wɪ.

Mpɛ pa tɔkayana piitimnaa kasəyaya.

⁴ Fɛɛɛ ɪ kpa Sitəŋ ɪcatɛ.

Mpi tɔ, tɛŋku na ɪ hola səsɔɔna sɪ:

Lʊlʊɣʊ wʊsasi ta kpata-m.

Pɔcɔ ma ta tu lʊlɛta.

Pəyele ma ta tɔɔta ɪfɛpiya,

ma ta pusɛta pɛɛlaa.

⁵ Waatʊ wei ɪcipiti nyɔma kɔ nu tɔm ntɪ tɔ,

paa selina mpi pu mayana Tiii nyɔma tɔ.

⁶ Tɛŋku nəɣɔ nyɔma mɛ ɪ wii.

ɪ tɛsɪ tɛŋku na ɪ polo Taasisi.

⁷ Waiyo! Tiii kɔlɔ?

ɪcatɛ ɲtɛ tɔ leelaa kɛ.

Yɛlaa ka suwa tɔ taa kɛ hatoo lɔŋ kɛ.

Ntɛ tɔ ɲmakəlayana tɛtʊ pooluŋ nyɛntʊ.

⁸ Tiii talaya awulaa ntenɪŋ kɛ.

Tɔ taatɛlaa ka wɛ kɛ ɪsu awulumpiya.

Pa nyənəɣɪ-wɛɣɛ yɛlaa mpa pa nyɔɔŋ

kɛla kʊlʊɣʊ kɛ antulinya taa tɔ.

Awe wakɛla ɪcatɛ ntɛɣɛ mpʊ?

⁹ Pɔ tɛna pɔ tʊ Tacaa tʊna ɲpɔɣɔ ɪ taa sɪ

ɪ wakəɫɔɣɪ ɪsɛaɔtʊnaa mpa pa sɔɔla teeli tɔ.

Na ɪ tisi mpa yɛlaa tʊɣʊna tɔ.

¹⁰ Tiii nyɔma mɛ ɪ hala mə tɛtʊ.

Mpi tɔ, kpuləŋ səsɔɔŋ wei ɪ tɔŋ

tɛŋku səsɔ taa tɔ ɪ fɛi tɔtɔ.

¹¹ Tacaa nyaasa tɛŋku.

ɪ selisa kawulasɪ na ɪ tɔ sɪ:

Pɔ wakəɫɪ Kanaaŋ koloosi acaɛɛ.

¹² ɪ tɔma sɪ: Sitəŋ wɛɛ kɛ ɪsu pɛɛɔ

wei pa kpipa na pɔ wakəɫɪ tɔ. Nyá acima tɛma.

Polo Sipili tɛtʊ ntɪ lʊm cɔɔnaa tɔ.

Ama n kaa hɛɛsɪ tənaya.

¹³ Nyənna Papiloni tɛtʊ nyɔma, pa fɛi tɔtɔ.

Asilii nyɔma ɲma tɔ taa kɛ yoolaa kutuluŋ səsɔɔŋ.

Pa yoona-tɪ, na pɔ yɔkɪ tɔ kawulaya tɛɛsɪ

na tɔ pɛsɪ ncaalɛ.

Taalɛ wontu tɔɣɔ pa tɛtʊ.

¹⁴ Kpuləŋ səsɔɔŋ ɪ wii.

Mpi tɔ, pa wakɛla mə tɛcɔɔsɛɛ.

¹⁵ ɪɛna pɔ sɔɔ Tiii tɔɔ kɛ pusɪ nutoso na naanʊwa, ɪsu wulav kawulaya pusɪ. Pɛɛ pɔ waali kɛ paa lapɪ-ɪ ɪsu pa kɛsʊɣʊ yontu taa kɛ wasaŋkalɪ tɔm tɔ sɪ:

¹⁶ Wasaŋkalɪ, nyá wei pa sɔɔ nyá tɔɔ tɔ.

Kpaya nyá cəmuɣʊ.

Makı-ku na ń cəəkı ıcatε.
Yooki yontu na ń lələyi-tı.
Yəlaa í təəsı nyá təm.

¹⁷ Pıısi nutoso na naanɔwa tɛeki, ɔlena Tacaa yele na Tiii nyéma la wasaŋkalətu na antulinya awulaa təna, na pá hikiyi pə liyitee.

¹⁸ Ama pa kuhikim na pa kasəyaya təna, ká pəsi Tacaa nyəm ké. Pa kaa kaa-yeyε huɣule, yaa pá su-yε na a mpaa. Ama Iso təyaya nyéma ká təyona-yε na pá haya. Paa suuna-yeyε wontu kupampantu.

24

Tetv təna wakəlaa

¹ I nyəni, Tacaa ká wakəli tetv.

I ká pəsi-təyi wulaya nyəntv.

I ká pəsi-təyi kpəntəlası na í wakəli tə yəlaa.

² Wahala kulɔm ká mayanna kətulv na yəlaa.

Na caa na ı yom, na toto na ı yom.

Na pɛɛtəlv na wei ı yakı tə.

Na kəntəlv na wei pa kəntəyi tə.

Na kəmlε tv na wei pa fələyi tə.

³ Pıı kpiisi tetv ké təkpaataa,

na pə kuu tə wontu təna təkpaəkpaɔli.

Mpi Tacaa suwa təyələ.

⁴ Tetv wε ləyaya taa, na tə pəsi ncaalε.

Antulinya ná hotaa, na í pəsi ncaalε.

Isətanɔyɔ na tetv pə wakəlaa.

⁵ Yəlaa mpa pa wε tetv taa tə pa wakəla-tı.

Mpi tə, pa yəka kiin, pa wakəla kəsəsutv.

Pa yəka tam tə nəyɔ pɛɛlvɔ.

⁶ Pə tə kə Iso tənsa tetv kε mpusi

na pə təyɔ-tı.

Tə yəlaa ısayatv mələyi pa nyɔɔŋ taa.

Pə kpiisa-wε na pə kaasi-weyε pəcə tike.

⁷ Sulɔm kupam ká caya ləyaya.

Lɛsɛŋ tɔyɔ ká lontili.

Ləŋhulɔmlε nyéma təna suv nəyəsɛɛ taa.

⁸ Akilimanaa wula kupana suma.

Acima taa wɔŋa na kpələsɔyɔ saalaa.

Cəməŋ wula ləŋhulɔmlε nyəna səpa.

⁹ Paa tasəyi sulɔnyɔalε na yontu.

Pəyεle sulɔm tɔŋ nyəm ná kpa nyan kε pə nyɔɔlaa.

¹⁰ ıcatε kpɛtε nyəntε ńtε tə yəkaa.

Tɛɛsı təna təkaa nəyɔlv u suvki.

¹¹ Pa makı kapusi kε hapɛɛ tə.

Mpi tə, sulɔm fɛi.

Ləŋhulɔmlε fɛi təkpaatakpaata.

Aŋmaala fɛi tetv təna taa.

¹² Wakəlvɔ tike wɛnna ıcatε taa.

ıcatε nənəyɔ kampv pɛla yem yem.

Pə yela-kɛyε ncaalε.

¹³ Pə kaa kaasi yəlaa kε səsəm kε tetv taa.

Isu pa kooluyu olifinaa pee
na pukaya yaa pa setuyuu
lesenaa tukun na pá kaasi acalasa tó.

Lanhulumlé kvatatəpuw

¹⁴ Yəlaa kakaasaya ká kuli pa nəsı.
Paa wiliti na pá sa Tacaa səsəntu.
Paa yoo yontu na lanhulumlé ke ilim tətölé.
¹⁵ Paa sa Tacaa teeli ke ilim təlulé.
Tacaa lseyeli Iso hətə ká yaa haləna pə
tala lum taa tətə na tenku nəyo həyələy taa.
¹⁶ Tə nukı pə yooki yontu ke hatoo antulinya tənaya təw sı:
Tampəna təylo Iso keke teeli tı.
İlena maa tən sı: Ma tala ma tənaya,
ma tala ma tənaya. Ma lepayə.
Waalı lulaa lukı waalı,
waalı lulaa lukı waalı.
¹⁷ Səyəntu səsəntu na púyú
na puluyu pə tənə aye yəlaa mə.
¹⁸ Ye wei í nuwa səyəntu
səsəntu kakiisaya na í seeki
ile ı hoti púyú taa.
Ye wei ı pəsaa na í lu na ı lu,
ile puluyu náá puu-ı.
Təw anaam tulaa. Antulinya sela ı kite tēē.
¹⁹ Tətə cələyi, tə ya pəyəlē.
Tətə lenliyi.
²⁰ Tətə tənəy, isu səlonyəlo.
Tə seliyi isu cokəle.
Tə isayatu pəta-tı, tə kaa tasa kuluyı.

Kawulası səsənsı tomle, Iso kawulaya caalbyu

²¹ Kuyaku nkuyı Tacaa ká kulı isətaa tənənaa təw. I ká kulı aye awulaa səsaa təw, na í naası-
wē. ²² Paa kpeyeli-wēyē tənəmlé ke púyú nakulı taa. Paa təkı pa təw ké saləka nəyəlo taa.
Kuyeyə payale sikiyi, ilena pá naası-wē.
²³ Pu liyiti isətu.
Fēlē ka pu ilim.
Mpi tə, Pə tənə pə tı Tacaa ká təyo kawulaya ke Siyən
puyı təw na Yosalem.
İ teeli ká naakı ı yəlaa nyuyı nyəma isəntaa.

25

Tacaa keke tampəna tənəlaa təcəsəle

¹ Hai Tacaa, nyayale ma Iso.
Maa sa-ŋ na má puyuli nyá hətə.
Pə taya pulo, nyá lapəna mpi mpi pə wē teu ke səsəm tə.
Mpi n suwa hatoo lən tə,
pə caya teu ké na pə nyəwa.
² Pə taya pulo, n pəsə ıcaté ke pēē kanmaaya.
Tu ké kolunə ıcaté ké.
Kpai nyəma ıcaté səsəle ta ke ıcaté tətə.

Nəyǝlv kaa tasa-texɛ ɲmav.

³ Pə tǝw kɛ yǝlaa toɲtunaa ká tɔ-ɲ teeli.

Nmakəllaa piitim ɪcate ká nyana-ɲ.

⁴ Nyayale ɪcam tǝcǝsǝle.

Nyayale kɔnyǝntɔ kpɔlvɔv

tǝtɔle kɛ laɲwakəlle waatɔ.

Nyá kɛna tǝcǝsǝle naani nyǝnte

kɛ tɛv sǝsǝv waatɔ.

Nyayale ta ɪsotom kɛ haɲaya waatɔ.

Nmakəllaa pǎáná sǝsǝna wɛ

kɛ ɪsu tɛv sǝsǝv nukɔv kolɔɲa tǝ.

⁵ Yaa ɪsu haɲaya kɛ wɔlaya tɛtɔ taa.

Ama nyá sumsiyi kpai nyǝma kǝkǝtɛ,

ɪsu haɲaya tɛɲɔv saa wei ɪsɔɲmɔntɔ tɛɛkɪ tǝ.

ǲpúyú n su tǝnaɲa kɛ ɲmakəllaa yontu.

Piitimnaa tǝna acima

⁶ Pə tǝna pə tɔ Tacaa n ká la piitimnaa tǝnaɲa acima

kɛ pɔv kɔnɛ kɔ taa.

N ká saa tǝɲnaɲa kɔpampɔɲka,

na nantɔ kɔpantɔ, na sɔlvɔm kɔpam

mpi pə wɛ tǝcǝlǝcǝli tǝ.

⁷ Pɔv ɲkɔ kɔ tǝw tǝnaɲa

n ká cǝli laɲwakəlle saalaya

ɲka ka kenta yǝlaa tǝna tǝ.

Nkɛ ka takǝna piitimnaa tǝna.

⁸ Tacaa n ká kpiisi sǝm kɛ tam tǝw.

ɪsɔ n ká husɪ yǝlaa tǝna ɪsɔlvɔm.

N ká kɛɛli tɛtɔ tǝna taa kɛ

fɛɛle nte nyá yǝlaa ka tǝyaa tǝ.

Tacaa má ma yǝɲtǝna.

ɪsɛyeli nyǝma laɲhɔlvɔmɛ, Mowapɔ nyǝma wakɔlvɔv

⁹ Kɔyakɔ ɲkɔv yǝlaa ká yǝɲtɪ sɪ:

Nyayale ta ɪsɔ wei tǝ lapa naani tǝ.

Nyá waasǝna-tɔ.

Tacaa kɛ tǝ tɔwa naani.

Ta laɲa ɪ hɔlvɔmɪ na tǝ yǝli.

N yapa-tɔv.

¹⁰ Tacaa n ká tǝni niɲ kɛ pɔv ɲkɔ kɔ tǝw ɪsu kɔkentim.

Ama ɪ ká fɛli Mowapɔ kɛ nǝhɛɛ kɛ tǝna ɪni.

ɪsu pa fɛlvɔv nyutɔ kɛ hute púyú taa tǝ.

¹¹ Tǝnaɲa Mowapɔ ká hólí niɲ na ɪsɔ ɪsu lvɔm yalɔ.

Paa na mpɔ, Tacaa ká tisi kalampaani nyǝma mpɛyɛ tǝfɛ.

Paa paa kaasi pa tǝyi ɪsǝna.

¹² Mowapɔ ye pə kaasa nyá koloosi sǝsǝɲsɪ na toɲ nyǝnsɪ.

ɪsɔ ká pǝsɪ-sǝyi kpɛntǝlasɪ.

ɪ ká pɛti-sǝyi atɛ mɔsvɔv taa.

26

Kolɔɲa ɪcate tǝm

¹ Kɔyakɔ ɲkɔv paa yoo yontu kɛ Yuta tɛtɔ taa sɪ:

Tə wəna kolunja ɪcatɛ.

Nyɔɔy yapu kɛ Iso lapa ɪsu kolunja na ka pile.

² ɪ tɔli nɔnɔɔsi, ɪ yele na piitimnaa mpa
pa tɛŋɛyi tampana tɔ pɔ sɔɔ.

Piitimnaa mpa pa lapa naani tɔ pɔ sɔɔ.

³ Wei ɪ sɛŋa tɛca kɛ ɪ taɣanɔɔy taa tɔ.

N haaki-ɪ hɛɛsɔɔy mayamaya kɛ.

Mpi tɔ, nyaya ɪ tɔ naani.

⁴ ɪ tɔ Tacaa kɛ naani kɛ tam tɔɔ.

ɪni ɪ kentiɣina ɪsu kɔkpamɔɔy kɛ paa waatu wei.

⁵ ɪ tisa mpa paa wɛ kumlee tɔɔ kɛ hatoo ɪsɔtaa tɔ.

ɪ pɛsa kpɛntɛlasɪ kɛ ɪcatɛ nte pa taa kpɛtɛɣɛna tɔ.

ɪ tisa-tɛɣɛ hatoo atɛɣɛ na tɛ tɔɔ tɛtɔ.

⁶ Wahala nyɛma fɛla-tɛɣɛ nɔɔhɛɛ.

Kɔnyɔntɔnaa paa-tɛɣɛ nɔɔhɛɛ.

Kantakaya kɔyɛɛŋ taa sɛlɛmɔɔy

⁷ Siyisilu mpaav kɛ tampana mpaav kɛ.

N kɛ tampana kɛ.

Nyɔ hɛɛkɛna mpaav ŋku siyisilu tɛŋɛyi tɔ.

⁸ Tacaa, nyaya tɛ tekiyi mpaav ŋku

n hɔla-tɔ si tɛ tɛŋ tɔ kɔ taa.

Tɛ yaa-ŋ, tɛ sɛlɛmɔɔy-ŋ.

Mpi tɛ nyulɛyi tɔɔɔɔ.

⁹ Ma nyulɛyi-ŋ ahoo kɛ,

na mɔ pɛɛkɛyi-ŋ hatoo ma lotu taa.

Waatu wei n hɔɔkɛna tɛtɔ tɔɔ tɔ.

Antulinya yɛlaa kpɛlɛmɔɔy siyisuyu tɛŋɔyɔ.

¹⁰ Ye pɔ hɔlɛyi ɪsɔyav kɛ suulu,

ɪ cɛkɛɣɛna tampana tɛŋɔyɔ tɔm.

ɪ haaki ɪ tɛyi ɪsɔyav taa kɛ

siyisuyu tɛtɔ taa kɛ.

ɪ naaki Tacaa sɔsɔɔntɔ tɔm.

¹¹ Tacaa n tɛɣɛtiyi niŋ kɛ, ɪlɛ mpe paa naa mpu.

Ama paa nɔ ɪsɛna n paasɛɣɛna nyɔ yɛlaa tɔm tɔ.

ɪlɛna fɛɛɛ pɔ-wɛ.

Kɔkɔ ŋka n ka taɣana nyɔ kolontunaa tɔɔ tɔ kɔ nyaya-wɛ.

¹² Tacaa nyɔ haakɛna-tɔyɔ hɛɛsɔyɔ.

Mpi tɔ, nyɔ lakɛna tɔ kulapɛm tɛna na pɔ laki.

¹³ Tacaa tɔ Iso,

sɔsaa lelɛa ka tɔɔ tɔ kɛ kawulaya ɪsu nyɔ.

Ama nyɔ tike nyɔ pɛɛɛɛ tɔ kɛ tɔ yaaki nyɔ hɛtɛ.

¹⁴ Mpa pa sɛpa tɔ pa kaa fe.

Sɛtaa kaa kɔli.

Mpi tɔ, n tɔ niŋ na n kɔ-wɛ.

N kpɛisa-wɛ nɔɔɔɔ kaa tɔɔsi pa tɔɔ.

¹⁵ Tacaa n lapa na piitim huki.

Tacaa n walɛsa piitim.

N hɔla nyɔ teeli.

N walɛsa tɛtɔ tɛnasɪ kɛ toosi tɛna taa.

¹⁶ Tacaa tɛ pɛɛka-ŋ ta lanwakɛllɛ waatu.

N hōma ta ḡkpaṇy̆y̆, ɔ̆na t̄ wiina-ḡ sɪ ḡ waasɪ-t̄.

¹⁷ Tacaa t̄ lapa nyá isentaa ké,

ɪsɪ l̄l̄y̆y̆ tak̄y̆y̆ ahonto t̄.

ɪ caakɪ l̄l̄y̆y̆ na ɪ wiikina w̄sasɪ.

¹⁸ Mp̄v̄ t̄t̄y̆y̆ na t̄,

p̄u w̄ɛɛ sɪ t̄ l̄l̄ pul̄p̄.

L̄l̄y̆y̆ w̄sasɪ kpa-t̄.

Ama heelim ké t̄ l̄l̄aa.

T̄ ta p̄asɪ na t̄ k̄na ny̆y̆y̆ yap̄ ké at̄.

P̄ayele t̄ ta l̄l̄ ȳl̄aa k̄fama ké antulinya taa.

S̄taa feesuy̆y̆ na ɪsayat̄v̄ k̄f̄l̄y̆y̆

¹⁹ Ma ȳl̄aa m̄ m̄ s̄taa ka f̄.

M̄ s̄taa mp̄a paa ké ma nȳma t̄ paa w̄ɛna weesuy̆y̆.

Mp̄a m̄ ɪ h̄nta m̄s̄y̆y̆ taa t̄ ɪ k̄l̄.

ɪ ȳa l̄aḡh̄l̄m̄l̄e kakiis̄s̄.

Mp̄i t̄, m̄ c̄l̄v̄ ké tan̄aḡ nȳaḡk̄v̄ ké.

T̄t̄v̄ k̄a m̄aḡna mp̄a pa s̄pa t̄.

²⁰ Ma ȳl̄aa ɪ s̄v̄ m̄ kutul̄aḡ taa,

ɪ t̄kɪ m̄ t̄.

ɪ ḡm̄l̄ t̄naḡa laas̄aḡa t̄.

Hal̄na Tacaa p̄ááná h̄ɛ.

²¹ P̄ t̄aḡa pul̄v̄, Tacaa lukɪ ɪ t̄c̄aḡal̄e sɪ,

ɪ f̄l̄y̆y̆ at̄ ȳl̄aa ké pa ɪsayat̄v̄.

K̄ȳak̄v̄ ḡk̄v̄ t̄t̄v̄ k̄a k̄ɛl̄ ȳl̄aa

mp̄a tu k̄wa t̄ pa t̄.

T̄t̄v̄ k̄a tasa tak̄y̆y̆ ké mp̄a t̄ k̄wa t̄.

27

T̄ḡkunāa taa t̄vm̄ s̄s̄o k̄pisuy̆y̆

¹ K̄ȳak̄v̄ ḡk̄y̆y̆ Tacaa ɪs̄ k̄a k̄p̄aḡa ɪ layat̄e k̄p̄us̄aḡ nȳnt̄. T̄ ké s̄s̄ōl̄e ké na t̄ w̄na ton̄, na ɪ ȳona t̄vm̄ s̄s̄o wei ɪ k̄oota k̄ootiḡi k̄ootiḡi na ɪ f̄ɛi k̄p̄av̄ t̄. ɪ k̄a ȳona L̄efiyat̄aḡ. T̄vm̄ selu L̄efiyat̄aḡ wei ɪ k̄oota k̄ootiḡi k̄ootiḡi t̄. ɪ k̄a k̄v̄ t̄ȳḡl̄y̆y̆ ḡk̄v̄ k̄v̄ cakɪ t̄ḡk̄v̄ taa t̄.

Tacaa na ɪ l̄ɛɛḡ t̄v̄y̆y̆ pa t̄vm̄

² K̄ȳak̄v̄ ḡk̄y̆y̆ paa t̄ sɪ:

ɪ ȳoo yontu ké l̄ɛɛḡ t̄uḡ wei ɪ w̄na pee k̄v̄pana t̄.

³ Tacaa ɪs̄ m̄aḡal̄e t̄uḡ ɪnɪ ɪ tan̄l̄v̄.

Ma p̄l̄y̆y̆-ɪ l̄vm̄ ké paa waat̄v̄ wei.

Ahoo na ɪlim ké ma tan̄y̆y̆-ɪ.

P̄ taa k̄ō na n̄ȳḡl̄v̄ s̄v̄.

⁴ Ma p̄ááná h̄ɛwa.

Ama ye ma m̄aḡana p̄ taa ké s̄wa na k̄l̄aḡ,

m̄a ȳona-ȳɛɛ na m̄a nȳaḡasɪ a t̄naḡa k̄k̄o.

⁵ Ama ye pa nȳna-m̄ k̄p̄l̄y̆y̆ t̄t̄ul̄e,

na p̄a yele na m̄a na-w̄e t̄ ciiki na t̄ w̄ɛ l̄el̄aḡ p̄a paasi.

ɪs̄ ka wii ɪs̄ɛḡl̄ nȳma na pa ɪcat̄e k̄vl̄l̄l̄e

⁶ K̄ȳɛɛḡ wei ɪ k̄aḡ t̄ ɪ taa,

ɪs̄ɛḡl̄ nȳma k̄a ka l̄ila.

Yak̄p̄v̄ nȳma m̄ ɪ k̄a n̄ɛɛt̄

na í tu hetu.

Í ká suuli antulinya tənaya mə kələlüm.

⁷ Tacaa n mapa lseyeli nyéma isu

n mapu mpa pa makaya mpe tɔ?

N ku-we isu n kukaya mpa pa ku mpe tɔ?

⁸ Aai yoo, ama n kessa teu ké na n tayanu pa huunau,

na n yele na kolontunaa kuu-we.

Nya heelim teena-we isu ilim təlule heelim kuyaku.

⁹ Saləka inu i ká husəna Yakəpu nyéma isayatu.

Mpi pa suulu huluɣu ká luli təɣəle.

Tacaa ká yəki təlaalenaa pɛɛ, na a pəsi mɛsɛɣu.

Isu pá yəkuyu tetu kuhulumtu pɛɛ tɔ.

Tuyu Asela tesikası na pɛɛ kusikee kaa tasa səɣuyu.

¹⁰ Kolunja icate we kɛɛɛ.

Pa ləwa lonte nteɣe.

Pa yela-te isu wolaya tetu.

Nawee ká təkı nyutu ke tənə na á heesəyi.

A ka kuyuli tiikası piliɣası.

¹¹ Waatu wei piliɣası woləyi lena pa pəli-sı,

na alaa náá kpaya na pá tu kəkə.

Mpi tɔ, pa ke yəlaa mpa pa feina layatu təɣə.

Wei i lapa-we tɔ i kaa huli-weɣe suulu.

Kolontunaa ka kuuwa mpa tɔ pa məlvu səsəəm

¹² Kuyaku ŋkuy Tacaa ka nyamsı tuɣ,

ke pə kpayaɣu ləlatı pəɣə,

na pə polo Icipiti ləu tɔ.

Í ká nyamsı tuɣ lena

pá təəsı lseyeli nyéma-meɣe

kulüm kulüm.

¹³ Kuyaku ŋkuy paa huli akantəle səsəəle.

Yəlaa mpa paa lepa Asilii tetu taa tɔ paa kəə.

Na mpa paa yawa Icipiti tetu taa tɔ paa kəə.

Paa həntı Tacaa ke atə ke pulaya

naŋŋ nyəŋka təə ké Yosalem.

28

Tev heelim mpi pə wakələyi Samalii tɔ

¹ Samalii icate təm we waiyo ké.

Tə we ké isu ntenuɣu,

ŋku ku we tətəkəle mɛsɛɣ nyəntə isətaa tɔ.

Nkuy ləlayim sulonyəlaa həŋna pa ti.

Tə kacəka wontu weə ké isu hətuy kolontuluy ke

tətəkəle mɛsɛɣ nyəntə isətaa.

Mpa sulüm kuwa tɔ pa icate nté tə təm we waiyo ké.

² Tacaa kusəna nteɣele yulu ton tu apalotu isu təmpɛɛ
teu səsəəu.

Isu kacuculaya ŋka ka wakələyi tɔ.

Isu teu ŋku ku suuliɣi ləŋ ke lüm tɔ.

Í ká lana i ton na í pəti icate ke atə.

³ Paa fəli nəəhəe ke ləlayim

sulonyɔɔlaa ntenuyu isəcau nyəŋku.

⁴ Na hetuyɔ kulontuluyu ŋku i lapəna kacəka na ku we tɛtɛkələ mʊsʊŋ nyəntɛ isɔtaa tɔ.

Samalii ka wɛɛ kɛ isɪ yʊlʊ naakuyɔ Fiki tʊyɔ pile kalaalaya, na i kooli na i li kpakpaa tɔso tɔ.

⁵ Kuyaku ŋku tɔ, Pə tənə pə tʊ Tacaa ká wɛɛna isɪ i yɔlaa kakaasaya ntenuyu kacəka nyəŋku.

⁶ Inɪ i ká tʊna siyisuyu ləmayasələ kɛ mpa pa caya huule tɔ. I ká tʊ toma kɛ mpa pa tɔyɔnəyɪ kolontu na pá tana-i ɪcatɛ nənɔyɔ tɔ.

Sulonyɔɔlaa mpa pa wonjiyi Iso kuyɔyɔtʊtʊ tɛləsəlaa tɔ

⁷ Pə kpɛŋna kətəlaa na Iso kuyɔyɔtʊtʊ tɛləsəlaa tɔtɔ, sulʊm lapa na pá cɛŋlɔyɪ.

Sulʊm tɔŋ nyəm tolisiyi-wɛ.

Pa cɛŋlɔyənə sulʊm tɔŋ nyəm.

Sulʊm lipa-wɛ, sulʊm tɔŋ nyəm tolisa-wɛ.

Pa tɛləsəyɪ Iso kuyɔyɔtʊtʊ na pá cɛŋlɔyɪ.

Pa yɔyɔtəyɪ tɔm na pá sukɪ na pá lenliyi.

⁸ Tɔtʊ waasənə pa taapələnaa tənə tɔɔ.

Kusəyɔtʊ kɛ paa timpɪ, tɔpantɛ fɛi.

⁹ Na pá yɔyɔtəyɪ sɪ:

Aweyɛ Isayii sɛyɛsəyɪ nyəmtʊ?

Aweyɛ inɪ i hʊlɔyɪ tɔm sɪ i nyɪ?

Piya mpa pa cɛpa həla kɛ nɔɔnɔɔ tɔ

yaa pəkɔɔlasɪ?

¹⁰ Mpi tɔ, kusəsutʊ ntəyələ kusəsutʊ*fa*.

Kʊtʊtʊtʊ ntəyələ kʊtʊtʊtʊ.

Saŋa sɪ tənɛ, cele sɪ tənɛ. ^a

¹¹ Tɔʊ, yɔlaa mpa pa kuyɔyɔtʊtʊ u nukɪ tɔ,

na mpa pa yɔyɔtəyɪ nsəma kpai nyənə tɔ,

pa tɔm kɛ Tacaa ká yɔyɔtənə yɔlaa panɛ.

¹² I ka tɔmaya sɪ:

Təhɛəsələ ntɔ,

i yele mpa pa kawa tɔ na pá hɛɛsɪ.

Lontɛ nte tɔ wɛ tɔpamm tɔyɔlɔ.

Ama pa kisa nuu.

¹³ Na pá tɔ sɪ:

Kusəsutʊ ntəyələ kusəsutʊ.

Kʊtʊtʊtʊ ntəyələ kʊtʊtʊtʊ.

Saŋa sɪ tənɛ na cele sɪ tənɛ.

Pə wɛ mʊpɔyɔ sɪ ye pa tɔŋ ɪlɛ,

pə co-wɛ na pá hoti alele na pá pɛli-wɛ,

na katəka kpa-wɛ na pá tɛɛna-wɛ.

Kite tɛɛ pələ

¹⁴ Pə tɔɔ tɔ, wonlɔa mɛ,

i nu Tacaa kuyɔyɔtʊtʊ.

Yɔlaa nyɔyɔ nyéma mpa mɛ i təkɪ kawulaya kɛ Yosalem taa tɔ.

¹⁵ I nu, nti mə mayamaya i yɔyɔtəyɪ tɔyɔlɛ sɪ:

Tá na səm tɔ pɛɛla nɔyɔ.

^a 28:10 Iseylɪ nyéma mayasaya Isayii yɔyɔtaya kɛ na pa wonjiyi-i.

Tá na atetǎle tǎ yǎǎtǎa na tǎ su.
 Paa wahala sǎsǎ kǎmna ɪ kaa tala-tu.
 Mpi tǎ, kaloolaya ntǎ tǎ tǎcǎsǎle.
 Pǎpǎtu kǎ tǎ tǎǎmǎlle.

¹⁶ Pǎ tǎ kǎ Tacaa Isǎ yǎǎtǎyi sɪ:
 ɪ naaki, ma suki kite tǎe pǎle kǎ Siyǎn taa.
 Nkulunǎ taa pǎle*fa* nte pa tǎyanǎa tǎǎ.
 Tǎ kǎ liyitee pǎle nte tǎ cǎya teu tǎ.
 Ye wei ɪ tisa tǎ tǎ kǎ yun
 ɪ wǎekǎna toma kǎ isɪ ntǎ. ^a sɪ kɪ la tonj.

¹⁷ Tampǎna tǎǎyɪv kǎ ma lakǎna na pǎ siyisi tǎca.
 Maa lana siyisuyu na pǎ wǎe teitei.
 Ama tǎmpǎe tǎv kǎ kuu mǎ kaloolaya tǎcǎsǎle.
 Lum kǎ su na pǎ tǎǎ mǎ pǎpǎtu tǎǎmǎlle.

¹⁸ Mǎ na sǎm mǎ nǎǎ pǎelɪv kǎ wakǎli.
 Mǎ na atetǎle mǎ kuyǎǎtǎtu
 na mǎ kusǎsutɪ kaa taanɪ.
 Kuyaku ŋku wahala sǎsǎ kǎ kǎ tǎ,
 ɪ kǎ paa-mǎye nǎhǎe.

¹⁹ Paa waatu wei kǎ wahala ɪnɪ ɪ ka kǎ ɪ kpaaki-mǎye. Mpi tǎ, tanǎn na ilim taa na taanaya
 kǎ wahala kǎ kǎn. Wahala kǎkǎte tike kǎ tu-mǎye sǎǎntɪ sǎsǎntɪ.

²⁰ Wahala kǎ wǎe kǎ isɪ yulɪ
 kuhǎntɪv wǎekɪv tǎtopi pu takɪ-ɪ,
 yaa ɪ kutakɪv wǎekɪv tǎpǎe pu takǎyi tǎ.

²¹ Tacaa kǎ sǎn ɪ naasi taa kǎ isɪ
 ɪ ka lapɪ Pelasim pɪv taa tǎ.
 ɪ nantɪ kǎ sele
 kǎ isɪ Kapawǎn tǎtekǎle taa.
 ɪ kǎ la tǎmle nte pa ta nyɪ tǎ.
 ɪ kǎ yoosi ɪ kulapǎle nte tǎ kǎ sǎsǎle tǎ.

²² Pǎnǎntǎa ɪ taa suv lǎlaa wonǎ taa. Pǎ taa kǎ na mǎ kuhǎkum tǎyanɪ nyǎsɪv. Mpi tǎ,
 pa tǎma suv sɪ paa wakǎli tǎtɪ tǎna. Pǎ tǎna pǎ tu Tacaa Isǎ kin kǎ ma nuna-tɪ.

Isǎ lǎmayasǎe na hǎtɪ nyǎna

²³ ɪ kǎ ŋkpaŋŋ,
 ɪ nu ma nǎǎ.
 ɪ cǎya tǎtiyitiyi,
 ɪ nu ma tǎm.

²⁴ Hǎtɪ wei ɪ lukiyina ɪ taale kǎ kutamsa sɪ ɪ tuuki?
 ɪ kaa kpaya ɪ waatɪnaa
 na ɪ paasǎna kpǎesi hǎe na awasa.

²⁵ ɪ tǎn halǎm tǎyanɪv tǎ tuusi pee kǎ ɪ ŋmusǎyi.
 ɪ lǎna ɪ tuu tǎǎnaya pee kǎ ɪpǎn tǎ.
 ɪ tuuki tǎǎnaya pee kǎ lona kupana na toosi tǎ.

²⁶ Hǎtɪ Isǎ sǎyǎsǎna-ɪ
 kusǎsutɪ ntɪ sɪ ɪ tǎn.

Isǎ hulǎna-ɪ tɪ.

²⁷ Paa makɪ tuusi nsi pa yaa sɪ
 Nikǎeli tǎ sɪ pee na naan.
 Pǎcǎ pǎ fɛɪ sɪ kǎkǎ pǎpǎte

^a **28:16** Nkulunǎ taa pǎle: Pǎle pa tǎ pa tǎyi pǎe naalǎyi kutuluyɪ ŋkulunǎsɪ taa kǎ

í tò tuusi nsi pa yaa si
 Kumɛɲ tò si pee tɔɔ.
 Ama kpátúyó kɛ pa makəna-yɛ.
 Kpɛtiya kɛ pa makəna tuusi pee.
²⁸ Pa nanəyi tɔɔnaya pee nyəɲka
 na pá la kɔtəyɔ yaa,
 ɪlɛ pə taɣa tam tɔɔ kɛ pa nanəyi.
 Pa tusiyi kɛkɛ pəpələe kɛ na pə kpaɣanəɲ.
 ɪlɛ kpaɣanəɲ ɪ yəkəyi tɔɔnaya pee na ɪ aɔwɔ.
²⁹ Pə tənə pə tɔ Tacaa kin kɛ yaasi ɪnɛ ɪ lunaa tɔtɔ.
 Iso layatɔ tasuyɔ kɛ kɔpantɔ kɛ, na tɔ tɔwɔ.

29

Yosalem caakaya lepu na Iso waasɪ-ɪ

¹ Hai, Aləyɛli, Aləyɛli.
 Icatɛ nyá nyá tɔm wɛ waiyo kɛ.
 Nyá taa kɛ Tafiiti sikaa.
 N tɔka teu kɛ paa pənaya ɲka ka acima.
² Maa pasa Aləyɛli icatɛ.
 Wula na mɔla ká wɛɛ nyá taa.
 Icatɛ ka pəsɪ ɪsu Aləyɛli*fa* icatɛ. ^a wɔkɪ kɔtaɣa nyəm tɔ. Pécó pə kɛ Yosalem hətɛ lɛntɛ.
³ Maa siki na má cɔɔna-ɲ na má ta.
 Maa yele na yoolaa kpeka tɔ-ɲ hɛkɔ.
 Maa lo hapɛɛ taka na má cɔɔna-ɲ.
⁴ Pɪ tisi-ɲ kɛ tɔfɛ,
 na nyá nɔyɔ nukəna tɛtɔ tɛɛ.
 Tɛtɔ tɛɛ kɛ nyá kɔyɔyɔtɔtɔ ká lukəna təkemm.
 Nyá nɔyɔ ka lukəna tɛtɔ tɛɛ kɛ ɪsu asənaali.
 ɪlɛna nyá kɔyɔyɔtɔtɔ
 naa lukəna mɔsuyɔ taa kɛ ɪwɛlɔtaɔ.
⁵ Nyá kolontunaa paɣaɔ ká wɛɛ kɛ ɪsu mɔsuyɔ.
 Pa kɔpɪɲ ɲkɔ kɔ nəɣəsəna kɛ
 ɪsu lɔɔtɔ nti heelim kpakəyi tɔ.
 ɪlɛ tɔm kolum tɔɔ kɛ pɪ la mpɔ,
 pə kaa leeli.
⁶ Pə tənə pə tɔ Tacaa ká kɔɔ nyá waasuyɔ
 na tɛɔ hɔla, na tɛtɔ seluyɔ,
 na pə kəkɔtɛ sɔsɔlə, na kacuculaya,
 na heelim sɔsɔm, na kəkɔ kumumuka.
⁷ ɪsu yulɔ toosuyɔ na pə saali yem tɔ,
 yaa ɪ naakuyɔ puluyɔ tɔm taa na pə saali tɔ.
 Ḿpúyó pɪ la piitimnaa tuutuuma tənə
 mpa pa yookayana Aləyɛli icatɛ tɔ.
 Pa yookayana-tɛɣɛ na pá yəkəyi tɔ koloosi
 tɔɲ nyənsɪ na pá sikiyi na pá cɔɔkəna-tɛɣɛ,
⁸ teitei ɪsu nyɔyɔsɪ pukuyɔ yulɔ
 na í toosi sɪ ɪ tɔɲa tɔyɔ tɔ.
 ɪ fɛɲ ɪlɛna í mayana ɪ lotu taa koosaa.
 Yaa ɪsu lukɔtɔ pɪwɔ yulɔ

^a **29:2** Aləyɛli: Aləyɛli hɔwɛɛ wɛɛ sɪ Iso kɔtaɣa tɔlatɛ tɔɔ timpi pa

na í toosi si ı tənə nyəu.
 I fen ıləna í mayana ı luyü tēē
 wɔlaa na ı toma tēma.
 M̄p̄yú p̄u la piitimnaa tēna tuutuuma wei ı ká
 kəw Siyəŋ ıcatē kē yoonaw tə.

Yulvmtv na sɔlvkvlē

⁹ M̄p̄yú Tacaa tasaa si:
 Pə la-meyē piti na səyəntv p̄u-mē.
 I wiisi mə ıse na í pəsı yulvmaa.
 I cənłəyi, ıle pə taya sɔlv̄m kuyvna-mē.
 I tan̄təyi ıle pə taya sɔlv̄m tən̄ nyəm lakəna-mē.
¹⁰ Pə taya p̄ulv, Tacaa tv-meyē tom ləmayasələ kē.
 I yulvsa mə ıse.
 Isə kuyəyətutv teləsəlaa kē pa wēna cənē.
 I taka mə ısentəw.
 Nalaa təm kē pa wēna cənē.

¹¹ Təm kukulutu tēna pəsə-meyē ısu pa ŋmaakuyv takəlaya na pá kpili na pá taalı tə. Pa
 celəyi nyəntv si: Kala. ıləna í cə si: Maa pəsəyi, pa taala ka təw. ¹² Yaa pá cəla wei ı ta nyi tə si:
 Kala, na í cə si: Ma ta nyi kaluyv.

Kv̄tutum ta tē

¹³ M̄p̄yú Tacaa yəyətāa si:
 Waatu wei yəlaa pānē pa yəyətəyənā-m tə
 pa nəwsi na pa ntompēē kē pa saŋna-m.
 Ama pa lotu wē-m na pooluŋ.
 Nyamnaw mpi pa nyaŋna-m tə,
 pə kē yəlaa kuv̄esətu kē.
¹⁴ Pə təw kē maa la-wē tətəyə piti tēma,
 na kəkəlv̄ nyəmnāa na pə la-weyē ha.
 Ləmayasēē nyəma ləmayasēē ka wakəli.
 Layatvnaa layatv ká saali.

Kv̄ŋman̄mam u tvvki pə ŋmalv

¹⁵ Yəlaa m̄pa pa ŋm̄eləyi Tacaa,
 na pá ŋm̄esəyi pa kulapələ tə,
 pa təm wē waiyo kē.
 Səkp̄etuyv tēē kē pa lakı pa tēma na pá tən̄ si:
 Awe naaki-tv?
 Nəyəlv̄ ta nyi tá təw.
¹⁶ Ama mə liyituyv təwə yoo.
 Cuyv na kv̄ ŋmalv paa kēesəyi p̄ulv.
 Kv̄ŋman̄mam ka yəyətı ŋmalv si:
 Pə taya nyá ŋmana-m?
 Hēēv ka yəyətı ŋmalv si:
 N ta nyi p̄ulv?

Layasvyv səsəəm

¹⁷ I ta nyi taa?
 Pə kaasa pəcə mayamaya kē.
 Lipan̄ hətuyv ká pəsı tuŋ taalē.
 Tuŋ taalē ká pəsı hətuyv.
¹⁸ Kuyaku ŋkuyv ntamaa mayamaya

ká nu takəlaya taa təm.
 Yulɔmaa ɪsɛ ká kuli
 na pá lɪ səkpetuyɔ səsəɔv taa.
¹⁹ Tacaa pɛɛlɛ tɔ təpasəlaa
 laŋa ká hɪləməɣəna na pə səsəɣɪ.
 ɪlena kɔnyəntɔnaa náá
 yɔɔləɣəna ɪsɛɣɪ nyəma ɪsə nanɪ tɔ.
²⁰ Nmakəllaa kaa tasa wɛɛv,
 wɔŋlaa ká tɛ.
 ɪlena pá kpiisi mpa pa tanɔaa sɪ pa lakɪ ɪsayatɔ tɔ.
²¹ Mpa pa kɔɣɪ lɛlaa təm kɛ hɔvɛ taa tɔ.
 Pa nyəkɪ hɔvɛlaa kɛ katəsɪ kɛ təhɔvɛ.
 Pa təɣənəɣɪ siyisilaa na
 kawaanaya təm nti tə fɛina kite tɔ.
 Pɛlɛ tɔtɔ paa saali yem.
²² Pə tɔ kɛ Tacaa wei ɪ yapa Apələham tɔ ɪ yəɣətəɣɪ
 Yakəpɔ na ɪ lɔlɔyɔ nyəma sɪ:
 Yakəpɔ kaa tasa fɛɛlɛ təɣɔv.
 Pəyele ɪ kaa ka nyɔyɔ.
²³ Waatɔ wei paa ná pə tənə mpi ma lapa pa hɛkɔ tɔ.
 Paa nyɪ sɪ ma kɛ ɪsə na pá sɛɛ-m.
 Paa nyənɪ ma hətɛ kɛ səsəɔlɛ.
 Paa nyana-m sɪ ma kɛ Yakəpɔ ɪsə nanɪ tɔ.
 Mayalɛ ɪsɛɣɪ ɪsə.
²⁴ Mpa feesuyɔ tolisaa tɔ paa pɛɛkɪ ləmayasɛɛ.
 Mpa pa laŋa ta hɛɛ tɔ pɪ sɛɣɛsɪ-wɛ.

30

Ləmayasɛɛ nna Tacaa laŋlɛ ta hɛɛna tɔ

¹ Mɔpɔyɔ Tacaa yəɣətəaa sɪ:
 Mpa mɛ í kɛ waiyɔ nyəma təɣɔlɛ
 yəlaa mpa pa kɔləɣɪ lɛlaa
 tɔ tɔ.
 ɪ tɔyɪ mə kɔlapəɛlɛ pəɛ na pə tá luna ma kin.
 ɪ pɛɛləɣɪ nəɔsɪ na pə ta kɛ ma luyɔ nyəntɔ,
 na pə səsəɣɪ ɪsayatɔ kɛ ɪsayatɔ tɔ.
² ɪ tɔ mpaav sɪ í puki ɪcipiti,
 ɪ ta pɔɔsɪ-m natəlɪ.
 ɪ puki sɪ í tɔ ɪcipiti wulav kɛ kpɔlɔyɔ.
 ɪ polaa sɪ í pɛɛkəɣɪ təɔɔsəɛlɛ kɛ ɪcipiti.
³ Ama ɪcipiti wulav kpɔlɔyɔ tɔyɔ
 ká tɔ-mɛɣɛ fɛɛlɛ.
 ɪ tɛtɔ taa ɔɔsɔyɔ ká liyiti-mɛɣɛ səsəm.
⁴ Mə akewenaa səsaa tɛma tate kɛ Sowən ɪcate.
 Mə sɔpaapənəaa tala Hanɛsɪ ɪcate.
⁵ Mə tənə í ká təɣɔ fɛɛlɛ kɛ na tənə nyəma mpe.
 Pɛlɛ pa kaa waasi-mɛ, yaa pá sənə-mɛ.
 Ama fɛɛlɛ kɛ í ka təɣɔ na pə kɔ mə nyɔyɔ.

ɪcipiti waasvɔyɔ nyullaa

⁶ Tacaa kaləɣəna Nekɛfɪ wontunaa mpa pa wɛ

lanwakəlle na nəḡəsese tetu taa tə.
 Tənaya təḡəlaya alɔnyənka na apalɔnyənka lunaa.
 Paasəle na tum wei i kələyi huntu tə pa tetu nté.
 Kpaŋasi ke pa səḡələna pa wənau.
 Na yooyoonaa ke pa kpancooŋ,
 na pá tənəḡəna tetu ntɪ tə taa
 na pá pukina sɪ pa haaki piitimnaa mpa pa kaa waasi-we tə.
⁷ Icipiti waasuyv ké kpete ké.
 Pə təo ké ma yaaki-i sɪ təo tiilu kaawaasaya.

Mpi pu kəo tə pə təm kpaalvɔv

⁸ Μρύγύ Tacaa tōma Isayii sɪ:
 Pənente ŋmaa tōmnaa mpɛɛ kpaata təo,
 ké Yosalem nyəma ɪsentaa.
 Nmaa-təyi takəlaya taa na tə wee tam təo.
 Haləna kuyaku kantəkaya nyəŋku.
⁹ Mpi tə, Yosalem nyəma ké təo kullaa ké,
 pa ké tusəlaa.
 Paa caaki Tacaa kiin ke nuu.
¹⁰ Ilena pá tən Iso kuyəḡətutu teləsəlaa sɪ:
 I taa teləsɪ Iso kuyəḡətutu.
 Na pá tən mpa pa naaki Iso Təm tə sɪ:
 I yele tampana ke nau na í heeliyi-tu.
 I looliyi na í heeliyi-tu,
 í naaki təm kutsutu.
¹¹ I yele mpaav kupaŋku, í hatələna mpaɪya.
 I ləsɪ Iseyeli nyəma Iso nanɲ tu ke tá heku taa.

Wakəlvɔv ŋku kv fei hiiu tə

¹² Pə təo ke Iseyeli Iso nanɲ tu yəḡətəyi sɪ:
 Timpi í kisiyi təm tənɛ na í haaki mə təyi
 mʊsʊŋ na ɪsayatu taa na í tisi mə yuŋ tə.
¹³ Pə təo ké ɪsayatu tənɛ tu pəsɪ-mɛ,
 ɪsu pa huluyu kolunə kəkulaya taa ké
 lonte na ká pɛli na ká hoti təm kulom tə.
¹⁴ Ka yəkəyi ké təmʊlu,
 ɪsu həyaya ŋka pa yəkəa tənənɲan tə.
 Pə kaa sɔo tataya sɪ pá heena kəkə,
 yaa pá cosina lʊm ke hite taa.

I caya təpamm na í tv Iso ké naani

¹⁵ Μρύγύ Iseyeli Iso Nanɲ tu Tacaa yəḡətəa sɪ:
 Ye í mələ ma kin na í caya təpamm.
 Pu ya mə nyɔɔŋ.
 Ye í caya təpamm na í tv-m naani í ká hiki toma.
 Ama mə tá sɔɔli mpʊ.
¹⁶ I tōma sɪ: Aai, tu caya kpaɲanəŋ na tə se.
 Tampana í ká caya kpaɲanəŋ na í se yaa.
 I ká kpaɲa asewa na í yəḡətɪ sɪ:
 Pʊwɛ, tá kpaɲanəŋ seeki yoo.
 Ama mə təḡɔnləa ká tɛɛ-mɛɛ sewa.
¹⁷ Kolontu kulom ká nyaasi mə taa yələa iyaya (1000) na pá sele.

Kolontunaa kakpasí ká nyaasí-me na í se.
 Píi kaasí mə taa weesin nyóma ké
 ísú tesika ké puyv nyuvv taa.
 Yaa kuyvsum ké pulaya taa.

Nyuvv yapv waatu

¹⁸ Pə tɔɔ ké Tacaa tanjaa sɪ ɪ laki-meyɛ pɛɛɛɛ.
 ɪ ká kulɪ na í nyənɪ mə pətɔɔtələ.
 Pə taya pulv, Tacaa Iso ké siyisilu ké.
 Pa tənə mpa pa tɛɛləyi-ɪ tɔɔlə nyulelen nyóma.
¹⁹ Siyən nyóma mpa mə í wɛ Yosalem taa tɔ,
 í kaa tasa wula.
 Mpi tɔ, ye ɪ mapə kapuka Tacaa ká la-meyɛ pɛɛɛɛ.
 Ye ɪ tu nu mə nəɔɔ ɪ ká waasi-meyɛ.

²⁰ Tacaa ká ha-meyɛ tɔɔnaya ké
 mə nəɔɔsɛɛ taa.
 ɪ ká ha-meyɛ lum ké wahala waatu.
 Mə sɛyɛsələa kaa tasa ɲmɛlvv.
 ɪ ká nana mə ɪsəpələ ké mpa pa sɛyɛsəyi-mɛ tɔ.
²¹ Ye í tənə ntɔɔnə yaa mpətən,
 pɪ yɔɔtənə-me na waali sɪ:
 Mpaav ntɔ, ɪ tən-kv.
 ɪ tən mpətən.

²² ɪ ká nyənɪ asilima ké liyitee
 nyəɔtɔv nti tə waasa mə tun kulalaan tɔ tɔ,
 na wula wei ɪ waasa mə lɛsən tɔ tɔ.
 ɪ ká lɔ-tɪ ɪsɪ acaalətv pulvpu,
 na í tɔ sɪ: ɪ lu cənɛ.

²³ Iso ká yele na tɛv nu kututuum
 mpi ɪ tɔwa tɛtv taa tɔ pə tɔɔ,
 Tɔɔnaya ɲka tɛtv ká lulɪ tɔ,
 kaa wɛɛ teu na ká haaki alaafəya.
 Ulenə mə tɔla cɔɔki nyutv
 kupantv taa ké waatu ɪnɪ.

²⁴ Naan na kpaɲasɪ nsi sɪ haləyi tɔ,
 su tɔɔ nyutv nti tə taa pa sita tɔm
 na pá fala-tɪ tɔ.

²⁵ Lɔɔn ká tulɪ pɔ́ɔn kɔkɔlvn tɔɔ.
 Lum ká kpe pulasɪ kɔkɔlasɪ tɔɔ
 ké asalav kuyaku wule.
 Tətanjɛ kutulv ká tɪ.

Sətaa tuutuuma ka lu pə taa.

²⁶ Waatu wei Tacaa ká həkɔ ɪ yələa hin na í waa-wɛ tɔ,
 ɪsətv ká naaki ké ɪsɪ ilim.
 Ulenə ilim tən náá sɔɔsɪ tɔm naatosompɔɔləya,
 ɪsɪ kuyɛɛn naatosompɔɔləya nyaaləm wɛɛ tɔ.

Tacaa kən Asilii nyóma ɲkpaɲvɔv hɔm

²⁷ Hatoo poolv kɛ Tacaa nyá mayamaya n ká luna.
 Nyá pááná ké sɔsɔɔna ké.
 A wɛɛ ké ɪsɪ ɪsəɲmuntvɔv yvɲ nyəɲkv.
 Ye n yɔɔtəyi nyá ntompee tɔ wɛ pááná sɔsɔɔna ké.

Nyá nsəmlɛ wɛ ɪsu kəkə ŋka ka nyakɪ tɔ.

²⁸ Nyá feesiŋ wɛ ké ɪsu lɔɔɔ sukuɣu na kó kpa kɔtemiŋ,
na kɔ lɔm kpa luyɔ tɛɛ tɔ.

N caa n ciyiti piitimnaa na kuciɣituɣu kɔwakɔlɔɣu,
na n tɔ yɔlaa nɔɔsi taa ké kpaɣanɔkpasi nsi n ká tolisina-wɛ tɔ.

²⁹ Ama Yosalem nyɔma mɛ í ká yoo yontu ɪsu pa tɔkɔɣu acima kɛ ahoo tɔ. ɪ ká wɛɛ
lanhɔlɔmlɛ taa, ɪsu pa hɔlɔɣu həsi na pá kpaaki Tacaa pɔɣu kɛ lɛɣɛli kɔkpamɔɣu tɔɔ tɔ.

³⁰ Tacaa n ká yele na nyá nɔɣɔ sɔsaya nu.

N ka hɔli ɪsəna n kpaasa niŋ si
n makəna ton na nyá pááná
sɔsɔna nna a wɛ ɪsu kəkə sɔsaya,
na tɛv heelim, na kɔ tɔmpɛɛ tɔ.

³¹ Asilii nyɔma ká nu Tacaa nɔɣɔ, ɪlena pá seliyi.

N ká ma-wɛ na nyá kpátúyú sɔsɔɔ.

³² Tacaa paa waatu wei kɛ n mapa-wɛ pu sɛɣɛsi-wɛɣɛ. ɪlena pá nu akilimanaa na cəmən
taŋ kɛ kpakpaa. Tacaa n ká yoonə-wɛɣɛ na ń yele niŋ.

³³ Hatoo ləŋ kɛ pa tayana tənəasələ.

Pa tayana-tɛɣɛ wulav tɔɔ.

Tə limaa ké na tɔ wala.

Tənəasələ nɛɣɛlɛ kəkə na taasi tuutuuma.

Tacaa feesiŋ ká nyaya-ɪ ké ɪsu kəkə lule.

31

Mpa pa pɛɛkəyi waasɔyɔ kɛ Icipiti tɔ

¹ Mɔ́yú Tacaa tasaa si:

Mpa pa tiiki Icipiti si pá sənə-wɛ tɔ,

pa tɔm wɛ waiyo ké.

Kpaɣanəŋ kɛ pa tɛɛləyi,

pa lakɪ yoo kɛkɛnaa kɛ naani kɛ pɛlɛ pa payalɛ tɔɔ.

Pa tɛɛləyi kpaɣanəŋ cayalaa kɛ pa ton tɔɔ.

Paa saŋ tekuyɔ kɛ lɛɣɛli lɔɔ naŋ tɔ má.

Pəyele paa pɛɛkəyi Tacaa má.

² Pəyele má tɔtɔ ma ké ləmayasɛɛ tɔ,

ma kəŋna mɔpusi.

Má yɔɣɔta nti maa layasəyi.

Ma kuləyi ɪsayalataa tɛɛsi tɔɔ.

Ma wakələyi mpa paa təŋəyi siyisuyɔ tɔ pa sənəv.

³ Icipiti nyɔma kɛ yɔlaa ké,

pa ta kɛ lɔɔ.

Pa kpaɣanəŋ ké nantɔ ké,

ɪ fɛina toma lenna tɔtɔ.

Ye Tacaa má ma kusa niŋ,

kentilu seliyi ké.

Wei pa kentaa tɔ,

ílé ɪ hotiyi ké,

na pa tənə pá si.

Tacaa tike waasəyənə Yosalem

⁴ Mɔ́yú Tacaa heela Isayii má si:

ɪsu tɔɣolaya yaa ka

pəyaya kpaakuyɔ ka tɔɣənaya na ká nyusəyi tɔ.

Paa tiikilaa kotaa na pá kuli ka tɔɔ.
 Pa nɔɔsi u nyaasəyi-kɛ.
 Pəyele pa payale u tɔɔki ka lanle.
 Mɔ́yú Ate na ɛsɔtaa tu ma,
 maa tii Siyɔn puyɔ tɔɔ,
 maa tii Siyɔn pulaya tɔɔ na má yoo.
⁵ Isu sumasi hetuyɔ si ken
 na sí takəyi si tɔpapəle tɔ.
 Mɔ́yú Ate na ɛsɔtaa tu má,
 maa kenti Yosalem tɔɔ
 na má waasi-i na má yaɔ-i.

⁶ Isɛyeli piya mɛ í kɔɔ na tɔ mɛli, Tacaa wei tɔ kisaa tɔ i tɛɛ. ⁷ Kuyaku ŋku paa wei i ká lɔ i
 tun kulalaan wula nyəŋ na liyitee nyəgətu nyəŋ wei i lupina i nin tɔ.

⁸ Layate nte tɔ ta kɛ yulu nyəntɛ tɔ
 nté tu tɔgɔna Asilii nyəma.
 Layate nte yulu nin ta la tɔ nté tu wakəlɔna-wɛ.
 Asilii nyəma ká se layate.
 Isɛyeli nyəma ka tu Asilii yoolaa kɛ tɔlasɔ tɔma.
⁹ Mpa paa kentayaa-wɛ isu kukpaməŋ tɔ paa sena
 lanwakəlle.
 Sɔgəntu ka pu pa nyuyɔ nyəma kɛ tuuta tɛɛ.
 Tacaa má ma yəgətəna mpɔ.
 Ma wɛna kəkɔ kɛ Siyɔn taa.
 Ma wɛna mamalukile kɛ Yosalem taa.

32

Wulav wei i ká lakɔ kɔpantɔ tɔ

¹ Wulav nɔgɔlu ká tɔŋəyi
 siyisuyɔ kɛ i kawulaya tɔgɔu taa,
 na awulumpiya náá tɔŋəyi tampana kɛ pa tɛtu tɔkuyɔ taa.
² Paa wei i ka wɛɛ kɛ isu tɔcɔɔsɔle kɛ heelim na
 kpuluyɔ tɔtɔle kɛ tɛv heelim sɔsɔm waatu.
 Yaa isu lum kpenuyɔ tɔgɔ wulaya tɛtu taa.
 Yaa isu kukpamuyɔ sɔsɔɔ ɛsɔtɔm kɛ ilim tɛtu taa.
³ Uɛ nalaa kaa tasa yulumuyɔ.
 Pəyele nɔlɔ ká kɛ ŋkraŋ.
⁴ Yɔlɔa nyɔɔŋ fɛinaa, ká wɛɛna nyɔɔŋ
 na pá suu kpɛlɔmuyɔ.
 Uɛna matɔlɔa nsəma hɛti,
 na pa nsəma lɛɛsi na pá wɛɛna nɔɔlɛɛŋ.
⁵ Pa kaa tasa kpaŋtu kɛ yaav si kasayampu.
 Yaa acilayatu tu si sɔsɔ.
⁶ Pə taya pulɔ, kpaŋuyɔ tɔm kɛ
 kpaŋtu yəgətəyi.
 Kpaŋtu tɔyi i lotu taa kɛ ɛsɔyatu lapu tɔm.
 I lakɔ asilima na í yəgətəyi kaloolaya tɔm kɛ Tacaa tɔɔ.
 I yeki nyəgətu na i nyəgəsi.
 I pɛŋ kunyɔnyɔm kɛ wei i sɔki lukɔtu tɔ.
⁷ Acilayatu tu kuyəgəttɔ kuyi kɛ.
 I mayasəyi i taa kɛ tasəkəle tɔm,

na í tusəyi wahala tu na kaloolaya.
 Paa waatu wei kunyantu wena i tampana tɔ.
⁸ Ama kasayampu ná lakɪ mpi pə tewa tɔɔ,
 na í seesəyi isələ ke pə taa.

Yosalem alaa kpaalvɔv

⁹ Alaa mpa me í kəla pamm tɔ,
 í kulɪ na í nu ma nəɔ.
 Pɛɛlaa mpa me mu nəɔsəyi pulu tɔ,
 í ke ŋkpaŋvɔv na í nu ma tɔm.
¹⁰ Pə kaasa pənaya na kuyeeŋ ke pəcɔ.
 Alaa mpa me mə paa fɛi tɔ, í ka sele.
 Mpi tɔ, lɛsɛŋ kooluyu kaa la, pəyele kumtu kaa wɛɛ.
¹¹ Mpa me mə kəla pamm tɔ, sɔɔntu í kpa-me.
 Mpa me mu nəɔsəyi pulu tɔ í sele.
 I wɔɔsɪ mə wontu na pə yele-meɣe kpeɛ.
 I suu ləyaya wontu.
¹² I kpa mə laŋa na i wii mə tawa,
 nna a ka wɛ teu tɔ a tɔɔ.
 I wii mə lɛsɛŋnaa mpa pa lulaya tɔ pa tɔɔ.
¹³ Ama pənente sɔwa na kəlɔŋ
 pə nyɔkɪ ma yɛlaa tɛtu taa ké.
 Na pə kpeŋna mə ɪcatɛ nte tɔ sɔɔla aliyila tɔ
 tɔ laŋhulɔmlɛ tɛsɪ taa.
¹⁴ I lɔwa kawulaya tɔyaya.
 I yela laŋhulɔmlɛ ɪcatɛ.
 Pulaya na tɛtaŋlɛ kutuluyu ká pəsɪ taale kpaŋasɪ
 na kaləkəŋ tɛtɔɔlɛ.

Layasvɔv sɔsɔm

¹⁵ Kuyaku nakulɪ Feesuyu ká luna ɪsɔtaa
 na ku tii tá tɔɔ.
 Wulaya tɛtu ká pəsɪ tuŋ taale,
 na tuŋ taale náá pəsɪ hɔtɔvɔ.
¹⁶ Uɛna tampana tɛŋvɔv wɛɛ wulaya tɛtu taa,
 na siyisuyu tɛŋvɔv ke tuŋ taale taa.
¹⁷ Siyisuyu tɛmlɛ nté heesvɔv.
 Heesvɔv kulɔlɔm nté yulɔ u nyanɔna pulu,
 na naani ke tam tɔɔ.
¹⁸ Ma yɛlaa ka caya heesvɔv lonte taa.
 I ká caya tɛcayalɛ naani nyəntɛ taa ké tɛsɪ
 nsi sɪ wɛ tɔpamm tɔ sɪ taa.
¹⁹ Ama tɛv tɔmpɛɛ ká pɛti hɔtɔvɔ.
 Pu tisi ɪcatɛ tɔfɛ.
²⁰ Nyɔlɛlɛŋ nyəma nté mɛ.
 I ká tuuki paa timpɪ na i tɛŋəyi lɔm sɔsɔm.
 I ká yele mə naaŋ na mə kpaŋasɪ
 na sí yeləɣəna sɪ ti.

33

Isəna pu fɛli wakəllaa tɔ

¹ Μρύγύ Tacaa tasaa sɪ:

Nyá wei n wakələyi lélaa
 na pa ta wakəli-ŋ tɔ,
 nyá tɔm wɛ waiyo ké.
 N luki lélaa waali,
 na pá ta luta nyá waali.
 N tɛŋ lélaa kɛ wakələyɔ ɖɛna pə wakəli nyá.
 N tɛŋ lélaa waali luu,
 ɖɛna pá lu nyá waali.
² Tacaa nyəni tá pətətələ.
 Nyaya tə tɛləyi.
 Wɛɛ tá tɔŋ kɛ paa tanan ŋku.
 Wɛɛ tá nyɔyɔ yátú kɛ lanwakəllɛ waatu.
³ Ye yɛlɛ nuwa nyá tan pa seeki ké.
 N kɔlɛ ɖɛ piitimnaa ya.
⁴ Pa kuuki mə wontu ké ɪsu kɔtolon na kɔtəyɔ.
 Pa huliyi-təyi ɪsu kɔtolon sɛsɛkɔ.
⁵ Tacaa ké səsɔ ké.
 Mpi tɔ, ɪsɔta kɛ ɪ tɛɔyale wɛɛ.
 ɪ suula Siyɔŋ kɛ kɔsiyisim na tampana tɛŋyɔ.
⁶ ɪ yɛlɛ ká caya naani ké pa kɔyɛɛŋ tənaya.
 Ləmayasɛɛ na layatu kɛna wɛnaɪ mpi pə yakɪ nyɔyɔ tɔ.
 Tacaa nyamnaɪ nté Siyɔŋ kpancoou.

Tacaa waasvyɔ

⁷ Akanɛ makəna ntɛyɛ kapusi kɛ awali.
 Hɛɛsɔyɔ tɔm kɔntaa ná wiiki ɪsu pa səki pa səki.
⁸ Hapɛɛ wɛ kpɛtɛ, nəyɔɔ u tɛŋyɔ.
 Nmakəllɔ yɔka nəyɔ pɛɛlɔyɔ.
 ɪ lɔwa acalɛɛ.
 ɪ tɔyɔna nəyɔɔ.
⁹ Tɛtɔ wɛ ləyaya taa,
 tə wakələyi.
 Pə liyita Lipan tɛtɔ,
 tə nyéma nəyəsəyi.
 Salon tɛtəkələ nəyəsəna wɔlaya tɛtɔ.
 Pasaŋ na Kameɛli pə pɔ́ŋ tɔŋ ná tɔkɪ.
¹⁰ Ḿpúyú Tacaa tɔma si:
 Nɔ́nɔ́ maa kɔli ma naasi taa.
 Nɔ́nɔ́ maa kɔli.
 Nɔ́nɔ́ maa huli ma səsɔntɔ.
¹¹ Kiisi kɛ ɪ haɔaa, ɖɛ ɪ ká lɔli nyuto.
 Mə feesin nté kəkɔ, ŋkɛ kaa nyayana-mɛ.
¹² Kəkɔ ká nyayana piitimnaa na pə yele tɔlɔma.
 ɪsu ka nyakɔyɔ sɔwa nna pa sɛta tɔ.
¹³ Poolon nyéma mɛ, ɪ nu mpi ma lapa tɔ pə tɔm,
 na pɛɔɔ nyéma mɛ, mii nyɪ ma tɔŋ tɔm.
¹⁴ Sɔyɔntɔ kpawa Siyɔŋ taa kawalaya nyéma.
 Mpa paa tɔyɔna ɪsɔ tɔ pa seliyi.
 Pa makɪ kapusi si:
 Ta taa awe ká caya kəkɔ kɔniisaya kanɛ ka kin?
 Awe pəsəyi na ɪ caya mamala tam tɔɔ nyəna anɛ a kin?

15 Wei ɪ tɔŋ kusiɣisim taa,
 na í yəɣətəɣi tampana təɣuɣu tɔm tɔ.
 Wei ɪ kisiɣi kasəyaya ŋka pa hikiɣina musuŋ tɔ,
 na í kisiɣi asilima kucəu tɔ.
 Wei ɪ kisiɣi isayatu tɔm nuu tɔ,
 na í wiisiɣi ise si í taa na kawalaya tɔ.
 16 Yulɔ ɪnɪ ɪ təcayale nté tontonle tɔɔ.
 I təcəəsəle nté kəkəpaməŋ səsəəŋ tɛɛ.
 I ká wɛɛna təɣənaya kɛ tam ké.
 Pəyele ɪ kaa laŋ lɔm.

Yosalem waasvɣv

17 Yosalem nyá ise ká ná wulav kɛ ɪ teeli təna taa.
 N ká na tetu na tə tɔməŋ təna.
 18 N ká tɔəsɪ nyá səɣəntu tɔɔ.
 Haləna n pəəsɪ nyá ti si:
 Takəlasɪ ŋmaalu na liyitee mulu
 na tətəŋle kutuluɣu fəŋlu pa wɛ le?
 19 N kaa tasa kalampaani yəlaa mpeɣe nav.
 Nəɣəlu u nukɪ pa tɔm, tə wɛ səkpɛtuɣu.
 Pa ké kpai nyəma ké nəɣəlu u nukɪ pa tɔm.
 20 Ama n ká nyəni Siyəŋ,
 ta acima ɪcatɛ səsəəle.
 Nyá ise ká ná Yosalem lonte nte tə wɛ tɔpamm tɔ.
 Cokəle nte pə kaa tasa lonte layasvɣu tɔ.
 Pa kaa kpɛsɪ tə kanʒanasɪ kɛ paa pəlee.
 Pəcɔ tə ŋmusɪ taa nakəli kaa həti.
 21 Tənaya Tacaa ka huli-tu si ɪ ké kupaŋ.
 Pu wɛɛ pusi səsəənsɪ həɣəluɣu taa ké.
 Timpi ləŋ səsəəŋ wɛɛ tɔ.
 Ama yooɔ kpulvɣu səsəəu nakəli ku kaa təŋna təna.
 Kpulvɣu kupaŋku kaa təŋna təna.
 22 Tacaa nyayale tá huɔnlu,
 nyá tuɣuna-tuɣu kiin.
 Nyayale tá wulav nyá yakəna-tu.
 23 Nyá ŋmusɪ cɛpa,
 su təkəɣi kpulvɣu tesika si ku pəəŋ í həti.
 Waatu ɪnəɣi paa kuu wontu na pə kpɛŋna mpa pa tɔŋ tala tɔ.
 Paa tala wontu kəkukuutu ntɪ na paa wei ɪ hiki ɪ paa tete.
 24 Yosalem ɪcatɛ tu nəɣəlu kaa tɔ si:
 Pə wukɪ-m.
 Yəlaa mpa pa wɛ Yosalem taa tɔ paa cɛ-wɛɣe pa isayatu.

34

Tacaa ká huɔna ltəm nyəma

1 Piitimnaa mɛ, í kpətəna na í nu.
 Yəlaa mɛ, í ke ŋkpaŋŋ.
 Tetu na tə taa nyəm í nu.
 Antulinya na ɪ kəlvɔlɔm təna í la aseeta nyəma.
 2 Mpi tɔ, Tacaa ká mu pááná səsəəna
 na piitimnaa təna.

I taa kpāna pa yoolaa tēna.
 Tācaa tū i taa sī i ká kpiisi-wē.
 I caa i wakəli-wē.
³ Pa lōwa pa taa mpa pə kōwa tō.
 Pa sətāa səŋaa.
 Pa caləm kpeŋ pōŋ tō.
⁴ Isətulŋasī tēna kpesəyi.
 Isətənuyu ká kpili isū nyaaluyu.
 Isətulŋasī tēna hotiyi isū lēsəŋ hatu kōwulotu.
 Yaa fiki hatu kōwulotu.
⁵ Ma layate mu pááná kē isətāa.
 Tū tii Itəm nyéma tō.
 Itəm nyéma mēyē ma suwa sī maa kpiisi.
⁶ Caləm waasa Tācaa layate tō kē.
 Nim matēna-tē.
 Pə caya isū iwēesi na pəŋtulŋ pə caləm.
 Na iwaan timpee na pə nim.
 Mpi tō, pa lapa Tācaa kē kətaya kē Posəla icate taa.
 Pa kōwa tuutuuma kē Itəm tētū taa.
⁷ Pa na taale naan pa hotina.
 Təyaya nyəŋ na latəcēnaa pa hotaa.
 Itəm tētū nyōwa caləm.
 Nim haya mə katerja.
⁸ Tācaa lēetuyu kuyaku kē.
 Pənaya ŋka i lēetəyāna Siyən
 nyéma nəyō təyōlē.
⁹ Itəm lōŋ lūm ká pəsi kaaloo.
 Itəm tētū musuyu ká pəsi kəkō mamacəyēlasī.
 Mə tētū ká pəsi isū kəkō mukuyu kaaloo tō.
¹⁰ Ka kaa te paa ahoo paa ilim.
 Ká nyōsi ká kuləyi rīpūyū tam tō kē.
 Tētū ká wakəli rīpūyū pusi tənaya.
 Nəyōlu kaa tənna tənaya paa wulee.
¹¹ Kpiisuyu na iluyucante paa cayana.
 Kpiisiwulaya na katəkatuyu paa caya tēna.
 Tācaa ká yōkī tē tēna na tē saali yem.
¹² Səsō nəyōlu i kaa wēē sī pá kpa-i wulav.
 Pū kpiisi tē awulumpiya tēna.
¹³ Səsəunaa ka nyō pa kawulaya tēsi taa.
 Kəlŋ na sōwa kē pa koloosi acalēē taa.
 Pa acalēē ká pəsi taale hasi təsulē,
 na taataanaa lonte.
¹⁴ Wulaya tētū taa nyéma ká suliyi taale wontu.
 Pəŋtulŋ ká yaakī tēma.
 Ahoo nyaasələa ká pəsi pa lonte kē tēna.
 Tənaya paa la pa lonte kōhēesələ.
¹⁵ Tənaya tum ká hēē lonte, na í tū i yala.
 Tum ká papī-yeyē tēna,
 na í kpēyeli i piya kē i kəŋkəŋ taa.
 Tənaya yepelēkunaa tēna ka koti naale naale.
¹⁶ I wiili Tācaa takəlaya taa na í kala.

Wontu nti tɔ taa nakoli kaa lan.
 Paa tɔ taa ŋku ku kaa lan.
 Mpi tɔ, Tacaá má ma yɔɔtəna na ma nəɔ.
 Ma Feesuyu ká kpeyelina wontu nti.
¹⁷ Tɛtɛ kɛ ma tɔwa na má faya pa tɛtɔ na ma niŋ.
 Na má tala-wɛɣɛ-ti na ŋmənaya.
 Tu pəsi pa nyəntɔ kɛ paa pəlee na pá caya tɔ taa ké
 tam tɔɔ.

35

Tacaá nyɔ́ma ká mɛli i kin

¹ Wɔlaya tɛtɔ lanlɛ í hɔlɔmɪ.
 Kpaŋkpante tɛtɔ í yɔɔli.
 Tɛtɔ nti lɔm ta tala tɔ tɔ ŋmaali.
² Tɔ tɔ hɛtɔ.
 Yaayenaa í tɔɔli tɛtɔ taa.
 Tɔ wiliti lanhɔlɔmlɛ kawilitasi.
 Pu mɛlɔna Lipaŋ tɛtɔ kɛ tɔ teeli.
 Kamɛeli pɔɣɔ na Salɔŋ tɛtɛkɛ
 ká tayanɪ sɔsɔntɔ kɛ hikuyu.
 Paa na Tacaá Iso teeli na i sɔsɔntɔ.
³ I la na mɛ niŋ kuseliŋ kii.
 I la na mɛ nəɔhɛɛ acamaa nyɔɔ tɔŋ.
⁴ Mpa sɔɔntɔ kpawa tɔ,
 í heeli-wɛ si:
 I kaasi mɛ ti.
 I taa nyá.
 Mɛ Iso kɔŋ mɛ kolontunaa
 fɛlɔɣɔ na mɛ nəɔɔ.
 I mayamaya i ká kɔnna na í waasi-mɛ.
⁵ Waatɔ inɔɣi yɔlɔmaa isɛ ká kuli.
 Ntamaa ŋkpaŋŋ ká tɔli.
⁶ Kaakalaya ká ŋmaa isɪ nam.
 Kamumuka nsəmle ká hɛtɔna lanhɔlɔmlɛ.
 Mpi tɔ, lɔm ká kpe wɔlaya tɛtɔ taa,
 Pu hɛɛ lɔŋ kɛ tɛtɔ nti lɔm ta tala tɔ tɔ taa.
⁷ Timpi yɔlaa loosaya
 na pɔ nəɔsɔna isɪ lɔm tɔ pu pəsi luna.
 Lɔm sɛɛlaa ká tɔli lɔkɔtɔ tɛtɔ taa.
 Səsəncaasi na mɔlɔɣɔ ka
 nyala timpi taale hasi cakaya tɔ.
⁸ Tənaya paa hɛɛ mpaav.
 Mpaav ŋku pa yaaki naŋŋ nyəŋku tɔ.
 Kɔpama tike ká tɔŋna-ku, asilima tɔ nəɔɔlɔ kaa siti.
 Ləmayasɛɛ fɛi nyɔ́ma ká tɔŋ-ku pa kaa le.
⁹ Tɔɔɔlaya kaa wɛɛ mpaav ŋku ku taa.
 Taale wontuyu isayav nakoli ku kaa tɔŋ-ku.
 Pa kaa sulina taale wontuyu isayav
 nakulɔɣi mpaav ŋku ku taa.
 Mpa pa nyɔɔŋ Tacaá yapa yomle taa tɔ,
 mpe paa tɔŋna ku taa.

¹⁰ Mpa Tacaa hetaa tɔ mpe paa mələna.
 Paa tala Siyən na akautu yontu.
 Pa lanja ká hulumu tam tɔɔ.
 Ayɔla na lanhulumle ká kɔɔ.
 Wɔsasi na wula ká polo poolun.

36

Asilii nyáma nyaasəyi Yosalem nyáma (Awulaa II 18:13,17-37)

¹ Yuta wulav Isekiyasɔ kawulaya pənaya naanɔwa na liyiti nyənka taa, Asilii wulav Senakelipi kula Yuta koloosi acalɛɛ tɔɔ na í lɛkɪ-yɛ. ² Ḿpúyú Asilii wulav kusa Lakisi ɪcate taa ké ɪ yoolaa nyɔyɔ tɔ, na yoolaa taa yoolaa, na í tili-wɛyɛ Yosalem ké Yuta wulav Isekiyasɔ kin. Pa talaa ɪlɛna pá n̄mɛli lule ɪsɔtaa nyəntɛ lɔɔv kin ké cɔtɔlɛa mpaav taa. ³ ɪlɛna Hilikiya pəyalɔ Iliyakim, wei ɪ paasəyənɛ kawulaya təyaya tɔ. Na takɛlasɔ n̄maalu Sepəna, na Asafi pəyalɔ Yowa, wei ɪ paasəyənɛ takɛlasɔ tɔ, pá polo pa kin. ⁴ Ḿpúyú yoolaa nyɔyɔ tɔ tɔma-wɛ sɪ: ɪ polo í heeli Yuta wulav Isekiyasɔ sɪ, Asilii wulav sɔsɔ pɔɔsəyi-ɪ sɪ pepeye n lakɪ na n̄ taakɪ? ⁵ N̄ mayasəyi nyá taa sɪ n̄yɔ taa tɔm tayanəyənɛ yooɔ na kú tɔ yulɔ ké təyoole apalutɔ na? Mpu tɔ, aweye n lakɪ na n̄ taakɪ, na n̄ kuləyi ma tɔɔ? ⁶ Icipiti ké n tɛɛləyi, ɪlɛ ɪ wɛ ké ɪsɪ səsəncan̄a kupɛlaya n̄ka ka kuyɪ tɔ. Wei í lapa-kɛyɛ naani ka hɛɛ-ɪ. Ḿpúyú Icipiti wulav lakɪ pa tənɛ mpa pa tisiyi ɪ tɔɔ ké yun tɔ. ⁷ Ntanyɪ n tən̄ kɛɛ sɪ m̄ ɪsɔ Tacaa ké n tɔwa naani. Pəyele ɪsɔ ɪnɪ ɪ tɛfɛnɪlɛnaa na ɪ kɔtaya tɔlatɛnaa ké Isekiyasɔ kpiisaa. ɪlɛna í hólí Yosalem ɪcate yɔlɛa na Yuta tɛtɔ nyáma sɪ pá sɛɛ ɪsɔ ké kɔtaya tɔlatɛ tənɛ tɔ tɔɔ cənɛ.

⁸ Tɔɔ, pənɛntɛ nyana ma caa Asilii wulav í pɛɛli n̄yɔ. Maa ha-n̄ kpayanən̄ iyisi naale (2000). Ye n ka pəsɪ na n̄ hiki mpa paa caya-ɪ tɔ. ⁹ N ka pəsɪ na n̄ tɔyənɪ Asilii wulav tɛmlɛ nyáma taa səkɛlu na? Icipiti nyáma ké n tɔwa naani. Mpi tɔ, pɛɛ pa wɛna yooɔ kɛɛkɛnaa na pa kpayanən̄ cayalaa tɔ pɛ tɔɔ. ¹⁰ N hɔv sɪ pɛ taya ɪsɔ luyɔ nyəntɔ ké ma tən̄aa na má kɔɔ tɛtɔ tənɛ tɔ wakəlyɔv na? Tacaa heelina-m sɪ má kpa tɛtɔ tənɛ tɔ tɔɔ na má wakəli-tɪ.

¹¹ Ḿpúyú Iliyakim, na Sepəna, na Yowa, pa tɔma Asilii yoolaa nyɔyɔ tɔ sɪ: Yəyɔtənɛ-tuyɔ Alaamee tɔm taa. Mpi tɔ, tɔ nukɪ. Taa yəyɔtənɛ-tuyɔ Yuta nsəmlɛ na yɔlɛa mpa pa wɛ ɪcate kolun̄a tɔɔ tɔ pá nu.

¹² Ama yoolaa nyɔyɔ tɔ cɔwa sɪ: Pə taya m̄ na m̄ caa m̄ tike ké Asilii wulav tilaa sɪ, pá heeli tɔm tənɛ. Ama pə kpɛnna pa tənɛ mpa pa caya kolun̄a tɔɔ, na paa tɛ na pá tɔyɔ pa pɔntɔ na pá nyɔɔ pa hɛm tɔyɔ. ¹³ Ḿpúyú yoolaa nyɔyɔ tɔ sən̄aa na í yəyɔtənɛ n̄yɔ sɔsaya ké Hepəla tɔm taa sɪ: ɪ nu Asilii wulav sɔsɔ tɔm. ¹⁴ Asilii wulav yəyɔtaa sɪ: ɪ taa yeɛ na Isekiyasɔ tɔsɪ-mɛ. Mpi tɔ, ɪ kaa pəsɪ na í waasɪ-mɛ. ¹⁵ Isekiyasɔ tɔsəyi-mɛyɛ sɪ, í la Tacaa ké naani. Sɪ ɪsɔ ká waasɪ-mɛ, sɪ Asilii wulav kaa lɛkɪ m̄ ɪcate. ¹⁶ ɪ taa nuna Isekiyasɔ. Mpi tɔ, Asilii wulav ná caa ké sɪ, m̄ na-ɪ í ciiki na í ha-ɪ m̄ tɪ. Waatɔ ɪnəyi paa wei ɪ ka tɔyɔ tun̄ wei pa yaa sɪ, lɛsɛn̄ na fiki tɔ pə pɛɛ. Paa wei ɪ ká nyɔɔ ɪ lɔkɔ taa lɔm. ¹⁷ Haləna má kɔɔ na má pona-mɛyɛ tɛtɔ nti tɔ wɛ ɪsɪ m̄ nyəntɔ tɔ tɔ taa. Tɛtɔ nti tɔ taa wɛ tɔyənaya pɛɛ ké na sulɔm. Tə taa wɛ kutəyɔv ké na lɛsɛn̄ tun̄. ¹⁸ Mpu tɔ, Isekiyasɔ ɪ taa tɔsɪ-mɛyɛ yem na í tən̄ sɪ: Tacaa ka waasɪ-mɛ. Piitimnaa tun̄ ta pəsɪ na í waasɪ ɪ yɔlɛa ké Asilii wulav nin̄ taa. ¹⁹ Hamatɪ na Aləpatɪ na Sefafayim, pə acalɛɛ nyáma tun̄ mələ ɪsən̄a? ɪ ta pəsɪ na í tan̄ Asilii wulav sɪ í taa lɛkɪ Samalii ɪcate. ²⁰ Tɛtɔnaa mpe pa tənɛ, pa taa nti tɔ tun̄ yapa-təyi ma nin̄ taa. Na Tacaa náa yakɪ Yosalem ké ma nin̄ taa?

²¹ Ama yɔlɛa mpe pa suma pa ta cɔ-ɪ paa tɔmuyɔv kulɔmuyɔv. Mpi tɔ, wulav Isekiyasɔ ka heelina-wɛ sɪ pá taa cɔ-ɪ. ²² ɪlɛna Hilikiya pəyalɔ Iliyakim, wei ɪ ké wulav təyaya nyɔyɔ tɔ tɔ, na takɛlasɔ n̄maalu Sepəna na sɪ sulɔ Asafi pəyalɔ Yowa pa polo wulav Isekiyasɔ kin. Paa cɛla pa wontu ké, na lan̄wakəllɛ. Ḿpúyú pa kɛsa wulav ké yoolaa nyɔyɔ tɔ kuyəyɔtɔtɔ.

37

Isekiyasí yəḡəṭəyənə Isə kuyəḡəṭəṭəṭə teləsulə Isayii
(Awulaa II 19:1-7)

¹ Waatu wei wulav Isekiyasí nuwa pa təm ntí ilena í cəli ɪ wontu na laŋwakəlle, na í suu ləyaya wontu ɪsu fələtənəa taka na í polo Tacaa təyaya taa. ² Tənaya ɪ tila kawulaya təyaya nyuyv tu Iliyakim, na takəlasí ɲmaalu Sepəna, na kətəlaa taa səsə. Paa suuwa ləyaya wontu ké ɪsu fələtənəa taka. Iləna pá polo Aməti pəyalv Isayii, Isə kuyəḡəṭəṭəṭə teləsulə kin, ³ na pá heeli-ɪ sɪ: Laŋwakəlle na ɲkpaŋuyv həm na fəele kuyaku ké saŋa ké. Tə wee ké ɪsu alaa mpa pa caaki ləlvuyv, ɪle toma fəi sɪ pá ləli tə. ⁴ Isəntə ntanyɪ nyá Isə Tacaa ta laŋ nuu ké kutuyv ɲku, Asilii wulav tilina ɪ pəyalv Lapəsakee na í tuu Isə weesuyv tu tə. Ntanyɪ Tacaa nyá Isə ká hə ɪ ɲkpaŋuyv ké ɪ kuyəḡəṭəṭəṭə tə. Mpu tə, sələməna yəlaa mpa pa kaasaa tə pa tə.

⁵ Mpuḡy wulav Isekiyasí tillaa mpe pa pola Isayii kin. ⁶ Ntəna Isayii cə-we sɪ: ɪ polo í heeli mə caa wulav sɪ, Tacaa toma sɪ taa nyana kutuyv ɲku Asilii wulav tila ɪ yoolaa nyuyv nyəma na pá kəə pá tuu-m tə. ⁷ Tacaa sɪ: Maa yele na Asilii wulav nu təm natəli. Pu tu ɪ taa na í məli ɪ tetv taa, iləna pá kv-ɪ tənə.

Asilii wulav nyaasuyv kvfam
(Awulaa II 19:8-13)

⁸ Mpuḡy Asilii yoolaa nyuyv tu Lapəsakee nuwa sɪ, wulav kula Lakisi na í tii Lipina tə. Iləna í polo tənə na í mayana-ɪ. ⁹ Mpuḡy pa heela Asilii wulav ké təm sɪ: Itiyopii wulav Tilaka polaa sɪ ɪ yookina-ɪ. Asilii wulav nu mpu, iləna í tili sɪ pá heeli Yuta wulav Isekiyasí sɪ: ¹⁰ ɪsu n tuyv Isə ké naani sɪ, ma kaa ləeki Yosalem ɪcatə tə, n tusa nyá təyi. ¹¹ Nyá mayamaya n nuwa ɪsəna Asilii awulaa lapəna tetvnaa tənə na pá wakəli-ti təkpatəa tə. Iləna nya tēləyi sɪ nyá tike n ka fitina na? ¹² Ma cəsənəa wakəla Kosəŋ na Haləŋ na Lesəfi pə acaləe na lten nyəma ɪcatə nte tə we Telasaa tetv taa tə. Piitimnaa mpe pa tuŋ ta pəsɪ na í kenti pa acaləe tə se. ¹³ Hamatɪ, na Aləpatɪ, na Layii, na Səfafayim, na Həna, na Afa pə acaləe awulaa we le?

Isekiyasí sələməyi Isə
(Awulaa II 19:14-19)

¹⁴ Mpuḡy Isekiyasí mu takəlaya ɲka Asilii tillaa kənəa tə na í kala. Iləna í kpa Tacaa təyaya taa, na í huli-təyi Tacaa. ¹⁵ Pə waali ké ɪ sələmaa sɪ:

¹⁶ Hai Pə tənə pə tu Tacaa, Iseyəli Isə, nyá wei n caya ɪsətaa tanlaa tə tə, nyá tike n kəna tetv kawulasɪ tənə Isə. Nyá lapəna ɪsətənyv na tetv. ¹⁷ Hai, Tacaa ke ɲkpaŋ na ɲ nu. Tacaa kuli nyá ɪse na ɲ na. Nu kutuyv ɲku Senakelipi tillaa tuuki Isə weesuyv tu nyá tə. ¹⁸ Tacaa, tampana yaa, Asilii awulaa kpiisa piitimnaa ləlaa, na pá wakəli pa tetv. ¹⁹ Haləna pá wə pəle pa tuŋ kulalaŋ ké kəkə, na pá wakəli-ɪ. Mpi tə, ɪ ké taasɪ na pəe nna yəlaa niŋ saakaa təyə. ²⁰ Hai, Tacaa Isə, ya-tuyv Senakelipi niŋ taa. Tetv tənə kawulasɪ í nyɪ sɪ nyá tike nté Tacaa.

Isayii teləsəyi Tacaa kvəcəṭv ké Isekiyasí
(Awulaa II 19:20-34)

²¹ Mpuḡy lə Aməti pəyalv Isayii tilaa, na pá heeli wulav Isekiyasí sɪ, Iseyəli Isə Tacaa yəḡəta sɪ: Ma nuwa sələmənyv ɲku n sələma-m Asilii wulav Senakelipi təm tə. ²² Halə Tacaa yəḡəta Senakelipi sɪ:

Yosalem ɪcatə kəpante nté tə footiyi-ŋ ké na tə woniyi-ŋ
na tə sələyi-ŋ kasəlasɪ.

²³ Halə Iseyəli naŋŋ tu ké n kulina nəyə
na ɲ tuu na ɲ sayatɪ?

Na ɲ nyənəyi-m na kalampaani?

²⁴ Nyá təmlə nyəma nəyə ké n tuuna-m.

Haləna ɲ tə sɪ yoou kəkənəa katatəlaya tə ké
n pəsaa na ɲ kpa pəŋŋ nyəŋŋ taa.

Na ń tala Lipaŋ icate heele taa.
Na ń seti i tuŋ kupampaŋ səsəŋ,
na ń kpa na ń tala comcom nəŋə taa,
ke hətu səsəntu tɛɛ.

²⁵ Si nyá hula ləkənaa na ń nyəə pa lum.

Pəyele n ká feli nəhəle ke
Icipiti pusi tənə təə na sí nyəə.

²⁶ Senakelipi n ta nu taa si má tayanəna
na má su m̄p̄ȳȳ hatoo ləŋta?

Nəənəə kele ma yelaa si pə yoosi
Ulena Senakelipi náá pəsəŋi koloosi acalɛɛ ke ncaa.

²⁷ A taa yəlaa ké acamaa ké,
səŋəntu kpa-wɛ na pə liyiti-wɛ.
Pa wɛ ké ɪsu taale nyutu kulekəlekətu.
Yaa nti pa tuuwa kutulun təə na wulaya ku-ti,
na tə ta puta tə.

²⁸ Ma nyəma-ŋ ké,
paa n caya, yaa n suki yaa n luki.
Pəyele ma nyəma saa wei nyá taa kpaakəna-m tə.

²⁹ Nyá taa kpaakəna-m,
ma nuwa nyá kalampaani təm.
Pə təə ké maa tu-ŋ muna kukuule.
Maa tu-ŋ ma kpaanukpası ke nyá nəŋə taa.
Ulena má mələna-ŋ na mpaav ŋku n kəmnəə tə.

³⁰ Ye pə kaasa Isekiyası nyá, tənə ɪni tə la-ŋ ɪsu kuhulum. Pəntə na pənte alɛɛla ke í ká təŋə.
Ulena pənaya tooso nyəŋka í hala na í ku na í sə tuŋ wei pa yaa si lɛsɛŋnaa tə na í təŋə pə
kululum. ³¹ Mpa pu kaası Yuta kpekəle taa tə, paa wɛɛ ké ɪsu tɔŋu kanɔŋu lila ke teu na kú luli
pee tə. ³² Mpi tə, yəlaa kakaasaya ká luna Yosalem. Mpa pə səəwa tə paa luna Siyən pɔŋu taa.

Isəna Pə tənə pə tu Tacaa ká la i səəluŋu səsəŋku taa təŋəle. ³³ Pə təə ké Tacaa yəŋtəŋi Asilii
wulav si: N kaa pəsı na ń suv icate nte tə taa. Nyá tətəlaa taa nəŋəlu kaa tə nyəmle ke tə taa.
Yaa í kenti i təə ké kpáləȳȳ na í kpətəna-tɛ. Pəyele i kaa lo hapəle taka ké icate nte tə kin. ³⁴ I
mpaav kukəməȳȳ ke i ká təŋ na í mələna i waali. I kaa tasa icate taa ké suv. Tacaa má ma
yəŋtəna mpv. ³⁵ Tacaa si: Maa kenti icate tənə tə təə ké. Maa waası-tɛŋə ma na ma təmle tu
Tafiiti pa təə.

Asilii nyəma tɛɛv na Senakelipi səm

(Awulaa II 19:35-37)

³⁶ M̄p̄ȳȳ Tacaa ɪsəta tillu tiiwa Asilii yoolaa təsikile ke ahoo anı. Ulena í ku yoolaa iyisi
nunəwa na nunaasa na kakpası (185000). Tɛv fema na mpa pə kaasaa tə pá kuɪ, ulena pá
mayana si səta suwa təsikile. ³⁷ Tənayale Asilii wulav Senakelipi kpəsı i təsikile na I məli
Ninifi icate taa na í caya tənə. ³⁸ M̄p̄ȳȳ kuyaku nakuli i suv i tɔŋu Nisələki kutuluyu taa na í
təŋə-kuy lunuyu. Ulena i pəyalaa Atələmeki na Salesɛɛ pa ku-i na layate na pá se na pá polo
Alalaa tɛtu taa. Ntəna i pəyalu lɛlu Asahatəŋ náá lɛɛti i lonte taa.

38

Isekiyası kvətəŋ na i waav

(Awulaa II 20:1-11)

¹ M̄p̄ȳȳ wəsası kpa wulav Isekiyası ke waatu ɪni i taa si i səki. Ulena ɪsə kuyəŋtətu tɛləsulv
Isayii polo i kin na I heeli-i si: Tacaa təma si, ye nyá taa wɛ nti n heeli nyá təyaya nyəma.
Mpi tə, n ká si ké n kaa kuɪ.

² Ntɛna wulav kɛɛsi ɛɛ na kolunja tɔɔ na ɪ sɛləmɪ Tacaa kɛ sɛləmɔyɔv kɔnɛ si: ³ Hai, Tacaa, ma kpa nyá yule. Tɔɔsi si ma tɔma teu na lotu kɔlɔmtɔ na má lá mpi pə wɛ-ɲ teu tɔ. ɪ tɛma mpɔ ɪlɛna ɪ wii tɛkpoo na ɪ pɛli ɪsɛlɔm.

⁴ Pə waali ké Tacaa heela Isayii ⁵ si ɪ tɛləsi wulav Isekiyasɪ si: Maya nyá cɔsɔ Tafiiti ɪsɔ Tacaa. Ma nuwa nyá kɔsɛləmɔtɔ na má ná nyá ɪsɛlɔm. ɪlɛ maa sɔɔsi-ɲ weesuyɔv pusi kɛ naanɔwa na kakpasɪ. ⁶ Maa ya nyá na ɪcatɛ tənɛyɛ Asilii wulav niɲ taa. Maa kenti tɔ tɔɔ*fa*. ^a kɔkalɔtɔ 21-22 kɛ kɔkalɔtɔ 6 waali si, pə wɛɛ ɪsu pa kɛɛsuyɔv Awulaa II 20:1-11 taa tɔ.

⁷ Yaasi wei Tacaa ka hɔlɛna-ɲ si ɪ ká la ɪsu ɪ suw tɔyɔlɛ si, ⁸ ɪ ká yele na ɪsotom waaci mɛli waali waalɔyɪ cacaaɪ naanɔwa. ɪlɛna tampana, ɪsotom mɛli waali waalɔyɪ timpi tɔɔ pu lunaa tɔyɔ cacaaɪ naanɔwa.

Isekiyasɪ kawəyaya kɛ ɪ kɔtɔɲ waali

⁹ Waatu wei pə wuwa wulav Isekiyasɪ na pə tɛmɪ-ɪ na ɪ má kawəyaya ɲka tɔyɔlɔ:

¹⁰ Ma huɔkaya si pu kɔɔli-m ké na tɔɲ.

Ma huɔkaya si maa si na hɛləm na nɔyɔ.

Pə wɛɛ si má tɛɛ.

Maa tɔɲna sɛm nɔnɔɔsi.

Pə pɛma-m ma pusi kukaasasi.

¹¹ Ma huɔkaya si ma kaa tasa Tacaa kɛ nav

kɛ weesuyɔv nyɛma tɛtɔ taa.

Ma kaa tasa yɔlɔ nɔyɔlɔyɔv nav kɛ

antulinya yɔlaa taa.

¹² Pə lɛsa ma weesuyɔv na pə pona poolun

ɪsu tiikilu cokɛle.

Pə tama ma weesuyɔv tomle.

Pə kpila ma weesuyɔv ké ɪsu pɛlɔlɔ sɛtɔyɔv

sayata kponkpontu na ɪ kpili-ɪ tɔ.

Pu taanɔyɪ tɔ, n tɛma ma tɔm.

¹³ Pu nyaalɔyɪ tɔ sɛm kpiisa-m.

Tacaa n yɔka ma muwa ké ɪsu tɔyɔlaya.

Pu taanɔyɪ tɔ, Tacaa n tɛma ma tɔm.

¹⁴ Ma wiikaya ké ɪsu kacayalɔfəyaya

lakɔyɔv na ká cɔɔki ɪsɔtaa tɔ.

Ma mɔlɔyɪ ɪsu alukuku,

na má tekiyi ɪsɔtaa ké pɛtɔɔtɛle.

Hai, Tacaa, pə nu-m ké, waasi-m.

¹⁵ Suweyɛ ma tasɔyɪ yɔyɔtɔyɔv tɔtɔ?

Tacaa yɔyɔtɔna-m.

Nyá mayamaya n lakɛna.

Maa tɔna tɛpasuyɔv kɛ ma weesuyɔv tɛna

taa ké ma wahala tɔɔ.

¹⁶ Tacaa, nyá kɔpantɔnaa tɔɔ ké

yɔlɔ wɛna weesuyɔv.

Tɔ tɔɔ ké ma feesiyɪ tɔtɔ.

N ká mɛlɛna-m ɪsu ma wule taa,

n ká yele na má wɛɛna weesuyɔv.

¹⁷ Ma lanwakɛlle pəsɛna ntɛyɛ hɛɛsuyɔv.

Nyá sɔɔlɛna na ɲ lɛsi-m sɛm pɔɔyɔ taa.

ɪlɛna ɲ lɔ ma ɪsayatɔ tɛna na waali.

¹⁸ Mpi tɔ, pə taya atɛtɛle taa nyɛma sanɲna-ɲ.

^a 38:6 Piipili wei pa yaakɛna nasaala taa si fɛlanɲɛ kuulan tɔ ɪ tuwa

Pəyele pə taya səm ká taləna-η.
Mpa pa tiiwa pəlaav taa tō paa tēləxi nyá kúpantu.

¹⁹ Weesuxu nyéma tike pəsəxəna na pá sa-η,
isu maya saŋa isənto.

Cecə hüləxəna i piya ke kúpantu.

²⁰ Tacaa yapa-m ké.

Tu ma tá cəməŋ ke nyá təyaya taa na í wii teu.

Haləna tá weesiŋ tənaya.

²¹ Mpyúyú Isayii təma si:

I nan tuxu ŋku pa yaa si fiki tō ku pee
na í taa Isekiyasí hiŋ taa na pə waa-i.

²² Ntəna Isekiyasí si:

Yaasi wei ké Tacaa n ká hüləna-m si,
maa kpa nyá təyaya taa?

39

Papiloni wulav kəntə ke Isekiyasí tē
(Awulaa II 20:12-19)

¹ Waatu kulum inu i taa ké Papiloni wulav wei pa yaa si, Melotakí-Palatan, na i caa si Palatan tō, i tilina Isekiyasí ke kucəəu na takəlaya. Mpi tō, i ka nuwa i wəsasi na i alaafəya hikuyu təm ké. ² Mpyúyú Isekiyasí lanle hulumə səsəm. Ulena í hólí Papiloni tillaa mpeye i wənau tete. Paa liyitee, paa wula, na tulaalənaa na nim səsəuŋ nyəm. I hula-we tətəxə i yooou wontu təna. Na pə təna mpi pu we i wənau təsule tō. Isekiyasí tá ŋməsi-weye puləpuxu i kawulaya təyaya taa.

³ Mpyuxule Iso kuyəxətutu teləsulə Isayii pola wulav Isekiyasí kiŋ ke pə waalı. Ulena í pəəsi- i si: Suweye yəlaa mpe pa heela-η? Leye pa tu lunaa? Ntəna Isekiyasí si: Hatoo Papiloni tetu ke pa lunaa. ⁴ Ulena Isayii tasa-i pəəsuxu si: Pepeye pa nawa nyá kawulaya təyaya taa? Isekiyasí si: Ma kawulaya təyaya taa nyəm tənaya pa nawa. Ma ta ŋməsi-weye ma kpancoou nakuli.

⁵ Ntəna Isayii tō Isekiyasí si: Nu Pə təna pə tu Tacaa kuyəxətutu. ⁶ Nyəni kuyeeŋ kəŋ wei i taa Papiloni nyéma ká kuu pə təna mpi nyá caanaa kaawa na pə we nyá kawulaya təyaya taa isənto tō na pá kpeena. Pə kaa kaasi pulə. Tacaa yəxətəna mpv. ⁷ Paa kpaya nyá pəyalaa kulolaa. Paa pəsi-weye kataasi. Paa su-weye Papiloni kawulaya taa.

⁸ Mpyuxule Isekiyasí cəwa Isayii si: Tacaa təm nti tē we teu ké. Mpi tō, i mayasaya i taa ke si: Ma na ma yəlaa tu cayana heəsuyu ke ma pəəle taa.

HƏYƏLƏYU NAALE NYƏNKU
ISEYELI NYƏMA LANHEƏSƏLE

40

Iseyeli nyéma waasuyv təm kpaaluyv

¹ Mpyúyú Tacaa yəxəta i yəlaa si:

I puyusi ma yəlaa í puyusi ma yəlaa.

² I yəxətəna Yosalem.

I makí kapusi si nyá wahala təma təma.

Pəcə pa husa nyá isayatu.

Tacaa fəla-η nyá isayatu fəəto ke təm naale.

³ Nəxəlv kiisiyina si:

I tayanı Tacaa ke mpaav.

Í teti tá Isə ké mpaav ke wulaya tetu taa.

Í tú tá Isə ké hapəle.

⁴ Í yəki pəəŋ na pulasi təna.

Í suuli teteke təna.

Tontonja na kutaalomín í pəsi tetu kuhəntətu.

Timpi pə kulaa tə pə pəsi teteke səsəəna.

⁵ Íle pu keeli Tacaa teeli təə.

Yəlaa təna ká na-ı.

Mpi tə, Tacaa nəyə yəyətəna.

⁶ M'púyú nəyə kalı ka yəyətəa sı:

Kiisi.

Ntəna nəyə ləŋka cə sı:

Ma kiisi suwe?

Kiisi sı:

Yəlaa təna wəe ké ısu nyutu.

Na pa teu ısu taale taa hətu.

⁷ Tacaa heelim í mapa,
nyutu wuləyi ké, na hətu tó.

Tampana təə, yəlaa wəe ké ısu nyutu.

⁸ Nyuləyü wuləyi, hətəyü lontiliyi.

Ama ta Isə kuyəyətətu ná wə tam təə ké.

Təm kəpantv

⁹ Yosalem yəlaa mpa me

í kpaaləyi təm kəpantv tə.

Í kpa puyü kəkuləyü təə.

Siyəŋ nyəma í kiisina toma.

Təm kəpantv kpaallaa me,

Í kiisi ı taa nyá.

Í kpaalı Yuta acalee sı:

Í nyəni, mə Isə kəŋna nté.

¹⁰ Í nyəni Tacaa Isə kəŋna nté na toma,

Tacaa toŋ tu-ı səsəəntv.

Tacaa na ı kaseesi ké.

Na ı təmlə kuləlvəm wə ı nəyə təə.

¹¹ Tacaa wəe ké ısu tiikilu,

ı ká tiiki ı kaləkəŋ.

Í ká kpeyeli ıwəesi ke ı niŋ taa,

na í kpekı-səyi ı təə.

Tacaa ká tiiki heen totonaa

mpa pa wəna piya tə təpamm.

Pə təna pə tv səsəəntv na ı ləmayasəe

¹² Awe mayasəna tenku lvm ke ı ntantaku taa?

Awe mayasa ıətənyü wan na ı ntantaku?

Awe mayasa ate tetu ke ıŋmesav na í ımayə?

Awe mayasa pəəŋ na pulasi ke sanəya təə?

¹³ Awe mayasa Tacaa Feesuyu?

Awe tasəna-ı layatv?

Yaa awe səyəsəna-ı?

¹⁴ Tacaa na awe pa cayana na pəntv səyəsı-ı?

Yaa awe hüləna-ı tampana mpaav?

Awe tu İso ke ləmayasεε,

na í huli-ı nyəm mpaav?

¹⁵ Nyəni, piitimnaa we Tacaa ké isu ləm lukuyv
kpekiti taa na pə tosi tə.

Yaa isu kanyəŋa pile ke sanəya təə.

Tetuna mpa ləm cəənaa tə,

pəle pa we ké isu mvsuyv kuluyv tə.

¹⁶ Lipaŋ hətuyv taa taasi u takı

kətaŋa təlate təə kəkə taŋanuyv.

Ku taa taale wontu payale ta tala sı

pa lana-təŋi kətaŋa ŋka kəkə lusa ka təna tə.

¹⁷ Piitimnaa təna ké kpetε ke Tacaa isəntaa ké.

Pə ta ke-ı puluyv nəŋəlv.

İso fəina saala

¹⁸ Aweye í caa í keəsəna İso?

Yaa pepe ləesuyv ke í ká lu ı lonte?

¹⁹ Koolu lukina tuyv,

İlena wulanaa latv náa waasi-kuyv wula.

İlena ı tu-kuyv liyitee nyəŋətv alukpalisi sı pə la kacəka.

²⁰ Konyəntv wei ı kaa pəsi na í hiki mpv tə,

taakukulaya ŋka pukası u pəsəŋi təŋə ı caaki.

İlena í ná saakvlv kupaŋ na í saaki-ı

ləesuyv ŋku ku ciŋitiŋi tə.

²¹ Mε í taa nyi-tı taa, yaa í taa nu-tı?

Pa taa huli-mεŋε-təŋi hatoo kancaalaya?

İ taa cəkəna tetv kite təm?

²² İso caya hatoo tetv nyuyv taa,

na tə taa yəlaa náa we isu cələŋ.

İ pəwa isətənvuyv ké isu puvuyv fələfələ.

İ həta-kuyv isu ı cokəle sı ı lakı ı təcayale.

²³ İni ı pəsəŋəna atε awulumpiya ke yem.

İso pəsəŋi antulinya hvləa ke kpetε.

²⁴ Mpi sı paa səəki-we na pá tuu-we tə.

Mpi sı paa nyəəki na pá kaŋ lila ke tetv taa tə

Tacaa tēma pa təə ké heelim wosuyv na pá wuli.

Na pə kuu-we isu kacuculaya kpakuyv nyuliya tə.

²⁵ Mprúŋo İso Nanŋtv yəŋətaa sı:

Aweye í keəsəŋəna-m,

na má na-ı tə nəŋəsi?

²⁶ İ kpaası isε na í nyəni isətəlvŋası.

Awe lapəna-sı?

Wei ı lakı na sı kpekəle təna təŋ teitei təŋə.

İ yaaki paa ŋkaya ka həte,

na ı təŋ səəsəŋ na ı toma səəsəna,

nakəli kaa laŋəŋi.

Toma kufana hav ke acamaa

²⁷ Ee, Yakəpv, pepe təə ké n yəŋətvəŋi mpv?

İsəŋəli pepe təə ké n təŋ sı:

Tacaa ta nyi mpi pu mayana-m tɔ?
 Aaiyee si:
 Ma Iso u laki pulu si i seena ma tɔɔ.
²⁸ N ta cekana taa?
 N ta nu-ti si Tacaa Iso kele tam tɔɔ tu?
 Iso lapana tetu tenasɩ tana.
 Pu caamayi Iso, pɛcɔ u kaaki.
 Pɛyele Iso nyam fei cekana.
²⁹ Iso haaki ton ke mpa pa kawa tɔ.
 Tacaa sɔsɔyi apalutu ke mpa pɛ nuwa tɔ.
³⁰ Ifepiya kaaki na pa toma tɛɛ.
 Mpa pa kiiwa teu tɔ pa hotiyi.
³¹ Ama mpa pa ha pa tɛyi Tacaa tɔ,
 pa toma sɔsɔyi kɛ.
 Pa kulayi kɛ isu hekɛlenaa.
 Pa kpakayi asewa paa kaaki.
 Pa ton kɛ pu nukɩ-we.

41

Pɛ we si Isayeli nyɔma i tu Tacaa ke naani

¹ Mpɔyɔ Tacaa yɔɔtaa si:
 Tetu nti lum cɔnaa tɔ,
 na lum nɔɔ hɔɔlɔɔ nyɔma.
 I su na i ke nkpanɛɛ na i nu ma tam.
 Yɛlaa poolun nyɔma mɛ, i tɔɔ apalutu.
 I kpɛtana na i yɔɔti.
 Tɛ kpɛnti na tɛ polo huɛ.
² Mɔ lɛsana ilim tɛlɛ tɔɔ kɛ wei
 i tɔki akaitu ke paa timpɩ i puki tɔ.
 Mɔ tuna i nin taa kɛ piitimnaa,
 mɔ tisina awulaa tɛfɛ.
 Ma layate pɛsa yɛlaa ke musuɔɔ,
 na ma nyɔmɔ nɔɔ yasɩ-we isu
 heelim kpakuyuu nyutu tɔ.
³ Ma tu pa waali,
 ma faya pa hekɩ taa, pulu ta tokina-m.
 Mpaav nkɩ ma ta tɛnta tɔɔ ma kpayaa.
⁴ Awe lapana mpɩ inɩ?
 Awe yelina na pɛ kɔɔ?
 Awe yaana lulɔɔ yɛlaa ke hatoo
 kancaalaya si pɔ hiki weesuyu?
 Tacaa mɔ wei ma kɛ kancaalaya tu tɔɔ.
 Pɛcɔ maa we waali nyɔma waali tɔtɔ.
⁵ Tetu nti lum cɔnaa tɔ pɛ nyɔma na
 lum nɔɔ hɔɔlɔɔ nyɔma nawa mpi ma lapa
 tɔ na sɔɔntu kpa-we.
 Antulinya tenasɩ nyɔma seliyi.
 Pa kpɛtɔɔna na pɔ kɔɔ.
⁶ Pa sɛɛna tɛma,
 paa wei i heeliyi i tɔɔntɛ si: Kaasɩ nyɔ ti.
⁷ Tun lutu nɔ tasayi apalutu ke wolanaa paasɛnɩ.

Sotulu ná səḡna sətɛ tɔɔ matu.
 ɪ yəḡətəɣi nyəḡətɔ tamsuɣu tɔm
 sɪ pə ké tɔmlɛ kɔpantɛ kɛ,
 na ɪ kan lɛɛsuɣu na nyəmə sɪ kɔ taa ciɣiti.

Nɔɔnɔ taa la sɔḡontɔ

⁸ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaɔ yəḡətɔɔ sɪ:
 Ye nyá ɪlɛ ma tɔmlɛ tɔ lɛɣɛli.
 Yakəpu nyá wei ma ləsa
 ma taapalu Apələham lɔlɔɣu taa tɔ.
⁹ Nyá wei ma pola tɛtɔ tənaya tɔɔ na má pɛɛkɪ tɔ.
 Ma yaa-ŋ hatoo katenɔ tənasi tɔɔ.
 Nyaya maa heelaa sɪ n ké ma tɔmlɛ tɔ.
 Má ləsəna-ŋ, ma kaa lɔŋ.
¹⁰ Sɔḡontɔ ɪ taa kpa-ŋ, ma wɛ nyá waaləɣi.
 Taa nəḡəsi, mayalɛ nyá lɔ.
 Maa ha-ŋ apalɔtɔ.
 Maa kɔɔ na ma waasi-ŋ.
 Maa te-ŋ na ma toŋ sɔsɔɔŋ.
¹¹ Mpa pa mu-ŋ na pááná tɔ,
 pu liɣiti-wɛ na fɛɛlɛ tɔḡɔ-wɛ.
 Pu pasa nyá kolontunaa na pá pəsi kpetɛ.
¹² Mpa pa kulaya nyá tɔɔ na pá pɛɛkəɣi-ŋ na yoou tɔ.
 Pu kpiisi pa tənɔ na pá pəsi kpetɛ.
 N ka pɛɛkɪ-wɛ n kaa na-wɛ.
¹³ Mpi tɔ, mayalɛ nyá lɔ Tacaɔ.
 Ma haakəna-ŋ toŋ. Ma heeliɣi-ŋ sɪ:
 Taa nyá. Maa kɔɔ má waasi-ŋ.

Ma kəŋ nyá waasuɣu

¹⁴ Yakəpu atantaaliya nyá,
 lɛɣɛliya nyá, taa nyá.
 Maya Tacaɔ lɔ ma yəḡətəɣəna.
 Ma ké lɛɣɛli nyəma Nanɲ tɔ.
 Mayalɛ wei ɪ waasəɣi-ŋ tɔ.
¹⁵ Maa pəsi-ŋ kpenkpeluɣu kɔfalɔɣu ŋku pa
 makəna tɔḡonaya na kɔ tɔɔ na nyəmə tɔ.
 N ká yɔkɪ pɔɔŋ, na n̄ nanɪ-ɪ.
 N ká pəsi pulasi ɪsu lɔɔtɔ.
¹⁶ N ká fala-wɛ na heelim kpaya,
 kacuculaya ká yasi-wɛ.
 ɪlɛna nyáá yɔlɔna Tacaɔ,
 na nyáá hiki nyá teeli kɛ lɛɣɛli Nanɲ tɔ tɔɔ.

Wɔlaya tɛtɔ pəsəɣi kacəka tɛtɔ

¹⁷ M̀p̀r̀ỳg̀ Tacaɔ tasaa sɪ:
 Wahala nyəma, na konyəntunaa,
 ɪ pɛɛkəɣi lɔm u naaki,
 ɪlɛna mə luuŋ tɛɛ wɔli.
 ɪlɛ maya Tacaɔ maa cɔ-mɛ.
 Maya lɛɣɛli lɔ,
 ma kaa lɔ-mɛ.

¹⁸ Maa yele na pusi səsəənsi kpe pulasi tɔɔ.

Maa tɔli lɔm sɛɛlaa kɛ tɛtɛka taa.

Maa pəsi wɔlaya tɛtɔ kɛ lulɛ,
na lɔm kpenj tɛtɔ kɔwɔlɔtɔ taa.

¹⁹ Maa tuu wɔlaya tɛtɔ taa kɛ,

tɔnj tɔnj nyənj wei pa yaa si:

Sɛɛtɔli na akasiya na miili na olifi tɔ.

Maa yele na tɔnj tɔnj nyənj wei pa yaa si:

Sipələsi na penj na puwi tɔ í nyɔ timpi tɛv fɛi tɔ.

²⁰ ɔlɛna yɛlaa tɔna ná na pá cɛkəna.

Paa welisi na pá nu pə taa si,

Tacaa ninj lapəna yaasinnaa mpɛ.

Iɛɣɛli Isə Nanj tɔ má má ŋmana-wɛ.

Isə kɔla tɔnj tɔɔ

²¹ Ḿpɔ́yú Iɛɣɛli nyɔ́ma wulav Tacaa yɔɣɔtaa si:

Piitimnaa tɔnj mɛ í yaa-m nənɔɣɔ.

Í yɔɣɔti mə tɔm.

²² Í kəna-ti, í heeli-tɔyɔ mpi pu tɛ na pá kɔɔ tɔ.

Hatoo tɔ, pepe tɔm kɛ tɔnj mɛ í tɛma yɔɣɔtɔyɔ si pu kɔɔ?

Í heeli-tɔ na tɔ fɛnj pə taa na tɔ ná pə yooɔuyɔ.

Yaa í heeli-tɔyɔ mpi pu tɛ na pá kɔɔ tɔ.

²³ Í yɔɣɔti mpi pu təkəna lapɔ tɔ pə tɔm.

ɔlɛna tɔ nyi si í kɛ tɔnj.

Í la kɔpantɔ yaa ɛsəyɔtɔ natɔli.

ɔlɛna tɔ kuli ɛsɛ na tɔ kɛntɔ na tɔ na-ti.

²⁴ Mə wɛ kpɛtɛ kɛ, na mə kɔlapələ kɛ kpɛtɛ.

Yɛ yɔlɔ í ləsa-mɛ pə kɛ acaalɔtɔ kɛ.

²⁵ Ma ləsa yɔlɔ na ilim ntɔɣənj, ɪ kəŋna ntɛ.

Pa yaa ɪ hətɛ na ilim tɔlulɛ tɔɔ.

Í yaana ntɛyɛ ma hətɛ.

Í fɛlɔɣi nyɔyɔ nyɔ́ma kɛ ɛsu afɔla.

Yaa ɛsu tiisi ŋmalɔ fɛlɔyɔ cɔyɔ tɔ.

²⁶ Awe yɔɣɔtəna-təɣi hatoo kancaalaya na tɔ nyi-ti,

na tɔ tisi si tampana?

Aai nɔɣɔlɔ ta kpaali-ti,

nɔɣɔlɔ ta yele na tɔ nu.

Nɔɣɔlɔ ta nu tɔm nti tɔ luna mə kinj tɔ.

²⁷ Má caaləna Siyən kɛ tɔm heeluyɔ.

Í naa-ti, ɪ naa-ti.

Ma tila Yosalem kɛ tillu.

Wei ɪ kəna Laappaali kɔpanj tɔ.

²⁸ Ma nyəna tɔnj ɪni.

Ma ta na ɪ taa ŋku ku kpaali tɔm tɔ.

Yaa ŋku ku cɔ ma kɔpɔɔsɔtɔ tɔ.

²⁹ Pa təna pa wɛ yem kɛ,

na pa tɔma kɛ kpɛtɛ.

Pa tɔnj kɛ heelim na í wɛ kpɛtɛ.

¹ Ḿpúyú Tacaa tasaa si:
 Ma tǝmlǝ tǝ ntǝ, ma paasǝna-ŋ kǝ.
 Nyaya ma lǝsaa na ma lǝsaya suuwa.
 Ma feesuɣu wǝ nyá tǝ kǝ.
 Nyaa kpaałǝna piitimnaa kǝ siɣisuɣu tǝm.
² Nyá nǝɣǝ kaa kuli, yaa ń má kapuka.
 N kaa yǝɣǝtǝ natǝłǝɣǝ patǝma taa.
³ N kaa teesi puɣutuɣu kǝ sǝsǝncanǝ kupɛlaya.
 Pǝyele n kaa teesi kǝkǝ ŋka ka fiɣinaa tǝ.
 N ká tǝŋ tampana kǝ na ń yǝɣǝtǝ siɣisuɣu tǝm.
⁴ Ye n ta tǝ siɣisuɣu suu
 kǝ tǝtǝ tǝ n kaa yele.
 N ká la Ḿpúyú halǝna
 tǝtǝ nti lǝm cǝɳnaa tǝ,
 na tenkunaa nǝɳsi acałǝɛ nyulǝɣǝ nyá kiin.

Piitimnaa kǝkǝ ŋka pa naana tǝ

⁵ Ḿpúyú Isǝ Tacaa wei ı lapǝ ı sǝtǝnɣu na ı pǝ,
 na ı la tǝtǝ na tǝ taa kululǝm tǝna,
 na ı ha tǝ taa nyǝm tǝnaya weesin na pǝ feesiɣǝ tǝ,
 ı heela yulǝ wei ı lǝsaa tǝ si:
⁶ Tacaa má má lǝsǝna-ŋ si ń tǝŋ siɣisuɣu.
 Ma tǝkǝɣǝ nyá nin taa na ma paasǝna-ŋ,
 na ma na-ŋ na yǝłaa tǝ pǝeli nǝɣǝ.
 Na ń pǝsi piitimnaa fǝtǝla.
⁷ N ká kuli piitimnaa ıse, na ń tulǝ salǝka nyǝma.
 Na ń lǝsi sǝkpǝtɣu tǝe nyǝma kǝ tǝŋmǝlle taa.
⁸ Ma kǝ Tacaa kǝ, halǝ ma hǝtǝ ntǝ.
 Ma kaa cǝla nǝɣǝlɣu ma teeli.
 Ma kaa cǝla ma nyuɣu kulɣu kǝ tun kulalaan.
⁹ Kancaalaya nyǝntǝ tǝma yoosuɣu.
 Ma kpaałǝɣǝ-mǝɣǝ kufatǝ tǝm na pǝcǝ tǝ kǝ.

Tacaa waasɣu

¹⁰ ı yoo Tacaa kǝ yontu kufatǝ.
 ı yoo ı samtǝ yontu kǝ tǝtǝ tǝnasǝ tǝ.
 Tenku tǝ cǝłaa, na ı taa nyǝm tǝna.
 Tetǝnaa mpa lǝm cǝɳnaa tǝ tǝ yǝłaa
 na lǝm nǝɳsi acałǝɛ nyǝma.
¹¹ Wulaya tǝtǝ na tǝ acałǝɛ sǝsǝɳna yǝłaa,
 Ketaa acalisi nyǝma ı kusǝ mǝ nǝɳsi.
 Mpa mǝ ı wǝ pǝɳŋ nyǝɳŋ taa tǝ,
 ı wilitina lanhulǝmlǝ.
¹² ı tǝ Tacaa kǝ teeli.
 ı kpaałǝ ı samtǝ kǝ tǝtǝ nti lǝm cǝɳnaa tǝ tǝ taa.
¹³ Tacaa n luwaya ısu aka.
 N tayanǝɣǝ nyá tǝ ısu yoolu.
 Tacaa yaya apalɣkakiisaya tǝwapapa.
 N húlǝɣǝ nyá kolontunaa kǝ nyá ton.

Mpi pǝ lapu pǝłǝ Tacaa tǝwa tǝ

¹⁴ Ḿpúyú Tacaa yǝɣǝtaa si:

Hatoo tɔ, ma tɔka ma tɔɣi na mǎ suma.
 Ama pənente maa ma kapuka ké,
 ɪsu ahonto wei ɪ lɔlɔɣi tɔ.
 Ma mɔlɔɣi ké, na ma tisiɣi feesiŋ.
¹⁵ Maa kpiisi pɔɔŋ na pulasi.
 Maa yele na pə tuŋ tɔna wɔli.
 Maa layasi pusi sɔsɔnsi.
 Maa la na pusi sɔsɔnsi pəsi tetu nti lɔm cɔɔnaa tɔ.
 Maa la na luna nyɔɔ.
¹⁶ ɛlena mǎ yele na yulɔmaa tɔ mpaav ŋku pa taa nyi tɔ.
 Na mǎ tɔŋna-weɣe mpaasi nsi pa taa cɛkəna tɔ.
 Maa pəsi səkpetuɣu kɛ nyaaləm,
 na timpi tɔnte we kate tɔ pǎ hənti.
 Mpi maa la tɔɣɔle, ma kaa lɔ-we.
¹⁷ Ama mpa pa ha pa tɔɣi tuŋ
 na pǎ heeliɣi lɛəsəŋ kusaakəŋ na kɔlupəŋ si:
 Mɛɣele tá ɪsɔnaa tɔ.
 Paa tuli tapəŋ na fɛele.

Yɔlaa yulɔmaa na ntamaa

¹⁸ Ḿpúyó Tacaa tɔma si:
 Ntamaa í nu.
 Yulɔmaa mɛ, í nyənɪ na í ná.
¹⁹ Aweyele yulɔm?
 Ye pə taya ma tɔmlɛ tu.
 Aweyele ntam?
 Ye pə taya ma tillu wei ma tilaa tɔ.
 Aweyele yulɔm ɪsu wei ɪ hika hɛɛsuɣu tɔ?
 Aweyele ntam ɪsu ma tɔmlɛ tu?
²⁰ N nawa yaasinaa payale.
 Ama n ta la laakali.
 Pəyele n kema ŋkraŋŋ kɛ teu.
 Ama n ta nu.
²¹ Tacaa nyǎ siyisuyu tɔɔ ké n caawa si,
 n lakɪ kɔsəsutu kɛ sɔsɔntu na kɔpampantu.
²² Paa na mpɔ, pə kpiisa yɔlaa mpe,
 pə kuu pa wontu.
 Pə kpa-weɣe ɪsu katɔka kɛ kɔkpaməŋ pɔɔŋ taa.
 Pa kpa-weɣe saləka kɛ pa tɔŋmɛllɛnaa.
 Pa kuuki pa wontu nɔɣɔlu ta waasi-we.
 Pa lɛɛka-weɣe pa nyəm.
 Pǎcɔ nɔɣɔlu fɛi si í tɔ si pǎ fɛli-we.
²³ Mə taa awe kǎ kɛna ŋkraŋuɣu na tɔmnɔa mpe?
 Awe kǎ səŋ təkpi si ɪ kǎ tasa-tɔɣi nuw?
²⁴ Awe tu Yakɔpu kpiisilaa,
 na ɪsɛɣɛli kɛ wontu kuulaa?
 Pə taya Tacaa wei tɔ pəntənaa tɔ?
 Pa ta sɔɔli si pǎ təŋ ɪ mpaan taa.
 Pəyele pa ta nu ɪ kɔsəsutu.
²⁵ Pə tɔɔ ké ɪ taa huuna ɪsɛɣɛli kɛ katatəlaya.
 ɛlena yooou tii ɪ tɔɔ na tɔŋ kɛ paa pənəɣɔ ŋka.

Isɛyɛli ta pɛɛki si í cɛkəna pɔlɔ.
 I ta yaa tɔm ntəyi pɔlɔyɔ ɪ taa.
 ɪlɛna yooɔ nάά kɔ-ɪ.

43

¹ Pənɛntɛ Tacaa yəɣɔtəyi si:
 Yakəɔ yəlaa mɛ awe ɲmaɣa-mɛ?
 Isɛyɛli nyóma mɛ awe ɲma-mɛ?
 I taa nyana pɔlɔ.
 Mpi tɔ, ma yapa-mɛɣɛ.
 Mə həla kɛ ma yaana-mɛ.
 I ké ma nyóma ké.
² Ye í tɛsəyi lɔm ma wɛ mə waaləyi.
 Pusi kaa təɣɔ-mɛ.
 Pəyele ye í təɲ kəkɔ taa ka kaa nyaya-mɛ.
 Kəkɔ kaa kɔ-mɛ.
³ Mpi tɔ, mayalɛ Tacaa mə ɪsɔ.
 Má kɛna Isɛyɛli nyóma Naɲɲ tɔ.
 Wei ɪ waasəyi-mɛ tɔ.
 Icipiti nyóma kɛ maa fɛli mə lonte.
 Maa layasəɣəna-mɛɣɛ ɪtiyopii na Sepa nyóma.
⁴ Mpi tɔ, í kɛ-m pɔlɔ sɔsɔm ké.
 Mə nyɔyɔ kɔlaa, na má sɔla-mɛ.
 Ma cɛləyi apalaa kɛ mə lonte.
 Ma layasəɣəna yəlaa kɛ nyá weesuyɔ.
⁵ Ma wɛ mə waali ké, í taa nyá.
 Maa kəna mə lɔlɔyɔ nyóma na tɛv kite.
 Maa kəna-mɛ na ilim tətɔlɛ.
⁶ Maa heeli ilim ntəɣɔɲ si: Kəna-wɛ.
 Maa heeli ilim mpətəɲ si: Taa si-wɛ.
 Kəna ma piya na pooluɲ.
 Ləsi ma pɛɛlaa na tɛtɔ tənasi na ɲ kəna.
⁷ Pa təna mpa pa yaakəna ma hətɛ,
 na ma ɲma-wɛɣɛ ma teeli tɔɔ tɔ.
 Má lapəna-wɛ.

Mɛyɛlɛ Tacaa aseeta nyóma

⁸ I ye le na ma yəlaa lu.
 Pa ké yulɔmaa ké, pəyele pa wɛna ɪsɛ.
 Pa ké ntamaa ké pəyele pa wɛna ɲkpaɲɲ.
⁹ Piitimnaa təna í kpeyeli, yəlaa í koti.
 Mə taa awe kpaala təmnaa mpe?
 Mpa pa heeliɲa-tuyɔ kancaalaya nyəntɔ nti?
 Pɔntɔnaa í hólí pa aseeta nyóma,
 pa hólí pa tampana,
 na tɛ nu na tɛ tisi si ɲpúyú.
¹⁰ Mɛyɛlɛ ma aseeta nyóma.
 Tacaa má ma yəɣɔtəna mpɔ.
 Mə na ma tɛmlɛ tɔ wei ma ləsaa tɔ.
 ɪlɛna pə lá na í nyɪ-tɪ na í tɛ-m na mə taa.
 Na í cɛkəna si maya.
 ɪsɔ nəɣɔlɔ ɪ taa wɛɛ na pəcɔ pə takɪ-m.

Pəyele Iso nəyǝlv ı kaa lu ma waalı tǝtǝ.

¹¹ Mayale Tacaa, ma paasi,
waasulv nəyǝlv ı fɛi tǝtǝ.

¹² Má kpaaləna, má waasəna.

Ma heela nti tu kǝǝ tǝ.

Pə taya mə hekv taa tɔyɔ kpaɪ nyəŋkv nakvli.

Meyele ma aseeta nyéma. Má kɛna Iso.

Tacaa má ma yǝǝtəna mpv.

¹³ Mayale Iso ké hatoo tam tǝǝ.

Nəyǝlv u fitiyi pvlɔyɔ ma niŋ taa.

Awe ka wakəli mpi ma lakı tǝ?

Tacaa tiluyv ke nəyǝlv

¹⁴ Tacaa Iseyeli Iso Nanɲ tu wei ı waasəyɪ tǝ.

ı yǝǝtəyɪ si:

Mə tǝǝ ké ma tiliyi nəyǝlv si í yoonə Papiloni.

Maa yelee na lvm tɔyɔ Kalətee selaa kpuləŋ,

wei ı taa pa nukı leleŋ tǝ.

¹⁵ Mayale mə Nanɲ tu Tacaa.

Mə wulav wei ı ɲmawa Iseyeli tǝ.

Wulaya tɛtv taa mpaav kvfalvɔyɔ

¹⁶ Mayale Tacaa wei ı hɛɛ hapələ ke tenkv taa
na mpaav ke lvm ton nyəm taa tǝ ma yǝǝtəa si:

¹⁷ ı ləsa yooɔ kɛɛkɛnaa na pə kpaɣanəŋ.

Pa hənta pa təna, pa temaya.

Pa nyayaa ké ısu fətəla kponkpontuyv.

¹⁸ ı taa tǝǝsi kancaalaya nyəntv tǝǝ.

Pəyele í taa paasəna kvpəm təm.

¹⁹ Yaasi kvfalv ke ma caaki lapv,

halı yaasi ıni ı caaki lapv.

ı ta nyəmi-ı?

Maa hɛɛ mpaav ke wulaya tɛtv taa,

na má yelee na pusi səsəənsı kpe.

²⁰ Taale wontu ká sa-m.

Pə kpaɣav taale hası na taataanaa tǝ.

Mpi tǝ, maa tǝ pusi səsəənsı ke wulaya tɛtv taa

si ma yələa kuləsaa í nyǝǝ.

²¹ Yələa mpa ma ɲmawa ma ti tǝ,

paa sa-m ké.

Iso na Iseyeli nyəma pa hvle

²² Ḿpúyú Tacaa yǝǝtəa si:

Yakəpv pə taya maya n yaawa.

Iseyeli kawa ma təm.

²³ Pə taya maya n lapa kətaya ɲka kəkə

lusa ka təna tɔyɔ nyá ıwɛɛsi.

Pə taya ma hətɛ taa ke n lapa nyá kətasi.

Ma ta wiina-ɲ si ń la-m kətasi.

Pəyele ma ta caalı-ɲ tulaalvnaa tǝǝ.

²⁴ N ta ya-m tulaalv na liyitee.

Pəcǝ n ta hayasi-m nyá kətasi nim.

Ama nyá ɪsəyatu ke n caaləna-m.
 N tɔ-m wahala na nyá kɔpəntəŋ.
²⁵ Ama ma ma tike ma hɪsəyəna mə ɪsəyatu
 ke ma sɔɔla-mɛ tɔ pə tɔɔ.
 Ma kaa tasa mə kawalaya tɔɔ ké tɔɔsuyɔ.
²⁶ Mpɔ tɔ, kɛɛsɪ nyá tɔm.
 Tɔ sɔv hɪvle taa.
 Kɛɛsɪ mpi pə hɪləyɪ sɪ n wɛna tampana tɔ.
²⁷ Nyá cɔsɔ pəntaa.
 Nyá tɔm tɛləsɔlaa kula ma tɔɔ.
²⁸ Pə tɔɔ ké ma nyəna ɪsɔ təsɛɛle
 nyɔyɔ nyəma ke tɛtɛlataa.
 Ma yela Yakɔpɔ na pə wakəli-ɪ.
 Ma yelaa na pá tɔv ɪsɛyeli.

44

¹ Mpɔyú Tacaa yəyɔtaa sɪ:
 Ma təmlɛ tɔ Yakɔpɔ,
 ɪsɛyeli nyá wei ma ləsaa tɔ nu pənɛntaa.
² Tacaa wei ɪ ŋmaɣa-ŋ nyá hɔɔv tɛɛ,
 na ɪ la-ŋ na ɪ paasəyəna-ŋ tɔ ɪ tɔma sɪ:
 Ma təmlɛ tɔ Yakɔpɔ, taa nyá,
 Yesulun*fa* nyá má ləsəna-ŋ. ^a Lɛluyɔ 32:15 taa n ká na mpɔ.
³ Pə taya pulɔ, maa pəli lɔm ke wulaya tɛtɔ tɔɔ.
 Maa la na pusi kpe tə taa.
 Maa tisi ma Feesuyɔ ke nyá lɔluyɔ nyəma tɔɔ.
 Maa təŋsɪ nyá piya piya ke nɔɔsɪ kɔpəŋsɪ.
⁴ Paa pu nyutɔ hɛkɔ taa ɪsu
 tun wei ɪ səŋa lɔm nɔyɔ tɔ.
⁵ Pa taa nɔyɔlɔ ka yəyɔtɪ sɪ:
 Ma ké Tacaa nyəŋ ké.
 Lɛlɔ ká ha ɪ təyɪ Yakɔpɔ hətɛ.
 ɪlɛna lɛlɔ náa ŋmaa ɪ nɪŋ tɔɔ sɪ:
 Ma ké Tacaa nyəŋ.
 Paa yaaki-ŋ ɪsɛyeli hətɛ.

Tun kɔlalaan kɔtuyɔ

⁶ Mpɔyú Tacaa ɪsɛyeli wulav wei ɪ yakɪ-ŋ
 na ɪ ké Pə təna pə tɔ ɪ yəyɔtaa sɪ:
 Mayalɛ kancadaya tɔ na kantəkaya tɔ.
 Ma waali, ɪsɔ nɔyɔlɔ ɪ fɛɪ tɔtɔ.
⁷ Awe wɛ ɪsu ma?
 Puntɔ ɪ yəyɔtɪ na ɪ kɛɛsɪ-m
 hatoo kuyəŋkɔ ma suwa yəlaa ke tam tɔɔ tɔ.
 Puntɔ ɪ yəyɔtɪ na ɪ kɛɛsɪ nti tu kɔɔ tɔ.
⁸ Taa nyá, pəcɔ taa sele.
 ɪsu ma tɛma-ŋ-təyɪ heeluyɔ ke hatoo ləŋ na?
 N ké ma aseeta tɔ ké.
 Ma paasi ɪsɔ nɔyɔlɔ ɪ wɛɛ?
 Pəcɔ kɔkpamuyɔ nakɔli kɔ fɛɪ.

^a 44:2 Yesulun: Yesulun ke ɪsɛyeli hətɛ lente ké. Ye n kala Kɔsəsutɔ

Ma ta na pə tɔ.

Tuŋ kɔlalaan lutaa

⁹ Tuŋ kɔlalaan lutaa tənə kɛ kɛtɛ kɛ.
Mə kɔlupum kɔpam u waasəɣi pɔlɔ.
Tuŋ ɪnɪ ɪ mayamaya ɪ ləsəɣənə ɪ təɣi aseeta.
Mpi tɔ, u naaki.

Pácɔ ɪ ta nyɪ pɔlɔ.

Fɛɛɛ ká təɣɔ-ɪ kɛ.

¹⁰ Yɔlɔ ká lu yaa í saaki tɔɣɔ,
na kɔ kaa waasɪ-ɪ pɔlɔ?

¹¹ Fɛɛɛ ká kpa mə tənə mpa mɛ í təŋəɣi-ɪ təɣɔ.
Tuŋ lutaa mayamaya ná kɛ yɛlaa kɛ.
Mə tənə í kotɪ na í kɔɔ.
Səɣɔntɔ ka kpa mə tənə na fɛɛɛ pu-mɛ.

¹² Koolu setəɣənə nyəɣəlɔɣɔ,
na í wɔ-kɔɣɔ kɔkɔ na í tayanɪ-kɔ.
Na í ma-kɔɣɔ maalətoo na ɪ toma,
na í la-kɔɣɔ ɪsənə ɪ caa tɔ.
Ye nyəɣɔsɪ kpa-ɪ, ɪ fɛɪnə toma.
Ye ɪ sɔɔwa lɔm nyɔɔɔ ɪ pəsəɣi ɪcam kɛ.

¹³ Saakɔlɔ ná tɔɣi ŋmənaya kɛ təpəyaya tɔɔ.
Na í pu loonja na ŋmaalaya,
na í mayasɪ-kɛ na mayasəlaya.
Ulenə í saaki lɛsɔɣɔ ɪsu yɔlɔ na saakəlaya,
na í su-kɔɣɔ kutuluyɔ taa.

ISO KUYƆƆTUTU TELƆSULU SELEMII TƆM TAKƆLAYA Kutulu

Selemii ké Iso kuyƆƆtutu teləsulu ké na Yuta tetu taa ké ɪ lapa ɪ tɛmlɛ kɛ awulaa Sosiyasi na Yoyakim na Setesiyasi pa pɔɔlɛ taa. ɪ tasa yɔlaa kɛ apalutu si pá mɛli Iso tɛɛ. Ama pɛlɛ pa kisa-ɪ nunav na pá tu-ɪ wahala na halɪ pá tɛki-ɪ salɛka. Pa cɛla tɛnuyv ŋku ku tɔɔ pa ŋmaawa Iso Tɔm tɔ. Pɛ waali ké Papiloni nyɔma tama Yosalem ɪcatɛ ɪlɛna Yuta nyɔma lelɛ se na pá polo Icipiti na pá cɔɔsi tɛna.

Isɔna pa faya Selemii takɛlaya tɔ:

Isɔ yaav kɛ Selemii, titite 1

Tɔm nti Isɔ yɔƆtɔ Yuta na Yosalem pa tɔɔ tɔ, titite 2–25

Selemii tɛmlɛ na Yuta na Isɛyɛli pa waasuyv, titite 26–45

Isɔ kuyƆƆtutu nti Selemii teləsɔ piitimnaa tɔ, titite 46–51

Yosalem hotuyv, titite 52

¹ Takɛlaya kanɛ ka taa ké pa kɛɛsɔyi Pɛncamɛɛ kpekɔlɛ tu kɔtulɔ Hilikiya pɔyalɔ Selemii tɔm. ɪ ka wɛ Anatotɪ ɪcatɛ taa ké. ² Mɔpɔyɔ Tacaa yɔƆtɛna-ɪ Amon pɔyalɔ Sosiyasi wei ɪ ka kɛ Yuta wulav tɔ, ɪ kawulaya pɛnaya naanɔwa na tooso nyɛŋka taa. ³ Tacaa yɔƆtɛna-ɪ tɔtɔƆ Sosiyasi pɔyalɔ Sowakim pɔɔlɛ taa. Sowakim ka kɛna Yuta wulav. Halɛna Sosiyasi pɔyalɔ lelɔ Setesiyasi, wei ɪ ké Yuta wulav tɔtɔ tɔ ɪ kawulaya tɛnaya ké ka pɛnaya naanɔwa na kulɔm nyɛŋka kɛ ɪsɔtu kakpasɪ nyɛŋ taa. Waatu ɪnɛyi kolontunaa kuuwaYosalem nyɔma.

Isɔ yaav kɛ Selemii

⁴ Mɔpɔyɔ Selemii tɔma si Tacaa heela-m si:

⁵ Ma nyɔma-ŋ na pɛcɔ pá ŋmaya-ŋ

nyá too lotu taa,

na má lɛsi-ŋ na má kpa-ŋ

ma kuyƆƆtutu teləsɔlɔ kɛ piitimnaa taa,

na pɛcɔ pá lɔlɔyi-ŋ.

⁶ Ntɛna má cɔ si: Hai, Tacaa Isɔ, ma ké pɔyaya ké, ma ta nyɪ yɔƆtaya.

⁷ ɪlɛna Tacaa cɔ-m si:

Taa yɔƆtɪ si n ké pɔyaya.

Mpi tɔ, pɛ wɛɛ si n polo mpa pa

kin ma tiliyi-ŋ tɔƆ,

na n heeli-wɛyɛ nti ma tu-ŋ tɔ.

⁸ Taa nyana-wɛ.

Ma wɛ nyá waali ké si maa waasi-ŋ.

Tacaa má ma yɔƆtɛna mpɔ.

⁹ Mɔpɔyɔ Tacaa kusa ɪ nin na í tokina ma nɔƆ na í heeli-m si:

Ma tuwa ma tɔm kɛ nyá nɔƆ taa.

¹⁰ Na í tasa si:

Ma tuyv-ŋ tɛmlɛ kɛ piitimnaa na kawulasɪ taa ké sanɔ.

Kpɛsi, na n pɛsi kpɛntɛlasɪ.

Yɔki na pɛ pɛsi ncaalɛ.

Tayanɪ ŋmaɪ na n tuu.

Tuyv piliŋa na tiɪu kɔwasuyv tɔm

¹¹ Mɔpɔyɔ Tacaa pɔɔsa-m si: Pepeyɛ n naaki? Ntɛna má cɔ si: Ma naaki tuyv piliŋa.

¹² Uena í tō-m sí: Ama n nawa teu. Ma feníyí ma kuyəɣətutu tō ké sí má yoosi-tí.

¹³ Ḿpúyú Tacaa tasa-m pəəsuyú ké tōm naale nyəm sí: Pepeye n naakí? Ma sí: Ma naakí tiu na ilim ntəɣəŋ tō. Na kú wasəyi, na kú kpilisina Tacaa tō.

¹⁴ Ntəna Tacaa heeli-m sí: Həɣəlvuyú ŋkuyú wahala ká luna na í watí Yuta tətú yəlaa təna tō.

¹⁵ Maa yaa həɣəlvuyú ŋkú kú kawulasí yəlaa,
na paa wei í kō,
na í la í təcaɣale ké Yosalem nənəəsí.
Na pá cəəna ɪcaté kolunja
na pá tii Yuta acalée təna tō.

¹⁶ Maa huuna-meyé mə kawalaya tō.
Mpi tō, í lə-m,
na í wəkí tuij kvlalaan ké tulaalunaa,
na í luníyí mə nin kolupum.

¹⁷ Selemii taɣaní nyá tí.
Kulí na ń tɛləsɪ-weyé nti maa heeli-ŋ tō.
Pa tōm í taa la-ŋ səɣəntú.
Təfə maa yele na ń sele pa ɪsentaa.

¹⁸ Ma sukí-ŋ ɪsu kolunja ɪcaté.
Yaa nyəɣəlvuyú mayamaya akele.
Yaa kuseemuyú nyəŋ,
ké Yuta awulaa na pa waalı nyéma
na kətəlaa na ɪcaté yəlaa pa tō.

¹⁹ Paa yoonə-ŋ.
Ama pa kaa pəsi-ŋ ké.
Mpi tō, ma wé nyá waaləyi sí ma waasəyi-ŋ.
Tacaa má ma yəɣətəna mpv.

2

Lvm seelv ləv, na pəɣələe hila huluɣu

¹ Ḿpúyú Selemii tōma sí Tacaa heela-m sí:

² Polo, kpaalı Yosalem nyéma ŋkpaŋŋ taa sí:
Ma təəsəyi mə ɪfepile waatu taa,
ɪəna í ka səəla-m,
na mə ləsaɣa suu-m ɪsu taŋ tō.
Waatu ɪnəyi í təŋaya-m wulaya tətú*fa* taa,
timpi haləm fɛi tō. ^a pa yaa mpv. Nəɣəlv u haləyi pvluyú təna. Yəlaa u tu cakí.

³ ɪseɣeli nyéma mə í
ka ké ma tike ma nyéma ké,
na í wé ɪsu ma haləm kancaalaya koluləm.
Mpa pa tokayana-mé tō,
pa suukaya tōm ké na asalav tiiki pa tō.
Tacaa má ma yəɣətəna mpv.

⁴ Yakəpu ləlvuyú nyéma,
ɪseɣeli kpeka nyéma mə,
í nu Tacaa kuyəɣətutu.

⁵ ɪsaɣatv ntiyi mə caanaa nawa ma kin
na pá hatələyənə-m,
na pá təŋəyi kpete nyəm,

^a 2:2 wulaya tətú: Tətu nti tə taa tɛv u nukí, pvləpu u nyəkí təɣə

na mə mayamaya í pəsəyi kpɛtɛ?

⁶ ɪ tá pɔɔsi si: Tacaa wɛ le?

Má ləsəna-mɛyɛ Icipiti tɛtɔ taa,
na má tiiki-mɛyɛ wɔlaya tɛtɔ taa
timpɪ tɛv fɛi tɔ.

Kɔtaalomɪŋ na sɛm pə wɛnna,
yɔlaa fɛi tɛna.

Pəyɛlɛ nɔyɔlɔ u tɛŋəyi mpɔ.

⁷ Anɪ má kɔnna-mɛyɛ tɛtɔ nti

tə wɛ ɪsu tɪŋ taalɛ

tɔ tɔ taa si í tɔyɔ tɔ pee

na tɔ kɔlɔlɔm kɔpam.

Ama í kɔma ɪlɛna í pilisi

ma tɛtɔ na í pəsi ma nyəm kɛ acaalɔtɔ pɔlɔpɔ.

⁸ Kɔtɔlaa ná tá pɔɔsi si: Tacaa wɛ le?

Kiiu sulaa mpɛ pa ta nyɪ-m.

Awulaa ná lukɪ ma waali.

Tɔyɔ kɔlɔlaaɔ Paali tɔm kɛ

ɪsɔ kɔyɔyɔtɔtɔ tɛlɛsɔlaa

ná heelaya na pá tɛŋəyi.

Pəyɛlɛ kɔlɛ kɪ waasəyi pɔlɔ.

⁹ Pə tɔɔ kɛ maa hɔvna mə na mə piya tɔtɔ.

Tacaa má ma yɔyɔtɛna mpɔ.

¹⁰ ɪ polo lɔm taa tɛtɔ nti pa yaa si

Kitim tɔ, na í ná.

ɪ tili Ketaa tɛtɔ taa na í fɛŋ teu

na í ná si ɪsəna pə wɛ cənɛ tɔ,

na tɛna, pə wɛ kɔlɔm yee?

¹¹ ɪ ká ná si tɔɔ tɔ,

piitim napəli pə ta layasəta pə tɪŋ kɔlɔlaaŋ,

paa na ɪ ta kɛ ɪsənaa tɔ.

Ama ma yɔlaa layasa má na tɪŋ kɔlɔlaaŋ.

Pɛ́cɔ tɪŋ ɪnɪ u waasəyi pɔlɔ.

¹² ɪsɔtɔnɔyɔ lanɲɛ í cɛna tɔm nti

na kú selina sɔyɔntɔ.

Tacaa má ma yɔyɔtɛna mpɔ.

¹³ Pə taya pɔlɔ,

ma yɔlaa mɛ í wakəla tɔm naalɛyɛ.

ɪ lɔwa ma wei ma kɛ-mɛyɛ

weesuɣu lɔm sɛɛlɔ tɔ.

ɪlɛna í huli mə tɔyi hila wɛna a yawa pɔyɔlɛɛ

na lɔm u cakɪ a taa tɔ.

ɪsɛyɛli nyəma lɔv kɛ ɪsɔ

¹⁴ Ḿpɔ́yɔ Tacaa tɔma si:

ɪsɛyɛli nyəma mɛ í kɛ yomaa yaa kasayampiya.

Na piitimnaa lɛlaa tɔkɪ mə tɔɔ?

¹⁵ Na pá kiisiyi na pá nyusəyi

mə tɔɔ ɪsu tɔyɔlasɪ piya.

Na pá kpiisiyi mə tɛtɔ.

Pa nyayasa mə acaɛɛ kɛ kəkə, nɔyɔlɔ fɛi.

16 Na pə kpeŋna Mamfi na Tapanɛɛsi
pə acalee nyəma na pá yəkəyi mə nyɔɔŋ.

17 ɪ lɔwa má wei ma tiikaɣa-mɛɣe
mpaav kupaŋku taa tɔ.

Pə tɔɔ ké mpɔ inɪ pə mayana-mɛ.

18 ɪɛ pənente í puki Icipiti si í lakɪ we?

Nili pəɣɔ sɔsaɣa lɔm nyɔɔv na?

Yaa í puki Asilii si í lakɪ we?

Ifəlaati pəɣɔ sɔsaɣa lɔm nyɔɔv na?

19 Mə mayamaya mə ɪsayatɔ

na mə waali lɔw ká hɔna mə ŋkpaŋvɔv.

ɪɛna í ná na í cɛkəna si

ɪsəna í lɔwa mə ɪsɔ Tacaa má

na í fɛina ma sɔɣɔntɔ tɔ pə ké ɪsayatɔ ké.

Ate na ɪsɔtaa pə tɔ Tacaa má ma yəɣɔtəna mpɔ.

ɪsɛɣɛli nyəma lɔw kɛ Tacaa waali

20 Mɔpúyú Tacaa tɔma si:

Hatoo lɔŋ kɛ ɪsɛɣɛli nyəma mɛ

í fayana-m si í cakɪ mə tɪ tɔɔ.

ɪɛna í kpaaki pulasi tɔɔ,

na tɪŋ kulɔpəŋ tɛɛ,

na í lunɪyi tɪŋ na í lakɪ pə wasaŋkalɔtɔ.

YOSALEM TƏƏ WULA TAKƏLAYA Kutuluṭu

Selemii wiiki, mpi tə, kolontunaa yəka Yosalem ɪcate kɛ Yuta nyəma ɪsayatv təə. I hula-weye mpi pə təə ɪcate wakəlaa tə. Ilena í huli Yuta nyəma sɪ ye pá layasaa na pá məli Isə tɛɛ ílé ɪ ká waasi-we. Pə taya pulv, ɪ kɔpantv wɛ tam təə kɛ tu tɛɛ.

Isəna pa faya Wula takəlaya tə:

Yosalem nyəma laɲwakəlle, titite 1

Tacaa pəsa ɪsu Yosalem kolontu, titite 2

Wahalanaa na tɛɛlvv, titite 3

Yosalem wakəlvv wula, titite 4

Tacaa məɲna-tvɣv nyá kɪɲ, titite 5

Yosalem ɪcate pəsa ɪsu leelu wei pa ləwa tə

¹ Hai, Yosalem ɪcate nyá wei yəlaa wutaya təɣəle.

Nyá həte ka yaawa piitimnaa taa kɛ.

Nyá ɲmakəlayana tɛtv həɣəlɛɲ.

Waiyo, nyəni n wɛ nyá tike.

N pəsa ɪsu leelu.

Pa tv-ɲ yomle təma.

² Wula nté nyá tom kɛ ahoo,

na ɪsəlvɔm lukiyi yem.

Mpa paa səɔla-ɲ tə,

pa taa nəɣəlv fɛɪ sɪ ɪ puɣusiyi-ɲ.

Nyá taapalaa təna lə-ɲ

Pa pəsa nyá kolontunaa.

³ Yomle na wahala taa kɛ pa tɛɛna Yuta.

Ma ta nyɪ ɪsənaa tɛɣɛ n wɛɛ.

N fɛina nyvɣv tətɔle.

Nyá kunyəntulaa təna tama-ɲ kɛ.

⁴ Siyən mpaan wɛ ləyaya taa kɛ.

Nəɣəlv u tɛɲəɣi-ɪ sɪ ɪ puki acima.

Nənɔɔsɪ pəsa ncaa.

Kətəlaa apalɔtv ná lepa na pá lakɪ wahala.

ɪcate pɛɛlaa ná wɛ laɲwakəlle taa.

Isənyəɲle suna ɪcate nyá nyá taa.

⁵ Nyá kolontunaa ɲmakəla-ɲ kɛ.

Nyá patanaa laɲa həɛwaya.

Mpi tə, Tacaa həma nyá ɲkpaɲvɣv.

Nyá kɔpəntəɲ payale təə,

kolontunaa kuuwa nyá piya na pá tuliyi na pá tɛɛkəna.

⁶ Siyən kpekəle nyəma mə teeli səpa.

Mə nyvɣv nyəma ná wɛ ɪsu

naməɲ wei ɪ laɲa tətəɣəle tə.

I kaasəɣɪ ɪ tɪ na í seeki lakatika nyəma.

⁷ Yosalem, n hota kolontunaa niɲ taa.

N laɲa waasəlaa.

Kolontunaa ná mpɔ ɔlena pá won.

Mpi tɔ, pə kpiisa Yosalem.

Ɔpɔyɔ Yosalem n nawa sɪ n ké cɔɔlɔ,
n we fɛɛɛ taa.

ɔlena ń tɔɔsɪ kɔpam mpi pə tənɔ

n ka wɛna lɔŋ taa tɔ pə tɔɔ.

⁸ Isayatu nti n ka lɔlɔsaa tɔ,
ntɪ tɔ tɔɔ ké n pəsɔ asilima.

Mpa paa saŋaya-ŋ tɔ, pa mɔla-ŋ footuɣu.

Pɛɛ pa nawa sɪ n we kpɛtɛ ké nɔɔnɔɔ.

Pə weɛ sɪ Yosalem ń tisi feesɪŋ ké na ń mɔŋna waali.

⁹ Yosalem nyá asilima taana nyá capanaa ké.

N ta tɛɛɪ nti tɔ mɔyana-ŋ isəntɔ tɔ.

Kpisuɣu tuta-ŋ ké,

nɔɣɔlɔ fɛɪ sɪ ɪ tasəɣɪ-ŋ apalɔtɔ.

N wiiki sɪ: Hai, Tacaa, nyənɪ isəna

kolontunaa ŋmakɔla-m na má tɔkɪ wahala tɔ.

¹⁰ Kolontunaa tɔ nɪŋ ké ma kpancooŋ tənɔ tɔɔ.

Halɪ ma nawa piitimnaa sɔɔ lɔɔ tɔsɛɛɛ taa na tɔŋ.

Pəyɛɛ Tacaa ka kisina-weɣɛ sɪ:

Pə fɛɪ sɪ pá sɔɔ ma yɔlaa hɛkɔ.

¹¹ Yosalem pə nu-ŋ ɔlena ń wiiki

na ń pɛɛkəɣɪ tɔɣɔnaɣa.

Haləna ń cɛla nyá kɔpampam sɪ ń hiki tɔɣɔnaɣa.

Kɛɛna ń wiina lɔɔ sɪ:

Hai Tacaa, nyənɪ isəna pa nyənəɣɪ-m yem tɔ.

¹² Ɔpɔyɔ Siyɔŋ tɔma sɪ: Tɛɛlaa mɛ,

ɪ nyənɪ na ɪ ná wahala wei ma tɔkɪ tɔ.

Wahala nɔɣɔlɔ ta nɔɣəsəna ɪ taka.

Tacaa n tɔmɪ-ɪ nyá pááná sɔsɔɔna wule ké.

¹³ Hatoo isɔtaɔ ké n tisina kɔkɔ

na ká sɔɔ-m na ká tala mɔwa.

N nyəpa-m puluɣu ké ma nɔɔhɛɛ tɛɛ.

N lapa na má tuli tapəŋ.

N yela-m ma nyɔyɔ tike.

Ma tɔkɪ wahala ké paa kɔyaku ŋku.

¹⁴ N kpɛyɛla ma isayatu ké nyá nɪŋ taa.

N lapa-təɣɪ kpalahuu na ń paa

ma luyɔ tɛɛ na tɔ nu-m.

Ma isayatu yɔka ma tɔŋ na tɔ tɔ-m ma kolontunaa

mpa pa kɔla-m tɔ pa nɪŋ taa.

¹⁵ Tacaa lɔwa ma yoolaa taa yoolaa mpa maa wɛna tɔ.

N kəna kolontu ké ma tɔɔ sɪ ɪ wakɔɪ ma ifɛpiya.

Tacaa nanɔ Yuta yɔlaa ké ɪsɪ lɛsɛŋ ké tənɔyaaɔlɛ.

¹⁶ Mpusi ɪnɛ ɪ tɔɔ ké ma wiiki.

Ma pələɣɪ ɪsɔlɔm na pá leeliyɪ.

Mpi tɔ, puɣusulu hatələnɔ-m ké.

Ini ɪ haakayana-m weesuyɔ.

Pə yela ma piya ké sɪ tike.

Mpi tɔ, kolontu kɔla-tɔyɔ tɔŋ.

¹⁷ M'p'ógó Siy'əŋ t'eka niŋ.
 Ama nəǵəlv f'ei si í puǵusi-ŋ.
 T'acaa ha nəǵə k'e Yakəpu nyá patanaa si pá ta-ŋ kotaya.
 Yosalem n p'əsa isu hute k'e pa isenta.

¹⁸ Ama T'acaa n w'ena tampana k'é.
 Mpi t'ə, ma kisa nyá k'əsəsutv.
 Y'elaa m'e mə t'əna í nu.
 Í na ma kuyəntəǵələ.
 Pa kuuwa ma p'elaa na ma ifepiya na pá t'enna.

¹⁹ Ma yaawa ma taŋnaa.
 Ama p'ele pa lu ma waali.
 Ma kət'elaa na ma nyuǵv ny'əma səpa ɪcat'e taa.
 Pa p'ekaya t'əǵonaya si pá w'enna weesuyv.

²⁰ Hai, T'acaa ny'əni ma laŋwak'əlle.

Ma taa p'əsaa k'é.
 Ma laŋle wak'elaa k'é.
 Mpi t'ə, ma k'əla nyá t'ə k'e k'oluyv.
 Ama layat'e p'ema-m piya k'e awali.
 Ma t'əyaya p'əsa səm ny'əŋka.

²¹ Pa nu ma wula, ama nəǵəlv f'ei si í puǵusi-m.
 Ma kolontunaa t'əna nawa ma wahala wei n t'ə-m t'ə,
 na pá paak'əna-m.
 Yele na kuyaku ŋku n ka suwa t'ə kv k'əw
 na p'ə l'eti-w'ey'e ma lonte.

²² Ny'əni pa isayatv, na ŋ h'ə pa ŋkpaŋŋ
 isu n lapa-m ma kaanutv t'əna t'əw t'ə.
 M'əla tike k'e ma laki, ma laŋle p'əsaa k'é.

2

T'acaa p'əsa isu Yosalem kolontu

¹ Hai, waiyo, T'acaa nyá pááná taa,
 n waasa Siy'əŋ y'elaa t'əw k'e səkp'etuyv s'əsəw.
 Hatoo is'ətaa k'e n p'et'əna Iseyeli teeli k'e at'e.
 Waatv wei T'acaa nyá pááná kpawa t'ə,
 n ta tasa t'əwuyv si Siy'əŋ k'e nyá nəh'ee t'əsule.

² T'acaa n lipa Yakəpu t'eesi t'əna, p'ət'əw t'əle f'ei.
 N y'əka Yuta koloosi acal'ee na pááná.
 N p'eta-y'ey'e at'e.

N wak'əla Yuta awulumpiya kawulaya.

³ T'acaa n m'v pááná s'əsəw na il'ena ŋ y'əki Iseyeli t'əŋ.
 N kisa-w'ey'e waasuyv k'e kolontu niŋ taa.
 N lupa k'əkw k'e nyá y'elaa t'e na k'a nyaya h'əǵəl'əŋ t'əna.

⁴ N pama nyá t'əw k'e isu kolontu.
 N h'ul'əyi nyá t'əŋ na nyá y'elaa t'əw isu pa pata.
 N wak'əla p'ə t'əna mpi tu ny'ənaya
 na p'ə w'e-tuyv teu t'ə.

T'acaa nyá pááná nyaya Iso
 t'əs'eele k'e Yosalem isu k'əkw.

⁵ T'acaa n p'əsa Iseyeli kolontu k'é.
 N lipa Iseyeli na ŋ kp'enna ɪ t'eesi k'əpaŋsi.

N yōka ɪ koloosi acalee.

Tacaa luləsa lanwakəlle
na ɪsənyəŋle ke Yuta yəlaa taa.

⁶ N yōka Yosalem kolunja ɪsu taale kalaa.

N wakəla ta na-ɪ tá təsulle.
Tacaa n lapa na yəlaa sɔɔ acima
na kuyeeŋ kuhəesəŋ tɔɔ.

N mu pááná na ń tu wulav
na kətəlaa ke feele.

⁷ Tacaa n kisa nyá kətaya təlate.

N ləwa nyá təseele.
N tu nyá təseele na Siyən
teesi kupaŋsi ke kolontu nin taa.
Pele pa kiisiyina nteye akatu
kakiisaya ke ɪsɔ təseele taa
ɪsu acima kuyaku.

⁸ Tacaa n tu nyá taa ké si n yōkəyi Siyən kolunja.

N yōka-keye təkpataa, n ta nyá.
Nn kusəyi nyá nin na ń ta yōkəta-ké.
N tu kolunja sɔsaya na səkpelaya ke ləyaya taa.
Si naale si yōkaa təmuɣumuɣu.

⁹ ɪcate nənɔɔsi suu tetu.

N pəla kukaləsəŋ, n wakəla-ɪ.
Wulav na ɪ waali nyəma pa we piitimnaa nin taa.
Kiin fei tətɔ.

Tacaa nn tasəyi ɪsɔ kuyəɣətutu
teləsəlaa mayamaya ke nyá təm heeluyu.

¹⁰ Siyən layatu tasəlaa í caya ate na í suma.

ɪ pələyi tetu ke mə nyuyv taa.
Mə lanja wakəlaa na í suu ləyaya
wontu ɪsu fələtənnaa taka.
Yosalem pəelaa, mə kama nyɔɔŋ na ate.

¹¹ Ma ɪse kana ɪsəlvu lukuyu.

ɪsəkilim pu-m ké.
Ma apalutu hoowa ma yəlaa wahala tɔɔ ké.
Ahəlvumnnaa səki lukətu ke ɪcate hapəe tɔɔ.

¹² Piya wiina si toonaa si:

Leye təɣənaya wee?

Leye səlvu wee?

Si hotiyi mpaan taa, ɪsu mpa pə kv yoo taa tɔ.
Si tisiyi feesin na sí heeki si toonaa nin taa.

¹³ Yosalem, suweye maa heeli-ŋ tətɔ?

Nyá na nəɣəlv í ta maya.
Siyən pəelə, wentiyi maa heesəna nyá lanle?
Nyá wahala tɔɔwaya ɪsu tenku.
Nəɣəlv kaa pəsi na í waasi-ŋ.

¹⁴ Kaloolaya na kpaɪ təm ke
ɪsɔ kuyəɣətutu teləsəlaa mpa
pa we nyá taa tɔ pa kpaaləyi.

Pa ta kuli nyá ɪsɔyatu tɔɔ,
sɪ pə taa kɔɔ na kolontunaa kuu-ŋ na pá tɛɛna.

Isɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɛsɛlɛ
kukpaalɛtɔ kɛ kɔtɔsɔtɔ kɛ.

¹⁵ Tɛɛlɛ tɛna naaki-ŋ

na pá kpasəyɪ amokɔŋ kɛ
nyá wakɛluyɔ kɛ.

Pa hɔlɛyɪ kacɔyɔlasɪ na pá paakɛna-ŋ.

Pa yɔɔtɔyɪ sɪ:

ɪcatɛ tɛnɛyɛ pa yaakaya lɔŋ kɛ kupantɛ
na kɔtɛtɛlɛ na lanɪhɔlɔmlɛ nyɛntɛ kɛ tɛtɔ tɛna taa?

¹⁶ Nyá kolontunaa tɛna haaki nɔɔsɪ na nyá tɔɔ.

Pa kɛtɔyɪ kakɛtasɪ, pa kpa ntompee.

Pa tɔŋ sɪ: Tə tɛma ɪ tɔm.

Kuyaku ŋku tu tanɔaa tɔyɔlɛ.

Tə hika-ɪ kɛ, tə tɔŋna-ɪ naɔ.

¹⁷ Tacaa n lapa ɪsɛna n ka suwa tɔ.

N lapa ɪsu n ka yɔɔtɔyɔ hatoo lɔŋtaɔ tɔ.

N yɔka nyá yɛlɛ kɛ, pɛtɔtɔlɛ fɛɪ.

Kolontunaa naaki Yosalem na pa lanɔa hɔlɔmɔyɪ.

Isɔ kpaasa nyá kolontunaa tɔŋ.

¹⁸ Yɛlɛ wiikina Tacaa kɛ hatoo pa lotu taa.

Siyɔŋ kolonɔa nyá, luki ɪsɛlɔm kɛ ɪlim

na ahoo ɪsu pɔyɔ.

Taa yɛlɛ wula, pɛ́cɔ́ nyá ɪsɛlɔm ɪ taa hɛɛsɪ kpente.

¹⁹ Kuli, nyá wula ɪ kpa ahoo taa.

Pə kpayav tananɪ tɔhulu tɔ.

Hɔlɪ Tacaa kɛ nyá lotu.

Tɛyɛ-ɪ nin kɛ nyá piya tɔm.

Pa tɔŋna sɛpɔ kɛ nyɔyɔsɪ kɛ hapɛɛ kpeesɪ.

²⁰ Hai, Tacaa, nyɛni na ɪ́ ná, taya n lakɪ mpɔ.

Pə mɔnaa sɪ alaa ɪ tɔyɔ pa mayamaya pa lotu kɔlɔlɔm na?

Pa piya nsəyɪ pa sɔɔla teu.

Pə mɔnaa sɪ pá tɔyɔ pa piya mpa pa lɔlɛ,

na pá paasɛna teu tɔ?

Pə mɔnaa sɪ pá kɔ kɔtɛlɛ na Isɔ kuyɔɔtɔtɔ

tɛlɛsɛlɛ kɛ Tacaa tɛsɛɛlɛ taa?

²¹ Akpatɛlɛ na ifepiya pa hɛnta atɛyɛ

tapɔŋ na tulunɔasɪ kɛ hapɛɛ nɔɔsɪ.

Pa kɔwa ma pɛɛlɛ na ma ifepiya.

Nyá pááná kuyaku wule kɛ n kɔ-wɛ.

N lɛnta-wɛyɛ pɛtɔtɔlɛ fɛɪ.

²² N yaawa yɛlɛ sɔsaa na paa le ɪsu acima wule.

Kuyanɪku nyá pááná kpawa tɔ, pə ta sɔɔ nɔyɔlɔ.

Mpa maa tɔɔwa na má paasɛna teu tɔ ma kolontu kɔ-wɛ.

3

Wahalanɛ na lanɪhɛsɛlɛ

¹ Ma kɛ yɔlɔ wei ɪ nawa wahala kɛ teu tɔyɔ.

Tacaa n mapa-m nyá kpátúyú na pááná.

² Səkpɛtɔyɔ anaam taa ké n pona-m na ń susu-m.

N ta susu-m nyaaləm taa.

³ Ma tike ké n makɪ na ń leləyi,
paa kuyaku ŋku.

⁴ Ma tema taasi ké təkəŋəkəŋə.
N yoka ma mɔwa.

⁵ N tɔ-m laŋwakəlle na wahala pə taa ké
na pə cəna-m ɪsu koluŋa.

⁶ N yela-m səkpɛtɔyɔ taa ké ɪsu
wei ɪ səpa na pə leeli tɔ.

⁷ N tama-m koluŋa.

N tɔ-m alukpala yuŋ nyəna.

⁸ Ma kiisa teu na má wiina-ŋ.

Nn nuki ma kusələmɔtɔ.

⁹ N təkə ma mpaan təna na pɛɛ kuyasələɛɛ.

N yelaa na ma hapələ təntɛ wɛ katɛ.

¹⁰ N fɛŋiyi-m ké ɪsu wusi cɛŋɔyɔ
yaa tɔyɔlaya papɔyɔ tɔ.

¹¹ N ləsa-m mpaav taa.

N cəla-m həyɔlasɪ.

N pəsa-m ɪsu tɛtɔ nti pə wakəlaa tɔ.

¹² N pama nyá tɔɔ na ń siyisina-m.

¹³ N tula ma timpee ké pəŋ na nyá kəka taa nyəmə.

¹⁴ Yelaa təna wonjiyi-m ké.

Pa yookina-m yontu ké ilim na pə tɛm.

¹⁵ N haɣasa-m nyɪtɔ nyan nyəntɔ.

N yelaa na má nyəɔ kunyənɔɔm nyan nyəm.

¹⁶ N lapa na má salɪ pətuwee na ma kela pɛli.

N waasa ma tɔɔ ké tɔlɔma.

¹⁷ N hatələna-m həɛsɔyɔ na ń lə-m.

Ma ta nyɪ laŋhɔlɔmlɛ leleŋ.

¹⁸ Ilena má tɔ si:

Mpi maa tɛsəna tɔ pə tɛma.

Maa tɛləyi Tacaa kin ké pɔlɔ.

¹⁹ Hai, tɔɔsɪ ma kunyənɔyɔlɛ na ma wahala tɔm.

Na sɔtɔ na nyan lɔm mpi ma nyəɔwa tɔ.

²⁰ Tam ké ma tɔɔsəyi pə tɔɔ.

Ilena ma apalɔtɔ yələyi.

²¹ Hɔwɛɛ nna ma tɔɔsəyi ma taa

na a tɔɔ má tɛləyi tɔyɔlɛ si:

²² Iɔ nyá kɔpantɔ ta su tənaya.

Pəyele nyá sɔɔlɔyɔ ta tɛ.

²³ Nyá kɔpantɔ wɛ paa tanan ŋkuyɔ.

Tacaa, nyá teu tɔɔwaya.

²⁴ Ma tən si: Tacaa kɛɛ ma kpancoou.

Pə tɔɔ ké ma tɛləyi-ŋ.

²⁵ Tacaa n wɛ teu ké mpa pa tɛləyi-ŋ tɔyɔ.

Na mpa pa kɛsəyənə nyá tɔɔ tɔ.

- 26 Pə we teu si yulɔ́ í su
na í tan Tacaa nyá waasuyɔ́.
27 Pə we teu si yulɔ́ í mu Iso tɛlasɪ kɛ ɪ pəcaatu.
Paa pə we katɛ.
28 Ye Tacaa n kəna wei ké wahala,
pɔntu í su tɔpamm na í cayana ɪ mpaa.
29 ɪ hɛntɪ atɛ na í suli ɪ nəɣɔ tɔɔ,
na í tɛɛlɔɣɪ si ntanyɪ Tacaa ká waasi-ɪ.
30 ɪ kɛɛsi lɛkpayasaya kɛ wei ɪ caa-ɪ mapu tɔ.
ɪ muɣɪ kutuyɔ́.
31 Tacaa nn lɔɔkɪ yulɔ́ kɛ tam tɔɔ.
32 Ama waatu wei n hɔŋ yulɔ́ ŋkpaŋuyɔ́
tɔ n wɛna ɪ pɛtɔɔtɛ kɛ.
Mpi tɔ, nyá kɔpantu tɔɔwaya.
33 Pə taya ayɛɛɛɛ kɛ n hɔŋna yulɔ́ ŋkpaŋuyɔ́
na ń tɔɣɪ-ɪ wahala.
- 34 Waatu wei í fɛlɔɣɪ nəɔhɛɛ kɛ
tɛtu piya salɛkatɔnaa tɛna tɔ.
35 Waatu wei í pɛŋ tampaɪa tu kɛ ɪ tampaɪa tɔ,
ɪsɔtaa Iso sɔsɔ naaki ké.
36 Waatu wei í tɔkɪ yulɔ́ ɪsɛ kɛ huule taa tɔ,
Tacaa u naaki?
37 Awe yɔɣɔtɔɣɔna na pɛ lá?
Awe ŋmakɛlɔɣɔna, pə taya Tacaa?
38 Isoɔaa Iso sɔsɔ nəɣɔ kɛ
kɔpantu yaa ɪsayatu lukəna.
39 ɪlɛ pepe tɔɔ ké yulɔ́ weesuyɔ́ tu kɔntɔɣɪ?
Paa wei í kɔntəna ɪ mayamaya ɪ kɔpəntəŋ.
40 Tɔ nyəni ta tɔntɛ kɛ teu na tɛ mayasi tɔ tɔm.
Tɔ mɛləna Tacaa tɔɔ.
41 Tɔ sɛlɛməna lotu kɔlɔmtu na tɛ tɛɣɛ niŋ
kɛ Iso wei ɪ wɛ ɪsɔtaa tɔ.
42 Tu kisa Iso ké nunav ké na tɛ kuli ɪ tɔɔ.
Ama ɪlé ɪ ta wiɪ-tu.
43 N haya-tu na pááná ké.
N tɔɣɔna-tu na ń kɔ-tu,
n ta la pɛtɔɔtɛ.
44 N kenta nyá tɔɔ ké ɪsɔŋmɔntuyɔ́
si ń taa nu tá kɔsɛlɛmɔtu.
45 N pəsa-tuyɔ́ ɪsu nyutu nti pa hasaa tɔ.
Tə pəsa ɪsu hute kɛ piitimnaa lɛlaa taa.
46 Ta kolontunaa tɛna kuliɣɪ nəɔsi,
na pá caaki-tuyɔ́ tɔm.
47 Tá nyəntu nté sɔɣəntu, na ɪsɛpille,
na wakɛluyɔ́, na mpusi.
48 Ma pɛlɔɣɪ ɪsɛlɔm kɛ sɔsɔm kɛ
wahala wei ɪ mayana ma yɛlaa tɔ ɪ tɔɔ.
49 Tam ké ma wiiki, hɛɛsuyɔ́ fɛɪ.
50 Ma tanɔaa ké si Tacaa
í nyəna ɪsɔtaa na í ná.

⁵¹ Mpi pə mayana ma ɪcatɛ alaa tɔ,
pə tʊɣʊ-m wahala ké.

⁵² Mpa pa taa kpaana-m mʊsɔŋ tɔ,
pa tʊ ma waali ké ɪsu sumaya.

⁵³ Pa tusa-m lɔkɔ taa ké na ma ɪsɛ
sɪ pa ləsəɣɪ ma weesuyɔ.
Pa yaya-m pɛɛ.

⁵⁴ Lʊm waasa ma nyʊɣʊ.
Halɪ ma hʊʊwa sɪ ma lepaya.

⁵⁵ Mɔ́púyú ma yaa Taa
kɛ hatoo púúyú ŋkʊ kʊ taa.

⁵⁶ N nuwa ma nəɣɔ,
taa tɛkɪ nyá ŋkpaŋŋ kɛ ma feesɪŋ tisuyɔ,
na ma laŋwakəllɛ kapusi.

⁵⁷ Kuyakʊ ŋkʊ ma yaa-ŋ tɔ, n kpətəna-m.
N heela-m sɪ: Taa nyá.

⁵⁸ Taa, n sɛɛna ma tɔɔ, n yapa ma weesuyɔ.

⁵⁹ N nawa ɪsəna pa kʊ ma tɔm tɔ.
ɪlɛ ha-m ma tampana.

⁶⁰ N nawa ɪsəna pa lɛɛtəɣɪ-m tɔ.
Pa kʊləɣɪ ma tɔɔ ké.

⁶¹ Taa n nuwa pa kʊtʊɣʊ ŋkʊ pa tʊkʊ-m tɔ.
Na ɪsəna pa caya ma acaya tɔ.

⁶² N nuwa mpa paa caaki-m tɔ pa kuyəɣɔtʊtʊ.
Pa hʊkɪ tam sɪ paa la-m ɪsəyatu.

⁶³ Paa pa cayaa yaa pa səŋaa, n nyəmá.
Maya pa tʊɣʊna yontu.

⁶⁴ Taa, n ká lɛɛtɪ-wɛɣɛ
ɪsəna pa lapa-m na pa nɪŋ təɣɔ.

⁶⁵ N ká la pa laŋa kɛ kpʊsəŋ ké.
Nyá mpusi í təŋ-wɛ.

⁶⁶ N ká tʊ pa waali ké na pááná
na n kpiisi-wɛɣɛ tɛtʊ tɔɔ.

4

Yosalem wakəlvʊ wula

¹ A a, ɪsɔ tɛsɛɛlɛ wula teu sɔpa.

Wula kupaŋ ɪnɪ ɪ cɔɔlaa.

ɪsɔ tɛsɛɛlɛ pɛɛ yawa yem yem ké hapɛɛ nəɔsɪ.

² Waiyo Siyɔŋ piya mpa paa tewa ɪsu wula kupaŋ tɔ,
pa pəsɔ ɪsu cʊɣʊ wontu nti cʊɣʊ ŋmalaa lapa tɔ?

³ ɪ nyənɪ, taalɛ hasɪ,
na cɛləɣɪ sɪ piya kɛ hɛlɛm.
Ama ma yɛlaa ná ké asayaa ké,

pa fɛɪna pətɔtɔlɛ ɪsu
taataa kɛ wɔlaya tɛtʊ taa.

⁴ Lʊkɔtʊ pu aɬʊlʊmnɔa,
pa nsəma matəna pa tantahaan.
Piya ná wiiki təɣɔnaya tɔɔ.

Ue nɔɣɔlv u haaki-si.

⁵ Mpa pa tɔkaya teu ke lɔŋ tɔ pa laŋaa.

Pa fiɣiniyi na pɔ sɔki haɣee tɔɔ.

Mpa paa we tɔŋtɔnaa teesi taa tɔ,

pa caləsəɣi tɔɣɔnaya ke hula taa.

⁶ Ma yɔlaa kpekəle nyɔma pɔnta kɔpəntɔɣv.

Kv kəla tɔɔv ke Sɔtɔm nyɔma mpa

pə wakəla tɔm kɔlvɔm isu ise cəpəlɔɣv tɔ.

Yɔlv niŋ fei pə taa.

⁷ Ta awulumpiya ka teekaya kəkə ké,

isu tev tɔmpɛɛ.

Halɔ pa hɔlvɔmɔŋ ka teewa naalɔm.

Pa tɔnɔŋ ka we iseev ké

isu kɔŋkɔlɔmɔla pɔɣɔlɔŋ.

Na pa isentaa luwa isu

liyitee pɔle pooku nyɔntɛ.

⁸ Pa mɔla kɔkɔɣɛta tɔkilikili

na pɔ kəli nyɔɔm ke pɔnɛntɛ.

Nɔɣɔlv u tasəɣi-weɣe

nyɔm ke haɣee tɔɔ.

Pa tema taasɔ ké təkɔŋkɔŋɔ.

Yɔlv pəsəɣi í kala pa mɔwa.

Pa tɔnɔŋ wɔlaa ké isu taasɔ.

⁹ Mpa layate kɔwa tɔ pa kəla nyɔlɛlen

ke mpa nyɔɣɔsɔ kɔwa tɔ.

Nyɔɣɔsɔ nuɣutuyv-ŋ ké na sɔ caamɔ-ŋ.

Mpi tɔ, tawa kɔlvɔlvɔm laŋaa.

¹⁰ Nyɔɣɔsɔ pu ma yɔlaa.

Halɔ totonaa tɔsɔ pa piya kɔlvɔlasɔ,

nsi pa sɔɔla teu tɔ, na pɔ tɔɣɔ.

¹¹ Tacaa n mɔwa nyá pááná sɔsɔɔna

na í tala a tɔnaya.

N pɔla nyá pááná sɔsɔɔna.

N mɔsa kəkə ke Siyɔŋ taa.

A nyaya Siyɔŋ ɔcate na á kpɛnna tɔ kite.

¹² Antulinya awulaa, na ate yɔlaa taa tv pa taa sɔ

kɔlontu aka ine í ká sɔvna Yosalem nɔnɔɔsɔ.

¹³ Iso kuyɔɣɔtɔtv teləsəlaa

mə kɔpəntɔŋ tɔɔ ké.

Isayatu nti kɔtəlaa mɛ í lapa tɔ tɔ tɔɔ ké.

Mə kɔna tampɔna tɔŋlaa ke ɔcate taa.

¹⁴ I tutaya ɔcate taa ké isu yɔlvɔmaa.

Mə tɔna na calɔm.

Nɔɣɔlv u pəsəɣi

na í tokina mə wontu mayamaya.

¹⁵ Ye í kɔŋ, yɔlaa kiisiyi ke sɔ:

I helɔ, asilima nyɔma.

I helɔ, í taa kpətəna.

Pa seeki mpv na pɔ cɔɔki yem

ɔlena piitimnaa yɔɣɔtɔ sɔ:

Pə fɛi si í caya ta tɛ.

¹⁶ Tacaa nyá mayamaya n yasəna-wɛ.

Nn caa n̄ tasa-wɛyɛ nav.

Paa tuyuna kətəlaa.

Paa nyan̄na akpatəlaa.

¹⁷ Tá ɪsɛ kana nyənuyv si yaa nɔyɔlv

ká kɔɔ tá waasuyv ké, kɛtɛ.

Tə tan̄aa ɪsu tə tan̄aa si

piitimnaa napəli pá waasi-tv.

Pa ta kɔɔ.

¹⁸ Kolontunaa fɛɲiyi-tuyv,

paa caa tɔ məli tá tɛ.

Tu pəsəyi na tɔ ta hapɛɛ tɔɔ.

Tá waatv tɛma, tá tənaya wusaa.

Tá kuyɛɛɲ tɛma.

Tá tənaya kəɲ.

¹⁹ Tá waali selaa pəsə ləɲləɲ lapv ké

ɪsu hɛkələnaa.

Pa tɔyənəyi-tuyv pɔ́ɔɲ taa.

Pa nyəki-tuyv katəsi kɛ wulaya tɛtv taa.

²⁰ Tá wulav wei Tacaa ləsaa

na í pəli-ɪ nim tɔ.

Wei ɪ haakaya-tuyv weesuyv tɔ,

pa kpa-ɪ pa katəsi taa.

Pəyele tá yɔyɔtaya si:

Im ɪ ká kentina ta tɔɔ ké piitimnaa taa.

²¹ Itəm nyéma mɛ,

í nəkaa mə laɲa í hɔlvɔmɪ na í paa.

Usi nyéma mɛ, Tacaa ká mv-mɛ na pááná.

Mə ɪsɛ ká pili na í lu kɛtɛ təyələyəli.

²² Siyɔɲ nyéma mɛ,

mə ɲkpaɲuyv həm tənaya ntɔ.

Pa kaa tasa-mɛyɛ kuuu na pá tɛɛna.

Ama Itəm nyéma mə ɲkpaɲuyv kɛ

paa hɔ mə ɪsəyatv tɔɔ.

Isɔ ká kuli mə kawalaya tɔɔ ké.

5

Tacaa məɲna-tuyv nyá kin

¹ Tacaa, taa sɔɔ mpi pə mayana-tv tɔ.

Nyənɪ, na n̄ paasəna ɪsəna pa tvukɪ-tv tɔ.

² Kpai nyéma lɛɛka tá tɛtv.

Mpa tɔ ta nyɪ tɔ pa caya tá tɛɛsi taa.

³ Tá caanaa fɛi, na pə yelee tá toonaa

kɛ leelaa, na taya suluwaa.

⁴ Tə yakɪ tá mayamaya tá lum.

Tə fɛləyi tá taasi.

⁵ Ta kɔnyəntulaa wɛ tá waaləyi tam ké.

Tə kawa tətəyətəyɔ,

paa yeki-tu si tó heesi.

⁶Tə tiyisiyi Icipiti

na Asilii pə nyéma ke nin ké,

na pécó tó tɔɔ na tó haya.

⁷Tá caanaa lapəna ɪsayatu.

Ama pele pa səpa.

Uena taa tɔki tə nyan.

⁸Yomaa pəsəna nteye tá caanaa.

Pécó nɔɔlɔ kaa ya-tuyɔ pa nin taa.

⁹Tə lakɪ tá weesin ke awusa ke

wɔlaya tetu taa ɲmulaa nin taa ké,

na pécó tó hiki na tó tɔɔ.

¹⁰Nyɔɔsi hanɔ tá tənəɲ ké ɪsu

tə we məsasi taa.

¹¹Pa kpipa Siyən na Yuta acalɛɛ taa alaa,

na pɛɛlaa, na pá wakələyi-we.

¹²Pa pusa wulav waali nyéma na tun.

Pa ta tɔna akpatəlaa ke paa pəcɔ.

¹³Namlɛ nanɔyɔ nu ifepiya.

Piya ná səɣəla taasi na sí seliyi.

¹⁴ɪcatɛ səsaa naa tasəyi huule taa ké cayalɛ.

Pəyele ifepiya ná heesa sanɔnnaa.

¹⁵Tá lanɲulumle yawa.

Ləyaya lɛɛta tá paalɛ lonte.

¹⁶Tá teeli səpa.

Tə pəsa mpusi nyéma ké.

Mpi tɔ, tə lapa ɪsayatu.

¹⁷Tá lanɲa wakəla səsəm.

ɪsəlm yuləsəyi tá ɪɛ.

¹⁸Mpi tɔ, Siyən puyɔ pəsa wɔlaya tetu

na taalɛ hasɪ cɔɔki.

¹⁹Ama Tacaa nyayalɛ wulav ke tam tɔɔ.

Nyá kawulaya fɛi tənaya.

²⁰Pepe tɔɔ ké n lɔ-tuyɔ tam tɔɔ?

Pepe tɔɔ ké n sɔɔ tá tɔɔ ké tá weesuyɔ tənə?

²¹Mələnə-tuyɔ nyá kin na tó pəsi

nyá nyéma təkpataa.

Layasi tá weesin ɪsu hatoo ɪɛ.

²²Nyá taa weɛ si n ká lɔ-tu təkpataa na?

N ká mu-tu na pááná na pə tɛɛ mpəle na?

ISO KUYOYOTUTU TELESULU

ISEKIYEELI TOM TAKELAYA

Kutulutu

Isekiyeeli takelaya taa i caaləxəna kalənav ke Iseyeli nyəma ke mpi pə tō pa pəntəna Iso tō. Pə waali ké i yəxəta piitimnaa mpa pa tōwa Iseyeli nyəma ke konyəŋ tō pa huɒnav tōm. Ilena í yəxəti Yosalem hotuyu tōm tōtō. Na isəna Iso ka mələna Iseyeli nyəma ke pa wule taa tō. Ilena í keesi isəna Iso təsele kufate ka wee tō.

Isəna pa faya Isekiyeeli takelaya tō:

Iso kalənav ke Iseyeli nyəma, titite 1–24

Iso huɒnav ke piitimnaa lempi, titite 25–32

Iseyeli nyəma laŋheesəle tōm, titite 33–39

Cele Iso təsele nte pə hula Isekiyeeli tō, titite 40–48

Tacaa luv ke Isekiyeeli tō

¹⁻³ Pənaɣa hiu na naanɒwa*fa* nyəŋka isətu liyiti nyəŋ kuyaku kakpası nyəŋku. Pusi pəyalu Isekiyeeli má, maa we Yuta nyəma mpa pa kuuwa tō, pa taa ké Kepaa pəxə nəxə. Mpyú pə lapa-m isu toosee taka, na má ná isətənyuɒ tulaa. Iseyeli wulav Sowaken kuuu pənaɣa kakpası nyəŋka nté. Iso yəxətəna-m Papiloni nyəma tetu taa ké pəxə Kepaa nəxə na í tōŋ, tii ma tō. ^a kətuɣu təmlə tō.

⁴ Ma nyənaya mpu ile ma ná heelim səsəɒm napəli pə luna ilim ntəxəŋ tō kele. Mpyú pə kəna isəŋmuntuyu kpusəŋ nyəŋku nakuli. Na kəkə ŋmeləsəyi na pə cəəki-kv. Kv hekv taa we ké isu nyəxəluɣu kuɣeemuyu ŋku pa sɒtaa na pá wə kəkə taa tō. ⁵ Ilena wontu natələyi liyiti luna ŋmuntuyu ŋku kv taa təna, tə nəxəsəna isu yələa. ⁶ Paa ŋku kv isəntaa we tōm liyiti na keŋ ke liyiti. ⁷ Tə nəxəe ka siyisaa ké, na tə nəntaaləŋ nəxəsəna isu naule. Na á teeki kəkə isu nyəxəluɣu kuɣeemuyu kusotuyu. ⁸ Tə keŋ liyiti inı, paa ŋku kv tē na yulu nin. Ile tə nin inı i nyənəyi həxələŋ liyiti, isu tə isəntaa na tə keŋ. ⁹ Tə kenəɒsı ka yoosina təmaya. Ye tə tōŋ tə siyisaa ké təca, nakuli ku keesəyi. ¹⁰ Paa tə taa ŋku ku wəna isəntaa ke tōm liyiti ké. Yulu isəntaa ka wē, na təxələya isəntaa na ntəxəŋ tō, na nav isəntaa na mputu tō, na pəcə pə kaası həkəle isəntaa. ¹¹ Isətaa tō ké tə isəntaanaa na tə keŋ ka fayaa. Ilena keŋ naale náá tokiyina təma, na naale náá taka-tı. ¹² Paa ŋku kv tōŋ ké na kv siyisaa. Na kv puki timpi feesuyu tusiyi-kv tō, ku heləyi. ¹³ Wontu ntı tə wētu ka nəxəsəna ké isu kəkə mamala. Na tə wē isu kahulası, na kəkə ŋke ka cəəki tə hekv taa. Tə nyaaləm tōwa səsəɒm ké na tēv ŋmeləsuyu lukı pə taa. ¹⁴ Ilena wontu ntı tə kpakəyi asewa na tə teeki na tə kəŋ, isu calanaa tiikuyu tō.

¹⁵ Ma təŋa nyənuyu ke wontu ntəyi mpu, ile ma nawa paa wontuyu ŋku kv cəlxələ pəpəte kuləmtəle na a tokina atē. ¹⁶ Pəpələe anı a ŋmatu na a wētu teekaya kəkə ké, isu liyitee pələ atəntəte nyəntē. A ka wəna wētu kuləmtu ke a liyiti ké. Ilena a ŋmatu na a wētu caya isu a suu təma taa. ¹⁷ Ye a kula tənte, a kəŋkəməŋ liyiti ké a siyisinaa, aa keeki. ¹⁸ A kəŋkuləməŋ ka we səxəntu, na tulɒŋası waasa a təna na pə cəə na pə ta na sı teeki kəkə. ¹⁹ Ye wontu ntı tə tōŋ, ile pəpələe náá təŋəyi tə kəŋkəŋ taa. Ye tə kuləyi atē ile pəpələe náá kulı tōtō. ²⁰ Timpi feesuyu tusayaa-tı təxə tə pukaya, na pəpələe kuləyi na a təŋəyi. Mpi tō, wontu ləmayasəle ka we a taa ké. ²¹ Ye wontu i tōŋ, ile pəpələe təŋ. Ye tə səŋaa, ile a səŋ. Ye tə kuləyi atē, ile a kulı. Mpi tō, wontu ləmayasəle ka we pəpələe taa ké.

²² Wontu ntı tə nyəŋ tō ka lemaya isu tin taka ke isətaa, na pə tee kəkə. ²³ Na wontu ntı tə keŋ naale naale loosa təma tō ké isətənyuɒ ŋku kv tē təna. Ilena tə keŋ naale naale

^a 1:1-3 Pənaɣa hiu na naanɒwa: Pə pəsəyi na pə wē pənaɣa ŋka Isekiyeeli caala i

lelu náá taka tē mayamaya tē tō. ²⁴ Ye wontu ntī tē kula tōnte, ma nukī tē kenj kəkōte ké, isu lom səsōm. Yaa isu Toma tēna tū nōyo. Pē ké kəkōte səsōle ké isu yoolaa nyānte. Waatu wei tē caaki sēnyu, ile tē kpili tē kenj. ²⁵ Ilena kəkōte lukāna tē nyōn tō isōtōnyu ŋku ku tē. ²⁶ Isōtōnyu ŋku ku wē wontu ntī tē nyōn tō kē mpv tō, ku tō ka wē pulupu isu liyitee pāle nte tē wē pooku tēle tō tē kumte. Ilena pulupu lukāna kumte nte tē tō na pē nāyāsāna isu yulu isentaa. ²⁷ Mpyūyū ma nawa sī yulu nāyāsāle ntē tē teekaya kōkō isu nyāyālyu kusēmuyu ŋku pa sōtaa tō. Pē caya ké isu kōkō cōna-ku. Pē kpayau isu yulu nāyāsāle ntē tē tēnaya cōlo, na pē kpa na pē tii tō. Ma nawa isu kōkō nyālēmāle səsōle na pē cōna-te. ²⁸ Nyaalēm səsōm mpi pu wē teitei ké isu tēv nukuyu na kayalu kaya tō. Pē ké Tacaa teu nāyāsāle ké. Ma ná mpv Ilena má hoti ma isentō na má nu nōyōlo yōyōtōyāna-m.

2

Iso tiliyi Isekiyeeli ke Iseyeli nyōma kinj

¹ Mpyūyū yulu nāyāsāle ntē tē tōma-m sī: Yulu nyā, sē nyā nōhēe tō na má yōyōtōna-ŋ. ² Pē yōyōtōna-m tōmnaa mpe tōyo Feesuyu suu ma taa, na kú yele na má sē ma nōhēe tō. Ilena má nu wei i yōyōtōyāna-m tō i tōm. ³ Wenti i yōyōtōyāna-m tōyōle sī: Yulu nyā ma tiliyi-ŋ Iseyeli asayaa mpa pa kulāyi ma tō tō pa kinj. Pana pa caanaa pa wakēlōna-m ké. Paa halōna saŋa isēntō. ⁴ Yēlaa mpe pa ké kpankpantōnaa ké na pa nyama na kpusē. Polo pa kinj na ŋ heeli-wē sī, Tacaa Iso yōyōtōyi sī ⁵ pa ké asayaa ké. Ie paa pa nukī yaa paa nukī, pa ké tō kullaa ké. Paa cēkōna sī asayaa wē pa hēku. ⁶ Taa nyana yēlaa mpe, yaa pa kuyōyōtōtu. Paa pa wē-m isu sōwa yaa pācēsī, pē fēi sī ŋ nyana asayaa mpe pa kuyōyōtōtu yaa pa yaasi. ⁷ Pē wē ké sī ŋ heeli-wēye ma tōm té, ye pa nuwa yaa pa ta nu, pa ké asayaa ké. ⁸ Nu ntī ma heeliyi-ŋ tō. Taa la isayau isu asayaa mpe. Haa nyā nōyo na ŋ tōyo mpi maa cēle-ŋ tō. ⁹ Ma nyānaya mpv, ile ma nawa niŋ ntē na í siyisina-m, na i taa na takēlaya hōule. ¹⁰ Ntēna pē hēti-kēye ma isentaa tēne inī, na pē ŋmaa ka taa na ka waali ké lanwakēlle tōm. Na kunyōwiina na mōla tōm kē pē taa tōtō.

3

¹ Mpyūyū yulu nāyāsāle ntē tē tōma-m sī: Yulu nyā tōyo takēlaya ŋkē, na ŋ polo ŋ yōyōtōna Iseyeli nyōma. ² Ilena má haa nōyo, na yulu nāyāsāle ntē tē yele na má tōyo takēlaya ŋkē. ³ Ilena í tō-m sī: Yulu nyā tōyo takēlaya ŋka inī ma cela-ŋ mpv tōyo nyā hiluyu taa. Ma tōyo-kē, Ilena ká la ma nōyo taa ké lelen, isu tū. ⁴ Mpyūyū i tōma-m sī: Polo Iseyeli nyōma kinj, na ŋ heeli-wēye ma tōm. ⁵ Mpi tō, pē taya yēlaa mpa pa kuyōyōtōtu wē sēkpetuyu. Yaa pa yōyōtōya na kate tō, pa kinj kē ma tila-ŋ. Ama Iseyeli nyōma kinj ké. ⁶ Pē taya yēlaa payāle mpa pa kuyōyōtōtu wē sēkpetuyu, yaa pa yōyōtōya wē kate na nn nukī pa tōm tō. Ye isu yēlaa isu mpv kinj kē maa tila-ŋ, paa nuna-m. ⁷ Ama Iseyeli nyōma luyu fēi ma nuna. Mpi tō, pa kisa-m nuna. Iseyeli nyōma tēna nyōn taa wōlaa ké, na pa nyama na kpusē. ⁸ Maa yele na nyā isentaa nyōn na ŋ wēna lankpūsē ŋ isu mpe, na ŋ yōona-wē. ⁹ Maa yele na nyā nyūyū taa wūli isu liyitee pāle tinj tonj nyōn nyānte. Halōna tē kēli kōkpanuyū kē tonj. Paa pa ké tō kullaa piitim tō, sōyōntu í taa kpa-ŋ, pācō taa nyāna-wē. ¹⁰ Mpyūyū Iso tasa-m sī: Isekiyeeli nu tōmnaa mpa pa tēna maa heeli-ŋ tō. Tōki-tōyi nyā lotu taa. ¹¹ Polo ma yēlaa piya mpa pa ké yomaa tō pa kinj. Ye paa nuna-ŋ, yaa pa kaa nuna-ŋ. Heeli-wē sī Tacaa Iso yōyōtōna. ¹² Ilena Feesuyu kpayā-m, na má nu ma waalāyi kəkōte səsōle sī: I sa Tacaa kē hatoo i tēcayāle taa.

¹³ ʔlena má nu ʔsəna wontu kenj makəna təma tə. Pə na pəpələe pə kpenta kəkəte səsəde. ¹⁴ ʔpúyú Feesuyu kpaɣa-m na kú tɛna-m. Ma lanje ka wakəlaa ké na má kpəxələyi. ʔlena Tacaa toŋ tii ma tə. ¹⁵ Waatu ʔnəxi ma tala timpi pa yaa si, Teli-Apipi tə. ʔseyeli nyəma mpa pa kuuwa na pá we Kepaa pəxə nəxə tə pa tɛyele. ʔlena má caya pa kinj na səxəntu ke kuyeeŋ naatosompəxələya.

Isekiyeeli feŋyuu ke ʔseyeli nyəma kinj

¹⁶ Kuyaku naatosompəxələya nyəŋku ke Tacaa yəxətəna Isekiyeeli ma si: ¹⁷ Yulu nyá maa su-ŋ ʔseyeli nyəma tanjlo. N ka nu ma təm na ʔ polo ʔ kpaali-we na ma nəxə. ¹⁸ Ye ʔsu ma hula ʔsayav si i ká si, na ʔ tá kpaali pəntu ʔni si i layasi mpaav na pə ya i nyuxu, pəntu ká si. ʔle nyaya maa pəəsi i səm təm. ¹⁹ Ama ye ʔ kpaala ʔsayav na i kisi layasuxu, na i si i ʔsayatu taa. ʔle n yapa nya ti nyuxu. ²⁰ Ye siyisilu yela siyisuxu, na i la ʔsayatu. Maa nyəpi-i katəka na i si. Pə taya pulo, n ta kpaali-i. ʔle nəxəlo kaa tasa i siyisuxu təm yəxətuxu. Ama nyaya maa pəəsi i səm təm. ²¹ Ye ma kpaala siyisilu si i taa pənti, na i yele pəntuxu, ʔle i kaa si. Mpi tə, i nu kpaaluxu. ʔlena pə yá ma nyuxu.

Tacaa tvwa Isekiyeeli ke sum

²² Tənya Tacaa tv ninj ke Isekiyeeli má ma tə tətə, na i tə-m si: Kuli na ʔ polo tətəkəle taa, na má yəxətəna-ŋ. ²³ ʔpúyú ma kulaa na má polo tətəkəle taa. ʔlena Tacaa huli i teu ʔsu maa nav Kepaa pəxə nəxə tə. ʔlena má hoti ma ʔsentə. ²⁴ Tənya Tacaa Feesuyu suv ma taa, na kú la na má səŋ ma nəhəe tə. Ntəna Tacaa heeli-m si: Polo na ʔ təkɪ nyá təxi nyá tɛ. ²⁵ Paa həkə-ŋ ŋmusi si ʔ taa tasa pa həkɪ ke liw. ²⁶ Maa yele na nyá nsəmle matəna nyá tantahaav. N ká pəsi kamumuka, ʔ kaa pəsi na ʔ kaləna-we. Mpi tə, pa ké tə kullaa ké. ²⁷ Ama waatu wei maa yəxətəna-ŋ, ʔlena ʔ kuli nyá nəxə na ʔ heeli-we. Tacaa ʔsə yəxətəxi si, ye wei i caa i nu. Wei u caa, i taa nu. Mpi tə, pa ké tə kullaa ké.

4

Yosalem wakəlvu təm

¹ ʔpúyú Tacaa tasaa si: Yulu nyá kpaɣa tətə piliki*fa*. Su-i nyá ʔsentaa na ʔ pu Yosalem ʔcate. ^a fotoonaa. Pə tə ke ʔsə si Isekiyeeli i ləsi Yosalem ʔcate fotoo ke piliki tə. ² Hóli si, pa tama-te na pá ŋmá kolonja taka si, pa ləkəxəna-te. Pa loma hapəle ke ʔcate kolonja kite. Pa sikaa na pá cəəna-te. ʔlena yoolaa nyuxu nyəma ta-tɛye kotaya. ³ Kpaɣa nyəxəlvuxu kutəsuxu ŋku kv we tətəŋlanj tə. Kaya-kv, ʔsu ʔcate kolonja ke nyá na-te mə həkɪ. Keesi ʔse na tə tə na pə ləkɪ-te. ʔle nyaa ləkəna-te. Mpi pə ké ʔseyeli nyəma ke kəhəlvəm təxəle.

⁴ Hənti nyá mputu tə, na ʔ tənə ʔseyeli nyəma ʔsayatu ke nyá tə. N ka səxəli pa ʔsayatu ke kuyeeŋ wei n ka hənti mpv tə i taa. ⁵ Maa yele na ʔ wee tənaya kuyeeŋ naanəwa fɛi nasəle (390). Kuyeeŋ ʔni i wenna ʔsu pusi nsi ʔseyeli nyəma lapa ʔsayatu tə. ʔsəna ʔ ká səxəli ʔseyeli nyəma ʔsayatu təxəle. ⁶ Ye n təma mpv, ʔle n keesi kəŋkəŋ ntəxəŋ nyəŋku tə. N ka səxəli Yuta nyəma ʔsayatu ke kuyeeŋ nule. Kuyeeŋ ʔni i kəna pusi nule wei Yuta nyəma lapa ʔsayatu tə. ⁷ Pə waali ʔlena ʔ keesi ʔse na Yosalem wei pa ləkə mpv tə i tə. ʔ ka huli-tɛye ninj kpete, na ʔ heeli-tɛye nti tu kə tə, na ʔ kaləna-te na Tacaa nəxə. ⁸ ʔlena má həkə-ŋ ŋmusi, ʔ taa pəsi na ʔ keesi kəŋkəŋ ke waatu wei ʔ ka caya tənə tə. ⁹ Caa təxənaya pee nyəŋka piitim liyiti na soona piitim naale. ʔlena ʔ siti pə tənə na ʔ lakɪ təxənaya. Nyá təxənaya ntə kuyeeŋ naanəwa fɛi nasəle (390) wei ʔ ka hənti kəŋkəŋ kuləmvuxu tə tə. ¹⁰ Cacaasi ŋmənuxu na hiu (220) ke n ka mayəsəxi paa ifemle nte, na ʔ təkɪ. Mpi ʔ ká təkɪ waatu ʔni i taa təxəle. ¹¹ Paa mayasi lom mpi n ká nyə paa ifemle nte təxə. Pu wee paa ifemle nte liitili kuləm. ¹² N ká la nyá təxənaya ké ʔsu tinte taka. Yəlaa pəntu huwa ke n ka tayanəna kəkə na ʔ təsi nyá təxənaya ke yəlaa tənə ʔsentaa.

^a 4:1 tətə piliki: Ləŋtaa nyəma ŋmaakaya pilikinaa tə ke ŋmaatu na pa ləsəxi

¹³ Mprúyú Tacaa tasaa si, teitei ké rhpúyú Iseyeli nyéma ká tǝǝ tǝǝnaya asilima nyǝjka. Piitimnaa mpa pa taa maa yele na pá polo tǝ tǝnaya paa tǝǝ-ke.

¹⁴ Ulena máa yǝǝtǝ si: Hai, Tacaa Iso, hatoo ma pǝcaatu halǝna saɲa ma ta pilisi ma ti. Ma ta tǝǝ pulupu kusǝpǝm yaa mpi pǝ kpawa na pǝ cǝli tǝ. Pǝyele asilima kpǝnte natǝli tǝ nantuyu ta svuta ma nǝǝ taa. ¹⁵ Ulena Iso cǝ-m si: Maa layasi-ɲ naapuntu na ń tayanǝna-tǝǝ kǝkǝ na ń la tǝ tǝ kǝ tǝǝnaya, pǝ kaa wǝe yǝlaa puntu.

¹⁶ Mprúyú ɪ tasa-m heeluyu si: Yulu nyá maa yǝki tǝǝnasǝ tǝsule ke Yosalem taa. Paa mayasǝɲi tǝǝnaya na pá tǝkǝna nǝǝsǝe, na pá mayasǝɲi lum na pá nyǝkǝna lanwakǝlle.

¹⁷ Paa lan tǝǝnaya na lum. Pu nu-we na pa tasǝna pa ise ke pa isayatu tǝǝ.

5

Tacaa ka hǝ Iseyeli nyéma ɲkpaɲuyu

¹ Mprúyú Iso tǝma Isekiyeeli má si: Yulu nyá kpaɲa huɲuyu na ń looli nyá nyuyu na nyá tantuyu. Ulena ń caa sanǝya na ń mayasi nyǝsi na ń tala-sǝɲi hǝǝlǝɲ payale. ² Waatu wei nyá hǝntuyu kuyɛɲ í tema, ɪle ń kuu hǝǝluyu kancaalaya nyǝku na ń wǝ kǝkǝ ke ɪcate heku taa. Ulena ń kuu hǝǝluyu naale nyǝku na ń lo-sǝɲi nyá layate na ń cǝna ɪcate. Ulena ń tasa hǝǝluyu tooso nyǝku ke kuuu tǝtǝ, na ń ɲmusǝ na heelim kpaɲa. Ulena má kpǝe ma layate na má tu si waali. ³ Ulena ń cosi si taa kǝ pǝcǝ, na ń hǝkǝ nyá tokonaa ntompee. ⁴ Pǝyele ɪlena ń cosi si taa kǝ pǝcǝ, na ń wǝ kǝkǝ taa, na sí nyaya. Tǝnaya kǝkǝ ká luna na ká nyaya Iseyeli nyéma.

⁵ Mprúyú Tacaa Iso má ma yǝǝtaa si: Yosalem wei, maa suwa piitimnaa na pa tetu heku taa tǝ, mpi ɪ ka tǝesǝna tǝǝle. ⁶ Mpi tǝ, Yosalem nyéma wakǝla ma kiɲ na ma kutututu. Pa ku pa ti tǝm na pǝ kǝli isu mpa pa cǝna-we tǝ. Mpi tǝ, pa kisa ma kiɲ. Pa ta tǝɲ ma kutututu. ⁷ Pǝ tǝ kǝ Tacaa Iso yǝǝtaa si: Timpi pa lapa isayatu na pǝ kǝli piitimnaa mpa pa cǝna-we tǝ, pǝcǝ pa kisa ma kutututu na ma kiɲ tǝkuyu na pa tǝɲ piitim lempi nyǝntu tǝ, ⁸ ma lanle ta heena-we. Maa huɲna-weɲe piitimnaa mpǝ pa isǝntaa. ⁹ Yosalem nyéma lakasi kǝla acaalǝtu. Pǝ tǝ kǝ maa hǝ pa ɲkpaɲuyu ke isǝna tǝ, too tǝ, ma ta hǝnta mpu. Pǝyele ma kaa tu tasu rhpúyú hǝm. ¹⁰ Pǝ tǝ kǝ cǝcǝnaa ka tǝǝ pa piya, na piya náá tǝǝ si caanaa ke Yosalem taa. Ye pǝ kaasa pa pulu, ma yele na heelim yasi-wǝɲi paa timpi. Isǝna maa huɲna-we tǝǝle.

¹¹ Tacaa si: Maya Tacaa Iso weesuyu tu kǝ. Timpi pa pilisa kǝtaya tǝlate na pa tuɲ na pa acaalǝtu tǝna tǝ, ma kaa tasa-weɲe nyuluyu, yaa má wǝena pa pǝtǝtǝle, yaa ma huli-weɲe suulu. ¹² Yosalem yǝlaa hǝǝlǝɲ tooso taa kulumuɲu ká sǝna yulukusǝku na nyǝǝsi. Paa ku hǝǝluyu leɲku ke yoo taa kǝ pǝ cǝnau ɪcate tǝ. Ulena pǝ kaasi hǝǝluyu leɲku, ɪlena ma yele na heelim yasi-ku, na pǝ pona paa timpi. Ulena má tu pa waali na layate.

¹³ Maa mu-we na pááná. Maa yele na a kpana a ti na má leeti-we. Waatu inǝɲi paa cǝkǝna si maya Tacaa má yǝǝtǝna-we na pááná. ¹⁴ Maa yele na ɪcate pǝsi kpǝte. Tu pǝsi mpusi puluyu piitimnaa mpa pa cǝna-we tǝ, na tǝelaa pa isǝntaa. ¹⁵ Waatu inǝɲi maa huɲna-we na pááná sǝsǝna. Maa hǝ pa ɲkpaɲuyu na ton. Pǝyele paa pǝsi mpusi na fǝele pulupu, mpi lelǝa ka nyǝnǝǝna tǝ. Pu svsi piitimnaa mpa pa cǝna-we tǝǝ watu. Maya Tacaa má yǝǝtǝǝna mpu.

¹⁶ Maa tǝ-weɲe nyǝmá sǝtu nyǝna wena a kǝ nyǝǝsi tǝ, na pá sí. Ulena má yele na pǝ kpiisi-we. Mpi tǝ, maa sǝsi nyǝǝsi ke pa wahalanaa tǝǝ. Maa yǝki pa tǝǝnaya tǝsule. ¹⁷ Maa yele na nyǝǝsi na taale wontu isayatu lu-we. Paa lan piya. Yulukusǝku na yoo ka wakǝli-we. Maya Tacaa, má yǝǝtǝǝna.

6

Iso kula laalaa tǝǝ

¹ Mprúyú Tacaa heela-m si: ² Yulu nyá keesi nyá ise na Iseyeli nyéma pǝǝɲ tǝ na ń yǝǝti ma tǝm. ³ Iseyeli pǝǝɲ na pulasi na teteka na kacǝsi nyéma í nu Tacaa Iso tǝm. Maa yele na

layate koo mə tɔɔ, na má kpiisi mə tɛfɛɛnlɛnaa. ⁴ Maa yɔki mə təkɔtɛlɛnaa, na mə ilim lɛsɛɲ wei í laaki tɔ. Mə taa lɛlaa ka sɪ pa tɪɲ kɔlalaan kila. ⁵ Maa sɪ mə sɛtaa kɛ mə tɪɲ kɔlalaan kila, na má ɲmusɪ mə mɔwa na má cɔɔna-ɪ. ⁶ Mə aɔalɛ tɛna ká pɛsɪ nɔaa kɛ. Pɪ kpiisi mə tɛfɛɛnlɛnaa. Pɪ yele mə təkɔtɛlɛnaa na pə lɔ-wɛ. Pɪ yɔki mə tɪɲ na í saali yem. Mə ilim lɛsɛɲ ká yɔki na mə nɪɲ kɔlapəm wakɛli. ⁷ Mə taa payale ká sɪ, ɪlɛna pɛ́cɔ́ í cɛkɛna sɪ mayale Tacaa. ⁸ Paa na mpɔ maa yele mə taa kakaasaya. Pɛle paa fiti layate, paa wɛɛ piitimnaa taa. Waatu ɪnɔɲɪ maa yasɪ-wɛyɛ piitimnaa taa. ⁹ Mə taa kakaasaya ka tɔɔsɪ ma tɔɔ kɛ piitimnaa taa, timpi pa kpa-wɛyɛ yomle tɔ. Mpi tɔ, maa wakɛli pa nyama wena a ta layana ma tike tɔ. Na pa ɪsɛ wena pa nyulɛna tɪɲ tɔm tɔ. Pa mayamaya paa nyɔɲɛsɛna pa tɔɲɪ aɔaalɛtɔ nti pa lapa tɔ tɔ tɔ. ¹⁰ Waatu ɪnɔɲɪ paa nyɪ sɪ ma kɛ Tacaa. ɪlɛ pə taya yem tɔɔ kɛ ma yɛlaa, na wahalanaa panɛ pá mayana-wɛ na pə ciɲiti-wɛyɛ mpɔ.

¹¹ Mpɔ́yú Tacaa ɪsɔ yɔɲɔtaa sɪ: ɪ kpasɪ mpee na nɔɔhɛɛ na lanɲwakɛlle. Mpi tɔ, ɪsɛyɛli nyɔ́ma lapa ɪsayatɔ na aɔaalɛtɔ. Yoou na nyɔɲɔsɪ na kɔtɔɲ ká kɔ-wɛ. ¹² Kɔtɔɲ ka kɔna poolɔɲ tɔ, na yoou náá kɔ pɛɔɔlɔ tɔ. ɪlɛna wei ɪlɛ ɪ wɛɛ tɔ, kɔlontunaa ta ɪlɛ, na nyɔɲɔsɪ kɔ-ɪ. Maa yele na ma pááná kpa pa tɔɔ kɛ na pɛ́cɔ́ a hɛɛ. ¹³ ɪ ka tɛ na í nyɪ sɪ mayale Tacaa. Mpi tɔ, mə sɛtaa ká sɔɲtɛna mə tɪɲ kɔlalaan na mə təkɔtɛlɛnaa. Paa pulasɪ kɔkulasɪ tɔɔ, na pɔ́ɔɲ tɔɔ, na tɪɲ kɔlɔpɛɲ hɔtɔ tɛɛ. Tɛna-wɛyɛ í wɔkaya mə tulaalɔnaa kɛ mə tɪɲ na sɔɔsɔɲ nyalaa. ¹⁴ Maa kɔsɪ nɪɲ na má kpiisi tɛtɔ tɛnaya. Paa leyɛ í wɛɛ, pə kpayaw wɔlaya tɛtɔ na ilim mpɛtɔɲ tɔɔ tɔ. Na pə polo Lipɛla ɪcatɛ kɛ ilim ntɔɲɔɲ tɔɔ tɔ. Waatu ɪnɔɲɪ yɛlaa ká cɛkɛna sɪ mayale Tacaa.

7

Tacaa kpaalɔyɪ mpusi kantəkaya nyɔɲ tɔm

¹ Mpɔ́yú Tacaa heela Isekiyeeli má sɪ: ² Yɔlɔ nyá, heeli ɪsɛyɛli tɛtɔ yɛlaa sɪ, mə tɛtɔ tɛna tɛnaya kɔɲ kɛɛ. ³ Mə tomle talaa kɛɛ nɔɔnɔ. Maa mu-mɛ na pááná. Maa kɛsɛna mə mpaan na má huɔna-mɛ. Maa sukɪ-mɛyɛ mə aɔaalɛtɔ tɛna. ⁴ Ma kaa wɛɛna mə pɛtɔɔtɛɛ. Yaa ma hulɪ-mɛyɛ suulu kɛ paa pɛ́cɔ́. Ama mə tɔntɛ na mə aɔaalɛtɔ tɛma wena í lakaya tɔɲɔ pu fɛli-mɛ. ɪlɛna í cɛkɛna sɪ mayale Tacaa.

⁵ Tacaa ɪsɔ má ma yɔɲɔtɔyɪ sɪ, wahala ɪkpamle kɔɲ í ta nata ɪ taka. ⁶ Pə tɛmayale mpusi kantəkaya nyɔɲ kɔɲna nté. ɪ ka tii mə tɔɔ. Halɪ ɪ tapɛna nté. ⁷ Tɛtɔ yɛlaa waatu tapa. Lanɲwakɛlle kɔyakɔ kpɛyɛtaa. Lanɲhulɔmle kakiisasɪ tɛma pɔ́ɔɲ taa. ⁸ Nɔɔnɔ kɛ maa mu-mɛ na pááná. Ma kaa yele na pə leeli. Maa huɔna-mɛyɛ mə tɔntɛ na mə aɔaalɛtɔ tɔɔ na ma lɛɛti-mɛ. ⁹ Ma kaa wɛɛna mə pɛtɔɔtɛɛ. Yaa má hulɪ-mɛyɛ suulu kɛ paa pɛ́cɔ́. Maa huɔna-mɛyɛ mə tɔntɛ na mə aɔaalɛtɔ tɔɔ na má lɛɛti-mɛ. Waatu ɪnɔɲɪ í ká cɛkɛna sɪ mayale Tacaa. Má makɛna-mɛ.

¹⁰ Huɔlɛ kɔyakɔ tayanɔɲɛna ntɛyɛ kɔ tɪ. Kɔ kɛ wakɛlɔyɔ nyɔɲkɔ kɛ. Mɔsɔɲ tɔɲa tɔɔ, na kalampaani náá hulɔyɪ ɪ tɪ. ¹¹ Mɔsɔɲ wɛ kɛ ɪsɔ kpátɔyɔ ɲku pa hɔɲna mə ɲkpaɲyɔ kɛ mə ɪsayatɔ tɔɔ tɔ. Pulɔ ta kaasɪ-mɛ. Kɔkɔtɛ tɛma, í fɛi payale tɔtɔ. Nɔɲɔlɔ u tasɔyɪ-mɛyɛ wiiu. ¹² Waatu tɔɲna kɔntɛ. Wei ɪ yakɪ tɔ ɪ taa yɔɔli. Pəyɛle pɛɛtɔlɔ lanɲɛ náá taa wakɛli. Mpi tɔ, Tacaa mu pááná na pa tɛnaya. ¹³ Paa pɛɛtɔlɔ wena ɪ weesuyɔ ɪ kaa na ɪ kɔpɛɛtɛm. Mpi tɔ, nti pa nawa toosee taka taa na pá kɛsɪ yɛlaa mɛ mə wakɛlɔyɔ tɔɔ tɔ, tɔ lakɪ kɛ tɪ saalɔyɪ. Mə ɪsayatɔ nti í lakɪ tɔ tɔ tɔ, mə taa nɔɲɔlɔ kaa wɛɛna weesuyɔ. ¹⁴ Paa hulɪ akantɛɛ na sɔɔlɔ pu. Ama nɔɲɔlɔ kaa polo yoou. Mpi tɔ, yɛlaa tɛnaya ma muɔna pááná.

Nɔɲɔlɔ u fitiyɪ ɲkpaɲyɔ hɔm

¹⁵ Yoou wɛ awalɪ kɛ, na nyɔɲɔsɪ na kɔtɔɲ kɛ tɔyaya taa. Ye wei í kpawa taalɛ, pa kɔ-ɪ yoou taa. Wei í saala ɪcatɛ taa, kɔtɔɲ na nyɔɲɔsɪ kɔ-ɪ. ¹⁶ ɪlɛna mə taa mpa pə sɔɔwa tɔ í seeki na í kpaaki pɔɔɲ na sɔɲɔntɔ ɪsɔ tɛtɛka taa alukukunaa. ɪ ka mɔlɔyɪ mə kawalaya tɔɔ kɛ.

¹⁷ Mə ɲkpalasɪ ka susɪ yem kɛ toma fɛi,

na mə tɔna makɪ tɛma.

¹⁸ ɪ ka suu lɔyaya wontu kɛ ɪsɔ fɔlɛtɛnaa taka,

na sɔyɔntu anaam pu-me.

I ka looli mə nyɔɔŋ na fɛɛɛ tɔcukɪ.

¹⁹ I ka lɔ mə liyitee kɛ hapɛɛ tɔɔ. Mə wɔla ka pəsi-meɣe mpusi pulɔ.

Mə liyitee na mə wɔla kaa ya-meɣe Tacaa pááná kuyaku wule.

I kaa wɛɛna mpi í ka tɔɣɔ na í haɣa,

yaa í kɔna mə kɔnyulɔŋ tɔ.

Mpi tɔ, mpɔ pə pətəna-meɣe ɪsayatu taa.

²⁰ Mə kacɔka wontu kɛ mə laŋa ká hɛɛnaa.

Mə wontu ntɔɣi í lupəna mə acaalətu tuŋ.

Pə tɔɔ kɛ maa yele na í lu-tɔɣi luyɔ.

Tacaa má ma yɔɣətəna mpɔ.

²¹ Maa pɛti-tɔɣi cayalaa niŋ taa.

Ate yɔlaa asayaa ka kuu-ti na pá pilisi-ti.

²² Maa ha-meɣe siyile, na pá pilisi ma tɔyaya.

Nmulaa ka suu ka taa na pá kuu ma wɛnaa.

²³ I lu alukpala. Mpi tɔ, yulɔkɔle suwa tɛtu.

Mɔsɔŋ ná su ɪcatɛ taa.

²⁴ Maa kɔna yɔlaa mpa pa kɔla ɪsayatu tɔ.

Paa lɛɛkɪ mə tɛɛsi,

na má su tənaya kɛ kalampaani nyɔma ton.

Paa pilisi mə lona katɛ nyəna.

²⁵ Wakəlɔɣɔ kəŋ na í pɛɛkəɣi nyuɣu yapu u naaki.

²⁶ Wahalanaa tənəɣi tɔma tɔɔ kɛ.

Laapaalənaa asayaa tɔm kɛ í nukɪ paa kuyaku ŋku.

Na í pɔɔsəɣi Iɔ kuyɔɣɔtutu tɛləsəlaa si,

pɛɛ pá yɔɣɔti nti pə hula-wɛ tɔ.

Kətəlaa ná tá nyi kiiu.

Səsaa ná fɛina layatu tasuɣu napəli.

²⁷ Wulav na wɛ ləyaya taa kɛ, na sɔyɔntu náá pu awulumpiya.

Ilɛna tɛtu yɔlaa náá seliyi.

Tacaa si: Maa la-meɣe ɪsu mə tɔntɛ wɛɛ tɔ,

na má huɔna-me ɪsu í muɔnaa tɔ.

Ilɛna í nyi si mayalɛ Tacaa.

8

Laatu kɛ Iɔ tɔsɛɛɛ taa

¹ Mpúyú Iseyeli nyɔma kuuu pənaya naatoso nyəŋka. Iɔtu naatoso nyəŋ kuyaku kakpasɪ nyəŋku. Ma na Yuta səsaa tɔ wɛ ma tɛ na tɛ cayaa. Ilɛna Tacaa Iɔ ton tii ma tɔɔ. ² Ma nyənaa ilɛ, ma ná pulɔɣɔle, na pə ɪsentaa ɪsu yulɔ. Pə kpaɣav ɪ tənaya na pá tii tɔ, pə kɛ kɔkɔ kɛ. Pə mɔla kpav tɔ, pə tee kɔkɔ kɛ ɪsu pa sota nyəɣəlɔɣu kɔsɛɛmɔɣu. ³ Ilɛna yulɔ inɪ í kusi niŋ taka, na í kpa ma nyuɣu nyɔɔsi. Mpɔɣɔle Feesuɣu kpaɣa-m toosee taka taa. Ku tɛɛna-m Yosalem kɛ nənɔɣɔ ŋka ka wɛ ilim ntɔɣɔŋ tɔ ka kin. Tənaya paa suwa tuɣu ŋku ku kɔsəɣi Tacaa ɪsɛsɛɛmlɛ tɔ. ⁴ Ilɛna má ná Iseyeli Iɔ teeli. ɪsu maa tɔma-ɪ nav kɛ tɛtɛkələ taa tɔ. ⁵ Mpúyú Iɔ tɔma-m si: Yulɔ nyá kusi ɪsɛ na ilim ntɔɣɔŋ tɔɔ.

Ma kusa ɪsɛ na má nyənɪ tənə tɔɔ, ilɛ ma ná ɪsɛsɛɛmlɛ tuɣu kɔlalaav ŋkɔɣɔle, tənaya kətaya tɔlatɛ nənɔɣɔ. ⁶ Ilɛna í tɔ-m si: N nawa acaalətu nti Iseyeli nyɔma lakɪ si ma hatələnə ma tɔyaya tɔ? Ama n ka na acaalətu səsɔɔntu lɛnti tɔtɔ.

⁷ Mpúyú ɪ pona-m Iɔ tɔsɛɛɛ taya ɪsɔtaa nyəŋka nənɔɣɔ kin. Ma nyənaa ilɛna má ná púyú kɛ kolunja tɔɔ. ⁸ Kelɛna ɪ tɔ-m si: Yulɔ nyá tulɪ kolunja kɛ púyú.

Ilɛna ma tulɪ-kv. ⁹ Ntɛna í tɔ-m si: Suu na í na acaalətu nti pa lakɪ cənɛ tɔ.

¹⁰ Ma suwa ilena má mayana pa læsa kolunja tɔɔ ké wontu nti tɔ tuuki tɔ lotu tɔɔ tɔ. Na wontu lentɔ nti tɔ ké acaalɛtu tɔ. Iseyeli nyɔma tun tɔna ka we pɛ taa. ¹¹ Ilena Iseyeli nyɔma sɔsaa nutoso na naanwa sɛna fotoonaa mpɛ pa isɛntaa. Na pa taa ké Safan pɛyalɔ Yasaniya. Na paa wei i tɔka tulaaɔ cofolo ke i nin taa, na nyɔsi kulɛgi isɔtaa. ¹² Mpɔyɔ Tacaa tɔma-m si: Yɔlɔ nyá n nawa mpi mpi Iseyeli sɔsaa mpɛ paa wei i lakɔ i kutuluyɔ taa na i nɔyɔsɛna fotoonaa panɛ tɔ? Pa kuyɔyɔtɔ nte si: Tacaa lɔwa tɛtu, ilɛ u naaki-tu.

¹³ Ntɛna i tasa si: N ká ná acaalɛtɔnaa sɔsɔntɔ lentɔ nti pa lakɔ tɔ.

¹⁴ Mpɔyɔ i pona-m Tacaa tɔyaya nɔnɔyɔ, ke ilim ntɔyɔn hɔyɔlɔyɔ tɔɔ. Ilena má mayana alaa cayaa na pá wiiki tɔyɔ nku pa yaakaya si, Tamusi*fa* tɔ ku sɛm. ^a pa pona pa tɛ. Yɔlaa tɔn si tɔyɔ nku ku keesɛgi na ku sɛki saa wei pá tɛn kumtu tɔ. Ilena pa tayanɔ-kuyɔ lɔlɔyɔ ke toomaya waatu. Alaa tɔnna-kuyɔ wiɔu ntɛ cɛnɛ si ku sɛpa. ¹⁵ Ilena Iɔ tɔ-m si: N ká ná acaalɛtu sɔsɔntɔ lentɔ nti tɔ kɛla tɛnɛ tɔ.

¹⁶ Mpɔyɔ i suwa-m Tacaa tɔyaya taya pɛ taa nyɔnka tɔɔ ké nɔnɔyɔ na kɔtaya tɔlate pa hekɔ taa. Tɔnaya ma mayana apalaa napɛlɛgi hiu na kakpasɔ. Apalaa mpɛ pa hawa Tacaa tɛsɛɛ ke siyile, na pá nyɔnɔyɔna tɛn kite tɔɔ, na pá sɛki ilim. ¹⁷ Ntɛna i tɔ-m si: Acaalɛtu nti Yuta nyɔma lakɔ cɛnɛ isɛntɔ tɔ pɛcɔyɔlɛ? Pɛ weɛ si pá suuli mɔsɔn ke tɛtu na pá kpasɛgi ma pááná na? Nyɔnɔ isɛna pa kpasɔyɔ tɔyɔ pɛlinasɔ ke pa muna kin tɔ? ¹⁸ Ma mayamaya maa lana-we na pááná ké. Ma kaa hulɔ-weye suulu. Waatu wei paa kiisina nɔsɔ sɔsɔnsɔ ke ma nkpanɛn taa tɔ, ma kaa nu.

9

Yosalem nyɔma nkpanɛn hɛm

¹ Mpɔyɔlɛ ma nuwa Tacaa mapa kapuka sɔsaya si: Icatɛ nkpanɛyɔ hɔntaa tɔna i kɔɔ. Paa wei i takɔ i yooɔ wontu nti i ka wakɛlɛna-we tɔ na i kɔɔ.

² Ilena má ná apalaa naatosɔ luna isɔtaa nɔnɔyɔ. Ilim ntɔyɔn hɔyɔlɔyɔ ke pa luna na pá tala. Na paa wei i tɔka i wontuyɔ nku i ká wakɛlɛna tɔ. Pa taa ka we apalɔ nɔyɔlɔ, na i suuwa kponkpontu tɔn nyɔntɔ wontu, na i lɛwa nmaalaya ke i tampala tɔɔ. Ilena apalɔ inɔ i kɔɔ na i sɛn nyɔyɔlɔyɔ kusɛmɔyɔ kɔtaya tɔlate cɔlɔ. ³ Mpɔyɔ Iseyeli Iɔ teeli kula isɔtaa tanɔlɔ nɔyɔlɔ wei i tɔɔ i ka weɛ tɔ. Ilena i polo kutuluyɔ nɔnɔkpɛtɛ. Mpɔyɔ Tacaa yaa apalɔ wei i ka suu kponkpontu tɔn nyɔntɔ wontu na i lɛ nmaalaya ke i tampala tɔɔ tɔ. ⁴ Ilena i tɔmɔ-i si: Polo Yosalem icatɛ hekɔ taa. Yɔsi yɔlaa mpa pa takɔ wahala na pá mɔlɛgi acaalɛtu tɔna nti lɛlaa lakɔ tɔ tɔ tɔ, pa tokun taa.

⁵ Mpɔyɔ i heela lɛlaa na má nukɔ si: I tɔn kancaalaya nyɔn waali, na i kú yɔlaa. I taa weɛna pa pɛtɔtɔlɛ. Pɛyɛlɛ i taa hulɔ-weye suulu. ⁶ I kú na i kpiisi kɔkpatɛlaa, na ifepiya, na pɛɛlaa, na piya, na alaa. Ama i taa kpɛtɛna mpa pa tokun taa we kuyɔsum tɔ. Ilɛ i caalɛna ma tɔyaya taa.

Mpɔyɔ pa caalɛna apalaa sɔsaa mpa pa caya Iɔ tɔyaya nɔnɔyɔ tɔ. ⁷ I suuli ma tɔyaya ke sɛtaa na pá kpɛnna taasi tɔɔ. Ma tɔyaya i pilisi, i lu. Mpɔyɔ pa luwa na pá suu icatɛ na pá kuyɔ tɔ taa yɔlaa na pá puki.

⁸ Pa tɔnna kuyɔ na ma sɛna mpɔ. Ilena má hoti ma isɛntɔɔ, na má má kapuka si: Hai, Tacaa Iɔ, n mɔyɔ pááná ke mpɔyɔ katatɛlaya na Yosalem tɔ, n caa n kpiisi Iseyeli nyɔma mpa pɛ kaasaa tɔ pa tɔna na?

⁹ Ntɛna i cɔ-m si: Iseyeli nyɔma na Yuta nyɔma pa isayatu kɛla tɔɔ. Tɔ yayataa ké. Yɔlɔkɔlɛ suna tɛtu taa, kusiyisim lapɔ fɛi icatɛ taa. Mpi tɔ, pa kuyɔyɔtɔ nte si Tacaa má, ma lɔ tɛtu, maa naaki polɔ. ¹⁰ Pɛ tɔɔ ké ma kaa weɛna pa pɛtɔtɔlɛ. Yaa má hólɔ-weye suulu. Maa mɛnna pa nyɔn taa ké pa tɔma.

¹¹ Mpɔyɔlɛ apalɔ wei i suu kponkpontu tɔn nyɔntɔ wontu na i lɛ nmaalaya ke i tampala tɔɔ tɔ. Ilɛ i cɔwa si ma lapa nti n ka tu-m tɔ.

^a 8:14 Tamusi: Mesopotami nyɔma tɔyɔ kulalaɔ ke Iseyeli nyɔma ceelaa na

10

*Isə hvlvɔv kɛ ɪ təyɪ Isekiyeeli
(Isekiyeeli 1:1-28)*

¹ Ḿpúyú ma nyənaya mpv, ɪlena má ná ɪsə́tənyv kɛ ɪsə́taa tanlaa*fa* nyvɔv taa. Na pulɔpɔv ɪsu kumte, na tə nyənɔv taa wɛ ɪsu liyitee pələ pooku nyəntɛ. ^a pələ pa wɛ lona payalɛ taa. ɪlena pə kaasi Selafɛɲnaa. Isayii 6:2-3 taa tike kɛ pa yəɣɔta pa tɔm. ² ɪlena Tacaa heeli apalv wei ɪ suu kponkpontu ton nyəntv wontu tɔ sɪ: Polo pəpələe nna a wɛ ɪsə́taa tanlaa tɛ tɔ. Cɔsi kəkə mamala wena a wɛ tənə tɔ na a su nyá nɪn, na ń ɲmusɪ-yɛyɛ ɪcatɛ taa.

Ntɛna apalv ɪnɪ í tɛɛ ma ɪsɛntaa tənɛ ɪnɪ. ³ Waatv wei apalv ɪnɪ ɪ pola mpv tɔ ɪsə́taa tanlaa wɛ Isə tɛsɛɛ ntəɣɔɲ hɔɣɔlvɔv tɔ. Ḿpúyú ɪsə́nmuntv su Isə tɛsɛɛ tayə ɪsə́taa nyəɲka tɔ. ⁴ Ḿpúyú Tacaa teeli kula ɪsə́taa tanlaa mpɛ pa tɔ na í polo Isə tɛsɛɛ nənəɣɔ, na í su tayə. Ḿpúyú ɪsə́nmuntv su Isə tɛsɛɛ taa. ⁵ Ntɛna ɪsə́taa tanlaa kɛɲ kəkɔtɛ nu mpv, ɪsu Isə toma tənə tv yəɣɔtaya. Haləna tayə awalɪ tɔ nyəɲka. ⁶ Ḿpúyú Tacaa tɔma apalv wei ɪ suu kponkpontu ton nyəntv wontu tɔ sɪ: Polo ń hee kəkə kɛ ɪsə́taa tanlaa kɪɲ kɛ pəpələe tɛɛ. ɪlena apalv polo na í səɲ pəpələe kɪɲ. ⁷ Tənaya ɪsə́taa tanlaa mpɛ pa taa lɛlv kusa nɪn, na í hee kəkə na í tv apalv ɪnɪ ɪ nɪn taa. ɪ muwa ɪlena ɪ lu.

⁸ Pulɔpɔnaa ka wɛ kɛ ɪsu yulv ɲkpalasɪ taka kɛ ɪsə́taa tanlaa mpɛ pa kɛɲ tɛɛ. ⁹ Ma nyənaya mpv, ɪlena má ná pəpələe liyiti kɛ ɪsə́taa tanlaa kɪɲ. Paa wei ɪ kɪɲ na ɪ pəpɔtɛ, na a nyənɔv taa nəɣəsəna ɪsu liyitee pələ nte tə wɛ atəntɔtɛ tɔ. ¹⁰ A liyitiyɪ mpv a ka wena wɛɛtv kulɔmtv kɛ. Paa pəpɔtɛ nte tə nəɣəsəna kɛ ɪsu tə wɛ lɛntɛ taa. ¹¹ A kuləyɪ təntɛ tɔ, á caakɪ sɪ á məɲna hɔɣɔlɔɲ liyiti ɪnɪ ɪ taa ɲku kv tɔ a tɔyɔtəyɪ kɛ aa kɛɛsəyɪ. Na á mələɣəna hɔɣɔlvɔv ɲku ɪsə́taa tanlaa nyəɲ siyisinaa na pá həɲ-yɛ tɔ, aa kɛɛkɪ. ¹² Tɔlvɲasɪ waasa ɪsə́taa tanlaa mpɛ pa tənaya təwisiwisi na sɪ muɣɪ kəkə. Pə kpayav pa sika na pa ɲkpalasɪ na pa kɛɲ tɔ. Na pə waasi pəpələe anɪ a liyiti na pə cɔɔ na pə ta tɔ. ¹³ Ḿpúyú ma nuwa pa ha pəpələe anəyɪ hətɛ sɪ kacuculaya. ¹⁴ Paa wei ɪ ɪsɛntaa ka wena pə mpaa kɛ. Kancalaya nyəɲ ɪsɛntaa ka wɛ kɛ ɪsu ɪsə́taa tanlv. Naalɛ nyəɲ nəɣəsəna ɪsu yulv. Tooso nyəɲ ɪsɛntaa ná wɛ ɪsu tɔɣɔlaya. ɪlena liyiti nyəɲ ɪsɛntaa náá nəɣəsəna hekələ. ¹⁵ Ḿpúyú ɪsə́taa tanlaa mpɛ pa kulaa na pá tɛɛ ɪsə́taa. Paa wɛ teitei kɛ na wontu nti maa nawa Kepaa pəɣɔ nəɣɔ tɔ. ¹⁶ Waatv wei pa tɛɛkɪ tɔ, pa pəpələe anɪ a təɲəyɪ-wɛyɛ. Paa pa hɛta pa kɛɲ sɪ pa kuləyɪ, pa pəpələe təɲəyɪ-wɛyɛ ḿpúyú. ¹⁷ Yɛ pa səɲəyɪ a səɲ, na pá kuləyɪ, ɪlɛ pa kpɛnna-yɛ. Mpi tɔ, wontu ləmayasɛɛ ka wɛ pəpələe anɪ a taa tɔtəɣɔ.

Tacaa teeli kvlvɔv kɛ Isə tɛsɛɛ taa

¹⁸ Ḿpúyú Tacaa teeli kula nənəkpɛtɛ, na pə məlɪ ɪsə́taa tanlaa tɔ. ¹⁹ ɪsə́taa tanlaa hɛta pa kɛɲ kɛ na pá kulɪ tɛtv tɔ kɛ ma ɪsɛntaa na pana pa pəpələe pa tɛɛ. ɪlena pá polo pá səɲ Tacaa təyaya nənəɣɔ na ɪlim təlulɛ tɔ. ɪlena ɪsɛyɛlɪ Isə teeli wɛ pa tɔ kɛ ɪsə́taa. ²⁰ Pa kɛ wontu nti maa nawa ɪsɛyɛlɪ Isə tɛɛ kɛ Kepaa pəɣɔ nəɣɔ tɔ. ɪlena má cəkəna sɪ pa kɛ ɪsə́taa tanlaa. ²¹ Paa wei ɪ ka wena ɪsɛntaa kɛ tɔm liyiti kɛ, na kɛɲ liyiti. Na paa wei kɛ yulv ɲkpalasɪ. ²² Pa ɪsɛntaa ka nəɣəsəna kɛ ɪsu mpa ma nawa Kepaa pəɣɔ nəɣɔ tɔ, pa mayamaya. Paa wei ɪ siyisa ɪsə́na tɔ ḿpúyú ɪ siyisaa.

11

Yosalem hvɔnav kɛ ɪ kawalaya tɔ

¹ Ḿpúyú Tacaa Feesuyv pona Isekiyeeli maya ɪlim təlulɛ nənəɣɔ. ɪlena má mayana apalaa hiu na kakpasɪ kɛ tənə. Ma nawa pa taa kɛ Asuu pəyalv Yasaniya na Penaya pəyalv Pelatiya. ² Ḿpúyú Tacaa heela-m sɪ: Yulv nyá, yəlaa mpɛ pa mayasəyənə kawalaya tɔm na pa tasəyɪ layatv ɪsəyətɔ kɛ Yosalem ɪcatɛ tənə tə taa. ³ Pa kuyəɣɔtɔtv ntɛ sɪ pa kaa tasa kutulvɲ ɲmav

^a 10:1 ɪsə́taa tanlaa: ɪsə́taa tanlaa mpɛ pa wɛ loosi naalɛyɛ. Selupɛɲnaa wɛɛ, na

halı pə polo laasaya tɔɔ. Icate pəsəna ɪsu tiipile, na tayale nantu. ⁴ Pə tɔɔ ké pə wɛɛ sɪ yulɔ pəyaya má, ma yɔɔtɔ nti ma nawa pa tɔɔ tɔ.

⁵ Mpuyule Tacaa Feesuyu tii ma tɔɔ na ku tɔ-m sɪ yɔɔtɔ sɪ Tacaa yɔɔtaa sɪ: Iseyeli nyóma me, ma nyóma mə taa huwɛɛ. ⁶ I luləsa yulukule ké icate tənɛ tɔ taa. I suula səttaa ké hapɛɛ tɔɔ. ⁷ Pə tɔɔ ké Tacaa Iso yɔɔtəyɪ sɪ mə səttaa mpa í suula tɔ taa tɔyɔle nantu, na tɔ mayamaya ké tiipile. Ilena pá ləsi-me na pá tɛna. ⁸ Maa yele na layate nte tɔ tɔm wɛ-mɛyɛ sɔyɔntu tɔ tɔ kɔɔ mə tɔɔ. Tacaa Iso yɔɔtəyɛna mpv. ⁹ Maa ləsi-mɛyɛ icate taa, na má tu-mɛyɛ kpai nyóma nin taa. Maa huuna-mɛyɛ. ¹⁰ Iseyeli tetu toosi tɔɔ ké maa huuna-mɛ, na má yele na pá ku-mɛ na layate. Waatu inəyɪ í ká nyɪ sɪ mayale Tacaa. ¹¹ Icate tənɛ tɔ kaa pəsi me ɪsu tiipile. Mə mə kaa pəsi ɪsu tɔ taa nantu. Ama Iseyeli tetu tonja tɔɔ ké maa huuna-mɛ. ¹² Waatu inəyɪ í ka nyɪ sɪ mayale Tacaa. I tá tɛn ma kutututu. Pécó í tá tɔkɪ ma kiin. Ama piitimnaa mpa pa cɔɔna-mɛ tɔ, pa nyəntu ké í tɛnəyɪ.

¹³ Waatu wei ma tonja Iso kuyɔɔtutu teləsuɔv ké mpv tɔyɔ Penaya pəyalu Pelatiya sɛpa. Mpúyú ma hota ma ɪsentɔɔ na má má kapuka sɪ: Hai, Tacaa, Iso. N ka ku Iseyeli nyóma tɛna mpa pə kaasaa tɔ?

Tacaa kpeyeluyu ké yəlaa mpa pə yasaa tɔ

¹⁴ Mpúyú Tacaa heela-m sɪ: ¹⁵ Yulɔ nyá, nyá yəlaa mpa pa ké Iseyeli nyóma tɔ na nyá tɛɛtuna Yosalem nyóma tasəyɪ layatu ké mpa kolontunaa kuuwa tɔ sɪ pá saali tɛna. Mpi tɔ, taya Tacaa hawa tetu tənɛ sɪ tɔ pəsi tá nyəntu. ¹⁶ Pə tɔɔ tɔ, teləsi-wɛ sɪ, Tacaa Iso má, ma yɔɔtaa sɪ: Paa ma yasa-wɛyɛ tetu payale taa, na pa wɛɛ poolun ké piitimnaa hekɔ tɔ, ma wɛ pa kin ké tənaya, ɪsu ma təyaya taa. ¹⁷ Pə tɔɔ ké n ká heeli-wɛ sɪ: Tacaa Iso má, ma yɔɔtaa sɪ maa kpeyeli-mɛyɛ piitimnaa taa. Maa mənna-mɛyɛ timpi pu yasa-mɛ tɔ, na má ha-mɛyɛ Iseyeli tetu. ¹⁸ Tənaya í ká polo na í kó tun kulalaan na acaalətu tɛna. ¹⁹ Maa tu-mɛyɛ ləmayasəle kulomtəle na huwɛɛ kufana. Maa ləsi mə nyama wena a wɛ ɪsu pɛɛ tɔ, na má tu-mɛyɛ nyama kupana. ²⁰ Ilena í tɛn ma kutututu, na í tɔkɪ ma kiin. I ká pəsi ma yəlaa, na máá pəsi mə Iso. ²¹ Ama mpa pa sɔɔla tun na pa acaalətu tɔ, maa mənna pa tɛma ké pa nyɔɔn taa. Tacaa Iso má ma yɔɔtəna mpv.

Tacaa teeli kulɔvɔv ké Yosalem

²² Mpúyú ɪsɔtaa tanlaa hɛta ken, na pəpələɛ tu pa waali. Na Iseyeli Iso Tacaa teeli wɛ pa tɔɔ ké ɪsɔtaa. ²³ Iso teeli kula icate taa na í polo puɔv nku ku wɛ icate ilim təlule tɔ ku tɔɔ. ²⁴ Mpúyú Iso Feesuyu kpaya-m ma ləmayasɛɛ taa. Ilena ku pona-m Iseyeli nyóma mpa pa kpawa tɔ pa cɔlɔyɔ Papiloni. Ilena ma toosee taka su tənaya. ²⁵ Mpúyú ma kɛɛsa mpa kolontunaa kuu mpv tɔyɔ tɔ tɛna nti Tacaa hula-m tɔ.

12

Iseyeli nyɔvɔv nyóma kuuu tɔm kpaalɔvɔv

¹ Mpúyú Tacaa heela-m sɪ: ² Yulɔ nyá, tɔɔ kullaa hekɔ taa ké n wɛɛ. Pa wena ɪɛ paa naaki pulɔ. Pəyele pa wena nkpanɛn, paa nukɪ natəli. Mpi tɔ, pa ké nkpanɛeləɛn nyóma ké. ³ Yulɔ nyá, tayanɪ nyá wontu. Tɔ mpaav ké ilim na pə ɪsələ ké pa ɪsentaa. Lu timpi n wɛ mpv tɔ na n layasɪ tɛfate. Ntanyɪ paa ná sɪ pa ké tɔɔ kullaa. ⁴ Ləsi nyá wontu ké ilim taa, ɪsu mpaa tɔntu na pá naaki. Ilena n tɛɛ tɔntɛ ké taanaya, ɪsu pa kuukuyu yəlaa ké yoou taa tɔ. ⁵ Tulɪ icate kolunja ké pa ɪsentaa, na n ləsi nyá wontu na tɛna. ⁶ Ilena n sɔyɔli-tɪ na n lu ahoo. Takɪ nyá ɪsentɔɔ, taa nyənɪ atɛ. Ma caa ké sɪ n wɛɛ Iseyeli nyóma ké kuhulum mpi pu kpaali-wɛ tɔ.

⁷ Mpúyú ma lapa ɪsu Tacaa heela-m tɔ. Ma lu ilim taa ké, na ma wontu ɪsu mpaa tɔntu. Ilena taanaya má tulɪ kolunja ké púyú na nin. Na má ləsi-təyɪ ahoo taa na má hɔyɔli na pá naaki-m. ⁸ Tɛv fema Ilena Tacaa tɔ-m sɪ: ⁹ Yulɔ nyá, tɔɔ kullaa Iseyeli nyóma mpe, ɪsəntɔ pa kaa lanɪ-n pɔɔsuɔv sɪ pepeye n lakɪ mpv? ¹⁰ Iɛ cɔ-wɛ sɪ: Tacaa kpaaləyənə Yosalem wulav na Iseyeli nyóma mpa pa wɛ tɛna tɔ. ¹¹ Heeli-wɛ sɪ n ka pəsi kuhulum mpi pə huləyɪ-wɛ sɪ

paa kuu-we tɔ. Nti n lapa tɔ, nti tu mayanna-we. Kolontunaa ka kuu-we na pɔ tɛɛna yomle. ¹² Paa tɔli ɪcate kolunja ke pɔɔyɔ. Pa wulav ká lu ahoo, na í hɔyɔla ɪ wontu na í taka ɪ sentɔɔ si ɪ taa na tetɔ. ¹³ Tacaa si maa nyɛpi-ɪ puluyɔ na má kpa-ɪ kv taa. Maa pona-ɪ Papiloni nyɛma tetɔ taa, ɪ kaa na. Pɛyele tɛnaya ɪ ká si. ¹⁴ Ilɛna má yasɪ pa tɛna mpa pa cɔɔna-ɪ na pɔ sɛɛna-ɪ tɔ. Maa yasɪ pa tanlaa na pa yoolaa ke paa le. ¹⁵ Maa yasɪ-weye piitimnaa taa kɛ tetɔ payale taa. Waatu inɛɣi paa nyɪ si mayale Tacaa. ¹⁶ Ama maa yele na pa taa apalaa napɛli pɔ fiti yooɔ, na nyɔyɔsi na kvɛn. Pɛle paa telɛsɛna piitimnaa mpa pa taa paa polo tɔyɔ pa acaalɛtu tɔm. Ilɛna pɔ cɛkɛna si mayale Tacaa.

¹⁷ Mpɔyɔ Tacaa tɔma-m si: ¹⁸ Yulɔ nyá, tɔyɔ nyá tɔyɔnaya na seluyɔ, na ń nyɔɔ nyá lum na sɔyɔntu na seluyɔ. ¹⁹ Telɛsi tetɔ yɛlaa si Tacaa Isɔ má ma yɔyɔta Iseyeli taa Yosalem nyɛma tɔm si, paa tɔyɔ pa tɔyɔnaya na sɔyɔntu na pɔ nyɔɔ pa lum na seluyɔ. Mpi tɔ, paa kpiisi pa tetɔ tɛna, na tɔ taa nyɛm tɛna ke tɔ taa yɛlaa mɛsɔn tɔɔ. ²⁰ Paa yɔki acalɛɛ sɔsɔɔna nna a taa yɛlaa suwa tɔ na pɔ kpiisi tetɔ. Waatu inɛɣɛle paa nyɪ si mayale Tacaa.

Tacaa kuyɔyɔtɔtu lapɔ

²¹ Mpɔyɔ Tacaa pɔɔsa-m si: ²² Yulɔ nyá, pepe tɔɔ kɛ pɔ pɔsa yɛlaa ke ituule si: Kuyɛɛn tɛɛki yem na Isɔ kuyɔyɔtɔtu telɛsɛlaa nawa ntiyi toosee taka taa tɔ tu laki? ²³ Mpɔ tɔ, heeli-we si maya Tacaa Isɔ ma yɔyɔtɔyɔ si maa su tɛnaya ke ituule ntɛ tɔ tɔm ke Iseyeli taa. Kuyɛɛn tɛnɔ kɔntɛ, toosee taka tɛna ká la kɛ isɔ pa naakuyɔ-yɛ tɔ. ²⁴ Mpi tɔ, pa kaa tasa pɔpɔtu toosee taka ke toosuyɔ. Yaa pɔ naaki tɔm kvɛsɔtɔ ke Iseyeli taa. ²⁵ Pɔ taya pulɔ, Tacaa má, ma kaa su. Ye ma yɔyɔta nti tu la kɛ, tɔ kaa leeli. Tɔɔ kɔllaa mɛ, maa yɔyɔti tɔm na tɔ la. Tacaa Isɔ má ma yɔyɔtɛna mpɔ.

²⁶ Mpɔyɔ Tacaa tɔma-m si: ²⁷ Yulɔ nyá, Iseyeli nyɛma si nyá toosee ɪ laki isɔ n toosuyɔ tɔ. Pɛyele ma tɔmnɔa mpa n kpaalɛyi tɔ, tɔ ta ke nɔɔnɔ nyɛntɔ. ²⁸ Pɔ tɔɔ tɔ, telɛsi-we si, Tacaa Isɔ má, ma yɔyɔtaa si, ma kuyɔyɔtɔtu yooosuyɔ kaa wɛɛna waatu. Tu yooosi kɛ isɔ ma yɔyɔtɔyɔ tɔ. Tacaa Isɔ má ma yɔyɔtɛna mpɔ.

13

Isɔ kuyɔyɔtɔtu telɛsɛlaa pɔpɔtɔnaa tɔɔ kvɔyɔ

¹ Mpɔyɔ Tacaa heela-m si: ² Yulɔ nyá, heeli Iseyeli nyɛma mpa pa nyɛnɛɣi pa tɔyɔ Isɔ kuyɔyɔtɔtu telɛsɛlaa tɔyɔ ma tɔm. Pa mayamaya pa nyɛntɔ ke pa kpaalɛyi. ³ Isɔ kuyɔyɔtɔtu telɛsɛlaa kumɛlɛmɛn wei ɪ tɛnɛɣi ɪ lɛmayasɛɛ na ɪ naaki pulɔ tɔ, ɪ tɔm wɛ waiyo kɛ. ⁴ Hai, Iseyeli nyɛma Isɔ kuyɔyɔtɔtu telɛsɛlaa wɛ teitei kɛ isɔ taale hasɪ ke ncaa taa. ⁵ Pa ta polo na pɔ tayanɪ ɪcate kolunja pɔyɔlɛ. Pɛyele pa ta nɛma kolunja na pɔ cɔɔna Iseyeli nyɛma ɪcate si, pu kenti-weye Tacaa pɔáná yooɔ kuyaku wule. ⁶ Pa toosee wɛ kvɛtɛ kɛ, na pa nalaa kuyɔyɔtɔtu ke kaloolaya. Pa yɔyɔtɔyɔ si Tacaa yɔyɔtɛna. Pɛyele ɪlɛ ɪ ta tili-we. Ilɛna pɔ tɔyɔ pa taa si, ɪlɛ ɪ ka la isɔ pa yɔyɔtɔyɔ tɔ pɔcɔ kvɛtɛ. ⁷ Pa toosee wɛ kvɛtɛ kɛ, na pa nalaa kuyɔyɔtɔtu ke kaloolaya. Pa yɔyɔtɔyɔ si, Tacaa yɔyɔtɛna. Pɔcɔ ma ta yɔyɔti. ⁸ Pɔ tɔɔ kɛ Tacaa Isɔ má ma yɔyɔtɔyɔ si: ɪ yasa tɔm kpaɪ nyɛntɔ, ɪ kpaala kooloolutu. Maa mɔ-mɛ na pɔáná.

⁹ Maa tɔ nin ke Isɔ kuyɔyɔtɔtu telɛsɛlaa mpa mɛ ɪ wɛna toosee kpaɪ nyɛna na ɪ naaki kaloolaya tɔm tɔ. ɪ kaa wɛɛ ma yɛlaa kpekɛle tɔɔ. Pa kaa nɛmaa mɔ hɛla ke Iseyeli nyɛma nyɛna tɔɔ. Pɛyele ɪ kaa suɔ Iseyeli tetɔ taa. Tɛnaya ɪ ká nyɛna si mayale Tacaa Isɔ. ¹⁰ ɪ tolisiyi ma yɛlaa kɛ. Ilɛna ɪ heeliyi yɛlaa si pa hɛsaa si pɔ cayana-we. Pɛyele pɔlɛ pɔ fɛi. Ma yɛlaa nɛmaakɛna kolunja na mu hulɛsɛyi-kɛ. ¹¹ Heeli kolunja hulɛsɛlaa mpe si, heelim tɛv anaam nɔyɔlɔ ɪ ká nu. Kolunja ka hoti na tɛv tɔmpɛɛ nyɛki-mɛ. ¹² Waatu wei kolunja ká ti, ilɛna pɔ pɔɔsi-mɛ si, hulɔsɔyɔ mpi ɪ ka hulɛsa-ke tɔ pɔ waasa wɛ? ¹³ Pɔ tɔɔ kɛ Tacaa Isɔ má ma yɔyɔtɔyɔ si: Maa kɔna tɛv heelim na pɔáná. Tɛv anaam ka nu, na tɔmpɛɛ hoti na a wakɛli pɔ tɛna. ¹⁴ Maa yɔki kolunja nka ɪ hulɛsa mpɔ tɔ. Kaa ti atɛ, na pɔ yele kite. Ilɛna mɔ tɔm tɛ ka ncaa taa. ¹⁵ Maa mu pɔáná na kolunja na ka hulɛsɛlaa kɛ. Halɛna má tala ma tɛnaya. Hali maa heeli-mɛ si, kolunja na ka hulɛsɛlaa pa fɛi tɔtɔ. ¹⁶ Iseyeli Isɔ kuyɔyɔtɔtu telɛsɛlaa fɛi tɔtɔ.

Mə kpaalayana nti í naaki Yosalem tɔɔ tɔ, na í tɔŋ sɪ heesuyɔ weɛ. Pəyele kule ku fɛi. Tacaa Iso má ma yɔɔtəna mpɔ.

Topotopo nyɔma tɔɔ kulɔyɔ

¹⁷ M'pɔyɔ Tacaa heela-m sɪ: Keesəna Iseyeli alaa tɔɔ. Pa kpaaləyɪ pa luyɔ nyəntɔ ké. Kpaali-we sɪ mpusi kəŋ. ¹⁸ Yulɔ nyá, heeli-we sɪ Tacaa Iso yɔɔtəyɪ sɪ mpusi we alaa mpa mɛ í nyaləyɪ saalasɪ na í tɔyɪ yɔlaa tənə nɪŋ taa tɔ mə tɔɔ ké. Na í nyaləyɪ tɛkɛntənəa kɛ yɔlaa tənə tɔyɔ. I huɔ sɪ í kpiliki ma yɔlaa kɛ mə nɪŋ taa, na mɛ mu lu tɛɔvɛŋ. ¹⁹ I kuyɪ ma nyɔyɔ kɛ ma yɔlaa cɔlɔyɔ. Tɔɔnaya pee ŋkute na muɔ hɔyɔlaya nyɔyɔ tɔɔ ké í lakɪ mpɔ. Tənaya í kuyɔna yɔlaa mpa pə ta muɔna pá sɪ tɔ. Ilenə í yeki mpa pə ta muɔna pá weɛna weesuyɔ tɔ. I tɔsəyɪ ma yɔlaa na pɛle pá nukɪ kaloolaya tɔm. ²⁰ Pə tɔɔ ké Tacaa Iso má ma yɔɔtəyɪ sɪ: Maa tu mə saalasɪ nsi í həkəyənə lɛlaa tɔyɔ nɪŋ. Maa lɛkɪ-səyɪ mə kɪŋ na má cɛli. Maa waasɪ mpa í kpawa tɔ. ²¹ Maa lɛkɪ mə tɛkɛntənəa na má waasɪ ma yɔlaa kɛ mə nɪŋ taa. I taa tasa weɛv ɪsu katəsɪ. Ilenə í nyɪ sɪ mayalɛ Tacaa. ²² Mpi tɔ, í wakələyɪ siyisilaa laŋa na mə kaloolasɪ, pécɔ pə taya ma. Pəyele í sɔɔsəyɪ asayaa kɛ tɔŋ. I sɔŋ sɪ pɛle pá layasɪ na pá weɛna weesuyɔ. ²³ I kaa tasa mə toosee kpai nyənə kɛ toosuyɔ. Mpɔ tɔ, í kaa tasa natələyɪ nav. Maa ya ma yɔlaa kɛ mə nɪŋ taa. Waatu inəyɪ í ká cəkənə sɪ mayalɛ Tacaa.

14

Tacaa u caaki tunj laav

¹ M'pɔyɔ Isekiyeeli tasaa sɪ: Kuyaku nakuli Iseyeli səsaa napəli pa kɔma ma kɪŋ na pá caya. ² Ilenə Tacaa tɔ-m sɪ: ³ Yulɔ nyá, yɔlaa panɛ pa tɔka pa tunj tɔm kɛ pa lotu taa ké. Pa su mpi pə sɔsa-weyɛ kawalaya taa tɔyɔ pa kɪŋ. Ma kaa ye le na pá pɔɔsɪ-m natəli. ⁴ Maa teləsɪ-we sɪ, ye Iseyeli tɔ wei í tɔka í tunj tɔm kɛ í lotu taa. Ye í su í kɪŋ kɛ mpi pu sɔsɪ-ɪ kawalaya taa tɔ. Ilenə pɔntu kɔɔ sɪ í yɔɔtəyənə Iso kuyɔyɔtɔtɔ teləsəlv. Maya Tacaa, maa cənə pɔntu kɛ í lotu taa tunj tuutuuma tɔm tɔɔ. ⁵ Ilenə ma kucɔcɔtɔ nti tɔ pəsɪ Iseyeli nyɔma laŋa. Mpi tɔ, pa sɔɔla asilima tunj ké na pá lɔ-m. ⁶ Pə tɔɔ ké pə weɛ sɪ, ma heeli Iseyeli nyɔma sɪ, Tacaa Iso yɔɔtəa sɪ, pá lɔ tunj na pá məli. Pa há pá acaalətɔ tənaya siyile.

⁷ Pə taya pulɔ, Iseyeli nyɔma tənə na pə kpeŋna cayalaa. Ye wei í hatələnə-m na í tɔka tunj tɔm kɛ í lotu taa. Ye í su mpi pu tusi-ɪ kawalaya taa tɔyɔ í kɪŋ. Ilenə pɔntu kɔɔ Iso kuyɔyɔtɔtɔ teləsəlv kɪŋ sɪ í pɔɔsəyɪ-m tɔm natəli. Ilenə maya Tacaa, ma mayamaya maa cənə-ɪ. ⁸ Maa kulɪ pɔntu tɔɔ. I tɔm ka pəsɪ yɔlaa kɛ ituule, na ma kpiisi-ɪ ma yɔlaa taa. Ilenə pá nyɪ sɪ mayalɛ Tacaa.

⁹ Ye Iso kuyɔyɔtɔtɔ teləsəlv nəyɔlv í tɔsa í ti, na í yɔyɔtɔ tɔm natəli. Maya Tacaa má tɔsənə pɔntu. Maa tu-ɪ nɪŋ na má kpiisi-ɪ ma yɔlaa Iseyeli nyɔma taa. ¹⁰ Iso kuyɔyɔtɔtɔ teləsəlv inɪ, na wei í kɔma-ɪ pɔɔsuyɔ tɔ pa tənə pa wakələnə, na pa naale pa nyɔɔŋ taa ké pu tɛ. ¹¹ Ilenə Iseyeli nyɔma kaa tasa tooluyɔ na pá hatələnə-m. Pécɔ pa kaa pilisi pa ti, na pa kawalaya tənə. Paa pəsɪ ma yɔlaa na maa pəsɪ pa Iso. Tacaa Iso má ma yɔɔtəyənə mpɔ.

Pulɔpɔ kaa sənɪ Iso huvle

¹² M'pɔyɔ Isekiyeeli tasaa sɪ Tacaa heela-m sɪ: ¹³ Yulɔ nyá, ye ɪsu tɛtɔ natəli tɔ yɔlaa ta tɔkɪ ma tɔm kɛ teu ilenə pá pəntənə-m. Maa tu pa tɔɔ ké nɪŋ na ma wakəli pa tɔɔnaya təsule. Maa kənə-weyɛ nyɔyɔsɪ, na má kpiisi tɛtɔ yɔlaa na tɔla. ¹⁴ Paa Nowee na Taniyeeli na Soopu pa tooso paa wənna yɔlaa mpe pa hekɔ. Pa mayamaya pa weesɪŋ kɛ pa tampana tɔŋyɔyɔ ká waasɪ. Tacaa Iso má ma yɔɔtəna mpɔ.

¹⁵ Ye ma yɔlaa na taale wontu ɪsayatɔ lu, tu kpiisi yɔlaa na pə ye le tɛtɔ kɛ kpɛtɛ. Yɔlaa ka wu tɔ taa ké tɔŋnav kɛ taale wontu nti tɔ tɔɔ. ¹⁶ Ilenə yɔlaa tooso inɪ í weɛ tɛtɔ taa. Maya weesuyɔ tɔ Tacaa, ma tuukina ma ti sɪ pa kaa pəsɪ na pá ya apalɔpəyaya yaa alɔpəyaya. Pa nyɔɔŋ tike kɛ paa ya. Tɛtɔ ká pəsɪ wɔlaya tɛtɔ nti tɔ taa nəyɔlv fɛi tɔ.

¹⁷ Yaa ma yelaa na yooou tii tetu nti tē taa. Paa kpiisi yelaa na tōla. ¹⁸ Ilena yelaa tooso iní wēe tē taa. Maya weesuyu tō Tacaa, ma tuukina ma ti si, pa kaa pēsi na pá ya apalōpəyaya yaa alōpəyaya. Pa nyōō tike kē paa ya.

¹⁹ Yaa maa kōna kutəŋ kē tetu nti tē taa ma pááná ká huu pa tō na má tu-weyē sēm na má kpiisi yelaa na tōla. ²⁰ Ilena Nowee na Taniyeeli na Soopu pá wēe pa hekū taa. Maya weesuyu tō Tacaa má tuukina ma ti si pa kaa pēsi na pá ya apalōpəyaya yaa alōpəyaya. Ama pa mayamaya pa weesiŋ kē paa ya pa tampana təŋyū tō.

²¹ Ḿpúyú Tacaa Išo yəŋətāa si, paa ma kōna Yosalem yelaa tō kē wahalanāa səsaa mpe pa liyiti isu: Yoou, na nyəŋəsi, na taale wontu isayatu, na kusəku si, pē kpiisi yelaa na tōla. ²² Paa na mpv, pu kaasi yelaa mpa paa fiti tō. Apalōpiya na alōpiya ka lu pa taa. Paa tala mē kin, i ká ná pa tōnte na pa kulapəle. Ilena pē heesi mē lanja kē wahalanāa mpa ma yelaa na pá mayana Yosalem tō pa tō. Na pē tēna mpi i ká kōna tē taa tō pē tō. ²³ Pu heesi mē lanja kē waatu wei i ká ná pa tōnte na pa kulapəle tō. Ie i ká nyi si pē taya yem tō kē ma lapa pē tēna mpi ma lapa tē taa tō. Tacaa Išo má ma yəŋətēna mpv.

15

Lesen tuyu ŋku pa tu kōkō tō

¹ Ḿpúyú Tacaa pōōsa-m si: ² Yulv nyá, tuyu ŋku pa yaa si lesen tō, pepeye ku taasi teeŋa tunj leləŋ nyəŋsi? ³ Pa kaa kpaya pē təpəyaya na pá saaki pulv. Yaa pá ləsi ku təputiya na pá pusi ka tō kē wontu. ⁴ Ama kōkō kē pa wəki si tēna. Pē kpaya si kila na pē suna si nōōsi tō. Pepeye si tasəŋi waasuyv? ⁵ Aní waatu wei su wē təcūŋ tō, pa ta lana-səŋi pulv. Na saa wei kōkō ka nyaya-si ile, isəŋayale. Təmle nteye paa lana-si tōtō?

⁶ Pē tō kē Tacaa Išo má ma yəŋətəŋi si, isu pa wəkuyv lesen taasi kē kōkō na pá yeki hətuyv taa tunj leləŋ nyəŋsi tō, mpv tətəŋ maa hō Yosalem nyəma mē mē tike mē ŋkpaŋŋ. ⁷ Maa kuli isəle na má nyəni-mē. I hūv si i fita kōkō kē. Ie ŋke kaa nyayana-mē. Waatu inəŋi i ká nyi si, mayale Tacaa kē saa wei maa kuli mē tō tō. ⁸ Maa yele na tetu pəsi wōlaya nyəntu nti tē taa nəŋəlv fēi tō. Mpi tō, i kisa ma tōm təŋyū. Tacaa Išo má ma yəŋətēna mpv.

16

Yosalem nyəma nəŋəsəna pəyaya ŋka pa lōwa tō

¹ Ḿpúyú Isekiyeeli tasaa si, Tacaa heela-m si: ² Yulv nyá, hūlí Yosalem kē i acaalətu tōm. ³ Teləsi Yosalem si, maya Tacaa Išo ma tōma si nyá təlule nté Kanaaŋ tetu taa. Təŋaya pa lōla-ŋ. Nyá caa kē Amolii tō kē, na nyá too kē Hiti tō. ⁴ Pa ta seti nyá cūyute kē nyá lōlvv kuyaku wule. Aní pa ta sə-ŋ lōm si pá tiiki-ŋ na tōm na n lu. Pəyele pa ta takí-ŋ pōōŋ. ⁵ Nyá tōm ta la nəŋəlvv pətəŋtəle. Nəŋəlv ta wii-ŋ na i la-ŋ yaasinaa panē pa taa kulōm. Ama pa lō-ŋ tawa taa kē nyá kuyaku kulōlvv wule kē. Mpi tō, pa taa kpaakayana-ŋ kē. ⁶ Ma teeŋayana nyá kin kē na má keesi n lōki nyá caləm taa. Ilena ma seesi isəle si n wēena weesuyu kē n wēena weesuyu. Paa caləm waasa nyá tō tō. ⁷ Ilena má yele na n lōli na n huki səsəm təyomyom. N puwaya na n yasəli na n te teu. Nyá həla payalaa kē na nyá nyōōsi su. Ilena n wē kpetē təyələyəli. ⁸ Ma tasa nyá kin kē teeŋav, ilena má ná si, n tapa acacaale. Ilena má hō ma capa ntompəle na má kenti nyá tapakpetē tō. Ḿpúyú má suwa nəŋə si maa layana nyá tike. Ilena má na-ŋ tē pēli nəŋə na n pəsi ma nyəŋ. Tacaa Išo má ma yəŋətēna mpv.

⁹ Ḿpúyú ma sə-ŋ lōm, na má nyaali caləm mpi pu waasa nyá tō tō. Ilena má sayali-ŋ səsəŋ nim. ¹⁰ Ilena má cele-ŋ wontu nti pa sōpa tō, na tənuyv nōhulun kupan, na kponkpontu tōŋ nyəntu tampala, na puvv kupan ku toko səsə. ¹¹ Ḿpúyú ma tu nyá tō kē kacōka wontu. Isu kpa si kē niŋ taa, na lulv kē nyá luyv tē. ¹² Na nyá muna tō kacōka kukuule, na ŋkpaŋyapəlasí. Na ntenuy kupan ku kē nyá nyūv taa. ¹³ Nyá kacōka wontu nté wōla, na liyitee nyəŋəlvv. Kususuutu nté kponkpontu tōŋ nyəntu wontu, na pōōŋ kupan, na nti pa

səpa tɔ. Nyá tɔɔnaya nté mɔlɔm kɔpam na tunj nim. Mpu pə yelina na ń te səsəm na ń mɔna kawulaya. ¹⁴ Ƴlena nyá hətə yaa piitimnaa taa ké nyá teu mpi pə tɔɔ. Mpi tɔ, n ka tu tewaya təkpara ke kacəka ŋka má lapa-ŋ tɔ ka tɔɔ. Maya Tacaa Iso má yɔɔtəna mpv.

Yosalem we isu apalaa təna alv

¹⁵ Mpyú Tacaa tasaa si: Ama Yosalem n hɔma nyá ti na nyá teu, na nyá hətə yaav. N pəsə apalaa təna alv. N ha nyá tɔɔi tɛelaa təna. ¹⁶ N ləsa nyá wontu nti tɔ cɔlɔta teu tɔ. Ntɔɔi n lapəna kacəka ke nyá tɛfɛnlenaa, na ń la wasanjalətu ke pə tɔɔ. Yaasi inɪ i taka ta lata. Pəyele i kaa tu tasv lapv. ¹⁷ N kpaya wɔla na liyitee nyɔɔlɔvɔ kacəka wontu nti ma ha-ŋ tɔ, na ń lu tunj apalvnyəŋ, na ń lana wasanjalətu. ¹⁸ N kpaya nyá wontu kəsəputv nti ma ha-ŋ tɔ, na ń takɪ tunj inɪ. N fɛna-i ma nim na ma tulaalv. ¹⁹ Tɔɔnaya na mɔlɔm kɔpam na nim na tunj nim ke ma tɔkayana-ŋ. Mpɔɔi n fɛnaa isu tulaalv kupaŋ. Tacaa Iso má ma yɔɔtəna mpv. ²⁰ N kpaya nyá pəyalaa na nyá pɛelaa mpa n ka lula-m tɔ. N ha-weye tunj si ɪlé í tɔɔ. Nyá wasanjalətu nti tɔ ta tɔɔ kɛlɛ? ²¹ N laawa nyá pəyalaa, na ń la-weye kɔtaya ŋka kəkə lusa ka təna tɔ na tunj hətə taa. ²² Nyá acaalətu na nyá wasanjalətu nti tɔ taa, n ta tɔɔsi nyá pəcaatv waatv. Saa wei n ka we kpɛtɛ tɔyɔlɔyɔli na ń lukɪ nyá caləm taa tɔ.

²³ Mpyú Tacaa Iso yɔɔtaa si: Yosalem, nyá təma asayɛ təna waali, nyá təm we waiyo ké təkpataa. ²⁴ N ŋmawa wasanjalətu kutuluj na tɛfɛnlenaa ke patəmanaa təna taa. ²⁵ Paa mpaav ŋku kɔ nɔɔ ke n ŋmawa nyá tɛfɛnlenaa. N ha nyá tɔɔi tɛelaa təna. N luləsa nyá wasanjalətu, n wakəla nyá teu. ²⁶ N lapa wasanjalətu na Ƴcipiti nyəma mpa pa ké nyá cɔlɔ nyəma alaafəya nyəma tɔ. N kpaasa ma pááná na nyá nyəsəm təma payalɛ. ²⁷ Pə tɔɔ ké ma kula nyá tɔɔ na toma. Ma pema-ŋ tɔɔnaya. Ma pɛta-ŋ kolontunaa Filiisi nyəma acalee nna nyá wasanjalətu təm we fɛelɛ tɔ, pa ninj taa. ²⁸ N ta nyɔɔsi, ɪlena nyá na Asilii nyəma í la wasanjalətu tɔtɔ. Paa na mpv nyá kɔnyulɔvɔ ta si. ²⁹ N waləsa nyá wasanjalətu ke Papiloni nyəma taatəlaa tetv taa. Paa na mpv n ta nyɔɔsi-ti. ³⁰ Mpyú Tacaa Iso má ma yɔɔtaa si: Ama Yosalem nyá n wɛna ɪcantv. N təmaya isu wasanjaləti səsə. ³¹ N ŋmaakaya wasanjalətu kutuluyv ke paa mpaav ŋku kɔ nɔɔ ké. N ŋmaakaya pə tɛfɛnlɛ ke lona təna taa ké. Pa taa fɛlɔɔi-ŋ isu wasanjalənaa lɛlaa. ³² N wɛɛ ké isu alv wasanjaləti wei i kisiyi i paalv na í tɔɔɔi apalaa kpai nyəma tɔ. ³³ Wasanjalənaa təna wɛna pa kɔhav ké. Ama nyá mələa ké na ń haaki nyá tanja ke kɔcɔŋ. Ƴlena pá lukəna paa timpi na pá kəŋ nyá kin. ³⁴ Nyá na wasanjalənaa lɛlaa í tá kaa. Mpi tɔ, nɔɔlɔ u pɛkɔɔi-ŋ. Pəyele nɔɔlɔ u fɛlɔɔi-ŋ pə liyitee. Nyá mələna na ń fɛlɔɔi apalaa ke tulujna.

³⁵ Pə tɔɔ tɔ, wasanjaləti, nu Tacaa kɔyɔɔtutv. ³⁶ Tacaa Iso yɔɔtɔɔi si: N wakəla nyá wɛnav na ń hulɪ nyá tapakpɛtɛ ke nyá tanja. Haləna pə kpɛŋna nyá acaalətu tunj təna ke wasanjalətu taa, na ń ha-i nyá piya caləm. ³⁷ Pə tɔɔ tɔ, maa kotɪ nyá tanja mpa nyá na-we i nukaya lɛlɛŋ tɔɔ. Pə kpaya pa təna mpa n sɔlɛla tɔ, na mpa nyá taa kpaana tɔ. Maa kpɛyeli-we na paa timpi. Paa kulɪ nyá tɔɔ, na má yelɛ na pá ná nyá tapakpɛtɛ təna. ³⁸ Maa huuna-ŋ isu pa huukɔvɔna alaa wasanjalənaa, na mpa pa kɔyi yɔlɛla tɔ. Isɛsɛmlɛ ká kpa-m na má mú pááná na má ləsi nyá weesuyv. ³⁹ Maa tɔ-ŋ pa ninj taa, na pá yəki nyá wasanjalətu kutuluyv. Paa wakəli nyá tɛfɛnlenaa, na pá kuu nyá wontu na pá kpaya nyá kacəka nyəntv. Ƴlena pə yelee-ŋ kpɛtɛ tɔyɔlɔyɔli. ⁴⁰ Paa yelee na samaa kulɪ nyá tɔɔ. Paa yaya-ŋ pɛɛ, na pá sɔ-ŋ ŋmantaasi. ⁴¹ Paa nyayasi nyá tɛɛsi ke kəkə, na pá huuna-ŋ alaa tuutuuma isɛntaa. Maa su nyá wasanjalətu ke tənaya. Ƴlɛ n kaa tasa nɔɔlɔvɔ fɛlvɔv. ⁴² Maa lana-ŋ na pááná ké, haləna á hɛɛ. Ƴlena má ləsi nyá isɛsɛmlɛ ke nyá tɔɔ. Na nyá pááná tɛ, a kaa tasa huuu. ⁴³ Mpi tɔ, ń ta tɔɔsi nyá pəcaatv waatv təm. N kpaasa ma pááná na yaasinaa mpɛ pa təna. Maa mɛŋna nyá tɔntɛ isayalɛ tənaya nyá nyuyv taa. Ƴlɛ n kaa tasa nyá kawalaya na nyá acaalətu ntɔɔi lapv. Tacaa Iso má ma yɔɔtəna mpv.

Yosalem wakəlvɔ kəla acalee lɛnna

⁴⁴ M'p'ógú Tacaa tasaa si: Atuwa tukilaa ká tukina Yosalem ke ituule si, toto we isəna tɔ, m'p'ógú p'eeɔ kpakəyi. ⁴⁵ Yosalem n k'ɛ nyá too p'eeɔ k'ɛ tək'p'em. Nyá too inɪ i kisina i paalu na i piya. I we teitei tɔtəyɔ isɪ nyá kəyənnaa mpa pa kisa pa paalaa na pa piya tɔ. Pa too ka k'ɛ Hiti tɔ k'ɛ, pa caa k'ɛ Amolii tɔ. ⁴⁶ Nyá kəyɔ wei i we ilim ntəyən tɔ təyɔle Samalii na i p'eeɔ. Nyá neu wei i we ilim mpətəy tɔ təyɔle Sətəm na i p'eeɔ. ⁴⁷ Pə taya p'əcɔ tike ke n k'eeɓa p'ele pa təntɛ na pa acaalətu təma. Halɪ n wakəla nyá təntɛ taa na p'ə k'əli-w'e. ⁴⁸ Tacaa Iso má maya weesuyɔ tɔ k'ɛ. Yosalem nyá neu Sətəm na i p'eeɔ pa ta la mpi Yosalem nyana nyá nyəma í lapa tɔ. ⁴⁹ Nyá neu Sətəm kawalaya nté si, i ka we kalampaani k'ɛ, na i wənaw tɔw'a. I na i p'eeɔ paa nəyəsəyi pulɔ. Ama i taa waasəyi wahala tɔ yaa k'onyəntɔ. ⁵⁰ Pa həma pa ti na p'ə lá acaalətu na má ná, ilena má kpiisi-w'e. ⁵¹ Yosalem, Samalii ta la nyá isayatu həyəluyɔ. Nyá acaalətu k'əla payale ke i nyəntɔ. Acaalətu təna nti n lapa tɔ, tə tɔ k'ɛ Sətəm na Samalii pa p'əsə k'upama. ⁵² Nyá wei nyá n k'ukaya nyá kəyɔ na nyá neu pa təm tɔ, isayatu ntəyi nyá p'əsəna nyá təyi acaaluyɔ na p'ə k'əli p'ele. Isayatu nti tə f'eele kəmna ntɛyɛ nyá tɔ. Mpu pə yekina na p'ele p'ə k'əli-ŋ siyisuyɔ. Pə w'e k'ɛ si p'ə liyiti-ŋ na n təyɔ f'eele. Mpi tɔ, má huləna si p'ele pa tewa. ⁵³ Maa tayanɪ pa acalee. Paa Sətəm na i cəɔ acalisi. Paa Samalii na i cəɔ nyəŋsi. Halɪ maa tayanɪ-ŋ tɔtɔ isɪ p'ele. ⁵⁴ Pu tɔ-ŋ f'eele ilena p'ə k'paasi nyá kəyɔ na i neu pa apalɔtɔ. ⁵⁵ Nyá kəyɔ Sətəm na i p'eeɔ paa məli isɪ pa wule taa. Nyá neu Samalii na ílɛ i p'eeɔ paa məli isɪ pa wule taa. Nyaya Yosalem nyana nyá piya í k'ə məli isɪ mə wule taa. ⁵⁶ Nyá neu Sətəm təm ka wenna nyá nəyɔ taa k'ɛ tam ke nyá kalampaani waatu. ⁵⁷ Ilena p'əcɔ p'ə kuliyi nyá isayatu tɔ. Nyaya pə talaa si Itəm acalee na pə cəɔ nyəna p'ə wonɪ-ŋ. Filiisi nyəna náa tɔ-ŋ na p'ə footiyi-ŋ paa həyəluyɔ ŋku. ⁵⁸ Nyá kawalaya na nyá acaalətu məla nyá nyuyɔ taa k'ele. Tacaa má ma yəyətəna mpɔ.

⁵⁹ M'p'ógú Tacaa Iso yəyətəna si: Maa lá-ŋ k'ɛ isɪ n nyənyuy yem ke tuunaw, na n yəki nəyɔ p'eeɔ tɔ. ⁶⁰ Ama maa tɔw'si nəyɔ ŋka má na-ŋ tə p'eeɔ nyá p'eeɔtɔ waatu tɔ. Ma na-ŋ tɔ p'eeɔ tam tɔ nyəŋka. ⁶¹ N k'ə tɔw'si nyá təntɛ təm na f'eele k'pa-ŋ, saa wei nyá kəyənnaa na nyá newaa paa kəw nyá kin tɔ. Maa ha-ŋ-w'e na p'ə p'əsi nyá p'eeɔ. Ilɛ pə taya nəyɔ p'eeɔtɔ tɔ. ⁶² Ma na-ŋ tɔ p'eeɔ nəyɔ. Waatu inəyi n k'ə nyi si mayale Tacaa. ⁶³ N k'ə tɔw'si tete, na n k'ə nyuyɔ na f'eele. Pu liyiti-ŋ k'ɛ, n kaa kuli nəyɔ ke saa wei maa husi nyá isayatu təna tɔ. Tacaa Iso má ma yəyətəna mpɔ.

17

Hekəle na lesen tuyɔ pa təm

¹ M'p'ógú Tacaa taa Isekiyeeli maya heeluyɔ si: ² Yulɔ nyá, s'e Iseyeli nyəma ke isɔ. ³ Heeli-we si maya Tacaa Iso ma yəyətəna si, hekəle səsə nəyɔɔ i wenna nté. I ken tɔw'a na i huntu suwa na tə tayalaa, na tə cəɔtəaa. M'p'ógú i kulaa na í polo Lipan tɔtɔ taa. Ilena í kə tuyɔ səsəw nakuli ku nyuyɔ taa. ⁴ Akpaale nte tə k'əla kuluyɔ təyɔ i setaa. M'p'ógú i pona taatəle tɔtɔ natəli tə taa. Ilena í su yampayətəlaa icatɛ taa. ⁵ Pə waali k'ɛ i caa Iseyeli tɔtɔ taa tuyɔ nakuli ku piliŋa. Ilena í pona na í sɔ taale nte pa lukaa tɔ tə taa k'ɛ ləm nəyɔ. Isɪ tuyɔ ŋku ku sɔla ləm tɔ. ⁶ M'p'ógú piliŋa ŋke ka t'eeɓa na k'ə p'əsi tuyɔ ŋku pa yaa si lesen tɔ. Ilena ku m'eeɔ, ilɛ ku ta kulɪ. Na ku wena hətɔ. Ntəna ku piliŋasi ha si isɛ na hekəle tɔ, na ku lila ke i t'ee. Na ku hələsəyi piliŋasi kufasi ke tam. ⁷ Hekəle səsə nəyɔɔ ilɛ i ka w'e tɔtɔ, i ken tayalaa k'ɛ na i huntu suwa teu. Ilena tuyɔ ŋku ku lila na ku piliŋasi k'eesəna hekəle inɪ i tɔ si i p'əli-kuyɔ ləm. ⁸ Tɔtɔ k'upantɔ taa k'ɛ pa tuu-kuyɔ ləm səsəm kin. Pa tuu-kuyɔ si ku piliŋasi í su teu, na k'ə lɔli na k'ə p'əsi tuyɔ ŋku pa yaa si, lesen tɔ ku k'upanjku.

⁹ M'p'ógú Tacaa Iso si: P'əw'si-w'e si, tuyɔ ŋku ku la nté? Kancalaya hekəle kaa k'p'əsi-ku na ku lila na í kooli ku pee, na k'una ku hatɔ təna pə woli. Pə kaa w'e si p'ə lana toma ke səsəm. Yaa yəlaa tuutuuma í w'e na p'əcɔ p'ə k'p'əsi-ku na ku lila. ¹⁰ Pa sə-ku yaa, ilɛ ku la nté? Ye ilim

təluɫe heelim*fa* mapə-kv, kv kaa wuli timpi taa kv nyɔ mpv tɔ? ^a haŋaya tɔɔ. Pə laki na tun na nyutu woləyi.

Təm ntɪ tə hɔwɛɛ kilisuyu

¹¹ Mɔpɔyɔ Tacaa tɔma-m si: ¹² Pɔɔsi tɔɔ kullaa tɔyaya nyɔma mpe si: I ta cekəna tɔm ntɪ? Heeli-wɛyɛ isəna Papiloni wulav kəma Yosalem, na í kuu pa wulav na ɪ waali nyɔma, na í pona ɪ tɛ tɔ. ¹³ Ilena í kpa kawulaya tɔyaya tv nɔɔlv na í na-ɪ pá pɛli nɔɔ, na í yele na ílé ɪ su nɔɔ na tuunav. Mɔpɔyɔ ɪ tɛna tɛtv kɔpayalaa tɛna. ¹⁴ Mpɔ pə tisina Yuta kawulaya tɛfɛ, na ká wu kɔlvɔ. Paa na mpv na pa tɔka pa na-ɪ pa nɔɔ pɛlvɔv kɛ teu. ¹⁵ Mpɔvɔlɛ wulav kɔfalv inɪ, ɪ kula wei ɪ kuu tɛtv yɔlaa kɛ mpv tɔ ɪ tɔɔ. Ilena í tili Icipiti wulav cɔlv si, ílé í ha-ɪ yooɔ kpaɣanəŋ na pə yoolaa kɛ tuutuuma. Yulv wei ɪ lapa yaasi inɪ tɔ, ɪ ka waa na í fiti kɛlɛ? Timpi ɪ laalaa na í wakəli pa nɔɔ pɛlvɔv mpɪ tɔ, ɪ kaa tulɪ-tɪ. ¹⁶ Ntɛna Tacaa Iɔ si: Maya Iɔ weesuyu tv kɛ. Iɔv pɔntv inɪ ɪ sɛpa wulav wei inɪ ɪ tv-ɪ kawulaya kɛ mpv tɔ ɪ tɛ Papiloni. Mpɪ tɔ, ɪ yɔka í na wulav inɪ pa tuunav na pa nɔɔ pɛlvɔv. ¹⁷ Icipiti wulav kaa pona yoolaa tuutuuma na sɔcɛnaa payalɛ. I kaa waasi-ɪ yooɔ taa kɛ waatv wei Papiloni nyɔma ká lo hapɛɛ taka tɔ. Icatɛ kite kɛ paa lo na pa huli pɔɔŋ si pa kɔyɪ yɔlaa tuutuuma. ¹⁸ Mpɪ tɔ, ɪ ta nyənɪ ɪ tuunav kɛ pulv. I yɔka ɪ nɔɔ pɛlvɔv. Pəyɛlɛ inɪ ɪ ka yɔɔtəna na í su, na í la pə tɛna. I kaa tasa fituyu.

¹⁹ Pə tɔɔ kɛ Tacaa Iɔ má ma suwa si, maya weesuyu tv kɛ. Tuunav na nɔɔ pɛlvɔv mpɪ ɪ nyəna yem isəntɔ tɔ, ma hətɛ kɛ ɪ ka lapənaa. Maa mənna pə tənaya ɪ nyuvv taa. ²⁰ Maa nyəpɪ-ɪ puluyv na má kpa-ɪ ma katəka taa. Maa pona-ɪ Papiloni na má huɔna-ɪ tɔm kɛ timpi ɪ ta nuna-m tɔ. ²¹ Paa kv ɪ yoolaa taa selaa tɛna na layatɛ kɛ. Pə kaasəyɪ mpa Ilena pá yasɪ pɛlɛyɛ tɛtv tɛna taa. Waatv inəyɪ paa nyɪ si maya Tacaa má yɔɔtəna.

Nɔɔsi nsi Tacaa suwa tɔ

²² Mɔpɔyɔ Tacaa Iɔ yɔɔtəna si: Maa caa tɔyɔ sɔsɔɔv nyuvv taa piliŋa kɔfalaya. Maa pɛli hatoo comcom nɔɔ taa nyənka. Maa pona-kɛyɛ pɔyɔv kɔkɔlvɔv nakvli kv tɔɔ na má sɔ-kɛ. ²³ Iɛyɛli pɔyɔv kɔkɔlvɔv nakvli kv tɔɔ kɛ maa sɔ-kɛ. Kaa pu teu na ká hɛli piliŋasi na tɔyɔ la sɔsɔɔv kɔpəŋkv na kv lɔli pee. Ilena sumasi piitimnaa tɛna kɔɔ, na sí cakɪ kv isotom taa na sí hɛsəyɪ. ²⁴ Ilena taalɛ tun tɛna nyɪ si maya Tacaa. Má pəsəyənna tɔyɔ sɔsɔɔv kɛ tiika, na má pəsi tiika kɛ tɔyɔ sɔsɔɔv. Má yekina na tɔyɔ lɔm nyənkv wuli. Maa yele na kɔwɔlvɔv náá wɛɛna lɔm. Maya Tacaa, má yɔɔtəna. Maa la kɛ Iɔv ma yɔɔtəna tɔ.

18

Iɔ hvəkəna paa wei Iɔv ɪ tɔntɛ wɛɛ tɔ

¹ Mɔpɔyɔ Tacaa pɔɔsa Isekiyeeli ma si: ² Pepe tɔɔ kɛ Iɛyɛli nyɔma tukiyi ituule si, cɛcɛnaa sala lɛsɛŋ akaa.

Ilena pa piya kela nyənŋ?

³ Tacaa Iɔ má ma yɔɔtəna tuunav si, pə fɛi si pá tasa ituule ntɛyɛ tukuyv kɛ Iɛyɛli taa.

⁴ Ma tənna yɔlaa tɛna weesin. Paa cɛcɛnaa nyənŋ, paa piya nyənŋ. Wei ɪ lapa ɪsayatv tɔ, inɪ ɪ ká səna pə sɛm.

⁵ Ye Iɔv yulv tənəyɪ tampana, na í laki kɔpantv na í siyisaa. ⁶ I tɔkɪ laatv tɔyənaya kɛ pulasi tɔɔ. I lɔŋiyɪ Iɛyɛli nyɔma tun. I wakəlvɔ ɪ tɔyɔntəlv alv. I kɔtəyənna alv kɛ ɪ asilima kɔyɛɛŋ taa. ⁷ I mɔyuliyɪ, ɪ nmuləyɪ. I fɛlvɔ ɪ kəma. I haaki nyɔɔtənaa kɛ tɔyənaya, na mpa pa wɛ kpɛla tɔɔv kɔtakəm. ⁸ I kəntəyɪ ɪ liyitee si í hiki kasəyaya yaa kawaaya. I laki mpɪ pə ta siyisi tɔ. Ama yɔlaa naalɛ ɪ lapa tɔm, ɪ tənəyɪ tampana kɛ tɔ taa kɛ. ⁹ Ilena í tənəyɪ ma kiin, na í laki ma kɔtɔtɔtɔ na kɔpantv. Iɛ inɪ ɪ siyisina nté. Yulv Iɔv mpv wɛɛkəna weesuyu kɛ. Tacaa Iɔ má ma yɔɔtəna mpv.

^a 17:10 ilim təluɫe heelim: Ilim təluɫe heelim. Pə kɛ heelim tɔŋ nyəm mpɪ pə taa na

¹⁰ Ye isu pə te yulb pəyaya ké ηmulu na ká kuyi yəlaa. Yaa ka lapa yaasinaa pane pa taa nəyolb. ¹¹ Ka kisa ka caa ikpate ke tənyu, na ka təkī laatu təyonaya ke pəon taa. Ka wakəla ka təyontəle alv. ¹² Ka muɣuliyi wahala nyəma na kunyontunaa, na ká ηmuləyi. Pécó kaa feləyi ka kəma. Ka luniyi tunj wei i ké acaalətu ke mpv tɔ. ¹³ Ye yulb isu mpv kəntəyi i liyitee na i pɛəkəyi kawaaɣa, yaa kasəyaya. I huoki si i ká wɛɛna weesuyu na? Aai, yoo. Ye i lapa acaalətu nti tə tənə. Pə wɛɛ si i isayatu i məli i nyuɣu taa ké na i si.

¹⁴ Ye isu yulb wɛna pəyalb kele, na i naaki isayatonaa mpa i caa lakī tɔ pa tənə. Ile i ta təy i ikpate. ¹⁵ I kisa laatu təyonaya təyɔv ke pəon tɔ. Ii luniyi Iseyeli nyəma acaalətu tunj. Pəyele u wakələyi i təyontəle alv. ¹⁶ Ii muɣuliyi nəyolb, u ηmuləyi. Ii muɣi kəmlə tu puluɣu təloma. I haaki təyonaya ke nyəɣətonaa, na i haaki wontu ke mpa pa wɛ kpete tɔ. ¹⁷ Ii lakī isayatu. Ii pɛəkəyi kawaaɣa yaa kasəyaya. I təkəyi ma kutututu na i tənyəyi ma kiinj. Puntu wɛəkəna weesuyu ké, u səki i caa isayatu səm. ¹⁸ I caa muɣulina na i ηmulu, na i la isayatu ke i yəlaa hekū. Inu i ka sənə i isayatu səm.

¹⁹ I pəəsəyi si, pepe tɔ ké pəyalb u səki cɛcɛ isayatu səm? Mpi tɔ, ile i tənyə tampana ké. I lapa kusiyisim na i təkī ma kiinj tənə na i lakī. Pə wɛɛ si i wɛɛna weesuyu ké. ²⁰ Yulb wei i lapa isayatu tɔ inu i ka sənə. Pəyalb kaa si cɛcɛ isayatu səm. Pécó cɛcɛ ná kaa si pəyalb nyəntu səm. Siyisilu təkī i siyisuyu fəotə ké. Ilena isayav náá təyɔv i isayatu nyəy.

Kupantu lapv təm seyesuyv

²¹ Ye isayav ləwa i isayatu nti i lapa tɔ. Ilena i təkəyi ma kusəsutu na i tənyəyi tampana na i lakī kusiyisim. I ká wɛɛna weesuyu ké, i kaa si. ²² Paa sɔɔ i kawalaya tənə tɔ ké. I ka wɛɛna weesuyu ke isənə i tənyə tampana tɔ pə tɔ. ²³ Mpyúyú Tacaa Iso si, pə taya isayav səm ke ma sɔɔlaa. Ama si i layasi təntə ké na i wɛɛna weesuyu. ²⁴ Ye siyisilu ləwa i siyisuyu na i la kawalaya. Ilena i kɛɛna isayav acaalətu, i kaa wɛɛna weesuyu tɔtɔ. Iso ká sɔɔ i siyisuyu tɔ ké. Mpi tɔ, i ha i təyi kawalaya na kupəntuyv taa ké. Pə tɔ ké i ka si. ²⁵ Iseyeli nyəma yəɣətəyi si Tacaa mpaav ta siyisi. Ile ma pəəsəyi Iseyeli nyəma si, pə taya mpe pa mpaav ta siyisina ma nyəŋku ke? ²⁶ Ye siyisilu ləwa i siyisuyu na i la kawalaya na i si ka səm. Isayatu nti i lapa mpv tɔ tə səm ke i səpa. ²⁷ Ye isayav yela i isayatu nti i lapa tɔ, na i tənyə tampana na siyisuyu. I ka wɛɛna weesuyu. ²⁸ Ye i nawa si i wakəlaa, ilena i layasi, i ká wɛɛna weesuyu ké, i kaa si. ²⁹ Iseyeli nyəma təy si Tacaa mpaav ta siyisi. Ile pə taya mpe pa mpaav ta siyisina ma nyəŋku ke? ³⁰ Pə tɔ ké Tacaa Iso má ma yəɣətaa si maa huuna paa Iseyeli tu wei isu i təntə wɛɛ tɔ. Mpv tɔ, paa wei i yele i kawalaya ŋka i lakī tɔ, na i layasi. Pə taa kɔɔ na mə isayatu yele na i le. ³¹ I lə mə kawalaya tənaya poolunj. I layasi ləmayasəle kufate na huwɛ kufana. Pepe tɔ ké i ka sɔɔli səm? ³² Iso Tacaa si, ma ta sɔɔli asayaa səm. Pə tɔ tɔ, i lə mə isayatu na i layasi na i wɛɛna weesuyu.

19

Iseyeli awulumpiya tɔ wula

¹ Mpyúyú Tacaa heela Isekiyeeli má si má ma kawəyaya ke Iseyeli nyəma awulumpiya tɔ si:

² Mə too ka ké təyolaya ŋka ka wɛna ka mpaav ke təyolasi taa təyɔ. Təyolasi kufasi hekū ke ka həntaa na ká tɔokī ka piya.

³ Ilena ká faləsi ka piya taa ləŋka na kele ká pəsi təyolaya ifate nte tə kpələma tə təyonaya cəluɣu, na tɔ liki yəlaa tɔ.

⁴ Mpyúyú piitimnaa nu pa yəɣətəyi ka təm, ilena pá kpa-keɣe katəka taa,

na pá tɔ ka muna taa ké kulaya taka,
na pá pona-keɣe Icipiti tetu taa.

⁵ Təɣolaya alonyəŋka ŋke ka
cekənaa sɪ ka tɛla kpetɛ.
Ulena ká ləsi ka piya taa lɛŋka
na ká la-keɣe təɣolaya ifatɛ, kpelikpeka nyəŋka.

⁶ Ulena ká na lɛŋsi pá tɔŋ.
Ka kpeləma ka təɣonaya cəluɣu,
na ka liki yəlaa.

⁷ Ḿpúyú ka yəka pa acalɛɛ,
na pa kawulaya tɛɛsi.
Tetu taa yəlaa í nuwa ka
nyusuyɔ ulɛ pa sɔɔ seluyɔ.

⁸ Ulena piitimnaa mpa pa cəɔna-we tɔ,
pá luna pa tetu həɣoləŋ taa
na pá pɛɛli nəɣɔ ke ka tɔɔ.
Pa nyəpa-keɣe puluyɔ
na pá kpa-keɣe pa katəka taa.

⁹ Ḿpúyú pa tɔ kulaya taka ke ka muna taa.
Ulena pá susi-keɣe təɣoluyɔ
sɔsɔɔɔ nakuli ku taa.
Pə waadli ké pa pona-keɣe Papiloni wulav.
Ulena pá təkɪ-keɣe saləka ke kolunɔ ɪcatɛ taa.
Si pa taa tasa ka nəɣɔ nuw ke
Iseɣeli pulasi taa.

Tuyv ŋku pa yaa si lɛsɛŋ tuyv tɔ ku tɔɔ wula

¹⁰ Nyá too ka we ké ɪsu lɛsɛŋ tuyv.
Pa sɔ-kuɣu lum nəɣɔ na kú lɔ
na kú lɔli sɔsɔm ke lum katatəlaya tɔɔ.

¹¹ Ku pilinasi ka wɛna alaafəya ké
na sí pəsi kawulaya kpatəŋ.
Ulena sí pu na sí tɛɛ tuŋ tɔɔ.
Ḿpúyú pa sama-kuɣu ku pilinasi payalɛ
na ku kuŋkoluməŋ tɔɔ.

¹² Tənaya pə kpesa-ku na pááná
na pə pɛti atɛ.
Ilim təlulɛ heelim mapə ku pee na á wɔli.
Ulena ku pilinasi kpelikpeka nyəŋsi
nsi sí pɛli na sí wɔli
na kəkɔ nyaya-sɪ.

¹³ Nəɔnɔɔ wulaya tetu taa
timpi lum fɛi na lukətu wɛɛ təɣɔ pa sɔ-ku.

¹⁴ Ḿpúyú kəkɔ luna ku taa
na ká nyaya ku pilinasi na ku pee.
Ku fɛina pilinasi alaafəya nyənsɪ
nsi sɪ ké kawulaya kpátúyú tɔ.
Kawəyaya kanɛ ka we ké ɪsu wula.

20

Tacaa paasəna Iseyeli nyəma

¹ Iseyeli nyəma kuuu pənaya naatosompəɣɔlaya nyəŋka ɪsətu kakpasɪ nyəŋ kuyaku naanowa nyəŋku wule, Iseyeli səsaa taa napəli koma. Pa mayana-m sɪ pa caaki pɑ nyɪ lso luyɪ nyəntu. ² Ntəna Tacaa lso heeli-m sɪ: ³ Isekiyeeli pəsɪ Iseyeli səsaa sɪ, maya ɪ koma nau na? Ma tuuki sɪ ma ké weesuyɪ tu ké. Ma kaa yele na ɪ ná-m. Tacaa lso má ma yəɣətəna mpv.

⁴ Mpyúyú Tacaa lso tasa-m heeluyɪ sɪ: Ye n caa n huuna-weye, n huuna-we, ɪle heeli-weye pa caanaa acaalətu təma. ⁵ Heeli-we sɪ, maya Tacaa lso ma yəɣətəa sɪ, kuyanku ma ləsa Iseyeli nyəma me tɔ ma kpaasa nin na má su Yakəpu təyaya lɔluyɪ nyəma ke nəɣɔ na ma tuu. Ma hula-meye ma təɣɪ Icipiti tetu taa. Ma heela-me na ɪsələ kuseemle sɪ, mayale mə Caa lso. ⁶ Kuyaku ŋkuyɪ ma kpaasa nin na má heeli-me na tuunav sɪ, maa ləsi-meye Icipiti tetu taa. Maa pona-meye tetu nti maa cəwa na tɔ kəla teu tɔ tə taa. Tə taa ké təɣənaya na kupantu təna tɔla yem təhɔ. ⁷ Haləna ma heeli-me sɪ, ɪ lɔ acaalətu nti ɪ nyənəɣɪ na tɔ hən-me tɔ. ɪ taa pilisi mə tɪ na Icipiti tun. Mayale mə caa lso.

⁸ Mpyúyú ɪ kisa-m nunav na ɪ kulɪ ma tɔ. Mə taa nəɣɔlɔ ta lɔ acaalətu nti tɔ hən-me tɔ. Pécɔ ɪ ta lɔ Icipiti tun. ɪlena maa hiki hɔwee sɪ, maa lana-me na páná ke Icipiti tetu taa tənaya, haləna a hee. ⁹ Paa na mpv ma hətə tɔ ké ma lapa mpv sɪ, pə taa kɔɔ na pə wakəli-tɔye piitimnaa mpa pa heku ɪ wee tɔ. Pécɔ mpe unɪ pa heku ke ma hula-meye ma tɪ. ɪlena má ləsi-meye Icipiti tetu taa. ¹⁰ Mpyúyú ma ləsa-meye Icipiti tetu taa. Ma tiika-meye wɔlaya tetu nti tə taa fɛɪ cayav tɔ. ¹¹ Ma seɣesa-meye ma kiinj. Ma hula-meye ma kutututu nti pə wee sɪ, yulɔ ɪ tɔki na ɪ weena weesuyɪ tɔ. ¹² Ma ha-meye kuyeeŋ kuhəsəŋ sɪ, pə húlɪ sɪ, maya Tacaa má suna-me na mə mpaa. ¹³ Mpyúyú Iseyeli nyəma me ɪ kula ma tɔ ké wɔlaya tetu taa. ɪ kisa ma kiinj ke təɣuyɪ. ɪ lɔ ma kutututu nti yulɔ ka təŋ na ɪ weena weesuyɪ tɔ. ɪ wakəla ma kuyaku kuhəsuyɪ tənəŋnaŋ. Pə tɔ ké ma huwa ma taa sɪ, maa mu-me na páná təsəɣəsəɣɪ ke wɔlaya tetu taa təna, na ma kpiisi-me. ¹⁴ Paa na mpv ma hətə tɔ ké ma lapa mpv. Pə taa kɔɔ na pə wakəli-tɔye piitimnaa mpa pa taa ma ləsa-meye Icipiti tetu taa tɔ. ¹⁵ Wɔlaya tetu taa tənaya ma kpaasa nin na má tuu sɪ, ma kaa pona-meye tetu kupantu nti maa ha-me tɔ tə taa. Tetu nti tə taa ke təɣənaya kupanka na kupantu təna tɔlaa təhɔ. ¹⁶ Mpi tɔ, ɪ lɔwa ma kutututu na ɪ kisi ma kiinj ke təɣuyɪ. ɪ wakəla ma kuyeeŋ kuhəsəŋ. Pə taya pulɔ, ɪ nyəkələna mə tun kulalaan ké. ¹⁷ Ama ma lapa mə pətətəle sɪ, má taa kpiisi-me. ɪle ma ta wakəli-meye wɔlaya tetu taa.

Iseyeli nyəma ta yele Tacaa ke kisuyɪ

¹⁸ Mpyúyú ma heela Iseyeli nyəma piya ke wɔlaya tetu taa sɪ, ɪ taa təŋ mə caanaa kiinj. ɪ taa təŋ pa kutututu, na ɪ pilisi mə tɪ na pa tun. ¹⁹ Mayale mə lso Tacaa, ɪ təŋ ma kiinj. ɪ paasəna ma kutututu, na ɪ lakɪ-tɪ. ²⁰ ɪ nyənɪ ma kuyeeŋ kuhəsəŋ ke ma nyəŋ. Kuyeeŋ unɪ ɪ huləɣəna má na-me ta heku sɪ, yəlaa ɪ nyɪ sɪ, mayale mə lso Tacaa. ²¹ ɪlena mu kulɪ ma tɔ, ɪ ta təŋ ma kiinj. Pécɔ ɪ ta paasəna yaa ɪ təŋ ma kutututu nti yulɔ ka təŋ na ɪ hiki weesuyɪ tɔ. ɪ wakəla ma kuyeeŋ kuhəsəŋ. Ntəna má huɔ ma taa sɪ, maa lana-me na páná ke wɔlaya tetu taa ké, haləna á hee. ²² Paa na mpv ma hətə tɔ, ma kpa ma tɪ sɪ, pə taa kɔɔ na pə wakəli, ma hətə. Pə taa wakəli-tɔye piitimnaa mpa pa taa maa ləsa-meye Icipiti tetu taa tɔ. ²³ Mpyúyú ma tasa nin kpaasuyɪ na má tuu wɔlaya tetu taa sɪ, maa yasɪ-meye tətənəa kpaɪ nyəntu yəlaanaa taa. ²⁴ Mpi tɔ, ɪ taa lakɪ ma kutututu. Pəyele ɪ lɔki ma kiinj. ɪ wakələɣɪ ma kuyeeŋ kuhəsəŋ. ɪ keesa mə ɪse na mə caanaa tun kulalaan tɔ. ²⁵ Ma tɔna-meye kutututu nti tə fɛɪ teu tɔ. Kiinj unɪ u haaki-meye weesinj. ²⁶ ɪlena ma yele na ɪ haaki mə kancaalaya piya ke mə tun na pə pilisiɣɪ-me. Maa tɔ-meye səɣəntu səsəntu ké sɪ, ɪ cəkəna sɪ mayale Tacaa.

Tacaa su tənaya ke Iseyeli nyəma laatu

²⁷ M'p'ógú Tacaa t'oma Isekiyeeli má sí: Yulú nyá, heeli Iseyeli ny'oma sí m'ə caanaa wak'el'ena-m ké. Mpi t'ə, pa kisa ma ny'entu ké t'okuyu. ²⁸ Ma tiika-we na má pona-weye tetu nti maa y'og'et'əna tuunav sí, maa ha-we t'ə t'ə taa. Pa tala t'əna, il'ena pá ná pulasí kukulasí t'əna, na h'ətu t'əna. Il'ena pá f'een'əyi na pá lakí k'otasí nsi sí kus'əyi ma pááná t'ə. Pa w'əpa pa tulaal'ənaa, na pá liisiyi pa solum. ²⁹ Nt'ena má p'əəsi-we sí: T'əf'een'əle nte t'ə taa ké í puki mpv? Pə k'p'ayav waatu iní t'əy'ə pa ha lona aní sí, t'əf'een'əlenaa na pá yaaki-y'ey'e m'p'ógú hal'əna sa'ja. ³⁰ Tel'əsi Iseyeli ny'oma sí, Tacaa l'ə má ma y'og'et'əyi sí: Pə f'ei sí í pilisi m'ə t'í, isú m'ə caanaa. Yaa í t'əy'əyi m'ə acaal'ətu tun na í layas'əyi. ³¹ Timpi í pilisiyina m'ə t'əyi m'ə tun'naa ké hal'əna sa'ja t'əy'əle, m'ə kuc'əy'ə hav taa, na is'əna í lakí m'ə piya ké k'otasí nsi k'əko lusa sí t'əna t'ə. Il'ena Iseyeli ny'oma hu'uki sí, maa yele na í y'og'et'əna-m? Tacaa l'ə tuuki sí: Ma kaa yele na í y'og'et'əna-m. ³² I kaa na mpi í t'el'əyi t'ə. Mpi t'ə í y'og'et'əyi sí, í caa sí, í w'ee isú piitim, yaa tetu l'enti y'elaa k'peka. I caa í lun t'uy'ə na p'əle. ³³ Tacaa l'ə má ma y'og'et'əyi sí, ma tuuki sí maa t'əy'ə m'ə t'əo ké kawulaya na t'əy'ə s'əsoy'ə. Maa m'v-m'ə na pááná. ³⁴ Maa l'əsi-m'ey'e piitimnaa taa. Maa l'əsi-m'ey'e tet'ənaa m'pa pa taa í ká yawa t'ə. Maa k'p'eyeli-m'ə na ma t'əy'ə s'əsoy'ə, na má m'v-m'ə na pááná. ³⁵ Il'ena ma pona-m'ey'e wulaya tetu taa, na í hat'el'əna piitimnaa, na má hu'una-m'ə na t'ə ny'ən'əyi t'əma. ³⁶ Teitei isú ma hu'una m'ə caanaa ké Icipiti wulaya tetu taa t'ə. M'p'ógú maa hu'una-m'ə. Tacaa l'ə má ma y'og'et'əna mpv. ³⁷ Maa caali-m'ə na í w'ee ma kal'əku. I ká t'əki ma na-m'ə tá n'əy'ə p'el'əy'ə. ³⁸ Maa l'əsi m'ə taa ké m'pa pa k'ula ma t'əo na pá tá n'una-m t'ə. Na má l'əsi-m'ey'e tet'ənaa m'pa pa taa í cayaa t'ə. Ama í kaa m'əli Iseyeli tetu taa. Waatu in'əyi í ká c'ek'əna sí mayale Tacaa. ³⁹ M'p'ógú Tacaa l'ə y'og'et'əa sí paa Iseyeli t'v wei í polo na í lun í tun. Ama p'əle pə waali ké í ká n'una-m. I kaa tasa ma h'əte wak'ul'əy'ə na m'ə kuc'əy'ə na m'ə tun. ⁴⁰ Ma p'uy'ə nan'əy'ə ny'əy'əku s'əsoy'əy'əku t'əo ké Iseyeli ny'oma m'pa m'ə m'ə t'əna í w'ee tetu taa t'ə, í ká la-m t'əml'e. T'ənaya maa m'v-m'ey'e teu. Maa p'ee'ki m'ə kuha'ay'ə na m'ə kuhal'əm kancaalaya kul'ulum, na pə t'əna mpi í ká ha-m t'ə. ⁴¹ Maa m'v-m'ey'e teu, isú k'otaya ŋka ka s'əsoy'əy'ə w'ee teu t'ə. Waatu in'əyi maa l'əsi-m'ey'e tet'ənaa m'pa pa taa maa yasa-m'ey'e piitimnaa h'ek'v t'ə, na má k'p'eyeli-m'ə. Il'ena piitimnaa ná sí maya l'ə nan'əy'ətu. ⁴² Waatu wei iní maa k'əna-m'ey'e Iseyeli tetu nti maa k'p'asa nin na má tuu sí, maa ha-t'əyi m'ə caanaa t'ə, t'ə taa t'əy'ə í ká nyí sí, maya Tacaa. ⁴³ T'ənaya í ká t'əəsi m'ə t'ənte na m'ə lakasí t'əna nsi í pilisina m'ə t'í t'ə sí t'əm. Il'ena í ny'əy'əsi m'ə t'əyi acaal'ətu t'əna nti í lapa t'ə t'ə t'əo. ⁴⁴ M'p'ógú Tacaa y'og'et'əa sí: Ma h'əte t'əo ké maa la. Ma kaa k'ees'əna m'ə t'ənte isayale na m'ə lakasí nsi sí f'ei teu t'ə. Waatu in'əyi Iseyeli ny'oma ká nyí sí, mayale Tacaa.

21

Tacaa m'v pááná na Iseyeli ny'oma

¹ M'p'ógú l'ə t'oma Isekiyeeli má sí: ² Yulú nyá, k'eesí nyá is'e na ilim m'p'ət'əy'ə h'əy'əy'əy'ə t'əo, na í y'og'et'əna-k'v. Tel'əsi k'v tawa h'ət'əy'ə ké l'ə k'uy'əy'əy'əy'ə. ³ Heeli ilim m'p'ət'əy'ə h'ət'əy'əy'ə ké Tacaa má ma k'uy'əy'əy'əy'ə. Ma y'og'et'əyi sí maa t'v-k'uy'ə k'əko. Kaa nyaya tun l'əm ny'əy'ə t'əna na kuw'ul'əy'ə. Pul'əp'v kaa teesi-k'e. Kaa nyaya pə t'ənaya hatoo ilim m'p'ət'əy'ə ké, hal'əna pə nt'əy'əy'ə. ⁴ Y'elaa t'əna ká nyí sí maya Tacaa. Ma t'əna k'əko ŋk'e, na pul'əp'v kaa teesi-k'e.

⁵ Nt'ena Isekiyeeli má, ma y'og'et'ə sí: Hai, Tacaa, pa t'əy'ə maya sí atuwa ké ma tukiyi.

⁶ M'p'ógú Tacaa t'əma-m sí: ⁷ Yulú nyá, k'eesí nyá is'e na Yosalem ıcate t'əo. Y'og'et'ə t'ə k'otaya t'əlat'ənaa t'əo ké isayatu. Y'og'et'ə mpi pu mayana Iseyeli tetu t'ə. ⁸ Heeli Iseyeli ny'oma sí, maa kulí pa t'əo. Maa k'p'ee ma layate ké t'ə suy'ute taa na má kú pa t'əna. Paa asayaa paa kupama. ⁹ Kupama na asayaa pa k'piisuyu t'əo ké maa k'p'ee ma layate ké t'ə suy'ute taa. Maa kú y'elaa t'ənaya pə k'p'ayav ilim m'p'ət'əy'ə na pə nt'əy'əy'ə t'əo t'ə. ¹⁰ Y'elaa t'əna ká nyí sí, maya Tacaa, ma k'p'ee ma layate ké t'ə suy'ute taa. T'ə kaa tasa m'əl'əy'ə. ¹¹ Yulú nyá, nyá lan'le í wak'əli s'əsoy'ə. Wii pa t'əna pa is'entaa. ¹² Ye pa p'əəsi-ŋ sí: Pepe t'əo ké n m'əl'əyi? Il'e í c'ə sí, ma nuwa t'əm isayatu ké. Tu la na y'elaa lan'ja wak'əli. Paa susí ŋk'palasí ké yem, na pa apalotu hoo. Pa t'əna ká makí t'əma. Nti t'ə tal'əna nt'ə. Tacaa l'ə má ma y'og'et'əna mpv.

Layate ka tɔɔ Iseyeli nyɔma

¹³ M'pɔyɔ Iɔ tɔma Isekiyeeli mǎ sɪ: ¹⁴ Yulɔ nyá, yɔɔɔtɪ sɪ, Iɔ mǎ ma yɔɔtɔa sɪ, layate layate.

Pa sala-teye na pá sotiti-te.

¹⁵ Yɔlaa kuyɔ tɔɔ ké pa sala-te.

Pa sotita-teye sɪ tǎ teeki kǎkǎ.

Tu pǎsɪ na tǎ yɔɔlɪ?

Ma pɔyalɔ kawulaya k'pátúyú footiyi tun tɔnaya.

¹⁶ Pa sotita-teye sɪ pá tǎkɪ-teye nin taa.

Pa sala-te na pá sotiti-te sɪ

kulɔ í tǎkɪ ɪ nin taa.

¹⁷ Yulɔ nyá, ma kapuka na ń wii.

Mpi tǎ, ma yɔlaa tɔɔ ké pa kpɛɛ layate.

Iseyeli awulumpiya tɔna tɔɔ ké pa kpɛɛ-te.

Paa ku pa tɔnaya.

Pǎ tɔɔ tǎ, kpa nyá lanle.

¹⁸ Pǎ ké mayasuyɔ ton nyɔɔku ké.

Tacaa mǎ ma yɔɔtɔna mpɔ.

¹⁹ Yulɔ nyá, telǎsɪ Iɔ kuyɔɔtɔtɔ

na ń ma nin taa.

Layate í ma tǔm naale, na tǔm tooso.

Layate nte tǎ kuyɪ katatɔlaya tǎ

nté tǎ tɔɔɔɔɔna-we.

²⁰ Tǎ yǎkǎyɪ yɔlaa apalɔtɔ ké.

Tǎ yeki na pá seliyi.

Tacaa mǎ, ma sɪ layate kukukule ké

paa nǎnǎyɔ nkaya.

Tǎ ɔmɛlǎsɔyɪ na tǎ sǔɔlɔ puwa sɪ tǎ kú.

²¹ Layate lɔɔ nyǎnte ɪ lo nwaan na mpǎle.

Tǎ kɛɛsɪ tǎ nǔyɔ na hǔyǎlɔɔ tɔna taa.

²² Tacaa mǎ, maa ma nin taa tǔtǔ. Maa yele na ma pááná huu. Maya Tacaa, ma yɔɔtɔna mpɔ.

Kolontunaa tiuu ké Yosalem tɔɔ

²³ M'pɔyɔ Iɔ tɔma Isekiyeeli mǎ sɪ: ²⁴ Yulɔ nyá, hɛɛ mpaan naale wei Papiloni wulav kǎ tɔɔ na í kǎnna ɪ layate tǎ. Mpaan unɪ ɪ naale ɪ luna tetɔ kulɔmtɔ taa ké. Tɔ kuyɔsum na pá hólí-ɪ timpi paa mpaav nkɔ ku puki tǎ. ²⁵ Hɛɛ mpaav nkɔ Papiloni yoolaa kǎ tɔɔ na pá tala Amoni nyɔma ɪcatɛ Lapaa tǎ. Na nkɔ paa tɔɔ na pá tala Yuta kolɔɔna ɪcatɛ Yosalem taa tǎ. ²⁶ Papiloni wulav takɪ mpatɛ taa, ɪlɛna í sɔɔɔ na í mayasɪ pile. I kǎ ciyiti nyɔma kutɔtɔna. I kǎ pǔɔsɪ tun kulalaan, na í wiili pulɔpɔ hǔɔle taa. ²⁷ I mayasaa ɪlɛna nyǎmle kpa Yosalem. M'pɔyɔ tǎ hota ɪ nin ntǔɔɔɔ taa. I ha nǔyɔ sɪ, pá sɔv ɪcatɛ taa na yoo kǎkɪisasi. Pa sɪ yoo wontu ké nǎnǎsɪ, na pá lo hapɛɛ taka ké koloosi kila na pá hɛɛ lǔɔɔ. ²⁸ Yosalem nyɔma mɛ í hɔvki sɪ, pile mayasuyɔ mpi pǎ kaa kpa-mɛ. Mpi tǎ, paa tema-meyɛ nǔɔsɪ suu. Iɛ Papiloni wulav ná hɔlǔyɪ-meyɛ mǎ tǔpǎntǔle. I hɔlǔyɪ-mɛ sɪ í kǎ kuu-mɛ na í tɛɛna. ²⁹ Pǎ tǎ ké Tacaa Iɔ yɔɔtǔyɪ sɪ, í tǔɔsɔyɪ-m mǎ kawalaya tǔɔ. Pǎcǔ í kuliyi mǎ ɪsayatɔ tǔɔ, na í hɔlǔyɪ mǎ kɔpǎntǔɔɔ ké mǎ lakasi tɔna taa tǎ. I ta yele sɪ í sǔɔ mǎ ɪsayatɔ tǔɔ tǎ, kolontunaa kǎ kuu-mɛ.

³⁰ Ama pǎ kaasuyɔ Iseyeli wulav nyá tǎ, nyá ké waalɪ lulɔ sǔsǔ ké. Waatɔ kǎɔ wei ɪ taa nyá tǔntɛ ɪsayale kǎ sɪ tɔnaya tǎ. ³¹ Nti maya Tacaa Iɔ ma hɔlǔyɪ tǔyǔle sɪ, pu pɛ-ɔ mpi pǎ hɔlǔyɪ sɪ, n ké awulumpu tǎ. Paa kǔɔlɪ nyá ntenuyɔ. Paa kusɪ mpa pa pasa pa ti tǎ pa nyǔɔɔ. Iɛna

pá tisi mpa pa hɔŋ pa ti tɔ. ³² Maa pəsi Yosalem ɪcate ke ncaale taa ncaale. Paa yɔki ɪcate tɔna tɔmɔyɔmɔyɔ. Ama pə kaa la mpu na wei ɪ niŋ taa pa tu-te tɔ, ɪ ta kɔnta ké.

Amoni nyɔma yoonav

³³ Mpɔyɔ Tacaa tɔma Isekiyeeli má si: Teləsi Amoni nyɔma ke tɔm ɪsayatu nti Iɔ Tacaa, má, ma yɔɔta pa yaasi wei ɪ tɔuki Iseyeli nyɔma tɔ ɪ tɔɔ tɔ. Heeli-we si: Layate wee, na tɔ sɔɔlv puwa si tɔ kɔ-mɛ. Pa sotita-te si, tɔ teeki kɔkɔ na tɔ kú katatɔlaya. ³⁴ Waatu wei mə tanja toosee kɔkpeyee, na kɔteləsətu pɔpɔtu nyəntu tɔ. Layate sɔɔlv puwa si, tɔ seti waali lulaa na ɪsayalataa pa nyɔɔŋ. Pɔpɔtu fɛi lelen, mə tɔntɛ ɪsayale tənaya waatu tapəna ntɔ. ³⁵ ɪ mɔləna mə layalɛ ke a suɣula taa. Maa huuna-meyɛ tetu nti tɔ taa pə ŋma-mɛ tɔ. ³⁶ Maa mu-mɛ na pááná sɔsɔɔna. Maa woso-yeyɛ mə tɔɔ ɪsu kɔkɔ. Maa tu-meyɛ asayaa mpa pa nyɔma wakɔlvɔ tɔm tɔ pa niŋ taa. ³⁷ Mə caləm ká kpe tetu taa. Kɔkɔ ka nyaya-mɛ na pá sɔɔ mə tɔɔ. Mpi tɔ, maya Tacaa Iɔ, má yɔɔtəna.

22

Yosalem nyɔma acaalətu tɔma

¹ Mpɔyɔ Tacaa tɔma-m si: ² Yɔlv nyá, tayanɪ nyá ti na ɪ huuna Yosalem ɪcate nte tɔ taa yɔlvɔkulaa suwa tɔ. Taa nyá, la na pá nyɪ pa acaalətu lakasi. ³ Teləsi-we si, mə kuyuna ɪcate yɔlaa. Mə tayanəyənə yɔlaa wakɔlvɔ waatu. ɪ luki tun kulalaan na ɪ pilisiyi mə ti. ⁴ ɪ kɔ yɔlaa na ɪ pilisi mə ti na tun. ɪlɛ mə tɔm ka si. Mpu pə yelina na mə kuyɛɛŋ pasa na mə pusi tɛ. Pə tɔɔ ké ma yɔlaa na piitimnaa tɔuki-mɛ. Tetu tɔna wonyi-meyɛ. ⁵ Mə cɔlv nyɔma na hatɔlaya nyɔma ka won-meyɛ. Mpi pə tɔɔ ɪ pilisa mə ti na mə tetelatətu sɔsɔyɪ tɔ.

⁶ Iseyeli awulumpiya lakəna pa tɔŋ na pá kuyi yɔlaa ke ɪcate taa. ⁷ Yɔlaa footiyi pa caanaa na pa toonaa ke tetu taa. Pa muɣuliyi muɔlaa na pá tɔki suluwaa na leelaa ɪɛ. ⁸ Pa nyənəyi yem ké ma kɔtaya tɔlatənaa. Pa wakɔlvɔ ma kuyɛɛŋ kɔheesəŋ. ⁹ ɪcate taa yɔlaa mə ɪ ha mə tɔyɪ cayanav taa. ɪ kuyi tɔma na ɪ tɔki kulalaam tɔyənasi ke pulasi taa. ɪ ha mə tɔyɪ asilima tɔma taa. ¹⁰ Lɛlaa suukəna pa caanaa alaa. Pa kpiki alaa lɛmpa ke pa ɪsətu nav waatu. ¹¹ Lɛlaa ná lakɪ wasanjalətu na pa tɔyɔntɔlənaa alaa. ɪlɛna lɛlaa náá kekitiyi pa saalənaa, yaa pa na mpa pa kaa caanaa tike yaa toonaa tike tɔ. ¹² Tetu taa yɔlaa tisiyi na pa fɛlɔyɪ-we na pa kuyi lɛlaa. ɪ kəntəyɪ mə liyitee na ɪ tanja si pá fɛli-mɛ na pá tɔni kasəyaya sɔsɔɔŋka. ɪ lɛkəyɪ mə tɔyɔntɔlənaa na muɔvɔŋ na ɪ sɔki mə caa Iɔ tɔɔ.

¹³ Maa kusɪ katanja na Yosalem nyɔma mə mə tɔɔ. Mpi tɔ, ɪ pɛekəyɪ kasəyaya asilima nyənka na ɪ lakɪ yɔlvɔkɔlɛ. ¹⁴ Kuyaku ŋku maa kulɪ mə tɔɔ tɔ, ɪ ka weena apalətu na toma na ɪ sɔŋ? Maa la nti ma yɔɔtəna tɔ. ¹⁵ Maa yasɪ-meyɛ tetunaa mpa ɪ ta nyɪ tɔ pa piitimnaa taa. Mə asilima tɔma ka su tənaya. ¹⁶ ɪ ka wakəli mə ti na Mə ɪsayatu ke piitimnaa lɛlaa ɪsentaa. ɪlɛna ɪ cəkəna si maya Tacaa.

¹⁷ Mpɔyɔ Tacaa tɔma-m si: ¹⁸ Yɔlv nyá, Iseyeli nyɔma pəsə ké ɪsu nyəyətɔ nti pa ta tayanɪ tɔ. ɪsu liyitee nyəyətɔ, na kusɛmtɔ, na kuhulɔmtɔ, na nyəyɔlvɔvɔ mayamaya, na sɔlɔpa nyənku ŋku pa su kuluku taa si, pa tayanəyɪ tɔ. ¹⁹ Pə tɔɔ ké Tacaa má ma Iɔ yɔɔtəyɪ si: Mə tɔna ɪ we ké ɪsu nyəyɔlvɔvɔ ŋku pa ta tayanɪ tɔ. Ma kpɛyeliyi-meyɛ Yosalem taa. ²⁰ Teitei ɪsu pa kpɛyeluyɔ nyəyətɔ waanɪ waanɪ ke tɔntəmle ke kuluku taa, na pá huɣuti kɔkɔ na tɔ hoo tɔ. Mpɔyɔ maa kpɛyeli-meyɛ ma pááná sɔsɔɔna taa na ɪ hoo. ²¹ Maa kpɛyeli-meyɛ tɔntəmle ke. Maa woso mə tɔɔ ké ma pááná sɔsɔɔna kɔkɔ, na ɪ hoo Yosalem taa. ²² ɪsu liyitee nyəyətɔ hookuyɔ kuluku kɔkɔ taa tɔ. Mpɔyɔ ɪ ka hoo ɪcate taa. Waatu ɪnəyɪ ɪ ka nyɪ si, maya Tacaa má muɔna pááná.

²³ Mpɔyɔ ma tasaa si Tacaa tɔma-m si: ²⁴ Yɔlv nyá, heeli Yosalem nyɔma si, mə ɪcate we ké ɪsu tetu nti tɔv ta nu tɔ. ɪlɛ maa mu-tɪ na pááná, na tɔ wɔli təkpaŋalan ɪsu tetu nti tɔ lanja lɔm tɔ. ²⁵ Teitei ɪsu tɔyɔlasɪ nyusɔvɔ si tɔyənasi waali tɔ. Mpɔyɔ mə nyuvɔ nyɔma kuyi lɛlaa, na pá pəsəyɪ alaa payalɛ ke leelaa, na pá kuuki liyitee na wɛnav. ²⁶ Mə kɔtɔlaa ná yɔka ma kiin.

Pa wakələyi ma kətaɣa təlatənaa. Paa faɣasəyi mpi pə we tənəŋ na mpi pə ké kpai nyəm tɔ. Pəyele pa ta nyi asilima nyəm na mpi pə ta ké asilima pulu tɔ. Paa paasəɣəna ma kuyeeŋ kuhəsəŋ. Ilena pə kuyi ma nyuyi ke mə hekɔ. ²⁷ Mə nyuyi nyəma ná wɛɛ ké isu taale hasi nsi si cələyi si tɔɣənaya tɔ. Pa ɲmusəyi caləm, pa tɛŋ yəlaa, pa ɲmuləyi pa wɛnaw. ²⁸ Mə Iso kuyəɣətɔtɔ tələsəlaa ná wɛɛ ké isu lum mpi pa taaki kutuluɣu tɔ tɔ. Kpai toosee ké pa naaki, na pá yəɣətəyi kaloolaya təm. Pa tɛŋ si: Tacaa Iso yəɣətəyi. Pəyele ma ta yəɣətɔ natəli. ²⁹ Mɔsɔŋ na ɲmuləm ke yəlaa laki tɛtɔ tənə taa. Pa cəsəyi konyəntənə na pá muyuliɣi mɔvɔlaa. ³⁰ Ma pɛəkəyi mə taa ké yulu wei i sɔɔlu puwa si i ɲma kolɔŋa tɔ. I ká səŋ nənəɣɔ na í paasəna tɛtɔ tənə. I ká sələmi-m si ma taa yəki icatɛ. Ma ta na nəɣəlu. ³¹ Maa mɔ-mɛ na pááná səsəna na má ye le na mə lakasi məli mə nyɔŋ taa. Ma pááná ká nyaya-mɛ isu kəkɔ. Tacaa Iso má ma yəɣətəna mpɔ.

23

Samalii tɛtɔ yəlaa wasaŋkalətu

¹ Mɔpɔɣú Tacaa təma-m si: ² Yulu nyá, alaa napəli paa wɛnna naale, pa too ké kuləm. ³ Ilena pá lá wasaŋkalətu ké Icipiti taa timpɔ paa wɛɛ tɔɣɔ pa pɛɛlɔtu waatu. Tənaya pa caala pa pɛɛlɔtu həla ké wayaluyi, na pá ɲmakəli-yɛ. ⁴ Pa yaakaya kəɣɔ si, Ohola, ɔɣɛle Samalii tɛtɔ. Neu si Oholipa, ɔɣɛle Yosalem. Má tənna-wɛ, na pá lulɔ-m apalɔpiya na alɔpiya. ⁵ Ama Ohola ná lapa wasaŋkalətu. Pəyele má tənna-i. Mpa n nyulaa tɔɣɔle nyá cəlu nyəma Asilii nyəma. Mɔpɔɣú ɲ ləsa pa taa ké taŋnaa. ⁶ Paa ké nyuyi nyəma ké, na təm huɔlaa səsaa. Pa suukaya wontu kupampantu ké. Paa ké ifepiya na pá tewa na pá cakɔ kpaɣanəŋ. ⁷ Mɔpɔɣú Ohola nyá luyi lapa Asilii nyəma akewenaa səsaa mɛ. N sɔɔla-wɛ, na ɲ pilisi nyá ti na pa tuŋ. ⁸ Wasaŋkalətu nti ɲ lakaya Icipiti tɔɣɔ n tɔɣɔtaa. Tənaya pa caala nyá pɛɛlɔtu həla wayaluyi. Ilena pá həntənə-ŋ nyá pɛɛlɔtu taa, na pá pəsɔ-ŋ wasaŋkalɔ. ⁹ Pə tɔɔ ké ma tu-ŋ nyá taŋnaa Asilii nyəma mpa nyá luyi suu mpɔ tɔ pa ɲiŋ taa. ¹⁰ Pɛle pa kuu nyá pəyalaa na nyá pɛɛlaa. Ilena pá wəɣəsɔ nyá wontu na pá ku-ŋ na layatɛ. Isəna pə həma nyá ɲkpaŋuyi si alaa lɛlaa í ná tɔɣɔle.

Yosalem icatɛ yəlaa wasaŋkalətu

¹¹ Ohola neu Oholipa ná pə tənaya mpɔ. Ama i konyuləŋ tələsa mpəle. Oholipa nyá nyəntu tɛɛ nyá kəɣɔ nyəntu. ¹² Nyá cəlu Asilii nyəma təm huɔlaa, na akewenaa səsaa. Pa suuwa wontu kupantu ké na pá ké ifepiya. Pa tewayə na pá cakɔ kpaɣanəŋ, mɛɣɛ n tənaya. ¹³ Mɔpɔɣú ma cəkənəa si, nyá pilisa nyá ti tɔtɔ. Mə naale mə təntɛ lapa kuləmtəle. ¹⁴ Oholipa ná sɔɔsa lenti ke nyá wasaŋkalətu tɔɔ. Kuyaku nakuli n nawə pa ləsa Papiloni nyəma fotoo na lum kuɛɛməm ke kolɔŋa tɔɔ. ¹⁵ Pa ləla tampalanəa ké pa tusi taa. Pa tema nyɔŋ saalasɔ kuwalasɔ, pa nəɣəsəna isu awulaa. Isu Papiloni nyəma wɛu pa tɛ tɔ. ¹⁶ Waatu wei Oholipa n ná-wɛɣɛ kpakpaa tɔɣɔ ɲ nyula-wɛ. Ilena ɲ tili nyá tillaa ké pa tɛ. ¹⁷ Mɔpɔɣú Papiloni nyəma pola nyá kiŋ na nyá na-wɛ í kaa nyaaluyi. Na pá pilisi-ŋ na pa wasaŋkalətu. N pilisa nyá tɔyi mpɔ, ɔlena nyá taa kpana-wɛ. ¹⁸ N ka pəsə nyá tɔyi wasaŋkalɔ ké təkɛɛle. N hula nyá tapakpɛtɛ ké yəlaa. Haləna ma nyəɣəsɔ-ŋ isu ma nyəɣəsuyi nyá kəɣɔ tɔ. ¹⁹ N luləsa nyá wasaŋkalətu ké, na ɲ tɔɔsəyi isəna n lakaya nyá tɔyi nyá pɛɛlɔtu waatu ké Icipiti tɔ. ²⁰ Mɔpɔɣú nyá luyi suuwa nyá taŋnaa mpa pa wɛna wasaŋkalətu luluyi tɔ. Isu kpaŋasɔ na kpaɣanəŋ pə wɛu tɔ.

Yosalem nyəma ɲkpaŋuyi həm

²¹ Oholipa, n tɔɔsa isayatu nti n lapa nyá pɛɛlɔtu tɔ. Waatu inəyi Icipiti nyəma wayalaya nyá həla na pá ɲmakəli-yɛ. ²² Pə tɔɔ ké Tacaa Iso yəɣətəyi si: Maa ye le na nyá taŋnaa tənə mpa nyá taa kpanaa tɔ, pá luna paa le na pá kulɔ nyá tɔɔ. ²³ Pə kpaɣaw Papiloni icatɛ, na Kalətɛe nyəma tənə tɔ. Na Pekotɔ na Sowa na Kowa pə tɛtənəa nyəma. Asilii nyəma tənə ká sɔɔsi pa tɔɔ. Maa kpɛyeli ifepiya telaa, na kuɔnɛnənaa, na təm huɔlaa səsaa, na yoolaa,

na akewenaa səsaa. Pa tēna paa ké kpayanəh cayalaa ké. ²⁴ Paa luna ilim ntəyən tō ké, na yoolaa tuutuuma na pa yoo kēekənaa na pə wontu. Paa kenti pa tō ké kpaləh, na yoo kahusi na pá ta-meyə kotaya. Maa peti Papiloni nyéma ke mə tōm. Pəle paa kēsəna pa kiin na pa hūna-mē. ²⁵ Maa mū-mē na pááná, na má yele na mə kolontunaa la-mē na mūsu. Paa seti mə muna, na mə nkpañ. Paa kú mə lūyū nyéma na layatē. Ilena pa kuu mə pəyalaa na mə pēlaa. Ye pə kaasa mpa, ɬe pa nyayasi-weyə kəkə na pa ɬe. ²⁶ Paa kuu mə wontu kūsusuutu, na mə kacəka nyəntu tēna. ²⁷ Maa sū tənaya ke mə təntē ɬayalē. Na mə wasanjalətu nti ɪ caala Icipiti taa tō. ɪ kaa tasa Icipiti nyéma ke nyūlūyū, yaa ɪ hū pa tōm.

²⁸ Pə taya pūlu, maya Tacaa, ma yəyətəyənə sī maa tu-meyə mpa ɪ caaki na mə taa kpaana tō pa nin taa. ²⁹ Taa hanaya ke paa lana-mē, na pá kuu mə wənaw mpi í kontina hanaya tō, na pə yele-meyə kpete təyələyəli. Pū kuli mə tetelatətu na mə wasanjalətu ɬayatu na pə fēle tō təyelele. ³⁰ Mpyú paa la-mē. Mpi tō, í lapa wasanjalətu na piitimnaa. ɪ pilisa mə tī na pa tūñ. ³¹ Mə kəy ɪkpatē ke í təñaa. Pə tō ké maa tu-meyə wahala səsə na pááná*fa*. ^a tūwa pə hūwē ɬu Mاتيye 20:22. Fəlansee taa wē sī kəpū ké. ³² Tacaa ɬə má ma yəyətə sī: ɪ ká təy wahala səsə ké. Wahala ɪnɪ ɪ walaa ké na ɪ limaa. Wahala ɪnɪ ɪ ka yelina na pá tūki-mē na pá wəñyi-mē. Wahala ɪnɪ ɪ tōwa səsəm ké. ³³ Nyá kəy Samalii wahala ɪnɪ, ɪ ká wu-ñ na í ku-ñ. Na í wakəli-ñ na í tu-ñ səyəntu. ³⁴ N ká təy-ɪ ké na n tēni-ɪ. N ká yəki-ɪ həyəlasi na sī hē nyá lanle taa. Mpi tō, maya Tacaa ɬə má yəyətəna. ³⁵ Pə tō ké Tacaa ɬə má ma yəyətə sī: N səsə ma tō. N lə-m na waali tō, nyá wasanjalətu na nyá ɬayatu ká məli nyá nyūyū taa.

ɬə kuyi Samalii na Yosalem pa tōm

³⁶ Mpyú Tacaa tōma Isekiyeeli má sī: Yūlu nyá, tayanɪ nyá tī na n hūna Ohola na Oholipa. Pə wē sī n kuli pa acaalətu tō ké. ³⁷ Pa ké alaa yulukulaa ké, na wasanjalənaa. Tūñ asilima nyəh tēlaale ke pa lapa wasanjalətu. Pa laa-ɪ pa pəyalaa mpa paa lula-m tō. ³⁸ Mpi pa tasam lapu təyolē pa pilisa ma kətaya tēlatē ke kuyaku kulumuyū ŋkū. Pa wakəla ma kuyeyə kuhēsəñ. ³⁹ Waatu wei pa laakaya pa piya ke tūñ təy, pa pola kuyaku kulumuyū ŋkuyū ma kətaya tēlatē na pá pilisi-tē. ⁴⁰ Haləna pá tili tillaa ke apalaa pooluñ nyéma waali. Pəle pa tō ké pa sowa lum, na pá tū cəlavnaa na kacəka wontu. ⁴¹ Ilena pá caya pa katonaa kəpampama tō, na pa taapələnaa ke pa nəy tō. Na pá sū ma tulaalu na nim ke pə tō. ⁴² Samaa wei ɪ hūki natəli tō, ɪ kəma ɪ kiñ na í lakɪ kəkətē. Sapaa wulaya tetu taa ké pa lunaa. Pa tūwa Ohola na ɪ neu pa nin taa ké kpasi, na pa tema-weyə ntenin kəpampañ. ⁴³ Mpyule ma pəsa pa taa alu wei ɪ kpatəla wasanjalətu taa tō sī: Nəənə n ká lakɪ-təyolē? Na paa kə nyá kiñ na? ⁴⁴ Ilena yəlaa kə pa kiñ ɬu pa kəñyū apalaa tēna alaa kiñ tō. Mpyú apalaa pukaya alaa sakala nyéma Ohola na Oholipa pa kiñ. ⁴⁵ Ama apalaa siyisilaa ká hūna-wē, ɬu pa hūkuyuna wasanjalənaa, yaa mpa pa kuyi yəlaa tō. Mpi tō, pa ké wasanjalənaa ké, na yəlaa caləm wē pa nin tō. ⁴⁶ Tacaa ɬə yəyətəyi sī: Maa yele na samaa kuli pa tō. Paa kuu pa wontu na səyəntu pū-wē. ⁴⁷ Samaa ɪnɪ ɪ ká yaya-weyə pē, na pá kú pa na pa pəyalaa na pa pēlaa na layalē, na pa nyayasi pa tēsi ke kəkə. ⁴⁸ ɬəna maa sū ɬayatu tənaya ke tetu taa təyolē. Ilena pə hūli alaa lēlaa ke layatu na pá taa təñ pane pa ɪkpatē. ⁴⁹ Pa ɬayatu ká məli pa nyəñ taa. Paa səyeli pa tūñ laav kəpəntuyū. Waatu inəyi paa nyi sī mayalē Tacaa ɬə.

24

Yosalem nəyəsəna taanuse wei kəkətaya kpawa tō

¹ Mpyú ɬeyeli nyéma kuuu pənaya pəyolayafē naanūwa nyəñka. ɬətu naanūwa nyəñ, kuyaku naanūwa nyəñkū wule. Tacaa tōma-m sī: ² Yūlu nyá tu kuyaku ŋkuyū takəlaya taa. Mpi tō, kú wule ke Papiloni wulaw ká sū Yosalem taa na í lēki-tē. ³ Yəyətə yəlaa tō kullaa mpye tōm. Maya Tacaa ɬə má yəyətəna-ti sī:

^a 23:31 pááná: Pááná, pə nuw lapa Ləkpa nyéma ke katē, pə tō ké tō

Təsi tiyaya,
 təsi-ke na ń pəli ka taa ké lum.
⁴ Tu nantu cəḡələn kupaŋ təna.
 Paa yule paa hamuḡu,
 na ń suuli muwa kupaŋa.
⁵ Kpaŋa kaləku taa heu kupaŋpaŋ nantu.
 Tu taasi ke səsəm ke tiyaya tee,
 na pə wasa teu.
 Mpi tɔ, pə wee si muwa
 mayamaya í pu tətəḡo.
⁶ Pə tɔ ké Tacaa Iso,
 má ma yəḡətəḡi si,
 yulokule icate təm we waiyo ké.
 Tə nəḡəsəna ké isi taanuse wei
 kəkətaya kpawa, na ɪ nyaaluyu na kate tɔ.
 Ləsi tiipile nantu ke cəḡəluḡu cəḡəluḡu.
 Pə taa sɔ paa kulumuḡu.
⁷ Mpi pə tɔ tɔ, yəlaa mpa Yosalem kuwa tɔ,
 pa caləm we icate heku taa kukpamuḡu tɔ ké yem.
 Nəḡəlu ta pəli-wəḡi ate si
 pá takı-wəḡi tetu.
⁸ Ma caawa si ma húlí ma pááná səsəna na má leeti.
 Ilena má ɲmusi ɪ caləm ke kukpamuḡu tɔ,
 na má yele-wəḡi mpu si nəḡəlu í taa takı-wi.
⁹ Pə tɔ ke Tacaa Iso má,
 ma yəḡətəḡi təfoo si:
 Yulokulaa icate nté tə təm we waiyo ké.
 Mpi tɔ, maa tó tə taa ké kəkə səsaya.
¹⁰ Tó taasi ke səsəm na ń tó kəkə,
 təsi nantu ke teu na ń tu tuusi pee. Muwa í nyaya.
¹¹ Təni tiipile kpete ke mamala tɔ na tɔ han.
 Tə nyəḡəluḡu kuɛɛmuḡu í sɛɛ,
 na tə asilima hoo tə taa,
 na tə kəkətaya nyaya.
¹² Təkaasuyu təna we kpete ké. Kəkətaya kaa lu yem na pə ta kəna kəkə. ¹³ Yosalem nyéma
 kawalaya we pa asilima taa ké. Mpi tɔ, ma caakaya si má husi pa asilima. Ama pa fɛi tənəŋ,
 a kaa tasa husuyu. Maa lana-we na pááná ké haləna á hee. ¹⁴ Maya Tacaa má yəḡətəna mpu.
 Maa la pə tənaya, ma kaa nyá. Pəyele ma kaa weena pətəətəle, yaa má tuli tapəŋ. Pu huuna-
 meye na pə keesəna mə tənte na mə təma. Tacaa Iso má ma yəḡətəna mpu.

Isekiyeeli caya ke layaya

¹⁵ Ḿpúḡó Tacaa təma-m si: ¹⁶ Yulu nyá, maa yele na səm keli wei ɪ heesəḡi nyá lanle tɔ. Iɛ
 pə fɛi si ń caya layaya yaa ń wii, yaa nyá isəlum í tu lu. ¹⁷ Nmesı nyá lanwakəlle, taa caya
 layaya. Ama te nyá nyuy saalaya, na ń lee nyá ntəŋkpala. Taa takı nyá isentə, pəyele taa
 təḡo layaya təḡonaya.

¹⁸ Isekiyeeli má, tanəŋ tee ké ma yəḡətəyana yəlaa. Ilena taanaya ɲke ka mayamaya ma alu
 si. Pə fema ilena má lá isəna Iso hula-m tɔ. ¹⁹ Ntəna yəlaa pəsı-m si, má keesi-weye mpi ma
 lakı mpu tɔ pə kutoluyu. ²⁰ Mpuḡule ma cə-we si, Tacaa heela-m təm ²¹ si má teləsi Iseyeli
 nyéma. Iso si: Maa wakəli ma təsɛɛle. Ntɛye pa hənna pa ti na pá huləsəḡəna lanja na pá
 sɔla-te. Paa kú pa pɛɛlaa na pa pəyalaa mpa pə yela Yosalem tɔ. ²² Pa kaa takı pa isentə yaa
 pá təḡo layaya təḡonaya. ²³ Pa kaa heɪ pa nyəŋ saalasi, yaa pá wəḡəsi pa ntəŋkpala. Pa lanja

kaa wakəli, yaa pá wii. Ama pa isayatu tɔ́ kɛ́ paa nə́ɣəsɪ na pá wiiki tɔ́ma tɔ́. ²⁴ Isekiyeeli maya paa kɛ́sɛna na pá lá teitei isɪ ma lapu tɔ́. Waatu wei yaasinaa mpe paa la tɔ́, paa nyɪ sɪ Isɔ mayalɛ Tacaa.

²⁵ Ḿpúyú Tacaa tɔ́ma-m sɪ: Kuyaku nakuli maa ləsi Isɔ tɔ́sɛɛɛ nte tɔ́ kɛ́ mɔ́ kpulɔ́yɔ tɔ́tɔlɛ na í húləsəyɪ-te na lanja tɔ́. Lonte ntɛyɛ í ka tɛɛlɔ́yɪ na í hənna mɔ́ tɪ. Maa yele na í lanj mɔ́ pəyalaa na mɔ́ pɛɛlɛ tɔ́tɔ. ²⁶ Ilɛ kuyaku ŋkuyɔ wei pə sɔ́wa tɔ́, ɪ ká se na í kɔ́ na í kɛ́sɪ-mɛyɛ-tɪ. ²⁷ Wulɛ nté tɔ́ mayamaya kɛ́ mɔ́ nə́ɣɔ ká kuli na í yɔ́ɣɔtəna wei pə sɔ́wa tɔ́. ɪ kaa tasa sum isɪ kamumuka. Isekiyeeli nyaa wɛɛna isɪ kuhulum. Ilɛna í cɛkəna sɪ maya Tacaa.

25

Tacaa kaləyənə Amoni nyəma

¹ Ḿpúyú Tacaa tɔ́ma Isekiyeeli má sɪ: ² Yulɔ́ nyá, kɛ́sɪ isɛ na Amoni nyəma tɛtu tɔ́. Yɔ́ɣɔtɪ isayatuɔ́naa mpa paa mayana-wɛ tɔ́, pa tɔ́m. ³ Tɛləsi-wɛ sɪ, maya Tacaa Isɔ ma yɔ́ɣɔtaa sɪ í wonja na í kpaləsi kuyan̄ku ma kɔ́taya tɔ́latɛ wakɛlaa tɔ́. ɪ kpiisa Isɛyɛli tɛtu. Kolontunaa kuu Yuta nyəma na pá tɛɛna. ⁴ Maa yele na ilim tɔ́lulɛ nyəma tɔ́ɣɔ mɔ́ tɛtu. Paa siki pa tɔ́sɔulɛnaa na pá ká pa kaləkəŋ. Paa tɔ́ɣɔ mɔ́ tɛtu kululum, na pá nyɔ́ mɔ́ naaləm. ⁵ Maa pəsi mɔ́ ɪcatɛ sɔ́sɔɛɛ Lapaa kɛ́ yooyoonaa tɔ́tɔyɔɛ. Mɔ́ tɛtu tɔ́na ka pəsi heen̄ tɔ́hɛsɛɛɛ. Ilɛna í nyɪ sɪ mayalɛ Tacaa.

⁶ Tacaa Isɔ yɔ́ɣɔtaa sɪ, mɔ́ lanjɛ hɛɛna Isɛyɛli tɛtu wahalanaa. ɪ wonja na í ŋmaali na í footi-wɛyɛ katatɔ́laya. ⁷ Maa tu-mɛyɛ nin̄ na má yele na piitimnaa lɛlaa lɛɛkɪ mɔ́ nyəm tɔ́na. Maa kpiisi-mɛ tɔ́kpataa kɛ́ tɛtuɔ́naa lɛlaa taa. Ilɛna í nyɪ sɪ mayalɛ Tacaa.

Tacaa kaləyənə Mowapu nyəma

⁸ Mpuɔ́lɛ Tacaa Isɔ tɔ́ma sɪ: Mowapu na Seyii pə nyəma yɔ́ɣɔtaa sɪ, Yuta yɛlaa wɛ teitei kɛ́ isɪ piitim lɛmpɪ nyəma. Pa ta payatɪ. ⁹ Pə tɔ́ kɛ́ maa yele na kolontunaa tii acaɛɛ nna a wɛ Mowapu tɛtu tɔ́ŋa tɔ́ tɔ́ a tɔ́. Anɪ a kentina pa tɔ́. Paa yɔ́kɪ-yɛyɛ kulum kulum. Paa a taa wɛna a kɛ́la teu tɔ́, isɪ Pɛtɪ-Yesimɔ́tɪ, na Paali-Meyən̄, na Kiliyatayim. ¹⁰ Maa yele na ilim tɔ́lulɛ tɔ́ tɔ́ntaa tɔ́ɣɔ Mowapu*fa* nyəma tɛtu. Isɪ pa tɔ́ɣɔ Amən̄ nyəma nyəntu tɔ́. Halɪ nə́ɣɔɔ kaa kɔ́ í tɔ́sɪ Mowapu nyəma mɛ mɔ́ tɔ́. ^a ¹¹ Maa tən̄ siyisuyu kɛ́ na má lana-mɛ. Ilɛna í cɛkəna sɪ mayalɛ Tacaa.

Tacaa kaləyənə Itəm nyəma

¹² Ḿpúyú Tacaa Isɔ tɔ́ma sɪ: Itəm nyəma mɛ mɔ́ tasəkɛɛ nté, lɛɛtɔ́yɔ mpi í lɛɛta Yuta nyəma tɔ́. ¹³ Maa tu-mɛyɛ nin̄. Maa kú yɛlaa na wontu. Pu kpiisi-mɛyɛ pə kpaxav Temən̄ ɪcatɛ, haləna Tetən̄ nyəntɛ tɔ́. ¹⁴ Maa yele na Isɛyɛli nyəma lɛɛtɪ Itəm nyəma mɛ na ma pááná. Ilɛna í cɛkəna ma lɛɛtɔ́yɔ. Tacaa Isɔ má ma yɔ́ɣɔtəna mpu.

Tacaa kaləyənə Filiisi nyəma

¹⁵ Ḿpúyú Tacaa Isɔ tɔ́ma sɪ: Mpi pə tɔ́ tɔ́. Filiisi nyəma mɛ í tayana mɔ́ lɛɛtɔ́yɔ. ɪ lɛɛta Yuta nyəma, í nyəna-wɛyɛ yem. ɪ pɛɛkaa sɪ í kpiisi-wɛ na taa han̄aya tam nyən̄ka. ¹⁶ Tacaa Isɔ sɪ, maa tɔ́ Filiisi nyəma mɛyɛ nin̄. Maa kpiisi mɔ́ tɔ́na mpa í luna Kafətɔ́ tɛtu na í caya ten̄ku nə́ɣɔ tɔ́. ¹⁷ Maa lɛɛtɪ-mɛyɛ sɔ́sɔm, na má hɔ́ mɔ́ ŋkpan̄ na pááná. Waatu wei maa la-mɛyɛ mpu tɔ́ɣɔ í ka nyɪ sɪ mayalɛ Tacaa.

26

Tacaa kaləyənə Tiii nyəma

¹ Ḿpúyú Isɛyɛli nyəma kuuu waali, pənaya naanowa na kulumaya nyən̄ka. Isətu kuyaku kancaalaya nyən̄ku wule. Tacaa heela Isekiyeeli má sɪ: ² Yulɔ́ nyá, timpɪ Tiii nyəma wonja Yosalem ɪcatɛ na pá kpaləsi sɪ, yɛɛ, pə tu wakɛla ɪcatɛ nte tɔ́ taa yɛlaa tən̄yayana tɔ́. Paa kpaya

^a **25:10** Mowapu: Mowapu lonte taa, tɛlɛsɛlaa lɛlaa ná tɔ́wa sɪ Amoni nyəma.

tə kulapəle, paa tasa toŋ sɔvɔ. Mpi tɔ, Yosalem pəsa ncaale kɛ nɔɔnɔ. ³ Ma sɛŋa Tihi nyɛma mɛ mɛ tɔ kɛ. Maa yele na piitimnaa tuutuuma kuli mɛ tɔ, ɛsu tenku lɔm huukuyɔ tɔ. ⁴ Paa yɔki Tihi ɛcate koloosi, na pɔ hu mɛ atɛ na ɛsɔ kutulun. ɛlena mɔ paali ɛcate tɛtɔ na pɔ yele atɛ kɔkɔpamuyɔ. ⁵ Tu pɛsi lonte nte tɛ taa tiina kpalaa len pa pulun kɛ tenku taa tɔ. Piitimnaa kɔ tɔɔna-te. Mpi tɔ, maya Tacaa mɔ yɔɔtɛna. ⁶ ɛlena pɔ kɔ tɛ cɔlɔ acalɛɛ na layatɛ. Waatu ɛnɔɔi i ka nyi si mayalɛ Tacaa.

⁷ Mpi tɔ, Tacaa ɛsɔ yɔɔtɛna kɛ si: Maa yele na ilim ntɔɔŋ tɔɔ Papiloni wulav Nepukanɛsaa, wei i kɛ awulaa wulav tɔ, i na i kɔpɔnɔŋ na i cayalaa, na i yoo kɛkɛnaa pɔ kɔpɛyeli na pɔ wɛɛ yɛlaa tuutuuma, na pɔ tii Tihi nyɛma tɔ. ⁸ Paa kɔ acalɛɛ nna a cɔɔna Tihi ɛcate kɛ tenku kɔten tɔ tɔ na layatɛ. Kolontunaa kɔ hɛɛ lɔɔŋ na pɔ lo hapɛɛ taka, na pɔ wɛɛ ɛsu kolunɔ kɔkɛntaya. ⁹ Paa ma pa yoo ituule kɛ mɛ ɛcate kolunɔ. Paa tusi mɛ atɛ na ɛsɔ kutulun na pa yoo wontu. ¹⁰ Pa kɔpɔnɔŋ tuutuuma mɔsuyɔ kɔ waasi mɛ tɔ. I cayalaa na pa yoo kɛkɛnaa kɔkɛtɛ kɔ ciyiti mɛ koloosi. Waatu ɛnɔɔi paa sɔvɔna mɛ ɛcate nɔɔnɔsi, ɛsu pa sɔvɔkuyɔ ɛcate nte pa lɛkɛna tɔ tɛ taa tɔ. ¹¹ Paa feli mɛ hapɛɛ tɛna tɔ na pa kɔpɔnɔŋ acɔwa. Paa kɔ mɛ ɛcate yɛlaa na layatɛ. Paa pɛti mɛ tɛlaalɛ akɛlenaa mpa pa hɔlɔɔi si i wɛna toŋ tɔɔ atɛ. ¹² ɛlena pɔ ŋmulɔ mɛ wɛnɔv na pɔ kuu mɛ kataataya wontu. Paa yɔki mɛ ɛcate kolunɔ, na pɔ tusi mɛ tɛsi kacɔka nyɛnsi. Paa pɛti tenku taa kɛ pɛɛ na pɔ taasi na pɔ tɛtɔ. ¹³ Maa si tɛnaya kɛ mɛ yontu kɔkɛtɛ. Pa kaa tasa mɛ cɔmɔŋ tan kɛ nuu. ¹⁴ Maa pɛsi mɛ ɛcate kɛ kɔkɔpamuyɔ kɔpɛtɛ nyɛŋku ŋku kɔ tɔ pa len tiina pulun tɔ. Nɔɔlɔv kaa tasa-mɛɛ ŋmav. Maya Tacaa ɛsɔ, mɔ yɔɔtɛna.

¹⁵ Mɔpɔyɔ Tacaa ɛsɔ tɔma si: Tihi ɛcate nyɔ, paa wakɛli-ŋ na pɔ kɔ nyɔ taa yɛlaa na pɔ mɔlɔɔi acufu ɛni i taa. ɛlena tenku nɔɔɔ acalɛɛ nyɛma sɔv seluyɔ. ¹⁶ Tenku nɔɔɔ awulaa tɛna kɔ kuli pa kumlee tɔ. Paa wɔɔsi pa kawulaya tokonaa mpa pa sɔpa tɔ. ɛlena sɔɔntɔ sɔsɔntɔ kpa-wɛ na pɔ caya atɛ, na pɔ seliyi kɔtamsa. Mpi tɔ, pa lanɔ wakɛlɛna ɛcate ntɛ.

¹⁷ Paa ma kawɔyaya kɛ ɛcate ntɛ tɔ tɔm si:

Pɔwɛ, ɛcate sɔsɔlɛ tɛlɛ.

Pɔ wakɛla-te, na pɔ kpiisi-tɛɛ tenkunaa taa.

Tɔ yɛlaa ka ŋmakɛla antulinya taa kɛ.

Mpa pa cɔɔna-te tɔ pa

nukaya tɔ sɔɔntɔ kɛ.

¹⁸ Nɔɔnɔ tenkunaa nɔɔsi yɛlaa

seliyi tɔ wakɛluyɔ tɔ kɛ.

ɛlena kɔtemin poolun nyɛŋ

nyɛma tɛɛ suki tɔ saaluyɔ tɔ.

¹⁹ Mɔpɔyɔ Tacaa ɛsɔ yɔɔtɛna si: Maa pɛsi-tɛɛ ncaale, ɛsu acalɛɛ lenna, nɔɔlɔv kaa caya. Maa yele na tenku luman sɔsɔŋ lɔm lu na pɔ li-te. ²⁰ Maa tisi-tɛɛ hatoo atɛtɛlɛ taa na tɛ mayana pɔsi tɛna sɛtaa. Tu caya tɛtɔ tɛ timpi nɔɔsɛna ɛsu lɔŋtaa ncaa tɔɔ, atɛtɛnaa mpa pa laala-tɛɛ sɛm tɔ, pa kin. Tɔ kaa pɛsi na tɛ tayanɔ mɔluyɔ. Pɔyɛlɛ nɔɔlɔv kaa tasa tɔ taa kɛ cayalɛ, pɔcɔ tɔ kaa tu wɛɛna lonte kɛ weesuyɔ nyɛma taa. ²¹ Sɔɔntɔ kɔ pɔ yɛlaa na mpi pɔ mayana-te tɔ. Maa kpiisi-te tɔkpataa. Tɔ kaa tasa wɛɛv, paa pɛki-te pa kaa keesi-te. Tacaa ɛsɔ mɔ ma yɔɔtɛna mɔv.

27

Tihi ɛcate ncaale tɔ wula

¹ Mɔpɔyɔ Tacaa tɔma Isekiyeeli mɔ si: ² Yulɔ nyɔ, wii Tihi ɛcate tɔ si: ³ Hei, Tihi, nyɔ wei n wɛ tenku nɔɔɔ, na nyɔ na tenku taa tɛtɛnaa payalɛ i laki taatɛlɛ tɔ. Tacaa ɛsɔ mɔ ma yɔɔtɛŋi si:

N tɔŋaya si n tewa tɛmammam ɛlɛ?

⁴ Nyɔ toosi ntɛ hatoo tenku hɛkɔ taa.

Nyɔ saakɛlaa saaka-ŋ teu kɛ.

⁵ Senii puyv tun kupaŋ ke í saakəna kpuləv.

Í caa Lipaŋ tun kupaŋ
na í lá tesika səsaya.

⁶ Pasaŋ tetv tun kupaŋ ke
í saaka kpuləŋ ləyolasí nsi
pa hatəyəna ləm tə.

Í saaka kucacayaŋ na Kələeki tetv
tun na í tv pə təw kə tuu kela*fa*. ^a səsəəm kə.

⁷ Icipiti kponkpontu ton nyəntv ke
í ləvna mə kpuləŋ pəw na í sə.

Mə pəw inəyi pa nyəŋna-məye pooluŋ.

Sipili tetv pəw wei pa səsəa
na pá lii akpaayala təw í taka mə kataataya wontu təw.

⁸ Sitəŋ na Aləfatí pə acaləe yəlaa
nté mə kpuləŋ saalaa.

Tiiti nyəntaa səsaa nté kpuləv paasənlaa.

⁹ Pipələsɪ ɪcətə yəlaa mpa pa
nyəma niŋ təma lapv na pá we caŋəm ke teu tə.
Mpe pa paasayana kpuləv pəyələv ke tayənv.

Tenku kpuləŋ səsəw kəŋaya mə teye.

Í taa yəlaa yakí mə kataataya wontu.

¹⁰ Pəsɪ na Lutɪ na Putɪ pə yoolaa
lakaya nyá yoolaa ke təmlə.

Mpe pa pusayana kpaləŋ na yoo kahusi ke təsikilenaa taa.

Mpv pə kusayana nyá nyuv.

¹¹ Mə mayamaya mə yoolaa na Aləfatí ɪcətə yəlaa pa feŋayana mə koloosi. Na Kammatí yəlaa náá feŋiyi atə na ɪsə kutuluŋ. Í pusaya mə kpaləŋ ke kolunə ŋka kaa cəwəna-mə tə ka təw kə. Pələ pa lakayana na mə teu səsəyi.

Taatəlaa ɪcətə səsəwle Tiiti təm

¹² Tiiti, nyá na Taasisi tetv nyəma í lakayana taatəle. Mpi tə, n ka wəna kəpəetəm ke tuutuuma. Ulena pələ pá pəetəyəna-ŋ liyitee nyəwətv, na nyəwəlv na kəsəemv na kuhuləmv sələpa nyəŋkv. ¹³ Halí Tiiti nyá na Kələesi na Tupaali na Mesəki pə tetv yəlaa mayamaya í lakaya taatəle. Pələ pa layasayana-məye yomaa na nyəwəlv kəsəemv wontu. ¹⁴ Tokaama nyəma ná kəŋayana kəkənəa kpaŋanəŋ na asewa nyəŋ. Na kpaŋasɪ camnanaa*fa* na pá pəetəyəna-mə. ^a pə ləli mpi tə. ¹⁵ Mə na Tetəŋ tetv nyəma í lakayana taatəle. Na tetvnaa mpa ləm cəwəna tə pa payalə nyəma tətə. Pələ pa fələyi-məye tuuŋ kela na taasɪ kəkpeetasɪ nasəli. ¹⁶ Itəm nyəma yakaya mə wontu payalə kə, na pá fələyi-məye liyitee pəe tiŋ atəntəwte na kəsəemlə, na pəw wei pa lii akpaayala tə. Na wei pa səpa tə, na kponkpontu ton nyəntv pəw, na pəyolasɪ. ¹⁷ Yuta na Iseyeli pə yəlaa pəetayana-məye təwəŋaya pəe kə, na tun na nim, na kəwle. ¹⁸ Tamasɪ ɪcətə nyəma yakaya mə wontu payalə na mə kəwənəm payalə. Ulena pá fələyi-məye Hələpəŋ nyəma sulum, na Sahaa nyəma heen huntu. ¹⁹ Hatoo Usali ɪcətə taa kə tan na Yafəŋ pa piitimnaa pa yakaya mə kiŋ na pa pəetəyəna-məye nyəwəlv ŋku pa lupa tə. Na tulaalv na nyutu səsəw nyəntv. ²⁰ Kpaŋanəŋ pəw ke Tetəŋ nyəma pəetayana-mə. ²¹ Mə na Laalupunaa na Ketaa tetv nyuv nyəma í lakayana taatəle, pələ pa yakaya mə wontu na pá fələyi-məye iwəsɪ, na heen na pəŋtuləŋ. ²² Mə na Sapa taatəlaa, na Lakəma nyəma í taatəyana. Ulena pá layasəyi-mə na tulaalvnaa kupampama, na liyitee pəe waani waani, na wula. ²³ Mə na Haləŋ na Kanne na Iteni pa acaləe yəlaa í

^a 27:6 tuu kela: Pa tɔwə kucacayaŋ təw kə tuu kela, pə hóləyi wənav ^a 27:14 kpaŋasɪ camnanaa: Kpaŋasɪ camnanaa ɪsu kpaŋaya na kpaŋanv pa kpaakv təma na

lakayana taatəle. Haləna Sapa na Asuu na Kilimatı pa acaləe nyəma tətə. ²⁴ I pəetayana-weye kacəka wontu. Na wontu nti pa lii akpaayala tə. Na nti pa səpa tə. Na pəəŋ wei pa pəəkı atə tə i kucələcələŋ, na ŋmusı nsi pa luv teu tə.

Tiii icate təə wula tətə

²⁵ Tiii kataataya wontu ke

Taasisi kpuləŋ səyəlaya.

Wontu ka su mə tɛye ɪsu kpuluyv ke tenku taa.

²⁶ Mə kpuləŋ saalaa pona-mɛye tenku luman taa ké.

Iləna ilim təlulə heelim wakəli-mɛye tənə.

²⁷ Mə kʊwɛnam, na mə kataataya,

na mə kʊpɛɛtəm, na mə kpuləŋ saalaa,

na i təma lataa, na mpa pa paasəyəna-i

na pa tayanəyi-i tə.

Mə taatələa na mə yoolaa mpa pa wɛ mə tɛ

na mə samaa tənə.

Paa hoti tenku luman taa ké

kuyaku ŋku i ka hoti tə.

²⁸ Kpuleŋ saalaa ká wii

na tenku nəyɔ cəyalaa náá seliyi.

²⁹ I saalaa tənə ká lu pa kpuleŋ taa,

na i taa təma lataa tənə tii atə.

³⁰ I ká wii Tiii icate təm

na laŋwakəlle səsəəle.

I ká pəli mə nyəəŋ taa ké tɛtɔ,

na i pilimi təluma taa.

³¹ I ká looli mə nyəəŋ,

na i suu mə ləyaya wontu nti

tə wɛ ɪsu fələtənəa taka tə.

I ká wii mə icate təə,

na laŋwakəlle səsəəle.

³² I ká wii ləyaya wula

na laŋpəsəle səsəəle.

I ka ma laŋwakəlle kawəyaya si:

Tiii icate nyá n taa fəina saala.

Ama nəənnəə pə wakəla-ŋ tenku həkʊ taa.

³³ Waatu wei nyá təyənasi lukayana tenku taa tə,

piitimnaa payalə ke pə caləsaya.

Nyá kʊwɛnam na nyá

taatəle katatəlaya təə,

atə awulaa suu tɔŋ.

³⁴ Nəənnəə tenku təyɔ Tiii icate

na tə kataataya wontu.

Pə kpɛŋna pa tənə mpa pa kotiyi tə taa tə.

³⁵ Tenku nəyɔ yəlaa tənə wɛ

səyɔntʊ səsəəntʊ taa.

Pa awulaa seliyi na pa ɪɛntaa wakələa.

³⁶ Piitimnaa taatələa ká kpɛɛtəyi nyəəŋ

na səyɔntʊ ke Tiii təm.

Mpi tə, mpi pə mayana-tɛ tə pə təm wɛ səyɔntʊ.

Pə wakəla-tɛye tam təə ké.

28

Tacaa kaləyəna Tiii wulav

¹ M'p'uy' Tacaa tōma-m si: ² Yulv nyá, heeli Tiii wulav si, maya Tacaa Iso, ma yəxətəy' si, Tiii wulav, n hən nyá ti si, nyayale Iso. N caya Iso təcayale ke tenkuna heku. Pəyele nyaya yulv ké n ta ke Iso. Ilena n nyənəy' Iso luy' nyəntu ke nyá nyəntu. ³ Tiii wulav, n hūki si, n kəla Taniyeeli ké. ⁴ Nyá ləmayasəe na nyá layatu tō, n kaawa wənav. N nyəka wula na liyitee ke nyá kpancooŋ taa. ⁵ Nyá ləmayasəe səsəna na nyá taatəle tō, n kaa wənav. Ilena pə səs-ŋ kalampaani taa.

⁶ Pə tō ké Tacaa Iso yəxətəy' si, n nyənəy' nyá ti isu Iso ké. ⁷ Pə tō ké maa yele na yəlaa mpa pa kəla musuŋ tō. Pá kō nyá tō na pá seti mpi n lapəna nyá ləmayasəe kupaŋa an' tō. Ilena pá wakəli nyá teu. ⁸ Musuŋ səm ke n ká si tenku heku taa. Paa tisi-ŋ pəlaav taa. ⁹ Ye nyá kulaa kin, n ka yəxət' si n ké Iso. Pəyele n ke yulv na? N ké yulv ké nyá kulaa nin taa ké, n ta ke Iso. ¹⁰ N ká si ma ta nyi isənaa səm ke kpai nyəma nin taa. Pə taya pulv, Tacaa Iso má ma yəxətəna mpv.

¹¹ M'p'uy' Tacaa tōma Isekiyeeli má si: ¹² Yulv nyá, ma kawəyaya ke Tiii wulav tōm. Tv-ɪ yontu si, Iso ləmayasəe səsəna ka yelaa ké na n wəe wei yəlaa kəkəna i tōma teu səsəom taa na i kacəka taa tō. ¹³ Iso taale lten' taa ké Tiii wulav nyá n ka wəe. N ka suuwa liyitee pəe an' a təna ké. Isu kuvəemle cuntu nyəntə na kasasaŋa tin' tən' nyəŋ nyəntə na atəntəntə nyəntə na kuvpəetəle na pooku nyəntə na nte tə wə pooku təle tō na pooku kaaluula nyəntə, na tin' atəntəntə nyəntə. N tukaya kacəka wontu nti pa lapəna wula tō. Kuyaku ŋku pə ŋma-ŋ tō ku tō ké pa tayana-ti. ¹⁴ Iso si: Maa su-ŋ ké isu isətaa tanlv wei i tee kəkə na i ké kentulu tō. Ma puɣu nanŋ nyəŋku tō ké n ka wəe. Na n tən' pəe wena a muɣi kəkə tō a tō. ¹⁵ Hatoo waatu wei pa lula-ŋ təy' nyá təntə wə teu. Haləna kuyaku ŋku pə kula nyá isayatu tō tō. ¹⁶ Nyá taatəle tōmən' tō ké musuŋ na isayatu haya-ŋ*fa*. Pə tō ké maa pəs-ŋ yem tv, na má təyən-ŋ Iso puɣu tō. N ké isətaa tanlv kentulu ké. Maa təyən-ŋ pəe wena a teeki kəkə tō a tō. ^a haya-ŋ na n pənti. Maa təyən-ŋ ma puɣu tō. Maa yele na isətaa tanlv kentulu nyá n saali yem ké pəe wena á tee kəkə tō a taa. ¹⁷ N lapa kalampaani ke nyá teu tō. Nyá hikuɣu teeli wakəla nyá ləmayasəe. Maa pəti-ŋ atə. Maa yele na awulaa lelā nyən-ŋ. ¹⁸ Nyá kawalaya payale na nyá taatəle nte tə ta siyisi tō pə lapa na n pilisi nyá na Iso mə təsulle. Maa ləsi nyá taa ké kəkə ŋka ka nyaki tō. Kaa nyaya-ŋ, na pə yele təluma ke atəyē nyá nalaa təna isəpəle taa. ¹⁹ Səxəntu ka pu pa təna mpa pa nyəma-ŋ piitimnaa taa təy' nyá nyuɣu tō. Pə taya pulv, pu wakəli-ŋ tam tō ké, na n pəs' səxəntu pulv.

Tacaa kaləyəna Sitəŋ nyəma

²⁰ M'p'uy' Tacaa tōma-m si: ²¹ Yulv nyá, kəs' isə na Sitəŋ ɪcate tō. Heeli-təyē Iso má ma kuyəxətutv. ²² Tacaa Iso má ma yəxətəy' si: Maa kul' Sitəŋ nyəma tō. Maa huli ma teeli ke mə heku. Maa huuna-me na má huli ma tənən' wəetv ke mə heku. Waatu inəy' i ká cəkəna si mayale Tacaa. ²³ Maa tv-məyē kutəŋ na caləm kpe mə hapəe tō. Layalee ká luna ɪcate həyələn təna, na sətāa hoti tə taa. Ilena i cəkəna si mayale Tacaa.

Iseyeli nyəma cayaŋa həesvɣv

²⁴ M'p'uy' Tacaa tōma si: Piitimnaa mpa pa cəna Iseyeli nyəma mə tō, pa kaa tasa-məyē footuɣu. Pəc' pa kaa tasa-məyē səpu na pá kaali-me isu sowa. Waatu inəy' i ká cəkəna si, maya Tacaa.

²⁵ M'p'uy' Tacaa Iso si: Maa ləsi Iseyeli nyəma məyē timpi timpi i yawa tō. Maa kpəyeli-me, ilena má huli ma tənən' wəetv ke mə heku na piitimnaa ná. I ká caya tetv nti ma hawa ma təmle tv Yakəpu tō tə taa. ²⁶ I ká cayaŋa həesvɣv ke təna, na i ŋmá tēs' na i tuu ləseŋnaa. Waatu wei maa huuna pa təna mpa pa cəna-me na pá footiyi-me tō ilena i cayaŋa həesvɣv. Pəyē i ká cəkəna si mayale mə Iso Tacaa.

^a 28:16 isayatu haya-ŋ: Lelaa teləsəy' si: Nyá taatəle tōmən' tō ké musuŋ

29

Tacaa kaləyəna Icipiti nyəma

¹ Mpuḡú Tacaa yəḡətəna Isekiyeeli máḡá Iseyeli nyəma kuuu pənaya naanwa nyəḡka isətu naanwa nyəḡ, kuyaku naanwa na naale nyəḡku wule, na ɪ tə-m si: ² Yulu nyá, keesi nyá ise na Icipiti wulav tɔɔ. Yəḡəti nti tu mayana í na ɪ tətə tənə tɔ. ³ Tacaa Iso má maa kuli Icipiti wulav nyá nyá tɔɔ. N wee ké isɪ nyuu səsəu nku ku hənta ku pusi taa tɔ. N huuki nyá taa si, nyá mayamaya n lapəna Nili pəḡə. ⁴ Maa tu nyá tamasi taa ké kulaya, na má matɪ Nili pəḡə tiina na nyá setu. Ilena má hə nyá na tiina tənə ke pəḡə nke ka taa. ⁵ Maa ləḡə nyá na nyá pusi səsənsi tiina ke wulaya tətə taa. N kaa pəsi kuluyɔ, pəcɔ nəḡəlu kaa kusi-ŋ. Maa ha-ŋ atə wontu na sumasi na ń pəsi si təḡənaya. ⁶ Ilena Icipiti nyəma me mə tənə í cəkəna si maya Tacaa.

Mpi tɔ, mə waasuyɔ ke Iseyeli nyəma, wee ké təwaw, isɪ səsəncanɔ. ⁷ Iseyeli nyəma təkə-ŋ pa niŋ taa, Ilena ń pəli na ń cəli pa asəḡkpeku tənə, na ń yəli pa apalutu. ⁸ Pə tɔɔ ké Tacaa Iso má ma yəḡətəyi si: Maa kənə mə tɔɔ ké layate na má kpiisi yələa na tala. ⁹ Pu kpiisi Icipiti tətə yələa, na pə yele-təyi kpete.

Mpi tɔ, í tənə si mə tənə Nili pəḡə, si mə lapənə-ké. ¹⁰ Pə tɔɔ ké maa kuli mə na mə pusi mə tɔɔ. Maa kpiisi mə tətə, na tɔ pəsi ncaale, nəḡəlu kaa wee. Pə kpaxav Mikitəli ɪcatə ke ilim ntəḡəŋ tɔ tɔ. Haləna Asuwəŋ nyəntə ke ilim mpətəŋ tɔ, na pə polo Itiyopii tətə tənə. ¹¹ Yulu yaa tətə natəli tə kaa feli nəḡəle ke tətə nti tə taa. Tu wee mpuḡú kpete ke pusi nule təcu. Pa kaa keesi yulu yaa tətə. ¹² Maa la na Icipiti tətə pəsi wulaya tətə. Pu tɛ wulaya tətənə tənə. Tə acalɛ ká pəsi ncaa na pə kəli acalɛ Ienna ke pusi nule təcu. Pusi nsɪ si taa ké maa cəali Icipiti nyəma na pá yá piitimnaa kpai nyəma taa.

¹³ Mpuḡú Tacaa Iso yəḡətəa si: Pusi nule tɛŋ, Ilena má ləsi Icipiti nyəma ke timpi timpi pa yawa tɔ, na má kpeyeli-we. ¹⁴ Maa layasi pa wɛtə. Maa yele na pá məli pa mayamaya pa tətə nti pa yaaki si Patəlsɪ tɔ tə taa. Ilena pa caali kawulaya səkpelaya. ¹⁵ Pa kawulaya ká la səkpelaya ke lɛŋsi taa. Pa kaa tasa piitimnaa ke ŋmakəlyɔ. Maa pasa-weyɛ na pá taa təḡə piitimnaa. ¹⁶ Iseyeli nyəma kaa tasa-weyɛ naani ke lapu, na pá tekiyi-we, na pá pəntəyi. Mpuḡú paa cəkəna si maya Tacaa.

Wulav Nepukanəsaa təḡə Icipiti tətə

¹⁷ Mpuḡú pənaya hiu na naatosompəḡəlaya nyəḡka, isətu kancaalaya nyəḡ kuyaku kancaalaya nyəḡku. Tacaa tənə-m si: ¹⁸ Yulu nyá, Papiloni wulav Nepukanəsaa tɔwa ɪ yoolaa ke təmle səsəle ke Tiii nyəma təm taa ké. Haləna ɪ yoolaa tənə nyəḡ taa kpesi na pa asəḡkpekiŋ liti. Ile paa wulav yaa ɪ yələa, pa taa nəḡəlu ta waa kookali wei pa lapa tɔ ɪ taa. ¹⁹ Pə tɔɔ ké maya Tacaa Iso ma yəḡətəyi si maa ha Papiloni wulav Nepukanəsaa ke Icipiti tətə. Ile ɪ ká kuu tə wontu na tə wənaw na pə yele-təyi kpete təkpatəa. Icipiti tətə ká pəsənə Nepukanəsaa yoolaa kufeluyɔ. ²⁰ Tacaa Iso si, maya pa lapa təmle ke Tiii tətə taa. Pə tɔɔ ké ma haaki-weyɛ Icipiti tətə.

²¹ Waatu wei mpɔ ɪ pu tala tɔ, maa səsɪ Iseyeli nyəma ke apalutu. Ye pə kaasa Isekiyeeli nyá, Ilena maa ha-ŋ tənə na ń pəsi na ń yəḡətəna Iseyeli nyəma. Ilena pá weena naani si, maya Tacaa.

30

Tacaa kaləyəna Icipiti nyəma

¹ Mpuḡú Tacaa tənə-m si: ² Yulu nyá, teləsi Iso kuyəḡətutu si: Mə laŋa í wakəli kuyɛŋ wei ɪ kəŋ tɔ ɪ tɔɔ. ³ Mpi tɔ, Tacaa pááná kuyaku kpeyɛtəa ké. Ku ké səkpɛtuyɔ anaam kuyaku ké. Piitimnaa tomle waatu keɛ. ⁴ Yoou ká tii Icipiti nyəma tɔɔ. Yələa ká si na kolontunaa kuu pa wənaw, na pa tətə pəsi ncaa. Halɪ pə səḡəntu ká pu Itiyopii nyəma na pɛle pá seliyi. ⁵ Pə kpaxav Itiyopii nyəma, na Puti*fa* nyəma, na Luti nyəma, na tətə həḡələŋ paxale nyəma,

na Lipii nyéma tɔ. Halɔ pu kpɛnna nɔɔ pɛɛlɔɔ piya na pɛ kú. ^a ⁶ M̀púyú Tacaa tɔma sɪ: Pu kpɛnna Icipiti sɛnlɔa Mikitɔɔli nyéma. Na ilim ntɔɔɔɔ, na pɛ mpɛtɛɔ tɔ ke Asuwɔɔ nyéma na pɛ kú yoo taa. Ilena Icipiti nyéma tɔma kalampaani tii tɛfɛ. Tacaa Iɔ má ma yɔɔtɔna mpɔ. ⁷ Pu kpiisi mɛ tɛtɔ na pɛ kɛli tɛtɔnaa tɔna. Mɛ acaɛɛ ká pɛsɪ ncaa. ⁸ Waatu wei maa tɔ Icipiti tɛtɔ ke kɔkɔ, na pɛ wakɛli mɛ sɛnlɔa tɔna tɔɔɔɔ ɪ ká nyɪ sɪ mayalɛ Tacaa. ⁹ Ma tillaa ká sɔv kpɛlɔɔ ke kuyaku nkuyɔ. Paa polo na pá liyiti Itiyopii nyéma ke pa tɛpamm taa tɔna. Ilena pɛɛ pá sɔv seluyɔ, pɛ tɔɔna kɔntɛ kɛ.

¹⁰ M̀púyú Tacaa Iɔ yɔɔtɔaa sɪ: Maa yeɛ na Papiloni wulav Nepukanɛsaa kpiisi Icipiti nyéma tuutuuma. ¹¹ ɪ na ɪ yɔɔlaa mpa pa kɛla ɪsɔɔtɔ tɔ paa pona. Paa kɔ Icipiti nyéma na pá suuli sɛtaa ke tɛtɔ na pá wakɛli-ti. ¹² Maa yeɛ na Icipiti pɔɔ pusi sɛkpesi nyɔ. Maa tɔ pa tɛtɔ ke asayaa nin taa. Maa yeɛ na tɔ wakɛli na pɛ kpɛnna tɔ taa nyɛm tɔna. Maya Tacaa má yɔɔtɔna mpɔ.

¹³ M̀púyú Tacaa Iɔ tasaa sɪ: Maa kpiisi tɔɔ na kɔlalaam tɔnaya Mamfi ɪcatɛ taa. Pa kaa tasa tɛtɔ tɔkɔlɔ nɔɔɔɔɔɔ nav ke tɔ taa. Ilena má tɔ tɔ yɔɔlaa taa kɛ sɔɔɔntɔ sɔsɔɔntɔ. ¹⁴ Maa kpiisi Patɛlɔsɪ ɪcatɛ. Maa sɔ kɔkɔ ke Sowɔɔ nyɛntɛ na má huɔna No nyéma. ¹⁵ Maa mú pááná sɔsɔɔna na Sin ɪcatɛ nyéma. Kolɔɔɔ ɪcatɛ nte tɔ tanɔ Icipiti nyéma tɔɔɔɔ. Ilena má kpiisi No ɪcatɛ yɔɔlaa tuutuuma. ¹⁶ Maa sɔ Icipiti nyéma ke kɔkɔ. Ilena sɔɔɔntɔ kpa Sin nyéma. Paa tɔli No ɪcatɛ kolɔɔɔ ke púyú na lom watɪ-tɛ. ¹⁷ Paa kú On na Pi-pesɛti pɛ acaɛɛ ifepiya na layatɛ. Ilena pá kuu yɔɔlaa tɔna na pá tɛna. ¹⁸ Kuyaku nkuyɔ maa pɛli Icipiti nyéma kawulaya kpatɛɔ. Maa su pa kalampaani kɛ tɔnaya. Sɛkpetɔɔ ká nyala Tapanɛsɪ ɪcatɛ taa. Paa kuu hɔɔɔɔɔ nkɔ kɔ yɔɔlaa tɔna na pá tɛna. ¹⁹ M̀púyú maa huɔna Icipiti nyéma. Ilena pá cɛkɛna sɪ mayalɛ Tacaa.

Iɔ lakɛna Papiloni wulav kɛ tɔmɛ

²⁰ M̀púyú Tacaa yɔɔtɔna-m Iɛɔɔli nyéma kuuu waali pɛnaya naanɔwa na kolum nyɛnka ɪsɔtɔ kancaalaya nyɛn kuyaku naatosompɔɔɔɔɔɔ nyɛnku wule ke ɪ yɔɔtɔna-m sɪ: ²¹ Yɔlɔ nyá, ma pɛla Icipiti wulav nkpalɔɔna. Nɔɔɔlɔ ta tɔ-ɪ kɔɔɔɔ, yaa ɪ hɔkɔ-ɪ sɪ, pɛ waa na ká mɛli ɪsɔna kaa wɛɛ tɔ. Na ká lá tɔɔ sɪ ɪ pɛsɪ na ɪ yoo. ²² Pɛ tɔ kɛ Tacaa Iɔ má, ma yɔɔtɔɔɔ sɪ, maa yooɔna Icipiti wulav. Maa sɛti ɪ nkpalasɪ naale, kɔpanka na kɔpɛlaya nkɛ. Layatɛ ka lu ɪ nin taa na tɛ hoti. ²³ Maa yasɪ Icipiti nyéma ke piitimnaa taa. Paa sɔv tɛtɔnaa payalɛ taa. ²⁴ Maa yeɛ na Papiloni wulav nyɔ tɔɔ na má cɛɛ-ɪ ma layatɛ. Ama maa pɛli Icipiti wulav nkpalasɪ na ɪ mɔɔɔɔɔ na ɪ sɛkɪ ɪ kolontu kin. ²⁵ Maa ha Papiloni wulav ke tɔɔ na ɪ pɛsɪ Icipiti wulav ke ɪcam. Waatu wei ɪlɛ ɪ ká kɔli Icipiti tɔ tɔɔɔɔ paa nyɪ sɪ mayalɛ Tacaa. ²⁶ Maa yasɪ Icipiti nyéma ke piitimnaa taa, na pá sɔv tɛtɔnaa payalɛ taa. Waatu inɔɔɔ paa nyɪ sɪ mayalɛ Tacaa.

31

Icipiti wulav nɔɔsɛna tɔɔv sɔsɔɔv

¹ Iɛɔɔli nyéma kuuu pɛnaya naanɔwa na kolum nyɛnka. ɪsɔtɔ tooso nyɛn kuyaku kancaalaya nyɛnku wule. Tacaa tɔma Isekiyeeli má sɪ:

² Yɔlɔ nyá, pɔɔsɪ Icipiti wulav
na ɪ samaa mpa pa tɔɔ ɪ tɔkɪ kawulaya tɔ sɪ,
aweɔɔ má kɛsɛna-wɛɔɔ pa tɔɔ sɔsɔɔɔ tɔm taa?

³ Pa nɔɔsɛna kɛ ɪsu Silii nyéma.

Pɛɛ pa wɛ kɛ ɪsu Lipɔɔ
tɔɔv sɔsɔɔv nkɔ kɔ kula sɔsɔm tɔ.

Kɔ pilinɔsɪ tewaya
na sí tokiyina ɪsɔɔmɔntɔ
na sí wɛna ɪsɔtɔm kɔpam.

^a 30:5 Puti: Puti pɛsɔɔɔ na ɪ wɛɛ sɪ Lipii tɛtɔ yaa Somalii nyɛntɔ.

⁴ Lumnāa ka pūsāna tūyū ŋku.
 Púyú sāsāw sēlaa lūm yekina na ku pu.
 Sēlaa mpe pa pusi lūm kpenayana
 timpi tūyū ŋku ku wē tō.
⁵ Pə tō ké ku kēla tun
 leləŋ tənaya kŋkuluməŋ.
 Ku pilinasi hela teu na sí ló təkimm,
 kē lūm sāsāw mpi pu
 yelaa na kú pu tō pə tō.
⁶ Ku pilinasi tō ké sumasi tēna tukaya sí tana.
 Taale wontu tēna na lūləyi ku tē.
 Na piitimnaa tuutuuma náá wé ku isotom taa.
⁷ Ku kula tūyū ké na kú tewa,
 na ku pilinasi hela teu.
 Mpi tō, lūm sāsāw taa ké ku lila kama.
⁸ Paa Iso taale mayamaya taa
 tūyū nakuli ku ta tē-kv.
 Nakuli ku pilinasi u kēsəyənə
 ku nyənəsi kē paa teu tām taa, yaa pulupu taa.
⁹ Ma tu-kuyū pilinasi kupampansi ké.
 Haləna ma taale Iteni taa tun
 tēna lakaya-kuyū isesemle.

Paa wakəli Icipiti wulav isū tūyū sāsāw

¹⁰ Mpuyle Tacaa Iso si: Pə tō ké má yəyətəyi pənentaa si, tūyū ŋku ku puwa, haləna kú kaləsəna isəŋmuntv. Ilena ku kalampaani puki na í puki. ¹¹ Pə tō ké ma lə-kv. Ma tú-kuyū wulav wei í kēla tōŋ kē tetv taa tō í nin taa. Ilé í lana-kuyū isəna ku isayatu wē tō. ¹² Mpuýú mūlaa mūsəŋtūnaa sāsaa sēta-kv na pá lə. Ku pilinasi na ku akpaa pelaa na sí hoti tetv tēna teteka na pulasi taa. Ilena yelaa tēna mpa pa caya ku isotom taa tō, pele pá lu na pá sé. ¹³ Mpuýú sumasi waani waani piitimnaa caya ku taav tō. Taale wontu ná tawa tē lona kē ku pilinasi tē. ¹⁴ Pə lapa mpuýú si, tun wei tēv nuki teu, na lūm takí-í na í puki na í kaləsəyənə isəŋmuntv tō, í taa sa í təyi í kŋkuluməŋ tō. Pə taya pulv, tun na yelaa pə tú-weyə sām kuləməm ké. Paa te na pá saali yem na pá sūv atətəle taa, na pá mayana mpa pa hēnta tēna tō.

¹⁵ Mpuýú Tacaa Iso yəyətəsi, kuyan̄kv tūyū sāsāw sūv atətəle taa tō, ma tú kŋmāŋmam tənaya ləyaya taa ké. Na má sən̄si tetv tē sēlaa tənaya ku tō, paa tasəyi kpem. Maa ye le na səkpetuyū nyala Lipan̄ pəŋ tō, na tun tēna lontili. ¹⁶ Waatu wei ma yelaa si tūyū kŋnē kú hoti na kú tii atətəle taa ké lelāa kin̄ tō. Piitimnaa nuwa ku hotuyū mpi, ilena səyəntv kpa-wē na pá seliyi. Mpuýú Iteni taale tun kupampāŋ, na Lipan̄ nyəŋ wei lūm takaya teu na í wē atətəle taa tēna tō, í lan̄a hēewa. ¹⁷ Pa tēna pa wenna atətəle taa tənaya mpa pa səpəna layatē tō pa kin̄. Mpe in̄i pa waasayana-kv na pá wē ku isotom taa ké piitimnaa taa.

¹⁸ Iso taale Iteni taa tūyū nakuli ku kēsəyənə tūyū ŋkuyū sāsāwntv na teu. Paa na mpv, maa tusi-kv na kú sūv tetv tē. Na ku na ma ta nyi isənāa, na yoo kú mpa tō pá caya. Isəna Icipiti wulav na í waali samaa paa tēsəna təyole. Maya Tacaa Iso má yəyətəna mpv.

32

Icipiti wulav na í tetv tō wula

¹ Mpuýú Iseyeli nyəma kuuu pənaya naan̄wa na naale nyəŋka isətv naan̄wa na naale nyəŋ kuyaku kancaalaya nyəŋkv wule. Tacaa tōma Isekiyeeli má si: ² Yulv nyá, ma kawəyaya kē Icipiti wulav.

Icipiti wulav, n ka wee ké
 isu tɔɔɔlaya kɔfalaya ke piitimnaa taa.
 Yaa isu nyuu ke tenkuna taa.
 N nmaaki pusi taa ké na n cɔyɔtɔɔɔ
 si lom na nyá nɔɔhɛɛ,
 na n pɔyɔtɔɔɔ-wi.

³ Tacaa Iso má ma yɔɔɔtɔɔɔ si: Waatu wei piitimnaa kotiyi, lena má hetu ma puluyu ke nyá tɔɔ na kú kpa-ŋ na pá hɔ-ŋ na pá pona-ŋ kuten tɔɔ. ⁴ Na má lɔɔɔ-ŋ ate. Ilena tetu tɔna taale wontu kɔɔ na té tɔɔ nyá nantu. ⁵ Maa nmusi nyá nantu kukaasɛtu ke pɔɔɔ tɔɔ na teteka taa. ⁶ Na má nmusi nyá calɛm ke tetu tɔɔ. Pu su teteka na pé waasi pɔɔɔ tɔɔ. ⁷ Waatu wei pu su nyá tɔnaya lena má teesi isɔtɔlɔɔɔɔ na isɔtu. Maa taku ilim tɔɔ ké isɔɔmɔntu na isɔtɔnɔyɔ yu. ⁸ Maa teesi isɔta kɔkɔsi ke nyá tɔɔ. Sɛkpetuyɔ ká nyala tetu taa. Maya Tacaa Iso má yɔɔɔtɔna mpv. ⁹ Piitimnaa payale laɔa ká wakɛli. Waatu wei paa nu nyá tɔnaya tɔm tɔ. Halɔ pɛ kɔpenna tetuna mpa n taa nyi tɔ. ¹⁰ Paa haa nɔɔsi na mpi pu mayana-ŋ tɔ pɛ tɔm. Pa awulaa sɔsaa ká sele. Waatu wei paa ná ma kusa ma layate ke pa nyɔɔɔ taa tɔ. Kɔyanɔku n ká hoti tɔ, paa wei i ká seliyi tam ké, i mayamaya i weesuyu tɔɔ ké.

¹¹ Mɔpɔyú Tacaa Iso yɔɔɔta si: Papiloni wulav yoolaa tii nyá tɔɔ ké. ¹² Maa kɔna yoolaa taa yoolaa. Mpa pa kɛla yɛlaa tɔnaya yoou tɔɔ. Paa kú nyá yɛlaa tuutuuma. Paa wakɛli Icipiti nyɛma kalampaani. ¹³ Maa ku tɔla wena a tɔna i wena tɔɔ mɔ pɔɔ sɔsaya nɔɔ. Yɛlaa nɔɔhɛɛ yaa tɔla acɔwa kaa tasa lom ke cɔyɔtɔyɔ. ¹⁴ Maa yele na mɔ lomnaa caya tɛtiyitiyi. Mé pusi ká kɔpɛɔ tɔpamm isu nim. Tacaa Iso má ma yɔɔɔtɔna mpv. ¹⁵ Maa kpiisi Icipiti tetu yɛlaa, na tɔ nyɛm tɔna. Icipiti tetu ká pɛsi wulaya tetu. Iɛ i ká nyi si maya Tacaa.

¹⁶ Wula nna piitimnaa alaa ka wii Icipiti tetu na tɔ samaa tɔɔ tɔɔɛ. Tacaa má ma yɔɔɔtɔna mpv.

Piitimnaa mpa pa kɛlaa tɔ pa tɔɔ wula

¹⁷ Iseɔeli nyɛma kuuu pɔnaya naanɔwa na naale nyɛnka isɔtu naanɔwa na naale nyɛn kɔyakɔ naanɔwa na kakpasɔ nyɛnku wule, Tacaa tɔma-m si: ¹⁸ Yɔlu nyá, wii Icipiti nyɛma tɔɔ. Pé tisi pá na piitimnaa sɔsaa lɛlaa ke atɛtɛle taa. Timpi sɛtaa tiiki tɔ. ¹⁹ Pɔɔsi-we si: I huɔ si, i tɛ lɛlaa ke teu kɛ? I tii, na mɔ na cefelinaa mpa pa sɛpa yoou taa tɔ i hɛnti. ²⁰ Paa kú Icipiti nyɛma ke yoou taa. Pa tɛma layalee ke kɔpɛɛ. A ká kú Icipiti wulav yoolaa tɔna. ²¹ Yoolaa taa akanaa mpa pa sɛɔayana-me tɔ. Paa yɔɔɔti-meɛ atɛtɛle taa si: Halɔ cefelinaa mpa pa sɛpa yoou taa tɔ, pa tiiki cɛne si pa hɛnti tá hekɔ.

²² Tɔnaya pa pima Asilii wulav. I samaa pɛlaaɔ cɔna i nyɛnku. Yoou taa ké pa tɔnaya mpv pa sɛpa. ²³ Atɛtɛle hɔɔlɔyɔ nku ku kɛla lumaɔ tɔ ku taa ké pa pɛlaaɔ wee. Mɛ pa pɛlaaɔ i tɔ pa wulav nyɛnku ke hekɔ. Mɛ pa nyaasayana antulinya taa. Waatu inɛyi pa wena pa ise. Yoou taa ké pa sɛpa pa tɔna.

²⁴ Tɔnaya lam hɛntaa, na i yoolaa cɔna i pɛlaaɔ. Pa tɔnaya mpv layate kɔna-we, na pá hoti na pá sí. Yɛlaa ma ta nyi isɔnaa mɛ, pa tiina ntɛɛ atɛtɛle lumaɔ taa. Pɛyele mɛ pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesiɔ tɔ. Pa fɛɛle fɛi mɛla pa tɔɔ. Pá na mpa pa tiiwa pɛlaaɔ taa tɔ. ²⁵ Pa suwa i tɛhɛntɛle ke mpa pa kuwa tɔ pa hekɔ. Pɛ cɔnaɔ i pɛlaaɔ tɔ, i yoolaa tuutuuma pɛlaaɔ wenna. Layate kɔna ma ta nyi isɔnaa mɛ inɔ pa tɔna. Pɛyele mɛ pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesiɔ tɔ. Pa fɛɛlefɛi mɛla pa tɔɔ. Pá na mpa pa tiiwa pɛlaaɔ taa tɔ. Pa tɛcayale ntɛ sɛtaa mpa pa sɛpa yoou taa tɔ pa hekɔ.

²⁶ Tɔnaya Meseki na Tupaali pɛ tetuna awulaa, na pa yoolaa ná wee tɔtɔ. Pa yoolaa pɛlaaɔ tu-weɛ hekɔ. Yoou taa ké ma ta nyi isɔnaa mɛ pa tɔna pa sɛpa. Pɛyele mɛ pa nyaasayana antulinya taa. Waatu inɛyi paa wena pa ise. ²⁷ Ma ta nyi isɔnaa mpa inɔ pa sɛpa yoou taa ké mpv tɔ, pa ta pi-weɛ yoolaa kɛkɛɔ taa. Mɛ inɔ pa tiina atɛtɛle taa, na pá suuwa pa yoou wontu. Ilena pá tɔ pa nyɔɔɔ ke pa layalee. Pa kawalaya ká mɛli pa muwa tɔɔ ké. Mpi tɔ, mɛ

pa nyaasayana antulinya taa ké saa wei pa wena pa weesin tɔ. ²⁸ Icipiti nyéma ká sɪ m̀pɔ́yó. Paa pi-weye ma ta nyi isónaa mpa pa sɛpa yooú taa tɔ pa kɛ́kɛ́n taa.

²⁹ Tɛ́naya Itɔ́m nyéma na pa awulaa na pa awulumpiya wee tɔ́tɔ. Paa na pa akaitu nti tɔ tɛ́na tɔ, pa lapɛ́na-weye teitei kɛ isɪ mpa pa sɛpa yooú taa tɔ. Pa na ma ta nyi isónaa kɛ pa kpɛ́nta pim kɛ tɛ́tɔ tɛɛ.

³⁰ Ilim ntɔ́yɛ́n tɔ́ piitimnaa nyɔ́ɔ́n nyéma we tɛ́na tɔ́tɔ́yɔ, na pɛ́ kpɛ́ɛ́na Sitɛ́n nyéma. Ma ta nyi isónaa mpe paa ké akanaa ké, na pá nyaasɛ́yɛ antulinya. Ama nɔ́ɔ́nɔ́ fɛ́ɛ́ɛ́ puwa pa na lelɛ́a mpa pa sɛpa yooú taa tɔ.

³¹ Waatu wei Icipiti wulav ká ná mpe inɪ pa tɛ́na tɔ. I lanlɛ́ ká pasa heeɪ kɛ ɪ na ɪ yoolaa, na ɪ samaa mpa pa sɛpa yooú taa tɔ pa tɔ́. Tacaa Isɔ́ má ma yɔ́ɔ́tɛ́na mpv. ³² Tacaa sɪ: Maa yelaa ké na Icipiti wulav nyaasɪ antulinya taa. Ama nɔ́ɔ́nɔ́ paa pi ɪ mayamaya na ɪ yoolaa kɛ ma ta nyi isónaa mpa yooú kuwa tɔ pa hekɪ. Tacaa Isɔ́ má ma yɔ́ɔ́tɛ́na mpv.

33

Isɔ́ kpa Isekiyeeli kɛ fenlu (Isekiyeeli 3:16-21)

¹ M̀pɔ́yó Tacaa heela-m sɪ: ² Yulɔ́ nyá, pɔ́ɔ́sɪ Isɛ́yɛ́lɪ nyéma sɪ: Waatu wei ma tisiyi yooú kɛ tɛ́tɔ natɛ́lɪ tɔ́ taa tɔ. Tɔ́ yɛ́lɛ́a kpaakɪ pa taa kɛ fenlu ké. ³ Saa wei ilé ɪ nukɪ yooú tan, ilɛ́na í hulɪ tutuyu na í heeli yɛ́lɛ́a. ⁴ Yulɔ́ í nuwa tutuyu na í ta paasɛ́na na kolontu tuti-ɪ na í ku-ɪ. I sɛ́m tɔ́m mɛ́lɛ́yɪ ɪ mayamaya ɪ nyɔ́yɔ́ taa ké. ⁵ I liyituyu kɔ́na-ɪ. Mpi tɔ, ɪ nuwa kpaalɔ́yɔ. Ilɛ́ ɪ ta kɛ́na-wɪ. Ye ɪ ka paasɛ́naa, halɪ ɪ ka yapa ɪ weesuyu. ⁶ Ama ye fenlu nawa yooú na í tá hulɪ tutuyu na yɛ́lɛ́a nu, ilɛ́na yooú ku nɔ́ɔ́lɔ. Ilɛ́ pɛ́ ké fenlu isayatu ké. I nyɔ́yɔ́ taa ké sɛ́tɔ sɛ́m mɛ́lɛ́yɪ.

⁷ M̀pɔ́yó Tacaa tɔ́ma-m sɪ: Nyaya ma kpa fenlu sɪ ń telɛ́sɛ́yɪ Isɛ́yɛ́lɪ nyéma kɛ asolanaa. Pɛ́ wee sɪ, ń nu ma tɔ́m nti tɔ́ lukɛ́na ma nɔ́yɔ́ taa tɔ. Telɛ́sɪ-weye-tɪ. ⁸ Ye isɪ ma yɔ́ɔ́tɛ́a sɪ, isayav ka sɪ. Ilɛ́na nyaa kisi-ɪ telɛ́sɔ́yɔ́ sɪ, í layasɪ tɔ́ntɛ. Isayav inɪ ɪ ká sɪ yaa. Ilɛ́ nyá nyɔ́yɔ́ taa ké ɪ sɛ́m mɛ́lɛ́yɪ. ⁹ Ama ye ma kpaala isayav inɪ na í kisi layasɔ́yɔ́. Isɪ ɪ sɛ́pa, ɪ isayatu nti tɔ́ tɔ́. Ama pɛ́ kaa wee nyá tɔ́m.

Isayav wei ɪ layasaa tɔ ɪ yapv

¹⁰ M̀pɔ́yó Tacaa tɔ́ma-m sɪ: Yulɔ́ nyá, pɔ́ɔ́sɪ Isɛ́yɛ́lɪ nyéma sɪ isɪ í yooki yontu sɪ, mɛ́ isayatu nu-mɛ́ na tɛ́ yeki na í tan taasɪ na? Halɛ́na í pɔ́ɔ́sɛ́yɪ mɛ́ tɪ sɪ isɛ́naya í ká hikina weesuyu? ¹¹ Heeli-we sɪ, maya Tacaa Isɔ́ weesuyu tɔ́ ké. Ma ta sɔ́lɪ sɪ isayav í sɛ́na ɪ isayatu. Ama ma caa ké sɪ í layasɪ tɔ́ntɛ na í hiki weesuyu. Isɛ́yɛ́lɪ nyéma mɛ́ í yelɛ́ mɛ́ mpaav isayav na í mɛ́lɪ. Pepe tɔ́ ké í sɔ́la sɛ́m?

¹² M̀pɔ́yó Tacaa tɔ́ma-m sɪ: Yulɔ́ nyá, heeli ma yɛ́lɛ́a Isɛ́yɛ́lɪ nyéma sɪ, ye siyisilu sɔ́v isayatu lapv. I kupantu kupantu kaa waasɪ-ɪ ɪ isayatu kuyaku wule. Pɛ́yɛ́lɛ́ isayav isayatu ná kaa wakɛ́lɪ-ɪ kuyan̄ku ɪ yeki-tɪ tɔ. Na ye tampana tɛ́nɪlɔ́ sɔ́vwa isayatu lapv. Pɛ́ kaa kenti ɪ weesuyu tɔ́ sɪ, ɪ ka nuwa Isɔ́ ké lɔ́n. ¹³ Ye ma heela siyisilu sɪ, ɪ ká weeɛ́na weesuyu. Ilɛ́na í sɔ́v isayatu lapv kɛ ɪ siyisuyu tɔ́. Maa sɔ́ ɪ siyisuyu mpi pɛ́ tɔ́. Ilɛ́na í sɪ isayatu nti ɪ lapa mpv tɔ́ tɔ́. ¹⁴ Ye ma heela isayav sɪ ɪ ká sɪ. Ilɛ́na ilé í lɔ́ ɪ isayatu na í tɛ́nɔ́yɪ tampana. Ye ɪ lakɪ kusiyisim, ɪ kaa sɪ. ¹⁵ Ye ɪ mɛ́lɛ́na mpi ɪ ka kpaya tɔ́lɔ́ma tɔ, na mpi ɪ n̄mulaa tɔ. Ye ɪ kisa isayatu, ilɛ́na í tɔ́kɪ kiin̄ wei ɪ haakɪ weesuyu tɔ, ɪ kaa sɪ. Ama ɪ ká weeɛ́na weesuyu ké. ¹⁶ Pa kaa tɔ́sɪ ɪ kupántɛ́n̄ wei ɪ ka lapa tɔ ɪ taa kɔ́lɔ́mɔ́yɔ́ tɔ́. Mpi tɔ, ɪ tɛ́nɔ́yɪ tampana na í lakɪ kusiyisim ké. I ká weeɛ́na weesuyu.

¹⁷ M̀pɔ́yó Tacaa tɔ́ma-m sɪ: Ma yɛ́lɛ́a yɔ́ɔ́tɛ́yɪ sɪ, ma mpaan̄ ta siyisi. Ilɛ́ pa nyɔ́n̄ ta siyisina. ¹⁸ Ye siyisilu yela ɪ siyisuyu na í lakɪ isayatu, ɪ ká sɪ pɛ́ sɛ́m. ¹⁹ Ye isayav lɔ́wa ɪ isayatu na í tɛ́nɔ́yɪ tampana. Ye ɪ lakɪ kusiyisim ɪ ká weeɛ́na weesuyu kɛ pɛ́ tɔ́.

²⁰ Isɛ́yɛ́lɪ nyéma mɛ́ í tɛ́n̄ sɪ, Tacaa má ma mpaav ta siyisi. Ilɛ́ maa huuna paa mɛ́ taa wei ké isɪ pɔ́ntɔ́ tɔ́ma tɔ.

Iseyeli tetu kpiisuyu

²¹ Mpúyú Iseyeli nyéma kuuu pánaya, naanüwa na naale nyənka, isətu naanüwa nyən kuyaku kakpası nyənku wule. Yosalem tu nəğəlv ı fitaa, na ı kəə Isekiyeeli má ma kin. İlena ı heeli-m sı: Pa ləeka Yosalem ıcate.

²² Ama Tacaa ka tēma-m hav ke toma ke taanaya. İ tu ma nəğə taa ké ı tōm, na pácó kufen tanan na selu inı ı kəñ. Saa wei ı kəma tō ma ta ke kamumuka tətō. Ma pəsəyi na má yəğəti.

²³ Mpúyú Tacaa heela-m sı: ²⁴ Yəlaa mpa pa we Yosalem ncaa taa tō pa yəğətəyi sı Apələham naa we ı tike ké. Paa na mpv Tacaa ta kisi-ı tetu tənəye hav. Kacanfana ta mpa ta kəla payale tō? ²⁵ Pə tō tō, heeli-we sı, Tacaa İso má ma tōma sı: İ təkı nantv nti pa ta lentı tō. İ laaki tun na ı kuyı yəlaa. İlena ı tēləyi sı mə tənna tetu na? ²⁶ Anı mə yooü wontu ke ı tēləyi. İ lakı acaalətv na wasanjalətv na mə təğəntəlenaa alaa. İlena ı hūki sı mə tənna tetu na?

²⁷ Heeli-we sı: Maya Tacaa İso ma tōma sı ma ké weesuyu tu ké. Yoou ka kv mpa pa we ncaa taa tō. Mpa pele pa we tawa taa tō paa pəsı taale wontu təğənaya. Mpa pa we hətv taa na kəkpaaməñ pəñ taa tō, pele paa səna kəsəku. ²⁸ Maa kpiisi tetu, na tē pəsı wulaya nyəntv. Tə ton wei tə yəlaa lakayana kalampaanı tō, ı ka saalı yem. Iseyeli pőñ ká wee İsu pa lə-ı. Nəğəlv kaa tasa ı taa ké kpav. ²⁹ Maa kpiisi Iseyeli nyéma tetu, na tē pəsı wulaya nyəntv. Pu hō mə ħkpañyüv ke acaalətv nti ı lapa tō tō tō. Waatv inəyi ı ka cəkəna sı maya Tacaa.

³⁰ Mpúyú Tacaa tōma-m sı: Yəlv nyá, yəlaa yəğətəyəna ntəye ma tōm. Pa tənəyi koloosi, na kutulun nəñəsı. Paa wei na ı taapalv ké, na pá heeliyi tōma sı: Tē polo tē nu Tacaa tōm.

³¹ İlena pá kotiyi nyá kin sı pa nukı ma Tōm. Ama paa lakı nti n yəğətəyi tō. Mpi pə we-weye teu na pá caaki təğə pa lakı. ³² İso we-weye İsu yonyoolu kupañ wei ı yontu we lelen, na pá makı wontu ke teu tō. Pa nukı ı tōm yaa, paa lakı-ti. ³³ Waatv wei saləkanaa panə paa kəə tō. Pəyele pa tu kpəyeta kəntə ké. Waatv inəyi ı ká cəkəna sı İso kuyəğətv teləsulv ka we mə həkv.

34*Iseyeli tiikilaa kalənav*

¹ Mpúyú Tacaa heela-m sı: ² Yəlv nyá, Teləsi Iseyeli tiikilaa ke kpaalüv mpi ma kpaaləyi-we tō pə tōm. Iseyeli tiikilaa tōm we waiyo ké. Pu wee ké sı kaləkəñ ke tiikilaa ı paasəna. İlena mu məli na ı paasəyəna mə ti. ³ İ nyəəwa naaləm na ı luv həntv ke wontu. İ lapa kəta ya ke tōla nim nyəna. Ama ı tiikiyi kaləkəñ. ⁴ İ ta kpaası heen acamaa apalv. İ ta la kəəle ke wei ı fəna alaafəya tō. İ ta həkə wei ı wəna hin tō. Pəyele ı ta keeti wei ı həlayaa tō. Pácó ı ta pəeki kulepin. Ama ı ħmakəla-ı ké na mvsun na ton. ⁵ Tōla anı ale a lanja tiikilu İlena á ya, na a pəsı taale wontu isayətv tənə təğənaya. ⁶ Ma kaləkv ya yem ké tetu tənə taa. Kv cəəki pőñ na pulası taa. Nəğəlv ı nəğəsəyi kv tōm, yaa ı pəeki-kv. ⁷ Pə tō ké Iseyeli tiikilaa me, ı ke ħkpañ na ı nu Tacaa kuyəğətv. ⁸ Maya Tacaa İso weesuyu tu ké. Ma heen lanja tiikilu, na ı we ləkəlaa nin taa. İ pəsa taale wontu təğənaya. Mpi pə tō tō, ma tiikilaa yela heen paasənav ké. İlena pá paasəyəna pa ti. ⁹ Pə tō tō, Iseyeli tiikilaa ı nu ma tōm. ¹⁰ Maya Tacaa İso, ma heeliyi-me sı maa kvli mə tō. Maa ləkı ma heen ke mə nin taa. Ma kaa yelina-məye-ı, İle ı kaa tasa mə təyi tiikuyu. Maa həti ma heen ke mə nin taa, ı kaa wee mə təğənaya.

¹¹ Mpúyú Tacaa İso yəğəta sı: Maa tiiki ma kaləkv ke ma mayamaya na má paasəna-kv. ¹² Maa kpəyeli-kv, İsu tiikilu lakuyv ı kaləkv ke waatv wei kv ya yem yem tō. Maa polo na má pəeki ma tōla ke timpi a yawa tō. Kuyaku ħkv kv ké səkpətyüv kuyaku səəəv ké. ¹³ Maa ləsi-məye tətənaa kpai nyéma na yəlaanaa taa. Maa kpəyeli-məye mə tetu taa. İlena má tiiki-məye Iseyeli pulası taa. Maa tən ləñ na timpi timpi pə we cayav tō. ¹⁴ Maa pona-məye nyutv kupantv taa. İ ká təğə Iseyeli pulası taa. Tənaya ı ká cəya na ı təkı nyutv kulekələkətv. ¹⁵ Máa tiikina ma kaləkv na má pona-kuyv təhəsəle. Maya Tacaa İso, ma yəğətəna. ¹⁶ Maa pəeki wei ı lepa tō. Maa keeti kuhələñ na má həkə wei pə kvwa tō. Maa ha alaafəya ke wei pə wukı tō. Siyisuyu ke maa tən na má tiikina-ı. Ama maa kpiisi ı taa alaafəya nyən na nim nyən.

Isə kəŋ i yəlaa waasuyv

¹⁷ M̄púyú Tacaa tasaa si: Maya Tacaa Isə. Maa faya kaləku təla taa. Maa faya iwaan na pəŋtuləŋ. ¹⁸ Mə laŋa ta hulum i si i tiiki nyutu kupantu taa. Ulena i feləyi nəhhe ke mə nyutu kukaasətu. Mə laŋa ta huluməna lum cəli cəli nyəm nyəu, ulena i cuyətəyi kukaasəm na mə nəhhe. ¹⁹ Ulena ma heen lələŋ tək i nyutu nti pa felaa tə. Na i nyəki lum mpi pa cuyətə tə. ²⁰ Pə təw kə maya Tacaa Isə ma tən si, maa huuna heen kuyasələŋ na wei i tēma taasi tə. ²¹ Mpi tə, mə asəŋkpekiŋ na mə hən ke i tusina heen acamaa. I yəka-i hən na i təyən-i kaləku taa. ²² Pə təw kə maa waasi ma heen na pə taa tasa-i kuuu. Ulena maa huuna pə na ma heen. ²³ Maa ləsi ma kaləku ke tiikilu kuləm, na i tiiki-ku. Puntu inəyələ ma təmle tu Tafiti. In i ka pəsəna ku tiikilu na i tiiki-ku. ²⁴ Maya Tacaa, mayale mə Isə, na ma təmle tu Tafiti ke awulumpu. Tacaa maa ma yəyətəna mpv.

²⁵ Tacaa si maa na ma kaləku tu pēli heesuyv nəy. Maa kpiisi taale wontu ke tetv taa. Təla kə cayana a təyi wulaya tetv taa. A ka tooki hətu tē. ²⁶ Maa yele na i caya na i cəw ma pulaya nanŋ nyəŋka. Maa yele na tēv nuk i-meyə ku waatu. Pu wēe koolee kupana tēv kə. ²⁷ Tun kə ləli pēe, na tetv nāa ləli. Pu cayana paa wei, na maa cə-meyə mə ŋmakəllaa nin taa. Waatu inəyi i kə cəkəna si mayale Tacaa. ²⁸ Piitimnaa kaa tasa-meyə kuuu. Pəyēle atē taale wontu isayatu kaa tasa-meyə təy. I ka cayana mə təyi, nəyələ kaa cəs i-mē. ²⁹ Maa tu-meyə tun taale nte tə hətē yaawa teu təy. Nyəyəs i kaa tasa-meyə kuyv ke tetv taa. Pəc i kaa təy fēle ke piitimnaa taa. ³⁰ Waatu inəyi i kə ny i si maya Tacaa Isə. Ma wē ma yəlaa waali, na pa kə ma nyəma Iseyeli nyəma. Tacaa Isə maa ma yəyətəna mpv.

³¹ I kə ma yəlaa kaləku kə, na maa tiikiyi-mē. Mayale mə Isə Tacaa, maa yəyətəna mpv.

35*Tacaa kaləyana Itəm nyəma*

¹ M̄púyú Tacaa təma-m si: ² Yulv nyá, kēesi i se na Seyii puyv təw. Yəyət i nti tu mayana-ku tə. ³ Heeli-ku si, Tacaa Isə maa ma yəyətə si, maa kulv nyá təw. Maa tu-ŋ nin, na maa pəsi-ŋ wulaya tetv nti tə taa nəyələ fēi tə. ⁴ Maa pəsi nyá acalē ke ncaa. Nəyələ kaa wēe. Ulena pəc n ny i si ma kə Tacaa. ⁵ Mpi tə, Seyii nyəma ka hayana Iseyeli nyəma ke pāáná ke tam təw kə. Haləna pə ku-wēyē yoo taa kə kuyaku ŋku pēle pa təntē isayale puwa teu tə. ⁶ Pə təw kə maya Tacaa Isə weesuyv tu. Maa tu-wēyē səm na pə lēti-wē. Timpi pa ta kisi lələ kuyv tə, pə təw kə mpe paa si. ⁷ Maa kpiisi Seyii puyv nyá. N kə pəsi wulaya tetv nti tə taa nəyələ fēi tə. Maa ku potaa na kəntaa. ⁸ Maa səyət i yoo taa sətə ke pəŋ na pulasi təw. Paa wēe tēteka na lumpuŋ tən taa. ⁹ Maa kpiisi ma yəlaa tən. Pu yele mə acalē ke kpete ke tam təw. Waatu inəyi i kə ny i si maya Tacaa.

¹⁰ Mpi pə təw maa la mpv təyələ si, i mapə laŋle na i yəyət i si, ma kaa lēki Yuta na Iseyeli pa tetv, na tə pəsi ma nyəntv. Pəyēle Tacaa maa ma wenna tetvnaa mpe pa taa. ¹¹ Maya Tacaa Isə weesuyv tu kə. Pāáná səsəna wena i lapəna-wē tə, anəyi maa ləna-mē na maa huuna-mē. Ulena maa hūli ma təyi pa hēku taa. ¹² Waatu in i kə ny i si maya Tacaa, ma nuwa kutuyv ŋku i tuwa Iseyeli pəŋ tə. Si pə kpiisa pəŋ na i pəsi mə təyənaya. ¹³ I kpaasa mə təyi ma təw na mə kuyəyətutv. I yəyətə-m kalampaani təmnaa mpa tə, ma nuwa.

¹⁴ M̄púyú Tacaa Isə yəyətə si, maa kpiisi-mē. Tetvnaa mpa pa cəna-mē tə, pa laŋa kə hulum i. ¹⁵ Seyii na Itəm pulasi mē, pu kpiisi mə tetv tən. Mpi tə, waatu wei pə kpiisa Iseyeli tetv na tə pəsi ncaale tə, mə laŋa hulumaa. Waatu inəyi antulinya ka cəkəna si maya Tacaa.

36*Iseyeli nyəma kə mv pa tetv*

¹ M̄púyú Tacaa təma-m si: Yulv nyá, yəyət i nti tu mayana Iseyeli pəŋ tə. Heeli-i si i nu Tacaa kuyəyətutv. ² Pə taya pulv, kolontunaa wona-mē na pə kpələsi. I təma si Iseyeli ləŋta pəŋ

pəsa mə nyəŋ. ³ Pə tɔɔ ké ma caaki si, ma heeli Iseyeli nyéma. Ma nawa si paa timpiyi yəlaa nyuləna Iseyeli pɔ́ŋ. Haləna piitimnaa kpai nyéma lɛɛki-ɪ. Pa tuukəna-me na pá wonɪɪɪna-meyə pə tɔm. ⁴ Teləsi Iseyeli pɔ́ŋ ké ma tɔm. Pɔ́ŋ í nu Tacaa Iso má ma nɔɔsi suw tɔm. Ma suwa ma nɔɔsi nsəyi pulasi, na lɔŋ, na tɛtɛka. Paa ncaa na acalɛɛ, nna yəlaa luwa na pá lɔ tɔ. Pə waasa piitimnaa mpa pa cɔɔna-me na pá won-me tɔɔ. ⁵ Tacaa Iso má ma yəɔtəyi si, ma wɛna ma yəlaa isɛsɛɛmlɛ ké. Pə tɔɔ ké ma yəɔtəyənə piitimnaa na Itəm nyéma tənə. Mə hana mə təyi ma tɛtu na í kuu tɔ kulɔlɔm na lanɪɪɪlɔm. I nyənəyi-m yem ké. ⁶ Pə tɔɔ ké pə wɛɛ si má yəɔti Iseyeli tɛtu tɔm. Má heeli pɔ́ŋ na pulasi na lɔŋ na tɛtɛka ké ma tɔm. Maya Tacaa, Iso, ma yəɔtaa si, isɛsɛɛmlɛ na pááná sɔsɔna ké ma yəɔtəyənə. Mpi tɔ, piitimnaa kutuyw wɛ mə tɔɔ. ⁷ Pə tɔɔ ké maya Tacaa Iso, ma yəɔtəyənə tuunaw, si piitimnaa mpa pa cɔɔna Iseyeli nyéma tɔ, pɛlɛ paa tɔɔ fɛɛlɛ ké mpv tɔtɔ. ⁸ Waatu inəyi Iseyeli nyéma mə mə pɔ́ŋ taa tunj ká nɛyɛti na í lɔlɔ-wɛyɛ pɛɛ. Mpi tɔ, yaasinaa mpɛ pa kpɛyɛtaa ké. ⁹ Maa paasənə-me na má fɛŋ mə tɔɔ. Maa hala mə tɛtu na má tuu. ¹⁰ Maa yelɛ na Iseyeli nyéma mə mə tɛtu tənə taa yəlaa huki sɔsɔm, na í mɔlɪ acalɛɛ taa. Mpi tɔ, maa yelɛ na í tayanɪ ŋmav ké mpi pu yɔkaa tɔ. ¹¹ Yəlaa na tɔla ká huki paa timpiyi. Paa wɛɛ payalɛ na pá wɛɛna lɔlɔyɔ nyéma. Paa huki tɛtu taa ké isu pu wɛw tɔ. Maa sɔɔsi-meyɛ tɛtɔnaa na pá kɛlɪ isu lɔŋtaa. Waatu inəyi ɪ ka nyɪ si maya Tacaa. ¹² Maa yelɛ na ma yəlaa mə í tɔ tɛtu taa ké paa timpi. Tɛtu ká pəsi mə nyəntv. Mə piya kaa tasa sɛm ké tɔ taa. ¹³ Ḿpúyú Tacaa Iso yəɔtaa si: Piitimnaa lɛlaa tɔŋ mə si í ké yulɔtəyɔlaa. I pɛma mə mayamaya mə piitim ké piya. ¹⁴ Pə tɔɔ tɔ, í kaa tasa yəlaa ké tɔɔ. Pɛ́cɔ́ í kaa tasa mə mayamaya mə piitim ké piya pɛm. Tacaa Iso má ma yəɔtənə mpv. ¹⁵ Ma kaa yelɛ na í tasa nuw ké piitimnaa kutuyw. Pəyɛlɛ pa kaa tv-meyɛ fɛɛlɛ. Pɛ́cɔ́ pa kaa tasa mə piitim ké kuyw. Tacaa Iso má ma yəɔtənə mpv.

Tacaa ká kpɛyɛlɪ Iseyeli nyéma

¹⁶ Ḿpúyú Tacaa tɔma-m si: ¹⁷ Yulv nyá, Iseyeli nyéma mə mə tɔntɛ na mə lakasi pilisa mə tɛtu nti tɔ taa ɪ ká wɛɛ tɔɔ. Isu alv asilima ké ɪ sɔtɔ nav waatu. ¹⁸ Tənaya ma mv-me na pááná. Mpi tɔ, í kuwa yəlaa ké tɛtu taa. Ilɛna í pilisi-tɪ na tunj. ¹⁹ Ḿpúyú ma huuna-me isu mə tɔntɛ na mə tɔma wɛɛ tɔ. Ilɛna má yasɪ-meyɛ piitimnaa taa ké tɛtɔnaa taa. ²⁰ I tala piitimnaa mpɛ pa tɛ, ilɛna í wakɛlɪ ma hɛtɛ nanɪ wɛɛtv. Haləna yəlaa yəɔtəyi si: Tacaa yəlaa ké. I tɛtu taa ké pa lunaa. ²¹ Ilɛna má mayasi si, má tayanɪ timpi Iseyeli nyéma tvv ma hɛtɛ ké piitimnaa lɛlaa tɛ tɔ. ²² Pə tɔɔ ké pə wɛɛ si, má heeli Iseyeli nyéma. Tacaa, Iso, yəɔtəyi si: Pə taya mə tɔɔ ké ma lakɪ mpi ma caa lapv tɔ. Ama ma hɛtɛ tənənɪ wɛɛtv, nti í wakɛla waatu wei ɪ ka wɛ piitimnaa lɛlaa tɛ tɔ, tɔ tɔɔ ké. ²³ I wakɛla ma hɛtɛ sɔsɔlɛ ké piitimnaa taa. Ilɛ maa tayanɪ-tɛ. Waatu wei maa tayanɪ-tɛ na mə nɔyɔ na í naaki, ilɛna í cɛkəna si mayalɛ Tacaa Iso má ma yəɔtənə mpv.

²⁴ Maa ləsi-meyɛ piitimnaa taa, na tɛtɔnaa taa na má mənna-meyɛ mə tɛ. ²⁵ Maa yəɔlɪ mə tɔɔ ké lvm nanɪ nyəm, na í wɛɛ tənənɪ. Maa nyaalɪ mə isayatu tənə na tɔ husɪ. Maa ləsi tunj kulalaan tənaya mə hɛkv taa. ²⁶ Maa tv-meyɛ nyama kufana. Maa tó mə taa ké ləmayasələ kufatɛ. Maa ləsi mə nyama wɛna a wɛ isu pɛɛ tɔ, na má tó-meyɛ nyama kupana. ²⁷ Maa tv ma ləmayasələ ké mə taa. Maa yelɛ na í tɔkɪ ma kututv na ma kiin. ²⁸ I ka caya tɛtu nti ma hawa mə caanaa tɔ tɔ taa. I ka wɛɛ ma yəlaa na maa wɛɛ mə Iso. ²⁹ Ilɛna má kpiisi mə asilima tənə. Maa yelɛ na mə tɔyənaya lɔlɔ teu. Nyəɔsi kaa tasa-meyɛ luw. ³⁰ Maa yelɛ na tunj kulɔlɔm huki. Tɛtu ká lɔlɔ tɔyənaya. Ilɛ í kaa tasa nyəɔsi fɛɛlɛ ké tɔɔ ké piitimnaa taa. ³¹ Waatu inəyi I ka tɔɔsi mə tɔntɛ isayalɛ tɔɔ. I ka tɔɔsi mə lakasi nsi si fɛɪ teu tɔ si tɔɔ. Ilɛna mə mayamaya í nyəɔsi mə tɪ. Mpi tɔ, í lapa isayatu na acaalətv. ³² I nyɪ si pə taya mə tɔɔ ké ma lakɪ mpv. Iseyeli nyéma mə tɔntɛ fɛɛlɛ í kpa-me na í ká nyəŋ.

³³ Ḿpúyú Tacaa Iso yəɔtaa si: Kuyaku ŋku maa kpiisi mə isayatu tɔ. Maa kusɪ mə ncaa na mə acalɛɛ huki. ³⁴ Tɛtɔnaa mpa pu wakɛlaa na tɛlaa naaki tɔ. Paa tayanɪ-wɛyɛ haləm. ³⁵ Halɪ yəlaa ká tɔ si, tɛtu nti pu wakɛlaa tɔ, tɔ pəsa isu Iso taalɛ Iteni. Na acalɛɛ nna paa yɔkaa na á pəsi ncaa tɔ, pa tayanə-yɛ na á pəsi koloosi acalɛɛ na yəlaa caya. ³⁶ Na piitimnaa mpa pa

cəəna-me tə, paa ná sɪ, maya Tacaa ma tayana ɲmau ke mpi pu yəkaa tə. Ma tuu mpi pu wakəlaa tə. Maya Tacaa, má yəɣətəna, maa la ɪsu ma yəɣətəa tə.

³⁷ Ḿpúyú Tacaa ɪsə yəɣətəa sɪ: Maa yele tətə na ɪseɣeli nyəma me í yaa-m sɪ má waasɪ-me. Maa cə-me na má yele na í huki ɪsu təla ke kaləku taa. ³⁸ Yəlaa ká su acaləe ncaa taa ke teitei, ɪsu kaləkəɲ wei pa ha ɪsə tə. ɪlena pá pukina-ɪ Yosalem ke acima səsəəna waatu. ɪle í ka nyɪ sɪ mayalə Tacaa.

37

Múwa kúwuləe təm

¹ Ḿpúyú Tacaa toɲ tii ma tə. ɪlena ɪ Feesuyu tɛəna-m ma ləmayasəe taa tələnɲ. Ḿpúyú kú pona-m tətəkəle səsəəle nte múwa waasaa tə tə həkú taa. ² ɪlena pá cəəna-m-ye na pá tá. A payalə ka we səɣəntu ké na á wulaa. ³ Ḿpúyú Tacaa pəəsa-m sɪ: Yulɪ nyá, múwa anɪ á pəsəɲ na á kuli na á feesiɲ? Ntəna má cə sɪ: Tacaa ɪsə, nyá tike ɲ nyəmma.

⁴ ɪlena í tə-m sɪ: Yəɣətɪ a təm. Sɪ múwa kúwuləe me, í nu Tacaa ɪsə təm. ⁵ Heeli-ye sɪ, maa tu mə taa ké feesuyu na í feesiɲ. ⁶ Maa tu-məɣe hola na nantu na tənuyɪ. Maa tu-məɣe weesuyu na í feesiɲ. Waatu ɪnəɲɪ í ká nyɪ sɪ mayalə Tacaa.

⁷ Ḿpúyú ma yəɣətəna múwa ɪsu Tacaa heela-m tə. ɪle ma nu kəkəte natələɣəle. ɪlena á seliɲ na á suv təmaya kpətənav. ⁸ Ma nyənaya mpv, ɪle pə tu-yeɣe hola nté na nantu náa suv matuyɪ. ɪlena tənuyɪ takɪ tə tə. ɪle pə taa feesiɲ ké. ⁹ Ḿpúyú Tacaa təma sɪ: Yəɣətəna feesuyu. Heelikv sɪ, lɪna antulɪnya həɣələɲ təna. Kəə na ɲ woso heelim ke yəlaa mpe pa tə na pá suv feesuyu.

¹⁰ Ma yəɣətə teitei ɪsu Tacaa heela-m tə. ɪlena pá fé na pá kuli na pá səɲ pa nəəhəe tə. Paa ké yoolaa samaa tuutuuma ké.

¹¹ Ḿpúyú Tacaa heela-m sɪ: Múwa anɛ a təm nəɣəsəna ɪseɣeli nyəma nyəntu ké. Pa heela-m sɪ mpe pa lepaya. Pa múwa wulaa, paa tasəɲ puluyɪ tɛəluyɪ. ¹² Heeli-we sɪ, Tacaa yəɣətəa sɪ: Maa kuli ma yəlaa pəlaaɲ na pá lɪ. Maa məɲna-məɣe ɪseɣeli tɛtu taa. ¹³ Maa kuli ma yəlaa ɪseɣeli nyəma pəlaaɲ. Saa wei maa ləsi-me təɣə í ka nyɪ sɪ mayalə Tacaa. ¹⁴ Maa tú mə taa ké ma feesuyu. ɪ ká weəna weesuyu, na má məɲna-məɣe mə tɛtu taa. Waatu ɪnəɲɪ í ká nyɪ sɪ, maya Tacaa ɪsə, ma yəɣətəa na má lá. Tacaa má ma yəɣətəna mpv.

Tacaa ká kpenti Yuta na ɪseɣeli pə nyəma

¹⁵ Ḿpúyú Tacaa təma ɪsekiyeeli má sɪ: ¹⁶ Yulɪ nyá, kpaya təhəɣolaya. Nmaa ka tə sɪ: Yuta na ɪseɣeli nyəma mpa pa we kawulaya kanɛ ka taa tə. Kpaya təhəɣolaya lɛɲka. Nmaa keke ka tə sɪ: ɪfəlayim na ɪseɣeli nyəma mpa pa we kawulaya kanɛ ka taa tə. ¹⁷ ɪlena ɲ kpenti-sɪ, na sɪ weɛ ɪsu kulɪmaya. Pə weɛ sɪ, sɪ pəsɪ kulɪmaya ke ma niɲ taa. ¹⁸ Waatu wei nyá nyəma ká pəəsi-ɲ sɪ, ɲ seɣesɪ-weɣe pə hɪweɛ, ¹⁹ ɪlena ɲ cə-we sɪ, Tacaa ɪsə sɪ: Ma kpakəɲ təhəɣolaya ɲka ka ké Yosəfɪv, na ka we ɪfəlayim niɲ taa na ɪseɣeli nyəma mpa pa we kawulaya kanɛ ka taa tə, pa nyəɲka tə. ɪlena má kpenti-keɣe təhəɣolaya ɲka ka ke Yuta nyəɲka tə ka tə. ɪlena sɪ pəsɪ kulɪmaya ke ma niɲ taa. ²⁰ Təkɪ təhəɣolasɪ nsi sɪ tə n ɲmaawa mpv təɣə nyá niɲ taa, na pa təna pá naaki. ²¹ ɪlena ɲ teləsi-we sɪ, Tacaa, ɪsə má ma yəɣətəa sɪ: Maa ləsi ɪseɣeli nyəma meɣe piitimnaa mpa pa taa í weɛ tə. Maa kpɛyeli-me na má məɲna-məɣe mə tɛtu taa. ²² Maa kpenti-meɣe piitim kulɪməm ke tɛtu taa. ɪ ká weəna mə tənaya wulav kulɪm ke ɪseɣeli pəəɲ taa. ɪ kaa tasa piitimnaa naale yaa kawulasɪ naaleɣe weɛv. ²³ ɪ kaa tasa mə təɲɪ pilisuyu na piitimnaa tuɲ, yaa pa acaalətu, yaa pa kawalasɪ təna. Maa ləsi-meɣe lona təna nna a taa í ka weɛ na í pəntəna-m təɣə. Maa tayani-me na í pəsɪ ma yəlaa, na má weɛ mə ɪsə. ²⁴ Ma təmlɛ tu Tafiti ká lana mə wulav. ɪ ká weəna mə tənaya tiikilu kulɪm. ɪ ka təɲ ma kətututv, na í təkəɲ ma kiɲ na í laki-ɪ. ²⁵ ɪ ká weɛ tɛtu nti ma hawa ma təmlɛ tu Yakəpv tə tə taa. Tənaya mə caanaa ka caya. ɪ ka caya tə taa na mə piya náa caya tətə. Pɛle pa piya piya ká caya tətəɣə tam tə. Ma təmlɛ tu Tafiti ká təɣəna mə tə ké kawulaya ke tam tə. ²⁶ Ma na-me tu pɛɛli

heesuyu nɔɔ na ká wɛ tam tɔɔ. Ilena má mɔɔna-mɛɛ mɔ tetu taa, na má yele na í huki. Na má ɔmá ma tɔyaya ke mɔ heku taa, na ká wɛ tam tɔɔ. ²⁷ Ma tɔɔyale ká wɛ mɔ heku taa ké. Maa wɛ mɔ Iɔ, na mu wɛ ma yɔlaa. ²⁸ Waatu inɔɔ piitimnaa ká nyi si, mayale Tacaa. Má lapɔna Iseyeli nyɔma na pa mpaa. Waatu inɔɔ ma tɔɔyale ká wɛ mɔ heku ke tam tɔɔ.

38

Tacaa kalɔyana wulav Kɔki tɔtɔ

¹ Mɔɔyɔ Tacaa tɔma-m si: ² Yɔlu nyá, keesi nyá ise na wulav Kɔki wei i tɔki Makɔki tetu tɔɔ ké kawulaya tɔ i tɔɔ. Telɔsi-i ma kalɔnav. Inu i kena Meseki na Tupaali pa acalɛ nyɔɔ tu. ³ Tacaa Iɔ yɔɔtɔɔ si: Maa kuli Kɔki tɔɔ. Inu i kena Meseki na Tupaali pa nyɔɔ tu. ⁴ Maa tu i nɔɔ taa ké kulaya. Maa hɔ í na i kɔɔyanɔɔ cayaalaa, na má lɔsɔna toma ke tetu taa. Pa ké yoolaa tuutuuma ké. Pa suuwa wontu kupantu, na pá tɔka kpalɔɔ na layalɛ. ⁵ Pɛɛsi na Itiyopii na Puti pa tetu yoolaa tɔna. Paa tɔki kpalɔɔ na pá pá yoo kahusi na pá tɔɔ Kɔki. ⁶ Komɛ tetu yoolaa, na Peti-Tokaama tetu nyɔma ke ilim ntɔɔɔ tɔɔ. Paa tɔɔ nyá waali, na piitimnaa lelɔ yɔlaa payale tɔtɔ. ⁷ Tayani nyá ti na nyá sɔɔlu pu. Nyá na nyá samaa tuutuuma wei i wɛ nyá waali tɔ, wɛ pa nyɔɔ tu. ⁸ Pɔ wɛ pu kɔɔ, Ilena kuyaku nakuli má tu-ɔ kutututu. N ká polo na n watu tetu nti tɔ yɔlaa fita yoo, na pá lu piitimnaa payale taa, na pá koti Iseyeli pɔɔɔ wei pu kpiisa hatoo lɔɔ, na pé yele-i kɔtɛ tɔ i tɔɔ. Yɔlaa mpa inu paa lɔsi mɔɔyɔ piitimnaa lelɔ taa tɔ, paa cayaana pa tɔɔ tɔkpataa. ⁹ Nyana nyá yoolaa na nyá waali nyɔma tuutuuma í ká tii pa tɔɔ ké isu tɔv heelim, na í taku pa tetu isu isɔɔmuntu.

¹⁰ Mɔɔyɔ Tacaa Iɔ yɔɔtɔɔ si, kuyaku ɔkuyɔ huwɛ payale ká kɔɔ nyá lɔmayasɛ taa. Ilena n mayasi nyá taa ké isayatu. ¹¹ N ká mayasi nyá taa si n kpaaki yɔlaa mpa pa cayaana heesuyɔ tɔ. Pa acalɛ fɛi koloosi. Pɔcɔ pa ta tɔki-yɛ na mankuulinaa. ¹² Nyá si n ká tii yɔlaa mpa pa tayana pa ncaa ke ɔman tɔ pa tɔɔ na n kuu pa nyɔm. Anu pa caya pa tɛsi taa ké na pá huki. Pa hika kalɔkɔɔ na wɛnav. Pa lu piitimnaa taa na pá caya antulinya heku taa. ¹³ Sapaa na Tetan pɔ tetu yɔlaanaa, na Taasisi taatɔlaa na pa awulumpiya tɔna ká pɔɔsi-ɔ tɔm. Paa pɔɔsi-ɔ si wontu kuuu tɔɔ ké n tayana nyá yoolaa na? N kɔma si n kuuki wɔla na liyitee na kalɔkɔɔ na wɛnav si, nyá wontu kukukuutu i tɔɔ sɔsɔm na?

¹⁴ Mɔɔyɔ Tacaa tɔma-m si: Heeli Kɔki si, maya Tacaa Iɔ, ma yɔɔtɔɔ si, kuyaku ɔku ma yɔlaa ká cayaana pa ti tɔ n ka nyi. ¹⁵ Maa lu ma tetu taa ké ilim ntɔɔɔ tɔɔ tɔna. Na ma waali ké piitimnaa tɔna yoolaa. Pa caya pa tɔnaya kɔɔyanɔɔ, na pá lá yoolaa sɔsaa. ¹⁶ Kɔki ká kɔɔ na í tii ma yɔlaa Iseyeli nyɔma tɔɔ na í taku pa tetu isu isɔɔmuntu. Mpu inu pu tɛ na pá lá tɔnaya waatu. Kɔki ke maa tili na í watu ma tetu. Ilena piitimnaa nyi si maya Iɔ nanɔtu. Nti ma caa si má huli-wɛ na Kɔki nɔɔ tɔɔɔ.

¹⁷ Mɔɔyɔ Tacaa Iɔ yɔɔtɔɔ si: Kɔki tɔm ke ma yɔɔtɔɔ hatoo lɔɔtaa. Ma tɔmle nyɔma Iseyeli Iɔ kuyɔɔtutu telɔsɔlaa nɔɔsi ke ma yɔɔtɔnaa. Pa kpaala pusi payale taa si, maa tili nɔɔlu na í yoo na pa yɔlaa. ¹⁸ Ama kuyaku ɔku Kɔki ká kpa Iseyeli tetu tɔɔ tɔ. Ma pááná sɔsɔna ká huuna-i. Maya Tacaa Iɔ, má yɔɔtɔna. ¹⁹ Ma pááná sɔsɔna ke má tuukina. Tetu ká sele katatɔlaya ke kuyaku ɔku ku taa. ²⁰ Tenku tiina na sumasi na taale wontu na ate kututuutu. Pɔ kɔenna yɔlaa tɔna mpa pa wɛ tetu tɔɔ tɔ. Paa sele ma isɔntaa. Pɔɔɔ na kukpamɔɔ kukulɔ ká yɔki na kolunɔ tɔna hoti ate. ²¹ Maa nyaasi-mɛ na yaasinaa payale. Mɔ yoolaa ká ku tɔma. Maya Tacaa, má yɔɔtɔna. ²² Maa tu-mɛɛ kutɔmɔɔ sɔsɔɔ na mɔ yɔlaa si. Maa yele na tɔv sɔsɔɔ na tɔmpɛ na kɔkɔ pé nu mɔ yoolaa, na lelɔ tuutuuma tɔɔ. ²³ Maa yele na piitimnaa tuutuuma na ma sɔsɔntu na ma tɔnanɔ wɛtu. Ilena pá cɛkɔna si maya Tacaa.

39

¹ Mɔɔyɔ Tacaa tɔma-m si: Yɔlu nyá, telɔsi Meseki na Tupaali pɔ yɔlaa nyɔɔ tu sɔsɔ Kɔki si, maa kuli nyá tɔɔ. ² Maa caali-ɔ na n lu ma tetu taa ké ilim ntɔɔɔ tɔɔ tɔna. N ka polo na n

yoona Iseyeli nyéma póón. ³ Maa yoona-η na nyá tóó peli nyá nin mpətəη taa. Nyá nyəma ka lu nyá ntəəη taa na á hoti. ⁴ Ilena pá kú nyá na nyá yoolaa na nyá taapalaa samaa ke Iseyeli póón taa. Maa yele na sumasi na taale wontu təə-mε. ⁵ Taale ke í ká si, isu Tacaa Iso yəəətəyυ tó. ⁶ Tacaa si, maa sə kəkə ke Makəki tetu taa. Tənaɣa yəlaa caya təpamm ke tenku nəə. Pulupυ u pəkələyι-wε. Tənaɣa yəlaa tənə ká nyəna si, mayale Tacaa Iso. ⁷ Maa hólí ma hətə nanη wεətυ ke ma yəlaa Iseyeli nyéma. Ma kaa yele na pá tasa-mεyε pilisuyυ. Ilena piitimnaa nyi si mayale Tacaa Iso, Iseyeli nyéma nanηtυ. ⁸ Yaasinaa mpe paa kəə ké. Halí pa tu tema caaləyυ. Kuyaku ηku kú təm ke maa yəəətə. Tacaa Iso yəəətəna mpυ. ⁹ Iseyeli nyéma ká lu pa acalε taa. Paa lu kəkə na pá nyayasi pa kolontunaa yoou wontu. Paa kpaləη səsəəη na səkpen, na təəη na nyəma. Nmantaasi səsəənsi na səkpesi, ká kpaasəna kəkə ηke ká ton ke pusi naatosompəəəlaya. ¹⁰ I kaa tasa təpəyaya caav ke taale. Yaa í seti-keye hətuyυ taa. Mpi tó, yoou wontu ke í ká tayanəəəna kəkə. I ká kuu kolontunaa wontu tənaɣa. Isu pele paa kuu mə nyəntυ tó. Tacaa Iso má ma yəəətəna mpυ.

¹¹ Mpyule Tacaa si: Kuyaku ηkuyυ maa há Kəki ke tetu ke Iseyeli taa na pá pimi-i. Tetu ntí tu wεe təntaa tetekəle taa ke tenku kusəpυ ilim təlule tó. Halí pəlaav ηku kú təkí mpətəntaa mpaav. Tənaɣa paa pi Kəki na i yoolaa samaa. Ilena pá ha lonte ntεyε hətε si, Kəki na i samaa pa tetekəle. ¹² Isətənaa naatosompəəəlaya təcυ ke Iseyeli nyéma ká pi Kəki-wε. Ilena pə nyaali tetu asilima. ¹³ Həəəəyυ ηku kú yəlaa tənə ká lana pə təmle nté. Kuyaku ηkuyυ maa hólí ma təyι mə həkυ na teeli, na mə nyuyυ kuli. Tacaa Iso má ma yəəətəna mpυ. ¹⁴ Paa ləsi yəlaa na pá cəə tetu ke isətənaa naatosompəəəlaya təcυ, hεesuyυ fεi. Paa pεeki sətəa tənə, na pá pi-wε na pə nyaali tetu asilima. ¹⁵ Paa cəə tetu tənaɣa təpaipai. Ye pa nawa yulυ ke timpi, ilε pa kaa kanmaaya ke i tó. Pintaa ká təəəyι na pá kuuki. Ilena pá pukina Kəki na i samaa pa tetekəle taa, na pá pin. ¹⁶ Halí paa yaa icate natəli si Hamona. Samaa ke pa yaa mpυ na pa té taa. Pəle pə waali ké pu nyaali tetu asilima.

¹⁷ Mpyú Tacaa Iso təma-m si: Yulυ nyá, yaa sumasi na taale wontu na í teləsi-ti. Té lu paa timpi, na té kəə acima wena ma lakí-ti tó. Pə ké kətaya səsəəηka ke póón taa ké. Tu təəə nantυ na té nyəə caləm. ¹⁸ Tu təəə akanaa nantυ. Tu nyəə ate nyuyυ nyéma caləm. Nyuyυ nyéma mpeye pa lapəna kətaya ke iwaan, na iweesi, na pəηtuləη, na Pasan tetu naan kufan nim nyəη lonte taa. ¹⁹ Wontu ka təəə nantυ nim na té haya. Tu nyəə caləm na pə kú-təyι solum nyəm. Kətaya ηka ma lakí-mε tó ka wule ke pu la mpυ. ²⁰ Wontu ntí tu təəə kpayanəη na i cayalaa, na akanaa na yoolaa nantυ na té haya. Tacaa Iso má ma yəəətəna mpυ.

²¹ Maa hólí ma ton ke piitimnaa taa. Paa ná isəna ma huuki ma huule, na isəna ma hən pa ηkpanη tó. ²² Pə kpayav nəəənə tó, Iseyeli nyéma ká cəkəna si, mayale mə Iso Tacaa, haləna tam tó.

Isekiyeli waasv kpeyeluyυ

²³ Piitimnaa ká cəkəna si, Iseyeli nyéma mε mə isayatu tó ké pə kuu-mε. I ta təkí Iso Təm ke teu, ilena í ha-mεyε siyile. I tυ-mεyε mə kolontunaa nin taa, na pele pá kυ-mε. ²⁴ Ma ha-mεyε siyile ké. Ma lapa-mε isu mə asilima na mə kawalaya wεe tó.

²⁵ Mpyú Tacaa Iso yəəətəa si: Ma wena ma hətε isesεemle ké. Maa wεena Iseyeli nyéma tənə pətəətəle. Maa kəna Yakəpυ yəlaa mpa kolontunaa ka kuuwa tó. ²⁶ Waatu wei í ká caya mə tetu taa, na u nyanna pulυ tó. Pəyele nəəəə kaa wakəli mə lanja. Ilena í səə mə fεele tó. Na isəna í taa təkí ma təm ke teu tó pə tó. ²⁷ Maa ləsi-mεyε piitimnaa taa. Maa cəə mə kolontunaa acalε, na má kpeyeli-mε. Waatu inəyι í ká nyəni-m Iso nanηtυ ke piitimnaa payale isəntaa. ²⁸ Ilε í ká nyi si mayale mə Iso Tacaa. Má lapəna na pá kuu-mε na pá tεena. Maa kpeyelina-mεyε mə tetu taa. Ma kaa yele mə taa nəəəəyυ tənə. ²⁹ Ma kaa tasa-mεyε siyile hav. Ama maa tó Iseyeli nyéma taa ké ma feesuyυ ké. Tacaa Iso má ma yəəətəna mpυ.

ISEKIYELI NAWA ISO TƏYAYƏ KE TOOSEE TAKA TAA

40

Isə təyaya kufalaya təm

¹ Məpəyü İseyeli nyəma kuuu pənaya hiu na kakpası nyəŋka, ıətu kancaalaya nyəŋ kuyaku naanəwa nyəŋku*fa*. Yosalem ıcate ləkəyü pənaya naanəwa na liyiti nyəŋka. Taca İso ton tii ma təə na ı pona-m tənə. ^a ² İso lapa na pə la-m toosee taka, na ı tənə-m İseyeli tetu taa. Məpəyü pə su-m puyü kəkəlyü nakuli ku təə. Na má ná kutulun na ilim mpətəŋ təə, ısu ıcate. ³ İso pona-m tənə, ıləna má ná apalı nəyölv. I nəyəsənə ké ısu nyəyəlvy küseemvy. Na ı təkə ı nin taa ké kponkpontu ton nyəntu natəli tə ŋmənyə. Na kpátúyü kumayasyü, na ı sənə nənyə. ⁴ Ntənə apalı ını ı yaa-m sı: Yülv nyá, nyənı teu na ń ké ŋkpaŋvy na ń nu nti ma caa-ŋ heelvyu tə. Mpi tə, pə kənə-ŋ cənəye sı n ná. Pə waalı ıləna ń heeli İseyeli nyəma ké mpi n nawa tə.

Taya na awalı təə nənyəsi

⁵ Mpi ma naakaya təyölə: Kolunə cənə təyaya ké, na ká tá. ıləna apalı nəyölv náá təkə kpátúyü kumayasyü ké ı nin taa. Ku tayaləŋ ké meətələnəa tooso*fa*. Məpəyü ı mayasa kolunə wəŋ na ka kəŋkəlvməŋ. ıləna pə lu meətələnəa tooso tooso. ^a ké pa mayasəyi. Ama Ləkpa taa paa mayasəyi mpv. ⁶ ıləna ı polo ilim təlule təə nənyə. Məpəyü ı kpa kumlee, na ı mayası nənkpete luman, na pə lu meətələnəa tooso. ⁷ Tanlaa kutulun mala tətəele həkv taa nyəntə nənyə ké. Kutulun tayaləŋ na ı wəŋ ka wə meətələnəa tooso tooso ké. Koloosi nsi sı faya kutulun ını tə, sı yasəlaya ná wə meətələnəa tooso na həyölvvy həyölvvy. Nənyə nakəli kəle ka tayaləŋ wə meətələnəa tooso. Kəleye n təkı na pəcó ń tala kutulvyu ŋku ku sənə İso təyaya ısentaa tə. ⁸⁻⁹ Məpəyü apalı ını ı mayasa pə taa kutulvyu ŋku. Ku luman ka wə meətələnəa liyiti, na ku koloosi yasəlaya ké meətəli kvlm. Nənyə na pə taa təə kutulvyu nté ŋku ku kəla İso təyaya ké kpətənav tə. ¹⁰ Ilim təlule nənyə tanlaa kutulun naatoso ka wə teitei ké. ıləna ı tó mpaav ké həkv, tooso na cənə tooso na cənə. Koloosi nsi sı faya həkv taa tə, səle sı yasəlaya náá wə teitei ké. ¹¹ Məpəyü apalı ını ı mayasa patəma wei ı təə nənyə tüləyi tə. ıləna pə lu meətələnəa kakpası. Tətəele həkv taa nyəntə wəŋ tənə kpənta meətələnəa naatoso na həyölvvy. ¹² Tanlaa kutulun wəŋ na ı tayaləŋ ka wə teitei ké. Meətələnəa tooso tooso. Na kolunə kaya tətəele kəŋkəlvməŋ naale təə na ka kəŋkəlvməŋ wə meətəli həyölvvy. ¹³ ıləna apalı ını ı mayası pə kpəyav tanlaa kutulun ını ı taa ləŋku kolunə, na pə suna ləŋku nyəŋka, na tətəele na cənə təə. ıləna pə lu meətələnəa naanəwa na naale na həyölvvy. ¹⁴ Məpəyü ı mayasa tətəyö kutulvyu ŋku ku wə meətələnəa naanəwa tə ku wəŋ. İso təyaya taya ka tó kutulvyu ŋkvyu həkv ké. ¹⁵ Pə kpəyav kancaalaya nənyə ké awalı təə kolunə halənə kutulvyu awalı təə kolunə, na pə polo tənaya kanə tə. ıləna pə lu meətələnəa hiu na kakpası. ¹⁶ Paa kama pulun ké tanlaa kutulun ını ı pətolee təə na awalı təə ké. Na koloosi kəkayası na kutulvyu nyənı taa. Pa tula-yeyə na á cəə nənyə na á ta. ıləna pá ləsi paan fotoonaa ké pə taa təə kolunə təə.

¹⁷ Məpəyü apalı ını ı pona-m İso kutulvyu taya awalı nyəŋka təə. Paa həla-kəye teu ké na nanŋ hiu na naanəwa tv-kəye həkv. ¹⁸ Pa həla hələtv ntəyi na té cəə nənyəsi tənə. ıle awalı təə nyəntu kəla kvlvy. ¹⁹ Məpəyü apalı ını ı mayasa taya wəŋ. Pə kpəyav kancaalaya nənyə tə halənə pə suna pə taa təə taya kolunə. ıləna pə lu meətələnəa nule na naanəwa. Ilim təlule təə kəŋkəŋ ké ı caalənəa. ıləna ı təkənə pə ntəyən təə nyəŋku. ²⁰ ıləna ı mayası ilim ntəyən təə nənyə. Kəle ka nyənəyənə awalı təə taya təə ké. Ka wəŋ na ka tayaləŋ ké ı mayasaa. ²¹ Nənyə ŋke kaa wənə tanlaa kutulun naatoso ké. Tooso na kəŋkəŋ kvnə, na tooso na kvnə. Koloosi yasəlaya na kutulvyu wəŋ, pu wə teitei ké, ısu ilim təlule təə nənyə nyənı. Nənyə tayaləŋ tənə kpənta meətələnəa hiu na kakpası. Ka wəŋ ké meətələnəa naanəwa na naale na həyölvvy. ²² Kutulvyu na pətolee na pə páán fotoonaa wə teitei ké, ısu nənyə ləŋka

^a 40:1 Pusi na kuyeyen wei pa towa cənə tə ı wə mpa mpa ké. ^a 40:5 meətələnəa tooso: Piipilinaa ləlaa taa, ıle ŋkulunə na pə suna mpee

Lefii nyéma taa ile, Satóki tàyaya nyéma tike ka wenna mpaav si, pá suv Iso tàyaya taa na pá la i tamlé.

Iso tàyaya mayamaya

⁴⁷ M'púyú apalv iní i mayasa pə taa taya. Ka wan na ka tayaləŋ ka we teitei ké. Paa kəŋkəŋ ŋkuyu meetələnaa nule na naanəwa. Ilena kətaya təlate ké Iso tàyaya isentaa. ⁴⁸ M'púyú apalv iní i suuna-m Iso tàyaya nənəyó sakaya tée. I mayasa sakaya akelenaa tó, paa wei i yasəlaya we meetələnaa naale na həyoluyv ké. Nənəyó wan ké meətəli kulum na həyoluyv. ⁴⁹ Nənəyó sakaya tayaləŋ we meetələnaa naanəwa na wan ké meetələnaa naatoso. Kumlee naanəwa ké yolv kpaaki na í suv. Ilena akelenaa naale tɔwa nənəyó ké həku.

41

¹ M'púyú apalv iní i pona-m Iso tàyaya kutuluyv səsəəv taa. Ilena í mayasi-kó. Koloosi tɔwa tətéele ké həku ké. Səle si wan we meetələnaa tooso. ² Nənəyó wan ka we meetələnaa kakpasí ké. Həyoluyv kənɛyɛ meetələnaa naale na kənɛyɛ mpv tətə. Iso tàyaya mayamaya tayaləŋ ka we meetələnaa hiu ké. Ka wan ké meetələnaa naanəwa. ³ Pə waali, Ilena í suv ləlo nan taa na í mayasi nənəyó. Ka nənəkpəte luman we meətəli kulum na wan ké meetələnaa tooso. Ka kəŋkəməŋ təə kpəsəŋ ké meetələnaa tooso na həyoluyv. ⁴ Ilena í mayasi kutuluyv mayamaya na kv wan na kv tayaləŋ we teitei ké meetələnaa naanəwa naanəwa. M'púyú i heela-m si tənayale kate taa kate təcayale.

Iso tàyaya kutulun lələŋ

⁵ M'púyú apalv iní i mayasa Iso tàyaya pə taa kolunja. Ka kpəsəŋ we meetələnaa tooso. Ilena pá ŋmá kutulun na pə cəə na pə tá. I wan we meetələnaa naale. ⁶ Kutulun kəsəyən iní i ka ké ate na iso kutulun ké təma təə ké. Paa ŋku kv wena nanŋ hiu na naanəwa. Paa nanŋ ŋku kv we awalí təə kolunja taa ké. Ie pə taya Iso tàyaya kolunja taa. ⁷ Kolunja waləyənə isətəa ké. Ilena pə səsəyí paa ate na iso kutuluyv ŋkuyu wan na pə puki. M'púyú pə wee na pə cəə Iso tàyaya na pə tá. Pə təə ké ye n kpaaki, nanŋ səsəyí wan na í kpaaki. Pə kpəyav kancaalaya ate na iso kutuluyv tə. Yolv pəsəyí na í polo həku taa nyəŋkv. Ilena í tée ŋku kv we isətəa tə. ⁸ M'púyú ma cəkənəa si, Iso tàyaya kutulun wei i cəənə-kɛyɛ mpv tə, i kəla kuluyv, isu meetələnaa tooso. ⁹ Kəŋkəŋ taa kutulun iní, i waali təə kolunja yasəlaya we meetələnaa naale na həyoluyv. Lonte nte pə yela kpəte tə, ¹⁰ na kutulun lələŋ pə həku taa, meetələnaa naanəwa ka wenna na pə cəə Iso tàyaya. ¹¹ Kutulun iní i nənəəsí naale tulayaana kolunja taa təə ké. Nənəyó ləŋka na ilim ntəyən təə. Ləŋka na pə mpətəŋ təə. Kolunja ŋke ka yasəlaya ka we meetələnaa naale na həyoluyv ké na pə cəə na pə tá. ¹² Kutuluyv nakuli kv sənja Iso tàyaya ilim tətule təə ké kolunja kite. Kv tayaləŋ we meetələnaa nule na kakpasí. Kv wan ké hiu na naanəwa. Kv koloosi yasəlaya ké meetələnaa naale na həyoluyv. ¹³ Apalv iní i mayasa Iso tàyaya. Ilena ka tayaləŋ lu meetələnaa nule na naanəwa. Kolunja na kutuluyv ŋku kv sənja ilim tətule təə tə, kv koloosi tayaləŋ ka we meetələnaa nule na naanəwa tətəyó. ¹⁴ Iso tàyaya həyoluyv ŋku kv kəsənəa ilim tətule təə tə, na kəŋkəməŋ təə patəmanaa wan ka we meetələnaa nule na naanəwa. ¹⁵ Apalv iní i mayasa tətəyó Iso tàyaya waali kutuluyv tayaləŋ. Pə na patəmanaa mpa pa we kəŋkəməŋ iní i naale i təə tə. Pə kpənta meetələnaa nule na naanəwa.

Iso tàyaya pətəa təə

¹⁶ Paa saaka kponjkpolonaa ké. Ilena pá matí Iso tàyaya kpaan na pə nan səsəəv na ləlo nyəŋkv taa. Na pətəlee nna pa tɔ pulun tə na sakasi. Na pə cəə ate na iso kutulun iní i tooso na pə tá. Pə tənə pu ké kponjkpolonaa ké. Pə kpəyav ate na pə suna pətəlee tə. Ilena pá tənə pətəlee aní a mayamaya ké kponjkpolonaa. ¹⁷ Iso tàyaya waali, na ka taa təə nənəyó kvsusuyə, haləna ləlo nan tə, paa ləsa koloosi təə ké, ¹⁸ isətəa tanlāa na paan pə fotoonaa. Fotoonaa ka sita təma taa ké. Paav fotoo, na isətəa tanlāa naale fotoo, na pə polo mpv. Isətəa tanlāa mpe pa isentaa we təm naale naale. ¹⁹ Yolv isentaa nyənəyí paav kənɛ na cənɛyɛ. Na təyolaya

isenta nāa nyənəyi kune na cəne. M'púyú pə wée na pə cəo Iso təyaya na pə tá. ²⁰ Paa ləsa isətaa tanlaa na paan fotoonaa ké. Pə kpaɣav kolunja kite tée təyɔ, haləna nənəosi nyuyv taa. ²¹ Nan səsəw akelenaa tayaləh na pə wan ka wə teitei ké.

Ulena kate taa kate nāa nəyəsəna ²² kətaya təlate. Təleye pa saaka kponkpolonaa. Tə kunikuləmən wə meətəli kuləm na həyəluyv. Tə wan ke mpv. Tə wena nkulunasi na nənəe. Tə kənkəmən təo ké kponkpolonaa. Mpuyule apalv inɪ ɪ heela-m si: Taapəli wenna Tacaa isenta.

²³ Iso təyaya nənəyɔ ka wena kutəkuyv ké. Ulena kate taa kate təcayale na tə nyəhku. ²⁴ Paa nənəyɔ nka kaa wena kampunaa naale ké. Ulena pá tuləyi na pá təkəyi. ²⁵ Ulena pá ləsi kutuluyv səsəw kampv təo ké fotoonaa. Isətaa tanlaa na pə paan kuləmən inɪ ɪ fotoonaa ke paa ləsaa isɪ koloosi təo. Ulena pá ká pə taa təo kpaan nənəyɔ nyuyv taa ké sakaya taka ké kponkpolonaa. ²⁶ Kpaan nkɪv ku koloosi naale təo ka wə pətəlee. A təo na pulun, na pá ləsi páan fotoonaa tətə.

42

Iso təyaya təo kutulun kəsəsəh lələh

¹ M'púyú apalv inɪ ɪ luna-m awalɪ təo taya təo. Ulena í pona-m kutulun wei ɪ wə ilim ntəyən təo tə. Kolunja na Iso təyaya waali kutuluyv pə kin nté. ² Ilim ntəyən təo kutulun inɪ, ɪ tayaləh ka wə meətələnaa nule na naanəwa ké. I wan ke meətələnaa hiu na kakpasɪ. ³ Kutuluyv nkɪv ku həyəluyv ləhku nyənaya, ikpate nte tə wan wə meətələnaa naanəwa təyɔ. Təle tə cəo Iso təyaya ké. Ulena ku həyəluyv ləhku nāa nyənəyi awalɪ təo taya kumte. Ku atə na isə kutulun inɪ ɪ tooso, ɪ wena sakasɪ ke təma təo ké. ⁴ Pə taa təo taya həyəluyv təo ke mpv isenta, ikpate natəli tə wée na tə wan ke meətələnaa kakpasɪ. Tə tayaləh ke meətələnaa nule na naanəwa. Ilim ntəyən təo ké kutulun inɪ ɪ nənəosi ka wenna. ⁵ Isətaa kutulun seka wan ke pətée nyən. Mpi tə, sakasɪ nɪmusa-ɪ ké, na pə kəli həku taa nyən, na pətée nyən. ⁶ Kutuluyv nkɪv ku atə na isə kutulun tooso, ka wena sakasɪ ke təma təo ké. Ule pa ta tɪ-ɪ akelenaa isɪ kutulun lələh. Pə təo ké kutulun nɪmuna m'púyú atə təo na pə kpaaki. ⁷ Mpv inɪ ɪ koloosi nsi si wenna awalɪ təo taya təo həyəluyv tə, si tayaləh ka wə meətələnaa hiu na kakpasɪ ké. ⁸ Mpi tə, kutulun inɪ ɪ mayamaya ɪ tayaləh ka wə meətələnaa hiu na kakpasɪ ké. Ulena kutulun wei ɪ wenna Iso təyaya həyəluyv tə ɪ tayaləh ke meətələnaa nule na naanəwa. ⁹ Kutulun inɪ ɪ pətée ka wə nənəyɔ na ilim təlule təo. Ye n luna awalɪ təo taya təo nyənka, nkəye n suvəna. ¹⁰ Taya kolunja təcalle ke nənəyɔ nkə ka wée.

Kutulun ka wə ilim mpətəh təo, na í nyənəyi kolunja. Na kutuluyv nkɪv ku wə Iso təyaya waali tə. ¹¹ Ikpate natəli tɪ wə kutulun inɪ ɪ kin. Kutulun inɪ í səhuyv na ɪ wan na ɪ tayaləh na ɪ nənəosi, ka nəyəsəna ilim ntəyən təo nyən ké. ¹² Mpv tətəyɔ pɪ wée, na ilim mpətəh təo kutuluyv nənəosi. Timpi ikpate nte tə caalaa təyɔ nənəyɔ ka wée. Na ká nyənəyi Iso na yəlaa pa təsulle kolunja. Ilim təlule təo ké pa suvakayana. ¹³ M'púyú apalv inɪ ɪ heela-m si, ilim ntəyən na pə mpətəh təo kutulun wei ɪ nyənəyi taya tə ɪ ké Iso nyən ké. Kətəlaa mpa pa suvki Iso kutulun taa tə, ɪ taa ké pə wée si pá təyɔ Iso təyənaya. I taa tətəyɔ pə wée si, pá su Iso nyəm. Isɪ kuhav na kətaya nka pa lapa isayətv təo tə. Na tayanuyv nyənka. Mpi tə, pə ké Iso lonte ké. ¹⁴ Ye kətəlaa mpa pa laalaa na pá suv Iso lonte taa tənə. Pə fəi si pá luna taya təo nənəyɔ. Pə wée si, pá yele tənaya wontu nti pa suuwa na pá lana Tacaa təmle təyɔ. Ulena pá suv lentɪ na pá polo timpi samaa kotaa tə.

Awali təo kolunja mayasvɪv

¹⁵ M'púyú apalv inɪ ɪ tema Iso təyaya taa təo ké mayasvɪv. Ulena í yaa-m na tə luna ilim təlule nənəyɔ. Ulena í naali mayasvɪv ke ikpate nte tə cəona Iso təyaya tə. ¹⁶ Camluyv ke ɪ mayasayana. Nkuyv ɪ nyəmna ilim təlule təo həyəluyv tayaləh. Həyəluyv nkɪv ku wə meətələnaa nɪmɪnuyv na nule na naanəwa (250). ¹⁷⁻¹⁹ M'púyú ɪ mayasa ilim ntəyən təo həyəluyv. Na pə mpətəh təo nyənku, na pə tutule nyənku. Ulena pə tayaləh lu kuləm. Paa həyəluyv nkuyv

meeṭelənaa ḡmunuḡu na nule na naanowa (250). ²⁰ Isəna i maḡasa kolunja ḡka ka cəəna Iso təyaya tə, ka kəḡkəməḡ liyiti təḡəle. Kolunja ḡke ka tayaləḡ na ka wan ka we teitei ké. Paa kəḡkəḡ ḡkuyu meeṭelənaa ḡmunuḡu na nule na naanowa (250). Kolunja ḡke kaa fayana yəlaa təna təcayale na Iso nyənte.

43

Iso məlvuḡu ke i təyaya taa

¹ Mḡyú apalu inu i pona-m ilim təlule təə nənəḡu. ² Ulena má ná Iseyeli Iso teeli luna ilim təlule təə na í kəḡ. Pə kəkəte ka we ké isu tenku nyənte, na pə naaki tetu təə. ³ Toosee taka wei ma na isəntə tə a wee ké isu wena maa tema nav tə. Maa nawa ale a taa si Iso kəma si i wakələḡi Yosalem. Yaa nna maa toosaa si, ma we Kepaa pəḡ səsaya kuteḡ təə tə. Mḡyú ma hota ma nəḡu təə. ⁴ Ulena Tacaa teeli suuna nənəḡu na í caya Iso təyaya taa. ⁵ Ntəna Iso Feesuyu kpaya-m ma ləmaḡasee taa na kú suuna-m pə taa taya təə. Ulena má ná si Tacaa teeli səsə təḡa suyu ke Iso təyaya. ⁶ Mḡyú ma nuwa nəḡu yəḡtəḡəna-m hatoo Iso təyaya taa. Yulu wei i ka suuna-m pə taa tə, i we ma kəḡkəḡ taa ké tam ké. ⁷ Ulena Tacaa tə-m si: Yulu nyá, nyəni, ma kumte lonte ntə. Timpi maa su ma nəntaaluyu təḡəle. Maa caya Iseyeli nyəma heku ke tam təə ké. Pana pa awulaa pa kaa tasa ma həte səsəle pilisuyu na pa wasaḡkalətu. Yaa pa pi pa awulaa mpa pa səki təḡu təna. ⁸ Ma nənəkpelee cəḡḡ awulaa mpe pa ḡmaaki pa nyəna. Kolunja kulumaḡa wenna má na-we tá heku taa. Mḡyú pa pilisina ma həte səsəle na pa acaalətu təma. Pə təə ké ma kpiisa-we na pááná. ⁹ Pənəntaa Iseyeli nyəma ká hatələna-m pa wasaḡkalətu. Na pa awulaa səsaa mpa pa səki tə. Ulena má wee pa heku ke tam təə.

¹⁰ Mḡyule Tacaa təma Isekiyeeli má si: Kéésí Iso təyaya təm ke Iseyeli nyəma. Pá maḡasi isəna ka wee tə, na pa isayatu təm kpa-weye feele. ¹¹ Ye pa kulaputu lapa-weye feele, ile húlí-weye isəna pa pu Iso təyaya na pécó pá ḡma-ke tə. Na isəna pa faya kutuluḡ tə. Na nənəəsi kususuḡi na kuləlusi. Na isəna Iso təyaya təna wee tə təsokoloko. Nmaa na ḡ húlí-we na pá náná pa ise ke kiḡ na kusəsutu nti pə wee si pá təkí tə. Ulena pá təḡ-ti na pá lakí-ti. ¹² Iso təyaya kusəsutu səsəntu nté. Ikpatə nte tə cəəna Iso təyaya ḡkeḡ puḡu nyuyu taa tə, pə wee si pá nyəni-təḡ Iso nyənte ké.

Kətaya təlate na pə kətasi təm

¹³ Isəna pa maḡasa kətaya təlate təḡəlo. Maḡasəlaya ḡka ka we meeṭəli həḡəluḡu təḡu pa maḡasənaa. Ləəḡ ḡku paa heewa na pə cəə kətaya təlate na pə ta-te tə, ku lumaḡ ka we meeṭəli həḡəluḡu, na ku wan ke mpv tətə. Ulena pá ḡmá pulu isu kumte, na pə kuḡ isu mpiiu na pə cəə ləəḡ ḡku na pə tá. Ye pə kaasa kətaya təlate kuḡkulumaḡ ile, ¹⁴ pə kpayaḡ kətaya təlate ate təə, na pə suna tə nyuyu taa tə tə kuḡkulumaḡ we meeṭəli kulum, na tə wan ke meeṭəli həḡəluḡu. Pə kpayaḡ nəḡhe səkpəna na pə polo səsəəna tə. Pə tayaləḡ we meeṭəli kulum na pə wan ke meeṭəli həḡəluḡu. ¹⁵ Kətaya təlate təə məsaya na ate, pə kuḡkulumaḡ ka we meeṭələnaa naaleḡe. Na hələḡasi ke pə ḡkulunasi liyiti taa. ¹⁶ Məsaya wan na ka tayaləḡ ka we teitei ké. Paa kəḡkəḡ ḡkuyu meeṭələnaa naatoso. ¹⁷ Nəḡhe wan na a tayaləḡ ka we teitei ké. Meeṭələnaa naatosompəḡəlaya mpəḡəlaya. Kətaya təlate ntompee wena a cəəwa na á tá tə a wan we mpiiu kulumaḡu. Ləəḡ náá cəə na kú tá, kule ku wan tətəḡu mpiiu. Kətaya təlate nté tə təkpalə keesəna ilim təlule təə ké.

¹⁸ Mḡyú Tacaa Iso təma Isekiyeeli má si: Yulu nyá, nu. Ma suki-ḡ kusəsutu. Paa təḡ-təḡi saa wei kətaya təlate ká te ḡmau tə. Waatu inəḡi paa la tə təə ké kətaya ḡka kəkə lusa ka təna tə. Na pá ḡmusəḡi tə təə ké təla caləm. ¹⁹ N ká cəla latəce ke Lefii kətəlaa mpa pa ké Satəki luluyu nyəma tə. Pa tike ke ma ha mpaav si pá la Tacaa Iso maḡa təmlə. Paa la latəce ke kətaya na má huḡi pa isayatu. ²⁰ Kpaya latəce inu i caləm na ḡ taa-wəḡi kətaya təlate hələḡasi liyiti. Na tə ntompee ḡkulunasi taa, na pə cəə-ye na pə tá. Ile pə huḡa kətaya təlate asilima nté. Ulena té pəsí Iso nyənte. ²¹ Ulena ḡ pona isayatu husuyu kətaya latəce inəḡi Iso lonte nte pa ləsaa tə tə taa, na ḡ wəpí-i kəkə. Ile pə taya Iso təyaya taa. ²² Kuyaku naale nyəḡku wule

ilena n la pəntoluyv nku kv tiili tá caamv təyɔ isayatu husuyv kətaya. Na pə husi kətaya təlate asilima. Isu paa tɛm-tɛyɛ husuyv na latəce tɔ. ²³ N tɛɲ asilima husuyv, ilena n la kətaya ke latəce kɔfalu, na iwaav nku kv tiili tá caamv tɔ. ²⁴ Ilena n hɔli tɔla anəyi Tacaa. Kətəlaa ká tó a tɔɔ ké tɔm. Paa la-yeyɛ kətaya nka kəkɔ lusa ka təna tɔ. ²⁵ Paa kuyaku nkuyv paa la isayatu husuyv kətaya. Pə waali ké latəce na iwaav nku kv tiili ta caamv tɔ. Haləna kuyeyɛ naatosompəyɔlaya. ²⁶ Kuyeyɛ naatosompəyɔlaya tɛcu ké paa husi kətaya təlate asilima, na pá pəsi-tɛyɛ Isə nyəntɛ. Ilena pəcɔ pá tɔli-tɛ. ²⁷ Kuyeyɛ inɪ i tɛeki, na pə kpaya kuyaku pələfɛi nyəɲkv na pə puki, ilena kətəlaa la mə nyuyv tɔɔ ké kətaya nka kəkɔ lusa ka təna tɔ. Na nəyɔ kulomaya kpɛntuyv nyəɲka. Ilena Isə lanjɛ hɛɛna-mɛ. Tacaa má ma yəyɔtəna mpv.

44

Awulaa nənəyɔ ke ilim təlulɛ tɔɔ

¹ Ḿpúyú apalv inɪ i pona-m Isə təyaya awalɪ tɔɔ nənəyɔ. Nka ka wɛnna ilim təlulɛ tɔɔ tɔ, ɛ ka təkaa. ² Ḿpúyú Tacaa heela-m sɪ: Nənəyɔ nke kaa təkɪ ḿpúyú. Nəyɔlv kaa tɛɲna təna, yaa í tu tɔli-ke. Mpi tɔ, tənaya Isɛyeli nyəma Isə Tacaa sɔvnaa. ɛ kaa təkɪ ḿpúyú. ³ Ama ye pə kaasa awulumpu, ɛlɛ i pəsəyi na í caya Tacaa kin təna, na í təyɔ təyənaya. ɛ kpaaɲ nənəyɔ mpaav ke i ka sɔvna, na i luna təna tɔtɔ.

Mpa pa pəsəyi na pá sɔv Isə təyaya taa tɔ

⁴ Ḿpúyú apalv inɪ i sɔvna-m na ilim ntəyɔɲ nənəyɔ, ke Isə təyaya kəɲkəɲ taa. Ma nyənaya mpv, ɛ Tacaa teeli suwa i təyaya ntɛ. Ntəna má hoti ma isɛntɔɔ. ⁵ Ilena Tacaa tɔ-m sɪ: Yulv nyá, la laakali. Nyənna nyá isɛ, na n nuna nyá nkpaaɲ ke pə təna mpi maa kɛɛsi-ɲ Tacaa təyaya kusəsutv təna, na pə kətaya tɔɔ tɔ. Na n la laakali na Isə təyaya nənəɔsi kusɔsɔvsi na kuləlusi tɔm.

⁶ Tɛləsi tɔɔ kullaa Isɛyeli nyəma mpe sɪ, maya Tacaa Isə, má nyəyɔsa mə acaalətv təma wena í lapa tɔ. ⁷ I sɔsa kpai nyəma mpa pa ta nyi-m təyɔ ma təyaya taa. Ilena í pilisiyi ma təyaya ke waatu wei í lakɪ-m kətaya ke təyənaya, na nantv nim nyəntv, na caləm tɔ. Ḿpúyú í pilisina ma təyaya. Mə acaalətv kulaputv ke í yəkəna má na mɛ tá nəyɔ pɛɛlv. ⁸ I tá paasəna ma tɛmlɛ ke ma təyaya taa ké mə mayamaya. Ama kpai nyəma ke í yelinaa, na pɛɛ pá lakɪ-tɛyɛ mə lonte. ⁹ Tacaa Isə má sɪ, kpai tv kutapeluyv nku kv ta nyi-m tɔ kv kaa sɔv ma təyaya taa. Paa pɔntv wɛ Isɛyeli nyəma hɛkv taa.

Nti pə su Lefii nyəma tɔ

¹⁰ Tacaa sɪ: Pə kaasuyv Lefii nyəma mpa mɛ mə kisa-m tɔ, saa wei Isɛyeli nyəma mɛ í toolaa na í ha-m siyile tɔ, mə təɲa mə tɛɲ ké. Mə nyɔɲ taa ké mə isayatu saləka ká mayana. ¹¹ Tɛmlɛ nte í ká pəsi na í lá-m təyɔlɛ ma təyaya nənəɔsi tɛɲuyv, na ka taa təma lapv. Isu samaa kətaya nka kəkɔ lusa ka təna tɔ, na kətasi lɛɲsi tɔla lentuyv. Ilena í lakɪ samaa inəyi təma. ¹² Mə tɛɛ Isɛyeli samaa ke nəyɔ ke tɛɲ tɔm taa. Halɪ í tusi-wɛyɛ isayatu taa. Maa yelɛ-mɛ, na í səyəlɪ mə isayatu saləka. ¹³ I kaa kpətəna-m sɪ í lakɪ kətəlaa tɛmlɛ natəlɪ. Yaa í tokina ma wontu kate nyəntv, yaa kate taa kate nyəntv. Mu səyələna mə fɛɛlɛ fɛɪ. Na acaalətv təma wena í lapa tɔ a saləka. ¹⁴ Təma lɛnna wena a wɛ lapv ke Isə təyaya tayanuyv tɔm taa tɔ, a tike ke í ká la.

Nti pə su kətəlaa tɔ

¹⁵ Ḿpúyú Tacaa má ma yəyɔtaa sɪ: Pə kaasa Satəkɪ pəyalaa kətəlaa Lefii nyəma tɔ. Mə tɔka tɛsulɛ kusəsutv ké. Paa saa wei Isɛyeli nyəma toolaa na pa hatələna-m tɔ. Mə tike í ká kpətəna-m, na í la-m tɛmlɛ. I ká cɛlɛ-m nantv nim na pə caləm. Tacaa Isə má ma yəyɔtəna mpv. ¹⁶ Mu sɔvna tɛsulɛ na í kpətəna ma taapəlɪ. I ká wɛɛ ma tɛmlɛ taa, na í paasəna ma tɛmlɛ. ¹⁷ Kpɔɲkpɔntu tɔɲ nyəntv wontu ke í ká suu. Ilena pəcɔ í sɔvna pə taa taya nənəyɔ. I taa suu heɛɲ hɔntv pɔlv ke waatu wei í lakɪ pə taa taya təma tɔ. Paa Isə təyaya taa nyəna. ¹⁸ I ká te mə nyɔɲ ke kpɔɲkpɔntu tɔɲ nyəntv saalasɪ, na í təyɔlɪ pə takasɪ. Ama í kaa ləlɪ tampalanaa, pə taa kɔɔ na í tii hanaya. ¹⁹ Ye í lukɪ sɪ í puki yələa kin ke awalɪ tɔɔ taya tɔɔ ɛ

í wəxəsi mə wontu nti í lapəna kətaya ke mpv tɔ. Na í su-təxi təsulle kutulun taa, na í kpaya wontu lentɪ. Pə taa kɔɔ na samaa pilisi kətaya wontu nti.

²⁰ Kətəlaa í kaa looli mə nyɔɔŋ, yaa í yele na nyɔɔsi su. Ama í ká kə-səxi tətetete. ²¹ Kətulv nəxəlv ɪ kaa nyɔɔ sulum na pəcɔ́ í suv pə taa taya tɔɔ. ²² Pəyele kətulv kaa kpaya alv leelu ke yem, yaa alv wei pa tɔxɔnaa tɔ. Iseyeli nyəma piitim taa pɛɛlv wei ɪ ta nyənta apalv tɔxɔ pə wɛɛ si kətulv í kpaya. Yaa ye kətulv lelv səpa na í yele leelu, ɪɛ ɪnɪ í kpaya.

²³ Pə wɛɛ si kətəlaa mɛ í sɛyɛsi ma yəlaa. ɪ faya lɔɔ nyəm na kpai nyəm. ɪ hólí-wɛ na pá nyɪ nanŋ nyəm, na asilima nyəm pə fayav. ²⁴ Mpi pə ké huɔle tɔm ɪɛ, mu tɔŋna siyisuyu. ɪ ká huɔkəna na pə kɛsəna ma kɔsəsutv. ɪ tɔkɪ ma kiin na ma kɔtɔtɔtɔ ke ma acimanaa taa. ɪ nyənɪ kuyɛɛŋ kuɛɛsəŋ ke ma nyəŋ.

²⁵ Pə fɛɪ si kətulv í kpətəna sətɔ na í pilisi ɪ ti. Ye pə taya ɪ caa, yaa ɪ too, yaa ɪ pəyaya. Yaa ɪ taalv, yaa ɪ neu, yaa ɪ kəxɔ. Yaa ɪ neu alv nyəŋ wei ɪ ta saata tɔ. ²⁶ Ye pə mayana kətulv ke mpv, í la nyɔyɔ tɔɔ asilima kɛɛlvɔv kətaya. ɪ tan na kuyɛɛŋ naatosompəxɔlaya tɛɛ na pəcɔ́ í suv ɪ tɔmlɛ taa. ²⁷ Kuyənku ɪ mələxi təsulle taya pə taa nyəŋka tɔɔ tɔ, ɪ ka la kətaya na pə husɪ ɪ ɪsayatv. Tacaa lɔɔ má ma yəxətəna mpv. ²⁸ Kətəlaa kpancoou nté má. ɪ kaa wɛɛna mə paa nyəm napələxi Iseyeli taa. Mayalɛ mə paa nyəm. ²⁹ Mə tɔxɔnaya nté kuhaan, na tɔla nna pa lakɪ kətaya si pə husɪ ɪsayatv tɔ. Pə təna mpi pa suwa si, ma nyəm ke Iseyeli taa tɔ, mu tɔxɔna. ³⁰ Kətəlaa tənna kumtv kancaalaya nyəntv həxələŋ, na mpi Iseyeli nyəma ləsa-m pa wɛnav taa tɔ. Yəlaa ká cɛla kətəlaa ke pa mɔlvɔm kɔpampam. ɪlena má kooli pa tɛɛsi ke kɔpantv. ³¹ Ama kətəlaa kaa tɔxɔ wontu kɔsəpɔtv yaa nti pulɔpɔ kɔwa tɔ. Paa sumaya paa wontuyv ŋku.

45

Tɛtvnaa mpa pa wɛna pa mpaa tɔ

¹ Ḿpúyú Tacaa yəxətəa si: Ye í taləxi Iseyeli kpeka ke tɛtv ɪɛ í ləsi həxələlvɔv nakulɪ na í ham. Həxələlvɔv ŋkv ku tayaləŋ ká wɛɛ kilomɛɛtələnəa naanɔwa na naalɛ na həxələlvɔv. Ku wan ke kilomɛɛtələnəa kakpasɪ. ɪlena tɛtv nti tɔ pəsi lɔɔ nyəntv təkpatəa. ² ɪlena í cosɪ ɪsɔ tɛsɛɛlɛ tɛtv ke tɔ taa. Tə tayaləŋ na tə wan ká wɛɛ teitei. Paa kəŋkəŋ ŋkuyv mɛɛtələnəa ŋmɔnvɔyɔv na nule na naanɔwa (250). Na pə yele ɪkpate na pə cɔɔ na pə tá tɛtv nti. Tələ tə wan ká wɛɛ mɛɛtələnəa hiu na kakpasɪ. ³ Tɛtv nti tə taa ké í ká mayasɪ na í ləsi kilomɛɛtələnəa naanɔwa na naalɛ na həxələlvɔv. Tə wan ke kilomɛɛtələnəa kakpasɪ. Tənaya í ká ŋmá lɔɔ tɔyaya. Lonte nté tə kɛna lonte kate nyəntɛ. ⁴ Həxələlvɔv ŋkv ku ké lɔɔ lonte kate nyəntɛ ké. Pə su-ku na kv mpaa ke kətəlaa mpa pa lakɪ Tacaa tɔmlɛ ke lɔɔ tɔyaya taa tɔxɔ. Lonte nté tə taa tənaya í ká ləsi lona nna a taa í ká ŋmá mə tɛɛsi na lɔɔ tɔyaya tɔ. ⁵ Tɛtv nti tə tayaləŋ wɛ kilomɛɛtələnəa naanɔwa na naalɛ na həxələlvɔv, na tə wan ke kilomɛɛtələnəa kakpasɪ tɔ tə ké Lefii kətəlaa nyəntv ké. Mpe pa paasəxənana lɔɔ tɔyaya taa tɔmlɛ kɔpantɛ. Paa wɛɛna tə taa ké acalɛɛ wɛna a taa paa caya tɔxɔ. ⁶ ɪlena pá mayasɪ tɛtv nti tə taa tɔtɔxɔ ɪtayalav tɔɔ ké kilomɛɛtələnəa naanɔwa na naalɛ na həxələlvɔv na wan tɔɔ ké kilomɛɛtələnəa naalɛ na həxələlvɔv. ɪlena í ŋmá ɪcatɛ nte tə taa Iseyeli nyəma ká wɛɛna mpaav si pá caya tɔ. ⁷ Paa kaasɪ awulumpu ke lonte ke Tacaa tɛtv na ɪcatɛ nyəntv kəŋkəməŋ naalɛ tɔɔ. Tɛtv nti tu kpaya hatoo Metitelanee tenku ké. Pə kpayaɔv ɪlim tɔtulɛ tɔɔ, haləna Iseyeli tɛtv ɪlim tɔlulɛ tɔɔ tɔŋa. Tə tayaləŋ ká wɛɛ teitei na paa kpekəle nte tə nyəntv. ⁸ ɪɛ awulumpiya ká wɛɛna pa mayamaya pa tɛtv ke Iseyeli taa. Pa kaa tasa Tacaa yəlaa ke muyluyv. Paa yelina tɛtv kakaasaya ke Iseyeli nyəma.

Nti pə su awulumpiya tɔ

⁹ Ḿpúyú Tacaa lɔɔ má ma yəxətəa si: Iseyeli awulumpiya mɛ í tɛləsa mpələ. Pə wɛɛ si í kisi mɔsvɔŋ na ŋmakəlvɔv. ɪ təŋ tampana na kusiɪsim. ɪlena í yele ma yəlaa wɛnav ke lɛɛkɔyɔv. Tacaa má ma yəxətəna mpv.

¹⁰ Pə wɛɛ si í wɛɛna sanəyanəa mpa pa siyisaa tɔ. ɪ wɛɛna pee nyəm mayasələya kusiɪsaya ŋka pa yaa si ifaa tɔ, na lvm nyəm nyəŋka kusiɪsaya ŋka pa yaa si paatɪ tɔ. ¹¹ Mayasələsɪ ifaa

na paati pa tɔɔ ka wɛɛ teitei ké. Paa nka kaa tɔɔ ɛsu mayasɛlaya nka pa yaa si homɛɛ tɔ ka hɔɔlɔɔ naanɔwa taa kulumɔyɔ. Mayasɛlaya homɛɛ kɛ paa kɛsɛna ɛsɛna mayasɛlasɛ nsi si tɔki tɔ. ¹² Pa liyitee nyɔɔlɔyɔ nku pa yaa si kɛɛlaa tɔ, kɛ kɔ tɔm hɛu mayana nku pa yaa si sikɛli tɔ kɔ tɔm kulum. ɛlɛna sikɛlɛnaa nutoso náá mayana nku pa yaa si miini tɔ kɔ tɔm kulum.

¹³ ɛsɛna paa lɛsɔyɛ pa kuhaaɔ tɔɔlɔ. Hɔɔlɔɔ nutoso taa kulumɔyɔ kɛ paa wei ɪ ká ha ɪ tɔɔnaya pee nyɔnka. ¹⁴ Ye í mayasɔyɛ mɛ nim, mayasɛlaya nka pa yaa si paati tɔɔ í ká mayasɛna. Paati tɔm naanɔwa lakɛna homɛɛ kulum. Mayasɛlaya nka pa yaa koo tɔ, na nka pa yaa si homɛɛ tɔ si teitei ké. Paati hɔɔlɔɔ naanɔwa taa kulumɔyɔ kɛ í ká lɛsi. ¹⁵ ɛsɛyɛli nyɔma kalɛkɛɔ taa ɛlɛ, heɛɔ yaa pɛɔ nɔmɔnɔyɔ (200) taa ké pɛ wɛɛ si pá lɛsi ɛsɔ kuhav kɛ kulum. Mpi pa lɛsɔyɛ mpɔ tɔɔ paa la tɔɔnaya kuhav kɔtaya. Yaa nka kɔkɔ lusa tɔ, yaa nɔɔ kulumaya kpɛntɔyɔ nyɔnka si pɛ husɪ pa ɛsɔyɛtɔ. Tacaa má ma yɔɔtɛna mpɔ.

¹⁶ ɛsɛyɛli tɛtɔ yɛlaa tɛna ká kɛnna kuhav nku. ɛlɛna pá cɛla pa tɛtɔ awulumpiya. ¹⁷ Awulumpiya ká caana kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ si wontu na solum kuliisim kɛ acimanaa waatɔ. ɛsu ɛsɔtɔ kɔfalɔ na kuyaku kuhɛɛsɔyɔ. Na lɛnna nna a kɔtiyi ɛsɛyɛli nyɔma tɔ. Mpe paa caana kupɛntɔɔ tayanɔyɔ kɔtasɪ na kuhaaɔ. Na kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ. Na nɔɔ kulumaya kpɛntɔyɔ nyɔnsɪ. ɛlɛna ɛsɔ nyɛni ɛsɛyɛli nyɔma pɛtɔtɔlɛ na í husɪ pa ɛsɔyɛtɔ.

¹⁸ Mɔpɔyɔ Tacaa yɔɔtɛna si: ɛsɔtɔ kancaalaya nyɔɔ kuyaku kancaalaya nyɔnku wule, paa la kɔtaya kɛ latɛɛ wei ɪ tiili tá caamɪ tɔ. ɛlɛna pɛ nyaali ɛsɔ tɔyaya asilima. ¹⁹ Kɔtɔlɔ ká kpaya kɔtaya kpɛntɛ ntɛ tɔ calɛm. Na í taa-wɛyɛ ɛsɔ tɔyaya nɔnɔɔ tɔ. Na kɔtaya tɔlatɛ nkulɔnɔsi taa. Na pɛ taa tɔ taya nɔnɔɔ tɔ. ²⁰ Pɛ takɪ ɛsɔtɔ kuyaku naatosompɔɔlaya nyɔnku ɛlɛna pá lá mpɔ tɔtɔɔ mpa pa pɛntaa na pa ta nyɪ yaa pɛ yukɛna-wɛ tɔ. ɛlɛ pɛ kɛla ɛsɔ tɔyaya asilima ntɛ.

²¹ ɛsɔtɔ kancaalaya nyɔɔ kuyɛɛɔ naanɔwa na liyiti wule kɛ paa tɔɔ Tɛɛv acima. Kuyɛɛɔ naatosompɔɔlaya kɛ paa tɔɔ acima anɪ na potopotona mpa pa taa kukusum fɛi tɔ.

²² Awulumpu ká la latɛɛ kɛ kɔtaya kɛ acima kuyaku kancaalaya nyɔnku wule. ɪ na ɪcɛtɛ tɛna yɛlaa pa ɛsɔyɛtɔ husɔyɔ tɔ kɛ ɪ ká la-kɛ. ²³ Pɛ kaasi ɛlɛ, acima kuyɛɛɔ naatosompɔɔlaya ɪnɪ ɪ taa tɔtɔɔ ɪ ka la kɔtaya nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔɔ latɛɛnaa naatosompɔɔlaya, na ɪwaanɔ naatosompɔɔlaya. ɛlɛna í la paa kuyaku nkuyɔ pɛɔtɔlɔyɔ kɛ ɛsɔyɛtɔ husɔyɔ kɔtaya. ²⁴ Na í ha tɔɔnaya pee nyɔnka ɛsu kiloona hɛu na naanɔwa. ɛlɛna í sɔɔsi nim liitilinaa naatoso kɛ paa kɔtaya latɛɛ na ɪwaav nku kɔ tɔ.

²⁵ Pɛ takɪ ɛsɔtɔ naatosompɔɔlaya nyɔɔ kuyaku naanɔwa na kakpasɪ acima wule, ɛlɛna awulumpu la kɔtaya na kuhav kɛ teitei. ɛsu ɪ ka lapɔ Tɛɛv acima waatɔ tɔ. Acima kuyɛɛɔ naatosompɔɔlaya ɪnɪ ɪ taa kɛ ɪ ká la paa kuyaku nkuyɔ ɛsɔyɛtɔ husɔyɔ kɔtasɪ kulmasɪ nsi. Na nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ. Na tɔɔnaya pee na nim pɛ kuhav tɔtɔ.

46

Nti pɛ su awulumpu tɔ

¹ Mɔpɔyɔ Tacaa ɛsɔ yɔɔtɛna si: Pɛ taa tɔ taya nɔnɔɔ nka ka wɛnna ilim tɔlɔlɛ tɔ tɔ, kaa tɔki mɔpɔyɔ tɛmlɛ kuyɛɛɔ naatoso taa kɛ. Ama paa tɔli-kɛyɛ kuyaku kuhɛɛsɔyɔ na ɛsɔtɔ kɔfalɔ kuyaku wule. ² Awulumpu suvɛna awalɪ tɔ taya tɔ ɛlɛna í fayana kutuluyɔ nku kɔ kpɛtɛna nɔnɔɔ tɔ kɔ taa. Na í sɔɔ nɔnɔkɛlasɪ tɛnaya, saa wei kɔtɛlaa lakɪ awulumpu ɪnɪ ɪ kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ. Na nɔɔ kulumaya kpɛntɔyɔ nyɔnsɪ. ɛlɛna í hɛntɪ atɛyɛ nɔnɔkpɛtɛ na pɛcɔ í tɛɛ. Pɛ fɛi si pá tɔki nɔnɔɔ na pɛcɔ pɛ taani. ³ Ye pɛ tala kuyaku kuhɛɛsɔyɔ na ɛsɔtɔ kɔfalɔ acima. Tɛtɔ yɛlaa ká kɔɔ nɔnɔkpɛtɛ cɛnɛ, na pá sɛɛ-m. Maya Tacaa.

⁴ ɪwaav kulumɔyɔ na ɪwɛɛsi naatoso, wei ɪ tiili tá caamɪ tɔɔ, awulumpu ká la kɔtaya nka kɔkɔ lusa ka tɛna tɔ. Tacaa kɛ ɪ ka la kɔtaya nkɛyɛ kuyaku kuhɛɛsɔyɔ wule. ⁵ ɛlɛna í kɔna tɔɔnaya pee kuhav. ɛsu kiloona hɛu na naanɔwa kɛ ɪwaav tɔ. Ye pɛ kaasa ɪwɛɛsi tɔ ɛlɛ ɪ kɔna tɔɔnaya pee kuhav kɛ ɛsɛna ɪ hɔv si pɛ mɔnaa tɔ. ɛlɛna í sɔɔsi nim liitilinaa naatoso kɛ tɔɔnaya pee kiloona hɛu na naanɔwa tɔ. ⁶ ɛsɔtɔ kɔfalɔ acima wule ɪ ka la kɔtaya kɛ latɛɛ.

Na iwéesi naatoso, na iwaav kulomoyu. Pə tənaya mpv pu wée tala nna a tiili tá caami tó. ⁷ Ilena í tən təyonaya pee kuhav isu kiloonaa hui na naanowa. Paa latəce wei na paa iwaav ŋku ku tóo ké i tənəyi mpv. Ye pə kaasa iwéesi, ile i ha təyonaya pee ke isəna i huv si pə wé teu tó. Ilena í tən nim liitilinaa naatoso ke təyonaya pee kiloonaa hui na naanowa tóo. ⁸ Mpaav kulomoyu ke awulumpu ká tən na í suv na í lu. Kutuluɣu ŋku ku kpətəna nənəyo tó, ku taa ké i ká fayana. ⁹ Waatu wei Iseyeli yəlaa ká suv Iso sɛɛv ke acima kuyɛɛŋ taa tó. Mpa paa suvna ilim ntəyən tóo nənəyo na pá sɛɛ-i tó, ilim mpətəŋ tóo nyənka ke paa luna. Mpa peɛ pá suvna pə mpətəŋ tóo nyənka, ile pa luna pə ntəyən tóo nyənka. Yulv kaa luna nənəyo ŋka i suvnaa tó, kufalaya ke i ká tən. ¹⁰ Awulumpu na tetv yəlaa paa kpəntəna suv na pá kpənti luu.

Nti pə su kvaan waanu waanu tóo tó

¹¹ Ye pə tala acima yaa waatunaa səsaa, təyonaya kuhav ká wée isu kiloonaa hui na naanowa ké, paa kətaya latəce na pə iwaav ŋku ku tóo ké. Ye pə kaasa iwéesi ile, paa wei i ká suna i kuhav tóoməŋ. Ilena pá tən nim liitilinaa naatoso, ke təyonaya pee kiloonaa hui na naanowa tóo.

¹² Ye isu awulumpu caaki luyv kulomoyu kətaya lapv ke Tacaa, paa ŋka kəkə lusa ka tənə tó. Yaa nəyo kulomaya kpəntoyv nyənka. Pə wée si pá tɔli-i ilim təlule tóo nənəyo ké. Ilena í ha i kvaan inɪ, isu pa lakoyv kuyaku kuhəsuyv wule tó. Ye i tema tɛɛv, ile pa təkɪ nənəyo.

¹³ Paa ifemle nte, paa la Tacaa ke pənaya kulomaya iwəyaya ŋka ka tiili ta caami təyo kətaya ŋka kəkə lusa ka tənə tó. Tanan tanan ke paa lakɪ-si. ¹⁴ Paa ha Tacaa ke təyonaya kuhav tətəyo mulum mayasəlasɪ naale ke mɔpɔy paa tanan ŋku. Ilena pá siti mulum mpɪ na nim liitilinaa naale. Paa ifemle nte tə təyonaya kuhav kɔnɛ, ku wée mɔpɔy tam tóo ké, ku kaa si. ¹⁵ Paa tanan ŋkuyv paa la iwəyaya, na mulum, na nim ke kətaya ŋka kəkə lusa ka tənə tó.

Awulumpu pəyalaa kpancoou

¹⁶ Mɔpɔy Tacaa yəyətəa si: Ye awulumpu ha i nyəm napələyi i pəyalaa taa nəyɔlv, pə pəsa pəyalv inɪ na i piya piya pa nyəm ke tam tóo ké. ¹⁷ Ama ye awulumpu cosa i nyəm, na í ha i tɛmlɛ nyəma taa nəyɔlv i təkɪ-wəyi mpv, haləna i cɛrv pənaya. Ilena pə tayanɪ məlvv ke awulumpu nyəm. Mpi awulumpu hawa i mayamaya i piya tó pə tike pə kəna peɛ pa nyəm. ¹⁸ Pə fɛi si, awulumpu í lɛɛkɪ yəlaa taa nəyɔlvv pɔntv nyəm. I mayamaya i nyəm ke i ká cɛla i pəyalaa. Ile Iso yəlaa taa nəyɔlv kaa hatələna i nyəm.

Iso təyaya tətəsələnaa

¹⁹ Mɔpɔy apalv inɪ i tənna-m təsuvle nte tə wé nənəyo kin tóo tó. Ilena tó suv kətəlaa kutulun taa. Ilena tə kɛɛna ilim ntəyən tóo ké kətəlaa lonte. Patəma nəyɔlv i ka wé ləlv ké ilim tətule tóo. ²⁰ Ilena í huv-m si: Cənɛyɛ kətəlaa ká təsi tala nna pa lapa kətaya si pə tayanɪ pa isayətv tó a nantv. Təna tətəyo paa təsi kvaan. Pa taa ləsi kətaya nyəm mpəyi awalɪ taya tóo. Pə taa kəo na samaa pilisi Iso nyəm.

²¹ Mɔpɔy i luna-m awalɪ tóo taya tóo. Ilena í cəɔna-m taya ŋkulunɔsɪ liyiti taa. Paa ŋkulunɔ ŋka kaa wəna taya ké. ²² Nkulunɔsɪ taa taasi nsɪ si wé pəcɔ pəcəyo. Si wan na si tayaləŋ ke teitei. Tayaləŋ wé mɛɛtələnaa hui. Wan ke mɛɛtələnaa naanowa na kakpasɪ. ²³ Pɛɛ kolunɔ cəɔna paa taya ŋkaya. Ilena məsasɪ cəɔna kolunɔ ŋkɛ na pə tá. ²⁴ Mɔpɔy apalv inɪ i heela-m si, məsasɪ nsɪ si tóo Iso təyaya tɛmlɛ nyəma təsəyi tala nna yəlaa lapa kətasi tó, a nantv təyɔle.

47

Iso təyaya lum sɛɛlv

¹ Mɔpɔy apalv inɪ i mələna-m Iso təyaya nənəyo, ilena má ná lum lukəna nənəyo tɛɛ, na ilim təlule tóo. Iso təyaya na ilim ntəyən tóo ké lum kpənɔyana. Ilena pə mələyənə kətaya təlɛtɛ, na ilim mpətəŋ tóo. ² Mɔpɔy i luna-m na ilim ntəyən nənəyo. Tə kɛɛna awalɪ tóo nənəyo ŋka ka siyisina ilim təlule tóo tó, na lum tənɔ kpente na kənəkən ntəyən nyənku tóo. ³ Ilena í mənna ilim təlule tóo, na í təkɔ ŋməɔyana. Ilena í mayasəna-kɛyɛ mɛɛtələnaa nasəle na nunowa (500)

ke hōyoluyv ŋku ku tō. Pə waali ké ɪ tesəna-m na lvm. Pəle pə suna ma nōse. ⁴ Mpyó ɪ tasa mayasuyv ke meetələnā nasəle na nunowa (500). Ilena í tesəna-m lvm, na pəle pə suna ma tūna. I tasa mayasuyv ke meetələnā nasəle na nunowa (500) tōtō. I tasa-m lvm tesənav, ilena pə kpa ma tənaya. ⁵ Mpyó ɪ tasa mayasuyv ke meetələnā nasəle na nunowa (500). Ie lvm mpi pəle pə kəla luman, ma ta pəsi tesuyv. Pə ké lōv ké, na ye pə taya yav nōyolv kaa pəsi tesuyv. ⁶ Mpyó ɪ pōsa-m sɪ: Yolv nyá, n nawa teu na? Ilena í pona-m kpeenā na í tayanɪ-m mēnnav ke lōv nōyō. ⁷ Ilena má paasəna sɪ, tɪŋ nyala sōsəm ke lōv ŋku ku kutemɪŋ naale tō. ⁸ Mpyó apalv ɪnɪ ɪ heela-m sɪ: Lōv kune ku lvm kpen ilim təlule hōyoluyv tō ké. Yaatanɪ tetekəle ke pə tēŋyɪ, na pə tiiki tenku kusəpv taa, na pə tayanəyɪ-wɪ. ⁹ Ilena lvm taa weesuyv nyəm tēna weena weesuyv, ke paa timpɪ lōv ŋku ku lvm ka tala tō. Waatu ɪnəyɪ tiina ka huki. Pə taya pulv, tenku lvm ka tayanɪ. Ye lōv ŋku ku lvm í tala timpɪ, weesuyv laki ké. ¹⁰ Pə kpayav hatoo Aŋ-Ketii, na pə polo Aŋ-Aŋkəlayim tō. Tiina kpala ká tɔyɪ pa puluv ké, na pá len tenku kuten tō. Paa kpa tiina waanɪ waanɪ ké ɪsu tenku sōsə taa. ¹¹ Ama lvcayam na luna ná kaa tayanɪ. Pɪ pəsi təm lona ké. ¹² Tɪŋ kvlvlvŋ waanɪ waanɪ ká nyō lōv kutemɪŋ tō. I hatv kaa lontili paa pəlee, na í lōləyɪ pee ke tam tō. Paa ɪsətv wei ke paa kooliyɪ ɪ kvlvlvm. Mpi tō, təsulle tē ké lvm lukəna na pə kpen ɪ tē. Paa tōkɪ ɪ pee ké, na pá waasəyənā pa təyɪ ɪ hatv.

Tacaa sukɪ Iseyeli tetv toosi

¹³ Mpyó Tacaa Išo yōyōtaa sɪ: Tetv nti paa tala Iseyeli kpeka naanowa na naale tō tē toosi ntō. Təm naaleye paa cəla Yosēfv kpekəle nyóma. ¹⁴ Teitei ké paa tala-tɪ. Mpi tō, má yōyōtaa ké na tuunav na má su sɪ, ma haaki-təyɪ pa cōsənā. Ie tē pəsə pa kpancoou ké. ¹⁵ Tetv ilim ntəyŋ tō tŋa, kpakəyɪ Metitelanee tenku. Ilena ká tēŋ hapəle nte tē tēŋyənā Hetəlŋ na Lepo-Hamatɪ na Setatɪ pə acalē taa tō. ¹⁶ Pə waali ilena ká lu Pelota na Sipəlayim pə acalē. Anɪ a wenna Tamasi na Hamatɪ tetv pə hekv taa. Na Hasē-Tikon ɪcatē nte tē kpətəna Havlan tetv tŋa tō. ¹⁷ Tŋa ŋke kaa polo tenku Metitelanee. Haləna Hasaa-Inan tetv ke ilim təlule tō. Ilena ká məlɪ Tamasi na Hanatɪ pa tetv. Isəna tŋa ka wē ilim ntəyŋ tō təyōle. ¹⁸ Ilim təlule tō tŋa ká lu lonte nte tē wē Tamasi na Havlan pa hekv tō. Ilena ká tēŋ Yaatanɪ tetekəle ke Kalaatɪ na Iseyeli tetv pə hekv taa. Kaa polo timpɪ pa yaa sɪ Tamaa təyō tenku kusəpv. Isəna tŋa ká wē ilim təlule tō təyōle. ¹⁹ Ilim mpətəŋ tō tŋa ɪle kaa lu timpɪ pa yaa sɪ Tamaa təyō Melipa lvm na Kateesi pə tetv cəlv. Ilena ká məlɪ Icipiti tetv lōv. Haləna Metitelanee tenku. Isəna tŋa ká wē ilim mpətəŋ tō təyōle. ²⁰ Ilim tətule tō nyəŋka ɪle, tenku Metitelanee kēle tŋa. Pə kpayav ilim mpətəŋ tō tō, haləna Lepo-Hamatɪ ke ilim ntəyŋ tō. Isəna ilim tətule tō nyəŋka ka wē təyōle.

²¹ Iseyeli kpeka nyóma ke í ká tala tetv ntɪ. ²² Tete ké í ká tó na í taləna-tɪ. Ie í taa sō mvulaa mpa pa wē mē hekv taa na pa lola piya ke mē tetv taa tō. Pə wē ké sɪ í la-weyē teitei ɪsu Iseyeli nyóma. Ilena pēle pá hiki pa paa tete ke Iseyeli kpeka taa. ²³ Paa wei ɪ ká hiki ɪ paa tete ke Iseyeli kpekəle nte tē taa ɪ ká caya tō. Tacaa Išo má ma suna mpv.

48

Ilim ntəyŋ tō kpeka tetv

¹ Iseyeli kpeka nyóma həla ntō, na pa tətūnā. Tan kpekəle nyóma tetv wē ilim ntəyŋ tō ké. Tə mala hapəle nte tē tēŋyənā Hetəlŋ na Lepo-Hamatɪ na Hasaa-Inan pə tətūnā taa tō. Ilena pə polo Tamasi, na Hamatɪ pə tətūnā cəlv. Ilena ká polo ká lu ilim təlule tŋa. Hal Metitelanee tenku na ilim tətule tō. ² Tan tetv ná tŋa ilim ke itayalav tō ké, haləna Asē kpekəle nyəntv. ³ Asē tetv itayalav tō ké Nefətali nyəntv wē. ⁴ Ilena Manasee tetv náá wē Nefətali nyəntv itayalav tō. ⁵ Ifəlayim tetv wē Manasee nyəntv itayalav tō ké. ⁶ Ilena Lupen tetv náá wē Ifəlayim nyəntv itayalav tō. ⁷ Ilena Yuta tetv ke Lupen nyəntv itayalav tō.

Tacaa nyəntv

⁸ Pə kpayau Yuta tetu itayalau tɔɔ ké ilim tɔlule na pə tɔtule tɔ, í ká kaasi tetu na tɔ tayaləŋ weɛ teitei isɔ paa kpekəle nte tɔ nyəntu. Tə tayaləŋ ká weɛ kilomɛɛtələnəa naanɔwa na naale na həyɔlɔyɔ. Ulena í ŋmá tɔ həku taa ké Isɔ na yəlaa pa tɔsulle. ⁹ Tacaa tetu tayaləŋ ká weɛ kilomɛɛtələnəa naanɔwa na naale na həyɔlɔyɔ. Tə wan ke kilomɛɛtələnəa naanɔwa. ¹⁰ Tetu həyɔlɔyɔ ŋku pa cɛla kɔtəlaa tɔ, ku tayali kilomɛɛtələnəa naanɔwa na naale na həyɔlɔyɔ ké. Pə kpayau ilim tɔlule na pə polo pə tɔtule tɔ. Ulena í mayasi kilomɛɛtələnəa kakpasɪ ke pə kpayau ilim ntəyən na pə mpətəŋ tɔ. Na í sənɔsi Isɔ na yəlaa pa tɔsulle ke həku taa. ¹¹ Tetu həyɔlɔyɔ ŋku, ku pəsɪ Satəki lɔlɔyɔ nyəma kɔtəlaa mpa pa kpa kɔtɔyɔ tɔ pa nyəntu ké. Pa lapa Tacaa tɔmlɛ ke teu ké. Pa ta la isɔ Lefii nyəma mpa pa lɔwa Isɔ ké waatu wei Iseyeli nyəma toolaa tɔ. ¹² Pə tɔɔ ké paa ha-weye kelika nanŋ nyəŋka. Nka pa cosa Iseyeli nyəma tetu tɔɔ ké Lefii nyəma tonja kin tɔ. ¹³ Lefii nyəma nyəntu ká weɛ teitei ké isɔ kɔtəlaa nyəntu. Tə tənə tɔ tayaləŋ ká weɛ kilomɛɛtələnəa naanɔwa na naale na həyɔlɔyɔ. Tə wan ke kilomɛɛtələnəa kakpasɪ. ¹⁴ Pə fɛi sɪ yɔlɔ í layasi tetu ntɪ na pulɔ. Yaa í pɛɛti-tɪ, yaa í kɛɛ-təyɪ nɔyɔlɔ. Pə taya pulɔ, tɔ kəla tetu tənaya sɔsɔəntu ke Iseyeli taa. Mpi tɔ, tɔ ké Tacaa nyəntu tɔ se.

Acələe na tetu həyɔləŋ pə paa tete

¹⁵ Tetu ká kaasi Isɔ nyəntu cɔlɔ tənə. Tə wan we kilomɛɛtələnəa naale na həyɔlɔyɔ. Təle tɔ ta ke Isɔ nyəntu. Icatɛ nyəntu ké sɪ yəlaa í caya. Ulena pá ŋmá icatɛ ke həku taa. ¹⁶ Tə tayaləŋ na tɔ wan ká weɛ teitei ké. Mɛɛtələnəa iyisi naale na ŋmɔnɔyɔ na nule na naanɔwa (2250) ké paa kəŋkəŋ ŋku. ¹⁷ Paa yele ikpatɛ na tɔ cɔnə icatɛ na tɔ tá. Tə wan ká weɛ mɛɛtələnəa nɔnɔwa na hiu na kakpasɪ (125). ¹⁸ Pu kaasi Tacaa tetu tɔɔ ké həyɔlɔyɔ. Ku tayaləŋ ke kilomɛɛtələnəa kakpasɪ, na icatɛ ilim tɔlule tɔɔ. Na kilomɛɛtələnəa kakpasɪ tɔtəyɔ ilim tɔtule tɔɔ. Tetu ntɪ tɔ taa ké paa hiki təyənaya na pa cɛla icatɛ yəlaa. ¹⁹ Paa Iseyeli kpekəle tu wei ɪ we icatɛ taa te. I pəsəyɪ na í hala-tɪ. ²⁰ Tacaa tetu na icatɛ nyəntu, pə kɔkɔpɛntɔyɔ tənə tayaləŋ na pə wan we teitei ké. Paa kəŋkəŋ ŋkuyɔ kilomɛɛtələnəa naanɔwa na naale na həyɔlɔyɔ. ²¹ Pu kaasi ntiyɪ Isɔ tetu na icatɛ nyəntu həku taa tɔ, awulumpu nyəntu nté. Tu pə řpúyú na tɔ təŋ lɛntənəa. Tə tayaləŋ ká weɛ kilomɛɛtələnəa naanɔwa na naale na həyɔlɔyɔ. Tu yoosina ilim tɔlule tɔɔ tonja. Ulena tɔ polo Metitəlanee tenku ke ilim tɔtule tɔɔ. Tacaa tetu na tɔsulle ká weɛ tetu ntɪ tɔ wɛnə tɔ paa ke mpɔ tɔ, tɔ həku taa ké. ²² Lefii nyəma tetu na icatɛ pu faya awulumpu tetu ke həyɔləŋ naaleye. Tu təŋ Yuta tetu na ilim ntəyən tɔɔ, na Pɛncamɛɛ nyəntu na pə mpətəŋ tɔɔ.

Ilim mpətəŋ tɔɔ kpekə tetu

²³ Kpekə lɛnna na a tɛtɔnəa ntɔ cənɛ. Pɛncamɛɛ tetu tənaya nté pə kpayau ilim tɔlule tɔɔ tonja tɔ. Na pə polo Metitəlanee tenku na ilim tɔtule tɔɔ tɔ. ²⁴ Pɛncamɛɛ nyəntu tənə ilim ke itayalau tɔɔ ké. Tə kəŋkəŋ taa ké Simiyən tetu weɛ. ²⁵ Isakaa nyəntu ke Simiyən nyəntu kəŋkəŋ taa. ²⁶ Na Sapuləŋ tetu ke Isakaa nyəntu kəŋkəŋ taa. ²⁷ Na Katɪ nyəntu ke Isakaa tetu kəŋkəŋ taa. ²⁸ Katɪ nyəma tonja ŋka ka we ilim mpətəŋ tɔɔ təyɔle tetu tonja. Nke ka kpayana Tamaa ke ilim tɔlule tɔɔ. Ulena ká polo Melipa na Kateesi tetu lɔm cɔlɔ. Pə waali ulena ká təŋ Icipiti lɔɔ haləna Metitəlanee tenku. ²⁹ řpúyú paa tala Iseyeli kpekə ke tetu na tete tɔɔ. Paa kpekəle nte tu wɛnə tɔ lonte ke tetu taa. Tacaa Isɔ suna mpɔ.

Yosalem nənɔsɪ naanɔwa na naale

³⁰⁻³¹ Isənə Yosalem icatɛ nənɔsɪ naanɔwa na naale ká weɛ təyɔlɔ. Iseyeli nyəma kpekə həla ke paa ha paa nənɔyɔ ŋka. Kolunja tayaləŋ ká wɛnna ilim ntəyən tɔɔ ké mɛɛtələnəa iyisi naale na ŋmɔnɔyɔ na nule na naanɔwa (2250). Kolunja ŋke ka tɔɔ ka weɛ nənɔsɪ tooso. Lupəŋ nənɔyɔ na Yuta nyəŋka na Lefii nyəŋka. ³² Ilim tɔlule tɔɔ həyɔlɔyɔ kolunja tayaləŋ ká weɛ mɛɛtələnəa iyisi naale na ŋmɔnɔyɔ na nule na naanɔwa (2250). Kolunja ŋke ka tɔɔ ka weɛ nənɔsɪ tooso tɔtɔ. Yosɛfɔ nənɔyɔ na Pɛncamɛɛ nyəŋka na Tan nyəŋka. ³³ Ilim mpətəŋ tɔɔ kolunja tayaləŋ ká weɛ teitei ké isɔ lɛŋsɪ. Kolunja ŋke ka nənɔsɪ ka weɛ tooso. Simiyən nənɔyɔ, na Isakaa nyəŋka na Sapuləŋ nyəŋka. ³⁴ Ilim tɔtule tɔɔ həyɔlɔyɔ tayaləŋ ká weɛ teitei

ké na leləŋ. Kolunja ŋke ka nənɔɔsi ká wɛɛ tooso tɔtɔ. Katɪ nənɔɔɔ, na Aseɛ nyəŋka, na Nefətali nyəŋka. ³⁵ Icatɛ kolunja tənə tayałəŋ kpɛnta mɛɛtələnəa iyisi pɔɔɔlayafɛi naanɔwa (9000).
Pə kpayav waatu ɪnɪ tɔɔɔ paa ha ɪcatɛ kɛ hətɛ si: Tacaɔ wɛ cənɛ.

ISO KUYOYOTUTU TELISULU

TANIYEELE

TOM TAKELAYA

Kutulutu

Takelaya kanɛ ka taa ɛɛ, Yuta ifepiya liyiti sɛɲna tɛca kɛ Iso sɛɛv taa. Paa na paa wɛ Papiloni tɛtu taa kɛ ma ta nyɛ ɛsɛnaa tɛ tɔ, pa kisa pa Iso kɛ pɛntɛnav. Tɔ naaki tɔtɔɔ Iso tɔɲ kɛ wulav kalampaani tu tɔɔ na ɛsɛna Iso kɛla piitimnaa tɔ.

Isɛna pa faya Taniyɛɛli takelaya tɔ:

Isɛyeli ifepiya liyiti taa tɛm na Iso, titite 1–6

Yaasinaa liyiti wei pɛ kulaa na pɔ hɔli Taniyɛɛli tɔ, titite 7–12

Taniyɛɛli na ɪ taapalaa kɛ Papiloni

¹ Yuta wulav Sowakim kawulaya pusi tooso nyɛɲka taa, Papiloni wulav Nepukanɛsaa na ɪ yoolaa pa pola Yosalem ɪcatɛ kɛ yoonav. ɛɛna pɔ ta-tɛ. ² Mɔpɔyɔ Tacaa tuwa Yuta wulav Sowakim kɛ pa niɲ taa. Pa kpa salɛkatɔnaa, na pɔ kpaya Iso tɛsɛɛ taa wontu lentɛnaa, na pɔ kpeena na pɔ su pa tuɲ kutuluyu kpancoou taa.

³ Mɔpɔyɔ wulav Nepukanɛsaa tɔma ɪ kawulaya tɔyaya nyɛma nyɔyɔ tu Asepenasi si: Lɛsi Isɛyeli awulumpiya. Yaa mpa pa nyɔɔɲ kulaa tɔ, pa ifepiya napɛli. ⁴ Mpa pa sɛɲa teu na pa ɛsɛntaa luwa, na pɔ lapa ceu tɔ. Pɛ tɛ yɛlaa kɔ wɛɛna nyɛm na layatu kɛ. Na pa pɛsɔyɛ na pɔ lɔ wulav tɔyaya taa kɛ tɛmlɛ. ɛɛna pɔ hɔli-wɛyɛ Papiloni tɔm na pɔ ɲmaatu ⁵ kɛ pusi tooso. Wulav tɔɔɲaya kɛ paa tɔki na pɔ nyɔɔki ɪ sulɔm. Pɛɛ pɛ waali ɛɛna pɔ suv ɪ tɛmlɛ taa.

⁶ Yuta kpekɛɛ nyɛma ka sita ifepiya mpe pa taa kɛ. Mpeyɛɛ Taniyɛɛli, na Hananiya, na Mikayɛɛli, na Asaliya. ⁷ Mɔpɔyɔ kawulaya tɔyaya nyɛma nyɔyɔ tu layasa-wɛyɛ hɛla. Taniyɛɛli kɛɛɛ Pɛlɛtasaa, na Hananiya si Satɛlakɛ, na Mikayɛɛli si Mesaki, na Asaliya si Apɛti-Neko. ⁸ Ama Taniyɛɛli nɔ kisaa tɛsayasaya si ɛni ɪ kaa pilisi ɪ ti na wulav kutɔyɔv na sulɔm mpi. ɛɛna ɪ sɛlɛmi kawulaya tɔyaya nyɛma nyɔyɔ tu si, ɪ taa caali-ɪ na wulav tɔɔɲaya na ɪ sulɔm mpi. ⁹ Mɔpɔyɔ Iso lapa na apalu ɛni ɪ hɔli Taniyɛɛli kɛ pɛɛɛɛ, na ɪ nu ɪ tɔm. ¹⁰ Paa na mpv, ɛɛ ɪ cɔ-ɪ si: Ta caa wulav mayamaya suna mɔ tɔɔɲaya na mɔ kɔnyɔnyɔɔm. ɛɛ ma nyan kɛ si pɔ taa kɔɔ na mɔ saalanaa tɛɛ-mɛyɛ alaafɔya. ɛɛ pu la na wulav lɛsi ma weesuyu.

¹¹ Mɔpɔyɔ Taniyɛɛli pola wei Asepenasi ka kpawa si ɪ fɛɲ ɪ na ɪ taapalaa pa tɔɔ tɔ ɪ kin, na ɪ tɔmi-ɪ si: ¹² Mayasi-tuyɔ cɛɔyɔv kɛ tuusi hatu na lum kɛ kuyɛɛɲ naanɔwa. ¹³ Pɛɛ pɛ waali, ɛɛna ɲ nyɛni tɔ na tɔ saalanaa. Mpa pa tɔki wulav tɔɔɲaya tɔ, ta alaafɔyanaa. ɛɛ n kɔ nyɛ ɛsɛna n kɔ la tɔ.

¹⁴ Mɔpɔyɔ ɪ tisa nti pa sɛlɛma-ɪ tɔ. ɛɛna ɪ mayasi-wɛyɛ mɔpɔyɔ kuyɛɛɲ naanɔwa. ¹⁵ Kuyɛɛɲ kɔma na ɪ tala naanɔwa, ɛɛ fɛɲlu nawayalɛ si Taniyɛɛli pa kɛla pa taapalaa kɛ alaafɔya na yasɛlaya. Pɛyɛɛ pɛɛ pa tɔkayana wulav tɔɔɲaya. ¹⁶ Pɛ tɔɔ kɛ fɛɲlu yɛla-wɛyɛ wulav tɔɔɲaya kɛ cɛɔyɔv na ɪ tuyɛ-wɛyɛ tuusi hatu tike. ¹⁷ Mɔpɔyɔ Iso ha ifepiya mpe pa liyiti kɛ tɔm kɛɛ nyɛntu cɛkɛnav, na layatu, na takelaya nyɛm. Taniyɛɛli nɔ sɛyɛsaya toosɛ waani waani huwɛɛ.

¹⁸ Koyaku ɲku wulav ka suwa tɔ ku tapa. ɛɛna Asepenasi pona ifepiya mpe pa tɛnaya wulav si ɪ mayasi-wɛ. ¹⁹ Mɔpɔyɔ ɛɛ ɪ yɔɔtɛna ifepiya mpe pa tɛna. Ama ɪ ta na pa taa napɛli, ɛsu Taniyɛɛli na ɪ taapalaa. Mɔpɔyɔ ɪ tu-wɛyɛ ɪ tɛmlɛ taa. ²⁰ Paa tɔm kɛɛ nyɛntu ntiyɛ ɪ pona-wɛ pa nyɛɲ-tɔyɛ. ɛɛna ɪ nɔ si Taniyɛɛli pa kɛla tuwaa, na cɛɛ tɔm nalaa, mpa pa tɛna pa wɛ ɪ kawulaya taa tɔyɔ tɔm naanɔwa.

²¹ Taniyɛɛli ka wɛ wulav tɛmlɛ taa kɛ mɔpɔyɔ. Halɛna pɛnaya ɲka Pɛɛsi wulav Silusi lɛɛka Papiloni ɪcatɛ tɔ.

2

Nepukanɛsaa toosee

¹ M'p'ɔy' Nepukanɛsaa toosa toosee kɛ ɪ kawulaya pɛnaya naale nyɛnka taa. Toosee anɪ a pɛkɛla-ɪ na ɪ maɣasi tom na ɪ wi. ² ɪlɛna ɪ yele na p'a kotɪ tɔwaa, na cele tɔm nalaa na pee pɔɔsɛlaa na ɪsɔtɔlɔnasɪ tɔm nyɛntaa sɪ, p'a heeli-ɪ ɪ toosee. ³ Pa kotaa ɪlɛna ɪ tɔ-wɛ sɪ: Ma toosaa kɛ na p'a pɛkɛli-m sɔsɔm. ɪlɛ ma caa sɪ ɪ kɛɛsɪ-m ma toosee anɪ.

⁴ M'p'ɔy' pa cɔ-ɪ na Alaamee tɔm taa sɪ: Hai, ta caa wulav, mɛ na tetu*fa*. Heeli-tuyv ny'a toosee anɪ, ɪlɛna taa kɛɛsɪ-ɲ a hɔwɛɛ. ^a wɛɛ sɪ wulav ɪ wɛɛ tam.

⁵ Ntɛna wulav sɪ: Ye ɪ t'a heeli-m ma toosee, na a hɔwɛɛ paa tɔɔsɪ mɛ nantv na kpatasi. ɪlɛna mɛ tɛɛsɪ pɛsɪ ncaa. ⁶ Ama ye ɪ heela-m-yɛ na a hɔwɛɛ, maa la-mɛyɛ kɔcɔɔɲ sɔsɔɲ. Maa kɔsɪ mɛ nyɔɲ. Mpu tɔ, ɪ yɔɲɔtɪ.

⁷ M'p'ɔy' pa lɛla cɔv sɪ: Hai, ta caa wulav. Heeli-tuyv ny'a toosee anɪ. ɪlɛna taa sɛyɛsɪ-ɲ a hɔwɛɛ. ⁸⁻⁹ Ntɛna wulav cɔ sɪ: Ma nawa tɛkpataa sɪ, ɪ caa kɛ sɪ ɪ kɛɛ tɔm na ɪ hiki waatv. ɪlɛna ɪ tayanɪ mɛ tɪ na ɪ heeli-m pɔpɔtv, na p'a layasi ma kɔsɛsutv. Mpu tɔ, pɛ wɛɛ kɛ sɪ ɪ heeli-m ma toosee anɪ. ɪlɛ tɛnaya maa nyɛna sɪ ɪ pɛsɛyɪ na ɪ sɛyɛsɪ-m a hɔwɛɛ tɔtɔ. Ye pɛ taya mpu, maa kpɛntɪ mɛ tɛnaya kp'atɔy' kɔlɔmuyv. ¹⁰ M'p'ɔy' pa cɔ wulav sɪ: Nɔyɔlv fɛi atɛ cɛnɛ wei ɪ pɛsɛyɪ na ɪ heeli-ɲ nti n pɔɔsɛyɪ tɔ. Pɛyɛle too tɔ, wulav sɔsɔ yaa ton tɔ nɔyɔlv ɪ ta pɔɔsɛta tɔm tɛnɛ tɔ taka kɛ tv, yaa pee nalv, yaa nyɛntv nɔyɔlv. ¹¹ Nti n pɔɔsɛyɪ tɔ, tɔ wɛ kate. Ye pɛ taya tun wei ɪ fɛi yɛlaa hɛkɔ tɔ, ɪ paasi nɔyɔlv fɛi wei ɪ pɛsɛyɪ na ɪ cɔ-ɲ-tɪ tɔ.

¹² Tɛnaya pɛ hanɲa wulav na ɪ mv p'aan'a kɛ sɔsɔm. ɪlɛna ɪ tɔ sɪ, p'a kv Papiloni nyɛntaa tɛna. ¹³ M'p'ɔy' pa kpaalaa sɪ, p'a kɔ nyɛntaa tɛna. Na p'a pɛɛkɪ Taniyɛli na ɪ taapalaa tɔtɔ sɪ pa kuyv-wɛ.

Isɔ hɔla Taniyɛli kɛ wulav toosee

¹⁴ Wulav tanɲlaa nyɔyɔv tv Aliyɔkɪ tv mpaav sɪ, ɪ puki Papiloni nyɛma kuyv. ɪlɛna Taniyɛli yɔɲɔtɛna-ɪ tɛpamm na lɛmayasɛɛ. ¹⁵ ɪ pɔɔsa-ɪ kɛ sɪ: Pepe tɔɔ kɛ wulav salɛka wɛ ton kɛ mpu? M'p'ɔy' Aliyɔkɪ kɛɛsa-ɪ-tɪ. ¹⁶ ɪlɛna Taniyɛli polo wulav kɲ na ɪ sɛlɛmɪ-ɪ sɪ: Ha-m waatv na m'a heeli-ɲ ny'a toosee, na a hɔwɛɛ.

¹⁷ M'p'ɔy' Taniyɛli pola tɛyaya kɛ kpakpaa, na ɪ heeli tɔm ntɛyɪ ɪ taapalaa Hananiya na Mikayɛli na Asaliya ¹⁸ na ɪ tɔ-wɛ sɪ: ɪ wiina ɪsɔtaa Isɔ, na ɪ la na tɔ cɛkɛna toosee anɪ. Pɛ taa kɔɔ na p'a kv ta na Papiloni nyɛntaa.

¹⁹ M'p'ɔy' pɛ hɔla Taniyɛli kɛ kɔɲmɛsɔtv tɛnɛ ɪnɛyɪ toosee taa kɛ ahoo. ɪlɛna ɪ sa ɪsɔtaa Isɔ sɪ:

²⁰ Tɔ sa Isɔ kɛ tam tɔɔ.

ɪnɛyɛlɛ lɛmayasɛɛ tv na ton tv.

²¹ ɪnɪ ɪ layasɛyɛna yɛlaa waatɔnaa.

ɪ cayasɛyɪ awulaa na ɪ kɔsɛyɪ-wɛ.

Na ɪ haaki lɛmayasɛɛ nyɛma kɛ

lɛmayasɛɛ na p'a cɛkɛyɛna.

²² ɪnɪ ɪ kuliyɛna kɔɲmɛsɔm sɔsɔm tɔɔ.

ɪ naaaki sɛkpetuyv taa, ɪ wɛ nyaalɛm taa.

²³ Ma caanaa Isɔ ma sama-ɲ.

Ny'a hana-m lɛmayasɛɛ na ton.

Mv ta kɔsɛlɛmɔtv na tɔ nyɪ wulav toosee.

²⁴ Pɛlɛ pɛ waali kɛ Taniyɛli pola Aliyɔkɪ kɲ. ɪnɛyɪ wulav ka tɔwa sɪ ɪ kv Papiloni nyɛntaa. ɪ pola ɪ kɲ na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Yele nyɛntaa mpɛ. Ama pona-m wulav kɲ na m'a heeli-ɪ ɪ toosee kɔsɛyɛsɔtv.

^a 2:4 mɛ na tetv: Pɛlɛ pa tɛ sɛɛtv fayana Lɛkpa nyɛma. Pa sɛɛtv taa koolee

²⁵ Ḿpúyú Aliyókí pona Taniyeli ké wulav tɛɣe kpakpaa. Ulena Aliyókí tɔ wulav sí: Ta caa, ma hika Yuta nyéma taa ké nɔɣɔlv. Iní ɪ ka heelina-ŋ nyá toosee hɔwɛɛ.

Lɛsɔyɔv ŋku wulav nawa ɪ toosee taa tɔ kv tɔm

²⁶ Ḿpúyú wulav pɔɔsa Taniyeli wei pa cɔyusaa sí Pelətasaa tɔ sí: Tampána n pəsəɣi na ń kɛɛsi-m ma toosee na a hɔwɛɛ na?

²⁷ Ntəna Taniyeli sí: Ta caa, nyəntɔ, yaa pee nalɔ, yaa tɔv, yaa isɔtɔlvŋasɪ tɔm nyəntaa kaa pəsɪ na pá nyɪ-tɪ na pá heeli-ŋ. ²⁸⁻²⁹ Ama Iso we isɔtaa na í kuliɣi kɔŋmeləm tɔɔ. Iní ɪ huləna-ŋ mpi pu tɛ na pá lá tɔ. Ta caa, n həntaa, uləna ń kpaya hɔwɛɛ na ń kaləɣi nyá kawulaya loosi. Ulena Iso wei iní ɪ kuliɣi kɔŋmeləm tɔɔ tɔ, í huli-ŋ mpi pu la tɔ. ³⁰ Iní ɪ kulina-m pə tɔɔ sí má heeli-ŋ nyá toosee. Ulena ń cəkəna mpi pə cɔɔsəɣi-ŋ nyá hɔwɛɛ taa tɔ. Tɔfɔ pə taya isɪ ma tɛɛ lɛlaa ké nyəm se.

³¹ N toosaa ké sí, n na yɔlv lɛsɔyɔv anaam nɔɣɔlv na kv nyənɔyɔv na sɔɣɔntɔ. Páćó kv tee kəkə ké səsəm. ³² Kv nyɔyɔv ké wula mayamaya ké. Kv lanlɛ na kv ŋkpalasɪ ké liyitee nyəɣəlvɔy. Kv lotu na kv tala ké nyəɣəlvɔy kɔsɛmɔyɔv. ³³ Na kv nɔɔhɛ ké nyəɣəlvɔy mayamaya. Kv nɔntaaləŋ sita tiili-wɛɣe nyəɣəlvɔy, tiili-wɛɣe cɔyɔv. ³⁴ N nyənaya, uləna pá ləsɪ pələ natəlɪ na pulaya tɔɔ na tɔ polo tɔ yaya kv nɔɔhɛ timpi sita nyəɣəlvɔy na cɔyɔv tɔ, na tɔ putiti-yɛ. ³⁵ Ḿpúyú lɛsɔyɔv ŋku kv hota kpakpaa. Na cɔyɔv na nyəɣəlvɔy mayamaya na nyəɣəlvɔy kɔsɛmɔyɔv, na liyitee nyəɣəlvɔy na wula pə yókɪ tənəŋnan. Ulena heelim kpaya pə tənə isɪ lɔɔtɔ. Ḿpúyú pələ nte tə yaya lɛsɔyɔv ŋku tɔ tə lapa pɔyɔv səsɔɔv na tɔ su antulinya tənə.

³⁶ Ta caa, nn naakɪ toosee anəɣələɛ? Maa heeli-ŋ pə hɔwɛɛ. ³⁷⁻³⁸ Nyayale lɛsɔyɔv nyɔyɔv wula nyəŋku ŋku. Nyá kələnə awulaa tənə. Isɔtaa Iso hana-ŋ kawulaya na toŋ na teeli. I tɔ nyá niŋ taa ké atɛ nyəm, paa yələa, paa wontu. ³⁹ Nyá waali kawulaya kaa tala nyá nyəŋka. Pələ pə waali tooso nyəŋka wənna isɪ nyəɣəlvɔy kɔsɛmɔyɔv, kaa tɔɣɔ antulinya tənə. ⁴⁰ Liyiti nyəŋka ká wɛɛ toŋ isɪ nyəɣəlvɔy mayamaya, ŋku kv yəkəɣi pə tənə tɔ. Kaa yókɪ kawulasɪ tənə na ká faɣa-səɣi hɔɣələsɪ. ⁴¹⁻⁴² Nəntaaləŋ na nəmpee na sita tiiliɣi nyəɣəlvɔy, na tiiliɣi cɔyɔv tɔ, ḿpúyú kawulaya ŋkɛ kaa wɛɛ tɔm naale. Kaa wɛɛna toŋ isɪ nyəɣəlvɔy, na ɪcəntɔ isɪ cɔyɔv. ⁴³ Na isɪ n naɔ nyəɣəlvɔy sitina cɔyɔv tɔ ḿpúyú yələa ka mayasɪ sí pá kpɛntɪ piitim kɔlvəməm na akpayale taa. Ama pə kaa la, teitei isɪ nyəɣəlvɔy na cɔyɔv pə ta tamsɪ tɔ.

⁴⁴ Kawulasɪ nsɪ sí waatɔ taa ké Iso ká kɔsɪ tam tɔɔ nyəŋka nakəlɪ. Kaa yókɪ sí tənə na sí saali yem. Nakəlɪ ka kaa kpa ka tɔɔ. ⁴⁵ Nkɛyɛlɛ pələ nte n nawa pə ləsa pulaya tɔɔ tɔ. Nte tə yəkəna lɛsɔyɔv ŋku kv nyəɣəlvɔv, na cɔyɔv, na wula. Iso Səsə lapənə na ń nyɪ mpi pu la tɔ. Toosee anɪ a we tampána. A kɔsɛyəsətv kaa saali.

⁴⁶ Ḿpúyú wulav Nepukanəsaa hənta Taniyeli ké atɛ. Ulena í tɔ sí: I fɛɛnɪ Taniyeli na í wəpɪ-ɪ tulaalɔnaa. ⁴⁷ Na í tasa sí: Tampána mə Iso kɛlɛ tɪŋ na awulaa tənə Iso. I kuliɣi kɔŋmeləm tɔɔ, isɪ n pəsɔyɔv na ń heeli-m tɔ.

⁴⁸ Pələ pə waali ké wulav kusa Taniyeli nyɔyɔv. I lapa-ɪ kɔcɔɔŋ kɔpəŋ payale. I cɛla-ɪ Papiloni tɛtv tənə hɔɣəlvɔy tayanɔyɔv na í su-ɪ nyəntaa tənə səsə. ⁴⁹ Ḿpúyú Taniyeli sələma wulav ké nɔɣɔ na í cɛla Satəlakɪ, na Mesakɪ, na Apɛti-Neko ké Papiloni tayanɔyɔv. Ulena Taniyeli náá saali wulav təyaya taa.

3

Wulav wula lɛsɔyɔv tɔm

¹ Ḿpúyú wulav Nepukanəsaa lupa wula ké yɔlv lɛsɔyɔv. Kv tayaləŋ wɛ mɛɛtələnəa hiu na naanɔwa, na kv wan ké mɛɛtələnəa tooso. Ulena í səŋsi-kɔyɔv Papiloni tɛtv hɔɣəlvɔy taa ké Tula tɛtəkələ taa. ² Ulena í yaa ɪ tɛtv tənə hɔɣəlvɔy nyɔɔŋ nyéma. Pə kpayaɔ awulumpiya, na kumatanənaa səsaa, na kɔfənɛɛnaa. Na layatɔ tasələa, na liyitee paasənlaa, na huɔlaa, na kiin nyəntaa, na tɛtv hɔɣəlvɔy nyɔɔŋ nyéma tənə tɔ. I yaa-wɛɣe sí pá polo lɛsɔyɔv ŋku kv sɛɛv tɔlvɔv.

³ Ḿpúyú pə tənə pa kota lɛsɔyɔv ŋku kv kiŋ.

⁴ Ɔlɛna kpaallo kiisina nɔɔ sɔsaya si: Piitimnaa yɛlaa na nsɛma tɛna, i ke nkpanɛ na i nu yoo. ⁵ Ye waatu wei i nuwa tutuyu, na hɛlaya, na sanɔ, na cɛmɔ, na kitiko, na wontu nti tɛ tɛna. Pɛ wɛɛ si i hɛnti atɛɛ, na i sɛɛ wulav wɛla lɛsɔyɔ nkɔ. ⁶ Ye wei i kisaa, paa pɛti pɔntu ke kpakpaa ke kɔkɔ sɔsɔɛnka taa.

⁷ Pɛ tɔɔ kɛ waatu wei yɛlaa nuwa tutuyu, na hɛlaya, na sanɔ, na cɛmɔ, na kitiko, na wontu nti tɛ tɛna tɛ tan tɔ, nɔpɔyɔ pa tɛna pa lunɔa na pɛ sɛɛ wulav wɛla lɛsɔyɔ nkɔ.

Taniyɛli taapalaa kisuyu ke lɛsɔyɔ sɛɛ

⁸ Mɔpɔyɔ Papiloni nyɛma napɛli pa pola wulav kin. Ɔlɛna pɛ kuli Yuta nyɛma waali. ⁹ Pa sɔw wulav kin, ɛlɛna pɛ sɛɛ-i si: Ta caa, wulav, mɛna tɛtu. ¹⁰ Ɔsu n suwa si, ye tɛ nu tutuyu, na hɛlaya, na sanɔ, na cɛmɔ, na kitiko, na wontu nti tɛ tɛna. Pɛ wɛɛ si yɛlaa tɛna i hɛnti atɛɛ na pɛ sɛɛ nya wɛla lɛsɔyɔ na? ¹¹ Ye wei i kisaa paa pɛti pɔntu ke kpakpaa ke kɔkɔ sɔsɔɛnka taa? ¹² Pɛɛle Yuta nyɛma Satɛlakɛ, na Mesakɛ, na Apɛti-Neko mpa n tu Papiloni tɛtu hɔɔlɔyɔ tayanɔyɔ tɔ, pa ta tɔki nyɛ kɔsɛsɛtu. Pa kisa nyɛ tun na nyɛ wɛla lɛsɔyɔ tɛmlɛ.

¹³ Mɔpɔyɔ pɛɛnɛ kpa wulav ke sɔsɔm na i tɔ si, pɛ kɔna-wɛ. Ɔlɛna pɛ pɔna-wɛɛ-i. ¹⁴ Na i pɔɔsi-wɛ si: Satɛlakɛ, na Mesakɛ, na Apɛti-Neko. I kisa ma tun na ma wɛla lɛsɔyɔ pɛ tɛmlɛ lapɔ yaa? ¹⁵ Pɛnɛntɛ i tayanɛ mɛ ti. Ye waatu wei i nu tutuyu, na hɛlaya, na sanɔ, na cɛmɔ, na kitiko, na wontu nti tɛ tɛna. Ɔlɛ i hɛnti atɛ na i sɛɛ lɛsɔyɔ nkɔ ma sɔɔsɔ tɔ. Ye pɛ taya mpɔ, paa pɛti-mɛɛ kpakpaa ke kɔkɔ sɔsɔɛnka taa. Ɔlɛna mɛ nɛ si tɔyɔ nkɔ ku lɛsi-mɛ?

¹⁶ Mɔpɔyɔ Satɛlakɛ, na Mesakɛ, na Apɛti-Neko, pa cɔ wulav si: Hai, ta caa, tu nɔkɔɔ na tɔ tayanɛ ta ti tɛm. ¹⁷ Paa na mpɔ, ta Ɔsɔ wei i tɛmlɛ tɛ lakɛ tɔ, i pɛsɔɔ na i lɛsi-tɔyɔ kɔkɔ sɔsɔɛnka taa. I kɛ waasi-tɔyɔ nyɛ nin taa. ¹⁸ Pɛɛle, paa ɛlɛ i ta tu la mpɔ, tɛ kaa la nyɛ tun tɛmlɛ. Tɛ kaa sɛɛ nyɛ wɛla lɛsɔyɔ nkɔ n sɔɔsɔ tɔ.

¹⁹ Tɛnaya pɛɛnɛ kpa wulav ke sɔsɔm, na i kpɛɛ-wɛɛ ɛɛ. Ɔlɛna i tɔ si: I hanɔ kɔkɔ sɔsɔɛnka ke tɛm naatosompɔɔlaya. ²⁰ Mɔpɔyɔ i tɛma i yoolaa alaafɔya nyɛma napɛli si: I hɔkɔ-wɛ, na i pɛti ka taa. ²¹ Tɛnaya pa hɔka-wɛɛ kpakpaa, na pa tɛlɔɔsɔnaa na pa capanaa na pa kpɛnaa. Ɔlɛna pɛ pɛti-wɛɛ kɔkɔ taa. ²² Paa hanɔsa-kɛɛ teu kɛ ɛsu wulav ka sɔw tɔ. Halɛna kɛ ku mpa pa pɛta mpɛ inɛ pa toosoyɔ ka taa tɔ. ²³ Mɔpɔyɔ Satɛlakɛ na Mesakɛ na Apɛti-Neko pa hota kɔkɔ sɔsɔɛnka taa na pa kuhɔkɔm.

Satɛlakɛ-wɛ pa tooso ke kɔkɔ sɔsɔɛnka taa

²⁴ Mɔpɔyɔ sɔɔntu kpa wulav. Ɔlɛna i kuli tɛkpaka na i pɔɔsi i waali nyɛma si: Ɔsu yɛlaa kuhɔkaa toosoyɔ tɛ pɛta kɔkɔ taa? Ɔlɛna pɛ cɔ-i si: Mɔpɔyɔ, ta caa. ²⁵ Ntɛna i mɛ kapuka si: Ma naaki yɛlaa liyiti kɛ ka taa. Pa ta hɔkɔ-wɛ, pɛcɔ pa tɛn kaa nyaki-wɛ. Na liyiti nyɛn nɔɔsɛna ɛsu ɛsɔtaa tillu.

²⁶ Pɛle pɛ waali, ɛlɛna wulav kpɛtɛna kɔkɔ nkɛ ka nɔɔ. Mɔpɔyɔ i yaawa si: Ɔsɔ sɔsɔ tɛmlɛ nyɛma, Satɛlakɛ, na Mesakɛ, na Apɛti-Neko yoo. I lu na i kɔɔ.

Ɔlɛna pɛ lu kɔkɔ taa kɛ kpakpaa. ²⁷ Mɔpɔyɔ wulav akewɛnaa tɛna kotaa na pɛ wiili-wɛ. Ɔlɛna pɛ nɛ si kɔkɔ ta nyaya pa tiili. Paa pa nyɛsi yaa pa wontu. Pɛɛle pa tɔɔ mayamaya fɛi kɔkɔ sɔɔ. ²⁸ Mɔpɔyɔ wulav tɛma si: Ma sama Satɛlakɛ, na Mesakɛ, na Apɛti-Neko pa Ɔsɔ. Inɛ i tilina i ɛsɔtaa tillu na i ya i yɛlaa. Mpi tɔ, pa tisa pa yun ke i tɔɔ kɛ. Pa mu sɛm na pɛ kisi ma kɔyɔɔtɔtɔ. Si pa kaa sɛɛ tɔyɔ na pɛ yɛle pa Ɔsɔ. ²⁹ Pɛ tɔɔ kɛ ma kpaalɔɔ ma kawulaya tɛna taa piitimnaa. Ye wei i tuwa panɛ inɛ pa Ɔsɔ, paa tɔɔsi pɔntu nantɔ na kpataɔ. Pɛcɔ i tɛyaya kɛ mɛli ncaalɛ. Mpi tɔ, Ɔsɔ nɔɔlɔ i fɛi, na i yaki yɛlaa ɛsu inɛ.

³⁰ Mɔpɔyɔ wulav sɔɔsa pa nyɛn kɔsɔyɔ ke Papiloni tɛtu taa.

Wulav toosee naalɛ nyɛna

³¹ Mɔpɔyɔ Nepukanɛsaa nmaa takɔlaya ke piitim na nsɛma tɛna yɛlaa mpa pa wɛ antulinya tɛna taa tɔ na i sɛɛ-wɛ si: Alaafɔya wɛɛ?

³² Ma caa ma kɛsi-mɛɛ piti tɛma sɔsɔna wɛna Ɔsɔ Sɔsɔ lapa-m tɔ.

³³ I piti tɛma tɔɔwaya.
A wɛ ton.
I kawulaya wɛ tam tɔɔ.

4

¹ Nepukanɛsaa mǎ, ma caya ma kawulaya tɔyaya taa. Ma tɔkaya kɛ na mǎ nyɔɔki na mǎ suma. ² Mprɔyɔ ma hɛnta ahoo naali na mǎ toosi. Sɔɔntu kpa-m, na pɛ pɛsi ma lanlɛ. ³ Mprɔyɔ ma yaa Papiloni nyɛntaa tɛna si pǎ heeli-m ma toosee anɔ a hɔwɛɛ. ⁴ Kɛlɛna tɔwaa na ɛsɔtulɔnasɔ tɔm nyɛntaa na pee nalaa na topotopo nyɛma pa kɔɔ na mǎ heeli-wɛyɛ toosee anɔ. Ama pa ta pɛsi na pǎ sɛyɛsi-m a hɔwɛɛ. ⁵ Waali waali kɛ Taniyɛli wei ɪ wɛna ɪsɔ Nanɛntu lɛmayasɛlɛ na pa cuyusa-ɪ ma tɔyɔ hɛtɛ si Pɛlɛtasaa tɔ ɪ kɔma. ⁶ Mprɔyɔ ma heela-ɪ ma toosee. Ma si: Tɔwaa wulav Pɛlɛtasaa, ma nyɛmǎ si, n wɛna ɪsɔ Nanɛntu lɛmayasɛlɛ. Tɔm kɔɛmɛlɔtu natɛli tu cɔɔsɛyi-ɛ. ɪlɛ sɛyɛsi-m ma toosee anɔ a hɔwɛɛ. ⁷ Ma hɛntaa kɛ, ɪlɛna mǎ toosi si: Tɔyɔ sɔsɔɛɛkɔ nakuli kɔ sɛɛa antulinya hɛkɔ taa.

⁸ Mprɔyɔ kɔ lapa ton na kɔ kpa ɛsɔtaa tɛliyiliyi.
Pa naaki-kɔyɔ antulinya tɛnasɔ tɛna taa kɛ.

⁹ Kɔ hatu ka suwaya na kɔ lɔla pee kɛ sɔsɔm.

Taale wontu cɔɔsaya kɔ ɛsɔtom taa kɛ.

Sumasi na tɔkaya si tana kɛ kɔ pilinasi tɔɔ.

Weesuyu nyɛm tɛna hikaya pɛ tɔɔɔnaya na kɔ kin.

¹⁰ Pɛ tasaa ɪlɛ, ma nǎ ɛsɔtaa tillu nɔɔɔlɔ ɪ tiina ɛsɔtaa kɛlɛ. ¹¹ Mprɔyɔ ɪ kiisina nɔɔɔ sɔsaya si: ɪ hu tɔyɔ ɛkɔ, na ɪ sɛti kɔ pilinasi.

ɪ kpiisi kɔ hatu, na ɪ ɛmusi kɔ pee.

Wontu na sumasi ɪ se kɔ tɛɛ.

¹² Ama ɪ yele kɔ kite na tɛ lila kɛ tɛtu taa.

ɪ hɔkɔ kɔ kite ntɛ na nyɛɔɔlɔyɔ mayamaya,

na kɔsɛmɔyɔ pɛ alukpala,

kɛ taale nyutu hɛkɔ taa na ɛɛkpɛlɛ sɔ-tɛ.

Kite ntɛ tɛ tɔɔɔ nyutu ɪsu hɔntu wontu.

¹³ Pǎ lɛsi tɛ yulɔtu lɛmayasɛlɛ

na pǎ tɔ-tɛyɛ wontuyu nyɛntɛ.

Tɔ wɛɛ mprɔyɔ pusɔ naatosompɔɔɔlaya.

¹⁴ ɪsɔtaa tillaa kɔnna tɔm tɛnɛ ɪni. Antulinya yɛlaa tɛna ɪ nyɔ si, ɛsɔtaa ɪsɔ tɛnna yɛlaa kawulasɔ tɛna. ɪ nɔka paa yulɔ sɛkpɛlu ɪ tɔ-ɪ.

¹⁵ Ma toosee ɛnɔɔɔlɛ. Ma kawulaya taa nyɛntaa tɛna ta pɛsi na pǎ heeli-m a hɔwɛɛ. ɪlɛ ma nyɛmǎ si Pɛlɛtasaa, n wɛna ɪsɔ Nanɛntu lɛmayasɛlɛ. N kǎ pɛsi na n heeli-m-yɛ.

Taniyɛli sɛyɛsɛyi wulav kɛ ɪ toosee hɔwɛɛ

¹⁶ Mprɔyɔ Taniyɛli wei pa cuyusaa si, Pɛlɛtasaa tɔ, ɪ laakali pɛsaa. Pɛ pɛkɛla-ɪ ɪ hɔwɛɛ taa kɛ laasaya tɔɔ. Ntɛna wulav ma mǎ tɔmɔ-ɪ si: Ma toosee anɔ a tɔm ɪ taa pɛkɛli-ɛ. ɪlɛna ɪ cɔ-m si: Hai, ta caa, toosee anɔ á pɛsi nyǎ kolontunaa nyɛntu. ¹⁷ Tɔyɔ sɔsɔɛɛkɔ ton nyɛɛkɔ ɛkɔ n na kɔ kpa mpɔ tɛliyiliyi tɔ, pa naakaya-kɔyɔ antulinya tɛnasɔ tɛna taa kɛ. ¹⁸ Kɔ hatu ka suwaya na kɔ lɔla pee kɛ sɔsɔm. Taale wontu cɔɔsaya kɔ ɛsɔtom taa kɛ. Sumasi nǎ tɔkaya si tana kɛ kɔ pilinasi tɔɔ. Weesuyu nyɛm tɛna hikiyi pɛ tɔɔɔnaya na kɔ kin. ¹⁹ Ta caa, nyɛɔɔlɛ tɔyɔ ɛkɔ. Nyǎ lapɛna sɔsɔ na n la ton na n pu na n kalɛsɛna ɛsɔtaa. N ɛmakɛla antulinya tɛnasɔ tɛnaya. ²⁰ Pɛlɛ pɛ waali n nawa ɛsɔtaa tillu tiina ɛsɔtaa na ɪ tɔ si, pǎ hu-kɔ na pǎ wakɛli-kɔ. Ama pǎ yele kite na tɛ lila kɛ tɛtu taa. ɪlɛ pǎ hɔkɔ-tɛ na nyɛɔɔlɔyɔ mayamaya, na kɔsɛmɔyɔ alukpala kɛ taale nyutu hɛkɔ taa. ɛɛkpɛlɛ ɪ sɔ-tɛ, na tɛ na wontu pǎ kaa taale nyutu kɛ pusɔ naatosompɔɔɔlaya. ²¹ Wulav, nyǎ toosee anɔ a hɔwɛɛ ntɛ si, ɛsɔtaa ɪsɔ kǎ paasɛna-ɛ. ²² Paa tɔɔɔnɔ-ɛ yɛlaa hɛkɔ. Nyana taale wontu ɪ ka kaa tɛɔɔɔlɛ na n tɔki nyutu ɪsu naan. ɛɛkpɛlɛ

ká sɔ-ŋ na ń wɛɛ ńpɔ́yɔ́ pɔsɪ naatosompɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ɔ́. ɪlɛna pɛ́cɔ́ ń nyɪ sɪ ɪsɔ́taa ɪsɔ́ tɛ́nna yɛ́lɛ́a kawulɛ́sɪ tɛ́na. Ye ɪ nɔ́ka wei ɪ tɔ́-ɪ. ²³ Tɔ́m nti pa yɔ́ɔ́ɔ́taa sɪ pɔ́ yɛ́lɛ́ kite tɔ́. Tɛ́ɛ́ɛ́ɛ́ sɪ, ye n kɔ́ma na ń cɛ́kɛ́na sɪ ɪsɔ́ kɛ́ɛ́ pɛ́ tɛ́na pɛ́ tɔ́. ɪlɛ n mɛ́li nyá kawulɛ́ɔ́ɔ́ taa. ²⁴ Ta caa wulav, pɛ́ tɔ́ tɔ́, tɔ́kɪ layatɔ́ nti ma tasɛ́ɔ́-ŋ tɔ́. Lɔ́ ɪsayatɔ́, na ń tɛ́ɔ́ kɔ́siyisim. Wɛ́ɛ́na acamaa pɛ́tɔ́tɔ́lɛ́ na nyá lan̄hulɔ́mɛ́ ká leeli.

Wulav toosee lapa ɪsu ɪ toosuyɔ́ tɔ́

²⁵ ńpɔ́yɔ́ pɛ́ lapa teitei ɪsu Taniyɛ́li ka kɛ́sɛ́a tɔ́. ²⁶ Pɛ́naya sikaa ɪlɛna kɔ́yakɔ́ nakɔ́li wulav cɔ́ɔ́kɪ ɪ kawulɛ́ɔ́ kutuluyɔ́ nyɔ́yɔ́ taa kɛ́ Papiloni. ²⁷ ɪlɛna ɪ má, ɪ lan̄ɛ́ taa na ɪ tɔ́ sɪ: Má ŋmana ma kawulɛ́ɔ́ ɪcatɛ́ sɔ́sɔ́lɛ́ Papiloni ɪnɛ́. Ma lapa ńpɔ́yɔ́ sɪ ma ton̄ na ma sɔ́sɔ́ntɔ́, na ma teeli ɪ ná.

²⁸ ɪ nɔ́yɔ́ ta tiita atɛ́, ɪlɛ ɪ nu pɛ́ yɔ́ɔ́tɛ́na ɪsɔ́taa kɛ́ɛ́ sɪ: Wulav Nepukanɛ́sɛ́a, nu teu yoo. Paa tɛ́ na pɔ́ lɛ́ɛ́kɪ-ŋ nyá kawulɛ́ɔ́ ŋkɛ́. ²⁹ Paa tɔ́ɔ́nɪ-ŋ yɛ́lɛ́a hɛ́kɔ́. Nyana taalɛ́ wontu ɪ ká kaa tɛ́ɔ́ɔ́lɛ́. N ká tɔ́kɪ nyutɔ́ ɪsu naan̄. Halɛ́na pɔ́sɪ naatosompɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ɔ́. ɪlɛna pɛ́cɔ́ ń nyɪ sɪ ɪsɔ́taa ɪsɔ́ tɛ́nna yɛ́lɛ́a kawulɛ́sɪ tɛ́na. Ye ɪ nɔ́ka wei ɪ tɔ́-ɪ.

³⁰ ńpɔ́yɔ́ pɛ́ lapa ńpɔ́yɔ́ kpakpaa. ɪlɛna pɔ́ tɔ́ɔ́nɪ Nepukanɛ́sɛ́a kɛ́ yɛ́lɛ́a hɛ́kɔ́, na ɪ tɔ́yɔ́ nyutɔ́ ɪsu naan̄. An̄kpɛ́lɛ́ sɔ́-ɪ, halɛ́na ɪ nyɔ́ɔ́sɪ pu ɪsu hɛ́kɛ́lɛ́naa hɔ́ntɔ́, na ɪ sɛ́kpaŋ ɪsu sumasi.

Nepukanɛ́sɛ́a alaafɔ́ɔ́ɔ́ hikuyɔ́

³¹ Pɔ́sɪ naatosompɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ɔ́ tɛ́ɛ́wa ɪlɛna Nepukanɛ́sɛ́a má ma kɔ́sɪ ɪsɛ́ na ɪsɔ́taa. ńpɔ́yɔ́ ma lɛ́mayasɛ́ mɛ́lɛ́a, na má sɛ́ɛ́ ɪsɔ́ sɪ: Hai, ɪsɔ́taa ɪsɔ́, ma sama-ŋ. Ma sɛ́ɛ́ ɪsɔ́ Tacaa nyá. Nyá kawulɛ́ɔ́ wɛ́ tam tɔ́ kɛ́. Nyá sɔ́sɔ́ntɔ́ kaa su tɛ́naya. ³² Antulinya yɛ́lɛ́a tɛ́na ta han̄na-ŋ. N lakɛ́na pa na ɪsɔ́taa tillaa kɛ́ ɪsɛ́na n caa tɔ́yɔ́. Nɔ́yɔ́lɔ́ u pɔ́ɔ́sɛ́ɔ́-ŋ natɛ́lɔ́yɔ́ pɛ́ taa.

³³ ńpɔ́yɔ́ ma lɛ́mayasɛ́ mɛ́lɛ́a-m. ɪlɛna pɔ́ mɛ́lɛ́na-m ma kawulɛ́ɔ́, na ka teeli, na ma teu na ma sɔ́sɔ́ntɔ́. Ntɛ́na ma waalɪ nyɛ́ma na ma akewenaa sɔ́sɛ́a kotɪ ma kin̄. ɪlɛna pɔ́ tayan̄-m ma kawulɛ́ɔ́ taa kɛ́ suu na ká kɛ́li ɪsu kaa wɛ́w tɔ́. ³⁴ Pɛ́ tɔ́ kɛ́ Nepukanɛ́sɛ́a má ma san̄, na má pɔ́yɔ́lɔ́yɔ́ na má tɔ́yɔ́ teeli kɛ́ ɪsɔ́taa Wulav. ɪnɪ tɛ́ɔ́yɔ́na tampana kɛ́ pɛ́ tɛ́na pɛ́ taa na ɪ laki kɔ́siyisim. ɪ tisiyɔ́ wei ɪ hɔ́ŋ ɪ tɔ́yɔ́.

5

Wulav Pelɛ́sasaa acima

¹ ńpɔ́yɔ́ kɔ́yakɔ́ nakɔ́li wulav Pelɛ́sasaa lapa acima sɔ́sɔ́na. ɪ akewenaa sɔ́sɛ́a iyaya (1000) kɛ́ ɪ lapa-yɛ́ na ɪ na-wɛ́ pɔ́ nyɔ́ɔ́ solum. ²⁻³ Pɛ́ kɛ́sɛ́a ɪlɛna solum cɔ́ɔ́ wulav ɪsɛ́ntaa. Tɛ́naya ɪ tilaa na pɔ́ kɛ́na wula na liyitee nyɔ́yɔ́lɔ́yɔ́ pɔ́osiyanaa. Wontu ntɛ́yɔ́ ɪ caa Nepukanɛ́sɛ́a ka lɛ́ɛ́ka Yosalem ɪsɔ́ tɛ́sɛ́ɛ́lɛ́ taa. ńpɔ́yɔ́ ɪ na ɪ akewenaa sɔ́sɛ́a na ɪ alaa, na ɪ saalaa, pa nyɔ́ɔ́na wontu ntɛ́yɔ́ solum. ⁴ ɪlɛna pɔ́ talɔ́yɔ́ pa tun̄ kulalaan̄. Wula na nyɔ́yɔ́lɔ́yɔ́ mayamaya, na pɛ́ kɔ́sɛ́mɔ́yɔ́ kɛ́ paa lupa tun̄ ɪnɪ. Pa saaka lɛ́lɔ́ŋ kɛ́ taasi na pɛ́ɛ́.

⁵ ńpɔ́yɔ́ ntantaku luwa kpakpaa. ɪlɛna kɔ́ ŋmaaki fɛ́tɛ́la kin̄ kɛ́ kawulɛ́ɔ́ kutuluyɔ́ kolun̄a kɔ́hulɔ́maya tɔ́ɔ́. ⁶ Wulav ná mpɔ́, ɪlɛna sɔ́yɔ́ntɔ́ kpɛ́-ɪ na ɪ seliyɔ́. Halɛ́na ɪ tun̄a makɛ́na tɛ́maya kpakpakpa. ⁷ ńpɔ́yɔ́ ɪ mapa kapuka sɪ pɔ́ kɛ́na Papiloni ɪsɔ́tulɔ́ŋasɪ nyɛ́ntaa, na nyɛ́ntaa na pee nalaa. Pɛ́lɛ́ pa kɛ́ma ɪlɛna ɪ tɔ́-wɛ́ sɪ: Ye wei ɪ kala ŋmaatɔ́ tɛ́nɛ́ na ɪ heeli-m tɛ́ huwɛ́ɛ́. Paa suu pɔ́ntɔ́ kɛ́ ton̄ toko, na pa tɔ́-ɪ wula lulɔ́yɔ́. ɪlɛna pɔ́ su-ɪ kawulɛ́ɔ́ tɛ́ɔ́ɔ́lɛ́ tooso nyɛ́ntɛ́ taa.

⁸ ɪlɛna pa tɛ́na pɔ́ mayasi. Ama pa ta pɛ́sɪ na pɔ́ kala ŋmaatɔ́ nti na pɔ́ heeli wulav kɛ́ tɛ́ huwɛ́ɛ́. ⁹ Tɛ́naya wulav lan̄ɛ́ sɔ́sɛ́a wakɛ́lɔ́yɔ́ na ɪ akewenaa sɔ́sɛ́a lan̄a náá cɛ́.

Taniyɛ́li sɛ́ɛ́sɛ́yɔ́ wulav kɛ́ ŋmaatɔ́ huwɛ́ɛ́

¹⁰ ńpɔ́yɔ́ wulav too nuwa ɪ na ɪ akewenaa pa makɪ kapusi kɛ́ ŋmaatɔ́ nti tɛ́ tɔ́m. ɪlɛna ɪ suu pa kin̄ na ɪ sɛ́ɛ́ ɪ pɛ́yalɔ́ sɪ: Mɛ́ na tetɔ́. Sɔ́yɔ́ntɔ́ ɪ taa kpɛ́-ŋ na pɛ́ wakɛ́li nyá lan̄ɛ́. ¹¹ Apalɔ́ nɔ́yɔ́lɔ́ ɪ wɛ́ nyá kawulɛ́ɔ́ taa, ɪ wɛ́na ɪsɔ́ Nan̄ntɔ́ lɛ́mayasɛ́lɛ́. Halɪ nyá caa Nepukanɛ́sɛ́a waatɔ́ taa kɛ́ pa ná yulɔ́ ɪnɪ. ɪ kɛ́ cɛ́kɛ́nɔ́, na layatɔ́, pɛ́yɛ́lɛ́ pɛ́ ha-ɪ nyɛ́m. ńpɔ́yɔ́ nyá caa

kpa-i tɔwaa, na ɛsɔtɔlɔŋasɪ tɔm nyɛntaa, na nyɛntaa, na pee nalaa pa nyɔɔvɔ tɔ. ¹² I hɛtɛ ntɛ Taniyɛli, ɪlɛna nyá caa cuɣusi-i sɪ Pɛlɛtasaa. I wɛna lɛmayasɛlɛ kɛ, na pɛ kɛli lɛlaa. I nyɛmayɔ na í sɛɣesɛɣi toosee hɔwɛɛ. I kpekɪɣi asɛsuna, na í kuliɣi kɔŋmɛlɛm tɔɔ na í heeliɣi. Yaa-i, i ká kala-ŋ ŋmaatv nti.

¹³ Ḿpɔ́yú pa kɔna Taniyɛli kɛ kpakpaa, na wulav pɔɔsi-i sɪ: Nyayale Taniyɛli wei ma caa kɔnna Yuta tɔ? ¹⁴ Pa yɔɔɔta nyá tɔm na má nu sɪ, n wɛna ɪsɔ lɛmayasɛlɛ na nyɛm na n cɛkɛɣɛna na pɛ kɛli lɛlaa. ¹⁵ Pa kɔna-m nyɛntaa na ɛsɔtɔlɔŋasɪ nyɛntaa sɪ pá kala ŋmaatv tɛnɛ na pá heeli-m tɔ hɔwɛɛ pa ta pɛsi. ¹⁶ Ma nuwa sɪ n pɛsɛɣi na n cɔ tɔm tɛna. N kuliɣi kɔŋmɛlɛm tɔɔ, na n heeliɣi. Mpɔ tɔ, ye n kala ŋmaatv tɛnɛ na n sɛɣesi-m tɔ hɔwɛɛ. Paa suu-ŋ toŋ toko, na pá tɔ-ŋ wɔla lulɔɔvɔ. Paa su-ŋ kawulaya tɛɔayale tooso nyɛntɛ taa.

¹⁷ Ḿpɔ́yú Taniyɛli cɔ wulav sɪ: Ma sama, ta caa. ɪlɛ su nyá kɔcɔɔŋ, yaa n ha wei n nɔkaa tɔ. Paa na mpɔ maa kala-ŋ ŋmaatv nti na má heeli-ŋ tɔ hɔwɛɛ. ¹⁸ ɪsɔtaa ɪsɔ sɔsɔ ka kpana nyá caa Nepukanɛsaa kɛ wulav sɔsɔ na í tɔ-i teeli. ¹⁹ Na pɛ la na piitimnaa na nsɛma tɛna yɛlaa nyanɛna-i na pá seliɣi. Ye i nɔkɛna wei i kɔ ɪlɛ, na í sɔɔla wei i yele ɪlɛ. I kɔsaya mpa i caa tɔ pa nyɔɔŋ, na í tisiɣi mpa i luyɔ fɛi tɔ. ²⁰⁻²¹ Ama i hɔma i ti na í la kalampaani. ɪlɛna pɛ tɔ-i wontuyɔ lɛmayasɛlɛ. Pa kɔsa-i i kumte tɔɔ na i teeli sɪ tɛkpataa. Pa tɔɔɔna-i yɛlaa hɛkɔ na í na taale kpanasɪ pá kaa tɛɔayale. I tɔɔɔ nyutu ɪsu naaŋ, na aŋkpɛlɛɛ sɔ-i. Halɛna waatv wei i nyɛmá sɪ, ɪsɔtaa ɪsɔ sɔsɔ tɛnna yɛlaa kawulasɪ tɛna, í nɔka wei i tɔ-i. ²² Ama i pɛyalɔ nyá, nyá nyɛmá ḿpɔ́yú teu. Paa na mpɔ n ta pasa nyá ti na n tɔ ɪsɔ kɛ teeli. ²³ N kpaasa nyá tɔɣi ɪsɔtaa ɪsɔ tɔɔ kɛ. Mpi tɔ, n yɛlaa na pá lɛsi ɪsɔ tɛsɛlɛ nyɛnasɪ. Halɛna nyana nyá akewenaa sɔsaa, na nyá alaa na nyá saalaa, í nyɔɔna sɔlɔm. ɪlɛna í tala mɛ tɔŋ wei pa lupɛna liyitee nyɔɣɛlɔvɔ na wɔla, na nyɔɣɛlɔvɔ mayamaya, na pɛ kɔsɛɛmɔvɔ tɔ. Paa mɛ tɔŋ wei pa saaka taasi, na pee, na u naaki, na u nuki, pɛyele i ta nyɔ pulɔ tɔ. N pɛma ɪsɔ wei i tɔka nyá weesuyɔ kɛ i nin taa tɔɔ teeli. ²⁴ Pɛ tɔɔ kɛ i yɛlaa na ntantakɔ ŋmaa mpɔ ²⁵ Sɪ: Mene mene tekɛl u paasɛn. ²⁶ Tɔm pee anɪ a hɔwɛɛ ntɔ. Mene hɔwɛɛ wɛɛ sɪ, ɪsɔ kala nyá kawulaya kɔyɛɛŋ, na í su ka tɛnaya. ²⁷ Tekɛl, hɔwɛɛ wɛɛ sɪ, i mayasa-ŋ sanɔya tɔɔ na í ná sɪ, n fɛi yunɔ. ²⁸ Paasɛn hɔwɛɛ wɛɛ sɪ, i tala nyá kawulaya na í cɛla Mete nyɛma na Pɛɛsi nyɛma.

²⁹ Tɛnɔyale wulav sɪ, pá suu Taniyɛli kɛ toŋ toko na pá tɔ-i wɔla lulɔɔvɔ. ɪlɛna pá kpaali sɪ paa su-i kawulaya tɛɔayale tooso nyɛntɛ taa.

³⁰ Ḿpɔ́yú pa kɔ Papiloni wulav Pɛlɛtasaa kɛ ahoo anɪ.

6

¹ ɪlɛna Mete wulav Taliyusi mɔ kawulaya kɛ i lulɔvɔ pɛnaya nutoso na naale nyɛŋka taa.

Taniyɛli kolontunaa nyɛki-i katɔka

² Ḿpɔ́yú Taliyusi faya i tɛtɔ kɛ hɔɣɔlɔŋ nunɔwa na hɪu (120). ɪlɛna í kpa pɛ nyɔɔŋ nyɛma. ³ Ntɛna í kpa sɔsaa napɛlɔɣi naale na pɛ tɛlɛna Taniyɛli sɪ pá fɛɛɣi sɔsaa mpe pa tɔɔ, na wulav pulɔ í taa wakɛli. ⁴ Ama Taniyɛli ná tɛɛ mpe ɪni na nyɔɔŋ nyɛma kɛ lɛmayasɛlɛ tɛɔayacaya. ɪlɛna wulav hɔv sɪ i ká kpa-i i kawulaya tɛna paasɛnɔ. ⁵ Ḿpɔ́yú pa na nyɔɔŋ nyɛma mpe pa pɛɛka ɪsɛna paa la na pá hiki Taniyɛli tɔ. Paa kawulaya tɔm natɛli tɔ taa, ɪlɛna pá wɪ. Mpi tɔ, Taniyɛli lakaya i tɛmlɛ kɛ teu kɛ i ta cɔlɛsɪ natɛli. ⁶ Mpɔvɔlɛ yɛlaa mpe sɪ, ye pɛ taya Taniyɛli ɪsɔ sɛɛv kiin taa tɔ kaa hiki tɔwaanɛ.

⁷ ɪlɛna pá polo wulav kin na pá sɛɛ-i sɪ: Wulav, nyana tɛtɔ. ⁸ Nyá kawulaya tɛna taa akewenaa sɔsaa tɛna caa sɪ, n kpaalɛna toŋ sɪ, ye wei i lunɔ tɔvɔ, yaa yɔlɔ nɔɣɔlɔ kɛ kɔyɛɛŋ hɪu na naanɔwa taa, ye pɛ taya wulav nyá, pá pɛti pɔntɔ kɛ tɔɣɔlasɪ pɔ́yú taa. ⁹ Mpɔ tɔ, mɔ kɔsɛsɔtɔ nti. Nmaa-tɪ na n tɔ ninɔ. Nɔɣɔlɔ í taa kpɛɛsi-tɪ. Mpi tɔ, Mete nyɛma na Pɛɛsi nyɛma pa kiiu u layasɛɣi.

¹⁰ Ḿpɔ́yú wulav Taliyusi mɔ tɔm nti na í tɔ ninɔ.

Taniyɛli pɛtɔvɔ kɛ tɔɣɔlasɪ pɔ́yú taa

¹¹ Taniyɛli kutuluɣu ka ke ate na ɛsɔtaa nyɛŋku kɛ na ku pɛtote tɔlɛna Yosalem ɛcate tɔɔ. Tɛnaɣa ɪ kpaakaya na ɪ lunɣi akula na ɪ san ɪ lɔɔ. ɪ sɛlɛmɔɣa-ɪ paa kuyaku ŋkuɣu tɔm tooso kɛ. ɪ nuwa wulav tɔm nti, ɪlɛna ɪ polo lɔɔ sɛlɛmɔɣu ɛsu ɪ tu lakɪ tɔ. ¹² Mɔpɔɣɔ ɪ kolontunaa mɔpɛ pa pola kpakpaa, na pɔ mayana ɪ tɔŋna sɛlɛmɔɣu na ɪ yaaku lɔɔ. ¹³ ɪlɛna pɔ polo wulav kin na pɔ tɔ si: ɛsu n ŋmaawa na ɪ su si, ye wei ɪ sɛlɛma lɔɔ nɔɣɔlɔ, yaa yulɔ nɔɣɔlɔ, kɛ kuyɛɛŋ hiu na naanɔwa taa, na pɔ tɔ kɛ nyɔ, paa pɛti pɔntu kɛ tɔɣɔlasɪ pɔɔɣɔ taa? Wulav si: ɛɛnna. Mete nyɔma na Pɛɛsi nyɔma kiiu u laɣasɛɣi mɛɛ. ¹⁴ Ntɛna pɔ heeli-ɪ si: Mpa pa kɔmna Yuta tɔ pa taa wei pa yaa si Taniyɛli tɔ u nyɛnɛɣi nyana nyɔ kiiu kɛ pulɔ se. Halɪ tɔm toosoɣo ɪlɛ ɪ sɛlɛmɔɣi ɪ lɔɔ kɛ paa kuyaku ŋku.

¹⁵ Wulav nuwa si Taniyɛli, ɪlɛna ɪ lanɣɛ wakɛli. Mɔpɔɣɔ ɪ mayasaa si ɪ waasi-ɪ. Halɛna ilim tɔɣu. ¹⁶ Mɔpɔɣɔ yɛlaa mɔpɛ pɔ mɛla ɪ kin na pa pɔɔsi-ɪ na ɛsɛlɛ kɔsɛɛmlɛ si: Ntɔŋ n nyɛmɔ tɛu si Mete nyɔma na Pɛɛsi nyɔma pa kiiu u laɣasɛɣi?

¹⁷ Mɔpɔɣɔ wulav yɛlaa na pɔ kɔna Taniyɛli na pɔ pɛti-ɪ tɔɣɔlasɪ pɔɔɣɔ taa. ɪlɛna ɪ tɔmɪ-ɪ si: Nyɔ lɔɔ wei ɪ tɛmlɛ n sɛɛsɛna ɛsɛlɛ tɔ, ɪ tike ɪ pɛsɛɣɛna na ɪ ya-ŋ.

¹⁸ ɪlɛna pa tɛki pɔlɛ kɛ tɔɣɔlasɪ pɔɔɣɔ ŋku ku nɔɣɔ. Mɔpɔɣɔ wulav na akewenaa sɔsaa pa yusa pɔlɛ tɔɔ si nɔɣɔlɔ ɪ taa tɔli. ¹⁹ Mɔpɔɣɔ wulav mɛla ɪ tɔɣaɣa na ɪ suu mɔpɔ. ɪ ta kpɛtɛna ɪ alaa taa nɔɣɔlɔ. Pɔɣɛlɛ ɪ keela tom.

Taniyɛli luv na alaafɔɣa kɛ tɔɣɔlasɪ pɔɔɣɔ taa

²⁰ Pɔ kɔma ɛsu pɔ nyaalɛɣi, ɪlɛna wulav kulɪ lɔŋ na ɪ polo tɔɣɔlasɪ pɔɔɣu nɔɣɔ. ²¹ ɪ kpɛtɛna-ku, ɪlɛna ɪ yaa Taniyɛli na lanɣɛ wakɛllɛ na ɪ pɔɔsi si: O oo Taniyɛli. lɔɔ Weesuyɔ tu wei ɪ tɛmlɛ n lakɛna ɛsɛlɛ kɔsɛɛmlɛ tɔ. ɪ pɛsaa na ɪ waasi-ŋ tɔɣɔlasɪ sɛkpaŋ taa?

²² ɪlɛna Taniyɛli cɔ, na ɪ sɛɛ wulav si: Ta caa, nyana tɛtu. ²³ Ma lɔɔ tila ɛsɔtaa tillu na ɪ tɛki tɔɣɔlasɪ nɔɔsi, si ta la-m pulɔ. Mpi tɔ, ma ta wakɛlɛna-ɪ. Pɛcɔ ma ta pɛntɛna nyɔ tɔtɔ.

²⁴ Tɛnaɣa wulav lanɣɛ hɔlɔma katatɔlaya, na ɪ tɔ si, pɔ lɛsi Taniyɛli. Mɔpɔɣɔ pa lɛsa-ɪ. Paa hinɣa, ka fɛi ɪ tɔɔ. Mpi tɔ, Taniyɛli tɛma lɔɔ na ɪ taa kɛ. ²⁵ ɪlɛna wulav yɛlɛ na pɔ kpa yɛlaa mpa pa kuu Taniyɛli nɔɔhɛɛ tɛɛ tɔ. ɪlɛna pɔ pɛti pɔ na pa alaa na pa piya kɛ tɔɣɔlasɪ pɔɔɣu taa. Na tɔɣɔlasɪ tɛ-wɛ na sɪ salɪ pa mɔwa, na pa ta tu tiita ate.

²⁶ Pɔlɛ pɔ waali kɛ wulav Taliyusi ŋmaa takɔlaya kɛ piitim na nsɛma tɛna yɛlaa, mpa pa wɛ antulinya tɛna taa tɔ si: Ma sɛɛ-mɛ.

²⁷ Ma sukɪ ma kawulaya tɛna taa kɛ kɔsɛsuto. Paa wei ɪ nyana Taniyɛli lɔɔ na ɪ se-ɪ. Mpi tɔ, inɔɣɔlɛ lɔɔ Weesuyɔ tu na ɪ wɛ tam tɔɔ.

ɪ kawulaya kaa tɛ na ɪ sɔsɔɔntu kɔ wɛɛ mɔpɔɣɔ tam tɔɔ.

²⁸ Inɪ ɪ hɛtɔɣɛna na ɪ waasɛɣi.

ɪ lakɪ piti tɛma kɛ ɛsɔtaa na ate.

Inɪ ɪ waasɛna Taniyɛli kɛ tɔɣɔlasɪ nɔɣɔ taa.

²⁹ Mɔpɔɣɔ Taniyɛli nyɔɣu kɔla Taliyusi kawulaya waatu taa, na Pɛɛsi wulav Silusi waatu tɔtɔ.

7

Taniyɛli toosee kancaalaya nyɛna

¹ Mɔpɔɣɔ Papiloni wulav Pɛlɛtasaa kawulaya pɛnaɣa, kancaalaya nyɛŋka taa, Taniyɛli hɛntaa na ɪ toosi toosee. ² ɪlɛna ɪ ŋmaa-yɛ.

Taniyɛli toosaa kɛ si: Heelim luna antulinya tɛna taa, na pɔ lanɣɛɣi tenku sɔsɔ. ³ Mɔpɔɣɔ taalɛ wontu sɔsɔɔntu liyiti luna tenku taa. Tu fayana tɛmaya. ⁴ Kancaalaya nyɛŋku nɔɣɛsɛna tɔɣɔlaya. ɪlɛna ku wɛna hɛkɔlɛ kɛŋ. Mɔpɔɣɔ pa kpɛsa ku kɛŋ inɪ. ɪlɛna pɔ kusɪ-ku, na pɔ sɛŋsa-kuyɔ ku nɔɔhɛɛ naalɛ tɔɔ ɛsu yulɔ. Mɔpɔɣɔ pa tu-kuyɔ yulɔ lɛmayasɛɛ. ⁵ Naalɛ nyɛŋku nɔ nɔɣɛsɛna taalɛ wontuyɔ ɛsɔɣav nakulɪ. Na ku sɛŋa ku nɔɔhɛɛ tooso tɔɔ kɛ kɔŋkɔŋ. ɪlɛna ku tɔka sɛntaasi tooso na ku kɛla. Na pɔ yɔɣɔtɛɣi-ku si, kɔ kulɪ na kɔ li nantu. ⁶ Pɔlɛ pɔ waali kɛ

ma ná lenku, na kú nɔ̀ɔ́sə́nə ɪsu kprou. Ku siyile waali ké ken liyiti ɪsu sumaya, na ku nyɔ̀ɔ́n ké liyiti. Ilena pá tu-kuɔ́ ton. ⁷ Ḿpúyú ma na wontuyu liyiti nyɔ̀ɔ́nku. Ku we sɔ̀ɔ́ntu ké sɔ̀sɔ́m, na ku toma fɛ́na taka. Ku wɛ́na nyɔ̀ɔ́lɔ́yɔ́ kela sɔ̀sɔ́nə ké. Ku tɔ́kɪ na kú fɛ́lɔ́yɪ nɔ̀ɔ́hɛɛ ké mpi pə kaasaa tɔ́. Ku ta nɔ̀ɔ́sə́nə wontu nti tɔ́ tɔ́m tɔ́ tɔ́ma kɛ́sɔ́yɔ́ tɔ́. Ku hɛ́n we naanɔ́wa. ⁸ Ḿpúyú ma na hɛ́lɔ́yɔ́ sɛ́kpɛ́lɔ́yɔ́ luwa hɛ́ku taa, na kú kpɛ́sɪ ɪ taa tooso. Ku wɛ́na ɪsɛ́ ké ɪsu yulɔ́, na ku nɔ̀ɔ́yɔ́ yɔ̀ɔ́tɔ́yɪ kalampaani tɔ́m.

Isɔ́ hɔ́v tɔ́m

⁹ Ḿpúyú ma na pa sɪ́wa kumlee. Ilena Tam tɔ́ tu nɔ̀ɔ́lɔ́ ɪ caya. I wontu hulɔ́maa ké tɛ́lailai. I nyɔ̀ɔ́sɪ we ɪsu kponkpomulɔ́m mayamaya. I kumte mukaya kɔ́kɔ́ ké, na tɔ́ pɔ́pɔ́lɛɛ we ɪsu mamala. ¹⁰ Kɔ́kɔ́ lukaya tɔ́ tɛɛ na ká kpɛ́n ɪsu pɔ̀ɔ́yɔ́ ké ɪ ɪsɛ́ntaa. Yɛ́lɛ́a ké iyisi iyisi sɛ́nɔ́ ɪ kin na pa taa lɛ́lɛ́a lakɪ-ɪ tɔ́mlɛ. Ḿpúyú huɔ́lɛ́a caya na pá hɛ́tɪ takɛ́lasɪ.

¹¹ Ma nyɔ́naya wontuyu ŋku ku hɛ́lɔ́yɔ́ yɔ̀ɔ́tɔ́yɔ́ kalampaani tɔ́m ké mpu tɔ́, ɪlena má na pa ku-ku, na pá pɛ́tɪ kɔ́kɔ́ taa sɪ kú nyaya. ¹² Ḿpúyú pa lɛ́ɛ́ka wontu lɛ́ntɪ toma. Ama pa sɔ̀sɔ́-tɔ́yɪ weesuyɔ́ ké pɛ́cɔ́yɔ́ waatu nɔ̀ɔ́lɔ́ ɪ tɔ́ɔ́.

¹³ Pə waali ké ma nawa nɔ̀ɔ́lɔ́ na ɪsɔ́nmuntɔ́ kɔ́ŋna-ɪ. I nɔ̀ɔ́sə́nə yulɔ́ pɛ́yaya. Ḿpúyú ŋmuntɔ́ nti tɔ́ pona-ɪ na tɛ́ kpɛ́tɛ́na-ɪ Tam tɔ́ tu ɪni. ¹⁴ Ḿpúyú pa ha-ɪ ton na teeli na kawulaya. Sɪ piitimnaa tɛ́na, na nsɛ́ma yɛ́lɛ́a, ɪ lapɪ-ɪ tɔ́mlɛ. I ton ká weɛ tam ké, na ɪ kawulaya kaa tɛ́.

Taniyɛɛli toosee kancaalaya nyɔ́na hɔ́wɛɛ kilisuyɔ́

¹⁵ Ḿpúyú Taniyɛɛli tɔ́ma sɪ: Ma toosee kpa-m sɔ̀ɔ́ntu, na pə pɛ́kɛ́li-m ma taa. ¹⁶ Ilena ma kpɛ́tɛ́na mpa paa we tɛ́na tɔ́, pa taa nɔ̀ɔ́lɔ́. Ilena má pɔ̀ɔ́sɪ-ɪ pə tɛ́na pə tampana, na ɪlɛ́ ɪ kɛ́sɪ-m pə hɔ́wɛɛ. ¹⁷ Sɪ taalɛ wontu sɔ̀sɔ́ntu liyiti ɪnɔ̀ɔ́lɛ, antulinya kawulasɪ nsi su kɔ́ɔ́ tɔ́. ¹⁸ Pɛ́lɛ pa waali ké ɪsɔ́taa Isɔ́ sɔ̀sɔ́ yɛ́lɛ́a ká tɔ́yɔ́ kawulaya ké tam tɔ́ɔ́. ¹⁹ Pə waali ké ma luyɔ́ lapa sɪ, má nyɪ wontuyu liyiti nyɔ̀ɔ́nku tampana. Ku we sɔ̀ɔ́ntu ké sɔ̀sɔ́m ké. Ku ta nɔ̀ɔ́sə́nə lɛ́ntɪ. Ku kela ké nyɔ̀ɔ́lɔ́yɔ́ ké. Ku sɛ́kpaŋ ké nyɔ̀ɔ́lɔ́yɔ́ kuseɛmuyɔ́. Ku tɔ́kɪ ké na ku fɛ́lɔ́yɪ nɔ̀ɔ́hɛɛ ké mpi pə kaasaa tɔ́. ²⁰ Ma nyɔ́na tɔ́tɔ́yɔ́ ku hɛ́n naanɔ́wa. Na ɪ taa lenku ŋku ku nyɔ́wa na ku kpɛ́sɪ tooso tɔ́. Ku wɛ́na ɪsɛ́ ké na nɔ̀ɔ́yɔ́. Ku yɔ̀ɔ́tɔ́yɔ́ kalampaani tɔ́m na ku kɛ́la lɛ́lɛ́n. ²¹ Tɛ́naya ku yɔ́ona Isɔ́ yɛ́lɛ́a, ku caakaya-weyɛ kɛ́lɔ́yɔ́. ²² Ḿpúyú Tam tɔ́ tu kɔ́ma na ɪ ha ɪsɔ́taa Isɔ́ sɔ̀sɔ́ yɛ́lɛ́a ké tampana. Pa kawulaya tɔ́yɔ́ waatu talaa kɛ́lɛ.

²³ Ilena ɪ kilisi-m wontuyu liyiti nyɔ̀ɔ́nku ŋku ku hɔ́wɛɛ sɪ, ŋkuyɔ́lɛ atɛ kawulaya liyiti nyɔ̀ɔ́nka ŋka ka ta nɔ̀ɔ́sə́nə lensi tɔ́. Kaa tɔ́yɔ́ atɛ yɛ́lɛ́a tɛ́na, na ká fɛ́li-we na ká yɔ́kɪ-we. ²⁴ Hɛ́n naanɔ́wa kɛ́lɛ, ka taa awulaa mpa paa tɔ́kɪ na pá kaasɔ́yɪ tɔ́ma tɔ́. Naanɔ́wa na kulɔ́m nyɔ́n wei ɪ ta nɔ̀ɔ́sə́nə kancaalaya nyɔ́ma tɔ́, ɪ ká tɔ́yɔ́ ɪ nyɔ̀ɔ́nka ké pɛ́lɛ pa waali, na ɪ tɔ́yɔ́nɪ pa taa tooso. ²⁵ I ka tɔ́v ɪsɔ́taa Isɔ́ sɔ̀sɔ́ na ɪ ŋmakɛ́li ɪ yɛ́lɛ́a. I ká mayasɪ ɪ taa sɪ ɪ layasɪ Isɔ́ kiin na ɪ acimanaa. I ká ŋmakɛ́li Isɔ́ yɛ́lɛ́a ké pusɪ tooso na hɔ̀ɔ́lɔ́yɔ́. ²⁶ Pɛ́lɛ pə waali paa huɔ́na-ɪ na pá lɛ́ɛ́kɪ ɪ ton. Paa wakɛ́li-ɪ tam tɔ́ɔ́. ²⁷ Paa lɛ́ɛ́kɪ atɛ awulaa sɔ̀sɔ́ntu na pa ton. Paa cɛ́la ɪsɔ́taa Isɔ́ sɔ̀sɔ́ yɛ́lɛ́a. Yɛ́lɛ́a mpɛ́ pa kawulaya ká weɛna tam tɔ́ɔ́, na ŋmakɛ́llaa tɛ́na ká nuna-we na pá lakɪ-weyɛ tɔ́mlɛ.

²⁸ Tɔ́m nti tɔ́ tɛ́naya ntɔ́. Ḿpúyú pə pɛ́kɛ́la-m ma hɔ́wɛɛ taa ké sɔ̀sɔ́m. Ilena má mayasɔ́yɪ-tɔ́yɪ ma taa.

8

Taniyɛɛli toosee naalɛ nyɔ́na

¹ Ḿpúyú Taniyɛɛli má, ma tasa toosuyɔ́ ké wulav Pelɛ́tasaa kawulaya pɛ́naya tooso nyɔ̀ɔ́nka taa. ² Ma toosaa ké sɪ, ma we ɪlam tɛ́tɔ́ hɔ̀ɔ́lɔ́yɔ́ taa. Kolunɔ́ ɪcatɛ sɔ̀sɔ́lɛ Susi taa kɛ́lɛ ma sɛ́nɔ́ Wulayɪ pɔ̀ɔ́yɔ́ nɔ̀ɔ́yɔ́. ³ Ilena má ná ɪwaav sɛ́nɔ́ pɔ̀ɔ́yɔ́ ŋkɛ́ ka nɔ̀ɔ́yɔ́, na ku wɛ́na hɛ́n kutayalɛ́n. Ama ɪ taa lenku ta nyɔ́ lɔ́n pɛ́yɛlɛ ku kɛ́la lenku. ⁴ Ḿpúyú ku suv yɔ́kuyɔ́ ké ɪlim tɛ́tɔ́lɛ na pə ntɔ́yɔ́n

na pə mpətəŋ həyələn. Wontuyu nakuli ku ta pəsi na kú taŋ-ku. Péćó nəyólú ta pəsi na í ya mpa ku yəkəyi mpu tó. Ku lakaya isəna ku luyu wée təyó, na ku tonj səsəyi.

⁵ Ma tənna mpi ma nawa mpu tó pə təm mayasuyú ke mpu. Ile ma tuta pəntuluyú luna ilim tətule tó kelee. Ku tənaya heelim tó ké ləŋlən ké na kú cəəki tetu. Ku wena həluyú tonj nyəŋku nakuləyi ku ise heku taa. ⁶ Mpuýú ku kpətəna həŋ naale iwaav ŋku ma na ku səŋa pəyó nəyó tó. Ilena ku pukina ku tó na sewa na ku tonj tənna. ⁷ Ku tala-ku ilena ku niki-kuyú yəkuyú haləna ku pəli ku həŋ naale. Iwaav ta pəsi-ku péćó nəyólú ta waasi-ku. Ilena pəntuluyú hu-kuyú ate na kú feli-kuyú nəəhe. ⁸ Mpuýú ku lapa tonj ke səsəm. Ku toma pu teu ilena ku həluyú səsəw ŋku ku pəli kpakpaa. Ilena həŋ tonj nyəŋ liyiti nyó ku lonte taa. Na í nyənəyənə antulinya həyələn tənna taa.

⁹ Mpuýú həluyú səkeluyú nakuli ku nyó həŋ iní i taa ləŋku tó. Ilena kú pu səsəm na kú tala ilim təlule na pə ntəyən tó na tetu kupantu tó. ¹⁰ Mpuýú ku kpa isətuləŋası kin na kú pəti ləŋsí ke ate na ku feli-səyi nəəhe. ¹¹ Ilena kú kpa isətuləŋası caa tó. Ku kuwa i tanan na taanaya kətasi na kú yəki i Iso təsəele. ¹² Mpuýú pa tu isətəa yələa na kətaya tam nyəŋka ke ku nin taa ké ku isayatu tó. Ilena kú feli tampana Iso seew ke nəəhe, na kú waa ku təma taa.

¹³ Mpuýú ma nu isətəa tillu nəyólú i yəyətaya. Ilena ləlu pəsí-i sí: Pəlee ké paa tasa kətaya ke lapu? Na pá tayanı Iso təsəele na pá feli isətuləŋası ke nəəhe? ¹⁴ Mpuýú i cə-i sí: Tanan na taanasi iyisi naale, na ŋmunuyú nunəwa (2300) waali. Pəle pə waali ké paa tayanı Iso təsəele.

Taniyeeli toosee naale nyəna hówée kilisuyu

¹⁵ Waatu wei Taniyeeli má, ma toosa mpu, na má pəkəyi ma toosee aní a hówée ile, ma tuta nəyóluyúle ma isəntaa na í nəyəsəna yulu. ¹⁶ Na má nu nəyólú kpéesa-i na pəyó wulayi waali sí: Kapəyee, səyəsí-i toosee aní a hówée. ¹⁷ Mpuýú isətəa tillu iní i kpətəna-m na səyəntu kpa-m. Ilena má hoti ma nəyó tó. Ntəna í tə-m sí: Yulu pəyaya, nu teu yooo. Toosee ane a ké antulinya tem təm ké. ¹⁸ I yəyətayana-m mpu, ilena ma ise pili na má ká nyuyú. Ilena í kusi-m na í səŋsi-m. ¹⁹ Mpuýú i təma-m sí: Maa heeli-ŋ mpi pu kəw Iso pááná waatu tó. Mpi tó, pa təma a waatu suw ké. ²⁰ Iwaav ŋku n nawa na ku wena həŋ naale tó, ku ké Mete nyəma na Péesí nyəma pa awulaa ké. ²¹ Pəntuluyú ná ké Kələeki kawulaya. Ku ise heku taa həluyú səsəŋku ŋkuyúle kancaalaya wulav. ²² Ku həluyú səsəŋku ŋku ku pələa, na həŋ liyiti wei i nyó ku lonte taa təyóle, kawulasí nsi su te na sí kuli piitim mpi pə taa tó. Ama sí kaa hiki toma ke mpu. ²³ Ye pə tala pa kawulasí tem waatu na pa isayatu puwa teu wulav acilayatu tu na kalampaani tu nəyólú i ká kuli. ²⁴ I toma ká səsí, ile pə kaa luna i mayamaya i kin. I ká wakəli səsəm ké pə kaa wée nyənuyú, na í waaki i kulapəm tənna taa. Haləna í kpenna tonjtonaa na Iso yələa na í kú. ²⁵ I acilayatu katatəlaya ke i ka təsəna yələa. I kalampaani ké i ká kúna yələa payale mpa pa huw sí pa cayana pa tí tó. Haləna í kuli Awulaa Wulav tó. Waatu inəyi pu wakəli-i, pə kaa luna yulu kin. ²⁶ Tanan na taanasi nsi sí təm wə tampana ké. Ile su-təyi nyá taa. Mpi tó, tə waatu tatata. ²⁷ Mpuýú pə yəla-m na pé pəsi-m kutəntu ke wée payale. Pə cəpa ma tó, ilena má məli wulav təmlə taa. Toosee aní a wakəla ma ləŋle ke mpuýú ma ta cəkəna-yé.

9

Taniyeeli sələmvuy

¹ Mete tu Aselusi pəyalu Taliyusi, wei i təyó Papiloni tetu tó, i kawulaya ² pənaya kancaalaya nyəŋka taa ké Taniyeeli má, ma kala Iso Təm takəlasí taa. Ma cəkənəa sí pusí nutoso na naanəwa ké Yosalem ıate ká wée ncaale. Mpuýú Tacaa ka heela Iso kuyəyətutu teləsulu Selemii. ³ Mpuýú ma ləŋle wakəlaa, na má suu ləyaya wontu fələtənaa taka. Na má pəli ma nyuyú taa ké təluma na má həkə nəyó. Ilena má keesí ise na Tacaa Iso tó, na má sələməyi-i na má wiikina-i. ⁴ Mpuýú ma hula ma Iso Tacaa ke ma yələa isayatu. Na má sələmi-i sí, Tacaa Iso Səsə wei nyá tə seeki na í təkəyi nyá nəyó suw tó. N huleyi suulu ke

mpa pa sɔɔlɛyi-ŋ na pá tɔkɛyi nyá kiinj tɔɔ. ⁵ Tə wakɛlaa ké na té pəsi asayaa. Tə kula nyá tɔɔ na té kisi nyá kiinj. ⁶ Tə ta nuna nyá kuyɔɔtutu teləsɛlaa mpa pa kpaalɛna nyá hɛtɛ ké tá awulaa, na tá sɔsaa, na tá caanaa, na tá piitim tɛna yɛlaa tɔ. ⁷ Tacaa, nyayalɛ tampana tu, tayalɛ tasɛkɛle nyɛma. Pə kpayav Yuta yɛlaa, na Yosalem nyɛma, na lɛyɛli nyɛma, na pɛɔɔlɔ nyɛma, na poolun nyɛma mpa pa wɛ acalɛɛ wɛna a taa n ka tɔɔɔna-wɛyɛ isayatu nti pa lapa-ŋ tɔ tɔ tɔ tɔ. ⁸ Tacaa, tana ta awulaa na tá sɔsaa, na tá caanaa nté tasɛkɛle nyɛma. ⁹ Tacaa Iso, n wɛna yulu pɛtɔɔtɛle. N ka wii-tuyv timpi tɔ kula nyá tɔɔ tɔ. ¹⁰ Tə ta nu nyá kiinj wei nyá tɛmlɛ nyɛma, nyá kuyɔɔtutu teləsɛlaa telɛsa-tu tɔ. ¹¹ lɛyɛli nyɛma tɛna yɔka nyá kiinj, pa kisa nyá nɔɔ nuw. Ilena mpusinaa na wahalanaa mpa pa tɔm nyá tɛmlɛ tu Moisi ŋmaawa i kiinj takɛlaya taa tɔ, pá watɛ-tuyv timpi tɔ pɛntɛna-ŋ tɔ. ¹² N kɔna Yosalem tɔɔ ké wakɛluyv sɔsɔɔŋku ŋku ku taka pa ta nata antulinya tɛna taa tɔ. Isu n ka kpaaluyv tá na tá awulaa na tá sɔsaa tɔ. ¹³ Wahala inɛ i mayana-tuyv isu Moisi ŋmaawa i kiinj takɛlaya taa tɔ. Paa na mpv tɔ, tɔ ta nuta ta isayatu sɔŋ ké halɛna sanja sɛ tɛ paasɛna nyá tampana. ¹⁴ Pə tɔɔ ké n yɛlaa na wahala inɛ i kɔɔ-tv. Mpi tɔ, n tɛŋɛyi tampana ké nyá kulapɛm tɛna taa ké. Ama tá ta nuna nyá nɔɔ.

¹⁵ Tacaa Iso, nyá lɛsɛna-tuyv Icipiti tɛtu taa. Ilena nyá toma sɔsɔɔna na nyá hɛtɛ yaaku halɛna sanja. Ama tá tá nuna-ŋ ilɛna tá tɔm sɛ. ¹⁶ Tana tá caanaa tá isayatu tɔɔ ké Yosalem na nyá yɛlaa wɛ fɛɛle taa ké mpa pa cɔɔna-tv tɔ pa hɛku taa. Iɛ hɛɛsɛ nyá pááná ké nyá pulaya nanŋ nyɛŋka ɛatɛ Yosalem tɔɔ ké nyá suulu sɔsɔ tɔɔ. ¹⁷ Hai, ta Iso, nu ma sɛlɛmuyv na ma wiinav. Nyɛnna suulu ké nyá tɛɛɛle nte tɔ yɔkaa tɔɔ nyá sɔɔluyv tɔɔ. ¹⁸ Ma Iso ké ŋkpanuyv na n na isɛna tá na nyá ɛatɛ tɔ wakɛlaa tɔ. Pə taya ta teu tɔɔ ké tɔ wiikina-ŋ. Ama nyá sɔɔluyv sɔsɔɔŋku tɔɔ ké. ¹⁹ Hai, Tacaa, ké ŋkpanuyv na n nu tá sɛlɛmuyv na n wii-tv. Ma Iso paasɛna nyá ɛatɛ na nyá yɛlaa ké lɔŋ ké nyá suulu tɔɔ.

Isɔtaa tillu kilisuyv ké pusɛ nutoso na naanɔwa tɔm

²⁰ Ma tɔŋna sɛlɛmuyv na má tisiyi má na lɛyɛli yɛlaa tá isayatu. Na má wiikina-i Iso tɛɛɛle tɔm ké mpv ²¹ tɔɔ isɔtaa tillu Kapɛyɛɛ wei maa nawa toosee taa tɔ i kula huntv ké lɔŋ na i kɛtɛna-m taanaya kɔtaya lapv waatu. ²² Ilena i sɛyɛsɛ-m Iso kuyɔɔtutu telɛsulv tɔm nti maa kalaa tɔ. Ilena i tɔ-m sɛ: Ma kɔmayɛ sɛ ma kilisiyi-ŋ tɔ hɔwɛɛ. ²³ N caala sɛlɛmuyv tɔ, Tacaa heela-m tɔm sɛ má heeli-ŋ. Mpi tɔ, i sɔɔla-ŋ ké. Ké ŋkpanuyv ké teu na n nu toosee anɛ a hɔwɛɛ. ²⁴ Nyá ɛatɛ na nyá yɛlaa pa tɔɔ ké pa su pusɛ nutoso na naanɔwa ké tɔm naatosompɔɔlaya. Pa lapa mɔpɔyɔ sɛ pá hɛɛsɛ kiiu yɔkuyv na isayatu lapv. Pa wii-wɛ na pá tɔŋ siyisuyv tam nyɛŋku, na toosee. Ilena Iso kuyɔɔtutu telɛsulv tɔm yoosi, na pá tayavɛ iso tɛɛɛle. ²⁵ Pə wɛɛ sɛ n nyɛ na n cɛkɛna sɛ, pə kpayav waatu wei pa kpaalaa sɛ, paa tayavɛ Yosalem ké ŋmav tɔ, na pɛ polo nyɔv tu wei pa pɛla nim na pá kpa tɔ i kɔntɛ tɔ. Pə wɛ pusɛ naatosompɔɔlaya ké tɔm naatosompɔɔlaya ké. Pɛle pə paasi, pusɛ naatosompɔɔlaya tɔm nutoso na naale taa ké paa tayavɛ ɛatɛ ŋmav na tɔ kolunja. Ama pə waatunaa ka wɛɛ katɛ ké. ²⁶ Waatunaa mpɛ pa waali ké paa ku apalv nɔɔluyv mɔsɔŋ. Apalv inɛ paa pɛla-i nim ké na pá kpa-i nyɔv tu. Wulav nɔɔlv na i yoolaa paa watɛna ɛatɛ, isu lum na pá wakɛli-tɛ na iso tɛɛɛle. Mɔpɔyɔ i na i yoolaa pa wakɛlɛyi isu pə suwa tɔ. ²⁷ I ká caali yɛlaa payalɛ ké pusɛ naatosompɔɔlaya taa. I ká la na pá yɛle kɔtasɛ lapv ké iso tɛɛɛle taa ké pusɛ nsɛ sɛ hɛku taa. I ká la acaalɛtv tɛma ké lɔŋlɔŋ. Halɛna pɛ tala inɛ i wakɛluyv isu Iso ka suw tɔ.

10

Taniyɛɛli toosee tooso nyɛna

¹ Pɛɛsɛ nyɛma wulav Silusi kawulaya pɛnaya tooso nyɛŋka taa. Taniyɛɛli wei pa cuyusaa sɛ Pɛlɛtasaa tɔ, i toosa toosee naali. A ké tampana ké. Ama wahalanaa sɔsaa tɔm ké a kɛɛsɛyi. Mɔpɔyɔ i mayasa a tɔm ké i taa na i cɛkɛna-yɛ na i kɛɛsɛ.

² Mɔpɔyɔ lanwakɛllɛ sɔsɔɔle kpa Taniyɛɛli má. Ilena má wii ma yɛlaa tɔɔ ké cimaasɛnaa tooso. ³ Maa tɔki tɔɔɔnaya kupanŋka nakɛli yaa nantv. Pɛcɔ solum u suuki ma nɔɔ taa. Pɛyɛle

maa sayaləyi nim, haləna cimaasənəa tooso inɪ ɪ tɛ. ⁴ Ḿpúyú ma səŋa pəxə səsaya Tikili nəxə ke isətu kancaalaya nyəŋ, kuyeeŋ hiu na liyiti wule. ⁵ Ma kusa ma ise ilena má ná yulɔ nəxəlu na í suu kponkpontu toŋ nyəntu natəli tə wontu na í ləla wula kupanɔ tampala. ⁶ Na ɪ tənuyɔ mɔyi kəkə isɪ pələ nte tə pɛkuyɔ wɛ kate tə. I isentaa nyəxəsəyi ké isɪ tɛv, na ɪ isəpee wɛ isɪ kəkə mukuyɔ tə. I ŋkpalasɪ nəxəsəna isɪ pa sotuyɔ nyəxəluɔ kuxɛemuyɔ tə. Na ɪ nəxə yun wɛ isɪ kuyaku kəkəte. ⁷ Ma tike ma nana mpv. Ma na mpa tə, pɛle pa ta na pulɔ. Ama səxəntu kpana-wɛyɛ səsəm, na pá se na pá ŋmɛli. ⁸ Pə yela-m na má tɔŋna yaasi səsə inəyi nyənuyɔ. Ilena pə yəki ma mɔwa taa, na ma isentaa hɔlɔmɪ təfatata. ⁹ Ḿpúyú yulɔ inɪ ɪ kula ɪ nəxə tə sɪ ɪ yəxətəyi. Ilena ma ise pili na má hoti ma nəxə tə. ¹⁰ Ḿpúyú nin nuli ɪ kusa-m, na má lun ma tɔna na ma nin tə na má seliyi. ¹¹ Ilena yulɔ inɪ í heeli-m sɪ: Taniyeli, Isə luyɔ wɛ-ŋ ké. Kulɪ na í ke ŋkpanɔ na má heeli-ŋ. Isə tila-m nyá cəloxə. Ilena má kulɪ na má tɔŋna seluyɔ. ¹² Ḿpúyú ɪ heela-m sɪ: Taniyeli, taa nyá. Pə kpayav hatoo kuyanku n pasa nyá tɪ tə, nyá luyɔ lapa sɪ í cəkəna kɔŋmɛlətu təxə Isə mɔ nyá səlɔmuyɔ. Ilena í kusɪ-m sɪ má kəw má heeli-ŋ. ¹³ Ama Pɛɛsɪ kawulaya isətaa tillu kayata-m kuyeeŋ hiu na kulɔmuyɔ. Haləna isətaa tillaa nyuyɔ nyəma taa lɛlɔ, Mikayeli kəw ma kin ke Pɛɛsɪ timpɪ maa saalaa tə, na í waasɪ-m. ¹⁴ Nəŋnəw ma kəmayə sɪ ma heeliyi-ŋ mpi pu mayana nyá yəlaa ke cele tə. Mpi tə, ntəyi n nawa mpv.

¹⁵ Waatu wei isətaa tillu inɪ ɪ heelaya-m təm tənɛ tə. Ma sumaya tətɪyitiyi, na nyuyɔ kamna atɛ. ¹⁶ Ḿpúyú yulɔ wei maa nawa tə, ɪ tokina ma ntompee. Ilena má pəsɪ na má kuli nəxə na má heeli-ɪ sɪ: Tacaa, nyá təm kpa-m səxəntu ke səsəm na ma mɔwa taa yəki. ¹⁷ Ma ta tala má yəxətəna-ŋ. Mpi tə, ma fɛi toma, pəcó ma feesɪŋ lipa. ¹⁸ Mpuyulɛ ɪ tasa-m tokinau na í ha-m toma. ¹⁹ Ilena í heeli-m sɪ: Alaafəya təm ké. Isə luyɔ wɛ-ŋ ké. Taa nyana pulɔ. Təki nyá tɪ. I tɔŋna-m ḿpúyú yəxətənau, ilena má yoo toŋ na má tə sɪ: Tacaa, yəxəti. Mpi tə, n ha-m toma. ²⁰⁻²¹ Ilena í heeli-m sɪ: Ma kəma nyá kin ké sɪ ma kɛsəyi-ŋ nti pa ŋmaa tampana takəlaya taa tə. Pəcó pə wɛɛ sɪ má polo má yoonə Pɛɛsɪ kawulaya isətaa tillu. Ye ma kəla ilé Kələɛki nyəŋ ká kəw. Ye pə taya isətaa tillu Mikayeli wei ɪ tanəyi nyá yəlaa tə ɪ paasi, nəxəlu ɪ səŋna-m.

11

¹ Ma mayamaya maa sənə ɪlɛyɛ, Mete tɔ Taliyusi kawulaya pənaya kancaalaya nyəŋka taa ké. ² Ḿpúyú isətaa tillu təma sɪ: Maa heeli-ŋ tampana təm.

Ilim mpətəŋ na pə ntəyən awulaa yoo

Pɛɛsɪ awulaa səsaa tooso ká təkɪ kawulaya ké na pá kaasəyi təma. Kantəkaya nyəma ká kəli kancaalaya nyəma ke wənəv. Ilena liyiti nyəŋ kuu pə tənə na í kulɪ Kələɛki kawulaya tə. ³ Ama yoolu nəxəlu ɪ ká təxəna Kələɛki kawulaya səsaya, na í lakɪ isənə ɪ səlɔlaa tə. ⁴ I kawulaya puki teu, ilena ká faya təm liyiti. Ilena yəlaa lɛlaa tala-ke. Iɛ pa kaa wɛɛna toma isɪ kancaalaya nyəŋ.

⁵ Ilim mpətəŋ wulav ká la toma ke səsəm yaa. Ama ɪ kupayalaa taa nəxəlu ká kəli-ɪ na í lɛɛki kawulaya. ⁶ Pusɪ ká cəw pəcə, ilena Icipiti wulav na Silii nyəŋ pá pɛɛli nəxə. Icipiti nyəŋ ká ha Silii nyəŋ ke ɪ pɛɛlɔ. Ama pə kaa taanɪ. Alb inɪ na ɪ paalɔ, na ɪ pəyaya, na ɪ caa paa sɪ. ⁷ Ilena alb inɪ ɪ calaya tɔ nəxəlu, í kpaya ɪ caa lonte. Ilena í polo pa koloosi acalɛɛ taa, na í yoonə-wɛ na í kəli-wɛ. ⁸ Halɪ ɪ ká kuu pa tun na pa wontu nti pa lupa wula na liyitee nyəxətu tə, na í pona Icipiti. Ilena yoo hɛɛ pusɪ payalɛ. ⁹ Ilena Silii wulav yoonə Icipiti nyəŋ, na í kpisi-ɪ na í məli ɪ tɛtu taa.

¹⁰ Ama ɪ pəyalaa ká kotɪ yoolaa ke tintika tintika ke səsəm. Pa taa lɛlɔ na ɪ yoolaa paa watɪ kolontunaa isɪ lum. Ilena í məli, na pá tayanɪ pa təw ké kuluyɔ. Haləna pá tana-wɛyɛ wulav kolunɔ ɪcatɛ. ¹¹ Pááná ká kpa Icipiti wulav. Ilena í kpaya ɪ yoolaa na í kpa Silii nyəma tə. Paa kəli-wɛ, na pá kpa pa yoolaa tuutuuma. ¹² Paa na Icipiti wulav ka kəwa pa taa ké yoolaa iyisi iyisi, na í hɔ ɪ tɪ tə, ɪ kaa la aka. ¹³ Pusɪ cəw pəcə ilena Silii wulav kpaya yoolaa kufama. Pɛle pa kəla kupəma ke payalɛ, na pa yoo wontu tənə. Na pá polo Icipiti nyəma

waali. ¹⁴ Waatu inɪ ɪ taa ké payale ká kuli Icipiti nyéma tɔɔ. Halɪ nyá yɛlaa taa musuntunaa ká kuli ɪ tɔɔ sɪ, pa yoosiyi isəna n nawa toosee taa tɔ. Ama paa kpisi. ¹⁵ Ilena Silii wulav tuusi na í tá kolunja ɪcatɛ, na pá lo hapəle na pá lɛɛki-tɛ. Icipiti yoolaa ká kpisi, paa pa taa akanaa mayamaya, pɛle pa taa fɛina tonj. ¹⁶ Silii nyéma ká la isəna pa nəkaa tɔɔ. Nɔɔɔɔ kaa tanj-wɛ, halɪ paa kpenna lɛɛɛli nyéma. Paa ɲmakɛli-wɛ na pá wakɛlɔɲi-wɛ. ¹⁷ Paa mayasi pa taa sɪ pá na Icipiti wulav pá pɛli nɔɔɔ na pá hikina-ɪ na tɛna. Halɪ paa ha-ɪ pa pɛlɔ. Ama pə kaa la. ¹⁸ Pəle pə paasi í ká kɛsəna Kɛɛɛki tetunaa mpa pa wɛ tenku nɔɔɔ tɔ pa tɔɔ. Ama wulav nɔɔɔɔ ɪ ká sɛɲsi-ɪ. Iɛ ɪ ká ləsi ɪ nyəm na í tɔ ɪ ninj taa. ¹⁹ Ilena í mələna ɪ koloosi acalɛɛ tɔɔ na í kɛli-ɪ na í sɪ na pə saali. ²⁰ Wulav wei ɪ ká lɛɛti ɪ lonte taa tɔ ilɛ ɪ ká su lampuu mɔlɔ kɛ lɛɛɛli taa. Ama pu la wɛɛ naale ilena pə kv-ɪ. Ama pə kaa wɛɛ yooɔ taa yaa pa muɲula-ɪ.

²¹ Yulɔ wei paa tɔɔɔna na ɪ ta nɔɔsəna kawulaya tɔɔɔɔ tɔ. Inɪ ɪ ká cayana ɪ lonte. Hɛɛsɔyɔ waatu kɛ ɪ ká kɔɔ na í lɛɛki kawulaya na acilayatu. ²² I ká kv yoolaa tənaya na pə kpɛɲna lɔ yɛlaa nyɔyɔ tɔ. Nɔɔɔɔ kaa kpa ɪ tɔɔ. ²³ Yɛlaa ká polo ɪ kinj sɪ í na-wɛ pá pɛli nɔɔɔ. Ama inɪ ɪ ká muɲuli-wɛ. Paa na ɪ yɛlaa fɛi payale tɔ, ɪ tonj ká sɔɔsɔyi tam ké. ²⁴ Hɛɛsɔyɔ waatu kɛ ɪ ká cɔɔ tetu taa. I ká la mpi ɪ caanaa taa la tɔ, isɪ wontu kuuu na tɔ talɔyɔ. Halɪ ɪ ká mayasi isɪ ɪ tii koloosi acalɛɛ tɔɔ. Ama pə kaa taanji ké.

²⁵ I tonj na ɪ apalɔtɔ tɔɔ ɪ na ɪ yoolaa tuutuuma paa polo Icipiti wulav waali. Ama ilɛ ɪ yoolaa kɛla inɪ ɪ nyéma kɛ tonj na payale. Paa yoonaa-ɪ na pá kpisi-ɪ. Mpi tɔ, acilayatu kɛ paa lana-wɛ. ²⁶ I na mpa pa kaa nyənaya tɔ, mpe paa luna ɪ waali. Ilena ɪ yoolaa ya na pa taa payale sɪ. ²⁷ Pəle pə waali kɛ awulaa naale mpe paa ciiki acɛsaacesaa ciikuyɔ. Ama pə kaa la. Mpi tɔ, pə ta tata tənaya waatu na pəcɔ. ²⁸ Silii wulav ka mələɲi ɪ tetu taa na tonj sɔsɔɔɲ. Ilena í tɔ ɪ taa sɪ ɪ ká wakɛli yɛlaa mpa na lɔ pa pɛla nɔɔɔ tɔ pa isɔ sɛɛɔ.

²⁹ Pə waali kɛ ɪ ká watɪ Icipiti tɔtɔ. Ama pə kaa lana-ɪ isɪ pu lapu tɔ. ³⁰ Lom nyéma ká konna pa kpulɛɲ na pá yoonaa-ɪ. I ká lɔ ɪ apalɔtɔ na í se na í mɛli. Ilena í mɔ páná na í kpɛntəna mpa pa lɔ lɔ tɔ. Ilena í wakɛli yɛlaa mpa na lɔ pa pɛla nɔɔɔ tɔ pa isɔ sɛɛɔ. ³¹ I ká tili ɪ yoolaa na pá polo pá pilisi lɔ tɛsɛɛɛ. Paa sɛɲsi tanan na taanaya kɔtasɪ na pá siki pa acaalɔtɔ tɔyɔ. ³² I ká tolisi isɔ sɛɛɔ taa acamaa na ɪ acilayatu. Iɛ ɪ kaa pəsi isɛɛ sɛsɛɛlaa. ³³ Ama mpa pa kɛla layatu kɛ pa taa tɔ, paa sɛyɛsɪ lɛlaa payale. Pu la wɛɛ naale, ilena pá kú pa taa lɛlaa, na pá wɔ lɛlaa kɛ kəkɔ. Paa tɔ lɛlaa kɛ saləka, na pá lɛɛki lɛlaa wontu. ³⁴ Pəcɔ tike kɛ paa sənawɛyɛ pa wahalanaa taa. Mpi tɔ, mənafikitu kɛ payale sɔɔsɔyana pa tɔɔ. ³⁵ Layatunaa mpe pa taa lɛlaa ká sɪ. Pa sɛm mpi pu tayanna yɛlaa na pá wɛɛ teu tənənɲ. Haləna tənaya waatu. Mpi tɔ, waatu wei pa suwa tɔ ɪ ká kɔɔ.

³⁶ Ama Silii wulav ka la isəna pə maya-ɪ tɔɔ. I ká mayasi ɪ taa sɪ ɪ kɛla tunj tɛna. Haləna í kpa lɔ mayamaya tɔɔ. Mɔpɔyɔ ɪ ka la, haləna waatu wei lɔ ká hɔ ɪ ɲkpaɲyɔ tɔ. Isəna lɔ suki tɔ mpɔ pə lakəna. ³⁷ I ká nyənɪ yem kɛ ɪ caanaa tunj na alaa tɔyɔ Talamusi. I ká hɔ ɪ tɔyɔ na í footi tunj tɛna. ³⁸ Paa na mpɔ ɪ ká laa koloosi acalɛɛ tɔyɔ ɲku ɪ caanaa taa nyɪ tɔ. Haləna í ha-kuyɔ wula na nyɔɔɔɔyɔ kɔsɛmɔyɔ na liyitee pɛɛ na wontu kupantu. ³⁹ Tɔyɔ ɲku kv tonj kɛ ɪ ká yoonaa koloosi acalɛɛ na í kusi kv tɛɲlaa nyɔɔɲ. I ká kpa pa taa payale kɛ nyɔyɔ nyéma, na í ha-wɛyɛ tetunaa.

⁴⁰ Icipiti wulav ká kuli Silii nyən tɔɔ kɛ tənaya waatu. Ama Silii nyən ká sɛɲi-ɪ na ɪ yooɔ kɛɛkɛnaa, na kpayanən na pə kpulɛɲ kɛ payale. I ká watɪ tetunaa isɪ pɔyɔ lɔm. ⁴¹ I ká tii lɛɛɛli tetu tɔɔ na í kv yɛlaa iyisi naanowa. Ama Itəm na Mowapɔ pə yɛlaa na Amoni yoolaa sɔsaa ká fiti. ⁴² I ká tɔ ninj kɛ acalɛɛ payale tɔɔ. Icipiti tetu kaa fiti paa pəcɔ. ⁴³ I ká kuu Icipiti wula na liyitee nyɔɔɔyɔ na kacəka wontu. I ká ɲmakɛli Lipii na Itiyopii nyéma. ⁴⁴ I ká nu sɪ ilim tɛlulɛ na pə ntɔɔɔɲ nyéma kəma-ɪ yoonav. Ilena í mɛli pa waali na páná na í kv payale. ⁴⁵ I ká siki ɪ kawulaya cəkəɛ kɛ tenku na pɔyɔ Siyən pa hekɔ taa. Timpɪ tetu kɛla teu tɔ. Pəle pə waali kɛ pu tala ɪ tənaya. Pəyɛɛ nɔɔɔɔ kaa waasi-ɪ.

12

Tənaya waatu

¹ Ǿpúyú isətaa tillu heela-m tətə si: Waatu inəyəle isətaa tillu səsə Mikayeli wei i tanəyi ma yəlaa tə i ká kuli. Wahala wei too yəlaa kulaa pa ta nata tə, i ká kəə waatu inu. Ilena pə ya ma yəlaa mpa pa həla we weesuyu takəlaya taa tə pa nyəə. ² Mpa pa tooki tə, pa taa payale ká fe. Lelaa ká hiki weesuyu ŋku ku tən tə. Ilena lelaa ke fəele səsəəle tam nyənte. ³ Layatunaa mpa paa sɛyɛsa yəlaa samaa ke tampana tənuyu təm tə paa te kəkə isu isətulŋasɪ ke tam təə.

⁴ Təv, Taniyeli, su təm tənɛye nyá taa. Nmaa-təyi takəlaya taa na ń taali ka təə. Yusi-ke haləna tənaya waatu. Payale ka kala-ke na pá səsɪ nyəm.

Tənaya waatu ke kɔŋmesəm ké

⁵ Ǿpúyú Taniyeli má, ma nawa ma toosee anɪ a taa ké apalaa lelaa ke naale. Lelə səŋa pəyɔ kɔtən na cənə na lelə na cənə. ⁶ Ǿpúyú pa taa lelə pəsə isətaa tillu wei i suu kponkpontu ton nyəntu wontu na í səŋa pəyɔ nəyɔ tə si: Pəlee ké piti təma anɛ a ka tɛ? ⁷ Ǿpúyú isətaa tillu kpaasa i nin na iso na í tə si: Ma tuuna Tam təə Iso həte taa. A ká taanɪ pusɪ tooso na həyɔlvɔv. Waatu wei paa həesi Iso yəlaa ke ŋmakəlvɔv təyɔ mpv inu pu tɛ.

⁸ Ma nu təm tənɛ, ɪle ma ta cekəna-ti. Pə təə ké ma pəsə ma səsə si isənaya pu tɛna? ⁹ Ǿpúyú i cə-m si: Taniyeli, taa nəyəsɪ. Mpi tə, pə weɛ si pá ŋmesɪ təm ntəyi, na pá yusi haləna tənaya waatu. ¹⁰ Mayasəŋ ká tayanɪ yəlaa payale na pá te. Ama asayaa na kaa cekəna. Ilena pá ká nyuvu ke tə taa. Ilena layatunaa náá cekəna. ¹¹ Pə kpayav waatu wei pa sənɪsa tanan na taanaya kotasɪ na pá siki tɔyɔ tə. Pə kuyɛɛŋ we iyaya na ŋmɔnvɔyɔ na nuŋaasa na naanɔwa (1290). ¹² Lelenɪ nuɔ nté wei i ka kaasi i ti na í tan na í tala kuyɛɛŋ iyaya na ŋmɔnvɔyɔ nuɔwa na hiu na naanɔwa na kakpasɪ (1335) tə. ¹³ Ye nyá ɪle, kaasi nyá ti na ń suv púyú na ń həesi. Pəle pə waali n ká fe na Iso ká ha-ŋ nyá kasəyaya.

ISO KUYOYOTUTU TELƏSULU

OSEE TƏM TAKƏLAYA

Kutulu

Iseyeli tetu ilim ntəxəŋ təə, timpi pa yaa si Samalii təxə Osee teləsaya Iso kuyəyotutu ke yəlaa. Waatu inu i taa tə, tetu ta caya teitei. Yəlaa muyluyi təma, na lələa nāa kuləyi tetu təkəlaa təə. Iso seev mayamaya nā hēwa na Iseyeli nyəma məli laatu taa. Kəpəntəŋ wei i wahala Osee təkaya i waatu taa təyəle.

Isəna pa faya Osee takəlaya tə:

Osee akpayale na i təyaya pə təm, titite 1–3

Tacaa kaləyəna Iseyeli nyəma, titite 4–13

Iso səəlyu na i nəəsi suu, titite 14

¹ Takəlaya kanə ka taa kə pa kēsa təm. Tacaa ka heelina-təyi Peeli pəyalu Osee. Sowasi pəyalu Solopəwam wei i ka ke Iseyeli wulav tə i pəəle taa kə Tacaa kēsa Osee ke təm nti. Waatu kuləm inu i taa tətəxə, Osiyasi na Yotam na Ahasi na Isekiyasi, pəle pa təkaya kawulaya ke Yuta taa, na pā kaasəyi təma.

Isə kuyəyotutu teləsulu Osee alu na i piya pa təm

² Təm kancaalaya nyəntu nti Tacaa heela Osee təyəle si:

Polo na í kpayə apalaa tənə alu nəyəlu.

I piya í təŋ si too ikpatə.

Mpi tə, Iseyeli nyəma tənə kisa Tacaa maya,

na pā ha pa təyi tuŋ laav taa.

³ Mpiyú Osee polaa na í kpayə Tipilayim pəelə Komē. Ulena alu inu i luli-i apalupəyaya.

⁴ Mpiyú Tacaa təma Osee si:

Ha-ke si, Sisilee.

Mpi tə, pə kaasa pəə maa ləeti Yehu lulyu nyəma

ke yulukule nte pa lapa Sisilee tə tə təə.

Ulena má si Iseyeli kawulaya tənaya.

⁵ Maa wakəli pa yoolaa təŋ ke

Sisilee tətəkəle taa kə kuyaku ŋku.

⁶ Komē tasa həxə həxav, ulena í luli apalupəyaya, na Tacaa heeli Osee si:

Ha-ke si, Pətətəle fəi.

Pə hūwē nte si Tacaa má ma kaa nyəni

pa pətətəle na má huli-wəye suulu.

⁷ Ama ma kaa la mpiyú Yuta nyəma. Halı pa Iso Tacaa má, maa waasi-wəye. Ma paa fəina yoo yaa təə, yaa layatə, yaa yoo kpayanəŋ, yaa i cayalaa.

⁸ Komē tisa Pətətəle fəi, ulena í kpayə həxə na í luli apalupəyaya. ⁹ Ulena Tacaa heeli Osee si:

Ha-ke si, Pa ta ke ma nyəma.

Mpi tə, Iseyeli nyəma ta ke ma yəlaa,

na má tá kə pa Iso.

2

Sisilee cele kuyaku səəəŋku

¹ Ama kuyaku nakuli Iseyeli

nyəma ká la payav ke səəəm.

Paa wē isu lum nəxə kanyəŋa.

Halɪ pa kaa pəsi pa kalɔyɔ.
 Waatu ɪnɪ lɔ weesuyɔ tɔ
 má ma kaa tasa yɔɔtɔyɔ sɪ,
 pa ta ke ma yɔlaa.

Maa yaa-weye ma pəyalaa ké.

² ɪlena Yuta na lseyeli pá kpentɪ na pá kpa wulav kɔlɔm,
 na pá pəsi tɛtɔ nyɔma.

Sisilee cele kuyaku sɔsɔɔŋku nté.

³ Tacaa sɪ í ha mə tɛtɔnaa apalɔnyɔma sɪ:

Pa ke ma nyɔma, na alɔnyɔma sɪ: Pətɔtələ weɛ.

lseyeli we ke ɪsu alɔ tɛtɛlatɔ

⁴ Mpyú Tácaa yɔɔtɔaa sɪ:

ɪ kaləna mə too lseyeli,
 í taa yele-ɪ.

Mpi tɔ, ɪ ta ke ma alɔ tɔtɔ,

pácó ma ta ke ɪ paalɔ.

ɪ hɪsɪ tɛtɛlatɔtɔ cacaasɪ ke ɪ ɪsentaa,

na í ləsi wasaŋkalɔtɔ ke ɪ taa.

⁵ Ye pə taya mpɔ,

maa yele-ɪ kpete tɔyɔlɔyɔli,

ɪsu kuyanku pa lɔla-ɪ tɔ.

Maa yele na ɪ tɛtɔ pəsi wɔlaya

nyəntɔ na tɔ wɔli na í səna lɔkɔtɔ.

⁶ Ma feina ɪ piya pətɔtələ.

Mpi tɔ, sɪ təŋa ɪ ikpate ké.

⁷ Pəyele sɪ too kuyɪ ɪ tɪ nyɔyɔ ké na tɛtɛlatɔtɔ.

Halɪ ɪ kpaalɔyɪ tam sɪ,

ɪnɪ ɪ ka təŋ ɪ taŋnaa mpa pa haaki-ɪ

tɔyɔnaya na lɔm tɔ.

Paa na ɪ kutakəm na ɪ kutɔyɔlɔm na nim na sɔlɔm.

⁸ Ama Tacaa má,

maa təkɪ-ɪ mpaav na sɔwa kalaa.

Maa ŋma kolunɔ na má cəɔna-ɪ na í taa tasa liw.

⁹ ɪ ká mayasɪ ɪsu í pɛeki ɪ taŋnaa

na ɪ təŋ pa waali, kpete.

Waatu ɪnəyɔle ɪ ká tɔ sɪ:

Pə weɛ sɪ má məli ma paalɔ kancaalaya nyəŋ.

Mpi tɔ, ma nukaya tənaya lelen na pə kəli nɔɔnɔ.

¹⁰ N taa cəkəna sɪ,

lɔ má, ma cɛlayana-ŋ kutɔyɔv,

na sɔlɔm, na nim, na má sɔsɪ-ŋ tɔŋ,

na má ha-ŋ liyitee na wɔla.

ɪlena ń kpaya na ń lakəna tɔyɔ Paali ke tɔmlɛ.

¹¹ Pə tɔɔ ké maa lɛeki ma tɔyɔnaya,

na ma sɔlɔm ke kɔmtɔ waatu.

ɪlena ma lɛeki kponkpontu tɔŋ nyəntɔ na heenɔ hɔntɔ,

na ń lanɔ nyá kutakəm na nyá kutɔyɔlɔm na ń lɪ kpete.

¹² Nyá taŋnaa ɪsentaa ké maa wɔyɔsɪ nyá wontu,

pa taa nɔyɔlɔ kaa kpesi.

¹³ Maa yele na nyá lanɔhɔlɔmlɛ,

na nyá isətu kufalu acimanaa,
na nyá kuyeeη kuhēesəη,
na nyá kətasɪ lensənaa pə su tənaya.

¹⁴ Ɔlena nyutu lɛkɪ nyá tuη tawa
nna n tənaya sɪ nyá tannaa kufelɔyɔ tə,
na taale wontu náá təyɔ.

¹⁵ Maa hɔ nyá ŋkraŋyɔ ke timpɪ n sɔɔ ma tɔɔ tɔ pə tɔɔ.
Pəyele n laakɪ Paalənaa,
na ń lakɪ kacəka na ń tənəyɪ nyá tannaa.

¹⁶ M̀p̀ỳỳ Tacaɔ yəyɔtaɔ sɪ:
Maa taɣanɪ ma alɔ ke mɔyɔ
na má pona-ɪ wɔlaya tɛtu taa,
na má na-ɪ tɛ la acacaale faaci.

¹⁷ Ɔlena í tənɪ-m na luyɔ kɔlɔmɔyɔ isɪ ɪ pɛelətu waatu.
Yaa isɪ ɪ Icipiti luw saa.
Waatu inəyɪ maa cɛle-ɪ ɪ lɛsɛη tuη.
Ɔlena lanpəsəle tɛtɛkəle pəsɪ isɪ tɛelɔyɔ nənəyɔ.

Ciikuyu kɔyakɔ

¹⁸ M̀p̀ỳỳ Tacaɔ yəyɔtaɔ sɪ:
Kuyankuyu lɛyɛli n ka yaa-m nyá paalu,
n kaa tasa-m yaav ke nyá Sɔsɔ Paali.

¹⁹ Maa ləsi nyá nəyɔ taa ké Paali na tuη leləη həla,
n kaa tasa-yeyɛ yaav.

²⁰ Ɔlena má na taale wontu, na sumasɪ,
na aɛ nyamanyamanaa tɛ pɛeli nəyɔ sɪ wontu ntɪ
tə taa la ma yɛlaa ke pɔlɔ.
Ɔlena ma kpiisi tɛtu tɔɔ ké yooɔ wontu tənə,
na pə yele na ma yɛlaa hɛsɪ tɔpamm.

²¹ lɛyɛli ma na-η ta akpayale ka wɛɛ tam ke m̀p̀ỳỳ.
Maa sɔɔli-η na má tənəyɪ tampana,
na má paasəyənə-η teu.

²² Ma kaa layasɪ.

Ɔlena pəcɔ ń nyɪ sɪ ma ké Tacaɔ.

²³ Kuyankuyu maa mɔ mə kɔsələmɔtu,
na isətonyɔ kɔsələmɔtu.

Ɔlena isətonyɔ náá mɔ tɛtu kɔsələmɔtu,

²⁴ na tɛtu náá mɔ təyənaya na tuη pə kɔsələmɔtu.
Kɔhaləm mɔ pəle pu mɔ Sisilee kɔsələmɔtu.

Isə tuuki ke pa yaa Sisilee na pa tɛ taa.

²⁵ Maa məŋna Pətɔtəle fɛɪ nyaya tɛtu taa,
na má wɛɛna nyá pətɔtəle.

Maa heeli Pa ta ke ma nyéma nyá sɪ n ké ma nyəη,
na ń yaa-m sɪ nyá Isə.

3

MayaSyɔy

¹ M̀p̀ỳỳ Tacaɔ heela-m sɪ: Tasa nyá alɔ ke kpayav. Paa ɪ məla apalaa tənə alɔtu taa tɔ. Ma
sɔɔla m̀p̀ỳỳ lɛyɛli nyéma ké na pá tənəyɪ tuη na pá sɔɔla pə lɛsɛη kakalasi. ² Ma mɔwa ma

alɔ na liyitee nyəɣətu naanɔwa na kakpasɪ, na tɔɣənaya pee saakənaa naatoso. ³ Ma heela-ŋ si: Caya na pə taanɪ, taŋɪ-m na ń yele wasan̄kalətu. Ma mayamaya maa taŋɪ-ŋ mpɔ tɔtɔ.

⁴ Mpɔ inəɣɪ Iseyeli nyóma me í ká caya, í kaa wɛɛna wulav na paasənlɔ. Yaa kɔtasɪ na kɔtəlaa toko wei pa pɔɔsəɣəna Tacaa ke tɔm tɔ, yaa tɔlaale. ⁵ I ká tɛ na í məlɪ mə tɛtu taa, na í mələna mə Iɔ na mə wulav Tafiiti lɔlɔɣɔ tɔ tɔɔ. I ká nyana Tacaa má na máá kooli-mɛɣɛ kɔpantu.

4

Iɔ hvɔnav ke ɪ yəlaa

¹ Iseyeli nyóma me,
í nu Tacaa tɔm,
ɪ hvɔkəna-me sɪ,
yulɔ kɔpan yaa kɔpantu latɔ nɔɣɔlɔ ɪ fɛɪ.
Nɔɣɔlɔ u tasəɣɪ inəɣɪ nyənɔɣɔ ke Iɔ.
² Yəlaa tən̄səɣɪ təmaya mpusinaa ké,
na pá muɣuliɣɪ təma.
Pa kɔɣɪ təma,
na pá ŋmuləɣɪ,
na pá lakɪ wasan̄kalətu,
na yulɔkɔle ke kɔtamsa.
³ Pə tɔɔ ké wɔlaya ká la tɛtu taa na yəlaa
təna na wahala na pə kpɛnna taale wontu na sumasɪ.
Halɪ tən̄ku taa tiina mayamaya ká saali yem.

Iɔ kalənav ke kɔtəlaa

⁴ Mpɔyú Tacaa təma si:
Pə taya yəlaa tənaya yem ké
maa pɔɔsɪ yaa maa kaləna.
Ama kɔtəlaa ke ma hvɔkəna.
⁵ Ilim na pə ɪsələ ke pu tuuli kɔtəlaa me.
Ilɛna pə tuuli mə na mə taapalaa Iɔ
kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛləsələ ke ahoo,
na má kɔ mə piitim təna.
Mpi pə wɛnna ɪsu toto.
⁶ Ma yəlaa ta nyɪ-m,
ilɛna pá səkɪ.
Paa na mpɔ kɔtəlaa mə tá sɔɔlɪ sɪ í nyɪ-m.
Haləna í sɔɔ ma kɔsəsutɔ.
Pə tɔɔ ké í kaa tasa ma kɔtəlaa ke lapɔ,
maa sɔɔ mə piya tɔɔ.
⁷ Iɔəna kɔtəlaa me í hukaa tɔ mpɔ inəɣɪ í wakələna-m.
Ilɛ maa kɔɔlɪ mə teeli na má taa-mɛɣɛ fɛɛɛ.
⁸ Ma yəlaa ɪsayatɔ kɔhaan̄ ke í svɔkəna cəncəmən̄.
Mpi í nyuləɣɪ tɔɣələ sɪ peɛ pá lakɪ ɪsayatɔ.
⁹ Mpi pə mayana ma yəlaa tɔ pu mayana-me tɔtɔ.
Maa hɔ mə ŋkpanɔɣɔ ke mə tɔntɛ ɪsayalɛ tɔɔ.
Maa fɛɪ-mɛɣɛ ɪsayatɔ nti í lapa tɔ.
¹⁰ I ká li, ama í kaa haya.
I ká ha mə təɣɪ wasan̄kalətu taa.
Ama í kaa na piya.

Mpi tɔ, í lɔ Tacaa maya na
ma kiin na í paasəna tun.

¹¹ Wasanjalətu na solum kofam
pəsa ma yəlaa nyɔɔŋ ké.

¹² Tɔyɔ kusaakuyɔ kɛ ma yəlaa mɛ í sələməɣi.
Taakukulaya heeliyina-mɛɣɛ kɔŋmɛsətu.
Laatu heelim mapɔ-mɛ na pə yasi-mɛ,
na í fayana mə lɔ mə.

¹³ I laaki pulasi nyɔɔŋ taa,
na í wəki tulaalɔnaa kɛ hətɔ tɛɛ isotom kɔpam taa.
Pə tɔɔ ké mə pɛɛlaa ká la apalaa təna alaa,
na mə poolaa náa la wasanjalətu.

¹⁴ Uɛ pə taya pɛɛ pa ŋkpaŋyɔ kɛ maa hə.
Ama cɛcɛnaa mɛ mə mayamaya mə nyəŋku kɛ maa hə.
Mpi tɔ, í pona wasanjalənaa kɛ kpeɛŋa
na í tɔɣɔ kɔtaya tɔɣɔnaa.
Pa tuka ituule si:
Yəlaa mpa paa cɛkəɣəna tɔ pa lepaya.

¹⁵ Ye Iseyeli nyəma laaki tun,
lɛ Yuta nyəma náa taa kɛɛna-wɛ.
I taa polo Kilikaa, yaa Petɛɛli.
Tənaa yəlaa pəsəna təlaalɛnaa,
na pá tuukina Tacaa.

¹⁶ Iseyeli nyəma kəla nyalam nyalam, ɪsu nav alɔnyəŋ wei ɪ kisa akuyɔ kɔrátúyɔ tɔ. Uɛ
pepe tɔɔ ké Tacaa ká paasəna-mɛ ɪsu ɪwɛɛsi nsi pa pukina tətiiikile kɔpantɛ taa tɔ? ¹⁷ Ifəlayim
nyəma təŋəɣi tun ké, yele-wɛ. ¹⁸ Pa ta tu yelita solum nyɔɔɔ, ɪlena pá suu wasanjalətu taa ké
yau. Pa nyuyɔ nyəma luyɔ suuwa fɛɛlɛ fɛɛlɛ ké. ¹⁹ Kacuculaya ká paaləna-wɛ, na pa kɔtasɪ tɔm
la-wɛɣɛ fɛɛlɛ.

5

Iseyeli paasənləa asayaa tɔm

¹ Mɔpúyɔ Tacaa tɔma si:
Kətəlaa na Iseyeli paasənləa
na wulav təyaya nyəma mɛ, í nu teu.
Pɪ wɛɛ ké si í fɛŋ na pə tɔ teu.
Paa na mpɔ, ɪlena mu pəsɪ ma yəlaa ɪsu katəka,
yaa puluyɔ kɛ Misipa,
kɛ Tapɔɔ puyɔ tɔɔ,
² na ɪsu púyɔ anaam kɛ Sitim.
Ama maa sɛɣɛsɪ mə təna na í ná na í tisi.

³ Ma nyəma Iseyeli tɔm ké,
tə fɛɪ-m səkpɛtuyɔ.
Mə tusina Ifəlayim nyəma kɛ laatu na pə wasanjalətu taa.
ɪlena pə tɛɛ mə təna.

⁴ Iseyeli nyəma mə kulapəɛ ta ha-mɛɣɛ mpaav si
í məli mə lɔ mə ma kiin.
Laatu ləmayasəɛ wɛnna mə taa na í yəɣi-m.

⁵ Mpi lseyeli nyóma me í huləsəna lanle tɔ
mpɪ pə huləyənə mə weetu.
Mə ɪsayatɔ copina-me na pə kpennə Yuta nyóma.

⁶ ɪ pona mə tɔla sɪ í lakɪ kətaya,
ɪlena í kɔɔ-m yəyɔtənav.

Ama í ta mayana-m.

Mpi tɔ, ma yela-me.

⁷ ɪ yela-m na í lɔlɪ kpai piya.

Mə ɪcate ka pəsɪ ncaale pə kaa tala ɪsɔtɔ.

Yuta na lseyeli nyóma pa yoo

⁸ Mpyú Tácaa tasaa sɪ:

ɪ hulɪ apalɔtutuyɔ kɛ Kipeya,

na akantələ kɛ Lama.

ɪ yaya apalɔkakiisasi kɛ Peteeɪ.

Pencamee, la laakali kɛ nyá waali.

⁹ lseyeli nyóma ká wakəli yem kɛ ɲkpaɲuyɔ hɔm wule.

Nti ma kpaaləyɪ-meɣe ɪsəntɔ tɔ,

tə we tampana ké.

¹⁰ Yuta nyuyɔ nyóma ná layasəyɪ tetɔ toosi ké.

Ama ma pááná ká huu mə tɔɔ ɪsu pəyɔ lum.

¹¹ ɪ muyula lseyeli nyóma,

í ta ha-weɣe pa tampana.

Mpi tɔ, í caakaya sɪ í təɲ mə kʊsəsutɔ.

¹² Maa kpa-meɣe ɪsu caləmulə,

na Yuta nyóma ɪsu səmola.

¹³ Mə naale í cekənaa sɪ í feina alaafəya.

Ntəna lseyeli nyóma tili Asilii wulav

sɔsɔ kin na pá yəyɔtəna-ɪ.

Ama ɪlé ɪ kaa pəsɪ mə sənau.

Halɪ ɲpúyú ɪ ká waa-me.

¹⁴ Pə taya pulɔ, Tácaa ma,

ma kpana Yuta na lseyeli ɪsu tɔyɔlaya.

Ye ma kpa ma tɔyɔnaya ma teena ké,

nəyɔlɔ feina toma sɪ í lɛeki-m.

Yəlaa məlyɔv kɛ ɪsɔ tee

¹⁵ Mpy tɔ, maa məli ma te,

haləna yəlaa cekəna pa ɪsayatɔ

na pá keesəna ma tɔɔ.

Ye pa suv wahala taa, pa pɛeki-m ké.

Tácaa má ma yəyɔtəna mpy.

6

¹ Waatɔ ɪnəyələ lseyeli nyóma ká tɔ sɪ:

Tə mələyɪ Tácaa nyá nyá tɔɔ.

Nyá kʊna-tɔ.

ɪlɛ n ká həkɔ ta hin na ɲ waa-tɔ,

² na ɲ ha-tuyɔ weesuyɔ.

Pə kaasa kuyeeɲ naale,

ɪlena ɲ kʊsɪ-tuyɔ tooso nyəɲkʊ taa.

³ Mpy tɔ, tə seesi ɪsələ kɛ teu na té nyɪ Tácaa.

Isu ilim lukuyɔ tanan na teɔ náá nu toomaya tɔ.
Mpu tɔtɔɔ Tacaa sɛnav tɔm wɛ naani.

⁴ Waatu inɛyi Tacaa ká pɔɔsi ɪ tɪ si:
Isɛnaya maa tɛna Yuta na Isɛyɛli pa tɔm?
Ani pa luyɔ u laa-m luw kɛ isu tanan ihunte,
yaa cɔlɔv saaluyɔ tɔ.
⁵ Pɔ tɔɔ kɛ ma yookina-wɛ na
Isɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa waasɔ.
Ma kpaalɛyi-wɛ si paa ku mɔ tɛna.
Ma kusɔlɔm naa teu kɛ tɛɛɪɪɪ isu ilim.
⁶ Ma caa kɛ si yɛlaa ɪ nyi-m na pá lakɪ kɔpantu.
Pɛlɛ pɛ kɛla kɔtasɪ nsi kɔkɔ lusa si tɛna tɔ.

Isɛyɛli taa acaalɔv

⁷ Teitei isu yɛlaa tɛna lapu tɔ,
ḿpúyú mɔ ta tɔkɪ isɛna
ɪ ká su mɔ nɔɔsi tɔ.
⁸ Kalaatɪ ná kɛ asayaa ɪcatɛ kɛ,
na pá kuyɪ yɛlaa.
⁹ Kɔtɛlaa kpekɛle ná pɛsa yulɔkulaa kɛ.
Pa cɛɲɛyi yɛlaa kɛ Sikem mpaav taa.
Mpi tɔ, pa ha pa tɔyi kawalaya taa kɛ.
¹⁰ Ma nawa acaalɔv kɛ Isɛyɛli piitim taa.
Tɪɲ kɛ pa laakɪ na pá pilisiyi tɛma.

¹¹ Pɔ kaasa Yuta nyɛma tɔ,
ma tɔ mɔ huɔlɛ pɛlɛ kɛ.

7

Isɛyɛli taa kwakɛlɔm

Ḿpúyú Tacaa tɛma si:
Waatu wei maa tayanɪ mɛɲnav kɛ ma yɛlaa
mpa paa kuuwa na pa tɛna tɔ.
¹ Saa wei ma tɔyi ma taa si maa tayanɪ Isɛyɛli nyɛma tɔ,
pɛ kuliyi mɔ isayatu na mɔ mɔsvɛɲ tɔɔ kɛ.
Mpi tɔ, ɪ lakɪ puyusuyɔ tɛma kɛ,
na ɪ ɲmulɛyi tɛɛsi taa, na mpatɛntaa.
² ɪ huɔkɪ si ma nyɛmá mɔ isayatu tɔɔ.
Nɔɔnɔ tɔ salɛka kɛlɛ ɪ tɔkɪ na má naakɪ.
³ Kawalaya kɛ yɛlaa cɛtɛɲɛna wulav na ɪ waali nyɛma,
na pá wɛ laɲhulɔmlɛ taa.
⁴ ɪ kɛ wasaɲkalɛnaa kɛ mɔ tɛnaya.
ɪ wɛɛ kɛ isu potopotona tuɲuluyɔ,
ɲku pa haɲsaa na pá yɛlɛ kɔkɔ tikuyɔ
na pá nuɲutiyi somtu tɔ,
halɛna tɔ kpa.
⁵ Ye pa tɔkɪ wulav acima
ɪ waali nyɛma nyɔkɪ kɛ na pá haya.
Sulɔm kuyɪ-wɛ,
ɪlɛna pá suv yem yem yɔɲɔtaya.

⁶ Pa cakɪ wulav aɔaɣa ké na pá haŋa ɪsu kəkə.

Ahoo yuyi, ɪlena pá hɛɛ.

Kufen ɪlena pá kuli ɪ tɔɔ.

⁷ Pa tɛna pa hakɪ pááná ké.

ɪlena pá kuyi pa awulaa ké kulɔm kulɔm.

Páɔɔ pa taa nəɣɔlv ta yaa-m sɪ má sɛna-ɪ.

⁸ ɪseyeli nyéma í matɛna piitimnaa lɛmpɛnaa ké.

ɪ lapaya ɪsu pɛtɛpɛtaya ŋka pa ta pɛsɪ na ká nyaya tɔ.

⁹ Kpai nyéma nyɔɔkɛna mə toŋ,

na í kpatələɣi, na mə nyɔɔŋ hɔlɛməɣi, í ta cɛkɛna.

¹⁰ Mpi ɪseyeli nyéma mə í hɔlɛsɛna laŋa tɔ,

mpi pə hɔlɛɣɛna mə wɛɛtv.

Ma yɛlaa mə kalampaani kuyuna mə tɔm.

Paa na mpv u pɛɛkɛɣi sɪ í məli ma kin.

¹¹ ɪfɛlayim nyéma í pɛsa ɪsu alukuku kɔmɛlɛŋ ké.

Halɪ í yaa ɪcipiti nyéma na Asilii nyéma sɪ pá waasɪ-mɛ.

¹² Ye í puki mpv,

maa kra-mɛɣɛ ma puluyu

taa ké teitei ɪsu sumasi,

na má hɔ mə ŋkraŋŋ,

ɪsu maa kraalɔv-mɛ tɔ.

¹³ ɪsu í seekuyu-m mpv tɔ, í lepaya.

Maa wakɛli-mɛɣɛ í kulɔvɔ ma tɔɔ ké mpv tɔ pə tɔɔ ké.

Ma caakaya mə waasvɔv ké.

Ama mə ɪsɔsɛv ké kaloolaya ké.

¹⁴ ɪ wiiki yem ké na í pilimiɣi na í hɛɛtɛɣi mə ti.

Ama u tɛŋ mə taa,

na í sɛlɛməɣi-m tɔɣɔnaya páɔɔ í kulɛɣi ma tɔɔ.

¹⁵ Anɪ ma sɔsɛna-mɛɣɛ toŋ.

ɪlena ma kucɔɔv pɛsɪ ɪkpatɛɛ.

¹⁶ ɪ kisa ma tɔɔ ké mɛlɛnav,

na í yɔɔlɛɣi apalɔtv ɪsu tɔɔv kpai nyɛŋkv.

Mə kolontunaa ká kv mə sɔsaa ké pa kalampaani tɔɔ.

ɪlena pá waasɪ ɪcipiti nyéma na pɛɛ pa paana-mɛ.

8

Ye Yvlv tuu heelim, kacuculaya ké ɪ kvŋ

¹ Mpyúú Tacaa tɔma sɪ:

ɪ huli apalɔtutuyv.

Kolontu tii ma tɛtv tɔɔ ké ɪsu yepeleku.

Mpi tɔ, ɪseyeli nyéma í yɔka ma kiiu,

na í wakɛli má na-mɛ tá nəɣɔ pɛɛlɔv.

² ɪlena í wiina-m sɪ,

mɛɣɛ ɪseyeli nyéma,

í nyɛma-m sɪ maya mə ɪsɔ.

³ ɪ lɔwa tampana tɔɣɔ

kolontu ka tɔɣɔni-mɛ.

⁴ ɪ kraaki awulaa,

na pa waali nyéma,
 u pɔɔsəyi-m natəli.
 Mə liyitee na mə wulanaa ke
 í kpakəyi na í lɔɔki yem si,
 í luki tuŋ.

Pə tɔɔ ké paa wakəli-mɛ.

⁵ Samalii nyéma mɛ,

ɪ lɔ mə wula navle.

ɪ kpasəyi ma pááná ké.

Waatu wei ké í ká yele isayatu

na má yele-mɛyɛ kalənav?

⁶ Isɛyeli koolu lapəna mə navle nté.

Tə fɛina Isə pɔlvɔv.

Pə tɔɔ ké tu yɔki.

⁷ Timpi í tuukuɣu heelim tɔ,

isɪ ɪ kuma kacuculaya.

Teitei isɪ pa tukuɣu ituule tɔ si:

Ye tɔɣənaɣa ta tɔ nyɔɔŋ mɔlvɔm fɛi.

Paa mɔlvɔm tu wɛɛ, cayaɣaa ká tɔɣəna-wi.

⁸ Isɛyeli nyéma mɛ,

mə tɔm tɛma.

ɪ wɛ piitimnaa taa ké isɪ

tiyaya ŋka paa lakəna tɔ.

⁹ Pepe tɔɔ ké í pola Asilii,

isɪ taale kpaŋaya ŋka ka yeləyi ka ti tɔɔ tɔ,

si pá waasi-mɛ?

Haləna í ha kɔhaan si í hiki cewaa?

ɪ tá kisi ŋmakəlvɔv,

isɪ taale kpaŋasi suwe?

¹⁰ Paa ɪ haaki lelɔa ke kɔhaan tɔ,

mə kpeyeluyɔ waatu kəmnɔ ntɔ.

Pə kaasa pəcɔ, í ká tɔɣə wahala,

na səɣəla nna wulav sɔsɔ ká sukɪ-mɛ tɔ.

¹¹ ɪ ŋmawa kɔtaya təlɛtɛnaa ke sɔsɔm si í pəntəyi.

Mə kɔtasi təlɛtɛnaa yelina na í pəntəyi.

¹² Paa maa ŋmaa-mɛyɛ layatu

tasɔyɔnaa ke tɔm isəna,

í kaa paasəna.

¹³ Luluɣu tɔɔ ké í lakɪ mə kɔtasi.

Ama maa mɔyi.

Mpi tɔ, maa sɔɔki mə isayatu tɔɔ.

Isɪ ma pona-mɛyɛ Icipiti na pə hɔ mə ŋkpaŋvɔv.

¹⁴ Isɛyeli nyéma mɛ,

í sɔɔwa mə ŋmalɔ tɔɔ,

na í ŋma mə təyi kutulɔŋ kɔpaŋ.

Yuta nyéma ná ŋma koloosi na pá cəna acalɛɛ tuutuuma.

Ama isɪ ma wəpa mə acalɛɛ na mə kutulɔŋ kɔpaŋ ke kəkɔ.

9

Iseyeli nyéma ká lan̄ pə təna

¹ Iseyeli nyéma í taa yəɔləyəna
kumtu ɪsu piitimnaa lɛlaa.
Mpi tɔ, í lɔwa mə ɪsɔ na í təŋəxi tuŋ.
Pécó í sɔɔla kufelɔyɔ asilima
nyəŋku kɛ tɛfallɛnaa taa.

² Ama mə tɔɔnaya pee na mə nim,
na mə sulum kufam mpi í tan̄aa tɔ,
pə ta kɛ mə nyəm.

³ ɪ kaa pəsi na í caya Tacaa tɛtu taa.
Pə wɛɛ sɪ í mɛli Icipiti,
yaa Asilii na í tɔɔ asilima tɔɔnaya.

⁴ ɪ kaa pəsi na í la Tacaa kɛ kɔtasi,
yaa í liisi-ɪ sulum na ɪ lan̄lɛ hɛɛ.
Mə tɔɔnaya ká pəsi-mɛxɛ ləyaya nyəŋka ké.
Wei í tɔɔaa ɪ pəsi asilima pulɔ.
Mə nyɔɔsɪ tike kɛ mə tɔɔnaya ká ku.
ɪ kaa sɔɔna-kɛyɛ ɪsɔ tɛsɛɛɛ taa.

⁵ ɪsənaya í ká la Tacaa
acima kuyaku sɔsɔɔ wule?

⁶ Ye pə wakəla mə ɪcatɛ na í cɔɔsɪ Icipiti taa,
pɛɛ paa pi-mɛxɛ Mamfi ɪcatɛ taa.
ɪlɛna mə liyitee nyəɔtɔ wontu wakəli,
na nyutu na sɔwa pə nyala tɔ taa.

⁷ Tacaa huɔɛ waatu tapəna ntɔ,
ɪ ká fɛli-mɛ.
Mɛ sɪ ɪsɔ kuyɔɔtɔtu tɛləsulɔ ná sɔu kpanɔyɔ,
na yulɔ wei ɪsɔ yɔɔtənaa tɔ ɪ lakɪ yɛɛyɛɛ.
ɪlɛ mə ɪsayaɔu na mə kɔwakələm kələna tɔɔu na pə wɛ mpɔ.

⁸ ɪsɔ kuyɔɔtɔtu tɛləsulɔ wei í yaaki kpanɔu tɔ
í na ɪsɔ pa fɛŋiyina Iseyeli tɔɔ.
ɪsu ɪ nyəkɔyɔ sumasi kɛ katəŋmusɪ tɔ,
m̄púyú ɪ lakɪ ɪsɔ kuyɔɔtɔtu tɛləsulɔ maya paa timpi.
Paa ɪsɔ tɛsɛɛɛ taa yəlaa,
pa nyənəxi-m pa kolontu ké.

⁹ Mə ɪsayaɔu ntɪ í ka lapa Kipeya tɔɔ í təkaa.
ɪlɛ Tacaa kaa sɔɔ tɔ tɔɔ.
ɪ ka yɛɛ na í ná pə naɔ.

Tacaa lan̄wakəlle kɛ Iseyeli tɔɔ

¹⁰ M̄púyú Tacaa yɔɔtəna sɪ:
Iseyeli nyéma ka wɛ-m lan̄ ké ɪsu
yulɔ hikuɔuu lɛsɛŋ pəɛ kɔpampantɛ kɛ wulaya tɛtu taa tɔ.
Pəyɛɛ na ma nyənəxi mə caanaa ɪsu fiki kalaalaya.
Ama í tan̄a tɔyɔ ɪsayaɔu Paali-Peyɔɔ*fa*.
ɪlɛna í pəsi acaalətu nyéma kɛ teitei ɪsu ku wɛɛ tɔ. ^a Tɔyɔ kulalaau hətɛ kɛ.
¹¹ Mə yəlaa teeli ká kulɪ huntu ɪsu sumaya.

^a 9:10 Paali-Peyɔɔ: Paali-Peyɔɔ kulɔm inəxi pa yaaki tɔtɔ sɪ Pɛti-Peyɔɔ.

Ƨ kaa tasa husi hayav,
m̃p̃ỹỹ p̃u laki l̃l̃ṽỹ.

¹² Paa í p̃asaa na í hiki piya nap̃eli,
isu ma k̃piisa s̃i t̃ana na s̃i ta lata ỹelaa.
Ye ma ha-meɣe siɣile m̃a t̃am t̃ema.

¹³ Ma nawa l̃seɣeli nỹma,
na pá s̃əɣa lonte k̃upante taa isu Tiii nỹma.
Ama paa pona pa piya ke kulaa is̃entaa ké.

¹⁴ M̃p̃ỹỹ Osee t̃oma s̃i:
Tacaa, pepeɣe n ká h̃ana ỹelaa pane pa ɳkpaɳṽỹ?
La na pa alaa husi luki,
na h̃el̃əm nỹw̃ pa h̃ela taa.

¹⁵ M̃p̃ỹỹ Tacaa t̃oma s̃i:
Kilikaa ke ma nawa m̃a isayatu t̃ana.
l̃ena ma m̃una-meɣe pááná.
Maa t̃əɣ̃ni-meɣe ma t̃eɣe m̃a t̃oma asayee t̃w̃.
M̃a nỹṽỹ nỹma t̃ana kul̃əɣi ma t̃w̃ ké.
Ma kaa tasa-meɣe s̃w̃lṽỹ.

¹⁶ P̃a hika-me na m̃a lila t̃ana w̃li.
Ƨ kaa tasa p̃ele ke l̃l̃ṽỹ.
Paa na m̃a alaa tasa piya l̃l̃ṽỹ,
ma k̃ṽɣi s̃i t̃anaya.

¹⁷ M̃p̃ỹỹ Osee t̃oma s̃i:
Ma l̃s̃o l̃uɣu f̃ei-me t̃ət̃əɣ̃ t̃impi í kisa-i ñunaṽ t̃w̃.
Ƨ ká la c̃w̃l̃aa ke piitimnaa l̃elaa taa ké.

10

l̃seɣeli nỹma kawulaya na pa laatu t̃anaya suv

¹ l̃seɣeli nỹma me í ka we ké isu t̃uɳ
wei pa yaa s̃i l̃es̃eɳ t̃w̃ i taale k̃upante,
nte t̃w̃ l̃l̃əɣi teu t̃w̃.

l̃s̃ana í l̃l̃aya t̃əɣ̃
í l̃l̃əs̃aya t̃əlaalenaa na t̃uɳ.

l̃ena í t̃ayañəɣi-i teitei,
isu pa t̃ayañṽỹ iat̃e t̃w̃.

² Ỹelaa me í ké p̃əp̃ət̃una ke hatoo m̃a taa ké.
P̃a t̃w̃ ké Tacaa ká ỹəki m̃a t̃əlaalenaa,
na m̃a isayatu m̃əli m̃a nỹw̃ taa.

³ Ƨ ká ỹəɣ̃t̃i ké s̃i:

Ye t̃ə f̃ei na wulaṽ,
t̃ə ta s̃eɣ Tacaa t̃əɣ̃.

Ye ílé i f̃ei pepeɣe p̃ə k̃u-t̃ṽ?

⁴ M̃a ỹəɣ̃t̃aya na m̃a tuunaṽ katat̃əlaya taka.

P̃əyele k̃utamsa ké í p̃eela p̃əp̃ət̃u ñw̃s̃i.

Siɣis̃uɣu wak̃elaa ké,

isu k̃paɳkalayalaya nỹw̃k̃ṽỹ k̃ut̃əɣ̃ṽ taa t̃w̃.

⁵ Samalii nỹma ná l̃uɳiɣi w̃la naṽle nte t̃ə we Pet̃eeli t̃w̃.

Uena kətəlaa na yəlaa pá seliyi na pá caya tə ləyaya.
Mpi tə, tə yun caa kəlvəy ke mə həku ké.

⁶ Paa pona wula navle nte tə mayamaya ke Asilii ké,
na pá ha wulav səsə.

Pu pasa lseyeli nyəma meye səsəm ké,
na í təyə fəele ke yaasi iní tə.

⁷ Samalii nyá təm tema.

Pə tala nyá wulav tənaya ké isu ləm kpaya taav.

⁸ Pə kpiisa Peteli təlaalenaa mpa
pa tusa lseyeli nyəma tə pa tənə, na səwa nyə.

Waatu inəyi í ká wiikina pódə si
í takí-me na pulasí si si nyəki-me.

lseyeli nyəma kəm ke pa kututuum

⁹ Hatoo lseyeli nyəma me í lapv
mə kaanutu ntiyi Kipeya tə, í ta layasí.

Ue pə wee ké si kolontu í nan-me ye tənə.

¹⁰ Maa yele na piitimnaa hə mə nkpanvəy,
ke mə isayatu kələlətu nti tə tə.

¹¹ I ka we ké isu nav alənyəy kəfalv
wei pa faləsaa na í makí kətəyov tə.

Tacaa nawa si í luyv kii teu.

Uena í nyuli si í təyi-í akuyv kpatóyó.

Yuta ka lukiyi, na lseyeli náá tayanəyi.

¹² I tuu kəsiyisim na í kv sələyov.

I toosi taale kəfate.

Pə talaa si í kəsəna Tacaa má ma tə
na má kəə na má kooli-me ye kəpantv.

¹³ Ama isayatu ke mə halaa na í kvə-ti,
na í təyə kaloolaya pəle.

Yoo kəkənə na yoolaa
tuutuuma ke í lakaya na í taaki.

¹⁴ Pə tə ké pu wiisina-me ye yoo taa,

na pə kpiisi mə koloosi acaləe tənə.

Teitei isu Mowavv wulav Saləman ka yoonə

Peti-Apeli nyəma na í nan ti totonaa na pa piya tə,

¹⁵ mpyóy maa lana-me ye

mə isayatu katatəlaya tə.

Mə wulav tomle nté tanəy tē.

11

lseyeli nyəma kaanutu na Isə sələyov

¹ Mpyóy Tacaa təma si:

Waatu wei lseyeli n ka ké ifepu tə,
maa sələ-ə ké.

Haləna má yaa-ə ma pəyaya,

na má ləsi-ə Icipiti taa.

² Ma tənə-ə yaav,

Uena nyaa seeki-m na í laaki Paali na tən lələy.

Uena n wəki-ı kətaɣa tulaab.

³ Pəyele má təkəna nyá nin na má hə-ŋ taataa.
Ama n ta nyənna təna.

⁴ Ma səla-ŋ ké,
na má paasəna-ŋ təpamm,
na má wayaləɣi-ŋ,
isu cecə lakuyɔ ı pəyaya tə.
Ma sopa nyá tɛɛ,
na má haaki-ŋ təɣənaɣa.

⁵ Icipiti nyéma kaa tasa-mɛɣɛ yomle kpau yaa.
Ama Asilii nyéma ká ŋmakələna-mɛɣɛ
timpi í kisa ma kin ke kəntɛ tə.

⁶ Pə təo ké yoo ka wɛɛ mə acalɛɛ taa,
na ku wakəli a kukentim.
Isɛɣɛli nyéma kumayəsəm kasəyaya nté.

⁷ Ma yəlaa caaki-m kisuyu
na pá yaaki-wɛ na Isə təo, paa nuki.

⁸ Isənaya maa pəsi na má lə Isɛɣɛli na pə saali?
Na má wakəli-ŋ isu ma lapu Atəma,
na Sepoyim pə acalɛɛ tə?
Təfə pu wakəli ma lanle na má nyasa ma təɣi kela.

⁹ Ma kaa tasa Ifəlayim nyéma ke wakəlvɔ.
Mpi tə, ma ké Isə Nanɣ tu ké,
ma ta ke yulv.

¹⁰ Isə ká yaa ı yəlaa mpa pa kuuwa
na pá tɛɛna hatoo tenku waali tə na pá kəo.
Teitei isu təɣəlaya wiikuɣu na ká kotiɣi ka piya tə.

¹¹ ɪ ka lu Icipiti na Asilii ke ləŋ,
isu sumpiwpiw, yaa alukuku kulvɔ tə.
Uena má məŋna-mɛɣɛ mə tɛ.
Taca a má, ma yəɣətəna mpv.

12

Kpou u lɔləɣi pite

¹ Mpúyú Taca a təma si:

Kaloolaya tike ke Isɛɣɛli nyéma mɛ í
laki-m na í puyusuyu-m tam.
Ama Yuta ná tamsəna Nanɣ tu má.

² Isɛɣɛli nyéma haaki Icipiti nyéma ke nim si pá hii camte.
Mə na Asilii nyéma í pɛɛləɣi nəəsɪ.
ɪ lələsəɣi mə kaloolaya,
na mə mvsuŋ təma ke paa koyaku ŋku.
Ama mə camte kaa kəli heelim ké leeluyu.

³ Taca a má maa hɔvna Yuta nyéma mɛɣɛ.
Maa paasəna Yakəpu lulvɔ nyéma mɛɣɛ mə təntɛ isayalɛ təo.
Maa ye le na í təɣə mə isayatu saləka.

⁴ Hatoo toto lotu taa ké Yakəpu nyá n caala nyá tɛɛtu təo ké kulvɔ.

Pə kəə na nyá na Iso í lə waatu wei nyá ise nyaalaa tə.

⁵ Nyá na isətaa tillu í ləpa na n̄ kəli ílé.

Ulena n̄ wii na n̄ sələm-i sɪ í kooli-ŋ kúpantu.

N pola Petəeli, ulena Tacaa lu nyá təə na í heeli-ŋ sɪ:

⁶ Mayale Toma tənə tu Tacaa.

⁷ Maa yele na n̄ məli cənə.

Ama pə wəe sɪ n̄ təŋ tampana na n̄ lakɪ kúpantu ké.

Tu nyá Iso má, ma tike kə naani.

⁸ Iseyeli nyéma í təkə mə niŋ taa ké

mə sanəya isayav ké,

isu taatəlaa.

Í səəla kamuɣulaya.

⁹ Í təŋ sɪ mə hikuyu kə mə təmlə sote ké,

pə taya kawalaya təm.

Ule isayatu fəi təŋ suuv taa se.

Pə taya kúpantu kə tənə.

¹⁰ Ntəna Tacaa sɪ:

Hatoo í wəv Icipiti taa təɣə ma ké mə Iso.

Ule maa yele na í məli cəkə taa cayale,

isu mə acima waatənəa.

¹¹ Iso kuyəɣətutu teləsəlaa kə ma heeliyi ma təm.

Ma hələyi-məɣe ma luyə nyəntu,

na má sɛɛ-məɣe isənəa kə toosee taka taa sɪ,

pá teləsɪ-mɛ.

¹² Kalaatɪ nyéma mə pəsa asayaa kpitikpitinaa ké.

Səm kə pə kaasənə-mɛ.

Naan̄ kataasɪ kə í haakaya kuhaan̄ kə Kilikaa.

Ama mə kətasɪ təlate pəsa haləm taa kan̄maasɪ huwa.

¹³ Yakəpəv ka cəəsa Mesopotami tetu taa,

na í pəsi ləlv ntiyilu kə əlv təə.

¹⁴ Ama Iso kuyəɣətutu teləsulv kə Iso tilaa sɪ

í ləsɪ Iseyeli nyéma məɣe Icipiti taa.

Kuləm inəɣɪ ɪ tɔwa sɪ í tiiki ɪ yəlaa.

¹⁵ Iseyeli yəlaa mə í yəəla Tacaa apalətu,

na í wakəli ɪ lan̄le tənəŋnan̄.

Ama ílé ɪ ká lɛɛtɪ-məɣe mə fɛɛɛ.

Í ká mələna mə yuləkule kə mə nyəəŋ taa ké.

13

Iso təə kullaa səm

¹ Ifəlayim kpekəle nyéma mə

í ka ŋmakəlayana Iseyeli taa,

na í yəɣətəɣɪ na yəlaa tənə tɛɛ suvkənə-mɛ.

Ama í kv mə tɪ təm na tuŋ laav, ulena í sɪ.

² Paa na mpv, í kama nyəɣv kə mə isayatu taa ké.

Í luki mə liyitee nyəɣətu kə tɔɣv lɛəsuyv.

Pəyele koolu lupina nawee lɛəsəŋ inɪ.

Ulena mə sɪ í wayələyi-ɪ na í laaki-ɪ.

³ Pə təə ké Í ka saali yem, isu tanəŋ ihunte.

Yaa aṅkpələe, yaa ləʊtu kʊlʊyʊ təɣənaya təmate tɔ.
Yaa ɪsu nyɔɔsi lukʊyʊna kutuluyʊ ləpʊtu taa tɔ.

⁴ M̀p̀ỳỳ Tacaɔ yɔɣɔtaa si:

Má kɛna mə ɪsɔ kɛ hatoo í luw ɪcipiti taa tɔ.

ɪ ta nata nəɣɔlɔ na í nəɣəsəna-m.

Pəyele nəɣɔlɔ fɛi na í waasəyi ɪsu má.

⁵ Má fɛɲna mə tɔɔ ké wɔlaya tɛtu
taa ké timpɪ nɪkaya fɛi mpʊ tɔ.

⁶ ɪ hikaa na í haya.

ɪlena í suv kalampaani taa,

na í sɔɔ ma tɔɔ.

⁷ Pə tɔɔ ké ma pəsə mə tənə,

ɪsu tɔɣɔlaya yaa kprou wei ɪ papa mpaav taa tɔ.

⁸ Ma kɔla mə tɔɔ ké,

ɪsu pa kpakuyʊ taale wontuyʊ ɪsayav pəyaya tɔ.

Maa cəli-mɛ na má li-mɛ, ɪsu tɔɣɔlaya.

Taale wontu ká cəli-mɛ tɔyɔtɔyɔtɔ.

⁹ ɪ lɔ ma wei pu wɛɛ si má waasi-mɛ tɔ,

pə tɔɔ ké pə wakəla-mɛyɛ mpʊ.

¹⁰ Mə sələmənə-m si má kpa-mɛyɛ wulav na paasənlaa.

Pɛlɛ pa tɛmna wɛ? Pá ya-mɛ ɪlɛ.

¹¹ Pááná kɛ ma kpána-mɛyɛ wulav,

na kʊlʊmɛɛ anəyi maa tɔɣənəna-ɪ.

¹² Pa ɲmaa ɪsɛyɛli nyɔ́ma mɛ mə tasəkələ tənaya,
na pá ɲmɛsi teu.

¹³ ɪ nəɣəsəna ké ɪsu aɬʊlʊm kʊmɛlɛɲ

lʊlʊyʊ takuyʊ na í kisi luw tɔ.

¹⁴ Ama ma kaa lɛɛki-mɛyɛ səm nəɣɔ taa,

na má ya-mɛyɛ atɛtələ taa.

Pə tɔɔ tɔ, səm nyá kʊ-wɛ.

Atɛtələ, nyaa li-wɛ.

Ma fɛina mə pətɔtələ.

¹⁵ Paa ɪsɛyɛli nyɔ́ma í ká lɛɛsi mə tɛɛtʊnaa hɛkʊ.

Maa yeke na kolontunaa lu mə tɔɔ ké.

Hilimate nyɔɔkuyʊ hila na ləkənaa kɛ ɪsəna tɔ,

ɲp̀ỳỳ pɛlɛ pa kuu mə kpancoou tənə.

14

¹ Pə wɛɛ si Samalii nyɔ́ma mɛ

í tɔɣɔ mə ɪsayatʊ saləka ké.

Mpi tɔ, í kɔla ma tɔɔ.

Paa kʊ mə na mə piya kɛ yooʊ taa,

na pá tʊli mə ahontonaa lotu.

ɪsɔ waasvɔy kɛ ɪ yələa

² M̀p̀ỳỳ Tacaɔ yɔɣɔtaa si:

ɪsɛyɛli nyɔ́ma í məli mə ɪsɔ Tacaɔ ma ma kinɲ.

Mpi tɔ, mə ɪsayatʊ pɛta-mɛyɛ.

³ ɪlɛ í layasi na í məli ma kinɲ na í wiina-m si:

Tayanı-tuyv ta isayatu,
 na nı mu ta seetu isu kulaan.
⁴ Pə taya Asilii ká waasəna-tv.
 Pécó tə kaa tasa yooü kpayanəŋ ke naani tuyv.
 Tə kaa tasa tun inəŋi lunuyv isu ta Iso nyá.
 Mpi tə, nyá tike n wenna katayəlaya pətəətəle.

⁵ Uena Tacaa sı:
 Ye í mələna ma təə,
 maa tayanı mə isayatu.
 Maa kv ma pááná ke mə təə na má səəli-meyə teu.
⁶ Maa wəe İseyeli nyéma isu cəlv kvpankv kpaakuyv tə.
 Nyutu ká tv hətv, na Lipan tuyv səəəv ka lila.
⁷ İ ká həli piliŋası ke teu isu tuyv ŋku pa yaa sı olifi tə.
 Mə səəsvəŋ ká nyala isu Lipan hətv.
⁸ İ ká kəə na má kenti mə təə
 na í hala təŋəŋaya na pə lá teu.
 İ ka tv hətv isu leseŋ taale,
 na mə həte yaa isu Lipan solum.
⁹ Mə na tun kulalaan í kaa we?
 Má muyvna mə sələməŋ na má feŋiyi mə təə.
 Ma wə-meyə isu tuyv ŋku kv hatv u təəki tə.
 Má haakəna-meyə mə tawa kulolum.

¹⁰ Yulv wei i ké layatu
 na nyəntv tə í cəkəna təm tənə.
 Tacaa mpaav huləŋəna weesuyv na alaafəya.
 Tapanə təŋlā pəsəŋi na pá təŋ-kv.
 Ama təə kullaa ná hotiyi.

ISO KUYOYOTUTU TELISULU

SOWEELI

TOM TAKELAYA

Kutulutu

Kuyaku nakoli ku weɛ, na pa yaaki-ku si Iso kuyaku səsəw. Ku wule ke ɪ ká hɔna lseyeli nyéma na ɪ toma səsəw. ɪ ká keesəna pa yaasi isayaw ké. ɪ ká hɔna piitimnaa ləmpənaa, na ɪ keesəna yaasi wei pɛɛ pa lakayana lseyeli nyéma tɔ. Mpi mpi pə hɔlayaa si kuyaku səsəw ŋku ku kəw tɔɔlɔ. Kutolonɔ lɔw, na wɔlaya, na kəkəsɪ nyayaw, na kolontunaa yoolaa tutuyɔ.

Isəna pa faya Sowɛɛli takəlaya tɔ:

Kutolonɔ lɔw na lseyeli nyéma nyɔlɛɛn si pá keesəna Iso tɔw, titite 1:1–2:17

Isə su ɪ yɔlaa ke nɔɔw si ɪ ká mələna-wɛɛ pa wule taa, titite 2:18–3:5

Isə ká hɔna piitimnaa kpai nyéma na ɪ wakəli-wɛ, titite 4:1-21

¹ Təm nti Tacaa heela Petuyeli
pəyalɔ Sowɛɛli tɔɔlɔ.

Wɔlaya na kutəɔw tɔɔlɔ pə təm

² Yuta nyéma na pə səsaa mɛ,
ɪ tɔ ŋkpaŋŋ na ɪ nu.
Too tɔ, yaasi inɛ ɪ tɛma kəntɛ ke
mə caanaa waatu yaa mə waatu taa?

³ ɪ keesəɣi-təɣi mə piya
na pɛɛ pa keesɪ-təɣi pa nyəŋsi.
ɪ lɛna pɛɛ pá keesɪ pa waali nyéma.
⁴ Tɔɔlɔ təm liyiti ka tɔɔna mə hatəmɔtɔ.
Sonsompee ɪ kpisa mpi ɪ kutolonɔ náá tɔɔ.
Kutolonɔ ɪ kpisa mpi ɪ kahɔsi náá tɔɔ.
Kahɔsi ɪ kpisa mpi ɪ cəlɔŋ náá tɔɔ.

⁵ Sulɔnyɔlaa mɛ, ɪ fe,
na mə lanja wakəli na ɪ wii.
Mpi tɔ, pə ləsa-wəɣi mə nɔɔw taa ɪ lanja sulɔm.

⁶ Piitim tuutuuma lu ma tɛtɔ taa,
na pə tɔŋ wɛ sɔɔntɔ.
Pə tamasi na pə kela wɛ ɪ su tɔɔlaya.
⁷ Pə kpaala ta lɛsɛn na ta fikinaa tɔŋ.
Pə kɔla tɔna na pə yele tɔɔw na ku hulɔmaa.

⁸ ɪ wii ɪ su asaalɔ kɔfalɔ
cakuyɔ ɪ paalɔ ləyaya tɔ.
⁹⁻¹⁰ Pə tɔɔw tawa tɔna na pə wakəli tɛtɔ lanjɛ.
Pə tɔw ké paa tasəɣi kətaya tɔɔnaya pee
na sulɔm na nim ponaw ke Iso təsɛɛ taa.
Kətəlaa ná caya ləyaya.

¹¹ Hataa na lɛsɛn tawa nyéma wiiki.
Mpi tɔ, tɔɔnasɪ pee nyəŋsi saala yem.
¹² Lɛsɛn tɔŋ wɔlaa.
Fikinaa tɔŋ na kɔlɔlɔŋ lɛlɔŋ tɔna lontilaa.
Yɔlaa lanjhulɔmlɛ tɔna saala yem.

Nəhəkutɔ na Iso wiinaw

¹³ Kətaya tɔlatɛ kətəlaa,

me mpa ɪ ké Iso tɛmlɛ lataa tɔ.
 ɪ suu mə ləyaya wontu ɪsu fɔlɛtɔnaa taka na í wii,
 í hɛntɛna laɲwakəllɛ.
 Mpi tɔ, paa tasəyi ponav kɛ Tacaa tɛsɛɛɛ
 taa ké kɔtaya tɔɣɔnaaya pee na sulum.
¹⁴ ɪ la kotuyu sɔsɔɔv.
 ɪ kpɛyeli sɔsaa na yɔlaa tɛna kɛ tá
 Iso Tacaa tɛsɛɛɛ taa.
 ɪ hɔkɔ nɔɔsi na í wiina-ɪ.

Tacaa pááná kuyaku

¹⁵ Hai, waiyo!
 Tacaa huɓɓɛ kuyaku kpɛyɛtaa.
 Wule ntɛyɛ Iso Toma tɛna tu ká wakəli.
¹⁶ Ta ɪsɛntaa tɛnaaya ta tɔɣɔnaaya
 ká saali yem tɔ kaa pəsi pɔlv.
 Laɲhulɓmlɛ na aɲmaala ká lu ta Iso tɔyaya taa.
¹⁷ Mɛtutuuna mɔɔna tɛtu tɛɛ.
 Tɔɣɔnaaya pee nyəɲka fɛi tɔtɔ.
 Pə yela kpɛɛɲ kɛ kpɛtɛ na í yɔki.
¹⁸ Tɔla fɛina nyutu,
 na á wiiki, na á cɔɔki yem.
 Heenɲ mayamaaya ná tɛma taasi.

Iso kuyɔɣɔtvu tɛlɔsulv səlɛmɔyi Iso

¹⁹ Tacaa, nyaya ma wiikina.
 Mpi tɔ, wulaya tɛtu taa nyutu
 na tuɲ tɛna nyayaa ké ɪsu kɔkɔ.
²⁰ Taale wontu mayamaaya ná
 kɛɛsa ɪsɛ na nyá tɔɔ ké.
 Mpi tɔ, pusi tɛna nyɔɔwa na nyutu wuli.
 Kɔkɔ nyaya wulaya tɛtu nyutu.

2

Tacaa kuyaku kpɛyɛtvu

¹ ɪ huli tutuyu kɛ Iso puyv
 naɲɲ nyəɲku Siyɔɲ taa.
 Tɛtu nyɔma mɛ, í sele.
 Mpi tɔ, Tacaa huɓɓɛ kuyaku kpɛyɛtaa ké.
² Ku ké ɪsɔɲmɔntu kuyaku ɲku ku yuwa tɔɣɔ.
 Ku ké sɔkpɛtvu kuyaku ké.
 Piitim sɔsɔɔm tɔɲ nyəm kpaaki ké
 ɪsu tɛfemle nyaaləm nyaalɔyɔ pɔɔɲ tɔɔ tɔ.
 Too tɔ, pa ta nata pə taka ké
 waatɔnaa mpa pa tɛɛwa tɔ.
 Pəyele pa kaa na pə taka ké
 waatɔnaa mpa paa kɔɔ tɔ pa taa.
³ Piitim mpi pə nɔɣɔ tɔɔ wɛ kɛ ɪsu kɔkɔ kumomuka.
 Na pə waali náá wɛ ɪsu kɔkɔ ɲka ka nyaki tɔ.
 Ye pə ta tata timpi,
 pə wɛ tɛlɛkɔlɛku ké ɪsu ltenɪ taale.
 Ye pə tɛɛwa ɪlɛ pə yeɛle kpɛtɛ,

piitim mpi pu sɔɔki pɔlɔ.

⁴ Pə wɛ kɛ ɪsu kɔpɔɔnəŋ,
na pə seeki ɪsu kɔpɔɔnəŋ ɔaɔalaa.

⁵ Pə kɔlɔɔɔ pɔɔɔ tɔɔ kɛ na pə tɛlɔsi lɛŋku tɔɔ.

Pə wiiki kɛ ɪsu yooɔ kɛɛkɛnaa,

yaa nyuu sɔsɔɔɔ mɔkɔɔɔ tɔ.

Pə wɛ kɛ ɪsu yoolaa sɔsaa tɛɛkɔɔ yooɔ tɔ.

⁶ Ye pə kɔpɛɛtaɔ sɔɔɔntɔ pu
yɔlaa tənaya na pə seliyi.

⁷ Pə tɔŋ kɛ ɪsu akanaa na
pə kɔpaaɔ koloosi ɪsu yoolaa.

Pɔlɔpɔ u kɛɛ-wɪ.

⁸ Paa wei na ɪ mpaaɔ kɛ,

nɔɔɔlɔ u kɔɔtɔɔɔ lɛlɔ.

Paa nyɔmá kɛ pa tɔ-wɛ pa tɛɛ kɛ.

Pɔlɔpɔ u yasɔɔɔ pa ɔaŋa.

⁹ Pə tiiki ɪɔatɛ tɔɔ kɛ na pə seeki koloosi tɔɔ.

Pə kɔpaaɔ kutulɔŋ tɔɔ na pə suukəna pətɔlee ɪsu ŋmulaa.

¹⁰ Tɛtɔ na ɪsɔtɔnɔɔ pə seliyi pə nɔɔɔ tɔɔ kɛ.

ɪlɛna ɪlim na ɪsɔtɔ na ɪsɔtɔlɔŋasɪ pə sɪ tɔkpitiɪ.

¹¹ Tacaa nɔɔɔ nɔki kɛ ɪsu

tɛɔ hɔla kɛ ɪ yoolaa nɔɔɔ tɔɔ

na pə wɛ tuutuuma na pa tɔŋ wɛ sɔɔɔntɔ.

Pa lakɪ nti ɪ tɔɔɔ-wɛ tɔ.

Mpi tɔ, Tacaa hɔlɛ kɔɔɔkɔ wɛ sɔɔɔntɔ kɛ.

Nɔɔɔlɔ kaa fiti kɔ wule.

Tacaa yaav kɛ ɪ yɔlaa sɪ pə layasɪ

¹² Mɔpɔyú Tacaa yɔɔtɔaa sɪ:

Pə na pə mpɔ tɔ,

pənɛntɛ ɪ pəsɔɔɔ tɔtɔ na ɪ mɔlɪ ma kin na lotu kɔlɔmtɔ.

ɪ hɔkɔ nɔɔsɪ, ɪ pɔlɪ ɪsɔlɔm na ɪ wiina-m.

¹³ Pə taya mə wontu kɛ pə wɛɛ sɪ ɪ ɔɔlɪ.

Ama mə laŋa kɛ pu wɛɛ sɪ á wakɔlɪ.

Pə wɛɛ kɛ sɪ ɪ mɔlɪ mə ɪsɔ Tacaa má ma kin.

Mpi tɔ, ma sɔɔlɔɔ yɔlaa kɛ na má wɛna pa pətɔtɔlɛ.

Maa mɔɔɔ pááná kɛ lɔŋ,

ma kɔpantɔ fɛɪ tənaya.

Maa lɔɔkɪ ɪsəna ma tɔ ma taa sɪ maa nyɔŋsɪ mə ɪsɛ tɔ.

¹⁴ Ntanyɪ maa layasɪ hɔwɛɛ na má katɪ-mɛɔɔ kɔpantɔ.

ɪlɛna mu la-m kɔtasɪ kɛ mə tɔɔɔnaya pee na sulɔm.

Nɔhɔkɔtɔ na ɪsɔ wiinaɔ

¹⁵⁻¹⁶ ɪ hɔlɪ tutuyɔ kɛ Siyɔŋ taa.

ɪ kotɪ yɔlaa tənaya kɔtuyɔ sɔsɔɔɔ.

Pə kɔpɔɔ kɔkɔpɔtɔlɔ na ɪfɛpiya, na aɔhɔlɔmnaa.

Hali akɔpɔalaa maɔamaya ká lu pa nanŋ taa.

Pa tɔna pə hɔkɔ nɔɔsɪ.

¹⁷ Tacaa tɔmɛ lataa kɔtɔlɔ ɪ wii ɪsɔ tɔsɛɛlɛ

nɔnɔɔɔ na kɔtaya tɔlatɛ pə hɛkɔ taa.

ɪ tɛkɪ ɪsɔ kɛ nin, na ɪ nyɔnɪ ta pətɔtɔlɛ.

I taa tu-tuyv fæele.

Pə taa kəə na kpai nyəma wonjiyi-tu si:

Pa Iso inɪ ɪ wɛ le si í sənə-wɛ?

Tacaa nuwa ɪ yəlaa wiinav

¹⁸ Mpyúyú Tacaa nyá luyv tayana lapv ke nyá tetv.

N wɛna tə yəlaa pətəətəle.

¹⁹ N nu ta wiinav na hí tə si,

n ká ha-tuyv təyənaya pee na solum,

na nim, na pə tələnə-tv

Si n kaa tasa yeluyv na kpai nyəma won-tv.

²⁰ N ká təyənɪ ta kolontunaa

mpa pa kəmna ilim ntəyən təə tə.

N ká pona-wɛyɛ pooluv ke wɔlaya tetv taa.

N ká tənɪ pa nəyɔ təə nyəma ke təm tenku lom.

Uɛna pa waali nyəma ke tenku Metitelanee lom.

Pa sətəa sən ká nyala paa timpi.

Mpi tə, n lapa təma səsəəna ké.

²¹ Tetv, taa nyá,

nyá lanle í holumɪ.

Mpi tə, Tacaa lakəna təma səsəəna.

²² Taale wontu í taa nyá.

Nyutv ká nyala wɔlaya tetv tətəka taa,

na tɪv nəá lɔlɪ ɪ pee.

Tɪv wei pa yaa si fikinaa na lɛsɛnnaa tə pu susi təyvvv.

²³ Siyən nyəma í ɲmaali mə Iso Tacaa təə.

Mpi tə, ɪ ká yele na tɛv nu-mɛyɛ kv waatv.

Kancaalaya tɛv na kantəkaya nyəŋkv

ká nu-mɛyɛ teitei, ɪsu hatoo lən taa.

²⁴ Təyənaya pee təmatənnaa suwa.

Solum na nim pəle pə su hɛɛsi.

²⁵ Mpyúyú Tacaa təma si:

Maa lɛtɪ-mɛyɛ mə təyənasi.

Paa nsi sonsompee na kɔtolon

na kahvsi na cələn ka təya pusi liyiti tə.

İSƏ KUÝÇUÝUTU TƏLƏSULU AMƏSSİ TƏM TAKƏLAYA Kutulu

Pu wəe sı İseyeli nyəma í caya təma kinj ké na həesuyv. İlena tonjtunaa náá təkí acamaa ıse na pá muyuliyi təma. Ntəna İso su ıəna pə wəe sı paa wei ı ká təy tə, na Aməssı tələsi yəlaa. İso pəəsəyi İseyeli nyəma ke mpi pa lakı na pə fəi teu tə pə təm.

İsəna pə faya Aməssı takəlaya tə:

İso kaləyəna İseyeli kawulaya na pa cələ nyəma, titite 1–2

Mpi pə yoosiyi İso na ı yəlaa tə, titite 3–6

Təmnəa mpa pə kulaa na pə huli Aməssı tə, titite 7–9

¹ Tacaa İso kula təm təə na í heeli Yuta ıcatə Tekəwa tiikulu Aməssı. Təm nti tə ké İseyeli kawulaya təm ké. İso yəğətə-təyi na pusi naale siki na pécó tetv seliyi. Yuta wulav Osiyası na İseyeli nyəy Solopuwam, wei ı ké Sowası pəyalv tə pa pəələ taa ke İso yəğətə təm nti sı:

² Tacaa mu pááná,

na ı nəğə nu Siyəy puyv taa ké Yosalem,

ısu təyəlaya wula.

Təla tətəyəlenaa nyutu wulaa,

na Kaməeli puyv nyutu lontili.

Tacaa kalənav ke İseyeli na ı cələ piitimnaa

(Sili nyəma nyəntv)

³ Mpyúyú Tacaa yəğətə sı:

Pə taya ısayatv kulumtv ke ma kaləyəna

Sili ıcatə səsəələ nyəma me.

İlena pə tu kələna ıəna í kuwa

Kalaatı nyəma ke mvsəy na naəy akuy tə.

Pə təə ké ma kaa layası nti ma təma suv ke mə təə tə.

⁴ Maa nyayası kəkə ke mə awulaa,

Hasayeli na Pəni-Hatatı pa tēsi.

⁵ Maa pəli Sili ıcatə Taması kampunaa kəkələsəy.

İlena kolontu suv na í ku mə wulav na ı yəlaa.

Mpi tə, ısayatv heele taa ké í yəələyi.

Ye pə kaasa mə tetv təna ıle paa kuu-me na pá tēna Kiii.

(Filiisi nyəma nyəntv)

⁶ Mpyúyú Tacaa tasaa sı:

Pə taya ısayatv kulumtv ke

ma kaləyəna Kasa Filiisi nyəma me.

İlena pə tu kələna ıəna í kuu acaləe təcu yəlaa,

na í pēetəna-yeyə İtəm nyəma tə.

Pə təə ké ma kaa layası nti ma təma suv ke mə təə tə.

⁷ Maa nyayası kəkə ke Kasa ıcatə,

na tə kutuluy kupəy.

⁸ Maa kpiisi Asətəti nyəma na Asəkaləy nyəma wulav.

İlena má niki İkoləy nyəma təə.

Pə kaa kaası Filiisi nyəma taa ké nəyəlv.

Tacaa İso mə, ma yəgətəna mpv.

(Fenisii nyəma nyəntv)

⁹ Mpyúyú Tacaa tasaa tətə sı:
Pə taya ısayatv kulumtv ke
ma kaləgəna Tiii Fenisii nyəma me.
İlena pə tu kələna ıəna í ta təkı
nəgə ŋka mə na İseyeli nyəma í ká pəelaa tə.
Haləna í kuu acaləe təcu yələa na
í pəetəna İtəm nyəma tə.
Pə təo ké ma kaa layası nti ma suwa mə təo tə.
¹⁰ Maa nyayası mə ıcatə Tiii
na tə kawulaya téesı kupaŋsı ke kəkə.

(İtəm nyəma nyəntv)

¹¹ Mpyúyú Tacaa tasaa sı:
Pə taya ısayatv kulumtv ke
ma kaləgəna İtəm nyəma.
İlena pə tu kələna ıəna í təgəna
mə tətənaa İseyeli nyəma na layatə tə.
Halı í kisi pa pətəətəle
nyənyv sı í kú mə pááná.
İlena í təkı-wə na mə taa ké tam.
Pə təo ké ma kaa layası nti ma suwa mə təo tə.
¹² Maa nyayası mə ıcatə Teməŋ na pa kawulaya
téesı kupaŋsı nsi sı wə Posəla ıcatə taa təgə kəkə.
Mpi tə, tənaya mə awulaa səsaa ka wəe.

(Amoni nyəma nyəntv)

¹³ Mpyúyú Tacaa tasaa sı:
Pə taya ısayatv kulumtv ke
ma kaləgəna Amoni nyəma.
İlena pə tu kələna ısu í yasvuv
Kalaatı ahontonaa lotu tə.
İlapa mpyúyú sı í waləsəgı mə tətə.
Pə təo ké ma kaa layası nti ma suwa mə təo tə.
¹⁴ Maa nyayası kəkə ke mə ıcatə səsəəle Lapa,
na pə nyaya mə kawulaya téesı kupaŋsı.
Yoou wula na kv kakiisası na kv
kacuculaya taa ke maa la mpv.
¹⁵ Paa kpa mə wula ke yomle
na pə kpenna ı waalı nyəma.
Tacaa İso yəgətəna mpv.

2

(Mowapv nyəma nyəntv)

¹ Mpyúyú Tacaa tasaa sı:
Pə taya ısayatv kulumtv ke
ma kaləgəna Mowapv nyəma me,

Uena pə tu kələna ɪsəna í wəpa
 Itəm wulav mowa na í la kayalv tɔ.
 Pə tɔɔ ké ma kaa layasi nti ma suwa mə tɔɔ tɔ.
² Maa nyayasi Mowapv tetv ke kəkə,
 na mə kawulaya tɛɛsi kupaŋsi nsi si
 wɛ Keliyo ɪcatɛ taa tɔ.
 Paa yaya yooɔ kakiisasi na pə tutuun
 na Mowapv nyóma si.
³ Maa kv mə wulav na ɪ waali nyóma təna.
 Tacaa Isə má ma yəɣətəna mpv.

(Yuta nyóma nyəntv)

⁴ M'púyú Tacaa tasaa si:
 Pə taya ɪsayatv kulumtv ke
 ma kaləɣəna Yuta nyóma mɛ.
 Uena pə tu kələna ɪsəna í kisa ma kuseɣesətv,
 na í yele ma kusəsutv təkuyv tɔ.
 I təŋa tui na pə tolisi-mɛ,
 ɪsu pu lapv mə cəsənaa tɔ.
 Pə tɔɔ ké ma kaa layasi nti maa
 suwa mə tɔɔ tɔ.
⁵ Maa nyayasi mə tetv na mə kawulaya tɛɛsi
 kupaŋsi nsi si wɛ Yosalem ɪcatɛ taa tɔ.

(Iseyeli nyóma nyəntv)

⁶ M'púyú Tacaa tasaa si:
 Pə taya ɪsayatv kulumtv ke ma
 kaləɣəna Iseyeli yəlaa mɛ.
 Pə tɔɔ ké ma kaa yele nti ma suwa mə tɔɔ tɔ.
 Uena pə tu kələna ɪsəna í pɛɛtəɣi yəlaa kupama si,
 pa ta pəsi pa kəma fɛlvv tɔ.
 I pɛɛtəɣi konyəntvnaa ke ntəŋkpala
 mayamaya nyuvv tɔɔ.
⁷ I fɛləɣi acamaa ke nəɬhɛɛ,
 na í pɛŋ konyəntvnaa ke pa tampana ke hvule taa.
 Pəyele cɛɛɛ na pəyaya pa kaaki alv kulum,
 na pə kuyi ma nyuvv.
⁸ Wontunaa mpa í lɛɛka konyəntvnaa kin ke tɔlvma tɔ,
 pa tɔɔ ké í hɛntəɣi mə tui kutulv taa na,
 í nyɔɔki sulum mpi ɪ lɛɛka-wɛ tɔ.
⁹ Pəyele mə tɔɔ ké ma kowa
 Amolii nyóma tənəŋnəŋ.
 Paa tayalaa ké ɪsu koomasi,
 na pá wɛ alaafəya ɪsu hɛləməŋ.
¹⁰ Pəle pə paasi,
 ma ləsəna-mɛɣɛ Icipiti tetv taa.
 Pusi nule tɔcu ke maa wɛ mə
 waali ke wulaya tetv taa.
 Haləna í lɛɛki Amolii nyóma tetv.
¹¹ Pə waali ké ma kpa mə pəyalaa taa ké

Isə kuyəğətutə teləsəlaa.

Ma ləsa pa taa ləlaa na pá ha-m pa tı
na pá su nəssi si pa kaa nyəə sulum.

Yaa ma cəsəyi, İseyeli nyəma me?

¹² Ama í hayasa-weye-wi.

İlena í kayatı ma kuyəğətutə
teləsəlaa si pá taa yəğətı ma təm.

¹³ Maa tələki-me isı keeke səğəlvu
təğənaya pee ke səsəm na í nanı yulu tə.

¹⁴ Halı pu la tı faləsulu kupaŋ ke katə si í tulu-tı.

Aka kaa weena toŋ.

Yoolaa taa yoolu kaa hiki weesuyu.

¹⁵ Tətəlv kupaŋ kaa səŋ,
na kpayanv cayaıv na selu kupaŋ kaa lu-tı.

¹⁶ Yoolaa nəğə tə mayamaya ká lə
ı wontu na í kuu-təye niŋ kpete.

Tacaa má, ma yəğətəna mpv.

3

Isə ká pəssi ıyəlaa ke pa kvlapəle

¹ Mpyú Tacaa tasaa si: İseyeli nyəma mpa me ma ləsa İcipiti tə, meye ma yəğətəyi təm
təne.

² Mə tike ke ma səəla ate yəlaa tənə taa na má ləsi.

Pə təə ké maa pəssi-meye isayatu tənə nti í lakı tə.

Pə wee si Isə kuyəğətutə teləsulu í teləsi Isə Təm

³ Yəlaa naale ká kaa mpaav

na pa ta mayası ku təm?

⁴ Təğəlaya ka nyusi yem ké hətəyv

taa na ká tá hiki təğənaya?

Ye təğəlaya pəyaya ta kpa pulv,

kaa kiisi yem ké ka tantə taa?

⁵ Sumaya ka tii yem ké apai taa na ká tá na toolee?

Yaa puluyu ká kpəti yem na ku ta puu pulv?

⁶ Paa həli apalututuyu ke yem na yəlaa kaa nya?

Yaa wahala ká tii icatə taa ké yem na Tacaa má ma ta kəna-ı?

⁷⁻⁸ Mpυ tə, ye təğəlaya í nyusaa aweye səğəntv kaa kpa?

Yaa ye Tacaa má ma yəğətəna ıle pa kisi ma təm teləsuyv?

Pəpətv fei lelen, Isə Tacaa má ma kaa la pulv na má ηmesi

Isə kuyəğətutə teləsəlaa.

İseyeli icatə səəəle Samalii nyəma hvvnav

⁹ Tacaa si: I kpaalı Asətəti na İcipiti

pə kawulası kutuluŋ nyəəŋ taa.

Yəlaa í kpeyeli Samalii pulası taa,

na í ná isayatu səəəəntv na mvsuŋ

wei pa lakı tə.

¹⁰ Pa ta nyı mpi pa yaa yaasi kupaŋ tə.

Mpi pa ləekəyi mvsuŋ na pá ηmuləyi təğə

pa nyəka pa kawulası tēesi taa.

¹¹ Pə təə ké kolontu ka nyala mə tətə.

İ ká yəki mə koloosi na í kuu mə wontu.

Waasvɔv laɲwakəlle nyəm

¹² Ḿpúyú Tacaa yəɣɔtaa sɪ:
Teitei ɪsu təɣɔlaya kpaakuvu heu
na tiikulu hiki nɔɲkpaasi yaa ɲkpaɲuvu
titite ke aseeta tɔ,
ḿpúyú pɪ la Samalii nyéma na pa kpelasi kupaɲsi.

Isə kpaaləyi ɪ yələa

¹³ Ḿpúyú Tacaa Isə Toma təna tɔ kpaalaa sɪ:
İ teləsi Yakəpu lɔlvuvu nyéma sɪ
¹⁴ kuyaku nakuli maa kəɔ Isɛyeli nyéma
mɛye lɛɛtuvu ke mə ɪsayatɔ.
Maa wakəli Petɛeli təlaalenaa,
na má kpəsi kətaya təlatɛ hələɲasi.
¹⁵ Maa yəki tɔɲtɔnaa lɔɲlə kutulun,
na yoluma nyəɲ.
Pa kutulun wei pa lapa kacəka na tuun kela tɔ,
na pa atɛ na ɪsə kutulun na í pəsi ncaa.
Tacaa má, ma yəɣɔtəna mpv.

4

¹ Ḿpúyú Tacaa yəɣɔtaa sɪ:
Samalii alaa mpa mɛ ɪ yasələa tələpələpɪ
ɪsu Pasəɲ nyéma naaɲ tɔ,
í ke ɲkpaɲɲ na í nu.
İ lɛɛkəyi acamaa,
na í muɣuliyi konyəntɔnaa.
İlena í təɲ mə paalaa sɪ pá cɛ solum na í nyəɔ.
² Tacaa Isə má,
ma tuuna ma hətɛ naɲɲ nyəntɛ sɪ,
kuyaku ɲku paa ləsi mə nəɣə na mə suka
ɪsu kulaya na tinte tɔ, kɔ təɲa kəntɛ.
³ Paa ləsi-mɛ na ɪcatɛ kolunɲa kafɛɛɲ.
Paa pona-mɛye ilim ntəɣɔɲ tɔɔ.
Tacaa má, ma yəɣɔtəna mpv.

Acəsaaɛsaa ɪsə sɛələa

⁴ Ḿpúyú Tacaa təma sɪ:
Isɛyeli nyéma mɛ,
í cəsi na í puki Petɛeli yaa Kilikaa
sɪ í lakɪ Isə ké təmlɛ,
na í təɲna-m pəntənav ke mpv.
İ ha mə kuhaaɲ ke paa tanaɲ ɲku,
ɪlena í kəna mə kɔhaham ke tooso nyəɲku wule,
pəyele í wakələna-m.
⁵ İ ha mə sɛɛtɔ kuhaɔ na mə kukusum potopotonaa.
İ kpaaləna nəɣə səsaya sɪ í haaki-m luyɔ kulɔmuvu
kucəɔv na paa wei í nu.
Isayatɔ ntəyi ɪ sɔələa.
Isə Tacaa má, ma yəɣɔtəna mpv.

Iseyeli nyéma lan̄kpusəŋ

⁶ M̄p̄yú Tacaa yəḡṭaa sı:

Ma yelaa na nyəḡṣı lu mə acalee taa,

na í lan̄ sı í suu mə nəḡə p̄uḡu.

Paa na mp̄u í tá mələna ma t̄ə.

Tacaa má ma yəḡṭəḡəna mp̄u.

⁷ Ma p̄ema-meȳe t̄ev̄ ke waat̄v̄ wei mə k̄v̄haləm nyula-ku t̄ə.

Ma ha ıcat̄e l̄ent̄e ke t̄ev̄ na má p̄e l̄ent̄e.

Ma yelaa na taale l̄ent̄e l̄v̄li teu

na l̄ent̄e náá w̄v̄li l̄v̄m lan̄ḡḡu t̄ə.

⁸ Acalee naale yaa tooso pukaya

k̄v̄l̄v̄mt̄əle kin̄ sı á hiki l̄v̄m na á nȳə.

Paa na mp̄u p̄u takı-ȳe.

P̄əyele í tá mələna ma t̄ə.

Tacaa má ma yəḡṭəna mp̄u.

⁹ Ma yelaa na kulaya na k̄p̄eeləm

p̄ə k̄v̄ mə k̄v̄ṭəḡəŋ,

na k̄v̄tolon̄ t̄əḡə mə t̄uŋ tawa payale.

Paa na mp̄u í tá mələna ma t̄ə.

Tacaa má ma yəḡṭəna mp̄u.

¹⁰ Ma yelaa na k̄v̄səku k̄v̄ mə t̄əla

ısu maa lap̄u İcipiti ke Moisi waat̄v̄ taa t̄ə.

Na má yele na kolontu la sakasaka

ke mə ifepiya ke yoou taa,

na í kuu mə k̄p̄ayanəŋ.

Na s̄ətaa s̄əŋ nyala mə t̄əsikile taa na p̄ə nu-m̄e.

Paa na mp̄u í tá mələna ma t̄ə.

Tacaa má ma yəḡṭəna mp̄u.

¹¹ Ma wak̄əla p̄ə t̄ənaya mə t̄e ısu

maa lap̄u S̄əṭəm na K̄əm̄ə t̄ə.

Ulena mə taa l̄elaa fiti ısu pa

l̄əḡḡu t̄əputuḡu ke k̄əko taa t̄ə.

Paa na mp̄u í tá mələna ma t̄ə.

Tacaa má ma yəḡṭəna mp̄u.

¹² P̄ə t̄ə k̄e Iseyeli nyéma m̄e

ı k̄a na ıəna maa lan̄a-m̄e t̄ə.

Ūe í t̄ayanı mə tı na í sulu-m̄.

¹³ Ma lap̄əna p̄óŋ, na heelim,

na má h̄v̄li ȳelaa ke mpi mpi ma l̄uḡu w̄e lap̄u t̄ə.

Ma p̄əsəḡı ilim ke ahoo,

na má t̄əŋ t̄et̄v̄ comcom n̄əssı taa.

Maya P̄ə t̄əna p̄ə t̄v̄ Tacaa İ̄ə má,

ma yəḡṭəna mp̄u.

5

Iseyeli t̄ə wula

¹ Iseyeli nyéma í nu mə s̄əm wula:

² İseyeli we ké ısu pəelə wei ı səpa tə.
İ tasəyi kəlvəy.

Pəcə nəyələ kaa kəsı-ı.

³ Mpi tə, Taca İso yəyətə İseyeli təm sı:
Ye yələa iyaya (1000) pola yoou,
nənəwa (100) tike ka mələna.
Ye nənəwa (100) poləna,
naənəwa ke pu sə.

İso yaa-we pə taa kəə na pá sı

⁴ Taca yəyətə sı:
İ kəə ma kın na má ha-meyə weesuy.

⁵ Ama í taa polo Petəeli, na Kilikaa,
na Pəesepa acaləe təkətələnaa.

Pə taya pulə,
paa kuu Kilikaa nyəma,
na pá kpiisi Petəeli nyəma.

⁶ Yosəefə ləlvəy nyəma mə,
ye í caa weesuy,
pə we sı Taca ke í pəkı.
Təfə tə, ilé ı ká pəsi ké ısu kəkə
na í nyaya pə tənaya Petəeli.
Nəyələ kaa pəsi ka teesuy.

⁷ Waiyo, í layasəyi tampana na ısayatə,
na í muylıyi tampana nyəma.

⁸ Taca lapəna ıətəlvəyəsı ke waanı waanı.
İni ı layasəyəna səkrətəy ke nyaaləm,
na nyaaləm ke səkrətəy.
Na í həy tənku ləm na í pələyi tətə tə.

İ hətə nté Taca.

⁹ İni ı kəyənə tənənəa
na í lakı pa koloosi acaləe ke ncaa.

¹⁰ Mə taa kpaakəna tampana yəyətəlv ke həvle taa ké,
na wei ı hələyi-meyə mə təwakəllə tə.

¹¹ İ muylıyi acamaa na í nmuləyi pa kəhaləm.
Pə tə ké í kaa nu mə kutuləy kəpən leləy.
Pəcə í kaa tən mə ləseynaa kəpama sulum.

¹² Maa səəkı mə ısayatə tuutuuma taa natəli.
İ muylıyi yələpən na í muyı kəcəy.
İləna í kuyı acamaa təm ke həvle taa.

¹³ Tasəkəle təy waatə kələ inə.
Pə tə ké layatənəa suma sı pá taa kəə pə na-we.

¹⁴ İ yele ısayatə na í la kəpantə.
İləna Pə tənə pə tə İso we mə waalı ké tampana,
ısu ı yəyətəy tə.

¹⁵ İ kisi ısayatə na í səəli kəpantə,
na í tənəyi tampana ke həvle taa.
Ntanyı Pə tənə pə tə İso ká wii Yosəefə
ləlvəy kakaasaya pətətələ.

¹⁶ Məyü Pə tənə pə tə İso Taca yəyətə sı:
Paa nu ləyaya wula ke nənəssı tē.

Yəlaa ká makɪ kapusi kɛ hapɛɛ tənə tɔɔ sɪ:
 Mpusi wei kɛɛ, mpusi wei kɛɛ?
 Paa yaa hataa na wiilaa kɛ wiɪu.
 17 Waatu wei maa kɔɔ yəlaa kɛ fɛlɔyɔ tɔ,
 ləyaya wula ká nu lɛsɛɲ tawa tənə taa.

Tacaa waasvɔyɔ kɔyakɔ

18 Tacaa kɔyakɔ sɔsɔɔv tɔɲlaa mɛ,
 pə taya nyaaləm kɛ í ká ná kɔ wule yoo.
 Ama səkpetvɔyɔ kɛ.
 19 Teitei ɪsu yɔlv seekuyɔ tɔyɔlaya,
 na í sulina ka camna,
 ɪlɛna í sɔv tɔyaya na í teesina kolunɔ.
 ɪlɛna tɔm nyasa-ɪ tɔ.
 20 Tacaa kɔyakɔ sɔsɔɔv ká wɛɛ ɲpɔyɔ.
 Kɔ ta kɛ nyaaləm nyəɲkɔ.
 Ama səkpetvɔyɔ kɛ.

Isɔsɛɛɛ nte Isɔ u caaki tɔ

21 Mpɔyɔ Tacaa tɔma sɪ:
 Ma taa kpaaana mə kɔtasɪ na mə kotun kɛ.
 22 Mə kɔtasɪ nsi kɔkɔ nyaya sɪ tənə tɔ
 na mə tɔyɔnaya nyəɲsɪ lu-m sɔɲ.
 Maa tu caa mə nawee nim nyəna.
 23 ɪ yele kokoole kɛ ma ɲkpəɲɲ taa sɪ
 í yooki-m yontu.
 Maa caa má nu mə cəməɲ tɔɲ.
 24 Pə kəla teu sɪ í yele na tampana wɛɛ mə hɛkɔ,
 ɪsu pɔyɔ sɔsaya ɲka kaa nyɔɔkɪ tɔ.
 25 ɪsɛyɛɪ nyóma mɛ, pusɪ nule wei í tɔma wulaya tetv taa tɔ í lapə-m kɔtasɪ na? 26 Ntɔɲ mə
 tun Sakutɪ na Kewan wei í saaka mə tɪ tɔyɔ í ka tɔkaa na í laaki?
 27 Pə tɔɔ kɛ maa yele
 na pá pona-mɛyɛ Tamasi
 ɪcatɛ waalɪ kɛ Asilii tetv taa.
 Pə tənə pə tɔ Isɔ má,
 ma yɔyɔtənə mpɔ.

6

Acɛsaacɛsaa naani

1 Felentunaa mpə mɛ ɪ tɔkɪ Siyɔɲ pɔyɔ
 na Samalii pulaya tɔɔ kɛ kawulaya na naani tɔ,
 mə tɔm wɛ waiyɔ kɛ.
 Mɛyɛɛ piitim sɔsɔɔm taa acɛpa
 na mɛyɛɛ ɪsɛyɛɪ nyóma
 tənə layatv tasəlaa.
 2 ɪ polo Kaləne na Hamatɪ ɪcatɛ sɔsɔɔɛ,
 na Filiisi nyóma tɛyɛ Katɪ,
 na í na Asilii nyóma tɔyɔ pa tetv.
 ɪ ta tɛɛ mpɛ ɪnəyɪ pɔlv,
 paa na pa tetv ta haɲna mə nyəntv tɔ.
 3 Mə lɔkɪ kɛɛ sɪ mpusi kɔyakɔ í polo poolunɔ.
 Sɛsɛ ɪɛ mə mɔsɔɲ tɔɲna-kɔyɔ yaav.

⁴ I caya mə kpelası kupaŋsı nsi pa tayanna
tuuŋ kela tə sɪ tɔɔ,
na ı nyasəyi heen na nawee nim nyəna nantu.
⁵ I kiisiyina mə cəmən sɪ ı yookı yontu.
Pəyele ı keekəna Tafiiti na ı luki yontu.
⁶ I tən solum na ŋkraaŋ,
na ı tɔyi tulaalɔnaa kupaŋpama.
Ama mə paa fəina ı sənə ıseyeli kawulaya wakəlaa tə.
⁷ Pə tɔɔ ké ma kpaaləyi nəɔnɔ sɪ ı ká wɛɛ
mpa pa kpa yomle tə pa kancaalaya nyəma.
Fələntunaa acima sɪ tənaya.

Samalii ıcatɛ wakəlvɔv

⁸ M'p'uyú Pə tənə pə tɔ ıso Tacaa təma sɪ:
Ma tuuna ma tɪ sɪ ma nyəxəsa
ıseyeli nyəma kalampaani ké.
Maa caaki mə kutuluŋ kupaŋpaŋ.
Maa tɔ mə kolontunaa niŋ taa ké
mpi pə wɛ Samalii taa tə.

⁹ Ye pə kaasa yəlaa naanɔwa ke təyaya taa, pələ paa sɪ. ¹⁰ Paa wei ı pola ı sətɔ kpayav sɪ
ı piŋ, na ı mayana pə kaasa nəxəlv ke naŋ ləŋkɔ taa. I ka pɔɔsɪ-ı sɪ: Nyana nəxəlvɔv? ılenə
pɔntɔ sɪ: Aai. ıle sətɔ kpayav ká təkı-ı sɪ, su. Taa yaa Tacaa hətɛ na ı nyɪ sɪ yɔlv wɛ cənɛ.

¹¹ Pə taya pulɔ,
ye Tacaa ı yəxətaa,
kutuluŋ səsəŋ na səkpən ká yəkı ı tənaya.

Akaiɔ wɛ təm naale ama pə ké kpɛtɛ

¹² Wulee kpayanəŋ kpayə asewa ke kukpaŋmɔv tɔɔ?
Yaa ı na pa hala kɔ tɔɔ na naan?
ıle pepe tɔɔ ké mə layasəyi tampana na ısayatɔ,
na a kulɔlvəm pəsəyi nyan pulɔ?

¹³ Na mə laŋa həɛwa sɪ ı lɛka ıcatɛ kpai nyəntɛ, na ı həŋ mə tɪ sɪ mə toma tɔɔ ké ı lɛka
ton ıcatɛ. ¹⁴ M'p'uyú Pə tənə pə tɔ ıso Tacaa təma sɪ: Maa yeke na piitim napəli pə kulı na pə
hulı-mɛyɛ pə ton. Pə kpayav Lepo-Hamatı ke ıseyeli tətɔ ılim ntəxəŋ tə, haləna Alapa lɔɔv ke
ılim mpətəŋ tɔɔ.

7

Aməssı toosee kancaalaya nyəna

¹ M'p'uyú Tacaa ıso lapa na má toosi sɪ pa tɛma wulav kɔmtɔ kancaalaya nyəntɔ, na pə kaası
kɔfatɔ. ılenə ıso tisi kutolon ısu ısonmɔntɔ. ² Waatɔ wei kutolon tɛma tətɔ tənə taa nyutɔ ke
niisuyɔ, ılenə má wiina-ı sɪ: Hai, Tacaa ıso, wii nyá yəlaa. Pa kəla pəciuu, paa sɪ. ³ ılenə ı
layası həwɛɛ na ı tɔ sɪ: Tələ tə kaa la.

Toosee naale nyəna

⁴ M'p'uyú ıso Tacaa lapa na má tasa toosuyɔ sɪ, kəkə nté ı hɔvɔkayana yəlaa, na ká nyakı tenku
lvəm na tətɔ. ⁵ Ntənə má wiina-ı sɪ Hai, Tacaa, yeke mpɔ. Təfə ıseyeli nyəma kəla pəciuu, paa
sɪ. ⁶ Kələna ı layası na ı tɔ sɪ: Tələ tə kaa la.

Toosee tooso nyəna

⁷ M'p'uyú Tacaa lapa na má tasa toosuyɔ sɪ, ı səŋa kolunə tɔɔ keke na ı təkə kɔmayasɔv ke ı
niŋ taa. ⁸ ılenə ı pɔɔsɪ-m sɪ: Aməssı, weyɛ n naaki ma niŋ taa? Ma sɪ: Kɔmayasɔv. Mpɔyɔle

sɪ: Ma caa ma mayasɪ ma yɛlaa kɛ na mǎ ná sɪ pa siyisaa yaa pa ta siyisi. Mpi tɔ, ma kaa husɪ pa kawalaya.

⁹ Maa wakɛli Iseyeli nyɔ́ma tɔkɔtɛlenaa,
na mǎ kɔ wulav Solopɔwam lɔlvɔv nyɔ́ma na layatɛ.

Amṓsɪ tɔɔɔnvɔv kɛ Petɛeli

¹⁰ Mǔpúyú Petɛeli kɔtulɔ Amasiya heela Iseyeli wulav Solopɔwam sɪ: Amṓsɪ na ɪ yɛlaa pa pɛɛla nɔɔ kɛ nyǎ tɔɔ kɛ Iseyeli taa cɛnɛɛ, na ɪ kɔvɔɔtɔtɔ mayamaya wakɛlɔɔ Iseyeli tɛtɔ.

¹¹ Halɪ ɪ yɔɔɔtaa sɪ:

Paa kɔ-ɲ, ɪlɛna pá kuu Iseyeli nyɔ́ma
na pá pona-wɛɛ poolɔɲ.

¹² Mǔpúyú Amasiya tɔma Amṓsɪ sɪ: Toosee tɔ nyǎ, lu cɛnɛ na ɲ kpe Yuta na ɲ tɛlɛsɔɔ nyǎ Iɔ kɔvɔɔtɔtɔ kɛ tɛna, na ɲ tɔkɛna. ¹³ Ama yele-tɔɔ Petɛeli cɛnɛ. Mpi tɔ, pɛ kɛ kawulaya Iɔ tɛsɛɛɛ sɔsɔɛ kɛ.

¹⁴ Mǔpúyú Amṓsɪ cɔ-ɪ sɪ: Paa fɛlɔɔ-m ma Iɔ kɔvɔɔtɔtɔ tɛlɛsvɔv tɔɔ. Ama tɔla kɛ ma tɔɔkɪ na mǎ halɔɔɔ tunɲ. ¹⁵ Ma kalɛkɔ waali kɛ Tacaa yaa-m. Ntɛna ɪ tɔ-m sɪ mǎ polo mǎ kpaaɪ ɪ tɔm kɛ ɪ yɛlaa Iseyeli kawulaya nyɔ́ma kɛ ilim ntɔɔɔ tɔɔ. ¹⁶ Mǔpúyú nyǎ kisina-m sɪ ma taa kpaaɪ-tɪ. Pɛ tɔɔ kɛ Tacaa sɪ mǎ tɛlɛsɪ-ɲ sɪ ¹⁷ nyǎ alɔ kǎ pɛsɪ apalaa tɛna alɔ kɛ ɪcatɛ taa, na pá kɔ nyǎ piya kɛ yooɔ taa. ɪlɛna nyaa sɪ ma ta nyɪ ɪsɔnaa tɛtɔ taa, na pá pona Iseyeli nyɔ́ma kɛ tɛtɔ poolɔɲ nyɛntɔ taa kɛ tɛlasɪ.

8

Toosee liyiti nyɔna

¹ Mǔpúyú Tacaa lapa na ma tasa toosuyɔ. Tun pee kɔpɛpuna na tɔkɔ ntɛ ma nawa. ² ɪlɛna ɪ pɔɔsɪ-m sɪ: Pepeye n naaki, Amṓsɪ? Ma sɪ Tɔvɔv pee wena a puwa tɔ a tɔkɔ. Mǔpúyú sɪ: Ma yɛlaa Iseyeli nyɔ́ma puwaya, pa tala pa tɛnaya. Ma kaa tasa-wɛɛ wiɪu.

³ Ma heela-wɛ sɪ:

Iɔ Tacaa ma, ma huɛ kɔyakɔ wule,
kawulaya tɔyaya taa yontu kǎ pɛsɪ wula.
ɪlɛna sɛtaa sɔɔɔtɪ, na pɛ suma tiyitiyi.

Taatɛlaa ɪsɔɔtɔ

⁴ Mǔpúyú Tacaa tɔma sɪ:

Mpa mɛ mǎ fɛlɔɔ kɔnyɔntɔnaa kɛ nɔɔhɛɛ,
na ɪ kɔvɪ tɛtɔ taa wahala nyɔ́ma,

⁵ ɪlɛna ɪ tɔɲ sɪ ɪsɔtɔ kɔfalɔ acima

u tɛɲ lɔɲ sɪ tɔ taati.

Aaiyee sɪ, kɔyakɔ kɔhɛɛsvɔv

naa tɛɲ lɔɲ sɪ tɔ lɛsɪ tɔɔɔnaya pee

na tɔ pasa mayasɛlaya.

ɪlɛna tɔ kpaaɪ ka liyitee.

Na tɔ lu sanɔyanaa kɔmuyullaa,

⁶ na tɔ kpɛɲɔɔna toolee na tɔ pɛɛtɔɔ.

Ye kɔnyɔntɔ ta pɛsɪ

na ɪ fɛli-mɛɛ ntɔɲkpala liyitee,

ɪɛ ɪ kpa-ɪ yomle.

⁷ Mǔpúyú Tacaa tuuwa sɪ:

Na tɛtɔ nti ɪ hɔɲna mǎ ti ɪsɛntɔ tɔ,

ma kaa sɔɔ mǎ lakasɪ sɛnɛ.

⁸ Pɛ tɔɔ kɛ tɛtɔ kǎ sele,

na tɔ taa yɛlaa tɛna caya lɔyaya.

Tu kpaakı na t́ tiiki ısu Nili pəyɔ lum.

⁹ Ḿpúyú Tacaa Iso tasaa sı:

Kuyanjukuyu maa yele na ilim tɔ pə sikuyu waatu.

Uena səkpɛtuyɔ nyala tɛtɔ t́na t́ɔ.

¹⁰ Maa pəsəna mə acima kɛ ləyaya,

na mə laɲhulɔmlɛ yontu pəsi wula.

Na yəlaa t́na looli pa nyɔɔɲ ısu ləyaya

na pá suu ləyaya wontu ısu fəlɛt́nnaa taka,

ısu pəyaya ikpamlɛ səpəna.

Uena pə t́naya mpɔ pə pəsi laɲwakəllɛ kuyaku.

¹¹ Ḿpúyú Tacaa t́ma sı:

Maa kəna wahala kɛ kuyaku nakuli.

Wahala ınəyələ sı ma kuyɔɔtɔtɔ nuu

kunyuluyɔ ká kpa yəlaa,

na pə kəli ısu nyɔɔsı yaa lukɔtɔ kukuyɔ-wɛ t́.

¹² Paa cɔɔ yem kɛ tɛtɔ t́na,

na pá pɛkəyi sı pá nu ma t́m,

ama pa kaa na.

¹³ Kuyanjukuyu lukɔtɔ ká kɔ ifepiya akpala nyəma,

na pɛlaa kɔpama, na pá pi-wɛ.

¹⁴ Na mpa pa tuukina Samalii tɔyɔ,

yaa Tan nyəɲkɔ yaa Pɛsɛpa nyəɲkɔ t́.

Pa t́na paa hoti, pa kaa tasa kuluyɔ.

9

Toosee kakpası nyəna

¹ Ḿpúyú ma na Tacaa na í səɲa kɔtaya t́latɛ t́ɔ na í t́ɲ sı: I yɔkɔ Iso t́sɛɛɛ akele nyuyɔ na pə ciyiti kutuluyɔ t́na kite.

Maa yɔkɔ akelenaa,

na pá hoti yəlaa t́ɔ na pə kɔ-wɛ.

Uena yooou náá kɔ mpa pu kaası t́,

nəyɔlɔ kaa fiti.

² Paa pa tii atɛtələ taa,

maa ləsi-wɛyɛ t́na.

Paa pa kpa ısɔtaa ısu ma tisa-wɛ.

³ Paa Kamɛɛli puyɔ taa kɛ pa ɲmɛla-m,

ısu ma kula pa t́ɔ na má kpa-wɛ.

Paa pa sewa na pá suu lum tɛɛ mayamaya,

maa yele na lum tɛɛ t́m nyasa-wɛyɛ t́na.

⁴ Ye kolontunaa pona-wɛ,

maa yele na pá kɔ-wɛyɛ t́na.

Ma kaa tasa-wɛyɛ waasuyɔ,

ısu ma kpiisa-wɛ.

⁵ Ye Toma t́na tɔ Iso Tacaa t́ka mpələ kɛ tɛtɔ t́ɔ,

tə kpa kɛ na t́ tiiki, ısu Nili pəyɔ lum.

Uena tə yəlaa t́na caya ləyaya.

⁶ Iso pama ısɔtɔnuyɔ kɛ tɛtɔ t́ɔ kɛ.

I lapa i t́cayalɛ kɛ ısɔtɔnuyɔ nyuyɔ taa.

I hɔɲ tɛɲku lum na í pələyi-wəyi tɛtɔ t́ɔ.

Ɔ hətɛ nté Tacaa.

Tasəkəle nyóma hvvnav

⁷ Ḿpúyú Tacaa tóma sí:

Ɔseɣeli nyóma me,

í tá tɛɛ Itiyopii nyóma se.

Ɔsəna ma ləsa-meɣe Ɔcipiti tó,

ḿpúyú ma ləsa Filiisi nyóma ke Kələeti,

na má ləsi Silii nyóma ke Kiii.

⁸ Ma nawa mə kawulaya tasəkəle,

ɪlena má tɔ ma taa sí maa kpisi-meɣe tɛtɔ tó.

Paa na mpɔ ma kaa kpisi Yakɔpɔ lɔlɔɣɔ nyóma

təna təkpataa.

⁹⁻¹⁰ Maa yas-meɣe piitimnaa lempənaa heku.

Pu kpisi mə taa asayaa mpa paa tisiyi sí

mpusinaa ká mayana-me tɔɣɔ yoo taa.

Ɔsu pa lintuyuu tɔɣonaya pee na pə yeki pee tó.

Nəəsi suw na laɲhele

¹¹ Ḿpúyú Tacaa tóma sí:

Kuyaku nakoli maa kusi Tafiiti ɪcate

ncaaɛ na má tɔ pəɣələe.

Maa ɲma ɪcate nte ɪsu tu wev lɔɲ tó.

¹² Ɔle Ɔseɣeli nyóma ká taɣani muɣɔ ke Ɔtəm tɛtɔ

na tə cələ tɛtɔ nti tə ké Tacaa nyəntɔ tó.

Tacaa má, ma yəɣətəna.

Maa la ḿpúyú teitei.

¹³ Ḿpúyú Tacaa tasaa sí:

Pu kəɔ na hataa haləɣi,

pə kaa leeli, ɪlena pá ku.

Paa tuu, pə kaa leeli,

na leseɲ kooluyɔ tala.

Ɔlena solum kɔfam kpe pónɲ tó

na pə feɣeni pulasi təna.

¹⁴ Waatu inəɣi maa cɛ Ɔseɣeli nyóma meɣe mə yomle taa.

Ɔ ka taɣani mə acaɛɛ nna pu kpisaa tɔɣɔ ɲmau

na í caya.

Ɔlena í hala na í tɔɣɔ,

na í sɔ tun wei pa yaa sí leseɲnaa tó

na í nyɔ pə solum.

¹⁵ Maa su ma yəlaa meɣe tɛtɔ nti ma ha-me tó tə taa.

Nəɣəlv kaa tasa-meɣe tɔɣonuyɔ tətɔ.

Tacaa mə Ɔsə má, ma yəɣətəna mpɔ.

ISO KUYOYOTUTU TELESULU APITIYAASI TOM TAKELAYA

Kutulutu

Takelaya kanε ka ηmaalv keesa Isav luluyv nyεma Itεm nyεma tεm. Paa caaki Yakεpu luluyv nyεma Iseyeli nyεma, pa lukι-weye kolonja kε. Ama Iso ká hυvna ι yεlaa Iseyeli nyεma nεyε, na ι heesi pa lanja.

Isa na pa faya Apitiyaasi takelaya tε:

Tacaa hυvkεna Itεm nyεma, kukalutu 1-14

Tacaa kuyaku sεsεv, kukalutu 15-21

¹ Tεm nti Tacaa Iso kulaa na ι hυli Apitiyaasi si, ι yεyεti Itεm tetv nyεma tεε tεyεlε.

Tacaa kpaalvυv kε Itεm ncaale tεm

Pa tila tillu kε piitimnaa hekυ.

Tε nu ι yεyεta Tacaa tεm si:

ι kulι, na tε yoonε Itεm nyεma.

² Mpyεyε Tacaa yεyεta Itεm si:

Maa la-η waali tv kε piitimnaa lelεε taa.

Paa nyεni-η yem.

³ N caya hatoo kukpamεη hekυ,

timpι nεyεlv υ takι tε.

Kalampraani kuyv-η si,

nεyεlv kaa lεsi-η tεna.

⁴ Paa n ká kpa isεtaa isu hekεle,

na η tv nyá tante kε isεtεlvηasi taa,

isu ma tisa-η tεna.

Tacaa má, ma yεyεtεna mpυ.

⁵ Ye ηmulaa svv nyá tεye ahoo,

paa kuu pε tεna mpi pa pεsεyi tεyε,

na pε yele-η kpeε.

Ye kεntaa svv nyá taale taa,

kumkum tike kε pu kaasi-η.

⁶ Isav nyεma mε,

mε kolontunaa yasa mε wenav taa na pá kuu-wι.

⁷ Mεna mpa ι ka pεela nεεsi tε,

pa tεyεnεyi-mεye mε tetvnaa taa kε.

Mε cewaa lukι mε waali.

Mε taapalaa na ηmakεliyι-mε.

Mεna mpa ι ka kaawa nyεnaya tε,

pa svv-mεye katεsi nyεpv.

Pa tvυki-mε si ι fει lεmayaseε.

⁸ Tacaa má, ma tv ma taa si,

maa kpiisi Itεm layatvnaa tεnaya kuyaku ηkv.

Maa kpiisi mε layatv tεna.

⁹ Sεyεntv ká kpa Temεj ιcate yoolaa.

Paa kv Itεm yoolaa tεna.

Itεm nyεma waawa Iseyeli nyεma wahala taa

¹⁰ Μρύγύ Tacaa yəḡətaa si:
 Pu kpiisi Itəm nyóma me.
 Fεελε ka pu-meγε teu.
 Mpi tɔ, í kú mə tɛtɔnaa
 Yakəpu lɔlɔyɔ nyóma,
 na í kuu pa wontu.

¹¹ Waatu wei kolontunaa kəla-me,
 na pá suu mə ɪcatɛ taa tɔ, ɪ ka wɛ təna.
 Halɪ pa tɔ tɛtɛ ké Yosalem wɛnaɔ tɔɔ tɔ,
 mə na-wɛγε.

¹²⁻¹³ Pə taa muna si,
 í suu pa ɪcatɛ taa,
 na mə ɪsentaa hɛtəna pa wahala.
 ɪ kpaɪa amukuyɔ na pa hotuyɔ,
 na í tuu-wɛγε pa kunyɔntɔyɔle waatu.
 Haləna í kuu pa wɛnaɔ ɪsu pa kolontunaa.

¹⁴ ɪ səŋa mpahela na í kuyɪ selaa.
 Yaa í tuyɪ-wɛγε pa kolontunaa nin taa
 ké pa wahala wule.

¹⁵ Kuyaku ŋku Tacaa ká huuna yəlaa tɔ ku kpeɣetaa ké.
 ɪsaɣatu nti í lapa tɔ, tu məli mə nyɔɔŋ taa.
 Paa lana-me ɪsu mə lapənaɔ-wɛ tɔ.

ɪseɣeli nyóma lɛɛtəyɪ Itəm nyóma

¹⁶ Μρύγύ Tacaa tasaa si:
 ɪseɣeli nyóma me,
 í tɛma ma pááná kəpu nyɔɔɔ kɛ
 ma puɣɔ nanŋ nyəŋku tɔɔ.
 Yəlaa lelaa ná kaa tɛ a nyɔɔɔ.
 Paa nyɔɔ-yeɣe mpyóyó,
 ɪlena pə kpiisi-wɛ na pá saali yem.
¹⁷ Ama mpa pu kaasi tɔ paa cɔɔsi Siyən puɣɔ taa.
 Ku pəsi ɪsɔ puɣɔ.
 Yakəpu lɔlɔyɔ nyóma ká lɛɛkɪ tɛtɔ kɛ tə mɔlaa nin taa.

¹⁸ ɪlena Yakəpu na Yosɛɛfu pa lɔlɔyɔ
 nyóma pəsi ɪsu kəkə,
 na ká nyaya ɪsaɔ lɔlɔyɔ
 nyóma ɪsu nyutu.
 Pu wakəli-wɛ tənəŋnan,
 pə kaa sɔɔ paa kulɔm.
 Tacaa má, ma yəḡətəna mpu.

Paa lɛɛkɪ pəcəlɔ tɛtɔnaa

¹⁹ Yuta nyóma ká tɔyɔna Itəm tɛtɔ na ilim mpətəŋ tɔɔ. Paa tɔyɔ Filiisi nyóma tɛtɔ hɔyɔluyɔ
 tɛtɛkəle, na ɪfəlayim nyóma tɛtɔ kɛ Samalii. ɪlena Pɛncamɛɛ nyóma náá tɔyɔ Kalaati.

²⁰ ɪseɣeli nyóma mpa pa kuuwa na pá tɛɛna tɔ, pa taa yoolaa kupama ká lɛɛkɪ Fenisii tɛtɔ.
 Haləna pə polo Salepəta ɪcatɛ. Yosalem nyóma mpa pa kuuwa na pá wɛ Sefalatɪ tɔ, pɛle paa
 tɔyɔ ilim mpətəŋ tɔɔ acalɛɛ. ²¹ Pa ké akanaa ké. Paa nyəkəli Siyən puɣɔ na pá caya təna. Paa
 tɔyɔ Itəm nyóma tɔɔ.

Tacaa ká tɔyɔna ɪ yəlaa tɔɔ ké kawulaya.

ISO KUYOYOTUTU TELESULU

YONAASI

TOM TAKELAYA

Kutulutu

Apalu wei pa yaaki Yonaasi to i ké Iseyeli tu ké na Iso tili-i piitim lempi nyéma teye Asilii tetu taa ké Ninifi icate taa si i polo na i kuli pa isayatu too. Ama mpe inu paa ké Iseyeli nyéma kolontunaa ké. Pə too ké Yonaasi kisaya pote. Paa na mpv Iso pona-i na ton na Yonaasi kpaali-we na pá mu i tom na pá layasi tante na Iso wii-we.

Isəna pa faya Yonaasi takelaya to:

Iso towa Yonaasi ke tamle na i kisi, titite 1

Yonaasi layasaa na pá ya i nyovu, titite 2

Yonaasi kpaalvyu ke Ninifi nyéma, titite 3

Tacaa waasa Ninifi nyéma, titite 4

Yonaasi mayasaya si i kisiyi Tacaa tiluyu

¹ Mpyúyú kuyaku nakuli Tacaa heela Amitayi pəyalu Yonaasi si: ² Kuli na n polo Ninifi icate səsəle na n kpaali-te. Ma nyəəsa tə isayatu.

³ Ilena Yonaasi kuli si i seeki Tacaa. Pə too ké i tiiwa kpuləŋ teesaŋ ke Yopee. I mayana kpulvyu səsəu ŋku ku puki Taasisi to. Ilena i felu ku liyitee na i suu si i puki tənə.

⁴ Mpyúyú Tacaa lapa na heelim səsəu ma tenku too. Kacuculaya səsaya kuləna na ká caa kpulvyu yəkuvu si lum i təyə-we. ⁵ Ntəna səyantu səsəntu kpa kpulvyu saalaa. Ilena pá yaaki pa tun həla. Na pá ləsaŋ wontu na pá petəŋ lum taa si pá la kpulvyu təfəŋafəŋa. Ama Yonaasi ná tiiwa kpulvyu naŋ lenku taa na i tooki səsəu. ⁶ Mpyúyú kpulvyu saalaa nyovu tu pola Yonaasi kin na i pəsə-i si: Nyá tooki yaa? Kuli na n yaa nyá tvyu. Ntanyu ku waasi-tu, na té taa sí.

⁷ Mpyúyú kpulvyu saalaa yaa təma si: I kə na té to tete na té nyu wei i kəna-tvyu mpusi inə to. Mpyúyú pa to tete lena pə kpa Yonaasi. ⁸ Ntəna pá təmi-i si: Heeli-tvyu mpi pə kəna mpusi inə to. Nyá teye le. Nyá piitim ke mpi. Nyá kulapəle ke nte?

⁹ Mpyúyú i cə-we si: Ma ké Hepəla tu ké. Isətaa Iso Tacaa wei i lapa tetu na tenku təyə ma seeki.

¹⁰ Ilena i kəesi-we si inu i seeki Tacaa. Ntəna səyantu səsəntu kpa mpe inu. Kəna pá pəsə-i si: Pepe too ké n lapa mpv? ¹¹ Na isənaya tu la-ŋ na pəcə tenku hē?

Mpi to, lum pááná tənna səsəvyu ké. ¹² Ilena i cə-we si: I peti-m tenku taa, lena lum hē. Mpi to, ma nyəma si má kəna kacuculaya səsaya kaneye mə too.

¹³ Mpyuule kpulvyu saalaa mayasa saav isu paa tala koten, pa ta pəsi. Mpi to, tenku pááná tənna səsəvyu ké. ¹⁴ Ilena pá sələmi Tacaa si: Hai, taa ku-tvyu yulu inə i weesuyu too. Pəyele taa yele na i caləm təm məli tá nyəŋ taa. Mpi to, Tacaa nyá, n lakı mpi n səlāa təyə.

¹⁵ Ntəna pá kpaŋa Yonaasi na pá peti tenku taa na lum hē kpakpaa. ¹⁶ Mpyúyú Tacaa təm kpa yəlaa mpeye səyantu ke səsəu. Ilena pá lapi-i kətasi na pá su pa nəsi si paa sē-i.

2

Yonaasi sələmvu ke tinte lotu taa

¹ Mpyúyú Tacaa lapa na tinte səsəle natəli kə na té li Yonaasi. Mpyúyú i caya tə lotu taa ké kuyəŋ tooso na ahoo tooso. ² Ilena i sələmi i Iso Tacaa ke tinte lotu taa si:

³ Tacaa, ma yaa-ŋ ma wahala taa na n nu.

Ma kiisa atətəle taa na n nu ma nəyə.

⁴ N pɛta-m luhəyaya taa ké tenku hɛku taa.
 Lum kulaa isu koloosi na pé ta-m,
 lum koloosi tɛɛki ma tɔɔ ké kulum kulum.
⁵ Maa huɔwa si n tɔɔna-m ké,
 ma kaa tasa nyá tɛsɛɛle kɛ nav.
⁶ Lum lipa-m na pé tanɪ-m tɔɔɔ.
 Pə lipa-m na səsəncaasi həkɔ ma nyuɔɔ.
⁷ Ma tiiwa haləna má tala pɔɔɔ kila.
 Atɛtɛle nənɔɔsi təkaya ma tɔɔ ké tam tɔɔ.
 Ama ma Iso Tacaa nyá, n ləsa-m na weesuyɔ.
⁸ Waatu wei ma ləsayə caakaya luu kɛ ma tənuyɔ taa tɔ.
 Ma tisaya feesuyɔ ilɛna má tɔɔsi nyá tɔɔ.
 Ilɛna n mu ma səlɛmuyɔ kɛ nyá tɛsɛɛle taa.
⁹ Mpa pa laaki tun tɔ pa lanɔɔɔ nyuɔɔ yapu ké.
¹⁰ Ama maa sɛɛ-ɪ ké.
 Maa la-ɪ nyana tɛmlɛ sɛɛtu kɔtasi,
 Maa yoosi isu maa suu nɔɔ tɔ.
 Mpi tɔ, Tacaa nyayale nyuɔɔ yatɔ.
¹¹ Ḿpúyú Tacaa tɔma tinte si tɔ polo tɔ tɔ Yonaasi kɛ kɔten tɔɔ.

3

Yonaasi kpaalvɔv kɛ Ninifi wakəlvɔv tɔm

¹ Ḿpúyú Tacaa tasa Yonaasi kɛ heeluyɔ kɛ tɔm naale nyəm si: ² Kulɪ na n polo Ninifi ɪcatɛ sɔsɔɛle n̄tɛ. Kpaalɪ-tɛyɛ tɔm nti maa heela-ɪ tɔ.
³ Ḿpúyú ɪ kulaa na ɪ polo Ninifi, isu Tacaa yɔɔtɔ tɔ. ɪcatɛ n̄tɛ tu wala katatəlaya ké. Pu weɛ si kuyɛɛɪ tooso kɛ yulɔ ɪ tɔ na pɛ́cɔ́ ɪ tɛsi-tɛ. ⁴ Ama Yonaasi ná tɔma tɔ taa ké kuyaku kulɔmuyɔ. ɪ tɔɔaya tɔ na ɪ kiisiyi ké si: Pə kaasa kuyɛɛɪ kɛ nule, na pá wakəli Ninifi ɪcatɛ. ⁵ Ḿpúyú ɪcatɛ nyəma tɛna, pə kpayaɔ sɔsaa na pə səkɛma tɔ. Pa lanɔ wakəlaa, na pá mu Iso tɔm nti na pá həkɔ nɔɔsi. Ilɛna pá takɪ ləyaya wontu isu fəlɛtɔnaa taka si pé hulɪ si pa layasaa. ⁶ Ḿpúyú tɔm nti tɔ tala Ninifi wulav. Ilɛna ɪ kulɪ ɪ kumtɛ tɔɔ. Ḿpúyú ɪ wɔɔsa kawulaya kpai na lanwakəlle na ɪ takɪ ləyaya wontu isu fəlɛtɔ taka. Ilɛna ɪ caya tɔlɔma taa. ⁷ Ḿpúyú ɪ na ɪ waali nyəma pa kpaalaa si, yəlaa na tɔla pá taa tɔɔ lum yaa tɔɔɔaya. ⁸ Pa lanɔ ɪ wakəli na pá takɪ ləyaya wontu isu fəlɛtɔnaa taka na pá wiina Iso na ɪsɛle kusɛɛmlɛ. Pá lu pa mpaav ɪsayav taa, pá yelɛ pa ɪsayatɔ kulaputɔ. ⁹ Ntanyɪ Iso ká hɛɛsi ɪ pááná sɔsɔna, ɪlɛ pa kaa sí.
¹⁰ Ḿpúyú Iso nawa pa kulaputɔ nti. Na ɪsəna pa yela pa ɪsayatɔ tɔ. Ilɛna ɪ yelɛ ɪsəna ɪ ka huɔwa si ɪ ká la-wɛ tɔ.

4

Yonaasi mu pááná si Iso hvla Ninifi nyəma kɛ suulu

¹ Ḿpúyú Yonaasi lanɔ ta hɛɛna ɪsəna Tacaa hula Ninifi nyəma kɛ suulu kɛ mpɔ tɔ. Ntɛna ɪ mu pááná kɛ sɔsɔm. ² Haləna ɪ yɔɔtɔ Tacaa si: Anhaa, pə taya ntɔɔɔ maa huɔwa ma taa ké maa weu ma tɛ tɔ? Pə mayamaya pə tɔɔ ké ma seekaya si ma tɛ Taasisi. Mpi tɔ, ma nyəma si n wɛna yəlaa pɛtɔtɛ. N hulɔɔ suulu, na n lakɪ kɔpantɔ kɛ sɔsɔm. Nyá sɔɔlu puwa si n taa lɛɛti. ³ Pə tɔ tɔ, Tacaa kpaya-m. Sɔm kəla-m weesuyɔ kɛ teu. ⁴ Ntɛna Tacaa pɔɔsi Yonaasi si nyá pááná muɔv mayaa?
⁵ Ḿpúyú Yonaasi lu ɪcatɛ taa. Ilɛna ɪ tuusina ilim tɔlulɛ tɔɔ ké pɛcɔ. Ntɛna ɪ siki cokəle na ɪ caya tɔ ɪsotom taa. Ilɛna ɪ tanɔa si ɪ naaki ɪsəna ɪcatɛ ká tɛna tɔ. ⁶ Ḿpúyú Tacaa lapɔ na aloolaya nakəli ká nyɔ. Ka pu tɔyɔ ilɛna ká lapɔ-ɪ ɪsotom, na ká hɛɛsi ɪ pááná. Ilɛna ɪ lanɔ hɛɛna-kɛyɛ

səsəm. ⁷ Ama tɛv fema, ɪlɛna Taca kɔna sonsompələ. M'pɔyɔ tɛ tɔyɔ aloolaya ŋkɛyɛ tefemle na ká wɔli. ⁸ ɪlɛna Taca kɔna tɛv kite heelim kɔhaŋəm kɛ ilim kpav. Pə nyaya Yonaasi nyɔyɔ ɪlɛna ɪ tɔnyɔ hoo na í cɛɛ fiyinuyɔ. Tənaɣalɛ Yonaasi koolaa sɪ: Səm kələ-m weesuyɔ kɛ teu.

⁹ M'pɔyɔ Taca pɔsa Yonaasi sɪ: Nyá pááná mɔyɔ maya aloolaya ŋkɛ ka tɔm taa?

ɪlɛna Yonaasi cɔ sɪ: Ma pááná mɔyɔ maya kɛ haləna səm.

¹⁰ Ntɛna Taca sɪ: Nyá tá tɔyɔ aloolaya ŋkɛ ka wahala nɔyɔlv. Ahoo kɛ ká nyɔwa, na ká sí ahoo lɛnna. Paa na mpɔ n wɛna ka pətɔtələ. ¹¹ Pə tɔɔ kɛ maa wɛɛna Ninifi ɪcatɛ səsɔlə nté tɛ pətɔtələ. Tə taa yɔlvnyɔŋ kələ iyisi nunɔwa na hiu (120000). Pa ta nyɪ pa ntɔyɔŋ na pa mpətəŋ pə fayav. Pəyele tɛ taa tɔla wɛ payalɛ.

ISŌ KUYŌŌTUTU TELĒSULU

MISEE

TŌM TAKĒLAYA

Kutulutu

Isŏ kuyŏŏtutu telĕsulū Misee na Isŏ yulū Isayii pa waatu kulŏm kĕ. Waatunaa mpĕ pa taa kĕ Yuta awulaa Akapī na Isekiyasī pā tŏŏ pa kawulasī. Ilēna Asilii yoolaa nāá cŏŏŏŏ Yuta nyŏma. M̄pŏŏŏ Misee kpaalaa sī kolontunaa kā tŏŏ Yuta ɪcatĕ sŏsŏle Yosalem kĕ pa ɪsayatu tŏŏ. Ama waatu ka kŏŏ wei ɪ taa Isŏ ka lŏsī waasulū wei í kā tŏŏ kawulaya kĕ Isɛyeli tŏŏ tŏ (titite 5).

Isŏna pa faya Misee takĕlaya tŏ:

Isŏ kpaalŏŏ sī ɪ kā hŏŏna ɪ yŏlaa na í hŏ pa ŋkpanŋ, titite 1–3 na 6:1–7:7

Isŏ sī inū ɪ kā ya ɪ yŏlaa, titite 4–5 na 7:8–20

Isŏ sī inū ɪ kā kpa-wɛŏŏ wulav kĕ Tafiiti lŏlŏŏ taa, titite 5:1–4

¹ M̄pŏŏŏ Tacaa tŏ Molĕsī tŏ Misee taa kĕ ɪ tŏm. Yuta awulaa Yotam na Ahasī na Isekiyasī pa waatunaa taa kĕ Isŏ tŏwa ɪ tŏm ntŏŏŏ Misee taa. M̄pŏŏŏ Misee yŏŏŏta Yosalem na Samalii pa acalee tŏm.

Tacaa kalŏnav kĕ ɪ yŏlaa

²⁻³ Tĕtŏ yŏlaa mĕ mŏ tŏna í ke ŋkpanŋ.

Tacaa kā lu ɪ tŏcayale

na í tii pŏŏŏ comcom nŏŏŏ taa.

ɪ kā kŏŏ na í kĕŏsī mŏ ɪsayatu tŏna.

⁴ Na pŏŏŏ hooki na í suuliŏŏ tĕtĕka,
ɪsŏ kŏkŏ nyakŏŏŏ keetu na tĕ hooki tŏ,
yaa lŏm kpenŏŏŏ tontonŏ tŏŏ tŏ.

⁵ Isɛyeli nyŏma wakŏlaa na pā pŏntŏna
Isŏ tŏŏ pŏ lakī mpŏ.

Samalii ɪcatĕ sŏsŏna Isɛyeli
nyŏntĕ sī tĕ kulī Isŏ tŏŏ.

Nŏ Yosalem nāá sŏsī Yuta kĕ laatu taa.

⁶ M̄pŏŏŏ Tacaa tŏma sī:

Pŏ tŏŏ kĕ maa yele na

Samalii pŏsī ncaale huŏŏle.

Nyā pĕŏ kā pilimi na a tii tĕtĕkŏle taa,
na pŏ yele kpĕtĕ na tŏmŏŏŏ nyŏ.

⁷ Paa yŏkī nyā tŏŏ kulalaan tŏnaya hŏŏŏŏŏ.
Paa wŏ kŏkŏ kĕ kŏcŏŏŏ wei paa lapa tŏŏ
wasanŏkalŏnaa tŏ.

Pŏ yeki nyŏŏŏŏ ilēna kolontunaa
kpaŏŏ na pā fĕli wasanŏkalŏnaa lĕlaa.

Tacaa naasŏŏŏ kĕ Yosalem

⁸ M̄pŏŏŏ Misee tŏma sī:

Ye ma tŏŏŏ naasŏŏŏ mpī pŏ tŏm,

ma lanŏle wakŏlŏŏŏ kĕ.

Ilēna má casŏŏŏ kapusi ɪsŏ sŏnsŏmŏŏŏŏ,
na má salŏmŏŏŏ na ma luyŏ tĕŏ lĕli ɪsŏ taataanaa,
na má wŏŏŏŏŏ ma wontu na má tŏŏŏŏŏ kpĕtĕ.

⁹ Samalii kaa fiti sɛm, halɪ pu tati
Yuta tetu ɪcate Yosalem timpɪ ma
yɛlaa wɛɛ tɔ, pɛ nɔnɔɔsi.

¹⁰ ɪ tɔki mɛ ɪsɛlɔm kɛ Ako.
ɪ taa heeli sɛm tɔm ntɔyi
ta kolontunaa Katɪ ɪcate nyɔma.
ɪ caya lɔyaya kɛ Pɛti-Lɔyafɛla:
Mɔsɔyɔ tɔyaya kɛ pa yaa mpɔ.

¹¹ Safii ɪcate nyɔma: ɪcate kɔpantɛ kɛ pa yaa mpɔ,
mu wɔɔɔsi mɛ wontu na ɪ tɛɛ yomle na fɛɛɛ.
Saanaa ɪcate nyɔma: ɪcate luu kɛ pa yaa mpɔ,
pɛɛ pa ta tala pɔ lu.
Pɛti-Sɛɛli: Kolunɔ ɪcate kɛ pa yaa mpɔ,
ɪcate u kentiɪ tɔ yɛlaa tɔɔ,
na pɔ wiiki lɔyaya wula.

¹² Malo ɪcate nyɔma: Lanwakɛllɛ ɪcate kɛ pa yaa mpɔ,
pɛɛ pa nyan si pa nyɔyɔ yapu tɔm kɔ saali.
Wahala wei Taca kɔnaa tɔ ɪ tala Yosalem ɪcate kin,
kɛ tɔ nɔnɔɔ.

¹³ Lakisi ɪcate nyɔma: Paa kɛɛɔ kɛ pa yaa mpɔ,
ɪ kɛɛli mɛ kɔpɔanɔn na ɪ se.
ɪ kɛɛna ɪsɛyɛli nyɔma kaanutu.
ɪ sɔsi Yosalem nyɔma kɛ ɪsɔ tɔɔ kɔlɔyɔ taa.

¹⁴ Pɛ tɔɔ kɛ Yuta nyɔma mɛ,
ɪ kaa tasa na ɪ ti Mɔlesi-Katɪ ɪcate:
Katɪ tanna kɛ pa yaa mpɔ.
Akasipɪ ɪcate nyɔma: Puɔusuɔyɔ kɛ pa yaa mpɔ,
pɛɛ pa kaa sɛna ɪsɛyɛli awulaa.

¹⁵ Malesa ɪcate nyɔma:
Kɛllɔ ɪcate kɛ pa yaa mpɔ.
Taca kɔ tasa-mɛyɛ kɛllɔ nin taa kɛ tɔyɔ.
Na ɪsɛyɛli wulau kɔ ɲmɛli Atulam kɔkpamɔyɔ pɔɔyɔ taa:
Wulau kɔkpamɔyɔ kɛ pa yaa mpɔ

¹⁶ Yosalem nyɔma ɪ looli mɛ nyɔɔn ɪsu yepelekunaa,
ɪ wii mɛ piya tɔɔ.
Mpi tɔ, paa kɔpɔa-wɛ na pɔ tɛɛna yomle kɛ poolun.

2

Mpi kɔnyɔntɔnaa muɔyullaa ka tɛsɛna tɔ

¹ Yɛlaa hɛntɔyi na pɔ mayasɔyi ɪsɔyatu,
pɛ nyaalɔyi ɪɛna pɔ laki-tɔyi waatu wei
pa wɛna pɛ mpaav tɔ.
Pɛ yɛlaa tɔm wɛ waiyo kɛ.

² Ye tawa yaa tɛɛsi kɛ pa nyulaa pa lɛɛki.
Pa lakɛna mɔsɔn kɛ yɛlaa na pa wɛnav.

³ Pɛ tɔɔ kɛ Taca yɔɔtɔaa si:
Ma tɔpɔanɔyi ɪsɔyatu kɛ mɛ nyɔyɔ tɔɔ.
ɪ kaa fiti-tɪ,
pɛcɔ ɪ kɔ tɔn kɛ na ɪ kama nyɔɔn.

Mpi tɔ, wahala kuyeeɲ kəɲna.

⁴ Waatu ɛnəɲi í ká wiiki na lɛlaa mayasəɲi-mɛ sɪ:

Isɔ kpiisa-mɛ tənəɲnaɲ,
na í cɛla mə tɛtɔ kɛ mə kolontunaa.
Pə ta kaasɪ-mɛɣe pɔlv.

⁵ Mə taa nɔɣɔlv kaa hiki ɪ paa nyəm
kɛ tɛtɔ nti Tacaa yɛlaa ká tayani
talvɣv tɔ tə taa.

Tacaa təm kisilaa

⁶ Lɛlaa ná sɔɔ pa nyəntɔ tɔɔ,
na pá təɲ má sɪ má su,
sɪ ma kələɲi kakalaya.
Sɪ fɛɛɛ kaa tɔɣɔ mɛ.

⁷ Haləna pá təɲ sɪ Isɔ kaa mɔ pááná
kɛ ləɲ na í la mɛɣɣe mɔv.
Mpa pa təɲ kɔsiyisim taa tɔ,
pa tike kɛ ma heeliyi təm kɔpantɔ.

⁸ Ama Tacaa yɔɣɔtəɲi mə təm sɪ:
Hatoo ləɲ kɛ í pəsəɲi ma yɛlaa kolontunaa.
ɪ lɛɛkəɲi yɔlvɔpama mpa pa luna yooɔ na alaafəya tɔ,
pa sayatanaa kɛ mɔsvɛɲ.

⁹ ɪ tɔɣɔnəɲi pa alaa kɛ pa tɛ.
ɪ təɲ sɪ í lɛɛkəɲi pa piya kɛ kɔpantɔ nti Isɔ ha-we tɔ.

¹⁰ ɪ polo í tɛɛ yoo,
mə hɛɛsvɣv tɛmaya.
Wahalanaa tanja-mɛɣe mə isayatu tɔɔ kɛ.

¹¹ Isɔ kuyɔɣɔtɔtɔ teləsəlaa
tɛtɛlataa mpa pa cɔɔkɪ yem,
na pá looliyi-mɛ sɪ í ká yá
sɔlvɔmnaa taa tɔɣɔ í caaki.

Isɔ kpeyeliyi Isɛyeli kakaasaya

¹² Mɔpɔɣú Tacaa təma sɪ:
Maa kpeyeli Isɛyeli kakaasaya mɛ
ɪsu heenɲ kɛ tətəkəɛ,
yaa tətɔɣɔɛ taa na í cayana mə ti.

¹³ Máá hɛɛna-mɛɣe yomle nənɔɣɔ,
na í pəsɪ na í fiti.
Mayalɛ mə wulav,
máá tiikina-mɛ.

3

Nyɔɣv nyəma kvkpaalətv

¹ Mɔpɔɣú Misee pɔɔsa Isɛyeli nyɔɣv nyəma sɪ:
Pə taya mə nyəntɛ nté sɪ í təɲ tampana?

²⁻³ Ama í kisa kɔpantɔ,
na í sɔɔɪ isayatu.
ɪ tɔɔkəna mə təɲi ma yɛlaa na í litiyi pa tənəɲ.
ɪ kɔɔləɲi pa nantɔ na pə yeki mɔwa.
ɪ cɔtəɲi-we na í hiisiyi ɪsu nantɔ nti

paa tu tiipile taa tɔ.

⁴ Pə tɔɔ ké paa í wiina Tacaa sɪ
í waasi-me, ílé ɪ kaa cɔ.
ɪ ká ha-meɣe siyile ké mə ɪsayatɔ tɔɔ ké.

Isɔ kaləɣəna ɪ kuyəɣətɔtɔ teləsəlaa tɔsəlaa

⁵ Tacaa yəɣətəɣɪ Isɔ kuyəɣətɔtɔ teləsəlaa
mpa pa tɔsəɣɪ ɪ yəlaa tɔ sɪ:
Ye í hikiyi na í mɔləɣɪ,
ɪle waatɔ ɪnəɣəle í heeliyi alaafəya tɔm.
Ye í lanɔaa, ɪle í kpaaləɣɪ yoon kɔntɛ tɔm.

⁶ Mpu tɔ, mə toosee tɛma.
Ahoo ká yu mə tɔɔ.
Cele tɔm naɔ su tənaya.
Səkpɛtɔyɔ ká nyaləna mə tɔɔ ɪsu ilim tɔwa,
í kaa na pulɔ.

⁷ Cele tɔm nalaa tənə ká ka nyɔɔɲ na fɛɛɛ.
Mpi tɔ, Isɔ ɪ cɔɔki-me.

⁸ Misee sɪ: Ama má ɪle
Tacaa ha maya ɪ Feesuyɔ.
Ma wɛna tɔɲ na má təɲəɣɪ siyisuyɔ
na má wɛna apalɔtɔ,
na má kuliyi ɪsɛɣɛɪ nyéma kawalaya tɔɔ.

Yosalem wakəlvɔ tɔm kpaalvɔ

⁹ ɪsɛɣɛɪ nyɔyɔ nyéma meɣe ma wɛna.
ɪ kisiyi siyisuyɔ təɲɔyɔ,
na í pɛɲ tampana ké a nyéma.

¹⁰ ɪ ŋmaaki Yosalem na muɣuluyɔ na yɔlɔkɔle.

¹¹ Kuhaɔ tɔɔ ké huɔlaa ná paasəɣəna tɔm.
Kətəlaa ná mɔyɔ kɔfɛlvɔ na pácó pá sɛɣesəɣɪ.
Isɔ kuyəɣətɔtɔ teləsəlaa ná kpaaləɣɪ liyitee tɔɔ.
ɪlena paa na mpu pá yaaki pa təɣɪ Tacaa nyéma.
Halɪ pa tɔɲ sɪ: Isɔ wɛ ta waalɪ ké,
mpusi nəɣɔlv ɪ kaa mayana tɔ.

¹² Mu yelina na Siyɔɲ ɪcatɛ pəsi haləm.
Na Yosalem náá pəsi pɛɛ kaɲmaaya.
Tuɲ ká waasi Isɔ təsɛɛɛ pulaya.

4

Hɛsvɔyɔ ɪcatɛ Yosalem tɔm

¹ Kuyaku nakɔlɪ Isɔ təsɛɛɛ pulaya
ká tɛɛ lɛnsɪ tənaya kɔɲkɔlvɔmɔɲ.
Waatɔ ɪnəɣɪ piitimnaa ká kpa ka tɔɔ ké tuutuuma.

² Paa heeli tɛma sɪ:
Té kpa ɪsɛɣɛɪ Isɔ Tacaa təyaya ké pulaya tɔɔ,
na í huɪ-tɔyɔ ɪ mpaav na té təɲ-kv.
Mpi tɔ, Siyɔɲ ké Tacaa tɔm lukəna.

³ ɪ ká huɔna yəlaa payale
na í fayasi piitimnaa tɔɲ nyəm,
paa mpi pə wɛ pooluɲ tɔ.

Na pá mənna pa layalee na pa
 ηmantaasi na pá lu akun na asantənaa.

Piitim napəli pə kaa yoonə ləmpɪ,
 pécó yooú faləsvy kaa tu wɛɛ tətə.

⁴ Paa wei ɪ ká haləna hɛsvy kɛ ɪ tun tawa,
 nəɣəlɔ kaa nyaasi-ɪ.
 Toma tənə tɔ Tacaa yəɣətəna mpv.

⁵ Tun kɛ piitimnaa lɛlaa ná laaki.
 Ama Tacaa tá Isə kɛ Isɛyeli nyəma tá,
 tá sɛɛki na tɛ tənəyi tam tɔɔ.

Tacaa kawulaya təɣv kɛ Yosalem tɔɔ tətə

⁶⁻⁷ Ḿpúyó Tacaa yəɣətəa si:
 Kuyaku nakuli maa mv mpa pa ηkpaŋvyv
 ma həma na má yele na pə kv-wɛ tɔ.
 Maa mələna mpa pa kuuwa tɔ,
 na má pəsi-wɛyɛ piitim ton nyəm.
 Maa təɣv pa tɔɔ kɛ kawulaya kɛ Siyən
 pvyv taa kɛ waatv ɪni,
 haləna pə polo tam tɔɔ.

⁸ Yosalem, nyá wei nyá pəsə ɪsu
 tiikilaa kaləkəŋ təfɛŋle tɔ,
 pu tv-η nyá ton kawulaya nyəŋ.
 N ká məli ɪcatɛ səsəɔlɛ,
 ɪsu n ka wɛv tɔ.

Yosalem mayasvyv na ɪ waasvyv

⁹ Yosalem yəlaa mɛ í fɛina wulav,
 mə təm tasəlaa səpa.

Pə tɔɔ kɛɛ í makɪ kapusi na í
 saləməyi ɪsu wɔsasi tala ahonto?

¹⁰ Siyən nyəma mɛ í Saləmɪ na í wii ɪsu alɔllv.
 Mpi tɔ, pu ləsi-mɛyɛ ɪcatɛ taa kɛ,
 na í polo taale, haləna Papiloni.

Tənaya Tacaa ká waasi-mɛ,
 na í lɛɛki-mɛyɛ mə kolontunaa nin taa.

¹¹ Piitimnaa payalɛ tɛma kotuyv kɛ mə tɔɔ.

Ulena pá tən si,
 Yosalem í pilisi na pá paana ɪ ncaa.

¹² Yəlaa mpɛ pa ta nyi nti Tacaa ləsaa na í su tɔ.
 I caa kɛ si í kpɛyeli-wɛ ɪsu məhəwa kɛ timpɪ í ká ma-wɛ tɔ.

¹³ Yosalem yəlaa mɛ í kuli na í hə pa ηkpaŋŋ.
 Maa ha-mɛyɛ ton,

ɪsu nav wei ɪ wɛna nyəɣəlvvyv hən tɔ.

Yaa nyəɣəlvvyv kɔsɛmvyv acɔwa tɔ.

ɪ ká kv piitimnaa payalɛ.

Ulena í su Tɛtv tənə tɔ Tacaa maya
 wɛnav səsəɔm mpi í ká kuu tɔ.

¹⁴ Pənɛntɛ Yosalem yəlaa mɛ í kpɛyeli
 na í hɛɛti mə ti na laŋwakəlle.
 Pa tənə-mɛyɛ kotaya tam kɛ.

Pa maki Iseyeli wulav isentaa ke kpátóyó.

5

Waasolv icate Petəlehəm təm

¹ Mpyúyó Tacaa tōma si:

Petəlehəm icate nyaya Ifəlatā taa,
n ké Yuta acalɛɛ taa səkpɛtɛ ké.
Ama nyá taa ké maa ləsi wei i ká
tiiki Iseyeli nyóma na ma hətɛ tō.
Puntv inɪ i lɔlɔyɔ hoolayā lu səsaa taa ké.

² Tacaa ká lɔ i yəlaa,
haləna pə tala waatv wei
alv nəyɔlv i ká lɔlɔ pəyayā tō.
Mpa pu sɔɔ mpa pa kuuwa tō pa taa tō,
pɛlɛ paa kɔɔ na pá sɔɔsi Iseyeli nyóma lɛlaa tɔɔ.

³ Pəyayā ŋkɛ, ka Isə Tacaa tɔŋ kɛ kaa
tiikina Iseyeli nyóma na pá cayana pa tɪ.
Mpi tō, antulinya yəlaa təna ká
yɔyɔtəyɪ ka pəsuyv təm ké.

⁴ Nkɛ kaa yelina na tɔ həɛsi.
Paa Asilii nyóma koma na pá watɪ tá tɛtv
na pá svv tá tɛsi taa.
Tɪ kusi tá nyɔyɔ nyóma tuutuuma,
na pá polo pa tɔɔ.

⁵ Paa lɛɛkɪ Nimloti Asilii nyóma na tɔŋ.
Paa waasi-tuyv pa nɪŋ taa ké waatv wei pɛlɛ
paa tɛsi tá kaŋmaayā na pá watɪ-tv tō.

Iseyeli nyóma mpa pə sɔɔwa lɛlaa taa tō

⁶ Iseyeli nyóma kakaasayā ka wɛɛ
piitimnaa lɛlaa taa isv cəlv.
Yaa tɛv ŋku Tacaa yeki na kv nukɪ
na pə tá luna yɔlv tɔŋ taa tō.

⁷ Paa wɛɛ tɔŋ ké,
isv tɔyɔlayā kɛ taalɛ wontu həkv,
yaa heen kaləkv taa.
Paa timpɪyɪ pa tɔŋ pa kpiki pa tɔyɔnayā ké,
na pá cəli, nəyɔlv u lɛɛkəyɪ-wɛ.

⁸ Iseyeli kpa nyá kolontunaa
təna na n cəli-wɛ.

Isə ká wakəli yoou wontu nti yəlaa wɛna naani tō

⁹ Mpyúyó Tacaa yɔyɔtaa si:
Kuyakv nakvli ku kɔɔ,
ŋku kv taa maa kv mə kpayanəŋ
na má wakəli mə yoou kɛɛkɛnaa tō.

¹⁰ Maa yəki mə acalɛɛ
na mə koloosi nyəna.

¹¹ Maa wakəli nyá topotopo təma,

halı pa kaa na nyá tɛɣe túú.

¹² Maa yókı mə tıŋ na pɛɛ kɔlalaana.

Ʃ kaa tasa luŋyɔu kɛ wontunaa
mpa í lupa mə mayamaya tɔ.

¹³ Maa kpɛsı mə tɔɣu alɔnyɛŋkɔ

Asɛtatı tesika kɔlalaaya,
na má yókı mə acalee.

¹⁴ Maa mu pááná sɔsɔna,

na má lɛɛti piitimnaa mpa pa tɔɣuna-m tɔ.

6

Tacaa kalɛnav kɛ ı yɛlaa

¹ Ḿpúyú Misee tɔma sı:

Ʃ kɛ ŋkpaŋŋ na í nu Tacaa tɔm.

Ʃ kɔlı na í wiina pɔ́ɔŋ

na pulası na sı nu mə nɔɣɔ.

² Pɔ́ɔŋ, na tetu kite nyá wei nn ciyitiyi tɔ.

Ʃ nu sı Tacaa kalɛɣəna ı yɛlaa

na í pɔ́ɔsɛɣı-wɛɣɛ pa kɔlaputɔ sı:

³ Ma yɛlaa mɛ,

ısayatu ntiyi ma lapa mɛ?

Wentɛye ma tu-mɛ na tɔ́ tɛɛ-mɛ?

Ʃ cɔ-m.

⁴ Anı ma cɛpa-mɛɣɛ mə yomle taa ké Icipiti.

Ma lɛsa-mɛ na má kpa Moisi na Alɔŋ na Malɛyam,

na pá paasəna-mɛ.

⁵ Ʃ tɔ́ɔsı ısayatu nti Mowapu wulav

Palakı caakaya-mɛɣɛ lapu tɔ,

na nti Peyɔɔ pɛyalu Palaam cɔ-ı tɔ.

Ʃ tɔ́ɔsı ıəna ma tɛsəna-mɛɣɛ Yaatanı pɔɣɔ tɔ.

Sitim na Kilikaa pa hekɔ kɛ ma lapa-mɛɣɛ kɔpantu.

Mpi Tacaa caana yɛlaa tɔ

⁶ Ʃ pɔ́ɔsɛɣı mə ti sı

ye í kɔŋ Tacaa Toma tɔna tu sɛɛv,

pənaya kɔlɔmaya kɔlɔmaya naaŋ kɛ

í ká lapı-ı kɔtaya ŋka kəkɔ nyaya ka tɔna tɔ,

⁷ yaa ıwaan tuutuuma, na nim kɛ sɔsɔm,

yaa mə kancaalaya piya kɛ ma taŋaa sı

í la-m kɔtaya na pɛ́cɔ má tayanı mə ısayatu na?

⁸ Pa sɛɣɛsa-mɛɣɛ ıəna ma caakı sı

í tɔŋ tampana tɔ.

Ʃena í lakı tɔmaya kɔpantu na í pasa

mə ti na mana-mɛ tɔ́ tɔŋ.

Ʃɔ ká hvvna ŋmulaa na mvsvɛtɔnaa

⁹ Yuta yɛlaa mɛ mpa mə tɔna

í kɔta ıcate taa tɔ í nu.

Mɛɣɛ ma yɔɣɔtɛɣəna

na ma waasɛɣı mpa pa wɛna ma sɔɣəntu tɔ.

¹⁰ Pə fɛı-m teu sı

asayaa í kaa pa teesi taa ké
 pa ɲmuləm wɛnaɪ, na pá lakəna.
 Maa caaki mə mpusi mayasəlaya kutusaya.

¹¹ Ma kaa huli suulu ke yəlaa mpa
 pa lakəna sanəyanaa mpa pa ta təŋ tɔ.

¹² Mɔsɔŋ akpaa ke ɪcate tənɛ tɔ tɔŋtɔnaa təŋəŋɪ.
 Mə tənɔ í ké tɔsɔlaa.

¹³ Tɔɔ, ma naala-mɛŋe lapɔ nté mpi
 pu wakəli-mɛ tɔŋɔ mə ɪsayatɔ tɔɔ.

¹⁴ ɪ ká tɔŋɔ í kaa haŋa,
 paa wiliŋi nyɔŋɔsi ke mə tɛŋɛ tam.
 Paa mpiŋi í ká ɲmɛsi ɪsu ma kəna
 yooɔ na kɔ wakəli-wɪ.

¹⁵ ɪ ká tuu í kaa kɔ,
 ɪ ká mɔli nim, í kaa lana-wɪ.
 ɪ ká puu sɔlɔm í kaa nyɔɔ-wɪ.

¹⁶ Wulav Omili na ɪ pəyalɔ Akapɪ,
 na ɪ piitim pa ɪkpatɛ ɪsayalɛ ke
 í tɔkaa təkem na í təŋəŋɪ.
 Pə tɔɔ ké maa yele na mə ɪcate
 pəsi ncaalɛ na pá wɔŋiŋi-mɛ.
 ɪ ká tɔŋɔ ma yəlaa tənɔ fɛɛɛ.

7

Isə kuyəŋɔtɔtɔ teləsɔlv laŋwakəlle

¹ Mɔpɔŋɔ Isə kuyəŋɔtɔtɔ teləsɔlv yəŋɔtaa si:
 Waiyo, ma wɛ ké ɪsu pa tɛŋɔŋɔ tɔŋɔ kooluŋu
 na yɔlv polo kɔ tɛɛ na í laŋ tɔ.

² Pə ta kaasi yɔlv kɔpaŋ ke tɛtɔ taa.
 Yɔlvkɔlɛ tɔm na təma cɛŋɔŋɔ tike ke pa laki.

³ Pa ké cɛcɛnaa ke ɪsayatɔ lapɔ taa ké.
 Akewenaa ná pɛɛkəŋəna pa sipanaa.
 Hɔɔlaa ná laki kɔcɔŋ tɔɔ.

Tɔŋtɔnaa ná yəŋɔtəŋɪ nti tɔ maya-wɛ tɔ
 na pá kɛntəŋɪ nɔɔsi.

⁴ Pa taa kɔpaŋ wɛɛ ké ɪsu sɔwa tɔŋɔ.
 ɪlɛna tampana təŋlv náá wɛɛ ɪsu sɔwa tiikiya.
 Mə wahala kuyaku ŋku Isə kuyəŋɔtɔtɔ teləsəlaa
 kpaalaa təŋɔlɔ. ɪ ká təŋ ŋku?

⁵ ɪ taa tɛ mə taa na mə asəmaa na mə cewaa.
 ɪ taa tu kuli nɔŋɔ ke mə alaa kiŋ.

⁶ Halɪ pəyalɔ tɔvki cɛcɛ ké,
 na pɛɛlɔ náá kɔləŋɪ toto tɔɔ,
 na poolu ɪ caaki paŋ.
 Paa wei ɪ kolontunaa nté
 ɪ mayamaya ɪ lɔlvɔ nyəma.

⁷ Ama má ɪlɛ Tacaa tɔɔ ké ma kɛɛsəŋəna
 na má nyənəŋɪ Isə wei ɪ waasəŋɪ-m tɔ,
 ɪ ká nu ma yaav ké.

Tacaa kəna nyvɔvɔ yavv

⁸ Hai, ta kolontunaa mɛ́ í taa paana-tv.

Paa tə hotaa tə, tu tɛ na tə kuli.

Paa tə wɛ səkpetvɔv taa tə,

Tacaa kɛɛ tá nyaaləm.

⁹ Pə wɛɛ ké sɪ

Tacaa í kaləna-tvɔv mpv na tə suma.

Mpi tə, tə wakələna-ɪ ké.

Ama waatu ká kəə,

wei ɪ taa ɪ ká tayanɪ tá təm tə.

Tu wɛɛna tá lona,

na í mənna-tvɔv nyaaləm taa,

na í hayasi-tvɔv kupantu.

¹⁰ Ye ta kolontunaa í na mpv fɛɛɛ ka pu-wɛ.

Mpi tə, mpe pa pəəsayana sɪ tá lso Tacaa mələ ɪsəna?

Pu feli-wɛyɛ nəəhɛɛ ɪsu hapələ tetv,

na táá nyənəyɪ.

¹¹ Kuyaku ka kəə, ŋku ku taa pu tayanɪ

mə ɪcate səsəɛ koloosi kɛ ŋmav tə.

Paa tuusi mə tetv toosi kɛ pooluŋ.

¹² Uɛ mə nyéma ká luna paa timpi.

Pə kpayav Asilii, na Icipiti, na Ifəlatɪ pəyɔ tə.

Haləna həyələŋ tenkunaa nəəsɪ,

na pə suna pəóŋ.

¹³ Ama pu kpiisi tetv yələa na pə yele-təyɪ

kpetɛ kɛ tə yələa ɪsayatu təə.

¹⁴ Tacaa, paasəna nyá yələa tá

ɪsu tiikulu na ɪ kaləkv.

Tə wɛ tɛsəpaya taa ké kpeɛŋa təə ké.

Pona-tvɔv tetv kupantu nti

tə cəəna-tv tə tə taa ké Pasaŋ,

na Kalaatɪ, ɪsu tu wɛv ləŋtaa tə.

¹⁵ La-tvɔv piti təma ɪsu waatu wei

n ləsa-tvɔv Icipiti tetv taa tə.

¹⁶ Piitimnaa ká ná ta toŋ səsəəŋ təna.

Waatu wei paa ná mpv tə,

pu liyiti-wɛ na pá kpa nəəsɪ na pə taami-wɛ.

¹⁷ Paa tuu mvsuvv taa ké ɪsu tomaa,

na pá lu pa koloosi acalɛɛ taa,

na pá kəə Tacaa tá lso nyá nyá kiŋ,

na səyəntv na watv.

¹⁸ Tvɔv nakuli ta nəyəsəna Tacaa nyá.

N tayanəyɪ nyá yələa kukaasaa ɪsayatu ké.

Nn təkəyɪ nyá pááná kɛ tam təə.

Na nyá luyv wɛ-tv na ń laki-tvɔv kupantu.

¹⁹ N ká nyənɪ tá pətəətɛ,

na ń feli tá ɪsayatu kɛ nəəhɛɛ.

N ká lə-təyɪ hatoo tenku tapvɔv tɛɛ.

²⁰ N ká huli nyá səəlvv kupan̄kv kɛ

Apəlaham na Yakəpu pa ləlyu.
Isu n ka suu hatoo ləntaa ké tá cəsonaa tə.

ISO KUYOYOTUTU TELƏSULU

NAHUM

TƏM TAKƏLAYA

Kutulu

Pa keesa Nahum təm takəlaya taa ké Yuta nyəma kolontunaa Asilii nyəma təm. Pa keesa isəna Asilii nyəma kolontunaa Papiloni nyəma ləeka pa icate səsəle Ninifi tə. Nahum si mpv inı pə ké Iso hυle ké. Pə taya puly, icate nte tu ké kalampaani nyənte ké. Tə laki isayatu na wasanjkalətu. Ninifi icate wə ke isu toŋ wei antulinya yəlaa lakəna na Iso u caaki-ı tə. Nahum si mpv inı pə təna pu saalı.

Isəna pa faya Nahum takəlaya tə:

Iso toŋ tēe kuymanmam təna na í hυlkəna antulinya, titite 1:2-8

Ninifi icate yəkuyv na Yuta nyəma waasuyv, titite 1:9–2:3

Ninifi ncaale na tə toŋ təm, titite 2:4–3:19

¹ Iləkəsı icate tı Nahum wei ı ké Iso kuyoyotutu teləsulu tə, ı təm takəlaya ntə. Ka taa ké pa keesa Ninifi təm nti tə təo Iso kulaa na í hυli-ı tə.

Iso ke kupan pəcə paa liyiliyina-ı

² Iso Tacaa caa ké sı yəlaa í nuna-ı təlası.

I hən mpa pa kpeesəyənə-ı tə pa ŋkpaŋŋ.

I ləetəyi ı kolontunaa na pááná səsəna.

I hυləyi-wəyε suulu.

³ Tacaa ké suulu tı ké,

I wəna toma.

I yeki tasəkəle tı ŋkpaŋuyv ke həm.

Ye ı tən, kacuculaya anaam kələyənə,

ı nəəhεε musuyv nté isəŋmuntı.

⁴ I holina tenku, ílé ı ləm nyəo ké,

na í laki na pusi ləm nyəoki.

Pasan na Kameeli pə nyutu caa wulyv.

Lipan yaayenaa lontilaa.

⁵ Póŋ seliyi ı isentaa ké,

na pulası náá yəkəyi.

Tətu na tə taa yəlaa seliyi.

⁶ Ye Iso mu pááná səsəna anı,

awe ká səŋna?

A muyi ké isu kəkə.

Kukpaməŋ mayamaya yəkəyi ı isentaa tətəyə.

⁷ Ama ı ké kupan ké.

Inı ı waasəyənə lanwakəlle waatu.

I paasəyənə mpa pa cəsəyi ı tēε tə.

⁸ Ye wahala í wataa,

ı yəkəyi icate ké.

I wakələyi ı kolontunaa təna,

na í ləyε-wəyε səm səkpətyv taa.

Təmnəa mpa pə yəyətəna Yuta na Ninifi nyəma tə

⁹ Pepe təo ké í təkəna Tacaa ke mə taa ye?

I ká la na mə kolontunaa saalı yem,

pa kaa tasa-məyε ŋmakəlyv.

¹⁰ Pa we teitei ké isu sɔwa mɛɛlɔvɔ tɔma taa tɔ.
Yaa isu pa nyɔɔwa na pɔ ku-we.
Pa mɔɣi kɔkɔ ké isu nyutu kɔwɔlɔtɔ.

¹¹ Ninifi ɪcatɛ nyá,
nyá taa ké yɔlɔ ɪsayaɔ wei
í kɔlɔɣi Tacaɔ tɔɔ tɔ ɪ luwa.

¹² M'pɔyú Tacaɔ heela Yuta nyéma si:
Paa kolontunaa we payale na pá we toma,
paa saali yem ké.
Ma yelaa na í tɔɣɔ kɔnyɔmɔɣi payale.
Ama ma kaa tasa-mɛɣe mpɔ.

¹³ Maa cɛ mɔ alɔkpala na ma hɛti-mɛɣe
kolontunaa ɲmakɔlɔvɔ taa.

¹⁴ M'pɔyú Tacaɔ yɔɣɔta Ninifi nyéma tɔm si:
ɪ kaa wɛɛna lɔlɔvɔ nyéma mpa paa yaakɔna mɔ hɔla tɔ.
Maa yɔkɪ mɔ tɪɲ lɛsɔɣi kɛ ɪ kutuluyɔ taa.
ɪ tɔɲa mɔ pɔlaaɲ huluyɔ ké.
Mpi tɔ, í tá tala pɔlɔvɔ ma ɪsɛntaa.

2

¹ M'pɔyú Tacaɔ yɔɣɔtaa si:
ɪ naaki tɔm kɔpantɔ kpaallɔ
kɔɲna nteɣe pɔɔɲ nyɔɔɲ taa.
Hɛsɔvɔ tɔm kɛ í kpaalɔɣi.
Yuta nyéma mɛ,
í tɔɣɔ ɪsɔ acima.
ɪ pɔna-ɪ mpi í ka suwa si í haa-ɪ tɔ.
Kolontu wei ɪ tukaya-mɛɣe wahala tɔ,
pɔ pɛla ɪ nɪɲ, ɪ kaa tasa mpɔ.

² Hei Ninifi, kolontu kpaaki nyá tɔɔ.
ɪ kpaɣa yooɔ wontu,
paa wei í sɔɲ ɪ tɔsɔɲlɛ na í fɛɲ hapɛɛ.
ɪ tɔɣɔ apalɔtɔ.

³ Tacaɔ ká mɔɲna Yakɔpɔ lɔlɔvɔ nyéma
kɛ teeli wei paa wɛna lɔɲ tɔ ɪ taa.
Mpi tɔ, í pɔsa ké isu
lɛsɔɲ tɔvɔ ɲku ɲmulaa koolaa,
ɪlɛna pá wakɔli tɔ.

Ninifi ɪcatɛ wakɔlɔvɔ

⁴ Kolontunaa kɔɲ kɛ na pá sɛɛsa
pa kpaɔɲ na pa wontu kususuuɔ tɔcɔɲcɔɲ.
Pa yooɔ kɛkɛnaɔ mɔɣi kɔkɔ na pá tɛɣɛtiɣi
pa ɲmantaasi kɛ yooɔ wule.

⁵ Kɛkɛnaɔ ɲmaaki hapɛɛ tɔɔ kɛ,
pa tɔɲ nɔɲɔɔsi tɛɛ,
isu pa lɔɣɔ kahulasɪ,
yaa tɛv nyɔɣɔsɔvɔ.

⁶ Ninifi wulav yaawa i yoolaa nyuɔ nyɔma
na pɔ puki na pɔ coki-we.
Kolontu sewa na i kpɔtɔna kolunɔ na i cɔɔsɔna-ke.

⁷ Mpɔyɔ pa canɔa pusi hɔɔlɔyɔ tɔɔ ɔcate
nɔnɔɔsi na pɔ lɛɛki kawulaya tɔyaya.

⁸ Pa tema ɔcate tɔm,
Pa kuu tɔ yɔlaa,
Tɔ alaa kpa pa lanɔ
na pɔ casɔyi kapusi ke sɔsɔm.

⁹ Isu lɔm caatɔyɔ akɔla na pɔ kpen tɔ.
Mpɔyɔ Ninifi nyɔma lu ɔcate taa na pɔ seeki
na pɔ kpeɛsɔyi-we si pɔ sɔɔ.
Ama nɔɔlɔ ta pɔsi.

¹⁰ Kolontu kuu wɔla na liyitee nyɔyɔtɔ.
Pɔna wontu kɔpampantɔ pɔ kaawa ɔcate taa kɛ,
pɔ fɛi tɔm.

¹¹ Pa nɔmulɔyi na pɔ kuuki pɔ tɔna
tɔkpatakpata na pɔ wakɔlɔyi.
Lɛna ɔcate yɔlaa tɔna lɔɔki apalɔtɔ
na pa ɔɛntaa layasɔyi.
Pa nɔɔhɛɛ nukiyi na pa tɔnɔɔ seliyi.

Ninifi we isu tɔyɔlaya nka pɔ kɔlaa tɔ

¹²⁻¹³ Ninifi we kɛ isu tɔyɔlaya pɔyɔyɔ nku
ku taa ka lukɔ na kɔ yɛli na kɔ kpa wontu
na kɔ cɔli na kɔ kɔna ka alɔ na ka piya ke
nantɔ na kɔ sɔyɔtɔna-ku tɔ.
ɔcate nɛ tɔ tɔmna weye nɔnɔɔ?

¹⁴ Mpɔyɔ Toma tɔna tɔ Tacaa tɔma si:
Maa paasɔna Ninifi,
na mɔ yɛle na kɔkɔ nyaya i yoo keɛkenaa,
na pɔ ku i yoolaa na mɔ su i lɛɛkɔyɔ ke tɔnaya.
Nɔɔlɔ kaa tasa i tillaa nɔmakɔlɔyɔ tɔm nuu.

3

Ninifi ɔcate mpusi tɔɔsvyɔ

¹ Ninifi ɔcate tɔm tɛɛsɔna mpusi keɛ.
Yɔlɔkɔlɛ na kaloolaya na mɔsvyɔ su tɔ taa
kɛ na tɔ yɔlaa ke lɛɛkɔlaa.

² I nu tɔ taa akpatɛɛ wula,
na yoo keɛkenaa tan,
na kpayanɔɔ aɔwɔa.

³ Kpayanɔɔ cayaalaa nikaa,
na layalɛɛ mɔyi kɔkɔ,
na nɔmantaaɔ nɔmɛlɔsɔyi.
Sɔtaa na mpa pɔ kuwa tɔ,
pa sɔyɔta paa timpi.
Pa kaa huwa huwa,
pa coki yɔlaa, pa fɛi kalɔyɔ.

Fɛɛɛ puwa Ninifi nyɔma

⁴ Ninifi ké apalaa tēna alv ké,
 ı teu na ı topotopo tēma ké ı hōḡayana piitimnaa,
 na í ḡmakələḡi yēlaa na ı tutv.

⁵ Mḡpūyó Toma tēna tv Tacaa tōma sı:
 Pə tōw ké maa paasəna-me na má cē
 mə wontu na má suna mə luuḡ tēē.
 Piitimnaa í ná ısəna pə pasa-me tō.

⁶ Maa tuu-mēḡe afəla taa
 na yēlaa paakəna-me.

⁷ Pa tēna mpa paa na-me tō,
 paa seeki na pá tōḡ sı:
 Ninifi pəsa ncaale.

Awe ná wēna tō pətōtəle sı ı ká puḡusi-tē?

Mpi pu mayana Tēepi ıcate tō pu mayana Ninifi nyənte

⁸ Ninifi ıcate nyá,
 n hūv sı n tēē Tēepi ıcate nte tō wē Nili pəḡə taa,
 na lvm tama-tēḡe kotaya na pə kenta-tē tō?

⁹ Yoou í tiiwa, Itiyopii, na Puti,
 na Lipii pa kəḡna na pá səna-tē.

¹⁰ Paa na mpv,
 pa kuu pēle pa acalēe yēlaa na pá tēena.
 Pa tv pa nyuyv nyéma ké alukpala.
 Ulena pá tō tēte na pá taləna-wē.
 Pa nanə pa piya ké hapēe kəḡkəməḡ tōw.

¹¹ Ninifi pə tala nyayale sı,
 wəsaı í kv-ḡ sulum təle na pə kəli-ḡ.
 N ká pēekı təcōsəle sı,
 n fiti nyá kolontunaa, n kaa ná.

Ninifi u pəsəḡi sı í kisi

¹² Nyá koloosi acalēe wē ké
 ısu fiki tūḡv pee pıkuḡv,
 na pá nyamsı-kv, na pee hotiyi təḡəlaa nəōsı taa tō.

¹³ Acamisi tike ké pə kaa-ḡ.
 ıcate nənəōsı tōḡ nyənsı,
 tvləḡi sı təḡi yem.
 Mpi tō, kəkə nyayə kəkaləsəḡ.

¹⁴ Ninifi nyéma me,
 í lú lvm.

İ puu tētə, na í loo pilikinaa,
 na í tayanı mə koluḡa.

¹⁵ Ama mə ıcate kəkə ká nyayana-me,
 yaa pá kv-mēḡe yoou taa.
 Paa wakəli-mēḡe ısu
 kahvı təkuyv hatv tō.

ıcate yēlaa saaləḡi yem

Mə ıcate yēlaa ká nyəpələḡi ké ısu kutolon sēsēkv.

¹⁶ Mə taatəlaa payale ka tēēwa ısətvluḡası.
 Pa nəḡəsəna ısu kutolon kvluḡv tō.
 Ama pə saala yem ké nəōnəw.

17 Mə tɔɔ fɛŋlaa, na mə akewenaa wɛ kɛ ɪsu
kutolon cakɔv kolunja pɔɔlɛɛ
taa kɛ watv waatv tɔ.
Ilim hanəyi ɪlɛna kú ya,
n ta nyi timpɪ kv tɛɛnaa tɔ.

Asalav wei ɪ fɛɪ taɣanvɔv tɔ

18 Asilii wulav,
nyá waali nyɛma toowa tam tɔɔ tom.
Nya yoolaa sɔsaa ná hɛntaa na pə suma.
Nyá yɛlaa ya pɔ́ɔŋ taa,
nɔɔlɔv kaa tasa-wɛɣɛ kpeɣeluvu.
19 Pə kv-ŋ ɪsayakuvv kɛ.
Pɔ́cɔ nyá wakɔlvv kaa taɣanɪ.
Pa tɛna mpa paa nu nyá tɔm tɔ,
paa kpasɪ amɔkəŋ kɛ.
Mpi tɔ, yɛlaa tɛna tɔɣɔna nyá yɔlvkɔlɛ
tam nyɛntɛ ntɛ tɔ kunyɔŋ.

ISO KUYƏYƏTUTU TELƏSULU HAPAKUKU TƏM TAKƏLAYA Kutulu

Hapakuku naaki isəna yəlaa u tənəyi tampana na pá pəntəyi na Iso suma tə. İlena í təkí wahala ke pə tə. Pə tə kə ı pəəsəyi Iso sı: Isənaya Iso kə siyisulu na yəlaa lakı mpi pə ta siyisi tə na í suma? Ama Iso ná cəki sı, waatu wəe wei ı taa inı í ká hūna asayaa na pəntəlaa tə. Pə tə tə, pə wəe sı Iso kuyəyətutu teləsulu í cayana tənəv na í tan waatu wei Iso hūnəv ká tala tə.

Isəna pa faya Hapakuku takəlaya tə:

Misee wiinav ke Iso, na ilé ı cəv, titite 1:1–2:6

Mpusinaa kakpası, titite 2:7-20

Yulv í tan Iso waasuyv na naani, titite 3

¹ Təmnəa mpa Tacaa kulaa na í huli Iso kuyəyətutu teləsulu Hapakuku tə.

Hapakuku yaaki Iso sı í waası

² Mpyúyú Iso kuyəyətutu

teləsulu Hapakuku wiina Tacaa sı:

Hatoo, ma yaa-η sı í waası-tu

sı pa lakı-tuyv musuη tə, pəlee kə n ká cə-m?

³ Isənaya n ká tisi na má nyənəyi yəlaa isayətnaa?

Na nyaa nyənəyi mpi pə ta siyisi tə?

Mpi tə, ηmakəlvuyv na musuη,

na yooη na hūle tike ke yəlaa lakı.

⁴ Nəyəlv u tasəyi kiin ke tənuyv.

Pəcə paa hūləyi tampana ke a lonte taa.

Asayaa nté tampana nyəma,

na hūle wakələyi.

Papiloni nyəma wataa

⁵ Mpyúyú Tacaa cəwa sı:

ı nyəni piitimnaa na səyəntu kpa-mə.

Mpi tə, təmlə natəli tu la na í nana mə ıse.

Halı ye paa heela-məye pə təm,

mə taa nəyəlv taa tisi.

⁶ Maa kəna Papiloni kpañtnaa mpe.

Pa fəi nəyəlv pətəətəle.

Pa cəki antulinya tənaya na pá ləkəyi ləlaa tətə.

⁷ Pa təm wə səyəntu kə.

Kalampaanı kə pa tuyvna mpi pa caaki lapv tə.

⁸ Pa kpayanəη ləηləη lapv tēē kpoon.

Pa kəla toη ke sunsumuyv ηku nyəyəsı puwa tə.

Ye pa luna pooluη pa kpayanəη ηmaaki kə.

ı kuləyi hūntv kə ısu hekəle tiliyi kampaɣa waalı.

⁹ Wontu kuuu ke pa kəη paa nyəyəsəyi.

Pa kuuki saləkətnaa ke tuutuuma ısu kanyəηa pee.

¹⁰ Pa footiyi awulaa na pá woniyi tətə təkəlaa.

Koloosi acaləe u kayətəyi-wə.

Pa ləη hapee ke koloosi acaləe kila kə,

na pá lɛɛkəyi-yɛ.

¹¹ Pa hɔka tam ké ɪsu kacuculaya.

Akpala kɛ pa tɛɛləyi.

Isɔ kuyɔɔɔtɔtɔ tɛləsɔlv yaaki Isɔ ké tɔm naale nyəm

¹² Hatoo kancaalaya taa,

Tacaa nyá kɛna ma Naŋŋtɔ.

Uɛ tɔ kaa sɪ.

Hai, nyayale ma kentulu.

Nyá kɔnna tá kolontunaa panɛ sɪ,

n hɔŋna tá ŋkpaŋyɔ.

¹³ Ama nyá ɪsɛ u nyənəyi ɪsayatɔ yaa mɔsɔŋ.

Uɛ pepe tɔɔ ké n sumna asayaa mpa

pa wakələyi kɔpama tɔ?

Pəyele pɛɛ pa lapəna sana.

¹⁴ Pepe tɔɔ ké n nyənəyi yɔlaa ɪsu tiina.

Yaa ɪsu filifilinaa mpa pa fɛina paasənɔ tɔ?

¹⁵ Papiloni nyəma kpa yɔlaa ké ɪsu kulaya.

Yaa ɪsu puluyɔ puukuɔ tinte tɔ.

Pa laŋa hɔlɔmaa ké pə tu fɛi.

¹⁶ Pa laawa pa puluŋ na pá wɔ pə tulaalɔnaa.

Mpi tɔ, inəyi pa waakəna,

na pa tɔɔnaya kɛ kɔpaŋka.

¹⁷ Pa kaa hɛɛsɪ piitimnaa lɛmpa

kuyɔ na pa layalɛ kɛ mpɔ?

2

¹ Mɔpɔyɔ Isɔ kuyɔɔɔtɔtɔ tɛləsɔlv tasaa sɪ:

Maa caya ma tɔtanɔ na má fɛɔyi.

Uɛna má nu nti Isɔ ká cɔ-m ma kɔsələmɔtɔ tɔɔ tɔ.

Siyisilu na ŋmakəllɔ pa tɔm

² Ntɛna Tacaa cɔ-m sɪ:

Nmaa nti ma kulaa na ma hɔli-ŋ tɔ.

Tɔ-təyi kpaatanaa tɔɔ ké teu,

na paa wei í pəsɪ na í kala-tɪ.

³ Tɔm nti tɔ waatɔ tɔ tata ké sɪ tɔ la.

Ama pa su tɔ waatɔ ké.

Uɛ tan-tɪ na naani.

Tu leeli ké tɔ kaa saali.

⁴ Nmaa sɪ ɪsayav saaləyi yem ké.

Ama tampana tɔŋlɔ ná wɛna weesuyɔ kɛ ɪ taa tɛm tɔɔ.

⁵ Wɛnav ké asola ké.

Mpi tɔ, kalampaani yɔlaa u hɛɛsəyi.

Pa wɛ hiliŋ ké ɪsu atɛtɔɛ.

Pəyele paa haki, ɪsu səm.

Pa lɛɛkəyi piitimnaa na pá puki,

na pá ŋmakələyi-wɛ.

⁶ Piitimnaa mpa paa kɔlaa tɔ

pɛɛ paa kɔli pa ŋmakəllaa tɔɔ.

Mpusinaa kakpasɪ

Paa tɔv-wɛ sɪ mpusi wɛ pa tɔɔ ké.

Isu pa leekuvu lelaa nyəm na pá kaaki
na pá pəəsəyi-weyə kəmlə tə,
pəlee ké paa yele mpv iní pə lapv?

⁷ Mə kəma nyəma ká məli
mə təə na pá leeti-mə.

⁸ Isəna í ká leeka lelaa təyə,
payale ka leeki-mə mpi pə təə tə,
í lapa tetvnaa na acaləe kə mvsəy na í kv-wə.

⁹ Mpusi wə mə təə ké.

Mpi tə í pəkəyi kasəyaya asilima nyəyka si
yəlaa í nyənəyi-meyə səsaa.

Paa na mpv na í hvvki si
mə tən ká ləsi-meyə wakəlvv taa.

¹⁰ Mə mayamaya í
ləsəna fəele na í tv mə ti.

Í kv yəlaa tuutuuma,
na í wakəli mə ti.

¹¹ Paa koloosi taa pəe,
isu a mapa kapusi na á pəəsi-mə
na lətasí náá tisi.

¹² Mpusi wə mə təə ké.

Mpi tə, yvlvkvle na ηmakəlvv kə í sukəna acaləe.

¹³ Pə təə ké piitimnaa təmlə nyaya kəkə.

Pa wahala saala yem.

Pə tənaya mpv Ate na isətaa tv Tacaa təmlə ké.

¹⁴ Yəlaa tən ká tə na pá nyí Tacaa teeli tv ké.

Paa nyəmi-ti tetv tən taa ké isu tənku lvm waasvuv
kanyəy təə tə.

¹⁵ Mpusi wə mə təə ké.

Mpi tə, í tvyi mə təyəntələnaa kə solvm kə səsəm.

Pə kvyi-wə na pa kvəyoləm cə,

na pə yele-weyə kpəla,

lən í nyənəyi.

¹⁶ Fəele kə í nanəyi na í taaki mə tokv.

Pə taya teeli,

mu nyə-wi na í səy kpəla.

Tacaa ká mv pááná,

na í tv-meyə wahala na tən.

Í ká pəsi tetelataa.

¹⁷ Isu pa setvuv Lipəy hətuvv kə mvsəy tə,

pu məli mə nyəy taa.

Mpi tə, í kpiisa taale wontu.

Í kv yəlaa.

Í lapəna tən kə tetv taa acaləe yəlaa.

Pu nyaasi mə pəntv.

¹⁸ Pepe təə ké í luki tvi kə nyəyət?

Í saakəyi-ti taasi,

na í puyusiyina mə ti.

Í tvyi mə niy kvlapəm kə naani,

aní pəle pu yəyətəy?

¹⁹ Mpusi wə mə təə ké.

Mpi tɔ́ í yaakɪ taakukulaya sɪ ká fe,
 na í tɔ́ŋ pələ sɪ tɔ́ kuli.
 Pécó pə taa pulupɔ kaa pəsɪ na pə heeli-mɛɣe natəli.
 Paa na í waasa tɔ́ŋ inɪ ɪ tɔ́ ké wɔla na liyitee nyəɣətu tɔ́.
 ɪ feina weesuyɔ nakuli.
²⁰ Ama Tacaa ná wɛ ɪ tɔ́sɛɛɛ taa ké.
 Antulinya yələa mɛ í su.

3

Hapakuku sələmvɔv na Iso waasvɔv

- ¹ Wiinau mpi Iso kuyəɣətu tɔ́ teləsɔlv Hapakuku wiina Tacaa tɔ́ɣələ sɪ:
² Hai Iso, Tacaa,
 pa yəɣəta nyá təma səsəna təm na má nu.
 ɪlena má nyaŋna-ŋ.
 La tá waatu taa ké təma anɪ a takanaa na yələa ná.
 Paa pu wɛɛ sɪ, ń mu pááná, huli-tɔ́ɣu suulu.
³ Iso luna Temaŋ,
 Iso Naŋŋtu luna Palaŋ puɣu tɔ́.
 ɪ teu naakɪ ɪsətuɔv tɔ́ ké,
 na atɛ nyəm saŋɪ-ɪ.
⁴ ɪ kəŋ na í mɔɣɪ kəkə na ɪ nin taa
 timpi ɪ toma lukəna tɔ́ pə ŋmɛləsəɣɪ.
⁵ Kɔtəŋ wɛ ɪ nəɣə tɔ́ ké na ɪ waali.
⁶ Ye ɪ səŋaa, tɛtu seliɣɪ ké.
 Ye ɪ nyənəɣɪ,
 kolontunaa huɣutiɣɪ pa lotu kɛ na sɔ́ɣəntu.
 Tam tɔ́ pɔ́ŋ ná seliɣɪ.
 Ləŋtaa pulasɪ nsi sɪ tɔ́ ɪ tɔ́ŋaya tɔ́ sɪ yəkəɣɪ.
⁷ Ma nawa Kusaŋ nyəma laŋwakəlle
 na Matiyaŋ nyəma sɔ́ɣəntu.
⁸ Tacaa, pusi təm kpaŋa-ŋ pááná na?
 Yaa tenku yelina na nyá pááná huu?
 N caya ɪsəŋmɔntu ké ɪsu yooɔ kɛkɛ,
 na ɪ kpaŋanəŋ pukina-ŋ akaitu taa.
⁹ N kpaasa nyá tɔ́.
 Nyá nyəma wɛ ɪsu mpusi təŋsɔɣu.
 Tɛtu haa nəɣə na pusi lu.
¹⁰ Ye pɔ́ŋ í na-ŋ ɪ seliɣɪ ké,
 na tɛv hukɪ tɛtu tɔ́.
 Tenku səsə suv wula,
 na ɪ lɔm səŋəɣɪ ɪsu koloosi.
¹¹ Nyá nyəma kɔtətu na nyaaləm,
 na nyá ŋmantaaya ŋmɛləsɔɣu,
 səŋsəɣɪ ilim na ɪsətu pa təntɛ ké.
¹² Ye pááná ɪ kpa-ŋ,
 n cəki tɛtu ké na ń naŋti piitimnaa.
¹³ N puki nyá yələa na pa wulav
 wei n kpawa tɔ́ pa waasvɔv.
 ɪlena ń ku asayaa nyɔvɔv tu na ɪ waali nyəma.
¹⁴ Kolontunaa nyəma kɛ n tɔ́ləɣəna pa nyəŋ.

Pa nəḡəsəna ké ɪsu kacuculaya.

Pa huliyi sɪ pá yasɪ-tu.

Pa kiisiyi lan̄holum̄le kakiisasi.

Pa sɔɔlv puwa sɪ pá ku-tu.

¹⁵ N cɔɔkəna nyá kpayanəḡ ké
teḡku lum̄ koloosi sɔsɔnsɪ taa ké.

¹⁶ Ma nu kəkəte ńté tə təna na ma lan̄le pəsi.

Səḡəntu kpa-m na ma ntompee seliyi.

Ma tənuyv kawa,

ma tɔna hoowa na má wu səḡuyv.

Uena má su na má tan̄a ta tɔ kullaa

ḡkpaḡuyv həm kuyaku.

¹⁷ Fikinaa na leseḡnaa na Olifinaa pə tun̄ ná kisa luluyv.

Tawa kuhələm naa lakɪ.

Heeḡ na naaḡ pə tɛma.

¹⁸ Ama Taca a haana maya lan̄holum̄le.

Ma nu leleḡ ké lɔ waasulv tɔɔ.

¹⁹ Taca lɔ kéle ma tən̄.

Ini ɪ hana-m tənte nyəm ɪsu nam,

na má tən̄ pulasɪ taa.

Yontu tən̄eḡe pa yona san̄ku na tə wɛ yonyoolaa nyuyv tɔ yontunaa taa.

ISO KUYOYOTUTU TELƏSULU SOFONI TƏM TAKƏLAYA Kutulutu

Yuta tetu taa ké Sofoni teləsaya Iso kuyəyotutu ke wulav Sosiyası pəəle taa. Wulav inı ı kpiisina tun na təlaalenaa tənə na í tayanı isəseu, na í tulu Iso təsele nte paa təkəə tə na í tayanı. Sofoni heela piitimnaa lələə sı Iso hυvle kəη. Ama waatu kəη wei ı taa Tacaa ká kəə na í waası Yosalem tə. Piitimnaa mpa paa pasa pa ti tə paa sē Iso ké nəγə kuləməya.

Isəna pa faya Sofoni takəlaya tə:

Iso ka hυna Yuta tetu na Yosalem ıcatē nyéma, titite 1:1–2:3

I ka wakəli piitimnaa mpa pa cəəna Yuta tə, titite 2:4-15

Iso ká məηna Yosalem nyéma ke pa wule taa, titite 3

¹ Yuta wulav Sosiyası wei ı ké Amonə pəyalu tə. I pəəle taa ké Tacaa yəγətəna Sofoni. Isekiyası lələəna Amaliya na Amaliya náá ləli Ketaliya, na Ketaliya náá ləli Kusi, na Kusi náá ləli Sofoni. Təm nti Iso heela-ı təγəle sı:

Tacaa hυvle kuyaku təm

² Maa ku tetu təə weesuyu nyəm tənə.

³ Pə kpəγav yələə, na suması,
na tiina, na wontu tənə tə.
Maa wakəli asayaa na pa kpai təmə.
Pə kaa kaası nəγəlv.

Iso ka hə Yuta na Yosalem nyéma ηkpəηη

⁴ Maa hə Yuta na Yosalem pə yələə ηkpəηη.
Maa kpiisi təγv Paalı na ku kətələə tənə.

⁵ Maa ku mpa pa kpaaki kutulun təə ké ahoo tə.
Pə tē yələə laaki isətuləηası ké pécó pa sēeki-m.
Anı pa tuukina ma hətē na təγv Milikom nyəntē.

⁶ Maa wakəli mpa pa haaki-m siyile tə.
Mpi tə, paa pēəkəγi-m pécó paa caaki ma luyu nyəntu.

⁷ I su, ma hυvle kuyaku kpəγetaa.

Ma təmə kətasi təγənəya saav.

Ma tayana mpa ma yaawa tə.

⁸ Wule ntēγē maa hə nyəγv nyéma na wulav piya pa ηkpəηη.
Paa mpa pa kēəkəna kpai nyéma tə pa ηkpəηη tətə.

⁹ Mpa pa ηmaaki nənəkpəte isu ma ta nyi isənəə tə.

Pəyele pa suuliyi pa təγv kutulun,
ke wənəv mpi pa ηmuləna yuləkəle tə.

Maa hə pa ηkpəηη.

¹⁰ Kuyəηkuyu paa nu yooü kakiisası

səəsənsı ke Yosalem ıcatē taa,
ke nənəγə ηka pa yaa sı tiina nənəγə tə ka kiη.

Paa nu ləηwakəlle wula ke ıcatē həγəlvəγv kufəlvəγv taa.

Paa nu tətəγə acufu səəsə ke pulası təə.

¹¹ ıcatē pətēē nyéma mē í wii teu.

Mpi tə, maa kpiisi taatələə tənə.

¹² Waatu inəγi maa kpəγa fətəla

na má pɛɛkɪ Yosalem ɪcatɛ taa.
 Maa yoonaa yɛlaa mpa pa cayana pa ti
 ɪsu sulum tayatu kɛ atɪŋkpa taa tɔ.
 Pə tɛ yɛlaa tɔŋna sɪ maa waasəyɪ pulu.
 Paa kɔpantu paa ɪsayatu.
¹³ Paa lɛɛkɪ pa wɛnau na pá yɔkɪ pa tɛɛsɪ.
 Paa ŋma kufasi yaa.
 Ama pa kaa suu sɪ taa.
 Paa sɔ lɛsɛŋ tiŋ.
 Ama pa kaa tɔŋ pə sulumaya.

Tacaa kuyaku

¹⁴ Mɔ́púyú Sofoni tasaa sɪ:
 Tacaa huule kuyaku səsəu kpegetaa kɛɛ.
 Ku tɔŋa kɔntɛ kɛ lɔŋlɔŋ kɛ.
 Ye ku talaa,
 yɛlaa ká wii na pə kpɛnna yoolaa taa yoolaa.
¹⁵ Mpi tɔ, ku kɛ pááná səsəna kuyaku kɛ.
 Yɛlaa laŋa ká wakɛli tətəyɔtəyɔ kɛ pə wule nté.
 Pu yɔkɪ na pə yele ncaa.
 Ihunte ká kpa na səkpeɬyɔ anaam nyala.
¹⁶ Yoolaa ká huɪ akantɛɛ.
 Paa yaya yoo kakiisasi.
 Paa yoonaa koloosi acalɛɛ na a təfɛŋle.
¹⁷ Mɔ́púyú Tacaa tɔma sɪ:
 Maa pɛti yɛlaa kɛ laŋwakɛlle taa.
 ɪ ká tutiyi kɛ ɪsu yulumaa.
 Mpi tɔ, í wakɛlɛna-m tɔ pə tɔɔ.
 Mə caləm ká ya ɪsu mɔsuyɔ,
 na mə nantu tasa ɪsu hute.
¹⁸ Mə liyitee yaa mə wula kaa pəsi
 na í waasi-mɛyɛ kuyaku ŋku ku wule.
 Ma pááná kəkɔ ka nyaya tɛtu tɔna.
 Maa kpiisi tɔ taa yɛlaa tɔna.

2

Təpasəlaa yaav

¹ Mɔ́púyú Sofoni tɔma sɪ:
 Fɛɛɛfɛi nyáma mɛ.
 ɪ kpa mə ti na í mayasi mə taa.
² Pə taa yasi-mɛ ɪsu nyutu kɛ kuyaku kulumuyɔ taa,
 na pəcɔ pu takɪ kuyaku ŋku Tacaa ká mu-mɛ na pááná
 səsəna tɔ.
³ Tɛtu taa təpasəlaa mɛ mpa í təkəyɪ ɪsɔ kiɪŋ kɛ teu tɔ.
 ɪ kɛsəna Tacaa tɔɔ.
 ɪ təkɪ mə təpasuyɔ na í tɔŋyɪ tampana.
 Ntanyɪ pu kenti mə tɔɔ kɛ ɪsɔ pááná kuyaku wule.

Ilim tətule tɔɔ nyáma ŋkpaŋyɔv hɔm

⁴ Kasa ɪcatɛ ká pəsi wulaya tɛtu.
 Asəkalɔŋ nyəntɛ ká yɔkɪ.
 Paa tɔyɔni Asətɔti yɛlaa kɛ ilim taa.

Paa læsi lkolon nyéma.

⁵ Kələti nyéma me mpa í koma tenku nayo tə,
mpusi we mə təo ké.

Tacaa si: Maa kpiisi Filiisi nyéma na pa tetu tənə.

⁶ Mə tetu ke tenku nayo tənə ká pəsi təla tətəyəle.

Tiikilaa ká tən tə taa, na pá la pa heen tətəkəle.

⁷ Yuta yəlaa kukaasaa ká təyəna həyələyü ŋku.

Tənaya í ká tiikiyi mə kaləkəŋ,

lənə í puki Asəkaləŋ na í suuki taanası.

Mə Iso Tacaa ká yoonə mə nayo.

I ká mənəna mə yəlaa mpa kolontunaa ka kpawa yomle tə.

Ilim təlule nyéma ŋkpaŋyü həm

⁸ Mpyú Tacaa təma si:

Ma nuwa isəna Mowapu nyéma

na Amon nyéma pa wonə ma yəlaa me,

na pá footi-me tə.

Pa tuv-me,

pa cusa mə tetu na kalampaani

na pá səsı pa nyəntu təo.

⁹ Pə tənə pə tu Iso Tacaa má,

ma tuuki si isı ma kpiisa Mowapu

na Amon pə nyéma isı Sətəm na Kəməo.

Pa tetu ká pəsi təm təhulle na wəlaya tetu

na səwa tike nyala.

Ma yəlaa kakaasaya ká kənna na pá kuu pa wənəv,

na pá tayo pa tetu.

¹⁰ Isəna maa hə pa ŋkpaŋyü təyəle.

Mpi tə, pa kəla kalampaani ké

na pá tuv Pə tənə pə tu má,

ma yəlaa.

¹¹ Tacaa má, maa nyənı pa ıse ke teu ke tənaya.

Maa wakəli antulinya tənə taa tuŋ.

İle piitimnaa tənə ká sɛɛ-m pa tetu taa.

Haləna pə kpenna hatəlaya nyéma tənə.

Ilim ntəyəŋ na pə mpətəŋ nyéma ŋkpaŋyü həm

¹² Mpyú Tacaa təma si:

Maa ku Itiyopii nyéma me mə tənaya yooü taa.

¹³ Maa tu ilim ntəyəŋ təo həyələyü Asilii nyéma ke niŋ.

Maa wakəli-ku na Ninifi ıcatə səsəle pəsi ncaale

na wəlaya tetu.

¹⁴ Kaləkəŋ ká həntəyəna ıcatə lonte taa,

na taale wontu ke waanı waanı.

Kpiisin na aluyucana ká caya akelenaa ncaa taa.

Paa pəli kutuluŋ taa kpenkpelası kupaŋı,

na si səyəti nənəyo.

Katəkatəŋ ká wiiki ncaa pətolee təo.

¹⁵ Isəna ıcatə nté tu tənə təyəle.

Paa na tə yəlaa nyənaya-təyə səsəle,

nte tə fəina saala tə.

Tu pəsi ncaale na pé yelina taale wontu.

Uena tɛɛlaa tɛna kpɛɛtɛɣi nyɔɔŋ na pɔ sɔ́lɛ́yí-tɛ.

3

Yosalem nyɔ́ma ta nu Iso yaav

¹ M̀p̀ỳg̀ Sofoni tɔ́ma sɪ:

Yosalem ɪcatɛ yɛlaa mpa mɛ

í laki ɪsayatɔ tɔ.

ɪ ŋmakɛlɛɣi lɛlaa,

pɛyɛɛle í kulɛɣi Tacaa tɔɔ tɔ.

Mpusi wɛ mɔ tɔɔ kɛ.

² Mpi tɔ, í ta nu Tacaa tɔm.

ɪ kisa ɪ kpaalɔyɔ mpi ɪ kpaala-mɛ tɔ.

Pɛyɛɛle í tá tɔ-ɪ naani,

í tá pɛɛki sɪ Iso í sɛna-mɛ.

³ Mɔ nyɔyɔ nyɔ́ma wɛ kɛ ɪsu

tɔɣɔlasɪ nsi sɪ mɔ pááná tɔ.

Mɔ huɔlaa ná wɛ ɪsu sunsumɔŋ

likuyɔ na u tɔɔsɛɣi cele tɔɔ tɔ.

⁴ Mɔ Iso kɔyɔɣɔtɔtɔ telɛsɛlaa u paasɛɣɔna pa tɔmlɛ.

Pa kooki yem na pɔ kisiyi pa tilitu.

Mɔ kɛtɛlaa ná nyɛnɛɣi Iso nyɛm kɛ yem kɛ

na pɔ yɔkɛɣi ɪ kiiu.

⁵ Tacaa wɛ ɪcatɛ taa kɛ,

na í tɔki kawulaya na siyisuyɔ.

ɪ laki ɪsayatɔ.

ɪ tɛŋɛɣi tampana kɛ,

na í huɔkɛna paa tanaŋ ŋku.

Paa na mpɔ tɔ, asayaa fɛi fɛɛɛ.

⁶ M̀p̀ỳg̀ Tacaa yɔɣɔtaa sɪ:

Ma tɛma piitimnaa tɛcu kɛ r̀p̀ỳg̀ kpiisuyɔ.

Ma yɔka pa koloosi acaɛɛ.

Ma wakɛla pa haɛɛɛ.

Tɔntaa mayamaya fɛi tɔtɔ.

Pu kpiisi pa acaɛɛɛ,

nɔɣɔlɔ kaa wɛɛ.

⁷ Ma tɛŋaya sɪ,

Yosalem nyɔ́ma mɛ í ká nyana-m,

í ká nu ma kpaalɔyɔ.

Uɛ ma kaa yɔki mɔ tɛɔayalɛ ɪsu maa kalɛna-mɛ tɔ.

Ama mɔ mɛlaa kɛ na í telɛsɛɣi mpɛɛɛ.

⁸ ɪ tan kuyaku ŋku maa kɔɔ mɔ waali ɪsu tɔɣɔlaya tɔ.

Ma tɔ ma taa sɪ,

ma kotiyi piitimnaa na kawulasɪ.

Maa yɛɛɛ na ma pááná nyaya pa na

antulinya tɛna ɪsu kɔkɔ.

Tacaa layasvɔvɔ kɛ yɛlaa yaasi

⁹ M̀p̀ỳg̀ Tacaa yɔɣɔtaa sɪ:

Maa layasɪ yɛlaa,

maa nyaali mɔ ɪsayatɔ.

Ulena í sɛɛ-m na lotu kɔlɔmtɔ.

¹⁰ Paa ma yɔlaa mpa mɛ í yawa na
í tɛɛ Itiyopii tɔɔ tɔcayacaya tɔ.
I ká kɔɔ na í la-m kɔtasɪ.

Iɛyɛli yɔlaa kakaasaya

¹¹ Kuyanku tɔ ma yɔlaa kaa wɛɛna
isəna paa pəntəna-m tɔ pə fɛɛɛ.
Maa ləsi mpi pə lakɪ-mɛyɛ kalampaani nyəma tɔ.
Ulena í yele mə təyi həm kɛ ma puyɔ nanɲ nyəŋku tɔɔ.

¹² Maa kenti mə taa mpa pa pasəyi pa ti tɔ
na kɔnyəntɔnaa mpa pa tɛɛləyi-m tɔ pa tɔɔ.

¹³ Iɛyɛli nyəma mɛ mə kakaasaya
kaa tasa mpi pə ta siyisi tɔyɔ lapɔ.
Pəyele í kaa looli,
yaa í tɔsɪ nəyɔlɔ.
I ka tɔkɪ ké na í hɛɛsɪ,
nəyɔlɔ kaa nyaasɪ-mɛ.

Yosalem lanɲɛsəle

¹⁴ Yosalem ɪcatɛ yɔlaa,
na Iɛyɛli nyəma mɛ,
mə təna mə lanɲa í hɔlɔmɪ,
I yɔɔləna mə lotu təna.

¹⁵ Tacaa yela mə ŋkpaŋyɔyɔ kɛ həm.
I tɔyɔna mə kolontuna.
Iɛyɛli nyəma wulav Tacaa wɛ mə waali ké.
Pə fɛɪ sɪ í nyana wahala nəyɔlɔ.

¹⁶ Kuyaku ŋkuyɔ yɔlaa ká tɔ sɪ:
Yosalem nyəma mɛ,
í taa nyá,
mə apalɔtɔ í taa le.

¹⁷ Tacaa mə Iso wɛ mə waali,
na ɪ tɔŋ.
I ká yele na í la akanaa.
Mə tɔɔ ké ɪ lanɲɛ hɔlɔmaa.
I sɔɔla-mɛyɛ na í haaki-mɛyɛ weesuyɔ kɔfalɔyɔ.

¹⁸ Mpyóyó Tacaa yɔyɔtaa sɪ:
Yosalem yɔlaa mpa mɛ í hatələna acima,
na mə lanɲɛ wakəlaa tɔ.
Maa kpɛyeli-mɛ na má kɛɛli mə fɛɛɛ.

¹⁹ Waatɔ ɪnəyi maa hɔ mə muɣullaa ŋkpaŋɲ.
Maa la kɔɔɛ kɛ mpa pə kɔwa tɔ.
Maa mənna mə yɔlaa mpa pa kpawa yomle tɔ.
Maa yele na mə kɔtɔyɔ pəsi ɪsantɛ.

²⁰ Ulena má kpɛyeli-mɛ na má kəna.
Maa tɔ-mɛyɛ teeli na má kusɪ mə nyuyɔ
kɛ atɛ yɔlaa təna taa.
Tacaa má ma yɔyɔtəna mpɔ.

ISO KUYƏYƏTUTU TELƏSULU

ASEE TƏM TAKƏLAYA

Kutulu

İso kuyəyətutu teləsulu Asee lopa si, pá tayanı Yosalem İso təsele ηmav. İle pu wee si Yuta nyəma mpa pa laala kənte na Papiloni tə mpe pá ηmana İso təsele nté. Ama pele pa apalutu ta laa yəəlyu. Ntəna Asee tasa nyəy nyəma ke apalutu si, pá suv təmlə taa.

İsəna pa faya Asee takəlaya tə:

Pa tayanəyi İso təsele ηmav tətə, titite 1

İso təsele kufatə teu, titite 2:1-9

Yəlaa asilima, titite 2:10-19

Tacaa nəəsi kupanşı, titite 2:20-23

Pa tayanəyi İso təsele ηmav tətə

¹ Mpyu Pəsi wulav səsə Taliyusi kawulaya pənaya naale nyənka isətu naatosə nyən kuyaku kancaalaya nyənku wule. Tacaa heela İso kuyəyətutu teləsulu Asee ke təm si i teləsi-təyi Yuta nyəy tu Salatiyeli pəyalu Solopapeeli, na kətulu səsə Yosataki pəyalu Yesuwa. ²⁻³ Ntəna Asee yəyətə təm nti si: Pə tənə pə tu Tacaa má ma yəyətə si, İseyeli yəyətəyi si, pə ta tata İso təsele ηmav. ⁴ İle pə we teu si mu həntəyi kutulu wei pa lapa kacəka ke teu tə i taa. İlena İso təsele náá ké ncaale na? ⁵ Pə tənə pə tu Tacaa má ma təma İseyeli nyəma si i hu mə təntə təm ke mə taa. ⁶ İ tuuwa səsəm ama mə kumtu ta kpa. Mə təyənaya ta tə si, i təy na i haya. Pécó mə sulum ta tə si, i nyə na pá ku mə ləkət. İ fəina wontu si i suu na pá haη-mə. Pəyele təmlataa kufəlyu kuləyi huntu ke yem. ⁷ Pə tənə pə tu Tacaa təma si i hu mə təntə təm ke mə taa. ⁸ İlena i kpa pulaya tə na i seti taasi, na i ηma-m İso təsele. Waatu inəyi pu kusı ma nyəy ke isəna pə mənə tə, na ma lanle həe. ⁹ İ ka tənə si i ku təyənaya ke səsəm. Ama i ta hiki mpu. İso wosa heelim ke mpi i kpeena mə təsi taa tə iləna pá saali yem. Pə tənə pə tu Tacaa má ma pəsəyi-mə si pepe tə ké mpu? İ yela İso təsele ke ncaale, na paa wei i paasəna i mayamaya i təyaya. ¹⁰ Mpu pə tə ké paa teu kulumyū ta nu. Pécó pulupū ta nyə. ¹¹ İso kəna wulaya ke tətə taa na pulası tə. Mə təyənaya pee tawa, na mə lesən na olifina pə tū na mə haləmnə ləmpı wulaa. Yəlaa na təla pa lakı wahala. Mə wahala saala yem.

¹² Mpyu Salatiyeli pəyalu Solopapeeli, na Yosataki pəyalu kətulu səsə Yesuwa, na İseyeli nyəma kakaasaya tənə, pa mowa Tacaa təm nti İso kuyəyətutu teləsulu heela-wəye mpu təy nın naale. İlena Asee náá pəsi na i la i təmlə ke teu. Kuyaku ηku yəlaa ka wəna İso səyəntu ké.

¹³ Mpyu i tasa-məye İso Təm lənti ke heeluyū si Tacaa yəyətə si: Ma su nəy si, maa wee mə waali.

¹⁴ Mpyu Tacaa hawa Yuta nyəy tu ke apalutu, na Yesuwa, na kətulu səsə, na pa tənə mpa pa luna yomle tə. İlena pá suv pa İso Pə tənə pə tu Tacaa təsele ke ηmav. ¹⁵ Wulav Taliyusi kawulaya pənaya naale nyənka, isətu naatosə nyən kuyaku hiu na liyiti nyənku ke pa caala təmlə.

2

İso təsele kufatə teu

¹ Mpyu wulav Taliyusi pənaya naale nyənka, isətu naatosompəyalaya nyən, kuyaku hiu na kulumyū wule. Tacaa tasa İso kuyəyətutu teləsulu Asee ke təm heeluyū. ² İ təma-i ké si: Heeli Solopapeeli na kətulu səsə Yesuwa na pa tənə mpa pa luna yomle tə si ³ mə taa nəyəl təsəyi isəna İso təsele nté tu tewa ləntə tə? Ama nəənə tə teu mpu pə səpa. ⁴ Pə tə ké Tacaa má ma təma si, Solopapeeli na Yesuwa na tətə yəlaa tənə i kaasi mə ti na i suv pə təmlə taa.

Mpi tɔ, ma wɛ mə waali ké. ⁵ Waatu wei í luna Icipiti tɔɔ maa su mpɔ. Ilɛna ma feesuyu wɛ mə waali, ɪlɛ í taa nyá. ⁶ Pə tənə pə tɔ Tacaa sɪ, pə kaasa pəcɔ. Maa ciyiti isɔtɔnɔyɔ na tɛtɔ na tɛnkunaa tənə. ⁷ Maa liyiti piitimnɛa kɛ yem yem. Maa kənə mə wɛnɔv kɛ cənɛ. Maa yele na Isɔ tɛsɛɛlɛ la teu kɛ sɔsɔm. ⁸ Pə taya pulɔ, ma tənna antulinya wula na pə liyitee tənə. ⁹ Ilɛ Isɔ tɛsɛɛlɛ naale nyɛntɛ ká tɛɛ kancaalaya nyɛntɛ kɛ teu tɛkpataa. Lontɛ tənɛ tɔ taa ké maa yele na í hɛɛsɪ. Pə tənə pə tɔ Tacaa má ma yɔɔtənə mpɔ.

Yɛlaa asilima

¹⁰ Mpɔyɔ Taliyusi kawulaya pənaya naale nyənka, isɔtɔ pɔɔlayafɛi nyən, kuyaku hiu na liyiti nyənku wule. Pə tənə pə tɔ Tacaa tasa Asee kɛ tɔm heeluyu ¹¹ Sɪ: Pɔɔsɪ kɔtɔlɛa sɪ ¹² ntanyɪ mə taa nɔɔlɔ tɔ kɔtaya nantɔyɔ ntɛ ɪ toko taa. Ilɛna toko ɪnɪ í tokina potopoto yaa tuusi hatɔ, yaa sulɔm yaa nim yaa tɔɔnaya nakɛlɪ. Pə mɔnɛa sɪ í tasa-kɛyɛ Isɔ ké hau na? Ntɛna kɔtɔlɛa sɪ: Aaɪ.

¹³ Ilɛna Asee tasa sɪ: Yɛ nɔɔlɔ tokina sɛtɔ ɪlɛna pɔntɔ tokina tɔɔnaya. Kaa pəsɪ asilima nyənka na? Ntɛna kɔtɔlɛa sɪ: Ɛɛ.

¹⁴ Mpɔyɔlɛ Asee tɔma sɪ: Tacaa sɪ, mpɔyɔ ma nyənɔyɪ tɛtɔ tənɛ tɔ yɛlaa, na mə kulapəm tənə. Pə tənə mpi í lakɪ-m kɔtaya tɔ pə ké asilima ké.

Ɔ paasəna teu kɛ pə kpayaɔ saɲa tɔ

¹⁵ Mpɔ tɔ, í paasəna teu. Ɔ ná mpi too pə kpaya lapɔ na pə suna saɲa, na pəcɔ í kpɛyɛli pɛɛ na Ɔ ŋmaaki Isɔ tɛsɛɛlɛ tɔ. ¹⁶ Waatu ɪnɪ tɔ, yɛ nɔɔlɔ pola kpóú lɔv kɛ tɔkɛɲ hiu. Naanɔwa tike kɛ ɪ ká mayana. Yaa wei í pola sulɔm liitilinaa nule na naanɔwa ké cosuyu hiu tike kɛ ɪ ká mayana. ¹⁷ Ma yelina na mə tɔɔnaya pɛɛ nyənka wulɪ na tɔmpɛɛ wakɛlɪ mə kɔtɔɔyɔ. Paa na mpɔ mə taa nɔɔlɔ ta pəsəna ma tɔɔ. ¹⁸ Pə kpayaɔ saɲa tɔ í paasəna teu kɛ mpi pu la tɔ. Mpi tɔ, isɔtɔ pɔɔlayafɛi nyən kuyaku hiu na liyiti nyənku kɔnɛyɛ í su Isɔ tɛsɛɛlɛ kite. Ɔ paasəna-tɔyɪ teu. ¹⁹ Ntɔɲ pulɔ ta kaasɪ kpɛɛɲ taa? Paa mə tɪɲ kɔtɔtɔɔɲ, ɪ ta lulɪ. Ama pə kpaya saɲa waali tɔ, maa kooli-mɛyɛ kɔpantɔ.

Tacaa nɔɔsɪ kɔpaɲsɪ

²⁰ Mpɔyɔ Tacaa tasa Asee kɛ heeluyu kɛ tɔm naale nyəm kɛ kuyaku kulɔmɔyɔ ŋku sɪ: ²¹ Heeli Yuta wulɔv Solopapɛɛlɪ sɪ, maa ciyiti isɔtɔnɔyɔ na tɛtɔ. ²² Maa kusɪ atɛ awulaa, na ma yele na atɛ kawulasɪ su tənaya. Mə kɛɛkɛnɛa na pa cayalaa ká pəsɪ nyayaɛnɛa, na kpayaɛnɛ náá sɪ. Kpayaɛnɛ cayalaa ká ku tɔma. ²³ Ama kuyaku ŋku ma tɛmlɛ tɔ Solopapɛɛlɪ nyaya maa kpa wulɔv na ń wɛɛ ɪsu ma kɔyɔsɔyɔ. Mpi tɔ, nyaya ma kpawa sɪ ń tɔɔ kawulaya na ma hɛtɛ. Pə tənə pə tɔ Tacaa má, ma yɔɔtənə mpɔ.

ISO KUYƆƆTUTU TELƆSULU SAKALI TƆM TAKƆLAYA KutuluƆu

Pa lula Iso kuyƆƆtutu telƆsulɔ Sakalı ke Papiloni tetu taa timpi Yuta nyƆma ka we isu yomaa tɔ. Pɛ waali ke pana Solopapeeli na kɔtulɔ sɔsɔ Yosuwɔ pa kɔma Yuta tetu taa. Waatu kulum ke Sakalı na Asee pa lapa pa tɔma. Sakalı tasa yɛlaa ke layatu sɔ pɛ mɛli Iso kin na pɛ nɛma Iso tɛsɛɛɛ. Sakalı tɔm takɛlaya faya tɔm naaleɣɛ. Iso tɛsɛɛɛ nɛmau na Yosalem mɛluyɔ ke ɪ wule taa. Iso kɛ tayanɪ ɪ yɛlaa.

Iso ka tilina wulav nɔɣɔlɔ, na ɪ pasɛɣɪ ɪ ti, pɛcɔ ɪ kɛ tiikilu. Yɛlaa ka tɛ na pɛ ku-ɪ. Lɛlaa nɛ naaki sɪ Yesu tɔm ke pa keesɛɣɪ mpɔ.

Isɛna pa faya Sakalı takɛlaya tɔ:

Mpi mpi Iso hula Sakalı ke toosee taka taa tɔ, titite 1–8

Iseyeli nyƆma na piitimnaa lɛlaa pa tɔm, titite 9–14

TƆMNAA MPA PƆ HULA SAKALI TƆ

Tacaa mɛlayɛna Iseyeli nyƆma

¹ Pɛɛsɪ wulav sɔsɔ Taliyusi kawulaya pɛnaya naale nyɛnka, ɪsɔtu pɛlefɛi nyɛn, ke Tacaa yɔɣɔtɛna Pelekiya pɛyalɔ Sakalı. Itoo saali kɛɛ. ²⁻³ Sɪ ɪ heeli Iseyeli nyƆma sɪ: Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa mɛ, ma muna mɛ cɔsɔnaa ke pɛnɛnɛ kɛ tɛsɛɣɛsɛɣɪ. ɪ mɛli ma kin, ɪlɛna mɛ mɛ keesɛna mɛ tɔ. Ma su mɛluyɔ ma nɔɣɔ kɛ. ⁴ ɪ taa keena mɛ caanaa. Maa tɛma ma kuyƆƆtutu telɛsɛlaa heeluyɔ ke lɔnɛta sɪ pɛ telɛsɪ-mɛ sɪ, ɪ lɔ mɛ tɔntɛ na mɛ lakasɪ ɪsɛɣasɪ. Ama ɪ ta tisi na ɪ mu ma tɔm na ɪ nuna-m. ⁵ ɪ nyƆma teu sɪ mɛ cɔsɔnaa na ma kuyƆƆtutu telɛsɛlaa mɛ pa sɛpa. ⁶ Pɛyɛle ma kukpaalɔtu na ma kusɛsɛtu nti tɛ tɔm maa heela ma kuyƆƆtutu telɛsɛlaa sɪ, pɛ telɛsɪ-mɛ tɔ, tɛ mayana-mɛɣɛ teitei kɛ. ɪlɛna ɪ cɛkɛna sɪ mɛ lakasɪ ɪsɛɣasɪ tɔ kɛ Tacaa mɛ, ma lapa-mɛɣɛ mpɔ. ɪlɛna ɪ layasɪ.

Sakalı toosee taka kancaalaya nyɛna

⁷ Mpuyɔ Tacaa yɔɣɔtɛna Pelekiya pɛyalɔ Iso kuyƆƆtutu telɛsulɔ Sakalı. Wulav sɔsɔ Taliyusi kawulaya waatu taa kɛ ɪ yɔɣɔtɛna-ɪ, pɛnaya naale nyɛnka ɪsɔtu naanɔwa na kulum nyɛn kuyaku hiu na liyiti wule. ⁸ ɪlɛna pɛ lɛ Sakalı isu toosee taka na ɪ nɛ nɔɣɔlɔ caya kpayanɔsɛemaya. ɪlɛna ɪ sɛnɛ tiikasɪ nasɛli sɪ hɛku ke tɛtɛkɛ natɛli tɛ taa. ɪ waali kɛ kpayanɔsɛemasɪ na kpayanɔhulɔmasɪ na huluhulunɔ. ⁹ Ntɛna mɛ pɛɔsɪ ɪsɔtaa tillu wei ɪ ka yɔɣɔtɛna-m tɔ sɪ: Tacaa, kpayanɛn ɪnɪ, ɪ kutoluyɔ suwe? Mpuyɔlɛ sɪ: Maa keesɪ-nɛ.

¹⁰ Mpuyɔ apalɔ wei ɪ sɛnɛ tiikasɪ hɛku taa tɔ ɪ tɔma sɪ: Tacaa tilina-we sɪ, pɛ cɔ tetu.

¹¹ Ntɛna kpayanɛn cɛɣalaa mɛ pa keesɛɣɪ ɪsɔtaa tillu sɪ: Tɛ cɔwa tetu tɛna. Ama heesuyɔ wɛnna paa timpi, yoou fɛi tiili.

¹² Ntɛna ɪsɔtaa tillu nɔɣɔ tɛkpav sɪ: Tacaa Pɛ tɛna pɛ tu, pusɪ hiu na naanɔwa kɛlɔ n mu Yosalem na Yuta acalɛ lɛna na pɛnɛnɛ. Pɛlee kɛ n kɛ huli-yɛɣɛ suulu?

¹³ Mpuyɔlɛ Tacaa heela-ɪ tɔm naani nyɛntu nti tɛ kpaasɛɣɪ apalɔtu tɔ.

Tacaa paasɛɣɛna Yosalem tɔtɔ

¹⁴ Mpuyɔ ɪsɔtaa tillu wei ɪ yɔɣɔtayana-m tɔ ɪ tɔma-m sɪ: Kpaali Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa mɛ ma tɔm.

Ma sɔla Yosalem na Siyɛn pulaya kɛ isu yem na kpɛtɛ.

¹⁵ Ama ma taa kpaana piitimnaa mpa mɛ ɪ hɔn mɛ ti tɔɣɔ.

Mpi tɔ, pɛciiu ke ma muna Iseyeli na pɛnɛnɛ.

Ulena mu pəsəyi-ı ncaale.

¹⁶ Pə təə ké ma kpaaləyi
sı maya Pə tənə pə tu Tacaa,
maa məli Yosalem.
Maa la kupantu na í tayanı Isə təsele ke ηmav,
na í kusi ıcate tətə.

¹⁷ Mpuvu ıətəa tillu tasa-m heeluyu sı:
Kpaalı tətə sı,
maa tasa Yosalem ke ləsvu.
Maa waası Siyəη na pé cəyana mə acalee təpəkee.

2

Sakalı toosee taka naale nyəna

¹ Mpuvu pə tasa-m ısu toosee taka tətə na ma ná həη liyiti. ² Ulena má pəsı ıətəa tillu wei ı
yəğətəyənə-m tə sı: Həη ını ı kutoluyu suwe? Mpuvule sı: İni ı huləyənə piitimnaa təη nyəm.
Mpi pə yasənə Yuta na lseyeli na Yosalem pə yələa.

³ Ulena Tacaa hulu-m koolaa liyiti. ⁴ Mpuvu ma pəsə-ı sı: Pepeye pa kəma lapu ke cənə?
Ulena í cə-m sı: Pa kəmaya sı, pa nyaasəyi piitimnaa. Mpe pa yoonna Yuta nyəma na pá yası
pa yələa. Ulena pá yəki pa təη.

Sakalı toosee taka tooso nyəna

⁵ Mpuvu pə lapa-m ısu toosee taka na ma ná yulu na í təka ηmənyə kumayasaya. ⁶ Ulena má
pəsı-ı sı: Leye n puki? Mpuvu sı: Ma puki sı ma mayasəyi Yosalem ıcate wəη na tə tayaləη.

⁷ Ntəna ıətəa tillu wei ı yəğətəyənə-m tə í kpətəna ıətəa tillu ləlu wei ı səηa-ı tə. ⁸ Mpuvu ı
təma-ı sı: Polo n heeli ifepu wei ı təka ηmənyə tə sı, pa kaa ηma kolunə na pá cəəna Yosalem.
Mpi tə, ı taa yələa na təla pa kəla payale. ⁹ Ama Tacaa yəğətəa sı: Máá wəəna ısu ıcate kolunə
kəkə nyəηka na ma teu naaki tə taa.

Tacaa yaaki yomle nyəma

¹⁰ Mpuvu Tacaa təma sı:
Mpa me ma yasa tətə tənə taa tə,
í lu ilim ntəyənə tə tətə taa na í se.

¹¹ Yosalem nyəma mpa me
í wə yomle taa ke Papiloni tə,
í tayanı mə ti na í se.

¹² Mpuvu Sakalı təma sı: Pə tənə pə tu Tacaa tilinana-m təm səsəəntu tənə. ı yəğətəyənə
piitimnaa mpa pa yoonə ı yələa me tə sı:
Ye wei í tokina-me pə wə ısu maya pəntu tokinaa.

¹³ Maa kuli piitimnaa
mpa pa ηmakəla-me tə pa təə.
Maa yele na mə yomaa ηmakəli-me.
Pu kəə na pə la mpv ıle pələyele í ká nyı sı Pə tənə pə tu Tacaa tilina-m.

¹⁴ Tacaa sı:
Yosalem nyəma í ηmaaləna ləηhulumle.
Maa kəə na má cəy mə cələ.

¹⁵ Waatu ınəyi piitimnaa payale ka kpəntəna-m.
ı ká pəsı ma yələa.

Ulena má wəə mə həku.
Waatu wei mpv ını pu la təyə í ká nyı sı, mayale Pə tənə pə tu Tacaa wei ı tila-m mə kiη tə.

¹⁶ Yuta ká tayanı pəsəyi ke ma kpəntə ke ma tətə taa.
Ulena Yosalem náá pəsı ma ıcate kuləsəle.

¹⁷ Yɛlaa tɛna ɛ su.
Tɛcaa lɛna ɛ tɛyaya taa.

3

Sakali toosee taka liyiti nyɛna

¹ M'pɔyɔ Tɛcaa hula-m kɔtɔlɔ sɔsɔ Yesuwa. I sɛɲa ɛsɔtaa tillu ɛsɛntaa. Satanɪ nɔ wɛ ntɔyɔɲ tɔɔ sɪ, ɪ caa-ɪ tɔm suuu. ² Ntɛna ɛsɔtaa tillu tɛkɪ Satanɪ sɪ: Su, Tɛcaa lɛsɛna Yosalem. Yesuwa nɔ wɛ ɛsu tuputuyɔ ɲku pɔ lɛsa kɔkɔ taa tɔ.

³ Yesuwa ka sɛɲa tɛna tɔ na ɛ suu asilima wontu kɛ. ⁴ M'pɔyɔ ɛsɔtaa tillu tɔma ɛ na mpa tɔ sɪ: I wɔɲɔsɪ-tɪ. Ma hɛsa ɪ ɛsɔyɔtɔ. I kɔ suu-ɪ acima wontu.

⁵ Na ɛ tɛsa sɪ: I temi-ɪ saalaya kɔpɔɲka. ɛlɛna pɔ la mpu. Pa suu-ɪ wontu kɔpɔntɔ tɔtɔyɔ na ɛsɔtaa tillu wɛ tɛna. ⁶ Tɛnaya ɛsɔtaa tillu tɔma sɪ: ⁷ Pɛ tɛna pɛ tɔ Tɛcaa mɔ ma su ma nɔyɔ sɪ: Ye ɛsɛyɛli nyɛma tɔka ma kiɪɲ na pɔ tɛɲɔyɪ ma kɔtɔtɔtɔ maa kpa-mɛyɛ ɛsɔ tɛsɛɛɛ sɔsaa sɔsaa na ma taya paasɛnlɛ. Maa tɔ-mɛyɛ ɛsɔtaa tillaa mpa pɔ wɛ ma tɛmlɛ taa ɛsɛntɔ tɔ pɔ taa.

ɛsɔ kɔnɔv kɛ ɪ tɛmlɛ tɔ

⁸ M'pɔyɔ Tɛcaa yɔɲɔtaa sɪ: Kɔtɔlɔ sɔsɔ Yesuwa na ɪ taapalɛ mɛ. Mɔ hɔlɔyɛna nyɔyɔ yɔpɔ mpi pɔ kɔ tɔ pɛ tɔm. I kɛ ɲkpaɲɲ na ɛ nu. Maa yɛɛ na ma tɛmlɛ tɔ Tafiiti Hoole lu.

⁹ Ma sɪkɪ pɛɛ nte tɔ wɛna ɛsɛ naatosompɔyɔlaya tɔyɔ Yesuwa ɛsɛntaa. ɛlɛna mɔ ɲmaa tɔ tɔ kɛ ma tɔm. Maa kɔɔli ɛsɔyɔtɔ nti tɔ pilisiyɪ ɪcɛtɛ tɛna tɔyɔ kɔyaku kɔlɔmɔyɔ. Pɛ tɛna pɛ tɔ Tɛcaa mɔ, ma yɔɲɔtɛna mpu.

¹⁰ Kɔyaku ɲku kɔ kɔma, ɪɛ ɛ kɔ yaa lɛlaa na mɔ na-wɛ ɛ yɔɔli mɔ tɔɲ kɔlɔlɔɲ na mɔ fikinaa tɛɛ na hɛɛsɔyɔ.

4

Sakali toosee taka kakpasɪ nyɛna

¹ M'pɔyɔ ɛsɔtaa tillu wɛɪ ɪ yɔɲɔtɔyɛna-m tɔ, ɪ kɔma na ɛ ciyiti-m ɛsu pɔ feesuyɔ yɔlɔ wɛɪ ɪ tooki tɔ. ² ɛlɛna ɛ pɔɔsɪ-m sɪ: Pepeyɛ n naaki? Ma cɔ-ɪ sɪ: Ma naaki wɔla fɛtɛla. Na nim tɛtɔlɛ kɛ ɪ nyɔyɔ taa. Na fɛtɛlanɛ kɛ naatosompɔyɔlaya, na pɔ kɔɲkɔntɔ na tɔ kɔkɔ. ³ Pɛ kaasɪ na Olifi tɔɲ naalɛ sɛɲa tɛnaya ɲwaɔɲ na mpɛɛ tɔɔ.

⁴ Ntɛna mɔ pɔɔsɪ ɛsɔtaa tillu wɛɪ ɪnɪ ɪ yɔɲɔtɛna-m tɔ sɪ: Ma caa, pepeyɛ pɛ tɛna ɛsɛntɔ pɛ hɔlɔyɪ?

⁵ ɛlɛna ɛ pɔɔsɪ-m sɪ: Ye mpu n ta nyɪ? Ma sɪ: Aaɪ, ma caa. ⁶ M'pɔyɔlɛ sɪ, Tɛcaa heela-m tɔm sɪ mɔ tɛlɛsɪ Solopapɛɛli sɪ:

Pɛ taya tɔɲ yaa nantɔ taa alaafɔya tɔm.

Ama ma feesuyɔ tɔɲ kɛ.

Pɛ tɛna pɛ tɔ mɔ ma yɔɲɔtɛna mpu.

Nɔɔsɪ nsi pɔ su Solopapɛɛli tɔ

⁷ Paa wahalanaa kaawa isu puyv,
Tacaa ká yókí-weyé.
Solopapeeli ká ləsi kantakaya pələ nte
pa kúna Iso taseele nyuyv tó.
Ilena yalaa wiliti teu.

⁸ Mpuv Tacaa heela-m si:

⁹ Solopapeeli ká ηmana Iso taseele tane
na i nin na í te-te.

Waatv inayi í ká nyi si Pə tana pə tv Tacaa tilina-m mə kin.

¹⁰ Mpa pa nyənayi yem ké təmisí sənə tó,
pa lanja ká hulumí waatv wei paa ná
kumayasuyv ke Solopapeeli nin taa tó.
Fətəlanaa naatosompəyolaya inəyəle
Tacaq ise nna i naakəna tetv tana tó.

¹¹ Mpuv má pəssa-i si: Olifinaa tunj wei i səjna mpuv fətəla ηwaan na i mpələ tó?

¹² Ilena má tasa pəssuyv si: Olifinaa tunj wei kele wola fusi nsi si taa nim lukí tó? ¹³ Ntəna
ilé í pəssi-m si: N ta nyi? Ma si: Aai. ¹⁴ Mpuv í cə-m si: Olifinaa tunj inəyəle apalaa naale wei
pa pəla nim na pá kpa-weyε Pə tana pə tv Tacaa təmlε nyéma tó.

5

Sakalı toosee taka naatoso nyəna

¹ Mpuv pə lapa-m isu toosee taka. Ile ma nawa takəlaya na ká kuləyi huntu nte. ² Ilena
isətaa tillu pəssi-m si: Pepeye n naaki? Ma si: Takəlaya hətəna na ká kuləyi huntu. Ka tayalənj
we məətələnəna naanwa. Ka wanj ke məətələnəna kakpasí.

³ Mpuv i təma-m si: Mpusi ká mayana tetv taa ηmulaa, na mpa pa tuukina yem yem tó,
paa ləsi-weyε tetv. Mpeye pa ηmaa ka taa na ka waali. ⁴ Pə tana pə tv Tacaa si: Ma mayamaya
maa kənnə mpusi iní. Mpusi iní i ká sūv paa ηmulv wei, na mpa pa tuukina ma həte ke yem
yem tó, pa tēsi taa. I ká caya tana na í wakəli kutuluyv na kv pεε na kv kpatənj.

Sakalı toosee taka naatosompəyolaya nyəna

⁵ Mpuv isətaa tillu wei i yəyətəna-m tó i kəma na í tə-m si: Kusí ise. Pepe na pepeye n naaki
təna? ⁶ Ilena má pəssi-i si: Pepeyele? Mpuvle si: Təkv ηkv kv taa we isayətv tana təyəle.

⁷ Waatv inayi təkv ηkv kv pələ nyəyələyv nyəntε kulaa na má ná alv nəyəlv na í caya kv
taa. ⁸ Ntəna isətaa tillu si: Alv inε i kəna isayətv. Ilena í tusi-i na í mənəna kv taa tana na í pá
pələ. ⁹ Ma kusa ise, ile heelim kpaya alaa napələyəle naale na pá kəna. Pa keη nəyəsəna ké
isu kuləalənj. Mpuv pa kpaya təkv ηkv na pá tēna. ¹⁰ Mpuv ma pəssa isətaa tillu si: Leyε pa
pukina-kv? ¹¹ Ntəna í cə-m si: Papiloni ke pa puki si pa ηma kutuluyv na pá si-i na pá laaki.

6

Sakalı toosee taka pələfεi nyəna

¹ Mpuv pə lapa-m isu toosee taka, ilena má ná yoou keekənəna liyiti. Na pá lukəna
nyəyələyv kuseemuyv pójn naale həkv taa. ² Kpayanənj kuseemənj həjnə kancaalaya keeke.
Kpayanənj kəkpeetənj ke keeke naale nyən. ³ Kpayanv hulumasí ke keeke tooso nyən. Ilena
kpayanənj wei i wəna cuntv tulvηasí təyε keeke liyiti nyən. Kpayanənj iní i tana i ka wəna tonj
ké. ⁴ Mpuv ma pəssa isətaa tillu wei i yəyətəna-m tó si: Kpayanənj na i keekənəna mpe pa
kutuluyv suwe?

⁵ Ilena pələ pá cə-m si: Tetv tana tv Tacaa kin ke feesin liyiti iní i lunaa. Ilena í puki
antulinya həyələnj tana taa.

⁶ M'puyv kpayanokpɛɛtɛŋ kɛɛkɛ ná mənna ilim ntɔyɔŋ tɔɔ, ké Papiloni tetv taa. Ulena kpayanohulumasi náá mənna ilim tɔtule tɔɔ. Na cuntu tulɔŋasi nyəŋ kɛ ilim mpɔtɛŋ tɔɔ. ⁷ M'puyv cuntu tulɔŋasi nyəŋ inɪ ɪ sələmaa sɪ ɪ ká cɔɔ tetv. Ulena Tacaa sɪ pá cɔɔ-tɪ. ⁸ M'puyv Tacaa yaa-m na í heeli-m sɪ: Kpayanəŋ wei ɪ pola Papiloni tetv taa tɔ. Inɪ ɪ ká yelina na ma Feesuyv tii həyɔlvuyv ŋkɔ kv taa.

Yesuwa kawulaya tɔyɔv

⁹ M'puyv Tacaa heela-m sɪ: ¹⁰ Mv kucɔɔv kɛ mpa Papiloni nyáma kuuwa tɔ pa kin. Mpɛyɛɛ Hɛlɛtayi, na Topiya, na Yetaya. Polo sanja mayamaya kɛ Sefaniya pəyalv Yosiyv tɔyaya taa. Tənaɣa yəlaa mpɛ pa wɛɛ. ¹¹ Caa wula na liyitee nyəyɔtɔ. Ulena n lu ntenuyɔ ŋkɔ n ká te Yosatakɪ pəyalv kɔtɔlv sɔsɔ Yesuwa nyuyv tɔ. ¹² Heeli-ɪ sɪ, Pə tənə pə tv Tacaa yəyɔtəa sɪ:

Yulv nəyɔlv wɛ cənɛ na pá yaa-ɪ sɪ Hoole.

ɪ ká lu ɪ tetv taa.

Inɪ ɪ ká ŋmana Iso təsɛɛɛ.

¹³ Inɪ ɪ ká tayanəna-tɛyɛ ŋmav.

ɪ ká wɛɛna kawulaya kuyvsum,

ɪ ká caya ka kumte tɔɔ na í tɔyɔ-kɛ.

Kɔtɔlv ká wɛɛ ɪ kəŋkəŋ taa,

na pá nukəna təmaya teu.

¹⁴ Ntenuyɔ ká caya Iso təsɛɛɛ taa. Pu tɔɔsəyɪ-wɛyɛ Hɛlɛtayi, na Topiya, na Yetaya, na Sefaniya pəyalv pa kupantv tɔɔ.

¹⁵ Yəlaa ká luna pooluŋ na pá kɔɔ na pá sənə Iso təsɛɛɛ ŋmav. Uɛ í ká nyɪ sɪ Pə tənə pə tv Tacaa tilina-m mə kin.

Ye í nukəna mə Iso Tacaa kɛ teu pu la mpv.

7

Nəhəkvɔv kɛ Yosalem ncaale tɔɔ

¹ M'puyv Tacaa heela-m tɔm. Taliyusi kawulaya pənaya liyiti nyəŋka ɪsɔtv pəyɔlayafɛɪ nyəŋ wei pa yaa sɪ kisile tɔ ɪ kuyakv liyiti nyəŋkv wule kɛ ɪ heela-m tɪ. ² Petɛɛli nyáma ka tilina Salesee na Lekem-Mɛɛkɪ sɪ pá kɔɔ Tacaa wiinau kɛ ɪsɔ təsɛɛɛ taa. ³ M'puyv pa pɔɔsa kɔtəlaa na Iso kuyəyɔtɔtv tələsəlaa sɪ: Pə wɛɛ sɪ, tá wiiki na tá həkəyɪ nəɔsɪ, kɛ paa pənaya ŋka ka ɪsɔtv kakpasɪ nyəŋ, ɪsɪ too tə lakaya pusɪ payalɛ taa tɔ?

⁴ M'puyv Pə tənə pə tv Tacaa təma-m sɪ, ⁵ tələsɪ kɔtəlaa na tetv taa yəlaa tənə tɔm sɪ:

Too pusɪ nutoso na naanvwa

kɔlv í həkəyɪ nəɔsɪ,

na í wiiki paa ɪsɔtv kakpasɪ nyəŋ

na ɪsɔtv naatosompəyɔlaya nyəŋ wei.

Uɛ pə taya ma lanhulvmlɛ kɛ í caakɪ na í lakɪ mpv.

⁶ Halɪ waatv wei í tɔkɪ na í nyɔkɪ tɔ,

mə tɪ lelen kɛ í pɛɛkəyɪ.

⁷ Iso kuyəyɔtɔtv tələsəlaa ká təma Tacaa kukpaalətonaa panɛ pa nəyəsəɛ nav kɛ hatoo lɔŋtaa. Waatv inɪ ɪ taa Yosalem na ɪ cɔlv acalɛ wɛ həɛsvuyv taa. Pəcɔ yəlaa ká wɛ ilim ntɔyɔŋ na pə mpɔtɛŋ tetv taa.

⁸⁻⁹ M'puyv Pə tənə pə tv Tacaa tɔɔsa-m nti ɪ ka yəyɔtvuyv tɔ sɪ:

ɪ təŋ tampana na í hvukəna.

ɪ lakɪ kupantv, í huləyɪ təmaya suulu.

¹⁰ ɪ taa muyuli suluwaa, yaa leelaa,

yaa muvlaa, yaa konyəntvnaa.

ɪ taa mayasɪ ɪsəyɔtv kɛ mə təma tɔɔ.

¹¹ Ama yɛlaa mɛ í kisa-ti. ɪ tɛka mɛ ŋkpaŋɪ sɪ í taa nu. ¹² ɪ lapa mɛ nyama kɛ kpɛsɛŋ ɪsu pɛɛ. ɪ kisa Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa má ma kɛsɛsɛtɔ. Ntɛɣi ma Feesuyu heela ɪsɔ kɔyɔɣɔtɔtu telɛsɛlaa, na pá telɛsi-mɛɣɛ too lɔŋtaa ɪlɛna í kisi nuu. Mpuɣu ma pááná huuna-mɛ. ¹³ ɪlɛna ma tɔ si:

Timpi ma yaa-mɛ na í kisi tɔ.

Pɛ tɔɔ kɛ mɛ yaa-m sɪ má waasi-mɛ na maa kisi cɔu.

¹⁴ Maa yasɪ-mɛɣɛ yɛlaa mpa í ta nyi tɔ pa hekɔ.

ɪ ka yele mɛ tetɔ kɛ kpɛtɛ.

Mɛ taa nɔɣɔlɔ u puki,

pécó nɔɣɔlɔ u kɔŋ.

ɪ ku mɛ tetɔ na mɛ niŋ na tɛ pásɪ tɛsɛpaya.

8

Tacaa su ɪ yɛlaa kɛ nɔɣɔ kɔpaŋka

¹ Mpuɣu Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa heela-m sɪ:

² Maya Tacaa ma luyu suu Yosalem nyɛma kɛ teu na má sɛkɪ pa sɛm.

Na ma taa kpaakɛna pa kolontunaa.

³ Pɛ tɔɔ kɛ ma yɔɣɔtaa sɪ maa mɛli Yosalem.

Maa tasa Siyɔŋ ɪcatɛ taa kɛ cayaɔ tɔtɔ.

Halɪ maa yaa Siyɔŋ sɪ tampana ɪcatɛ.

Maa layasi Siyɔŋ ɪcatɛ pulaya sɪ nanɪŋ nyɛŋka.

⁴ Kɔkpatɛlaa ká nyɛkɪ pa kpatɛŋ tɔɔ

na pá kɔɔ pá caya Yosalem taa.

⁵ Yɛlaa ká tasa Yosalem taa kɛ mɛlɔɣu.

Piya ká tasa luu kɛ tuutuuma na pá liyiliyi

ɪcatɛ hapɛɛ tɔɔ.

⁶ ɪsɛɣɛli yɛlaa kakaasaya u huukɪ sɪ mpɔ ɪni pɛ wɛ lapɔ.

Ama Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa ná pɛsɛɣɛna na í la piti tɛmlɛ nté.

⁷ Maa waasi ma yɛlaa mpa mɛ pa kpawa yomle tɔ.

ɪlim tɛlɔlɛ na pɛ tɛtɔlɛ acalɛɛ taa kɛ pa pona-mɛ.

⁸ Maa kɛna-mɛɣɛ Yosalem na í wɛɛ ma yɛlaa.

Maa wɛɛ mɛ ɪsɔ,

na má tɔkɪ mɛ tɔɔ kɛ kawulaya na siyisuyu.

⁹ Mpuɣu Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa yɔɣɔtaa sɪ:

ɪ kaasi mɛ ti.

Mpi tɔ, nɔɔnɔɔ í nukɪ ma nɔɔsɪ nsi maa suwa tɔ.

Nsɛɣi ɪsɔ kɔyɔɣɔtɔtu telɛsɛlaa ka kpaala waatu wei

pa tayaɔna ɪsɔ tɛsɛlɛ kite suu sɪ pa ŋmaaki-tɛ tɔ.

¹⁰ Na pécɔ pé takɪ waatu ɪni tɔ,

yɛlaa yaa tɔla taa hikiyi kɔfɛlɔɣu.

Pécɔ pa suukɪ paa lukɪ.

Ma yela yɛlaa kɛ sɪ pá lakɪ tɛmaya ɪsɛna pa sɔɔlaa tɔ.

¹¹ Ama pɛnɛntɛ ma heeliyi-mɛ sɪ,

ma kaa tasa mɛ mpa pɛ kaasaa

tɔɣɔ lapɔ ɪsu lɔŋtaa nyɛma.

¹² Maa la-mɛɣɛ kɔpantɔ ntɪ tɛ tɛna.

Tɛu kɔpaŋku ká nu.

Lɛsɛŋnaa na kɔtutuuum ká la teu na í hɛɛsɪ.

¹³ Yuta na ɪsɛɣɛli pa kawulasɪ mɛ.

Ɔ ka we piitimnaa lempa heku ké ɛsu mpusinaa.
Ama pɛnɛntɛ maa waasi-me.

Ɔ ká pɛsi piitimnaa mpi pa tɛɛsa nɔɔsi kupaɛsi tɔ.
Ɔlɛ í kaasi mɛ ti, í taa nyá.

¹⁴ Maa tu ma taa ké si ma lɔɔki-meɣe wahala taa.

Mpi tɔ, mɛ caanaa ka kpaasa ma pááná ké,
na má tɔka-ye.

¹⁵ Ama nɔɔnɔɔ ma tu ma taa si maa katɔ
Yosalem na Yuta nyéma meɣe kupantu.

Ɔlɛ í taa nyá.

¹⁶ Ɔsɛna í ká la tɔɣɔlɛ si
paa wei í heeli ɪ tɔɣɔntɔlɛ kɛ tampana.

Ɔ tɛɛɣi siyisuyu kɛ mɛ hɔlɛnaa taa,
na í pɛkɛɣi heesuyu.

¹⁷ Ɔ taa la tɛmaya ɛsayatɔ yaa í tuuna yem.

Mpi tɔ, Tacaa má, maa caaki yaasinaa mpɛ pa taka.

Nɔhɔkutɔ kuyɛɛɛ pɛsa acima nyɛɛ

¹⁸ Mpuyɔ Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa heela-m si, ¹⁹ má telɛsi-me si: Nɔhɔkutɔ nti í hɔkɛɣi ɛsɔtu liyiti
nyɛɛ na kakpasɪ nyɛɛ na naatosompɔɣɔlaya nyɛɛ na naanɔwa nyɛɛ kɛ pɛnaya taa tɔ. Tu tɛ
na tɛ pɛsi acima sɔsɔna kɛ Yuta nyéma. Ama í sɔɔli siyisuyu na heesuyu ké. ²⁰ Pɛ tɛna pɛ tu
Tacaa yɔɣɔtaa si:

Piitimnaa kpai nyéma na acalɛɛ payalɛ
yɔlaa ká tayanɪ Yosalem kɛ kɔntɛ.

²¹ Halɛna ɪcatɛ lɛntɛ yɔlaa heeli lɛntɛ nyéma si:

Tá polo na tɛ sɛɛ Pɛ tɛna pɛ tu Tacaa na tɛ wiina-ɪ.

Ɔlɛna pɛlɛ pá tisi.

²² Piitimnaa tɔɛ nyɛm

na yɔlaa payalɛ ká kɔɔ

Yosalem na pá sɛɛ-m na pá wiina-m.

²³ Ma heeliyi-me si,

waatɔ inɛɣi piitimnaa waanɪ waanɪ naanɔwa

yɔlaa ká kpa Yuta tu nɔɣɔlɔ ɪ toko taa si:

Tɛ caa tɛ tɛɛ-meɣe ɛsɔsɛɛɛ.

Mpi tɔ, tɛ nuwa si Ɔsɔ we mɛ waali.

ƆSɛYɛLI NYEMA NA PIITIM LɛMPI NYEMA

9

Ɔsɔ hvɔnav kɛ piitimnaa lɛlaa

¹ Tacaa yɔɣɔta ɪ tɔm

na tɛ tala Hatɔlakɪ tɛtɔ taa.

Tɛ nu Tamasi ɪcatɛ taa.

Ɔlɛ pɛ taya Ɔsɛyɛli nyéma tike kɛ ɪ paasɔɣɛna.

Ama yɔlaa tɛnaya.

² Tamasi ɪcatɛ cɔlɔ Hamatɪ ɪcatɛ,

na Tiii na Sitɛɛ acalɛɛ nna a wɛna

kpelikpeka sɔsaya tɔɣɔ Tacaa yɔɣɔtɔɣɛna.

³ Tiii nyéma í ɛmawa mɛ ɪcatɛ kɛ kolunɔ ké.

Ɔ kaa liyitee ɛsu kanyɛɛna na wɔla ɛsu afɔla.

⁴ Ama Tacaa ká lɛɛki-tɛ.

Ɔ ká tɛsi tɛ kolunɔ kɛ tɛɛku taa

na í nyayasi-teye kəkə.

⁵ Filiisi acalee Asəkaləh, na Kasa,
na Ikoləh nyəma ká ná mpv.
Səyəntv ká kpa-we na pá kpisi kantəlvv.
Wulav kaa kaası Kasa.
Pəyele Asəkaləh ıcatə ná kaa na tə yəlaa.

⁶ Yəlaa sitaa ké na pá kəə pá caya Asətəti.
Maa ləsi mpi pə tıyı Filiisi nyəma ke kalampaanı tə.

⁷ Maa ləsi mə nəəsi taa ké
nantv nti pa ta lentı tə,
yaa kvlalaatv.
Mə taa mpa pə kaasaa tə,
na Yuta nyəma í ká yaana-m mə Iso.
Ikoləh nyəma ká svv mə yəlaa taa isu
Yepusi nyəma lapa tə.
⁸ Maa tan İseyeli tetv ké.
Yoolaa napəli kaa pəsi-tı,
paa tēlaa yaa kəntaa.
Pécó ηmakəllv kaa tasa mə təə ké tənnav.
Mpi tə, ma paasəyəna-meyə.

Yosalem waasvıv

⁹ Mpıyv Tacaa tasaa sı:
Yosalem ıcatə nyá,
nyá lanle í hvlvmı səsəm.
Siyəh nyəma me,
mə wulav kəhna nteye mə cələ.
İ siyisaa na ı ké aka.
İ pasa ı tı na í caya kpanaya təə.
¹⁰ Maa ləsi İfəlayim taa ké yooü keekənaa
na Yosalem taa ké pə kpayanəh na pə təəh.
Wulav ını ı ká tv piitimnaa ke heesvıv.
İ ká təyə kawulaya ke antulinya tənə təpai.

Saləkatvnaa hetvıv

¹¹ Mpıyv Tacaa yəyətə sı:
Maa cə mə nyəma mpa pa təkə saləka
ke ləkə wei ı taa lvm fəi tə.
Má na me tá nəyə pēlvıv kətaya
caləm təə ké maa la mpv.
¹² Saləkatvnaa me,
í məli kolunə ıcatə taa na tēlvıv.
Sanə ma tasəyi yəyətıv sı
maa lēti-meyə kupantv ke təm naale.
¹³ Maa pəsi Yuta ke təəv,
na İfəlayim ke nyəma.
Maa kusi Siyəh nyəma
na pá yoonə Kələeki nyəma
na má lá na pá pəsi isu aka layatə.
¹⁴ Tacaa má maa səsı ma yəlaa təə.
Maa yaya apalətvıvıv isu tev hola.
Maa tə nyəma isu tev ηmeləsvıv.

Maa həkə mə waalı ɪsu ilim mpətəŋ tɔɔ kacuculaya.

¹⁵ Pə tənə pə tɔ Tacaa má maa kenti ma yəlaa tɔɔ.

Maa tɔ mə kolontunaa kɛ pəntɔlɔpɛɛ na má wakəli-wɛ.

Isɛyɛli nyéma í ká kɔ mə kolontunaa.

Caləm ká kpe ɪsu sɔlɔm.

Yaa ɪsu kətaya tɔlate caləm sukuɣu poosiisi,

na pá ŋmusi tɔ ŋkulunɣasi tɔɔ tɔ.

¹⁶ Waatu ɪni ɪ taa ké

Isɔ Tacaa ká waasi ɪ yəlaa.

Isu tiikilu waasɔyɔ ɪ kaləku tɔ.

ɪ ká teeki kəkə ɪsu liyitee pɛɛ.

¹⁷ Mə tɛtɔ taa,

lanhɔlɔmlɛ na kacəka ká wɛɛ.

Təɣɔu na nyɔɔu ká ha ɪfepiya kɛ kpelikpeka.

10

ɪ sələmɪ Tacaa kɛ tɛv

¹ ɪ sələmɪ Tacaa si í ha-mɛyɛ tɛv kɛ toomaya.

ɪ ká yele na kɔ nu-mɛyɛ səsəm

na tɔɣənaya nyala tawa taa.

² ɪ kɔɣi mə tɔɣi yem ké na tɔŋ,

ɪ wɛ kpɛtɛ ké.

Pəcɔ tɔwaa naa naaki mə pee.

Pa puɣusiɣi-mɛ na pəpətu toosee si,

pa hɛɛsəɣi mə lanja.

Ípɔyɔ mə caanaa lapa na pá yasi-wɛ

ɪsu heenɣ wei ɪ fɛina tiikilu tɔ.

Waasɔyɔ tɔm yəɣɔtɔyɔ

³ Pə tənə pə tɔ Tacaa má,

ma mu pááná na kpai nyéma.

Mpɛ pa tiikiyina Isɛyɛli nyéma na mɔsɔŋ.

Maa sən pa tɔɔ.

Maa paasəna ma Yuta yəlaa

na má tɔ-mɛyɛ tɔŋ ɪsu ma yooɔ kpayanənɣ.

⁴ Mə taa ké awulaa ká lu waani waani.

Mə tɔŋ ká wɛɛ ɪsu kutuluɣu kite tɛɛ pələ.

ɪ sənɣaa ké tɔca ɪsu lanɣa tesika,

na í wɛna pəsɔyɔ ɪsu yooɔ tɔɔ.

⁵ ɪ ká wɛɛ ɪsu yooɔ akanaa,

na í fɛləɣi mə kolontunaa kɛ atɛ.

Ípɔyɔ í ká yoo.

Mpi tɔ, Tacaa má,

maa wɛɛ mə waalı ké.

Fɛɛɛ ká kpa mə kolontunaa kpayanənɣ cayalaa.

⁶ Maa yele na Yuta nyéma nyɔɔ tɔŋ.

Maa waasi Yosɛfu tɔyaya nyéma.

Maa mənna-mɛyɛ mə tɛtɔ taa ɪsu ma taa lɔ-mɛ.

Mpi tɔ, mayalɛ mə Isɔ,

ma wɛna mə pətɔtələ ké, maa cɔ-mɛ.

⁷ Isɛyɛli nyéma ká pəsi akanaa ké.

Mə laŋa ká hulbmı ısu í nyəə sulum.
 Mə piya ká na mə akaitu nti.
 Ulena pələ pa taa heəna Tacaa.
⁸ Maa yaa ma yəlaa me na má heɛi-me na má kpeyeli-me.
 ɪ ká huki ısu pa hukaya ləŋ tə.
⁹ Mpi tə, maa ɲmusi-meye piitimnaa taa.
 Ama í ká təəsi ma təə ké pooluŋ taa təna.
 Məna mə pəyalaa í ká caya təna.
 Ulena í tayanı məlvu.
¹⁰ Maa ləsi-meye Icipiti na Asilii pa tətənaa taa.
 Maa məŋna-meye mə te na má səəsi-meye Kalaati
 na Lipaŋ tətə.
 Paa na mpv tə, təcayale kaa tala-me.
¹¹ Paa laŋwakəlle mayana-me ısu tenku.
 Maa cə mə hola na halı Nili pəɣə pələ mayamaya wuli.
 Kalampaanı tı Asilii ká hoti ısu taav.
 Icipiti ílé ı ton ká yəki.
¹² Maa yele na lseyeli nyəma nyəə ton.
 ɪ ká nuna-m na í təkı ma kiin.
 Tacaa má, ma yəɣətəɣəna mpv.

11

Piitimnaa ton nyəm yoonav

¹ Lipaŋ tətə tuli nyá nənəəsi
 na kəkə nyaya nyá tuŋ səəsəŋ.
² Tuŋ me, í wii, pa heela mə tuŋ kupan lələŋ.
 Pasaŋ tuŋ səəsəŋ me, mi wii,
 pa heela mə hətuɣu anaam.
³ Tiikilaa nyuɣu kulɣu waatu tɛɛwa,
 ulena pá wiiki.
 Pa heela təɣəlası hətu kupantu
 ulena səle sı wiliyi na sı maləyi Yaatanı pəɣə.

Tiikilaa naale təm

⁴ Mpuyv kuyaku nakuli ma ləə Tacaa təma-m sı: Pəsi heeŋ wei pa puki kuɣu tə ı tiikilu. ⁵ ɪ yataa ná ləntəyi-ı ké paa naaki pa tasəkələ. Pə kaası na ı pɛɛtəlaa náá woniyi na pá saŋ ləə sı pa suv ton. Heeŋ mayamaya tiikilaa ná fei ı pətətələ. ⁶ Tacaa yəɣətəna sı: Ma kaa weəna atə yəlaa pətətələ. Maa tı paa wei ké ı wulav yaa ı cələ tı niŋ taa. Awulaa ká kpiisi tətə, ma kaa fiti nəɣəlɣu pa niŋ taa.

⁷ Mpuyv Sakali təma sı: Má pəsəna ntɛye tiikilu wei ı heeŋ yampayətəlaa yaki na pá kuɣi tə. Maa caa kpatəŋ ke naale na má ha ləŋku sı: Səəlɣu. Ulena ləŋku sı: Nəɣə kulɣumaya. Maa paasəna ma heeŋ. ⁸ lətu kulɣu taa ké ma yasa tiikilaa tooso. Ma suulu tɛma ma heeŋ təə, na ílé í nyəəsi-m. ⁹ Ulena ma təmi-ı sı: Ma kaa tasa-meye paasənav na pé taanı. Ule mpa pələ pa caaki səm tə pá sı. Pá ku mpa pə weɛ sı pá ku tə. Ye pə kaasa mpa ıle pələ pa li təma.

¹⁰ Ulena má kpaya kpátuɣu ŋku pa yaa sı Səəlɣu tə na má pəli-ku. Ulena má yəki nəɣə ŋka má na piitimnaa tı pələ tə. ¹¹ Ma na-me tá nəɣə pələɣu yəkaa. Ulena heeŋ payətəlaa mpa pa keŋna-m tə pá cəkəna sı Tacaa nəɣə we pə taa. ¹² Ulena má heeli-we sı: Ye pə maya-me í feli-m liyitee, ye pə taya mpv awusa. Ntəna pá mayası-yeye nyəətu hiu na naanwa. ¹³ Mpuyv Tacaa təma-m sı: Pəti liyitee səəsəna nna pa mayasəna-m mpv təɣə koolu. Ulena má pəti-yeye koolu ke ləə təsəele taa. ¹⁴ Pələ pə waalı, ulena má pəli ma kpátuɣu ŋku pa yaa sı Nəɣə

kulomaya tɔ. Ƴlena pɛ yaɪ Ƴseyeli na Yuta. ¹⁵ M'puyɔ Tacaa tasa-m heeluyɔ si: Pɛsi tiikilu kumelenj. ¹⁶ Pɛle pɛ paasi maa pona-meyɛ tiikilu kufalɔ. Ƴlɛ ɪ kaa paasɛna heenj, halɪ ɪ kɔ pɛɛkɪ ɪ kuyɔ kɛ. Ƴ kaa pɛɛkɪ kulepinj, yaa ɪ fɛ wei pɛ wukɪ tɔ. Yaa ɪ paasɛna alaafɔya nyɛnj. Halɪ ɪ kɔ tɔɔ ɪ taa kuyasɛlɛnj. Ƴ kɔ sɛtɪ lɛlɛnj aɔwɔa si ɪ taa tɔ.

¹⁷ Tiikilu kumelenj nyɔ wei nn paasɛɔna heenj tɔ,

nyɔ tɔm wɛ waiyɔ kɛ.

Yoou ɪ pɛli nyɔ ninj

na ku yɔkɪ nyɔ ɪsɛlɛ ntɔɔnj nyɛntɛ.

Pɛ la-ɲ ɪsɛkpuluyɔ,

nyɔ ɲkpalɛɲa ɪ kpɛkɪ.

12

Yosalem waasuyɔ

¹ Ƴseyeli tɔm nti Tacaa yɔɔɔtaa tɔɔlɛ si: Mɔ suna atɛ na ɪsɔtaa. Mɔ tɔna yulɔ kɛ weesuyɔ.

² Maa pɛsi Yosalem ɪsu sulɔm atɛɲkpa. Pɛɔlɔ piitimnaa mɛ ɪ kɔ nyɔɔ na pɛ ɔɔ mɛ ɪsɛntaa. Kolontunaa kɔ ta Yosalem na Yuta tɛtɔ tɛna. ³ Waatu ɪnɪ ɪ taa kɛ maa pɛsi Yosalem ɪsu puu, na mpa paa kuli-ku tɔ pu ku-wɛ. Antulɪnya piitimnaa tɛna kɔ pɛɛkɪ si pɔ sɛki-ku. Paa kpɛyeli na pɔ kɔɔ ɪcatɛ kɛ yoonau. ⁴ Pɛlɛyɛlɛ maa yɛlɛ na sɔɔɔntɔ kpa pa kpayanɛnj. Ƴ kɔ seliɪ ɪsu sulɔm kuyɔ-ɪ, na ɪ ɔayalaa nɔɔ suu kpaɲuyɔ. Maa fɛɲ Yuta nyɔma mɛ mɛ tɔɔ. Pulɔ ɪ taa tokina-mɛ. Ƴlena ma yulɔsi piitimnaa tɛna kpayanɛnj ɪsɛ, na ɪ tutiɪyɪ yem. ⁵ Halɪ Yuta nyuyɔ nyɔma kɔ tɔ si: Pɛ tɛna pɛ tɔ Tacaa kinj kɛ Yosalem yɛlɛ hikiyina tɔnj. ⁶ Ƴlena maa yɛlɛ na ɪ yoonaa piitimnaa mpa pa ɔɔna-mɛ tɔɔ cemace. Na ɪ kɛli-wɛ ɪsu kɔkɔ mukuyɔ hɔtuyɔ tɔ, yaa ɪsu kɔkɔ mukuyɔ camhuyɛlɛ tɔ. Ama pulɔ kaa tokina Yosalem yɛlɛ.

⁷ Tacaa kɔ kɔɔ na ɪ waasi Yuta nyɔma. Ƴlɛ Tafiiti luluyɔ nyɔma na Yosalem nyɔma ɪ kaa huɔ si ɪ tɛɛ Yuta nyɔma lɛlɛ. ⁸ Waatu ɪnɪ ɪ taa kɛ Tacaa kɔ kenti Yosalem nyɔma tɔɔ. Ƴlena mɛ taa acamaa pɛsi tɔɲtunaa ɪsu Tafiiti. Ƴlena Tafiiti luluyɔ nyɔma nɔɔ pɛsi-mɛ ɪsu Ƴsɔ. Yaa Tacaa ɪsɔtaa tillu wei ɪ tɔnj mɛ nɔɔ tɔɔ tɔ.

Pa ɔaya layaya kɛ tɛtɔ tɛna taa

⁹ M'puyɔ Tacaa yɔɔɔtaa si: Waatu ɪnɪ ɪ taa kɛ maa ku piitimnaa tɛna mpa pa kɔnj Yosalem kɛ yoonau tɔ. ¹⁰ Maa tɔ Tafiiti luluyɔ nyɔma na Yosalem nyɔma meɲɛ luyɔ kulɔmuyɔ na sɛlɔmuyɔ lɛmayasɛlɛ. Ƴlena ɪ kɛɛsɛna ma wei paa tula pɔɔɲ kɛ mɔsɔnj tɔ ma tɔɔ. Ƴ kɔ ɔaya layaya ɪsu pa ɔakuyɔ pɛyaya ɪkpamɛ layaya tɔ. Ƴ kɔ wii-m ɪsu ɪ sɛkɪ ɪ sɛkɪ, ɪsu kancaalaya pɛyaya. ¹¹ Waatu ɪnɪ ɪ taa, Yosalem taa layaya kɔ tɔ kɛ. Kaa wɛɛ ɪsu Mekito tɛtɛkɛlɛ taa Hatatɪ-Limɔnj nyɛɲka. ¹²⁻¹⁴ Paa luluyɔ ɲku ku tike ku ɔayana ku layaya. Paa Tafiiti luluyɔ, paa Natɔnj nyɛɲku, paa Lefii nyɛɲku, paa Simeyi nyɛɲku, na pɛ polo lulɔnj lɛlɛnj kɛ mpɔ. Paa luluyɔ ɲku ku apalaa na alaa paa ɔaya mpaa mpaa kɛ.

13

¹ M'puyɔ Tacaa yɔɔɔtaa si: Waatu ɪnɪ ɪ taa kɛ sɛɛlɔ nɔɔɔlɔ ɪ kɔ tulɪ. Ƴ kɔ nyaalɪ Tafiiti luluyɔ nyɔma na Yosalem nyɔma mɛ mɛ ɪsayatɔ.

Ƴsɔ kɔ kpiisi tunj na Ƴsɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɛsɛlɛa kɔɔɛsaa

² Ƴlena Pɛ tɛna pɛ tɔ tasa yɔɔɔtuyɔ si: Waatu ɪnɪ ɪ taa kɛ maa kpiisi tɛtɔ tɛna taa tunj tɛna, na ɪ kɔtɛlɛ. Nɔɔɔlɔ kaa tasa ɪ hɛtɛ yaau. Maa lɛsi laatu kunyɪluyɔ kɛ mɛ taa. ³ Halɛna yɛ pɛ ɔɔpa mɛ taa wei na ɪ yɔɔɔtɔ pɔpɔtɔ tɔm natɛli, ɪ caa na ɪ too paa tɔmɪ-ɪ si: Timpi n looliyina Ƴsɔ Tɔm tɔ, ɪsu ɲ sɛpa. Pa mayamaya paa tɔ kɔna-ɲ pɛ tɛlatɛ. ⁴ Waatu ɪnɪ ɪ taa Ƴsɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɛsɛlɛa kɔ wɛɛna pa tɔm kpaaluyɔ, na pa toosee heeluyɔ fɛɛlɛ. Halɪ pa kaa tɔ suu pa tɛmlɛ tokonaa mpa pa puɲusiɲina yɛlɛ tɔ. ⁵ Paa wei ɪ kɔ tɔ si: Ma kɛ hɔtɔ kɛ, ma ta kɛ Ƴsɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɛsulɔ. Hatoo ma pɛɔaatɔ kɛ ma wɛna tawa na mɔ halɔyɪ. ⁶ Yɛ pa pɔɔsa-ɪ si: Pepe kɔna-ɲ nyɔ lanjɛ taa kɛ ɪsɛntɔ? Ƴlɛ ɪ ɔɔ si: Ma na ma camnanaa kɛ, na pɛ ku-m mpɔ.

Tacaa sɛɛv

⁷ Mɔvɔv Pə tənə pə tɔ Tacaa tənə sɪ:
 Layatɛ nyá, kɔ ma sənɔ wei ɪ ké tiikilu tɔ,
 na heen ya yem yem.
 Ilená má kɔlɪ ɪwɛɛsɪ tɔɔ.

⁸ Tɛtɔ heen hɔɔlɔn naale ká sɪ na pá kaasɪ kɔlɔmɔvɔ tike. ⁹ Maa tayanɪ kɔkaasaa mɛ ɪsɪ pa
 wɔkɔvɔ wɔla na liyitee nyɔɔtɔ kɛ kɔkɔ na pá nyaalɪ-tɪ tɔ. Ilená í səlɛmɪ-m na má mɔ, na má
 yaa-mɛyɛ ma yɔlaa. Ilená mɪ yɔɔtɔyɪ sɪ: Tacaa kɛlɛ ɪsɔ.

14*Tacaa kɔyakɔ*

¹ Tacaa pááná kɔyakɔ kpɛyɛtənə ntɔ. Yosalem nyéma mɛ, paa tala mə kɔpam na í nyənəyɪ.

² Tampəna tɔɔ,
 Tacaa ká kpɛyɛlɪ piitimnaa.
 Paa kɔlɪ Yosalem tɔɔ na pá lɛkɪ-tɛ.
 Paa kuu tɛɛsɪ taa wontu, na pá kpi alaa.
 Paa kuu yɔlaa hɔɔlɔvɔ na pá tɛɛna.
 Ama pɪ yele kɔkaasaa kɛ ɪcatɛ taa.

³ Pə waalɪ ké Tacaa ká yoonə piitimnaa mɛ,
 ɪsɪ too ɪ tɪ lakɔvɔ yooɔ waatɔ taa tɔ.

⁴ Waatɔ ɪnəyɪ ɪ ká tənɪ ɪ nɔɔhələ kɛ
 Olifinaa pulaya tɔɔ ké Yosalem kɪn kɛ ilim təlɪlɛ tɔɔ.
 Pulaya ká faya na ká tən ilim.
 Ilená hɔɔlɔvɔ lɛŋkɔ náá mənna
 ilim mɔpətən na lɛŋkɔ na pə ntɔɔɔn.

⁵ Pulaya tɛtɛkələ ńtɛ tɪ wɛɛ mɔvɔv haləna Asaalɪ ɪcatɛ.

Ntɛyɛ í ká tən na í se,
 ɪsɪ mə lɔŋcənəa ka lapɔ pənaya ŋka
 tɛtɔ sɛla Yuta wulav Osiyasɪ pɔɔlɛ taa tɔ.

Waatɔ ɪnəyɪ Tacaa ɪsɔ na ɪsɔtaa tillaa paa tala. ^a pə nəyəsənə ká ɪsɪ ɪcatɛ hətɛ. Iɛ tá tɔ Ləkpə
 taa sɪ ɪcatɛ.

⁶⁻⁷ Pə kpayav waatɔ ɪnɪ tɔ,
 pə fɛɪ sɪ ilim ntɔ ahoo ntɔ.
 Səkpɛtɔvɔ ká mɔkɪ ké na nyaaləm wɛɛ tam tɔɔ.
 Tacaa tike nyəmna kɔyakɔ ŋkɔ.

⁸ Waatɔ ɪnɪ ɪ taa sɛɛlɔ ká lɪ Yosalem
 na ɪ lɔm lɛmpɪ kpɛn Tenku Kɔsəpɔ taa,
 na lɛmpɪ kɛ Metitəlanee Tenku taa.
 Pɪ kpe mɔvɔv tam ké,
 paa lɔŋlɛ paa yoluma.

⁹ Tacaa tike ká tɔɔnə kawulaya kɛ tɛtɔ tənə taa.
 Nyá tike təkɔn ké yɔlaa tənə ká nyɪ na pá sɛɛkɪ-ŋ.

¹⁰ Pə cɔɔnəv Yosalem tɔ pɪ pəsɪ ɪsɪ tɛtɛkələ.
 Pə kpayav Kepa ɪcatɛ kɛ ilim ntɔɔɔn tɔ tɔ,
 na pá polo pə mɔpətən tɔ kɛ Limən ɪcatɛ tɔ.
 Yosalem ká kəlɪ ɪ cɔlɔ acalɛɛ kɛ kɔŋkɔlɔmən.
 ɪcatɛ wən ká kpaya Pɛncamɛɛ nənɔɔɔ,
 haləna nənɔɔɔ kɔpənaya kɛ ŋkulɔŋa taa.
 Ilená pá polo Hananeyɛlɪ kutuluyɔ sɔsɔɔv.

^a 14:5 Asaalɪ ɪcatɛ: Lontɛ tənə ɪnɪ tɔ tɔ nyɪ sɪ ɪcatɛ yaa pɔɔyɔ yaa pepe hətɛ. Ama

Haləna wulav ləseŋ tənyaasələ.
 Ulena tetəkələ nāá kpaya Kipeya na té polo Liməŋ.
 11 I ká caya tə taa təpamm,
 nəɣələ kaa nyaasi-te na yəkuyv.
 12 Ye pə kaasa piitimnaa mpa me
 ɪ pola Yosalem ke yoonav tə.
 Mpi mpi Tacaa ká la-me təɣələ.
 Mə nantv ká tasəna mə ɪse.
 Mə ɪsəpee ká tasa a pəɣələŋ taa.
 Mə nsəma ká tasa mə nəəsi taa.
 13 Waatv ɪni ɪ taa ké Tacaa
 ká yele na səɣəntv anaam kpa-me,
 na ɪ kulɪ təma təə.
 14 Yuta nyéma ká yoonə Yosalem nəɣə,
 paa lɛɛkɪ piitimnaa lɛmpa wɛnav.
 Pə kpaxav wɔla, na liyitee nyəɣətv tə,
 na wontu ke tuutuuma.
 15 Kutəŋ ŋku kv kpaa kolontunaa tə,
 ku kpa pa təla ke teitei ké mpuv.
 16 Waatv ɪni ɪ taa ké Yosalem
 kolontunaa kakaasaya ká puki Yosalem taa ké
 paa pənaya ŋkaya Pə tənə pə tv Tacaa wulav ke sɛɛv.
 I ká təkɪ coka acima.
 17 Ye tɛtv yələa mpa pa ta polo
 Yosalem ke Tacaa sɛɛv,
 tɛv kaa nu pɛle pa tɛ.
 18 Ye Icipiti nyéma me ɪ kisa Yosalem
 ke pote si ɪ təɣə coka acima,
 wahalanaa ká mayana-me ɪsu piitimnaa
 lɛmpa mpa paa puki acima anɪ tə.
 19 Mpuv pu həna mə na piitimnaa mpa
 paa kisi acima anɪ a təɣəv tə mə ŋkpaŋŋ.
 20 Waatv ɪni ɪ taa, paa ŋmaa na pá kpəŋna
 kpaxanəŋ luuŋ tɛɛ kanʒonlee təə si:
 Tacaa tənna.
 Halɪ ɪsə tɛsɛɛle taa tiipee kpai nyəna ká pəsi ɪsu
 caləm poosiyanaa mpa pa su kətaya təlate tə.
 21 Yosalem na Yuta taa tiipee tənə ká pəsi Tacaa nyəna.
 A taa ké kətəlaa tənə ká təsi pa nantv.
 Payatəlaa kaa tasa wɛɛv ke Pə tənə pə tv Tacaa
 ɪsə tɛsɛɛle taa ké waatv ɪni ɪ taa.

ISO KUYOYOTUTU TELESULU

MALASI

TOM TAKELAYA

Kutulutu

Na pécó pə takı Malasi waatu tō Iseyeli nyéma ka tənja Asee na Sakalı pa seyesən ké. Haləna pá tayanı Iso təsele ke ηmav. Ama pə koma na pá keesi, ɫena pá tayanı Iso seev ke yepu. ɫena pá puysiyi Iso ké pa kuhaan tōm taa. Kətəlaa ná yela pa təmlə na kiin wei Iso cəla-we sɪ pá huli yəlaa tō.

Isəna pa faya Malasi takəlaya tō:

Iso ləsa Iseyeli nyéma sɪ pá pəsi ɪ yəlaa, titite 1

Iso kpaaləyi kətəlaa, titite 2:1-16

Tacaa tillu na Iso hʉlɛ, titite 2:17–3:23

¹ Tacaa heela Malasi ke tōm sɪ í teləsi Iseyeli nyéma.

Iseyeli nyéma ke Tacaa ləsaa

² Tōm ntəyəle sɪ ɪnɪ í sɔla-we. ɫena pələ pa pɔɔsɪ Iso sɪ: Pepe hʉləyəna mpv? Ntəna Iso sɪ: Isav na Yakəpv paa we tətəle ké. Paa na mpv ma sɔla Yakəpv. ³ ɫena má kisi Isav. Ma kpiisa Isav lʉlʉv Itōm nyéma tetv, na pá waasi taale hasi. ⁴ Itōm nyéma me í tōma sɪ: Pə kpiisa-tv yaa. Ama tu tayanı ta ncaa kusʉv. ɫe maya Pə təna pə tv Tacaa maa heeli-me sɪ: Paa í ηmawa, ɪsu ma yəkaa. ɫena má ha-meyə hətə sɪ isayətv tɛ. Yaa yəlaa mpa Tacaa u heesəyi pááná mʉnav tō. ⁵ Iseyeli nyéma me, í ká ná mpv na mə ɪsələ. Haləna í yəyətɪ sɪ: Paa Iseyeli nyéma tetv toosi na waali tō, Tacaa hʉləyi í tən ké.

Kətəlaa səsaa kalənav

⁶ Mpʉv Pə təna pə tv Tacaa pɔɔsa kətəlaa sɪ: Pəyaya seeki ka caa ké, na təmlə tv náá seeki ɪ sɔsɔ. Anɪ mayalə mə Caa na mə Sɔsɔ. ɫe pepe tō ké u seeki-m, na u nuna-m? ɪ nyənəyi-m yem, na í tayanəyi-m pɔɔsʉv sɪ: Pepe taa ké tə nyənəyi-η yem? ⁷ ɪ kəηna ma kətaya təlatə tō ké asilima təyənaya. ɫena í tayanəyi-m pɔɔsʉv sɪ: Tá pepe kəna asilima? Timpi í nyənəyi ma kətaya təmlə ke yem təyɔ. ⁸ Tacaa Pə təna pə tv má, ma pɔɔsəyi-me sɪ: Waatu wei í lakɪ-m kətaya ke ɪsəkpəlvʉv kpəntɛ, yaa kʉsekəllɛ, yaa kutəntv tō, pə we teu na? Ye kpəntɛ ɪsu mʉpʉv n ha nyá tetv nyʉv tv ɪ ká mʉna lanhʉlvʉmle na? ⁹ Tō, í mayasi-m wiinav sɪ, má nyənı mə pətətəle na í ná. ɪsu ma kisaa. ¹⁰ Pə kəla teu sɪ mə taa nəyɔlv í polo í takı Iso təsele nənɔɔsɪ. ɪ taa la-m kpai kətaya ηka maa caaki tō. Ma luyv fəi sɪ má na mə kətasi. Tacaa Pə təna pə tv má, ma yəyətəna mpv. ¹¹ Ma hətə yaawa ilim təlule na pə polo pə tətule ke piitimnaa taa ké. Paa timpiyi pa lakɪ-m tulaalv kətaya na ma hətə taa. Pa haaki-m kʉcɔɔη wei ɪ mʉna-m tō. ¹² Ama mə nyənəyi-m yem ké timpi í tən sɪ ma kətaya təlatə ta ke pulv tō. Halı í kəηna ma kətaya təlatə tō ké mpi pə fəi teu tō. ¹³ ɪ kʉntəyi sɪ pə we-meyə təlasɪ. Ntompee ke í tuluyv-m. Na í lakɪ-m kətaya ke təla kʉηmʉlɛ, na kutəntʉnaa. Pə təna pə tv Tacaa má, ma kaa mʉ mpv. ¹⁴ Ye yʉlv ká sɪ ɪ nəyɔ sɪ ɪ ká ha-m ɪ kaləkv tətə kʉpəntɛ. ɫena í kəɔ na í cələ-m kpai nyəntɛ. Mpʉsɪ we ɪ tō ké. Mpi tō, ma ke Wulav Sɔsɔ ké, na piitimnaa nyanηna ma tən.

2

Tacaa kpaalvʉv ke kətəlaa

¹ Mpʉv Pə təna pə tv Tacaa kpaala kətəlaa sɪ: ² Ye í tá nuna-m na í takı ma tōm na í tuyv ma hətə ke teeli. Maa yele na mə koolee kʉpana pəsi mpusinaa. Mpʉv maa la-me. Mpi tō, u seesəyi ɪsələ. ³ Maa wakəli mə lʉlʉv nyéma. Ye pə kaasa-me, ɫe ma ηmusɪ mə ɪsentaa ké təla wena í lakɪ kətaya ke mə acima waatu tō a pʉntv. ɫena pá kpəntɪ mə təna na pá lɔ. ⁴ Ntəna Tacaa sɪ: Waatu ɪnəyi í ká cəkəna sɪ Iso Tacaa má, ma kpaala-me sɪ í takı nəyɔ ηka má

na Lefii na i luluyv nyáma tã pɛɛlaa tã. ⁵ Pɛyele má na-i tá nɔɔ pɛɛluyv mpi pã haakayana-mɛyɛ weesuyv na alaafaya. Ma lakaya-mɛyɛ mɔɔyuv si í nuna-m na í nyaŋna-m, lɛna í la mpv. ⁶ Tã tampana nyãntv tike kɛ Lefii nyáma mɛ í yɔɔtaa, í ta looli. Má na-mɛ tã kpɛnta teu, na í lakɪ-m yãlle. I hula yɛlaa payalɛ si pɛɛ pa lɔ isayatu. ⁷ Kɔtɔlv tãmlɛ ntɛ si í sɛyɛsɪ yɛlaa na pá nyi Iso. Iɛyɛ pa pɔɔsɔyɪ si í huli-wɛyɛ kiinj wei wei paa tɔkɪ tã. Mpi tã, inɔɔlɛ Pã tãna pã tv má ma tãmlɛlɔlv. ⁸ Ama kɔtɔlaa mɛ, mɔ yɛla mpaav kusiɣisuyv. Mɔ sɛyɛsɔŋ pilisa yɛlaa payalɛ. I wakɛla nɔɔ ŋka ma na-mɛ tã pɛɛlaa tã. ⁹ Maa yɛle na yɛlaa tãna kuli mɔ tɔɔ, na pá tisi-mɛ. Mpi tã, í kisa ma luyv nyãntv. I fayasɔyɪ yɛlaa kɛ mɔ sɛyɛsuyv taa.

Iseyeli nyáma lapa mpi Iso kisina-we tã

¹⁰ Anɪ Tacaa kɛ kulɔm kɛ. Ta nɔɔ na ta suka Iso kulɔm ŋmana-tv. Iɛ pepe tɔɔ kɛ tã lukɪ tãma waali. Na tã wakɛlayɪ Iso na tá caanaa pa nɔɔ pɛɛluyv? ¹¹ Yuta nyáma mɛ í wakɛla mɔ nɔɔ suv. I lapa acaalɔtv kɛ Yosalem na Iseyeli tɛtv tãna taa. Mpi tã, í wakɛla Tacaa Iso tãsɛɛlɛ. Iɛna í kpaya alaa mpa pa laaki tɪŋ tã. Pɛyele Iso ka sɔɔla i tãsɛɛlɛ kɛ. ¹² Tacaa Pã tãna pã tv í kpiisi-mɛyɛ Yakɔɔv luluyv taa. I taa tasa-i mɔ kɔtasɪ lapv.

¹³ Mɔ kulaputv naalɛ nyãntv ntɛ si í pɛlayɪ isɛlɔm kɛ Tacaa má ma kɔtaya tɛlatɛ tɔɔ. Mpi tã, ma kisiyɪ mɔ kuhaham. Pácó maa caaki mɔ kɔtasɪ kɛ pɛnɛntɛ. ¹⁴ Anɪ paa mɔ taa wei i ka suna i nɔɔ si i ká tɔkɪ i kancaalaya alv. Mɔ lɛsɛna-we, na pa kɛ mɔ alaa, paa na mpv í kisa-we. ¹⁵ Pɛyele Tacaa kpɛnta-mɛyɛ tɔnuyv kulɔmuyv na lɛmayasɛlɛ kulɔmtɛlɛ kɛ. Iɛ pepe tɔɔ kɛ i kpɛnta-mɛyɛ mpv? Piya kɛ i caakaya si í ha-mɛ. Mpv tã, í la laakali na nɔɔlv í taa kisi i kancaalaya alv. ¹⁶ Iseyeli Iso Tacaa Pã tãna pã tv yɔɔtaa si: Ma taa kpaakɛna apalv na alv pa yav tãmlɛ. Mpi tã, pã taa wɛ sãm kɛ. Paa wei í la laakali na i tɪ. I taa wakɛli i nɔɔ suv.

Tacaa tillu tiluyv

¹⁷ I tɔyɪ Iso maya wahala na mɔ tãmnɛ. Iɛna í tayanɔyɪ yɔɔtuyv si: Pepe taa kɛ tã tɔyɪ-ŋ wahala? Timpi í tɔŋ si Iso má ma caaki isayalataa. Ma lanjɛ hɛkɛna-wɛyɛ teu. Aaiyɛ si: Iso wei i hɔŋ ta ŋkpaŋŋ tã i wɛ lɛ? Tɔnaya í tɔyɛna-m wahala.

3

¹ Mɔyuv Pã tãna pã tv Tacaa cɔwa si: Ma tiliyɪ ma tillu na í kpali-m mpaav. Sɔsɔ wei í pɛɛkɔyɪ tã, i ká suv Iso tãsɛɛlɛ taa tɛlv. Pɛyele nɔɔ pɛɛluyv tillu wei í nyulɔyɪ tã, i kɔŋna ntɛ. ² Awe ká wɛɛna i tɪ na í pɛsi na í sɔŋ i kuyaku kukɔmuyv wule? Mpi tã, i ká wɛɛ kɛ isɪ kuluku kɔkɔ, yaa kpalɛkpam mpi pã wɛ lɔŋ kɛ teu tã. ³ I ká caya kɛ na í tayanɪ Lefii nyáma kɔtɔlaa asilima tɛkpataa. Isɪ pa nyaaluyv wula na liyitee nyɔɔlɔyɪ tã. Waatu inɔyɪ í ká la Tacaa kɛ kɔtaya isɪ í suv tã. ⁴ Iɛna Tacaa mɔ Yuta na Yosalem nyáma mɛ mɔ kucɔŋ tɛkpa, isɪ hatoo kancaalaya taa. ⁵ Pã tãna pã tv Tacaa má ma yɔɔtaa si: Maa kɔɔ na má huuna mpa paa nyaŋna-m tã. Isɪ toptopo nyáma, na wasanjalɛnaa, na mpa pa sukɪ pa nɔɔsɪ kɛ yem tã. Na mpa paa sanj tãmlɛ nyáma kɛ fɛluyv tã. Na mpa pa muyuliyɪ leelaa, na suluwaa tã. Na mpa pa tɔyɪ tasɛkɛ kɛ mɔlvaa tã.

Tacaa kinj mɔlvuyv

⁶ Mɔyuv Iso tãma si: Maya Tacaa kɛ, maa layasɔyɪ. Pácó mɔ kɛ Yakɔɔv luluyv nyáma kɛ tam kɛ. ⁷ Hatoo mɔ caanaa waatu kɛ í caala ma kiinj kɛ kisuyv na í lɔ-i. Mpv tã, Pã tãna pã tv má, ma caa si í mɔli ma kinj na maa mɔli mɔ kinj. Iɛna mu tɔŋ si: Isɛnaya tu la na tã mɔli nyá kinj? ⁸ Ha, yulv ŋmulɔyɪ Iso yɛɛ? Pɛyele mɔ ŋmula-m na í tayanɔyɪ-m pɔɔsuyv si: Lɛyɛ tã ŋmula-ŋ? Mɔ wɛnav hɔyɔlɔŋ naanɔwa taa kulɔm tɛlɛsɛlɛ, na mɔ kucɔŋnaa hav taa kɛ í ŋmulɔyɪ-m. ⁹ Yɛlaa mɛ, mɔ tãna í wɛ mpusi taa kɛ mpv inɪ pã taa kɛ. ¹⁰ Mpv tã, í kɔna mɔ kɔwɛnam hɔyɔlɔŋ naanɔwa taa kulɔmtɛlɛ tãna kɛ ma tãsɛɛlɛ taa. Iɛ kɔtɔlaa kaa lanj tɔyɔnaya. I taa nɔyɛsɪ si yɛ í lɛsa mpv í ká lanj tɔyɔnaya. I mayasi-m na í ná si ma kaa tulɪ isɔtɔnuyv kɛ pɔɔŋ na má pɛli-mɛyɛ kupantv kɛ sɔsɔm? ¹¹ Na má tanj tɔyɔlaa kɛ mɔ kuhalɛm tɔɔ. ¹² Tacaa

Pə təna pə tu má, ma heeliyi-me təfoo si piitimnaa təna ká yaa-meɣe lelen nulaa. Mpi tɔ, mə tetu ká wɛɛna kupantu ké.

Isə siyisuyu hɔlvɔv

¹³ ɪ yəɣətəyi ma tɔɔ ké tɔm ɪsayatv. ɪlena í tɔŋ si: Le na leye tɔ pəntəna-ŋ? ¹⁴ Pécó í kɔntəyi si í tɔka ma tɔm. Si í lapa lanwakəlle kətasi. Si Pə təna pə tu ma, má ná mə pətɔtələ. Ama mə ta waa pulv. Pə tɔɔ mə hɔvki si paa í lapa-m təmlɛ yem ké. ¹⁵ Haləna í tɔŋ si: Kalampaani nyéma na asayaa ke pə cayanaa. Paa pa wakələna Isə ílé ɪ suma tam ké.

¹⁶ Mpa pa nyanɲa Isə tɔ, pa yəɣətayana təma, ɪlena Tacaa ke ŋkpaŋyɔv na í nu pa kuyəɣətutv. Pécó pa ŋmaa pa təna mpa pa nyéma ɪ tɔŋ tɔɔ, na pá nyanɲa-ɪ tɔ, pa həla ke takəlaya taa. ¹⁷ Ntəna Pə təna pə tu Tacaa yəɣotɪ si: Kuyanɲku maa huli ma tɔŋ tɔ. Maa nyəni yəlaa meɣe ma nyéma. ɪ ká pəsi ma nyéma təkpataa na má lakɪ-meɣe kupantu, ɪsu cɛcɛ na ɪ pəyaya ŋka ka paasəɣəna-ɪ tɔ. ¹⁸ Kuyanɲkuyv í ká na siyisilaa na asayaa. Na mpa pa lakɪ ma təmlɛ na mpa paa lakɪ-tɛ tɔ pa fayav. ¹⁹ Tacaa Pə təna pə tu má, ma pááná kuyaku tɔŋna kɔntɛ ké ɪsu kəkɔ sɔsɔŋka. Kuyanɲkuyv paa nyayasi kalampaani nyéma na asayaa ke kəkɔ ɪsu nyutv. Pə kaa kaasi-weɣe pulv cəcəka. ²⁰ Ama ma suku mpa pa seeki-m tɔɣɔ nɔɔsi si, ma tɔŋ ká waasi-weɣe ɪsu ilim lukuyv na pé waasəyi tetu tɔ. ²¹ Kuyanɲkuyv í ká paa asayaa ke nɔɔhɛɛ ɪsu tetu. Pə təna pə tu Tacaa má, ma yəɣətəna mpv.

Ilii məlvɔv

²² ɪ tɔɔsi ma təmlɛ tv Moisi kɔsɛɣəsətv tɔɔ. Na kiin na kɔsəsutv nti ma cɛla-ɪ Holɛpv puyv tɔɔ si í teləsi ɪsɛɣɛli nyéma təna tɔ.

²³ Maa tili Isə kuyəɣətutv teləsulv Ilii. Maa tili-ɪ na pécó pé tala ma kuyaku sɔsɔŋku səɣəntv nyəŋku ŋkv. ²⁴ ɪni ɪ ká ciikina cɛcɛnaa na piya. ɪlɛ ma kaa wakəli mə ɪcəte.

LAAPAAŪ KUPAN WEI MATIYEE ŊMAAWA TŌ Kutuluṭu

Matiyee takəlaya nté Laapaalənaa taa kancaalaya takəlaya. Ka taa ké tə naaki sɪ Yesu ké Mesii pécó inəɣəle wulav səsə tətə. Isə ləsəna-ɪ hatuu kancaalaya taa. Yuta nyəma ka tanjaa ké sɪ Isə ká kpa pa taa ké wulav səsə nəɣəlv na í fiti-weye Lom nyəma ŋmakəlvu taa. Ama Matiyee húləɣí sɪ kawulaya ŋka ka təm Isə ka yəɣətaa tə ka ta ké antulinya inɛ ɪ nyəŋka. Matiyee kəsəɣi Yesu ləlvu təm na ɪ Isə lvm səv na ɪ təmle na ɪ konyəntəɣəle na ɪ səm na ɪ fem na ɪ kpaυ ké ɪsətaa.

Isəna pa faya Matiyee takəlaya tə:

Ləlvə loosi na Yesu ləlvu, titite 1:1–2:23

Lvm səlv Yohaani təmle na Yesu mayasəvu, titite 3:1–4:11

Yesu təmle ké Kalilee tətə taa, titite 4:12–18:35

Yesu pote ké Yosalem, titite 19–27

Yesu səm na ɪ fem, titite 28

*Yesu caanaa caanaa
(Luku 3:23-38)*

¹ Apəlaham ləlvu tɔ nté Tafiiti, Tafiiti ləlvu tɔ Yesu Kilisiti ləlvu loonə nté cənɛ.

² Apəlaham lula Isaaka, na Isaaka náá luli Yakəvu, na Yakəvu náá luli Yuta na ɪ newaa.

³ Yuta ná lula Falesi na Sela. Pɛle pa too kéle Tamaa. Falesi ná lula Həsələn, na Həsələn náá luli Alam, ⁴ na Alam náá luli Aminatapi, na Aminatapi náá luli Naasən, na Naasən náá luli Saləma. ⁵ Saləma ná lula Poosi, Poosi too kéle Lahapi. Poosi ná lula Opɛti, Opɛti too kéle Luuti. Opɛti ná lula Seseɛ, ⁶ na Seseɛ ná lələna wulav səsə Tafiiti.

Tafiiti ná lula Salvmən, Salvmən too kéle Yulii alv. ⁷ Salvmən ná lula Lvpəwam, na Lvpəwam náá luli Apiya, na Apiya náá luli Asafi, ⁸ na Asafi náá luli Yosafati, na Yosafati náá luli Yolam, na Yolam náá luli Osiyasɪ. ⁹ Osiyasɪ ná lula Yowatam, na Yowatam náá luli Akasɪ, na Akasɪ náá luli Isekiyasɪ, ¹⁰ na Isekiyasɪ náá luli Manaseɛ, na Manaseɛ náá luli Amon, na Amon náá luli Yosiyasɪ. ¹¹ Yosiyasɪ ná lələna Cekoniyasɪ na ɪ newaa ké waatv wei pa kuu Iseyeli nyəma na pá pona Papiloni tə.

¹² Pa pona Iseyeli nyəma ké Papiloni tənə, ɪlənə Cekoniyasɪ náá luli Selatəyeli, na Selatəyeli náá luli Solopapeeli, ¹³ na Solopapeeli náá luli Apiyuti, na Apiyuti náá luli Iliyakim, na Iliyakim náá luli Asə. ¹⁴ Asə ná lula Satəki, na Satəki náá luli Akim, na Akim náá luli Iliyuti, ¹⁵ na Iliyuti náá luli ɪlasaa, na ɪlasaa náá luli Matən, na Matən náá luli Yakəvu. ¹⁶ Yakəvu ná lula Yosəɛfv wei ɪ ké Malɪ paalv tə, na Malɪ ɪnɪ ɪ lələna Yesu wei pa yaa sɪ Mesii tə.

¹⁷ Ye mpv, ɪsu pa kəsəvu sɪ inɛ ɪ lula inɛ na inɛ ɪlé ɪ luli inɛ tə, pə kpəɣav hatoo Apəlaham haləna pé tala Tafiiti tə, ləlvu loosi kpənta naanəwa na liyiti. Na pə kpəɣav Tafiiti haləna pé tala waatv wei pa kuu Iseyeli nyəma na pa pona Papiloni tə, ləlvu loosi wɛ naanəwa na liyiti tətə. Na ləlvu loosi naanəwa na liyiti tətə pə kpəɣav hatoo pa ponav Iseyeli nyəma ké Papiloni tə, haləna pé sɪna Mesii ləlvu.

*Yesu Kilisiti ləlvu təm
(Luku 2:1-7)*

¹⁸ Isəna pa lula Yesu Kilisiti təɣəlv. I too Malɪ wei ɪ ké Yosəɛfv amvɣaya tə, ɪ haya həɣə na Feesuyu Nanɲtv toma na pécó í saa. ¹⁹ I paalv Yosəɛfv ka ké yulv kupan ké, ɪlɛ ɪ taa tisiɣi sɪ í kuli Malɪ waalɪ ké yələa samaa taa. ɪlənə í hvv sɪ ɪ ká kisi-ɪ mukaya tɛɛ. ²⁰ I hvvkaya ɪ taa ké mpv, ɪlənə Tacaa ɪsətaa tillu kəɔ ɪ kin ké tooseɛ taa, na í heeli-ɪ sɪ: Tafiiti ləlvu tɔ Yosəɛfv, taa

nyana nyá amúsaŋa Malí kpaŋaŋ. Pə taya pulu, həŋə ŋka ı haŋaa tə, Feesuŋu Nanŋtu kin ke ka luna. ²¹ I ká luli apalu pəyaya, na ń yaa-ke si Yesu. Pə taya pulu, pəyaya ŋke kaa waasəna ka yəlaa ke pa isayatu taa.

²² Pə tənaya mpv pə lapa na pécó təm nti Tacaa ka yəŋətəna Iso kuyəŋətutu teləsulu nəŋə tə tə lá tampana si:

²³ I nyəni, pəelo wei ı ta nyənta apalu tə ı ká haŋa həŋə, na í luli apalu pəyaya, na paa yaa-ke si Imaniyeli.

(Həte tənə tə yəŋətəŋi si Iso we tá kin.)

²⁴ Yosəfu fema, ilena í lá nti Tacaa isətaa tillu ka heela-ı tə. I kpaŋa ı amúsaŋa Malí. ²⁵ Ama ı ta nyəni-ı haləna í tə pəyaya luləŋu. Na Yosəfu yaa-ke si Yesu.

2

Ilim təlule nyəntaa kəma Yesu nav

¹ Pa lula Yesu ké Yuta Petəlehəmə taa ké wulav səsə Heləti pəole taa. Ḿpúŋú isətulnŋası təm nyəntaa napəli pa luna ilim təlule na pá tala Yosalem. ² Na pá pəəsi si: Leye pəyaya ŋka pa lula nəənə na káa la Yuta nyəma wulav səsə tə ka wəe? Tə na ka isətulnŋa lu ilim təlule ké na tə kə si tə sɛɛ-ke.

³ Wulav Heləti nu mpv, ilena pə pəkəli-ı səsəm. Pə pəkəla Yosalem nyəma tənaya mpv tətə.

⁴ Iləna í koti kətəlaa səsaa tənə, na Iso Təm sɛŋesəlaa na í pəəsi-wɛŋe timpi pə wəe si paa luli Mesii tə. ⁵ Ḿpúŋú pa cə-ı si, Yuta Petəlehəmə ké. Mpi tə, Iso kuyəŋətutu teləsəlaa ŋmaawa si:

⁶ Yuta taa Petəlehəmə nyá, tampana n ta ke Yuta acalɛ səsəna taa səkpəte paa pəcə. Mpi tə, nyá taa ké wulav ká luna, wei ı ká təkı ma Isɛŋeli nyəma ke teu tə.

⁷ Tənaya Heləti yaa nyəntaa mpɛŋe kpeɛŋa na í pəəsi-wɛŋe pə tənə si ı nyəŋ waatu wei mayamaya isətulnŋa luwa tə. ⁸ Ḿpúŋú ı hula-wɛŋe Petəlehəmə mpaav na í heeli-wɛ si: I polo na í pɛeki pəyaya ŋkɛŋe teu. Waatu wei í na-ke í heeli-m na ma mayamaya má polo na má sɛɛ-ke.

⁹ Nyəntaa tɛma wulav təm ntəŋi nuw iləna pá tɛɛ. Na isətulnŋa ŋka kaa luwa ilim təlule na pá na-keŋe mpv tə ka tənaya pa nəŋə tə, haləna ká tala timpi pəyaya ŋke ka wəe tə, iləna ká səŋ. ¹⁰ Nyəntaa loosa isətulnŋa ŋke, iləna pa laŋa hulumı pə tu fɛi. ¹¹ Ḿpúŋú pa suv təyaya taa na pá ná pəyaya na ka too Malí. Iləna pá həntı ate na pá sɛɛ-ke. Na pá hətı pa wontu na pá ha-keŋe wula na tulaalu kufəŋətu na tulaalu miili. ¹² Pə waali ké Iso heela nyəntaa mpɛŋe toosee taa si pá taa məli Heləti cələ. Iləna pá cələ mpaav na pá kpe.

Yesu seenav

¹³ Nyəntaa tɛwa iləna Tacaa isətaa tillu nəŋəlu í kə Yosəfu kin ke toosee taa na í heeli-ı si: Kulı na ń kpaŋa pəyaya na ka too, na ń se na ń polo Icipiti, na ń caya tənə. Haləna waatu wei maa heeli-ŋ si ń məli tə. Pə taya pulu, Heləti ká pɛeki pəyaya ŋke si ı kuy-ke.

¹⁴ Tənaya Yosəfu kulaa na í kpaŋa pəyaya na ka too, na pá tɛɛ Icipiti ke ahoo anı. ¹⁵ Ḿpúŋú ı caya tənə haləna Heləti si. Iləna pə la nti Tacaa ka yəŋətəna Iso kuyəŋətutu teləsulu nəŋə tə si: Ma ləsa ma pəyaya ke Icipiti.

Piya sakasaka lapv

¹⁶ Heləti nawa si nyəntaa puŋusa-ı, iləna pə salı-ı səsəm. Ḿpúŋú ı tilaa si pá ku Petəlehəmə ıcatɛ na acalɛ nna a cəna-tɛ tə pə apalu piya tənə. Haləna nsi si pusı tala naale naale tə, na í kɛsəna saa wei nyəntaa heela-ı si isətulnŋa luwa tə. ¹⁷ Ḿpúŋú pə lapa ısu Iso kuyəŋətutu teləsulu Selemii ka kpaalaa tə si:

¹⁸ Pa nuwa kapuka ke Lama. Wula na laŋwakəlle səsəle məla.

Lasɛɛli wiina r̥p̥y̥ɔ̥ ɪ piya.
I ta tisi si pá puyusi-ɪ ké si fɛi tɔ pə tɔɔ.

Yosɛɛfu pa luw kɛ Icipiti

¹⁹ Helɔti sɛm waali Tacaa isɔtaa tillu nɔɔɔlɔ kɔma Yosɛɛfu kin kɛ toosee taa kɛ Icipiti, ²⁰ na í heeli-ɪ si: Kulɪ na ń kpaya pɛyaya ɲkɛ na ka too na í mɛli Isɛyeli tɛtu taa. Mpa pa pɛɛkaya si pá ku pɛyaya ɲkɛ tɔ pa sɛpa.

²¹ Tɛnaya Yosɛɛfu kulaa na í kpaya pɛyaya na ka too na pá mɛli Isɛyeli tɛtu taa. ²² Ama Yosɛɛfu nuwa si Aaselayusi tɔɔ kawulaya kɛ Yuta kɛ ɪ caa Helɔti lonte. Ilena sɔɔntu kpa-ɪ na tɛtu ntɪ tɔ taa pote. Isɔ tasa-ɪ r̥p̥y̥ɔ̥ hɔlɔɔ kɛ ɪ toosee taa, ilena í lɔɔ ɪ tɔɔ Kalilee tɛtu taa, ²³ na í caya ɪcatɛ nte pa yaa si Nasalɛti tɔ tɔ taa. M̥p̥y̥ɔ̥ pə lapa isɪ Isɔ kuyɔɔtɔtu tɛlɛsɛlaa ka yɔɔtɔ tɔ si: Paa yaa-ɪ si Nasalɛti tɔ.

3

Isɔ Lum Sɔlu Yohaani waasu

(Malɛki 1:1-8; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ Pə kɔma na pə kɛɛsi ilɛ, Isɔ lum sɔlu Yohaani kɔma Yuta wolaya tɛtu taa kɛɛ na í niki waasu lapu. ² Na í tɔɔ si: I layasi tɔntɛ, isɔtaa Kawulaya wɔsa kɔntɛ ké.

³ Yohaani tɔm kɛ Isɔ kuyɔɔtɔtu tɛlɛsulɔ Isayii ka yɔɔtɔɔ saa wei ɪ yɔɔtɔ tɔ si: Nɔɔɔlɔ yɔɔtɔɔɔna nɔɔ sɔsɔɔ kɛ wolaya tɛtu taa si:

I tayanɪ Tacaa mpaav.

I hɛɛ-ɪ-ku na ku siyisi.

⁴ Yohaani taka yooyoona hɔntu kunti, na í lɛla tɔnɔɔ tampala kɛ ɪ tɛnaya taa. I tɔɔnaya ntɛ cɛlɔɔ na taalɛ tun nim. ⁵ M̥p̥y̥ɔ̥ Yosalem nyɛma na Yuta tɛtu tɛna nyɛma na Yaatanɪ nɔɔ tɛtu tɛna nyɛma suu pote kɛ ɪ kin. ⁶ Na pá kuliɔi pa isayatu tɔɔ ké yɛlaa taa, na Yohaani sɔɔki-wɛyɛ Isɔ lum kɛ Yaatanɪ pɔɔ taa.

⁷ Yohaani nawa Falisanaa payalɛ na Satusee nyɛma payalɛ na pá puki ɪ cɔlɔ si í sɔ-wɛyɛ Isɔ lum. Ilena í tɔ-wɛ si: Akala piya mɛ, awe kpaala-mɛ na í seeki Isɔ pááná nna a kɔɔ tɔ?

⁸ I la mpa pa yela isayatu tɔ pa kulapɛlɛ. ⁹ I taa tɛlɛsɔɔi lɔlɔ si mɔ caa kɛɛ Apɛlaham. Ma heeliɔi-mɛ si ye pɛlɛ pə tɔɔ ilɛ, Isɔ pɛsɔɔi na í lá na pɛɛ aɛ á pɛsi Apɛlaham piya. ¹⁰ Pa tɛma laalɛ tɔɔ kɛ tun si pa huɔ-ɪ na ɪ tɛɛ ké tɛ. Tɔɔ ɲku ku lɔlɔɔi pɛɛ kɔpana tɔ, paa hu-ku na pá tɔ kɔkɔ. ¹¹ Ma ilɛ, lum kɛ ma sɔna-mɛyɛ Isɔ lum si pə hólí si í layasa tɔntɛ. Ama ma waali wei ɪ kɔɔ tɔ, pɔntu kɛla-m tɔɔ tɛɛɛɛɛ. Ma ta tala má husi ɪ nɔɔhɛɛ taa ntɛkpala mɔsɔɔ mayamaya. Ilɛ ɪ ká sɔ-mɛ na Feesuyɔ Nɔɔntu na kɔkɔ. ¹² I tɔka ɪ kɔfalɔɔ kɛ ɪ nin taa. I ká fala pə tɛna tɛɛɛɛɛ, na í suu pɛɛ kɛ ɪ kpou taa. Ama ɪ ká tɔ lɔɔtɔ kɛ kɔkɔ ɲka kaa tɛɔ tɔ ka taa.

Yesu Isɔ lum sɔlu

(Malɛki 1:9-11; Luku 3:21-22)

¹³ M̥p̥y̥ɔ̥ Yesu lɔna Kalilee na í kɔɔ Yaatanɪ kɛ Yohaani cɔlɔ si Yohaani í sɔ-ɪ Isɔ lum. ¹⁴ Ama Yohaani ta tisi. Halɛna í tɔ si: Pə nɔɔɔsɛna isɪ náá sɔna ma, na ń mɛli na ń kɔɔ ma kin na?

¹⁵ Tɛnaya Yesu cɔ Yohaani si: Yelɛ na pə lá mpv. Pə wɛɛ si tɔ yoosi pə tɛna mpi Isɔ yɔɔtɔ tɔ si tɔ la tɔɔ.

M̥p̥y̥ɔ̥ Yohaani tisaa. ¹⁶ Pa tɛma Yesu ké Isɔ lum sɔlu ilena í lu lum taa. Tɛnaya isɔtɔnɔɔ hɛta kpakpaa, na Yesu ná Isɔ Feesuyɔ isɪ alukuku na ku tiiki ɪ tɔɔ. ¹⁷ Ilena pá nu pə yɔɔtɔ tɛna isɔtaa si: Inɛyɛlɛ ma luyɔ tɛɛ Pɛyaya, ma lanɔ hɛɛna-ɪ sɔsɔm.

4

Satanɪ mayasɔyɔ kɛ Yesu

(Malɛki 1:12-13; Luku 4:1-13)

¹ Pə waalı ké Feesuɣu pona Yesu ké wulaya tetu taa si lloɣu í mayasi-ı. ² Yesu tema nɔɣo həkuyu ke ilim na ahoo ke kuyeeɲ nule. Ilena nyɔɣasi kpa-ı. ³ Ḿpúyú lloɣu kpəntəna-ı na í tɔmı-ı si: Ye n ké Iso Pəyaya yɔɣoti na pɛe ane á pəsi tɔɣonaya.

⁴ Yesu cə-ı si: Pa ηmaawa Iso Təm taa si pə taya tɔɣonaya tike ke yulu ká hikina weesuɣu. Ama təm tənə nti tə lukəna Iso nɔɣo taa tə tə kin tətəɣo.

⁵ Pəle pə waalı, lloɣu pona Yesu ké ıcate nanɲ nyəntɛ taa na í kpaasi-ı Iso təseɛle comcom nɔɣo taa, ⁶ na í tɔmı-ı si:

Ye n ké Iso Pəyaya,

lı cənɛ na ń ηmaa atɛ.

Pə taya polo, pa ηmaawa Iso Təm taa si:

Iso ká heeli ı isətaa tillaa ke nyá təm si pá paasəna-η teu.

Na paa teeli-η pa nin taa si pá taa kəo na pəle natəli tə co-η.

⁷ Ama Yesu cə-ı si: Pa ηmaawa Iso Təm taa tətə si, n kaa mayasi nyá Caa Iso si n naa ı waalı.

⁸ Ilena lloɣu tasa Yesu ké ponav ke puɣu ηku ku kula səsəm tə ku təo na í huli-ı antulinya kawulası tənə na si teeli, ⁹ na í tɔmı-ı si: Ye n ka həntı-m atɛ na ń sɛɛ-m, maa ha-η mpv ını pə tənə.

¹⁰ Ḿpúyú Yesu cə-ı si: Satani, tɛɛ. Pa ηmaawa Iso Təm taa si, n ká sɛɛ nyá Caa Iso, na ı tike ı təmlɛ ke n ká la.

¹¹ Tənaya lloɣu yela Yesu. Ilena isətaa tillaa kəo na pá paasəna-ı.

Yesu caaləyi ı təmlɛ ke Kalilee

(Maləki 1:14-15; Luku 4:14-15)

¹² Yesu nuwa si pa tə Yohaani ke saləka, ilena í tɛɛna Kalilee. ¹³ ı yela Nasalɛti, ilena í polo na í caya Kapənahum. ıcate nte tə wɛ Kalilee lum nɔɣo ke Sapuləɲ na Nəfətali pa tetu taa tə.

¹⁴ Ḿpúyú pə lapa ısu Iso kuyəɣətutu teləsulo Isayii ka yəɣotaa tə si:

¹⁵ Sapuləɲ tetu na Nəfətali tetu,

na tenku təo təo, na Yaatanı waalı,

na mpa pa ta ke Yuta nyəma tə pa Kalilee.

¹⁶ Pə yəlaa mpa pa caya səkpɛtuyv taa tə,

pu na-wɛ tənɣau ısu kəkə.

Na mpa pa caya səm səkpɛtuyv ıcate taa tə,

pu ná pa təo tənɣau.

¹⁷ Pə kpaɣav waatu ını tə Yesu sɔv waasv lapv na í tən si: ı layasi təntɛ, isətaa Kawulaya wusa kəntɛ.

Yesu yaav ke tiina kpala liyiti

(Maləki 1:16-20; Luku 5:1-11)

¹⁸ Yesu tənaya Kalilee tenku nɔɣo nɔɣo, ilena í ná tiina kpala ke naale. Siməɲ wei pa yaa si Piyɛ tə na ı neu Antəli, na pá tɔɣi puluyv ke tenku taa. ¹⁹ Tənaya Yesu təma-wɛ si: ı kəo na má la-mɛ na í puuki yəlaa ısu í puukuyv tiina tə.

²⁰ Ḿpúyú pɛle pa yela pa puluɲ na pá tənı-ı kpakpaa.

²¹ ı tasa pote ke pəcə, ilena í ná Sepetee pəyalv Saaki na ı neu Yohaani na pa caa Sepetee pa wɛ kpuluyv taa na pá tayanəyi pa puluɲ. Tənaya Yesu yaa-wɛ, ²² na pá yele pa caa na kpuluyv na pá tənı-ı kpakpaa.

²³ Yesu cəwa Kalilee tetu tənə na í sɛyɛsı Yuta nyəma təkotilenaa taa, na í kpaalı Iso Kawulaya Laapaalı Kupaɲ. Na í waasəyi yəlaa taa kutəntənə na acamaa tənə. ²⁴ Ḿpúyú yəlaa nu Yesu tan ke Silii tetu tənə taa. Na pá kənə-ı yəlaa tənə mpa kutəməɲ na wusasi payalɛ tənə konyəɲ tɔv tə. Aləɣhilaa na timle nyəma na kutəɲ kutvuluyv nyəma, na í waasi-wɛ.

²⁵ Samaa səsə tənaya-ı ké. Pa luna Kalilee na Acalɛ Naanəwa tetu, na Yosalem na Yuta na acalɛ nna a wɛ Yaatanı waalı tə.

5

Yesu waasu ke puɣu tɔɔ (titite 5 na 6 na 7)

¹ Yesu nawa samaa, ilena í kpa puɣu tɔɔ na í caya. Tɔnaya ɪ ifalaa kpɛtɛna-ɪ. ² Ḿpúyú ɪ suu-weye seyesuɣu si:

*Lelenɲ nulaa tɔm
(Luku 6:20-23)*

³ Mpa pa feina kalampaani tɔ pa nu lelenɲ ké.

Mpi tɔ, mpe pa tɛnna isɔtaa Kawulaya.

⁴ Mpa pa we lanwakɛlle taa tɔ pa nu lelenɲ ké.

Mpi tɔ, Isɔ ká heesi pa lanɲa.

⁵ Mpa pa wɛna yolutu tɔ pa nu lelenɲ ké.

Mpi tɔ, mpe paa tɔɣɔna tetu tɛna,

isu Isɔ ka heeluyɔu-we tɔ.

⁶ Mpa pa nyulɔɣi sɔsɔm si

pá tɔɲ isu Isɔ caa tɔ pa nu lelenɲ ké.

Mpi tɔ, Isɔ ká sɛna-weye teu na pá tɔ mpɔ.

⁷ Mpa pa wɛna lɛlaa pɛtɔtɔle tɔ

pa nu lelenɲ ké.

Mpi tɔ, Isɔ ká nyɛni mpe pa pɛtɔtɔle.

⁸ Mpa pa lotu taa huwee tewa tɔ pa nu lelenɲ ké.

Mpi tɔ, paa na Isɔ.

⁹ Mpa pa tɔɣɔnɔɣi yoo ke lɛlaa hekɔ tɔ

pa nu lelenɲ ké.

Mpi tɔ, Isɔ ká yaa-weye ɪ piya.

¹⁰ Mpa pa laki Isɔ kuvacaam na pá naasɔɣi-weye

pɛ tɔ tɔ pa nu lelenɲ ké.

Mpi tɔ, mpe pa tɛnna isɔtaa Kawulaya.

¹¹ Paa yɛlaa ka tuuki-me, yaa pa naasɔɣi-me, yaa paa looli isayatu na pá suu-me, si í ké ma ifalaa tɔ pɛ tɔ. ɪ nu lelenɲ ké. ¹² Waatu inɪ mɛ lanɲa í hee sɔsɔm, í nu lelenɲ ké. Pɛ taya pulu tɔ, mɛ kasɔyaya ká tɔ sɔsɔm ke isɔtaa ké. Mpɔ inɪ pɛ mayamaya ke paa naasa Isɔ kuyɔɣɔtutu telɛsɛlaa kupɛma.

*Antulinya tɔm na ɪ kɛkɛ kupanɲa tɔm
(Malɛki 9:50; Luku 14:34-35)*

¹³ Mɛyele antulinya tɔm. Ama ye tɔm mpi pɛ lanɲ kɔma na í sí, pepeye paa la na pɛcɔ pɛ tasa lanɲ lapu? Pɛ kaa waasi pulu tɔtɔ ye pɛ taya lɔu na yɛlaa feli nɔɔhe.

¹⁴ Mɛyele antulinya kɛkɛ. Icatɛ nte pa ɲmawa puɣu tɔ tɔ tɛ fɛi ɲmesuɣu. ¹⁵ Paa musɔɣi fɛtɛla na pá pamɪ-ɪ tɔku tɛɛ. Ama pa pusiɣi-ɪ timpi taa í weɛ pu naa yɛlaa tɛnaya tɛyaya taa tɔɣɔ. ¹⁶ Mpɔ inɔɣi mɛ kɛkɛ ká naaki teu ke yɛlaa na pɛcɔ pá ná mɛ tɛma kupana, na pá sá mɛ Caa wei ɪ we isɔtaa tɔ.

Isɔ kusɛsutu fɛi kuyɔ

¹⁷ ɪ taa huɔ si ma kɔma si ma kuyi Moisi kusɛsutu na Isɔ kuyɔɣɔtutu telɛsɛlaa takɛlasɪ. Ma ta kɔ kuyɔ. Ama ma kɔma pɛ tampana huluyɔ ké. ¹⁸ Tampana ke ma heeliɣi-me yoo maa cɛsɔɣi, ye isɔtaa na atɛ pɛ weɛ, kusɛsutu taa pɛle kulɔmtɛle titiliya yaa tɛ suka we ḿpúyú pɛ kaa saali. Halɛna pɛ tɛna pɛ kɔɔ na pɛ yoosi na pɛcɔ. ¹⁹ Pɛ tɔ kɛ wei í ta tɔki kusɛsutu taa sɛkpetu na í seyesɪ lɛlaa si pɛle pá taa tɔki-ti tɔ, paa yaa-ɪ isɔtaa kawulaya taa sɛkpelu. Ama ye wei í tɔka tɛ tɛna na í heeliɣi lɛlaa si pá la mpɔ, puntu ntɛ sɔsɔ ke isɔtaa Kawulaya taa. ²⁰ Ma heeliɣi-me si ye ɪ ta tɔɲ isɛna Isɔ caa tɔ na pɛ kɛli isu Isɔ Tɔm seyesɛlaa na Falisanaa pa tɔɲuyɔ tɔ, í kaa suu isɔtaa Kawulaya taa.

Páaná mvyv tɔm

²¹ I nuwa nti pa heela mə lɔŋtaa nyɔ́ma tɔ si: N kaa kv yulv. Ye wei í kɔwa, paa pona-ɪ huɓɓɛ. ²² Ama ma, ma heeliyi-me si, wei í tɔka ɪ tɔɔntɔɛ na ɪ taa, paa pona-ɪ huɓɓɛ. Na ye wei í tuɔwa ɪ tɔɔntɔɛ si: Kɔmɛɛŋ, paa pona-ɪ Kotuyu sɔsɔɔv taa. Na ye wei í tɔma ɪ tɔɔntɔɛ si: Pə lakɪ-ŋ ké. I nəɣəsəna kəkə ŋka ka wɛ tənəsəɛ sɔsɔɛ taa tɔ ka taa sɔv. ²³ Ye n pona nyá kɔhaham kɛ kɔtaya tɔlatɛ, na ń tɔsɪ si nyá tɔɔntɔɛ wɛna-ŋ natɔli, ²⁴ si nyá kɔhaham kɛ tɔkɔtɔɛ tənɛ, na ń polo na nyá na nyá tɔɔntɔɛ í tayani-ti. Iɛna ń məli na ń ha nyá kɔhaham mpi.

²⁵ Ye n wakɔla nəɣɔlv na í yaa-ŋ nənəɣɔ, la kookali na nyá na-ɪ í tayani mə tɔm kɛ mpaav taa na í ta tata huɓɓv kin. Pə taa kɔɔ na huɓɓv náá tv-ŋ tɔŋtɔnaa nin taa na pɛɛ pá tɔki-ŋ.

²⁶ Tampana kɛ ma heeliyi-me yoo maa cɛsəyi, n ka tɛm pə tənə mpi pa pɛla-ŋ tɔɣɔ fɛlvɣv paasi n ka luu tənə.

Wasanjalətv tɔm

²⁷ I nuwa isəna pa yɔɣɔtaa si: N kaa la wasanjalətv tɔ. ²⁸ Ama má heeliyi-meɣe tampana si, ye wei í nyəna lɛlv alv na í nyuli-ɪ, ɪ tɛma wasanjalətv lapv kɛ ɪ nyamɛ taa ké. ²⁹ Ye nyá ntɔɣɔŋ isəɛ ká hu-ŋ, lɛsɪ-tɛ na ń lɔ-tɛɣe pooluŋ. Sana ń laŋ nyá tɔnɣv tɔɔ ké pulv kɔlvməm na mpi paa pɛti nyá tɔnɣv tənaya tənəsəɛ sɔsɔɛ taa tɔ. ³⁰ Ye nyá nin ntɔɣɔŋ ká hu-ŋ, sɛti-ɪ na ń lɔ pooluŋ. Sana ń laŋ nyá tɔnɣv tɔɔ ké pulv kɔlvməm na mpi paa pɛti nyá tɔnɣv tənaya tənəsəɛ sɔsɔɛ taa tɔ.

Alv na apalv pa yav tɔm

(Matiyee 19:9; Maləki 10:11-12; Luku 16:18)

³¹ Pa tu yɔɣɔta mpv tɔtɔ si: Ye yulv tɔɣənəyi ɪ alv, í ŋmaa-ɪ kisuyv takəlaya. ³² Ama má kpaaləyi-me si, ye yulv tɔɣəna ɪ alv na pə ta ké wasanjalətv tɔɔ, ɪ pona alv inəyi wasanjalətv taa ké. Ye isv ilé ɪ tasa saav. Na ye pa kisa alv na nəɣɔlv náá tɛŋ na í kpaɣa-ɪ, pɔntv lapa wasanjalətv ké.

Tuunav tɔm

³³ I nu isəna pa yɔɣɔta ta caanaa caanaa tɔ si: ń tuuwa si n ká la mpi, n kaa yeɛ-wi. Ama n ka la pə tənə mpi n yɔɣɔtəna tuunav kɛ Tacaa isəntaa tɔɣɔ. ³⁴ Ama má heeliyi-me si, ɪ taa tu tuuna pulvɣv paa pəcɔ. Paa isɔtaa. Pə taya pulv, lɔ kumte nté. ³⁵ Paa atɛ. Pə taya pulv, ɪ nəɔhɛɛ tɔsɩɛ nté. Paa Yosalem, pə taya pulv, Wulav sɔsɔ ɪcatɛ ké. ³⁶ Taa tu tuuna nyá nyɔvɣv tɔtɔ. Mpi tɔ, n kaa pəsɪ na ń la na nyá nyɔvɣv taa nyɔɔlaya kɔlvmayə huɓvm yaa ká pili. ³⁷ Ye n ká tisi si nn, n tisi nn. Ye aai ké, n tisi si aai. Nti yulv sɔsəyi tɔ tɔ tɔ tɔ lukəna lɔɣɔv kin ké.

Lɛɛtvɣv tɔm

(Luku 6:29-30)

³⁸ I nuwa isəna paa yɔɣɔtaa si: Ye wei í yɔka lɛlv isəɛ, paa yɔki ɪ nyəntɛ, na wei í hola lɛlv kɛtɛ, paa holi ɪ nyəntɛ tɔ. ³⁹ Ama ma heeliyi-me si, í taa fɛli isayav kɛ isayav. Ye nəɣɔlv mapə nyá ntɔɣɔŋ ləkpayasaya, kɛɛsɪ-ɪ lɛŋka. ⁴⁰ Ye nəɣɔlv pona-ŋ tɔm huɓv si ɪ lɛkəyi nyá capə, tɛɛsɪ-ɪ nyá kpai kɛ cɛlvɣv. ⁴¹ Ye tɔŋ tv sɔka-ŋ səɣəla na tɔlasɪ si ń tɔ isv kilomɛɛtəli kɔlv, ɪɛ n tɔ kilomɛɛtələnə naalɛ. ⁴² Ha wei ɪ sələməyi-ŋ tɔ. Taa pɛ wei ɪ caa ń kəntɪ-ɪ tɔ.

Kolontu sɔɔlvɣv tɔm

(Luku 6:27-28,32-36)

⁴³ I nuwa isəna paa yɔɣɔtaa si: N ká sɔɔli nyá taapalv na nyá taa kpəna nyá kolontu tɔ. ⁴⁴ Ama ma heeliyi-me si í sɔɔli mə kolontunaa na í sələmi lɔ ké mpa pa tɔyi-meɣe kɔnyɔŋ tɔ pa tɔɔ. ⁴⁵ Iɛ í kpaɣa mə Caa wei ɪ wɛ isɔtaa tɔ ɪ wɛɛtv nté. Pə taya pulv, ilé ɪ lakəna na ilim lukɪ asayaa na kɔpama pa tənə pa tɔɔ, na í kpəntəyi mpa pa kɛsaa na mpa pa ta kɛsɪ tɔ na í haaki tɛv. ⁴⁶ Ye í sɔɔla mpa pa sɔɔla-me tɔ pa tike, pɛpɛɣɛɛ mə tɛwə ɪɛ? Lampuu mulaa

mayamaya u laki mpv? ⁴⁷ Ye í sɛɛki mə taapalaa tike, ɪɛ í tɛɛ lɛlaa kɛ we? Ma ta nyi ɪsɔnaa mayamaya u laki mpv? ⁴⁸ I tɛ tɛkpataa ɪɛ, ɪsu mə ɪsɔtaa Caa teu tɛkpataa tɔ.

6

Nyá ti hvlvɣv sɪ pa na-ŋ tɔm

¹ I la laakali, í taa laki yɛlaa ɪsɛntaa kɛ mə ɪsɔsɛɛɛ kɔlapɔtv sɪ pá na na pá sa-mɛ. Ye í laki mpv sɪ yɛlaa í na, mə Caa wei ɪ wɛ ɪsɔtaa tɔ ɪ kaa tasa-mɛyɛ hav.

² Pə tɔɔ kɛ waatv wei n haaki liyitee kɛ kɔnyɔntɔnaa tɔ n kaa kpaali sɪ yɛlaa í kena-ŋ. Pə mayamaya kɛ cɛsɛlaa laki Yuta nyɔma tɛkotilenaa taa na hapɛɛ tɔɔ sɪ pá sa-wɛ. Tampana kɛ ma heeliyi-mɛ yoo maa cɛsɛyi. Pa kasɛyaya kɛ pa hikiyi mɔ́púyú kpakpaa. ³ Ama nyá, ye n haaki kɔnyɔntɔnaa kɛ liyitee, taa yele na nyá taapalv wei ɪ wɛ nyá kɔŋkɔŋ taa mayamaya tɔ í ná. ⁴ Saa ɪni nyá kɔcɔɔv kaa wɛɛ mpi yɛlaa tɛna nawa tɔ, na nyá Caa wei ɪ naaki mukaya tɛɛ tɔ ɪ ká fɛli-ŋ.

ɪsɔ sɛləmvɣv hvlvɣv (Luku 11:2-4)

⁵ Waatv wei í sɛləmɛyi ɪsɔ tɔ, í taa la ɪsu cɛsɛlaa mpa pa sɔɔla ɪsɔ sɛŋvɣv kɛ Yuta nyɔma tɛkotilenaa taa na hapɛɛ nɔɔsi na pá sɛləmɛyi sɪ yɛlaa tɛna í na-wɛ tɔ. Ma heeliyi-mɛyɛ tampana sɪ pa kasɛyaya kɛ pa hikiyi mɔ́púyú kpakpaa. ⁶ Ama nyá, ye n caa ɪsɔ sɛləmvɣv, svv nyá nan taa na í tɛki nyá tɔɔ, na í sɛləmi nyá Caa wei ɪ wɛ tɛnaya ɪŋmɛlav tɔ. Na nyá Caa wei ɪni ɪ naaki mpi n laki ɪŋmɛlav tɔ ɪ ká ha-ŋ nyá kasɛyaya.

⁷ Ye í sɛləmɛyi, í taa lɔlɔsɛyi tɔm payalɛ kɛ yem ɪsu ma ta nyi ɪsɔnaa lakvɣv tɔ. Pa hvv sɪ pa tɔm tayalɔŋ tɔɔ kɛ paa hiki. ⁸ I taa kɛɛna-wɛ. Pə taya pɔlv tɔɔ, mə Caa tɛma nyɛm kɛ mpi pə tɔm caala-mɛ tɔ na pɛcɔ́ í sɛləmɛyi. ⁹ ɪsɔna í ká sɛləmi tɔyɔlɛ sɪ:

Ta Caa wei nyá n wɛ ɪsɔtaa tɔ,

nyá hɛtɛ í wɛɛ kate.

¹⁰ Tɔyɔ nyá Kawulaya.

Yele na nyá luyv nyɛntv la

atɛ cɛnɛ ɪsu tɔ lapv ɪsɔtaa tɔ.

¹¹ Haa-tvɣv saŋa tɔyɔnaya.

¹² Hólí-tvɣv suulu kɛ timpi tɔ pɛntɛna-ŋ tɔ.

ɪsu ta hólíyí mpa pa pɛntɔyɛna-tv tɔyɔ suulu tɔ.

¹³ Taa yele na tɛ svv mayasvɣv ɪsayav taa.

Ama lɔsi-tvɣv ɪsayav niŋ taa.

[Mpi tɔ, nyayalɛ kawulaya tɔyɔlv,

na pɛsɔlv na teeli tv kɛ tam tɔɔ. Ami.]

¹⁴ Mɔ́púyú pə wɛɛ, ye mə tɔyɔntɛlɛnaa wakɛlɛna-mɛ na í hólí-wɛyɛ suulu, mə Caa wei ɪ wɛ ɪsɔtaa tɔ ɪ ká hólí-mɛyɛ suulu tɔtɔ. ¹⁵ Ama ye ɪ hólíyí mə tɔyɔntɛlɛnaa kɛ suulu kɛ timpi timpi pa wakɛlɔyɛna-mɛ tɔ, mə Caa kaa hólí-mɛyɛ suulu tɔtɔ.

Nɔ́hɔkɔtv kɔpantv tɔm

¹⁶ Ye í hɔka nɔɔsi, í taa wakɛli mə ɪsɛntaa ɪsu cɛsɛlaa lakvɣv tɔ. Pa sɔŋyɪ pa ɪsɛntaa sɪ yɛlaa tɛna í ná sɪ pa hɔka nɔɔsi. Tampana kɛ ma heeliyi-mɛ maa cɛsɛyi. Pa kasɛyaya kɛ pa hikiyi mɔ́púyú kpakpaa. ¹⁷ Ama nyá, ye n hɔka nɔyɔ, saŋ nyá ɪsɛ tɛcɛɪcɛɪ, na í sɛyɛli nyá nyɔɔsi.

¹⁸ Yɛlaa í taa nyi sɪ n hɔka nɔyɔ. Ama nyá Caa wei ɪ wɛ ɪŋmɛlav tɔ ɪ tike ɪ ka nyɛna. Nyá Caa wei ɪ naa mpi n laki ɪŋmɛlav tɔ ɪ ká ha-ŋ nyá kasɛyaya.

Kpaŋtv lɔmayasɛɛ wɛ timpi tɔ tɛnaya ɪ akalvɣv wɛɛ (Luku 12:33-34)

¹⁹ I taa kaaki mə wɛnav kɛ atɛ cɛnɛ timpi pukasi na kɔkɔtaya wakɛlɔyɪ na ɪmulaa ká wakɛli nɔnɔɔsi na pá ɪmulɪ tɔ. ²⁰ Ama í kaaki mə wɛnav kɛ ɪsɔtaa timpi pukasi na kɔkɔtaya fɛi sɪ pɛ

wakəli pulu, na ηmulaa kaa tūli na pá ηmulu tō. ²¹ Pə taya pulu tō, kpaŋtu ləmayasεε í wε timpi, tənaya í akaluyu wεε.

Tənuvu kənananam təm
(Luku 11:34-36)

²² Yulu tənuvu pilimile fətəla kεε ísε. Ye nyá ísε í naaki teu, pə waasəyi nyá tənuvu tənaya.
²³ Ama ye nyá ísε í yuluma, nyá tənuvu pilimile tənə wε səkpetuyu tεε kέ. Ye ísəna n naaki mpv tō pə pəsə səkpetuyu ílε, puvε, nyá səkpetuyu təm fεi yəyətuyu tətəyolε.

Isə na liyitee pə təm
(Luku 16:13)

²⁴ Yulu kulum kaa pəsí na í kpí yəlaa naale na í lakí pa təma. Ye í kpəpa mpv, í ləmayasεε kəŋ a wεε ləlv tō na í yelev ləlv. Yaa ntanyí, í paasəna ləlv na í kisi ləlv. Mε í kaa pəsí na í kpí Isə na liyitee na í təŋ mpv.

Naani tuyu kε Isə
(Luku 12:22-31)

²⁵ Í tá ná mpi pə tō ma heela-mε sί í taa nəyəsəyi mə təyənaya na mə konyənyəəm mpi pə wεε sί í ká təkí na í nyəkí na í hiki weesin na mə tənəŋ tō kutakəm tō. Pə taya pulu tō, í ta na taa sί weesuyu kəla təyənaya na yulətənuvu kəla wontu kəsusuutu. ²⁶ Í nyəŋna suması na í na. Su haləyi, pəyele su kəŋ. Su nyəkəyi təyənaya kε kpeen taa. Paa na mpv mə Caa wei í wε ísətaa tō iní í caləyənə-sí. Na mə tá kəli suması kε təm napələ? ²⁷ Paa mə taa yulu ká kv í təyi ísəna pəntu pəsəyi na í tuusi í təyi wulε kuləmtələ mayamaya?

²⁸ Na pepe tō kέ í nəyəsəyi mə tō kutakəm? Í nyəŋna tawa nyutu tukoyu hεtu nti tō na í ná. Nyutu nti tu lakí təmle təli. Pécó tu luvki pəŋ. ²⁹ Paa na mpv ma heeliyi-mε sί wulav Saləməŋ na í tənə í ta suu wontu na í tala paa tə taa kuləmvuy kε kacəka. ³⁰ Ye Isə lakí kacəka kε tawa taa nyutu nti tə wε saŋa na cele ísəntə pa tika-tí tō, í kaa la-mεyε kacəka na pə kəli mpv? Í polo í tεε, u tən Isə na mə taa təcayacaya tō se. ³¹ Ílε í taa pəkəli mə tí sί: Tu təy-wε? Yaa, tu nyə-wε? Yaa, tu takí-wε? ³² Ma ta nyí ísənaa pəkəyənə təlεyε tam. Mə Caa wei í wε ísətaa tō í nyəmá mpi í nyuləyi tō. ³³ Í sə nyuyu na Isə Kawulaya na təntε nte Isə caa tō tə pəkəyuv, na Isə ká ha-mε tətəyō pə tənə mpi pə kaasaa tō. ³⁴ Ílε í taa nəyəsəyi cele nyəntu. Cele nyəntu təlεyε cele kέ. Nti tə mayana-ŋ saŋa tō, paasəna təlε tə tike.

7

Təma footuyu təm
(Luku 6:37-38,41-42)

¹ Í taa footi ləlaa, pə taa kəŋ na Isə huuna-mε. ² Pə taya pulu tō, ísəna í footiyi mə təyəntələnaa təyō Isə ká huuna-mε. Na ísəna í mayasəyi mə təyəntələnaa təyō Isə ká mayası-mε. ³ Ísəna pə lapa na í naaki nyuliim wei í wε nyá təyəntələ ísəpələ taa tō, na í kaa na kpátúyó ŋku kv wε nyá nyəntε taa tō? ⁴ Na ísənaa nyá pəsəyi na í tō nyá təyəntələ sί: Səŋ təkpi na má ləsi nyá ísələ taa nyuliim, na pəyele kpátúyó kaya nyá nyəntε taa? ⁵ Cεsulv nyá, ləsi kpátúyó ŋku kv wε nyá mayamaya nyá ísəpələ taa tō, ílεna pécó í ná teu təcεíεí na í ləsi nyá təyəntələ ísələ taa nyuliim iní.

⁶ Í taa kpaya mpi pə kέ Isə nyəm tō na í petí hasí, sί taa kəŋ na sί kulí mə tō na sί cəli-mε. Í taa petí mpi pə tewa təyō afanaa kīŋ, paa fεli.

Pəsvuy na pəkəyuv na nənəyō mapv təm
(Luku 11:9-13)

⁷ Í sələməyi, paa ha-mεyε. Í pəkəyi, í hikiyi kέ. Í makí, pa tuləyi-mεyε. ⁸ Sələmulv kε pa haaki. Pəkəlv hikiyina. Matv kε pa tuləyi. ⁹ Wulee mə taa awe pəyaya sələma-í kakalaya na í kpaya pələ na í cεlε-kε? ¹⁰ Yaa wulee mə taa awe pəyaya sələma-í tinte na pəntu cεlε-kεyε

cimte ye? ¹¹ Ye asayaa me mu pəsa mə piya ke kəpantv lapv, mə Caa wei ɪ we ɪsətaa tɔ ɪ kaa la kəpantv ke mpa pa sələməyi-ɪ tɔ?

¹² ɪsəna mə caaki sɪ lɛlaa ɪ la-me tɔ, mu la-weye mpv tɔtɔ. Ye ɪ lapa mpv, ɪ tənə kəsəsutv tənə na ɪsə kuyəɣətutv teləsəlaa tɔm tənə nté.

Nənəɣo kəkɔpulaɣa tɔm
(Luku 13:24)

¹³ ɪ sɔvna nənəɣo ŋka ka we təfəku tɔ. Asaala tete nənəɣo walaa ké, na pə mpaav ke payale tənəyi. ¹⁴ Ama nənəɣo ŋka ka we təfəku tɔ ka we wahala ké, pəcɔ weesuyv nyənka nté. Yəlaa pəcɔ tike tənəyənə pə mpaav.

Tuyv nyəm na kv pəle kin
(Luku 6:43-44)

¹⁵ ɪ la laakali na ɪsə kuyəɣətutv teləsəlaa pəpətɔnaa. Pa kən mə kin na pá cəsəyi ɪsu pa ké heen, səsɛ ɪlɛ sɔnsɔmən kɔpitikɔpitinaa nté. ¹⁶ Pa kɔlapɔtɔnaa kin ke ɪ ká nyənə-we. Yɔlv kaa kooli tuyv ŋku pa yaa sɪ lɛsɛn tɔ kv pee ke səsɔv tɔɔ se. Pəcɔ paa kooliyi tuyv ŋku pa yaa sɪ fiki tɔ kv pee ke kələn tɔɔ. ¹⁷ Tuyv kɔpankv lɔləyi pee kɔpana ké, na tuyv ɪsayav náa lɔlɪ pee asayee. ¹⁸ Tuyv kɔpankv ɪ lɔləyi kpai pəle se. Pəcɔ kpai tuyv naa lɔləyi pəle kɔpantɛ tɔtɔ. ¹⁹ Tuyv ŋku kv lɔləyi pee kɔpana tɔ, pa sɛtəyi-kuyv na pá tv kəkə. ²⁰ Pə tɔɔ ké ɪ ká nyi ɪsə kuyəɣətutv teləsəlaa kɔcəsaa mpe na pa kɔlapɔtɔnaa kin.

Yesu nyəm ke mpa pa nyəma-ɪ tɔ
(Luku 13:25-27)

²¹ Pə taya pa tənə mpa pa yaa-m Tacaa Tacaa tɔ pa tənə paa sɔvna ɪsətaa Kawulaya taa. Ama mpa pa laki ma Caa wei ɪ we ɪsətaa tɔ ɪ luyv nyəntv tɔ pa tike paa sɔvna. ²² Kuyaku ŋkv kv wule payale ká tɔ-m sɪ: Tacaa Tacaa, nyá tən taa ké tə kpaaləna ɪsə kəheelitu. Nyá tən taa ké tə təyənna aləyaa. Na nyá tən ke tə lapənə piti təma payale. ²³ Tənaya maa cə-we təfoo sɪ: Ma ta nyi-meɣe paa pəcɔ. ɪ tɛɛ ɪ fɛɛ-m, ɪsayalataa me.

Layatv na kɔmɛlɛn pa kutuluv ŋmav
(Luku 6:47-49)

²⁴ Wei ɪ nukɪ tɔm nti ma yəɣɔta ɪsəntɔ na ɪ təkəyi-tɪ tɔ, pɔntv nəyəsənə layatv wei ɪ ŋma ɪ kutuluyv ke pətɔlaya taa tɔ. ²⁵ Mpóyú tɛv nuna heelim səsɔm na pə casəyi kutuluyv ŋkv, na pusi su na sɪ lɪ. Kutuluyv ta hoti. Mpi tɔ, pa su kv kite ke pətɔlaya taa ké. ²⁶ Ama wei ɪ nukɪ tɔm nti ma yəɣɔta ɪsəntɔ na ɪ təkəyi-tɪ tɔ, pɔntv nəyəsənə ɪsu kɔmɛlɛn ŋkv kv ŋma kutuluyv ke kanyənə taa təyɔ. ²⁷ Mpóyú tɛv nuna heelim səsɔm na pə casəyi kutuluyv, na pusi su na sɪ lɪ. Tənaya kutuluyv hotaa na pə tənə pə pəsɪ ncaale təkpataa.

Yesu tən tɔm

²⁸ Yesu təma sɛyɛsuyv, ɪlɛna pə cɛ samaa lanə ke teu. ²⁹ Mpi tɔ, ɪ sɛyɛsəyə-weye na tən ɪ ta nyá. ɪ fɛɪ ɪsu pa ɪsə Tɔm sɛyɛsəlaa lɛlaa.

8

Yesu waasuyv ke asilima kvətɔn tv
(Maləki 1:40-45; Luku 5:12-16)

¹ Yesu luna puyv tɔɔ na ɪ tii, ɪlɛna samaa səsɔ tv ɪ waali. ² Tənaya tənuyv tɔɔ asilima kvətɔn tv nəyəlɔ ɪ kpətənə-ɪ na ɪ sopi ɪ tɛɛ na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Tacaa, ye n ka tisaya n taa waasɪ-m?

³ Mpóyú Yesu kusa nin na ɪ tokina asilima kvətɔn tv ɪnɪ na ɪ cə-ɪ sɪ: Teu ma tisaa, alaafəyá ɪ la.

Tənɛ ɪnəyi pə waa apalɔ ɪnəyi kpakpaa. ⁴ ɪlɛna Yesu kpaali-ɪ teu sɪ: Taa heeli nəyəlɔ. Ama tɛɛ kpakpaa na kətɔlv na-ŋ. ɪlɛna ŋ yiyisi ɪsu Moisi ka kɛsuyv tɔ na pá ná sɪ pə waa-ŋ.

Yesu waasvɔv kɛ Lom yoolaa nyɔvɔv tɔ yom
(Luku 7:1-10; Yohaani 4:43-54)

⁵ Yesu suɔkaya Kapənahum, ilena Lom yoolaa nyɔvɔv tɔ nɔɔɔɔ kɔtəna-i na í wiina-i ⁶ si: Tacaa, ma yom nɔɔɔɔ hanta təyaya. Kutəŋ kutuɔɔvɔv təkəna-i na í saləməɣi teu. ⁷ Yesu cɔ-i si: Maa polo na má waasi-i.

⁸ Təyaya yoolaa nyɔvɔv tɔ inɪ i pəsənaa si: Tacaa, ma ta tala si n̄ suɔ ma təyaya. Ama yɔɔɔɔ kɛ tɔm kulum na ma yom hiki alaafəya. ⁹ Má isəntɔ ma see ma səsaa ké. Pécó ma wena ma səkpema na peɛ pá lakɪ ma luyɔ nyəntɔ. Má heela pa taa wei si í polo cənɛ, ilé i puki ké. Má heela wei si í kɔɔ, ilé i kɔɔ tɔtɔ. Pécó ye ma heela ma yom si í la pənɛ, i lakɪ ké.

¹⁰ Yesu nu tɔm tənɛ, ilena í pəsəna mpa pa təyaya-i tɔ pa tɔɔ na í tɔ si: Tampəna kɛ ma heeliyi-mɛ yoo, maa cəsəɣi. Ma ta nata yulɔ kɛ lɛɣɛli nyəma taa na í tɛma i taa na lɔ kɛ isəntɔ. ¹¹ Ma heeliyi-mɛ tɔtɔ si, payalɛ ká luna ilim tɛlulɛ na ilim tɛtɔlɛ, na pá na Apəlaham na Isaaka na Yakəpɔ paa caya tɔɔv kɛ isətaa Kawulaya taa. ¹² Ama mpa paa ké Kawulaya nyəma tɔ paa lɔ-wɛɣɛ awalɪ kɛ səkpɛtɔvɔv taa, timpɪ paa casəɣi kapusi na pá nyasəɣi pa tɔɣi kela tɔ.

¹³ Ḿpɔ́ɣó Yesu heela yoolaa nyɔvɔv tɔ si: Kpe, isəna mpi n tɛma nyá taa na lɔ tɔ pu la ḿpɔ́ɣó teitei.

Waatu inɪ i mayamaya kɛ pə waa yoolaa nyɔvɔv tɔ yom.

Yesu waasvɔv kɛ kutəntɔnaa payalɛ
(Maləki 1:29-34; Luku 4:38-41)

¹⁴ Ḿpɔ́ɣó Yesu pola Piyɛ təyaya, na í mayana watɔ wena Piyɛ yɔsɔ na í hantaa. ¹⁵ Ḿpɔ́ɣó Yesu tokina kutəntɔ nin na i watɔ ya kpakpaa. Ilena í kulɪ na í caləsi-wɛ.

¹⁶ Taanaya taanaa ilena pá kəna Yesu kɛ alɔɔhilaa payalɛ. Na í yɔɔɔɔ kɔyɔɔɔɔ na alɔɔaa se, na í waa kutəntɔnaa tənɛ tɔtɔ. ¹⁷ I lapa mpɔ si pé la nti lɔ kɔyɔɔɔɔtɔ tɛləsulɔ Isayii ka yɔɔta tɔ si: I ləsa tá icantɔ na í lɔ, na í mu ta kutəməŋ.

Yesu təŋvɔv nyullaa
(Luku 9:57-62)

¹⁸ Yesu ná samaa kotina-i, ilena í tɔ-wɛ si pá tɛsi tɛŋku na waali. ¹⁹ Ḿpɔ́ɣó lɔ Tɔm sɛɣesəɔɔ nɔɔɔɔ i kɔtəna Yesu na í tɔ si: Tacaa, maa təŋəɣi-ŋ nyá tɔpote tənɛ taa.

²⁰ Yesu cɔ lɔ Tɔm sɛɣesəɔɔ inɪ si: Sɔɔŋ wena i lona na sumasi wena si tana. Ama Yulɔ Pəyaya má, ma fəina nyɔvɔv tɛtɔlɛ mayamaya.

²¹ Təyaya Yesu ifalaa taa nɔɔɔɔ ná tɔma-i si: Tacaa yele na má polo na má pi ma caa na pécó.

²² Ilena Yesu cɔ-i si: Təŋi-m na n̄ yele na səttaa pi pa səttaa.

Yesu hɛɛsvɔv kɛ kacuculaya
(Maləki 4:35-41; Luku 8:22-25)

²³ Ḿpɔ́ɣó Yesu na i ifalaa pa suɔ kpulɔvɔv taa. ²⁴ Təyaya heelim səsəɔm kula tɛŋku tɔɔ na lɔm hola waasəɣi kpulɔvɔv. Ama pə pamna Yesu tooki. ²⁵ Ḿpɔ́ɣó i ifalaa polaa na pá feesi-i na pá tɔm-i si: Tacaa, ya-tɔ, tɔ lepaya.

²⁶ Ilena Yesu cɔ i ifalaa si: Pepe tɔɔ ké sɔɔɔntɔ kpaa-mɛ? I tá tɛ lɔ na mə taa na pə tɔɔ suwe? Ḿpɔ́ɣó i kulaa na í kaləna heelim na lɔm, na pə tənɛ pə hɛɛ tɔli. ²⁷ Ilena piti kpa pa tənɛ na pá pɔsəɣi si: Aweɣɛ inɛ inɪ na pé kpɛŋna heelim na tɛŋku lɔm na pé nukəna-i?

Alɔɔhilaa naale na afanaa pa tɔm
(Maləki 5:1-20; Luku 8:26-39)

²⁸ Yesu tɛsa tɛŋku kɔtəŋ lɛŋku tɔɔ ké Katalee nyəma tɛtɔ taa. Ilena apalaa naale luna pəlaan taa na pá səŋəɣi-i. Apalaa mpɛ paa hii alɔɔaa ké, na pa nyan wɛ sɔɔntɔ. Yəlaa cɔlaya pa mpaav ŋkɔvɔ. ²⁹ Təyaya pa suɔ kiisuyɔ si: lɔ Pəyalɔ, ta na-ŋ suwe? N kəma si n tɔɣi-tɔɣv wahala na pə waatu mayamaya ta tata?

³⁰ Pə pamna afanaa kaləku səsəw nakuli ku we pə cəlo təna na ku tuliɣi. ³¹ M'p'uy' aləɣaa wiina Yesu si: Ye n ká təɣəni-tu, yele na té suu afanaa kaləku kune ku taa.

³² Yesu cə-we si: I polo. Ilena pá se apalaa naale inu i waali na pá tēna afanaa taa. Ilena afanaa tu casəle ke yem ke kpakpaa, na pá tii kalakala na pá tu lum na pá si.

³³ M'p'uy' afanaa tiikilaa ná loma kpakpaa na pá polo icate taa, na pá keesi pə təna mpi pə lapa tɔ, na isəna aləɣaa mpe pa tɔm lapa tɔ. ³⁴ Tənaya icate nyéma təna luwa si pa səɣəɣi Yesu. Pa na-i, ilena pá tēeki-i si i lu pa tetu taa.

9

*Yesu waasvuyv ke kutəɲ kutuvvuyv tu
(Maləki 2:1-12; Luku 5:17-26)*

¹ Yesu suu kpulvuyv na í tēsi tenku na í polo i mayamaya i icate taa. ² M'p'uy' pa kəna-i kutəɲ kutuvvuyv tu na í hənta i kpatəle tɔɔ. Yesu nawa apalaa mpe pa naani, ilena í heeli kutəntu si: Ma pəyalv, təkɪ nyá ti, nyá isayatu husaa.

³ Tənaya Iso Tɔm səɣəsəlaa napəli pa huv pa taa si: Apalv inə i kpakəɣi i ti na í keesəɣəna Iso.

⁴ Yesu nyəmə nti pa huvkɪ tɔ, ilena í pəəsi-we si: Pepe tɔɔ ké í huvkɪ hɔwɛɛ asayɛɛ ke mpv?

⁵ Na nti tə yəɣətvuyv kəla təlev: Nyá isayatu husaa, yaa Kulɪ na n tɔ? ⁶ Tɔv, maa hólí-me si Yulv Pəyaya má, ma pəsəɣi na má husi isayatu ke atə cənɛ.

Tənaya Yesu tɔma kutəntu si: Kulɪ na n kpaya nyá kpatəle na n kpe.

⁷ M'p'uy' apalv inu i kulaa na í kpe. ⁸ Samaa ná mpv, ilena səɣəntu kpa-we. Na pá san Iso ké mpi pə tɔɔ i ha yəlaa ke pəsuyv ŋku ku taka ke mpv tɔ.

*Yesu yaav ke Matiyee
(Maləki 2:13-17; Luku 5:27-32)*

⁹ Yesu lu təna na í tēeki, ilena í na apalv wei pa yaa si Matiyee tɔ, na í caya lampuu təmvle. Ilena í yaa-i si: Kulɪ na n təɲi-m.

Tənaya Matiyee kulaa na í hu Yesu waali.

¹⁰ Yesu na i ifalaa na lampuu mulaa na asayaa payale pa kpenta Matiyee tɛ na pá təkɪ.

¹¹ Falisanaa na mpv, ilena pá pəəsi i ifalaa si: Pepe tɔɔ ké mə caa na lampuu mulaa na yəlaa asayaa pa kpentəɣi na pá təkɪ?

¹² Yesu nu pa kupəəsutv, ilena í cə si: Pə taya alaafəya nyéma nyuləɣəna fetaa. Ama kutəntunaa ké. ¹³ Pa ŋmaawa si: Kupantv ke ma sɔɔlaa, pə taya kətasi. I polo na í pēeki ŋmaatv tɔm tənɛ tə hɔwɛɛ. Mpi tɔ, ma kəmayə si ma yaaki asayaa, pə taya kupama.

*Yesu keesvuyv ke nəhəkutv tɔm
(Maləki 2:18-22; Luku 5:33-39)*

¹⁴ M'p'uy' Iso Lum Solv Yohaani ifalaa kpətəna Yesu na pá pəəsi-i si: Pepe tɔɔ ké ta na Falisanaa tə həkəɣi nəəsi na nyá ifalaa u lakɪ mpv?

¹⁵ Ilena Yesu cə-we si: I ká pəsi na í la na akpayalv taapalaa wɛɛ laɲwakəlle taa na í na-we pá wɛɛ? Aai, pəle pə fɛi lapv ke paa pəcɔ. Pu kɔɔ na pə keesi kuyaku nakuli, ilena pá ləsi-i pa həkɪ. Pəɣɛ paa həkɔ nəəsi.

¹⁶ Nəɣəlv fɛi wei i ka tɔ i wontuyv kupənuyv na saaliya kufalaya tɔ, pə taya pulv tɔɔ, saaliya ŋke kaa hə-ku na p'uy' kəli isu ku wɛɛ tɔ. ¹⁷ Pəcɔ nəɣəlv kaa suu sulvm kufam ke sulvm hulun kupəɲ taa, təfɔ hulun ká ya na sulvm ti na hulun náa wakəli yem. Ama hulun kufan taa ké pa suuki sulvm kufam, ilena pə təna pə caya teu.

*Yailu pɛɛl na alv təɣəllv pa tɔm
(Maləki 5:21-43; Luku 8:40-56)*

¹⁸ Yesu təɲna-wɛɣɛ tɔm tənɛɣɛ heeluyv, ilɛ Yuta nyéma səsə nəɣəlv i kəmayalɛ, na í hoti Yesu nəhɛɛ tɛɛ na i tɔ si: Ma pɛɛl hɛɛ nəɔnɔɔ, kɔɔ na n tənɪ nyá nɪɲ kɛ i tɔɔ, i ká hiki weesuyv.

¹⁹ M'púyú Yesu na ɪ ifalaa pa kulaa na pá tɛnɪ-ɪ.

²⁰ M'púyú alɔ nɔɔɔlɔ, wei hatoo pusɪ naanɔwa na naale taa ɪ tɔɔna tɔɔɔlɔyɔ na pá wɛ-ɪ tɔɔ tɔ, ɪ kpɛtɛna Yesu na ɪ waali tɔɔ, na ɪ tokina ɪ capa ntompɔle. ²¹ Mpi tɔ, alɔ ɪnɪ ɪ ka tɔ ɪ taa ké sɪ: Ye ma pɛsaa na má tokina paa Yesu capa mayamaya pu waa-m.

²² Tɛnaya Yesu pɛsa ɪ waali na ɪ na-ɪ na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ: Taa nyá, n tɛma Isɔ na nyá taa tɔɔ pɔ waasa-ɲ ma pu.

Tɛnaya pɔ waa-ɪ kpakpaa ké tɛnɛ ɪnɪ.

²³ Yesu tala Isɔ tɛsɛɛ sɔsɔ ɪnɪ ɪ tɔyaya taa na ɪ mayana hɛsɪ hullaa na samaa kɔkɔtɛ. ²⁴ M'púyú ɪ tɔma sɪ: ɪ lu cɛnɛ, pɛɛliya ta sɪ. Ama ka too kɔtoo ké.

M'púyú pa wonɔa-ɪ. ²⁵ Pa tɛma samaa ké lɛsɔyɔ, ɪlɛna Yesu sɔv naɲ taa, na ɪ tɔkɪ pɛɛliya nɪɲ taa na ká kuli. ²⁶ M'púyú pɔ tɔm yawa pa tɛtɔ tɛna taa.

Yesu waasɔyɔ ké yɔlɔmaa naale

²⁷ Yesu lu tɛna na ɪ tɛkɪ na ɪ tala tiili, ɪlɛna yɔlɔmaa napɔlɔyɔ naale tɔ ɪ waali na pá kiisiyi sɪ: Tafiiti Pɔyaya nyɛmɪ tá pɛtɔtɔlɛ.

²⁸ Yesu tala tɔyaya taa, ɪlɛna yɔlɔmaa mpe pá kpɛtɛna-ɪ. Tɛnaya ɪ pɔɔsa-wɛ sɪ: ɪ tɛma-m na mɛ taa sɪ ma pɛsɔyɔ na má la mpɔ?

ɪlɛna pá cɔ-ɪ sɪ: ɛɛ, Taa.

²⁹ M'púyú Yesu tokina pa ɪsɛ na ɪ tɔ sɪ: Pɔ la ɪsɪ ɪ tɛma mɛ taa tɔ.

³⁰ ɪlɛna pa ɪsɛ kuli. M'púyú Yesu kpaala-wɛ na tɔɲ sɪ: Tɔv, ɪ taa yele na nɔɔlɔ nu yoo.

³¹ Ama pa luwa na pá yasɪ Yesu tɔm ké tɛtɔ tɛna taa.

Yesu loou ké ɪlɔɔyɔ kamumuka

³² Pɛɛ pa lu m'púyú kpakpaa, ɪlɛna pá kɔna Yesu ké ɪlɔɔɔhilu kamumuka. ³³ Tɛnaya ɪ tɔɔna ɪlɔɔyɔ, na kamumuka sɔv yɔɔtɔyɔ ké kpakpaa. Piti kpa samaa na pá tɔɲ sɪ: Tɔ ta keesita ɪsɛntɔyɔ ɪsɛyɛli tɛtɔ taa.

³⁴ Ama Falisanaa ná tɔma sɪ: Alɔyaa wulav tɔɲ ké ɪ tɔɔnɔyɔna alɔyaa lɛlaa.

Samaa pɛtɔtɔlɛ kpa Yesu

³⁵ Yesu cɔkaya acalɛɛ na acalisi tɛna na ɪ sɛyɛsɔyɔ Yuta nyɔma tɔkɔtilɛnaa taa. Na ɪ lakɪ waasɔ ké Isɔ Kawulaya Laapaali Kɔpaɲ tɔm. ɪ waakaya kɔtɔmɔɲ tɛna na acamaa tɛna. ³⁶ Yesu nyɛnaya samaa na pɛtɔtɔlɛ kpaa-ɪ. Mpi tɔ, yɛlaa panɛ pa kawaya, pa fɛina apalɔtɔ. Pa nɔɔsɛna heɛɲ wei ɪ fɛina tiikilu tɔ. ³⁷ Tɛnaya ɪ heela ɪ ifalaa sɪ: Kɔmtɔ tɔɔwa sɔsɔm. Ama kɔntaa fɛi payalɛ. ³⁸ ɪlɛ ɪ wiina kɔmtɔ tɔ sɪ ɪ sɔɔsɪ kɔntaa ké ɪ kɔmtɔ taa.

10

Yesu ifalaa hɛla

(Malɛkɪ 3:13-19; Luku 6:12-16)

¹ M'púyú Yesu yaa ɪ ifalaa naanɔwa na naale ké ɪ kɪɲ, na ɪ ha-wɛyɛ pɛsɔyɔ sɪ pá tɔɔnɪ alɔyaa na pá waa kɔtɔmɔɲ tɛna na acamaa tɛna. ² Tillaa mpe pa naanɔwa na naale hɛla ntɔ. Kancalaya nyɛɲ ntɛ Simɔɲ wei pa yaa sɪ Piyɛɛ tɔ, na ɪ neu Antɛli, na Sepetee pɔyalɔ Saakɪ na ɪ neu Yohaani, ³ na Filipɔ na Paatelemii, na Tomaa na lampuu mɔlɔ Matiyee, na Alɔfɛ pɔyalɔ Saakɪ na Tatee, ⁴ na Selotɪ tɔ Simɔɲ, na Yutaasɪ ɪsɔkaleeu wei ɪ tɔ Yesu ké ɪ kolontunaa nɪɲ taa tɔ.

Yesu tillaa naanɔwa na naale tiluyɔ

(Malɛkɪ 6:7-13; Luku 9:1-6)

⁵ Yesu tila yɛlaa naanɔwa na naale ɪnɪ na ɪ sɛyɛsɪ-wɛ sɪ: ɪ taa polo tɛtɔ nti tɔ ta ké Yuta nyɔma nyɛntɔ tɔ tɔ taa, ɪ taa sɔv Samalii acalɛɛ taa. ⁶ Ama ɪ polo ɪsɛyɛli nyɔma mpa pa lepɔ ɪsɪ heɛɲ tɔ pa cɔlɔ. ⁷ ɪ ká lakɪ waasɔ na ɪ heeliyi mɛ mpaaɔ taa sɪ: ɪsɔtaa Kawulaya wɔsa kɔntɛ. ⁸ ɪ waa kɔtɔntɔnaa, na ɪ feesi sɛtaa, na ɪ waasɪ asilima kɔtɔɲ nyɔma, na ɪ tɔɔnɪ alɔyaa.

Mə hika faalaa ké, ı ha tətəyɔ faalaa. ⁹ Ƴ taa tɔ mə sipanaa taa ké liyitee, paa nna. ¹⁰ Ƴ yele mə mpaav hulun. Ƴ taa tənı tokonaa, ı taa lee ntanjkpala, ı taa təkı kpátúyú. Mpi tɔ, təmle latu na ı caləsvyú ké.

¹¹ Ye ı sɔv ıcate yaa ıcaliya nakəli ka taa, ı pɛɛkɪ wei ı luyú wɛɛ sɪ ı ká mv-mɛ tɔ, na ı caya tənə haləna mə tɛɛv. ¹² Ye ı sɔv tɔyaya nakəli ka taa ıle ı tɔ sɪ: Ƴsɔ ı ha-mɛyɛ alaafəya. ¹³ Ye tɔyaya ŋke ka nyéma ı mv-mɛ, pu la-wɛ ısu ı kooluyú tɔ. Ama ye pa kisa-mɛ, mə koolee ı məli mə tɔɔ. ¹⁴ Ye pa kisa-mɛyɛ mɔyɔ yaa mə tɔm nuu ke tɔyaya nakəli yaa ıcate natəli tɔ taa, ı lu na ı kpiisi-wɛyɛ mə nɔɔhɛɛ mɔsvyú na ı tɛɛ. ¹⁵ Tampəna ke ma heeliyi-mɛ yoo maa cɛsəyi, Sɔtəm na Kɔmɔɔ tɛtɔ kaa na wahala ke Hɔvle wule na pɔ kəli ıcate ńtɛ.

Wahalanaa mpa paa kɔɔ tɔ

(Maləki 13:9-13; Luku 21:12-17)

¹⁶ Ƴ nyənı, ma tiliyi-mɛ ısu heen ke sɔnsɔmənɔ hɛkɔ. Ƴ la layatɔ ısu tomaa, na tɔpamm ısu alukukunaa. ¹⁷ Ƴ la laakali, yɔlaa ká yaa-mɛyɛ puloonaa taa. Paa ma-mɛyɛ akpatɛɛ ke Yuta nyéma təkotilenaa taa. ¹⁸ Paa yaa-mɛyɛ nɔnɔɔsɪ ke tɛtɔ təkəlaa na awulaa səsaa pa kinnaa ke ma tɔɔ. Ƴlena pɛ́cɔ ı húlí ma tɔm tampəna ke pa na mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ pa ısentaa. ¹⁹ Waatu wei paa pona-mɛyɛ puloonaa taa ké mpɔ tɔ, ı taa nəyəsɪ nti ı ká yɔyɔtɪ na ısəna ı ká yɔyɔtɪ-tɪ tɔ. Pə waatu ı talaa, pu tɔ mə luun tɛɛ ké kpakpaa ke nti ı ká yɔtɔtɪ tɔ. ²⁰ Mpi tɔ, pə taya mə kin ke mə kuyɔyɔtɔtɔ ka luna. Ama mə Caa Feesuyú ká yɔyɔtəna na mə nɔɔsɪ.

²¹ Yɔlaa ká kuli na pá húlí pa taalvnaa yaa pa newaa sɪ pá kv-wɛ. Cɛɛɛnaa ká la pa piya ke mpɔ tɔtɔ. Piya sɔle sɪ kuli sɪ nyéma tɔɔ sɪ pá kv-wɛ. ²² Yɔlaa tənə taa ká kpəna-mɛyɛ ma tɔɔ. Ama wei ı nyaya apalɔtɔ na ı tala tənaya, pɔntɔ nyuyɔ ke pu ya. ²³ Ye pə kɔma na pá tɔ-mɛyɛ kɔnyɔŋ ke ıcate natəli tɔ taa, ı se na ı polo lentɛ taa. Tampəna ke ma heeliyi-mɛ yoo maa cɛsəyi, ı kaa tɛ Ƴsɛyeli acalee ke cɔɔv na pɛ́cɔ Yulɔ Pəyaya má ma kɔɔ.

²⁴ Təmle kpələməlv ta kəli ı hullɔ. Pɛ́cɔ ıfalv nəyəlv ı fɛɪ wei ı kəla ı caa tɔ. ²⁵ Ye pə lapa təmle kpələməlv ısu wei ı húláyí tɔ, pə mayanaa ké. Na ye pə lapa ıfalv ısu ı caa pə mayanaa tətəyɔ. Pa ta kisi tɔyaya Caa ke tɔvɔv sɪ Pesepule, kacənfana tɔyaya nyéma na?

Ƴsɔ seu tɔm

(Luku 12:2-7)

²⁶ Ye mpɔ ıle, ı taa nyana yɔlaa. Pə tənə mpi pə ŋməlaa tɔ, ısu pə tema na pɔ kuli pə tɔɔ. Pə tənə mpi pə lapa mukaya tɛɛ tɔ, ısu pa tema na pá nyɪ-wɪ. ²⁷ Pə tɔɔ ké tɔm nti ma ŋmɛsəyi na má heeliyi-mɛyɛ ahoo tɔ, ı kpaali-təyi ilim taa. Na nti pa weləta mə ŋkpaŋŋ taa tɔ, ı kpaali-tɪ na nəyɔ səsəya. ²⁸ Ƴ taa nyana mpa pa pəsəyi na pá ləsɪ yulɔ weesuyú tike, na pə waali paa pəsəyi pulv tɔ. Ama ı se Ƴsɔ, ını ı pəsəyənə na ı kv yulɔ. Pəyele ı pəsəyi na ı tɔv-tənaasəle səsəle taa. ²⁹ Pə taya sumpɔɔpɔnnaa naaleye pa pɛɛtəyi santii kɔlvɔm taa? Pəyele kɔlvɔm nyuyɔv ı leki na pɔ tá luna mə Caa kin. ³⁰ Mpɔ ını tətəyɔ na mə nyuyɔv taa nyɔɔɔsɪ, Ƴsɔ nyəma sɪ tənə sɪ nyuyɔv ké. ³¹ Ye mpɔ ı taa nəyəsɪ. Ƴ kəla sumpɔɔpɔnnaa tɔcayacaya.

Yesu Kilisiti mvyv yaa ı kisuyú

(Luku 12:8-9)

³² Ye yulɔ ta ŋmɛsɪ sɪ ı ké ma nyən, ma mayamaya maa tisi ma Caa wei ı wɛ ısɔtaa tɔ ı ısentaa sɪ pɔntɔ ké ma nyən tɔtɔ. ³³ Ama wei ı kpɛɛsa yɔlaa ısentaa sɪ ı ta nyɪ-m, ma mayamaya maa tɔ ma Caa wei ı wɛ ısɔtaa tɔ ı ısentaa sɪ ma ta nyəmı-tɔtɔ.

Yɔlaa fayav ke Yesu tɔɔ

(Luku 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ Ƴ huɔ sɪ hɛɛsvyú ke ma kənə antulinya taa? Aaɪ, yoou ke ma kənə. ³⁵ Ma kəmaya sɪ ma yoosiyi cɛɛ na ı pəyaya, na pɛəlv na ı too, na poolu na paŋ alv nyən. ³⁶ Yulɔ tɔyaya nyéma mayamaya ká pəsəna ı kolontunaa.

³⁷ Ye wei ı sɔəlvɔ ı caa yaa ı too na pɔ kəli ma, ı ta tala ı la ma ıfalv. Na ye wei ı sɔəlvɔ ı pəyalv yaa ı pɛəlv na pɔ kəli ma, ı ta tala ı la ma ıfalv. ³⁸ Ye wei ı ta səyəlɪ ı səm tesika na ı

təŋi-m, pɔntu kaa pəsi na í la ma ífalv. ³⁹ Wei í nyəna í weesuɣu təcututu, í tənna səpu. Ama wei í lapa í təyi awusa ke ma tɔɔ, pɔntu ká hikina weesuɣu.

*Cele kasɛɛsi
(Malaki 9:41)*

⁴⁰ Ye wei í mu-me, maya í mowa. Na ye wei í mu-ma, pɔntu mu wei í tila-m tɔɔ. ⁴¹ Ye wei í mu Iso kuyəɣɔtutu teləsulu nəɣɔlv sɪ í ké Iso nyəŋ tɔ pə tɔɔ, pɔntu ká hiki kasəyaya ŋka Iso kuyəɣɔtutu teləsulu ká mu tɔ. Na ye wei í mu yulu wei Iso nyənəyi kupan tɔ sɪ í ké kupan tɔ pə tɔɔ, pɔntu ká hiki kasəyaya ŋka paa ha yulu kupan tɔ. ⁴² Tampana ke má, ma heeliyi-me, wei í ha lom sasala ane a mayamaya ke piya sənɛ sɪ taa nakəli ke ka ké ma ífalv tɔ pə tɔɔ, pɔntu kaa lan pə kasəyaya.

11

*Iso Lom Solv Yohaani tiluɣu ke Yesu kin
(Luku 7:18-35)*

¹ Yesu tema í ifalaa naanɔwa na naale ke pə tənaya keesoyu ke mpv, ilena í kulɪ tənna na í tɛɛ sɪ í sɛyəsəyi na í lakɪ waasv ke acalɛɛ taa.

² Lom Solv Yohaani we saləka taa na í nu pa yəɣɔtəyi nti nti Kilisiti lakɪ tɔ pə təm. Ilena í tili í mayamaya í ifalaa taa napəli, ³ sɪ pá pəsɪ-ɪ sɪ: Nyayale wei í təm paa tɔma sɪ í ká kɔɔ tɔ, yaa nəɣɔlv wɛɛ í kən tə tan ilɛ?

⁴ Mpúyú Yesu cə-we sɪ: I polo na í keesɪ Yohaani ke nti í nukɪ na nti í naakɪ tɔ sɪ, ⁵ yuluma naakɪ, kaakalasi tən, na tənuyv tɔɔ asilima kɔtən nyéma naakɪ nyuvv, ntamaa nukɪ, sətəa ná fɛŋ. Pécó konyəntɔnaa ná tənna Laapaali Kupan ke nuv. ⁶ Wei í naani kaa lu ma tɔɔ tɔ pɔntu nu lɛlɛŋ ké.

⁷ Yohaani ifalaa mpɛ pa kɔma na pá kpe, ilena Yesu svv samaa ke Yohaani təm pəsəyuvv sɪ: Pepeye í ka pola wulaya tɛtv taa ké nav ye? Heelim makɪ na pá ciyitiyi səsəncanə ŋka tɔ? Anɪ pə taya tɔlɛ. ⁸ Ilɛ pepe nav ke í polaa? Yaa yulu wei í suu kacəka wontu tɔ? Təv mpa pa suuki kacəka wontu tɔ awulaa tɛɛsɪ taa ké pɛlɛ pa wɛɛ. ⁹ Ilɛ pepe mayamaya ke í ka tu pola nav? Yaa Iso kuyəɣɔtutu teləsulu nəɣɔlv? Tampam, Iso kuyəɣɔtutu teləsulu ké. Halɪ ma heeliyi-me sɪ í tu kəla mpv. ¹⁰ I təm ke pa tu ŋmaawa Iso Təm taa sɪ: Nyəni, ma tillu ntə ma teləsəyi nyá nəɣɔ tɔɔ, sɪ í tayanɪ nyá mpaav na í kən. ¹¹ Ma heeliyi-meɣe tampana sɪ, yulvpiya tənna taa nəɣɔlv fɛi wei í kəla Iso Lom Solv Yohaani tɔ. Ilɛ paa na mpv isətəa Kawulaya taa səkpɛlu mayamaya tɛɛ-ɪ. ¹² Hatoo pə kpayav waatv wei Iso Lom Solv Yohaani lakaya waasv na pə tana sanə tɔ, isətəa Kawulaya hikuɣu ké isəle kəsɛmle təm ké. Na mpa pa sɛɛsa isɛ tɔ mpɛ pa hikiyina-ke. ¹³ Iso kuyəɣɔtutu teləsəlaa tənna na Moisi kəsəsutv kpaala Kawulaya ŋke ka təm, haləna pə tala Yohaani kəntɛ. ¹⁴ Iɪ caa ma təm muɣv tɔɔ, tɔfɔ ma heeliyi-me sɪ Yohaani inəɣəle Ilii wei paa tɔma sɪ í ká məli tɔ. ¹⁵ Ye í ké nulaa í nu.

¹⁶ Pepeye maa keesəna kufalan yəlaa panɛ? Pa nəɣəsəna ké isv piya cakuyv kataasɪ taa na sɪ tən təma sɪ: ¹⁷ Anɪ tə mapə-meɣe soo sɪ í paa, na í kisi. Pécó tə wii səm wula, pə ta cɛ mə lanə na í wii. ¹⁸ Təv, Yohaani ná kəma, u təkɪ, u nyəəkɪ sulv, na pá yəɣɔtəyi ilɛ sɪ í ké iləɣəhilu. ¹⁹ Yulu Pəyaya má, ma kəma na má təkɪ na má nyəəkɪ, ilena pá tayanəyi maya təm tɔtɔ sɪ ma ké hilitu na sulvnyəlv. Aaiyee sɪ lampuu mɔlaa na asayaa pa ceu ké. Ama Iso layatv hula pə teu.

*Yesu kalənav ke acalɛɛ
(Luku 10:13-15)*

²⁰ Mpúyú Yesu svv acalɛɛ nna a taa í wiisa piti təma payale lapv tɔ a nyéma ke kalənav na tən. Mpi tɔ, pa ta layasɪ təntɛ. I təma-weɣe sɪ: ²¹ Hai, Colasɛŋ nyéma mə, mə təm we waiyo. Hai Petesaita nyéma mə, mə təm we waiyo ké. Piti təma nna pa lapa-yeɣe mə həkv taa tɔ, ye isv isəntɔ Tiini na Sitən pa acalɛɛ taa ke paa lapa-ye, isəntɔ paa tɔma suuu ke ləyaya wontu isv fəlɛtənaa taka na pá pəli pa tɔɔ ké təlvma sɪ pə hólɪ sɪ pa caa pa layasɪ təntɛ. ²² Pə tɔɔ ké ma heeliyi-me sɪ paa hólɪ suulu ke Tiini na Sitən acalɛɛ nyéma ke Hvule kuyaku wule na pə

kəli-mɛ. ²³ Pə kaasuyv Kapənahum nyá tɔ, n hɔv sɪ n ká pu na ń kaləsəna hatoo isətənyv na? Ama paa tisi-ŋ ké tɛfɛ kɛ tuu tənəasələ səsəələ taa. Pə taya pulv piti təma nna pa lapa nyá taa tɔ. Ye Sətam kɛ paa lapa-yɛ, isəntɔ ɪ ka tapəna sanja. ²⁴ Pə tɔɔ ké ma heeliyi-mɛ sɪ paa hólí Sətam kɛ suulu kɛ Hɔvle wule na pɔ kəli-mɛ.

Yesu kinj hɛɛsuyv tɔm
(*Luku 10:21-22*)

²⁵ Waatu inəyi Yesu yəyɔtaa sɪ: Hai, ma Caa, isətaa na atɛ pə tv, ma sɛɛ-ŋ. N ŋmɛsa tɔm tənɛyɛ layatunaa, ilɛna ń kuli-təyi piya. ²⁶ Ma Caa, pəpətv fɛi ma sɛɛ-ŋ. Nyá inɪ nyá luyv tu lapəna mpv.

²⁷ Ama ma Caa cɛla-m pə tənaya. Ye pə taya ma Caa tike nəyɔlv ta nyɪ Pəyalv. Na pɔ taya Pəyalv tike, nəyɔlv ta nyɪ Cɛɛ tɔtɔ. Anja, ye Pəyalv nəkəna sɪ ɪ hólíyí wei pə paasi.

²⁸ Mɛ mpa ɪ kawa na mə səyɔla nu-mɛ tɔ, mə tənə í kɔɔ ma cɔlv na má yele na í hɛɛsɪ. ²⁹ ɪ yele na má tɔkɪ-mɛyɛ teu na má sɛyɛsɪ-mɛyɛ ma layatv. Pə taya pulv tɔɔ, ma wɛna suulu na má wɛ təpamm, na mə mayamaya í ká hɛɛsɪ. ³⁰ Mpi pə tɔɔ tɔ, ye ma tɔka-mɛ í nukɪ lɛlɛŋ ké, na səyɔla nna maa svki-mɛ tɔ a fɛi yun.

12

Yesu kɛlɛ kuyakv kvhɛɛsuyv tv
(*Maləki 2:23-28; Luku 6:1-5*)

¹ Pə waalı ké Yesu tɛɛkayana təyənaya pee taale natəli tɔ kinj kɛ kuyakv kvhɛɛsuyv nakuli kv wule. Ḿpóyó nyəyɔsɪ kpa ɪ ifalaa, ilɛna pá svv təyənaya pee pɛlvv na pá tɔkɪ. ² Falisanaa ná mpv, ilɛna pá yəyɔtɪ-ɪ sɪ: Nyənɪ, nyá ifalaa lakuyv mpi pə fɛi lapv kɛ kuyakv kvhɛɛsuyv wule tɔ yee?

³ Tənaya Yesu cɔ-wɛ sɪ: Ye mpv í tá kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyəyɔsɪ pu í na mpa paa wɛ ɪ cɔlv tɔ? ⁴ ɪ svv Isə təyaya taa na í kpaya potopotonaa mpa paa sɪ Isə tɔ na í na ɪ yɔlaa pá təyɔ. Pəyɛle potopotonaa isv mpv tá ké mpa yɔlaa tənə ka təyɔ tɔ. Ama kətəlaa tike ka wɛnna mpaa sɪ pá təyɔ-wɛ. ⁵ Yaa í ta kala Moisi Kəsəsutv taa sɪ kətəlaa ta nyɪ kuyakv kvhɛɛsuyv kɛ waatu wei pa tənna tɔmlɛ lapv kɛ Isə təsɛɛlɛ taa tɔ. Pəyɛle nəyɔlv ɪ nyənəyi-wɛ isv pa wakələyi-kv. ⁶ Ma heeliyi-mɛ sɪ pulvpv wɛ cənɛ na pɔ kəla Isə təsɛɛlɛ. ⁷ Pa yəyɔta Isə Təm taa sɪ: Kvpantv kɛ ma sɔɔlaa, pə taya kətasi. Ye í ka cəkəna tɔm tənɛ tɔ hɔwɛɛ í taa tv yɔlaa panɛyɛ kvpəntuyv kɛ yem ké mpv. ⁸ Yulv Pəyaya mayalɛ kuyakv kvhɛɛsuyv Səsɔ.

Nkpaləkpəkaya tv
(*Maləki 3:1-6; Luku 6:6-11*)

⁹ Yesu lu tənə, ilɛna í svv Yuta nyəma təkotile natəli tɔ taa. ¹⁰ Pə pamna ŋkpaləkpəkaya tv nəyɔlv ɪ ka wɛ tənə. Ḿpóyó mpa paa wɛ tənə tɔ pa caakaya pa hiki timpi paa waana Yesu tɔ. Ilɛna pá pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Ta mpaav taa, paa waasɪ yulv kɛ kuyakv kvhɛɛsuyv wule yaa isəna?

¹¹ Tənaya Yesu pɔɔsa-wɛ sɪ: Mə taa awe wɛna heu kɔlv təkəŋ na heu inɪ í hoti púyó səsəɔv nakuli kv taa ké kuyakv kvhɛɛsuyv wule, na í yɛlɛ-ɪ ləsvv sɪ pə ké kuyakv kvhɛɛsuyv? ¹² Na yulv na heu kɛ wɛ? Tɔv, ye mpv pa pəsəyi na pá waasɪ yulv kɛ kuyakv kvhɛɛsuyv wule mɛɛ.

¹³ Ilɛna Yesu tɔ ŋkpaləkpəkaya tv inɪ sɪ: Tɔv, loosi nyá nin.

Nkpaləkpəkaya tv loosa ɪ nin, ilɛna ɪ nin məli teu tɔmammam isv lɛlɛŋ. ¹⁴ Tənaya Falisanaa polaa na pá caya na pá mayasɪ isəna paa la na pá kv Yesu tɔ.

Isə tɔmlɛ tv ləsvv tɔm

¹⁵ Yesu nu mpv, ilɛna í se tənə na yɔlaa payalɛ tənɪ-ɪ. Ntənə í la na pa tənə mpa paa ké kvəntənaa tɔ pá hiki alaafəya. ¹⁶ Ama ɪ kpaala-wɛyɛ teu sɪ: ɪ taa yɛlɛ na pá nyɪ ma tɔɔ. ¹⁷ Pə lapa mpv sɪ pɔ la nti Isə kvəyɔtətv tɛləsvlv Isayii ka yəyɔtuyv tɔ sɪ:

¹⁸ Isə yəyɔtaa sɪ,
ma tɔmlɛ tv wei ma ləsaa təyɔlv.

Wei ma sɔɔlaa na ma lanle heena sɔsɔm tɔ.

Maa tu ma Feesuɣu ke ɪ taa.

ɪ ka heeli huɔnav tɔm ke piitimnaa.

¹⁹ ɪ na nɔɣɔlv pa kaa yoo.

Pɔyele pa kaa nu ɪ tan.

Pa kaa na-ɪ na ɪ lakɪ faaci ke samaa taa ke ɪcate patɔma taa.

²⁰ ɪ kaa tɛɛsɪ ɪsɛkpɔlvɔv tu ɪsɛle ke nanɔtɔv.

ɪ kaa tɛɛsɪ teesuyɔ ke fɛtɔla

wei ɪ kɔkɔ tɔŋna fiɣinuɣu tɔ.

Halɔna ɪ tɛ siɣisuyɔ tɔm nyɔvɔv ke kɔsvɔv.

²¹ Katenɔ tɔna yɔlaa ká tekiyi-ɪ.

Yesu cɔv ke ɪ tɔm tvlaa

(Malɛkɪ 3:22-30; Luku 11:14-23)

²² Ḿpɔ́yɔ́ pa kɔna Yesu ke ɪlɔɣɔhilu wei u naaki pɔyele u yɔɣɔtɔɣɪ tɔ. ɪlena Yesu la na ɪ suv yɔɣɔtɔv na nav. ²³ Ḿpɔ́yɔ́ piti kpa yɔlaa tɔna na pá tɔ sɪ: Yaa Tafiiti Pɔyalv ɪnɔɣɔle?

²⁴ Ama Falisanaa ná kɔma na pá nu mpɔ, ɪlena pá tɔ sɪ: Alɔɣaa sɔsɔ wei pa yaa sɪ Pesepule tɔŋ ke apalv ɪne ɪ tɔɣɔnɔɣɔna alɔɣaa lɛmpa.

²⁵ Yesu ná cɛkɔna pa taa huwɛɛ, ɪlena ɪ tɔ-we sɪ: Ye kawulaya ɪ wɛɛ na ka taa yɔlaa fɛi nɔɣɔ kulɔmɔɔ, nɔɔnɔɔ ka yawaya. Na ɪcate ɪ wɛɛ na tɔ taa yɔlaa yaa ye tɔɔɔɔ wɛnna na ka taa nyɔma fɛi nɔɣɔ kulɔmɔɔ, nɔɔnɔɔ ka yawa. ²⁶ Ye Satanɪ tɔɣɔnɔɣɪ ɪ tɪ, ɪle pɔ wɛ ɪsu ɪ kawulaya nyɔma yooki pa taa pa tike nté. Na saa ɪnɪ ɪ kawulaya nyɔvɔv nté ka ɪsɔna? ²⁷ Ye ɪlɔɣɔv Pesepule tɔŋ ke ma lookina alɔɣaa ɪsu mɔ huɔkɔvɔv tɔ, ɪle awe tɔŋ ke mɔ pɔyalaa ná lookina pa nyɔma? Tɔnaɔa mɔ pɔyalaa mpe pa mayamɔɔa paa kɔna mɔ tɔm. ²⁸ Ama ye ɪsɔ tɔŋ taa ké ma lookina alɔɣaa, ɪle ɪsɔ Kawulaya wɛ mɔ tɛɛ mɔ tɛɛ ké.

²⁹ Nɔɣɔlv kaa pɔsɪ na ɪ suv yɔlv tɔŋtɔ tɔɔɔɔ sɪ ɪ kuuki ɪ wontu na ɪ ta tɛmɪ-ɪ ŋmusɪ ke hɔkɔvɔv. Ama ɪ kpaa-ɪ ké na ɪ hɔkɔ tɔkenkɛŋ na pɔcɔ ɪ suv wontu kuuu ke tɔɔɔɔ taa.

³⁰ Wei ɪ fɛi ma tɔɔ tɔ, pɔntɔ ké ma kolontu ké. Na wei u sɔŋna-m tɔɔsvɔv tɔ ɪ yaasɔɣɪ ké.

³¹ Pɔ tɔɔ ké ma heeliyi-me tɔfoo sɪ paa yɔlaa kɔwakɔlɛm ka tɔɔ ɪsɔna, yaa paa yɔɣɔtɔ ɪsɔɔtɔv ɪsu we, ɪsɔ pɔsɔɣɪ na ɪ hólí-wɛɣɛ suulu. Ama wei ɪ ka yɔɣɔtɔ ɪsɔɔtɔv ke Feesuɣu Nanɔŋtɔ tɔɔ tɔ, pa kaa hólí pɔntɔ ke suulu. ³² Ye wei ɪ yɔɣɔta Yɔlv Pɔɔɔɔa má, ma tɔɔ ké ɪsɔɔtɔv, paa hólí pɔntɔ ke suulu. Ama wei ɪ yɔɣɔta Feesuɣu Nanɔŋtɔ tɔɔ ké ɪsɔɔtɔv, pɔntɔ kaa na suulu, paa sanɔ, paa cele.

Tvɔv nyɔm na kv pɔle kin

(Luku 6:43-45)

³³ Tvɔv ɪ lɔlvɔɣɪ pee kɔpana ke pa tɔŋ sɪ kv ké tvɔv kɔpankv. Na tvɔv ɪ lɔlvɔɣɪ pee asayɛɛ ke pa tɔŋ sɪ kv ke tvɔv ɪsɔɔɔv. Pɔ tɔɔa pɔlv tɔɔ, tvɔv lɔlvɔv kin ke pa nyɔŋna-kv. ³⁴ Akala piya me, ɪsɔnaɔa me mpa ɪ ké asayaa tɔ ɪ ká pɔsɪ na ɪ yɔɣɔtɔ tɔm kɔpantv? Pɔ tɔɔa pɔlv, ɪsɔna yɔlv lotu taa tɔɔwa tɔ ḿpɔ́yɔ́ ɪ yɔɣɔtɔɔa hólíyí. ³⁵ Yɔlvpan kɔpantv lukɔna tuu ɪ lotu taa kɔpantv kin ké. ɪlena ɪsɔɔɔv ɪnɪ ɪlé ɪ ɪsɔɔtɔv luna tuu ɪ lotu taa ɪsɔɔtɔv kin. ³⁶ Ma heeliyi-me sɪ Hɔvle wule paa pɔɔsɪ yɔlaa na paa heelina pa mayamɔɔa pa nɔɔsɪ ke paa tɔmɔɔa kpai nyɔŋka ŋka pa yɔɣɔta yem tɔ. ³⁷ Pɔ tɔɔa pɔlv, nyá yɔɣɔtɔɔa taa ké paa nyɔna sɪ nyá tɔm tewa yaa tɔ sɔpa.

Piti tɔmlɛ nyulvɔv

(Malɛkɪ 8:11-12; Luku 11:29-32)

³⁸ Ḿpɔ́yɔ́ ɪsɔ Tɔm seɣesɔlaa napɔli na Falisanaa napɔli pa tɔma Yesu sɪ: Tacaa, tɔ caa sɪ nɪ la-tvɔv piti tɔmlɛ natɔli na tɔ ná.

³⁹ Tɔnaɔa Yesu tɔma-we sɪ: Kɔfalan yɔlaa asayaa mpa paa tɛŋ ɪsɔ na pa taa tɔ pa caa pá ná piti tɔmlɛ natɔli. ɪle pa kaa na natɔli, ye pɔ tɔɔa ɪsɔ kɔvɔɣɔtɔtɔv tɛlɔsɔlv Yonaasɪ nyɔntɛ.

⁴⁰ Pɔ tɔɔa pɔlv, ɪsu Yonaasɪ cɔɔɔv tinte sɔsɔle lotu taa ké kɔvɛɛŋ tooso ké ilim na ahoo tɔ,

mpu tətəyɔ Yulu Pəyaya má maa caya tetu tɛ kɛ kuyɛɛɛ tooso kɛ ilim na ahoo. ⁴¹ Ye pə tala Hɔule wule Ninifi nyéma ká kɔ kufalan yɔlaa panɛ pa tɔm. Pə taya pulu, kuyanɔ pɛle pa nu Yonaasi waasu tɔ pa yela pa isayatu kɛ kpakpaa kɛ. Pəyele pulupu wɛ cənɛ na pə tɛ Yonaasi ɛni. ⁴² Na ye pə tala Hɔule wule tətɔ, ilim mpətɛɛ tɔ wulav alɔ nyɛɛ ká kɔ kufalan yɔlaa panɛ pa tɔm kɛ mpi pə tɔ ɛlɛ i ka luna tuu tetu poolun taa na i kɔ sɪ i nuki isəna Salɔmɔn yɔɔtayaana nyəm tɔ. Pəcɔ pulupu wɛ cənɛ na pə tɛ Salɔmɔn tɛcayacaya.

Iləyɔ wei pa loowa tɔ i mɔlvɔ
(Luku 11:24-26)

⁴³ Waatu wei pə loowa iləyɔ, wulaya taa kɛ i cɔkɪ sɪ i hɛɛsɪ. I lanɔyɪ ⁴⁴ ɛlɛna i tayanɪ i taa sɪ: Maa mɔli tɛyaya ŋka ka taa ma luwa tɔyɔ. I takɪ kɛle ka taa, ɛlɛ i ká mayana pa hasa-kɛ na pə tayanɪ pə tɛnaya teu, na nɔyɔlɔ fɛi ka taa. ⁴⁵ Pəle tɔ i puki kɛ na i caa alɔyaa lɛlaa mpa pa kɛla ɛnɔyɪ isayatu tɔyɔ tɔm naatosompɔyɔlaya, na pə kɔ na pə caya tɛyaya ŋkɛ ka taa. ɛlɛna lɔn nyɛntu náá mɔli na tɛ lá sana na nɔnɔ nyɛntu. Mɔpɔyɔ pə wɛɛ na kufalan yɔlaa asayaa panɛ.

Yesu too na i newaa pa tɔm
(Maləki 3:31-35; Luku 8:19-21)

⁴⁶ Yesu tɛɛna samaa kɛ yɔɔtɛnɔv kɛ mpu, ɛlɛ i too na i newaa apalaa nyéma pa talaa kɛle, na pə sɛɛa awalɪ na pə caa pa yɔɔtɛna-i. ⁴⁷ Mɔpɔyɔ nɔyɔlɔ tɛlɛsa Yesu sɪ: Nyá too na nyá newaa pa sɛɛna nteyɛ awalɪ na pə caa pa yɔɔtɛna-ŋ.

⁴⁸ Tɛnaya Yesu nɔyɔ tɛkpav sɪ: Aweyɛ ma too, na mpaɛa ma newaa ye?

⁴⁹ ɛlɛna Yesu hɔlɪ i ifalaa kɛ niŋ na i tɔ sɪ: Ii naa ma too na ma newaa ntɔ. ⁵⁰ Pə taya pulu tɔ, mpa pa lakɪ mpi ma Caa wei i wɛ isɔtaa tɔ i caakɪ tɔ, mpeyɛle ma newaa na ma toonaa.

13

Mətutuuna tɔm
(Maləki 4:1-9; Luku 8:4-8)

¹ Mɔpɔyɔ kuyaku ŋkɔ Yesu kula tɛyaya na i polo lɔm nɔyɔ na i caya na i sɛyɛsɔyɪ. ² Tɛnaya yɔlaa kɔta i kin kɛ sɔsɔm pə fɛi kɛsɔyɔ. Halɛna i kɔli na i kpa kpulɔyɔ taa na i caya. Na yɔlaa náá sɛɛa lɔm nɔyɔ. ³ ɛlɛna i la-wɛyɛ faaci kɛ teu na i sɛkɪ-wɛyɛ isɔnaa sɪ pə cɛkɛna. ɛlɛna i tɔ sɪ: Tuulu polɛna tuutu. ⁴ I tuukaya i mətutuuna ɛlɛna, lɛnna hoti mpaav nɔyɔ nɔyɔ na sumasi tii na sɪ tɔɔsɪ-yɛ. ⁵ Mɔpɔyɔ lɛnna hota kɔwɔv tɔ timpi tetu ta lim tɔ. ɛlɛna a tɛɛna nyɔv kɛ tetu wɛ tɛtayasam tɔ pə tɔ. ⁶ Ilim kɔma na pə han na pə nyaya mɔhoo, ɛlɛna a wɔli, kɛ a ta hiki tetu sɪ a ka hoosi kɔpanɪ tɔ pə tɔ. ⁷ Pee lɛnna náá hoti sɔwa taa na alɛ a nyɔ isɪ a ka kɔli teu, ɛlɛna sɔwa fɛtɛ-yɛ na a kpisi lɔlɔyɔ. ⁸ Ama pee lɛnna ná hota tetu mɔsɔn nyɛntu taa na alɛ á lá teu, lɛnna náá lɔli sɔsɔm sɔsɔm, lɛnna kɛ mayana, lɛnna kɛ pəcɔ.

⁹ Yesu tema mɔpɔyɔ yɔɔtɔyɔ ɛlɛna i cuɔusi sɪ: Ye i kɛ tɔm nɔlaa i nu.

Yesu sɛyɛsɔyɔ na atuwa nyɔyɔ
(Maləki 4:10-12; Luku 8:9-10)

¹⁰ Tɛnaya Yesu ifalaa pola i kin na pə pɔɔsɪ-i sɪ: Pepe tɔ kɛ n tukiɔi-wɛyɛ atuwa kɛ kɔtuku?

¹¹ Mɔpɔyɔ i cɔ-wɛ sɪ: Mɛ pə ha-mɛyɛ sɪ i nyɪ isɔtaa Kawulaya tɔm kɔnɛsɔtɔ. Ama pə kaasa lɛlaa tɔ, pɛle pa ta hiki tɛ nyəm. ¹² Pə taya pulu tɔ, wei i wɛna tɔ paa sɔɔsɪ-i na pə tɔlɛna-i tɔhɔ. Ama wei i fɛina tɔ paa lɛkɪ pɛciimaya wei i wɛna tɔ. ¹³ Pə tɔ kɛ ma tukiɔi-wɛyɛ atuwa kɛ kɔtuku. Mpi tɔ, pa nyɛnɔyɪ paa naa, pa kɛn ŋkpanɛn pəyele paa nuki, paa cɛkɔyɛna. ¹⁴ Tɛ mayamaya kɛ isayii ka ná lɔn na i yɔɔtɔ sɪ:

I ka nu teu yaa, ama i kaa cɛkɛna.

I ká nyɛni teu yaa, ama i kaa na.

¹⁵ Pə taya pulu tɔ,

yɔlaa panɛ pa lɛmayasɛ sɛpa.

Pa tæka pa ŋkpaŋŋ,
 pa wiisa pa ise si pa ise í taa na,
 pa ŋkpaŋŋ í taa nu.
 Si pá taa cekæna pæ yaasi.
 Pæ taa koo pá pæsæna ma tæ.
 Na má lá na pæ waa-we.
 Iso yæŋætæna mpv yoo.

¹⁶ Ye me ile, mæ nu lelen ké. Pæ taya pulv tæ, mæ ise naaki na mæ ŋkpaŋŋ nuki. ¹⁷ Ma heeliyi-meŋe tampana tæfoo si Iso kuyæŋætutu telæsælaa payale na Iso yælaa taa payale nyula teu si pá ná mpi í naaki isænto tæ, pa ta na. Pa nyulaa si pá nu nti í nuki isænto tæ, pa ta nu.

Yesu kilisuyu ke mætutuuna huwæe
(Malæki 4:13-20; Luku 8:11-15)

¹⁸ Tæv, pænente í yele na má kilisi-meŋe iso wei ma sæe-meŋe mpv tæ í huwæe ile. ¹⁹ Mpa pa nuki Iso Tæm na pá ta cekæna-ti tæ pa wæe ké isu mpaav kpeenja tetu nti tæ tæ mætutuuna hotaa tæ. Isayatu tv tæŋæŋi kpakpaa ké na í læsi tæm nti pa nu mpv tæŋe pa taa. ²⁰ Lelaa ná wæ isu kuwau tæ timpi pee lenna hutaa tæ. Peleyele mpa pa nuki Iso Tæm na pá mv-tæŋi kpakpaa na laŋhulbmle. ²¹ Paa yeki si té svuna-weŋe teu. Pa tækæŋi-tæŋi tætantaa. Saa wei wahala næŋolv í ká tala, yaa Iso Tæm tæ kunyæŋ tuyv ka koo, ilena pá lu Iso sæev taa ké kpakpaa. ²² Lelaa ná næŋæsæna wena a hota sowa taa tæ. Mpi tæ, pa tæŋ Iso Tæm nuv ilena ate cæne kulaputu næŋæsæe na wena kunyuluyv puyusi-we na pæ kv tæm ntæŋi pa taa, na té caŋ té kpisi luluyv. ²³ Pæ kaasa pee lenna ná hota tetu musuŋ nyæntu taa. Anhaa, ale a wenna nté isu yælaa mpa pa nuki Iso Tæm na pá cekæna-tæŋi teu na pá lulæŋi pee tæ. Lelaa ke sæsæm sæsæm, lelaa ke mayana, na lelaa ke pæcæ.

Nyutu isayatu

²⁴ Mprýgý Yesu tasa-weŋe iso sæev tæto si: Isætaa Kawulaya næŋæsæna isæna tæŋolv. Apalv næŋolv í tuuna í halæm na í tæe. ²⁵ Mprýgý í kolontu keesa ahoo heka ke waatu wei yælaa tæna tookaya tæ, ilena í tuu nyutu isayatu ke kutæŋv hekv na í tæe. ²⁶ Pæ kæma na kutæŋv kulí na kv pu, ilena pá tuti nyutu isayatu tæle tæto. ²⁷ Tænaya taale nté tæ tv pæyalaa pæsa-i si: Tacaa pæ taya kutæŋv ke n ka tuu nyá taale taa? Pæ lapa isæna na nyutu isayatu siti pæ hekv taa? ²⁸ Tænaya pa caa cæ-we si: Ma kolontu næŋolv í lapæna mpv. Mprýgý apalv iní í pæyalaa mpe pa pæsa-i si: Té polo na té kpesi nyutu isayatu nti? ²⁹ Ilena apalv iní í cæ-we si: Aai, í taa kpesi. Ye í tæma si í kpesæŋi-ti, ntanyí pu kpenja kutæŋv na pæ kpesi. ³⁰ I yele na pæ tæna pæ kpentí puw ke mpv, halæna pæ tala kum. Pæ tala kum ile maa heeli kúntaa si pá caalæna nyutu isayatu ke setuyv na pá hækæ-ti tæcapí tæcapí, na pá tv kækæ. Ilena pécó paa kpaya kutæŋv na pá tv ma kpou taa.

Sæŋa pile tæm

(Malæki 4:30-32; Luku 13:18-19)

³¹ Mprýgý Yesu tasa-weŋe keesuyv si: Iso Kawulaya wæe ké isu yulv tuukuyv sæŋa pile ke í halæm taa tæ. ³² Wontu pee tæna taa nté tæ kælæna wæev tæminimini. Ama tæ tæŋ nyæv tæ tæ puki tuyv ké na té kælí tuusi lænsi. Halæna sumasi kæŋ na sí tuyv tana ke kv piliŋasi tæ.

Potopoto taa kükvsum tæm

(Luku 13:20-21)

³³ Mprýgý Yesu tasa-weŋe heeluyv si: Isætaa Kawulaya næŋæsæna ké isu alv mayasuyv molum ke cemse tæpam, na í kpaya kükvsum ke pæcæ na í tv na í huyuti, na pæ tæna pæ kpa tæfv tæŋe.

Yesu tukuyu ke atuwa

(Malæki 4:33-34)

³⁴ Tæmnaa panæ, Yesu yæŋætaya-weŋe samaa taa tæ na atuwa ké. I ta sæŋesi-weŋe natælæŋi yem na í ta keesæna pulv. ³⁵ I lakaya mprýgý si pæ la nti Iso kuyæŋætutu telæsulv ka yæŋætæa tæ si:

Atuwa ke maa yəɣətəna-wɛ.
Maa heeli-wɛyɛ tɔmnaa mpa paa wɛ
ɪŋmesav ke hatoo antulinya lapv waatu tɔ.

Yesu kilisuyu ke nyutu isayatu tɔm howɛɛ

³⁶ Mɔpɔyɔ Yesu yela samaa na ɪnɪ í polo tɔyaya. ɪlɛna ɪ ifalaa polo ɪ kin na pá tɔmɪ-ɪ sɪ:
Kilisi-tɔyɔ halɛm taa nyutu isayatu nti tɔ tɔm na tɛ nu.

³⁷ Tɔnaya Yesu cɔ-wɛ sɪ: Kɔtɔyɔv tuulu ntɛ Yɔlv Pɔyaya ma. ³⁸ Na antulinya ɪnɛyɛle taale
ntɛ. Na mpi pa tuuwa tɔyɔle mpa pa kɛ Isɔ Kawulaya nyɔma tɔ. Nyutu isayatu ntɛ mpa pa
kɛ Isayatu tv nyɔma tɔ. ³⁹ Kolontu wei ɪ tuu nyutu nti tɔyɔle ɪlɔyɔv. Na kɔmtv waatu keɛ
antulinya tɛm. Isɔtaa tillaa ntɛ kɔntaa. ⁴⁰ Isu pa tɔsɔyɔv nyutu na pá tv kɔkɔ tɔ, rɔpɔyɔ pu la
antulinya tɛm waatu. ⁴¹ Yɔlv Pɔyaya má maa tili ma isɔtaa tillaa, na paa lɛsɪ ma Kawulaya
taa kɛ mpa pa tusiɪi lelɛa ke isayatu lapv taa na mpe pa mayamaya pa laki mpi pɛ fɛi teu
tɔ. ⁴² Na pá tv-wɛyɛ kɔkɔ sɔsɔɔŋka taa timpi paa casɔyɪ kapusi na pá nyasɔyɪ pa tɔyɪ kɛla tɔ.
⁴³ Na saa ɪnɪ mpa pa nukəna Isɔ tɔ, pɛɛ paa tee kɔkɔ ke pa Caa Kawulaya taa isɪ ilim. Ye í kɛ
nɪlɛa í nu.

Kɔpam mpi pɛ ɪmɛlaa tɔ

⁴⁴ Isɔtaa Kawulaya wɛɛ kɛ isɪ pa ɪmɛsɔyɔv liyitihutaya pɔlvɔv tɛtv tɛɛ, na nɔyɔlv kɔɔ na í
hii-wɪ, na í tayanɪ-wɔyɪ ɪmɛsɔyɔv kɛ teu. ɪlɛna í tɛɛna lanɣhɔlvɔmɛ na í polo í pɛɛtɪ pɛ tɔna mpi
ɪ wɛna tɔ na í kɔɔ í yana tɛtv nti tɔ.

Lulvɔv kɔpankv tɔm

⁴⁵ Isɔtaa Kawulaya wɛɛ kɛ isɪ payatɔlv wei ɪ pɛɛkɔyɪ lutv kɔpantv tɔ. ⁴⁶ Waatu wei ɪ suliyina
nakɔlv ɪlɛna í pɛɛtɪ pɛ tɔna mpi ɪ wɛna tɔ na í yana-kv.

Kɔpama na asayaa pa fayav

⁴⁷ Isɔtaa Kawulaya wɛɛ kɛ isɪ pa pɛtɔyɔv tiina puluyv kɛ lulɛ taa na pɔ kpa tiina kɛ yem
yem tɔ. ⁴⁸ Puluyv suyɪ ɪlɛna tiina kpalaa hɔ-kv na pá luna kpeɛŋa, na pá caya na pá tɔsɪ
mpi mpi pɛ wɛ teu tɔ na pá tv tɔkv taa. Pɛ kaasɔyɪ mpi pɛ fɛi teu tɔ, ɪlɛna pá mɛlɔna na pá
pɛtɪ lvɔm taa. ⁴⁹ Mpɔv tɔtɔyɔ pu la antulinya tɛm wule. Isɔtaa tillaa ka kɔɔ na pá tɔsɪ kɔpama.
⁵⁰ Pɛ kaasɔyɪ asayaa ɪlɛna pá tv kɔkɔ sɔsɔɔŋka taa. Tɔnaya paa casɔyɪ kapusi na pá nyasɔyɪ
pa tɔyɪ kɛla.

Kɔpantv kɔpantv na kɔfatv

⁵¹ Mɔpɔyɔ Yesu pɔɔsa-wɛ sɪ: ɪ cɛkəna tɔm nti tɔ tɔna na? ɪlɛna pɛɛ pa cɔ sɪ: ɛɛ, tɔ cɛkənaa.

⁵² Tɔnaya ɪ tɔma-wɛ sɪ: Ye Isɔ Tɔm sɛyɛsɔlv nɔyɔlv ɪ pɛsa isɔtaa Kawulaya taa ifalv, ɪ wɛɛ
kɛ isɪ tɔyaya tv kɔpan wei ɪ lɛsɔyɪ ɪ wontu tɛsɪlɛ kɛ kɔfatv na nti tɔ taanɣaa tɔyɔ waatu waatu
tɔyɔ.

Nasalɛtɪ nyɔma kisuyu kɛ Yesu

(Maləki 6:1-6; Luku 4:16-30)

⁵³ Yesu tɛma-wɛyɛ isɔnaa panɛyɛ sɛɛv, ɪlɛna í kulɪ tɔna ⁵⁴ na í polo ɪcatɛ nte tɔ taa ɪ ka puwa
tɔ, na í sɔv tɔna Yuta nyɔma tɔkɔtile taa na í sɛyɛsɔyɪ. Tɔnaya ɪ nyɔm lapa mpa paa wɛ tɔna
tɔyɔ piti, na pá tɔŋ sɪ: Leyɛ ɪnɛ ɪ hika nyɔm pɔnɛ ɪnɪ pɛ taka? Leyɛ ɪ hikina piti tɔma lapv
toma? ⁵⁵ Pɛ taya kaafənta pɔyalv ɪlɛ taa? Pɛ taya Malɪ lɔlvəna-ɪ? Pɛ taya ɪ newaa ntɛ Saakɪ na
Yosɛɛfv na Simɔŋ na Yuti? ⁵⁶ Pɔyɛle ta na ɪ newaa alaa nyɔma tɔ wɛnna. Leyɛ ɪ hikina toma
anɛ ɪnɪ?

⁵⁷ Pɛ tɔnaya mpɔv pɛ lapa pa lanɣa kɛ kpɔsəŋ, na pá kpisi Yesu tɔm mɔyɔv. Tɔnaya Yesu
tɔma-wɛ sɪ: Isɔ kuyɔyɔtɔtv tɛlɔsɔlv ta lanɣ sam kɛ tiili ye pɛ taya ɪ mayamaya ɪ ɪcatɛ taa, na ɪ
tɔyaya nyɔma hɛkv.

⁵⁸ Yesu tá pɛsɪ na í lá piti tɔma kɛ mawaa nɔyɔlvɔv tɔnaya pa ta tv Isɔ kɛ naani tɔ pɛ tɔɔ.

14

Lum Səlv Yohaani kuyv

(Maləki 6:14-29; Luku 9:7-9)

¹ Waatu inı ı taa ké Kalilee kufəne Heləti nu Yesu tan. ² İlena í yəğəti ı təmlə nyóma kin sı: Lum Səlv Yohaani íl ı tayanna fem. Pə tōō ké ı pəsəyi na í lakı piti təma.

³ Kıpam Heləti inı ı ka təmna sı pá kpa Yohaani na pá həkə-ı na pá tv-ı saləka taa. Pə tayə pulv tōō ké Heləti lapa mpv, ı ka kpaya ı taalv Filipv alv Helətiyatı ké, ⁴ na Yohaani yəğəti-ı sı: Pə ta muna sı n la Helətiyatı ke alv.

⁵ Tənya Heləti nyılaa sı ı kuyi Yohaani. Ama ı nyanayana Yuta nyóma. Mpi tō, pələ pa mayamaya pa nyənaya-ı İso kuyəğəttv teləsulv ké.

⁶ Mıpúyú Heləti ləlvəy acıma wule Helətiyatı pələ polaa na í paakı mpa pa yaa təğəv tō pa ısentaa. Tənya pə lapa Heləti ke lelen. ⁷ Haləna í yəttəti na í tuu sı: Paa mpiyi n sələma-m maa ha-η-wı. ⁸ İlena ı too səyəsı-ı sı: Polo sı í ha-η Lum Səlv Yohaani nyuyv ke nyənaya taa.

⁹ Mıpúyú wulav lanje wakəlaa. Ama ısu ı ka təma tuunav ke ı mıvılaa ısentaa ıle, pə fəi sı ı ká kisi. ¹⁰ Tənya ı kusa yulv na í polo í seti Lum Səlv Yohaani nyuyv ke saləka taa. ¹¹ Na pá tv-kuyv nyənaya taa na pá cela pəliya nke, na ká polo ká cela ka too. ¹² Mıpúyú Yohaani ifalaa kəma na pá kpaya-ı na pá polo pa pi. İlena pá polo pá kəesi Yesu ké ıəna pə lapa tō.

Yəlaa iyisi kakpası caləsvy

(Maləki 6:30-44; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)

¹³ Yesu nu təm tənə, ılena í svv kpuləyv na í tē ı tike ke kpeenə. Samaa nu mpv, ılena pá luna acaləe taa na pá maləyi lum na pá təğəyi Yesu waalı. ¹⁴ Yesu luna kpuləyv taa na í ná yəlaa ke səsəm ke mpv, ılena pa təm lapı-ı pətəttələ na í waa pa kutəntvnaa.

¹⁵ Pə kəma taanaya, ılena Yesu ifalaa polo na pá təmı-ı sı: Cənə ké nyutu taa ké na ilim təma. Təğəni yəlaa panə na pá polo acaləe taa na pá ya kutəğəv na pá təğə.

¹⁶ Tənya Yesu cəwa ı ifalaa sı: Yəlaa í taa nəki tēv, mu hana-wəyē təğənaya ke mə mayamaya.

¹⁷ Tənya Yesu ifalaa cəwa sı: Ntəj potopotona kakpası na tiina naaleye tə wəna yaa.

¹⁸ Mıpúyú Yesu təma ifalaa sı: ı kəna potopotona kakpası na tiina naale inı.

¹⁹ İlena Yesu heeli yəlaa sı: ı caya atəyē nyutu tō. Tənya ı kpaya potopotona kakpası na tiina naale inı, na í teki ıse na í sē İso ké í na təmlə. İlena í faya-wə na í cela ı ifalaa sı pá tala samaa inı. ²⁰ Mıpúyú pa təna pa təğaa na pá haya na pá kpisi həğəlası, haləna ı ifalaa koti-sı na sı su təkəj naanəwa na naale. ²¹ Pəyele mpa pa təğə mpv tō pa nyəəj tala ısu iyisi kakpası. Alaa na piya pa paasi.

Yesu tənte ke lum tō

(Maləki 6:45-52; Yohaani 6:15-21)

²² Mıpúyú Yesu təma ı ifalaa ke pə waalı ké kpakpaa sı: ı svv kpuləyv na í tē-m nəğə na í tēsi kutəj ləjku. İlena inı í saalı təna na í paasəna samaa yasuyv. ²³ Yesu təma samaa ke yasuyv, ılena í kpa puyv nakulı kv tōō ké ı tike sı ı sələməyi, haləna ahoo can na a yu-ı tənaya ı tike.

²⁴ Saa inəyi mpv tō na kpuləyv nāa təma pote ke poolun ke lum həkv taa na lum hola tan-kv. Mpi tō, heelim makı tulunə ké na pá mələğəna-wə na waalı waalı. ²⁵ Mıpúyú Yesu təma lum tōō na í puki ı ifalaa kin. Waatu inı tō pə wəsəna kampaan koou ke mpv. ²⁶ Pa ná ı tən lum tōō, ılena səğəntv kpa-wəyē səsəm sı asənaalu ké, na pá svv kapusi mapv. ²⁷ Ama ı təma-wəyē kpakpaa sı: ı təkı tənəj, maya, í taa nyá.

²⁸ Tənya Piyē təma Yesu sı: Tacaa, ye nyaya tampana, tō sı má tō lum tōō na má kəə nyá kin. ²⁹ Mıpúyú Yesu təma-ı sı: Əe, kəə.

Tənya Piyē lu kpuləyv taa na í svv lum tōō ké tənte na í puki Yesu kin. ³⁰ Ama Piyē kəma na ı ləmayasəe polo heelim kin, ılena səğəntv kpa-ı. Tənya pə svv-ı tisuyv ke lum tē na í kiisi sı: Hai, Tacaa, ya-m.

³¹ Ʊena Yesu siisi kpakpaa na í kpa ı nin taa na í pɔɔsi-ı si: Pepe tɔɔ ké n lapa sika. Ama n ta te nyá taa na Iso na pá tɔɔ yoo.

³² Ḿpúyú pa naale pa kpa kpuluyú taa, Ʊena heelim hee teli. ³³ TənaƵa Yesu ifalaa mpa paa we kpuluyú taa tɔ pa lunja akula ke ı tee na pá tɔmı-ı si: Tampana n ké Iso PəƵaya.

*Yesu waasvuy ke kutəntvnaa ke Kenesaleti
(Maləki 6:53-56)*

³⁴ Yesu na ı ifalaa pa teesa tesuyú ke lom, Ʊena pá tala Kenesaleti tetu taa. ³⁵ Təna nyəma nyəma si Yesu, Ʊena pá heeli na pə teləsi təmaya pa tetu təna taa si Yesu kəma. Ʊena pá kəna-ı kutəntvnaa mpe pa təna. ³⁶ Na pa wiikayana-ı si í yele na pá tokina ı kpai ntumpee mayamaya. Na pa təna mpa pa tokina ı kpai inı tɔ pə waa-we.

15

*Falisanaa kuvɛɛsətu ke kɔtası tɔɔ
(Maləki 7:1-13)*

¹ Ḿpúyú Falisanaa na Iso Təm seƵesəlaa luna Yosalem na pá kɔɔ pá mayana Yesu, na pá pɔɔsi-ı si: ² Pepe tɔɔ ké nyá ifalaa naa təhəƵı ıəna ta caanaa suwa si pá laki tɔ? Pə taƵa pulu, paa sanƵı ısu Iso seetu taa pə wee si yulu ká la na pécó í təƵɔ tɔ.

³ Ḿpúyú Yesu ná pɔɔsa-we tɔtɔ si: Pepe tɔɔ ké me mə yeki Iso kuvəƵətu ke təhuyú na í təhəƵı mə mayamaya mə kuvɛɛsətu? ⁴ Iso ka yəƵataa si: Se nyá caa na nyá too, na tɔtɔ si: Ye wei ı tɔv ı caa yaa ı too, ısu pa ku-ı. ⁵ Ama me mə seƵesəƵı si yulu pəsəƵı na í heeli ı caa yaa ı too si: Mpi ma ləsa ma wənav taa na má tənə-me tɔ pə pəsə kuvaham mpi pə ké Iso nyəm tɔ. ⁶ Saa inı pə fəi si ı ten ı caa tɔtɔ. Ʊ tá ná timpi í wakələƵı Iso Təm na í təhəƵı mə mayamaya mə kuvɛɛsətu tɔ. ⁷ Cəsəlaa me, Iso kuvəƵətu teləsulu Isayii ka nawa mə təm ké təkəlekele na pécó í ŋmaa-təƵı ı takəlaya taa si:

⁸ NəƵɔ taa ké yəlaa panə pa sanı-m yem.

Paa caa-m paa pəcəƵə hatoo pa taa.

Iso yəƵətəna mpv.

⁹ Pa seeki-m yem ké.

Pa kpaƵa yəlaa kuvəƵətu na

pá seƵesəƵı ısu Iso nyəntv.

*Mpi pə laki yulu ke ısayav tɔ
(Maləki 7:14-23)*

¹⁰ Pəle pə waali Yesu yaa samaa na í tɔ-we si: Ʊ nu təm tənə na í nyı si ¹¹ mpi pə suuki yulu nəƵɔ taa tɔ pu laki-ı ısayav. Ama mpi pə lukəna yulu nəƵɔ tɔ mpi pə lakəna-ı ısayav.

¹² Ḿpúyú Yesu ifalaa pola ı kin na pá tɔmı-ı si: Ntəŋ n yəƵata mpv tɔ n nawa si pə ta la teu ke Falisanaa?

¹³ Ḿpúyú Yesu cə-we si: Ma Caa wei ı we ıəta tɔ ye ı ta sɔ tɔƵu ŋku, paa kpəsı-kuyú na pá peti. ¹⁴ Ʊ yele pəle, pa ké mpa pa hóləƵı ləlaa ke mpaav na pécó mpe pa mayamaya pa ıse u naa təƵɔ. Ye yulom hən yulom ləlv, pa təna paa kpenti na pá hoti púúyú taa ké.

¹⁵ TənaƵa Piyee təma Yesu si: Kilisi-tuyú ituule tənə tə huwee.

¹⁶ TənaƵa Yesu təma si: Pə kpənna-me mə ta cəkəna-təƵəle? ¹⁷ Ʊ ta nyı si pə təna mpi pə suuki yulu nəƵɔ taa tɔ, pə tiiki ı hiluyú taa na pə te tɔ pə lukəna ı tapuyú? ¹⁸ Ama mpi yulu nəƵɔ ná yəƵətəƵı tɔ hatoo ı lotu taa ké pə lukəna, na mpv pə lakəna yulu ke ısayav. ¹⁹ Pə taƵa pulu tɔɔ, yulu lotu taa ké ısayav huwee caaləƵı na a pukina-ı yulukule na wasanjalətu na asilima lapv taa, na ŋmuləm na kaloolaya na yəlaa caƵanav taa. ²⁰ Mpi pə laki yulu ke ısayav təƵəle. Ama si ŋ təƵɔ na ŋ tá san nyá nin ısu yulu ká la Iso seev taa na pécó í təƵɔ tɔ, pəle pu laki yulu ke ısayav.

Kanaaṇ alv tām
(*Malaki 7:24-30*)

²¹ Yesu lu tēna, ilēna í polo tētū nti tē wē Tiīi na Sitōṇ pē cōlō tō tē taa. ²² Pē pamna Kanaaṇ alv nōḡōlō í ka wē tētū nti tē taa. Ḿpúyú alv iní í kōma Yesu kin na í wiina-í na nōḡō sōsōya sī: Tafiiti Pēyalō Tacaa, nyāni ma pētōtōlē. Ma pēlō hiina alōyaa na pē tōka-í teu.

²³ Ama Yesu ta cō alv iní sī pulō. Tēnaya Yesu ifalaa polaa na pá tō Yesu sī: Tōḡōnī-í, í kēlēyí ta ṅkpaṇṇ tēkuyū na í tēḡōyí-tū. ²⁴ Tēnaya Yesu heela-í sī: Iseḡelí yēlaa mpa pa lepa isu heen tō pa waalí kē ma kōma. ²⁵ Ama alv iní í kulaa na í kōó í sopi Yesu tēē na í tō sī: Hai, Tacaa, waasí-m. ²⁶ Ilēna Yesu náa cō alv iní sī: Pē ta muna sī pá kpaya piya tōḡōnaya na pá tū hasí. ²⁷ Ḿpúyú alv iní í tōma sī: Hai, ma cē, paa na mpv hasí tēḡōyí na sī tōsōyí mpi sī nyóma tōkí na pē pōtētōyí atē tō mēē.

²⁸ Ḿpúyú Yesu tōma-í sī: Pōwē, alv nyá, nyá naani tōōwa yoo. Mpi n caa tō n ka na-wi. Tēnaya í pēyaya hika alaafōya kē kpakpaa.

Yesu waasvyv kē kutōntōnaa payalē

²⁹ Ḿpúyú Yesu kula tēna na í polo Kalilee tenku nōḡō, na í kpa puyū nakulí ku tōō na í caya. ³⁰ Na yēlaa samaa samaa kōó í kin na pá kpeṇna kutōntōnaa kē payalē mpa pa tōṇ tala tō na yulūmaa na acamaa na kamumusi na kutōmōṇ lēlōṇ nyóma tōtō. Pa pona kutōntōnaa mpe na pá si-wēyē Yesu kin, ilēna Yesu la na pá hiki alaafōya. ³¹ Ḿpúyú pē lapa yēlaa kē piti kē isēna kamumusi sūv yōḡōtōyū na acamaa hiki toma na tala tōntaa náá tōṇ teu na yulūmaa náá sūv nav tō. Tēnaya pa sūv Iseḡelí Isō kē sam.

Yēlaa iyisi liyiti calōsvyū
(*Malaki 8:1-10*)

³² Ḿpúyú Yesu yaa í ifalaa na í tō sī: Yēlaa pane pa tōm wē-m pētōtōlē. Í nyāni, kuyēē tooso kōlō pa wē ma kin cānē na pa kutōḡōv tēma. Pēyēle ma luyū fēi sī má yēle na pá kpēna nyōḡōsī, pá taa kōó na pá kpisi tōṇṇ kē mpaav taa.

³³ Tēnaya í ifalaa pōōōsa-í sī: Nyutū taa cānē, lēyē tū hiki tōḡōnaya na tō cēla samaa inē í taka?

³⁴ Ilēna Yesu pōōōsī-wē sī: Potopotōnaa isēnaya í wēna? Ilēna pēlē sī: Potopotōnaa naatosompōḡōlaya na tiinisi kē pēcō.

³⁵ Ḿpúyú Yesu heela samaa sī: Í caya atē. ³⁶ Tēnaya Yesu kpaya potopotōnaa naatosompōḡōlaya iní na tiina aní, na í sēē Isō kē í na tēmle na í cēlī, na í cēla í ifalaa na pēlē pá tala samaa. ³⁷ Ḿpúyú pa tēna pa tōḡāa na pá haya. Ilēna í ifalaa kotí hōḡōlasí nsi sī kpisaa tō na pē su tōkōṇ naatosompōḡōlaya. ³⁸ Pēyēle mpa pa tōḡāa tō pa wē yēlaa iyisi liyiti kē, alaa na piya pa paasi. ³⁹ Yesu tēma samaa inōyí yasōyū ilēna í kpa kpulōyū taa na í tēē Makatāṇ tētū taa.

16

Waātōnaa cēkōnav
(*Malaki 8:11-13; Luku 12:54-56*)

¹ Ḿpúyú Falisanaa na Satusee nyóma pa kōma Yesu kin na pá tōmī-í sī: La piti tēmle natēlī na pē hólí sī nyá tōṇ lūna Isō kin. Pa kuukaya Yesu nōḡō kē kōkuu kē. ² Tēnaya Yesu cō-wē sī: Ilim í kōma tōyū na isōtūlōṇasí sēēwa, í tōṇ sī: Cēlē isōtaa ká cē tēnanṇ. ³ Na ye tanan tēhulu kē pē sēēwa na pē wē tēsūtī, í tōṇ sī: Tēv ká kōó saṇa. Mpi tō, isōtōnōyū sēēwa na pē wē sēkpetōyū. Pē lapa isēna na í nyōṇ mpi mpi pē lakí isōtōnōyū taa tō, na u nyōṇ mpi pē lakí kuyēē inē í taa tō. ⁴ Kōfalan yēlaa asayaa mpa paa tēṇ Isō na pa taa tō pa pēēkōyí sī pá la-wēyē piti tēmle. Ama pa kaa na piti tēmle natēlī se. Ye pē taya Yonaasí nyāntē.

Í yōḡōta mpv, ilēna í yēlē-wē na í tēē.

Falisanaa na Satusee nyéma pa kukusum
(Malaki 8:14-21)

⁵ Yesu ifalaa koma na pá tesi lum kotenj lenkv tɔɔ, ilena pá sɔɔ potopotonaa kpayaɔ. ⁶ Ḿpúyú Yesu tɔma-we si: I la laakali na Falisanaa na Satusee nyéma pa kukusum.

⁷ Ilena Yesu ifalaa suu tamaya tɔm si: Tɔ ta kpaya potopotonaa tɔɔ ɪ yɔɔtɔɔɪ mpɔ.

⁸ Yesu nu nti pa tɔɔna yɔɔtɔɔɪ ke mpɔ tɔ, ilena ɪ pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ ké ɪ tɔɔ si ɪ fɛina potopotonaa tɔ pɔ tɔɔ? Ama ɪ ta te Iso na mɔ taa na pɔ tɔɔ yoo. ⁹ Halɛna saɔa ɪ tá cekɛna kɛɛ? I tá tɔɔsi potopotonaa kakpasɪ wei ma fayaa na apalɔnyɔɔɔɔ iyisi kakpasɪ tɔɔ tɔ ɪ tɔɔ? Na tɔkɔɔɔ isɛna pɔ kpisaa na ɪ kpaya tɔ, ɪ sɔɔ ilé ɪ nyɔɔɔ na? ¹⁰ Na ɪ ta tɔɔsi tɔtɔɔ potopotonaa naatosompɔɔɔɔɔɔ wei ma fayaa na apalɔnyɔɔɔɔ iyisi liyiti tɔɔ tɔ ilé ɪ tɔɔ? Na tɔkɔɔɔ isɛna pɔ kpisaa na ɪ kpaya tɔ, ɪ sɔɔ ilé ɪ nyɔɔɔ na? ¹¹ Isɛnaya pɔ lapa na ɪ ta cekɛna si pɔ taya potopotonaa tɔm ke ma yɔɔtɔɔɪ? I taa yele na Falisanaa na Satusee nyéma kukusum suu-me.

¹² Waatu ɪnɔɔɔ Yesu ifalaa cekɛnaa si pɔ taya kukusum mayamaya tɔm ke Yesu yɔɔtɔɔɔɔ. Ama Falisanaa na Satusee nyéma pa kɔsɛɔsɔtɔ ke ɪ tɔɔ.

Piyee hɔlvɔɔ si Yesu ké Mesii
(Malaki 8:27-30; Luku 9:18-21)

¹³ Ḿpúyú Yesu pola Sesalee Filipu tetu taa ké tiili. Ilena ɪ pɔɔsi ɪ ifalaa si: Yɔlaa tɔɔ si Yulɔ Pɔyaya má ma ké awe?

¹⁴ Ḿpúyú pɛɛ si: Pa tɔɔ si n ké Lum Sɔlv Yohaani. Lɛlaa si Ilii ké, na lɛlaa si n ké Selemii yaa Iso kɔyɔɔtɔtɔ telɛsɛlaa taa nɔɔɔ. ¹⁵ Tɛnaya Yesu pɔɔsa-we si: Na me se, mɔ huɔki si ma ké awe?

¹⁶ Ḿpúyú Simɔɔ nɔɔ tɔkpav si: N ké Iso weesuyu tu Pɔyalɔ Mesii.

¹⁷ Tɛnaya Yesu tɔma-ɪ si: Yohaani pɔyaya Simɔɔ, n nu lɛlenj ké. Mpi tɔ, pɔ taya yulɔ cɛpɛna-ɔ tampana anɛ. Ama ma Caa wei ɪ we isɔtaa tɔɔ. ¹⁸ Na má, má heeliyi-ɔ tɔfoo si nyá hɛte yɔɔtɔɔɔ si, Pɔɛ, na pɔɛ nyá nyá tɔɔ ké maa su ma yɔlaa kpekɛle. Na sɛm kaa pɛsi na pɔ la-weye pulɔ cɛcɛka. ¹⁹ Maa cɛɛ-ɔ isɔtaa Kawulaya saafɔnaa. Na mpi n kaa ha mpaav ke atɛ cɛne tɔ, pɔ kaa na mpaav ke isɔtaa. Na mpi n ká ha mpaav ke atɛ cɛne tɔ, pu hiki mpaav ke isɔtaa.

²⁰ Ilena Yesu kpaali ɪ ifalaa si: I taa heeli nɔɔɔ si ma ké Mesii.

Yesu sɛm na ɪ fem pɔ tɔm
(Malaki 8:31-9:1; Luku 9:22-27)

²¹ Pɔ kpayaɔ waatu ɪnɔ tɔɔ Yesu suu ɪ ifalaa ke heeluyu tɔfoo si: Pɔ weɛ si má polo Yosalem na nyɔɔ nyéma na kɔtɛlaa sɔsaa na Iso Tɔm sɛɛsɛlaa pá tu-m kɔnyɔɔ ke tɛnaya sɔsɔm. Paa kv-m, na maa fe pɔ kɔyɛɔ tooso wule.

²² Ḿpúyú Piyee yaa Yesu na ɪ luna kpeɛɔ na ɪ tɔkɪ-ɪ-tɪ, si: Aai Tacaa, Iso ɪ taa yele na tɛɛ tɔ kɔɔ.

²³ Tɛnaya Yesu pɛsaa tɔkpɛv na ɪ tɔ Piyee si: Satanɪ tɛɛ ma tɔɔ. Isayatu taa ké n caa n tusi-m. Nyá huweɛ ta ke Iso nyɛna, yɔlaa nyɛna ké.

²⁴ Pɔɛ pɔ waali, ilena Yesu pɛsɛna ɪ ifalaa tɔɔ si: Ye wei ɪ caa si ɪ tɔɔɔ-m pɔntu ɪ la ɪ tɔɔ awusa na ɪ sɔɔɔ ɪ sɛm tesika na ɪ tɔɔɔɔ-m. ²⁵ Pɔ taya pulɔ, ye wei ɪ pɛɛkɔɔ ɪ weesuyu tɔcututu ɪ tɛɔna sɛpɔ. Ama wei ɪ lapa ɪ tɔɔ awusa ke ma tɔɔ, pɔntu ká hikina weesuyu. ²⁶ Ye yulɔ pɛsaa na ɪ hiki antulinya nyɛm tɛna ilena ɪnɔ ɪ si, ɪ kawaaya ntɛ we? Pulɔpɔ weɛ mpi yulɔ ká kpaya na ɪ layasɛna ɪ weesuyu tɔ? ²⁷ Mpi tɔ Yulɔ Pɔyaya má, maa kpaya ma Caa teeli na má na ma isɔtaa tillaa tɔ kɔɔ na má fɛli paa wei ké isɛna ɪ kɔlapɔtɔ weɛ tɔ. ²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cɛsɔɔ, mpa pa we cɛne tɔ pa taa lɛlaa ká ná Yulɔ Pɔyaya má na má kɔɔ isu wulav sɔsɔ na pɛcɔ pá si.

17

Yesu isentaa layasvuy

(Malaki 9:2-13; Luku 9:28-36)

¹ Koyeeɗ naatoso teeɓa, ilena Yesu kpaya Piyee na Saaki na ilé i neu Yohaani na pá polo puyɗ kukulɗuyɗ nakuli ku tɔɔ ké pa tike. ² Tɔnaya i layasa pa isentaa ké kpakpaa, na i isentaa tee káka. ³ Mprúyú i ifalaa tooso inu i na Moisi na Ilii, na pá na Yesu pá yóyɔtəyi. ⁴ Tɔnaya Piyee tɔma Yesu si: Taca, isu tɔ wɛn cɛnɛ isəntɔ tɔ pə wɛ teu napələyi te. Ilɛ ye n caaki maa siki coka tooso. Nyaya lɛntɛ, Moisi kɛ lɛntɛ, na Ilii kɛ lɛntɛ.

⁵ Piyee tɔnaya mprúyú yóyɔtəyi ilɛ isənmuntuyɗ kuhulɓmuyɗ laulai nɔyɔlɓ i kɔmayale na í taku-wɛ. Na pá nu pə yóyɔtəyi nɔmuntuyɗ nku ku tɛɛ si: Ma luyɗ tɛɛ Pɔyaya nka ma lanɗɛ hulɓmɔna səsəm tɔyɔlɓ. I nuna-kɛ.

⁶ Yesu ifalaa nu tɔm tɔnɛ, ilena sɔyɔntu kpa-wɛyɛ səsəm na pá hoti pa nɔɔsi tɔɔ. ⁷ Mprúyú Yesu polaa na í tokina-wɛ na í tɔ si: I kulɓ, í taa nyá.

⁸ Tɔnaya pa kusa isɛ na pá nyəni, ilena pá mayana Yesu tike təkɔn.

⁹ Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyɗ tɔɔ ilena Yesu kpaali-wɛ si: I taa heeli nɔyɔlɓuyɗ mpi í nawa mpɔ tɔ. Haləna kuyaniku Yulɓ Pɔyaya má maa si na má fe tɔ.

¹⁰ Mprúyú Yesu ifalaa pɔɔsa-i si: Pepe tɔɔ ké Iɔ Tɔm seɣesəlaa ná tɔn si Ilii ká caaləna kɔntɛ?

¹¹ Tɔnaya i cɔ-wɛ si: Tampana pə wɛɛ si Ilii ká kɔɔ na í tayanɓ pə tɔnaya teitei na pəcɔ.

¹² Ama ma heeliyi-mɛ si Ilii tɛma kɔntɛ. Ama yəlaa ta nyəmi-i, ilena pá lana-i isu pa sɔɔlaa tɔ. Na mpɔ tɔtəyɔ paa la Yulɓ Pɔyaya má ma mayamaya kɛ nyan.

¹³ Tɔnaya i ifalaa nyəma kpakpaa si Iɔ Lɔm Sɔlɓ Yohaani tɔm kɛ i yóyɔtəyi.

Pu nɔyɔlɓ i alɔyaa loou

(Malaki 9:14-29; Luku 9:37-43)

¹⁴ Yesu na i ifalaa pa tala timpi samaa ka kotaa tɔ, ilena apalɓ nɔyɔlɓ í polo i lun Yesu tɛɛ, ¹⁵ na í tɔmi-i si: Hai, Taca, nyəni ma pɔyaya pətɔtɔlɛ. Timle wɛnna-kɛ. Tɔm payalɛ pə pɛtəyi-kɛyɛ kəkəsɩ taa na lɔm taa. ¹⁶ Ma kɔna-kɛyɛ nyá ifalaa ntɔ, na pá kpisi ka waasuyɗ.

¹⁷ Mprúyú Yesu tɔma i ifalaa si: I tɛn Iɔ na mə taa, pəcɔ í kɛ kutakeesəɗ ké. Wɛɛ isənaya má na-mɛ tu caya na má təkɩ mə kunyɔn? I kɔna-m pɔyaya nkeɣɛ cɛnɛ.

¹⁸ Ilɛna Yesu kaləna ilɔyɔw wei i ka wɛ pɔyaya nke ka waali tɔ na tɔn na í tɔyɔni-i. Ilɛna pɔyaya hiki alaafəya kɛ kpakpaa kɛ tɔnɛ inu.

¹⁹ Mprúyú Yesu ifalaa pɔɔsa-i pa tike si: Pepe tɔɔ ké tɔ ta pəsi na tɔ loo ilɔyɔw inu?

²⁰ Mprúyú Yesu cɔwa i ifalaa si: I ta tɛ Iɔ na mə taa na pə tɔɔ tɔyɔ. Tampana kɛ ma heeliyi-mɛ yoo maa cəsəyi. Ye mə taa tɛmnaɓ kɛ Iɔ ka tu tala isu sɔɔya pile kɛ yasəlaya, í pəsəyi na í tɔ pulaya kanɛ si ká kpəsi na ká layasi, kaa kpəsi ké. Pulɓ kaa wɛɛ mpi í ká kpisi tɔ. [²¹ Ilɔyɔw isu mpɔ, ye pə taya Iɔ səlɛmuyɗ na Iɔ səlɛmuyɗ, na nɔhəkutɔ na nɔhəkutɔ, pulɓ u tɔyɔnəyi-i.]

Yesu səm na i fem pə tɔm tɔtɔ

(Malaki 9:30-32; Luku 9:43-45)

²² Mprúyú kuyaku nakuli pə pamna Yesu ifalaa kota tɔntɔmlɛ kɛ Kalilee tɛtu taa. Tɔnaya Yesu heela-wɛ si: Paa tu Yulɓ Pɔyaya maya yəlaa nin taa, ²³ na pɛlɛ pá ku-m. Ama wɛɛ tooso wule maa fe.

Mprúyú tɔm tɔnɛ tɔ wakəla i ifalaa lanja kɛ səsəm.

Iɔ təsɛɛɛ lampuu fɛlvuy

²⁴ Yesu na i ifalaa pa tala Kapənahum, ilena Iɔ təsɛɛɛ səsɔɔlɛ lampuu mulaa polo pa pɔɔsi Piyee si: Mə Caa naa fɛləyi Iɔ təsɛɛɛ səsɔɔlɛ lampuu yɛɛ? ²⁵ Ilɛna Piyee si: I fɛləyi.

Saa wei Piyee suukaya tɔyaya ilɛna Yesu caali-i pɔɔsuyɗ si: Simɔn, n huɓ suwe? Le nyəma fɛləyənə antulinya inɛ i awulaa kɛ lampuunaa na patantənəa ye? Tɛtu piya yaa muɓlaa?

²⁶ Mprúyú Piyee cɔwa si: Muɓlaa fɛləyənə. Mprúyú Yesu tɔma si: Tampana kɛ te, pə fɛi si tɛtu

piya í feli lampuu se. ²⁷ Paa na mpv tu caa si pə la yəlaa pane pa taa ké pulv, ile polo pəyo taa na n̄ tv kulaya. Kancalaya tinte nte n ká kpa tɔ, wiili tɔ nəyo taa, n ká mayana liyitee nyəɣəlvu. Ləsi-ku na n̄ kɔɔ na n̄ feli ma na-ŋ tá lampuu.

18

Səsəntv tɔɔ hɔm

(Maləki 9:33-37; Luku 9:46-48)

¹ Waatu inəyi Yesu ifalaa pola i kin na pá pɔɔsi-i si: Aweyele səsə ke isətaa Kawulaya taa?

² Tənaɣa Yesu yaa peiya na í su-keɣe pa isentaa, ³ na í tɔ-we si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ye í tá layasi na í pəsi isu peisi, í kaa suv isətaa Kawulaya. ⁴ Wei i pasəyi i ti na í pəsi isu peiya kanɛ tɔ, inəɣəle isətaa Kawulaya taa səsə. ⁵ Na wei i ká mv peiya isu kanɛye ma nyuvu tɔɔ tɔ, maya pɔntv muwa.

Ləlaa tusuyu ke isayav taa

(Maləki 9:42-48; Luku 17:1-2)

⁶ Ye wei í lapa na piya nsi si mv ma tɔm ke isəntɔ tɔ si taa nakəli pənti, pə nəɣəsəna pá tv pɔntv luyv tɛ kə namle səsəle na pá tɔsi-i tenku taa. ⁷ Ama antulinya inɛ i tɔm we waiyo kə. Mpi tɔ, mpi pu la na yəlaa hoti isayav taa tɔ pə we kə. Mpi pu tusi yəlaa ke isayav taa tɔ pə kaa lan. Ama wei í lapa na i tɔɣəntəle la isayav, pɔntv ká ná.

⁸ Ye nyá nin yaa nyá nəhəle tusiɣina-ŋ isayav lapv taa, seti-te na n̄ lɔ pooluŋ. Sana keɛ si n̄ suv weesuyv kupəŋkv taa na nin kulvməŋ yaa nəhəle kulvmtəle, na mpi n ká weena nyá nin naale yaa nəhəe naale na pá peti-ŋ kəkɔ tam nyəŋka taa tɔ. ⁹ Ye nyá isəle tusiɣina-ŋ isayav lapv taa, həɣosi-te na n̄ lɔ pooluŋ. Sana n̄ hiki weesuyv kupəŋkv na isəle kulvmtəle, na mpi n ká weena isə naale na pá peti-ŋ kəkɔ ŋka ka we tənəasəle səsəle taa tɔ.

Heu kulepu tɔm

(Luku 15:3-7)

¹⁰ I la laakali na piya sənɛ si taa nakəlvu nyənvu ke yem. Pə taya pulv tɔɔ, ma heeliyi-me si tampana tɔɔ si isətaa tillaa sənɔ tam kə ma Caa wei i we isətaa tɔ i isentaa kə. [¹¹ Mpi pə lepa tɔ pə mayamaya pə nyuvu yapv tɔɔ kə Yulv Pəyaya má ma kɔma.]

¹² Awe wəna heen nūnwa (100) na i taa kulvm le, na í kaa yelev pəɣolayafei nūnwa inɛɣe pulaya tɔɔ na í tɛ na í suv kulepu inɛɣe pəekuvu? ¹³ Ye i kɔma na í hii-i, pəpətv feli, i lanle hūlvməɣəna-i kə na pə kəli pəɣolayafei nūnwa wei i ta le tɔ. ¹⁴ Mpɔ tətəɣə mə Caa wei i we isətaa tɔ u caa si piya sənɛ si taa nakəli í le.

Təɣəntəle pəntənav tɔm

¹⁵ Ye nyá təɣəntəle pəntəna-ŋ, polo na n̄ yaa-i mə naale na n̄ huli-i timpi i pəntəna-ŋ tɔ. Ye i nuna-ŋ, pə lapa n waasa-i keɛ. ¹⁶ Ama ye i kisaa, n yaa nəɣəlv yaa napəlvu naale na í na-i na pəcɔ pə lá isu pa ŋmaav Iso Tɔm taa tɔ si: Paa tɔm nti tu weena seliya nyəma ke naale yaa tooso. ¹⁷ Ye saa inɛ i tasa kisuyv, ile n heeli Yesu sɛɛlaa kpekəle. Na í kisa Yesu sɛɛlaa kpekəle ke nūnav tɔtɔ, ile n nyəni-i isu ma ta nyi Iso yaa isu lampuu mɔlv.

Yəlaa í we timpiyi naale maa we pa həkv

¹⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, pə tənə mpi í kaa ha mpaa ke atɛ cənɛ tɔ, pə kaa na mpaa ke isətaa. Na pə tənə mpi í ká ha mpaav ke atɛ cənɛ tɔ, pu ná mpaav ke isətaa.

¹⁹ Ma tasəyi-meɣe heeluyv si: Ye mə taa naale lapa nəyo kulvmaya na pá sələmi pulv, ma Caa wei i we isətaa tɔ i ká ha-weɣe-wi. ²⁰ Pə taya pulv tɔɔ, yəlaa naale yaa tooso í kota timpiyi ma pulv lapv tɔɔ, ma we pa həkv kə.

Təmlɛ tv wei i feli təɣəntəle pəntəntəle tɔ

²¹ M̄púyú Piyee pola Yesu kin na í pɔɔsi-i si: Tacaa, ye ma təɣəntəle pəntəɣəna-m tam na má suma, tɔm isənaya pə talaa ma kaa su? Tɔm naatosompəɣolaya na? ²² Tənaɣa Yesu cə-i si: Ma heeliyi-ŋ si pə taya tɔm naatosompəɣolaya se. Ama tɔm nutoso na naanwa naanwa

¹⁵ M'p'ógó ɪ t'əna nɪŋ kɛ sɪ t'əɔ. ɪl'ɛna í k'ulɪ t'əna na í t'ɛɛ.

Yulv tonj tv t'əm

(Mal'əki 10:17-31; Luku 18:18-30)

¹⁶ M'p'ógó apalv n'əɣəlv pola Yesu kɪŋ na í p'əɔsɪ-ɪ sɪ: Tacaa, k'upantv ntiɣi pə wɛɛ sɪ maa la na má hiki weesuyv ŋku kɪ t'ɛŋ t'ə?

¹⁷ M'p'ógó Yesu cə-ɪ sɪ: Pepe t'əɔ k'ɛ n p'əɔsəɣɪ-m k'upantv t'əɔ? Yulv k'ulvm t'əkon k'ɛna k'upaŋ. Ye n caa sɪ n hiki weesuyv, t'ɛŋ mpi pa k'ɛsa k'əsəsutv taa t'ə. ¹⁸ T'ənayalɛ apalv ɪnɪ ɪ p'əɔsa Yesu sɪ: Kasɪ ntiɣi pa k'ɛsaa ye?

ɪl'ɛna Yesu cə apalv ɪnɪ sɪ: Taa kv yulv, taa la wasan'kalətv, taa ŋmulɪ, taa suu l'ɛlv k'ɛ t'əm.

¹⁹ Se nyá caa na nyá too. S'əɔlɪ nyá t'əɣənt'ələ ɪsɪ nyá tɪ.

²⁰ T'ənayalɛ ifepu ɪnɪ ɪ t'əma sɪ: Ma t'əka k'əsəsutv ntɪ t'ə t'ənayalɛ. ɪlɛ pepɛyɛ pə kaasa má la t'ə t'ə?

²¹ T'ənayalɛ Yesu t'əma-ɪ sɪ: Ye n caa n t'ɛ t'əkpataa, polo na n p'ɛɛtɪ pə t'əna mpi n w'ɛna t'ə na n tala k'onyənt'vnaa k'ɛ pə liɣitee, na cele n s'uv tonj k'ɛ ɪs'ətaa. N t'əma mpv pə lapv ɪlɛ n k'əɔ na n t'əŋɪ-m.

²² Ama ifepu ɪnɪ ɪ nu mpv, ɪl'ɛna ɪ lan'le wak'əlɪ t'ə t'əɣə t'əɣə. Pə taya pulv t'əɔ, ɪ ka w'ɛna k'ɛ pə tɪ f'ɛɪ.

²³ T'ənayalɛ Yesu t'əma ɪ ifalaa sɪ: Tamp'ana k'ɛ ma heeliɣɪ-mɛ yoo maa c'ɛsɣɪ, liɣitee tv ɪs'ətaa Kawulaya s'uvv wɛ katɛ k'ɛ pə tɪ f'ɛɪ. ²⁴ Ma tasəɣɪ-mɛyɛ heeluyv sɪ: ɪs'əna mpi pə wɛ yooyoo k'ɛ katɛ sɪ í s'uvna p'ənyalaya p'óɣó na í lu t'ə, mpv t'ə t'əɣə pə wɛ liɣitee tv k'ɛ katɛ sɪ í s'uv ɪs'ə Kawulaya taa, halɪ pə tɪ t'ɛɛ mpv.

²⁵ ɪ ifalaa nu t'əm ntɪ ɪl'ɛna p'ə la-wɛyɛ piti na pá t'ə sɪ: ɪlɛ awɛ ka t'uləna ntɛyɛ-tɪ ɪlɛ?

²⁶ T'ənayalɛ Yesu nyəna-wɛ, ɪl'ɛna í t'ə sɪ: Y'əlaa kɪŋ k'ɛ pə f'ɛɪ p'əsuyv. Ama ɪs'ə ɪl'ɛ, pə t'əna t'ələv k'ɛ.

²⁷ M'p'ógó Piyɛɛ n'əɣə t'əkpav sɪ: Pepɛyɛ taa hiki ɪlɛ?

²⁸ M'p'ógó Yesu cə-wɛ sɪ: Tamp'ana k'ɛ ma heeliɣɪ-mɛ yoo maa c'ɛsəɣɪ, waatu wei Yulv Pəyayalɛ ma maa caya ma teeli kumtɛ t'əɔ k'ɛ al'əsanna taa t'ə, mɛ mpa í t'əŋa-m mə naan'vwa na naalɛ t'ə, í ká caya mə kumlee t'əɔ t'ə t'ə, na í h'uvna ɪsɛyɛlɪ k'pɛka naan'vwa na naalɛyɛ t'əm. ²⁹ Na pa t'əna mpa paa yelɛ pa t'ɛɛsɪ, yaa pa taal'vnaa, na pa k'əɣənaa, na pa n'ewaa, yaa pa caanaa, yaa pa toonaa, yaa pa piya, yaa pa tawa k'ɛ ma t'əɔ t'ə, paa hiki mpi mpi pa yela mpv t'ə pə t'əm n'uvvwa (100). Pəyɛlɛ paa hiki pa paa nyəm k'ɛ weesuyv ŋku kɪ t'ɛŋ t'ə kv taa. ³⁰ Mpa pa wɛ l'əlv k'ɛ kayana t'ə pa taa payalɛ ká məlɪ waalɪ. Na waalɪ ny'əma taa payalɛ náá məlɪ l'əlv.

20

Apaa ny'əma t'əm

¹ ɪ naa ɪs'əna ɪs'ətaa Kawulaya n'əɣəsənaa t'əɣəlv. S'əɔsə n'əɣəlv ɪ k'uləna tanan' ahula t'ɛɛ t'əpam sɪ ɪ caa apaa ny'əma na í tv ɪ l'ɛsɛŋ taalɛ taa. ² M'p'ógó ɪ tisaa sɪ: ɪlim í t'əma maa f'ɛɪ-mɛyɛ liɣitee ny'əɣəlvv k'ulvmv v k'ulvmv. ɪl'ɛna í heeli-wɛ sɪ: ɪ t'ɛɛ na í lunj ma taalɛ taa. ³ ɪlim k'əma na p'ə kpa p'əcə ɪl'ɛna í tasa luw na í mayana nap'əlɪ, p'ɛɛ pa caya yem k'ɛ n'ə n'əɣə t'ɛɛ. ⁴ T'ənayalɛ heela p'ɛɛ sɪ: ɪ t'ɛɛ ma l'ɛsɛŋ taa, maa f'ɛɪ-mɛyɛ ɪs'əna pə n'əɣəsənaa t'ə. ⁵ ɪl'ɛna p'ɛɛ pá t'ɛɛ. M'p'ógó s'əɔsə ɪnɪ ɪ k'əma na í tasa luw k'ɛ ɪlim sikuyv na í hiki nap'ələɣɪ mpv t'ə t'ə. Pə k'əma na p'ə tala ɪlim h'uvv ɪl'ɛna í tasa l'ɛlaa k'ɛ hikuyv na í pona ɪ taalɛ taa t'ə t'ə. ⁶ Pə k'əma taanayalɛ ɪlim ɪl'ɛna í lu na í mayana nap'əlɪ, p'ɛɛ pa caya n'ə n'əɣə t'ɛɛ. ɪl'ɛna í p'əɔsɪ-wɛ sɪ: Pepe t'əɔ k'ɛ í caya yem k'ɛ mpv? ⁷ M'p'ógó p'ɛɛ pa cə-ɪ sɪ: Tə ta hiki wei ɪ ká k'paya-tuyv t'əmlɛ t'əɣə. T'ənayalɛ ɪ t'əma sɪ: Ye mpv, í polo ma l'ɛsɛŋ taalɛ taa yaa.

⁸ ɪlim k'əma na p'ə t'ɛ ɪl'ɛna s'əɔsə ɪnɪ í yaa ɪ t'əmlɛ t'əɔ ny'ənl'lv na í t'əmi-ɪ sɪ: T'əv, yaa apaa ny'əma mpɛ na n f'ɛɪ-wɛyɛ pa liɣitee. Caaləna mpa pa t'əkəna k'payav t'ə na n t'ɛsəna mpa pa caala k'payav t'ə. ⁹ M'p'ógó mpa ɪ ka hika taanayalɛ ɪlim t'ə p'ɛɛ pa k'əma na pá hiki liɣitee ny'əɣəlvv ny'əɣəlvv. ¹⁰ M'p'ógó mpa pa caala t'əmlɛ taa k'ɛ s'uvv t'ə pa h'uvvwa sɪ mpɛ pa ny'əna ká k'əlɪ panɛ

pa nyəna. Ama liyitee nyəxəlvu nyəxəlvu ké pa cəla-wɛ. ¹¹ Səso inɪ ɪ fəlvu-wɛyɛ mpv tɔ pə ta maya-wɛ. ¹² Ilena pá tɔ sɪ: Mpa pa kəma nɔɔnɔ tɔ kalifu kulɔm kɛ pɛlɛ pa lapa tɔmlɛ, ɪlena ɪ mɛli na ɪ kpɛnti-tuɣv kufəlvu kulɔmvu na? Pəyɛlɛ tá kana na ilim nyaya-tuɣv hatoo tanan tɛɛ. ¹³ Tənaɣa səsɔ inɪ ɪ cɔ pa taa lɛlv sɪ: Ma taapalv, ma ta muɣuli-ɲ se. Ma na-ɲ tu su ɲpúyɔ sɪ ɪ lapa ilim na pə tɛm maa feli-ɲ liyitee nyəxəlvu, yaa pə taɣa mpv? ¹⁴ Mv nyá liyitee na ɪ tɛɛ ɪ fɛɛ-m. Má nəkəna sɪ má cəla wei pə təkənaa tɔtɔɣ tɛitɛi ɪsu ma cəla nyá tɔ. ¹⁵ Ma fɛina mpaav sɪ má lana ma liyitee kɛ ɪsəna ma sɔɔlaa tɔ? Ma lapa kupantv tɔɣ pə wukɪ-ɲ yaa? ¹⁶ Tənaɣa Yesu tasaa sɪ: Waali nyəma ká mɛli lɔlɔ, na lɔlɔ nyəma náá mɛli waali.

Yesu sɛm na ɪ fem pə tɔm tɔtɔ
(Maləki 10:32-34; Luku 18:31-34)

¹⁷ Mpúyɔ Yesu pukaya Yosalem, ɪlena ɪ yaa ɪ ifalaa kɛ kpeɛɲa kɛ waatv wei pa wɛ mpaav taa tɔ na ɪ tɔ-wɛ sɪ: ¹⁸ Tɔv, tɔ kpaa Yosalem ɪsəntɔ tɔ, paa kpaya Yulv Pəyaya má na pá tv kɔtəlaa səsaa na ɪsɔ Tɔm sɛyɛsəlaa pa nɪɲ taa. Paa tɔ sɪ pá kv-m. ¹⁹ Paa tv-m ma ta nyɪ ɪsənaa nɪɲ taa, na pɛlɛ pá paana-m na pá casa-m akpatɛɛ na pá ka-m sɛm tesika tɔɔ. Na kuyɛɛɲ tooso wule maa fɛ.

Saaki na Yohaani pa səlɛma mpi tɔ
(Maləki 10:35-45)

²⁰ Tənaɣa Sepetee pəyalaa na pa too pa pola Yesu kin, ɪlena pa too lun Yesu tɛɛ na ɪ wiina-ɪ sɪ: La-m kupantv natəli. ²¹ Tənaɣa Yesu pɔɔsa-ɪ sɪ: Pepeyɛ n caa má la-ɲ?

Ilena alv cɔ-ɪ sɪ: Ma caa sɪ ɪ tɔ sɪ ma pəyalaa pane pa naale paa caya nyá kin kɛ waatv wei n ká tɔɣ nyá Kawulaya tɔ. Lɛlv kɛ nyá ntɔɣɔɲ tɔɔ, lɛlv kɛ nyá mpətɔɲ tɔɔ. ²² Mpúyɔ Yesu cɔ-wɛ sɪ: ɪ tá nyɪ mpi ɪ səlɛmɔɣi tɔ yɛɛ? ɪ pəsɔɣi na ɪ tɔɣ wahala səsɔ wei maa tɔɣ tɔ? Tənaɣa pa tɔma sɪ: Tu pəsi. ²³ Ilena Yesu cɔ-wɛ sɪ: Tampana ɪ ká tɔɣ wahala səsɔ wei maa tɔɣ tɔ. Ama pə taɣa má ləsəxəna mpa paa caya ma ntɔɣɔɲ tɔɔ, na mpa paa caya ma mpətɔɲ tɔɔ tɔ. Mpa pa tɔɔ ma Caa tayana lona anɪ tɔ pɛlɛ pa kɛna a nyəma.

²⁴ Yesu ifalaa naanvwa wei pə kaasaa tɔ pɛlɛ pa ná mpv, ɪlena pa taa wuna Sepetee pəyalaa mpɛ pa naale. ²⁵ Tənaɣa Yesu yaa pa tɔna na ɪ tɔ-wɛ sɪ: ɪ nyəma sɪ mpa pa kɛ yəlaa awulaa tɔ, pɛlɛ pa təkɪ kawulaya kɛ lɛlaa tɔɔ. Na mpa pɛlɛ pa kɛ kufɛelaa tɔ, pɛlɛ pa ɲmakəlɔɣi səkɛma. ²⁶ Ama pə fɛi sɪ pu wɛɛ ɲpúyɔ mɛ kin. Nti tɔɣɔlɛ sɪ, ye mɛ taa wei ɪ caa ɪ la səsɔ kɛ mɛ hɛkv, pɔntv ɪ pəsi mɛ pəyalv. ²⁷ Na ye mɛ taa nɔɣɔlv ɪ caa ɪ la mɛ nɔɣɔ tv, pɔntv ɪ pəsi mɛ yom. ²⁸ Mpv tɔtɔɣ Yulv Pəyaya má, ma ta kɔɔ sɪ má tɔɣ cɛcɛɛɛ. Ama ma kəmaya sɪ má pəsi yəlaa tɔna tɔmlɛ tv, na má ha ma weesuyv na pə cɛ yəlaa payalɛ kɛ pa yomle taa.

Yesu kuluyv kɛ yulvmaa naale ɪsɛ
(Maləki 10:46-52; Luku 18:35-43)

²⁹ Waatv wei Yesu luna Yeliko ɪcatɛ taa tɔ samaa tuutuuma tɔɲa ɪ waali. ³⁰ Pə pamna yulvmaa naale ka caya mpaav nɔɣɔ. Pa nuwa sɪ Yesu tɛɛna ntɛ, ɪlena pá svv koou sɪ: Tafiiti Pəyalv, Tacaa, nyənɪ tá pətɔtɔlɛ.

³¹ Tənaɣa samaa kaləna-wɛ na pá heeli-wɛ sɪ pa su. Ama pɛlɛ pa sɔɔsa koou kɛ səsəm sɪ: Tafiiti Pəyalv, Tacaa, nyənɪ tá pətɔtɔlɛ.

³² Mpúyɔ Yesu sɛɲaa na ɪ yaa-wɛ na ɪ pɔɔsɪ-wɛ sɪ: ɪ caa ma la-mɛyɛ-wɛ?

³³ Ilena pɛlɛ pa cɔ-ɪ sɪ: Tacaa, tɔ caa kɛ sɪ ɪ kuli tá ɪsɛ.

³⁴ Mpúyɔ pa tɔm lapa Yesu kɛ pətɔtɔlɛ na ɪ takɪ pa ɪsɛ na pá svv nav kɛ tənɛ ɪnɔɣi kpakpaa na pá tɔɲ ɪ waali.

21

Yesu caya kpanɣaya
(Maləki 11:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19)

¹ Μπρύγύ pa tala Petafasi ke Olifinaa puɣu tɔɔ. Waatu inɪ tɔ pa fɛi poolun na Yosalem. Tɔnaya Yesu tila ɪ ifalaa naale si: ² ɪ polo ɪ cate nte tɔ wɛ mɔ nɔɣɔ tɔ tɔ taa. Ye ɪ tala tɔ taa kɛ kpakpaa ɪ ká ná pa tɔ kpanaya toto nɔɣɔ na ɪ pile ke ɪ kin, ɪ hɛti-sɪ na ɪ kɔna-m. ³ Ye nɔɣɔ ɪ pɔɔsa-mɛ sɪ pulɔ, ɪ cɔ pɔntɔ sɪ Tacaa caakɛna. Ye ɪ cɔ mpɔ paa yele-mɛ na ɪ tɛɛna.

⁴ Pɔ lapa rɪpɔgý sɪ pɔ la nti Isɔ kuyɔɣɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔ ka yɔɣɔtaa tɔ sɪ:

⁵ ɪ heeli Siyɔɲ ɪ cate nyɛma sɪ,
 ɪ nyɛni, mɔ wulav kɔɲ mɔ kin,
 na ɪ caya kpanaya toto tɔɔ, na ɪ wɛ tɔpamm.
 Nn na ɪ caya kpanaya pɔyaya tɔɔ.

⁶ Μπρύγύ Yesu ɪ falaa mpa ɪ tilaa tɔ pa tɛɛwa na pá lá ɪ su ɪ kɛɛsa-wɛ tɔ. ⁷ Μπρύγύ pa kɔna kpanaya toto inɪ na ɪ pile, na pá kpaya pa wontu na pá pɔ sɪ tɔɔ, na Yesu kpa na ɪ caya pɔ tɔɔ.

⁸ Na yɛlaa payale ke sɔsɔm náá pɔ pa wontu ke mpaav taa. Lɛlaa náá cɛ akɔɔ na pá pɔ mpaav taa. ⁹ Samaa wei ɪ ka wɛ Yesu nɔɣɔ tɔɔ na wei ɪ ka wɛ Yesu waali tɔ pɛlɛ pa tɔɲna yɔɣɔtɔɣu na nɔɔsɪ sɔsɔɔnsɪ sɪ: Paa wei ɪ tɔ Tafiiti Pɔyalɔ ke teeli. Isɔ ɪ wɛɛ wei ɪ kɔɲna Tacaa tɔɲ tɔ ɪ waali. Paa wei ɪ tɔ Isɔ kɛ teeli ke ɪ sɔtaa.

¹⁰ Yesu kɔma na ɪ sɔv Yosalem taa, ɪ lɛna ɪ cate la yun tɛkemm, na yɛlaa pɔɔsɔɣɪ sɪ: Aweyɛ ye? ¹¹ ɪ lɛna samaa cɔ sɪ: Kalilee Nasaletɪ Isɔ kuyɔɣɔtɔtɔ tɛlɔsɔlɔ Yesu kɛ.

Yesu ke Isɔ tɛɛɛɛ taa
(Malɛkɪ 11:15-19; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22)

¹² Μπρύγύ Yesu sɔv Isɔ tɛɛɛɛ taa na ɪ tɔɣɔni pa tɔna mpa pa pɛɛɛɛɛ na mpa pa yakaya tɔ. Na ɪ pɛsɪ liyitee yɔkɛlaa taapɛlɛnaa ke alele na alukukunaa pɛɛɛɛɛ kpɛlasɪ tɔtɔ. ¹³ ɪ lɛna ɪ tɔ-wɛ sɪ: Pa ɲmaawa Isɔ Tɔm taa kɛ sɪ: Paa yaa ma tɔyaya sɪ Isɔ tɛsɛlɛmɛ. Ama mɔ pɛsɛna-keɣɛ ɲmulaa tɔyaya.

¹⁴ Μπρύγύ yulɔmaa na sɛkɛllaa pa pola Yesu kin ke Isɔ tɛɛɛɛɛ taa na ɪ lá na pá hiki alaafɛya.

¹⁵ ɪ su Yesu lapa piti tɛma ke mpɔ, na pɔ kaasɪ na piya náá yɔɣɔtɔɣɛna nɔɔsɪ sɔsɔɔnsɪ ke Isɔ tɛɛɛɛɛ taa sɪ: Paa wei ɪ tɔ Tafiiti Pɔyalɔ kɛ teeli tɔ, pɔ ta maya kɔtɛlaa sɔsaa na Isɔ Tɔm sɛɣɛsɛlaa ntɛ. ¹⁶ Tɔnaya pa pɔɔsa Yesu sɪ: N nukɪ nti pa yɔɣɔtɔɣɪ tɔ? ɪ lɛna Yesu náá cɔ-wɛ sɪ: ɛɛ, ma nukɪ. Μπρύγύ ɪ pɔɔsa-wɛ sɪ: ɪ ta kalɛta Isɔ Tɔm taa kɛ timpi pa ɲmaawa sɪ: Piya sɛkpɛsɪ na ahulɔmnɔaa nɔɔsɪ taa kɛ n yɛlaa na nyá sam luna tɔ yɛɛ?

¹⁷ Pɔ waali kɛ ɪ yɛla-wɛ na ɪ lu na ɪ se pa ɪ cate, na ɪ polo ɪ sɔv kuyanɲkuyɔ Petanii.

Fiki tɔɣu mpusi tɔɲsɔɣu
(Malɛkɪ 11:12-14,20-24)

¹⁸ Ku fema ɪ lɛna Yesu kulɪ na ɪ mɛlɔɣɪ ɪ cate taa, ɪ lɛna nyɔɣɔsɪ kpa-ɪ mpaav. ¹⁹ Μπρύγύ ɪ loosa fiki tɔɣu ke mpaav nɔɣɔ. ɪ lɛna ɪ polo na ɪ mayana hatu tike. Tɔnaya ɪ tɛma fiki tɔɣu sɪ: N kaa tasa pile lulɔɣu ke paa pɛcɔ.

ɪ lɛna tɔɣu ɲku ku wulɪ tɔnaya kpakpaa tɔwɔɲwɔɲ. ²⁰ Yesu ɪ falaa ná mpɔ, ɪ lɛna pɔ la-wɛɣɛ sɔɣɔntɔ ke sɔsɔm. ɪ lɛna pá pɔɔsɪ Yesu sɪ: Isɔnaya pɔ lapa na fiki tɔɣu ɲku ku wulɪ kpakpaa ke mpɔ?

²¹ Tɔnaya Yesu cɔwa sɪ: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo maa cɛsɔɣɪ, ye ɪ tɔ Isɔ kɛ naani na ɪ tá lá sika, pɔ taya mpi ma lapa fiki tɔɣu kɔnɛ tɔ pɔ tike kɛ ɪ ká la. ɪ pɛsɔɣɪ na paa pulaya kanɛ ɪ tɔ-ke sɪ ká kpɛsɪ na ká hoti tɛɲku taa, pɔ lakɪ kɛ. ²² Ye ɪ wɛna naani pɔ tɔna mpi ɪ sɛlɛmɔɣɪ sɪ Isɔ ɪ la-mɛ tɔ, ɪ lakɪ-mɛɣɛ-wɔɣɪ.

Yesu pɛsɔɣu tɔm
(Malɛkɪ 11:27-33; Luku 20:1-8)

²³ Μπρύγύ Yesu sɔv Isɔ tɛɛɛɛɛ taa na ɪ niki sɛɣɛsɔɣu. ɪ lɛna kɔtɛlaa sɔsaa na Yuta nyɛma taa sɔsaa polo na pá pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Kanɲkante nteyɛ n makɪ nyá taa na ɲ lakɪ ɪ sɛntɔ? Yaa awe tu ha-ɲ pɔ mpaav?

²⁴ Tənağa Yesu cəwa Yuta səsaa mpe si: Təv, ma mayamaya maa pəəsi-meyə təm kolumtu təkəŋ. Ye í cə-m ɪɛ, maa heeli-meyə kanƙante nte ma makı ma taa na má lakı ɪsəntə tə. ²⁵ Iso yaa yəlaa tilina Yohaani si í səkı yəlaa ke Iso ləm? Ḿpúyú pa mayasa-təyi pa taa pa tike.

İlena Yuta səsaa mpe pá tə si: Ye tə təma si Iso tilina-ı, ı ká pəəsi-tv si na pepe təw kə tə ta mu ı təm ɪɛ? ²⁶ Pəyele ye tə təma si yulv tilina-ı kəɓ, tə wəna samaa səyəntv. Pə taya pulv təw, pa təna pa nyəma si Yohaani kə Iso kuyəyətutv teləsulv kə.

²⁷ Ḿpúyú Yuta səsaa mpe pa pəsəna Yesu si: Tə ta nyı. Tənağa Yesu ná cə-we si: Aŋhaa, má kaa heeli-meyə kanƙante nte ma makı na má lakı ɪsəntə tə.

Apalv na ı pəyalaa naale pa təm

²⁸ Ḿpúyú Yesu tasa Yuta səsaa mpe si: I na-weye tənə tə taa? Apalv nəyəlɔ ka wənnə pəyalaa ke naale. İlena í heeli ləlv si: Akele polo na ń hala ma leseŋ taale taa kə saŋa.

²⁹ Tənağa pəyalv cə-ı si: Ma kaa polo. Pəle pə waalı ɪlena pəyalv kəw í layası hūwəe na í polo.

³⁰ Ḿpúyú pa caa ını ı polaa na í heeli ləlv ke mpv tətə. İlé si: Təv yaa, paapa. Ama ı ta polo.

³¹ Pa naale pa taa awe lapəna ntəye ı caa luyv tē nyəntv? Ḿpúyú Yuta səsaa cə-ı si: Kancalaya nyəŋ. Tənağa Yesu təma-we si: Tampəna ke ma heeliyi-me yoo maa cesəyi, lampuu mulaa na wasanƙalənaa ká tē-meyə nəyɔ ke Iso Kawulaya taa. ³² Pə taya pulv təw, Yohaani ná kəma si ı húləyi-meyə mpaav kəpaŋkv na í kisi ı təm mvyv. Ama lampuu mulaa na wasanƙalənaa ná mu ı təm. Paa na mə kəma na í ná ḿpúyú waalı waalı tə, í tá tə si í layasəyi mə taa hūwəe na í mu ı təm.

Təmlə nyəma asayaa təm

(Maləki 12:1-12; Luku 20:9-19)

³³ Ḿpúyú Yesu tasa Yuta səsaa mpeye yəyətuyv si: I nu, ma səkı-meyə iso ləlv. Səw nəyəlɔ ı ka səna leseŋ ke taale təcu na í ŋma kolunə na í cəwəna. Na í lá timpı ı ká nyaasəyi pə ləm tə. Na í ŋma akele tanƙav wei ı təw pa səŋəyi na pá feŋiyı tə. I tēma mpv ɪlena í caa yəlaa na í su tə taa, ɪlena í tē yela. ³⁴ Pə kəma na pá tala tıŋ ını ı kooluyv waatv, ɪlena í kusı ı tillaa napəlı si: I polo ma təmlə nyəma kın na pá cələ-m ma tete. ³⁵ Tənağa təmlə nyəma mpe pa kpa ı tillaa mpe na pá má ləlv ke teu, na pá kv ləlv, na pá yoo ləlv ke pē. ³⁶ Ḿpúyú səw ını ı tayana tillaa ləlaa ke kusuyv ke payale na pá kəlı kancalaya nyəma. İlena təmlə nyəma tasa pēlēye lapv ke teitei ısu paa lapv kancalaya nyəma tə. ³⁷ Tənağa ı tēsa ı pəyalv ke tiluyv, na í hūvkı si paa nyá ı pəyalv ɪsələ. ³⁸ Ama təmlə nyəma ná kəma na pá loosı ı pəyalv, ɪlena pá heeli tēma si: I loosıyi kpancoov tv kəŋna ntə? I kəw na tə kv-ı na ı taale pəsi tá nyəntə. ³⁹ Tənağa pá kpa-ı, na pá ləsi-ı taale na waalı na pá kv-ı.

⁴⁰ Tənağa Yesu pəsa Yuta səsaa mpe si: Taale tv í kəma na í kəw, ɪsənağa ı ká la təmlə nyəma pane?

⁴¹ Ḿpúyú Yuta səsaa cə Yesu si: I kaa nyəni yəlaa asayaa pane pa pətəwtələ. Ama ı kuyı-weye, na í kpaya taale na í cəla ləlaa mpa pá tala pə waatv paa cələ-ı ı tete tə.

⁴² Tənağa Yesu pəsa Yuta səsaa si: I tá kaləta nti pa ŋmaa Iso Təm taa tə yē? Pa ŋmaawaya si:

Pəle nte tətə ŋmalaa ŋmaakaya na pá lə tə,

ńté tə təw kəɓ ŋmatv təna məlaa na tə səŋ.

Mpi Tacaa lapa na tə nyənəyi na pá wē-tuyv piti təyələ.

⁴³ Ḿpúyú Yesu tasa-we si: Pə təw kə ma heeliyi-me si paa ləkı-meyə Iso Kawulaya na pá cələ-keye yəlaa mpa pa muna ka təmlə tə. [⁴⁴ Ye pə cəpa wei na í hoti pəle ntə tə təw, tə putətəyi-ı kə, ı kaa wē hııı. Yaa pə cəpa yulv nəyəlɔ na pəle ńté tə nyəkı-ı, tə taaləyi-ı na atəye.]

⁴⁵ Kətəlaa səsaa na Falisanaa pa nu mpv, ɪlena pá nyı si mpeye Yesu sēna iso ını. ⁴⁶ Tənağa pa svv mpaav pēkuyv si pá kpa-ı. Ama pa nyamna samaa. Pə taya pulv təw, pēle pá nyənaya Yesu kə Iso kuyəyətutv teləsulv kə.

22

Mpa pa yaa tɔɔn na pá kisi tɔ (Luku 14:15-24)

¹ Ḿpúyú Yesu tasa isɔnaa sɛɛv kɛ mpa pa nukaya ɪ tɔm tɔ si: ² ɪ naa isɔna isɔtaa Kawulaya nɔɔsɛnaa tɔɔlɔ. Wulav nɔɔlɔ ɪ lapɛna tɔɔnaya kɛ ɪ pɔyalɔ alɔ kpaxav tɔɔ. ³ Ḿpúyú ɪ tila ɪ tɔmlɛ nyɛma si: ɪ polo í yaa mpa ma lapa tɔɔnaya tɔ. Tɛnaya pɛlɛ pa kisa kɔntɛ. ⁴ ɪlɛna í tayanɪ kufama kɛ tiluyɔ si pá heeli mpa ɪ yaa tɔɔn tɔ si: Ma kɔ naan kataasi na wontu nim nyɛntɔ, na pɛ tɛna pɛ tɛma puu na pɛ cayaa. Pá kɔɔ na pá tɔɔ ma akpayalɛ tɔɔnaya. ⁵ Ama mpa pa yaa mpɔ tɔ pa taa nɔɔlɔ ta kɛ. Paa wei ɪ tɛɛ ɪ nyɛnku kɛ. ɪnɛyɛ ílɛ ɪ taalɛ, ɪnɛyɛ ílɛ ɪ kuyaku. ⁶ Pá kaasi lɛlaa na pɛlɛ pá kpa tillaa mpɛ na pá h́lí-wɛyɛ kanjanɪ na pá kɔ-wɛ. ⁷ Tɛnaya pɛ lapa wulav kɛ páná na í tili ɪ yoolaa si pá kɔ yulɔkulaa mpɛ, na í sɔ pa ɪcatɛ. ⁸ ɪ tɛma mpɔ ɪlɛna, í heeli ɪ tɔmlɛ nyɛma si: Tɔɔ, akpayalɛ tɔɔnaya puwa. Pɛyɛlɛ mpa ma yaawa tɔ pa lanɔa. ⁹ Mpɔ tɔ í polo nɔnɔɔsi sɔsɔnsi tɛɛ na pa tɛna mpa ɪ ká ná tɔ í yaa-wɛ si pá kɔɔ na pá tɔɔ. ¹⁰ Ḿpúyú pɛlɛ pa tɛɛwa nɔnɔɔsi tɛɛ na pá kotɪ pa tɛna mpa pa nawa tɔ, asayaa na pɛ kupama kɛ mpɔ, na yɛlaa su acima kutuluyɔ.

¹¹ Ḿpúyú wulav suwa si ɪ naa mpa pa pola tɔɔn tɔ. ɪlɛna í mayana nɔɔlɔ, ɪ ta suu akpayalɛ wontu. ¹² ɪlɛna í pɔɔsi-ɪ si: Ma taapalɔ, isɛnaya n̄ suu cɛnɛ na n̄ tá suu akpayalɛ wontu? Apalɔ ɪnɪ ɪ ta cɔ si pulɔ. ¹³ Tɛnaya wulav heela ɪ tɔmlɛ nyɛma si: ɪ h́kɔ ɪ nin na ɪ nɔɔhɛɛ na í polo í pɛti-ɪ sɛkpɛtuyɔ taa. Tɛnaya ɪ ká casa kapusi na í nyasɛɪ ɪ tɔɔ kɛla. ¹⁴ ɪlɛna Yesu tɔ si: Pa yaa payalɛ, ama pɛcɔɔ pa lɛsaa.

Lom wulav sɔsɔ lampuu tɔm (Malaki 12:13-17; Luku 20:20-26)

¹⁵ Ḿpúyú Falisanaa cayaa na pá sɛyɛsi isɛna paa nyɪ Yesu kɛ katɔka na tɔm kupɔɔsɔtɔ na pá hiki-ɪ tɔ. ¹⁶ Ḿpúyú pa tila pa ifalaa taa napɛli na Helɔti kpekɛlɛ nyɛma napɛli tɔtɔ si pá polo na pá tɔ Yesu si: Tacaa, tɛ nawa si tampana kɛ n̄ yɔɔtɔɔɪ na n̄ sɛyɛsɔɪ teu, na isɛna mpi pɛ mayamaya ɪsɔ caa si yɛlaa í la tɔ pɛ tampana kɛ n̄ heeliyi. Nn nyanɔna nti yɛlaa huɔ tɔ, na nn paasɛɔna tɔɔ, pɛcɔ nn fayasɛɪ yɛlaa. ¹⁷ Pɛ wɛ mpɔ tɔ, ta mpaav taa pɛ muna pá fɛli lampuu kɛ Lom wulav sɔsɔ na? Heeli-tuyɔ nti n̄ huɔki tɔ.

¹⁸ Ama Yesu ná tɛma nyɛm kɛ pa huwɛɛ asayɛɛ. ɪlɛna í pɔɔsi-wɛ si: Cɛsɛlaa mɛ, pepɛ tɔɔ kɛ í nyɛki-m katɔka. ¹⁹ ɪ huli-m liyitee wɛna í fɛlɔɪ lampuu tɔ na má ná.

Ḿpúyú pa lɛsa liyitee nyɛɔlɔyɔ na pá cɛlɛ-ɪ. ²⁰ ɪlɛna í pɔɔsi-wɛ si: Awe nyɔyɔ fotoo na ɪ hɛtɛ kɛ pa n̄maa pɛ tɔɔ cɛnɛ? ²¹ Ḿpúyú pa cɔ-ɪ si: Lom wulav sɔsɔ kɛ.

Ḿpúyú Yesu ná cɔ-wɛ si: Ye mpɔ í cɛla Lom wulav sɔsɔ kɛ mpi ɪ ti tɔ, na í cɛla ɪsɔ ɪlɛyɛ mpi ílɛ ɪ ti tɔ.

²² Pa nu tɔm tɛnɛ ɪlɛna pɛ la-wɛyɛ piti kɛ sɔsɔm. Na pá yɛlɛ-ɪ na pá tɛɛ.

Tu si na tɔ fe na tɔ wɛɛ isɛna tɔ (Malaki 12:18-27; Luku 20:27-40)

²³ Ḿpúyú kuyaku n̄ku kɔ mayamaya Satusee nyɛma napɛli pa kɔma Yesu kin̄. Satusee nyɛma mpɛ pa tɔɔayana si paa pɛ la isɛna sɛtaa kaa tɛ na pá fɛ. Ḿpúyú pa pɔɔsa Yesu ²⁴ si: Tacaa, Moisi ka tɔma si ye yulɔ í sɛpa na í fɛina pɛyaya, ɪ neu hɔɔ ɪ alɔ kɛ leelu na í hikina ɪ taalɔ sɔlɔ kɛ piya. ²⁵ Tɔɔ, yɛlaa naatosompɔɔɔlaya ka wɛ tá hɛkɔ, yulɔ na ɪ newaa. Ḿpúyú taalɔ kpaya alɔ ɪlɛna í si, ɪ fɛina pɛyaya. ɪlɛna ílɛ ɪ neu hɔ leelu. ²⁶ Ḿpúyú naalɛ nyɛn sɛpa, pɛyaya fɛi, na tooso nyɛn tɔtɔɔ mpɔ. Halɛna pɛ polo pɛ siyili pa naatosompɔɔɔlaya n̄kɛ ka tɛnaya mpɔ tɛpai, nɔɔlɔ ta hikina-ɪ pɛyaya. ²⁷ Pɛ waalɔ kɛ alɔ ɪnɪ ílɛ ɪ tɛɛsa sɛpu. ²⁸ Tɔɔ, sɛtaa fem wulɛ pa taa awɛyɛlɛ alɔ tɔ? Mpɪ tɔ, pa naatosompɔɔɔlaya ɪnɪ pa tɛna pa kpaxana-ɪ alɔ.

²⁹ Ḿpúyú Yesu cɔ Satusee nyɛma mpɛ si: ɪ ta nyɪ ɪsɔ Tɔm na ɪ tɔɔ tɔɔ pɛ liyitiyi-mɛ. ³⁰ Mpɪ tɔ, waatɔ wei sɛtaa ká fɛ tɔ, akpayalɛ tɔm kaa wɛɛ. Ama apalaa na alaa paa wɛɛ kɛ ɪsu isɛtaa

tillaa wev to. ³¹ Ye sataa fem tɔm ilɛ, ɪ ta kala nti Iso heela-me to yee? I tɔmaya si: ³² Ma kɛ Apalaham na Isaaka na Yakɔpu pa Iso kɛ. Iso kɛ weesuyu nyɔma nyɔn kɛ, ɪ ta kɛ sataa Iso.

³³ Yɔlaa samaa wei ɪ nu Yesu seyesuyu ŋku to, pɛ lapa-weye piti.

Iso kusasutu taa sɔsɔntu

(Malaki 12:28-34; Luku 10:25-28)

³⁴ Waatu wei Falisanaa nuwa si Yesu lapa na Satusee nyɔma ta hiki kucɔcɔtu ilɛna pɛ kotɪ. ³⁵ Ilɛna pa taa Iso Tɔm seyesɔlu nɔɔlu ɪ kɔɔ si ɪ kuuki Yesu nɔɔ. Ilɛna ɪ pɔɔsi Yesu si: ³⁶ Tacaa, Iso kusasutu taa tɔm ntiyile sɔsɔntu? ³⁷ Tɔnaya Yesu cɔ-ɪ si: N kɛ sɔɔli Tacaa nyɔ Iso na luyu kulɔmɔyɔ na nyɔ lɛsaya suv-ɪ tɔmammam. ³⁸ Kusasutu taa sɔsɔntu ntɛ, na nti tɛ kɛlɛna tɛ tɛna. ³⁹ Na kukɛlɛtu lɛntɪ tɔtɔɔlɛ, si n kɛ sɔɔli nyɔ tɔɔntɔlɛ kɛ isu nyɔ ti. ⁴⁰ Tɔm naalɛ inɛ ɪ tɔɔ kɛ Moisi kusasutu tɛna na Iso kuyɔɔtɔtu tɛlɛsɛlɛ tɔm tɛna sɛŋaa.

Tafiiti pɔyaya ntɛ Mesii

(Malaki 12:35-37; Luku 20:41-44)

⁴¹ Falisanaa kota mpv, ilɛna Yesu pɔɔsi-we si: ⁴² I huɔ suweye Mesii tɔɔ? Awe lulɔyɔ tu kɛ-ɪ? Mɔpɔyɔ pɛlɛ pa cɔ-ɪ si: Tafiiti lulɔyɔ tu kɛ.

⁴³ Tɔnaya Yesu pɔɔsa-we si: Ye pɛ we mpv, ilɛ isɛnaya pɛ lapa na Feesuyu Nanɛntu nɔɔ lɛ na Tafiiti yaa-ɪ si Tacaa? Pɛ taya pulv tɔɔ, Tafiiti yɔɔtɔta si:

⁴⁴ Tacaa Iso heela ma Sɔsɔ si, caya ma kɛŋkɛŋ taa,

halɛna mɔ kɛna nyɔ kolontunaa kɛ nyɔ nɔɔhɛ tɛɛ.

⁴⁵ Ye Tafiiti nɔ yaa-ɪ ɪ Sɔsɔ, ilɛ isɛnaya Mesii nɔ mɛlɛ na ɪ kɛ Tafiiti lulɔyɔ tu tɔtɔ?

⁴⁶ Pa taa nɔɔlu ta pɛsi na ɪ cɔ. Pɛ kpayaɔ kuyaku ŋku to nɔɔlu u nyulɔyɪ si ɪ pɔɔsiyɪ-ɪ tɔm.

23

Falisanaa na Iso Tɔm seyesɛlɛ tooluyu

(Malaki 12:38-39; Luku 11:43,46; 20:45-46)

¹ Mɔpɔyɔ Yesu heela samaa na ɪ ifalɛ si: ² Iso Tɔm seyesɛlɛ na Falisanaa tɛmlɛ ntɛ si pɛ kɛɛsi yɔlaa kɛ Moisi kusasutu. ³ I kɛ nuna-weye teu na ɪ la pɛ tɛna mpi pa heeliyɪ-me si ɪ la to. Ama ɪ taa la isu mpɛ pa mayamaya pa lakɪ to. Pɛ taya pulv tɔɔ, nti pa seyesɔyɪ to, pɛ taya ntɔyɪ pa lakɪ. ⁴ Pa kpakɔyɪ sɔɔlɛ yun nyɛna na pɛ sukɔyɪ lɛlɛ. Pɛyɛlɛ mpɛ paa caa si pɛ tu taa-weye taav mayamaya. ⁵ Pa lakɪ pɛ tɛnaya si yɔlaa ɪ na-we. Pɛ tɔɔ kɛ pa ŋmaaki Iso Tɔm loosi na pɛ tɔyɪ, na pɛ kɔɔkɪ pa kpainaa tɛcɛŋcɛŋ. ⁶ Acima taa sɔsɛlɛ tɛcɔyɛlɛ kɛ pa pɛkɔyɪ na pɛ cakɪ. Na Yuta nyɔma tɛkotilɛnaa taa teeli teeli tɛcɔyɛlɛ kɛ pa pɛkɔyɪ. ⁷ Pa sɔɔla pɛ sɛɛkɪ-weye samaa taa kɛ na pɛ lunyɪ na pɛ yaakɪ-we si ta caa ta caa. ⁸ Ama mɛ, ɪ taa yɛlɛ na pɛ yaa-me si ta caa ta caa. Pɛ taya pulv tɔɔ, mɛ tɛna ɪ wɛ teitei kɛ, na mɛ Sɔsɔ ntɛ kulɔm. ⁹ I taa yaa atɛ cɛnɛyɛ nɔɔlu si mɛ caa. Pɛ taya pulv tɔɔ, mɛ Caa wɛ kulɔm kɛ tɛkɔŋ, na inɔyɛlɛ wei ɪ wɛ isɔtaɛ to. ¹⁰ I taa yɛlɛ si pɛ yaa-mɛyɛ sɔsɔ sɔsɔ. Pɛ taya pulv tɔɔ, mɛ Sɔsɔ wɛ kulɔm kɛ tɛkɔŋ, inɔyɛlɛ Mesii. ¹¹ Mɛ taa sɔsɔ ɪ pɛsi mɛ tɛmlɛ to. ¹² Wei ɪ kpaasa ɪ ti paa tisi-ɪ, na wei ɪ tisiyɪ ɪ ti paa kusɪ ɪ nyɔyɔ.

Falisanaa waali kuluyu

(Malaki 12:40; Luku 11:39-52; 20:45-47)

¹³ Iso Tɔm seyesɛlɛ na Falisanaa, cɛsɛlɛ mɛ, mɛ tɔm wɛ waiyo. I tɛkɔyɪ yɔlaa kɛ isɔtaɛ Kawulaya. Mɛ mayamaya u suvki, pɛyɛlɛ u yeki si mpɛ pɛlɛ pa luyu wɛɛ to pɛ suv.

[¹⁴ Iso Tɔm seyesɛlɛ na Falisanaa, cɛsɛlɛ mɛ, mɛ tɔm wɛ waiyo. I lɛɛkɔyɪ lɛlɛlɛ kɛ pɛ tɛna mpi pa wɛna to, na ɪ sɛlɛmɔyɪ Iso na pɛ tayalɔyɪ si pɛ hɔli si mɛyɛ kɔpama. Pɛ tɔɔ kɛ ɪ kɛ tɛ na ɪ nɔ katatɛlaya nav napɛlɔyɪ teu.]

¹⁵ Iso Tɔm seyesɛlɛ na Falisanaa, cɛsɛlɛ mɛ, mɛ tɔm wɛ waiyo. I cɔɔkɪ katenɛ tɛna, na pɛ kpɛŋna tɛŋku tɔɔ si ɪ hiki Iso sɛɛlu kulɔm mayamaya tɛkɔŋ. Na ɪ tu hika-ɪ kɔlɔ, ɪ lapɪ-ɪ isayav. Halɛna ilɛ ɪ nɔyɛsɛna tɛnaasɛlɛ sɔsɔlɛ taa suvu na pɛ kɛli isu mɛyɛ tɔm naalɛ.

¹⁶ Mpa me í hɔŋ lɛlaa pɛyele mə ɪsɛ naa naa tɔ, mə tɔm wɛ waiyo. Í tɔŋ sɪ ye yulɔ tuuna ɪsɔ tɛsɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ pɛ wɛ ɪsu ɪ ta tuu kɛɛ. Ama ye ɪ tuuna ɪsɔ tɛsɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ taa wulɔ ɪɛ ɪ tuuwayalɛ. ¹⁷ Ama mə kumɛlɛntɔ na mə yulɔmlɛ tɔɔwa yoo. Pepe kɛlaa? Wulɔ yaa ɪsɔ tɛsɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ nte tɔ lapa wulɔ ɪnɛɣɪ kate pulɔ tɔ? ¹⁸ Í yɔɣɔtɔyɪ tɔtɔ sɪ ye yulɔ í tuuna kɔtaya tɔlatɛ pɛ wɛ ɪsu ɪ ta tuuna kɛɛ. Ama ye ɪ tuuna mpi pɛ mayamaya pa lapa kɔtaya na pɛ wɛ kɔtaya tɔlatɛ ɪɛ ɪ tuunaa kɛɛ. ¹⁹ Yulɔmaa mɛ, pepe kɛlaa? Kɔtaya tɔlatɛ yaa kɔtaya nyɔm mpi kɔtaya tɔlatɛ lakɪ na pɛ pɛsɪ kate pulɔ tɔ? ²⁰ Ye yulɔ tuuna kɔtaya tɔlatɛ, ɪ kpɛŋna pɛ tɔna mpi pɛ wɛ kɔtaya tɔlatɛ taa tɔɣɔ na í tuuna. ²¹ Yulɔ í tuuna ɪsɔ tɛsɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ, ɪ kpɛŋna ɪsɔ wei ɪ cakɪ ɪsɔ tɛsɛɛlɛ nte tɔ taa tɔɣɔ na í tuuna. ²² Yulɔ í tuuna ɪsɔtɔnɔyɔ, ɪ kpɛŋna ɪsɔ kumte na ɪsɔ wei ɪ caya tɔ tɔɔ tɔɣɔ na í tuuna.

²³ ɪsɔ Tɔm sɛyɛsɛlaa na Falisanaa, cɛsɛlaa mɛ, mə tɔm wɛ waiyo. Ye ɪ hika nyutɔ nti pa yaa sɛmantɪ na fenuwili na kumɛŋ, í lɛsɛɣɪ pɛ hɔɣɔlɔŋ naanɔwa taa kulɔm na í cɛlɔyɪ ɪsɔ. Pɛ kaasɪ na í lɔɔkɛna mə lumasɪ waalɪ kɛ kɔsɛsɔtɔ taa sɔsɔɔntɔ. Tɔlɛyɛlɛ siyisuyɔ na kupantɔ na tampana tɛŋyɔyɔ. Pɛcɔ tɔlɛyɛ pɛ mɔna í sɛɛsɛna ɪsɛɛlɛ. ɪɛ í taa sɔɔ hɔɣɔlɔŋ naanɔwa taa kulɔm ɪnɪ ɪ tɔɔ. ²⁴ Mpa me í hɔŋ lɛlaa, pɛyele mə ɪsɛ naa naa tɔ, ye ɪ na mə lum taa kɛ kacɔka í lɛsɛɣɪ kɛ. Ama ye yoooyoo ɪɛ, í kpɛntɛna na í li.

²⁵ ɪsɔ Tɔm sɛyɛsɛlaa na Falisanaa, cɛsɛlaa mɛ, mə tɔm wɛ waiyo. ɪyisi na nyɛnasɪ waalɪ kɛ í nyaalɔyɪ tɔlailai, na sɪ taa suna mə kɔŋmulɛm na mə ɪsɔyɔtɔ hɔwɛɛ. ²⁶ Falisanaa yulɔmaa mɛ, pɛ wɛɛ sɪ iyaya taa kɛ í ká nyaalɪ na í kpɛnna waalɪ, na pɛ tɔna pɛ la tɛnaŋŋ.

²⁷ ɪsɔ Tɔm sɛyɛsɛlaa na Falisanaa, cɛsɛlaa mɛ, mə tɔm wɛ waiyo. Í wɛɛ kɛ ɪsu pɛlaaŋ wei pa hulɛsaa na ɪ nyɛnɔyɔ wɛ teu, na ɪ taa suna mɔwa na kɔsɔɣɔtɔ nti tɔ tɔna tɔ. ²⁸ Mpɔ tɔtɔɣɔ í wɛɛ, yulɔ í nyɛna-mɛyɛ ɪsɛntɔɔ, ɪ tɔŋ kɛ sɪ í kɛ kupama. Ama mə taa ɪɛ, cɛsɔyɔ na ɪsɔyɔtɔ pɛ mayalɛna.

*Yesu kpaalɔyɔ kɛ Falisanaa na ɪsɔ Tɔm sɛyɛsɛlaa
(Luku 11:47-51)*

²⁹ ɪsɔ Tɔm sɛyɛsɛlaa na Falisanaa, cɛsɛlaa mɛ, mə tɔm wɛ waiyo. Í tayanɔyɪ ɪsɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa pɛlaaŋ kɛ teu tɛmamam, na í lakɪ kacɔka kɛ mpa pa tɛŋa tampana tɔ pa pɛlaaŋ. ³⁰ Na í tɔŋ sɪ: Ye tu wɛ waatɔ wei ta caanaa kukaya ɪsɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa mpɛ tɔ, tɔ taa tɛŋ-wɛ na tɔ kɔ-wɛ. ³¹ Na řpýýú í hulɔɣɛna sɪ í kɛ mpa paa kɔwa ɪsɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa mpɛ tɔ pa piya. ³² Mpɔ tɔ, pa akpaa kɛ í tɛŋyɔyɪ, na mpi pɛɛ paa caalaa na pá sɪ tɔ mpɛyɪ í tɛɛsɛyɪ. ³³ Tumaa piya mɛ, akalanaa mɛ. Í tɔŋ tɔ, í tá kɛ tɛnaasɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ taa suulaa nte? ³⁴ Pɛ tɔɔ kɛ ma heeliyɪ-mɛ sɪ í nɪ yoo. Maa tili ɪsɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa na layatɔnaa na ɪsɛkullaa kɛ mə kin. Í ká kɔ lɛlaa kɛ kukɔyɔ, na í ká lɛlaa kɛ sɛm tɛsikasɪ tɔɔ. Í ká ma lɛlaa kɛ akpatɛɛ kɛ mə tɔkɔtilɛnaa taa na í tɔŋ na í pɛɛkɪ-wɛyɛ acalɛɛ taa. ³⁵ Mpa paa kɔwa yem kɛ tulum tɔ, mə nyɔɔŋ taa kɛ pa kulaa ɪsɔyɔtɔ ká mɛli. Pɛ kpayaɔ yulɔpan ɔpɛɛli kɔyɔ na pɛ polo Palasii pɛyalɔ Sakalɪ wei í kɔ kate taa kate na kɔtaya tɔlatɛ pɛ hɛkɔ tɔ ɪ nyɔm tɔ. ³⁶ Tampana kɛ ma heeliyɪ-mɛ yoo maa cɛsɛyɪ, kayana nyɛma nyɔɔŋ taa kɛ pu tɛna.

*Yosalem yɔkɔyɔ tɔm
(Luku 13:34-35)*

³⁷ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa kɛ pa kɔyɪ ɪsɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa, na nyá taa tɔtɔɣɔ pa yooki ɪsɔ tillaa kɛ pɛɛ na pá kɔyɪ. Tɔm payalɛ kɛ ma sɔɔlaa sɪ ma kpɛyɛliyi nyá taa yɔlaa tɛna tɔkɔtokoto ɪsu kantuyɔ papuyɔ kɔ piya tɔɔ tɔ. Ama pa kisaa. ³⁸ Tɔɔ, mə tɔyaya ká tɛkɪ kaav tɛkpataa, nɔyɔlɔ kaa paasɛna-kɛ. ³⁹ Pɛ tɔɔ kɛ ma heeliyɪ-mɛ tɔfoo sɪ, pɛ kpayaɔ sanja tɔ í kaa tasa-m keesuyɔ. Halɛna pɛ tala wulɛ nte í ká tɔ sɪ: ɪsɔ í sɛna Tacaa tillu tɔ.

24

*ɪsɔ tɛsɛɛlɛ wakɔlɔyɔ tɔm
(Malɛkɪ 13:1-2; Luku 21:5-6)*

¹ Yesu luna Iso taseele taa na í tənna tēv, ilena í ifalaa kpətəna-í na pá hólí-í Iso taseele nmatu. ² Tənaya Yesu təma-we si: Ntən í nawa pə tənə isəntə? Təmpəna kə ma heeliyi-me yoo maa cəsɪyɪ, pə kaa kaasi pələ ləntə na tɛ tənə ləntə tɔɔ, paa tusi pə tənə.

Mpi pə lapu ká hvli antulinya tɛm tɔ

(Maləki 13:3-13; Luku 21:7-19)

³ Yesu kəma na í caya Olifinaa puyv tɔɔ, ilena í ifalaa fayasi na pá pɔɔsi-í si: Heeli-tuyv kuyan̄ku mpv inɪ pu la tɔ. Nmaatələ nteye pu hólí na tə nyəna nyá kəntə na antulinya tɛm.

⁴ Ḿpúyú Yesu cɔ í ifalaa si: ɪ la laakalı, í taa ye le na nɔyɔlv kɔɔ na í tolisi-me. ⁵ Mpi tɔ, payale ká kɔɔ na pá ha pa təyɪ ma hətə si mpeyele Mesii. Halı paa tolisi payale. ⁶ ɪ ká nu yoon̄ tən̄ kə mə cɔlv mə cɔlv. Paa heeliyi-me ye poolun̄ yoon̄ təmnəa. Ama í taa ye le na mpv inɪ pə cə mə lan̄a. Pə wɛɛ si mpv inɪ pələ pu la kɛ. Ama waalı waalı kɛ antulinya náá kɔɔ na í tən̄. ⁷ Tətv katen̄a lən̄ka ká yoon̄a lən̄ka nyəma, kawulaya lən̄ka ká kvl̄ lən̄ka tɔɔ. Nyəyɔsi ká la tiiliwɛ tiiliwɛ, tətv ka sele tiiliwɛ tiiliwɛ tɔtɔ. ⁸ Pən̄e inɪ pə tənə pə wən̄a isv alv lɔlvuyv na pə caalı-ı wuv kə sən̄hsən̄h tɔ.

⁹ Yəlaa ká kvl̄ na pá hólí si pá tv-me ye konyən̄, na paa kv-me. Katen̄a tənə yəlaa taa ká kpəna-me ye ma tɔɔ. ¹⁰ Yəlaa payale ká lɔ Iso sɛv təm kə waatu inɪ, na paa lu təma waalı, na pa taa kpəna təma. ¹¹ Iso kuyəyətutv teləsəlaa pəpətunaa ká lu payale na pá tolisi yəlaa kə səsəm. ¹² Isayətv ká tɔ səsəm səsəm, haləna yəlaa payale sɔlvuyv ká pasa. ¹³ Ama ye wei ı nyaya apalutv na í tala tənaya, pəntv nyuyv kə pu ya. ¹⁴ Pə wɛɛ si paa kpəalı Iso Kawulaya Laapaalı Kupaɲ kə antulinya tənə taa kɛ na paa piitim mpi pə nu. Ye pə təma ńpúyú lapu kə antulinya ka tɛ.

Acaalətv təm

(Maləki 13:14-23; Luku 21:20-24)

¹⁵ Ḿpúyú Yesu təma si í ká kɔɔ na í ná acaalətv taa acaalətv nti tə təm Iso kuyəyətutv teləsəlv Taniyɛli ka yəyətəa təyɔ katə taa. Wei ı kaləyɪ tɔ í cəkəna-təyɪ teu. ¹⁶ Mpv inɪ tɔ, mpa paa wɛ Yuta tɔ pá se na pá kpa pón̄. ¹⁷ Ye pə mayana wei na í wɛ kutuluyv tɔɔ na í tiíwa, ı taa tɔ si ı svukı təyaya na í kpaya ı pulv. ¹⁸ Na wei pu mayana ı wɛ taale tɔ í taa tɔ si ı kpen̄ ı tɛ na í kelı ı kpai. ¹⁹ Ahusitonaa na asən̄ təm ká la waiyo kɛ waatu inɪ. ²⁰ ɪ sələmı Iso na mə kuseu kən̄e kv taa pamsəna watv waatu yaa kuyaku kuhɛsvuyv wule. ²¹ Pə taya pulv, waatu inɪ wahala ká la səyontv kə səsəm pə tu fɛi. Pa ta nata wahala inɪ ı taka kə hatoo antulinya kancaalaya na pə kɔɔ san̄a, na pa kaa tasa ı taka kɛ nav. ²² Na ye pə taya isv Iso hvvwa si ı ká pasa kuyɛɛn̄ inɪ tɔɔ, nɔyɔlv kaa tulı-tı. Ama ı pasa pə kuyɛɛn̄ inəyɪ yəlaa mpa ı ləsaa tɔ pa tɔɔ.

²³ Na ye yulv təma-me si: ɪ nyənı, Mesii wɛ cən̄e yaa cən̄e, í taa nu. ²⁴ Pə taya pulv tɔɔ, Mesiinaa na Iso kuyəyətutv teləsəlaa pəpətunaa ká lu na pá lá kəkəlv nyəmnəa na piti təma. Halı ye paa pəsaya pa puyusiyi mpa pa mayamaya Iso ləsaa təyɔ. ²⁵ Təv, ma laalaa na má kpəalı-me ye le.

²⁶ Mpv tɔ ye pa kəma na pá heeli-me si: ɪ nyənı, ı wənna nteye wulaya tətv taa, í taa polo. Yaa si, inɪ ı n̄mələna nteye cən̄e, í taa nu. ²⁷ Yulv Pəyaya ma ma kəntə ká la kɛ isv tɛv nyəyəsuyv hatoo tɛv kite tɛ na pə kaləsəna kv nəyɔ tɔ. ²⁸ Timpi pulv səpa na pə hən̄taa tɔ tənaya yepelekunaa kotiyi.

Yulv Pəyaya kəntə

(Maləki 13:24-27; Luku 21:25-28)

²⁹ Wahala kuyɛɛn̄ inɪ ı tɛkı kpakpaa tɔ, ilim ká si təkpitii, isətv kaa tasa hvləmvuyv. Isətvln̄ası ká luna isətaa na si hoti. Pu ciyiti isətaa kəkəlvnəa. ³⁰ Waatu inəyɪ paa nu Yulv Pəyaya má ma tən̄ kə isətvntuyv taa. Katen̄a tənə taa yəlaa ká kpa pa lan̄a na pá wii səsəm. Paa na Yulv Pəyaya má ma sən̄a isən̄muntuyv tɔɔ na má tiiki na ma toma kə səsəm na ma teeli. ³¹ Akantələ səsəle ká wii, ilena má tili ma isətaa tillaa kə antulinya həyələn̄ tənə taa. Pə kpayaɲ ilim təhule na pə tətule tɔ, na pə polo pə ntəyən̄ na pə mpətən̄ tɔɔ, si pá cɔɔ pá koti mpa ma ləsaa təyɔ antulinya tənə taa.

*Fiki tuyu tɔm**(Malaki 13:28-31; Luku 21:29-33)*

³² Ɔ nyɔnna fiki tuyu na í cekɛna. Saa wei ku neɣetɔɣi na ku hatu yeɣelɔɣi tɔ, í nyɔmá kpakpaa si heesoyu talaa kele. ³³ Mpu tɔtɔɔ waatu wei í ká ná pɛ tɛnaya mpu pɛ lakɪ tɔ, í nyi si pɛ wɔsaa kele, pɛ caa lapu nté. ³⁴ Tampɛna ke ma heeliyi-me yoo maa cesɔɣi, yɛlaa mpa pa we isɛntɔ tɔ pa kaa si pa tɛna na pɛcɔ pɛ tɛnaya mpu pɛ la. ³⁵ Isɔtɛnuyɔ na atɛ ká mukɪ yem. Ama ma kuyɔɔtutu kaa saali paa pɛcɔ.

*Isɔ tike nyɔmna antulinya tɛm**(Malaki 13:32-37; Luku 17:26-30,34-36)*

³⁶ Nɔɔɔlu fɛi wei ɪ nyɔmá pɛ waatu yaa pɛ wɔle tɔ, paa isɔtaa tillaa na Pɛyaya má ma mayamaya. Ama Tacaa tike tɛkon nyɔmna. ³⁷ Isɛna pu lapa Nowee pɔɔle taa tɔ, mpu inɪ pɛ mayamaya pu lana kuyanɔku Yulu Pɛyaya má maa kɔɔ tɔ. ³⁸ Kuɔam, kuyɛɛn wei ɪ taa lum taa waasɛta tɛtu tɔ tɔ, pɛ tɔkaya ké na pɛ nyɔɔki, na pɛ haa tɛmaya alaa, na pɛ kpakɔɣi mpu yoo, halɛna kuyanɔku Nowee suv kpuloyu taa tɔ. ³⁹ Pa caya mpuɔyó yem ké mpuɔyó, pa ta huɔ pulu tɔɔ. Halɛna lum sɔsɔm kɔɔ na pɛ tɔɔ pa tɛna tɛpai. Mpuɔyó pu la kuyanɔku Yulu Pɛyaya má maa kɔɔ tɔ. ⁴⁰ Pu pana apalaa naale ká weɛ taale. Pu kpaya lɛlu na pɛ yele lɛlu. ⁴¹ Pu pana alaa naale we nama tɔɔ na pá nanɔɣi. Pu kpaya lɛlu na pɛ yele lɛlu. ⁴² Ɔ fen, pɛ taya pulu tɔɔ, í ta nyi kuyanɔku mɛ Sɔsɔ ka kɔɔ tɔ. ⁴³ Ɔ nyi teu si ye nyɔm ka nyɔnaya na tɛyaya caa nyi waatu wei nyulu ká kɔɔ ahoo tɔ, ɪ ka cayana ɪ isɛ ké. Ɔ kaa yele-ɪ na í suv ɪ tɛyaya. ⁴⁴ Pɛ tɔɔ ké mɛ tɔtɔ mu tayanɪ mɛ tɔɣi mpu. Yulu Pɛyaya má ma kɔn kɔntɛ ke waatu wei í kaa huɔ tɔɔ.

*Tɛmlɛ tu isayav na kupan pa tɔm**(Luku 12:41-48)*

⁴⁵ Aweye tɛmlɛ tu kupan na layatu? Ye pɛ taya wei ɪ caa yelina-ɪ tɛmlɛ nyɔma lɛlaa si í nyɔnɔɣi-we, na pɛ talaa ɪ cɛle-weye pa kutɔɔ tɔ? ⁴⁶ Cɛɛ inɪ í kɔma na í mɛli na í mayana tɛmlɛ tu inɪ ɪ isɛle sɛɛna tɛmlɛ nté tɔ lapu, ɪ nyuyɔ lapa lɛlɛn ké. ⁴⁷ Tampɛna ke ma heeliyi-me yoo maa cesɔɣi, tɛyaya caa ka tu tɛmlɛ tu inɔɣi ɪ kuɔam tɛna tɔɔ fenuyɔ ké. ⁴⁸ Ama pɛ cɛpa tɛmlɛ tu inɪ na í tu ɪ taa si: Ma caa kaa kɔɔ lɔn se. ⁴⁹ Ɔlɛna í suv ɪ taapalaa ke mapu, na í tɔki, na í na sulɔnyɔɔlaa lɛlaa pá suv sulum nyɔɔu na pɛ kuyi-we. ⁵⁰ Pu kɔɔ na kuyaku nku na isɛma waatu ɪ taa tu ɪ taa si tɛyaya tu ka tala tɔ, ɪlɛ ɪ ká suv tɛkpɔɔ. ⁵¹ Na í la tɛmlɛ tu inɪ tɛkanɔn, na í mɛlɛna-ɪ na í pɛti-ɪ cɛsɛlaa tɔɔ. Tɛnaya ɪ ka casɔɣi kapusi na í nyasɔɣi ɪ tɔɣi kɛla.

25*Pɛɛlaa naanɔwa tɔm*

¹ Mpuɔyó Yesu tɔma si: Mpuɔyó pɛ weɛ, isɔtaa Kawulaya ká nɔɣɛsɛna ké isɔ pɛɛlaa naanɔwa wei ɪ kpaya fɛtɛlanaa na í tɛɛ akpayalu sɔnuyɔ tɔ. ² Pa taa kakpasɪ ke kumɛɛmɔn na kakpasɪ ke layatɔnaa. ³ Kumɛɛmɔn ná kpaya fɛtɛlanaa, ɪlɛna pá yele nim cosuyɔ si pa tɔkɔɣi pa tɔɔ. ⁴ Ama layatɔnaa ná kpaya pa fɛtɛlanaa, ɪlɛna pá cosi nim ke kpalɛpanaa taa na pá tɔki pa tɔɔ tɔtɔ. ⁵ Akpayalu fɛi í kɔɔ lɔn, ɪlɛna tom can na pɛ kɛli-we na pá too pa naanɔwa inɪ.

⁶ Mpuɔyó pɛ kɛɛsa ahoo heka, ɪlɛna pá nu pɛ kiisaa si: Akpayalu nté, í kuli na í sɔnɪ-ɪ. ⁷ Tɛnaya pɛɛlaa mpe pa fema na pá nyɔɔsɔɣi pa fɛtɛlanaa. ⁸ Mpuɔyó kumɛɛmɔn tɔma layatɔnaa si: Ɔ pasa-tuyɔ mɛ nim, ta fɛtɛlanaa caa tem. ⁹ Ɔlɛna layatɔnaa náá cɔ-we si: Ye tɔ pasa-me pɛ kaa tala tá. Ɔ polo pɛɛtɛlaa cɔlɔ na í ya. ¹⁰ Waatu wei kumɛɛmɔn tɛɛ mpuɔyó nim yapu tɔ, ɪlɛna akpayalu tala. Na í na mpa pa sɔɔlu ka puwa mpu tɔ pá suv akpayale kutɔɔ tɔtɔɔ tɔ, na pá tɔki nɔnɔɔ na pá kalɛsi tɛkem. ¹¹ Pɛ lapa laasaya ɪlɛ kumɛɛmɔn inɪ í mɛlaa kele, na í tɔn si: Tacaa Tacaa, tɔli-tɔ. ¹² Mpuɔyó akpayalu ná cɔ-we si: Tampɛna ke ma heeliyi-me yoo maa cesɔɣi, ma ta nyi-me.

¹³ Tɛnaya Yesu tasa-weye kpaaloyu si ye mpu í fenɪyi. Mpi tɔ, í ta nyi kuyanɔku na isɛna waatu pu la tɔ.

Timpi pə wɛɛ tɔ tənaya pə sɔɔsəyi
(Luku 19:11-27)

¹⁴ Pɔ nɔɔsəna kɛ ɪsu yulɔ kɔlɔyɔ sɪ ɪ tɛɛ yɛla, na ɪ yaa ɪ tɔmlɛ nyɔma na ɪ tɔ pa nɪŋ taa kɛ ɪ wɛnaɔ tɔ. ¹⁵ ɪ yaa kancaalaya nyɔŋ na ɪ cɛɛ ɪlɛyɛ wula nyɔɔtɔ nasɔlɛ na nunɔwa (500). Na ɪ yaa ɪlɛɔ ɪlɛna ɪ cɛla ɪlɛyɛ wula nyɔɔtɔ nɔmɔnɔyɔ (200). Pə tala tooso nyɔŋ, ɪlɛna ɪ cɛla ɪlɛyɛ wula nyɔɔtɔ nunɔwa (100). ɪ kɛsəna paa wei ɪ pəsɔyɔ kɛ na ɪ cɛɛ-ɪ. ɪlɛna ɪ kɔlɪ na ɪ tɛɛ. ¹⁶ Tənaya wei ɪ ka cɛla nyɔɔtɔ nasɔlɛ na nunɔwa (500) tɔ ɪ tɛɛ kpakpaa na ɪ sɔv taatɔyɔ, na pə sɛɛ-ɪ nyɔɔtɔ nasɔlɛ na nunɔwa (500) tɔtɔ. ¹⁷ Wei paa cɛla nyɔɔtɔ nɔmɔnɔyɔ (200) tɔ, ɪlɛ ɪ taata mpɔ tɔtɔ, na pə sɛɛ-ɪ nyɔɔtɔ nɔmɔnɔyɔ (200) tɔtɔ. ¹⁸ Ama wei paa cɛla nyɔɔtɔ nunɔwa tɔ, ɪlɛ ɪ polaa kɛ na ɪ huli pɔɔyɔ kɛ atɛ na ɪ nɛsɪ pa caa liyitee anɪ.

¹⁹ Pə leelaa, ɪlɛna pa caa ɪnɪ ɪ kɔɔ. ɪ tala mpɔ, ɪlɛna ɪ yaa-wɛ sɪ pə huli-ɪ ɪsəna pa lapa pa liyitee na pə lu mpi tɔ. ²⁰ Mpɔyɔ wei cɛɛ ka cɛla nyɔɔtɔ nasɔlɛ na nunɔwa (500) tɔ ɪlɛ ɪ kɔma na ɪ huli-ɪ nyɔɔtɔ nasɔlɛ na nunɔwa (500) wei pə sɛɛ-ɪ tɔ. Na ɪ tɔ sɪ: Tacaa, n ka cɛla-m nyɔɔtɔ nasɔlɛ na nunɔwa (500), na pə sɛɛ-m nyɔɔtɔ nasɔlɛ na nunɔwa tɔtɔ. ²¹ Mpɔyɔ ɪ tɔma-ɪ sɪ: Pə wɛ teu, n kɛ tɔmlɛ tɔ kupampan. ɪsəna mpi n lapəna pəcɔ nyɔm kɛ teu kɛ ɪsəntɔ tɔ, maa cɛɛ-ŋ sɔsɔm. Kɔɔ na mɔ na-ŋ tɛ yɔɔlɪ. ²² Pəɛ pə waalɪ kɛ tɔmlɛ tɔ wei pa cɛla nyɔɔtɔ nɔmɔnɔyɔ (200) tɔ, ɪlɛ ɪ kɔma na ɪ tɔ sɪ: Tacaa, n ka cɛla-m nyɔɔtɔ nɔmɔnɔyɔ (200), na pə sɛɛ-m nɔmɔnɔyɔ (200) tɔtɔ. ²³ Mpɔyɔ pa caa ɪnɪ ɪ tɔma ɪlɛ tɔtɔ sɪ: Pə wɛ teu, n kɛ tɔmlɛ tɔ kupampan. ɪsəna mpi n lapəna pəcɔ nyɔm kɛ teu kɛ ɪsəntɔ tɔ, maa cɛɛ-ŋ sɔsɔm. Kɔɔ na mɔ na-ŋ tɛ yɔɔlɪ. ²⁴ Pə tala wei paa cɛla nyɔɔtɔ nunɔwa (100) tɔ, ɪlɛna ɪ tɔ sɪ: Tacaa, mɔ nyɔmɔ nyɔ tɔ sɪ n kɛ yulɔ kate tɔ. Pə taya pulɔ tɔɔ, timpi n ta tuu tɔyɔ n kɔŋ, na timpi n ta nɔmɔsɪ tɔyɔ n cɛkɪ. ²⁵ Sɔyɔntɔ lapa-m, ɪlɛna mɔ polo na mɔ pi nyɔ liyitee kɛ atɛ kɛ teu tɔkulakula. Mɔ nyɔ cɛɛ. ²⁶ Tənaya ɪ caa tɔma-ɪ sɪ: Ama n kɛ tɔmlɛ tɔ ɪsəyɔ na felentu kɛ. N ka nyɔmɔ mpɔ sɪ timpi mɔ ta tuu tɔyɔ mɔ kɔŋ, na timpi mɔ ta nɔmɔsɪ tɔyɔ mɔ cɛkɪ ɪlɛ, ²⁷ pepe tɔɔ kɛ n taa tɔ mɔ liyitee anɔyɔ panci taa? Mɔ kɔma ɪsəntɔ tɔ maa mayana pə sɛɛ a tɔɔ na mɔ kpɛntɪ na mɔ mɔ. ²⁸ Tɔv, ɪ lɛkɪ nyɔɔtɔ nunɔwa (100) ɪnɔyɔ ɪ nɪŋ taa, na ɪ sɔɔsɪ nyɔɔtɔ nasɔlɛ na nunɔwa (500) tɔ. ²⁹ Pə taya pulɔ, timpi pə wɛɛ tɔyɔ pə sɔɔsəyi teu sɪ pə tɔɔlɛna pɛɛ. Ama wei ɪ fɛɪna pulɔ tɔ, paa pəciɪu mayamaya kɛ ɪ wɛna, paa lɛkɪ kɛ. ³⁰ ɪ kpaya tɔmlɛ tɔ yɛm ɪnɪ na ɪ pɛtɪ-ɪ awalɪ kɛ sɔkpɛtɔyɔ taa. Tənaya ɪ kɔ casəyi kapusi na ɪ nyasəyi ɪ tɔyɔ kɛla.

Tənaya hvɛɛ wule tɔm

³¹ Mpɔyɔ Yesu yɔyɔtaa sɪ: Waatu wei Yulɔ Pəyaya mɔ, maa kɔɔ ɪsu wulav sɔsɔ na ɪsətaa tillaa tɔna tɔ, maa caya mɔ teeli kumte tɔɔ. ³² Na atɛ putimnaa tɔna kɔ kotɪ mɔ ɪsəntaa. Maa fayasi yɔlɛ ɪsu tiikilu fayasɔyɔ heen na pɔŋ tɔ. ³³ Maa su heen kɛ mɔ ntɔyɔŋ tɔɔ na pɔŋ kɛ mɔ mpɛtəŋ tɔɔ. ³⁴ Wulav sɔsɔ mɔ, maa heeli mpa pa wɛ mɔ ntɔyɔŋ tɔɔ tɔ sɪ: Mɛ mpa mɔ Caa yɛlaa na ɪ nu lelen tɔ, ɪ kɔɔ na ɪ tɔyɔ Kawulaya nka paa su-mɛyɛ hatoo antulɪnya lapɔ waatu tɔ. ³⁵ Pə taya pulɔ, nyɔyɔsɪ ka kpa-m tɔ mɔ hana-m tɔyɔnaya. Lɔkɔtɔ kpa-m tɔ mɔ hana-m lɔm na mɔ nyɔɔ. Maa kɛ mɔlɔ tɔ mɔ kpaya-m na ɪ pona mɔ tɛ. ³⁶ Maa wɛ kpɛtɛ tɔ mɔ hana-m wontu. Pə wukaya-m tɔ mɔ fɛpəna-m. Paa tɔka-m salɔka taa tɔ mɔ kɔŋayana na ɪ naa-m. ³⁷ Kupama kɔ cɔ-m sɪ: Tacaa, lɛyɛ tɔ na-ŋ na nyɔyɔsɪ wu-ŋ na tɛ ha-ŋ tɔyɔnaya, na lɔkɔtɔ wɛna-ŋ na tɛ ha-ŋ lɔm? ³⁸ Lɛyɛ tɔ na-ŋ na n kɛ mɔlɔ na tɛ kpaya-ŋ na tɛ pona ta tɛ? Yaa n wɛ kpɛtɛ na tɛ suu-ŋ wontu? ³⁹ Lɛyɛ tɔ na-ŋ na pə wukɪ-ŋ, yaa pa tɔka-ŋ salɔka taa na tɛ polo nyɔ wiiluyɔ? ⁴⁰ Wulav mɔ maa cɔ-wɛ sɪ: Tampana kɛ mɔ heeliyɔ-mɛ yoo maa cɛsəyi, timpi ɪ lapa mɔ taapalaa pane pa sɔkpɛma taa nɔyɔlɔyɔ kupantɔ tɔ, mɔyɔ ɪ lapa. ⁴¹ Pəɛ pə waalɪ kɛ Wulav mɔ, maa heeli mpa pa wɛna mɔ mpɛtəŋ tɔɔ tɔ sɪ: Mpusi nyɔma mɛ ɪ tɛ na ɪ fɛɛ-m. ɪ polo kɔkɔ nka pa tayana ɪlɔyɔ na ɪ ɪsətaa tillaa pa tɔɔ na kaa ten tɔ ka taa. ⁴² Pə taya pulɔ tɔɔ, nyɔyɔsɪ ka kpa-m tɔ ɪ ta ha-m na mɔ tɔyɔ. Lɔkɔtɔ kpa-m tɔ ɪ ta ha-m lɔm sɪ mɔ nyɔɔ. ⁴³ Maa kɛ mɔlɔ, ɪ ta kpaya-m na ɪ pona mɔ tɛ. Maa wɛ kpɛtɛ tɔ ɪ ta ha-m wontu sɪ mɔ suu. Pɔ wukaya-m tɔ ɪ ta fɛ-m. Waatu wei mɔ wɛ salɔka taa tɔ ɪ ta wiili-m. ⁴⁴ Na pɛɛ paa cɔ-m sɪ: Tacaa, lɛyɛ tɔ na-ŋ na nyɔyɔsɪ yaa lɔkɔtɔ pə wɛna-ŋ, yaa n kɛ mɔlɔ, yaa n wɛ kpɛtɛ,

yaa pə wukɪ-ŋ, yaa n we saləka taa, na tə ta paasəna-ŋ? ⁴⁵ Ile maa cə-we si: Tampəna ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, timpi í tá la səkpema panə pa taa nəyɔlvu kɔpantu tə, maya í tá la. ⁴⁶ Panə inɪ paa polo saləka tam nyəŋ taa, na kɔpama náá polo weesuyu ŋku ku tɛŋ tə kɔ taa.

26

Səsaa səsaa cayav ke Yesu acaya

(Maləki 14:1-2; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Yesu tɛma tɔm tənɛ tə tənaya yəyətəyɔ, ilɛna í heeli ɪ ifalaa si: ² Ntəŋ í nyəmə teu si pə kaasa kɔyɛɛŋ naale na pá təyɔ Tɛɛv acima na? Tɛɛv acima anɪ a tɔɔ ké paa tɔ Yulv Pəyaya maya yəlaa nin taa na pá ka-m səm tesika tɔɔ.

³ Mpúyú kətəlaa səsaa na Yuta nyɔyɔ nyəma nyɔyɔ nyəma pa kota kətəlaa wulav wei pa yaa si Kayifi tɔ ɪ təyaya. ⁴ Na pá caya na pá mayasi na pá su isəna paa kpa Yesu təhɛɛ na nəyɔlv ta na tɔ, na pá ku-ɪ. ⁵ Pa yəyətəyɔ pa taa si: Tə taa kpa-ɪ acima waatɔ, tɔfɔ pu la yoo ke yəlaa taa.

Alv tulaalv pəlvu ke Yesu tɔɔ

(Maləki 14:3-9; Yohaani 12:1-8)

⁶ Yesu ka we Petanii ke tənuyɔ tɔɔ asilima kətəŋ tɔ Siməŋ təyaya taa. ⁷ Tənaya alv nəyɔlv ɪ kɔma ɪ kin na í tɔka tulaalv kɔpampəŋ na pá lapa ɪ akpaləpiya ke liyitee pələ kɔhɔlvməle taa tɔ. Yesu cayaa na í tənna təyɔ, ilɛna alv inɪ í pəli tulaalv inəyi Yesu nyɔyɔ taa. ⁸ Yesu ifalaa ná mpɔ tɔ pə ta maya-we, na pá tɔ si: Pa wakəlvu tulaalv inɛyɛ isəntə tɔ suweyɛle? ⁹ Ye paa pɛɛta-ɪ pə taa la liyitee ke səsəm na pá ha kɔnyəntɔnaa?

¹⁰ Yesu cəkənaa si pa yəyətəyi mpɔ, ilɛna í pɔɔsi-we si: Pepe tɔɔ ké í pəsəyi alv inɛ ɪ lanjɛ ke mpɔ? Mpi ɪ lapa-m mpɔ tɔ pə tewaya halɪ. ¹¹ Mə na kɔnyəntɔnaa í wenna tam. Ama má na-me tə kaa weɛ tɔma kin ke tam. ¹² Ma pim tɔɔ ké ɪ pəla tulaalv ke ma tənuyɔ tɔɔ ké mpɔ. ¹³ Tampəna ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, paa timpiyi paa heeli Laapaali Kupaŋ inɛyɛ antulinya tənə taa, paa kɛɛsi alv inɛ ɪ lapa mpi tɔ pə tɔm na pá tɔəsəyi ɪ tɔɔ.

Yutaasi kəlmətə təm

(Maləki 14:10-11; Luku 22:3-6)

¹⁴ Mpúyú Yesu ifalaa naanɔwa na naale taa ləlv wei pa yaa si Yutaasi Isəkaleeu tɔ, ɪ kulaa na í polo na í mayana kətəlaa səsaa, ¹⁵ na í pɔɔsi-we si: Ye ma tɔ Yesu ké mə nin taa pepeyɛ í ka ha-m?

Mpúyú pələ pa kala liyitee nyəyətɔ ke hiu na naanɔwa na pá cɛɛ-ɪ. ¹⁶ Pə kpaya kɔyənku təyɔ Yutaasi suv kɔyakɔ kupaŋku ke pɛkɔyɔ si í tɔ Yesu ké pa nin taa.

Tɛɛv acima kətəyɔv tayanuyɔ

(Maləki 14:12-21; Luku 22:7-14,21-23; Yohaani 13:21-30)

¹⁷ Pə tala potopotonaa mpa pa taa kɔkɔsum fɛɪ tɔ pə acima kɔyakɔ kancaalaya nyəŋku wule. Ilɛna Yesu ifalaa polo na pá pɔɔsi-ɪ si: Lɛyɛ n caa si tɔ polo na tɔ la-ŋ Tɛɛv acima kətəyɔv?

¹⁸ Tənaya Yesu tɔma-we si: ɪ polo ɪcatɛ taa ké akele tɛ na í heeli-ɪ si: Ma wule talaa, nyá tɛyɛ má na ma ifalaa tɔ təyɔ Tɛɛv acima.

¹⁹ Mpúyú Yesu ifalaa lapa nti ɪ kɛɛsa-we tɔ. Pa polaa na pá lá Tɛɛv acima kətəyɔv.

²⁰ Pə kɔma isɪ taanaya ilɛ, í na pa naanɔwa na naale pa caya təyɔv nté. ²¹ Pa tənna təyɔv ke mpɔ, ilɛna Yesu yəyətɔ si: Tampəna ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, mə taa nəyɔlv ká la-m kəlmətə.

²² Tənaya ɪ ifalaa isəntaa nyəŋa səsəm na tɔm tənɛ. Ilɛna pá suv-ɪ pɔɔsuyɔ ke kɔlvɔm kɔlvɔm. Inɛ si: Matəŋ pə taya má, Tacaa? Inɛ si: Matəŋ pə taya má, Tacaa?

²³ Mpúyú Yesu cə-we si: Ma na wei ta nin kpenta susuyɔ ke nyənaya taa tɔ pɔntɔ ká lana-m kəlmətə. ²⁴ Yulv Pəyaya má, ma səki teitei ké isɪ pa kɛɛsa ma tɔm ke Iso Tɔm taa tɔ. Ama

wei i ká la Yulu Pəyaya maya kəlməto ke mpv to i təm ká la waiyo ké səsəm. Puntu in, ye pa taa ləli-i, pəle pu lapa sana.

²⁵ Pə kpeɲna Yutaasi wei i lakı-i kəlməto to na í pəəsi Yesu si: Matəɲ pə taya má, Tacaa? İlena Yesu cə-i si: Ntəɣəle mpv.

Tacaa səm təəsvy

(Maləki 14:22-26; Luku 22:14-20; Kələntı I 11:23-25)

²⁶ Ḿpúyú waatu wei pa təkaya to Yesu kpaya potopoto na í sɛɛ İso ké í na təmlɛ, na í faya-i na í cɛla i ifalaa, na í heeli-wɛ si: I mu na í təɣə, ma tənvyv nté.

²⁷ Pəle pə waali ké Yesu kpaya kəpv na í sɛɛ İso ké i na təmlɛ. İlena í cɛle-wɛ na í to si: I nyəə-wəɣi mə təna. ²⁸ Ma caləm nté mpi pə húláyí İso nəɣə pɛɛlɔv tampana to. Mpi pə kpemna yəlaa payale təə si pə hısi ısayatunaa. ²⁹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, saɲa waali ma kaa tasa sulum pənɛɣe nyəəv. Haləna kuyanɲku má na-me tu nyəə sulum kofam ke ma Caa Kawulaya taa to.

³⁰ Pa tɛma mpv ɪlena pá yoo acima yontu, ɪlena pá tɛɛ Olifinaa pvyv təə.

Piyee kpeesvyv təm kpaalvyv

(Maləki 14:27-31; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38)

³¹ Ḿpúyú Yesu təma i ifalaa si: Saɲa ahoo ane a mayamaya í ká yele-m mə təna na í se. Pa ɲmaa ḿpúyú İso Təm taa si: Maa kv tiikilu na heen ká ya yem yem. ³² Ama waatu wei maa fe ɪlena, má tɛɛ-mɛɣe nəɣə ke Kalilee.

³³ Tənaɣa Piyee nəɣə təkpaɪ si: Paa pa təna paa yele-ɲ na pá se, má, ma kaa la mpv.

³⁴ Ama Yesu təma-i si: Tampana ke ma heeliyi-ɲ yoo maa cəsəɣi, n ka kpeesi təm tooso ké ahoo ane si n ta nyi-m ké n ta nyi-m na pəcə kampaav koo.

³⁵ Tənaɣa Piyee təma-i si: Paa ma na-ɲ tu si tu si ké, ma kaa kpeesi si ma ta nyi-ɲ.

Ḿpúyú pa təna pa yəɣəta mpv.

Yesu sələmvv ke Ketəsemanee

(Maləki 14:32-42; Luku 22:39-46)

³⁶ Ḿpúyú Yesu na i ifalaa pa tala timpi pa yaa si Ketəsemanee to. İlena í to-wɛ si: I caya cəne na má polo İso sələmvv ke hatoo cəne.

³⁷ İlena í kpaya Piyee na Sepetee pəyalaa naale. Tənaɣa ıənyəɲle na laɲwakəlle səsəle svv-i kpav. ³⁸ İlena í to-wɛ si: Ma laɲle wakəlaa ké tətəɣətoɣə pə fei kpeesvyv. I caya cəne na má na-me tə fenjiyi.

³⁹ I tuusa i nəɣə təə ké pəcə, ɪlena í lun na í sələmi si: Ma Caa, ye pə wɛ pəsuyv kɛli wahala səsə ıneɣe ma nyvyv təə. Paa na mpv mpi n nəkaa to pəle pə la, pə taa la ma luyv nyəntv.

⁴⁰ I tɛma mpv, ɪlena í məli i ifalaa tooso in i kin na í mayana pa təɲna tom. İlena í to Piyee si: I kpisa cayav nté si má na-me tə fen paa pəcə mayamaya. ⁴¹ I fen na í sələmi, təfo í ká hoti waatu wei mayasvyv kəɲ-me to. Pááná wɛɛ, ama tənvyv u pəsəɣəna.

⁴² I tasa tuusuyv, ɪlena í tasa İso ké sələmvv si: Ma Caa, ye pə fei pəsuyv si wahala səsə ıne í hatələna-m, nyá luyv nyəntv í la.

⁴³ I tasa i ifalaa kin ke məlvv, ɪlena í mayana pa təɲna tom tətə, pa kpisa pá cayana pa ıse. ⁴⁴ Ḿpúyú i tasa-wɛɣe yeluyv na í tuusi na í tasa İso sələmvv ke təm tooso nyəm ke təm kuləmtv nti. ⁴⁵ Tənaɣa i məla i ifalaa kin na í pəəsi-wɛ si: I təɲna tom na í hɛəsəɣi yaa? I naa, pə talaa kɛle. Paa tv Yulu Pəyaya maya asayaa niɲ taa. ⁴⁶ I kulı na tə tɛɛ. I nyəni kəlməto tv tala cəne.

Yesu Kpav

(Maləki 14:43-50; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12)

⁴⁷ Yesu təɲna yəɣətaɣa ke mpv ıle, i ifalaa naanvwa na naale taa ləlv Yutaasi talaa kɛle. Na i waali ké yəlaa samaa tuutuuma, na pá təkə layaleɛ na kpatəɲ. Kətəlaa səsaa na Yuta nyvyv nyəma nyvyv nyəma pa tilina yəlaa mpe. ⁴⁸ Yutaasi wei in i lakı Yesu ké kəlməto ke mpv

tɔ ɪ ka kɛɛsa samaa inɛɣi isɛna ɪ ka la tɔ. I heela-wɛɣɛ si: Ye ma polaa na mǎ wayala wei ɪɛ, inɛɣɛɛ, ɪ kpa-ɪ. ⁴⁹ Tɛnaɣa Yutaasi kpɛtɛna Yesu kɛ kpakpaa na ɪ sɛɛ-ɪ si: Fɔɔ Tacaɛ.

ɪɛna ɪ wayali-ɪ. ⁵⁰ Mprɔɣɔ Yesu tɔma-ɪ si: Ma taapalu, la nti n kɔma lapu tɔ.

Tɛnaɣa ɪ na mpa tɔ, pɛɛ pa tu nin kɛ Yesu tɔɔ na pǎ kpa-ɪ. ⁵¹ ɪɛna Yesu na mpa paa wɛɛ tɔ pa taa nɔɣɔɔ kpɛɛ ɪ layatɛ na ɪ lo kɔtɔɔ sɔsɔ tɛmlɛ tu nkpanɔɣu na ɪ kɔɔɪ tɛfɛɛ. ⁵² Mprɔɣɔ Yesu tɔma-ɪ si: Suu nyǎ layatɛ kɛ tɔ suɣutɛ taa. Pɛ taya pulu tɔɔ, ye wei ɪ kpaya layatɛ, pɔntu kǎ sɛna layatɛ. ⁵³ N ta nyi si, mǎ sɔɔɔɔ, maa yaa ma Caa na ɪ ha-m isɔtaɛ tillaa kɛ iyisi naatoso (6000) kɛ loosi naanɔwa na naalɛɣɛ cɛnɛɣɛ kpakpaa yɛɛ? ⁵⁴ Ama ye ma lapa mpɔ nti paa kɛɛsa ɪsɔ Tɔm taa si tu la tɔ, isɛnaɣa pu la na tɛɛ tɔ lǎ ɪɛ?

⁵⁵ Tɛnaɣa Yesu pɔɔsa samaa inɛ si: I kɛɛ-m kpau na ɪ nɔki na ɪ kpakɛɣi layalɛɛ na kpɛtɛn tɔ, maya nɔmulɔ isayau kɛ? Kuyɛɛn tɛna ɪsɔ tɛsɛɛ taa kɛ ma caya na mǎ sɛɣɛsɛɣi, ɪ tǎ kpa-m. ⁵⁶ Ama pɛ tɛna isɛntɔ pɛ lapaya si pǎ la nti ɪsɔ kuyɔɣɔtɔ tɛɛsɛɛɔɔ ka yɔɣɔtaɛ na tɔ wɛ ɪsɔ Tɔm taa tɔ.

Tɛnaɣa ɪ ifalaa tɛna yɛɛ-ɪ na pǎ se na pǎ tɛɛ.

Yesu ponav kɛ Kotuyu sɔsɔɔn taa

(Malaki 14:53-65; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵⁷ Mpa pa kpa Yesu tɔ pa pona-ɪ kɔtɔɔɔ wulav Kayifi tɛ na pǎ mayana ɪsɔ Tɔm sɛɣɛsɛɛɔɔ na nyɔɣu nyɔma nyɔɣu nyɔma pa kotaa. ⁵⁸ Piyɛɛ tɛnaɣa Yesu kɛ tǎɔlɔm tɔɔ, halɛna ɪ tala kɔtɔɔɔ wulav taya tɔɔ. ɪɛna ɪ suu na ɪ caya tɛmlɛ nyɔma kin si ɪ naa si pu tɛna-we.

⁵⁹ Mprɔɣɔ kɔtɔɔɔ sɔsɔɔ na Kotuyu sɔsɔɔnkɔ nyɔma pa pɛɛkaa si paa tɔm suuu pa suu Yesu na pǎ hiki mpaav na pǎ ku-ɪ. ⁶⁰ Paa na yɛɛɔɔ pɔɔɔɔ kulaa na pǎ suuki-ɪ pɔpɔtɔ tɔmnaɔ tɔ, pa ta hiki nti paa waana-ɪ tɔ. Waali waali kɛ yɛɛɔɔ napɛɪ pa kɔɔɔ naalɛ ⁶¹ na pǎ tɔ si: Apalu inɛ ɪ ka tɔma si inɛ ɪ pɛsɛɣi na ɪ yɔki ɪsɔ tɛsɛɛɛ sɔsɔɔɔ na ɪ tayaɛ-tɛɣɛ nɔmav kɛ kuyɛɛn tooso taa.

⁶² Mprɔɣɔ kɔtɔɔɔ wulav kulaa na ɪ tɔ Yesu si: N kaa yɔɣɔtɔ? Suwɛɣɛ yɛɛɔɔ panɛ pa yɔɣɔtɛɣɔna-n yɛ?

⁶³ Ama Yesu suma. Tɛnaɣa kɔtɔɔɔ wulav tɔma-ɪ si: Na ɪsɔ wei ɪ wɛna weesuyɔ tɔ, ye n kɛ ɪsɔ Pɔyalɔ Mesii heeli-tu tɛfoo.

⁶⁴ Mprɔɣɔ Yesu cɔ-ɪ si: Ntɛɣi n yɔɣɔtaɛ. Ma heeliɣi-mɛ tɛfoo si pɛ kpayaɔ pɛnɛntɛ tɔ ɪ kǎ ná Yulɔ Pɔyaya mǎ na mǎ caya ɪsɔ Tɔn tɛna tu kɛnkɛn taa. Na ɪ kǎ na-m isɔtaɛ nɔmɔntɔɣu tɔɔ na mǎ tiiki.

⁶⁵ Tɛnaɣa kɔtɔɔɔ wulav cɛɔɔ ɪ wontu na ɪ tɔ si: I kpa ɪsɔ tɔɔ. Tɛ tasɛɣi aseeta nyɔma kɛ pɛɛkɔɣu si tɛ lepe? Mɛ mayamaya ɪ ná isɛna ɪ kpa ɪsɔ tɔɔ tɔɣɔɛ. ⁶⁶ Tɔɔ, ɪ na-we?

Mprɔɣɔ pa tɔma si ɪ tɔm sɛpa, paa ku-ɪ kɛ.

⁶⁷ Tɛnaɣa pa suu ntayama tɔɔ kɛ ɪ isɛntaa, na pǎ makɪ-ɪ nkuma, na lɛɛɔɔ náá mapɪ-ɪ kataasi.

⁶⁸ Na pǎ tɔn si: Mesii kpɛɣɛ, heeli-tɔɣu wei ɪ mapɛ-n tɔ.

Piyɛɛ kpɛɛsɔɣu

(Malaki 14:66-72; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁹ Piyɛɛ ka caya awalɪ kɛ taya tɔɔ. Tɛnaɣa kɔtɔɔɔ wulav tɛmlɛ tu alɔ nyɛn nɔɣɔɔ kpɛtɛna-ɪ na ɪ tɔmɪ-ɪ si: Nyǎ tɔtɔ n ka wɛ Kalilee tu Yesu inɛ ɪ kin.

⁷⁰ Mprɔɣɔ Piyɛɛ kpɛɛsa yɛɛɔɔ tɛna isɛntaa si: Ma ta nyi nti n yɔɣɔtɛɣi mpɔ tɔ. ⁷¹ Pɛɛ pɛ waali kɛ Piyɛɛ kulaa na ɪ polo nɔnɔkeelasɪ. ɪɛna tɛmlɛ tu alɔ nyɛn lɛɛɔɔ náá na-ɪ na ɪ heeli mpa paa wɛ tɛna tɔ si: Inɛ inɛ ɪ ka wɛ Nasalɛti Yesu inɛ ɪ kin kɛ.

⁷² Mprɔɣɔ Piyɛɛ tayaɛna kpɛɛsɔɣu si: Na ɪsɔ, ma ta nyi apalu inɛ.

⁷³ Pɛ lapa laasaya ɪɛna mpa paa wɛ tɛna tɔ pǎ kpɛtɛna Piyɛɛ na pǎ tɔmɪ-ɪ si: Nyǎ n ta lan yɛɛɔɔ mɛ pa taa nɔɣɔɔ. Nyǎ yɔɣɔtaya hulɛɣɔna timpi n lunaa tɔ.

⁷⁴ Mprɔɣɔ Piyɛɛ kpɛɛsɔɔ tɛɔɔɔɔ na ɪ tuu na ɪ tɔ si: Na ɪsɔ, ma ta nyi apalu inɛ.

Tənaɣa kampaav koo kpakpaa. ⁷⁵ ʔlɛna Piyee tɔɔsi nti Yesu ka yɔɔɔta-i tɔ tɔ tɔ si: Mpi pu takɪ kampaav koou tɔ n tɛma tɔm toosoɔɔ kpɛɛsɔvɔv si n ta nyi-m kɛ n ta nyi-m. Mɔpɔyɔ i tukaa na i lu, ʔlɛna i wii ʔsu i sɛki i sɛki.

27

Yesu ponav kɛ Pilati

(Malaki 15:1; Luku 23:1-2; Yohaani 18:28-32)

¹ Mɔpɔyɔ tanaɲ kupaɲkv tɛɛ kɔtɔlaa sɔsaa tɛna na Yuta nyɔvɔv nyɔma nyɔvɔv nyɔma caya na pa mayasi na pa si si pa kv Yesu. ² Tənaɣa pa hɔka-i na pa kpaɣa-i na pa polo na pa cɛla Kvɛnɛɛ Pilati.

Yutaasi kv i ti

(Tillaa Tɛmlɛ 1:18-19)

³ Yutaasi wei i lapa-i kɔlɔmɔtɔ tɔ, i nawa si pa suwa si paa kv Yesu kɛ tampana ʔlɛna i lanɲlɛ pɛsi sɔsɔm. Tənaɣa i kpaɣa liɣitee nyɔɔɔtɔv hiu na naanɔwa inɪ na i polo i cɛla kɔtɔlaa sɔsɔ na nyɔvɔv nyɔma. ⁴ Na i heeli-wɛ si: Ma lapa ʔsayatv, ma cɛla-mɛɣɛ yɔlv si i kv-i tulum kɛ yem.

Mɔpɔyɔ nyɔvɔv nyɔma cɔ Yutaasi si: Tɔ paaye, pɔ kɛ nyɔ tɔm kɛ.

⁵ Tənaɣa Yutaasi mɛɲna liɣitee anɪ na i pɛti ʔsɔ tɛsɛɛɛ sɔsɔɔɛ taa, na i tɛɛ na i polo na i tv ɲmɛnaɣa kɛ i luɣu tɛɛ na i si.

⁶ Mɔpɔyɔ kɔtɔlaa sɔsaa nɔ tɔsa-yɛ na pa tɔ si: Ta mpaav taa pɔ fɛi pɛsɔvɔv si tɔ kpaɣa liɣitee anɛ na tɔ tasa tvɔv kɛ ʔsɔ tɛsɛɛɛ sɔsɔɔɛ atakaa taa. Pɔ taya pulv tɔɔ, yɔlvkɔɛ liɣitee kɛ.

⁷ Tənaɣa pa caya na pa mayasi, ʔlɛna pa kpaɣa liɣitee anɪ na pa yana tɛtv natɔli nti pa yaa si cɔvɔv tɛhulle tɔ, si pa pin mɔvula kɛ tɛna. ⁸ Mɔpɔyɔ halɛna saɲa pa mɛɲna tɛtv ntɔɣi hɛtɛ si: Calɛm tɛtv. ⁹ Mɔpɔyɔ pɔ lapa nti ʔsɔ kɔvɔɔɔtɔtv tɛlɛsɔlv Selemii ka kpaalaa tɔ si: Pa kpaɣa liɣitee nyɔɔɔtɔv hiu na naanɔwa. Liɣitee anɔɣi ʔsɛɣɛli yɔlaa tisaa si pa fɛli i tɔɔ. ¹⁰ Pa kpaɣa-yɛ na pa yana tɛtv nti pa yaa si cɔvɔv tɛhulle tɔ, na pɔ mayamaya kɛ Tacaa ka heela-m.

Pilati pɔɔsɔɣi Yesu kɛ tɔm

(Malaki 15:2-5; Luku 23:3-5; Yohaani 18:33-38)

¹¹ Mɔpɔyɔ pa pona Yesu kɛ Kvɛnɛɛ ʔsɛntaa, na ʔlɛ i pɔɔsi-i si: Nyayalɛ Yuta nyɔma wulav sɔsɔ inɔɣi? ʔlɛna Yesu cɔ-i si: Ntɔɣɔlɛ n yɔɔɔta mpv.

¹² Pɔlɛ pɔ waali waatv wei kɔtɔlaa sɔsaa na nyɔvɔv nyɔma tɔɲaya si i lapa pɛnɛ na pɛnɛ tɔ, i ta cɔ si pulv. ¹³ Tənaɣa Pilati tɔma-i si: Nn nuɣi ʔsɛna pa tɔɲvɔv si n lapa pɛnɛ na pɛnɛ tɔ?

¹⁴ Ama tɔ tɔnaɣa mpv Yesu tɔ cɔ-i tɔ tɔ si pulv. ʔlɛna pɔ lɔ Kvɛnɛɛ kɛ piti kɛ sɔsɔm pɔ tv fɛi.

Si pa kv Yesu kɛ pa kv-i

(Malaki 15:6-15; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16)

¹⁵ Paa Tɛɛv acima wena Kvɛnɛɛ tulɔɣi salɔka tv nɔɣɔlv wei samaa caa si pa tulɪ tɔɣɔ. ¹⁶ Pɔ pamna salɔka tv kpitɪkpiti nɔɣɔlv wei pa yaa si Palapaasi*fa* tɔ i wɛ salɔka taa. ^a ¹⁷ Samaa kota mɔpɔyɔ tɛna, ʔlɛna Pilati pɔɔsi-wɛ si: Aweɣɛ i caa mɔ tulɪ-mɛ, Yesu wei pa yaa si Kilisiti tɔ?

¹⁸ Pɔ taya pulv tɔɔ kɛ i pɔɔsa-wɛɣɛ mpv, i nyɔmɔ tɛkɛɛkɛɛ si ʔsɛsɛɛmlɛ tɔɔ kɛ pa pona-i Yesu.

¹⁹ Waatv wei Pilati caya tɛhɔvɛ tɔ i alv tilaa si pa heeli-i si: Taa sɔsi nyɔ nɔɣɔ kɛ tampana tɔɲlv inɪ i tɔm taa. Pɔ hula-m i tɔm kɛ tɔm taa kɛ ahoo anɛ, na pɔ pɛkɔli-m sɔsɔm.

²⁰ Mɔpɔyɔ kɔtɔlaa sɔsaa na nyɔvɔv nyɔma pa puɣusa samaa si pa sɛlɛmɪ-i na i tulɪ-wɛɣɛ Palapaasi, na pɔ kaasi na i kv Yesu. ²¹ Tənaɣa Kvɛnɛɛ tayana-wɛɣɛ pɔɔsɔvɔv si: Pa naalɛ pa taa aweɣɛ i caa si mɔ tulɪ-mɛ yɛɛ? Mɔpɔyɔ pa cɔ-i si: Palapaasi kɛ tɔ caa si n tulɪ. ²² ʔlɛna Pilati pɔɔsi-wɛ si: Na ʔsɛnaɣa mɔ la Yesu wei pa yaa si Kilisiti tɔ? Tənaɣalɛ pa tɛna si: Kamɪ-i sɛm tesika tɔɔ. ²³ Mɔpɔyɔ Pilati pɔɔsa-wɛ si: ʔlɛ ʔsayatv ntiɣi i lapa?

^a 27:16 Palapaasi: Piipilinaa lɛlaa na sɔɔsɔɣi si Yesu Palapaasi.

Tənağa pa tasa kapusi mapu na tonj si: Kami-ı səm tesika tɔɔ.

²⁴ Pilatı kəma na í ná si ı kaa pəsı-tı, pəyele yoou caa tiluyu. İlena í caa ləm na í sanj ı ninj ke samaa isentaa na í tɔ si: Apalı inɛ, pə taa wɛɛ si má kuyuna-ı yoo. Pə ké mə təm ké.

²⁵ Mpyúyú samaa tənə cə-ı si: Nnn, ı səm təm í məlı tá na tá piya tá nyɔɔn taa.

²⁶ Tənağa Pilatı tula-wɛyɛ Palapaası. Pə kaasa Yesu ilena, í ye le na pá casa-ı akpatɛɛ, na í kpaɣa-ı na í cɛɛ-wɛ si pá polo na pá kami-ı səm tesika tɔɔ.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Maləki 15:16-20; Yohaani 19:2-3)

²⁷ Pilatı yoolaa pona Yesu ké kufənɛɛ təyaya taa, ilena pa samaa tənə kotina-ı. ²⁸ Mpyúyú pa wəɣɔsa ı wontu, ilena pá suu-ı capa kuseem təkpaı. ²⁹ Na pá lɔv sɔwa ke ntenuyu na pá te ı nyɔɣv, na pá tu ı ninj ntəɣɔn taa ké kpátúyú, na pá paakəna-ı na pá lunjiyi ı tɛɛ ké akula, na pá sɛɛ-ı si: Yuta nyéma wulav sɔsɔ fɔɔ.

³⁰ Na pá tɔɔki ı tɔɔ ké ntagama, na pá mɔyi kpátúyú na pá tayanəyi ı nyɔɣv taa ké mapu. ³¹ Pa tɛma-ı paanav ke mpv, ilena pá wəɣɔsı capa ını na pá məɣna-ı ı wontu na pá tɛna-ı kam ke səm tesika tɔɔ.

Yesu kam

(Maləki 15:21-32; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)

³² Pa lukaya ıcatɛ ilena, pá tə sulina Silɛni tu nəɣɔlv, pa yaa-ı si Simən. Tənağa yoolaa kpipa ilé na tonj si í səɣəlı Yesu tesika nke. ³³ Mpyúyú pa tala timpi pa yaa si Kələkəta tɔ, nti tə yəɣtəyi si nyɔmpəɣɔlaya tɛ tɔ. ³⁴ Tənağa pa cɛla-ı sulɔm mpi pə taa pa sita tɔyɔ nakulı ku cələm*fa* tɔ. Ama ı tənɣaa ilena í kisi-wəyi nyɔɔv. ^a

³⁵ Mpyúyú pa kama-ı səm tesika tɔɔ, na pá tə tɛtɛ ké ı wontu tɔɔ na pá tala-tı. ³⁶ Pa tɛma mpyúyú ilena pá caya tənə na pá tanj-ı. ³⁷ Pa nmaawa na pá pusi ı nyɔɣv tɔɔ si: Yuta nyéma wulav sɔsɔ Yesu kələ. Pa nmaa mpyúyú si pə hólı mpi pə tɔɔ pa ku-ı tɔ. ³⁸ Pa kpeɣna í na nmulaa ke naale na pá ka-wɛyɛ səm tesikası tɔɔ, lɛlv ke ı ntəɣɔn tɔɔ, lɛlv ke ı mpətəɣ tɔɔ.

³⁹ Yɛlaa mpa pa tɛkayana tənə tɔ pɛɛ pa kpeɛtəyi nyɔɔn na pá tɔvki-ı si: ⁴⁰ Matəɣ nyá təmna si n yəkəyi İso təsɛɛɛ sɔsɔɛɛ na n tayanı kufatɛ nmaɔv ke kuyɛɛn tooso taa. Waası nyá tı ıɛ. Ye n ké İso Pəyaya lu tesika tɔɔ na n tii.

⁴¹ Mpyúyú na kətəlaa səsaa na İso Təm səyɛsəlaa na nyɔɣv nyéma tɔtɔ. Pɛɛ pa tənəna-ı paanav na pá yəɣtəyi si: ⁴² I yapa lɛlaa nyɔɔn isənaya na í kaa pəsı na í ya ı mayamaya ı nyənku. İsu si inəɣələ İseyɛlı wulav sɔsɔ na? Pənɛntɛ í lu tesika tɔɔ na í tii. İlena tə na na tɛ tisi. ⁴³ I tu İso ké naani na í tɔ si inəɣələ İso Pəyaya. Tɔv, tɛ ná si İso ká sɔɔlı si í waası-ı yaa isəna.

⁴⁴ Na pə kpeɣna nmulaa mpa paa kama mpyúyú ı cələ tɔ na pɛɛ pá tɔv-ı mpv tɔtɔ.

Yesu həv

(Maləki 15:33-41; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30)

⁴⁵ Pə kəma na pə tala ilim sikuyı, ilena səkpɛtuyı nyala ıcatɛ tɔɔ haləna ilim kpili. ⁴⁶ İlim kpila mpv, ilena Yesu kiisina nəɣɔ sɔsɔɣa si: Eli Eli, lema sapatani? Na təɛ tə yəɣtəyi si: Ma İso ma İso, pɛpɛ tɔɔ ké n lə-m?

⁴⁷ Mpa paa sənə tənə tɔ pa taa lɛlaa nu mpv, ilena pá tɔ si: I yaana ntɛyɛ İlii.

⁴⁸ İlena pa taa nəɣɔlv kpaɣa asewa na í polo na í lii kpaləkpam sanj ke ləm kɔnyənəm napəlı pə taa, na í tɔv kpátúyú nəɣɔ taa na í hulı Yesu si í nyɔɔ. ⁴⁹ Ama lɛlaa ná təma si: I ye le na tɛ ná İlii ká kɔɔ na í waası-ı yaa isəna.

⁵⁰ Tənağa Yesu tasa kiisuyı ke səsəm, ilena í həɛ.

⁵¹ Mpyúyú waatu inəyi kpakpaa, puyıv səsəɔv nku ku kaya İso təsɛɛɛ sɔsɔɛɛ taa tɔ, ku faya yem ké hatoo isətaa na pə kaləsəna ku atɛ. Na tɛtɔ se le na kəkpaɣməɣ ya pəɣɔɛɛ, ⁵² na pəlaan

^a 27:34 tɔyɔ nakulı ku cələm: Pə ké kəɔɛ nte tə lakı na yulv too na pə ku ı wɔsası tɔyɔ. Ama Yesu na sɔɔlaa si í wɛɛna ı ıɛ ke mpv haləna ı səm.

toli na Iso yelaa mpa pa sapa to pa taa payale fe. ⁵³ Mpóyú pa lu pëlaan taa, na waatu wei Yesu koma na í fe to pá sú Iso ícate nanñ nyente taa, na yelaa payale na-we.

⁵⁴ Mpóyú Lom yoolaa soso na yoolaa mpa í na-we paa tanja Yesu to, pa nawa tetu seluyu na pë tana mpi pë lapa to, ðena pá nyá sósom na pá to si: Tampána, yulb ine í ké Iso Pəyalb ké. ⁵⁵ Alaa payale ka we tana na pá səŋa pooluñ na pá nyənəyi. Mpe iní pa tənayana Yesu ké hatoo Kalilee na pá caləsəyi-í. ⁵⁶ Makətala Malí na Saakí na Yosəəfu pa too Malí na Sepetee pəyalaa too, paa we alaa mpe pa taa.

Yesu pim

(*Maləki 15:42-47; Luku 23:50-56; Yohaani 19:38-42*)

⁵⁷ Waatu wei taanaya taanaa to, Alimatee apalu toñ tu nəyolb wei pa yaa si Yosəəfu to í koma. I mayamaya í ka tənaya Yesu ké. ⁵⁸ Mpóyú í pola Pilatí kin na í sələmi-í si í kpakəyi sətə Yesu. Tənaya Pilatí tōma si pá cələ-í. ⁵⁹ ðena í kpaya sətə na í takí-í kponkpontu toñ nyəntu nti pa yaa si ləñ to tə pŋkahulŋa kufalaya. ⁶⁰ Na í polo na í pimi-í í mayamaya í pəlaav ŋku pa hula kŋkpamuyv taa to kv taa. Na í pilimi puw səsəw nakoli na í suli pəlaav nəyol. ðena í tē í kpe. ⁶¹ Na Makətala Malí na Malí ləlv pá caya tənaya pəlaav ísentaa.

Pəlaav tanvuv

⁶² Kuyaku kuhəsuyv tō sələv lapv tēma na tēv fe, ðena kətəlaa səsaa na Falisanaa kpenti na pá polo Pilatí kin, ⁶³ na pa heeli-í si: Tacaa, tə tōsaa si pəpətv iní í ka yəyətəa si ye pə lapa wē tooso iní í ká fe. ⁶⁴ Təv, mpv to, yele na pá tan pəlaav haləna pə tala kuyēñ tooso wule. I ífalaa í taa kəw na pá ŋmulí-í na pá looli samaa si í fema sətəa taa. Ye pə lapa mpv, tē tē pəpətv ká kəli kancaalaya nyəntu.

⁶⁵ Mpóyú Pilatí tōma-we si: Yoolaa mpa paa tan təyolb, í polo í tan-kuyv teu teu.

⁶⁶ Tənaya kətəlaa polaa na pá tayaní pəlaav tō puw ŋkuyv teu, na pá tu pa kuyusum si nəyolb í taa tokina. ðena pá su yoolaa si pá tan.

28

Yesu fem

(*Maləki 16:1-10; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10*)

¹ Kuyaku kuhəsuyv tēwa na pə fe cimaasi, ðena Makətala Malí na Malí ləlv pá kuli tanan təpam si pa puki pəlaav tō. ² Mpóyú tetu sela sósom ke kpakpaa. Mpi to, Tacaa ísətəa tillu lunna íso na í tii, na í polo í kuli puw ŋkuyv pəlaav nəyol na í su kpeenə, na í kpa tə tō na í caya. ³ I teu nəyəsəna ísu tēv nyəyəsuyv to, na í wontu hulūmaa ísu kponkpomulūm. ⁴ Mpóyú pə lapa tanlaa ke səyəntu ke sósom na pá seliyi, na pá sapa pa tūñ tō ké yem təkətu. ⁵ Tənaya ísətəa tillu tōma alaa si: Mu taa nyá, ma nyəmə si Yesu wei pa kama səm tesika tō təyol í koma pəekuyv. ⁶ I fēi cənē, í fema ísu í ka yəyətəa to. I kəw na í ná timpi paa husa-í to. ⁷ I polo ləñ na í heeli í ífalaa si, í fema na í tē-mēyē nəyol ke Kalilee. Tənaya í ká na-í. Nti ma wēna si ma heeliyi-mē təyolē.

⁸ Tənaya alaa mpe pa kula pəlaav tō ké kpakpaa na pá tē, na səyəntu na lanhulūmlē pə kuyi-we. ðena pá polo na pá kaasi Yesu ífalaa ke laapaali iní. ⁹ Pa tənəna tēv ke mpv, ðena Yesu suli-wēyē kpakpaa na í to-we si: Ma sēē-mē.

Mpóyú pa kpətəna-í na pá təkí í nəwēē, na pá həntí-í atē na pá sēē-í. ¹⁰ ðena Yesu heeli-we si: I taa nyá. I polo í heeli ma taapalaa si pá polo Kalilee, tənaya paa na-m.

Nti tanlaa kəsaa to

¹¹ Alaa mpe pa wē mpaav taa na pá kpen mpv, ðe sēsē yoolaa mpa paa tanja pəlaav to, pa taa ləlaa ná tēma məlvv ke ícate taa kēle na pá kēsí kətəlaa səsaa ke pə tana mpi pə lapa to. ¹² Mpóyú kətəlaa səsaa na nyuvv nyəma pa kotaa na pá lá nəyol kulūmaya na pá ha yoolaa ke liyitee tuutuuma, ¹³ na pá heeli-we si: I to si tom kpaya-mēyē ahoo na í ífalaa kəw na pá ŋmulí-í. ¹⁴ Na ye Kufənēé í nu mpv, taa hēsí í lanjē, í kaa la-mēyē pulv.

¹⁵ Tənaɣa taŋlaa mu liyitee anɪ na pá lá ɪsu pa heela-we tɔ. Na tɔm tənɛ tɔ yekɪ Yuta nyéma hekɪ, haləna saŋa.

Yesu ifalaa tɔɔ luw

(Maləki 16:14-18; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmlɛ 1:6-8)

¹⁶ Mpúyú Yesu ifalaa naanɔwa na kɔlɔm ɪnɪ pá kɔlaa na pá polo Kalilee pulaya ŋka Yesu ka keɛsa-we tɔ ka tɔɔ. ¹⁷ Pa na Yesu ɪlena, pá həntɪ-ɪ atɛ na pá sɛɛ-ɪ. Ama pa taa lɛlaa ka wɛna sika. ¹⁸ Tənaɣa Yesu kpətəna-we na í heeli-we sɪ: Ma niŋ taa ké pa tɔ ɪsɔtaa na atɛ. ¹⁹ Mpu tɔ, í polo na í la na katenɣasɪ təna taa yəlaa pəsɪ ma ifalaa. ɪ sɔɔkɪ-weyɛ ɪsɔ lɔm na í yaakəna Caa na Pəyaya na Feesuyɔ Nanɣtu pa hətɛ. ²⁰ ɪ sɛyɛsɪ-we sɪ pá tɔkɪ pə təna mpi ma sɛyɛsa-mɛ tɔ. ɪ nyɪ teu sɪ má, maa wɛɛ mə waalɪ ké paa kɔyanɣuyɔ, haləna antulinya polo na í kɔlɪ.

LAAPAALI KUPANJ WEI MALƏKI NMAAWA TƏ Kutuluṭu

Maləki wei ı ηmaa takəlaya kanə tə ı ta kə Yuta tṽ. ı yəḡəta ı takəlaya taa sı Yesu ké təmlə tṽ ké (10:45). ı sɛyɛsəyɪ na í waaki na í looki aləyaa. Ama Maləki ta yəḡəti Yesu lṽlṽyṽ təm, ı hṽlaa ké sı Yesu ké Iso Pəyaya na Yulṽ Pəyaya.

Isəna pa faya Maləki takəlaya tə:

Yesu təmlə tayanṽyṽ, titite 1:1-13

Yesu təmlə kə Kalilee, titite 1:14–8:26

Yesu na ı ifalaa, titite 8:27–9:50

Yesu təmlə kə Yuta na Yosalem, titite 10–13

Yesu səm na ı fem, titite 14–16

Isə Lṽm Səlv Yohaani waasṽ

(Matiyee 3:1-12; Luku 3:1-18; Yohaani 1:19-28)

¹ Iso pəyalṽ Yesu Kilisiti Laapaali Kupanj təcaalle ntə. ² Pa ηmaawa Iso kuyəḡəṭutṽ teləsulṽ Isayii takəlaya taa sı:

Nyəni, ma tillu ntə,

ma teləsəyɪ nyá nəḡə təṽ sı

í tayanı nyá mpaav na í kəṽ.

³ Nəḡəlv yəḡəṭəḡəna nəḡə səsəḡa kə wulaya tetṽ taa sı:

ı tayanı Tacaa mpaav,

ı siyisi ı mpaasi.

⁴ Mṽpúyṽ pə lapa na Iso lṽm səlv Yohaani kəṽ wulaya tetṽ taa na í səkı yəlaa kə Iso lṽm. Na í kpaaləyɪ sı: ı layası tənte na pá sə-mɛyɛ lṽm na Iso hısi mə ısayatṽ.

⁵ Iləna Yuta tetṽ yəlaa təna, na Yosalem nyəma təna puki ı kin, na paa wei í kuliyi ı ısayatṽ təṽ ké yəlaa taa, na Yohaani səkı-wɛyɛ Iso lṽm kə Yaatanı pəḡə taa.

⁶ Yooyoo hontṽ kunti kə Yohaani takaa, na í ləla tənuyṽ tampala kə ı tənaya taa. ı təḡəṇaya nté cələṽ na taale tun nim. ⁷ Na í kpaaləyɪ samaa taa sı: Ma waali wei ı kəṽ tṽ pṽntṽ kəla-m ton. Halı ma ta tu tala sı má sopi na má wəḡəsi ı nəḡhɛ taa ntəṽkpala mayamaya. ⁸ Ma ıle, lṽm kə ma sə-mɛ. Ama Feesuyṽ Nanḡtṽ kə ılé ı ká sə-mɛ.

Yesu Iso lṽm səlv na ı mayasṽyṽ

(Matiyee 3:13–4:11; Luku 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Saa ıni ı taa Yesu luna Nasaletı kə Kalilee tetṽ taa, na í polo na Yohaani sə-ı Iso lṽm kə Yaatanı pəḡə taa. ¹⁰ Yesu lukayana lṽm taa, ılena í ná ısəṭənuyṽ tṽlaa na Feesuyṽ Nanḡtṽ tii ı təṽ ısu alukuku. ¹¹ Iləna pá nu pə yəḡəṭəḡəna ısəṭaa sı: Nyayale ma luyṽ tɛɛ Pəyaya, ma luyṽ suv-ḡ səsəm.

¹² Pə tɛma mṽpúyṽ kpakpaa, ılena Iso Feesuyṽ pona Yesu ké wulaya tetṽ taa. ¹³ Na í caya tənaya wɛɛ nule, na Satanı kəṽ na í mayasəyɪ-ı. Na í wɛ taale wontṽ hɛkṽ na ısəṭaa tillaa paasəna-ı.

Yesu yaav kə tiina kpalaa liyiti

(Matiyee 4:12-22; Luku 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Mṽpúyṽ pa tṽ Iso lṽm səlv Yohaani kə saləka, ılena Yesu náa polo Kalilee na í suv Iso Laapaali Kupanj kə kpaaluyṽ. ¹⁵ Na í tən sı: Pənente pə tala mpṽ, Iso Kawulaya kpɛɛtəa. ı layası na í mṽ Laapaali Kupanj.

¹⁶ Yesu malaya Kalilee tenku koten, ɬena í ná tiina kpala ke naale. Siməŋ na ɪ neu Antəlu, na pá tɔŋi puluyɔ ke lɔm taa. ¹⁷ Ḿpúyú ɪ təma-we si: ɪ kəɔ na í tənɪ-m na má la-me na í puuki yəlaa ɪsu í puukuyɔ tiina tɔ.

¹⁸ Tənaya pɛle pa yela pa puluŋ na pá tənɪ-ɪ kpakpaa.

¹⁹ ɪ tasa pote ke pəcɔ, ɬena í ná Sepetee pəyalɔ Saaki na ɪlé ɪ neu Yohaani, na pá caya kpuluyɔ taa na pá taɣanəŋi pa puluŋ. ²⁰ Tənaya ɪ yaa pɛleɣe kpakpaa, ɬena pá yele pa caa Sepetee na ɪ paa nyəma ke kpuluyɔ taa na pá tənɪ-ɪ.

ɪlɔŋhɪlu nəŋɔlv ɪ təm
(Luku 4:31-37)

²¹ Ḿpúyú Yesu pa pola Kapənahum ɪcate taa na í suv Yuta nyəma təkotile taa ké kuyaku kʰeɣesuyɔ wule na í niki sɛɣesuyɔ. ²² Ḿpúyú ɪ sɛɣesuyɔ cɛpa yəlaa laŋa. Pə taɣa pulɔ, ɪ sɛɣesaya-weɣe na tənɪ ɪ ta nyá. ɪ fɛɪ ɪsu pa ɪsɔ Təm sɛɣesəlaa.

²³ Ḿpúyú pa tuta Yuta nyəma təkotile taa ké apalɔ nəŋɔlv na í hii ɪlɔŋv nəŋɔlv. Tənaya apalɔ ɪnɪ ɪ koowa si: ²⁴ Nasaletɪ Yesu, n caa-weɣe tá kin? N kəma-tuyɔ wakəlvɔ ke? Ma nyəma-n teu, n ké ɪsɔ Yulɔ Nanŋtu wei ɪ tilaa tɔ.

²⁵ Tənaya Yesu holina-ɪ si: Hei, nyá, su na ɪ se apalɔ ɪnɛ ɪ waali.

²⁶ Ḿpúyú ɪlɔŋv ɪnɪ ɪ selisa apalɔ ɪnəŋi teu. ɬena í má kapuka na í se ɪ waali. ²⁷ Ḿpúyú pə cɛpa yəlaa tənə laŋa ke səsəm, na pá tən təma si: Maamaaci wei keɛ mpv? Tənɪ sɛɣesuyɔ kʰɪlɔlvɔ nté yaa. Puvɛ. Pə kpeŋna aləɣaa, ɪ yəŋətəŋi pɛleɣe na apalɔtɔ na pá nukəna-ɪ.

²⁸ Ḿpúyú Yesu həte yaa kpakpaa ɪnəŋi Kalilee tɛtɔ tənə taa.

Yesu waasvɔv ke kʰtəntʰnaa payale
(Matiyee 8:14-17; Luku 4:38-41)

²⁹ Pa lu Yuta nyəma təkotile taa, ɬena pa na Saaki na Yohaani pá polo Siməŋ na Antəlu pa təyaya ke kpakpaa. ³⁰ Na pá mayana watɔ wɛna Siməŋ yəsɔ na í həntaa. Yesu talaa, ɬena pá heeli-ɪ alɔ ɪnɪ ɪ wʉsasi təm. ³¹ Tənaya Yesu pola ɪ kin na í təkɪ ɪ nin taa na í kʉsi, na ɪ watɔ ya na í kʉli na í caləsi-we.

³² Ḿpúyú pa kəna-ɪ kʰtəntʰnaa tənə na aləŋhɪlaa tənaya taanaya tɔɔ ké waatɔ wei ilim tɔwa tɔ. ³³ Na ɪcate tənə kotɪ təcəŋəcəŋi ke təyaya ŋke ka nənəŋɔ tɛɛ. ³⁴ ɬena Yesu la na mpa kʰtəmənɔ cəɔsaya tɔ pá hiki alaafəya. Na í təŋənɪ aləɣaa payale. ɪ ta tisi si aləɣaa í yəŋətɪ. Pə taɣa pulɔ, pɛle pa nyəma ɪ ké mpi tɔ.

Yesu waasv ke Kalilee tɛtɔ taa
(Luku 4:42-44)

³⁵ Ḿpúyú waatɔ wei pə wʉsa fem na səkpɛtuyɔ wɛɛ tɔ, Yesu luwa na í polo timpi yəlaa fɛɪ tɔ na í sələmɪ ɪsɔ. ³⁶ ɬena Siməŋ pá suv-ɪ pɛɛkuyɔ. ³⁷ Pa kəma na pá na-ɪ, ɬena pá heeli-ɪ si: Yəlaa tənə caaki-ŋ.

³⁸ Tənaya Yesu cə-we si: Tə polo pəcəlv pəcəlv acalɛɛ lenna taa na má lá pɛleɣe waasv tɔtɔ. Pə mayamaya pə tɔɔ ké ma kəma.

³⁹ Ḿpúyú ɪ suv Kalilee tɛtɔ tənə taa ké cəɔv, na í lakɪ waasvnaa ke Yuta nyəma təkotilenaa mpa pa wɛna tənə tɔɔ tɔ pa taa, na í təŋənəŋi aləɣaa.

Yesu waasvɔv ke tənvyɔv tɔɔ asilima kʰtənɪ tɔ nəŋɔlv
(Matiyee 8:1-4; Luku 5:12-16)

⁴⁰ Tənaya tənuyɔv tɔɔ asilima kʰtənɪ tɔ nəŋɔlv ɪ kəma Yesu kin, na í sopi ɪ tɛɛ na í tɛɣɛ-ɪ nin na í tɔ si: Ye n ka tisaya n taa waasɪ-m?

⁴¹ Ḿpúyú tənuyɔv tɔɔ kʰtənɪ tɔ ɪnɪ ɪ təm lapa Yesu ke pətəɔtəle ke səsəm, na í kʉsi ɪ nin na í tokina-ɪ na í cə-ɪ si: Teu, ma tisaa, alaafəya í la.

⁴² M'p'ógó apalv iní i kutəŋ təma tənə inəyi kpakpaa na í məli təmmamm. ⁴³ Ilena Yesu təyən-i kpakpaa, na í kpaali-i na tən si: ⁴⁴ Taa heeli nəyolb. Ama tēē kpakpaa na kətulv na-ŋ. Ilena n̄ yiyisi isu Moisi ka keesuyv tə, na pá ná si pə waa-ŋ.

⁴⁵ Ama apalv iní i tēēwa, ilena í svv pə təm kpaaluyv ke paa timpi. Haləna i kpaaluyv mpv pə tə Yesu tá pəsi na í svv icatē natəli tə taa təkaa. Ama kpeenja təw kē i cakaya kpai taa, na yəlaa lukəna paa timpi na pá makəna-i.

2

*Yesu waasuyv ke kutəŋ kutvuluyv tv
(Matiyee 9:1-8; Luku 5:17-26)*

¹ Wēē lapa naale, ilena Yesu məli Kapənahum na yəlaa nu si i wē təyaya taa. ² Mpuvule pa kota səsəm pə tu fēi. Pə nyəkaa kē təkəŋ na pə kpeŋna nənəyə na pə təkí, na Yesu tənna-wēyē seyesuyv. ³ M'p'ógó yəlaa napəli pa kəma i kin na pa taa liyiti səyələ kutəŋ kutvuluyv tv nəyolb. ⁴ Ama yəlaa samaa təw pa kpisa isəna paa la na pá tana-i Yesu kin tə. Ilena pá kpa na pá wesi kutuluyv ŋku kv taa Yesu ka wēē tə kv ləpətv, na pá tisi kpatəle nte tə taa kutəntv iní i ka wēē tə na p'ógó ŋkv. ⁵ Yesu nawa yəlaa mpe pa naani, ilena í tə kutəŋ kutvuluyv tv iní si: Ma pəyalv, nyá isayətv husaa.

⁶ Pə pamna Iso Təm seyesəlaa napəli paa caya təna na pá hvukí pa taa si: ⁷ Pepe təw kē apalv inē i makí kanjante na í kpakəyi i ti na í keesəyənə Iso? Awe pəsəyi na í husi isayətv ye pə taya Iso paasi? ⁸ Ama Yesu ná cəkəna nti pa hvukaya pa taa təyə kpakpaa. Ilena í pəəsi-wē si: Pepe təw kē í hvukí m'p'ógó mə taa? ⁹ Nti tə yəyətuyv kələna tələv. Má heeli kutəntv si Nyá isayətv husaa, yaa Kvli na n̄ keli nyá kpatəle na n̄ tə? ¹⁰ Təw, maa hvli-mē si Yulv Pəyaya má, ma pəsəyi na má husi isayətv ke atē cənē.

Tənaya Yesu təma kutəntv si: ¹¹ Ma heeliyi-ŋ si n̄ kvli na n̄ kpaaya nyá kpatəle na n̄ kpe.

¹² Tənaya kutəntv kula kpakpaa na í kpaaya i kpatəle na yəlaa nyənəyi-i mpv, na í tēē. M'p'ógó pə lapa pa tənaya piti ke səsəm, na pá san Iso na pá tən si: Tuu tə, tə ta nata isəntə iní i nəyəsəle.

*Yesu yaav ke Lefii
(Matiyee 9:9-13; Luku 5:27-32)*

¹³ M'p'ógó Yesu tasa Kalilee tənku nəyə ke pote na yəlaa puki i kin ke səsəm na í seyesəyi-wē. ¹⁴ Yesu tēēkaya, ilena í ná Aləfe pəyalv Lefii na í caya lampuu təmule. Ilena Yesu təmi-i si: Kvli na n̄ tən-i-m.

M'p'ógó Lefii kulaa na í tən-i-i.

¹⁵ Pəle pə waali Yesu caya na í təkí kutəyəv ke Lefii tē. I na lampuu mvlāa payalē, na asayaa payalē, na i ifalaa pa təkayana. Yəlaa asayaa isu mpv ka tənaya-i payalē tətəyə. ¹⁶ M'p'ógó Iso Təm seyesəlaa mpa pa kē Falisanāa kpekəle nyəma tə, pa nawa Yesu na asayaa, na lampuu mvlāa pa caya na pá təkí mpv. Ilena pá pəəsi i ifalaa si: Pepe təw kē Yesu na lampuu mvlāa na yəlaa asayaa pa kpəntəyi na pá təkí?

¹⁷ Yesu nu mpv, ilena í tə-wē si: Pə taya alaafəya nyəma nyuləyənə fetaa. Ama kutəntvnaa kē. Ma kəmayə si ma yaaki asayaa, pə taya kupama.

*Yesu keesuyv ke nəhəkv tv təm
(Matiyee 9:14-17; Luku 5:33-39)*

¹⁸ Kuyaku nakvli Lvm Səlv Yohaani ifalaa na Falisanāa pa həkə nəəsi. Tənaya yəlaa kəma na pá pəəsi Yesu si: Pə lapa isəna na Lvm Səlv Yohaani ifalaa na Falisanāa nyəma ná həkəyi nəəsi na nyá ifalaa naa toosiyi pə təm. ¹⁹ M'p'ógó Yesu cə-wē si: I hvv si akpayalv taapalaa ká həkə nəyə na í na-wē pá wēē? Aai, pəle pə fēi lapv ke paa pəcə. Ye i wē pa hēkv, paa təkí tam kē. ²⁰ Ama pu kəw na pá keesi kuyaku nakvli, ilena pá ləsi-i pa hēkv. Ile pələyēle paa həkə nəəsi.

²¹ Nəyəlv kaa kpaya saaliya kufalaya na í tə wontuyu kəpənəy. Təfə, saaliya nke kaa hə wontuyu nku na púyú téesi waləy. ²² Nəyəlv kaa suu solum kufam ke solum hulun kəpən taa. Təfə solum kufam yasəyi hulun kəpən inəyi, na solum mpi na hulun pə wakəli yem. Ama hulun kufan taa ké pa suuki solum kufam.

*Yesu kele kuyaku kuhéesuyv tv
(Matiyee 12:1-8; Luku 6:1-5)*

²³ Mpyúy Yesu na í ifalaa pa fayana təyənaya pee taale natəli tə taa ké kuyaku kuhéesuyv kuli ku wule. Ulena í ifalaa suu təyənaya pee pəlyəy na mpaav. ²⁴ Tənaya Falisanaa təma Yesu si: Nyəni nyá ifalaa lakuyv mpi pə fəi lapv ke kuyaku kuhéesuyv wule tə yee.

²⁵ Ulena Yesu cə-we si: Ye mpv í ta kaləta paa pəcəyə mpi Tafiiti lapa waatv wei pə caala-í na nyəyəsí pu í na mpa pa we í cəlv tə? ²⁶ Isəna í suu Isə təyaya taa na í təyə potopotonaa mpa paa su Isə tə. Apiyataa ka kəna kətəlv səsə ke saa iní. Pəyele pə fəi si nəyəlv í təyə potopotonaa mpeye yem na pə tá ké kətəlaa. Ama Tafiiti ná təyə-we. Haləna í ha í taapalaa.

²⁷ Mpyúy Yesu tasa-we tətə si: Yəlv təw ké pa su kuyaku kuhéesuyv. Ama pa ta la yəlv ke kuyaku kuhéesuyv təw. ²⁸ Pə təw ké Yəlv Pəyaya má, ma ké kuyaku kuhéesuyv səsə təsiyisiyi.

3

*Nkpaləkpekaya tv təm
(Matiyee 12:9-14; Luku 6:6-11)*

¹ Pəle pə waalı Yesu tayana Yuta nyəma təkotile taa ké məlyəy. Pə pamna nkpaləkpekaya tv nəyəlv í ka we təna. ² Na yəlaa mpa paa we təna tə pá cəyaa na pá kənəna Yesu ké teu si pa naa si í ká waası apalı inəyi kuyaku kuhéesuyv wule yaa isəna? Pa lakaya mpyúy si pá hiki nti paa waana-í tə. ³ Mpyúy Yesu təma nkpaləkpekaya tv si: Kuli na í sən həkə taa.

⁴ Ulena Yesu pəəsi mpa pa cəy mpu tə si: Ta mpaav taa, kəpantv ke pə muna pá la kuyaku kuhéesuyv wule yaa isəyatv? Paa waası yaa paa kv?

Ama pa ta cə si pulv. ⁵ Tənaya í nyəna pa təna pa isəntaa na pa təm lapv-í pááná, na pa taa hūwəe asayəe wakəli í lanle ke səsəm tətə. Ulena í tə nkpaləkpekaya tv iní si: Təv, loosi nyá nin.

Mpyúy nkpaləkpekaya tv loosa í nin, lena í nin həti. ⁶ Tənaya Falisanaa luna Yuta nyəma təkotile taa ké kpakpaa, lena pa na Heləti nyəma pá cəy na pá mayası isəna paa la na pá kv Yesu tə.

Samaa kənte ke Yesu kinj

⁷ Mpyúy Yesu lu təna təfəv, na í na í ifalaa pá polo Kalilee tenku nəyə, na samaa tuutuuma hu í waalı. Samaa iní í ka luna Kalilee, na Yuta, ⁸ na Yosalem, na Itumee tətə taa, na Yaataní pəyə waalı, na Tiií na Sitən pə acaləe cəlv həyəlyəy. Yəlaa panə pa nu mpi mpi Yesu tənəna lapv təyə pa kotaya í kinj ke səsəm ke mpv. ⁹ Mpyúy Yesu təma í ifalaa si pá tanj-í na kpuləy, təfə samaa yun ka nyəkí-í. ¹⁰ Pə taya pulv təw, yəlaa nawa si Yesu tənəna lapv na kütəntənəna hikiyi alaafəya. Ulena pa təna mpa pə wukaya tə, pá huliyi si pá hiki-í na pá tokina-í. ¹¹ Ye aləyaa loosa Yesu, pa suki kiisuyv ké na pá lunj-í na pá tən si í ké Isə Pəyalv ké. ¹² Ama Yesu ná kaləna-we si pá taa yəyətəyi mpv.

*Tillaa naanəwa na naale kpav
(Matiyee 10:1-4; Luku 6:12-16)*

¹³ Mpyúy Yesu kpa puyv təw na í yaa mpa í caa təyə í kinj, na pəle pá polo. ¹⁴ Tənaya í ləsa pa taa yəlaa naanəwa na naale na í ha-wəyə həte si tillaa. U ləsa pəlyəy si pá wəe í kinj ke tam na í tiliyi-wəyə waasv lapv. ¹⁵ Na í ha-wəyə aləyaa təyənyəy pəsuyv. ¹⁶ Yəlaa naanəwa na naale wei í ləsa tə pa həla ntə. Simən wei Yesu ha həte si Piyəe tə, ¹⁷ na Sepetee pəyalv Saakí na í neu Yohaani. Pəle pa naaləyə Yesu ka ha həte si Pəwanəesi, na tələ tə hūwəe ntə si tən holuyv piya. ¹⁸ Na pə kaası Antəlu, na Filipv, na Paatelemii, na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalv

Saaki, na Tatee, na Siməŋ wei i ka lukaya tetu takuyu təm taa tɔ, ¹⁹ na Yutaasi Isəkaleeu wei i hulaa si Yesu kolontunaa i kpa-i tɔ.

Yesu nyəma kənte ke i kpayav

²⁰ Pələ pə waali Yesu mələ təyaya, na yəlaa tuutuuma tasa kotuyu pə ti fəi. Haləna Yesu na i ifalaa pa ta hiki tapacayale si pá təyɔ təyɔv mayamaya. ²¹ I nyəma nu mpv, ilena pá kuli si pá puki na pá kpa-i. Pə taya pulv tɔ, pa tənaya ké si pə laki-i ké.

Yesu cəv ke i təm tvlaa

(Matiyee 12:22-32; Luku 11:14-23; 12:10)

²² Iso Təm seyesəlaa mpa pa luna Yosalem na pá kəɔ tɔ pələ pa tənaya si: Yesu nyəna Pesepule^a ké.

Iləna ləlaa náá tən si: Aləyaa wulav tən ke Yesu tənənəyənə aləyaa ləmpa.

²³ Ḿpúyú Yesu yaa-we na i sɛɛ-weyɛ isənaa si: Isənaya Sataní ká tənən i ti? ²⁴ Ye kawulaya weɛ na ká fəi nəyɔ kulumaya, nəənəɔ ka saaləyi yem ké. ²⁵ Na yəlaa i we təyaya taa na pá fəi nəyɔ kulumaya, nəənəɔ təyaya ŋke ka saaləyi yem ké. ²⁶ Mp v tətəyɔ ye Sataní wakələyi i ti na i kawulaya nyəma yooki pa taa pa tike, i kawulaya yaa ké na i tən saali yem təkpataa.

²⁷ Nəyɔlv kaa pəsi na i svv yulv tən tu təyaya si i kuuki i wontu na i tá tɛ tən tu inəyi həkuyv ke ŋmusi. Ama i kpa-i ké na i həkɔ-i təkənkeŋ na pécɔ i svv i wontu kuuu ke təyaya taa.

²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, paa yəlaa kɔwakələm ká tɔ isəna, yaa paa pa yəyɔta isayatu isv we, Iso pəsəyi na i h́lí-weyɛ suulu. ²⁹ Ama wei i ká yəyɔti isayatu ke Feesuyu Nanŋtu tɔ tɔ pa kaa husi puntu isayatu ke paa pəcɔ. Pə taya pulv tɔ, puntu səyɔla isayatu tam nyəntv ké.

³⁰ Mpi pə tɔ Yesu yəyɔta mpv tɔ, pa tənaya-i ké si i nyəna iləyɔv.

Yesu too na i newaa

(Matiyee 12:46-50; Luku 8:19-21)

³¹ Ḿpúyú Yesu too na i newaa apalaa nyəma pa kɔma na pá səŋ awal na pá tili si pá yaa-i.

³² Pə pamna yəlaa samaa cayaa na pá cəɔna Yesu. Tənaya pa heela Yesu si: Tə taa cɛ nyá nəyɔ tɔ, nyá too na nyá newaa pa wəɛna ntɛyɛ awal na pá caa-ŋ.

³³ Ḿpúyú Yesu nəyɔ təkpaɔv si: Aweyɛ ma too na mpaya ma newaa ye? ³⁴ Yesu nyəna mpa pa tənə pa cayaa na pá cəɔna-i kotaya tɔ, ilena i tɔ si: Ii naa ma toonaa na ma newaa ntɔ. ³⁵ Pə taya pulv tɔ, mpa pa laki mpi Iso caaki tɔ púntvnaa nté ma newaa na ma toonaa.

4

Mətutuuna təm

(Matiyee 13:1-9; Luku 8:4-8)

¹ Ḿpúyú Yesu tasa seyesuyv ke Kalilee tenku nəyɔ. Tənaya yəlaa kota i kin ke səsəm pə fəi kɛesuyv. Haləna i kuli na i kpa kpuluyv taa na i cayaa. Na yəlaa náá cayaa atɛyɛ lvm nəyɔ na in i we kpuluyv taa ké lvm taa. ² Ḿpúyú Yesu seyesa-weyɛ təmnaa payale na isənaa sɛɛv taa. Haləna i kɛɛsi-we si: ³ I nu teu, tuulu poləna tuutu. ⁴ I tuukaya i mətutuuna, ilena ləɛna hoti mpaav nəyɔ nəyɔ na sumasi tii na si təyɔ-ye. ⁵ Ḿpúyú ləɛna hota kɔwəv tɔ tɛmpi tetv ta lim tɔ, na alɛ á tənna nyɔv ke tetv we tətayasam tɔ pə tɔ. ⁶ Ilim kɔma na pə han na pə nyaya məhoo, ilena a wuli. Mpi tɔ, a ta hiki tetv si á ka hoosi kupaŋsi. ⁷ Pee ləɛna náá hoti səwa taa na alɛ a nyɔ isv a ká kuli teu, ilena səwa fɛtɛ-ye na á kpisi luluyv. ⁸ Ama pee ləɛna ná hota tetv mɔsvŋ nyəntv taa. Ḿpúyú alɛ a nyɔwa na á kuli na á pu tɛŋ na á luli pee. Ləɛna ke pəcɔ, ləɛna ke mayana, ləɛna ke səsəm səsəm.

⁹ Ḿpúyú Yesu tɔma si: Ye wei i ké təm nulv púntv i nu.

^a 3:22 Pesepule: Aləyaa wulav ke Yuta nyəma yaaki si Pesepule.

*Yesu seɣesuyv na isənaa seɣv nyvuyv
(Matiyee 13:10-17; Luku 8:9-10)*

¹⁰ Pa koma na pá luna kpeenja, ɛlena mpa paa we Yesu cɔɔ tɔ na ɪ ifalaa naanvwa na naale pá pɔɔsi-ɪ si: Keesi-tuyv isənaa mpa n seɣ-tuyv mpv tɔ pa hɔweɛ. ¹¹ Ḿpúyú Yesu cɔ-we si: Mɛ, pə ha-mɛye si í nyi Iso Kawulaya tɔm kɔnmesətv. Ama isənaa seɣv taa ké kpai nyéma ná nyəjna pə tampana.

¹² Pəcɔ pə tisi na paa pa nyəna teu, pá taa ná.
Na paa pa nu teu, pá taa cekəna.
Tɔfɔ tɔɔ paa kɔɔ na pá pəsəna Iso tɔɔ
na í husi-weye pa isayətv.

*Yesu kilisuyu ke mətutuuna tɔm
(Matiyee 13:18-23; Luku 8:11-15)*

¹³ Ḿpúyú Yesu pɔɔsa-we si: I tá cekəna iso wei ma seɣ-mɛye mpv tɔ yaa? Na isənayale í ká cekəna isənaa lelaa mpa paa seɣ-mɛ tɔ? ¹⁴ Pə we isu Iso Tɔm ke tuulu inɪ ɪ tuuki. ¹⁵ Yəlaa weɛ, na ye pa nu Iso Tɔm Satanɪ təɲ na í həɣɔsi-təɲi pa taa ké kpakpaa. Pɛɛ pa wenna nté isu pee nna a hota mpaav nəɣɔ nəɣɔ tɔ. ¹⁶ Pee wena ale a hota kɔwəv tɔɔ tɔ, alɛyeɛ mpa pa nu Iso Tɔm na pá mv-təɲi kpakpaa na lanhulɔmlɛ tɔ. ¹⁷ Ama paa yeki si tɔ sɔvna-weye teu. Pa təkəɲi-təɲi tətantaa. Saa wei wahala nəɣɔlv ɪ ká tala, yaa Iso Tɔm tɔɔ kɔnyəɲ tuyv ká kɔɔ, ɛlena pá lu Iso seɣv taa ké kpakpaa. ¹⁸ Lɛlaa ná nəɣəsəna wena a hota sɔwa taa tɔ. Mpi tɔ pa tɛɲ Iso Tɔm nuv, ¹⁹ ɛlena atɛ cənɛ kɔlapɔtv nəɣəsɛɛ na wɛnav kɔtɔi puyusi-we. Na kɔnyuləɲ lɛləɲ kv tɔm ntəɲi pa taa, na halɪ tɛ caɲ na tɛ kpisi luluyv. ²⁰ Pə kaasa pee lenna ná hota tɛtv mɔsɔɲ nyəntv taa. Anhaa, ale a wenna nté isu yəlaa mpa pa nukɪ Iso Tɔm na pá mv-təɲi teu na pá luləɲi pee tɔ. Lɛlaa ke pəcɔ, lelaa ke mayana, na lelaa ke səsəm səsəm.

*Fətəla mɔsvuyv tɔm
(Luku 8:16-18)*

²¹ Ḿpúyú Yesu pɔɔsa-we tɔtɔ si: Yulv ká kpaya fətəla na í pamɪ-ɪ nyənaya tɛɛ yaa í sɔsi-ɪ kato tɛɛ? Pə taya ye ɪ we timpi taa, pu na yəlaa təna tɔɣɔ paa su-ɪ? ²² Kɔnɛlɛm napəli pə fɛi si pə kaa kuli pə tɔɔ, pəcɔ mukaya tɛɛ pulv fɛi mpi pa kaa ləsi na paa wei í ná tɔ. ²³ Ye wei ɪ ké tɔm nulv pɔntɔ í nu.

²⁴ Ḿpúyú Yesu tasa-weye heeluyv si: I la laakali na nti nti í nukɪ tɔ. Mayasəlaya nka mə mayamaya í mayasəɣəna tɔ, nkeye Iso ká mayasəna ɪ kɔcɔɔɲ na í ha-mɛ. ²⁵ Wei ɪ wɛna tɔɣɔ paa ha. Paa lɛɛkɪ wei ɪ fɛina tɔɣɔ pəciimaya wei ɪ wɛna tɔ.

Kututuum nyəv tɔm

²⁶ Ḿpúyú Yesu tasaa tɔtɔ si: Iso Kawulaya weɛ ké isu yulv tuukuyv pee ke ɪ taale taa tɔ. ²⁷ Paa ɪ tooki yaa ɪ wɛna ɪ isɛ, paa ilim paa ahoo, ɪ kaa nyi isəna pee anɪ a nyɔkɪ na á lakɪ məhoo tɔ. ²⁸ Tɛtv mayamaya lakəna na pə pukɪ. Pə caaləɣəna məhoo ké, waali ké pə tuyv nyɔɔɲ. Pəɛ pə waali ké pee ná pukɪ tɛcasəlaa. ²⁹ Pə pukɪ mpv, ɛlena pá cɛ na pá husi na pá niki kɔm.

*Səɣa pəle tɔm
(Matiyee 13:31-32,34; Luku 13:18-19)*

³⁰ Yesu tasa yəɣɔtuyv tɔtɔ si: Pepeye tu keesəna Iso Kawulaya ɛɛ yee? Na iso wei ké tu seɛ na pə keesi ka tɔm ɛɛ yee? ³¹ Ka nəɣəsəna ké isu səɣa pile. Pee nna pa tuuki tɔ a təna a taa nté tɛ kələna weɛv təminimini. ³² Ama ye pa tuu-tɛ, tɛ pukɪ ké na tɛ kpa səsəm na tɛ kəli tuusi lɛɲsi. Na tɛ hɛli piliɲasi ke səsəm, haləna sumasi kəɲ na si tuyv tana ke si hɔtv taa.

³³ Yaasinaa payale isu mpv pə taka ké Yesu kpaya na í seɣesəna-we. I mayasa isəna yəlaa mpa pa kotina-ɪ mpv tɔ paa pəsi na pá cekəna tɔ. ³⁴ I ta seɣesi-weye natələɲi yem na í ta keesəna pulv. I na ɪ ifalaa pa koma na pá caya pa tike, ɛlena í kilisi-weye pə təna.

*Kacuculaya həesvuyv təm**(Matiyee 8:23-27; Luku 8:22-25)*

³⁵ Kuyaku künə inı ku taanaya təw Yesu təma ı ifalaa sı: Tə tēsı na tə polo kütən lənku təw.

³⁶ Pa tēma yəlaa kē yasvuyv, ılena Yesu ifalaa keli-ı kpuluyv ŋku ku taa ı ka caya tə, na kpulən lələn ka wē ı kin təna.

³⁷ Tənaya heelimuyv suv mapv na lvm huuki na pə watəyi pa kpuluyv taa, haləna küle ku caa suyu. ³⁸ Pə pamna Yesu ná tv ı nyuyv kē lefeli na í tənna tom na waalı təw. Mpyúy ı ifalaa feesa-ı sı: Tacaa, n suma yaa? Tə lepaya.

³⁹ ı fema ılena í kaləna heelim. Na í heeli lvm sı: Su, həe təna.

Tənaya heelim suma, na pə tənə pə həe təli. ⁴⁰ ılena í pəəsi-wē sı: Pepe təw kē í wēna səxəntv kē mpv? ı ta tē mə taa na ıso kēle?

⁴¹ Səxəntv pu-wəyē səsəm na pá tən təma sı: Aweyēle inə inı na pə kpənna heelim na tənku lvm na pə nukəna-ı?

5

*İləyəhilu na afanaa pa təm**(Matiyee 8:28-34; Luku 8:26-39)*

¹ Mpyúy pa tala Kalilee tənku kütən lənku kē Selasini nyəma tetv taa. ² Yesu luna kpuluyv taa kē kpakpaa, ılena yulv nəyəlv í luna pəlaan taa na í səŋi-ı. ³ Apalv inı ı ka hii iləyəv kē, na í wē pəlaan taa. Paa alukpala mayamaya kē paa həkə-ı pu cakı. ⁴ Təm payələ kē pa kama-ı ŋkpa sı na í pəli, na pá həkə ı nin kē alukpala na í pütəti pə tənə. Nəyəlv fēi wei ı pəsəyi na í ŋmakəli-ı tə. ⁵ Pulasi taa na pəlaan taa kē ı wē ilim na ahoo kē tam, na í makı kapusi na í həetəyi ı təyi pēē.

⁶ Apalv inı ı loosa Yesu kē poolun, ılena í kpaya asewa na í polo í lun ı tēē ⁷ na í kooki sı: ıso taa ıso səsə pəyalv Yesu, ma na-ŋ suwe? Ma wiina-ŋ, hai, nyəni ıso, taa tv-m wahala.

⁸ Pə taya pulv təw kē apalv inı í yəyətə mpv, Yesu ka təma ı iləyəv kē sı í se apalv inı ı waalı.

⁹ Mpyúy Yesu pəsa apalv inı sı: Pa yaa-ŋ suwe?

ılena ilé ı cə-ı sı: Pa yaa-m sı Kəpin kē tə wē payələ tə pə təw.

¹⁰ ılena apalv inı í wiina Yesu kē teu sı í taa təyənı-wəyē tetv ntı tə taa.

¹¹ Afanaa kaləkv səsəsv nakvli ku wē tənaya puyv cəlv na ku tuliyi. ¹² Mpyúy iləyaa mpē pa wiina Yesu sı í yele na pá svv afanaa mpē pa taa.

¹³ Mpyúy Yesu tisaa. Tənaya iləyaa mpē pa yela apalv inı na pá svv afanaa mpē pa taa. ılena pēle pá tv casəle kē yem na pá tii kalakala na pá tv lvm na pá sı. Afanaa mpē pa nyuyv tala ısu iyisi naaləyē (2000) mpv.

¹⁴ Mpyúy afanaa mpē pá tiikilaa ná loma kpakpaa na pá polo na pá tayası təm ntı, na tə yekı kpakpaa kē acalēē taa na cacakən tēē, na yəlaa lu sı pa naakı mpi pə lapa tə. ¹⁵ Yəlaa kəma Yesu kin, ılena pá mayana apalv wei ı kin iləyaa kəpin ŋku ku wēē tə na í caya na í suu wontu na pə cəpa ı təw. ılena səxəntv kpa-wē. ¹⁶ Mpa pa na təm ntı na pa ı səpəle tə pá kēesa-wəyē ı səna pə lapa na iləyəhilu iləyaa se tə. Na mpi pə lapa afanaa tə. ¹⁷ ılena yəlaa svv Yesu kē tēkuyv sı í lu pa tetv taa.

¹⁸ Yesu kəma sı ı kpaa kpuluyv taa, ılena iləyəhilu inı sı: Ma tənəyi-ŋ. ¹⁹ Ama Yesu kisaa na í təmı-ı sı: Məli nyá təyaya taa kē nyá nyəma kin, na ı kēesi-wəyē ı səna Tacaa nyəna nyá pətətəle na í la-ŋ tə.

²⁰ Mpyúy apalv inı ı tēēwa na í niki mpi Yesu lapa-ı təyə heeluyv kē timpı pa yaa sı acalēē naanəwa tə pə tetv taa, na pa tənə mpa pa nuwa tə pa lanja cəpa.

*Yailu pēlv na alv təyəllv pa təm**(Matiyee 9:18-26; Luku 8:40-56)*

²¹ Yesu tayana tesuyv ke kuterj ŋku kv tɔɔ ɪ ka wɛɛ tɔ na kpuluyv. Ulena yɔlaa koti sɔsɔm, na inɪ ɪ wɛ lum nɔɔ. ²² Mɔpɔyɔ Yuta nyɔma tɔkotile sɔsɔ nɔɔlv ɪ kɔma ɪ kin, pa yaa-ɪ si Yailu. I nɔ Yesu, ulena ɪ hoti ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ, ²³ na ɪ wiina-ɪ tɔkpɛɛ si: Ma pɛɛliya caana ntɛɛ sɔm. La suulu na ɪ polo ɪ tɔni nyɔ nin ke ka tɔɔ, na pɔ waa-ke na kɔ hiki weesuyv. ²⁴ Mɔpɔyɔ Yesu tɔɔa-ɪ na pɔ tɛɛ, na samaa sɔsɔ tɔɔa-ɪ na pɔ nyɔka teu.

²⁵ Pɔ pamna alv nɔɔlv ɪ ka wɛ tɔna, hatoo pusɪ naanɔwa na naale taa kɛ ɪ tɔɔna tɔɔlvuyv na pɔ wɛ-ɪ tɔɔ. ²⁶ I nɔ wahalanaa ke fetaa tɛ, na halɪ ɪ can na ɪ tɔɔ ɪ liyitee tɔna, pɔ ta tu lapv sooci mayamaya. Pɔ mɔlaa kɛ na pɔ sɔsɔyɪ kɔsɔsɔ. ²⁷ Alv inɪ ɪ nu Yesu tɔɔ, ulena ɪ tɔ na ɪ svv yɔlaa samaa taa, na ɪ polo na ɪ tokina Yesu capa na ɪ lɛ ɪ waali tɔɔ. ²⁸ Pɔ tɔɔa pulv tɔɔ, ɪ hvvwa ɪ taa kɛ teu kɛ si: Ye ma pɔsaa na mɔ tu hiki ɪ tɔɔ wontu na mɔ tokina tɛ, pu waa-m. ²⁹ Tɔɔa pɔ tɔma-ɪ kpakpaa inɪ, na ɪ nu ɪ tɔnvuyv taa si ɪ hika alaafɔya. ³⁰ Mɔpɔyɔ Yesu nu ɪ taa si toma lenna luwa. Ulena ɪ pɔsɔna ɪ waali kɛ samaa taa tɔna na ɪ pɔsɔ si: Awe tokina ma wontu?

³¹ Ulena Yesu ifalaa cɔ-ɪ si: A a, n naa yɔlaa payale nyɔkɔyɪ-ŋ isɛntɔ na ɪ tɔɔanɔyɪ pɔsɔyuv si awe tokina-ŋ?

³² Mɔpɔyɔ Yesu nyɔna ɪ taa na ɪ waali si ɪ naa wei ɪ tokina-ɪ mpv tɔ. ³³ Alv inɪ ɪ nyɔmɔ mpi pɔ lapa-ɪ tɔ, ulena ɪ svv seluyv na ɪ polo ɪ hoti Yesu nɔɔhɛɛ tɛɛ na ɪ heeli-ɪ ɪ tampana. ³⁴ Tɔɔa Yesu tɔma-ɪ si: Ma pu n tɔma lɔ na nyɔ taa tɔɔ pɔ waasa-ŋ. Tɛɛna lanɔlvɔmle, nyɔ kvɔtɔ ɪ tɔɔ tɔkpataa.

³⁵ Yesu tɔɔna yɔɔtɔyuv ke mpv, ɪ tilla luna Yuta nyɔma tɔkotile sɔsɔ Yailu inɪ ɪ tɔɔa ntɛ na pɔ heeli-ɪ si: Nyɔ pɛɛlɔ fɛɪ. Taa tv Tacaa ke kvnyɔŋ ke yem.

³⁶ Ama Yesu ta nyɔni pa kvɔɔtɔtɔ si tɔ ke pulv. Ulena ɪ tɔ Yailu si: Taa nyɔ. Ama nyaa tɛ lɔ na nyɔ taa tɛ.

³⁷ Mɔpɔyɔ Yesu tɔɔna pa tɔna na pɔ kaasi Piyɛ na Saaki, na ɪ lɛ ɪ neu Yohaani pa tike. ³⁸ Pa tala Yuta nyɔma tɔkotile sɔsɔ inɪ ɪ tɛ, ulena Yesu nɔ yɔlaa wiliyɪ na pɔ makɪ kapusi ke sɔsɔm na pɔ hanɔ yem. ³⁹ Mɔpɔyɔ ɪ svv tɔɔa taa na ɪ pɔsɔ-wɛ si: Pepe tɔɔ kɛ ɪ wiiki na pɔ hanɔ mpv? Pɔɔa kanɛ ka too kvtoo kɛ, ka ta si se.

⁴⁰ Tɔɔa tɔɔa nyɔma wonɔa-ɪ. Mɔpɔyɔ ɪ tɔɔna pa tɔna na pɔ luna awalɪ. Ulena ɪ kpɔɔa pɔɔa caa na ka too na ɪ ifalaa tooso inɪ na pɔ svv timpɪ paa husa pɔɔa ŋke tɔ. ⁴¹ Tɔɔa Yesu tɔka ka nin taa na ɪ tɔ si: Talita kum. Tɔm tɔnɛ tɔ hvwɛ ntɛ si: Ma heeliyɪ-ŋ si ɪ kvli pɛɛliya nyɔ.

⁴² Tɔɔa pɛɛliya kvla kpakpaa na kɔ svv tɔntɛ. Ka pusɪ ka wɛ naanɔwa na naale. Pa nɔ mpv, ulena pɔ la-wɛɛ piti ke sɔsɔm. ⁴³ Ama Yesu kpaala-wɛ si pɔ taa yele na nɔɔlv nu-tɪ. Ulena ɪ tɔ si: I cɛla-keɛ kvɔtɔv na kɔ tɔɔ.

6

Nasaletɪ nyɔma kisuyv ke Yesu (Matiyee 13:53-58; Luku 4:16-30)

¹ Mɔpɔyɔ Yesu lu tɔna na ɪ polo ɪ catɛ nte tɔ taa ɪ puwa tɔ, na ɪ ifalaa ke ɪ waali. ² Kvɔakv kvhɛsvuyv talaa, ulena ɪ niki sɛɛsvuyv ke Yuta nyɔma tɔkotile taa. Yɔlaa payale nu ɪ tɔm, ulena pɔ la-wɛɛ piti kɛ sɔsɔm, na pɔ tɔɔ si: Lɛɛ ɪ hika pɔnɛ inɪ pɔ tɔna isɛntɔ? Na nyɔm mpiyɪlɛ pɔ ha-ɪ mpv? Na isɔnaya ɪ lakɪ piti tɔma anɛ a taka kɛ mpv? ³ Pɔ tɔɔa Malɪ pɔɔlv kaafɛnta? Pɔ tɔɔa Saaki na Yosee na Yuti na Simɔŋ pa taalv? Pɔ tɔɔa tɔ na ɪ newaa alaa nyɔma ntɔ cɔnɛ?

Pɔ tɔnaya mpv pɔ lapa pa lanɔ ke kpɔsɔŋ na pɔ kpisi ɪ tɔm mvuyv. ⁴ Mɔpɔyɔ Yesu tɔma-wɛ si: lɔ kvɔɔtɔtɔ telɔsɔlv ta lan sam ke tiili, ye pɔ tɔɔa ɪ mayamaya ɪ catɛ taa, na ɪ lvlvuyv nyɔma na ɪ tɔɔa nyɔma hevɔ.

⁵ I ta pɔsɔ na ɪ la piti tɔmle natɔlɔyɪ tɔna. Ye pɔ tɔɔa kvɔtɔntɔnaa pɔcɔ wei ɪ tɔɔ ɪ tɔna nin na pɔ waa tɔ. ⁶ Mɔpɔyɔ ɪ lanɔlɛ cɛpɔna isɔna pa fɛina lɔ kɛ naani tɔ.

*Yesu ifalaa naale naale tiluyu
(Matiyee 10:5-15; Luku 9:1-6)*

Pəle pə waali Yesu cəw acaləe nna a wə pəcəlb tənə tə a təw na í seyeşi. ⁷ İlena í yaa í ifalaa naanəwa na naale na í tili-wəye naale naale. Na í tu-wəye ton si pá təyoní aləyaa. ⁸ Na í heeli-wə si: Kpátúyú paasi, í taa təkí pulv tətə. İ taa kpaya təyonaya, í taa təkí huluyu, na í taa təkí liyitee ke mə sipanaa taa. ⁹ İ lee ntanjkpala. İ taa suu wontu na í tənı.

¹⁰ Mprúyú í tasa-wə tətə si: Ye í tala ıcate taa na í suv təyaya nka ka taa, í caya tənə haləna mə kuluyv. ¹¹ Na ye pa ta mu-məye tiili yaa pa ta nuna-mə, í lu tənə na í kpiisi-wəye mə nəəheə muşuyv, na pə huli-wə si í kpaala-wə.

¹² Mprúyú Yesu ifalaa tēwa na pá lakı yəlaa ke waasu si pá layası tənte. ¹³ Na pá təyoní aləyaa payale, na pá taa kutəntənəa payale ke nim na pə waa-wə.

*Lum Səlv Yohaani kuyv
(Matiyee 14:1-12; Luku 9:7-9)*

¹⁴ Yesu hətə tənə yaa ke paa timpi. Mprúyú wulav Heləti nu Yesu tan. Na yəlaa ləlaa náá tən si: İso Lum Səlv Yohaani ílé í femna. Pə təw kə í wəna piti təma lapu pəşuyv.

¹⁵ İlena ləlaa si İlii luna.

Pə kaası ləlaa ná tən si ləntaa İso kuyəyətutv teləsəlaa taka nəyəluyv.

¹⁶ Heləti nu mpv, iləna í tə si: Lum Səlv Yohaani wei í nyuyv ma yəlaa na pá seti tə inı í femna.

¹⁷ Nn kupam, wulav Heləti inı í ka təmna si pá kpa Yohaani na pá həkə-ı na pá tu-ı saləka taa. Pə taya pulv təw kə Heləti lapa mpv. İ ka kpaya í taalv Filipv alv Helətiyatı kə. ¹⁸ İlena Yohaani yəyətı-ı si: Pə ta muna si n lee ki nyá taalv alv na n suna nyá ti. ¹⁹ Mprúyú Helətiyatı taa wuna Yohaani ke səsəm, na í pəkəyı si í kv-ı. Ama Heləti təw í ta pəsi na í la pulv. ²⁰ Pə taya pulv təw, wulav Heləti nyəma si Yohaani kə yulv kupan, í kə İso yulv. Pəyele í nyanayana-ı kə, na í kentiyi í təw. Ye í nu Yohaani təm pə pəkəyı-ı í taa kə. Paa na mpv í nyulaya si í nuki-ti.

²¹ Mprúyú wulav Heləti ləlyuv kuyaku acima talaa. Na í la acima na í yaa í kawulaya taa səsaa səsaa na yoolaa səsaa, na Kalilee tətə taa nyuyv nyəma nyuyv nyəma. Sese pə wəe si kuyaku nkuyv Helətiyatı ká hiki mpi í pəkaya tə. ²² Mprúyú Helətiyatı inı í pəelə suv timpi yəlaa sē mpv tə na í paa. Ntəna pə la Heləti na í muşlaa mpeye ləlen. Tənaya Heləti təma pəelə inı si: Sələmi-m mpi n caa tə, maa ha-η.

²³ Haləna Heləti tuu si paa mpiyi í sələma-ı, inı í ká ha-ı. Paa inı í kawulaya mayamaya həyəluyv.

²⁴ Pəelə inı í luwa, iləna í polo í pəəsi í too si: Pepeye ma sələmi-ı?

İlena toto cə-ı si: Tə si í ha-η İso Lum Səlv Yohaani nyuyv. ²⁵ Tənaya í mələ wulav kin ke kpakpaa na í tə si: Ma caa si n ha-m İso Lum Səlv Yohaani nyuyv ke nyənaya taa kə cənəye nəənəw.

²⁶ Mprúyú wulav Heləti lanle wakəla səsəm. Ama í təma tuuu ke í muşlaa mpe pa tənə pa ısentaa, ile pə fei si í ká kisi. ²⁷ Tənaya í tila tanlaa taa nəyəluyv kpakpaa si í polo í kəna İso Lum Səlv Yohaani nyuyv. İlena tanlv náá tē saləka nan taa na í seti Yohaani nyuyv. ²⁸ Na í tu-kuyv nyənaya taa na í kəw í cəla pəelə inı, na ílé í polo í cəla í too. ²⁹ Yohaani ifalaa nu mpv, iləna pá polo pá kpaya Yohaani na pá pi.

*Yəlaa iyisi kakpası caləsvyv
(Matiyee 14:13-21; Luku 9:10-17; Yohaani 6:1-14)*

³⁰ Mprúyú Yesu tillaa mələa, iləna pá kēesi-ı pə tənə mpi pa lapa na pa seyeşaa tə. ³¹ Mpa pa pukaya Yesu kin, na mpa pa kulayaa si pa kpen tə pa payale fei kēesuyv. Haləna Yesu na í ifalaa pa ta na ıse si pá təyə təyəv mayamaya. İlena Yesu tə í ifalaa si: İ kəw na té luna kpeenə ke timpi nəyələ fei tə na í heesi pəcə mayamaya.

³² M̄p̄ȳȳ Yesu na ı ifalaa pa suv kpulv̄ȳv̄ ke pa tike na pá t̄ena kpeen̄a t̄o. ³³ Ama ȳl̄aa paȳale loosa-w̄e na pá nyi-w̄eȳe kpakpaa. İlena ȳl̄aa lu acal̄ee acal̄ee na pá kp̄aya asewa na pá laali-w̄eȳe t̄enaya tate.

³⁴ Yesu luna kpulv̄ȳv̄ taa na í na ȳl̄aa samaa, ılena pa t̄om lapı-ı p̄et̄ot̄ale ke s̄os̄om. P̄e t̄aya pulv̄ t̄o, pa n̄əȳəs̄əna k̄e ısu heen̄ wei ı feina tiikilu t̄o. M̄p̄ȳȳ ı sēȳes̄a-w̄eȳe s̄os̄om. ³⁵ P̄e k̄oma taanaya ılena ı ifalaa polo na pá t̄omı-ı sı: C̄əne k̄e nyutu taa k̄e, na ilim t̄ema. ³⁶ T̄əȳonı-w̄e na pá yeli kut̄əȳov̄ yapv̄ ke p̄əc̄ol̄o p̄əc̄ol̄o cacak̄əñ t̄e na p̄ə acal̄ee taa.

³⁷ T̄enaya Yesu t̄oma-w̄e sı: Mu hana-w̄eȳe t̄əȳonaya ke m̄ə maȳamaya.

M̄p̄ȳȳ Yesu ifalaa p̄əsa-ı sı: Paa tu polo na t̄ə ya kut̄əȳov̄ ke Liyitee nȳəȳətv̄ ɲm̄v̄n̄v̄ȳv̄ (200), pu tala ȳl̄aa pan̄eȳe we?

³⁸ T̄enaya Yesu t̄oma-w̄e sı: İ polo na í wiili na m̄á ná, potopotonaa ıs̄ənaya í w̄ena?

Yesu ifalaa wiilaa, ılena pá heeli-ı sı: Potopotonaa kakpası na p̄ə kaası tiina ke naale.

³⁹ M̄p̄ȳȳ Yesu t̄oma ı ifalaa sı: İ cayası samaa t̄enaya tintika tintika ke nȳəl̄əwee t̄o.

⁴⁰ T̄enaya pa c̄aya loosi, l̄elaa ke nun̄wa (100) nun̄wa (100), l̄elaa ke nule na naan̄wa naan̄wa. ⁴¹ T̄enaya Yesu kp̄aya potopotonaa kakpası na tiina naale ını, na í teki ıse na í sēe İso k̄e í na t̄əml̄e, na í f̄aya-w̄e na í c̄ela ı ifalaa sı pá tala ȳl̄aa. Na í t̄ēsı tiina naale ke mp̄v̄ t̄ot̄o, na pá tala pa t̄əna t̄əpai. ⁴² M̄p̄ȳȳ pa t̄əna pa t̄əȳaa na pá haya. ⁴³ Na ı ifalaa koti h̄əȳol̄ası nsi sı kp̄isaa t̄o, na p̄ə su t̄ək̄əñ naan̄wa na naale. ⁴⁴ M̄pa pa t̄əȳə mp̄v̄ t̄o pa taa apalaa nȳəñ tala ısu iyisi kakpası (5000).

Yesu t̄ənt̄e k̄e l̄vm̄ t̄o

(Matiyee 14:22-33; Yohaani 6:15-21)

⁴⁵ M̄p̄ȳȳ Yesu t̄oma ı ifalaa ke p̄ə waali k̄e kpakpaa sı: İ suv kpulv̄ȳv̄ na í t̄ē-m n̄əȳə na í t̄es̄əna Petesaita ıcate t̄o. İlena Yesu náa saali t̄əna na í paas̄əna samaa yas̄v̄ȳv̄. ⁴⁶ Pa ya t̄əma, ılena Yesu polo í k̄pa p̄v̄ȳv̄ nakulı kv̄ t̄o k̄e İso s̄əl̄əmv̄ȳv̄. ⁴⁷ P̄e k̄oma yuȳu, ıle kpulv̄ȳv̄ tala ten̄ku hek̄v̄ taa kele, na Yesu w̄e ı tike ke tet̄v̄ t̄o. ⁴⁸ M̄p̄ȳȳ ı loosa-w̄e na pá saaki kpulv̄ȳv̄ p̄ə fei p̄ə polo. Heelim makı tulun̄a k̄e na p̄ə m̄əl̄əȳəna-w̄e na waali waali. M̄p̄ȳȳ Yesu t̄oma l̄vm̄ t̄o na í puki pa kin̄. Saa ını p̄ə w̄əs̄əna kampaan̄ koou ke mp̄v̄. ⁴⁹ Pa na-ı na í t̄əñ l̄vm̄ t̄o, ılena pá h̄uv̄ sı as̄ənaalı, na pá suv kapusi map̄v̄. ⁵⁰ P̄e t̄aya pulv̄ t̄o, pa t̄əna pa naakaya-ı mp̄v̄ t̄o p̄ə lapa-w̄eȳe s̄əȳənt̄v̄ ke s̄os̄om k̄e. Ama ı t̄oma-w̄e sı: İ t̄əki t̄ən̄əñ, maya, í taa nȳá.

⁵¹ İ ȳəȳəta mp̄v̄, ılena í k̄pa pa kin̄ ke kpulv̄ȳv̄ taa na í c̄aya na heelim h̄ēe, na piti k̄pa ı ifalaa ke s̄os̄om. ⁵² P̄e t̄aya pulv̄ t̄o, pa ta c̄ek̄əna potopotonaa mp̄e pa piti t̄əml̄e ke pa lan̄kp̄us̄əñ t̄o.

K̄v̄t̄ənt̄v̄naa waas̄v̄ȳv̄ ke Kenesaleti

(Matiyee 14:34-36)

⁵³ Yesu na ı ifalaa pa t̄es̄a tes̄v̄ȳv̄ ke l̄vm̄ na pá tala Kenesaleti tet̄v̄ taa, ılena pá tv̄ pa kpulv̄ȳv̄ na kv̄ten̄. ⁵⁴ Yesu luna kpulv̄ȳv̄ taa k̄e kpakpaa, ılena ȳl̄aa nȳəmi-ı. ⁵⁵ T̄enaya ȳl̄aa suv c̄əv̄v̄ ke tet̄v̄ t̄əna taa, na pá keli k̄v̄t̄ənt̄v̄naa na pa kv̄h̄ənt̄əñ na pá pukina-w̄eȳe timpi timpi pa nukı sı ı w̄ēe t̄o. ⁵⁶ Paa timpiyi Yesu polaa te, paa ısu acalisi taa, paa acal̄ee s̄əs̄ə̄na taa, paa cacak̄əñ t̄ēe, ȳl̄aa k̄əȳaȳana pa k̄v̄t̄ənt̄v̄naa k̄e na pá hus̄əyi-w̄eȳe ıcate pat̄əma taa, na pá wiikina-ı sı í yēle na pá tokina ı kp̄ai nt̄umpee maȳamaya. Na pa t̄əna m̄pa pa tokina ı kp̄ai ını t̄o p̄ə waa-w̄e.

7

Falisanaa kv̄sēȳes̄ətv̄ ke k̄ətası t̄o

(Matiyee 15:1-9)

¹ M̄p̄ȳȳ Falisanaa na İso T̄om sēȳes̄əlaa nap̄əli pa luna Yosalem na pá k̄əv̄ na pá kotina Yesu. ² Pa nawa sı ı ifalaa l̄elaa t̄ək̄əna nin̄ asilima, paa san̄əyi ısu İso sēet̄v̄ taa yulv̄ k̄á la na p̄əc̄ó í t̄əȳə t̄o.

³ Tampəna rúpúyú pə wəe, Falisanəa na Yuta nyéma ləlaa tənə təkə pa caanaa kulaputu ke teu ké. Ye pa ta saŋ pa niŋ təcɛɛɛi paa təkɪ. ⁴ Ye pa kəmna kuyaku na pá ta sɔ lum, paa təkɪ kutəyɔv. Na pə kaasi pa təŋəyɪ ləŋtaa kulaputu ləntənəa isɔ kəpənəa nyaalɔyɔv, na nyənasi, na taanɛsənəa, na kühəntəŋ pə nyaalɔyɔv, na yaasinəa payalɛ ke mpv.

⁵ Pə tɔɔ ké Falisanəa na Isə Təm seɣesələa pa pəɔsa Yesu sɪ: Pepe tɔɔ ké nyá ifalaa ləwa ta caanaa kulaputu na pá təkəna niŋ asilima ke mpv?

⁶ Múpúyú Yesu cə-wə sɪ: Pə wə isɔ Isayii ka nawa cəsələa mɛɣe təkɛlekele na pəcɔ́ í ŋmaa mə təm ke ɪ takəlaya taa sɪ:

Nəɣə taa ké yələa panɛ pa saŋɪ-m yem.

Paa caa-m paa pəcəɣə hatoo pa taa.

Isə yəɣətəna mpv.

⁷ Pa seɛkɪ-m yem ké.

Pa kpaya yələa kuyəɣətutu

na pá seɣesəyɪ isɔ Isə nyəntv.

⁸ Múpúyú Yesu təma-wə sɪ: ɪ yeki Isə kühelitu ké na í paasəyənəa yələa kuseɣesətv.

⁹ Múpúyú Yesu tasa-wəɣe yəɣətuyɔv sɪ: ɪ kpaya Isə kühelitu na í fiyitina waali, na í paasənəa mə mayamaya mə kuseɣesətv. ¹⁰ Moisi ka yəɣətəa sɪ: Se nyá caa na nyá too. Na tɔtɔ sɪ: Ye wei ɪ tuv ɪ caa yaa ɪ too, isɔ pa kɔ-ɪ. ¹¹ Ama mɛ mə seɣesəyɪ sɪ yulɔ pəsəyɪ na í heeli ɪ caa yaa ɪ too sɪ: Mpi ma ləsa ma wənəv taa sɪ maa tena-ŋ tɔ pə pəsa kəɔpan. (Isə kuhaham ke pa yaa mpv). ¹² Mu tasəyɪ yeluyɔ sɪ yulɔ í sənə ɪ caa yaa ɪ too tɔtɔ. ¹³ Tənɛ inɪ mayamaya ke í wakələyənəa Isə Təm na mə kuseɣesətv nti í tɛləsəyɪ təma na í wəe tɔ. Na í lakɪ ləntənəa ke payalɛ ke mpv tɔtɔ.

Mpi pə lakɪ yulɔ ke isayav tɔ

(Matiyee 15:10-20)

¹⁴ Pələ pə waali Yesu tasa samaa ke yaav ke ɪ kin na í tɔ sɪ: Mə tənə təpai í nu ma təm na í nyɪ sɪ ¹⁵ pulɔ fɛɪ mpi pə suvki yulɔ nəɣə taa na pə tii ɪ hiluyɔ taa na pə lapɪ-ɪ isayav tɔ. Ama mpi pə lukənəa hatoo yulɔ lotu taa tɔ mpi pə lakənəa-ɪ isayav. [¹⁶ Ye wei ɪ ke təm nulɔ pəntv í nu.]

¹⁷ Yesu kəma na í yele samaa na í suv təyaya, iləna ɪ ifalaa pəɔsɪ-ɪ ituule nté tə yaasi.

¹⁸ Múpúyú ɪ pəɔsa-wə sɪ: Pə kpɛŋna-mɛ mə ta cəkənə-təɣələ? ɪ ta nyɪ sɪ pulɔ fɛɪ mpi pə suvki yulɔ nəɣə taa na pə tii ɪ hiluyɔ taa na pə lapɪ-ɪ isayav tɔ? ¹⁹ Pə taya pulɔ tɔɔ, mpi pə suvki yulɔ nəɣə tɔ ɪ hiluyɔ taa ké pə tiiki. Iləna pə polo pə luna ɪ tapuyɔ tɛɛ, pu cakɪ ɪ ləmayasɛɛ kin.

(Yesu yəɣətə rúpúyú sɪ pə hólɪ sɪ yulɔ pəsəyɪ na í təɣə pə tənə).

²⁰ Iləna Yesu tasa-wəɣe heeluyɔ sɪ: Mpi pə lukənəa yulɔ taa tɔ mpi pə lakənəa-ɪ isayav. ²¹ Pə taya pulɔ tɔɔ, hatoo yulɔ taa ké ɪ lotu taa mayamaya ke ɪ caaləyənəa isayav ke huuv na pəcɔ́ í la-tɪ. Paa asilima kulaputu, paa ŋmuləm, paa yulɔkule, ²² paa wasaŋkalətv, paa ləlaa nyəm nyulɔyɔv, na nyəməŋ na puɣusuyɔ na yem yem lapv, na isɛsɛɛmlɛ na yələa cayanav, na təhəm na kumələntv. ²³ Pə tənaya mpv yulɔ taa ké pə lukənəa na pə lakɪ-ɪ isayav.

Kanaaŋ alv təm

(Matiyee 15:21-28)

²⁴ Yesu lu tənə, iləna í polo tɛtv nti tə wə Tiii cələ tɔ tə taa, na í caya təyaya nakəli ka taa. ɪ ta sɔəlɪ sɪ yələa í nyɪ ɪ tɔɔ. Paa na mpv tɛtɛ isɔ saŋa tɔ pa təma ɪ tɔɔ ké kulusuyɔ. ²⁵ Alv nəɣəlv ɪ pɛɛliya ka hiina uləɣəv. Múpúyú pa heela alv inəyɪ Yesu təm, iləna í polo kpakpaa ke Yesu kin na í hoti ɪ tɛɛ. ²⁶ Alv inɪ ɪ ké piitim ləmpɪ tv ké. Pa lulə-ɪ Fenisii ke Silii tɛtv taa. Múpúyú alv inɪ ɪ təma Yesu sɪ í təɣənɪ ɪ pɛɛliya ŋkɛ ka uləɣəv. ²⁷ Iləna Yesu náá cə-ɪ sɪ: Yele na piya haya na pəcɔ́. Pə ta mənə sɪ pá kpaya piya təɣənaya na pá tv hasɪ.

²⁸ Tənaya alv inɪ ɪ cə-ɪ sɪ: Hai, ma cɛ, ye piya təkɪ na pə pvtuta atɛ, hasɪ təŋəyɪ na sɪ tɔɔsəyɪ mɛɛ.

²⁹ Mpuyulɛ Yesu sɪ: Nyá kucəcətv tənə tə tɔɔ kpe. Nyá pɛələ uləɣəv sewa.

³⁰ Tənağa alu inı ı ha lumaya na í kpe ı tɛ. ı talaa ıləna í mayana ı pəyaya hənta kato tɔɔ, na ıləyɔv tɛma seu.

Ntam kaayɔɔtaya waav

³¹ Pələ pə waalı Yesu lu Tiii tetv na í tənna Sitən na í fayana timpi pa yaa sɪ Acalɛɛ Naanɔwa tɔ, na í mɛli Kalilee tənku kin. ³² Ḿpúyú pa kəna-ı ntam nəyɔlv, ı matəxi kumatv ké, u pəsəxi yɔɔtaya. Na pá wiina Yesu sɪ í tənı nın ké ı tɔɔ. ³³ Yesu ləsa-ı kpeenɔ, ıləna í sɔsɪ ı mpee ké ı nkpanɔ taa na í la ntayama ké ı mpələ tɔɔ na í taa ı nsəmle. ³⁴ Na í teki ı ıse na í tisi feesuyv na í tɔ sɪ: Ifəfata. (Təm nti tə hɔwɛɛ nté sɪ: Tɔli na pa tɛ taa).

³⁵ Tənağa ntam nkpanɔ tula kpakpaa, na ı nsəmle həti na í sɔv yɔɔtaya ké teu. ³⁶ ıləna Yesu kpaalı pa tənna sɪ pá taa heeli-təxi nəyɔlv. Ama waatv ınəxi pələ pa sɔv-təxi kpaalɔyɔv. ³⁷ Ḿpúyú pə lapa yələa ké piti ké səsəm pə tu fɛi, na pá tən sɪ: Waasuyv nté ı waasəxi yaa. ı laki na ntamaa mayamaya náa nukı na kamumusi náa yɔɔtəxi.

8

Yələa iyisi liyiti (4000) caləsvyɔv (Matiyee 15:32-39)

¹ Kuyɛɛn inı ı taa, samaa tasa kotuyv ké səsəm, pa fɛina kɔtəyɔv. Tənağa Yesu yaa ı ifalaa na í tɔ-wɛ sɪ: ² Yələa panɛ pa təm wɛ-m pətɔtələ. ı nyənı kuyɛɛn tooso kələ pa wɛ ma kin cənɛ na pa kɔtəyɔv tɛma. ³ Ye ma yələa sɪ pá kpəna nyəɔsɪ, lələa ká kpisi tənən ké mpaav taa. Pə taya pɔlv, pa payalɛ lu poolun ké.

⁴ Tənağalɛ ı ifalaa sɪ: Lɛyɛ yɔlv ná hikiyi təyənaya ké nyutv taa cənɛ na í cɛla kɔpin kɔnɛ kɔ tənə?

⁵ ıləna Yesu pɔsɪ-wɛ sɪ: Potopotonaa ısənaya í wənə? ıləna pá cə-ı sɪ: Naatosompəyɔlaya ké.

⁶ Ḿpúyú Yesu heela samaa sɪ: ı caya atɛ. Tənağa ı kpaya potopotonaa mpe pa naatosompəyɔlaya na í sɛɛ ləɔ ké í na təmle, na í faya-wɛ na í cɛla ı ifalaa sɪ: ı cəɔ na í tala-wɛ. Na pələ pá la mpv. ⁷ Paa wənə tiina səkpəna ké pəcɔ tɔtɔ. Ḿpúyú Yesu sɛɛ ləɔ ké í na təmle ké pə tɔɔ, ıləna í tɔ ı ifalaa sɪ pá tala-wɛyɛ-yɛ tɔtɔ. ⁸ Ḿpúyú pa tənə pa təyaa na pá haya. ıləna ı ifalaa kotı həyɔlası nsi sɪ kpisaa tɔ na pə su təkɔn naatosompəyɔlaya. ⁹ Pəyɛlɛ yələa mpa pa təyaa tɔ pa nyɔn ka tala ısu iyisi liyiti (4000). Pə tɛma mpv, ıləna Yesu tɔ-wɛ sɪ pá kpe. ¹⁰ ıləna inı na ı ifalaa pá kpa kpulɔyɔv taa ké kpakpaa na pá polo timpi pa yaa sɪ Taləmanuta tɔ.

Falisanaa sələmvyɔv ké Yesu piti təma (Matiyee 16:1-4)

¹¹ Ḿpúyú Falisanaa kəma na pá sɔv Yesu ké kpɛəsənəv. Na pá kuuki ı nəyɔ sɪ í la piti təmle natəli na pə hılı sɪ ı tən luna ləɔ kin. ¹² Tənağa Yesu mɔla ı taa ké teu na í tɔ sɪ: Kufalan yələa mɛ, í pɛəkəxi piti təmle suwɛ? Tampana ké ma heeliyi-mɛ, í kaa na piti təmle natəli se.

¹³ Ḿpúyú ı yələ-wɛ na í tayanı kpulɔyɔv taa ké kpav na í tɛsəna kɔtən lənku tɔɔ.

Falisanaa na Helɔtɪ pa kɔkɔsvm (Matiyee 16:5-12)

¹⁴ Yesu ifalaa ka sɔɔ kɔtəyɔv kpayaɔv. Potopoto kulɔm ka wənna pa kin ké kpulɔyɔv taa.

¹⁵ ıləna Yesu kpaalı-wɛ sɪ: ı la laakalı na Falisanaa na Helɔtɪ pa kɔkɔsvm.

¹⁶ ıləna ı ifalaa sɔv təmayə təm sɪ: Tə fɛina potopotonaa təyɔ ı yɔɔtəxi mpv.

¹⁷ Yesu nu nti pa tənna yɔɔtəyɔv ké mpv tɔ, ıləna í pɔsɪ-wɛ sɪ: Pepe tɔɔ ké í tən sɪ í fɛina potopotonaa tɔ pə tɔɔ? Haləna sanɔ í ta cəkəna kɛlɛ? ı ta nyənta kɛlɛ? Pə kɔ mə layatv kɛ? ¹⁸ ı wənə ıse pəyɛlɛ u naaki? ı wənə nkpanɔ pəyɛlɛ u nukı? ı sɔɔwaya? ¹⁹ Saa wei ma faya potopotonaa kakpası na yələa iyisi kakpası (5000) təyɔ tɔ, təkɔn ısənaya kɔkpisası suwa na í kpaya? Ḿpúyú pa cəwa sɪ: Naanɔwa na naalɛ. ²⁰ Pələ pə paasi waatv wei ma faya

potopotonaa naatosompəɣəlaya na yəlaa iyisi liyiti (4000) təɣə tə, təkəŋ isənaya í tu həɣəlasí kəkpiasí? İlena pá tə sı: Təkəŋ naatosompəɣəlaya.

²¹ İlena Yesu pəəsı-wə sı: Pə na pə mpv na í ta cəkənta?

Yvlm isə kuluyu kə Petesaita

²² Pa tala Petesaita, ilena pá kəna-ı yvlm nəɣəlv, na pá wiina-ı sı í tokina-ı. ²³ Mpyúy Yesu həma í ninj taa na í luna ıcatə waalı, na í la ntaɣama na í taa yvlm ını í isə, na í tənı í ninj kə í təə. İlena í pəəsı-ı sı: N naakı pvlv?

²⁴ Mpyúy yvlm kusa isə na í tə sı: Ma loosiyi yəlaa təcantəlaa na pá wə isu tıŋ na pá təŋ.

²⁵ İlena Yesu tasa í ninj tənvyv kə yvlm isə təə na pá waa-ı. İlena í nyəni pooluŋ na í na pə tənə təcəicəi. ²⁶ İlena Yesu heeli-ı sı í kpe. İ taa məli ıcatə taa.

Piyee hvlvyv sı Yesu kə Mesii

(Matiyee 16:13-20; Luku 9:18-21)

²⁷ Yesu na í ifalaa pa kula tənə ilena pá tē Sesalee Filipv acalē taa. Pa wə mpaav taa ilena í pəəsı í ifalaa sı: Yəlaa təŋ sı ma kə awe?

²⁸ Mpyúy pələ sı: Pa təŋ sı n kə Lvm Səlv Yohaani. Lələa sı İlii, na lələa sı n kə İso kuyəɣətutv tələsələa taa nəɣəlvv. ²⁹ Tənaya í pəəsə-wə sı: Na mē se, mə hvvkí sı ma kə awe?

Mpyúy Piyee nəɣə təkpaav sı: N kə Mesii.

³⁰ İlena í kpaalı-wə sı pá taa heeli-təyi nəɣəlv.

Yesu səm na í fem pə təm

(Matiyee 16:21-28; Luku 9:22-27)

³¹ Pələ pə waalı kə í svv í ifalaa kə heeluyv sı: Pə wēē sı Yvlv Pəyaya má maa təɣə konyəŋ kə səsəm. Na nyvvyv nyəma na kətələa səsaa na İso Təm səɣəsələa ká lə-m, halı pá kv-m. İle maa fe pə kuyēēŋ tooso wule.

³² İ heela-wēyē-təyi təfoo kə yəlaa taa. Mpyúy Piyee yaa-ı kpeenə na í təkı-ı-tı. ³³ Tənaya Yesu pəsəna í ifalaa təə na í kaləna Piyee kə teu sı: Satanı tē ma təə, nyá hōwēē ta kə İso nyəna, yəlaa nyəna kə.

³⁴ Pələ pə waalı í yaa samaa na í ifalaa, ilena í tə-wə sı: Ye wei í caa sı í təŋı-m, pntv í la í təyi awusa, na í səɣələyi í səm tesika na í təŋəɣəna-m. ³⁵ Pə taya pvlv, ye wei í pəkəyi í weesuyv təcututu í tēŋna səpv. Ama wei í lapa í təyi awusa kə ma təə, na ma Laapaalı Kəpaŋ təə, pntv ka hikina weesuyv. ³⁶ Ye yvlv pəsaa na í hiki antulinya nyəm tənə na ını í mayamaya í sı í kawaaya nté wə? ³⁷ Pvlvpv wēē mpi yvlv ká kpaya na í layasəna í weesuyv tə? ³⁸ Ye wei í səpa ma fēlē yaa ma kvsəyəsətv fēlē kə kvfaləŋ yəlaa pane mpa pa kisa İso kə təŋvyv na pá lakı isayətv tə pa həkv, Yvlv Pəyaya má maa sı pntv fēlē tətəɣə ma məlvvyv wule kə waətv wei maa kəə na ma Caa teeli na isətaa tillaa nanj nyəma tə.

9

¹ Yesu tasa-wēyē heeluyv sı: Tampana kə ma heeliyi-mē yoo maa cəsəyi, mpa pa wə cənə tə pa taa lələa ká na İso Kawulaya kəmna toma na pəcó pá sı.

Yesu isəntaa layasvyv

(Matiyee 17:1-13; Luku 9:28-36)

² Kuyēēŋ naatosə tēwə, ilena Yesu kpaya Piyee na Saakı na Yohaani na pá polo pvyv kəkvlvyv nakvlv kv təə kə pa tike. Tənaya í layasa pa isəntaa kə kpakpaa. ³ Na í wontu paası na tə hvlvmı təlalııı isv kponkplomvlvm na tə teeki kəkə. Nəɣəlv fēi atə cənə sı í ká la na pvlvpv hvlvmı mpv pə taka. ⁴ Mpyúy í ifalaa tooso ını, pa nawa İlii na Moisi na pá na Yesu pá yəɣətəyi. ⁵ Tənaya Piyee tōma Yesu sı: Tacaa, isv tə wēv cənə isəntə ını tə pə wə teu napələyi te. İle pə mvna isv tə siki coka toosoɣo. Nyaya ləntē, Moisi kə ləntē, na İlii kə ləntē.

⁶ Səxəntu kpa Piyee na i taapalaa ləlaa na í lan̄ kuyəxətutu təxə i yəxəta mpv. ⁷ Iləna isənmuntuyv nakvli kv kəə na kv takı-wə na pá nu pə yəxəta n̄muntuyv n̄kv kv tēē sɪ: Ma luyv tēē Pəyaya ntə, í nuna-kē.

⁸ Tənaya Yesu ifalaa caa pa taa na pa waalı pa ta na nəxəlv. Ye pə taya Yesu tike kē pa ná pa kin̄.

⁹ Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyv təə, iləna Yesu kpaalı-wə sɪ: I taa heeli nəxəlv kē nti í nawa tə. Haləna kuyan̄ku Yvl̄v Pəyaya má maa sɪ na má fe tə.

¹⁰ M̄púyú Yesu ifalaa təkə təm ntəyɪ pa taa na pá pəəsəyɪ təma sɪ: Pepeye səm na fem ilē?

¹¹ Pələ pə waalı Yesu ifalaa pəəsə-i sɪ: Pepe təə kē Isə Təm səxəsəlaa ná tən̄ sɪ Ilii ká caaləna kəntē?

¹² Tənaya Yesu cə-wə sɪ: Tampāna, pə wēē sɪ Ilii ká kəna kancaalaya na í tayan̄ pə tənaya teitei na pəcó. Ye mpv ntiyɪ pa n̄maawa Yvl̄v Pəyaya təə sɪ kaa na kunyən̄ kē səsəm na pá la-kəyē nyan̄? ¹³ Ama ma heeliyɪ-mē sɪ Ilii tēma kəntē na pá lana-i isv pa səəlaa təxə teitei isv paa n̄maav i təm tə.

Pu nəxəlv i aləyaa loou

(Matiyee 17:14-21; Luku 9:37-43)

¹⁴ Yesu na Piyee wə pa tala ifalaa ləlaa kin̄, iləna pá mayana samaa kotina-wə, na pá na Isə Təm səxəsəlaa pá hən̄ təm. ¹⁵ Tuu isv yəlaa nav Yesu tə pə yəxəta-wəyē səsəm ntē, na pá seeki na pá puki i sēēv. ¹⁶ Iləna í pəəsɪ i ifalaa sɪ: Nti tə təə kē mə na-wə í hən̄?

¹⁷ M̄púyú samaa taa nəxəlv i cə Yesu sɪ: Taca, ma kəna ma pəyaya kē. Ka hii iləxəv kē na í la-kəyē kamumuka. ¹⁸ Paa timpiyɪ pə kuləna iləxəv in̄ i pətəyɪ-kəyē atəyē. Na ka nəxə taa lu kuhulan̄, na ká saləyɪ ka kela na ka tənuyv kii təkəkilee. Ma wiina nyá ifalaa sɪ pá loo-i, pa ta pəsɪ.

¹⁹ Tənaya Yesu təma sɪ: Yəlaa lan̄kpusən̄ nyəma mē, wēē isənaya má na-mē tii caya na má təkɪ mə kunyən̄? I kəna-m pəyaya n̄kəyē cənē.

²⁰ M̄púyú pəyaya nyəma pona-kəyē Yesu. Tuu isv iləxəv tu keesuyv Yesu tə, i svv pəyaya n̄kəyēle selisuyv kē teu. Haləna ká hoti atē na ká pilimi na kuhulan̄ lukəna ka nəxə taa.

²¹ Iləna Yesu pəəsɪ ka caa sɪ: Waatu wei kē pə caala-kəyē lapv kē mpv?

M̄púyú pəyaya caa cə-i sɪ: Hatoo ka pəcaatu pətəpətē taa kē. ²² Təm payalē kē iləxəv pətə-kəyē kəkə taa na lvm̄ taa sɪ ká sɪ. Mpv tə, hai, ye n ka pəsɪ nyən̄i ta pətəətələ na n̄ waasɪ-tv.

²³ Tənaya Yesu təma-i sɪ: Pepe təə kē n tən̄ sɪ ye ma pəsəyɪ? Ye yvl̄v tēma i taa na Isə, pulv fēi mpi i kpisiyɪ tə.

²⁴ M̄púyú pəyaya n̄kē ka caa mapə kapuka sɪ: Ma tēma Isə na ma taa. Ilē sənə-m na pə səsɪ.

²⁵ Yesu nawa samaa kotiyina-wə, iləna í kaləna iləxəv in̄, na í təm-i sɪ: Iləxəv nyá wei n pəsəyɪ yəlaa kē kamumusi na ntamaa tə, ma heeliyɪ-n̄ kulvm̄aya sɪ n̄ se pəyaya kanē ka waalı. Taa tasa-kəyē tənuyv.

²⁶ Tənaya iləxəv in̄ i kiisaa na í paasɪ na í selisi-kəyē teu, iləna í se ka waalı. M̄púyú pəyaya fiyinaa. Haləna yəlaa tə sɪ ka səpaya təkpm. ²⁷ M̄púyú Yesu kpa ka nin̄ taa na í kvsɪ-kē na ká sən̄ isə.

²⁸ Yesu kəma na í svv təyaya na í na i ifalaa pá caya, nəxəlv ta siti pa taa. Iləna i ifalaa pəəsɪ-i sɪ: Pepe təə kē tə ta pəsɪ na tə loo iləxəv in̄?

²⁹ M̄púyú Yesu cə-wə sɪ: Iləxəv isv mpv, ye pə taya Isə sələmvuyv na sələmvuyv, pulv u təxənəyɪ-i.

Yesu səm na i fem pə təm tətə

(Matiyee 17:22-23; Luku 9:43-45)

³⁰ Yesu na i ifalaa pa lu tənə, iləna pá tēsɪ Kalilee ten̄ku. Yesu luyv fēi sɪ pá nu i tan̄. ³¹ Pə taya pulv, i səyəsaya na í heeliyɪ i ifalaa sɪ: Paa tv Yvl̄v Pəyaya maya yəlaa nin̄ taa na pələ pá kv-m. Ama maa fe pə kuyēn̄ tooso wule.

³² Ilē i ifalaa ta cəkəna təm tənē. Pəyēle pa nyamna tə pəəsuyv.

Səsəəntu təə həm

(Matiyee 18:1-5; Luku 9:46-48)

³³ Yesu na ı ifalaa pa tala Kapənahum, na Yesu suv təyaya taa, ılena ı pəəsi ı ifalaa sı: Ntiyi ı kpəesayana təmayə mpaav taa?

³⁴ Mpuğú ı ifalaa suma. Pə taya pulv təə, pa hənyaya səsəəntu təə ké mpaav taa ké. ³⁵ Tənyaya Yesu cəyaa na ı yaa pa naanwa na naale ké ı kinj na ı heeli-wə sı: Ye wei ı caa ı la mə nəyə təə tı, pıntu ká pəsi ı təyi mə taa səkpəlu ké, na mə tənə mə təmlə tı.

³⁶ Mpuğú ı kpaya peiya na ı su-keye pa ısentaa na ı wayalı-ke. ılena ı tə-wə sı: ³⁷ Ye wei ı mowa peiya kanə ka taka ké ma nyuyv təə, maya pıntu mowa. Na wei ı tı mu-m pə taya ma tike ké ı mowa. Ama pıntu kpəhna wei ı tıla-m təyə na ı mı.

Wei ı fəi ta təə ı ké ta kolontu

(Luku 9:49-50)

³⁸ Mpuğú Yohaani heela Yesu sı: Tacaa tə nawa nəyəlv na ı looki aləyaa na nyá hətə. Pəcó ı tənəyi-tı. ılena taa kisina-ı.

³⁹ Ama Yesu cəwa Yohaani sı: ı taa tanı-ı sı ı taa la. Pə taya pulv təə, nəyəlv fəi wei ı pəsəyi na ı la piti təmlə na ma hətə tənə na ı tə na ı yəyətı ısayatv ke ma təə ké kpakpaa tə. ⁴⁰ Ye yulv ta ke ta kolontu, ta nyənə ké tə. ⁴¹ Na ye wei ı ha-məye lım sasala anə sı ı ké Kilisiti nyəma, pıntu kaa lanj pə kasəyaya.

Ləlv tusuyu səyəntu

(Matiyee 18:6-9; Luku 17:1-2)

⁴² Mpuğú Yesu təma sı: Ye wei ı lapə na piya nsi sı mı ma təm ke ısəntə tə sı taa nakəli pəntı, pə nəyəsəna pá paa pıntu luyv tēē ké puu na pá tısi-ı tənku taa. ⁴³ Ye nyá nin tısiyina-ı ısayatv lapv taa, setı-ı. Sana ı suv weesuyv kupanjv taa na nin kulvməı, na mpi n ka wəena nyá nin tənə na pá pəti-ı tənəasələ səsəələ taa ké kəkə ıka kaa tənə tə ka taa tə. [⁴⁴ Tənə sonsompee nna a təkı yələa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə ı tənə paa pəcə.] ⁴⁵ Ye nyá nəhələ tısiyina-ı ısayatv lapv taa, setı-tə. Sana ı suv weesuyv kupanjv taa na nəhələ kulvmətəle, na mpi n ká wəena nəhəe naale na pá pəti-ı tənəasələ səsəələ taa tə. [⁴⁶ Tənə sonsompee nna a təkı yələa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə ı tənə paa pəcə.] ⁴⁷ Ye nyá ısələ tısiyina-ı ısayatv lapv taa, həyəsı-tə. Sana ı suv ıso Kawulaya taa na ısələ kulvmətəle na mpi n ká wəena ıse naale na pá pəti-ı tənəasələ səsəələ taa tə. ⁴⁸ Tənə sonsompee nna a təkı yələa nantv tə aa səki. Pəyele kəkə ı tənə. ⁴⁹ Pə taya pulv təə, paa piti yələa tənə təə ké kəkə ısu pa tıkvıv təm ke təyənaya təə tə.

⁵⁰ Təm ké puləpv mpi pə waasəyi təyə. Ama ye təm lən səpa, pepeye paa la na pə lən ıni ı tasa məlvıv? ı wəena təm ke mə taa na ı wəena təma na ləlenj.

10

Alv na apalı pa yav təm

(Matiyee 19:1-12; Luku 16:18)

¹ Yesu lu tənə, ılena ı polo Yuta tətı taa na Yaatanı pəyə waalı. ılena samaa tasa kotuyv ke ı kinj ke səsəm, na ı niki-wəye səyəsuyv ısu ı tı lakı tə.

² Mpuğú Falisanə napəli pa polaa sı pa kuuki ı nəyə. ılena pá pəəsi-ı sı: Ta mpaav taa yulv pəsəyi na ı təyənı ı alv na?

³ Tənyaya ı pəəsə-wə sı: Ntiyi Moisi ka heela-mə sı ı la?

⁴ ılena pələ pá cə-ı sı: Moisi ná ha mpaav sı yulv pəsəyi na ı ımaa ı alv ke kisuyv takəlaya na ı təyənı-ı.

⁵ Mpuğú Yesu cə-wə sı: Mə lanjkpusən təə ké Moisi ımaa-məye kvəsəutv ntı. ⁶ Ama hatoo antulınya ımav kancaalaya taa ıso ıma apalı na alv ké. ⁷ Pə təə ké apalı ká yelev caa na ı too, na ı na ı alv pá cəy. ⁸ Na pa naale pá pəsi yulv kulvm. Saa ıni pa ta ke yələa naale tətə. Ama pa pəsa yulv kulvm ké təkən. ⁹ Ye mpı ıle, yulv ı taa yası mpi ıso kpəntaa tə.

¹⁰ Pa kəma na pá suv təyaya, iləna i ifalaa tayani-i təm pəəsuyu kə nti inı tə taa. ¹¹ İləna i cə-we si: Ye yulv təyona i alv na i kpayə ləlv, i wakələna kancaalaya nyəh, pəcə i lapa wasanjalətv. ¹² Na mpv tətəyə na alv, ye i kisa i paalv na i saa kəfalv, i lapa wasanjalətv.

Piya səkpəsi kupantv kooluyu

(Matiyee 19:13-15; Luku 18:15-17)

¹³ Yəlaa pukayana piya kə Yesu si i tənı si təw kə nin. Ama i ifalaa kaləna si kəntaa. ¹⁴ Yesu ná mpv, ilə pə ta maya-i. İləna i tə i ifalaa si: I yeke na piya kəw ma kin, i taa kayatı-si. Pə taya pulv təw, mpa pa wə isu piya tə, mpe pa tənna ləw Kawulaya. ¹⁵ Ma heeliyi-meyə tampana si ye wei i ta pəsı isu pəyaya na ləw təyə i təw kə kawulaya, pəntv kaa la ka tū kə paa pəcə.

¹⁶ İləna Yesu kpayə-səyi i nin taa na i tənı nin kə si təw, na i kooli-səyi kupantv.

Yulv tonj tv təm

(Matiyee 19:16-30; Luku 18:18-30)

¹⁷ Yesu tukaya mpaav, iləna apalv nəyəlv i kpayə asewa na i kəw i lun i tē na i pəəsı-i si: Tacaa kupan, pepeye pə wē si maa la na má hiki weesuyu ŋku ku tēh tə?

¹⁸ Tənaya Yesu pəəsı-i si: Pə lapa isəna na n yaa-m si kupan? Nəyəlv ta kə kupan ye pə taya ləw tike. ¹⁹ Ntəh n nyəma nti pa suwa si: Taa ku yulv, taa la wasanjalətv, taa ŋmulı, taa suu ləlv kə təm, taa puğusi ləlaa. Se nyá caa na nyá too tə?

²⁰ Mprúyú apalv inı i cə-i si: Tacaa, ma təka kəsəsutv nti tə tənaya hatoo ma pəcaatv kə.

²¹ Mprúyú Yesu nyəna-i təpinj, iləna i luyv lapı-i, na i təmı-i si: Kuləmtv tike təkəh kaasəna-ŋ lapv. Polo na n pēti pə tənə mpi n wəna tə, na n tala kənyəntvnaa kə pə liyitee, na cele n suv tonj kə isətaa. Ye n tēma mprúyú lapv, ilə n kəw na n tēhı-m.

²² Ama apalv inı i nu mpv, iləna i isəntaa nyəh na i lanjle wakəli tətəyətəyə na i tē. Pə taya pulv təw, i ka wəna kə pə tū fēi.

²³ Yesu caa i ifalaa isəntaa, iləna i heeli-wē si: Ama liyitee nyəma ləw Kawulaya suuv wē katē kə pə tū fēi.

²⁴ Təm nti i yəyətə mpv tə tə lapa i ifalaa kə piti. İləna Yesu tasa-wēyē heeluyv si: Nnn, ma piya, si yulv i suv ləw Kawulaya taa tə pə wē katē kə fa. ²⁵ Isəna mpi pə wē yooyoo kə katē si i suvna pənyalaya puuyv na i lu tə, mpv tətəyə pə wē liyitee tū kə katē si i suv ləw Kawulaya taa. Halı pə tū tē mpv.

²⁶ Tənaya pə tasa-wēyē piti lapv kə səsəm, na pá təh tēma si: Ilə awe ka tuləna ntēyē-tı ilə?

²⁷ Mprúyú Yesu nyəna-wē, iləna i tə-wē si: Yəlaa kin kə pə fēi pəsuyv. Ama ləw kin pə fēi mpv. Pə taya pulv təw, ləw u kpisiyi pulv.

²⁸ Tənaya Piye tēma-i si: Təw, ta yela pə tənə təkpataa kə na taa hu nyá waalı.

²⁹ İləna Yesu cə-i si: Tampana kə ma heeliyi-mē yoo maa cəsəyi, ye nəyəlv yela i təyaya, yaa i taalvnaa na i kəyənnaa, yaa i newaa, yaa i too, yaa i caa, yaa i piya, yaa i haləmnnaa kə ma təw, na Laapaalı Kupan təw, ³⁰ pu ha pəntv kə pə təm nunvwa (100) kə atē cənə na pəcə. Paa tēsi, paa taalvnaa, paa kəyənnaa, paa newaa, paa toonaa, paa piya, paa haləmnnaa, na pə tənaya mprúyú wahalanaa taa. Pəyēle i səm waalı i ká wēna weesuyu ŋku ku tēh tə. ³¹ Mpa pa wē ləlv kə kayana tə, pa taa payalē ká məli waalı. Na waalı nyəma payalē náá məli ləlv.

Yesu səm na i fem təm tətə

(Matiyee 20:17-19; Luku 18:31-34)

³² Pa wē mpaav taa na pá puki Yosalem, iləna Yesu tē i ifalaa kə nəyə, na pēle pá təhna piti. Na mpa pēle pa tənaya-wē tə pēle pa cayana səyəntv. Mprúyú Yesu tayana yaav kə pa naanvwa na naalēyē i kin, na i heeli-wēyē mpi pu mayana-i nəwəw tə. ³³ Nti i heela-wē təyələ si: Təw, tə puki Yosalem isəntə tə, paa kpayə Yulv Pəyaya má na pá tū-m kətələa səsaa na ləw Təm sēyəsələa pa nin taa. Paa tə si pá ku-m. Paa kpayə-m na pá tū-m mpa pa ta nyı ləw tə pa nin taa. ³⁴ Pēle paa paana-m na pa tə-m ntayama, na pa casa-m akpatēē. Pəle pə waalı iləna pá ku-m. Ama maa fe pə kuyēh tooso wule.

Mpi Saaki na Yohaani pa sələmaa tə
(Matiyee 20:20-28)

³⁵ Pələ pə waali, Sepetee pəyalaa Saaki, na Yohaani, pa pola Yesu kin na pá təmi-i si: Tacaa, tə caa si n̄ la-tuyv mpi tu sələmi-ŋ tə. ³⁶ Tənaŋa Yesu pəssa-we si: Pepeye í caa si má la-me?

³⁷ M̄púyú pa cəwa si: Saa wei n ka wē nyá teeli kawulaya taa tə tə caa si n̄ yele na té caya nyá cəlo. Ləlv ke nyá ntəyən tə, na ləlv ke nyá mpətəy tə.

³⁸ Tənaŋa Yesu pəssa-we si: I ta nyi mpi í sələməyi tə yee? I pəsəyi na í təyə wahala səsə wei maa təyə tə? Paa sə-m ləlv ləm mpi tə, í pəsəyi na í sə-wi?

³⁹ M̄púyú pa cəwa si: Tu pəsi.

Iləna Yesu cə-we si: Tampana, í ká təyə wahala səsə wei maa təyə tə, na í sə ləlv ləm mpi paa sə-m tə yaa. ⁴⁰ Ama pə taya ma ləsəyənə mpa paa caya ma ntəyən tə yaa mpa paa caya ma mpətəy tə tə. Mpa pa tə ləlv taya lona ane tə pələ pa kəna a nyéma.

⁴¹ Yesu ifalaa naanwa wei í kaasaa tə ílé í na mpv, iləna í taa wuna Saaki na Yohaani. ⁴² Tənaŋa Yesu yaa pa tənə na í tə-we si: I nyəma si mpa pa nyənəyi isu yəlaa awulaa tə pələ pa təkí kawulaya ke ləlaa tə. Na mpa pələ pa ké kufelaa tə pələ pa ŋmakələyi səkpeema. ⁴³ Pə fəi m̄púyú mə kin se. Nti təyələ si, ye mə taa wei í caa í la səsə ke mə həkə, pəntu í pəsi mə təmle tə. ⁴⁴ Na ye mə taa nəyələ í caa í la mə nəyə tə, pəntu í pəsi mə tənə mə yom. ⁴⁵ Pə taya pulə tə, Yulə Pəyaya ma tətə ma ta kə si má təyə cəcəle. Ama ma kəmayə si ma pəsəyi yəlaa tənə təmle tə, na má ha ma weesuyə na pə cə yəlaa payələ ke pa yomle taa.

Yulə Paatimee təm
(Matiyee 20:29-34; Luku 18:35-43)

⁴⁶ M̄púyú pa tala Yeliko. Yesu na í ifalaa, na yəlaa samaa pa kəma si pa lukí ɪcatə n̄tə tə nəyə iləna pá mayana yuləm nəyələ, Timee pəyalə Paatimee, na í caya mpaav nəyə tə na í lakí pala. ⁴⁷ M̄púyú pa heela-i si: Nasaleti Yesu təkəna. Tənaŋa í koo səsəm si: Tafiiti Pəyaya Yesu, nyəni ma pətətələ.

⁴⁸ Tənaŋa payələ kaləna-i na pá heeli-i si í su. Ama í səsə koou ke səsəm si: Tafiiti Pəyalə, nyəni ma pətətələ.

⁴⁹ M̄púyú Yesu səŋaa, na í tə si pá yaa-i.

Tənaŋa pa heela yuləm si: Nyaya apalutə na n̄ kulí, í yaa-ŋ.

⁵⁰ Iləna í lə í kpai na í kulí təwaka na í polo Yesu kin. ⁵¹ M̄púyú Yesu pəssa-i si: N caa ma la-ŋ we?

Iləna yuləm cə-i si: Tacaa, ma caa ké si n̄ la na má naaki.

⁵² Tənaŋa Yesu təma-i si: Polo, nyá taa tēmnav ke ləlv waasa-ŋ ké.

M̄púyú í suv nav ke tənə inəyi kpakpaa na í təŋəyi Yesu ke mpaav taa.

11

Yesu cayav ke kpanaya
(Matiyee 21:1-11; Luku 19:28-40; Yohaani 12:12-19)

¹ M̄púyú na í ifalaa pa tala Olifinaa puyv. Waatə in̄ tə pa kpeyətəna Yosalem. Pa fəi poolun na Petafasi na Petanii. Tənaŋa Yesu tila í ifalaa taa naale ² si: I polo ɪcatə nte tə wē mə nəyə tə tə taa. I takí kpakpaa tə í ká mayana pa tə kpanaya pile natələyi ŋmənaŋa. Nəyələ ta cayata tə tə. I hetí-te na í kəna. ³ Ye nəyələ pəssa-me si: Pepe tə ké í lakí mpv? Ilə í cə pəntu si: Ta səsə caakəna, ye í tēma í ká mələna-keye nəonəw ké cənə.

⁴ I ifalaa tēwa, iləna pá mayana kpanaya pile ntēye mpaav taa, na pá tə-keye ŋmənaŋa ke təyaya nakəli ka nəyə, iləna pá hetí-te. ⁵ M̄púyú mpa paa wē tənə tə pa taa napəli pa pəssa-we si: Pepeye í lakí tənə? I hetəyi kpanaya pile n̄tə suwe?

⁶ M̄púyú Yesu ifalaa cəwa isu Yesu ka heela-we tə, iləna pá yele-we na pá tēna. ⁷ Na pá pona-tēye Yesu, na pá pə tə tə ké pa wontu, na Yesu caya pə tə. ⁸ M̄púyú yəlaa payələ pə

pa wontu ke mpaav taa, na leləa náá cə hatu na pá pə. ⁹ İlena mpa paa we Yesu nəyɔ tɔɔ na mpa paa we ı waalı tɔ pá kooki sɪ: Paa wei í tɔ İso ké teeli. İso í wee wei ı kəŋna Tacaa tɔŋ tɔ ı waalı. ¹⁰ İso í heɪ kawulaya ŋka ka tɔŋna kəntə tɔ, ŋka ka ké Tacaa Tafiiti nyəŋka tɔ. Paa wei í tɔ İso ké teeli ke hatoo ısoɔaa.

¹¹ Yesu tala Yosalem, ılena í suu İso təsele taa. ı nyəna ı taa na ı waalı ké teu, ılena í na ı ifalaa naanɔwa na naale pá tɛ Petanii ke ilim tɛma tɛm tɔ pə tɔɔ.

*Yesu təŋsa fiki tɔyɔ ke mpusi
(Matiyee 21:18-19)*

¹² Kɔ fema na pá luki Petanii, ıle nyɔyɔsɪ kpa Yesu kele. ¹³ Mɔpɔyɔ ı loosa fiki tɔyɔ ke poolun na kɔ lɔpa təkɪmm. İlena í polo sɪ ntanyɪ ısəntɔ kɔ lɔla pee. ı kəma na í tala kɔ tɛɛ, ılena í mayana hatu tike. Mpi tɔ, pə ta ke fiki tɔŋ lɔlɔyɔ waatu. ¹⁴ Tənaɔa Yesu tɔma fiki tɔyɔ ŋkɔ sɪ: Nəyɔlɔ kaa tasa nyá pile ke tɔŋyɔyɔ.

Na ı ifalaa nu mpɔ.

*Pɛɛtəlaa tɔyɔnɔyɔ ke İso təsele taa
(Matiyee 21:12-17; Luku 19:45-48; Yohaani 2:13-22)*

¹⁵ Mɔpɔyɔ Yesu na ı ifalaa pa tala Yosalem. İlena Yesu suu İso təsele taa na í niki tɔyɔnɔyɔ ke mpa pa pɛɛɔaɔa na mpa pa yakaya tɔ. Na í pəsɪ liyitee yəkəlaa taapələnəa ke alele, na alukukunaa pɛɛtəlaa kpelasɪ tɔtɔ. ¹⁶ ı ta tisi sɪ nəyɔlɔ í səyɔli pulɔ na í tɔŋna İso təsele taa. ¹⁷ Pəle pə waalı ı səyɔsa-we sɪ: Pa ŋmaawa İso Təm taa sɪ, paa yaa ma tɔyaya sɪ yəlaa tənə İso təsələmle. Ama mə pəsə-keɣe ŋmulaa tɔyaya.

¹⁸ Kətəlaa səsaa na İso Təm səyəsəlaa nu mpɔ, ılena pá pɛəkəyɪ ısəna paa la na pá kɔ Yesu tɔ. Ama paa wəna ı səyɔntɔ. Pə taya pulɔ tɔɔ, ı kəsəyəsətu suu yəlaa samaa ke teu ké pə tɪ fɛɪ.

¹⁹ İlim kəma na pə tɛ ılena Yesu na ı ifalaa pá kulɪ ıcatɛ taa na pá lu.

*Fiki tɔyɔ ŋkɔ kɔ wɔlaa tɔ kɔ təm
(Matiyee 21:20-22)*

²⁰ Tɛv fema na pá kulɪ tanan ke lɔŋ na pá tɛeki, ılena ı ifalaa na fiki tɔyɔ ŋkɔ na kɔ wɔlaa təwɔŋwɔŋ na pə kɔŋna kɔ kite. ²¹ Piyee tɔɔsa nti tɪ lapa tɔ ılena í tɔ sɪ: Nyənɪ Tacaa, fiki tɔyɔ ŋkɔ n ka təŋsa mpusi tɔ kɔ wɔlaa təwɔŋwɔŋ.

²² Mɔpɔyɔ Yesu tɔma ı ifalaa sɪ: Tampana ke ma heeliyɪ-me yoo maa cəsəyɪ, ye í tɔ İso ké naani, ²³ í pəsəyɪ na í tɔ pulaya kanɛ sɪ ká kpəsɪ na ká hoti tenku taa. Ye í tɛma mə taa təkɔpataa sɪ pu la na sika fɛɪ, pə lakɪ ké. ²⁴ Pə tɔɔ ké ma heeliyɪ-me sɪ pə tənə mpi í sələməyɪ İso tɔ í huɔ sɪ í tɛma-wəyɪ hikuyɔ, ıle paa ha-mɛyɛ-wɪ. ²⁵ Saa wei í kuləyɪ sələməyɔ tɔ, ye í nawə sɪ mə na nəyɔlɔ í wəna natəli, ıle í kɔ-təyɪ mə taa. Waatu ınəyɪ mə Caa wei ı we ısoɔaa tɔ, ı ká husɪ-mɛyɛ mə ısayatɔ tɔtɔ. [²⁶ Ye mə tɔyɔntələnaa wakələyənə-me na u hɔləyɪ-wɛyɛ suulu na í tayanɪ, mə Caa wei ı we ısoɔaa tɔ, ı kaa husɪ-mɛyɛ mə ısayatɔ tɔtɔ.]

*Yesu pəsɔyɔ təm
(Matiyee 21:23-27; Luku 20:1-8)*

²⁷ Mɔpɔyɔ Yesu na ı ifalaa pa tasa Yosalem ke pote, na Yesu polo na í cəokɪ İso təsele taa. Tənaɔa kətəlaa səsaa, na İso Təm səyəsəlaa, na səsaa pa kəma ı kin, ²⁸ na pá pəɔsɪ-ı sɪ: Kanɔkante nteyɛ n makɪ nyá taa na ń lakɪ ısəntɔ? Yaa awe tɪ hana-ŋ pə mpaav?

²⁹ Tənaɔa Yesu cə-wɛ sɪ: Maa pəɔsɪ-mɛyɛ təm kulɔmtɔ. Ye í cə-m-tɪ, ıle maa heeli-mɛyɛ kanɔkante nte ma makɪ ma taa na má lakɪ ısəntɔ tɔ. ³⁰ İso yaa yəlaa tilina Yohaani sɪ í səkɪ yəlaa ke İso lɔm? ı cə-m.

³¹ Mɔpɔyɔ pa mayasa-təyɪ pa taa pa tike. İlena pá tɔ sɪ: Ye tə tɔma sɪ İso tilina-ı, ı ká pəɔsɪ-tɔ sɪ: Na pepe tɔɔ ké í tá mu ı təm? ³² Pəyɛle ye tə tɔma sɪ yəlaa tilina-ı...

(Pa nyanayana samaa. Pə taya pulɔ tɔɔ, yəlaa nyənaya Yohaani ke İso kɔyɔyɔtɔtɔ tələsulɔ kɔpan ké).

³³ M̄púyú kətəlaa səsaa pəsəna Yesu si: Tə ta nyi. Tənaɣa Yesu ná cə-wə si: Anhaa, ma kaa heeli-məyɛ kanjkannte nte ma makɪ na má lakɪ isəntə tə.

12

Təmlɛ nyəma asayaa təm

(Matiyee 21:33-46; Luku 20:9-19)

¹ M̄púyú Yesu sɔv kətəlaa səsaa ké isə sɛɛv si: Yulv nəɣəlv ɪ ka sənə lɛsɛŋ tunj kɛ taale təcɪ. Na í ŋma kolunja na í cəɔna, na í la timpɪ ɪ ká nyaasəɣɪ pə lum tə. Na í ŋma akele tanjkan nəɣəlv, wei ɪ tɔɔ pa sənəɣɪ na pá fenjiɣi tə. I tɛma mpɪ, ɪlɛna í caa yəlaa na í su tə taa, ɪlɛna í tɛɛ yɛla. ² Pə kəma na pá tala tunj inɪ ɪ kooluyɪ waatɪ, ɪlɛna í kusɪ ɪ tillu nəɣəlv sɪ í polo təmlɛ nyəma kinj na pá cɛlɛ-ɪ inɪ ɪ tɛtɛ. ³ Tənaɣa təmlɛ nyəma mpe pa kpa tillu inɪ na pá má. ɪlɛna pá təɣənɪ-ɪ ɪ nin naanɔwa təyələyɛli. ⁴ M̄púyú taale tɪ inɪ ɪ tasa tillu lɛlv kɛ kusɔyɪv na í tili. ɪlɛna pá kpa ɪlé na pá má ɪ nyɔyɪv kɛ teu na pá tɔv-ɪ. ⁵ M̄púyú taale tɪ tasa lɛlv kɛ tiluyɪ, ɪlɛna pá kpa ɪlé na pá kv. Pa lapa m̄púyú təm payalɛ tətə. Pa mapa lɛlaa na pá kv lɛlaa. ⁶ Yulv wei pu kaasa taale tɪ inɪ ɪ kinj təɣɛ ɪ mayamaya ɪ kulɔlv wei ɪ luyɪ sɔv teu tə. ɪlɛyɛ ɪ tɛɛsa tiluyɪ kɛ pa kinj, na í huɔkɪ sɪ paa nya ɪ pəyayɪ isɛlɛ. ⁷ Ama təmlɛ nyəma mpe pa heela təma si: ɪ loosiɣi kpancoou tɪ kəŋna nté. I kəɔ na tə kv-ɪ na taale pəsɪ tá nyəntɛ. ⁸ Tənaɣa pa kpa taale tɪ pəyalɪv inɪ na pá kv-ɪ, na pá lə taale na waali.

⁹ M̄púyú Yesu pəɔsa-wə si: Isənaɣa taale tɪ inɪ ɪ ka la? I ká kəɔ ké na í kv təmlɛ nyəma mpe, ɪlɛna í caa yəlaa kufama na í su taale taa. ¹⁰ Matəŋ í tɛma kalɔyɪv kɛ Isə təm taa si: Pələ nte tɛtɪ ŋmalaa ŋmaakaya na pá lə tə, nté tə tɔɔ kələ ŋmatɪv tənə mələa na tə sən.

¹¹ Mpi Tacaa lapa na tə nyənəɣɪ na pá wɛ-tuyɪv piti təɣɛlɛ.

¹² Tənaɣa Yuta nyəma taa səsaa pɛɛka isəna paa la na pá kpa Yesu tə. Pə taya pulv tɔɔ, pa nyəmá teu sɪ mpeyɛ ɪ sɛɛna isə inɪ. Ama pa nyamna samaa. ɪlɛna pá yɛlɛ-ɪ na í tɛɛ.

Lom wulav səsə lampuu təm

(Matiyee 22:15-22; Luku 20:20-26)

¹³ M̄púyú Yuta nyəma taa səsaa tila Falisanaa napəli na Heləti kpekəle taa nyəma napəli tətə sɪ pá polo na pá má Yesu nəɣə tɔɔ na pá ná. ¹⁴ Pələ pa talaa, ɪlɛna pá tə Yesu si: Tacaa, tə nyəmá sɪ tampana kɛ n yəɣətəɣɪ. Nn səɣəməɣəna mpi yəlaa huɔkɪ pa taa tə. Pə taya pulv tɔɔ, nn paasəɣəna tɔɔ, nn fayasəɣɪ yəlaa. Ama isəna mpi mayamaya Isə caa sɪ yəlaa í la tə pə tampana kɛ n heeliɣi. Təv, pə wɛ mpɪ tə, tá mpaav taa pə wɛɛ sɪ ye lampuu tɛ fɛli Lom wulav səsə na? Tə fɛli yaa tə taa fɛli? Tə caa sɪ n̄ heeli-tɪ.

¹⁵ Ama Yesu ná nyəmá pa taa layatɪv, ɪlɛna í pəɔsɪ-wə si: Pepe tɔɔ ké í nyəkɪ-m katəka kɛ kunyəpɪ? I kəna-m liɣitee nyəɣəlvɔyɪv na má na.

¹⁶ Tənaɣa yəlaa kəna-ɪ-kv, ɪlɛna í pəɔsɪ Yuta nyəma taa səsaa si: Awe nyɔyɪv fotoo na ɪ hətɛ kɛ pa ŋmaa liɣitee nyəɣəlvɔyɪv tɔɔ cənɛ? M̄púyú pa cə-ɪ si: Lom wulav səsə ké.

¹⁷ Tənaɣa Yesu təma-wə si: Anhaa, í cɛla Lom wulav səsə kɛ mpi ɪ tɪ tə, na í cɛla Isə ɪlɛyɛ mpi ɪ tɪ tə.

M̄púyú Yesu kuvəcətɪv ntɪ tə mələ-wɛyɛ təmsɔyɪv kɛ səsəm.

Isəna tɪ wɛɛ ta fɛm waali tə

(Matiyee 22:23-33; Luku 20:27-40)

¹⁸ M̄púyú Satusee nyəma napəli pa kəma Yesu kinj. Satusee nyəma mpe pa tənɣayana sɪ paa pə la isəna sətəa kaa tɛ na pá fɛ. M̄púyú pa pəɔsa Yesu si: ¹⁹ Tacaa, Moisi sɪ-tuyɪv kusəsutɪv kɛ takəlasɪ taa si: Yulv í wɛna neu, na yulv inɪ í sɪ na í yɛlɛ ɪ alv, na alv inɪ í fɛina-ɪ na pəyayɪ, neu ká hə leelu inɪ na í hikina-ɪ piya. ɪlɛna pa yaakɪ-sɪ na ɪ taalv sɔlv hətɛ. ²⁰ Təv, yulv nəɣəlv na ɪ

newaa paa kena yulonyəŋ naatosompəŋolaya. M'p'p'g' taalu kpaya alu, ilena i si, i fei pəyaya. ²¹ Tənaŋa i waali nyəŋ hōma leelu, na ilé i can i si tətə, i fei pəyaya. M'p'p'g' ilé i waali nyəŋ ná kpaya alu inu na ilé i si mpv tətə. ²² Haləna pə polo pə siyili pa naatosompəŋolaya ŋke ka tənaya mpv təpai na pá səki mpv, nəŋəlv ta hiki pəyaya. Pəle pə waali ké alu inu i tēsa səpv. ²³ Təv, pa tənə pa kpaya-i mpv tə, sətəa fem wule pa naatosompəŋolaya inu i taa aweyele alu tv?

²⁴ M'p'p'g' Yesu cə-wē si: I nyəma mpi pə təv pə liyitiyi-me tə? I ta nyi Isə Təm na Isə toma tə pə təv ké. ²⁵ Waatu wei sətəa ká fe tə akpayale təm kaa wē. Ama apalaa na alaa paa wē ké isu isətəa tillaa wēv tə. ²⁶ Ye sətəa fem təm ilé, i ta kaləta Moisi takəlaya taa ké timpi pa yəŋəta səwa hotiya təm tə yē? Pa ŋmaa tənə si Isə tōma Moisi si: Ma ké Apələham na Isaaka na Yakəpv pa Isə ké. ²⁷ Isə ké weesuyū nyəma nyəŋ ké, i ta ke sətəa Isə. Pə liyita-meyē yem ké.

*Isə kvsəsutu taa səsəəntv
(Matiyee 22:34-40; Luku 10:25-28)*

²⁸ Isə Təm seyesəlv nəŋəlv i ka wē tənə na i naaki isəna pá na Yesu pa lakı tə. I nawa si Yesu cəwa Satusee nyəma ke teu. Iləna i polo na i pəəsi-i si: Isə kvsəsutu tənə taa ntiyile səsəəntv təkpev?

²⁹ Tənaya Yesu cə-i si: Kvsəsutu taa səsəəntv nté si, lseyeli nyəma i nu, Tacaa Isə tike kena Səsə təkəŋ. ³⁰ N ka səl i Tacaa nyá Isə na luyū kuləmvv, na nyá ləsaŋa suv-i təmamam ke paa mpi pə taa. ³¹ Təle tə waali nti tə wē təŋəlv. N ká səl i nyá təŋəntəle isu nyá ti. Kvsəsutu natəli tə fei tətə na té kəla tənə tə naale iné.

³² M'p'p'g' Isə Təm seyesəlv tōma Yesu si: Tacaa n cə teu pə tu fei. Timpi n yəŋətaa si Tacaa tike kena Isə na i paasi Isə nəŋəlv i fei tə tampana ke n yəŋətaa. ³³ Mpv tə yulv ká səl i Isə na luyū kuləmvv na i ləsaŋa suv-i paa mpi pə taa. Na pəle pə waali i səl i təŋəntəle isu i ti. Mpv inu pə kəla isu pa lakv Isə ké kətaya ŋka kəkə nyaya ka tənə tə, na kətasi nsi si tənə təpai tətə.

³⁴ Yesu nawa si i cəna ləmayasē iləna i təm-i si: Nyá na Isə Kawulaya suv i fei pooluŋ. Pəle pə waali nəŋəlv u nyuləŋi si i tāsə-i təm pəəsuyv.

*Tafiiti pəyaya nté Kilisiti
(Matiyee 22:41-46; Luku 20:41-44)*

³⁵ Yesu tənə seyesəlv ke Isə təsēle taa, iləna i pəəsi si: Isənaya Isə Təm seyesəlaa tənə mpv si Mesii ke Tafiiti pəyaya ye? ³⁶ Pəyele Feesuyū Nanŋtv ná tənə Tafiiti taa ké təm na ilé i mayamaya i yəŋəti si:

Tacaa heela ma Səsə si,
caya ma kəŋkəŋ taa,
haləna má kəv na má su nyá
kolontunaa ke nyá nəhē tē.

³⁷ Tafiiti mayamaya ná yaa-i si Səsə nté, ilé isənaya Mesii ná mələa na i ké Tafiiti inu i pəyaya tətə ilé?

*Isə Təm seyesəlaa waali kuluyū
(Matiyee 23:1-36; Luku 20:45-47)*

M'p'p'g' samaa tuutuuma nu Yesu təm na lanhuləmlé. ³⁸ I kpaalaya yələa mpa i seyesaya tə si: I lana Isə Təm seyesəlaa mpe na laakali. Pa səla tokonaa səsaa suu ké na pá cəki, na pá caaki pa seeki-wēye samaa taa na pá luŋyi. ³⁹ Na Yuta nyəma təkotilenaa taa teeli teeli təcayalənaa ke pa pəkəŋi, na acimanaa taa səsaa səsaa təcayale ke pa pəkəŋi na pá cakı. ⁴⁰ Mpe pa ləkəŋəna leelaa ke pə tənə mpi pəle pa wənə tə. Iləna pá suv Isə sələmvv na pə tayalı si pə hól i si mpeye kəpama. Pə təv ké paa tē na pá ná katatəlaya nav napələŋi teu.

*Alv wei i tv santiinaa naale tə
(Luku 21:1-4)*

⁴¹ M̐p̐y̐ Yesu caya Iso təsele səsəle taa ké kahaan atakaanaa isentaa, na yəlaa samaa kəh na pá t̐y̐ liyitee na í nyənəy̐. M̐p̐y̐ ton̐t̐naa payale kəna liyitee ke səsəm na pá t̐y̐. ⁴² Tənaa leelu konyənt̐ n̐y̐l̐ í kəna santiinaa ke naale na í p̐t̐. ⁴³ M̐p̐y̐ Yesu yaa í ifalaa na í heeli-w̐e s̐: Tamp̐na ke ma heeliy̐-m̐e yoo maa c̐s̐y̐, leelu konyənt̐ in̐e í t̐y̐ mpiy̐ kahaan atakaa taa t̐ p̐ k̐la pa t̐na pa nyəm. ⁴⁴ P̐ t̐y̐ pul̐, yəlaa l̐laa ná kp̐y̐a pa liyitee n̐na a kp̐sa yem t̐y̐ na pá t̐y̐. Ama al̐ in̐e il̐e p̐a na í ké konyənt̐ t̐ p̐ t̐na mpi í ka w̐na t̐y̐ í kp̐y̐a na í t̐y̐. P̐ t̐ kaas̐-í pul̐ s̐ í y̐na t̐y̐n̐y̐a mayam̐y̐a.

13

Iso təsele wakəlv̐y̐ t̐m

(Matiyee 24:1-2; Luku 21:5-6)

¹ Yesu k̐ma s̐ í luk̐na Iso təsele taa, il̐na í ifalaa taa n̐y̐l̐ t̐m̐-í s̐: Tacaa, nyən̐ ηmat̐ t̐n̐e t̐ t̐y̐, na t̐ p̐e kup̐na teu yee?

² Tənaa Yesu c̐-í s̐: Mat̐h̐ n̐ na ηmat̐ s̐s̐ənt̐ t̐n̐e? P̐ kaa kaas̐ p̐le l̐nte na t̐ t̐na l̐nte t̐y̐, p̐a t̐s̐i p̐ t̐na.

Mpi mpi pu h̐l̐ s̐ antulinya caa t̐m t̐

(Matiyee 24:3-14; Luku 21:7-19)

³ M̐p̐y̐ Yesu caya Olifinaa p̐y̐ t̐y̐ ké Iso təsele isentaa. P̐ pam̐na Piy̐e na Saak̐ na Yohaani na Ant̐lu pa liyiti pa w̐n̐na í kin̐. Tənaa pa p̐əsa Yesu s̐: ⁴ P̐lee ké mp̐v̐ in̐i pu la? Na ηmaat̐le n̐tey̐ pu h̐l̐ na t̐ ny̐na s̐ p̐ w̐s̐a?

⁵ Tənaa Yesu s̐w̐-w̐y̐e kp̐aal̐y̐ s̐: Í la laakal̐, í taa yele na n̐y̐l̐ k̐ə na í tolisi-m̐e. ⁶ Mpi t̐ payale k̐ k̐ə na pá ha pa t̐y̐ ma h̐te s̐ mp̐y̐e Mesii, na p̐a tolisi payale. ⁷ Ye í k̐ma na í nu yoon̐ t̐h̐ ke m̐ c̐l̐ m̐ c̐l̐, na pá heeliy̐-m̐e pool̐n̐ ny̐h̐ t̐m̐naa, s̐y̐ənt̐ í taa la-m̐e. P̐ w̐e s̐ mp̐v̐ in̐i p̐le pu la ké. Ama waal̐ waal̐ ké antulinya náa k̐h̐ na í t̐h̐. ⁸ Tet̐v̐ katen̐a l̐h̐ka k̐ yoon̐a l̐h̐ka ny̐ma. Kawul̐y̐a l̐h̐ka k̐ kul̐ l̐h̐ka t̐y̐, na tet̐v̐ k̐ sele tiiliw̐e tiiliw̐e, na ny̐ə̐s̐n̐a k̐ la. Na mp̐v̐ in̐i p̐le pu w̐e is̐ al̐ kul̐y̐v̐ l̐l̐y̐v̐ na p̐ caal̐-í w̐w̐ ke s̐h̐y̐s̐h̐y̐ t̐y̐le.

⁹ M̐ mayam̐y̐a í la laakal̐. P̐ t̐y̐ pul̐ t̐y̐, p̐a yaa-m̐y̐e puloon̐a taa. P̐a ma-m̐y̐e kpat̐h̐ ke Yuta ny̐ma t̐kotilen̐a taa. P̐a yaa-m̐y̐e n̐ə̐ə̐s̐ ke tet̐v̐ t̐k̐laa na awul̐a s̐s̐a pa kin̐naa ke ma t̐y̐, na í k̐ h̐l̐ ma t̐m̐ tamp̐na. ¹⁰ Ama p̐ w̐e s̐ p̐a heeli Laapaal̐ Kup̐h̐ ke katen̐as̐ t̐na taa yəlaa ké na p̐c̐. ¹¹ Saa wei p̐a kp̐a-m̐e na pá p̐ona-m̐y̐e puloon̐a taa ke mp̐v̐ t̐, í taa n̐y̐s̐ n̐t̐ í k̐ y̐ə̐t̐ t̐ na p̐ t̐ tata. Ama ye p̐ talaa, í y̐ə̐t̐ n̐t̐ tu k̐ə m̐ luun̐ t̐e t̐. P̐ t̐y̐ pul̐ t̐y̐, Iso Feesuy̐ Nan̐h̐t̐ ka t̐na-t̐y̐ m̐ luun̐ t̐e, p̐ t̐y̐ m̐ c̐l̐y̐ tu luna. ¹² Hal̐ yəlaa k̐ kul̐ na pá h̐l̐ pa taal̐naa yaa pa newaa mayam̐y̐a s̐ pá kv̐-w̐e. Na c̐c̐n̐a k̐ la pa piya ke mp̐v̐ t̐t̐. Piya s̐le su kul̐ s̐ ny̐ma t̐y̐ na s̐ la na pá kv̐-w̐e. ¹³ Yəlaa t̐na taa k̐ kp̐ana-m̐y̐e ma t̐y̐. Ama ye wei í ny̐y̐a apal̐t̐ na í tala t̐naa, p̐nt̐ ny̐y̐v̐ ke pu ya.

Acaal̐t̐ t̐m

(Matiyee 24:15-28; Luku 21:20-24)

¹⁴ M̐p̐y̐ Yesu t̐ma s̐: Í k̐ k̐ə na í na acaal̐t̐ taa acaal̐t̐ ke timpi p̐ t̐ n̐y̐s̐n̐a t̐ w̐e t̐. Wei í kal̐y̐ t̐ í c̐k̐na-t̐y̐ teu. Mp̐v̐ in̐i t̐, mp̐a p̐a w̐e Yuta t̐ pá se na pá kp̐a p̐ə̐h̐.

¹⁵ Ye p̐ may̐na wei na í w̐e kutuluy̐ t̐y̐ na í t̐iwa, í taa t̐ s̐ í s̐v̐k̐ t̐y̐y̐a na í kp̐y̐a pul̐.

¹⁶ Na wei pu may̐na í w̐e taal̐ t̐, í taa t̐ s̐ í kp̐h̐ í t̐ na í kel̐ í kp̐a. ¹⁷ Ahusiton̐a na as̐h̐ t̐m̐ k̐ la w̐ay̐o ke waat̐ in̐i. ¹⁸ Í s̐ləm̐ Iso na k̐y̐e̐h̐ in̐i í taa p̐ams̐na wat̐ waat̐. ¹⁹ P̐ t̐y̐ pul̐ t̐y̐, wahala k̐ la k̐y̐e̐h̐ in̐i í taa ké s̐s̐əm ké p̐ tu f̐i. Wahala wei í taka hatoo Iso lap̐v̐ antulinya t̐ pa t̐ nata, p̐y̐e pa kaa tasa í taka ké nav̐ t̐. ²⁰ Na ye p̐ t̐y̐ is̐ Tacaa huw̐a s̐ í k̐ pas̐a k̐y̐e̐h̐ in̐i í t̐y̐ n̐y̐l̐ kaa tul̐-t̐. Ama í pas̐a p̐ k̐y̐e̐h̐ in̐y̐ yəlaa mp̐a í l̐s̐a s̐ pá p̐s̐i í ny̐ma t̐ pa t̐y̐. ²¹ Na ye yul̐ t̐ma-m̐e s̐: Í ny̐n̐, Mesii w̐e c̐n̐e yaa c̐n̐e, í taa nu. ²² P̐ t̐y̐ pul̐ t̐y̐, Mesiinaa na Iso k̐y̐ə̐t̐t̐ tel̐s̐laa p̐ə̐t̐n̐a k̐ lu na pá la k̐k̐l̐

nyəm na piti təma. Halı paa pəsaya pa puɣusiɣi mpa pa mayamaya Isə ləsaa təɣə. ²³ Mpu tə í la laakalı, ma təma-mɛɣe kpaalɔyɔ.

Yulɔ Pəyaya kənte

(Matiyee 24:29-31; Luku 21:25-28)

²⁴ Wahala inɪ ɪ waalɪ ké kuyeeɲ inɪ ɪ taa, ilim ká sɪ təkpitii, isətu kaa tasa hulɔmɔyɔ. ²⁵ Isətuɔɔnɔsɪ ká luna isətaa na sɪ hoti, pu ciɣiti isətaa kəkəlɔnaa. ²⁶ Waatu inəɣi paa na Yulɔ Pəyaya má ma sɛɲa isəɲmuntɔ tɔɔ na má tiiki na ma toma ke səsəm na ma teeli. ²⁷ Maa tili ma isətaa tillaa sɪ pá koti ma ləsəlaa ke antulinya həɣəlɛɲ tənə taa. Pə kpaɣav ilim təlule na pə tətule na pə polo pə ntəɣɛɲ na pə mpətəɲ tɔɔ tɔ.

Fiki tɔyɔ təm

(Matiyee 24:32-35; Luku 21:29-33)

²⁸ ɪ nyənna fiki tɔyɔ na í cəkəna, saa wei kɔ nɛɣetəɣi na hatɔ yɛɣeləɣi tə í nyəmá kpakpaa sɪ həesɔyɔ talaa keɛ. ²⁹ Mpu tətəɣə waatu wei í ká ná təmnaa panɛ pa lakɪ tə í nyɪ sɪ pə wɔsaa keɛ, pə caa lapɔ nté. ³⁰ Tampana ke ma heeliɣi-mɛ yoo maa cəsəɣi, yəlaa mpa pa wɛ isəntə tə pa kaa sɪ pa tənə na pəcɔ pə tənaya mpu pə la. ³¹ Isətənyɔ na atɛ ká mɔki yem. Ama ma kuyəɣɔtɔtɔ kaa saalɪ paa pəcɔ.

Isə tike nyəmna kuyarɲku antulinya ká tɛ tɔ

(Matiyee 24:36-44)

³² Nəɣɔlɔ fɛi wei ɪ nyəmá pə waatu yaa pə wulɛ tɔ, paa isətaa tillaa, na Pəyaya má ma mayamaya. Ama Taca tike kɔɲ nyəmna. ³³ Mpu tɔ, í la laakalı na í fɛɲ. Pə taya pulɔ tɔɔ, í ta nyɪ wulɛ nte mpu inɪ pu tii təkpiɪ tɔ. ³⁴ Pu wɛɛ isɪ yulɔ səsə kulɔyɔ ɪ təyaya sɪ ɪ puki mpaa na í yaa ɪ pəyalaa mpa pa lakɪ ɪ kin ke təmle tɔ, na í tɔ pə tənaya pa nin taa, na í húlɪ paa wei ké nte ɪ ká la tɔ, na í heeli təyaya tɔɔ nyənɔ sɪ í fɛɲ teu. ³⁵ Ye ɪ ta nyɪ waatu wei təyaya caa ká kɔɔ tɔ ɪ fɛɲ teu. Taanaya ke ɪ ká kɔɔ, ahoo həka ke, kampaan kooɔ na, yaa tanan ké, nəɣɔlɔ ta nyɪ. ³⁶ Ye ɪ ká kɔɔ təm kulɔm tɔɔ tənɔsə, ɪ fɛɲ taa yele na í mayana í tənna tom. ³⁷ Nti ma heeliɣi-mɛ isəntə tɔ ntəɣi ma heeliɣi paa wei sɪ í fɛɲ yoo.

14

Səsaa səsaa cayav ke Yesu acaya

(Matiyee 26:1-5; Luku 22:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Pə kaasa kuyeeɲ naale sɪ pá təɣə Tɛɛv acima na potopotona mpa pa taa fɛi kəkɔsɔm tɔ. Mpuɣú kətəlaa səsaa na Isə Təm sɛɣesəlaa pa pɛka isəna paa la na pá kpa Yesu təhɛɛ na nəɣɔlɔ ta na tɔ na pá kɔ-ɪ. ² Pa yəɣɔtaya pa taa sɪ: Ye tə təma sɪ tɛ kpa-ɪ acima waatu taa, pu la yoo ke yəlaa taa.

Yesu tɔɔ tulaalɔ pəlvɔ

(Matiyee 26:6-13; Yohaani 12:1-8)

³ Kuyaku nakulɪ Yesu wɛ Petanii ke tənɔyɔ tɔɔ asilima kɔtəɲ tɔ Siməɲ təyaya taa, na í cayaa na í tənna təɣə. Tənaya alɔ nəɣɔlɔ ɪ sɔswa na í təkə tulaalɔ kupaɲ wei pa yaa sɪ naatɪ na pá lapa ɪ akpaləpiya ke liɣitee pələ kuhulɔmələ taa tɔ na tulaalɔ inɪ ɪ wɛ liɣitee ke səsəm tɔ. Mpuɣú alɔ inɪ ɪ pəla akpaləpiya nke na í pəli tulaalɔ inəɣi Yesu nyɔyɔ taa. ⁴ Tənaya mpu inɪ pə ta maya mpa pa caya tənə tɔ pa taa ləlaa na pá tɔ sɪ: ɪ ləv tulaalɔ inɪ isəntə tɔ pə teu nte we? ⁵ Ye paa pɛɛta-ɪ ɪ liɣitee taa kəli liɣitee nyəɣətu nɲmɔnyɔ na nɔnɔwa (300) na pá ha kɔnyəntɔnaa? Mpuɣú pa kala alɔ inɪ ɪ təm ke səsəm. ⁶ Ama Yesu təma-wɛ sɪ: ɪ yele alɔ inɪ təkpi yoo. Pepe tɔɔ ké í pəsəɣi ɪ lanle ke mpu? Mpi ɪ lapa-m mpu tɔ pə tewaya halɪ. ⁷ Mə na kɔnyəntɔnaa í wenna tam. Paa waatu wei ké í nəkəa í ká la-wɛɣe kɔpantɔ. Ama má na-mɛ tɔ kaa wɛɛ təma kin ke tam. ⁸ Mpi ɪ pəsaa təɣə ɪ lapa. ɪ laalaa na í saɣalɪ-m tulaalɔ ke kpakpaa

sı pá pina-m. ⁹ Tampána ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, paa timpíyi paa heeli Laapaalı Kupaŋ ke antulinya inı ı təna ı taa, paa keesi alv inε ı lapa mpi tə pə təm na pá təsəyi ı təə.

Yutaası kələmətə
(*Matiyee 26:14-16; Luku 22:3-6*)

¹⁰ Mıpúyó Yesu ifalaa naanúwa na naale taa nəyólú wei pa yaa sı Yutaası Isəkaleeu tə ı kulaa, na í polo í mayana kətəlaa səsaa, sı inı ı ka tı Yesu ké pa nin taa. ¹¹ Pəle pa nu mpv ilena pa laŋa hεε səsəm na pá tə sı paa ha-ı liyitee. İlena Yutaası súb kuyaku kupaŋku ke pəkuyv sı í tı Yesu ké pa nin taa.

Təev acima kutəyov təyov
(*Matiyee 26:17-25; Luku 22:7-14,21-23; Yohaani 13:21-30*)

¹² Pə tala potopotona mpa pa taa kukusum fεi tə pə acima kuyaku kancaalaya nyəŋku wule, ilena Yesu ifalaa pəsı-ı sı: Leye n caa sı tə polo na tə la-ŋ Təev acima kutəyov? Pə wule ntεye pa kuyi ıwεεsı nsi pa lakəna Təev acima kutəyov tə.

¹³ Mıpúyó Yesu tila ı ifalaa taa naale sı: ı polo ıcate taa, í ka sulina apalı nəyólú na í səyəla ləm na həyaya, í tənı-ı. ¹⁴ Puntı inı í súb timpı, ıle mu pəsı təyaya tı sı: Tacaa sı kutuluyı ŋku kú taa í na ı ifalaa paa caya na pá təy Təev acima kutəyov tə kú wε le? ¹⁵ Apalı inı ı ká húlı-meye ate na isətaa kutuluyı taa ké naŋ səsəŋku nakuləyi isətaa, na pá tema-kuyv tayanuyv na kú taa wε wontu ntı í ká lana tə. Kú taa tənaya í ká təsi-tuyv pə təna.

¹⁶ Tənaya Yesu ifalaa kulaa na pá tεε ıcate taa na pá mayana teitei ısu Yesu ka heela-wε tə. İlena pá təsi Təev acima kutəyov ke təna.

¹⁷ Pə kəma ısu taanaya ıle Yesu na ı ifalaa naanúwa na naale pa talaa kele. ¹⁸ Pa cayaa na pa tənna təyov, ilena Yesu yəyətı sı: Tampána ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, má na mpa me tə cayaa na tə təkı isəntə tə mə taa nəyólú ká la-m kələmətə.

¹⁹ Tənaya Yesu ifalaa isəntaa nyəŋa səsəm, na pá súb-ı pəsuyv ke kuləm kuləm. Inε sı: Matəŋ pə taya ma? Inε sı: Matəŋ pə taya ma?

²⁰ Tənaya Yesu cə-wε sı: Mə naanúwa na naale taa nəyóluyv. Má na wei tá nin ká kpenti súsuyv ke nyənaya taa tə. ²¹ Yulv Pəyaya má, ma səki teitei ké ısu paa keesa ma təm ke Isə Təm taa tə. Ama wei ı ká la Yulv Pəyaya maya kələmətə ke mpv tə ı təm ká la waiyo ké səsəm. Puntı inı ye pa taa luli-ı pəle pu lapa sana.

Tacaa səm təsuyv
(*Matiyee 26:26-30; Luku 22:14-20; Kələntı I 11:23-25*)

²² Mıpúyó waatı wei Yesu na ı ifalaa pa təkaya tə, Yesu kpaya potopoto na í sεε Isə ké í na təmle, na í faya-ı na í cεla ı ifalaa, na í heeli-wε sı: ı mu, ma tənuyv nté.

²³ Pəle pə waalı ké ı kpaya kəpv na í sεε Isə ké í na təmle na í cεle-wε, na pəle pá nyəə pa təna. ²⁴ İlena í heeli-wε sı: Ma caləm nté mpi pə húləyi Isə nəyə pəeluyv tampána tə. Mpi pə kpemna yəlaa payale təə. ²⁵ Tampána ke ma heeliyi-me yoo maa cəsəyi, ma kaa tasa suləm pənεye nyəəv haləna kuyanku maa tasa pə nyəəv ke Isə Kawulaya taa tə.

²⁶ Yesu na ı ifalaa pa tema mpv, ilena pá yoo acima yontu, ilena pá tεε Olifinaa puyv təə.

Piyee kpəsuyv təm yəyətaya
(*Matiyee 26:31-35; Luku 22:31-34; Yohaani 13:36-38*)

²⁷ Mıpúyó Yesu təma ı ifalaa sı: Mə təna í ká yele-m na í se. Pa ŋmaa rıpúyó Isə Təm taa sı: Maa kú tiikilu na heen ká ya yem yem. ²⁸ Ama waatı wei maa fe, ilena má tεε-mεye nəyə ke Kalilee.

²⁹ Tənaya Piyee təma-ı sı: Paa pa təna paa yele-ŋ na pá se, má ma kaa la mpv.

³⁰ Ama Yesu təma Piyee sı: Tampána ke ma heeliyi-ŋ yoo maa cəsəyi, n ká kpεεsı təm tooso ké saŋa ahoo anε a mayamaya sı n ta nyı-m ké n ta nyı-m na pécə kampaav koo təm naale nyəm.

³¹ Ama Piyee tasa kpeesuɣu na toŋ si: Paa má na-ŋ tu si tu si ké. Ma kaa kpeesí si ma ta nyi-ŋ.

Ípúyú pa təna pa yəɣota mpv.

Yesu sələmvu ke Ketəsemanee

(Matiyee 26:36-46; Luku 22:39-46)

³² Pəle pə waali pa tala timpí pa yaa si Ketəsemanee tɔ, ɪlena Yesu tɔ ɪ ɪfalaa si: ɪ caya cəne na má polo Iso sələmvu ke hatoo cəne.

³³ Ípúyú ɪ kpaya Piyee na Saaki na Yohaani. Tənya sɔɣontu na laɲwakəlle səsəle suu-ɪ kpav, ³⁴ ɪlena í tɔ-we si: Ma laɲle wakəlaa ké tətɔɣotɔɣo pə fɛi keesuɣu. ɪ caya cəne na í fenjiyi.

³⁵ ɪ tuusa ɪ nəɣo tɔo ké pəcɔ, ɪlena í luɲ na í sələmi si ye pə we pəsuvu wahala waatu ɪne í taa kɔo ɪni ɪ tɔo. ³⁶ ɪ sələmaa ké si: Hai, ma Caa, n pəsəɣi pə təna, kɔoli wahala səsə ɪneye ma nyuvu tɔo. Paa na mpv mpi n nəkaa tɔ pəle pə la, pə taa wee ma luyu nyəntu.

³⁷ Yesu tɛma mpv, ɪlena í məli ɪ ɪfalaa tooso ɪni ɪ kin na í mayana pa tɔɲna tom. Tənya ɪ pɔɔsa Piyee si: Siməɲ, n too ké? N kpisa fenjuɣu ke pəcɔ mayamaya? ³⁸ ɪ fen na í sələmi, tɔfo í ká hoti waatu wei mayasuɣu kəɲ-me tɔ. Pááná wee, ama tənɔvu ɪ pəsəɣəna.

³⁹ Ípúyú Yesu tasa tuusuɣu, ɪlena í tasa kələmtu ntəɣi sələmvu. ⁴⁰ ɪ tasa ɪ ɪfalaa cəɔɣo məluɣu, ɪlena í mayana pa tɔɲna tom tɔtɔ. Pa kpisa pá cayaɲa pa ɪse. ɪle pa ta nyi nti pá cə-ɪ tɔ.

⁴¹ Yesu məla tooso nyəm ɪlena í pɔɔsi-we si: ɪ tɔɲna tom na í heesəɣi yaa? Təv, í yele mpv, pə talaa kéle. ɪ nyəni, paa tu Yulu Pəyaya maya asayaa niɲ taa. ⁴² ɪ kuli na tɔ tɛe. ɪ nyəni, ma kələmɔtɔ tu tala cəne.

Yesu kpav

(Matiyee 26:47-56; Luku 22:47-53; Yohaani 18:3-12)

⁴³ Yesu tɔɲna yəɣotaya ke mpv, ɪle ɪ ɪfalaa naanɔwa na naale taa lelɔ wei pa yaa si Yutaasi tɔ ɪ talaa kéle. Na ɪ waali ké yəlaa tuutuuma na pá tɔka layalee na kpatəɲ. Kətəlaa səsaa na Iso Təm seɣesəlaa na nyuvu nyəma pa tilina yəlaa mpe. ⁴⁴ Yutaasi wei ɪni ɪ laki Yesu ké kələmɔtɔ ke mpv tɔ ɪ ka keesa samaa ɪnəɣi ɪsəna ɪ ká la tɔɣo. ɪ heela-weye si: Ye ma polaa na má wayala wei ɪle ɪnəɣəle. ɪ kpa-ɪ na í tɔki-ɪ teu na í tɛena. ⁴⁵ Yutaasi talaa ɪlena í kpatəna Yesu na í tɔ si: Taa.

ɪlena í wayali-ɪ. ⁴⁶ Ípúyú samaa ɪni ɪ tu niɲ ke Yesu tɔo na pá kpa-ɪ. ⁴⁷ Tənya mpa na Yesu paa we təna tɔ pa taa nəɣolv ɪ kpee ɪ layate na í lo kətulɔ səsə təmle tu ɲkpaɲuvu na í kɔoli tafen.

⁴⁸ ɪlena Yesu pɔɔsi samaa si: ɪ kəɲi-m kpav na í nəki na í kpakəɣi layalee na kpatəɲ tɔ, maya ɲmulɔ ɪsayav ké? ⁴⁹ Ma na-meye Iso təsəele səsəle taa ké kuyeeɲ tənya na má seɣesəɣi. Pəyele í ta kpa-m. Ama pə lapa ɪsəntɔɣo si pə la ɪsəna paa ɲmaa Iso Təm taa tɔ.

⁵⁰ Tənya Yesu ɪfalaa təna yela-ɪ na pá se na pá tɛe.

⁵¹ Pə pamna ifepu nəɣolv ɪ ka taka kunti tike na í tɔɲ Yesu waali. Pa siisaa si pa kpa ifepu ɪni, ⁵² ɪlena kunti fiti na í yele na í tɛe tapakpete tɔyələyali.

Yesu ponav ke Kotuɣu səsəɲkv taa

(Matiyee 26:57-68; Luku 22:54-55,63-71; Yohaani 18:13-14,19-24)

⁵³ Ípúyú Yesu kpala pona Yesu ké kətəlaa wulav tɛ, na pá mayana kətəlaa səsaa na nyuvu nyəma na Iso Təm seɣesəlaa pa kota təna. ⁵⁴ Piyee təɲaya Yesu ké tááləɲ tɔo, haləna í tala kətəlaa wulav taya tɔo. ɪlena í caya təna na í na təmle nyəma pá holiyi kəkɔ.

⁵⁵ Ípúyú kətəlaa səsaa na Kotuɣu səsəɲkv nyəma pɛeka taali wei paa tu Yesu na pá hiki mpaav na pá kv-ɪ tɔ, na pá kpisi. ⁵⁶ ɪlena yəlaa payale náá kuli na pá tɔɲ si: Taali ɪneye ɪ lapa, ɪneye ɪ lapa. Ləlaa si ɪneye, na pá tayanəɣi pa taa pa tike ke kpeesuɣu. ⁵⁷ Na ləlaa náá lu yem na pá looli təm na pá suu-ɪ si:

⁵⁸ Tə nu Yesu yəɣotaa si ɪni ɪ ká yəki Iso təsəele səsəle tənɛ, nte yəlaa niɲ ɲmawa tɔ. ɪni ɪ ká lɛeti kvfate nte yulɔ niɲ kaa ɲma tɔɣo kuyeeɲ tooso wule.

⁵⁹ Paa na mpv pa təm ta kaa.

⁶⁰ Mprýgú kətəlaa wulav kula pa tənə pa isəntaa na í pəəsí Yesu sí: N kaa yəgətí? Suweye yəlaa pənə pa yəgətəyəna-ŋ ye?

⁶¹ Ama Yesu suma, í ta cə sí pulv. İlena kətəlaa wulav tasa-ı pəəsuyv sí: Nyayale İso wei pa puyuləyi tə ı pəyalv Mesii?

⁶² Tənaya Yesu cə-ı sí: Nn, ma mayamaya keɓe. Na mə tənə təpai í ká na Yulv Pəyaya má na má caya İso tənə tu kəŋkəŋ taa. Na í ká na-m isətaa ŋmuntv taa na má tiiki.

⁶³ Tənaya kətəlaa wulav cəla ı wontu na í tə sí: Seliya nyéma mpaya tə tasəyi pəekuyv tətə.

⁶⁴ Mə mayamaya í ná isəna ı kpa İso tə təyəle. Təv, í na-we? Mprýgú pa tənə pa təma sí ı təm səpaya, paa kv-ı ké.

⁶⁵ Tənaya yəlaa mpe pa ləlaa suv-ı ntagama təv, na pá takı ı isəntəv na pá mapı-ı ŋkuma, na pá pəəsı-ı sí: Kpeye wei ı mapə-ŋ tə.

Pəle pə waalı yoolaa kpaya Yesu na pá mapı-ı kataasi.

Piyee kpeesuyv

(Matiyee 26:69-75; Luku 22:56-62; Yohaani 18:15-18,25-27)

⁶⁶ Piyee ka we taya təv ké ateyə mpv təyə kətəlaa wulav təmlə tv əlv nyəŋ nəyəlv ı kəma ⁶⁷ na í mayana-ı na í holiyi kəkə, na í nyəni-ı təpiŋŋ na í tə sí: Nyá tətə, n ka we Nasaleti tv Yesu inı ı kiŋ.

⁶⁸ Mprýgú Piyee kpeesaa na í tə sí: Ma ta nyi nti n yəgətəyi mpv tə. Ma ta cəkəna-tı.

Pəle pə waalı ké Piyee luwa na í polo kpaan taa. [İlena kampaav koo.] ⁶⁹ Tənaya təmlə tv əlv nyəŋ inı ı tayana-ı nav, na í tasa í na mpa paa we tənə təyə heeluyv sí: Pa taa mpeyele na apəlv inə tətə.

⁷⁰ Mprýgú Piyee tayana kpeesuyv. Pə lapa laasaya iləna mpa paa we tənə təv pá tə Piyee sí: Nyá, n ta laŋ yəlaa mpe pa taa nəyəlv. Pə taya pulv təv, n ké Kalilee tv tə se.

⁷¹ Mprýgú Piyee kpeesaa təlaləla na í tuu na í tə sí: Na İso, ma ta nyi apəlv wei ı təm í yəgətəyi tə.

⁷² Tənaya kampaav ləla koou ke təm naale nyəm, iləna Piyee təəsı nti Yesu ka yəgəta-ı tə tə təv sí: Mpi pu takı kampaav koou naale nyəm tə n tema təm toosoŋo kpeesuyv sí n ta nyi-m ké n ta nyi-m. İlena Piyee wii isəlvəm.

15

Yesu ponav ke Pilati

(Matiyee 27:1-2,11-14; Luku 23:1-5; Yohaani 18:28-38)

¹ Kətəlaa səsaa, na nyuyv nyéma, na İso Təm seyesəlaa, na Kotuyv səsəv nyéma pa kota təmaya tanan kupaŋkv tēv sí pa paasəyəna Yesu təm. Mprýgú pa həkə-ı na pá kpaya-ı na pá polo pá cəla Pilati. ² Tənaya Pilati pəəsə-ı sí: Nyayale Yuta nyéma wulav səsə inəyi?

İlena Yesu cə-ı sí: Ntəyəle n yəgəta mpv.

³ Na kətəlaa səsaa náá tənə sí ı lapa taalənaa ke səsəm ké. ⁴ Tənaya Pilati tasa-ı pəəsuyv sí: N sumaya? Nyəni pa tənuyv sí n lapa pənə na pənə tə.

⁵ Ama Yesu tá cə sí pulv. İlena pə la Pilati ke piti ké səsəm.

İsəle seesuyv ke Yesu kvyv təv

(Matiyee 27:15-26; Luku 23:13-25; Yohaani 18:39-19:16)

⁶ Paa Tēv acima wena Pilati tuləyi saləka tv nəyəlv wei samaa caa sí pá tulı təyə. ⁷ Pə pamna apəlv nəyəlv wei pa yaa sí Palapaası tə, í na ləlaa paa kvwa yulv ke tetv təm yoou ŋku ku kulaa tə kv taa na pá təkə-weye saləka. ⁸ Mprýgú samaa kulaa na pá kpa na pá mayana Pilati sí í la-we isı ı tu lakı-we tə. ⁹ Tənaya Pilati pəəsə-we sí: İ caa má tulı-məye Yuta nyéma wulav səsə na?

¹⁰ Pə taya pulv təv ké ı pəəsə-weye mpv, ı ka nyəmaya təkəlekele sí isəsəemlə təv ké kətəlaa səsaa ka pona-ı Yesu. ¹¹ Ama kətəlaa səsaa mpe pa seyesəna yəlaa sí pá tə sí Palapaası ke

pá tulı-wε. ¹² Ḿpúyú Pilatı tayana samaa ke pəəsuyu sı: Təv, isənaya í caa má lana mə Yuta nyéma wulav səsə inı?

¹³ Tənaya pa mapa kapusi sı: Kamı-ı səm tesika təv.

¹⁴ İlena Pilatı pəəsi-wε sı: İle isayatu ntiyi ı lapa?

Ḿpúyú pa tasa kapusi mapu na ton sı: Kamı-ı səm tesika təv, kamı-ı səm tesika təv.

¹⁵ Pilatı səələ sı samaa inı ı lanle í heəna-ı, ilena í tulı Palapaası, na í yele na pá casa Yesu ke akpatεε. İlena í kpaya-ı na í cele-wε sı pá polo pá kamı-ı səm tesika təv.

Yoolaa paanav ke Yesu

(Matiyee 27:27-31; Yohaani 19:2-3)

¹⁶ Ḿpúyú yoolaa pona Yesu ké kufənee təyaya taya təv, ilena pa yaa pa loonja təna. ¹⁷ Ḿpúyú pa suu Yesu ké capa kuseem təkpaı, na pá luv səwa ke ntenuyu na pá te ı nyuyv. ¹⁸ İlena pá sεε-ı sı: Yuta nyéma wulav səsə, fəv.

¹⁹ Na pá makı ı nyuyv taa ké kpátúyú, na pá tə ı təv ké ntaɣama, na pá lunjiyi ı tεε ké akula ke teu təkulakula. ²⁰ Pa tɛma-ı paanav ke mpv, ilena pá wəɣəsı capa kuseem inı, na pá mələna-ı ı wontu. İlena pá luna-ı sı pa kanji-ı səm tesika təv.

Yesu kam

(Matiyee 27:32-44; Luku 23:26-43; Yohaani 19:17-27)

²¹ Pə pamna Siləeni tv nəɣəlv ná luna taale, pa yaa-ı sı Siməv. İ ké Alekəsantəli na Lufusi pa caa. Tənaya pa kpipa ile na ton sı í səɣəli Yesu tesika nke. ²² Ḿpúyú pa pona Yesu ké timpi pa yaa sı Kələkəta tə. (Pə hūwεε nté sı nyumpəɣəlaya tε). ²³ Ḿpúyú pa nyəmə sı pa celəyi-ı solum mpi pə taa pa sita kəəle nte pa yaa sı miili tə sı í nyəv. Ama Yesu kisa nyəv. ²⁴ Pə waalı ké pa kama-ı səm tesika təv, na pá tə tεtε ké ı wontu təv sı pa nyəv isəna paa wei ı ká hiki tə na pécó pá tala-tı. ²⁵ Waatu wei pa kanaya-ı mpv tə pə wε tanan ilim kaləfu pəɣəlayafεi naanvwa təv. ²⁶ Ḿpúyú pa lapa lampa na pá nmaa ı təv sı: Yuta nyéma wulav səsə. Pa lapa ḿpúyú sı pə huli mpi pə təv pa lapa-ı mpv tə. ²⁷ Pa kpeɲna í na nmulaa ke naale na pá ká səm tesikası təv, ləlv ke ı ntəɣəv təv, na ləlv ke ı mpətəv təv, [²⁸ sı pə la isu paa nmaawa İso Təm taa tə sı: Asayaa taa ké pa tv-ı.]

²⁹ Yələa mpa paa təkayana təna tə pele pa kpeetəyi nyəv na pá tvukı-ı sı: Anyan̄ka, matəv nyá təmna sı n yəkəyi İso təsεεle səsəəle na n̄ tayanı kufate ke n̄mav ke kuyεεv tooso taa.

³⁰ Waası nyá tı ile. Lu tesika təv na n̄ tii ile.

³¹ Ḿpúyú na kətəlaa səsaa na İso Təm səɣəsəlaa tətə. Pəle pa tənna-ı paanav na pá yəɣətəyi pa təma sı, ı yapa lələa nyəv isənaya na í kaa pəsi na í ya ı mayamaya ı nyəvku. ³² Pənəntaa İseyeli wulav səsə Mesii í lu tesika təv na í tii na tə ná na tə tisi.

Pə kpeɲna í na mpa paa kama tə na pele pá tvukı-ı tətə.

Yesu heev

(Matiyee 27:45-56; Luku 23:44-49; Yohaani 19:28-30)

³³ Pə kəma na pə tala ilim sikuyu, ilena səkpətuyv nyala ıcatε təv haləna ilim kpili. ³⁴ İlim kpila mpv, ilena Yesu kiisina nəɣə səsəya sı: Eloı, Eloı, Lema sapatani. (Na təle tə hūwεε nté sı: Ma İso ma İso, pepe təv ke n lə-m?)

³⁵ Mpa paa wε təna tə pa taa lələa nu mpv, ilena pá tə sı: İ nu, ı yaana ntεye İlii.

³⁶ İlena pa taa nəɣəlv kpaya asewa na í polo í lii kpaləkpam san̄ ke lum kunyənəm napəli pə taa na í tvv kpátúyú nəɣə taa na í huli Yesu sı í nyəv. Na ı tə sı: İ yele na tə ná İlii ká kəv na í tisi-ı yaa isəna?

³⁷ Tənaya Yesu kiisa səsəm ilena í heε.

³⁸ Ḿpúyú puuyv səsəv n̄ku ku kaya İso təsεεle taa tə ku faya ku hekv taa ké hun̄ naale ke yem ke hatoo isətaa na pə kaləsəna atε. ³⁹ Lom yoolaa səsə wei ı ka sən̄a Yesu isəntaa tə ı na isəna Yesu təma kiisuyu na í sı tə. İlena í tə sı: Tampana, yulv inε ı ké İso Pəyaya.

⁴⁰ Alaa napəli paa səha poolun na pá nyənəyi. Makətala Malı ka wə pa həkv. İlena pə kaası Saakı səkpəlu na Yosee pa too Malı na Salomee tətə. ⁴¹ Alaa mpə pa tənaya Yesu ké saa wei i ka wə Kalılee tə na pá caləsəyi-i. Na pə kaasa alaa ləlaa payalə mpa í na-wə paa kpawa Yosalem tə.

Yesu pim

(Matiyee 27:57-61; Luku 23:50-55; Yohaani 19:38-42)

⁴² Pə pamna kuyaku nkuy pa lakı acıma səsəlv. Mpi tə pə fən kuyaku kühəsuyv ké. Mpyúyú pə kəma na pə kəsı taanaya, ⁴³ ilena Alimatee Yosəfuv kə. Mpə pa kotayana kotuyv səsəlv nkuv, na yəlaa tukayana-i ké. I mayamaya i ka kenayana Iso Kawulaya tə. Yosəfuv inı i nyaya apalətv ké teu na í polo í mayana Pilatı na í sələmi-i sı i kpakəyi sətv. ⁴⁴ Ama pə lapa Pilatı ké piti ké isəna i səpa ləh ké mpv tə. İlena í yaa yoolu na í pəsı-i sı: Yesu səpa tə pə leelaa. ⁴⁵ Yoolu heela-i pə tampana, ilena í ha Yosəfuv ké mpaav sı í polo na í kpaya sətv. ⁴⁶ Mpyúyú Yosəfuv yapa kponkpontu tən nyəntv nti pa yaa sı ləh tə təpvnkahuləh, na í tisi sətv ké tesika tə na í takı-i pvnkahuləh nké. İlena í polo í pimi-i pəlaav nkuv pa hula kvkpamuyv taa tə kv taa. İlena í pilimi puw səsəlv nakulı na í sulı pəlaav nəy. ⁴⁷ Makətala Malı na Yosee too Malı paa wəe na pá naakı timpı pa pima-i tə.

16

Yesu fem

(Matiyee 28:1-8; Luku 24:1-12; Yohaani 20:1-10)

¹ Mpyúyú kuyaku kühəsuyv tēwa, ilena Makətala Malı na Saakı too Malı na Salomee pá ya nim səsəlv nyəm sı pa puki na pá sayalı Yesu ké pəlaav taa. ² Mpyúyú cimaası wule pa kula tanan təpam na pá polo pəlaav kin ké ilim luw waatv. ³ Pa pəsaya təma sı: Awe ká tulı-tuyv puw nkuyv pəlaav nəy ilə?

⁴ Pa kusa pa isə ilena pá na sı pa tēma puw səsəlv nkuyv pilimuyv na pá su kpeenə. Ku tə teu ké. ⁵ İlena pá svv pəlaav taa na pá mayana ifepu nəyolv na í suu capa kvhulvm na í caya ntəyən tə. Mpyúyú səyəntv lapa-wə. ⁶ İlena ifepu inı í heeli-wə sı: Səyəntv í taa la-mə. Nasaləti Yesu wei pa kama səm tesika tə təy í pəkəyi. I fema, i fəi cənə. I nyəni, u naa timpı paa hısa-i tə. ⁷ Təv, í polo í heeli i ifalaa ləlaa na Piyye sı i tē-məyē nəy ké Kalılee, tənaya í ká mayana-i isı i ka heela-mə tə.

⁸ Pa lu pəlaav taa na səyəntv pu-wə təkənkan na pá seliyi. Mpyúyú pa sewa na pa səyəntv katatəlaya tə pa ta pəsı na pá heeli nəyolv sı pulv.

Makətala Malı na Yesu

(Matiyee 28:9-10; Yohaani 20:11-18)

[⁹ Yesu fem mpyúyú cimaası tanan kupanjku tē tə, Makətala Malı tə ké i caala luw. Alv inı i waalı ké Yesu ka təyənə aləyaa naatosompəyolaya. ¹⁰ Tənaya Malı inı i kulaa na í pona laapaalı ké í na mpa paa wəe na pá caya ləyaya na pá wiiki tə. ¹¹ Alv inı i heela-wəyē mpv sı Yesu wəna i weesuyv na inı i mayamaya i na-i tə. Pa ta mv i təm.

Yesu na tillaa naale pa təm

(Luku 24:13-35)

¹² Pələ pə waalı Yesu lu pa taa naale tə na wəetv lentı ké waatv wei pələ pa wə mpaav taa na pá puki tawa taa tə. ¹³ Mpyúyú pələ pa məlaa na pá heeli ləlaa, na pələ tətə pa ta mv-tı.

Yesu ifalaa tə luw

(Matiyee 28:16-20; Luku 24:36-49; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmlə 1:6-8)

¹⁴ Pə waalı ké Yesu lu i ifalaa naanəwa na kulvm tə ké waatv wei pa caya təyəv tə, na í kaləna-wə sı: Pepe tə ké í lapa kate na mə lanja la kpəsəh na pá heeli-mə sı ma fema na í ta tisi. ¹⁵ Pələ pə waalı i təma-wə sı: I ya antulinya tənə taa na í heeli paa wei ké ma Laapaalı

Kupaŋ. ¹⁶ Ye wei ɪ mowa na pá sɔ-ɪ lɔ lɔm, pu ya pɔntɔ nyɔɔ. Ama ye wei ɪ kisa tə mɔɔ, paa kɔ pɔntɔ tɔm. ¹⁷ Ye mpa pa mowa, piti təma nna paa la təɔlɔ. Paa təɔnɪ alɔɔa na ma tɔŋ, na pá yɔɔtɪ nsəma lɛnna. ¹⁸ Paa kpa tɔmaa na pa niŋ, yaa pá nyɔɔ kɔɔ wena a kɔɔ yɔlɔa tɔ, pə kaa la-weɣe pɔlɔ. Paa tɔnɪ kɔtɔntɔnaa tɔɔ ké niŋ na pə waa-we.

Yesu kpav kɛ ɪsɔ

(Luku 24:50-53; Tillaa Təmlɛ 1:9-11)

¹⁹ Taca Yesu təma ɪ ifalaa kɛ yɔɔtɔnɔv kɛ mpɔ, ɪlɛna pə kpaaɪ-ɪ ɪsɔta na í caya lɔ kɔŋkɔŋ taa. ²⁰ Mɔɔyɔ ɪ ifalaa ná tɛɛwa na pá heeliyi Laapaali Kupaŋ kɛ paa timpi. Taca ka wɛ pa waali ké pa kɔlapɔtɔ taa na í kɔsɔɔ pa waasɔnaa nyɔɔŋ na piti təma wena a tɔŋna lapɔ tɔ.]

LAAPAALI KUPAN WEI

LUKU

NMAAWA Tɔ

Kutvltv

Takəlaya kanε ka tv Luku ta ke Yuta tv, Kəɛɛki tv ké, ı təmlε nté lokotulo təmlε. Luku caakaya sı í hóló sı Yesu ké yəlaa tənə waasvıv ılenə í kɛɛsı Yesu lılvıj nyəma ke pə kpayav Yosεfv tɔ haləna Atam. Mpi tɔ, yəlaa tənə cɔsɔ kɛɛ.

Yesu ta ké Yuta nyəma tike nyəj, ı sɔla yəlaa tənaya, kasayampiya na konyəntvnaa. ı kəmayə sı ı pɛɛkəjı mpa pa lepa tɔ na í waası-wε (19:10).

Isəna pa faya Luku takəlaya tɔ:

Yesu lılvıv na ı pəcaatv, titite 1–2

Yesu təmlε tayanvıv, titite 3–4

Yesu təmlε ke Kalilee, titite 5–9

Yesu pote ke Yosalem, titite 10:1–19:27

Yesu təmlε ke Yosalem, titite 19:28–21:1-38

Yesu səm na ı fem, titite 22–24

Mpi pə tɔ Luku nmaa takəlaya kanε tɔ

¹ Ma yvıv Teufili, yəlaa payale mayasaa sı pá kɛɛsı mpi pə lapa tá hekv taa tɔyɔ takəlaya taa. ² Isı mpa pa nana pa ıse ke pə kancaalaya na pá pəsı Isə Təm təmlε nyəma tɔ. ³ Ma mayamaya ma tema yasvıv ke pə kpayav təm ntı tə kancaalaya tɔ, na ma nawa pə tampana tənə. Pə tɔ kə pə lapa-m teu sı má kɛɛsı-ıj təm ntı tə tənə təcvıj ma yvıv kupaı. ⁴ Sı ı cəkəna pə tənə mpi pa seysesə-ıj tə pə tampana ke teu.

Isətaa tillu sı paa lıv Isə lvm sɔlv Yohaani

⁵ Yuta wulav sɔsɔ Heləti waatv taa, kətvıv nəyɔlv ı ka wε Apiya kətvıv loonja taa, pá yaa-ı sı Sakalı. ı alv ka ké kətvıv Aləıj lılvıv tv, pa yaa ılé sı ılisapeti. ⁶ Pa naale ııı pa təntε ka kɛesa Isə ké. Pəcɔ pa tənaya Tacaa kəsəsıtv na ı kəheelıtv tənaya teitei. ⁷ ılisapeti ka ké kaalvıvıv, ıle pa fεına pəyaya. Pəyele pa naale ııı pa puwa.

⁸ Mıpıyú kuyakv nakvıv pə tala Sakalı loonja təmlε waatv, ılenə í polo na í tənə kətvıv təmlε lapv ke Isə təsεεle taa. ⁹ Mıpıyú pa tɔ tete ııı kətvıv lakı tɔ, ılenə pə kpa Sakalı sı í svıv na í wɔ tulaalvnaa ke hatoo kətvıv təlate tɔ. ¹⁰ Na yəlaa samaa tənə wε awalı na pá tənə Isə sələmvıv ke tulaalv wəpv waatv. ¹¹ Tənaya Tacaa ısətaa tillu nəyɔlv ı lu Sakalı tɔ na í səıj tulaalv kətvıv təwəte ntəyɔıj tɔ. ¹² Waatv wei Sakalı nawa ısətaa tillu ılenə səyəntv kpa-ı na ı lanje cε. ¹³ Ama ısətaa tillu heela-ı sı: Sakalı taa nyá, Isə mv nyá sələmvıv. Nyá alv ılisapeti ká lıvı-ıj apalvpəyaya, na n ká ha-keye hətε sı Yohaani. ¹⁴ Nyá lanje ká heena-ke pə tu fεı, na payale lanja ká hvləmənə ka lılvıv. ¹⁵ Pə taya pulv, kaa la sɔsɔ ke Tacaa ısentaa. Ka kaa tən svləmayə yaa konyənyəvm kəkəkvm napəlı. Feesıyıv Nanıtv tən ká wεε ka taa ké sɔsəm ke hatoo ka too lotu taa. ¹⁶ Kaa məına ıseıvıv nyəma payale ke pa Caa Isə kıı. ¹⁷ Kaa yoosi ka təmlε ke Isə ısentaa na Feesıyıv Nanıtv tən. Ka ləmayasəle na ka tən ká wεε ııı ılii. Kaa kpenti caanaa na pa piya. Kaa la na kaanıtvnəa tən tampana. Kaa la mıpıyú sı ká tayanı Tacaa ke yəlaa kupaımpama mpa pa mvna ı təmlε lapv tɔ.

¹⁸ Tənaya Sakalı cɔ ısətaa tillu sı: Nyá təm tənε tə wε mvıv nte? Pə taya pulv, ma wεv ısəntə tɔ, ma puwaya. Pəcɔ ma alv mayamaya ná puwa.

¹⁹ Mıpıyú ısətaa tillu cɔ-ı sı: Maya Kapiyεε ké, Isə cəlvıv ma wεε. ııı ı tilina-m sı má yəyətənə-ıj na má heeli-ıj təm kupaıtv tənε. ²⁰ Mpi pə tɔ n ta tvna ma təm ntı tu tε na tɔ la tampana ke tə waatv tɔ pə tɔ n ká la kamumuka. Nyá nəyɔv kaa kuli, haləna wule nte ma təm tənε tu la ııı ma yəyətıvıv tɔ.

²¹ Waatu ɪnɪ tɔ na yɔlaa wɛ awali kɛ na pɔ tɔŋa Sakali na piti kɛ mpi pɛ tɔɔ ɪ taɔŋa sɔsɔm kɛ hatoo pɛ taa tɔna tɔ. ²² Waatu wei ɪ luwa tɔ ɪ ta pɛsɪ na ɪ yɔɔtɔna-wɛ. ɪlɛna pɛlɛ pɔ cɛkɛna sɪ ɪ nɔ puluɔ pɛ taa tɔna. Mɔpɔyɔ ɪ yɔɔtɔna-wɛ na nin, na ɪ nɔɔ sula mpɔ.

²³ Sakali tɔmlɛ kuyɛɛŋ tɛma ɪsɔ tɛsɛlɛ sɔsɔlɛ taa, ɪlɛna ɪ kpe. ²⁴ Pɛ lapa wɛɛ naalɛ, ɪlɛna ɪ alɔ ɪlisapɛtɪ la teu. Mɔpɔyɔ ɪ ŋmɛla ɪsɔtɔnaa kakpasɪ na ɪ tɔ sɪ. ²⁵ Tacaa lɛsɔyɔ ma fɛɛlɛ tɔnɛyɛ pɛnɛntɛyɛ yɔlaa taa tɔ, kɔpantɔ kɛ ɪ lapa-m sɔsɔm.

ɪsɔ tillu sɪ paa lɔlɪ Yesu

²⁶ Pɛ kɔma na ɪlisapɛtɪ ɪsɔtɔnaa la naatoso, ɪlɛna ɪsɔ tili ɪsɔtaa tillu Kapiyɛɛ kɛ Kalilee ɪcatɛ nte pa yaa sɪ Nasaletɪ tɔ tɔ taa kɛ pɛɛlɔ nɔɔɔlɔ ɪ kin. ²⁷ Pɛɛlɔ ɪnɔyɪ Tafiiti lɔlɔyɔ taa tɔ Yosɛɛfɔ ka mɔsaa, na pɔ yaa-ɪ sɪ Mali. ²⁸ ɪsɔtaa tillu pola ɪ kin na ɪ tɔmɪ-ɪ sɪ. Ma sɛɛ-ŋ. Tacaa wɛ nyɔ waali kɛ, ɪ hɔla-ŋ pɛɛlɛ pɛ tɔ fɛɪ.

²⁹ Mɔpɔyɔ Mali lanlɛ cɛpɛna ɪsɔtaa tillu tɔm ntɔyɪ sɔsɔm, na ɪ mayasɪ sɛɛtɔ nti tɔ hɔwɛɛ kɛ ɪ taa ɪ ta cɛkɛna. ³⁰ Mɔpɔyɔ ɪsɔtaa tillu tɔma-ɪ sɪ. Mali taa nyɔ, kɔpantɔ kɛ ɪsɔ caana-ŋ. ³¹ Nyɛni, n kɔ la teu, n kɔ lɔlɪ apalɔpu na ɪ yaa-ɪ sɪ Yesu. ³² ɪ kɔ la sɔsɔ na paa yaa-ɪ sɪ ɪsɔtaa ɪsɔ Sɔsɔ Pɔyalɔ. Tacaa ɪsɔ kɔ cɛɛ-ɪ ɪ lɔŋcɛ Tafiiti kawulaya. ³³ ɪ kɔ la Yakɔpɔ piitim nyɔma wulav sɔsɔ kɛ tam tɔɔ, ɪ kawulaya kaa sɪ tɔnaya.

³⁴ Mɔpɔyɔ Mali pɔɔsa ɪsɔtaa tillu sɪ: ɪsɛnayaɛ pu la mpɔ na mɔ ta nyɛnta apalɔ?

³⁵ ɪlɛna ɪsɔtaa tillu cɔ Mali sɪ: Feesɔyɔ Nanɛtɔ kɔ tiina nyɔ tɔɔ, na ɪsɔtaa ɪsɔ Sɔsɔ kɔ lana ɪ toma kɛ nyɔ kin. Pɛ tɔɔ kɛ pɔyaya ŋka n kɔ lɔlɪ tɔ paa yaa-kɛ sɪ yɔlɔ nanɛtɔ na ɪsɔ Pɔyalɔ.

³⁶ Nyɛni, nyɔ lɔlɔyɔ tɔ ɪlisapɛtɪ wei pa yaakaya kaalɔlaya tɔ, ɪ haɔa apalɔpɔyaya haɔa na ɪ kpatɔlaya, halɪ ɪ ɪsɔtɔnaa naatoso kɔlɔ. ³⁷ Pɛ taya pulɔ, ɪsɔ tɔ kpisi pulɔpɔ se.

³⁸ Mɔpɔyɔ Mali tɔma sɪ: Ma tɔ kɛ Tacaa tɔmlɛ tɔ kɛ. ɪsɔ ɪ mɔ nyɔ nɔɔ. ɪlɛna ɪsɔtaa tillu yeɛ-ɪ na ɪ tɛɛ.

Mali puki ɪlisapɛtɪ kɛ wiiluyɔ

³⁹ Wɛɛ anɪ a taa kɛ Mali kulaa na ɪ lɔɔ ɪ tɔyɪ Yuta ɪcatɛ natɔlɪ tɔ taa kɛ pɔɔŋ taa. ⁴⁰ ɪ talaa ɪlɛna ɪ sɔv Sakali tɔyaya na ɪ sɛɛ ɪlisapɛtɪ. ⁴¹ Waatu wei ɪlisapɛtɪ nu Mali sɛɛtɔ kɛ kpakpaa tɔ, mɔpɔyɔ ɪ taa pɔyaya yɔkaa na Feesɔyɔ Nanɛtɔ tɔŋ tii ɪ tɔɔ. ⁴² Na ɪ yɔɔtɔna nɔɔ sɔsɔyɔ sɪ: ɪsɔ koola-ŋ kɔpantɔ kɛ alaa taa, na ɪ koola pɔyaya ŋka n ka lɔlɪ tɔyɔ kɔpantɔ tɔtɔ. ⁴³ Halɪ ma taka ma tɔ kɛlɛ wei ɪ ka lɔlɪ ma Caa tɔ ɪ kɔma cɔɔv na? ⁴⁴ Ma nu nyɔ sɛɛtɔ na ma taa pɔyaya yɔkɛna lanlɔlɔmlɛ kɛ kpakpaa. ⁴⁵ Ama n nu lɛlɛŋ yoo. Pɛ taya pulɔ, n tɛma nyɔ taa na tɔm nti Tacaa heela-ŋ sɪ ɪ kɔ la-ŋ tɔ.

Mali yoo yontu

⁴⁶ Mɔpɔyɔ Mali tɔma sɪ:

Ma sama ɪsɔ kɛ hatoo ma lotu taa kɛ ɪ kɔlɔyɔ tɔɔ.

⁴⁷ Ma lanlɛ hɔlɔmɛna ma waasɔlɔ ɪsɔ pɛ tɔ fɛɪ.

⁴⁸ Pɛ taya pulɔ,

ɪ nawa ɪ tɔmlɛ tɔ kɔnyɛntɔ mɔ.

Saŋa waali yɔlaa tɔna kɔ yaa-m sɪ lɛlɛŋ nɔlɔ.

⁴⁹ Pɛ taya pulɔ, Toma tɔna tɔ lapa-m

kɔpantɔ sɔsɔɛntɔ kɛ sɔsɔm.

Ama ɪ hɔtɛ kɛ sɔsɔlɛ kɛ.

⁵⁰ ɪ wiiki mpa pa nyɛŋna-ɪ

na pɔ sɛɛ-ɪ tɔ pa pɔtɔtɔlɛ kɛ paa pepe wule.

⁵¹ ɪ hɔla ɪ toma kɛ sɔsɔm.

ɪ yasa mpa pa lotu taa wɛ ɪsɛav hɔwɛɛ tɔ.

⁵² ɪ kusa awulaa sɔsaa kɛ pa kumlee tɔɔ,

na ɪ tɔyɔnɪ-wɛ.

ɪ kusa kɔnyɛntɔnaa nyɔɔŋ.

⁵³ I haɣasa nyəɣɔtuna ke tɔɣɔnaɣa kupaŋka.

I tɔɣɔna toŋtuna ke nin naanwa.

⁵⁴ I seɛna i ifalaa Iseyeli nyéma tɔɔ.

I lapa nti i ka su ta lɔŋɛnaa si i ká la tɔ.

⁵⁵ Isu i ka heeluyu ta caanaa Apələham

na i piitim nyéma ke tam tɔɔ tɔ.

⁵⁶ Mali caya Iisapeti kin isu isətuna tooso, ɛna í kpe.

Isə lum səlv Yohaani lɔlvu

⁵⁷ Pə kəma na pə tala Iisapeti lɔlvu, ɛna í lɔli apalvɔɣaya. ⁵⁸ Mɔ́ɣú i cɔlɔ nyéma na i lɔlvu nyéma nuwa si Tacaa lapa-i kupantu ke səsəm. ɛna pa na-i pá kɛnti na pa laŋa hee səsəm. ⁵⁹ Pəyaya kuyɛɛŋ lapa pələfɛi naanwa ɛna pá kɔɔ-kɛɛ pɛlvu, na pá tɔŋ si pa haa-kɛɛ ka caa hətɛ si Sakali. ⁶⁰ Tənaɣa ka too yəɣta si: Aai, Yohaani ke paa yaa-kɛ.

⁶¹ Mɔ́ɣú pɛɛ pa tɔma si: Nyá lɔlvu taa aweɛ paa yaawa hətɛ nté?

⁶² Tənaɣa pa yəɣtəna ka caa na nin si pa naa nte i luyu wɛɛ si pá yaa-kɛ tɔ. ⁶³ Mɔ́ɣú i hulaa si pá kəna-i kpaata. Pa kənaa, ɛna í ŋmaa si ka hətɛ nté Yohaani. ɛna pə la pa tənaya piti.

⁶⁴ Tənaɣa Sakali nsəmle hɛta kpakpaa na í suv yəɣtaya, na í saŋ Isə na nəɣɔ səsəɣa. ⁶⁵ Mɔ́ɣú sɔɣontu kpa pa cɔlɔ nyéma təna, na Yuta pónŋ taa nyéma təna lakaya tə faaci. ⁶⁶ Pa təna mpa pa nuwa təm tənɛ tɔ pa mayasa-təɣi pa taa na pá tɔŋ si: Pepeɛ pəyaya kanɛ kaa tɛ na ká la?

Pə taya pulv, Tacaa ka wɛ ka waali ké teu ké.

Sakali ná cele nyəntu na í kɛsəyi-təyi yontu taa

⁶⁷ Mɔ́ɣú Feesuyu Nanŋtu toŋ kuləna Sakali ke səsəm, na í ná təmnaa na í suv tə yəɣtuyv si:

⁶⁸ Tə sa Tacaa Iseyeli Isə.

I paasəna i yəlaa ke nənɔɔ.

I hɛta-tuyv tá yomle.

⁶⁹ I ləsa-tuyv waasulv wei i wɛna toma tɔɣɔ

i təmle tv Tafiiti lɔlvu taa.

⁷⁰ Mpu inəɣi i ka lapa na i kuyəɣtutu

teləsəlaa kupama kpaali.

⁷¹ Halɔ i su i nəɣɔ si i ká ya-tuyv

ta kolontuna na mpa pa luyu fɛi-tv tɔ pa nin taa.

⁷² Na í wii ta caanaa caanaa pətətəɛ,

na í tɔɔsi nəɔsi pɛlvu kupam mpi

í na-wɛ paa pɛlaa na tampana tɔ.

⁷³ I ka tu yəɣtəna tuunav ke mɔ́ɣú

tá caanaa caanaa caa səsə Apələham kin ké,

⁷⁴ si i ká ya-tuyv ta kolontuna nin taa,

na tɛ paasəna i luyu nyəntu na sɔɣontu fɛi.

⁷⁵ Na tɛ wɛɛ tənəŋ ké i isəntaa.

Isayatu kaa wɛɛ haləna ta səm.

⁷⁶ Pəyaya nyá, paa yaa nyá si isətaa

Isə Səsə kuyəɣtutu teləsulv.

Pə taya pulv, n ká tɛɛ ta Səsə ke nəɣɔ

na n tayanɔ i mpaan.

⁷⁷ N ká heeli i yəlaa ke isəna paa la

na pa isayatu tayanɔ na pə ya pa nyɔɔŋ tɔ.

⁷⁸ Ta Isə ké yulv pətətəɛ tv,

na i hólóɣi suulu.

Ilim lukɔ tanan na pə tewa səsəm ke isəna tɔ,

ńpógó ı ka kəna tá nyúyú yapu.

⁷⁹ Pu luna ıśətaa na pə waasi mpa pa we
səkpətuúyú tée na pá nukı səm səŋ tó.

Pu la na tə nyı alaafəya mpaav.

⁸⁰ Pəyaya təŋna puw na ká nyəŋ layatu na ká caya nyutu taa. Haləna kuyan̄ku ka lu lseyeli
nyóma taa ké patəma tó.

2

Yesu Kilisiti lɔlvɔv

(Matiyee 1:18-25)

¹ Waatu ını ı taa ké Wulav səsə Akusi kpaalaa sı paa kala ı tetu tənə taa yəlaa. ² Kukuluvu
kancaalaya ŋyən̄ku kune ku lapa Silii kufən̄ee Kiliniyusi pəəle taa. ³ Ḿpógó paa wei ı pola ı
ıcaté taa sı pá kala-ı.

⁴ Pə tóo ké Yosəefu luna Nasal̄eti ıcaté ke Kalilee na í polo Yuta ke wulav Tafiiti ıcaté
Pətəleh̄em taa, ⁵ sı pá kala í na ı am̄usaya ahonto Mali. Pə taya pulu, ı ké Tafiiti lɔlvɔv taa
tu. ⁶ Ḿpógó waatu wei pa we tənə tó, Mali lɔlvɔv talaa. ⁷ Il̄ena í l̄oli ı kancaalaya pəyaya ke
apal̄opəyaya. Na í husı-keye wontu kutəȳəv tətule taa na í takı-keye saalasi. Pə taya pulu,
təcayale taa tala-weye muvl̄aa təsule.

Isətaa tillu pola tiikilaa kin

⁸ Tiikilaa napəli paa we ıcaté nté tə tawa taa na pá fen̄iyi pa kaləkəŋ ke ahoo ahoo. ⁹ Tənaya
Tacaa ıśətaa tillu kəma pa kin na Tacaa teeli na pa tóo ısu kəkə səsəŋka nyaləm̄əle. Ḿpógó
səȳəntu kpa-weye səsəm. ¹⁰ Ama ıśətaa tillu təma-we sı: Səȳəntu í taa kpa-m̄e. Pə taya pulu,
ma kəmayā sı ma heeliyi-m̄eye təm kəpant̄u nti yəlaa tənə lan̄a ká heena teu tó. ¹¹ Təm
ntəȳəle sı, pa lula-m̄eye waasulu ke san̄a ahoo an̄eye Tafiiti ıcaté taa wei ı ké Tacaa Kilisiti
tó. ¹² ı naa ıśəna í ká nyəna-ı tó. ı ká mayana pa husa ahul̄əm nəȳəlu ke wontu kutəȳəv tətule
taa na pá taka-ı saalasi.

¹³ Ḿpógó ıśətaa tillaa samaa tuutuuma səsə ıśətaa tillu ını ı tóo ké kpakpaa na pá san̄ Iso
na yontu sı:

¹⁴ Iso kele teeli tu təkpa pa ke hatoo ıśətaa te.

Ate yəlaa mpa ı səsəlaa tó pa lan̄a í hul̄əmı.

Tiikilaa puki Pətəleh̄em

¹⁵ Waatu wei ıśətaa tillaa yela tiikilaa na pá m̄əli ıśətaa tó tiikilaa m̄pe pa təma pa təma sı:
Tó kul̄ na tó polo Pətəleh̄em tənə, na tó ná mpi pə lapa na Tacaa heeliyi-tuȳu pə təm tó.

¹⁶ Ḿpógó tiikilaa ləȳə pa tı na pá mayana Mali na Yosəefu na pá husa ahul̄əm ın̄əyi wontu
kutəȳəv tətule taa. ¹⁷ Tiikilaa təma-keye nav, il̄ena pá keesi nti ıśətaa tillu ka təma-weye
heeluȳu ke ahul̄əm ını ı təm tó. ¹⁸ Ḿpógó piti kpa pa tənə mpa pa nu tiikilaa təm ntı tó.
¹⁹ Ḿpógó Mali təkə təm ntı tə tənaya ı taa na í mayasəyi tə h̄ow̄ee. ²⁰ Tiikilaa m̄pe pa m̄əlaya
kpente il̄ena, pá puyl̄əyi Iso səsəŋntu na pá san̄ı-ı pə tənə mpi pa nuwa na mpi pa nawa tó
pə tóo. Pə taya pulu, pə tənə pə lapa teitei ké ısu ıśətaa tillu ka keesuȳu-we tó.

Yesu h̄əte hav

²¹ Pəyaya ŋke ka k̄uȳeeŋ kəma na pə tala p̄əf̄ei naan̄uwa sı pa p̄ələyi-ke tó, pa ha-keye h̄əte
nte ıśətaa tillu ka heela-we na p̄əc̄ó ka too kpa ya ka h̄əȳə tó sı Yesu.

Pa kpaana Yesu ké Iso t̄əs̄eele səsəle

²² Ḿpógó waatu wei pə tapa sı Yosəefu na Mali pá k̄əti pa tı tayan̄uȳu tóo ısu paa keesuȳu
Moisi k̄əs̄əsut̄u taa tó, pa pona pəyaya ke Yosalem sı pa h̄ólı-keye Tacaa. ²³ Pə taya pulu, paa

ημαα ῥπύγύ Tacaa kusəsutu taa ké si: Paa apalwəyaya kancaalaya nyəŋka ŋka Tacaa tənna-ke. ²⁴ Na pa polaa si pa laki kətaɣa na ihokasi naale yaa alukukunaa naale isu paa keesuyu Tacaa kusəsutu taa tɔ.

²⁵ Apalw nəɣəlv i ka we Yosalem na pá yaa-i si Simiyəŋ. Apalw inɪ i təŋaya tampana, na i isəle seena Iso təmlɛ, na i tanja si i na wei i ká kɔɔ na i waasi Isɛyeli nyéma tɔ. Na Feesuyu Nanjtu we i waali. ²⁶ Feesuyu Nanjtu inɪ i ka hɔləna-i si i ká ná Tacaa tillu Mesii na pə́cɔ́ i si. ²⁷ ῥπύγύ Feesuyu Nanjtu lapa na i polo Iso təsele taa ké waatu wei ahɔlvɔm caa na i too pa pona-i si pa laki i tɔɔ ké mpi paa suwa tɔ. ²⁸ ῥπύγύ i mv-i i nin taa na i seɛ Iso si:

²⁹ Pənente Tacaa, nti n ka yəɣɔtaa tɔ n lapa-ti.

Ue yelev nyá təmlɛ tɔ má na má tɛna lanɣhɔlvɔmle.

³⁰ Ma nana ma isəpəle ke waasulv

³¹ wei n tayaɣa yəlaa tənna isenta tɔ.

³² Fətəla wei piitimnaa ká nana tɔ.

Inəɣəle Isɛyeli nyéma teeli.

Simiyəŋ nawa cele nyəntv na i kpaali-ti

³³ ῥπύγύ piti kpa ka caa na ka too na nti inɪ i yəɣɔta ka tɔɔ ké mpv tɔ. ³⁴ ῥπύγύ Simiyəŋ koola-weye kɔpantv na i tɔ ka too Mali si: Pəyaya kanɛ ka nyənte nté si ká hu payale na ká kusɪ payale ke Isɛyeli taa. Yəlaa payale ká kpəsəna mpi i ká hólí-we tɔ. ³⁵ Pu kuli pa payale taa təmnaa tɔɔ təkeele. Lanɣwakəlle səsəle ká tulɪ toto nyaya púyú isu layate ke pa səpa-ŋ.

Iso kuyəɣətv teləsvlv alonyəŋ Ana

³⁶ Iso kuyəɣətv teləsvlv alonyəŋ nəɣəlv i ka we tənna tɔtɔ. Aseɛ lɔlvɔv taa tɔ Fanweli pɛɛlv Ana. I kpatəla teu təkunɣku. I saav i paalv tɔ, pusɪ naatosompəɣəlaya ke pa caya ilɛna ilé i si. ³⁷ Na inɪ i caya mpv haləna pusɪ nunaasa na liyiti. Ue Iso təsele taa ké i ka we tam na i laki Iso təmlɛ ke ilim na ahoo. Paa Iso sələmvɔv i sələməɣi, paa nəhəkutv i həkəɣi. ³⁸ Simiyəŋ pa tənna ῥπύγύ lapv təɣə inɪ i kəma na i svv Iso ké sam, na i yəɣətəɣəna pa tənna mpa pa tanja si Iso i waasi Yosalem təɣə Yesu təm.

Pa mələɣi kpente ke Nasaleti

³⁹ Waatu wei pa tɛma pə tənna mpi pa keesa Tacaa kusəsutu taa təɣə lapv tɔ, Yosɛfv na Mali pa məla pa tɛ Nasaleti ke Kalilee. ⁴⁰ Mpv tɔ na pəyaya tənna puw na ka tənɔv təkəɣi na ká tənna layatv nyəm ke teu na Iso we ka waali.

Yesu ké Iso təsele taa

⁴¹ Paa pənaya ŋka Yesu nyéma pukaya Yosalem ke Tɛɛv acima təɣəv ké. ⁴² Yesu lɔlvɔv pənaya naanwə na naale nyəŋka taa pa pola acima tɔtɔ isu pa ti pukuyv tɔ. ⁴³ Acima weɛ kəma na a tɛ ilɛna i nyéma tɔ mpaav na pá kpen. Ama Yesu ná saala Yosalem, na i nyéma ta nyɪ mpv. ⁴⁴ Pɛle paa huwə si ntanyɪ i we təntaa lɛlaa taa, haləna pá tɔ ilim na pə tɛm ilɛna pá svv-i pɛekvɔv ke pa lɔlvɔv nyéma na pa asəmaa kin. ⁴⁵ Pa ta na-i, ilɛna pá tayaɣi Yosalem ke məlvɔv si pa pɛekəɣi-i. ⁴⁶ Pə lapa kuyɛɛn tooso ilɛna pá na-i Iso təsele taa na i caya Yuta nyéma seyesəlaa səsaa kin na i nukɪ pa seyesvɔv na i pə́səɣi-weye təmnaa. ⁴⁷ Na i nyəm na nti i cəəkaya-we tɔ tə lapa pa tənna mpa pa nukaya təɣə piti ké səsəm. ⁴⁸ Waatu wei i nyéma na-i tɔ səɣəntv kpa-we. Ilɛna i too təm-i si: Ma pəyaya, n lapa-tvɔv mpv suwe? Nyəni, má na nyá caa tə pɛeka-ŋ na lanɣwakəlle səsəle ké.

⁴⁹ ῥπύγύ Yesu cəwa si: Pepe tɔɔ ké mə pɛekaya-m? I ta nyɪ taa si pə weɛ ké si má weɛ ma Caa təyaya taa?

⁵⁰ Ama pɛle pa ta cekəna nti i yəɣɔta mpv tɔ. ⁵¹ Tənaya i tənja-we na pá məli Nasaleti, na i nukəna-weye pə tənna pə taa. Ama i too təkə təm tənɛ inɪ tə tənaya i taa. ⁵² Yesu tənna puw na i layatv nyəm tənna səsəvɔv, na Iso na yəlaa pa lanja tənna-i heɛnav ke tam.

3

Isə lvm səlv Yohaani waasv

(Matiyee 3:1-12; Maləki 1:1-8; Yohaani 1:19-28)

¹ Waatu wei wulav səsə Tipɛɛ kawulaya pusɪ lapa naanɔwa na kakpasɪ tɔ, Pəŋsɪ Pilatɪ ná ké Yuta kufənɛɛ, na Helɔtɪ náá ké Kalilee wulav, na ílé ɪ neu Filipɔ náá təkɪ kawulaya ké Itulee na Təlakoniti pə tetv taa, na Lisaniya náá ké Apileni wulav. ² Ilɛna Ana na Kayifi pɛɛ pa ké kətəlaa səsaa təyɔ Isə tɔm kəma Sakalɪ pəyalv Yohaani taa ké wulaya tetv taa. ³ Na í cəɔ Yaatanɪ tetəkɛɛ tənə na í heeliyi yəlaa sɪ pá layasɪ təntɛ, na pá sɔ-wɛyɛ Isə lvm na Isə husɪ pa ɪsayatv.

⁴ Ilɛna pə lá ɪsu paa ŋmaav Isə kuyɔyɔtvtv teləsulv ɪsayii takəlaya taa tɔ sɪ:

Nəyɔlv yɔyɔtəyənə nəyɔ səsəyɔ ké
wulaya tetv taa sɪ, í tayanɪ Tacaa mpaav,
í hɛɛ-ɪ mpaɪsɪ na sɪ siyisi.

⁵ Paa suuli kutaalomɪŋ tənə.

Paa yɔsɪ pɔ́ɔŋ na pulasɪ tənə.

Paa siyisi təkɛɛɛnə. Paa kuli pɛɛ tənə.

⁶ Na yulɔpiya tənə ká ná ɪsənə Isə waasəyɪ-tv tɔ.

⁷ Yohaani yɔyɔtaya samaa wei ɪ kəŋaya ɪ kin sɪ í sɔ-wɛyɛ Isə lvm tɔ sɪ: Akala piya mɛ, awe kpaala-mɛ na í seeki Isə pááná nna a kəŋ tɔ? ⁸ I la mpa pa yela ɪsayatv tɔ pa kulapəɛ. Ilɛ í taa teləsəyɪ lɔlv sɪ mə caa kɛɛ Apələham. Ma heeliyi-mɛ sɪ ye tɛɛ tɔ tɔɔ ilɛ, Isə pəsəyɪ na í la na pɛɛ anɛ á pəsɪ Apələham piya. ⁹ Pa tɛma laalɛ tɔyɔv kɛ tun sɪ pa huɣu-ɪ na ɪ tɛɛ ké tɛ. Tɔyɔv ŋku ku luləyɪ pɛɛ kupana tɔ, paa hu-ku na pá tv kəkə.

¹⁰ Tənaya samaa pɔ́ɔsə Yohaani sɪ: Ye mpv nti na ntiyi tv la?

¹¹ Yohaani cə-wɛ sɪ: Ye wei ɪ wɛna tokonaa kɛ naalɛ í pasa wei ɪ fɛina tɔ. Na ye wei ɪ wɛna kutəyɔv ílé í la mpv tɔtɔ.

¹² Ḿpɔ́yɔ pə kpeŋna lampuu mulaa na pá kəɔ ɪ kin sɪ í sɔ-wɛyɛ Isə lvm, na pá pɔ́ɔsɪ-ɪ sɪ: Tacaa, nti na ntiyi tv la?

¹³ Yohaani cə-wɛ sɪ: I taa mv na pə tɛɛ ɪsənə paa suwa tɔ.

¹⁴ Yoolaa ná pɔ́ɔsə-ɪ tɔtɔ sɪ: Na tá se, nti na ntiyi táá la? Ḿpɔ́yɔ Yohaani cə pɛɛ sɪ: I taa muɣuli nəyɔlv. Pə́cɔ́ í taa tv nəyɔlvɣv tɔm. Mə lanɔ í hɛɛna mə kufelvɣv.

¹⁵ Yəlaa tɛɛlayaa teu sɪ pulv ká la, haləna pá kəɔ pá svv mayasvɣv kɛ pa taa sɪ, yaa Yohaani kɛɛ Mesii mv. ¹⁶ Ilɛna Yohaani heeli pa tənə sɪ: Ma ilɛ, lvm kɛ ma sɔɔ-mɛ. Ama nəyɔlv wɛɛ ɪ kəŋ, ílé ɪ kəla-m. Halɪ ma ta tala má wəyɔsɪ ɪ nɔɔhɛɛ taa ntəŋkpala mayamaya. Feesuyv Nanɣtv na kəkə kɛ ílé ɪ ká sɔ-mɛ. ¹⁷ I təkə ɪ kufelvɣv kɛ ɪ nin taa. I ká fala pə tənə təcayacaya na í suu pɛɛ kɛ kpóú taa. Ama ɪ ká tv lɔɔtv kɛ kəkə ŋka kaa ten tɔ ka taa.

¹⁸ Sɛyɛsəŋ waanɪ waanɪ kɛ ḿpɔ́yɔ ɪ kaakayana samaa na í heeliyina-wɛyɛ Laapaalɪ Kupəŋ.

¹⁹ Yohaani ka kaləna wulav Helɔtɪ kɛ timpɪ ɪ kpaya ɪ taalv alv Helɔtiyatɪ tɔ, na ɪsayatv tənə nti ɪ ka lapa tɔ tɔ tɔ. ²⁰ Ḿpɔ́yɔ ɪ lelə ɪsayatv lentɪ tɔtɔ, ɪ kpa Yohaani na í təkɪ-ɪ saləka.

Yesu Isə lvm sɔv

(Matiyee 3:13-17; Maləki 1:9-11)

²¹ Yohaani təŋna yəlaa tənaya Isə lvm sɔv, ilɛna Yesu náá polo tɔtɔ na pá sɔ-ɪ. ²² Waatu wei Yesu təŋna sələmɣv tɔ, ɪsə́tənvɣv tulaa na Feesuyv Nanɣtv tii ɪ tɔɔ, na pá naaki-ɪ ɪsu alukuku. Na pá nu nəyɔlv nəyɔ kɛ ɪsə́taa sɪ: Nyayalɛ ma luyv tɛɛ Pəyaya, ma lanɣɛ hɛɛna-ŋ səsəm.

Yesu lɔlvɣv loŋa nyáma

(Matiyee 1:1-17)

²³ Yesu caalvɣv ɪ təmlɛ kɛ waatu wei ké mpv tɔ, ɪ pusɪ wɛ ɪsu hiu na naanɔwa, na yəlaa nyənaya-ɪ ɪsu Yosɛfɔv pəyaya. Yosɛfɔv ná ké Heli pəyaya, ²⁴ na Heli ké Matatɪ pəyaya, na Matatɪ ké Lefii pəyaya, na Lefii ké Mɛɛci pəyaya, na Mɛɛci ké Yannayi pəyaya, na Yannayi ké Yosɛfɔv pəyaya, ²⁵ na Yosɛfɔv ké Matatiyasɪ pəyaya, na Matatiyasɪ ké Amə́sɪ pəyaya,

na Aməəsı kə Nahum pəyaya, na Nahum kə Isali pəyaya, na Isali kə Nakayi pəyaya, ²⁶ na Nakayi kə Maati pəyaya, na Maati kə Matatıyası pəyaya, na Matatıyası kə Semeyin pəyaya, na Semeyin kə Yosəci pəyaya, na Yosəci kə Yota pəyaya, ²⁷ na Yota kə Yowanə pəyaya, na Yowanə kə Lesa pəyaya, na Lesa kə Solopapəeli pəyaya, na Solopapəeli kə Salatiyee pəyaya, na Salatiyee kə Neli pəyaya, ²⁸ na Neli kə Meleci pəyaya, na Meleci kə Atii pəyaya, na Atii kə Kosam pəyaya, na Kosam kə Ilimatam pəyaya, na Ilimatam kə Əeli pəyaya, ²⁹ na Əeli kə Yosuwee pəyaya, na Yosuwee kə Iliyesee pəyaya, na Iliyesee kə Yolim pəyaya, na Yolim kə Matatı pəyaya, na Matatı kə Lefii pəyaya, ³⁰ na Lefii kə Simiyon pəyaya, na Simiyon kə Yuta pəyaya, na Yuta kə Yosəfu pəyaya, na Yosəfu kə Yonam pəyaya, na Yonam kə Iliyakim pəyaya, ³¹ na Iliyakim kə Meleya pəyaya, na Meleya kə Menna pəyaya, na Menna kə Matata pəyaya, na Matata kə Natan pəyaya, na Natan kə Tafiiti pəyaya, ³² na Tafiiti kə Sese pəyaya, na Sese kə Opeti pəyaya, na Opeti kə Powaası pəyaya, na Powaası kə Sala pəyaya, na Sala kə Naason pəyaya, ³³ na Naason kə Aminatari pəyaya, na Aminatari kə Atamin pəyaya, na Atamin kə Alini pəyaya, na Alini kə Isəlom pəyaya, na Isəlom kə Falesı pəyaya, na Falesı kə Yuta pəyaya, ³⁴ na Yuta kə Yakəpu pəyaya, na Yakəpu kə Isaaka pəyaya, na Isaaka kə Apəlaham pəyaya, na Apəlaham kə Tala pəyaya, na Tala kə Nasoo pəyaya, ³⁵ na Nasoo kə Seluci pəyaya, na Seluci kə Lakao pəyaya, na Lakao kə Faleki pəyaya, na Faleki kə İpee pəyaya, na İpee kə Sala pəyaya, ³⁶ na Sala kə Kayinam pəyaya, na Kayinam kə Alafasati pəyaya, na Alafasati kə Sem pəyaya, na Sem kə Nowee pəyaya, na Nowee kə Lameki pəyaya, ³⁷ na Lameki kə Matusala pəyaya, na Matusala kə Henəki pəyaya, na Henəki kə Yaleti pəyaya, na Yaleti kə Maleleyee pəyaya, na Maleleyee kə Kayinan pəyaya, ³⁸ na Kayinan kə İnəsı pəyaya, na İnəsı kə Seti pəyaya, na Seti kə Atam pəyaya, na Atam kə İso pəyaya.

4

Satanı mayasəyi Yesu

(Matiyee 4:1-11; Maləki 1:12-13)

¹ Yesu lına Yaatanı na İso Feesuyu Nanıtu ton təo ı kin ke səsəm. Mıpıyú Feesuyu Nanıtu tənə-ı wulaya tetu taa. ² İlena İləyü mayası-ı wəe nule. İ ta təyü pulıyü kuyee inı ı taa. Pə yoosa wəe nule İlena nyəyəsı kpa-ı. ³ Tənaya İləyü təma-ı sı: Ye n kə İso Pəyaya, yəyətı na pələ tənə tə pəsi tənaya.

⁴ Ama Yesu cə-ı sı: Pa ηmaawa İso Təm taa sı, pə taya tənaya tike ke yulu ka hikina weesuyu.

⁵ Mıpıyú İləyü pona-ı timpi pə kulaa tə, na í kpenti antulinya kawulası tənaya təm kolum na í hulı-ı. ⁶ İlena í təmi-ı sı: Maa ha-η pə ton na pə teeli tənə. Pə taya pulı, ma nın taa kə pa tu pə tənə, na má nəkaa ma ha wei ma səlaa tə. ⁷ İle ye n ka hənta-m ate, n ká kpaya pə tənə.

⁸ Ama Yesu cə-ı sı: Pa ηmaawa İso Təm taa sı, n ká sēe nyá Caa İso, na ı tike ı təmlē ke n ká la.

⁹ Mıpıyú İləyü pona-ı Yosalem na í kpaası-ı İso təsēle comcom nəyō taa, na í təmi-ı sı: Ye n kə İso Pəyaya ηmaa ate. ¹⁰ Pə taya pulı, pa ηmaawa İso Təm taa sı, ı ká heeli ı isətaa tillaa ke nyá təm sı pá paasəna-η teu. ¹¹ Pəcə lenti wəe tətə sı: Paa teeli-η pa nın taa kə teu təkpa sı pə taa kə na pələ natəli tē co-η.

¹² Ama Yesu cə-ı sı: Pa ηmaawa İso Təm taa sı, n kaa mayası nyá Caa İso sı n ná ı waalı.

¹³ Waatu wei İləyü təma-ı mayasuyü ke pə tənaya mpı, İlena í tēe na í tanja wole kofate.

Yesu caaləyi ı təmlē ke Kalilee

(Matiyee 4:12-17; Maləki 1:14-15)

¹⁴ Pələ pə waalı İle Yesu mələ Kalilee na Feesuyu Nanıtu ton haya-ı, na ı təm yəkəyi həyölüyü ηku ku tənə ku taa. ¹⁵ İ seyəsayə Yuta nyəma təkotilenaa taa na yələa tənə puyulaya-ı.

Nasaleti nyəma kisa Yesu

(Matiyee 13:53-58; Maləki 6:1-6)

¹⁶ Μπόγύ Yesu pola Nasaleti timpi i puwa tɔ, na í suv Yuta nyéma təkotile taa ké kuyaku kuhesuyu wule, isu i tu laki tam tɔ. Μπόγύ i kulaa si i kaləxi Iso Təm. ¹⁷ Ulena pá cɛle-i Iso kuyəɣɔtutu teləsulu Isayii takəlaya. Μπόγύ i heta timpi pa ηmaawa si:

¹⁸ Tacaa Feesuyu we ma kin, na i ləsa-m si má heeli

Laapaali Kupaŋ ke kɔnyəntɔnaa.

Na i tila-m si má heeli saləkatɔnaa ke pa hetuyu təm.

Na yulɔmaa ke pa ise kuluyu təm.

Si má waasi mpa pa muyuliyi tɔ.

¹⁹ Si má heeli-weye pənaŋa ŋka

Tacaa ká waasi i yəlaa tɔ ka kəntɛ təm.

²⁰ Yesu tɛma ulena í kpili-ke na í cɛla paasənlu na í caya. Μπόγύ Yuta nyéma təkotile taa nyéma təna pama ise ke i tɔɔ. ²¹ Tənaŋa i suv-weye yəɣɔtuyu si: Təm nti paa ηmaawa na í tu nu-təxi nəɔnɔ tɔ, saŋa nté tɔ lapa.

²² Μπόγύ pa təna pa tisa teu na pá sam-i. Na i kuyəɣɔtutu təna lapa-weye lelen, halɪ pá la-weye piti na pá tɔ si: Isu Yosɛfu pəyalu?

²³ Tənaŋa Yesu tɔma-we si: Tampana tɔɔ, í ká tɛ na í tuku-m ituule si: Fɛtu, fɛ nyá ti. Halɪ í ká yəɣɔti-m si má la ma ɪcatɛ taa cənɛye mpi pə lapa Kapənahum na í nu tɔ.

²⁴ Μπόγύ Yesu tasa-we si: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, paa nyənəxi Iso kuyəɣɔtutu teləsulu nəɣɔluyɔ puluyɔ i mayamaya i ɪcatɛ taa. ²⁵ Ntəŋ i nyəmə si alaa leelaa ka we payalɛ ke Isɛyeli taa ké waatu wei wɔlaya lapa pusi tooso na ɪsɔtɔnaa naatoso ke Ilii waatu taa tɔ. Halɪ nyəɣəsɪ səsəŋsi lu tɛtu təna. ²⁶ Paa na mpv Iso tá tili Ilii ke pa taa nəɣɔlu kin. Ama alɔ leelu nəɣɔlu wei i ka we Sitəŋ tɛtu taa ké Salepəta tɔ, i kin ke i tila-i. ²⁷ Na Iso kuyəɣɔtutu teləsulu Ilisee waatu taa tɔnuyɔ tɔɔ asilima kutəŋ nyéma ka we səsəm tətəɣɔ Isɛyeli. Paa na mpv pa ta waasi pa taa nəɣɔluyɔ i kutəŋ. Ama Silii tv Naaman tike ke pa waasaa.

²⁸ Waatu wei Yuta təkotile taa nyéma nu i təm nti tɔ, pə haŋa-weye səsəm. ²⁹ Μπόγύ pa kulaa na pá həmi-i na pá luna ɪcatɛ waali, na pa kpaana-i hatoo puyɔ ŋku kv tɔɔ pa ɪcatɛ wɛ tɔ kv nyuyɔ taa, timpi pə lapa tokuyu tɔ, si pa tusiyi-i. ³⁰ Ulena Yesu fayana pa hekɔ taa na í tɛɛ i nyəŋku.

*Iləɣəhɪlu nəɣɔlu i təm
(Maləki 1:21-28)*

³¹ Μπόγύ Yesu pola Kapənahum, Kalilee tɛtu taa ɪcatɛ natəli, na í sɛyɛsi-weye kuyaku kuhesuyu wule. ³² Μπόγύ i sɛyɛsuyɔ cɛpa pa laŋa ke teu. Pə taya pulɔ, i sɛyɛsa-weye na tɔŋ, i ta nyá. ³³ Pə pamna apalu nəɣɔlu ka we Yuta nyéma təkotile taa na í hii iləɣɔv ɪsayaɔ nəɣɔlu. Μπόγύ apalu ɪni i koo səsəm si: ³⁴ Ee Nasaleti Yesu, n caa-weye tá kin? Ta wakəluɣɔ ke n kəma? Ma nyəma-ŋ teu, n ké Iso yulu nanɪtu wei i tilaa tɔ.

³⁵ Tənaŋa Yesu kaləna-i si: Hei nyá, su na í se apalu ɪni i waali.

Μπόγύ iləɣɔv pɛta-i samaa hekɔ taa na í yele-i na í se. Ama i ta lapɪ-i pulɔ. ³⁶ Μπόγύ pə lapa yəlaa ke səɣəntu na pá təŋ tɛma si: Hm, təm tənɛ. I yəɣətəɣəna aləɣaa na apalutu na toma, na í təɣəŋəxi-we.

³⁷ Μπόγύ i hətɛ yaa tɛtu təna taa.

*Yesu waasa kutəntɔnaa payalɛ
(Matiyee 8:14-17; Maləki 1:29-34)*

³⁸ Yesu luna Yuta nyéma təkotile taa ulena í polo Siməŋ təyaya. Watu suvakaya Siməŋ yəsɔ ke səsəm, ulena pá wiina Yesu si í waasi-i. ³⁹ Μπόγύ Yesu lunja i tɔɔ na í kaləna watu, na tə ya i tɔɔ. Tənaŋa alɔ kula kpakpaa na í caləsi-we.

⁴⁰ Ilim tv kpakpaa, ulena pa təna mpa paa wɛna kutəntɔnaa ke waani waani tɔ pá kəna-we. Μπόγύ i təna i nin ke paa wei i tɔɔ na pá hiki alaafəya. ⁴¹ Aləɣaa mayamaya ná se yəlaa payalɛ

waali na pá kooki si: N ké Iso Pəyalu ké. Ama i kaləna-we, i ta tisi si pá yəḡəti: Pə taḡa pulu, pa nyəmə si i ké Mesii.

*Yesu lakɪ waasu kɛ Yuta tɛtv taa
(Maləki 1:35-39)*

⁴² Waatu wei tɛv fema tɔ, Yesu luwa na í polo timpi yəlaa fɛi tɔ. Ḿpúyú yəlaa samaa pɛɛka-i, haləna pá tala i cɔlɔ. Pa luyɔ lapa si pá tɔkɪ-i, pá taa yele na í tɛɛ. ⁴³ Ama Yesu cɔ-we si: Aai, pə wɛɛ ké si má heeli acalɛɛ lɛnna kɛ Iso Kawulaya Laapaali Kɔpan. Pə taḡa pulu, pə mayamaya pə tɔɔ ké Iso tila-m.

⁴⁴ Tənaḡa Yesu tɛɛwa na í lakɪ waasu kɛ Yuta tɛtv taa pa təkotilenaa taa.

5

*Yesu kpa i kancaalaya ifalaa
(Matiyee 4:18-22; Maləki 1:16-20)*

¹ Koyaku nakoli yəlaa nyəkayaa Yesu ké Iso Təm nuw tɔɔ, na í səḡa Kenesaleti lum nəḡɔ. ² Ḿpúyú i nawa kpuləḡ naale səḡa kutəḡ tɔɔ, na tiina kpalaa lu i taa na pá polo pa puluḡ cɔtuyɔ. ³ Iləna í kpa i taa ləḡku taa, na kpuluyɔ ḡku ku ké Siməḡ nyəḡku. Ḿpúyú i sələma-i si í hatələna-i-kuyɔ kutəḡ kɛ pəcɔ. Iləna í caya ku taa na í suu i sɛḡesuyɔ taa.

⁴ Waatu wei i tɛma-wɛɛ sɛḡesuyɔ tɔ i heela Siməḡ si: Tuusi na ḡ polo lumaḡ taa na í tu mə puluḡ na í puu tiina.

⁵ Siməḡ cɔ-i si: Tacaa, tə tɛma wuu kɛ yem ké tɛv na ku fem, tə ta puu pulu. Paa na mpv n tɔma si má tu tɔ, maa tu.

⁶ Pa tu mpv iləna pá puu tiina kɛ sɔsəm pə tu fɛi, halɪ pa puluḡ caakaya cəluḡ. ⁷ Ḿpúyú pa hata pa taapalaa mpa paa wɛ kpuluyɔ ləḡku taa təḡo niḡ si pá kɔɔ pá səna-we. Pɛɛ pa kəma iləna pá ləsi tiina na pá suuli kpuləḡ inɪ i naale, haləna pə ḡmilisiḡi-we. ⁸ Siməḡ Piyɛɛ nawa mpv, iləna i luḡ Yesu kɛ akula kɛ kpakpaa na í tɔ si: Tacaa, taa kpətəna-m, ma ké isayav mayamaya ké.

⁹ Pə taḡa pulu tɔɔ, tiina nna pa kpa mpv tɔ, a tɔɔv ka lapa í na mpa paa wɛɛ təḡo səḡontu kɛ sɔsəm. ¹⁰ Haləna pə la mpv tətəḡo i taapalaa Sepetee pəyalaa Saaki na Yohaani. Tənaḡa Yesu heela Siməḡ si: Taa nyá pənente yəlaa kɛ n ká puu.

¹¹ Pa ləsa kpuləḡ kɛ lum taa, iləna pá yele pə təna təpai na pá hu i waali.

*Yesu waasa tənuyv tɔɔ asilima kutəḡ tv
(Matiyee 8:1-4; Maləki 1:40-45)*

¹² Yesu ka wɛ ɪcate natəli tə taa, na yulu wei tənuyv tɔɔ asilima kutəḡ waasa i təna tɔ i ka wɛ təna. I na Yesu iləna í polo na í hənti-i atɛ na í wiina-i təkɛɛ si: Tacaa, ye n ka tisaya n taa waasi-m?

¹³ Ḿpúyú Yesu kusa i niḡ na í tokəna-i na í təm-i si: Teu ma tisaa, alaafəya í la. Ḿpúyú i kutəḡ tɛma kpakpaa. ¹⁴ Iləna Yesu kpaali-i si: Taa heeli nəḡolu. Ama tɛɛ kpakpaa na kətulu na-ḡ, iləna ḡ yiyisi isu Moisi ka kɛsuyɔ tɔ, na pə la yəlaa kɛ aseeta.

¹⁵ Paa na mpv tɔ, i hətɛ təḡna yaav na pə puki, na samaa kotiḡi i kin kɛ sɔsəm sɔsəm si pa nukɪ i sɛḡesuyɔ, na í waasəḡi-wɛɛ pa kutəməḡ. ¹⁶ Ama inɪ i pukaya waatu waatu kɛ timpi timpi yəlaa fɛi tɔ, na i sələməḡi Iso.

*Yesu waasa kutəḡ kutvulyv tv
(Matiyee 9:1-8; Maləki 2:1-12)*

¹⁷ Koyaku nakoli Yesu sɛḡesaya. Pə pamna Falisanaa na Iso Təm sɛḡesəlaa mpa pa luna Kalilee na Yuta pa acalɛɛ təna taa na Yosalem tɔ paa wɛ təna na pa caya. Na Tacaa toma ka wɛ Yesu kin na i lakɪ na kutəntunaa hikiḡi alaafəya. ¹⁸ Ḿpúyú yəlaa səḡəla kutəḡ kutvulyv tv nəḡolu na kpatəle, na pá pɛəkəḡi si pá tana-i Yesu kin kɛ kutuluyɔ taa na pá su-i i isentaa.

¹⁹ Ama yəlaa samaa tɔɔ pa ta na timpi tɔɔ paa susəna-i tɔ. Iləna pá kpaana-i ləputu tɔɔ na pá

wesi-ti, na pá tisi í na í kpatəle ke samaa heku ke Yesu isentaa. ²⁰ Waatu wei Yesu ná pa naani to í tōma si: Ma taapalu, nyá isayatu husaa.

²¹ Tənaɣa Iso Təm seɣesəlaa na Falisanaa pa suu miituyi si: Aweyele ine inɪ na í kpakəɣi ɪ ti na í keesəɣəna Iso? Awe pəsəɣi na í husi isayatu, ye pə taya Iso paasi?

²² Ama Yesu ná cekəna pa huwɛɛ, ɪlena í pəsɪ-wɛ si: Pepe tɔɔ ké í huuki m̀p̀yú mə taa? ²³ Nti tə yəɣətuɣu kələna tələv? Nyá isayatu husaa, yaa kuli na ń tɔ? ²⁴ Tɔv, maa huli-mɛ si Yulu Pəyaya má, ma pəsəɣi na má husi isayatu ke atɛ cənɛ.

Tənaɣa ɪ tōma kətəntu si: Kuli na ń kpaya nyá kpatəle na ń kpe. ²⁵ Tənaɣa ɪ kula kpakpaa ke pa tənə pa isentaa, na í kpaya kpatəle nte tə tɔɔ paa husa-ɪ tɔ na í san Iso na í kpen. ²⁶ M̀p̀yú pə lapa pa tənaɣa piti ké səsəm na pá san Iso. Halɪ pə la-wɛɣe səɣəntu na pá can pá yəɣəti si: Ama puwɛ, sanja ke tá na kəkəlɔ təm.

Yesu yaaki Lefii

(Matiyee 9:9-13; Maləki 2:13-17)

²⁷ M̀p̀yú Yesu luwa na í mayana lampuu mulo nəɣəlɔ wei pa yaa si Lefii tɔ, na í caya ɪ lampuu təmule. ɪlena í təmɪ-ɪ si: Kuli na ń tənɪ-m.

²⁸ M̀p̀yú Lefii kulaa na í yele pə tənə na í hu ɪ waali.

²⁹ M̀p̀yú Lefii lapa-ɪ muvile ke teu ke ɪ təyaya taa, na pá na lampuu mulaa payale na yəlaa ləlaa pá caya təɣu. ³⁰ M̀p̀yú Falisanaa na pɛle pa Iso Təm seɣesəlaa pa kəma na pá pəsɪ ɪ ifalaa ke imiitav si: Pepe tɔɔ ké mə na lampuu mulaa na asayaa í kpenta tətəɣəle na tənɣəle?

³¹ Ama Yesu cə-wɛ si: Pə taya alaafəya nyəma nyuləɣəna fetaa, ama kətəntunaa ké. ³² Ma kəmayə si ma heeliyi asayaa si pá layasi, pə taya kupama.

Yesu keesəɣi nəhəkvu təm

(Matiyee 9:14-17; Maləki 2:18-22)

³³ M̀p̀yú yəlaa napəli pa tōma Yesu si: Yohaani ifalaa na Falisanaa nyəma pa həkəɣi nəəsɪ ke tam na pa sələməɣi pə waatunaa, na nyá nyəma náá təkɪ na pá nyəkɪ yem.

³⁴ ɪlena í cə-wɛ si: ɪ ká pəsɪ na í la na akpayalɔ taapalaa həkə nəɣə na í na-wɛ pá wɛɛ? Aai.

³⁵ Ama pu kɔɔ pə keesɪ kuyaku nakuli, ɪlena pá ləsɪ-ɪ pa heku, ɪle waatu inəɣi paa həkə nəɣə.

³⁶ M̀p̀yú ɪ tasa-wɛɣe ituule ke tukuɣu tətɔ si: Paa cələɣi puuɣu kufaluyɔ tɔɔ na pá tɔ kupənuyɔ. Pá lapa mpɔ, pa wakəla kufaluyɔ. Pəyele saaliya kaa muna kupənuyɔ. ³⁷ Nəɣəlɔ kaa suu sulum kufam ke sulum hulun kupəɣ taa, tɔfɔ sulum kufam yasəɣi hulun kupəɣ inəɣi na pə ti na hulun wakəli yem. ³⁸ Ama hulun kufan taa ké pa suuki sulum kufam. ³⁹ Yulu wei ɪ tɛma sulum kupəpum ke nyəu tɔ, ɪ luɣu u lakɪ apila. Pə taya pulɔ, kupəpum ke yəlaa san.

6

Yesu kele kuyaku kuhɛɛsuyv tu

(Matiyee 12:1-8; Maləki 2:23-28)

¹ M̀p̀yú Yesu na ɪ ifalaa pa fayana təɣənaya pee taale natəli tə taa ké kuyaku kuhɛɛsuyv kuli ku wule. Tənaɣa ɪ ifalaa suu təɣənaya pee nyənka ke pɛluɣu, na pá nuɣutiɣi pa nin taa na pá saləɣi. ² M̀p̀yú Falisanaa napəli pa pəsə-wɛ si: Pepe tɔɔ ké í lakɪ mpi pə fɛi lapu ke kuyaku kuhɛɛsuyv wule tɔ?

³ Tənaɣa Yesu cə-wɛ si: Ye mpɔ í ta kala mpi Tafiiti lapa waatu wei nyəɣəsɪ pu í na mpa paa wɛ ɪ cəlɔ tɔ? ⁴ Isəna ɪ suu Iso təyaya taa na í kpaya potopotonaa mpa paa su Iso tɔ na í təɣə na í ha ɪ taapalaa tɔ. Pəyele pə fɛi si nəɣəlɔ í təɣə-wɛɣe yem na pə ta ké kətəlaa.

⁵ M̀p̀yú Yesu tasa-wɛɣe heeluɣu tətɔ si: Yulu Pəyaya mayale kuyaku kuhɛɛsuyv səsɔ tətɔ.

Nkpaləkpəkaya tu

(Matiyee 12:9-14; Maləki 3:1-6)

⁶ M'p'ógó Yesu s'uv Yuta nyéma tákotile taa ké kuyaku kuhéesuvu kuli ku wule na í seyesəgi. Pə pamna apalu nəgəlv i wə tənə na i nkpalaya ntəgəŋ nyəŋka kpekəa. ⁷ Na Iso Təm seyesəlaa na Falisanaa caya na pá kenə-i teu, si pa naa si i ká waasi yulu ké kuyaku kuhéesuvu wule yaa isəna. Pa lakɪ mpuyule si pá hiki nti paa waanna-i tɔ. ⁸ Ama i cekəna pa huwəe, ilena í tɔ nkpaləkpekaya tɔ unɪ si: Kuli na í səŋ hekv taa cəne.

Iləna nkpaləkpekaya tɔ unɪ i kuli na í polo í səŋ tənə. ⁹ Na Yesu tɔ-wə si: Ma pəəsəgi-mə si tá mpaav taa, kɔpantv ké pə muna pá la kuyaku kuhéesuvu wule yaa isayatu? Paa waasi yaa paa kv?

¹⁰ Tənaya Yesu nyəna pa tənə pa isəntaa, na í tɔ apalu unɪ si: Təv, loosi nyá nin.

M'p'ógó nkpaləkpekaya tɔ unɪ i lapa mpv, iləna i nin heti. ¹¹ M'p'ógó pááná kra-wəye səsəm, na pá mayasəgi isəna pá la Yesu tɔ.

*Tillaa səsaa naanvwa na naale kpav
(Matiyee 10:1-4; Maləki 3:13-19)*

¹² Waatu unɪ i taa ké Yesu kpa puyv taa ké Iso sələmvu, na í sələmi m'p'ógó tev na kv fem. ¹³ Pə kəma pə fe iləna, í yaa i ifalaa na í ləsi pa taa ké yəlaa naanvwa na naale, na í ha-wəye hətə si tillaa. ¹⁴ Mpe unɪ pa həla ntɔ. Siməŋ wei i cuyusaa si Piyee tɔ, na ilé i neu Antəli, na Saaki na Yohaani, na Filipv, na Paatelemii, ¹⁵ na Matiyee, na Tomaa, na Aləfe pəyalv Saaki, na Siməŋ wei pa cuyusaa si Selotɪ tɔ, ¹⁶ na Saaki pəyalv Yutaasi, na Yutaasi Isəkaleeu wei i lapa Yesu ké kəlmətɔ tɔ.

*Yesu seyesəgi samaa na í waaki kvəntənaa
(Matiyee 4:23-25)*

¹⁷ Yesu na i ifalaa pa tiikayana puyv tɔ, iləna í səŋ timpi taa puyv fəi ipilisav na pə walaa tɔ. Tənə inəgi i ifalaa payalə na Yuta tənə samaa na Yosalem nyéma na Tii na Sitəŋ ləm nəgə nyéma pa tənə paa timsaa. ¹⁸ Paa kəmaya si pa nukɪ i seyesuvu, na í waasi-wəye pa kvətməŋ tɔtɔ. Na i waasa mpa pəle aləyaa təkaya wahala tɔ tɔtɔ. ¹⁹ Samaa unɪ i tənə i ləkaya ké si í tokiyina-i. Pə taya pulv, toma naali a ka wə i kin na pá nukɪ a tan, na a waasəgi pa tənaya pa kvətməŋ.

*Kvpantv na isayatu
(Matiyee 5:1-12)*

²⁰ M'p'ógó Yesu kusa isə na í nyənɪ i ifalaa na í tɔ si: Mpa mə í ké konyəntənaa tɔ, í nu lələŋ ké.

Mə tənna Iso Kawulaya.

²¹ Mə mpa nyəgəsi wəna kayana tɔ, í nu lələŋ ké.

Mu tənə na í haya teu.

Mə mpa í wiiki kayana tɔ, í nu lələŋ ké.

I ká tɔ na í wonj teu.

²² Paa yəlaa taa huuna-mə, yaa pa təgəna-mə, yaa pa tuv-mə, yaa pa kv mə nyəŋ ké Yulu Pəyaya má ma tɔ, í nu lələŋ ké. ²³ Waatu unɪ mə lanja í hēe səsəm na í paa teu. Pə taya pulv, mə kasəyaya ká tɔ səsəm ké isətaa ké. Mpv unɪ pə mayamaya ké pa caanaa ka lapa Iso kuyəgətutv tɔləsəlaa.

²⁴ Tonjənaa mə mə təm wə waiyo ké, í təma mə lələŋ təgəv tɔ se.

²⁵ Hayalaa mə mə təm ná wə waiyo ké mpv inəgi.

I ká ná nyəgəsi ké teu tɔ se.

Mpa mə mə wonjiyi kayana tɔ,

mə təm wə waiyo ké m'p'ógó.

I tɛŋ í caya ləyaya na ɪsəlɔm pə taa ké.

²⁶ Yəlaa tənə í kəma na pá saŋ-mɛ, mə tɔm ká la waiyo ké. Mpɔ ɪnɪ pə mayamaya kɛ mpe pa caanaa ka lapa ɪsə kɔyɔɔtɔtɔ tɛləsəlaa pəpɔtɔnaa.

Səəlɪ nyá kolontu

(Matiyee 5:38-48; 7:12)

²⁷ Mpɔyú Yesu tɔma sɪ: Ma heeliyi mpa mɛ í nukɪ ma tɔm tɔ sɪ: I səəlɪ mə kolontunaa, na í lá mpa paa caa-mɛ tɔyɔ kɔpantɔ. ²⁸ I kooli kɔpantɔ kɛ mpa pa kooliyi-mɛyɛ mpusi tɔ. I səlɛmənə mə ɪsayalataa kɛ ɪsə. ²⁹ Wei í mapa nyá ləkpayasaya, kɛɛsɪ-ɪ lɛŋka. Nəyɔlɔ í lɛɛka nyá kpai, cɛɛ-ɪ nyá capa tɔtɔ. ³⁰ Wei í səlɛma-ŋ, taa pəmɪ-ɪ, wei í lɛɛka nyá kɔwɛnam, taa pɔɔsɪ-ɪ pə tɔm. ³¹ Mpi mə caa sɪ yəlaa í la-mɛ tɔ, mu la pɛɛyɛ-wɪ tɔtɔ.

³² Ye mpa pa səəlɛyi-mɛ tɔ pa tike ké mə səəlɛyi, ɪɛ pɛpɛyɛ í tɛɛwa tɔtɔ? Asayaa mayamaya ná səəlɛyi mpa pa səəla-wɛ tɔ pa tike tɔtɔyɔ. ³³ Ye mpa pa lakɪ-mɛyɛ kɔpantɔ tɔ pa tike kɛ í ká tɛŋyɛ na í lakɪ, ɪɛ pɛpɛyɛɛ í tɛɛwa? Mpɔyú asayaa mayamaya ná lakɪ tɔtɔ mɛɛ. ³⁴ Ye mpa í tɛɛɛyi sɪ paa tɛ na pá fɛli-mɛ tɔyɔ ɪ tɛŋyɛ na í kəntɛyi, ɪɛ pɛpɛyɛɛ mə tɛɛwa? Asayaa mayamaya ná tɛɛɛyi sɪ paa tɛ na pá fɛli pɛɛ tɔyɔ pa kəntɛyi pa tɔma mɛɛ. ³⁵ Aai, í səəlɛyi mə kolontunaa na í lakɪ-wɛyɛ kɔpantɔ. I kəntɛyi, í taa tɛləsɪ fɛlyɔv tɔm kɛ lɔlɔ. Pu yɛɛ na mə kasəyaya tɔɔ sɔsɔm, na í ká pəsɪ ɪsɔtaa ɪsə sɔsɔ pəyalaa. Paa fɔɔfɛɪnaa na asayaa, ɪɛ ɪ lakɪ kɔpantɔ ké. ³⁶ I lakɪ tɔmaya kɔpantɔ kɛ teu ɪsu mə Caa lakɪ-mɛyɛ kɔpantɔ tɔ.

Təma footuyɔ fɛɪ teu

(Matiyee 7:1-5)

³⁷ I taa footi lɛlaa, pə taa kɔɔ na ɪsə footi-mɛ. I taa tɔ lɛlaa kɛ tasəkəɛ, pə taa kɔɔ na ɪsə tɔ-mɛyɛ tasəkəɛ. I hólí tɔmaya suulu kɛ timpi í pəntəyənə tɔma tɔ, na ɪsə ká hólí-mɛyɛ suulu. ³⁸ I haaki na ɪsə ká haaki-mɛ. Pə taya pɔlɔ, ɪsə ká mayasɪ ké na pə su na pə watɪ na í ciyiti na í nyəkɪ na í pəli-mɛ. Mayasəlaya ŋka mə mayasəyənə lɛlaa tɔ, ŋkɛyɛ ɪsə ná kəŋ na í mayasənə-mɛ tɔtɔ.

³⁹ Mpɔyú Yesu tasa-wɛyɛ lɛntɪ sɪ: Ntəŋ í nyəmá teu sɪ yɔlɔm kaa pəsɪ na í hɔ ɪ lɛlɔ, tɔfɔ pa naale paa hoti pɔyúyú taa ké. ⁴⁰ Təmlɛ kpɛɛmɔlɔ tɔ kəli ɪ hullɔ. Ama kpɛɛmɔlɔ í kəma na í nyɪ təkɔsəkɔpəsɪ, í na ɪ hullɔ pa pəsə kɔlɔm ké.

⁴¹ ɪsənaya pə lapa na í naaki nyuliim wei ɪ wɛ nyá tɔyɔntəɛ ɪsəpəɛ taa tɔ, na í kaa na kpátúyú ŋku kɔ wɛ nyá mayamaya nyá nyəntɛ taa tɔ? ⁴² ɪsənayalɛ nyá pəsəyi na í tɔ sɪ: Apan nyá səŋ təkpi na má ləsɪ nyá ɪsəɛ taa nyuliim, na kpátúyú wɛ nyá nyəntɛ taa? Cɛsəɔlɔ nyá, ləsɪ kpátúyú ŋku kɔ wɛ nyá mayamaya nyá ɪsəpəɛ taa tɔ, ɪɛna pécɔ í ná teu təcəɪcɛɪ na í ləsɪ nyá tɔyɔntəɛ ɪsəɛ taa nyuliim ɪnɪ.

Pa nyəŋ tɔyɔ na kɔ pile ké

(Matiyee 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ Tɔyɔ kɔpankɔ u lɔlɛyi kpai pile se, pécɔ kpai tɔyɔ naa lɔlɛyi pile kɔpantɛ tɔtɔ. ⁴⁴ Pa nyəŋna paa tɔyɔ ŋku na kɔ pile cəɔyɔ. Yɔlɔ kaa kooli tɔyɔ ŋku pa yaa sɪ fiki tɔ kɔ pee kɛ sɔsɔv tɔɔ se, pécɔ paa kooliyi tɔyɔ ŋku pa yaa sɪ lɛsɛŋ tɔ kɔ pee kɛ kəɔŋ tɔɔ tɔtɔ. ⁴⁵ Yɔlɔpan kɔpantɔ lukənə tuu ɪ lotu taa kɔpantɔ kɪŋ ké. ɪɛna ɪsayav ɪnɪ ɪ ɪsayatɔ luna tuu ɪ lotu taa ɪsayatɔ kɪŋ. Pə taya pɔlɔ, ɪsənə yɔlɔ lotu taa tɔɔwa tɔ mpɔyú ɪ yɔyɔtaya hólɔyɪ.

Layatɔ na kɔmɛɛŋ pa kutulɔŋ ŋmav

(Matiyee 7:24-27)

⁴⁶ Mpɔyú Yesu tɔma sɪ: I yaa-m Tacaa Tacaa suwe na u tɛŋyɛ ma kɔyɔɔtɔtɔ? ⁴⁷ Maa hólí-mɛyɛ yɔlɔ í kəma ma kɪŋ na í nu ma tɔm na í təŋ-tɪ pɔntɔ wɛ ɪsənə tɔ. ⁴⁸ I nəyəsənə ké ɪsu yɔlɔ caakɔyɔ kutuluyɔ ŋmav na í huli na í tala atɛ kɔkpamɔyɔ na pécɔ í su kite tɔyɔ. Pɔyɔ kəma na ká su ɪɛna lɔm watɪ, halənə pə hola ma-kɔ. Paa na mpɔ pə ta ciyiti-kɔyɔ kɔ ŋmatɔ teu tɔɔ. ⁴⁹ Ama wei ɪ nukɪ ma tɔm na u tɛŋyɛ-tɪ tɔ, ɪɛ ɪ wɛ ké ɪsu wei ɪ ŋma kutuluyɔ kɛ atɛyɛ yem tɔ, kite kɔpantɛ fɛɪ. Lɔm hola mapa-kɔ, ɪɛna kɔ ti kpakpaa na kɔ la asaala sɔsɔ kɛ yem.

7

*Yesu waasa Lom yoolu yom
(Matiyee 8:5-13)*

¹ Yesu koma na í te yɔlaa ke faaci lapu, ɔlena í mɔli Kapənahum. ² Lom yoolu sɔsɔ nɔɔlɔ ka wena yom na í luyɔ suu-ɪ sɔsɔm. Yom inəɣi pə wukaya na í caaki sɔm. ³ I nu Yesu tan, ɔlena í tili Yuta nyɔɔ nyɔma napəli sɪ pá wiina-ɪ na í kɔɔ í waasi ɪ yom inɪ. ⁴ Pɛle pa tala Yesu kin, ɔlena pá wiina-ɪ təkpeɛ sɪ: Apalu inɪ ɪ nɔɔsəna n̄ waasi-ɪ. ⁵ Pə taya pulu, ɪ sɔla ta piitim ke sɔsɔm, hali ɪ n̄ma-tuyɔ təkotile.

⁶ Tənaɣa Yesu təna-wɛ. I koma í kpətəna təyaya, ɔle yoolu inɪ ɪ tila ɪ taapalaa nté sɪ: Taca, taa ku nyá təɣi yem, ma ta tala sɪ n̄ suu ma təyaya. ⁷ Hali mpɔ inəɣi maa huɔwa sɪ ma ta tala má kɔɔ ma mayamaya ke nyá kin. Pə tɔɔ ɔle, yɔɔtɔ kuyɔɔtɔ ke tɔm kulɔm na ma yom hiki alaafəya. ⁸ Pə taya pulu, ma isəntɔ ma see ma sɔsaa ké. Pácɔ ma wena ma səkpeɔma na pɛle pa laki ma luyɔ nyəntɔ. Na má heela pa taa wei sɪ í polo cənɛ, ɪ puki ké. Na má heela wei sɪ í kɔɔ, ɔlé ɪ kɔɔ tɔtɔ. Pácɔ ye ma heela ma yom sɪ í la pənɛ, ɪ laki ké.

⁹ Yesu nu mpɔ, ɔlena í sa yoolu sɔsɔ inɪ, na í pəsəna samaa wei ɪ tənaɣa-ɪ tɔ ɪ tɔɔ na í tɔ sɪ: Pəpɔtɔ fɛi lɛnɛ, paa lɛɣɛli taa mayamaya ma ta nata yulu na í tɛma ɪ taa na lɔ ké isəntɔ.

¹⁰ Yoolu inɪ ɪ tillaa koma na pá mɔli təyaya, ɔle pa mayana yom inəɣɛle na ɪ alaafəya tɔmammam.

Yesu feesa alv leelu pəyalv

¹¹ Pɛle pə waali Yesu pola ɪcatɛ nte pa yaa sɪ Nayin tɔ tə taa ké kpakpaa, na ɪ ifalaa na samaa pəyalɛ ke ɪ waali. ¹² Yesu koma isɪ ɪ suuki ɪcatɛ, ɔle alv leelu nɔɔlɔ ɪ pəyaya səpayalɛ na pá pukina-keɣe pim, na ɪcatɛ nyɔma samaa təɣ leelu inɪ ɪ waali. Nkɛ inɪ ka tike ke leelu inɪ ɪ ka lɔlaa. ¹³ Taca na-ɪ, ɔlena ɪ tɔm lapɪ-ɪ pətɔtɔlɛ, na í tɔm-ɪ sɪ: Taa wii.

¹⁴ Mpóɣú Yesu polaa na í tɔki sətɔ kpətɔlɛ, ɔlena sɔɣəllaa náá sən, na Yesu tɔ sɪ: Ifepu nyá ma caa sɪ n̄ kuli.

¹⁵ Tənaɣa sətɔ inɪ ɪ kulaa na í suu yɔɔtaya, na Yesu cɛle-ɪ ɪ too. ¹⁶ Mpóɣú sɔɣəntɔ kpa pa tənə na pá san lɔ na pá tən sɪ: lɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛləsulɔ sɔsɔ lu ta hɛku taa. Na pá tasa tɔtɔ sɪ: Pɔwɛ, lɔ koma sɪ ɪ tən ɪ yɔlaa.

¹⁷ Mpóɣú mpi Yesu lapa mpɔ tɔ pə tɔm ya Yuta tɛtɔ tənə, na pə cɔlɔ tɛtɔnaa tənə taa.

*Lum sɔlv Yohaani tila Yesu kin sɪ ɪ naa
(Matiyee 11:2-19)*

¹⁸ Mpóɣú Yohaani ifalaa heela-ɪ tɔm ntɪ tə tənə. ɔlena í yaa pa taa naalɛ, ¹⁹ na í tili-wɛɣɛ Yesu kin sɪ pá pɔɔsɪ-ɪ sɪ inəɣɛle wei ɪ tɔm paa tɔma sɪ ɪ ká kɔɔ tɔ, yaa nɔɔlɔ wɛɛ ɪ kən, tə tan ɔle? ²⁰ Pɛle pa tala Yesu cɔlɔ, ɔlena pá tɔ sɪ: lɔ Lum sɔlv Yohaani kəsəna-tu sɪ tə pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Nyayalɛ wei ɪ tɔm paa tɔma sɪ ɪ ká kɔɔ tɔ, yaa nɔɔlɔ wɛɛ ɪ kən, tə tan ɔle?

²¹ Pə pamna waatɔ inɪ ɪ taa Yesu waasaya yɔlaa pəyalɛ ke pa kutəmən, na í laki na acamaa hikiyi alaafəya, na í looki alɔɣaa, na í kuliyi yulɔmaa pəyalɛ isɛ. ²² ɔlena í tɔ-wɛ sɪ: I polo na í heeli Yohaani ke mpi í nawa na ntɪ í nuwa tɔ sɪ: Yulɔmaa naaki, kaakalasɪ tən, tənuyɔ tɔɔ asilima kutən nyɔma naaki nyɔɔ, na ntamaa ná nuki, na sətəa ná fɛn. Pácɔ konyəntɔnaa ná tənə Laapaali Kupaɛ ke nuu. ²³ Wei ɪ naani kaa lu ma tɔɔ tɔ, pɔntɔ nu lɛnɛ ké.

²⁴ Yohaani tillaa mpe pɛle pa koma na pá kpe, ɔlena Yesu suu samaa ke Yohaani inɪ ɪ tɔm ke pɔɔsuyɔ sɪ: Pepɛye í ka pola wulaya tɛtɔ taa ké nav ye? Heelim makɪ na pá ciyitiyi səsəncanə n̄ka tɔ? ²⁵ ɔle pepe nav ke ɪ polaa? Yaa yulu wei ɪ suu kacəka wontu tɔ? Tɔɔ, mpa pɛle pa suuki kacəka wontu na pá wɛ lɛnɛ taa tɔ, awulaa tɛsɪ taa ké pɛle pa wɛɛ. ²⁶ ɔle pepe mayamaya ke ɪ ka tu pola nav? Yaa lɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛləsulɔ nɔɔlɔ? Tampam, lɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛləsulɔ ké, hali ma heeliyi-mɛ sɪ ɪ tu kəla mpɔ. ²⁷ I tɔm ke pa tu n̄maawa lɔ Tɔm taa sɪ:

Nyənɪ ma tillu ntɔ,
ma tɛləsəɣi nyá nɔɔ tɔɔ sɪ
í tayanɪ nyá mpaav na n̄ kən.

²⁸ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, tuu to pa ta luləta nəyolə na puntu tee Yohaani fa. Ile paa na mpv to, ye mpa pa tisaa na Iso tɔyɔ pa tɔo kɛ kawulaya, pa taa sɛkpeli mayamaya tee-i.

²⁹ Pa tɛna mpa pa nu tɔm nti to pa ha Iso kɛ tampana, halɪ pɛ kpeɲna lampuu mulaa mayamaya. Pɛ taya pulv, paa tema tisuyu si Yohaani i sɔ-weye Iso lɔm. ³⁰ Ama Falisanaa na Iso Tɔm sɛyəsɛlaa nɔ kisa tɛmlɛ nte Iso ka huɔwa si i kɔ la-we to, pa ta tisi si Yohaani i sɔ-weye Iso lɔm.

³¹ Mɔpɔyɔ Yesu tasaa si: Pepeyele mɔ keesɛna kɔfalan yɛlaa pane? Isu pepe cav kele pa nəyəsɛnaa to? ³² Pa nəyəsɛna kɛ isu piya cakuyv kataya taa na si tɔɲ tɛma si: Anɪ tɛ hula hɛsi i ta paa. Pɛcɔ tɛ wii lɛyaya wula, i tɔ wii. ³³ Pɛ taya pulv, lɔm sɔlv Yohaani kɔma to, u tɔki tɔyɔnaya, pɛcɔ u nyɔɔki sɔlvɔm. Ilena mu tɔɲ si ilɔyɔhilu ke-i kɛ. ³⁴ Yulv Pɛyaya mɔ, ma mɛlaa na mɔ kɔɔ na mɔ tɔki na mɔ nyɔɔki, ilena i tayanɔyɪ maya yɔyɔtuyv tɔto si ma kɛ hilitu na sɔlvnyɔlv. Aaiyee si lampuu mulaa na asayaa pa ceu kɛ. ³⁵ Ama Iso lɛmayasɛɛ tewaya, halɪ pɛ naaki mɔpɔyɔ mpa pa tɔɲyɪ-ye to pa kin.

Yesu sɔv Simɔɲ tɔyaya taa

³⁶ Kuyaku nakolɪ Falisa nəyolə i yaa Yesu kɛ tɔyɔv. Ilena Yesu sɔv i tɛ na i caya na i tɔɲna tɔyɔv. ³⁷ Apalaa tɛna alv nəyolə i ka we ɪcate ntɛ tɛ taa. Mɔpɔyɔ alv inɪ i nuwa si Yesu caya tɔyɔv kɛ Falisa tɔyaya taa, ilena i kɔna tulaalv kɔpan nəyolə na akpalɛpiya. ³⁸ Na i lun Yesu nɔɔhɛɛ tee na i waalɪ tɔɔ na i wiiki. Mɔpɔyɔ i taana Yesu nɔɔhɛɛ ke ɪsɔlvɔm, ilena i husɪ-ye na i nyɔɔsi, na i wayalɪ-ye na i sayalɪ-yɛyɛ tulaalv. ³⁹ Falisa wei inɪ i yaa-i tɔyɔv kɛ mpv to i na mpv. Ilena i mɔli i taa si: Ye apalv inɛ i ka kɛ Iso kuyɔyɔtutv telɛsɔlv i ka nyɛmɔ alv wei inɪ i tokiyina-i ɪsɛntɔ to i cakɛle na i yaasi we ɪsɛna tɔ. I ka nyɛma-i si i fɛi teu. ⁴⁰ Mɔpɔyɔle Yesu tɔma-i si: Simɔɲ maa heeli-ɲ tɔm natɛli. Tɛnayalɛ Simɔɲ cɔwa si: Tacaa yɔyɔti.

⁴¹ Ilena i to si: Liyitee kɛntɔlv nəyolə i ka wɛnna kɔma nyɔma ke naale, lɛlv fɛlɔyɪ-i liyitee nyɔyɔtv nasɛle nuɔɔwa (500), na lɛlv ke nyɔyɔtv nule na naanɔwa. ⁴² Pa ta hiki si pɔ fɛli-i, ilena i cɛ pa naale inɪ. Tɔv, pa taa awe lanɲɛ kɔ kɛlɛna-i hɛɛnav?

⁴³ Tɛnaya Simɔɲ cɔwa si: Ma huɔ si, wei i nyɛntɛ kɛla tɔɔv to. Yesu si: Ama n huɔ teu.

⁴⁴ Ilena i pɛsɛna alv tɔɔ na i to Simɔɲ si: Simɔɲ n nɔ alv inɛ? Ma sɔv nyɔ tɔyaya taa to, n ta ha-m lɔm si mɔ kɔ ma nɔɔhɛɛ. Ama ilɛ i taana-yɛyɛ ɪsɔlvɔm, na i husɪ-ye na i nyɔɔsi. ⁴⁵ Ma tala nyɔ tɛ to, n ta wayalɪ-m. Ama tuu ɪsu ma sɔv to, ilɛ i ta hɛɛsi ma nɔɔhɛɛ wayalvɔv. ⁴⁶ N ta pɛli ma nyɔv taa kɛ nim. Ama tulaalv kɔpampɔɲ kɛ ilɛ i pɛla, halɪ ma nɔɔhɛɛ tɔɔ. ⁴⁷ Pɛ tɔɔ kɛ ma heeliyi-ɲ si, i sɔlvɔv mɔpɔyɔ sɔsɔm to pɛ hɔlɔyɪ kɛ si paa i ɪsayatv na tɛ tɔɔv kɛ mpv to pa husa-tɪ. Pɛ tɔɔ inɔyɪ wei i wɛna ɪsayatv kɛ pɛcɔ na pɔ husa-tɪ to, puntu sɔvlɔyɪ mayana kɛ.

⁴⁸ Tɛnaya i heela alv inɪ si: Nyɔ ɪsayatv husaa.

⁴⁹ Mɔpɔyɔ i na mpa pa caya tɔyɔv to pɛle pa sɔv pa taa kɛ yɔyɔtuyv si: Aweyele inɛ inɪ na halɪ inɪ i taka i husɔyɪ ɪsayatv? ⁵⁰ Ama Yesu nɔ heela alv inɪ si: N tema nyɔ taa na Iso tɔyɔ i yapa nyɔ nyɔv. Tɛna lanɲɔlvɔmɛ.

8

Alaa mpa pa sɔɲayana Yesu to

¹ Pɛ waalɪ kɛ Yesu sɔv cɔɔv kɛ acalɛɛ sɔsɔɔna na sɛkpena na i lakɪ waasv, na i kpaalɔyɪ Iso Kawulaya Laapaalɪ Kɔpan. Na i ɪfalaa naanɔwa na naale, ² na alaa mpa pa alɔyaa i loowa, na i waasa mpa pɛlɛyɛ pa kutɔmɔɲ to. Isu Malɪ wei pa yaakaya Makɛtala tv na paa loo-i alɔyaa naatosompɔyɔlaya to, ³ na Helɔti pɛyalv Cusa alv Saani, na Susaani, na lɛlaa kɛ payalɛ mpa pa sɔɲayana Yesu na i ɪfalaa na pa wɛnav to.

Mɛtutuuna tɔm

(Matiyee 13:1-9; Malɛki 4:1-9)

⁴ Yɛlaa samaa lukayana acalɛɛ acalɛɛ na pɔ kɔɲ i kin, ilena i sɛɛ-weye ɪsɔ si:

⁵ Tuulu poləna tuutu. I tuukaya i mətutuuna, iləna ləna hoti mpaav nəɣə nəɣə. Na pá fəłəɣi-yeɣe nəohɛɛ, na sumasi tii na si tɔɔsi-ye. ⁶ Ḿpúyú ləna hota kɔwaw tɔɔ, iləna a nyɔ na a tayanɪ wɔluyɔ kɛ nikaya fɛi tɔ pə tɔɔ. ⁷ Ləna náá hoti sɔwa taa na a na sɔwa pá kɛntɪ nyɔ, iləna sɔwa náá kɔ-ye. ⁸ Ləna náá hoti tɛtu mɔsɔɲ nyəntɔ taa, na a nyɔ na a lɔlɪ teu pə tɪ fɛi. I tɛma ḿpúyú yɔɣɔtuyɔ, iləna í cuɣusina nəɣə sɔsaya si: Ye wei i kɛ tɔm nulu pɔntɔ í nu.

Mpi pə tɔɔ Yesu sɛɣesəna atuwə tɔ
(Matiyee 13:10-17; Maləki 4:10-12)

⁹ Ḿpúyú i ifalaa pɔɔsa-i isɔ sɛɛv mpi pə hɔwɛɛ. ¹⁰ Iləna Yesu cɔ si: Pə ha-mɛɣe si í nyɪ Isɔ Kawulaya tɔm kɔɲmɛsətu. Ama pə kaasa lɛlaa tɔ, isənaa kɛ paa sɛɛ-wɛ si: Paa pa nyənəɣi isəntɔ, pá taa ná. Paa pa nukɪ, pá taa cɛkəna pə hɔwɛɛ.

Yesu kilisiyi mətutuuna tɔm hɔwɛɛ
(Matiyee 13:18-23; Maləki 4:13-20)

¹¹ Maa kilisi-mɛɣe isɔ sɛɛv mpi pə hɔwɛɛ. Isɔ Tɔm nté mətutuuna anɪ. ¹² Wena wena a hota mpaav nəɣə nəɣə tɔ, alɛ a wenna isɔ mpa pa nukɪ Isɔ Tɔm na lɔɣɔv tɛɲ na í ləsi-təɣi kpakpaa kɛ pa lotu taa, si pá taa kɔɔ na pá mɔ-tɪ na Isɔ ya pa nyɔɔɲ. ¹³ Nna alɛ a hota kɔwaw tɔɔ tɔ, alɛ a wenna isɔ mpa pa nukɪ-tɪ na pá mɔ-tɪ na lanɲhɔlɔmlɛ, ilɛ tɔ ta caya pa taa. Pa mɔɣi kɛ na pə la wɛɛ naale, mayasuyɔ kɔɲ kɔ kɔɔ, iləna pá lu Isɔ sɛɛv kɛ kpakpaa. ¹⁴ Wena a hota sɔwa taa tɔ, alɛ a wenna isɔ mpa pa tɛɲ tɔ nuɔ, iləna atɛ cənɛ nəɣəsɛɛ na pə wɛnav na pə kɔnyulɔɲ pə tɔm kɔɔ na pə kɔ-təɣi pa taa, na pá kpisi pee kɔpana lɔluyɔ tɔ. ¹⁵ Wena alɛ a hota tɛtu mɔsɔɲ nyəntɔ taa tɔ, alɛ a wenna isɔ mpa pa nu Isɔ Tɔm na pá mɔ-tɪ na lotu kɔlɔmtɔ na hɔwɛɛ nna a tewa tɔ, na pá tɔka-tɪ təkpaɲkpaɲkpa, na pá lɔlɔɣi pee kɔpana kɛ teu tɔ.

Fətəla mɔsɔyɔ
(Maləki 4:21-25)

¹⁶ Awe mɔsɔyɪ fətəla na í pamɪ-i pulɔpɔ tɛɛ, yaa í sɔsi-i kato tɛɛ ye? Tesika tɔɔ kɛ paa pusi-i si pə ná mpa pa suukɪ tɔyaya taa tɔ. ¹⁷ Kɔɲmɛlɔm napəli pə fɛi si pə kaa kuli pə tɔɔ. Pəcɔ mukaya tɛɛ pulɔpɔ fɛi mpi pa kaa ləsi na paa awe na tɔ.

¹⁸ I la laakali na isəna í nukɪ tɔ. Pə taya pulɔ, wei i wɛna tɔɣɔ paa ha, na pá lɛɛkɪ wei i fɛina tɔɣɔ pəciimaya wei i huɔ si i tɪ tɔ.

Yesu too na i newaa
(Matiyee 12:46-50; Maləki 3:31-35)

¹⁹ Ḿpúyú Yesu too na i newaa pa kəma i kin. Ama samaa tɔɔ pa ta pəsi pá tala i kin. ²⁰ Ḿpúyú nəɣɔlɔ heela-i si: Nyá too na nyá newaa pa wɛ awali na pá caa pa na-ɲ.

²¹ Ḿpúyú Yesu cɔ-wɛ si: Ma too na ma newaa nté mpa pa nukɪ Isɔ Tɔm na pá tɔɲəɣi-tɪ tɔ.

Yesu lapə na kacuculaya hɛɛ
(Matiyee 8:23-27; Maləki 4:35-41)

²² Ḿpúyú kɔyakɔ nakɔli Yesu na i ifalaa pa kpa kpuluyɔ taa, iləna í tɔ-wɛ si í na-wɛ pá tɛsi lɔm.

Ḿpúyú Yesu na i ifalaa pa tɛɛwa. ²³ Pa tɔɲna pote kɛ lɔm tɔɔ kɛ mpɔ, iləna Yesu too. Tənaya heelimuyɔ hɔka lɔm tɔɔ təna, na lɔm faləɣi kpuluyɔ taa haləna kɔ caa suɣu, na lɔm caa pə tɔɣɔ-wɛ. ²⁴ Tənaya pa pola Yesu kin na pá feesi-i si: Tacaa, Tacaa, tɔ lepaya.

Yesu fema, iləna í kaləna heelim na lɔm hola na pə təna pə hɛɛ tɔli. ²⁵ Ḿpúyú i pɔɔsa-wɛ si: Mə taa tɛmnav kɛ Isɔ kɛɛ le ilɛ?

Tənaya sɔɣəntɔ na piti kpa Yesu ifalaa, na pá tɔɲ təma si: Aweyɛɛ inɛ unɪ na halɪ í yɔɣɔtəɣəna heelim na lɔm na pə nukəna-i?

Iləɣhilu na afanaa pa tɔm
(Matiyee 8:28-34; Maləki 5:1-20)

²⁶ Μπόγύ πα tapəna pa kpuluyu ke Selasini nyəma tetu nti tə we kutəsuɣu tɔɔ na tə nyənəyi Kalilee tɔ. ²⁷ Yesu tii tetu tɔɔ, ɔlena ɔcate nté tə yulu nəɣəlu wei ɔ hii aləɣaa tɔ ɔ kɔɔ ɔ kin. Hatoo tɔ yulu ɔni ɔ ta nyi wontuyu ke ɔ tɔɔ. Pə́cɔ ɔ təcayale nté pəlaan taa, ɔ ta nyi təyaya. ²⁸ I na Yesu, ɔlena ɔ ma kapuka na ɔ hoti ɔ nəɔhɛɛ tɛɛ na ɔ kooki si: Isətaa Iso Səso Pəyalu Yesu, ma na-η suwe? Hai, la suulu taa tu-m wahala.

²⁹ Pə taya pulu, Yesu ka heela ɔləɣu si ɔ se ɔ waali təɣə ɔ yəɣəta mpv. Pə keesəyi na pə kuləɣəna-ɔ tɔ, pa həkəyi-ɔ alukpala na ɔ ceki, na ɔləɣu sɔsuɣi-ɔ nyutu. ³⁰ Μπόγύ Yesu pəɔsa ɔləɣəhilu si: Pa yaa-η suwe? ɔlena ɔ cɔ si: Pa yaa-m si Kupin.

Pə taya pulu, aləɣaa payale ka wena ɔ waali. ³¹ Na aləɣaa mpe pa wiikayana Yesu si ɔ taa tɔ-we si pə məli pa həɔv tɛɛ.

³² Afanaa kaləku səsəɔv nakuli ku we tənaya pə́ɔn taa na ku tuliyi. Μπόγύ aləɣaa mpe pa wiina Yesu si ɔ yele na mpe pə sɔv afanaa mpe pa taa, ɔlena Yesu tisi. ³³ Tənaya aləɣaa mpe pa yela apalu ɔni na pə sɔv afanaa taa. ɔlena afanaa tu casəle ke yem na pə tii kalakala na pə tu lɔm na pə si.

³⁴ Afanaa tiikilaa ná mpv, ɔlena pɛle pə lo kpakpaa na pə polo pə heeli təm nti, na təm yeki kpakpaa ke acalɛɛ taa na cacakəŋ tɛɛ. ³⁵ Μπόγύ yəlaa kulaa si mpe pa puki na pə ná mpi pə lapa tɔ. Pa pola Yesu kin, ɔlena pə mayana apalu wei ɔni ɔ aləɣaa pa loowa tɔ, na pə cɛpa ɔ tɔɔ, na ɔ caya Yesu nəɔhɛɛ tɛɛ na ɔ suu wontu. ɔlena səɣəntu kpa-we. ³⁶ Mpa pa ná təm nti na pa isəpəle tɔ, pa keesa-weyɛ isəna pə lapa na apalu ɔni ɔ hiki alaafəya tɔ. ³⁷ Μπόγύ pə lapa Selasini tetu nyəma ke səɣəntu ke səsəm, ɔlena pə tɔ Yesu si ɔ la suulu na ɔ tɛɛ. ɔlena Yesu kpa kpuluyu si ɔ tɛɛki. ³⁸ Μπόγύ apalu wei ɔni ɔ aləɣaa pa loo mpv tɔ, ɔ sələma Yesu si ɔ yele na ɔni ɔ təŋi-ɔ. ɔlena Yesu náá kisi na ɔ təm-ɔ si: ³⁹ Məli nyá təyaya taa na ɔ heeli pə təna mpi Iso lapa-η tɔ.

Μπόγύ apalu ɔni ɔ tɛɛwa na ɔ heeli ɔcate təna taa ké pə təna mpi Yesu lapa-ɔ tɔ.

Yailu pɛɛlɔ na alv təɣəllv

(Matiyee 9:18-26; Maləki 5:21-43)

⁴⁰ Yesu məla Kalilee taa, ɔlena samaa lanja hɛɛ teu. Pə taya pulu, pa təna paa tanja-ɔ teu ké. ⁴¹ Μπόγύ apalu nəɣəlu wei pa yaa si Yailu na ɔ ké pa təkotile nyuyv tu tɔ ɔ kəma na ɔ hoti Yesu nəɔhɛɛ tɛɛ, na ɔ wiina-ɔ si ɔ polo ɔni ɔ tɛ. ⁴² Pə taya pulu, ɔ ka wena pɛɛlɔ na ɔ caaki səpv. Pə́cɔ ɔ tike ke ɔ ka wena, na ɔ pusi we naanɔwa na naale.

Yesu kulaa si ɔ puki tɔ na samaa nyəkaa ké teu. ⁴³ Alv nəɣəlu náá we təna wei hatoo pusi naanɔwa na naale taa ɔ tənja təɣəluɣv na pə we-ɔ tən tɔ. Alv ɔni ɔ liyitee təna tɛmna fɛtaa. Pə́cɔ nəɣəlu ta pəsi na ɔ waasi-ɔ. ⁴⁴ Μπόγύ ɔ kpətəna Yesu na ɔ waali tɔɔ, na ɔ tokina ɔ capa ntɔmpile. ɔlena pə tɛm-ɔ kpakpaa ɔni. ⁴⁵ Ntəna Yesu pəɔsi si: Awe tokina-m ye? Mpuyule yəlaa təna kpɛɛsaa. ɔlena Piyɛɛ nəɣə təkpaɔv si: Tacaa, ke yəlaa timsina-η na pə nyəkəyi-η?

⁴⁶ Ama Yesu cəwa si: Aai, nəɣəlu tokina-m ké. Ma nu ma toma lenna luwa.

⁴⁷ Alv kəma na ɔ nyi si pə nyəma ɔ tɔɔ, ɔlena ɔ kuli na ɔ polo ɔ hoti Yesu nəɔhɛɛ tɛɛ na ɔ seliyi. Na ɔ yəɣəti samaa təna isəntaa ké mpi pə tɔɔ ɔ tokina-ɔ, na isəna pə tu waasa-ɔ kpakpaa tɔ. ⁴⁸ Mpuyule Yesu təma-ɔ si: N tɛma Iso na nyá taa təɣə pə waasa-η ma pu, tɛɛna lanjɔlɔmlɛ.

⁴⁹ Yesu tanja yəɣətuɣv ke mpv, ɔlena Yuta nyəma təkotile nyuyv tu ɔni ɔ təyaya tu nəɣəlu kɔɔ na ɔ heeli-ɔ si: Taa tu Tacaa ke konyəŋ ke yem, nyá pɛɛlɔ fɛi.

⁵⁰ Tənayale Yesu nəɣə təkpaɔv si: Taa nyá, nyaa tɛ Iso na nyá taa tɛ, ɔ ká hiki alaafəya.

⁵¹ Yesu we pa kəma pə tala təyaya tɔ Yesu ta tisi si samaa ɔ təŋi-ɔ na pə sɔv. Ama Piyɛɛ na Yohaani na Saaki na pəyaya caa na ka too pa tike pa sɔvna. ⁵² Pa təna paa kpa pa lanja ké na pə wiiki səsəm. Ama Yesu heela-we si: I taa wii, ka too kutoo ké, ka ta si se.

⁵³ Yəlaa nyəma si yulu tɛma tɛɛv təkpaɔaa, ɔlena pə wonji-ɔ. ⁵⁴ Ama Yesu təkə pəyaya nin taa na ɔ yəɣətəna nəɣə səsaya si: Pəyaya nyá, kuli.

⁵⁵ Tənağa ka məlaa na ká kəli kpakpaa. Ulena Yesu sɪ pá ha-keɣe təɣənağa. ⁵⁶ Ulena piti kpa pɛɛlɔ inɪ ɪ nyɔ́ma. Ḿpúyú Yesu heela-we sɪ pá taa yele na nəyɔ́lɔ nu nti inɪ tə lapa mpɔ tɔ.

9

Yesu ifalaa naanɔwa na naale tiluyɔ
(Matiyee 10:5-15; Maləki 6:7-13)

¹ Ḿpúyú Yesu kota pa naanɔwa na naale na í tɔ alɔɣaa ke pa nin taa, na í ha-weɣe toma sɪ pá looki-we paa mpa, na pá waaki kutəməŋ. ² Na í tili-we sɪ pá polo pá kpaali Iso Kawulaya tɔm, na pá waasəyi kutəntɔnaa ke pa kutəməŋ. ³ Ulena ɪ tɔ-we sɪ: Ye í tɛɛki í taa kpaya pulɔ, paa kpátúyú, paa huluyɔ, paa təɣənağa, paa liyitee, pécó í taa kpaya capanaa ke naale naale. ⁴ Ye í tala timpi na í laali na í sɔv təyaya ŋka ka taa, í saali tənə halɪ mə tɛɛv. ⁵ Na ye í tala timpi na yəlaa í ta mu-me, í lu na í kpiisi-weɣe mə nəɔhɛɛ musuyɔ, na pə hólí sɪ í lapa-weɣe tɔv, í yele.

⁶ Ḿpúyú pa tɛɛwa na pá cəəki ɪcate ɪcate na pá heeliyi Laapaali Kupaŋ, na pá waasəyi kutəntɔnaa ke pa kutəməŋ.

Helɔti piti ke Yesu tɔɔ
(Matiyee 14:1-12; Maləki 6:14-29)

⁷ Wulav Helɔti nu pə tənə mpi pə tənə lapɔ ke mpɔ tɔ, ulena pə liyiti-ɪ səsəm, ɪ ta nyɪ isənə í la tɔ. Pə taya pulɔ, lɛlaa ná tənəğa ké sɪ Yohaani wei paa kɔwa tɔ inɪ ɪ femna.

⁸ Lɛlaa sɪ Ilii luna.

Haləna lɛlaa sɪ Iso kuyəɣɔtɔtɔ tɛləsəlaa kɔpəma taa nəyɔ́lɔ luna.

⁹ Ulena Helɔti sɪ: Ma yelaa na pá seti Yohaani nyuyɔ ulɛ, aweyele pɔntɔ wei inɪ ɪ tɔm ma nu pa yəɣɔtəyi isəntɔ tɔ?

Haləna í pɛəkəyi sɪ í na-ɪ.

Yəlaa iyisi kakpasɪ (5000) caləsvyɔ
(Matiyee 14:13-21; Maləki 6:30-44; Yohaani 6:1-14)

¹⁰ Yesu Tillaa kəma pá məli Yesu kin, ulena pá kɛɛsɪ-ɪ pə tənə mpi pa lapa tɔ. Ḿpúyú ɪ kpaya-we na í pona-weɣe kpeenə ke ɪcate nte pa yaa sɪ Petesaita tɔ tə kin. ¹¹ Paa na mpɔ tɔ, samaa nuwa na pá hu ɪ waali, na ɪ lanje hɔlvməna pa kəntɛ. Na í heela-weɣe Iso Kawulaya tɔm, na í waasɪ pa tənə mpa pa fɛina alaafəya tɔ.

¹² Pə kəma na ilim caa tɛm, ulɛ ɪ ifalaa naanɔwa na naale kəma ɪ kin nté, na pá tɔmɪ-ɪ sɪ: Təɣəni samaa inɛ inɪ na í polo acalɛɛ taa na pə cəɔ cacakəŋ tɛɛ na pá hiki təsɔvlenaa na təɣənasɪ. Pə taya pulɔ, cənɛ ké nyutɔ taa ké.

¹³ Ḿpúyú Yesu cəwa sɪ: Mu hana samaa inəyi təɣənağa ke mə mayamaya.

Tənəyale pa cə-ɪ sɪ: Ntəŋ potopotonaa kakpasɪ na tiina naaleɣe tə wənə yaa? Yaa n caa sɪ t́áá yana təɣənağa na tə cəla samaa tuutuuma inɛ ɪ tənə?

¹⁴ Apalaa ka we isu yɔlvpee iyisi kakpasɪ (5000) ke mpɔ. Ḿpúyú Yesu heela ɪ ifalaa sɪ: ɪ cayasɪ-weɣe tintika tintika isu yɔlvpee nule na naanɔwa naanɔwa.

¹⁵ Ulena Yesu ifalaa nu nti na pá cayasɪ pa tənə təmam. ¹⁶ Tənəğa Yesu kpaya potopotonaa kakpasɪ na tiina naale inɪ, na í teki ɪ isɛ na í sɛɛ Iso ké ɪ na tɔmlɛ. Ulena í faya-we na í cəla ɪ ifalaa sɪ pá tala samaa inɪ. ¹⁷ Ḿpúyú pa tənə pa təɣaa na pá haya. Haləna pá təəsɪ həyɔ́lasɪ kəkpiasɪ ke təkəŋ naanɔwa na naale.

Piyɛɛ hɔlvvyɔ sɪ Yesu ké Mesii
(Matiyee 16:13-19; Maləki 8:27-29)

¹⁸ Kuyakɔ nakɔli Yesu sələmayə Iso ké ɪ tike ke kpeenə. Ulena ɪ ifalaa polo ɪ kin. Ḿpúyú ɪ pəəsə-we sɪ: Yəlaa tən sɪ ma ké awe?

¹⁹ M'p'ógú Yesu ifalaa c'owa si: Pa t'əŋ si Iso lum s'əlv Yohaani, na l'elaa si Ilii, na l'elaa si Iso kuy'əg'əttu tel'əs'əlaa kup'əma taa n'əg'əlv l'una. ²⁰ T'ənaya Yesu p'əssa i ifalaa si: Na m'e se, m'ə h'uk'i si ma k'é awe?

M'p'ógú Piyee n'əg'ə t'əkpav si: N k'é Iso Mesii.

Yesu s'am na i fem pə t'əm

(Matiyee 16:20-28; Mal'əki 8:30-9:1)

²¹ T'ənaya Yesu kpaala-w'əg'e teu si p'a taa heeli-t'əg'i n'əg'əlv. ²² M'p'ógú i heela-w'e t'ətt'ə si: Y'ulv P'əyaya m'a maa t'əg'ə k'ony'əŋ k'e s'əss'm. Ny'əg'v ny'əma na k'ətt'əlaa s'əss'aa na Iso T'əm s'ey'es'əlaa k'a l'ə-m, hal'i p'a kv-m. Ama maa fe kuy'eeŋ tooso wule.

²³ M'p'ógú Yesu tasa pa t'ənaya heeluy'u si: Wei i caa si i t'əŋ-i-m p'untv i la i t'əg'i awusa, na i s'əg'əlt'əg'i i s'am tesika k'e paa ifemle nte, na i t'əŋ'əg'əna-m. ²⁴ P'ə t'əg'a p'ulv, ye wei i p'ee'k'əg'i i weesuy'u t'əcututu, i t'əŋna s'əp'v. Ama wei i lapa i t'əg'i awusa k'e ma t'ətt', p'untv k'a hikina weesuy'u. ²⁵ Ye y'ulv p'əss'aa na i hiki antulinya ny'əm t'əna, na i mayamaya i wak'əlaa, yaa i lapa yem, l'eyele p'untv kas'əyaya il'e? ²⁶ Ye wei i s'əpa ma f'eele yaa ma kuse'g'es'əttv f'eele, Y'ulv P'əyaya m'a maa si p'untv f'eele t'ətt'əg'ə waattu wei maa k'ənn'a ma teeli na ma Caa ny'əŋ na ma is'ətaa tillaa nan'ŋ ny'əma ny'əŋ t'ə. ²⁷ Tampana k'e ma heeli'g'i-m'e, mpa pa w'e c'əne t'ə pa taa nap'əli k'a n'a Iso Kawulaya na p'əc'ó p'a si.

Yesu is'əntaa layasv'v

(Matiyee 17:1-8; Mal'əki 9:2-8)

²⁸ I t'ema t'əm nt'əg'i y'əg'əttuy'u na kuyaku siki k'é il'ena i k'paya Piyee na Yohaani na Saaki na p'a kpa puy'u t'ətt' k'é Iso s'əl'əmv'v. ²⁹ I t'əŋna s'əl'əmv'v, il'ena i is'əntaa layasi, na i wontu h'ul'um'i, hal'əna t'ə tee k'əkk'ə k'e s'əss'm. ³⁰ T'ənaya pa tuta apalaa nap'əlt'əg'i i kin' k'e naale na p'a na-i p'a y'əg'ətt'əg'i. Apalaa m'p'e s'ese Moisi na Ilii k'ele. ³¹ M'p'e pa k'əmm'a na is'ətaa teu s'əss'm, na p'a y'əg'ətt'əg'əna-i i k'pente nte t'ə caa Yosalem k'e lapv is'u Iso ka suwa t'ətt' t'ətt'. ³² M'p'v t'ə na Piyee na i taapalaa pa t'əŋa tom k'e p'ə f'eina. Paa na m'p'v pa fema, na p'a n'a Yesu teu s'əss'm na apalaa mpa pa naale pa s'əŋa i kin' t'ə. ³³ P'ə k'əma is'u apalaa m'p'e pa yeki Yesu, il'ena Piyee t'ə si: Tacaa, is'u t'ə w'ev c'əne in'i is'ənt'ə t'ə, p'ə w'e teu nap'əlt'əg'i te. Il'e p'ə m'vna is'u t'ə siki coka tooso'g'o. Nyaya l'ente, Moisi k'e l'ente, na Ilii k'e l'ente. Nti in'i i y'əg'əttuy'u m'p'v t'ətt' t'ə lu yem k'é, i ta na-t'i.

³⁴ I t'əŋa m'p'ógú y'əg'ətt'əg'a, il'ena is'ə ŋm'ontuy'u nak'ul'i kv k'ətt' na kv tak'i pa t'ətt'. Kv t'əŋa pa t'ətt' k'é tiuu, il'ena s'əg'əntv kpa Piyee-w'əg'e s'əss'm. ³⁵ M'p'ógú pa nu p'ə y'əg'ətt'ə is'ə ŋm'ontuy'u t'ee si: In'əg'əle ma P'əyaya kul'əs'əg'a, i nuna-k'e.

³⁶ P'ə y'əg'əttuy'u m'p'v na p'ə t'ətt' t'ə, Yesu tike nt'é pa naaki. M'p'ógú i ifalaa t'əka p'ə t'əna mpi pa nu m'p'v t'əg'ə pa taa, pa ta yele na n'əg'əlv nu-t'i.

Pu n'əg'əlv i al'əg'aa loou

(Matiyee 17:14-18; Mal'əki 9:14-27)

³⁷ P'ə k'əma p'ə fe na p'a tiikina puy'u t'ətt', il'ena samaa anaam n'əg'əlv i kat'i Yesu. ³⁸ M'p'ógú y'ulv n'əg'əlv i y'əg'ətt'əna n'əg'ə s'əss'aya k'e samaa in'i i taa si: Tacaa, ma wiina-ŋ ny'əni ma p'əyalv yee. An'i i tike k'e ma l'ulaa. ³⁹ Ye il'əg'əlv k'ula i t'ətt' i mak'i kapusi k'é, na p'ə p'et'i-i at'e na kuhulan' luk'əna i n'əg'ə. Ye p'ə lapa-i m'p'v, p'ə w'ee k'é na p'ə t'əg'v-i wahala, pu c'ek'i i t'ətt' k'é l'əŋ. ⁴⁰ Ma wiina ny'a ifalaa si p'a loo-i, pa ta p'əsi.

⁴¹ M'p'ógú Yesu t'əma-w'e si: Lan'kp'us'əŋ ny'əma na kutake'es'əŋ m'e, w'ee is'ənaya m'a na-m'e tu c'əg'a na m'a t'əki m'ə k'ony'əŋ? K'əna ny'a p'əyalv in'əg'i c'əne.

⁴² P'əyaya k'p'ey'ətt'əna-i, il'ena il'əg'əlv selisi-k'ey'e teu, na i p'et'i-k'ey'e at'e. Ama Yesu n'a kal'əna il'əg'əlv na t'əŋ, na i la na p'əyaya hiki alaaf'əy'a, na i c'ela-k'ey'e ka caa. ⁴³ Il'ena Iso toma s'əss'm'əna an'e a t'əm kpa pa t'ənaya s'əg'əntv.

Yesu s'am na i fem pə t'əm t'ətt'

(Matiyee 17:22-23; Mal'əki 9:30-32)

Pa tēna pa tēna ɪ kolaputu tēnaya sam, ɪlena Yesu heeli ɪ ifalaa si: ⁴⁴ Paa tu Yulu Pəyaya maya yəlaa nin taa, ɪ nu m̄pógú teu yoo.

⁴⁵ Ama Yesu ifalaa ná tá cekəna təm tənə ɪnɪ. Tə hūwɛɛ ka wɛ-wɛɣɛ ɪɲmɛsav ké, si pá taa cekəna tə tapuyv. Paa na mpv pa nyámna tə pəəsvyv.

Səəsəntv təə hām
(*Matiyee 18:1-5; Maləki 9:33-37*)

⁴⁶ M̄pógú Yesu ifalaa hōma səəsəntv təə si pa naa si pa taa aweɣele səə. ⁴⁷ Yesu ná cekəna pa lotu taa hūwɛɛ, ɪlena ɪ kpaya peiya na ɪ sən̄si-keɣɛ ɪ cəlo, ⁴⁸ na ɪ tə si: Ye wei ɪ mu peiya kanɛɣɛ ma nyuyv təə, maya pūntv muwa. Na wei ɪ tu mu-m, ɪ mu wei ɪ tila-m təɣə. Pə taya pulv, wei ɪ pəsa ɪsu mə taa səkpəlu, pūntv nté səə.

Wei ɪ fɛi ta təə ɪ ké ta kolontu
(*Maləki 9:38-40*)

⁴⁹ Tənaɣalɛ Yohaani nəɣə təkpaɪ si: Tacaa tə na nəɣəlv na ɪ looki aləɣaa na nyá hətɛ, pəcó ɪ tən̄əɣi-tv. ɪlena taa kisina-ɪ.

⁵⁰ M̄pógú Yesu cəwa si: ɪ taa tən̄i-ɪ si ɪ taa la. Pə taya pulv, yulv ɪ ta ke mə kolontu, mə nyən ké te.

Samalii ɪcatɛ natəli tə kisa Yesu

⁵¹ Pə kəma pə kpɛɣɛtəna Yesu kuluyv ke antulinya taa, ɪlena ɪ su si ɪ ká polo Yosalem.

⁵² M̄pógú ɪ kusa yəlaa na ɪ teləsi nəɣə si pá polo Samalii ɪcaliya kalɪ ka taa, na pá caa-ɪ təsuvle.

⁵³ Ama pɛle pa kisa-ɪ muɣv, si ɪ pukina Yosalem təə tə pə təə. ⁵⁴ ɪ ifalaa Saaki na Yohaani pa ná mpv, ɪlena pá tə si: Tacaa, yaa tə yele na ɪsətaa kəkə tii na ká nyaya-wɛ?

⁵⁵ Ama Yesu pəsa pa təə na ɪ kaləna-wɛ. ⁵⁶ ɪlena pá tɛɛ ɪcatɛ lentɛ taa.

Yesu tən̄uyv nyullaa
(*Matiyee 8:19-22*)

⁵⁷ Yesu na ɪ ifalaa pa wɛ mpaav taa na pá tən̄a pote tə nəɣəlv təma Yesu si: Maa tən̄əɣi-ɲ nyá təpote tən̄a taa.

⁵⁸ Mpuyvle Yesu cə-ɪ si: Taale hasɪ wɛna si lona na sumasi ná wɛna si tana. Ama Yulu Pəyaya má, ma fəina nyuyv tətule mayamaya.

⁵⁹ ɪlena Yesu tə ləlv si: Nyaa kəə na ɲ tən̄i-m.

M̄pógú apəlv ɪnɪ ɪ tə si: Tacaa, yele má polo má pi ma caa na pəcó.

⁶⁰ Tənaɣalɛ Yesu təma-ɪ si: Yele na sətəa pi pa sətəa. Ama nyaa polo na ɲ kpaali ɪsə Kawulaya təm.

⁶¹ ɪlena ləlv náá tə si: Tacaa maa tən̄i-ɲ, ɪlɛ yele na má polo má la ma nyéma ke pə lapa wulee na pəcó.

⁶² Ama Yesu cə ɪlé si: Ye yulv kpaya akuyv si ɪ haləɣi na ɪ nyənəɣəna kpai taa, pūntv ta muna ɪsə Kawulaya.

10

Tillaa nutoso na naan̄owa na naale tiluyv

¹ Pəle pə waali Tacaa tasa apalaa nutoso na naan̄owa na naaleɣɛ ləsvyv, na ɪ tili-wɛɣɛ naale naaleɣɛ acalɛɛ na timpiwɛ ɪ wɛɛ si ɪ puki tə. ² Na ɪ heeli-wɛ si: Kumtv təəwaya, ama kūntaa fəina. ɪ sələmi hatvɛɛ na ɪ səəsɪ kūntaa kən̄av ke lən̄ ke ɪ kumtv taa. ³ Təv, ɪ polo, ɪsu ma tiluyv-mɛ ɪsəntə tə, ɪ pəsaa ké ɪsu heen̄ ke taale hasɪ həkɪ. ⁴ ɪ taa kpaya liyitee yaa huluyv, ɪ taa kpɪ ntən̄kpala, pəcó ɪ taa paasəna yəlaa sɛɛv ke mpaav taa. ⁵ Ye ɪ svv təyaya ɲka ka taa ɪ kooliyi si: Alaafəya ɪ təə təyaya kanɛ ka təə, na pəcó. ⁶ ɪlɛ ye pə ké si təyaya tv səəla alaafəya, mə koolee anɪ a ka tən̄i-ɪ. Təfə ye pə taya mpv, kulvmaa mɛ mə təə ké mə koolee anɪ a tayanəɣi məlvv. ⁷ ɪ caya təyaya ɲka ka taa na pá cəla-mɛɣɛ mpi, ɪ təɣə na ɪ nyə. Pə taya pulv, təmle tv muna pá fəli-ɪ ké. ɪ taa layasəɣi tɛsɪ ke yem yem. ⁸ Paa ɪcatɛ nte tə taa ké ɪ svvwa na pá mu-mɛ

na pá cɛla-mɛyɛ pulv, í tɔɔ. ⁹ I waasi pa kutəntɔnaa, na í heeli-wɛ sɪ: Iso Kawulaya suv mə tɛɛ ké. ¹⁰ Ye í suv ɪcatɛ nte tə taa na tə yɛlaa í ta mu-mɛ, í lu na í tɔ sɪ: ¹¹ Tə kpiisiyi mə tɔɔ ké mə mayamaya mə ɪcatɛ musuyv ŋku kv taana ta nɔɔhɛɛ tɔ. Iɛ paa na mpv, í nyɪ teu ké sɪ Iso Kawulaya suv mə tɛɛ mə tɛɛ na ká lu. ¹² Ma heeliyi-mɛ sɪ Sɔtəm ká la sana na ɪcatɛ ntɛyɛ tənaya huule wule kɛ suulu hɔlvɔv təm taa.

Acalɛ lɛnna kisuyu kɛ Yesu
(Matiyee 11:20-24)

¹³ Hai, Colasɛɲ nyɔma mɛ, mə təm wɛ waiyɔ. Hai, Pɛtɛsaita nyɔma mɛ, mə təm wɛ waiyɔ ké. Piti tɔma nna pa lapa-yɛyɛ mə hɛkv taa tɔ, ye isɪ isəntɔ Tiii na Sitɔɲ kɛ paa lapa-yɛ, paa tɔma pa isayatu lɔv kɛ lɔɲ, halɪ pá suu fɔlɔtɔnaa na pá caya hula taa. ¹⁴ Pə tɔɔ ké paa hɔlɪ suulu kɛ Tiii na Sitɔɲ pə nyɔma kɛ huule kuyaku wule na pə kəli-mɛ. ¹⁵ Pə kaasuyv Kapənahum nyá tɔ, n huɔ sɪ n ká pu na n kaləsəna hatoo isɔtɔnvɔv na? Ama paa tisi-ɲ ké tɔfɛ kɛ tuu tənaaşəle sɔsɔle taa.

¹⁶ Mpóyú ɪ tasa ɪ falaa kɛ heeluyu sɪ: Yulv í nukəna-mɛ, maya pɔntv nukəna. Wei í kisa-mɛ, ma ɪnɪ tɔtɔyɔ pɔntv kisa. Na wei í kisa-m, í kisa wei ɪ tila-m tɔɔ.

Tillaa nutoso na naanvwa na naale ɪnɪ ɪ mɔlvɔv

¹⁷ Mpóyú pa nutoso na naanvwa na naale mɔla ɪ kin na lanɪhulɔmɛ sɔsɔle, na pá tɔɲ sɪ: Tacaa nyá tɔɔ alɔyaa mayamaya nuna-tv.

¹⁸ Tənaya Yesu tɔma-wɛ sɪ: Ma nawa Satanɪ na í hotiyina isɔtaa isɪ teu nyəɣəsuyv tɔ. ¹⁹ Iɛ ma ha-mɛyɛ toma sɪ í tɔ tɔmaa tɔɔ, na pəcɛsɪ tɔɔ, na kolontu toma tənə tɔɔ, pulv kaa la-mɛ. ²⁰ Iɛ paa na mpv mə lanɪ í taa hɔlɔmɪ sɪ alɔyaa se-mɛ. Ama a hɔlɔmɪ ké sɪ pa ŋmaa mə həla kɛ isɔtaa tɔ pə tɔɔ.

Yesu lanɪhulɔmɛ
(Matiyee 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Tənaya Feesuyv Nanɪɲtu lapa na Yesu lanɪ hɔlɔmɪ sɔsəm. Iɛna í tɔ sɪ: Ma Caa, isɔtaa na atɛ pə tv, ma sɛɛ-ɲ. N ŋmɛsa təm tənɛyɛ ləmayasɛɛ nyɔma na nyəntaa, ɪɛna n kuli-təyi piya. Ma Caa, pəpɔtv fɛɪ, ma sɛɛ-ɲ, nyá ɪnɪ nyá luyv tu lapəna mpv.

²² Ama ma Caa cɛla-m pə tənaya. Ye pə taya ma Caa tike, nəɣɔlv ta nyɪ sɪ awɛyɛle Pəyalv. Na ye pə taya Pəyalv tike, nəɣɔlv ta nyɪ sɪ awɛyɛle Cɛɛ. Anɪha, ye Pəyalv nəkənaa sɪ ɪ hɔlɔyi wei pə paasi.

²³ Mpóyú ɪ pəsəna ɪ falaa tike tɔɔ na í tɔ-wɛ sɪ: Mpi mpi mə isəpɛɛ naaki isəntɔ tɔ, lɛɛɲ kɛ í nuwa. ²⁴ Ma heeliyi-mɛ sɪ, Iso kuyɔɣɔtɔtv tɛləsɔlaa payalɛ na awulaa sɔsaa payalɛ nyulaa sɪ pá ná mpi mə naaki isəntɔ tɔ, na pá lanɪ. Pəyɛle pa nyulaa tɔtɔ sɪ pá nu nti mə nukɪ tɔ, na pá kpisi.

Samalii tv yəlle

²⁵ Mpóyú Iso Təm sɛyɛsəlv nəɣɔlv ɪ kulaa sɪ ɪ mayasəyi Yesu. Iɛna í tɔ sɪ: Tacaa, ntiyi má la na má hiki weesuyv ŋku kv tɛɲ tɔ?

²⁶ Yesu cə-ɪ sɪ: Susuweyɛ pa ŋmaa Iso Təm taa? Na n kaləyi tɔ, hɔwɛɛ nnaya n nukɪ pə taa?

²⁷ Iɛna í cə-ɪ sɪ: Ma nukɪ sɪ n ká sɔɔlɪ Tacaa nyá Iso na luyv kulɔmvɔv na nyá ləsaya suv-ɪ tɔmamam kɛ paa mpi pə taa, na n sɔɔlɪ nyá tɔɣəntəle isɪ nyá tɪ.

²⁸ Mpóyú Yesu tɔma-ɪ sɪ: Ama n cə teu. Anɪha, lakɪ mpv, n ka hiki weesuyv.

²⁹ ɪnɪ ɪ caakaya sɪ paa na mpv ɪ təm ɪ tɛ, mpóyúle ɪ tasa Yesu ké pɔɔsuyv sɪ: Na awɛyɛle isɪ ma tɔɣəntəle ɪnɪ ɪlɛ?

³⁰ Mpóyú Yesu cə-ɪ sɪ: Tɔv, yulv nəɣɔlv ɪ lunna Yosalem na í pukina Yeliko, na í lu ŋmulaa tɔɔ na pá kpa-ɪ na pá wəɣɔsɪ ɪ wontu na pá mapɪ-ɪ isɪ isəna mpi pə wɛɛ tɔ. Iɛna pá tɛɛ pa yɛle-ɪ na í kaasa weesuyv kulɔmvɔv. ³¹ Pə pamna kətvɔlv nəɣɔlv ná tənaya mpaav ŋkv. ɪlɛ ɪ na-ɪ, ɪɛna ɪ cɔlɔ na í tɛɛ. ³² Mpóyú Lefii tv nəɣɔlv ná talaa na í mayana-ɪ mpv. Iɛna ɪlɛ ɪ cɔlɔ

toto na í tee. ³³ Ama Samalii to tontu nɔɔlɔ ná tala tɔna na í na apalɔ ɔni, ɔlena ɔ tɔm lapɔ-ɔ pɛtɔtɔle ke sɔsɔm. ³⁴ Mɔpɔyɔ ɔ hɛla ɔ kin, na í taa nim na kɔɔle ke ɔ hin taa. ɔlena í kpɛɛli-ɔ saalasɔ, na í cayasɔ-ɔ ɔ kpanɔya tɔɔ, na í ponɔ-ɔ muɔlaa tɔsuɔle na í paasɔna-ɔ teu. ³⁵ Kɔ fema ɔlena í lɛsɔ liyitee nyɔɔɔtu naale na í cɛla muɔlaa tɔsuɔle to, na í heeli-ɔ sɔ: Paasɔna-ɔ teu, na ɔn tu tɔɔa ɔ nyɔyɔ tɔɔ na pɛ tee mpɔ, ma kɔma, maa feli-ɔ yoo.

³⁶ Tɔɔ, pa tooso ɔni pa taa, aweye n huɔ sɔ ɔmulaa mapɔ wei ɔni to ɔ tɔɔntɔle ɔle?

³⁷ ɔlena ɔsɔ Tɔm seyeɔsɔ ɔni ɔ cɔ-ɔ sɔ: Wei ɔni ɔ lapɔ-ɔ kɔpantu tɔ.

Mpɔyɔle Yesu sɔ: Tɔɔ, polo na nyá mayamaya ɔn laki mpɔ.

Yesu pote ke Malɔta na Malɔ pa tɛ

³⁸ Yesu na ɔ ifalaa pa tɔɔna pote, ɔlena pá tala ɔcatɛ natɔli na alɔ nɔɔlɔ í lapɔ-ɔ muɔlle. Pa yaa alɔ ɔni sɔ Malɔta. ³⁹ ɔ wɛna neu, pa yaa-ɔ sɔ Malɔ. ɔlɛ ɔ ka caya Tacaa nɔɔhɛɛ tee kɛ na í nukɔ ɔ seyeɔyɔ. ⁴⁰ Taya tɔɔ tɔma kpɛpa Malɔta, ɔlena pɛ pekɔli-ɔ ɔ taa. Mɔpɔyɔ ɔ kɔma Tacaa kin na í to sɔ: ɔsu ma neu yeluyɔ-m ma tike na má cɔɔkɔna taya ke ɔsɔntɔ ɔni to pɛ wɛ-ɔ teu ntɛ ma cɛ? Pɛle pɛ tɔɔ to, heeli-ɔ sɔ í sɔna-m.

⁴¹ Mpɔyɔle Tacaa ná cɔ-ɔ sɔ: Hai, Malɔta, n kɔyɔ nyá tɔyɔ yem kɛ na ɔn kpetiliyina tɔma payale. ⁴² Pɛyele mpi pɛ waasɔyɔ to pɛ kɛ kulɔmɔm tike kɛ. Malɔ lɛsɔna tɔpante, í na nɔɔlɔ pa kaa hɔ.

11

Sɔlɔmuyɔ huɔyɔ

(Matiyee 6:9-13; 7:7-11)

¹ Mɔpɔyɔ kuyaku nakɔli Yesu caya tiili na í sɔlɔmɔyɔ ɔsɔ. ɔ kɔma na í tɛ, ɔlena ɔ ifalɔ nɔɔlɔ ɔ tɔm-ɔ sɔ: Tacaa, hólɔ-tuyɔ ɔsɔ sɔlɔmuyɔ ɔsu Yohaani ná hólɔyɔ ɔ ifalaa tɔ.

² Mpɔyɔle Yesu heela-wɛ sɔ: Ye ɔ caa sɔlɔmuyɔ í sɔlɔmɔ sɔ:

Tacaa, nyá hɛtɛ í wɛɛ katɛ.

Tɔyɔ nyá kawulaya.

³ Haaki-tuyɔ paa ifemle nteye tɔɔnaya.

⁴ Hólɔyɔ-tuyɔ suulu ke timpi tɔ pɛntɔyɔna-ɔ tɔ, ɔsu tá tɔto tá huɔyɔ suulu ke mpɔ pa pɛntɔyɔna ta tɔ.

Taa yele na té sɔu mayasuyɔ ɔsayɔ taa.

⁵ Mɔpɔyɔ Yesu tasa-wɛye heeluyɔ tɔto sɔ: Ye ɔsu mɔ taa nɔɔlɔ wɛna taapalɔ ntɛ, na pɔntu polo ahoo hɛka na í mayana-ɔ sɔ: Hai, ma taapalɔ, kɛntɔ-m potopotona tooso. ⁶ Ma taapalɔ nɔɔlɔ ɔ lunna nteye mpaa na í tala-m nɔɔnɔ, pɛcɔ ma fɛina mpi maa cɛɛ-ɔ tɔ. ⁷ ɔlena ɔ tɔɔntɔle náá cɔ-ɔ hatoo pɛ taa sɔ: Taa caali-m mpɔ. Má na ma piya tɔ tɔma sɔsu na té tɔkɔ na té kalɛsɔ. Maa pɛsɔyɔ má tasa kulɔyɔ ke nyá tɔɔnaya cɛluyɔ tɔɔ. ⁸ Ma heeliyɔ-mɛ sɔ, paa ɔ kɔma í kulɔ na í cɛɛ-ɔ ɔ kulɔnɔm tɔna, pɛ taya taapalle tɔɔ kɛ ɔ lapɔ mpɔ, ama caaluyɔ ke ɔ kisaa. ⁹ ɔlɛ ma heeliyɔ-mɛye sɔ í sɔlɔmɔyɔ, paa ha-mɛye, í pɛɛkɔyɔ, í hikiyɔ kɛ, í makɔ, pa tɔlɔyɔ-mɛye. ¹⁰ Sɔlɔmɔlɔ ke pa haaki, na pɛɛkɔlɔ hikiyina, na matu ke pa tɔlɔyɔ. ¹¹ Wulee mɔ taa awe pɛyaya sɔlɔma-ɔ potopoto na pɔntu cɛɛ-kɛye pɛle ye? Yaa ye ka sɔlɔma-ɔ tinte pɔntu cɛɛ-kɛye tum. ¹² Yaa mɔ taa awe pɛyaya sɔlɔmɔna-ɔ yatɛ, na pɔntu cɛɛ-kɛye pɛɛka? ¹³ Ye asayaa mɛ mu pɛsa mɔ piya ke kɔpantu lapu, Tacaa wei ɔ wɛ ɔsɔtaa to ɔ kaa cɛla ɔ Feesuyɔ Nanɔntu ke mpɔ pa sɔlɔmɔyɔ-ɔ tɔ?

Yesu cɔɔkɔ ɔ tɔm tulaa

(Matiyee 12:22-30; Malɔkɔ 3:22-27)

¹⁴ Yesu loo ɔlɔyɔhilu kaayɔyɔtaya, ɔlena ɔlɔyɔ se. ɔ se mɔpɔyɔ ɔlena kamumuka sɔu yɔyɔtuyɔ na pɛ la samaa ke piti kɛ sɔsɔm. ¹⁵ Mpɔyɔle pa taa lɛlaa pɛsɔnaa sɔ: Pesɛpule tɔɔn ke ɔni ɔ tɔɔnɔyɔna ɔlɔyaa lɛmpa.

¹⁶ Ilēna Yesu tām tūlaa taa lēlaa nāá tāmī-ī sī: La piti tāmle na pē hólí sī Isō tonj ke n lakēna. Pa yəgəta m̄púyú sī pa naa ī waali. ¹⁷ Yesu ná cəkəna pa taa huwēē, ilēna í tō-wē sī: Ye kawulaya wēē na ká fēi nəgə kulumaya, nəənəw ka yawaya. Təyaya í wē mpv, kēle ka yəkəyí kē. ¹⁸ Ye Sataní kawulaya nyéma yooki pa taa pa tike, ī kawulaya nyəyú nté ka isəna? Mpi tō, mə tonj sī Pesepule tonj ke ma lookina aləyaa. ¹⁹ Ye Pesepule tonj ke ma lookina aləyaa isū mə huukuyú tō, ilē awe tonj ke mə pəyalaa ná lookina pa nyéma? Təyaya pa mayamaya paa kəna mə tām. ²⁰ Ama ye Isō tonj taa kē ma lookina aləyaa, ilē Isō Kawulaya wē mə tēē mə tēē kēle. ²¹ Yulv tonj tō í taja ī təyaya ke teu na yoou wontu, pulupv u tokiyina ī wēnav. ²² Ama wei ī kəla-ī tonj tō í kəma na í kulī ī tōw na í pəsi-ī, ilē ī ləkəyí ī yoou wontu nti inī ī taakaya təgə, na í mənna ī wēnav mpi, na í tala lēlaa.

²³ Wei ī fēi ma tōw, pəntu kē ma kolontu kē. Wei u sənna-m tōwsuyú tō, ī yaasəyí kē.

*Iləyov wei pa loowa tō ī məlvv
(Matiyee 12:43-45)*

²⁴ M̄púyú Yesu tōma sī: Ye pa loowa iləyov, wulaya taa kē ī cəwki sī í hēesi. I lanəyí, ilēna í tayanī ī taa sī: Maa məli təyaya ŋka ka taa maa luwa təgə. ²⁵ I takí kēle ka taa, ilē ī ká mayana pa hasa-ke na pá tayanī pə təyaya teu. ²⁶ Pəle tō, ī puki kē na í caa aləyaa lēlaa mpa pa kəla inəyí isayatu təgə naatosompəyələyā, na pá kəw na pá caya təyaya ŋke ka taa. Ilēna ləŋ nyəntv nāá məli na tē la sana na nəənəw nyəntv.

Kvpantv mayamaya siyisiyi

²⁷ Yesu tənna m̄púyú yəgətyuv, ilēna alv nəgəlv ī yəgətəna nəgə səsaya ke samaa taa sī: Pəwē nyá too wei ī lola-ŋ na ŋ mvsī-ī tō, ī nyulelenj wē səgəntv.

²⁸ M̄púyú Yesu cə alv inī sī: Mpa pa nu Isō Tām na pá tōkí-tí, pəntvnāa nté nyulelenj nyéma te.

*Piti tāmle nyulvuv
(Matiyee 12:38-42)*

²⁹ Samaa tənna-ī nyəkuyú ke səsəm, ilēna í svv ī faaci taa sī: Kv falan yəlaa pane asayaa kē. Piti tāmle nte tē hóləyí sī Isō lakəna təgə mpe pa caaki. Ilē pa kaa na natəli, ye pə taya Yonaasi nyəntē. ³⁰ Isəna mpi pə lapa Yonaasi kin tō pə hula Ninifi nyéma kē sī Isō lakəna. Na mpv inī tətəgə Yulv Pəyaya má ma nyəntv ká hólí kv falan yəlaa tətə sī Isō lakəna. ³¹ Ye pə tala huule wule, ilim mpətəŋ tōw wulav alv nyəŋ ká kv kv falan yəlaa pane pa tām ke mpi pə tōw ilē ī ka lu hatoo tətə poolunj taa na í kəw, sī ī nukí isəna Saloməŋ yəgətəna ləmayasēē tō. Pécó pulupv wē cəne na pē tēē Saloməŋ təcayacaya. ³² Ye pə tala huule wule Ninifi nyéma ká kv kv falan yəlaa pane pa tām. Pə taya pulv, kuyan̄ku pēle pa nu Yonaasi waasv tō, pa yela pa isayatu ke kpakpaa kē. Pécó pulupv wē cəne na pə tēē Yonaasi inī.

*Mpi tənuyv naana tō
(Matiyee 5:15; 6:22-23)*

³³ Nəgəlv u mvsəyí fətəla na í ŋmēsī-ī, yaa í pamī-ī nyanaya tēē. Ama ī su-ī timpí taa í wēē pu naa yəlaa tēna təgə. Ilēna mpa pa kəŋ tō, fətəla kəkə na-wē. ³⁴ M̄púyú pə wēē na nyá isē. Anī a kəna nyá tənuyv pəlimile fətəla. Ye nyá isē í naaki teu, pə waasəyí nyá tənuyv tənaya. Ama ye nyá isē í yulvmaa, nyá tənuyv tēna pəlimile wē səkpətyuv tēē kē. ³⁵ La laakali, pə taa kəw na isəna n naaki tō pə məli səkpətyuv. ³⁶ Pə wē mpv tō, ye n naa təcēicēi, na pə fēi-ŋ təyuyulee, n naa teu kē, isū fətəla kəkə naakuyv yulv tō səkpətyuv fēi.

*Falisanāa na Isō Tām sɛyəsəlaa tooluyv
(Matiyee 23:1-36; Maləki 12:38-40)*

³⁷ Yesu tēma yəgətyuv ke mpv, ilēna Falisa nəgəlv í yaa-ī sī í svv ī tē na í nyəw lum. M̄púyú Yesu svvwa Falisa tē na í niki təgəw. ³⁸ Falisa nawa ī tōkí na í nyəkəna asilima, ilēna pə lapí-ī ha. ³⁹ Tənaya Tacaa tōma-ī sī: Anī Falisanāa mə nyəntv nté mpv. Iyisi na nyənasi waalənaa

ke í nyaaləyi təlalai. Ama pə kpaɣav mə taanaa tɔ, ɲmuləm na ɪsayatu pə hɔwɛɛ mayaləna. ⁴⁰ Ləmayasɛɛ fɛinaa mɛ, ɪsɔ wei ɪ ɲma yulɔ tɔ tɔ, ɪlɛ ɪ wɛna ɪ tɪ na wei ɪ ɲma yulɔ lotu taa tɔ yɛɛ? ⁴¹ Pə kəla teu sɪ í ha mpi ɪ wɛna mə iyisi na mə nyənasi taa tɔɔ kɔnyɔntɔnaa, ɪlɛ pə tənə pu wɛɛ-mɛyɛ teu.

⁴² Pəpɔtɔ fɛɪ, Falisanaa mɛ, mə tɔm wɛ waiyo kɛ. ɪ kpɛsəyi nyutu nti pa yaaki sɪ manti na luu tɔ na tuusi hatɔ tənə na í hiliyi na í ləsəyi ɪsɔ kɛ pə hɔɣələɲ naanɔwa taa kulum. Pəyɛle mə paa fɛina tampana tɔɲyɔ na ɪsɔ sɔɔlɔyɔ tɔm. Ama tampana tɔɲyɔ na ɪsɔ sɔɔlɔyɔ tɔm kɛ pu mɔna í sɛsɛna ɪsɔlɛ, ɪlɛ í taa sɔɔ hɔɣələɲ naanɔwa taa kulum inɪ ɪ tɔɔ.

⁴³ Falisanaa mɛ, mə tɔm wɛ waiyo kɛ. Yuta nyɔma təkotilɛnaa taa, teeli teeli tɔcayalɛnaa kɛ í pɛɛkəyi. Na í sɔɔla pa sɛɛki-mɛyɛ samaa taa kɛ na pá lunyi. ⁴⁴ Falisanaa mɛ, mə tɔm wɛ waiyo kɛ. ɪ wɛ kɛ ɪsu pəlaaɲ wei ɪ salɔtaa na pá tɔɲ ɪ tɔɔ kɛ yem, na pá ta nyɪ sɪ pəlaaɲ tɔ.

⁴⁵ Tənaya ɪsɔ Tɔm sɛyɛsəlɔ sɔsɔ nɔɣɔlɔ ɪ pəsəna-ɪ sɪ: Tacaa, n yɔɣɔtɔyɔ mpɔ tɔ n kpɛntəna tá tɔtɔɔ na ɲ tɔv.

⁴⁶ Ḿpɔyú Yesu cɔwa sɪ: ɪsɔ Tɔm sɛyɛsəlɔ sɔsaa mɛ, mə tɔm ná wɛ waiyo tɔtɔɔ. ɪ sukəyi yɔlaa kɛ səɣəla yun nyəna. Pəyɛle mu tu taa-wɛyɛ taav mayamaya. ⁴⁷ Waiyo na mə tɔm kɛ, mə caanaa ná kɔna ɪsɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛləsəlɔ, na mu hɛləyi pa pəlaaɲ na í tayanəyi tɔtɛtɛtɛ. ⁴⁸ ɪsu í lakɔyɔ mpɔ tɔ, pə húləyi kɛ sɪ mə laɲa hɛɛna mə caanaa lapa mpi tɔ. Pɛlɛ pa kɔna ɪsɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛləsəlɔ, na mə hɛləyənə pa pəlaaɲ. ⁴⁹ Pə mayamaya pə tɔɔ kɛ ɪsɔ ləmayasɛɛ ka hula mpɔ sɪ: ɪsɔ má, maa tili ɪsɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛləsəlɔ na tillaa kɛ pa kin. Ama paa kɔ lɛlaa, na paa tɔ lɛlaa kɛ kɔnyɔɲ kɛ kɔtɔyɔ. ⁵⁰ Tuu pə ɲmaɔ antulinya na ɪsɔ kɔyɔɣɔtɔtɔ tɛləsəlɔ mpa pá kɔ tɔ, kayana nyɔma nyɔɔɲ taa kɛ pa sɛm tɔm ká tɛna. ⁵¹ Kpaɣa Apɛɛli kɔyɔ, haləna Sakali wei pa kɔ kɔtaya tɔlatɛ na ɪsɔ tɛsɛɛlɛ sɔsɔlɛ pə hɛkɔ taa tɔ pa sɛm, ma heeliyi-mɛ tɔfoo kɛ sɪ, ɪsu pə tɛma pa nyɔɔɲ taa.

⁵² ɪsɔ Tɔm sɛyɛsəlɔ sɔsaa mɛ, mə tɔm wɛ waiyo kɛ. ɪ tɔka saafɔ wei pa tɔlɔyənə ɪsɔ Tɔm nyəm tɔɔ tɔ, na mə luyɔ fɛɪ sɔvɔ. Pəyɛle u tisiyi sɪ mpa pɛlɛ pa caa tɔ pá sɔv.

⁵³ Yesu kɔla tənə, ɪlɛna ɪsɔ Tɔm sɛyɛsəlɔ na Falisanaa pá sɔɲ ɪ tɔɔ kɛ nɔɔhɛɛ naalɛ na pááná, na pá makɪ ɪ nɔɣɔ tɔɔ na kɔpɔɔsɔtɔ kɛ yem yem. ⁵⁴ Na pá kuuki ɪ nɔɣɔ sɪ í cɔtaa ɪlɛ pa kpa-ɪ na tənə.

12

Laakali na cɛsɔyɔ tɔm (Matiyee 10:26-27)

¹ Ḿpɔyú samaa kɔta sɔsɛm kɛ waatɔ inɪ, haləna pá tusiyi tɛma. Tənaya Yesu caaləna ɪ ɪfalaa kɛ kpaalɔyɔ sɪ: ɪ la laakali na Falisanaa kukɔsɔm, pa mənəafikitɔ kɛ ma yaa mpɔ. ² Pə tənə mpi pə ɲmɛlaa tɔ, ɪsu pə tɛma na pá kuli pə tɔɔ. Na pə tənə mpi pə lapa mukaya tɛɛ tɔ, ɪsu pa tɛma na pá nyɪ-wɪ. ³ Pə tɔɔ kɛ paa í ka ɲmɛsɪ tɔm na í yɔɣɔtɔ-tɔyɪ ahoo, ɪsu tɔ yawa ilim taa. Na paa naɲ taa kɛ í wɛlɔta ɲkpaɲyɔ taa, ɪsu pa kpaala-tɪ na nɔɣɔ sɔsɔyɔ.

Yulɔ kɔnyamnam (Matiyee 10:28-31)

⁴ Mpa mɛ í kɛ ma taapalaa tɔ, ma heeliyi-mɛ sɪ í taa nyana mpa pa pəsəyi na pá ləsi yulɔ weesuyɔ tike, na pə waali paa pəsəyi pulɔ tɔ. ⁵ Maa húlɪ-mɛyɛ wei pə mɔna sɪ í se tɔ. ɪ se ɪsɔ, inɪ ɪ pəsəyənə na í kɔ yulɔ. Pəyɛle ɪ pəsəyi na í tɔ-ɪ tənəasɛlɛ taa. Tampana tɔɔ ɪsɛntɔ, inəyi pə mɔna í se.

⁶ Pə taya santiinaa naalɛ kɛ pa pɛɛtəyi sumpɔpɔwɔnaa kakpasɪ taa? Paa na mpɔ pa wɛv mpɔ tɔ, ɪsɔ tá sɔɔ pa taa kulum tɔɔ. ⁷ Mpɔ inɪ tɔtɔɔ na mə nyuyɔ taa nyɔɔsɪ, ɪsɔ nyəmá sɪ tənə sɪ nyuyɔ kɛ. Ye mpɔ í taa nɔyəsɪ, í kəla sumpɔpɔwɔnaa tɔcayacaya.

Yesu Kilisiti mɔyɔ yaa ɪ kisuyɔ (Matiyee 10:19-20; 10:32-33; 12:32)

⁸ Ma heeliyi-me si, ye yulv ta ηmesı si ı k  Yulv P yaya m  ma ny n, ma mayamaya maa tisi Iso     a tillaa     a si p ntv k  ma ny n. ⁹ Ama wei   k   sa y laa     a si ı ta ny -m, ma mayamaya maa t  Iso     a tillaa     a si ma ta ny m -ı t t .

¹⁰ Ye wei   y   ta Yulv P yaya m  ma t  k      v, paa h l  p ntv k  suulu. Ama ye Feesuyv Nan tv k  ı y   ta     v, pa kaa h l -ı suulu.

¹¹ Ye p  k ma na p  yaa-m    n n  s  k  Yuta ny ma t kotilenaa taa, yaa awulaa k aam n taa, yaa t n  naa k n,   taa n   s  nti   k  hıv na   lu na nti   k  y   t  t  t  t . ¹² Feesuyv Nan tv ka s   s -m    k ak paa k  nti   k  y   t  t .

T n tv k m l n t m

¹³       n   lv lu samaa taa na   t  Yesu si: Taa a, heeli ma taalv si m  na-ı t  tala t  caa yelina-t  v mpi t .

¹⁴ T naya Yesu p   na-ı si: Apan ny , awe k a-m m  t m tayanlv na m  wontu tallv?

¹⁵  lena Yesu heeli pa t na si:   la laakali na w nav luluyv. P  taya pulv t , w nav hikuyv   h l  ı si yulv t la-t  se. Paa p ntv k  w na  su c ne na le.

¹⁶       Yesu s  -w       si: Apalv t n tv n   lv ka w nna hal mn a, na   kv k t   v k  p  taa p  tu f i. ¹⁷  lena   caya na   mayas  ı taa si:        maa la   ? K   n   tak -m si m  ny k  ma t   naya. ¹⁸   taa ı taa  lena   t  si: Ma ny m     na maa la t    . Ma y k  ı ma k   n      na m  su s    n.  lena m  suu k t   v na ma k pam l mp naa t naya ı taa. ¹⁹   maa ma ma lan  taa na m  t  si, yulv w na pus  pay   taa k t   v    p  kaasa we, ye p  taya c   v na t   v na ny  v na y    v p  paasi? ²⁰ T naya Iso t ma-ı si: K m l n ny , n k  si ahoo an  a mayamaya.  lena m  n  wei ı k  k aya p  t na mpi n tayan  ny  t  t  k  mpv t .

²¹  lena Yesu tasa si:       p  w   na m pa pa kaa w nav k  pa mayamaya pa tike t , na Iso     a pa k  k ny   naa t .

Naani t  v k  Iso (Matiy e 6:25-34)

²² P  waal  k  Yesu t ma ı  falaa si:   t  n  mpi p  t  ma heela-m  si   taa n   s  ı m  t   naya  ka p  w   si   k  t   na   hiki wees n, na m  t n n t  k tak m p  t m t . ²³ P  taya pulv t , weesuyv k la t   naya, na yulv t n  v k la wontu k susuutu. ²⁴   ny nna kat kat n na   na.   tuuki,   k n. P     ı f i k t   v t    , ı f  na k   , Iso cal    na-ı. Na m  t  k l  sumas  k  t m nap  ? ²⁵ Paa m  taa yulv k  kv ı t  ı    na, p ntv p   ı na   tuusi ı t  ı w   k l mt   mayamaya? ²⁶ Ye   p   ı s k petu s k petu, pepe t  k    k  ı m  t  na s     v nti t  kaasaa t ? ²⁷   ny nna tawa nyutu t k  v h tv nti t  na   na. Nyutu nti, tu lak  t ml  t l , tu l  k  p  n. Paa na mpv ma heeliyi-me si wulav Sal m n na ı t n t na ı ta suu wontu na   tala paa t  taa k l m  v k  kac ka. ²⁸ Ye Iso lak  kac ka k  tawa taa nyutu nti t  w  san  na cele      pa tika-t  t , ı kaa la-m    kac ka na p  k l  mpv?   polo   t  ,   t n Iso na m  taa t c   c ya t  se. ²⁹   taa p k l  m  t  na   n   s  ı tam k  m  k t   m na m  k ny ny  m p  t m. ³⁰ Antulinya taa c ne ma ta ny      a p  k   na t     tam. Ama m  m  w na Caa, na m  Caa  n  ı ny m  mpi   nyul  ı t . ³¹   s  ny  v na Iso Kawulaya p  k  v, na Iso k  ha-m  t t  v mpi p  kaasaa t .

K   tv l mayas     w  timpi t naya ı akal  v w   (Matiy e 6:19-21)

³² Ma kalakiya ny , taa ny , m  Caa s    na si ı haa-m    ı kawulaya. ³³   p  t  m  k pam naa na   m  na p  liy t   na   ha k ny    naa.   p  k  fatakan a m pa paa s k  t , na   kaak  m  w nav k      a timpi pulv   leki t . Nm lv kaa tala t naya  mul  v, p    puka kaa t  . ³⁴ P  taya pulv t , k   tv l mayas     w  timpi, t naya ı akal  v w  .

T ml  lataa m pa pa f    ı t 

³⁵ ɪ tantɪ na í tanɟaa, í ləlɪ mə həɔ taa, í mʊsɪ mə fətəlanaa. ³⁶ ɪ la ɪsɪ təmle nyəma mpa pa tanɟaa sɪ pa caa í luna akpayale taa na í tɔ sɪ: Ma talaa, pa tʊlɪ-ɪ tɔ. ³⁷ Cɛɛ ɪnɪ í talaa na í mayana ɪ təmle nyəma mpe na pa tanɟaa, pa nyʊyʊ lapa lelen kɛ. Ma heeliyi-mɛyɛ tampana sɪ ɪ kootiɪ ɪ wontu kɛ na í həkəna ɪ tɪ, na í hʊlí-wɛyɛ tɛcaɪale sɪ pá caya na í tʊ-wɛyɛ tɔɟənaya. ³⁸ Paa tapɪle yaa tefemle kɛ ɪ kɔma na í kɔɔ na í mayana-wɛyɛ mpʊ na pá tanɟaa, pa lapa nyʊlɛn kɛ. ³⁹ ɪ nyɪ teu sɪ, ye nyəm ka nyənaya kɔlɔ na tɔyaya caa nyɪ ŋmɪlʊ kɔntɛ waatʊ, ɪ kaa ye-ɪ na í sʊv tɔyaya taa se. ⁴⁰ Mɛ tɔtɔ, pə tɔɔ kɛ mu tayanɪ mə tɔɟɪ mpʊ. Yʊlʊ Pəyaya ma, ma kən kɔntɛ kɛ waatʊ wei í kaa hʊv tɔɟɔ.

*Təmlə təv isayav na kupaŋ pa təm
(Matiyee 24:45-51)*

⁴¹ Tənaɣa Piyee pəɔsa Yesu si: Tacaa, ta tike ke n seəkəna iso inɪ, yaa yəlaa tənaɣa n seəkəna-
ı? ⁴² M̥pɔ́yɔ́le Tacaa cəwa si: Aweyele təmlə tu kupaŋ na layatu? Ye pə taɣa wei ı caa ká yelina
təyaya feŋuyu, si nyəɔsi í kpa təmlə nyəma leləa, ɪle inɪ í cəla-wɛɣe təɣənaɣa tɔ. ⁴³ Cɛce inɪ í
kəma na í məli na í mayana təmlə tu inɪ ı isəle seena təmlə nté tə lapu, ı nyuyɔ lapa lelen kɛ.
⁴⁴ Ma heeliɣi-mɛɣe tampaɔa tɔɔ si, təyaya caa ká tu təmlə tu inəɣi ı kupam təna tɔɔ feŋuyu kɛ.
⁴⁵ Ama ye pə cəpa təmlə tu inɪ, na í tu ı taa si: Ma caa kaa kɔɔ ləŋ se, ɪlena í suv təmlə nyəma
apalɔnyəma na alɔnyəma kɛ mapu. Na í təkɪ, na í nyɔkɪ na pə kuyi-ı. ⁴⁶ Pu kɔɔ na kuyaku
ŋku na isəna taa ı taa tu ı taa si təyaya tu ka tala tɔ, ɪlé ı ka suv təkpuv. Na ı ká la təmlə tu inəɣi
təkaŋkaŋ, na í məŋna-ı na í pɛti-ı ma ta nyi isənaa tɔɔ.

⁴⁷ Təmlə tə wei ɪ nyəmə ɪ caa luyɪ tɛ nyəm na ɪ tá taɣanɪ ɪ ti, pəyele ɪ ta la mpi ɪ caa sələa tə, paa həli-ɪ teu. ⁴⁸ Ama təmlə tə wei ɪlɛ ɪ ta nyɪ ɪ caa luyɪ tɛ nyəm, na ɪ lakɪ mpi pə muna pá mapɪ-ɪ pə tə tə, pəciɪu tike kɛ paa ma ɪlɛ. Wei pa ha səsəm tə, səsəm kɛ pa kəŋɪ-ɪ pəsəyɪ. Na wei pa paasaa na pá kaa səsəm tə, səsəm taa səsəm kɛ pa kəŋɪ-ɪ pəsəyɪ.

*Yəlaa fayav kε Yesu təə
(Matiyee 10:34-36)*

⁴⁹ Kəkə ke ma kəma tətə tə kə mʊsʊy, na pə caya-m ɪsɪ ɪsəntə tə kaa tɛma mʊyɪ ɪlɛ mhm̩m̩ tɛu ntɛ. ⁵⁰ Pə wɛɛ sɪ pɑ sɔ-m ɪsɔ lʊm napəlɪ, ɪlɛ yɛ pa ta sɔ-m lʊm m̩pɪ ma nəyəsɛɛ kaa tɛ. ⁵¹ Mə hʊv sɪ hɛsʊy kɛ ma kən̩a antulɪnya taa? Aaɪ, ma heeliyɪ-mɛ sɪ kolɔŋa kɛ ma kən̩aa. ⁵² Pə kpaya pənɛntɛ tɔ, yɛlaa ɪ wɛ kakpasɪ kɛ pa tɛyaya taa, paa fayə. Tooso kɑ lʊ naalɛ ɪnɛyɛ kolɔŋa, na naalɛ nɑɑ lʊ tooso kɛ kolɔŋa. ⁵³ Cɛɛ kɑ kʊlɪ ɪ pɛyalɔ tɔ, na pɛyalɔ kʊlɪ cɛɛ tɔ. Toto kɑ kʊlɪ ɪ pɛɛlɔ tɔ na pɛɛlɔ nɑɑ kʊlɪ toto tɔ. Pan̩ alɔ nyən̩ kɑ kʊlɪ poolu tɔ, na poolu kɛ pan̩ tɔ.

Waatvnaa cekənav
(*Matiyee 16:2-3*)

⁵⁴ M'pɔ́yɔ́ Yesu tama samaa tɔ́tɔ́ sɪ: Ye í ná tɛv pu ŋmaɔlaya na ilim tɔ́tɔ́lɛ, í tɔ́ŋ kpakpaa sɪ saɲa inɪ tɛv wɛɛ. Ilena tampana tɔ́ kɔ́lɛ kɔ́ nu. ⁵⁵ Na í kɔ́ma na í ná ilim nyakɪ sɔ́sɔ́m, í tɔ́ŋ sɪ tahaɲlɛ wɔ́saa. Ilena tahaɲlɛ náá haɲ. ⁵⁶ Mɛnaafikinaa mɛ, í lapa ɪsɛna na í nyɛɲ aɛ na ɪsɔ́ pɛ kɔ́kɔ́lɛnaa fayasɔ́yɔ́, na u cɛkɛyɛna nti tɔ́lɛ tɔ́ lakɪ ɪsɛntɔ́ tɔ́ tɔ́ hɔ́wɛɛ.

Kolontu na kolontu pa ciikuꝯu
(Matiyee 5:25-26)

⁵⁷ Isənaya pə wɛɛ na mə mayamaya u tu mayasəxi si í nɪtə tampana na í təŋ-yɛ ye? ⁵⁸ Ye n wakəla nəyɔlv na í yaa-ŋ nənəyɔ, la kookali na nyá na-ı í tayanı mə təm kɛ mpaav taa na í ta tata huulv kiŋ. Pə taa kəs na huulv náá tu-ŋ toŋtunaa niŋ taa, na pɛɛ pá təkı-ŋ. ⁵⁹ Ma heeliyi-ŋ tampana si ye n ta tɛ pə tənə mpi pa pɛla-ŋ tɔyɔ fɛlvɔv n kaa lu tənə.

¹ M'p'ógó yélaa napəli pa kəma tənə inəyi kpakpaa na pá heeli Yesu si: Kalilee nyéma napəli pa lakaya kətaɣa kɛ Iso, ilena Pilati ye le na pá ku-wɛ. ² Tənayaɛ Yesu cə-wɛ si: I huɔ si Kalilee nyéma mpa pa ku mpɔ tɔ, pa tɛ Kalilee nyéma lɛlaa tənaya kawalasɔ tɔɔ pa ku-wɛ? ³ Aai, ma heeliyi-mɛ si, pə taɣa mpɔ se. Ama mu ta layasɔ tɔntɛ, í ká si mə tənaya isɔ pɛle pa sɛpɔ tɔ. ⁴ Na yélaa pələfɛi hiu wei Silowee kutuluɣu kpesaa na ku takɔ na ku nanɔ tɔ, í huɔ si Yosalem nyéma tənə taa pɛle pa kələna isayatu na? ⁵ Aai, ma heeliyi-mɛ si, pə taɣa mpɔ se. Ama mu ta layasɔ, í ká si mə tənaya isɔ pɛle pa sɛpɔ tɔ.

Fiki tɔɣɔ ŋku ku lɔlɔyi tɔ ku tɔm

⁶ M'p'ógó Yesu sɛɛ-wɛɣɛ isɔ si: Apalɔ nɔɣɔlɔ ɪ ka sɔna ɪ lesɛŋ tun taale taa kɛ fiki. M'p'ógó ɪ pola pee kooluɣu. Ama ɪ ta mayana ku tɔɔ kɛ paa pulɔpɔ cəcəka. ⁷ Tənaya ɪ tɔma taale təkulɔ si: Nyənɪ, pusi tooso kələ ma tɔ kɔntɛ si ma kooliyi pee. Ama maa makəna pulɔ cəcəka kɛ ku tɔɔ. Sɛti-ku. Pepe tɔɔ kɛ ku sɛŋ yem na ku lɔlɔyi? ⁸ Ilena taale təkulɔ cə-ɪ si: Tacaa, tasa-kuyɔ yeluɣu kɛ pɔntɔ, na maa huli na má cəna ku kite na ma tɔ hute na má ná. ⁹ Ntanyɪ pə taləna pəntɛ ku lɔlɔ pee. Ku ta lɔlɔ ilɛ n sɛti-ku.

Alɔ ɪcam waasɔyɔ kɛ kɔhɛsɔyɔ wule

¹⁰ M'p'ógó kuyaku kɔhɛsɔyɔ nakulɔ ku wule Yesu sɛɣɛsaya Yuta nyéma təkotile natəli tɔ taa. ¹¹ Pə pamna alɔ kɔtəntɔ nɔɣɔlɔ ɪ ka wɛ tənə. I hiɪ ilɔɣɔ na pə kəkəli-ɪ pusi pələfɛi hiu tɛcu, ɪ pəsəyi na í siyisi ɪ tɔyi paa pəcɔ mayamaya. ¹² Yesu na-ɪ, ilena í yaa-ɪ na í tɔmɪ-ɪ si: Alɔ nyá, saɲa waalɪ n hika alaafəya kɛ.

¹³ Ilena Yesu tənɪ ɪ tɔɔ kɛ ɪ nin, na alɔ siyile siyisi tənə inəyi kpakpaa, na í niki Iso kɛ sam. ¹⁴ Isɔ Yesu lapɔ na yulɔ hiki alaafəya kɛ kuyaku kɔhɛsɔyɔ wule kɛ mpɔ tɔ pə ta maya Yuta nyéma təkotile nyuyɔ tɔ ntɛ. Tənaya ɪ pəsəna samaa si: Kuyɛɛŋ naatoso kɛ pa lakɔ tɔmlɛ. Ye í caa í hiki alaafəya, í kɛsəna kuyɛɛŋ inɪ ɪ taa na í kɔɔ. I taa kəŋ kɔhɛsɔyɔ wule si pá ha-mɛɣɛ alaafəya.

¹⁵ Tənaya Tacaa ná cə Yuta nyéma təkotile nyuyɔ tɔ inɪ si: Mənaafikinaa mɛ, ye pə tala kuyaku kɔhɛsɔyɔ wule mə taa awe yeki ɪ nav yaa ɪ kpanɲaya kɛ túlɔɣɔ si ká nyɔɔ lum ye?

¹⁶ Yaa í nyəma si Apəlaham lɔlɔyɔ taa alɔ inɛɣɛ pa kaa waasi kuyaku kɔhɛsɔyɔ wule? Pəcɔ Satanɪ təkə-ɪ na í cəəsəyi-ɪ tɔ pusi pələfɛi hiu ntɔ.

¹⁷ Yesu cə Yuta nyéma təkotile nyuyɔ tɔ inəyi mpɔ, ilena fɛɛɛ kpa mpa paa caa-ɪ tɔ. Ama samaa wei pə kaasaa tɔ ilɛ ɪ tənə ɪ lanɲɛ ná hɛɛna tɔma kupampəna nna Yesu lakaya tɔ.

Səɣa pəle tɔm

(Matiyee 13:31-32; Maləki 4:30-32)

¹⁸ M'p'ógó Yesu tasa yəɣətuɣɔ si: Isɔ pepeyeɛ Iso Kawulaya nəɣəsənaa, na pepeye maa kɛsəna-kɛ ilɛ yee? ¹⁹ Ka nəɣəsəna kɛ isɔ yulɔ tuukuɣu səɣa pile kɛ ɪ taale taa na tɔ nyɔ, na tɔ pu tɔyɔ səsəɔ na sumasɔ kəŋ na sí tɔyi tana kɛ ku pəlinɲasɔ tɔɔ tɔɔ.

Potopoto kukusum tɔm

(Matiyee 13:33)

²⁰ M'p'ógó Yesu tasaa si: Pepe cau kɛ maa kɛsəna Iso Kawulaya ilɛ yee? ²¹ Ka nəɣəsəna kɛ isɔ alɔ mayasuyɔ mulɔm kɛ cɛmɛ tɔpam na í kpaɲa kukusum kɛ pəcɔ na í tɔ, na í huɣuti na pə tənə pə kpa tɔfɔ tɔ.

Nənəɣo kukpulaya

(Matiyee 7:13-14,21-23)

²² Yesu kulaa si ɪ puki Yosalem, ilena í sɛɣɛsəɣəna mpaa kɛ acalɛ səsəɔna na səkpəna nna a taa ɪ tənayana tɔ na í puki. ²³ M'p'ógó nɔɣɔlɔ pəsa-ɪ si: Tacaa, ntəŋ yəlaa pəciimaya tike nyɔɔŋ kɛ pu ya na?

Iləna Yesu cə-wɛ si: ²⁴ I la kookali na í suuna nənəɣo ŋka ka wɛ tɔfəku tɔ. Tɔm faawu tɔɔ, yəlaa payalɛ ká luna teu si pá tənəna tənə na pá suu. Ama pa kaa hiki mpaa.

²⁵ M'p'ógó Yesu tóma sí: Pú k'ó na t'ayáa caa t'áki na í kal'esi, na mu w'ena awalí t'ó, ilé í súu mapu nté n'óny'ó sí: Tacaa, t'uli-tu. Ilé í ká c'ó-mé sí: Ma ta nyí timpí í l'una t'ó. ²⁶ P'el'eyéle í ka súu y'óy'ót'uyú sí: Tá na-ñ t'ó t'ókayana na t'ó ny'ókí. Ta ícaté hap'ee t'ó k'é n' tu s'eyes'eyi. ²⁷ Ilé í ká l'eli-m'eyé y'óy'ót'uyú sí: Ma ta nyí timpí í l'una t'ó yoo. M'ó t'ona í t'ee í f'ee-m, ís'ayalataa mé. ²⁸ Í ká k'ó na í na Ap'el'aham na Ísaaka na Saaki na Ís'ó k'uy'óy'ót'utu tel'és'elaa t'ónaya Ís'ó Kawulaya taa, na pá f'iyita-mé na awalí t'óy'ólé ísu í ká tu casí kapusi na í nyas'eyi m'ó t'ayi k'ela t'ee. ²⁹ Y'elaa ká luna ilim t'él'ile t'ó, na p'ó t'ót'ule t'ó, na l'elaa luna p'ó nt'óy'ón na p'ó mp'ót'ón t'ó na pá sulí Ís'ó Kawulaya taa k'é t'óy'ó. ³⁰ Waatu iní mpa pa w'e l'óló k'é kayana t'ó pa taa l'empa ká m'éli waalí, na waalí ny'éma náá m'éli l'óló.

*Yesu lanwak'alle ke Yosalem t'ó
(Matiyee 23:37-39)*

³¹ Waatu iní í mayamaya ke Falisanaa nap'eli pa k'óma Yesu kíñ na pá heeli-í sí: Wulau s'ósó Hel'óti p'ee'k'ayi-ñ k'uyú. P'ele p'ó t'ó lu c'áne na ñ layasí ícaté.

³² M'p'ógó Yesu c'ó-w'e sí: Í polo í heeli m'ó taalé haya ñke sí, saña na cele p'ó taa ma t'óy'ón'eyi al'óyaa, na má waas'eyi k'ót'ánt'ónaa, na p'ó k'ufemuyú ke maa t'ee ma t'émle. ³³ Ama p'ó w'ee k'é sí má t'ó ma mpaav ke saña na cele na p'ó k'ufemuyú. P'ó t'aya pulu, paa k'uyi Ís'ó k'uy'óy'ót'utu tel'és'ulú ke tiiliyi yem na p'ó ta k'ena Yosalem taa.

³⁴ Hei Yosalem, Yosalem, nyá taa k'é pa k'uyi Ís'ó k'uy'óy'ót'utu tel'és'elaa, na nyá taa t'ót'óy'ó pa yooki Ís'ó tillaa ke p'ee na pá k'uyi. T'óm payalé ke ma s'ól'aa sí ma k'p'eyeliyi nyá taa y'elaa t'ona t'ókotokoto ísu kantuyú pap'uyú k'ú piya t'ó t'ó. Ama pa kisaa. ³⁵ T'ó, m'ó t'ayáa ka t'áki kaav t'ák'pataa, n'óy'ólú kaa paas'óna-ké. Ma heeliyi-mé t'áfoo sí, í kaa tasa-m keesuyú, hal'óna p'ó tala w'ule nte í ka y'óy'óti sí, Ís'ó í s'óna Tacaa tillu t'ó.

14

K'ót'ánt'ó n'óy'ólú í waas'uyú

¹ M'p'ógó k'uyaku k'uh'es'uyú nakulí Yesu súu Falisanaa s'ósó n'óy'ólú í t'eyé t'óy'ó. Mpa paa w'e t'ona t'ó pa cayaa na pá k'én'na-í teu. ² Y'ulú n'óy'ólú í ka s'óna í ísentaa, na t'ón'uyú t'ó asilima k'ót'ón w'ena-í. ³ M'p'ógó Yesu p'óssa Ís'ó T'óm s'eyes'elaa na Falisanaa sí: Ta mpaav taa, p'ó m'óna pá waasí k'ót'ánt'ó ke k'uyaku k'uh'es'uyú w'ule yaa pá taa waasí-í?

⁴ Ama Falisanaa mp'e pa ta tisi c'ó. T'ónaya Yesu h'óma k'ót'ánt'ó na í waasí-í, na í heeli-í sí í t'ee. ⁵ M'p'ógó Yesu p'óssa Falisanaa sí: K'uyaku k'uh'es'uyú w'ule, m'ó taa awe nawa í p'ayáa yaa í nav hota l'ók'ó taa, na í yele l'ós'uyú ke k'pak'paa sí k'uyaku k'uh'es'uyú w'ule? ⁶ Il'ena pá mayasí-t'ayi c'ó na pá kpisi.

T'óy'ó yaav na t'écayalé k'upante t'óm

⁷ Yesu nawa sí mpa pa yaa t'óy'ó ke mp'ó t'ó, pa h'uliyina t'ómaya k'p'eleé k'upana t'ó cayav. Il'ena í s'eyesí-w'e sí: ⁸ Ye n'óy'ólú k'payá alú na í yaa-ñ t'óy'ó, ñ talaa, taa h'ulina t'écayalé k'upante na p'éc'ó. Ntanyí ís'ánt'ó pa yaa n'óy'ólú ilé na í k'él'a-ñ. ⁹ P'ó taa k'ó na wei í yaa-m'eyé t'óy'ó t'ó í heeli-ñ sí: Kulí na ñ kaasí in'eyé t'écayalé. Ilé n' kul'óna f'eele nté t'ány'ómu, na ñ cayana waalí t'ó. ¹⁰ Ama ye pa yaa-ñ t'óy'ó, ñ talaa, cayana waalí t'ó. Ilé wei í yaa-m'eyé t'óy'ó t'ó ye í k'óma ilé í ká t'óna-ñ sí: Ap'añ nyá, tuusina c'áne t'ó na ñ c'aya t'écayalé k'upante. Saa iní pa tu-ñ teeli ke nyá na pa t'ona mpa í c'aya m'p'ógó t'óy'ó t'ó pa ísentaa k'é. ¹¹ P'ó t'aya pulu t'ó, wei í h'ón í ti paa tisi-í, na wei í pas'eyi í ti, paa kusí í ny'uyú.

¹² M'p'ógó Yesu heela wei í yaa-í t'óy'ó t'ó sí: Ye n' lapa t'óy'ónaya yaa acima, taa yaa nyá cewaa, yaa nyá t'et'ónaa, yaa nyá l'ól'uyú ny'éma, yaa nyá t'ón'ónaa l'elaa. P'ó t'aya pulu t'ó, p'ele pa p'és'eyi t'ót'ó na pá yaa-ñ t'óy'ó, na pá l'et'í-ñ nyá k'uc'óv ke k'pak'paa. ¹³ Ama ye n' lapa acima, kotí k'uny'ánt'ónaa, na acamaa, na kaakalasi, na yulúmaa, na pá t'óy'ó. ¹⁴ Waatu in'óy'ólé n' hika k'upantu. P'ó t'aya pa taa n'óy'ólú ká p'és'óna na í l'et'í-ñ-ti. Ama Ís'ó ká f'el'óna-ñ k'uy'anjku í ká f'eesi s'et'aa mpa paa lapa k'upantu t'ó.

*Mpa pa yaa tɔyɔn na pá kisi tɔ
(Matiyee 22:1-10)*

¹⁵ Pa nu tɔm tɔnɛ inɪ ilɛna Yesu na mpa pa caya tɔyɔn tɔ pa taa lɛlv yɔyɔtɪ-ɪ sɪ: Wei ɪ ká caya tɔyɔn kɛ lɔ Kawulaya taa tɔyɔlɛ ɪsu lɛlɛn nɪlv tɛ.

¹⁶ Tɔnaya Yesu cɔ pɔntɔ inɪ sɪ: Apalɔ nɔyɔlv ɪ lapɔna tɔyɔnaya tɔkpɛtɛkpɛtɛ. Ilɛna ɪ yaa yɔlaa samaa sɪ pá kɔɔ pá tɔyɔ. ¹⁷ Pɛ kɔma na pɛ pu, ilɛna ɪ tili ɪ pɔyalɔ sɪ ɪ polo na ɪ heeli mpa ɪ yaa tɔyɔn tɔ sɪ pá kɔɔ mpɔ, pɛ talaa. ¹⁸ Ama pa tɔna pa sɔv-ɪ wiinav sɪ pa kaa pɛsɪ. Kancalaya nyɛn heela tillu sɪ: Ma yapa taale, ye ma ta polo ma na-tɛ pɛ kaa la-m teu. Mpɔ tɔ, ma sɛlɛmɛyɪ-ɲ mpaa, ma kaa pɛsɪ na má kɔɔ. ¹⁹ Lɛlv náá tɔ sɪ: Ma yapa naan kɔhalɛn kɛ naanɔwa, ma caa ma tamsɪ-ɪ naale naale na ma falɛsɪ-ɪ. Mpɔ tɔ, ma sɛlɛmɛyɪ-ɲ mpaa, ma kaa pɛsɪ na má kɔɔ. ²⁰ Na lɛlv tɔ tɔtɔ sɪ: Nɔɔnɔ kɛ ma kpaya alɔ, ma kaa pɛsɪ na má kɔɔ. ²¹ Mpɔyɔ tillu mɛla ɪ caa kin na ɪ kɛɛsɪ-ɪ ɪsɛna pɛ luwa tɔ. Tɔnaya tɔyaya caa inɪ pááná lapa-ɪ, na ɪ tayanɪ tillu kɛ tiluyɔ sɪ: Polo lɔn kɛ kɔyɛɛn taa na hapɛɛ nɔɔsɪ na ɲ kuu kɔnyɔntɔnaa, na acamaa, na yulɔmaa, na kaakalasi, na ɲ kɔna. ²² Pɛ tasa pɛcɔ ilɛna tillu tayanɪ mɛlvɔ na ɪ heeli-ɪ sɪ: Taca, ma lapa nti n kɛɛsaa tɔ, paa na mpɔ tɔcayalɛ kpisa yem kɛ. ²³ Tɔnaya tɔyaya caa tasa-ɪ tɔm sɪ: Cɛ mpaan taa na ɲ cɔ kutulɔn kila kila, ye n hika mpa n kpa-wɛyɛ yem yem na ɲ sɔvna na ma tɔyaya su. ²⁴ Ma heeliyɪ-mɛ sɪ yɔlaa mpa pa hɛtɛ pa yaanaa tɔ, pa taa nɔyɔlv kaa tɔyɔ ma tɔyɔnaya.

*Mpi yɔlv ka la na pácɔ ɪ pɛsɪ Yesu ɪfalv tɔ
(Matiyee 10:37-38)*

²⁵ Mpɔyɔ samaa tuutuuma hu Yesu waali. Tɔnaya Yesu pɛsaa na ɪ tɔ-wɛ sɪ: ²⁶ Ye yɔlv ɪ caa ɪ tɔnɪ-m na ɪ ta lu luyɔ kɛ ɪ caa na ɪ too, na ɪ alɔ na ɪ piya, na ɪ taalɔnaa na ɪ kɔyɔnaa na ɪ newaa, halɛna ɪ kpɛntɛna ɪ mayamaya ɪ ti, paa ɪ tɔnɔ-m, ɪ kaa pɛsɪ na ɪ la ma ɪfalv. ²⁷ Ye wei ɪ ta sɔyɔlɔ ɪ sɛm tesika na ɪ tɔnɪ-m, pɔntɔ kaa pɛsɪ na ɪ la ma ɪfalv. ²⁸ Ye mɛ taa nɔyɔlv caa kutuluyɔ sɔsɔɲkɔ nɲav, ɪ cakɪ kɛ na ɪ mayasɪ pɛ tɔna pɛ liyitee nyɔyɔ, sɪ ɪ naa sɪ ɪ liyitee ká tala-ɪ yaa a kaa tala-ɪ. ²⁹ Tɛfɛ ɪ kɔn ɪ tɛ kite suv, ilɛna ɪ kpisi kɔ kɔyɔ, na tɛɛlaa kɔɔ na pá wonɪ-ɪ, ³⁰ sɪ halɔ yɔlv ɪ su kutuluyɔ na ɪ kpisi kɔ kɔyɔ na? ³¹ Mpɔ tɔtɔyɔ pɛ wɛɛ, ye wulav nɔyɔlv ɪ caa ɪ yɔona wulav lɛlv, ɪ cakɪ kɛ na ɪ mayasɪ teu na ɪ ná sɪ yoolaa iyisi naanɔwa (10000) wei ɪ wɛna tɔ, ɪ pɛsɔyɪ na ɪ yɔona ɪ kolontu wei ɪlɛ ɪ wɛna yoolaa iyisi hiu (20000) tɔ, yaa ɪ kaa pɛsɪ. ³² Ye ɪ nawa sɪ ɪ kaa pɛsɪ, ɪ kɔsɔyɪ yɔlaa kɛ kɔtatɔyɔ kɛ na ɪ tili sɪ pá heeli ɪ kolontu kɛ lɔn sɪ ɪ yɛlɛ tɔm nti, na pá suli tiili na pá tayanɪ. ³³ Tɔnaya Yesu tasa-wɛyɛ yɔyɔtɔyɔ sɪ: Mpɔ tɔtɔyɔ mɛ taa nɔyɔlv kaa pɛsɪ na ɪ la ma ɪfalv, ye pɔntɔ ɪ ta lɛsɪ ɪ kɔnyulɔyɔ kɛ ɪ nyɛm tɔna tɔɔ.

*Tɔm mpi pu waasɔyɪ pulv tɔ
(Matiyee 5:13; Malɔkɪ 9:50)*

³⁴ Tɔm kɛ pulɔpɔ mpi pɛ waasɔyɪ tɔyɔ. Ama ye tɔm mpi pɛ lɔn kɔma na ɪ sɪ, pepɛyɛ paa la na pɛ lɔn inɪ ɪ mɛli? ³⁵ Pɛɛ tɔ pu waasɔyɪ pulv. Paa n nɲusa halɛm taa, paa n pɛta hute taa, ɪsu pa lɔ-wɪ paasi. Mpa pa wɛna lɛmayasɛ tɔ pá kɛ nɲkpanɲ na tɔm tɔnɛ.

15

*Heu kɔlɛpu tɔm
(Matiyee 18:12-14)*

¹ Lampuu mulaa na tɛtɛlataa lɛlaa pa pola Yesu kin kɛ pa tɔna sɪ pa nu ɪ tɔm. ² Tɔnaya pɛ ta maya Falisanaa na lɔ Tɔm sɛyɛsɛlaa na pa tɔ sɪ, Yɔlv inɛ inɪ na tɛtɛlataa pa cakɛna, na ɪ na-wɛ pa tɔkɛna. ³ Tɔnaya Yesu pɔɔsa-wɛ sɪ: ⁴ Ye ɪsu mɛ taa nɔyɔlv wɛna heen nte nunɔwa (100), ilɛna ɪ taa kulɔm tɔ lɛ, ɪ kaa yɛlɛ pɔyɔlayafɛi nunɔwa inɛyɛ nyutɔ tɔtɔyɔlɛ na ɪ tɛɛ na ɪ sɔv kɔlɛpu inɛyɪ pɛɛkɔyɔ halɛna ɪ na-ɪ? ⁵ ɪ naa-ɪ mpɔ, ilɛna ɪ lanɲɛ hulɔmɪ teu, na ɪ kpaya-ɪ na ɪ hɔyɔli. ⁶ ɪ takɪ tɔyaya, ilɛna ɪ yaa ɪ cewaa na ɪ cɔlɔ ɪ cɔlɔ nyɛma sɪ: ɪ kɔɔ na má na-mɛ tɔ yɔli. Pɛ taya pulv, ma ná ma heu wei ɪ ka lepɔ tɔ. ⁷ Ma heeliyɪ-mɛ sɪ nɲpɔyɔ pɛ wɛɛ, ye

isayau kulom yelina i isayatu, lanjholumle tɔɔki Iso tɔyaya taa kɛ i tɔɔ kɛ, na pɛ kɛli kupama pɔɔɔlayafei nunɔwa mpa pa feina taali nɔɔɔɔ tɔ.

Liyitee nyɔɔɔɔ naanɔwa taa lenkv lepu

⁸ Na i tasa lenti tɔɔ si: Ye isu alɔ nɔɔɔɔ i ka wena liyitee nyɔɔɔɔ naanɔwa, ilena kulomɔɔ le, i mɔsɔɔi fɛtɛla kɛ, na i hasa i tɔyaya tɛna na i taasi tɛtɛtɛ, halɛna i kɔɔ na i na-kɔ. ⁹ I naa-kɔɔ mpu, ilena i yaa i cewaa na i cɔɔ i cɔɔ nyɔma na i tɔ si: I kɔɔ na mɔ na mɛ tɛ yɔɔli. Pɛ taya pulɔ, ma nɔ ma liyitee nyɔɔɔɔɔɔ nku ku lepa tɔ. ¹⁰ Ma heeliyi-mɛ si mpuɔ pɛ weɛ, ye isayau kulom yelina i isayatu, Iso isɔtaa tillaa lanja holuma teu kɛ.

Pɔyaya nka ka wakɛla ka caa wenav tɔ

¹¹ Mpuɔ Yesu tasa-weɛɛ iso sɛɛ si: Apalɔ nɔɔɔɔ i ka wenna pɔyalaa naale. ¹² Mpuɔ sɛkpɛlu nyɔɔ tɔma i caa si i cɛɛ-i pa wontu hɔɔɔɔɔɔ nku inɔ i kaya i hiki pa caa inɔ i sɛm waali tɔɔ kpakpaa. Mpuɔ pa caa tala-weɛɛ i wenav. ¹³ Pɛ lapa weɛ naale, ilena sɛkpɛlu nyɔɔ pɛɛti i nyɔm tɛna, na i kɔti liyitee na i suu nyutu tɔyutulu. I tala tɛna ilena i suu tɛkpaalɛtu lapu, na i tɔɔ i liyitee tɛna tɛpaɔɔ. ¹⁴ I tɛma a tɛnaya tɔɔɔ kɛ mpu, ilena nyɔɔɔɔ anaam nɔɔɔɔ i lu icatɛ ntɛ tɔ taa. Mpuɔ i suu wahala taa. ¹⁵ Tɛnaya i pola icatɛ tu nɔɔɔɔ i kin na i sɛlɛmɔ tɛmlɛ. Ilena ilɛ i pɔna-i taale si i nyɔnɔɔi afanaa. ¹⁶ I nyula teu isu paa afanaa tɔɔnaya mayamaya i tɔɔ, ama i ta hiki. ¹⁷ Tɛnaya i cayaa na i kpaya huwɛɛ na i mayasi i ti tɛm, na i tɔ si: Hali pɔ tɔ si ma caa tɔyaya taa kɛ tɛmlɛ nyɔma tɔɔ sɔsɔm, na pɔ tɔki na pɔ kpisiyi, na nyɔɔɔɔ nɔɔ kɔyi maya cɛnɛ. ¹⁸ Maa kɔli kɛ na mɔ mɔli ma caa tɛ. Ma talaa ma heeli-i si: Paapa, ma pɛntɛna Iso, na ma pɛntɛna nyɔ tɔɔ. ¹⁹ Pɛntɛna ma ta nɔɔɔɔna si n yaa-m nyɔ pɔyalɔ. Ama nyɔnɔɔi-m teitei isu n nyɔnɔɔ nyɔ tɛmlɛ nyɔma tɔ. ²⁰ Tɛnaya i kulaa na i kpaya mpaav si i kpen i caa tɛ.

I kɔma i wɔsɛna tɔyaya, ilɛ i caa loosa-i kɛɛ, na i tɛm lapɔ-i pɛtɔtɛ kɛ sɔsɔm. Tɛnaya ilɛ i se lɔɔ na i sɛɔ-i, na i kpipi-i na i wayali-i. ²¹ Mpuɔ i pɔyalɔ inɔ i tɔma-i si: Paapa, ma pɛntɛna Iso, na ma pɛntɛna nyɔ tɔɔ. Ma ta nɔɔɔɔna n yaa-m nyɔ pɔyaya tɔɔ. ²² Tɛnaya i caa tɔma i pɔyalaa si: I kɔna toko kupampaɔ kɛ lɔɔ na i suu-i. I lɛ-i kukuule kɛ i mpɛle tɔɔ, na ntɔkpala kɛ i nɔɔhɛ taa. ²³ I kɔna ta nav wei inɔ i wena nim kɛ teu tɔ na i kɔ, na tɔ la tɔɔnaya kupanka. ²⁴ Ma pɔyalɔ inɛ pɛ weɛ isu i sɔpaya na i fe. I ka lepaya na mɔ hii-i. Tɛnaya pa nika acima tɔɔɔ kɛ kpakpaa.

²⁵ Pɛ lakaya mpu tɔ, pɛ pamna pɔyalɔ sɔsɔ nɔɔ wena taale. Ilɛ i kɔma i luna taale na i wɔsɛna tɔyaya, ilena i nu soo na paaɛ pɛ hanja kauu. ²⁶ Tɛnaya i yaa i tɛmlɛ nyɔma taa nɔɔɔɔ, na i pɔɔsi-i si: Pepe lapa na pɛ hanja mpu? ²⁷ Ilena ilɛ i cɔ-i si: Nyɔ neu ilɛ i mɛlɛna, na mɛ caa ku ta nav wei inɔ i we nim kɛ teu tɔ. Mpi tɔ i tasa-i nav na i alaafɔya tɔ pɛ tɔɔ. ²⁸ Mpuɔ i pɔyalɔ sɔsɔ inɔ i mpu pɔáná na i kisi tɔyaya suu. Ilena i caa lu na i pɔɔli-i si i suu. ²⁹ Tɛnaya i tɔma i caa si: Nyɔni, pusi payalɛ ntɔ ma halɔyi nyɔ taale, na n yɔɔta nti maa kpɛsɔyi. Na paa kɔyakɔ kulomɔɔ n ta tɔnta si, ooo ma pɔyalɔ, kpaya pinaya kanɛ, na nyɔ na nyɔ taapalaa i leyelina. ³⁰ Nyɔ pɔyalɔ kɔma tɔ, n ka yeɛ ta nav wei inɔ i we nim kɛ teu tɔɔ kɔɔ na? Pɛyeɛ inɔ i kpayana nyɔ wenav tɛna tɛpaɔ, na i polo na i wakɛlɛna acacaale. ³¹ Tɛnaya cɛcɛ cɔ-i si: Ma pu, nyɔ weɛ ma kin kɛ tam kɛ, na pɛ tɛna mpi ma ti tɔ nyɔ tɛnna tɔɔ. ³² Pɛ mɔna tɔ la acima kɛ na tɔ yɔɔli. Nyɔ neu inɛ, pɛ weɛ isu i sɔpaya na i fe. I ka lepaya na ma hu-i.

16

Tɛmlɛ tu layatu tɛm

¹ Mpuɔ Yesu sɛɛ i falaa kɛ iso si: Apalɔ ton tu nɔɔɔɔ ka wenna tɛmlɛ tu nɔɔɔɔ wei i nin taa ton tu inɔ i mɛlɛna i wenav tɛna na i tu tɔ. Tɛnaya yɛlaa polaa na pɔ mayana ton tu inɔ na pɔ heeli-i si: Nyɔ tɛmlɛ tu inɔ i wakɛlɛɔ nyɔ wenav kɛ. ² Tɛnaya ton tu yaa i tɛmlɛ tu na i pɔɔsi-i si: Nti nti ma nukɔ si n laki tɔ, tɔ weɛ tampana yaa pɔpɔtu? Ama maa lɛsi-n ma tɛmlɛ taa. Mpu tɔ, kɛsi-m isɛna nyɔ tɛmlɛ yaasi lapa tɔ na pɛcɔ n tɛɛ nyɔ nyɔɔ. ³ Mpuɔ tɛmlɛ tu inɔ i cayaa

na í huu i taa si: Tacaa ləsəyi-m təmlə taa tə, nteyēlə maa la ilə? Anı ma kaa pəsi haləm. Pəyēlə pala lapu ná wē fēlē. ⁴ Eēhē, ma nyəmá nti maa la, na pá kəma na pá təyənı-m, má taa lan yəlaa mpa paa təkı-m tə. ⁵ Tənaya i yaa mpa mpa paa wēna i caa kē kəmlə təyō kuləm kuləm, na í pəsı kancaalaya nyəŋ si: Isənaya n wēna ta caa kē kəmlə? ⁶ İlē si, Olifinaa nim tonoonaa nınəwa (100) kē ma wēna-i kəmlə. Tənaya təmlə tu ını i heela-i si: Nn naa pə takəlaya ntə, caya ləŋ na nı ŋmaa si nim tonoonaa nule na naanəwa. ⁷ I yela ilē na í ŋmaa ləlv tə si: Na nyá se, isənaya nyá nyəntə wē? Ḿpúyú ilē i cə-i si: Təyənaya pee saakənaa nınəwa (100). İlena í heeli ilē si: Nn naa pə takəlaya ntə, ŋmaa si təyənaya pee saakənaa nınəasa. ⁸ Ḿpúyú tonj tu ını i sama i təmlə tu isayav ınəyi i layatv tə. Pə taya pulv, antulinya ınē i yəlaa wēna nyəm kē isəna pa lakəna təma təyō, na pə kəli mpa pa ta kē antulinya ınē i nyéma tə.

⁹ Ḿpúyú Yesu tasa-wēyē heeluyu si: Má, ma heeliyi-mē si í kpaya wēnav ŋku í wēna atē cənē tə na í lana na í hiki taapalaa, na pə kəma na í lanj-wı pa mv-mēyē ıcatē nte tə wē tam tə tə taa. ¹⁰ Wei í te səkpetu taa, mpv ını tətəyō i te səsəntv taa. Na wei i ta te səkpetu taa, mpv ını tətəyō i kaa te səsəntv taa. ¹¹ Ye í lapa cakəli cakəli na atē cənē wēnav, pa kaa nəki-mēyē isətaa nyəm kē cəlvu. ¹² Ye í ta pəsi ləlv nyəm təkuyō kē teu na tampana, leyē í ká hiki mə mayamaya mə ninj nyəm.

¹³ Təmlə tu kaa pəsi na í kpı yəlaa naale na í lakı pa təma. Ye i kpəpa mpv, i ləmayasē kəŋ a wē ləlv tə kē, na í yele ləlv. Yaa ntanyı, i paasəna ləlv na í kisi ləlv. Mē i kaa pəsi na í kpı İso na liyitee na í təŋ mpv.

*Yesu kvheelitu kē Falisanaa
(Matiyee 5:31-32; 11:12-13; Maləki 10:11-12)*

¹⁴ Falisanaa nu təm nti tə tənə, ıləna pá wonj Yesu. Pə taya pulv, mpe paa wēna liyitee kətəi kē. ¹⁵ Tənaya Yesu təma-wē si: I lakı si yəlaa í nyənı-mēyē tampana nyéma. Ama İso nyəmá mə lotu taa huwē. Pə taya pulv, mpi yəlaa ná nyənəyi səsəəm tə, İso isəntaa pələ pə ta kē pulv.

¹⁶ Moisi kəsəsutv na İso kuyəyətutv teləsəlaa kəŋmanjmaatu lapa tə waatu haləna İso lum səlɔ Yohaani náa kə. Pə kpaya waatu ını təyō pa suv İso Kawulaya Laapaalı Kupaŋ təm kpaalv, na paa wei i ləkəna isələ kuseemle si í suv Kawulaya ŋkē ka taa. ¹⁷ İsatənyu na atē pə tēv ta tala katē kē İso təm taa təmiya kuləmaya saalv.

¹⁸ Ye yulv təyənə i alv na í kpaya kufalv, i lapa wasanjalətv kē. Ye pa kisa alv na nəyəlɔ náa təŋ na í kpaya-i, pəntv lapa wasanjalətv kē.

Apalv tonj tu na Lasaa pa təm

¹⁹ Apalv tonj tu nəyəlɔ i ka wēna, na í suuki liyitee wontu tənyənənyənı kē teu. Paa ifemle nte ləŋ taa kē i wē, na í təkı təyənaya kupaŋka. ²⁰ Pə kaası kuyəntv nəyəlɔ i ka wē tətə, na pá yaa-i si Lasaa. I tənə isəntə tə hinj kē, na i həntaya tonj tu ını i təyaya nəyō. ²¹ Na í tanjaa si, ye tonj tu ını i kəma na i təkı i təyənaya na cəyələsi hoti atē, ilē i təsı na í təyō. Haləna hası mayamaya kəŋaya na si niisiyi kuyəntv ını i hinj taa. ²² Tənaya kuyəntv ını i kəma na í si, na isətaa tillaa kpaya-i na pá pona-i Apəlaham cəyō aləsanna taa. Ḿpúyú tonj tu ını i kəma na í si tətə, na pá pimi-i. ²³ Na í suv wahala taa kē atətəle taa tənə. Tənaya tonj tu teka i isē na í loosi Apəlaham, na Lasaa caya i kəŋkəŋ taa. ²⁴ İlena í wuli na í yaa si: Hai ta caa Apəlaham, nyənı ma pətətəle na nı tili Lasaa na í lii i mpələ nəyō taa kē lum, na í tosi ma nsəmle tə na pə tu niyiti-m niyituyu mayamaya. Pə taya pulv tə, pə hanj-m kəkə kanē ka taa kē pə tu fēi. ²⁵ Tənaya Apəlaham cə-i si: Ma pəyalv, təsı si, n ka wēv atē tə, n təyō nyá ləŋ kē teu, na Lasaa ilē i təyō nyanj kē pə tu fēi. Nəənəw kēle pə tala ilē i ləŋ si i lanjle i hē, na pə tala nyá wahala. ²⁶ Pələ pə paasi tá na-mē tá hēkv wē púyō kē yem təlemm, ŋku kv lumanj na kv walası fēi tənaya tə. Mpv tə, yulv kaa pəsi na í lu cənē na í polo mə kinj, na mə cəlv tu kaa pəsi na í lu na í kəw tá kinj cənē. ²⁷ Ḿpúyú tonj tu ını i tasa-i yəyətuyv si: Tacaa la suulu na nı tili Lasaa kē ma caa təyaya taa. ²⁸ Ma wēna newaa kē kəkpası kē tənə. I polo na í kpaalı-wēyē teu, na

pɛlɛ pɑ taa kɔɔ pɑ tasa wahala inɛ ɪ taa kɛ suu tɔtɔ. ²⁹ Ḿpɔ́yú Apɛlaham cɔ-ɪ sɪ: Ye kpaaɔyɔ kɛ pa caa, Moisi na Isɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa pa wɛɛ ɪlɛ, pɑ nuna pɛlɛ. ³⁰ Tɛnaya tɔŋ tɔ tɔma sɪ: Aaɪ hai, ta caa Apɛlaham. Ye ɪsu atɛtɔnaa taa nɔyɔɔ ka mɛlɛna na ɪ mayana-wɛ, paa layasa tɔntɛ. ³¹ Apɛlaham tasa-ɪ heeluyɔ sɪ: Ye pa kpɛɛsa Moisi na Isɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɛsɛlaa pa tɔm, paa atɛtɔnaa taa nɔyɔɔ ka pona, pa kaa tɔna.

17

Lɛlv tusuyu sɔyɔntɔ

(Matiyee 18:6-7,21-22; Malaki 9:42)

¹ Ḿpɔ́yú Yesu tɔma ɪ ifalaa sɪ: Mpi pu tɔsi yɛlaa kɛ ɪsayatɔ taa tɔ pɛ kaa laŋ. Ama ye pɛ cɛpa wei na ɪ la na ɪ tɔyɔntɛ la ɪsayatɔ, pɔntɔ ká na. ² Ye yɔlv ɪnɪ ɪ ká la na piya sɛnɛ sɪ taa nakɛli pɛntɪ, pɛ nɔyɛsɛna pɑ tɔ pɔntɔ luyɔ tɛɛ kɛ namlɛ na pɑ tɔsi-ɪ tɛŋku taa. ³ ɪ la laakali.

Ye nyá tɔyɔntɛ lapa-ŋ ɪsayatɔ, yaa-ɪ na ń hɔli-ɪ sɪ ɪ lapa mpi tɔ pɛ fɛi teu. Ye ɪ tisaa na ɪ layasi ɪ kulapɔtɔ, n kɔ-tɔyɪ nyá taa tɛkpataa. ⁴ Ye wɛlɛ kulɔmtɛlɛ taa ɪ pɛntɛna-ŋ tɔm naatosompɔyɔlaya, na ɪ kɔŋ tam na ɪ wiiki sɪ ma pɛntaa kɛ, n ká hɔli-ɪ suulu kɛ.

Taa tɛmnɔv kɛ Isɔ

⁵ Ḿpɔ́yú tillaa tɔma Tacaa sɪ: La na ta taa tɛmnɔv kɛ Isɔ sɔɔsɪ.

⁶ Tɛnaya Tacaa cɔwa sɪ: Isɛna ɪ tɛmna Isɔ kɛ mɛ taa tɔ ye pu tɔ tala ɪsu sɔɔya pile kɛ yasɛlaya, paa tɔyɔ ŋku kɔ sɛŋa ɪsɛntɔ tɔyɔ ɪ tɔma sɪ: Kpɛsɪ tɛna na ń polo ń sɛŋ tɛŋku taa, pɛ lakɪ ḿpɔ́yú.

Tɛmlɛ tɔ kulapɛlɛ

⁷ Mɛ taa awe wɛna yom na ɪ halɔyɪ ɪ tawa na ɪ tiikiyɪ ɪ kalakɛŋ, na ɪ luna taalɛ kɛ kpakpaa, na pɔntɔ paatɛna-ɪ heeluyɔ sɪ: Kɔɔ laŋ na ń caya na ń niki tɔyɔ? ⁸ Aaɪ, ɪ tɔŋi-ɪ kɛ sɪ: Saa-m, ɪlɛna ń layasi nyá wontu na ń kɛŋna-m tɔyɔnaya, na má tɔyɔ na má nyɔɔ. Maa haɔyaa ɪlɛ, nyaa caya na ń tɔyɔ na ń nyɔɔ. ⁹ ɪ ká nɔki-ɪ sɛɛ sɪ ɪ lapa mpi ɪ tɔma-ɪ sɪ ɪ la na ɪ la tɔ? ¹⁰ Mpu ɪnɪ tɔtɔyɔ na mɛ, ye ɪ kɔma na ɪ tɛ mpi Isɔ ka tɔ-mɛ tɔ pɛ lapɔ, ɪ tɔ sɪ: Tɛ kɛ tɛmlɛ nyɔma kɛ yem kɛ, nti pu wɛɛ sɪ tɛ la tɔ, tɛ tike kɛ tɛ lapa.

Tɔnyɔv tɔɔ asilima kutɔŋ nyɔma waasɔyɔv

¹¹ Yesu kulaa na ɪ puki Yosalem, ɪlɛna ɪ tɛŋna Samalii na Kalilee pɛ hɛkɔ taa. ¹² ɪ suvakaya ɪcatɛ natɛli tɛ taa, ɪlɛna tɔnyɔv tɔɔ asilima kutɔŋ nyɔma napɛli pɑ tɔ na pɑ suli-ɪ. Pa wɛ yɛlaa naanɔwa. Ḿpɔ́yú pa sɛŋa pooluŋ, ¹³ na pɑ kpɛɛsɪ-ɪ sɪ: Tacaa Yesu, wii tá pɛtɔɔtɛlɛ.

¹⁴ Tɛnaya Yesu na-wɛ ɪlɛna ɪ tɔ-wɛ sɪ: ɪ polo na kɔtɛlaa wiili-mɛ.

Asilima kutɔŋ nyɔma tɔŋna pote, ɪlɛna pɛ waa-wɛ. ¹⁵ Pa taa lɛlv nawa sɪ pɛ waa-ɪ mpu, ɪlɛna ɪ mɛlɛna ɪ waali kɛ kpakpaa, na ɪ saŋ Isɔ na nɔyɔ sɔsɔya. ¹⁶ Ḿpɔ́yú ɪ hɔta Yesu tɛɛ na ɪ sɛɛ-ɪ sɪ ɪ na tɛmlɛ. Apalɔ wei ɪ mɛla mpu na ɪ sɛɛ Yesu tɔ, ɪ kɛ Samalii tɔ. ¹⁷ Tɛnaya Yesu tɔma sɪ: Pɛ taya asilima kutɔŋ nyɔma mpe pa naanɔwa hikina alaafɔya? Na pɔyɔlayafɛi naanɔwa inɛ ɪ wɛ lɛ? ¹⁸ ɪsu pa taa nɔyɔɔ ta tɔ toosi kɛlɛ sɪ ɪ mɛlɔyɪ na ɪ sɛɛ Isɔ kɛ ɪ na tɛmlɛ, ye pɛ taya kpai tɔ inɛ ɪ paasi?

¹⁹ ɪlɛna Yesu heeli asilima kutɔŋ tɔ sɪ: Kulɪ, n tɛma Isɔ na nyá taa tɔ ɪ yɛlaa na ń hiki alaafɔya.

Isɔ Kawulaya kɔntɛ tɔm

(Matiyee 24:23-28,37-41)

²⁰ Ḿpɔ́yú Falisanaa pɔɔsa Yesu sɪ: Pɛlɛ kɛlɛ pu tala Isɔ Kawulaya tɔyɔv ɪlɛ? Tɛnaya Yesu cɔ-wɛ sɪ: Pɛ taya sɪ Isɔ tɔki ɪ Kawulaya na yɛlaa naa tɛkɛɛlɛ se. ²¹ Pɛ taya ɪsu paa yɔyɔtɪ sɪ ka wɛ cɛnɛ yaa hatoo tɛna. Pɛ taya pulɔ tɔɔ, ɪ nyɪ teu sɪ Isɔ tɔŋna ɪ Kawulaya tɔyɔv kɛ mɛ hɛkɔ taa.

²² Yesu tɛma ḿpɔ́yú yɔyɔtɔyɔv, ɪlɛna ɪ heeli ɪ ifalaa sɪ: Pu kɔɔ na mɛ ɪ nyɔli sɪ Yɔlv Pɛyaya má ma kuyaku ɪ kɔɔ na ɪ na-kɔ. Ama ɪ kaa na. ²³ Paa heeli-mɛ sɪ ɪ paasɛna hatoo tɛna, yaa ɪ paasɛna cɛnɛ. Ama mu taa polo sɪ ɪ pɛɛkɔyɪ. ²⁴ Yɔlv Pɛyaya má ma kuyaku wɛlɛ pu la kɛ ɪsu

teu nyəḡəsuyu təḡmeleu na pə ná na pə cə antulinya təna təpai təḡ. ²⁵ Ama maa təḡo kunyən ke səsəm, na tá kufalan yəlaa pane paa lə-m təkpataa. ²⁶ Isəna pu lapa Nowee pəəle taa tə, mpv inı pə mayamaya pu lana Yulv Pəyaya má ma kuyey taa. ²⁷ Pə keesa Nowee wee anı a taa tə, pə təkaya ké na pə nyəki, na pə haaki təmaya alaa na pə kpəkəyi mpv yooo, haləna kuyan̄ku Nowee suv atakaa pəḡoluyv səsəu taa na pə yele-we, na ləm kə na pə təḡo pa təna təpai tə. ²⁸ Pu la teitei ké isu pu lapv Ləəti pəəle taa tə. Pə təkaya ḡpúyú na pə nyəki, na pə pəetəyi na pə yaki, na pə haləyi tawa na pə ḡmaaki kutulun̄. ²⁹ Ama kuyan̄ku Ləəti lu Sətəm təkəu tə, asimti na kəkə pə luna isətaa təyooo isu teu, na ká nyaya pa təna təpai. ³⁰ Kuyan̄ku Yulv pəyaya má maa kə tə, mpv pə mayamaya pu lana.

³¹ Pə wule nté ye pə mayana yulv we kutuluyu pata tə na ı wontu we təyaya taa, pəntv í taa tə sı ı tiiki na í suv təyaya na í kpaya ı wontu nti tə wee tə. Na ye pə pamma taale ke ı wee, í taa tə sı ı mələyi təyaya. ³² I təəsi Ləəti alv təm. ³³ Wei í pəkəyi ı weesuyu təcütutu ı tēna səpə ké. Na wei í lapa ı təyi awusa, inı ı ká hikina weesuyu. ³⁴ Pə wule nté pə ahoo, pu pana yəlaa naale hənta nyáaluyv kulumuyv tə, na pə kpaya ləlv, na pə yele ləlv. ³⁵ Pu pana alaa naale we nama tə, na pə kpaya ləlv na pə yele ləlv. [³⁶ Pu pana apalaa naale we taale taa, na pə kpaya ləlv na pə yele ləlv.]

³⁷ ḡpúyú ı ifalaa pəəsa-ı sı: Tacaa, leyele mpv inı pu la ile?

Tənya Yesu cə-we sı: Timpi pulv səpa na pə həntaa tə, tənaya yepelekunaa kotiḡi.

18

Alv leelu na wulav pa təm

¹ Yesu caa ı huli-we sı pá sələməyi Isə ké tam, pá taa tə sı pə nu-we, iləna í sēe-weye isə inē sı: ² Wulav nəḡəlv ı ka wenna ıcate natəli tə taa, ı paa fəina Isə. Pəyele u nyənəyi yulv sı ı ké pulv. ³ Pə pamma alv leelu nəḡəlv naa we ıcate nté tə taa, tam ké ı pukaya ı kin̄ na í sələməyi-ı sı í waası-ı. Sı nəḡəlv təkəna ı isē, na í caa sı í waası-ı. ⁴ Paa alv inı ı puki tam ke mpv tə, wulav inı ı kisa-ı nunav. Pə waalı ké ı mayasa ı taa sı: Anı ma paa fəina Isə, pəyele maa nyənəyi yulv sı ı ké pulv. ⁵ Ama isu leelu inē ı kəḡuyv tam na í pəkələyi-m tə pə tə, maa paasəna ı təm na má waası-ı. Tefe ı ka kəḡ isənəḡo tam ké na í cəəsəyi-m.

⁶ ḡpúyú Tacaa tasaa sı: I ta nu nti wulav isayav inē ı yəḡətaa tə taa? ⁷ Ile Isə ká yelina ntəye waasuyv ke mpa ı ləsaa na pá wiikina-ı ilim na ahoo tə? I ká la kaninika na pa sənau na? ⁸ Ma heeliyi-me sı: Isə ká tayanı pa təm ke ləḡ təlv. Ile waatu wei Yulv Pəyaya ma maa kə tə, maa mayana atə cənəye yəlaa mpa pa təmna Isə ké pa taa təḡəle yee?

Falisa na lampuu mvlv pa Isə sələməyv

⁹ Yəlaa ləlaa ka tēma pa taa təkpataa sı mpe pa kəna kupama ke Isə isəntaa, haləna pá nyənəyi ləlaa ke yem. ḡpúyú Yesu sēe-weye isə sı: ¹⁰ Yəlaa naale kpāna Isə təsēle taa ké Isə sələməyv. Ləlv ke Falisa na ləlv ke lampuu mvlv. ¹¹ ḡpúyú Falisa səḡna ı mpaa na í sələmi Isə sı: Isə nyana təmle. Pə taya pulv tə, ma fəi isu yəlaa ləlaa wəv tə. Pəle pa ké ḡmulaa na asayaa na wasaḡkalənaa ké. Pəcə ma fəi isu lampuu mvlv inē ı wəv tə. ¹² Cimaası na cimaası, kuyey naale naaleye ma həkəyi nəḡo. Na pə təna mpi ma hikiyi tə, ma ləsəyi pə həḡələḡ naanwa taa kulumuyv ké na má ha-ḡ. ¹³ ḡpúyú lampuu mvlv ná cəəsa kpeen̄a na í kama nyuyv na kusuyv fəi, na í təkəyi nin̄ sı: Hai Isə, ma ké isayav ké, wii ma pətəətəle. ¹⁴ Ma heeliyi-me sı Isə na apalv inē pa tayanā, na í kulı na í kpe. Ama í na Falisa pa ta tayanı. Pə taya pulv tə, wei ı həḡ ı ti, paa tisi-ı. Na wei í pasəyi ı ti, paa kusı ı nyuyv.

Piya səkpesi kupantv kooluyu

(Matiyee 19:13-15; Maləki 10:13-16)

¹⁵ Yəlaa pukayana piya səkpesi tətəḡo Yesu sı í tənı sı tə ké nin̄. Ama Yesu ifalaa na yəlaa mpe iləna pá kaləna-we. ¹⁶ Tənaya Yesu yəlaa na pá kpətəna piya ke ı kin̄, na í tə-we sı: I yelev na piya kə ma kin̄, í taa kaḡatı-sı. Pə taya pulv tə, mpa pa we isu piya tə, mpe pa tənna

Isɔ Kawulaya. ¹⁷ Ma heeliyi-meyɛ tampana si, ye wei i ta pəsi isu pəyaya na Isɔ tɔɔ i tɔɔ ké kawulaya, pɔntu kaa la kawulaya ŋkɛ ka tu kɛ paa pəcɔ.

Yɔlv ton tu tɔm

(Matiyee 19:16-30; Malaki 10:17-31)

¹⁸ Tənaɣa Yuta nyəma nyɔɔv tu nəɣɔlv i pɔɔsa Yesu si: Tacaa kupaŋ, pepeye pə wɛɛ si maa la ɔlɛna má hiki weesuɣu ŋku ku tɛŋ tɔ?

¹⁹ Ḿpúyú Yesu cɔ-i si: Pə lapa ɔsəna na n̄ yaa-m kupaŋ? Nəɣɔlv ta kɛ kupaŋ ye pə taya Isɔ tike təkɔŋ. ²⁰ Ntəŋ n nyəma nti pa suwa si: Taa la wasaŋkalətu, taa ku yulu, taa ŋmulɪ, taa suu ləlv kɛ tɔm. Se nyá caa na nyá too.

²¹ Tənaɣa apalv ton tu inɪ i cɔwa Yesu si: Ma tɔka kəsəsutv nti tɔ tənaɣa hatoo ma pəcaatu ké.

²² Yesu nu mpv ɔlɛna í tɔm-i si: Ama kolumtu tike təkɔŋ kaasəna-ŋ lapv. Polo n̄ pɛɛti pə təna mpi n wɛna tɔ na n̄ tala kunyɔntɔnaa kɛ pə liyitee, na cele n̄ suv ton kɛ ɔsɔtaa. N̄ tɛma mpv pə lapv ɔlɛ n̄ kɔɔ na n̄ tɛŋ-i-m.

²³ Apalv inɪ i nu tɔm tənɛ, ɔlɛna i lanlɛ wakəlɪ tətɔɔtɔɔ. Pə taya pulv tɔɔ, i ka wɛna ké pə tu fɛi. ²⁴ Yesu nawa si apalv inɪ i lanlɛ wakəlaa, ɔlɛna í tɔ si: Ama liyitee nyəma Isɔ Kawulaya suuv wɛ kate pə tu fɛi. ²⁵ ɔsəna mpi pə wɛ yoooyoo ké kate si í suvna pənyálaya púyú na í lu tɔ, mpv tɔtɔɔ pə wɛ liyitee tu kɛ kate si í suv Isɔ Kawulaya taa, halɪ pə tu tɛɛ mpv.

²⁶ Tənaɣa mpa pa caya na pá nukɪ i tɔm tɔ, pa tɔma si: ɔlɛ aɔwɛ ká tɔlɛna ntɛɣɛ-ti?

²⁷ Ḿpúyú Yesu cɔwa si: Mpi yəlaa təŋ si pə fɛi pəsɔɔv tɔ, Isɔ kin̄ təlɛv ké.

²⁸ Ḿpúyú Piyɛɛ nəɔ təkpaɔv si: Tɔv, ta yela pə təna təkpaɔaa ké na taa hu nyá waali.

²⁹ Ḿpúyú Yesu cɔ-wɛ si: Ma heeliyi-meyɛ tampana tɔɔ si, ye nəɣɔlv yela i təyaya yaa i alv, yaa i taalɔnaa yaa i kəɣənaa yaa i newaa, yaa i nyəma yaa i piya kɛ Isɔ Kawulaya nyɔɔv tɔɔ, ³⁰ pu ha pɔntu na pə kəlɪ ḿpúyú pə kpaɣav nɔɔnɔ tɔ. Pəyɛlɛ i sɛm waali i ká wɛɛna weesuɣu ŋku ku tɛŋ tɔ.

Yesu sɛm na i fem pə tɔm tɔtɔ

(Matiyee 20:17-19; Malaki 10:32-34)

³¹ Ḿpúyú Yesu yaa i ifalaa naanɔwa na naalɛɣɛ i kin̄, na í heeli-wɛ si: Tɔv, tɔ kpaa Yosalem kɛlɛ. Pə təna mpi Isɔ kuyɔɔtɔtɔ tɛlɛsəlaa ka ŋmaawa si pu mayana Yɔlv Pəyaya má tɔ, tənaɣa pu la. ³² Paa tu-m ma ta nyɪ ɔsənaa nin̄ taa. Pɛlɛ paa paana-m, paa tuv-m, paa tɔ-m ntayama. ³³ Paa casa-m hikasi, paa ku-m. Ama kuyɛɛŋ tooso wule, maa fɛ.

³⁴ Ama Yesu ifalaa ta cɛkəna tɔm nti. Tɔm nti tɔ huwɛɛ tɛɛ pa tɔɔ ké, ɔlɛ pa ta tu nyəm mpi pə tɔm Yesu yɔɔtɔaa tɔ.

Yesu kuliyi yɔlvɔm nəɣɔlv i ɪɛ

(Matiyee 20:29-34; Malaki 10:46-52)

³⁵ Yesu kɔma na í kpɛɣɛtəna Yeliko ɔlɛ, sɛsɛ yɔlvɔm nəɣɔlv i ka caya mpaav nəɔ nté na í laki pala. ³⁶ I nu yəlaa samaa tan̄ na pá tɛɛkɪ, ɔlɛna í pɔɔsi si: Pepe lapa ye? ³⁷ Ḿpúyú pa heela-i si: Nasaletɪ Yesu tɛɛkəna. ³⁸ Tənaɣa i koo səsəm si: Tafiiti Pəyaya Yesu, nyənɪ ma pətɔtɔlɛ.

³⁹ Mpa paa tɛɛ nəɔ tɔ, pɛlɛ pa kaləna yɔlvɔm na pá heeli-i si: Su. Ama ɔlɛ i sɔɔsa koou kɛ səsəm si: Tafiiti Pəyaya, nyənɪ ma pətɔtɔlɛ.

⁴⁰ Ḿpúyú Yesu səŋaa, na í tɔ si: I kəna-i ma kin̄. Yɔlvɔm tala Yesu kin̄, ɔlɛna Yesu pɔɔsi-i si: ⁴¹ N caa má la-ŋ wɛ? Yɔlvɔm cɔwa si: Tacaa, ma caa ké si n̄ la na má naakɪ isu maa wɛv ma wule taa tɔ.

⁴² Tənaɣa Yesu tɔma-i si: Tɔv, naa ɔlɛ, nyá taa tɛmnav kɛ Isɔ waasa-ŋ kɛ. ⁴³ I suv nav nté tənɛ inəɣi kpakpaa, na í təŋəɣi Yesu na í san̄ Isɔ. Samaa təna ná mpv, ɔlɛna pá suv Isɔ ké sam tɔtɔ.

19

Yesu na Sakee pa tɔm

¹ M'p'ógú Yesu s'uv Yeliko, il'ena í fayana ícate taa na í t'ee'ki. ² Ap'alu n'ə̀̀g'ə̀l'v í ka w'e t'ə taa t'əna, na pá yaa-í s'í Sakee. Ap'alu iní í k'ena lampuu m'ulaa s'ə̀s'ə̀, na í ka p'ílaa k'é. ³ Í caakaya s'í í n'yí w'eí pa yaa s'í Yesu Yesu t'ə. Ama í topulun t'ə́ í taa p'ə̀s'í na í na-í. M'p'í t'ə, samaa ny'ə'kaa k'é. ⁴ M'p'ógú Sakee t'ee n'ə̀̀g'ə̀l'v na í k'paya asewa, na í polo na í k'pa t'ə̀g'v nak'ulí k'v t'ə́, s'í Yesu í t'ee'k'əna k'v t'ee il'e í na-í. ⁵ Yesu k'əma na í tala t'əna, il'ena í t'ek'í í ís'e na í t'ə̀m'í-í s'í: Sakee t'ii t'əcav, sa'ŋa nyá t'ə̀yaya k'e maa caya.

⁶ M'p'ógú Sakee t'ii k'pakpaa, na í m'v Yesu na lan'holu'm'le. ⁷ Pa t'əna m'pa pa ná m'p'v t'ə p'ə ta ma'ya-w'e, il'ena pá t'ə̀ŋ s'í: Halí y'ulv ísaya'v t'ə̀g'el'e í kulaa í polo.

⁸ Pa tala t'ə̀yaya taa, il'ena Sakee k'ulí na í heeli Tacaa s'í: Tacaa, ma seee, maa faya ma k'v'pam k'e calí na má ha k'vny'ə̀nt'vnaa. Ye maa mu'g'ula n'ə̀̀g'ə̀l'v na má t'ə̀g'v í li'yitee, maa f'elí p'ont'v k'e p'ə t'ə̀m li'yiti.

⁹ T'ə̀naya Yesu t'əma s'í: Sa'ŋa t'ə̀yaya kan'e k'el'e ka ny'ə́ma ná ny'v'v n't'é. P'ə t'ə̀yaya pul'v, Sakee ma'ya'maya ná k'é Ap'əlaham p'ə̀yaya t'ə̀t'ə̀g'v m'ee. ¹⁰ Y'ul'v P'ə̀yaya má ma k'əma'ya s'í ma p'ee'k'ə̀y'í m'p'í p'ə l'epa t'ə na má ya p'ə ny'v'v.

Timpi pə wɛɛ tə tənaya pə sɔɔsəyɪ
(Matiyee 25:14-30)

¹¹ M'p'ógú Yesu tasa m'pa pa nu t'ə̀m n't'í í y'ə̀g'ə̀taa t'ə̀g'v ís'ə s'ee'v. P'ə t'ə̀yaya pul'v, pa k'p'eyet'əna Yosale'm t'ə, y'əlaa hu'ukaya s'í n'tany'í ís'ə ká s'uv Kawulaya t'ə̀g'v k'e t'əne in'ə̀y'í k'pakpaa na pá ná. ¹² Ís'ə w'eí í s'ee-w'e t'ə̀g'el'e s'í: Kawulaya t'ə̀yaya taa awulumpu n'ə̀̀g'ə̀l'v í kul'əna na í polo t'et'v poolun ny'ə̀nt'v s'í pá t'v-í kawulaya, na p'ə t'əma il'e í m'əli. ¹³ Í caakaya t'ee'v, il'ena í yaa í t'əml'e ny'ə́ma naan'vwa, na í tala-w'e'g'e li'yitee ny'ə̀g'ə̀l'v'v ny'ə̀g'ə̀l'v'v k'e pa ny'ə̀ŋ t'ə́. Na í heeli-w'e s'í: Í taat'əna li'yitee an'e, halí má polo má k'ə́. ¹⁴ Ama í ícate ny'ə́ma lu'g'v ná f'eí-í, il'ena pá k'v's'í tillaa s'í pá polo pá heeli-w'e s'í: T'v caa s'í ap'alu iní í la ta wulav.

¹⁵ Pa t'v ap'alu in'ə̀y'í kawulaya ŋk'e, il'ena í k'ulí na í m'əli í ícate taa. M'p'ógú í kota í t'əml'e ny'ə́ma m'pa í ka c'ela li'yitee t'ə, s'í í naa ís'əna ís'əna p'ə s'ee-w'ena t'ə. ¹⁶ M'p'ógú kan'caalaya ny'ə̀ŋ kulaa na í t'ə s'í: Tacaa, p'ə s'ee-m li'yitee ny'ə̀g'ə̀t'v naan'vwa k'é ny'ə̀g'ə̀l'v'v ŋku n ka c'ela-m t'ə k'v t'ə́. ¹⁷ T'ə̀naya wulav t'əma-í s'í: P'ə w'e teu, n k'é t'əml'e t'v k'v'p'əŋ k'é. Timpi ís'v n lapa teu k'e p'əc'ə ny'ə̀m taa ís'ənt'ə t'ə, n ká t'ə̀g'v acal'ee naan'vwa t'ə́ k'é kawulaya. ¹⁸ Il'ena naale ny'ə̀ŋ náá k'ulí na í t'ə s'í: Tacaa, p'ə s'ee-m li'yitee ny'ə̀g'ə̀t'v kak'pas'í k'e ny'ə̀g'ə̀l'v'v ŋku n ka c'ela-m t'ə k'v t'ə́. ¹⁹ T'ə̀naya wulav t'əma íl'e s'í: Nyaa t'ə̀g'v acal'ee kak'pas'í t'ə́ k'é kawulaya. ²⁰ T'əml'e t'v l'el'v ná kulaa, il'ena í t'ə s'í: Tacaa, nyá ny'ə̀g'ə̀l'v'v ŋku n ka c'ela-m t'ə̀g'ə̀l'v. Ma h'ə'ka-k'v'v saalaya taa k'é na má su. ²¹ N w'e-m s'ə̀g'ə̀nt'v k'é. P'ə t'ə̀yaya pul'v, n k'é y'ul'v kate t'v k'é. N ta s'v m'p'í t'ə m'p'ə̀y'í n k'pak'ə̀y'í, na timpi n ta tuu t'ə t'ə̀naya n k'v'ŋ. ²² T'ə̀naya wulav t'əma-í s'í: N k'é t'əml'e t'v ísaya'v k'é, nyá ma'ya'maya nyá k'v'ə̀g'ə̀t'v'v k'e ma k'v'v'vna nyá t'ə̀m. N ka ny'ə́ma teu s'í ma k'é y'ul'v kate t'v, na m'p'í ma ta s'v t'ə̀g'v ma k'pak'ə̀y'í, p'ə́c'ə́ timpi ma ta tuu t'ə̀g'v ma k'v'ŋ. ²³ Il'e pepe t'ə́ k'é n taa t'v ma li'yitee k'e p'anci taa? Ma k'əma ís'ənt'ə t'ə, maa ma'ya'na p'ə s'ee a t'ə́ na má k'p'ent'í na má m'v. ²⁴ M'p'ógú í heela í c'ə̀l'v ny'ə́ma s'í: Í l'ee'k'í li'yitee ny'ə̀g'ə̀l'v'v ŋk'v'v í n'íŋ taa, na í s'ə̀s'í ny'ə̀g'ə̀t'v naan'vwa t'v. ²⁵ T'ə̀naya p'el'e pa c'ə-í s'í: Tacaa, k'e íl'e í w'ena naan'vwa? ²⁶ M'p'ógú wulav c'ə-w'e s'í: Ma heeli'y'í-m'e s'í timpi p'ə w'ee t'ə t'ə̀naya p'ə s'ə̀s'ə̀y'í. Ama w'eí í f'eina pul'v t'ə, paa p'əciimaya k'é í w'ena, paa l'ee'k'í k'é. ²⁷ T'ə́, í k'əna ma kolontunaa m'pa pa k'isaa s'í má taa t'ə̀g'v pa t'ə́ k'é kawulaya t'ə̀g'v c'əne, na í k'v-w'e'g'e ma ís'ənt'aa.

Yesu cayav ke kpanaya
(Matiyee 21:1-11; Maləki 11:1-11; Yohaani 12:12-19)

²⁸ Yesu t'əma m'p'ógú y'ə̀g'ə̀t'v'v, il'ena í t'ee n'ə̀̀g'ə̀l'v na í pukina Yosale'm. ²⁹ Pa k'əma pa k'p'eyet'əna Petafas'í na Petanii na Olifinaa p'v'g'v, il'ena í t'ili í ífalaa taa naale s'í: ³⁰ Í polo ícate n'te t'ə w'e n'ə̀̀g'ə̀l'v t'ə́ c'əne t'ə. Í talaa, í ká ma'ya'na pa t'v k'panaya p'ile nat'ə̀l'ə̀y'í ŋm'əna'ya. N'ə̀̀g'ə̀l'v ta cayata t'ə́ t'ə́. Í h'e't'í-t'e na í k'əna. ³¹ N'ə̀̀g'ə̀l'v í p'ə̀s'ə-m'e s'í: Í h'e't'ə̀y'í-t'e suwe? Í c'ə p'ont'v s'í: Tacaa caak'əna.

³² M'p'óg'ó mpa ɪ tilaa tɔ pa tɛɛwa, na pá mayana pə tənaya teitei ɪsu Yesu ka tɛm-wɛɣɛ heeluyɔ tɔ. ³³ Pa kɔma pa hɛtəɣi kpaŋaya pile nté ɪlɛna tɔ nyéma si: ɪ hɛtəɣi kpaŋaya pile nté suwe?

³⁴ Ntɛna Yesu tillaa cɔ si: Tacaɔ caakəna.

³⁵ ɪlɛna tillaa pona-tɛɣɛ Yesu. M'p'óg'ó pa pə pa wontu kɛ kpaŋaya pile tɔ na pá kpaɣa Yesu na pá cayaɪ. ³⁶ Yesu tənɔ tɛɛv, ɪlɛna yɛlaa pɔɔki-ɪ pa wontu na ɪ tən pə tɔ. ³⁷ ɪ kɔma ɪ tiikina Olifinaa puyɔ na ɪ kpɛɣɛtəna Yosalem, ɪlɛna ɪ tənɔlaa samaa ɪnɪ ɪ tənɔ ɪ lanɔ hɔlɔmɪ teu, na pá san ɪsɔ ké sɔsɔm kɛ piti tɛma nna pa nawa tɔ a tɔ si: ³⁸ ɪsɔ ɪ wɛɛ wulav sɔsɔ wei ɪ kənɔna Tacaɔ tən tɔ ɪ waali. Lanɔhɔlɔmɛ ɪ wɛɛ hatoo ɪsɔtaɔ. Paa wei ɪ tɔ ɪsɔ ké teeli.

³⁹ Falisanaa napəli paa wɛ samaa ɪnɪ ɪ hɛkv. M'p'óg'ó pɛlɛ pa tɛma Yesu si: Tacaɔ, sumsi nyá ɪfalaa mpɛ.

⁴⁰ Kɛlɛ na Yesu si: Ma heeliɣi-mɛ təfoo si, paa pɛlɛ pa suma, atɛ pɛɛ mayamaya ká kuli na á yɔɣɔɪ.

Yosalem tɔ wula

⁴¹ Yesu kɔma na ɪ kpɛtəna ɪcatɛ kɛ teu, ɪlɛna ɪ nyənɪ-tɛ, na ɪ wii-tɛ si: ⁴² Aaa, kasa, Yosalem, nyá mayamaya, sanɔ kuyaku kɔnɛ, ye n ka tu cɛkəna cɛkənav mayamaya kɛ mpi pə pəsəɣi na pə ha-ɲ lanɔhɔlɔmɛ tɔ. Ama pənɛntɛ pə ɲmɛsa-ɲ-wi, n kaa ná. ⁴³ Wɛɛ kən nna a taa nyá kolontunaa ká cənɔna-ɲ na yooɔ wontu tən nyəntɔ, na paa ta-ɲ kotaya na pá nyala-ɲ təkpaɛkpəli. ⁴⁴ Paa nanɪ nyá na nyá taa yɛlaa tən tənənɔnɔn, halɪ pa kaa tu sɔ pəlɛ lɛntɛ kɛ lɛntɛ tɔ. Pə taya pulv, n taa cɛkəna waatɔ wei ɪsɔ kɔma si ɪ waasəɣi-ɲ tɔ.

Pɛɛtəlaa tɔɣɔnuyɔ kɛ ɪsɔ tɛsɛɛlɛ taa

(Matiyee 21:12-17; Maləki 11:15-19; Yohaani 2:13-22)

⁴⁵ M'p'óg'ó Yesu suv ɪsɔ tɛsɛɛlɛ taa na ɪ niki pɛɛtəlaa kɛ tɔɣɔnuyɔ. ⁴⁶ Na ɪ tɔ-wɛ si: Pa ɲmaawa ɪsɔ Təm taa ké si, ma tɔyaya ká la ɪsɔ tɛsəlɔmɛ ké. Ama mə pəsəna-kɛɣɛ ɲmulaa tɔyaya.

⁴⁷ Yesu sɛɣɛsaya ɪsɔ tɛsɛɛlɛ taa ké paa ɪfemle nte. M'p'óg'ó kɔtəlaa taa sɔsaa sɔsaa na ɪsɔ təm sɛɣɛsəlaa na samaa taa nyuyɔ nyéma pa pɛɛkaya si pa kuyɔ-ɪ. ⁴⁸ Ama pa ta nyi nti pá pusina tɔ. Pə taya pulv tɔ, samaa tənɔ tɔ ɲkpaŋuyɔ kɛ teu ké na pá nukɪ ɪ təm.

20

Yesu pəsuyɔ təm

(Matiyee 21:23-27; Maləki 11:27-33)

¹ M'p'óg'ó kuyaku nakuli Yesu sɛɣɛsaya samaa kɛ ɪsɔ tɛsɛɛlɛ taa na ɪ heeliɣi Laapaali Kupaŋ. ɪlɛna kɔtəlaa taa sɔsaa sɔsaa, na ɪsɔ Təm sɛɣɛsəlaa, na sɔsaa pa polo ² pá pɔɔsi-ɪ si: Heeli-tuyɔ kanɔkante nte n makɪ nyá taa na ɲ lakɪ ɪsəntɔ tɔ. Yaa awe tu hana-ɲ pə mpaav?

³ Tənaya Yesu cɔwa si: Tɔv, ma mayamaya maa pɔɔsi-mɛɣɛ təm. ⁴ ɪsɔ yaa yɛlaa tilina Yohaani si ɪ sɔki yɛlaa kɛ ɪsɔ lɔm? ɪ cɔ-m ma nu.

⁵ M'p'óg'ó ɪsɔ Təm sɛɣɛsəlaa mayasa-təɣi pa taa pa tike, ɪlɛna pá tɔ si: Ye tɔ tɛma si ɪsɔ tilina-ɪ ɪ ká pɔɔsi-tɔ si: Na pepe tɔ ké ɪ ta mu ɪ təm? ⁶ Pəyele tɔ tɛma si: Yulv tilina-ɪ kɔlɔ, samaa tənɔ ká ku-tɔ na pɛɛ. Pə taya pulv tɔ, pɛlɛ pa tɛma pa taa təkpaɛlaa ké si Yohaani ké ɪsɔ kuyɔɣɔtɔtɔ tɛlɔsɔlv.

⁷ M'p'óg'ó ɪsɔ Təm sɛɣɛsəlaa pəsənɔ si: Tə ta nyi wei ɪ tila-ɪ ɪsɔ lɔm sɔv tɔ se. ⁸ Tənaya Yesu ná cɔ-wɛ si: Anɔha, ma kaa heeli-mɛɣɛ kanɔkante nte ma makɪ na má lakɪ ɪsəntɔ tɔ.

Təmle nyéma asayaa təm

(Matiyee 21:33-46; Maləki 12:1-12)

⁹ Pə waali ké Yesu sɛɛ samaa kɛ ɪsɔ si: Yulv nɔɣɔlv ka sənɔ lɛsɛɲ tun kɛ taalɛ tɔcu. M'p'óg'ó ɪ caa yɛlaa na ɪ su tɔ taa, ɪlɛna ɪ kuli na ɪ tɛɛ yɛla na pə taanɪ. ¹⁰ Pə kɔma na pə tala tun ɪnɪ ɪ kooluyɔ waatɔ, ɪlɛna ɪ kusɪ ɪ tillu nɔɣɔlv, si ɪ polo təmle nyéma kin na pá cɛɛ-ɪnɪ ɪ tɛtɛ. Tənaya təmle nyéma mpɛ pa kpa tillu ɪnɪ na pá má, ɪlɛna pá tɔɣɔnɪ-ɪ nin naanɔwa tɔyəlɔyɔli.

11 Mpúyú taale tu un i tasa i tillu nɔɔlɔyɔ kusuyɔ na i tili. Ilena tɔmlɛ nyɛma mpe pa má ilɛ, na pa tuu-i, na pa tɔɔn-i nin naanɔwa tɔyɔlɔyɔli. 12 I tasa tooso nyɛn kɛ tiluyɔ, Ilena tɔmlɛ nyɛma ma ilɛ, na pɛ ku i tɔna, Ilena pa peti-i halɛm na waali. 13 Tɔnaya halɛm tu tɔma si: Tɔv, isɛnayale maa la ilɛ? Ma mayamaya ma kulɔlɔ wei ma luyɔ suu teu tɔɔ maa tili. Ntanyɔ paa nya i isɛlɛ. 14 Ama tɔmlɛ nyɛma ná kɔma na pa loosi i pɔyalɔ na i puki, Ilena pa heeli tɔma si: Ii loosiyi kpancoou tu kɔna ntɛ. I kɔɔ tɔ ku-i, na taale pɛsi ta nyɛntɛ. 15 Mpúyú pa kpa-i, na pa lɛsi-i taale na waali na pa ku-i.

Tənaɣa Yesu pəəsaa si: Taale tɔ ɪnɪ, ɪsənaya ɪ ká la təmlɛ nyəma mpe? ¹⁶ ɪ koma na ɪ koo, ɪ ká kɔ təmlɛ nyəma mpeɣe, ɪlena ɪ caa yəlaa kɔfama na ɪ su taale taa.

Samaa nu tām tənē ilēna pā tō si: Isō í pona tēlē poolun.

¹⁷ Tənaɣa Yesu caa pa ɪsɛntaa, ɪlɛna í tɔ̀ si: ɪsɔ̀ Tɔ̀m taa pa ŋmaawa si:

Pæ nte tɛtʊ ɲmalaa ɲmaakaya na pɑ lɔ tɔ,
 ɲtɛ tɔ tɔ kɔlɔ ɲmatʊ tɔna mɛlaa na tɛ sɛɲ.
 Suweyelɛ mpʊ?

¹⁸ Ye pə cəpa wei na í hoti pələ nté tə tɔɔ, pə pʊtʊtəɣi-ɪ ké, ɪ kaa wɛɛ hiiu. Ye pə cəpa yulɔ nɔɣɔɔ na pələ nté tə hoti ɪ tɔɔ, tə taaləɣi-ɪ na tɛtʊ ké.

Lom wulav səsə lampuu təm

(*Matiyee 22:15-22; Maləki 12:13-17*)

¹⁹ Təne inəyi kpakpaa tɔ Iso Təm seɣesəlaa na kɔtəlaa taa səsaa səsaa caakaya Yesu ké kpav nté. Pə taya pulv tɔɔ, pa nyəmə teu si mpeɣe i kpəpənaa na í seena iso inɪ. Ama pa nyámna samaa. ²⁰ Mpúyú pa suv Yesu ke cənyuv, haləna pá can pá tili fenlaa si pá fenɣi-i. Ulena fenlaa mpe pele pá cesi isɪ pa ké kupama napəli pəyele yem. Pa makaya Yesu nəɣɔ tɔɔ na pa təm kɔpəɔsɔtu si pá ná. Pa caakaya ké si pá hiki mpi pə tɔɔ paa kpa-i tɔ, na pá tu-i kufənɛ nin taa. ²¹ Tənaya pa tɔma-i si: Tacaa, tə nyəmə teu si nyá kuyəɣɔtutu na nyá kuɣesətu pə tənə kɔpantu ké. Nn paasəɣəna tɔɔ, nn fayasəyi yəlaa. Ama isəna mpi mayamaya Iso caa si yəlaa í la tɔ, pə tampəna ke n heeliyi. ²² Pə we mpv tɔ, ta mpaav taa pə mɔna té feli lampuu ke Lom wulav səsə na?

²³ Yesu tema Iso Təm seyesəlaa acilayatu tənaya nyəm, ɬena í tɔ-wɛ si: ²⁴ ɬ huli-m liyitee nyəgəɬyɔ na má ná. Awe nyɔyɔ fotoo na ɪ hətɛ kɛ pa ŋmaa pə tɔɔ?

²⁵ M̐púyú Iso T̐m seʒesəlaa c̐wa si: Lom wulav s̐s̐. T̐naya Yesu c̐-we si: Anha, í cela Lom wulav s̐s̐ ke mpi ɿ tɿ t̐, na í cela Iso ɿɽe mpi ɿ tɿ t̐.

²⁶ Tə tənə nti Yesu yəğətə samaa taa tə, fənjləa ta na ısayatv natələyi tə taa. Ama Yesu kucəcətv mələna-wexə təmsuyv na pá su təkulum.

Səm waali tə fema ɪsəna tu wɛ tə

(Matiyee 22:23-33; Malaki 12:18-27)

²⁷ M'púyú Satusee nyéma napəli pa koma Yesu kin. Satusee nyéma mpe pa tənayana si, sətəa kaa tɛ na pá fɛ. M'púyú pa pɔsa Yesu si: ²⁸ Taca, Moisi suna-tuyɔ kusəsutɔ kɛ takəlasɩ taa si, yulɔ í wɛna neu, na yulɔ inɩ í si na í yele ɩ alɔ, na alɔ inɩ ɩ fɛina-ɩ na pəyaya, neu ká hɔ leelu inɩ na í hikina ɩ taalɔ sɔlɔ kɛ piya. ²⁹ Tɔ, Yulɔ nəyɔlɔ na ɩ newaa, paa kɛna yulɔ nyɔɔŋ naatosompəyɔlaya. M'púyú taalɔ kpaya alɔ, ɩɛna í si, ɩ fɛi pəyaya. ³⁰ Tənaya naale nyəŋ hɔma leelu, haləna tooso nyəŋ náá hɔ tɔtɔ. ³¹ Pa naatosompəyɔlaya ŋkɛ ka tənə ka səpaya, alɔ inɩ ɩ ta hiki pa taa nəyɔlɔ na pəyaya. ³² Pə waali ké alɔ inɩ ɩ tɛsa səpɔ. ³³ Tɔ, pa tənə pa kpaya-ɩ mpɔ tɔ, sətəa fem wule pa taa awɛyɛɛ alɔ tɔ?

³⁴ M'p'oy' Yesu co-we si: Antulinya ine i taa c'ane'ye apalaa kpak'ayi alaa, na alaa na'a saaki apalaa. ³⁵ Ama apalaa na alaa mpa pa ke si paa te na pa fe na pa caya cele antulinya wei i k'or to i taa to, akpayale kaa we'e t'ena. ³⁶ Mpe in i paa tas'ayi s'epu to to, paa we'e ke i su i s'otaa tillaa we'u to. Pa fem mpu to pa p'sa i so piya ke. ³⁷ Moisi hulaa t'akelekele ke si s'otaa ka te na pa fe. Pa to'o ke i yaa Ta'aa si: Ap'el'aham na Isaaka na Yak'obu pa i so, ke timpi pa y'oyota hotiya to m

tò. ³⁸ Iso ké weesuɣu nyéma nyəŋ ké, ɪ ta ké sətəa Iso. Iso ɪnɪ ɪ tɔɔ ké pa tənə pa wənə weesɪŋ sɪ pá lakɪ ɪ təmle.

³⁹ Tənaya Iso Təm seɣesəlaa taa napəli pa tɔma sɪ: Tacaa, n tu yɔɣɔta teu ké.

⁴⁰ Pə taya pulɔ, pa taa nyɪ nti pá pɔɔsɪ-ɪ tɔ.

Isənə Mesii na Tafiiti pa wɛɛ tɔ

(Matiyee 22:41-46; Maləki 12:35-37)

⁴¹ Mpúyú Yesu pɔɔsa Iso Təm seɣesəlaa sɪ: Isənaya pa tɔŋ mpɔ sɪ Mesii ké Tafiiti pəyaya ye?

⁴² Pəyele Tafiiti mayamaya ná ŋmaa ɪ yontu takəlaya taa ké sɪ:

Tacaa Iso heela ma Səsə sɪ,

caya ma kəŋkəŋ taa.

⁴³ Haləna má kəna nyá kolontunaa

na ń loosi nyá nɔɔhɛɛ ké pa tɔɔ.

⁴⁴ Tɔɔ, Tafiiti ná yaawa sɪ Tacaa kéle, isənaya Mesii náá məli na í ké Tafiiti pəyaya?

Iso Təm seɣesəlaa laakali lapənav

(Matiyee 23:1-36; Maləki 12:38-40)

⁴⁵ Samaa tənə tɔŋna Yesu təm nuɔ, ɪlənə Yesu tɔ ɪ ifalaa sɪ: ⁴⁶ ɪ lana Iso Təm seɣesəlaa mpɛ na laakali. Pa sɔɔla tokonaa səsaa suuu ké na pá cɔɔki. Pa caaki sɪ pá seɛki-wɛɣɛ kuyɛɛŋ taa ké. Yuta nyéma təkotilenaa taa, teeli teeli tɛcayale ké pa pɛɛkəɣɪ. Acima taa, səsaa tɛcayale ké pa pɛɛkəɣɪ na pá cakɪ. ⁴⁷ Mpɛ pa lɛɛkəɣəna leelaa ké pə tənə mpi pɛle pa wənə tɔ. ɪlənə pá suɔ Iso sələmuɣu na pə tayali, sɪ pə húli sɪ mpɛɣɛ kɔpama. Pə tɔɔ ké paa tɛ na pá ná katatəlaya.

21

Alɔ wei ɪ tɔ santiinaa naale tɔ

(Maləki 12:41-44)

¹ Yesu kusa ɪɛ, ɪlənə í na tɔŋtunaa tɔɣɪ pa kuhav ké Iso tɛsɛɛle sɔsɔɔle kuhaan atakaanaa taa.

² Na í ná tɔtɔɣɔ alɔ leelu kɔnyəntu nɔɣɔɔ, na í pɛtəɣɪ santiinaa naaleɣɛ pə taa tənə. ³ Tənaya Yesu tɔma sɪ: Təm tampana tɔɔ ké ma heeliyi-mɛ. Mpi leelu kɔnyəntu ɪnɛ ɪ tɔwa tɔ, pə kəla panɛ pa tənə pa kɔtɔtɔm. ⁴ Pə taya pulɔ, yɛlaa lɛlaa tənə ná kpaya pa liyitee nna a kpisa yem tɔɣɔ na pá haaki. Ama alɔ ɪnɛ, paa na ɪ ké kɔnyəntiya tɔ ɪ kpaya ɪ liyitee tənə na í tɔ. Pə ta kaasi-ɪ pulɔ sɪ í yana paa tɔɣənaya mayamaya.

Iso tɛsɛɛle wakəlvɔv təm

(Matiyee 24:1-2; Maləki 13:1-2)

⁵ Mpúyú napəli pa caya na pá yɔɣɔtəɣɪ Iso tɛsɛɛle təm sɪ: Pɛɛ kɔpana wənə pa lapənə Iso tɛsɛɛle ké canəm tɔ na mpi mpi pa haaki Iso ké tɔ taa tɔ, pə lapa na tɔ te teu ké. Tənaya Yesu heela pɔntunaa sɪ: ⁶ Pə tənə mpi í naa ɪsəntə tɔ, kuyɛɛŋ ká kɔɔ wei ɪ taa pə kaa kaasi pəle lɛntɛ na tɔ tənə lɛntɛ tɔ tɔ, paa tusi pə tənə.

Mpi mpi pə lapɔ ká húli sɪ antulinya caa tɛm tɔ

(Matiyee 24:3-14; Maləki 13:3-13)

⁷ Mpúyú mpɛ ɪnɪ pa pɔɔsa Yesu sɪ: Pəlee ké mpɔ ɪnɪ pu la? Na ŋmaatəle nteɣɛ pu húli na tɔ nyənə sɪ pə wɔsaa?

⁸ Tənaya Yesu sɪ: ɪ la laakali, í taa ye le na nɔɣɔɔ kɔɔ na í tolisi-mɛ. Mpi tɔ, payale ká kɔɔ na pá haa pa təɣɪ ma hətɛ, sɪ mpɛɣɛle Mesii, na pá tɔŋ sɪ, pə wɔsaa ké. Ama í taa nuna-wɛ. ⁹ ɪ kəma na í nu yoon na pə tənə pə pəsɔɣu yem ké kpɛntəlasɪ tɔ pə tɔŋ, í taa nyá. Təle tɔ tənaya mpɔ, pə wɛɛ sɪ tɔ la na pəcəɣɔ. Ama waali ké antulinya náá kɔɔ na í tɔŋ.

¹⁰ Mpúyú Yesu tasa-wɛɣɛ heeluyɔ sɪ: Tɛtɔ kətenə lɛŋka ká yoonə lɛŋka nyéma, na kawulaya lɛŋka ká kulɪ lɛŋka tɔɔ. ¹¹ Tɛtɔ ká sele pə kaa la nyənɔɣu, nyɔɣəsɪ na yulɔkɔsəku ká lu tiiliwɛ tiiliwɛ. Kəkəlɔ tɔma sɔɣəntu nyənə na atəma səsəɔna ká luna ɪsətaa na pé tii.

¹² Ama na pécó tənɛ ɪnɪ tə tənə tə lakɪ ɪlɛ, paa kpa-mɛ, na pá tu-mɛyɛ wahala səsɔ. Paa cɛlɛ-mɛyɛ Yuta nyéma təkotilenaa taa nyéma, na pɛlɛ pá huɔna-mɛ. Paa tu-mɛyɛ saləkanaa, paa yaa-mɛyɛ nənɔɔsi kɛ awulaa səsaa na tɛtɔ təkəlaa pa kin kɛ ma tɔɔ. ¹³ Ama tənə wɛyɛ pu topili-mɛyɛ mpaan sɪ í hólí ma tɔm tampana. ¹⁴ ɪ tayanɪ mə tɪ sɪ, paa pu la ɪsəna, í taa nəyəsɪ nti í ka huɔ na í lu tɔ na pə ta tata. ¹⁵ Pə taya pulɔ, ma mayamaya maa tasəna-mɛyɛ layatɔ kɛ tɔm nti í ká yəyətɪ na mə kolontunaa taa nəyɔlɔ kaa na kucɔcɔtɔ, pəyɛlɛ pa kaa kɛɛ pa nyəntɔ tɔ. ¹⁶ Mə caanaa na mə toonaa na mə taalɔnaa na mə newaa na mə nyéma na mə cewaa ka tɪ tɔna-mɛyɛ mə kolontunaa nin taa, halɪ paa kɔ mə taa payalɛ. ¹⁷ Yəlaa tənə taa ká kpəna-mɛyɛ ma tɔɔ. ¹⁸ Paa na mpɔ mə taa nəyɔlɔ nyɔyɔ kaa holi-ɪ holuyɔ mayamaya. ¹⁹ ɪlɛ mu nyaya apalotɔ, pu ya mə nyɔɔŋ.

Yosalem yəkuyɔ tɔm

(Matiyee 24:15-21; Maləki 13:14-19)

²⁰ Ye í kəma na í ná yoolaa kupin tama Yosalem kɛ kotaya, í nyɪ sɪ ɪ yəkuyɔ wɔsaa kɛlɛ waatɔ ɪnɪ. ²¹ Mpɔ ɪnɪ tɔ, mpa pá wɛ Yuta, pa se na pá kpa pɔɔŋ. Na mpa pɛlɛ pá wɛ Yosalem taa, pá lu na pá hatəlɪ. Na mpa pɛlɛ pá wɛ tawa taa, pá taa kpe. ²² Pə taya pulɔ, kuyɛɛŋ ɪnɪ ɪ taa kɛ pu naasɪ Yosalem nyéma ɪlɛna pécó pə tənə pə lá ɪsɪ paa ŋmaav ɪsə Tɔm taa tɔ. ²³ Ahusitonaa na asəŋ pa tɔm ká la wayo kɛ waatɔ ɪnɪ. Wahala ká tɔɔ ɪcatɛ ŋtɛ tə taa, yəlaa panɛ paa ná ɪsə pááná. ²⁴ Paa kɔ-wɛ na layatɛ, paa kpa-wɛyɛ yomlɛ kɛ piitimnaa tənə taa. Ma ta nyɪ ɪsənaa kɛ pu yelina Yosalem na pá páálóyí ɪ taa, haləna pɛlɛ pa waatɔ kɔɔ na í su tənaya.

Yulɔ Pəyaya kəntɛ

(Matiyee 24:29-31; Maləki 13:24-27)

²⁵ Pu hólí ŋmaatɛ kɛ ilim na ɪsəɔtɔ na ɪsəɔlɔŋasɪ pə tɔɔ. Lanwakəllɛ səsəɔlɛ ká kpa katenə tənə, na nəyəsɛ ká kɔ-wɛyɛ tenku na ɪ hola səsəɔna pə kəkɔtɛ səsəɔlɛ tɔɔ. ²⁶ Yəlaa ká huɔ mpi pu kɔɔ antulinya tənə taa tɔ pə tɔm, ɪlɛna səyɔntɔ səsəɔntɔ kpa-wɛ na pá sɪ pa tun tɔɔ kɛ yem təkɔtɔ. Pə taya pulɔ tɔɔ, pu ciyiti ɪsəɔntɔyɔ taa kəkəlɔnaa. ²⁷ Waatɔ ɪnəyɪ paa na Yulɔ Pəyaya má ma səŋa ɪsəŋmɔntɔyɔ tɔɔ, na má tiiki na ma toma kɛ səsəm na ma teeli. ²⁸ ɪ kəma na í na mpɔ ɪnɪ pə sɔv lapɔ ɪlɛ, í kɔsɪ mə nyɔɔŋ na ɪsə na í feesi təfɔvɔ. Pə taya pulɔ, mə waasuyɔ caana kəntɛ.

Fiki tɔyɔ tɔm

(Matiyee 24:32-35; Maləki 13:28-31)

²⁹ Mɔpɔyó Yesu tɔma-wɛ sɪ: ɪ nyənna tɔyɔ ŋku pa yaa sɪ fiki tɔ na tun leləŋ na í na. ³⁰ Ye ɪ kəma na í sɔv nəyɛtɔyɔ í nyəma kpakpaa sɪ heesuyɔ talaa kɛ. ³¹ Mpɔ tətɔyɔ pə wɛɛ, í kəma na í na mpɔ ɪnɪ pə lakɪ, í nyɪ kpakpaa sɪ ɪsə Kawulaya wɔsaa. ³² Tampana kɛ ma heeliyɪ-mɛ, yəlaa mpa pa wɛv ɪsəntɔ tɔ pa kaa sɪ pa tənə na pécó pə tənaya mpɔ pə la. ³³ ɪsəɔntɔyɔ na atɛ ká mukɪ yem. Ama ma kuyəyətɔtɔ kaa saalɪ paa pəcɔ.

ɪ fɛŋ teu

³⁴ ɪ la laakalɪ, í taa yeɛ na tətɔyɔlɛ na sɔlɔnyɔɔlɛ pə pəsɪ-mɛ, na kayana antulinya ɪnɛ ɪ nyəntɔ nəyəsɛ kɔ-mɛ. Ye í paasəna mpɔ kuyaku ŋku kɪ tuti-mɛyɛ. ³⁵ Pə kəŋ kuuu kɛ antulinya tənə taa yəlaa tənə tɔma kɛ ɪsɪ pa pɛtɔyɔ puluyɔ tɔ. ³⁶ Pə tɔɔ tɔ í fɛŋ na í səlɛməyɪ ɪsə kɛ tam, na í hiki toma na í lu mpi pu kɔɔ tɔ pə taa, na í kɔɔ í səŋ Yulɔ Pəyaya má ma ɪsəntaa.

³⁷ Yesu sɛyɛsaya ɪsə təsɛɛlɛ taa kɛ ilim ilim na í mələyɪ Olifinaa puyɔ tɔɔ kɛ taanaya taanaya na í sɔvki. ³⁸ Yəlaa tənə pukaya ɪsə təsɛɛlɛ taa kɛ tanan tanaan təhuluhulu na pá nukɪ ɪ waasɔ.

22

Yutaasɪ kələmɔtɔ tɔm

(Matiyee 26:1-5; Maləki 14:1-2; Yohaani 11:45-53)

¹ Potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tɔ pa acima wena pa yaa si Teev acima tɔ a wɔsaa. ² Mpúyú kɔtɔlɔa sɔsaa na Iso Tɔm seyesɔlɔa pa tɔŋna mayasuvu ke isɔna paa la na pá ku Yesu tɔ. Ama pa sɔɔmayana samaa ké.

*Yutaasi sɔɔlv puwa si i tɔyi Yesu ké nyɔvu nyɔma ninj taa
(Matiyee 26:14-16; Malaki 14:10-11)*

³ Mpúyú Sataní suv Yutaasi Isakaleeu pa naanɔwa na naale taa lelv taa. ⁴ Ilena í polo na í na kɔtɔlɔa sɔsaa, na Iso tɔsele sɔsɔle tanlaa taa sɔsaa pá seyesɔ isɔna i ká la na í tɔ Yesu ké pa ninj taa tɔ na pá su. ⁵ Tɔnaya pele pa lanja heewa sɔsɔm. Ilena pá tɔ si paa ha-i liyitee. ⁶ Ilena Yutaasi tisi, na í suv peekuɔv ke kuyaku kupan̄ku ŋku ku taa i ká tɔ Yesu ké pa ninj taa na samaa ta nyi tɔ.

*Teev acima kutɔɔv tayanvu
(Matiyee 26:17-25; Malaki 14:12-21; Yohaani 13:21-30)*

⁷ Potopotonaa mpa pa taa kukusum fei tɔ pa acima kuyaku ŋku ku wule pa kuvi Teev acima iweesi tɔ ku talaa. ⁸ Mpúyú Yesu kusa Piyee na Yohaani si: I polo í tɔsɔyi-tɔvu Teev acima tɔɔnaya.

⁹ Tɔnaya Piyee pa pɔɔsa-i si: Leɣe n caa si tɔ tɔsi-ke?

¹⁰ Ilena Yesu cɔ-we si: Ii naa, í ká kɔɔ isu í suv ɔcate tɔ, í ká sulina apalv nɔɔlv na í sɔɔla lɔm na hɔyaya. I tɔŋ-i na í suv tɔyaya ŋka ka taa i ká suv tɔ. ¹¹ Ilena í pɔɔsi tɔyaya tɔ si: Tacaa si, kutuluyu ŋku ku taa ké í na i ifalaa paa caya na pá tɔɔ Teev acima kutɔɔv? ¹² Apalv in̄i i ká hólí-meyɛ aɛ na iso kutuluyu taa ké nan̄ sɔsɔv nakulɔyi isɔtaa, ŋku ku taa we wontu nti í ká lana tɔ. Ku taa tɔnaya í ká tɔsi pɔ tɔna.

¹³ Mpúyú Piyee pa polaa na pá mayana teitei isu Yesu ka heela-we tɔ. Na pá tɔsi Teev acima kutɔɔv ke tɔna.

*Tacaa sɔm tɔɔsvu
(Matiyee 26:26-30; Malaki 14:22-26; Kɔlenti I 11:23-25)*

¹⁴ Teev acima waatv talaa, ilena Yesu na i tillaa pá caya tɔɔv. ¹⁵ Ilena í heeli-we si: Isɔna ma nyula teu si má na-me tɔ tɔɔ Teev acima tɔɔnaya na pɛcɔ má suv ma kunyɔntɔɔle taa tɔ pɔ we sɔɔntv. ¹⁶ Pɔ taya pulv tɔɔ, tampana ke ma heeliyi-me si ma kaa tasa-yeyɛ tɔɔv halɔna pɔ kɔɔ pɔ hólí i tɔɔv tampana ke Iso Kawulaya taa na pɛcɔ.

¹⁷ Mpúyú Yesu kpaya sulum na kɔpv, na í see Iso ké í na tɔmle na í tɔ si: I mɔ-wi na í nyɔɔ mɔ tɔna. ¹⁸ Pɔ taya pulv, ma heeliyi-me si pɔ kpaya pɔnentɛ tɔ ma kaa tasa sulum nyɔɔv halɔna Iso kɔɔ na í tɔɔ i Kawulaya na pɛcɔ.

¹⁹ Pɔ waalí ké Yesu kpaya potopoto na í see Iso ké í na tɔmle, ilena í faya-i na í cele-we na í tɔ si: Potopoto ine i kɛna ma tɔnvu ŋku pɔ ha mɔ tɔɔ tɔ. Mpúyú í ká laki na í tɔsɔyi ma tɔɔ.

²⁰ Pa tɛma tɔɔv ilena Yesu kpaya kɔpv ke mpv tɔtɔ na í tɔ si: Kɔpv ine i kɛna Iso nɔɔv peelvuv kufam yoo, na ma calɔm mpi pɔ kpema mɔ tɔɔ tɔ mpv pɔ hulɔna pɔ tampana.

²¹ I nyi teu si wei i tɔvu-m kolontunaa ninj taa tɔ i we cɔne, na ma na-i tɔ tɔkɔna. ²² Tampana tɔɔ Yulv Pɔyaya má maa tee ké isu Iso ká suv tɔ. Ama wei i tɔvu-m kolontunaa ninj taa tɔ i tɔm we waiyo.

²³ Tɔnaya Yesu ifalaa suv tɔmaya pɔɔsvu si: Ile tá taa awe ká lana nteyɛ mpv?

Sɔsɔntv tɔɔ hɔm

²⁴ Mpúyú Yesu ifalaa suv hɔm ke pa taa pa tike si pa naa wei paa nyɔnɔyi sɔsɔ tɔ. ²⁵ Tɔnayale Yesu si: Piitimnaa awulaa sɔsaa ŋmakɔlɔyi pa yɔlɔa ké. Na mpa pa ké tɔŋtunaa tɔ, pele pa caa pá cuyusiwi-weyɛ ta caa ta caa ké. ²⁶ Ama me ile pɔ taa wee mpúyú mɔ kinj. Mɔ taa sɔsɔ í pɔsi i tɔyi mɔ sɔkpelu, na wei i ká wulav tɔ, í pɔsi i tɔyi tɔmle latv. ²⁷ Kutɔɔv latv na wei pa laki-ku tɔ, awe kɔlɔna? Pɔ taya wei pa laki-ku tɔ. An̄ha, mpv in̄ayi na má, ma we mɔ hekuv ké isu kutɔɔv latv. ²⁸ Me mɔ tɔka mɔ tɔyi teu na í ta kisi-m ma wahalanaa taa. ²⁹ Pɔ tɔɔ ké

ma tɔyɪ-mɛyɛ kawulaya ɪsu ma Caa ná tɔyɪ ma tɔ. ³⁰ Má na-mɛ tu tɔkəna na té nyɔɔki ma kawulaya taa, na í ká caya kumlee tɔɔ na í huukəna ɪsɛyɛli kpekə naanɔwa na naale.

Simɔŋ kpɛsɔyɪ tɔm kpaalɔyɪ

(Matiyee 26:31-35; Maləki 14:27-31; Yohaani 13:36-38)

³¹ M̀pɔ́yú Yesu tɔma sɪ: Simɔŋ Simɔŋ Simɔŋ, ke ŋkpaŋŋ. Satanɪ səlɔma nɔyɔ na pə ha-ɪ sɪ ɪ payaləyɪ mə tənə ɪsu pa payalɔyɪ tɔyɔnaya pee na pá ləsəyɪ lɔɔtɔ tɔ. ³² Ama ma səlɔma ɪsɔ ké nyá tɔɔ sɪ pə taa kɔɔ na ń yele ɪsɔ ké nyá taa temmau. Nyaa kəma na ń layasɪ ɪle nyaa sɔɔsɪ nyá taapalaa ke apalɔtɔ.

³³ Tənaya Piyee tɔma Yesu sɪ: Tacaa, ma tɛma ma tɔyɪ tɔkɔyɪ ké, paa saləka pá təkɪ ma na-ŋ, na paa səm ma na-ŋ tu sənə.

³⁴ M̀pɔ́yú Yesu cɔ Piyee sɪ: Piyee, ma heeliyɪ-ŋ təfoo sɪ mpi pɪ takɪ kampaav koou ke sanja tɔ, n tɛma tɔm toosoɔyɔ kpɛsɔyɪ sɪ n ta nyɪ-m ké n ta nyɪ-m.

Liyitee na layate pə tɔkɔyɪ tɔm

³⁵ Pələ pə waali ké Yesu pɔɔsa ɪ ifalaa sɪ: Maa tiluyɪ-mɛ na í tɛɛ mpɔ tɔyɔlɔyɔli, liyitee fɛɪ, huluyɪ fɛɪ, ŋtankpate fɛɪ tɔ, í lanja pulɔpɔ cəcəka na? Pa cɔ-ɪ sɪ: Aai tɔ ta la-ŋ pulɔ.

³⁶ M̀pɔ́yú Yesu tɔma ɪ ifalaa sɪ: Tɔɔ, pənente wei í wɛna liyitee, pɔntɔ í təkɪ ɪ tɔɔ, na wei í wɛna huluyɪ í təkɪ-ku, na wei í fɛina layate, pɔntɔ í pɛɛtɪ ɪ toko na í yana. ³⁷ Ma heeliyɪ-mɛ təfoo sɪ, nti pa ŋmaa ɪsɔ Tɔm taa sɪ: Asayaa taa ké pa tɔ-ɪ tɔ, pə wɛɛ ké sɪ pə la m̀pɔ́yú ma nyɔyɔ taa. Na nti ŋmaatɔ taa yɔyɔta m̀pɔ́yú ma tɔɔ tɔ tu la teitei ké.

³⁸ Tənaya Yesu ifalaa tɔma sɪ: Tacaa, layalɛɛ ntɔ cənɛyɛ naale. ɪlɛna Yesu cɔ-wɛ sɪ: Aai, í yele tɛɛ.

Yesu səlɔmɔyɪ ke Olifinaa pɔyɪ tɔɔ

(Matiyee 26:36-46; Maləki 14:32-42)

³⁹ M̀pɔ́yú Yesu kulaa na í lɪ, na í polo Olifinaa pɔyɪ tɔɔ, ɪsu ɪ tu lakɔyɪ tɔ, ɪlɛna ɪ ifalaa tɔŋ ɪ waali. ⁴⁰ Pa talaa ɪlɛna Yesu tɔ-wɛ sɪ: ɪ səlɔmɔyɪ ɪsɔ na pə taa kɔɔ na í hoti mayasɔyɪ taa.

⁴¹ Tənaya Yesu yela-wɛ na í hatəli pəcɔ ɪsu yɔlɔ í lɔyɔ pələ tu tala timpi tɔ, ɪlɛna ɪ lun akula, na í səlɔmɪ ɪsɔ sɪ: ⁴² Hai, ma Caa, ye n nəkaa, kɔɔli wahala sɔsɔ inɛyɛ ma nyɔyɪ taa. ɪlɛ paa na mpɔ la mpi n nəkaa tɔ, yele ma kɔnəkəm.

[⁴³ Tənaya ɪsɔtaa tillu nɔyɔlɔ ɪ lɪ Yesu tɔɔ, na í sɔɔsɪ-ɪ apalɔtɔ. ⁴⁴ M̀pɔ́yú lanwakəlle sɔsɔɔlɛ kpa Yesu, ɪlɛna í sɛɛsɪ ɪsɔlɛ təkəŋkəŋ na ɪsɔ səlɔmɔyɪ. Na hanaya lukaya ɪsu caləm na ká tosiyɪ atɛ.]

⁴⁵ Yesu tɛma ɪsɔ səlɔmɔyɪ, ɪlɛna í kulɪ na í məli ɪ ifalaa cɔlɔ na í mayana ɪsənyəŋlɛ kpa pɛɛ na halɪ pá caŋ pa too. ⁴⁶ M̀pɔ́yú ɪ pɔɔsa-wɛ sɪ: Suwɛyɛlɛ í tookuyɪ mpɔ tɔ? ɪ kulɪ, í səlɔmɔyɪ ɪsɔ, pə taa kɔɔ na í hoti mayasɔyɪ taa.

Yesu kpav

(Matiyee 26:47-56; Maləki 14:43-50; Yohaani 18:3-11)

⁴⁷ Yesu tɔŋna m̀pɔ́yú yɔyɔtɔyɪ, ɪlɛ yɔlɔa samaa tapayalɛ, na ifalaa naanɔwa na naale taa lɛlɔ Yutaasi tɛɛna-wɛyɛ nɔyɔ na í kənə-wɛ. M̀pɔ́yú ɪ kpətəna Yesu sɪ ɪ kpəkəyənə-ɪ. ⁴⁸ Tənaya Yesu pɔɔsa-ɪ sɪ: Yutaasi, kpəkənau ke n huləyənə kolontunaa sɪ pá kpa Yɔlɔ Pəyaya má na?

⁴⁹ Mpa pa wɛ Yesu tɔɔ tɔ, pa ná mpi pə caa lapɔ tɔ, ɪlɛna pá pɔɔsɪ-ɪ sɪ: Tacaa tɔ yoonə ta layalɛ ke?

⁵⁰ Tənaya Yesu tɔɔ nyəma mpe pa taa lɛlɔ loma kɔtulɔ sɔsɔ tɛmlɛ tu ntɔyɔŋ ŋkpaŋyɪ na í kɔɔli tɛfɛŋ. ⁵¹ ɪlɛna Yesu tɔ-wɛ sɪ: ɪ yele mpɔ pə mayanaa.

M̀pɔ́yú Yesu tokina yɔlɔ inɪ ɪ ŋkpaŋyɪ, ɪlɛna ku məli ɪsu ku wɛɔ tɔ. ⁵² Pə waali ké Yesu pɔɔsa kɔtəlaa sɔsaa na ɪsɔ tɛsɛɛlɛ tanlaa taa sɔsaa na Yuta nyəma taa nyɔyɪ nyəma nyɔyɪ nyəma mpa pa kəma-ɪ kpav tɔ sɪ: ɪ kəŋ na í nəkɪ na í kpaya layalɛɛ na kpətəŋ tɔ, maya ŋmulɔ ɪsayav

ke? ⁵³ Má na-me tu wenna Iso taseele taa ké kuyeeɲ tana na í tá pɛɛki si í kpa-m. Ama mə na ahoo səkpetuyv tɛ asayaa sɔsaa mə waatu tapəna sanja.

Piyee kpeesuyv

(Matiyee 26:57-58,69-75; Malaki 14:53-54,66-72; Yohaani 18:12-18,25-27)

⁵⁴ Ḿpúyú pa kpa Yesu na pá pona kɔtulv sɔsɔ tɔyaya, na Piyee tɔyaya ɪ waali ké táálám tɔɔ. ⁵⁵ Paa tayana kɔkɔ ke taya hekv taa. Tɔyaya Piyee polaa na í sɔti mpa pa pamna kɔkɔ ɲke tɔ pa hekv taa. ⁵⁶ Təmlɛ tu alɔnyəɲ nɔɲɔlv ɪ na-ɪ kɔkɔ kpeenja na í cayaa, ɪlena í nyəni-ɪ tɔpəɲɲ na í tɔ si: ɪ na apalv ineyɛ.

⁵⁷ Tɔyaya Piyee kpeesaa si: Alɔ nyá, aai, ma ta nyəni-ɪ yoo.

⁵⁸ Pə lapɔ layasaya ke pəcɔ, ɪlena nɔɲɔlv tɔtɔ náá na Piyee, na í tɔ si: Pa taa wɛyɛle na nyá tɔtɔ. Ama Piyee cɔ apalv inɪ si: Pə taya ma.

⁵⁹ Pə tasa layasaya ke lapv, ɪlena nɔɲɔlv tɔtɔ náá seesi isɛle si: Tampɔna tɔɔ, apalv inɛ na Yesu ké. Pə taya pulv tɔɔ, ɪ ké Kalilee tɔ ké.

⁶⁰ Tɔyaya Piyee cɔwa si: Nti apalv nyá n yɔɲɔtəyɪ tɔ ma ta nyɪ-tɪ.

ɪ nɔɲɔ ta tu tiita atɛ ɪle kampaav koo kpakpaa inəyɛle. ⁶¹ Tɔyaya Tacaa pəsaa na í yaya Piyee ke isɛle. ɪlena Piyee tɔɔsi nti Tacaa ka yɔɲɔta-ɪ tɔ tɔ tɔ si: Mpi pu takɪ kampaav koou ke sanja tɔ n tɛma tɔm toosoɲo kpeesuyv si n ta nyɪ-m ké n ta nyɪ-m. ⁶² Ḿpúyú ɪ tukaa na í lu, ɪlena í wii isu ɪ sɛki ɪ sɛki.

Yesu tɔvv na ɪ mapv

(Matiyee 26:67-68; Malaki 14:65)

⁶³ Yɛlaa mpa pa tanja Yesu tɔ, pa paakayana-ɪ, na pá makɪ-ɪ. ⁶⁴ Pa taka ɪ isentɔɔ ké na pá tɔɲɪ-ɪ si: Kpeye, awe mapəna-ɲ?

⁶⁵ Pa yɔɲɔta-ɪ tɔmnɔa tɔmnɔa kɔwəwutv ke payale tɔtɔ.

Yesu ponav ke kotuyv sɔsɔɔv

(Matiyee 26:59-66; Malaki 14:55-64; Yohaani 18:19-24)

⁶⁶ Kv fema, ɪlena Yuta nyuyv nyəma nyuyv nyəma na kɔtɛlaa sɔsaa na Iso Tɔm seɲesɛlaa pá kotɪ pa tɛma. Ḿpúyú pa pona Yesu ké pa kotuyv sɔsɔɔv taa. ⁶⁷ Na pá pɔɔsi-ɪ si: N ké Mesii? Cɔ-tv na tɔ nu.

Ḿpúyú Yesu cɔ Yuta nyuyv nyəma si: Ma heeliyi-meyɛ na u tisiyina-m. ⁶⁸ Ye ma pɔɔsa-meyɛ kupɔɔsɔtv nti, u cɔɔ-m natɛli. ⁶⁹ Ama pə kpayav pənɛntɛ tɔ, Yulv Pəyaya má maa caya Iso tɔɲ tana tɔ kɔɲkɔɲ taa.

⁷⁰ Tɔyaya Yuta nyuyv nyəma tana pəsənɔa si: Ye mpv n ké Iso Pəyaya ntɔ?

Ḿpúyú Yesu cɔ-wɛ si: Tə mayamaya tə lunna mə nɔɔsi taa, ma ké Iso Pəyaya ké.

⁷¹ Tɔyaya Yuta nyuyv nyəma tɔma si: Tə luna ɪ nɔɲɔ na tá mayamaya tə nu ɪle, tə tasəyɪ aseeta nyəma ke pɛɛkuyv si tə lepe?

23

Yesu ponav ke Pilatɪ

(Matiyee 27:1-2,11-14; Malaki 15:1-5; Yohaani 18:28-38)

¹ Tɔyaya kotɪlaa tana kulaa na pá pona-ɪ Pilatɪ isentaa. ² Ḿpúyú pa suv-ɪ tɔm tuyv ke tana si: Tə mayana apalv inɛ ɪ tɔsəyɪ tá yɛlaa si pá taa feli Lom wulav sɔsɔ ke lampuunaa. Haləna í tɔɲ si inəyɛle wulav sɔsɔ Kilisiti.

³ Ḿpúyú Pilatɪ pɔɔsa Yesu si: Nyayale Yuta nyəma wulav sɔsɔ inəyɪ?

ɪlena Yesu cɔ Pilatɪ si: Ntəyɛle n yɔɲɔta mpv.

⁴ Ḿpúyú Pilatɪ heela kɔtɛlaa sɔsaa na samaa si: Maa naa apalv inɛ ɪ kɔwakɛlɛtv se.

⁵ Ama kɔtɛlaa sɔsaa na seesa isɛle si: ɪ seɲesəyɪ yɛlaa ké si pá kisi tɛtv sɔsaa. Hatoo Kalilee ke ɪ caala-tɪ, na í cɔɔ Yuta tɛtv tana, halɪ nɔɔnɔɔ kɛle ɪ tala cənɛ.

Yesu ponav ke Heloti

⁶ Pilati nu katelaa sosaa tom nti, ilena i pɔɔsi si: Apalu ini Kalilee tu ke?

⁷ Pilati koma na i cekana si Yesu ke Heloti ifalɔ ilena i to si: I pona-i Heloti. Pə pamna ilɛ i ka we Yosalem ke kuyɛɛɛ ini i taa tɔtɔ. ⁸ Heloti nɔ Yesu ilena i lanle hulumi sosam. Pə taya pulɔ, i ka nu i tom, ilena i nyuli hatoo lan si i na-i. Na i tɛlayaa si i ká lapɔ-i piti tɛmlɛ natɛli na i ná. ⁹ Na i pɔɔsa-i tɔmnɔa payalɛ. Ama Yesu ta cɔ-i paa kulumɔyɔ. ¹⁰ Katelaa sosaa na Iso Tom seyɛsɛlaa naa we tɛna na pɛlɛ pá suuki-i isayatu na isɛlɛ kɔsɛɛmlɛ. ¹¹ Heloti na i yoolaa pa wonɔaya Yesu kɛ na pá laki-i nyan kɛ sosam. Ḿpúyú pa suu Yesu kɛ kacɔka toko sɔsɔ nɔyɔlɔ, ilena pá mɛɲna-i Pilati kin. ¹² Kuyaku ŋku ku mayamaya kɛ Heloti na Pilati pa ciikaa. Pəyele paa wɛna tɛma na kolonja kɛ.

Si pá kv Yesu kɛ pá kv-i

(Matiyee 27:15-26; Malaki 15:6-15; Yohaani 18:39–19:16)

¹³ Ḿpúyú Pilati kota katelaa sosaa na icatɛ nyɔyɔ nyɔma na samaa, ¹⁴ na i to-we si: I kɔna-m apalu inɛ si i tolisiyi yɛlaa. Tɔv, ilɛ ma pɔɔsa-i tɔmnɔa kɛ mɛ isɛntaa. Ama ma ta na kawalasɔ nsi i tu-i to si taa nakɛlɔyɔ i kin. ¹⁵ Heloti mayamaya ná tá na isayatu kɛ Yesu kin tɔtɔ, pə tɔɔ kɛ i tayana-tuyɔ-i mɛɲna. Apalu inɛ i ta wakɛli pulɔ mpi pə nɔyɛsɛna pá kv-i pə tɔɔ tɔ. ¹⁶ Ilɛ maa yelɛ na pá mapɔ-i akpatɛɛ ilena i tɛɛ.

[¹⁷ Paa Tɛɛv acima wɛna a tɔɔ pə wɛɛ si Pilati i tulɔ-wɛyɛ salɛka tu nɔyɔlɔyɔ.]

¹⁸ Ḿpúyú pa tɛna pa kpɛntaa na pá koo si: Yelɛ pá kv inɛ ini, na n tulɔ-tuyɔ Palapaasi.

¹⁹ Yulɔkulɛ tom na yoo nakuli ku lapɛna icatɛ taa na pá tɛki Palapaasi. ²⁰ Pilati sɔɔla teu si i yeki Yesu, ilena i tasɛna- wɛyɛ yɔyɔtɛna. ²¹ Ama pɛlɛ pa mapa kapusi si: Kamɔ-i sɛm tesika tɔɔ, kamɔ-i sɛm tesika tɔɔ.

²² Ḿpúyú Pilati tasa-wɛyɛ yɔyɔtɛna kɛ tom tooso nyɛm si: Ilɛ isayatu ntiyi i lapa? Ma ta na nti tɔ tɔɔ paa kv-i tɔ. Ilɛ maa yelɛ na pá mapɔ-i akpatɛɛ ilena i tɛɛ.

²³ Ama pa tasa kiisuyu na ton na isɛlɛ kɔsɛɛmlɛ si paa kamɔ-i tesika tɔɔ. Halɛna pa kakiisasɔ nsi si nu Pilati. ²⁴ Tɛnaɔa Pilati tɛma si: I la isɛna i caa tɔ. ²⁵ Ilɛna i tulɔ-wɛyɛ wei paa tɛka yulɔkulɛ na yoo tɔɔ na pa tɛɲaya si pá yelɛ-i tɔ, na i cɛlɛ-wɛyɛ Yesu si pá lana-i nti pa sɔɔlaa tɔ.

Yesu kam

(Matiyee 27:32-44; Malaki 15:21-32; Yohaani 19:17-27)

²⁶ Pa tɛɛkayana Yesu ilɛ pə pamna Silɛɛni tu wei pa yaa si Simɔɲ tɔ i luna taalɛ ntɛ na pá sulɔ-i, na pá kpa-i na pá sukɔ-i Yesu tesika si i tɛɲna i waali.

²⁷ Yɛlaa samaa tuutuuma tɛɲaya i waali na alaa tɔtɔ, na pɛlɛ pá kpa pa lanja na pá wiiki i tɔɔ. ²⁸ Ḿpúyú Yesu pɛsɛna alaa mpɛ pa tɔɔ na i to-we si: Hai Yosalem alaa mɛ, i taa wii-m. Ama i wii mɛ na mɛ piya. ²⁹ Pə taya pulɔ, kuyɛɛɛ wɛɛ i ká kɔɔ wei i taa paa tɔ si: Nyulɛlɛɲ nyɔma ntɛ kaalɔlasɔ, mpa pa ta tu mɔli mɔlɔyɔ mayamaya yaa, mpa pa hɛla pə ta mɔsi tɔ. ³⁰ Waatu inɔyɔ paa wiikina pɔɔɲ si: I nyɛki-tv. Na paa tɔ pulasɔ si: I takɔ-tv. ³¹ Pa ta kpisi talɛɛ, kacɛɲfana tawɔsi na?

³² Ḿpúyú pa kpɛɲna yɛlaa asayaa kɛ naalɛ tɔtɔ si pa kuyɔ pá na Yesu. ³³ Pa koma pa tala timpi pa yaa si Nyumpɔyɔlaya tɔ, ilena pá ká Yesu kɛ sɛm tesika tɔɔ kɛ tɛna, na pá ká asayaa mpɛ tɔtɔyɔ tesikasɔ tɔɔ, lelɔ kɛ i ntɔyɔɲ tɔɔ, lelɔ kɛ i mpɛtɔyɔ tɔɔ. ³⁴ Ḿpúyú Yesu si: Tacaa, taa nyɛni pa isayatu, pa ta nyɔ nti pa laki tɔ.

Ilɛna pá tɔ tɛtɛ kɛ i wontu tɔɔ na pá tala-ti. ³⁵ Yɛlaa samaa sɛɲa tɛna na pá nyɛnɔyɔ. Yuta nyɔyɔ nyɔma wonɔaya-i na pá tɔɲ si: Ye tampana i kɛ Mesii wei Iso lɛsaa tɔ i ya i ti nyɔyɔ, isu i ka yapu lɛlaa tɔ ilɛ.

³⁶ Yoolaa ná wonɔaya-i tɔtɔ na pá pona-i lum kunyɛɲɛm napɛli, ³⁷ na pá tɔɲɔ-i si: Ye n kɛ Yuta nyɔma Wulav sɔsɔ, waasi nyá tɛyɔ nyá mayamaya.

³⁸ Paa ŋmaawa na pá pusi i nyɔyɔ tɔɔ si: Yuta nyɔma Wulav sɔsɔ ntɔ.

³⁹ Asayaa mpa pa kama tesika tɔɔ tɔ pa taa lɛlv ná tɔv-ɪ sɪ: Isu sɪ Mesii kɛlɛ nyá yaa? Ya nyá tɪ nyɔvɔ na ń kpɛntɛna tá na ń ya tɔtɔ.

⁴⁰ Ama lɛlv ná kalɛna ɪlɛ sɪ: Salɛka kɔlvɔm ɪnɛyɪ pa tɔ nyá, ɪlɛ pepe tɔɔ kɛ nn see Isɔ? ⁴¹ Pa tɔvɔ taya salɛka ɪnɛ tɔ pɛ kɛsaa kɛ. Ta kɔlapɔtɔ fɛlɔyɛna-tɔ. Ama ɪnɛ ɪlɛ, ɪ ta la kawalaya nakɛli.

⁴² ɪlɛna ɪ tɔ Yesu sɪ: Yesu n kɔŋ ń kɔɔ nyá kawulaya tɔyɔv tɔ tɔɔsɪ ma tɔɔ.

⁴³ Ⱥpɔyɔ Yesu cɔ-ɪ sɪ: Tɔm tampana kɛ ma heeliyɪ-ŋ, saŋa wɔlɛ tɛnɛ tɔ mayamaya má na-ŋ tɪ sɔv alɛsanna.

Yesu hɛɛv

(Matiyee 27:45-56; Malɛkɪ 15:33-41; Yohaani 19:28-30)

⁴⁴ Tɛnaya pɛ mɛla yuɔv ɪsu ahoo, pɛyɛlɛ pu wɛ ɪsu ɪlim sikuɔv taka kɛ. Ⱥpɔyɔ sɛkpɛtɔvɔ nyala ɪcatɛ tɔɔ, halɛna pɛ tala ɪlim hɔvɔ waatu. ⁴⁵ Puɔvɔ ŋku ku kaya Isɔ tɛsɛlɛ sɔsɔlɛ taa tɔ kɔlɛ ku kɛsɛna ku hɛkv taa na ku faya hun naalɛ kɛ yɛm. ⁴⁶ ɪlɛna Yesu kiisina nɔyɔ sɔsɔyɔ sɪ: Ma Caa, kpaya-m. ɪ tɛma Ⱥpɔyɔ yɔyɔtɔvɔ ɪlɛna ɪ hɛɛ. ⁴⁷ Lom yoolaa nyɔvɔ tɔ ná pɛ tɛna mpi pɛ lapa mpɔ tɔ, ɪlɛna ɪ sa Isɔ na ɪ tɔ sɪ: Tampana tɔɔ, yɔlv ɪnɛ ɪ ka kɛ yɔlvɔpɛŋ kɛ.

⁴⁸ Samaa wei ɪ tɛna ɪ kɔma nyɛnvɔv tɔ ɪ ná pɛ tɛna mpi pɛ lapa mpɔ tɔ, ɪlɛna pá kpa pa laŋa na pá mɛli kpɛntɛ. ⁴⁹ Yesu cewaa tɛna, na alaa mpa pa tɛŋaya-ɪ hatoo Kalilee tɔ pa sɛŋa táálɛm tɔɔ na pá nyɛnɛyɪ mpi pɛ lakɪ tɔ.

Yesu pim

(Matiyee 27:57-61; Malɛkɪ 15:42-47; Yohaani 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Yuta ɪcatɛ Alimatee apalɔ nɔyɔlvɔv pa yaakaya Yosɛfɔ. Apalɔ ɪnɛ ɪ kɛ yɔlvɔpɛŋ na ɪ tɛŋyɪ tampana na ɪ kenayana Isɔ Kawulaya tɔɔ. Mpɛ pa kotayana kotuɔv sɔsɔv ŋkv. Ama ɪ taapalaa kotuɔv nyɛma lɛlaa tɔ nti tɔ pɛlɛ na pá la tɔ tɔ ta maya-ɪ. ⁵² Ⱥpɔyɔ ɪ kulaa na ɪ polo Pilatɪ kin na ɪ sɛlɛmɪ-ɪ sɪ ɪ kpakɛyɪ sɛtɔ. ⁵³ ɪlɛna ɪ polo na ɪ tisi sɛtɔ kɛ tesika tɔɔ na ɪ caa kponkpontu tɔŋ nyɛntɔ pɔŋkahɔlvɔna na ɪ takɪ-ɪ, na ɪ pimi-ɪ pɛlaav ŋku paa hula kɔkpamɔvɔv taa na pa ta pinta nɔyɔlv tɔ ku taa. ⁵⁴ Alɛsima wɔlɛ ntɛ pɛ tɛna pɛ hɔla mpɔ, na kɔyaku kɔhɛsɔvɔv caaki caalɔvɔ.

⁵⁵ Alaa mpa pa tɛŋaya Yesu kɛ hatoo Kalilee tɔ pá na Yosɛfɔ pa polɛna. Pa wiila pɛlaav taa na pá ná ɪsɛna pa hɔsa sɛtɔ tɔ. ⁵⁶ ɪlɛna pá kpe na pá tayanɪ nimnaa na tulaalɔnaa mpa paa sayali sɛtɔ tɔ.

Ama pa hɛesa kɔyaku kɔhɛsɔvɔv wɔlɛ ɪsu kɔsɛsutɔ taa wɛv tɔ.

24

Yesu fem

(Matiyee 28:1-10; Malɛkɪ 16:1-8; Yohaani 20:1-10)

¹ Ⱥpɔyɔ alaa taa tɛv kɛ cimaasɪ tananɛ tɛɛ na pá kɔli na pá polo pɛlaav tɔɔ, na pá tɔka pa nim sɔɔsvɔ nyɛm mpi paa tayanaa tɔ. ² Ⱥpɔyɔ pa mayana pɛ kula pɛlaav pɛlɛ kɛ pɛlaav nɔyɔ na pɛ pilimi-tɛ na pɛ pona poolunɛ. ³ Tɛnaya pa sɔv pɛlaav taa, ama pa ta mayana Tacaa Yesu. ⁴ Pa wɛɛ na pa tɛŋna pɛ tɔm mayasɔvɔv, ɪlɛ apalaa napɛlɔyɪ naalɛ lu pa tɔɔ kɛlɛ na pá suu wontu na tɔ tee kɔkɔ tɛnyɛnɛnyɛni. ⁵ Sɔyɔntɔ kpa alaa na pá ká pa nyɔvɔ na atɛ. ɪlɛna yɛlaa mpɛ pá tɔ-wɛ sɪ: Weesuyɔ tɔ kɛ mɔ pɛɛkɛyɪ sɛtaa hɛkv na? ⁶ ɪ fɛi cɛnɛ, ɪ fema. ɪ tá tɔɔsɪ nti ɪ ka heela-mɛyɛ ɪ ka wɛv Kalilee tɔ sɪ: ⁷ Pɛ wɛɛ kɛ sɪ pá tɔ Yɔlv Pɛyaya kɛ asayaa ninɛ taa, na pá ka-kɛyɛ tesika tɔɔ, ɪlɛ kaa fɛ pɛ wɛɛ tooso wɔlɛ.

⁸ Tɛnaya pa tɔɔsa Yesu kɔyɔyɔtɔtɔ nti. ⁹ Alaa luna pɛlaav tɔɔ, ɪlɛna pá kpaya pɛ tɛnaya mpɔ na pá kɛsɪ Yesu ɪfalaa naanɔwa na kɔlvɔm na lɛlaa tɛna. ¹⁰ Alaa mpɛyɛlɛ Makɛtala Malɪ na Saani na Saaki too Malɪ. Pa na lɛlaa kɛ, na tɔm kɔlvɔmtɔ ntɛyɪ pɛlɛ pa tasa tillaa kɛ heeluyɔ.

¹¹ Ama tillaa ná hɔvkaya sɪ tɔm nti alaa heela-wɛ tɔ tɔ luna-wɛyɛ yɛm kɛ, pa ta mɔ-wɛ na-tɪ.

¹² Paa na mpɔ Piyɛɛ kulaa na ɪ kpaya asewa na ɪ polo pɛlaav tɔɔ. ɪ talaa ɪlɛna ɪ lunɛ na ɪ wiili

na í mayana kponkpontu ton nyəntu pɔŋkahulɔŋa saalasí tike. Pə waali ké ɪ kulaa na í mɛli ɪ tɛ na piti kpa-ɪ səsəm kɛ nti tə lapə mpɔ tɔ tɔ tɔ.

Yesu na tillaa naale pa tɔm

(Maləki 16:12-13)

¹³ Wule nté tə mayamaya kɛ Yesu na tillaa taa naale napəli ná kulaa na pá puki ɪcatɛ nte pa yaa sɪ lmayusi tɔ. ɪcatɛ nté na Yosalem pə poolun nəɣəsəna kilomɛɛtələnəa naanɔwa na kulom. ¹⁴ Mpi pə tənə pə hɔlaa tɔ pə faaci kɛ pa lakaya. ¹⁵ Pa tənə yəɣɔtɔyɔ na pá mayasəɣi-tɪ ɪlɛ Yesu mayamaya hika-wɛɣɛlɛ, na í na-wɛ pá tən. ¹⁶ Pa na-ɪ, ɪlɛ pə ta cɛ pa ɪsɛntɔ kɛ sɪ pá nyəmɪ-ɪ. ¹⁷ Tənaya Yesu pɔɔsa-wɛ sɪ: ɪ tən ɪlɛ tɔm ntiyi í mayasəɣi mpɔ?

Mpɔyɔ pa sənəa na pa lanja wakəla tənənən. ¹⁸ Tənaya pa taa lɛlɔ wei pa yaa sɪ Kələupaasɪ tɔ ɪ tɔma-ɪ sɪ: Pə pɔv Yosalem ɪnɛ ɪ tənə tɔ, nyá tike nyá ta nuna ntɛɣɛ kəkələnəa mpa pa hɔla kuyɛɛn ɪnɛ ɪ taa tɔ? ¹⁹ Mpɔyɔ ɪ pɔɔsa-wɛ sɪ: Kəkələnəa mpa ye?

ɪlɛna tənjləa naale cɔ Yesu sɪ: Mpi pə mayana Nasalɛti Yesu wei ɪ kɛ ɪsɔ kuyəɣɔtɔtɔ tɛləsulɔ sɔsɔ tɔ. Pécɔ ɪ ka pəsə təma səsɔɔna lapɔ na sɛɣɛsɔyɔ kɛ pə tu fɛi, haləna ɪsɔ mayamaya nyənə-ɪ sɔsɔ na yɛlaa tənə tɔtɔ. ²⁰ Ta kətəlaa səsaa, na tá nyɔyɔ nyəma pa kpana-ɪ na pá ku-ɪ, na səm tesika tɔ kɛ pa kama-ɪ. ²¹ Tá tɛlayaa sɪ ɪnɪ ɪ ká yana ntɛɣɛ ɪsɛɣɛli nyɔyɔ. Tɔv sanja taa wɛɛ tooso kɔlɔ, pə tənaya mpɔ pə hɔlɔyɔ tɔ. ²² Pələ pə paasi tá taa alaa napəli pa tu-tɔyɔ piti taa. Pa taa tɛv na pá polo pələav tɔ. ²³ Ama pa ta mayana sətɔ. Pa mələa ɪlɛna pá heeli-tɔ sɪ: ɪsɔtaa tillu lu tá tɔ, na ɪ heela-tɔ sɪ ɪ fema. ²⁴ Tá taa lɛlaa ná pola pələav tɔ na ɪsənə mpi alaa kɛsaa tɔ, mpɔyɔ pa mayanaa tətɛɛlɛn. Ama ɪ mayamaya kɛ pa ta ná.

²⁵ Tənaya Yesu tɔma-wɛ sɪ: ɪ kɛ layatɔ fɛinaa kɛ. Pepe tɔ kɛ ɪ mɔyɪ lɔn kɛ nti ɪsɔ kuyəɣɔtɔtɔ tɛləsəlaa ka kpaalaa tɔ ye? ²⁶ Pɪ wɛɛ sɪ Mesii ká tɔɣɔ kɔnyɔn kɛ mpɔyɔ na pécɔ pá tu-ɪ teeli mɛɛ.

²⁷ Mpɔyɔ ɪ kpaya ɪsɔ Tɔm takəlaya taa tɔm na í sɛɣɛsɪ-wɛɣɛ timpi pa yəɣɔta ɪ tɔm tɔ. Moisi takəlasɪ kɛ í caalənəa na í kpɛntɪ na í tɔyɔtənə ɪsɔ kuyəɣɔtɔtɔ tɛləsəlaa tənə nyənɪ taa.

²⁸ Pa kɔma na pá tala ɪcatɛ nte pa pukaya tɔ, ɪlɛna Yesu la ɪsu ɪ tɛkɪ tənə tɔ. ²⁹ Ama pa kpa-ɪ sɪ: Tá na-ɲ tɛ sɔv, nn naa taanaya taanaa, na pé caa yuyɔ.

Mpɔyɔ Yesu cayaa na í na-wɛ pá tən taanaya. ³⁰ ɪ na-wɛ pa cayaa na pá təkɪ, ɪlɛna í kpaya potopoto na í sɛɛ ɪsɔ kɛ í na tɛmlɛ, ɪlɛna í faya-ɪ na í cɛlɛ-wɛ. ³¹ Tənaya pə cɛpa pa ɪsɛntɔ na pá nyəmɪ-ɪ. Mpɔyɔ ɪ mɔka yem kɛ pa hɛkɔ taa tənə. ³² Tənaya pa tɔma təma sɪ: Anja, pəttooli, tɔ yəɣɔtaya na í sɛɣɛsəɣi-tɔyɔ ɪsɔ Tɔm kɛ mpaav taa tɔ pə sɔv-tɔyɔ tɛu təkənkan na?

³³ Tənaya tənjləa naale ɪnɪ ɪ kula kpakpaa na pá mɛli Yosalem. ɪlɛna pá mayana pa naanɔwa na kulom ɪnɪ na pa taapalaa pa kotaa, ³⁴ na pá tən sɪ: Tampəna tɔ Tacaa fema. Simən na-ɪ.

³⁵ Mpɔyɔ mpe pa mayamaya pa kɛsa-wɛɣɛ mpi pə lapə-wɛɣɛ mpaav taa tɔ, na ɪsənə pa nyəmna Yesu kɛ potopoto tɛfayalɛ tɔ.

Yesu ifalaa tɔ luv

(Matiyee 28:16-20; Maləki 16:14-18; Yohaani 20:19-23; Tillaa Təmlɛ 1:6-8)

³⁶ Pa tənə mpɔyɔ yəɣɔtɔyɔ, ɪlɛna Yesu mayamaya lu pa hɛkɔ taa na í tɔ-wɛ sɪ: ɪsɔ í hɛɛsɪ lanja.

³⁷ Tənaya sɔyɔntu kpa-wɛ na pá tənən paaki. Pə taya pulɔ, paa nyəmaya sɪ asənəadli kɛ. ³⁸ Tənaya Yesu tɔma-wɛ sɪ: Pepe tɔ kɛ mə pɔntɔ kpɛtəɣi mpɔ? Na pepe tɔ kɛ í lakɪ sika kɛ mpɔyɔ mə taa? ³⁹ ɪ nyənɪ ma nɪn na ma nɔɔhɛɛ na í ná, maya te. ɪ takɪ-m na í ná. Ma wɛna tɔnɔyɔ na mɔwa, ma fɛi ɪsu mpi pə naa yem tɔ.

⁴⁰ Yesu yəɣɔta mpɔ, ɪlɛna í hólɪ-wɛɣɛ ɪ nɪn na ɪ nɔɔhɛɛ. ⁴¹ Lanjhulɔmlɛ na piti wei ɪ kpa-wɛ tɔ pə katatəlaya tɔ pa ta pəsi na pá mɔ-tɪ. Tənaya ɪ pɔɔsa-wɛ sɪ: ɪ wɛna tɔyɔnaya nakəlɔyɪ cənɛ?

⁴² Mpɔyɔ pa kənə-ɪ tinte kɔwɔpələ tilimle, ⁴³ na í mɔ na í tɔɣɔ pa ɪsɛntaa. ⁴⁴ Pə waali kɛ ɪ tɔma sɪ: Ntəyɪ maa heela-mɛɣɛ waatɔ wei ma na-mɛ tu wɛɛ tɔ sɪ, ma tɔm nti nti paa nja Ma Moisi takəlasɪ taa na ɪsɔ kuyəɣɔtɔtɔ tɛləsəlaa nyənɪ taa na Yontu taa tɔ tu la.

⁴⁵ Μπόγύ ι kula pa ise si pá cekəna Iso Təm takəlası. ⁴⁶ Na ι heela-we si: Pa ηmaawaya si pə wee si Mesii ká si ké na ι ká fe pə kuyeeη tooso nyəηku wule. ⁴⁷ Pə wee si pá təkı ι hətε na pá lakəna waasu ke piitimnaa təna, na pə hə yəlaa na pá layası tənte na pə hısi pa isayətənaa. Ie Yosalem ke paa caaləna na pécó. ⁴⁸ Meyele mpa pa nawa na paa hólı pə tampana tə pə seeta nyéma. ⁴⁹ Ma Caa təma si ι ká la-meye kucəəb ηku tə ma mayamaya maa yelina na ku kəə-me. Ama í ká caya Yosalem taa ké haləna Iso toma kəə na a tii mə təə na pécó.

Yesu kpav ke isətaa

(Maləki 16:19-20; Tillaa Təmlε 1:9-11)

⁵⁰ Pə waalı ké Yesu kpaya-we na pá lu ıcatε waalı na pá wusəna Petanii. Tənaya ι kusa ι nin na iso na í kooliyi-weye Iso kupantu. ⁵¹ I təηna-weye koolee ke kooluyu, ılena í yele-we na pə kpaası-ı isətaa. ⁵² Pele pa tεma-ı sεεv ılena pá məlı Yosalem na lanhuləmlε kuyı-we. ⁵³ Pa saasaya Iso təseεe ke tam ké na pá saη Iso.

LAAPAALI KUPANJ WEI YOHAAANI NMAAWA TƆ Kutulutu

Laapaali ine i nmaali Yohaani sɔsa i takɔlaya taa kɛ tɔmnɔa payale mpa Laapaalɔnaa lelɔa ta yɔyɔti tɔ, isu akpayale kɛ Kana, na Nikotem pote kɛ Yesu kin, na Samalii alɔ na Yesu kɛ lɔkɔ nɔyɔ, na apalɔ wei i hɛnta wɔsasi kɛ pɔsi pɔlefɛi nule tɔ, na apalɔ wei pa lulɔna yulɔmtɔ tɔ. Yohaani yaaki Yesu si: Iso Tɔm nti tɔ pɔsa yulɔ na tɔ kɔɔ na tɔ caya yɔlɔa hɛkɔ tɔ. Yesu kɛ Iso Pɔyaya kɛ, na i we Iso kin kɛ hatuu kancaalaya taa. Yohaani si Yesu kele weesuyu na ye wei i tɛma-i na i taa pɔntɔ ka hiki weesuyu tam tɔɔ nyɛŋkɔ. Yohaani sɛɛwa isɔnaa payale kɛ i sɛyɛsɔyɔ taa kɛ. I tɔma si Yesu wɛɛ isu lɔm, inɔyɔlɔ tɔyɔnaya, inɔyɔlɔ tiikulu kupan, inɔyɔlɔ nyaalɔm, i kɛ mpaav, inɔyɔlɔ nɔnɔyɔ.

Isɔna pa faya Yohaani takɔlaya tɔ:

Tɔm pɔsa yulɔ, titite 1:1-18

Iso lɔm sɔlɔ Yohaani aseeta, titite 1:19-51

Yesu tɔmlɛ kɛ patɔma, titite 2:1-12:50

Yesu kɔsɔsɔtɔ kantɔkaya nyɛntɔ, titite 13-17

Yesu kɔnyɛntɔyɔlɔ na i sɔm na i fem, titite 18-21

Kɔkɔ ŋka ka naa yɔlɔa tɔ na pa weesuyu halv

¹ Hatoo kancaalaya Tɔm ka wɛnna. Na Iso cɔlɔyɔ Tɔm ka wɛɛ, na Tɔm inɔ i ka tu kɛ Iso kɛ. ² Iso cɔlɔyɔ i ka we hatoo kancaalaya. ³ I nin kɛ Iso lapɔna pɔ tɔna. Pulɔ cɛcɛka fɛi mpi pɔ lapa na i nin fɛi pɔ taa tɔ. ⁴ Inɔ i kin kɛ weesuyu ka wɛɛ, na weesuyu ŋkɔ kɔ yelina na kɔkɔ kɔɔ yɔlɔa kin na pɔ naa-wɛ. ⁵ Kɔkɔ naaki sɛkpɛtɔyɔ na sɛkpɛtɔyɔ, ta teesi-kɛyɛ paa pɔcɔ mayamaya.

⁶ Mɔpɔyɔ Iso tila i tillu nɔyɔlɔ, pa yaa-i si Yohaani. ⁷ Ilɛ i kɔma si i hɔlɔyɔ kɔkɔ ŋka ka naa mpɔ tɔ ka yaasi. Na i kɔntɛ nyɔyɔ nti si i yɔyɔti na yɔlɔa tɔna mɔ, na pɔ tɔŋ-ti. ⁸ Pɔ taya inɔ i mayamaya i kɛna kɔkɔ ŋkɛ. Ama i kɔmayɔ si i kɛsɔyɔ kɔkɔ ŋkɛ ka yaasi. ⁹ Kɔkɔ ŋkɛ ka tike ka kɛna tampana nyɛŋka, na kɔ kɔɔ antulinya taa na kɔ yelɛ na yɔlɔa tɔna naaki.

¹⁰ Tɔm inɔ i ka kɔma antulinya taa, paa na mpɔ antulinya tɔ nyɛmɔ-i. Pɔyɛlɛ i nin kɛ Iso ka lapɔna antulinya. ¹¹ I mayamaya i tɛyɛ i kɔma. Ama i tɛ nyɛma ta mɔ-i. ¹² Paa na mpɔ lelɔa mɔ-i na pɔ tisi i tɔm, ilɛna i ha-wɛyɛ tɔŋ si pɔ pɔsi Iso piya. ¹³ Pɔ taya isu pa lula-wɛyɛ kululɔ kɛ Iso piya, yaa pɔ kɛ yulɔ sɔɔlɔyɔ tɔm, yaa yulɔ nɔkɔyɔ tɔm. Ama Iso lapɔna i mayamaya si pɔ pɔsi i piya.

¹⁴ Tɔm inɔ i pɔsa yulɔ tɔkpataa na i kɔɔ na i caya tɔ hɛkɔ, na i pɛɛɛ na i tampana fɛina taka. Tɔ nawa i teeli kɛ teu, teeli inɔyɔ Taca ha Pɔyaya ikpamɛ. ¹⁵ Yohaani ka yɔyɔta i tɔm na i kpaaɔ si: I tɔm kɛ maa yɔyɔtaa, si ma waali nɔyɔlɔ kɔ tɛ na i kɔɔ, ilɛ i kɔla-m. Pɔ taya pulɔ, pa lula-m tɔ, ma mayana-i kɛ.

¹⁶ I kupantɔ sɔsɔntɔ tɔɔ, tɔ tɔna tɔ nu i lelen pɔ tu fɛi. I lapa-tɔyɔ kupantɔ kɛ tɔma tɔɔ, tɔnɛ tɔ tɔŋ na tɔnɛ tɔ lɛɛtɔyɔ. ¹⁷ Moisi kin kɛ tɔ hika kiin. Ilɛna Yesu Kilisiti nɔɔ kɔna pɛɛɛ na tampana pɔ tɔm. ¹⁸ Tɔ tɔ, nɔyɔlɔ ta nata Iso. Ama Iso Pɔyaya ikpamɛ ŋka ka kɛ Iso na kɔ wɛ ka Caa Iso kin tɔ, ŋkɛ ka lapɔna na yɔlɔa nyi Iso.

Lɔm sɔlɔ Yohaani waasɔ

(Matiyee 3:1-12; Malaki 1:1-8; Luku 3:1-18)

¹⁹ Waatɔ wei Yuta nyɔyɔ nyɛma kɔsa kɔtɔlɔa na Lefii nyɛma kɛ Yosalem na pɔ tili-wɛ si pɔ polo pɔ pɔsi Yohaani si i kɛ awe tɔ, nti Yohaani inɔ i yɔyɔtaa tɔyɔlɔ:

²⁰ Yohaani ta kisi cɔv, i tisa tampana kɛ si: Ma ta kɛ Mesii.

²¹ Ilɛna tillaa mpe pá pɔɔsi Yohaani si: Ilɛ n ké awe? Ilii? Na í cɔ si: Ma ta ké Ilii. Pa tasa-i si: Nyayale Iso kuyɔɔtutu teləsulu wei tɔ? Na í cɔ si: Aai.

²² Tɛnaya pa tayana-i tɔm si: Ilɛ n ké awe? Heeli-tu na tɔ polo tɔ heeli mpa pa tila-tu tɔ. Nyá mayamaya n yaa nyá ti suwe?

²³ Ḿpúyú Yohaani tɔma si:
Má, ma ké nɔyɔlu wei i yɔɔtəyənə nɔyɔ
sɔsɔya ké wulaya tɛtu taa si pá tayani
Tacaa ké mpaav na kó siyisi teu.
Iso kuyɔɔtutu teləsulu Isayii ka yɔɔtəna-ti.

²⁴ Tillaa mpe paa ké Falisanaa. ²⁵ Na pele pa pɔɔsəna-i tɛcululu si: Ye n ta ké Mesii, n ta ké Ilii, pəyele n ta ké Iso kuyɔɔtutu teləsulu wei tɔ ilɛ, pepe tɔɔ ké n sɔɔ yɔlaa ké Iso lɔm?

²⁶ Ḿpúyú Yohaani cɔ-we si: Ma ilɛ lɔm ké ma sɔɔ-mɛ. Ama nɔyɔlu wɛ mə hɛkɔ taa wei í ta nyi tɔ. ²⁷ Ma waali ilɛ i kəŋ, ma ta tala má wɔɔsɔ i nɔɔhɛɛ taa ntan̄kpala mayamaya.

²⁸ Pə tɛnaya mpv pə lapa Petanii ké Yaatanu pɔyɔ waali ké timpi Yohaani sɔɔkaya yɔlaa ké Iso lɔm tɔ.

Iso Iwəyaya Yesu

²⁹ Tɛv fema na Yohaani na Yesu na í kəŋ i kin, ilɛna í tɔ si: Ii naa Iso Iwəyaya ŋka ka husəyi antulinya isayatu tɔyɔlɛ? ³⁰ I tɔm ké maa heela-mɛ si: Ma waali nɔyɔlu ká tɛ na í kɔɔ, ilɛ i kəla-m. Pə taya pulu, pa lula má tɔ, ma mayana-i ké. ³¹ Ma taa nyi si aweyele pɔntu inu. Ama ma kɔmayə si ma sɔɔ yɔlaa ké Iso lɔm na lɔm si pə la na Isɛyeli nyóma nyəmi-i.

³² Yohaani tasa yɔɔtuyv tɔtɔ si: Ma nana ma isəpəle ké Iso Feesuyv, na kv wɛ isv alukuku na kv tiina isɔ na kv caya Yesu tɔɔ. ³³ Ma taa nyənta Yesu. Ama Iso wei i tila-m si má sɔ yɔlaa ké Iso lɔm tɔ inu i heelina-m si: N̄ kɔma n̄ ná Feesuyv tiiwa na kó caya yulu wei i tɔɔ, pɔntu inu í ká sɔna yɔlaa ké Iso lɔm na Feesuyv Nan̄ɣtu. ³⁴ Tɔv, ma ná mpv tɔyɔ ma yɔɔtəyi tɛɛiɛi si inu i kɛna Iso Pəyalu.

Yesu ifalaa kancaalaya nyóma

³⁵ Tɛv fema ilɛna Yohaani wɛ tɛna tɔtɔ, í na i ifalaa taa naale. ³⁶ I kɔma na í ná Yesu tɛɛ, ilɛna í tɔ si: Ii naa Iso Iwəyaya nté.

³⁷ Yohaani ifalaa naale inu i nu mpv, ilɛna pá tɛŋ Yesu waali. ³⁸ Yesu pəsəna i waali təkpev na í ná si pa tɛŋəyi-i, ilɛna í pɔɔsi-wɛ si: Pepeye í pɛɛkəyi?

Ilɛna ifalaa naale inu í pɔɔsi-i si: Lapi, (Tacaa ké pa yaa mpv na pa tɛ taa.) Leye nyá tɔyaya?

³⁹ Yesu cɔ-we si: I kɔɔ na í ná.

Ḿpúyú Yohaani ifalaa polaa na pá nyi Yesu tɛ, na í na-we pá la taanaya ké tɛna. (Waatv inu tɔ ilim huvwaya.)

⁴⁰ Mpa pa naale pa nu Yohaani tɔm na pá tɛŋ Yesu tɔ pa taa lɛlu nté Siməŋ Piyɛɛ neu Antəlu. ⁴¹ Na Antəlu inu i sulina i taalv Siməŋ ké kancaalaya na í heeli Siməŋ si: Tə hika Mesii. (Kilisiti ké pa yaa mpv na pa tɛ taa.)

⁴² Ilɛna Antəlu kpaya Siməŋ na í pona Yesu kin. Ḿpúyú Yesu nyəna-i təpiŋŋ na í tɔmi-i si: N ké Yohaani pəyalv Siməŋ ké, ilɛ kayana paa cuyusi-ŋ si Sefasi. (Piyɛɛ ké pa yaa mpv na pa tɛ taa.)

Filipv na Natanayɛ pa yaav

⁴³ Tɛv fema, ilɛna Yesu luyv la si i lɔki i təyi Kalilee. Ḿpúyú i sula Filipv, na í tɔmi-i si: Kɔɔ n̄ tɛŋi-m.

⁴⁴ Filipv ka ké Antəlu na Piyɛɛ pa ɪcatɛ Petesaita tɔ ké. ⁴⁵ Pə waali ké Filipv nawa Natanayɛ na í heeli-i si: Wei i tɔm Moisi ka ŋmaa kəsəsutv takəlaya taa na Iso kuyɔɔtutu teləsəlaa náa yɔɔtɔ tɔtɔ tɔ, tə hika-i pənɛ. Inəyɔlɛ Nasalɛti tɔ Yoseɛfv pəyalv Yesu.

⁴⁶ Tɛnaya Natanayɛ nɔyɔ təkpaav si: Kɔpantu natəli tə wɛɛ si tu luna Nasalɛti? Ilɛna Filipv cɔ-i si: Kɔɔ na n̄ nana nyá isəle.

⁴⁷ Yesu nawa Natanayee na í kəŋna ɪ tɔɔ, ɪlɛna í yɔɔɔti si: ɪseɣeli tu mayamaya ntɔ cənɛ. Pɔpɔtiya tu fɛi ɪ kin ke paa pɔcɔ.

⁴⁸ M̀p̀yú Natanayee pɔɔsa-ɪ si: Leye n nyəmna-m?

M̀p̀yú Yesu cɔ-ɪ si: Ma na-ŋ fiki tɔyɔ tɛɛ na pɔcɔ Filipu yaa-ŋ.

⁴⁹ Tənaɣa Natanayee tɔma si: Ama Taaɔa, n ké ɪsɔ Pəyalu, ɪseɣeli nyəma wulau sɔsɔ ké.

⁵⁰ M̀p̀yú Yesu cɔ-ɪ si: ɪsu ma heeluyuu-ŋ si ma na-ŋ fiki tɔyɔ tɛɛ tɔɔɔle n mu-ti yaa? N ká tɛ na ń na mpi pə kəla tənɛ inɪ təkpataa tɔ.

⁵¹ M̀p̀yú Yesu tɔma si: Tamapana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi. ɪ ká tɛ na í ná ɪsɔtənyu tulaa na ɪsɔ tɔtaa tillaa təŋɔyi Yulu Pəyaya má na pá kpaa na pá tiiki.

2

Kana akpayale

¹ Kuyaku tooso nyəŋku wule pa kpa pɛɛɔ ke Kalilee Kana taa, na Yesu too polo. ² Na pá yaa Yesu na ɪ ifalaa tɔtɔɔ akpayale ńtɛ tɔ taa. ³ Tənaɣa sulum tɛma, ɪlɛna Yesu too heeli Yesu si: Pa sulum tɛma.

⁴ M̀p̀yú Yesu cɔ ɪ too si: Alɔ nyá, nyaa heelina-m na pɔcɔ má lá na? Ma waatu ta tata.

⁵ Tənaɣa Yesu too heela tɛmlɛ nyəma si: Ye í heela-mɛɣɛ nti í la nti.

⁶ Pɛɛ ŋkpaan naatoso wei ɪ taa Yuta nyəma alɔwala lum ka wɛɛ tɔ ɪ ka wɛ təna, na paa ɪ taa ŋku ku tɔki ɪsu liitilinaa nunɔwa (100) ké mpɔ. ⁷ M̀p̀yú Yesu tɔma tɛmlɛ nyəma si: ɪ suuli ŋkpaan inɔyi lum. Tənaɣa pa suulina ɪ nɔɔsi tɛke tɛke. ⁸ ɪlɛna í tɔ-wɛ si: Tɔɔ, pənɛntɛ í cosi lum mpi na í pona kutɔɔɔ tallu ɪɛ.

M̀p̀yú tɛmlɛ nyəma cosaa na pá pona kutɔɔɔ tallu. ⁹ ɪlɛna tallu təŋ lum mpi pə pəsa sulum ke mpɔ tɔ. Ama ɪ ta nyi timpi sulum mpi pə lunaa tɔ. ɪɛ tɛmlɛ nyəma mpa paa cosa lum tɔ pɛɛ pa nyəma. M̀p̀yú tallu yaa akpayalu, ¹⁰ na í tɔmɪ-ɪ si: Sulum kupam ke yalaa təna caaləɣəna ləsuyɔ, na pə kɔma na pa təna pá haya ɪɛ, pa təkəna mpi pə ta tɔli tɔ. Ama nyá, nyá sulum kupam ná wɛ haləna nɔɔnɔ.

¹¹ Piti tɛmlɛ kancaalaya nyəntɛ nte Yesu lapa Kalilee Kana taa tɔɔɔɔ. Na piti tɛmlɛ nteɣɛ ɪ huləna ɪ teeli, na ɪ ifalaa tɛna-ɪ na pa taa.

¹² Pəɛ pə waali ɪɛ, Yesu na ɪ too na ɪ newaa na ɪ ifalaa pa pola Kapənahum na pá caya tənaya wɛɛ naale, ɪɛ pa ta taanɪ.

Payatəlaa tɔyɔnyu ke ɪsɔ tɛsɛɛle sɔsɔɔle taa

(Matiyee 21:12-13; Maləki 11:15-17; Luku 19:45-46)

¹³ Yuta nyəma Tɛɛu acima wɔsaa, ɪlɛna Yesu polo Yosalem. ¹⁴ M̀p̀yú ɪ mayana naan na heen na alukukunaa pɛɛtəlaa caya ɪsɔ tɛsɛɛle taa, na liyitee yəkəlaa náá caya pɛɛ pa taapələnna tɛɛ. ¹⁵ Tənaɣa Yesu kpaya ŋmusi na í kuntili-si na í tɔyɔnna pa tənaya ɪsɔ tɛsɛɛle taa, pa na pa heen na pa naan tɔtɔ. Na í ŋmusi liyitee yəkəlaa liyitee ke atɛ, na í pəsi pa taapələnna ke alele. ¹⁶ ɪlɛna í holina alukukunaa pɛɛtəlaa si: ɪ ləsi-wɛɣɛ cənɛ. ɪ taa pəsi ma Caa təyaya ke kuyaku ke mpɔ.

¹⁷ M̀p̀yú ɪ ifalaa tɔɔsaa si pa ŋmaawa ɪsɔ Təm taa si: Hai ɪsɔ, ma luyɔ suu nyá təyaya tɛmlɛ ké ɪsu yem na kpɛɛ.

¹⁸ Tənaɣa Yuta nyəma tənə-ɪ təkpu si: Piti tɛmlɛ nteɣɛ n ka la-tu na pɔcɔ tɛ nyi si pə ha-ŋ mpaan si ń la ɪsəntɔ inɪ?

¹⁹ M̀p̀yú Yesu cɔ-wɛ si: ɪ yəki ɪsɔ tɛsɛɛle tənɛ, na maa tayanɪ-tɛɣɛ ŋmau ke kuyɛɛn tooso taa. ²⁰ M̀p̀yú Yuta nyəma tɔma-ɪ si: Pusi nule na naatoso ke pa ŋma ɪsɔ tɛsɛɛle tənɛ, na nyaa ŋmaa-tɛɣɛ kuyɛɛn tooso taa?

²¹ Ama Yesu mayamaya ɪ təyi ɪ yaakaya mpɔ si ɪsɔ tɛsɛɛle. ²² Pə tɔɔ ké waatu wei Yesu kɔma na í si na í fe tɔ, ɪ ifalaa tɔɔsaa si ɪ ka yɔyɔta-ti. Haləna pá tɛ pa taa na ɪsɔ Təm na Yesu kuyɔyɔtɔtɔ tɔtɔ.

Yesu nyámá yàlaa lotu taa hɔwɛɛ

²³ Yesu wɛw Yɔsaɛm kɛ Tɛɛw acima tɔɔ kɛ mpɔ tɔ, yàlaa payale nawa piti tɛma nna i lakaya tɔ na pá mv-i kpakpaa tɛkpa si inɛyi. ²⁴ Ama Yesu ná tá tɛ-wɛ na i taa. Pɛ taya pulɔ, i nyámá pa tɛnaya teu kɛ. ²⁵ Pɛ fɛi si nɔɔlɔ i sɛɣɛsi-i pa tɔm na pɛcɔ. I mayamaya i nyámá mpi pɛ wɛ yulɔ taa tɔ.

3

Yesu na Nikotɛm pa faaci

¹ Apalɔ nɔɔlɔ i ka wɛnna Falisanaa taa na pá yaa-i si Nikotɛm. I kɛ Yuta nyɔɔ nyámá taa lɛɔ. ² Ḿpɔ́yɔ́ i pola Yesu kin kɛ ahoo naali na i yɔɔtɔ-i si: Taa, tɛ nyámá si Isɔ kɔnna-ɲ si n sɛɣɛsi-tɔ. Pɛ taya pulɔ, nɔɔlɔ fɛi wei i pɛsɛyi na i la piti tɛma isɔ n lakɔyɔ tɔ na pɛ tá kɛna Isɔ tɔɲ.

³ Yesu cɔ-i si: Tampɛna kɛ ma heeliyi-ɲ yoo, maa cɛsɛyi, ye pɛ ta lɛli yulɔ kɛ lɔlɔyɔ, i kaa na Isɔ Kawulaya.

⁴ Tɛnaya Nikotɛm pɔɔsa-i si: Isɛnayaɛ pu tayanɔ yulɔ kɛ lɔlɔyɔ na i tɛma sɔsɔ kɛ lapɔ? Ama i kaa pɛsi na i lɛli i too lotu taa kɛ suu na pɛ tayanɔ-i lɔlɔyɔ?

⁵ Yesu cɔ-i si: Tampɛna kɛ ma heeliyi-ɲ yoo, maa cɛsɛyi, ye pɛ ta lɔli-ɲ na lɔm na Feesuyɔ, n kaa suu Isɔ Kawulaya. ⁶ Yulɔ kɛ yulɔ lɔlɔyi. Ama Isɔ Feesuyɔ lɔlɔyɔ wɛna pɛ mpaa, na pɛlɛ pɛ wɛ yulɔ taa tɔm kɛ. ⁷ Taa la piti na nti ma heela-ɲ si pɛ wɛɛ si mɛ tɛna pu lɛli-mɛɣɛ lɔlɔyɔ tɔ tɛ tɔɔ. ⁸ Nyɛni, heelim makɔ timpi pɛ luyɔ wɛɛ tɔɔ, na n nuki pɛ tan. Pɛɣɛɛ n ta nyɔ pɛ tɔlɔɛ yaa pɛ tɔpote. Wei Isɔ Feesuyɔ lulaa tɔ i wɛ mpɔ tɔtɔ.

⁹ Ḿpɔ́yɔ́ Nikotɛm tɛma si: Isɛnayaɛ mpɔ?

¹⁰ Ilɛna Yesu cɔ-i si: Halɔ mɛɣɛɛ Isɛɣɛli sɛɣɛsɛlaa sɔsaa na n ta cɛkɛna tɔm tɛnɛ? ¹¹ Tampɛna kɛ ma heeliyi-ɲ yoo, maa cɛsɛyi, tɛ nyámá nti tɛ yɔɔtɔyi tɔ na nti tɛ nawa tɔ ntɔyi tɛ kɛsɛyi-mɛ. Pɛ na pɛ mpɔ tɔ mu caa tá tɔm muɔ. ¹² Isɛna pɛ tɔɲa lapɔ kɛ atɛ cɛnɛ tɔɔɛ ma heeliyi-mɛ na u san muɔ. Ilɛ ye ma kɛsa-mɛɣɛ isɛna pɛ wɛ isɔtaa tɔ, mɛ taa awɛɣɛɛ muɔ? ¹³ Nɔɔlɔ ta kpata isɔtaa ye pɛ taya Yulɔ Pɛyaya má wei ma luna isɔtaa na má tii tɔ ma paasi. ¹⁴ Isɔ Moisi ka tɔyɔ nyɔɔlɔyɔ kɔsɛmɔyɔ tɔm kɛ tesika nyɔyɔ taa na i siki wulaya tɛtɔ taa tɔ, mpɔ inɔ tɔtɔɔ pɛ wɛɛ si paa kpaasi Yulɔ Pɛyaya má. ¹⁵ Ilɛna yàlaa mpa pa tɛna paa mv ma tɔm tɔ pá hiki weesuyɔ ɲku ku tɛɲ tɔ. ¹⁶ Pɛ taya pulɔ, Isɔ sɔɔla yàlaa tɛnaya sɔsɔm, halɛna i can i ha i Pɛyaya ikpamɛ, si pa tɛna mpa paa tɛɲ ka tɔm tɔ, pá taa si, ama pá hiki weesuyɔ ɲku ku tɛɲ tɔ. ¹⁷ Pɛ taya isɔ yàlaa tɔm kuyɔ tɔɔ kɛ Isɔ tila i Pɛyaya. Ama pa nyɔyɔ yapɔ tɔɔ kɛ. ¹⁸ Paa kuyɔ wei i tɛɲa ka tɔm tɔ pɔntɔ tɔm. Ama wei u tɛɲɔyi ka tɔm tɔ, pɔntɔ tɔm tɛma sɛpɔ, i ta tɛɲ Isɔ Pɛyaya ikpamɛ tɔm tɔ pɛ tɔɔ. ¹⁹ Pa tɔm sɛpa timpi tɔɔɛ si fɛtɛla wei i naaki tɔ i kɔma antulinya taa, na yàlaa sɔɔli sɛkpetuyɔ na pá kisi-i pa lakasi isayasi tɔɔ. ²⁰ Ye wei i laki isayatu i taa kpaakɛna fɛtɛla inɛyi. I kpɛtɛɣɛna-i si pɛ taa kɔɔ na i la na pɛ ná i isayatu tɔɔ. ²¹ Ama wei i tɛɲɔyi tampɛna tɔ i kpɛtɛɣɛna fɛtɛla inɛyi si i la na pɛ ná tɛɛɛɛɛ si Isɔ nunav tɔɔ kɛ i laki mpɔ.

Yesu na Yohaani pa tɔm

²² Pɛlɛ pɛ waali kɛ Yesu na i ifalaa pa kula tɛna na pá polo Yuta tɛtɔ taa, na i na-wɛ pá caya tɛnaya wɛɛ naalɛ, na i sɔɔki yàlaa kɛ Isɔ lɔm. ²³ Yohaani ná sɔɔkaya yàlaa kɛ Isɔ lɔm tɔtɔɔ Ayinɔɲ kɛ Salim kin. Lɔm ka wɛ tɛnaya sɔsɔm kɛ. Yàlaa kɔɲaya Yohaani kin na i sɔɔki-wɛɣɛ Isɔ lɔm. ²⁴ Waatu inɔ tɔ pa ta tɛkɛta Yohaani kɛ salɛka.

²⁵ Ḿpɔ́yɔ́ Yohaani ifalaa taa lɛlaa na Yuta tɔ nɔɔlɔ pa suu hɔm kɛ Isɔ sɛɛw kɔtasɔ nsi yulɔ tayanɔɣɛna i ti tɔ si tɔɔ. ²⁶ Ḿpɔ́yɔ́ pa pola Yohaani kin na pá pɔɔsi-i si: Taa, n tɔɔsa yulɔ wei i tɔm n ka heela-tɔ na nyá na-i i ka wɛ Yaatanɔ waali tɔ i tɔɔ? Nyɛni pɛnɛntɛ inɔ i sɔɔkɛna ntɛɣɛ yàlaa kɛ Isɔ lɔm, na pa tɛna pá puki i kin.

²⁷ Ilɛna Yohaani cɔ-wɛ si: Yulɔ u hikiyi pulɔyɔ yem na Isɔ tá ha-i-wɔ. ²⁸ Mɛ mayamaya i pɛsɛyi na i lɛsi ma aseeta si ma yɔɔtɔaa si ma ta kɛ Mesii. Ama ma tɛɛ i nɔɔɔ kɛ kɛtɛɛ.

²⁹ Akpayalɔ tɛnna asasaalɔ. Ama akpayalɔ taapalɔ sɛnɔ tɛna na ɛ kema nkpanɛn. Pɛ kɔma na ɛ nu akpayalɔ nɔyɔ, ɛlɛ ɛ lanɛle hulumɛ sɔsɔm. Mpɔ inɛ tɔtɔyɔ ma lanɛle hulumaa, na pɛnɛntɛ pɛ maya-m teu. ³⁰ Pɛ wɛɛ sɛ Yesu ɛ pukɛna na maa sɛki.

Wei ɛ kɔmna ɛsɔtaa tɔ ɛ tɔm

³¹ Wei ɛ luna ɛsɔtaa tɔ inɛ ɛ kɛlɛna pɛ tɛna. Na wei ɛlɛ ɛ wɛ atɛ cɛnɛ tɔ, ɛ kɛ atɛ nyɛn kɛ, na atɛ nyɛntɔ kɛ ɛ yɔyɔtɔyɛ. Ama wei ɛ luna ɛsɔtaa tɔ inɛ ɛ kɛlɛna pɛ tɛna. ³² Na ɛ yɔyɔtɔyɛ mpi ɛ nawa na ɛ nu tɔ pɛ tɔm, ama nɔyɔlɔ u muɔyɛ ɛ tɔm. ³³ ɛlɛ wei ɛ tu mu ɛ tɔm, pɔntɔ tisina ntɛ sɛ ɛsɔ yɔyɔtɔyɛ tampana. ³⁴ Wei ɛsɔ tilaa tɔ pɔntɔ yɔyɔtɔyɛ ɛsɔ tɔm kɛ. Pɛ taya pulɔ, ɛsɔ cɛlɔyɛ-ɛ ɛ Feesuyɔ tɛnaya. ³⁵ Tɛcaa sɔla ɛ Pɛyaya na ɛ tu pɛ tɛnaya ka nin taa. ³⁶ Ye wei ɛ nuna Pɛyaya ɛ tɛma weesuyɔ nkɛ ku tɛn tɔyɔ hikuyɔ. Ama wei ɛ kisa ɛsɔ Pɛyaya kɛ nunav tɔ ɛ lanɛ kɛ, na ɛsɔ muɛna-ɛ na pɛnɛntɛ kɛ tam kɛ nkɔyɔ.

4

Yesu na Samalii alɔ pa faaci

¹ Falisanaa nuwa sɛ Yesu hikiyɛ tɛnɛlaa na ɛ sɔɔki-wɛyɛ ɛsɔ lum na pɛ kɛlɔyɛ Yohaani. ² Pɛcɔ pɛ taya Yesu mayamaya sɔɔkayana-wɛyɛ ɛsɔ lum, ama ɛ ifalaa kɛ. ³ Yesu kɔma na ɛ nu sɛ Falisanaa nu mpɔ, ɛlɛna ɛ kɔlɛ Yuta tɛtɔ taa na ɛ mɛnna Kalilee tɛtɔ taa. ⁴ Na pɛ wɛɛ sɛ Samalii nyɛnkɔ kɛ ɛ tɛn.

⁵ Mpɔyɔ Yesu wɔsɛna Samalii ɛatɛ natɛlɛ nte pa yaa sɛ Sikaa tɔ, na tɛ kpɛtɛna tɛtɔ nti Yakɔpɔ ka ha ɛ pɛyaya Yoseefɔ tɔ. ⁶ Na Yakɔpɔ lɔkɔ ka wɛ tɛna. Tɛntɛ nu Yesu ɛlɛna ɛ caya lɔkɔ nɔyɔ, na waatɔ inɛ ilim sikaa.

⁷ Mpɔyɔ Samalii alɔ nɔyɔlɔ kɔma lum luyɔ, na Yesu sɛlɛmɛ-ɛ sɛ: Ha-m lum na mɛ nyɔɔ.

⁸ Waatɔ inɛ Yesu ifalaa ka tɛma tɛɛv kɛ ɛatɛ taa kɛ kutɔyɔv yapɔ. ⁹ Samalii alɔ cɔ-ɛ sɛ: Pepe tɔɔ kɛ nyaya Yuta tu na ɛ sɛlɛmɛyɛ-m lum sɛ n nyɔɔ. Pɛcɔ maya Samalii tu? (Pɛ taya pulɔ tɔɔ, Yuta nyɛma na Samalii nyɛma paa suliɛ.) ¹⁰ Mpɔyɔ Yesu cɔ-ɛ sɛ: Ye n ka cɛkɛna mpi ɛsɔ haaki tɔ, na ɛ ka nyɛmɛ wei mɛ ma sɛlɛmɛyɛ-n lum kunyɔnyɔɔm kɛ ɛsɛntɔ tɔ, nyɛ mayamaya n ka laalɛna-m sɛlɛmɔyɔv na maa ha-n weesuyɔ lum.

¹¹ Mpɔyɔ alɔ cɔ Yesu sɛ: Ma cɛ, n fɛina kɔlulunav nkɛ n kɛ luna tɔ. Pɛcɔ lɔkɔ nɛ tu lumaa. ɛlɛ leyɛ n kɛ hiki weesuyɔ lum mpi? ¹² Tɛ lɔnɛcɛ Yakɔpɔ hulina lɔkɔ inɛ na tɛmɛ mayana-ɛ. Hali Yakɔpɔ na ɛ piya na ɛ kalɛkɛn pa nyɔɔ lɔkɔ inɛ ɛ lum. ɛlɛ n huɔ sɛ n kɛla ɛlɛ?

¹³ Mpɔyɔ Yesu cɔ alɔ sɛ: Wei ɛ nyɔɔ lɔkɔ inɛ ɛ lum lukɔtɔ tasɔyɛ-ɛ kpav kɛ. ¹⁴ Ama wei ɛ nyɔɔ lum mpi maa ha-ɛ tɔ, lukɔtɔ u lɛlɔyɛ-ɛ kpav paa pɛlee. Pɛ taya pulɔ, lum mpi maa ha-ɛ tɔ pu la ɛ taa kɛ lum sɛelɔ wei ɛ cɛtɔyɛ tɔ. Halɛna ɛ hiki weesuyɔ nkɛ ku tɛn tɔ na ɛ kinɛ.

¹⁵ Mpɔyɔ alɔ cɔ Yesu sɛ: Ma cɛ ha-m lum mpi, ɛlɛ lukɔtɔ kaa tasa-m kpav, na mɛ taa tasa cɛnɛyɛ mɛlɔyɔv kɛ lum luyɔ.

¹⁶ Mpɔyɔ Yesu tɔma alɔ sɛ: Polo ɛ yaa nyɛ paalɔ na nyɛ na-ɛ ɛ kɔɔ cɛnɛ.

¹⁷ Mpɔyɔ alɔ cɔwa sɛ: Ma fɛina apalɔ.

ɛlɛna Yesu cɔ alɔ sɛ: Tampana kɛ n yɔyɔtaa sɛ n fɛina apalɔ. ¹⁸ Pɛ taya pulɔ, n tɛma apalaa kakpasɛ kɛ saav, na wei ɛ tɛ n tu wɛ kayana ɛsɛntɔ tɔ n wɛ yem, pɛ taya nyɛ paalɔ. Pɛ tɔɔ kɛ nyɛ tɔm wɛna tampana.

¹⁹ Mpɔyɔ alɔ cɔ Yesu sɛ: Tɛcaa, ma naa sɛ n kɛ ɛsɔ kunyɔyɔtɔtɔ tɛlɔsulɔ. ²⁰ Tɛ lɔnɛcɛnaa sɛɛkaya ɛsɔ kɛ pɔyɔv kunɛ ku tɔɔ. Ama Yuta nyɛma mɛ mɛ tɛn sɛ ye paa sɛɛ ɛsɔ Yosalem kɛ.

²¹ Mpɔyɔ Yesu cɔ alɔ sɛ: Alɔ nyɛ nu ma tɔm, pu kɔɔ tɔ, Tɛcaa ɛsɔ sɛɛv kaa wɛɛ tɛntɛmɛle tɔm, sɛ pɔyɔv kunɛ ku tɔɔ yaa Yosalem. ²² Samalii nyɛma mɛ ɛ ta nyɛ wei ɛ sɛɛki tɔ. Ama Yuta nyɛma ta tɛ nyɛmɛ wei tɛ sɛɛki tɔ. Pɛ taya pulɔ, Yuta nyɛma kinɛ kɛ ɛsɔ sɛɛv mpi pɛ waasɔyɛ tɔ pɛ wɛɛ. ²³ Ama pɛ wɛɛ pu kɔɔ, hali pɛ tu tɛma kɔntɛ tɛ, na mpa pa sɛɛki ɛsɔ na tampana tɔ paa sɛɛ-ɛ hatoo pa taa kɛ na cɛsuyɔ fɛi. ɛsɔ sɛɛlaa ɛsɔ mpɔ wɛyɛ Caa ɛsɔ sɔlaa. ²⁴ ɛsɔ u naa ɛsɛntɔɔ, pɛ tɔɔ kɛ mpa pa sɛɛ-ɛ tɔ, pɛ taya ɛsɛntɔɔ kɛ paa sɛɛ. Ama pa taanaa kɛ na cɛsuyɔ fɛi.

²⁵ M'p'óg'ó alu cò Yesu sí: Ma nyémá sí Mesii wei pa yaa sí Kilisiti tò í ká kòò te, ye ílé í kòma, í ká kilisi-tòyò pə təna.

²⁶ M'p'óg'ó Yesu cò alu sí: Ma wei ma yəgətəyənə-ŋ isəntò tò, mayalé Mesii iní.

²⁷ Yesu na alu pa tənna yəgətəyá kə m'p'óg'ó iléna í ifalaa tala, na pə la-wéyε piti kə mpi pə tɔɔ í na alu taka pa yəgətəyí tɔ. Paa na mpv pa taa nəgəlv ta pɔɔsí sí: Pepeye n caa í kin? Yaa ntiyi nyá yəgətəyənə-í?

²⁸ Tənaya alu mənna í həyaya na í su. Iléna í məli icatε taa na í yaa yəlaa sí: ²⁹ Í kòò na í ná apalv nəgəlv wei í kpaya pə təna mpi tuu ma lapa tɔ na í kεεsí. Í ta kə Mesii yee?

³⁰ M'p'óg'ó yəlaa lu icatε taa na pá puki Yesu kin.

³¹ Alu iní í tεε mpv tɔ, na í ifalaa náá tənna-í tεεkuvv kə sí: Tacaa n kaa təyɔ mpv?

³² Ama Yesu cò-wε sí: Təyənaya ŋka ma tókí tɔ í ta nyí-kε.

³³ M'p'óg'ó Yesu ifalaa pɔɔsa təma sí: Nəgəlv kəna-í təyənaya kə yee?

³⁴ Tənaya Yesu cò-wε sí: Ma təyənaya nté wei í tila-m tɔ í luyv nyəntv lapv, na í təmlε nte í hula-m sí má la tɔ tə yoosuyv. ³⁵ Mə mə tən sí: Pə kaasa isətənnaa liyiti na kumtv tala. Ama má, ma heeliyi-mε sí, í kusí mə isε na í na isəna kutəyɔv sεεna tawa na kv tənna kumtaa tɔ. ³⁶ Kumtv wei í kən tɔ, í tənna í kufelvuyv hikuyv kə, na í nyəkəyi pee tətəyɔ í weesuyv ŋku kv tən tɔ kv tɔ. Mpv pə lakəna na tuulu na kumtv pá kpəntəyi yəlvuyv. ³⁷ Pə tɔ kə təm nti pa yəgətəyí tɔ tə wəna tampana sí: Ləlv tuuki kə na ləlv náá kv. ³⁸ Mpv tətəyɔ, ma tila-mε sí í kv haləm mpi í taa hala tɔ. Ləlaa ná halaa na kayana pə waasəyi-mε.

³⁹ Icatε nté tə taa Samalii nyéma payalé mv Yesu təm kə təm nti alu ka yəgətəa təfoo sí: Í kpaya pə təna mpi tuu ma lapa tɔ na í kεεsí tɔ tə tɔ. ⁴⁰ Waatv wei Samalii nyéma tala Yesu kin na pá na-í tɔ, pa wiina-í sí í la wεε naalεyε pa kin. Iléna í cəyá tənaya kuvεεŋ naalε. ⁴¹ Pə kəma na pá nu í mayamaya í kuvəgətutv, iléna yəlaa samaa kə səsəm tasa í təm kə mvuyv. ⁴² Na pá tən alu sí: Pənente pə taya nti n heela-tv tɔ tə tɔ tike kə tə mv í təm. Ama tá mayamaya tə nuna tá ŋkpaŋŋ na tə təma tá taa sí, tampana í kə antulinya Waasulv.

Yesu waav kə akewe səsə pəyaya

⁴³ Yesu lapa kuvεεŋ naalεyε tənna, iléna í kulí na í tεεna Kalilee. ⁴⁴ Yesu mayamaya ka təma yəgətuyv sí: Nəgəlv u tuyəna Iso kuvəgətutv teləsulv kə í mayamaya í icatε taa. ⁴⁵ Waatv wei Yesu tala Kalilee tɔ, tənna nyéma mv-í teu kə nin naalε. Mpi tɔ pa mayamaya paa pola Tεεv acima təyɔv kə Yosalem, na pa nawa pə təna mpi í lapa Tεεv acima aní a tɔ tɔ.

⁴⁶ M'p'óg'ó Yesu məla Kalilee Kana timpí í ka pəsa lvm kə sulvm tɔ. Akewe səsə nəgəlv í ka wε tənna, na í pəyaya wε Kapənahum na pə wukí-kε. ⁴⁷ Akewe nuwa sí Yesu luna Yuta na í kə Kalilee, iléna í polo na í sələmí-í sí: Ma pəyaya wε Kapənahum na ká caa səpv, polo ŋ waasí-kε. ⁴⁸ Yesu cò-í sí: Aní tamm mu ta na piti təma na kəkəlv nyəm, u tisiyi.

⁴⁹ M'p'óg'ó akewe iní í cò-í sí: Hai ma cε, tə tεε pécó ma pəyaya í taa kòò na ká sí.

⁵⁰ M'p'óg'ó Yesu cò akewe sí: Kpe, nyá pəyaya kaa sí.

M'p'óg'ó apalv iní í mv Yesu kuvəgətutv na í tv mpaav. ⁵¹ Akewe kpənaya, iléna í təmlε nyéma səŋí-í na pá heeli-í sí: Nyá pəyaya hika alaafəya.

⁵² M'p'óg'ó akewe pɔɔsa-wéyε isəna waatv pə cεpa pəyaya tɔ tɔ. Iléna təmlε nyéma cò-í sí: Tete ilim kpila pəcɔ təyɔ watv cεpa ka tɔ.

⁵³ M'p'óg'ó pəyaya caa tɔɔsa kpakpaa sí, tete mpv iní pə taka teitei kə Yesu ka heela-í sí: Nyá pəyaya kaa sí. Iléna í na í təyaya tənna pá tε Yesu na pa taa.

⁵⁴ Yesu piti təma kpənta naalεyε í luw Yuta na í kə Kalilee tɔ.

5

Kvəntv waav kə lule nəyɔ

¹ Pəle pə waalí Yuta nyéma Iso sεεv acima naalí a talaa, na Yesu polo Yosalem. ² Lule natəli tə wε heen nənəyɔ cəlvəyɔ Yosalem, na akelenaa sakasí taka kakpasí səŋa tənna. Təne inəyi pa

yaa si Petasata ke Alaamee nyéma tòm taa. ³ Na kutántunaa seləta lanjası nsı si tɛɛ ké səsəm. Yulɔmaa na kaakalası, na mpa kutəmənɔ̃ tɔvɔlaa tɔ. [Pa tanja lum lanɔtɔyɔ. ⁴ Pə taya pulɔ, ɛsətaa tillu tiikaya waatɔ waatɔ ke lule taa, na í lakı na lum lanɔtɔyɔ. Na wei í laala tiıu ke waatɔ wei lum lanɔtɔyɔ kpakpaa tɔ pə waa-ı, paa ı kutən ke ŋku.] ⁵ Apalɔ nɔɔlɔ ı ka wɛ tənə na ı hənta kutən tɔ pusı pələfɛi nule kələ. ⁶ Yesu na-ı na í hənta mpɔ, na ı nyəmə sı ı taanɔ tənaya səsəm, ɪlɛna í pəsı-ı sı: N caa pə waa-ŋ ke?

⁷ Mɔpɔyú kutəntɔ cɔ Yesu sı: Ma cɛ, ma fɛina nɔɔlɔ sı í tisi-m lum taa ké waatɔ wei pə lanɔtɔyɔ tɔ. Na má polaa sı ma tiiki, nɔɔlɔ náa laalı-m.

⁸ Mɔpɔyú Yesu heela-ı sı: Kulı na ń kpaya nyá kuhəntɔyɔ na ń tɔ.

⁹ Tənaya pə waa kutəntɔ ke kpakpaa, na í kelı ı kuhəntɔyɔ na í tən. Pə pamna kuyaku kuhɛɛsɔyɔ wule. ¹⁰ Mɔpɔyú Yuta nyéma tɔma wei pə waa mpɔ tɔ sı: Sanɔ kuyaku kuhɛɛsɔyɔ ké, pə fɛi sı ń sɔɔlɔ nyá kuhəntɔyɔ ke mpɔ.

¹¹ Ama kutəntɔ na cɔ-wɛ sı: Wei ı waasa-m tɔ ını ı heelina-m sı má kelı ma kuhəntɔyɔ na má tɔ.

¹² Mɔpɔyú Yuta nyéma cɔ kutəntɔ sı: Aweyɛ pɔntɔ na í heela-ŋ sı ń kelı nyá kuhəntɔyɔ na ń tɔ?

¹³ Ama wei pə waawa tɔ ı ta nyı Yesu. Pə taya pulɔ, ɪlé ı ka saala samaa wei ı suwa tənə tɔ ı taa.

¹⁴ Pələ pə waalı Yesu ná apalɔ ınəyɔ Iso təsɛɛle taa na í heeli-ı sı: Nyəni, pənɛntɛ pə waa-ŋ ɛsəntɔ tɔ, taa tasa ɛsayatɔ lapɔ tɔtɔ. Pécɔ pə taa kɔɔ na ŋku kulɛ ku kələ mpɔ tɔ ku mayana-ŋ.

¹⁵ Tənaya apalɔ ını ı polaa na í heeli Yuta nyéma sı: Yesu waasəna-m. ¹⁶ Pə tɔɔ ké Yuta nyéma sɔv Yesu ké kunyənɔ̃ tɔyɔ ke ı lapɔ rɔpɔyú kuyaku kuhɛɛsɔyɔ wule tɔ pə tɔɔ. ¹⁷ Mpɔ pə yelina na Yesu yɔɔtɔ sı: Ma Caa ná tanɔ təmle lapɔ ke tam ké. Pə tɔɔ ké ma tɔtɔ ma tanɔna lapɔ.

¹⁸ Təm tənɛ tə mayamaya tə tɔɔ Yuta nyéma mɔ sɔɔnə ke teu sı pa ləsəyɔ Yesu weesuyɔ. Sı pə taya kuyaku kuhɛɛsɔyɔ tike ke ı wakələa, pə kpənna ɛsənə ı kɛɛsa ı tı na Iso na í yaa-ı ı mayamaya ı Caa tɔ pə tɔɔ tɔtɔ.

Isə Pəyaya pəsuyɔ ke yələa tɔɔ

¹⁹ Mɔpɔyú Yesu tɔma-wɛ sı: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, maa cɛsəyɔ. Pəyaya ma ma kaa lu natəlɔ na má la. Ama nti ma Caa tanɔna lapɔ na má naakı tɔ ntəyɔ ma tanɔyɔ. Ma Caa lakı pə tənə mpi tɔ, Pəyaya ma ma lakı-wı tɔtɔyɔ. ²⁰ Pə taya pulɔ, ma Caa sɔɔla-m ké, na í húlí-m pə tənə mpi ı lakı tɔ. ı ká húlí-m tɔma səsəɔna nna a kələ anɛ tɔ sı má la, na pu la-mɛyɛ ha.

²¹ Isı ma Caa feesiɔ sətəa na í mənna-wɛyɛ weesuyɔ nyéma hekɔ tɔ, mpɔ ını tɔtɔyɔ Pəyaya má ma tɔyɔ weesuyɔ ke mpa ma nəkaa tɔ. ²² Tələ tə paasi ma Caa ı huukəna nɔɔlɔ. Ama ı tɔ huule tənaya Pəyaya ma ma niŋ taa. ²³ ɪlɛna pa tənə pa se-m ısu pa seekuyɔ ma Caa tɔ. Yulɔ í ta se Pəyaya ma, ı kaa pəsi na í se ma Caa wei ı tila-m tɔ.

²⁴ Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, maa cɛsəyɔ, ye wei ı nu ma təm na í tɛ ı taa na wei ı tila-m tɔ, ı tɛma weesuyɔ ŋku ku tənɔ tɔyɔ hikuyɔ, pa kaa huuna-ı. Ama ı tɛma weesuyɔ tɔ ke pəsuyɔ ké. ²⁵ Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo maa cɛsəyɔ, pə wɛɛ pu kɔɔ, halı pə tı tɛma kɔntɛ tɛ. Sətəa ká nu Iso Pəyaya má ma nɔyɔ, mpa paa nu-ke tɔ, paa fɛ na pá kuləna pa ɛɛ. ²⁶ Isı Tacaa Iso wɛna weesuyɔ ke ı taa tɔ, mpɔ tɔtɔyɔ ı yələa sı Pəyaya ma má wɛɛna weesuyɔ ke ma taa. ²⁷ Ma ké Yulɔ Pəyaya tɔyɔ ı ha-m mpaav sı má huuna yələa ke təm. ²⁸ ɪlɛ pə taa la-mɛyɛ ha. Mpi tɔ pu kɔɔ na pa tənə mpa pa wɛ pələan taa tɔ pá nu ma nɔyɔ, ²⁹ na pá lu ı taa. Mpa pa lapa kupantɔ tɔ paa fɛ sı pá wɛɛ tam tɔɔ. Mpa pələ pa lapa ɛsayatɔ tɔ, paa fɛ sı pá huuna-wɛ na pá tɔ-wɛyɛ saləka.

Mpi pə hóláyı Yesu tampana tɔ

³⁰ Maa pəsəyɔ na má lu tələyɔ ma mayamaya. Ama ısu Iso kɛɛsəyɔ-m tɔ, rɔpɔyú ma huukəna, na ma huule tewa. Mpi tɔ, pə taya ma mayamaya ma luyɔ nyəntɔ ke ma pɛkəyɔ lapɔ. Ama wei ı tila-m tɔ ı luyɔ nyəntɔ ké. ³¹ Ye ma yɔɔtəyɔ ma tı təm, nɔɔlɔ kaa sa tampana wɛna

maa hólí tó. ³² Ama nɔ̀ɔ̀lɔ̀ wɛnna na ílɛ ɪ hóláyí sɪ ma ké tampana tɔ. Na ma nyɛ́má sɪ nti ɪ yɔ̀ɔ̀tɔ̀yɪ ma tɔ́ tɔ́ tɔ́ wɛ tampana. ³³ Halí mɛ́ mayamaya í tila mɛ́ tillaa ké Yohaani kin na ílɛ ɪ hɔ́la-mɛ́yɛ tampana. ³⁴ Ye ma, pɛ́ taya isɪ ma nyúlɔ́ sɪ yɔ̀lɔ̀ nɔ̀ɔ̀lɔ̀ í hólí ma tampana. Ama sɪ pɛ́ sɛ́na-mɛ́ na pɛ́ ya mɛ́ nyɔ̀yɔ̀ tɔ́ ké ma yɔ̀ɔ̀tɔ̀yɪ mpɔ́. ³⁵ Yohaani naa wɛ́ ké isɪ fɛ́tɛ́la wei ɪ mɔ̀yɪ na pɛ́ naakí tɔ́. ɪ tisaa na í yɔ̀lɔ́na fɛ́tɛ́la inɪ ɪ naa ké pɛ́cɔ́. ³⁶ Ama ma wɛ́na mpi pɛ́ hóláyí ma tampana na pɛ́ kɛ́lɪ tɛ́ tɛ́na nti Yohaani yɔ̀ɔ̀tɔ́ ma tɔ́ tɔ́. Tɛ́ma nna inɪ ma Caa hɔ́la-m sɪ má la na ma tɔ́ɲna a lapɔ́ ké isɛ́ntɔ́ tɔ́, anɪ a hɔ́lɔ́yɛ́na ma tampana sɪ ma Caa tilina-m. ³⁷ Ma Caa wei ɪ tila-m tɔ́ ɪ hóláyí ma tampana tɔ́ tɔ́. Mɛ́ í ta nu ɪ nɔ̀ɔ̀ ké paa tɔ́m kɔ́lɔ́m. Pɛ́cɔ́ í ta loosi ɪ isɛ́ntaa ké paa tɔ́m kɔ́lɔ́m tɔ́ tɔ́. ³⁸ Pɛ́yɛle u saɲ ɪ tɔ́m mɔ̀yɔ̀ sɪ tɛ́ caya mɛ́ taa ké paa pɛ́cɔ́. ɪlɛ u tɛ́ɲ mɛ́ taa na wei Isɔ́ tilaa tɔ́, pɛ́ tɔ́ ké pɛ́ wɛ́ mpɔ́. ³⁹ ɪ pɛ́kɛ́yɪ Isɔ́ Tɔ́m takɛ́lasɪ taa tɛ́cututu, na í tɛ́lɛ́yɪ sɪ pɛ́ taa ké í ká hikina weesuyɔ́ ɲku kɪ tɛ́ɲ tɔ́. Anɪ tá takɛ́lasɪ kɔ́lɔ́masɪ nsɪ sɪ yɔ̀ɔ̀tɔ́yɛ́na ma tɔ́m. ⁴⁰ Pɛ́ na pɛ́ mpɔ́ tɔ́, u saɲ sɪ í kɔ́ɔ́ ma kin na í hiki weesuyɔ́ kɔ́paɲku.

⁴¹ Pɛ́ taya yɛ́laa isɛ́ntɛ́ ké ma pɛ́kɛ́yɪ. ⁴² Ama ma nyɛ́ma-mɛ́, ma nyɛ́má sɪ u caa Isɔ́. ⁴³ Ma Caa kɛ́ntɛ́ ké ma kɛ́ma na mu saɲ ma mɔ̀yɔ̀. Ama ye nɔ̀ɔ̀lɔ̀ ná lu yem na í kɔ́ɔ́, í mu ílɛ́ tɛ́kpa. ⁴⁴ Mɛ́ mɛ́ sɔ́la mɛ́ tɛ́ma isɛ́ntɛ́ ké, u pɛ́kɛ́yɪ Isɔ́ wei ɪ tike nté Isɔ́ tɔ́ ɪ nyɛ́ntɛ́. ɪlɛ isɛ́naya í ká la na í mu ma tɔ́m. ⁴⁵ ɪ taa huɔ́ sɪ maa polo má kuli mɛ́ waalɪ ké Isɔ́ isɛ́ntaa. Ama Moisi wei í tɛ́lɛ́yɪ tɔ́ inɪ ɪ ká kulina mɛ́ waalɪ. ⁴⁶ Ye í ka mɔ́wa Moisi tɔ́m na tampam, isɛ́ntɔ́ tɔ́ í ka mu ma nyɛ́ntɔ́ tɔ́ tɔ́. Pɛ́ taya pulɔ́, ma tɔ́m ké ílɛ́ ɪ ɲmaawa. ⁴⁷ ɪ ta tisi na í mu nti Moisi ɲmaawa tɔ́, ɪlɛ isɛ́naya í ká tisi na í tɔ́na ma tɔ́m nti ma heeliyɪ-mɛ́ tɔ́.

6

Samaa iyisi kakpasɪ (5000) calɔ́svyɔ́

(Matiyee 14:13-21; Malakí 6:30-44; Luku 9:10-17)

¹ Pɛ́lɛ pɛ́ waalɪ ké Yesu tayana Kalilee tɛ́ɲku waalɪ ké tɛ́sɔ́yɔ́. (Lɛ́laa yaa sɪ Tipeliyatɪ tɛ́ɲku). ² Na yɛ́laa samaa hu ɪ waalɪ. Pɛ́ taya pulɔ́ tɔ́, pa ná piti tɛ́ma nna ɪ waakayana kɔ́tɔ́ntɔ́naa tɔ́. ³ Ḿpɔ́yú Yesu na ɪ ifalaa pa kpa pɔ́yɔ́ tɔ́ na pá caya tɛ́na. ⁴ Na Yuta nyɛ́ma acima wɛ́na pa yaa sɪ Tɛ́ɛv acima tɔ́ a wɔ́saa. ⁵ Ḿpɔ́yú Yesu nyɛ́na ɪ taa na ɪ waalɪ na í ná sɪ samaa sɔ́sɔ́ tɔ́ɲna ɪ kin ké kɛ́ntɛ́. Tɛ́naya ɪ pɔ́ɔ́sa Filipɔ́ sɪ: Lɛ́yɛ tu ya kɔ́tɔ́yɔ́ na tɛ́ cɛ́la samaa inɛ́ inɪ na ɪ tɛ́na í tɔ́yɔ́? ⁶ Yesu yɔ̀ɔ̀tɔ́ mpɔ́ sɪ í nu nti Filipɔ́ ká cɔ́ tɔ́. Tɔ́fɔ́ ɪ mayamaya ɪ tɛ́ma isɛ́na ɪ ká la tɔ́yɔ́ nyɛ́m.

⁷ Ḿpɔ́yú Filipɔ́ cɔ́wa Yesu sɪ: Paa liyitee nyɛ́ɔ̀tɔ́ ɲmɔ́nɔ́yɔ́ (200) mayamaya ké tɛ́ yapa kɔ́tɔ́yɔ́, ku haɲna yɛ́laa panɛ́ pa tiili?

⁸ ɪlɛ́na Yesu ifalaa taa nɔ̀ɔ̀lɔ̀ wei pa yaa sɪ Antɛ́lu na í ké Simɔ́ɲ Piyɛ́ neu tɔ́ í cɔ́-ɪ sɪ: ⁹ ɪwaasɛ́lɛ natɛ́lɪ tɛ́ wɛ́ cɛ́nɛ na tɛ́ tɔ́ka potopotonaa ké kakpasɪ na tiina ké naalɛ́. Ama pɛ́lɛ pu la-weyɛ samaa tuutuuma inɛ́?

¹⁰ Tɛ́naya Yesu tɛ́ma sɪ: ɪ heeli pa tɛ́na sɪ pá caya atɛ́. (Pɛ́ pamna nyuto ka pɔ́ atɛ́yɛ tɛ́naya sɔ́sɔ́m, ɪlɛ́na pá caya.) Pa taa apalaa nyɔ́ɔ́ɲ tala isɪ iyisi kakpasɪ (5000). ¹¹ Tɛ́naya Yesu kpaya potopotonaa mpɛ́ na í sɛ́ Isɔ́ ké í na tɛ́mlɛ́ ké pa tɔ́, ɪlɛ́na í tala mpa pa cayaa tɔ́. Na í tala-weyɛ tiina ké mpɔ́ tɔ́ tɔ́, na paa wei í haya. ¹² Waatu wei pa hayaa tɔ́, ɪ tɛ́ma ɪ ifalaa sɪ: ɪ tɔ́ɔ́sɪ potopotonaa hɔ́yɔ́lɔ́ɲ wei ɪ kaasaa tɔ́, na pulɔ́pɔ́ í taa le.

¹³ ɪlɛ́na ɪ ifalaa tɔ́ɔ́sɪ hɔ́yɔ́lɔ́ɲ inɪ, na pɛ́ su tɛ́kɛ́ɲ naanɔ́wa na naalɛ́. Potopotonaa kakpasɪ inɪ ɪ kpisina ḿpɔ́yú waatu wei pa tɛ́ma tɔ́yɔ́ tɔ́.

¹⁴ Waatu wei yɛ́laa ná Yesu piti tɛ́mlɛ́ ɲtɛ́ tɔ́, pa tɛ́ma sɪ: Tampana Yɔ́lɔ́ inɛ́ inɔ́yɔ́lɛ́ Isɔ́ kɔ́yɔ́ɔ́tɔ́tɔ́ tɛ́lɔ́sɔ́lɔ́ wei ɪ tɔ́m paa yɔ̀ɔ̀tɔ́aa sɪ ɪ ká kɔ́ɔ́ antulinya taa tɔ́.

¹⁵ Yesu nyɛ́má sɪ pa sɔ́lɔ́ puwa sɪ paa kpa-ɪ wulɔ́v na tɔ́ɲ ké tɛ́nɛ́ inɔ́yɪ kpakpaa. ɪlɛ́na í ɲmɛ́lɪ tɛ́kɛ́v na í kpa pɔ́ɔ́ɲ tɔ́ ké ɪ tike.

Yesu tɛ́ntɛ́ ké lɔ́m tɔ́

(Matiyee 14:22-33; Malakí 6:45-52)

¹⁶ Pə kəma na pə taani, ilena i ifalaa tii lum nəɣə, ¹⁷ na pá kpa kpuluyv taa si pa tesəyi Kapənahum. Halí pə can pə yu Yesu ta kənta pa kin. ¹⁸ Ḿpúyú heelim səsəəm mapə na pə lan̄təyi tenku lum kə səsəm. ¹⁹ Yesu ifalaa təma lum taa isu kilomεεtələnəa kakpasí yaa naatoso, ilé pa na Yesu kélé na í tən̄ lum təə na í kəhna pa təə təə. Tənaya səyəntu kpa-wε. ²⁰ Ama Yesu heela-wε si: Səyəntu í taa la-mε, maya.

²¹ Yesu ifalaa luyv lapa na pá kpayə Yesu kə kpuluyv taa. Tete isu san̄a tə, pa tēma tate kə timpí pa pukaya tə.

Samaa pɛkəyi Yesu

²² Kú fema ilena samaa wei pə yela tenku waalí tə, í ná si kpuluyv kulomuyv ka kaasəna tənə. Pécó pa nyəmá si Yesu na i ifalaa pa ta kaa kpuluyv. Ama pélé pa tike pa tēna. ²³ Paa na mpv kpuləh̄ lələh̄ wei i luna Tipeliyatí tə i kəma, na i ta hatələnəa timpí Tacaa ka sεε Isə kέ i na təmle na pécó pá təyə potopotonaa tə. ²⁴ Samaa iní i nawa si Yesu na i ifalaa pa taa nəyəl̄v fεi tənə, ilena pá kpa kpuləh̄ iní i taa na pá tεε Kapənahum kə Yesu pɛkuyv.

Kutəyov̄ ηku kv haaki weesuyu tə

²⁵ Samaa kəma na pá na-i tenku waalí ilena pá pəəsí-i si: Tacaa, pəlee kέ n kəma cənε?

²⁶ Tənaya Yesu cəwa samaa si: Tampəna kə ma heeliyi-mε yoo, maa cəsəyi, pə taya isu í ná ma piti tēma təyə í pɛkəyi-m. Ama í təyə potopotonaa na í haya təyə. ²⁷ Í taa nəkí na í kana kutəyov̄ ηku kv tən̄ təyə pɛkuyv. Ama í lv ηku kv wε tam na kv kəhna weesuyu ηku kv tən̄ tə kv təə. Yulv Pəyaya má maa hana-mεyε kutəyov̄ ηku. Pə taya pulv, Tacaa Isə tēma-m i tən̄ cacaalaya tuyv.

²⁸ Ḿpúyú samaa pəəsə Yesu si: Pepeye tu la na pécó t́ la tēma nna Isə caaki tə?

²⁹ Ilena Yesu cə samaa si: Təmle nte Isə caa si í lapí-i təyələ si í mv i tillu təm.

³⁰ Ḿpúyú samaa pəəsə Yesu tətə si: Ilé n kaa la piti təmle natəli na tə ná na pécó tə mv nyá təm? Təv, təmle nteye n ka la? ³¹ Ta caanaa caanaa təyənə manna kə wulaya tətə taa, isu pa ηmaav Isə Təm taa tə si: I tisa isətaa kutəyov̄ na í cəla-wε na pá təyə.

³² Ḿpúyú Yesu cə samaa si: Tampəna kə ma heeliyi-mε yoo, maa cəsəyi, mpi Moisi cəla-mε tə pə ta kə isətaa kutəyov̄ kə tənə. Ama pənente isətaa kutəyov̄ mayamaya kə ma Caa cələyi-mε. ³³ Na kutəyov̄ ηku Isə cələyi-mε təyələ ηku kv luna isətaa na kv tii na kv haaki yəlaa tənaya weesuyu tə.

³⁴ Tənaya samaa cə Yesu si: Tacaa, haaki-tuyv kutəyov̄ ηkuyv tam.

³⁵ Ilena Yesu cə samaa iní si: Ma mayamaya kélé kutəyov̄ ηku kv haaki weesuyu tə. Ye wei í kəma ma kin̄ nyəyəsí kaa kpa pəntu paa pécó. Pəyele wei i mv ma təm tə, ləkətv kaa kpa pəntu tətə. ³⁶ Ama ma tēma-mεyε-təyi heeluyv si í na-m, pécó í tá mv ma təm. ³⁷ Pa tənə mpa ma Caa haa-m tə, pa kəh̄ ma kin̄ kέ. Ma kaa təyən̄ wei i kəh̄ ma kin̄ tə. ³⁸ Pə taya pulv, ma tiina isə kέ si ma lakí wei i tila-m tə i luyv nyəntv, pə taya ma mayamaya ma nyəntv. ³⁹ Wei i tila-m tə i luyv nyəntv nté si má taa ye le na mpa i cəla-m tə pa taa nəyəl̄v le. Ama si má kusi pa tənaya sətəa taa kέ kuyaku kantəkaya nyəh̄kv wule kέ. ⁴⁰ Ma Caa luyv nyəntv nté si mpa mpa pa ná Pəyaya má na pá mv ma təm tə, pəntvn̄a í hiki weesuyu ηku kv tən̄ tə, na maa feesi-wεyε kantəkaya kuyaku wule.

⁴¹ Isu Yesu yəyətuyv mpv si inəyələ kutəyov̄ ηku kv tiina isətaa tə, sεsε pə ta maya Yuta nyəma nté. ⁴² Tənaya pa təma si: Isu Yosεf̄v pəyalv Yesu kélé? Tə nyəmá i caa na i too mεε. Ilé ntiyi i yəyətəyi si iní i tiina isətaa?

⁴³ Ḿpúyú Yesu cə Yuta nyəma si: I taa miitina-m mpv. ⁴⁴ Tacaa wei i tila-m tə í yaa wei, pəntu tike kəhna ma kin̄, na maa feesi-i kantəkaya kuyaku wule. ⁴⁵ Isə kuyəyətutv tələsəlaa ηmaa təm tənε si: Yəlaa tənə ká wεε Isə kuseyəsaa. Pə təə kέ yəlaa tənə mpa pa nukəna Tacaa Isə na pá mv i kuseyəsətv tə, pa kəh̄ ma kin̄. ⁴⁶ Ilé pə taya isu nəyəl̄v tēma Tacaa Isə kέ nav se. Ye pə taya wei i luna Isə kin̄ tə iní i nana-i. ⁴⁷ Tampəna kə ma heeliyi-mε yoo, maa cəsəyi, wei i mv ma təm, pəntu tēma weesuyu ηku kv tən̄ təyə hikuyv kέ. ⁴⁸ Mayalé kutəyov̄ ηku kv

haaki weesuyu tɔ. ⁴⁹ Mə caanaa caanaa tɔɔna manna kɛ wɔlaya tɛtu taa, pəyele pa səpa. ⁵⁰ Ama kutɔɔɔn ɲku ku luna isɔtaa tɔ, ɲkuyɔ yulɔ ɪ tɔɔaa ɪ kaa sɪ. ⁵¹ Mayalɛ kutɔɔɔn ɲku ku tiina isɔtaa na ku haad weesuyu tɔ. Ye wei ɪ tɔɔɔ kutɔɔɔn ɲku, pɔntu ká wɛɛ tam kɛ, ɪ tasəɣɪ səpu. Kutɔɔɔn ɲku maa ha tɔɔɔ ma mayamaya ma tɔnuyɔ nantɔ. Ma haaki-təɣɪ sɪ yɔlaa tɔna ɪ hiki weesuyu.

⁵² Tɔnaɣa Yuta nyɔma suu tɔ tɔɔ kɛ hɔm na isɔlɛ kɔsɛɛmlɛ kɛ pa taa pa tike sɪ: Isɔnaɣa ɪnɪ ɪ ká kpaya ɪ mayamaya ɪ tɔnuyɔ nantɔ na ɪ ha-tu sɪ tɔ tɔɔ?

⁵³ M'pɔɣɔ Yesu cɔwa sɪ: Tampɔna kɛ ma heeliɣɪ-mɛ yoo, maa cɛsəɣɪ, ye ɪ ta tɔɔ Yulɔ Pəyaya má ma tɔnuyɔ nantɔ, na ɪ ta nyɔɔ ma calɛm, ɪ kaa hiki weesuyu kɛ mə mayamaya. ⁵⁴ Ye wei ɪ tɔkɪ ma tɔnuyɔ nantɔ na ɪ nyɔɔkɪ ma calɛm, pɔntu tɛma weesuyu ɲku ku tɛɲ tɔɔ hikuyɔ kɛ, na maa feesi-ɪ sɔtaa taa kɛ kantəkaya kuyaku wule. ⁵⁵ Pə taya pulɔ, ma tɔnuyɔ nantɔ kɛ kutɔɔɔn kupanɲku kɛ, na ma calɛm kɛ kɔnyɔnyɔɔm kupam tɔtɔ. ⁵⁶ Ye wei ɪ tɔɔɔ ma tɔnuyɔ nantɔ, na ɪ nyɔɔ ma calɛm, ma na pɔntu tu wɛɛ tɔma taa kɛ. ⁵⁷ Tacaa Isɔ wei ɪ tila-m tɔ, ɪ wɛna ɪ weesuyu, na ɪ tɔɔ kɛ ma wɛna ma weesuyu tɔtɔ. Pə tɔɔ kɛ wei ɪ tɔɔ-m, pɔntu wɛɛna weesuyu kɛ ma tɔ tɔtɔ. ⁵⁸ Tɔɔ, kutɔɔɔn ɲku ku luna isɔ tɔɔɔ. Ku ta kɛ ɲku mə caanaa caanaa ka tɔɔaa na kayana pa fɛɪ tɔ. Ama ye wei ɪ tɔkɪ kutɔɔɔn kɔnɛ, pɔntu ká wɛɛna ɪ weesuyu kɛ tam.

⁵⁹ Kapənahum kɛ Yesu sɛɣɛsa tɔm tənɛɣɛ Yuta nyɔma təkotile taa.

Tɔm nti tɔ haaki weesuyu tɔ

⁶⁰ Waatu wei Yesu ifalaa nu tɔm tənɛ tɔ, pa taa payalɛ tɔma sɪ: Tɔm tənɛ tɔ kɔla katɛ. Awe ná pəsəɣɪ tɔ nuu?

⁶¹ Yesu nawa sɪ tɔm tənɛ tɔ ta maya ɪ ifalaa, ɪlɛna ɪ tɔ-wɛ sɪ: Isɪ tɔm tənɛ tɔ kɔla-mɛɣɛlɛ yaa?

⁶² Na ɪ ká kɔɔ na ɪ na Yulɔ Pəyaya má na má kpaa timpi maa wɛɛ tɔ, ɪlɛ isɔnaɣalɛ ɪ ká la? ⁶³ Isɔ Feesuyu haakɔna weesuyu, yulɔ tɔnuyɔ kɔnɛ kule ku waasəɣɪ pulɔ. Tɔm nti ma heela-mɛ isɔntɔ tɔɔɔ Feesuyu nyɔntɔ, na nti ɪnɪ tɔ haakɔna weesuyu. ⁶⁴ Paa na mpɔ, mə taa lɛlaa ɪ tɔɔna-tɪ. (Pə taya pulɔ, hatoo kancaalaya Yesu ka nyɔmá mpa pa kaa tɔkɪ ɪ tɔm tɔ. Halɪ ɪ nyɔmá wei ɪ ká lapɪ-ɪ kɔlɔmɔtɔ tɔ.)

⁶⁵ Yesu sɔɔsa lɛntɪ sɪ: Pə mayamaya pə tɔɔ kɛ maa heela-mɛ sɪ: Nɔɣɔlɔ kaa pəsɪ na ɪ kɔɔ ma cɔlɔ, na pə tá kɛna sɪ Isɔ hana-ɪ pə mpaav.

⁶⁶ Pə kpayaɔn kuyanɲku tɔɔ Yesu ifalaa taa lɛlaa yela-ɪ, pa ta tasa-ɪ tɔnuyɔ. ⁶⁷ M'pɔɣɔ Yesu pɔɔsa pa naanɔwa na naalɛ wei ɪ kaasaa tɔ sɪ: Na mɛ se, mu tɛɛ mə nyɔɲku?

⁶⁸ Tɔnaɣa Simɔɲ Piyɛɛ cɔwa Yesu sɪ: Tacaa, awe kin kɛ tu polo? Nyá tɔm pee haakɔna weesuyu ɲku ku tɛɲ tɔ ɪlɛ. ⁶⁹ Na pənente tɔ mɔwa na tɔ tɛ tá taa sɪ n kɛ Yulɔ Nanɲtu ɪnɪ, na n luna Isɔ kin.

⁷⁰ ɪlɛna Yesu naa tɔ ɪ ifalaa sɪ: Mə naanɔwa na naalɛ ɪnɛ pə taya má ləsɔna-mɛ? Pəcɔ mə taa lɛlɔ ná kɛ ɪlɔɔɔ.

⁷¹ Simɔɲ Isəkaleeu pəyalɔ Yutaasɪ tɔm kɛ Yesu yɔɣɔtaya mpɔ. Paa na ɪ kɛ pa naanɔwa na naalɛ taa lɛlɔ tɔ, kɔlɔm ɪnɪ ɪ kɔmna na ɪ lapɪ-ɪ kɔlɔmɔtɔ.

7

Yesu na ɪ newaa pa tɔm

¹ Pəlɛ pə waalɪ Yesu cɔɔkaya Kalilee tɛtu taa. ɪ luyɔ fɛɪ Yuta tɛtu taa kɛ cɔɔɔ. Pə taya pulɔ tɔɔ, Yuta nyɔma pɛɛkaya ɪ kuyɔ. ² Yuta nyɔma acima wɛna pa yaa sɪ coka acima tɔ a wɔsaa. ³ ɪlɛna ɪ newaa tɔmɪ-ɪ sɪ: Kɔlɪ cənɛ na ɲ polo Yuta na nyá ifalaa na tɔma nna n lakɪ tɔ tɔtɔ. ⁴ Ye yulɔ caa sɪ pá nyɔmɪ-ɪ ɪ ɲmɛsəɣɪ ɪ tɔma. Ye n lakɪ tɔma anəɣɪ mpɔ ɪlɛ, yele na yɔlaa tɔna nyɪ-ɲ mɛɛ.

(⁵ Pə taya pulɔ, Yesu newaa mayamaya ná tá mu ɪ tɔm tɔtɔ.) ⁶ M'pɔɣɔ Yesu cɔ-wɛ sɪ: Pə ta mayata-m na pəcɔ. Ama ye mɛ, paa pəlee pə maya-mɛɣɛ. ⁷ Pə taya pulɔ, antulinya nyɔma taa kaa kpaa-mɛ. Ama pa taa kpaa na má. Mpi tɔ, ma húlɔɣɪ sɪ pa kɔlaputɔ fɛɪ teu. ⁸ Mu kpa tɔnaɣa acima. Ye ma, ma kaa polo. Pə taya pulɔ, pə ta mayata má.

⁹ Yesu tema-weye heeluyu ke mpv ilena iní saali Kalilee.

Yesu ke coka acima taa

¹⁰ Yesu newaa koma na pá kpa acima tɔɔɔ, ilena Yesu mayamaya polo. Ama i ta ye le si nɔɔɔɔ í nyi, i pola inmelav ké. ¹¹ Yuta nyéma pɛɛkaya-i acima wee taa, na pá tɔɔɔna tamaya pɔɔɔɔɔ si: Ile leye i wee?

¹² Halí samaa welɔɔɔɔɔ Yesu tɔm ke pa taa pa tike ke sɔsɔm. Lɛlaa si: Yulɔ kupaɔ ké. Lɛlaa si: Aai, i ké yulɔɔɔɔɔ ké. ¹³ Paa na mpv Yuta nyéma sɔɔɔɔɔ tɔɔ nɔɔɔɔɔ taa yɔɔɔɔɔ tɔfo.

¹⁴ Pə koma na acima haya hekɔ, ilena Yesu polo na í sɔɔ Isɔ tɔsɛɛɛ taa na í sɛɛsɛɛ. ¹⁵ Mɔɔɔɔ pə lapa Yuta nyéma ke piti, na pá tɔɔ si: Isɔɔɔ pə lapa na í nyi pə tɔɔɔɔ mpv pɔɔɔ i ta la ceu?

¹⁶ Tɔɔɔɔ Yesu cɔ-we si: Nti ma sɛɛsɛɛɔ isɔntɔ tɔ, ma ta lu-tɔɔ kɔlupu. Ama wei i tila-m tɔ iní i hɔlɔna-m-ti. ¹⁷ Ye wei i sɔɔɔ Isɔ luyɔ nyɔntɔ tɔɔɔɔ, pɔntɔ tike ka nyɔna si ma kɔsɛɛsɔtɔ luna Isɔ kin yaa ma mayamaya ma kanɔkante ke ma lakɔna. ¹⁸ Wei i lakɔna i kanɔkante tɔ, i mayamaya i sam ke i pɛɛkɔɔ. Ama wei i pɛɛkɔɔ i tillu sam, pɔntɔ nté tampana tɔ, pɔpɔtɔ fɛi i kin. ¹⁹ Ntɔɔ Moisi hula-mɛɛ Isɔ sɛɛ kɔsɔsɔtɔ tɔna na? Pɔɔɔ paa mə taa kɔlɔm u tɔɔɔɔ-ti. Anha, na í caa í kɔ-m suwe?

²⁰ Mɔɔɔɔ samaa cɔwa Yesu si: N nyɔna alɔɔaa ké? Awe caa i kɔ-ɔ?

²¹ Tɔɔɔɔ Yesu cɔwa si: Pə taya pulɔ, wule tɔɔ ma lapa tɔmlɛ sɔsɔɛ natɔɔ na piti kpa mə tɔna. ²² Moisi ná tɔ-mɛɛ pɛɔɔɔ, (pəɛɛ pə ta tu kɛɔ Moisi kin ke pə luna. Ama hatoo mə caanaa caanaa kin ké,) na paa kuyaku kɔhɛsɔɔ wule í pɛɔɔ pəɔɔa ké. ²³ Ye í pɛɔɔ pəɔɔa ke kɔhɛsɔɔ wule si pə taa kɔɔ na í yɔkɔ Moisi kɔsɔsɔtɔ. Pepe tɔɔ ké má waa yulɔ pilimile tɔcu ke kɔhɛsɔɔ wule na mu mu-m na pááná? ²⁴ I taa nyɔnɔɔ tɔɔ tike. Ama í tɔɔɔ tampana na pɔɔɔ í yɔɔɔɔ.

Yɔlaa lakɔ Yesu na piti

²⁵ Yosalem nyéma napɔɔ pa yɔɔɔɔ si: Pə taya wei pa pɛɛkaya si pa kɔɔ tɔɔɔ? ²⁶ I nyɔni ilé i mɔlaa na í yɔɔɔɔɔna-we na u nyanɔna pulɔ, na pá suma. Isu tá sɔsaa mpɛ pa tɔɔ pa taa si i ké Mesii kɛɛ yaa? ²⁷ Tə nyɔmá si waatu wei Mesii ká kɔɔ tɔ, nɔɔɔɔ u nyɔɔ i tɛ. Tɔfɔ ye pə kaasa inɛ ilɛ, tɔ nyɔmá ilé i tɔlɔɛ mɛɛ.

²⁸ Yesu tɔɔna sɛɛsɔɔ ke mɔɔɔ Isɔ tɔsɛɛɛ taa, ilena í pɔɔsi-we na nɔɔ sɔsaya si: Mɛ si í nyɔma-m, na í nyɔmá ma tɔlɔɛ yaa? Aai, ma ta kɔɔ ma mayamaya ma kɔntɛ se. Ama wei i tila-m tɔ i wee na i ké tampana tɔ. Ile mə ta nyɔm-i. ²⁹ Ama ma, ma nyɔma-i, pə taya pulɔ tɔɔ, i kin ke ma luna, na iní i tilina-m.

³⁰ Yɔlaa luyɔ lapa si pá kpa-i, ilɛ nɔɔɔ ta tɔ nin ke i tɔɔ, i wule ta tata tɔ pə tɔɔ. ³¹ Paa na mpv samaa iní i taa pəɔɛ mu Yesu tɔm na pá tɛ pa taa. Halɔna pá tɔɔ si: Mesii i koma i ká la piti tɔma na a kɔɔ inɛ i nyɔna na?

Pa tila filisinaa si pá kpa Yesu

³² Pə koma na Falisanaa nu nti samaa miitiyi Yesu tɔɔ tɔ, ilena pá na kɔtɔlaa sɔsaa pá tili filisinaa si pá polo pá kpa-i. ³³ Tɔɔɔ Yesu tɔma si: Pə kaasa-m wee naɔɔɔ mə hekɔ ké, ilena má mɔɔ wei i ka tila-m tɔ i kin. ³⁴ I ká pɛɛkɔ-m í kaa na-m. Pə taya pulɔ, í kaa pɔsi na í kɔɔ timpi maa wee tɔ.

³⁵ Tɔɔɔ Yuta nyéma pɔɔsa tɔma si: Lɛɛ Yesu ká polo na tɔ kaa na-i? I ká polo Yuta nyéma mpa pa yawa na pá polo tuu Kɔɔɔɔ aɔɔɔ taa tɔ pa kin na í paasɔna Kɔɔɔɔ nyéma yaa isɔna? ³⁶ Ye pə taya mpv, ntiyile i yɔɔɔɔ mpv si: Tu pɛɛkɔ-i tɔ kaa na-i? Tə kaa pɔsi na tɔ polo timpi i ka wee tɔ?

Weesuyɔ lɔm pusi tɔm

³⁷ Acima kuyaku kantɔkaya nyɔɔku nku kɔ ke kuyaku sɔsɔɔ tɔ kɔ wule, Yesu sɔɔa isɔ na í kpaɔ si: Ye lɔkɔtɔ í wɛna wei, pɔntɔ í kɔɔ ma kin na í nyɔɔ. ³⁸ Wei í mu ma tɔm weesuyɔ lɔm pusi ká lukɔna i taa na pə kɔɔ, isɔ pa yɔɔɔɔ Isɔ Tɔm taa tɔ.

³⁹ (Mpa pa mu Yesu paa kɔɔ pɔ́ hiki Iso Feesuyu ŋku tɔ, ku tɔm ke ɪ yɔɔɔɔɔɔɔɔ. Mpi tɔ, waatu inɪ Iso Feesuyu taa kɔnta. Pɔ́ taya pulɔ, Yesu taa suuta ɪ teeli taa tɔ pɔ́ tɔɔ).

Samaa fayav ke pa taa pa tike ke Yesu tɔɔ

⁴⁰ Samaa inɪ ɪ taa yɔ́laa nu mpɔ, ɪlena pɔ́ tɔ si: Inɔɔɔɔɔɔ Iso kuyɔɔɔɔɔɔ tɔlɔsɔlɔ wei tɔ.

⁴¹ Mpɔ́yɔ́ lelɔa si: Mesii kɛ́. Na lelɔa nɔ́a tɔŋ si: Kalilee kɛ́ Mesii ká luna? ⁴² Iso Tɔm takɔ́lasɪ taa wɛɛ si: Mesii ka wɛɛ Tafiiti lɔ́lɔyɔ taa tɔ kɛ́. Pɛtɔ́lɛhɛm timpi Tafiiti ka wɛɛ tɔɔɔ ɪ ká luna.

⁴³ Mpɔ́yɔ́ samaa faya Yesu tɔɔ. ⁴⁴ Pa taa lelɔa luyɔ lapa si pɔ́ kpa Yesu. Ama nɔɔ́lɔ ta tɔ nin kɛ ɪ tɔɔ.

Falisanaa sɔ́saa lanɔ́kpɔ́sɔŋ

⁴⁵ Mpɔ́yɔ́ filisinaa mɔ́la kɔ́tɔlaa sɔ́saa na Falisanaa pa kin na pɛ́lɛ pɔ́ pɔ́sɪ-wɛ si: Pepe tɔɔ kɛ́ ɪ tá kɔ́na-ɪ?

⁴⁶ Tɔ́naya filisinaa cɔ́wa si: Tuu tɔ yɔ́lɔ nɔɔ́lɔ ɪ ta yɔɔɔɔɔɔ ɪsu inɪ. ⁴⁷ Mpɔ́yɔ́ Falisanaa pɔ́sɔ-wɛ si: ɪ kpɛ́nna-mɛ na ɪ puyusi tɔ́tɔɔ? ⁴⁸ Wulee ɪ keesa tá sɔ́saa yaa Falisanaa taa nɔɔ́lɔ na pɔ́ntɔ tɔ́ŋɔɔ-ɪ? ⁴⁹ Samaa wei ɪ ta nyɪ Moisi kusɔ́sɔtɔ kɛ́ mpɔ tɔ, sɔ́ntɔ nyɔ́ma kɛ́.

⁵⁰ Falisanaa taa lelɔ wei pa yaa si Nikotɛm na ɪ ka pola Yesu kin kɛ́ ahoo tɔ, ɪlɛ ɪ tɔ́ma-wɛ si: ⁵¹ Anɪ ɪ nyɔ́má si, ta kulapɔ́tɔ taa pɔ́ fɛɪ si tɔ ku yɔ́lɔ tɔm kɛ́ mpɔ, na tɔ tá caya na tɔ nu pɔ́ tɔna na tɔ cɛ́kɔna mpi ɪ wakɔ́laa tɔ.

⁵² Mpɔ́yɔ́ Falisanaa cɔ́wa Nikotɛm si: Sɛsɛ Kalilee nyɔ́ma mpɛ́ɔɔlɛ na nyaya? Wiili Iso Tɔm taa na ɪ ná, tuu tɔ Iso kuyɔɔɔɔɔɔ tɔlɔsɔlɔ nɔɔ́lɔ ta tɛ́nta luu na Kalilee se.

[⁵³ Pɔ́lɛ pɔ́ waali kɛ́ pa yawa na paa wei ɪ mɔ́lɪ ɪ tɔ́yaya.

8

Alɔ́ wasanɔ́kalɪ tɔ́m

¹ Mpɔ́yɔ́ Yesu ná kpa Olifinaa puyɔ. ² Tɛ́v fema ɪlena ɪ kulɪ lɔ́ŋ kɛ́ tanan tɛɛ na ɪ mɔ́lɪ Iso tɔ́sɛɛlɛ taa na samaa tɔ́na kɔɔ ɪ kin. ɪlena ɪ caya na ɪ sɛ́ɔsɔ́ɔɔ-wɛ. ³ Tɔ́naya Iso Tɔm sɛ́ɔsɔ́lɔa na Falisanaa pa kɔ́na-ɪ alɔ́ nɔɔ́lɔ wei pa kpɔ́laa na ɪ lakɪ wasanɔ́kalɔ́tɔ tɔ. Mpɔ́yɔ́ pa sɔ́ŋsa-ɪ samaa hekɔ́ taa. ⁴ ɪlena pɔ́ tɔ Yesu si: Tacaa, tɔ́ kpɔ́la alɔ́ inɛ inɪ na ɪ lakɪ wasanɔ́kalɔ́tɔ. ⁵ Moisi yɔɔ́ɔɔ ɪ kusɔ́sɔtɔ taa si, alɔ́ ɪ lapa mpɔ́ pɔ́ taka, tɔ́ yaya-ɪ pɛɛ na tɔ́ ku-ɪ. Nyá ná we?

⁶ Pa nyɔ́pa Yesu kɛ́ tɔm kɛ́ kunyɔ́pɔ kɛ́ mpɔ́yɔ́ si pɔ́ hiki timpi paa tɔ́na-ɪ taali tɔ. Ama Yesu lunɔ́a na ɪ ŋmaana mpɔ́lɛ kɛ́ atɛ. ⁷ Pa tɔ́ŋna-ɪ pɔ́sɔ́yɔ ɪlena ɪ kulɪ na ɪ tɔ́-wɛ si: Mɔ́ taa wei ɪ nyɔ́má si tuu tɔ ɪ ta lata ɪsayatɔ, pɔ́ntɔ ɪ caali-ɪ pɔ́lɛ lɔ́ɔɔ.

⁸ ɪlena Yesu tasa lunɔ́yɔ na ɪ ŋmaa atɛ. ⁹ Waatu wei pa nu tɔm tɔ́nɛ ɪlena, pɔ́ suu lɔ́lɔyɔ kɛ́ kulɔ́m kulɔ́m. Pɔ́ kpaya sɔ́saa na pɔ́ polo piya tɔ. Halɪ pɔ́ kɔɔ pɔ́ yelɛ Yesu tike na alɔ́ inɪ, na ɪ sɔ́ŋa tɔ́naya tam. ¹⁰ Yesu kɔ́ma na ɪ kulɪ ɪlena ɪ tɔ́m-ɪ si: Alɔ́ nyá, nyá yɔ́laa mpɛ́ pa wele? Ntɔ́ŋ nɔɔ́lɔ ta la-ŋ pulɔ? ¹¹ ɪlena alɔ́ cɔ́ si: Nn Tacaa. Yesu cɔ́-ɪ si: Tɛɛ, ma tɔ́tɔ ma kaa yɔɔ́ɔɔ si pɔ́ la-ŋ pulɔ. Ama taa tasa ɪsayatɔ kɛ́.]

Yesu kɛ́ antulinya kɔ́kɔ

¹² Mpɔ́yɔ́ Yesu mɔ́la ɪ sɛ́ɔsɔ́yɔ taa si: Ma wɛɛ kɛ́ ɪsu kɔ́kɔ ŋka ka naa yɔ́laa tɔ. Ye wei ɪ tɔ́ŋɔɔ-ɪ, kɔ́kɔ ŋka ka kɔ́ŋna weesuyu tɔ́ kaa naa-ɪ na ɪ tɔ́ŋ. ɪ kaa fɛɪ sɔ́kpɛ́tɔyɔ taa kɛ́ nɔ́ɔ́hɔlɛ kɛ́ paa pɔ́cɔ́ tɔ́ta.

¹³ Tɔ́naya Falisanaa tɔ́ma-ɪ si: ɪsu n kɛ́sɔ́yɔ́ nyá ti tɔm kɛ́ mpɔ́ tɔ, pɔ́ fɛɪna nyɔ́yɔ se.

¹⁴ Mpɔ́yɔ́ Yesu cɔ́-wɛ si: Paa ma kɛ́sɔ́yɔ ma ti tɔm, tɔ́ wɛ tampana tɔ́ɔ. Pɔ́ taya pulɔ, ma nyɔ́má timpi ma luna tɔ, pɔ́cɔ́ ma nyɔ́má timpi ma puki tɔ. Ama mɔ́ ta nyɪ ma tɔ́lɔlɛ, pɔ́yɛlɛ ɪ ta nyɪ ma tɔ́pɔtɛ. ¹⁵ Mɔ́ huɔkɪ yɔ́lɔhuɔlɛ kɛ́ yɛm kɛ́. Ama ma ɪlɛ maa huɔkɪ nɔɔ́lɔ tɔm kɛ́ ma taa. ¹⁶ ɪlɛ paa ma tu huɔwa, tampana tɔ́ kɛ́. Pɔ́ taya pulɔ, ma fɛɪ ma tike tɔ́ se: Ama má na ma Caa wei ɪ tila-m tɔ́ɔ. ¹⁷ Pa ŋmaawa mɔ́ kusɔ́sɔtɔ takɔ́lasɪ taa si: Ye yɔ́laa naalɛ lɔ́sa aseeta kulɔ́m, pa aseeta inɪ ɪ wɛ tampana. ¹⁸ Ma, ma yɔɔ́ɔɔyɔ ma ti tɔm na ma Caa wei ɪ tila-m tɔ, ɪlɛ ɪ yɔɔ́ɔɔyɔ ma tɔm kɛ́ mpɔ́ tɔ́tɔ.

¹⁹ M'p'óg'ó Falisanaa p'áasa Yesu sí: Leye nyá Caa iní i wée?

Tənaɣa Yesu cə Falisanaa sí: I ta nyi má, pəyele i ta nyi ma Caa. Ye í ka nyəma-m, í ka nyəma ma Caa tətə.

²⁰ Yesu yəɣəta təm tənɛɣe i seɣesuyv taa ké Iso təsele taa ké kuvəɣə tətule cəb. Na nəɣəlv ta kpa-i, i wule ta tata tə pə tə.

Yesu təpote

²¹ M'p'óg'ó Yesu tasa-wɛɣe heeluyv sí: Ma tɛkɪ na í ká pɛkɪ-m. Ama í ká sí mə isayətv taa. Mpi tə, í kaa pəsi na í polo timpi ma puki tə.

²² Tənaɣa Yuta nyəma təma sí: I ká kv i ti, yaa isənayale i tən sí tá kaa pəsi na tə polo timpi i puki tə?

²³ M'p'óg'ó Yesu təma Yuta nyəma sí: Mə ké ate nyəma ké. Ama má, mə ké isətaə tv. Mə ké antulinya inɛ i nyəma. Ama má tá ké antulinya inɛ i nyəɣ. ²⁴ Pə tə inəɣi ma heeliyi-mɛ sí, í ka sí mə isayətv taa. Ye i ta tisi sí tampam ma wɛɛ, í ká sí mə isayətv taa. ²⁵ Ilena pá pəsi-i sí: Ile n tu ké aweɣe təkpeɣ ye?

Tənaɣa Yesu cə Yuta nyəma sí: Ma ké wei i təm maa heela-mɛɣe hatoo kancaalaya tə.

²⁶ Ma wena təm payale nti maa yəɣəti mə tə na nti maa hɔvna-mɛ tə. Ile wei i tila-m tə i ké tampana tv, na nti ma nu i kin tə, tə tike ke ma heeliyi antulinya taa.

²⁷ Pa ta cəkəna sí Tacaa Iso təm ke i heeliyi-wɛ. ²⁸ Tənaɣa Yesu təma-wɛ sí: Waatu wei í ká kpaasi Yulv Pəyaya má ile, waatu inəɣi í ká nyi sí, mayale wei iní tə. Na í ká nyi tətə sí, maa lakɪ pulv na ma mayamaya ma kanɣante. Ama nti Tacaa Iso seɣesa-m təɣə ma lakɪ. ²⁹ Wei i tila-m tə i wɛ ma waali, i ta ye-le-m ma tike. Mpi tə, i luyv tɛ nyəntv ke ma lakɪ.

³⁰ Yesu yəɣəta mpv ilena payale mv-i.

Yomaa na kasayampiya təm

³¹ M'p'óg'ó Yesu heela Yuta nyəma mpa pa mv-i tə sí: Ye í tənəɣi ma təm ke teu, í ká pəsi ma ifalaa na tampana. ³² Na í ká nyi tampana, na tampana anɪ a ká cəna-mɛɣe mə yomle taa.

³³ M'p'óg'ó pɛle pa cə-i sí: Tə ké Apəlaham lɔlvv ké, nəɣəlv taa kpa-tuyv yomle ke paa pəcə. Ile pepe cəpv ke n tən sí pu cə-tv?

³⁴ Tənaɣa Yesu cə-wɛ sí: Tampana ke ma heeliyi-mɛ yoo, maa cəsəɣi, wei i lakɪ isayətv tə, pəntv pəsa tə yom ké. ³⁵ Na yom ná wɛ saɣa ké, i fɛi cele. Ama təyaya pəyaya ná wɛ tam. ³⁶ Ile ye Pəyaya má ma hɛta-mɛ, mə yomle tɛma tampana tɛm ké. ³⁷ Ma nyəma sí í ké Apəlaham lɔlvv nyəma te. Paa na mpv, í pɛkəɣi ma kuvv. Pə taya pulv, í kisiyi ma kuvɛɣəsətv. ³⁸ Nti ma Caa ná hula-m təɣə ma yəɣətəɣi, na mu lakɪ nti mə caa ná heela-mɛ tə.

³⁹ M'p'óg'ó Yuta nyəma cə-i sí: Aai tá caa kele Apəlaham. Tənaɣa Yesu cə-wɛ sí: Ye tampana í ka ké Apəlaham piya, isəntə í ka lakaya Apəlaham kulapətv mɛɛ. ⁴⁰ Anɪ tampana nna ma nu Iso kin tə, a tike ke ma heela-mɛ, pəcə paa na mpv í caa í kv-m təkpeɣ. Ile Apəlaham ná taa la mpv. ⁴¹ Mə caa kulapətv ke í lakɪ.

Tənaɣa Falisanaa cə Yesu sí: Tə ta ke apalaa naale piya se. Ama ta Caa ke kulvm ké, inəɣəle Iso.

⁴² Ilena Yesu tə Falisanaa sí: Ye tampana, Iso ka ké mə Caa, í ka səla-m. Mpi tə, i kin ke ma lunaa, na i kəntɛ ke ma kəma. Ma ta kəə ma mayamaya ma kəntɛ. Ama iní i tilina-m.

⁴³ Pə taya pulv tə ké u cəkəɣəna ma kuvəɣətv, u caa tə nuv ke paa pəcə təɣə. ⁴⁴ Mə Caa kele Iləɣəv, na i luyv nyəntv ke mə səla lapv. Hatoo kancaalaya ilɛ í ké yulvkvv ké, u caa tampana tənuyv ke paa pəcə. Pə taya pulv, i mayamaya i ta ke tampana tv tə pə tə. Waatu wei i yəɣətəɣi pəpətv tə, i tənayale təna. Mpi tə, i mayamaya i ké pəpətv, na pəpətv təna caa ké. ⁴⁵ Ye ma, tampana ke ma yəɣətəɣi. Pə mayamaya pə tə ké u mvv ma təm. ⁴⁶ Mə taa awe pəsəɣi na í hólí ma təpəntəle? Təv, na ma tu yəɣətəɣi tampana tə, pepe tə ké u saɣ mvv? ⁴⁷ Wei i ké Iso nyəɣ tə, pəntv nukɪ Iso Təm ké. Ama mə tá ké Iso yəlaa napəli, na pə tə inəɣi u tu nukɪ.

Yesu Yəɣəta Apəlaham təm

⁴⁸ Tənaɣa Yuta nyəma cə-i si: Pə taya isəntə təw kə tu təma si n kə Samalii tɔ, pəcə n hii aləɣaa? ⁴⁹ M̃pɔyɔ Yesu cə-we si: Ma ta hii aləɣaa kə paa pəcə. Ama ma Caa kə ma seeki. Na me, mi nyənəyi-m yem təkpataa. ⁵⁰ Pə taya isu má pəkəɣəna ma mayamaya ma teeli kə ma ti. Nəɣəlv tɔɣəna-m teeli na í haaki-m tampana. ⁵¹ Tampana kə ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi, ye wei i təkəyi ma təm, pɔntu kaa si.

⁵² Tənaɣa Yuta nyəma təma Yesu si: Pənəyele tə nyəma təkpataa si n kə ləɣəhilu. Apələham səpa, na Isə kuyəɣətutɔ teləsəlaa náa si tətə, iləna náa tən si, wei í təkə nyá təm pɔntu kaa si? ⁵³ Ta caa Apələham ná səpa, ye mpv nyá hɔv si n kəla iləyele? Isə kuyəɣətutɔ teləsəlaa mayamaya ná səpa tətə. Ilə n nyənəyi nyá təyi we?

⁵⁴ M̃pɔyɔ Yesu cəwa si: Ye maa təkayana ma təyi teeli, ilə ma teeli inu i taa kə pɔlv se. Ama ma teeli tɔlv nté ma Caa, wei mə tən si i kə mə Isə tə. ⁵⁵ Pəyele inəyi í tá nyi. Ama má nyəma-i. Haləna ye ma kpeesaa si ma ta nyəma-i, ma pəsə pəpətv kə teitei isu məɣe. Ama ma nyəma-i, na ma tənəyi i kəheelitu na má laki. ⁵⁶ Mə caa Apələham lanle naa hɔlvma teu. Pə taya pɔlv təw, i teelayaa si i ká ná ma kəntə. Na i tu na-tə, na pə heesi i lanle kə teu.

⁵⁷ Tənaɣa Yuta nyəma cə-i si: Nyá pusɔ ná ta tu tata nule na naanəwa na n tən si n təma Apələham kə nav na?

⁵⁸ M̃pɔyɔ Yesu cə Yuta nyəma si: Tampana kə ma heeliyi-me yoo, maa cəsəyi tuu na pəcə pə lɔli Apələham tə, ma wəe kə.

⁵⁹ Tənaɣa pa kpaya pəe si pa yakɔ-i. Ama Yesu n̄melaa na í lu Isə təsəele taa.

9

Yɔlv wei pa lɔləna yɔlvmtv tə

¹ Yesu təkaya iləna í ná yɔlv wei pa lɔləna yɔlvmtv tə. ² M̃pɔyɔ Yesu ifalaa pəssa Yesu si: Tacaa, apəlv inə inu i lapəna isayətv yaa i caanaa na pá lɔli-i mpv? ³ Tənaɣa Yesu cə-we si: Pə ta kə isu inu i lapəna isayətv yaa i caanaa. Ama pə lapa m̃pɔyɔ pəcə Isə toma nana nti i ka lapɔ-i tə tə kin. ⁴ Pə nəɣəsəna tə laki wei i tila-m tə i təma kə ilim taa. Pə taya pɔlv, ahoo caa yuyu, ilə təmlə kaa wəe pəsuyv tətə. ⁵ Kuyeeɲ wei i taa ma wə antulinya taa cənə tə, mayalə kəkə n̄ka ka naa yəlaa tənə tə.

⁶ Yesu təma m̃pɔyɔ yəɣətuyv, iləna í tə n̄təyama kə atə, na í lá teeliya, na í taa yɔlv inu i isə. ⁷ Na í təm-i si: Polo na n̄ san nyá isə kə Silowee lule taa. (Hətə tənə tə hɔwəe wəe si: Pa tilaa.) Yɔlv polaa na í san i isə, iləna í məli na í naaki təcɛɛɛi.

⁸ M̃pɔyɔ yɔlv cəlv nyəma mpa paa nyəma-i lən si i kə pala latv tə, pa təma si: Pə taya inə inu i ka cakayana na í laki pala?

⁹ Lələa si inəyi.

Lələa si: Aai pə taya inu, i nəɣəsəle kə.

Ama apəlv inu i cəwa si: Ma mayamaya kə.

¹⁰ Tənaɣa pa pəssa-i si: Isənaɣa n lapa na nyá isə anu a kuli?

¹¹ M̃pɔyɔ i cə-we si: Apəlv wei pa yaa si Yesu tə, inu i lapəna teeliya na í taa ma isə, na í tə-m si má polo Silowee lule taa na má san ma isə. Ma polaa na ma san, iləna má sɔv nav.

¹² Tənaɣa pa pəssa-i si: Ləye apəlv inu i wəe? Iləna í cə si: Ma ta nyi.

Falisanaa pəssuyv kə yɔlv waav təm

¹³ M̃pɔyɔ pa kpaya wei inu i ka kə yɔlv tə na pá pona-i Falisanaa kin. ¹⁴ Pə taya pɔlv, kuyaku kəheesuyv wule kə Yesu lapa teeliya na í kulina apəlv inu i isə. ¹⁵ Pə təw inu i mayamaya kə Falisanaa ná ləla-i pəssuyv kə isəna pə lapa na i isə kuli tə. Iləna yɔlv cə-we si: Teeliya kə i taa ma isə, iləna má san na pənə má naaki.

¹⁶ Tənaɣa Falisanaa taa lələa ná təma si: Pə taya Isə kin kə apəlv wei inu i laki mpv tə i lunaa. Mpi tə, u tənəyi kuyaku kəheesuyv kiɲ.

Lələa si: Ye i ka kə isayav isənaɣa i ka pəsaa na í lá piti təma anə a takanaa kə mpv?

Halí pá can pa faya pa taa pa tike.

¹⁷ Ḿpúyú Falisanaa tasa yulv wei í ise pá kula mpv tǎɣɔ pɔɔsɔyɔ sɪ: Na nyá huuki suweye apalv wei iní n tǎɣ sɪ í kula nyá ise tǎ í tǎɣ? Ilé í cǔ-we sɪ: I ké Isǎ kuyǎɣɔtɔtɔ teləsulv ké.

¹⁸ Ama Yuta nyéma mpe pa ta mv-tí sɪ apalv iní í ka ké yulvm ké na í ise kuli, haləna pá kəna í caa na í too. ¹⁹ Na pá pɔɔsɪ-we sɪ: Ntǎɣ mə pəyaya ke iné inəɣi tǎkpem na? Pǎcǔ í tǎɣ sɪ í lola-í na yulvmtv yee? Tǔv, ilé isənaya pə lapa na í naaki pəne?

²⁰ Ḿpúyú í nyéma ná cǔwa sɪ: Tə nyəma-í sɪ tá pəyaya ke-í. Pǎcǔ tə lola-í na yulvmtv. ²¹ Ama tə ta nyí isəna pə lapa na kaɣana í naaki tǔ. Pəyele tə ta nyí wei í kula í ise tǔ. I mayamaya í ta ke pəyaya, í pɔɔsɪ-í í ká heeli-meɣe isəna pə lapa tǔ.

²² Yulvm nyéma ná yǎɣɔta mpv, mpi tǔ, pa see Yuta nyéma. Pə taya pulv, Yuta nyéma ka pɛela nǎɣ sɪ, ye wei í tɛma í taa na í tisi sɪ Yesu ké Mesii, paa ləsɪ pɔntv ke pa tǎkotile taa.

²³ Pə tǔ ké í nyéma ná tǔma sɪ: I mayamaya í ta ke pəyaya, í pɔɔsɪ-í.

²⁴ Ḿpúyú Falisanaa tasa apalv wei í ka ké yulvm tǎɣɔ yaav na pá tǔmí-í sɪ: Ama na Isǎ tǔɔ yǎɣɔtɔ tampana. Tə nyəma apalv iné í tǔ sɪ í ké isayav ké.

²⁵ Tənaɣa apalv iní í cǔ Falisanaa sɪ: Ma ta nyí sɪ í ké isayav yaa í ké kupaɣ tǔ. Ama kulvmtv tike ke ma nyəma sɪ, maa ké yulvm na pəne pə taa ma naaki.

²⁶ Iləna pá pɔɔsɪ-í sɪ: Pepeye í lapa-ŋ? Isənaya í lapa na pǎcǔ nyá ise kuli? ²⁷ Ḿpúyú í cǔ-we sɪ: Ma tɛma-meɣe heeluyv na í tá mv. Ilé pepe tǔ ké í caa í tasa-tǎɣi nuv? Yaa mə caa í sǔɔsɪ í ifalaa tǔ tǔtǔ?

²⁸ Tənaɣa Falisanaa tɔv-í na pá tǔ sɪ: Nyá kəna yulv iní í ifalv. Ama ta ké Moisi ifalaa ké.

²⁹ Tə nyəma sɪ, Isǎ yǎɣɔtəna Moisi. Ama pə kaasɔyɔ yulv iní tǔ, tə ta tu nyəm í təlule.

³⁰ Ḿpúyú apalv iní í cǔ-we sɪ: Ama ntí tə we piti tǎɣɔle sɪ, mə tá nyí í təlule, pəyele í kula maya ma ise. ³¹ Tə nyəma sɪ Isǎ u mɔyɪ asayaa nǔɔsɪ. Ama wei í tɔyɪ-í teeli na í lakí í luyv nyəntv tǔ, pɔntv nǎɣ ke í mɔyɪ. ³² Tuu tǔ, tə ta nuta sɪ nǎɣɔlv kula yulv wei pa lələna yulvmtv tǔ í ise. ³³ Pə tǔ ké ye apalv iné í taa ké Isǎ nyəɣ í taa pəsɪ na í la pulv.

³⁴ Ḿpúyú Falisanaa cǔ yulvm sɪ: Hatoo pa lələyɔ nyá tǔ, isayav tike ke nyá nyəma, na nyaa caa n seɣesɪ ta na?

Iləna Falisanaa tǎɣɔn-í pa Isǎ tǔseele taa.

Ise nyéma sǎkpɛtɔyɔ

³⁵ Ḿpúyú Yesu nuwa sɪ pa tǎɣɔna yulvm iní, iləna í kǔɔ í suli-í na í pɔɔsɪ-í sɪ: N mv Yulv Pəyaya tǔm na? ³⁶ Tənaɣa yulvm cǔ-í sɪ: Tacaa, huli-m wei pa yaa mpv tǔ na má mv.

³⁷ Ḿpúyú Yesu tǔma sɪ: N na-í mɛɛ, í mayamaya kele ma wei ma yǎɣɔtǎɣəna-ŋ isəntǔ tǔ.

³⁸ Iləna yulvm tǔ sɪ: Tacaa, ma mɔwa. Na í lunji-í atɛ.

³⁹ Ḿpúyú Yesu tǔma sɪ: Ma kǔma antulinya taa cənɛɣe sɪ ma fakí tampana nyéma na tasəkəle nyéma, na mpa paa naaki tǔ pá ná, na mpa pa naakaya tǔ pá yulvmí.

⁴⁰ Falisanaa napəli paa we təna na pá nukí tǔm ntí, iləna pá pɔɔsɪ Yesu sɪ: Pə kpɛɣna tá, tá ké yulvmaa tǔtǔ?

⁴¹ Ḿpúyú Yesu cǔ Falisanaa sɪ: Ye tampana í ka ké yulvmaa, í taa wəna isayav. Ama isɪ í tǎɣyɔ sɪ í naaki tǔ, pə tǔ ké mə isayav we tam.

10

Heen kaləkv tǔm

¹ Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cəsəɣi, wei í yela heen kaləkv nǎnǎɣɔ ke sɔvnaav na í ŋmaana tiili tǔ na í sɔv tǔ, pɔntv ké ŋmulv na wakəllv ké. ² Ama wei í tǎɣəɣəna nǎnǎɣɔ na í sɔv tǔ, pɔntv nté tiikulu. ³ Nǎnǎɣɔ tǎɣlv tǔlǎɣi-í na í sɔv. Heen nyəma í nǎɣɔ. I kaləɣi í heen həla ke kulvm kulvm na í lukəna-í awalí. ⁴ Waav wei í tɛɣ í heen iní í tənaɣa lunav tǔ, iləna í tɛɛ-í nǎɣ na heen naa tǔ í waalı. Pə taya pulv, í nyəma í nǎɣɔ tǔ pə tǔ. ⁵ Ama ye kpai tǔ, í kaa tǎɣ ilé, halí í ká se-í səsəm ké. Mpi tǔ, í ta nyí kpai nyəma nǔɔsɪ tǔ se.

⁶ Yesu keesa-weye tane ini. Ama pa ta cekana ta huwee.

Yesu kena tiikulu kopan

⁷ Mpúyú Yesu tasa yəɣɔtaya si: Tampana ke ma heeliyi-me yoo, maa cesəyi. Mayale heen kaləku ŋku ku nənəɣo. ⁸ Pa tana mpa pa laala-m kante to, paa ké ŋmulaa na wakəllaa ké, heen ta tu nuna-we. ⁹ Mayale nənəɣo, wei í tənna ma tɔɔ na í suu, pu ya ɪ nyɔɣu. I ká suuki na í luki, na í hikiyi nyutu kupantu. ¹⁰ Nmuluyu na lentuyu na wakəlyu tɔɔ tike ke ŋmulu ná kəŋ. Ama ma komaya si ma heen í wee alaafəya taa ké tam tərəkese.

TILLAA TƏMLƏ

Kutuluṭu

Tillaa Təmlə takəlaya wenna isu salav wei i kaya Laapaalənaa na Pəəli-we pa kəṇmaṇmaasi həku taa tə. Ka taa ké pa kəəsəyi-tuyv isəna Yesu Kilisiti Isə seelaa caala Yuta nyəma taa na piitimnaa taa tə.

Yuta nyuyv nyəma na Lom nyəma pa tṭ kancaalaya Isə seelaa ké wahala ké səsəm. Pəəli ka ké wahala tulaa mpe pa taa ləlv wei Isə layasa tampana layasuyv tṭ s i kpaali Laapaali Kupaṇ ké piitimnaa ləlaa. Takəlaya ṇke ka kəesa-tṭ tətəyṭ Pəəli cəənav ké Laapaali Kupaṇ ké tətṭ taa. **Isəna pa faya Tillaa Təmlə takəlaya tṭ:**

Feesuyu Nanṇtv tanuyv, titite 1

Aseeta nyəma ké Yosalem taa, titite 2–7

Aseeta nyəma ké Yuta na Samalii taa, titite 8–12

Pəəli təmlə, titite 13–28

Feesuyu Nanṇtv ka tii tillaa səsaa tə

¹ Ma yulv Teufili, ma takəlaya kancaalaya nyəṇka taa ma kəesa mpi mpi Yesu caala lapv tṭ, na nti nti i seyesa pə kpayav kancaalaya, ² na pə suna kuyanṅku i kpa isə tṭ. Na pəcə Yesu kpa isə tṭ, i ka heelina Feesuyu Nanṇtv tonṇ ké mpi i caa s i yəlaa mpa i ləsa s i tillaa tṭ pá la tṭ. ³ Yesu səm waali i lukaya i tillaa tṭ, na i hólýəna-weye yaasinaa payale taa s i fema. Halı kuyeyṇ nule taa təcu ké Yesu lukaya i tillaa tṭ na i lakı-weye Isə Kawulaya waasv. ⁴ Mpyúyú kuyakv nakulı Yesu na i tillaa pa cayaa na pá tənna təyṭ. Tənaṇa i heela-we s i: I taa hatələna Yosalem. Ama i kəṇna mpi Tacaa ka təma s i ká ha tṭ, kvəəv ṇku kv təm maa heela-mə tṭ. ⁵ Mpi pə tṭ tṭ, ləm mayamaya ké Yohaani naa səna yəlaa ké Isə ləm. Ama ye mə lə, pu la weə naale tṭ Feesuyu Nanṇtv mayamaya ké paa kelı na pá sə-mə.

Yesu kpa isə

⁶ Mpyúyú Yesu na mpa paa kota mpv tṭ pa pəəsa-i s i: Tacaa, ye mpv pəneyele n ká tayanı lseyeli kawulaya ṇkeye kusuyv na?

⁷ Tənaṇa Yesu cə i na mpa paa kota mpv tṭ s i: Pə taya s i mu nyəna kuyeyṇ yaa waatənaa mpa Tacaa mayamaya suna i tonṇ tṭ se. ⁸ Ama kuyanṅku Isə Feesuyu Nanṇtv ka tii mə tṭ tṭ, i ká hiki toma na i hólı pə təna mpi i nana mə isəpee tṭ pə tampana ké Yosalem, na Yuta, na Samalii pə tətənaa təna taa. Haləna pə polo pə tala antulinya tənasi təna təpai.

⁹ Yesu tema mpyúyú yəyətuyv, ləna pə kpaasi-i isə na pá nyənəyi-i mpv. Haləna puləpv isu ṇmuntuyv kəə pə takı i tṭ, pa ta tasa-i nav.

¹⁰ Yesu kpa isə na i tillaa weə na pá tənna nyənuyv təpiṇṇ ké mpv, lə pa tuta apalaa naaleye pa cələyale na pá suu wontu kvhuləmtv. ¹¹ Na apalaa mpe pá pəəsi tillaa s i: Kalilee nyəma mə, pepe tṭ ké i səṇaa na i nyənəyi isə ké mpv? Yesu wei pə ləsa mə həku na pə kpaasi-i isə ké isəntə tṭ, i ká tə na i məli mpyúyú teitei isu i na-i na i kpaaki isəntə tṭ.

Matiyası mələ Yutaası lonte

¹² Mpyúyú tillaa kula tıṇ wei pa yaa s i Olifinaa tṭ i puyv ṇku kv kin paa weə tṭ na pá məli Yosalem. Puyv ṇku na Yosalem pə fəi pooluṇ. Pə ta kəli kiloməetəli kuləm. ¹³ Pa talaa, ləna pá kpa pa isətaa kutuluyu ṇku kv taa paa suvakaya tṭ. Mpa pa suvakaya təna təyale Piyee, na Yohaani, na Saaki, na Antəli, na Filipv, na Tomaa, na Paatelemii, na Matiyee, na Aləfe pəyalv Saaki, na Siməṇ wei i ké mpa pa lukaya s i pa muvi pa tətṭ tṭ pa taa ləlv tṭ, na Saaki pəyalv Yuti. ¹⁴ Pa təna pa kotaya təntəmlə ké tam na pá sələməyi Isə. Pa taa ka we alaa napəli, na Yesu too, na Yesu newaa.

¹⁵ Kuyeyṇ inı i taa, kuyakv nakulı yəlaa kotaa, halı pa tala isu yulvnyəṇ nınəwa na hiu (120). Ləna Piyee kulı na i səṇ i taapalaa mpe pa həku na i tṭ s i: ¹⁶ Ma taapalaa mə, təm nti

İsə Feesuyü Nanıtu ka tu Tafiiti nəyo taa na í yətatı, na té wə İsə Təm takəlaya taa ké Yutaası wei i tē Yesu kpalaa ké nəyo tō i təm tō, pə wēe ké sı tu la. ¹⁷ Yutaası inı i ka ké ta taa ləlv, na tá na-i tu kpenta təmlə tənə tə taa.

¹⁸ Apalıv inı, waatv wei i tēma tətü yapv na i tulum liyitee anı tō, i polaa na í hoti tə taa ké i nəyo tō, na i lotu tılı, na i taa lotu ya na té ηmaa. ¹⁹ Təm tənə tə yeka Yosalem nyéma tənə kin, haləna pá ha tətü ntəyi hətə na pa tē taa sı: Akeletama. Caləm tətü ké pa yaa mpv na pa tē taa. ²⁰ Pa ηmaa Yontu takəlaya taa sı:

I təyaya í təkı kaav.

Nəyolv í taa kvsı-kē.

Na ləntı tətō sı:

Nəyolv í ləetı i lonte.

²¹⁻²² Ye mpv pə wēe sı mpa pa tənaya-tuyv waatv wei tá na Tacaa Yesu tə cəəkaya tətunaa tō, pa taa nəyolv í səsı tá tō, na tá na-i té hólí Tacaa Yesu səpv na í fe tō pə tampana. Pəntv inı i ká wēe wei kuyēn tənə i ka wē tá waalı ké pə kpayav Yohaani sōv Yesu ké İsə lvm tō, haləna kuyanķu pə ləsa-i tá hēkv na pə kpaası-i isə tō.

²³ Mpyúy pa ləsa yəlaa naale, Yosēfv wei pa yaa sı Paasapası na pá cuyusi-i sı Yutusi tō, na Matiyası. ²⁴ İlena pá sələmi sı: Tacaa, nyá nyəmna yəlaa lotunaa, hólí-tuyv yəlaa panə pa naale pa taa wei n ləsa sı í la tillu, ²⁵ na í paasəna təmlə nte Yutaası yəlaa na í tē i nyəykv tō.

²⁶ Tənaya pa tō tēte na pə kpa Matiyası, na í səsı tillaa naanvwa na kvlm inı i tō.

2

Feesuyü Nanıtu tiu

¹ Mpyúy pə tala Pentakənta acima wule, İlena İsə seelaa koti pa tənaya təntəmlə. ² Pə tasaa İle, kəkəte natəli, İsu heelim səsəm makuyv tō, İluna isətaa kele, na té nyaləna təyaya ηka ka taa paa wē mpv tō. ³ Mpyúy pulvpunaa lu pa tō na pə nəyəsəna İsu kəko nsəma. İlena pulvpunaa mpe pá ya na pá caya paa wei i tō ké kvlm kvlm. ⁴ Tənaya Feesuyü Nanıtu haya pa tənə pa taa təmmam, na pá svv piitim ləmpı təm yəyətuyv, na nti Feesuyü tu pa taa tō ntəyi pa yəyətaya.

⁵ Pə pamna mpa pa tənəyi İsə mpaav ké teu tō pa İluna antulinya tənə taa na pá wē Yosalem ké waatv inı. ⁶ Yəlaa mpe pa nu kəkəte nté tə tan, İlena pá koti səsəm. Mpyúy pə lapa-weyə ha, pə taya pulv, paa wei i nukaya İsə seelaa yəyətəyənə i tē taa. ⁷ Tənaya pa kpa nəvı na pə la-weyə piti, na pá tō sı: İsu Kalilee nyéma tike yəyətəyənə isəntə. ⁸ İle pə lapa isəna na paa tá taa wei í nukı pa yəyətəyənə i tē taa? ⁹ Anı tá taa cənə mpa pa İluna Paatı tətü tō pa wē, Metii na İlam pə nyéma ná wē, Mesopotami nyéma ná wē, na Yuta na Kapatəvı pə nyéma, na Pəy nyéma na Asii tətü nyéma, ¹⁰ Filicii na Pamfili pə nyéma, na İcipiti nyéma na Silēni cəlv Lipii tətü həyolvuyv ləykv nyéma, na pə kaasa ləlaa mpa pa İluna Lom tō. ¹¹ Yuta nyéma siyisiyi wē, na pə kaası mpa pa svv Yuta nyéma İsəsele ké kvsıv tō, na Kələetı nyéma na Alapv nyéma. Paa na mpv pa tu keesəyi İsə tēma səsəna təm na tá təmnəa waanı waanı taa, na tə nukı tá tənə.

¹² Pə təmsa pa tənə, pa ta nyı nti paa yəyətı tō. İlena pá pəsəyi tēma sı, təm tənə ntiyile mpv? ¹³ Ama ləlaa ná wona-wē, na pá tō sı svlvv pına-wē.

Piyee waasv

¹⁴ Tənaya Piyee na tillaa ləlaa naanvwa na kvlm inı pa kvləa na pá səy isə. İlena Piyee yəyətənə samaa na nəyo səsaya sı: Ma Yuta nyéma mē, na mpa mē mə kəma Yosalem ké kəkəm tō, í tu ηkpanη na í cəkəna teu ké nti ma heeliyi-mē tō. ¹⁵ Pə taya svlvv kuyvna yəlaa panə inı İsu í hvvki tō. Pə taya pulv tō, pə kəla tanay. ¹⁶ Ama nti İsə kuyəyətutv tēləsvlvv Səwēli ka yəyətəa tō, nti tə mayamaya tə lakəna sanə.

¹⁷ İsə yəyətəa sı:

Nti maa la kuyēn kantəkaya nyəy taa təyolv.

Maa tisi ma Feesuɣu ke yəlaa təna tɔɔ.

Mə pəyalaa na mə pɛɛlaa ká na nti

tu la cele tɔ na pá yəɣɔti.

Pu hólí mə ifepiya ke tɔmnaa na pá nana pa isəpee.

Na mə kukpatəlaa ká toosi toosee.

¹⁸ Tampana tɔɔ, maa tisi ma Feesuɣu ke ma təmlə nyəma,

apalaa na alaa nyəma, pa tɔɔ ké kuyɛɛɲ inɪ ɪ taa.

Paa ná nti tu la cele tɔ na pá yəɣɔti-ti.

¹⁹ Maa la kəkəɓ nyəmnaa ke hatoo isətənuɣu taa,

na piti təma ke atɛ.

Caləm na kəkə na nyɔɔsi səsəɔnsɪ ká nyala.

²⁰ Ilim ká si təkpitii.

Isətu ká sɛɛ ɪsu caləm.

Pə təna pu la mpv na pécó pé tala

Tacaa kuyaku səsəɔɲku teeli nyəɲku ɲku.

²¹ Pé na pə mpv tɔ yəlaa təna mpa

paa yaa Tacaa hətɛ tɔ paa tuli-ti.

²² Iseyeli nyəma mɛ, í nu nti ma heeliyi-mɛ tɔ. Nasalɛti Yesu ké yulu wei ɪ səsəɔntu Isə hólá-mɛ təɣɔ. Pə taya pulu, Yesu niɲ ke Isə lapəna piti təma na səɣəntu təma na Isə kəkəɓ nyəmnaa mpa ɪ hólá mə həku taa tɔ. ɪsu mə mayamaya í nyəm pə təna tɔ. ²³ Na yulu inəɣi Isə kpayaa na í cɛɛ-mɛ ɪsu ɪ ka huɔ ɪ taa na í tu pə pələ si ɪ ká la tɔ. Ama mə ku-ɪ, mə yelina na yəlaa asayaa kamɪ-ɪ səm tesika tɔɔ. ²⁴ Ama Isə yoka səm toma na í feesi-ɪ. Pə taya pulu, pə fɛi si səm í lapɪ-ɪ pulu cəcəka. ²⁵ Tampana, Tafiiti yəɣɔta Yesu inɪ ɪ təm ke mpv si:

Ma naakaya Tacaa ke tam ké ma cəɔɣɔ.

ɪ ka səɲa ma waali ké si má taa selina pulu.

²⁶ Pə tɔɔ ké ma laakali caya təntəmlə ke teu,

na lanheele kuyv-m ma yəɣɔtaya taa.

Paa ma ké yulu na maa si tɔ,

ma cayana tɛɛɔɣu.

²⁷ Pə taya pulu tɔɔ,

Isə nyá n kaa lə-m yem ké atɛtələ taa.

N kaa yele si nyá yulu má má tu səɲ

paa pəcɔ mayamaya.

²⁸ N hula-m weesuɣu mpaan.

N ká wɛɛ ma kin na n hulasəɣi ma lanle ke teu.

²⁹ Apalaa mɛ, í yele má tɔləsi-mɛɣɛ tá ləɲɛ Tafiiti təm təcɛɪɛɪ si, ɪ səpa na pá pimi-ɪ, na ɪ pəlaav wɛ tá həku ke haləna sanja. ³⁰ Tafiiti inɪ ɪ ka ké Isə kuyəɣɔtutu tɛləsulú ké na í nyəma teu si, Isə ka tɔma nti na tuunav si ɪ ká lapɪ-ɪ tɔ pu la. Səsi Tafiiti ləɔɣu taa tu nəɣəɓ ká təɣəna kawulaya ɲka Tafiiti inɪ ɪ ka təɣaa tɔ. ³¹ Hatoo ləɲ Tafiiti nawa mpi pu tɛ na pé la tɔ. Pə tɔɔ ké ɪ yəɣɔta Mesii səpu na í fɛ tɔ pə təm si:

Pa ta lə-ɪ yem ké atɛtələ taa.

ɪ ta tu səɲ paa pəcɔ mayamaya.

³² Yesu wei inɪ ɪ təm ma yəɣɔtəɣi isəntɔ tɔ, Isə feesa-ɪ, na tá təna tə nana tá isəpee təkɛɛɛɛɛ.

³³ Isə kusa ɪ nyɔɣu na í cayasɪ-ɪ ɪ kəɲkəɲ taa. ɪlɛna í kpayə Feesuɣu Nanɲtu, wei ɪ ka tɔma si ɪ ká ha tɔ, na í cɛɛ-ɪ. Na Feesuɣu Nanɲtu inəɣi Yesu tisa tá təna tá tɔɔ, na í təɲna nav na nuw ke isəntɔ. ³⁴ Pə taya ɪsu Tafiiti mayamaya ná kpa isə se. Ama paa na mpv ɪ yəɣɔtaa si:

Tacaa Isə heela ma Səsə si:

Caya ma kəɲkəɲ taa.

³⁵ Haləna má kəna nyá kolontunaa,

na n loosi nyá nəɔhɛ ke pa tɔɔ.

³⁶ Pə wəe si lseyeli yəlaa tənə ká nyi teu təkpataa si, Yesu wei í kama səm tesika tō tō, inəyi lso lapa Səso na Mesii.

³⁷ lseyeli nyéma nu təm tənə ilena pa lanja pəsi səsəm, na pá pəəsi Piyee na tillaa ləlaa si: Ta taapalaa mə, isənaya pə wəe si tē la ilə?

³⁸ Tənaya Piyee cə-wə si: I lə mə isayatu na í layası huwəe, na pá yaa Yesu Kilisiti hətə na pá sənə paa mə taa wei ké lso ləm, na pá husi mə isayatu. llena í hiki lso kucəəv səsəəv ηku ku ké Feesuyu Nanηtu tō. ³⁹ Pə taya pulv tō, mə na mə piya na hatəlaya nyéma ke lso tōma si í ká ha, í tu laalaa na í yaa wei te, ilé í hikaa ké.

⁴⁰ Mpyúyú Piyee tasa lseyeli nyéma ke təm payale ke heeluyu tətō, nti tu sənə-wə na tə səsə-wəy apalətu tō. Səsi, í ləsi mə təyi yəlaa letaa panə pa taa na í tuli-ti.

⁴¹ Mpyúyú lseyeli nyéma taa yəlaa tuutuuma mu Piyee təm na pá sə-wəy lso ləm. Kuyanku, mpa pa suv lso sēv tō, pa nyəəη tala isu iyisi tooso (3000). ⁴² Pa isəle ka sēəna tillaa kuseyəsətu ke nuw, na pa tənaya təma na lanholumle ke səsəm. Pa təkaya təntəmlə ke tam, na pá puki lso sələmuvu pu səə nəyələ.

lso sēləa cakəle

⁴³ Tillaa lakaya piti təma na lso kəkələ nyəmnaa, na pá kpaa paa wei ké səyəntu. ⁴⁴ lso sēləa tənə ka wəna nəyō kuləmayə, na pa kpəntaya mpi mpi pa wəna tō. ⁴⁵ Pa pəetaya pa tətənaa na pa wontunaa na pá kotiyi pə liyitee ke təntəmlə, na pá caala pa taa wei pa waasəna-ı. ⁴⁶ Pa tənə paa kotaya paa ifemle nteyē lso təsēle ke lso sələmuvu pu səə yulv. Ye pa saa-wəy pa tēsi taa, təntəmlə ke pa kotiyi na pá təkı. Lanholumle ke pa təkayana pa təyənasi, na pa taa hətəna təma. ⁴⁷ Na pá saη lso, na yəlaa tənə lanja hēəna-wə. Paa kuyanku Tacaa səsəyā pa kpekəle tō ké mpa mpa pa nyəəη pə yapa tō.

3

Kaakalaya hika nəəhē

¹ Mpyúyú kuyaku nakulı Piyee na Yohaani pa pukaya lso təsēle ke ilim kpiluyu sələmuvu. ² Apalv nəyələy pa lələna kaakalətu, na pá pukina-ı na pá sukı lso təsēle səsəəle nənəyō ηka pa yaa si Canəm Nənəyō təyō paa kuyaku ηku si í sələməyi lso təsēle taa suvlaa ke liyitee. ³ I nawa Piyee na Yohaani pa suvki lso təsēle taa, ilena í sələmi-wə si pá ha-ı pulv. ⁴ Mpyúyú Piyee na Yohaani pa nyəəna-ı təpıη. llena Piyee təmi-ı si: Paasəna cənə.

⁵ Tənaya kaakalaya paasəna-wəy teu, na ka tēlayaa si paa ha-kəy pulv. ⁶ Mpyúyú Piyee tōma-ke si: Ma fəina liyitee si maa ha-η. Ama maa ha-η mpi ma wəna tō. Na Nasaləti Yesu Kilisiti tōη taa kulı na n tō.

⁷ llena Piyee siisi na í təkı kaakalaya na nıη ntəyōη, na í kusı. Tənaya kaakalaya nəəhē na ka nəəcəwası kpa tōη ke kpakpaa. ⁸ Mpyúyú ka kulaa təhapa na ká tii ka nəəhē tō, na ká səη təyē na ká niki təntē, na ká na tillaa səsaa pá kpenti na pá suv lso təsēle taa. Na ká tōη na ká ηmaaləyi na ká saη lso. ⁹ Samaa tənə ná ka təntē na ka lso sam. ¹⁰ Pa kəma na pá cəkəna si ηke ka cakayana lso təsēle Canəm Nənəyō kın na ká sələməyi liyitee, ilena səyəntu na piti la-wə na isəna ka hika nəəhē tō.

Piyee waasv ke lso təsēle taa

¹¹ Mpyúyú kaakalaya ηke ka nyəəna Piyee na Yohaani ke tam. Mpyúyú piti kpa samaa ke səsəm, ilena pá watı Piyee-wə pa tō ké sakaya səsəyā ηka pa yaakaya si Saluməη sakaya tō ka tē. ¹² Piyee ná mpv, ilena í tō samaa si: lseyeli yəlaa mə, pepe tō ké apalv inə í kuləy tō pə cəkı mə lanja? Na pepe tō ké í nyənəyi-tu isu tá mayamaya tá tōη yaa tá lso sēle teu napəli pə yelina na apalv inə í tōη? ¹³ Apələham na lsaaka na Yakəpu pa lso, wei í ké ta caanaa caanaa lso tō, í kusa í təmlə tu Yesu nyuvv. Ama mə mə tu-ı tōηtənaa nıη taa. Pəle pə waalı Pilatı luyu lapa si í yeki-ı tō, mə tayanna kisuyu. ¹⁴ I kisa yulv kupəη tampana təηlv inı, na isayav kpitikipiti ké í səəlaa na í sələmi Pilatı si í tuli-məyē ilé. ¹⁵ Mpyúyú pə lapa na í yeke na pá ku

weesuyu halu. Ama Iso ná feesa-ı na té nana tá isəpee. ¹⁶ Yesu ını ı mayamaya ı ton taa na taa temnav ke-ı yelina apalı ınə ı kulaa. ı nyəma-ı na ını ı səhna mə isəntaa isəntə. Taa temnav ke Yesu yelina apalı ınə ı wəna ı ti təmammam na mə tənə ı naaki mpv.

¹⁷ Təv, ma nyəma me, ma nyəma teu sı mə na mə səsaa ı taa cəkəna təy ı lapa Yesu ınəy ı mpv. ¹⁸ ıle təm nti Iso yelaa na Iso kuyəyətutu teləsəlaa tənə kpaalı hatoo ləh taa, sı ı Mesii ká təy kuyəyətutu, nti ını tə mayamaya ke ı yelaa na té lá. ¹⁹ Pə təy tə, ı lə mə isayatu na ı layası huwəe, na ı pəsəna Iso təy. ılena ıle ı tayanı mə təwakəllənəa. ²⁰ ıle Tacaa ká ha-məy kuyəyətutu wei ı taa pu waası-me tə, na ı kənə Mesii wei ı ka ləsa hatoo ləh na ı su-me tə. Mesii ınəyələ Yesu. ²¹ Ama pə wəe kə sı Yesu Kilisiti ı caya isətaa, haləna pə tala waatu wei paa tayanı pə tənaya kufam pəsuyv, isı Iso ka təm yeluyı ke hatoo ləh na ı kuyəyətutu teləsəlaa kupama yəyətı tə. ²² Halı Moisi mayamaya ná yəyətı ı təm ke mpv sı: Tacaa mə Iso ká kənə-məy Iso kuyəyətutu teləsəlaa nəyələ wei ı wə isı má, na ı ká wəe mə mayamaya mə piitim tv, na ı ká təy tə tənə nti ı ká heeli-me tə. ²³ Ye wei ı ta nuna Iso kuyəyətutu teləsəlaa ını, paa ləsi püntü ke Iso yəlaa taa na pá ku-ı. ²⁴ Iso kuyəyətutu teləsəlaa mpa pa tənə pa yəyətı pə kpayav Samiyəli na ı waalı nyəma pa loonja nke ka tənaya mpv tə, pa yəyətı kuyəyətutu ınə ını ı təm. ²⁵ Mpi Iso ka tənə sı ı ká ha na Iso kuyəyətutu teləsəlaa nma pə təm tə, məy ı tənə sı ı ká la. Halı mə təm ke Iso ka yəyətı saa wei ı na mə caanaa caanaa paa sı tənaya nəəsi tə. Waatu ınəy Iso tənə Apələham sı: Nyá piya təy kə maa la ate yəlaa tənaya kupantu. ²⁶ Pə təy kə Iso ləsa ı təmlə tv tə, mə cələy ı laaləna-ı kənəv. ı kənə-məy-ı mpyúy sı ı la-məy kupantu, sı ı layası-me na paa wei ı yele ı yaası isayav.

4

Pa yaa Piyee na Yohaani ke nənyəy

¹ Piyee na Yohaani pa tənəna samaa ke yəyətənəv ke mpv, ılena kətəlaa na Iso təsəele tanlaa nyuyv tv na Satusee nyəma pa tala. ² Mpyúy pə sala-wə. Pə taya pulv tillaa səsaa naale ná səyesaya samaa sı Yesu fema. Mpv tə sətəa ka te na pá fe. ³ Tənaya Yuta nyəma kpa-wə na pá təkı-wəy saləka, sı pə fema ıle paa cəkəna. Pə taya pulv, saa ını tə pu tənə taanuyv. ⁴ Paa na mpv mpa pa nuwa Piyee faaci tə, pa payələ mowa. Haləna mola mpe pa taa apalaa tapa isı iyisi kakpası (5000) ke mpv.

⁵ Təv fema, ılena Yuta nyəma səsaa na nyuyv nyəma na Iso Təm səyesəlaa səsaa, pa koti Yosalem. ⁶ Pə kpayav isı kətulv səsə Ana, na Kayifi, na Yohaani, na Alekəsantəli-wəy mpv na kətulv səsə ləlyuyv nyəma tənə. ⁷ ılena pá ləsi tillaa səsaa na pá kənə-wəy pa həkv taa, na pá pəsı-wə sı: Mpi ını ı lapa isəntə tə, awe heela-me sı ı la mpv? Na awe ton taa kə ı tu lapəna mpv?

⁸ Tənaya Feesuy Nəntv ton kuləna Piyee na ı tə-wə sı: Təv, tətə səsaa na nyuyv nyəma me, ⁹ saha pa pəsəy-tuyv kupantu nti tə lapa kaakalaya tə tə təm, na isəna tə lapa na ká kulı tə. ¹⁰ ıle pə wəe sı ı nyı təm ntəy mə tənə. ıseyəli yəlaa tənə ı nyı-tı tətə sı, Nasələti Yesu Kilisiti wei ı kama səm tesika təy na Iso feesi-ı tə, ı ton taa kə yulv ınə ı hika ı ti na ı naa-ı mə həkv taa kə isəntə. ¹¹ Na Yesu ını ı təm ke pa nmaawa Iso Təm taa sı:

Nmalaa me, ı ka ləwa pələ nte tə,
nté tə pəsəna ntəy kite tē pələ səsəle.

¹² ı tike təkəy ı yakəna yəlaa nyəy. Pə taya pulv, həte tənə tə paası, ləntə fə antulinya tənə taa nte Iso hula yəlaa sı té yaa-te na pə ya tá nyəy tə.

¹³ Mpyúy kotuyv səsaa mpe pa nawa isəna Piyee na Yohaani pa yəyətənə apalıv tə, ılena piti kpa-wəy səsəm. Pə taya pulv, pa mayamaya pa nyəma sı Piyee na Yohaani pa kə yəlaa ke yem kə, pa ta la ceu nəyələ. ılena pá təsı sı paa kə Yesu tanlaa. ¹⁴ Pəcə yulv wei ı ka hika ı ti tə, ı saha pa isəntə tənə. ıle pa ta nyı nti paa yəyətı tə. ¹⁵ ılena kotuyv səsaa tə Piyee na Yohaani sı pá lu təhəvle taa. Pə kaasa mpe ılena pa niki tə saawala. ¹⁶ Sı: Isənaya tii lana yəlaa panə ını? Pə taya pulv, Yosalem yəlaa tənə tənə nyəm sı mpe pa lapəna piti təmlə səsəle tənə, pəcə

pə fəi tu kpɛɛsi. ¹⁷ ƭe tii kisina-wɛɣe tɔpɔlɔpɔlɔ sɪ ye pa tasa nɔɣɔlɔɣu Yesu hətɛ tənɛ tɔ tɔm heelɔɣu paa na. Pə taa kɔɔ na tɔ tɔm sɔɔsi yav ke yɔlaa taa.

¹⁸ Ḿpúyú kotuɣu sɔsaa yaa Piyɛɛ-wɛ, na pá kisina-wɛ tɔpɔlɔpɔlɔ sɪ pá taa tasa Yesu hətɛ ńtɛ tɔ tɔm yɔɣɔtɔɣu yaa sɛɣɛsɔɣu ke paa fəŋ mayamaya.

¹⁹ Ḿpúyú Piyɛɛ na Yohaani pa cɔ kotuɣu sɔsaa mpe sɪ: Mə mayamaya í mayasi-təɣi mə taa na í na. Pepe kəla teu ke Iso isentaa? Mɛɣe tɔ se yaa Iso? ²⁰ Ama nti nti tá nuwa na tɔ nana ta isɛ tɔ, ta kaa pəsi na tɛ su tɔ yɔɣɔtɔɣu.

²¹ Ḿpúyú Kotuɣu sɔsaa mpe pa ta nyi isəna mpi paa la Piyɛɛ-wɛ tɔ. ƭlena pá tasa-wɛɣe kpaalɔɣu ke teu na pá yele-wɛ. Pa ta hiki mpi pə tɔɔ paa hɔ pa ŋkpaŋɔɣu tɔ. Mpi pə tɔɔ tɔ, yɔlaa tənə saŋaya Iso ké pə tənə mpi pə lapa mpɔ tɔ pə tɔɔ ké. ²² Apalu wei inɪ piti təmle lapa na í hiki alaafəya ke mpɔ tɔ, ɪ lɔlɔɣu pusi ka kəla nule.

Iso sɛɛlaa sələmɔɣu

²³ Kotuɣu sɔsaa yela Piyɛɛ na Yohaani ƭlena pá tɛɛ kpakpaa ke pa taapalaa kin, na pá kɛɛsi-wɛɣe tɔ tənə nti kətəlaa sɔsaa na nyɔɣu nyóma pa yɔɣɔtaa tɔ. ²⁴ Pɛle pa nu-təɣi mpɔ, ƭlena pa tənə pá səlɛmɪ Iso sɪ: Hai, Tacaa, nyá lapəna isɔtaa na atɛ na tənku na pə tənə mpi pə wɛ pə taa tɔ. ²⁵ Nyá yelina na Feesuyɔ Nanɲtu tɔ nyá təmle tɔ ta lɔŋcɛ Tafiiti nɔɣo taa ké tɔm na í yɔɣɔtɔ sɪ:

Pepe tɔɔ ké piitimnaa cuka pə taa na kalampaani ké mpɔ?

Pepe tɔɔ ké yɔlaa ná paasəna nɔɔhɛɛ tɛɛ

kuuu ke yem ké mpɔ?

²⁶ Atɛ awulaa sɔsaa kɛla tɔɔŋ.

Tɛtɔ təkəlaa ná pɛɛla nɔɣo

na pá kuli Tacaa na ɪ Mesii pa tɔɔ.

²⁷ Tampana tɔɔ, Helɔti, na Pəŋsi Pilati, na muɔlaa, na Iseyeli piitim nyóma pa pɛɛla nɔɣo ke nyá təmle tɔ nanɲ tɔ, wei n ləsaa sɪ í la Mesii tɔ, ɪ tɔɔ ké ɪcatɛ tənɛ tɔ taa. ²⁸ Mpi tuu lɔŋ nyá toma taa n nəkaa na ń mayasi na ń su tɔ, pə mayamaya ke pa lapa təkɛle. ²⁹ Tacaa, pənente nyəni kpaalɔɣu mpi pa kpaala-tɔ na isɔle kɔsɛɛmle tɔ, na ń yele na nyá təmle nyóma tá tɔ heeli nyá tɔm na tu nyanɲa pulɔɣu paa pəcɔ. ³⁰ Tɔ nyá nin na kɔtəntɔnaa hikiyi alaafəya, na ń yele na yɔlaa naaki nyá kəkəlo nyəm na nyá piti təma ke nyá təmle tɔ nanɲtu Yesu tɔŋ taa.

³¹ Tillaa tɛma sələmɔɣu, ƭlena lonte nte tɔ taa paa kotaa tɔ tɛ sele. Ḿpúyú Feesuyɔ Nanɲtu tɔŋ kuləna pa tənə. ƭlena pá suv Iso Təm heelɔɣu na paa nyanɲa pulɔ.

Iso sɛɛlaa taləyi pa tənaya pa wɛnaw

³² Iso sɛɛlaa kpekəle tənə ka kaa lotu na ləmayasəle kulɔmtəle ké təkpataa. Pa taa nɔɣɔlɔ taa fayasəɣi na í nyənəɣi ɪ kɔwɛnam isɪ ɪ tike ɪ nyəm. Ama pa nyənaya pə tənə mpi paa wɛna tɔɣo isɪ pa tənə pa nyəm. ³³ Tillaa kɛsaya Tacaa Yesu fem tɔm na apalɔtɔ ké, na Iso ká wɛ pa tənə pa waali ké teu. ³⁴ Pa taa nɔɣɔlɔ taa lan pulɔ. Pə taya pulɔ tɔɔ, mpa paa wɛna tɛtɔnaa yaa tɛɛsi tɔ pa pɛɛtaya ké na pá kəŋna pə liyitee, ³⁵ na pá cɛləɣi tillaa. Ye pə caala wei pa waasəna-ɪ.

³⁶⁻³⁷ Mpɔ inɪ pə yelina Lefii tɔ nɔɣɔlɔ, wei pa yaakaya sɪ Yosɛfu na pá lula-ɪ Sipili tɔ, í pɛɛta ɪ tɛtɔ natəli na í mənɲa pə liyitee na í cɛla tillaa. Inəɣi tillaa ka cuyusaa sɪ Paanapasɪ. (Apalɔtɔ halɔ ke pa yaa mpɔ na pa tɛ taa.)

5

Ananiyasi na ɪ alɔ Safila pa təm

¹ Ḿpúyú apalu nɔɣɔlɔ ɪlé, pa yaa-ɪ sɪ Ananiyasi, na ɪ alɔ sɪ Safila. ƭ pɛɛta pa tɛtɔ natəli na ɪ alɔ wɛna pə nyəm. ² ƭ tɛma pɛɛtɔɣu, ƭlena í faya liyitee taa na í su. ƭlena í pona wɛna a kaasaa tɔ, na í cɛla tillaa na ɪ alɔ wɛna pə tənaya mpɔ pə nyəm. ³ Tənaya Piyɛɛ pɔɔsa-ɪ sɪ: Ananiyasi pepe tɔɔ ké Satanɪ hika-ŋ ḿpúyú katatəlaya, na ń kaasi nyá təɣi tɛtɔ nti n pɛɛtaa tɔ tɔ liyitee, na ń puɣusi Feesuyɔ Nanɲtu? ⁴ N taa pɛɛtəta-tɔ tɔ, nyá tɛtɔ ké mɛɛ. Na n tu tɛma-təɣi pɛɛtɔɣu

tə, awe ti liyitee, pə taya nyá? Ule isənaya pə lapa na í paası na í mayası nyá taa na í la yaasi isayav ine i taka? Iso ke í puɣusaa pə taya yəlaa se.

⁵ Ananiyası nu təm tənə inı, ilena í hoti na í sı. Ḿpúyú pə lapa pa tənə mpa pa nu təm tənə inı təyɔ keniŋa nakəli pə tu fəi. ⁶ Ulena ifepiya kuli na pá takı-ı puɣu na pá pona-ı pim.

⁷ Pə lapa laasaya ısu kaləfunaa tooso, ile Ananiyası inı i alv suɣwayələ. Ama i ta nuta nti tə tema lapu tə. ⁸ Ḿpúyú Piyee pəssa-ı sı: I peeta mə tetu nti tə tə liyitee tənayalo? Heeli-m.

Ulena Ananiyası alv cə sı: Anəyələ mpu.

⁹ Tənaya Piyee yəɣta-ı sı: Isənaya mə lapa na í kpenti na í paası na í huɣ sı í mayasəyi Tacaa Feesuyu Nanɣtu sı í naa i waalı? Nyəni, mpa pa pima nyá paalı tə pa tema kənte, mpeyele nənəyɔ tée. Paa téesı nyaya tənəv.

¹⁰ Tənaya Ananiyası alv inı i hota Piyee nəɣhee tée ké kpakpaa na í sı. Ifepiya suɣwa, ilena pá mayana i səpa. Ulena pele pá kpaɣa-ı na pá polo pá pimi-ı i paalı kəŋkəŋ taa. ¹¹ Ḿpúyú təm nti tə lapa Yesu seelaa kpekəle tənə na mpa pa nu-ti tə pa tənaya keniŋa nakəli pə fəina.

Piti təma payələ təŋna lapu

¹² Tillaa lapa Iso kəkələ nyəm, na piti təma payələ ke yəlaa həku taa. Iso seelaa tənə kotaya Saləmən sakaya səsaya tée. ¹³ Samaa puɣulaya-weye pə tu fəi, paa na mpu yulu kpai tu ke yem nyanayana pa taa suɣ. ¹⁴ Ama apalaa na alaa samaa mpa pa mukaya Tacaa təm na pá səsəyi iso seelaa kpekəle tə tə, pa nyəŋ təŋna hukuyu ke səsəm. ¹⁵ Ulena yəlaa náá suv kutəntunaa ke lunav, na pá husi-weye katonaa na nyaaləŋ tə ké hapée nəəsi, sı ye Piyee təkəna tənə, i ilemuyv mayamaya tu tokina kutukinav ke pa taa ləlaa. ¹⁶ Yəlaa samaa lukayana Yosalem cələ acalee taa na pá kəŋna kutəntunaa na mpa aləyaa cəsaya tə, na pa tənə pa hikiyi alaafəya.

Tillaa təyɔ kənyəŋ

¹⁷ Tənaya isəsəmle kpa kətulv səsə ke səsəm ke tillaa tə, na i kin cəyalaa tənə mpa pa ké Satusee kpekəle nyəma tə. Haləna pá huɣ sı paa kuli pa tə. ¹⁸ Ḿpúyú pa kpa tillaa na pá takı-weye timpi pa təkəyi samaa tənə tə. ¹⁹ Ama Tacaa isətaa tillu nəyɔlv kəma ahoo taa na í tuli saləka nənəəsi, na í ləsi tillaa. Ulena í heeli-we sı: ²⁰ I polo Iso təsele taa təkəa na í keesi samaa ke layasuyv mpaav kune ku təm.

²¹ Ḿpúyú tillaa lapa nti isətaa tillu heela-we tə. Pa kula tanan ahula tée na pá polo Iso təsele taa na pá niki waasv lapu.

Tənaya kətulv səsə na i kin cəyalaa tənə pa kota Yuta Kotuyu səsəv nyəma. Ulena pá tili sı pá ləsi tillaa ke saləka taa na pá kəna. ²² Waatu wei filisinaa ná tala saləka taa tə, pa ta mayana-we. Ulena pele pa məli kpakpaa na pá heeli huɣle səsaa mpe sı: ²³ Tə talaa na té mayana saləka nənəəsi kaləsa mpu təkəŋkəŋ, na tanlaa náá səŋa pa təsəŋlenaa ke nənəəsi tənə. Ama tə tula nənəəsi, ile nəyɔlv fəi pə taa.

²⁴ Iso təsele tanlaa nyuyv tu na kətəlaa səsaa pa nu mpu, ilena tillaa mukuyv mpi pə tu-weye piti ke teu. Haləna pa ta nyı mpi təm tənə tii tənə tə. ²⁵ Tənaya nəyɔlv ná lu yem na í heeli-we sı: I nawaa, mpa inı i ka tu saləka tə, pa wenna nteye Iso təsele səsəle taa na pá lakı yəlaa ke waasv.

²⁶ Ḿpúyú tanlaa nyuyv tu inı na i yəlaa pa polaa na pá kəna tillaa təhee. Pə taya pulv tə, paa wəna yəlaa səyəntv sı pá taa kə pá yoo mpeye pée.

²⁷ Tanlaa nyuyv tu tənə tillaa, ilena pá səŋsi-weye təhuɣle taa, na kətulv səsə suv-weye təm pəsuyv. ²⁸ Tənaya i təma-we sı: Isu tə kisina-me təsayasaya sı í taa tasa apalı inı i təm ke yəɣtuyv ya? Na pepeyele í lapa isəntə? I yasa mə seyesuyv nté Yosalem ıcatə tənə təmam, na í caa í məŋna i səm təm nté ta nyəŋ taa.

²⁹ Ntəna Piyee na tillaa ləlaa pa cə kətulv səsə sı: Pə wee sı Iso ké tə se, pə taya yəlaa. ³⁰ Ta caanaa caanaa Iso feesa Yesu wei inı mə kama tesika tə na í sı tə. ³¹ Iso kusa i nyuyv na í cəyası-ı i kəŋkəŋ taa, na í lapı-ı wulav na waasv səsə, sı pé la na ləyele nyəma layası tənte

na Iso husi pa isayato. ³² Tə ké pə tənə mpi pə lapa mpv tə pə aseeta nyéma. Pə taya tá tike. Ama tá na Feesuyu Nanjtu wei Iso ha mpa mpa pa nukəna-i təyɔ.

³³ Kotuyu səsəw kotilaa mpe pa nu mpv, ɪlena pa pááná huu səsəm, haləna pa caakaya pa kv tillaa səsaa. ³⁴ Ama pa taa ka we Falisa nəyɔlv wei pa yaa si Kamaliyee tɔ, ɪ ké pa Iso Təm seyesəlv səsə, na yəlaa seekaya-i. Mpyúy ɪ kulaa na í səŋ hvule taa, na í tɔ si pá ləsi tillaa na awalí tɔɔ na pécó. ³⁵ ɪlena í heeli kotilaa si: Iseyeli nyéma me, í la laakalı na mpi í caa í la yəlaa pane tɔ. ³⁶ Matəŋ wulenaa taa ké Teutası kulaa na í nyəni ɪ ti isı yvlv nəyɔlv, na yəlaa isı nasəle (400) təŋ ɪ waalı. Mpyúy pa kv-i, na mpa pele pa təŋaya ɪ waalı tɔ pá ya ŋkan̄ka, na pə tənə pə saalı yem. ³⁷ ɪlé ɪ waalı ké Kalilee tv Yutaası ná kula kəkəlvv waatv, na í təŋsi yəlaa kəpɪŋ ke ɪ waalı. Ama pa kv ɪlé tətɔ, na pé yası pa tənə mpa pa təŋaya-i tɔ. ³⁸ Pə tɔɔ ké pənente ma heeliyi-me si, í taa paasəna yəlaa pane inı pa təm tətɔ. ɪ yele-we na pá tee. Pə taya pulv tɔɔ, ye yəlaa kɪŋ ke pa kookalı na pa təma lunaa, pu saalı ké. ³⁹ Ama ye tampana Iso kɪŋ ke pə lunaa, í kaa pəsi na í la-weye pulv. ɪ la laakalı, pə taa kɔɔ na í yoonə Iso.

Mpyúy kotilaa mv Kamaliyee təm. ⁴⁰ ɪlena pá yaa tillaa na pá həkı-we, na pá heeli-we si: Yesu təm í taa tasa mə nɔɔsi taa ké luu. ɪlena pá yele-we si pá tee. ⁴¹ Mpyúy tillaa lu kotuyu taa na lan̄hulvmle kvv-we isı Iso tvna-we na í yele na pá ná kynyəŋ ke Yesu tɔɔ tɔ. ⁴² Paa ifemle nte, pa ta heesi Yesu wei ɪ ké Mesii tɔ ɪ Laapaalı Kəpəŋ heeluyv, na waasv lapv ke teesi taa na Iso təsele taa.

6

Yəlaa naatosompəyɔlaya ləsvv

¹ Waatv inı ɪ taa Tacaa təŋlaa təŋna səsəvyv. Mpyúy pə lapa təmayə ke Yuta nyéma mpa pa yəyətaya Kələeki təm tɔ na tətɔ Yuta nyéma pa həkv, si tətɔ Yuta nyéma ɪ paasəyənə mpe pa leelaa ke teu ke paa ifemle nte tə təyənaya talvyv taa. ² Təŋaya tillaa naanvwa na naale inı ɪ kota Tacaa təŋlaa kpekəle tənə na pá tɔ-we si: Pə ta mvna si té yele Iso Təm paasənav na té lakı kv̄təyən̄ təm. ³ Pə tɔɔ tɔ, apalaa me, í nyəni na í ləsi mə taa ké yəlaa naatosompəyɔlaya, mpa yəlaa sama na Feesuyu Nanjtu tən̄ tɔɔ pa kɪŋ na pá wəna ləmayasəe ke səsəm tɔ, na té tv-weye təmlə tənə. ⁴ ɪle saa inı táá hiki cayale na té paasəyənə Iso sələmvv na waasv lapv ke tam.

⁵ Mpyúy pa kpekəle tənə lan̄le həena təm nti, ɪlena pá ləsi Itiyeenı. Yvlv inı ɪ tisa ɪ yv̄ŋ ke Iso tɔɔ ké teu, na Feesuyu Nanjtu tən̄ tɔɔ ɪ kɪŋ. Pa ləsa tətəyɔ Filipv, na Pulukvlv, na Nikanɔɔ, na Timəŋ, na Paləmenası, na Antiyəka Nikolaa, wei ɪ ka svv Yuta nyéma mpaav taa ké kvsvv ke hatoo ləŋ tɔ. ⁶ ɪlena pá pona-weye tillaa kɪŋ, na pele pá sələməna-weye Iso na pá tənı pa tɔɔ ké nıŋ.

⁷ Mpyúy Iso Təm təŋna yekvyv na tə puki, na Tacaa təŋlaa nyɔŋ təŋna səsəvyv ke səsəm ke Yosalem taa. Haləna kətəlaa payav tisi na pá mv Yesu təm ke teu.

Itiyeenı kpav

⁸ Iso we Itiyeenı waalı na í hikiyi toma ke səsəm, na í lakı piti təma na Iso kəkəlv nyəm ke yəlaa həkv taa. ⁹ Mpyúy Yuta nyéma təkotile nte pa yaa si Yomaa Kvhetaa təkotile tɔ, tə taa yəlaa napəli mpa pa ké Silėenı na Alekəsantili nyéma tɔ, pá na Silisii na Asii tətɔ pə Yuta nyéma napəli pa kula Itiyeenı tɔɔ, na pá na-i pá svv təm həm taa. ¹⁰ Ama Itiyeenı kəla-we na təm. Pə taya pulv, Feesuyu Nanjtu hana-i ləmayasəe na í yəyətəyənə. ¹¹ Mpyúy yəlaa mpe pa ha yəlaa ke liyitee si pá yəyətı si: Tə nuwa ɪ sayata Moisi na Iso. ¹² Na pa səsə yəlaa na nyv̄yv nyéma na Iso təm seyesəlaa səsaa, na pele pá kvli Itiyeenı tɔɔ, na pá kpa-i na pá pona-i təhvule səsəle taa. ¹³ Mpyúy pa caa yəlaa napəli si pele pá suu Itiyeenı ke təm si: Apalv inə ɪ sayatəyı tá Iso təsele səsəle kv̄pante tənə na Iso Təm ke tam ké. ¹⁴ Halı tə nu ɪ yəyətəa si: Nasaletı Yesu inı ɪ ká yəki tá Iso təsele səsəle tənə, na í layası kətası nsi Moisi naa hula-tv tɔ.

¹⁵ M̐p̐y̐y̐ təh̐v̐l̐e taa cayalaa t̐na pama Itiyeeñi t̐o k̐e ıse, na p̐a n̐a s̐ı ı ısentaa mu ıset̐aa tillu w̐eet̐o.

7

Itiyeeñi WaaSv

¹ T̐naya k̐at̐ul̐o s̐as̐o p̐as̐a Itiyeeñi s̐ı: Tamp̐ana p̐ə lap̐a mp̐v? ² M̐p̐y̐y̐ Itiyeeñi c̐owa s̐ı: Ma t̐eet̐onaa na ma caanaa m̐e, ı tu ŋkpaññ na ı nu. Teeli İso lu ta caanaa caanaa caa s̐as̐o Ap̐el̐aham t̐o k̐e ı ka w̐ev̐ Mesopotami na p̐éc̐ó ı kul̐əy̐ı na ı puki Hal̐añ k̐e cayav̐ t̐o. ³ Na ı t̐om̐ı-ı s̐ı: Kul̐ı na ı̄ yele ny̐á t̐et̐v̐ na ny̐á ny̐əma. Maa h̐ul̐ı-ñ t̐et̐v̐ nti t̐ə taa n̐ k̐á polo ı̄ caya t̐o. ⁴ M̐p̐y̐y̐ Ap̐el̐aham kula Kal̐ətee t̐et̐v̐ taa na ı polo ı caya Hal̐añ. Ap̐el̐aham caa s̐əpa, ılena İso l̐əs̐ı-ı Hal̐añ t̐əna na ı k̐əna-ı timpi m̐ə w̐e kayana ıs̐ənt̐o t̐o. ⁵ İso t̐á ha-ı t̐et̐v̐ nti t̐ə taa k̐e pul̐v̐ mayamaya. Paa t̐eeliya s̐ı ı s̐opi sopuy̐u mayamaya. Ama İso t̐əma-ı k̐ut̐əm k̐e s̐ı ı k̐á ha-ı t̐et̐v̐ nti. ı mayamaya ı piya k̐á t̐əna na p̐á t̐ı-t̐ı t̐ət̐əy̐ ı s̐əm waali. P̐éc̐ó waat̐v̐ ıñı Ap̐el̐aham f̐eina p̐əyaya. ⁶ ıle nti İso heela-ı t̐əy̐lə s̐ı: Ny̐á piya k̐á caya cayal̐ətv̐ k̐e l̐elaa t̐et̐v̐ taa, na p̐ele paa la-w̐ey̐e yomaa. Paa tu-w̐ey̐e wahala k̐e pus̐ı nas̐ələ (400) t̐əcu k̐e t̐əna. ⁷ Ama İso t̐əma s̐ı ı k̐á p̐as̐ı piitim mpi pu tu-w̐ey̐e yomle k̐e mp̐v̐ t̐o. P̐əle p̐ə waali ıle paa lu t̐əna na p̐á k̐ə t̐et̐v̐ t̐əne ıñı t̐ə taa na p̐á paas̐əna İso s̐eev̐. ⁸ M̐p̐y̐y̐ İso lap̐a na p̐el̐v̐y̐v̐ p̐əs̐ı Ap̐el̐aham k̐e k̐əyaya ŋka kaa t̐əs̐əy̐ı-ı nti ı̄ na İso paa y̐əy̐əta na p̐á su t̐o. P̐ə t̐o k̐e Ap̐el̐aham k̐əma ı̄ l̐ul̐ı İsaaka t̐ə, ı̄ p̐ela-ı ı̄ k̐uy̐eñ̐ p̐ələf̐eı naan̐wa wule. ılena İsaaka n̐á p̐el̐ı m̐p̐y̐y̐ Yak̐ərv̐, na Yak̐ərv̐ n̐a p̐ela m̐p̐y̐y̐ ı̄ piya naan̐wa na naale m̐pa pa k̐e ta k̐peka caanaa caanaa s̐as̐aa t̐o.

⁹ Ta caanaa caanaa m̐p̐e pa lap̐a Yos̐eef̐v̐ k̐e ıs̐əs̐eemle na p̐á p̐eet̐ı-ı, na p̐á p̐ona-ı İcipiti k̐e yomle. Ama İso ka w̐e Yos̐eef̐v̐ waali, ¹⁰ na ı yapa-ı ı̄ wahalan̐aa t̐əna taa. P̐ə k̐əma na Yos̐eef̐v̐ tala İcipiti wulav̐ s̐as̐o k̐in̐ t̐o, İso lap̐a na wulav̐ lan̐le h̐eena ı̄ yaasi na ı̄ layat̐v̐. Hal̐əna İcipiti wulav̐ nana-ı k̐uf̐əñ̐e k̐pav̐, s̐ı ı̄ ny̐ən̐əy̐ı İcipiti t̐et̐v̐ t̐əna na ı̄ mayamaya ı̄ t̐əyaya p̐ə t̐o. ¹¹ M̐p̐y̐y̐ ny̐əy̐əs̐ı anaam lu İcipiti na Kanaañ p̐ə t̐et̐v̐ t̐əna taa. Pu han̐a teu k̐e t̐ək̐əñ̐k̐əñ̐ hal̐əna ta caanaa caanaa m̐p̐e p̐á p̐eek̐ı mpi paa t̐əy̐ə t̐ə na p̐á kp̐isi. ¹² P̐ə k̐əma na Yak̐ərv̐ nu s̐ı t̐əy̐ən̐aya p̐ee w̐e İcipiti, ılena ı̄ kus̐ı t̐á caanaa caanaa m̐p̐e t̐əm kanc̐aal̐aya ny̐əm na ı̄ tili. ¹³ Pa k̐əma na p̐á m̐əl̐ı t̐əm naale ny̐əm, ılena Yos̐eef̐v̐ l̐á na ı̄ taal̐v̐naa ny̐əmı-ı. Na p̐ə lap̐a t̐ət̐ə na İcipiti wulav̐ s̐as̐o mayamaya n̐á c̐ek̐əna ı̄ piitim. ¹⁴ M̐p̐y̐y̐ Yos̐eef̐v̐ tila ı̄ caa Yak̐ərv̐ na ı̄ ny̐əma t̐əna waali na p̐á k̐ə. Pa w̐e yul̐ony̐əñ̐ nutoso na naan̐wa na kakpas̐ı. ¹⁵ Mp̐v̐ p̐ə lap̐əna Yak̐ərv̐ nana İcipiti pote, na ı̄ can̐ ı̄ s̐ı t̐əna. Ta caanaa caanaa n̐á s̐əpa t̐əna t̐ət̐o. ¹⁶ Pa kp̐akayaa-w̐ey̐e na p̐á m̐əl̐əy̐əna Sik̐em, na p̐á piñ-w̐ey̐e p̐əlaav̐ ŋku Ap̐el̐aham ka yapa Hem̐ə ny̐əma k̐in̐ na liy̐itee t̐o k̐v̐ taa.

¹⁷ P̐ə k̐əma na p̐ə tala nti İso ka t̐əma s̐ı ı̄ k̐á la Ap̐el̐aham t̐ə t̐ə lap̐v̐ t̐o, t̐á piitim ny̐əma huka s̐əs̐əm, pa payav̐ k̐e İcipiti w̐e s̐əy̐ənt̐v̐. ¹⁸ M̐p̐y̐y̐ wulav̐ s̐as̐o k̐uf̐al̐v̐ n̐əy̐əlv̐ n̐á cayaa, ı̄l̐e ı̄ taa ny̐ı Yos̐eef̐v̐. ¹⁹ Wulav̐ ıñı ı̄ lap̐a t̐á piitim k̐e acil̐ay̐at̐v̐. ı̄ tu ta caanaa caanaa k̐e wahala k̐e teu na k̐ucaal̐v̐y̐v̐, s̐ı p̐á l̐ə pa ah̐ul̐v̐mn̐aa na p̐á s̐ı. ²⁰ Waat̐v̐ ıñı ı̄ taa k̐e pa l̐ula Moisi. ı̄ ka k̐e p̐əyaya k̐upañ̐ka ŋka ka te İso k̐e teu t̐o. M̐p̐y̐y̐ Moisi ny̐əma t̐ə-ı̄ ı̄s̐ətv̐naa tooso k̐e pa t̐e. ²¹ P̐ə k̐əma na p̐á l̐ə-ı̄ t̐o, İcipiti wulav̐ s̐as̐o p̐eel̐o hiina-ı̄ na ı̄ t̐ək̐ı-ı̄ ı̄su ı̄ mayamaya ı̄ kul̐v̐l̐o. ²² Mp̐v̐ p̐ə lap̐əna Moisi ny̐əmá İcipiti ny̐əma ny̐əm t̐əna. Hal̐əna ı̄ l̐á yul̐v̐ wei ı̄ y̐əy̐əta nti tu hot̐ıy̐ı ate t̐o, na ı̄ p̐əs̐a t̐əma.

²³ P̐ə k̐əma na Moisi pus̐ı tala nule, ılena ı̄ h̐uv̐ s̐ı ı̄ k̐á polo na ı̄ wiili ı̄ İsey̐el̐ı ny̐əma l̐elaa. ²⁴ Moisi polaa ılena ı̄ mayana İcipiti tu n̐əy̐əlv̐ ı̄ lak̐ı pa taa n̐əy̐əlv̐y̐v̐ m̐us̐v̐ñ̐. ılena ı̄ mu wei pa lak̐ı m̐p̐y̐y̐ m̐us̐v̐ñ̐ t̐o ı̄ t̐əm na ı̄ sun̐a ı̄ t̐ı, na ı̄ l̐eet̐ı İcipiti tu, na ı̄ can̐ ı̄ k̐v̐-ı. ²⁵ Moisi ka ny̐əmay̐a s̐ı ı̄ İsey̐el̐ı ny̐əma k̐á ny̐ı s̐ı ı̄n̐əy̐ı İso l̐əs̐aa s̐ı ı̄ waasi-w̐e. Ama p̐ele pa ta ny̐ı mp̐v̐. ²⁶ K̐v̐ fema ılena ı̄ mayana İsey̐el̐ı ny̐əma naale na p̐á mak̐ı, ılena ı̄ polo pa loluy̐u. Na ı̄ t̐ə-w̐e s̐ı: Ap̐alaa m̐e, m̐ə kul̐v̐m k̐e, ıle pepe t̐o k̐e ı̄ lak̐ı t̐əmay̐a m̐us̐v̐ñ̐? ²⁷ Ama m̐us̐v̐ñ̐tu wei ı̄ lak̐aya ı̄ t̐əy̐ənt̐ələ k̐e m̐us̐v̐ñ̐ t̐o ı̄ nyasa-ı̄ t̐əm s̐ı: Ma na-ñ̐, t̐á wulav̐ na t̐á t̐əm h̐v̐lv̐. ²⁸ Tete n̐ t̐əma İcipiti tu k̐e

kuyv təyələ sarja n nyəma sɪ n ká tɛsɪ ma na? ²⁹ Moisi nu mpv, ɪlɛna ɪ se kpakpaa na ɪ polo ɪ caya Matiyən tɛtv taa. Matiyən tənaya ɪ lola apalv piya naalɛ.

³⁰ Pə kəma na pusɪ nɪlɛ cəɔ, ɪlɛ kuyakv nakvɪ ɪ wɛ wɔlaya tɛtv taa kɛ puyv Sinayi kin. Ḿpóyó hotiya nakvɪ ka sɔv kəkə mɔyɔ, ɪlɛna ɪsətaa tillu lu ɪ təɔ kɛ hotiya ŋkɛ ka kəkə taa.

³¹ Moisi nawa mpv, ɪlɛna pə lapɪ-ɪ piti. Tənaya ɪ tuusaa sɪ ɪ wiiliyi teu, ɪlɛna ɪ nu Tacaa nəyɔ sɪ: ³² Mayalɛ nyá caanaa caanaa Iso, Apələham na Isaaka na Yakəpv pa Iso. Tənaya səyɔntv kpa Moisi kɛ səsəm na ɪ seliyi, haləna ɪ kpisi nyənɔyɔ. ³³ ɪlɛna Tacaa tɔ Moisi sɪ: Wəyəsɪ nyá ntan̄kpala, timpi taa n sərja mpv tə pə kɛ tɛtv kate nyəntv kɛ. ³⁴ Ma nawa ma yəlaa mpa pa wɛ Icipiti tə pa wahala, ma nu pa wula. ɪlɛna má tii sɪ ma yakɪ-wɛ. Təv, kvɪ, ma tiliyi-ŋ Icipiti.

³⁵ Moisi wei ɪnɪ ɪ tɔm ɪsɛyɛlɪ nyəma ka kisaa təkpatakpata na pá tɔmɪ-ɪ sɪ: Tə na-ŋ, tá wulav na tá tɔm hɔvɔv tɔ, kvɪlɔm ɪnəyɪ Iso tayana kɔsɔyɔ na ɪ tili pa kin, sɪ ɪ la pa wulav na ɪ waasɪ-wɛ na ɪsətaa tillu wei ɪ ka lu ɪ təɔ kɛ hotiya kin tə ɪ tɔŋ taa. ³⁶ ɪnɪ ɪ lapəna piti təma na Iso kəkəlv nyəm na ɪ ləsɪ-wɛyɛ Icipiti tɛtv taa. ɪ lapa mpv tətəyɔ səsəncaasɪ tɛŋku taa na wɔlaya tɛtv taa, halɪ pusɪ nɪlɛ. ³⁷ Moisi ɪnɪ ɪ heelina ɪsɛyɛlɪ nyəma sɪ: Iso ká kəna-mɛyɛ Iso kuyəyɔtɔtv tɛləsɔlv nəyɔlv wei ɪ wɛ ɪsu má, na ɪ ká wɛɛ mə mayamaya mə piitim tv tɔ. ³⁸ Kvɪlɔm ɪnɪ ɪ ka wɛnna ɪsɛyɛlɪ nyəma mpa paa kota wɔlaya tɛtv taa tə pa kin. ɪ na ɪsətaa tillu wei ɪ ka yəyɔtəna-ɪ puyv Sinayi tə tə pa wɛnna tá caanaa caanaa kin kɛ tənɛ ɪnɪ. Moisi ɪnɪ ɪ mɔna Iso Tɔm nti tə lakɪ təmlɛ kɛ səsəm tə sɪ ɪ tɛləsəyɪ-tv.

³⁹ Ama tá caanaa caanaa ta nuna-ɪ. Pa kisa-ɪ na pá kpaya pa laakalənaa na pá mən̄na Icipiti.

⁴⁰ Haləna pá yəyɔtɪ Aləŋ sɪ: Lu-tuyv tuyv na tɛ nyənəyɪ-kv. Pə taya pɔlv, tə ta nyɪ mpi tá Icipiti taa ləsəlv Moisi tɛmnaa tɔ. ⁴¹ Ḿpóyó pa lupa naule na pá pəsɪ-tɛyɛ pa tuyv na pá laa-tɛ. Haləna pá yəɔləna pa nɪŋ kvɪlupum mpəyɪ teu. ⁴² Ḿpóyó Iso lapa-wɛyɛ awusa na ɪ yelɛ-wɛ sɪ pá nyənəyɪ ɪsətvɔŋasɪ kɛ pa tɔŋ, ɪsu paa ŋmaav Iso kuyəyɔtɔtv tɛləsəlaa takəlasɪ taa tə sɪ:

ɪsɛyɛlɪ nyəma mɛ,

mayá ɪ lapa kətasɪ na ɪ fɛɛnɪ

wɔlaya tɛtv taa kɛ pusɪ nɪlɛ taa?

⁴³ Aai, tuyv Moləkvɪ cəkəle na mə tuyv

Lefən ɪsətvɔŋa lɛɛsɔyɔ kɛ

ɪ kpaya na ɪ paasəyən̄a.

ɪ tənaya mpv, pə taya wei ɪ lupa sɪ

ɪ tənəyɪ təyələ?

Pə təɔ kɛ maa yelɛ na pá pona-mɛyɛ Papiloni,

haləna ɪ tɛɛ pə waalɪ.

⁴⁴ Wɔlaya tɛtv taa tənɛ ɪnɪ tá caanaa caanaa ka wɛna cəkəle, na tə taa na seliya kpaatanaa. Paa sika-tɛyɛ teitei kɛ ɪsu Iso ka heeluyɔ Moisi tɔ. Teitei ɪsu nte tə taka Moisi ka nawa tɔ.

⁴⁵ Tá caanaa caanaa cɛla-tɛyɛ pɛlɛ pa waalɪ nyəma. ɪlɛna pɛlɛ pá kpɛnna-tɛyɛ timpi Yosuwɛɛ tɛɛ-wɛyɛ nəyɔ na Iso yasɪ piitimnaa kɛ pa ɪsɛntaa na pá təyɔ tɛtv tɔ. Na tɛ wɛɛ tənaya mpv, haləna Tafiiti waatv. ⁴⁶ Iso lan̄lɛ hɛɛna-ɪ teu, ɪlɛna Tafiiti náá səlɛmɪ-ɪ nəyɔ, sɪ ɪ lakɪ ɪnɪ wei ɪ kɛ Yakəpv Iso təyɔ təcayalɛ. ⁴⁷ Pə na pə mpv tɔ, Salvən̄ ŋmana-ɪ kutuluyɔ ŋkv.

⁴⁸ Ama pə taya ɪsətaa Iso Səsə ɪnɪ ɪ cakɪ kutulun̄ wei yəlaa nɪŋ ŋmawa tə ɪ taa se. Halɪ Iso kuyəyɔtɔtv tɛləsɔlv mayamaya yəyɔta mpv sɪ:

⁴⁹ Tacaa yəyɔtaa sɪ:

ɪsətvɔyɔ ntɛ ma kumte.

Atɛyɛlɛ ma nəɔhɛɛ tɛsɪlɛ.

ɪlɛ kutuluyɔ ŋkv kv taka kɛ ɪ pəsəyɪ na ɪ ŋma-m?

Na leyɛlɛ ma təhɛsəlɛ?

⁵⁰ Pə taya má lapəna pə tənaya mpv na ma nɪŋ?

⁵¹ Təv, yəlaa mpa mɛ ɪ təma keeluyɔ tɔ, mə lan̄a lapa kpusəŋ na mə ŋkpaŋŋ tɛɛlɪ na ɪ kisi Iso Tɔm. ɪ kpɛsəyən̄a Feesuyɔ Nan̄ŋtv kɛ tam, mə caanaa kate kɛ ɪ kpaya. ⁵² Mə caanaa naasa

İsə kuyəğətətə tələsələ mpe pa tənə na pá səsə kulum ke? Pa ku mpa pa heelaya sı tampana tənəv inı ı ká kəsə tə. Kulum inəğələ mə lapa kələmətə ke nəənə na í kv. ⁵³ Halı meye isətaə tillaa tələsa İsə kusəsutə. Pəyele u caakı tə təkuyə.

İtiyənı səm

⁵⁴ Yuta nyəma nu mpv, ılenə pááná huu pa taa, na pá sala pa nin ke İtiyənı təsə na pá tənə. ⁵⁵ Mpyúy Feesuyə Nanjtu toma kuləna İtiyənı ke teu. ılenə í teki ı isə na isə na í na İsə teu səsəəm na Yesu sənə ı ntəğən təsə. ⁵⁶ Tənaya ı təma sı: ı naa, isətənuyə tulaa, na má naa Yulə Pəyaya na ká sənə İsə ntəğən təsə.

⁵⁷ Mpyúy Yuta nyəma mapə kapusi ke teu, na pá təkı pa nkpaññ na pá huli İtiyənı. ⁵⁸ Na pá tuli-ı na pá luna ıcatə waalı, na pá suv-ı pəe yayav sı pá kv-ı. Mpa paa ké pə aseeta nyəma tə, pəle pa suna ifepu wei pa yaa sı Səəli təğə pa wontu. ⁵⁹ Pa tənəna İtiyənı ke pəe yayav, ılenə í sələmi sı: Tacaa Yesu kəli-m. ⁶⁰ ılenə í lunj akula na í yəğətəna nəğə səsəñka sı: Tacaa, taa nyənı pa isayətu tənə. İtiyənı yəğətə mpv, ılenə í həe.

8

¹ Səəli lanlə ka həəna İtiyənı kuyə.

Wahala yasa Yesu seelaa kpekəle

Kuyaku nkə kv mayamaya ke pa suv Yosalem Yesu seelaa kpekəle ke konyən tuyə ke teu. ılenə pa tənə pá ya Yuta na Samalii taa, na pə ye le tillaa tike. ² Mpyúy yələa mpa pa tənəyi İsə mpaav ke teu tə pa pima İtiyənı, na pá wii-ı səsəəm.

³ Ama pə yela Səəli ılé tə, Yesu seelaa ke ı tənəna ləpə sı ı lakı sakasaka. Təesı taa ké ı suvkaya na í kpaakı apalaa na alaa na í təkəyi.

Filipv kpaaləyi Laapaalı Kupañ ke Samalii

⁴ Mpa mpa pa ya mpv tə pa cəkəya paa le na pá heeliyi İsə Təm Laapaalı Kupañ. ⁵ Samalii ıcatə ke Filipv ná polaa na í heeliyi tənə nyəma ke Mesii təm. ⁶ Piti təma nna Filipv lakaya tə samaa nu a təm na pá nana pa isə. Pə təsə ké waatu wei í yəğətəyi, pa tənə təpai pa tuyə nkpaññuyə ke teu. ⁷ Pə taya pulə, aləğaa kiisaya na pá seeki aləğəhilaa payələ kin na acamaa na kaakalası payələ hika alaafəya. ⁸ Mpyúy yələa lanja huluma katatələya, haləna pə la ıcatə ntəye yun.

⁹ Apalə nəğəlv naa wə ıcatə nté tə taa ké hatoo ləñ, pa yaakı-ı sı Simən. Apaləv inı ı lakaya topotopo təma ké, na pə lakı Samalii nyəma tənaya piti. ı nyənaya ı təyi səsə ké pə tii fəi. ¹⁰ Pə kpağav piya na pə polo səsəa tə pa tənə pa wutaya-ı ké. Haləna yələa tənaya sı: İsə toma nna pa yaa toma səsəəna tə a tu ntə.

¹¹ ılenə pá wutiyi Simən inı ı waalı. Pə taya pulə, ı topotopo təma ka təmna-wəye piti lapv ke hatoo ləñ. ¹² Ama Filipv kəma na í heeliyi-wəye İsə Kawulaya na Yesu Kilisiti pə Laapaalı Kupañ tə pa mv Laapaalı Kupañ inəyi teu, haləna pá sə apalaa na alaa ke İsə lvm. ¹³ Simən ılé ı mayamaya ı mowa na pá sə-ı İsə lvm. ılenə í suv Filipv ke tənuyə na ı nyənaya İsə kəkələnəa səsəa na piti təma nna a lakaya tə na pə wə-ı piti.

¹⁴ Tillaa mpa paa wə Yosalem tə pa nuwa sı Samalii nyəma mv İsə Təm, ılenə pá kusı Piyəe na Yohaani na pá tili sı pá polo na pá ná. ¹⁵ Piyəe pa tala tənə, ılenə pá sələməna Samalii nyəma mpeye İsə sı pá hiki Feesuyə Nanjtu. ¹⁶ Pə taya pulə, Tacaa Yesu həte tike ke paa yaawa na pá sənə-wəye İsə lvm. ıle Feesuyə Nanjtu ta tiita pa taa nəğəlv ı təsə. ¹⁷ Tənaya Piyəe na Yohaani pa tənə nin ke pa təsə. ılenə pá hiki İsə Feesuyə Nanjtu.

¹⁸ Waatu wei Simən nawa sı tillaa tənə-wəye nin na pá hiki Feesuyə Nanjtu tə, ı cəla-wəye liyitee, ¹⁹ na í tə sı: ı cəle maya mpv inı pə lapv tətə, na má tənə wei ké nin, pəntu hiki Feesuyə Nanjtu ke mpv.

²⁰ Tənaya Piyəe təma sı: Isəna mpi n huuv sı pa pəsəyi pá ya İsə həte na liyitee tə, nyá na nyá liyitee í la yem. ²¹ N kaa na pulə cəcəka. Pəyele nyá paa mayamaya tu fəi tənə inı tə taa.

Pə taya pulu, İso isentaa nyá lotu ta te. ²² İle lo nyá huwəe asayee ani, na n wiina Tacaa na í huli-ŋ suulu na í tayan-ŋ nyá huwəe asayee ani. ²³ Pə taya mpv, ma naakuyv-ŋ tɔ, nyá na nyanj ké isu kakaya. Isayatu lapu təkəna-ŋ təkem.

²⁴ Ḿpúyú Siməŋ cə-wə si: Mu wiina-m na Tacaa, na nti í yəgəta mpv tɔ tə taa natəli í taa la-m.

²⁵ Tillaa mpe pa naale pa tema nti nti pa nawa tɔgə keesuyv na waasu lapu. İlena pá kulı na pá məli Yosalem. Pa məlaya mpv tɔ, pa heelaya Laapaalı Kupaŋ ke Samalii acaləe payalə taa ké na pá tənna pote.

Filipv na İtiyopii tv pa təm

²⁶ Tacaa isətaa tillu nəgəlv heela Filipv si: Kulı na n tən ilim mpətəŋ tɔ, na n katı hapələ nte tɔ lukı Yosalem na tɔ puki Kasa tɔ. Wulaya tetv taa ké hapələ nté tɔ fayanaa.

²⁷ Ḿpúyú Filipv kulaa na í tv mpaav. I tənna pote, ile i nawa yulu nəgəlvule. Sese İtiyopii yulu katanja nté. İnı i ka kəna İtiyopii wulav səsə alv nyəŋ wei pa yaa si Kantası tɔ i akewe səsə, wei i nyənaya i kpancoou təna tɔ tɔ. Apalv inı i ka luna Yosalem keke İso seev. ²⁸ I caya i keeke taa, na í kaləyi İso kuyəgətv tɔ teləsulv İsayii takəlaya taa na í tənna kpente. ²⁹ Tənaya Feesuyv Nanjtv heela Filipv si: Tɔ na n kpətəna keeke inı.

³⁰ Ḿpúyú Filipv kpaya asewa na í tala i kin, na í nu i tənna İso kuyəgətv tɔ teləsulv İsayii takəlaya taa ké kaluyv. İlena í pəsı-i si: N cekəna nti n kaləyi təgəle?

³¹ Ḿpúyú yulu katanja cə Filipv si: Ye nəgəlv ta seyesı-m, isənaya maa la na má cekəna?

İlena yulu katanja tɔ Filipv si: Kpa na n caya ma kin. ³² Təm nti i kalaya takəlaya ŋke ka taa təgəle si:

Pa tənna-i isu pa təkuyvna

heu ke nampayatəle tɔ.

I lapaya isu iwəyaya ŋka

ka huntu pa kəkı na ká suma tɔ.

I suma ḿpúyú i ta cə natəli.

³³ Pa tv-i taaləm na pá kv i təm ke pətətvəle ke yem.

Awe ká pəsı na í keesi i piitim təm?

Pa tama i weesuyv tomle ke atə cənə.

³⁴ Tənaya akewe inı i təma Filipv si: La suulu na n heeli-m, awe təm ke İso kuyəgətv tɔ teləsulv keesəyi mpv? I mayamaya i təm yaa nəgəlv nyəntv?

³⁵ İlena Filipv svv yəgətvv, na í kpaya təm nti inı apalv inı i kalaya mpv tɔ, na i seyesəna-i Yesu Laapaalı Kupaŋ. ³⁶ Pa tənna təntə ke mpv, ilena pá tala tiili isəntə, lvm ka wə tənaya. Ḿpúyú akewe inı i təma si: Nyəni lvm yee, n kaa sə-m İso lvm ke cənəye kpakpaa? Yaa pə kaasa-m pulv?

[³⁷ İlena Filipv cə yulu katanja si: Ye n tema nyá taa təkpataa te, má sə-ŋ ké.

Ḿpúyú yulu katanja cəwa si: Ma tema ma taa si Yesu Kilisiti ké İso Pəyaya ké.]

³⁸ Tənaya yulu katanja səŋsa keeke na Filipv na akewe inı pá tii pa naaleye lvm taa, na Filipv sə-i İso lvm. ³⁹ Pa luna lvm taa, ilena Tacaa Feesuyv kelı Filipv, akewe inı i ta tasa-i keesuyv. Ḿpúyú i tv i mpaav na lanjvulvmle kuyı-i. ⁴⁰ Ama Filipv ná tuta i təyi Asoto, na í lakı waasu ke acaləe nna nna a taa i tənnaa tɔ, haləna í tala Sesalee.

9

Səəli Layaşvuyv

(Tillaa Təmlə 22:6-16; 26:12-18)

¹ Ama Səəli ná tənna Tacaa tənlaa kuyv kpəesuyv na isələ kvseemle. Ḿpúyú i kulaa na í polo kətvlv səsə kin, ² na í sələmı-i si: La-m takəlaya, na má pola Taması, na má mayana Yuta

nyéma təkotilenaa taa ké mpa pa tənəyi Tacaa mpaav tə, paa apalaa paa alaa, ma kpa-we na má həkə na má pona Yosalem.

³ Waatu wei Səəli we mpaav taa na í kpətəna Tamasi, ile pə luna iso keke na pá la í isentəo tənyalulu isu kəkə ke təm kulum təo na pə ná na pá cəəna-í. ⁴ Ḿpúyú í hota ate na í nu pə pəəsəyi-í si: Səəli Səəli pepe təo ké n tųy-m konyəŋ ke mpv?

⁵ Tənaya Səəli pəəsaa si: Tacaa nyaya aweye ye?

İlena pá cə Səəli si: Maya Yesu wei n tųyi konyəŋ tə. ⁶ Kuli na í polo icate taa, paa heeli-ŋ nti n ka la tə.

⁷ Ḿpúyú pə tənmsa mpa pa tənaya Səəli tə na pá səŋa yem. Pa nukaya pə yəyətəyi, ama paa naaki nəyolu. ⁸ Tənaya səəli kula ate na í nyənəyi yem u naaki. İlena pá təkí í nin taa na pá həmi-í na pá pona Tamasi. ⁹ Na í caya kuyəŋ toosoŋo yuləmlə tēē, í ta təyə, í ta nyəo.

¹⁰ Tacaa tənlu nəyolu í ka we Tamasi na pá yaa-í si Ananiyasi. Ḿpúyú pə lapa-í isu toosee taka, na í ná Tacaa, na ilé í yaa-í si: Ananiyasi.

Na í tisi si: Tacaa mayalo.

¹¹ İlena Tacaa təmi-í si: Kuli təwaka na í tən hapələ nte pa yaa si Kusiysisile tə, na í suv Yutaasi təyaya, na í pəəsi Taasi icate apalu wei pa yaa si Səəli tə í təo. I we tənə na í tənna iso sələmuyv. ¹² Pə lapa-í isu toosee taka, na í ná nyá wei pa yaa si Ananiyasi tə, na í suv si n tənəyi-í nin na í isə kuli.

¹³ Ḿpúyú Ananiyasi təma si: Tacaa, ma nu tənlaa payalə kin ke apalu inə í təm, na í isayatu nti tə tənə í lapa nyá yəlaa ke Yosalem tə pə təm tətə. ¹⁴ Kətəlaa səsaa ha-í nəyə si í kəo cənə tətə na í həkə mpa pa təkə nyá təm tə.

¹⁵ Tənaya Tacaa cə Ananiyasi si: Polo, ma ləsa apalu inəyi si ma lakí-í na í heeliyi ma təm ke piitimnaa na awulaa səsaa na İseyeli nyéma. ¹⁶ Ma mayamaya maa hüləna-í konyəməŋ wei í ká təyə ma nyuyv təo tə.

¹⁷ Ḿpúyú Ananiyasi tēewa. I kəma í tala təyaya ŋke ka taa, ilena í tənı í nin ke Səəli təo na í təmi-í si: Ma taapalu Səəli, Tacaa Yesu wei n kənaya na í ná mpaav taa tə, inı í tilina-m si nyá isə í kuli na Feesuyu Nanjtu toma haya nyá taa ké səsəm.

¹⁸ Ḿpúyú puləpənəa isu hutu taka kəəla Səəli isentəo ké kpakpaa na pá hoti ate na í suv nav. İlena í kuli na pá sə-í iso ləm. ¹⁹ Na í təyə kətəyəv na í hiki toma.

Səəli lakí waasu ke Tamasi

Səəli caya Tacaa tənlaa mpa pa we Tamasi tə pa cələyə weē naale. ²⁰ Ḿpúyú Səəli suv waasu lapv taa ké kpakpaa ke Yuta nyéma təkotilenaa taa. I heelaya təfoo ké si Yesu keke iso Pəyalv. ²¹ Na pa tənə mpa pa nu í waasu inı tə, piti kpa-we na pá tən si: Pə taya inı í ka səsəna isələ na mpa pa təkə Yesu təm tənəye Yosalem təyə konyəŋ tųy? Isu í ka kəma cənə si í kpa-we na í həkə na í pona kətəlaa səsaa ya?

²² Paa na mpv Səəli ná tənna waasu lapv na í tən səəsəyi tam na pá puki. I hulaŋaa Tamasi Yuta nyéma si Yesu keke Mesii. İlena pá məli pələye liyituyv, paa nyən nti pá cə-í tə.

²³ Weē lapa naale, ilena Yuta nyéma caya na pá tayanı si pá kv-í. ²⁴ Ama Səəli nu nti pa həkəa na pá su tə. Na icate kolunə nənəəsi tanja ilim na ahoo si pá hiki-í na pá kv-í. ²⁵ Ḿpúyú ahoo naalı Səəli ifalaa tv-í sətəku səsəəv taa na pá tisi-í na icate kolunə na í tēē.

TAKƏLAYA NKA PƏƏLİ NMAAWA LOM NYƏMA TƏ Kutvutv

Kələnti ıcatə taa ké Pəəli ka wə waatv wei ı yelaa na pá nmaa takəlaya kaneyə Kilisiti nyəma mpa pa wə Lom tə. I húləyí ka taa sı yəlaa tənə lapəna ısayatv, paa Yuta nyəma na mpa pa ta ké Yuta nyəma tə. I hulaa tətə sı Laapaalı Kupaŋ ké toma səsəəna ké, ı yakı mpa pa tənə pa mv-ı na pá tem-ı na pa taa tə. Pəəli húləyí tətə sı İseyeli nyəma leləə ləwa İso, ama İso ná tá lə ı yəlaa. Kantəkaya nyəntv ké layatv nti Pəəli tasa İso seelaa ké ıəna paa caya pa taa pa tike tə, na ıəna pa na mpa pa ta ké İso seelaa tə paa caya tə.

İsəna pa faya Lom takəlaya tə:

Yəlaa tənə pəntəna, na pá nyuləyí nyuyv yapv, titite 1–8

İsəna İso caana İseyeli nyəma tə, titite 9–11

İso seelaa təntə kupante, titite 12:1–15:13

Seetv, titite 15:14–16:1-27

Seetv

¹ Maya Pəəli, Yesu Kilisiti yom. Maya İso kpa tillu na í ləsi-m na ma mpaa ké Laapaalı Kupaŋ kpaaluyv təə. Má nmaana-meyə takəlaya kanə.

² Hatuu ləŋ ké İso ka təma sı ı ká kəna Laapaalı Kupaŋ ını. Halı İso yelaa na ı İso kuyəyətutv teləsəlaa nmaa mpyəy ı takəlası taa. ³ Laapaalı Kupaŋ ınəyələ ı Pəyaya Tacaa Yesu Kilisiti təm. Ye Yesu yulwəetv təm ıle, wulav Tafiiti ləlyv taa tv ké. ⁴ Ama Feesuyv Nanŋtv kin ıle, İso hüləna toma sı Yesu ké ı Pəyaya ké waatv wei Yesu səpa na í feesi-ı tə. ⁵ Kilisiti ını ı təə ké İso hula-m pəeləe na má la tillu səsə ké kuləm ını ı təə, sı má la na katenası tənə yəlaa mv ı təm na pá nuna-ı. ⁶ Mə tətə í wə pa taa, mə mpa İso ləsa Lom sı í pəsi Yesu Kilisiti nyəma tə.

⁷ Mə tənə mpa mə í wə Lom na İso səəlaa na í yaa sı í pəsi ı nyəma tə, mə takəlaya ntə. Tacaa İso, na Tacaa Yesu Kilisiti pá húlí-meyə pəeləe na pá la na mə lanja hulumı.

Pəəli nyuləyí sı í polo í ná Lom İso seelaa

⁸ Kancalaya ıle, Yesu Kilisiti təə ma sée ma İso ké mə tənə mə təə. Mpi pə təə tə, pa puyuləyí antulinya tənə taa ké ıəna í nukəna İso ké teu tə. ⁹ İso wei ı Pəyaya Laapaalı Kupaŋ kpaaluyv təmle ma lakəna luyv kuləmyv tə, ı nyəma sı maa looliyi. İso nyəma mpv sı tam ma təəsəyí mə təm ¹⁰ ké paa waatv wei ma sələməyí tə. Ma wiikina-ı sı í la luyv na má hiki mpaa ké pənente na má polo mə kin. ¹¹ Ma nyuləyí teu sı má ná-mə. İlena í hiki kucəəv ké Feesuyv Nanŋtv kin, na í la toma. ¹² Nti ma tu kələyí nyuluyv təyələ sı má wəe mə hekuv, na tə nyənəyənə təma naani tuyv ké İso təə, na pə səsəyí-tuyv apalutv.

¹³ Ma taapalaa mə, í nyi teu sı tam ma huvkaya sı ma puki mə kin, ıle pə tuu-m, haləna sanja. Ma nyuləyí sı ma təmle í ləli puləpuyv mə tə, ısu tə lula piitim ləmpı nyəma kin tə. ¹⁴ Pə taya pulv, pə caala-m ké sı má polo yəlaa tənə kin. Paa acaləe səsəəna taa, paa cacakəŋ tē, paa ıəkullaa cəlo, paa ıəkpeetē nyəma cəlo. ¹⁵ Pə təə ké ma nyuləyí teu sı má pona mə mpa í wə Lom təyə Laapaalı Kupaŋ tətə.

Laapaalı Kupaŋ toma

¹⁶ Laapaalı Kupaŋ kpaaluyv təm fəi-m fəelə. Pə taya pulv təə, İso toma nté tənə. I waasəyí pa tənə mpa pa tənı-ı na pa taa tə. Yuta nyəma ké kancalaya, pa waalı ké mpa pa ta ké Yuta nyəma tə. ¹⁷ Kupam Laapaalı Kupaŋ təə ké tə nyəŋ ıəna İso lakı na yəlaa pəsəyí kupama ké ı ısentaa tə. Pə kpayav hatuu kancalaya haləna pə tēm tə, yulv tənı ı taa na İso ké ılena İso la, pə ta kaası pulv tətə. İso Təm taa mayamaya kilisa mpv təcııı sı: Ye İso nyənə wei ké yuləpaŋ sı ı tēma ı taa tə pə təə, pūntv tike tüləyənə-tı.

Yɔlaa tɔm sɔpa

¹⁸ Iso mɔyɛ pɔ́áná kɛ hatuu isɔ́taa kɛ yɔ́laa kupɛ́ntɛ́ŋ na pa isayátunaa tɛ́na tɔ́ na pɔ́ naa mpɔ́. Pɛ́ taya pulɔ́, yɔ́laa tetelakasí nyɛ́kɛ́yɛ́ tampana na a mɛ́lɛ́yɛ́ yem. ¹⁹ Mpɔ́ pɛ́ yelina na Iso tɔ́yɛ́-wɛ́yɛ́ naɔ́ya. Mpi tɔ́ pa nyɛ́má timpíwɛ́ pɛ́ wɛ́ɛ́ sɪ́ pɔ́ nyanɛ́na Iso tɔ́, ɪ́ tɛ́ma-wɛ́yɛ́-wɛ́yɛ́ hólóyó kɛ́ teu tɔ́ pɛ́ tɔ́. ²⁰ Kupam hatuu Iso lapa antulinya tɔ́, ɪ́ mukaya tɛ́ wɛ́ɛ́tɔ́, isɪ́ ɪ́ toma tamm nyɛ́na na isɛ́na ɪ́ mayamaya ɪ́ wɛ́ɛ́ tɔ́, pɛ́ naaki ɪ́ kulapɛ́m mpi pɛ́ kin kɛ́. Tɛ́naya pɛ́ wɛ́ɛ́ sɪ́ yɔ́laa ɪ́ nyɛ́na ɪ́ toma na ɪ́ wɛ́ɛ́tɔ́, pɛ́ tɔ́ kɛ́ pa fɛ́ina tampana. ²¹ Pa nyɛ́má Iso, ama paa see-ɪ́, pɛ́yele paa see-ɪ́ ɪ́ na tɛ́mlɛ́ isɪ́ pɛ́ nɔ́yɛ́sɛ́na yɔ́laa ɪ́ la Iso tɔ́. Pa huwɛ́ɛ́ liyita yem, paa layatiya ka fɛ́i. ²² Pa tɛ́ŋ sɪ́ pa nyɛ́m tɔ́ɔ́wa, ama ɪ́wɛ́ɛ́ŋ kɛ́. ²³ Isɪ́ paa tɔ́ Iso wei ɪ́ sɛ́kɪ́ tɔ́yɔ́ teeli tɔ́, yulɔ́ wei ɪ́ sɛ́kɪ́ tɔ́ ɪ́ lɛ́ɛ́sɛ́ŋ na sumasɪ́ na nɔ́ɔ́hɛ́ɛ́ liyiti wontu na nti tɔ́ tuuki atɛ́ tɔ́yɔ́ pa seeki.

²⁴ Pɛ́ tɔ́ kɛ́ Iso yela-wɛ́yɛ́ pa tetelakasí isayási nsi pa luuɛ́ sɔ́ɔ́wa tɔ́ sɪ́ taa, na pɔ́ lakɪ́ tɛ́maya mpi pɛ́ wɛ́ fɛ́ɛ́lɛ́ tɔ́. ²⁵ Mpɛ́ pa mɛ́laa kɛ́ na pɔ́ kpaya Iso tɔ́ tampana na pɔ́ pɛ́sɛ́na pɔ́pɔ́tɔ́. Pa sɛ́ɛ́kɪ́ na pɔ́ tɛ́ŋyɛ́ mpi mpi Iso lapa tɔ́, na pɔ́ yele Iso wei ɪ́ lapa-wɪ́ tɔ́ ɪ́ mayamaya. Pɛ́yele pu mɔ́na isɪ́ inɛ́yɛ́ pɔ́ san tam.

²⁶ Pɛ́ tɔ́ kɛ́ Iso ná yela-wɛ́yɛ́ pa taalɛ́ntɔ́tɔ́ taa. Na pa alaa mayamaya náá yeki apalaa na pɔ́ sɔ́ukɛ́na tɛ́ma. ²⁷ Mpɔ́ tɔ́tɔ́yɔ́ na pa apalaa, pɛ́lɛ́ pa yeki alaa tɔ́m, na pa kɔ́nyulɛ́ŋ ɪ́ kpa pa nyɔ́ɔ́ŋ taa pa ketitiyɛ́ tɛ́ma. Apalaa lakɛ́na tɛ́maya fɛ́ɛ́lɛ́ fɛ́i nyɛ́ntɔ́. Na pa taalɛ́ntɔ́tɔ́ nti tɔ́ naasɔ́yɔ́ makɛ́na pa nyɔ́ɔ́ŋ taa.

²⁸ Isɪ́ pa kisa Iso kɛ́ nyɛ́m tɛ́kelekele tɔ́, pɛ́ tɔ́ kɛ́ Iso ná yela-wɛ́yɛ́ pa kɔ́mɛ́lɛ́layatɔ́ taa na pɔ́ lakɪ́ acaalɛ́tɔ́. ²⁹ Pa kɛ́la kawalasɪ́, na isayátɔ́, na kɔ́nyulɛ́ŋ, na nyan, na isɛ́ɛ́ɛ́mle, na yulɔ́kɔ́lɛ́, na yooɔ́, na puɔ́susɔ́yɔ́, na muɔ́yulɔ́yɔ́ tike kɛ́ pa nyɛ́má. Pa kɛ́ yɔ́yɔ́tɛ́laa. ³⁰ Pa cakɛ́na tɛ́ma. Pa kɛ́ Iso kolontunaa, na kalampaani nyɛ́ma na isɛ́caɔ́ nyɛ́ma na tɛ́hɛ́ntaa. Pa lɔ́lɛ́sɛ́yɛ́ isayátɔ́ kɔ́fatɔ́, paa see pa caanaa. ³¹ Pa fɛ́ina laakali, paa tɔ́kɛ́yɛ́ nti pa tɛ́ŋ sɪ́ paa la tɔ́. Pa lakɪ́ tɛ́katɪ́, pa fɛ́ina lelɛ́ pɛ́tɔ́tɛ́lɛ́. ³² Pa nyɛ́má Iso tɔ́ sɪ́ mpa pa lakɪ́ mpɔ́ tɔ́ pa kɛ́ sɔ́lɔ́naa. Paa na mpɔ́ pa tɛ́ŋna lapɔ́, halɛ́na pɔ́ san pɛ́ lataa tɔ́tɔ́.

2*Iso huɔ́lɛ́*

¹ ɪ́lɛ́ nyá wei n footiyɛ́ nyá lelɔ́ tɔ́, paa n kɛ́ wɛ́ tɛ́, n fɛ́ina tampana. Pɛ́ taya pulɔ́, nyá footiyɛ́ lelɔ́ pɛ́yele mɔ́póyó nyá mayamaya nyá lakɪ́ tɔ́, n kɔ́yɛ́ nyá tɪ́ tɔ́m kɛ́. ² Tɛ́ nyɛ́má sɪ́ tampana kɛ́ Iso tɛ́ŋyɛ́ na ɪ́ huɔ́kɛ́na pa tɛ́na mpa pa lakɪ́ mpɔ́ inɪ́ pɛ́ taka tɔ́ tɛ́. ³ ɪ́lɛ́ apaɛ́ŋnya, isɪ́ nyá footuyuu mpa pa lakɪ́ mpɔ́, pɛ́cɔ́ nyá mayamaya nyá lakɪ́ teitei isɪ́ pɛ́lɛ́ tɔ́, n huɔ́ sɪ́ Iso kaa pɔ́ɔ́sɪ́-ŋ? ⁴ Iso kɔ́cɔ́ɔ́ nté n mɛ́la n kpalɛ́yɛ́ na n kisiyɛ́ ɪ́ suulu sɪ́ ɪ́ taa wii nyá pɛ́tɔ́tɛ́lɛ́? N ta nyɪ́ sɪ́ Iso lakɪ́-ŋ kupantɔ́ kɛ́ mɔ́póyó sɪ́ isɔ́wɛ́ɛ́ n ká layási tɔ́nte? ⁵ Nyá lanɛ́kpɔ́sɛ́ŋ inɛ́. Ama nn caa layasɔ́yɔ́ se. N lakɔ́yɔ́ mpɔ́ tɔ́, salɛ́ka kɔ́kɛ́lɔ́ kɛ́ n caaki na n kɛ́ŋna nyá nyɔ́yɔ́ taa kɛ́ kɔ́yanɛ́ku Iso ká caya na ɪ́ hólí ɪ́ pɔ́áná na isɛ́na ɪ́ tɛ́ŋyɛ́ siyisɔ́yɔ́ na ɪ́ huɔ́kɛ́na tɔ́. ⁶ Kɔ́yakɔ́ nɔ́kɔ́yɔ́ Iso ká fɛ́lɛ́ paa wei kɛ́ ɪ́ kulapɔ́tɔ́. ⁷ Mpa pa sɔ́la kupantɔ́ lapɔ́ kɛ́ tam, na pɔ́ pɛ́ɛ́kɛ́yɛ́ Iso kin teeli, na sam na tam wɛ́ɛ́tɔ́ tɔ́, mpɛ́yɛ́ Iso ká ha weesɔ́yɔ́ nɔ́ku ku tɛ́ŋ tɔ́. ⁸ Ama mpa pa sɔ́pa nyɔ́yɔ́ na pa nyɛ́ntɔ́ telɛ́sɔ́yɔ́ kɛ́ lɔ́lɔ́, na paa tɛ́ŋyɛ́ tampana, na pɔ́ lakɪ́ pɛ́ tɛ́na mpi pɛ́ fɛ́i teu tɔ́, Iso ká hólí pɛ́lɛ́yɛ́ isɛ́na ɪ́ taa kpaana-wɛ́ na pa tɔ́m ta maya-ɪ́ tɔ́. ⁹ Wahala na lanɛ́wakɛ́lle sɔ́sɔ́lɛ́ ká kpa pa tɛ́na mpa pa lakɪ́ isayátɔ́ tɔ́. Yuta nyɛ́ma kɛ́ kancaalaya, pɛ́ waali kɛ́ mpa pa ta kɛ́ Yuta nyɛ́ma tɔ́. ¹⁰ Ama mpa pa lakɪ́ kupantɔ́ tɔ́, Iso ká kɔ́sɪ́ pɛ́lɛ́ pa nyɔ́yɔ́ na ɪ́ sa-wɛ́ na ɪ́ hulɛ́sɪ́ pa lanɛ́. Yuta nyɛ́ma kɛ́ kancaalaya, pa waali kɛ́ mpa pa ta kɛ́ Yuta nyɛ́ma tɔ́. ¹¹ Mpi tɔ́ Iso ɪ́ fayasɛ́yɛ́ yɔ́laa tɔ́ se.

¹² Mpa pa ta nyɪ́ Moisi kɔ́sɛ́sɔ́tɔ́ na pɔ́ pɛ́ntɛ́yɛ́ tɔ́, paa le na kɔ́sɛ́sɔ́tɔ́ nti tɔ́ tɔ́m ta na-wɛ́. Ama mpa pɛ́lɛ́ pa nyɛ́má Moisi kɔ́sɛ́sɔ́tɔ́ na pɔ́ tɛ́ŋna pɛ́ntɔ́yɔ́ tɔ́, kɔ́sɛ́sɔ́tɔ́ ntɛ́yɛ́ paa kɛ́ɛ́sɛ́na na pɔ́ huɔ́na-wɛ́yɛ́ tɔ́m. ¹³ Mpi tɔ́ pɛ́ taya yɔ́laa mpa pa nukɪ́ kɔ́sɛ́sɔ́tɔ́ tɔ́m kɛ́ kɔ́nu tɔ́ mpɛ́yɛ́ Iso nyɛ́nɛ́yɛ́ kupama se. Ama mpa pa tɔ́ka-tɪ́ tɔ́yɔ́. ¹⁴ Ye piitim lempi nyɛ́ma nɔ́kaa na pɔ́ tɛ́ŋyɛ́ mpi Yuta nyɛ́ma kɔ́sɛ́sɔ́tɔ́ kɛ́ɛ́sɛ́yɛ́ tɔ́, pɛ́yele nɔ́yɔ́lɔ́ ta hulɪ́-wɛ́, ɪ́lɛ́ pa kɔ́sɛ́sɔ́tɔ́ wɛ́ pa mayamaya pa taa kɛ́lɛ́, paa na pa taa fɛ́ina-tɪ́ tɔ́. ¹⁵ Pa lakɔ́yɔ́ mpɔ́ tɔ́, pa hólɛ́yɛ́ kɛ́lɛ́ sɪ́, paa pa

taa feina kusəsutu, pə tʊ Moisi nyəntu nté pa lotunaa taa. Na pə naaki m̀púyú pa laakalənaa taa. Pə taya pulu tɔɔ, wutee wutee pa pətəyi pa kulaputu taa ké, na wutee wutee pa wəna naani. ¹⁶ M̀púyú pu lu teitei ké kuyan̄ku Iso ká yele si Yesu Kilisiti í h̄uuna yəlaa ké pa mukaya tée kulaputu tɔɔ tɔ. Na pə mayamaya ké Laapaali Kupan̄ wei ma kpaaləyi tɔ i hólóyí.

Yuta nyəma na Iso kusəsutu pə təm

¹⁷ Ama nyá, n yaa nyá təyi Yuta tʊ Yuta tʊ, na Moisi kusəsutu ntəyələ Moisi kusəsutu, na n̄ m̄yuləyənə nyá Iso. ¹⁸ Pécó n nyəmə mpi Iso caa si n̄ la tɔ, na kusəsutu nti tə kula nyá ise ké teu si n̄ cekəna kupantu. ¹⁹ N nyənəyi nyá təyi yolumaa h̄əntu na səkpətyu tée nyəma isentəɔ cətu, ²⁰ na isəkpəetée nyəma isəkullu, na piya seyesəlu. Mpi pə tɔɔ n nyənəyi nyá təyi mpʊ tɔ, n tɛələyi ké si nyá nana pə tənaya kusəsutu nti tə taa, paa nyəm, paa tampana. ²¹ An̄ha, nyá wei n seyesəyi ləlaa tɔ, nn seyesəyi nyá ti suwe? Nyá wei n lakı waasu si pá taa n̄mulı tɔ, pepe tɔɔ ké nyá n̄muləyi? ²² Nyá wei n tən̄ si pá taa la wasan̄kalətu tɔ, pepe tɔɔ ké nyá lakı? Nyá wei nn caa tūn̄ təm ké paa pəcɔ tɔ, pepe tɔɔ ké n nayaləyi i tée kupampam? ²³ Pə taya nyá m̄yuləyənə si n wəna Iso kusəsutu? Ilə pepe tɔɔ ké n pəntəyi-ti na pə kuyi Iso nyuyʊ? ²⁴ Iso Təm taa pa n̄maawa təkəlekele si: Yuta nyəma m̄ə yelina na piitim ləmpı nyəma tʊuki Iso.

²⁵ Ye n təkəyi Moisi kusəsutu ké pəlyu waasəyi-n̄. Ama ye nn təkəyi-ti, pə wə isı pa ta pəli-n̄ kələ, paa n pəlaa. ²⁶ Ye yulu í ta pəli, pəyele i tənəyi teu ké Moisi kusəsutu k̄esa nti tɔ, Iso kaa nyənı p̄ntu isı pəllʊ? ²⁷ Wei i ta pəli pəyele i təkə kusəsutu nti tɔ, i ká ku Yuta tʊ nyá nyá təm. Pə taya pulu tɔɔ, nyá wəna kusəsutu nti tə takəlası, na n pəlaa pəyele nn tənəyi-ti. ²⁸ Tɔɔ, isənaya Yuta tʊ siyisiyi ná w̄e? Pə taya isentəɔ na i pəlyu kin̄ ké pa nyən̄na-i si Yuta tʊ. ²⁹ Ama Yuta tʊ siyisiyi ilə, pa nyən̄na-i na i taa ké, na hatuu i lotu taa ké pa pəla-i. Iso Feesuyʊ pələna-i, pə taya Iso kusəsutu nti pa n̄maa k̄n̄maa tɔ tə təm təkuyʊ tɔɔ. Yuta tʊ siyisiyi ké mpʊ, Iso san̄na-i, pə taya yəlaa.

3

¹ Kawaaya wə Yutaitu taa ké? Pəlyu ná wəna kasəyaya na? ² Kawaaya wə pə tənaya mpʊ pə taa ké səsəm m̄e. Pə taya pulu, kancaalaya ilə, Yuta nyəma m̄p̄e Iso yelina i təm nti i kaya i heeli yəlaa tɔ. ³ Ilə ye pa taa ləlaa kisa tə m̄yʊ, pu la na Iso náá k̄e nti i ka yəɔtəa tɔ? ⁴ Aai, pə kaa la mpʊ se, paa pəcɔ. Paa yəlaa tənə ká la kaloolutunaa, isı Iso lapa tampana tʊ ké tam. Pa n̄maawa m̀púyú Iso Təm taa si:

Isı yəlaa tənə nyəmə si
tampana ké n yəɔtəyi.
Na ye pa tu yaa-n̄ h̄uulə,
nyá təm teena.

⁵ Ama ye isayatu nti tə lakı tɔ tə k̄sa Iso nyuyʊ, haləna pá sa i tampana tənuyʊ, ilə tu tasa suweye yəɔtuyʊ tɔtɔ? Yaa tu tɔ si timpi i tukuyʊ-tuyʊ c̄eɣeɣe ké tá isayatu tɔ tɔ i yuwayalə? Aai. (Ama nti yəlaa yəɔtəyi təɔ ma yəɔtəyi c̄ən̄e.) ⁶ Tɔf̄ ye pu wə mpʊ, ilə isənaya Iso ká t̄e na í la na í h̄uuna yəlaa tənə t̄əp̄i ké təm?

⁷ Ye ma pəpətu lakəna na pə hólóyí Iso tampana təkəlekele na í hikiyi teeli, ilə pepe tɔɔ ké pa nyənəyi-m isayau tɔtɔ? ⁸ Yaa pepe tɔɔ ké tə kaa tɔ si t̄ə la isayatu na pə k̄əna kupantu ilə? Haləna ləmpa caakaya ma nyuyʊ kuyʊ, iləna pá waana si m̀púyú ma tən̄na seyesuyʊ. Paa ku yəlaa mpa pa waana-m mpʊ tɔ pa təm, na pa təm kuyʊ mayaa.

Yulu kupan̄ f̄e

⁹ Ilə isəna tɔɔ ké pə w̄e? Yuta nyəma tá tə tée piitim ləmpı nyəma yaa isəna? Aai, pə taya mpʊ. Ma t̄ema hólóyú si isayatu təkə yəlaa tənaya təkem, paa Yuta nyəma, paa yəlaa mpa t̄e.

¹⁰ Iso Təm taa pa n̄maawa mpʊ si:

Yulu f̄e wei i siyisaa tɔ,
paa kolum k̄n̄.

¹¹ Nəyəlv ta cəkəna puləpuyə paa pəcə.

Pəyele nəyəlv u pəkəyi İso.

¹² Pa tənə pa toolaa na pá hatələna İso,

pa kpenta pa tənə na pá la yem.

Pa taa kulum mayamaya u lakı kupantu.

¹³ Pa nəyə taa wə İsu pələav ŋku ku kulaa tə.

Pa puyusiŋ lələa na pa nələlen.

Pa ntompee í nyəpətaa,

pə wə ké İsu akala sətə.

¹⁴ Mpusi koolee na təm isayətu wənna pa nəəsi taa.

¹⁵ Pa niŋ wə ləŋ ke yələa təkule.

¹⁶ Pá kula timpi,

wakələyə na isayətu ke n makəna.

¹⁷ Pa ta nyi isəna paa la na pá lu

pə taa na pá həesi tə.

¹⁸ Pa fəina İso səyəntə ke pulə taa.

¹⁹ Təv, tə nyəmə sɪ İso kəsəsutə yəyətəyi pə tənə mpi tə, pa tənə mpa pa tənəyi-ti təyə pə nawə. İlena pə təkı samaa tənə nəəsi, na pá taa hiki təwaanle ke tiili, yaa nəyəlv fiti İso huunəv taa. ²⁰ Pə taya kəsəsutə lakəna na İso nyənəyi yulə ke yuləpaŋ, paa pəntə ké awe. Ama kəsəsutə təmle nté sɪ pə huli-ŋ nyá təpəntələ, pə tənə nté.

İsəna İso yakı yələa tə

²¹ Ama pənente İso hula-tuyə isəna i lakı na té pəsəyi yuləpama ke i isəntaa na pə tá lu kəsəsutə tənuyə təm tə. Halı kəsəsutə takələsı na İso kuyəyətətu teləsələa nyənsı taa ké pa yəyətə pə təm ke mpə sɪ. ²² İsu yulə tənuyə i taa na Yesu Kilisiti tə, mpə pə yekina na í pəsi kupəŋ. Wei i tu laalaa na í tēm-i na i taa te, i lakı na ilé i pəsi kupəŋ ke mpəyó. İso naa fəyəsəyi yələa. ²³ Pə taya pulə, yələa tənə lapəna isayətu, İlena pə pə-wəyə İso teeli. ²⁴ Ama İso kupantu təv i yələa na Yesu Kilisiti wei i waasəyi-wə tə i la na pá pəsi yuləpama ke İso isəntaa ke faalaa. ²⁵ Səm mpi i səpa tə, İso lapəna-i kətəyə sɪ i pəsi wei i kiŋ yələa mpa pa nukəna-i tə paa hikina suulu ke pa isayətu təm taa na pə husi-wəyə-ti tə. İso lapa mpəyó sɪ pə hólí sɪ i siyisaa. Hatuu ləŋ İso hula suulu na í yeke yələa ke pa isayətu pəəsuyə. ²⁶ Ama kayana ile i paasəna isayətu ntı inı, na í hóləyi isəna i lakı na yələa pəsəyi kupama ke i isəntaa tə. Mpə inı pə taa ké i hóləyi sɪ i mayamaya i ké kupəŋ, pəyele i lapa na mpa pele pa nukəna Yesu tə pá pəsi kupama tətə.

²⁷ Ye mpə pulə kaasaa mpi yulə ká həŋna i ti tə? Paa pəcə pulə fəi. İle pepe təv? Pa tənəyi kəsəsutə tə pə təv yaa? Aai, taa tēmnav təv ké. ²⁸ Pə taya pulə, tə nawə sɪ taa tēm təv ké İso lakı na yulə pəsəyi yuləpaŋ ke i isəntaa, pə taya kəsəsutə tənuyə təv. ²⁹ Yaa İso inı i ké Yuta nyéma tike nyəŋ, na piitim ləmpi nyéma nyəŋ na ile? Aai pə taya mpə. Kulum inı i kəna pa tənə pa İso. ³⁰ Pə taya pulə təv, İso kulum inı i wənna na í lakı, na Yuta nyéma pəsəyi kupama ke i isəntaa ké pa tēmna-i na pa taa tə pə təv. Taa tēmnav kuluməm mpi pə təv ké i ká la na mpa pa ta ke Yuta nyéma tə pele pá pəsi kupama ke mpə tətə. ³¹ Ye mpə pə məlaa keke sɪ tə ləv kəsəsutə na té paasəna İso taa tēmnav təm yaa isəna? Paa pəcə. Halı tə tu kəsəyi kəsəsutə ntı tə nyuyə ke kukusu ké.

4

Mpi Apələham təm hóləyi tə

¹ Təv, té nyənna tá caanaa caa səsə Apələham kiŋ na té ná. Pepeye i hikaa? ² Ye təma kulapəe təv ké İso ka nyəna-i yuləpaŋ ile i taa ləŋ mpi i ká sana i ti tə. Ama i kaa tu pəsi na í sa i təyi İso isəntaa mēe. ³ Pə taya pulə, pa yəyətə İso Təm taa ké sɪ, Apələham təma İso na i taa, na i taa tēm mpəyi İso ná nawə na í yaa-i yuləpaŋ na í mɪ-i. ⁴ Yulə i lakı təmle, pa fələyi-i ké mēe. İle pa kaa yaa i kufələyə ŋku sɪ kuhav, i iwule lonte ke pa fəla-i. ⁵ İle paa yulə ta la təmle

na í te Iso wei i wiiki asayaa kunyən tō na i taa ké kutem, Iso nyənəyi puntu taa tem tətəyō, na í mu-i si i ké kupaŋ. ⁶ Pə tōo mayamaya ke Tafiiti yəyətəyi wei Iso mōwa si i ké yulupaŋ na í tá keesəna i tēma tō i laŋhulūmlē tōm si:

⁷ Lelen nulaa nté mpa pa pəntaa na Iso hólí-wəyē suulu tō.

Pəyele i husa pa isayatu.

⁸ Lelen nulu nté wei i isayatu Iso lōwa tō.

⁹ Pellaa tike nukəna lelen inē? Kutapeləŋ naa nuk-i? Tə tēma yəyətuyū ke nōonōo si Apələham tēma Iso na i taa, na i taa tem mpəyi Iso ná nawa na í yaa-i yulupaŋ na í mu-i.

¹⁰ Ile waatu wei ké pə lapa mpv? Waatu wei i pelaa tō, yaa na pécó í peləyi? Aai na pécó í peləyi ké. ¹¹ Waali waali ké pa pela-i, na i peluyū mpi pə hulaa ké si i laalaa na í te Iso na i taa təyō ilé i mu-i si yulupaŋ. Pécó waatu inu i taa peləta. Mpyúyú pə lapa na Apələham pəsi pa tēna mpa pa tēŋna Iso ké pa taa ké mpv na í muyi-we si kupama tō pa caa, paa pa ta peli. ¹² I pəsa pellaa caa tōtō. Ile pə taya mpa pa muyləyənə peluyū tōm tike təyō ma tēŋ. Ama mpa pa tēŋa tá caa Apələham ikpate na pá te Iso na pa taa isu ilé i ka temnav Iso na i taa na pécó pá peləyi-i təyō.

N tēma nyá taa na Iso n hikiyi i kupantu tēna

¹³ Iso ka heela Apələham na i piya si katenja kanē ka tēna kaa te na ká pəsi pa nyəm təkpataa. Ile pə taya kusəsutu tēnyū tōo ké pa heela Apələham ke mpv. Ama i temna Iso ké i taa na ilé i mu-i si yulupaŋ təyō. ¹⁴ Ye katenja ŋke kaa te na ká pəsi kusəsutu tēŋlaa tike nyənka, ile taa temnav ke Iso u waasəyi puluyule, na mpi Iso tēŋ si i ká la tō pəle pə mēla yem. ¹⁵ Kusəsutu yekina na Iso pááná kəŋ, na kusəsutu wenna na tō pəntuyū wē tōtō.

¹⁶ Mpi Iso ka suwa si i ká la tō, taa temnav tōo ké, ilēna pə pəsi pulv mpi Iso haa faalaa tō, pə taa wē kusəsutu tēŋlaa tike nyəm. Ama na pa tēna mpa pa tēŋ pa taa na Iso ké teitei isu Apələham lapv tō pa nyəm tətəyō. Apələham ké tá tēna tá caa ké. ¹⁷ Halı pa ŋmaawa mpyúyú Iso Tōm taa si: Ma lapa na n pəsi piitimnaa payalē caa. Iso wei Apələham temna i taa ké mpv tō, ilé i isentaa Apələham inəyələ tá caa. Iso inu i feesiyina sətāa na í lakı na mpi pə taa wē tō pə wē. ¹⁸ Na paa na pu tē pə tōo tō, Apələham tēma-tı na i taa na í teeləyi. Pə tōo ké i pəsa piitim payalē caa, isu Iso ka yəyətuyū tō si: Nyá piya nyuyū ká wē mpv. ¹⁹ Paa na i pusi ka wəsəna isu nunūwa (100) na í kpatəla təkunjunku, na Saala ná taa fēi luluyū tōm taa tō, i ta nyənna tēna. Ama i tisa i yun ke Iso tōo ké tam. ²⁰ I taa tem mpi pə ta pasa. Pəyele i ta la sika na mpi Iso tōma si i ká la tō. Halı i naani səsəa kusəsuv ké, na í nyō tēŋ, na í tēŋna Iso ké sam. ²¹ I ka tēma i taa təkpataa si Iso pəsəyi na í la pə tēna mpi i ka tōma si i ká la tō. ²² Mpi pə tōo Iso mu-i si i ké yulv kupaŋ ke i taa tem tōo təyələ. ²³ Ile pə taya i nyuyū tōo tike ke pa ŋmaa mpv si: Pa mu-i si i ké yulv kupaŋ. ²⁴ Ama na tá mpa tá taa temna wei i kusa Tacaa Yesu ke sətāa taa na paa mu-tv si kupama ke mpv tōtō tō, tá tōo ké pa ŋmaawa tōtō. ²⁵ Tá isayatu tōo ké pa kv-i, na pa feesa-i sətāa taa ké si i la na tō pəsi kupama ke Iso isentaa.

5

Tá na Iso tá lelen

¹ Tōv, isu kayana pa tem lapv na tō pəsi yulupama ke Iso isentaa ké tá taa temnav tōo tō, tá na i tē wēna tēma na lelen ke Tacaa Yesu Kilisiti tōo. ² Tə temna Iso ké tá taa təyō tē kpatəna Iso kupantu tēhikile ke Yesu Kilisiti tōo ké timpi tē wē kayana ke isəntō tō. Na tē yōləyi ké. Mpi tō, tē nyəma si tu pəsi Iso teeli nyəma. ³ Halı tá mēlaa ké na tē yōləyi, paa tē wēv wahala taa tō. Pə taya pulv, wahala kəŋna na suulu. ⁴ Na suulu yekina na yulv kantələyi wahala taa, na kantələyū yekina na teeluyū kōo. ⁵ Tə teeluyū mpv tō pə ta puyusi-tv se. Pə taya pulv, Feesuyū Nanŋtv wei Iso ha-tv tō inu i lapəna na tá tēna tē nyi teu si Iso sōla-tv.

⁶ Tə taa pəsəyi pulv tō Kilisiti səpəna asayaa tá, tá tōo ké saa wei pə maya Iso tō. ⁷ Ama si yulv í tisi na í si siyisulu tōo tō, təcətətəyav ké. N ta tu nyəm nəyōlv ná wē wei i pəsəyi na í si

yulv kupan̄ tɔɔ tɔ. ⁸ Paa na mpv Iso ná hula-tuyv isəna tənaya i sɔla-tv tɔ. Kilisiti səpa tá tɔɔ paa na tɔ ké asayaa tɔ. ⁹ I sɛm tɔɔ ké tɔ pəsə yulv pama ke kayanaya Iso isəntaa, ɛlɛ isənaya pu kpisi-tuyv yapv ke Iso pááná nin̄ taa? ¹⁰ Tá na Iso tu wɛ kolon̄a ké. Ama i Pəyaya sɛm taa ké i lapa na tá na-i tɔ ciiki. Tɔv, kayana tá na Iso tɔ wɛ lelen̄. Pécó i Pəyaya ná wɛna weesuyv tɔtɔ, ɛlɛ kaa waasi-tv na pɔ kəl̄i mpv. ¹¹ Na pə ta tu kev̄ pə tənayale, tɔ tən̄na Iso ɛlɛyɛ yɔələn̄av ke Tacaa Yesu Kilisiti wei i lapa na kayana tá na Iso tɔ ciiki tɔ i tɔɔ.

Atam na Kilisiti pa tɔm

¹² Yulv kul̄m tənna isayatu svv yəlaa tən̄a. ɛlɛna isayatu náá kɔna sɛm. Na sɛm náá ya yəlaa tən̄a tɔɔ. Pə taya pulv, pa tən̄a pa lapən̄a isayatu tɔ pə tɔɔ. ¹³ Isayatu ka tɛma antulinya taa ké wɛɛv na pécó Iso tv Moisi ke kvsəsutu. Ama isv kvsəsutu taa fɛi ɛlɛ, Iso taa nyən̄i-ti isv pulv. ¹⁴ Paa na mpv sɛm naa tɔyɔ kawulaya ke pə kpayav̄ Atam na pɔ polo Moisi, halən̄a pɔ can̄ pɔ kpən̄na mpa pa taa la isayatu nti Atam lapa tɔ. Iso kvheelitu ke Atam ná kpɛəsən̄a na í pəs̄i isayav̄.

Atam inɛ in̄i i nəyəsən̄a wei i kaa i kɔɔ tɔyɔ. ¹⁵ Ama pa ta lu kul̄m. Pə taya pulv tɔɔ, mpi Iso hawa faalaa tɔ pə fayana isayatu nti Atam lapa tɔyɔ. Mpi tɔ, yulv kul̄m inɛ i isayatu tɔɔ yəlaa payale səpa. Ama Iso pɛɛlɛ ná tɛma payale na pɔ tɛɛ m̄púyú səsəm, na pə kaasi kvɔɔv̄ ŋku i lapa faalaa na yulv kul̄m Yesu Kilisiti kin̄ tɔ kulɛ kv̄ tɔɔwa səsəm tɔtɔ. ¹⁶ Ama yulv kaa kpaya mpi Iso kvɔɔv̄ lak̄i tɔ na í mayasən̄a mpi yulv kul̄m isayatu lak̄i tɔ. Pə taya pulv tɔɔ, isayatu kul̄mtv lapən̄a na pá hv̄na yəlaa na pa tɔm si. Ama Iso faalaa kvɔɔv̄ ná tayana isayatu payale na pɔ la teu. ¹⁷ Kul̄m isayatu tɔɔ ké sɛm tɔyɔ kawulaya mɛɛ, nn kul̄m in̄i i tike i tɔɔ ké. Ama nti Yesu Kilisiti tike kɔna-tv tɔ tɔlɛ tɔ kəla m̄púyú tɔɔv̄ tɔcayacaya. Pə wɛɛ si pa tən̄a mpa pa hika Iso pɛɛlɛ ke səsəm səsəm na í la na pá pəs̄i kupama ke faalaa tɔ, Kilisiti tɔɔ paa hiki weesuyv̄ na pá tɔyɔ kawulaya.

¹⁸ Isv yulv kul̄m isayatu sv̄sa yəlaa tən̄aya tasəkəle taa tɔ, mpv tɔtɔyɔ yulv kul̄m tɛmlɛ kupantɛ ká fiti yəlaa tən̄aya hv̄lɛ pɔɔle taa na pá tul̄i-ti. ¹⁹ Isv yəlaa tən̄a lapv asayaa ke yulv kul̄m kpɛəsuyv̄ tɔɔ tɔ, mpv tɔtɔyɔ yəlaa payale ká la kupama ke Iso isəntaa ké yulv kul̄m n̄n̄av̄ tɔɔ.

²⁰ Kvsəsutu kəmaȳa sv̄ isayatu í huki. Ama timpi isayatu hukaa tɔ, Iso pɛɛlɛ ná tɛɛ-təȳi tɔɔv̄ ke səsəm. ²¹ Na isv isayatu lɛɛ sɛm ke yəlaa tən̄a tɔ, mpv tɔtɔyɔ Iso pɛɛlɛ ná lɛɛ-tuyv̄ siyisuyv̄ si pɔ pona-tuyv̄ weesuyv̄ ŋku kv̄ tɛn̄ tɔ kv̄ taa ké Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ.

6

Pa cɛpa-tv na isayatu sv̄ tɔ wɛɛ Kilisiti tɔɔ

¹ ɛlɛ isənaya pə wɛɛ ɛlɛ? Tu lak̄i isayatu ke m̄púyú tam si Iso í sɔs̄i-tuyv̄ i pɛɛlɛ yaa isən̄a? ² Aai, pə taya mpv se, paa pɔcɔ. Tá mpa sɛm cɛpa-tv na isayatu tɔ, isənaya tu wɛɛ na tɔ tən̄na isayatu lapv tɔtɔ? ³ I tá nyi si tá tən̄a mpa pa sɔ Iso lum si tá na Yesu Kilisiti tɔ kpɛntaa tɔ, i təsətɛ ke pa kpɛnta-tv na pá sɔ-tv? ⁴ Ye mpv ɛlɛ Iso lum sv̄v̄ taa ké pa pima tá na-i si tá na-i tɔ səpən̄a. Na isv Kilisiti səpa na Tacaa toma səsəɔna feesi-i tɔ, tá tɔtɔ tɔ layasa tɔntɛ təkpataa ké.

⁵ Ye tá na-i tɔ kpɛntaa na tɔ si isv i səpv̄ tɔ, paa kpɛnti tá na-i na pá feesi-tuyv̄ sɛm taa isv pa feesa in̄i tɔ. ⁶ Tə nyəmá teu si kv̄yan̄ku Kilisiti səpa tesika tɔɔ tɔ, pə kpɛn̄na tá yaasi kupən̄ na pɔ kv̄ tɔtɔtɔtɔ. ɛlɛna timpi tu ke asayaa na tá tɛyɛlɛ mpv̄ tɔ, pɔ la yem na í hɛti-tv, na tɔ taa tasa isayatu yomle taa ké wɛɛv̄. ⁷ Yulv wei i tɛma səpv̄ tɔ pə ləsa ɛlɛyɛ isayatu yomle taa ké. ⁸ Ye tá na Kilisiti tɔ səpa, tɔ nyəmá sv̄v̄ tá na-i tu wɛɛna weesin̄ tɔtɔ. ⁹ Tə nyəmá teu si isv Kilisiti fem tɔ sɛm u tasəȳi-ı nyaasuyv̄. Pəyɛlɛ i kaa tu səpv̄ tɔtɔ. ¹⁰ Tɔm kul̄m ke i səpa na pɔ cɛ í na isayatu. I wɛv̄ kayana na i weesuyv̄ tɔ Iso tɔɔ ké. ¹¹ M̄púyú mɛ tɔtɔ í ká nyən̄i m̄ə ti isv mpa pa səpa na pɔ cɛ pá na isayatu tɔ, na isv mpa pa fema sət̄aa taa na kayana pa wɛ Iso tɔɔ ké pá na Yesu Kilisiti pa kpɛntuyv̄ tɔɔ tɔ.

¹² Ye mpv̄ ɛlɛ, isayatu í taa tasa m̄ə tən̄əŋ kv̄səpən̄ inɛyɛ ŋmakəlv̄ȳv̄ na í nuna m̄ə tən̄əŋ kv̄nyulən̄. ¹³ I taa yɛlɛ na isayatu tasa mpaav̄ hikuyv̄ ke m̄ə tən̄əŋ taa ké tiili na í la isayatu.

Ama í ha mə təyi Iso isu mpa pa fema sətaa taa tō, iləna í kpaya mə ti na í peti Iso təmlə taa na í lana-məyē kupaṃ. ¹⁴ Pə taya pulu tō, pə fəi isu isayatu í ḡmakəli-mē. Mpi tō, pə taya kəsəsutu tō kē í wēē. Ama Iso pēlēē tō kē.

Siyisuyu yomle

¹⁵ Mpu tō, tu tənna isayatu lapu si Iso pēlēē tō kē tē wēē pə taya kəsəsutu tō? Aa pə taya mpu se, paa pəcō. ¹⁶ I nyəṃá teu si, ye í ha mə təyi wei na í nukəna-ı, í pəsa wei í nukəna mpu tō ı yom kē. Mpyúyú pə wēē na isayatu, ye n nukəna-təyi tam n tənna səm kē. Na mpu inı tətəyō pə wēē na Iso, ye n nukəna iləyē tam, pə layasəyi-ḡ tənte nte tē kəsəna-ı təyō. ¹⁷ Aaa, Iso fō, mē mpa tuu isayatu ka kpa yomle tō pənente í nuna nti pa səyəsə-mē si í kəsəna tō təkpaṭaa. ¹⁸ Pə ləsa-məyē isayatu yomle taa, na nōnō siyisuyu yomaa kē í pəsaa. ¹⁹ Mə ıcantu tō kē ma huɣi təlye kuhuyu si í cəkəna. Pu wēu tō, tətəlakaı na isayatu taa kē í pəta mə ti, na pələ pə kpa-məyē yomle na pə laki-məyē yeləyē nyəma. Mpu tətəyō pənente, í peti mə təyi siyisuyu təma lapu taa na pələ pə kpa-məyē yomle na mə tənte kəsı teu.

²⁰ Waatu wei isayatu ka kpa-məyē yomle tō, kupantu lapu təm ta na-mē. ²¹ Na í lakaya lakası nsi si wē-məyē fēlē kē kayana tō, pepeye í waa si taa? Si tēsəyana-məyē kuɣu kē. ²² Ama kayana pə ləsa-məyē isayatu yomle taa na í laki Iso təmlə. Na mpi í waaki təyōlə pa tənna-məyē kəsəyū si mə tənte í te na cele í ká hiki weesuyu ḡku ku tən tō. ²³ Isayatu fōtō kē səm. Ama weesuyu ḡku ku tən təyō Iso ná haa faalaa kē mpa na Tacaa Yesu Kilisiti pa kpəntaa tō.

7

Mpi alu na ı paalu pa təm húləyi tō

¹ Ma taapalaa, ntən í nyəṃá Moisi kəsəsutu kē teu yaa. Tōu, tē mayamaya tē təm kē maa kəsı-məyē pənē. Yulu weesuyu tū tike niḡ kē kəsəsutu nti tē pələyi. ² I nyənna alu, ı paalu í wəna ı weesuyu, kəsəsutu nti tu haa-ı mpaa si í kuli. Ama ı paalu inı ı səpa, tē ha-ı mpaa kē, í saaki ı saa. ³ I kola kükulu na í saa, paa yaa-ı wasanjkalı. Ama səm í kela ı paalu, kəsəsutu ta tasa ı niḡ pəlyu tōtō, tē ha-ı mpaa kē. Pələ tō, ye ı saa kufalu ı ta kē wasanjkalı. ⁴ Ma taapalaa mē, mpyúyú na-mē tōtō. Ye kəsəsutu təm taa, í pəsa sətaa kē. Pə taya pulu tō, mə na Kilisiti í kpənta tənuyū, na pənente í pəsa kufalu wei ı fema sətaa taa tō ı nyəma, na pə wēē si tē la Iso kē təma nna a nəyəsənaa tō. ⁵ Pə taya pulu tō, waatu wei tu wē tá kupəntu taa tō, kəsəsutu kpaasaya tá nantu tənna taa kunyuləḡ isayan apalutu, na pə səsəyi-tuyū səm təma lapu taa. ⁶ Ama pənente tē lu kəsəsutu yomle taa na səm lapəna na tē lu mpi pu kpa-tuyū yomle kē mpu tō pə taa təkpaṭaa. Pə tō kē tu tən isəna kayana pə layasaa tō, na tē lá Iso təmlə kē Iso Feesuyu tən taa. Pə taa wēē isu tē tənaya takəlası taa kəsəsutu na tē laki tō.

Iso kəsəsutu na isayatu pə təm

⁷ Ile isənaya pə wēē ilē? Kəsəsutu kē isayam yaa? Aa pə taya mpu se, paa pəcō. Kəsəsutu yelina na má nyı isayatu təm. Kupaṃ ye kəsəsutu í taa tō si n kaa nyuli, ma taa nyı kunyuluyū təm. ⁸ Kuheelitu nti tē yelina na isayatu hiki mpaav na tē ku kunyuləḡ inı ı tənaya ma taa. Pə taya pulu, ye pə taa kē kəsəsutu tō, isayatu taa hiki tē ti. ⁹ Ma kin ilē, kəsəsutu taa kənta tō, ma wəna ma ti. Ama kuheelitu nti tē kəma, iləna isayatu nti tē nyəki na tē kuli. ¹⁰ Iləna má məli sətū. Pu wēē si kuheelitu nti tē waası. Ama ma kin ilē tē məla maya kuɣu kē. ¹¹ Pə taya pulu tō, isayatu hika mpaav na tē puyusi-m na kuheelitu nti, na tē ku-m na kuheelitu nti.

¹² Iso kəsəsutu wē tənəḡ, na kuheelitu ná wē tənəḡ tōtō na tē siyisaa na tē tewa. ¹³ Teu nyəm mpi pə mələna ntē na pə kəna maya səm na? Aa, pə taya mpu se, paa pəcō. Isayatu lapəna kəkəlo inı. Tənaya tē kulina tē ti waalı si ntəyələ nti. Tə kpaya mpi pə wē teu təyō na tē kəna-m. Tənaya kəsəsutu yelaa na isayatu təm la səyəntu na pə tē caasa.

Yəlaa pu isayatu taa

¹⁴ Tē nyəṃá mpu si Iso kəsəsutu təkuyū wē lotu taa təm kē. Ama maya yulu kē yulu kē na ıcantu təlo, na pə pēta-m na isayatu na má pəsi tē yom. ¹⁵ Ma ta cəkəna mpi ma laki tō. Pə

taya pulu tɔɔ, maa laki mpi ma sɔla lapu tɔ. Ama mpi ma kisaa tɔ mpɛyɪ ma laki. ¹⁶ Ma ta sɔli mpi na mɔ laki-wi tɔɔ ma nyɛmnaa si Iso kusɛsutu wɛ teu. ¹⁷ Ye mpɛ pɛ taya mɔ lakɛna mpɛ. Ama isayatu nti tɔ wɛ ma taa tɔ tɛ tɛ lakɛna. ¹⁸ Ma nyɛmɔ teu si kupantu natɛli tɔ fɛi ma kin, ma pilimile tɛnɛ tɔ tɔm kɛ ma tɔŋ. Kupam paa ma luyu wɛ teu si mɔ la kupantu, maa pɛsɛyɪ tɔ lapu. ¹⁹ Maa laki kupantu nti ma sɔlaa tɔ. Ama isayatu nti ma kisaa tɔ ntɛyɪ ma mɛlaa na mɔ laki. ²⁰ Ma laki nti maa caa tɔ, pɛ taya mɔ nɛkɛna. Ama isayatu nti tɔ kanta ma taa tɔ nti tɔ tɛnna mpɛ.

²¹ Ma cɛkɛna yaasi inɛ si ye ma caaki kupantu lapu isayatu tɛna nɔyɔ. ²² Hatuu ma lotu taa ma sɔla Iso kusɛsutu mɛɛ. ²³ Ama ma mayana yaasi nɔyɔluyɔ ma tɔnuyɔ taa, na tam i pɛkɛlɛyɪ na i yɔona yaasi wei i tɔɔ ma layatu nyɛmɔ tɔ, na i la-m isayatu tiipile nte tɔ kanta ma taa tɔ tɛ salɛka tu. ²⁴ Ama ma tɔm wɛ kɔnyɔŋ yoo, tɔnuyɔ kɔnɛ kɔ tɔŋna-m kuyɔ kɛ. A yakɪ-m? ²⁵ Ama Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ Iso fɔɔ.

Mpɛ tɔ, hatuu ma hɔwɛɛ taa Iso kusɛsutu kɛ ma tɔŋyɪ. Pɛ kaasa ma yulutu pilimile tɛnɛ tɔ, isayatu yaasi kɛ tɛ tɛ tɔŋyɪ.

8

Mpa pa tɔŋyɪ Iso Feesuyu Nanɛtɔ tɔ pa tɛntɛ

¹ Ye mpɛ mpa na Yesu Kilisiti pa kpɛntaa tɔ pa kaa tasa pa tɔm kɛ kuyɔ. ² Pɛ taya pulu tɔɔ, Iso Feesuyu laki isɛna na i haa weesuyu kɛ mpa na Yesu Kilisiti pa kpɛntaa tɔ, mɔpɔyɔ pɛ lapa na pɛ lɛsi-m isayatu na sɛm pɛ yaasi inɛ i taa. ³ Iso lapa mpi Moisi kusɛsutu taa pɛsi na tɛ la yulwɛɛtɔ tɔ tɔ. I hula yɛlaa tasɛkɛlɛ kɛ timpi pa laki isayatu kɛ tam tɔ, mpi tɔ i tila i mayamaya i pu. Na wɛɛtɔ nti tɔ nɔyɛsɛna yɛlaa asayaa nyɛntɔ tɔɔ i kɛmnaa si i husi isayatu. ⁴ Iso lapa mɔpɔyɔ si nti kusɛsutu caalayaa-tu si tɛ la tɔ, tɛ la pɛ tɔnaya teitei. Pɛ taya pulu, kayana tɛ yela tɔ wɛɛtɔ kupantu tɔŋyɔ na tɛ tɔŋyɪ Iso Feesuyu. ⁵ Mpa pa tɔŋna tɛntɛ kɛ yulwɛɛtɔ kupantu taa tɔ tɛ tike tɔ tɔm kɛ pa nyɛmɔ. Na mpa pa tɔŋyɪ Iso Feesuyu tɔ kɛ kɔ nyɛntɔ tike kɛ pa laki. ⁶ Ye n tɔŋyɪ yulwɛɛtɔ kupantu kɛ tam, n tɛsɛyɛna sɛm kɛ. Ama ye Iso Feesuyu nyɛntɔ kɛ n laki tam, n hikiyi weesuyu na lanɛɛɛ kɛ. ⁷ Mpa pa sɛsa isɛle na yulwɛɛtɔ kupantu tɔŋyɔ tɔ, pa kɛ Iso kolontunaa kɛ. Paa tɔŋyɪ Iso kusɛsutu, paa tu pɛsɛyɪ-ti tɔ se. ⁸ Mpa pa tɔŋna pa yulwɛɛtɔ kupantu tɔŋyɔ tɔ, paa pu la isɛna, pa kaa tɛ Iso.

⁹ Ama mɛ ilɛ mɛ fɛi yulwɛɛtɔ kupantu taa tɔtɔ. Iso Feesuyu nyɛntɔ taa kɛ i wɛɛ. Pɛ taya pulu tɔɔ, Iso Feesuyu caya mɛ taa tɔ se. Wei i taa Kilisiti Feesuyu fɛi tɔ i ta kɛ i nyɔŋ. ¹⁰ Ye Kilisiti wɛ mɛ kin paa na mɛ isayatu ka kɔ mɛ tɔnɔŋ tɔ, Iso Feesuyu wɛ mɛ taa na toma. Mpi tɔ pɛ pɛsa-mɛyɛ kupama kɛ Iso isɛntaa kɛ. ¹¹ Ye Iso Feesuyu ŋku kɔ feesa Yesu kɛ sɛtaa taa tɔ kɔ caya mɛ taa, wei inɛ i ka feesa Kilisiti kɛ sɛtaa hɛkɔ tɔ, kɔlɔm inɛ i kɔ ha mɛ tɔnɔŋ kusɛpɛŋ inɛyɛ toma na i Feesuyu ŋku kɔ caya mɛ taa tɔ kɔ tɔŋ taa.

¹² Ma taapalaa, pɛ tɔɔ kɛ pɛ nyɛka-tu, na pɛ taya si tɛ tɔŋ tɔ yulwɛɛtɔ kupantu na tɛ laki nti tɛ nyulɔyɪ tɔ. ¹³ Pɛ taya pulu, ye i tɔŋyɪ mɛ yulwɛɛtɔ kupantu, i kɔ si. Ama ye i kisa mɛ yulwɛɛtɔ kupantu yaasi si tɛ saali na Iso Feesuyu Nanɛtɔ tɔŋ, ilɛ i tula-ti. ¹⁴ Pa tɛna mpa Iso Feesuyu tiikiyi tɔ pa kɛ Iso piya kɛ. ¹⁵ Pɛ taya pulu tɔɔ, Iso Feesuyu ŋku pa ha-mɛ tɔ kɔ ta kɛ Feesuyu ŋku kɔ laki-mɛyɛ yomaa na kɔ tasɛyɪ-mɛyɛ sɔyɔntɔ tɔyɔ tɔ. Ama kɔ kɛ Iso Feesuyu ŋku kɔ laki-mɛyɛ Iso pɛyalaa na kɔ laki na i yaaki Iso si ma Caa, Paapa tɔ. ¹⁶ Tɛ kɛ Iso piya, na Iso Feesuyu mayamaya hɔlɔyɪ mɔpɔyɔ hatuu tɔ taa. ¹⁷ Tɛ kɛ i piya, na kupantu nti Iso tɔma si i kɔ ha i yɛlaa isɔ kpancoou tɔ, tu hiki-ti tɔtɔ. Tɔ na Kilisiti tu kpɛntɛna-tɔyɪ hikuyɔ. Ye tɔ na-i tɛ kpɛnta wahala hikuyɔ tɔ na-i tu kpɛnti i teeli taa tɔtɔyɔ.

Cele teeli

¹⁸ Ye ma kin pɛ fɛi isɔ paa kpaya tɔ kayana kɔnyɔntɔyɔlɛ na pɔ kɛsɛna teeli wei cele Iso kɔ tu-tu tɔ. ¹⁹ Kɔŋmanɛmam tɛna tɔŋaa tɛtɛyɛtɛyɛ si Iso i lɛsi i pɛyalaa na pɛ nɔ. ²⁰ Pɛ taya pulu tɔɔ, taalɛm nyɛm taa kɛ pɛ sɛsa kɔŋmanɛmam mpi, na pɛ taya si pɛ nɔkaa. Iso tɔna-wɛyɪ mpɛ. Paa na mpɛ tɔ na tɛlɔyɔ wɛɛ kɛ. ²¹ Pɛ taya pulu tɔɔ, kuyaku nakɔli pu tɛ na Iso

kunmanmam tēna hēesi wakəlvu yomle na pə te təkpatāa ké teitei isu Isə piya ka te waatu wei paa te kasayampiya pəsuvu tō. ²² Tə nyəma si haləna saŋa kunmanmam tēna tənna mola na pə saləməyi isu alullu saləmvu tō. ²³ Pə taya kunmanmam tike mələyənə. Ama na tá mpa tə wēna Isə Feesuyu isu kancaalaya kuvəu ŋku Isə lapa-tu tō, tá mələyi tá taa tətō, na té taŋa kuyaniku Isə ká pəsi-tuvu i piya na í tēesi tá tənəŋ ineyə yapu təkpatāa tō. ²⁴ Tə nawa si tə hika tá yapu yaa, ile pə wē tēlvu taa təm na pécó. Ye mpi yulu naa tō pə tōo ké i tēlvu, ile pə taya tēlvu nté tēna. Awe ká tasa tēlvu ke mpi i tēma nav tō? ²⁵ Ye mpi tə ta nata tō pə tōo ké tē tēlvu ile tē cayana suulu ké na té taŋa-wi.

²⁶ Pə kaasa Isə Feesuyu ná kən tətō na kú sənna tá mpa tə ké acamaa tō. Pə taya pulu, tə ta nyi isəna tu səlami na pə té tō. Ama Feesuyu ŋku ku sələməyənana-tuvu Isə, na miituvu mpi yulu kaa pəsi na í kēesi nəyō taa tō. ²⁷ Isə wei i naa lotu taa tō i nyəma kpakpaa ke mpi Feesuyu Nanjtu caa i səlami tō. Pə taya pulu, mpa pa ké Isə nyəma tō mpeye Isə Feesuyu Nanjtu sələməyənə teitei isu Isə caaki tō.

²⁸ Tə nyəma si kupantu ke Isə laki pə tēna pə taa ké mpa pa sōla-i na pá ké mpa i yaawa isu i nəkvu wē tō. ²⁹ Mpa Isə ka ləsa hatuu lən tō, i laalaa ké na í fayasi-wē na pa mpaa si pá nəyəsəna i Pəyaya, na kele ká hiki newaa payale. ³⁰ Mpa Isə ka laalaa na í fayasi mpv tō i ləsa-wēye, na mpa inu i ləsa mpv tōyō i lapa na pá pəsi yulupama ke i isentaa. Mpa i lapa na pá pəsi yulupama ke mpv inu tōyō i yelaa na pá hiki pa paa nyəm ke i teeli taa tətō.

Isəna Isə luyv svv-tv pə tu fəi tō

³¹ Ye mpv suweye tu tasa yəyətuvu tətō? Ye pə wē si Isə wē tá tōo, ile awe ká lu-tuvu kolonja? ³² I ta kisina i mayamaya i Pəyaya tōo. Ama i ha-ke təkpe m ké tá tēna tá tōo. Tōv, i ta kisi i Pəyaya hav, kacən fana pə tēna mpi pə kaasaa tō? ³³ Ye mpv awe ká tu taali ké mpa Isə ləsaa tō? Pə tu fəi, pə taya pulu tōo, Isə mayamaya huləna si pa təm ta si tiili. ³⁴ Na awe ká mayasi pa təm kvu tətō? Pə tu fəi, pə taya pulu tōo, Yesu Kilisiti tu səpəna, na í tu fem na í wē Isə kən kən taa na í sələməyənə-tv. ³⁵ Ile pepe ká ləsi Kilisiti sōlvu ke tá tōo? Wahala ká pəsi? Lanpəsəle səsəle na? Yaa kunyən ŋku paa tu-tv tō? Nyəyəsə na? Yaa huləmən? Asola taa wēv na? Yaa səm? ³⁶ Isə Təm taa pa ŋmaawa mpv si:

Nyá tōo ké tē wē səm nəyō taa ké ilim na pə tēm.

Na pá laki-tv isu heen wei pa tēna alukisam tō.

³⁷ Ama pə tēna pə taa ké mpv ile, tá wəpəna təcayacaya ke wei i sōla-tv tō i tən tōo. ³⁸ Ma tēma ma taa təkpatāa si pulupu fəi mpi pu ləsi Isə sōlvu ke tá tōo tō, paa səm paa weesuyu, paa isətaa tillaa, paa isətaa aləyaa nyuvu nyəma yaa pa toma səsəna. Paa saŋa nyəm, paa mpi pu kəo cele tō. ³⁹ Paa tetv tōo cənə kəkələnə, paa tetv tē nyəma. Paa kunmanmam mpi pə kaasaa tō pə taa pulu kai fəi mpi pu kayatv sōlvu ŋku Isə sōləna-tuvu Yesu Kilisiti tōo tō na kú səkí tá kīŋ ke tate ke paa waatu wei.

9

Isə na i yalaa kvləsaa pa təm

¹ Tampāna ke ma yəyətəyi, maa looliyi, ma ké Kilisiti yulu tō pə tōo. Ma lanle u tōo paa pəcə mayamaya si yaa ma looliyi. Mpi tō Isə Feesuyu Nanjtu húləyí-m mpiyi ma taa tōyō ma tənəyi. ² Pə taya pulu tōo, ma lanle wakəla səsəm na pə cəsəyi-m tam. ³ Halí pə caya-m isu pu kisaya, Isə ka kisa-m na pə yasí má na Kilisiti, na pə kpaya ma tētənə na pə mənna ma lonte. Ma piitim mayamaya nyəma təm ke ma tən. ⁴ Pa ké lseyeli nyəma, na Isə lapa-wēye i pəyalaa, na i yelaa na pá naaki i teeli. I na-wē pa pēla nəyō, na í cēle-wēye kəsəsutv. Na í húlí-wēye Isə sētv, na í heeli-wēye mpi mpi i ká la-wē tō. ⁵ Pa ké tá kite caanaa kulvlāa. Ye yulwēetv təm taa ile, Kilisiti ké pa piitim tv. Inu i ŋmakələnə pə tēna, inu i kēna Isə wei paa saŋ tam tō. Isə í yele na pə la mpv.

⁶ Pə taya isu ma yəyətəyi si mpi Isə tōma si i ká la tō pə cotāa. Pə taya lseyeli nyəma tēna kēna lseyeli nyəma. ⁷ Pəyele Apələham kulvlāa ta ke Apələham piya mayamaya. Pə taya pulu

təɔ, ɪsə ka heela-ɪ ké sɪ: Mpa paa luna ɪsaaka tapuɣu tɛɛ tɔ mpe pa tike təkɔŋ kɛna nyá piya təsiyisiyi. ⁸ Pə nyuɣu nté sɪ, pə taya mpa pa mɔlaa na pá lɔlɪ tɔfɔlo kɛ yem tɔ mpe pa kɛna ɪsə piya. Ama mpa ɪsə ka tɔma sɪ ɪ ka ha-ɪ na pá lɔlɪ-wɛ tɔ mpeɣɛ pa nyənəɣɪ ɪ kɔlɔlaa təsiyisiyi. ⁹ Waatu wei ɪ heelaya-ɪ mpi ɪ ka lapɪ-ɪ tɔ ɪ tɔmaya sɪ: Ye pə kɔma na pə talaa, maa mɔli na Saala ká hiki apalɔ pəyaya.

¹⁰ Pə taya pə tənayale. Lɛpɛka piya nsɪ sɪ naale sɪ kaa caa ké. Inəɣɛ tá piitim caa sɔsɔ ɪsaaka. ¹¹ ɪsə ləsuyɔ yɔlaa tɔ, pə taya sɪ ɪ nyənəɣəna mpi pa lakɪ tɔ, ama ɪ mayamaya ɪ nəkuyɔ kin kɛ pə wɛɛ. ¹² ɪsə heela Lɛpɛka na í ta tu lɔlɔta ɪ piya sɪ: Waali nyənka ká tɔɣəna sɔsɔntu. Piya nsɪ sɪ ta nyənta kɔpantu na ɪsayatu. ɪsə lapa mpɔ sɪ í hólí sɪ mpi ɪ suwa tɔ, mpəɣɪ ɪ tənəɣɪ.

¹³ Halɪ pa ŋmaawa mɔpúɣú ɪsə Təm taa sɪ:

Ma luyɔ lapa Yakɔpu na má kisi ɪsav.

¹⁴ Suweyɛle tu yɔɣɔtɪ ɪlɛ, ɪsə u tənəɣɪ tampana yaa ɪsəna? Aai, pə taya mpɔ se, paa pəɔ.

¹⁵ ɪsə ka heela Moisi sɪ: Má nɔka wei ɪ pətɔɔtɔlɛ wiɪu ma wii, má nɔka wei ké suulu hólúɣú ma hólí-ɪ.

¹⁶ Ye mpɔ ɪlɛ pə taya yulɔ nəkuyɔ yaa ɪ lɔpu tɔɔ. Ama ɪsə wei ɪ wiiki pətɔɔtɔlɛ tɔ ɪ kin tike ké təkɔŋ. ¹⁷ Pa tɔma ɪsə Təm taa sɪ ɪsə tɔma ɪcipiti wulav sɔsɔ tɔfɔo sɪ: Mpi pə mayamaya pə nyuɣu tɔɔ ma tu-ŋ kawulaya tɔɣɛ sɪ yɔlaa í nana ma toma kɛ nyá kin, na ma hətɛ yaa antulinya tɛna taa. ¹⁸ Mpɔ tɔ, wei ɪsə nɔkaa tɔ puntu pətɔɔtɔlɛ kɛ ɪ wiiki. Ye ɪ nɔka wei ké kanɣante tɔyɔ ɪ tɔ ílɛ.

ɪsə pááná na ɪ pətɔɔtɔlɛ pə təm

¹⁹ Ntanyɪ mɔ taa nɔɣɔlɔ ná tɔŋ sɪ: Ye pə wɛ mpɔ ɪlɛ, pepe tɔɔ ké ɪsə tasəɣɪ sɪ yɔlaa lapa taali? Awe pəsəɣɪ na í kayatɪ-ɪ sɪ í taa la ɪ luyɔ nyəntu? ²⁰ Yulɔ nyá, awe kɛ-ŋ na í kpeɛsəna ɪsə? Cuyɔ nyənaya pəsəɣɪ na ká pɔɔsɪ ka ŋmalɔ sɪ pepe tɔɔ ké n ŋma-m na má wɛ ɪsəntɔ? ²¹ Tiisi ŋmalɔ í sɔɔlɛna cuyɔ kɛ ɪsəna mɔpúɣú ɪ lakɪ-kɔ. ɪ pəsəɣɪ na í cosɪ cuyɔ ŋkɔ, na í sɔɔlaa ɪ ŋmana puluku, na pə kaasi na í ŋmana ntoole.

TAKɛLAYA KANCAALAYA NYɛŋKA NKA PɔɔLI NMAAWA KɔLɛNTI NYɛMA Tɔ Kutɔlɔtu

Pɔɔli nuwa Kɔlɛnti Iso tɛsɛɛ taa isayatu tɔm isu yoon, na fayau, na wasanjalɛtu, na akpayale, na nantu kulalaatu tɔɔɔ, na nsɛma lenna yɔɔɔtu, na sɛtaa fem tɔm.

Isɔna pa faya Kɔlɛnti I takɛlaya tɔ:

Kɔlɛnti Iso tɛsɛɛ wɛɛtu, titite 1–6

Pɔɔli cɔɔki Iso yɛlaa kpekɛle kupɔɔsɔtu, titite 7–15

Kantɛkaya kutɔlɔtu na sɛɛtu, titite 16

Sɛɛtu

¹ Maya Pɔɔli, Iso luyu lapɛna na mɔ la Yesu Kilisiti tillu. Mɔ na tɔ taapalu Sɔsɛɛnɛ tɔ ŋmaakɛna takɛlaya kanɛ.

² Iso sɛɛlaa kpekɛle nyɛma mpa mɛ i wɛ Kɔlɛnti taa tɔɔ tɔ ŋmaa-kɛ. Mɛ mpa Iso yaawa si i la i nyɛma, na mɛ na Yesu Kilisiti mɛ kpɛntɔyɔ tɔ i ti-mɛ tɔ. Mɛ na pa tɛna mpa pa wɛ paa timpi na pɔ yaaki Tacaa Yesu Kilisiti wei i kɛ tɔ na-wɛ tɔ Sɔsɔ tɔ i hɛtɛ tɔ. ³ Tacaa Iso na tɔ Sɔsɔ Yesu Kilisiti pɔ la-mɛyɛ pɛɛɛ na pɔ ha-mɛyɛ alaafɛya.

Isɔ kupantɔnaa

⁴ Ma sɛɛ ma Iso kɛ tam si i na tɛmlɛ kɛ mɛ tɔ kɛ pɛɛɛ nna i lapa-mɛyɛ Yesu Kilisiti kin tɔ a tɔɔ. ⁵ Kupam mɛ na Kilisiti mɛ kpɛntɔyɔ tɔ pɛ saa-mɛyɛ tɛcam. Uɛna pɛ tu kɛlɛna yɔɔɔtaya na nyɛm pɛ saau. ⁶ Tampɛna nna pa yɔɔɔta Kilisiti tɔ tɔ a sɛɛna mɛ hɛkɔ kɛ teu tɛca. ⁷ Na pɛ wɛ mpɔ tɔɔ Iso yɛlaa na pɛ tɛna pɛ saa-mɛ. Mɛ mpa i tanja wɛɛ nte Tacaa Yesu Kilisiti kɔ hɔli i ti tɔ. ⁸ Tacaa Yesu Kilisiti mɛ i ka tɔkɛna-mɛyɛ teu halɛna tɛnaya. Uɛna kuyanku i kuyaku kɔ tala tɔ pɔ taa na kawalaya nakɛlɛyɛ mɛ kin. ⁹ Iso wei i yaa-mɛ si mɛ na i Pɛyaya Tacaa Yesu Kilisiti i kpɛnti tɔ, mpi mpi i tɔma si i kɔ la tɔ, i tɔka-wɛyɛ, u yeki.

Kɔlɛnti Iso sɛɛlaa fɛi nɔɔ kɔlɔmaya

¹⁰ Tɔɔ, ma taapalaa ma wiikɛna-mɛ si i nyɛnna Tacaa Yesu Kilisiti na i lɔ nɔɔ kɔlɔmaya, na fayasɔyɔ i taa wɛɛ mɛ hɛkɔ. I kpɛnti teu, i mayasɛyɛ lɛmayasɛɛ kɔlɔmɛɛ, i huuki huwɛɛ kɔlɔmɛɛ. ¹¹ Ma taapalaa, pɛ taya pulu tɔɔ, Kolowee tɛyaya nyɛma heela-m si i yooki kɛ. ¹² Nti ma caa yɔɔɔtɔyɔ tɔɔɛ si mɛ taa paa wei na i nyɛntu kɛ na tɔ mpaa. Lɛɔ tɔɔ si: Pɔɔli tɔ kɛ ma wɛɛ. Na mɛ ilɛ si Apɔlɔɔsi tɔ kɛ ma wɛɛ. Inɛ ilɛ si Piyɛ tɔ kɛ ma wɛɛ. Na mɛ ilɛ si Kilisiti tɔ kɛ ma wɛɛ. ¹³ I huuki si Kilisiti faya i taa tɔyɛpɛɛ kɛ? Pɔɔli sɛpɛna sɛm tesika tɔ kɛ mɛ tɔɔ? Pɔɔli hɛtɛ kɛ pa yaanaa na pɔ sɔ-mɛyɛ Iso lɔm na?

¹⁴ Ma sama Iso kɛ timpi ma ta sɔ mɛ taa nɔɔlɔyɔ Iso lɔm tɔ, ye pɛ taya Kɛlisipusi na Kayusi pa paasi. ¹⁵ Pɛ tɔ kɛ nɔɔlɔ kaa yɔɔɔtɔ tɛfoo si Pɔɔli hɛtɛ kɛ pa yaanaa na pɔ sɔna-mɛyɛ Iso lɔm. ¹⁶ ɛɛɛ ma sɔɔwa, ma sɔ Sɛtɛfanasi tɛyaya nyɛma tɔtɔɔ Iso lɔm. Ye pɛ kaasa lɛlaa ma ta tɔɔsi pa tɔɔ. ¹⁷ Pɛ taya Iso lɔm sɔ tɔ kɛ Kilisiti tila-m. Ama i tila-m kɛ si mɔ kpaali Laapaali Kupɛ. Na ye ma kpaalɛyɛ-i, mɔ taa kpaalɛna yulu lɛmayasɛɛ nɔɔlɛɛ. Pɛcɔ pɛ taa kɔɔ na Kilisiti tesika tɔ sɛm tɔm mɛli yem.

Yesu Kilisiti kɛna Iso toma na i lɛmayasɛɛ

¹⁸ Letaa isɛntaa, Yesu tesika tɔ sɛm tɔm kɛ kɔmɛlɛntu tɔm kɛ. Ama tɔ mpa pɛ tɔɔna tɔ nyɛɔyɔ yapu tɔ Iso toma ntɛ taya tɛna. ¹⁹ Pa ŋmaawa Iso Tɔm taa si: Maa wakɛli lɛmayasɛɛ nyɛma lɛmayasɛɛ, maa lɔ nyɛntaa nyɛm.

²⁰ Ləmayasɛɛ tʊ tasəyi ntiyi yəɣətʊyʊ tətʊ? Na ntiyi akewe ká tasa yəɣətʊyʊ? Yaa ntiyi antulinya inɛ ɪ taa ləmayasɛɛ tʊ ká mayasi tətʊ? Iso hɔlaa sɪ antulinya inɛ ɪ taa, mpi pa yaa ləmayasɛɛ tʊ, pə ké kʊmɛlɛntʊ ké.

²¹ Pə taya pulʊ, antulinya taa yɔlaa na pa ləmayasɛɛ pa kpisa Iso ké nyəm ke timpi Iso ná lapəna ɪ ləmayasɛɛ sɪ pá nyəna-ɪ tʊ. Pə tɔɔ ké Iso huʊ teu sɪ, ɪ ká ya mpa pa tɛɲna-ɪ pa taa tʊ, na Laapaali Kupaɲ wei tə kpaaləyi tʊ. Laapaali kupaɲ inəyi wei ɪ ta na tʊ ɪ yaa sɪ kʊmɛlɛtəm.

²² Yuta nyéma ná caa pá ná piti təma na pəcɔ́. Ama ləmayasɛɛ ke Kələeki nyéma ná pɛɛkəyi.

²³ Ama tá ɪɛ, Kilisiti wei pa kama səm tesika tɔɔ tʊ ɪ təm ke tə kpaaləyi. Təm tənɛ tə huɣi Yuta nyéma, na mpa pɛɛ pa ta ke Yuta nyéma tʊ pa nyənəyi-təyi kʊmɛlɛtəm ké. ²⁴ Ama mpa Iso yaawa tʊ, paa Yuta nyéma taa, paa mpa pa ta ke Yuta nyéma tʊ pa taa tʊ, Kilisiti kɛna-wɛyɛ Iso toma na Iso ləmayasɛɛ. ²⁵ Pə taya pulʊ tɔɔ, yulʊ pəyaya ləmayasɛɛ tənə ta tala Iso kʊmɛlɛntʊ, na pa toma tənə ta tala Iso ɪcantʊ tete.

²⁶ Kɔpam, ma taapalaa, ɪ nyənɪ na ɪ ná sɪ Iso yaav-mɛ na ɪ la kpekəle tʊ, antulinya taa cənɛ mpa pa yaa ləmayasɛɛ nyéma tʊ pa fɛi payalɛ ke mə hɛkʊ, na tɔɲtʊnaa fɛi payalɛ, na awulumpiya fɛi payalɛ. ²⁷ Iso ləsəna mpi antulinya yɔlaa yaa sɪ kʊmɛlɛnyəm tʊ sɪ pə tʊ ləmayasɛɛ nyéma ke fɛɛɛ. Na ɪ ləsə mpi antulinya yɔlaa yaa sɪ ɪcantʊ tʊ sɪ pə tʊ akpala nyéma ke fɛɛɛ. ²⁸ Na ɪ ləsə mpi antulinya yɔlaa nyənəyi taaləm na pá footiɣi na paa nyənəyi-wəyi pulʊ mayamaya tʊ, sɪ pə wakəli mpi pa tʊyʊna nyʊyʊ tʊ. ²⁹ ɪɛ yulʊ pəyaya nakəli ka kaa sa ka təyi Iso ɪsɛntaa. ³⁰ Ama Iso kpɛnta mə na Yesu Kilisiti ké, na ɪ lapa na Kilisiti pəsi tá ləmayasɛɛ. Kilisiti tɔɔ ké Iso nyənəyi-tʊyʊ yulʊpama. ɪnɪ ɪ lapəna na té pəsi Iso nyéma, na kʊlʊm ɪnɪ ɪ yapəna tá nyɔɲ. ³¹ Pə tɔɔ ké pa ŋmaawa Iso Təm taa sɪ: Ye wei ɪ caa ɪ sa, ɪ sa nti Tacaa lapa tʊ, ɪ taa sa ɪ ti.

2

Kilisiti səm təm heeluyʊ

¹ Ma taapalaa, waatʊ wei ma kəma mə tɛ sɪ ma heeliyi-mɛyɛ Iso tampana nna a ŋmɛlaa tʊ a təm tʊ, pə taya nɔɔlɛɛɲ wawawa nuli, yaa nyəmtʊ natələyi ma lapənaa. ² Ma cəyalɛ tənaya mə kin ma ta caa sɪ má la natələyi mə hɛkʊ ke yem na pə tá ké Yesu Kilisiti təm. ɪsu pa kama-ɪ səm tesika tɔɔ tʊ pə təm mayamaya ke ma siyisinaa. ³ Pə tɔɔ ké ma poluyʊ mə tɛ tʊ ɪcantʊ taa ké, na ma selayana sɔɣəntʊ ké. ⁴ Pə taya yulʊ ləmayasɛɛ yekuyʊ na pá yəɣətəyi təmnaa na caɲəm ke ɪsəna mpi təyɔ ma sɛyɛsəna ma sɛyɛsəɲ na má lana ma waasʊ. Ama Iso Feesuyʊ toma ke ma lapənaa, na a naa mpʊ təkɛɛɛ. ⁵ ɪɛna mə Iso sɛɛv səɲ Iso toma tɔɔ, pə taa səɲ yɔlaa ləmayasɛɛ tɔɔ.

Mpi Iso yaa ləmayasɛɛ təsiyisiyi tʊ

⁶ Paa na mpʊ tʊ, mpa pa pu Iso nyəm taa tʊ ləmayasɛɛ mpaav ke ma hʊləyi-wɛ. Ama pə taya ləmayasɛɛ nna antulinya inɛ na mpa pa ké ɪ tɔɲtʊnaa na paa tɛ na pá kpiisi-wɛ tʊ pa yaa ləmayasɛɛ tʊ. ⁷ Ama Iso ləmayasɛɛ mukaya tɛɛ nyəna nna a ŋmɛla yɔlaa tʊ a təm ke ma kpaaləyi. Iso ka ləsəna-yɛ na ɪ su tá teeli tɔɔ na pəcɔ́ pá la antulinya. ⁸ Antulinya taa cənɛ tɔɲtʊnaa taa nɔyʊlʊ ta cəkəna Iso ləmayasɛɛ anɛ. Pə taya pulʊ, ye paa cəkənaa pa taa ká Tacaa teeli tʊ ke səm tesika tɔɔ. ⁹ Pə lapaya ɪsu pa ŋmaav Iso Təm taa tʊ sɪ:

Mpi yulʊ ta tu nav na ɪ ta nu pə təm tʊ.

Mpi pə tɔɔ yulʊ ta tu huʊ tʊ,

Iso tayana-wəyi mpa pa sɔɔla-ɪ tʊ pa tɔɔ.

¹⁰ Tá tɔɔ ké Iso kula kʊɲmɛlɛtʊ tənɛ na Feesuyʊ Naɲɲtʊ kin. Mmm Feesuyʊ Naɲɲtʊ wiiliyi pə tənə pə taa ké sɪ kʊ naa. Paa nti tə pələ Iso tʊyɪ na té ŋmɛlaa təkʊlʊkʊlʊ tʊ mayamaya. ¹¹ Pə wɛv yɔlaa taa tʊ awe nyəɲ lɛɛv taa təm? Ye pə taya yulʊ ləmayasɛɛ nte tə wɛ ɪ taa tʊ n̄tɛ tu nyəna ɪ təm. Mpʊ tətəyɔ na Iso Feesuyʊ, ŋkʊ kʊ nyəmna Iso nyəntʊ tənə. ¹² Pə taya antulinya inɛ ɪ ləmayasɛɛ ke pə tʊ-tʊ. Ama Feesuyʊ ŋkʊ kʊ luna Iso kin təyɔ, sɪ té cəkəna pə tənə mpi Iso ha-tʊ tʊ pə təm. ¹³ Pə taya yulʊ ləmayasɛɛ sɛyɛsuyʊ nɔɔlɛɛɲ wei təyɔ tə yəɣətəyənə pə təm.

Ama nti Iso Feesuyu seyesəyi təyɔ. Pə tɔɔ ké mpa pa wɛna Iso Feesuyu tɔ tɔ kɛsəyi-wɛyɛ Iso nyəm tampana.

¹⁴ Wei ɪ fɛina Iso Feesuyu tɔ u pəsəyi na í mu Feesuyu kune ku tampana. I yaa-təyi kumelətom ké, na u tu pəsəyi tɔ cəkənav mayamaya. Mpi pə tɔɔ tɔ, wei ɪ wɛna Iso Feesuyu tɔ inɪ ɪ paasi ɪ cəkəyanana-ti. ¹⁵ Yulɔ wei ɪ wɛna Iso Feesuyu tɔ inɪ ɪ cəkəyanana tɔ tɛna. Nəyɔlɔ fɛi wei ɪ pəsəyi na í cəkəna Feesuyu ŋku ku tɔm tɔ. ¹⁶ Pa ŋmaa Iso Tɔm taa si:

Awe nyəmna Tacaa hɔwɛɛ?

Awe pəsəyɛna na í tasa-ɪ tɔm?

Ama tá ilɛ, Kilisiti hɔwɛɛ kɛ tá wɛna.

3

Iso tɔmlɛ nyɔma

¹ Ma taapalaa, tampana tɔɔ isəntɔ, ma ilɛ ma ta pəsi na má yɔyɔtəna-mɛ isu pa yɔyɔtuyɔna mpa pa wɛna Iso Feesuyu tɔ. Ama ma yɔyɔtəna-mɛyɛ isu pa yɔyɔtuyɔna mpa pa tɛŋəyi antulinya inɛ ɪ hɔwɛɛ tɔ, isu piya kəsəkəsənaa kɛ Iso sɛɛv taa. ² Pə wɛ isu kafa kɛ ma suukaya-mɛ, pə taya mɔtu. I taa nyənta tɔyɔv tɔ pə tɔɔ, na haləna saŋa í ta nyənta tɔyɔv. ³ Mpi tɔ, í tɔŋna antulinya inɛ ɪ hɔwɛɛ kɛ tɛŋuyɔ ké. Isəsɛmɛ na yoo pə wɛv mɔpúyú mə hɛku tɔ, mpv inɪ pu hóláyi si antulinya hɔwɛɛ kɛ í tɛŋəyi? Pu hóláyi tɔtɔ si í laki kɛ isu yɔlɔa kɛ yem, pə taya Iso sɛɛlɔa? ⁴ Pə taya pulɔ, lɛlɔ tɛŋuyɔv si Pɔɔli tɔɔ kɛ ma wɛɛ, na inɛ ilɛ si Apɔlɔɔsi tɔɔ kɛ ma wɛɛ tɔ, pə taya ma ta nyi isənna kulaputu kɛ í laki mpv?

⁵ Aweyɛ pa yaa Apɔlɔɔsi? Na aweyɛ Pɔɔli ye? Ta naale tɔ kɛ Iso tɔmlɛ nyɔma mpa pa lapa-mɛ na í tɛ Iso na mə taa tɔyɔ. Paa tá taa wei ɪ lapa na í yoosi nti Tacaa tu-ɪ si í la tɔyɔ. ⁶ Mayalɛ tɔyɔv sɔlɔ na Apɔlɔɔsi pələna lɔm kɛ ku tɔɔ. Ama Iso lapəna na ku tɛɛ. ⁷ Pə tɔɔ kɛ tɔyɔv sɔlɔ na lɔm pəllu pa ta kɛ pulɔ. Ama Iso keɛ tɔm tu, inɪ ɪ lapəna na tɔyɔv tɛɛ. ⁸ Tɔyɔv sɔlɔ na ku tɔɔ lɔm pəllu pa teitei kɛ. Iso ká kɛsəna paa wei ɪ tɔmlɛ na í fɛli-ɪ. ⁹ Pə taya pulɔ tɔɔ, tá tɔmlɛ taa tɔ kɛ tɔma taapalaa kɛ, na Iso kɛ tɔ laki tɔmlɛ, na mə kɛna Iso tɔmlɛ.

I wɛɛ tɔtɔyɔv isu kutuluyɔv ŋku Iso ŋmaaki tɔ. ¹⁰ Iso yelina na pə saa-m, na ma tu paasaa kɛ na má su kite isu ŋmalɔv kupaŋ sukuyɔv tɔ. Ama pənente lɛlɔ tənəyɛna pə tɔɔ. Paa wei í la laakali na í kɛna isəna ɪ tənəyi tɔ yoo. ¹¹ Pə taya pulɔ tɔɔ, Yesu Kilisiti mayamaya kɛna kite, na pə fɛi isu yulɔv nəyɔlɔv pəsəyi na í tasa kɔfate natələyi suv. ¹² Lɛlɔa wɛɛ na wɔlanɔa na nyəyɔlɔyɔv kɔhulɔmuyɔv na liyitee pɛɛ kɛ pa tənəyi pə tɔɔ. Ama lɛlɔa ilɛ taasi na nyutu na kiisi kɛ pɛɛ pa tənəyi. ¹³ Ama huɔlɛ wulɛ pu kuli paa wei ɪ tɔmlɛ tɔɔ na pá ná tɔ cakəlɛ. Kuyaku kɔhuvɔnav ŋku ku wulɛ tɔ kəkɔ kɛ. Kəkɔ ká mayasəna paa wei ɪ tɔmlɛ si ka naa mpi tɔ kɛnaa tɔ. ¹⁴ Ye wei ɪ tɛna kite tɔɔ kɛ tɔmlɛ nte kəkɔ kaa nyaya tɔ, ɪ ká hiki ɪ kɔfɛlɔyɔv. ¹⁵ Ama wei ɪ nyəntɛ í muwa, ilɛ ɪ kɔfɛlɔyɔv lepɔ-ɪ kɛ. Ama paa ya ɪ mayamaya na pə mayana isu kəkɔ mpee pɔɔŋ kɛ ɪ lunaa.

¹⁶ I nyi teu si í kɛ Iso tɔcayalɛ, na Iso Feesuyu cakəna mə taa. ¹⁷ Ye pə cəpa wei na í wakəlɪ Iso tɔcayalɛ, Iso ká wakəlɪ pɔntv. Pə taya pulɔ, Iso tɔcayalɛ wɛ kɛ tənəŋŋ na mə kin kɛ ɪ cakɪ.

¹⁸ Mə taa nəyɔlɔv í taa puɔyusi ɪ ti. Ye mə taa nəyɔlɔv huɔ si antulinya inɛ ɪ taa pɔntv ntɛ ləmayasɛɛ tu í pəsi kumelɛŋ, ilɛna í wɛɛna ləmayasɛɛ kɛ tampana. ¹⁹ Pə taya pulɔ, Iso ná nyənəyi antulinya inɛ ɪ taa ləmayasɛɛ kɛ kumelɛntv kɛ. Pa ŋmaawa Iso Tɔm taa kɛ mpv si: Ləmayasɛɛ nyɔma ləmayasɛɛ kɛ Iso nyəkəna-wɛyɛ katəsi na í kpaa-wɛ. ²⁰ Pa tasa ŋmaav tɔtɔ si: Tacaa nyɔma si ləmayasɛɛ nyɔma hɔwɛɛ ta kɛ pulɔ. ²¹ Pə tɔɔ kɛ yulɔ kaa yɔlɔna yɔlɔa lɛlɔa. Pə taya pulɔ tɔɔ, mə tɛnna pə tɛna. ²² Paa Pɔɔli, paa Apɔlɔɔsi, paa Piyɛɛ, paa antulinya, paa weesuyu, paa sɛm paa saŋa nyəm, paa cele nyəm, mə tɛnna pə tɛna. ²³ Ama Kilisiti tɛnna-mɛ, na Iso tɛnna Kilisiti ilɛ.

4

Kilisiti tillaa

¹ Pə tɔɔ ɪɛ, ɪ nyənəyi-tɔyɔ Kilisiti tɛmlɛ lataa mpa pa niŋ taa pə tɔ ɪsɔ tampana nna a ɲməlaa tɔ. ² Ye pa tɔ pulɔ lapɔ kɛ yɔlɔ niŋ taa, tampana kɛ ɪ ká tɛŋ na ɪ lakəna-wɪ. ³ Ye ma kiŋ ɪɛ, paa mɛ yaa yɔlaa ka cayana sɪ pa pɛkəyi ma tɔm taa na pá na, pɛɛ pə ta na má. Ma mayamaya maa pɛkəyi ma kiŋ sɪ má ná sɪ ma tewa yaa ma ta te tɔ. ⁴ Tampana tɔɔ ɪsəntɔ, ma mayamaya ma kiŋ ma ta na taali nɔyɔlɔ se. Paa na mpɔ tɛɛ tu hólóyɪ sɪ ma tewa təkpataa se. Ama Tacaa ká pɛkəna na ɪ ná sɪ ma tewa yaa ma ta te tɔ. ⁵ Pə tɔɔ ɪɛ, ɪ taa hulina nɔyɔlɔ tɔm tampana pɛkəyɔ na pə waatu ta tata. ɪ yele na halɪ Tacaa kɔɔ. ɪnɪ ɪ ka kulina mpi pə ɲməla səkpɛtɔyɔ tɛɛ tɔ pə tɔɔ tɔyɛɛɛ. Na ɪ ká kuli yɔlaa lotu taa hɔwɛɛ. Pɛɛyɛ ɪsɔ ká sa paa wei ɪsɪ pə mɔna ɪ samɪ-ɪ tɔ.

⁶ Ma taapalaa, ma kpaya má na Apɔlɔsɪ tá tɔm na má kɛsəna mpɔ sɪ ɪ cəkəna ituule nte pa tukaa sɪ: Nti pa ɲmaawa tɔ, taa sɔɔsɪ tɔ tɔɔ. Pə tɔɔ kɛ mɛ taa nɔyɔlɔ ɪ taa yɔɔlɔna lɛɔ na ɪ footiɪ lɛɔ. ⁷ Awe yɛlaa na ɲ hiki na ɲ kəli lɛlaa? Pə tɛna mpi n wɛna tɔ pə taya ɪsɔ hana-ɲ? Ye pa ha-ɲ kɔhav ɪɛ pepe tɔɔ kɛ n hɔŋ nyá tɪ ɪsɪ nyá lɔpɔ tɔɔ kɛ n hikaa?

⁸ Pɔwɛ, ɪ tɛma hikuyɔ kɛ pə tɛna mpi ɪ nyuləyi tɔ, ɪ tɛma piluyɔ. ɪ tɛma awulaa kɛ pəsuyɔ kɛ, na taa wɛ tá kɔnyəntɔtɔ taa. Ye pu kɛ ɪsɪ ɪ kɛ awulaa tɛsiyisiyi kɔlɔ pu lapa-m lɛɛŋ. Pə taya pulɔ tɔɔ, saa ɪnɪ tá na-mɛ tu kpɛnta kawulaya tɔyɔ. ⁹ Pə caya ɪsɪ tillaa taya ɪsɔ pəsəna waali. Pə taya pulɔ, tɔ wɛ kɛ ɪsɪ yɔlaa mpa pa siwa sɪ paa kɔ patəma taa tɔ. Tɔ kɛ mpa pa tɛna pa nyənəyi tɔcɔɔ tɔ, paa ɪsɔtaa tillaa paa yɔlaa. ¹⁰ Ta pəsə kɔmɛɛmɔŋ, na mu kɛ ləmayasɛ nyéma kɛ Kilisiti kɔlɔm ɪnɪ ɪ tɔɔ. Tá kɛ acamaa, na mɛyɛ tɔŋtɔnaa. Pa tɔyɔna-mɛ, ama yem kɛ pa nyənəyi tá. ¹¹ Haləna saŋa wɔlɛ tənɛ, nyɔyɔsɪ na lukɔtɔ kɔyənə-tu, na tɔ fɛina pɛɛkəɛ. Pa makɪ-tɔyɔ na tɔ cɔkɪ yem, tɔ fɛina tapasopile. ¹² Tá mayamaya tá kookali kɛ tɔ lakɪ na tɔ təkəna. Pa tɔvki-tu, na taa sɛɛkɪ-wɛ. Pa tɔyɪ-tɔyɔ kɔnyɔŋ, tá sumaya sɪ pá tu-tu. ¹³ Pá kuyɪ ta nyɔŋ, tu lɛɛtəyi-wɛyɛ pa ɪsayatɔ. Haləna saŋa paa nyənəyi-tu sɪ tɔ kɛ pulɔpɔyɔ antulinya ɪnɛ ɪ taa. Pa nyənəyi-tɔyɔ ɪsɪ hute yaa pɔntɔ mayamaya.

¹⁴ Pə taya ma caa sɪ má tu-mɛyɛ fɛɛɛ tɔyɔ ma ɲmaawa na má kɛsɪ-mɛyɛ mpɔ. Ama ma luyɔ wɛɛ kɛ sɪ má sɛyɛsɪ-mɛ ɪsɪ ma piya nsi ma luyɔ wɛɛ tɔ. ¹⁵ Paa ɪ ká hiki sɛyɛsɔlaa kɛ iyisi naanɔwa (10000) kɛ Kilisiti mpaav tɔm taa mɛ caa kɛɛ kɔlɔm. Mayalɛ mɛ caa kɛ Kilisiti tɔyɔyɔ tɔm taa. Pə taya pulɔ, má kɔnna-mɛyɛ Laapaali Kɔpaŋ. ¹⁶ Pə tɔɔ kɛ ma heeliyi-mɛ sɪ ɪ tɛŋ ma yaasi. ¹⁷ Na pə mayamaya pə nyuyɔ tɔɔ kɛ ma kɔsa Timotee sɪ ɪ polo mɛ tɛ. ɪnɪ ɪ kɛna ma pəyalɔ wei ma sɔɔlaa tɔ. Tacaa tɔm taa ɪ kɛ yɔlɔ wei paa lana naanɪ tɔyɔ. ɪ ká kɛsɪ-mɛyɛ yaasi wei ma tɔkaa na má tɛŋna Kilisiti tɔm taa na má hólóyɪ paa lɛyɛ Yesu sɛɛlaa kpekə taa sɪ pá tɛŋ tɔ.

¹⁸ Mɛ taa lɛlaa huɔwa sɪ ma kaa kɔɔ, ɪɛna pá sɔv kalampaani lapɔ. ¹⁹ Ye Tacaa tisaa maa kɔɔ mɛ tɛyɛ nɔɔnɔɔ. Waatu ɪnəyi maa ná sɪ kalampaani nyéma mpɛ, nɔyɔ taa tike kɛ pa lakɪ, yaa pa waasəyi kuli. ²⁰ Pə taya pulɔ tɔɔ, ɪsɔ Kawulaya tɔm ta kɛ nɔyɔ taa tɔm tike. Ama sɪ ɲ pəsɪ na ɲ lakɪ kɛ. ²¹ ɪ ləsɪ mpi ɪ caa tɔ ɪɛ. ɪ caa sɪ má kɔnna kpátóyú, yaa ma kɔɔ tɔpamm na sɔɔluyɔ?

5

Yesu sɛɛlaa kpekə taa asilima

¹ Pa tɛŋna mɛ tɔm kɛ yɔyɔtɔyɔ kɛ teu kɛ sɪ mɛ kulapɔtɔ wɛ asilima kɛ sɔsɔm. Paa ma ta nyɪ ɪsɔnaa mayamaya kiŋ pa kaa na asilima anɪ a taka. Pa yɔyɔtaa sɪ mɛ taa nɔyɔlɔ ná kpaya ɪ caa alɔ. ² Paa na mpɔ mu tɛŋna mɛ tɔyɪ sam pə tu fɛɪ. Pu nɔyəsəna kɛ ɪsɪ kulapɔtɔ nti tɛ wakəli mɛ laŋa kɛ sɔsɔm, na ɪ ləsɪ mɛ hɛkɔ kɛ wei ɪnɪ ɪ lapa mpɔ tɔ. ³⁻⁴ Paa ma na-mɛ tɔ wɛ tɛma na pooluŋ tɔ, ma ləsaya wɛ mɛ kiŋ kɛ tam kɛ. Ye ma, na Tacaa Yesu toma taa ma tɛma apalɔ ɪnɪ ɪ tɔm kuyɔ kɛ ɪsɪ ye maa wɛ mɛ kiŋ maa lapa tɔ. Waatu wei ɪ ká kotɪ na ma ləsaya ká wɛɛ mɛ hɛkɔ tɔ, Tacaa toma ká wɛɛ tá tɛna tá hɛkɔ taa tɛna. ⁵ ɪ kpaya apalɔ ɪnɪ na ɪ pɛti Satani niŋ taa na pə naasi-ɪ na ɪ ɪsɛ, ɪɛna pə waasi-ɪ kuyanku Tacaa Yesu Kilisiti ká kɔɔ tɔ.

⁶ Kɔkɔsɔm pɛciimaya kpaasəyənə somtu tɛna tɔfɔv. ⁷ ɪ ləsɪ mɛ hɛkɔ taa kɛ mpi pə lapa-mɛyɛ asayaa tɔ, ɪɛna ɪ pəsɪ kɔpama təkpataa. Waatu ɪnɪ ɪ ká nɔyəsəna somtu kɔfatɔ nti tɔ taa

kúkúsum fèi tó. Mpu pə mayamaya ké í tu wée. Pə taya pulu tó, tə nika tá Tɛɛu acima tɔ́ɔ́u ké. Mpi tó pa tɛma tá Tɛɛu acima iwəyaya kuyu tó se, ɲkeyɛɛ Kilisiti. ⁸Ye mpv ɛ tɔ́ɔ́u ta acima. Ye tə tɔ́kɪ-yɛ, tɛ taa tɔ́ɔ́u-yɛ na potopoto wei ɪ taa kúkúsum kúpəm wée tó. Isayatu na asilima pə lite nté. Ama tɔ́ tɔ́ɔ́u tá acima na potopoto wei ɪ taa kúkúsum fèi tó. Inɪ ɪ kɛna potopoto kúpən na tampana nyəɲ.

⁹Takəlaya ɲka maa ɲmaa-mɛ tó ka taa ma heela-mɛ sɪ mə na yəlaa mpa pa lakɪ asilima tó í taa kpɛntɪ. ¹⁰Pə taya yəlaa tənaya yem ké ma yɔ́ɔ́təɲɪ. Mpi tó, antulinya taa cənɛ mə na asilima nyəma na nyullaa na ɲmulaa na tun laalaa í sitina. Ye í tɔma sɪ í cələɲɪ-wɛ, pə wée sɪ í ká lu antulinya ɪnɛ ɪ taa kɛɛ. ¹¹Nti tɔ́ɔ́lɛ sɪ ye yulu nyənəɲɪ ɪ təɲɪ Isə sɛɛlu pəyɛɛ ɪ lakɪ asilima, na í ta yɛɛ nyulɔ́ɔ́u na tun laaɔ na yəlaa tuuɔ na sulum nyɔ́ɔ́u na ɲmuləm, í taa kpətəna pɔntu. Mə na yulu isɪ mpv í taa tɔ́ɔ́u tɔ́ɔ́u mayamaya.

¹²⁻¹³Ye pə kaasa mpa pa ta kɛ Isə sɛɛlaa tó, pə taya maa lana pɛɛ pa tɔm. Ama Isə ká huɔnana pɛɛ. Mə na mpa í kaa kpekəɛ tó pə taya pa tɔm kɛ í ka la? Pa ɲmaawa Isə Tɔm taa sɪ: Yulu í lakɪ isayatu í ləsɪ-mə hɛkɔ.

6

Təma təmnaa tayanvɔ

¹Ye mə taa nɔ́ɔ́lɔ na ɪ taapalɔ pa wɛna tɔm, pə muna pá yaa təmaya nənɔ́ɔ́u kɛ ma ta nyɪ isənaa kin na Isə yəlaa wée? ²Í tá nyɪ sɪ Isə yəlaa ká huɔnana yəlaa tənaya tɔm kɛ cele? Ye mu huɔnana yəlaa kɛ tɔm kɛ cele, ɛɛ pepe tó kɛ í kaa pəsɪ na í huɔ wenti tə wɛ pəciiu tó? ³Í tá nyɪ sɪ taa huɔnana isətaa tillaa kɛ tɔm? Tə kaa kpisi isətaa tillaa kɛ tɔm huɔnau, kacanɲana antulinya taa cənɛ nyəntu na? ⁴Təmnaa isɪ mpv pə taka mayana-mɛ, ɛɛna í məlɪ na í kpaya-tɪ na í pukina mpa pa ta kɛ Yesu sɛɛlaa kpekəɛ pulu tó? ⁵Ma yɔ́ɔ́təɲɪ ɲpúyú sɪ fɛɛɛ í kpa-mɛ. Isɪ í wɛv mpv tó ləmayasɛɛ tu nɔ́ɔ́lɔ ɪ fèi mə taa kɛɛ sɪ yəlaa ɪ yooɔwa ɪ tayanɪ-wɛ? ⁶Pə nəɲəsəna mə taa nɔ́ɔ́lɔ í wɛna ɪ tɔ́ɔ́ntəɛ na tɔm, pá yaa təmaya nənɔ́ɔ́sɪ kɛ ma ta nyɪ isənaa kin na?

⁷Isɪ í yaakuyu təmaya nənɔ́ɔ́sɪ kɛ mpv tó pə hóləɲɪ kpakpaa kɛ sɪ ɪ kpisaa təkpataa. Pepe tó kɛ yulu í lapa-mɛyɛ nti u haakɪ mə təɲɪ suulu? Paa pu nəɲəsəna í yaa-ɪ nənɔ́ɔ́u? Pepe tó kɛ u yeki sɪ ye pa ɲmuləɲɪ-mɛ pa ɲmulɪ? ⁸Pəyɛɛ mə tənna isayatu lapu na ɲmuləm kɛ mə taa mə tike. ⁹Anɪ mə mayamaya í nyəma teu sɪ isayalataa kaa na Isə Kawulaya. Í taa puɲusi mə tɪ, asilima lataa, na tun laalaa, na wasanɲkalənaa, na apalaa mpa pa suukəna təma tó, ¹⁰na ɲmulaa, na nyullaa, na sulɔnyɔ́ɔ́laa, na tuɔlaa, na ɲmulaa kpitikpitiinaa, pa tənaya mpv pa taa nɔ́ɔ́lɔ kaa keesi Isə Kawulaya. ¹¹Anɪ mə taa lɛlaa ka wɛ ɲpúyú. Ama pa ləsə-mɛyɛ isayatu taa na í pəsɪ kúpama. Na pə fayasa-mɛ na mə mpaa sɪ í pəsɪ Isə nyəma. Tacaa Yesu Kilisiti tən taa, tá Isə Feesuyu yɛlaa na í pəsɪ kúpama kɛ Isə isəntaa.

Mpi í lakəna mə tənəɲ tó í yɛɛ na pə hólɪ Isə teeli

¹²Mə taa lɛlaa tən sɪ ye pa nəkə mpi pa la. Tampana mpaau wée yaa, ɛɛ pə taya pə tənə pə taa kɛ í ká waa. Ma pəsəɲɪ má yɔ́ɔ́tɪ sɪ ma wɛna mpaa sɪ má la pə tənə yaa. Ama ma kaa yɛɛ kɛ sɪ puluɔ í pəsɪ-m pə yom. ¹³Mɛ í tən sɪ hiluyɔ tó kɛ pə ləsə kutəɲɔ na kutəɲɔ tó kɛ pə tu hiluyɔ. Mm, pə wɛ mpv mɛɛ. Paa na mpv Isə ká wakəlɪ pə tɔm naalɛ ɪnɪ. Pə ta la yulu tənuyɔ kɛ asilima lapu tó, ama Tacaa tó kɛ. Na tənuyɔ ɲkɔ ku tó kɛ Tacaa wée. ¹⁴Na isɪ Isə feesuyu Tacaa tó, ɪ ká tɛ na í feesi taya mpv tətə na ɪ tɔma taa.

¹⁵Anɪ í nyəma sɪ mə tənəɲ kɛ Kilisiti tənuyɔ hɔ́ɔ́lɔɲ kɛ. Ma wɛv isəntə tó pə nəɲəsəna má kpaya Kilisiti tənuyɔ tó pulu na má kpətəna apalaa tənə alɔ na? Pəɛ pə kaa la paa pəcɔ.

¹⁶Yaa í tá nyɪ sɪ yulu í suɔna apalaa tənə alɔ, í na-ɪ pa kpenta tənuyɔ kulumuyɔ? Pa ɲmaawa Isə Tɔm taa sɪ: Pa naalɛ pa pəsə tənuyɔ kulumuyɔ kɛ. ¹⁷Ama wei na Tacaa pa kpenta tó pa pəsə kulum kɛ pa ləmayasɛɛ taa kɛ.

¹⁸Í taa kpətəna asilima. Isayətənaa mpa pə kaasaa na yulu lakɪ tó tu tokiyina ɪ tənuyɔ. Ama yulu wei ɪ ha ɪ təɲɪ asilima lapu taa tó ɪ mayamaya ɪ tənuyɔ kɛ ɪ lakɪ isayatu. ¹⁹Í ta nyɪ sɪ mə

tònəŋ wɛ ɪsu Feesuɣu Nanŋtu tɛaɣalɛ yɛɛ? Feesuɣu Nanŋtu wei ɪsɔ ha-mɛ na ɪ wɛ mɛ taa tɔɣɔ ma tən. ɪ tá ti mɛ ti se. ²⁰ ɪsɔ yapa-mɛyɛ halɔna ɪ fɛli. Mpɔ tɔ, ɪ lana mɛ tònəŋ kɛ mpi pɛ hólɔyí ɪsɔ teeli tɔ.

7

Akpayalɛ tɔɔ kɔpɔɔsɔtu

¹ Pənɛntɛ tɛ paasəna tɔm nti ɪ ka pɔɔsa-m mɛ takɔlaya taa tɔ ɪlɛ. Pɛ kɔla teu sɪ yulɔ ɪ taa kpaya alɔ yaa. ² Ama asilima wɛna a tɔɔ sɔsɔm kɛ katatɔlaya tɔ a tɔɔ, pɛ nɔɣəsəna sɪ paa apalɔ wei ɪ wɛna ɪ alɔ, na paa alɔ wei ɪ wɛna ɪ paalɔ kɛ mpɔ tɔtɔ. ³ Apalɔ ɪ la ɪ alɔ kɛ ɪsəna pɛ nɔɣəsəna apalɔ ká la ɪ alɔ tɔ, na alɔ náá la ɪ paalɔ kɛ ɪsəna pɛ nɔɣəsəna alɔ ká la ɪ paalɔ tɔ. ⁴ Pɛ fɛi ɪsu alɔ ká lana ɪ tɔɣi ɪsəna ɪ sɔɔlaa tɔ. ɪ paalɔ tənna-ɪ, ɪ nin na ɪ nɔɔhɛɛ. Na mpɔ tɔtɔɣɔ na apalɔ, pɛ fɛi sɪ ɪ ká lana ɪ tɔɣi ɪsəna ɪ sɔɔlaa tɔ, ɪ alɔ tənna-ɪ, ɪ nin na ɪ nɔɔhɛɛ. ⁵ ɪ taa pɛ tɛma, yɛ pɛ taya ɪsu mɛ tɛna ɪ lapa nɔɣɔ kulumaya na ɪ tisi tɛma sɪ: Tɛ yelɛ m̀p̀ỳỳ wɛɛ naalɛ na tɛ paasəna ɪsɔ sɛlɛmɔyɔ. Ama pɛlɛ pɛ waali, ɪ mɛli na ɪ kpɛnti nan. Yɛ ɪ ta kpɛnti nan kɛ lɔŋ kɛ mpɔ ɪ ká kɔɔ na ɪ kpisi tònəŋ na ɪ hoti Satanɪ mayasəŋ taa.

⁶ Nti ma yɔɣɔta ɪsəntɔ tɔ pɛ taya kɔcaalɔyɔ tɔm, ama ayɛɛnɛɛ kɛ. ⁷ Tampɛna tɔɔ, ma nyulaa ɪsu paa yulɔ wei ɪ wɛɛ ɪsu ma wɛw ɪsəntɔ tɔ. Ama paa wei na ɪ ɪsɔ hatɛ kɛ. Pɛ haɛ ɪnɛyɛ pənɛyɛ, na pɛ ha ɪnɛyɛ pənɛ.

⁸ Tɔm nti tɔ wɛɛ sɪ má heeli atamɛɛ na alaa leelaa tɔɣɔlɛ sɪ, yɛ pa tɔka pa itantɔ ɪsu ma tɔkɔyɔ ma nyəntɔ tɔ pu kɔli-wɛyɛ sɛɛv. ⁹ Ama yɛ ɪ kaa pəsɪ tònəŋ tɔkɔyɔ, ɪlɛ apalaa náá kpaya alaa, na leelaa náá saa apalaa. Pɛ kɔla teu sɪ apalɔ ɪ kpaya alɔ, na alɔ náá saa, na mpi yulɔ ká caya na kɔtɔi kuyi-ɪ tɔ.

¹⁰ Nti ma heeliyi mpa pa tɛma tɛmaya kpayaɔ tɔɣɔlɛ sɪ: Alɔ ɪ tɛma saav pɛ fɛi sɪ ɪ kisi ɪ paalɔ. Tacaa tu yɔɣɔtəna-ti. ¹¹ Na ɪ kisa-ɪ kɔlɔ, ɪ caya mpɔ, ɪ taa saa kɔfalɔ. Yɛ ɪ ká mɛli kɔpəŋ ɪ mɛli-ɪ. Apalɔ ná fɛina mpaav sɪ ɪ tɔɣɔni ɪ alɔ.

¹² Mpa pɛ kaasaa tɔ, ma heeliyi pɛlɛ sɪ, yɛ apalɔ ɪ kɛ ɪsɔ sɛɛlɔ na ɪ alɔ kɛ ma ta nyi ɪsɔ, pɛyɛlɛ alɔ ɪni ɪ luyɔ wɛɛ sɪ ɪ na-ɪ pá caya, apalɔ ɪ taa tɔ sɪ ɪ kisiyi-ɪ. ¹³ Mpɔ tɔtɔɣɔ alɔ ɪ kɛ ɪsɔ sɛɛlɔ na ɪ paalɔ náá kɛ ma ta nyi ɪsɔ, pɛyɛlɛ apalɔ ɪni ɪ luyɔ wɛɛ sɪ ɪ na-ɪ pá caya, alɔ ɪ taa tɔ sɪ ɪ kisiyi-ɪ. Ma mayamaya ma yɔɣɔtəna tɛlɛ, tɛ ta luna Tacaa kin. ¹⁴ ɪsɔ tá kisi apalɔ wei ɪ ta kɛ ɪsɔ sɛɛlɔ tɔɣɔ ɪ na ɪ alɔ ɪsɔ sɛɛlɔ pa cayaɛ tɔɔ, pɛcɔ ɪ ta kisi alɔ wei ɪ ta kɛ ɪsɔ sɛɛlɔ tɔɣɔ ɪ na ɪ paalɔ ɪsɔ sɛɛlɔ pa cayaɛ tɔɔ. Yɛ pɛ taya mpɔ pɛ tɔɔ pa piya ká wɛɛ ɪsu ma ta nyi ɪsənaa, pɛyɛlɛ sɪ kɛ ɪsɔ nyənsɪ kɛ. ¹⁵ Ama yɛ wei ɪ ta kɛ ɪsɔ sɛɛlɔ tɔ ɪlɛ ɪ caana fayav, waatu ɪni pa taa wei ɪ kɛ ɪsɔ sɛɛlɔ tɔ ɪ wɛna mpaav sɪ ɪ yelɛ na pá faya. Pɛ taya pulɔ tɔɔ, ɪsɔ yaa-mɛyɛ sɪ ɪ caya tɛma kin na lɛlɛŋ. ¹⁶ Alɔ ɪsɔ sɛɛlɔ nyá n nana-we sɪ nyaa tɛna na n̄ ya nyá paalɔ nyuyɔ? Na apalɔ ɪsɔ sɛɛlɔ nyá n nana-we sɪ nyaa tɛna na n̄ ya nyá alɔ nyuyɔ?

ɪsɔ ɪ yaa-ŋ na n̄ wɛ ɪsəna caya mpɔ

¹⁷ Ama nti tɔɣɔlɛ sɪ Tacaa ɪ ha-ŋ mpi náá tən pɛlɛ. Na yɛ ɪsɔ yaa-ŋ ɪ mpaav taa na n̄ wɛ ɪsəna náá caya mpɔ. Sɛyɛsuyɔ ŋku ma sɛyɛsəyɪ Yesu sɛɛlaa kpekɛ tɛna sɪ á tən tɔɣɔlɛ. ¹⁸ Yɛ ɪsɔ yaa wei kɛ ɪ mpaav taa na ɪ tɛma pɛlɔyɔ, pɔntɔ ɪ caya mpɔ, ɪ taa huɔ sɪ ɪ mɛlɔyɪ ɪsu ɪ taa pɛli. Na ɪsɔ ɪ yaa wei kɛ ɪ mpaav taa na ɪ tá pɛli, pɔntɔ ɪ taa pɛkɪ sɪ ɪ pɛlɔyɪ. ¹⁹ Paa n pɛlaa, paa n ta pɛli, tɛlɛ tɔ wɛ yɛm kɛ. Ama ɪsɔ kɔheelitɔ tɔkɔyɔ ntɛ sɔsɔɔntɔ. ²⁰ Paa wei ɪ wɛɛ ɪsəna ɪ ka wɛɛ na pɛcɔ ɪsɔ yaaki-ɪ ɪ mpaav taa tɔ. ²¹ Yɛ n ka kɛ yom kɛ na ɪsɔ yaa-ŋ ɪ mpaav taa, taa nɔɣəsɪ sɪ n pəsəyɪ kasayampu. Ama yɛ pɛ kɔma sɪ n̄ lu nyá yomlɛ taa, ɪlɛ taa kisi. ²² Pɛ taya pulɔ tɔɔ, yɛ Tacaa yaa yom kɛ ɪ mpaav taa, pɔntɔ pəsɛ Tacaa kasayampu kɛ. M̀p̀ỳỳ pɛ wɛɛ tɔtɔ, yɛ Kilisiti ɪ yaa kasayampu, pɔntɔ pəsɛ ɪ yom kɛ. ²³ ɪsɔ yapa-mɛyɛ halɔna ɪ fɛli, ɪlɛ ɪ taa pəsɪ mɛ tɔɣi yɔlaa yomaa. ²⁴ Ma taapalaa, paa wei ɪ caya ɪsɔ sɛɛv taa ɪsu ɪsəna ɪ ka wɛɛ na pɛcɔ ɪsɔ yaa-ɪ ɪ mpaav taa tɔ.

Atamɛɛ na leelaa pa tɔm

²⁵ Ye apalaa mpa pa ta kpayata alaa, na alaa mpa pa ta saata tɔ. Tacaa ta heeli-m pa tɔm si pulɔ. Ama Tacaa pɛɛɛ tɔɔ ma nɔɔsɛna yulɔ wei i yɔɔtɔ nti pɔ mu-ti tɔɔ. Pɔ tɔɔ kɛ ma heeliyi-mɛye nti ma mayamaya ma huuki tɔ.

²⁶ Kayana wahalanaa panɛ pa tɔɔ ilɛ, ma huuki si pɔ kɛla teu si yulɔ i caya mpɔ. ²⁷ Ye n wɛna alɔ, taa lɔ si n kisiyi-i, na n tu fɛina taa pɛɛki si n kpayɔ. ²⁸ Paa na mpɔ, ye n tu kpayɔ alɔ, na ye pɛɛlɔ saana, i ta la isayatu tɔtɔ. Ama apalaa mpa pa kpakɛyi alaa na alaa mpa pa saaki tɔ, paa ifemle nte pa naaki wahala kɛ. Wahala inɔyi ma caa ma kɛɛli mɔ nyɔɔn tɔɔ.

²⁹ Ma taapalaa, nti ma yɔɔtɔyi tɔɔɔɛ si wulɛ puwaya. Pɔ tɔɔ tɔ, pɔ kpayav saɔa waali tɔ, mpa pa wɛna alaa tɔ pɔ la isɔ pa fɛina, ³⁰ na mpa pɛɛ pa wiliyi tɔ pɔ la isɔ pa fɛina lanwakɛɛ. Mpa pa yaki tɔ pɔ la-wɛ isɔ pɔ taya mpe pa tɛnna pa kɔyapɛm mpi. ³¹ Mpa pa tɔkɛna antulinya inɛ tɔ pɔ la isɔ mpa paa tɔkɛna-i tɔ. Pɔ taya pulɔ tɔɔ, wɛɛtu nti tɔ taa antulinya inɛ i wɛɛ tɔ i kaa tasa taanɔyɔ se.

³² Mpi ma nyulɔyi tɔɔɔɛ si i lu nɔɔsɛɛ tɔm taa tɔkpataa. Apalɔ wei i ta kpayɔ alɔ tɔ Tacaa tɔmlɛ kɛ i sɔkɛna nyɔyɔ, na i luki si Tacaa luyɔ i lapɔ-i. ³³ Ama wei i kpayɔ alɔ tɔ atɛ cɛnɛ nyɔm kɛ i sɔkɛna nyɔyɔ, na i luki si i alɔ luyɔ i lapɔ-i. ³⁴ Mpɔ inɔ pɔ tu-i hɛkɔ kɛ. Mpɔ tɔtɔɔ na alɔ yaa pɛɛlɔ wei i ta saa tɔ. Tacaa tɔmlɛ kɛ pa sɔpɛna nyɔyɔ. Pɔ taya pulɔ, pa caa kɛ si Tacaa i ti pa tɔnɔ na pa lɛsasi. Ama alɔ wei i laalaa na i saa tɔ atɛ cɛnɛ nyɔm kɛ i sɔkɛna nyɔyɔ, na i pɛɛkɛyi si i paalɔ luyɔ i lapɔ-i.

³⁵ Ma yɔɔtɔyi nɔpɔyɔ si pɔ sɛna-mɛ, pɔ taya isɔ katɔka kɛ ma tɔyi-mɛ. Ama ma caa kɛ si mɔ tusi-mɛye mpi pɔ wɛ teu tɔ pɔ taa na i kpɛntɛna Tacaa kɛ teu na i tɔ isɔ pɔ mɔnaa tɔ.

³⁶ Tɔɔ, pɔnɛntɛ tɔ paasɛna yulɔ wei i luyɔ fɛi si i pɛɛlɔ i saa tɔ pɔ tɔm ilɛ. Ye i kɔma na i nɔ si pɔ fɛi teu si i yɛɛ i pɛɛlɔ na i tɛɛ pɔ taa, i la isɔ i luyɔ wɛɛ tɔ. I yɛɛ-i na i saa, i ta la isayatu. ³⁷ Ama ye inɔ i nɔkɛna na i tɛma i taa tɔkpataa si i pɛɛlɔ i caya mpɔ, na pɔ tɔ kɛ nɔɔlɔ kisinana-i kɔkisu, inɔ i tɔkɛna tɔnɔyɔ na i kisiɔ i luyɔ kɛ mpɔ, i pɛɛlɔ inɔ i ta saa pɔ wɛ teu.

³⁸ Mpɔ tɔ, wei i yɛlaa na i pɛɛlɔ saa i ta la taali. Ama wei i ta yɛɛ na i saa pɔɛ pɔ kɛla teu.

³⁹ Alɔ paalɔ i wɛna i weesuyɔ, i alɔ inɔ i fɛina mpaav si i kɔli-i. Ama ye i paalɔ sɔpa, pɔ ha-i mpaav kɛ, i luyɔ i wɛ wei, i saa. Ilɛ kɔlɔmtɔ kɛ, pu wɛɛ Isɔ sɛɛlɔ kɛ. ⁴⁰ Paa na mpɔ ma huɔ si ye i caya isɔ i wɛɛ tɔ i kɔ kɔli lelenɔ nuu. Ma nyɔmɔ si ma huwɛɛ anɛ a luna Feesuyɔ Nanɔntɔ kinɔ.

8

Nantu kulalaatu tɔm

¹ Pɔnɛntɛ tɔ paasɛna nantu kulalaatu tɔm ilɛ.

Tɔ nyɔmɔ si tɔ tɛna tɔ wɛna pɔ nyɔm mɛɛ. Na tɔ nyɔmɔ tɔ nyɔmɔ inɔ i yekina na yulɔ hɔn i ti. Ama sɔɔlɔyɔ nɔ lakɔ na tɔ nyɔ tɔnɔ. ² Ye nɔɔlɔ huɔ si i nyɔmɔ pulɔpɔ, i ta cɛkɛnta-wɔ isɔ pɔ wɛ tɔkpataa si i cɛkɛna-wɔ tɔ. ³ Wei ilɛ i sɔɔlɔyi Isɔ, Isɔ nɔ nyɔmɔ pɔntɔ tɔɔ kɛ.

⁴ Nti i ka pɔɔsaa tɔɔɔɛ si, ye pa laawa, yulɔ kɔ tɔɔ yaa i kaa tɔɔ? Tɔ nyɔmɔ teu si tunɔ nɔ naa isɛntɔɔ kɛ yem kɛ. Ama Isɔ tike kɔnɔ wɛnna. ⁵ Isɔtaa nyɔmɔ payalɛ na atɛ nyɔmɔ payalɛ kɛ yɛlaa yaa pa isɛnaa. Paa yaa mpɔ si isɛnaa na mpa pa nyɔnɔyi si pa ti-wɛ tɔ pa wɛ payalɛ.

⁶ Ama tɔ kinɔ ilɛ, Isɔ wɛ kɔlɔm tɔkɔnɔ kɛ. Inɔɔɔɛ Tacaa wei i lapa pɔ tɛna tɔ, na i tɔɔ kɛ tɔ wɛna weesinɔ. Na Tacaa kɛɛ kɔlɔm, inɔɔɔɛ Yesu Kilisiti wei i yɛlaa na pɔ tɛna pɔ wɛɛ, na wei i tɔɔ tɔ wɛna weesinɔ tɔ.

⁷ Ama yɛlaa tɛna ta nyɔ mpɔ. Lɛlaa wɛɛ na pɔ tɛna-wɛɛ tunɔ tɔm taa, na ye halɛna saɔa pa tɔnɔna nantu kulalaatu tɔɔɔ, pɔ wɛ isɔ tunɔ kɛ pa tɔnɔyi. Pa nyɔm wɛ tɔtɔntɔlaa, ilɛna pɔ mɔlɔyi nav si kɔtɔɔɔ nɔku kɔ wakɛlɔyi-wɛɛ. ⁸ Pɔ taya kɔtɔɔɔ yekina na tɔ kpɛntɛna Isɔ kinɔ. Paa tɔ ta tɔɔ pɔ taya pɔ pasɔyi-tɔyɔ pulɔ, paa tɔ tɔyaa pɔ taya pɔ sɔɔsɔyi-tɔyɔ pulɔ.

⁹ Paa na mpɔ mɛ mpa mpaav wɛɛ faa si i lakɔ mpi i lɔ tɔ, i la laakali, pɔ taa kɔɔ na i hu Isɔ sɛɛv taa acamaa. ¹⁰ Ye nɔɔlɔyɔ yem nawa nyɔ wei si n nyɔmɔ tɔ na n caya tɔyɔ tɛɛ na n tɔnɔna tɔɔɔ, icam inɔ i laakali kaa polo isɔ i tɔɔ nantu kulalaatu nti? ¹¹ Waatu inɔ nyɔ nyɔm mpi pɔ lapa na nyɔ tɔɔntɔɛ icam wei i tɔɔ Kilisiti sɔpa tɔ i la yem kɛɛ. ¹² Ye

í pəntəyəna mə təyəntələnaa na í kpəsəyi pa laakalənaa mpa pa wə tətəntələa ké mpu tə, Kilisiti ké í pəntəyəna. ¹³ Pə tōo ké ye ma tōki mpi na pu hu ma təyəntələ, ma kaa təyō. Paa pəcō mayamaya ma kaa tu təyō nantv. Pə taa kōo na má hu ma təyəntələ.

9

Tillu təma təm

¹ Ma fəina mpaav si ye ma lakı mpi ma la? Ma ta ke tillu? Ma ta na Tacaa Yesu? Pə taya mə kəna ma lapa Tacaa təmle na pə lu mpi tō? ² Ye ləlaa u nyənəyi-m tillu pə kpenna-mə? Mpi tō, isu mə na Tacaa í kpəntəyōv tō pə hóləyi təkəlekele ké si ma ké tillu.

³ Ḿpúyú ma cōaki mpa pa kotiyina-m paa timpi na pá tən si ma ta ke pəlv tō. ⁴ Ye pa fələyi-m kutəyōv na kunyənəyōm ke ma təmle tōo ma yūwa? ⁵ Ye ma tənəsa alv ləo sēlv nəyōlv ma waalı na tē cōaki isu tillaa ləlaa na Tacaa newaa na Piyee pa lakūyōv tō ma yūwa? ⁶ Yaa ma na Paanapası tá tike ke pə wēe si tē lana tá nin na tē təyōna tá nəyō? ⁷ Yóólú wei i puki yooou na í tōaki i ti? Na awe sōaki lēsej tūyōv na í kaa təyō kv pee? Na awe tiikiyi kaləkv na í kaa nyaasi naaləm?

⁸ Nti ma tən tō, yəlaa yəyətəyəna-təyi kuyəyōtv, kəsəsutv taa pə fəi mpu? ⁹ Moisi kəsəsutv taa pa ηmaawa si: N kaa həkō nav wei n makəna nyá mēla tō i nəyō. Naan tōo tike ke ləo səyōməyəna? ¹⁰ Pə taya tá mayamaya tá nyūyōv tōo ké i yəyōta mpu? Tá mayamaya tá nyūyōv tōo təkpe m ké pa ηmaawa si: Wei í haləyi í haləna tēlvōv, na wei í kvn í kvna tēlvōv, si i ká hiki i paa nyəm. ¹¹ Ye tē tuuwa ləo nyəm ke mə hēkv na kayana tē hiki mpi pu waasi tá tənən təyō mə kin tē yūwa? ¹² Ləlaa ta kisi mpaav ke hikuyōv si pá hikiyi-wi, kacənfana tá na?

Paa na mpu tá tá nyənna tēna. Ama tē təyā pə tēna pə kunyən si tē taa kōo tē wakəli Kilisiti tōo Laapaalı kvpan təmle. ¹³ Anı í nyəmá teu si mpa pa lakı tēma ke ləo tēsēle taa tō ləo tēsēle caləsəyəna-wē. Na mpa pa lakı kōtası ke kōtaya tēlate tōo tō pa hikiyi pa paa nyəm ke kōtası nsı si taa ké. ¹⁴ Ḿpúyú pə wēe. Mpa pa kpaaləyi Laapaalı Kvpan tō Tacaa ha-wēyē nəyō si pá təyōna kōtası nsəyi.

¹⁵ Ama má, ma ta la tənə unı tē taa natəli, na ma ηmaav isəntō tō, pə taya si ma pōəsəyi si má hiki se. Sana sēm na mpu unı pə lapv. Nəyōlv kaa wakəli mpi ma yəoləyəna mpu tō. ¹⁶ Pə taya ma ti sam tōo ké ma kpaaləyi Laapaalı Kvpan se. Ama caalvōv na caalvōv ké. Na ye pə cəpa-m na má tá kpaalı Laapaalı Kvpan, mayalē. ¹⁷ Ye ma mayamaya maa tvna ma ti si má la təmle tənə, má nəkaa ma haaki nəyō ké na má tanja kvfelvōv. Isu pa tu-m-tēyē kvtvōv tō, pə wēe si má la-tēyē na má lu tēsoo. ¹⁸ Ma kvfelvōv ntē ηku ilē? Nkvūle si má hvləsi lanjē na Laapaalı Kvpan kpaalvōv. Má kpaaləyi faalaa, má taa haa nəyō na má tanjaa isu Laapaalı Kvpan kpaallv lakı tō.

¹⁹ Ma ti ma təyi, ma ta ke yom. Paa na mpu ma lapa ma təyi yəlaa tēna yom si má hiki yəlaa payalē ke səsəm ke isəna pə wēe tō. ²⁰ Yuta nyéma taa, ma lakı ké isu Yuta tv, iləna má hiki-wē. Paa na maa tənəyi Moisi kəsəsutv tō, ye ma wē mpa pa tənəyi Moisi kəsəsutv tō pa hēkv, ma lakı ké isu ma tənəyi-ti iləna má hiki-wē. ²¹ Na mpu tōtəyō ye ma wē mpa pa ta nyi Moisi kəsəsutv təm tō pa hēkv, ma wē ké isu pa wēv tō, maa paasəyəna kəsəsutv, iləna má hiki-wē. Pə taya isu ma tən si ma lə ləo kəsəsutv se, Kilisiti kəsəsutv tēna ma tənəyi ké. ²² Mpa pa wē icantv ke ləo sēev taa tō, ma lapa pa hēkv ké isu icam na pəcō má hiki acamaa mpe. Ḿpúyú ma lakı paa mpa pa hēkv, iləna paa pə kəli wē má ya pa taa ləlaa. ²³ Ma lakı pə tənaya ḿpúyú Laapaalı Kvpan tōo ké, iləna ma mayamaya maa waa pə taa.

²⁴ Ntən í nyəmá si pa tōkvōy əsewa tēte tō payalē seena, ama kulvm təkən təkəna. Mē tōtō í kaasi mə təyi mpu na sewa, na í laalı na í təyō nəyō. ²⁵ Lvtāa na selaa pa tēna pa lakūyōv mpu tō, pa wēna pa kvkukiimnaa ké na isələ kvseemle. Pa lakı ḿpúyú si pá hiki sam ntenuyōv ηku kv taanəyi tō. Ama tá ilē, tá lakı ké si tē hiki sam ntenuyōv ηku kv wē tam tōo tō. ²⁶ Pə tōo ké má tənna sewa na má yaya isələ ke timpi unı tō. Ma wē ké isu ηkuma matv wei u hayaləyi

yem tɔ. ²⁷ Ama ma wɔsɛyɛ ma tɔnɔyɔ kɛ na mɔ tɔkɛyɛ ma tɛyɛ teu sɛ pɛ taa kɔɔ na ma wei ma lapa lɛlaa kɛ waasu tɔ mɔ kpisi na pɛ lɔ-m.

10

Tun tɔm laakali lapɔnav

¹ Ma taapalaa ma luyɔ wɛɛ sɛ ɛ tɔɔsɛ mpi pɛ mayana tɔ caanaa caanaa mpa na Moisi pa tɔma tɔ pa tɔm. Pa tɔna tɔpɛɛ ɛsɔnmuntɔyɔ kentina pa tɔɔ, na pa tɔna tɔpɛɛ pa tɛsɛna sɛsɛncaasi tenku. ² Na ɛsɔnmuntɔyɔ ŋku ku tɛɛ kɛ tenku taa kɛ pɛ sɔ pa tɔna tɔpɛɛ kɛ ɛsɔ lɔm kɛ pa mɔyɔ Moisi na pɔ tɔŋɛyɛ tɔ pɛ tɔɔ. ³ Pa tɔna tɔpɛɛ pa tɔŋɛna piti tɔŋɛnaya kɔlɔmaya ŋkɛ. ⁴ Na pa tɔna tɔpɛɛ pa nyɔɔna piti kɔnyɔnyɔɔm kɔlɔmɛm mpi pɛ luna puw taa tɔ. Na puw ŋku ku hɔlɔyɛ kɛ sɛ pɔ na Kilisiti pa tɔŋna. ⁵ Paa na mpɔ tɔ ɛsɔ lanlɛ ta hɛɛna pa taa payalɛ, mpɔ pɛ yelina na pɔ sɛ wɔlaya tɛtu taa.

⁶ Pɛnɛ inɛ pɛ lapaya sɛ pɛ hɔlɔ-tɔyɔ lɔŋ na pɛ taa kɔɔ na tɛ nyuli ɛsɔyakɔnyulɔŋ ɛsu mpɛ inɛ paa nyulɔyɔ tɔ. ⁷ Na pɛ taa kɔɔ na ɛ kɛɛsɛ na ɛ suw tun laav taa ɛsu pa taa lɛlaa ka lapɔ tɔ. ɛsɔ tɔm taa pa ŋmaawa mpɔ sɛ: Yɛlaa cayaa na pɔ tɔyɔ na pɔ nyɔɔ, ɛlɛna pɔ nyɛkɛ na pɔ kɔlɛ sɛ pa paaki. ⁸ Na tɛ taa la wasanjalɛtu ɛsu pa taa lɛlaa ka paasɛnav-tɛ na kɔyakɔ kɔlɔmɔyɔ tike yɔlɔnyɔɔŋ iyisi hiu na tooso (23000) lu na pɔ sɛ tɔ. ⁹ Tɛ taa mayasɛ Tacaa sɛ tɛ naa ɛ waali. Mpɔyɔ pa taa lɛlaa ka lapa na pɔ sɛna tɔmaɔ. ¹⁰ Tɛ taa miiti, mpi tɔ, pa taa lɛlaa ka miitaya mpɔyɔ na wakɛllɔ ku-wɛ tɔ.

¹¹ Pɛ tɔna mpi pɛ mayana-wɛ tɔ pɛ hɔlɔyɛ lɛlaa kɛ lɔŋ kɛ. Pa ŋmaa-tɔyɛ sɛ pa kpaaɔyɛ-tu yoo. Pɛ taya pulɔ, waatu wei ɛ taa tɛ wɛ ɛsɛntɔ tɔ tɔnaya waatu kɛ. ¹² Pɛ tɔɔ ɛlɛ ye wei ɛ huw sɛ ɛ sɛŋaa pɔntu ɛ la laakaali, ɛ taa kɔɔ na ɛ hoti. ¹³ Mayasɔyɔ nakuli ku ta mayana-mɛ na pɛ kɛli ɛsu mayasɔyɔ makɔyɔna yulɔ tɔ. ɛsɔ tɔma sɛ ɛ lakɛ mpi tɔ ɛ yeki-wɛ. Pɛ tɔɔ kɛ ɛ kaa yeɛ na mayasɔyɔ mayana-mɛ na pɛ kɛli-mɛ. Ama mayasɔŋ inɛ ɛ kɔma ɛ kɔ hɔlɔ-mɛyɛ ɛsɛna ɛ kɔ la na ɛ tɔli na ɛ pɛsɛ-tɔ.

¹⁴ Pɛ tɔɔ ɛlɛ ma taapalaa kupama mɛ, ɛ la laakali na tun tɔm. ¹⁵ Ma yɔyɔtɔyɔna-mɛ ɛsu yɛlaa layatɔnaa, ɛlɛ nti ma yɔyɔtɔyɛ tɔ ɛ huw mɔ mayamaya na ɛ nɔ. ¹⁶ ɛ nyɛnna tɛ tɔkɔyɔ kɔpɔ na ɛ suna ɛsɔ kupantɔ na tɛ sɛɛ-tɛ ɛ na tɛmlɛ kɛ pɛ tɔɔ tɔ na ɛ nɔ. Tɛ nyɔɔkɔyɔ tɔ, pu kpɛntɔyɛ-tɔyɔ mpɔyɔ Kilisiti calɛm tɔɔ? Na potopoto wei tɛ fakɛ tɔ, tɛ tɔkɔyɔ tɔ, pu kpɛntɔyɛ-tɔyɔ mpɔyɔ Kilisiti tɔnɔyɔ tɔɔ? ¹⁷ ɛsu potopoto wɛw kɔlɔm na taa wɛ kupɛŋ na tɛ talɔyɛ-tɔ tɛ kpɛnta kɔlɔm kɛ. Mpɛ tɔ potopoto kɔlɔm kɛ tɛ tɔkɛ tɔ se.

¹⁸ ɛ nyɛnna ɛsɛyɛli yɛlaa na ɛ na. Mpa pa tɔkɛ mpi pa lapa kɔtaya tɔ pɔ na ɛsɔ wei ɛ tike ɛ tɛ kɔtaya tɔlatɛ tɔ pa kpɛntaa kɛ. ¹⁹ ɛlɛ ɛsɛnaya pɛ wɛɛ ɛlɛ? Tɔyɔ kulalaam kɛna pulɔ? Yaa tɔyɔ mayamaya kɛna pulɔ? Pulɔ fɛi paa pɛɔɔ. ²⁰ Ama pa laakɔyɔ tɔ alɔyaa tɔɔ kɛ pa laaki, pɛ taya ɛsɔ. Na ma kisaa sɛ mɔ na alɔyaa ɛ taa wɛɛ tɔma tɔm taa ɛlɛ. ²¹ ɛ kaa pɛsɛ na ɛ nyɔɔ Tacaa kɔpɔ na ɛ tasa alɔyaa nyɛŋ kɛ nyɔɔɔ. Na ɛ kaa pɛsɛ na ɛ cayɔ Tacaa nyɛnaya tɛɛ na ɛ tasa alɔyaa nyɛŋka tɛɛ kɛ cayav tɔtɔ. ²² Yaa tɛ caa tɛ susɛ Tacaa kɛ ɛsɛsɛmlɛ taa? Tɔ kɛlɛna-tɛ toma yaa ɛsɛna?

ɛsɔ teeli tɔyɔ kɛ paa mpi pɛ taa

²³ Mɔ taa lɛlaa tɔŋ sɛ mpaav wɛɛ sɛ tɛ nɔka mpi tɛ lɔ. Tampɛna, mpaav wɛɛ yaa. Ama pɛ tɔna pɛ fɛina kawaaya kɛ. Mpaav wɛɛ sɛ tɛ nɔka mpi tɛ la. Ama pɛ taya pɛ tɔna pɛ lapɔ sɔɔsɛyɛna pulɔpɔyɔ ɛsɔ sɛɛv taa. ²⁴ Nɔyɔlɔ ɛ taa pɛɛkɛ ɛ mayamaya ɛ nyɔyɔ nyɛntɔ tike. Ama paa wei ɛ pɛɛkɛyɛ ɛ tɔyɔntɔlɛnaa nyɛntɔ tɔtɔ.

²⁵ Nantɔ tɔna nti pa pɛɛtɔyɛ kɔyakɔ taa tɔ ɛ tɔyɔ, ɛ taa kpɛyɛ mpi mɔ taa ɛ wɛna sika tɔ. ²⁶ Pɛ taya pulɔ, pa ŋmaawa ɛsɔ Tɔm taa sɛ: Tacaa tɛnna tɛtu na pɛ tɔna mpi pɛ wɛ tɛ taa tɔ.

²⁷ Ye ma ta nyɛ ɛsɔ yaa-ŋ tɔyɔɔ na nyɔ luyɔ wɛɛ sɛ n puki, n polaa, tɔyɔ pɛ tɔna mpi ɛ kɔ saa-ŋ tɔ, taa kpɛyɛ mpi nyɔ laakali taa n wɛna sika tɔ. ²⁸ Ama ye nɔyɔlɔ heela-ŋ sɛ tɛnɛ inɛ pa laawaya, ɛlɛ taa tɔyɔ, kɛ wei ɛ cɛpa-ŋ mpɔyɔ sɛkpalɔyɔ tɔ ɛlɛ ɛ tɔɔ, na nyɔ laakali ta cayɔ ɛ

təcaɣale tɔ pə tɔɔ. ²⁹ Pə taya nyá laakali kɛ ma yɔɣɔtəyi cənɛ. Ama wei ɪnɪ ɪ heela-ŋ tɔ ɪ nyən tɔɔ kɛ.

Ɔlɛ pepe nyuyɔ tɔɔ kɛ lɛlv laakali tɔm ká pɛli ma niŋ kɛ mpɔ? ³⁰ Ye ma sɛɛki ɪsɔ kɛ ɪ na tɔmlɛ na pɛ́cɔ́ má tɔki, pepe tɔɔ kɛ paa tɔv-m timpɪ ma tɔkəna sɛɛtɔ tɔ?

³¹ Pə wɛɛ sɪ paa ɪ tɔki, paa ɪ nyɔɔki, paa ɪ lakɪ mpi, ɪ la na ɪsɔ hiki teeli kɛ pə tɔna pə taa. ³² Ɔ taa hu nɔɣɔlv, paa Yuta nyɔ́ma, paa mpa pa ta kɛ Yuta nyɔ́ma tɔ, paa Yesu sɛɛlaa. ³³ Ɔ la ɪsu ma lakuyɔ tɔ. Ma lɔki kɛ sɪ pə tɔna mpi ma lakɪ tɔ pɔ́ la yɔ́laa tənaya lɛlɛŋ. Pə taya ma mayamaya ma nyuyɔ nyəntɔ kɛ ma pɛɛkəyi. Ama yɔ́laa tɔna nyəntɔ kɛ sɪ pɔ́ ya pa nyɔɔŋ.

11

¹ Ɔ kɛsəɣəna-m ɪsu má kɛsəna Kilisiti tɔ.

Alv ka te saalaya kɛ ɪsɔ tɔsɛɛlɛ

² Ɔ tɔɔsa ma tɔm kɛ pə tɔna pə taa na ɪ tɔka kulapɔtɔnaa kɛ teitei ɪsu ma kɛsuyɔ-mɛ tɔ ma sama-mɛ. ³ Ama ma caa kɛ sɪ ɪ nyɪ sɪ Kilisiti kɛlɛ paa apalv wei ɪ sɔsɔ, na apalv ntɛ alv sɔsɔ, na ɪsɔ kɛlɛ Kilisiti ɪlɛ ɪ sɔsɔ. ⁴ Ye apalv ɪ sɔlɛməyi yaa ɪ kpaaləyi ɪsɔ kɔheelitu kɛ ɪsɔ tɔsɛɛlɛ na ɪ tá kuli ɪ nyuyɔ tɔɔ, Kilisiti kɛ ɪ kpɛɛnaa. ⁵ Na ye alv ɪ sɔlɛməyi yaa ɪ kpaaləyi ɪsɔ kɔheelitu na ɪ tá te saalaya, ɪ paalv kɛ ɪ kpɛɛnaa, na pə pəsa ɪsu pa loola-ɪ kɛ. ⁶ Na ye alv kaa te saalaya ɪlɛ pá kɔ́ ɪ nyɔɔsɪ. Ama ye pə wɛ-ɪ fɛɛlɛ sɪ pá kɔ-ɪ yaa pá looli-ɪ, ɪlɛ ɪ te saalaya. ⁷ Apalv kaa pa ɪ nyuyɔ tɔɔ kɛ pulv, mpi tɔ, ɪ kɛ ɪsɔ lɛesuyɔ na ɪ kiŋ kɛ ɪsɔ teu naaki. Ama alv kiŋ kɛ apalv teu ná naaki. ⁸ Pə taya alv kɛ pa cosaa na pá ŋmana apalv. Ama apalv kɛ pa cosaa na pá ŋmana alv. ⁹ Na pə taya alv tɔɔ kɛ pa ŋma apalv. Ama apalv tɔɔ kɛ pa ŋma alv. ¹⁰ Pə tɔɔ kɛ ɪsɔtaa tillaa tɔɔ, alv ká wɛɛna ɪ nyuyɔ tɔɔ kɛ mpi pə húlɔ́yi sɪ ɪ ta tɪ ɪ tɪ, ama apalv tənna-ɪ tɔ. ¹¹ Paa na mpɔ tɔ, Tacaa tɔm taa alv fɛi ɪ tɪ tɔɔ tike, na apalv kɛ ɪlɛ ɪ tɪ tɔɔ tike, pa tɔna pa tɪ pa tɔmaya. ¹² Pə taya pulv tɔɔ, apalv kɛ pa cosaa na pá ŋmana alv, na mpɔ tɔtɔɣɔ alv na lɔla apalv, na pə tənaya mpɔ ɪsɔ kiŋ kɛ pə lunaa.

¹³ Mə mayamaya ɪ mayasi-təyi mə taa na ɪ ná, sɪ waatɔ wei alv puki ɪsɔ sɛɛv na ɪ sɔlɛməyi tɔ, ɪ caɣa nyuyɔ kpɛtɛ na? ¹⁴ Antulinya taa cənɛ mayamaya se, ye apalv yeləɣəna nyɔɔsɪ kutayalasɪ, fɛɛlɛ sɔsɔɔlɛ kɛ. ¹⁵ Ama ye alv nyɔɔsɪ tayaləna mpɔ, ɪsantɛ sɔsɔɔlɛ ntɛ. Tampɔna yaa pə ha paa alv wei kɛ nyɔɔsɪ kutayalasɪ kɛ sɪ sɪ takəyi-ɪ ɪsu tekɛntɛ. ¹⁶ Ama ye nɔɣɔlv tasəyi tənɛ ɪnəyi kpɛsənau pɔntɔ ɪ nyɪ sɪ, paa ta, paa ɪsɔ sɛɛlaa kpekɔ, tɔ fɛina lakasɪ nasəli tɔtɔɣɔ tá ɪsɔ sɛɛv wulɛ na pɔ́ tá kɛna sənɛ.

Ta Caa sɔm tɔɔsuyɔ

(Matiyee 26:26-29; Maləki 14:22-25; Luku 22:15-20)

¹⁷ Tɔv, nti ma nawa na ma caa ma yɔɣɔtɪ-tɪ tɔ, pə ta mɔna má sa-mɛɣɛ paa pɛɔ se. Pə taya pulv, mə kotuŋ wei ɪ kotiyi tɔ, ye pə taya ɪsayatɔ, u sɔɔsəyi-mɛɣɛ kupantɔ natəli. ¹⁸ Kancalaya nyəntɔ ɪlɛ, pa heela-m kɛ sɪ ɪ kotiyi tɔ, mə kotuyɔ faya kpekɔ kpekɔ kɛ, na u caa tɔma. Ɔlɛ ma tisa-təyi ɪsu ma ta tisi. ¹⁹ Ye fayəsuyɔ ɪ wɛ mə hekɔ taa kɔlɔ, kú wɛɛ na pɛ́cɔ́ pá nyɪ mə taa mpa pa kɛ kupama na tampɔna tɔ. ²⁰ Ɔ kotuyɔ tɔ, pə taya Tacaa tɔɣɔnaya kɛ ɪ tɔki. ²¹ Pə wɛ ŋpúyú kupam mɛɛ, ɪ cakuyɔ nyanaya tɛɛ tɔkpɛm tɔ paa wei ɪ huliɣina ɪ mayamaya ɪ tɔɣɔnaya kɛ. Nyɔɣɔsɪ ná tɔŋna lɛlaa kɛ kuyɔ na solum náa kuyɪ lɛlaa. ²² Ɔ ká tɔki na ɪ nyɔɔki mə tɛɛsɪ nsi sɪ taa tɔɣɔ ɪ fɛina yaa wɛ? Yaa ɪsɔ sɛɛlaa kpekəle kɛ ɪ nyənəyi yem? Na mpa pɛlɛ pa fɛina pulv tɔɣɔlɛ ɪ caa fɛɛlɛ tɔyɔ na? Yaa ɪ caa má heeli-mɛ suwɛ? Pə nɔɣəsəna ma sa-mɛ? Paa pɛɔ ma kaa sa-mɛ se.

²³ Pə taya pulv tɔɔ, tɔmnaa mpa Tacaa tasa-m na má caa ma heeli-mɛ tɔɣɔlɛ sɪ, ahoo nna a taa pa yɛlaa na pá kpa Tacaa Yesu ɪnɪ tɔɣɔ ɪ kpaya potopoto. ²⁴ Ɔ sɛɛ ɪsɔ kɛ ɪ na tɔmlɛ na ɪ tɛ ɪlɛna ɪ faya-ɪ na ɪ tɔ sɪ: Ɔnɛ ɪ kɛna ma tɔnuyɔ ŋku pə ha mə tɔɔ tɔ, ŋpúyú ɪ ká lakɪ na ɪ tɔɔsəyi ma tɔɔ. ²⁵ Pa tɛma tɔɣɔv kɛ mpɔ ɪlɛna ɪ kpaya kɔpɔ na ɪ tɔ sɪ: Kɔpɔ ɪnɛ ɪ kɛna ɪsɔ nɔɣɔ pɛɛlvuyɔ kufam yoo, na ma caləm huləna pə tampɔna. Paa waatɔ wei kɛ ɪ nyɔɔki ɪ nyɔɔki mpɔ na ɪ

tòsəyənə ma tào yoo. ²⁶ Kúpam ye í wée na í tákí potopoto iné na í nyòkí kòpú inéyè mpú, í heeliyi Tacaa sàm tòm, haləna ilé í kòò í məli.

²⁷ Pə tào ké ye nəyòlú wée na í tákí Tacaa potopoto na í nyòkí í kòpú pəyele í ta nəyəsəna sɪ í təyò na í nyòò pùntu í nyɪ sɪ Tacaa tənuyú na í caləm pə tòm wé í nyuyú taa ké. ²⁸ Pə wée sɪ paa wei í pòòsɪ í təyɪ í mayamaya na í ná na pécó í təyò potopoto iné na í nyòò kòpú iné. ²⁹ Pə taya pulú tào, ye wei í tákí potopoto na í nyòkí kòpú kə yem tào na í tá cəkəna sɪ pə ké Tacaa tənuyú, í kəɲna í mayamaya í nyuyú taa ké tòm kə í təyò na í nyòò mpɪ pə taa ké. ³⁰ Isəntə inɪ í mayamaya í lapu tào ké mə taa payalé ké kútəntúnnaa na acamaa na yəlaa kúpɪɲ səpa. ³¹ Ye ta mayamaya tə pòòsəyənə tá təyɪ tòmnaa na pécó ilé, tə kpɛɛ tá təyɪ tòm nti Isə ká hɯɯna-tu tə tə taa ké. ³² Ama Tacaa ilé í hɯɯkəna-tuyú na í hən tá ɲkpaɲɲ kə sɪ pə taa kòò na pə kaa tá na antulinya kə kpatəte kolumtəle.

³³ Pə tào ilé ma taapalaa waatu wei í kotiyi sɪ í tákí Tacaa təyənaya tə í tan təma. ³⁴ Ye nyòyòsɪ í pu wei pùntu í təyò í təyaya, na pə taa kòò na mə kotun tào Isə kòò í nana-meyə natələyi lapu. Nti nti pə kaasaa tə má kəma na má kòò ilé ma tɛɛsɪ tələyɛ tayanuyú.

12

Mpi mpi pə lapu saaki yəlaa tə

¹ Pənente tə paasəna mpi mpi Isə Feesuyú Nənɲtu yeki na pə saa yəlaa tə pə tòm ilé.

Ma taapalaa ma caa ké sɪ mpi mpi pə saakuyú yəlaa tə í nyɪ tampana nna a tào pə saa mpú tə. ² Í nyəmá teu sɪ í ka kɛv ma ta nyɪ isənnaa tə tɪɲ wei u yəyətəyɪ natəli tə í tòm taa ké pə hana mə isɛ na cɯyuluyú fɛɪ. ³ Pə tào mayamaya kə ma caa sɪ í nyɪ na í tɛ mə taa sɪ yulú nəyòlú í fɛɪ wei Isə Feesuyú tiikiyi na pùntu luna pə waali na í tə sɪ Yesu ké mpusi tə. Na ye Feesuyú Nənɲtu u tiikiyi wei pùntu kaa pəsɪ na í tuləyi na í yeki sɪ Yesu kɛle Tacaa.

⁴ Mpi mpi pə saaki yəlaa kə Isə mpaav taa tə pə wé ɲka ɲka ké. Ama Isə Feesuyú kolumuyú ɲkú kú yekina na pə saaki yəlaa. ⁵ Təma lapu wé fakasɪ fakasɪ. Ama Tacaa kolum inɪ í təma kə pa laki. ⁶ Kulapəm wé ɲka ɲka, ilé Isə kolum inɪ í tuyəna pa tənaya kulapəmnaa mpe pa təna. ⁷ Isə Feesuyú hóláyí paa wei í kɪɲ ké sɪ kú wée na kú yeki na pulú lapu saa pùntu iləna pa təna pá hiki kúpantú kə pə taa. ⁸ Isə Feesuyú haa nəyòlú iléyɛ ləmayasɛɛ tòm yəyətaya. Na Feesuyú kolumuyú ɲkú kú ha nəyòlú ilé tətə sɪ í yəyətəyənə nyəm. ⁹ Isə Feesuyú kolumuyú kune kú yekina na nəyòlú náá tisiyi Isə tào ké yun kə teu. Na kú haa nəyòlú iléyɛ kútəntúnnaa waasuyú pəsuyú. ¹⁰ Isə Feesuyú yeki na nəyòlú náá laki piti təma, na kú tuyú nəyòlú ilé sɪ í kpaaləyi Isə kúheelitu, na kú yeki na nəyòlú náá nyəɲ na í fayasəyɪ aləyaa nyəntu na Isə Feesuyú nyəntu. Kú yeki na nəyòlú ilé í yəyətəyənə tòmnaa mpa nəyòlú u nukɪ tə, na kú yeki na nəyòlú náá cəkəyənə-tɪ na í tɛləsəyɪ. ¹¹ Isə Feesuyú kolumuyú kune kú taa kú tike kú lakəna pə tənaya mpú. Kú yeki na paa mpi mpi pə lapu saa paa wei ké ɲka ɲka isɪ kú nəkəa təyò.

Tənyuyú pilimile kolumtəle

¹² Tampana tào Kilisiti wée ké isɪ yulú tənuyú pilimile wɛv na kú wəna nəɔhɛɛ na nɪɲ na ɲkpaɲɲ na isɛ na pə tənaya mpú tə. Tənuyú wɛv tə paa kú tào kú wəna ɲpúyú waanɪ waanɪ tə pə təna pə kpenta kolum ké sɪ tənuyú. ¹³ Mpú tətəyò na ta təna, paa tə ké Yuta nyéma yaa tə ta kə Yuta nyéma, paa tə ké yomaa yaa kasayampiya, Isə Feesuyú kolumuyú ɲkuyú pa sənə-tuyú Isə lum sɪ tə kpenti isɪ yulú tənuyú pilimile wɛv tə, na Isə Feesuyú kolumuyú ɲkú kú lum kə tə nyòkí teu kə tá təna.

¹⁴ Yulú təntuyú pilimile wɛv tə pə taya nəɔhɛɛ tike yaa nɪɲ yaa ɲkpaɲɲ yaa isɛ tike wəna. Ama pə tənaya mpú pə wəna kú tào. ¹⁵ Nəɔhɛle ka pəsɪ na tə tə sɪ: Ma ta kə nɪɲ tə, ma ta kə tənuyú? Paa tu yəyətə mpú pu ləsi-tɛyɛ tənuyú tào? ¹⁶ Nkpaɲuyú ká pəsɪ na kú tə sɪ: Ma ta kə isələ tə ma ta kə tənuyú? Paa kú tu yəyətə mpú pu ləsi-kuyú tənuyú tào? ¹⁷ Na pə wɛv mpú tə, ye isələ tike təkəɲ wəna yulú tənuyú təna tào, pepɛyɛ yulú ká nuna tòm? Na ye ɲkpaɲuyú tike wəna, pepɛyɛ yulú ká nuna sən? ¹⁸ Tampana tào Isə nəkə isənə tə ɲpúyú í lapu, í tu yulú tənuyú tào ké paa mpiyi waanɪ waanɪ. ¹⁹ Ye koluməm ka wəna yulú tənuyú təna ilé pə taa ké

yulɔtɔnɔyɔ nté. ²⁰ Ama yulɔtɔnɔyɔ na wɛw tɔ ku wɛna nɔɔhɛɛ na nin na ŋkpaŋŋ na ise na pɛ tɔnaya m̀pɔ́yɔ́.

²¹ Pɛ tɔɔ kɛ ise ná kaa pɛsɪ na á tɔ nin sɪ ye ílé ɪ fɛi pɛ lá isɛna? Na nyɔyɔ ná kaa pɛsɪ na ku tɔ nɔɔhɛɛ sɪ ye alɛ a fɛi pɛ lá isɛna? ²² Pɛ fɛi m̀pɔ́yɔ́ paa pɛɔ, mpi mpi pɛ kɛ taalɛm nyɔm kɛ yulɔ tɔnɔyɔ taa tɔ mpɛyɔlɛ weesuyɔ. ²³ Mpi tɔ nyɔnɔyɔ m̀pɔ́yɔ́ taalɛm tɔ mpɛyɔ tɔ mɛla na tɛ seena na pɛ kɛlɪ lɛmpɛnaa. Na pɛ kaasa lɛmpɪ, pɛlɛ pɛ yaav wɛ fɛɛlɛ, pɛlɛyɛ pa kɛlɔyɔ ŋmɛsuyɔ tɛkulakula, ²⁴ na pɛ kɛlɪ tá tɔnɔyɔ tɔɔ lɛmpɛnaa mpi pu mɔnaa sɪ tɛ la mpɔ tɔ. Iso lapa yulɔ tɔnɔyɔ kɛ m̀pɔ́yɔ́ sɪ lɛmpɪ í takɛyɔ lɛmpɪ waali. ²⁵ Pɛ tɔɔ kɛ fayasuyɔ fɛi yulɔ tɔnɔyɔ tɔɔ. Ama pɛ tɔna mpi pɛ wɛ tɔnɔyɔ tɔɔ tɔ pu nyɔsɛyɔ tɛma tɔɔ kɛ tam kɛ. ²⁶ Ye yulɔ tɔnɔyɔ tɔɔ lɛmpɪ salɛmɛyɔ, pɛ tɔna pɛ salɛmɛyɔna, na ye pa sama yulɔ tɔnɔyɔ tɔɔ lɛmpɪ, pɛ tɔna pɛ samtu kɛ.

²⁷ Mɛ tɔna í kɛ Kilisiti tɔnɔyɔ kɛ, na paa mɛ taa wei ɪ kɛ Kilisiti tɔnɔyɔ kɔnɛ ku tɔɔ pulɔpɔ kɛ. ²⁸ Pɛ tɔɔ kɛ Iso kpa tillaa kɛ Yesu sɛɛlaa kpekɛlɛ taa kɛ kancaalaya, pɛ waali kɛ Iso kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɛlaa, pɛlɛ pa waali kɛ sɛyɛsɛlaa, pɛ waali kɛ ɪ kpa piti tɛma lataa, na kutɔntɔnaa waasɛlaa, na lɛlaa tentaa, na nyɔyɔ nyɔma, na mpa tɔmnaa mpa nyɔlɔ ɪ nukɪ tɔ pa yɔyɔtɔyɔ saawa tɔ. ²⁹ Pa tɔna pa ta kɛ tillaa se, pɛyɛle pa tɔna pa ta kɛ Iso kuyɔyɔtɔtu tɛlɛsɛlaa yaa sɛyɛsɛlaa. Pa tɔna paa pɛsɛyɔ piti tɛma lapɔ. ³⁰ Pɛ taya pa tɔna pa waasɛyɔna kutɔntɔnaa, pɛyɛle pɛ taya pa tɔna pa yɔyɔtɛyɔna na tɔmnaa mpa nyɔlɔ ɪ nukɪ tɔ, yaa tɔmnaa mpɛ pa tɛlɛsuyɔ. ³¹ Ye ɪ nyɔlɔyɔ sɪ pulɔ lapɔ í saa-mɛ, í nyɔlɔ mpi pɛ kɛla nyɔyɔ tɔ.

Maa hólí-mɛyɛ pɛnɛntɛyɛ mpaav ŋku ku kɛla ɪ tɔna tɔ.

13

Tɛma sɔɔlɔyɔ tɔm

¹ Paa ma yɔyɔtɛyɔ yɛlaa nsɛma na isɔtaa tillaa nsɛma tɔtɔ, ye maa sɔɔlɔyɔ yɛlaa ma yɔyɔtaya tɔna wɛ yem kɛ isɪ suule wiikuyɔ tɔ yaa kankonte wiikuyɔ tɔ. ² Paa pɛ wɛɛ sɪ Iso kuheelitu kpaalɔyɔ saana-m, yaa paa maa nyɪ pɛ tɔna na má cɛkɛna kuŋmɛsɛm tɔna, yaa paa maa tisa Iso tɔɔ kɛ ma yun kɛ teu na má yɔyɔtɛyɔna pɔɔŋ sɪ í kpɛsɪ na í layasɪ, na í kpɛsɛyɔ na í layasɛyɔ, na maa sɔɔlɔyɔ yɛlaa, ma wɛ yem kɛ. ³ Paa ma apɪtɪtu tɔnaya maa kpaya na má tala kuɔnyɔntɔnaa, yaa paa ma tɔnɔyɔ mayamaya kɛ ma lapa awusa sɪ ye pa wɔkɪ kɔkɔ pa wɔ, ye maa sɔɔlɔyɔ yɛlaa pɛ tɔnaya mpɔ yem kɛ.

⁴ Sɔɔlɔyɔ í wɛɛ isayakɔnyɔlɔyɔ fɛi, tɪ hɔm fɛi, isɛav fɛi. ⁵ Ye sɔɔlɔyɔ í wɛɛ fɛɛlɛ fɛi nyɔntɔ natɛlɪ tu kɛŋ, ye sɔɔlɔyɔ í wɛɛ yulɔ ɪ pɛɛkɛyɔ ɪ nyɔyɔ nyɔntɔ tɪkɛ. Sɔɔlɔyɔ í wɛɛ pááná mɔyɔ fɛi, sɔɔlɔyɔ í wɛɛ tɛ ku tisiyɔ sɪ maa ná maa ná pɛ wɛɛ. ⁶ Sɔɔlɔyɔ í wɛɛ ku caa ku nu kawalaya tan. Ama tampana tan kɛ ku caaki. ⁷ Ye sɔɔlɔyɔ wɛɛ cɔtɔyɔ fɛi paa mpi pɛ taa. Ye sɔɔlɔyɔ wɛ paa mpi pɛ taa naani na tɛlɔyɔ na suulu pɛ wɛɛ kɛ.

⁸ Sɔɔlɔyɔ tɔm ka wɛɛna tam tɔɔ, Iso kuheelitu kpaalɔyɔ ká su tɔnaya. Wei pɛ saawa na í yɔyɔtɛyɔna tɔmnaa mpa nyɔlɔ ɪ nukɪ tɔ pu tɛ na pɛ tɛ. Nyɔm ká tɛ na pɛ saali yem. ⁹ Pɛ taya pulɔ tɔɔ, mpi mpi tɛ nyɔmá tɔ titite kɛ, na Iso kuheelitu nti tɛ kpaalɔyɔ tɔ tɛlɛ tɛ sɛkɛyɔ kɛ. ¹⁰ Ama pɛ kɔma na mpi pɛ tewa tɛkpataa tɔ pɛ kɔɔ, mpi mpi pɛ sɛkaa tɔ pɛ saalɔyɔ yem kɛ.

¹¹ Maa kɛ pɛyaya tɔ ma yɔyɔtaya na ma huwɛɛ na ma kuɔmayasɛm pɛɛnyɔm kɛ. Ama ma ise kɔma na á nyaali tɔ ma lɔ pɛɛnyɔm tɔna. ¹² Kayana tɛ naa kɛ isɪ pa naakuyɔ pulɔ ilɛemuyɔ tɛcantɛlaa kɛ tinj taa tɔ. Ama tu tɛ na tɛ ná tɛkelekele. Kayana mpi mpi ma nyɔmá tɔ titite kɛ. Ama maa tɛ na má nyɪ pɛ tɔna tɛpaɪpaɪ isɪ Iso nyɔma-m tɔ.

¹³ Pɛnɛntɛ pɛ yelina yaasinaa panɛ pa tooso ilɛ, naani na tɛlɔyɔ na sɔɔlɔyɔ. Ama sɔɔlɔyɔ ntɛ pa tooso taa aɛpa.

14

Mpi mpi pɛ lapɔ saaki yɛlaa tɔ pɛ tɔm tɔtɔ

¹ Ye mpv ile í niina ise ke sölvyv təm. I nyuli teu sı pulv lapv í saa-meyə Iso mpaav taa tətə, ile pə kələna Iso kəheelitu kpaalvyv. ² Wei i yəğətəyi təmnaa mpa nəğəlv u nukı tə pə taya yəlaa ke i yəğətəyəna, ama Iso ké. Pə taya pulv, í na i yəğətəyv na i təm nəğəlv u nu i təm tə se. Tampana nna a ka pama tə anəyi i kuliğina Iso Feesuyv tonj. ³ Ama wei i kpaaləyi Iso kəheelitu tə i lakı ké na yəlaa nyəkı tonj ke Isəsəele mpaav taa. I kpaasəyi pa apalutv na í həəsəyi pa lanja ké. ⁴ Ama wei ilé i yəğətəyi təmnaa mpa nəğəlv u nukı tə i təyi i səsəyi tonj, na wei ilé i kpaaləyi Iso kəheelitu tə Yesu seelaa kpekəle tənaya i səsəyi tonj.

⁵ Ma sölə teu sı mə tənə í yəğətəyi təmnaa mpa nəğəlv u nukı tə. Ama ma kəla nyulvyv ke teu sı Iso kəheelitu kpaalvyv í saa-mə. Pəpətv fei, wei i kpaaləyi Iso kəheelitu tə i waasəyi na pə kəli wei i yəğətəyi təmnaa mpa nəğəlv u nukı tə. Ama ye nəğəlv wəe na í ká pəsi na í teləsi na Yesu seelaa səsı tonj pə paasi. ⁶ Ma taapalaa ma pəsəyi-mə sı ye ma kəma mə tə na má yəğətəyəna-meyə təmnaa mpa nəğəlv u nukı tə nti tə taa kele ma waasa-mə ile? Ma ta waasi-meyə natəli tə taa ké paa pəcə pəcə. Ama ye ma kəma na má heela-meyə təm kəjmesətv natəli, yaa nyəm təm natəli, yaa Iso kəheelitu natəli, yaa seğesvyv, ile teu nté.

⁷ Tə kəsəna paale wontu na tə ná. Ye pa hüləyi həlaya yaa pa makı sanjv, na pə hülvyv na pə mapv ta tən, isənaya paa cəkəna sı tənəyē həlaya hüllv hüləyi na sanjv matv makı? ⁸ Tutuyv hüllv í ta yaya apalv tutuyv, isənaya yulv ká nyəna sı i tayanəyi i təyi yoo tətə? ⁹ Mpv tətəyə pə wəe, isənaya yulv ká pəsi na í cəkəna təm nti ləlv yəğətəyi tə, ye təm nti nəğəlv u nukı təyə i yəğətəyəna i təm nti? Ye mpv yəğətv ləv i təm ke yem ké. ¹⁰ Antulinya taa cənə nsəma təwəya, na a taa kulvmtəle fei nte tə ta ke təm tə. ¹¹ Paa na mpv ye wei i yəğətəyəna-m na maa nukı i təm, tə nyənəyi təma na ise ké. ¹² Mpv tə isı í səpv nyuyv sı Iso Feesuyv í yele na pulv lapv saa-mə tə, í pəkəyi sı pə saa-meyə teu. Ama pə kələna mpi pu səsı Yesu seelaa ke tonj tə.

¹³ Pə tətə ké wei i yəğətəyi təmnaa mpa nəğəlv u nukı tə, pəntv í sələmi Iso na í hiki təm nti tə teləsvyv nyəm tətə. ¹⁴ Pə taya pulv, ye ma sələməyəna təmnaa mpa nəğəlv u nukı tə, ma taa ké pə sələməyi yem na ma ləmayasəle náa cəya kpete. ¹⁵ Ye mpv isənaya maa la? Maa sələmi hatuu ma taa ké, na má sələməna ma ləmayasəle tətə. Ye yontu ma yoo ma taa, na má yoonə ma ləmayasəle tətə. ¹⁶ Mpyə pə wəe mēē, ye hatuu nyá taa tike ke n sēē Iso ké í na təmlə, isənaya wei i wə samaa taa ké yem na í tá cəkəna tə i ká nyəna timpi ilé i ká tə sı: Ami, təyə nyá sēētv tənə tə taa? I kaa pəsi na í nyi nti n yəğətəyi tə. ¹⁷ Paa na nyá Iso sēēv sı í na təmlə tewa teu tə, ləlv ná ta waa pulvyv pə taa.

¹⁸ Ma sama Iso, mpi tə ma yəğətəyi təmnaa mpa nəğəlv u nukı tə na pə kəli mə tənə təpai. ¹⁹ Ama isı Yesu seelaa seəkyv təcəyəcəyi tə pə kəla-m teu sı má yəğətv təm pee kakpası tike nti paa nu teu na pə kuliğı ləlaa ise tə, na mpi maa hutıyı təmən təmən na təmnaa mpa nəğəlv u nukı tə pa taa tə.

²⁰ Ma taapalaa, ye í hūvkı hūwēē, í yele pəcə nyəna. Ama ye isayətv təm taa ile, í lakı isı piya nsi sı ta nyi isayətv lapv tə. Ama í wēēna səsəhūwēē ke mə hūwēē taa. ²¹ Iso Təm taa pa ħmaawa sı:

Tacaa təma sı maa yəğətəna piitim pənəyē.

Maa yele na yəlaa kpai nyéma

yəğətəna-wē na pələ pa tə taa.

Kpai nyéma ká yəğətəna-wē.

Paa na mpv tə ma yəlaa kaa nuna-m.

²² Pə tətə ké təmnaa mpa nəğəlv u nukı tə pa yəğətvv saakvyv yulv na í yəğətəyi tə, i yəğətəyi ké sı pə húlı mpa pa ta ke Iso seelaa təyə pulvyv. Ama mpa pa ké Iso seelaa tə pu húləyı pələyē mpv. Na Iso kəheelitu kpaalvyv saav ná húləyı Iso seelaa kınj ke pulvyv. Ama mpa pa ta ke Iso seelaa tə pu húləyı pələyē mpv.

²³ Ye Yesu seelaa kpekəle tənə í kotaa na pá tənə pá svv təmnaa mpa nəğəlv u nukı təyə yəğətvv, na mpa pa ta cəkəna yaa mpa pa ta ke Iso seelaa tə pá mayana-mə, pa kaa yaa-meyə kpanjuna? ²⁴ Ama ye Iso kəheelitu ke mə tənə í kpaaləyi, na wei i taa ké Iso seelv yaa yulv

wei ɪ ta cɛkəna pulɔ tɔ ɪ sɔv, tɔ tənanti ɪ nukɪ mpɔ tɔ tu yele na pɛ kuli ɪ waali na ɪ nɔ sɪ isayatu ke ɪ laki. ²⁵ Na pu kuli ɪ taa huwɛɛ tɔ tɔkelekele na ɪ hɛntɪ Iso tɛɛ na ɪ sɛɛ-ɪ na ɪ tɔŋ sɪ tampana Iso wɛ panɛ pa hɛkɔ.

Liyituyu kaa wɛɛ Yesu sɛɛlaa kpekɛle taa

²⁶ Pɛnɛntɛ ma taapalaa suweye tu yɔtɔti na tɛ sɪ yee? ɪ kotiyi Iso sɛɛv tɔ, nɔɔɔɔ nɔ wɛna yontu, nɔɔɔɔ ɪɛɛ sɛɛsɔvɔ, nɔɔɔɔ ɪɛɛ tɔm kɔŋmɛsɛtɔ natɛli nɔɔɔɔ ɪɛɛ tɔmnɔa mpɔ nɔɔɔɔ ɪ nukɪ tɔ tɔ yɔɔtɔvɔ, na nɔɔɔɔ ɪɛɛ tɔ telɛsɔvɔ nyɛm. Tɔv pɛ tɔnaya mpɔ pɛ wɛɛ kɛ sɪ pɛ sɛna Yesu sɛɛlaa kpekɛle na tɛ polo lɔlɔ. ²⁷ Ye pa yɔɔtɔɔɔna tɔmnɔa mpɔ nɔɔɔɔ ɪ nukɪ tɔɔɔɔ, yɛlaa naalɛ yaa tooso ɪ yɔɔtɔɔɔ na pɛ kaasɔɔ tɔma, pa taa tɛɛ mpɔ. Na nɔɔɔɔ nɔɔ telɛsɔɔ-tɪ. ²⁸ Ye nɔɔɔɔ fɛɪ sɪ ɪ kɔ pɛsɪ na ɪ telɛsɪ pɛ huwɛɛ ɪɛ yɔɔtɔɔlaa mpɛ pa taa nɔɔɔɔ ɪ taa yɔɔtɔna nɔɔ sɔsɔɔa kɛ samaa taa. Ama ɪ yɔɔtɔɔɔ ɪ taa na pɛ wɛɛ ɪ na Iso pa naalɛ pa tɔm. ²⁹ Ye Iso kuyɔɔtɔtɔ telɛsɔlaa ɪɛ, yɛlaa naalɛ yaa tooso ɪ yɔɔtɔɔɔ na pɛ kaasa mpɔ, pɛɛ pa mayasɔɔɔ teu kɛ nti yɔɔtɔlaa yɔɔtɔɔɔ tɔ na pɛ nɔ. ³⁰ Ama ye yɔv nɔɔɔɔ wɛ samaa taa tɔna na Iso hula-ɪ tɔm kɔŋmɛsɛtɔ natɛli, wei ɪ ka yɔɔtɔɔa tɔ ɪɛ ɪ su na pɛcɔ. ³¹ ɪ pɛsɔɔɔ na ɪ kpaali Iso kɔheelitu kɛ mɔ tɔnaya kɔlɔm kɔlɔm, ɪɛna pɛ kuliɔ yɛlaa ɪɛ na pɛ ha-wɛɛ apalɔtɔ. ³² Iso kuyɔɔtɔtɔ telɛsɔlaa mpɛ, pɛ nyɪ pa tɪ kpav kɛ pɛ taa. ³³ Mpi tɔ, hɛsɔvɔ kɛ Iso kɔŋna pɛ taya liyituyu.

Yesu sɛɛlaa kpekɛ tɔna taa mɔpɔyɔ pɛ wɛɛ. ³⁴ Ye Yesu sɛɛlaa ɪ kotaa, alaa nɔɔsɪ taa ɪ taa lu fɛŋ. Pa fɛina mpaa sɪ pɛ yɔɔtɔɔɔ. Kɔsɛsɔtɔ yɔɔtɔa mpɔ sɪ alaa kɔ pasa pa tɔɔɔ. ³⁵ Ama ye pa caa natɛlɔɔɔ pɔɔsɔvɔ, pɛ kpɛma tɔyaya ɪɛ paa pɔɔsɪ pa paalaa. Yesu sɛɛlaa ɪ kotaa, pɛ ta mɔna alaa ɪ yɔɔtɔ.

³⁶ Pɛ lapa mpɔ tɔ mɔ kɪŋ kɛ Iso Tɔm ka lunaa kɛ yee? Yaa mɔ tike ɪ nuna-tɪ? ³⁷ Ye nɔɔɔɔ huɔ sɪ ɪ kɛ Iso kuyɔɔtɔtɔ telɛsɔvɔ, yaa ɪnɔɔɔ Iso mpaav taa pulɔ lapɔ saawa, pɔntɔ ɪ nyɪ teu sɪ, nti ma ŋmaa-mɛ tɔ Tacaa kɔsɛsɔtɔ kɛ. ³⁸ Ama wei ɪ ta nyɪ mpɔ, pɛ taa nyɛnɪ-ɪ sɪ pulɔ.

³⁹ Pɛ tɔv ɪɛ ma taapalaa ɪ kɔ nyulɔɔɔ Iso kɔheelitu kpaalɔvɔ kɛ, ɪɛ ɪ taa kisi tɔmnɔa mpɔ nɔɔɔɔ ɪ nukɪ tɔ pa yɔɔtɔvɔ tɔtɔ. ⁴⁰ Pɛ tɔna mpi ɪ laki tɔ ɪ la ɪsu pɛ nɔɔsɛnaa tɔ, ɪ taa la yem yem.

15

Kilisiti sɛm na ɪ fem pɛ tɔm

¹ Ma taapalaa, ma sɔɔla teu sɪ pɛnɛntɛ mɔ tɔɔsɪ-mɛɛ Laapaali Kupaŋ wei maa kpaala-mɛ tɔ, wei ɪ nuwa na ɪ tɛmna-ɪ mɔ taa kɛ teu tɛkpataa tɔ. ² Laapaali Kupaŋ ɪnɪ ɪ tɔv kɛ pɛ yapa mɔ nyɔvɔ, ye ɪ tɔka-ɪ teu ɪsu maa sɛɛsɔvɔ-mɛɛ-ɪ tɔ. Ye pɛ taya mpɔ ɪ tɛm mɔ taa tɔ yem tɔv kɛ.

³ Sɛɛsɔvɔ sɔsɔɔv ŋku pa sɛɛsa mɔ na maa sɛɛsɪ-mɛɛ-kɔ tɔɔɔɔ sɪ: Kilisiti sɛpa tɔ isayatu tɔv ɪsu Iso Tɔm taa yɔɔtɔa tɔ. ⁴ Pa pima-ɪ ɪɛna kuyɛɛŋ tooso wule ɪ fe, na Iso Tɔm taa ka yɔɔtɔa mɔpɔyɔ. ⁵ Mɔpɔyɔ ɪ lu Piyɛ tɔv, pɛ waali kɛ ɪ lu tillaa naanɔwa na naalɛ tɔv. ⁶ Pɛ waali waali kɛ ɪ lu ɪ ifalaa mpɔ pa nyɔvɔ kɔla nasɔɔ na nunɔwa (500) tɔ pa tɔv kɛ nɔɔ kɔlɔmaya. Pa taa lɛlaa wɛna pa ɪɛ, ama lɛlaa nɔ sɛpa. ⁷ Pɛ waali kɛ ɪ lu Saaki tɔv, Saaki tɔv luw waali kɛ ɪ lu tillaa tɔna tɔv.

⁸ ɪ lu mɔpɔyɔ pa tɔna pa tɔv na pɛ tɛ, ɪɛna ɪ lu ma wei ma wɛ ɪsu yɔv wei pɛ hɔlɔsa kɔhɔlɔsv tɔ ma tɔv tɔv. ⁹ Tillaa taa sɛkpɛlu ntɛ mɔ, na ma ta tu nɔɔsɛna pɛ yaa-m tillu. Mpi tɔ, mɔ naasayana Iso sɛɛlaa kpekɛ. ¹⁰ Ama Iso pɛɛɛɛ tɔv ɪɛ, ma kɛ mpi ma kɛ ɪsɛntɔ tɔ. Na pɛɛɛɛ nna Iso lapa-m mpɔ tɔ, a ta saali yem. Ama a tɔv ma lapa tɛmlɛ na pɛ kɔli tillaa lɛmpa tɔna. Tampɛna pɛ taya ma tɔŋ taa kɛ ma lapɛnaa. Ama Iso pɛɛɛɛ nna ɪ hula-m tɔ a tɔv kɛ. ¹¹ Pɛ tɔv kɛ paa ma cɔlɔɔ pu lunaa yaa pɛɛ pa cɔlɔ, tɔ waasɔ ɪnɔɔɔɔ, na nti ɪ mɔwa tɔɔɔɔ.

Tɔ sɛm na tɔ fem pɛ tɔm

¹² ɪsɛnaya pɛ wɛɛ na mɔ taa lɛlaa tɔŋ sɪ sɛtaa kaa tɛ na pɛ fe? Pɛɛɛ Kilisiti fem na sɛm taa tɔ pɛ waasɔ kɛ tɔ wɛɛ na tɛ laki. ¹³ Ye tampɛna sɛtaa kaa tɛ na pɛ fe ɪɛ pɛ wɛɛ sɪ Kilisiti nɔ tɔ fe ntɛ. ¹⁴ Na ye tampɛna Kilisiti taa fe ntɔ, tɔ waasɔ tɔɔ fɛina nyɔvɔ tɔtɔɔ, na ɪ taa nyɪ nti ɪ kɔ lana naani tɔ. ¹⁵ Ye tampɛna sɪ sɛtaa kaa tɛ na pɛ fe, pu kula tɔ waali kɛ. Mpi tɔ, pɛ

wε ɪsu tɔ tu ɪsɔ kɛ tɔm ntɛ. Pɛ taya pulv tɔɔ, tɔ yɔɔtɔna na tɔ nɔɔsi sɪ ɪsɔ feesa Kilisiti pɔyele yem. ¹⁶ Mpi tɔ, ye sɛtaa ɪ taa tɛɪ sɪ pa fe, Kilisiti nɔ taa fe mpv. ¹⁷ Na ye Kilisiti ɪ taa fe ntɔ, ɪ tɛm mɔpɔyɔ mɔ taa tɔ pɛ puyusa-mɛɣɛ, na ɪ lepa mɔ ɪsayatv taa tɔtɔɣɔ. ¹⁸ Na pɛ wɛɛ tɔtɔ sɪ mpa pa tɛma pa taa na Kilisiti halɛna pa sɛm tɔ pa lepa. ¹⁹ Ye tɛ wɛv na tɔ ɪsɛ kɛ ɪsɛntɔ tɔ pɛ tɔɔ tike kɛ tɛ tɛɛlɔyɪ Kilisiti kin ɪlɛ yɛlaa tɛna taa tayalɛ asalav nyɛma mayamaya.

²⁰ Ama tampana tɔɔ Kilisiti femaya sɪ pɛ hɔlɪ tɛkpataa sɪ mpa pa sɛpa tɔ paa tɛ na pɔ fe mpv tɔtɔ. ²¹ Pɛ taya pulv tɔɔ, yulv lɛlv kɔnna sɛm, na lɛlv nɔɔ kɔna tɔtɔɣɔ sɛtaa feesuyv tɔm. ²² Yɛlaa tɛna na Atam pa kpɛntaa kɛ, pɛ tɔɔ kɛ pa sɛkɪ. Ama pɔ na Kilisiti pa kpɛntaa tɔɣɔ pa tɛna paa tɛ na pɔ kuli. ²³ Ama paa wei na ɪ loonja kɛ. Kilisiti kɛ pa taalɛna feesuyv kɛ pa tɛna pa taa, na kuyan̄ku ɪ kɔ kɔɔ tɔɣɔ pa tɛna mpa ɪ tɪ tɔ pɛlɛ paa fe. ²⁴ Pɛ waalɪ ɪlɛ pɛ kɔɪ tɛm ntɛ. Pɛ taya pulv, Kilisiti kɔ wakɛlɪ kawulasɪ tɛna, ɪ kɔ lɛsɪ pɛsuyv tɛna na ɪ yɔkɪ toma sɔsɔɔna tɛna na ɪ mɛɲna kawulaya na ɪ cɛla Tacaa ɪsɔ. ²⁵ Pɛ taya pulv, pɛ wɛɛ sɪ Kilisiti kɔ tɔkɪ kawulaya kɛ mɔpɔyɔ halɛna ɪsɔ tɛ kolontunaa tɛnaya kɛlvɔv na ɪ mɛɲna-wɛɣɛ Kilisiti tɛɛ. ²⁶ Kantɛkaya kolontu wei paa wakɛlɪ tɔɣɔlɛ sɛm. ²⁷ Mɔpɔyɔ mɛɛ, ɪsɔ Tɔm taa yɔɔtɔaa sɪ: ɪsɔ mɛɲna pɛ tɛnaya Kilisiti tɛɛ. Na pa yɔɔtɔyɔv mpv sɪ pɛ tɛna tɔ, pɛ hɔlɔyɪ tɛkelekele sɪ pa ta kpɛɲna ɪsɔ wei ɪ tu pɛ tɛnaya Kilisiti tɛɛ tɔ. ²⁸ Pɛ tɛna pɛ kɔɪ pɛ mɛlɪ Kilisiti tɛɛ ɪlɛna Kilisiti mayamaya wei ɪ kɛ pɛyalv tɔ ɪ mɛlɪ ɪsɔ wei ɪ mɛɲna pɛ tɛnaya ɪ tɛɛ tɔ ɪlɛ ɪ tɛɛ. ɪlɛna ɪsɔ tɔɣɔ kawulaya tɛkpataa kɛ pɛ tɛna pɛ tɔɔ.

²⁹ ɪ mayasɪ mpa pa yeki sɪ pɔ sɔɔ-wɛɣɛ ɪsɔ lɔm kɛ sɛtaa lona tɔ na ɪ na. Pa tɛɛlɔyɪ sɪ paa hiki wɛɣɛlɛ ɪlɛ yɛɛ? Na ye tampana tɔɔ sɪ sɛtaa kaa fe, pepe tɔɔ kɛ pa yeki na pɔ sɔɔ-wɛɣɛ ɪsɔ lɔm kɛ pa lona? ³⁰ Na tɔ, pepe mayamaya nyuyv tɔɔ kɛ tɔ wɪ tɔ tɪ na tɔ wɛ sɛm nɔɣɔ taa kɛ paa kuyan̄ku? ³¹ Ma taapalaa, paa kuyan̄ku mɛvmɛv taa kɛ ma wɛɛ. Pɛ taya pulv tɔɔ kɛ ma heeliyɪ-mɛɣɛ mpv, ma mɔyɔlɔɣɛna mɔ Yesu Kilisiti tɛɲuyv kɛ teu kɛ. ³² Ye atɛ cɛnɛ kawaaɣa nakɛlɪ ka tɔɔ kɛ ma na taalɛ wontu tɔ suu han̄ kɛ ɪfeesu cɛnɛ ɪlɛ pepeɣɛlɛ pɛ waasa-m? Ye sɛtaa kaa tɛ na pɔ fe tɔ la ɪsu yɛlaa yɔɔtɔyɔv tɔ sɪ: Tɔ tɔɣɔ na tɔ nyɔɔ kpakpaa, cele tu sɪ tɔ pɛ tɔɔ.

³³ ɪ taa puyusi mɔ tɪ, taapalaa asayaa kin̄ kɛ yaasi ɪsayav tɛɛkɛna. ³⁴ ɪ cɔkɪ mɔ taa kɛ teu kɛ ɪsɛna mpi pɛ wɛɛ tɔ na ɪ yɛlɛ ɪsayatv. Mɔ taa lɛlaa ta nyɪ ɪsɔ, ɪ tɛɛ ɪ fɛi fɛɛlɛ.

Mpa paa fe tɔ pa wɛɛtv

³⁵ Ntanyɪ nɔɣɔlv nɔ wɛɛ na ɪ mayasɔyɪ sɪ ɪsɛnaya sɛtaa kɔ tɛ na pɔ fe ɪlɛ yɛɛ? Na pa tɔnɛɲ kɔ wɛɛ ɪsɛnayaɛ? ³⁶ Kɔmɛlɛɲ nyɔ, n tuukuɣv pulv pɛlɛ kɛ atɛ tɔ, pɛlɛ ntɛ tɔ saalɔyɪ tɛtv tɛɛ kɛ ɪlɛna hoole nɔɔ nyɔ. ³⁷ Pɛ taya pɛlɛ kɛ yem kɛ n tuuki? Pɛ pɛsɔyɪ pɛ wɛɛ sɪ tɔɣɔnaya pɛlɛ yaa pulv kɔtutuvm paa mpi. N ka tuukaya tɔ, pɛ fɛi ɪsu kayana pɛ nyɔv ɪsɛntɔ na pɛ wɛ hatv tɔ. ³⁸ Mpi ɪsɔ nɔkaa tɔ mpɔyɪ ɪ lakɪ na pɛlɛ ntɛ tɔ nyɔ, na ɪ yeki na paa pɛlɛ nte tɔ nyɔ ɪsu tɔ wɛv tɔ.

³⁹ Weesɪɲ nyɛm tɛna tɔnɛɲ fɛi kɔlvɔmɛɲ, yɛlaa tɔnɛɲ wɛna ɪ mpaa na wontu nyɛɲ nɔ wɛna ɪlɛ ɪ mpaa tɔtɔ. Sumasɪ tɔnɛɲ wɛna ɪ mpaa kɛ na tiina tɔnɛɲ nɔɔ wɛnna ɪlɛ ɪ mpaa tɔtɔ.

⁴⁰ ɪsɔtɔnuyv taa nyɛm wɛɛtv wɛɛ kɛ na atɛ nyɛm wɛɛtv nɔɔ wɛɛ, na ɪsɔtɔnuyv taa nyɛm wɛɛtv teu fayana atɛ nyɛm wɛɛtv teu. ⁴¹ ɪlim wɛna pɛ mayamaya pɛ teu kɛ, na ɪsɔtv nɔɔ wɛna ɪlɛ ɪ nyɛm, na ɪsɔtɔlvɲasɪ nɔɔ wɛna sɔlɛ sɪ nyɛm na sɪ mpaa, na ɪsɔtɔlvɲasɪ mayamaya teu tɛɛ tɛma.

⁴² Sɛtaa kɔ tɛ na pɔ fe tɔ mɔpɔyɔ paa wɛɛ. Pa pin̄uyv yulv tɔ, ɪ sɛpaya. Ama pu kɔɔ na yulv fe sɛm taa tɔ ɪ tasɔyɪ sɛpv. ⁴³ Pa pin̄uyv yulv tɔ ɪ fɛi teu se. Pɔyele ɪ kɛ ɪcam kɛ, ama pu kɔɔ na ɪ fe sɛm taa tɔ ɪ teu na ɪ toma pɛ taka. ⁴⁴ Pa pin̄uyv yulv tɔ, tɔnuyv kɔnɛɣɛ pa pin̄. Ama pu kɔɔ na yulv fe sɛm taa tɔ tɔnuyv ɲku ɪ kɔ luna tɔ kɔ kɛ ɲku Feesuyv tɪ tɔɣɔ. Pɛ taya pulv, tɔnuyv kɔnɛ kɔ wɛɛtv wɛɛ kɛ na tɔnuyv ɲku Feesuyv tɪ tɔ kɔlɛ kɔ wɛɛtv nɔɔ wɛɛ. ⁴⁵ Kupam kɛ, ɪsɔ Tɔm taa yɔɔtɔyɪ sɪ: Kancalaya yulv ntɛ Atam na pɛ ɲma-ɪ tɔ pɛ tv-ɪ weesuyv kɛ. Ama waalɪ waalɪ Atam nɔ kɛ ɪsɔ Feesuyv ɲku kɔ haa weesuyv tɔɣɔ. ⁴⁶ Pɛ taya wei Feesuyv tɪ tɔ ɪnɪ ɪ caalɛna luv. Ama tɔnuyv kɔnɛɣɛ, pɛ waalɪ kɛ wei Feesuyv tɪ tɔ ɪ luwa. ⁴⁷ Atɛ tɛtv kɛ pa ɲmana kancalaya Atam. Ama waalɪ waalɪ Atam nɔ luna ɪsɔtaa kɛ. ⁴⁸ Mpa pa kɛ tɛtv tɔɔ nyɛma tɔ

pa nɔ̀yəsəna wei pa ɲmana tetu tɔ̀ɔ, na mpa pa ké isɔ́taa nyéma tɔ̀ pa nɔ̀yəsəna wei ɪ luna isɔ́taa tɔ̀ɔ. ⁴⁹ Isu tɔ̀ nɔ̀yəsənav yulɔ wei pa ɲmana tetu tɔ̀, ɲpɔ́yɔ́ tu tɛ na tɔ̀ nɔ̀yəsəna wei ɪ luna isɔ́taa tɔ̀.

⁵⁰ Ma taapalaa nti ma yɔ̀ɔtɔ̀yɪ tɔ̀ɔlɛ sɪ, yulɔ tɔ̀nɔ̀yɔ ɲku pɛ ɲmawa na ku taa na caləm tɔ̀ ku pəsɔ̀yɪ na ku tɔ̀ɔ Isɔ́ Kawulaya kɛ paa pɛcɔ́. Pɔ̀yɛlɛ kɔ̀sɔ̀pəm ná kaa pəsɪ na pɛ caya tam na pɛ kaa sɪ.

⁵¹ Natɔ̀li tɔ̀ wenna na tɔ̀ ɲmelaa, maa kuli-tɪ na í ná. Ntɔ̀ɔlɛ sɪ tá tɔ̀na tɔ̀ kaa sɪ. Ama tá tɔ̀na pu tɛ na pɛ layasɪ-tɔ̀yɔ wɛɛtu kɛ ⁵² tɔ̀m kulɔm tɔ̀ kɛ kpakpaa isɪ isɛ cɔ̀pɔ̀lɔ̀yɔ kɛ waatu wei paa hulɪ akantɔ̀lɛ sɪ pɛ tɔ̀na pɛ sɪ tɔ̀naya tɔ̀. Pɛ taya pulɔ, pá kɔ̀ma na pá hulɪ-tɛ, sɔ́taa fɛɲ kɛ, pa kaa tasa sɔ̀pɔ, na pu layasɪ taya wɛɛtu kɛ kulayasɔ. ⁵³ Tampana tɔ̀ ɲpɔ́yɔ́ mɛɛ, isɪ mpi pu cakɪ tam tɔ̀ pɛ kpaya mpi pɛ cakɪ tam tɔ̀ na pɛ tu pɛ tɔ̀, na mpi pɛ sɛkɪ tɔ̀ isɪ pɛ kpaya mpi pu sɛkɪ tɔ̀ na pɛ tu pɛ tɔ̀. ⁵⁴ Pɛ kɔ̀ma na mpi pu cakɪ tam tɔ̀ pɛ kpaya mpi pɛ cakɪ tam tɔ̀ na pɛ tu pɛ tɔ̀, na mpi pɛ sɛkɪ tɔ̀ pɛ kpaya mpi pu sɛkɪ tɔ̀, ɪlɛ nti pa ɲmaawa Isɔ́ Tɔ̀m taa sɪ pa nanɲa sɛm tɔ̀nanɲan tɔ̀ tɔ̀ lapa tampana ntɛ.

⁵⁵ Sɛm leye nyá akaitɔ wɛɛ?

Sɛm leye nyá toma wɛɛ sɪ ɲ kú?

⁵⁶ Isayatu haana sɛm kɛ toma sɪ pɛ ku, na kɔ̀sɔ̀sɪtu sɔ̀sɔ̀yɔ́na isayatu. ⁵⁷ Ama Isɔ́ fɔ́. Inɪ ɪ yelina na Tacaa Yesu Kilisiti lakɪ na tɔ̀ kɔ̀lɔ̀yɪ.

⁵⁸ Pɛ tɔ̀ ɪlɛ ma taapalaa kɔ̀pama, í tɔ̀kɪ mɔ̀ tɔ̀yɪ teu na pulɔ í taa ciyiti-mɛ. Paa kɔ̀yanɲku í sɛɛsɪ isɔ̀lɛ na Tacaa tɔ̀mlɛ lapɔ. Pɛ taya pulɔ, í nyémá sɪ mɔ́ na Tacaa í kpɛntaa na í lakɪ tɔ̀mlɛ nte tɔ̀ pɛ kaa saali yem.

16

Lɛlaa sɛnav tɔ̀m

¹ Ma tasɔ̀yɪ-mɛyɛ lɛntɪ, ntɔ̀ɔlɛ Isɔ́ yɔ́lɛ mpa pa wɛ Yosalem tɔ̀ pa sɛnav tɔ̀m. ɪ la teitei isɪ maa kɛsɔ̀yɔ Kalatɪ Yesu sɛɛlaa kpekɛ tɔ̀. ² Paa mɔ̀ taa wei í lɔ̀sɔ̀yɪ liyitee kɛ cimaasɪ cimaasɪ na pɛ kɛsɔ́na isɔ́na mpi ɪ hikaa tɔ̀ na í sukɔ́na a mpaa. Ye ma kɔ̀ma má tala, pɛ taa wɛɛ sɪ í kɔ́na mɔ̀ kɔ̀hav mɔ̀ kɔ̀hav. ³ Má kɔ̀ma ma kɔ́ maa tili yɔ́lɛ mpa í ká lɔ̀sɪ tɔ̀ na má la-wɛyɛ takɔ́laya na pá kpɛntɔ́na mɔ̀ kɔ̀cɔ́ɔ na pá pona Yosalem. ⁴ Na ye pɛ tu wɛɛ sɪ mǎ́ pona, paa su-m na má na-wɛ tɔ̀ polo.

Nti nti Pɔ̀li ká la tɔ̀

⁵ Maa kɔ́ mɔ̀ tɛ tɛ, ama Masetoni tetu taa kɛ maa tɔ̀ɲna na pɛcɔ́ má kɔ́. Isɪ ma tɔ̀ɲna Masetoni na pɛcɔ́. ⁶ Ntanyɪ maa caya wɛɛ naalɛyɛ mɔ̀ tɛ. Pɛ ta tu sɔ̀ɲ tɔ́ca, hilimate waatu tɔ̀na maa wɛɛ, na má tu kɔ́ma sɪ ma puki paa timpi, í ká sɔ́na-m kɛ na má polo. ⁷ Pɛ taya pulɔ, maa caa sɪ pɛ wɛɛ sɪ tɛɛv taa kɛ ma tɔ̀ɲna na má na-mɛyɛ kɔ́nav. Ma taa wɛɛ sɪ ye Tacaa luyɪ í lapa, má talaa maa caya mɔ̀ tɛyɛ wɛɛ naalɛ.

⁸ Paa na mpɔ́ ma huɔ sɪ Ifeesu taa cɔ̀nɛyɛ Pɛntakɔ́nta ká mayana-m. ⁹ Pɛ taya pulɔ tɔ́, paa na kolontunaa tɔ́ cɔ̀nɛ tɔ́, pɛ ha-m mpaaɔv kɛ teu kɛ sɪ má la tɔ̀mlɛ sɔ̀sɔ́lɛ.

¹⁰ Timotee í kɔ́ma ɪ tala, í mɔ́-ɪ teu na ɪ lanɲlɛ hɛɛ. Pɛ taya pulɔ, ɪ lakɪ Tacaa tɔ̀mlɛ kɛ teu kɛ isɪ ma lakɔ̀yɔ tɔ̀. ¹¹ Nɔ̀ɔlɔ́ í taa kpɛɛna-ɪ. ɪ sɔ́na-ɪ na pɛ sɔ́na-ɪ ɪ mpaaɔv taa na lanɲhulɔmlɛ na í mɔ́li ma cɔ́lɔ, má na tá taapalaa tɔ̀ tanɲa-ɪ kɛ.

¹² Ye tá taapalɔ Apɔ́lɔ́sɪ tɔ̀m ɪlɛ, tam kɛ ma kaana-ɪ sɪ í na tá taapalaa lɛlaa pa kɔ́ mɔ̀ tɛ. Ama ɪ luyɪ fɛi paa pɛcɔ́ sɪ í kɔ́ nɔ́ɔnɔ́. Ama í hika pɛ kɔ̀yaku ɪ tɛɲ í kɔ́.

Kantakaya kɔ̀vɔtɔ̀v na sɛɛv

¹³ ɪ fɛɲ na í tɔ̀kɪ Isɔ́ sɛɛv mpaaɔv kɛ teu. ɪ nyaya apalɔtɔ, í nyɔ́ tonɲ. ¹⁴ Paa mpiyɪ í lakɪ í la tɔ́ma sɔ́lɔyɔ tɔ́.

¹⁵ Ntɔ̀ɲ í nyémá Sɛtefanasɪ na ɪ nyéma na? ɪ nyémá sɪ Akayi tetu taa mpɛ pa caalɔna Isɔ́ sɛɛv mɔ̀yɔ, na pa lapa Isɔ́ yɔ́lɛ payalɛ kɛ kookali. Ma taapalaa ma heeliyɪ-mɛ sɪ, ¹⁶ yɔ́lɛ isɪ mpɛ na pa tɔ́na mpa pá na-wɛ pa isɔ̀lɛ sɛɛna tɔ̀mlɛ lapɔ tɔ̀, í tɔ̀ɲyɪ nti pa heeliyɪ-mɛ tɔ̀.

¹⁷ Ma lanɔlɛ hɛɛna Sɛtɛfanasi na Fɔɔtunatusi na Akaikusi pa kɔntɛ kɛ. Ye mu wɛnna ma kinɔ timpi i kaa i sɛna-m tɔ mpɛ pa kɔma ilɛ pa sɛna-m yoo. ¹⁸ Pa kpaasa ma apalɔtu isu pa kpaasɔyɔ mɛ nyɛntu tɔ. Yɔlaa isu mpɔ pɛ taka kɛ pɛ mɔna i sanɔ teu.

¹⁹ Asii tɛtu taa Yesu sɛɛlaa kpekɛ sɛɛ-mɛ. Akilaasi na Pilisila na Isɔ sɛɛlaa mpa pa kotiyi pa tɔyaya tɔ pa ha-mɛyɛ Isɔ sɛɛlaa sɛɛtu kɔpantɔ. ²⁰ Ta taapalaa tɛna mpa pa wɛ cɛnɛ tɔ pa sɛɛ-mɛ.

I sɛɛ tɔmɔya teu na i lelɪ.

²¹ Pɔɔli mɔ ma mayamaya ma ninɔ kɛ ma ŋmaana tɔm tɛnɛ si ma sɛɛ-mɛ.

²² Ye wei u caa Tacaɔ, mpusi i tɔŋi-i.

Malanata, Tacaɔ kɔɔ mpɔ.

²³ Tacaɔ Yesu i la-mɛyɛ pɛɛɛɛ.

²⁴ Yesu Kilisiti tɔm taa ma sɔɔla mɛ tɛnaya.

TAKƏLAYA NAALE NYƏŇKA NKA PƏƏLI NMAAWA

KƏLƏNTI NYƏMA TƏ Kutvutv

Takəlaya kanə ka taa tə caaləyəna nav si Pəəli na İso təsele nyəma paa nukəna təma. Pa tasa kəesuyv tətəyō kucəəŋ wei İso seelaa mpa pa ta kə Yuta nyəma tə pa haaki si pə waasi Yosalem İso yəlaa kpekəle tə.

Pəəli tasəyi İso seelaa kə apalutv si pə haaki. Mpi tə, Yesu náá kə tonj tu kə na í pəsi i təyi kunyontv si táá suv tonj. İlena i təkəna i təyi hólóyó si i kə Tillu, na i yəyətə isəna i təmlə ka tēsəna tə.

İsəna pa faya Kələnti II takəlaya tə:

Pəəli na Kələnti İso yəlaa kpekəle pa fəi ləleŋ, titite 1–7

Luyv kulbmuyv hanav, titite 8–9

Pəəli hólóyí si i kə Tillu, titite 10–13

Səetv

¹ Maya Pəəli, İso luyv lapəna na má la Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taapalv Timotee tə ŋmaakəna takəlaya kanə.

İso seelaa kpekəle nte tə wə Kələnti tə tə nyəma mēyē tə ŋmaa-kə. Na İso yəlaa təna mpa pa wə Akayi tetv təna taa tə si tə seeki-mē. ² Tacaa İso na tá Səsə Yesu Kilisiti pá la-mēyē pēelē na pá ha-mēyē alaafəya.

Pəəli seeki İso kə i na təmlə

³ Tə sa İso tá Səsə Yesu Kilisiti Caa. İnı i kəna Caa wei i kupantv təəwa pə tu fəi tə. I kə İso wei i səsəyi-tuyv apalutv kə pə təna pə taa təyō. ⁴ İnı i səsəyəna-tuyv apalutv kə tá wahalanaa təna taa si tá mayamaya tə səna mpa wahalanaa ləlaa kayatəyi mpv tə, na tə pona-wēyē sənav ŋku tə hika İso kinj tə. ⁵ Pə taya pulv, tə təkuyv Kilisiti kunyontəyölē kə isəna mpiyi səsəm tə, mpv tətəyō Kilisiti səsəyi-tuyv apalutv kə səsəm tətə. ⁶ Tə təkı kunyən kə si pə səsı-mēyē apalutv na pə ya mə nyuyv tətə. Pə səsəyi-tuyv apalutv kə si taa səsı-mē na í nyəə tonj na í pəsi na í təyona suulu kə kunyontəyölēnaa mpa pa mayamaya tá tənna təyōv tə. ⁷ Tə wəna naani kə teu kə mə təə kə. Pə taya pulv təə, tə nyəmə si isı tá na-mē tə kpənta kunyən təyōv tə, pu kpəntı-tuyv apalutv səsuyv tətə.

⁸ Ta taapalaa, tə caa si í nyı si isəna mpi tə təyō kunyən kə Asii tetv taa tə pu nu-tuyv səsəm na pə kəli-tv pə tu fəi, haləna tə tema tá taa si tá təm temaya. ⁹ Pu cəyā-tuyv isı nəyölə təmna si pá kv-tuyv kukuyv. Ama pə lapa řpúyó si pə hólí-tv si İso wei i feesiyi sətəa tə i paasi tə taa tv tá təyi naani. ¹⁰ Waatu wei tu wə səm nəyō təə təcomlāa kə mpv tə inı i yapəna-tv, na inı i ká yana-tv tətə. Tampāna tə tēləyi řpúyó teu si í ká tasa-tuyv yapv tətə. ¹¹ Pə taya pulv təə, mə mayamaya í ká te-tv na mə səlēməŋ. Na səlēməŋ wei yəlaa samāa mē í səlēməyi ta təə tə, İso ká mv-ı na í la-tuyv kupantv tənə inı, na yəlaa payalē sēē-ı í na təmlə kə tá təə.

Pəəli layasa mpi pə pələ i ka tvwa tə

¹² Mpi pə təə tə pəsəyi na tə sa tá ti təyölē si tə nyəmə teu kə hatuu tá taanaa si İso yaasi kupan na tampāna nyəŋ kə tə təkāa na tə lāna yəlaa taa, ilēna pə tu kələna mə kinj. İso pēelē tiikayana-tv, pə taya yuləlayatv natəli. ¹³ Nti í kaləyi tá takələsı taa na í nukı tə ntəyölē, pə taya natəli tə kaasaa tətə se. Na ma huuki teu si í ká tē na í cəkəna təm tənə si, ¹⁴ í ká yəələyəna-tuyv Tacaa Yesu kuyaku wule kə na taa yəələyəna-mē. Kayana í tá cəkənta řpúyó teu se.

¹⁵ Maa wəna naani kə tənēni tə təə təyō maa huwa si maa caaləna mə tēyē pote na í hiki kupantv kə təm naalē. ¹⁶ Pu wēē si ye ma puki Masetoni kə maa heləna mə tē, na ye ma kəma məloyv ma tənna mə tē tətə. Na í ká səna-m na ye ma puki Yuta pə taa la-m katē. ¹⁷ Waatu

wei maa huɔwa mpaav ŋku ku tɔm tɔ faawu ke ma lapa kɔlapu na? Saa wei ma cakɪ na ma su mpi ma tɔŋɔyi na mǎ lakɪ tɔ yɔlaa huwɛɛ ke ma tɔŋɔyi? Ye maa tɔŋaya yɔlaa huwɛɛ nn na aai pu wenna tɔntɔmlɛ. ¹⁸ Iso tampana tɔɔ isɛntɔ, nti ma heela-mɛ tɔ pɛ taya nn na aai pɛ tisuyu ke tɔntɔmlɛ. ¹⁹ Iso Pɔyalu Yesu Kilisiti wei i tɔm mǎ na Silaasi na Timotee tɔ heela-mɛ tɔ i ta ke nn na aai tɔm. Ama i kɛ Iso tisuyu nn wei tɔɔ. ²⁰ Nn inɪ i kɛ Iso kɔtisitu kɛ. Inɪ i huɔɔyɛna sɪ Iso lakɪ kɔpantɔ tɛna nti i ka tɔma sɪ i kǎ la tɔ. Pɛ tɔɔ kɛ tɔ tisiyi sɪ: Ami, ke Yesu Kilisiti tɔɔ sɪ pɛ kusi Iso teeli. ²¹ Iso mayamaya yekina na tǎ na-mɛ tɔ nyɔɔkɪ tɔŋ ke Kilisiti mpaav taa, na inɪ i fayana-tu na tǎ mpaav. ²² Inɪ i yɔsɛna-tu na i kuyɔsum sɪ pɛ hɔlɪ sɪ tɔ kɛ i nyɔma. Na i su tǎ taanaa ke Feesuyu Nanɔtu ke tɔluma sɪ pɛ hɔlɪ-tu sɪ i su-tuyɔ kɔpantɔnaa.

²³ Na Iso, mɛ waali takuyɔ tɔɔ kɛ ma kisa Kɔlɛnti ke mɔluyɔ. Na ye ma tu looliyi kɛ, Iso i ku-m. ²⁴ Tu pɛɛkɔyi sɪ tɔ caali-mɛ sɪ i tɔŋ pɛnɛ na i yele pɛnɛ. Pɛ taya pulɔ tɔɔ, tɔ nawa sɪ i tɔka Isosele mpaav ke teu. Ama tǎ luyɔ wɛɛ kɛ sɪ tɔ tu-mɛye nin ke mɛ tɔmlɛ taa na pɛ waasi-mɛ.

2

¹ Pɛ tɔɔ kɛ ma tuwa ma taa sɪ ma kaa kɔɔ mɛ tɛ, pɛcɔ mǎ taa kɔɔ mǎ tasa mɛ lanja wakɔluyɔ. ² Pɛ taya pulɔ tɔɔ, ye ma wakɔla mɛ lanja, awe kǎ heesɛna ma nyɛntɛ tɔtɔ? Ye pɛ taya mpa pa nyɛna ma wakɔlɔyi tɔ pa tike? ³ Pɛ tɔɔ kɛ maa ŋmaa-mɛye mpɔ. Ma taa caa sɪ ye ma kɔma na mǎ tala mɛ tɛ, mpa pɛ muna pǎ ha-m lanjhulɔmlɛ tɔ pǎ mɔli-m lanwakɔlle hav. Ma nyɛmǎ teu sɪ ye ma wena lanjhulɔmlɛ, mɛ tɛna tɔpai mɛ nyɛna nǎ hulɔmaa tɔtɔɔ. ⁴ Pɔpɔtu fɛi, piti sɔsɔ na lanwakɔlle sɔsɔle na isɔlɔm pɛ taa kɛ ma ŋmaana-mɛye takɔlaya ŋke, na pɛ taya sɪ mǎ tayanɪ mɛ lanja wakɔluyɔ. Ama sɪ i nyɪ kɛ sɪ ma sɔla-mɛ pɛ tu fɛi.

Wei i wakɔlaa tɔ i suulu hulɔyɔ

⁵ Wei i yɛlaa na piti kɔɔ mɛ heku tɔ pɛ taya ma lanle ke i wakɔlaa, ama mɛ tɛna mɛ lanja ke i wakɔlaa. Na paa pɛ ta tu keɔ mɛ tɛna, mɛ taa payale lanja ke i wakɔlaa. ⁶ Mɛ taa payale tisaa sɪ pǎ hɔ yulɔ inɛ i ŋkpanɔyɔ tɔ, pɛ mayaa kɛ. ⁷ Ama pɛnɛntɛ i cɛpi-i mpɔ, na i sɔsɪ-i apalɔtu, pɛcɔ pɛ taa kɔɔ na i lanle wakɔli sɔsɔm na i lɔ tɔɔŋ. ⁸ Pɛ tɔɔ kɛ ma seɣesɔyi-mɛ sɪ i lana yaasinaa mpa paa hɔlɪ-i sɪ i sɔla-i tɔ. ⁹ Ma caakaya kɛ sɪ mǎ mayasi-mɛ na mǎ na mɛ waali, sɪ mɛ luyɔ wɛ tam kɛ ma kuɣesɛtɔ tɔŋyɔyɔ yaa mɛ luyɔ fɛi. Pɛ mayamaya pɛ nyɔyɔ tɔɔ kɛ maa ŋmaa-mɛ. ¹⁰ Ye nɔɔɔlɔ i pɛnta natɔli na mu cɛpi-i ma mayamaya ma cɛki-i tɔtɔɔ. Pɛ taya pulɔ, ye yulɔ pɛnta natɔli na mǎ cɛpi-i isu ma cɛpɔ isɛntɔ tɔ, mɛ tɔɔ kɛ ma lakɪ mɔpɔyɔ Kilisiti isɛntaa, ¹¹ pɛcɔ Satanɪ i taa kɔɔ na i kɔli-tu. Anɪ tɔ nyɛmǎ isɛna i kɔlapɔtu wɛɛ tɔ.

Mpi pɛ pekɔla Pɔali ke Tulɔwasɪ tɔ

¹² Waatu wei ma tala Tulɔwasɪ sɪ ma kpaalɔyi Kilisiti tɔɔ Laapaali Kupaŋ tɔ, Taca tɔɔ ma mayanaa sɪ mpaav wɛɛ faa sɪ mǎ la tɔmlɛ ke teu. ¹³ Paa na mpɔ tɔ, isu ma ta mayana tǎ taapalɔ Titu tɔ ma laakali kɔla sɔsɔm kɛ. Pɛ tɔɔ kɛ ma yɛla Tulɔwasɪ nyɔma na mǎ tɛɛ Masetoni.

Kɔluyɔ ŋku Yesu Kilisiti yeki na tɔ hikiyi tɔ

¹⁴ Iso fɔɔ, pɛ taya pulɔ tɔɔ, tǎ na Kilisiti tǎ kpɛntuyɔ tɔɔ i tu-tuyɔ i akaitɔ loonja taa kɛ na i tɛɛna-tuyɔ tam. Kulɔm inɪ i mayamaya i yekina sɪ tɔ la na pǎ nyɪ Kilisiti ke paa timpi isu tulaalɔ sɔsɔŋ nukuyɔ paa le tɔ. ¹⁵ Mpa pa wɛ mpaav kuwaasuyɔ taa na mpa pɛle pa tɔŋna lepu tɔ, tɔ wɛ pa tɛna pa kin kɛ isu tulaalɔ kɔpaŋ wei Kilisiti hawa Iso tɔ i sɔsɔŋ. ¹⁶ Mpa pa tɔŋna lepu tɔ tɔ wɛ pɛle pa kin kɛ isu sɛm sɔŋ wei i kɔŋna sɛm tɔ. Ama mpa pa wɛ mpaav kuwaasuyɔ taa tɔ tɔ wɛ pɛle pa kin kɛ isu weesuyɔ sɔsɔŋ, wei i haaki weesuyɔ tɔ. Awe pɛsɔyi na i la tɔmlɛ tɛnɛ tɔ taka? ¹⁷ Tǎ fɛi isu lɛlaa payale kpakuyɔ Iso Tɔm na pǎ kɛɛkɪ sɪ pɛ lana-wɛ tɔ. Ama tampana ke tǎ yɔɔtɔyi na Iso naa mpɔ. Pɛ taya pulɔ tɔɔ, inɪ i tilina-tu, na Kilisiti tɔmlɛ ke tɔ lakɪ.

3

Nɔɔ pɛɛluyɔ kɔfam tɔmlɛ lataa

¹ Tɔmnaa pane pa húláyí sí tɛ caa tɛ sɔv tá tɪ sam taa? Yaa tu húlí-meyɛ takɛlasí nsi sí húláyí sí tá kɔlapɔtɔ tewa tɔ? Yaa tu sɛlɛmí-mɛ sí í ha-tuyɔ-səyɪ mə mayamaya isɪ lɛlaa lakuyɔ tɔ? ² Mə mayamaya mə pilima kɛna tá takɛlaya, na tá lotu taa ké pa ŋmaa-kɛ, na yɛlaa tɛna pəsəyɪ na pá ná na pá kala. ³ Nn, pə wɛ m̀p̀ỳỳ tɛkpataa sí í ké Kilisiti takɛlaya ŋka í ŋmaawa tɔyɔ, na taya í ŋmaana takɛlaya kanɛ. Pa ta ŋmaa takɛlaya kanɛ na ŋmaalaya. Ama weesuyɔ tu Isɔ Feesuyɔ kɛ pa ŋmaana-kɛ, na pə taya pɛɛ kpaatanaa tɔɔ ké pa ŋmaawa, ama yɛlaa lotu taa mayamaya kɛ pa ŋmaawa.

⁴ Naani wei tɛ wɛna Isɔ kin kɛ Kilisiti tɔɔ tɔ ɪ tɔɔ ké tɛ yɔyɔtəyɪ mpɔ. ⁵ Pəpɔtɔ fɛɪ, tɛ kaa pəsɪ na tɛ tɔ paa pəɔɔ sí tá mayamaya tá toma kɛ tɛ lapɛna tɛmlɛ tɛnɛ. Isɔ yelina na tɛ pəsəyɪ na tɛ lakɪ mpi tɛ lakɪ tɔ. ⁶ Pə taya pulɔ tɔɔ, Isɔ inɪ ɪ yelina na tɛ pəsɪ nɔyɔ pɛɛlɔyɔ kɔfam tɛmlɛ lataa. Na ka ta kɛ kɔsəsutɔ nti pa ŋmaawa tɛ tɛ nyɛŋka, ama Isɔ Feesuyɔ nyɛŋka ké. Kɔsəsutɔ nti tɛ wɛ takɛlaya taa tɛ tɛ kuyɪ ké. Ama Isɔ Feesuyɔ ná haa weesuyɔ ké.

⁷ Nmaatɔ pɛɛ kɛ pa ŋmaana kɔsəsutɔ kɛ pɛɛ kpaatanaa tɔɔ. Paa na mpɔ pə hula Isɔ teeli kɛ tɛ tɛɛllɛ, na Moisi isɛntaa teekaya kɔkɔ nakəlɪ tɛ, nn. Halɛna Isɛyɛlɪ nyɛma ta pəsɪ na pá nyɛnɪ ɪ isɛntaa ké tɔm naalɛ, pəyɛɛ ɪ isɛntaa teu mpɪ pu ké mpi pu tɛ na pə saalɪ yɛm tɔyɔ. Yɛ kɔsəsutɔ nti tɛlɛ tɛ kuyɪ tɛ tɛ ta kisi teeli kɛ hikuyɔ, ⁸ kacanɣana tɛmlɛ nte Isɔ Feesuyɔ ná lakɪ tɔ? ⁹ Yɛ tɛmlɛ nte tɛ lapa na yɛlaa pəsɪ tasɛkɛlɛ nyɛma tɛ tɛlɛ tɛ ta kisi teeli kɛ hikuyɔ, ɪlɛ kacanɣana nte tɛlɛ tɛ lakɪ na yɛlaa pəsəyɪ yulɔpama kɛ Isɔ isɛntaa tɔ? ¹⁰ Tɛ tu pəsəyɪ na tɛ yɔyɔtɪ sí tuu lɔŋ teeli ná mɛla yɛm ké kaɣana nyɛŋ tɔɔv tɔɔ. Kaɣana nyɛŋ tɛɛ-ɪ ké tɛpɔlɔpɔlɔ. ¹¹ Mpi pə taɛŋa pəɔɔ tɔ pɛlɛ pə ta kisi teeli kɛ hikuyɔ, kacanɣana mpi pə cakɪ tam tɔɔ tɔ?

¹² Tɛ tɛɛlɔyɪ mpɔ tɔyɔ tá naani tɔɔ sɔsɔm. ¹³ Tá fɛɪ isɪ Moisi wei ɪ ka taka ɪ isɛntɔɔ ké saalaya sí Isɛyɛlɪ nyɛma í taa kɔɔ na pá ná ɪ teu mpi pu tɛ na pə sí tɔ pə saalɔyɔ. ¹⁴ Ama pɛɛ pa ta pəsɪ na pá ɛɛkɛna, na halɛna saɛŋa m̀p̀ỳỳ pə tu wɛɛ. Yɛ pa sɔv nɔyɔ pɛɛlɔyɔ kɔpɛm takɛlaya kɛ kalɔyɔ kɛ isɛntɔ, pa layatɔ tɔɔ taka saalaaya ŋkɛyɛ. Yulɔ wei na Kilisiti pa kpɛnta kɔlɔm tɔ pɔntɔ tike tɔɔ ké saalaya kanɛ ka ta kenti. ¹⁵ Na halɛna saɛŋa isɛntɔ, yɛ pa kɔla Moisi takɛlasɪ kalɔyɔ, saalaya ŋkɛ ka tɔka pa layatɔ tɔɔ ké. ¹⁶ Pa ŋmaawa Isɔ Tɔm taa ké mpɔ sí: Yulɔ kɛɛsəyɛna Tacaa tɔɔ ké ɪlɛna saalaya ŋkɛ ká kɔɔlɪ ɪ tɔɔ. ¹⁷ Tacaa wei ɪ tɔm pa yɔyɔtəyɪ Isɔ Tɔm taa ɛnɛ inɪ tɔ Isɔ Feesuyɔ ké. Yɛ Tacaa Feesuyɔ í wɛ timpi, hɛɛsuyɔ wɛnna. ¹⁸ Tá tɛna mpa tá saalaya kɛɛla tá isɛntɔɔ tɔ, Tacaa teu naakɪ tá tɔɔ ké tɛnyɛnɛnyɛnɪ. Na pə layasa-tuyɔ m̀p̀ỳỳ sí tɛ nɔyɛsɛna Tacaa. Tɛ lu teu taa ké na tɛ sɔv teu kɔkɛlɛm lɛmpɪ taa tɔtɔ. Tacaa Feesuyɔ lapɛna tɛmlɛ tɛnɛ tɛ taka.

4

Tá tɛ wɛ ké isɪ ɛyɔv wontu

¹ Isɔ kɔpantɔ tɔɔ ké ɪ tu-tuyɔ tɛmlɛ tɛnɛ tɛ lapɔ, na pə tɔɔ ké tu lɔɔkɪ tá apalɔtɔ. ² Tá lɔwa mukaya kɔlapɔtɔ fɛɛlɛ fɛɪ nyɛntɔ. Tu húláyí tɛkpaalɔtɔ. Tu kɛɛ Isɔ Tɔm, ama tampana kɛ tɛ húláyí tɛɛɛɛɛɛ, na tɛ lakɪ m̀p̀ỳỳ Isɔ isɛntaa ké sí yɛlaa í tu pa laakalɪ kɛ tá tɔɔ na pá ná. ³ Pə tɔɔ ké Laapaalɪ Kɔpɛŋ wei tɛ kpaalɔyɪ tɔ ɪ ta kɛ muku tɔm. Ama mpa pa lepa tɔyɔ ɪ ké muku tɔm. ⁴ Antulinya inɛ ɪ taa ɪlɔyɔv mɛlɛmɛna-wɛ na paa tɛŋ pa taa na Isɔ. Antulinya taa ɪlɔyɔv inɪ ɪ kentina-wɛ sí pá taa na Kilisiti teeli Laapaalɪ Kɔpɛŋ yɛlaa na pə ná tɛnyau kɛ isɛna mpi tɔ. Kilisiti inɪ ɪ kɛlɛna Isɔ tɛtɛŋɛlɛŋ. ⁵ Pə taya tá mayamaya tá tɔm kɛ tɛ lakɪ waasɔ. Ama Yesu Kilisiti tɔɔ nyɛntɔ kɛ tɛ kpaalɔyɪ sí Tacaa kɛɛ. Na Yesu tɔɔ ké tɛ yaakɪ tá tɔyɪ mə tɛmlɛ nyɛma. ⁶ Isɔ wei ɪ yɔyɔtaa sí pə ná na sɛkpɛtuyɔ ɛ tɔ, kɔlɔm inɪ ɪ lapɛna na pə ná tá lotu taa sí tɛ nyɪ tɛɛɛɛɛɛ ké Isɔ teeli wei ɪ ná Kilisiti isɛntaa tɛnyɛnɛnyɛnɪ tɔ.

⁷ Ama tá mpa tɛ tɔka Isɔ kɔpampam pɛnɛ tɛ tɛ wɛ ké isɪ ɛyɔv wontu. Pə lapa m̀p̀ỳỳ sí pá ná teu sí Isɔ hana-tuyɔ toma sɔsɔɔna anɛyɛ kɔhav, pə taya tá mayamaya tá nyɛna. ⁸ Kɔnyɔntɔyɔlɛnaa kɛ waanɪ waanɪ pɔna-tɔ, ama tɛ ta kpisi. Nɔyɛsɛɛ ná kuyɪ-tɔ, paa na mpɔ tu yeki tɛɛlɔyɔ. ⁹ Pa tuyɪ-tuyɔv kɔnyɔŋ, ama Isɔ ɪlɛ ɪ ta lɔ-tɔ. Pa huyɪ-tuyɔv atɛ, ama paa na mpɔ pa ta kɔ-tɔ. ¹⁰ Tam tɛ sɛkɪ Kilisiti sɛm kɛ tá tɛnɛŋ taa ké sí pə húlí tá tɛnɛŋ kɔlɔmɛŋ inɪ ɪ taa

ké i weesuyu. ¹¹ Tə wəu na tá ise ke isəntə tə, tam ké tə wə səm nəsə taa ké Yesu tə, si pé hólí si i weesuyu wenna tá tənəḡ kəsəpəḡ iné i taa. ¹² Ḿpúyú pə wée, səm wenna tá taa na pé laki na weesuyu náá wée mə taa na kú laki.

¹³ Pa ḡmaawa Iso Təm taa si: Ma tema ma taa na Iso təyɔ ma yəyɔtaa. Tá tətə tá hūwée wə taa tēmnav mpi pə təm taa təyɔ tə tema ta taa na Iso na pə təw ké tá nəsə təw u sun. ¹⁴ Pə taya pulu, tə nyəmə si Yesu səpa na Iso feesi-i tə i ká tē na í feesi-tu na Yesu, na í lá na tá na-mé tē səḡ i isentaa. ¹⁵ Mə təw ké pə tənaya mpv pə laki, Iso tənna i pēlēē hólóyú ke yəlaa payale ke tam ké si í la na yəlaa mpē pa samaa payale sēē-i si í na tēmlē, na pé kusi i teeli.

Taa tēmnav ke Iso waasəyana

¹⁶ Pə təw ké tu ləw tá apalutu ke paa pəcə. Paa pə wée si tá tənuyv təw tənna caamuyv ke pəcə tə, tá taa ná tənna tən səsuyv ke paa kuyan̄kuyu. ¹⁷ Konyəmisi nsi si makuyvna-tuyv waatu waatu tə si tayanəyi-tuyv teeli taa teeli wei i kaa tē təyɔ, na teeli in i kəla konyəmən in təcayacaya. ¹⁸ Pə taya mpi pə nyənəyi təkēlee tə pə təw ké tə tu tá laakali, ama mpi pu naaki tə pə təw ké. Mpi pə naa təkēlee tə pələ pu leeliyi. Ama mpi pu naa tə pələ pə wə tam təw.

5

¹ Tá tənuyv kune, ku wə ké isu cokəle nte tə taa tə suuki tə. Na tə nyəmə si san̄a ye pa yəka cokəle nté, tə wəna təsule ke isətaa nte Iso tan̄na-tu tə. Na lonte nté Iso mayamaya tayanna-tē, na tu wée tam təw. ² Ama pənente tə tənna mola ké na tē tan̄aa tətəyətəyē si pé tu-tuyv tá isətaa wēetv. ³ Pə taya pulu təw, ye pə tu-tuyv tá isətaa wēetv tə fēi yem se, pələ pə tənəḡ wée tətəyɔ. ⁴ Kupam ye tə wə tam ké tá atē coka anē a taa tə mələyi ké isu səyəla nu-tv. Pə taya isu tə caa si tē lu tá atē tənəḡ iné i təm taa təkpataa se. Ama tə kooliyi ké si pé tu-tuyv isətaa nyəḡ tətə, lēna weesuyu nyəm li mpi pə səki tə. ⁵ Iso mayamaya tayanna-tv na í yele si pé layasi-tuyv mpv na í su-tuyv i Feesuyu ke təluma si tē nyəna si i su-tuyv kupam.

⁶ Pə təw ké tə nyaki apalutu ke tam. Na tē nyəmə si ye tə wəna tənəḡ ineyē ḿpúyú tam, tə hatələna timpi Tacaa wée təyɔ. ⁷ Tə tema Iso na tá taa təyɔ tə tən, ama tə ta nata na tá ise se. ⁸ Tə nyaki apalutu ke teu ké na tē səla teu si tē lu tənuyv kune ku taa na tē polo tē caya Tacaa cəb. ⁹ Mpi tə nyuləyi səsəm təyɔle si paa tə wəna tá ise paa tə fēi, í la-tuyv luyv. ¹⁰ Pə taya pulu təw, paa pə kpa na pé tii pə wée si tá tənə təpai tu səḡ Kilisiti isentaa ké na í hūvna-tv, na pécə pé lēeti paa wei ke mpi i ka wəna i ise na í la tə, ye kupantu ke i ka lapa, pə lēeti-i kupantu, ye isayatu pə lēeti-i tēle.

Kilisiti ciika tá na Iso

¹¹ Tə nyəmə mpi pa yaa Tacaa səyəntv tə mēē, na tə caa tē hólí yəlaa ké na pá cəkəna na pá tisi. Iso nyəma-tuyv teu, na ma hūv si mə nyəma-m mpv tətəyɔ hatuu mə taa. ¹² Pə taya tə tasəyi-meyē tá mayamaya ke hólóyú si í ná tá teu. Ama tə pēkəyi ké si tē hólí-meyē tampana nna a təw í ká yəoləna-tv, na pécə í pəsi na í cə mpa pa yəoləyənə tənəḡ təw kulapəm na pa paa fēina taa nyəm tə. ¹³ Ye tampana si tə ké kpan̄tvnaa ilē Iso təw ké tə ké kpan̄tvnaa. Ama ye tə wəna tá ise, mə təw ké tə wəna tá ise. ¹⁴ Pə taya pulu təw, Kilisiti səsuyv caaləyənə tá mpa tə tema tá taa si yulv kolum səpa yəlaa tənə təw tə, na mpv in i pə hóləyi ké si í na paa wei pa kpentəna səm. ¹⁵ Yəlaa tənə təw ké i səpa si pé hólí si mpa pa wəna pa ise tə pá nyi si pə taya pa mayamaya pa təw ké pa wée. Ama wei i səpa na í fe pa təw tə i təw ké.

¹⁶ Pə təw ké tu tasəyi yuluhūwēē tənuyv ke yem na pécə tē nyi yulwēetv, paa isu tuu ḿpúyú tu lakaya na tē hūki hūwēē ke Kilisiti təw tə, kayana tu laki mpv tətə. ¹⁷ Ye yulv na Kilisiti pá kpentaa tē, pə layasa-i wēetv kufatu ké. Wēetv kupəntv moka yem, wēetv kufatu layasəna. ¹⁸ Pə tənaya mpv Iso kin̄ ke pə lunaa, na Kilisiti təw ké i ciika tá na-i na í tu-tuyv tēmlē si tē la na í na yəlaa lēlaa pá ciiki. ¹⁹ Pə taya pulu təw, Kilisiti kin̄ ke Iso lapənəna na í na i yəlaa tənə pá ciiki, i ta hūv pa isayatu təm təw. Na taya i tuwa si tē kpaaləyi ciikuyu təm tənē.

²⁰ Tə kɛ Kilisiti tɛmlɛ nyɔ́ma sɔ́saa kɛ, na pə caya kɛ ɪsu ɪsɔ́ yaa-mɛ na tá nɔ́ɔsi. Hai tə wiikəna-mɛ, Kilisiti tɔ́ ɪ yele na mə na ɪsɔ́ ɪ ciiki. ²¹ ɪsayatɔ́ taa wɛɛ Kilisiti kin se, ama ɪsɔ́ pəsəna-ɪ ɪsayav kɛ tá tɔ́. Mpɔ́ pə yelina tá na Kilisiti tá kpɛntɔ́yɔ́ tɔ́, ɪsɔ́ lapa na tə pəsi yulɔ́pama.

6

¹ Pə tɔ́ kɛ tá mpa na ɪsɔ́ tə lakɪ tɛmlɛ tɔ́, tə wiina-mɛ si ɪ taa yele na ɪsɔ́ hula-mɛyɛ pɛɛɛɛ nna tɔ́ á pəsi yem. ² ɪsɔ́ yɔ́ɔ́ta ɪ tɛm taa si:

Waatu wei ma lakaya ma kɔ́pantɔ́ tɔ́ ma nuna-ɲ.

Yapɔ́ kuyaku wule ma sɛna-ɲ.

Tɔ́, pənɛntɛyɛ pə mɔ́na ɪsɔ́ kɔ́pantɔ́ hikuyɔ́. Saɲa kɛ pə pəsəyɪ na pə ya yulɔ́ nyɔ́yɔ́.

³ Tu caa si nɔ́ɔ́lɔ́ ɪ footi tá tɛmlɛ, pə tɔ́ kɛ tu caa tə tɔ́si nɔ́ɔ́lɔ́yɔ́ paa mpi pə taa. ⁴ Ama tə húlɔ́yɪ pə tɛna pə taa kɛ si tə kɛ ɪsɔ́ tɛmlɛ nyɔ́ma. Pə tɔ́ kɛ tə cayaɲa suulu kɛ sɔ́sɔ́m na tə tɔ́ki kɔ́nyɔ́mɛɲ na tə wɛ ɪsɛnyɔ́ɲlɛ na laɲwakəllɛ sɔ́sɔ́lɛ taa. ⁵ Pa mapɔ́-tɔ́, pa tɔ́-tɔ́yɔ́ saləka, pa lapa na yɛlaa tɛna yɔ́ɔ́na-tɔ́yɔ́ yem yem. Tə lapa kanɲansi tɛma, tə keela tá tom, tə sɛpa nyɔ́ɔ́si. ⁶ Tə húlɔ́yɪ kɛ si tə kɛ ɪsɔ́ tɛmlɛ nyɔ́ma, na tá yaasi kɔ́paɲ taa na tá nyɔ́m taa na tá suulu taa na tá kɔ́pantɔ́ lapɔ́ taa. Na tə lapa mpɔ́ tɔ́ na ɪsɔ́ Feesuyɔ́ Naɲɲtɔ́ tɔ́ɲ kɛ na tá tampana sɔ́lɔ́yɔ́. ⁷ Na tá waasɔ́ tampana taa kɛ na ɪsɔ́ toma taa. Tampana tɛɲyɔ́yɔ́ kɛna-tɔ́yɔ́ yɔ́ɔ́u wontu nti tə yɔ́ɔ́na na tə kɛntiyina tá tɔ́ tɔ́. ⁸ Pa tɔ́yɔ́na-tɔ́yɔ́ pəyɛle pa tɔ́yɪ-tɔ́yɔ́ fɛɛɛlɛ tɔ́tɔ́. Pa tɔ́vki-tɔ́yɔ́, pəyɛle pa saɲ-tɔ́ tɔ́tɔ́. Pa nyɛnɛyɪ-tɔ́yɔ́ pɔ́pɔ́tɔ́naa kɛ, pəyɛle tayalɛ tampana yɔ́ɔ́tɔ́laa. ⁹ Pa nyɛnɛyɪ-tɔ́ ɪsu mpa pa ta nyɪ tɔ́ pəyɛle taya pa tɛna pa nyɔ́má. Pa nyɛnɛyɪ-tɔ́yɔ́ sɛtaa, pəyɛle tá na tá ɪsɛ, na ɪ pəsəyɪ na ɪ ná mpɔ́. Pa tɔ́yɪ-tɔ́yɔ́ saləka, paa na mpɔ́ paa kuyɪ-tɔ́. ¹⁰ Pa nyɛnsəyɪ tá ɪsɛ, paa na mpɔ́ laɲhɔ́lɔ́mɛ taa kɛ tə wɛ tam. Tə wɛɛ kɛ ɪsu kɔ́nyɔ́ntɔ́naa, ama tə sɔ́səyɪ yɛlaa payalɛ kɛ apititɔ́. Tə wɛ ɪsu mpa pa fɛna pulɔ́ tɔ́, pəyɛle tampana tɔ́ tá wɛna pə tɛna.

¹¹ Tá taapalaa kɔ́pama kɛ Kɔ́lɛntɪ, tampana kɛ tə heeliyɪ-mɛ, yɛ pa faya tá taa mɛyɛ pa makəna. ¹² Tə sɔ́ɔ́la-mɛyɛ, ama mɔ́ tá sɔ́ɔ́lɛna tá. ¹³ Pə tɔ́ kɛ ma yɔ́ɔ́tɛna-mɛ ɪsu piya. Nti tá huɔ́ mə tɔ́ tɔ́ mɪí huɔ́ mɔ́púyɔ́ tá tɔ́, ɪ sɔ́ɔ́lɛ-tɔ́yɔ́ mpɔ́ tɔ́tɔ́.

Ma ta nyɪ ɪsɔ́naa cɔ́lɔ́yɔ́

¹⁴ ɪ taa yele na mə na mpa paa tɛɲ pa taa na ɪsɔ́ tɔ́ ɪ kpɛntɪ. Pə taya mpa pə mɔ́na pə kpɛntɪ mə na-wɛ tɔ́yɔ́lɛ. Pə taya pulɔ́ tɔ́, ɪsɛnayalɛ kɔ́pam na ɪsayam pu siti? Na ɪsɛnaya ɪlim na ahoo ká siti? ¹⁵ ɪsɛnaya Kilisiti na ɪlɔ́ɔ́yɔ́ paa nuna tɛma? Wei ɪ tɛɲ ɪ taa na ɪsɔ́ na wei ɪ tɛɲ ɪ taa na ɪsɔ́ tɔ́ pa kaa wɛ? ¹⁶ Yaa ɪsɛnaya ɪsɔ́ tɛcayalɛ na ma ta nyɪ ɪsɔ́naa tɔ́ɲ pu kaa? Pə taya pulɔ́, tá kɛna ɪsɔ́ weesuyɔ́ tɔ́ tɛcayalɛ. ɪsɔ́ mayamaya yɔ́ɔ́tɛna mpɔ́ si:

Maa caya pa kin na maa wɛɛ pa hɛkɔ́.

Maa pəsi pa ɪsɔ́ na paa pəsi ma yɛlaa.

¹⁷ Pə tɔ́ kɛ Tacaa yɔ́ɔ́tɔ́aa si:

Pə wɛɛ si ɪ ká lu pa hɛkɔ́

na pə yasɪ mə na-wɛ.

ɪ taa yele na asilima nyɔ́m napəlɪ tokina-mɛ.

ɪlɛ má, maa mɔ́-mɛ.

¹⁸ Maa pəsi mə Caa,

na mɪí pəsi ma pəyalaa na ma pɛɛlaa.

Tacaa toma tɛna tɔ́ yɔ́ɔ́tɛna mpɔ́.

7

¹ Ma taapalaa, taya pa yɔ́ɔ́tɔ́ pə tɛna mpi pa yɔ́ɔ́tɔ́ ɪsɛntɔ́ tɔ́. Pə tɔ́ kɛ tu ləsi tá tɔ́yɪ mpi pu pilisi tɔ́nɔ́yɔ́ yaa ləsaya tɔ́ pə taa. Tə cáálɪ tá tɪ na tə pəsi ɪsɔ́ nyɔ́ma tɛkpataa, na tə wɛɛ ɪ nyamnav taa kɛ tam.

Pɔ́lɪ laɲhɔ́lɔ́mɛ

² Mə ləsasi í wɛɛ tá tɔɔ. Tə ta la nəɣɔlɔyɔ kawalaya nakəli, tə ta hulɔsi nəɣɔlɔ, tə ta tɔɣɔ nəɣɔlɔ tɔɔ. ³ Pə taya isɯ ma caa má kú mə tɔm tɔɣɔ ma yɔɣɔtəɣi mpɯ. Ama pə wɛɛ ké isɯ ma tɛm yɔɣɔtɔyɔ tɔ si tə sɔɔla-mɛyɛ sɔsɔm tɔɣɔ pə kpɛnta-tɔyɔ tam, paa weesuyɔ taa paa sɛm taa. ⁴ Ma wɛna naani ké mə tɔɔ ké sɔsɔm ké, ma yɔɔlɔyənə-mɛyɛ. Tá kɔnyɔntɔyɔlɛ tənə taa ma wɛna apalɔtɔ kɛ sɔsɔm, na ma lanɣhulɔmlɛ tɔɔv taka.

⁵ Tə taluyɔ mɛpɔyɔ Masetoni tɔ tapasopile fɛi paa pɛɔɔ. Tə mayana kɔkayətəm kɛ pə tənə pə taa ké, tá na lɛlaa tə sɯ lɔpɔ taa ké, na nyamnav wɛ tá taa. ⁶ Ama Iso wei í haɔ apalɔtɔ kɛ mpa pa apalɔtɔ lepa tɔ, í ha-tɔyɔ apalɔtɔ na Titɔ kɔntɛ. ⁷ Na pə taya í kɔntɛ tike sɔɔsənə-tɔyɔ apalɔtɔ. Ama na isənə í kɛɛsa-tɔ si mə sɔɔsa inɪ í mayamaya kɛ apalɔtɔ tɔ pə tɔɔ tɔtɔ. Í kɛɛsa-tɔyɔ isənə í nyuləyɪ si í na-m tɔ, na isənə mə isɛ nyənɣaa tɔ, na isənə í tanɣaa tətɛyɛtɛyɛ si ye sɛɛnav í sɛɛna ma tɔɔ tɔ. Pə tɔɔ tɔtɔyɔ pənɛntɛ ma lanɣlɛ hulɔma sɔsɔm tɔtɔ.

⁸ Paa maa nɣmaav-mɛyɛ takəlaya na ká pəsɪ mə lanɣa tɔ, maa tənɣ nəɔnɔɔ si ye maa nyəmá. Mpi tɔ ma nawa si takəlaya nɣɛ ka pəsə mə lanɣa kɛ pɛɔɔ. ⁹ Ama pənɛntɛ ma lanɣlɛ hɛɛwa, pə taya isɯ ma pəsə mə lanɣa tɔ pə tɔɔ. Ama mə lanɣpəsəle yeluyɔ na í layasi yaasi tɔ pə tɔɔ ké. Pə ha Iso ké mpaav kɛ lanɣpəsəle nɛtɛ tə taa ké na í la í nyəntɔ, halənə mpi tu lapa-mɛ tɔ pə ta kɛ isayətu tɔtɔ. ¹⁰ Pə taya pulɔ tɔɔ, lanɣpəsəle nte tə haɔ Iso ké mpaav na í lakɪ í nyəntɔ tɔ, tə kənɣna layasuyɔ ké. Na layasuyɔ kənɣna nyuyɔ yapɔ pə fɛi si yulɔ ká tɔ si ye maa nyəmá. Ama sɛm kɛ antulinya nyəma lanɣpəsəle ná kənɣna. ¹¹ Lanɣpəsəle nte tə mayana-mɛ tɔ nɛtɛ tə hana Iso ké mpaav na í la í nyəntɔ, na pənɛntɛ í tá na mpi pə tɛmnəa tɔ taa? Í tá ná isənə mpi lanɣpəsəle yelaa na í paasənə mpi pə taa í wɛɛ tɔ pə tɔm kɛ teu, na í pəsɪ na í lá apalaa na í kɛɛli tɔm kɛ mə nyɔɔn tɔɔ. Pɔwɛ, paa yaa mpɯ si tɔm tənɛ tə ta maya-mɛ. Paa yaa mɛpɔyɔ nyamnav. Paa yaa mpɯ si í nyuləyɪ si í na-m. Paa yaa mpɯ si í sɛɛsa isələ. Paa yaa mpɯ si í sɔpa nyuyɔ si í hənɣ isayətu latɔ nɣkpaɣuyɔ. Pə tənə pə taa í hulaa ké si í táá ná tɔm tənɛ tə taa.

¹² Maa nɣmaa-mɛyɛ takəlaya tɔ, pə taya wei í lapa isayətu ntɪ yaa wei pa lapa-tɪ tɔ pa tɔɔ. Ama si pə hólí Iso isəntaa təkɛlɛkɛlɛ ké lɔpɔ mpi í lɔpa tá tɔɔ tɔ. ¹³ Pə tɔɔ ké mpi í lapa tɔ pə sɔɔsa-taya apalɔtɔ tɔtɔ.

Pə taya apalɔtɔ tike kɛ pə sɔɔsa-tɔ, ama waatɔ wei tə nawa isənə mə tənə í sɔɔsa Titɔ kɛ apalɔtɔ na í lanɣlɛ hulɔmɪ tɔ, tá lanɣhulɔmlɛ tɔɔ sɔsɔm. ¹⁴ Ma sam-mɛyɛ isənə mpiyɪ í kin tɔ pə ta la-m fɛɛlɛ. Isənə tə heeliyɪ-mɛyɛ tampana kɛ tam tɔ, mpɯ tɔtɔyɔ tə puyɔla-mɛyɛ Titɔ kin, na ilɛ í mayamaya í mayanaa si tampana ké. ¹⁵ Pə tɔɔ ké í sɔɔluyɔ kɛ-mɛ tɔɔ sɔsɔm kɛ waatɔ wei í tɔɔsəyɪ isənə mə tənə í sɛɛ yələa, na isənə í mɯ-ɪ na í seliyina sɔyɔntɔ tɔ. ¹⁶ Ma lanɣlɛ hulɔma sɔsɔm, pə taya pulɔ, ma tɛɛlɔyɪ mə tɔɔ ké paa mpi pə taa ké.

8

Luyɔ kɔlɔmɔyɔ hanav

¹ Tɔv, pənɛntɛ tá taapalaa tə caaki ké si í nyɪ isənə Iso pɛɛlɛ tɔm lapa Masetoni Yesu sɛɛlaa kpekə taa tɔ. ² Kɔnyɔntɔyɔlɛnəa mpa pa mayana Masetoni iso sɛɛlaa mpe tɔ pa mayasa-wɛyɛ teu ké. Paa na mpɯ pa lanɣhulɔmlɛ tɔɔ sɔsɔm, halənə pa kɔpantɔ lapɔ fɛi taka, pəyɛle pa tu ké kɔnyɔntɔnəa kutukutunəa ké. ³ Maa looliyɪ, isənə mpi pa pəsaa tɔɣɔ pa hawa. Halənə pa tu hawa na pə tɛɛ isɯ pa pəsuyɔ wɛɛ tɔ mɛɛ. Pa mayamaya pa nəkənə ⁴ na pá kaana-tɔyɔ teu si tɛ la suulu na tɛ yɛle na mpe pá sənə tɔtɔyɔ Iso yələa mpa pa wɛ Yuta tɔ. ⁵ Na tə taa huv si pu tala isənə mpi tɔ pə tɛɛ mpɯ. Kancalaya ilɛ Tacaa kɛ pa ha pa tɪ. Pə waalɪ ké Iso luyɔ lapa na pá ha pa tɔyɪ tá tɔtɔ. ⁶ Pə tɔɔ ké tə wiina Titɔ si í polo mə tɛ, na í lakɪ tɛmlɛ nte í ka caalaa tɔ. Ilɛna í la na mu tɛɛsi tɛmlɛ kɔpantɛ tənɛ. ⁷ Í tu wɛ toma kɛ pə tənə pə taa ké, paa taa tɛmnəv kɛ Iso, paa yɔɣɔtaya, paa nyəm taa. Mə isələ sɛɛsuyɔ tɔm fɛi kɛɛsuyɔ. Na í tu sɔɔla-tɔyɔ, pə tɔɔ ké tə sɔɔlaa si í hólí mə tənɣ kɛ tɛmlɛ kɔpantɛ tənɛ tə taa tɔtɔ.

⁸ Ntɪ ma yɔɣɔtəyɪ isəntə tɔ pə taya kɔcaaluyɔ nyəntɔ, ama isənə mpi lɛlaa ná sɛɛsa isələ tɔyɔ ma heeliyɪ-mɛ, si ma naa mə sɔɔluyɔ tampana. ⁹ Pə taya pulɔ tɔɔ, í nyəmá Tacaa Yesu Kilisiti pɛɛlɛ tɔm mɛɛ. Í ka ké tənɣ tɔ ké. Ama mə tɔɔ í pəsə í tɔyɪ kɔnyɔntɔ, si í sɔsi-mɛyɛ tənɣ na í kɔnyɔn nɣkɔ.

¹⁰ Pə tɔɔ ɪlɛ maa kɛɛsi-mɛyɛ ma hɔwɛɛ kɛ tɔm tənɛ tɔ taa na í ná. Pə wɛ teu sɪ mpi í ka caala lapu kɛ tuu pəntɛ tɔ í lakɪ mpv. Mɛyɛlɛ kancaalaya nyɛma mpa pa lapa tɔ. Na mə tu sɔɔlɛna hatuu lɔŋ sɪ í lakɪ. ¹¹ Pənɛntɛ í lakɪ mpv halɛna í tɛɛsɪ tɔmlɛ tənɛ. Í tɛɛsɪ-tɛ na luyɔ kulumvɔyɔ, ɪsu í ka tɔ pə pələ na luyɔ kulumvɔyɔ tɔ. Í lana mpi ɪ wɛna tɔ. ¹² Pə taya pulv tɔɔ, yɛ yulv í hana luyɔ kulumvɔyɔ, ɪsɔ kɛɛsəyənə mpi pɔntu wɛna na í la tɔyɔ na í mv ɪ kvcɔɔv, ɪsɔ kaa kɛɛsəyənə mpi pɔntu fɛina tɔ.

¹³ Pə taya ɪsu pɔ kpiisi-mɛyɛ ɪlɛna pɔ kusi lɛlaa. Ama pə wɛɛ kɛ sɪ paa mpa pá wɛɛna pɔcɔ pɔcɔ. ¹⁴ Pə tɔlɛnav-mɛyɛ waatv ɪnɛ tɔ, í pəsəyɪ na í sənə mpa pələ pa lanɔaa tɔ. Na yɛ kɔyənku mu lanɔaa na pɔ tɔlɛna pələ ɪlɛ, pa pəsɪ na pá sənə-mɛ. Ḿpúyú í ká lakɪ na mə tənə í wɛɛna teitei. ¹⁵ Pa ɲmaa ɪsɔ Tɔm taa kɛ ḿpúyú sɪ:

Wei ɪ ka tɔɔsa sɔsɔm tɔ pə ta kɔlɛna-ɪ.

Na wei ɪ ka tɔɔsa pɔcɔ tɔ pə ta lanɔna-ɪ.

Titv na ɪ taapalaa

¹⁶ ɪsɔ fɔɔ, ɪnɪ ɪ yelina na Titv lukɪ ḿpúyú mə tɔɔ ɪsu tá lukɔyɔ tɔ. ¹⁷ Í lapa nti tɔ sɔlɛma-ɪ tɔ na pə tu kɔla mpv tɛ. Í sɛɛsa ɪsɔlɛ kɛ sɔsɔm, halɛna ɪ mayamaya í tɔ mə tɛ pote pələ. ¹⁸ Tə tɔŋsa ɪ waali kɛ tá taapalv wei Yesu sɛɛlaa kpeka tənə puyuləyɪ ɪ tɔmlɛ kɛ Laapaali Kupaŋ tɔm taa tɔ. ¹⁹ Pələ pə paasi Yesu sɛɛlaa ka ləsənə-ɪ sɪ í suku-tuyv tá yɛla taa kɛ timpi timpi tɔ lakɪ tɔmlɛ kupantɛ tənɛyɛ Tacaa teeli tɔɔ tɔ. Na pə hóləyɪ tɔtɔyɔ ɪsənə mpi tá luunɔ ná wɛɛ sɪ tɔ sɔŋna lɛlaa tɔ.

²⁰ Tə pɛɛkəyɪ na tɛ cɔləyɪ sɪ tɔ paasuyvna liyitee sɔsɔɔna anɛ a tɔm tɔ, nɔyɔlv í taa kɔɔ na í cayana-tv. ²¹ Paa Tacaa ɪsɛntaa paa yɔlaa kinɔ tə pɛɛkəyɪ sɪ tá kupantv í lu tɛɛɪɛɪ.

²² Tə tiliyɪ pá na tá taapalv lɛlv. Tə mayasa ɪlɛyɛ tɔm payalɛ sɪ tɔ naa ɪ waali, na tam tɔ nawə sɪ ɪ sɛɛsa ɪsɔlɛ kɛ. Ama pənɛntɛ ɪ tv-mɛyɛ naani kɛ teu, ɪlɛ ɪ sɛɛsa ɪsɔlɛ na pɔ kəli mpv. ²³ Yɛ Titv ɪlɛ ma waali tv ntɛ ɪlɛ, má na-ɪ tɔ lakɛna tɔmlɛ kɛ mə tɔɔ. Tá taapalaa lɛlaa mpa pa su-ɪ tɔ, Yesu sɛɛlaa kpeka tilina pələ, na pələ pa lakɪ kɛ sɪ pá ha Kilisiti kɛ teeli. ²⁴ Í la na pɔ hólɪ sɪ í sɔɔla-wɛ na tampam, ɪlɛna Yesu sɛɛlaa kpeka tɛ a taa na á nyɪ sɪ tɔ sama-mɛ tɔ, pə taya yem tɔɔ sɛ.

9

Yuta ɪsɔ sɛɛlaa tem

¹ Pə taya ɪsu maa nɔkɪ na ma ɲmaa-mɛyɛ takəlaya na má heeli-mɛyɛ ɪsɔ yɔlaa mpa pa wɛ Yuta tɔ pa sənəv tɔm ntəyɪ kɔheelu. ² Ma nyɛmá ɪsənə í lakɛna luyɔ kulumvɔyɔ tɔ mɛɛ, halɛna ma sama-mɛyɛ Masetoni nyɛma kinɔ, sɪ tá taapalaa kɛ Akayi tɛtv taa nyɔɔsa pa təyɪ sənəv tɔm taa kɛ tuu pəntɛ. Í sɛɛsɔyɔ ḿpúyú ɪsɔlɛ tɔ pə nyɔmtəyɪ pa taa payalɛ kɛ. ³ Paa na mpv ma tiliyɪ tá taapalaa panɛyɛ mə tɛ, pɔcɔ puyuləyɔ mpi tɔ puyula-mɛyɛ tɔm tənɛ tɔ taa tɔ, pá nana pa ɪsɛ. Ma caa kɛ sɪ tampana pá mayana í nyɔɔsa mə təyɪ teu na pɔ la teitei na nti maa heelaya-wɛ tɔ. ⁴ Yɛ pə taya mpv, ma na Masetoni nyɛma tɛ kɔma na tɛ mayana í ta nyɔɔsɪ mə tɪ, taya pə tv fɛɛlɛ. Mpi tɔ í yɛlaa na tɛ tɛ-mɛ na tá taa kɛ teu. Na yɛ mə nyəntɛ tɔm ɪlɛ paa yɔyɔtəyɪ tɛlɛ. ⁵ Ma mayasaa na ma ná sɪ pə kɔla teu sɪ má wiina tá taapalaa panɛ na pá tɛɛ nɔyɔ na pá polo mə tɛ, na pá tayanəyɪ kvcɔɔv kupaŋku ŋku í tɔma sɪ í ká la tɔ. Maa kɔɔ na má kɔŋ tɔ, pə tənə pə nyɔɔsaa təkənɔŋ na pɔ hólɪ sɪ luyɔ kulumvɔyɔ kɛ í lapənəa, pə taya kvcəaləyɔv nakuli.

⁶ Í tɔɔsɪ teu sɪ yɛ wei ɪ tuu pɔcɔ, pɔcəyɔ ɪ ká kv, na wei í tuu sɔsɔm, sɔsɔm kɛ ɪ kɔŋ kum.

⁷ Yɛ mpv paa wei í ha ɪsənə pə ha-ɪ tɔ, í taa hana wula yaa kvcəaləyɔv. Pə taya pulv tɔɔ, wei ɪ haana lanɔhulɔmlɛ tɔyɔ ɪsɔ sɔɔlaa. ⁸ Na ɪsɔ wɛna pəsuyv sɪ í ha-mɛyɛ kupantv kɛ sɔsɔm, pɔcɔ í taa lanɔ mpi mpi í nyuləyɪ tɔ. Ama í hiki, na halɛna pɔ kaasi na í lana tɔma kupana. ⁹ Pa ɲmaa ɪsɔ Tɔm taa sɪ:

Í haa kɔnyəntvnaa na luyɔ kulumvɔyɔ.

Í kupantv u tɛŋ.

¹⁰ ɪsɔ wei ɪ haa tuulu kɛ kɔtutuum na í haa-ɪ tɔyɔnaya sɪ í tɔɔna ɪ tɪ tɔ, ɪsɔ ɪnɪ ɪ ká ha-mɛyɛ kɔtutuum tənə mpi í nyuləyɪ tɔ. ɪsɔ ɪnɪ, ɪ ká la na pə pu, na mə kupantv huki sɔsɔm. ¹¹ ɪsɔ

ká tɔ mə nɪŋ taa ké isəna mpi pə wɛɛ tɔɔ tam na pécó mu pəsi na í lakɪ kɔpantɔ kɛ tam. ɪlɛ payalɛ ká sɛɛ Iso ké í na tɛmlɛ kɛ kɔcɔɔŋ wei í lakɪ na tɛ pukina tɔ ɪ tɔɔ. ¹² Pə taya pulɔ tɔɔ, kookalɪ wei í lakɪ isəntɔ tɔ pə taya Iso yəlaa sənau tɔɔ tike. Ama pə yeki tɔtɔɔ na yəlaa sɛɛ Iso ké í na tɛmlɛ. ¹³ Kookalɪ ɪnɛ ɪ lapu taa ké pu hólí mpi í kɛwa tɔ, na yəlaa payalɛ ká sana Iso ké isəna mpi í nuna na í lakɪ sɪ pɛ́ hólí sɪ í tɛma mə taa na Kilisiti Laapaalɪ Kupaŋ tɔ. Na paa sa Iso tɔtɔɔ isəna mpi mə na-wɛ na lɛlaa í taluyɔ mə kɔpam na luyɔ kɔlɔmuyɔ tɔ. ¹⁴ Na paa səlɛməyənə-mɛ na Iso, na paa sɔɔlɪ-mɛyɛ səsəm kɛ pɛɛlɛ taa pɛɛlɛ nna Iso lapa-mɛ tɔ a tɔɔ. ¹⁵ Iso fɔɔ, nyá kɔcɔɔɔ fɛɪ kɛɛsuyɔ.

10

Pɔɔlɪ tɛmlɛ tampana hɔlvuyɔ

¹ Pɔɔlɪ má, ma mayamaya tɛkpem ma wiikənna-mɛ. Ma wei yəlaa yɔɔtɔyɪ sɪ ye ma wɛ mə kɪŋ ɪlɛ ma wɛ tɛhɛɛ. Ama ye ma fɛɪ mə kɪŋ ɪlɛ ma apalɔtɔ kpawayalɛ. Ma tɛɛkɔyɪ-mɛyɛ Kilisiti kɔpantɔ na ɪ lɛlɛŋ tɔɔ sɪ, ² í taa yeɛ na waatɔ wei ma kɔŋ mə tɛ tɔ má hólí ma apalɔtɔ. Pə taya pulɔ tɔɔ, ma hɔv teu sɪ maa hólí ma apalɔtɔ kɛ mpa pa hɔv sɪ tɛ tɛŋyɪ yulɔhɔwɛɛ kɛ yem tɔ. ³ Kɔpam tɛ wɛ tá yulɔtɔnuyɔ taa yaa, ɪlɛ pə taya yulɔhɔwɛɛ kɛ yem ké tɛ tɛŋyɪ na tɛ yookina. ⁴ Ama yooɔ wontu nti tá yooɔna tɔ tɛ ta kɛ nti antulɪnya ɪnɛ ɪ yəlaa yooɔna tɔ. Iso yooɔ wontu nti tɛ pəsɔyɪ na tɛ wakəlɪ tɛcɔsɛlɛ tɔŋ nyɛntɛ tɔɔ tɛ yooɔna. Tɛ wakəlɔyɪ pɔpɔtɔ ləmayasɛɛ. ⁵ Tɛ kpɛɛsəyənə pa tənə mpa pa lakɪ kalampaanɪ na pá kayatɔyɪ sɪ pá taa nyɪ Iso tɔ pa hɔwɛɛ. Tɛ kɛɛ yəlaa hɔwɛɛ tənə na tɔŋ na tɛ tɔyɪ Kilisiti tɔɔ sɪ pá nuna-ɪ. ⁶ Ye mu kɔma na í la na pə ná sɪ í nuna tɛkpataa, ɪlɛ pə kaasa mpa pa tənə na paa caakɪ nunaɔ tɛ tá sɔɔlɔ puwa sɪ tɛ hɔ pa ŋkpaŋŋ.

⁷ Paa mpi, pə tɔnuyɔ tɔɔ ké mə nyənəyənə. Ye yulɔ nɔyɔlɔ ɪ tɛŋ ɪ taa sɪ Kilisiti tənna-ɪ, pɔntɔ í mayasɪ teu na í ná sɪ Kilisiti tɪ tá tɔtɔɔ, ɪsu ɪ tɪ ɪnɪ tɔ. ⁸ Pə taya pulɔ tɔɔ, paa ma sama ma tɪ na səsɔɔntɔ nti Tacaa ha-tɔ tɔ, fɛɛlɛ ɪ kpaa-m se. Pə ha-tuyɔ səsɔɔntɔ ntɔyɪ sɪ pɛ́ la na í tɛ mə taa na Iso ké səsəm. Ama pə taya sɪ pɛ́ wakəlɪ-mɛ. ⁹ Ma ŋmaakuyɔ ma takɛlasɪ tɔ, maa pɛɛkɔyɪ sɪ má kpɛɛtɪ mə pɔntɔ se. ¹⁰ Nti yəlaa yɔɔtɔyɪ tɔyɔlɛ sɪ: Pɔɔlɪ takɛlasɪ taa tɔm wɛ tɔŋ na apalɔtɔ ké. Ama waatɔ wei ɪ mayamaya ɪ wɛ tá hekɔ tɔ ɪ wɛɛ ké tɛhɛɛ na ɪ yɔɔtaya wɛ kɔnyɔŋ. ¹¹ Ye wei ɪ yɔɔtɔyɪ mpɔ pɔntɔ í nyɪ teu sɪ nti tɛ ŋmaa tá takɛlasɪ taa ké waatɔ wei tɛ fɛɪ mə kɪŋ na nti tɪ la waatɔ wei tɪ wɛɛ mə kɪŋ tɔ, pə kaa wɛɛ ŋkaŋka se.

¹² Tɛ kaa nɔkɪ na tɛ kɛɛna yaa tɛ mayasɪ tá tɪ na lɛlaa mpa pa makɪ pa laŋa taa sɪ pa ké pulɔ tɔ. Pa ké ɪwɛɛŋ ké, na pa mayamaya pa caana pa kumayasuyɔ ŋku paa mayasənə pa tɪ tɔ, na pa taa pa tike kɛ pa kpɛɛsəyənə tɛma. ¹³ Ye tá, tá kaa pəsi na tɛ sa tá tɪ na pɛ́ tɛɛ caasa. Ama tɛ saŋ tá tɪ na pɛ́ kɛɛsənə tɛmlɛ nte Iso tɔ-tɔ tɛ tɛnaya. Iso hana-tuyɔ mpaɔv sɪ tɛ tala mə tɛ. ¹⁴ Isənə pa suna-tɔ tɔ tɪ ŋmaana pə tɔɔ, ye tɛ taa kɔɔ mə tɛ ɪlɛ mpuyɔlɛ. Ama tɛ tala mə tɛyɛ teu na tɛ heeli-mɛyɛ Kilisiti tɔm Laapaalɪ Kupaŋ. ¹⁵ Pə tɔɔ ké tɪ ŋmaana isənə pa suna-tɔ tɔ pə tɔɔ. Tɪ saŋ tá tɪ na lɛlaa lapa tɛma nna tɔ. Ama tɛ caa ké sɪ mə taa tɛmnau kɛ Iso í sɔɔsɪ, ɪlɛna tɛ pəsi na tɛ la tɛmlɛ nte tɛ kɛla lɔŋ nyɛntɛ tɛcayacaya tɔɔ mə hekɔ, na tɛ taa ŋmaana isənə Iso su-tɔ tɔ pə tɔɔ. ¹⁶ Pə waalɪ ɪlɛ tɛ pəsɔyɪ tɛ yɛlənə Laapaalɪ Kupaŋ kɛ tɛtɔnaa mpa pa wɛ mə tɛ lɔlɔ tɔ pa taa, na tɛ taa sa tá tɪ na nti lɛlaa tɛma lapu kɛ pa tɛma taa tɔ.

¹⁷ Pa ŋmaa Iso Tɔm taa sɪ: Ye wei í caa ɪ sa ɪ tɪ, pɔntɔ í sa ɪ tɪ na nti Tacaa lapa tɔ. ¹⁸ Kɔpam, pə taya yulɔ wei ɪ nyənəyɪ ɪ tɪ ɪsu ɪ ké pulɔ tɔ ɪnɪ ɪ sam yana. Ama wei ɪ tɔɔ Tacaa yɔɔtɔyɪ kɔpantɔ tɔɔ.

11

Mpa pa yaa pa tɔyɪ tillaa kɛ yem tɔ

¹ Ma kooliyɪ ké sɪ isɔwɛɛ í tɪ nyənɪ-m pɛcɔyɔ kpaŋtɔ. Pə wɛ mpɔ mɛɛ, í nyənəyɪ-m mpɔ. ² Ma wɛna isɛsɛɛmlɛ kɛ mə tɔm taa ké, ɪlɛ Iso tɔna-m isɛsɛɛmlɛ n̄tɛ. Pə taya pulɔ tɔɔ, í wɛɛ ké ɪsu pɛɛlɔ wei ɪ ta nyɛnta apalɔ kɛ paa pɛcɔ na má tɔ sɪ apalɔ kɔlɔm kɔŋ kɛ maa ha-ɪ tɔ, apalɔ

inəɣələ Kilisiti. ³ Ama ma nyanj ké si pé taa kəɔ na mə layatu saali na í lə mə na Kilisiti í kpentuyv tam na pə wɛ teu kɛ ɪsəna mpi tɔ. Na pé kəɔ pé lá ɪsu Ifa ka yeluyv na tɔm mapɪ-ɪ pəpəɔ tɔm kɛ ɪ nɔɣɔ taa na í tolisi-ɪ tɔ. ⁴ Pə taya pulv, í tɛma mə taa si nɔɣɔlv í kəɔ í kpaali-mɛɣe nyente Yesu nɔɣɔlv ɪ tɔm na pé tá kɛna Yesu wei ɪ tɔm tá kpaala-mɛ tɔ. Na í tanja tətɛɣetɛɣe si í muɣi nyente feesuyv nakuli kv tɔm na pé tá kɛna Iso Feesuyv ŋku kv tɔm tə heela-mɛ tɔ, na nyente Laapaali nɔɣɔlv na pé tá kɛna Laapaali Kupaŋ wei tə heela-mɛ tɔ.

⁵ Ma ta huv si mə nyente tillaa taa səsaa mpe pa tɛɛ-m pulv taa se. ⁶ Ama pə pəsəɣi pə wɛɛ yɔɣɔtaya wawawa wei ma ta nyi tɔ. Təfɔ pa ta kəli-m nyəm. Tə hula-mɛɣe m̃pɔɣú təcɛɛɛi ké paa mpi pə taa ké na paa timpi.

⁷ Waatu wei ma kpaalaya-mɛɣe Iso Laapaali Kupaŋ tɔ, faalaa kɛ ma kpaalaya. Ma pasa ma təɣi m̃pɔɣú si pé kusi-mɛ. Yaa ma lapa mpv tɔ kawalaya nté? ⁸ Ma tisaa si Yesu seelaa kpeka lenna í fɛlɛɣi-m, ɪlɛ pə wɛ ɪsu ma hulɔsa alɛɣɛɛ na má sənə-mɛ. ⁹ Waatu wei maa wɛ mə tɛ na konyəŋ wɛna-m tɔ ma ta sukɪ mə taa nɔɣɔlvuyv səɣɛla. Pə taya pulv, tá taapalaa mpa pa luna Masetoni tɔ pa kəna-m pə tənə mpi pə lanja-m tɔ. Ma təkə ma təɣi si pé taa kəɔ na má sukɪ mə taa nɔɣɔlvuyv səɣɛla. Na mpv inəɣi maa təkəɣi ma təɣi tam. ¹⁰ Na Kilisiti tampəna nna ma təkə ɪsəntɔ tɔ ma kaa yele mpi ma yɔɔləɣəna ɪsəntɔ tɔɣɔ yɔɔlənav kɛ Akayi tɛtv tənə taa. ¹¹ Pepe yelina na ma yɔɣɔtəɣi mpv? Ma ta sɔɔli-mɛ tɔ pə tɔɔ yaa? Iso nyəma teu si ma sɔɔla-mɛ.

¹² ɪsu ma lakuyv pənente tɔ m̃pɔɣú maa lakɪ, ɪlɛna má ləsi mpa pa hən pa ti na pá tən si tá na-wɛ tə kaa tɔmlɛ tɔɣɔ pə taa. ¹³ Yɛlaa mpe pá ké tillaa pəpəɔtɔnaa ké. Pa looliɣi nti pa lakɪ tɔ tə taa na pá cəsəɣəna pa ti ɪsu Kilisiti tillaa. ¹⁴ Na tɛlɛ tə fɛi piti mɛɛ, m̃pɔɣú Satanɪ mayamaya ná cəsəɣəna ɪ ti ɪsu ɪsətaa tillu kupaŋ nɔɣɔlv. ¹⁵ Ye mpv pə fɛi piti si ɪ tɔmlɛ nyəma í cəsəna pa ti ɪsu siyisuyv lataa. Ama te, pu tɛ na pé fɛli-wɛɣe mpi pa lakɪ tɔ.

Pɔɔli konyəntəɣɛ kɛ Iso tɔmlɛ tɔɔ

¹⁶ Ma tasəɣi-təɣi yɔɣɔtuyv ké, nɔɣɔlv í taa nyənɪ-m ɪsu ma ké kpaŋtv. Yaa ye í tu nyənəɣi-m kpaŋtv ntɔ, í yaa-m kpaŋtv, ɪlɛna pəcɔ má pəsi na má sa ma təɣi pəcɔ tɔtɔ. ¹⁷ Nti ma yɔɣɔtəɣi ɪsəntɔ tɔ pə taya ntəɣi Tacaa luyv wɛɛ si má sa ma ti ɪni. Ma yɔɣɔtəɣi ké ɪsu kpaŋtv. ¹⁸ Pə taya pulv tɔɔ, timpi yɛlaa lɛlaa saŋ pa ti na yulɔhɔwɛɛ kɛ yem tɔ, ɪsu ma sama ma ti tɔtɔ mɛɛ. ¹⁹ Mɛ mpa mɛ mə na mə ɪsɛ tɔ, paa pa ta tu səlɛmɪ-mɛ si í mu kpaŋtvnaa, í muɣi-wɛɣe. ²⁰ ɪ yɛlaa ké si pá pəsi-mɛɣe yomaa, si pá təkəna-mɛ, si pá puɣusiɣi-mɛ, si pá kpaaki mə tɔɔ na pá fɛlɛɣi, si pá makɪ mə nɔɔsi. ²¹ Tá ɪcantv tɔɔ ké tá taa la mpv. Pə wɛ fɛɛɛ si má yɔɣɔtəɣi mpv.

Paa na mpv tɔ, ye nɔɣɔlv makɪ kanjante si ɪ wɛna mpi ɪ ká saŋna ɪ ti tɔ, ma pəsəɣi na maa má kanjante tɔtɔ mɛɛ. Ma yɔɣɔtəɣi ké ɪsu ma suv kpaŋuyv. ²² Ntən pa ké Hɛpəla nyəma yaa? Na má tɔtɔɣɔ tɛ. Ntən pa ké ɪsɛɣɛli nyəma yaa? Na má tɔtɔɣɔ tɛ. Ntən pa ké Apələham piya yaa? Na má tɔtɔɣɔ. ²³ Ntən pa ké Kilisiti tɔmlɛ nyəma yaa? Má ké Kilisiti tɔmlɛ tv na pé kəli-wɛ. Ma lapa tɔmlɛ na pé kəli-wɛ. Pa təkə-m tɔm payalɛ na pé kəli-wɛ. Pa mapə-m na pé kəli-wɛ, sɛm nɔɣɔ taa ké ma wɛ tam. ²⁴ Tɔm kakpasɪ kɛ Yuta nyəma mapə-m akpatɛɛ pɔɣɔlayafɛi nule nule. ²⁵ Lom nyəma ná mapə-m tɔm tooso, pa yaya-m pɛɛ kɛ tɔm kulɔm si pa kuyv-m. Tɔm tooso ké lum lipa kpuləŋ wei ɪ taa ma wɛɛ tɔ, ma caya ɪlim kulɔmɛm na ahoo kulɔmɛɛ kɛ tɛŋku taa. ²⁶ Ma cəɔv katatəlaya taa, pusi na ŋmulaa ninj taa ké ma wɛɛ. Sɛm nɔɣɔ taa ké ma wɛ ma Yuta nyəma mayamaya hekɪ taa, na sɛm nɔɣɔ taa ké ma wɛ kpai nyəma tɛ. Na sɛm nɔɣɔ taa ké ma wɛ acalɛɛ taa, na sɛm nɔɣɔ taa ké ma wɛ wolaya tɛtv taa. Na sɛm nɔɣɔ taa ké ma wɛ tɛŋku taa. Na sɛm nɔɣɔ taa ké ma wɛ tá taapalaa kucəsaa kinj. ²⁷ Pa yaa si kanjansi tɛma na wahalanaa səsaa tɔ, má nana. Tɔm payalɛ kɛ maa kpətəɣi ɪsɛɛ. Nyɔɣɔsi na lukətv tɔ, paa pəsəɣi. Ma kpisa kutəɣɔv tɔɣɔv kɛ wulee wulee. Ma tɔɣɔ wahala na watv, paa wontuyv kutakuyv ma fɛina. ²⁸ Na pə tu kaasa mpi tɔ, maa yɔɣɔtəɣi pə tɔm. Yesu seelaa kpeka tənə tɔm nɔɣəsɛɛ ná kuyv-m paa kuyankuyv. ²⁹ Ye yulɔ nɔɣɔlv lapa ɪcam, má lakɪ ɪcam tɔtɔɣɔ. Ye pə tv nɔɣɔlv kɛ ɪsəɣatv lapv, pə wukɪ-m ké təsəŋɣ.

³⁰ Ye pə wɛɛ sɪ má sa ma tɔ́ɔlɔ, ma ɪcantu ma ɪcantu cɔ́lɔɔ maa san̩na ma ti. ³¹ Tacaa Yesu Caa Isɔ nyɛ́má sɪ maa looliyi. Inɛ́ɣi paa san̩ tam. ³² Maa wɛ Tamasi tɔ, wulav sɔ́sɔ Aletasi sɪ kufɛ́nɛɛ wei kɛ tɛ́na tɔ ɪ sɪ tan̩laa kɛ kolun̩a ŋka ka cɔ́ɔna ɪcate tɔ ka nɔ́ɔ sɪ pá kpa-m. ³³ Ama pa tu-m sɔ́tɔku sɔ́sɔɔv taa na pá tisi-m na ɪcate kolun̩a ŋkɛ ka pɛ́tote. Mpɜ pə yelina na má fiti ɪ nin̩ taa.

12

Mpi mpi pə hɔla Pɔ́ɔli na í ná tɔ

¹ Paa ti sam fɛi teu tɔ, ɪsu ma sama ma ti. Pə lapa-m ɪsu toosee taka na má ná mpi mpi na mpi Tacaa kulaa na í hólí-m tɔ, maa yɔ́ɔtɔ pə tɔm kɛ pənɛntɛ. ² Ma nyɛ́má ɪsɔ sɛɛlu nɔ́ɔlɔ, pusɪ lapa naanɔ́wa na liyiti kɔ́lɔ pə kpaasɔ́ɣu-ɪ hatuu ɪsɔ́taa tɔ. Ma ta nyɪ sɪ pə kpaasa-ɪ tampana yaa pə lapa-ɪ ɪsu toosee taka kɛ kulapɜ tɔ. Ama Isɔ tike nyɛ́mna. ³ Ma nyɛ́má sɪ kupam pə kpaasa yulɜ inɛ́ɣi hatuu alɛ́sanna taa. Ma tasɛ́ɣi yɔ́ɔtɔɣu sɪ ma ta nyɪ sɪ tampana pə kpaasa-ɪ yaa pə lapa-ɪ toosee taka kɛ kulapɜ tɔ. Ama Isɔ tike nyɛ́mna. ⁴ Na í nu pa yɔ́ɔtɔɣa tɛ́naya tɔmnaa mpa yulɜ kaa pɛ́sɪ na í yɔ́ɔtɔ tɔ, na pə ta tu hav yulɜ pə́yaya sɪ ká yɔ́ɔtɔ tɔ. ⁵ Yulɜ inɛ́ maa samɪ-ɪ, ɪlɛ ma mayamaya ma kaa sa ma ti se. Ye pə wɛ sam, ma ɪcantu kin̩ kɛ maa sana ma ti. ⁶ Ye ma ti sam kɛ maa pɛ́ɛkaya ma taa la kpan̩tɜ se. Pə taya pulɜ tɔɔ, tampana kɛ maa heelaya tɔ se. Ama ma kpa ma tɛ́ɣi na ma ti sam, maa caa sɪ nɔ́ɔlɔ í nyɛ́nɪ-m sɪ ma kɛ pulɜ na pə́ kɛli ɪsɛ́na mpi í naaki na í nukɪ sɪ ma lakɪ tɔ.

⁷ Pə tu-m ma tɔ́nɔɣu taa kɛ kutɔ́ŋ kɔ́wɛwɛw sɪ ma taa san̩ ma ti sɪ maya pə kula sɔ́sɔɔntu na pə́ hólí. ɪlɛ kutɔ́ŋ ŋku ku wɛ kɛ ɪsu Satani tillu wei ɪ tilaa tɔ sɪ í kayati-m na má taa sa ma ti tɔ. ⁸ Tɔm tooso kɛ ma sɛ́lɛma Tacaa kɛ kutɔ́ŋ kɔ́nɛ ku tɔɔ sɪ í waasi-m-kɜ. ⁹ Ama ɪ cɔ́-m sɪ ɪ pɛ́ɛlɛ paasi, pulɜ ta kaasi sɪ í tasa-m lapɜ, sɪ pə taya pulɜ tɔɔ, ma ɪcantu taa kɛ inɪ ɪ toma ná naa teu. Ye mpɜ ma ɪcantu kɛ maa sana ma ti na Kilisiti toma kenti ma tɔɔ. ¹⁰ Pə tɔɔ kɛ ɪcantu na kutɔ́ŋ na ɪsɛ́nyɛ́ŋlɛ na wahalanaa na lan̩wakɛ́llɛ sɔ́sɔ́lɛ, pə tɛ́na mpi ma naa ɪsɛ́ntɔ́ɔ Kilisiti tɔɔ tɔ ma mɜ́ɔlɔ́ɔ́nɛ-wɛ́ɣi. Pə taya pulɜ tɔɔ, ma kɛ ɪcam ɪlɛ ma ton̩ taa ton̩ nté tɛ́na.

Kɔlɛnti nyɛ́ma tɔm caalɔ́v kɛ Pɔ́ɔli

¹¹ Ma yɔ́ɔtɔ́ɣi kɛ ɪsu ma sɜ́v kpan̩ɔ́v, ɪlɛ mɔ́ yelina na má yɔ́ɔtɔ́ɣi mpɜ. Pu mɔ́na ɪsu mu sɛ́ɛnna ma tɔɔ. Mpi tɔ, paa ma ta kɛ pulɜ tɔ mɔ́ nyɛ́ntɛ tillaa sɔ́sɔa mpɛ pa ta tɛ́ɛ-m pulɜ. ¹² Pə lapa tɛ́ma wɛna a hóláɣi sɪ ma kɛ tillu tɔ́ɔ mɔ́ hɛku taa na suulu sɔ́sɔ mɛɛ. Sɔ́ɔntu tɛ́ma na Isɔ kɔ́kɔ́lɔ nyɛ́m na piti tɛ́ma kɛ a lapɛ́naa. ¹³ Nti tɔ taa kɛ pa ta la-mɛ ɪsu pa lakɔ́v Yesu sɛ́ɛlaa kpeka lenna tɔ ye pə taya tɔ́kɔ́v mpi mɔ́ ta tɔ́kɪ-m tɔ pə paasi? Ma tɔm sɛ́pɛ́na-mɛ́ɣɛ tɛ́nɛ inɪ tɔ taa.

¹⁴ Ma nyɔ́ɔsɛ́ɣi ma ti sɪ ma kɔ́ŋ mɔ́ tɛ́ɣɛ tɔm tooso nyɛ́m, ɪlɛ maa caa sɪ í tɔ́kɪ-m se. Mɔ́ mayamaya kɛ ma caa pə taya mɔ́ liyitee. Pə taya piya calɛ́sɛ́ɣɛ́na liyitee sɪ sɪ tɔɔ sɪ caanaa. Ama caanaa calɛ́sɛ́ɣɛ́na liyitee sɪ pa tɔ́ɔna pa piya. ¹⁵ Ye ma ma lan̩hulɔ́mle nté sɪ má tɔ́ɔ mɔ́ tɔɔ kɛ pə tɛ́na mpi ma wɛna tɔ, paa ma ti má ku na pə́ sɛ́na-mɛ. Ye máá sɔ́la-mɛ́ɣɛ m̩p̩ɔ́ɣú teu ɪlɛ, mu mɔ́ŋna maya sɔ́lɔ́v kɛ pɛ́cɔ?

¹⁶ ɪ nyɛ́má teu sɪ ma ta musɛ́na-mɛ. Ama lelɛ ná tɛ́ɛna-tɪ sɪ acilayatu kɛ ma lapɛ́naa na má nyɪ-mɛ́ɣɛ katɔ́sɪ na pɛ́pɛ́tɔ́naa na má kpa-mɛ. ¹⁷ Mpa ma tila mɔ́ kin̩ tɔ pa taa nɔ́ɔlɔ lapa na má tɔ́ɔ mɔ́ tɔɔ? ¹⁸ Ma wiina Titu sɪ í polo mɔ́ tɛ na ma tɛ́nsa ɪ waali kɛ tá taapalɜ ɪlɛ. Yaa í caa í tɔ sɪ Titu tɔ́ɔna mɔ́ tɔɔ kɛ? Pə taya ma yaasi na ma ɪkpatɛ kɛ Titu tɛ́ŋaa?

¹⁹ Ntanyɪ pə kpayaɜ waatu nɔ́ɔlɔ tɔ ɪ huɜ kɛlɛ sɪ tɔ pɛ́ɛkɔ́ɣi sɪ tɔ́ kɛli tá nyó́ŋ tɔɔ. Aaɪ pə taya mpɜ. ɪsɛ́na Kilisiti caaki tɔ m̩p̩ɔ́ɣú tɔ yɔ́ɔtɔ́ɣi Isɔ ɪsɛ́ntaa. Tá taapalɛa kupama tɔ heeliyi-mɛ́ɣɛ pə tɛ́naya m̩p̩ɔ́ɣú sɪ í pulɜ lɔ́lɔ. ²⁰ Ma nyan̩ sɪ ye ma kɔ́ma na má tala mɔ́ tɛ má taa mayana-mɛ́ɣɛ nti maa caa tɔ tɔ taa, na mu taa na nti mu caa tɔ́ɔ ma kin̩. Ma nyan̩ kɛ sɪ pə́ taa kɔ́ na yooɜ, na ɪsɛ́ɛmle, na pááná, na kɔ́lɔ́v pɛ́ɛkɔ́v, na kutɔ́ŋ, na yɔ́ɔtɔ́ɣa kpai nyɛ́ŋka, na ɪsɛ́cav, na liyituyɜ pə́ wɛɛ. ²¹ Ma nyan̩ kɛ sɪ má tala mɔ́ kin̩ ma Isɔ í taa pasa-m mɔ́ ɪsɛ́ntaa na má kɔ́ na má wii yɛ́laa payalɛ mpa pa lapa ɪsayatɔ́naa kɛ tuu lɔ́ŋ, na pá tá ye le tetelakasi, na asilima, na yaasi ɪsayav wei paa tɔ́kaa tɔ pa tɔɔ.

13

Kantakaya kuvpaalatu na seetu

¹ Təm tooso nyəm nté ma caa kənte kə mə tē tō. Aseeta nyəma naale yaa tooso ká huləna təmnaa tənə mpa pa wēē tō pa tampana na pécó. Pa ηmaa rúpúyú Iso Təm taa ké. ² Ma kpaaləyi tuu mpa paa lapa ɪsəyatv tō na lələa sɪ ye ma kəma na má kəɔ sɪ ma naa-mē, ma kaa wii nəɣəlv pətəətəle. Maa kəma təm naale nyəm tō ma tēma-meyē kpaaləyv kə mpv. Pənente ma fēi mə kin ɪle ma tasəyi-meyē kpaaləyv. ³ Ntəŋ í caa í ná sɪ Kilisiti toŋ kə ma yəɣətəɣəna yaa pə taya Kilisiti toŋ yaa? I ká ná mēē. Kilisiti u húləyi ɪcantv natələyi mə təm taa se. Ama toma kə ɪ húləyi mə həkʊ. ⁴ Paa na mpv ɪ ɪcantv təɔ kə pa kama-ɪ səm tesika təɔ. Ama ɪ wēna ɪ weesuyv kə Iso toma taa. Tá na-ɪ tə kpentaa ké, na tə kə acamaa tətəɣə. Ama yaasi wei tə lakəna mə kin tō pə húləyi kə sɪ tá na-ɪ tə wēna weesuyv kə Iso toma təɔ.

⁵ I mayasɪ mə mayamaya mə tɪ na í fēŋ mə tɪ na í ná sɪ í təkə ɪsəsele mpaav yaa í tá təkɪ. Ntəŋ í nyəmá teu sɪ Kilisiti wē mə kin na? Təv, í tēmna Iso na mə taa tō, ye í pəsaa na í húlí tampana kə mpv ɪle, mpuyule. ⁶ Ma hūv sɪ í nyəmá teu sɪ tá kin, tə pəsəyi na tē húlí mpv mēē. ⁷ Iso kə tə sələməyi sɪ í yele na í taa la kawalaya nakəli. Tu caa sɪ tē húlí tənē tə taa kə mpi tə pəsəyi tō, paa pu lu sɪ pəsəyv kə tu pəsəyi, kəpantv kə tə caa mu laki. ⁸ Pə taya pulv təɔ, tə kaa pəsɪ na tē lu Iso tampana waali. Iso tampana anəyi tu lana. ⁹ Tá kēv acamaa na mu kə toŋtənaa tō, tá laŋa hūlvmaa kə. Pə təɔ tətəɣə tə sələməyi sɪ í la kəpantv kə teu. ¹⁰ Mpi pə təɔ ma wē-mē na pooluŋ na ma ηmaa-meyē takəlaya təɣəle sɪ waatv wei maa kəɔ mə kin tō ma taa lana-mē na toŋ kə toma nna Tacaa ha-m tō. Pə ha-m toma anəyi sɪ pə la na í polo lələ, pə ta ha-m-yē sɪ pə wakəli-mē.

¹¹ Pənente ma taapalaa pə lapa wulee. I lv sɪ í tē teu. I səsəyi təmaya apalvtv. I wēē nəɣə kəlvəmaya, na í wēē tēma na lələŋ. Iso wei ɪ sələyi na í haadafəya tō í wēē mə kin.

¹² I sēē təmaya teu na í ləlɪ.

Iso yələa tənə sēē-mē.

¹³ Tacaa Yesu Kilisiti pēēlē na Iso sələyv na kpentəyv ŋku Feesuyv Nanŋtv kəŋna tō pə wēē mə tənə mə kin.

TAKƏLAYA NKA PƏƏLI NMAAWA KALATI NYƏMA TƏ Kutubtu

Pəəli nmaa takəlaya kanəye Kalati Iso seelaa mpa i mayamaya i pona Laapaali kupan na pa mu tə. I ka nuwaya si yəlaa kəma na pa seyesəyi-weye Yuta nyəma kulaputu. Ie i lanje ta heena pa kuseyesətu nti. Pə təə kə i təma si: Laapaali Kupan wei ma heela-me tə i ta kə wei yulu lupa kulupu tə (1:11). I yəətəa tətə si Iso pəele yakəna yulu, pə taya kulaputu tənyu təə. Pə təə kə pə we si tə tən Feesuyu Nanjtu nyəntu pə taya yəlaa nyəntu.

Isəna pə faya Kalati takəlaya tə:

Laapaali Kupan we kuləm kə, titite 1–2

Iso pəele yakəna yulu nyu, titite 3

Iso seelu wei i fita yomle tə na i kulapəle, titite 4–5

Kutəkətu, titite 6

Seetu

¹ Maya tillu Pəəli, ile pə taya isu yəlaa tənə-m tiluyu. Pəyele pə taya isu yulu nəyolu i teləsəna-m tiluyu mpi. Ama Yesu Kilisiti na Caa Iso wei i ka feesa-i waatu wei i səpa tə mpe pa mayamaya pa tənə-m-wi. ² Má na ma taapalaa mpa pa tənə pa we cənə tə tə tamsəna na tə nmaa takəlaya kanəye Kalati Yesu seelaa kpeka me si tə seeki-me. ³ Tacaa Iso na tá Səso Yesu Kilisiti pá hólí-meye pəele na pá ha-meye alaafəya. ⁴ Kilisiti in i hana i ti si i ya-tuyu tá isayatu taa na i ləsi-tuyu kuyeej kutakeesəj in i taa, na mpv in i pə kə Tacaa luyu nyəntu kə. ⁵ Tə tó Iso kə teeli kə tam təə. Ami.

Laapaali kuləm inəyəle kuləm təkəj

⁶ Ma ta huw si i ká ha siyile kə mpyə lən kə wei i yaa-meye Kilisiti pəele tə tə na i tən Laapaali Kupan lel, ma tutaa kə. ⁷ Ma yəətyu mpv tə pə taya isu Laapaalənaa Kupama we naale se. Ama ma nawaya si yəlaa we na pá laki-meye yeləyele na pá caa pa kə Kilisiti Laapaali Kupan in. ⁸ Ye nəyolu kəma na i heeli-meye Laapaali kufalu nəyolu na pə tá kə wei tə tənə-meye heeluyu tə, Iso ká nana pəntu paa i kə awe. Paa tá taa yulu mayamaya, paa isəta tillu nəyolu mayamaya. ⁹ Tu tənə-meye heeluyu na ma tasəyi-meye heeluyu kə mpv, si ye nəyolu kəma na i heeli-meye Laapaali kufalu nəyolu na pə tá kə wei i tənə mpyu tə, Iso ká nánə pəntu.

¹⁰ Ie pə luwa si yəlaa isante nté ma caa yaa we? Aai, ama Iso isante kə ma pəkəyi. Ma caa si yəlaa lanja i heena-m? Ye maa caakaya si yəlaa lanja i heena-m ma taa la Kilisiti təmle tu.

Isəna pə lapa na Pəəli pəsi tillu tə

¹¹ Ma taapalaa ma heeliyi-me təfoo si Laapaali Kupan wei ma heela-me tə i ta kə wei yulu lupa kulupu tə. ¹² Ma ta nu-təyi yulu nəyolu i kin. Pə taya yulu nəyolu seyesəna-m, ama Yesu Kilisiti mayamaya kulina tə təə na má nyi-ti.

¹³ I nu isəna ma yaasi ka we waatu wei maa seesa isəle na Yuta nyəma Iso seev tə. Na i nyémá isəna maa naasaya Iso seelaa kpeka təkəkan na má seesa isəle si ma wakəlyi-we təkpatəa tə. ¹⁴ Mpa paa kə ma piitim nyəma na pá kə ma saalanaa tə pa taa nəyolu ta hanjəna-m puluyu tá Yuta Iso seev taa. Isəna maa tənaya tá caanaa kətasi tə pə fəi kəesuyu.

¹⁵ Ama Iso suulu təə i ləsa-m na ma mpaa kə waatu wei pa ta tu luləta-m tə, na i yaa-m si má la i təmle. ¹⁶ Pə kəma na pə maya Iso na i kuli i Pəyalu təə si má nyəmi-i təcəci, na má seyesi mpa pa ta kə Yuta nyəma təy i təm Laapaali Kupan tə ma ta polo nəyolu cəlyə saawala lapu. ¹⁷ Pəyele ma ta polo Yosalem si ma naa mpa pa lapa tillaa na ma təə tə. Ama ma tē Alapu kə kpakpaa, pəle pə waali iləna má məli Tamasi. ¹⁸ Pəle pə waali pə lapa pusi tooso təy ma

pola Yosalem si ma nyəŋ Piyee. Ulena má na ílé té caya wee naanowa na kakpasí. ¹⁹ Ma na tillaa taa nəŋəlv tə ta na ye pə taya Tacaa neu Saaki.

²⁰ Tampana təm ke ma keesəŋi-meŋe takəlaya taa cəne, na Iso maa looliyi.

²¹ Pəle pə waali ma cəo Silii na Silisii pa tetunaa taa. ²² Pə na pə mpv tə Yuta tetv taa Yesu seelaa kpeka ta keesita-m. ²³ Ama pa yəŋəta ma təm ké na mpe pá nu kunu, si wei iní ka naasaya-tv tə kayana i tənna Iso seev mpi i ka seesa isəle si í wakəli təkpaata tə pə waasu lapv.

²⁴ Na pá san Iso ké ma təo.

2

Pəəli na tillaa lelāa

¹ Pə lapa pusí naanowa na liyiti ulena má məli Yosalem, na Panapaasí su-m, na má kpenna Titv tətə. ² Pə taya pulv təo ké ma pola Yosalem, Iso hūləna-m si pə wee si təlasí má polo ké. Ma na tənna nyūŋv nyéma tə kota tá tike, ulena má kpaya Laapaali Kupaŋ wei ma lakí mpa pa ta ke Yuta nyéma tə i təm na má keesi-we təcəiceí. Ma luyv taa fəi si mpi ma terna lapv na mpi ma tənna lapv tə pə pəsi yem. ³ Na Titv wei i tənna-m mpv na í ké Kələeki tv tə pa ta caali-i si í pəli. ⁴ Ama acesaacesaa nyéma mpa pa sita tá hēkv tə pəle pa lvpəna si í pəli. Acesaacesaa nyéma mpe, pa ləolaa ké təkēv na pá svv tá hēkv, si pa feniyi na pá ná tá na Yesu Kilisiti tə kpentaa na tə we kasayampiitu nti tə taa tə. Pa caakaya ké si pá pəsi-tvŋv yomaa. ⁵ Ama tá tá ha-weŋe pə mpaav ke paa pəcə mayamaya. Tá səolaa ké si mə təo ile té təkí Laapaali Kupaŋ tampana təkpaŋkpaŋkpa.

⁶ Mpa ma tən si nyūŋv nyéma ke mpv tə, təv, ma ta nyi si tampana mpeŋele nyūŋv nyéma yaa we tə. Ile paa pa tu ké mpa te, pə kulvm. Iso ile u nyənəŋi təo tə se. Mpe iní pa taa nəŋəlv ta tasa-m təm kufatv natələŋi səəsuyv si má la. ⁷ Ama pa nawaya təkēlekele si Iso tv-m təmle si má heeli Laapaali Kupaŋ ke mpa pa ta ke Yuta nyéma təŋə teitei isv i tv Piyee ile si í heeli Laapaali Kupaŋ ke Yuta nyéma tə. ⁸ Isv Iso kpav Piyee ke tillu si í paasəna Yuta nyéma tə mpv tətəŋə i kpa maya tillu si má paasəna mpa pa ta ke Yuta nyéma tə. ⁹ Saaki na Piyee na Yohaani, mpa mpe pa nyənəŋi mpv si pa nyūŋv nyéma tə, pəle pa nawa si Iso paasaa ké na í tv təmle ntəŋe ma niŋ taa na tə mpaa. Ulena pá kpa má na Panapaasí tá niŋ taa na pá ciyiti. Tə lapa nəŋə kulvmaya ke mpv, ulena tá tənna té yəŋəti na té tisi terna si táa mələna mpa pa ta ke Yuta nyéma tə pa kiŋ na mpe pá polo Yuta nyéma kiŋ. ¹⁰ Ama nti pa wiina-tv təŋəle si, té təosi pa kunyontunaa mpe pa təo, na ma lapa teu ke nti pa yəŋəta mpv si té la tə.

Pəəli kalənav ke Piyee ke Antiyəka

¹¹ Waatu wei Piyee kəma Antiyəka tə ma yoonə-i yəlaa taa ké i toola mpaav tə pə təo. ¹² Nti tə taa i toolaa təŋəle si, Saaki ka tila napəli, na waatu wei pəle pa ta tata tə, Piyee na tá taapalaa mpa pa ta ke Yuta nyéma tə pa təkayana. Ama pəle pa kəma na pá tala, ulena í se mpa pa ta ke Yuta nyéma tə pa cələŋə təŋəv. Pə taya pulv, i nyanayana mpa pa səola pəlvv təm tə. ¹³ Tá taapalaa Yuta nyéma mpa pə kaasaa tə pəle pa tənna Piyee ikpate tətə, haləna pə kpəŋna Panapaasí na pá tələsí ileyə pa icantv nti. ¹⁴ Saa wei ma nawa si pa tənte ta maya na pa ta tən Laapaali Kupaŋ tampana ke teitei tə, ma terna Piyee ke yəlaa tənna isəntaa si: N ké Yuta tv pəyele n lapa cəneŋe isv wei i ta ke Yuta tv tə, n ta la isv Yuta tv ka la tə. Ile isənaya n nyəma si nəənə n ká la na í caali mpa pa ta ke Yuta nyéma tə si pá la isv Yuta nyéma?

Táa tem na Iso yakəna paa wei i nyūŋv

¹⁵ Tá mayamaya tə ké Yuta nyéma ké təsiyisiyi, tə ta ke asayaa isv piitim lempí nyéma. ¹⁶ Paa na mpv tə nyəma si pə taya isv yulv tənuyv kəsəsutv təŋə Iso nyənəŋi-i yulvpaŋ. Ama i tənuyv i taa na Yesu Kilisiti təŋə. Tá mayamaya isəntə, tá temna Yesu Kilisiti inəŋi tá taa kəna Iso nyənəŋi-tvŋv yulvpama. Tə terna tá taa na Yesu Kilisiti təŋə yoo, pə taya kəsəsutv tənuyv təo. Pə taya pulv, Iso kaa nyəni nəŋəlvv yulvpaŋ ke i kəsəsutv tənuyv təo. ¹⁷ Ye tə lukí si Kilisiti təo pa nyənəŋi-tvŋv yulvpama təŋə pə naa si tə ké asayaa isv mpa pa ta ke Yuta nyéma tə, ile pə wee si Kilisiti kele isayatu caa yaa isəna? Aai, pə taya mpyó paa pəcə. ¹⁸ Ye ma kulaa

na má tayanəyi ηmau ke mpi ma tema yəkuvu tə, pələ pə húləyi ké sɪ ma ta ke kəsəsutu təɲlɔ nəɣɔlɔ. ¹⁹ Ye kəsəsutu təm taa, ma səpaya tənəŋnaŋ, na kəsəsutu nti tə mayamaya tə kɔna-m mpɔ. Na pə lapa-m ɲpúyó sɪ má wɛɛ Iso tike tɔɔ. Pa kɔ má na Kilisiti ke sɛm tesika tɔɔ. ²⁰ Na ma wɛu isəntəyɔ kayana tə pə taya ma mayamaya ma wenna. Ama Kilisiti wenna ma taa. Weesuyu ηku ma wena saŋa taa isəntə tə ma tɛŋ ma taa na Iso Pəyalɔ təyɔ ma wena-kɔ. Iso Pəyalɔ ɪnɪ ɪ sɔɔləna-m na í sɪ ma sɛm. ²¹ Maa kpələyi Iso kɔcɔɔ se. Ye kəsəsutu ka yekayana na yulɔ pəsəyi kupaŋ ke Iso isəntaa, ɪlɛ pə wɛ isɪ Kilisiti səpa yem kɛɛ.

3

Kəsəsutu na táá tem na Iso pə təm

¹ Aaa, Kalati kumeləməŋ mɛ, ɪlɛ nəɣɔlɔ nyala-mɛyɛ kɔnyalɔ yaa isəna? Anɪ mɛyɛ pa tema kɛsɔyɔ ke Kilisiti tesika tɔɔ sɛm təm təkɛɛɛɛ ke teu. ² ɪlɛ təm kɔlɔmtɔ təkɔŋ ké ma pɔsəyi-mɛ, sɪ í tɛŋyɔ Iso kəsəsutu təyɔ í hika Iso Feesuyu yaa í nuw Laapaalɪ Kupaŋ na í mu-ɪ təyɔ í hikaa? ɪ cə-m na má nu. ³ Mə kumeləntɔ tɔɔ ɲpúyó? Iso Feesuyu tɔŋ ke í hikina mə təyi kancaalaya, ɪlɛna nɔɔnɔɔ í caa í tɛsəna mə mayamaya mə tɔŋ na? ⁴ Pə lapa pə lapa mə hɛkɔ na í hii layatɔnaa mpa tə pɛɛ pa pəsə yem kɛɛ yaa? Aai, pə kaa pəsɪ yem ké mpɔ mɛɛ. ⁵ Isɪ Iso cɛɔyɔ-mɛyɛ ɪ Feesuyu na í lakɪ piti tema ke mə hɛkɔ ke mpɔ tə, mə kəsəsutu tɛŋyɔ tɔɔ, yaa mə Laapaalɪ Kupaŋ nuw na ɪ muɔ tɔɔ ké pə lakɪ mpɔ?

⁶ Mpɔ ɪnɪ pə yelina na pá ηmaa Apələham təm ke Iso Təm taa sɪ: ɪ tema Iso na ɪ taa, na ɪ taa tem mpəyi Iso ná nawa na ɪlɛ í yaa-ɪ yulɔpaŋ na í mu-ɪ. ⁷ Pə tɔɔ ké í ká nyɪ teu sɪ, mpa pa tema pa taa na Iso təyɔɛ Apələham piya təsiyisiyi. ⁸ Pə mayamaya pə tu wɛ Iso Təm taa ké mpɔ sɪ: Mpa pa ta ke Yuta nyéma tə paa kɔɔ na pá tɛ pa taa na Iso, ɪlɛna pá pəsɪ yulɔpama. Na pə tɔɔ ɪnəyi hatuu ləŋ Iso heela Apələham ke təm kupaŋtɔ tənɛ na tɛ wɛ ηmaatɔ taa sɪ: Nyá tɔɔ ké Iso ká la atɛ yɛlaa tənaya kupaŋtɔ. ⁹ Apələham tema Iso na ɪ taa na Iso lapɪ-ɪ kupaŋtɔ. Na mpɔ tɔtəyɔ pa tənə mpa pa tɛŋ pa taa na Iso tɔ, ɪlɛ ɪ lakɪ-wɛyɛ kupaŋtɔ ke mpɔ tɔtəyɔ.

¹⁰ Mpa pa wɛɛ na pá tɛɛləyi sɪ pa kəsəsutu tɛŋyɔ tɔɔ ké pa hikiyi kupaŋtɔ tə pá na mpusi kɛɛ. Tə mayamaya ke pa yəɣɔta Iso Təm taa sɪ: Mpusi tɔ nte wei ɪ tɛŋəyi pə tənə mpi pa ηmaawa kəsəsutu takəlaya taa təyɔ tam tɔ. ¹¹ Pə tu naakɪ mpɔ təkɛɛɛɛ sɪ nəɣɔlɔ kaa pəsɪ yulɔpaŋ ke Iso isəntaa ké kəsəsutu tɛŋyɔ tɔɔ. Ama pa ηmaa Iso Təm taa təkpaataa sɪ: Wei ɪ ké yulɔpaŋ ke Iso isəntaa sɪ ɪ tema ɪ taa tə pə tɔɔ tɔ, pɔntɔ tike tuləyənə-tɪ. ¹² Pə taya pulɔ tɔɔ, kəsəsutu tɛŋyɔ na táá temnaɔ ke Iso tá kaa pulɔ. Ama pə wɛɛ ké isɪ pa yəɣɔtəyɔ Iso Təm taa tə sɪ: Wei ɪ təkə kəsəsutu tɔmnəa tənə tɔ, pɔntɔ ká tulɪ-təyi tə tɔɔ.

¹³ Isəna Kilisiti lapa na í sɛyɛɪ tá mpusi ke ɪ mayamaya ɪ nyɔyɔ taa tə pə tɔɔ ké ɪ pəsaa na í ləsɪ kəsəsutu mpusi ɪnəyi tá tɔɔ. Tə mayamaya ke pa yəɣɔta Iso Təm taa sɪ: Ye pa laalaa na pá pusi wei na tɔyɔ, mpusi tɔ ké. ¹⁴ Pə lapa ɲpúyó sɪ kupaŋtɔ nti Iso ka tɔma sɪ ɪ lakɪ Apələham tɔ, í la-təyi mpa pa ta ke Yuta nyéma təyɔ Yesu Kilisiti tɔɔ. Na tá táá temnaɔ ke Iso yelina na tɛ hiki Feesuyu Nanjtu wei Iso ka tɔma sɪ ɪ ká ha-tɔ tɔ.

Kəsəsutu na Iso kupaŋtɔnaa pə təm

¹⁵ Ma taapalaa ma kɛsəyi-mɛyɛ yɛlaa tá ta kulaputɔ na í cɛkəna. Ye yulɔ cayaa na í tayanɪ pə tənə tɔmamam ké isəna ɪ caa pá lana ɪ wɛnaɔ ke ɪ sɛm waalɪ, na í tɔ takəlaya taa na í sɪ, nəɣɔlɔ ɪ pəsəyi na í kɔ-tɪ yaa í sɔɔsɪ ɪ nyəntɔ ke tə tɔɔ. ¹⁶ Anha, ɲpúyó pə wɛɛ na nti Iso ka tɔma sɪ ɪ ká la Apələham na ɪ pəyaya tɔ. Pa ta ηmaa Iso Təm taa sɪ ɪ piya, sɪ pə taa kɔɔ na pə lá isɪ yɛlaa payalɛ. Ama pa tɔmaya sɪ: Nyá pəyaya, sɪ pə húlɪ sɪ yulɔ kɔlɔm ke pa paasənaa, na yulɔ ɪnəyɛɛ Kilisiti. ¹⁷ Nti ma caa ma húlɪ təyɔɛ sɪ: Iso ka tayanə nti ɪ caa í na ɪ yɛlaa pá la tɔ, haləna í tɔ sɪ ɪ ká təkɪ ɪ nəyɔ suw. Pə kɔma na pusɪ la nasələ na hii na naanɔwa (430) ké, ɪlɛna kəsəsutu təm lɪ. Kəsəsutu təm lɪw mpɔ tə, pə fɛɪ sɪ tɛɛ tɛ kɔ nti Iso tema tayanəyɔ tə, na mpi mpi ɪ tɔma sɪ ɪ ká la yɛlaa tə tɛɛ tə saalɪ yem. ¹⁸ Pə taya pulɔ, ye isɪ kəsəsutu təkəlaa ke Iso tɛŋəyi na í haa ɪ kɔcɔɔŋ wei ɪ ka suwa ɪ yɛlaa tɔɔ tɔ, ɪlɛ pə taya nəyɔ suw nté. Ama cənɛ ɪlɛ Iso ka tɔma sɪ ɪ ká la Apələham ke kupaŋtɔ təyɔ ɪ lapa-ɪ-təyi faalaa.

¹⁹ Pepe nyuyv tɔɔ kɛ pa su kiinj ɔlɛ? Pa sɔɔsa ɔlɛyɛ suu kɛ sɪ pɔ hɔlɪ yɔlaa kɛ pa kɔlapɔtɔ nti ɪsɔ u caa tɔ. Pɔ wɛɛ sɪ kɔsɔsɔtɔ nti tɛ caya mpɔ, halɛna Apɔlaham pɔyaya ŋka ka tɔɔ ɪsɔ ka tɔma sɪ ɪ ká la kɔpantɔ nti tɔ ká kɔɔ. Na ɪsɔtaa tillaa kɛ ɪsɔ tilina kɔsɔsɔtɔ nti, na yɔlv kɛ pɛlɛ pa cɛlaa sɪ ɪ tɛlɔsɪ ɪ lɛlaa. ²⁰ Ama ye timpi pɔ kɛ sɪ yɔlv kɔlvɔm tɔm kɛ pɔ paasɛnaa, ɔlɛ tɛlɔsɔlv nɔyɔlv ɪ kaa wɛɛ pɔ taa tɔtɔ. Na mpɔ ɪnɔyɪ pɔ tu wɛɛ, ɪsɔ wɛ kɔlvɔm kɛ.

Kɔsɔsɔtɔ nyuyv

²¹ ɪlɛ pɔ luwa sɪ kɔsɔsɔtɔ na mpi mpi ɪsɔ tɔma sɪ ɪ ká la tɔ pu kɛntɔyɪ kɛlɛ? Aai, pɔ taya mpɔ se, paa pɔcɔ. Ye paa tɔ kɔsɔsɔtɔ natɔlɪ nti tɔ pɔsɔyɪ na tɛ lá na yɔlaa hiki weesuyɔ, aŋhaa, ɔlɛ kɔsɔsɔtɔ tɔŋyɔv ka yekayana ntɛ na yɔlv pɔsɔyɪ kɔpɔŋ kɛ ɪsɔ ɪsɛntaa. ²² Ama pa ŋmaawa ɪsɔ Tɔm taa sɪ ɪsɔyɔtɔ ŋmakɛla yɔlaa tɛna tɔpɔi. Na pɔ wɛ mpɔ, sɪ mpa pa tɛma pa taa na Yesu Kilisiti tɔ, pɔ hiki kɔcɔɔŋ wei ɪsɔ ka tɔma sɪ ɪ ká ha tɔyɔ pa taa tɛmnɔv tɔɔ.

²³ Táá tɛmnɔv kɛ ɪsɔ taa kɔnta ɔlɛ, kɔsɔsɔtɔ ka tɔkɛna-tɔ ɪsu salɔkatɔnaa, na pɔ tanja sɪ pɔ kɔɔ pɔ kuli-tuyv ɪsɔ táá tɛmnɔv tɔm nti tɔ tɔɔ. ²⁴ Mɔpɔyɔ pɔ lapa na kɔsɔsɔtɔ wɛɛ ɪsu tá tɔɔ nyɛnlɔ halɛna Kilisiti kɔɔ, sɪ tɔ tɛ tá táá na ɪsɔ na pɔ lá na tɛ pɔsɪ kɔpama kɛ ɪsɔ ɪsɛntaa.

²⁵ Pɔnɛntɛ ɪsɔ táá tɛmnɔv tɔm nti tɔlɛ tɔ kɔma ɔlɛ kɔsɔsɔtɔ ná fɛi ɪsu tá tɔɔ nyɛnlɔ tɔtɔ.

²⁶ Tɔv, mɛ mɔ tɛma mɔ taa na ɪsɔ tɔyɔ ɪ pɔsa ɪ piya kɛ mɔ na Yesu Kilisiti mɔ kɛntɔyɔv tɔɔ. ²⁷ Pɔ taya pulɔ, mɔ tɛna tɔpɔi pa sɔ-mɛyɛ ɪsɔ lvɔm sɪ mɔ na Kilisiti ɪ kɛntɔ na ɪ kɔyɔ Kilisiti kin kɛ yaasi kɔfalɔ na ɪ tɔkɪ. ²⁸ Waatɔ ɪnɪ, pɔ fɛi sɪ Yuta tɔ ntɔ, ɪnɛ ɪlɛ ɪ ta kɛ Yuta tɔ. Yaa yom ntɔ, kasayampu ntɔ. Yaa apalɔ ntɔ, alɔ ntɔ. Ama mɔ na Yesu Kilisiti ɪ kɛntɔ mɔ tɛnaya kɔlvɔm kɛ, fayav fɛi. ²⁹ Ye Kilisiti tɛnna-mɛ ɔlɛ ɪ kɛ Apɔlaham piya kɛ, na ɪ ká hiki kɔpantɔnaa mpa ɪsɔ tɔma sɪ ɪ ká ha-mɛ na pɔ pɔsɪ mɔ nyɛm tɔkpataa tɔ.

4

¹ Nti ma wɛna na má caa ma tasɛna-mɛyɛ kilisinɔv tɔyɔlɛ sɪ, pɔyaya ŋka ka wɛɛ na káá tɛ na ká tɔyɔ ka caa wɛnɔv tɛna tɔ, ka pɔcaatɔ ka wɛɛ kɛ ɪsu yom wɛv tɔ. Pɔyɛlɛ ŋkɛ kaa tɛna na ká tɪ pɔ tɛna. ² Ka pɔcaatɔ tɛna taa ka wɛ paasɛnlaa nin taa, na pɛlɛ pa lakɛna-kɛyɛ pɔ tɛna halɛna ká kɔɔ ká tala pɔsɪ ɪsɛna ka caa ka suwa tɔ. ³ Tá tɔtɔ waatɔ wei tu wɛ ɪsu piya tɔ, tu wɛ antulinya ɪnɛ ɪ pɔ tɛna pɔ kancaalaya nyɛm taa kɛ na pɔ kpa-tuyv yomaa. ⁴ Ama pɔ kɔma pɔ tala saa wei ɪsɔ ka suwa tɔ, ɔlɛna ɪ tili ɪ pɔyaya, na alɔ lulɛna-kɛ, na ká tɔŋ Yuta nyɛma kɔlapɔtɔ. ⁵ Ka kɔma mpɔ sɪ ka cɛkɪ mpa kɔsɔsɔtɔ ka tɔkaa tɔ na tɔ hiki mpaav na tɛ pɔsɪ ɪsɔ piya.

⁶ ɪsɔ tɔ ɪ Pɔyaya Feesuyɔ kɛ tá taa sɪ pɔ hɔlɪ teu sɪ tɔ kɛ ɪ piya mayamaya, na Feesuyɔ ŋkɔ kɔ yelina na tɛ yaa ɪsɔ sɪ ma Caa Paapa. ⁷ Ye mpɔ ɔlɛ n ta kɛ yom tɔtɔ, ama n pɔsa pɔyalɔ kɛ. Na ɪsu n kɛv ɪ pɔyalɔ kɛ mpɔ tɔ, ɪsɔ ká ha-ŋ kɔpantɔnaa mpa ɪ su ɪ piya tɔɔ tɔ.

Kalati nyɛma tɔm caalɔyɪ Pɔɔli

⁸ Tuu lɔŋ ɪ taa nyɪ ɪsɔ, na ɪ tɔŋaya mpi pɔ ta kɛ ɪsɔ mayamaya tɔ na ɪ pɔsɪ pɔlɛ pɔ yomaa. ⁹ Ama pɔnɛntɛ ɪsu ɪ nyɛmá ɪsɔ, yaa ɪsu ɪsɔ ɪlɛ ɪ nyɛma-mɛ tɔ, pepe tɔɔ kɛ ɪ caa ɪ mɔlɪ pɔ tɛna pɔ kancaalaya nyɛm mpi pɔ taa fɛi waav na pɔ wɛ yem kɛ mpɔ tɔ pɔ taa? Na pɔ kɔma suwe tɔtɔ na ɪ caa ɪ tasa pɔ yomaa lapɔ? ¹⁰ Mɔ ɪsɛ sɛɛna mɔ kuyɛɛŋ kɔpampɔŋ fayasuyv na mɔ ɪsɔtɔnaa kɔpama na mɔ waatɔnaa kɔpama na mɔ pɔsɪ kɔpɔŋsɪ fayasuyv kɛ teitei. ¹¹ Mɔ tɔm cɛpa ma lanlɛ kɛ teu kɛ. ɪsu ma ɪwɔlɛ ntɛ tɔ tɛnaya mɔ tɔɔ kɔla hɔntɔ ntɛ yaa?

¹² Ma taapalaa, ma wiikina-mɛ sɪ ɪ tɔŋ ma ikpate ɪsu ma mayamaya ma tɔŋa mɔ ikpate tɔ. ɪ ta la-m ɪsɔyɔtɔ natɔlɔyɪ tiili se. ¹³ Na ɪ nyɛmá teu sɪ ma kɔtɔŋ tɔɔ kɛ ma heela-mɛyɛ Laapaali Kɔpɔŋ kɛ tɔm kancaalaya nyɛm. ¹⁴ Na ɪ ná cɔɔsɛɛ kɛ sɔsɔm kɛ ma wɔsɔsɪ nsɪ sɪ taa, paa na mpɔ ɪ tá cutɪ sɪ ma tɔm nti tɔ nu-mɛ. Pɔyɛlɛ ɪ ta lɔ-m, ama ɪ tɔka-m teu kɛ ɪsu ɪsɔtaa tillu nɔyɔlv, yaa ɪsu Yesu Kilisiti mayamaya. ¹⁵ Waatɔ ɪnɪ mɔ lanlɔlvɔmle tɔ paa pɔɔsɔyɪ. ɪlɛ kayana ɪ na-we tɔtɔ? Halɪ ma pɔsɔyɪ má lɔsɪ mɔ nyɔlvuyv sɪ waatɔ ɪnɪ ɪ taa, pu lakaya mpɔ, paa mɔ ɪsɛ mayamaya ɪ ka lɔsaa na ɪ tɔ-m. ¹⁶ ɪsu ma heeluyɔ-mɛyɛ tampana tɔyɔlɛ ma pɔsa mɔ kolontu yaa?

¹⁷ Yɛlaa pane pa lakɛ kɛ na n nawa n tɔ sɪ pa sɔla-mɛyɛ teu. Aaɪ, pɛ taya mpɔ se, paa pɛɔ. Pa caaki kɛ sɪ mɔ na-mɛ tɔ wakɛɪ, na ɪ mɛlɛna mpɛ pa tɔɔ na ɪ nyɛnɛyɪ pa tike. ¹⁸ Pɛ wɛ teu sɪ yulɔ ɪ sɔlɛyɪ ɪ lɛɪ kɛ mpɔ yaa. Ama kupantu lapɔ taa kɛ ɪ kɔ sɔlɛyɪ mɔpɔyɔ tam, pɔ taa wɛɛ waatu wei ma wɛ mɛ kin tɔ tike. ¹⁹ Ma piya kupama, ma tayaana wɔsasi taa kɛ sɔɔ kɛ mɛ tɔɔ. Na wɔsasi nsi sɪ nɛyɛsɛna ɪsu lɔɔyɔ wɔsasi takɔyɔ alɔ tɔ, sɪ pɔ la na ɪ kpaya Kilisiti yaasi na mɛ na-ɪ ɪ nɛyɛsɛna tɛmaya teu. ²⁰ Pepe pukina-m mɛ hekɔ kɛ nɔɔnɔɔ ɪsɛntɔ na mɔ heeli-mɛyɛ kufatɔnaa. Pɛ taya pulɔ tɔɔ, mɛ tɔm caala-m sɔsɔm kɛ cɛnɛyɛ.

Akaa na Saala pa tɔm

²¹ Mɛ mpa ɪ caa kɔsɛsutɔ ɪ tɔki-mɛ tɔ, ma pɔɔsɛyɪ-mɛ sɪ ɪ nuwa nti pa nmaawa kɔsɛsutɔ nti tɔ takɛlasɪ taa tɔ, yaa ɪ tɔ nu? ²² Pa nmaawa sɪ Apɛlaham ka wɛna piya naalɛyɛ, kasayampu na lɔla-ɪ lɛnka na yom nɔɔ lɔlɪ-ɪ lɛnka. ²³ ɪsɔ ka tɔmna sɪ kasayampu kɔ lɔlɪ. Mɔpɔyɔ kasayampu kɔma na ɪ lɔlɪ na pɛ mu ɪsɔ nɔyɔ taa tɔm takɛɛ. Ama yom nɔ lɔla ɪ nyɛnka kɛ yem kɛ pulɔ fɛɪ. ²⁴ Tɔm tɛnɛ tɔ hɔlɔyɪ-tɔyɔ yaasi nɔyɔlɔyɔ. Alaa mpɛ pa wɛ kɛ ɪsu ɪsɔ nɔɔsɪ nsi ɪ na ɪ yɛlaa pa kpɛntaa na pɔ pɛɛɪ tɔm naalɛ tɔ. Kancaalaya nɔyɔ ntɛ Akaa, na nke ka kɛna Sinayi pɔyɔ nyɛnka, na kɔ lɔlɛyɪ yomaa. ²⁵ Akaa ɪnɪ ɪ kɛna ɪsu Alapɔ Sinayi pɔyɔ, na ɪ nɛyɛsɛna Yosalem ɪcatɛ nte tɔ wɛ saɲa ɪsɛntɔ tɔ, na tɛ na tɔ yɛlaa tɛna mpa pa kɛ yomaa tɔ. ²⁶ Yosalem wei ɪlɛ ɪ wɛ ɪsɔtaa na ɪ kɛ tɔ tɛna tɔ too tɔ ɪlɛ ɪ kɛ kasayampu kɛ. ²⁷ Tɔ mayamaya kɛ pa nmaawa ɪsɔ Tɔm taa sɪ:

Alɔ kaalɔlaya nyɔ nyɔ lanɲɛ ɪ hɔlɔmɪ.

Nyɔ wei n ta tɪ mɔli paa tɔm kɔlɔm tɔ, wiliti teu.

Alɔ wei pa lɔ yem tɔ ɪ kɔ kɛli piya kɛ

alɔ wei ɪ wɛna paalɔ tɔ.

²⁸ Ma taapalaa, ye mɛ ɪlɛ ɪsɔ ka tɔma sɪ paa lɔlɪ-mɛ tɔyɔ pa lɔla-mɛ. Na pɛ lapa teitei ɪsu ɪ ka tɔma sɪ paa lɔlɪ ɪsaaka na tampana pɔ lɔlɪ-ɪ tɔ. ²⁹ Pɛyaya nka paa lɔla yem kɛ mpɔ tɔ ka tɔkaya nka pa lɔlɛna ɪsɔ Feesuyɔ tɔn tɔyɔ kɔnyɔn. Na mpɔ ɪnɛyɪ pɛ wɛ saɲa wɔlɛ tɛnɛ tɔtɔ. ³⁰ Na ntiyɪ pa nmaawa ɪsɔ Tɔm taa yee? Pa nmaawaya sɪ: Tɔyɔnɪ alɔ yom ɪnɪ na ɪ pɛyaya na pɔ tɛɛ. Pɛ taya pulɔ tɔɔ, yom pɛyaya na kasayampu pɛyaya pa kaa kpɛntɪ na pɔ tala pa caa wontu. ³¹ Pɛ tɔɔ ɪlɛ ma taapalaa, tɛ ta kɛ yom piya se, ama tɛ kɛ kasayampu piya kɛ.

5

ɪ taa yeɛ na ɪ pɛsɪ yomaa tɔtɔ

¹ Kilisiti cɛpa-tɔyɔ tɔ yomlɛ taa kɛ sɪ tɔ pɛsɪ kasayampiya takpɛm. Pɛ tɔɔ ɪlɛ ɪ sɔn tɛca, na ɪ taa yeɛ na cɛpɔ pɛnɛ pɛ tɔm liyiti-mɛ na ɪ tayanɪ yomaa kɛ pɛsɔyɔ tɔtɔ.

² ɪ tɔ nkpɔnɲ kɛ teu, Pɔɔli mɔ ma tɔlɔyɪ-mɛyɛ tɛfoo sɪ, ye ɪ tɛma mɛ taa na ɪ pɛli, pɛ wɛ ɪsu Kilisiti kɔntɛ lapa mɛ kin ntɛ yem. ³ Ma tasɛyɪ yɛlaa tɛnaya kpaalɔyɔ sɪ, wei ɪ pɛlaa, tɛlasɪ ɪsu ɪ tɔka kɔsɛsutɔ tɛna tɛpai, ɪ kaa sɛki pulɔ. ⁴ Mɛ mpa ɪ caa sɪ ɪsɔ ɪ nyɛnɛ-mɛyɛ kupama kɛ mɛ kɔsɛsutɔ tɛnɔyɔ tɔɔ tɔ, mɛ na Kilisiti ɪ yaa kɛ na ɪ pɛn mɛ tɔyɪ ɪsɔ pɛɛɛɛ. ⁵ Ye ta ɪlɛ tɛ nyɛmɔ sɪ ɪsɔ kɔ pɛsɪ-tɔyɔ yulɔpama na tɛ tanɲa mɔpɔyɔ na ɪsɔ Feesuyɔ tɔn wei ɪ lakɪ tɔ kin kɛ tɔ tɛm ɪsɔ na tɔ tɔɔ tɔ pɛ tɔɔ tɔ. ⁶ Pɛ taya pulɔ tɔɔ, ye tɔ na Yesu Kilisiti tɛ laalaa na tɛ kpɛntɪ, paa tɛ pɛlaa paa tɛ ta pɛli pɛ lɔ kɔlɔm kɛ. Ama mpi pa caa tɔyɔlɛ sɪ tɛ tɛ ɪsɔ na tɔ tɔɔ na tɔ tɛm mpi pɛ taa kɛ sɔlɔyɔ nɔ wɛɛ na kɔlɛ kɔ tanɲa.

⁷ ɪ ka lakaya teu ɪlɛ nɔɔnɔɔ awɛ lapa na ɪ mɔli hɛɛv kɛ tampana tɛnɔyɔ taa? ⁸ Nti pa heela-mɛ na ɪ tɛ mɛ taa na ɪ tisi tɔ tɛ ta luna ɪsɔ wei ɪ yaa-mɛ tɔ ɪ kin. ⁹ Pa tuka ituule sɪ: Kɔkɔsɔm kɛ pɛciimaya kpaasɛyɛna somtu tɛfɔɔ. ¹⁰ Paa na mpɔ Tacaa yɛlaa na mɔ wɛɛna naani kɛ mɛ tɔɔ takpataa sɪ ɪ kaa kpaya hɔwɛɛ nna a fayana ma nyɛna tɔ. Ama wei ɪ lakɪ-mɛyɛ yeleyɛlɛ tɔ paa ɪ kɛ wei tɛ ɪsɔ kɔ nana pɔntɔ.

¹¹ Ma taapalaa ye pɛlɔyɔ tɔm waasɔ kɛ ma tanɲa lapɔ tɔtɔ, paa tɔkaya-m kɔnyɔn suwɛ tɔtɔ? Ye pu wɛ mɔpɔyɔ tampana, Kilisiti wei pa kama tesika tɔɔ na maa kpaalɔyɪ ɪ tɔm tɔ ɪ tɔm nti

tə taa wu nəɣəlv. ¹² Ama ma kooliyi ké sɪ mpa pa lakɪ-mɛɣe yelɛyɛlɛ ké mpv tɔ pɛlɛ pá lakɪ mpv na pá puki te, haləna pá pəsɪ kataasɪ kɛ pa mayamaya.

¹³ Ma taapalaa ye mɛ lɛ pa ləsa-mɛɣe sɪ í pəsɪ kasayampiya. Ama kulɔmtu ké sɪ í taa huɔ sɪ ye í pəsɪ kasayampiya kɛ mpv í hika mə təɣələ sɪ í tənɣəɪ mə yulwɛɛtu kɔnyuləŋ. Aai pə fɛi mpv se. Ama nti təɣələ sɪ í sɔləɣɪ təma, na í tɛŋ təma, na mpv ɪnɪ pə lapv suuna-mɛɣe teu.

¹⁴ Kusəsutu tənə nyɔɣv nté sɪ: Sɔlɪ nyá təɣəntələ ɪsu n ká sɔlɪ nyá tɪ tɔ. ¹⁵ Ama ye í lakɪ ɪsu taalɛ wontu na í cələɣɪ təmaya səkpəŋ na kela na í wakələɣɪ təmaya mpv, í la laakali, tɔfɔ í ká kɔɔ na í kv təma təkpataa ké atɛ cənɛ.

Í tənɣəɪ Iso Feesuyu nyəm

¹⁶ Nti ma wɛna sɪ ma heeliɣɪ-mɛ təɣələ sɪ í tənɣəɪ nti Feesuyu Nanɣtu húláɣɪ-mɛ təɣə tam, í taa nuna mə yulwɛɛtu kɔnyuləŋ. ¹⁷ Pə taya pulv, yulwɛɛtu kɔnyuləm na Feesuyu kɔnyuləm pə ta kaa pulv, haləna pu tɪ caa pə nu təma sɛŋ. Pə tɔɔ ké u pəsəɣɪ na í lá ɪsu mə mayamaya ɪ caa tɔ. ¹⁸ Ye nti Feesuyu Nanɣtu húláɣɪ-mɛ təɣə í tənɣəɪ lɛ í ta ké kusəsutu yomaa tɔtɔ.

¹⁹ Paa wei ɪ nyəma teu kɛ ɪsəna yɛlaa mpa pa tənɣəɪ pa yulwɛɛtu tɔ pa kulapɔtu wɛɛ tɔ. Asilima na tetelakasɪ ɪsayasɪ na yaasɪ ɪsayav. ²⁰ Pa paasəɣəna tɪŋ laav na topotopo təmanaa. Pa lukɪ təmaya kolonɔ na pá yookina təmaya tam na ɪsɛsɛmɛɛ haŋa pa hekɔ, pa kəla pááná na ɪkəllɛ pɛɛkɔɣv, n ká ná pa fayaa na pá tala kpeka kpeka na pá suv təmaya yoonav. ²¹ Ye ɪ nawa ɪ təɣəntələ pulv ɪ taa haŋ, pa ké sulɔnyɔlaa, pa fɛi pa tɪ kpav kɛ lelenɪ nɪlɪ ɪ taa, na pá lakɪ ɪsayatu lentənaa kɛ mpv tɔtɔ. Ma tasəɣɪ-mɛɣe heeluyv ɪsu ma təm-mɛɣe heeluyv tɔ, pa tənə mpa pa lakɪ mpv tɔ pa kaa fɛlɪ nəɣhələ kɛ Iso Kawulaya taa.

²² Ama Iso Feesuyu ná lakɪ na yɛlaa sɔləɣɪ təma na pá hikiɣɪ laŋhulɔmle, na pulv u pɛkələɣɪ-wɛ, na pá wɛna təma na suulu, na pa wɛna pɛlɛɛ na pa lakɪ təmaya kupantu na pá tənɣəɪ tampana. ²³ Na pa wɛ tɛpamm na pá təkəɣɪ pa təɣɪ teu. Kiiu fɛi ŋku kv kɔɣɪ tənɛ ɪnɪ tɔ taa natəlɪ tɔ. ²⁴ Mpa pa pəsɪ Yesu Kilisiti nyəma tɔ pɔntɔnaa kpɛŋna pa yulwɛɛtu na tə kɔnyuləŋ na tə kətɔinaa ké na pá kú tənəŋnaŋ. ²⁵ Feesuyu lapəna na tɔ hiki weesuyv pə tɔɔ ké tɪ ye lɛ na tɔ tənɣəɪ mpi kv húláɣɪ-tv tɔ. ²⁶ Tɔ taa haŋ tá tɪ na tɔ kpaasəɣɪ, tɔ taa kusəɣɪ tá təma pááná na tɔ lakɪ təmaya ɪsɛsɛmɛɛ.

6

Í tɛŋ təma

¹ Ma taapalaa, ye nəɣəlv í pənta natəlɪ, mɛ mpa í tənɣəɪ Iso Feesuyu kɛ teu tɔ í mənɣna pɔntv kɛ mpaaɔv kupəŋkv taa na í lapɪ-ɪ tɛpamm. Ma tasəɣɪ-mɛɣe sɛɣəsɔɣv sɪ paa mə taa wei í fɛŋ ɪ tɪ na ɪlɛ í taa kɔɔ na í tasa mayasɔɣv taa ké hotuyv tɔtɔ. ² Í sɛŋna təmaya mə kɔpɛkələmnɔnaa taa. Ye í lapa mpv ɪ yoosa Kilisiti kusəsutu tənə nté. ³ Ye yulv haŋ ɪ tɪ, pəyɛlɛ ɪ ta tala pulv, pɔntv puɣusiɣɪ ɪ təɣɪ. ⁴ Ye wei ɪ caa í yɔləna ɪ yaasɪ teu nyəŋ pɔntv í taa tvv lɛlaa na í sa ɪ təɣɪ yem. Ama í wiili ɪ mayamaya ɪ yaasɪ taa na ye pə nəɣəsəna yɔləɣv lɛ ɪ yɔlɪ. ⁵ Pə taya pulv tɔɔ, paa wei ɪ kulapɔtu mələɣɪ ɪ nyɔɣv taa ké.

⁶ Ye nəɣəlv sɛɣəsəɣɪ wei ké Iso Təm pɔntv í cosɪɣɪ ɪ wɛnav tənə taa na í haakɪ ɪ sɛɣəsəlv ɪnɪ.

⁷ Hei ɪ taa puɣusi mə tɪ yoo, paa nyənəɣɪ Iso ké yem fa. Yulv í tuu mpi mpəɣɪ ɪ kvŋ. ⁸ Ye yulwɛɛtu kɔnyuləm kɛ ɪ tənɣaa na í tuu, yulwɛɛtu ntɪ tɪ yelina na í kɔɔ í kv səm. Ama ye mpi Iso Feesuyu caakɪ təɣə ɪ tənɣaa na í tuu, kulɛ kv yelina na í kɔɔ í kv weesuyv ŋku kv tɛŋ tɔ. ⁹ Tɔ taa la felentu na kupantu lapv. Pə taya pulv tɔɔ, ye tɔ ta lɔ tá apalɔtu haləna pə tala pə waatu mpi tɪ kv tɔ pu tɔɔ səsəm. ¹⁰ Pə tɔɔ ké ye tɔ hika mpaa kɛ timpi tɔ la yɛlaa tənaya kupantu. lɛ pə kələna tá na mpa tɔ kaa Iso sɛɛv tɔ.

Pəlɪ tasəɣɪ-wɛɣe kpaalɔɣv na ɪ sɛɛtv

¹¹ Tɔv, í ná ɪsəna ma ŋmaakɪ-mɛ na ma mayamaya ma nɪŋ kɛ cənɛ na ŋmaatu pɛɛ kɔyasələɛ tɔ. ¹² Mpa pa yɔləɣəna tɔɔ nyəm na pá caa yɛlaa í sa-wɛ tɔ mpɛ pa caana sɪ pá caali-mɛ na í pɛlɪ. lɛ paa caa sɪ pá tv-wɛɣe kɔnyəmənɣ kɛ Kilisiti səm tesika təm tɔɔ təɣə. ¹³ Yɛlaa mpa ɪnɪ pa pɛləɣɪ mpv tɔ paa tənɣəɪ kusəsutu se. Ama pa caa ké sɪ ye mu nuna-wɛ na í pɛlɪ lɛ

pa sa pa ti si mpe pa yelina í kɔta mə tənɔyɔ tɔɔ ké kɔkɔtəm pənɛ. ¹⁴ Ma ɪlɛ ye pə taya Yesu Kilisiti sɛm tesika ma kaa yɔɔlɔna pulɔ. Tesika ŋkɛ ka tɔɔ ké má na antulinya tə fayana təma tɛkpatakpaɪa na lɛlɔ ta nyɪ si lɛlɔ wɛɛ. ¹⁵ Paa n pɛlaa paa n ta pɛli pə lu kɔlɔm ké. Ama nti tə wɛɛ tɔyɔlɛ si ń layasi na ń pəsi yɔlɔ kɔfalɔ. ¹⁶ Mpa paa tɛlɛsəyɪ pɛlɔyɔ tɔm kɛ lɔlɔ kɛ pa weesuyɔ taa tɔ ma kooliyi ké si lɔɔ í ha pa tənaya alaafəya na í la-wɛyɛ kɔpantɔ na í kpɛnna ɪ yɔlaa samaa tɛna tɛpɪ na í la mpɔ.

¹⁷ Pə kaasuyɔ tɔ, nɔyɔlɔ í taa tasa-m wahala tɔyɔ tɔtɔ. Pə taya pulɔ tɔɔ, tɔntɔɔlɔŋ wei ɪ wɛ ma tɔɔ ɪsɛntɔ tɔ ɪ hóláyí kpakpaa ké si ma ké Yesu yom.

¹⁸ Ma taapalaa mɛ Tacaa Yesu Kilisiti í hólí mə tənaya pɛlɛɛ. Ami.

TAKƏLAYA NKA PƏƏLI NMAAWA

IFEESU NYƏMA TƏ Kutuluṭu

Lom ɪcatɛ taa kɛ Pəəli ka wɛ waatu wei ɪ ɲmaa takəlaya kanɛ tə. Payalɛ huukɪ sɪ Ifeesu həxəluṭu taa Yesu sɛɛlaa kpekə payalɛ kɛ ɪ ɲmaa-kɛ. Pəəli hólóyí isəna Iso tayana yəlaa nyuṭu yapu təm tə, na Yesu Kilisiti haakəna nyuṭu yapu mpəxi saa wei yulu tɛɲɪ-ɪ na ɪ taa tə. Pə kɛ Iso kucəɔw kɛ. ɪ hulaa sɪ Yesu sɛɛlaa wɛɛ kɛ isɪ yulu tənuyɔ pilimile, na tə təw nɪɲ na nəɔhɛɛ, na paa wei na ɪ kulapələ, ɪlɛna pa wɛna nəɔw kulumaya. Pəəli caaki sɪ yəlaa í nu teu ɪlɛna í kpəna ɪ sɛɣɛsuyɔ na kutuluyɔ sɪ Iso sɛɛlaa wɛɛ isɪ kutuluyɔ na Yesu kɛɛ kite tɛɛ pələ. ɪ kpəpəna tətəɔw apalɔ na alɔ kɛ təyaya taa sɪ Yesu wɛnna isɪ paalɔ na Iso sɛɛlaa náá wɛɛ isɪ alɔ.

Isəna pa faya Ifeesu takəlaya tə:

Yesu Kilisiti nyuṭu yapu, titite 1–3

Təntɛ kofatɛ, titite 4–6

Sɛɛtu

¹ Maya Pəəli, Iso luyɔ lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu, má ɲmaakəna takəlaya kanɛɣɛ Iso yəlaa mpa pa wɛ Ifeesu na pá na Yesu Kilisiti pa kpɛntaa na pá nukəna-ɪ tə. ² Tacaa Iso na tá səsə Yesu Kilisiti pá hólí-mɛɣɛ pɛɛɛɛ na pá ha-mɛɣɛ alaafəya.

Iso lapa-tuyɔ kupantənaa mpaya Kilisiti təw tə

³ Tə sa Iso Tacaa Yesu Kilisiti Caa kɛ teu. Tá na Kilisiti tá kpɛntuyɔ təw Iso ɪnɪ ɪ kpayana Iso sɛɛw kupantənaa na í la-tuyɔ səsəm kɛ hatuu isətaa. ⁴ Pə taya pulɔ, fau na pécó Iso lakɪ antulinya təɔw ɪ ka tɛma ləsuyɔ na í su sɪ tá na Kilisiti tɛ kpɛntɪ na tɛ pəsi ɪ nyəma na tá təntɛ kɛɛsɪ teu kɛ ɪ isɛntaa na kuwakələm napəlɪ pə fɛɪ tá kin. ⁵ ɪ ka tɛma suw kɛ hatuu ləɲ kɛ ɪ səsəluṭu təw sɪ ɪ ká pəsi-tuyɔ ɪ piya mayamaya kɛ Yesu Kilisiti təw, ɪlɛ ɪ mayamaya ɪ luyɔ lapəna mpɔw pécó pə lapu tu wɛ-ɪ lɛɛɲ kɛ. ⁶ Ye mpɔw tu sa Iso kɛ teu kɛ ɪ hóluyɔ-tuyɔ ɪ pɛɛɛɛ taa pɛɛɛɛ kupana na luyɔ kulumuyɔ na ɪ luyɔ tɛɛ Pəyaya kin tə.

⁷ Pə taya pulɔ təw, Kilisiti weesuyɔ lu tá təw təɔw pə yapa-tu na pə husɪ tá isayətuɛnaa. Təyaya Iso lapa na tɛ ná ɪ pɛɛɛɛ səsəɔna ⁸ nna ɪ hula-tu tə a təw katatəlaya, kɛ waatu wei ɪ ha-tuyɔ ləmayasɛ səsəɔna na nyəm səsəɔm tə. ⁹ Na ɪ lapa na tɛ nyɪ mpi ɪ suwa na í təɲəɣɪ na í lakɪ na pə wɛ ɲmɛɛɛɛ tə. Na hatuu ləɲ kɛ ɪ mayamaya ɪ ka huɔ ɪ taa na í su sɪ ɪ ká yoosi-wɪ na Kilisiti kin. ¹⁰ Pə kəɲ na pə tala kuyɛɛɲ kutɛsəɲ taa na Iso kotɪ isətaa nyəm na atɛ nyəm na í mələna-wəɣɪ Kilisiti tike tɛɛ na ɪlɛ ɪ təɔw pa təw kɛ kawulaya, ɪlɛ Iso tu mpi ɪ suwa na í təɲəɣɪ na í lakɪ təw pə nyuṭu ntɛ. ¹¹ Iso təɲa isəna ɪ suwa na í lakɪ təɔw ɪ ləsa-tuyɔ hatuu ləɲ sɪ tá na Kilisiti tá kpɛntuyɔ təw tɛ hiki tá paa tɛtɛ kɛ nyuṭu yapu təm taa. Iso u lakɪ pulɔ na pə cotɪ ntɪ ɪ suwa na ɪ mayamaya ɪ luyɔ la sɪ í la tə. ¹² Ye mpɔw tá mpa tə laala Kilisiti təw kɛ tɛɛluṭu tə, tɛ sa Iso kɛ ɪ səsəɔntu təw.

¹³ Mə mayamaya waatu wei í nu tampana təm, Laapaali Kəpan wei ɪ yapa mə nyəɔɲ tə, í tɛma Kilisiti na mə taa kɛ ɪlɛna Iso náá yusɪ-mɛ sɪ pə hólí sɪ í kɛ ɪ nyəma na ɪ kuyusum mpəɣələ Feesuyɔ Nanɲtu wei ɪ ka təma sɪ ɪ ká ha-mɛ tə. ¹⁴ Feesuyɔ Nanɲtu ɪnəɣɪ Iso su-tuyɔ təluma sɪ pə hólí sɪ nyuṭu yapu mpi pə təm ɪ ka heela ɪ yəlaa sɪ ɪ ká kəna na pə wɛɛ-wɛ isɪ pa pulɔ təw pə kəma na pə ya-tu təkpataa ɪlɛ tu tɪ tá pulɔ ɪnɪ. Ye mpɔw tɛ sa Iso kɛ ɪ səsəɔntu təw.

Pəəli Iso sələmvuy kɛ Ifeesu nyəma

¹⁵ Pə təna isəntə pə təw na ma tu nuw pənɛntɛ tətə sɪ í tɛma Tacaa Yesu na mə taa na í səsəla Iso yəlaa təna tə, ¹⁶ maa heesəɣɪ Iso kɛ sɛɛtu sɪ í na təmɛ kɛ mə təw se. Na ma təw səɣɪ mə təw kɛ ma Iso sələməɲ taa kɛ na má sələməɣɪ mə təw. ¹⁷ Ntɪ ma sələməɣɪ tá Səsə Yesu Kilisiti Iso, Tacaa teeli təna tu təɣələ sɪ í ha-mɛɣɛ ɪ Feesuyɔ, kulɛ ku yelina na í cəkəna, na ku hólí-mɛɣɛ

Isò na í nyèmi-í teu. ¹⁸ Ma sàlèməyi Isò ké sɪ pə tɔ-mɛyɛ layatu ké hatuu mə taa na í nyɪ mpi pə tɔɔ Isò yaa-mɛ na í tɛɛləyi tɔ, na í nyɪ kɔpantu səsəntu teu teu nyəntu nti ɪ su mpa ɪ tɪ tɔ pa tɔɔ tɔ. ¹⁹ Na í nyɪ ɪ toma səsəna taa səsəna nna ɪ wɛna na í lakəna Isò sɛɛlaa tá tá kin tɔ. Toma səsəna anəyɛle mpɔ na nna ɪ huləna tɔŋ na tɔŋ ²⁰ ké waatu wei ɪ feesa Kilisiti na í kpaasi-ɪ isətaa na í cayasi-ɪ ɪ kəŋkəŋ taa tɔ. ²¹ Kilisiti wɛv təna tɔ ɪ kəla pə təna təpai ké, paa tɔŋtɔnaa, paa pəsɔyɔ ŋku, paa toma nna, paa kawulasɪ nsi, na həla təna nna pa yaa tɔ, na pə taya antulinya inɛ ɪ taa tike, ama pə kpəntəna wei ɪ ka kɔɔ tɔ ɪ kəla mɔpɔyɔ́ ílé ɪ taa tɔtɔyɔ. ²² Isò mələna pə təna təpai ké Kilisiti nɔɔhɛɛ tɛɛ na inəyi ɪ hulaa sɪ Yesu sɛɛlaa kpeka í nyənəyi a wulav səsɔ. ²³ Yesu sɛɛlaa kpeka wɛv mpɔ tɔ a ké Kilisiti tɔnɔyɔ ké, na a kin ké ɪ wɛɛ təkpataa, inɪ wei ɪ mayala paa timpi tɔ.

2

I fita sàm na í hiki weesuyu

¹ Tuu lɔŋ mə kɔpəntəŋ na mə isayatu ka yelaa ké na í wɛ isɪ səttaa ké Isò nyəntu taa. ² Pə taya pulɔ, antulinya inɛ ɪ mpaav isayav ké í ka təŋaya na í nukayana aləyaa tɔŋ nyəma mpa pa wɛ isətaa tɔ pa səsɔ. Aləyaa səsɔ inɪ ɪ wɛnna na í lakɪ ɪ nyəntu ké yəlaa mpa pa kisa Isò ké nunav tɔ pa taa. ³ Tá təna isəntɔ mɔpɔyɔ́ tɪ wɛɛ, tə təŋaya tá yulɔwɛɛtu kɔpəntu kunyuləŋ ké yem ké. Na mpi tá tənəŋ na tá hɔwɛɛ caakaya tɔ mpɔ teitei ké tə lakaya. Pə lulə-tu na tɔ wɛ isəna tɔ pə wɛɛ sɪ Isò pááná ká huu tá tɔɔ ké isɪ a ka huu lɛlaa tɔɔ tɔ.

⁴ Ama Isò hula-tuyɔ suulu ké səsəm, na isəna ɪ sɔɔla-tu tɔ pə fɛɪ nyənɔyɔ. ⁵ Pə tɔɔ ké tɪ wɛv isɪ səttaa ké Isò nyəntu taa ké tá kɔpəntəŋ tɔɔ tɔ, ɪ kpənta tá na Kilisiti ké weesuyu hav. Isò suulu tɔɔ ké pə yapa mə nyɔɔŋ. ⁶ Tá na Yesu Kilisiti tá kpəntuyɔ tɔɔ ké Isò feesa tá na-ɪ sɪ tɔ tɔyɔ kawulaya ké hatuu isətaa. ⁷ I lapa mɔpɔyɔ́ sɪ pə hóləyɪ tam tɔɔ ké isəna ɪ suulu tɔɔ katatəlaya na í hólí-tuyɔ suulu na Yesu Kilisiti kin tɔ. ⁸ Pə taya pulɔ Isò pɛɛɛɛ tɔɔ ké pə yapa mə nyɔɔŋ na í tɛmna-ɪ na mə taa tɔyɔ pə lapa mpɔ. Na mpɔ inɪ pə lapa tɔ pə ta luna mə mayamaya mə kin, ama Isò hate ké. ⁹ Pə taya mə iwulɛ tɔɔ, pə tɔɔ lɛ nɔyɔlɔ í taa kɔɔ na í sa tɪ. ¹⁰ Pə taya pulɔ tɔɔ Isò ŋmana-tu, na tá na Yesu Kilisiti tə kpəntaa tɔyɔ ɪ ŋma-tuyɔ mpɔ sɪ tɔ lakɪ təma kɔpana nna ɪ ka tayanaa na í su tɔyɔ səsəm.

Mə na Yesu Kilisiti mə kɔlɔm pəsɔyɔ

¹¹ Mɛ mpa í ká ké Yuta nyəma tɛsiyisiyi na Yuta nyəma yaakaya-mɛyɛ kutapɛləŋ na mpe pa yaakɪ pa tɔyi pɛllaa tɔ, pəyɛɛ yulɔ nin pɛləna-wɛyɛ kɔpɛlɔ sɪ pə hólí sɪ kɔtaya ké. I tɔɔsɪ isəna í ka wɛɛ tɔ na í ná. ¹² Pɪ wɛɛ tɔ í ka hatələna Kilisiti ké, í ká ké kpai nyəma ké, í fɛɪ mpa Isò ləsaa sɪ ɪ yəlaa tɔ pa taa. Na pə təna mpi Isò ka təma ɪ yəlaa sɪ ɪ ká la-wɛ, haləna í na-wɛ pá can pá su təmaya nɔɔsɪ ké pə təm taa tɔ, mə taa fɛɪ pa taa se. I ka wɛ yem ké atɛ cənɛyɛ, ɪ fɛɪna mpi pə tɔɔ í tɛɛləyi tɔ pəcɔ́ í taa nyɪ Isò. ¹³ Ama pənɛntɛ mə na Yesu Kilisiti mə kpəntuyɔ tɔɔ ɪ weesuyu liw yelaa ké na í ka hatələnəv pə təna tɔ í tayanɪ-wəyi kpətənav. ¹⁴ Pə taya pulɔ, Kilisiti mayamaya kpayaana Yuta nyəma na mpa pa ta ké Yuta nyəma tɔ na í lá na tɔ pəsɪ piitim kɔlɔməm na hɛɛsuyɔ kɔɔ. I tɔnuyɔ ké ɪ kpayaa na í yasəna kolonɔ ŋka kaa kaya pa həkɔ taa isɪ kolonɔ tɔ. ¹⁵ Na ɪ kowa Yuta nyəma kəsəsɪtu na tə kɔheelitɔ na tə kɔkɔkiim sɪ ɪ kpakəyi Yuta nyəma na mpa pa ta ké Yuta nyəma tɔ, piitim mpi pə naalɛ na í kpəntəna ɪ tɪ na pá pəsɪ piitim kɔlɔməm ké kɔfam na hɛɛsuyɔ kɔɔ. ¹⁶ Kilisiti səm ké tesika tɔɔ lapəna na taa kpanav ké təma saalɪ, na tesika tɔɔ tənɛyɛ ɪ kpənta piitim mpi pə təm naalɛ na pə pəsɪ piitim kɔlɔməm na í ciiki pə na Isò. ¹⁷ Kilisiti kəmna na í kpaalɪ Laapaalɪ Kɔpan wei ɪ hɛɛsəyi yəlaa lanɔ tɔ paa mpa mɛ í tá ké Yuta nyəma na í ka hatələna Isò tɔ, paa Yuta nyəma mpa paa kpətəna-ɪ tɔ. ¹⁸ Kilisiti inɪ ɪ tɔɔ ké tá təna tə pəsəyi na tɔ səŋ Isò isəntaa na Feesuyu Nanɔŋtu kɔlɔm inɪ ɪ tɔŋ taa.

¹⁹ Ye mpɔ mɛ mpa í tá ké Yuta nyəma tɔ í tá ké kpai nyəma yaa cayalaa. Ama pənɛntɛ mə na Isò yəlaa í kaa ɪcatɛ, na í pəsə Isò təyaya nyəma mayamaya təkpeɛ. ²⁰ I pəsə isɪ pa ŋmaakuyɔ kutuluyɔ tɔyɔ. Yesu kɛɛ kancaalaya cɛɛyɔ, na ílé ɪ tɔɔ ké tillaa na Isò kɔyɔyɔtutu

teləsəlaa, na pə kaasi-meyε isətaa. ²¹ I tɔɔ ké kutuluyu ηmatu tənə səŋa teu, na tɔ tənə puw si timpi tá na Tacaa tə kpenta mpv tɔ tɔ pəsi Iso təcayale nanη nyənte. ²² I kpentuyuna-ı tɔ pa tənə-mε tətəyɔ kutuluyu tɔɔ ké si mə na lɛlaa í kpenti na í pəsi kutuluyu ηku kv taa Iso Feesuyu ká caya na pə hólí si Iso wenna kv taa tɔ.

3

Təmlε nte pa tv Pəəli tɔ

¹ Pə tɔɔ ké Pəəli má wei ma ké saləka tv ke Yesu Kilisiti tɔɔ si pə waasi mpa mε í tá ké Yuta nyéma tɔ, ma sələməyi Iso. ² Ma huv teu si isəntə í nuwa isəna Iso lapa-m suulu na í to-m si má la təmlε ke mə kin tɔ. ³ Iso su isəna mpi na í tənəyi na í lakí na pə ηmelaa təyɔ ı kulaa na í hólí-m na má nyi. Halí ma təma-meyε pə tɔm keesuyv ke cənε inəyi pəcɔ. ⁴ Na ye í kalaa í ká ná isəna mpi ma nyémá Kilisiti tɔm nti inı nəyɔlv taa cekəna mpv tɔ. ⁵ Iso táá hólí-təyi səsaa taa yəlaa isu kayana ı lapa na ı Feesuyu kuli-tı na kó hólí tillaa na Iso kuyəyətutu teləsəlaa mpa pa ké ı yəlaa kupama tɔ. ⁶ Na tɔm kuyəmelətv ntəyələ si: Laapaalı Kupəŋ lapa na mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ na Yuta nyéma pa tənə pá hiki pa paa tete ke kupantu nti Iso su ı yəlaa tɔ tə taa, na pá pəsi kuləm təkpataa, na Iso təma si ı lakí mpi na Yesu Kilisiti kin tɔ piitim ləmpi nyéma ná wε pə taa tətəyɔ.

⁷ Suulu ke Iso hulaa na í tənə-m na í paasi na í ha-m toma si má la Laapaalı Kupəŋ inε ı təmlε. ⁸ Mayale Iso yəlaa səkpema taa səkpelu, paa na mpv ma inəyi Iso tənə na í hólí suulu inε si má cɔɔ na má heeli mpa pa ta ke Yuta nyéma təyɔ Kilisiti teu səsəm mpi pə fεina akpele tɔ pə Laapaalı Kupəŋ. ⁹ Na má la na yəlaa tənə cekəna Iso su isəna mpi na í tənəyi na í lakí na pə ηmelaa tɔ, isəna pə wεε si pə la tɔ. Iso wei ı lapa pə tənə na pə wεε tɔ ı ηmesa hatuu ləŋtaa ké isəna mpi ı suwa na í tənəyi na í lakí mpv təyɔ. ¹⁰ Si pə kəma na pə tala waatu inε ıle ı yele na isətaa kawulaya nyuyv nyéma na ka tənə tənə nana Yesu seelaa kpeka kin ke Iso nyəm yaasi tənə. ¹¹ I ka huvkaya ntiyi tam tɔ Tacaa Yesu Kilisiti kin ke ı lapa-tı. Na pə nəyɔ taa təkuləŋkulu ké ı lapa. ¹² Na tá na-ı tə kpentaa na tɔ təmı-ı na tá taa təyɔ tə hika mpaav na tɔ səŋ Iso isəntaa na naani ke teu. ¹³ Ye mpv ıle ma wiikəna-mε si í taa lɔ tənə ke konyəŋ ηku ma təkí mə tɔ tɔ kv tɔ. Pə taya pulv pu tε na pə kusi mə nyuyv.

Kilisiti sɔəlvv ke yəlaa

¹⁴ Pə tɔɔ ké ma lunə akula ke Tacaa ¹⁵ wei ı haakı ate na isətaa piitimnaa tənaya pə həla tɔ, ¹⁶ si ı teeli səsɔ tɔɔ í yele na ı Feesuyu la na mu hiki pəsuyv na í nyəɔ tənə ke hatuu mə ləmayasεε taa, ¹⁷ na í tε Iso na mə taa ké teu, na Kilisiti wεε mə waalı ké tam. Na ma sələməyi Iso ké si í sɔəlvv təma na í səŋ pə taa ké teu təkənken. ¹⁸ Na mə na Iso yəlaa tənə í kpenti na í hiki pəsuyv na í cekəna isəna Kilisiti sɔəlvv tɔɔwa tɔ haləna kv fεi tənaya. Nwaan na mpəle, isətaa na ate. ¹⁹ Na paa Kilisiti sɔəlvv fεi si nəyɔlv pəsəyi na í cekəna kv tənə tɔ, mu cekəna-kv, na í hiki Iso nyəm tənə na pə mayalı mə taanaa tɔpampam.

²⁰ Tɔv, toma nna a wε tá taa na á waasəyi-tuyv tam tɔ anəyi Iso pəsəyi na í lana-tuyv kupantu na pə tεε tá sələmvv tɔ təcayacaya, haləna pə tu tεε mpi mpi tɔ pəsəyi na tɔ huv tá taa tɔ. ²¹ Iso inı ı seelaa tənə tɔpai, na Yesu Kilisiti pá tuyı-ı teeli na pə polo rúpúyú tam haləna tam. Ami.

4

Yesu seelaa wε ké isu Kilisiti tənuyv

¹ Ye mpv ma wei ma ké saləka tv ke Tacaa təmlε lapu tɔɔ tɔ, ma təkəyi-mε na wiinav si í yele na mə təntε te teu, na pə keesəna təntε nte Iso caa na í yaa-mε si í tɔ tɔ. ² I pasəyi mə ti, í lakí təhεε, í hóláyí təmaya suulu, í səŋna təma na sɔəlvv. ³ Isəna Iso Feesuyu yelaa na í kpenti tɔ í seesi isələ na mə kpentuyv ηkuyv təkuyv, na nəyɔ kuləmaya ηka í wəna tɔ ká yele na í lá mpv. ⁴ Tənuyv kuləmvv tike təkəŋ wenna, na Feesuyu Nanηtv kuləm tike təkəŋ wenna, na tətεlle nte tɔ tɔ Iso ləsa-mε tɔ tələ tɔ wε kuləm tətəyɔ. ⁵ Tacaa wε kuləm ké təkəŋ, na ı

mpaav we kulumnyu ké təkōŋ, na Iso lum sɔv we kuluməm ké təkōŋ. ⁶ Kulum tike təkōŋ kɛna yɛlaa tɛna Iso na pa Caa. Inɛyɛle pa tɛna tɛpai pa wulav, na kulum inɪ ɪ lakɛna pɛ tɛnaya isɛna ɪ nɔkaa tɔ, na kulum inɪ ɪ wɛna pa tɛna pa waali.

⁷ Iso yɛlaa ké na pulv lapv saa paa tá taa wei ké ŋkaŋka na pɔ kɛsɛna isɛna mpi Kilisiti yɛlaa sɪ pɛ lapv í saa yulv tɔ. ⁸ Halɛna Iso Tɔm taa pa ŋmaa rɛpɔyɔ sɪ:

Waatu wei ɪ kpawa hatuu isɔtaa tɔ,

ɪ kpɛnna ɪ kukpakpama payale na í kpaana,

na ɪ lapv yɛlaa kɛ kuvɔɔŋ.

⁹ Tɔv, pa yɔyɔtyu mpv sɪ ɪ kpawa tɔ wentiyile mpv? Ntɛyɛle sɪ ɪ tiiwa katatɛlaya, halɛna í tala tɛtɔ tɛɛ mayamaya ké na pɛcɔ́ í kpaaki. ¹⁰ Wei inɪ ɪ tii mpv tɔ kulum inɪ ɪ kpɛna halɛna í tɛɛ isɔtaa tɛyamyam sɪ í wɛɛ na í mayali paa timpɪ. ¹¹ Na kulum inɪ ɪ yelina na kulapɛlenaa saa yɛlaa kɛ ŋka ŋka. I tɔ lɛlaa sɪ pá la tillaa sɔsaa, lɛlaa kɛ Iso kuyɔyɔtɔv tɛlɛsɛlaa, na lɛlaa sɪ pɛle pá cɔɔna Laapaali Kupaŋ, na lɛlaa sɪ pɛle pá la paasɛnlɛlaa na Iso Tɔm sɛyɛsɛlaa. ¹² I lapv rɛpɔyɔ sɪ pa hólí Iso yɛlaa kɛ isɛna paa la ɪ tɛmlɛ na kilisiti tɔnyu tuusi lɔlɔ kɛ Iso sɛɛv taa tɔ. ¹³ Ye pɛ taya mpv tá tɛna tɛpai tá taa tɛmnɔv kɛ Iso ká la kuluməm, na tá nyəm kɛ Iso Pɛyaya ká la kuluməm tɔtɔ. Na tɪ la sɔsaa kɛ ɪ tɔm taa halɛna tá teu tala Kilisiti teu sɔsɔm. ¹⁴ Tɛ kaa tasa pɛcaatu taa ké wɛɛv na paa puɣusulu wei í lanɛtɛyɪ-tɔ na ɪ kuvɛyɛsɛtɔ, tɛ mɛɣna cɛnɛ tɛ mɛɣna cɛnɛ, isɪ heelim lakoyv tɔ. Puɣusulaa mɛ pa lukɛna-tɪ na pa acilayatu, na pá tɔsɛyɛna lɛlaa. ¹⁵ Ama ye tɛ heeliyɪ tɛmaya tampana na sɔɔlvu ɪlɛ tɪ sɔɔsɛyɪ puw kɛ pɛ tɛna pɛ taa na tɔ tala Kilisiti wei ɪ ké tá tɔnyu nyuvu tɔ. ¹⁶ I tɔɔ ké niŋ na nɔɔhɛɛ na pɛ tɛna pɛ wɛv rɛpɔyɔ waanɪ waanɪ kɛ tɔnyu tɔɔ tɔ pɛ tɔkɛna tɛmaya teu, na tɔnyu atama atama tamsɛna tɛmaya teu tɔyɔ pɛ kpɛnta pilimile. Pɛ tɔɔ ké pɛ tɛna mpi pɛ wɛ tɔnyu tɔɔ tɔ pɛ lakɪ pɛ tɛmlɛ kɛ teu, tɔnyu tɛna pukɪ ké, na ku sɔɔlvu tɔŋna sɔɔsvu.

Tɔntɛ kɔfɛtɛ kɛ Kilisiti mpaav taa

¹⁷ Ye pɛ wɛ mpv, na Tacaa ma heeliyɪ-mɛ tɛfoo sɪ í taa tasa tɔntɛ isɪ cefelinɛ. Pɛle pa tɔŋyɪ pa kpai huwɛɛ kɛ yɛm ké. ¹⁸ Pa layatu ta tɔlɪ. Pa isɛkpɛɛtɛɛ na pa lanɛkpɛsɛŋ katatɛlaya tɔɔ pa paa fɛi weesuyu ŋku Iso haa tɔ ku taa. ¹⁹ Pa ké fɛɛle fɛi nyɛma ké, yaasi isayav taa ké pa ha pa tɪ tɛkpataa, na pá huliyɪ asilima tɛlatɛnaa.

²⁰ Ama Kilisiti tɔm nti mɛ í nyɛmá tɔ pɛ taya rɛpɔyɔ tɛ wɛɛ. ²¹ Ntɔŋ í tɛma ɪ tɔm nuw na? Halɛna í kɛv Kilisiti nyɛma tɔ pa sɛyɛsa-mɛyɛ ɪ tɔm tɛna tampana mɛɛ. ²² Ye mpv pɛ wɛɛ ké sɪ í wɔyɔsɪ mɛ yaasi kupɛŋ wei í tɔka hatuu lɔŋ tɔ. Yaasi kupɛŋ inɪ ɪ konyulɔŋ kupuɣusinɪ pukina tɛlɛtɛ taa ké. ²³ Pɛ wɛɛ ké sɪ í layasɪ mɛ lotunaa taa na mɛ lɛmayasɛɛ taa tɛkpataa. ²⁴ Na í kɛlɪ yaasi kɔfalv wei Iso lɛsaa na í ké ɪ mayamaya ɪ nyɛŋ tɔ. Mɛ tɔntɛ í kɛsɛna na tɛ teu isɪ tampana hóláyɪ tɔ ɪlɛ pu hólí sɪ í kpaya yaasi inɪ.

²⁵ Pɛ tɔɔ ɪlɛ í yɛle tɛmaya pɛpɔtɔ pɛlvu tɛkpataa, na paa mɛ taa wei í yɔyɔtɛyɪ tampana kɛ ɪ lɛlaa kin. Pɛ taya pulv, tá tɛna tɛ wɛ ké isɪ niŋ na nɔɔhɛɛ wɛv tɔnyu tɔɔ tɔ. ²⁶ Na ye pááná kpa-mɛ í taa yɛle na á pɔna-mɛyɛ wakɛlvu taa. Na pááná í taa leeli na á wɛ mɛ taa. ²⁷ I taa ha mɛ tɛyɪ ɪlɔyɔv kɛ paa pɛcɔ mayamaya. ²⁸ Ye wei í ka ŋmulaya pɔntɔ í taa tasa ŋmulɔyɔ. Ama í sɛɛsɪ isɛle na tɛmlɛ lapv na í hiki ɪ mayamaya ɪ niŋ nyəm mpi pɛ tɔɔ ɪ wɪ teu tɔ, na í pɛsɪ na í sɛna mpa pa fɛina pulv tɔ. ²⁹ Kawalaya tɔm natɛlɪ tɔ taa lukɛna mɛ nɔɔsɪ. Ama í yɔyɔtɛyɪ tɛmnɛa kupama mpa pa waasɛyɪ yɛlaa na pá yeki na tɔ tuusiɣɪ lɔlɔ ké Iso sɛɛv taa tɔ, ɪlɛ tɪ waasɪ tɛ nɪlaa tɛna. ³⁰ I taa wakɛlvɪ Iso Feesuyu Nanɛtɔ lanɛ. Pɛ taya pulv, inɛyɛle Iso kuyvsum mpi ɪ yusɛna-mɛ tɔ. Na inɛyɪ Iso sɪ-mɛyɛ tɔlvma sɪ pɛ hólí sɪ kuyaku wɛɛ ku kɔŋ, ŋku ku wule Iso ká ya-mɛ tɛkpataa tɔ. ³¹ I yɛle huwɛɛ nyan nyɛna tɛna na tɛma tɛkɛnɔv kɛ táá na pááná mɔyɔ. I yɛle hola na kutɔyɔ. I yɛle isayatu tɛnaya lapv, paa tɛ ké nti. ³² I lakɪ tɛmaya yɛllɛ na í wii tɛma pɛtɔtɛɛ. Ye í pɛntɛna tɛma í hólí tɛmaya suulu isɪ Iso ná hulɔyɔ-mɛyɛ suulu kɛ Kilisiti tɔɔ tɔ.

5

Mə lakası í te teu

¹ Isu í kev isəntəyo Iso piya nsi ı səolaa tó í seesi isəle na í kpaya ı yaasi təna ıle. ² I hóláyí təmaya səoluyv ke mə lakası təna taa isu Kilisiti ná səoluyv-tv haləna í pəsi ı təyi kühaham kupam, na í kpaya ı tı na í la kətaya ke tá təo sı pá la Iso ké teu na səosvñ kupan tə.

³ Asilima na tetelakası isayası na konyuluyv, pə tənaya mpv pə təm mayamaya í taa lu mə nəsı taa, pə taya pulv, lakası nsi sı taka tá muna Iso yəlaa. ⁴ Na pə ta muna tətə sı í yəyətəyi fəele fəi təm, yaa təm kpai nyəntv, yaa keesəlaya təm natəli. Ama í paasəna Iso ké seev sı í na təmlə. ⁵ I nyi teu sı asilima latv, na tetelakası isayası latv, yaa liyitee kətəi tv, pa taa nəyolv kaa fəli nəəhəle ke Kilisiti na Iso pa kawulaya taa. Halı liyitee kətəi tv na tun laalv pa isayatu lu kolv m ké.

⁶ I paasəna teu na nəyolv í taa tolisi-me na ı kumelətm, halı ntı ını tə təo ké Iso ká lana mpa paa caa ı luyv nyəntv lapv tə na pááná. ⁷ Mə na pə yəlaa í taa kaa puluyv paa hoolaya. ⁸ Ləñ í ka wə ké isu yolv tənyv ahoo ke səkpətyv taa tə. Ama kayana mə na Tacaa í kpəntaa, ıle pə wə isu ilim lu mə təo ké. Pə təo ıle mə lakası í te isu kupama mpa pa wə ilim taa tə pa nyəñsi. ⁹ Pə taya pulv timpi pə nyaalaa tə kupantunaa lapv na siyisin tənyv na təm tampana yəyətəy ke pə kəñna. ¹⁰ I seesi isəle na í cekəna mpi pə wə Tacaa ke teu tə. ¹¹ Mə na mpa pa lakı səkpətyv tē təma kpai nyəna tə í taa kaa pulv paa hoolaya. Ama í la na pá kuli a təo na paa wei í ná. ¹² Yəlaa mpe, mpi pa ηmələyi na pá lakı tə sı pə təm í tı lu yolv nəyə taa tə pə wə fəele ké. ¹³ Ye pa lakası nsi sı təo í kulaa na pá ná, ıle paa wei ı ká ná pa wəetv cakəle təkəlekele. ¹⁴ Mpyóy pə tu wəe, ye pə kula pulv təo na pá naakı təcəicəi, pəle pə pəsəyi fətəla ké. Pə təo ké pa yəyətəyi sı:

Nyá wei n tooki tə fe mpv.

Kuli na ń lu sətəa taa,

Kilisiti ká cə nyá səkpətyv.

¹⁵ Ye mpv ıle í la laakalı na mə təntə ke teu, í taa tə isu kumeləməñ, ama í tə isu ləmayasəe nyəma. ¹⁶ I taa yele na aləsəke kuyəññ fiti-məy yem. Pə taya pulv isayatu hukina tá kayana kuyəññ ıne ı taa. ¹⁷ I taa la isu kumeləməñ lakuyv tə. Ama í seesi isəle na í nyi mpi Tacaa luyv wəe sı me í la tə.

¹⁸ I taa yele na sylv m ku-me. Sylv kuyv ká tv-məy yem yem lakası. Ama í yele na Feesuyu Nanñtv haya mə taa təmamam. ¹⁹ Ye í caya təma kin mə nəsı taa í wəe Iso Təm yontu na apalətv nyəntv na Iso samtv nyəntv. I sa Tacaa na samtv yontu na Iso Təm nyəntv na luyv kolv muyv. ²⁰ I seeki Tacaa Iso ké í na təmlə ke paa waatv wei ké paa mpi pə təo ké Tacaa Yesu Kilisiti təo.

Apalaa na pa alaa pa təm

²¹ I nukəna təmaya teu ke Kilisiti səyəntv təo.

²² Alaa-me í seeki mə paalaa isu í seekuyv Tacaa tə. ²³ Pə taya pulv, isəna mpi Kilisiti ná kəla Yesu seelaa kpekəle tə mpv tətəyo apalv ná kəla alv. Yesu seelaa kpekəle kəna Kilisiti tənyv pilimile, na Kilisiti mayamaya kəna pa nyuyv yatv. ²⁴ Na isu Yesu seelaa kpeka seekuyv Kilisiti tə, mpv tətəyo alaa ká seeki pa paalaa ke pə təna pə taa.

²⁵ Apalaa mu səoli mə alaa isu Kilisiti səoluyv Yesu seelaa kpeka na í sı a səm tə. ²⁶ I lapa mpyóy sı í nyaalı-wə na lvm na í tayanı-wə na ı təm na pá te teu na pá muna Iso yəlaa. ²⁷ Pə taya pulv ı caakaya ké sı í kpaya Yesu seelaa kpeka na a teu təkpatəa na í suna ı tı, na á wəe tənəññ, a tiili tá wakəli, na paa asilima a fəina, na á tá caamı. Pəyele kwakələm napəli fəi a kin. ²⁸ Ye mpv pə wəe sı apalaa í səoləyi pa alaa ke teitei ké isu pa səoluyv pa tı tə. Ye yolv səoləyi ı alv pə wəe isu ı mayamaya ke ı səoləyi. ²⁹ Ama tampana təo nəyolv fəi wei ı taa kpəna ı mayamaya tə, halı paa wei ı paasəyənə ı tənyv təo ké teu ké na í tayanəyi ı tı tətəteye isu Kilisiti paasəyənəv Yesu seelaa kpeka tə. ³⁰ Pə taya pulv, tá kəna ı tənyv pilimile təo nin na nəəhəe na pə tənaya mpv. ³¹ Halı pa ηmaa mpyóy Iso Təm taa sı: Pə təo ké yolv ká cə ı caa

na ɪ too sɪ ɪ na ɪ alɔ pɑ caya. Na pa naale pɑ kpenti na pɑ pəsi yulɔ kulɔm. ³² Ama tampana sɔsɔna ke pə kula loonja kanɛ ka tɔɔ cənɛ. Kilisiti na Yesu seelaa pa tɔm lapa isəna tɔɔ ma naa ka taa. ³³ Paa na mpɔ mɛyɛ pə heeliyi sɪ paa wei ɪ sɔɔlɔyi ɪ alɔ isɪ ɪ sɔɔlɔyɔ ɪ tɪ tɔ. Na paa alɔ wei ɪlɛ ɪ seeki ɪ paalɔ tɔtɔ.

6

Piya na sɪ caanaa pa tɔm

¹ Piya mɛ, Tacaa isentaa mɛ nyəntɔ ntɛ sɪ ɪ nuna mɛ nyɔma. Mpi tɔ, ntɪ unɪ tɔ wɛnna teu. ² Kusəsutɔ nti pə suwa tɔɔlɛ sɪ: Seeki nyɑ caa na nyɑ too. Tɔ tɔɔ kɛ pə caala kupantɔ tɛna kasəyaya ke seɛv sɪ: ³ N kɑ nu lelen na nyɑ weesuyɔ kɑ tayalɪ atɛ cənɛ.

⁴ Cɛcɛnaa mɛ, mu taa la na pɑnɑnɑ kpa mɛ piya. Ama ɪ tɔkɪ-sɪ na ɪ seɣesəɣi-səɣi kupantɔ, na ɪ hɔlɔɣi-səɣi lɔɣ isɪ Tacaa luyɔ wɛɛ tɔ.

Yomaa na pa caanaa pa tɔm

⁵ Yomaa mu nukəna mɛ caanaa mpa pa tɔka-mɛyɛ antulinya taa cənɛ tɔ na luyɔ kulɔmuyɔ. ɪ wɛɛna pa sɔɣɔntɔ na ɪ nyana-wɛyɛ teitei isɪ ye pu kɛ Kilisiti ɪ ka lapa tɔ. ⁶ ɪ taa seeki-wɛyɛ waatɔ wei pa wɛɛkɪ tɔ tike sɪ pə la-wɛyɛ lelen. Ama ɪ la lɔ luyɔ nyəntɔ na luyɔ kulɔmuyɔ isɪ Kilisiti yomaa. ⁷ Yomle tɔmlɛ nte pa tɔɣi-mɛ tɔ ɪ la-tɛ na luyɔ kulɔmuyɔ na pə wɛɛ isɪ Tacaa tɔmlɛ kɛ ɪ lakɪ, pə taya yɔlɛ tike nyəntɛ. ⁸ ɪ nyɪ teu sɪ paa yom paa kasayampu Tacaa kɑ tɛ na ɪ fɛlɪ paa wei kɛ kupantɔ nti ɪ lapa tɔ.

⁹ Na mpa mɛ ɪ kɛ yomaa caanaa tɔ mu la-wɛyɛ mpɔ tɔtɔ, ɪ kpa mɛ tɪ na pa nyaasuyɔ. Na ɪ tɔɔsɪ sɪ mɛ na wɛ ɪ kaa caa kulɔm kɛ isɔtaa na ɪlɛ u fayasəɣi nɔɣɔlɔ se.

¹⁰ Nti tɔ kaasaa tɔɔlɛ sɪ mu pɛɛkəɣi sɪ ɪ nyɔɔ tɔɣ kɛ mɛ na Tacaa mɛ kpɛntuyɔ taa na ɪ tɔɣ sɔsɔɣ taa. ¹¹ ɪ tɔ mɛ tɔɔ kɛ yooɔ wontu tɛna nti lɔ haaki-mɛ tɔ, na ɪ sɛɣ tɛca na ɪ tan lɔɣɔv na ɪ acilayatu tɛna. ¹² Pə taya yɔlɛ kɛ tɔ yoonɔ, ama mpa tɔ yoonɔ tɔɔlɛ alɔyaa tɔɣtɔnaa asayaa mpa pa wɛ isɔtaa tɔ, na sɛkpɛtuyɔ taa cənɛ awulaa na tɔɣtɔnaa na sɔsaa. ¹³ Pə tɔɔ tɔ ɪ cɔ lɔ yooɔ wontu nti tɔ tənaya kpakpaa, na pə kɔma na pə tala kuyɛɛɣ isayay taa na mɛ kolontu kulɔyi mɛ tɔɔ, ɪ pəsi na ɪ tanɪ-ɪ teu. Na ye ɪ tɔka mɛ tɔɣi teu na ɪ yoo haləna ɪ tɔ yooɔ ŋkɔ kɔ nyɔyɔ, ɪlɛ ɪ kɑ nyɔɔ tɔɣ kɛ mɔpɔyɔ tam.

¹⁴ Ye mpɔ ɪ tantɪ na ɪ tanɔ, na ɪ tɔɣ tampana kɛ teu na pə wɛɛ isɪ pa lɔlɔyɔ tampala kɛ tənaya taa tɔ. Na ɪ tɔɣ siɣisuyɔ kɛ pə tɛna pə taa na pə wɛɛ isɪ nyəɣɔtɔ toko kɛ ɪ suuwa.

¹⁵ ɪ seɛsɪ isɔlɛ na Laapaalɪ Kupay wei ɪ kɔɣna heesuyɔ tɔɣ kpaaluyɔ na pə wɛɛ isɪ ntanɣkpaala kupana kɛ ɪ lɛɛwa. ¹⁶ ɪ tɛ mɛ taa na lɔ kɛ tam na pə wɛɛ isɪ kpɔlɔyɔ ŋkɔ ɪ kɑ kentiɣina isayatu tɔ nyɔmɑ sɔtɔ nyəna tɔ. ¹⁷ ɪ nyənɪ yapɔ mpi lɔ yakɪ-mɛ tɔ isɪ yooɔ kahuka, na ɪ tɔkɪ lɔ Tɔm isɪ layatɛ nte ɪ Feesuyɔ cɛla-mɛ tɔ. ¹⁸ ɪ lakɪ pə tənaya mpɔ na lɔ sɔlɔmuyɔ, na ɪ wiikina-ɪ sɪ ɪ sənɔ-mɛ. ɪ sɔlɔmɔyi paa mpi pə taa, na Feesuyɔ Nanɣtɔ ɪ hɔlɪ-mɛyɛ isəna ɪ kɑ sɔlɔmɪ tɔ. ɪ la kpelikpeka nyɔma na ɪ seɛsɪ isɔlɛ kɛ mɔpɔyɔ tam. ɪ sɔlɔmɔyɛna lɔ yɔlɛ tɛna. ¹⁹ Na ɪ sɔlɔmənɔ ma tɔtɔ, na waatɔ wei mɑ caaki ma nɔɣ tɔɔ kɛ kuluyɔ, lɔ ɪ tɔ ma taa kɛ tɔm nti tɔ tɔɣa teu tɔ, na mɑ hɔlɪ Laapaalɪ Kupay tɔm nti tɔ ŋmɛlaa tɔ na apalɔtɔ. ²⁰ Paa na pa tɔka-m saləka taa tɔ mɑ kɛna Laapaalɪ Kupay unɛ ɪ tɔmlɛ tɔ sɔsɔ. Pə tɔɔ tɔ ɪ sɔlɔmənɔ-m na mɑ yɔɣɔtɪ ɪ tɔm na apalɔtɔ kɛ isəna mpi pə nɔɣəsənɔa tɔ. ²¹ Ta taapalɔ Tisikɪ wei ɪ lakɪ Tacaa tɔmlɛ na luyɔ kulɔmuyɔ tɔ ɪ kɑ keɛsɪ-mɛyɛ ma tɔm na ɪ nyɪ isəna taa ma wɛɛ tɔ. ²² Pə tɔɔ mayamaya kɛ ma tiliyi-ɪ mɛ kin, sɪ mɛ ɪ nyɪ isəna taa tɔ wɛ cənɛ tɔ, na pə sɔɔsɪ-mɛyɛ apalɔtɔ.

²³ Tacaa lɔ na tɑ Sɔsɔ Yesu Kilisiti pɑ ha tɑ taapalaa tənaya alaafəyɔ na pa tɔma sɔlɔyɔ na tɑa tɛmnɔv kɛ lɔ. ²⁴ lɔ ɪ hɔlɪ pɛɛlɛ kɛ pa tɛna mpa pa sɔla Tacaa Yesu Kilisiti kɛ tam tɔ.

TAKƏLAYA NKA PƏƏLI NMAAWA FILIPU NYƏMA TƏ Kutvltv

Pə nəğəsəna isı saa wei Pəəli nmaakaya takəlaya kanə tə saləka taa ké ı wəe. Mpa ı nmaa-ke tə pa taa payale ta ke Yuta nyəma. Pəəli lapəna İso təsəele yəlaa mpeye waasu na pá mu İso Təm. Halı pa tilina Pəəli ke kucəñ ke təm payale. Pə təo ké Pəəli nmaa-we na í sée-we na í tasa-weye layatv sı pá wəe nəğə kulomaya na pá pasa pa ti isı Tacaa Yesu. I seyesəyi-we sı pá la laakalı na seyesəlaa pəpətnaa. Pəəli seyesuyv loonja səsaya nté sı yulv í wəena lanhulvmlə paa wahala taa.

İsəna pa faya Filipo takəlaya tə:

Pəəli təmlə, titite 1

İso sēlaa nəğə kulomaya na pa ti pasuyv, titite 2:1-18

Timotee na İpafəlotiti, titite 2:19-30

Laakalı na seyesəlaa pəpətnaa, titite 3:1-4:9

Səetv, titite 4:10-23

Səetv

¹ Taya Yesu Kilisiti təmlə nyəma Pəəli na Timotee.

Tá nmaakəna takəlaya kaneye İso yəlaa mpa pa wə Filipo na pá tēma Yesu Kilisiti na pa taa tə, na İso təsəele səsaa na tə taa tēma lataa. ² Tá Caa İso na tá Səso Yesu Kilisiti pá hólí-meye pēlēe na pá lá na mə lanja hulvmı.

Filipo nyəma təo sələmuyv

³ Paa waatv wei ké ma təosa mə təo ké isəntə, ma sēekı ma İso ké í na təmlə ke mə tēna təpai mə təo ké. ⁴ Na paa waatv wei ké ma sələməğəna-meye İso, lanhulvmlə ke ma sələməğəna. ⁵ Mpi tə, í sənə-m kuyaku kancaalaya nyəğkv wule na haləna sanja na má yasəyi Laapaalı Kupañ tə. ⁶ Ma nyəmə teu təkpataa sı İso wei ı caala təmlə kupante təneye mə kin tə, ı ká la-təye mpyúy haləna té kəo na té yoosi Yesu Kilisiti kuyaku wule. ⁷ Pə muna teu ké sı má huv mpyúy mə tēna təpai mə təo. Ma luyv suv-meye səsəm səsəm ké. Pə taya pulv təo, mə tēna təpai í hika mə paa nyəm ke pēlēe nna İso lapa ma tə a taa ké. İle paa pənente ma wəv saləka taa isəntə yaa tuu ma ti wəv na ma ti, sı má taa yele na Laapaalı Kupañ pəsi tətəpulv, ama sı má su-ı teu ké təka. ⁸ Ma yəğətyuv sı ma səla mə tēna təpai ké isı isəna mpi Yesu Kilisiti səələyuv-tuyv səsəm tə, İso mayamaya nyəmə sı tampana mpyúy.

⁹ Nti ma sələməyi İso ké mə təo təyole sı mə səələyuv í səsəyi tam, na nyəm kupampam səsəm na pə tēna pə cəkənav í wəe mə səələyuv taa. ¹⁰ İlena í pəsi na í ləsi mpi pə wə teu tə. Ye pə lapa mpv í ká la kupama na pa kaa na mə kin ke taalı nəğələyuv Kilisiti kuyaku wule. ¹¹ Na í ka la tēma kupana nna Yesu Kilisiti kəñna təğə səsəm, na pá tú İso ké teeli na samtv.

İsəna Kilisiti ké tá weesuyv tə

¹² Ma taapalaa ma caa sı í nyı sı tampana təo isəntə, mpi pə mayana-m tə pə waasaa ké, pə yelaa ké na Laapaalı Kupañ səsəyi yav. ¹³ Pə yelaa na wulav təyaya tanlaa tēna na yəlaa ləlaa tēna nyı sı Kilisiti təmlə lapv təo ké pa tv-m saləka. ¹⁴ Tá taapalaa taa payale nawa ma wə saləka taa, ilena pá təkı tənəñ na Tacaa təm, haləna pá nyaya apalətv na pá heeliyi İso Təm na səyəntv fəı-wə.

¹⁵ Paa na ma isəsēmmlə təo ké ləlaa lakı Kilisiti waasu na səsəəntv həm hūwəe tə, ləlaa ná lakı-ı na hūwəe kupana ké. ¹⁶ Pəne unı pələ pa lakuyv na səələyuv wə pə taa tə, pa nyəmə sı İso tv-m sı má taa yele na Laapaalı Kupañ pəsi tətəpulv təğə. ¹⁷ Ama ləlaa ile kələyuv pēekuyv təo

ké, paa paasəyi na pá heeli Kilisiti təm ke isəna mpi pə mənaa tə se, pa huw ké si ma weu saləka taa tə paa səsəsi-m kunyən na má ná.

¹⁸ Kpai ké. Ye kupantu yaa isayatu kuluku ke pa luki, ma lanle tu heewa. Mpi tə pa tu heela Kilisiti təm. Na ma lanle ká hee mpúyó na pé puki. ¹⁹ Pə taya pulu tə, ma nyəma si mə sələməŋ na Yesu Kilisiti Feesuyu sənau tə pə tənaya mpv pu məli ma nyəy yapu. ²⁰ Ma tanja na má tēləyi mpúyó teu ké si ma kaa təy fēle natəli. Ama pənente naani ké maa la teu isu ma lakuy tam tə, lena má hólí Kilisiti səsəntu ke ma tənuy tənə taa, paa ma na ma ise, paa ma səki. ²¹ Pə taya pulu, paa maa wee, Kilisiti kele ma pə tənə. Na má tu səpa, ile pə kəlaa kele. ²² Ntanyi ye ma wena ma ise, maa tasa waasaya nakələyi lapu. Tə, maa nyənti má ləsi tə se. ²³ Pə kpəpa-m ké, ma nyuləyi ké si má kpe na má wee Kilisiti kin. Nti tə kəla-m teu təyole. ²⁴ Ama mə tə ile, pə wee ké si má weena ma ise. ²⁵ Ma tema ma taa ké teu na təle, pə tə ké ma nyəma si ma kaa kpe. Na ma nyəma si má na mə tənə təpai tu wee, na maa sənə-mə na í polo ləle ké mə lə sēu mpaav taa, na í hiki lanhuləmle ke pə taa. ²⁶ Pə tə ké ye ma koma na má məli mə tē í ká hiki ma kin ke mpi í ká yəoləna mə Yesu Kilisiti mpaav taa tə.

²⁷ Kuləmtu ké si í təkí yaasi wei í keesəna Kilisiti Laapaali Kupaŋ tə. Ile paa maa kə mə nav yaa ma ta tu kəm, má nu si í nyə tən te, na í kpenta huwee, na í yoo taa tēm mpi Laapaali Kupaŋ tūy-mə tə pə yoo na lotu kuləmtu ke mə tənə. ²⁸ Í taa ye le na mə kolontunaa nyaasəyi-məye pulu taa. Mpi pə hóləyi pēle si pa təm ká tē tənəŋŋ təyole. Na pə hóləyi-mə si pu tē na pé ya mə nyəŋ, na lə lakəna mpv. ²⁹ Pə taya pulu, lə hana-məye mpaav si í la Kilisiti təmlə. Ile pə taya í tə yun tisuyu tike təm, ama na í tə kunyəntəyole tətəy. ³⁰ Mə sēewa ma tə ké pənente ye na tē yoo yoo. Yoo nku í ná ma yoo hatuu ləŋ na í tu nyəma tətə si ma tu tənə-kuy yoo tə, nkuyule mpv na nku í yookuyu tə.

2

Kilisiti ti pasuyv na í lə nunav

¹ Mə na Kilisiti í kpentuyv mpv tə pə səsəyi-məye tən nte? Í səluyv səsəyi-məye apalutu nte? Mə na Feesuyu Nanŋtu í kpenta kulə na? Í laki təmaya yəlle na kupantu na? ² Tə, ye pə we mpv ile, ma wiina-mə si í kpenti teu, na í sələyi mə təma, na í wena lotu kuləmtu na huwee kuləme, na pé huləsi ma lanle ke səsəm. ³ Í taa la puluyv təma kəlyv tə, yaa teeli yem tə. Ama í pasa mə ti, na paa wei í nyəni í ləlu isu wei í kəla-í tə. ⁴ Nəyolə í taa pəkí í mayamaya í nyuyv nyəntu tike, ama í təsəyi í təyəntələnaa tə. ⁵ Í weena huwee nna Yesu Kilisiti ka huukaya təy mə taa.

⁶ Hatuu tə í ka tu wena lə weetu ké.
Pə na pə mpv tə, pə ta tu-í si í pəkəyi
na í lana tən na í kpa lə tə si í saala.

⁷ Ama í mayamaya í yelina pə tənə mpi í ka wena tə
na í kpaya yom weetu.
Í kpaya yəlaa weetu ké tətəŋeləŋ,
na í kəmaya isu yulə weu tə.

⁸ Í tisaa na í pasa í ti na í nuna lə ké mpúyó,
haləna í səm, səm mpi í səpa tesika tə tə.

⁹ Pə tə ké lə kusa í nyuyv ke teu ke səsəm,
na í ha-í hətə nte tə kəla həla tənə təpai tə.

¹⁰ Pə tənə mpi pə wena weesuyu
na pə we isəlaa na tətə tə
na tətə tē tə pé hənti-í atə.

¹¹ Na pə tənə pé tisi si Yesu kele səsə,
na pé ha Taca lə ké teeli.

Isəna tu tee isu kəkəsi ke antulinya taa tə

¹² Ye mpɔ ɔlɛ ma taapalaa, waatu wei maa wɛ mɛ ɔlɔ tɔ ɪ nuna-m pɛ tɛna pɛ taa kɛ. Na paa pɛnɛntɛ ma fɛi mɛ ɔlɔ, pɛ kɛla teu sɪ ɪ nuna-m mpɔ tɔtɔ. ɪ pɛkɛyɪ mɛ nyɔɔŋ yapɔ tɔm na sɔyɔntɔ na seluyɔ. ¹³ Pɛ taya pulɔ, ɪsɔ wɛɛ kɛ na ɪ lakɪ mɛ taa kɛ tam, sɪ mɛ mu pɛsɪ na ɪ sɔɔlɪ na ɪ lɔ mpi ɪ ka suwa na ɪ tɛŋyɛɪ na ɪ lakɪ tɔ.

¹⁴ Kuntuyɔ na ntɛŋkpɛɛsaya ɪ taa wɛɛ pɛ tɛna mpi ɪ lakɪ tɔ pɛ taa. ¹⁵ ɪlɛ ɪ kɔ pɛsɪ yɛlaa mpa pa fɛina taali na pɔ wɛ tɛnanɛŋ tɔ, na ɪ pɛsɪ ɪsɔ piya nsi sɪ fɛina kawalaya nakɛlɛyɪ antulinya yɛlaa kutakɛɛsɛŋ na asayaa pa hɛkɔ taa tɔ. Pɛɔɔ pɛ wɛɛ kɛ sɪ mu mɔyɔna kɔkɔ kɛ pa hɛkɔ taa kɛ nyɛnɛnyɛnɪ ɪsu ɪsɔtɔlɔŋasɪ kɛ ɪsɔtaa ¹⁶ na ɪ heeliyina-wɛyɛ weesuyɔ tɔm. Ye ɪ lakɪ mpɔ, maa pɛsɪ na mɔ yɔɔlɛna-mɛyɛ Kilisiti kuyakɔ wule kɛ teu. Tampana tɔɔ ɪsɛntɔ, mpɔ pu hulɛna sɪ ma tɛma tɛna na ma lɔpu tɛna ta mɛlɪ yem.

¹⁷ Ntanyɪ ma calɛm kɔ lɪ, ma sɛm tɔm kɛ ma wɛna mpɔ. Na ye pu tu lapa mpɔ, pɛ wɛ ɪsu kɔtaya ŋka mɛ ɪsɔ sɛɛtɔ tasa ɪsɔ kɛ lapɔ tɔyɔlɛ. Ye pu la mpɔ, ma lanɛ hɛɛwaya. Na mɔ na mɛ tɛna tɔ lanɛ hɛɛna. ¹⁸ Na mpɔ tɔtɔyɔ na mɛ, pɛ wɛɛ kɛ sɪ mɛ lanɛ ɪ hɛɛ, pɛ wɛɛ sɪ mɔ na mɛ tɔ lanɛ ɪ hɛɛna.

Timotee na ɪpafɛlotiti

¹⁹ Ma huɔ sɪ, na ɪsɔ tɔŋ taa ye pɛ wɛ ɪsɛna, maa tili Timotee kɛ mɛ tɛyɛ nɔɔnɔɔ na mɔ nu mɛ cakɛlɛ tɔm, na pɛ sɔɔsɪ ma mayamaya kɛ apalɔtɔ. ²⁰ ɪ tike ɪ wɛnna, na ɪ sɛna-m mpi ma sɔpɛna nyɔyɔ tɔ pɛ taa, na ɪ paasɛyɛna mɛ tɔm kɛ na tampana. ²¹ ɪlɛlaa ɔlɛ, pɛlɛ pa mayamaya pa niŋ nyɛm tike tɔɔ kɛ pa nɛyɛsɛyɪ, pɛ taya Yesu Kilisiti nyɛm tɔɔ. ²² Mɛ mayamaya ɪ nyɛmɔ ɪsɛna Timotee ɪnɪ ɪ hulaa sɪ ɪ kɛ yulɔpan tɔ, na ɪsɛna mɔ na-ɪ tɔ lapa tɛmlɛ ɪsu yulɔ na ɪ pɛyaya kɛ Laapaali Kɔpan tɔm taa tɔ. ²³ Ma huɔ sɪ ye ma kɔma na mɔ cɛkɛna teu kɛ nti tɔ taa ma wɛɛ tɔ, ɔlɛ maa tili-ɪ mɛ ɔlɔ. ²⁴ Na ma wɛna naani kɛ teu kɛ Tacaa tɔŋ tɔɔ sɪ ma mayamaya maa polo mɛ tɛyɛ nɔɔnɔɔ na mɔ nɔ-mɛ.

²⁵ Ma mayasaa na mɔ nɔ sɪ pɛ kɛla teu sɪ tɔ taapalɔ ɪpafɛlotiti, wei mɛ ɪ ka ha-m mpi maa lanɛna na ɪ tilina-m sɪ ɪ kɔna-m, na mɔ na-ɪ tɔ lakɛna tɛmlɛ na tɔ yooki yooɔ tɔ, ɪnɛyɪ maa yeɛ na ɪ mɛlɪ mɛ kin. ²⁶ ɪ nyulɛyɪ kɛ sɪ ɪ nɔ mɛ tɛna, halɛna pɛ pɛkɛla-ɪ. Mpi tɔ, mɛ ɪ ka nuɔ ɪ wɔsɔsɪ tɔ pɛ tɔɔ. ²⁷ Tampana tɔɔ ɪsɛntɔ, pɛ wɪ-ɪ teu kɛ, halɛna ɪ caakaya sɛm. Ama ɪsɔ wii ɪ pɛtɔtɔlɛ. Na pɛ taya ɪ tike ɪ nyɛntɛ, na ma nyɛntɛ tɔtɔyɔ, sɪ pɛ taa kɔɔ pɛ sɔɔsɪ-m lanɛwakɛllɛ kɛ lɛntɛ tɔɔ. ²⁸ Pɛ tɔɔ kɛ ma huɔ sɪ maa kusɪ-ɪ lɔŋ tɛaɔv na ɪ mɛlɪ mɛ tɛ, na mu na-ɪ na mɛ lanɛ tasa hulɔmɔyɔ, na ma mayamaya ma lanɛwakɛllɛ tɛ mpɔ. ²⁹ Pɛ tɔɔ ɔlɛ ɪ mu-ɪ niŋ naalɛ na lanɛhulɔmlɛ sɔsɔlɛ, ɪsu pa mɔkɔyɔ taapalɔ kɛ Tacaa tɔm taa tɔ. Yɛlaa ɪsu panɛ ɪnɪ wɛyɛ pɛ wɛɛ sɪ ɪ seeki. ³⁰ Pɛ taya pulɔ tɔɔ, Kilisiti tɛmlɛ nyɔyɔ tɔɔ kɛ sɛm cɛɛ-ɪ. ɪ lapa ɪ weesuyɔ kɛ awusa kɛ na ɪ kɔna-m kusɛnam mpi mɛ mayamaya ɪ taa pɛsɛyɪ sɪ ɪ kɔna-m tɔ.

3

Npɛlaa yaa n ta pɛlɪ pɛ kɔlɔm

¹ Ma taapalaa, pɛnɛntaa ɪ yɔɔlɛyɪ Tacaa tɔm taa ɔlɛ. Kulɔmtɔ tɛnɛ tɔ ŋmaav kɛ tam ɪ kuyɔ ma, na nti ɪnɪ tɔ tu kɛlɛyɛna-mɛyɛ tampana hulɔyɔ. ² ɪ la laakali na ɪsayalataa, hasɪ nsi, yɛlaa mpa pa kama nyɔyɔ sɪ pɛlɔyɔ kɛ pɛlɔyɔ tɔ. ³ Mpe pa pɛlɔyɔ kɛ mpi? Tayalɛ pɛllaa na tampana. Pɛ taya pulɔ tɔɔ, ɪsɔ Feesuyɔ wɛnna tɔ kin na tɔɔ lakɪ ɪsɔ tɛmlɛ. Na Yesu Kilisiti kɛ ta lakɪ na taa taaki, na pɛ taya yulɔ kulapɛlɛ haana taya naani. ⁴ Ye maa nɔkaa kɔlɔ, ma pɛsɛyɪ na mɔ tu kulapɛlɛnaa panɛyɛ naani. Na ye nɔyɔlɔ wɛɛ na ɪ huɔkɪ sɪ yulɔ kulapɛlɛ kɔ yɛlina na ɪ tɔlɪ-tɪ ɔlɛ, ma tɛɛ pɔntɔ kɛ kulapɛlɛnaa kɛ tɛpaɪpaɪ. ⁵ Nyɛnɪ, ma lɔlɔyɔ kuyɛɛŋ pɛlɛfɛi wule kɛ pa pɛla-m, na ma kɛ ɪsɛyɛlɪ tu kɛ tɛsiyisiyɪ. Na ma kpekɛlɛ ntɛ Pɛnsamɛɛ nyɛntɛ, na ma kɛ Hepɛla tu kɛ tɛsiyisiyɪ. Na tayalɛ Falisanaa kɛ Yuta nyɛma ɪsɔsɛɛlɛ tɛŋyɔyɔ taa. ⁶ Na maa sɛɛsa ɪsɛlɛ kɛ pɛ taa kɛ pɛ fɛina, halɛna mɔ tukayana Yesu sɛɛlaa kpekɛ kɛ kɔnyɔŋ. Na ye pa tɔma sɪ kusɛsutɔ taa tɔm tɛŋyɔyɔ sɪ yulɔ ɪ tɛŋ na pɛ lapɪ-ɪ kɔpan tɔ tɔ tɛŋayana, taali nɔyɔlɔ ɪ taa wɛɛ ma kin. ⁷ Pɛnɛntɛ Kilisiti tɔɔ ɔlɛ, ma nyɛnɛyɪ kɔpantɔnaa mpa ma mɔyɔlayana tɔyɔ mpi pu waasɛyɪ pulɔ tɔyɔ. ⁸ Na pɛ taya kɔpantɔnaa panɛ pa tike kɛ ma nyɛnɛyɪ mpɔ, na kawasɪ nsi sɪ tɛnaya

ma nyənəyi mpi pu waasəyi pulv təyɔ ma nyəm ma Səsə Yesu Kilisiti tɔ pə tɔɔ. Təpante taa təpante nté tənɛ ɪnɪ. I tɔɔ ké ma kéla pə tənə mpi pə kəsəyi ma nyuyv tɔ na má suna kpeenja, na ma nyənəyi pə tənə ɪsu hute sɪ pə yele na má hiki Yesu Kilisiti,⁹ na má na-ɪ tɔ kpɛntɪ teu ké kulum. Maa yɔləyi sɪ ma kəsəsutv təkuyv tɔɔ ké pá yaa-m kupaŋ. Ama ma tema ma taa na Kilisiti təyɔ ma lapa kupaŋ. Tənaya Iso hana pəsuyv sɪ yɔlaa í la kupaŋa, na ye wei í muwa tá Səsə tɔm, pɔntv ké Iso haa pə pəsuyv.¹⁰ Mpi ma nyuləyi teu təyɔle sɪ má nyɪ Kilisiti na ɪ sɛm taa fem toma, sɪ maa hiki ɪ wahalanaa taa ké ma nyéma na máá təyɔ, na má sɪ ɪsu ɪ sɛpv tɔ.¹¹ Na má tɛeləyi sɪ paa feesi maya mpv tɔtɔ.

Tə kaasuyv

¹² Maa yɔləyi sɪ ma tema hikuyv ké mpi ma pɛkaya tɔ se, yaa ma tema teu təkpataa. Ama ma tənna lupv ké na má kaasəyi ma tɪ sɪ má hiki ma asewa fɔɔtɔ. Mpi pə tɔɔ tɔ, Yesu Kilisiti tema-m hikuyv na í kpa-m ɪ kpa-m ké.¹³ Ma taapalaa, maa huukɪ sɪ ma tema pə fɔɔtɔ hikuyv se. Ama kulumtv nti ma nyəmə təyɔle sɪ, ma yela ma waali nyəntv ké, na má kaasəyi ma tɪ sɪ má hiki mpi pə wɛ ma nəyɔ tɔɔ tɔ.¹⁴ Pə tɔɔ ké ma see na má pukina mpi pə suwa tɔ pə tɔɔ, sɪ má hiki pə fɔɔtɔ wei Iso yaa-tv sɪ tɔ hiki ɪsɔtaa ké Yesu Kilisiti kin tɔ.

¹⁵ Tá tənə mpa tá tɔ ké yulukpasaa ké Iso nyəntv taa tɔ, tɔ huɪ huwɛɛ kulumɛɛ anɛ. Na ye mə taa lelɔa u huɪ mɔpúyú huwɛɛ anɛ a tɔɔ, ɪlɛ Iso ká kilisi-mɛyɛ-tɪ.¹⁶ Mpaav ŋku tə tənəyi haləna sanja tɔ, paa pə la ɪsəna tɔ tənəyi-kuyv mpv.

¹⁷ Ma taapalaa, í keesəna-m mə tənə. Tə tema húlúyú ké ɪsəna í ká la tɔ, ɪlɛ í nyənəyənə mpa pa lakɪ ɪsu tə huluyv sɪ pá lakɪ tɔ.¹⁸ Tam ké ma heeliyi-mɛyɛ-tɪ, na pənɛntaa ɪsolum ké ma tasəyənə-mɛyɛ-təyi heeluyv ké ɪsəntɔ. Payalɛ wenna na pá wakələyi mpi Kilisiti lapa ɪ sɛm tesika tɔɔ tɔ na pa yaasinaa asayaa.¹⁹ Pa tɔm ka tɛ tənəŋnaŋ, pə taya pulv tɔɔ, pa hiliŋ ké pa tənəyi, pə taya Iso. Na mpi pə nəyəsəna pə la-wɛyɛ fɛɛlɛ təyɔ pa yɔləyənə. Na atɛ cənɛ nyəm tike tɔɔ ké pa laakalənaa wɛɛ.²⁰ Pə kaasa tá tɔ tá tɛyɛlɛ ɪsɔtaa, na tə tənə teu tətɛyɛtɛyɛ sɪ tá Yatv tá Səsə Yesu Kilisiti í luna ɪsɔtaa na í tii.²¹ I toma nna ɪ hulaa na í mənəna pə tənaya ɪ tɛɛ tɔ, anəyi ɪ ká húlɪ na í layasɪ tá atɛ tənəy pətɔɔtɛlɛ nyənɪ ɪnɛ, na tɔ nəyəsəna tənuyv teeli nyənəyɪ.

4

Pɔɔli caakɪ sɪ pá lakɪ nti tɔ

¹ Pə tɔɔ ɪlɛ ma taapalaa mpa mɛ ma nyuləyi teu sɪ má tasa nav tɔ, mə heesəyənə ma lanɲɛ ké səsəm, na mɛyɛ ma yɔləyənə. Ma yɔlaa mɛ, ɪsəna pə wɛɛ sɪ í tɔ teu ké Iso mpaav taa təyɔlɛ.

² Hai, ma wiikina Ifoti na Sentisi, ma hənta-wɛyɛ atɛyɛ cənɛ, sɪ pá ciiki ɪsu Tacaa tɔm taa tɛɛtɔnaa lakuyv tɔ.³ Na ma tɛmlɛ taa akpele kupaŋ nyá, ma wiikina-ŋ sɪ í sənə alaa mpe tɔtɔ. Ma na-wɛ tə yoonə yoou na tɔ yasɪ Laapaali Kupaŋ ké paa timpi, na tá na Kəleman na tá tɛmlɛ taa taapalaa lelɔa tənə mpa pa həla pa ŋmaa weesuyv takəlaya taa tɔ.

⁴ I yɔləyi Tacaa mpaav taa ké tam. Ma tasəyi-təyi yəyɔtuyv sɪ í yɔləyi.

⁵ I wɛɛ təpamm ké yɔlaa tənə kin. Tacaa kən nəɔnɔ ké.⁶ I taa nəyəsəyi natəli, paa nti tə mayana-mɛ í heeli Iso ké sələmuɪv taa ké mpi í nyuləyi tɔ, na í sɛɛ-ɪ nyana tɛmlɛ.⁷ Ye pə lapa mpv ɪlɛ lanɲulɔmlɛ nte Iso haa na yulv u pəsəyi na í cəkəna tə tənaya tɔ tu wɛɛ mə lotunaa taa na mə ləmayasɛɛ taa ké Yesu Kilisiti tɔm taa, na pulv kaa pəkəli-mɛ.

⁸ Təv, ma taapalaa, mpi pə ké kupaŋ na pə nəyəsəna samtv tɔ pə tɔɔ ké í ká pona laakali. Mpəyɔlɛ mpi pə ké tampana nyəm, na mpi pə nəyəsəna pa tɔna-wɪ, na mpi pə keesaa tɔ, na mpi pə fɛɪ asilima, na mpi pə wɛ teu, na mpi pə kəsəyi nyuyv tɔ.⁹ Ma hula-mɛyɛ na má keesi-mɛ, í lakɪ nti í nu ma yəyɔtɔa na í nawa ma lapa tɔ. Iso wei ɪ haa-tuyv alaafəya tɔ ɪ ká wɛɛ mə waali.

Pɔɔli sɛɛtv ké Filipv nyéma

¹⁰ Ma lanɲɛ huluma Tacaa tɔm taa ké ɪsəna mpi í hika pəsuyv na í tasa-m húlúyú sɪ í tɔəsəyi ma tɔm tɔ. ɪlɛ pə taya ɪsu ma yəyɔtəyi sɪ í ka yela ma tɔm ké huɪv. Ama pə mpaav ké í taa

hikita si í hólí-m si í huukɪ ma tɔm. ¹¹ Na pə taya pə caala-m tɔɔ ma yɔɔta isəntə. Ye ma we isəna, ma tema pələ pə taa cayale layatv hiiu ké. ¹² Ye ma we konyɔŋ taa, ma nyəma ma konyɔntule tɔntɛ. Na ye ma we hayanaya taa, ma nyəma pələ pə taa tɔntɛ. Paa le na pə tənə pə taa, ma tema isəna maa caya na pə kəsəna-m tɔ pə layatv hiiu ké. Ye ma wena tɔɔnaya kə səsəm, ma nyəma tələ. Na ye ma we nyɔɔsi taa, ma nyəma tələ. Ye pə tɔləna-m ma nyəma. Ye pəcɔɔ ma wena, ma nyəma. ¹³ Ma pəsəɣi pə tənaya ɲpúyú Kilisiti wei ɪ haa-m toma tɔ ɪ tɔɔ ké. ¹⁴ Paa na mpv, í tɔɔv ma konyɔŋ tɔ í lapa teu ké.

¹⁵ Filipɔ nyəma mɛ, mə mayamaya í nyəma si ma lunav Masetoni kə waatv wei na Laapaali Kupaŋ heeluyv tɔm caalaya kɔntɛ tɔ, mə Yesu sɛɛlaa kpekəle tike sənna-m. Mə tike í tɔna-m niŋ kə ma kawaaya na ma asalavnaa pə taa. ¹⁶ ɪ ka tema-m mə kvsənamnaa tilinav kə maa wɛv Tɛsalonikɪ tɔ na pə tema-m teu. ¹⁷ Pə taya isv kvcɔŋ isələ taa mayamaya kə ma nyənəɣi se, ama ma caa ké si pə məŋna-mɛɣe mə tɔləsələnaa. ¹⁸ Ma nawa pə tənə mpi í tilinaa tɔ, na pə tɔɔv fɛina taka. ɪpafəlotitɪ kəna-m mə kvcɔŋ tɔ, pənəntaa pə tənə pə tɔləna-m yem ké. Mə kvcɔŋ wɛ ké isv kətaya wɛv sɔɔsvŋ kə teu, na Isə mvyi-kə na ká wɛ-ɪ teu pə tu fɛi tɔ. ¹⁹ Ma Isə ká kpaya ɪ apititv kɔpantv nti tɔ wɛ Yesu Kilisiti kin tɔ tɔ taa na í ha-mɛɣe mpi mpi í lanɔaa tɔ. ²⁰ Tá Caa Isə inəɣələ teeli tv kə tam tɔɔ. Ami.

Kantəkaya sɛɛtv

²¹ ɪ sɛɛ Isə yəlaa tənə mpa pa wɛ Yesu Kilisiti mpaav taa tɔ. Tá taapalaa mpa pa wɛ ma kin cənɛ tɔ pa sɛɛ-mɛ. ²² Isə yəlaa tənə mpa pa wɛ cənɛ tɔ pa sɛɛ-mɛ, ɪlɛna pə tu kələnə Isə yəlaa mpa pa wɛ Lom wulav tɔyaya taa tɔ.

²³ Tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti í hólí mə tənaya ɪ pɛɛɛɛ.

TAKĒLAYA NKA PŌŌLI NMAAWA KOLOSI NYĒMA TŌ Kutvltv

Kolosi icate we Asii tetv taa ké isu acalē lenna. Pə caya isu Pōŋli taapalu wei pa yaa si Ipafelası tō inı ı ponna Iso Tōm ke Kolosi nyēma. Ipafelası mayamaya ta lan Kolosi tv (1:7 na 4:12). Pə caya isu Ipafelası kēesa Pōŋli si Iso sēv kpaı nyəm napəli pə nyēma luwa. Na pə nyēma seyesəxi si, ye yulv caa si i nyi Iso na pə ya ı nyovv. Pə wē si i təŋ katası na i luŋ isətaa nyəm mpi pu naaki tō. Pécó pə wē si i pəli na i kii təŋnası na kynyonyōm na pə polo. Pə tō kē Pōŋli ŋmaa-wē na i heeli-wē si nyovv yapv mpi Yesu hawa tō pə mayanaa.

Isəna pa faya Kolosi takəlaya tō:

Iso samtv na Kolosi nyēma sētv, titite 1:1-14

Yesu mayanaa, titite 1:15-2:19

Kilisiti haaki weesuyv kvfalvovv, titite 2:20-4:18

Sētv

¹ Maya Pōŋli, Iso luyv lapəna na má lá Yesu Kilisiti tillu. Má na tá taapalu Timotee tō ŋmaakəna takəlaya kanēye.

² Iso yəlaa mpa mē i wē kolosi na i ké tá taapalaa kvpama ke Kilisiti təŋvovv taa tō. Tacaa Iso i hólí-mēye pēlē na i ha-mēye alaafəya.

Pōŋli sē Iso ké i na təmlē

³ Ye tō kula mē tō kē sulvovv, sētv ke tō sēkı tam ké tá Sōsə Yesu Kilisiti Caa Iso. ⁴ Pa heela-tvovv isəna i tēma mē taa na Yesu Kilisiti, na isəna i sōla Iso yəlaa tēna tō. ⁵ Waatv wei tampana tōm Laapaalı Kupaŋ caala mē tēye tate tō pa hula-mēye tēlvovv ŋku kv wē tampana tōm nti tō taa tō. Pə tō kē mē taa tēmnav ke Iso na mē sōlvovv teesina mpi pa su-mēye hatuu isətaa na i tēləxi-wı tō. ⁶ Laapaalı Kupaŋ yekəxi ké, na paa ı tala timpixi antulinya tēna taa ı lakı kvpantv ké. Mpyó ı lapa mē hekv ke kvpaŋku i taala Iso pēlē tōm ke nuw tō, i hiı lan na i nyi pēlē anı a tampana. ⁷ Ta təmlē taa taapalu kvpaŋ Ipafelası seyesəna-mēye mpv. Tá nəŋv ke ı lakəna təmlē isu Kilisiti təmlē tv kvpaŋ. ⁸ I heela-tvovv tēma sōlvovv ŋku Iso Feesuyv tv-mē tō kv tōm. ⁹ Pə tō kē tv heesəxi Iso sələmvovv ke mē tō kē tuu kvpaŋku pa heela-tvovv mē tōm tō. Tə sələməxi Iso ké si i ha-mēye ı Feesuyv haaki nyəm na layatv nti tō tō tēna na pə ye le na i nyi ı luyv nyəntv ke teu. ¹⁰ Mp v pu yelina na mē təntē maya Tacaa na mē kvlaputv lapı-ı teu ke tam. Na pu ye le na i lakı tēma kvpana anı a tēna, a nəŋv na a suka, na i ká sōsəxi Iso ké nyəm. ¹¹ Tə sələməxi Iso ké si i la-mē na i nyōv ton ke teu na ı pəsuvv teeli nyəŋkv ton taa, na i pəsı na i kantəli pə tēna mpi pu mayana-mē tō pə taa na suulu. ¹² I sē Tacaa ke i na təmlē na lanhvōmle, inı ı yelina na mē i muna si i hiki mē paa nyəm ke kvpantvnaa mpa Iso su ı yəlaa ke tənəŋ taa tō pa taa. ¹³ Inı ı lēkəna-tvovv ahoo səkvpetvovv tē asayaa səsaa niŋ taa na i svsı-tvovv ı luyv tē Pəyaya kawulaya taa. ¹⁴ Na ı pəyaya ŋke ka tō kē pə yapa-tv na pə husı tá isayatv.

Kilisiti wētv na ı təmlē

¹⁵ Kilisiti keləna Iso wei paa naaki tō tətəŋeləŋ. Inəyəle Iso kancaalaya kvlvovv wei ı kəla pə tēna mpi Iso lapa tō. ¹⁶ Inəyi Iso lapəna pə tēna, paa isətaa na atē pə nyəm mpi pa naa na mpi paa naa tō. Pə kvpayav pəsəlaa na səsaa na awulaa na tonvnaa pə loosi tēna tō ı niŋ ke Iso lapəna pə tēna, na ı tō kē Iso lapa-wı. ¹⁷ Pə tēna pə luwaya na pə mayana-ı, na pə tēna mpi pə lapa tō pə tamsəna-ı tōŋv pə wē pə lona taa. ¹⁸ Yesu sēlaa kpeka kēna tōnvovv na inəyəle nyovv. Inı ı yelina na a tēna a wē. Inı ı kēna Iso kancaalaya kvlvovv wei ı səpa na pə taaləna-ı feesuyv si i la pə tēna təpaıpaı pə nəŋv tv tō. ¹⁹ Pə taya pulv tō, Iso luyv lapəna si ı wētv tēna

í mayalı ı Pəyaya taa. ²⁰ Na ı luɣu lapa tətə sɪ ı Pəyaya ká yelina na ı na kɔŋmaŋmam tənə pá ciiki. Na Iso Pəyaya caləm líi səm tesika tə tɔɣə Iso yelaa na pá lá həesuyv təm. Mpu pə yelina na Iso na pə tənə təpaɪpaɪ pa ciiki, paa isətaa nyəm paa ate nyəm.

²¹ Mə tətə tuu ləŋ mu hatələnə Iso ké, na mə huwɛɛ asayɛɛ na mə isayakulaputv ka lapənə-mɛyɛ ı kolontunaa. ²² Ama ı Pəyaya səpu ka tənuyv kɔnɛ ku səm tə pənente Iso ciika mə na-ı ké, sɪ pə yele na í ləsi-mɛyɛ ı isəntaa na í wɛ tənəŋ na í ké kupama na paa kawaliya ka fɛɪ mə kin. ²³ Ama kuləmtv ké sɪ mu təkɪ Iso sɛɛv kɛ mɪpɔɣú tam, na í səŋ təca kɛ teu kɛ mɪpɔɣú tam, puləpuv í taa ciyiti-mɛ, na í taa yele na pə kú mə tɛɛluyv ŋku í tɛɛləɣɪ tuu kɔyənku í nu Laapaalı Kupaŋ tə. Laapaalı Kupaŋ inəɣɪ pa heela antulinya taa yelaa tənə, na Pəalı má ma pəsənə ı heellu.

Təmlɛ nte pə tv Pəalı sɪ í la Yesu sɛɛlaa kpeka taa tə

²⁴ Kayana konyəntəyolənə mpa ma təkɪ mə tə tə pa hɔləsəɣɪ ma lanlɛ ké. Pə taya pulv tə, Yesu sɛɛlaa kpekəle kənə Kilisiti tənuyv, na ı tɔɣə konyəŋ kɛ pa tə na mpi pə kaasi tə pə tə ké ma saləməɣənə konyəŋ kɛ ma tənuyv taa, sɪ má sənə na pə yoosi-wɪ. ²⁵ Iso tv-m təmlɛ nte sɪ má yoosi-tɛyɛ mə cəɔ tə, mpu tətəɣə pə tv-m sɪ má la Iso yelaa kpekəle təmlɛ tv, na ı tv-m ké sɪ má heeli ı təm təfoo, má taa ŋmɛsɪ. ²⁶ I ŋmɛsa ı təm kɔŋmɛsətv tənɛyɛ yelaa tənaya təkulakula kɛ hatuu ləŋ, na pənenteɛyɛ ı kula tə tə na í hólí mpi ı tɪ tə. ²⁷ Mpi pə tə tə, Iso sɔɔlaa ké sɪ í la na pá nyɪ isənə ı suwa na í tənəɣɪ na í lakɪ na pə wɛ ŋmɛlav tə pə tə na pə teu səsəəm. I su mpi inəɣɪ sɪ ı ká la yelaa tənə. Kɔŋmɛsətv ntəɣələ sɪ Kilisiti wɛ mə waalı na inɪ ı yekina na mu taakɪ sɪ í ká hiki Iso teeli taa ké mə paa tete. ²⁸ Pə tə ké tə heeliyɪ yelaa tənaya Kilisiti təm. Na tə lakənə tá layatv tənə, na tə kpaaləɣɪ paa wei ké pə təm taa, na tə sɛyɛsəɣɪ sɪ pə táná paa wei ké Iso isəntaa na í tɛma puw kɛ í na Kilisiti pa kpəntuyv təm taa. ²⁹ Təmlɛ tənɛ tə yoosuyv tə ké ma lakɪ na má ləkənə toma taa toma nna Kilisiti haakɪ tə, toma anɛ a wənna ma taa.

2

¹ Ma caa í nyɪ sɪ, mə na Layotisee nyéma na pa tənə mpa pa nu ma hətɛ kɛ kɔnu na pá tá nyɪ ma mayamaya tə, mə kuləkɪ kɛ ma wɛɛ na má ləkɪ pə tɪ fɛɪ. ² Ma ləkɪ ké sɪ pə kpaasi pa apalutv sɪ pá la nəɣə kuləmaya kɛ sɔɔluyv təm taa, na pá hiki naani wei yulv í nyəma teu ı hikiyɪ tɔɣə teu təmamam. Ye pə lapa mpu paa nyɪ Iso kɔŋmɛsəm. Mpəɣələ Kilisiti mayamaya. ³ Kilisiti inɪ ı kin kɛ Iso haa nyəm na layatv nti tə pə kin kinte wɛɛ na pə ŋmɛlaa.

⁴ Ma yəɣətaa tə í nuwayalɛ, í taa yele na nəɣəlv tolisi-mɛ na layatv təmnəa. ⁵ Paa ma na-mɛ tə wɛv tɛma na pooluŋ tə, ma ləsaya wɛ mə kin ké, na ma lanlɛ hɔləmaa isɪ ma nav mə tənə í tɛma mə taa na Kilisiti, na í kpəntaa na í səŋə təca ké pə taa tə.

Kilisiti tə tə hika tá tɪ

⁶ Təv, í tisuyv sɪ Yesu Kilisiti í la mə Səsə tə, í yele na mə na-ı í kpəntɪ mə təntɛ taa. ⁷ I nyəənə-ı teu isɪ tɔyɪ nyəəkuyvna tətə tə. Kilisiti í wɛɛ mə kulaputv tənə kite. Paa kɔyənku í nyəəkɪ tɔŋ kɛ Iso sɛɛv taa. Mɪpɔɣú pa sɛyɛsa-mɛ sɪ í lakɪ. I sɛɛkɪ Iso ké í na təmlɛ kɛ teu.

⁸ I fɛŋ teu, í taa yele na nəɣəlv kəɔ na í hii-mɛ na ı yuləlayatv nyəm təm kɔpuɣusutu kpaɪ nyəntv nti yelaa sɛyɛsaa na pá tɛləsɪ tɛma tə. Təmnəa mpɛ pa ké pə tənə pə kancaalaya nyəm kɛ antulinya taa, pa ta kɛ Kilisiti nyəntv. ⁹ Pə taya pulv, Iso wɛɛtv tənaya Kilisiti kpaɣa ı tənuyv taa na pə mayalı ı taa. ¹⁰ Na mə na-ı í kpəntuyv kuləmv tə í hika pə tənaya, inɪ ı kələnə kawulasɪ tənə na tɔŋtənəa tənə.

¹¹ Mə na-ı í kpənta kuləmv kɛ mpu tə pə pela-mɛyɛ, na pɛluyv mpi pə fɛɪ isɪ yulv pɛluyv tə. Ama pə ké Kilisiti pɛluyv ké. Mpəɣələ pə ləsuyv yuləntənyuyv isayatv toma kɛ yulv taa tə. ¹² Pa sə-mɛyɛ Iso lvm tə pə hɔlaa ké sɪ pa pima mə na Kilisiti na mə na-ı í tayanɪ fem. Na í tisaa sɪ Iso wei ı feesa Yesu ké sətəa taa tə ı wənə toma tə pə tə ké pə lapa mpu. ¹³ Tuu ləŋ isɪ ı taa nyɪ Iso tə mə isayatv ka yelaa ké na í wɛɛ isɪ sətəa kɛ Iso nyəntv taa. Ama pənente Iso kpənta mə na Kilisiti kɛ weesuyv hav. Na Iso husa mə isayatv tənə. ¹⁴ Tá kəma nna a fɛɪ nyuyv na pə pɛləɣɪ tá nin tə Iso yelə a nyuyv mapv na pə saalı yem. Kəma anɛ a nyuyv mapv ka wɛv

təlası tə pə caala-tuyv. Kəma aneyə ı kama səm tesika təə na ı lə a təm. ¹⁵ Kilisiti tesika kə ləə kpana awulaa na tontunaa pa nyəm. ləə tı-weyə Pəyaya akaitv loonja taa kə ısu saləkətonaa na ı təkəna na pə nyənəyi-wə təcōo.

¹⁶ Pə təə ıle ı taa yele na nəğəlv footi-meyə mə təğənaya na mə konyənyəəm na acima kuyeyə na ıəətv kufəlv na kuyeyə kühəesəğ pə təə. ¹⁷ Kəpəntv nti tı kəə tə tə nyaləmələ nté pə tənaya ıəəntə, na Kilisiti kəna pə kınkinte. ¹⁸ ı taa tisi na nəğəlvuyv yem wei ı səəlaa ı pasa ı təyi yəlaa ıəəntaa na ı səəkı ıəətaa tillaa tə pəntv kə mə təm. Yəlv ı lakı mpv, ı toosee nna ı toosaa təğə ı təğəyi na ı lakı. Na wei ı wə mpv tə yəlvhəwəe kalampaanı kuyəna-ı na ı fəina tampana. ¹⁹ ı caa ı matəna Kilisiti wei ı kə nyəyv tə, pəyele Kilisiti ını ı yelina na tənuyv hikiyi kə təğənaya na kə atama na kə nantv pə kpəntaa na pə təkə teu na kə puki ısu ləə caa tə.

Tə na Kilisiti tə səpa tə na-ı tu wəəna weesuyv

²⁰ Mə na Kilisiti ı səpv tə pə ləsa-meyə antulinya ıne ı pə tənə pə kancaalaya nyəm taa kə. ıle pepe təə kə ı tasəyi təntə ısu antulinya tənna-mə? ıle pepe təə kə ı tisiyi na pə tuyv-meyə kiinj ²¹ sı: Taa kpaya pənə, taa təğ pənə, taa tokina pənə? ²² Mpi pə ləsaa sı yəlv ı lana-wı na pə tē tə pə təə kə pa sı kiinj ıne. Yəlaa təkəlekele suna kuyəesətv na kiinj ıne. ²³ Kiinj ıne ı nəğəsəna ləmayəsəe kəpəna kə, mpi tə, ı yelaa na yəlv cəsəğəna ləə səəv, na ı yelaa na yəlv pasəyi ı tı, na ı caala yəlv sı ı tı tənuyv kə wahala. Ama pəsuyv kə kiinj ıne ı fəina sı ı kpa yəlv tənuyv kə kə konyuləğ təlatə.

3

¹ Mə na kilisiti kə pa feesaa. Pə təə ıle timpı Kilisiti caya ıəətaa kə ləə kəğkəğ taa tə tənə nyəm ıkpatə kə ı kə huli. ² ı səəsı ıəəle na ıəətaa nyəm təm, ı taa səəsı ıəəle na atə nyəm pəkəyūv. ³ Pə taya pulv təə, ı səpv tə pə nmesa mə weesıñ kə Kilisiti kın kə ləə cəəğə. ⁴ Mə weesıñ mayamaya nté Kilisiti, ı kəğ ı lukı tə mə na-ı ı lukəna, na ı ka hiki ı teeli taa kə mə paa nyəm.

Təntə kəpəntə na kəfatə pə təm

⁵ Ye mpv atə cəne nyəntv tənə nti ı ka təkəa tə ı kə-təyi mə kın. Ntəğələ asilima, tətəlakası, wasəğkalətv, na konyuləğ ısayəğ, na liyitee kətə, halı liyitee kətə tı na tıñ laəlv pa ısayətv lu kuləv kə. ⁶ ısayətv tənəwə tə təə kə ləə kə mə pəáná na ı má mpa paa nukəna-ı tə. ⁷ ısayətv tənə tı nmakəlvuyv-meyə ləğ tə, nıpúyú ı təğaya teitei.

⁸ Ama pənəntə ı lə pə tənə mpi pə wə mpv tə, pəáná muyv na kakalaya kekeke na nyan. Kutuyv yaa kəsəlaya təm natəlı tə taa luna mə nəəsı taa. ⁹ ı taa pəəyi təmaya pəpətv, pə taya pulv, ı həğəsa mə yəlvwəətv kəpəntv na tə yaasinaa tənaya na ı lə. ¹⁰ Na yəlvwəətv kəfatv kə ı kpaya na ı suu. Yəlv kəfatv ını ı tənə ı nmalv ləə kə kəlvuyv tətəğələğ kə sı pə yele na ı nyı ləə kə teu təkəpəsəkəpəsı. ¹¹ Pə lapa mpv tə, pə fəı sı pə tasəyi tətə sı panə pa ta kə Yuta nyəma, Yuta nyəma ntə, na pəllaa ntə kutəpələğ ntə, ıəkəpəetəe nyəma ntə səsaa taa nyəma ntə, yomaa yaa kasayəmpiya ntə. Aai, Kilisiti kəna pə tənə, na ı wə pa tənə pa waalı.

¹² ı kə ləə yəlaa kə. ləə səələna-mə na ı ləsi-mə sı ı la ı nyəma. Pə təə ıle ı təkı kəpəntv taa kəpəntv na ı lakı. ı húləyi yəlvətv, na ı pasəyi mə tı, na ı wəe təpəmm, na ı təkı suulu. ¹³ ı təkı təma, mə taa ləlv ı pənta ləlv na nti ı húlı təmaya suulu. ı húləyi təmaya suulu, Tacaa ná hula-meyə nıpúyú. ¹⁴ Pə tənaya mpv təpai ıle təma səəlvuyv kə ı kə təkı teu. Təma səəlvuyv mpi pu yelina na ı kpəntı yəlv kuləv. ¹⁵ ı yele na Kilisiti səəlvuyv húləyi mə lotu taa kə mpi ı kə lakı tə. Həsəyūv kəne kə mayamaya kə təə kə ləə kpənta-mə na ı yaa, na ı wə kə ısu yəlv tənuyv təə nıñ na nəəhəe na pə tənaya mpv pə wəv na pə kpəntaa tə. ı səəkı ləə sı ı na təmlə. ¹⁶ Kilisiti təm na tə təəv tənə ı wəe mə kın kə teu. ı səğəsəyi təma, ı kpaaləyi təma na layətv səsəəntv. ı yoonə luyv kuləmvuyv kə ləə kə yontu na ləə Təm yontu na ləə sam nyəntv na yontu nti tə səsəyi apəlvətv tə, na ı səəna-ı ı na təmlə. ¹⁷ Paa mpiyi ı lakı, yaa paa ntiyi ı yəğətəyi, ı yaana tá Səə Yesu hətə, na ı səəkı Tacaa ləə kə ı na təmlə kə ı təə.

ləəna təntə kəfatə cakələ wəe tə

¹⁸ Alaa mé í seeki mə paalaa, Tacaa isentaa, nti pə mɔna í la tɔɔlə. ¹⁹ Apalaa mu sɔɔli mə alaa na í taa la-wɛyɛ nyanj kɛ paa pɛɔ.

²⁰ Piya mɛ Tacaa isentaa mə nyəntu nté si í nuna mə nyéma kɛ pə tɔna pə taa. Ye í nukəna mə nyéma pə laki Iso ké teu ké pə tu fɛi.

²¹ Cɛɛnaa mɛ í taa la na pááná kpa mə piya na si kɔɔ si lɔ apalɔtu.

²² Yomaa, mu nukəna mə caanaa mpa pa tɔka-mɛyɛ antulinya taa cənɛ tɔɔ pə tɔna pə taa. I taa seeki-wɛyɛ waatu wei pa wɛɛki tɔ tike si pá la-wɛyɛ lɛlɛn. Ama í nuna-wɛ na luyɔ kulɔmɔyɔ kɛ seu mpi í seeki Tacaa tɔ pə tɔɔ. ²³ Paa tɔmlɛ nteyɛ pa tu-mɛ tɛ, í la-tɛ na luyɔ kulɔmɔyɔ, na pá wɛɛ isɔ Tacaa tɔmlɛ kɛ í laki, pə taya yɔlaa nyəntɛ. ²⁴ I nyi teu si í lakɔyɔ tɔ Tacaa ká tɛna na í fɛli-mɛyɛ mə kɔfɛlɔyɔ. I ká hiki kɔpantu nti i su i nyéma tɔɔ tɔ. Pə taya pulɔ, Kilisiti kɛna mə Caa mayamaya wei i tɔmlɛ í laki tɔ. ²⁵ Pə tɔɔ ké ye wei i laki isayatu, pu tɛ na pá fɛli-i isayatu nti i lapa tɔ. Iso u fayasəyi nɔɔlɔ se.

4

¹ Yomaa caanaa mɛ, í tɔki mə yomaa kɛ isəna mpi pə kɛɛsaa na pə siyisa teu tɔ. I nyi teu si mé tɔtɔ mə wɛna Caa kɛ isɔtaa.

Nti Pɔɔli si pá laki tɔ

² I sɔləmyi Iso, í taa yɛlɛ. I fɛnɔyi na í sɛɛki-i í na tɔmlɛ kɛ mə Iso sɔləmɔyɔ taa. ³ I kpɛntəna tá na í sɔləmɔyɔna Iso na í ha-tɔyɔ ikpate na tɔ la i waasu na tɔ kpaali Kilisiti tɔm kɔɲmɛsətu. Tɔm kɔɲmɛsətu tənɛ tɔ tɔɔ ké ma wɛ saləka taa ké isəntɔ. ⁴ I sɔləmi Iso na má, ɔlɛna má yasɔ i tɔm tɛɛiɛi na pá nyəmi-i teu, mpi pə tu má si má la tɔɔlə.

⁵ I nyi mə tɔntɛ kɛ mpa pa ta kɛ Iso sɛɛlaa tɔ pa kin, na í taa yɛlɛ na aləɛkɛ kɔyɛɛn fiti-mɛyɛ yem. ⁶ Paa kuyan̄ku í yɔɔtəyi kɔpantu, na kawaaya nyəntu í lukəna mə nɔɔsi taa. I nyi isəna pə mɔna í cɔ tɔm tɔ na í cɔɔki paa wei.

Kantəkaya sɛɛtu

⁷ Tá taapalɔ kɔpan Tisiki ká heelina-mɛyɛ ma tɔm tɔna tɔpaɪpaɪ. Ma na-i tɔ lakəna Tacaa tɔmlɛ na i kɛ tɔmlɛ latu kɔpan ké. ⁸ Pə mayamaya pə nyuyɔ tɔɔ ké ma kusa-i si í polo í na-mɛ na í heeli-mɛyɛ tá alaafəya tɔm na pá hɛɛsi mə lanja. ⁹ Tá taapalɔ kɔpampan Honesim wei i kɛ mə taa lɛlɔ tɔ ílɛ i suna-i. I ká kɛɛsi-mɛyɛ tɔ tɔna nti tɔ laki cənɛ tɔ.

¹⁰ Ma saləka taa akpele Alisitaaki na Paanapasɔ kɔɔ pəyaya Maləki si pá sɛɛ-mɛ yoo. Pa tɛma-mɛyɛ Maləki inu i tɔm heeluyɔ, ɔlɛ ye i tala mə tɛ í tɔki-i teu. ¹¹ Yesu wei pa yaa si Yutusi tɔ i sɛɛ-mɛ tɔtɔ. Yɔlaa tooso inɛ i tike i luna Yuta nyéma mpa pa layasaa tɔ pa taa, na má na-wɛ tɔ lakəna Iso kawulaya tɔmlɛ, na pa paasaa ké na pá sɔɔsi-m apalɔtu.

¹² Ipafəlasɔ wei i kɛ mə taa lɛlɔ tɔ i sɛɛ-mɛ. I kɛ Yesu Kilisiti tɔmlɛ tu ké na i sɛɛsa isəlɛ na Iso sɔləmɔyɔ kɛ mə tɔɔ ké teu si í sɔɲ tɛa na pulɔ í taa ciyiti-mɛ, na í pu Iso nyəntu taa, na í tanja tɛtɛyɛtɛyɛ si í la pə tɔna mpi Iso caa tɔ. ¹³ Ma ləsəyi i nyulɔyɔ, ye n na isəna i kɔyi i tɔyi mə na Layotisee na Hiyelapolisi nyéma mə tɔ tɔ pə fɛi kɛɛsuyɔ. ¹⁴ Tá lokotulo kɔpan Luku na Temasi si pá sɛɛ-mɛ.

¹⁵ I sɛɛ tá taapalaa mpa pa wɛ Layotisee tɔ, na í sɛɛ Nɛmfa na Yesu sɛɛlaa kpekəle nte tɔ kotiyi i tɔyaya kɛ Iso sɛɛv tɔ. ¹⁶ Ye mu tɛma takəlaya kanɛyɛ kalɔyɔ ɔlɛ í tɛlɔsi Layotisee Yesu sɛɛlaa na pɛlɛ pá kala-kɛ tɔtɔ. Mɛ tɔtɔ mu mu Layotisee nyéma nyəɲka na í kala. ¹⁷ I heeli Aasipi si í paasəna Tacaa tɔmlɛ nte pa tu-i si í la tɔɔ teu.

¹⁸ Ma mayamaya ma ninj ŋmaatu nté cənɛ. Pɔɔli má ma sɛɛ-mɛ. I taa sɔɔ si ma wɛ saləka taa yoo.

Iso í húlɔ-mɛyɛ pɛɛlɛɛ.

TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŋKA NKA PŌŌLI NMAAWA TESALONIKI NYĒMA TŌ Kutvltv

PŌŌli waasu yelənav waatu ke Iso seelaa luwa Tesaloniki icate taa. Ama i mayamaya i ta caya təna na pə taan̄i ké. Yuta Iso seelaa kpekəle natəli tə yelaa na i kuli na i tēna Kələnti icate taa. Tənaya i taapalu Timotee polaa na i keesi-i Tesaloniki nyəma təm. I nuwa mpv ilena i apalvtv kpa. Haləna i sa Iso ké pə tō. PŌŌli mayamaya nyula teu isu i ná Tesaloniki nyəma. I tasa-weye apalvtv si pá kantəli na pa puki Iso seev taa. PŌŌli cōwa təm nti Tesaloniki nyəma ka pōosa-i səttaa fem tō na Kilisiti məlvv təm tō tōtō tō. I tōma si paa nɔɔlv ta nyi Yesu məlvv kuyaku na pə waatu tō, pə wee ké si ta sōlv i pu na té tan̄aa.

Isəna pa faya Tesaloniki I takəlaya tō:

Iso samtv na seetv, titite 1:1–3:13

I tasəyi-weye layatu si pá puki Iso seev taa, titite 4:1-12

Kilisiti məlvv tō layatu tasv, titite 4:13–5:11

Kantəkaya kutvtv na seetv, titite 5:12-28

Seetv

¹ Taya PŌŌli na Silaasi na Timotee.

Tá ŋmaakəna takəlaya kaneye Tesaloniki Yesu seelaa kpekəle nyəma me mpa i ké Tacaa Iso na tá Soso Yesu Kilisiti pa nyəma tō. Iso na Yesu Kilisiti pá hólí-meye pēlee na pá ha-meye alaafəya.

Tesaloniki nyəma Isosele teu

² Tam tə seeki Iso si i na təmle ke mə tənə mə tō, na té sələməyənə-meye tam tōtō. ³ Na tam ye tə sən̄a Tacaa Iso isentaa tə tōsəyi isəna i lapa tēma ke mə Iso mpaav taa tō, na isəna mə tēma sōlvv susa-meye lvpv sōsōm taa tō, na isəna mə tēlvv ke Tacaa Yesu Kilisiti kin̄ ta pasa paa pəcō tō. ⁴ Tá taapalaa me, tə nyəmá si Iso sōla-me na i ləsi-me si i pəsi i nyəma. ⁵ Pə taya pulv tō, tə ta heeli-meye Laapaali Kupaŋ na nɔɔ taa təm tike. Ama na tōma na Feesuyu Nan̄ntv tōŋ taa ké tə heelina-meye-i. Na tə tēma tá taa ké teu si təm tən̄e tə ké tampana nyəntv. Mə mayamaya i nyəmá isəna tə tōma mə hekv si pə sən̄a-me tō. ⁶ I tən̄a tá na Tacaa tá ikpate, na i ná konyəntəyole sōsōle, paa na mpv i mv Iso Təm na lan̄huləml̄e sōsōle nte Feesuyu Nan̄ntv kəŋna tō. ⁷ Haləna mə yaasi hula Masetoni na Akayi Iso seelaa tənaya isəna paa la na pá te tō. ⁸ Na pə taya Masetoni na Akayi pa tətunaa taa tike ke Tacaa təm nu mə tō. Ama paa timpi pə nuwa isəna i mv Iso Təm tō na pá yəyətəyi pə təm. Hal̄ pə fei si tu nōki na té tasa nɔɔlvv mə təm heeluyv. ⁹ Paa wei i keesəyi isəna tu pola mə te na i mv-tv tō, na isəna i lə tūŋ təm na i mələna Iso tō si i lak̄i tampana Iso weesuyu tv təmle, ¹⁰ na i tan̄ si i Pəyaya Yesu wei i ka feesa səttaa taa tō i luna isəttaa na i kō. I Pəyaya ŋke kaa yana-tv̄y cele ke Iso pááná taa.

2

Təmle nte PŌŌli lapa Tesaloniki tō

¹ Tá taapalaa me, mə mayamaya i nyəmá si waatu wei tə kōma mə kin̄ tō tə ta lu yem. ² Isu i tēma nyəm tō pa tēma-tv̄y nyan̄ lapv na kutv̄y ke Filipv ké na pəcō té tak̄i mə te Tesaloniki. Ama Iso ha-tv̄y apalvtv si té heeli-meye i Laapaali Kupaŋ, paa kayatv̄y tō isəna. ³ Pə tən̄a mpi tə seyesəyi yelaa si pá la tō pəntv̄y fei pə taa yaa hūwee asayee naali, na tu pēekəyi si té puyusi nɔɔlv. ⁴ Ama tə yəyətəyi pə tənaya teitei ké isu Iso caaki tō, pə taya pulv tō, Iso in̄ i sama-tv̄ na i cela-tv̄y i Laapaali Kupaŋ si té heeli. Il̄ pə taya yelaa lan̄heele ke té pēekəyi

na té laki mpv. Ama Iso wei i wiiliyi tá lotunaa taa na í naa tá taa hówée tó i lanjheele ke tó pɛkɛxi. ⁵ Mə mayamaya í nyemá teu sí tə ta ma-mɛyɛ nɔɔ taa ké tiiliyi paa pəcɔ mayamaya, na tə ta la liyitee kətɔi ke tiili na té puyusi-mɛ. Na Iso mayamaya ná ná pə tənaya mpv. ⁶ Tə ta pɛkɛi yɔlaa isante, paa mə mayamaya mə kin yaa nɔɔlɔ i kin. ⁷ Pəcɔ tə kev Kilisiti tillaa isəntɔ tɔ, ye tu nɔkaa tu ɲmakəla-mɛ na í lá isəna tə caa tɔ. Ama tə caya mə hekɔ na suulu na té laki-mɛ tɔpamm isɔ asɔnɔyɔ lakɔyɔ kɔ pəyaya tɔ. ⁸ Tə sɔɔla-mɛyɛ katatəlaya ké, haləna tə tɛm-mɛyɛ Laapaali Kupaŋ ke heeluyɔ tɔ, ye paa tɔma sí tɔ ləsɔ tá weesiŋ mayamaya na té tu-mɛ, tu ləsaa. Pəpətu fɛi, tá luuŋ suu-mɛyɛ teu ké. ⁹ Tá taapalaa, ntəŋ í tɔɔsa isəna tə lapa tɔma na té konti hanaya tɔ? Isəna tə lapa tɔmlɛ na isələ kɔsɛmle ke teu sí tɔ taa sukɔ mə taa nɔɔlɔyɔ sɔɔlɔ ke saa wei tu wɛ mə hekɔ na tə heeliyi-mɛyɛ Iso Laapaali Kupaŋ tɔ.

¹⁰ I pəsəyi na í ləsɔ tá nyulɔyɔ ke isəna tá tɔntɛ tewa Iso sɛɛlaa mɛ mə kin, na té kɛsaa na té tá liyiti tiili tɔ, Iso mayamaya ná ná mpv tɔtɔ. ¹¹ Pəcɔ i nyemá tɔtɔyɔ isəna tə lapa paa mə taa wei isɔ cɛcɛ lakɔyɔ i pəyaya tɔ. ¹² Tə lapa na í təkɔ tənəŋ ke teu na tə sɔɔsa-mɛyɛ apalɔtu, na té sɛɛsɔ-mɛ na isələ sí í tɔ na pə kɛsəna teitei isɔ Iso caaki tɔ. Iso inɔ i yaana-mɛ sí í hiki mə paa tete ke i kawulaya na i teeli taa.

¹³ Tə sɛkɔ Iso sí í na tɔmlɛ ke tam tɔtɔ. Pə taya pulɔ tɔɔ, waatu wei tə heela-mɛyɛ Iso Tɔm tɔ í tá mɔ-tɔ isɔ yɔlaa nyəntɔ. Ama í nuwa tɔ í mɔwaya sí tə ké Iso Tɔm, na tampana tə mayamaya ké. Ntɔ inɔ tə lakəna tɔmlɛ ke Iso sɛɛlaa mɛ mə taanaa. ¹⁴ Tá taapalaa-mɛ, mpi pə lapa Kilisiti nyéma hekɔ ke Iso sɛɛlaa kpeka wena a wɛ Yuta tɔ a taa tɔ, pə akpele lapəna ntɛyɛ mə kin tɔtɔ. Naasɔyɔ mpi Yuta nyéma naasa pɛɛyɛ tənə tɔ pə taka ké mə ɔcate nyéma ná naasa-mɛ tɔtɔ. ¹⁵ Yuta nyéma mpe pa kɔna Tacaa Yesu, na mpe inɔ pa kɔna Iso kuyɔɔtɔtu teləsəlaa. Kulɔmaa mpe inɔ pa naasəna-tu tɔtɔ. Pa fɛi Iso ké teu, na pa ké yɔlaa tənə kolontunaa. ¹⁶ Paa yeki sí tə sɛyɛsɔ mpa pa ta ke Yuta nyéma tɔ na pə ya pɛɛ pa nyɔŋ. Isayətɔnaa mpa tuu ləŋ paa lapa tɔ mpe pa tɔɔ ké pa tənəna lentənəna ke kaav na pə kpaa huɔule. Ama pənɛntɛyɛle Iso tɛma pə tɔm.

Pɔɔli nyuləyi sí í ná Tesaloniki nyéma

¹⁷ Tá taapalaa-mɛ, tuu isɔ tə yeluyɔ tɔmayə wɛɛ naaleɔyɛ mpv tɔ, tə nyula sɔsɔm sí tɔ na-mɛ, haləna pu tu laki-tuyɔ ləŋ. Ama paa tu naa tɔmayə mpv tɔ tá laakalənaa wɛ tɔma kin ké. ¹⁸ Tə nyula teu sí tɔ mɔli mə kin, haləna Pɔɔli má, tɔm payalɛ ke ma tu mə tɛ pote pələ na Satanɔ tá tisi sí tɔ hiki mpaav. ¹⁹ Mə tike təkəŋ ké tə tɛɛlɔyi na té huləsəyənə lanɔ, na mɛyɛ tu mɔyɔlənə Tacaa Yesu kɔntɛ wule ke i isəntaa sí tə yoowa yoou na té lá akanaa. ²⁰ Nn, mɛyɛ tu yɔɔlənə, na mɛyɛ tu huləsəna lanɔ mɛɛ.

3

¹ Tə tu mə tɛ pote pələ ke ɲpɔyɔ tam na pə kɔɔ pə nu-tu ilɛna té hiki hówée sí taa caya Atɛɛnɔ ke tá tike, ² na pə kaasi na té tili tá taapalɔ Timotee wei tá na-i tə laki Iso tɔmlɛ ke Kilisiti Laapaali Kupaŋ heeluyɔ taa tɔ. Tə kɔsa-i na té tili-i ɲpɔyɔ sí í sɔɔsɔ-mɛyɛ toma na apalɔtu ke mə Iso mpaav taa, ³ na pə taa kɔɔ na kɔnyəntɔyɔlɛ nte tə taa tə wɛ isəntɔ tɔ té kɔɔ té kəli mə taa nɔɔlɔ na í lɔ tɔŋ. Mə mayamaya í nyemá mpv, sí kɔnyəntɔyɔlɛnaa mpe pa ké mpi mpi Iso ka tɔma sí pu mayana-tu tɔ pə taa lempənənaa ké. ⁴ Haləna pə mayamaya ke tə heela-mɛyɛ waatu wei tá na-mɛ tə wɛɛ tɔ, sí paa tu-tuyɔ kɔnyəŋ. Mpv inɔ pə mayamaya ke í naa pə kɔma isəntɔ. ⁵ Pə tɔɔ ké tə tuyɔ mə tɛ pote pələ ke ɲpɔyɔ tam na pə nu-tu tɔ, ma kɔsa Timotee sí í polo na í na isəna mə Iso mpaa tənɔyɔ yaasi wɛɛ tɔ. Ma nyan sí pə taa kɔɔ sí lɔyɔɔ mayasa-mɛ na tá tɔmlɛ saali yem ké mə kin.

⁶ Ama Timotee kɔmna mə tɛ isəntɔ tɔ i kɛesa-tuyɔ isəna í sənɔ Iso mpaav taa ké teu na í tɔka tɔma sɔɔlɔyɔ tɔm tɔ. Na i heela-tu sí í tɔɔsəyi tá tɔm ke tam na lanjhulɔmlɛ. Haləna í nyuləyi sí í na-tuyɔ teitei isɔ tá nyuləyi sí tɔ na-mɛ tɔ. ⁷ Tá taapalaa mɛ, waatu wei tə nu mə tɔm tɔ pə heesa tá lanɔ ke teu ke sɔsɔm ké tá wahalanəna na ta kɔnyəntɔyɔlɛnaa panɛ pa tənə pa taa ké. Iso mpaav ɲku í tɔka teu tɔ ɲku kɔ heesəna tá lanɔ ke mpv. ⁸ Na í sənɔyɔ tɔca ke Tacaa tɔm taa tɔ tə feesaa ké tɔfuv. ⁹ Sɛɛtu ntiyi tu sɛɛ Iso na pə tala isɔ lanjhulɔmlɛ nte tə hika mə kin ke i

isenta tɔ? ¹⁰ Ta isələ seena Iso sələməyɔ kɛ tam si í yele na tá na-mɛ tɔ ná tɛma na tá isəpee na tɔ teesi-mɛyɛ Iso mpaav tɔm kɛ húlúyú.

¹¹ Tacaa Iso mayamaya na tá Sɔsɔ Yesu pá la na tɔ hiki mpaav na tɔ polo na tɔ na-mɛ. ¹² Tá Sɔsɔ í la na mə sɔləyɔ sɔsɔyɔ tam kɛ tɛma kin na yɔlaa tɛna kin, haləna kɔ tala isu tá mayamaya tɔ sɔləyɔ-mɛ tɔ. ¹³ Ye tá Sɔsɔ ɪnɪ ɪ lapɔ mpɔ, mɛ í ká hiki toma kɛ hatuu mə huwɛɛ taa na í pəsi Iso nyɛma, na í tɛ tɛkpataa kɛ Tacaa Iso isenta kɛ kuyan̄ku tá Sɔsɔ Yesu na ɪ nyɛma paa kɔɔ tɔ.

4

Tɔntɛ nte tɔ maya Iso tɔ

¹ Pə tənaya mpɔ ɪlɛ tá taapalaa mɛ í ná tá kin kɛ isəna pə wɛɛ si í ká tɔ na pá maya Iso tɔ, halɪ í tɔɲna m̄púyú lapɔ mɛɛ. Ama nti nɔɔnɔɔ ma wiikina-mɛ tɔyɔlɛ si, hai, Tacaa Yesu tɔɔ í sɔsɔ lɔpɔ kɛ pə taa. ² Anɪ í nyɛmá Tacaa Yesu kɔsɛyɛsətu nti tɔ sɛyɛsa-mɛ si í tɔɲ tɔ. ³ Mpi Iso caaki tɔyɔlɛ si í pəsi ɪ nyɛma na í yele asilima kɔlapɔtɔ tɛkpataa. ⁴ Paa mə taa wei í nyɪ isəna ɪ ká kpaya alɔ na pá wɛ tənəɲ na pá wɛna nyɔyɔ tɔ. ⁵ Pə taa wɛɛ kətɔnaa tike tɔm isu yɔlaa mpa pa ta nyɪ Iso tɔ pɛlɛ pa lakɔyɔ tɔ. ⁶ Nɔyɔlɔ í taa pəntəna ɪ tɔyɔntɔlɛ kɛ tɔm tənɛ tɔ taa na í taa wakəlɪ-ɪ pulɔ. Tə tɛma-mɛyɛ tɔm tənɛyɛ heeluyɔ na tɔ kpaala-mɛyɛ teu si Tacaa ká tɔ saləka kɛ mpa pa lakɪ isayatu ntənaa tɔ. ⁷ Iso tá yaa-tɔyɔ ɪ mpaav taa si tɔ lakɪ asilima kɔlapɔtɔ, ama si tɔ la tá tɪ tənəɲ kɛ. ⁸ Pə tɔɔ kɛ ye wei ɪ kpaya tɔm tənɛ na í lɔyɔna lumaya waalɪ, pə taya yulɔ kɔheelitu kɛ pɔntɔ lɔwa. Ama Iso wei ɪ ha-tɔyɔ ɪ Feesuyɔ Nan̄ɲtɔ tɔ ɪ nyəntɔ kɛ ɪ lɔwa.

⁹ Ye mə taa mə tike tɛma sɔləyɔ tɔm ɪlɛ, paa ɲmaa-mɛ na pá sɔsɔ-mɛyɛ nti tɔtɔ? Iso mayamaya tɔɲna-mɛyɛ pə tənaya m̄púyú sɛyɛsuyɔ ɪlɛ. ¹⁰ Halɪ nti ɪnɪ tə mayamaya kɛ í tɔɲna mə taapalaa mpa pa tɛna pa wɛ Masetoni tɛna taa tɔyɔ lapɔ. Ama tá taapalaa mɛ, tə tasəyɪ-mɛyɛ wiinaɔ si í sɔsɔ lɔpɔ kɛ pə taa. ¹¹ Paa mə taa wei í lɔ si í na ɪ tɔyɔntɔlɛ pá wɛɛna tɛma na lɛɲ, na paa wei í paasəna ɪ nyəntɛ na í hiki ɪ mayamaya kɛ mpi ɪ ká suu ɪ nɔyɔ tɔ. Nti ɪnəyɪ tu tɛma-mɛyɛ heeluyɔ. ¹² Mpɔ ɪnɪ pu yelina na ma ta nyɪ isənaa tɔna-mɛ, na í kaa caya na í tɛɛlɪ nɔyɔlɔyɔ pulɔ taa.

Tacaa kəntɛ

¹³ Ta taapalaa tə caa si í cəkəna mpa pa səpa tɔ pa tɔm na í taa wɛɛ piti taa isu mpa pa fɛina tɛɛluyɔ kɛ Iso kin tɔ. ¹⁴ Isu tə tɛma tá taa si Yesu səpa na í tayanɪ fem tɔ, mpɔ tɔtɔyɔ tə tɛma tá taa tɔtɔ si Iso ká kpəna Yesu na mpa pa səpa Yesu mpaav taa tɔ na í mɔɲna.

¹⁵ Tacaa kɔheelitu mayamaya kɛ tə caa-mɛyɛ sɔsuyɔ kɛ cənɛ, si tá mpa tu wɛɛna tá isɛ kɛ Tacaa kuyaku kɔkəməyɔ wule tɔ tə kaa tɛɛ nɔyɔ kɛ mpa pa tɛma səpɔ tɔ. ¹⁶ Pə kəɲ pá kɛɛsi na pá holi na pá nu isətaa tillu sɔsɔ tɔɲ na Iso akantɔlɛ, ɪlɛna Tacaa mayamaya luna isətaa na í tiiki. Mpa pa səpa Kilisiti mpaav taa tɔ pɛlɛ paa fɛ kancaalaya. ¹⁷ Pə waalɪ kɛ pu kɛlɪ isɛ nyɛma tá, na tá na-wɛ tɔ kpɛntɪ na tɔ suɔ ɲmɔntɔ tɛɛ na tɔ suli Tacaa kɛ isətaa. Na tá na-ɪ tu caya tam. ¹⁸ ɪ hɛɛsəyɪ tɛma laɲa na tɔm tənɛ.

5

¹ Tá taapalaa, pə fɛɪ isu paa nɔki-mɛyɛ takəlaya ɲmaaɔ na pa kɛɛsi-mɛyɛ waatu yaa wɛɛ nna a taa mpɔ ɪnɪ pu la tɔ pə tɔm. ² Isu mə mayamaya í tɛma nyɛm kɛ teu tɔ, Tacaa kuyaku ká la kɛ isu ɲmulɔ kɛɛsuyɔɔ na í kɔɔ ahoo tɔ. ³ Waatu wei yɔlaa ká kɔɔ na pá tɔɲ si: Nhnn, pənɛntɛyɛlɛ antulinya caya ɪ tɛtɛ, na pənɛntɛyɛlɛ tə hɛɛsaa tɔ. Waatu ɪnəyɪ pu tii pa tɔɔ tɛkpili kɛ tɔm kɔlɔm tɔɔ, na pá la-wɛyɛ sakasaka pa kaa fiti. Pu la kɛ isu lɔlɔyɔ wɔsasi takuyɔ ahonto tɔ. ⁴ Ama tá taapalaa, kayana í tá kɛ səkɛtuyɔ tɛɛ nyɛma, na pə fɛɪ si kuyaku kɔnɛ kɔ tuti-mɛyɛ kɔtutu isu ɲmulɔ tutuyuu tɔ. ⁵ Nɔɔnɔɔ taa isəntɔ pə nyaala mə tɔɔ kɛ na í pəsɔ ilim taa nyɛma kɛ. Tə ta kɛ mpa pa wɛ ahoo taa na səkɛtuyɔ tɛɛ tɔ. ⁶ Mpɔ tɔ tɔ taa paasəna tɔm isu lɛlaa lakuyɔ tɔ. Ama tɔ cayanɔ tá isɛ na tɔ fɛɲ na tɔ lakɪ pə tɛna na laakali. ⁷ Ahoo kɛ toolaa tooki, na ahoo kɛ sulɔm kuyɪ pə nyɔɔlaa. ⁸ Ama tá mpa pə nyaala tá tɔɔ na tɔ pəsi ilim taa

nyɔ́ma tɔ tu lakɪ pə tənə na laakalɪ ké. Tɔ́ yele na tá Iso taa tɛmnəv na tá tɛma sɔɔlɔv pəsɪ-tu ɪsu nyəɣəlɔv toko. Tɔ́ cəyana naani sɪ pu ya-tu, na pələ pu wɛɛ ɪsu tə paŋɔv yooɔ kahuka tɔ. ⁹ Tə ta kɛ mpa Iso sɪwa sɪ cele pu fɛlɪ nyan tɔ se. Ama sɪ pə ya tá nyɔɔŋ kɛ Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ ké. ¹⁰ Kilisiti ɪnɪ ɪ sɔpa tá tɔɔ ké sɪ ye pə tala ɪ kɔntɛ wule na í mayana tá na tá ɪsɛ, yaa paa tə tɛma sɔpɔ, tá na-ɪ tɔ́ kpɛntɪ na tə kaa tɛcayalɛ kɛ tam tɔɔ. ¹¹ Pə tɔɔ ɪlɛ í sɔɔsəɣɪ tɛmaya apalɔtɔ, na í tuliɣɪ tɛmaya teitei ɪsu í tɔŋna lapɔ tɔ.

Pɔɔlɪ caa pa lakɪ mpi tɔ

¹² Tá taapalaa, tə heeliɣɪ-mɛ sɪ í tɔna mpa pa lakɪ tɛmlɛ kɛ mə hɛkɔ tɔ, mpa Tacaa kpawa sɪ pá tiikiɣɪ-mɛ na pá sɛɣɛsɪ-mɛ tɔ. ¹³ Mə luunɪ í la-wɛ, na í sɔɔlɪ-wɛɣɛ teu kɛ tɛmlɛ nte pa tɔŋna lapɔ tɔ tə tɔɔ. ɪ wɛɛna tɛma na lɛlɛŋ.

¹⁴ Tá taapalaa, hai, í kaləna mpa paa caa pɔlɔ lapɔ tɔ. ɪ la na mpa pa kələ fɛɛɛ tɔ pa fɛɛɛ ya, í tɛŋ acamaa, í húləɣɪ yələa tənaya suulu. ¹⁵ ɪ la laakalɪ na mə taa nɔɣɔlɔ í taa lɛɛtɪ lɛlɔ kɛ ɪsayatɔ. Ama í lɔ sɪ í lakɪ tɛmaya kɔpantɔ kɛ tam, paa mə mayamaya mə tɛma, paa kpai nyɔ́ma.

¹⁶ Mə lanɪ í hɔlɔmɪ tam. ¹⁷ ɪ səlɛməɣɪ Iso ké tam, í taa yele. ¹⁸ ɪ sɛɛ Iso sɪ í na tɛmlɛ kɛ paa mpi pə taa. ɪsəna Iso caa sɪ ye í tɔŋəɣɪ Yesu Kilisiti í lakɪ tɔɣɔɛ.

¹⁹ ɪ taa kayatɪ Feesuyɪ Nanɪŋtɔ, í yele-ɪ na í la ɪ tɛmlɛ. ²⁰ ɪ taa nyənɪ Iso kɔheelitɔ kpaalɔv kɛ yem. ²¹ ɪ wɛsɪ paa mpi pə taa ké teu na í ná nti nti tə wɛ teu tɔ na í tɔkɪ tɔɛ. ²² Na í lɔ nti tə fɛɪ teu tɔ paa tə ké nti.

²³ Iso wei ɪ lakɪ na tɔ́ nukɪ lɛlɛŋ tɔ í yele na í pəsɪ ɪ nyɔ́ma tɛkpataa. Iso ɪnɪ í paasəna mə ləmayasɛɛ na mə tənəŋ, na mə wɛɛtɔ nti tə tənə tɔ́ wɛɛ tənəŋ kɛ Tacaa Yesu Kilisiti kɔntɛ wule. ²⁴ Wei ɪ yaa-mɛ tɔ ɪ ké kɔpaŋ. Pə tɔɔ ké ɪ kaa yele-mɛɣɛ taɣanɔv kɛ mpɔ.

²⁵ Tá taapalaa í səlɛmənə-tɔv Iso tɔtɔ.

²⁶ ɪ sɛɛ tá taapalaa tənaya teu na í lɛlɪ.

²⁷ Hai, ma wiikina-mɛɣɛ, Tacaa tɔɔ sɪ í kala takəlaya kanɛ na yələa tənə nu.

²⁸ Tacaa Yesu Kilisiti í la-mɛɣɛ pɛɛɛɛ.

TAKɛLAYA NAALE NYɛŋKA NKA PɔɔLI NMAAWA TɛSALONIKI NYɛMA Tɔ Kutɔlɔtɔ

Pɔɔli tasəyi Tɛsalonikɪ nyɛma ke sam ke takɛlaya kanɛ ka taa kɛ pa taa tɛm na pa tɛɛlvɔ tɔɔ. I caa si i tayanɪ Yesu mɛlvɔ tɔm nti yɛlaa pɛnta nuv tɔ. Lɛlaa huɔki si wahalanaa mpa lɔ sɛɛlaa tɔki tɔ pa tɔɔ Yesu ka kɔɔ lɔŋ, halɛna pɔ yɛle tɛma lapɔ. Ama Pɔɔli heela-wɛ si pɛ wɛɛ si isayatu tɔ i kɔɔ kɛ na pɛcɔ Yesu ka kɔŋ. Pɛ tɔɔ kɛ i tasa-wɛyɛ apalɔtɔ si pɔ hatɛlɛna fɛlentunaa na pɔ sɛlɛmɛyi, na pɔ lakɪ tɛmlɛ.

Isɛna pɔ faya Tɛsalonikɪ II takɛlaya tɔ:

Sɛɛtɔ na apalɔtɔ sɔɔsvɔ, titite 1

Kilisiti mɛlvɔ tɔm, titite 2

I tasəyi layatu si pɔ sɛlɛmɪ na pɔ la tɛmlɛ, titite 3

Sɛɛtɔ

¹ Taya Pɔɔli na Silaasi na Timotee.

Tá ŋmaakɛna takɛlaya kanɛyɛ Tɛsalonikɪ Yesu sɛɛlaa kpekɛle nyɛma mɛ mpa i kɛ Tacaa lɔ na tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti pa nyɛma tɔ. ² Tacaa lɔ na tá Sɔsɔ Yesu Kilisiti pɔ hólí-mɛyɛ pɛɛɛɛ na pɔ ha-mɛyɛ alaafɛya.

Kilisiti kɔntɛ wulɛ huɔlɛ

³ Tá taapalaa, pɛ wɛɛ si tam tɔ sɛɛki lɔ kɛ i na tɛmlɛ ke mɛ tɔɔ, na pɛ tu mɔna mpɔ. Pɛ taya pulɔ tɔɔ, i tɔŋna tɔŋ nyɔɔv ke mɛ lɔ mpaav tɔŋvɔv taa kɛ tam kɛ, na mɛ tɛma sɔɔlvɔv ná tɔŋna sɔɔsvɔv ke teu tɔtɔ. ⁴ Pɛ tɔɔ kɛ tɔ yɔɔlɔyɛna-mɛyɛ lɔ sɛɛlaa lɛlaa taa kɛ isɛna mpi i pɛsaa na i kantɛli na i tɔki lɔ mpaav ke kɔnyɔntɔyɔlɛ na wahalanaa mpa pa tɔyi-mɛ tɔ pa taa tɔ.

⁵ Na pɛ tɛnaya mpɔ pɛ hólóyi isɛna lɔ tɔŋyɛ siyisuyu ke i huɔlɛ taa tɔyɔ. Pɛ taya pulɔ tɔɔ, mpɔ inɪ pu yɛle na i mɔna lɔ kawulaya ŋka ka tɔɔ i naa wahalanaa mpɛ tɔ ka hikuyu. ⁶ lɔ ká tɔŋ tampana na i lɛɛti mpa pa tɔyi-mɛyɛ wahala tɔyɔ wahala. ⁷ Na i ha tá na mpa mɛ i tɔki kɔnyɔŋ tɔyɔ hɛɛsvɔv. I ká la mɔpúyɔ wulɛ nte Tacaa Yesu ká luna isɔtaa na isɔtaa tillaa tɔŋ nyɛma ⁸ na kɔkɔ ŋka ka mɔyi kemkem tɔ, si i tɔyi salɛka ke mpa pa ta nyɪ lɔ na mpa pa kisa Tacaa Yesu Laapaali Kɔpan ke mɔyɔ tɔ. ⁹ Salɛka wei i ká tɔ-wɛ tɔyɔlɛ wakɛlvɔv mpi i ka wakɛli-wɛ tɛnaŋnaŋ ke tam tɔɔ, na paa hatɛlɛna Tacaa na i toma nna a tewa sɔsɔm tɔ. ¹⁰ Pu la mɔpúyɔ wulɛ nte inɪ i ka kɔɔ si i nyɛma i tɔ-i teeli na mpa pɛɛ paa mɔ i tɔm tɔ pɔ samɪ-i tɔ. Na mɛ mayamaya i ká wɛɛ pɛ taa. Mpɪ tɔ, i mɔ tɔm nti tɔ heela-mɛ tɔ se.

¹¹ Pɛ tɔɔ kɛ tɔ sɛlɛmɛyɛna-mɛyɛ tam si tá lɔ i la na i mɔna weesuyu ŋku kɔ tɔɔ i yaa-mɛ tɔ kɔ hikuyu. Tɔ kooliyi kɛ si i hólí i toma na i la na kɔpantɔ nti u huɔki mɛ taanaa tɔ i pɛsi na i la-ti, na mɛ lɔ sɛɛv tɛma te teu. ¹² Waatu inɔyi i ká la na Tacaa Yesu hɛtɛ hiki teeli, ilɛna i la na mu hiki teeli tɔtɔyɔ tá lɔ na Tacaa Yesu Kilisiti pa pɛɛɛɛ tɔɔ.

2

Isayatu tɔ tɔm

¹ Tá taapalaa, ye Tacaa Yesu Kilisiti kɔntɛ na tá kotuyu ke i kin tɔm ilɛ, ² i taa yɛle na pɔ liyiti-mɛyɛ mpɔ tɛhɛɛ na pɔ cɛ mɛ laŋa si Tacaa kɔyaku tɛma tatɛ. Ntanyɪ cele nyɛntɔ nalɔ nɔyɔlv i yɔyɔtɛna mpɔ, yaa nɔyɔlv lapɛna waasɔv ke kulapɔv ke mpɔ, yaa ntanyɪ nɔyɔlv ná loolina si tá takɛlaya nakɛli ka taa kɛ pa ŋmaa mpɔ. ³ Na paa pa tu heela-mɛ si nti te, i taa nu. Pɛ taya pulɔ, yɛlaa ká kulɪ na pɔ tɛɛsi lɔ kɛ kisuyu tɛsayasaya. Na Isayatu Yulɔ wei inɪ paa wakɛli tɛnaŋnaŋ tɔ i ká lu na pɛcɔ wulɛ nte tɔ kɔɔ. ⁴ Pɛ tɛna mpi yɛlaa sɛɛki na pɔ nyɛnɔyi si lɔ nyɛm tɔ i ká kisi-wɪ tɛkpatakpaata. I ká kulɪ pɛ tɛnaya mpɔ pɛ tɔɔ, halɪ i ká suv na i caya

Isə təseəle səsəəle taa mayamaya na í tə sɪ inəyəle Isə. ⁵ I tá təəsɪ sɪ maa təma-məyə pə təm ke heeluyə ke waatu wei maa wə mə kin tə? ⁶ I nyəmə mpi pə təə mpi inɪ pu hikiyi mpaa sɪ pə la nəənəə tə. Pə wəe ké sɪ pu tala pə waatu ké na pəcə Isayatu Yulɪ inɪ í lu. ⁷ Isayatu nti tə toma tənəa kookali ké lapu ke mukaya tē. Ama wei inɪ ɪ sənşəyi-ti tə, í kəma na í tē ke tu la. ⁸ Saa inəyi Isayatu Yulɪ inɪ ílɛ ɪ ka lu. Tacaa Yesu ká woso-i heelim ke kəwosu ké na í sɪ, na Yesu inɪ ɪ kəntɛ teeli ká lana na í saalı yem təkpataa. ⁹ Satanı tən ke isayatu Yulɪ inɪ ɪ ká kəna na í lá piti təma na kəkələ nyəmnəa na səyontu təmanaa, kɪpuyusumnəa mpi pə tənə. ¹⁰ I ká la isayatu ke mpaa mpaa na í puyusina mpa pa ké kulepaa tə. Mpe inɪ paa le. Mpi tə pa kisaa pa ta səlɪ tampana nna a ká waası-wə təyə tənşuyə tə pə təə. ¹¹ Pə təə ké Isə lakı sɪ tolusuyə təma səsəəna naalı á tēna-wəyə kpakpaa na pá tənşəyi pəpətu. ¹² Mpyúyú pu la na pá tu pa tənə mpa isayatu lapa ləlen na pá kisi tampana tənşuyə təyə saləka.

Pə ləsa-məyə sɪ pə ya mə nyəəŋ

¹³ Pə wəe ké sɪ tə seəkı Isə ké í na təmlɛ ke tá taapalaa mə mə təə ké tam, mə mpa Tacaa səlɪaa tə. Pə taya pulu təə, Isə ləsa-məyə sɪ Feesuyə Nənştu wei ɪ yeki na í pəsəyi Isə yəlaa tə ɪ təə na mə tampana mşuyə təə pə caaləna-mə mə nyəəŋ ke yapu. ¹⁴ Laapaalı Kupaŋ wei tə heela-mə tə ɪ nuw taa ké Isə yaa-mə sɪ í hiki mə paa tete ke Tacaa Yesu Kilisiti teeli taa. ¹⁵ Ye mpv ile tá taapalaa, í sən təca na í təkı seyesəŋ wei tə seyesa-mə tə, paa wei tə yəyətəna tá nəəsı tə, paa takələsı taa nyəŋ.

¹⁶ Təu, tá Səsə Yesu Kilisiti mayamaya, na Tacaa Isə wei ɪ səlɪa-tu na í hüləyi-tuyə pəeləe na í heəsı tá laŋa ke tam təə na í tu-tuyə teeluyə kupaŋku tə, ¹⁷ pa naaleye mpv pá səsı-məyə tən na pá sənə-mə na í pəsı na í lakı na í yəyətəyi kupaŋtu tike.

3

I sələmənə-tuyə Isə

¹ Tá taapalaa, nti tə kaasaa təyələ sɪ, í sələmənə-tuyə Isə na Tacaa Təm ya lən na tə hiki teeli isu pə lapu mə kin tə. ² I sələmənə-tu tətə na pə ləsi-tuyə yəlaa asayaa mpa pa ta kəsı tə pa niŋ taa. Pə taya pulu, yəlaa wəe mpa paa caa pá mv Isə mpaav təm tə.

³ Paa na mpv tə Tacaa ké yolupaŋ. I ká yele na í nyəə tən na í kenti mə təə na Isayau kaa hiki-mə. ⁴ Tacaa lapa na tə wənə naani ké mə təə təkpataa sɪ í ká tənşəyi tam ɪ kaa yele təmnəa mpa tə seyesa-mə tə.

⁵ Tacaa í kpaya mə ləsası na í tó Isə təə na í səlɪ-i, na í yele na Kilisiti tu-məyə suulu ke teu tətə.

Pə wəe sɪ paa wei í la təmlɛ ke

⁶ Tá taapalaa, Tacaa Yesu Kilisiti təə tə heeliyi-mə sɪ í hatələna mə taa mpa paa caa pulu lapu na paa tənşəyi seyesuyə ŋku tá teləsa-mə tə. ⁷ Mə mayamaya í nyəmə isənə í ká la na í tən tá ɪkpate tə, pə taya pulu, waatu wei tu wə mə heku tə tə ta ke yəlaa mpa paa caa pulu lapu tə. ⁸ Tə ta caya sɪ nəyəlɪ í calı-tuyə faalaa. Ama tə lapa təma ké na tə konti hanaya. Tə lapa təma na isələ kəsəmlɛ ke teu sɪ tə taa səkı mə taa nəyəluyə səyəla. ⁹ Tu wənə mpaav sɪ tə təyə mə kutəyəu ke faalaa. Ama tə kisa mpyúyú sɪ í nana-tu na í tən tá ɪkpate. ¹⁰ Haləna waatu wei tu wə mə heku tə tə heela-mə təkəlekele sɪ: Ye wei ɪ caa pulupu lapu pəntu í taa təyə.

¹¹ Pə taya pulu təə, tə nuwa sɪ lələa wə mə heku taa mpa paa caa pulu lapu tə, ye pə taya təm fav tike. ¹² Tacaa Yesu Kilisiti təə tə heeliyi yəlaa isu mpv sɪ paa wei ɪ isələ í seəna təmlɛ lapu, na í hiki ɪ mayamaya ke mpi ɪ ka suu ɪ nəyə tə.

¹³ Tá taapalaa, ye mə ile kupaŋtu lapu í taa la-məyə felentu. ¹⁴ Ye nəyəlɪ wəe na ɪ saŋ nti tə ŋmaa takələya kanə ka taa cənə təyə tənşuyə, í nyı pəntu təə na í fayana-i təkpataa, na fəelə kpa-i. ¹⁵ Ilɛ í taa nyənı-i isu kolontu. Ama í lana-i isu yulɪ í caa ɪ tayanı ɪ taapalu ɪ lakı tə.

Koolee kupaŋa na seətv

¹⁶ Tacaa wei ɪ ké alaafəya halu tə í ha-məyə alaafəya ke tam ké pə tənə pə taa. Tacaa í wəe mə tənə mə waalı.

¹⁷ Πάσι μά, μα σεε-με να μα μαγαμάγα μα νιη ημαατο κε cəne. Isəna ma tuyi ma həte ke ma takəlası təna taa təyole. Mpyúú ma ηmaaki.

¹⁸ Tacaə Yesu Kilisiti í hólí mə tənaya pelee.

TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏŇKA ŇKA PƏƏLI NMAAWA TIMOTEE TƏ KUTULUTU

Timotee caa ke Kələeki tv ké na ı too ké Yuta tv. Timotee pəsa Pəəli waalı tv na í təŋəyi-ı Laapaalı Kupaŋ cəənav taa. Pəəli ŋmaawa Timotee ke takəlaya sı í caya lfeesu na í səyesəyi lso səelaa na í tasəyi-wəye apalutu. Takəlaya kanə ka taa wə layatu tasuyv na Yesu səelaa kpeka paasənav təm. Pəəli təwa Timotee sı í nyəəna lso Təm na í paasəna lso Təm səyesuyv.

Isəna pa faya Timotee I takəlaya tə:

Isəna paa paasəna lso yəlaa kpekəle tə, titite 1–3

Isəna Timotee ka la ı təma tə, titite 4–6

Səetv

¹ Maya Pəəli, Yesu Kilisiti tillu. Tá Yatv lso na Yesu Kilisiti wei tə tēləyi tə mpe pa kpana-m sı má la tillu.

² Má ŋmaakəna takəlaya kanəye Timotee. Nyá kəna ma pəyaya təsiyisiyi ké lso sēev taa. Tacaa lso na tá Səə Yesu Kilisiti pá huli-ŋ pēelē na suulu na pá ha-ŋ alaafəya.

Pəpətv səyesəŋ

³ Ma tēkaya Masetoni na má heeli-ŋ sı í saalı lfeesu tə, saalı mṛpṛyṛ təna, na í heeli pa taa mpa inı tə sı pá taa səyesı pa pəpətv səyesəŋ. ⁴ Heeli-wə sı pá yele ləŋ taa təmnaa mpa pa təkəa tə, na hatuu ləŋ taa luluyv loosi nsi pa tamsəyi tə. Təle tə kəŋna ntəŋkpeesaya ke yem ké, tu kəsəyi yapv təm nti lso suwa na í lakı tə. Yulv tēŋ ı taa na lso ké na pəcə í nyı pələ pə təm.

⁵ Ma tv-wəye mṛpṛyṛ sı pá wēena lotu kulvmtv, na pá təŋəyi siyisuyu, na pá té lso na pa taa ké teu, na pá lá na pá wēena səəlvuyv. ⁶ Ləlaa yela yaasi kupaŋ ineyə təkuyv, na pá tooli na pá svv kumeləntəŋkpeesaya taa ké yem. ⁷ Pa lukı yem sı mpeyele lso kəsəsutv səyesəlaa, pəyele paa cəkəŋəna pa mayamaya pa kuyəŋətv. Pa ta cəkəna mpi mpi pə təm pa tu yəŋəŋəyi mpv na apalutu tə.

⁸ Tə nyəma sı ye n təŋa lso kəsəsutv ke teitei ısu tə wēv tə, tə wə teu ké. ⁹ Na pu təəsi-ŋ sı kəsəsutv fēi nti pə paasaa na pé su kupantv lataa təə tə. Ama ısayalataa, na kaanutvnaa, na nyan nyəma, na kawalaya nyəma, na mpa paa seeki lso na paa seeki ı nyəm tə, na mpa pa kuyı pa caanaa yaa pa toonaa tə, na yulvulaa, ¹⁰ na apalaa mpa pa svvəna apalaa ləlaa tə, na yulvpeetəlaa, na pəpətvnaa, na mpa pa sukı pa nəəsi ke yem tə, yaa mpa pa takəyi ntiwə tə ta təŋ səyesuyv kupaŋkv ŋku kv waasəyi yəlaa tə, pa təənaa ke pa su kəsəsutv. ¹¹ Laapaalı Kupaŋ wei pə yelina-m tə inı ı səyesəŋəna səyesuyv kune. Teeli lso na kupantv tv təə Laapaalı Kupaŋ nté.

Isə kupantv

¹² Tacaa Yesu Kilisiti wei ı ha-m toma ke səsəm na má lakəna ma təmle təyə ma sēé í na təmle. ı tūnav má sı ma nəŋəsəna pá tē-m na taa, na í kpa-m sı má la təmle tə, ma sēé-ı í na təmle. ¹³ Tuu ləŋ má yəŋəyana ısayatu ke ı təə, na má tūna-ı kunyəŋ, na má tūv-ı. Ama lso wii ma pətəətəle. Pə taya pulv, ma taa té ma taa na lso təyə ma ta nyı ma kulaputv nti. ¹⁴ Tacaa hula-m ı pēelē ke səsəm, na ı lapa na má tēŋ ma taa na lso na má səələyi yəlaa ısu tə kpəntənav Yesu Kilisiti na tə wēna tə. ¹⁵ Təm nti tə ké tampana nyəntv təkēlekele na té mvna pá mv-tı təkpev na pá tē-tı na taa təyələ sı: Yesu Kilisiti kəma antulinya taa sı ı yakı ısayalataa nyəəŋ, na mayale pa taa ačepa. ¹⁶ Pə təə ké lso wii ma pətəətəle, inı ı səələna sı Yesu Kilisiti í hólí ısayalataa taa ačepa maya ı suulu təna, na pu hólí waalı nyəma mpa paa tē na pá mv ı təm na pá hiki weesuyv ke tam təə tə sı pá nyəŋəna-m na pá ná. ¹⁷ Aaa, Kawulaya tv, inı ı wēna

tam tɔɔ, ɪ sɛki, paa naa-ɪ, ɪ tike tɛkɔŋ nté Iso. Yɛlaa tɛna í samɪ-ɪ na pá tɔyɔ-ɪ teeli kɛ tam tɔɔ. Ami.

¹⁸ Tɔɔ, ma pu Timotee, Iso ka lapa hatuu lɔŋ na pá ná nyá tɔm nti na pá yɔyɔti tɔyɔ ma tɔkaa na má kpaalɔyɪ-ŋ isɛntɔ, sɪ ń tɔki tɔmnɔa mɛyɛ teu, na ń paasi na ń yoo yoo kɛ teu.

¹⁹ N tɛma Iso na nyá taa tɔ tɔki mpɔ na ń wɛɛna lotu kɔlɔmtɔ. Lɛlaa tá tɔki lotu kɔlɔmtɔ ɪɛna pa Iso sɛɛv pəsi yem. ²⁰ Pa taa mɛyɛɛ na Himenɛɛ na Alɛkəsantɛli. Satanɪ kɛ ma yilina-wɛ sɪ í la-wɛ na pɛcɔ pá nyɪ sɪ pa yɔyɔtɔyɔ isayatu kɛ Iso tɔɔ tɔ pɛ fɛi teu.

2

Iso sɛlɔmɔyɔ

¹ Tɔɔ, kancaalaya ɪɛ, nti ma tɔyɪ-mɛ sɪ í la tɔyɔɛ sɪ í tɛkɔyɪ Iso kɛ niŋ kɛ yɛlaa tɛna tɔɔ, na í sɛlɔmɔyɪ-ɪ pa tɔɔ, na í wiikina-ɪ pa tɔɔ, na í sɛɛki-ɪ í na tɔmlɛ kɛ pa tɔɔ. ² I sɛlɔmɪ Iso kɛ awulaa sɔsaa na tɔŋtɔnaa tɛna tɔɔ, ɪɛna tɛ pəsi na tɛ caya tɔpamm na alaafɔya na tɛ paasɛna Iso nyɛntɔ kɛ teu, na tɛ tɔka tá yaasi kɔpaŋ. ³ Nti tɛ mayamaya tɛ kɛ tá Yatɔ Iso luyɔ tɛɛ nyɛntɔ na tɛ wɛ-ɪ teu tɔyɔɛ. ⁴ Inɪ ɪ caana sɪ pɛ ya yɛlaa tɛna nyɔɔŋ, na pɛ lá na pá nyɪ tampana. ⁵ Pɛ taya pulɔ, Iso kɔlɔm tike tɛkɔŋ wɛnna, na Iso na yɛlaa pa hɛkɔ taa sɛnɔ kɛ kɔlɔm kɛ, ɪnɔyɔɛ yulɔ wei pa yaa sɪ Yesu Kilisiti tɔ. ⁶ ɪɛ ɪ hana ɪ tɪ na í fɛli na pɛ cɛ yɛlaa kɛ pa yomle. Waatu wei paa tɔwa tɔyɔ ɪ kɔma, na í hólɪ sɪ tampana Iso caa kɛ sɪ pɛ ya yɛlaa tɛna nyɔɔŋ. ⁷ Pɛ mayamaya pɛ tɔɔ kɛ pɛ kpa-m pɛ tɔm heellu na tillu, na pɛ tɔ-m sɪ má sɛyɛsɔyɪ mpa pa ta kɛ Yuta nyɛma tɔyɔ Iso sɛɛv mpaav na tampana pɛ tɔm. Tampana kɛ ma yɔyɔtɔyɪ, maa looliyɪ.

⁸ Pɛ tɔɔ kɛ ma caa sɪ paa timpɪyɪ apalaa sɛlɔmɔyɪ Iso, pá tiyisi Iso kɛ niŋ, na pá sɛlɔmɔna lotu kɔlɔmtɔ, na pááná yaa yoo ɪ taa wɛɛ.

⁹ Ma caa tɔtɔ sɪ alaa í tɔyɔlɔyɪ pa wontu kɛ isɛna pɛ mɔna pá tɔyɔlɔyɪ tɔ, pá taa la isɛcav na pá suli mpɛɛ tɛlɔsɔyɔ. Pá taa tiyiliyina nyɔɔsɪ tayanɔyɔ katatɔlaya, yaa wolanaa na lutu pɛ tɔyɔ, yaa liyitee pɔɔŋ tɔyɔlɔyɔ sɪ pá tɛ. ¹⁰ Ama lakasɪ kɔpaŋsɪ kɛ paa tiyilina isɪ lakasɪ nsiwɛ sɪ mɔŋna alaa mpa pa tɔŋ sɪ pa seeki Iso tɔ. ¹¹ Ye pa sɛyɛsɔyɪ, pɛ wɛɛ kɛ sɪ alɔ í su na í pasa ɪ tɔyɪ teu na í nukɪ sɛyɛsɔyɔ. ¹² Ma ta ha alɔ kɛ nɔyɔ sɪ í sɛyɛsɪ yaa í kpiliki apalɔ kɛ pulɔpɔ taa. Ama pɛ wɛɛ kɛ sɪ í su. ¹³ Pɛ taya pulɔ, Atam kɛ pɛ caalɛna ŋmaɔ, pɛ waali kɛ pɛ ŋma lfa. ¹⁴ Pɛ taya Atam kɛ pɛ puɔusaa. Ama alɔ kɛ pɛ puɔusaa na í kisi Iso nɔyɔ taa nyɛntɔ kɛ nunaɔ. ¹⁵ Ye pa tɛŋ pa taa na Iso na pá sɔɔlɔyɪ yɛlaa na pa yaasi máyá Iso, na paa lakɪ isɛcav na pá tɔka mɔpúyɔ tam, ɪɛ pu ya pa nyɔɔŋ na pa piya lulɔyɔ taa.

3

Iso yɛlaa kɛkɛɛ sɔsaa kpav

¹ Tɔm nti tɛ kɛ tampana nyɛntɔ tɛkɛɛkɛɛ tɔyɔɛ sɪ, ye yulɔ caa í la Iso yɛlaa kɛkɛɛ sɔsɔ pɛ kɛ tɔmlɛ kɔpantɛ kɛ. ² Wei ɪ kin pa kaa na kawaliya nakɛli tɔ ɪnɪ ɪ ká tɔyɔna Iso tɛsɛɛɛ sɔsɔɔntɔ. Na alɔ kɔlɔm kɛ pɔntɔ ɪnɪ ɪ ká wɛɛna. I ká kpaaki ɪ tɔyɪ paa mpi pɛ taa, na í wɛɛ lɔmayasɛɛ tɔ na wei ɪ nyɛmá pɛ tɛna pɛ tayanɔyɔ kɛ teu tɔ. I ká wɛɛ wei ɪ nyɛmá mɔvɛllɛ lapɔ tɔ, na ɪ pɛsɔyɪ sɛyɛsɔyɔ. ³ I kaa wɛɛ sɔlɔnyɔɔlɔ yaa mɔsɔŋ tɔ. Ama ɪ ká wɛɛ tɔpamm kɛ, na í wɛna yɛllɛ. I kaa wɛɛ pɔyɔlaya nyɛnɔ. ⁴ I ká wɛɛ wei ɪ paasaa na í pɛsa ɪ tɔyaya kɛ teu teu, na í mɔŋna ɪ piya kɛ ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ na sɪ nukɛna-ɪ na sɪ nyanɔna-ɪ teu tɔ. ⁵ Mpi tɔ, ye yulɔ ta pəsi ɪ mayamaya ɪ tɔyaya, isɛnaya ɪ ká pəsi na í paasɛna Iso sɛɛlaa kɛkɛɛ? ⁶ Ye pɔntɔ kɛ Iso sɛɛlɔ kɔfalɔ pɛ kaa la. Pɛ taya pulɔ, ɪ ká kɔɔ kɛ na í san ɪ tɪ na ɪ tɔm nana sɔpɔ isɪ lɔyɔɔ nyɛntɔ ka lapɔ tɔ. ⁷ I ká wɛɛ wei ɪ kɔpantɔ ma ta nyɪ isɛnɔa mayamaya sama tɔ, pɛcɔ pɛ taa kɔɔ na pá footiyɪ-ɪ, na í kɔɔ í nana lɔyɔɔ nyɛpɛtɔ taa kɛ tiu.

Yesu sɛɛlaa kɛkɛɛ taa tɛma lataa

⁸ Mpa mpa pa lakɪ tɛma kɛ Yesu sɛɛlaa kɛkɛ taa tɔ paa wɛɛna yaasi kɔpaŋ kɛ mpɔ tɔtɔyɔ. Pa kaa wɛɛ ataa na a waali nyɛma, pa kaa wɛɛ sɔlɔnyɔɔlaa, yaa mpa pa muɔuliyɪ sɪ pá hiki liyitee tɔ. ⁹ Paa wɛɛ mpa pa tɛŋɔyɔna laakali kɔpaŋ kɛ Isɔsɛɛɛ mpaav tampana nna a tɔɔ

Isə kulaa tə. ¹⁰ Pá mayası-we na pécó, ye pa ta na isayatiya nakələyi pa kin̄ ile pa suv Yesu seelaa kpekəle təmle lapu taa. ¹¹ Pa alaa tətə ká weena yaasi kupan̄, pa kaa cakəna yəlaa. Paa kpaaki pa ti na pá wee kupama ke pə tənə pə taa. ¹² Wei i laki Yesu seelaa kpekəle təmle tə i ká weena alu kuləm kē, na i ká wee wei i paasaa na í pəsa i piya na i təyaya ke teu teu tə. ¹³ Yesu seelaa kpekəle təmle lataa mpa pa lapa pa təma ke teu tə, pa nyəon̄ kuləyi kē. Na pa pəsəyi na pá yəyətí tá na Yesu Kilisiti tá kpəntoyu lapa na té we Isə seev mpi pə taa tə pə təm na paa nyan̄na pulu.

Səsəntu nti pə ηmesaa tə

¹⁴ Ma ηmaaki-η takəlaya kan̄e na má tēləyi kē si maa kəə nəonəə na má na-η. ¹⁵ Ama ye pə kəma na n ta nu ma tan̄, ile takəlaya kan̄e kaa keesəna-η yaasināa mpa n ka təkí Isə seelaa kpeka taa tə. Weesuyu Isə seelaa mpa pa kē kite nte tə təə tampana sən̄aa na pə təkə-yeyē teu təkpa təyə ma tan̄. ¹⁶ Ama tampana təə isəntə tá Isəsele mpaav təm kəηmesətu we piti kē teu kē, yulu u pəsəyi na í kpēsī tələ.

I kəma tə yuluwēetu ke i wēna.

Feesuyu ná hūləna si i kē tampana tən̄lu.

Isətaa tillaa mayamaya ná na-i.

I waasu ke pa lapa katen̄asi tənə taa.

Pa mu i təm ke antulinya tənə taa.

Pə kpaasa-i na í suv i teeli taa.

4

Seysesəlaa pəpətnaa

¹ Isə Feesuyu yəyətəyi m̄púyú təc̄ec̄ei si, pu kəə na pə tala kantəkaya kuyēē taa tə, yəlaa ləlaa ká lu Isə seev na pá paasəna iləȳhilu təma kupuyusee, na aləyaa kuv̄seyesətu ke paa mu.

² Na paa yele na yəlaa cesəlaa na pəpətnaa mpa pa ləmayasē taa səpa isu pa tula-yeyē kəkə na paa tasəyi kupantu natələyi cəkənav tə pələ pa tolisi-we. ³ Yəlaa panēwe, pa seysesəyən̄a si alu kpəyav fēi teu, na təyən̄asi lənsən̄aa təyəv fēi teu. An̄i Isə ná lapa kutəyən̄ inəyi si Isə seelaa nyəmá tampana tə pá sē Isə na pá təyə. ⁴ Pə tənə mpi Isə lapa tə pə tewaya, pə taa pulu fēi ləv. Ama pə wee si pá təyə pə tənə kē na pá sē Isə kē í na təmle ke pə təə. ⁵ Pə taya pulu təə, Isə Təm na i sələmyu tayanəyi pə tənaya na pə wee-i teu.

Kilisiti təmle tə kupan̄

⁶ Ye n wee na n̄ seysesəyi tá taapalaa ke təmnaa pan̄e, n tən̄ na n̄ lá Yesu Kilisiti təmle tə kupan̄ kē. Na pu hūlí si Isəsele mpaav təmnaa na tampana seysesən̄ wei n tən̄aa təyə n pusəyən̄a nyá ləsayə. ⁷ Kisi səsaa taa kpai kpai təmnaa mpe, tu laki na yulu tē i taa na Isə se. Faləsəyi nyá ti si n̄ səsī Isə kē nyəon̄av ke teu. ⁸ Yulu faləsəȳv i tən̄ȳv tə pə waasəyi tē, ile pə waasəȳv ta təə kē. Ama ye yulu faləsa i ti si í nyəon̄a Isə kē teu, ile pələ pə kələn̄a waasəȳv ke paa mpi pə taa. Pə taya pulu təə, in̄i i təmna si i ká ha-tuȳv weesin̄ ke san̄a na cele tətə. ⁹ Təm nti tə kē tampana nyəntu kē təkēlekele, na tə muna pá mu-ti təkpeṃ na pá tē-ti na taa. ¹⁰ Mpi pə təə tá wee na té tən̄na təmle lapu na té luki təyələ. Pə taya pulu təə, weesuyu tū Isə wei i yaki yəlaa tənə nyəon̄ ilēna pə tu kələn̄a mpa pa tən̄i-i na pa taa təyə tá tēləyi.

¹¹ Hūlí-we si pá laki pə tənə isəntə na n̄ seysesəyi-we. ¹² Taa yele na nəyolu kpēena-η si n kē pəyaya. Ama wee wei Isə seelaa ləlaa ká keesəyən̄a na pá laki təyə nyá yəyətaya taa, na nyá təntē na nyá sələȳv ke ləlaa taa, na isən̄a n tēmna Isə kē nyá taa na nyá tən̄an̄η wēetu pə taa.

¹³ Kaləyi Isə Təm takəlas̄i ke yəlaa taa na n̄ laki waasu na n̄ seysesəyi pə hūwee na má kən̄.

¹⁴ Taa liyilina mpi Isə Feesuyu yəlaa na pə lapu saa-η tə, mpi paa nawā na pá yəyətí na Isə təsēle səsaa tən̄i nyá təə kē nin̄ tə. ¹⁵ Paasəna teu na n̄ la təmle tən̄e na n̄ yoosi-tē. Há nyá təyi tə taa təkpatāa na pa tənə pá na isən̄a n tən̄na ton̄ nyəon̄ tə. ¹⁶ Fən̄iyi nyá ti na nyá kuv̄seyesətu təə tətə. Təkí pə tənaya m̄púyú teu. Təm tampana təə, ye n laki mpv, n ká ya nyá ti nyūȳv na nyá nuntāa nyən̄ tətə.

5

Isəna Timotee ká lakí Isə sɛɛlaa tɔ

¹ Taa kaləxəna kəkpatəlaa, ama yəxətəna-we ɪsu n ka yəxətəna nyá caa tɔ. Ye ifepiya ɪle tɛɛkɪ pɛle ɪsu nyá tɛɛtɔnaa. ² La alaa sɔsaa ɪsu nyá toonaa. Na ń la alaa səkɛma ɪsu nyá tɛɛtɔnaa tɔtɔ, na ń lá laakali na tɛtɛlakasi.

³ Paasəna leelaa sɔsaa kɛ teu. ⁴ Ama leelu wei ɪ wɛna piya yaa saalənaa tɔ, pə wɛɛ sɪ sɛle sɪ kɛlɛməna sɪ nyəma kɛ təkuyɔ na pə hólí sɪ mɛpúyú pə wɛ pa ɪsɛɛle mpaav taa. Na pu hólí tɔtɔ sɪ pa caanaa na pa cəsənaa ka wuwa mɛ pa tɔɔ ɪle kɔpantɔ ntəyɪ mɛ pa lɛɛtəyɪ pa nyəma. Pə taya pulɔ, mpɔ ɪnɪ pə lapɔ wɛ ɪsə kɛ teu kɛ. ⁵ Ama leelu wei ɪ kpatəlaa na í fɛina paasənɔ tɔ ɪsə kɛ ɪlé ɪ tɛɛləyɪ. Na í sɛləməyɪ-ɪ tam, na í wiikina-ɪ na ɪsɛle kɔsɛɛmlɛ sɪ í temi-ɪ. ⁶ Ama leelu wei ɪ wɛna təkpaalətɔ tɔ, paa ɪ wɛna ɪ ɪsɛ tɔ ɪ səpaya na í caɣaa. ⁷ Nti tə wɛɛ sɪ n ká tɔɔsɪ-we təɣɔle yoo, ɪle pa kaa na ɪsayatɔ natələyɪ pa kin. ⁸ Yulɔ wei ɪ paasəxəna ɪ luluyɔ nyəma na pə tu kələna ɪ mayamaya ɪ təyaya tɔ pɔntɔ kisa ɪsə sɛɛv kɛ, na ma ta nyɪ ɪsə lapa-ɪ na sana.

⁹ Leelu wei ɪ luluyɔ pusi tɛɛ nutoso tɔ ɪ tike ɪ hətɛ kɛ n ká tɔ leelaa həla taa. Ama ɪ ká wɛɛ wei ɪ layana apalɔ kolum kɛ hatuu ɪ kuluyɔ təɣɔ. ¹⁰ Na pá nyəma-ɪ na təma kɔpana ɪsu ɪ piya təkuyɔ na muɔlaa təkuyɔ na ɪsə yələa nɔɔhɛ kɔv na kɔnyɔntəɣɔlaa sənau na təma kɔpana təna lapɔ.

¹¹ Pə kɔpaya leelaa səkɛma tɔ, taa ɲmaa pa həla kɛ takəlaya taa. Pə taya pulɔ tɔɔ, pa kɔnyuləŋ kəŋ í kpa pa nyɔŋ taa tɔ pə tɔyɪ-wɛyɛ saav kɛ. Na mpɔ tɔ, pa haa Kilisiti kɛle siyile, ¹² ɪlɛna pə pəsəyɪ-wɛyɛ tasəkəle nyəma. Mpi tɔ, pa ta təkɪ nəɣɔ ɲka paa suwa kancaalaya tɔ. ¹³ Na tɛle tə paasi paa cɔɔkɪ tɛɛsɪ taa kɛ na felentu caŋ na tɔ tɛɛləna-we təkɔtɔ. Na kəkəlɔtɔ nté sɪ pa lakɪ yəxətəlaa kɛ na katayasətɔnaa, na pá faakɪ təmnaa kɛ yem. ¹⁴ Pə tɔɔ kɛ ma caa sɪ leelaa səkɛma í saa, na pá lulɪ piya na pá paasəna pa tɛɛsɪ. Pəle ɪle tá kolontunaa kaa hikina timpi paa footiyɪ-tɔ tɔ. ¹⁵ Pə taya pulɔ tɔɔ, leelaa lɛlaa tɛma mpaav kɔpankɔ kɛ siyile hav, na pá suv Satanɪ kɛ təŋuyɔ. ¹⁶ Ama ye ɪsə sɛɛlɔ wei ɪ luluyɔ taa wɛ leelaa, pɔntɔ ká mu Yesu sɛɛlaa kɛkəle kɛ səɣəla kɛ na í səŋna ɪ leelaa, ɪlɛna pə hətɪ Yesu sɛɛlaa kɛkəle na pɛle pá səŋna mpa pa kɛ leelaa təkɛm tɔ.

TAKƏLAYA NAALE NYƏŇKA NKA PƏOLİ NMAAWA TIMOTEE TƏ KUTULUTU

Pəoli wə saləka taa ké Lom na ı taapalaa payale lə-ı. ı nawa sı ı səm kpeɣetaa ɪlena í tuxı ı pəyalu Timotee ke mpi mpi pə wə lapu tə. ı hula-ı sı í yoo isəsəele yoou kupaŋku isu Kilisiti səsəe kupaŋ. Sı í təŋ ını ı ikpate na í kisi təm kpai nyəntu tə ke həm. Na í kisi yoon wei í hatələɣəna yulu ke taa təm tə. Sı í təkı Iso Təm nanŋ nyəntu nti í muwa hatuu ı pəcaatu tə. Pəoli tala takəlaya təkule tə, í tasa Timotee ke apalutu sı í kantəli wahala taa na ı yoo isəsəele taa yoo. Pə tə ke í tasəɣi takəlaya kallaa tənaya apalutu sı pá nyə tən na pá yoo isəsəele yoou ŋku.

Isəna pa faya Timotee II takəlaya tə:

Isə samtu na apalutu tasuyv, titite 1:1–2:13

Layatu tasuyv na kutututu, titite 2:14–4:5

Pəoli yoou kupaŋku, titite 4:6-22

Səetu

¹ Maya Pəoli, Iso luyv lapəna na má la Yesu Kilisiti tillu sı ma kpaaləɣi weesuyv ŋku Iso ka təma sı ı ká ha mpa na Yesu Kilisiti pa kpentaa tə ku təm.

² Má ŋmaakəna takəlaya kanɣe ma pu kupaŋ Timotee. Tacaa Iso na tá Səsə Yesu Kilisiti pá hólí-ŋ pəele na suulu na pá ha-ŋ alaafəya.

Apalutu səsuyv

³ Iso wei ı təmlə ma lakəna lotu kulumtu isu ma caanaa lakaya təɣə ma səkı. Maa həsəɣi nyá tə ke təsuyv ke ma sələmən tənə taa ké ilim na ahoo, na má səkı Iso ké í na təmlə. ⁴ Ma təsə nyá wula, na má nyuləɣi səsəm sı má na-ŋ tə ná na ma lanle hulumı teu. ⁵ Ma təsəɣi isəna n təma nyá taa na Iso na tampana tə. Nyá neese Loisi na nyá too Iniisi pəle paa təma pa taa na Iso ké mpuɣu na pəcə pə takı nyá. Ma nyəma teu təkpataa sı nyá mayamaya n təma nyá taa na Iso ké mpuɣu. ⁶ Pə tə ke ma təsəɣi-ŋ sı maa tənə ma nin ke nyá tə na Iso yele na mpi pə lapu saa-ŋ tə taa yele na pə sı paa pəcə. ⁷ Pə taya pulu, Iso tá ha-tuyv ı Feesuyv sı kú la-tuyv səɣəntunaa. Ama sı kú la-tuyv kpelikpeka nyəma na təma səllaa na ləmayasəe nyəma ké.

⁸ Pə tə ɪle taa sı fəele na Tacaa təm heeluyv. Taa sı fəele na má wei ma ké saləka tu ke Yesu Kilisiti tə tə ma təm. Ama nyaa təɣə Laapaalı Kupaŋ kunyən ke isəna Iso ha-ŋ pə toma tə. ⁹ ını ı yapəna tá nyəŋ na í yaa-tu sı tə la ı yəlaa. Pə taya tá lakası kupaŋsı nasəli sı tə. Ama isəna mpi ı suwa na í tənəɣi na í lakı tə, na ı pəele pə tə ke ı lapa mpv. Hatuu yem taa ké ı tayanə ı pəele anı sı ı hóləɣi-tuyv-yə na Yesu Kilisiti kin. ¹⁰ Ama kayana Tacaa Yesu Kilisiti kəma təɣə ı hula-tuyv-yə na tə ná. Pə taya pulu, Yesu Kilisiti kəna səm apalutu, na í kuli weesuyv ŋku ku tən tə ku tə na Laapaalı Kupaŋ.

¹¹ Iso lapa na má pəsı Laapaalı Kupaŋ ıne ı kpaallu na ı tillu na ı sɣesəlv. ¹² Pə tə ke ma təkı kunyən ke isəntə. Paa na mpv ma ta lə tən. Pə taya pulu, ma nyəma wei ma lakı na má tələɣi tə, na ma nyəma teu təkpataa sı ı pəsəɣi na í təkı mpi ma yelina-ı tə haləna kuyaku ŋku ını ku wule. ¹³ Kəsəɣəna sɣesəŋ kupaŋ wei ma kəsə-ŋ na í waasəɣi yəlaa tə, na n təkı teu ke Iso sɣe na təma səluyv mpi tə hika tá na Yesu Kilisiti tá kpentuyv taa tə. ¹⁴ Feesuyv Nanŋtu wei í cakı tá taa tə í sənə-ŋ na n təkı teu ke sɣesuyv kupaŋku ŋku pa sɣesə-ŋ tə.

¹⁵ Asii tətə nyəma tənə lə-m tə n nyəma mpv. Mpa pa ha-m siyile ke mpv tə pa taa mpeyele Fiseeli na Həməsənıwə. ¹⁶ Honesifə tənə-m təm payale. Iso í feli í na ı nyəma ke kupantu.

Ma saləka təkuyv ta lapı-ı fεεle, ¹⁷ ı tala Lom tō, ı pεeka-m kē na ısalə kuseemle na haləna ı na-m. ¹⁸ Tacaa ı yele na ı hiki kupantu ke kuyaku ŋku ını ku wule. Nyá mayamaya n nana nyá ısalə ke kookalənaa mpa ı lapa-m Ifeesu tō.

2

Kilisiti yoolu kupan yaasi

¹ Ma pu, ye nyá ıle təkı pεele nna pə hula-tuyv tá na Yesu Kilisiti tá kpentuyv tō tō na ń nyō tonj. ² Tuu n we ma kin na má seyesəyi nti nti tō n nu-tı, na yəlaa payale ná mpv. ıle kelı tō təna na ń hólı apalaa mpa n wena naani na paa pəsi na pá teləsi-təyi pa lelāa tō.

³ Nyaa təyō nyá kunyōŋ ısu Yesu Kilisiti yoolu kupan. ⁴ Yulv wei ı we yooou taa tō, kv təm ke ı paasəyəna sı ı səsə wei ı kpaya-ı tō ı lanle ı heena-ı, ı kaa caya na ı paasəyəna kpai nyəntv ke yem. ⁵ Na yulv lvtv ı suuwa na ı lukı na ı ta təŋ ısəna mpi pə weε sı pá lv tō, paa ı huwa, nəyolv ná kaa samı-ı. ⁶ Na wei ı konta hanjası ke təhate na ı lō tō, ını ı laaləyəna ı hatəmutv təŋuyv. ⁷ Mayasəyi təm nti ma yəyətəyi təyō nyá taa, Tacaa ká ha-ŋ tə nyəm na ń cəkəna.

⁸ Təsəyi Tafiiti lvtuyv taa tv Yesu Kilisiti wei ı fema sətāa taa tō ı təm. Ntəyi Laapaalı Kupan wei ma kpaaləyi tō ı hóləyi. ⁹ Na Laapaalı Kupan ını ı kpaaluyv tō kē ma təkı kunyōŋ, haləna pá can na pá həkə-m ısu ısayalatv səsə nəyolv. Paa na mpv tō pə taya Iso Təm ke pa həkāa. ¹⁰ Pə tō kē pa tuyv-m kunyōməŋ na má suma, sı pé waası mpa Iso ləsaa tō na pé ya pa nyuyv, na pá hiki teeli wei ı tən təyō Yesu Kilisiti kin. ¹¹ Təm nti tō kē tampana təyole sı:

Ye tá na-ı tē kaa sēm,
tá na-ı tu kaa weesuyv tōtō.

¹² Ye tə nyaya apalvtv,
tá na-ı tu təyō kawulaya.

Ye tə kisa-ı,
ını ı ká kisi-tv tōtō.

¹³ Ye tə lu ı waalı,
ılé ı ta ke pə tv.

Pə taya pulv,
ı kaa pəsi na ı kpεesəyəna ı ti.

Təmlə latv kupan

¹⁴ N ta na nti n ká təsəyi-we təyole. Heeli-we na ısalə kuseemle ke Iso ısentaa sı pá yele təmnaa tō yooou ke pa hekū. Mpi tō yoon ını ı waasəyi nəyolv. Ama wakəlyv tike ke ı kəŋna mpa pa caya na pá nukı tō. ¹⁵ Kaası nyá ti sı ń la na Iso tike sa-ŋ. La ısu təmlə latv wei ı fεe fεele na ı təmlə, na ı heeliyi Iso tampana təm ke teitei kē tō lona taa tō. ¹⁶ Kisiyi kpai faacinaa mpa paa lakı na yulv te ı taa na Iso tō. Pə taya pulv, mpa pa səpa nyuyv na faacinaa mpe tō pa na Iso pa təŋna hatəlyv kē na pá puki. ¹⁷ Nti nti pa seyesəyi tō tō wakəlyv yəlaa ke teitei kē ısu svulv svukuyv səmote taa tō. Faacinaa mpe pa lataa taa weyele na Himenee na Filəti. ¹⁸ Yəlaa panə pa ləyō tampana təm na lumaya waalı kē, haləna pá seyesəyi sı tá sətāa fem təm tema tεεv. Na pa seyesəŋ ıne ı tusa lelāa na pá yele Iso sεεv. ¹⁹ Paa na mpv Iso su kite nte tō tō səŋa mpyōy tam kē teu kē tēca. Na pə ŋmaa tō tō sı: Tacaa nyəmá mpa pa kē ı yəlaa tō. Na tōtō sı: Pa təna mpa pa yaa pa təyi Tacaa yəlaa tō pə weε sı paa kisi ısayatv lapv kē.

²⁰ Tonjtv təyaya wεv mpv tō, pə taya wontu nti pa lupəna wula yaa liyitee nyəyət v tō tō tike ke pa lakəna ka taa. Ama tuyv nyəntv na cuyv nyəntv weε tōtəyō na pá lakəna pə təna. Pa sukı lentı kē na pá lakəna fεele kuyaku kuyaku, ılena pé kaası na pá lakəna lentı ke paa ifemle nte. ²¹ Mpyōy pə weε na yulv, ye n kisa ısayatv nti tō tō ma yəyətāa təyō lapv, n we teitei ısu wontu nti pa suwa na pá ləsəyi fεele kuyaku təyō. Mpi tō nyá caa tənna-ŋ, na n waasəyi-ı kē. Na n mvna pa lana-ŋ paa təmlə kupante nte. ²² Se ifeputu kunyıləŋ ısayan. Lukı tam sı ń tən siyisuyv, na ń te Iso na nyá taa, na ń sələyi nyá yəlaa lelāa, na nyá na mpa pa təŋəyi Tacaa na luyv kolumuyv tō ı maya teu, pulv ı taa yası-mε. ²³ Yele həm ke kumələtəmnaa na kpai

nyəntu pə tɔɔ. Nyá mayamaya n nyəma si yooou ke tɔm isu mpv tɛsəyənə. ²⁴ Pəyele Tacaa tɔmlɛ tu ná wɛɛ tɔ pə fɛi si i ká wɛɛ yoolu. Ama i ká wɛɛ wei i tɔm yɔlaa tənə caaki tɔyɔ, na i ká wɛɛ wei i pəsə lɛlaa ke sɛyɛsɔyɔ na suulu hólóyɔ tɔ. ²⁵ Na i ká sɛyɛsəyɔ mpa paa nukəna-i tɔ tɔpamm tɔpamm. Ntanyɩ Iso ká yele na pá layasi na pá tisi tampana. ²⁶ Pəleyɛ paa məli yaasi kupan taa, na pá kpɛɛ pa tɔyɩ llɔyɔv nyəpa nyəpətu nti na í kpa-wɛ na í ɲmakəlɔyɩ-wɛ na pá lakɩ i luyɩ nyəntu tɔ tɔ taa.

3

Kantəkaya kuyɛɛɲ

¹ Tɔɔsi teu si pə tənə pu la katɛ ke səsəm ke kuyɛɛɲ kantəkaya nyən taa. ² Pə taya pulv, yɔlaa ka wɛɛ mpa paa ka nyɔɔɲ na pa mayamaya pa lɛlɛɲ pɛɛkɔyɔ tɔ, liyitee isələ taa ké paa nyənəyɩ. Paa hɔ pa ti, na paa la isəcav. Paa yɔyɔti Iso tɔɔ ké isayatu, pa kaa seeki pa caanaa. Paa la fɔɔfɛinaa, pa kaa seeki Iso. ³ Paa la təkati, pa kaa wɛɛna lɛlaa pətɔɔtələ. Paa la nɔɔhɛɛ tɛɛ kuulaa na mpələ teləsəlaa na nyən nyéma. Pa kaa sɔɔli kupantu. ⁴ Paa la kəlɔmɔtɔ nyéma na pááná nyéma. Paa san pa ti, na paa yele Iso na pá paasəna mpi pə hɛsəyɩ pa lanja tɔ tike. ⁵ Paa cɛsi m̀p̀ỳỳỳ iso iso ké si pa tənəyɩ Isosɛɛɛ mpaav pəyele pa ku pə toma ke pa taa. Yele yɔlaa isu mpv pə takanaa. ⁶ Pa taa lɛlaa cɛɲəyənə tɛɛsi taa na pá puyusiɩ alaa mpa pu kantəlɔyɩ na pá teela isayatu na konyuləɲ inɩ i tənə i kuyɩ-wɛ tɔ. ⁷ Pə alaa pɛɛkəyɩ tam ké si pá sɛyɛsəyɩ-wɛ, pəcɔ paa pa sɛyɛsa-wɛ, paa pəsəyɩ na pá cəkəna tampana naali. ⁸ Iso Yanɛɛsi na Yampələɛ paa kpɛəsəna Moisi tɔ, mpv tɔtɔyɔ yɔlaa panɛ pa kpɛəsəyənə tampana. Pa ləmayasɛɛ səpaya pa Isosɛɛɛ ta tənə. ⁹ Pa nyuyv kaa tasa kulɔyɩ, mpi tɔ pu kuli pa waali ké na yɔlaa tənə cəkəna si pa ké kumɛɛmɛɲ. Yanɛɛsi na Yampələɛ pa nyəntu ka lapa m̀p̀ỳỳỳ teitei ké.

Nti Timotee ká lakɩ tɔ

¹⁰ Ye nyá ilɛ n tənə ma sɛyɛsɔyɩ tənə, na ma yaasinaa, na mpi pə lapv maa tu ma lotu taa tɔ, na isənə ma tɛma ma taa na Iso tɔ, na ma suulu, na isənə ma sɔɔlɔyɩ lɛlaa tɔ, na ma isələ sɛɛsɔyɩ ¹¹ ke ma konyəntɔyɔlənə na ma wahalanaa taa. Pəpətu fɛi lɛlɛɲ, ma paasaa ké na má tɔyɔ konyəmɛɲ ke Antiyəka na Ikuniyɔm na Lisitəla, na nyá mayamaya n nyəma mpv. Ama Tacaa yapa-m pə tənə pə taa. ¹² Aai m̀p̀ỳỳỳ pə tu wɛɛ, mpa pa sɔɔlaa si pá na Yesu Kilisiti pá kpɛntɩ na pá nuna Iso ké pa tɔntɛ tənə taa tɔ m̀p̀ỳỳỳ paa tɔyɩ-wɛyɛ konyɔɲ. ¹³ Ama pə kaasa asayaa na puyusilaa tɔ pɛɛ pa isayatu kaa wɛɛ tənaya. Paa puyusiɩ lɛlaa ke m̀p̀ỳỳỳ na pá kpɛɲna pa mayamaya tɔtɔ na pá puyusiɩ. ¹⁴ Ama nyá ilɛ, nyaa təkɩ teu ke sɛyɛsɔyɩ ɲku pa sɛyɛsa-ɲ na ɲ mv-ku na n tɛma-ku na nyá taa tɔ. Tɔɔsi mpa paa sɛyɛsa-ɲ sɛyɛsəɲ inɩ tɔ pa tɔɔ. ¹⁵ Na ɲ tɔɔsi tɔtɔ si hatuu nyá pəcaatu ke n nyəma Iso Tɔm nanɲ nyəntu, na nti tɔ pəsəyənə na té ha-ɲ layatu nti n ká lana na ɲ té nyá taa na Yesu Kilisiti na pə ya nyá nyuyv tɔ. ¹⁶ Iso yelina na pá ɲmaa i tɔm ke takəlasɩ taa. Na tɔ waasəyɩ yɔlaa, pə taya pulv, tɔ sɛyɛsəyɩ-wɛ na té kisiyina-wɛyɛ pəpətu, na té tayanəyɩ-wɛyɛ timpi timpi pa pəntəyɩ tɔ, na té hólóyɩ-wɛyɛ isənə paa tənə tampana mammam ke pa kulaputu taa tɔ. ¹⁷ Tə lakɩ m̀p̀ỳỳỳ si tɔ tayanəyɩ Iso yɔlaa na pá te teu, na pá taa lan mpi paa lana pa tɛma kupana tɔ.

4

¹ Ma heeliyɩ-ɲ na isələ kɔsɛɛmlɛ ke Iso na Yesu Kilisiti wei i ká huuna weesuyɩ nyéma na sətəa ke tɔm tɔ pa isəntaa, na Yesu Kilisiti inɩ i kəntɛ na i kawulaya pə tɔɔ si, ² ɲ lakɩ Iso waasv, nyaa sɛɛsi isələ tɛ, paa pə maya-ɲ paa pə ta maya-ɲ. Kaana-wɛ na ɲ la na pá mv-tɩ. Kaləyənə-wɛyɛ timpi timpi pa pəntəyɩ tɔ. Sɛyɛsəyɩ-wɛ na suulu səsə na pə sɔɔsi-wɛyɛ apalɔtu. ³ Pə taya pulv tɔɔ, pu kɔɔ na pə kɛɛsi waatu nɔyɔlv tɔ, yɔlaa kaa caa si pá tasa sɛyɛsəɲ kupan wei i waasəyɩ yɔlaa tɔyɔ mɔyɩ tɔtɔ. Ama pa mayamaya pa konyuləɲ ke paa tənəyɩ, na pá kotɩ sɛyɛsəlaa payalɛ na pɛɛ pá sɛyɛsi-wɛyɛ ntiwɛ ntiwɛ pa caa pá nukɩ tɔ. ⁴ Paa kisi tɔm tampana nyəntu, na pá paasəna səsaa taa kpai tɔmnaa. ⁵ Ama nyá ilɛ, kpa nyá tɔyɩ pə tənə pə taa. Kantəlɔyɩ konyəntɔyɔlənə taa. La Laapaali Kupan kpaallu tɔmlɛ. Paasəna nyá tɔmlɛ tənaya teu tətɛtɛtɛ isu Iso tɔmlɛ tu lakɩ tɔ.

⁶ Təv, ye ma ɪle wule nte paa lana-m kətaya tə tə talaa ké, ma kuyaku kəkremuyu talaa. ⁷ Ma yoowa təcam. Ma sewa na má tala ma tənaya. Iso ké ma temna ma taa ké tam. ⁸ Na pənente tampana təhlaa teeli ntenuyu tənna-m, ŋkuyv Tacaa wei ɪ təŋəɣi tampana na í huukəna tə ɪ ká ha-m kuyaku ŋkɔ kɔ wule. Na pə taya ma tike ké ɪ ká ha, ama na pa tənə mpa pa caxaa na pá nyuləɣi ɪ kənte wule tə.

Pəɣli ləlaa na ɪ təkəlaa

⁹ La kookali na ŋ kəɔ ma kin ké ləŋ. ¹⁰ Mpi tə Temasi səɔla kayana antulinya ɪne ɪ nyəntv ké na í lə-m na í tɛɛna Tesaloniki. Kələɛsaŋ ná tɛɛna Kalatɪ na Titv ɪlɛɣe Talamatii. ¹¹ Luku tike ké pə yelina-m. Ye n kəŋ kpeŋna Maləki na nyá na-ɪ í kəɔ, ɪ ka səŋna-m ma təmlɛ. ¹² Ma tila Tisiki ɪlɛɣe Ifeesu. ¹³ Ma yela ma kpai ké Kaləpusi tɛɣe Tɔlvwasi, ye n kəŋ ɪlɛ n kpeŋna na ŋ kəna. Kpeŋna tətəɣə ma takəlasɪ, na nsi ma tu kəla nyulvɣv təɣələ tənəŋ nyənsɪ.

TAKƏLAYA NKA PƏƏLI NMAAWA

TITU

TƏ

Kutulu

Titu ta ke Yuta tu, i ké piitim lempu tu ké. Ama i pəsa Yesu tənlu. Haləna Pəəli nmaa-i na i tu-i si, i paasəna tetu nti ləm cəənaa na pá yaaki-ti si Kələti tə, tə Iso sɛɛlaa.

Pəəli kpeyəla i kuseyesətu ke takəlaya kutulu taa. Pə waali ké i hula yaasinaa mpa Iso təsɛɛle nyəəŋ nyəma ká wɛəna tə. Pəəli hula Titu tətəyə yəlaa mpa Iso yulu ká paasəna Iso təsɛɛle taa tə. Kukpatəlaa, alaa səsaa, na ifepiya na pɛɛlaa na yomaa. I hula təma nna nna pə wɛɛ si Iso sɛɛlu i la tə, na isəna pə wɛɛ si yulu i cayana hɛsuyə tə, na i hatələna fayav. Pə waali iləna i tu Titu ke nti nti i ká la tə, na sɛɛtu.

Isəna pa faya Titu takəlaya tə:

Isəna Iso təsɛɛle nyəəŋ nyəma ka tə tə, titite 1

Isəna leelaa na suluwaa na yomaa paa wɛɛ tə, titite 2

Isəna Iso sɛɛlaa ka tə tə, titite 3

Sɛɛtu

¹ Maya Iso təmlɛ tu Pəəli, Yesu Kilisiti tillu.

Pa tu-m ké si má la na mpa Iso ləsaa tə pá mu Iso, na má hólí-wɛyɛ tampana nna tá Iso sɛɛle mpaav sɛyɛsəyi tə, ² na pá tɛ pa taa si paa hiki weesuyə ŋku ku tɛŋ tə. Iso ka təmna hatuu ləŋ ke yem taa si i ká ha-tuyə weesuyə ŋku, Iso tá ké kaloolaya tu. ³ Pə təə ké pə kəma na pé tala waatu wei i ka suwa tə iləna i yele na i təm kuli weesuyə ŋku ku təə na pé hólí. Tá Yatu Tacaa Iso inu i tu-m si má kpaali i təm na má tənna-təyi kpaaluyə tə, nti tə kuliyina mpu na tə hóləyi.

⁴ Titu, má nmaakəna-ŋ takəlaya kanɛ. Nyá kəna ma pəyalu na tampana ke Iso sɛɛle mpaav ŋku tá tənna tə tənəyi tə ku taa. Tacaa Iso na tá Yatu Yesu Kilisiti pá huli-ŋ pɛɛɛ na pá ha-ŋ alaafəya.

Təmlɛ nte pa tu Titu si i la Kələti tə

⁵ Maa yela-ŋ Kələti ké si n tayanu mpi pə kaasa tayanuyə tə tətetete, na n kpa paa ɪcatɛ nte tə Iso təsɛɛle səsaa. Təəsı nti ma kɛɛsa-ŋ tə si: ⁶ Wei i kin pa kaa na kawaliya nakəli tə inu i ká təyona Iso təsɛɛle səsəəntu. Alu kuləm ke pəntu inu i ká wɛəna. Na i piya ká la Iso sɛɛlaa, si taa wɛɛ piya nsi yəlaa tən si si ke yem yem lataa su nukəna yəlaa tə. ⁷ Iso təsɛɛle səsə wɛɛkuyə Iso təsɛɛle taa tə Iso təma ke pə tu-i si i paasəyənna. Pə təə ké pə fɛi si pá ná kawaliya nakəlayi i kin. I kaa wɛɛ kalampaani tu yaa wei u laa pááná muɣu tə, yaa sulonyəəlu yaa musəŋ tu, yaa wei i muɣuliyi si i hiki liyitee tə. ⁸ I ká wɛɛ wei yəlaa i kəma i tɛ i nyəma muulle lapu, na i səəla mpi pə wɛɛ teu, na i wɛna ləmayasɛɛ tə. I ká wɛɛ wei i tənəyi tampana, na i ké Iso yulu, na i nyəma i ti təkuyə tə. ⁹ I ká wɛɛ wei i nyəəna Iso Təm mayamaya təkpaŋkpaŋkpa ke teitei isı paa sɛyɛsa-i tə, iləna i pəsi na i sɛyɛsı lɛlaa ke sɛyɛsəŋ kupan wei i waasəyi yəlaa tə na i tasa-wɛyɛ təm. Pə kaasa kpeəsəlaa pəpətonaa mpa pɛɛ tə, i hólí-wɛyɛ isəna mpi pa toolaa tə.

¹⁰ Pə taya pulu təə, yəlaa wɛɛ payalɛ na pé tu kələna Yuta nyəma mpa pa mu Yesu na pá ké kaanutənaa tə. Kpai təmnaa ke pa sɛyɛsəyi na pá puyusiyina lɛlaa. ¹¹ Təki-wɛ si pá su mpu. Pə taya pulu, pa ké tɛɛsı yəkəlaa ké, na nti tə fɛi sɛyɛsuyə tə ntəyi pa sɛyɛsəyi na pá muɣi liyitee ke tulum. ¹² Kələti nyəma Iso kuyəyətutu tɛləsəlaa taa nəyəlu wei i mayamaya i ké Kələti tu tə i ka yəyətə mpyəy si: Kələti nyəma nyəntu ntɛ cɛsuyə. Pa ké nyəməŋtunaa ké isı taalɛ wontu. Hilikpaakunaa ké, pəcə paa caa lapu. ¹³ Nti i yəyətə mpu tə i na-təyi. Pə təə ilɛ kpuli-wɛyɛ teu na pé la na pá tɛ Iso na pa taa ké teu. ¹⁴ Na pá yele Yuta nyəma səsaa taa təmnaa kpai nyəntu na kusəsutu nti yəlaa mpa pa kisa tampana tənuyə na pá lu tə tə tənuyə.

¹⁵ Mpa pa taa tewa tə pə tənna pə tɛ pɛɛyɛ. Ama mpa pa taa tá tɛ pəyɛle paa tɛŋ Iso na pa taa tə

pə təna pə ké isayam ke pele pa kin ké. Pə taya pulu, isayatu təo ké pa layatu na pa laakalənaa layalaa. ¹⁶ Pá cayaá ile si pa nyəmə Iso. Ama n nyənna pa lakasi pu hólóyí si pa nyəmə Iso se. Pa lu yəlaa ke sən ké, na pa ké kaanutunaa, paa pəsəyi təmlə kupante natələyi lapu na n ná.

2

Seyesuyv kupanjv

¹ Ye nyá ile seyəsí-weyə seyəsən kupanj wei i waasəyi yəlaa tə. ² Heeli apalaa kukpatəlaa si pá kpa pa ti, na pá wəəna yaasi kupanj, na pá kpakəyi ləmayasəe. Pá təkí Isəsəele mpaav na lelāa səəlvu na suulu hólóyó ke teu. ³ Heeli alaa kukpatəlaa si pele pá təkí yaasi kupanj isu Iso yəlaa wəekuyv tə. Pá taa cakəna yəlaa, na pá taa yele na sulum həkə-wə. Ama pá wəe mpa pa tasəyi alaa səkpema ke təm ⁴ ke isəna pele paa səəli pa paalaa na pa piya tə, ⁵ na isəna paa kpaya ləmayasəe na pá hatələna wasanjkalətv tə, na isəna paa lakí pa taasí təma ke teu tə, na isəna mpi paa lakí kupantu na pá seeki pa paalaa tə. Ile nəyolv kaa kv Iso Təm nyuvu ke pa təo.

⁶ Seyəsí ifepiya ke teu tətə si pá kpaya ləmayasəe ke teu. ⁷ Nyá mayamaya lakí təma kupana na pá nyənəyənə-ŋ na pá lakí. Paasi na n seyəsəna tampana na isəle kusəemle. ⁸ Tayanəyi nyá təm, taa yele na n kəə na n pəntəyi nyá yəyətaya taa na pá footuyv-ŋ na-ke. Ye n tayanə-keye teu ile pu tv tá kolontunaa ke fəele. Mpi tə pa kaa na isayatu nti paa yəyətí tá təo tə.

⁹ Yomaa ká nuna pa caanaa na pá lá na pele pa lanja heəna-weyə pa kulapəle təna taa, na pá taa kəsəyi-weyə natəli. ¹⁰ Pá taa ŋmulí paa pulu cəcəka. Ama pá lakí tam na pa caanaa naaki si pa yomaa ke kupama na pá nukəna-wə, na pu la na tá Yatv Iso təo təm nti tə seyəsəyi tə tə nyuvu kulí pə təna pə taa.

¹¹ Pə taya pulu, Iso kulina i pəele təo na í hólí si pə ya paa wei i nyuvu. ¹² Pəele aní a seyəsəna-tv si tə yele isayatu taa ké tənte na ate cəne kunyuləŋ ke mpv, na tə kpaya ləmayasəe na tə təŋ siyisuyu, na tə nukəna Iso ké tam ké tá tənte taa ké antulinya taa cəne. ¹³ Pəele seyəsəyi-tuyv si tə caya mpv na tə tanja lelen nuu kuyaku ŋku tə wəe na tə tēləyi tə. Kv wule ke tá Yatv Yesu Kilisiti Iso Səsə teeli ká kəə. ¹⁴ Yesu Kilisiti iní i hana i təyi tá təo na í ya-tuyv isayatu təna taa, na í tayaní-tuyv teu na tə pəsí yəlaa mpa i tike i ti tə, na tá isəle sēəna təma kupana lapu.

¹⁵ Təne inəyi n ka heeliyi-wə. Lakəna səsəəntv nti pa tv-ŋ tə tə toma təna, na n səsəyi nyá yəlaa ke apalutv, yaa ye kalənav kaləna-wə. Taa yele na nəyolv kpəəna-ŋ.

3

Iso sēəlv yaasi

¹ Təəsí pa təna si pə wəe si pá seeki tətə təkəlaa. Pə wəe si pá nukəna-weyə. Na pa səəlv í pu təma kupana lapu təo. ² Pá taa tvukí nəyolv, ama pá wəe təpamm, na pá wəna yəlle, na pa na yəlaa təna pa wəna təma na lelen. ³ Tá mayamaya isəntə tv ké tuutuu lataa tətəyə hatuu ləŋ ké, na kaanutunaa, na tv toolaa ké. Na kunyuləŋ na mpi pə heəsəyi tá lanja tə pə tənaya mpv pə nəyə na pə suka ka kpana-tuyv yomle, na isayatu na kunyuləŋ pə taa ké tv wəe. Tə taa caaki tá təmaya paa pəcə mayamaya. ⁴ Ama pə kəma na Iso tá Yatv hólí yəlaa ke i kupantu na i pəele, ⁵ iləna í ya-tv. Ile pə taya tá təma kusiyisee təo. Ama tá pətəətəle ke i wiiwa na í la mpv. Iso ləm mpi pa sə-tv na Feesuyu Nanjtv náá wə pə taa na í layasəyi-tv na tə pəsəyi kufama na tə təŋ tənte kufate tə mpəyi i yapəna-tv. ⁶ Pə taya pulu, Iso yelina tá Yatv Yesu Kilisiti ké na í tisi Feesuyu Nanjtv ke tá təo pə tv fəi, ⁷ si í hólóyí-tuyv i pəele na tə pəsí kupama ke Iso isəntaa, na tə hiki weesuyu ŋku kv tən na tə wəe na tə tēləyi-kv tə. ⁸ Təm təne tampana təm tike təkəlekele ké.

Ma caa ké si n sēsí isəle na təm təne tə seyəsuyv, na mpa pa təma Iso na pa taa tə pá ha pa təyi təma kupana lapu taa ké tam. Mpi pə tewa na pə waasəyi təyole. ⁹ Ama cələyi kumelətmnnaa təo həm na lələŋ loosi tənyuv. Cələyi yooŋ na ntəŋkpəesasi ke Moisi kusəsutv təo. Nti iní tə kuyi təma ke teu ké, pəcə tv waasəyi pulu. ¹⁰ Mpa pa yeki na fayav kəŋ yəlaa taa tə, ye n

kpaala-wεγε tɔm naale na pá tá nu n tɔɣɔni-wε. ¹¹ Pə taya pulu, n nyəma teu si yulu í wε mpu pə húləyí ké si ɪ yela mpaav kusiɣisuɣu təɣuɣu ké. Na ɪsayatunaa mpa ɪ lakɪ tɔ pə húləyí ké si ɪ toolaa.

Kantəkaya kvkpaalətv

¹² Ye ma kɔma na má tili Aatema yaa Tisikɪ kε nyá kin, ɪlɛ n nyəkɪ lɔŋ na ń kɔɔ na ń mayana-m Nikopoli. Mpi tɔ ma tɔwa si tənaya maa caya hilimate waatu. ¹³ Paasəna tɔm huulu Senasi na Apələɔsi kε teu na pá taa lan puluɣu waatu wei paa tɔyɪ pa mpaav tɔ. ¹⁴ Pə wεε si tá yɔlaa tɔtɔ ká nyɪ ɪsəna paa paasəna tɔma kɔpana lapu kε tam tɔ, na ye pə caala wei ké teu, pa waasəna-ɪ, na pá taa caya yem təkpaɪa.

¹⁵ Pa tənə mpa pa wε ma kin cənɛ tɔ pa sɛɛkɪ-ŋ. Sɛɛ tá ɪsɔsɛɛlɛ taa taapalaa kɔpama. ɪsɔ í húlɪ mə tənaya ɪ pɛɛɛɛ.

TAKƏLAYA NKA PƏƏLI NMAAWA FILEMƏN TƏ Kutulu

Pə nəğəsəna ké isü Filemən ké Kolosi İso təsəle tū. Pəcə í pəsa Kilisiti tənə. İ ké Pəəli ceu ké. Filemən inı i ka wəna i yom na pá yaaki-i si Onesim. Tə ta nyi mpi Onesim wakələna Filemən na í se na í polo Pəəli kin na í cəəsi tənə tə. Ama səsəəntu nté si yom nawa i tasəkəle na í pəsi İso sēlv. Uəna Pəəli mələğəna-i i caa Filemən. Pəəli caaki nti təğəle si Filemən í mu Onesim isü İso sēlv. Mpi tə, pa naale pa nyəmə İso.

İsəna pa faya Filemən takəlaya tə:

Pəəli sē Filemən na i cəle nyəma, 1-3

Pəəli sē İso ké Filemən taa tēm tə, 4-7

Pəəli yəğətəna Filemən ké Onesim təm, 8-22

Sētv kantəkaya nyəntu, 23-25

Sētv

¹ Məya Pəəli wei má ma ké saləka tū ké Yesu Kilisiti tə tə, má na tá taapalu Timotee.

Tá ηmaana takəlaya kanəye tá taapalu kupan Filemən, nyá wei tá na-η tə kaa təmlə tə, ² na tá kəğə Apiya na ta na Aasipi wei tə yooki yoou tə, na mpa pa kotiği Yesu sēv ké nyá təyaya taa tə, pa tənaya mpyəğə tə ηmaa-kə. ³ Tacaa İso na tá Səso Yesu Kilisiti pá hólí-məye pēlē na pá ha-məye alaafəya.

Filemən səlvəy na i taa tēmnəv ké İso

⁴ Tam ma sələmən taa ma təsəyi nyá tə na má sēki ma İso ké í na tēmlə. ⁵ Pə taya pulv tə, ma nu isəna n səla İso yəlaa tənə, na isəna n təkə Tacaa Yesu mpaav təm tə. ⁶ Na ma sələməyi İso si isəna tá na-η tə kpenta isəntəğə İso mpaav tə tə pə yele na í cəkəna teu təkpatəa ké kupantənaa mpa pa tənə tə hikiği tá na Kilisiti tá kpentəy tə tə. ⁷ Ma taapalu, pəpətv fēi, isəna n səlvəy yulv tə pə lapə-m lelen, na pə tasa-m apəlv ké teu. Pə taya pulv tə, nyá yaasi inı í hēsa İso yəlaa pəğəle lanə.

Pəəli wiinav ké Filemən ké Onesim tə

⁸ Təv, təm natəlyi ma caa-η nav, na paa ma wəna mpaa ké Kilisiti tə si má caalı-η pə taa, ⁹ ma luyə lapə si má na-η-ti na té wii konyən ké kəwii. Nyəni, sanə isəntə Pəəli má ma kpatəlaa kēle, pəcə ma ké saləka tū ké Yesu Kilisiti tə. ¹⁰ Ma pəyaya Onesim təm ké ma caa ma na-η, ma pəsa i İso Təm taa caa ké saləka taa cənə. ¹¹ İ ka ké kaawaasaya ké waatv wei i wē nyá kin tə. Ama kəğəna i waasəyi má na-η.

¹² Təv, nəəəə ma mələğənan-i na ma ləsağə ké. ¹³ Ma nyula teu si í saalı ma kin cənə na í sənə-m na nyá nəğə ké saləka wei ma təkə Laapaalı Kupan tə tə i taa. ¹⁴ Ama ma ta səlvi si má lá pulv na nyá waalı ké mpv. Pə taya pulv tə, ma luyə fēi si í la-m kupantə natəli na tēlası. Ama ma caa ké si í la isəna n nəkaa tə.

¹⁵ Ntanyı pə yasa nyá na-i ké wē naaleye si pə tayanı-məye kpentəy ké tam tə. ¹⁶ Pənəntaa pə kaa wē isü yulv na i yom ké yem, i tē mpv. İ pəsa tá taapalu kupampan ké Kilisiti mpaav taa. İ tema ma nyən ké pəsəy təkpatəa, ilə nyaya pə kaasənəa si í pəsi nyá nyən na pə kəli mpv, paa isü nyá yom, paa isü nyá taapalu ké Tacaa tənəy taa.

¹⁷ Mpv tə ye n nyənəyi-m isü nyá taapalu, mu-i isü ye má n ka mu-m tə. ¹⁸ Ye i ka wakəla-η pulv, yaa i wəna-η kəmlə natəli, pəəsi má. ¹⁹ Maa fēli-η pə tənə. Pəəli má ma mayamaya ma ηmaana na ma nin ké mpv. İle maa nəkəyi na má heeli-η si nyá mayamaya n wəna-m kəmlə, haləna nyá nin na nyá nəğə, ma tənə. ²⁰ Hai hēsi ma lanle ké tə ké Kilisiti nyəma tə pə tə.

²¹ Ma tənna takəlaya kaneyə ηmaav ke ıśəntə tə na má tu-η naani ké sı n ká la pə təna, haləna pə teləsi mpv. ²² Na pə kaasa-m lentı sı n caa-m kutuluyv, pə taya pvlv təv, ma tv tēlvv sı mə Iso sələmvv ká yele na pá tvlı-m na má kəv mə tē.

Kantəkaya sētv

²³ Ma taapalv İpafəlası wei pa təkə ma na-ı ké saləka taa cəneyə Yesu Kilisiti təv tə ı sēkı-η. ²⁴ Maləki na Alisitaaki na Teması na Luku mpa ma na-we tə lakı təmlē ke cənē tə pēlē pa sēē-η tətə.

²⁵ Tacaa Yesu Kilisiti í hólı-meyē pēlēē.

TAKƏLAYA NKA PA NMAAWA HEPƏLA NYƏMA TƏ Kutuluṭu

Takəlaya kanə ka ḡmaalu ta tu i həte si tə nyəmi-i. Ue ḡmaalu inu i ta lan Yuta tu wei i pəsa Yesu tənlu wei i nyəma nəḡə suw kupaṇaya taa təm tə. Yuta nyəma mpa pa pəsa Yesu tənlaa mpa pa tənna məluḡu ke pa lən isəsəle taa tə mpeye i ḡmaa-ke. Ama takəlaya ḡmaalu tasəḡi-weye apaluṭu si pá təkí tənəḡ si Yesu kəla isətaa tillaa na Apəlaham na Moisi na Aləḡ mpa pa ke pa lən caanaa tə. Yesu kəla kətasi na nəəsi pəeləḡu tətə. Mpi tə, Yesu kpeḡela pə tənə na i la təm kuləm ke tam tətə.

Isəna pa faya Hepəla takəlaya tə:

Isə Pəyalu Yesu, titite 1–4

Yesu kətaya ke səsəḡka, titite 5:1–10:18

Taa tēm na kantəluḡu, titite 10:19–13:25

Isəna Isə hula i huwəe tə

¹ Lən Isə ka wə Isə kuyəḡətətu teləsəlaa kin ké na i yəḡətəna tá caanaa caanaa ke təm payalə taa na yaasinaa payalə taa. ² Ama pə tala kayana kuyəḡḡ kətəsəḡ inə i taa tə i mayamaya i Pəyaya kin ke i wəe na i yəḡətəna-tu. Na i Pəyaya ḡke ka nin ke i lapəna isətaa na ate, na ḡkeḡe i ləsa si ká ti pə tənə təpai. ³ Nke ka kin ke Isə teeli naaki na pə tee isu kəkə. Na ka kin tətəḡ pə húləḡi teitei ké isəna Isə wəetə mayamaya wəe tə. I nəḡə taa təm toma ke i təkəna isətaa na ate na pə sənḡaa. I tēma yəlaa isayatu kpiisuyə təkpatəkpata iləna i kpa na i caya Isə kawulaya tu kənḡən taa.

Isə Pəyaya kəla isətaa tillaa təcayacaya

⁴ Isu Isə Pəyaya ḡke ka kəla isətaa tillaa təcayacaya tə, ḡpúḡ Isə ha-keḡe həte nte tə kəla isətaa tillaa nyəna tə. ⁵ Pə taya pulu tətə, Isə ta yəḡətəta isətaa tillu nəḡəlu si:

Nyayalə ma Pəyaya,

saḡa ke ma pəsa nyá Caa.

I ta yəḡətəta isətaa tillu nəḡəlu i təm tətə si:

Maa la nyá Caa na nyaa pəsi ma Pəyaya.

⁶ Ama waatu wei Isə kənḡayana i Pəyaya kancaalaya nyənka ke antulinya taa tə i tēma si:

Isə isətaa tillaa tənə ká sē-i ké.

⁷ Mpi Isə yəḡəta isətaa tillaa tətə təḡəle si:

Isə kpaya isətaa tillaa na i lana-wə na pá pəsi heelim.

I lapa na i tēmle nyəma náá pəsi kəkəsi nsi si muḡi kemkem tə.

⁸ Ama pə tala i Pəyaya iləna i yəḡəti təfoo si:

Isə, aa, nyá kumte wə tam ké.

Tampəna taa ké n təkí nyá kawulaya.

⁹ N səla kupantu na ḡ kisi isayatu təcayacaya.

Isə, pə tətə ké nyá Isə ləsa-ḡ na nyá mpaa.

I su-ḡ teeli təcayalə taa si

nyá lanle i hulumu səsəm.

Təcayalə nte tə taa i su-ḡ mpə tə,

tə kəla nte tə taa i su nyá taapalaa ləlaa tə təcayacaya.

¹⁰ I yəḡətaa tətə si:

Tacaa, nyá lapəna tətə tənaya kancaalaya.

Nyá mayamaya nya nin lapəna isətaa.

¹¹ Pə tənaya mpə pu saalı yem.

Ama nyaa caya tam.

Pə tənaya mpv pu ceyeti isu
wontu kususuuu ceyetvuyv tō.

¹² N ká kpili-wi isu pa kpiluyv kpaɪ tō.

Paa layasi-wi isu yulv layasvuyv

ı tōw wontu kususuuu tō.

Ama nyá, nyaa wɛɛ tam ké m̀púyú,

n kaa kpatəli.

¹³ Tuu tō Iso ta yəɣətəta ı isətaa tillaa taa nəɣəlv si:

Caya ma kəŋkəŋ taa haləna má kəna nyá kolontunaa

na n loosi nyá nəɣɛɛ ké pa tōw.

¹⁴ Mpυ tō, isətaa tillaa ná ké weyelo? Pa təna pa ké Iso təmle nyéma ké, na paa naa isəntōw.

Mpɛyɛ Iso tiliyi si pá tɛŋ mpa pə ké si pu ya pa nyəwɛ tō.

2

Nyuyv yapv səsəəm

¹ Pə tōw ké tu təkı teu ké tampana təmnaa mpa pa heela-tv tō na pəcə pə taa kəw na pə pona-tuyv təlete taa ké yem. ² Isətaa tillaa kpaala təm nti tō təle tə hika nyuyv ké, haləna ye wei ı pənta-tı yaa ı kisa-tı pa tuyv pəntv ké saləka wei pə nəɣəsənaa si pá tv-ı təɣə. ³ Təw, pa ta kisi saləka tuyv ké mpa pa kisa isətaa tillaa nyəntv tō, kacəŋfana ta mpa tu la awusa ké nyuyv yapv səsəəm pənɛ pə taka tō? Tacaa ka caaləna nyuyv yapv pənɛ pə təm heeluyv ké ı mayamaya. Ilena mpa pələ pa nu-tı tō pələ pá teləsi taya pə tampana. ⁴ Na Iso kusa pa təm nyuyv na ı kəkəlv nyəm na səɣəntv təma na piti təma təna lapv taa. I yelaa na ı Feesuyv Nanjtv lá na pulv lapv saa yəlaa isu ı nəkaa tō.

Wei ı tōw pə yakı yəlaa nyəwɛ tō

⁵ M̀púyú pə wɛɛ, mpi tō pə taya isətaa tillaa nəɣɛɛ tɛɛ ké Iso mənna antulinya wei ı kəŋ na tə yəɣətəyi ı təm tō. ⁶ Ama nəɣəlv yəɣəta Iso Təm taa ké tiili si:

Hai Iso, yulv ké we na n tōwəyi ı təm?

Yulv wɛv mpv təkpeɪ tō ı ké we na n paasəɣəna-ı?

⁷ N yelaa si í səki isətaa tillaa ké pəcə.

N tv-ı teeli na n kusi ı nyuyv isu wulav.

⁸ N mənna pə təna təpai ké ı nəɣɛɛ tɛɛ.

Pa yəɣətvuyv mpv si Iso mənna pə tənaya ı nəɣɛɛ tɛɛ tō, pə nyuyv nté si ı kpaya pə təna təpai ké na í tō yulv nin taa, pə ta kaasi pulv cəcəka. Paa na mpv tə naa kayana si pə təna pə ta məli yulv nəɣɛɛ tɛɛ. ⁹ Ama mpi tə naa təɣəle si pə lapa Yesu na í səki isətaa tillaa ké pəcə si í si yəlaa təna səm ké Iso pɛɛɛ tōw. Wahala wei ı təɣaa na í caŋ í si tō ı tōw, nəwəwə tə naa pa tv-ı teeli na pá kusi ı nyuyv isu wulav. ¹⁰ Kupam pu mənna mpv si Iso wei ı lapa pə təna na ı tōw ké paa mpi pə wɛɛ tō í la na Yesu te təkpaɪa ké ı konyəntəɣələnaa taa, na pəcə í pona pəyalaa pəyalə ké ı teeli taa. Pə taya pulv tōw, Yesu yekina na pə yakı pa nyəwɛ.

¹¹ Yesu kpiisiyina yəlaa isayatu. Pa təna mpa pa isayatu kpiisa mpv tō, í na-wɛ pa kpenta Caa kulvm ké. Pə tōw ké pə fɛi Yesu ké fɛɛɛ si í yaa-wɛ si ı newaa

¹² ké waatv wei ı təŋ si:

Hai Iso, maa heeli ma newaa ké nyá təm.

Maa yoo yontu na má tala-ŋ samaa təna taa.

¹³ I təma tətə si:

Maa tv Iso ké naani.

I tasa yəɣətaya tətə si:

Má na piya mpa Iso ha-m təɣəlv.

¹⁴ Isu mpa ı yaa mpv si piya tō pa ké tənuyv na caləm kulvməm tō, Yesu mayamaya pəsa teitei isu mpɛ, na í na-wɛ pá kpenti kulvm. I lapa m̀púyú si í yəkı ıləɣəv wei ı kin səm təŋ wɛɛ

tə ɪ ɪlé ɪ toma í yəki təkpaataa təo ké ɪnɪ ɪ lapa mpv na í sɪ ɪlɛna ¹⁵ í waasi mpa səm səɣəntv təo pa pəsa ɪsu yomaa ké pa weesɪŋ tənə taa tə. ¹⁶ Mpi tə pə taya ɪsətaa tillaa ké ɪ waasəɣɪ. Ama Apələham piya ké ɪ waasəɣɪ ɪsu pa ɲmaav ɪsə Təm taa tə. ¹⁷ Pə təo ké pə wɛɛ sɪ í nəɣəsəna ɪ newaa təkpaataa, na í pəsɪ pa kətulv səsə kupaŋ wei ɪ hɪləɣɪ yələa ké suulu ké səsəm ké ɪ təmle taa ké ɪsə ɪsentaa tə, pəcɔ pə hɪsɪ samaa ɪsayatv. ¹⁸ Na ɪsu pə mayasvɣv ɪnɪ na í ná kɔnyəŋ tə, pənente ɪ pəsəɣɪ na í waasi mpa pa wɛ mayasvɣv taa tə.

3

Yesu kəlvɣv ké Moisi

¹ Ma taapalaa ɪsə sɛɛlaa mɛ mpa ɪsə yaawa tə, í paasəna Yesu wei ɪsə tilaa na í ké ta ɪsə sɛɛv mpi pə təm tə hɪləɣɪ ɪsəntə tə pə kətulv səsə na í ná. ² ɪsə ka ləsəna-ɪ sɪ í la təmle tənɛ, na í nuna ɪsə ké teu ɪsu Moisi ka nuna ɪsə na í la ɪ təmle ké ɪsə təyaya tənə taa tə. ³ Kutuluyv ɲmalv wɛnna sam na pə kəli kutuluyv mayamaya. Mpɪ tətəɣə Yesu mɔna sam na pə kəli Moisi təcayacaya. ⁴ N kaa na kutuluyv ké yem na kv fɛina kv ɲmalv, na ɪsə ɪlé ɪ kɛna wei ɪ lapa pə tənə tə. ⁵ Ye Moisi ɪlɛ, ɪlé ɪ nuna ɪsə ké teu ké ɪsə təyaya tənə taa. ɪnəɣɪ pa tv təmle sɪ ye ɪsə í yəɣəta nti ɪlɛ ɪnɪ ɪ heeli. ⁶ Ama Kilisiti wei ɪlé ɪ ké Pəyalv mayamaya na pa su-ɪ ɪsə təyaya səsə tə ɪlé ɪ nuna ɪsə ké teu tətə. Ye tə təkə tá tɛɛlvɣv na naani na pə tá ciɣiti-tv ɪlɛ tə ké ɪ təyaya nyóma nté.

Hɛɛsvɣv ɲku pa ha ɪsə yələa tə kv təm

⁷ Pə təo ké Feesvɣv Naŋŋtv mayamaya ka yəɣəta mpv sɪ:

Ye í nu ɪsə nəɣə ké saŋa,

⁸ í taa tasa ɲkpantɛɛləŋ lapv,

ɪsu í ka lapv waatv wei í kpɛɛsəna

ɪsə ké kɔyaŋku í mayasa-ɪ sɪ í naa

ɪ waali ké wɔlaya tɛtv taa tə.

ɪsə yəɣətaa sɪ:

⁹ Mə caanaa caanaa mayasa-m tənə,

na pá lá sɪ pa naa ma waali.

Pəyele pa ná pə tənə mpi mpi ma lapa pusɪ nule taa tə.

¹⁰ Pə təo ké yələa panɛ pa təm kpa-m pááná na má tə sɪ:

Tam ɲpóɣú pa liyitiɣi pa hɔwɛɛ taa.

Pa ta tu cɛkəna ma yaasi ké paa pəcɔ.

¹¹ Pááná kpa-m mpv ɪlɛna má tuu sɪ:

Pa kaa svv ma hɛɛsvɣv tete ké paa pəcɔ.

¹² Ma taapalaa í la laakali na mə taa nəɣəlv í taa kəo na í lá ɪsayatv ké ɪ lotu taa na í la laŋkpusəŋ na í ha weesvɣv ɪsə ké siɣile. ¹³ Ama í tasəɣɪ təmaya apalutv ké paa ifemle nte, haləna mpi pa yaa sɪ saŋa ké ɪsə Təm taa tə pə su tənaya. Nəɣəlv í taa yele na ɪsayatv puyusi-ɪ na í lá laŋkpusəŋ. ¹⁴ Pə wɛ mpv sɪ ye tə təkə ta kancaalaaya naani wei tv wɛna təɣə teu haləna pə tənaya, tá na Kilisiti tv pəsɪ taapalle.

¹⁵ Nti pa ɲmaa ɪsə Təm taa təɣəle sɪ:

Ye í nu ɪsə nəɣə ké saŋa,

í taa tasa ɲkpantɛɛləŋ lapv,

ɪsu í ka lapv waatv wei í kpɛɛsəna ɪsə tə.

¹⁶ Mpa pa taa nuna ɪsə nəɣə na pá kúli na pá kpɛɛsəna-ɪ? Mpa pa tənə Moisi ləsa Icipiti taa təɣə mɛɛ. ¹⁷ Na mpa pa təm kpana ɪsə ké pááná ké pusɪ nule taa? Mpa pa lapa ɪsayatv na pá sí wɔlaya tɛtv taa təɣə. ¹⁸ Mpayə ɪsə ka tuunaa sɪ pa kaa svv ɪ hɛɛsvɣv tete ké paa pəcɔ? Mpa paa kpɛɛsəna-ɪ təɣə. ¹⁹ Tə nawa mpv sɪ pa ta tɛ ɪsə na pa taa təɣə pa ta svv.

4

¹ Iso tema-tuyv heeluyu təkpataa si tə pəsəyi na té suv timpi tá na-ı tu caya na té heesi tə. Mpu tə té la laakalı na pé taa kəə na mə taa nəyəlv í wuna heesuyv ηku ku taa ké suuv. ² Pə taya pulv təə, tə nu Laapaalı Kupaη inəyi teitei ké isu wulaya tetv taa nyəma mpe. Pa nu təm nti tə tə ta waasi-weye pulv. Mpi tə, pa nuv-ti tə pa ta mu-ti na pá té Iso na pa taa. ³ Ta mpa tə temna Iso ké tá taa tə tu suv heesuyv ηku ku taa. Heesuyv ηku ku təm ke Iso yəyətəa si:

Pááná kpa-m na má tuu si,

pa kaa suv ma heesuyv tete ke paa pəco.

İ yəyətə mpu, pəyele ı təmlə tema tēm ke hatuu waatu wei ı lapa antulinya tə. ⁴ Pa yəyətə kuyaku naatosompəyələya nyəηku təm ke Iso Təm taa ké tiili si: Iso yela ı təmlə təna na í heesi kuyaku naatosompəyələya nyəηku wule. ⁵ Na pá tasa tiiliyi yəyətuyv si: Pa kaa suv ma heesuyv tete ke paa pəco. ⁶ Mpa pa caala Laapaalı Kupaη inəyi nuv tə pa ta suv heesuyv ηku ku taa, mpi tə pa ta te Iso na pa taa. Pə na pə mpu tə pə we pəsuyv si ləlaa í suv. ⁷ Pə təə ké Iso tasa kuyaku kufaluyv ke suv na í yaa-ku si Saηa. Tə mayamaya tə təm ke pusı kəma na sí siki səsəm iləna Iso yele na Tafiiti yəyətı təm nti tə tema nuv tə si:

Ye í nu Iso nəyə ke saηa,

í taa tasa ηkpantəeləη lapv.

⁸ Ye Yosuwēe ka sūsa yələa mpeye heesuyv ηku ku taa, Iso taa tasa kuyaku ləηku təm ke yəyətuyv. ⁹ Ama heesuyv nakulı ku wēe na pa hula-kuyv Iso yələa, na ku nəyəsəna Iso kuyaku naatosompəyələya wule nyəηku. ¹⁰ Pə wēe ké si ye wei ı suv Iso heesuyv tete nté tə taa pūntv ká yele ı tema na í heesi isu Iso mayamaya yepu ilé ı nyəna na í heesi tə. ¹¹ Pə təə ké tu la kookalı na té suv heesuyv ηku ku taa. Té taa yele na tá taa nəyəlv kəə na í la kpəesulv isu ləlaa lapv wulaya tetv taa tə na í laη heesuyv ηku ku taa suuv.

¹² Iso Təm wena toma na tə lakı təmlə. Tə kəla layatə nte tə setəyi taa na waalı təyə ləη. Iso Təm nti tə suvki na halı tə takı timpi ləsayə na ləmayasələ pə nyəm suliyı tə. Tə fakı atama na muyələ taa pəeləm, na tə fayasəyi nti yəlv nyuləyi na nti ı hūvki ı lotu taa tə. ¹³ Kuηmanmam napəli pə fəi mpi Iso u naakı tə. Iso ilé ı naa pə tənaya təyau, pulv ta ηməli-ı. İ kiη ke tá təna tu polo na té kēesi ta kulaputv təna.

Yesu ké kətəlaa səsaa səsə

¹⁴ Ye mpu té takı tá Iso sēev ηku ku təm tə hūləyi isəntə təyə teu. Mpi tə, tə wena kətəlaa səsaa taa səsə wei ı təma na í tala Iso colə mayamaya tə, inəyəle Iso Pəyalv Yesu. ¹⁵ Ta kətulv səsə inı ı ké wei ı pəsəyi na í cəkəna ta ıcantv tete tə. Pə mayasa ı mayamaya ke pə təna pə taa isu ta, ı ta la isayatu ke paa pəco. ¹⁶ Ye mpu té kpətəna Iso pəelēe kumte na naani, tu hiki suulu na pəelēe na pé waasi-tuyv waatu wei pə nəyəsənəa tə.

5

¹ Pə ləsvuyv yələa hēkv ke kətulv səsə na pə su tə, pə su-ı mpyúyú si í la Iso təmlə na pé waasi samaa. İ pukina kühaham na í lakı kətaya ke yələa isayatu təə. ² Kətulv səsə ná takaa na í ná isəna ıcantv wēe tə, ilé ı pəsəyi na í hūli suulu ke pəcəyə isē kəkpeetēe nyəma na mpa pa pəntəyi kupəntv tə. ³ Na isu kətulv səsə mayamaya wena ıcantv tə ı lakı kətasi ke ı mayamaya ı təə na samaa təə tətə. ⁴ Pə fəi si nəyəlv ká tu ı təyi teeli na í sūsi ı təyi kətulv səsəəntv taa. Iso kpaana kətulv səsə, na mpu inı pə mayamaya ke pə lapa Aləη kiη.

⁵ Mpu inəyi na Kilisiti, ı ta tu ı təyi teeli na í kpa ı təyi kətulv səsə. Ama Iso mayamaya təmna-ı təkəlekele si:

Nyayələ ma Pəyaya, saηa ke ma pəsa nyá Caa.

⁶ İ təma tiili tətəyə Iso Təm taa si:

N ka pəsi kətulv ke tam təə isu Meləcisetēeki.

⁷ Saa wei Yesu ka wē ate cəne tə ı sələmayə Iso wei ı pəsəyi na í ləsi-ı səm taa təyə, na í wiikina-ı na kapusi səsəənsı na isəlvəm. İləna Iso mu ı sələməyuv ke ı seekaya Iso tə pə təə.

⁸ Paa na ı ka ké Iso Pəyaya tə, konyəntəyələnaa taa ké ı nyəmə nūnav təm. ⁹ Pa kəma na pá

təmı-ı lapu na í te təkpataa, ılena í pəsi wei ı kin mpa pa təna pa nukəna-ı tə pə yakəna pa nyəəŋ kə tam tə tə. ¹⁰ ılena ıso tə sı ını ı kəna kətulv səsə ısu Meləcisetəeki.

ıso seelaa mpa pa tayanəyi kpisuyu tə pa təm

¹¹ Tə wəna kuyəətutu kə səsəm kə təm tənə tə tə, na pə wə katə sı tə kilisi-məye pə tənə təcııı kə ı cəkəyəna ləŋ tə pə tə. ¹² Hatuu tə pə nəyəsəna ısu ısəntə mə seyəsəyəna ləlaa, ılena mı məli na í pəsi ısu mpa paa hólí ıso Təm ısu kpələməlaa tə. Pə tala mə mütü təyü, ılena í məli na í nyəəki kafa kə tam. ¹³ Wei ı paasəyəna kafa nyəə tə ı kə ahuləm kə. ı ta nyı sı pənə pə tewa, aı pənə pə ta te. ¹⁴ Ama səsaa mpa tam lapu tə pa nyəmə tampam na ısayam pə fayav tə mütü kə pele pa təki.

6

¹ Pə tə tə tə lu Kilisiti təm nti pa caaləyəna seyəsyu tə tə taa na tə suv mpa pa pu pə taa tə pa nyəntu taa. Tə taa tayanı kite tē nyəntu taa kə məlvü, ısu kpai təma yeluyu na taa tēmnav kə ıso, ² na lum səvnaa na niŋ tənüvü pə təmnaa, na sətəa feesuyu na tam hūle pə təmnaa. ³ Tə pukina pə ısentaa kə tam. Mpü pə mayamaya kə tu la ye ıso í tisaa.

⁴ Na mpa pele pa tayanəyi ısayatv taa kə hotuyu tə pele pa təm kə tənə weyele ıle? Tə, ıso təma pa ıse kuluyu na pá təŋ ısətəa kucəəv lelen na pá hiki pa paa nyəm kə ıso Feesuyu Nanŋtu kin. ⁵ Pəle pə waalı pa nawa sı ıso Təm wə teu na pa cəkəna ısəna antulinya wei ı kəŋ tə ı toma wē tə. ⁶ Pə tənaya mpü pə waalı kə pa luwa na pá tayanı ısayatv taa kə hotuyu. Yəlaa ısu mpü pə taka pə fəi pəsüvü sı pá hólí-wē sı pá tayanı təntə kufatə kə layasüv. Pə taya pulv tə, ıso Pəyaya kə pa lələyi kam kə səm tesika tə na pá tıyi-kəye fēle kə samaa taa.

⁷ Ye pa hala haləm na tēv nukı pə taa kə tam na pə ta ləŋ nikaya, na kütəyüv la pə taa kə teu na pə waası hallaa, ıle haləm mpi ıso koola-wəyi kupantu kə. ⁸ Ama ye səwa kə yem na kpai nyütü tike lakəna pə taa, haləm mpi pə pəsə yem kəle, na ıso naa kpalı-wı na pá tēsəna-wəyi kəkə səv.

⁹ Ma taapalaa mə, paa tə yəyətəyi mpü tə tə təma tá taa təkpataa sı í tá tooli, ı wə waasüvü mpaav taa kə. ¹⁰ ıso tá kə wei ı tənəyi tampana tə, na ı kaa sə mə təma tə. Pəyele ı kaa sə ısəna í paasaa na í səli-ı na í waası mə ıso seelaa ləlaa, na í tu tənə-wəye waasüvü tə. ¹¹ Ta luuŋ wē sı paa mə taa wei í tasa ısəle seesüvü kə mpü haləna pə tənaya, pəcə pə lá teitei ısu í tēlvüv tə. ¹² Tá luuŋ fəi sı í loosi nəəhē. Ama tə caa kə sı í tən mpa pa tən ıso na pa taa na pá wəna suulu na paa hiki mpi ıso ka təma sı ı kə ha tə pa akpaa.

ıso təma sı ı lakı mpi tə ı lakı-wəyi

¹³ Waatv wei ıso heelaya Apələham sı ı kə lapı-ı pənə na pənə tə, na tuunav kə. Na ısu nəyölv fəi wei ı kəla-ı na í kə tuuna ıle tə ılena í tuuna ı tı, ¹⁴ na í tə sı: Ma heeliyi-ŋ təkpataa sı maa la-ŋ kupantu, na maa la na ı hiki piya kə səsəm. ¹⁵ Mpyú Apələham cayana suulu, haləna í kə na í hiki mpi ıso ka təma sı ı kə lapı-ı mpü tə. ¹⁶ Ye yəlaa í caa tuunav, wei ı kəla-wē tə ı hətə kə pa yaakı na pá tuuna. Tuunav kə pulv mpi pə loliyi yəlaa kə waatv wei pa lakı ntəŋkpeesaya təy. ¹⁷ ıso ıle ı caakaya kə sı mpa ı təma sı ı kə la kupantunaa mpe tə, pá nyı təkəlekele sı í yəyətə nti, ı yəyətə kə tə kaa layası. Pə tə kə ı yəyətə na ı tuu. ¹⁸ Təm naale ıne ı fəi layasüv, na pə fəi pəsüvü sı ıso í looli-tı. Pə tə mayamaya kə pə səsa ta mpa tə hika tənəməllə kə ı kin təy apalvü, sı tə təkı tēlvüv ŋku kv təm pa kēsa-tv təy teu təkənken. ¹⁹ Tēlvüv ŋku kv wē kə ısu ta ləsası kankanüvü kütəlvüv ŋku tə wəna naani na kv kiiwa tə. Tə nyəmə sı ta mayamaya tə pəsəyi na tē sv na tē polo na tē lu ısətəa ıso tēsēle taa püvüv kəkakayav waalı haləna tə tala pə taa nan taa. ²⁰ Tənaya Yesu tē-tüvü nəy, na í pəsi kətulv səsə ısu Meləcisetəeki kə tam tə.

7

Kətlv na wulav Meləcisetəeki

¹ Meləciseteeki inı i ka ké Salem wulav, na i ké isətaa Iso Səso kətulv. Meləciseteeki inı i səhna Apəlaham ke waatu wei ilé i tema awulaa ke kəlvu ke yoo taa na i mələxi kpente tə, na i kooli-i kupantu. ² Təna Apəlaham tala pə tənə mpi i ka wənə təy təm naanwa na i kpaya həyəlvy kulumvy na i ha-i. Meləciseteeki həte nyuvy nté si tampana tv. Pəle pə waali i ké Salem wulav, na pəle pə nyuvy nté si həesvy tv. ³ Nəyəl ta nyi Meləciseteeki caa, pa ta nyi i too. Nəyəl ta nyi si akele lələna na pə ləli na pə tala-i. Pa ta yəyət i ləlvu təm ke tiili, yaa i səm təm. I nəyəsəna Iso Pəyaya, na i ké kətulv ke tam tə ké.

⁴ I paasi na i ná apalv inı i səsəntv yee. Halı ta caanaa caanaa caa səsə Apəlaham ná faya pə tənə mpi i hika yoo taa təy təm naanwa na i kpaya həyəlvy kulumvy na i ha-i. ⁵ Lefii nyəma mpa pa ké kətəlaa tə kəsəstv ha-wəy mpa ké si pá pəsəy i səyeli nyəma si pá cələy-wəy pa kuhikim tənə həyəlvy naanwa taa kulumvy. Pəyale paa ké yəlaa kulmaa ké, na pa tənə pa ké Apəlaham piya. ⁶ Meləciseteeki na taa ké Lefii tv, paa na mpv i mv mpi Apəlaham wənə tə pə həyəlvy naanwa taa kulumvy. Pəle pə paasi i koola koolee kupana ke wei i hika kupantu nti Iso tənə si i ká la tə. ⁷ Na isənə pə wəe tə, səsə kooliyina səkpeli ke kupantu. ⁸ Ama kətəlaa kin ilé, mpa pa mvv mpi yəlaa wənə tə pə həyəlvy naanwa taa kulumvy tə, pa ké yəlaa mpa sanja pa wəe cele pa fəi təy. Ama ye Meləciseteeki kin ilé wei i wə tam isı pa ηmaav Iso Təm taa tə ilé i mvna həyəlvy naanwa taa kulumvy ηkv. ⁹ Ye pə lapa mpv tə pəsəy na tə tə si waatu wei Apəlaham faya i wənəv taa ké təm naanwa na i ha mpv tə, Lefii mayamaya nyá fəlaa ké. Pəyale Lefii nyəma mpəy pa tayanəy fəlav naanwa inı i wontu cəlvu. ¹⁰ Pə taya pulv tə, waatu inı paa pa ta lələta Lefii tə i ka wə i cəsə Apəlaham taa ké saa wei Meləciseteeki səhaya-i təy.

¹¹ Lefii nyəma kətvu luna kəsəstv nti pa tv səyeli nyəma si pá tənə tə kin. Pə na pə mpv tə Lefii nyəma kətəlaa mpə pa ta la təmle nte tə tewa təkpatə tə. Təfə pə taa yele Aləy loonja taa na pə tasa kətulv kəfalv suv isı Meləciseteeki. ¹² Mpi tə, pə wəe ké si ye kətəlaa i layasaa, kəsəstv náa layası tətə. ¹³ Təv, Tacaa wei i təm pa yəyətəy isəntə tə i ké kpekəle ləntə tv ké. Na pa kpekəle taa tv nəyəl taa lata kətulv səsə təmle ke kətaya təlate taa. ¹⁴ Tə nyəma teu təkpatə si i ké Yuta kpekəle tv. Moisi yəyətəy kətəlaa təm tə i ta yaa kpekəle nté tə həte.

Kətulv wei i nəyəsəna Meləciseteeki tə

¹⁵ Mpi pə təsəy-tvy pə tampana kilisuy təyale si: Kətulv nəyəl ná luwa na i nəyəsəna Meləciseteeki. ¹⁶ Pə taya yəlaa kəkəsətv ke pə tənə na pə kpa-i kətulv. Ama weesuy ηkv ku fəi wəkəlvu tə kv tənə taa ké pə kpana-i kətulv. ¹⁷ Pa ηmaa ηpúy Iso Təm taa si: N ka pəsi kətulv ke tam tə isı Meləciseteeki.

¹⁸ Nti pa su ləy na pá tənəy-ti tə təle tə taa fəina toma, na tu waasəy pulv, iləna pá kú təle.

¹⁹ Moisi kəsəstv ná taa la nəyəl na i tə təkpatə, tə ná mpv. Ama pə kənə-tvy tēlvu kəfalvy kupampəy ηkv ku yeki na tə kpətəna Iso tə.

²⁰ Mpi pə tə nəənə nyəy iné i kəlaa tə, pa kpa-i kətulv na Iso tuunəv ké. Ama pa kpa ləlaa ke kətəlaa ke yem ké. ²¹ Pa kpa Yesu ké kətulv na tuunəv, halı Iso yəyətə təfo si:

Tacaa yəyətə na i tuu si,

n ká pəsi kətulv səsə ke tam tə.

I kaa tuli tapən ke nti i yəyətə mpv tə tə taa.

²² Pə tə mayamaya ke Yesu ná kənə-tvy nəy pēlvu kupampə mpi paa pu kpa na pə tii pə kaa saalı tə.

²³ Pə kaasa lənti tətə si kətəlaa kpa nyəma mpə paa wə payale, pə taya pulv tə, ləlaa səkaya ké na ləlaa lətəy pa ləna taa. ²⁴ Ama Yesu ilé i wənə i weesuy ke tam na i tək i kətulv ke tam, na nəyəl kaa ləti i ləntə. ²⁵ Pə tə ké paa pəlee i pəsəy na i waası pa tənə mpa pa kpətəyənə Iso ké inı i tə tə. Pə taya pulv tə, i wənə weesuy ke tam ké, na i sələməyənə-wəy Iso.

²⁶ Yesu ké pə tu mvna mpv si pá kpa-tvy kətulv səsə. Pə taya pulv tə, i wə tənəy, i fəina taalı nəyəl. Pəcə isayətv fəi i kin tə se. Pa faya i na asayaa na halı pá kpaasi-i na i tē isətvu

tə. ²⁷ Pə fəi sɪ ɪ ká lakɪ kətasi kə tam ké ɪnɪ ɪ mayamaya ɪ isayatu tə, na pə kaasi na í lá samaa isayatu tə, ɪsu kətəlaa səsaa ləlaa lakuyu tə. Ama waatu wei ɪ ha ɪ ti na í sɪ tə pə we ɪsu ɪ lapə kətaya kə təm kulum kə kpakpaa kə tam tə ké. ²⁸ Mpa Moisi kusəsutu kpaaki kətəlaa tə pa teu ta tɔli. Ama Iso ná kəma na í nyəsɪ kusəsutu nəɣə taa, na í yəɣətəna tuunav na ɪ Pəyaya pəsɪ kətulɔ səsə, na ɪ teu tula kpakpaa kə tam tə.

8

Yesu kɛlɛ ta kətulɔ səsə

¹ Təm nti tə tənna yəɣətaya kə mpɔ tə tə kite nté sɪ, tə wɛna kətulɔ səsə kə mpɔ wei ɪ kpawa na í caya Iso kawulaya tɔ kumte kənkan taa ké ɪsətəa tə. ² ɪ lakɪ kətulɔ səsə kulapələ kə kətaya təlatɛ cokələ nte yulɔ ta siki, ama Tacaa mayamaya sikina-tɛ tə tə taa.

³ Pa kpaa kətulɔ səsə tə sɪ í pona Iso ké kuhaham na í la kətasi ké. Pə tə ké pə wɛɛ sɪ tá kətulɔ səsə í wɛɛna mpi ɪ ká polo na í lapɪ-ɪ kətaya tə. ⁴ Ye atɛ cənɛɣɛ Yesu ka wɛɛ ɪ taa tu lapɔ kətulɔ. Mpi tə kətəlaa ka wɛɛ na pá tənna Iso ké kuhaham ponav ɪsu pa kɛɛsa kusəsutu taa tə. ⁵ Mpi mpi kətəlaa mpɛ pa lakɪ mpɔ tə, pa kɛɛsəna mpi pə we ɪsətəa təɣə na pá lakɪ. ɪlɛ pə nəɣəsələ ké pə taya pə mayamaya. Pə lapə kulum na nti tu təm Moisi kin kə lapɔ tə. Saa wei ɪ lapə səsɔ sɪ ɪ sikiyi cokələ tə Iso heela-ɪ sɪ í siki-tɛɣɛ teitei ɪsu paa kɛɛsa-ɪ puɣu tə tə, í taa coti. ⁶ Ama təmle nte pa tɔ Yesu tə tə kəla mpɛ pa nyəna təcayacaya. Pə taya pulɔ tə, ɪnɪ ɪ tɛləsəna-tuyɔ nəɣə pɛɛluyɔ kupampam mpi pə lɪna kupantu kəkələtu nti Iso ka təma sɪ ɪ ká la tə tə kin tə.

⁷ Ye kancaalaya nəɣə pɛɛluyɔ ka tewa təkpatəa pa taa tasa nəɣə kufalaya kə pɛɛluyɔ tətəɣə kupənaya lonte. ⁸ Ama Iso yələa lapə taalɪ na Iso kaləɣəna-wɛ sɪ:

Pə kəma na pə kə maa yelɛ na má na ɪsɛɣɛli
nyəma té tasa nəəsɪ kufasɪ pɛɛluyɔ,
na pə kpənna Yuta kpekələ nyəma tətə.
Tacaa má ma yəɣətəna mpɔ.

⁹ Nəɣə ŋka ma na-wɛ tu pɛɛli tə ka kaa wɛɛ
ɪsu má na pa caanaa caanaa tu pɛɛluyɔ ŋkaya
waatu wei ma həma-wɛ na má ləsɪ ɪcipiti taa tə.
Pa ta təkɪ nəɣə ŋka má na-wɛ tu pɛɛla mpɔ tə.
Mpɔ pə lapəna na máá lə pa təm kə luɣu.
Tacaa má ma yəɣətəna mpɔ.

¹⁰ Nn, Tacaa má ma yəɣətəna mpɔ sɪ:
Nəɣə ŋka kuyɛɛŋ ɪnɪ ɪ waalɪ maa yelɛ na má na
ɪsɛɣɛli nyəma té pɛɛli təɣələ sɪ:
Maa kpaya ma kusəsutu na má tɔ hatuu pa ləmayasɛɛ taa.
Maa ŋmaa-təɣɪ pa lotu taa.
Maa pəsɪ pa Iso na mpɛ paa pəsɪ ma yələa.

¹¹ Saa ɪnɪ nəɣəlɔ kaa nəkɪ ɪ təɣəntələ kə sɛɣəsuyɔ.
Nəɣəlɔ kaa tə ɪ taapalɔ sɪ:
Nyɪ Tacaa.

Pə taya pulɔ tə,
pa tənna paa nyɪ-m.
Pə kpayav pəyaya na pə polo səsə tə.

¹² Maa hɪsɪ pa kupəntəŋ.
Ma kaa təəsɪ pa isayatu tə ké paa pəcə.

¹³ ɪlɛ timpi Iso yəɣətəɣɪ nəɣə kufalaya pɛɛluyɔ təm tə pə wɛɛ sɪ kancaalaya nyəŋka pənna ké.
Na pulɔ í pənna na pə cɛɣətəɣɪ, pə caa təm ké.

9

Atə cənə Iso sɛɛv na ɪsɔtaa Iso sɛɛv

¹ Kancalaya nəɣə ŋka paa pɛɛlaa tɔ kɛɛ kaa wɛna nti pa suwa na pa tɛŋɛɣi na pɑ sɛɛki Iso tɔɣɔ, na tɔ Iso tɛsɛɛlɛ ka wɛ atɛ cənɛ. ² Paa sika cokɛlɛ kɛ, na ntɛ tɔ kɛna pɛ tɔɔ pɛ tɔɔ nyɛntɛ, na pa yaa-tɛ sɪ kɛtɛ taa. Na tənaya pa sukaya fɛtɛla na taapɛli na potopotonaa mpa pa ha Iso tɔ. ³ Puvu kukakayau naalɛ nyɛŋku waali kɛna cokɛlɛ nte pa yaa sɪ kɛtɛ taa kɛtɛ tɔ. ⁴ Na tənaya wɔla cofolo ka wɛɛ na pɑ wɔki tulaalɔnaa kɛ ɪ taa, na Iso nəɣə pɛɛlvu atakaa na pɑ waasa ɪ tənaya wɔla tɛpai. Atakaa ɪnɪ ɪ taa ka wɛ wɔla nyənaya na ka taa na mana, na Alɔŋ kpátúyú ŋku ku tuwa hɛtu tɔ na pɛɛ kpaatanaa mpa pa tɔɔ pa ŋmaa nəɣə pɛɛlvu tɔm tɔ. ⁵ Atakaa ɪnɪ ɪ tɔɔ ka wɛ teeli nyɛma napɛli mpa pa húláyí sɪ Iso wɛ tɛna tɔ, na pa kɛŋ lɔpa timpɪ pa lakaya kɔtaya kɛ yɛlaa ɪsayatv hɜsvu tɔɔ tɔ. Pɛ taya sɪ cənɛɣɛ tu yasɪ-mɛɣɛ pɛ kantɛlasɪ tɛna tɛcɛɛɛɪ.

⁶ Mɔ́yú pɛ tɛna pu wɛɛ, paa mpiyi pɛ lonte taa, na kɔtɛlaa ná suukaya tam kɛ pɛ tɔɔ pɛ tɔɔ cokɛlɛ taa na pɑ lakɪ pa tɛmlɛ. ⁷ Ama hatuu pɛ taa nyɛntɛ taa ɪlɛ kɔtulv sɔsɔ tɛkɛ suukayana tɛna, na pənaya taa tɔm kɔlɔm tɔkɔŋ kɛ ɪ suukaya. Calɛm kɛ ɪ pukayana tənaya fɛɛnvu kɛ Iso kɛ ɪ mayamaya ɪ kupɛntɛŋ na kupɛntɛŋ wei ɪlɛ samaa ná pɛnta kupɛntv tɔ ɪ tɔɔ tɔtɔ. ⁸ Feesuyu Nanɛtu húláyí tɛna sɪ pɛ tɔɔ pɛ tɔɔ cokɛlɛ waatv tɛna taa, mpaav fɛɪ sɪ yulv í tala timpɪ pa yaa sɪ kɛtɛ taa kɛtɛ taa tɔ. ⁹ Mpu ɪnɪ pɛ húláyí ɪsɛna tɔ wɛ kayana ɪsɛntɔ tɔ. Pɛ nyuvu ntɛ sɪ ɪsu pa kpakuvu kuhaham na pa kpakuvu wontu na pɑ lakɪ Iso kɛ kɔtasɪ tɔ, mpv ɪnɪ pu pəsəɣi na pɛ tayani teu tɛkpataa kɛ wei ɪ lakɪ mpv tɔ ɪ lotu taa. ¹⁰ Kutɔɣɔ na kunyɔnyɔm na nyuvu tɔɔ asilima kɛɛlvu tɔm tɛkɛ pɛ paasɛnaa. Pɛ kɛ yulv tɔnvu nyɛm mpi pa suwa sɪ pa tɛŋɛɣi, halɛna kɔyanɔku Iso kɑ tayani pɛ tənaya kɔfam tɔ.

¹¹ Ama Kilisiti ná lapa kupantɔnaa mpa pa tɛma kɔntɛ tɔ pa kɔtulv sɔsɔ. Na cokɛlɛ nte tɔ taa ɪ lakɪ tɛmlɛ tɔ tɔ kɛlaa, na tɔ tewa tɛkpataa. Pɛ taya yɛlaa sikina-kɛ, na tɔ ta tu kɛv antulinya wei pa lapa kɔlapv kɛ ɪsɛntɔ tɔ ɪ nyɛntɛ. ¹² Kilisiti suvu tɔm kɔlɔm kɛ ɪ kpakpaa suvu kɛ kɛtɛ taa kɛtɛ taa tɔ pɛ taya acɔɔnaa na nawee calɛm kɛ ɪ lapɛna kɔtaya. Ama ɪ mayamaya ɪ calɛm kɛ, ɪlɛna pɛ kɔna-tuvu tá nyɔɔŋ yapv kɛ tam tɔɔ. ¹³ Ye acɔɔnaa na latɛcɛnaa pɛ calɛm na naan alv nyɛŋ wei pa nyayasa ɪ tɛna na pɑ ŋmusəɣi ɪ tɔlɔma kɛ yɛlaa asilima nyɛma tɔɔ tɔ ta kpisi pa asilima kɛ kpiisuyu, ¹⁴ kacɔŋfana Kilisiti calɛm na? Feesuyu tam nyɛŋku tɔŋ taa kɛ ɪ lapɛna ɪ tɔɣi Iso kɛ kɔtaya ŋka ka tewa tɛkpataa tɔ. ɪ calɛm kɑ lɛsɪ ta lotu taa kɛ kpai tɛmanaa lɛmayasɛɛ na tɔ pəsɪ na tɔ la Iso weesuyu tv tɛmlɛ.

¹⁵ Pɛ tɔɔ kɛ Kilisiti kɛ wei ɪ tɛlɛsəɣi nəɣə pɛɛlvu kɔfam kɛ lɛlaa tɔ sɪ mpa Iso yaawa tɔ pɑ hiki kupantv tam nyɛntv nti Iso ka tɔma sɪ ɪ kɑ ha na pɛ wɛɛ ɪsu pa kpancoou tɔ. Pa pəsəɣi na pɑ hiki-tɪ. Pɛ taya pulv tɔɔ, sɛm lapa pɛ taa, na sɛm mpi pɛ yekina na mpa paa wɛ nəɣə pɛɛlvu kupɛm taa na pɑ pɛntɔɣi tɔ, pɑ lu kupɛntɛŋ ɪnɪ ɪ taa.

¹⁶ Ye yulv cayaa na í tayani ɪsɛna ɪ caa pɑ lana ɪ wɛnav kɛ ɪ sɛm waali tɔ na pɑ tv takɛlaya taa na pɑ su, ɪsu ɪ sɛpa na pɛcɔ. ¹⁷ Ye ɪ wɛna ɪ ɪsɛ, takɛlaya ɪsu mpv kaa la tɛmlɛ. Ama ye ɪ kɔma na í sɪ kɛ paa lana-kɛɣɛ tɛmlɛ. ¹⁸ Pɛ tɔɔ kɛ pa tula kancalaya nəɣə pɛɛlvu tɔɔ na calɛm. ¹⁹ Kancalaya ɪlɛ Moisi kpaya Iso kusɛsutv taa heeliyi mpi pɛ tɛna tɔɣɔ na í kɛɛsɪ samaa tɛna. ɪlɛna í kpaya hisɔpu kpátúyú na heen hɔntv kusɛɛmtv na í lii nawee calɛm na lvm pɛ taa, na í kpɛntɛna Iso Tɔm takɛlaya na yɛlaa pa tɔɔ na í ŋmusɪ. ²⁰ Na í tɔ sɪ: Pɛnɛ ɪnɪ pɛ kɛna calɛm mpi pɛ lakɪ na nəɣə ŋka Iso pɛɛlaa na í tɔ sɪ í tɔki tɛkɛŋkɛŋ tɔ kɑ la tampana. ²¹ ɪlɛna Moisi tasa calɛm kɛ kpayav na í ŋmusɪ cokɛlɛ tɔɔ na Iso sɛɛv wontu tɛna tɔɔ. ²² Na ɪsu pa kɛɛsa kusɛsutv taa tɔ, calɛm mpi, pɛ wɛ ɪsu pɛ tənaya pɛ tayanaa, na ye calɛm ɪ ta ti, pa kaa hɜsɪ nəɣɔlv ɪ ɪsayatv kɛ paa pɛcɔ.

Kilisiti kɔtaya hɜsvu kɛ ɪsayatv

²³ Na ɪsu pa tayana mpi pɛ wɛ ɪsɔtaa tɔ pɛ nəɣəsɛlɛ kɛ mpv tɔ, pɛ wɛɛ sɪ pɑ la ɪsɔtaa nyɛm mayamaya kɛ kɔtasɪ kupansɪ nsi sɪ kɛla rɛpúyú teu tɔ. ²⁴ Pɛ taya pulv tɔɔ, kɛtɛ tɛtɛ nte tɔ taa Kilisiti suwa tɔ tɔ ta kɛ nte yɛlaa lapa na tɔ nəɣəsɛna ɪsɔtaa nyɛntɛ kɛ kunyɔsɔ tɔ. Ama ɪsɔtaa mayamaya kɛ ɪ kpawa sɪ ɪ puki í sɛŋ Iso ɪsɛntaa na í wiiki ta kunyɔŋ. ²⁵ Paa pənaya ŋka

Yuta nyéma kətulə səso pukina wontu caləm ke kate tete ké. Ama Kilisiti ilé i ta suu si i laki i təyi kətaya na i leləyi. ²⁶ Ye pu we mpv i ka təyo kunyən ke təm payale ke hatuu antulinya lapv waatu. Ama i kəma kəyanaya təm kulum ke i kpakpaa kənte ke tənaya kuyeen iné i taa si i la i təyi kətaya na i kú isayatu tənənan. ²⁷ Pə tema suu si paa yulv wei i ká si təm kulum ké, na pəle pə waali iləna ləo hūna-i təm. ²⁸ Mpv in i tətəyo pa lapa Kilisiti ke kətaya ke təm kulum si pə ləsi yəlaa samaa isayatu. I ká tasa mələyo, ilə pə taya isayatu təm təo ké i ká kəo pəle. Ama mpa pa tənə-i tə pa nyəən yapv ké.

10

¹ Kusəsutv nti paa tuwa Yuta nyéma tə tə ta hulv kupantunaa mpa paa kəo cele tə pa mayamaya ke teitei. Ama pə nəyəsəle ke pə hulaa. Pə təo ké kusəsutv nti tə ta pəsi na tə lá na mpa pa kpətəyəna ləo tə pá te təkpataa, na kətasi kulumasi nsi pa laki paa pənaya nkaya tam tə. ² Ye pu kpiisa mpa pa səkaya ləo ké mpv pə taka tə pa isayatu təkpataa ke təm kulum təo, pəle pa taa təsəyi pa isayatu təm təsoyo, pəco pa taa nəki kətasi nasələyi lapv tətə. ³ Mpi təyole si pa lakuyv kətasi nsəyi paa pənaya nka tə pə təsoyi yəlaa ke pa isayatu təo ké. ⁴ Pə taya pulv təo, latəcenaa na acənaa pa caləm kaa pəsi na pə ləsi isayatu ke paa pəco.

⁵ Pə təo ké waatu wei Kilisiti kənaya antulinya taa tə i təma ləo si:

Nn caa kətasi pəyele nn caa kühaham.

Ama n nma-m tənuyv.

⁶ Kətasi nsi kəkə lusa si tənə tə si ta ke-n pulv.

Na isayatu husuyv kətasi we-n yem tətə.

⁷ Tənaya ma təma si:

Hai ləo, mayalə.

Ma kən si má la nyá luyv nyəntv isu pa kəsə

ma təm ke ləo kusəsutv takəlaya taa tə.

⁸ I caala yəyətuyv ke si: Nn caa kətasi na kühaham na kətasi nsi kəkə nyaya si tənə tə na isayatu husuyv kətasi. Pə tənaya mpv pə ta ke-n pulv. Pəyele pə we kusəsutv taa si pá la kətasi nsəyi mpv. ⁹ I tema mpyúy yəyətuyv təyo i təma si: Hai ləo, mayalə. Ma kən si má la nyá luyv nyəntv.

Mpyúy pə lapa na ləo kú kətasi nsi pa lakaya tə, iləna Kilisiti kətasi lapv náa mv kupəm lonte.

¹⁰ Yesu Kilisiti lapa ləo luyv nyəntv na i lá i təyi kətaya na pə kpiisi ta isayatu ke tam təo.

¹¹ Paa kətulv wei i sənyuv ləo na i laki kətasi ke paa ifemle nte tə, kulumasi nsəyi i laki tam. Pəyele si kaa pəsi na si husi isayatu ke paa pəco. ¹² Ama Kilisiti ilé i lapa isayatu husuyv kətaya ke təm kulum təkən, na kətaya nke ka laki təmle ke tam. Kilisiti tema mpv iləna i kpa na i caya ləo kənən taa. ¹³ Kayana tənaya i wee na i caya na i tənə si ləo i kəna i kolontunaa na i loosi nəhəe ke pa təo. ¹⁴ Təm kulum təkən ké i ha i ti si pa tənə mpa pa isayatu kpiisaa tə pá té təkpataa.

¹⁵ Na Feesuyv Nənəntv huləyi-tuyv pə tampana. Pə təo ké i caala yəyətuyv si:

¹⁶ Nn, Tacaa yəyətə mpv si,

nəyo nka kuyeen in i waali maa yele na

má na-we té pəeli təyole si,

maa kpaya ma kusəsutv na má tv pa lotunaa taa.

Maa nmaa-təyi pa ləmayasəe taa.

¹⁷ Iləna i tasa si: Ma kaa tasa təsoyo ke pa isayatu na pa kupəntən təo ké paa pəco. ¹⁸ Ye pa tema yulv isayatu ke husuyv u nəkəyi na i tasa kətaya ke lapv si pə husi i isayatu tətə.

ləo kpətanav

¹⁹ Təv, ma taapalaa, isu Yesu weesuyv luv tə pə təo tə pəsəyi na tə suu kate taa kate taa təkəa. ²⁰ Pənente i tula-tuyv weesuyv mpaav kufaluyv, kv luna puuyv kəkakayav na waali. Puuyv nku kv kəna isu i tənuyv mayamaya. ²¹ Tə wəna kətulv səso wei pa suwa si i nyənəyi ləo təyaya təo tə. ²² Ye mpv ilə té kpətəna ləo na lotu kulumtv na naani kupampan na tənən

wei pa səwa lum kupam tə. Tə taa nu isayatiya tan ke ta lotu taa. ²³ Tə təkı tá tēloyu ŋku ku təm tə húləyí isəntə təyō teu. Pə taya pulu tō, tə pəsəyí na té cayana naani sɪ mpi mpi Iso ka tōma sɪ ɪ ká la-tu tō ɪ ká la-wɪ. ²⁴ Tə nyənəyí ta tēma tō na té lá na tə səsɪ tēmaya səluyu na té kusɪ ta kunyuləŋ ke kupantu lapu tō. ²⁵ Tə taa yele timpi pə ké sɪ tá tēna té koti təyō pote isu lēlaa ná kisuyu pote tō. Ama té tenj tēmaya tam na pə tu kələna waatu inɛ wei ɪ taa tə loosiyi Tacaa kuyaku na kú kəŋ tō.

²⁶ Pə taya pulu, ye tə tənna isayatu lapu tēfaa pəyele tə tēma tampana nyəm, pə ta kaasi isayatu husuyu kətaya nakəli tətə. ²⁷ Ama té cayana tapahoi sɪ Iso huule ná tanja-tuyu cele. ²⁸ Pa suwa sɪ ye nəyəlɔ pənta Moisi kusəsutu na yēlaa naale yaa tooso na-ɪ na pa isəpee na pá tisi sɪ yē m̀púyó, pá ku-ɪ, pá taa nyənɪ ɪ pətəətə. ²⁹ Tə ye pə we mpv ɪlɛ isənaya paa lana wei ɪ fela Iso pəyaya ke ɪ nəəhɛ tɛ na í nyənɪ nəyō pēluyu caləm mpi pə tayan-ɪ təyō yem na í ku Feesuyu Nanjtu nyuy tō? ɪ nyɪ teu sɪ ɪ saləka kaa wɛɛ kɛɛsuyu. ³⁰ Tə nyəmá wei ɪ yəyətəa sɪ: Ḿá lɛetəna paa wei ké ɪ isayatu na ḿá fələna paa wei ké mpi ɪ lapa tō. Na kuləm ɪnɪ ɪ tasəna yəyətuyu sɪ: Tacaa ká huuna ɪ yēlaa ke təm. ³¹ Sɪ n̄ tuti nyá təyɪ Iso weesuyu tu nin taa tō pə we səyəntu ke səsəm yoo.

³² ɪ tōsɪ isəna pə tēma-mɛyɛ lapu ke waatu wei Iso lapa na mə isəntə cɛ tō. Pu susuyu-mɛyɛ kunyəntəyɔlɛ səsəɔlɛ taa ké kpakpaa na í səŋ tɛca ke wahala ɪnɪ ɪ taa tō. ³³ Kuləmaa mɛyɛ pa tənna tūu na pá lakɪ mpi pə fɛɪ teu təyō samaa taa. Pəyele kuləmaa mɛ mə səlɔ ná puna sɪ í te mpa pa tənna wahala tuyu isu mɛ tō. ³⁴ ɪ tá cəlɪ mə tɪ na saləkətnaa kunyən təyō. Waatu wei pa lɛəkaya mə wɛnau tō í tá kɛɛ nyuy mayamaya. Pə taya pulu tō, í ka nyəmá teu sɪ í wɛna wɛnau mpi pə kələ m̀púyó teu na pə taənəyɪ tam tō. ³⁵ Ye mpv ɪlɛ mə naani í taa sɪ. Mpi tō ɪ tō ké pa su-mɛyɛ kasəyaya səsəyɔ. ³⁶ Ye ɪ fɛina suulu í kaa pəsɪ na í la Iso luyɪ nyəntu na ɪlɛ ɪ ha-mɛyɛ mpi ɪ ka tōma sɪ ɪ ká ha-mɛ tō. ³⁷ Pə mayamaya ke pa ŋmaa Iso Təm taa sɪ: Pə kaasa pəcə mayamaya ké sɪ wei ɪ kaya ɪ kəɔ tō í kəɔ.

ɪ kaa taənɪ se.

³⁸ Na wei ma yaa ma yuləpan tō ɪ ká tɛ-m na ɪ taa ké ɪlɛna í tulɪ-tɪ.

Ama ye ɪ tula tapəŋ ma kaa lapɪ-ɪ luyɪ tətə.

³⁹ Tá ta ké mpa pa tuliyi tapəŋ na pá leki yem tō. Ama tə ké mpa pa tēma Iso na pa taa na pu ya pa nyəŋ təyō.

11

Taa tɛmnau ke Iso lakɪ mpi tō

¹ Timpi pa tən sɪ yulɔ tēma ɪ taa na Iso təyɔlɛ waatu wei ɪ tanja pulu na sika fɛɪ tō, na í tuyɪ puləpu naani pəyele pələ pu naa tō. ² Iso taa tɛmnau mpi pə tō ké Iso sama ləŋtaa nyəma.

³ Iso taa tɛmnau mpi pə yelina na té cəkəna sɪ Iso yəyətə kuyəyətə na isətaa na atɛ pə lá, haləna mpi pu naa tō pə luna mpi pə naa tō pə taa.

⁴ Iso taa tɛmnau mpi pə tō ké Apɛɛli lapa Iso ké kətaya ŋka ka kələ Kayini nyənka ke teu tō. ɪ tɛmna Iso na ɪ taa təyō Iso ná yaa-ɪ yuləpan, pə taya pulu tō Iso sama ɪ kuhav. Apɛɛli tɛmna Iso na ɪ taa təyō paa na ɪ səpu tō ɪ tənna yəyətaya.

⁵ Iso taa tɛmnau mpi pə tō ké pə ta yele sɪ Henəki í sɪ kusəpu. Ama pə kpaya-ɪ na ɪ isɛ na pə kpaasi-ɪ Iso cəlɔ, na nəyəlɔ ta tasa-ɪ keesuyu, Iso kpaasa-ɪ ɪ cəlɔ tō pə tō. Pa ŋmaa Iso Təm taa sɪ: Henəki te Iso təyō Iso kpaasa-ɪ. ⁶ Na m̀púyó pə wɛɛ, ye pə taya Iso taa tɛmnau tō yulɔ kaa te Iso. Mpi tō, ye yulɔ caa í kpətəna Iso, puntu ká tɛ ɪ taa ké təkpatəa sɪ Iso wɛɛ na ɪ fələyɪ mpa pa pɛəkəyɪ-ɪ tō.

⁷ Iso taa tɛmnau mpi pə tō ké Nowee nu Iso kpaaluyɔ ke waatu wei ɪ heelaya-ɪ sɪ pulu ká kəɔ tō. Paa na ɪ ta nata-wɪ na ɪ isəpələ tō ɪ nu Iso nəyō taa təm, ɪlɛna í saaki atakaa pəyəluyɔ səsəɔu na pə yá í na ɪ təyaya nyəma pa nyəŋ. M̀púyó pə lapa na í ku antulinya təm na Iso náa yaa-ɪ yuləpan ke ɪ tɛm ɪ taa na Iso tō pə tō.

⁸ Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké Apəlaham lapa mpi Iso yaa-ı na í heeli-ı sı í la tɔ. I kolaa na í tee tetu nti Iso caa sı tɔ́ la í na ı piya pa nyəntu təkpataa tɔ. I yela ı tetu na í tee, ı ta tu nyəm timpi mayamaya ı puki tɔ. ⁹ Iso ké ı temna ı taa na pə́ lá ı caya tetu nti Iso ka tɔma sı ı ká cele-ı tɔ tə taa, na n nawa n tɔ sı ı ka ké muɔlu. Ḿpóyó ı suu coka tee, na Isaaka na Yakəpuwe. Iso ka heela peɛ pa mayamaya sı ı ká la-weye mpv. ¹⁰ Pə taya pulu tɔɔ, Apəlaham caakaya ıcate nte tə kutulun kila kii teu tɔyɔ, nte Iso mayamaya puwa na í ŋma tɔ.

¹¹ Iso taa temnav tɔɔ ké pə yelaa na Apəlaham pəsi na í hiki pəyaya na í tema kpatəlvu, na Saala ná táá fɛi luluvu tɔm taa tɔtɔ. I tu naani ké teu təkpataa sı nti Iso yəyɔtaa sı ı ká lapı-ı tɔ tə kaa saalı. ¹² Ḿpóyó pə lapa na yulu kulɔm wei ı tema ḿpóyó səpu tɔ í luli na pə́ luli təyomyom isu isətulɔŋasi ke isətənvu taa, na isu tenku nəyɔ kanyəŋa pee.

¹³ Panɛ inı pa təna pa tema Iso na pa taa, haləna pá polo pá sı, pa ta hiki mpi Iso ka tɔma sı ı ká ha-we tɔ. Ama pa loosa-wəyɔ kulooosu ke hatuu poolun ké, na pá muvuli na pá tɔ sı mpe pa ké muɔlaa na pa cɔɔsa kucɔɔsu ke ate cəneye. ¹⁴ Mpa pa yəyɔtəyɔ mpv tɔ pa húláyí təkpataa ké sı pa pɛekəyɔ pa mayamaya pa tetu. ¹⁵ Ye pa ləsası ka we timpi pa luwa tɔ, pa taa lan mpaav na pá məli. ¹⁶ Ama tampana tɔɔ pa pɛekaya tetu nti tə kəla teu tɔyɔ. Ntəyale isətaa nyəntu. Pə tɔɔ ké pə fɛi Iso ké fɛele sı pá yaa-ı pa Iso, ı tema-weye ıcate kupante tayanuvu tɔ se.

¹⁷ Iso taa temnav yelina Apəlaham kpa ı pəyaya Isaaka sı ı kuvı-ke na í lá Iso ké kətaya ke waatu wei Iso ná tee ı waalı ké kutee sı ı naa tɔ. Iso ka tema Apəlaham ke nəəsi suu, paa na mpv ı kpaya ı pəyaya ŋka ka tike ı ka lula mpv tɔ sı ı kuvı. ¹⁸ Iso ka heela-ı sı Isaaka kin ke ı ká hikina piya. ¹⁹ Apəlaham ka mayasa ı taa sı Iso pəsəyɔ na í tayanı Isaaka ke feesuyu. Na pə we isu mpuyule pə tu lapa. I səpaya na pə́ feesi-ı na pə́ tayanı-ı Apəlaham ke celuvu.

²⁰ Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké Isaaka koolaa sı Iso í la kupantu ke Yakəpu na Isav ke cele.

²¹ Saa wei Yakəpu wusa səm tɔ Iso taa temnav mpi pə yelina na í kooli Yoseefu piya təna tɔɔ ké kupantu na í see Iso na í nyəka ı kpátúyó tɔɔ.

²² Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké waatu wei Yoseefu caakaya səm tɔ ı yəyɔta Iseyeli nyəma Icipiti taa luu tɔm, na í keesi-weye isəna paa lana ı muwa tɔ.

²³ Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké Moisi caa na ı too pa ŋmesa-ı isətunaa tooso ké ı luluvu waalı. Pa nawa sı ı tewa ile pa ta nyana nti wulav ka tɔma sı pá taa la tɔ tə lapu.

²⁴ Waatu wei Moisi lapa sɔsɔ tɔ ı tema Iso na ı taa tɔyɔ ı kisaa sı pá taa yaa-ı Icipiti wulav sɔsɔ pɛelɔ pəyaya. ²⁵ Pə kəla-ı lelen sı pá tó í na Iso yəlaa ke kunyən na mpi ı ká yəoləna isayatu ke wee naale tike tɔ. ²⁶ I nawa sı ye yəlaa í kisa-ı isu pa kisuyu Mesii tɔ pə́ kəla-ı teu ke Icipiti apititu təna. Pə taya pulu tɔɔ, cele kufeluvu ke ı pɛekəyɔ.

²⁷ Moisi tema Iso na ı taa tɔyɔ waatu wei í lu Icipiti na wulav pááná huu ı tɔɔ tɔ pə́ ta tɔ ı lanje. I səŋa teu tɔca, mpi tɔ ı naakaya Iso wei ı fɛi pá na-ı tɔ. ²⁸ Iso taa temnav tɔɔ ké ı su Teev acima tɔyɔv, na í tɔ sı pá taa caləm ke nanŋ nənɔɔsı na səm isətaa tillu í taa kv Iseyeli nyəma kancaalaya kululaa.

²⁹ Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké Iseyeli nyəma tɛsa səsəncaası tenku ke puyulaya isu kacaŋa tɔɔ. Icipiti nyəma ná keena-we ilena lum tɔyɔ peɛ.

³⁰ Iso taa temnav mpi pə yelina Yeliko kolonja tima təmuyumuyv ké waatu wei Iseyeli nyəma tɔma na pá cəɔna-keye kuyeen naatosompəyɔlaya tɔ. ³¹ Iso taa temnav mpi pə tɔɔ ké pa ta kpentəna mpa pa kisa Iso nyəntu tɔ na apalaa təna alv Lahapı na pá kv. Mpi tɔ alv inı ı tɔka ıcate fenlaa ke teu ke waatu wei pa tala ı te tɔ.

³² Ntiyi maa tasa yəyɔtaya ile yee? Tapacayale fɛi-m sı má yəyɔti Ketiyən, na Palakı, na Samsən, na Yefete, na Tafiiti, na Samiyeli, na Iso kuyəyɔtətu teləsəlaa pa tɔm. ³³ Pa tema Iso na pa taa tɔyɔ pa tɔya lelɔa tetu, na pə tɔɔ ké pa təŋa tampana, ilena Iso ha-weye mpi ı ka tɔma sı ı ká ha-we tɔ. Pa tema Iso na pa taa tɔɔ ké pa təka tɔyɔlası nəəsi, ³⁴ na pá teesi kəkəsı nsi sı muvı kemkem tɔ. Pa tema Iso na pa taa tɔyɔ pa lu layate nəyɔ taa. Mpv pə yelina na paa kev acamaa tɔ pá pəsi tampana nyəma. Pa tema Iso na pa taa tɔyɔ pa lapa akanaa ke yoon taa na

pá kəli pa kolontunaa yoolaa loosi. ³⁵ Iso taa təmnau təo ké pa feesa alaa ké pa sətəa na pá cəla-wə.

Ləlaa ná nawa kanjansi na haləna pá can na pá si, pa ta kisi wahala inı təyov. Pə taya pulv təo, pa caakaya ké si pá feesi-wə na pá hiki weesuyv kupampankv. ³⁶ Pa foota ləlaa na pá ma-wəyε akpatεε, pa həka ləlaa ké alukpala na pá tu-wəyε saləka. ³⁷ Pa yaya ləlaa ké pεε na pá si, na pá naasi ləlaa, na pá tala ləlaa ké tilima naale naale na pa ise. Pa laa ləlaa ké kulaa na seesi. Heen na pəy pə alema ké pa təyolaya na pá yeləyi. Anı pa hulvmaa təkənkəy pəyele pa tənna-wəyε wahala tūy na pá lakı-wəyε nyan. ³⁸ Yəlaa panε pa tεε antulinya taa cənε cayav. Pa cəakaya yem ké wulaya tətə taa na pəəy taa. Pa təsulənəa nté kəkəpaməy tεε na tulukusi taa.

³⁹ Panε inı pa tənə pa tēma pa taa na Iso təyov Iso sama-wə. Paa na mpv pa ta hiki mpi Iso ka təma si ı ká ha-wə tə. ⁴⁰ Pə taya pulv təo, Iso ka huəwa si ı ká la taya mpi pə kəla teu tə ıle ı ta tisi si pá te təkpatəa na taa fεi.

12

Iso kele Tacaa

¹ Təv, isu yəlaa samaa tuutuuma inε ı tama-tuyv kotaya na ı tēma múpóy lapv na tə nyəmə təkəlekele tə, ta tətə tē həyəsı na tē petı pə tənə mpi pu kayatı-tv si tē taa polo ləyləy tə, na tē lə isayətv nti tə matənə-tuyv tam tə. İlena tē kpaya casəle ké teu ké mpi pə wε tá nəyə təo tə pə waalı. ² Tē kpaya tá ise na tē pá Yesu təo, inı ı kəna ta Iso seev nyuyv na pə tapuyv. İ ta nyənı tesika təo səm fεεle, ı tisaa si pá kamı-ı tesika təo na í si. Pə taya pulv təo ké ı tisa mpv, lanjhulvmlε nte tə tənə-ı cele təyov ı nyənaya. Na kayana í caya Iso kumte kənkəy taa.

³ Mε mu caya na í mayası mə taa na í na isənə asayaa yoonə-ı na í tá kpεesi tə. İ nyənna tənə, pəcə í taa kəo na í kpisi na í lə təəy. ⁴ Pə taya pulv təo, tuu mə na asayaa í ləkı tə í ta ləta na halı í can ı si mə təlvte taa. ⁵ İ səəwa apalətv səəsuyv təm nti Iso heeliyi-mε isu yulv seyesuyv ı piya tə yεε? İ təma si:

Ma pəyalv, paasənə teu ké waatv wei

Tacaa hən nyá nkpanuyv tə.

Na ye ı kaləyənə-η taa lə nyá apalətv.

⁶ Pə taya pulv təo,

wei Tacaa səəlaa tə pəntv nkpanuyv ké ı hən.

Na wei ı nyənəyi ı pəyaya tə pəntv ké ı kətəyi.

⁷ İ təyov mə kunyəmən na suulu na í nyənı-ı isu cεcε hənuyv ı pəyaya nkpanuyv tə. Kunyəmən wei í təkuyv mpv tə inı ı huləyənə si Iso nyənəyi-mεyε ı piya. Pəyaya nka ka nkpanuyv ké ka caa ı hən? ⁸ Ye ı hən mə nkpanη isu ı lakı ı piya tənə tə pə húləyi ké si í tá ké ı piya mayamaya. Ama í ké apalaa naale piya ké. ⁹ Tē nyənna ta caanaa mayamaya ké atε cənε. Pa hən tá nkpanη na tē seeki-wε. Ye tá caanaa hən tá nkpanη na tē seeki-wε, pə wεε si tu nuna tá isətaa Caa na pə kəli mpv na tē hiki weesin. ¹⁰ Ta caanaa mayamaya ná hən tá nkpanη ké wεε naale ké isənə pə maya-wε tə. Ama si pə waası-tv təo ké Iso ná hən tá nkpanη si tē kpaya ı tənənη wεεtv. ¹¹ Waatv wei pa hən tá nkpanη tə pə caya-tuyv isu pa tuyı-tuyv wahala, pə fεi lanjhulvmlε se. Ama pə kəy na pə leeli ılena mpa pa nkpanη pa həma mpv na pə seyesı-wε tə, pá na kupantv ké pə taa. Pəntənəa təntε teeki na pə kənə-wəyε hεesuyv.

Kuseyesətv na kvkpaalətv

¹² İ la na mə nıy kusepəy na mə nəəhεε acamaa pə nyəə tən. ¹³ Na í tənəyi múpóy tam ké mpaan kusiysisin, pə taa kəo na sekəllv nəyəlv í cələsi mpaav, ama í hiki təma.

¹⁴ İ la kookalı na mə na yəlaa tənə í wεənə təma na ləlen na mə təntε kεesi teu. Pə taya pulv, ye yulv təntε ta kεesi teu pəntv kaa keesi Tacaa. ¹⁵ İ la laakalı na nəyəlv í taa kəo na í tayanı Iso pεεleε ké lanuyv. İ la laakalı tətə na pə taa kəo na mə taa nəyəlv pəsi isu tuyv isayav nyəəkuyv na kv nyan wakələyi yəlaa tə. ¹⁶ İ la laakalı tətə na mə taa nəyəlv í taa la asilima yaa Iso nyəm pəsi ı isəntaa ké yem, isu pə lapv Isav na í kpaya ı səəəntv ləntε na í pεeti təyənıya

təə tə. ¹⁷ Mə mayamaya í nawa isəna pə kəma waalı waalı na í nyuli sɪ ɪ caa í kooli-ɪ kupantu, ɪlena pá lə-ɪ tə. Pə taya pulu təə, pə fəi pəsuyɪ sɪ í məli waalı na í tayanı mpi ɪ ka tema wakəlyu tə, ɪlena í wii yem.

¹⁸ Mə í tá kpətəna puɪv ŋku yulu pəsəyi na í tokina tə isu lseyeli nyéma, ŋku ku təə kəkə ton nyənka mukaya tə, na isənmuntv na səketuyv na heelimuyv pə nyalaa tə, ¹⁹ na pá nu akantəle wula na pá yəyətəyi tə. Saa wei lseyeli nyéma nu pə yəyətaya mpv tə, pa təma sɪ pé yele mpv, pé taa tasa-weyə yəyətənav ke paa pəcə mayamaya. ²⁰ Pə taya pulu təə, təm nti paa heela-wə sɪ ye yulu yaa kpəntə mayamaya tokina puɪv ŋku, paa yaya-təyɛ pəe na pá ku tə, tə kəla-weyə ton. ²¹ Pə nyənuyv lapa səyəntv haləna Moisi mayamaya tə sɪ səyəntv kəla ɪnɪ na í seliyi.

²² Ama mə mə kpətəna Siyən puɪv, na lə weesuyv tu ɪcatə isətaa Yosalem na tə isətaa tillaa tuutuuma. ²³ Í kpətəna lə kancaalaya kululaa mpa pa həla pa ŋmaa isətaa na pá kotina laŋhuləmle tə. Í kpətəna lə wei ɪ ká hūna yəlaa tənaya təm tə, na í kpətəna ɪ yəlaa kupama mpa pa lapa na pá te təkpataa tə pa ləsasi. ²⁴ Í kpətəna Yesu wei ɪ ké nəyɔ pəeluyv kufam teləsulv tə. Í kpətəna ɪ caləm kənɪmusəm mpi pə yəyətaya kəla Apəeli nyəm nyənka təcayacaya tə.

²⁵ Í la laakali, í taa kisi wei ɪ yəyətəyənə-mə tə ɪ təm ke nuu. Mpa pa kisa wei ɪ kpaalaya lə Təm ke atə cənə tə ɪ təm nuu tə pa ta kpisi pəle pa ŋkpaŋuyv ke həm, kacəŋfana ta mpa tu ha lumaya ke wei ɪ wə hatuu isətaa na í yəyətəna-tv tə? ²⁶ Í yəyətə na ɪ yəyətaya ciyiti tetv tənə. Ama ɪ tasa-tuyv heeluyv sɪ ɪ ká tasa atəyɛ ciyituyv, haləna í kpəntəna isətaa. ²⁷ Timpi pa tən mpv sɪ paa tasa tə pə wəe kələ sɪ mpi mpi pə lapa na pu ciyiti-wɪ tə pu saalı yem ɪlena mpi pu caya tam tə pələ pə ləeti.

²⁸ Tu hiki kawulaya ŋka kaa caya tam tə ɪlə tə la lə ké təmle ke isəna mpi pu maya-ɪ tə, na tə see-ɪ na tə nyaŋna-ɪ na tə huli sɪ ɪ nyana təmle sɛɛv nté. ²⁹ Tá lə ké kəkə ŋka ka nyaki pə tənə təyɔ.

13

Isəna tu la na lə səəli-tv tə

¹ Í səələyi təmaya tam isu yulu na ɪ neu. ² Anı pə wəe sɪ í təkəyi muulaa mpa pa kən mə tə təyɔ teu tə ɪ nuwa. Ləlaa lapa isətaa tillaa ke muulle ke pə lapv taa, pa tənna sɪ yəlaa ke yem. ³ Í təəsɪ saləkətvnaa təə isu ye mə na-wə í ka wənna saləka ɪnɪ ɪ taa í ka lapa tə. Na í təəsɪ mpa pa lakı nyaŋ tə pa təm isu mə mayamaya ke pa lakı mpv.

⁴ Paa wei í nyənı alv kpayav təm isu pulv səəsəm. Na apalv na alv pa taa nəyəlɪ náá taa la yem yem tətə. lə ká hūna təm ke mpa pa lakı asilima na mpa pa lakı wasəŋkalətv tə.

⁵ Í taa nyənəyi pəyələya ke mə kulaputv taa. Ama mə laŋa í həəna mpi ɪ wənə tə. Pə taya pulu təə, lə yəyətə sɪ: Ma kaa lə-ŋ paa pəcə, maa wəe nyá waalı ké tam. ⁶ Pə təə ké tə pəsəyi na tə yəyətəna naani sɪ:

Tacaa kələ ma tentu,

ma kaa nyana pulv.

Yulu pəsəyi na í la-m wə?

⁷ Í təəsɪ mə kancaalaya səsa mpa pa caala-məyɛ lə Təm heeluyv tə pa təə. Í nyənna isəna pa yaasi ka wəe tə, na isəna pəle pa səpa tə, na í kəsəna isəna pəle pa tema lə na pa taa tə na í lá mpv. ⁸ Isəna Yesu Kilisiti ka wəe tə mɪpúyɔ ɪ wə saŋa, na mɪpúyɔ ɪ ká wəe tam. ⁹ Í taa yele na səyəsəŋ kufan ɪnɪ ɪ tənə, ɪ nəyɔ na ɪ suka, í tolisi-mə. Pə taya pulu təə, mpi pə kəla teu təyələ sɪ lə pəeləe í la na tə hikiyi ton ke ta hūwəe taa. Pé taa wəe kutəyɔv cəlyuvin kɪŋ. Mpa pa paasəyənə kutəyɔv cəlyuvin tə paa waaki pə taa ké pulv.

¹⁰ Kətəlaa mpa pa lakı təmle ke Yuta kətasi cəkəle taa tə pa fəina mpaa sɪ pá təyɔ mpi pa ku tá kətaya tələtə taa tə. ¹¹ Yuta kətulv səə kpakəyi wontu nti tə caləm ké, na í pona cəkəle taa na í fəenɪ sɪ pé husı yəlaa isayətv. ɪlena pá kpaya wontu nti pa kuwa mpv tə tə mayamaya na pá pona təsikile waalı na pá tv kəkə. ¹² Pə təə ké Yesu səpa ɪcatə na waalı sɪ ɪ mayamaya ɪ

caləm í tayanı yəlaa samaa. ¹³ Mpu tə tə polo ı kin ke təsikile waalı na pá kisi-tu ısu pa kisuyu ını tə. ¹⁴ Mpi tə tə fəina ıcatə tam nyəntə ke atə cənə. Ama cele nyəntə ke tə pəkəyi. ¹⁵ Tə san İso ké tam na pó lá teitei ısu tə lapa-ı kətaya na Yesu ton taa. Pə nyuyv nté sı ı həte í yaakı tá nəəsi taa ké tam. ¹⁶ İ taa səsə kúpantv lapv na təmaya tem ke tam, pə taya pulv tə, kətaya ısu m̃p̃yú İso səsəlaa.

¹⁷ İ nukəna mə səsaa na í seeki-wə. Pə taya pulv tə, pa feniyi mə ləsası tə ké. Mpi tə pa nyəma sı cele İso ká pəsı-wəye sı təm. Ye í nukəna-wə, pa təmlə lapv kaa la-wəye felentu. Ama ye u nukəna-wə, pa təmlə ká pəsı-wəye təlası təm, na saa ını pə kaa waası-məye pulv.

¹⁸ İ sələmənə-tuyv İso ké m̃p̃yú tam. Tə nyəma teu ke tá taa təkpataa sı tə wənə lotu kuləmtv. Pə taya pulv tə, tə caa ké sı paa mpi pə taa tá təntə í maya. ¹⁹ Nti ma wiikina-mə təsiyisiyi təyələ sı í sələmı İso na í lá luyv na má məli mə kin ke ləy.

İso sələmvuyv

²⁰ İso feesa Tacaa Yesu ke səm taa, inəyələ heen tiikilu səsə ke ı səpv tə pə tə. Na ı səm mpi pə yelina na nəyə pəlvuyv tam nyəm la tampana. ²¹ Həsuyv İso í la na mu pəsı na í lá kúpantvnaa na í lá ı luyv nyəntv təmammam. İso ını í yele na Yesu Kilisiti la tá kin ke mpi pə wə-ı teu tə. Yesu í hiki teeli ke tam. Ami.

Kantəkaya təm na sətə

²² Ma taapalaa ma wiikina-mə sı í nu apalvtv səsuyv təm tənə na suulu. Pə taya pulv tə, təm nti ma ηmaa-məye cənə tə tə ta tə. ²³ Ma heeliyi-mə sı pa tula ta taapalv Timotee. Ye ı tala ləy ke cənə ma na-ı tu kənna mə tə.

²⁴ İ səsə mə səsaa tənə na İso yəlaa tənə təpat. Ta taapalaa Italii nyəma səsə-mə.

²⁵ İso í la mə tənaya pəleə.

TAKĒLAYA NKA SAAKI NMAAWA TƏ Kutvlutv

Isə yəlaa mpa pa yawa antulinya tənə taa təyə Saaki nmaawa ı takəlaya. I kuseyesətu ta ke nəyə taa təm ke yem. Yaasinaa mpa yulv ka lakəna tə, pa təm ke Saaki seyesaa. Saaki hola Isə seelaa ke yaasi wei pa lakı na í fəi teu tə.

Isəna pa faya Saaki takəlaya tə:

Nyəm na taa təm pə təm, titite 1:1-8

Isə seev mayamaya naaki lakası taa ke, titite 1:9-27

Yəlaa fayasyuv təm, titite 2:1-13

Taa temnav na Isə na təma pə təm, titite 2:14-26

Isə seelaa na pa nsəma kpav təm, titite 3:1-12

Ləmayasee nna a luna Isə kin tə, titite 3:13-18

Isə seelv na antulinya pə təm, titite 4:1-5:6

Suulu na Isə sələmuyv na sənəv təm, titite 5:7-20

Seetv

¹ Maya Saaki Isə na Tacaa Yesu Kilisiti pa yom.

Má nmaakəna takəlaya kanə. Ma seə Isə yəlaa tənə mpa pa ya antulinya tənə taa tə.

Isə hate

² Ma taapalaa, ye mayasəŋ í kəma na í mayasəyi-məye nka nka, í cayana laŋhulvmle ke səsəm. ³ Pə taya pulv tə, í nyəmá sı ye í səŋa teu təca ke naani wei í twa Isə tə ı taa, ıle í pəsa kantəllaa nté. ⁴ Ama í yele na paa wei í ná sı í kantələnə tampana. Saa ını í ká la yəlaa mpa pa tewa təkpataa na pá we təmmam na pá tá laŋ pulv tə. ⁵ Paa na mpv ye mə taa nəyəlv laŋa nyəm, í sələmı Isə na ı ká ha-ı-wı. Pə taya pulv tə, Isə ılé ı fəi felentu ke paa pəcə. Pəyele ı kootiyi nəyəlv. ⁶ Ama ye pəntv í sələməyi Isə, í sələmı na í tē ı taa, í taa la sika. Ye yulv í sələməyənə sika, pəntv we ké ısu tenku ləm hola nna heelim lakı na á laŋtəyi yem tə. ⁷ Yulv ısu mpv pə taka í taa tēli sı Tacaa ká ha-ı pulv cəcəka. ⁸ Mpi tə, ı ké yeleyele tv na tutulu ke ı yaasi tənə taa ké.

Konyəntv kusuyv

⁹ Ye konyəntv í we tá taa, ılé í mvyulı sı Isə ká kusı ı nyuyv tə pə tə. ¹⁰ Na ye apite í we ta taa, təle tə mvyulı sı Isə ká tisi-tē tə pə tə. Apite kəŋ na tə saalı yem ké ısu nyuluyv hetv ke taale taa. ¹¹ Ilim lukı na pə kə pə haŋ səsəm, ıləna pə nyaya nyuluyv nkv na kv wulı, ıləna hetuyv nkv kv hoti, na kv kacəka saalı yem. Mpv ınəyi pu kə na apite na tə kulapətv tənə saalı yem.

Mayasəŋ na cəse

¹² Mayasəŋ í mayana wei na pə tá ciyiti-ı, pəntv nu ləleŋ ké. Pə taya pulv tə, waatv wei pə tēŋı-ı mayasuyv na pə tá ciyiti-ı tə, Isə haaki-ı weesuyv teeli ntenuy nkv kv ké mpi Isə təma sı ı haa mpa pa sələyi-ı təyə. ¹³ Ye mayasuyv í mayana wei, pəntv í taa tə sı: Isə mayasəyənə-m. Mpi tə, pu mayasəyi Isə sı í la ısayatv, pəyele Isə mayamaya naa mayasəyi nəyəlv. ¹⁴ Pa təŋ sı pə mayasəyi yulv tə, ı mayamaya ı konyuluyv ısayav həŋna-ı na pə kpa-ı ısu katəka. ¹⁵ Konyuluyv nkv kule kv weeki mpv ıləna kú kə kú lulı ısayatv. Na ısayatv ná kəŋ tə pu təmmam ıləna təle tə lulı səm.

¹⁶ Ma taapalaa kupama, í taa puyusi mə tı yoo. ¹⁷ Isətaa ké kupantvnəa mpa tə hikiyi faalaa tə na kucəŋ kupampan ını ı tənə ı lukəna. Isə wei ı nma ıətənuyv taa kəkəsı tə ı niŋ taa ké pə luna. Isə naa layasəyi ye ı səŋa nti tə taa, tə taa ké ı səŋaa. Səkpətiya nakəli ka fəi ı kin. ¹⁸ ını ı

nəkəna na í ha-tuyv weesuyu na í tampana tòm kin. Í lapa m̀pógó sɪ t́ə m̀v kɔŋmanɔmam mpi pə tənaya nɔyɔ.

Í taa nukɪ kɔnu kɛ yem

¹⁹ Ma taapalaa kɔpama, í tɔɔsɪ tòm tənɛ ɪnɪ sɪ paa wei í wɛɛ lɔŋ kɛ nuw taa. Ama í taa wɛɛ wei í pəsəyɪ yɔyɔtaya tɔ. Pəyele í taa wɛɛ wei ɪ layasəyɪ pááná m̀vɔ tɔ. ²⁰ Ye yulɔ í m̀v pááná ɪ pəsəyɪ na í la mpi lɔɔ caa tɔ. ²¹ Pə tɔɔ ḱé í ká kisi mpi pə lakɪ yulɔ kɛ ɪsayav tɔ, na í lɔ kulaputv nti tɔ ta kɛɛsɪ tɔ. Í pasa m̀ə tɪ na í m̀v tòm nti lɔɔ sətəyɪ m̀ə taa tɔ, tòm nti tu yana m̀ə nyɔɔŋ.

²² Í taa nukɪ lɔɔ Tòm kɛ kɔnu kɛ yem. Ye í lakɪ mpv í puyusiɪ m̀ə təyɪ. Ama í təŋ teitei ɪsu í nukɪ tɔ. ²³ Wei ɪ nukɪ-təyɪ kɔnu tɔ ɪ wɛ ḱé ɪsu yulɔ nyənuyv ɪ təyɪ tin taa na í ná ɪsəna ɪ wɛɛ tɔ, ²⁴ na í tɛ ɪ təyɪ nyənuyv na í tɛɛ, ɪlɛna í sɔɔ ɪsəna ɪ ka wɛɛ tɔyɔ kpakpaa. ²⁵ Ama wei ɪ kɛləyɪ lɔɔ Tòm nti tɔ tewa mpv na tɔ hetəyɪ-tuyv tá yomle taa na í wiili tɔ taa ḱé teu, na í nyɔɔna-tɪ təkpankpankpa tɔ. Puntv ɪ nukɪ-təyɪ kɔnu kɛ yem na í tɛɛwa pə tɛma. Ama ɪ təŋəyɪ-təyɪ teu ḱé, puntv ká ná sɪ lɔɔ wɛ í waalɪ ḱé ɪ kulaputv taa.

²⁶ Ye yulɔ huukɪ sɪ ɪ ḱé lɔɔ sɛɛlv na í tá nyɪ ɪ nɔyɔ tɔɔ suluyv, puntv puyusiɪ ɪ təyɪ, na ɪ lɔɔ sɛɛtv wɛ yem. ²⁷ lɔɔ sɛɛv mpi pə tɛ Tacaa lɔɔ na ṕə maya-ɪ tɔyɔlɛ suluwaa na alaa mpa pə səpa na ṕə ye yem tɔ pa tɔkuyv kɛ pa wahalanaa taa. Pə kaasaa tɔtɔ sɪ yulɔ í taa ye yem na antulinya kulaputv asilima taana-ɪ paa pəɔ.

2

Yəlaa fayasuyv

¹ Ma taapalaa mɛ, í taa təŋəyɪ Tacaa teeli tv Yesu Kilisiti mpaa na í tasəyɪ yəlaa kɛ fayasuyv. ² Ye ɪsu í kotaa na í cayaa kɛɛ, na nɔyɔlv suv na í lɛɛ wɔla kukuule na í suu wontu kɔpantv, na kɔnyəntv nɔyɔlv náá suv tɔtɔ, na ɪlɛ ɪ wontu cəla cələyɪ cələyɪ. ³ ɪlɛna í fayasɪ wei ɪ suu wontu kɔpantv kɛ mpv tɔ na í se ɪlɛ, na í tɔmɪ-ɪ sɪ: Kɔɔ na n̄ caya tɔcayalɛ kɔpantɛ tənɛ tɔ taa. ɪlɛna í tɔ kɔnyəntv sɪ: Nyaa səŋ mpv, yaa kɔɔ na n̄ sopi ma nɔɔhɛɛ tɛɛ cənɛyɛ atɛ. ⁴ Í lakɪ mpv tɔ pə taya í fayasəyɪ m̀ə tɔmayalɛ? Na ɪsəna í mayasəyɪ mpv tɔ pə fɛi teu.

⁵ Ma taapalaa kɔpama mɛ, í nu ma tòm tənɛ sɪ, lɔɔ nyəna antulinya ɪnɛ ɪ taa ḱé na í ləsi kɔnyəntvnaa sɪ pá pəsɪ apila kɛ ɪ mpaav taa, na pá hiki kawulaya ŋka ɪ tɔma sɪ ɪ ká cəla mpa pa sɔɔla-ɪ tɔ. ⁶ ɪlɛna mɛ mu məlɪ na í nyənəyɪ kɔnyəntvnaa mpɛyɛ yem suwɛ? Pə taya apila anɪ aa caakəna m̀ə tòm na á həŋ-mɛ na á pukina tòm təhuvɛ taa? ⁷ Pə taya kɔlvmaa mpɛ pa footiyina hətɛ kɔpantɛ nte lɔɔ ha-mɛ tɔ?

⁸ Ye í təŋəyɪ lɔɔ Kawulaya kɔsəsutv nti pa ŋmaawa lɔɔ Tòm taa sɪ: Sɔɔlɪ nyá tɔyɔntəlɛ ɪsu n ka sɔɔlɪ nyá tɪ tɔ, pə wɛ teu. ⁹ Ama ye í fayasəyɪ yəlaa, í lakɪ ɪsayatv ḱé. Na ye pa kɛɛsəna nti pa suwa tɔ m̀ə tòm səpayɔ, mpi tɔ ɪ təŋəyɪ kɔsəsutv. ¹⁰ Na ɪsəna pə wɛɛ tɔyɔlɛ sɪ ye nɔyɔlv təŋa kɔsəsutv kɔheelitv təna na í kɔɔ í kpisi tɔ taa kɔlvmtv kɛ təŋuyv, pə tənaya ɪ kpisaa. ¹¹ Pə taya pulv tɔɔ, wei ɪnɪ ɪ tɔma sɪ: Taa la wasanjalətv tɔ, ɪnɪ ɪ tɔmna tɔtɔ sɪ: Taa kv yulɔ. Mpv tɔ, ye n ta la wasanjalətv na n̄ kv yulɔ, n kpisa kɔsəsutv təŋuyv ḱé. ¹² Í yɔyɔtəyɪ na í lakɪ ɪsu yəlaa mpa paa kɛɛsəna lɔɔ Tòm nti tɔ hetəyɪ-tuyv ta yomle taa na pá huuna tɔ. ¹³ lɔɔ kaa nyənɪ wei ɪ ta nyənɪ ɪ tɔyɔntəlɛ pətɔɔtəlɛ tɔ ɪ pətɔɔtəlɛ kɛ huulɛ wule. Paa na mpv tɔ, ye wei ɪ nyəna lɛlaa pətɔɔtəlɛ, puntv tòm ká səŋna huulɛ taa.

lɔɔsɛɛlɛ na tɔ tɔma tòm

¹⁴ Ma taapalaa mɛ, ye yulɔ yɔyɔtaa sɪ ɪ tɛma lɔɔ na ɪ taa pəyele pu huləyɪ m̀pógó ɪ tɔma taa, pə taya yem kɛɛ? Í lɔɔ taa tɛmnav mpi pu yapɪ-ɪ? ¹⁵ Ye ɪsu nyá tɔyɔntəlɛ apalv yaa alv laŋna ntɛyɛ kutakuyv, na tɔyɔnaya mayamaya ta tala-ɪ. ¹⁶ ɪlɛna n̄ tɔmɪ-ɪ sɪ: Tɔv, pə lapa tasa, lɔɔ í ha-ŋ alaafəya, kv nyá watv, tɔyɔ kutəyɔv kɛ teu. Pəyele n ta cɛɛ-ɪ mpi ɪ laŋaa tɔ, ɪlɛ pepɛyɛ pu waasɪ-ɪ? ¹⁷ M̀pógó pə wɛɛ, ye yulɔ tɛma ɪ taa na lɔɔ na ɪ lakɪ pə tɔma, ɪ taa tɛm m̀əla yem ḱé.

¹⁸ Ntanyɪ nɔyɔlv ká tɔ sɪ: Taa tɛm na lɔɔ tike kɛ lɛlv lakɪ, na lɛlv náá lakɪ tɔma tike. ɪlɛ ma cɔɔ puntv sɪ: Hulɪ-m ɪsəna yulɔ ka tɛ ɪ taa na lɔɔ na ɪ lakɪ pə tɔma tɔ, na maa hulɪ-ŋ lɛlv taa tɛm na ɪ tɔma taa. ¹⁹ N tɛma nyá taa sɪ lɔɔ kɔlv m tike wɛnna, tampana ḱé. Aləyaa mayamaya

ná tema pa taa ké mpv, haləna pá seliyina səyəntu. ²⁰ Yulv kumelen nyá, n caa n cəkəna sɪ taa temnav na Iso ké yem na tema fɛi, u waasəyi pulv? ²¹ Təv, isənaya pə lapa na Iso nyənɪ ta caanaa caa səsə Apələham ke yulvpaŋ ye? I kulaputu kin ke waatu wei i laakaya i pəyalv Isaaka ke kətaya təlata tɔ tɔyɔ. ²² N ta na mpv taa? I tema Iso na i taa pəyele tema na we pə taa tɔtɔ. Na pə tənə pə kpenta mpv tɔyɔ i taa temnav ke Iso tewa təkpataa. ²³ Ilena pə lá teitei isɪ pa ŋmaa Iso Təm tɔ sɪ: Apələham tema Iso na i taa, na i taa tem mpəyi Iso ná nawa na i yaa-i yulvpaŋ na i mv-i. Na Iso yaa-i i ceu. ²⁴ Pənente mə mayamaya i nawayale sɪ yulv tema ke Iso nyənəyənə-i yulvpaŋ, pə taya i taa tem na Iso pə tɔ tike.

²⁵ Mpv tɔtɔyɔ pə lapa apalaa tənə alv Lahapɪ kin, Iso nyənə-i yulvpaŋ ke i təmle tɔ ké waatu wei i mv tillaa ke i té na i cəələnə-wɛyɛ mpaav tɔ. ²⁶ Ye isɪ pulvpv həntaa na pu feesiyi pə səpaya. Mpv tɔtɔyɔ Iso taa temnav ke yem ná ké kusəpəm.

3

Yulv nsəmle təm

¹ Ma taapalaa mə, i taa nyulɪ sɪ i la səyəsəlaa ke payale. Pə taya pulv tɔ, anɪ i nyəmá sɪ ta mpa tə ké səyəsəlaa tɔ tá hɔvnav ká lana ton na pə kəli kpai nyéma. ² Yaasinaa payale taa ké tá tənə tə pəntəyi. Ye yulv wɛɛ na u pəntəyi i yəyətaya taa, puntu ké yulv wei i tewa təkpataa tɔyɔ, na i pəsəyi na i kpa i təyi pə tənə pə taa ké. ³ Tə tɔyi kpayanokpasɪ ke kpayanəŋ nɔsɪ taa ké sɪ té pəsɪ na té ŋmakəli-i na i nuna-tv, paa na i tɔv mpɪ pə tənə. ⁴ I nyənna kpuləŋ səsəŋ wei heelim səsəŋm tuliyi tɔ na i ná tɔtɔ. Kpátúyú səkpəluɣu nakuləyi saalv kɛsəyənə-i na i pukina-i timpɪ tɔ i sɔlɔaa tɔ. ⁵ Mpv tɔtɔyɔ pə wɛɛ na yulv nsəmle. Yulv nsəmle ké pulv səkpem ke i tənuyv tənə taa ké. Ama tə pəsəyi na té la kalampaani ké səsəntvnaa taa.

I nyənɪ na i ná isənə kəkəiya pəsəyi na ká nan hətuyv anaam nəyɔlv tɔ. ⁶ Nsəmle wɛɛ ké isɪ kəkə. Tə taa ké isayətv mayalaa, na tə wɛ tá tənuyv taa na té wakələyi tá tənuyv tənə təpai. Tənəsəle səsəle kəkə ke tə heeki na té sɔki mpv haləna ta səm. ⁷ Yulv pəsəyi na i ŋmakəli taale wontu ntɪ tə tənə, na sumasɪ tənə, na wontu ntɪ tə tuuki tə lotu tɔ tɔ tə loonə tənə, na lvm taa nyəm. Halɪ yulv tu tema pə tənaya mɪpúyú ŋmakəlvɣv mɛɛ. ⁸ Ama tuu tɔ nəyɔlv ta tenta nsəmle ke ŋmakəlvɣv. Pə ké isayətv ntɪ yulv u pəsəyi na i kpa tɔyɔ. Tə taa sɔtv ton fɛina taka. ⁹ Ntɛyɛ tə sɛəkəna Tacaa Səsə ke i na təmle, na ntɛyɛ tə tənəyənə mpuɪ ké yəlaa mpa Iso ŋmawa na pá nəyəsənə-i tɔ. ¹⁰ Nəyɔ kulvmaya ŋkɛ ka taa ké fɔ wɛɛ. Pəyele ka taa ké anyanika wɛɛ. Ma taapalaa, pə taa wɛɛ mpv. ¹¹ Hite kulvmtəle taa lvm kaa wɛɛ lelen nyəm ke saalvɣv na təsalav nyəm ke saalvɣv. ¹² Ma taapalaa mə, tɔyɔ ŋkv pa yaa sɪ fiki tɔ kv kaa pəsɪ na kv lɔli tɔyɔ ŋkv pa yaa sɪ olifi tɔ kv pee. Na tɔyɔ ŋkv pa yaa sɪ lɛsɛŋ tɔ kv kaa lɔli fiki tɔyɔ pee. Na lvm mpɪ pə wɛ tənayanŋ tɔ pə kaa pəsɪ na pə lá lelen nyəm.

Ləmayasəle nte tə luna Iso kin tɔ

¹³ Nəyɔlv wɛ mə hɛkv na i ké ləmayasəle tv na nyəntv tɔtɔ? Puntu i yele na i tənə hɔli mpv, na i lakɪ i tənə na tɪ pasvɣv na ləmayasɛɛ. ¹⁴ Ama ye mə lotunaa taa wɛ hanaya səsəyɔ na ikəlle pɛɛkvɣv hɔwɛɛ, ɪɛ i taa nɔki mə təyi həm na i pəsɪ pəpətvnaa na i kpɛɛsɪ tampana. ¹⁵ Ləmayasɛɛ isɪ mpv pə taka tá luna Iso kin se, pə ké antulinya ɪnɛ i nyəm ké, na yulvwɛɛtv hɔvle, na pə luna ɪlɔyɔv kin. ¹⁶ Pə taya pulv tɔ, timpɪ taa hanaya na ikəlle pɛɛkvɣv pə wɛɛ tɔ tənaya liyituyv na isayətv ntɪ tə tənə tə wɛ tam. ¹⁷ Ama ye wei i hika Iso nyəm puntu wɛɛ ké təcɛɪcɛɪ. Pəle pə paasi i ta ke yoolu, i ké suulu tv, na pɛɛɛɛ tv, na kupantv tike ke i lakɪ, na i tənə tewa. I fayasəyi yəlaa sɪ ma nyəmá akele ma ta nyɪ akele, na cəsɣv fɛi i kin. ¹⁸ Mpa pa lakɪ na pa cəlv nyéma wɛɛkəna lelen tɔ pə wɛ isɪ lelen taa ké pa tuuki pa kətvutuum, na weesuyv ŋkv kv tewa tɔyɔ pa kəŋ hikuyv.

4

Isənə Iso na antulinya pa fɛi kpəpv tɔ

¹ Leye yoon na ntɔŋkpɛɛsaya luna mə həkv kɛ mpv? Mə kɔtɔnaa mpa pa caalɔyi-mɛyɛ tam kɛ mə tɔnɛj taa tɔ mpɛ pa kɔŋna na yoon na ntɔŋkpɛɛsasi nsi. ² Ntanyɪ í nyulɔyi pulv pɛyɛle í kaa hiki-wɪ, ɪlɛna í sɔv yɛlaa kuyv taa. Yaa mə luun sɔv pulv pɛyɛle í kaa hiki-wɪ, ɪlɛna ntɔŋkpɛɛsasi na yoon sɔv mə həkv. Pə taya pulv tɔɔ kɛ u hikiyi. Mpi í caaki tɔ u sɛlɛmɔyi sɪ Iso í ha-mɛyɛ-wɪ tɔyɔ. ³ Yaa í tu sɛlɛmɔyi u hikiyi-wɔyi mə lɛmayasɛɛ fɛi teu tɔ pə tɔɔ. I caa kɛ sɪ í hika-wɪ ɪlɛ í lana mpi mə mayamaya i nɔkaa tɔ. ⁴ Ama í kɛ ma ta nyɪ isɔnaa kɛ yoo. I tá nyɪ sɪ ye n sɔlɔyi antulinya nyəm n kɛ Iso kolontu taa? Wei i caa í sɔlɪ antulinya nyəm tɔ pɔntv na Iso pa lapa kolonja kɛ. ⁵ I taa huv sɪ yem tɔɔ kɛ pa ŋmaa Iso Tɔm taa sɪ: Iso pɔɔsɔyɛna isɛsɛmle kɛ weesuyu ŋku i tɔ tá taa tɔ. ⁶ Pə na pə mpv tɔ i laki-tuyv kupantɔnaa mpa pa kɛla mpv tɔ. Na pə tɔm kɛ pa ŋmaa Iso Tɔm taa sɪ: Iso yoonaa kalampaani nyɛma, na í laki kupantv kɛ mpa pa pasɔyi pa ti tɔ. ⁷ Mpv tɔ, í pasa mə ti na í nuna Iso kɛ teu, na í sɔŋ ɪlɔyɔv tɔɔ, i ká se mə kin na í polo poolun. ⁸ I kpɛtɛna Iso, na Iso ká kpɛtɛna-mɛ tɔtɔ. Asayaa mɛ í saŋ mə nin, yɛyɛlɛ nyɛma mɛ í tayanɪ mə lotunaa. ⁹ Mə lanja í wakɛli, í tɔli nɔɔsɪ na í wii sɔsɔm. I yɛle na mə wonja pɛsɪ wula, na mə lanjhɔlɔmlɛ náa pɛsɪ lanwakɛlle. ¹⁰ I pasa mə tɔyi Tacaa isɛntaa na i ká kɔsɪ-mɛ.

Tɔyɔntɛle footuyv tɔm

¹¹ Ma taapalaa, í taa cakɛna tɛma. Ye wei i cakɛna i tɔyɔntɛle yaa i footiɪyi-i, Iso kɔsɛsutv kɛ pɔntv cakɛna yaa i footiɪyi. Pɛyɛle ye n footiɪyi Iso kɔsɛsutv n ta kɛ tɔ tɔkɛlv tɔtɔ, n pɛsa tɔ huvnɪv kɛ. ¹² Iso tike sukɛna kɔsɛsutv, na inɪ i tike i kɛna tɔm huvlv. Na inɪ i tike i pɛsɔyɛna na í tayanɪ yaa í wakɛli. Nyá n kɛ we na n footiɪyi nyá tɔyɔntɛle?

Cele tɛma lapv tɔɔ faalvyv

¹³ Mɛ mpa mə tɔŋ sɪ saŋa yaa cele tu polo ɪcatɛ tɛnɛ na tɛnɛ na tɛ caya tɛnaya pɛnaya na tɛ taatɪ na tɛ hiki liyitee tɔ, pɛnɛntɛ mu nu ɪlɛ. ¹⁴ Aai, í tá nyɪ cele nyɛntv. I wɛɛ kɛ isɪ ihunte nte tɔ kpaa pɛɔ na pu laki laasaya ɪlɛna tɛ cɛ tɔ. ¹⁵ Pu wɛɛ kɛ sɪ í yɔyɔti sɪ: Ye Tacaa í tana-tv, tu la pɛnɛ na pɛnɛ. ¹⁶ Ama mə mɛlaa na í laki kalampaani na í hɔŋ mə ti. Kalampaani isɪ mpv pə taka fɛi teu. ¹⁷ Pə tɔɔ kɛ ye wei í nyɛmá kupantv lapv na í kisi tɔ lapv, pɔntv lapa isayatv kɛ.

5

Apila laakali lapv

¹ Tɔv pɛnɛntɛ apila mɛ, mu nu. I wii na í mɔlɔyi kpakpaa. Pə taya pulv tɔɔ, asalav ká mayana-mɛ. ² Mə wɛnav puyvta yem, pə muv mə tɔɔ wontu. ³ Kakɔtaya sɛɛsa mə wɔlanaa na mə liyitee. Kakɔtaya ŋkɛ kaa kulina mə waali na ká nyaya mə tɔnɛj isɪ kɔkɔ. I kaa wɛnav kɛ yem kɛ kuyɛɛŋ kantɔkaya nyɛŋ inɛ i taa. ⁴ I kisa mə tɛmlɛ nyɛma mpa pa hala mə tawa tɔyɔ fɛlvɔv, í nu pɛlɛ pa tɔŋna wula tɔ. Mpa pa tayanɔyi mə tawa kɔlvɔlv tɔ pa kakiisasi tala Pə tɛna pə tv Tacaa Iso ŋkpaŋŋ taa. ⁵ I tɔya lɛlɛŋ na í lá isɛna í sɔlɛlaa tɔyɔ atɛ cɛnɛ. I payalaa isɪ pá kv-mɛ na pá tɔyɔ. ⁶ I tv tasɛkɛlɛ kɛ wei i fɛina taali tɔ, na í yɛle na pá kv-i na ɪlɛ i tu sumaa mpv.

Suulu tɔkuyv na sɛlɛmɔyɔ

⁷ Ma taapalaa í cayana suulu na halɛna Tacaa kɔntɛ tala. I nyɛnna isɛna hatv kantɛlɔyi na í cayana suulu na halɛna i halɛm kɔtɔyɔv kɔpaŋkv pu tɔ. I tanɔyɛna suulu kɛ toomaya tɛv na salan nyɛŋkv. ⁸ Mɛ tɔtɔ mu cayana suulu kɛ mpv. I nyaya apalv tɔ kɛ sɔsɔm, Tacaa kɔntɛ wɔsaa.

⁹ Ma taapalaa, nɔyɔlv í taa pooli i tɔyɔntɛlɛ, pɔ taa kɔɔ na Iso huvna-mɛ. Tɔm huvlv wɔsaa inɪ i caana ntɛyɛ suuv. ¹⁰ Ma taapalaa mɛ í nyɛnna Iso kuyɔyɔtvtv tɛlɛsɛlaa mpa pa yɔyɔta Tacaa tɔm tɔ na í tɔŋ pa akpaa na í kantɛli waatv wei wahala makɛna-mɛ tɔ. ¹¹ Pa kantɛlvɔv tɔɔ kɛ tɔ tɔŋna-wɛyɛ yaav sɪ lɛlɛŋ nɪlaa. I nuwa Soopu tɔm kɛ isɛna i kantɛlɛna suulu tɔ. Na í nyɛmá pə kɔma na pɔ tɛ na Tacaa ha-i mpi tɔ. Tacaa wɛna yɔlv pɛtɔtɛlɛ kɛ sɔsɔm kɛ, na i kupantv fɛi kɛsɔyɔv.

¹² Ma taapalaa me í taa tuuna pulupuy paa pəco. Í taa tuuna isətənyu, pəyele í taa tuuna ate tətə, í taa tu tuuna pulupu te. Ye pə ké n ká tisi, ɬe n tisi si: Nn. Na ye pə fəi n ka tisi, ɬe n tó si: Aai. Təfə í kəŋ na í caŋ í suu Iso huvnav taa.

¹³ Ye wahala mayana mə taa wei, pəntu í sələmi Iso. Na ye wei ɪ nukɪ lelen, pəntu náá yoo sam yontu. ¹⁴ Ye pə wukɪ mə taa wei, pəntu í yaa Yesu seelaa kpekəle nyuy nyéma na pəle pá sələməna-ɪ Iso, na pá yaa Tacaa həte na pá pəli nim ke ɪ təo. ¹⁵ Sələmyu ŋku pa sələma mpv na pá tema Tacaa na pa taa tə ku waasi kətəntu. Tacaa ká ha-ɪ alaafəya na pá husɪ isayətnaa mpa ɪ ka lapa tə. ¹⁶ Ye í wakələna təma, í həntɪ təmaya ate. Í sələməyənə mə təmaya Iso na í ká hiki alaafəya. Ye yulupaŋ í sələma Iso na isəle kuseemle pə lakɪ təmlə ke səsəm ké. ¹⁷ Ilii ka ké yulɪ suu tá tətəy. Í sələma Iso na isəle kuseemle si tɛv í taa nu, na tɛv ta tosi ateyə halɪ pusɪ tooso na həyəluy. ¹⁸ Ḿpúy ɪ kəma na í tasa Iso ké sələmyu, ɬena tɛv luna isətaa na ku nu na kətəyɪ lá.

¹⁹ Ma taapalaa, ye mə taa nəyɪl ha tampana ke siyile na ɪ təyəntələ kpa-ɪ na í məŋna, ²⁰ mu nyɪ si wei ɪnɪ ɪ kpa-ɪ ḿpúy ɪ tətəolle na í məŋna tə, pəntu yapa ɪ ləsaɣa ke səm nəyɪ taa ké, na ɪ lapv mpv tə pə husa isayətu tuutuuma ké.

TAKĒLAYA KANCAALAYA NYĒŊKA ŊKA PIYEE NMAAWA TŌ Kutvlvtv

Kilisiti nyóma mpa pá yawa na pa we Asii tetv hǎyǎlvv taa tǎ, mpɛɛ Piyee ŋmaawa takǎlaya kanɛ. Piyee yǎɣɔtaya taa pǎ naa kɛ sɪ mpa paa sɛɛkɪ Isǎ tǎ pa footiyi Isǎ sɛɛlaa mpɛ. Pǎyele pá suuki-wɛɛ tǎm. Pa tukaya-wɛɛ konyǎŋ kɛ ńpǔyǔ mvsɔŋ kɛ. Pǎ tǎ kɛ Piyee tasǎyi-wɛɛ apalvtv sɪ pa tekiyi Yesu tike.

Isǎna pa faya Piyee I takǎlaya tǎ:

Sɛɛtv, titite 1:1-2

Tɛɛlvv kupaŋkv, titite 1:3-12

Tǎnaŋ tǎnte na Yesu matǎnav pǎ tǎm, titite 1:13-2:10

Isǎ sɛɛlaa yaasi kupaŋ, titite 2:11-4:19

Isǎ sɛɛlaa tǎpasvvtv na pa tǎmle tǎm, titite 5

Sɛɛtv

¹ Maya Piyee, Yesu Kilisiti tillu.

Ma ŋmaakǎna takǎlaya kanɛɛ mɛ mpa Isǎ lǎsaa sɪ í nyóma, na pǎ yasa-mɛ na í caya cayalvtv kɛ Pǎŋ na Kalatɪ na Kapatǎsɪ na Asii na Pitinii pa tetvnaa taa tǎ. ² Tacaa Isǎ lǎsvvtv-mɛ tǎ, pǎ kɛsǎna teitei kɛ isǎna mpi i ka suwa hatuu lǎŋ na í tǎŋyǐ na í lakɪ tǎyǎ. Na i Feesuyv yelina í pǎsa i nyóma sɪ í nuna Yesu Kilisiti na ílɛ i calǎm tǎyanɪ-mɛ.

Isǎ í hvlɪ-mɛɛ pɛɛlɛɛ, na í ha-mɛɛ alaafǎya kɛ sǎsǎm sǎsǎm.

Tɛɛlvv kupaŋkv

³ Tǎ sa Isǎ tá Sǎsǎ Yesu Kilisiti Caa. I feesa Yesu Kilisiti kɛ sǎtaa taa na pǎ ha-tvvtv weesuyv kvfalvtv kɛ i suulu sǎsǎ tǎ. Na pǎ yelaa na tá tɛɛlvv haŋa teu tǎkau, ⁴ sɪ tu hiki kupaŋvnaa mpa Isǎ su i nyóma tǎ. Kupaŋvnaa pane paa wakǎlvvtv, paa pilisiyi, pǎyele pa teu u sǎkɪ. Isǎtaa kɛ Isǎ su-mɛɛ-wɛ. ⁵ Mɛ, í tema Isǎ na mǎ taa ilɛna Isǎ toma náá tǎkɪ-mɛ, na pǎ tǎŋa nyvvtv yapv mpi pǎ tǎyanaa sɪ pu kǎna na pǎ kuli kvɛɛŋ kvɛɛsǎŋ taa tǎ pǎ kǎntɛ.

⁶ Paa pǎ wɛɛ sɪ kayana mayasǎŋ unɪ i nǎyǎ na i suka í wakǎlɪ mǎ laŋa kɛ wɛɛ naalɛ tǎ, mǎ laŋa í hvlvmɪ tǎm tǎnɛ tǎ tǎ. ⁷ Pǎ lakɪ ńpǔyǔ sɪ pǎ ná mǎ Isǎ taa tǎmnav waalɪ. Wula kɛ pǎ lapa sɪ i tǎŋ na í saalɪ yem, na kǎkǎ kɛ pa tǎyanǎyǎna-i na í la teu. Na mǎ taa tǎmnav na Isǎ ná kǎla wula kɛ nyvvtv tǎcayacaya. Pǎ tǎ kɛ pǎ mayasǎyi mǎ taa tǎmnav mpi sɪ pǎ naa pǎ toma tǎnaya, na kupaŋkv Yesu Kilisiti kǎ kǎo tǎ í hiki sam na teeli na nyvvtv. ⁸ Paa í taa keesi-i tǎ í sǎla-i kɛ, na kayana paa u tu keesiyi-i tǎ, í tǎŋna-i mǎ taa kɛ tǎmnav kɛ. Pǎ tǎ kɛ mǎ laŋhvlvmɛ wɛna teeli na tǎ tǎ sǎsǎm pǎ tu fɛi yǎɣɔtaya. ⁹ Pǎ taya pulv, í hika mpi pǎ tǎ í tema Isǎ na mǎ taa tǎ, mpǎyǎle mǎ lǎsasɪ nyóŋŋ yapv.

¹⁰ Nyvvtv yapv pǎnɛ pǎ tǎm kɛ Isǎ kvɛɛɣɔtvvtv telǎsǎlaa pɛɛkaa na pá taasɪ na pá wiili pǎ taa tǎcululu, na pá ná na pá kɛsɪ kvɛɛv ŋkv Isǎ kǎ tɛ na í la-mɛ tǎ kv tǎm. ¹¹ Mpi mpi Kilisiti Feesuyv kɛsǎa tǎ mpǎyi mpɛ pa kaasa pa tɪ na pá pɛɛkɪ sɪ pá nyɪ pǎ waatvnaa na mpi pǎ lapv pu pana tǎ. Pǎ taya pulv, Feesuyv ŋkv kv wɛ pa taa kɛ na kv heeli-wɛ na pǎ taa kǎnta sɪ, Kilisiti kǎ tǎyǎ konyǎŋ, pǎ waalɪ kɛ i teeli kǎŋ. ¹² Na Isǎ heela i kvɛɛɣɔtvvtv telǎsǎlaa sɪ tǎm wenti pa tv-wɛ sɪ pá heeli tǎ tǎ ta na-wɛ, mɛɛ pǎ nawa. Na ntǎyǎle nti í mv kayana tǎ. Laapaalɪ Kupaŋ tǎm waasv lataa kpaalǎna-mɛɛ-tɪ, na Feesuyv Nanŋtv wei pǎ tisina isǎtaa tǎ i toma kɛ pɛlɛ pa yǎɣɔtǎnaa. Na isǎtaa tillaa mayamaya ná sǎlaa sɪ pá nyɪ-tɪ.

Tǎnaŋ tǎnte tǎm

¹³ Pǎ tǎ kɛ í caya na mǎ huwɛɛ tǎŋaa tǎtɛyɛtɛyɛ kɛ tǎmle lapv. I lakɪ pǎ tǎna na laakalɪ kɛ tam, na í tv mǎ tɛɛlvv kɛ kvɛɛv ŋkv í kǎ hiki kupaŋkv Yesu Kilisiti kǎ kǎo tǎ. ¹⁴ I nuna Isǎ na

í taa tasa weeu isu i ka weu isakpæetæle taa ké tuu lɔŋ na í tɔŋɔŋi mə konyuləŋ tɔ. ¹⁵ Ama í wee tənəŋ nyéma ke mə yaasinaa tənə taa, isu Iso wei i yaa-mɛ tɔ i weu tənəŋ tɔ. ¹⁶ Pa ŋmaa Iso Təm taa ké ɱpúyú sɪ: I wee tənəŋ isu ma weu tənəŋ tɔ.

¹⁷ Iso wei i huukəna yəlaa tənaya teitei na u fayasəŋi nɔŋɔɔ, na ye wei i kulaputu we isəna i huuna ɪɛye mpv tɔ, inəŋi í yaa mə Caa mə Caa ke mə sələməyɔ taa. Tɔv, ye mpv í huləna mə yaasinaa taa sɪ í seeki-i wee nna pə kaasa-mɛye antulinya taa cənɛ tɔ a taa ɪɛ. ¹⁸ I nyəma liyitihutaya ŋka pa yapəna-mɛye yaasi kpai nyəŋ wei mə caanaa caanaa tɛləsa-mɛ tɔ i nɪŋ taa tɔ. Na pə taya pulv yem nyəm mpi pə kuyaku səkɪ tam isu liyitee weu tɔ. ¹⁹ Aai, pə taya mpv, Kilisiti wei i we isu iwəyaya ŋka ka tiili tá caamɪ na ka fəina tayanmala tɔ i caləm kɔpampam ke pa yapəna-mɛ. ²⁰ Kilisiti ke Iso ka ləsaa na í su na pəcɔ pá lakɪ antulinya. I ləsai kuyeeŋ kantəkaya nyəŋ inɛ i taa na í húlí ké sɪ pə waasi-mɛ. ²¹ I tɔv ké í tɛmna Iso wei í feesa-i na í tɔ-i teeli tɔ na mə taa, na pə lapa mpv tɔŋɔ í tɔ Iso ké naani na mə tɛɛlɔyɔ məli i tɔv.

²² Na isu í nuna tampana na í paasi na í sɔɔli mə Isəsele taa lɛlaa tɔ, í tayanə mə tɔŋi. I sɔɔlɔŋi mə təmayə ɱpúyú teu na lotu kulɔmtu. ²³ Pə tayanə-mɛye lɔlɔyɔ ké, ɪɛ pə taya mə caanaa mpa pa səkɪ tɔ mpe pa tasəna-mɛye lɔlɔyɔ. Ama pə tuu mpiyi mə taa na pu səkɪ tɔ mpi pə yelina na pə lá mpv. Iso Təm nti tə wənə weesuyɔ na tə we tam tɔv tɔ nti tə tənna pə lapa mpv. ²⁴ Pa ŋmaawa Iso Təm taa sɪ:

Yəlaa tənə wee ké isu nyutu,
na pa teeli tənə wee ké isu nyutu hɛtu.
Nyutu wɔlɔŋi ɪɛna hɛtu náá tɔ.

²⁵ Ama Tacaa təm ná cakɪ tam tɔv ké.
Na təm ntəŋɔle Laapaali Kupaŋ kənə-mɛ.

2

Weesuyɔ pəle kɔlɔlɔle təm

¹ Ye mpv ɪɛ í yele paa isayatu ntiyi lapv, na pəpətu, na cəsuyɔ, na isəseemɛɛ, na cayanav. ² I wee isu piya ahulɔmnəna na í nyuləŋi tam ké hələm mpi pə ké Iso nyəm na pə ké kɔpam tɔ, na í mɔsɪ na í pu na pə ya mə nyɔŋ. ³ Pa ŋmaa ɱpúyú Iso Təm taa ké sɪ: I təŋə Tacaa kɔpantu.

⁴ I kpətəna Tacaa, inəŋɔle pəle nte yəlaa ləwa na tə wənə weesuyɔ tɔ. Pəyele tə ké Iso ɪɛye kɔpampante tɔŋɔ i ləsai-tɛ. ⁵ Mu kpətəna-i na í wee isu pɛɛ nna a wənə weesiŋ tɔ, na pá kpayə-mɛ na pá ŋmana Iso ké kutuluyɔ. Na í ká la ku taa tənaya kətəlaa nənə nyéma mpa pə tɔwa sɪ pá lakɪ Iso ké i kətasi ke Yesu Kilisiti tɔv na pə lapɪ-i teu tɔ pa kpekəle. ⁶ Pə taya pulv, pa ŋmaa Iso Təm taa sɪ:

Pəle kɔpante taa kɔpante ke ma ləsaa.

Pənente ma su-tɛye Siyɔŋ,
sɪ tə wee kite tɛɛ pəle.

Na ye wei i tɛma-tɛ na i taa,
pɔntu kaa kɔv na í yɔŋɔti sɪ ye maa nyəma.

⁷ Mɛ mpa í tɛma-tɛ na mə taa tɔ, tə kɛ-mɛye kɔpam taa kɔpam ké. Pə yela mpa pɛle na pá tá tɛ pa taa tɔ tə ké pɛɛye
pəle nte ŋmalaa ləwa na tə pəsɪ nte tə tɔv
pə tənə pə səŋaa tɔŋɔ.

⁸ Pa tasa tiiliyi ŋmaav tɔtɔ sɪ:

Pəle nte tə coki yəlaa tɔŋɔɔ.

Kukpamoyɔ ŋku ku huŋi tɔ.

Pa kisa Iso Təm moyɔ tɔŋɔ pə coki-wɛ,
na ɱpúyú tuu pu suwa sɪ pu la-wɛ.

⁹ Ama mɛ ɪɛ mə ké piitim mpi pa ləsaa tɔŋɔ, na Wulav Səsə kətəlaa, na i piitim nənə nyəm, na Iso yəlaa ké. Na pə ləsai-mɛye sɪ í kpaaləŋi Iso wei i yaa-mɛ sɪ í lu səkpetoyɔ taa na í suv i

tənanɲ tete tɔ ɪ təma sɔsɔna tɔm. ¹⁰ Lɔɲ í taa ké Isɔ yɔlaa, ama pənente í ké Isɔ yɔlaa. Lɔɲ í taa nyɪ sɪ Isɔ wɛna pətɔtɔle yaa ɪ fɛina tɔ. Ama pənente í nyɔmá sɪ ɪ wɛna.

Isɔ tɔmlɛ lataa yaasi

¹¹ Ma taapalaa, isɪ í kɛv mɔvɫaa na cɔsɔlɛa kɛ atɛ cənɛ tɔ, ma wiikina-mɛ sɪ í la laakali na tɔnɔvɔ kɔnyɔlɔɲ wei ɪ wakɔlɔɲɪ mɔ Isɔsɛɛɛ tɔ. ¹² ɪ tɔkɪ yaasi kɔpɔɲ kɛ ma ta nyɪ isɔnaa hɛkɔ, ɪlɛ paa ná mɔ təma kɔpana kɛ timpɪ pa tɔvɔna-mɛ sɪ í ké asayaa tɔ, na paa sa Isɔ ké kɔyanɲku ɪ ká kɔɔ tɔ.

¹³ ɪ tɔvɔna sɔsaa mpa yɔlaa suwa tɔɔ Tacaa tɔɔ, paa Lom wulav sɔsɔ wei ɪ tɪ pə tɔna tɔ. ¹⁴ Paa kɔfənɛɛnaa mpa ɪ suwa tɛtɔ taa sɪ pá hɔɲ asayaa ɲkpaɲɲ na pá saɲ kɔpantɔ lataa tɔ. ¹⁵ Tampana tɔɔ isɛntɔ, Isɔ caa ké sɪ mu tɔkɪ kɔpantɔ na í lakɪ-tɪ, na pə mɔtɪ isɛkpɛɛtɛɛ nyɔma na kɔmɛɛmɔɲ pa nɔɔsɪ na pá taa na kɔyɔɔtɔtɔ. ¹⁶ ɪ tɔɲ isɪ kasayampiya. Ama í taa nyɔnɪ mɔ kasayampiitu kɛ mpi ye í lapa isayatu pu takɪ mɔ waali tɔ. Ama í la isɪ Isɔ tɔmlɛ nyɔma lakɔvɔ tɔ. ¹⁷ ɪ seekɪ yɔlaa tɔna, na í sɔɔlɔɲɪ mɔ Isɔsɛɛɛ taa lɛlaa, na í nyanɲna Isɔ, na í seekɪ Lom wulav sɔsɔ.

Kilisiti ikpate tɔvɔvɔ tɔm

¹⁸ Təma lataa, mu nuna mɔ caanaa na í se-wɛɣɛ teu. Pə taya mpa pa ké kɔpama na pá wɛna suulu tɔ pa tike kɛ í ká nukəna na í ká seekɪ, ama na mpa pa wɛna nyanɲ tɔtɔ tɔɔ. ¹⁹ Pa tukɔvɔ yɔlɔ kɛ kɔnyɔɲ kɛ yem na í suma sɪ Isɔ tɔɔ tɔ pə wɛ teu ké. ²⁰ Ama ye yɔlɔ lapa isayatu ké na pá makɪ-ɪ tɔ tɔɔ, ɪlɛ ɪ isantɛ nté isɔna tɔtɔ? Yɔlɔ lakɪ kɔpantɔ ké na pá tɔ-ɪ kɔnyɔɲ kɛ kɔpantɔ nti ɪ lapa mpɔ tɔ tɔ tɔ na í suma, ɪlɛna pə lá Isɔ ɪlɛɣɛ lɛɛɲ. ²¹ Pə tɔɔ mayamaya kɛ Isɔ yaa-mɛ. Pə taya pulɔ tɔɔ, Kilisiti mayamaya ná tɔɔ kɔnyɔɲ kɛ mɔpɔyɔ mɔ tɔɔ ké, na í hɔlɪ-mɛ sɪ í tɔɲ ɪ ikpate. ²² ɪ ta la isayatu natɔlɪ, ɪ nɔɔɔ taa tá lu pɔpɔtɔ tɔm natɔlɪ kɛ paa fɛɲ. ²³ Pa tɔvɔ-ɪ tɔ, ɪ ta lɛɛtɪ. Pa tɔ-ɪ kɔnyɔɲ tɔ, ɪ ta nyaasi-wɛ. Ama ɪ yelina pə tənaya Isɔ wei ɪ tɔɲɔɲɪ tampana na í huukəna tɔɔ. ²⁴ Na Kilisiti mayamaya sɔɣəlɔna tá isayatu kɛ ɪ nyɔvɔvɔ taa ké sɔm tesika tɔɔ, sɪ tɔ sɪ na pə cɛ tá na isayatu, na tɔ fɛ na tɔ tɔɲ siyisuyu. Pə kɔ ɪlɛɣɛ kɔvɔ kɔvɔ tɔɔ pə waa-mɛ. ²⁵ Pə taya pulɔ, í ka wɛɛ ké isɪ heenɲ kɔtoolɔɲ. Ama pənente pa keeta-mɛ na pá mɔɲna wei ɪ ké tiikulu na lɔsasɪ tɔɔ fɛɲlu tɔ ɪ kɲɲ.

3

Apalaa na pa alaa pa tɔm

¹ Alaa mɛ tɔtɔ, í seekɪ mɔ paalaa kɛ mpɔ. Pu la na pa taa mpa pa ta mu Isɔ Tɔm tɔ, pá ná mɔ yaasinaa na pə hɔ-wɛ na pá suv Isɔ sɛɛv taa. Pə taya isɪ í ká yɔɔtɪ natɔlɪ na mɔ nɔɔsɪ na pɔcɔ. ² Aai, paa ná isɔna mɔ yaasi mayaa na í seekɪ mɔ paalaa tɔɔ pu hɔ-wɛ. ³ ɪ taa pɛɛkɔɲɪ sɪ í tɔvɔ mɔ tɔɔnaa kɛ kacɔka nyɔm, isɪ nyɔsɪ tayanɔvɔ na wɔla nyɔmnaa tɔvɔ, yaa wontu kɔpantɔ suuu sɪ pə la-mɛ na í tɛ. ⁴ Ama í pɛɛkɔɲɪ sɪ hatuu mɔ lotu taa í tena. Na teu mpi, pə wɛɛ ləmayasɔlɛ nte tɔ wɛ teu na tɔ wɛ tɔpamm tɔ tɔ teu, mpi pu saalɔɲɪ yem tɔ. Tə ké liyitihutaya pulɔ kɛ Isɔ isɛntaa ké. ⁵ Mɔpɔyɔ lɔɲtaa alaa mpa pa tɔɲaya Isɔ mpaav kɛ teu na pa tɛɛlayaa ɪ kɲɲ tɔ pa tayanayana pa tɪ. Pa seekaya pa paalaa ké. ⁶ Mɔpɔyɔ Saala lapa, ɪ nuna Apələham ké, haləna í yaakɪ-ɪ sɪ: Ma cɛ. Ye mu lakɪ kɔpantɔ na í tá yɛɛ na pulɔ sɔɣəntɔ kpaa-mɛ, í wɛɛ ké isɪ ɪ pɛɛlaa.

⁷ Apalaa mɛ tɔtɔ, í tɔkɪ mɔ alaa na í nyɪ pa tɔɔ sɪ pə ɲma-wɛ tɔ pa toma ta tala mɔ nyɔna. ɪ seekɪ pa isɛ, pə taya pulɔ tɔɔ, mɔ na-wɛɣɛ Isɔ ká ha weesuyu kɛ faalaa. ɪ lakɪ mpɔ, na pulɔ í taa kɔɔ na pə kayatɪ-mɛɣɛ mɔ sɔlɔmɔɲ taa.

Wahala tɔvɔvɔ kɛ tulum

⁸ Pə tənaya mpɔ ɪlɛ í huukɪ huwɛɛ kɔlɔmɛɛ na kɔsɔlɔm kɔlɔmɔm. ɪ sɔɔlɪ təma isɪ yɔlɔ na ɪ neu. ɪ tɔkɪ təmaya teu. ɪ taa la təma na kalampaani. ⁹ Ye yɔlɔ í lapa-mɛɣɛ isayatu í taa fɛɪ-ɪ, paa kɔtɔvɔ, í taa lɛɛtɪ-ɪ. Ama í kooli pɔntɔ tɔɔ ké kɔpantɔ, pə taya pulɔ, Isɔ yaav-mɛ tɔ, ɪ mayamaya ɪ kɔpantɔ kɛ ɪ təma sɪ ɪ ká ha-mɛ. ¹⁰ Pa ɲmaa Isɔ Tɔm taa ké mpɔ sɪ:

Ye wei i caa si i nu lelen
na í ná kuyeeñ kupañ ke ate cəne,
puntu í yele isayatu yəɣətaya,
na í taa tasa pəpətu pəlvu.

¹¹ I ha isayatu ke siyile na í sɔv kupantu lapu taa.

I pɛeki lelaa na lelen na í huli pə ikpate.

¹² Pə taya pulu,

Tacaa kama ise ke yulupama tɔɔ ké,

na í nuki pa sələmən.

Ama i haa siyile ke mpa pa laki isayatu tɔɔ.

¹³ Ye í seesa isəle na kupantu lapu, awe ká la-meyə isayatu? ¹⁴ Paa pə wee si í lapa kupantu nti tɔ tɔ tɔ ké pa mela-meyə kunyən tɔvɔ, í nu lelen ké. I taa nyana yelaa ke paa pəcɔ, na í taa yele na pə liyiti-mɛ. ¹⁵ Kilisiti kɛna mə Caa, ile í sam-i hatuu mə lotunaa taa ké mpv. I tan tətɛyɛtɛyɛ ké tam, na ye mpa pa pɔɔsa-meyə mpi i tɛɛlɛɣi tɔ pə tɔm, ile í keesi-we tətetete.

¹⁶ I keesi-we tɔpamm na í se-we. I weena lotu kulɔmtu, ile mpa pa tɔn si í ké taali nyéma na pá tɔvki-meyə mə yaasi kupañ wei Kilisiti ha-mɛ tɔ i tɔɔ tɔ, fɛɛle ká mɛli-weyɛ kpav ke pa nɔɔsi taa tɔm pee tɔɔ. ¹⁷ Pə taya pulu, ye yulu tɔki kunyən ke kupantu nti i lapa tɔ tɔ tɔ, na pə ké Isə luyɔ nyəntu si í tɔɔ mpv, pəle pə kəla teu na mpi i ká tɔɔ-kuyɔ isayatu nti i lapa tɔ tɔ tɔ tɔ. ¹⁸ Haləna mə tɔɔ ké Kilisiti mayamaya ná səpa, na yelaa isayatu tɔɔ ke i səpa tɔm kulɔm ke i kpakpaa səpu. Inəɣəle yulupañ wei i səpa asayaa tɔɔ tɔ, si í kpaya-mɛ na í pona Isə kin. I tɔnvɔv kɔnɛyɛ pa kɔwa, ama Feesuyɔ Nanjtu ná feesa-i. ¹⁹ Feesuyɔ kɔnɛyɛ i tɔkaa na í polo na í lana waasu ke ləsasi nsi si we saləka taa tɔ. ²⁰ Ləsasi nsi si taa nuna Isə ké tuu ləñ ke kuyeeñ wei i taa Nowee tɔnna i atakaa pəɣəlvɔv sɔsɔv saakvɔv na Isə tanja suulu tɔɔ ma tɔn. Na yelaa mpa pa sɔv kpulɔvɔv ŋku kɔ taa na lɔm ta tɔɔ-we tɔ pa we pəcɔ ké, yelaa pələfɛi naanɔwa tike. ²¹ Lɔm pənɛ pə nəɣəsəna Isə lɔm sɔv mpi pə yakɔ mə nyɔɔñ ke kayana tɔɔ. Na Isə lɔm sɔv pənɛ pə ta ke tɔnvɔv tɔɔ asilima ləsvɔv. Ama pə ké mpi pə hólóɣi si yulu wiikina Isə si í ha-i lotu kulɔmtu tɔɔ. Yesu Kilisiti fema tɔɔ Isə lɔm sɔv yakɔ mə nyɔɔñ. ²² Inu i kpana isɔtaa na í caya Isə kəñkəñ taa, na í tɔki kawulaya ke isɔtaa tillaa na isɔtaa kawulasɔ na pə tɔntunaa tɔɔ.

4

Tənte kvfate tɔm

¹ Isu Kilisiti tɔɔ kunyən na pə wu i nantu tɔ, mɛ tɔtɔ í caali mə ti na í tɔki pə ləmayasəle ke mpv. Pə taya pulu, wei i tɔki kunyən haləna pə wuki i nantu tɔ, puntu lu isayatu paa taa ké. ² Pə kpayaɔv kayana tɔ, í tɔ kuyeeñ wei pə kaasa-meyə ate cəne tɔ Isu Isə caa tɔ, í taa tɔ Isu yulokunyuləñ caaki tɔ. ³ I yele isəna tuu ləñ í paasaa na í lá Isu ma ta nyi isənaa tɔ, í taa tasa mpv. Yaasi isayav, na kunyuləñ isayan, na sɔlvnyɔle, na hiluyɔ, na sɔlvkɔle, na tun laav mpi pə fɛi lapu tɔ pə tənaya mpv pə taa ké í ka wee. ⁴ Ama pənente mə tɔm laki ma ta nyi isənaa ke ha ké timpi mə na-we í yela kpɛntvɔv ke yaasinaa asayaa sɔsaa taa tɔ, lɛna pá mələɣi-meyə kɔtvɔv. ⁵ Ama paa tɛ na pá keesi pa kulapəle tənaya Isə wei i sɔlv puwa si i hvkəna weesin nyéma na səttaa ke tɔm tɔ. ⁶ Pə mayamaya pə nyvɔv tɔɔ tɔtɔɔ pa kpaala səttaa ke Laapaali Kupañ si pá hvuna-we Isu yelaa mpa pa wena pa weesin tɔɔ teitei Isu pa laki yelaa tənə tɔ, na pa kpaala-weyɛ Laapaali Kupañ ké si Isə Feesuyɔ tɔn tɔɔ pá wee Isu Isə wev tɔ.

Isə seelaa cakəle

⁷ Pə tənə pə wule puwaya, pə tɔɔ ile í kpaya ləmayasɛe ke teu, í taa caya yem tɔpoto na í sɔv Isə sələmvɔv tɔɔ. ⁸ Kancalaya nyəntu nti tɔ wee tɔɔle si í sɔli təmaya sɔsɔm. Pə taya pulu, ye sɔlvɔv i wee isayatu payale puki poolun ké. ⁹ I laki təmaya mvulle ke mə teesi taa na í taa kɔntəɣi. ¹⁰ Paa mə taa wei í paasəna teu ke mpi Isə yeki na pə lapu saaki-i tɔ. Ye Isə í yelaa na pulu lapu saa nəɣəlv tike, puntu í paasəna teu na lelaa waa pə taa. ¹¹ Ye waasu latv laki i waasu, pə wee si Isə kuyəɣətɔtɔ ke i tɛləsəɣi yelaa. Ye wei i laki tɛmlɛ, puntu í lana toma nna

Isa ha-i to, na pe to Isa ke teeli ke Yesu Kilisiti too. Yesu inayele teeli to na pasulo ke tam too. Ami.

Isasele too kunyontoyale

¹² Ma taapalaa ma laja i taa tona isana pe mayasoyu-meye ton na ton si pe naa ma waali to isu mpusi noyalu. ¹³ Ama ma laja i holumi si ma hika ma paa nyem ke Kilisiti wahalanaa taa na mu toyu. Mpu totoyu ma laja ka holumi kuyan ku pu kuli i teeli too to. ¹⁴ Ye pa tuki-me isu i kev Kilisiti ifalaa to pe too, i nu lelen ke. Pe taya pulu too, teeli Feesuyu nku ku ke Isa Feesuyu to ku weeki ma waali ke. ¹⁵ Pa taa to ma taa noyaluyu kunyoh ke yolukule yaa nmulam yaa isayatu lapu yaa tom fav pe too. ¹⁶ Ama ye wei i taki kunyoh ke Kilisiti tonyu too, feele i taa kpa-i. I sa Isa ke isana mpi pa tuna-i na Kilisiti to.

¹⁷ Huule waatu talaa ke, na Isa yalaa ke pa caalayana tom huunav. Too, ye taya Isa taalayana huunav, ile isanayale huule nte tii teesana waatu wei pu tala mpa pa kisa Laapaali Kupan ke moyu to? ¹⁸ Pa nmaawa Isa Tom taa si:

Ye meumeu ke na pe ya kupama nyoh,
ile awe naa tu pooti nyanthonaa na asayaa pa tom ile?

¹⁹ Pe too ke ye Isa luyu lapa si mpa pa toyu kunyoh, ponthona i laki kupantu ke mpoyu tam. Pa yelina pa tanyi Nmalu wei i kaa yele lapu ke nti nti i toma si i ka la to.

5

Isa kulaputu too fenuyu

¹ Ma taa mpa mpa pa ke Isa tasele sosaa toyu ma wena pane. Ma mayamaya isento ma ke Isa tasele sosaa ke. Na ma nana ma isapele ke Kilisiti toyu kunyomoh wei to. Kuyan ku paa kuli i teeli too to maa hiki ma paa nyem ke pe taa. Nti ma wiikina-me toyu si: ² I paasana kalaku nku Isa yelina-me toyu teu, isu tiikilaa lakuyu to. I fen ku too na luyu kulomoyu isu Isa caaki to, pe taa wee talasi tom. I laki ma toma tetete, pe taa wee poyolaya nyonoyu too. Ama i ha ma ti takpataa ke pe lapu taa. ³ I taa peeki si i nmakelohi mpa pe ceta-me si i feniyi pa too to. Ama i wee mpa kalaku ka nyenayana na ku laki to. ⁴ Na tiikilaa Wulav i koma na i koo, ile i ka hiki ma teeli ntenuyu nku ku nmalem ka tee kaka ke tam to.

⁵ Sakpema me ma nyantu nte si mu seeki sosaa. Na ma tona tapani i pasa ma ti na i sagna toma, pe taya pulu, pa nmaa Isa Tom taa si Isa yona kalampaani nyoma, na i laki kupantu ke mpa pa pasayi pa ti to. ⁶ Ye mpu ile i pasa ma tanyi Isa nin toma nyoh taa, na pe koma na pe tala waatu wei i ka suwa to, i ka kusu ma nyuyu. ⁷ I peti ma nayese tana ya Isa, pe taya pulu, i paasayana-me to se.

⁸ I nyooti ma ti, i taa caya yem tapoto. Pe taya pulu too, ma kolontu iloyu wee ke, na i caaki isu toyolaya wiikuyu na ka caaki na ka pekayi si ka hika wei ka tayami to. ⁹ I paasi na i sagn Isa seen mpaav taa ke teu na i tani-i teu. Pe taya pulu too, i nyi si ma taapalaa mpa pa yana antulinya to, kunyontoyolena pane pa makana peleye mpu totoyu. ¹⁰ I taki kunyoh ke laasaya too to, peele tona to Isa wei i yaa-me si i hiki ma paa tete ke i teeli wei u ten to i taa ke ma na Kilisiti ma kpentoyu too to, i mayamaya i ka tayanana-meye teu tamammam. Na i ka la na i nyoh ton, na i ha-meye apalutu, na i sagni-meye kite nte to to pe kaa ciyiti-me to. ¹¹ I pasuyu kune ku wee tam. Ami.

Kantakaya seetu

¹² Silaasi wei ma nyenayi isu ta taapalu kupan to inu i sanna-m na ma nmaa-meye takolaya kane. Ma caa ma soosi-meye apalutu na ma la na i te ma taa si Isa tampaana peele tom wenna takolaya kane ka taa. I taki-yeye nin naale.

¹³ Papiloni Isa seelaa mpa Isa yaawa isu i yaav-me to pa see-me, ma payalu Malaki see-me totu. ¹⁴ I see tamaya teu na sooloyu kupan ku na i leli.

Isa i ha ma tona mpa Kilisiti ti toyu alaafaya.

TAKĒLAYA NAALE NYĒŊKA NKA PIYEE NMAAWA TŌ Kutuluṭu

Isò seelaa tənaya Piyee nmaawa ɪ takəlaya naale nyənka kanɛ. Sɛyɛsəlaa kpai nyóma mpa pa ləɔlaa na pa sɔv Isò seelaa taa tɔ, mpeye ɪ yookina ɪ takəlaya taa. Piyee kpaaləyi Isò seelaa kɛ Yesu mələyɔ təm na ɪ sɛyɛsəyi-wɛ si: Ye haləna sanja Yesu ta kənta í caa kɛ si pə ya yələa tənə nyɔɔŋ.

Isəna pa faya Piyee II takəlaya tɔ:

Sɛɛtu, titite 1:1-2

Yulɔ wei Isò yaawa tɔ ɪ yaasinaa kɔpama, titite 1:3-21

Piyee kuliyi pəpətu sɛyɛsəlaa waali, titite 2

Kilisiti kantəkaya kəntɛ təm, titite 3

Sɛɛtu

¹ Maya Simən Piyee, Yesu Kilisiti təmlɛ tu na ɪ tillu.

Tá Isò na tá Yatɔ Yesu Kilisiti pa tənja siyisuyu na pə yele na mpa pa tən pa taa na Isò kɛ teu kɛ teitei ɪsu ta tɔyɔ ma nmaa takəlaya kanɛ. ² Isò í hólí-mɛyɛ pɛɛlɛɛ na í ha-mɛyɛ alaafəya kɛ səsəm kɛ nyəm mpi í nyəmá í na Tacaa Yesu tɔ pə tɔɔ.

Isò yaav na ɪ ləsvyɔ

³ Isò inɪ ɪ isəitu tən hana-tuyɔ pə tənə mpi pə yeki na tɔ matəyənə-ɪ tɔ. Inɪ ɪ yekina na tɔ nyən wei ɪ yaa-tu si tɔ hiki ɪ mayamaya ɪ teeli na ɪ kɔpantu taa kɛ ta paa nyəm tɔ. ⁴ Na pə tɔɔ kɛ mpi mpi ɪ suwa si ɪ ká la-tu tɔ pə kɛ kɔpampam na pə tɔɔwa səsəm pə tu fɛi. Na ye í hika mpi Isò suwa si ɪ ká la tɔ, ɪlɛ í ká pəsɪ na í fiti konyulən isayan wei ɪ nmakəla antulinya taa cənɛ tɔ ɪ nin taa na í kpaya Isò wɛɛtu. ⁵ Í tɛma mə taa na Isò tɔ, tənɛ inɪ tɔ nyuyɔ tɔɔ mayamaya kɛ í ká huli teu na í tɔki yaasi kɔpan. Yaasi kɔpan waali ɪlɛna í pɛɛki nyəm. ⁶ Na nyəm waali ɪlɛna í pɛɛki ti təkuyɔ. Ti təkuyɔ waali ɪlɛna í pɛɛki suulu. Na suulu waali ɪlɛna í pɛɛki si í matəyənə Isò. ⁷ Na Isò matənav waali ɪlɛna í pɛɛki si í wɛɛ təma na lɛlɛŋ. Təma lɛlɛŋ waali ɪlɛna í pɛɛki si í sɔɔləyi təma. ⁸ Yaasinaa kɔpama mpa pə muna í tɔki tɔyɔlɛ. Ye í wɛna-wɛ na pá tɔɔ səsəm, paa la-mɛyɛ kpelikpeka nyóma kɛ Tacaa Yesu Kilisiti nyəm təm taa, na í kaa wɛɛ kaawaasasi. ⁹ Ama wei ɪ fɛina yaasinaa panɛ tɔ, ɪ tɛɛ ɪ tɛɛ kɛ ɪ naaki, na ɪ wɛɛ kɛ ɪsu yulɔm. Na pə sənə-ɪ tɔlɛŋ si pa kpiisa ɪ lən isayatu.

¹⁰ Ma taapalaa, pə tɔɔ kɛ í ká caali mə ti na í tɔki yaav mpi Isò yaa-mɛ na ləsvyɔ mpi ɪ ləsa-mɛ tɔyɔ teu. Pə taya pulɔ, ye í tɔka mpv, natəlɪ tɔ kaa hu-mɛyɛ paa pəcɔ. ¹¹ Mpɔ pu yelina na pá tuli-mɛyɛ Tacaa na tá Yatɔ Yesu Kilisiti Kawulaya tam nyənka nɔyɔ təyelele.

¹² Mpi pə tɔɔ ma wɛɛ na má tənna-mɛyɛ təm tənɛyɛ tɔɔsvyɔ tɔyɔlɛ. Í tɛma-təyi nyəm, haləna tampana təm nti ɪ mɔwa tɔ í pu tɔ təm taa. ¹³ Ye ma wɛna ma ɪsɛ, ma huɔ si pə wɛ teu si ma kɔtəɔsvu tənɛyɛ maa tɔɔsəyi-mɛyɛ tam na í taa hɛɛ. ¹⁴ Pə taya pulɔ tɔɔ, ma nyəmá teu si nɔɔnɔ maa lu tənuyɔ kɔsəpyɔ kɔnɛ kɔ taa na má tɛɛ, ɪsu Tacaa Yesu Kilisiti hula-m tɔ. ¹⁵ Maa paasənə na má yelina-mɛyɛ mpi pu tɔɔsəyi-mɛyɛ təm tənɛyɛ paa ma kəma na ma fɛi tɔ.

Kilisiti teeli nalaa

¹⁶ Tampana tɔɔ isəntɔ, pə taya mɔla nna yulɔlayatu luləsaa tɔ anəyi tɔ təkaa na tɔ hulənə-mɛyɛ Tacaa Yesu Kilisiti kəntɛ tən na tən nyəntɛ təm. Ama tɔ ná ɪ səsəntu na ta ɪsəpɛɛ mayamaya kɛ. ¹⁷ Tu wɛ timpi Tacaa Isò kusa ɪ nyuyɔ na í ha-ɪ teeli kɛ waatu wei Teeli səsɔ tu inɪ ɪ lapa na pə yəyɔti na í nu si: Ma luyɔ tɛɛ Pəyaya ntɛ inɛ inɪ, inəyi ma lanjɛ hulɔmənə pə tu fɛi. ¹⁸ Tá mayamaya tɔ nuna tá nkpənɛ kɛ waatu wei pə yəyɔta nɔpɔyɔ hatuu ɪsɔtaa kɛ tá na-ɪ tu wɛ pyɔ kate nyənku tɔɔ tɔ.

¹⁹ Mpu unu pə yelina na tē te tā taa təkpataa na tōm nti Iso kuyəɣətutu teləsəlaa ka kpaalaa tō. Na tē muna mu kēna-təyi teu. Pə taya pulu tō, tē wē kē isu fətəla wew səkpətuyu taa na í naaki na halí pə kō pə fe tō. Tulumaluyu ká la na pə ná mē taa. ²⁰ Pə tənaya mpv ilé í tōsɪ sɪ yulv kaa pəsɪ na í lu ɪ mayamaya ɪ tōm na í seɣesɪ nti pa ŋmaa Iso Tōm taa sɪ cele tu la tō tē tō. ²¹ Pə taya pulu, yulv nəkuyv tike u luləsəyi cele tōm natəli. Ama Feesuyu Nanɣtu tukayana-təyi yəlaa taa na pá yəɣətəyənə Iso nəyō.

2

Pəpətv seɣesəlaa tōm (Yuti 4-13)

¹ Hatuu ləŋ Iso kuyəɣətutu teləsəlaa pəpətvnaa ka luwa yəlaa hēkv. Mpu tətəyō seɣesəlaa pəpətvnaa ká lu mē hēkv taa tətō. Pəpətv seɣesəŋ na wei í kəŋna wakəlvu təyō paa svv seɣesvuv. Na paa kisi Tacaa wei í yapa-wē tō. Mpu unu pu yelina na pá kəna wakəlvu kē kpakpaa kē pa mayamaya pa nyōŋ taa. ² Payale ká təŋna-wēyē pa tetelakasɪ mpaav ŋkv ku taa, na paa tvv tampana mpaav kē pa yaasi wei pá təkāa na pá lakəna tō ɪ tō. ³ Seɣesəlaa pəpətvnaa mpē paa lu tōmnāa na pá heeliyi-mēyē pəɣəlaya nyənuyv tō sɪ pá təyō mē tō. Ama pa Hvvnlv sōlv tēma puw kē hatuu ləŋ sɪ ɪ ká la, na pa Wakəlv ná tanāa tətēyētēyē.

⁴ Pə taya pulu tō Iso tá yele isətaa tillaa mpa pa wakəlaa təyō yem. Ama ɪ pēta-wēyē saləka sōsō taa kē, na pá həkā-wēyē alukpala kē səkpətuyv taa sɪ pá tan Hvule wule. ⁵ Iso tá yele antulinya kəpəŋ kē yem. Ama ɪ lapā na lum sōsōm waasɪ antulinya inē na ɪ yəlaa asayaa pa tō təwasawasa. Nowee wei í lakaya tampana təŋvuv waasv tō na lēlaa naatosompəɣəlaya tike nyōŋ kē ɪ yapa. ⁶ Iso kú Sətəm na Kəmō pa acalē tōm, na í wakəli-yē na kəkō. Na m̀p̀ỳỳ ɪ huləna asayaa sɪ isəna mpi pə wē sɪ ɪ ká la-wē təyōlē. ⁷ Ama ɪ yapa Ləŋti. Yulvpaŋ inē, yəlaa asayaa yaasi asilima nyəŋ ka təkā-ɪ kē na pə cōsəyi. ⁸ Pə taya pulu tō, yulvpaŋ inē ɪ ka wew pa hēkv tō, paa kuyan̄ku ɪ naakaya kē na í nukɪ yaasināa asayaa panē, na lakasɪ isayasi nsɪ sɪ pəkəlayaa-ɪ kē. ⁹ M̀p̀ỳỳ pə wē mē, Tacaa nyəmna isəna mpi ɪ ká ləsɪ mpa pa matəna-ɪ təyō mayasəŋ taa, na isəna mpi ɪ ká svv asayaa sɪ Kuyaku Kvhvvnau wule ilé ɪ ká tv-wēyē saləka tō. ¹⁰ Pə tu kələna mpa pa təŋəyi pa tənəŋ kunyuləŋ isayəŋ na pá footiyi Iso sōsōntv tō.

Seɣesəlaa pəpətvnaa panē pa kē apalaa taa apalaa kē. Timpi pa ta tala təyō pa kpaasəyi pa ti. Paa tu see isətaa teeli nyəma na n̄ ná, pa tvukɪ-wēyē. ¹¹ Isətaa tillaa mayamaya kələna seɣesəlaa panēyē toma na pəsuv, paa cakəna teeli nyəma mpēyē Tacaa isəntaa. ¹² Yəlaa panē pa lakɪ kē isu ləmayasē fēinaa, pa wē yem kē isu pə lulvuv taalē wontu sɪ pá kpa-tɪ na pá kv tō. Mpi mpi pa ta cekəna təyō pa tvukɪ. Pa kəŋ saalvuv kē yem kē isu taalē wontu. ¹³ Konyəntəyōlənāa mpa mpē pa kəŋna təyō pu te na pə lēti-wē. Ilim na pə isəlē kē pa kunyuləŋ isayəŋ kuləyənə-wē na pá lakɪ-ɪ na pa laŋa hē pamm. Pa muɣuliyina pa puɣusuyv kē na mē na-wē í təkɪ mē təyōnasɪ. Ye pa wē timpi, fēelē na tusuyv wēna. ¹⁴ Alaa yem yem nyəma kē pa pəkəyi tam. Paa nyəyəsəyi isayətv lapv, na pá tūsəyi acamaa acamaa. Pa pəɣəlaya nyənuyv fēi yəɣətvuv. Iso təŋsa-wēyē mpuɪ kē. ¹⁵ Pa yela mpaav kəpəŋkv kē na pá tooliyi. Posō pəyalv Palaam ikpate kē pa təŋaa. Ilé ɪ ka sōlənə liyitee na í nyɪ sɪ kawalaya lapv taa kē ɪ ká hikina-yē. ¹⁶ Ama pa kaləna-ɪ ɪ kaanutv tənē tē tō. Kvpam, kpaŋaya alvnyəŋka ŋka kaa yəɣətəyi tō ka yəɣətaa svv yulv, na pə kpa Iso kuyəɣətutu teləsulv kē ɪ kumələkulaputv nti tē təlātē, na í yele lapv.

¹⁷ Yəlaa panē pa wē kē isu hila nna a nyōwa tō, na svv tēv piluyuu na heelimuyv kusɪ-kv tō. Iso tēma-wēyē pa təcayalē caav kē səkpətiilē anaam taa. ¹⁸ Kalampaani tōm na kumələnyəntv kē pa kpaaləyi. Yulwēetv kunyuləŋ asilima nyəŋ kē pa tūsəyənə mpa pa lu nōnō kē yəlaa toollaa hēkv tō. ¹⁹ Na pá heeliyi pēlē sɪ paa waasɪ-wē na pá pəsɪ kasayampiya. Pəyēlē yaasi kuvakəlv kpa mpē pa mayamaya kē yomlē kē. Pə taya pulv, ye mpi pə maləna yulv, ɪ pəsə pə yom kē. ²⁰ Tampana tō, ye yəlaa nyəma Tacaa na tá Yatv Yesu Kilisiti na pə ləsə-wēyē antulinya isayəŋmakəlvuv taa, na pə kō ilēna antulinya tasa-wēyē isayəŋmakəlvuv

mpɪ na pə kpa-wɛyɛ yomle, kancaalaya nyəm lapa sooci na waali nyəntu. ²¹ Ye pa taa nyɪ tampana mpaav, sana kele na mpi pa tema-kuyɪ nyəm na pá ha kũheelitu kũpampantu nti pa teləsa-wɛ tɔyɔ siyile tɔ. ²² Nti tɔ mayana-wɛ tɔ tɔ lapa teitei ké isɪ pa tukuyɪ ituule tɔyɔle si: Haya mɛlaa na ká tɔyɔ ka tɔtu. Pa sɔ afa tɔpaɪpaɪ na í mɛli afɛla taa na í tasa hɛntuyɪ.

3

Tacaa kɔntɛ tɔm

¹ Ma taapalaa, ma takɛlaya naale nyɛnka ntɔ ma tu-mɛyɛ nmaav tɔ. Nti ma tɔɔsa-mɛyɛ ma takɛlasɪ nsɪ sɪ naale sɪ taa tɔ ma caa ké sɪ pɔ tu-mɛyɛ huwɛɛ kũpana kɛ mɛ lɛmayasɛɛ taa na í taa hɛɛ. ² Ma caa ké sɪ í tɔɔsɪ tɔm nti Isɔ kuyɔyɔtutu teləsɛlaa nanɲ nyɛma ka yɔyɔta hatuu lɔɲ tɔ, na Tacaa na tá Yatɔ kũheelitu nti mɛ tillaa sɛyɛsa-mɛ tɔ. ³ Kancaalaya ɔlɛ í nyɪ teu sɪ yɛlaa ká kũli kuyɛɛɲ kantɛkaya nyɛɲ taa mpa paa tɔɲ pa mayamaya pa konyulɔɲ tɔ, na paa won-mɛ. ⁴ Halɛna paa pɔɔsɪ-mɛ sɪ: I taa tɔ sɪ í ká mɛli ya? Na halɛna sanja í wɛ le? Ta caanaa ná kulaa kele na pɛlɛ pá sɪ, na tuu pa nmau antulinya tɔ í tɛ í tɛyɛlɛ mpɪ, pulɔ ta layasɪ. ⁵ Isɔ yɔyɔtɛna hatuu lɔɲ taa na pɔ lá isɔtɔnuyɪ na tɛtu. Ama tɔm tɛnɛyɛ mpɛ pa sɔɔwa tɛfaa. Tɛtu fayana lɔm, na lɔm kɛ pa lapɛna-ti. ⁶ Na pə kaasi lɔm mpɪ pə waasɛna tuu lɔɲ antulinya tɔwasawasa na pɔ wakɛli-ɪ. ⁷ Kayana Isɔ kuyɔyɔtutu kulumtu nti tɔ suna isɔtɔnuyɪ na tɛtu, sɪ pu tɛ na pɔ wɔ-tɔyɪ kɛkɔ kɛ kuyɛnku paa huuna asayaa na pá wakɛli-wɛ tɔ.

⁸ Ma taapalaa, natɛli tɔ wɛnna pə ta muna isɪ í ká sɔɔ tɔ tɔɔ. Ntɔyɔlɛ sɪ kuyaku kulumuyɪ wɛ Tacaa ké isɪ pusɪ iyaya, na pusɪ iyaya náá wɛɛ-ɪ isɪ kuyaku kulumuyɪ. ⁹ Tacaa tɔma sɪ í ká la nti tɔ, pə taya isɪ í wɛ kaninika na tɔ lapɪ isɪ lɛlaa huukuyɪ tɔ. Ama suulu kɛ í hulɔyɪ-mɛ. Mpi tɔ, ɪ caa sɪ yulu nɔyɔlɔ í le, paa pɔntu ké awe. Ama í caa ké sɪ yɛlaa tɛna í layasɪ tɔntɛ kũpantɛ.

¹⁰ Paa na mpɪ tɔ, Tacaa kuyaku kɔɲ kɔntɛ ké isɪ nmulɔ kɔɲuyɪ tɔ. Isɔ tɔnuyɪ ka mukɪ yem ké kuyɛnku, na pə kɛkɛluyɪ ká la sɔyɔntu. Kɛkɔ ká nyaya isɔtɔnuyɪ tɔɔ nyəm tɛna, na pu nyaya atɛ na í nyəm tɛna. ¹¹ Pə kɔɲ pə tɛnaya wakɛluyɪ kɛ mpuyɔlɛ, ɔlɛ mu nyɛna ntɛyɛ mɛ cakɛlɛ. Mə yaasi ká tɛ na í hólɪ sɪ í matɛna Isɔ, ¹² na í tanɲa Isɔ kuyaku, na í lɔ teu sɪ kuyaku nku kú tala lɔɲ. Kuyɛnkuyɪ kɛkɔ ká nyaya isɔtɔnuyɪ, na kɔ tɔɔ nyəm tɛna ká hoona ká hanɲaya. ¹³ Ama Isɔ tɔma sɪ í ká tɛ na í lɛsɪ isɔtɔnuyɪ kufaluyɪ na tɛtu kufatu, na tampana tike ká wɛnna pə taa. Nti tá tanɲaa tɔyɔlɛ.

¹⁴ Ma taapalaa, pə tɔɔ ké í ká lɔ teu na í lá kũpama kɛ Isɔ isɛntaa na í taa na isayatu natɛlɔyɪ mɛ kin, na mɛ na-ɪ í ciiki na í tan kuyaku nku. ¹⁵ I nyɛnna Tacaa suulu na í ná, í suulu unɪ í yelina na pɔ ya mɛ nyɔɔɲ. Ta taapalɔ kũpanɲ Pɔɔli nma-mɛ na í kɛɛsɪ-mɛyɛ pə tɔm na lɛmayasɛɛ nna Isɔ ha-ɪ tɔ. ¹⁶ M̀p̀ỳỳ í nmaakɪ í takɛlasɪ tɛna taa ké timpi timpi í yɔyɔtɔyɪ tɔm tɛnɛ tɔ. I takɛlasɪ taa huwɛɛ cɛkɛnau wɛ katɛ kɛ tiili tiili, ɔlɛna isɛkpɛɛtɛɛ nyɛma na mpa pa fɛi tɔɲ tɔ pɛlɛ pa kɛɛkɪ pə huwɛɛ. Na ǹp̀ỳỳ pa kɛɛkɪ Isɔ Tɔm taa tɔmnɛa lentɪ tɔtɔ. Pa mayamaya pa lepu kɛ pa tɔɲna caav kɛ mpɪ.

¹⁷ Ma taapalaa, pɛnɛntɛ mɛ isɛ kulaa. Pə tɔɔ ɔlɛ í taa yɛlɛ na yɛlaa asayaa kũpuyusutu tolisi-mɛ, na pɔ kɔɔ na timpi í sɛɲaa tɛca tɔ pɔ layasɪ-mɛyɛ lɔntɛ. ¹⁸ Ama í wɛɛ na í puki lɔlɔ ké Tacaa na tá Yatɔ Yesu Kilisiti pɛɛlɛɛ na í nyəm tɔm taa. Pə kpayav sanja halɛna tam tɔ, teeli tɔ ntɛ unɪ. Ami.

TAKƏLAYA KANCAALAYA NYƏŇKA ŇKA YOHAAŇI NMAAWA TƏ Kutubtu

SeyesəŇ kpai nyəŇ payale ka we saa wei Yohaani ŋmaakaya ı takəlaya təyɔ. SeyesəŇ kpai nyəŇ inı ı taa ləŋku nté si mpi pə naaki isentəɔ tə pə ke isayam ké. Mpi pu naaki təyɔle kupam. Pə təɔ ké pa seyeyaya si pə ta muna Yesu í wəena yulu wəetv, mpi tə ı ké Iso ké. Ama Yohaani na hulaa təfoo si Yesu ké Iso, pəɔ ı ké yulu, pəyele ı ké Feesuyu.

Isəna pa faya Yohaani I takəlaya tə:

Kutubtu, titite 1:1-4

Tə wəe nyaaləm taa isı Iso, titite 1:5-2:17

Kilisiti kolontu təm, titite 2:18-29

Mpi pa nyəŇna si yulu ké Iso pəyaya tə, titite 3

Tampana na pəpətv pə fayav, titite 4:1-6

Iso ké səɔlvv, titite 4:7-21

Taa təm mpi pə kəlaa tə, titite 5

Weesuyu təm

¹ Weesuyu Təm ke tə ŋmaa-meyə takəlaya taa cənə. Təm nti tu wə kancaalaya ké, na tə nu-tı, na tə na-tı na ta isəpee, na tə nyəni-təyi teu, na tá niŋ tokinaa. ² Waatv wei weesuyu kune kv koma tə tə na-kv. Pə təɔ ké tə heeliyi-me na tə kpaaliyi-meyə weesuyu ŋku kv tən tə kv təm. Tacaa cəɔyɔ kv wəe na pə kuli-kv na pə hólí-tv. ³ Nti tə nawa na tə nuwa təyɔ tá heeliyi-me tətə, si í kpentəna-tvɔv tá na Tacaa na ı Pəyaya Yesu Kilisiti ta kpentvɔv taa. ⁴ Tə ŋmaa takəlaya si tə heeliyi-meyə təm tənəyə na tá laŋa holumı teu.

Iso wəe ké isı kəkə səɔəŋka

⁵ Nti tə nu Yesu Kilisiti kin na tə heeliyi-me təyɔle si, Iso wəe ké isı kəkə səɔəyɔ ŋka ka naa tə, na paa səkpətiya kai fəi ı kin. ⁶ Ye tə yəyətəyi si tá na Iso tə kpentaa na pəyele na tə tənna səkpətvɔv taa ké tənte, tə ké pəpətvnaa ke tá yəyətəyɔ na tá kulapəle pə naale pə taa ké. ⁷ Ama ye tə tən tənəŋ taa isı Iso mayamaya wəv tənəŋ taa tə pə kpentəyi-tvɔv, na ı Pəyaya Yesu caləm kpiisiyi-tvɔv ta isayətv tənə.

⁸ Ye tə yəyətəyi si tə wəv isəntə tə tə fəina isayətv, ta mayamaya ke tə puyusiyi, na tampana fəi tá kin ke paa pəɔ. ⁹ Ama ye tə heela Iso ké tá isayətv, tə pəsəyi na tə tv-ı naani. Pə taya pulv təɔ, ı tənəyi siyisuyu ké, ıle ı ká husı tá isayətv na í kpiisi ta kawalası tənə təpəipai. ¹⁰ Ye tə yəyətəyi si tə ta la isayətv, Iso ké tə yaaki pəpətv, na tu mvyi ı təm.

2

Kilisiti kele ta sənlv

¹ Ma piya, ma ŋmaa-meyə tənə inəyi si pə la na í taa la isayətv. Ama ye pə tu yelaa na nəyɔlv la isayətv, ıle tə wəna ta təm tayanlv ke Tacaa kin. Inəyale Yesu Kilisiti wei ı ké tampana tənlv tə. ² Pə taya pulv, Yesu Kilisiti inəyi pa lapa kətaya si pə tayanı tá isayətv, na pə taya tá tike tá isayətv, ama na yəlaa tənə təpəi isayətv tətəyɔ.

³ Ye tə tənəyi Iso kvheelitu ıle tu cəkəna si tampana tə nyəmə Iso. ⁴ Ye nəyɔlv təma si ı nyəmə Iso, na pəyele pəntv ı tənəyi ı kvheelitu, pəntv ké pəpətv ké, na tampana fəi ı kin. ⁵ Ama wei ı tənəyi Iso kvəyətətv tə pəntv səɔləna Iso na tampana təkpataa. Mpi pə yeki na tə nyəŇ si tá na Iso tə kpentaa yaa tə ta kpenti təyɔle. ⁶ Ye wei ı yəyətəyɔ si í na Iso pa kpentaa, pəntv í tə tənte nte Yesu ka təma tə.

Kvəsətv kvfatv

⁷ Ma taapalaa, pə taya kəsəsutə kufatə natələyi ma ηmaa takəlaya sɪ ma heeliyi-mɛ. Ama kəsəsutə kupəntu nti pə heela-mɛyɛ hatuu kancaalaya təyɔ. Na kəsəsutə kupəntu ntəyələ təm nti í tɛma nuu tɔ. ⁸ Paa na mpv pə wɛ isɪ kəsəsutə kufatə tɔɔ ké ma ηmaa-mɛyɛ takəlaya, pə hula tə tampana kɛ Kilisiti kin na mə kin tətɔ. Səkpɛtuyv kɛɛlaa na tampana kəkɔ tɛma nav tənyau.

⁹ Ye wei ɪ yəɣətəyi sɪ ɪ wɛ tənəŋ taa na pəyɛle ɪ taa kpaana ɪ yulɔtuyəntələ, səkpɛtuyv ta cɛta pəntu tɔɔ se. ¹⁰ Ama ye wei ɪ sɔələyi ɪ yulɔtuyəntələ, pəntu wɛnna tənəŋ taa, na pulv mpi pu pəsɪ na pə tusi lɛlv na ílɛ í lá isayatu tɔ pə fɛɪ ɪ kin. ¹¹ Ama səkpɛtuyv nyaləna wei ɪnɪ ɪ taa kpaana ɪ yulɔtuyəntələ tɔ ɪ tɔɔ. Kv taa ké ɪ təŋ, ɪ ta cəkəna ɪ təpote. Mpi tɔ, səkpɛtuyv yulɔsa ɪ isɛ tɔ se.

¹² Ma piya, pə husa mə isayatu kɛ Kilisiti tɔɔ təyɔ ma ηmaa takəlaya na má heeliyi-mɛ. ¹³ Caanaa mɛ mə nyəmna wei ɪ ka wɛ hatuu kancaalaya tɔ, pə tɔɔ ké ma ηmaa takəlaya sɪ má heeliyi-mɛ. Ifepiya mɛ, mə kəla Isayav təyɔ ma ηmaa takəlaya sɪ má heeliyi-mɛ.

¹⁴ Piya, mə nyəma Tacaa təyɔ ma ηmaa takəlaya na má heeliyi-mɛ. Caanaa mɛ, mə nyəma wei ɪ ka wɛ hatuu pə kancaalaya tɔ, pə tɔɔ ké ma ηmaa takəlaya na má heeliyi-mɛ. Ifepiya, mə wɛnna toma, na lɔ təm cakɪ mə taa, na í kəla Isayav, pə tɔɔ ké ma ηmaa-mɛyɛ takəlaya.

¹⁵ ɪ taa sɔəlɪ antulinya, paa mpi pə tu ké antulinya nyəm mayamaya tɔ, í taa sɔəlɪ. Ye nəyɔlv sɔəla antulinya, pəntu ta sɔəlɪ Tacaa tətɔ. ¹⁶ Pə tənə mpi pə ké antulinya nyəm təyɔlv, yulɔtənyv kunyuləŋ isayəŋ, na yulv naakuyv pulv na pə isəsɛmle kpaí tɔ, pə taya Tacaa kin kɛ pə lunaa. ¹⁷ Antulinya na pə tənə mpi yəlaa naakɪ ɪ taa na pá nyuləyi tɔ pə təŋna tɛm ké. Ama wei ɪ lakɪ lɔ luyv nyəntu tɔ pəntu cakəna tam.

Kilisiti kolontu

¹⁸ Ma piya, antulinya tɛm wɔsaa ké. ɪ tɛma nuu sɪ Kilisiti kolontu ka lu. Təv, kayana ɪ kolontunaa mpɛ pa lu payələ ké tənyəɔ. Pə tɔɔ ké tə nyəmnaa sɪ pə wɔsa tɛm ké. ¹⁹ Yəlaa panɛ pa taa ké ta nyəma na tampana se, pə tɔɔ ké pa lu tá taa. Mpyóy mɛɛ, ye paa ké tá nyəma, pa taa lu tá taa se. Ama pa lu ta taa ké sɪ pə hólí teu sɪ pa taa nəyɔlv taa ké tá nyəŋ na tampana.

²⁰ Ye mɛ ɪlɛ Feesuyv Nanŋtv wei Kilisiti tisa paa mə taa wei ɪ tɔɔ tɔ ɪnəyi í hikaa, na mpv pə yelina mə tənə í nyəma tampana. ²¹ Ye mpv pə taya isɪ í tá nyɪ tampana təyɔ ma ηmaa-mɛ sɪ má heeliyi-mɛ. Ama isɪ í nyəma-yɛ, na í nyəma tətɔ sɪ pəpətv natəli tə fɛɪ tampana taa tɔ pə tɔɔ ké.

²² Aweyɛle pəpətv ɪlɛ? Wei ɪ yəɣətəyi təfoo sɪ Yesu tá ké Kilisiti tɔ pəntu ntɛ pəpətv. Na ɪnəyələ Kilisiti kolontu. Pəntu kpɛŋna Tacaa na ɪ Pəyaya ké na í kisi. ²³ Mpyóy mɛɛ, ye wei í kisa Pəyaya, pəntu kisa Tacaa tətəyɔ. Na ye wei í nyəma Pəyaya, pəntu nyəma Tacaa tətəyɔ.

²⁴ Pə tɔɔ ké í ká la kookalɪ na í təkɪ təm nti ɪ nu hatuu kancaalaya təyɔ mə taa ké teu. Ye ɪ təkə wenti í nu kancaalaya təyɔ mə taa ɪlɛ mə na Pəyaya na Tacaa í ká kpɛntɪ na í caya mpv.

²⁵ Kilisiti təma sɪ ɪ ká ha-tuyv mpi təyɔlə weesuyv ŋku kv kaa tɛ tɔ.

²⁶ Mpa pa pɛkəyi sɪ pá puyusi-mɛ tɔ, pa tɔɔ ké ma ηmaa-mɛyɛ tənɛ ɪnɪ sɪ má heeliyi-mɛ.

²⁷ Ye mɛ ɪlɛ Kilisiti tisa ɪ Feesuyv kɛ mə tɔɔ ké. Na ɪ Feesuyv wɛv mə kin tɔ nəyɔlv ɪ nəkəyi-mɛyɛ natələyi hólóy tətɔ. Feesuyv hóləyənə-mɛyɛ pə tənə na tampana kɛ kv sɛyɛsəyi, kv sɛyɛsəyi pəpətv. Pə tɔɔ ɪlɛ í təŋ Feesuyv kɔsɛyəsətv na mə na Kilisiti í kpɛntɪ mpv.

²⁸ Nn ma piya, mə na Kilisiti í kpɛntɪ na í caya mpv, na tu tv-ɪ naani ké waatv wei ɪ ka lu tɔ, tə kaa kuu fɛɛle kɛ ɪ sɛntaa ké kuyəŋku ɪ ká kɔɔ tɔ. ²⁹ ɪ nyəma teu sɪ siyisuyv kɛ Kilisiti ná təŋəyi, mpv tətəyɔ í ká nyɪ sɪ yəlaa tənə mpa pa təŋəyi siyisuyv tɔ pə ké lɔ piya ké.

3

lɔ piya

¹ ɪ nyəni isənə mpi Tacaa sɔəla-tv tɔ ɪ paasaa ké na í sɔəlɪ-tv na halɪ pá yaa-tv sɪ ɪ piya, na tə tu ké ɪ piya nsəyi. ɪ tá ná mpi pə tɔɔ antulinya nyəma ta nyɪ-tv təyɔlə. Pa taa nyɪ lɔ təyɔ pa ta nyɪ tá. ² Ma taapalaa, kayana tə ké lɔ piya ké, ɪlɛ pə ta kulita isənə tu tɛ na tɛ wɛɛ tɔ pə tɔɔ

takeelee na pécó. Paa na mpv tə nyemá sɪ Kilisiti kəŋ na í lu tɔ tu nəɣəsəna-í kɛ́, mpi tɔ tu ná í weetu. ³ Yəlaa tənə mpa pa tɛləɣi Kilisiti kɛ mpv tɔ pá tayanəɣi pa təɣi na pá lá kɔpama ɪsu Yesu Kilisiti kɛv kɔpan tɔ.

⁴ Yəlaa tənə mpa pa lakɪ ɪsayatv tɔ Iso kɔsəsutv kɛ pa kpɛsəɣəna. Pə taya pulv, ɪsayatv lapv kɛna kɔsəsutv kpɛsənav. ⁵ Na í nyemá teu sɪ Yesu Kilisiti kəmaɣa sɪ ɪ ləsəɣi yəlaa ɪsayatv na í lɔ. I mayamaya ɪ fɛina ɪsayatv kɛ paa pəcɔ. ⁶ Pə tɔɔ kɛ ye ɪ na wei pa kpɛntaa, pə cɛpa pɔntv na ɪsayatv lapv kɛ́. Ama ye wei ɪ weɛ na í tɔŋna ɪsayatv lapv, ɪ ta na Yesu na ɪ ta tu nyəmi-ɪ.

⁷ Ma piya í taa yele na nəɣɔlv puɣusi-mɛ. Ye wei ɪ tɔŋəɣi tampana, pɔntv mayamaya kɛ tampana tv kɛ ɪsu Yesu Kilisiti. ⁸ Ye wei ɪ weɛ na í tɔŋna ɪsayatv lapv, ɪlɔɣv tənna pɔntv. Pə taya pulv ɪlɔɣv lapəna ɪsayatv kɛ hatuu kancaalaya. Pə mayamaya pə tɔɔ təkpeɛ kɛ Iso Pəyaya kəma sɪ ka wakələɣi ɪlɔɣv təma tənəŋnaŋ.

⁹ Wei ɪ kɛ Iso pəyaya tɔ pə cɛpa-ɪ na ɪsayatv lapv kɛ́. Pə taya pulv, ɪ ta kɛ sətɔ tɔtɔ, ɪ tɛma weesuyv tv kɛ pəsuyv kɛ́. Na Iso kɛlɛ ɪ Caa, ɪlɛ ɪ kaa pəsɪ na í tɔŋna ɪsayatv lapv. ¹⁰ ɪ naa mpi pə yeki na pá nyəŋ Iso piya na ɪlɔɣv nyənsɪ tɔɣɔlv. Wei ɪ tɔŋəɣi tampana yaa ɪ sɔələɣi ɪ yulɔɣəntələ tɔ ɪ ta kɛ Iso pəyaya.

Təma sɔələɣv təm

¹¹ Nti í nuwa hatuu kancaalaya tɔɣlə sɪ tɔ sɔələɣi tá təma. ¹² Pə fɛɪ sɪ tɔ la ɪsu Kayini ka lapv tɔ, ɪ ka kɛ ɪsayav nyəŋ kɛ na í kú ɪ neu. Na pepe tɔɔ kɛ ɪ tu kɔ-ɪ tɔ? I neu lakaya kɔsiyisim na ɪnɪ ɪ lakaya ɪsayam tɔ pə tɔɔ kɛ́.

¹³ Apalaa mɛ, ye antulinya yəlaa taa kpaana-mɛ, tələ tə taa la-mɛɣɛ piti. ¹⁴ Tə nyemá sɪ tə lu təsəte kɛ na tɔ suv weesuyv təhikile. Tə sɔla ta yulɔtəɣəntələnaa tɔɣv tə nyemá mpv. Wei ɪ sɔələɣi ɪ lɛlv tɔ ɪ wɛ səm taa kɛ́, ɪ ta luta. ¹⁵ Yulv wei ɪ taa kpaana ɪ yulɔtəɣəntələ tɔ ɪ kɛ yulɔkɔlv kɛ́, na mə nyemá sɪ yulɔkɔlv fɛina weesuyv ŋku ku tɛŋ tɔ. ¹⁶ Tá tɔɔ kɛ Yesu Kilisiti lɔ ɪ weesuyv. Mpi tá nyemá sɪ yulv sɔla ɪ lɛlv tɔɣlə. Ye mpv pə weɛ kɛ sɪ taa lɔ tá weesɪŋ kɛ ta tɔɣəntələnaa tɔɔ. ¹⁷ Ye yulv wɛna kɛlɛ, ɪlɛna í ná pə caala ɪ yulɔtəɣəntələ na í ta toosi ɪ təm sɪ pulv, wɛəntv ɪnɪ ɪ pəsəɣi na í tɔ sɪ sɔla Iso kɛlɛ? ¹⁸ Ma piya tə taa makɪ nəəsɪ taa kɛ yem kɛ tá təma sɔləɣv təm. Ama tá lakasi í húləɣi tɔtɔ sɪ tə sɔla təma na tampana.

Iso naani tɔyɔ

¹⁹ Mpi pu yele na tɔ nyɪ sɪ tampana kɛ tə tɔŋəɣi tɔɣlə. Pu yele na tɔ wɛəna naani kɛ Iso ɪsɛntaa. ²⁰ Ye pə heeliɣi-tɔyɔ hatuu tá lotu taa sɪ tə fɛɪ teu, tə nyemá sɪ Iso kəla tá lotu taa nyəntv tənaya tɔɔv na ɪ nyemá pə tənə tɔpai. ²¹ Ma taapalaa pə tɔɔ kɛ ye pə ta heeli-tɔyɔ natələɣi hatuu tá lotu taa, tə kaa nya Iso ɪsɛntaa kɛlɛ paa pəcɔ. ²² Tə tɔŋəɣi ɪ kuheelitu na tɔ lakɪ mpi ɪ caa tɔ pə tɔɔ kɛ ɪ ha-tɔyɔ pə tənə mpi tə səlɛməɣi-ɪ tɔ. ²³ Nti ɪ tv-tv tɔɣlə ɪ Pəyaya Yesu Kilisiti təm mɔyɔv na sɪ tɔ sɔləɣi ta təma ɪsu Kilisiti tv-tv sɪ tɔ lakɪ tɔ. ²⁴ Ye wei ɪ tɔŋəɣi Iso kɔsəsutv pɔntv kpɛntəna Iso kɛ na Iso wɛ pɔntv waalı. Iso ha-tɔyɔ ɪ Feesuyv tɔɣv tə nyemá sɪ Iso wɛ tá waalı.

4

Iso na Satanɪ pa feesɪŋ fayav

¹ Ma taapalaa, nyɛntɛ yəlaa mpa sɪ Iso Feesuyv tii mpe pa tɔɔ tɔ í taa mɔyɪ pa tənə pa təm kɛ yem. I tɛɛ pa waalı na í ná sɪ feesuyv ŋku kɛ Iso nyəŋku yaa ŋku. Pə taya pulv, Iso kɔyɔɣɔtutv tɛləsələa pəpətvnaa kɔpiŋ yana na antulinya. ² Isəna í ká nyəna sɪ Iso Feesuyv nyəma tɔɣɔlv, ye wei ɪ tɔŋ sɪ Yesu Kilisiti pəsə yulv na tampana ɪlɛ Iso Feesuyv tv nté. ³ Ama wei ɪ tisiɣi sɪ Yesu pəsə yulv na tampana tɔ Iso Feesuyv fɛɪ ɪ kiŋ. Kilisiti kolontv nyəŋku tv nté pɔntv. I ká nuwa sɪ ɪ ká kɔɔ tɔ, ɪ tɛma kəntɛ kɛ antulinya taa.

⁴ Ama ma piya mɛ mə kɛ Iso nyəma kɛ na í kəla Iso kɔyɔɣɔtutv tɛləsələa pəpətvnaa. Pə taya pulv, Feesuyv ŋku kɛ wɛ mə kiŋ tɔ kɛ kəla feesuyv ŋku kɛ wɛ antulinya nyəma kiŋ tɔ. ⁵ Antulinya yəɣətaya kɛ pa yəɣətəɣi, na antulinya nyəma nukɪ pa təm kɛ pa kɛ antulinya nyəma tɔ pə tɔɔ. ⁶ Ama tá ɪlɛ, Iso tənna tá. Na wei ɪ nyemá Iso tɔ ɪnɪ ɪ nukəna tá təm, wei ɪ ta

ke Iso nyeh to u nuki ta tom. Mpi pu yele na te nyeh tampana Feesuyu na feesuyu nku ku tolisiyi yalaa toyle.

Iso ke sooluyv

⁷ Ma taapalaa, i yele na te soolayi tema, pa taya pulv Iso kin ke sooluyv lunaa. Na wei i soolayi i yulotogantale toyle Iso payaya na pontu nyema Iso ke. ⁸ Ama wei u soolayi i yulotogantale to, pontu ta nyi Iso. Pa taya pulv Iso na ke sooluyv to se. ⁹ Iso tilina i Payaya ikpamle ke antulinya taa si te na weesuyu ke ka too. Too, mpi Iso hulanaa si i soola-tu toyle. ¹⁰ Na isana pa hulaa si sooluyv tom tekpem toyle timpi ta ta sooli Iso na ini i sooli-tu na i tili i Payaya si pa husi ta isayatu ke ka too to.

¹¹ Ma taapalaa, Iso na ta kisi-tuyv mpuyule sooluyv, ile pa wee ke si ta toto taa soolayi mpuyv ta tema. ¹² Noyolv ta keesita Iso se. Ama ye te soolayi ta tema, Iso we ta waali ke na i sooluyv naa ta kin takelekele.

¹³ Iso ha-tuyv i Feesuyu toyo te nyema si te kpentana-i na i we ta waali. ¹⁴ Te nana ta isale ke na te heeliyi tefoo si Tacaa tila i Payaya si ka la antulinya Yatu. ¹⁵ Ye wei i yagotayi si Yesu ke Iso Payalv, Iso we i waali ke na pontu kpentana-i. ¹⁶ Sooluyv mpi Iso soola-tu to te nyema-wi, na te tema-wi na ta taa.

Iso ke sooluyv tu ke, ile ye wei i soolayi i lelv, pontu nyema Iso na Iso we i waali. ¹⁷ Mpi pa hulyi si ta tema sooluyv tu fei pa yagoti toyle si te kaa nyana puluyv paa pacayo Iso huule nte te wule. Pa taya pulv, isana Yesu Kilisiti tema antulinya taa to mpuyv ta tema. ¹⁸ Sogontu sooluyv ta ke sooluyv. Ama sooluyv mpi pa ke tampana nyem to pa yasayi sogontu ke. Pa too ke sogontu sooluyv ta ke sooluyv kupanku nakuli. Pa taya pulv, saloka kana na sogontu.

¹⁹ Ye ta, Iso laalana-tuyv sooluyv lena taa sooli-i. ²⁰ Ye noyolv noyo taa luwa si: Ma soola Iso. Ama ye i yulotogantale, u soolayi ile, pontu ke papotu ke. Ye i ta sooli i yulotogantale wei i naaki to isanaya i ka sooli Iso wei u naaki to? ²¹ Kusasutu nti Kilisiti tu-tu toyle si: Pa wee si ye wei i soola Iso, pontu i sooli i yulotogantale totoyo.

5

Ta kaluyv ke antulinya

¹ Yulv wei i tema i taa si Yesu kele Kilisiti to, pontu kena Iso payaya, na ye wei i soola piya caa, pontu soola piya totoyo. ² Te sooluyv Iso na te laki i kusasutu toyo te nyema si te soola i piya. ³ Te tanyayi Iso kusasutu toyo pa hulyi si te soola Iso. Na Iso kusasutu ta keli-tuyv kate. ⁴ Pa taya pulv too paa Iso payaya nka ka pasayi na ka keli antulinya ke. Te tema Iso na ta taa toyo te kela antulinya. ⁵ Awe pasayana na i keli antulinya, ye pa taya wei i ten i taa si: Yesu kele Iso Payalv to i paasi?

Kilisiti too tampana huluyv

⁶ Yesu Kilisiti kele wei i kamna lom na calam to. Pa taya lom tike ke i kamnaa, ama na calam totoyo. Na Feesuyu lasayana seliya si mpuyv pa wee. Pa taya pulv Feesuyu kena tampana tu. ⁷ Seliya nyem we tom tooso ke. ⁸ Feesuyu na lom na calam, na pa tana pa tooso isanto u kpeesayana tema. ⁹ Ye yalaa lasayi seliya te muyi. Too, Iso nyeh na kela yalaa nyema tacyacaya. Iso seliya kele wei i lisa i Payaya too to. ¹⁰ Pa too ke wei i ten Iso Payaya na i taa to pontu cekanna seliya ineye hatuu i taa. Ama ye wei u ten i taa na Iso, pontu yaa Iso ke papotu ke. Pa taya pulv too, i ta mv seliya wei Iso lisa i Payaya too to. ¹¹ Na seliya wei Iso lasayi toyle si: I ha-tuyv weesuyu nku ku ten to, na i Payaya celana-tuyv-ku. ¹² Ye wei i kpentana Payaya, i hika weesuyu kone inayi. Na wei i ta kpentana Iso Payaya to pontu kaa na-ku.

Weesuyu nku ku ten to kv tom

¹³ Ma nmaa takalaya na ma heeli-meye mpuyv si me mpa i tema ma taa na Iso Payaya to i hika weesuyu nku ku ten toyo. ¹⁴ Te nyema si ye te selamayi Iso ke mpi pa ke i luyv nyem to,

ı nukı tɔɔ ké tá naani tɔɔ sɔsɔm ké ı tɔɔ. ¹⁵ Isəna mpi tə nyəm sı ye tə sələməyi-ı pulu ı nukı tɔ, mpv tɔtɔɔ tə nyəmá sı ı haa-tuyv mpi tə sələməyi-ı tɔ.

¹⁶ Ye nəyɔlv nawa ı taapalv na í lakı isayav nti tu kəŋna səm tɔ, pə wɛɛ sı pɔntv í sələməna ı taapalv na Isə ké, na Isə ha-ı weesuyv. Isayav nti tu kəŋna səm tɔɔ ma tɔŋ. Isayav nti tə kəŋna səm tɔ pə taya təle tə tɔɔ ké ma tɔŋ sı í sələməna. ¹⁷ Pə təna mpi pə ta siyisi tɔ pə ké isayav ké. Ama isayav lentənaa wɛɛ na tu kəŋna səm.

¹⁸ Tə nyəmá sı Isə pəyaya nakəli ka kaa wɛɛ na ká tɔŋna isayav lapv. Pə taya pulv, Isə pəyaya kentina ı tɔɔ, na Isayav kaa kpaya puluyv ı tɔɔ.

¹⁹ Tə nyəmá sı Isə tənna-tv, na Isayav niŋ taa ké antulinya təna ná wɛɛ.

²⁰ Tə nyəmá sı Isə Pəyaya kəma na ká lá na tə hii layav sı tə nyı tampana Isə. Na ta na-ı na ı Pəyaya Yesu Kilisiti tə kpəntaa na tɔ wɛɛ mpv. Inəyələ tampana Isə, inəyələ weesuyv ŋku ku tɔŋ tɔ.

²¹ Ma piya, í la laakalı na tun.

TAKƏLAYA NAALE NYƏŇKA ŇKA YOHAAŇI NMAAWA TƏ Kutulu

Takəlaya kanə ka taa ilə Ňmaalı ha ı təyi hətə kə sı səsə. ı tasəyi ı takəlaya kallaa kə apalutı sı pa təŇ tampana na səsəyü. ı kpaaləyi İso seelaa sı pa la laakalı na pəpətu seyesəlaa. İlena í təkı ı takəlaya na seetu.

İsəna pa faya Yohaani II takəlaya tə:

Tampana təŇyü na səsəyü, 1-6

Laakalı lapı na seyesəlaa pəpətuŇaa, 7-11

Seetu, 12-13

Seetu

¹ Səsə ma, má Ňmaakəna takəlaya kanəyē alı wei nyá İso ləsaa tə, na nyá piya mpa ma səsəlaa na tampana tə. Pə taya ma tike ma səsəna-mē, ama pa təna mpa pa nyəmə tampana tə pa səsəla-mēyē. ² Pə taya pulı tə, tampana kə tə təkəa na anəyi tu təkı tam.

³ Tacaa İso na Tacaa ını ı Pəyalı Yesu Kilisiti pá hólí-tuyı pēelē na suulu na pá ha-tuyı alaafəya na pécó tē hiki kucəŇ ineyē tampana na səsəyü pə taa.

Tampana na səsəyü pə təm

⁴ Ma lanjle hulumə səsəm kə timpı ma nawa nyá piya taa lensı təkə tampana ısu Tacaa tu-tu sı tē təkı tə. ⁵ Ma wiikina-Ň alı nyá, sı tē səsə tā təmayə. İle pə taya kəsəsutı kufatı natəli tə tə kē ma Ňmaaki. Ama nti pə su-tuyı tuu kancaalaya təyələ. ⁶ İso kəsəsutı təkuyı ntē səsəyü təŇyü, na kəsəsutı nti pə su-mēyē hatuu kancaalaya təyələ sı í wēna səsəyü.

⁷ PəpətuŇaa payalē yana antulinya kē, paa caa pá nu sı Yesu Kilisiti pəsə yulı tətəŇelēŇ kə tampana. Yulı wei u caa í nu mpı tə pəntı kē pəpətu kē, na inəyələ Kilisiti kolontu. ⁸ Mpı tə í la laakalı na mə tı, í taa yelə na mə təmle kawaaŇa le. Pu tē na pə feli-mēyē kupantı kə səsəm.

⁹ Ye wei í Ňmaana Kilisiti seyesuyı tə sı ku ta mayə-ı, pəntı na İso pa fayaa kē. Ama ye wei ı təŇa Kilisiti seyesuyı, pəntı kpəntəna Tacaa na ı Pəyalı kē. ¹⁰ Ye nəyölı kəma na pə tá kē seyesuyı kənəyē ı seyesəyi, í taa tē pəntı waalı sı í suv mə təyaya, na paa seetu mayamaya í taa sē-ı. ¹¹ Pə taya pulı, ye wei ı sē-ı pə wē ısu í na pəntı pa pēela nəyō kə ısayatı təma nna ı lakı tə a taa kē.

TəŇaya nyəntı na seetu

¹² Təm nti ma wēna sı ma heeliyi-mē tə tə təwa, ilə ma nyuləyi sı maa kə mə tēyē na má heeli-mēyē-tı na nəyō na pə ha-tuyı lanjhulumle səsəle. Ma kaa Ňmaa-təyi kuŇmaa kə takəlaya taa na Ňmaalaya.

¹³ Nyá kəyō wei İso ləsaa tətə tə, ı piya sēeki-Ň.

TAKĒLAYA TOOSO NYĒŊKA ŊKA YOHAAANI NMAAWA TŌ Kutubutu

Apalaa mpa pa yaa si Kayusi na Temetiyusi tɔɔ Yohaani ŋmaa i takɔlaya kanɛ. Ama tɔ ta nyi pa tɔm kɛ teu. Nti Yohaani yɔɔta pa tɔɔ tɔɔlɛ si pa tɔŋ tampana taa. Ilena i kɛsɛɣi-tuyv apalv wei pa yaa si Tiyyotɔlɛfi tɔ i tɔm si i kɛ isayav.

Isɔna pa faya Yohaani III takɔlaya tɔ:

Yohaani lɛsɛɣi Kayusi aseeta, 1-8

Tiyyotɔlɛfi tɔntɛ isayalɛ, 9-10

Temetiyusi tɔntɛ kupantɛ, 11-12

Sɛɛtu, 13-15

Sɛɛtu

¹ Sɔsɔ mɔ, ma ŋmaakɔna takɔlaya kanɛyɛ ma yulv kupan Kayusi. Ma sɔɔla-ŋ sɔsɔm kɛ.

² Ma taapalv kupan, ma koolee ntɛ si n cayan nyɔ ti, na pɔ ha-ŋ tɔnuyv taa alaafɔya isu nyɔ lɛsaya wɛv alaafɔya tɔ. ³ Ta taapalaa tala cɛnɛ ilɛna pɔ heeli-m si n tɔka tampana kɛ pɔ tu fɛi, isu tuu lɔŋ n ka tu tɔkuyv-yɛ tɔ, ilɛna ma lanɛ hɔlvmi sɔsɔm. ⁴ Isu ma nukuyv si ma piya tɔŋɔŋi tampana tɔ pɔ wɛ-m lelen kɛ pɔ tu fɛi.

Kayusi kupantu

⁵ Ma taapalv kupan, paasɛnav mpi n paasɛna tɔ taapalaa halɛna pɔ kpɛŋna muvlaa mayamaya tɔ n kɛ yulv kupan kɛ. ⁶ Yɔlaa panɛ pa puyula nyɔ sɔɔlvuyv tɔm kɛ Yesu sɛɛlaa tɛna isɛntaa. Hai, ma wiikina-ŋ si n nyɛni Isɔ na n sɛna-wɛyɛ pa mpaav tɔm taa. ⁷ Kilisiti tɛmlɛ lapv tɔɔ kɛ pa tu mpaav, pa ta tisi si mpa pa ta nyi Isɔ tɔ pɔ sɛna-wɛ. ⁸ Pɔ muna Kilisiti tɛŋlaa ta taa tɔkɔna yɔlaa isu panɛ inɛ pa takanaa, na tɔ tu-wɛyɛ nin kɛ tampana tɛmlɛ nte pa lakɛ tɔ tɔ taa.

Tiyyotɔlɛfi na Temetiyusi pa tɔm

⁹ Ma ŋmaa Yesu sɛɛlaa kpekɔlɛ kɛ takiliya tɛnyɔv, na Tiyyotɔlɛfi wei i pɛɛkɔŋi si pa nyɛnɔŋi- i pa sɔsɔ tɔ i kisi si inɛ i kaa mu ma tɔm. ¹⁰ Pɔ tɔɔ kɛ ye ma kɔma na mɔ kɔɔ maa kuli isayatɔm na pɔpɔtɔ tɔm nti i suu-tv tɔ tɔ tɔ na i nu. I ta yɛlɛ i nyɛŋ inɛ se. Ta taapalaa mpa pa kɔŋ tɛna tɔ u muv-wɛ. Halɛna ye mpa pa caaki si pa mu-wɛ, i kalɔŋɔna-wɛyɛ na i nyaasi-wɛ na Yesu sɛɛlaa kpekɔlɛ taa tɔɔnuyv.

¹¹ Ma taapalv kupan, taa kɛɛna isayalatv. Ama kɛɛna kupantu latv na n lakɛ. Isɔ tɛnna kupantu latv. Ye wei u lakɛ kupantu, pɔntv ta nyi Isɔ kɛ paa pɛcɔɔ.

¹² Yɔlaa tɛna puyulɔŋi Temetiyusi kupantu kɛ, na i tampana mayamaya nɔ lɛsɔŋi i nyuluyv tɔtɔ. Inɔŋi tɔ tɔtɔ tɔ kuliŋi kahuka kɛ i kupantu tɔɔ, na n nyɛmɔ teu si taa yɔɔta nti, nɔpuyv pɔ wɛɛ.

Tɛnaya Sɛɛtu

¹³ Tɔm nti ma wɛna si ma heeliŋi-ŋ tɔ tɔ tɔɔwaya, ilɛ ma kaa nɔki na mɔ ŋmaa-tɔŋi kuyŋmaa kɛ takɔlaya taa na ŋmaalaya. ¹⁴ Ama ma nyulɔŋi si maa kɔɔ na mɔ na-ŋ nɔɔnɔɔ na tɔ caya na tɔ yɔɔti.

¹⁵ Isɔ i ha-ŋ alaafɔya, nyɔ taapalaa sɛɛki-ŋ.

Sɛɛ paa ta taapalv wei.

TAKƎLAYA NKA YUTI NMAAWA TƆ Kutulutu

Yuti takƎlaya ta siyisina yulu yaa kpekƎle natƎli. Iso sƎelaa tƎnaya pƎ kpƎntaa. IƎ mpa pa sƎyƎsƎyi pƎpƎtu sƎyƎsƎn tƎyƆ Yuti yookina i takƎlaya taa. I hulƎyi si mpe inɪ paa tƎsƎna kƎ isu lɔŋ nyƎma, na isɔtaa tillaa mpa pa kula Iso tɔɔ na ƎlƎ i tƎyɔni-we tɔ.

Isɔna pa faya Yuti takƎlaya tɔ:

Kutulutu na sƎɛtu, 1-2

PƎpƎtu sƎyƎsƎlaa na pa huɔnav tɔm, 3-16

Tampana tɔŋlaa i tɔki pa taa tɛm kƎ teu, 17-23

Iso kulɔm na ta waasulu Yesu pa samtu, 24-25

SƎɛtu

¹ Maya Saaki neu Yuti, Yesu Kilisiti tɛmlɛ tu.

Má ŋmaana takƎlaya kanɛyɛ mpa Tacaa Iso yaawa na i sɔɔli-we, na Yesu Kilisiti ná tɔka-we tɔ.

² Iso i huli-mɛyɛ suulu, na i ha-mɛyɛ alaafɔya, na i tu-mɛyɛ tɛma sɔɔluyɔ na pɔ tɔɔ sɔsɔm.

SƎyƎsƎlaa pƎpƎtɔnaa

(Piye II 2:1-17)

³ Ma taapalaa, ma lupɔ teu si nyɔyɔ yapɔ tɔm nti tɔ kƎ tá tɛna tá tɔm tɔ pɔ tɔm kƎ má ŋmaa-mɛ. Kɛna pɔ caali-m si má ŋmaa-mɛyɛ takƎlaya kanɛ na má sɔɔsi-mɛyɛ apalutu na i yoo Isɔsɛle nte Iso ha tɔm kulɔm tɔɔ kƎ kpakpaa kƎ mpa i ti tɔ pɔ yoo. ⁴ Pɔ taya pulɔ tɔɔ, yɔlaa asayaa napɔli mpa pa suɔwa tɛkɛv kƎ ta taa tɔ, mpe pa kɛna tá Iso pɛɛlɛ tɔm na pá kusɛyɔna pa asilima taa tɔntɛ tɔm nyɔyɔ, na pá kisiyi Yesu Kilisiti wei i tike tɔkɔŋ i kƎ Tacaa na ta Sɔsɔ tɔ. Pa tɛma kpaaluyɔ kƎ Iso Tɔm takƎlaya taa kƎ hatuu lɔŋ kƎ pa tɔm kuyɔ.

⁵ Paa na i ka tɛma-tɛyi nyɛm tɛkpataa tɔ, pɔ wɛɛ si má tasa-mɛyɛ lentɪ tɔɔsuyɔ kƎ isɔna Tacaa yapɔ Isɛyɛli yɔlaa kƎ Icipiti taa na pɔ waali i ku mpa pa ta tɛmɪ-i na pa taa tɔ. ⁶ I tɔɔsi si isɔtaa tillaa mpa pa lanɔ ta hɛɛna pɛsuyɔ ŋku pɔ ha-we si pa lakɔna, na pá kuli na pá yɛle pa mayamaya pa lona tɔ, Iso hɔka-wɛyɛ alukpala kƎ tam tɔɔ, na i su-wɛyɛ atɛ sɛkpɛtuyɔ taa, na i tanɔna kuyaku sɔsɔɔ. Ku wule kƎ i ká tu-wɛyɛ salɔka. ⁷ I tɔɔsi si Sɔtɔm na Kɔmɔɔ na acalee nna a cɔɔna-yɛ tɔ a yɔlaa lakaya kƎ isu isɔtaa tillaa panɛ. Pa lakaya asilima kulaputu kƎ. Pa tɛnaya pa tɛnɔŋ konyulɔŋ isayan wei i fɛi lapu tɔ. IƎ kɔkɔ tam nyɔŋka ntɛ pa salɔka, na mpi pɔ lapa-wɛyɛ mpɔ tɔ pɔ kpaala paa wei kƎ tɔkelekele.

⁸ Yɔlaa mpa pa suɔwa tɛkɛv kƎ mɔpúyɔ mɔ hɛku tɔ mpɔ pɔ mayamaya kƎ pɛlɛ pa laki. Pa toosee nna pa toosiyi na pá tɛnɔyi mpɔ na pá laki tɔ anɪ a tusɛyɔna-we na pá wakɔlɔyi pa ti, na pá footiyi Iso sɔsɔɔntɔ, na pá tɔvki isɔtaa teeli nyɔma. ⁹ Isɔtaa tillu sɔsɔ Misɛli ta la mpɔ. Moisi sɛpa na Misɛli na ɔlɔyɔ pá hɔŋi-i na pá yooki tɔ, Misɛli ta kuli nɔyɔ na i ku ɔlɔyɔ tɔm na kutuyɔ. Ama i tɔma-i kƎ si: Tacaa ká nana-ŋ. ¹⁰ Yɔlaa panɛ, mpi pa ta nyi tɔ mpɛyi pa tɔvki. Na mpi pa nyɛmá yem kƎ pa ti isu taale wontu mayamaya nyɔŋyɔ tɔ, mpi pɔ kuyuna-we tɛkpataa. ¹¹ Pa tɔm wɛ waiyo kƎ. Kayini ikpate kƎ pa tɛnɔyi, na pɔyɔlaya tɔɔ kƎ pa tolisa pa ti isu Palaam lapu tɔ. Isɔna mpi Kolee ná kpɛsɛna Moisi tɔ mɔpúyɔ pa lapa, ɔlena pá wakɔli tɛnanɔnɔ. ¹² Ye pa wɛ mɔ tɔyɔnasɪ tɔtɔyɔle, tusuyɔ wɛnna, na tɛnaya pa pɛsɛyɔna pa acima na fɛɛle tu fɛi-we, hiliŋ haana. Pa wɛɛ kƎ isu tɛv piluyuu na heelim kusɪ-ku tɔ, na isu tun wei paa pɔ tala i luluyɔ u lulɔyi tɔ, na isu tun wei pa kpɛsɛna i lila na i wuli yem tɔwɔkɔkɔ tɔ. ¹³ Pa kulaputu lulɔsɛyi fɛɛle fɛi tɛma kƎ pa kin kƎ isu tenku hula pááná nyɔna tɔkuyɔ kuhulan tɔ. Pa wɛɛ kƎ isu isɔtɔlɔŋnasɪ kukpɛsasɪ. Iso tɛma-wɛyɛ pa tɛcayale caav kƎ sɛkpetiile anaam taa kƎ.

¹⁴ Atam saali kuleluyv naatosompəɣəlaya nyəŋ nté Henəki, na ɪnɪ ɪ ka nana yəlaa panɛ pa tɔm kɛ hatuu lɔŋ na í yəɣəti sɪ: ɪ tɔ ɲkpanɲ na í nu. Tacaa ká kəɔ na ɪ ká kpeɲna ɪ ɪsətaa tillaa nanɲ nyəma ɪsu iyisi naanɔwa, ¹⁵ sɪ ɪ huɔkəna yəlaa tənaya tɔm. ɪ ká kɔ asayaa tənə mpa pa kpɛɛsəna ɪsɔ na pá lá təma asayɛɛ anɛ a tənə tɔ, na ɪsayatɔm nti kawalasɪ nyəma mpa paa see nɔɣɔlv tɔ pa tɔ-ɪ tɔ pa tɔm. ¹⁶ Yəlaa panɛ, tam kɛ pa kɔntəɣɪ na pá kaləɣɪ. Pa mayamaya pa kɔnyuləŋ kɛ pa təŋəɣɪ. Kalampaani tɔm kɛ pa yəɣətəɣɪ, na mpa pa kin kawaaɣa wɛɛ təɣɔ pa taləɣɪ.

Kantəkaya kuyɛɛŋ taa təma

¹⁷ Ama ma taapalaa mɛ, mu tɔɔsɪ nti Tacaa Yesu Kilisiti tillaa heela-mɛɣɛ tuu lɔŋ tɔ. ¹⁸ Pa heela-mɛɣɛ sɪ: Tampana tɔɔ, kuyɛɛŋ kɔtɛɛsəŋ taa, yəlaa ká lu mpa pa təŋəɣɪ pa kɔnyuləŋ ɪsayan tɔ, na paa won-mɛ. ¹⁹ Mpe pa yelina na fayav kəŋ, pa yulɔwɛɛtɔ ɲmakələnə-wɛ, pə taya ɪsɔ Feesuyɔ. ²⁰ Ama ma taapalaa mɛ, mu sɔɔsɪ ton kɛ mə ɪsɔ sɛɛv kɔpam nanɲ nyəm taa kɛ tam. ɪ sələmənə ɪsɔ Feesuyɔ Nanɲtɔ pəsuyɔ, ²¹ na í səŋ ɪsɔ sɔɔlvuyv tɔm taa kɛ tam na í tanɲaa sɪ Tacaa Yesu Kilisiti í ha-mɛɣɛ weesuyɔ ɲku ku tɛŋ təɣɔ ɪ kɔpantɔ tɔɔ.

²² Sika nyəma tɔm í la-mɛɣɛ pətɔɔtɛɛ. ²³ ɪ hɔ-wɛ na í ləsɪ kəkɔ taa na í ya pa nyɔɔŋ. Lɛlaa tɔm í la-mɛɣɛ pətɔɔtɛɛ tɔtɔ na sɔɣəntɔ. Ama pə kpayav pa wontu nti pa yulɔwɛɛtɔ asilima taanaa tɔ í taa tokina.

ɪsɔ sam

²⁴ ɪsɔ pəsəɣɪ na í te-mɛɣɛ təhotile tənə taa, na í la na í səŋ ɪ ɪsɛntaa na í fɛina kawalaya, na lanɲhɔlvmlɛ kuyɪ-mɛ. ²⁵ Ta Yatv ɪsɔ wei ɪnɪ ɪ tike ɪ kɛ ɪsɔ tɔ ɪ teeli na ɪ sɔsɔəntɔ na ɪ pəsuyɔ na ɪ ton ka wɛ ɲpúɣú, ɪlɛ pə wɛɛ ɲpúɣú sanɲaa taa na tam tɔɔ kɛ Tacaa Yesu Kilisiti tɔɔ. Ami.

KUKULUTU Kutɔlɔtɔ

Kukulutu takɔlaya n̄maabɔ ka wɛ tɛtɔ nti lɔm cɔɔnaa na pɔ yaakɪ-ti si Patɛmɔsi tɔ tɔ taa kɛ. Isɔ sɛɛv tɔɔ kunyɔntɔyɔlɛ ka tɔyɔnɔna-i na i polo i cɔɔsi tɛna. Yesu sɛɛlaa kpekɔ naatosompɔyɔlaya wei i ka wɛ Asii tɛtɔ taa tɔyɔ i n̄maawa i takɔlaya. I tasa-wɛyɛ apalutɔ si pɔ tɔki pa taa tɛm na pɔ tɛɛlɔyɪ. I takɔlaya taa tɔm payalɛ cɛkɔnɔv wɛ katɛ kɛ. Mpi tɔ, mpi pɔ hɔlɔyɪ yaasinaa tɔyɔ i n̄maawa i takɔlaya taa isɔ Yesu kɛ pɔ tɛna pɔ kancaalaya, i kɛ awulaa wulav, na sɔsaa sɔsɔ, inɔyɔlɛ Yuta tɔyɔlaya, inɔyɔlɛ kɔtɔlaa kɔtɔlv. Pɛcɔ inɔyɔlɛ kɔtaya lɔwɛyaya. Yesu na i nyɛma paa kɛlɔna hɔvlɛ sɔsɔɔlɛ waatɔ.

Isɔna pɔ faya kukulutu takɔlaya tɔ:

Yohaani kɛ Kilisiti tillu, titite 1:1-8

Yesu sɛɛlaa kpekɔ naatosompɔyɔlaya takɔlasɪ, titite 1:9-3:22

Isɔ na Yesu Kilisiti pɔ sɛɛtɔ, titite 4-5

Takɔlaya na ka kɔtaalɔtɔ naatosompɔyɔlaya, titite 6:1-8:1

Akantɛɛ naatosompɔyɔlaya, titite 8:2-11

Tɔm sɔsɔ na wontu naalɛ, titite 8:12-13:18

Yɔlaa iyisi nunɔwa na nɔvlɛ na liyiti (144000), titite 14

Isɔ pɔáná kɔpɔnaa naatosompɔyɔlaya, titite 15-16

Papiloni hotuyɔ na lɔyɔv kpisuyɔ, titite 17-20

Isɔtɔnɔyɔv kɔfalɔyɔv na tɛtɔ kɔfatɔ Yosalem kɔfalɔ, titite 21:1-22:5

Ma kɔɲ nɔɔnɔ, titite 22:6-21

Takɔlaya kanɛ ka hɔwɛɛ

¹ Takɔlaya kanɛ ka taa kɛɛsɔyɔna Yesu Kilisiti kula mpi pɔ tɔɔ na i hólí tɔ. Isɔ yelina si i hólí i pɔyalaa kɛ mpi pɔ wɛɛ si pɔ kɔɲ nɔɔnɔ tɔ. Kilisiti tilina i isɔtaa tillu na i hólí-tɔyɪ i pɔyalɔ Yohaani má. ² Na pɔ tɛna mpi Yohaani má, ma nawa tɔyɔ ma kɛɛsaa. Na Isɔ kɔvheelutɔ na tampana nna a tɔɔ Yesu Kilisiti kulaa tɔyɔlɔ. ³ Wei i kalɔyɪ tɔm tɛnɛ, na mpa pa tɔ n̄kpaɲɲ kɛ mpi pu la cele na pɔ yɔyɔta pɔ tɔm tɔ, na pɔ tɔka nti pa n̄maa cɛnɛ tɔ, pɔntɔnaa ntɛ lelen nɔlaa. Pɔ taya pɔlv, mpi pɔ wɛɛ si pu la mpɔ tɔ pɔ waatɔ wɔsaa kɛ.

Yesu sɛɛlaa kpekɔ naatosompɔyɔlaya sɛɛtɔ

⁴ Maya Yohaani, má n̄maakɔna takɔlaya kɛ Yesu sɛɛlaa kpekɔ naatosompɔyɔlaya mpa mɛ i wɛ Asii tɛtɔ taa tɔ.

Isɔ wei i wɛɛ, na i ka wɛɛ, na i ká kɔɔ tɔ, i hólí-mɛyɛ pɛɛɛɛ na i ha-mɛyɛ alaafɔya. Na feesɪɲ naatosompɔyɔlaya wei i wɛ Isɔ kawulaya kumtɛ isɛntaa tɔ, ilɛ i hólí-mɛyɛ pɛɛɛɛ na i ha-mɛyɛ alaafɔya tɔtɔ. ⁵ Yesu Kilisiti wei i kɛ seliya tɔ kɔpaɲ, na pɔ taalɔna-i sɛtaa taa kɛ feesuyɔ tɛcɛci na i kɛ tɛtɔ tɔɔ awulaa wulav tɔ, ilɛ i hólí-mɛyɛ pɛɛɛɛ na i ha-mɛyɛ alaafɔya tɔtɔ.

Inɪ i sɔɔlɔna-tɔ na i sí si pɔ lɛsɪ-tuyɔv tá isayatu, ⁶ na i lapa-tuyɔv awulumpiya si tɛ la i Isɔ wei i kɛ i Caa tɔyɔ tɛmlɛ isɔ kɔtɔlaa. Yesu teeli na i pɛsuyɔv i wɛɛ tam. Ami. ⁷ I nyɛni, i kɔɲna na isɔɲmɔntɔ. Yɔlaa tɛna tɛpaɪ halɔna pɔ kɛntɔna mpa paa tɔla-i pɔɔɲ tɔ paa na-i. Ate piitimnaa tɛna ká wii isɔ pa saki. Nn, pɔ la mpɔ. Ami.

⁸ Maya Alɔfa na Omɛka. Tacaa Isɔ kawulaya tɔ wei i wɛɛ, na i ka wɛɛ, na i ká kɔɔ tɔ inɪ i yɔyɔtɔna tɛfoo kɛ mpɔ.

Isɔna pɔ lapa na Yohaani na Kilisiti tɔ

⁹ Mɔ taapalɔ Yohaani má, má na-mɛ tɔ tɔkuyɔv kunyɔɲ na tɔ tɔkuyɔv kawulaya na tɛ taɲna suulu tɔ, tá na Yesu tɛ kɛntaa tɔyɔ. Ma lapa Isɔ Tɔm na tampana nna a tɔɔ Yesu kulaa tɔ pɔ waasɔ tɔyɔ pa su-m Patɛmɔsi. Lɔm cɔɔna tɛtɔ nti tɔ tɔ taa cɛnɛ. ¹⁰ Mpɔyɔ Tacaa kuyaku wule, Feesuyɔ tɛɛna-m. Tɛnaya ma nu pɔ yɔyɔta ma waalɪ na nɔyɔ sɔsɔya isɔ akantɔlɛ wula taka.

¹¹ Pa yəɣɔtaya ké si: Nmaa takəlaya taa ké mpi n naaki tɔ, na ń tilina-keɣe Yesu seelaa kpeka naatosompɔɣəlaya ɛnɛ: Ifeesu, Simiini, Pɛkam Tiyaatii, Saati, Filateləfii, Layotisee.

¹² Ma pəsaa si ma naa wei i yəɣɔtəɣəna-m tɔ, ɛlɛ má ná wula kpatəɲ kɛ naatosompɔɣəlaya wei i tɔɔ pa mɔsa kəkəsɪ tɔɣɔlɛ. ¹³ Na i heku taa wɛ nɔɣɔlɔ na í nɔɣəsəna yulɔ, na í suu capa kutayalɔ, na í ləla i həələ taa ké wula tampala. ¹⁴ I nyɔɔsi hulumə lailai ké isɪ kaɣalɔ, yaa isɪ kponkpomulɔm, na i isɛ mɔyi kəkɔ. ¹⁵ I nɔntaaləɲ mɔyi kəkɔ ké isɪ pa tukɔyɔ nyəɣəlɔyɔ kusɛɛmɔyɔ kɛ kuluku kəkɔ səsɔɔɲka taa na ku hoo na pá sotiti-ku tɔ. Na i nɔɣɔ yun kəla isɪ lɔm kpenyuyɔ na pá faləyi tɔ. ¹⁶ I tɔka i nin nɔɣɔɲ taa ké isɔtulɔɲasɪ naatosompɔɣəlaya, na layatɛ nte tɔ wɛ ləɲ kɛ taa na waali tɔ tɔ lukayana i nɔɣɔ taa. I isɛntaa mɔyi kəkɔ ké isɪ ilim sikuyɔ na pá nyaki isəna mpi tɔ. ¹⁷ Ma na-i mpɔ, ɛlɛna má hoti i nɔɔhɛɛ tɛɛ isɪ sətɔ. Ḿpúyú i tənə i nin nɔɣɔɲ kɛ ma tɔɔ na í tɔ si: Taa nyá, má kɛna kancaalaya tɔ na kantəkaya tɔ. ¹⁸ Ma wɛna ma weesuyɔ. Maa səpa, ɛlɛ pənɛntɛ ma wɛna ma weesuyɔ kɛ tam tɔɔ. Má kpilikina sɛm na atɛtɔnaa tɔcayalɛ kɛ ma nin taa. ¹⁹ Ye mpɔ tɔ takəlaya taa ké mpi n naa tɔ, paa nɔɔnɔɔ nyəntɔ tənɛ, paa pə waali nyəntɔ nti tɔ kɔɔ tɔ. ²⁰ Isɔtulɔɲasɪ naatosompɔɣəlaya wei n ná ma tɔka ma nin nɔɣɔɲ taa, na wula kpatəɲ naatosompɔɣəlaya wei i tɔɔ pa mɔsa kəkəsɪ tɔ pə húləyi mpi tɔɣɔlɔ. Isɔtulɔɲasɪ naatosompɔɣəlaya nté Yesu seelaa naatosompɔɣəlaya isɔtaa tillaa, na wula kpatəɲ wei i tɔɔ pa mɔsa kəkəsɪ tɔ ɛlɛɣɛ Yesu seelaa naatosompɔɣəlaya mayamaya.

2

Təm nti pa heela Ifeesu Yesu seelaa kpekəle tɔ

¹ Nmaa takəlaya na ń heeli Ifeesu Yesu seelaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma tɔka isɔtulɔɲasɪ naatosompɔɣəlaya kɛ ma nin nɔɣɔɲ taa, na ma tən wula kpatəɲ naatosompɔɣəlaya wei i tɔɔ pa mɔsa kəkəsɪ tɔ i heku taa tɔ ma yəɣɔtaa si: ² Ma nyəmá pə tənə mpi n lapa tɔ. Na ma nawa isəna n wuwa tɔ, na suulu wei n təkaa tɔ. Ma nyəmá si nn caa asayaa tɔm. N mayasa mpa pa yaa pa təyi tillaa, pəyele kpaitəko pa ta kɛ pulɔ tɔ, si n naa pa waali. N nawa si pa ké pəpətɔnaa ké. ³ N tɔɣa suulu na ń tɔɣɔ ma kɔnyɔɲ, na paa na mpɔ tɔ n ta lɔ tɔɔɲ. ⁴ Ama kulumtɔ nti ma lanlɛ ta heɛna-ɲ tɔɣɔlɛ si, nn tasəyi-m sɔɔlɔyɔ isɪ hatuu kancaalaya n ka sɔɔlɔyɔ-m tɔ. ⁵ Tɔɔ, timpi inɪ n cələsa mpɔ tɔ tɔɔsi pə tɔɔ na ń ha nyá isayatu kɛ siyile, na ń lá isɪ n lakaya tuu kancaalaya tɔ. Ye n ta ha nyá isayatu kɛ siyile maa kɔɔ nyá kin na má kpesɪ nyá kəkɔ kpátóyó kɛ ku lonte taa. ⁶ Paa na mpɔ kulumtɔ nti ma lanlɛ heɛna-ɲ tɔɣɔlɛ si, nyá kpiisa ɲkpanɔyɔ tɔtɔɣɔ Nikolai nyéma kulapɔtɔ nti ma kpiisa ɲkpanɔyɔ tɔ.

⁷ Ye wei i wɛna ɲkpanɲ pɔntɔ í tɔ-i teu, na í nu nti Feesuyɔ heeliyi Yesu seelaa kpeka tɔ ɛlɛ.

Ye mpa pa lapa kəllaa maa ha-wɛɣɛ nɔɣɔ na pá tɔɣɔ Isə tunj taalɛ taa weesuyɔ tɔyɔ pələ.

Təm nti pa heela Simiini Yesu seelaa kpekəle tɔ

⁸ Nmaa takəlaya na ń heeli Simiini Yesu seelaa kpekəle isɔtaa tillu si: Má wei ma ké kancaalaya tɔ na kantəkaya tɔ na ma səpa na má fe tɔ, ma yəɣɔtaa si: ⁹ Ma nyəmá kɔnyəmən wei n tɔyaa tɔ. Ma nyəmá nyá hulumən tɔɔ. Paa na mpɔ tampana tɔɔ isəntɔ n pilaa ké. Ma nyəmá isayatu nti mpa pa yaa pa təyi Yuta nyéma pəyele pa ta kɛ Yuta nyéma tɔ pa yəɣɔtəyi nyá tɔɔ tɔ. Pa ké Satanɪ nyéma ké. ¹⁰ Taa nyana kɔnyɔɲ ɲku n ká kɔɔ na ń tɔɣɔ tɔ. Nyənɪ, ɛlɛɣɔv ká tɔ mə taa payalɛ kɛ saləka taa si i mayasəyi-mɛ na í ná mə waali. Na kuyɛɛɲ naanɔwa taa ké í ká tɔɣɔ kɔnyɔɲ. La yulɔpan haləna nyá sɛm wule, maa tɛ na má ha-ɲ weesuyɔ teeli ntenuyɔ.

¹¹ Ye wei i wɛna ɲkpanɲ pɔntɔ í tɔ-i teu, na í nu nti Feesuyɔ heeliyi Yesu seelaa kpeka tɔ ɛlɛ.

Ye mpa pa lapa kəllaa pa kaa na sɛm kulɛlɛm.

Təm nti pa heela Pɛkam Yesu seelaa kpekəle tɔ

¹² Nmaa takəlaya na ń heeli PEEKAM Yesu sɛɛlaa kpekəle ɛsɔtaa tillu sɪ: Má wei ma wɛna layatɛ nte tɔ wɛ lɔŋ kɛ táá na waali tɔ ma yɔɔ́taaa sɪ: ¹³ Ma nyɛ́má timpi n wɛɛ tɔ, Satanɪ kawulaya tɔ́tɔ́ɔlɛ nté tɛ́na. N nyɔ́ɔ́na-m teu tɛkpam, haləna waatu wei pa kɔ ma aseeta tu kɔpaŋ Antipasɪ kɛ mɛ tɛ timpi Satanɪ ná lapa ɪ tɛ tɔ́tɔ tɔ, n tɛma-m na nyá taa kɛ m̀p̀ɔ́yó, n ta ye. ¹⁴ Ama kɔlɔmtɔ nti ma lanlɛ ta hɛɛna-ŋ tɔ́ɔlɛ sɪ, mpa pa tɔ́ka Palaam sɛyɛsɔyɔ tɔ pa wɛ nyá tɛ tɛ́na. Palaam ka sɛyɛsɔna Palakɪ sɪ ɪ tusi lɛyɛli nyɛ́ma sɪ pá tɔ́ɔ́ tun kɔlalaam, na pá la asilima na pá pɛsɪ asayaa. ¹⁵ Na mpa pa tɔ́ka Nikolai nyɛ́ma sɛyɛsɔŋ tɔ pa wɛ nyá tɛ tɔ́tɔ. ¹⁶ Yele nyá ɛsayatɔ nti, ye pɛ taya mpɔ maa kɔɔ nɔɔ́nɔ kɛ nyá kin na má yoonaa yɛlaa mpɛ na ma nɔ́ɔ́ taa layatɛ.

¹⁷ Ye wei ɪ wɛna ŋkpaŋŋ pɔntɔ ɪ tɔ-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuyɔ heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ɪɛ.

Ye mpa pa lapa kɛllaa maa ha-wɛyɛ manna kɔŋmɛsɔ. Na maa ha paa pa taa wei tɔ́tɔ́ɔ́ pɛlɛ kɔhɔlɔmɛlɛ nte tɔ tɔɔ pa ŋmaa hɔtɛ kɔfatɛ nte nɔ́ɔ́lɔ ta nyɪ tɔ ye pɛ taya pɔntɔ wei paa cɛɛ-tɛ tɔ ɪ paasi.

Tɔm nti pa heela Tiyatii Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

¹⁸ Nmaa takəlaya na ń heeli Tiyatii Yesu sɛɛlaa kpekəle ɛsɔtaa tillu sɪ: Má wei ma kɛ lɔɔ Pɔyalɔ, na ma ɛsɛ mɔyɪ kɔkɔ, na ma nɔ́ntaalɔŋ tee kɔkɔ kɛ nyɛ́nɔ́nyɛ́nɔ ɛsu nyɔ́ɔ́lɔyɔ kɔsɛmɔyɔ ŋku pa sɔtitaa tɔ, ma yɔɔ́taaa sɪ: ¹⁹ Ma nyɛ́má pɛ tɛ́na mpi n lapa tɔ, ma nyɛ́má nyá sɔ́lɔyɔ tɔm na nyá lɔɔ tɔɔ yun tɛsuyɔ tɔm, na ɛsɛna n paasaa na ń kɔyɪ nyá tɔ́ɔ́ tɛmlɛ lapɔ tɔɔ, na ɛsɛna n tɔ́ka suulu tɔ. Ma nyɛ́má sɪ nyá kɔlapɛlɛ nɔɔ́nɔ nyɛ́ntɛ kɛla tuu kancaalaya nyɛ́ntɛ. ²⁰ Ama kɔlɔmtɔ nti ma lanlɛ ta hɛɛna-ŋ tɔ́ɔlɛ sɪ n yela alɔ Cɛsɛpɛli na ɪ yɔɔ́tɔ́ɔ́ sɪ lɔɔ tilina ɪnɪ sɪ ɪ yɔɔ́tɔ́ɔ́, pɔyɛlɛ kpɛtɛkɔ. ɪ sɛyɛsɔyɪ ma pɔyalaa sɪ pá la asilima na pá tɔ́ɔ́ tun kɔlalaam tɔ, ɪ pilisiyi-wɛyɛ. ²¹ Ma ha-ɪ waatu sɪ ɪ ye ɪ ɛsayatɔ nti, ama ɪ caa ɪ asilima yeluyɔ. ²² Pɛ tɔɔ tɔ maa kpaya-ɪ na má husɪ kɔnyɔ́ntɔ́ɔ́lɛ kato tɔɔ, na maa la na mpa pa lakəna-ɪ wasaŋkalɛtɔ tɔ pɛlɛ pá na kɔnyɔŋ kɛ sɔ́sɔm tɔ́tɔ. Ama ye pa yela asilima kɔlapɔtɔ nti pá na-ɪ pa lakɪ tɔ pɛ paasi. ²³ Na kɔkɛlɛtɔ nté sɪ maa kɔ ɪ piya na pɛ́cɔ́ Yesu sɛɛlaa tɛ́na nyɪ sɪ mayalɛ wei ɪ nyɛ́má yɔlɔ lotu taa hɔwɛɛ na ɪ kɔnyɔ́lɔm tɔ. Maa tɛ na má fɛli paa wei kɛ ɛsu ɪ lapa tɔ.

²⁴ Pɛ kaasa mpa mɛ mɛ wɛ Tiyatii Yesu sɛɛlaa kpekəle taa tɛ́na na ɪ tá tɔŋ sɛyɛsɔyɔ ɛsayatɔ kɔnɛ tɔ, mɛ tá nyɛ́na mpi yɛlaa paɛ pa yaa sɪ Satanɪ mukaya tɛɛ mukaya nyɛ́m tɔ, ma heeliyi-mɛ sɪ ma kaa tasa-mɛyɛ sɔ́ɔ́lɛ naalɔyɪ sɔkɔyɔ. ²⁵ Ama ɪ tɔ́kɪ mpi ɪ wɛna tɔ́ɔ́ teu tɛkem na haləna má kɔɔ. ²⁶⁻²⁸ Mpa paa la kɛllaa na pɔntɔnaa lakɪ mpi ma caaki haləna tɛ́naya tɔ, maa cɛla pɔntɔnaa kɛ pɛsɔyɔ ŋku ma Caa ná cɛla má tɔ. Maa ha-wɛyɛ pɛsɔyɔ na pá ŋmakɛlɔyɪ piitimnaa. Na paa tiiki-wɛ na nyɔ́ɔ́lɔyɔ kpɛtɔ́ɔ́, na pɔntɔnaa ká nan piitimnaa ɛsu pa yɔkɔyɔ sɔyɔ nyɛ́m tɔ. Na maa ha-wɛyɛ tɔlɔmalɔyɔ tɔ́tɔ.

²⁹ Ye wei ɪ wɛna ŋkpaŋŋ pɔntɔ ɪ tɔ-ɪ teu, na ɪ nu nti Feesuyɔ heeliyi Yesu sɛɛlaa kpeka tɔ ɪɛ.

3

Tɔm nti pa heela Saati Yesu sɛɛlaa kpekəle tɔ

¹ Nmaa takəlaya na ń heeli Saati Yesu sɛɛlaa kpekəle ɛsɔtaa tillu sɪ: Ma wei ma tɪ lɔɔ feesin naatosompɔ́ɔ́laya na ɛsɔ́tɔ́lɔ́ŋasɪ naatosompɔ́ɔ́laya tɔ, ma yɔɔ́taaa sɪ: Ma nyɛ́ma pɛ tɛ́na mpi ń lapa tɔ. Ma nyɛ́má teu sɪ ɛsɛntɔ kɛ n nyɛ́nɔ́yɪ sɪ n wɛna weesuyɔ pɔyɛlɛ n sɛpaya. ² Kɔli nyá naasɪ taa na ń la mpi pɛ kaasaa tɔ na pɛ nyɔ́ tɔŋ, pɛ taa kɔɔ na pɛ tɛɛsɪ sɛpɔ tɛ́nanɔ́nɔ. Pɛ taya pɔlɔ, ma nawaya sɪ nyá kɔlapɔtɔnaa ta tɛ teu kɛ ma lɔɔ ɛsɛntaa. ³ Sɛyɛsɔyɔ ŋku paa sɛyɛsa-ŋ tɔ tɔ́sɪ kɔ tɔɔ. Tɔ́sɪ sɪ n ka tɛma sɛyɛsɔyɔ ŋkɔyɔ nuu, tɔ́kɪ-kɔ na ń ye nyá ɛsayatɔ. Ye n ta kɔli nyá naasɪ taa, ma kɔŋ-ŋ tutuyɔ kɛ ɛsu ŋmulɔ kɔŋyɔ tɔ, n kaa nyɪ waatu wei maa kɔɔ tɔ se. ⁴ Paa na mpɔ nyá yɛlaa mpa pa wɛ Saati taa tɔ pa taa lɛlaa ta pilisi pa wontu se. Wontu kɔhɔlɔmtɔ kɛ paa suu na má na-wɛ tɛ́ tɔŋ. Pɛ taya pɔlɔ, pɛ mɔ́na-wɛyɛ

ńpógó. ⁵ Mpa paa la kállaa tó wontu kuhulúmtu ké ńpógó paa suu, ma kaa kú pa hēla ké weesúyú takəlaya taa. Maa yəgətí ma Caa na í isətaa tillaa pa isəntaa sí pa ké ma nyəma.

⁶ Ye wei í wēna ńkpaŋŋ púntu í tó-í teu, na í nu nti Feesúyú heeliyi Yesu sēelaa kpeka tó ilé.

Təm nti pa heela Filateləfii Yesu sēelaa kpekəle tó

⁷ Nmaa takəlaya na ń heeli Filateləfii Yesu sēelaa kpekəle isətaa tillu sí: Má wei ma wē tənəŋŋ na ma ké tampana tó, na ma tóka wulav səsə Tafiiti saafu na ma təkəyi na nəgəlu u pəsəyi tuluyú, na ma tulaa nəgəlu u pəsəyi təkuyú tó, ma yəgətāa sí: ⁸ Ma nyəma pá tənə mpi n lapa tó. Ma nyəma sí nyá toma ta tó te, paa na mpú tó n tóka ma təm na n lapa yuləpaŋ. Ma ha ikpate ké nyá isəntaa na nəgəlu kaa wakəli-té. ⁹ Sataní nyəma pəpətənaa mpa pa yaa pa təyi Yuta nyəma, pəyele kpaitəko pa ta ké polo tó, maa lana-wé. Maa caali-wé na pá hənti-ŋ atə na pa se-ŋ. Ḿpógó paa nyəna sí ma səəla nyá təm. ¹⁰ Isəna mpi n nuna ma nəgə taa təm sí ń tókí suulu, na tampana n tókí-í tó, ma tótó maa kenti nyá tóo ké waatu wei wahala kəŋ í kəo sí í mayasəyi antulinya tənə taa yəlaa sí í naa tó. ¹¹ Maa kəo nəəŋəo yoo. Mpi n wēna tó tókí-wəyi teu təkem, pəcə nəgəlu í taa kəo na í ləkí-ŋ nyá kəluuyú teeli ntenuyú. ¹² Wei í lapa kəllu təyó maa la ma Isə təsēele səsəəle akele, na púntu kaa tasa fituyú. Maa ńmaa í tóo ké ma Isə hətə na ma Isə ícate nyəntə tótó, Yosalem kufalu wei í ka luna ma Isə kíŋ ké isətaa na í tii tó. Na maa ńmaa púntu tóo tətəyó ma hətə kufatə nte pa ha-m tó.

¹³ Ye wei í wēna ńkpaŋŋ púntu í tó-í teu, na í nu nti Feesúyú heeliyi Yesu sēelaa kpeka tó ilé.

Təm nti pa heela Layotisee Yesu sēelaa kpekəle tó

¹⁴ Nmaa takəlaya na ń heeli Layotisee Yesu sēelaa kpekəle isətaa tillu sí: Má wei ma ké Ami, na má huləyənə pá tənə pá tampana ké teu na má kəna pá tənə mpi Isə ńmawa tó pá tó tó, ma yəgətāa sí: ¹⁵ Ma nyəma pá tənə mpi ń lakí tó. Ma nyəma sí nyayale nyá, n ta niyiti pəyele n ta haŋ. Ma caa ké sí ye n ká niyiti, niyiti, ye n ká haŋ, haŋ. ¹⁶ Aní n ta haŋ pəyele n ta niyiti, na ń wē tətəmléé ké mpú tó, maa tó-ŋ ké. ¹⁷ N faaluyú mpú sí n pilaa, sí n wēna ké, n ta laŋ pulu tó, n ta nyí sí nyá təm wē waiyo, na n ké kunyəntu kutukutu. N hulúmaa ké, na tapakpete ké n wēé, na n ké yuləm ké. ¹⁸ Pə tóo ké ma tasəyi təm sí ń ya ma cələyó wulanaa mpa kəkə tayanaa tó na ń pili. Ya tətəyó wontu kuhulúmtu na ń suu na pé waasí nyá tapakpete fēele tóo. Na ń ya tətəyó kəəle na ń tó nyá íse na á kuli. ¹⁹ Pa tənə mpa ma səəlaa təyó ma kaləyənə na má haŋ pa ńkpaŋŋ. Ye mpú sēsí isəle na ń yele nyá isayatu. ²⁰ N naa ma səŋuyú nəŋəyó na má lakí kaafala, ye nəgəlu nu ma nəyó na í tóli nəŋəyó, maa suu púntu té na má na-í tó kaa nyanaya. ²¹ Mpa pa lapa kállaa maa ha-wəyē mpaav na pá caya ma cələyó ma kawulaya kumte tóo ísu ma lapu kəllu na má caya ma Caa kíŋ ké í kawulaya kumte tóo tó.

²² Ye wei í wēna ńkpaŋŋ púntu í tó-í teu, na í nu nti Feesúyú heeliyi Yesu sēelaa kpeka tó ilé.

4

Isətənyv taa Isə Sēetv

¹ Pəle pá waali pá tasa-m lapu ísu toosee taka na má ná pá tula isətənyv taa ké nəŋəyó. Ḿpógó pá yəgətəyi na pá sēekí ísu akantəle sēekuyú tó. Maa tēma-keye nuu ké hatuu ləŋ. Tənaya pá tōma-m sí: Kpa cəne na má huli-ŋ nti tə wēé sí tó kəo tənə tə waali tó. ² Ḿpógó Feesúyú tēna-m kpakpaa na má ná isətaa tənaya kawulaya kumte, na nəgəlu caya tó tóo. ³ Í isəntaa tee kəkə ké na pá nəyəsəna ísu liyitee pēé ké təm naale nna a cələtaa tó. Na káyáló cəəna kumte na í tee kəkə na pá nəyəsəna ísu liyitee pəle kasasaŋa nyəntə. ⁴ Kumlee hiu na liyiti ka cəəna kumte ńté, na səsaa hiu na liyiti caya a tóo, na pá suu wontu kuhulúmtu na pá tēma wola nteníŋ. ⁵ Kumte ńté tə tēé, tēv nyəyəsaya ńmēlev ńmēlev ké, na pá yəgətəyi, na tēv huliyi kpaŋ kpaŋ. Fətəlanaa səsaa naatosompəyolaya ná mukaya kumte isəntaa. Fətəlanaa

Na pá sɛŋaa na pá cɔna kumte na weesiŋ nyɛma na sɔsaa. ¹² Na pá yoo yontu na nɔɔ sɔsaya si:

lwəyaya ŋka paa kɔwa tɔ,
 ŋkɛɛ pə nəɣəsəna pá ha pəsuyu na tɔŋ
 na ləmayasɛɛ na toma na samtu na teeli na talətu.

¹³ Na má nu tətəɣɔ ɪsɔtaa na tɛtu tɔɔ na tɛtu tɛɛ na tɛŋku taa nyéma, na antulinya ɪnɛ ɪ taa nyəm tənə təpai yooki yontu si:

Yələa tənə í tala na pá sa

wei ɪ caya kumte tɔɔ tɔ na lwəyaya.

Pa teeli na pa pəsuyu í wɛɛ tam.

¹⁴ Tənaya weesin nyéma liyiti cɔwa si: Ami. lɛna sɔsaa náá hɛntɪ atɛ na pá sɛɛ.

6

Kutaalətu

¹ Pə waali ké ma na lwəyaya kɔla kutaalətu naatosompəɣɔlaya ɪnɪ ɪ taa kolumtu. Ḿpúyú ma nu weesin nyéma liyiti mpe pa taa nəɣɔlu nəɣɔ. Pə lapaya ɪsu tɛv holuyu taka, na í tɔŋ si: Kɔɔ. ² Ma nyənaya mpv ɪlɛ ma ná kpayanvɔhɔlɔmɔya nté, na wei ɪ caya ka tɔɔ tɔ ɪ tɔka tɔɔv. Ḿpúyú pa ha-ɪ teeli ntenuyu. ɪ ké kəllu ké, na í tɛɛ si ɪ tasəɣɪ kəlvɔv tɔtɔ.

³ Pə waali ké lwəyaya kɔla kutaalətu naale nyəntv. lɛna má nu weesin nyéma mpe pa taa naale nyəŋ nəɣɔ si: Kɔɔ. ⁴ Ma nyənaya ɪlɛna má ná kpayanvɔsɛɛmɔya luwa. Na pá ha ka tɔɔ cayalv kɛ pəsuyv si í yoosi tɛtu tɔɔ yələa tənə na pá yoo na pá kv təma. lɛna pá cɛɛ-ɪ layatɛ taa layatɛ.

⁵ Pə waali ké lwəyaya kɔla kutaalətu tooso nyəntv, na má nu weesin nyéma tooso nyəŋ təma si: Kɔɔ. Ma nyənaya mpv ɪlɛna má ná kpayanvɔkpɛɛtaya luwa na ka tɔɔ cayalv tɔka sanəya kɛ ɪ nin taa. ⁶ Ḿpúyú ma nuwa ɪsu nəɣɔlu nəɣɔ taka na ka luna weesin nyéma liyiti mpe pa hɛkv na ká tɔ si: Kuyaku kolumvɔv təmlɛ lapv kɔfɛlvɔv nté tɔɣənaya pee kiloo kolum. lɛna tɔɣənaya pee lɛŋka kɛ kiloona tooso ké kuyaku kolumvɔv təmlɛ. Ama pə kpayav nim na solum tɔ, taa kɛ pólé.

⁷ Pə waali kɛ lwəyaya kɔla kutaalətu liyiti nyəntv, na má nu weesin nyéma liyiti nyəŋ təma si: Kɔɔ. ⁸ Ma nyənaya mpv ɪlɛna má ná kpayanv atəntɔtɔtɛ taka luwa. Na pa yaa ɪ tɔɔ cayalv si sɛm, na wei ɪ húləɣí sɛtaa tɛcayalɛ tɔ ɪlé ɪ tɛŋəɣɪ ɪ waali. Ḿpúyú pa ha-wɛɛɛ toma kɛ tɛtu hɔɣəlɛŋ liyiti táá kolumvɔv tɔɔ, si pá kv yələa na layatɛ na nyəɣɔsi sɔsɔnsɪ na kvəməŋ, na pá lá na taalɛ wontu kv yələa.

⁹ Pə waali ké lwəyaya kɔla kutaalətu kakpasɪ nyəntv. Ḿpúyú ma ná kɔtaya tɔlatɛ tɛɛ ké mpa paa kɔwa tɔ pa ləsasi. ɪsɔ Təm na tampana nna pa nawa na pá heeliyɪ-yɛ tɔ pə tɔɔ ké pa kv-wɛ. ¹⁰ Na pá yəɣətəɣəna nəɔsi sɔsɔnsɪ si: Tacaa nanŋ tu na tampana tv, pəlee ké n ká hvuna atɛ nyéma, na pa kvɪ-tvɔv ɪsəntɔ tɔ, n tv-wɛɛɛ saləka? ¹¹ Ḿpúyú pa ha paa pa taa wei ké capa kuhulum na pá heeli-wɛ si pá yelɛ na pécó. Pə kaasa pəcəɣɔ, haləna pa taapalaa na pa təmlɛ taa akpelenaa mpa paa kv ɪsu pa kvv mpe tɔ pa nyuvv kɔɔ na kv yoosi na pécó.

¹² Pə waali ké lwəyaya kɔla naatoso nyəntv. Ḿpúyú tɛtu paasaa na tə seɛ teu, na ilim náá məli pilin ɪsu pa piisuyv puvv tɔ, na ɪsɔtv náá məli sɛɛv ɪsu caləm. ¹³ Na ɪsɔtɔlvŋasɪ náá lu ɪsɔtaa na si hotiyɪ atɛ ɪsu heelim ciyituyv fiki tvv na fikinaa akaa cɛkɪ na á hotiyɪ tɔ.

¹⁴ Na ɪsɔtɔnvɔv kɛɛli ɪsu pa kpiluyv takəlaya na paa naa-kɛ tɔ. Ḿpúyú pə kpɛsa pɔ́ŋ tənaya ɪ lona taa na pɛ ləsa tɛtu nti lum cənnaa tɔɣɔ tə lona taa. ¹⁵ Atɛ awulaa sɔsaa na nyuvv nyéma nyuvv nyéma na yoolaa taa sɔsaa na apila na pəsəlaa na yələa lɛlaa tənə, paa yomaa paa kasayampiya pa sewa na pá ŋməli kvkpaməŋ taa na pɔ́ŋ sulasi taa. ¹⁶ Na pá tɔŋ pɔ́ŋ na kvkpaməŋ si: ɪ kpəti tá tɔɔ, í takɪ tá tɔɔ ké teu təkulakula na tə taa lu wei ɪ caya kumte tɔɔ tɔ ɪ ɪsɛntaa, na pɛ hatələnə-tv na lwəyaya pááná tɔtɔ. ¹⁷ Pə taya pulv, pa pááná kuyaku sɔsɔŋkv tapəna. Awe pəsəɣəna na í kantəli?

7

Iseyeli kpeka yalaa nyvvy

¹ Pəle pə waali ma ná isətaa tillaa liyiti səŋa tetu ŋkulunasi liyiti tɔɔ, na pá kpa sɪ tənasi heelim na pá təkaa sɪ heelimaya ɪ taa fete tetu na tenku na tɔyɔ nakuli ku tɔɔ. ² Na má ná isətaa tillu nəɣəlv ɪlé tɔtɔ, na í luna ilim təlule tɔɔ na í təkə Weesuyu tu Iso kuyusuyv. Ḿpúyú ɪ yəɣətəna nəyɔ səsəya ke isətaa tillaa liyiti wei pa ha toma sɪ pá la tetu na tenku pə taa ke nanjanəŋa tɔ sɪ: ³ ɪ taa lata isayatu ke tetu na tenku na tun pə tɔɔ, haləna té te tá Iso pəyalaa tokun taa ké yusuyv na pəcó. ⁴ Ḿpúyú pa heela-m mpa pa tokun taa pa yusa Iso kuyusum tɔ pa nyuyv. Pa we yulunyɔɔŋ iyisi nunowa na iyisi nule na liyiti (144000) ke Iseyeli nyəma kpeka tənə taa. ⁵ Yulunyɔɔŋ iyisi naanowa na naaleɣe (12000) pá yusa Yuta kpekəle taa. Lupəŋ kpekəle taa ké iyisi naanowa na naale (12000). Katɪ nyəntɛ ké iyisi naanowa na naale (12000). ⁶ Asee nyəntɛ ké iyisi naanowa na naale (12000). Nefətali nyəntɛ ké iyisi naanowa na naale (12000). Manasee nyəntɛ ké iyisi naanowa na naale (12000). ⁷ Simiyəŋ nyəntɛ ké iyisi naanowa na naale (12000). Lefii nyəntɛ ké iyisi naanowa na naale (12000). Isakaa nyəntɛ ké iyisi naanowa na naale (12000). ⁸ Sapuləŋ nyəntɛ ké iyisi naanowa na naale (12000). Yosɛɛfu nyəntɛ ké iyisi naanowa na naale (12000). Pencamɛɛ nyəntɛ ké iyisi naanowa na naale (12000).

Yalaa tuutuuma taa tuutuuma

⁹ Pə waali ma nyənaya tɔtɔ, ɪləna má ná yəlaa kupin, nəɣəlv kaa pəsɪ na í kala pa tənə mpa paa we pə taa tɔ. Katenasi tənə taa na kpeka tənə taa na piitim tənə taa na nsəma tənə taa yəlaa ka wenna. Na pá səŋa kumte na lwəyaya pa isəntaa, na pá suu capanaa kɔhuluma na pá təkə pacuntu ke pa nin taa. ¹⁰ Na pá yəɣətəyənə nəɔsɪ səsənsɪ sɪ: Ta Iso wei ɪ caya kumte tɔ tɔ í na lwəyaya pa yapənə tá nyɔɔŋ. ¹¹ Isətaa tillaa tənə ná səŋaa na pá cəŋna kumte na səsaa na weesin nyəma liyiti ɪnɪ. Ḿpúyú pa hənta atɛ tənənɛnɛ na pá sɛɛ Iso. ¹² Na pá tən sɪ: Ḿpúyú pə weɛ. Tá Iso tənna talətv, na teeli, na ləmayasɛɛ, na nyana təmlɛ sɛɛv, na samtɔ, na pəsuyv, na toma ke tam tɔɔ. Ami. ¹³ Tənaya səsaa mpe pa taa nəɣəlv pəsaa-m sɪ: Yəlaa mpa pa suu capanaa kɔhuluma tɔ pa ké mpa na leye pa lunaa? ¹⁴ ɪləna má cə-ɪ sɪ: Ma cɛ nyá nyəmna. Ḿpúyú ɪ heela-m sɪ: Mpa paa nawa konyəŋ səsəɔv ŋku təɣələ. Pa cɔta pa capanaa ké na pá huləsi-weye lwəyaya caləm taa. ¹⁵ Pə tɔɔ ké pa səŋa Iso kumte tɛɛ na pá lakɪ ɪ təyaya taa ké təmlɛ ke tam tɔɔ. Wei ɪ caya ḿpúyú kumte tɔ tɔ ɪ ká caya pa kin na í kentiyi pa tɔɔ. ¹⁶ Nyəɣəsɪ yaa lukətv kaa tasa-weye kpav. Ilim kaa nyaya-we, hanaya nakəli ka kaa tasa-weye lapv. ¹⁷ Pə taya pulv, lwəyaya ŋka ka we kumte həkv tɔ ŋke kaa tiikiyina-we, na kaa pukina-weye weesuyu lvm sɛɛlaa kin. Na Iso ká husɪ pa isəlvm tənə təpaɪpaɪ.

8

Kutaalətv naatosompəyolaya nyəntv

¹ lwəyaya kəma na ká kəɔli kutaalətv naatosompəyolaya nyəntv ɪləna pə su isətaa təkɛtəkɛtɛ haləna pə polo ɪsu kaləfu həkv taa ké mpv. ² Pə waali ké ma ná isətaa tillaa naatosompəyolaya mpa pa səŋəyi Iso isəntaa tɔ. Ḿpúyú pa cəla-weye akantɛɛ naatsumpyolaya. ³ Tənaya isətaa tillu nəɣəlv ná kəma na í səŋ kətaya təlatɛ na í təkə ɪ nin taa ké wola cofolo wei ɪ taa pa wəki tulaalv tɔ. Ḿpúyú pa cəla-ɪ tulaalv ké səsəm sɪ í kpenna Iso yəlaa sələmvuyv na í lá kətaya ke kətaya təlatɛ nte pa lapənə wola na té we kumte isəntaa tɔ tɔ tɔɔ. ⁴ Isətaa tillu wei ɪ səŋa Iso isəntaa na í təkə tulaalv na í wəki tɔ tulaalv ɪnɪ ɪ nyɔəsɪ na Iso yəlaa sələmvutv pə kpəntaa ké na pə kpaaki. ⁵ Pə waali ké isətaa tillu kpaya tulaalvnaa cofolo ɪnɪ na í haa kətaya təlatɛ tɔɔ ké mamala ke ɪ ləpam na í məŋna na í pɛtɪ-ɪ tetu tɔɔ. Ḿpúyú tɛv suv hola ke kpaŋ kpaŋ, na pə yəɣətəyi yem yem, na tɛv nyəɣəsəyi ŋməlev ŋməlev, na tetu náá sele.

Akantɛɛ hulvyv

⁶ Isotaa tillaa naatosompəɣɔlaya mpa pa təkə akantɛɛ naatosompəɣɔlaya tɔ pɛlɛ pa tayana pa tɛɣi sɪ pa caa hɔlvɔv. ⁷ Mpúyú isotaa tillu kancaalaya nyəɲ hula akantələ. Tənaɣa pə pɛta atɛɣɛ tɔmpɛɛ na kəkə na pə sitina caləm, ɪlɛna antulinya həɣəlɛɲ tooso taa həɣəlvɔv kɔlvɔmvɔv nyaya, na pə nyaya nyutu lɔm nyəntɔ tənə.

⁸ Pə waalı kɛ isotaa tillu naalɛ nyəɲ ná hula ɪlɛ ɪ nyəntɛ. ɪlɛna pə pɛti pulu ɪsu pɔɣv səsəɲku kɛ tɛɲku taa na pə mɔɣi kəkə. Mpúyú tɛɲku həɣəlɛɲ tooso taa həɣəlvɔv kɔlvɔmvɔv lɔm pəsə caləm. ⁹ Na weesuyv nyəm mpi pu wɛ tɛɲku taa tɔ pə tintika tooso taa kɔlvɔmtələ sɪ, na kpulɛɲ tənə tintika tooso taa tintiyile kɔlvɔmtələ wakəlɪ.

¹⁰ Pə waalı kɛ isotaa tillu tooso nyəɲ hula ɪ akantələ. Mpúyú ɪsɔtulɔɲa səsəɲka ŋka ka məkaya kəkə ɪsu kahulaya tɔ ka kpəsə isotaa na ka hoti. Na pusi səsəɲsɪ na lɔm sɛɛlaa pə tintika tooso taa tintiyile kɔlvɔmtələ tɔ kɛ ka nyəkəa. ¹¹ ɪsɔtulɔɲa ŋkɛ ka hətɛ ntɛ sɪ Nyəɲ. Tənaɣa lɔm huwa tooso taa huɣule kɔlvɔmtələ lapa nyəɲ, na yɛlaa payalɛ nyɔɔ-wɪ ɪlɛna pá sɪ.

¹² Pə waalı kɛ isotaa tillu liyiti nyəɲ ná hula ɪlɛ ɪ nyəntɛ. Mpúyú pə hika ilim həɣəlɛɲ tooso taa həɣəlvɔv kɔlvɔmvɔv, na pə hika ɪsɔtv kɛ ɪ həɣəlɛɲ tooso taa həɣəlvɔv kɔlvɔmvɔv kɛ mpv tɔtɔ, na ɪsɔtulɔɲasɪ tintika tooso taa kɛ tintiyile kɔlvɔmtələ. Na timpi timpi pə hika mpv tɔ pə nav sɪ. Mpúyú səkɛtvɔv lapa ilim taa waatɔnaa tooso taa waatv kɔlvɔm. Na mpúyú na ahoo, ɪsɔtv na ɪsɔtulɔɲasɪ pə yela nav kɛ waatɔnaa tooso taa waatv nəɣəlv.

¹³ Ma tasa nyənvɔv tɔtɔ ɪlɛ cɔlvɔv ntɛ hatuu isotaa na ɪ kɔlvɔɣi, na má nu ɪ yəɣətəɣəna nəɣə səsəɣa sɪ wayo wayo. Isotaa tillaa tooso wei pə kaasaa tɔ ɪ kəɲ na ɪ hɔlvɔɣi ɪ akantɛɛ tɔɣələ ɪsu atɛ yɛlaa tɔm ká la wayo tɛ.

9

¹ Mpúyú isotaa tillu kakpasɪ nyəɲ hula ɪ akantələ, ɪlɛna má ná ɪsɔtulɔɲa nakəlɪ na ká kpəsəna isotaa na ká hoti atɛ. Tənaɣa pa cɛla-kɛɣɛ luman púyú səsəɔv saafv. ² ɪsɔtulɔɲa tula púyú ŋkv ɪlɛna nyɔɔsɪ ɪsu kəkə səsəɣa nyɔɔsɪ suv luw. Mpúyú nyɔɔsɪ nsɪ sɪ kulaa ɪlɛna sɪ kú ilim na sɪ təkɪ heelim. ³ Tənaɣa kɔtulɔɲ luna nyɔɔsɪ nsɪ sɪ taa na kv ya tɛtv tɔ, na pə tv-kɔv pəcəka sɔtv. ⁴ Na pə kpaala-kv sɪ kú taa la kawalaya kɛ nyutu na tuɲ na kɔnyənyəm tənə. Ama yɛlaa mpa pa tokuɲ taa fɛɪ ɪsɔ kɔvɔsɔm tɔ pa tike. ⁵ Pə ta ha kɔtulɔɲ kɛ mpaav sɪ kú kv-wɛ. Ama sɪ naasvɔv tike kɛ kú naasɪ-wɛɣɛ ɪsɔtvnaa kakpasɪ. Kv nyasvɔv wɔsɪ wɛ teitei kɛ ɪsu pəcəka. ⁶ Yɛlaa ka pɛɛkɪ sɛm kɛ ɪsɔtvnaa kakpasɪ ɪnɪ ɪ taa sɪ sana sɛm. Ama sɛm ká polo pooluɲ.

⁷ Kɔtulɔɲ ŋkv kv nəɣəsəna kɛ ɪsu pa kpɛɛlvɔv kpayaɲɛɲ sɪ ɪ tɛɛ yoo tɔɣə. Kv nyɔɔɲ tɔ ka wɛ kɛ ɪsu wɔla ntenɲ kɛ kv tema, na kv ɪsɛntaa nəɣəsəna ɪsu yɛlaa ɪsɛntaa. ⁸ Kv nyɔɔsɪ tayalaa kɛ ɪsu alaa nyɔɔsɪ, na kv kɛla wɛ kɛ ɪsu tɔɣəlaya kɛla. ⁹ Kv lanɲa tɔ caya kɛ ɪsu nyəɣətv toko kɛ kv suuwa. Kv kɔlvɔv na kv kɛɲ makɪ tɔ, ye n nuwa n tɔɲ kɛ sɪ kpayaɲɛɲ hɔɲvɔv kɛɛkɛnaa payalɛ na ɪ lakɪ kpɛtɛlɛ kpɛtɛlɛ sɪ ɪ puki yoo tɔ. ¹⁰ Kv susɪ na nyəma kɛ ɪsu pəcəsɪ, na kv susɪ nsəɣi kv pəsəɣəna na kú la yɛlaa kɛ ɪsayaɲv kɛ ɪsɔtvnaa kakpasɪ. ¹¹ Luman púyú səsəɔv taa isotaa tillu ntɛ kv wulav səsə. Hɛpəla nyéma ná yaa-ɪ sɪ Apatəɲ, na Kələkɪ nyéma sɪ Apoliyɔɲ, na pə kɔtuluyv ntɛ sɪ wakəlv.

¹² Kancaalaya wahala tɛɛna ntɛ, pə kaasa wahalanaa naalɛ wɛɛ pa kəɲ.

¹³ Mpúyú isotaa tillu naatoso nyəɲ hula ɪ akantələ. Tənaɣa ma nu pə yəɣəta kətaya tɛlatɛ nte pa lapəna wɔla na tɛ wɛ ɪsɔ ɪsɛntaa tɔ tɛ ŋkulɔɲa taa həɲ liyiti kin. ¹⁴ Isotaa tillu naatoso nyəɲ wei ɪ təkə akantələ tɔɣə pə heelaa sɪ ɪ hətɪ isotaa tillaa liyiti wei pa tv alukpala kɛ pəɣə səsaya ɪfɛlatɪ nəɣə tɔ. ¹⁵ Tənaɣa pa hɛta isotaa tillaa liyiti ɪnɪ. Paa tema-wɛɣɛ tayanvɔv kɛ na pá caya sɪ ye pə tala pənaya na ɪsɔtv na kɔvaku na waatv ɪnɛɣɛ teitei ɪlɛ pa kv yɛlaa tintika tooso taa tintiyile kɔlvɔmtələ. ¹⁶ Na pa heela-m yoolaa mpa pa caya kpayaɲɛɲ tɔ pa nyvɔv. Paa wɛ iyisi iyaya (1000) kɛ tɔm ŋmvɔv (200) kɛ. ¹⁷ Pə lapa-m mpv ɪsu toosɛɛ taka, na má ná kpayaɲɛɲ na ɪ tɔ cayaɲa na pá wɛ ɪsəna mpi tɔɣəlv, paa suu nyəɣətv tokonaa kɛ na pá sɛɛwa ɪsu kəkə, na pá wɛ pooku ɪsu liyitee pələ na pá wɛ kasasəɲa ɪsu asimti wɛv tɔ. Kpayaɲɛɲ nyɔɔɲ ka wɛɛ kɛ ɪsu tɔɣəlasɪ nyɔɔɲ, na kəkə na nyɔɔsɪ na asimti pə lukayana ɪ nɔɔsɪ. ¹⁸ Mpúyú ɪsayaɲv

səsəəntu tooso inε, kəkə na nyəsı na asimti mpi pə lukayana kpayanəŋ nəsı tə, pə ku yəlaa tintika tooso taa tintiyile kuləmtəle. ¹⁹ Pə taya pulu tə, kpayanəŋ nəsı taa na ı susi taa ké ı apalətu ka wεε. ı susi nəğəsəna tumaa ké. Si wεna nyəŋ na nyəŋ inəyi si lakəna yəlaa ké isayatu.

²⁰ Paa na mpv, yəlaa mpa pə kaasaa tə, pa tənə mpa wahalanaa səsaa panε pa ta ku tə, pa ta yele pa mayamaya pa nin kulupumnəa. Pa ta yele aləyaa na tıŋ wei pa lupəna wula na nyəğəlvu kuhuləmvu na nyəğəlvu kuseemvu na pεε tə na tıŋ kila ké laav. Pəyele pə tənaya mpv pu naa, pu nuki, pu təŋ. ²¹ Na yəlaa mpa pə yela mpv tə pa ta yele pa nyəŋ inı se ısu, yuləkulε na topotopo təma na asilima na pa ηmuləm.

10

Isətaa tillu na takəlaya səkpelaya

¹ Pə waalı ké ma ná isətaa tillu təŋ tı ləlu na ı luna isətaa na ı tii, na puləpu ısu isəŋmuntəvu nyala ı tə na kayəlu cəna ı nyəvu. ı isəntaa wε ké ısu ilim na ı nəəhεε ısu kəkə nsəma səsəəna kuləvu tə. ² ı ka təkə ı nin taa ké takiliya na ká hεtaa, na ı su ı ntəyən nəəhəle ké tenku tə na ı mpətəŋ nyəntε ké tətə tə. ³ ı ləna ı má kapuka na nəğə səsəyε ısu təyəlaya wiiku yu tə. ı təma mpúyú ka mapu ləna tēv hola naatosompəyolaya inı ı cəna hola. ⁴ Pə təma yəğətaya ké mpv ləna má tayanı ma tı si ma ηmaaki. Mpúyú ma nu pə yəğətəna-m na isətaa si: Nmesı nti tēv hola naatosompəyolaya inı ı yəğətə tə, taa ηmaa.

⁵ Isətaa tillu wei maa nawa na ı səŋa tenku na tətə pə tə tə, ı kpaasa ı nin ntəyən na isə, ⁶ na ı tuuna isə wei ı wε tam tə tə, wei ı ηma isətanəvu na pə tənə mpi pə wε ku taa tə, na tətə na pə tənə mpi pə wε tə taa tə, na tenku na pə tənə mpi pə wε ılé ı taa tə, si pə fεi wule suu tətə. ⁷ Waatu wei isətaa tillu naatosompəyolaya nyəŋ ká huli ı akantəle təyə isə ká yoosi lapu ké mpi ı suwa na ı təŋəyi na ı lakı na pə ηməlaa tə. ı ka təma pə təm heeluyə ké isə kuyəğətutu tēləsəlaa mpa pa ké ı pəyalaa tə.

⁸ Pə waalı ké yəğətəvu mpi pu təma isətaa ké yəğətənav na má nu tə pə tasa-m si: Polo na ı m v isətaa tillu wei ı səŋa tenku na tətə pə tə tə ı nin taa ké takiliya ηka ka hεta mpv tə.

⁹ Mpúyú ma kulaa na má polo isətaa tillu kin na má təmı-ı si: Cεle-m takiliya ηkε. Tənaya ı təma-m si: Mv-kε, na ı təyə-kε. Kaa la ləlen ısu tıŋ ké nyá nəğə taa. Ama kaa la nyəŋ ké nyá hiluyə taa. ¹⁰ Ma m v takiliya ηkεyε isətaa tillu nin taa ləna má təyə-kε. Ka lapa ləlen ké ma nəğə taa ısu tıŋ. Ama ma kəma na má li-kε ləna ká lá nyəŋ ké ma hiluyə taa.

¹¹ Mpúyú pə təma-m si: Pə wεε si n ká tasa tətəyə isə kuheelitu kpaaləvu ké yəlaa payalε na piitimnaa payalε na nsəma payalε na awulaa səsaa payalε ké. Tə ké pa nyəntu ké.

11

Seliya nyəma naale

¹ Pə təma təyə pə cεla-m camləvu ηku pa mayasəyənə na ku nəğəsəna ısu kpátúyú tə. ı ləna pə tə-m si: Kulı na ı kεεsi isə təsεle səsəəle na kətaya təlate tətə, na ı kala mpa pa sεε isə ké isə təsεle səsəəle tənε tə taa tə. ² Ama yelina tə waalı tə taasi, taa mayasi. Pə taya pulu tə, pa yelina kpai nyəma ké ıcate nanŋ nyəntε ké si pεle pá yaya-tεyε nəəhεε ké isətonaa nule na naale taa. ³ Maa kusi ma təm tampana hullaa naale mpa pa suu ləyaya wontu nti tə wε ısu fələtənaa taka tə na má tili. Paa kpaalı isə kuheelitu ké kuyεen iyaya na kuyεen ηmənəvu na nutoso (1260) inı ı taa.

⁴ Ma təm tampana hullaa naale inəyale Olifinaa naale na fətəlanaa naale wei ı səŋəyi katenja tənə Caa isəntaa tə. ⁵ Ye nəyəlv kulaa si ı lakı-wεyε isayatu, kəkə lukəna pa nəsı taa ké na ká kuyı pa kolontunaa. Na mpv tətəyə pə wεε, ye wei ı kuləyi si ı lakı-wεyε isayatu, ka ku-ı kεle mpv. ⁶ Pa wεna pəsəvu si pá kpa tēv na ku taa nu pa isə kuheelitu kpaaləvu waatu tənə taa. Na pa wεna pəsəvu tətə si pá la na ləm pəsi caləm, na tətə si pá naasi atε na wahalanaa tənaya kotokoto ké isəna mpi pa caa tə.

⁷ Pa kəŋ na pá tɛ nti pə heela-we tɔɔ kpaalɔyɔ ɪlɛna luman púyú səsəw taa wontuyɔ kuli pa tɔɔ. Na ku kəli-we na kú ku-we. ⁸ Na paa hənti mɔpúyú ɪcatɛ səsəwle patəma taa. Tə taa tənaya pa tɛma pa Səsə kɛ səm tesika tɔɔ kɛ kam. Ye pə kɛəsaa, pa yaakuyɔ sɪ Sətm na ɪcipiti tɔ, ɪcatɛ səsəwle ntɛyɛ pa wɛna. ⁹ Na piitim tənə na kpekə tənə na nsəma tənə na katenasɪ tənə taa pə yəlaa ká nyənəyɪ sətəa mɔpɛyɛ kuyɛɛŋ tooso na kuyaku həku taa na pá hənta mpv. Pa kaa tisi sɪ pá pi-we. ¹⁰ Tɛtu tɔɔ yəlaa tənə lanlɛ ká həɛ ɪsu yəlaa panɛ pa səpu tɔ. Paa paa teu na pá lá təmayə kucəw. Pə taya pulɔ tɔɔ, ɪsə kuyəɔtutɔ tɛləsəlaa panɛ pa naale paa paasaa kɛ na pá tɔ atɛ yəlaa kɛ wahala. ¹¹ Kuyɛɛŋ ɪnɪ ɪ tooso na kuyaku həku taa kəma na pə tɛɛ ɪlɛna weesuyɔ feesɪŋ luna ɪsə na ɪ suv pa taa na pá kuli. Mpa pa tənə pa na-we tɔ sɔɔntɔ kpa-weyɛ səsəm. ¹² Mɔpúyú pə yəɔtənə ɪsətəa kɛ ɪsə kuyəɔtutɔ tɛləsəlaa mɔpɛ pa naale sɪ: ɪ kpa cənɛ. Tənaya pa suv pulɔ ɪsu ɪsənmuntuyɔ taa na pá kpa ɪsə, na pa kolontunaa tənəna-weyɛ nyənuyɔ kɛ mpv. ¹³ Tənɛ ɪnəyɪ kpakpaa kɛ tɛtu suv seluyɔ kɛ səsəm, ɪlɛna ɪcatɛ səsəwle həɔlɔŋ naanɔwa taa lɛŋku kutulun hoti, na pə kú yəlaa ɪyisi naatosompəɔlaya (7000) kɛ tɛtu seluyɔ mpv tɔ. Sɔɔntɔ kpa yəlaa lɛlaa kɛ səsəm, ɪlɛna pá suv ɪsətəa ɪsə kɛ teeli hav.

¹⁴ Wahala naale nyən tɛɛwayalɛ. Ama tooso nyən ká kənə nɔɔnɔɔ.

Akantəle naatosompəɔlaya nyəntɛ hvlɔyɔ

¹⁵ Mɔpúyú ɪsətəa tillu naatosompəɔlaya nyən hula ɪ akantəle. ɪlɛna pə yəɔtənə ɪsətəa na tɔŋ sɪ: Pənɛntaa Tacaa na ɪ Mesii paa təkənə tɛtu tɔɔ kɛ kawulaya, na tam tɔɔ kɛ paa təkɪ-kɛ. ¹⁶ Tənaya səsaa hiu na liyiti wei ɪ caya kumlee tɔɔ kɛ ɪsə ɪsɛntaa tɔ ɪ kulaa, na ɪ hənti atɛ na pá sɛɛ ɪsə sɪ:

¹⁷ Tacaa ɪsə kawulaya tɔ,
nyá wɛnna, na nyaa wɛnna.
Nyana tɛmlɛ kɛ ɪsənə n lapu
na nyá tɔŋ səsəw tɔ.

Na ɪsənə n suv kawulaya tɔɔ tɔ.

¹⁸ Piitimnaa mukaya pááná kɛ səsəm.
Pənɛntaa keɛ pə talaa sɪ nyaa hvlɔ nyá pááná.
Sətəa hɔvnav tala mpv.

Pənɛntaa keɛ pə talaa sɪ n fɛli nyá pəyalaa
ɪsə kuyəɔtutɔ tɛləsəlaa kɛ pa fəɔtɔ.

Na n fɛli nyá nyəma tənə mpa pa nyanəna-ŋ tɔ.

Paa səsaa paa piya.

Na pənɛntaa keɛ pə tala n wakəli mpa
pa wakəlayɪ tɛtu tɔ.

¹⁹ Mɔpúyú ɪsə tɛsɛɛle səsəwle kɛ ɪsəntɔnyɔ taa tulaa, na nɔɔsɪ pɛɛluyɔ atakaa naaki. Tənaya tɛv nyəɔsaa, na pə yəɔtɪ, na tɛv holi, na tɛtu sele, na tɛmpɛɛ hotiyɪ səsəm səsəm.

12

Alv na Tum səsə pa təm

¹ Mɔpúyú kəkəlɔ səsə nɔɔlɔ ɪ lapa hatuu ɪsətəa. Alv nɔɔlɔ ɪ takənə ilim kɛ ɪ tɔɔ ɪsu pa takuyɔv puyɔ tɔ, na ɪsətu náá wɛ ɪ nɔɔhɛɛ tɛɛ, na pə lɔv ɪsətulɔnasɪ naanɔwa na naaleɛyɛ ntenuyɔ na pə tɛ ɪ nyuyɔ. ² ɪ ka puwaya tətɔyotɔyɔ na ɪ wɔsa lɔluyɔ, na lɔluyɔ kɔnyəntɔyɔlɛ na pə wɔsasɪ kpa-ɪ na ɪ suv kapusi mapv.

³ Tənaya kəkəlɔ lɛlɔ ná tasa lapu tətɔyɔ ɪsətəa. Tum səsə wei ɪ sɛɛwa ɪsu kəkə tɔ ɪ luwa, ɪ nyəwɛn wɛ naatosompəɔlaya na ɪ həŋ kɛ naanɔwa, na ntenɪŋ tɛma paa ɪ nyuyɔ ŋku ku tɔɔ.

⁴ Mɔpúyú ɪ paala ɪsətəa kɛ ɪsətulɔnasɪ tintika tooso taa kulɔmtɛlɛ na ɪ suka na ɪ pɛtɪ tɛtu tɔɔ. ɪlɛna ɪ sɛŋ alv ɪsɛntaa sɪ ɪlɛ ɪ lɔli ɪ pəyaya na ɪnɪ ɪ li. ⁵ Apalɔpəyaya ŋka kaa tiiki piitimnaa tənə na nyəɔlɔyɔ kpátúyú tɔyɔ alv ɪnɪ ɪ lulaa. ɪlɛna pə kpaana ɪ pəyaya na pə pona-kɛyɛ ɪsə na ɪ

kumte pə kin. ⁶ Ilena alu náá se na í polo wulaya tetu taa. Iso ka tayana-ı təcayale ke tənaya sı í caya na pá tǝ-ı kuyeyi iyaya na kuyeyi ɲmɔnɔyɔ na nutoso (1260) taa.

⁷ Ḿpúyú yooú kula isɔtaa. Miseli na ı isɔtaa tillaa na tum na íle ı isɔtaa tillaa pa yookina na tǝma. ⁸ Ama Miseli-we pa kǝla tum na pá tǝyǝnı ı na ı isɔtaa tillaa ke isɔtaa. ⁹ Na pá peti tum sǝsǝ yaa Satani wei ı puyusiyi antulinya tǝna tǝ. ı na ı isɔtaa tillaa ke pa kpǝntaa na pá peti atǝ.

¹⁰ Ḿpúyú ma nu pǝ yǝyǝtǝna isɔtaa na ton ton sı: Pǝnǝntaa pǝ tala Iso í waası. Pǝnǝntaa ké Iso ká hólí ı kawulaya ton. Na pǝnǝntaa ké ı Mesii ká hólí íle ı pǝsuyɔ. Pǝ taya pulu tǝǝ, tá taapalaa tǝm suulu wei ı ka sǝɲaya tá Iso isǝntaa na í suuki-weye tǝm ke tam tǝ pa lǝsa-ı isɔtaa na pá peti. ¹¹ Iwǝyaya calǝm ton tǝǝ, na tampana tǝm nti pa kpaalaya tǝ tǝ ton tǝǝ pa kǝla-ı. Paa hawa pa weesin ké sı ye sǝm sǝm. ¹² Pǝ tǝǝ ile isǝtǝnuyɔ na ku taa nyǝma me í paa teu. Ama atǝ na tenku pǝ tǝm wǝnna waiyo. Mpi tǝ, Iǝyǝu sǝsǝ luna isɔtaa na í tii mǝ cǝlǝ na í haya pááná ke teu, ile pǝ taya pulu tǝǝ, ı nyǝmá sı ı wule wusaa.

¹³ Tum kǝma na í ná sı pa peti-ı atǝ, ilena í suu alu wei ı ka lula apalupǝyaya tǝ ı waalı ké seu. ¹⁴ Ḿpúyú pǝ nyǝsa alu ke hǝkǝle sǝsǝ ken naale sı í kuli huntu na í tala ı təcayale ke wulaya tetu taa. Tǝnaya paa tǝǝ-ı pusı tooso na pǝnaya hǝyǝluyɔ taa, na tum kaa keesi-ı. ¹⁵ Tǝnaya tum tǝ lǝm na ı nǝyǝ na pǝ lá isı pǝyǝ sǝsǝya ke alu ını ı waalı sı lǝm hola í kpaaya-ı. ¹⁶ Ama tetu waasa alu ını, tetu haa nǝyǝ na tǝ li lǝm mpi tum ka tǝna ı nǝyǝ ke mpɔ tǝ. ¹⁷ Ḿpúyú tum mu alu na pááná ke sǝsǝm, na í polo na í yoonaa alu piya nsi pǝ yelaa tǝ. Mǝyǝle pa tǝna mpa pa tǝɲǝyı Iso kǝheelitu na pá tǝka teu ke tampana nna a tǝǝ Yesu kulaa tǝ. ¹⁸ Ilena í polo ı sǝɲ tenku nǝyǝ tǝǝ.

13

Wontu naale tǝm

¹ Ḿpúyú ma na wontuyu nakulı na ku lukǝna tenku taa. Ku hǝɲ we naanɔwa na ku nyǝɲ ke naatosompǝyǝlaya. Na ntenin tema paa ku hǝluyɔ ɲku ku tǝǝ. Na pá ɲmaa ku nyǝɲ tǝǝ ké hǝte nte tǝ tǝuki Iso tǝ. ² Wontuyu ɲku ma na mpɔ tǝ ku nǝyǝsǝna kpou ké, na ku nǝɲhǝe ná nǝyǝsǝna wontuyu ɲku pa yaa sı wusi tǝ ku nyǝna, ku nǝyǝ isı tǝyǝlaya nyǝɲka. Ḿpúyú tum sǝsǝ ha-kuyɔ ı toma na ı kawulaya kumte na ı pǝsuyɔ sǝsǝɲku. ³ Wontuyu ɲku ku nyǝɲ taa lenku caya ké isı pu ku-kuyɔ isayakuyɔ. Ama timpi pu ku-kuyɔ isayakuyɔ ke mpɔ tǝ pǝ waawa. Ḿpúyú antulinya tǝna puyula wontuyu ɲku na pá we ku waalı. ⁴ Tǝnaya yǝlaa tǝna suu tum sǝsǝ ke sǝɛu ke ı hav ı pǝsuyɔ ke wontuyu tǝ pǝ tǝǝ. Na pa sǝɛkaya wontuyu tǝtǝ na pá faalǝyı sı: Wontuyu kǝnǝ ku taka wǝe kǝle? N ke awe na nyá na-ku í sǝɲ na í yoo?

⁵ Ḿpúyú pǝ ha wontuyu ke mpaav na kú yǝyǝtǝ kalampaanı tǝm na ku tǝu Iso. Na pá ha-kuyɔ pǝsuyɔ sı ku paası na kú lá isǝtǝnaa nule na naale taa. ⁶ Tǝnaya ku suu Iso ké footuyu, na ku yaa ı hǝte na timpi ı wǝe tǝ na pa tǝna mpa pa we isɔtaa tǝ na ku tǝu. ⁷ Na pá ha-kuyɔ mpaası ku yoonaa Iso yǝlaa na kú kǝli-we. Na pá ha-kuyɔ pǝsuyɔ sı ku kpiliki kǝpǝka tǝna na piitim tǝna na nsǝma tǝna yǝlaa na katenası tǝna yǝlaa. ⁸ Atǝ yǝlaa tǝna ká sǝɛna-ku. Mpa pa hǝla pa ta ɲmaa Iwǝyaya ɲka pa kuwa tǝ ka weesuyɔ takǝlaya taa ké tuu antulinya kancaalaya tǝ mǝ paa sǝɛna-ku.

⁹ Ye wei ı ké tǝm nulu pǝntı í nu. ¹⁰ Ye pǝ tǝ yulu wei ké hatuu ı tanan tǝe sı paa tǝki-ı salǝka, isı pa tǝka-ı salǝka ını, pu saalǝyı. Na ye pǝ tǝ wei ileye hatuu ı tanan tǝe sı paa ku-ı na layate, isı pa ku-ı na-te, pu saalǝyı. Pǝ tǝǝ ké Iso yǝlaa ka tǝki suulu na pá tǝ Iso ké naani ké ɲpúyú tam.

¹¹ Ḿpúyú ma ná wontuyu lenku na ku luna tetu tǝe. Ku hǝɲ we naale na í nǝyǝsǝna iwǝyaya hǝɲ, na ku yǝyǝtaya isı tum sǝsǝ. ¹² Ku lapǝna kancaalaya wontuyu pǝsuyɔ tǝnaya kule ku isǝntaa. Na ku caalayaa tetu na tǝ tǝǝ yǝlaa sı pá sǝe kancaalaya wontuyu ɲku pu kuwa isayakuyɔ na pǝ waa tǝ. ¹³ Ḿpúyú wontuyu naale nyǝɲku kǝnǝ ku lapa piti tǝma sǝsǝna. Halǝna ku lakaya na kǝkǝ lukǝna isɔtaa na ká tiiki atǝye yǝlaa tǝna isǝntaa. ¹⁴ Pǝ ha-kuyɔ

mpaav si kó la piti tēma nnaya kancaalaya wontuyu isentaa tō, ku tolisa atē yēlaa ké na-ye. Ku heelaya atē yēlaa si pá lu wontuyu ŋku layatē hikaa na paa na mpv ku wēna ku weesuyu tō ku leesuyu. ¹⁵ Ilena pá há wontuyu naale nyēŋku ŋkuyu pəsuyu si ku woso weesuyu feesiŋ ké kancaalaya wontuyu leesuyu tō, na leesuyu ŋku ku yəɣətəyi, na kó pəsi na kó kó pa tēna mpa paa sēeki-ku tō. ¹⁶ Ḿpúyú wontuyu ŋku ku caala yēlaa tēna tēpai, piya na səsaa na apila na konyəntūnaa na yomaa na kasayampiya, si paa yusi paa wei i niŋ ntəɣəŋ taa na i tokuyu taa. ¹⁷ Ye pa ta yusi wei ké kuyusum pənē, puntv u pəsəyi na í ya yaa í pēeti pulv. Kuyusum mpəɣəle wontuyu ŋku ku hətē, yaa kəkəletv nti tē húláyí si ku hətē tō.

¹⁸ Ləmayasē təhulle nté cənē. Ye wei i wēna layatv puntv pəsəyi na í cəkəna wontuyu ŋku ku kəkəletv, pə taya pulv tō, kəkəletv nti tē lu yulv hətē ké. Kəkəletv ntəɣəle nasətosō na nutosō na naatosō (666).

14

Mpa pa nyəŋ pə yapa tə pa yontu yoou

¹ Ḿpúyú ma nyənaya, Ilena má ná Iwəyaya na ká səŋa Siyən puyv tō, na yēlaa iyisi nunowa na iyisi nule na liyiti (144000) wē ka cəlo, na pá ŋmaa pa tokuŋ taa ké kana ka Caa pa həla. ² Tənaya ma nu pə yəɣətəna isətaa na pə la yuŋ isu ləm kpenuyu na pá faləyi səsəm tō, isu tēv holuyuuna tōŋ tō pə taka. Pə yəɣətəya na má nukí tō, pə nəɣəsəna ké isu saŋku mataa kuləyuv pa saŋkūnaa mapv na pá wiiki isəna tō. ³ Na yēlaa iyisi iyisi iní i səŋa ḿpúyú kumte na weesiŋ nyéma liyiti na səsaa pa isentaa na pá yooki Isəsēle yontu kofatv. Yēlaa iyisi nunowa na iyisi nule na liyiti (144000) wei pa yapa tətə tō i paasi, nəɣəlv fēi wei i pəsəyi na í nyi yontu tənē tē yoou tō.

⁴ Mpe iní pa ta pilisi pa ti na alaa, pa caya ḿpúyú təcūŋ. Paa timpiyi Iwəyaya puki, pa təŋəyi-kəyē. Pə yapa-wəyē yēlaa həkv taa ké si pə caaləɣəna-wəyē Isə na Iwəyaya ké hav. ⁵ Pa ta nuna pa nəəsi na pəpətiya, pa fēina taalı nəɣəlv.

Isətaa tillaa tooso təm

⁶ Ḿpúyú ma na isətaa tillu lēlv na í kuləyi hūntv ké hatuu isətaa. I wēna Laapaalı Kupaŋ tam tō nyəŋ nəɣəlv si i kaasəyi atē yēlaa na piitimnaa tēna taa yēlaa na kpeka tēna na nsəma tēna na yēlaa tēna. ⁷ I yəɣətəyana nəɣə səsəya si: I nyana Isə na í tv-i teeli. Pə taya pulv tō, pənente pə talaa ké si í hūvna yēlaa ké təm. Wei i lapa isətənyuv na tətə na tēŋku na hila tō í sēe iní.

⁸ Tənaya isətaa tillu naale nyəŋ ná luwa kancaalaya nyəŋ waalı na í təŋ si: I tu hotaa, Papiloni səsə tu hotaa. Iní i nyəsəna piitim tēna yēlaa ké i solum, i asilima səsəna aní a solum.

⁹ Isətaa tillaa naale iní i waalı ké tooso nyəŋ luwa na í yəɣətəyana nəɣə səsəya si: Ye wei í sēe wontuyu ŋku na ku leesuyu na í tó ku kuyusum ké i tokuyu taa yaa i niŋ taa tō, ¹⁰ puntv mayamaya ká tē na í nyə Isə solum, i pááná səsəna nyəm mpi i pəla i pááná kəpv taa na pá tá pala pə taa ké pulv tō. I ká ná kaŋkaŋsi ké kəkə na asimti pə taa ké isətaa tillaa nanŋ nyéma na Iwəyaya pa isentaa. ¹¹ Na kəkə ŋka ka taa pa naa ḿpúyú kaŋkaŋsi tō tam tō ké ka nyəsə kuləyana isə. Mpa pa sēe wontuyu ŋku na ku leesuyu na pa yusa-wē na ku hətē kuyusum tō, ḿpúyú pu wē tam tō, həesuyv fēi.

¹² Pə tō ké Isə yēlaa mpa pa təŋəyi i kuheelitu na pá nukəna Yesu ké teu tō pə wē si pá tōki suulu.

¹³ Ḿpúyú ma nuwa pə tōma-m na isətaa si: Nmaa takəlaya taa si pə kpayav pənentaa tō mpa pa səki Taca təmle taa təɣəle lelen nula. Ilena Feesuyu tō si: Nn, tampana ké, pa tōma tōŋ nyəna wēna pa lapa tō, pə tala pa həesi. Pə taya pulv, kəpantv nti pa lakaya tō nti tē təŋəyana-wē.

Kumtv tate

¹⁴ Ma nyənaa tətə ilē ma ná isəŋmuntuyv kuhulumuyv nté, na nəɣəlv caya ku tō, na puntv nəɣəsəna yulv, na wola ntenuyu tema i nyuv, na i niŋ taa ké lemse ləŋ nyəŋ. ¹⁵ Ḿpúyú isətaa

tillu lelu luna Iso taseele sasole taa na i yagatana wei i caya isonmontuyu too to na nayo sasaya si: Kpaya nya lemse na n kó, komtu talaa ké. Tetu puwa to, komtu talaa ké. ¹⁶ Tənaɣa wei i caya isonmontuyu too to i tu i lemse ké tetu too, ɛlena pə kó tetu too.

¹⁷ Na isətaa tillu lelu náá luna isətonuyu taa Iso taseele sasole taa na ilé i təkə lemse ləŋ nyəŋ tətə.

¹⁸ Ḿpúyú isətaa tillu lelu wei ilé i wəna pəsuyu kə kəkə too to i luna kətaya təlate na i kəw. ɛlena i yagatana isətaa tillu wei i təkə lemse ləŋ nyəŋ to na nayo sasaya si: Kpaya nya lemse na n kóólí tetu too lesəŋ tukun, i puwaya. ¹⁹ Tənaɣa isətaa tillu tu i lemse na i kóólí tetu too lesəŋ tukun, na i pəti-i Iso pááná sasəna lesəŋ tənyaasəle taa. ²⁰ ɛlena pá nyaasi lesəŋ kə ɪcatə waali ké tənyaasəle taa, na caləmyu luna tənyaasəle tənə na ku kpe kpokpokpo na pə polo isu kilomətələnəa ŋmənuyu na nuwəwa (300), na pə luma isu mətəli kuləm na həyoluy.

15

Kantəkaya naasuyv

¹ Ḿpúyú ma ná isətonuyu taa kə kəkəlo nəyol ilé tətə. I təwaya na i təm wə ha. Isətaa tillaa naatosompəyolaya təkəna kənaasənam kə təm naatosompəyolaya. Ḿpəy i pə tēsəyənə naasənəu ɛle pə təma. Na kantəkaya nyəntu tənəyɛ Iso ná tu yekina ḿpúyú i pááná.

² Ḿpúyú ma ná tin pə isu tenku, na i na kəkə pə sitaa. Na má ná tətəyɛ mpa paa kəla wontuyu na ku lēsuyu na ŋku ku kukalətu nté ku hətə to. Pa səŋa tin wei i pə mpv isu tenku to i nəy, na pá təkə sanjənəa mpa Iso cəla-wə to. ³ Na pá yooki Iso təmlə tu Moisi yontu na ləwəyaya nyəntu si:

Tacaa Iso kawulaya tu,
nyá təma kulapɛ təw wə səyəntu,
na a təm wə piti.

Piitimnaa tənə təpəi wulav.
Mpi n suwa na n tənəy i na n lak i to,
pə siyisaa na pə wəna tampana.

⁴ Tacaa, wei i kaa nyana-ŋ to pəntu wɛɛ?

Awe ká kisina-ŋ teeli tuyv?
Pə taya pulv, nyá tike n wənna tənəŋ.
Piitimnaa tənə yələa ká tɛ na pá kəw,
na pá lun nyá tɛɛ na pá sɛɛ-ŋ.
Pə taya pulv, pə kula nyá kulapətu
kupəntu too ké na pə hólí təkɛɛɛ.

⁵ Pəle pə waali ké ma ná isətaa Iso taseele sasole tulaa, na tə taa kə cəkəle nte tə hólíyí si Iso wɛɛ to. ⁶ Ḿpúyú isətaa tillaa naatosompəyolaya wei i ka təkə kənaasənam təm naatosompəyolaya in i to pa lu Iso taseele sasole nte tə taa. Na pá suu kponkpontu toŋ nyəntu wontu kuhuləmtu na tə mvyi kəkə kə nyənənyən i, na pá ləla pa lanja taa kə wula tampanaa.

⁷ Tənaɣa weesin nyéma liyiti in i taa nəyol i cəla isətaa tillaa naatosompəyolaya inəy i wula kəpənəa kə naatosompəyolaya, na pá suna Iso wei i wə tam too to i pááná. ⁸ Ḿpúyú Iso teeli na i toma pə nyaləna Iso taseele sasole təkəmm. Nəyol ta pəsi na i suv Iso taseele sasole taa, haləna isətaa tillaa yoosi kənaasənam təm naatosompəyolaya in i na pəc.

16

Iso pááná mvyv təm

¹ Ḿpúyú ma nu pə yagatana isətaa tillaa naatosompəyolaya na nəy sasaya kə Iso taseele sasole taa si: I polo na i pəli Iso pááná kəpənəa naatosompəyolaya inəy i atɛ.

² Tənaɣa kancaalaya nyəŋ tɛwə na i pəli i kəpu kə atɛ. ɛlena səmolə asayɛɛ na kuwəwuna kpa yələa mpa paa yusa wontuyu kuyəsum kə pa to na pa sɛkaya ku lēsuy to.

³ Isətaa tillu naale nyəŋ ná pəla ɪ kəpu kɛ tɛŋku taa, ɪlɛna lɔm pəsɪ ɪsu yulɔ sətɔ caləm, na weesuyɔ nyəm mpi pu wɛ tɛŋku taa tɔ pə sɪ pə tənə tɔpaɪpaɪ.

⁴ Isətaa tillu tooso nyəŋ ná pəla ɪ kəpu kɛ pusi səsəŋsɪ na seɛlaa tənə taa, ɪlɛna pə lɔm pəsɪ caləm. ⁵ Ḿpúyú ma nu ɪsətaa tillu wei ɪ nyənəyənə lɔmnəa tɔɔ tɔ ɪ təma sɪ: Nyá wei n wɛ tənəŋ tɔ, nyá wɛnna, na nyaa wɛnna. N tənə siyisuyɔ kɛ nyá hɔvle tənɛ tɔ taa ké. ⁶ Isu paa lɛnta Isə yəlaa na Isə kuyəyətɔtɔ tɛləsəlaa tɔyɔ n cɛləyɪ-wɛyɛ caləm kɛ pənɛntaa sɪ pá nyɔɔ. Mpi paa lapa tɔ mpi pə fɛləyənə-wɛ. ⁷ Ḿpúyú ma nu pə yəyɔtə kətaya tɛlatɛ sɪ: Ḿpúyú mɛɛ, Taca Isə kawulaya tɔ, tampana na siyisuyɔ kɛ n tənəyɪ na ɪ hɔvkenə.

⁸ Isətaa tillu liyiti nyəŋ ná pəla ɪ kəpu kɛ ilim tɔɔ, ɪlɛna pə kpaaɪ-wəyɪ tɔŋ sɪ pə kəkə ɪ nyaya yəlaa. ⁹ Ḿpúyú hanaya paasaa na ká han yəlaa, halənə pá yaa Isə wei ɪ təkə kúnasənəm pənɛ pə takanaa na ɪ pəsuyɔ tɔ ɪ hətɛ na pá tɔv-ɪ. Ama pa ta yelɛ pa ɪsəyɔtɔ na pá tɔ Isə ké teeli.

¹⁰ Isətaa tillu kakpasɪ nyəŋ ná pəla ɪ kəpu kɛ wontuyɔ ŋkɔ kɔ kawulaya kumtɛ tɔɔ, ɪlɛna səkpetuyɔ nyala kɔ kawulaya taa, na yəlaa paasɪ na pá sɔvləyənə wɔsasɪ pə tɔ fɛɪ. ¹¹ Na pá tɔv ɪsətaa Isə ké pa wahala na pa sɛmola pə tɔɔ. Paa na mpɔ tɔ, pa ta yelɛ pa lakasɪ ɪsəyasɪ.

¹² Isətaa tillu naatoso nyəŋ ná pəla ɪ kəpu kɛ ɪfəlatɪ pəyɔ səsəyɔ taa, ɪlɛna ka lɔm nyɔɔ na pə ha mpaav kɛ awulaa səsaa mpa pa lukənə tɛv kite tɔɔ tɔ. ¹³ Ḿpúyú ma ná aləyaa tooso na pá nɔyəsənə salɛɛ, na pa luna tɔm səsə na wontuyɔ na Isə kuyəyətɔtɔ tɛləsɔlɔ pəpəɔtɔ pa nɔɔsɪ taa. ¹⁴ Aləyaa mpeyɛlɛ mpa pa lakɪ piti təma tɔ. Tənaya aləyaa mpe pa tooso pa kulaa na pá cɔɔkɪ tɛtɔ tənə awulaa səsaa tɔɔ sɪ pa kotiyɪ-wɛyɛ Isə kawulaya tɔ kuyakɔ səsəɔv wulɛ yoonav tɔɔ.

¹⁵ Nyənɪ, ma kən kəntɛ ké ɪsu ŋmulɔ. ɪlɛ ye wei ɪ təkə ɪ wontu sɪ ye pə talaa ɪ taa tɛɛ tapakpɛtɛ, ɪlɛ pɔntɔ ntɛ lɛlɛn nɔlɔ. Mpi tɔ, ye pa na-ɪ ḿpúyú tapakpɛtɛ fɛɛlɛ ká lapɪ-ɪ.

¹⁶ Ḿpúyú aləyaa mpe pa kota awulaa mpeyɛ timpi pa yaakənə Hɛpəla taa sɪ Haamakɛtən tɔ.

¹⁷ Isətaa tillu naatosompəyɔlaya nyəŋ ná pəla ɪ kəpu kɛ heelim tɔɔ, ɪlɛna pə yəyɔtənə Isə tɛsɛlɛ səsəɔlɛ taa na kumtɛ kin na nɔyɔ səsəyɔ sɪ: Pə lapayalɛ. ¹⁸ Ḿpúyú tɛv nyəyəsaa, na pə yəyɔtɔ, na tɛv holi, na tɛtɔ seɛ səsəm. Hatuu pə ŋmav yulɔ tɔ tɛtɔ ta selita seluyɔ pənɛ pə taka. Pənɛ ɪnɪ pə kəla kpakpaa. ¹⁹ Tənaya pə faya ɪcatɛ səsəɔlɛ kɛ həyɔlən tooso na pə yəkɪ. Na acaɛɛ səsəɔnə hotɪ tɛtɔ tənə taa. Isə tɔɔsə Papiloni səsə tɔɔ, ɪlɛna ɪ nyɔɔsɪ-ɪ ɪ kəpu taa pááná səsəɔnə sɔlɔm. ²⁰ Na tɛtɔnəa mpa lɔm ka cəɔnəa tɔ pá mɔkɪ yem, pa ta tasa pá keesi pɔɔŋ tɔtɔ. ²¹ Tɛv tɔmpɔŋ hotayana ɪsətaa ké na ɪ nyəkəyɪ yəlaa. Təmpɔlɛ kɔlɔmtəlɛ yun ka wɛ ɪsu kiloona nɔlɛ. Ḿpúyú yəlaa tɔv Isə ké naasuyɔ mpi təmpɛɛ anɪ a naasaya-wɛ tɔ pə tɔɔ. Pə taya pulɔ, naasuyɔ mpi pəlɛ pu kəla kpakpaa ké.

17

Wasanjalɪ kpitikpiti tɔm

¹ Isətaa tillaa naatosompəyɔlaya wei ɪ ka təkə kəpɔnəa naatosompəyɔlaya tɔ pa taa lɛlɔ kəma na ɪ yaa-m sɪ: Kəɔ na má hɔlɪ-ŋ saləka wei paa tɔ pusi payalɛ hɛkɔ taa wasanjalɪ səsə tɔ. ² ɪ kin kɛ atɛ awulaa lakaya pa asilima kɔlapɔtɔ, na ɪ asilima sɔlɔm kɛ atɛ yəlaa nyɔɔwa na pə kuyɪ-wɛ.

³ Ḿpúyú Feesuyɔ tɛɛna-m ɪlɛna ɪsətaa tillu pona-m wulaya tɛtɔ taa. Tənaya ma ná alɔ nɔyɔlɔ na ɪ caya wontuyɔ kɔsɛmɔyɔ tɔɔ, na ɪ tɔɔ waasa hɛla nna a tɔvki Isə tɔ təwisiwisi. Wontuyɔ ŋkɔ kɔ nyɔɔŋ ka wɛ naatosompəyɔlaya ké, na kɔ hən kɛ naanɔwa. ⁴ Alɔ ɪnɪ ɪ tɔyɔla wontu kɔpampantɔ nti tɔ sɛɛwa tɔ, na wontu nti tɔ sɛɛwa təkənken tɔ, na ɪ tɔ wɔla na liyitee pɛɛ lutɔ kɔpantɔ, pə tɔ fɛɪ. Na ɪ təkə ɪ nin taa ké wɔla kəpu na ɪ suna acaaləɔ. Asilima nna ɪ ka lapa tɔ a ɪsəyɔtɔ ntɛ. ⁵ Pa ŋmaa ɪ tokuyɔ taa ké hətɛ natəlɪ, ama pə hɔwɛɛ ta tɔlɪ tɛu ké təyau. Sɪ, Papiloni səsə, antulinya wasanjalənəa na acaaləɔ pə too. ⁶ ɪlɛna má ná sɪ Isə yəlaa caləm na mpa pa lɛntaa sɪ pepe tɔɔ ké pa nuna Yesu ké tɛu tɔ, pɛlɛ pa caləm kuyɪ alɔ ɪnəyɪ sɔlɔm nyəm.

¹¹ Ate taatēlaa ná tula nǎasi ké tē tǎo tǎo na pá kpa pa lanja na pá wii sǎsǎm. Mpi tǎ, nǎyǎlǎ u tasǎyi pa taatēle ké yapu. ¹² Paa wulanaa, paa nyǎyǎlǎyǎ kǎhulǎmǎyǎ, paa liyitee pee. Paa lutǎ, paa kponkpontu ton nyǎntǎ pǎǎn kupaŋ, paa tǎo wontu kupampantǎ kǎseemtu, paa nti tǎ sǎe teu tǎkenken tǎ, paa silikinaa, paa taasi nsi si fǎi yem yem tǎ, paa tuu kela na taasi kate nyǎnsi, na nyǎyǎlǎyǎ kǎseemǎyǎ na nyǎyǎlǎyǎ mayamaya na pǎle nte pa yaa si maapǎli tǎ. ¹³ Paa afǎuna, paa kǎkǎsum, paa tulaalǎ miili, paa tulaalǎ kǎfǎyǎtǎ, paa solum, paa nim, paa mǎlum, paa tǎyǎnaya pee, paa naan, paa heen, paa kpayanǎn na kǎekenaa, paa yomaa na yǎlaa weesiŋ mayamaya. ¹⁴ Taatēlaa mpe pa tǎma ɪcate sǎsǎle nté si: Mpi pǎ tǎna n nyulaya tǎ pǎ saala yem. Nyǎ ton na nyǎ lelen tǎna tu-ŋ lǎm, n kaa tasa-wǎyi keesuyǎ. ¹⁵ Taatēlaa mpa pa taata ɪcate sǎsǎle taa na pá pili tǎ, paa tǎ na pá hatǎlǎna-te si pǎ taa kǎo na pá ná tǎ wahala. Paa tulǎ nǎasi na paa kpa pa lanja na pá wii sǎsǎm. ¹⁶ Paa tǎ si: Waiyo, ɪcate sǎsǎle tǎne tǎ tǎm we waiyo. Nté tǎ suukayana kponkpontu ton nyǎntǎ pǎǎn kupaŋ na wontu kupantǎ nti tǎ sǎewa tǎ, na wontu nti tǎ sǎewa tǎkenken tǎ. Na nté tǎ tukayana wula na liyitee pee na lutǎ pǎ tu fǎi. ¹⁷ Na kalǎfu kǎlum taa kele tǎ apititu tǎma-teye lǎm tǎyǎ.

Kpulǎn taa sǎsaa sǎsaa na ɪ sǎulaa na ɪ saalaa, na pa tǎna mpa pa tǎkǎna tenku tǎ, pa sǎnǎ poolun taa, ¹⁸ na pá ná tǎ kǎkǎ nyǎasi. Ulena pá makǎ kapusi na pá tǎ si: Pa ta nata ɪcate na tǎ tala ɪcate sǎsǎle tǎne. ¹⁹ Mǎpǎyǎ pa cosa tetǎ na pá pǎli pa nyǎn taa, na pá tulǎ nǎasi na pá kpa pa lanja na pá wii sǎsǎm. Na pá makǎ kapusi si: Waiyo, ɪcate sǎsǎle tǎne tǎ tǎm we waiyo. Pa tǎna mpa pa wǎna kpulǎn ké tenku taa tǎ tǎ ton ké pa kǎlǎna. Kalǎfu kǎlum taa kele pǎ tǎna pǎ tǎma-teye lǎm tǎyǎ.

²⁰ Tǎu, ɪsǎntǎyǎ nyǎ, pǎ wakǎla-te tǎ, paana-te ɪle. ɪsǎ yǎlaa mǎ, na tillaa na ɪsǎ kǎyǎyǎtǎtǎ telǎsǎlaa, ɪ paana-te. Pǎ tǎya pulǎ, ɪsǎyǎtǎ nti tu lapa-mǎ tǎyǎ ɪsǎ huuna-te.

²¹ Mǎpǎyǎ ɪsǎtaa tillu ton tu nǎyǎlǎ kpaya pǎle sǎsǎle, tǎ tǎu we ɪsu namle, na ɪ petǎ tenku taa. Ulena ɪ tǎn si: ɪsǎntǎyǎ paa petǎ Papiloni ɪcate sǎsǎle ké tuu pǎ tǎe na pááná sǎsǎna, na pa kaa tasa-teye keesuyǎ. ²² Na pa kaa tasa nuu ké Papiloni nyǎ nyǎ taa ké sǎŋkǎna na cǎmǎn na hǎsi na akantǎe pǎ tan. Pa kaa tasa nau ké tǎmle latǎ nǎyǎlǎyǎ tǎmle natǎli tǎ taa. Na pa kaa tasa nuu ké namle kpǎlǎyǎ. ²³ Fǎtǎla kaa tasa mǎyǎ ké nyǎ taa, pǎcǎ pa kaa tasa akpayǎle ayǎla tan nuu ké nyǎ taa. Nyǎ taa taatēlaa hǎte ka yaana antulinya taa ké lǎn, na nyǎ puyusa yǎlaa tǎna na nyǎ toptopo tǎma peeǎyǎ.

²⁴ Pa nawa ɪsǎ kǎyǎyǎtǎtǎ telǎsǎlaa na ɪsǎ yǎlaa pa calǎm, na pa tǎna mpa pa kǎ tetǎ tǎo tǎ pa calǎm ké Papiloni taa tǎyǎ pa tu-teye salǎka.

19

¹ Pǎle pǎ waali ké ma nu pǎ yǎyǎtǎna nǎasi sǎsǎnsi na ɪsǎtaa, na pǎ we ɪsu samaa tuutuuma yǎyǎtǎyǎ tǎ si: ɪ sa ɪsǎ. Ta ɪsǎ yakǎna, na inǎyǎle teeli na toma pǎ tu. ² Tampana na siyisuyǎ ké ɪ tǎnǎyi na ɪ huukǎna. Pǎ tǎya pulǎ, wasǎŋkalǎ sǎsǎ wei ɪ wakǎlayǎ tetǎ na ɪ asilima tǎ, ɪ kǎ ɪ tǎm. Na ɪsǎna mpi inǎ ɪ ka kǎ ɪsǎ yǎlaa tǎ, ɪsǎ ná tu-ɪ pǎ salǎka. ³ Na pa tasa yǎyǎtǎyǎ tǎo si: ɪ sa ɪsǎ. ɪcate sǎsǎle nté tǎ kǎkǎ nyǎasi tǎnǎ kǎlǎyǎ ké tam ké. ⁴ Mǎpǎyǎ sǎsaa hǎu na liyiti inǎ na weesiŋ nyǎma liyiti inǎ pa lunǎ akula na pá sǎe ɪsǎ wei ɪ cǎya kumte tǎo tǎ, ɪlena pá tǎ si: Ami. ɪ sa ɪsǎ.

Iwǎyǎ akpayǎle kǎtǎyǎ

⁵ Mǎpǎyǎ pǎ yǎyǎtǎ kumte kin si: Sǎsaa na piya mpa mǎ ɪ ké ɪsǎ pǎyalaa na ɪ see-ɪ tǎ, ɪ sa ta ɪsǎ. ⁶ Ma nu pǎ tasa yǎyǎtǎyǎ na pǎ nǎyǎsǎna ɪsu samaa tuutuuma yǎyǎtǎyǎ tǎ, na pǎ we yun ɪsu lǎm kpenyǎu na pǎ falǎyi cooo tǎ, ɪsu tǎu holuyuu sǎsǎm tǎ taka. Ma nu pǎ yǎyǎtǎa ké si: ɪ sa ɪsǎ, pǎ tǎya pulǎ Tǎcaa ɪsǎ kawulaya tu inǎ ɪ tǎkǎna kawulaya. ⁷ Iwǎyǎa peeǎ kpav talaa, na ka peeǎ mayamaya ná tu tǎyana ɪ ti. Pǎ tǎo ɪle tǎ paa na tá lanǎ hulǎmi, na tǎ tu-ɪ teeli. ⁸ Pǎ ha ɪ peeǎ ké mpaa si ɪ suu kponkpontu ton nyǎntǎ pǎyǎ kupaŋku ŋku kǎ mǎyǎ kǎkǎ ké nyǎnǎyǎni na kǎ fǎi asilima tǎ. Pǎyǎ ŋku kǎ wee ké ɪsu ɪsǎ yǎlaa tǎma kupaŋa.

⁹ Ḿpúyú isótaa tillu tóma-m sí: Nmaa takélaya taa sí lwáyaya kpa ka pæeló na pá yaa mpaya tóyóu tóyóle lelen nulaa. Na í tasaa sí: Tóu tóné tó ké Isó kuyóyótúto tampana nyéntu ké.

¹⁰ Ténaya ma hénta í tée sí ma sée-í. Ama í tóma-m sí: Taa la mpú, ta ténaya tэмle nyéma ké. Tayale mpú na nyá taapalaa mpa Yesu kula tampana tóu na pá nyí-yé tó. Ye séeíto íle, Isó ké n ká sée.

Yesu kula tampana nna a tóu tó, aní a tóna Isó kuyóyótúto teləsəlaa ké yóyótúyó.

Kpayanvholmaya cayalu

¹¹ Ḿpúyú ma ná isótənyóu tulaa, ilena kpayanvholmaya lu. Pa yaa ka tóu cayalu sí Kupan na Tampana tó. Siyisuyu ké í tənəyí na í hvókəna í təm na í yookina í yooú tótó. ¹² Í íse wé ké ísu kəkə məkuyó tó, na í nyóyó taa ka wé teeli ntenín payale. Pa nmaa hətə natələyí í tóu, na nəyóló ta nyí-te ye pə taya í tike. ¹³ Í capa wei í suuwa tó í təna na caləm ké. Í hətə nté sí: Isó Təm. ¹⁴ Ḿpúyú isótənyóu taa yoolaa hu í waalı na pa kpayanvholmási, na pá suu kponkponu tón nyéntu púyó kupanku nkú kú hvólmaa təlailaí na kú fəi asilima tó. ¹⁵ Layate kúsenətəle nte í ka kúna katenási tóu yəlaa tó í nəyó taa ké tó lukayana. Na nyəyólóyó kpátúyó ké í ká tiikiyina-wé. Na í ká yóti lésən ké tənayaasəle nte tó ké Isó kawulaya tó páná səsəna solum tənayaasəle tó tó taa. ¹⁶ Pa nmaawa í nəohé na í capa pə tóu ké sí: Awulaa Wulav, səsaa Səsə.

¹⁷ Ḿpúyú ma ná isótaa tillu nəyóló ílé na í sənə ilim tóu. Na í má kapusi na í heeli sumási nsi sí kuləyí isó tó sí təna sí: Í timsi na í kəu Isó acima səsəna taa. ¹⁸ Í kəu na í təyó awulaa na yoolaa na pa səsaa pa nantu, na kpayanəy na í tóu cayalaa pa nantu, na í təyó yəlaa təna, yomaa na kasayampiya na səsaa na piya, pa nantu.

¹⁹ Ḿpúyú ma ná wontuyu nkú na atə awulaa na pa yoolaa pa kotaa sí pa yookina kpayanv tóu cayalu iní na ílé í nyéma. ²⁰ Ténaya pa kpa wontuyu nkú na Isó kuyóyótúto teləsulo pəpətu wei í ka lapa piti təma ké kú ísentaa tó na pá təkí. Piti təma nna í lakaya mpú təyó í puyusayana mpa pa yusəna wontuyu kuyósum pəyele pa səkaya kú léesuyó tó. Ḿpúyú pa kpayə wontuyu nkú na Isó kuyóyótúto teləsulo pəpətu iní na pá pəti-weyé kəkə tənku wei í tənəna muyó tó í taa na pa íse. ²¹ Pə kaasa mpa tó, pa kú pəle na layate nte tó lukəna wei í caya kpayanv tóu tó í nəyó taa tó. Ilena sumási təyó pa nantu na pə tala-sí.

20

Pusi iyaya (1000) təm

¹ Ḿpúyú ma ná isótaa tillu nəyóló na í luna isótaa na í tiiki, na í təkə í nín taa ké luman púyó səsəu saafu na alukpalun tanjun nuli. ² Ténaya í siisaa na í kpa təm səsə kupəy iní na í tó-í alukpala sí í caya ḿpúyú pusi iyaya (1000). Iləyóu ké pa yaa mpú sí: Təm səsə kupəy, na kuləm inəyəle Satani. ³ Ḿpúyú isótaa tillu kpayə-í na í pəti luman púyó səsəu taa na í təkí, na í kaləsi na í tó pə tóu ké kuyósum sí təm səsə í taa tasa mpaa hikuýu na í tolisi katenási tóu yəlaa, haləna pusi iyaya (1000) nké ká tə na pécó. Pə waalı íle paa tulí-wé naale.

⁴ Ḿpúyú ma ná kumlee na pə hawa a tóu cayalaa ké pəsuyó sí pá hvókí təm. Na má ná tótəyó mpa pa heelaya tampana nna a tóu Yesu kulaa tó na Isó Təm na pá lenti-weyé pə tóu tó pa ləsasi. Pəle pa taa sée wontuyu nkú na kú léesuyó. Pəyele pa ta tó wontuyu nkú kú kuyósum ké pa tokun yaa pa nín taa. Ḿpúyú pa fema na pá ná Kilisiti pá təyó kawulaya ké pusi iyaya (1000). ⁵ Ama pusi iyaya (1000) nké kaa təma na pécó sətəa leləa fe. Sətəa taa fem kancaalaya nyəm nté. ⁶ Mpa paa fe fem kancaalaya nyəm pənə pə taa tó mpeyele lelen nulaa, na mpeyele pə paasaa na pə kooli koolé kupana. Səm kulələm u tasəyí-weyé pəsuyó. Ama paa la Isó na Kilisiti pa kətəlaa, na pá na-í paa təyó kawulaya ké pusi iyaya (1000) taa.

Satani kpisuyu

⁷ Pusi iyaya (1000) nké ka kən na ká yoosi ilena pá tólí Satani ké í saləka taa. ⁸ Na í ká cəu antulinya piitimnaa təna tóu təpai na í puyusi yəlaa. Mpeyele Kəki na Makəki. Í ká koti-wé

sí pá yoo, na paa wee payale ísu tenku nõyo kanyəŋa pee. ⁹ Pa luna nté na tetu təna təo ké paa le, na pá tá kotaya ke Iso yəlaa təsikile na Iso luyú tee ícate. Ama kəkə luna isətaa na ká ku pa təna tənəŋnaŋ. ¹⁰ Ḿpúyú pa peta Iləyú wei í puɣusaya-we təyo kəkə na asimti pə tenku wei í taa paa tema wontuyu na Iso kuyəyətutu teləsulu pəpətu ke petuyú tə í taa. Ilim na ahoo ke pu naasəyi-weye tam təo ké mpv.

Kantəkaya huvle

¹¹ Ḿpúyú ma ná kumte səsəle kuhulumle na tə təo cayalu. Tənya tetu na isətonuyú moka yem ké í isəntaa təkpataa. ¹² Pə waalı ké ma ná səttaa səsaa na səkpema na pá səŋa kumte isəntaa. Ḿpúyú pa heta takəlasí. Ilena pá heti takəlaya lenka tətə, kəleyele weesuyu nyəŋka. Ilena pá suv səttaa ke təm nti nti paa lapa na pá ŋmaa-təyi takəlasí nsí sí taa təyo huvna. ¹³ Ḿpúyú tenku ləsa səttaa mpa í ka lipa tə. Na səm na səttaa təcayale náá ləsi tətəyo yəlaa mpa paa we pə taa tə. Ilena pá pəsí paa wei ké nti í ka lapa tə. ¹⁴ Pə yela səm na səttaa təcayale, ilena pá peti peleye kəkə tenku taa. Kəkə tenku inəyale səm kuleləm. ¹⁵ Ye wei í hətə í fəi weesuyu takəlaya taa, kəkə tenku taa ké pa petəyi-í.

21

Isətonuyú kufaluyú na tetu kufatu

¹ Ḿpúyú ma ná isətonuyú kufaluyú na tetu kufatu. Isətonuyú kupənyú na tetu kupəntu ka moka yem ké, na tenku ná fəi tətə. ² Na má ná ícate nənŋ nyəntə. Yosalem kufalu, na tə luna isətaa ké Iso kin na té tiiki. Tə tayana tə təyi teu ké ísu peələ tayanuyú í tı na í puki í paalu kin tə. ³ Tənya ma nu pə yəyətəna kumte kin na nõyo səsəya sí: Pənəntə Iso təcayale we yəlaa hekú. Í na-we paa cayana, na paa la í yəlaa. Pá na Iso mayamaya paa cayana na pá nyənəyi-í pa Iso. ⁴ Í ká husí pa isəlum təna təpai. Səm kaa tasa weev. Kupəm mpi pə təna pu mukí yem.

⁵ Ḿpúyú wei í caya kumte təo tə í təma sí: Pənəntaa ma pəsəyi pə tənaya kufam. Na í heela-m sí: Nmaa-tı. Mpi tə ma kuyəyətutu ke tampana ké, na tə muna pá tē-tı na taa.

⁶ Na í tasa sí: Pə lapayale. Mayale Aləfa na Oməka, kancaalaya tu na kantəkaya tu. Ləkətu í wəna wei, maa ha-í weesuyu ləm seelv ke faalaa na í nyəo. ⁷ Ye wei í lapa kəllv maa lapı-í kucəv kune, na í ká yaa-m í Iso, na maa yaa-í ma pəyalv. ⁸ Ama pə yela səyəntənaa na ma ta nyí isənaa na acaalətu nyéma na yuləkulaa na asilima lataa na mpa pa lakı topotopo tema tə na tun laalaa na pəpətonaa təna pa təcayale nté kəkə na asimti pə tenku wei í muyi kəkə tə í taa. Səm kuleləm nté.

Yosalem kufalu

⁹ Isətaa tillaa naatosompəyolaya wei í ka təkə kəpvnaa na pá suna kunaasənam kantəkaya nyəm ke təm naatosompəyolaya tə pa taa ləlv kəma na í tə-m sí: Kəo na má huli-ŋ peələ wei paa kpa tə, Iwəyaya alv nté. ¹⁰ Ḿpúyú Feesuyu tēna-m na isətaa tillu kpaya-m na í kpaası puɣv səsəv nakvli kv comcom nõyo taa. Tənya í hula-m Yosalem, ícate nənŋ nyəntə nte tə luna Iso kin ke isətaa na té tiiki tə. ¹¹ Na té na Iso teeli tənyənənyəni. Tə teekaya kəkə ké na pə nəyəsəna liyitee pəle kucələcəlle nte tə naa ísu tin tə. ¹² Kolunja səsəŋka kukulaya cəna-tə, na tə wəna nənəvsi naanəwa na naale, na isətaa tillaa naanəwa na naale tənə tə nənəvsi. Na pá ŋmaa nənəvsi nsí sí təo ké Iseyeli nyéma kpeka naanəwa na naale həla. ¹³ Nənəvsi tooso ka wəna paa həyəluyú ŋku kv təo, ilim təlule təo ké nənəvsi tooso, na ilim ntəyən təo ké tooso, pə mpətəŋ təo ké tooso, na ilim tətule təo ké tooso. ¹⁴ Pın naanəwa na naale təo ké kolunja na ícate pə səŋaa. Na pé ŋmaawa pın inı í təo ké Iwəyaya tillaa naanəwa na naale həla.

¹⁵ Isətaa tillu wei í yəyətayana-m tə í təkə camluyú kumayasuyú ke í nin taa. Camluyú ŋku kv ké wula ké, sí í mayasəyənə ícate na tə nənəvsi na tə kolunja. ¹⁶ Kəŋkəmən liyiti ké ícate wəna, na tə wən təo na tə tayaləŋ təo we teitei. Ḿpúyú isətaa tillu mayasa ícate na í camluyú ŋku, na ícate kəŋkəŋ tayaləŋ we kiloməetələnəa iyisi naale na ŋmənuyú (2200), na tə wən təo na tə kəŋkulumən təo tətəyo mpv. ¹⁷ Na isətaa tillu mayası kolunja tətə, na kəle ka kəŋkulumən

mayana mæetələnaa nutoso na kakpası. Isəna pa mayasəyi təyɔ ɪ mayasaa. ¹⁸ Liyitee pɛɛ kucələcələe kɛ pa ɲmana kolunja. Pə yela ɪcatɛ tɔ, wula mayamaya kɛ pa ɲmana tələ, na wula ɪnɪ ɪ wɛ təcɛɪcɛi kɛ ɪsu tinj.

¹⁹ Liyitee pɛɛ kɛ pa lapəna kacəka kɛ ɪcatɛ kolunja kite tɛɛ pɛɛ tɔɔ. Kancaalaya nyəntɛ ntɛ liyitee pələ nte tɔ sita cuntu na pooku tɔ. Naale nyəntɛ ntɛ liyitee pələ nte tɔ wɛ pooku tələ tɔ. Tooso nyəntɛ ntɛ liyitee pələ pooku na atəntɔtɔtɛ. Liyiti nyəntɛ ntɛ liyitee pələ tinj atəntɔtɔtɛ.

²⁰ Kakpası nyəntɛ ntɛ liyitee pələ kəkɛɛtələ. Naatoso nyəntɛ ntɛ liyitee pələ kuseɛmlɛ cuntu taka. Naatosompəɣəlaya nyəntɛ ntɛ liyitee pələ atəntɔtɔtɛ na pooku. Pələfɛi nyəntɛ ntɛ liyitee pələ atəntɔtɔtɛ na pooku nyəntɛ. Pəɣəlayafɛi naanowa nyəntɛ ntɛ liyitee pələ tinj kasasəɲa nyəntɛ. Naanowa nyəntɛ ntɛ liyitee pələ atəntɔtɔtɛ kasasəɲa nyəntɛ. Naanowa na kolum nyəntɛ ntɛ liyitee pələ pooku atəntɔtɔtɛ nyəntɛ. Naanowa na naale nyəntɛ ntɛ atəntɔtɔtɛ akpaayala. ²¹ Nənɔɔsɪ nsɪ sɪ naanowa na naale su kɛ kacəka wontu naanowa na naaleɣɛ, paa nənɔyɔ ɲka na ka kacəka wontuyɔ. Wula mayamaya pəna ɪcatɛ ɲtɛ tɔ hapələ tənə, na wula ɪnɪ ɪ wɛɛ kɛ ɪsu tinj wɛv tɔ.

²² Ma ta na Iso təsɛɛlɛ səsəɔlɛ kɛ ɪcatɛ ɲtɛ tɔ taa. Mpi tɔ, Tacaa Iso kawulaya tɔ na lwəyaya paa kɛna ɪcatɛ ɲtɛ tɔ Iso təsɛɛlɛ səsəɔlɛ. ²³ ɪcatɛ ɲtɛ tɔ ta tasa ilim yaa ɪsɔtɔ pə tɔm kɛ lapɔ sɪ pə naaki tɔ taa. Mpi tɔ, Iso teeli ká naana tɔ taa ɪsu kəkə, na lwəyaya kɛna tɔ kəkə. ²⁴ Antulinya taa yəlaa ká təɲna tɔ kəkəsɪ, na atɛ awulaa səsaa ká pona tɔ taa kɛ pa apititu. ²⁵ Tə nənɔɔsɪ ká tóli ɲpúyú ilim taa kɛ, sɪ kaa təkɪ. Pə taya pulɔ, ahoo fɛi tɔtɔ sɪ a tasəyi yuyɔ. ²⁶ Paa pona tɔ taa kɛ piitim tənə yəlaa apititu na pa səsəɔntɔ. ²⁷ Na asilima nyəm napəli yaa yəlaa mpa pa lakɪ acaalətɔ na pəpəɔtɔ tɔ pa kaa suv tɔ taa. Ama mpa pa həla wɛ weesuyɔ takəlaya ɲka ká kɛ lwəyaya nyəɲka tɔ ka taa tɔ, mpe paa suvna ɪcatɛ ɲtɛ tɔ taa.

22

¹ ɪsɔtaa tillu hula-m tətəyɔ weesuyɔ lum pəyɔ səsəyɔ, na ka lum wɛ təkakai ɪsu tinj, na ká luna Iso na lwəyaya pa kumte tɛɛ. ² Na ká kpenj ɪcatɛ səsəɔlɛ ɲtɛ tɔ hapələ həkɔ taa. Na weesuyɔ tɔyɔ səɲa pəyɔ səsəyɔ ɲkɛ ka kutentemɪɲ naale tɔɔ, kɔnɛ na cənɛ na kɔnɛ na cənɛ, na kɔ luləyi tɔm naanowa na naaleɣɛ pənaya taa. Paa ɪsɔtɔ wei kɛ kɔ luləyi. Kɔ hatɔ haaki piitim yəlaa kɛ alaafəya. ³ Mpi Iso təɲsa mpusi tɔ pə taa pulɔ kaa wɛɛ ɪcatɛ ɲtɛ tɔ taa.

Iso na lwəyaya pa kumte ká wɛɛ tɔ taa, na Iso pəyalaa ká sɛɛkɪ-ɪ. ⁴ Paa ná ɪ ɪsɛntaa, na paa ɲmaa ɪ hətɛ kɛ pa tokunj taa. ⁵ Ahoo fɛi sɪ a tasəyi yuyɔ tɔtɔ. Pa kaa nyulɪ sɪ fətəla yaa ilim ɪ naa-wɛ. Pə taya pulɔ, Tacaa Iso ká tɔ-wɛyɛ kəkəsɪ. Na paa təyɔ kawulasɪ kɛ tam tɔɔ.

Yesu kəntɛ

⁶ ɲpúyú ɪsɔtaa tillu heela-m sɪ: Təmnaa panɛ pa kɛ tampana kɛ, na pa nəyəsəna pá tɛ-wɛ na taa. Na Tacaa Iso wei ɪ haa Iso kuyəɣətɔtɔ teləsəlaa kɛ ɪ Feesuyɔ tɔ, ɪnɪ ɪ ka tilina ɪ ɪsɔtaa tillu sɪ ɪ hólɪ ɪ pəyalaa kɛ mpi pə wɛɛ pə kəɲ nəɔnɔɔ tɔ.

⁷ ɲpúyú Yesu yəyɔtaa sɪ: N nuwaa, maa kəɔ nəɔnɔɔ. Lelenj nulu ntɛ wei ɪ təɲəyi cele təmnaa mpa pa ɲmaa takəlaya kanɛ ka taa tɔ.

⁸ Yohaani má, ma nuna na má nana ma ɪsələ kɛ pənɛ ɪnɪ pə tənə. Ma kəma na má tɛ pə tənaya ɲpúyú nuw na nav, ɪlɛna má həntɪ ɪsɔtaa tillu wei ɪ hula-m-wɪ tɔ ɪ nəɔhɛɛ tɛɛ sɪ ma sɛɛkɪ-ɪ. ⁹ Tənaya ɪ təma-m sɪ: Taa la mpɔ, ta tənaya təmlɛ nyóma kɛ. Tayalɛ mpɔ na nyá taapalaa Iso kuyəɣətɔtɔ teləsəlaa na mpa pa təɲəyi takəlaya kanɛ ka taa təmnaa tɔ. Ye sɛɛtɔ ɪlɛ, Iso kɛ n ká sɛɛ.

¹⁰ ɲpúyú ɪ təma-m sɪ: Taa ɲmɛsɪ takəlaya kanɛ ka cele təmnaa panɛ yoo. Pə taya pulɔ, paa suwa waatɔ wei sɪ kəkəlɔnaa panɛ paa la tɔ waatɔ ɪnɪ ɪ wɔsaa. ¹¹ Wei ɪ lakɪ ɪsayatɔ tɔ pɔntɔ ɪ wɛɛ ɪ ɪsayatɔ taa na ɪ təɲna lapɔ. Na wei ɪlɛ ɪ kɛ asilima tɔ tɔ pɔntɔ ɪ wɛɛ ɪ asilima taa na ɪ təɲna ɪ təyi pilisuyɔ. Na wei ɪlɛ ɪ kɛ kɔpanj tɔ pɔntɔ ɪ wɛɛ ɪ kɔpantɔ taa na ɪ təɲna tɔ lapɔ. Na wei ɪlɛ ɪ wɛ tənəɲj tɔ pɔntɔ ɪ wɛɛ ɪ tənəɲj taa kɛ mpɔ.

¹² M'póyó Yesu yəḡətaa si: N nuwaa, maa kəə nəənəə. Maa kpenna ma kufeləŋ na má kəə na má feli paa wei ké mpi ɪ lapa tə. ¹³ Maya Aləfa na Omeka, maya kancaalaya tu na kantəkaya tu. Mayale caallu na tɛsəlu.

¹⁴ Lelen nulaa nté mpa pa cətəyi pa capanaa na pə ha-wɛyɛ mpaav si pá təḡə weesuyu tɔyɔ pee, na pá tənna ɪcate nənəəsi na pá suu ɪcate taa tə. ¹⁵ Ama acaalətu nyéma na mpa pa laki topotopo təma tə na asilima lataa na yulukula na tun laalaa na mpa pa ké pəpətnaa kɛ pa yəḡətaɔa taa yaa pa kulaputu taa tə, ɪcate waali ké pu kaa-wɛ.

¹⁶ Yesu má má tilina ma ɪsətaa tillu si ɪ kpaali-mɛyɛ tə tənaya Yesu sɛɛlaa kpeka taa. Tafiiti luləna na pə luli na pə luli-m. Mayale tulumaluɔyɔ.

¹⁷ Feesuyu na asaalu kufalu si: Kəə.

Ye wei ɪ nu mpv puntu ɪ tə tətə si: Kəə.

Lukətu ɪ kpa wei puntu ɪ kəə. Ye wei ɪ caa weesuyu lum, ɪ ka hiki-wəyi faalaa.

Nti pa tɛsəna takəlaya kanɛ tə

¹⁸ Yohaani má ma kpaaləyənə na ɪsələ kuseemle kɛ mpa pa tənə pa nu cele təmnaa mpa pa ŋmaa takəlaya kanɛ ka taa tə si: Ye pə cəpa wei na ɪ sɔɔsa puluyɔ tə təə, ɪsə ká sɔɔsi kɔnaasənəm mpi pə təm pa kɛsa takəlaya kanɛ ka taa təḡə puntu saləka təə. ¹⁹ Na ye pə cəpa nəḡəlu na ɪ pasa cele təmnaa mpa pa wɛ takəlaya kanɛ ka taa tə, ɪsə ká pɛ puntu kɛ ɪ paa nyəm kɛ weesuyu tɔyɔ pee taa, na ɪsə ɪcate nanŋ nyəntɛ nte tə təm pa kɛsa takəlaya kanɛ ka taa tə tə taa.

²⁰ Wei ɪ təə pə tənə ɪsəntə pə wɛna tampana tə ɪ təma si: Kupam maa kəə nəənəə. Ɛɛ, pə la mpv. Taca Yesu, kəə mpv.

²¹ Taca Yesu ɪ hólí mə tənaya pɛɛɛɛ.

